THESAURUS LINGUAE LATINAE

This file contains a part of the *Thesaurus Linguae Latinae* (ThLL), published in print in Leipzig *et al.* 1900–. Please check on our website (www.thesaurus.badw.de) whether you have the latest version of the file (the version is indicated in the last line on this page).

The **abbreviations** used in the ThLL are explained in the *Index librorum*, which has basic information on all Latin texts from Antiquity (incl. chronology and editions). It is regularly updated and can be consulted on our website: www.thesaurus.badw.de.

Navigating in this file

This file has a **bookmark for every headword**, including those in the *Addenda et Corrigenda* (in vols. VII/2, IX/2, X/1, X/2, *Onomasticon* C & D). You can use the list of bookmarks for fast navigation and to get an overview over the entries. Please note that the list of bookmarks=headwords may not (yet) be complete.

Searching in this file

You can search through the bookmarks/headwords in many pdf-readers after activating the option 'include bookmarks' (or similar) in the search menu.

The file includes an uncorrected OCR text, which may be useful for copying short phrases. **You can search through the text, but may not find what you are looking for – even if the information is contained in the printed volume.** Due to the complexity of the typeface and the age of the print the searchable text (*behind* the page on the screen) is only partially correct and thus may differ from the digital reproduction (= what you see on the screen). **The text of the print** (and its digital reproduction) **is the only authentic version of our dictionary**.

For full-text searches you can use the ThLL-database published by *De Gruyter*™ (available in research libraries).

License and limitations of use

This work is offered to you under a *Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs CC BY-NC-ND* license (explanation here). In addition, you are not allowed to print or modify (parts of) this file or to upload it to a public website (**no file-sharing**). We kindly ask you to respect these restrictions. Instead, please refer fellow researchers to our website. Continued access to this version of the ThLL depends on your acceptance of these conditions. Please also leave this page and the watermark in the file.

Further information

We are enthusiastic about cooperation with academic researchers anywhere in the world. Please include references to the ThLL in your publications where relevant. If you have a lexicographical question about the Latin of Antiquity which cannot be answered from the published volumes of the ThLL, please contact us; contact information is on our website: www.thesaurus.badw.de.

Enjoy working with the Thesaurus Linguae Latinae!

Michael Hillen, General Editor and Project Leader
Munich, February 2019

version 1 (6 February 2019)

THESAVRVS LINGVAE LATINAE

EDITVS IVSSV ET AVCTORITATE
CONSILII AB ACADEMIIS SOCIETATIBVSQVE
DIVERSARVM NATIONVM ELECTI

VOLVMEN VII

PARS PRIOR

I–INTERVVLSVS

MCMXXXIV—MCMLXIV

LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

inauricula, -ae *f.* *ab* inauris *demin.* NOT. Tir. 99, 73^{a}. HIER. hom. Orig. in Ezech. 6, 10 p. 388, 16 'rotulas in auriculas tuas' (*Ezech. 16, 12*), ut non solum -ae, sed etiam grandis rota aurea sit circa auditum meum.

inaurior, (-ītus sum), -īrī *et* (*l. 12 sq. 16 sqq.*) **inaurio,** (-īvī), -īre. *ab* in *et* auris *sec. gr.* ἐνωτίζομαι. *i. q. auscultare, auribus percipere*: PSALT. Cas. 38, 13 exaudi orationem meam, domine, et preces meas -ire ([ἐνώτισαι, *Vulg* auribus percipe. *cf.* AVG. serm. coll. Morin p. 112, 11]. 142, 1). 48, 2 audite haec, omnes gentes, -imini omnes habitantes *eqs.* ITALA psalm. 54, 2 (Psalt. Cas., Hil. in psalm. 54 tit.) -ire, deus, orationem meam ([orationis Cas. *sec.* εἰσακούω *c. gen.*; *LXX* ἐνώτισαι, *Vulg.* exaudi]. *cf.* Hil. in l. p. 118, 24 sqq. 149, 11 sqq. 150, 4 sqq. [*act.*] *similiter* PSALT. Cas. 83, 9. 85, 6). ITALA psalm. 139, 7 (Psalt. Cas., Hil. in psalm. 139, 8) -ire ... vocem orationis (deprecationis Cas.) meae (*Vulg.* exaudi. PSALT. Cas. 140, 1). *c. dat.* (*sec.* oboedire): PSALT. Cas. 77, 1 -ite, populus meus, legibus meis (προσέχετε ... τὸν νόμον μου, *Vulg.* attendite). *seq.* in: PSALT. Cas. 102, 20 benedicite dominum ... -ire in voce sermonis eius (ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς, *Vulg.* ad audiendam vocem). *causative i. q. facultatem audiendi reddere*: LACT. epit. 40 (45), 2 surdos -bat *Christus* (*cf. inst. 4, 15, 8* insinuabat auditum).

inauris *v.* inaures.

inaurītus, -a, -um. *ab* in *et* auris, auritus. *i. q. sine auditu*: GELL. 6, 6, 1 (*v. p. 837, 4*).

ˣ**inauro,** -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* aurum, *cf.* deaurare *et gr.* ἐπι-, καταχρυσοῦν. *de re v. Blümner, Technol. IV 309.* EVTYCH. gramm. V 461, 14 aurum -o. NOT. Tir. 77, 18. GLOSS. II 313, 5 -o ἐπιχρυσῶ. *inde a* LIV. ANDR.

1 *proprie i. q. auro obducere, deaurare*: GELL. hist. 26 calvariae ... eius ipsum ossum expurgarunt -veruntque (*cf. Liv. 23, 24, 11*). VITR. 7, 8, 4 neque ... argentum neque aes sine eo (*sc. argento vivo*) potest recte -ari ([PLIN. nat. 33, 64 aes -ari argento vivo aut certe hydrargyro legitimum erat. 33, 100. 125]. PAVL. sent. 5, 25, 5 [*v. p. 834, 45*]. *cf. p. 842, 5*). PLIN. nat. 1, 33, 18 quando primum lacunaria -ta (33, 57 laquearia ... post Carthaginem eversam primo in Capitolio -ta sunt censura I. Mummi [*syn.* auro teguntur]). 33, 57 parietes ... iam et ipsi tamquam vasa -antur, cum varie sua aetas de Catulo existimaverit, quod tegulas aereas Capitoli -asset. 34, 63 statuam *Alexandri pueri a Lysippo factam* -ari iussit Nero (CIL III 12692 I [= 8287^{a}] huic defun(cto) ordo Docl. honor⟨e⟩s omnes et statuam equestr(em) ⟨decrevit⟩; Fl. Fronto et Fl. Tertulla -verunt. 12692 III. 13820 = 12693. *cf. l. 68*). ITALA exod. 25, 11 (Ottob., Conc.^{S} I 5 p. 190, 21) -bis eam *arcam* auro puro, abintus et foris (extra et intra Conc.) -bis eam (καταχρυσώσεις, *Vulg.* deaurabis. *cf.* AVG. loc. hept. 2, 114). 25, 24 (Ottob.; = VVLG.) mensam. 25, 28 (Ottob.) supportatoria (*Vulg.* circumdabis auro). 26, 29 (Aug. loc. hept. 2, 117 p. 562, 1) columnas -bis auro et -bis seras auro ([καταχρυσώσεις, *Vulg.* deaurabis]. *al.*). VVLG. exod. 30, 5 AVG. quaest. hept. 2, 131. CIL IX 3146 (= CE 1520) Acca L. f. Prima ministra Matris magnae Matrem refecit magnam et -vit et AttinI comam -vit. X 7494, 8 columnas ... templi deae Proserpinae ... restituit, simul et pilam -vit. INSCR. RevA. VI 10 (1937) 353 n. 72 fastigium marmoreum posuit et ipsum -vit. *nota fere i. q. auro miscere*: VLP. dig. 18, 1, 14 si -tum aliquid sit, licet ego aureum putem, valet venditio. 2 *tropice*: CIC. epist. 7, 13, 1 quae tua gloria est, puto te (*Trebati*) malle a Caesare consuli quam -ari. HOR. epist. 1, 12, 9 ut te confestim liquidus Fortunae rivus -et (*sc. tamquam Pactolus aureas undas agens*). HIER. in Is. 44, 6—20 p. 438^{B} *haeretici* deum suum ... -ant sermonis rhetorici venustate (*sc. quasi idola*).

p. p. p. pro adi. ˣ**inaurātus,** -a, -um. *comp.: p. 842, 9.* GLOSS. διάχρυσος. περιχρυσωμένος. περίχρυσον. [*e coni.*: DRAC. Romul. 10, 212 ⟨in⟩aurata *Vollmer.*] **a** *de rebus i. q. auro obductus*: LIV. ANDR. carm. frg. 44 erant et equorum -a (aurata *Morel fragmentum dubitanter Lucilio tribuens*) tapeta. ENN. scaen. 251 pellem -am arietis (DARES 1 *bis* HYG. fab. 3, 2 p. 39, 13. 12, 3 p. 44, 2 SCHOL. Germ. Bas. p. 69, 5. *cf.* HYG. fab. 3, 1 p. 39, 7 arietem). VARRO ling. 7, 40 regios clupeos (*v. vol. III 1352, 34. 1353, 30*). RHET. Her. 4, 47, 60 cithar⟨o⟩edus ... palla -a indutus. CIC. Verr. II 2, 50 statuam ([*opp.* ex aere facta]. *et 8^{ies} in orr.* de orat. 3, 129 [*opp.* aurea]. Att. 6, 1, 17. CATVLL. 81, 4 EPIT. Alex. 122 CIL III 7075 X 3903 III 13 XIV 375, 36 DECRET. decur. Pis. de C. Caes. [CIL XI 1421] 37. *cf.* LIV. 40, 37, 2 signa [VITR. 3, 3, 5]. PLIN. nat. 33, 61 simulacro [GELL. 13, 25, 1 VVLG. Bar. 6, 7 *al.*]). Catil. 3, 19 Romulus, quem -um in Capitolio parvum atque lactantem meministis (*cf.* IVV. 13, 151 qui *sacrilegus* radat -i femur Herculis. ITALA [= VVLG.] Bar. 6, 54 [Firm. err. 28, 5] deorum ligneorum et -orum et inargentatorum [περιχρύσων]. *al.*). div. 1, 48 cum *Hannibal* ... dubitaret ..., utrum ea *columna aurea* solida esset an extrinsecus -a. PANEG. in Mess. 15 -o taurus cadit hostia cornu. PRIAP. 40, 3 Telethusa ... cingit -a penem tibi, sancte, corona. PROP. 1, 16, 3 currus *triumphatoris*. OV. am. 1, 8, 60 lyrae *Apollinis* (ars 2, 494). fast. 2, 251 cratera. medic. 18 veste (ITALA psalm. 44, 10 [Cypr. testim. 2, 29 p. 98, 9]; διάχρυσος, *Vulg.* deaurato). met. 13, 701 acantho. LIV. 35, 41, 10 de multa damnatorum quadrigae -ae in Capitolio positae. 41, 20, 9 Antiochiae Iovis Capitolini ... templum ... parietibus totis lammina -um. PETRON. 67, 4 phaecasiae. 73, 15 calices ... circa fictiles -os. PLIN. nat. 7, 123 Berosus, cui ... Athenienses ... statuam -a lingua statuere. 21, 5 (*v. p. 834, 49*). 33, 49 *vasa* (*opp.* aurea. *cf.* AVG. in epist. Ioh. 7, 10 vasculum). 36, 114 tabulis. SVET. Iul. 54, 3 aeris (PRVD. c. Symm. 1, 347. *et al.*). SCAEV. dig. 33, 7, 20, 8 grabattus argento -o tectus (*cf.* PAVL. dig. 33, 10, 3, 3 [*v. p. 834, 51*]). VLP. dig. 34, 2, 19, 6. APVL. met. 10, 30 malum ... bracteis -um. CAPITOL. Maximin. 29, 8 hasta. TREB. Claud. 14, 5 *bis.* MIN. FEL. 29, 7 cruces. TERT. pall. 3 p. 926, 1 Oe. pavo pluma vestis ... omni patagio -ior. AVG. quaest. hept. 2, 20 p. 230, 9. in psalm. 127, 16 tectum. PS. AVG. serm. 27, 4 vitulus. EDICT. imp. Diocl. 9, 22 *soleae* (9, 24 taurinae). CIL III 9768 ⟨car⟩pusculis. X 531, 6 fastigium. XIV 2215, 5 sq. sistrum argenteum -um, spondeum -um. **b** *de personis i. q. auro ornatus*: ITALA (= VVLG.) act. 17, 4 (cod. g) mulier -a auro et lapide pretioso ([κεχρυσωμένη, *Itala Cypr. hab. virg. 12 p. 196, 9* adornata]. 18, 16 [cod. g] civitas [*Vulg.* deaurata, *Primas.* culta auro]). ZENO 1, 10, 3 ad ecclesiam dei ... totum -a corpus, execrabili metallo procedis onusta (*sc. ancilla Christi*).

inauspicābilis *v.* inasp-.

inauspicātus, -a, -um. *ab* in *et* auspicatus. *superl.*: *l. 33. 37.* DON. Ter. Andr. 807 haud auspicato ...: id est -us, quod non esset auspicatus *eqs.* GLOSS.^{L} I Ansil. IN 60 qui non est initiatus. V Aa I 99 sine requisitione. Corp. I 332 sine quaestione auspicale. [*dub. l. v.*: HOR. carm. 3, 6, 10 (non auspicatos *pars codd.*; *cf. Vollmer, ALL 15, 31 sq.*)].

1 *i. q. auspiciis non habitis, sine auspiciis factus*: LIV. 7, 6, 11 num etiam in deos immortales -am legem valuisse? *hinc i. q. malis ominibus, infaustus, infelix* (*add. dat.*: *l. 42*): SEN. Oed. 723 nomen ... genti -a de bove tradidit (*de Boeotia a Cadmi bove nominata*). 1022 peto per -um sanguinis pignus mei (*sc. infelices liberos*). PETRON. 131, 1 locum -um timebam. PLIN. nat. 1, 10, 14 de -is avibus. cornices quibus mensibus non sint -ae (10, 30 *cornix* est -ae garrulitatis [*ibid.* -issima *est* fetus tempore]. 10, 36 -a est et incendiaria avis *eqs.*). 3, 145 Epidamnum colonia propter -um nomen a Romanis Durrachium appellata. 7, 68 ea res (*sc. cum dentibus nasci*) -i fuit exempli regum temporibus. 18, 4 -arum animantium vice obvii *homines portentosi.* 28, 26 bibente conviva mensam ... tolli -issimum iudicatur (*postea* inter diras habetur). PS. QVINT. decl. 6, 5 -um metiens iter *per fluctus.* 9, 22 principem Graeciae virum in ultionem interfecti amici -a bella gessisse. SCHOL. Cic. Bob. p. 135, 2 quam sententiam (*sc.* '*oderint dum metuant*') detestatur quasi tyrannicam et -am liberae civitati. **2** *i. q. improvisus, inexspectatus*: ENNOD. epist. 1, 5, 8 p. 11, 16 -is successibus. 1, 24, 1 p. 35, 17. 2, 15, 2 p. 56, 8. 4, 29, 1 p. 118, 12 dona. 9, 33, 6 p. 258, 7 sublimitas. 9, 35, 1$^{in.}$ felicitate. opusc. 2, 85 p. 313, 25. *abl. abs. pro adv.* **inauspicātō**: *i. q. auspicio non (rite) facto*: CIC. div. 1, 33 quod *Ti. Gracchus* -o pomerium transgressus esset. LIV. 21, 63, 7 consulem ante -o factum *Flaminium* (*i. vitio creatum.* VAL. MAX. 1, 6, 5). GELL. 6, 19, 5 (*decr. tribun. ex annal. sumptum*) cum contra leges ... tribunus pl. ... -o sententiam de eo tulerit. SCHOL. Cic. Bob. p. 130, 9.

inausus, -a, -um. *ab* in *et* ausus *sec. gr.* ἀτόλμητος. GLOSS. ἄτολμος.

i. q. non ausus: VERG. Aen. 7, 308 magna Iovis coniunx, nil linquere -um quae potui infelix (MART. 2, 14, 1 nil intemptatum [PHYSIOGN. 38 p. 56, 4. *cf. l. 58. 65*] Selius, nil linquit -um. *cf.* SEN. dial. 12, 16, 5 nihil -um sibi reliquit *fortuna*, nihil intactum relinquet. FACVND. defens. 3, 5 p. 600^{B}). 8, 205 nequid -um aut intractatum (intemptatum *M m. a.*) scelerisve dolive fuisset. SEN. Phaedr. 824 quid sinat -um feminae praeceps furor? Thy. 20 turba quae ... -a audeat. VAL. FL. 1, 807 vobis siquod -um arcanumque nefas ... superest. CLAVD. 18, 235 *ne* quid restaret -um. *c. dat.*: SEN. Tro. 669 fuerat hoc prorsus nefas Danais -um. epist. 91, 15 sciat *animus* nihil -um esse fortunae. TAC. ann. 1, 42, 2 quid ... per hos dies -um intemeratumve vobis? AMBR. hex. 3, 3, 15 illud magnum et -um navigantibus atque intemptatum nautis ... mare. OROS. hist. 6, 20, 2 nomen *Augusti*, cunctis antea [inviolatum] et usque ad nunc ceteris -um dominis.

ināvulsibilis, -e. *ab* in *et* avellere, avulsus. *quod avelli non potest, inseparabilis*: NOVELL. Iust. 68 praef. manere volentem -em ac totam (ἀναφαίρετόν τε καὶ ὁλόκληρον) apud eum, qui lucratur, et proprietatis utilitatem.

inauxiliātus, -a, -um. *ab* in *et* auxiliari, auxiliatus *sec. gr.* ἀβοήθητος. *qui sine auxilio est*: VVLG. sap. 12, 6 (Tolet.) auctores parentes animarum -arum perdere voluisti.

inb- *v.* imb-. **inbentis** *v.* investis. **inbizia** *v.* invidia. **inbremata** *v.* emblema. **inburuclum** *v.* involucrum.

incacco ἐγχέζω CHAR. gramm. p. 473, 8 B. *ab* in *et* caccare.

incado *v.* 1. incido.

incadūcus, -a, -um. *ab* in *et* caducus. *i. q. non caducus, non fragilis, certus*: RVSTIC. c. aceph. p. 1169^{C} dum ... tibi ... ad non tacendum merces -a proponatur.

incaeduus, -a, -um. *ab* in *et* caeduus. *i. q. non caesus* (*opp.* caeduus, *cf. Rudorff, Grom. II p. 397 adn. 427*): OV. am. 3, 1, 1 vetus et multos -a silva per annos ([fast. 1, 243 (*U*, tunc ardua

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cett., cf. edd.). STAT. Theb. 6, 90]. *cf.* OV. fast. 2, 435 monte sub Esquilio multis -us annis Iunonis magnae nomine lucus erat [*cf. met. 2, 418 al.*]). SERV. ecl. 5, 63 intonsi *montes*: silvosi, -i.

ἄγλυφος insculptus **incaelātus** GLOSS. II 216, 37. *cf.* 250, 23. *ab* in *et* caelatus.

incaelestis, -e. [*ab* in *et* caelestis *sec. gr.* ἐπουράνιος; *v. Rönsch, Sem. Beitr. II 21; Svennung, Unters. Pallad. 576 sq. J. B. H.*] ITALA Hebr. 8, 5 (codd. d e) qui exemplari et umbra serviunt -ium (*τῶν ἐπουρανίων, Vulg.* caelestium).

incaen- *v.* encaen-.

incaespitātor, -ōris *m.* *ab* *incaespitare. *qui caespitat, offendit*: SERV. Aen. 11, 671 'suffuso' casuro: nam 'suffusi' equi dicuntur, quos vulgo -es (ince(s)pi(ta)tores *fere codd.*, cespitatores *Fabricius*) vocant.

incaest- *v.* incest-.

incaesus, -a, -um. *ab* in *et* caesus. GLOSS. II 218, 13 *ἄδαρτος*: -us (*cf. Goetz, Gloss. I p. 39. 41*). II 235, 18 *ἄπληγος*: sine verbere, sine ictu, -us. II 583, 8 non flagellatus.

incalātiōnēs invocationes PAVL. FEST. p. 107. *ab* incalare.

incalātīv⟨a⟩e ⟨in⟩vocativ⟨a⟩e PAVL. FEST. p. 114. *ab* incalare.

incalcātus, -a, -um. *ab* in *et* calcatus. *i. q. non tritus*: PAVL. NOL. carm. 16, 119 monstrat inaccessos humus -a recessus.

incalciat NOT. Tir. 79, 34ᵇ (*ad* 79, 34 excalciat).

incalco *v.* inculco.

? **incaleo** *v. p. 844, 66.*

×**incalēsco,** -uī, -ere. *ab* in *et* calescere. *scrib.* -isc-: AMM. *infra l. 76.* NOT. Tir. 69, 50 -uit. 69, 51 -it. GLOSS.ᴸ III Abstr. IN 13 -uit valde ferbuit. *inde a* PROP. (*semel*) *et* OV. (*13ies*), *in prosa a* LIV. [*val.* încari. *M.-L.*]. [*falsa l. v.*: HOR. carm. 3, 21, 12 -uisse *Mar. Victorin.*, caluisse *codd., v. vol. III 148, 24.* *cf. et s.* incallesco *p. 844, 34. 39*].

I *personaliter*: A *proprie i. q. calidum fieri, fervescere* (*c. abl.: l. 34 sqq. 39. 47. 56 al.*): 1 *de rebus*: PROP. 4, 7, 28 atram quis lacrimis -uisse togam *tuam vidit*? OV. met. 2, 175 glaciali proxima serpens (*i. sidus*), frigore pigra prius . . . -uit *eqs.* (*cf.* FIRM. math. 1, 4, 6 frigus *Saturni* . . . fomento alieni ardoris). 15, 107 prima . . . e caede ferarum -uisse potest maculatum sanguine ferrum (*aliter* LVCAN. 7, 146 Martius -uit Siculis incudibus ensis). fast. 2, 550 dicitur omine ab isto Roma suburbanis -uisse rogis. LIV. 22, 6, 9 cum -ente sole dispulsa nebula aperuisset diem (44, 36, 1 HERM. Pal. sim. 9, 1, 6 [ἐπικεκαύκει, *Herm. vulg.* incanduisset]. PANEG. 8, 2, 2 *s.* aestivus. VVLG. exod. 16, 21 [διεθέρμαινεν. *cf.* HIL. myst. 1, 38, 2. 1, 40, 2]. I reg. 11, 9 HIER. in Nah. 3 p. 1264ᶜ *al.* OROS. hist. 5, 16, 11. *cf.* SEN. nat. 3, 16, 3 aestas suo tempore -uit. COLVM. 2, 4, 1 anni tempore iam -ente. VVLG. I reg. 11, 11 dies [διεθερμάνθη]). CELS. 4, 31, 5 ubi . . . -uit *cataplasma*, detrahendum (ORIBAS. syn. 2 add. 848. *cf.* GARG. MART. med. 45 molli . . . igniculo *antidotum*). 8, 3, 7 terebra . . . ne nimis -at . . . in aquam frigidam demittenda est. SEN. nat. 5, 12, 2 spiritus . . . cum everberatus cursu parum libero -uit (*cf.* SERV. auct. Aen. 8, 429 nubes). SCRIB. LARG. 122 ubi bene -uerit *calix super carbones impositus* (*cf.* PLIN. nat. 14, 136 vasa -entia. VVLG. Ezech. 24, 11 *lebes* [προσκαυθῇ καὶ θερμανθῇ]). PETRON. 123 v. 189 -uere nives. CALP. ecl. 4, 110 tellus -uit floremque dedit. PLIN. nat. 9, 160 apua *provenit* spuma maris -ente. 37, 57 ignium victrix natura *adamantis* et numquam -ens. TAC. hist. 3, 32, 2 futurum ut -rent *balineae*. SOL. 29, 3 ab occasu incipit . . . -ere *fons*. AMM. 25, 2, 6 attritu -uit nimio *stella transvolans*. PELAGON. 168 mallonem caepe . . . in calidam ferventissimam mittes ut -at (*Hippiatr. I 139, 17* ζέσας). CLAVD. 8, 32 -uit Pictorum sanguine Thyle.

2 *de animant. et part. corp.*: CELS. 2, 2, 2 si corpus supra consuetudinem -uit (3, 9, 1). 3, 12, 3 cum primum aliquis inhorruit et ⟨ex⟩ horrore -uit. LVCAN. 2, 558 fervidus haec iterum circa praecordia sanguis -uit. MART. 4, 66, 12 -uit . . . saucia vena mero. PLIN. epist. 9, 33, 8 delphinum . . . harenis . . . siccatum, ubi -isset, in mare revolvi. SCHOL. Hor. epod. 10, 21 superflua caro solet -ens gravem generare putorem. SIDON. epist. 5, 17, 7 extis -entibus.

B *transl.*: 1 *de rebus (cf. supra l. 44. 45), fere i. q. augescere*: OV. met. 9, 161 -uit vis illa mali (*de veste Nesseo sanguine imbuta*. *cf.* SEN. Herc. O. 1278 -uit ardor). SEN. nat. 4, 13, 5 aestus *stomachi* . . . qui ipsis aquis -it. LVCAN. 6, 240 -uit virtus *Scaevae*. QVINT. decl. 286 p. 153, 9 acrius -unt ignes legitimi *amoris*. FRONTIN. strat. 2, 1, 8 Fabius Maximus non ignarus . . . suorum . . . spiritus inter moras decertandi etiam -ere. SYMM. epist. 3, 71 rerum natura est ut officiorum diligentia fructu vicissitudinis -at. GILD. Brit. 19 chron. III p. 35, 9 -ente . . . caumate. PALLAD. hist. mon. II prol. caritas -at (*syn.* augescat). *fort. add.*: AMM. 30, 1, 20 iam vino -e (*i. 'potatione fervescente' Petschenig in schedis; nisi est impers. [v. p. 844, 28] i. 'cum iam vino -rent' [vix trans. i. 'vino calfaciente', v. Georges s. v.]*).

2 *de animant.* (*part. corp.: p. 844, 3 hic illic vi propria perlucente, v. l. 83. p. 844, 2. 17. 19. add. abl.: e. g. l. 82. 83.* in *c. acc.: p. 844, 1*: ad: *p. 844, 4. 5. 22.* erga: *p. 844, 8.* contra: *p. 844, 19*): OV. am. 3, 6, 26 Inachus in Melie . . . pallidus isse dicitur et . . . -uisse vadis (*de amore ut*: epist. 11, 25. 17, 42 te . . . ignibus Actaeis -uisse [trist. 2, 380]. fast. 2, 307 vidit et -uit [met. 2, 574. 3, 371]. SIL. 5, 19 nec Idaliā lenta *Agylle* -uisse sagittā. ARNOB. nat. 4, 22 p. 159, 5 *Iovem* in femineos appetitus inflammati pectoris -uisse fervore. ACT. Achat. 2, 4. *cf.* PAVL. dig. 22, 5, 15, 1 sexus -entis). met. 2, 87 acres -uere animi *Solis equi* (TAC. Germ. 22, 2 ad magnas *cogitationes*. HIL. in psalm. 118 Aleph 8³⁶³ -entibus iam ad crimen a. PS. AMBR. act. Seb. 30. *cf.* OV. Pont. 3, 4, 30 favore ingenium quodvis -uisse potest [MAR. VICTORIN. gramm VI 159, 11]. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 171, 26 B. -unt animae erga fidem eius [*cf. l. 10*]. GREG. M. moral. 32, 1 igne compunctionis -ens *mens. al. cf. l. 24*). met. 2, 641 ubi . . . -uit . . . deo *Ocyroë* (*de vaticinante*. PRVD. psych. 900 animam [*de amore dei*]). LIV. 1, 57, 7 -uerant vino (39, 42, 10. TAC. hist. 4, 29, 1. ann. 11, 37, 2 [14, 2, 1 per vinum]. VVLG. Esth. 7, 2 [ἐν τῷ πότῳ]. *cf.* CVRT. 5, 7, 5 mero [8, 1, 22 VVLG. Esth. 1, 10]). TAC. dial. 22, 3 *Cicero* raro -it (*de oratore*. *cf.* MART. CAP. 5, 540 ut animorum motibus -at [*de auditore*]). hist. 4, 14, 2 ubi nocte ac laetitia -uisse *eos* videt. FLOR. epit. 3, 15, 1 non minore impetu -uit Gracchus. ARNOB. nat. 3, 11 p. 119, 5 dii . . . animorum indignationibus -unt (*cf.* 3, 36 p. 135, 24 irarum flammis. HIL. in psalm. 2, 17 natura *dei* motu impetus turbidi). VIGIL. TRID. ad Simplic. 3 p. 551ᶜ gentilitas contra vaporem fidei . . . flamma furoris -uit. AMBR. epist. 81, 7 -ere (inval- *l. v.*) non potest alteri qui secum non habet Christum. off. 1, 48, 237 -bat iniuriae dolore quasi homo (*sc. David*). RVFIN. Orig. in lev. 9, 9 p. 437, 19 -ant ad caritatem (*syn.* accendantur, igniantur. *cf.* CAES. AREL. ed. Morin serm. 168, 4 ad timorem dei . . . sensus. MAX. TAVR. serm. 70 ad devotionem). RVFIN. hist. 8, 14, 15. CORIPP. Ioh. praef. 22 -ui gestis frigidus ingenio. *al.* *nota: seq. inf.*: CORIPP. Ioh. 5, 229 Mauris succurrere fessis -uit.

II *impers.* (*cf. p. 843, 77*): VVLG. Iob 6, 17 ut -erit (θέρμης γενομένης).

incalfacio, -ere. *ab* in *et* cal(e)facere. *i. q. calefacere*: OV. met. 15, 735 coniectos -it hostia cultros. fast. 4, 919 culmos Titan -it udos.

(incallēsco), -uī, -ere. *ab* in *et* callescere. [*ex coni.*: SCHOL. Pers. ed. Kurz 3, 32 -uit (*Jahn*, incaluit *cod.*) et tam crassi cordis est ut *eqs.*] *proprie i. q. (oc)callescere*: HIER. adv. Iovin. 2, 18 non -uere pedes *Iudaeorum* (*cf. l. 55*). *transl. i. q. obdurescere, indurare*: IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 28 si necdum eo 'usque impudentia *tua* -uit ut his conetur obniti. AVELL. p. 13, 30 ad maiorem iam vesaniam -uit (*V*, incallavit *α*, incaluit *o*) impietas *eqs.*

incallidus, -a, -um. *ab* in *et* callidus. *fere in fig. litot. praeter l. 45. 47* (*cf. Weyman, Litotes p. 511*). *i. q. parum versutus, imperitus* (*add.* in *c. abl.: l. 46*): CIC. inv. 1, 4 arbitror alios fuisse non -os homines, qui ad parvas controversias privatorum accederent (*ante* insipientes, *opp.* disertos). Cluent. 47 servus non -us . . . sermonem Fabrici non est aspernatus. TAC. ann. 3, 8, 2 -us alioqui et facilis iuventa *Drusus*. CAPITOL. Opil. 13, 1 fuit in iure non -us. BOETH. mus. 5, 2 p. 352, 28 id quod sensus . . . confuse . . . quasi quidam -us aestimator agnoscit. *adv.* **incallidē.** *i. q. imperite*: CIC. off. 3, 118 in his . . . tribus generibus, quoquo modo possunt, non -e tergiversantur *Epicurei*. GELL. 6, 3, 45 ea non -e conquisivit. 12, 13, 19 (*v. p. 834, 68*).

incallo, -āvī, (-ātum), -āre. *ab* in *et* callum *vel* *callare, *cf.* indurare. [*falsa l. v.*: *v. l. 39*]. *intr.*: ITALA deut. 8, 4 (Lugd.) pedes tui non -verunt (οὐκ ἐτυλώθησαν, *Vulg.* non est subtritus). *trans.*: VEG. mulom. 2, 27, 1 *plaga* carnem indurat et -at (*Chiron 94* callositatem . . . faciunt).

incallus, -ī *m.* *ab* incallare *retrograde, nisi est contamin. ex* callus *et* incallatum (*cf. Svennung, Wortstud. 75*). *i. q. callum*: ORIBAS. syn. 4, 4 (cod. La) -os porcinos et tota caro (*gr. 4, 3, 3* καλλῶσον, *Aa* callosa).

incalanto invocanto PAVL. FEST. p. 114. *ab* in *et* calare. *deriv.*: incalatio, incalativus.

incandeo, -ēre. *ab* in *et* candere. [*falso trad.*: SCHOL. Iuv. 3, 214 incandiunt *PS*, incendii, ⟨sed⟩ *Wessner.*] *i. q. candere, flagrare*: GREG. M. moral. 31, 50 si . . . persecutionis ardor -at (incaleat *l. v., Migne*). epist. 13, 33 p. 399, 20 petimus ut zeli vestri . . . nunc vehementius fervor -at.

incandēsco, -uī, -ere. *ab* in *et* candescere. *inde a* CATVLLO, VERG., OV., *in prosa a* SCRIB. LARG. [*venet.* inkandir. *M.-L.*]

1 *i. q. inalbescere, incanescere*: CATVLL. 64, 13 torta . . . remigio spumis -uit unda.

2 *i. q. incalescere, fervescere, exardescere*: a *proprie* (*add. abl.: passim.* ab: *p. 845, 1*): α *de rebus*: OV. met. 2, 729 *plumbum fundā iactum* -it eundo *eqs.* 12, 12 accensis -uit ignibus ara. SCRIB. LARG. 24 cadmiae . . . ustae super testam, donec -at (candescat *Marcell. med. 8, 5*). FRONTIN. aq. 123 quae *pars aestatis* nimiis caloribus -it (*cf.* ANTH. 236, 5 cum primum -uit aestas [*imitatus videtur loc. p. 845, 5 allat.*]. OROS. hist. 1, 10, 19 aestus [GREG. M. moral. 27, 45]). PLIN. paneg. 30, 3 pars magna *Aegypti* . . . alto pulvere -uit. HERM. vulg. sim. 9, 1 cum sol -isset ([*v. p. 843, 41*]. RVFIN. Clement. 8, 46 GREG. TVR. Iul. 45 p. 581, 27 GREG. M. moral. 7, 30. *cf.* SOL. 29, 4 *mundus* [SIDON. epist. 2, 2, 1]. CLAVD. rapt. Pros. 1, 252 aër). VIB. SEQ. geogr. p. 153 Hammonis *lacus* . . . ortu solis et occasu -it (*cf. Curt. 4, 7, 22* calescit). THEOD. PRISC. log. 35 aestas calidior *febris*. GREG. TVR.

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vit. patr. 2, 3 *filum* ab ardore ignis -uit. *β de animant.*: PLIN. nat. 11, 88 cum -uere solis ardoribus *scorpiones.*

b *transl.* (*praevalet fere vis exardescendi vel erumpendi. add. abl.: saepius.* adversus: *l. 12 sq. 18.* contra: *l. 20*): *α de rebus*: VERG. georg. 3, 479 miseranda coortast tempestas (*i. aëris temperies*) totoque autumni -uit (SERV.: exarsit) aestu. SYMM. epist. 1, 90, 2 studii mei ardor -uit. HEGES. 1, 37, 7 -uit fervor cupiditatis ([*1, 144 ὁ ἔρως πάλιν ἀνεζωπυρεῖτο*]. OROS. hist. 3, 8, 2 malorum). 3, 4, 3 Iudaeorum temeritas (*opp.* repressa est). CLAVD. 10, 8 -uit ore confessus secreta rubor. AVG. civ. 18, 54 p. 343, 20 D. fides *Hierosolymis.* OROS. hist. 2, 12, 2 Romae ... pestilentia ... violenter -uit. MAX. TAVR. serm. 71 furor gentilis. hom. 75 p. 411^A adversus ... fidem Christi flamma ... persecutionis -uit. BOETH. cons. 1, 5, 10 W. adversum fortunam dolor. arithm. praef. p. 3, 8 habendi sitis. ENNOD. opusc. 1, 86 p. 285, 3 adulescentium vigor. ARATOR 2, 1072 tumidis -uit undis caerulei pax ficta maris. PASS. Saturnin. 5 sacrilegae multitudinis tumultus. *β de animant.*: CYPR. GALL. gen. 147 quod propter ... Cain -uit irā. PS. RVFIN. in Os. 14, 1 p. 1031^B adversum Samariam rursus -uit *propheta.* CLAVD. 3, 25 invidiae ... stimulis -uit atrox Allecto. SIDON. epist. 7, 14, 1. CASSIOD. inst. div. 1, 1, 4 contra quos ... fervore pietatis -uit *Augustinus.*

incandido, -āre. *ab* in *et* candidare. *i. q. candidare*: 1 *transit.*: FIRM. err. 28, 1 quaere puros liquores, ut illic te ... Christi sanguis -et. CASS. FEL. 32 p. 66, 12 *dentifricium* nigros dentes -at (*c*, candidat *p*). VITAE patr. 5, 6, 13 vestimenta ... lavantur atque -antur (*Cot. p. 694 πλύνεται*). 2 *intr.*: DIOSC. 1, 77 ligno eius viridi dentes frigiti -ant (*cf. l. 25*).

ἀλεύκαντος **incandidus** GLOSS. II 224, 52. *ab* in *et* candidus.

(**incāneo,** -ēre). PRISC. gramm. II 438, 5 'maneo remaneo', 'caneo -eo -ui'. *verbum alibi non trad.* PRISC. *ex* incanui (*cf.* incanesco) *suo Marte finxisse videtur.*

incānēsco, -uī, -ere. *ab* in *et* canescere. 1 *generatim, i. q. canescere, albescere*: VERG. georg. 2, 71 ornus ... -uit albo flore piri. VAL. FL. 6, 611 gelu magnoque -uit imbre (*i. nivibus*) Caucasus. PS. QVINT. decl. 12, 17 p. 233, 24 fractus vento fluctus -uit. APVL. mund. 9 *glaciei* est pruina consimilis, si mollitia roris matutinis frigoribus -uit. OROS. hist. 4 praef. 7 si quis ... herbas ... -uisse prospiceret.

2 *speciatim de senectute, i. q. canum fieri* (*de homine ipso: l. 42*): SIL. 3, 328 cum pigra -uit aetas (SYMM. epist. 5, 54 [52], 2 [*trop.*] triginta annorum die -uit a. possessionis). HIER. epist. 54, 14, 2 iam -uit caput (vita Malchi 6. *cf.* in eccles. 12 p. 1110^A capillus). VVLG. I reg. 12, 2 senui et -ui.

incānigenia primigenia GLOSS.^L I Ansil. IN 90. *ab* incanus *et* genere.

incano *v.* incino.

incantāmentum, -ī *n.* *ab* incantare. *i. q. incantatio* (*cf.* PAVL. FEST. p. 114 indigitamenta -a vel⟨ut⟩ indicia): PLIN. nat. 28, 10 quaestionis ... semper incertae est, polleantne aliquid verba et -a carminum (*v. Heim, Incantamenta magica, Jb. Kl. Ph. Suppl. XIX, 1893, 468*). 28, 19 hinc Theocriti apud Graecos, Catulli apud nos proximeque Vergilii (*ecl. 8*) -orum amatoria imitatio. AMM. 16, 8, 2 si ... anile -um ad leniendum adhibuisset dolorem (29, 2, 3). 31, 2, 24 virgas vimineas colligentes easque cum incanta⟨me⟩ntis quibusdam secretis ... discernentes *Halani.*

^x**incantātio,** -ōnis *f.* *ab* incantare. GLOSS. III 451, 18 *ἐπῳδή. cf.* PORPH. Hor. epod. 17, 28 'neniam' pro -e. SCHOL. Hor. epod. 5, 76 vocibus: -bus. *i. q. incantamentum, cantus, carmen, fascinatio* (*fere active; passive: l. 72. add. gen.: l. 66. 74. 84. p. 846, 5*): TERT. cult. fem. 1, 2 p. 703, 9 Oe. herbarum ingenia traduxerant et -um vires provulgaverant *mali angeli.* IREN. 1, 23, 4 exorcismis et -bus utuntur *Simoniani* (1, 24, 5 *appos.* invocationibus). 1, 25, 3 artes ... magicas operantur ... et -es *eqs.* (*cf.* PS. AMBR. act. Seb. 21, 79). PORPH. Hor. epod. 5, 76 Marsi ... periti -um sunt (*cf.* PS. AVG. dial. quaest. 44 ut ad -em *Marsorum* ... exeant de speluncis *serpentes* [*v. l. 72. 74*]). FIRM. math. 7, 21, 7 aut -bus ... aut filacteriis (FILASTR. 21, 3 CASSIOD. in psalm. 53, 1). CHIRON 855 -o eiusdem inunctionis: 'invoco te, rex angelorum *eqs.*'. HIER. in Nah. 3 p. 1257^A maleficiis illius (*i. Ninive*) et quibusdam -bus (GREG. TVR. Franc. 6, 35 p. 274, 25). vita Hilar. 21 solutus -bus ... daemon. *al.* VVLG. exod. 7, 11 fecerunt *sapientes Pharaonis* ... per -es Aegyptiacas (*φαρμακίαις*) ... similiter (7, 22. 8, 7. 18). Is. 8, 19 strident in -bus suis *divini.* Ier. 8, 17 mittam vobis serpentes regulos, quibus non est -o ([*οἷς οὐκ ἔστιν ἐπᾶσαι*]. *cf.* RVFIN. Orig. in Ios. 20, 1 p. 418, 15 [*syn.* praecantationibus]. AVG. gen. ad litt. 11, 28 p. 361, 13 ut ad -em hominum serpentes moveant *daemones* [*syn.* carminibus]. *cf. l. 64*). BACHIAR. repar. laps. 23 -is nostrae verba. AVG. civ. 10, 8 p. 413, 26 D. veneficiis et -bus magicis (PASS. Perp. 16). 10, 9 p. 415, 9 -bus et carminibus (MART. BRAC. corr. 16. *cf.* PASS. coron. 6 per -um carmina). c. Faust. 15, 9 p. 436, 15 venenatis *diaboli.* in psalm. 70 serm. 1, 17 quando *filiis* ... caput dolet, ... matres ligaturas sacrilegas et -es quaerunt (serm. 318, 3 MAX. TAVR. c. pag. [JThSt. 1916] p. 328 l. 245. 329 l. 257 GREG. TVR. Iul. 46 a p. 582, 9. *cf.* CAEL. AVR. chron. praef. 1 *appos.* ligamentis [1, 4, 119]. GREG. TVR. Mart. 4, 36 p. 658, 33 ligamina). HESYCH. in lev. 19, 19 p. 1031^C (*opp.* orationibus). DAMIG. lapid. 40 precum maiorem -em. PS. APVL. herb. app. p. 295, 18. LIB. pontif. p. 211, 22 pro aliquas -es et luculos. RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 22, 33 (*ἐπῳδαῖς*). CANON. Migne 56, 887^A auguriis vel -bus servientem. VAL. CEM. hom. 5, 2 p. 707^A nihil oris sui -em valuisse. CASSIOD. hist. 6, 28 p. 1048^B -bus et lustrationibus. *et al.* *liberius, fere i. q. falsiloquium*: RVSTIC. Conc.^S I 3 p. 198, 13 ut ... falsas -es eorum convincamus (*gr. I 4 p. 24, 17 ψευδοεποῦντας. vers. Tur.* falsa carmina).

^x**incantātor,** -ōris *m.* *ab* incantare. *de notione*: HIER. in Dan. 2, 2 p. 498^C quos nos hariolos, ceteri *ἐπαοιδούς* interpretati sunt, id est -es. videntur mihi -es esse qui verbis rem peragunt ([*opp.* magi, malefici, *v. vol. VI 2535, 24*]. *inde* ISID. orig. 8, 9, 15 diff. 1, 291). nom. hebr. 4, 23 Chebron coniugium sive -r *eqs.* (5, 1). GLOSS. *ἐπῳδός.* IV 114, 29 Marsus: -r. 253, 4 larva: maleficus, -r. V 107, 17 harioli: -es sive divini *eqs.* *i. qui incantat, hariolus* (*cf. Mommsen, Röm. Strafrecht 862^6. add.* contra: *l. 30*): TERT. idol. 9 p. 39, 13 aut sophistas aut Chaldaeos aut -es aut coniectores aut magos (ITALA Dan. 1, 20 [Wirc.; *LXX ἐπαοιδοὺς ut alibi, Vulg.* ariolos]. 2, 2 *al.* VVLG. II par. 33, 6 Dan. 5, 11 HIER. epist. 96, 16, 4. *et al. cf.* AVG. civ. 21, 6 p. 500, 7 D.). ITALA exod. 7, 11 (Lugd.) fecerunt et -es Aegyptiorum veneficiis suis similiter (8, 18 [Aug. loc. hept. 2, 44 p. 549, 16; *Vulg.* malefici]. *al.*). lev. 19, 31 (Wirc. *al.*) non sequimini ventriloquos et -bus (*Vulg.* hariolis) non adhaerebitis (20, 27 [Wirc., Hesych. *in l.* p. 1052^B *al.*]. II par. 33, 6 [Rufin. Orig. in numm. 16, 7 p. 147, 19 B.]). deut. 18, 10 (Coll. Mos. 15, 1, 2; = VVLG.) non inveniatur in te auguriator nec inspector avium nec maleficus aut -r nec pythonem habens in ventrem. FIRM. math. 8, 26, 1 erit -r qui latentes dolores mitiget potestate verborum. AMBR. hex. 4, 8, 33. HIER. in Is. 3, 3 p. 62^A 'prudentem eloquii mystici': pro quo ... Theodotio *interpretatus est* 'prudentem -em' (נְבוֹן לָחַשׁ). *ibid.* p. 62^B de huiusmodi -bus contra serpentes et aspides (*cf.* VVLG. Sirach 12, 13. AVG. in psalm. 57, 7 [*inde* ISID. orig. 12, 4, 12] Marsum [*al. cf.* ENNOD. opusc. 3, 55 p. 345, 1 Thessalus]. 57, 8 serm. 316, 2, 2 PS. AVG. hypomn. 4, 1, 1. VITAE patr. 3, 40 [= 5, 5, 32; *ἐπαοιδός*]). VVLG. Is. 47, 9. 12. AVG. serm. 376, 4, 4 *coniunct.* remediator, mathematicus. DIOSC. 5, 122. FAVST. REI. serm. 15 p. 282, 2 *app.* divinos (*al.*). CONC. Aspas. a. 551 p. 114, 4 de -bus vel eis qui ... cornua praecantare dicuntur. *et al.* *f.* **incantātrīx,** -īcis. *quae incantat*: SCHOL. Hor. carm. 1, 27, 21 saga: -x et malefica (Vind. ars 340). epod. 5, 84 (gloss. *Γ*) voces impias: -es.

incantis *v. vol. V 2, 555, 77. adde* ORIBAS. syn. 8, 56 tit. ad -as (*περὶ ἐγκανθίδων*). *ibid. iterum. cf. Svennung, Wortst. 88.*

?**incantito,** -āre. *ab* incantare. EVG. TOLET. carm. 89, 5 verba perdit et salivam ponderoso -ans (*Buecheler,* incantanti *L*; '*i. qui hernioso mederi volt incantamentis*' *Buech.*).

^x**incanto,** -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* cantare. *de struct.*: CHAR. gramm. p. 386, 13 B. -o tibi et te (IDIOM. cas. gramm. IV 571, 26 -o tibi ... *ἐπάδω σοι. acc. praecipit* DIOM. gramm. I 320, 4 [*v. vol. V 2, 1202, 3*]. *dat. non legitur nisi c. notione s. 2 digesta* [*p. 847, 8*]). GLOSS. *ἐπάδω* -o praecanto. *val.* încînta, *it.* incantare, *francog.* enchanter, *hisp.* encantar. [*falsa coni.*: COMM. instr. 2, 7, 2 (*v. s.* incautus).]

1 *vi strictiore et technice i. q. ἐπάδειν, formulas magicas cantare, fascinare sim.*: a *aliquid*: *α obi. intern. q. d.*: LEX XII tab. 8, 1 (Plin. nat. 28, 18) qui malum carmen (*i. formulam magicam*) -assit ([*v. Fraenkel, Gnomon 1, 1925, 195 sq.*]. SPART. Did. 7, 10 c. profana -verant *magi Iuliani.* HEGES. 3, 2, 1 p. 184, 26 U. [= PASS. Petr. Paul. brev. 8; *coniunct.* inmurmurare]). SER. SAMM. 654 haec simul -ans (PS. MVSA herb. Vett. l. 190 hoc [ANON. med. ed. Piechotta 57 ter]. *cf.* PS. THEOD. PRISC. add. p. 283, 7 haec verba). *β obi. q. d. extern.*: HOR. sat. 1, 8, 49 herbas atque -ta ... vincula (*i. 'κατάδεσμοι'* [*in magia amatoria*]. SCHOL.: quaedam licia ex diversis coloribus). PS. QVINT. decl. 10^{tit.} sepulcrum -tum (*ibid.* p. 189, 5). COMM. apol. 8 Marsus paene fui factus herbas -ando malignas (ANON. med. ed. Piechotta 77. MART. BRAC. corr. 17 ad maleficia). AMM. 14, 7, 7 pileo, quo caput operiebat, -to vetitis artibus. EPIST. canon. Migne 56 p. 891^B qui ... cervolum aut agniculas faciunt, hoc est suffitores, et cornua -ant.

b *aliquem* (*part. corp.: l. 72. 74. bestias: l. 73. 76*): APVL. apol. 42 puerum ... carmine cantatum ... secreto loco ..., ubi -tus sit, corruisse (46 [*de epileptico ut vid.; v. Abt, Die Apol. v. Apul. 234 sqq.*]. *cf.* 48 *mulierem* [*ibid. bis*]). PORPH. Hor. epod. 5, 75 'vocata mens tua': ... mens tua a me -ta. SPART. Did. 7, 10 in quo⟨d⟩ *speculum* pueri praeligatis oculis -to vertice respicere dicuntur. SVLP. SEV. dial. 1, 10, 3 aspis ... quasi -ta carminibus caerula colla deposuit (*cf. l. 81 sqq.*). PRVD. c. Symm. 1, 97 sepulcrales scite -are favillas. ANON. de tax. rec. *β* p. 230 pedem eius dextrum isdem verbis -bis. MVTIAN. Chrysost. hom. 7, 4 p. 289 (*trop.*) ut bestiam illam (*sc. cupiditatem*) -et (*ἐπάδειν*).

c *absol.*: APVL. apol. 45 num etiam puer aliqui -vit? VLP. dig. 50, 13, 1, 3 non tamen *medicum accipio,* si *quis* -vit *eqs.* ITALA (= VVLG.) psalm. 57, 6 (Psalt. Cas. *et* Rom., Hil. in psalm. 57, 3, Rufin. Orig. in Ios. 20, 2 p. 419, 3) aspidis surdae et obturantis aures suas quae non exaudiet vocem -antium (*ἐπᾳδόντων*) et venefici (malefici Hier. in Nah. 3 p. 1257^B) -antis sapienter ([veneficia quae -antur a sapiente Psalt. Rom., *sim.* Rufin.; medicamenti medicati Hil. *et* Aug.,

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

male sc. versum ex gr. φαρμάκον pro φαρμακοῦ]. inde pendent RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 20, 2 AVG. gen. ad litt. 11, 28 p. 361, 5 CASSIOD. in psalm. 57, 4 ISID. orig. 12, 4, 12. et al.). PELAGON. 278 remediasti, si frequenter -veris (cf. VEG. mulom. 4, 27 PS. APVL. herb. app. 18 l. 6). CANON. Migne 56, 754B. et al.

2 laxius et non technice (evanida fere vi praep. 'in'): i. q. cantare, incinere: APVL. met. 8, 20 passerem -antem sepiculae (c. dat., cf. l. 9. p. 846, 48). NON. p. 255 crepare: iterum -are. fere i. q. decantare, declamare (c. dat. [cf. l. 8]: l. 14. contra: l. 12): AVG. conf. 6, 8, 13 non ... relinquens Alypius -tam sibi a parentibus terrenam viam Romam praecesserat, ut ius disceret. gen. c. Manich. 2, 26, 40 ille error haereticorum ... contra quem -at apostolus (in psalm. 48 serm. 1, 1 [syn. cantat]). in psalm. 57, 8 in. Stephanus ... praedicabat veritatem et ... mentibus ... -bat.

incānus, -a, -um. [ex incanescere retrograde; v. Brender, Rückläuf. Ableit. 50. J. B. H.]. GLOSS. II 435, 24 σπαρτοπόλιος -us. 582, 46 sine canitie (sic, cf. l. 25), sparsicanus, aliquatenus canus.

1 proprie i. q. canus factus, subalbidus, ἐπιπόλιος sim. (cf. Svennung, Unters. Pallad. 576): de animant. eorumque part.: PLAVT. Rud. 126 dic ..., ecquem tu hic hominem crispum, -um videris, malum, periurum, palpatorem (sc. lenonem). VERG. georg. 3, 311 barbas -aque menta Cinyphii tondent hirci ([SERV.: 'nimium cana'; sed v. Svennung, l. c. 579]. Aen. 6, 809 [ex Enn.? v. Norden, Komm.² 326] crinīs -aque m. regis Romani [cf. GLOSS.L I Ansil. IN 88/9 -a iuvenalia; valde cana; dicitur enim mentum canum ⟨h⟩abuisse ... Numa]). Ov. met. 8, 801 hirtus erat crinis Famis ..., labra -a situ. COLVM. 8, 2, 9 paleae gallinaceorum ex rutilo albicantes, quae velut -ae barbae dependent (cf. l. 21). SVET. Dom. 20 cuiusdam caput varietate capilli subrutilum et -um (canum recc.) 'perfusam nivem mulso' dixit. HEGES. 1, 43, 3 -um iam verticem esse (Ios. 1, 587 ὡς ... εἴη πολιὸς ἤδη). de rebus corp.: PLIN. nat. 24, 173 herba impia (v. p. 621, 17) vocatur -a eqs. STAT. Theb. 6, 60 -a ... glebis tura (SCHOL.: non longa aetate corrupta).

2 transl. i. q. senilis, aetate venerabilis sim. (de rebus incorp.; de homin. ipsis: l. 38): AMBR. in psalm. 36, 59 in quibus viris vigeat -a prudentia (in psalm. 118 serm. 13, 13). in psalm. 118 serm. 12, 9, 1 maturitas (serm. 19, 19). serm. 13, 14, 3 senectutis. Cain et Ab. 2, 3, 12 viduas graves aspicio longaevas velut quandam -am ecclesiae curiam. PS. AMBR. apol. Dav. 2, 7, 38 -am longaevae resurrectionis aetatem.

incapābilis, -e. ab in et capabilis sec. gr. ἀχώρητος. -ib-: l. 52. 57. GLOSS. II 254, 54 ἀχώρητος. 1 i. q. non capabilis, qui capi non potest (c. dat.: l. 53. 61): de deo eiusque natura: IREN. 1, 2, 1 erat pater sine initio et -is (ἀχώρητος) et incomprehensibilis ad videndum (1, 2, 5. 2, 17, 11. 4, 20, 5 [opp. capacem]). 1, 14, 2 patrem scientem -e suum (τὸ ἀχώρητον αὐτοῦ). 2, 12, 1 pater ... quem nemo capit ... et propter hoc -is. 4, 20, 5. FILASTR. 155, 8 quod invisibilis et -is sit divina qualitatis naturae substantia (AVX. Maximin. c. Ambr. 42 app. interminatum, inmensum [PS. LEO M. serm. 20, 3]. MAXIMIN. Aug. coll. c. Max. 11 p. 715 app. innati. AVG. epist. 238, 3 p. 534, 14 app. ingenitum [PS. AVG. coll. c. Pasc. 10]. PASS. Petr. Paul. long. 48 add. [M, incapibilem D, inpalpabilem H]). AVG. c. Maximin. 2, 9, 2 ostendisti filio -em patrem. PS. AVG. coll. c. Pasc. 15 p. 1159A. serm. 126, 4. 217, 2. CONC.S I 2 p. 56, 29 (= I 3 vers. Tur. p. 72, 8) Christum capabilem et -em (gr. I 1, 2 p. 43, 16 χωρητὸν καὶ ἀχώρητον). p. 57, 25 (= I 3 vers. Tur. p. 73, 13) potuit deus -is (w², incapibilis U, -illis S) ... conplecti morti. MVTIAN. Chryost. hom. 15, 2 p. 338 -em carnem Christi (gr. p. 119 ἀλήπτον). de rebus (fere i. q. incomprehensibilis): FACVND. defens. 1, 4 p. 541A deum virgo genuit, quod -e est. GREG. M. moral. 31, 103 interna verba ... infirmis ... auditoribus -ia sunt. neutr. pro subst. (cf. l. 46): GREG. M. past. 3, 39 cordi -e aliquid tribuitur. moral. 20, 10 dum -ia audiunt.
2 i. q. non capax (c. gen.): CONC.S I 2 p. 42, 9 (= I 3 vers. Tur. p. 24, 21) passionis -em profiteri deitatem (gr. I 1, 1 p. 30, 21 ἄδεκτον. cf. p. 848, 14). p. 42, 13 secundae nativitatis -em. deriv.: incapabilitas.

incapābilitās, -ātis f. ab incapabilis. i. q. incomprehensibilitas: de deo: AVG. c. Maximin. 2, 9, 2 -em habet pater. ibid. iterum. de re: CONC.S I 3 vers. Tur. p. 149, 26 tenebris ... -em divinae scientiae ... nobis ostendentibus (gr. I 1, 2 p. 96, 30 τὸ ἀκατάληπτον).

incapācitās, -ātis f. ab incapax. i. q. condicio incapacis: FILASTR. 70, 1 carnem induit dei filius nostrae causa -is. RVFIN. Orig. in exod. 4, 2 p. 173, 18 B. pro -e auditorum (in lev. 4, 1 p. 316, 12 audientium).

? **incapandus,** -a, -um. FVLG. aet. mund. p. 152, 24 in mundi opere laboris non fuit -am (in creandam l. v., incapiendam vel incapabilem coni. Helm) universitatem efficere.

× **incapāx,** -ācis. ab in et capax. fig. litot.: l. 83. p. 848, 12. inde ab HIL. [falsa l. v.: PAVL. NOL. epist. 16, 6 p. 120, 10 (non capacem O, -em cett.).] i. q. non capax, qui capere non potest: 1 proprie de rebus corp.: PAVL. NOL. epist. 29, 13 p. 260, 9 tugurium ... nostrum ... divitum illorum catervis non -es (O, capaces cett.) angustias praebuit. 2 transl. de facultate capiendi, fere i. q. non aptus, non idoneus (de animant. eorumque mente ratione sim.; de deo: l. 13): a absol.: FILASTR. 112, 4 -x et debilis hominum ... infirmitas (antea non capientis). AVG. persev. 16, 40 (syn. qui capere non possunt). in euang. Ioh. 23, 5. et al. b c. struct.: gen.: HIL. in psalm. 118 Nun 9 478 -em esse rerum secundarum naturae nostrae infirmitatem. trin. 1, 12 ratio communium opinionum consilii caelestis -x (CASSIAN. inst. 12, 29, 3. cf. SALV. gub. 5, 1 veritatis divinae. FVLG. RVSP. c. Fastid. 18 p. 524A rerum spiritalium. et al.). 1, 32 divinorum dictorum -es haeretici. PS. AMBR. trin. 7 p. 516C ut omnium sordium -x sit spiritus sanctus. HEGES. 5, 24, 2 p. 356, 24 U. -es ... affectuum Iudaeos per longam famem. HIER. epist. 124, 4, 4 adserens Origenes diabolum non -em esse virtutis eqs. (cf. RVFIN. Orig. princ. 1, 8, 3 p. 99, 26 boni). RVFIN. Adamant. 4, 14 divinitas ... -x est passionis ([ἀνεπίδεκτόν ἐστιν]. MAR. MERC. Conc.S I 5 p. 48, 1 [ἄδεκτον. cf. p. 847, 64]). Orig. in Rom. 9, 36 qui -es sunt perfectioris doctrinae (opp. capacior). Orig. princ. 3, 5, 8 dum adhuc filii per aetatem rationis -es sunt. 4, 4, 4 p. 354, 14 anima Christi peccati -x fuit. hom. Orig. in cant. 2 p. 127, 24 lucis. PS. RVFIN. in Ioel 3, 9—12 p. 1055C certaminis. AVG. nat. et grat. 21, 23 p. 249, 5 praecepti (SALV. eccl. 2, 4). CASSIAN. c. Nest. 3, 8, 3 -x veri boni (cf. l. 13) diffidentia. LEO M. serm. 25, 2 extenuavit se -bus sui Christus. et al. ut: RVFIN. hom. Orig. in cant. 1 p. 91, 19 B. dum ... -x fuit anima, ut ... verbi dei caperet ... doctrinam. inf.: PRVD. perist. 10, 348 aedem sibi ... mente in hominis condidit ..., solvi -em posse nec destructilem.

incapessibilis, -e. ab in et capessibilis. MAR. MERC. Conc.S I 5 p. 58, 34 ergo verbum dei ⟨in⟩capessibilis (em. Schwartz, gr. I 1, 6 p. 12, 15 ἀκατάσχετος) ... a Iudaeis in occisionem ductus est?

incapistro, -āvī, āre. ab in et capistrare. [val. încapastra, it. incapestrare, francog. enchevêtrer, hisp. encabestrar. M.-L.] i. q. capistro ornare, inde trop. i. q. illaqueare: APVL. met. 11, 20 cum me Fotis malis -asset erroribus.

incapitālis, -e. ab in et capitalis sec. gr. ἀκέφαλος (GLOSS. II 222, 39). RVSTIC. c. aceph. p. 1236B eundem Christum terrenum et caelestem, visibilem et intellectualem, capitalem et -em.

incapitātum: sine capite GLOSS.L I Ansil. IN 93. cf. GLOSS. I p. 39 ἀκέφαλος -us. ab in et capitatus.

incapito, -āre. ab in et *capitare. CHAR. gramm. p. 473, 1 B. -o incerto indico (inter verba activa coni. Iae). GLOSS. III 451, 19. 483, 20 ἐπάρχομαι, id est capitationes facio.

[desiderio **incaplēbilī,** honore praecipuo FRG. liturg. 2 p. 265. corrupt. videtur ex incomplebili vel incapabili.]

incaptus, -a, -um. ab in et captus. HIER. in Ezech. 14, 47 p. 474C quae genera piscium omnia capta sunt ab apostolis et nihil remansit -um.

incaraxo v. inch-.

incarcerātio, -ōnis f. ab incarcerare. i. q. inclusio in carcerem: GEST. Melet. 1, 5 (ZntW. 35, 1936 p. 160, 7) nostris -bus et temptationibus.

incarcero, -ātum, -āre. ab in et carcerare. semper p. p. p. praeter l. 53. i. q. in carcerem conicere: PS. QVINT. decl. exc. Monac. 6 p. 364, 5 -tus inter piratas et semimortuus. 10 p. 371, 33 magico inclusus et -tus est ferro. ZENO 1, 3, 4 -tis medendo. AVG. serm. ed. Mai 48, 3 (trop.) post -tam vocem Zachariae muti facti. VEN. FORT. vita Germ. 31, 92 quod ... -tis concedere distulit. deriv.: incarceratio.

incardinātio, -ōnis f. ab incardinare. i. q. ordinatio cardinalis: GREG. M. epist. 1, 81 p. 100, 5 abstinendum ab omni -e memineris (antea facere cardinalem).

incardino, -ātum, -āre. ab in et cardinare. i. q. cardinalem facere, primo loco ordinare: GREG. M. epist. 2, 37 p. 133, 8 in hac in qua et a nobis -tus es debeas ecclesia permanere. 3, 13 p. 172, 1 tit. deriv.: incardinatio.

incarduum v. vol. V 2, 556, 2.

incārēsco, -ere. ab in et carescere. NOT. Tir. 57, 60 incariscit. 57, 59 -uit.

incarnābilis, -e. ab in et caro sec. gr. ἄσαρκος. CONC.S I 5 p. 95, 8 et 126, 15 -is in carne fit; nam 'verbum caro factum est' (I 2 p. 58, 6 qui sine carne est, gr. Mansi 4, 1196A ὁ ἄσαρκος).

incarnāliter. ab *incarnalis, ex in carne ad vertendum gr. ἔνσαρκος. i. q. carnaliter: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 26 p. 1059D -r tunc manifestatus est deus (antea manifestatum dixit in carne).

× **incarnātio,** -ōnis f. ab incarnare. inde ab IREN., GAVDENT., FILASTR.

1 ap. ECCL. i. q. Christi assumptio carnis, concarnatio, incorporatio (v. Koffmane, Kirchenlat. 42. cf. hos tit. libr.: AMBR. incarn., AVG. civ. 10, 29 tit., CENTO de incarn., FVLG. RVSP. incarn., PETR. Fulg. Rusp. epist. 16. de graecis script. cf. e. g. MARCELL. chron. II p. 89, 466. add. gen. obi.: passim, explic.: p. 849, 6): definitur: AMBR. trin. 9 -em verbi trinitas fecit. et tamen non pertinet -o nisi ad verbum. RVFIN. Orig. princ. 4, 4, 3 p. 352, 15 K. AVG. civ. 10, 29 p. 448, 16 D. -em qua hominis animam corpusque suscepit. in euang. Ioh. 36, 1. 7 CASSIAN. c. Nest. 4, 4, 2 CONC.S II 4 p. 46, 18 GREG. M. epist.
[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

11, 52 p. 326, 6. *et al.* *refutantur haereticorum sententiae* (*cf. infra l. 58*): AVG. in euang. Ioh. 36, 8 (*contra Patripassianos*). CASSIAN. c. Nest. 1, 2, 2 PRAEDEST. 1, 55 p. 606^D NICET. fid. 2 p. 11, 29 symb. 4 p. 42, 4 VIGIL. THAPS. c. Eutych. 4, 21. *et al. de re v. et Spindeler, Cur verbum caro factum?, Paderborn 1938.* *cetera exempla*: IREN. 3, 19, 1 contemnunt -em purae generationis verbi dei (τὴν σάρκωσιν). 5, 1, 1. 5, 17, 1. 5, 19, 1. GAVDENT. serm. 13, 6 G. ad demonstrandum -is filii dei mysterium (*al.* AMBR. Ioseph 3, 9 *al. cf.* GAVDENT. serm. 19, 41 sacramentum [AMBROSIAST. in Rom. 1, 2. *et al.*]. AVG. in Iob p. 596, 6 euangelium). 19, 33 (*syn.* incorporationis). FILASTR. 107, 11 usque ad Christi -em (AVG. epist. 137, 15 p. 118, 11 *al. cf.* HIER. in Is. 9, 6 p. 128^C ab -is tempore. adv. Iovin. 2, 30 ante -em Christi [*al. nota* AVG. serm. 22, 1, 1 ante nativitatem dominicae -is]. *et al.*). AMBR. patr. 4, 19. 20. off. 3, 15, 95 (*syn.* susceptionem carnis, *opp.* divinitate [*al.*]). RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 36/7, 1 de adventu Christi ..., de -e eius et passione (*cf.* AVG. c. Pelag. 1, 7, 12. *et al.*). Orig. in Ios. 3, 2 p. 302, 13 B. unigeniti (*al.*). in cant. 3 p. 183, 21 -is eius fides (AVG. epist. 157, 14 p. 461, 12 *al.*). *al.* PAVL. NOL. epist. 23, 14 p. 171, 18. AVG. civ. 17, 2 p. 199, 30 D. revelato novo testamento per -em Christi (*al.*) *al.* MARCELL. Aug. epist. 136, 1 p. 94, 7 dominicae -is (*al. cf. l. 13*). PS. AVG. quaest. test. I 431, 2 *al.* CONC.^S I 5 p. 197, 7 per -em sive ἐνανθρώπησιν. II 2, 1 p. 25, 8 (ἐνανθρωπήσεως). p. 39, 5 (*syn.* incorporatione). *et saepe.*

2 *alia*: *de spiritu sancto*: AMBR. spir. 3, 1, 4 Lucas (*3, 22*) ... addidit quod corporali specie descendit spiritus sanctus sicut columba, ne -em illam putares fuisse sed speciem. *de anima*: AVG. epist. 166, 7 p. 556, 1 quattuor opiniones de animae -e ... putavi esse tractandas (166, 19 p. 573, 7. 167, 2 p. 588, 3).

incarnēsco, -ere. *ab* in *et* caro. *i. q. carnosum fieri*: VINDIC. gyn. p. 461 (p) si in nares pollipum, si in maxillas fervore -unt gi⟨n⟩gi[n]v⟨a⟩e[s].

incarneus, -a, -um. *ab* in *et* carneus *sec. gr.* ἄσαρκος. MAR. VICTORIN. ad Iust. 15 ut quae creata sunt aliud ex se quam ipsa sunt non emittant ut ... ex ligno homo, ex -o caro.

***incarno,** (-āvī), -ātum, -āre. [*ab* in *et* caro, *cf.* concarnare, *gr.* (συ)σαρκοῦν *et* incorporare, inhumanare; *v. IF 55, 1937, 308. J. B. H.*] *leguntur fere formae in* -tus (*pro subst.*: *l. 79*), *rarius formae stirpis praes. pass. et gerund.* (*l. 52. 58. 75 sqq. 78. 80. p. 850, 3*), *rarissime act.* (*l. 44. 45. 47. 75. p. 850, 1*). *inde ab* IREN., MAR. VICTORIN., HIL. [*falsa l. v.*: AVG. conf. 5, 10, 20 (-tum σS, in carne natum *cett., vulgo. cf.* epist. 147, 5 p. 279, 8).]

1 *proprie et non technice, i. q. carnem facere, carnosum reddere sim.*: RVFIN. Orig. in psalm. 38 hom. 2, 8 (*trop.*) animas nostras -vimus et incrassavimus (*sc. peccando*). AVG. serm. 117, 10, 16 quid facit mater? -at escam et conficit lac de ipsa (*ibid.* cibum mater -tum lac facit [*distinguit ab incarnatione Christi*]. in psalm. 33 serm. 1, 6 panem mater -at). ALEX. TRALL. 1, 97^extr. collirium, quod -tas et subtiles ... cicatrices amputat (*p. 43, 1 P.* μετὰ τὴν σάρκωσιν). *nota*: SALV. eccl. 3, 7 subacti ... sumus iugo -tae (*i. consanguineae?*) necessitudinis (*de iis qui hereditarias facultates filiis derelinquunt*). *de anima*: CLAVD. MAM. anim. 1, 12 p. 54, 16 ipsa anima humana -atur ..., cum administrandam suscipit carnem.

2 *technice ap.* ECCL. *de incarnatione Christi, i. q. inhumanare, incorporare,* σαρκοῦν (*add.* de: *l. 68.* ex: *l. 69.* intra: *l. 80.* cum: *l. 83.* in: *l. 70. depon.* (*sec.* induor): *l. 81? refl.*: *p. 850, 1*): *definitur* (*cf. l. 46*): MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 58 (*sec. philos. neoplatonicam*) necesse fuit ... universalem λόγον ab inferiore hyle et corruptione ... -ari. CONC.^S II 3, 2 p. 8, 16 *al.* *refutantur haereticorum sententiae* (*cf. supra l. 1*): LVCIF. non conv. 9 p. 18, 11 *dixit Arrius* quod ... ipse pater in utero virginis -tus sit (*cf.* GAVDENT. serm. 14, 13 G. AMBR. fid. 3, 2, 12 RVFIN. symb. 5 p. 344^B [*syn.* ex carne natum]. AVG. in euang. Ioh. 36, 7, 8). CONC.^S II 4 p. 46, 16 AVELL. p. 174, 21. 23 FVLG. RVSP. epist. 14, 38 *al.* NICET. symb. 4 p. 42, 1. *cetera exempla*: IREN. 1, 10, 1 Iesum Christum filium dei, -tum pro nostra salute ([σαρκωθέντα]. *cf.* 3, 19, 1 propter ipsos [HIL. syn. 34]. *et al.*). 3, 18, 2. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 46 de Iesu Christo, hoc est de λόγῳ -to. 1, 47 p. 1076^D. 1077^C -tum et crucifixum (*al.*). 1, 53 -tum de Maria (CONC.^S I 2 p. 54, 38 [= I 3 vers. Tur. p. 69, 22]. *al. cf.* PS. AVG. quaest. test. I 157, 27 ex M. [COD. Iust. 1, 1, 8, 12 ex sancto spiritu et ... M. *al.* LIB. pontif. p. 196, 6 in virgine. *et al.*). LVCIF. non parc. 24 p. 262, 11 -tum, hominem factum (RVFIN. Orig. princ. 1 praef. 4 p. 10, 8 K. *et al.*). ZENO 2, 43, 2 GAVDENT. serm. 10, 8 G. FILASTR. 69, 7 TYCON. 6 p. 68, 18 (*syn.* carnem factum). AMBR. in Rom. 1, 4. 2, 22. AMBROSIAST. in I Thess. 1, 2/3 dignatus est filium suum -are (in Col. 1, 20). in Rom. 10, 10 unde venerat -andus (PS. AVG. quaest. test. I 300, 7. 431, 5. GREG. M. moral. 2, 55 -andum eum Iudaea credidit. in Ezech. 1, 1, 13). AVG. civ. 18, 35 p. 307, 16 D. in Iob p. 604, 14. in euang. Ioh. 3, 18 antequam -retur. 40, 6. 115, 4. serm. 289, 5 apostoli ... ab -to missi. *al.* PS. AVG. serm. ed. Mai 102, 3 intra ... virginei corporis spatium. quaest. test. I 132, 18 -ari illum voluit. *al.* HESYCH. in lev. 8, 7 p. 874^A totum nostrum -tus est hominem (8, 18 p. 881^B). CASSIAN. c. Nest. 6, 20, 2 *al.* CONC.^S I 2 p. 53, 5 quia et patris et sancti spiritus deitas simul -ta esset (cum *add. I 3 vers. Tur. p. 67, 8*) verbo (*I 1, 2 p. 38, 25* συνεσαρκώθη). II 2, 1 p. 71, 29 caro quae ex matre est qua se -vit *Christus* (*II 1, 1 p. 173, 31* ἢ ἐσάρκωσεν ἑαυτόν). RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 62, 22 -tus est et inhumanatus est (*al.*). CASSIOD. in psalm. 70, 19 -ari dignatus est (*al.*). *et al.*

incarpibilis, -e. *ab* in *et* *carpibilis. OP. imperf. in Matth. 3 p. 650 *v. p. 732, 67.*

incāseātus, -a, -um. *ab* in *et* caseus, caseatus. *i. q. caseatus, caseo instructus*: ITALA psalm. 67, 16 (Psalt. Veron., Aug. in psalm. 67, 22) mons -us, mons uber (τετυρωμένον, *Vulg.* coagulatus). 67, 17 (Aug. in psalm. 67, 23. Quodv. c. Iud. Migne 42, 1124) utquid suspicamini montes -os (caseatos *al., v. vol. III 512, 61*). *cf.* AVG. conf. 9, 3, 5 in psalm. 118 serm. 17, 8.

incassum *v. vol. III 522, 26 sqq. adde e. g.* VERG. Aen. 7, 421 EPICED. Drusi 75 LVCAN. 2, 263 FRONTO p. 132, 19 N. *inde per hypostasin q. d.* **incassus,** -a, -um, *i. q. irritus, inanis* (*v. Stolz-Leumann⁵ 254; Svennung, Unters. Pallad. 576*): CRESCON. Aug. c. Cresc. 1, 8, 11 cur -um laborem sumis, cur inanem inpendis operam? (*vix adv.*). SVLP. SEV. dial. 3, 10, 3 omnium spebus intentis non -a futura temptamina *eqs.*

incāsus *v.* incīdo.

incastīgātus, -a, -um. *ab* in *et* castigatus *sec. gr.* ἀνεπιτίμητος *sim.* *i. q. non reprehensus, non correctus sim.*: HOR. epist. 1, 10, 45 nec me dimittes -um, ubi plura cogere ... videbor. PS. HIER. epist. 19, 18 p. 206^D ne per ramorum copiam ... -a erret effusio. PS. RVFIN. in Am. 3, 1—2 p. 1067^B decor ... nullam sinit culpam -am relinqui. EPIST. pontif. Arel. 21 p. 31, 32 conceptae audaciae -a temeritas. BOETH. in top. Cic. 4 p. 333, 29 ut quaeque in mentem venerint, iniudicata atque etiam -a promuntur (*cf.* FERREOL. reg. praef. p. 960^C lectio -a).

ancones **incastrātōrēs** GLOSS. V 166, 24. *cf.* 589, 32. *ab* *incastrare, *cf.* incastratura.

incastrātūra, -ae *f.* *ab* *incastrare. GLOSS. -a: coniunctio vel conglutinatio. anconiscos: -as. *fere i. q. commissura, nexura*: VVLG. exod. 26, 17 in lateribus tabulae duae -ae fient quibus tabula alteri tabulae conectatur ([ἀγκωνίσκους]. 36, 22. 24. *cf.* EVCHER. instr. 2 p. 149, 9 *vetus translatio habet* anconiscos [*v. vol. II 30, 13*], *nova* -as). VIRG. gramm. epist. 6 p. 169, 19 videtur *coniunctio* ... similis esse -is quibusdam vel nexuris *eqs.*

incastus *v.* incest-.

incatēnātus, -a, -um. *ab* in *et* catena *vel* catenare. *i. q. catenis vinctus*: PS. QVINT. decl. exc. Monac. 6 p. 364, 21 -us (-th- *cod.*), neglectus, despectus es.

incat(h)isma *v. vol. V 2, 556, 32.*

incatholicus, -a, -um. *ab* in *et* catholicus. *i. q. non catholicus, infidelis* (*pro subst.*): CASSIOD. anim. 12 p. 1303^B videbimus quam irrite ab -is catholica lacerabatur ecclesia.

?incaveo, -āre. *ab* in *et* cavea *vel* caveare. LVX. anth. 316, 7 ni rite -es (incapies *cod., em. Heraeus, Kl. Schr. 156¹ coll. it.* ingabbiare), sibila tum canunt *alites.*

incavillātio: per despectum inrisio PAVL. FEST. p. 107 (*cf.* GLOSS.^L I Ansil. IN 84 -e: [in] derisione). *ab* incavillari.

incavillor, -ātus sum, -ārī. *ab* in *et* cavillari. GLOSS.^L I Ansil. IN 85 -atur: [in]deridetur. *i. q. cavillari*: GELL. 5, 5^tit. cuiusmodi ioco -tus sit Antiochum ... Hannibal (*cf. Gell. 5, 5, 1* cavillatum esse). *deriv.*: incavillatio.

incavo, (-āvī), -ātum, -āre. *ab* in *et* cavare. *i. q. cavare*: COLVM. 4, 25, 2 cum -are *quid debet vinitor,* rostro *utitur.* VINDIC. gyn. p. 457 (p) oculi -ti et infossati. *ibid. iterum.*

incaus(s)ālis, -e. *ab* in *et* caus(s)alis (*sec. gr.* ἀναίτιος?). PRISC. LYD. solut. 9 p. 94, 32 B. omnino multiforme et differens materia -e quidem ad nos.

incauso *v.* incuso.

incaustum *v. vol. V 2, 557, 1. adde* NOT. Tir. 102, 26. *J. B. H.*

incautēla, -ae *f.* [*cf.* incautus *et* cautela. *J. B. H.*] *i. q. temeritas*: HESYCH. in lev. 25, 50 sqq. p. 1137^B si ex -a oculorum in mulieris concupiscentiam cecidit. SALV. gub. 6, 55 unus incautior periit, ne multi per -am postea deperirent. PS. ORIG. in Iob 3 p. 493^B verba ... inconsideranter proferuntur ex -a. VITAE patr. 5, 5, 41 pro -a sua supplantatus est *monachus* (*Nau 1908 p. 266 n. 175* ἐξ ἀπροσεξίας). GREG. M. moral. 1, 52 p. 552^A (*de peccatis*) post -ae suae vitium. epist. 7, 14, 3 p. 422, 31 quatenus ... nec te culpa de temeritate vel -a respiciat nec *eqs.* FACVND. defens. 10, 2 p. 773^A non per -am et negligentiam verbi, sed per intelligentiae pravitatem.

***incautus,** -a, -um. *ab* in *et* cautus. *compar.*: *ap.* CIC., LIV., QVINT., TAC. *et al. cf.* magis -us: *p. 851, 40.* *superl.*: SIDON. epist. 8, 11, 4. *in fig. litot.*: *p. 851, 13. 19. 73. 84. p. 852, 17.* NOT. Tir. 43, 25. *de notione* (*cf. p. 851, 63*): SERV. auct. Aen. 3, 452 inconsultos -os dicimus, qui sine consilio aliquid aggrediuntur. PS. RVFIN. in Os. 4, 15 p. 987^B esse aliquid distinctionis inter -os et procaces ..., quod alios audacia reddat exosos, alios formido miserandos. SYNON. Cic. p. 443, 18 B. GLOSS.^L II Abav. IN 13 -us: improvidus, incustoditus. III Abol. IN 86 -um: securum. 288 -a: nescia, improvida. GLOSS. ἀφύλακτος. inscium. *inde a* CIC., LVCR., CAES.; *deest e. g. e poetis* CATVLLO, PERS., MART., IVV., *e scriptoribus* NEP., VITR., VAL. MAX., COLVM., PETRON., SVET.,

[*O. Prinz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

DIG. (*adi.; adv. p. 852, 63*). [*loco lacero*: CE 1689, 3. *dub. interpr. vel context.*: LVCAN. 4, 719 (*v. edd. et Fraenkel, Gnomon 2, 1926, 511*).]

I *sensu activo i. q. non cavens, imparatus, temerarius* (*interdum notione temeritatis minus vigente fere i. q. inopinans, nescius: e. g. l. 17. 29 sq. 35. 74. p. 852, 2. 6. 10. 13 sq.; c. sensu audaciae: e. g. l. 18. 32 sq. 38 sqq. 48 sqq.; spectat ad artes fere i. q. imperitus: p. 852, 15; ap. ECCL. saepe de iis, qui peccata non cavent: e. g. l. 27 sq. 56. 58. p. 852, 3. 12. add. abl. instr.: l. 30. 35. 44. 52. 55. p. 852, 11. 18. 23*; a b: *l. 40* [*aliter l. 80*]; a d: *p. 852, 20. 30*; p e r: *l. 52*; i n *c. abl.*: *l. 62. p. 699, 56*): **A** *de animantibus* (*fere hominibus; de dis: l. 57; de animalibus: l. 26. 31. 46. 60. 73. 75*): **1** *adi.*: CIC. S. Rosc. 20 hominem -um et rus⟨ticum⟩ (PLIN. epist. 4, 9, 6 h. simplex et -us. *cf. l. 79*). Sest. 82 rusticulus non -us. Planc. 53 qui te -um ... loco demovere potuerunt, providentem autem et praecaventem numquam certe movebunt (VERG. Aen. 10, 812. *cf.* SIDON. epist. 1, 7, 1 me). Phil. 11, 5 oppressus Trebonius, si ut ab eo, qui aperte hostis esset, -us *eqs.* (*cf.* LIV. 23, 41, 11 quem ut -um opprimeret. 26, 39, 16 Quinctium ... -um hasta transfigit. VELL. 2, 57, 1. *v. et p. 852, 8*). Brut. 246 minime -us patronus. part. 112. leg. 1, 40 -i potius habendi sunt improbi (*cf.* SEN. dial. 4, 16, 3 *iracundos* non simplices dixerim, sed -os. PLIN. paneg. 67, 3). nat. deor. 2, 1 (*ellipt.*) ne ego ... -us, qui cum academico ... congredi conatus sim. epist. 9, 24, 1 -ior fuissem, nisi *eqs.* CAES. Gall. 6, 30, 2 ut in ipsum *Ambiorigem* -um etiam atque imparatum incideret (*cf.* TAC. ann. 15, 4, 1 Monaeses ... non nescium aut -um Tigranem offendit). VERG. georg. 2, 303 pastoribus (SERV.: neglegentibus, circa alia occupatis). 3, 469 -um ... volgus *ovium* ([SERV. auct.: quod sibi praecavere non possit]. AVG. anim. 3, 2, 2 [*de hominibus*]. *cf.* CLAVD. 8, 336 turbae). 4, 488 amantem. Aen. 1, 350 ille Sychaeum ... -um superat (*cf.* 3, 332 illum *Pyrrhum* ... Orestes excipit -um. 10, 386 Pallas ante ruentem ... -um crudeli morte sodalis excipit. LIV. 21, 55, 3 TAC. hist. 3, 79, 1). 4, 70 *cervam* (*cf.* PHYSIOGN. 121 cervus animal est timidum ..., -um). 11, 781 virgo ... -a ... spoliorum ardebat amore. HOR. ars 456 agitant pueri -ique sequuntur *vesanum poetam*. TIB. 1, 6, 15 fallacis coniunx -e puellae (*cf.* OV. trist. 2, 457 marito). OV. ars 3, 371. met. 8, 378 studio ... -us eundi. met. 13, 104 hostem (LIV. 3, 5, 5. 25, 15, 12 *al.* HOMER. 119 TAC. hist. 5, 18, 2. *cf.* OPTAT. 2, 25 p. 62, 20 -um et securum adversarium). LIV. 2, 46, 4 Fabium ... -um inter multas versantem hostium manus (*cf.* 7, 24, 3 inter primores -us agitat *consul*). 5, 44, 6 sine stationibus ... sternuntur *Galli*, nunc ab secundis rebus magis etiam solito -i. 9, 38, 3 redeuntes agmine -o ([*vix passive*]. 35, 4, 3 TAC. hist. 4, 60, 2). 10, 34, 6 ne ... in fraudem -us rueret (*cf.* SEN. dial. 5, 2, 6 legionibus incidunt ... -i *barbari*. *v. et l. 75*). 30, 13, 14 Massinissam ... esse ... iuventa -iorem (*cf. p. 852, 18*). 34, 25, 7 -ior fidei aestimator. 40, 5, 8 iuvenis (40, 23, 1. *cf.* HIL. ad Const. 2, 7, 1 adolescentibus [*fere i. levibus*]. *v. et l. 81*). *al.* MANIL. 5, 663 thynnos (*cf.* CLAVD. carm. min. 49, 13 *torpedo*). SEN. contr. 2, 3, 2 *pater*. CVRT. 9, 8, 21 -um et temerarium regem. FRONTIN. strat. 3, 17, 1 cum -us muris succederet Hasdrubal (*cf.* TAC. hist. 2, 21, 1 aperti -ique muros subiere. CE 457, 4 succurrere). TAC. hist. 1, 35, 1 equitum plerique ac senatorum, posito metu -i. 1, 64, 4 quo -ior deciperetur *legatus* (*cf. p. 852, 6*). ann. 2, 65, 3 per ... vinolentiam -um Cotyn. 13, 46, 1 amore -us. *al.* PLIN. epist. 6, 29, 10 Bassum ... incustoditum nimis et -um. FLOR. epit. 4, 11, 10 custodiam. FRG. Vat. 35, 6 comparator ... -us et credulus. CYPR. unit. eccl. 2 (*opp.* providi). NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 5 temeritate nimis -i fuerunt *lapsi* (*cf. p. 852, 12*). ARNOB. nat. 5, 9 p. 182, 16 cum -us et properus obreptionis esset reiectus a furto *Iuppiter*. LACT. inst. 4, 30, 3 partem plebis -am et simplicem. IVST. 21, 2, 7 -is omnibus nec quicquam hostile metuentibus. PRVD. ham. 208 viantem. psych. 682 victoribus. PHYSIOGN. 132 animalia ... simplicia, nuda atque -a sunt. NOVELL. Theod. 23, 2 neminem tam -um esse, ut *eqs.* CASSIAN. inst. 2, 17 ne in utroque inveniatur -us. OP. imperf. in Matth. 44 p. 880 sexus mulierum -us ... est; -us quidem, quia non omnia, quae videt aut audit, cum sapientia et ratione considerat. *et al.* *de part. corp. et animo* (*enall.: l. 66*): OV. ars 3, 745 pectore. Pont. 4, 14, 18 ingenio. VAL. FL. 2, 433 -is decreta piacula linguis. COMM. instr. 2, 7, 2 -a natura quibus *bestiis* est tradita mentis (*sic Martin, Commodianea p. 15*, iocis incantantur *eqs. Dombart*). SER. SAMM. 176 aures. RVFIN. Basil. reg. 8 ineruditas animas et -as. PRVD. c. Symm. 1 praef. 22 manum. PAVL. NOL. carm. 11, 12 te ... -a timui violare figura (*opp.* mea cautius ora composui). AVG. fid. et op. 22, 40 mens. DRAC. Orest. 259 ferit *Aegisthus* -um caput *Agamemnonis*. *add. gen.*: HOR. sat. 1, 1, 35 formica ... haud ignara ac non -a futuri (SEN. contr. 9, 6, 19 -a f. mortalitas [*fere i. ignara*]). STAT. Theb. 6, 767 -usque sui ruit *Capaneus*. AMBR. hex. 6, 3, 12 *vulpem* suae -am *esse* salutis. PAVL. NOL. carm. 23, 123 -us discriminis ibat. *dat.*: TAC. ann. 4, 1, 2 *Seianus* Tiberium ... devinxit, adeo ut obscurum adversum alios sibi uni -um intectumque efficeret. 11, 26, 2 ut insidiis -um, ita irae properum *Claudium*. pro: LIV. 4, 27, 11 intentos homines in eventum periculi alieni pro se -os. a b: LIV. 40, 5, 5 -i a fraude ... iuvenis. a d v e r s u m: IVST. 41, 2, 7 -iores adversum vulnera insequentes.

2 *subst.* (*interdum etiam adi.* [*sc. subst. ex contextu suppl.*] *subesse potest*): HOR. sat. 1, 3, 62 *hunc* pro bene sano ac non -o fictum astutumque vocamus. OV. rem. 148 affluit -is ... Amor (*cf.* PLIN. nat. 10, 46 nec solis ortum -is patiuntur *galli* obrepere. SVLP. SEV. epist. 3, 7 insidiantur *daemones* -is). LIV. 1, 53, 7 *Tarquinium* -os invasurum (9, 31, 8. *cf.* 25, 38, 12 ut ... praeparati -os ... aggredi possetis. frg. 22. FRONTIN. strat. 2, 5, 1 adorti effusos et -os. *v. et p. 851, 24*). 7, 35, 11 vel silentio -os fallentes vel sentientibus ... pavorem iniecturi (CYPR. Fort. praef. 2. *cf.* MIN. FEL. 9, 5 ut decipiat -os [PHOEBAD. c. Arrian. 3, 8 D. imperitos, credulos, -os]. *v. et p. 851, 51*). 9, 25, 6 opprimi -os posse (26, 12, 2 *al.* CVRT. 10, 9, 8 TAC. ann. 12, 44, 3. *cf. p. 851, 16*). 24, 38, 9 inermes, -os ... trucidabitis (*cf.* TAC. ann. 11, 10, 3 interfecere). 37, 32, 6 ne obiceret -os furentibus. CVRT. 4, 1, 32 victoriae fiducia -os. CYPR. laps. 15 laxatur -is (*fere i. lapsis. cf. p. 851, 56*) communicatio. epist. 16, 4 temerarii et -i et tumidi quidam. ANTH. 931, 85 elevat -um *Fortuna*. HIL. syn. 20 -orum aures. VIRG. gramm. epit. 6 p. 44, 15 H. ab -is duo fona putabantur ([*sc.* ʻ*eundem*ʼ *sim.*]. *cf.* 7 p. 58, 4).

B *de rebus*: **1** *incorporeis*: CIC. Att. 8, 9, 3 εὐγενῆ tua consilia et tamen pro temporibus non -a. OV. ars 2, 83 -is nimium temerarius annis *Icarus* (*cf.* CONSVLT. Zacch. 2, 18 p. 88, 26 iuventutis. VINCENT. LER. comm. 25, 35, 5 aetas [*antea* parvulis]. *v. et p. 851, 44 sq.*). LIV. 9, 12, 8 -us ad credendum ceteris pavor. SEN. contr. 2, 1, 38 contumaciam. PLIN. nat. 9, 59 salacitas (facilitas *codd.*). SIL. 2, 278 favorem. 3, 146 furores (*cf.* 10, 339 ardorem). TAC. ann. 13, 21, 4 verba impatientiā caritatis ... -a (CLAVD. 5, 284. *cf.* FIRM. 8, 10, 2 sermo. AVG. gest. Pelag. 1, 2 p. 52, 14 locutionis. NOVELL. Valent. 8, 2, 1 definitio [*fere i. falsa*]). CYPR. unit. eccl. 1 credulitate (*cf.* FIRM. math. 1, 7, 9 temeritatis [AVG. pecc. mer. 6, 7[in.]]. PS. MAR. VICTORIN. ad Iust. 12 confusionis. VEG. mil. 3, 3[ex.] simplicitas. 4, 26 securitas. ORIG. in Matth. ser. 90 p. 206, 7 confidentia). FIRM. math. 1, 7, 42 imitatione. CLAVD. DON. Aen. 2, 95 p. 160, 3 dolore. VEG. mil. 3, 10 p. 92, 7 civile odium ... ad utilitatem suae defensionis -um. CONSVLT. Zacch. 1, 28 p. 35, 9 obsequium. 2, 9 p. 66, 26 -a (*fere i. irrita*) sanctorum desideria. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 196, 1 scrupulositas (οὐκ ἀσφαλές). GREG. M. in Ezech. 1, 9, 13 timorem (*antea* stultum). *et al.* **2** *corporeis*: LIV. 29, 7, 3 dum ipse ... urbem -am aggrederetur ([*vix passive*]. *cf.* STAT. Ach. 1, 21 Amyclas. AMM. 16, 11, 4 Lugdunum. 18, 6, 8 civitati). AVIEN. Arat. 867 carinas.

C -um est *c.* (*acc. c.*) *inf.*: PLIN. epist. 3, 19, 4 ne sit -um rem tam magnam ... isdem casibus subdere (*opp.* tutius). VEG. mil. 3, 8[in.] -um est plerumque discriminis exercitum ... considere. PS. MAR. VICTORIN. ad Iust. 1 (*iuxta coni. nudus*).

II *sensu passivo*: *i. q. non evitatus*: LVCR. 6, 390 quibus -um scelus aversabile cumquest. PROP. 2, 4, 24 (14) sic est -um (*fere i. inevitabile*), quicquid habetur amor. *i. q. incustoditus, intectus* (*haec notio etiam in nonnullis exemplis sub I allatis subesse potest: supra l. 34 sq. p. 851, 41. 48 sq. 78*): SALL. hist. frg. 5, 1 (Serv. auct. georg. 3, 469) repente -os agros invasit (SERV. auct.: quibus praecautum securum non est). LIV. 25, 38, 14 quia, quod neglexeris, -um atque apertum habeas. LVCAN. 5, 500 latebras. TAC. hist. 3, 23, 3 Vitelliani ... -i offerebantur. ann. 1, 50, 2 iter ... hostibus -um. AMM. 23, 3, 5 ex -o latere (27, 10, 15). *i. q. improvisus, inopinatus*: SIL. 2, 99 ictu. AMM. 31, 5, 9 barbari ... globos irrupere nostrorum -i. *fort. add.*: AMM. 21, 10, 4 pars *montium*, quae Illyricum spectat, mollius edita velut -a subinde superatur.

acc. pl. neutr. pro adv. incauta: IVVENC. 4, 194 (-e *l. v.*; *v. vol. VI 1628, 74*).

adv. ***incautē.** *compar.*: *ap.* CAES., HIRT., LIV., CVRT., TAC. *et al.* *superl.*: AVG. mor. Manich. 2, 20, 74. GLOSS. II 234, 42 ἀπερισκέπτως: -e. [*dub.*: FRONTO p. 211, 18 N.]

1 *i. q. temere, imprudenter* (*fere i. q. per ignorantiam, inconsulte: l. 64. p. 853, 15 sqq.; saepe c. notione audaciae: e. g. l. 66 sqq. p. 853, 14. ap. Christ. interdum c. sensu impietatis: p. 853, 8. 22*): **a** *c. verbis*: CIC. Att. 3, 23, 3 unum *caput* de reditu meo scriptum -e. 11, 9, 1 ego vero et -e ... et celerius quam oportuit feci (VLP. dig. 28, 4, 1, 1 quod ... -e [*i. inconsulte*] factum est. *cf.* CYPR. epist. 17, 1 nec -e aliquid et festinanter gerendum. *v. et l. 75*). CAES. Gall. 7, 27, 1 paulo -ius custodias ... dispositas videbat. civ. 3, 24, 2 -ius sequebantur *hostes* (*cf.* PS. AVR. VICT. epit. 42, 5 -ius et ... audacius persequentes). HIRT. Gall. 8, 48, 3 se ... -ius permittit in praefectum (*cf.* LIV. 22, 47, 8 irruentibus ... -e ... Romanis. 29, 34, 12 -e se invehentes. CVRT. 4, 16, 23 praefectum ... -ius in se ruentem [FIRM. err. 9, 1 AMM. 21, 12, 13]. CVRT. 9, 5, 8 contemptim et -e ... incurrerunt). BELL. Alex. 27, 5 -e (*Wρ*, caute *πσ*) atque insolenter succedere ... munitionibus (*cf.* LIV. 21, 7, 10 murum -ius [-us *M*] subit [39, 21, 3 CVRT. 4, 6, 23]). SALL. hist. frg. 3, 96 qua *fiducia* Varinius ... -e motus. LIV. 4, 37, 8 -e (-o *M*) inconsulteque commissum est *proelium* (CYPR. epist. 56, 2 non puto -e et temere his pacem committi. AMM. 21, 9, 8 -e ... et temere alienis partibus te commisisti). 7, 15, 9 -e atque inconsulte ... pugnavit (*cf.* 25, 18, 2 pugna ... inita. 44, 41, 9). 7, 34, 1 consul exercitum -e in saltum ... induxit (*cf.* 26, 3, 4 deductum). 10, 10, 3 nec aspernanda res visa neque -e credenda. 24, 24, 2 rem consociatam ... Aristoni ... -e aperit (*cf.* CYPR. epist. 45, 2 neque ... -e ac temere publicanda, quae ... scandalum moveant). 25, 9, 14 -ius ... in eos, qui ferebant *aprum*, versum *vigilem*. 27, 17, 10 locutus haudquaquam ⟨ut⟩ barbarus stolide -eve (*fere i. inconsiderate*

[*O. Prinz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ut etiam QVINT. inst. 5, 11, 27 respondeas. ROMVL. fab. 76, 5 rec. gall. inter se -e [rec. vet. incauti] dicebant verveces. paulo aliter: GELL. 9, 10, 6 'membra' ... paulo -ius nominavit Vergilius [fere i. impudentius]. CHIRON 164 alios hunc morbum ... aliis nominibus vocare -e [fere i. 'non recte' ut etiam RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 18 verba ... -ius ... posita. AVG. gest. Pelag. 2, 4 p. 55, 24 verbis -ius neglegentiusque conscriptis. CASSIOD. inst. div. 1, 8, 4 opp. subtiliter. et al.]. CASSIOD. in psalm. 140 concl. si loquamur -e [fere i. impie]). 30, 9, 6 stationem navium ... -ius agentem. 41, 18, 11 -ius ante signa obversatur consul. TAC. hist. 2, 14, 3. ann. 1, 74, 6 quanto -ius efferverat Tiberius. 12, 39, 3. PLIN. epist. 1, 15, 4 potes apparatius cenare apud multos, nusquam hilarius, simplicius, -ius (fere i. securius). 8, 4, 8 te magis ... laudabo, quanto celerius et -ius miseris scripta. 9, 13, 10 (trop.) me ... quasi nimis fortiter -eque progressum corripit amicus. LACT. inst. 6, 12, 13 ille non potius -e ..., sed ... prudens ac sciens in hos se laqueos induit. 6, 13, 3 qui ad peccatum imprudenter -eque labuntur ([opp. sciens]. HIL. ad Const. 1, 5, 2). Iust. 25, 2, 6. AMM. 26, 6, 19 principia -e coepta et temere. VEG. mil. 3, 25$^{ex.}$ superbius et -ius. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 147, 8 blasphemant -e (ἀφυλάκτως). RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 237, 6 quaedam -e (οὐκ ἀσφαλῶς) proposita. CONC.^{S} II 5 p. 7, 15 -e (ἁπλῶς) consentientes. CAEL. AVR. acut. 1, 15, 151 fomentis -ius usi. OP. imperf. in Matth. 13 p. 710 cor -e (fere i. impie) orantis. GREG. M. in euang. 32, 3 (syn. per negligentiam). et al. ellipt.: CIC. Att. 7, 10 adhuc certe, nisi ego insanio, stulte omnia et -e. b c. adi.: MIN. FEL. 14, 6 -e creduli circumveniuntur ab his, quos bonos putaverunt.

2 i. q. improviso: COMM. apol. 1003 sol fugit -e, subito fit noctis imago. O. Prinz.

***incēdo,** -cessī, -cessūrus (p. 854, 59), -ere. ab in et cedere. inter compos. verbi 'cedere' enumerat VARRO ling. 6, 38, inter 'verba quae perfectum mutant' CHAR. gramm. p. 345, 21 B., inter 'neutralia' (i. intransitiva) verba PS. ASPER. gramm. suppl. 50, 23. Inc- apud scaen.: PLAVT. Aul. 47 Poen. 981. NOT. Tir. 11, 5 -it. 11, 19 -ssit. GLOSS.^{L} III Abstr. IN 24 -ssit ingressa est (II Abav. IN 17). 29 -ens ambulans. 34 -sserat intraverat. Abol. IN 238 -ssi invasi (GLOSS. V 535, 47). II Abav. IN 24 -it incur⟨s⟩avit. GLOSS. πρόσειμι, προβαίνω, ἐπιβαίνω. legitur inde a LIV. ANDR., NAEV., PLAVTO, ENN., VARRONE; deest ap. RHET. Her., VELL., CELS., DIG. et non plus quam bis (exceptis citationibus) occurrit apud CIC.; frequentant poetae et LIV., TAC., AMM. [variat in codd. c. incendere: infra l. 80. p. 854, 27. 40. 855, 30. 74. 856, 44. LIV. 22, 12, 5 DRAC. Romul. 2, 89 al. c. incidere: p. 855, 28. 856, 36. 857, 12. 858, 31. 42. SEN. contr. 2, 6, 11 COLVM. 5, 5, 3. saepe in AMM. cod. V. cf. s. 1. incido et s. 2. incīdo. c. intercedere: p. 854, 39. TERT. adv. Marc. 4, 11 p. 450, 14. incess- c. ingess-: p. 856, 82 sq. c. incuss-: p. 857, 22. c. ingredi: PLAVT. Pseud. 1299. ex coni. probab.: MANIL. 4, 519 (-unt Bentley, iaceant sim codd.). TAC. ann. 3, 26, 2 (incidebat cod.). AMM. 27, 10, 6. 31, 5, 4. falso trad.: VAL. FL. 4, 677. APVL. Socr. 9 p. 141 (inscendant). TERT. nat. 1, 14 p. 84, 14. dub. trad.: PLAVT. Asin. 405 Aeacidinis minis ... expletus -it (deest A). Bacch. 1069 ut ovans praeda onustus -rem (deest A). Cas. 726 (anapaest.) lepide excuratus -ssisti (PA). Merc. 600 tristis -it (deest A). Mil. 897 ornatus -is (-it P, deest A). Poen. 577 exornatus -it (cedit A?). his locis Scaliger alii metri causa restituebant simplex cedere (cf. vol. III 720, 33 sqq.), Leo, Plautin. Forsch.^{2} 259 sqq. synaloepham maluit pati syllabam -us; de hac re v. Lindsay, Early Lat. Verse 129 sq. et O. Skutsch, Iambenkürzung 14 sq. 58. PLAVT. Curc. 291. LIV. 29, 24, 4 ne ... timor ... in (del. Andresen, WklPh. 1920, 269) exercitum -ret (P^1, incid- cett., v. adnot. crit.). MART. 12, 38, 2 qui femineis ... cathedris -it (def. Heraeus, insidit alii coll. 2, 14, 8. 3, 63, 7). dub. interpr.: ENN. scaen. 26 -e, -e, adsunt, me expetunt (v. Vahlen, Opusc. I 383).]

i. q. **gradiendo se loco movere, ire,** plerumque pedibus (v. p. 854, 27; sed nota equo: p. 854, 21. 30. 856, 22; quadrigis: p. 854, 64; nando: p. 857, 64. cf. et p. 855, 25. 28).

I not. praep. 'in' fere vacante respicitur nihil nisi ipse motus, fere i. q. simplex **cedere** (vi vetustiore, cf. supra l. 54), **ambulare** (syn. p. 854, 9 [cf. p. 854, 33]; ire: p. 854, 1; ingredi: p. 854, 28. TAC. hist. 4, 35, 1; spatiari: PROP. 2, 2, 6. opp. saltare: p. 854, 68; serpere: p. 854, 70. nota: SEN. nat. 7, 31, 2 non ambulamus, sed -imus [del. Leo, sed cf. p. 854, 31. 41]). interdum habet vim significantiorem, sc. i. q. 'lente' (v. p. 855, 84) vel 'cum dignitate' ambulare (cf. SERV. Aen. 1, 46 -ere proprie est nobilium personarum, hoc est cum aliqua dignitate ambulare [sim. auct. Aen. 1, 405]. inde saepius dicitur de agmine, pompa sim., e. g. p. 854, 19. 55. 65. 855, 56). indicatur ubi: quacumque sim.: p. 854, 11. 855, 20. 37. 54. 71. abl. loci: p. 854, 7. 35. 855, 61. per: p. 854, 4. 76. 855, 26. 36. 39. 47 sq. 73; in c. abl.: p. 854, 36. 82; inter: p. 854, 42. 855, 30. 34; super: p. 854, 48. 855, 12; ante: p. 854, 69; iuxta: p. 855, 70.

A generatim: 1 de hominibus (statuis: p. 854, 59): a proprie: LIV. ANDR. com. 3 ornamento -unt (-cend- trad.) nobili ignobiles (cf. PLAVT. Mil. 872 quam digne ornata -it [Truc. 463 APVL. met. 2, 9 VOPISC. Aurelian. 34, 3 al.]. 1286 verear ... hoc ornatu -ere. LIV. 1, 26, 10 decoratum ... -entem [2, 6, 7 magnifice]). NAEV. com. 59 tu nimis spisse atque tarde -is. carm. frg. 29 prima

-it Cereris Proserpina puer. PLAVT. Amph. 330 vix -o inanis, ne ire posse cum onere existimes. Asin. 403 quassanti capite -it (CAECIL. com. 271 q. c. tristes -unt. cf. APVL. met. 10, 32 sensim adnutante capite coepit -ere). Cas. 240 unguentatus per vias ... -is (Epid. 226 fundis exornatae. Merc. 406 ·PANEG. 3, 16, 2. cf. ENN. ann. 187 -unt arbusta per alta. SALL. Iug. 31, 10 -unt per ora vestra magnifici. VERG. Aen. 5, 188 media socios -ens nave per ipsos. HOR. carm. 2, 1, 7. 3, 18, 3 TIB. 2, 3, 52 LIV. 7, 36, 8 al. SEN. contr. 2, 6, 11 VAL. MAX. 7, 3, 8. et al.). Curc. 289 isti Graeci ... capite operto qui ambulant, qui -unt suffarcinati cum libris. 294 tristes atque ebrioli -unt. 533. Mil. 92 is deridiculost, quaqua -it, omnibus (cf. HOR. sat. 1, 6, 112 quacumque libido est, -o solus [LIV. 1, 59, 13. 4, 13, 3 al.]. TAC. ann. 14, 13, 2 qua [APVL. met. 11, 9]). Poen. 981 -unt cum anulatis auribus. ENN. scaen. 30 incinctae angui (igni codd.) -unt. CAECIL. com. 252 omnibus laetitiis laetus -o (cf. CIC. epist. 2, 9, 2). CIC. Sest. 19 quam taeter -bat, quam truculentus, quam terribilis aspectu. CATVLL. 42, 8 illa quam videtis turpe -ere, mimice ac moleste. LVCR. 3, 76 illum aspectari, claro qui -it honore. SALL. or. Lep. 24 qua re ... tanto agmine atque animis -it Sulla? (LIV. 9, 17, 17 per quam Indiam temulento a. comisabundus -ssit Alexander. TAC. hist. 2, 89, 1 equo. al. cf. SEN. contr. 10, 1, 3 -ere magno comitatu [TAC. ann. 3, 9, 2]). VERG. Aen. 1, 690 Amor ... gressu gaudens -it Iuli (PHAEDR. app. 4, 18 modesto g. AMM. 31, 2, 6 gressibus liberis [al. AVIAN. fab. apol. 3]. cf. SEN. Tro. 1089 sublimi gradu [MART. 7, 39, 7 PORPH. Hor. sat. 1, 3, 10 VVLG. Is. 3, 16 al.]. PHYSIOGN. 75 p. 97, 8 longis passibus [Adamant. 39 p. 398, 9 μακρὰ βαίνοντες]). 8, 722 -unt (incend- R) ... longo ordine gentes. 10, 763 Orion cum pedes -it ([syn. ingreditur]. LIV. 28, 9, 15. cf. PLIN. paneg. 24, 2 -bas pedibus: -is [APVL. met. 11, 11 dei dignati p. humanis -ere prodeunt. IVST. 41, 3, 4 servi p., liberi ... equis -unt. AMM. 31, 2, 20 al. BOETH. cons. 4, 2, 21 W. et al.]). PROP. 2, 1, 5. 3, 13, 11 matrona -it census induta nepotum. OV. am. 2, 4, 23 molliter -it: motu capit (SEN. contr. 2, 1, 6 MACR. Sat. 2, 3, 9). ars 3, 751. rem. 337 durius -it: fac inambulet. met. 2, 445 pariter nymphas -ere vidit. 4, 739 resoluta catenis -it virgo. 6, 453 quales audire solemus ... dryadas mediis -ere silvis. fast. 6, 653 vagus -it toto tibicen in urbe (SEN. clem. 1, 8, 2 in qualibet parte urbis solus [cf. supra l. 12]. PETRON. 6, 1 in hortis. FIRM. err. 18, 6 in templo praetextatus. al.). LIV. 27, 37, 14 virgines sonum vocis pulsu pedum modulantes -sserunt ([interc- P]. cf. AMM. 16, 5, 10 artem ... modulatius -endi [-cend- V] per pyrrhicham). SEN. dial. 1, 5, 3 malos ... solutos ac delicatos -ere. 2, 13, 2 qui togati purpuratique -unt. 4, 5, 5 -ens inter cadavera voltu superbo (5, 16, 4 medius. cf. 9, 1, 9 inter illa frivola ... altus -o. 9, 5, 2. OCTAVIA 705 sublimis inter civium laeta omnia -ssit. STAT. Theb. 4, 40 i. adhortantes. TAC. ann. 3, 33, 3 SVET. Cal. 13. et al.). epist. 76, 31 lati -sserunt (80, 7 in scaena). 94, 8 sic -e, sic cena (FIRM. math. 3, 6, 17 VVLG. I reg. 17, 39. cf. PAVLA Hier. epist. 46, 10, 3 utcumque). al. LVCAN. 2, 675 -ssit ... fretum rapidi super Hellesponti Xerxes (TAC. hist. 3, 19, 1 TERT. bapt. 9 p. 208, 25. ITALA psalm. 90, 13 [Tert. adv. Marc. 4, 24; ἐπ' ἀσπίδα ... ἐπιβήσῃ, Vulg. ambulabis]). al. PLIN. nat. 15, 125 coronatus -ssit. 35, 96 Antigonum thoracatum cum equo -entem. SIL. 17, 650 QVINT. decl. 260 p. 67, 28. TAC. ann. 2, 59, 1 Germanicus sine milite -ere, pedibus intectis et pari cum Graecis amictu. al. PLIN. paneg. 23, 2 sensim et placide. SVET. Tib. 68, 3 -bat cervice rigida. Nero 25, 2 -enti passim victimae caesae. GELL. 9, 11, 5 dux ... grandia ingrediens et manu telum reciprocans -bat (sim. pleonasmus PANEG. 12, 14, 4 deambulantem ... -ere. cf. hebraismum VVLG. I reg. 17, 41 ibat autem ... -ens [וַיֵּלֶךְ ... הֹלֵךְ; sim. Ier. 41, 6]). APVL. met. 2, 1 iam statuas et imagines -ssuras (cf. VVLG. Ier. 10, 5 -ere non valent idola). 11, 27 cunctabundo clementer -bat vestigio. al. MIN. FEL. 22, 5 Ianus ... frontes duas gestat, quasi et aversus -at (RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 37 p. 616^B obversus. cf. et VVLG. gen. 9, 23 -entes retrorsum). TERT. cult. fem. 2, 11 p. 731 Oe. ex quo facta est Christiana, pauperius -it. al. PORPH. Hor. sat. 1, 7, 7 quasi quadrigis triumphalibus -ret. EVTR. 7, 13, 4 ut Plautio conscendenti Capitolium laevus -ret (AMM. 18, 6, 22). HIL. in Matth. 4, 10 ne pedibus -entium proterantur (cf. 21, 2 vestimenta sua -entis itineri substernunt. ibid. -entem). AMM. 28, 1, 13 saltare, non -ere videbatur. al. VVLG. Ios. 6, 6 -ant ante arcam domini. al. MART. CAP. 6, 674 Himantopodes debilitate pedum serpunt potius quam -unt. et al.

b in imagine et translate (saepe apud Christ. sensu morali. de elocutione: p. 855, 12): PLAVT. Curc. 32 caute ut -as via (TERT. anim. 35 p. 360, 18 in ... via. ITALA Is. 2, 2 [Tert. adv. Marc. 3, 21; πορευσόμεθα, Vulg. ambulabimus]. ARNOB. nat. 2, 13 p. 58, 2 per ... vias [HIER. epist. 58, 5, 1 al. cf. VVLG. II par. 21, 13 per iter regum]). SEN. benef. 5, 4, 3 Diogenes per medias Macedonum gazas nudus -ssit calcatis regis opibus (dial. 2, 8, 3 per humanos casus. HIER. epist. 49, 12, 1 cum ... per singula ... tractatuum milia cautus viator -sserim [cf. CASSIOD. inst. 1, 21, 1 per diversa disputationum genera]. al. v. et l. 74). PLIN. nat. 6, 33 Ripaeos montes transcendat animus dextraque (extraque Mayh.) litore Oceani -at. TERT. idol. 17 p. 50, 25 ut in quoquo honore in solo honoris nomine -at neque sacrificet Christianus magistratus (resurr. 49 p. 102, 9 in sanctitate. praescr. 37, 1 in ea regula. ITALA deut. 29, 19 [Aug. quaest. hept. 5, 52] in

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

errore [πορεύσομαι, *Vulg.* ambulabo]. Rom. 6, 4 [Tert. pudic. 17; περιπατήσωμεν, *Vulg.* ambulemus]. VVLG. Ezech. 20, 18 in praeceptis. *et al. v. et p. 854, 73*). orat. 4 p. 183, 12 deus vult ... -ere nos secundum suam disciplinam (anim. 40 p. 367, 15 *al.* ITALA Rom. 8, 4 [Tert. pudic. 17] s. carnem [περιπατοῦσιν, *Vulg.* ambulamus]. PELAG. in II Thess. 3, 6 p. 484, 14. *sim. al.*). adv. Marc. 5, 10 p. 608, 16 volens nos sicut ipse -ssit ita -ere (ITALA Phil. 3, 17 [Mar. Victorin. *ad l.* p. 1223[D]; περιπατοῦντας, *Vulg.* ambulant]. *cf.* TERT. cult. fem. 2, 1 p. 714 Oe. qualiter vos -ere oporteat. ITALA I Ioh. 2, 6 [Tert. monog. 3] sic [περιπατεῖν, *Vulg.* ambulare]). *al.* ITALA II Thess. 3, 6 (Tert. pudic. 18) ab otiose -ente fratre (περιπατοῦντος, *Vulg.* ambulante). *al.* HIER. epist. 58, 10, 1 Cyprianus instar fontis purissimi dulcis -it. 65, 11, 2 super hostium strages victor -ens. hom. Orig. in Ezech. 12, 1 p. 433, 10 *si quis* extra praecepta dei perversus -at (*cf. lev. 26, 23* πορευήσθε). VVLG. III Esdr. 5, 69 similiter ... audivimus dominum vestrum et ipsi pariter -imus. *al.* CONC.[S] I 5 p. 343, 34 circa fidem non recte -entium (*I 1, 4 p. 50, 7* οὐκ ὀρθοποδοῦντας. *sic et al.*). *et al.*

2 *de bestiis* (*v. et l. 62. p. 856, 1. 7. 857, 54. 858, 43. aliter p. 857, 10*): SVEIVS carm. frg. 2 *pulli* sic -unt et [in] labellis morsicatim lusitant. CIC. div. 1, 49 beluam ... quacumque -ret, omnia arbusta ... pervertere (SEN. clem. 1, 25, 4 *serpens.* PLIN. nat. 11, 65 papilio). SEN. epist. 58, 14 quaedam *animantia* impetum habent, -unt, transeunt (VVLG. lev. 11, 27 ex cunctis a. quae -unt quadrupedia. RVRIC. epist. 1 5 p. 358, 5 a. ... -entia, volantia atque reptilia. *cf.* TERT. anim. 10 p. 313, 21 -unt quaedam *animalia* sine gradibus manante impetu). PLIN. nat. 8, 5 per funes -ssere *elephanti* (DRAC. laud. dei 1, 286 instar montis habens -it bestia moles). 8, 78 *basiliscus* celsus et erectus in medio -ens. 8, 185 *Apis bos* -it (-cid- *l. v.*) submotu lictorum. AMM. 24, 8, 5 *asinorum agrestium* multitudo ... simul -ens (incend- *V*). VVLG. Ezech. 19, 6 *leunculus* -bat inter leones.

3 *de rebus* (*fere translate. cf. supra l. 12*): LVCR. 6, 281 ubi percaluit venti vis ⟨et⟩ gravis ignis (*v. adn. crit.*) impetus -ssit. SEN. epist. 5, 7 ista ... pariter -unt: spem metus sequitur. 76, 21 virtus ... inter hanc fortunam et illam superba -it. MELA 1, 10 ora *Asiae* ... cum alveo Nili amnis ripis descendit in pelagus, et diu sicut illud -it ita sua litora porrigit (PLIN. nat. 3, 45 -it per maria caeli regione ad meridiem *Italia.* 5, 98 quacumque -it *Taurus mons*). PLIN. nat. 2, 177 medio ambitu signiferi orbis -ens aequinoctialis. CHAR. gramm. p. 249, 18 B. (*ex Romano*) vis ... adverbiorum per eandem viam tenoremque rationis -it. HIL. trin. 1, 22 tertius liber etsi sensim tamen iam proficienter -it. VVLG. Iob 31, 26 vidi ... lunam -entem clare (MART. CAP. 8, 853 tardius. *cf.* 1, 25 cum Stilbonte -ens *Iuppiter. v. et p. 856, 25*). 41, 7 ne spiraculum quidem -it per eas squamas (διέλθῃ). prov. 30, 29 tria sunt, quae bene gradiuntur, et quartum, quod -it feliciter. PS. RVFIN. in Ioel 2, 30 sq. p. 1049[C] quemadmodum tenor quasi historicae explanationis -at.

4 *impersonaliter*: SEN. dial. 4, 7, 2 per sceleratos illi (*sapienti*) ... -endum erit. HIL. in Matth. 21, 2 per eos *ramos* -itur (*fort. leg.* -it, *sc. dominus*) et gratissimum fit -enti deo ex ramis ... officium. HIER. epist. 22, 23, 1 nobis diverso tramite -itur.

B *speciatim in re militari* (*et de militibus ipsis et de duce cum exercitu iter faciente. hic illic paulo significantiore usu fere i. q. procedere [cf. p. 856, 8]: l. 58. 63. 78. aliter p. 856, 35. huc fort. pertinet*: NAEV. trag. 19 quaque [quaqua *Mercer*] -unt, omnes arvas opterunt): ENN. ann. 507 -it veles vulgo sicilibus latis. VARRO frg. Serv. auct. Aen. 12, 121 quadratum *agmen*, quod immixtis iumentis -it ..., pilatum ..., quod sine iumentis -it (LIV. 9, 6, 12 silens a. ... -ssisse. 10, 5, 3 sensim. 21, 33, 1 castra mota et a. ... -ere coepit [22, 3, 14. 24, 20, 10 in Tarentino demum agro pacatum -ere a. c.]. 21, 35, 7 segniter. *al.* CVRT. 4, 7, 15 lentius. 4, 15, 1 a. obliquum -ere iubet. *al.* SIL. 3, 466 iamque Tricastinis -it finibus a. TAC. hist. 3, 50, 1 expeditum. *al.* AMM. 19, 2, 3 elephantorum agmina leniter [incidebant *V*]). SALL. Catil. 60, 1 cohortis paulatim -ere iubet. Iug. 45, 2 ne quispiam ordine egrederetur, ut cum signis frequentes -rent (*cf.* LIV. 28, 13, 7 sub signis atque ordine agminis [CVRT. 3, 9, 12]. AMM. 23, 5, 21. VEG. mil. 1, 9 *ut* milites -endi ordinem servent). 46, 6 si hostes adessent, munito agmine -ere (100, 1 quadrato [CVRT. 5, 13, 10 AMM. 24, 1, 2 *al. cf. l. 56*]. LIV. 3, 3, 7 impeditiore. 10, 14, 5 effuso. LVCAN. 1, 478 *Caesarem* a. non uno densisque -ere castris. TAC. hist. 3, 82, 2 pars ... Flaminia via, pars iuxta ripam Tiberis. *cf. p. 854, 19*). LIV. 1, 59, 6 quacumque -it armata multitudo, pavorem ... facit (4, 38, 4. 4, 59, 3 *al. cf.* qua: LIV. 8, 36, 9. SIL. 15, 296 turbidus ... telis). 2, 49, 3 exercitus ... per urbem -ssit (45, 38, 12 [-cend- *V*]. *cf.* CVRT. 9, 10, 28 per gentes nondum ... domitas -ssisse temulentos. VVLG. Ios. 4, 13). 2, 58, 7 si citius agi vellet agmen, tardius sedulo -ere (33, 1, 5 VEG. mil. 3, 6; *cf. ibid.* pigrius). 10, 5, 6 prima -bant signa (28, 14, 18 segnius). 28, 14, 14 Hispanos ... presso gradu -ere iubet (42, 59, 6 cum ordinatis et certo -entibus gr. AMM. 19, 2, 2 *al. cf.* AMM. 24, 5, 7 passibus citis [incidens *V; al.*]). *al.* TAC. Agr. 25, 4 diviso ... in tres partes exercitu -ssit. ann. 2, 16, 3 noster exercitus sic -ssit: *eqs.* 13, 40, 2 latere dextro tertia legio, sinistro sexta -bat. *al.* GELL. 1, 11, 18. AMM. 19, 7, 3. 20, 11, 6 cuneis confertis. *al.* VVLG. I reg. 29, 2 -bant in centuriis et milibus. *et al.*

C *significantius*: 1 *i. q. lente ambulare*: PLAVT. Asin. 705 ut tu (*sc. adolescens pro equo habitus*) -is; demam hercle iam de hordeo, tolutim ni badizas. Aul. 47 ut -it (*seq.* testudineum istum tibi ego grandibo gradum). *cf. etiam*: Men. 888 eccum -it. move formicinum gradum. Merc. 671 eccam -it tandem. quin is ocius?

2 *i. q. ambulare incipere* (*cf p. 854, 4. 855, 58*): VERG. Aen. 9, 308 protinus armati -unt (*i. proficiscuntur*) *Nisus et Euryalus.* PLIN. nat. 11, 253 animalia a dextris partibus -unt, sinistris incubant.

3 *i. q. procedere, pergere* (*v. et p. 855, 53*): PS. ORIG. in Iob 3 p. 517[B] paulo post -ens dicit: 'et nox *eqs.*'

II *accedit notio certae alicuius directionis vel finis* (*indicatur unde: l. 16. 20. 45. p. 857, 79*): **A** *i. q. accedere, venire, advenire, apparere* (*syn.* exoriri *infra l. 78, opp.* decedere *p. 857, 25*): 1 *proprie et corporaliter*: a *non indicatur quo* (*maxime de eis qui in scaenam veniunt*): PLAVT. Amph. 119 (*interpol.?*) antiquam rem novam ad vos proferam, propterea ornatus in novum -ssi modum. Aul. 473 Megadorus ... eccum -it a foro (*v. vol. V 2, 25, 49. adde* Bacch. 403 TER. Eun. 918 NOV. Atell. 85. *v. et infra l. 32. 42*). 521 iam absolutos censeas, cum -unt infectores corcotarii. Epid. 102 ipse illic est ...; cum Chaeribulo -it aequali suo (Stich. 527). Merc. 367 unde -is, quid festinas? VERG. Aen. 4, 141 Phrygii comites et laetus Iulus -unt (*i. agmini se inserunt*). 5, 553 campos iubet esse patentis. -unt pueri. OV. met. 2, 770 *Invidia* surgit humo pigre ... passuque -it inerti (10, 49 p. de vulnere tardo). 9, 91. APVL. met. 10, 7 primus accusator -it. tunc ... inducitur etiam reus. *adde de sidere* (*cf. p. 855, 41*): SEN. dial. 6, 18, 3 prout aequum iniquumve sidus -ssit, miraberis conlecta nubila *eqs.* *paulo aliter*: TAC. ann. 1, 35, 5 quidam ... propius -entes feriret (*sc. se ipsum Germanicus*) hortabantur (4, 47, 3 pr. -entes *sagittarii* eruptione subita turbati sunt. 15, 13, 1 Vologaeses ... castellum adpugnare, pr. -ens quam mos Parthis).

b *indicatur quo*: α *localiter* (*transl. l. 40. nota supin. l. 47, dat. [?] l. 50*): PLAVT. Amph. 335 eccum -it ad me (Trin. 1151 huc ad nos. VERG. Aen. 1, 497 regina ad templum ... -ssit [SERV. auct. hic 'intervenit']. LIV. 2, 63, 7 Sabini usque ad portas urbis populantes -ssere [SEN. benef. 5, 16, 3]. 8, 20, 5 alio itinere ... ad urbem -ens [36, 10, 4 quadrato agmine. AMM. 29, 2, 15 ad usque; incid- *V*]. 10, 12, 7 ad depopulandos hostium fines. 22, 30, 1 ad [*om. P*, in *Conway*] ... castra. 23, 10, 7. TAC. hist. 3, 40, 1 segnius quam ad bellum -ens. TERT. orat. 11 p. 188, 6 ad patrem. adv. Marc. 1, 20 p. 315, 20 quod non recto pede -rent ad ... veritatem [*Gal. 2, 14* ὀρθοποδοῦσιν, *Vulg.* recte ambularent]. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 1 p. 584[D]. *aliter p. 855, 36*). Capt. 997 eccum -it huc ornatus (Most. 310 cum amica sua [Pseud. 411 simul cum suo vicino]. 1120 Poen. 619. AFRAN. com. 200 hoc [incend- *codd.*]. SEN. Med. 69. *v. et l. 33*). Most. 998 a foro -o domum (Poen. 647). Persa 200 quis haec est, quae me (mi *Pradel*) advorsum -it? Poen. 10 nimia est stultitia sessum impransum -ere. CAECIL. com. 76 filius in me -it sat hilara schema. VITR. 2 praef. 1 -ssit contra tribunal regis (VVLG. Ios. 3, 17 c. Iericho. II reg. 15, 23). TAC. ann. 1, 51, 2 quod (*sc. insidiae*) gnarum duci -ssitque (⟨paratus⟩ *add. quidam*) itineri et proelio. HIL. in Matth. 4, 11 quocumque -sserint *apostoli.* β *c. not. hostilitatis* (*dat. l. 52*): PLAVT. Rud. 693 praesidio Veneris malitiae lenonis contra -am (*cf.* AMM. 24, 6, 4 altius iam c. omnes difficultates -ens. VVLG. lev. 26, 24 c. vos adversus -am. *cf.* 26, 28 -am adversum vos in furore contrario). SALL. Iug. 101, 7 barbari animos tollere et in perculsos Romanos acrius -ere (LIV. 7, 33, 10 in aciem hostium. 9, 21, 5 infestior ... in erumpentes -ssit. RVFIN. apol. Orig. praef. p. 546[C]).

2 *translate* (*ad* incessere *pleraque ex his referre voluit post alios Wölfflin, ALL 9, 1896, 109, magni pendens quod in his exemplis formae stirpis praes. raro [p. 857, 2. 12. 32] et non ante* TAC. *leguntur [sed v. p. 853, 58]. cui recte contradixerunt Thurneysen, ALL 13, 1904, 36; Müller-Graupa, PhW. 1922, 208; Köstermann, Glotta 21, 1933, 56: quomodo hic usus translatus c. ante descripto proprio conexus sit, elucet ex* TAC. ann. 11, 32, 1 non rumor [*cf. p. 857, 12*] interea, sed undique nuntii -unt, qui ... adferrent. *neque tamen infitias eo vicissitudinem quandam influxus inter duo verba extitisse. vergente latinitate [inde ab* AMBR., *v.* incesso *p. 890, 69] confusio aperta est*):

a *intransitive*: α *absolute* (*pendet [acc. c.] inf. l. 76. p. 857, 11. 13. 14. seq.* ut *l. 75*): CAES. civ. 2, 29, 1 in castris ... magnus omnium -ssit timor. nam (animis *Voss. alii*) *eqs.* (3, 44, 7. 3, 101, 3 BELL. Alex. 7, 1 LIV. 2, 27, 10 AMM. 24, 3, 14. *cf.* TAC. hist. 2, 63, 2 formido. DICT. 4, 8 apud Troiam ... metus ... et desperatio). SALL. Catil. 7, 3 tanta cupido gloriae -sserat (CVRT. 4, 8, 3). 13, 3 lubido stupri ... -sserat (MELA 3, 91). Iug. 13, 7 tanta commutatio -ssit, ut *eqs.* SALL. (?) rep. 1, 5, 5 quoniam is -ssit mos, ut *eqs.* (AVR. VICT. Caes. 1, 1). LIV. 8, 3, 4 religio -ssit ab eis *consulibus* ... comitia haberi (8, 17, 4 vitio eos creatos [*sc. esse*]. TAC. ann. 3, 71, 1). 9, 4, 6 tantus gemitus omnium subito exortus est tantaque maestitia -ssit, ut *eqs.* VAL. MAX. 7, 6, 6 tanta in Bosporano tractu commeatus penuria -ssit, uti *eqs.* (*cf.* AMM. 22, 13, 4 inopia [SVLP. SEV. chron. 1, 8, 2]). CVRT. 5, 4, 24 desperatio ... -sserat. COLVM. 1, 6, 24 si subitaneus imber -sserit ([ingesserit *SA*]. 9, 7, 4. *cf.* pluvia: 5, 12, 4. 11, 3, 42. 12, 71, 1. arb. 28, 3 [ingess- *SA*]). 1, 7, 1 si caeli maior vis aut praedonis -ssit (8, 17, 4 m. recentis freti v.). 2, 10, 1 si sterilitas annorum -ssit. 2, 10, 30 nox

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-ssit (*cf.* 11, 1, 18 crepusculum. SIL. 8, 337 tenebrae [TAC. ann. 15, 37, 3 postquam t. -bant]. DICT. 2, 45 -ente iam vespera [AMM. 20, 11, 24; incendente *V.* 24, 1, 6 *al.*]). 2, 11, 1 si frigora -sserint (12, 52, 12). 2, 20, 2 procellae ventorum aut turbines (*cf.* 12, 2, 5 tempestas). 5, 9, 11 siccitates. 5, 10, 21 autumnus (arb. 25, 2. *cf.* COLVM. 9, 13, 14 ver. TAC. ann. 4, 68, 1 anni principium). 9, 13, 4 pestis (*cf.* 11, 3, 38 prurigo atque tumor. MELA 3, 65). 9, 14, 17 fames (HEGES. 5, 14, 2 p. 317, 10 f. in urbe graviter -sserat [*gr. 5, 343* τὸν ὑφέρποντα λιμὸν αὐτοῖς]). 11, 3, 63 apricis regionibus (*abl. loci*) . . . noxia -sserunt animalia (*vix proprie*). TAC. hist. 3, 27, 3 -sserat cunctatio, ni *eqs.* 4, 54, 3 -sserat . . . fama primores . . . pepigisse (ann. 13, 54, 1. *cf.* ann. 1, 5, 1 rumor -sserat [2, 55, 6; incidebat *cod.* 6, 32, 12 -bat. *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 49, 5 Maximum . . . sumpsisse imperium. *cf. p. 856, 64*]). ann. 1, 55, 1 spes -sserat dissidere hostem. *al.* FLOR. 1, 9, 2 libertatis novae gaudium -sserat. TER. MAVR. 1001 seu vitium -ssit. DICT. 4, 10 sollemne . . . Apollinis -ssit. 5, 13. 5, 17. AMM. 19, 4, 6 cum talis -sserit labes. HEGES. 2, 8, 1 p. 143, 19 in urbe . . . seditio -ssit (*gr. 2, 266* συνίσταται).

β c. in c. acc. (*cf. p. 856, 47. 55*): TER. Andr. 730 nova nunc religio in (*eras. G*) te istaec -ssit. LIV. 28, 46, 15 pestilentia -sserat pari clade in Romanos Poenosque. 29, 10, 3 in ea castra vis morbi.

γ c. dat. (*v. et p. 856, 70. l. 39. 46 et cf. p. 856, 50. 52.* ARVS. gramm. VII 488, 1): LVCR. 6, 1212 mortis metus īs -sserat (incus(s)erat *codd.*) acer. CAES. civ. 3, 74, 2 exercitui . . . tantus -ssit ex incommodo dolor tantumque studium . . ., ut *eqs.* SALL. Catil. 31, 3 mulieres, quibus . . . timor insolitus -sserat. Iug. 41, 3 formido mentibus decessit . . ., lascivia atque superbia -ssere. hist. frg. 2, 104 terror hostibus et (es *trad.*) fiducia suis -ssit. VERG. georg. 4, 68 duobus regibus -ssit . . . discordia (SERV. ingruit, invasit . . .; et '-ssit regibus' figuratum est, nam '-ssit reges' dicimus). LIV. 4, 57, 10 cura patribus -ssit. FEST. p. 154 *Samnitibus* pestilentia. VAL. MAX. 1 praef. nec mihi cuncta complectendi cupido -ssit (CVRT. 3, 1, 16 animo [7, 11, 4]). 1, 8, 5 Etruscis . . . terror subito -ssit. TAC. ann. 3, 36, 1 -bat . . . deterrimo cuique licentia impune probra . . . excitandi.

b *transitive* (*cf. supra l. 29. infra l. 62*): SALL. epist. Mithr. 15 variis inter me atque Lucullum proeliis inopia rursus ambos -ssit. LIV. 1, 17, 4 timor . . . patres -ssit, ne *eqs.* (2, 32, 1. 7, 39, 4. 28, 3, 10. 36, 15, 6. 37, 16, 10. *cf.* 2, 18, 8 plebem metus [3, 59, 1. HEGES. 1, 14, 1 p. 20, 26; *gr. 1, 123* ἐμπίπτει]. HEGES. 2, 15, 5 p. 174, 17 seditiosos [-osis *l. v.*] formido -sserat [*gr. 2, 538* κατέλαβεν. SVLP. SEV. chron. 1, 20, 6]). 1, 56, 10 cupido -ssit animos . . . sciscitandi *eqs.* (24, 13, 5 TAC. hist. 2, 2, 2. 5, 23, 1 AVR. VICT. Caes. 33, 2 SVLP. SEV. chron. 1, 23, 5. 1, 38, 6 [*seq. inf., ut etiam* 2, 16, 3]). 2, 7, 1 terror Tarquinium (29, 3, 9 t. pavorque, dein maestitia animos). 3, 60, 8 indignatio Aequos. 4, 50, 7 cura -sserat patres, ne *eqs.* (8, 29, 3. 23, 38, 5. 27, 33, 9). 7, 34, 12 Decium . . . admiratio (9, 8, 11 a. miseratioque. IVST. 22, 6, 11 stupor . . . et a.). 25, 1, 6 religio . . . civitatem. CVRT. 4, 2, 16 animos (animis *dett.*) . . . desperatio. TAC. ann. 1, 16, 1 legiones seditio -ssit. 3, 71, 2 quotiens valetudo adversa flaminem . . . -ssisset. FRONTO p. 224, 7 N. ut te studium legendi -ssisset. AVR. VICT. Caes. 3, 15. DICT. 3, 1 odium . . . civitates. 4, 7. 4, 14. HEGES. 1, 18 p. 29, 24 exercitum . . . fames -sserat (*gr. 1, 159* ἐλίμωττεν . . . ἡ στρατιά). SVLP. SEV. dial. 1, 11, 7 omnes -sserat ardor.

B *i. q.* *intrare* (*opp.* excedere *l. 60*): **1** *intransitive*: VARRO rust. 3, 7, 2 *columbae* -unt in locum unum, quod . . . vocant peristerona (*cf. transl.*: SEN. dial. 10, 3, 1 in vitam suam -ere alios sinunt, immo vero . . . inducunt. 10, 14, 2 in consortium omnis aevi . . . -ere. HIL. in Matth. 27, 5 in caelestem gloriam [*syn.* introeunt]. trin. 10, 45 HIER. epist. 22, 19, 6. GREG. M. moral. 4, 67 in hunc mundum). IVST. 34, 3, 1 mittitur . . . Popilius ad Antiochum, qui abstinere illum Aegypto aut, si iam -ssisset, excedere iuberet. VVLG. Hebr. 6, 19 spem . . . -entem usque ad interiora velaminis (εἰσερχομένην).

2 *transitive* (*cf. supra l. 34*): **a** *c. var. obi.* (*v. CFWMüller, Nom. u. Acc. p. 136*): TAC. ann. 1, 61, 1 -unt maestos locos. 14, 15, 3 ipse scaenam -it *Nero.* 14, 22, 4 fontem aquae Marciae . . . nando -sserat *Nero.* APVL. met. 8, 28 ut . . . horreum simul et templum -rem (*cf.* EPIST. Alex. p. 211, 13 K. sacrarium). CLEM. ad Cor. 62 qui perpetuam vitam volunt pie et iuste -ere (εἰς ἐνάρετον βίον . . . διευθύνειν). IVL. VAL. 3, 14 Indicas regiones -ssimus (*cf.* ARATOR act. 2, 156 Lycaonios -ens passibus agros Lystram Paulus adit). HIER. epist. 14, 3, 1 quo *die* Hierosolymam caelestem vir fortis coronatus -as. RVRIC. epist. 1, 17 p. 370, 13 istius *viae* non -retis angustias. *ibid.* l. 15 lata et speciosa. MAX. epist. p. 3 *oves* (*i. filiolae*) -ant laetae perpetuum pascuum. **b** viam *sim.* (*v. CFWMüller, Nom. u. Acc. p. 24.* *dub.*: SEN. contr. 10, 1, 3 dives et pauper eadem vestigia [*BVD*, via *A*, *alii alia*] -ssimus): RVFIN. hist. 1, 1, 3 *ut* viam huiuscemodi itineris . . . audeamus -ere ([ἰέναι ὁδόν]. hist. mon. 9 p. 423[A] v. salutis. Greg. Naz. orat. 1, 43, 1 CASSIAN. conl. 4, 12, 6 CASSIOD. inst. 1, 30, 2). 2, 17, 5 arduum . . . iter virtutis -ere (hist. mon. 10 p. 428[B] *cum* iter . . . de flumine -ere coepissent. Greg. Naz. orat. 9, 4, 1. PS. AVG. hypomn. 3, 11, 20 cum peregerit i. quod -ssit. CASSIAN. inst. 10, 10. 11, 6). 3, 23, 9 corruptae vitae -ere tramitem (CONC.[S] I 2 p. 47, 7 [*I 1, 1 p. 35, 14* ἐρχόμενοι τρίβον]). hist. mon. prol. p. 390 pede -entes alvei eius profunda (*cf.* Greg. Naz. orat. 2, 16, 2 *videbis Iesum* [⟨supra⟩ *add. vg.*] pelagus pedibus -entem).

III *per confusionem pro incidere* (*vix huc pertinet* MISC. Tir. p. 58, 14 ad pedum dolorem vel si quis lassus -sserit [*aliter Schmitz, ALL 10, 1898, 264*]): VITAL. CONST. Capreol. epist. 2 p. 849[C] detis veniam . . . imperitiae nostrae, si quid per ignorantiam -imus. VIRG. gramm. 2 p. 121, 10 ne in illud Glengi -am, quod . . . dicere . . . ausus est.

structurae notabiliores: *saepissime praedicative acced. adi.* (*e. g. p. 853, 84. 854, 1. 3 sqq.*) *vel subst.* (*p. 854, 27. 78. 855, 13.* TAC. hist. 3, 31, 4 ubi Caecina . . . consul -ssit). *in quibusdam locis* -ere *plus minus evanida propria not. copulae vice positum esse videtur*: VERG. Aen. 1, 46 ego, quae divum -o regina, Iovisque et soror et coniunx. 5, 68 qui . . . pedum cursu valet et qui . . . iaculo -it melior. HOR. epod. 15, 18 *qui* meo nunc superbus -is malo (IVV. 12, 126 victis rivalibus). SEN. contr. 2, 6, 11 scio me novum civitatis miraculum -ere, luxuriosum senem. STAT. silv. 1, 2, 98 mitis . . . -ere vates maluit *Stella.* MART. 6, 39, 6 hic, qui retorto crine Maurus -it, subolem fatetur esse se coci Santrae. TERT. idol. 1 p. 30, 16 quis . . . immundis spiritibus cooperator non conspurcatus . . . -it? carn. 11 p. 447, 14 Oe. *Christus*, qui homo voluerit -ere. VVLG. psalm. 41, 10 quare contristatus -o. Baruch 2, 18 *anima* -it curva et infirma. *al.* AVG. civ. 19, 23 p. 395, 4 D. quoniam quidem immortalis anima post corpus [ut] -it (*gr. Euseb. demonstr. euang. 3, 7, 1* προβαίνει). c. Faust. 20, 3 p. 537, 17 ego ab his in hoc quoque multum diversus -o. CASSIOD. inst. 1, 18 inter quos . . . Hilarius . . . cautissimus disputator -it. *adde*: CAEL. Cic. epist. 8, 9, 1 pudeat te ausum illum umquam esse -ere (*i. existere*) tamquam tuum competitorem.

adverbia (*notabiliora affero*): sic *sim.*: *p. 854, 46. 855, 7. 81.* retrorsum: *p. 854, 62.* leniter: *p. 855, 62.* otiose: *p. 855, 11.* paulatim: *p. 855, 63.* pigrius: *p. 855, 76.* segniter: *p. 855, 60. 77. 856, 38.* sensim: *p. 854, 3. 54. 855, 40. 58.* HIL. in psalm. 118 nun 5 p. 477, 3 s. et domestice. AMM. 27, 2, 2 (-cid- *V*). 21, 12, 6 s. -entes (-cid- *V*) et caute. tarde: *p. 853, 84. 855, 42. 76.* subito: *p. 857, 32.* pariter: *p. 854, 34. 855, 16. 33.* simul: *p. 855, 29. 856, 43.* (*cf.* cum: *p. 854, 13. 51. 856, 19. 43*).

acced. abl. prosecutivus (*sc.* viā *sim.*): *p. 854, 72. 81. 855, 70. 856, 35.* TAC. ann. 2, 20, 1 aequo in silvam aditu. *abl. modi* (*notabiliora, sc. quae ad ipsam actionem ambulandi pertinent, ut* gressu, pedibus *sim.*): *p. 854, 22. 28. 53. 60. 855, 25. 78. 856, 23. 857, 69. 83.*

acced. acc. (*aliter p. 857, 34. 62*) *q. d. interior* (*v. CFWMüller, Nom. u. Acc. p. 82.* *dub.*: PLAVT. Pseud. 1275 probe Ionica perdidici, sed palliolatim amictus sic haec [*B*; *om. CD et pars edd.*, hac *Bothe*, *alii alia*] -ssi ludibundus): AMM. 22, 14, 3 grandia . . . -ens (-cid- *V*). CLAVD. 26, 326 leo . . . per altas -it furiale nives. *acc. mensurae*: LIV. 30, 34, 3 aliquantum spatii velut nullo resistente -ssere.

part. praes. pro subst.: *p. 854, 66.*

deriv.: incessio, incesso, incessus.

inceido *v.* 2. incīdo.

ἄκρυπτον **incēlātum** inabscondibile GLOSS. II 224, 11.

inceleber *v. l. 56.* **incelebrābile** desertum GLOSS. I p. 307.

incelebrātus, -a, -um. *ab* in *et* celebratus. GLOSS. V 301, 59 ⟨in⟩ -um (inlecebrarum *cod.*) in desertum. *non celebratus, ignotus*: SALL. hist. frg. 1, 88 (Gell. 2, 27, 2) peracta (*v. app. crit.*) primo per ignobilitatem, deinde per invidiam scriptorum -a (*Gronov.*, celebrata *codd.*, *alii alia*) sunt. TAC. ann. 6, 7, 5 nobis pleraque digna cognitu obvenere, quamquam ab aliis -a.

incelebris (-er*?*; *trad.* -is *tantum l. 65*), -e. *ab* in *et* celebris. *abl. sg.* -i *l. 59. 64.* [*falso trad.* HOR. ars 223 *pro* inlecebris.]

1 *non frequentatus, desertus* (GLOSS.[L] III Abol. IN 81 -e desertum [II Abav. IN 15 d. desolatum. *al.*]): SIL. 8, 377 quos . . . -i miserunt valle Velitrae (*v. S. Blomgren, Siliana* [*1938*] *p. 55 adn. 2, qui refert h. l. ad 2*). **2** *non clarus, ignotus*: GELL. 1, 22, 6 advocatum non -em (2, 18, 8 non -es [-īs *pars codd.*] vixerunt [*inde* MACR. Sat. 1, 11, 42]. 5, 14, 2 eius libri non -es feruntur. 13, 23, 12 non -em hominem. 18, 1, 1 philosophi. 19, 10, 7 haud -i nomine. MACR. Sat. 1, 7, 3 inter Cynicos non -is habebatur *Horus.* BOETH. cons. 1, 3, 9 W. quorum nec pervetusta nec -is memoria est. *v. Weyman, Litotes p. 511*).

incēnātus, (-a, -um). *ab* in *et* cenatus (*cf. Hofmann, De verb. dep. p. 8*). GLOSS. ἄδειπνος. non adhuc cenatus. [*falso trad. ut vid.* PLAVT. Rud. 304 *pro* cenati.] *qui non cenavit*: PLAVT. Aul. 368 superi -i sunt et cenati inferi. Cas. 776 senem cupiunt extrudere -um (*A*, incenam *vel* incenem *P*) ex aedibus (788). Pseud. 846 it -us cubitum (*cf.* Rud. 302 dormimus -i [VVLG. Dan. 6, 18]). Stich. 611 per hanc tibi cenam -o . . . esse hodie licet. Trin. 473 edisne an -us cum opulento accubes? CATO agr. 127, 1 -um iubet⟨o⟩ esse. 156, 3 cubet -us. SCRIB. LARG. 140 licet et sine oleo pridie -o dare utraque medicamenta. VITAE patr. Iurens. (MG Merov. III) 1, 13 p. 138, 35 liguritores illi discedunt omnimodis -i. *Rehm.*

incendiālis, -e. *ab* incendium. *i. q. ad incendium pertinens*: TERT. nat. 1, 18 p. 91, 1 se quidam proxime vestiendum -i tunica ad certum usquequaque locum auctoravit (*cf. mart. 5 p. 13 Oe.* ardente *et edd. ad Iuv. 8, 235*). VITAE patr. Iurens. 3, 18 p. 163, 5 -i . . . casui.

incendiārius, -a, -um *et* -ī *m.* *ab* incendium. -cind-:

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

l. 22. -ear-: l. 8. GLOSS. ἐμπρηστής. ἐμπυριστής. cf. p. 872, 5. 1 *de ave infausta incendium ferente*: PLIN. nat. 10, 36 inauspicata est et -a avis *eqs. ibid.* quae sit ea avis, non reperitur nec traditur. quidam ita interpretantur, -am esse quaecumque apparuerit carbonem ferens ex aris vel altaribus. alii spinturnicem eam vocant. OBSEQ. 40 (*app.* bubo). 51. LAMPR. Comm. 16, 2 (*app.* dirae). *pro subst.* (*cf. l. 9*): POL. SILV. chron. I p. 543, 24 diomedia. ulula. perseus. incendearia. *de angue*: GLOSS. III 433, 8 πρηστὴρ -a. 2 *de hominibus (pro subst. cf. l. 7)*: *i. q. incensor*: SEN. nat. 2, 42, 1 inpunitis sacrilegis, ⌊percussoribus, -is⌋ (⌊ ⌋ percussis ovibus, incensis aris *codd.*). TAC. ann. 15, 67, 2 parricida matris et uxoris, auriga et histrio et -us extitisti (*Nero*). SVET. Vit. 17, 2 aliis -um et patinarium vociferantibus *Vitellium*. PS. QVINT. decl. 9, 21 morabar inter sacrilegos, -os. VLP. dig. 48, 8, 10 (= COLL. Mos. 12, 7, 3) si quis dolo insulam meam exusserit, capitis poena plectetur quasi -us. VLP. coll. Mos. 12, 5, 1 -is lex quidem Cornelia aqua et igni interdici iussit, sed re varie sunt puniti. PAVL. dig. 1, 15, 3, 1 (*v. vol. V 2, 200, 19*). sent. 5, 3, 6. 5, 20 tit. de -is. 5, 20, 1 (= coll. Mos. 12, 4, 1. 12, 6, 1) -i qui quid in oppido praedandi causa faciunt, capite puniuntur (*cf.* CALL. dig. 48, 19, 28, 12). SCHOL. Iuv. 13, 145 (incendio *codd.*). *transl. de Amore*: CIL XIII 10013, 8 (*frg. vasis*) -us (INSCR. RevA. VI 4 [1934] p. 274 n. 169 ⟨i⟩ncindiarius). 3 *de rebus, i. q. incendium efficiens*: AMM. 20, 11, 13 malleolos atque -a tela torquentes. VEG. mil. 4, 8 oleum quod -um vocant ad exurendas hostium machinas convenit praeparari (4, 18. 44).

[**incendio** *v. p. 865, 38.*]

incendiōsus, -a, -um. *ab* incendium. *compar.*: *l. 29.* *i. q. plenus ardore, vehementer urens*: FVLG. myth. 1, 16 p. 28, 4 dum ... solis fervor ... -ior cancri atque leonis tetigerit metas. *de herbis*: PS. APVL. herb. 8 l. 25 tertia *herbae sceleratae species* ... taetri odoris atque -a. 58 l. 13 foliis (91 l. 19). 80 l. 51 semen. ISID. orig. 17, 9, 74 pyrethron graece dicta, quod habeat radicem -am. *de medicaminibus*: CAEL. AVR. acut. 3, 4, 46 *species*. 3, 8, 88 clysterum *virtus*. *de corpore inflammato*: CAEL. AVR. chron. 4, 3, 50 defluxio. 5, 4, 61 fervor (5, 10, 94 CASS. FEL. 52 p. 136, 11). CASS. FEL. 28 p. 45, 19 doloris sensus. 61 causos latino sermone febris -a dicitur.

***incendium**, -ī *n.* *ab* incendere. *inter neutra*: DVB. NOM. gramm. V 581, 3. *masc. legitur* CAES. AREL. serm. 45, 4 p. 195, 12 ad maiorem -um. *gen. sg.* -ī: LVCR. 6, 673 AETNA 188. 401. 417. 441 (*cf. Maas, ALL. 12, 1902, 510. falso trad. et ed. ap. script.*: SEN. clem. 1, 26, 5 PLIN. nat. 36, 116. *item abl. plur.*: SEN. dial. 2, 6, 5). *plur. poet. passim inde a* LVCR. *et* CATVLL. (*cf. Bednara, ALL 14, 1906, 544*); *in prosa saepius e. g. ap.* FLOR. (*cf.* epit. 1, 13, 17. 2, 18, 8). *ap. dactylicos non occurrunt nisi nom. acc. pl. -a et gen. sg. -ī (v. l. 39) praeter* COMM. apol. 917 -ŏ facto; *in iambis*: PAVL. NOL. carm. 24, 917 -o. *de notione*: CHAR. gramm. p. 457, 60 B. -um: ἐμπυρισμός (GLOSS.). GLOSS. II 296, 49 ἐμπρησμός (*al.*). *in interpr. nominum hebr.*: HIER. epist. 18^A, 6, 4 'Seraphim' ... '-um' ... interpretantur (שְׂרֵפָה. *cf. p. 865, 43*). quaest. hebr. in gen. p. 19, 8 de regione Chaldaeorum pro eo quod in Hebraeo habetur 'de -o Chaldaeorum' (אור. *cf.* GLOSS. IV 351, 31 *et Roensch, RhM. 30, 751*). *tit. fabulae togatae Afrani*: SVET. Nero 11, 2. *legitur inde ab* ENNIO *et* PLAVTO; *deest. e. g.* TER., CATONI, LVCIL., PROP., PHAEDR. [*falso trad.*: SEN. contr. 4 praef. 3 (ingenio *vulgo*). *restit.*: *e. g.* SEN. epist. 103, 1 (incidentium *codd.*). AMM. 31, 2, 1 -o insolito (incensio et solito *V*). *dub. transl.*: ITALA IV reg. 23, 4 (Lucif. non parc. 4 p. 223, 16) combussit illa *vasa* ... in -o rivi Cedron (σαδημώθ, *hebr.* שַׁדְמוֹת, *Vulg.* in convalle. *vertisse videtur* שְׂרֵפוֹת, *quod praebet Itala Lucian., v. Kautzsch ad l.*).]

I *proprie*: A *vi strictiore de igni, i. q.* ἐμπυρισμός, πυρκαϊά (*notandum vocem [ut* caedes, rapina *sim.] saepe non de statu, sed de actione incendendi usurpari, fere i. q.* incensio, combustio *[quae voces vel rarae vel serae sunt]; cf. e. g. l. 74 sqq. p. 860, 40. 43. 67 sqq. de rebus urentibus fere i. q.* morsus: *p. 861, 37*): 1 *de rebus*: a *absol.*: ENN. scaen. 63 adest adest fax obvoluta sanguine atque -o ([*de Alexandro*]. *inde* VARRO Men. 486). VARRO frg. Serv. auct. Aen. 2, 512 ne per continua aedificia -a prolaberentur. RHET. Her. 4, 8, 12 quomodo ... urbs acerbissimo concidat -o conflagrata (CIC. Catil. 4, 11). 4, 39, 51 domus hostili flagrabit -o (GELL. 15, 1, 2. *et al. cf.* -o ardere: CIC. dom. 62 CVRT. 3, 8, 18. *et al.* fumare: LIV. 10, 11, 6 *al.* CVRT. 4, 9, 14). CIC. Tull. 42 aedificiorum expugnationes, agri vastationes, hominum trucidationes (ad Q. fr. 2, 1, 2), -a, rapinas, sanguinem (Catil. 2, 10 *al.* HIRT. Gall. 8, 25, 1. *et al. cf.* CIC. dom. 18 caede [*passim, v. vol. III 55, 53 et l. 75. 80. p. 860, 74*], vastitate [Sest. 49]. 25 fames, -a, caedes, direptio [epist. 4, 1, 2 LIV. 38, 43, 4]. off. 2, 19 naufragia [VLP. dig. 2, 13, 6, 9 *al. cf. p. 864, 59*], ruinas, -a [Att. 4, 3, 2 CATVLL. 23, 9 LIV. 26, 16, 11. *et al. cf. p. 864, 57. 66*]. HOR. epist. 2, 1, 121 fugas servorum [GAIVS dig. 13, 6, 18 pr. *al.*]. SEN. benef. 7, 16, 3 -o aut latrocinio. *sim. passim*). Catil. 1, 3 orbem terrae caede atque -is vastare (*al.* HIRT. Gall. 8, 25, 1 LIV. 5, 12, 5. *et al. cf.* populari: FLOR. epit. 3, 2, 1 [per-: TAC. ann. 14, 26, 1]). 3, 15 (*verba decreti*) quod urbem -is ... liberassem (epist. 5, 2, 8). har. resp. 57 quarum *dearum* ope etiam aliis -is subvenitur (Pis. 26. *et al. cf. p. 862, 24. 865, 6*). Pis. 26 non exstinctor, sed auctor -i *domus meae* (*cf.* Phil. 2, 48 fax). parad. 31 qui -um fecerit (CAES. Gall. 5, 19, 3 LIV. 2, 64, 3. *et al. cf. infra l. 70*). LVCR. 5, 609 segetes stipulamque videmus accidere (*i. raptim apprehendere*) ex una scintilla (*v. p. 862, 36*) -a passim. CAES. Gall. 7, 23, 5 ab -o lapis *murum* ... defendit (civ. 1, 25, 10 AMM. 24, 4, 13. *cf.* BELL. Alex. 1, 3 ⟨ab⟩ -o ... tuta est Alexandria [PAVL. sent. 3, 6, 56]. SALL. Catil. 32, 1 urbem vigiliis munitam). civ. 3, 101, 2 stuppa reliquisque rebus quae sunt apta ad -a (*cf.* SALL. hist. frg. 4, 61 naphtas, genus olei ... quo nutriuntur -a [AMM. 20, 11, 23 nutrimenta]. OV. met. 15, 350 bitumineae rapiunt [LVCAN. 3, 684] -a vires. LIV. 42, 64, 3 PAVL. FEST. p. 135 SEN. epist. 18, 15 CVRT. 5, 7, 7. IVV. 13, 145 -a sulpure coepta [*cf.* APVL. met. 9, 36]. *et al.*). 3, 101, 5 naves praeparatas ad -um. NEP. Iph. 2, 5 non prius Thebani Sparta abscessissent quam captam -o delessent (Them. 4, 1). VERG. georg. 2, 311 glomerat ... ferens -a ventus (*cf.* LVCAN. 3, 501 rapiens) Aen. 2, 569 dant clara -a lucem (OV. met. 2, 331 -a lumen praebebant. *cf.* TIB. 2, 5, 47 mihi lucent Rutulis -a castris. *et al. cf. l. 39. p. 862, 2*). 2, 706 propius ... aestūs (SERV.: id est calorem) -a volvunt. 5, 680 flammae atque -a (*v. vol. VI 866, 27. cf. et p. 862, 23*). 10, 406 inmittit silvis -a pastor (*v. p. 471, 38. cf.* inferre: SIL. 4, 784 PAVL. sent. 5, 3, 6). TIB. 2, 4, 41 tua ... iuvenes spectent -a laeti *eqs.* LIV. 5, 53, 9 in publico -o (*v. p. 864, 65*). 5, 54, 1 si fraude, si casu Veis -um ortum sit (FIRM. math. 7, 23, 4. *cf.* LIV. 30, 6, 1 sua sponte. IVV. 13, 145 dolo [VLP. dig. 1, 15, 4 *al.*]. PAVL. dig. 1, 15, 3, 1 culpā [*al.*]. 1, 15, 3, 4 neglegentiā. *et al.*). 42, 64, 3 ratus -o opportuna esse *castra* (*cf.* VITR. 2, 8, 20). MANIL. 1, 747 luit ipse -a mundus (*de curru ardente Phaethontis. cf. p. 861, 8*). SEN. epist. 91, 1 nunquam ... tam infestum ulli exarsit -um, ut nihil alteri superesset -o. PLIN. nat. 28, 20 parietes -orum deprecationibus conscribuntur (*in superstitione. cf.* 28, 26 -a inter epulas nominata aquis sub mensam profusis abominamur. 29, 76 *al.*). MART. 5, 7, 1 Assyrios (*i. Phoenicis avis*) renovant -a nidos (*cf.* CLAVD. carm. min. 27, 47). SVET. Aug. 30, 1 adversus -a excubias nocturnas vigilesque (*cf. l. 6*) commentus est (*cf.* NOT. urb. Const. 2, 25. *et al.*). Cal. 16, 3 multis -orum damna supplevit. FVLG. myth. 1, 16 p. 27, 20 omnia fervoris -o (*cf. p. 861, 3*) consumantur. *et saepe. nota*: LIV. 4, 33, 3 sinistrum cornu ... -o similius quam proelio (*i. 'incenso ... proelianti' [v. Nägelsbach-Müller, Stilist. 84]. cf.* 37, 30, 5). VAL. FL. 2, 238 viso repetunt -a (*i. ardentem domum*) ferro. *de splendore -orum* (*cf. p. 861, 40*): SIL. 2, 664 in tremulo vibrant -a ponto. 4, 308 in toto lucent (*cf. l. 16*) -a monte. *et al.*

b *c. gen.*: α *subi.*: CIC. Verr. II 1, 70 (*trop.*) *Verres* sociorum (*i. Lampsacenorum*) ambustus -o tamen ex illa flamma ... evolavit. II 3, 186 praedonum (II 5, 92). PLIN. nat. 17, 5 Neronis. β *obi.* (*saepe de actione [cf. p. 859, 62], e. g. l. 45 sq. 50. 55. 65*): CIC. Verr. II 5, 93 flamma ex ipso -o navium ... periculum ... nuntiabat (LIV. 30, 43, 12. *cf.* BELL. Alex. 19, 5 onerariarum [*i. incensionem*]. *et al.*). Catil. 2, 10 caedem bonorum atque urbis -a (4, 4 *al.* CAES. civ. 1, 5, 3 LIV. 5, 43, 4 VELL. 2, 35, 4 SVET. Tit. 8, 4 FLOR. epit. 2, 17, 2. *et al. cf. p. 864, 59*). Flacc. 95 qui vos ... -o patriae sepelire conatus est (VAL. MAX. 3, 2 ext. 8 flagrantis [*v. l. 54. 77*]. *cf. p. 864, 60*). Mil. 13 curiae (ASCON. Mil. p. 32, 12 *al.*). CAES. Gall. 7, 17, 3 aedificiorum (HIRT. Gall. 8, 3, 2 NEP. Alc. 10, 6 FLOR. epit. 4, 2, 59. *et al. cf.* SEN. contr. exc. 5, 1 domus [SEN. epist. 117, 30. 31 PLIN. nat. 35, 83]. LIV. 2, 62, 4 villarum [5, 12, 5 v. ac frugum. 22, 14, 8 v. agrorumque. *al.* TAC. hist. 4, 34, 2 flagrantium. *et al.*]. VLP. dig. 19, 2, 15, 3 fundi. SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 111, 10 ecclesiarum [ἐμπρησμούς. *al.*]). HOR. carm. 4, 8, 17 (*interpol.*) -a Carthaginis impiae (FLOR. epit. 2, 18, 8. *cf.* SEN. epist. 91, 13 Romae [SVET. Tit. 8, 3]. PLIN. nat. 35, 38 Piraei. TAC. hist. 3, 81, 2 Capitolii [4, 54, 2]. QVINT. inst. 8, 5, 24 Babylonis. AVIEN. Arat. 585 Troiae. HIER. epist. 18^A, 9, 1 Hierusalem). SEN. epist. 90, 12 -o silvarum adusta tellus (LVCAN. 3, 420). PLIN. nat. 33, 154 Ephesiae Dianae (*cf.* SOL. 40, 3) templi aut Capitolini -is (QVINT. decl. 306 p. 202, 7 HIER. epist. 18^A, 10, 3. *cf.* SEN. contr. 7, 2 [17], 7 Vestae [*i. 'aedis V.'*]. PLIN. nat. 34, 69 aedis [*al.*]). QVINT. decl. 348 p. 372, 3 carceris. *et al. nota*: TERT. idol. 11 p. 42, 18 opus idololatriae -is odorum perpetratur (*in sacrificando*). *dat. pro gen.*: LVCR. 1, 903 *semina ardoris* creant -a silvis.

2 *de hominibus* (*c. gen. obi.: l. 72. 74. 83*): NEP. Alc. 10, 4 *casam* succenderunt, ut -o conficerent *Alcibiadem*. HOR. epod. 5, 66 palla, tabo munus inbutum, novam -o nuptam (*i. Glaucen*) abstulit ([*v.* SCHOL. *ad l.*]. NEMES. cyn. 43. *cf.* MANIL. 3, 12 auro ... -a facta [*de monili vel crinali aureo quo Creusa consumpta est*]. PORPH. Hor. epod. 3, 17 *Hercules* -o eius *vestis* absumptus est). VAL. MAX. 9, 15 ext. 1 perinde ac falso credita esset *Rubria* -o perisse (*cf. p. 861, 4*). CVRT. 4, 3, 4 cum ... haurirentur -o. TAC. hist. 5, 25, 1 caede et -is legionum. MIN. FEL. 35, 3 poenale illud -um (*de supplicio gehennae. cf.* HIER. epist. 15, 1, 3 aeternum [PASS. Andr. long. 8 PASS. Paul. 10]. CONSVLT. Zacch. 1, 38 p. 47, 2 flagrantis caeni. VAL. CEM. hom. 13, 2 gehennae [FAVST. REI. epist. 5 p. 195, 8. *et al.*]. CASSIOD. in psalm. 101, 4 APRING. in apoc. 1, 14 [*allegorice*]. *de novissimi diei -o*: PAVL. NOL. carm. 24, 917 meridiano -o mundi). TERT. mart. 6 p. 14, 8 Oe. quotiens ... -a vivos cremarunt? (*cf.* VVLG. num. 16, 39 devoravit. 16, 47 vastabat. SVLP. SEV. epist. 1, 2 adustus -o. CIL III 2519 -o ⟨o⟩ppressus est. *et al.*). adv. Iud. 2 p. 705, 12 Oe. Sodomitarum. VICT. VIT. 2, 13 episcopum ... praecepit -o concremari (*al.* PASS. Petr. 2. *item de sup-*

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

plicio vel poena: VICT. VIT. 3, 15 cremetur [PASS. Thecl. 22]. PASS. Thecl. epit. IV 1 p. 151, 5 exuri. LEX Rom. Burg. 39, 1. *et al.*). *nota abundantiam* (*cf. p. 860, 34*): ARNOB. nat. 2, 45 p. 84, 3 -orum conflagrationibus ut perirent *animae*.

B *vi latiore et meton.*: **1** *de ardore, aestu*: **a** *siderum, caeli, regionum*: MANIL. 1, 461 non poterit mundus sufferre -a tanta, omnia si plenis ardebunt sidera membris (*cf.* 4, 835 timuit -a caelum *Phaethonte currum Solis regente* [*cf. p. 860, 25*]. LVCAN. 1, 656 si ... radiis ..., Phoebe. Leonem nunc premeres, toto fluerent -a mundo [COMMENT.: ἐκπύρωσις]. PAVL. NOL. carm. 24, 917). 5, 17 Canis in totum portans -a mundum (*cf.* 5, 208 *Canicula* geminat ... -a solis. PLIN. nat. 2, 172 *zonae temperatae* inter se non perviae propter -um sideris [*i. solis*]. 18, 329 *auster* Africae ... -a cum serenitate adfert. PALLAD. 1, 4, 1 aestatis. HEGES. 4, 27, 1 p. 283, 1 *Aegyptus* saepta ... ferventibus -is solis). AMBR. hex. 2, 3, 12 ut intra orbem caeli et supra orbem redundaret aqua, quae illa ferventis axis -a temperaret. *de conflagratione mundi*, ἐκπυρώσει (CENS. 18, 11 p. 39, 10 ecpyrosis quod est mundi -um. *cf. l. 8. 10. p. 860, 25. 34*): SEN. benef. 6, 22, 1 omnia ista (*sc. sidera*) ... repentino concrementur -o. MIN. FEL. 11, 1 mundo cum sideribus suis minantur -um. IVVENC. praef. 21 AVG. civ. 12, 12 p. 528, 26 D. 20, 18 p. 448, 9 (*syn.* conflagrationis).

b *corporum animantium, i. q. inflammatio*, φλεγμονή: LVCR. 4, 872 vaporis corpora quae stomacho praebent -a nostro. SIL. 6, 162 ferventi concepta -a pastu gurgite mulcebat rapido *serpens*. CHALC. comm. 231 atri fellis -a. RVFIN. hist. 1, 8, 6 lento ... igni extrinsecus ... urebatur *Herodes*, intrinsecus vero vastum condebatur -um (κάκωσιν). PS. SORAN. quaest. med. 113 quid est causos? ardor vel -um in febribus nimius (CAEL. AVR. acut. 1, 16, 159 febrium. PETR. CHRYS. serm. 18 p. 246[C] febrientis. 41 p. 314[B]. *cf.* 38 p. 308[B] cholerae). CAEL. AVR. acut. 1, 17, 172 viscerum (2, 8, 35). 2, 19, 124 corporis. *adde*: ARNOB. nat. 7, 39 p. 272, 26 cum iam et ipse contactus pestilentiae flagraret -o (*postea* flammas ... contagii). BACHIAR. repar. laps. 16 p. 1054[A] ossium medullas durae sitis depascat -um ([*syn.* flamma]. PS. AVG. neoph. 1 p. 1205 [*syn.* ardorem]. PASS. Macc. 3, 12. *cf.* PETR. CHRYS. serm. 124 p. 542[B] ebrietatis).

c *de vi urente plantarum, i. q. morsus sim.*: TERT. scorp. 5 p. 154, 18 saevitia medicinae ... de sinapis -o (*postea* morderi). GREG. M. dial. 2, 2 p. 79, 4 M. spinarum aculeis et urticarum -is.

2 *de stellis, cometis metallis, i. q. splendor, fulgor* (*cf. p. 860, 38*): MANIL. 1, 825 coepta ⟨at⟩que (coeptus *Housm.*) -a fine subsistunt pariterque cadunt fulgentque cometae (*cf.* 1, 875 deus ... signa per affectus caelique -a mittit. 1, 907 nec plura alias -a mundus sustinuit quam cum *eqs.* [*cf. Verg. georg. 1, 487 sq.*]). AVIEN. Arat. 152 nec ... solā ... rubent -a cristā *Draconis* (*Arat. 55* ἐπιλάμπεται). 253. 354 (*syn.* fulgore. *Arat. 139* αἴγλῃ). 923 adolent (1280). 1573 *solis* (*Arat. 832* αὐγαί). *de fulgore metalli*: SIL. 9, 449 *Mars* Aetnaea ... fundentem loricam -a gestat.

3 *de ignibus subterraneis, caelestibus sim.*: *de Aetna aliisque montibus Vulcaniis*: LVCR. 6, 673 nimis est ingens -i *Aetnae* turbidus ardor (AETNA 2 quae tam fortes volvant -a causae [*cf.* 188. 212. 220. 386. 401 *al.* FIRM. math. 1 praef. 4 CLAVD. rapt. Pros. 1, 165]. 202 fuscā pallent -a mixta ruinā [*i. massae ferventes.* 467]. 397 *al.* [*v. Hildebrandt, RhM. 60, 1905, 569 sq.*]. SEN. benef. 3, 37, 2. PLIN. nat. 3, 88 mons Aetna nocturnis mirus -is [*inde* MART. CAP. 6, 647]. APVL. Plat. 1, 4. mund. 17 quibusdam sub terris occulti sunt spiritus et flant -a [*4 p. 395[b], 20* ἔχουσι ... ἀναφυσήσεις] ..., ut Liparae, ut Aetna, ut Vesuvius ... solet. SOL. 5, 11. *et al. cf. l. 64*). STAT. silv. 4, 4, 80 Vesvius ... aemula Trinacriis volvens -a flammis (5, 3, 205 flere pio Vesuina -a cantu [*cf.* 2, 6, 62 *in imag. de Locris*]. PLIN. epist. 6, 16, 13. *cf. l. 58*). SEN. dial. 1, 1, 3 -a ruptis montium verticibus effusa. PLIN. nat. 2, 207. 238 maximo ... ardet -o Theon ochema dictum Aethiopum iugum ([*cf. 6, 197* aeternis ... ignibus]. SOL. 30, 15). SOL. 6, 1 per occulta commercia aut mutuantur Aetnae -a *insulae Hephaestiae* aut subministrant. *adde*: STAT. silv. 5, 3, 171 operta domos -a servant (*de thermis Baianis*). *de fluminibus igneis inferorum*: SIL. 13, 565 Phlegethon ... saxosa -a torquet (STAT. Theb. 4, 523 PRVD. apoth. 751 CLAVD. carm. min. 26, 71. *cf.* APVL. mund. 17 p. 153, 5). STAT. Theb. 2, 6 obiecta vias torrentum -a cludunt. *de -is in aëre ortis, igni caelesti sim.*: SEN. nat. 2, 30, 4 -is vaporantibus aëra repleverunt *corpora efflata*. PLIN. nat. 2, 97 -um ad terras cadens *e caelo*. APVL. mund. 15 flamma ..., si robustiore fuerit -o, inpetu devehitur in terras et fulminis habet nomen (*4 p. 395[a], 21* ἀναπυρωθέν). 34 p. 170, 11 cum -a de nubibus emicarunt (*6 p. 400[a], 29* πυρκαϊαί). *ibid.* p. 170, 15 de Aetnae verticibus quondam effusis crateribus ⌊divino -o⌋ (⌊ ⌋ *Aug. civ. 4, 2 p. 148, 7 D.*, in odio *codd.*) ... flammarum flumina cucurrerunt. TERT. apol. 40, 7 olet adhuc -o terra ([*antea* igneus imber]. *de Sodomitico -o ut etiam* AVG. civ. 10, 8 p. 434, 14 D. caeleste -um Sodomorum).

4 *fere i. q. flamma, ignis*: *de igni ab animalibus fabulosis exhalato*: VERG. Aen. 8, 259 Cacum ... -a vana vomentem. VAL. FL. 7, 572 taurus ... inmani proflavit turbine flammas ⌊arduus atque atro volvens -a fluctu⌋ (⌊ ⌋ *del. Langen*). 7, 584 non -a Colchis adspirare sinit (*i. Medea Iasonem flatu igneo tauri attingi non sinit*). AVSON. 413, 21 p. 271 P. triplici furentem ... Chimaeram -o. *alia*: PLIN. epist. 6, 16, 3 latissimae flammae altaque -a relucebant. APVL. apol. 25 flammam stipula exortam ... materia levi, caduco -o. TERT. apol. 37, 2 nos ... vulgus invadit ⌊lapidibus et -is⌋ (⌊ ⌋ *P, om. F*). HIER. epist. 1, 9, 1 trium ... puerorum ..., circa quorum ... caesariem innoxium lusit -um. CASSIOD. inst. 1, 30, 4 lucernas ... ipsas sibi nutrientes -um. *et al.*

5 *meton.*: *i. q. fax*, πυρσός *sim.* (*similia v. p. 860, 19*): VERG. Aen. 9, 71 socios ... -a poscit ovantes (SERV. auct.: pro materia ex qua -a sequuntur). OV. met. 14, 539 inrita sacrilega iactas -a dextra, Turne (SIL. 7, 317 ut ... iuvenci ... vaga per collīs cervice -a iactent. *cf.* 9, 605 Pindo ... -a pastor ... iacit. 13, 690 fumantīs taedas ac lata -a ... et mille iniecere faces). FLOR. epit. 3, 21, 7 *Sulla* iaculatus -a (-o *codd.*) viam fecit. *de fulmine*: AVIEN. Arat. 221 *Iuppiter* aëriae vibrans -a flammae. *de romphaea flammea*: PRVD. cath. 7, 93 dextram perarmat romfeali -o. *de artificio pyrotechnico q. d.*: CLAVD. 17, 330 fida per innocuas errent -a turres. *de rogo*: PASS. Thecl. epit. IV 2 p. 151, 7 admonentibus -i apparitoribus ut struem lignorum ascenderet.

C *comparationes, proverbia, iuncturae* (*fere ad A*): **1** *in comparationibus* (*cf. p. 864, 22. 55. 64*): CIC. Verr. II 1, 153 communi praesidio talis improbitas tamquam aliquod -um restinguendum est. Cluent. 4 huius innocentiae sic in hac calamitosa fama quasi in aliqua periculosissima flamma atque in communi (*v. p. 864, 63*) -o subvenire (SEN. dial. 9, 12, 4 quorundam q. ad -um currentium. FLOR. epit. 2, 15, 15 nova ... manus q. ex obruto -o subita de cineribus flamma prodibat. 4, 6, 1 q. ignis -o Lepidus accessit [*sc. triumvir*]). LIV. 31, 48, 7 ex duabus coloniis ..., cum una direpta et incensa esset traiecturumque (*cf. p. 864, 77*) id -um velut ex continentibus tectis in alteram ... coloniam esset (CVRT. 3, 8, 18 omnia ... v. continenti -o ardere visa [*cf.* 7, 5, 3 haud secus quam]). PETRON. 78, 8 raptim ... tam plane quam ex -o fugimus.

2 *proverbia, sententiae*: PVBLIL. S 28 stultum est vicinum velle ulcisci -o. HOR. epist. 1, 18, 85 neglecta solent -a sumere vires. SEN. contr. exc. 4, 4 necessitas est, quae ruinis -a opprimit (*cf. p. 864, 57*). 5, 5 nesciebas ... quam levibus initiis oriantur -a? (*cf.* CVRT. 6, 3, 11 parva saepe scintilla contempta magnum excitavit -um [CYPR. zel. 1 p. 419, 10 OPTAT. 3, 9 p. 93, 1 AMBR. in psalm. 1, 27, 5 HIER. epist. 127, 10, 1 VAL. CEM. hom. 6, 4 p. 711[A] OP. imperf. in Matth. 9 p. 683]). SEN. contr. exc. 8, 6 sic ille, qui super cinerem deflet patrimonium, odit -um. SEN. epist. 103, 2 praenuntiat fumus -um (*cf. p. 293, 21*). QVINT. inst. 2, 13, 16 si ianua tenebitur -o, per parietem exibimus. PS. QVINT. decl. 12, 6 p. 222, 6 ut aqua -o inclamari publice *solet*. TERT. pudic. 1 p. 221, 17 -um ignibus extinguetur (*v. p. 293, 35*). PORH. Hor. sat. 2, 3, 329 vulgari proverbio 'oleum in -um' (*cf. Otto, Sprichwörter 253*). AMM. 19, 5, 2 tantum proficientes quantum in publico (ut aiunt) -o aqua unius hominis manu adgesta.

3 *iuncturae selectae*: **a** *nominales*: *α adi.* (*cf. locut. praepositional.*: SVET. Tib. 50, 3 -o iuxta aedem Vestae): acerbum: RHET. Her. 4, 8, 12 CIC. leg. 2, 61. altum: *v. supra l. 2.* clarum: *v. p. 860, 15.* continens: *v. p. 864, 55.* corporale: CASSIOD. in psalm. 101, 4. dirum: STAT. silv. 4, 6, 79. foedum: LIV. 24, 47, 15. fortuitum: CIC. dom. 62 (*opp.* oblatum). QVINT. decl. 337 p. 327, 16 FRONTIN. strat. 2, 5, 29 PAVL. sent. 5, 6, 1 *al.* Gallicum: TAC. ann. 15, 43, 1. hostile: RHET. Her. 4, 39, 51 AMM. 31, 13, 17 VEG. mil. 4, 17 CIL IX 1596, 13. ingens: LIV. 30, 26, 5. inimicum: SIL. 7, 161 (*cf. Verg. georg. 4, 330*). longinquum: SEN. nat. 1, 15, 5. magnum (-ximum): CIC. div. 2, 80. *et al.* nocturnum: LIV. 30, 5, 8. *et al.* publicum: *v. p. 860, 21.* recens: CVRT. 4, 9, 14. repentinum: LIV. 37, 29, 4 SEN. benef. 6, 22, 1 APVL. met. 4, 10 VLP. dig. 19, 12, 15, 3. sacrilegum: PS. QVINT. decl. 11, 7 p. 213, 15. saevum: AETNA 637 HOMER. 800 PRVD. c. Symm. 1, 530 CLAVD. carm. min. 17, 9. Tarpeium (*i. Romae*): SIL. 10, 336. turbidum: PAVL. NOL. carm. 28, 83. vagum: SIL. 7, 317. vastum: SEN. clem. 1, 25, 5 PLIN. epist. 10, 33, 2 GELL. 15, 1, 2 OBSEQ. 19. vetus: SVET. Vesp. 8, 5 PS. AVR. VICT. epit. 9, 8. universum: CIC. Sull. 19.

β gen. pendet a subst.: *subi. vel possess.*: aestus: AMM. 23, 4, 15 *al.* ardor: LVCR. 6, 673. casus: SVET. Claud. 25, 2 NOT. urb. Const. 2, 25. *et al.* crepitus: POMER. 3, 12, 3. flamma: ASCON. Mil. p. 37, 29 AVG. civ. 20, 18 p. 448, 9 D. *et al.* frequentia: FRONTIN. aq. 18. fumus: CAES. Gall. 5, 48, 10 VVLG. apoc. 18, 9. impetus: VITR. 10, 14, 3. periculum: COLVM. 1, 6, 3. potentia: SEN. clem. 1, 26, 5. sonus: SVLP. SEV. epist. 1, 13. vapor: ITALA Ezech. 8, 11 (Weing.). vestigium: FLOR. epit. 1, 13, 17. *obi.*: alimentum: FRONTIN. strat. 2, 5, 29. artifex: AETNA 189. auctor: *v. p. 859, 84.* causa: CIC. Phil. 3, 30 *al.* AETNA 189 *al.* SEN. nat. 2, 21, 2. *et al.* deprecatio: *v. p. 860, 28.* discriptio: CIC. Sull. 52. dux: CIC. dom. 21. exstinctor: *v. p. 859, 84.* fax: *v. p. 860, 1.* inquisitio: COD. Theod. 16, 2, 37. materia: CHROMAT. beat. 2. metus: LIV. frg. 22 SEN. benef. 4, 6, 2. *et al.* nutrimentum: *v. p. 860, 9.* respectus: CIC. div. 1, 68. spes: CIC. p. red. in sen. 33 traiectio: VITR. 2, 9, 16. timor: VITR. 1, 7, 1.

b *verbales*: *α nomin.* (-um, -a): absumit: PLIN. epist. 10, 33, 1 CAPITOL. Pius 9, 1 (*cf.* con-: CLAVD. DON. Aen. 1, 647 p. 127, 12). accidit: *v. p. 860, 3.* affligit: MART. 6, 33, 3. anhelat: FIRM. math. 1

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

praef. 4. cadit: *v. p. 861, 72.* concremat: SEN. dial. 4, 9, 3. contingit: VLP. dig. 30, 59. crescit: AMM. 18, 7, 8. depascitur: SEN. clem. 1, 25, 5. evadit: PAVL. sent. 5, 20, 3. exardescit: *v. p. 860, 27.* fervit: AETNA 638. flagrat: SEN. epist. 109, 18 PS. QVINT. decl. 11, 7 p. 213, 15. fluit: *v. p. 861, 10.* fumat: CLAVD. 18, 243 haurit: LIV. 5, 7, 3 TAC. hist. 4, 60, 3 PS. QVINT. decl. 8, 13 p. 158, 4. lucet: *v. p. 860, 16. 39* (re-: SEN. dial. 2, 6, 5. *et al.*). manat: SIL. 17, 98. oritur: LIV. 5, 54, 1 *al.* SEN. contr. exc. 5, 5 VAL. MAX. 8, 1 damn. 5 FAST. Ost. RevA. VI 8 (1936) p. 280 n. 97 (*a. 116*). *et al.* pervagatur: SEN. nat. 2, 14, 2 TAC. ann. 15, 38, 2. reviviscit: FLOR. epit. 3, 5, 14. ruit: CLAVD. carm. min. 26, 71. senescit: PANEG. 4, 21, 2. serpit: AETNA 366. strepit: AETNA 627. subsistit: *v. p. 861, 42.* tenet: LIV. 24, 47, 15. traicit: *v. p. 862, 28.* vastat: SEN. nat. 2, 30, 4 VVLG. num. 16, 47. vexat: SEN. epist. 91, 1. vibrat: *v. p. 860, 39.* volvit: *v. p. 860, 17.*

β acc. (-um, -a): addere: SIL. 7, 161. arcere: SVET. Nero 16, 1 VLP. (*Cels.*) dig. 9, 2, 49, 1 *al.* LEX arae urb. (CIL VI 30837), 8. avertere: VERG. Aen. 9, 77. circumferre: TAC. ann. 2, 52, 2. compescere: PLIN. epist. 10, 33, 2. concipere: FIRM. math. 7, 23, 4. conclamare: SEN. dial. 5, 43, 3. conflare: LIV. 26, 27, 6 OP. imperf. in Matth. 9 p. 683. conspicere: CAES. Gall. 7, 15, 2 LIV. 30, 43, 12. continuare: LIV. 26, 27, 4. creare: LVCR. 1, 903 COLVM. 2, 18, 1. defendere: VLP. dig. 43, 24, 7, 4. depellere: CIC. Sest. 49. ducere: PETRON. 122 v. 139. effundere: *v. vol. V 2, 223, 10.* excitare: FEST. p. 344. exstinguere: SEN. contr. 7, 2 (17), 7 VELL. 2, 91, 3 VAL. MAX. 8, 1 damn. 5. *et saepe.* facere: *v. p. 860, 1.* flare: *v. p. 861, 57.* formidare: HOR. sat. 1, 1, 77. *et al.* fugere: OV. met. 13, 718 (ef-: NEP. Alc. 10, 6). immittere: *v. p. 860, 19.* inferre: *v. p. 860, 19.* inhibere: CVRT. 3, 4, 15. instaurare: SALL. or. Phil. 20. miscere: VERG. Aen. 2, 329 SEN. nat. 3, 30, 6 CLAVD. 26, 145. neglegere: *v. p. 862, 33.* nutrire: SALL. hist. frg. 4, 61 AETNA 414 MIN. FEL. 35, 3 CLAVD. rapt. Pros. 1, 165. obruere: SEN. clem. 1, 25, 5. opprimere: SEN. contr. exc. 4, 4. ostentare: LIV. 5, 42, 1. parare: SALL. Catil. 27, 2 *al.* (com-: CIC. Catil. 3, 21). pascere: AETNA 220. 624. pingere: SEN. contr. 10, 5, 23. portare: *v. p. 861, 11.* STAT. silv. 4, 6, 79. prospicere: SVET. Nero 38, 2 *al.* rapere: *v. p. 860, 9.* LVCAN. 3, 501. restinguere: CIC. dom. 144 HIRT. Gall. 8, 42, 1 LIV. 30, 5, 8. *et saepe.* ructare: STAT. silv. 2, 6, 62. sistere: PLIN. epist. 7, 9, 11 v. 5. spargere: SIL. 17, 91. 227. struere: SOL. 40, 3. subicere: PS. LACT. mort. pers. 14, 2 VEG. mil. 4, 4. timere: CATVLL. 23, 9 MANIL. 4, 385. torquere: *v. p. 861, 67.* PAVL. NOL. carm. 28, 83. volvere: AETNA 2 VAL. FL. 7, 572 STAT. Theb. 4, 523 *al.* vomere: VERG. Aen. 8, 259 MART. CAP. 6, 647.

γ abl. instr. (-o, -is): absumere: LIV. 5, 43, 4 *al.* SVET. Aug. 30, 2. *et al.* adurere: SEN. epist. 90, 12. *et al.* afflare: LIV. 30, 6, 7. affligere: SVET. Vesp. 17. amburere: *v. p. 860, 41.* amittere: CIC. parad. 51 SEN. contr. exc. 5, 1. *et al.* ardere: *v. p. 859, 70.* concidere: *v. p. 859, 68.* conficere: NEP. Alc. 10, 4. consumere: R. GEST. div. Aug. 4, 20. 6 app. 4 LIV. 25, 7, 6 *al.* VAL. MAX. 1, 8, 11. *et saepe.* corrumpere: CAES. Gall. 7, 55, 8. *et al.* cremare: NEP. Alc. 10, 6 CVRT. 9, 4, 6. *et al.* (con-: *v. p. 860, 84. 861, 19*). deformare: BELL. Alex. 24, 2 LIV. 9, 23, 17. delere: *v. p. 860, 13.* exurere: VAL. MAX. 2, 7, 1 PLIN. nat. 29, 72. *et al.* flagrare: *v. p. 859, 69* (con-: RHET. Her. 4, 8, 12 CIC. Verr. II 5, 92. *et al.*). fumare: LIV. 10, 11, 6 *al.* CVRT. 4, 9, 14. haurire: LIV. 30, 6, 5 CVRT. 4, 3, 4. intercludere: LIV. 34, 39, 12. interire: PLIN. nat. 13, 92. intersaepire: LIV. 42, 63, 7. laborare: SEN. nat. 6, 9, 3. *et al.* opprimere: *p. 860, 82.* PAVL. NOL. carm. 24, 917. perdere: SEN. benef. 7, 16, 3 PLIN. nat. 35, 3. *et al.* perire: VAL. MAX. 9, 15 ext. 1 SVET. Tit. 8, 4. populari: *v. p. 859, 81.* sepelire: CIC. Flacc. 95 QVINT. inst. 8, 5, 24. sonare: CVRT. 6, 6, 31. sternere: LIV. 34, 58, 5. terrere: CIC. har. resp. 6 HIRT. Gall. 8, 3, 2. vastare: *v. p. 859, 80.*

II ***translate:*** **A** *generatim:* **1** *de aestu animi, i. q. ardor, flamma, vehemens commotio sim.:* **a** *de amore, libidine, cupiditate sim.:* PLAVT. Asin. 919 ni impetro, regem perdidi: ex amore tantum est homini -um. Merc. 590 ita mi in pectore atque in corde facit amor -um *eqs.* CATVLL. 64, 226 nostros ... luctus nostraeque -a mentis (VAL. FL. 7, 243). OV. epist. 15, 123 referes -a tecum (*ludit c. propria signif.*). 19, 119 vultus ad nostra -a nati. ars 2, 301 moves -a. rem. 117 nova ... sedare -a. fast. 1, 411 *naides* satyris -a mitia praebent (*postea* urunt). CE 935, 1 -a participantur (ἐρωτικῶς *sec. Buecheler, Kl. Schr. II 496*). APVL. met. 10, 3 tui oculi ... meis medullis acerrimum commovent -um (*cf.* PS. ORIG. tract. 5 p. 46, 19 rudis ... sanguis ... in medullis caeca versat -a. AVIEN. Arat. 1177 caluerunt dira medullis ... in mediis -a). CLAVD. DON. Aen. 1, 665 p. 131, 10 arsit -o tuo (*sc. Cupidinis*) Iuppiter. 1, 712 p. 139, 4. AVG. ord. 1, 8, 24 p. 137, 18 foedae libidinis et -orum venenatorum. PETR. CHRYS. serm. 88 p. 448[B] corpore sacerdotis ... exempto iuventutis -is. PALLAD. hist. mon. I 14 p. 291[D] quasi quodam exagitatus -o (*p. 82, 4 B.* πυρός). *c. gen. defin.:* CIC. fin. 5, 70 deditum voluptatibus ... cupiditatum -is inflammatum (AMBR. Nab. 2, 8 epist. 67, 8 VAL. CEM. hom. 16, 4 PETR. CHRYS. serm. 89 p. 452[A]). VELL. 2, 82, 4 crescente ... amoris in Cleopatram -o (FIRM. err. 7, 1 math. 3, 6, 25 PS. HIL. dedic. eccl. p. 882[D] HIER. hom. Orig. in cant. 2, 1 p. 42, 22 RVRIC. epist. 2, 55 p. 436, 12. *cf.* CASSIOD. in psalm. 132, 1 mutuae dilectionis. *et al.*). AMBR. hex. 3, 12, 52[E] *gratia spiritalis* corporeae libidinis restinguit -a, defendit ardores (HIER. epist. 22, 7, 2 Didym. spir. 61 RVFIN. Orig. in lev. 9, 9 p. 438, 5 hist. mon. 1 p. 402[B]). parad. 3, 16 carnis (HIER. tract. in psalm. 149 p. 313, 22 RVFIN. Orig. in gen. 5, 6 p. 64, 27. *cf.* AMBR. myst. 3, 13 [*in allegoria*] carnalium ... passionum). HIER. epist. 22, 6, 4 voluptatis (22, 8, 2 vita Hilar. 5. *cf.* EVGIPP. Sev. 9, 5 corporeae delectationis). RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 195, 19 etiamsi ... -is ardeant vitiorum. epist. Clement. 7 adulterii. *c. gen. ger.* (*sec.* studium *sim.*): AMBR. Nab. 14, 62 quietus affectus ... nullis divitiarum quaerendarum ignescit -is. *c. gen. personae* (*sec.* amor *sim.*): HIER. epist. 22, 12, 2 in inlicitum Thamar sororis Amnon frater exarsit -um.

b *de aliis affectibus, i. q. vehemens commotio* (*saepe imagine dilucida, e. g. l. 17. 20. 22. 24. 31. seq. inf.: l. 26. 29*): CIC. Cluent. 137 id quod senatus decreverat ad illud invidiae praesens -um restinguendum (Catil. 1, 29 te ... i. -o conflagraturum. *cf.* CYPR. patient. 20 p. 412, 2 simultatis. zel. 7 p. 424, 6). de orat. 2, 197 qui in accusando sodali meo (*sc. Norbano*) tantum -um ... vi et dolore et ardore animi concitaras, ut ego ad id restinguendum vix conarer accedere (*cf.* 2, 202. orat. 27 restinctis iam animorum *audientium* -is). LIV. 40, 56, 2 *Perseus* velut ab -o flagrantis irae ... se defensurus (*cf.* GREG. M. past. 3, 36 iracundis non addatur -um). VELL. 2, 130, 4 quam diu abstruso ... pectus eius *Tiberii* flagravit -o, quod ex nuru ... dolere ... coactus est. TERT. pall. 4 p. 938, 8 Oe. cum in affectationem flabellatur *affectus*, iam de -o gloriae ardor est (VICTRIC. 27 -um g. est, vobis spectantibus ... dimicare). AVG. c. acad. 2, 2, 5 p. 26, 25 libri ... mihi ... de me ipso incredibile -um concitarunt. PETR. CHRYS. serm. 122 p. 534[B] est illis -um non ferendum, quos aliquando habuere contemptui, videre felices. VAL. CEM. hom. 12, 5 ubi ... verbis verba succedunt, -o fomenta praestantur. ENNOD. dict. 26, 1 p. 502, 16 gravibus dolorem meum raptor inflammavit -is. VITAE patr. 3, 125 (= 5, 15, 53) diabolus ... non sufferens (5, 15, 53 ferens) -um humilitatis eius (*Nau, ROrChr. 1912 p. 204 n. 298* τὴν πύρωσιν τῆς ταπεινώσεως). GREG. TVR. hist. Franc. 9, 32 amaretudinis. VEN. FORT. vita Germ. 70 p. 414, 4 *daemonia* terribili ululatu sua gemebant -a (*i. 'animi cruciatus'. cf. Blomgren, Stud. Fortun. I 174 et infra l. 45*).

c *de quovis ardore, furore, turbido impetu sim.* (*ubique imagine dilucente*): APVL. met. 5, 21 tali verborum -o flammata viscera sororis iam prorsus ardentis (ENNOD. opusc. 1, 64 p. 278, 23 ardentes adulescentium impetus potioribus v. armavit -is. *cf.* RVFIN. Orig. in psalm. 38 hom. 1, 7 p. 1397[B] non ferens nostri sermonis -um *eqs.* [*antea* adustus et inflammatus sermonibus meis]. *paulo aliter* MIN. FEL. 27, 5 tormentis verborum et orationis -is de corporibus exiguntur *daemones* [*cf. Cypr. idol. 7 p. 25, 6* illos nostra voce ... flagris caedi, igne torreri]. *v. et p. 865, 32*). 8, 5 *aper* -o feritatis ardescens. HIER. epist. 36, 11, 1 post -um ignorantiae quo urebar. PETR. CHRYS. serm. 12 p. 225[A] *Loth* per ebrietatem incesti est adustus -o (*cf. gen. 19, 32*).

2 *spectatur vis exitiosa, i. q. pernicies, pestis, calamitas sim.:* **a** *in universum de quavis calamitate publica et privata* (*cf.* GLOSS. IV 446, 7 -a: clades, aerumna. *saepe imagine vigente, e. g. l. 56. 63 sqq. 74. 77. 79*): CIC. Verr. II 3, 66 cernitis ..., quod et quantum -um decumanorum impetu ... per iura libertatis et civitatis isto praetore pervaserit (LIV. 37, 25, 6 per omnes velut continens -um). Mur. 51 (*verba Catilinae*) si quod esset in suas fortunas -um excitatum (*cf. l. 68. p. 865, 5*), id se non aqua, sed ruina restincturum (*eadem de eadem re:* SALL. Catil. 31, 9 VAL. MAX. 9, 1, 3 FLOR. epit. 4, 1, 7). dom. 129 in illo rei p. naufragio (*cf. l. 81*) ..., in illo -o civitatis (prov. 43 epist. 9, 3, 1. *cf.* Phil. 11, 23 patriae [Att. 4, 6, 1]. PANEG. 2, 23, 3 totius ... continentis [*de gladiatoribus bellum moventibus*]. AMM. 19, 2, 4 orbis Romani). Sest. 99 qui propter inplicationem rei familiaris communi -o malint quam suo deflagrare (Phil. 10, 21 concurritur ... ad c. -um restinguendum [LIV. 28, 42, 10 velut]. 12, 7. orat. 34 una Gallia c. non ardet -o. *cf.* SEN. epist. 9, 18 -o publico [FLOR. epit. 2, 6, 8]). 121 illis nostris -is ac ruinis *eqs.* Planc. 95 ex illo -o legum, iuris, senatus, bonorum omnium cedens. Tusc. 4, 69 hic amor Medeae quanta miseriarum excitavit -a. phil. frg. IX 9 quam primum tamquam ex -o effugere fortunae. Att. 5, 20, 8 -o Plaetoriano quod Seius adustus est, minus moleste fero (*i. 'quod Plaetorio condemnato de repetundis Seius quoque de parte pecuniae damnatus est'. cf.* LIV. 22, 40, 3 se populare -um ... semustum effugisse [*i. accusatione absolutum esse*]. 39, 6, 4 -o alieni iudicii ... conflagraret). epist. 4, 13, 2 quibus nos olim adiutoribus illud -um (*sc. coniurationem Catilinae*) exstinximus (*cf.* PS. CIC. exil. 8 qui illud impium -um perditorum hominum lacrimis potius meis quam vestro sanguine [*cf. l. 84*] restingui malui). LIV. 7, 30, 12 ubi conflagrassent Sidicini, ad nos traiecturum illud -um esse (*cf.* 37, 25, 6 PS. QVINT. decl. 12, 5 p. 222, 2 [*de fame*]). 21, 10, 4 aluistis ... hoc -um quo nunc ardetis (*cf.* 29, 31, 3). COD. Theod. 9, 38, 11 inter -a tyrannidis assumptae. VINCENT. LER. 1 praef. 5 non solum praesentis vitae naufragia, sed etiam futuri saeculi -a vitare.

b *specialiter de bello, tumultu, seditione sim.* (*cf. et l. 61. 63. 74. saepe imagine elaborata, e. g. l. 84. p. 865, 7. 9. 15. 17. 21*): CIC. rep. 1, 1 non ... Scipiones oriens (Phil. 13, 48) -um belli Punici secundi

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sanguine suo restinxissent *eqs.* (Marcell. 29 b. civilis. VERG. Aen. 1, 566 tanti -a b. [SERV.: id est vim *eqs.*]. VAL. FL. 6, 739 in medii ... -a b. [*i. in medios hostes*]. SIL. 2, 358 FLOR. epit. 2, 17, 2 IVVENC. 4, 99 [*cf. Matth. 24, 7*]. IVST. 9, 3, 5 ARATOR ad Vigil. 1). Phil. 7, 3 quae provincia est, ex qua illa fax excitare non possit -um? 11, 26 neque in tot -is, quibus confestim succurrendum est (POLLIO Cic. epist. 10, 33, 5), exspectabit senatum. LIV. 10, 24, 13 obrutum ignem ... ita ut totiens novum ex inproviso -um daret (*cf.* 21, 3, 6). VELL. 2, 125, 4 *Drusus* (*cf. l. 14*) a patre in diversum plurimo ... igne emicans -um militaris tumultus missus erat (CIL VI 526, 2 abolendo -o t. civilis). VAL. MAX. 6, 2, 3 incohato iam -o (*antea* orientium civilium malorum). PETRON. 124 v. 263 flagranti stipite dextra *Furoris* ... terris -a portat (SIL. 16, 160 Libyam). VAL. FL. 8, 399 alius lueret tam dira -a raptor (*i. Paris*). FLOR. epit. 3, 17, 2 *Drusus* tantum conflavit (*cf. l. 22*) -um ut *eqs.* 3, 21, 9 male obrutum resurrexit -um. 4, 2, 53 vehementius Thessalici -i cineres recaluerunt. CYPR. epist. 10, 2 p. 491, 8 fluebat sanguis *martyrum* qui -um persecutionis exstingueret (RVFIN. hist. 6, 2, 3 [πυρκαϊᾶς]. PROSP. in psalm. 117, 10/12. *cf.* HIL. myst. 1, 30, 2 p. 24, 1 [*in allegorica explanatione exod. 3, 2*] ita omnium iniquitatum in nos -a desaeviunt nec amburunt. VICT. VIT. 2, 22. PASS. Petr. 5 -um daemoniale [*i. furor persecutionis*]. *et al.*). 52, 2 p. 618, 2 *Novatus* fax (SVLP. SEV. chron. 2, 46, 9) et ignis ad conflanda seditionis -a (SEDVL. op. pasch. 4, 19 p. 269, 10. *cf.* CYPR. epist. 52, 2 p. 618, 8 discordiae [CASSIOD. hist. 7, 25 p. 1088^E]). *meton. de homine, i. q. fax* (*sec. gr.*): CASSIOD. hist. 12, 4 p. 1204^C *Arriani* Nestorium vocabant -um (*Socrat. 7, 29 p. 804^C πυρκαϊάν*).

B *speciatim*: 1 *de annona, i. q. intentio, auctio* (*cf. p. 869, 79*): MANIL. 4, 168 gravia annonae speculantem -a (*falso Wageningen ad l.*). PS. QVINT. decl. 12, 4 p. 220, 28 si quid residui *frumenti* erat, ut carius quidam venderent, annonae -um suppressum est. 2 *de clamore, fere i. q. incentio* (*v. Philol. 93, 1938, 484; vix ad II A 1c p. 864, 39 ref.*): AMM. 19, 5, 5 clamoris ululabilis -o tela ... dispergebant.

***incendo**, -dī (-didī *l. 37*), -sum, -ere. [*ab* in *et* *cando, *cf. c.* candeo (*ut* pendo: pendeo *sim.*); *cf.* ac-, succendo. *J. B. H.*] *de formis*: PAVL. FEST. p. 107 incensit -erit (*cf.* faxo *sim.*). CHIRON 637 incendideris (*cf.* AVG. serm. ed. Morin p. 575, 3 [-erit *corr. ex* -diderit]. *v. Löfstedt, Peregr. Aeth. 300*). [-io, -āre: ORIBAS. syn. 1, 17 p. 817 (cod. Aa) ut ... -iantur (*def. Mørland, Oribasiusübers. 140; at cod. As praebet recte* -antur, *quod monet Mørland per litt.*).] NOT. Tir. 76, 93. 94. *de notione*: SYNON. CIC. p. 427, 27 B. -it: inflammavit, inarsit. PS. AVR. Vict. orig. 10, 4 καίειν quod est -ere. HIER. in. Is. 6, 2 p. 93^C Seraphim ... interpretantur ἐμπρησταί, quod nos dicere possumus -entes sive comburentes (ISID. orig. 7, 5, 24. *cf. Onom. s.* Incendens). GLOSS. ἐμπρήζω. ἐμπυρίζω. ἐμπιμπρῶ. *legitur inde ab* ENNIO (*p. 868, 73*) *et* PLAVTO (*6^ies*, accendo *semel*); *deest* HOR. (ac- *bis*), TIB. (ac- *bis*), MANIL. (ac- *9^ies*). *adamant* CIC. (*122^ies*, accendo *8^ies*), CAES. (*31^ies*, ac- *deest*), COLVM. (*17^ies*, ac- *quater*) *al.; contra multi praeferunt* accendo, *e. g. e poetis* LVCR. (-o *bis*, accendo *14^ies*), OV. (-o *ter*, ac- *20^ies*), LVCAN. (-o *7^ies*, ac- *11^ies*), SIL. (-o *9^ies*, ac- *39^ies*), STAT. (-o *13^ies*, ac- *25^ies*; *cf.* MANIL. *l. 47 et* VERG. [-o *34^ies*, ac- *27^ies*]), *e scriptoribus* SALL. (-o *14^ies*, ac- *23^ies* [*transl.; cf. l. 63*]), LIV. (-o *70^ies*, ac- *137^ies* [*fere trsl.*]), VAL. MAX. (-o *quater*, ac- *19^ies* [*fere trsl.*]), CVRT. (-o *8^ies*, ac- *29^ies*), PLIN. nat. (-o *16^ies*, ac- *91^ies*). [*val.* incinde, *it.* incendere, *prov.* encendre, *hisp.* encender. *M.-L.*] [*falso trad.*: *pro* incedo: *v. p. 853, 40* (*vice versa* inced- *falsa l. v. pro* incend-: LVCR. 6, 347 [*A*]. SALL. Catil. 38, 1 [*P*]). *pro* incīdo: CELS. 3, 21, 11 (*v. s. v.*). *pro* intendo: STAT. silv. 1, 5, 11 cunctantem ... -e chelyn (*cf. Theb. 1, 33*). TAC. ann. 14, 45, 2 (*vice versa* intend- *falso trad. pro* incend-: *v. p. 868, 27. 869, 79. fort. etiam* TAC. ann. 2, 13, 3. 12, 35, 1. *ceterum cf. s. h. v. et infra l. 68*). *cf. et* CIC. Pis. 15 leges (*coni. alii alia*). *falsa l. var.*: *pro* accendo: SALL. Iug. 30, 3 (-bat *P*, accendebat *cett., recte*). VERG. georg. 3, 414 (-ere *Colum. 7, 4, 6*, accendere *codd.*). OV. met. 3, 426 (*vice versa* ac- *falsa l. v. pro* in-: *v. p. 868, 30. cf. vol. I 276, 59. 277, 59*). *pro* incertus: LVCAN. 3, 484 (*v. s. v.*). *dub. trad.*: TITIN. com. 129 -sus architectonis. LIV. 1, 25, 2 suspensi in ... spectaculum animo -untur (animos intendunt *H. J. Müller*). *dub. em.*: SEN. dial. 9, 11, 12 epist. 108, 23. QVINT. inst. 10, 1, 63 (dicendi *GH*, diligens *rell.*, -it *Norden, Kunstprosa II 855* [1]). *restit.*: *pro* impensus: QVINT. decl. 260 p. 62, 21 (*cf. l. v.*: *p. 868, 43*). *pro* infensus: TAC. ann. 14, 42, 1. *suppl.*: *e. g.* LIV. 39, 8, 6.]

I *proprie*: **A** *vi strictiore de igni, i. q. inflammare, accendere* (*ap. posteriores hic illic praevalente vi perfectiva i. q. comburere, cremare*: *v. p. 866, 49. 867, 6 sqq.*): 1 *aliquid*: **a** *generatim*: PLAVT. Capt. 845 quid? me ... tuan causa [me] aedis -surum censes? (CIC. Sest. 84 IVV. 3, 222 VLP. dig. 2, 14, 7, 13 [*v. et p. 866, 42*]. *cf.* RHET. Her. 4, 50, 63 villae [LIV. 2, 23, 5 *al.* PLIN. nat. 36, 115. *et al.*]. CIC. Tull. 54 casa [BELL. Hisp. 16, 2. *et al.*]. Verr. II 1, 78 domum [*al.* SEN. benef. 6, 4, 2. *et al. cf. p. 866, 43*]. Catil. 4, 17 tabernis. CAES. Gall. 1, 5, 2 aedificia [*al.*]. LIV. 3, 68, 2 tecta [*al.*]. *et al. cf. et* LIV. 5, 33, 9 aedificare -sa. SEN. contr. exc. 5, 5 ianuam [*al.*]). Men. 153 (*trop.*) hunc comburamus diem :: ... quam mox -o rogum? (AFRAN. com. 114 [*trop.*] pulchre hoc -i r. [*postea* ac-, *v. vol. I 274, 27*]. *cf.* BELL. Hisp. 33, 4 pyram). 353 -ite odores (CIC. Verr. II 4, 77 ture [PS. APVL. Ascl. 41 VVLG. I Macc. 1, 58] odoribusque -sis. *al.* VERG. georg. 4, 264 galbaneos [*cf.* CELS. 3, 20, 2 galbanum. *al.*]. ITALA Mal. 1, 11 [Cypr. testim. 1, 16 p. 50, 11]. *et al. cf.* PLIN. nat. 20, 155 flos ... -sus pulices necat odore. TERT. coron. 10 p. 440, 6 Oe. Arabiae aliquid. *item de odoribus foedis*: VARRO rust. 3, 9, 14 cornum cervinum [CELS. 3, 20, 2 COLVM. 8, 5, 18]. COLVM. 9, 14, 1 bubulo fimo. *al. in medicina*: APVL. apol. 45 -sus gagates lapis. *cf. et p. 871, 1*). CATO agr. 6, 4 convenit harundinetum cum corruda, eo quia foditur et -itur ([COLVM. 4, 32, 5 PLIN. nat. 19, 148. *cf.* MENOL. Colot. Febr. [CIL I² p. 280] harundines. *sim. in agric.*: CATO agr. 161, 2 *asparagum* -ito vere primo [161, 3. *et al.*]. MENOL. Colot. Aug. [CIL I² p. 281] stupulae [VLP. coll. Mos. 12, 7, 4. 5. *cf. infra l. 84*]. VERG. georg. 1, 271 vepres. COLVM. 2, 2, 11 arboribus [*al.*]. 6, 23, 2 *herba*. [*al. cf. infra l. 45*]. arb. 13 *palearum* acervos [PLIN. nat. 18, 293]. *et al.*). or. frg. 14, 1 cum ... castra hostium non -sa essent (BELL. Afr. 67, 1. *et al. cf.* QVADRIG. hist. 81 turrim; *syn.* succendit [CAES. civ. 2, 14, 4. *et al.*]. CIC. Att. 5, 20, 3 castella [*v. vol. III 527, 17*]. CAES. Gall. 7, 11, 8 portis. civ. 2, 14, 4 musculum. SALL. Iug. 94, 4 vineis [*al.*]. NEP. Eum. 5, 7 munitiones [*cf.* CVRT. 8, 10, 5 munimentis. *et al.*]. Milt. 7, 4 operibus [*al.*]. LIV. 1, 37, 1 pontem [*al.*]). SISENNA hist. 39 actuarias ... navis ... -unt (CIC. div. 1, 69 *al.* CAES. civ. 3, 23, 2. *et saepe. cf.* CIC. Verr. II 3, 186 classis [*v. vol. III 1287, 54*]). 83 fasces sarmentorum -sos (COLVM. 6, 15, 2. *cf.* HIRT. Gall. 8, 15, 5 f. ... stramentorum [*al.*]. NEP. Hann. 5, 2 sarmenta in cornibus iuvencorum deligata -it [QVINT. inst. 2, 17, 19. *et al.*]). PORC. LIC. carm. frg. 6, 3 M. si digito attigero, -am silvam simul omnem (PLIN. nat. 12, 93 FLOR. epit. 3, 10, 6 VVLG. Iac. 3, 5 [ἀνάπτει]. *cf.* NEP. Milt. 7, 3 lucus. *et al.*). CIC. Verr. II 4, 78 duas urbis ... captas -sasque (*al.* CAES. Gall. 7, 15, 1 SALL. Catil. 24, 4. *et passim. cf.* CAES. Gall. 1, 5, 2 oppida [*al.*]. *ibid.* vicos [*al.* LIV. 22, 20, 9. *et al.*] SALL. Catil. 52, 24 patriam [VERG. Aen. 3, 325 LIV. 26, 13, 5. *et al.*]. LIV. 31, 48, 7 *colonia* [*al.*]. ITALA Ios. 8, 19 [Lugd.] civitatem igni [ἐνέπρησαν ... ἐν πυρί, *Vulg.* succenderunt. *al.*]. *de certis quibusd. urbibus*: CAES. Gall. 7, 58, 6 Lutetiam. *al.* VERG. Aen. 2, 374 Pergama [*cf.* 2, 555 *al.*]. LIV. 23, 17, 7 Acerris. *et al. de sing. urbium partibus*: FAST. Praen. a. u. c. 760 Mart. 23 [CIL I² p. 234] Palati. SALL. Catil. 47, 2 Capitolio [*v. Onom. II 161, 36. adde e. g.* QVINT. decl. 271 p. 110, 15]. *et al.*). Rab. perd. 7 tabulario ([*al.*] *item de operibus publicis*: Mil. 90 curiam [*al.*]. LIV. 31, 24, 18 Lycium. CVRT. 5, 7, 3 regia [*al.*]. QVINT. decl. 348 p. 369, 9 carcer [*al.*]. *et al.*). p. red. ad Quir. 14 templa (LIV. 31, 26, 10 VAL. MAX. 8, 14 ext. 5. *et al. cf.* CIC. Sest. 95 aedes sacras [*al.*]. VERG. Aen. 2, 764 adytis. VVLG. II par. 36, 19 domum dei [*al.*]. *et al.*). CAES. civ. 2, 11, 2 cupas taeda ... refertas. VERG. ecl. 8, 82 -e bitumine laurus (NEMES. ecl. 4, 65 [*in ritu magico; sic et* CIRIS 370 narcissum casiamque ... -it]). Aen. 8, 562 scutorum ... acervos (SIL. 2, 370. *cf.* LIV. 30, 6, 9 *arma*). CVRT. 6, 6, 15 *sarcinas*. PETRON. 50, 5 *statuas* (*cf.* AVG. civ. 3, 7 p. 104, 27 D. simulacris. *et al.*). ITALA I Macc. 1, 56 (rec. L) libros legis ([ἐνεπύρισαν, *Vulg.* combusserunt]. OPTAT. 7, 1 p. 160, 16 AVG. civ. 7, 34 ^tit.^ *al. cf.* SPART. Hadr. 7, 6 syngraphis. OPTAT. 3, 1 p. 68, 8 testamentum [*cf.* PRISCILL. tract. 3, 67 p. 52, 7 *al.*]. *et al.*). SYMPH. 242 -or ab undis (*de calce*). *et al. nota*: ITIN. Anton. Plac. rec. A 8 p. 164, 14 cum paleas (*i. paleis*) vestigia nostra -entes (*ex superstitione*). *de frigore i. q. urere, laedere*: GREG. TVR. Franc. 9, 17 p. 372, 13 gelu tam palmites vinearum quam reliqui ... fructus -si sunt.

b *speciatim*: α *de rebus lucentibus vel flammam nutrientibus sim.*: CIC. Phil. 2, 91 illas faces -isti *eqs.* (APVL. mund. 26. *cf.* AMM. 21, 9, 6 malleolus [31, 7, 7]). VERG. Aen. 1, 727 dependent lychni laquearibus aureis -si (*cf.* ITALA lev. 24, 3 [Hesych. in l. p. 1101^F] -ent [καύσουσιν, *Vulg.* ponet] *lucernas* ... Aaron et filii eius [PALLAD. 9, 8, 7 VITAE patr. 5, 15, 89 *syn.* accendo; *Nau, ROChr. 1907 p. 397 n. 77* ἀνῆψεν. *al.*]. PEREGR. Aeth. 24, 4 -untur ... candelae et cerei. SERV. Aen. 1, 727 funes. MART. CAP. 1, 7 igniculos). *de rebus facile ardescentibus flammamve nutrientibus*: OV. met. 14, 792 -unt ... cavas fumante bitumine venas *fontis*. AETNA 387 -i poterunt illis vernacula causis (*sc. ventis et ignibus*) materia adpositumque igni genus utile terrae (*sc. sulpur, alumen, bitumen sim.*). 568 spiritus -i⟨t⟩ (*em. Schwartz. cf.* SEN. nat. 2, 20, 2 IVST. 4, 1, 5). PALLAD. 1, 35, 6 si ... bitumen vel sulfur -as (AVSON. 466, 4 p. 404 P.). 12, 20, 4 carbones (*al.*). *de fulmine* (*cf. p. 867, 27*) *sim.*: SEN. nat. 1, 14, 6 quale sit id quod -itur et quam vehemens quo -itur. 2, 57, 2 aëra ... extenuatio -it (2, 58, 1. APVL. mund. 16 selas ... Graeci vocant -si aëris lucem [*p. 395,^b 3* πυρὸς ἀθρόου ἔξαψις]). *de igni ipso*: SEN. nat. 1, 14, 5 attritu aëris ignis -sus (COLVM. 12, 18, 6. VVLG. num. 11, 3 [*syn.* accensus]. *et al.* [*aliter p. 867, 49. 50*]). *alia*: *de Aetna*: SEN. benef. 6, 36, 1 Aetna ... ardens et -sa. *de conflagratione mundi sim.*: SEN. Herc. O. 1386 hic mundus ruat superque nostros flagret -sus toros Phoebeus axis. dial. 6, 26, 6 *fatum* ignibus vastis torrebit -etque mortalia.

β *de locis in quibus quid accenditur*: CIC. Tusc. 3, 46 demus hedycrum, ⟨odorum (*add. Pohlenz*)⟩ -amus scutellam. VERG. georg. 1, 84 steriles -ere ... agros ([SERV.: non agros, sed ea quae in agris sunt, id est stipulas vel quisquilias *eqs.*]. OV. fast. 4, 707

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PALLAD. 1, 6, 13 AMM. 29, 5, 12. *cf.* 18, 7, 3 campos [*aliter infra l. 72*]). VERG. Aen. 3, 279 votis (SERV. auct.: id est vota facientes) -imus a r a s (PANEG. 11, 10, 5. *cf.* VERG. Aen. 8, 285 altaria [VVLG. Mal. 1, 10]). COLVM. 5, 9, 7 virgis iniectis -entur scrobes (arb. 19, 1). 12, 19, 3 leni ... igne et tenuibus ... lignis fornacem -emus.

2 *aliquem (part. corp.: l. 8. 22. 24) i. q.* c o m b u r e r e *(de bestiis: l. 20. 21)*: CIC. Verr. II 1, 85 ut ... ipse circumsessus paene -rere. ASCON. Mil. p. 40, 9 eo (*c o r p o r e Clodi*) ... -so curiam conflagrasse (*sepulturae causa; sic et* AMM. 19, 2, 1. *cf.* SPART. Sept. Sev. 24, 2 AVG. civ. 18, 12 p. 271, 2 D.). PLIN. nat. 35, 60 Aiax fulmine -sus (*pictura Apollodori*). PS. QVINT. decl. 12, 15 p. 232, 5 (*trop.*) vulneratum iugulasti, titubantem stravisti, fumantem -isti. ITALA Mal. 4, 1 (Aug. civ. 18, 35 p. 310, 22 D.) -et illos dies *eqs.* (ἀνάψει, *Vulg.* inflammabit). CAPITOL. Opil. 12, 10 adulterii reos ... vivos ... -it (*de supplicio ut* GALLICAN. Avid. 4, 3. AMM. 29, 3, 5 [*syn.* ignibus aboleri]. *al.* HIER. chron. a. Abr. a. 2378. 2379 adv. Iovin. 2, 20 VVLG. Dan. 3, 48 AVG. civ. 3, 7 p. 104, 4 D. [*app.* extinxit]. serm. 286, 4, 3 *al.* VICT. VIT. 2, 14 *al.* PASS. Matth. 18 p. 241, 19. *et al. adde de supplicio gehennae*: AVG. quaest. hept. 6, 9 p. 428, 3 BENED. reg. 7 l. 24 L.). FIRM. math. 4, 9, 5 -si depereunt. PALLAD. 1, 35, 4 -sis sanguisugis. VVLG. lev. 8, 21 arietem -it super altare (*sacrificandi causa. cf.* I reg. 2, 16 adeps. Ier. 7, 31 *al.*). III reg. 13, 2 o s s a hominum super te -et (*al.* RVFIN. hist. 5, 1, 62. *aliter p. 868, 48*). LEX Sal. capit. 4, 4 si quis ... ad aeneum provocatus manum suam -erit. *hyperbolice*: VITAE patr. 6, 2, 16 cum coepisset senex bibere, clamavit daemon dicens: -is me (PASS. Barth. 3 p. 132, 16 [κατακαίουσι]).

3 *absol.* (*cf. p. 866, 69. l. 40. 59*): FEST. p. 352, 7 f u l g u r ... aut -it a⟨ut discutit aut te⟩rebrat (SERV. Aen. 2, 649 auct. 8, 429. *cf. Sen. nat. 2, 40, 1* urit). QVINT. inst. 6, 2, 28 nec -it nisi ignis (RVFIN. Orig. in exod. 13, 4 p. 275, 17). CALL. dig. 48, 19, 28, 12 qui ... -erint intra oppidum (*cf. Paul. coll. Mos. 12, 6, 1*). PASS. Matth. 19 p. 243, 21 -imus in circuitu (προσήψαμεν τὴν πυράν). *i. q.* i n c e n s u m p o n e r e (*cf. p. 870, 60*), *sacrificare* (*sec. gr. cf.* GLOSS. III 171, 14 ἐπιθύω): TERT. idol. 2 p. 31, 24 si quis aut -at aut immolet. ITALA III reg. 22, 44 (Lucif. reg. apost. 6 p. 50, 12). IV reg. 23, 5 (Lucif. non parc. 7 p. 223, 18) ut -rent ⟨in⟩ excelsis (ἐθυμίων ἐν, *Vulg.* sacrificabant). I Macc. 4, 50 (recc. LB) *al.* OPTAT. 6, 2 p. 146, 9 idolis (6, 3 p. 146, 20). COD. Theod. 16, 8, 18 (= Iust. 1, 9, 11).

B *vi latiore et meton.*: **1** *de ardore, aestu, i. q.* f e r v e f a c e r e, c a l e f a c e r e: **a** *siderum, caeli, regionum* (*absol.: l. 43*): CIC. nat. deor. 1, 87 *solis* lustrationem (*dett.*, inl. *A*) eiusdem -sa radiis (*cf. rep. 6, 17* accensa) menstruo spatio luna complet. 2, 119 cum summa Saturni *stella* refrigeret, media Martis -at *eqs.* LVCAN. 1, 659 qui flagrante minacem Scorpion -is caudā chelasque peruris (*i. Martis sidus. cf.* COMMENT. *ad l.*). 10, 233 Nilus ... contra ... -sa Leonis ora tumet (COMMENT.: mense Iunio et Iulio). STAT. Theb. 10, 370 -it (*fere i.* '*auxit*') pronis dea (*Luna*) curribus almum sidus. APVL. Plat. 1, 10 solis -sa sunt lumina. 1, 11 septimum *ordinem caelestium globorum* solis itineribus -i. mund. 5 divini ignis origine -si *ignes* per totius mundi convexa ... ignescunt. FIRM. math. 6, 22, 5 ignibus *Martis* quos natura proprii caloris -erat. *adde*: LVCAN. 4, 68 -ēre d i e m nubes oriente remotae ([ADNOT.: id est ut sol ardentior nasceretur]. 9, 499: *paulo aliter* PRVD. ham. 729). *i. q.* t o r r e r e: CVRT. 4, 7, 13 sol omnia -erat *eqs.* STAT. silv. 3, 1, 54 acer anhelantīs -it Sirius agros. FIRM. math. 1, 10, 4 *media zona* corusci solis -sa luminibus et sempiterni ardoris adustione torrida (1, 10, 7. *cf.* CLAVD. 5, 241 -sas Libyae ... harenas).

b *corporum animantium fervore aestuantium, i. q. inflammare* (*fere ap. medicos. absol.: l. 70. potius i. q. urere: l. 61. 62*): LVCR. 6, 1145 principio (*sc. pestilentiae*) c a p u t -sum fervore gerebant (CELS. 1, 5, 2 sole. CAEL. AVR. acut. 1, 9, 58 febriculā *aër fervens*). GERM. frg. 4, 90 non ulli c o r p o r a soles pestiferi -unt (CELS. 1, 3, 36 *potio.* CAEL. AVR. acut. 1, 15, 146 *al.* VITAE patr. 6, 3, 4 [*Cot. p. 528* καίεται]). SEN. Thy. 98 flagrat -sum siti cor (*postea* perustis). LVCAN. 9, 742 ignis (*ex morsu serpentis*) ... calidā ... -it viscera tabe (*cf. p. 870, 13*). HIPPOCR. aer. 9 p. 21, 16 ventrem -it (διαθερμαίνει) et vessicam *lac fervens* ita ut urina -sa (ξυγκαιόμενον) hoc patiatur. CAEL. AVR. acut. 1, 17, 175 altiora. 3, 16, 133 genus decoctionis ... stomachum vexans et -ens. VITA Fulg. p. 135 L. sive dolor affligeret sive febris -ret. *adde de rebus*: VERG. georg. 3, 459 cum ... artus *ovium* depascitur ... febris, profuit -sos aestus (SERV.: id est febrem) avertere. STAT. Theb. 1, 631 campos ... et celsa Cyclopum tecta superiecto nebularum -it amictu (SCHOL.: id est morbo vitiavit seu polluit). *de afflatu*: STAT. Theb. 6, 439 multā ... umeros -itur aurā (*i. sentit anhelitum ferventem equorum sequentium*).

2 *de fulgore, splendore, i. q.* i l l u s t r a r e, i l l u m i n a r e (*de metallis, unda, collo sim.; de oculis: p. 868, 9. hic illic subest notio* a u g e n d i, *v. p. 868, 1. 6. 8*): VERG. Aen. 5, 88 caeruleae cui *angui* terga notae maculosus et auro squamam -bat fulgor (SERV.: id est inlustrabat. GLOSS. IV 446, 9 inluminabat). OV. Pont. 2, 1, 41 de ... tropaeorum quod sol -erit auro aurea Romani tecta fuisse fori. PETRON. 89 v. 40 fulmineum iubar -it aequor. STAT. Theb. 7, 694 *Apollo* clipeum galeamque -it honoro sidere (SCHOL.: illuminat). 9, 229 unda ... clarā ... armorum -itur umbrā. 10, 60 purpura ... mixto ... -itur auro (SCHOL.: splendet). 10, 844 clipeo ... -itur ignis *quercus* (SCHOL.: splendore clipei repercussus splendidior fit). silv. 2, 1, 134 vivis digitos -ere gemmis (*cf. Vollmer ad l.*). MART. 9, 2, 5 -sura nives ... Setina *vina.* CARM. poet. min. V 77, 17 -unt niveum lunata monilia collum. GELL. 2, 26, 8 'rutilus' et 'luteus' et 'spadix' appellationes sunt rufi coloris ... acuentes eum quasi -entes (*i. splendidiorem reddentes*). SOL. 52, 64 Indici reges ... gemmas ex utroque capite insertis aureis umbilicis -unt ad nitellam pinguiorem *eqs.* CLAVD. 28, 166 intextus (*in veste Eridani*) Phaethon glaucos -it amictus. *nota: de* o c u l i s *ardentibus iratorum*: SEN. dial. 5, 13, 2 cupit *ira* ... exilire et -ere oculos et mutare faciem. *aliter, i. q. adurere* (*occaecandi causa?*): PASS. Matth. 13 p. 232, 26 apparuit ... tenens igneam lampadam ... -itque oculos eorum (διακαίων).

II ***translate***: **A** *aliquem*: **1** *de studio amore cupidine, i. q.* i n c i t a r e, c o m m o v e r e *sim.*: **a** *c. acc.* n u d o (*add. abl. causae: l. 17. 18. 24. 25. 27 al. absol.: l. 23*): CIC. Verr. II 4, 39 ut *Eriphyla* ... pulchritudine eius *monilis* -sa salutem viri proderet. Cluent. 45 his rebus -sus (*de avaritia. cf. p. 869, 1*). prov. 35 imperatorem -sum a d rem p. bene gerendam (Brut. 19 ad rerum ... memoriam comprehendendam [*syn.* impulsi]. SALL. Catil. 13, 4 iuventutem ad facinora. AMM. 14, 7, 17 ad haec. 24, 1, 1 ad officia). orat. 132 nec umquam is qui audiret -retur nisi ardens ad eum perveniret oratio (*cf.* fin. 4, 7 [*opp.* restinguit]. QVINT. inst. 10, 1, 16 [*absol.*]. *v. et infra l. 45. 79*). Att. 14, 17ᴬ, 4 his tuis factis sic -sus sum, ut nihil umquam in amore fuerit ardentius. epist. 5, 12, 1 (*app.* cepit). CATVLL. 50, 8 tuo lepore -sus ... facetiisque. CAES. Gall. 7, 4, 1 Vercingetorix ... facile *clientes* -it (facere intendit *β*). VERG. Aen. 1, 659 ut ... Cupido ... donis ... -at reginam (*de amore; sic et* CIRIS 436 -sam [-ens *codd.*]. SEN. benef. 4, 14, 1 IVV. 6, 325 TAC. ann. 13, 44, 3 [*pertinet simul ad l. 71sqq.*]. *cf. infra l. 48*). 5, 719 talibus -sus (accensus *R*) dictis (*cf.* IVST. 24, 8, 8 vocibus. AMM. 20, 5, 2 verbis. *v. et l. 43. 77. p. 869, 12. 15*). 9, 342 -sus et ipse perfurit (*studio pugnandi*). SIL. 9, 244 -so ... m i l i t e (TAC. hist. 4, 71, 1 APVL. mund. 30. *cf.* PANEG. 4, 29, 3 exercitūs ... exemplo [*cf. p. 869, 10*]). STAT. Theb. 3, 234 ipsos -ere bello caelicolas pacemque meam. TAC. dial. 39, 5 oratores (*syn.* excitare). ann. 4, 39, 1 muliebri cupidine -sus. 15, 12, 4 pericula stimulis. FLOR. epit. 3, 5, 12 (*opp.* fregit). PLIN. paneg. 73, 5 hoc magis -si sumus u t precaremur *eqs.* (AMM. 18, 5, 8). FRONTO p. 224, 9 N. te ... aut Lucretio delenires aut Ennio -res. *part. corp.* (*cf. infra l. 66. p. 869, 10. 34*): TER. Haut. 367 ut illius a n i m u m cupidum (*sc. amore flagrantem*) inopiā -ret (CIC. Att. 16, 2, 3 a d repraesentandam improbitatem [CVRT. 4, 10, 13 ad persequendum hostem. MOYS. Cypr. epist. 31, 2 p. 538, 21]. VERG. Aen. 4, 54 his dictis [*v. l. 30*] -sum [*MR*, impenso *P*, *Serv. auct.*] a. inflammavit amore [SIL. 2, 36]. TAC. Agr. 4, 3 *syn.* flagrantem). CIC. de orat. 2, 190 nulla mens est tam ... parata quae possit -i, nisi ipse inflammatus ad eam et ardens accesseris (LVCAN. 10, 148 [*de avaritia*]. VAL. FL. 7, 5 m. -sa tenebris [*fere i. commota*]. AMM. 21, 1, 11. *cf.* CATVLL. 64, 97 -sam ... mente puellam). CE 934, 4 ⟨hae⟩c o s -unt tabificantque animum ([*aliter p. 867, 22*]. *cf.* 1405, 8 viscera [*v. p. 870, 13*]).

b *add.* a f f e c t u s *quo quis -itur* (*fere abl. instr.; de bestiis: l. 64*): CIC. S. Rosc. 48 -si sunt s t u d i o quod ad agrum colendum attinet (Marcell. 9 de orat. 1, 97. 2, 1 discendi [rep. 1, 36]. Brut. 26. 320. fat. 3 rep. 2, 25 epist. 13, 16, 4 IVST. 29, 3, 8). prov. 24 turpissima libidine -sus *Clodius* (*cf.* rep. 6, 1 quos *lubidines* inlecebris suis -erunt). Phil. 1, 9 tanta sum c u p i d i t a t e -sus ad reditum (rep. 2, 50 libertatis [FLOR. epit. 1, 8, 7]. fin. 5, 86 off. 3, 59 Att. 13, 28, 2 NEP. Hann. 2, 1. *cf.* CIC. epist. 5, 12, 9 AMM. 31, 15, 13 [*v. et l. 67. 70*]. *cf.* FIRM. math. 4, 6, 3 quos ad ... coitus ... cupiditas ... -at). de orat. 1, 97 qui ... -sus essem Crassi ... a m o r e (Tusc. 5, 79 ad Q. fr. 3, 1, 18 CATVLL. 64, 19. 253 VERG. Aen. 2, 343 SEN. Ag. 189. SIL. 9, 37 pugnae. TAC. ann. 4, 3, 3. *et al.* [*v. et l. 68*]. *cf.* VAL. FL. 6, 207 Tyndariden -it amor [*sc. equis potiundi*]. PANEG. 6, 18, 7. *et al.*). COLVM. 6, 36, 4 velut -sum et obcaecatum c u p i d i n e *admissarium* (SVET. Cal. 42 contrectandae pecuniae. *cf. p. 869, 22. aliter l. 36*). AMM. 19, 11, 7 aviditate plus habendi -sus. PRVD. perist. 5, 356 mortis -sus siti *martyr.* *part. corp.*: CIC. Sull. 40 animum meum ... conservandae patriae cupiditate -istis. VERG. Aen. 6, 889 -it ... animum *nati* famae venientis a m o r e (LVCAN. 9, 407. *cf.* PORPH. Hor. epod. 17, 81 mentem). *trop. de* r e: CIC. Tusc. 1, 45 philosophiam cognitionis cupiditate -sam.

2 *de ira odio dolore, i. q.* e x a c e r b a r e, *instigare, irritare sim.*: **a** *c. acc.* n u d o (*add. abl. causae: l. 77. 84sqq. absol.: l. 76. p. 869, 7. de bestiis: l. 84. p. 869, 8*): ENN. scaen. 332 c i v i t a t e m (*aliter p. 866, 33*) video *Menelaum* Argivum -ere ([*sc. verbis. cf. Eur. Tel. 712* κακορροθεῖ]. PS. CIC. exil. 29 *opp.* restincta est). TER. Phorm. 186 quod eius remedium inveniam iracundiae? loquarne? -am *eqs.* ([DON.: quia iracundia ignis est]. *cf.* 974 hisce ego illam dictis ita tibi -sam dabo, ut ne restinguas *eqs.*) CIC. de orat. 2, 188 ut mihi non solum tu -ere i u d i c e m, sed ipse ardere (*cf. l. 22, 46*) videaris (orat. 26 QVINT. inst. 4, 2, 75. *cf. l. 869, 11*). 3, 23 sive ut -at *homines* sive ut leniat (3, 197). leg. 3, 24 'at aliquando -itur *p o p u l u s a t r i b u n i s*'. et quidem saepe sedatur (TAC. ann. 4, 35, 2. *cf. p. 869, 2*). Att. 2, 7, 3 -e hominem ..., quod potest. 2, 8, 1. epist. 1, 9, 9 qui (*Caesar*) ... ab eo (*Crasso*) ... in me esset -sus. HIRT. Gall. 8, 48, 5 -sum calcaribus equum. BELL. Alex.

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

57, 6 Cassius his rebus (*cf. p. 868, 18*) -sus movet castra. SALL. Catil. 38, 1 plebem exagitare, dein largiundo atque pollicitando magis -ere. Iug. 25, 10 ne amplius morando Scaurum ... -ret. NEP. Eum. 10, 4 (*opp.* leniri). VERG. Aen. 4, 360 desine meque tuis -ere teque querellis (SERV. auct.: exagitare). LIV. 1, 59, 11 his ... memoratis -sam multitudinem perpulit *eqs.* PHAEDR. 3, 10, 18 -sus ... falso uxoris crimine. SIL. 2, 41 STAT. Theb. 3, 406. PS. QVINT. decl. 9, 3 p. 169, 27 (*absol.*). TAC. ann. 11, 35, 2. APVL. met. 9, 36 *canes* (*syn.* inflammati). COMM. instr. 2, 23, 2 te -is abactus. apol. 849 (*seq. inf.*). CAPITOL. Maximin. 21, 3 -sus contra eum exercitus. *part. corp.*: CIC. Cluent. 140 quo animi illorum iudicum in Crassum -rentur (Balb. 56 Att. 2, 16, 1 vehementius. VERG. Aen. 4, 197 dictis [GLOSS.[L] III Abol. IN 248 excitavit]. SEN. dial. 5, 9, 4 [*syn.* exasperat]. APVL. met. 4, 29. PANEG. 12, 6, 2 ad ulciscendum. *cf.* MART. CAP. 5, 504 auditorum mentes) SIL. 11, 69 tumidis -it vocibus aures *Virrius* (*i. audientes irā inflammat*). VAL. CEM. hom. 5, 2 *lingua* totum intrinsecus male conscium pectus -it.

b *add. affectus quo quis -itur* (*fere abl. instr.; absol.: l. 34. de bestiis: l. 22*): PLAVT. Asin. 420 qui semper me irā -it (Pseud. 201 sermone huius. TER. Hec. 562 [*seq. acc. c. inf.*]. CIC. Mil. 56 nat. deor. 2, 11. Att. 6, 2, 2 [*opp.* placatum]. BELL. Afr. 85, 6 i. et dolore. NEP. Pel. 5, 4 LIV. 2, 6, 1 *al.* SEN. nat. 1, 5, 7 i. vel cupidine -sa *animalia.* QVINT. inst. 8, 6, 7 [*inter exempla metaphorae*]. TAC. hist. 4, 21, 2 *al. cf.* FRONTIN. strat. 2, 1, 11 quod adversarios ira et desperatio -ret. *et al.* [*v. et l. 28. 34*]. *cf.* PORPH. Hor. carm. 1, 16, 15 iracundiā). CIC. Cluent. 77 -si suspicione rem in medium vocare coeperunt. 181 -sa odio pristino *mulier* (Mil. 63 SALL. Catil. 49, 2. LIV. 2, 6, 1 non dolore solum ..., sed etiam o. iraque [*alibi idem* ac-, *cf. p. 865, 53*]). Brut. 93 *Galbam* naturalis quidam dolor dicentem -bat (BELL. Alex. 29, 3 quae res -it dolore milites. BELL. Afr. 46, 1 NEP. Lys. 3, 1. *cf. l. 21*). VERG. Aen. 4, 376 furiis -sa feror (PRVD. c. Symm. 2, 864 [*alibi* ac-, *v. vol. VI 1615, 82*]). LIV. 6, 33, 6 -sos ea rabie (*cf. l. 35*). TAC. ann. 1, 47, 2 ne postpositi contumelia -rentur. CYPR. unit. eccl. 16 p. 225, 9 livor (*cf. l. 38*) -it. *part. corp.*: OCTAVIA 265 -it irā principis pectus ... caedem in nefandam *Erinys.* IVV. 6, 648 rabie iecur *feminarum* -ente ([*cf. 1, 45* ardeat]. *pertinet quodammodo et ad I B 1 b p. 867, 58*). *trop. vel metaph. de re* (*cf. p. 868, 69*): OPTAT. 2, 18 p. 53, 4 Urbanus ... et Felix ..., duae faculae -sae livoribus.

B *aliquid* (*cf. l. 37*): **1** *generatim*: **a** *de affectibus sim.*: TER. Andr. 308 id loqui quo magis libido frustra -atur tua (SEN. epist. 104, 20). CIC. Cluent. 44 -bat eius *Oppianici* amentiam infesta ... filio mater Habiti. Pis. 59 quibus verbis -sam illius cupiditatem comprimas atque restinguas (epist. 15, 21, 1 BRVT. Cic. ad Brut. 9, 11, 2 Sj. AMM. 21, 1, 6). Phil. 13, 6 fortitudo ... iustum odium -it, ad confligendum impellit (Att. 9, 1, 3 odia improborum in nos [*opp.* exstincta erant]). Tusc. 4, 43 ut auditoris iram oratoris -at oratio (PAVL. FEST. p. 106 SEN. dial. 4, 19, 5. ITALA deut. 29, 20 [Aug. quaest. hept. 5, 52] in homine illo [ἐκκαυθήσεται ... ἐν, *Vulg.* fumet ... contra]. *cf.* TAC. ann. 2, 13, 3 *p. 865, 61*). 5, 70 cogitatio de vi et natura deorum studium -it illius *mentis* aeternitatem imitandi (SVET. Cal. 15, 1). epist. 6, 6, 8 multorum iustis et officio -sis ... voluntatibus. CAES. civ. 3, 29, 4 *alacritas* studio pugnae -itur. VERG. Aen. 12, 238 talibus -sa est iuvenum sententia dictis. SEN. dial. 10, 16, 5 quid aliud est vitia nostra -ere quam auctores illis inscribere deos? (epist. 83, 19 omne v. ebrietas et -it et detegit). PS. QVINT. decl. 9, 11 p. 177, 6 desiderio -sus affectus. SOL. 7, 23 -sa est licentia poetarum, ut *eqs.* IVST. 23, 1, 16 feritas eorum successu felicitatis -sa (*cf.* AMM. 14, 2, 2 -ente aviditate saevitiam. 14, 2, 14). VVLG. Sirach 28, 11 homo ... iracundus -it litem ([ἐκκαίει πῦρ]. *cf.* 28, 13). RVFIN. hist. mon. 1 p. 403[B] sibi ... stimulos compunctionis -it. PRVD. perist. 6, 21 -it ... fidem *diaconorum* calore Christi. BACHIAR. repar. laps. 14 p. 1051[B] -sa per linguam tuam sanctorum spes. EVGRAPH. Ter. Eun. 1053 amorem ... desperatione -i.

b *alia*: CIC. orat. 124 principia *orationis* verecunda, nondum elatis -sa verbis. opt. gen. 22 summorum oratorum (*sc. Aeschinis et Demosthenis*) ... inimicitiis -sa contentio. VAL. FL. 6, 92 proelia nec rauco curant -ere cornu (DICT. 3, 8). QVINT. inst. 4, 2, 114 Philodami casum ... per totam expositionem (*cf. Verr. II 1, 75*) -it invidiā *Cicero* (*fere i. implevit*). PS. QVINT. decl. 13, 17 p. 262, 17 labor damno -itur. NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 6 p. 554, 13 ne interiorem nobis persecutionem ... -isse videantur *lapsi.* RVFIN. hist. 2, 14, 2 (*imag. servata*) *divina virtus* -sam maligni flammam ... restinguit (*de haeresi*; ἀναπτομένην). PETR. CHRYS. serm. 116 p. 518[B] ut nequeant *crimina* ... sanguinibus fumantes occasiones -ere. *fere i. q. excitare, provocare*: CAEL. AVR. acut. 1, 15, 146 febres. chron. 3, 8, 138 ex quibus ... sitis -itur.

2 *speciatim*: **a** *de viribus, pretio, verbis sim., i. q. augere, intendere*: VARRO Men. 529 edones Romam *confluebant,* ut turba -ant (intendant *codd.*) annonam (rust. 3, 2, 16 [*interpol., cf. antea* excandefaciunt]. *cf.* incendium *p. 865, 27 et vol. V 2, 1181, 78. 1200, 6*). LVCR. 6, 347 corpora quae plagis -unt mobilitatem. VERG. Aen. 5, 455 pudor -it vires et conscia virtus. 9, 500 illam -entem luctus (*cf. gr.* φλέγειν, ἐπιφλέγειν *i. q.* 'ἐγείρειν'). TAC ann. 1, 23, 1 -bat haec (*i. verba sua*) fletu et pectus atque os manibus verberans *Vibulenus.* 2, 82, 3 hos vulgi sermones audita mors adeo -it ut *eqs.* GELL. 10, 29, 2 'atque' particula ... si gemina fiat, auget -itque rem de qua agitur.

b *de rebus corpor., fere i. q. implere* (*sec. gr. ut vid. cf. sim.* flammare *Sil. 14, 209*): VERG. Aen. 10, 895 clamore -unt caelum Troesque Latinique ([SERV.: implent. et abusive dixit]. 11, 147 urbem. STAT. Theb. 5, 553 nemus. *cf. Hom.* υ *353* οἰμωγὴ δὲ δέδηε). IVST. 38, 8, 14 ut regia omnis repentino luctu -retur.

c *fere i. q. exstinguere, delere*: PLAVT. Trin. 675 (*imag. servata*) si istuc ... facis ..., tuom -es genus; tum igitur tibi aquae erit cupido, genus qui restinguas tuom *eqs.*

syntact.: *abl. causae vel instr.*: *p. 868, 15. 51. 72. 869, 18.* ab: *p. 866, 52.* *acc. dupl.*: CE 1405, 8 -is varios viscera nostra focos (*v. Löfstedt, Verm. Stud. 151*). ad: *v. p. 868, 8. 20. 56. 59* (*c. ger.*: *p. 868, 19. 41. 869, 14*). in *c. acc.*: *i. q.* '*ad*' (*fin.*): *p. 869, 35.* *i. q.* '*contra*': *p. 868, 83. 869, 45* (in *c. abl. pro acc.*: *p. 869, 48*). contra: *p. 869, 10.* *inf.*: *p. 869, 9.* *acc. c. inf.*: *p. 869, 20.* ut: *p. 868, 37. 869, 57.* ?*depon.*: CLEM. ad Cor. 1 seditione quam paucae personae ... in tantum temeritatis -si (incessi *cod.*) sunt (στάσεως ἦν ... ἐξέκαυσαν [*translator* ἐξέκαυσαν *fort. pro aor. pass. accepit, v. Morin ad l. cf. et Wölfflin, ALL 9, 1896, 91; Löfstedt, Peregr. Aeth. 215*]). ?*intrans.*: PS. HIER. in Iob. p. 580[D] maxime -ente zelo Iudaeorum (*fort. falso trad. vel ed. pro* incedente).

deriv.: incendialis, incendiarius, incendium, incensio, incensor, incensorius, incensus, -us. *cf. Onom. s. v.* Incendens. *compos.*: superincendo.

p. p. p. pro adi. **incēnsus,** -a, -um. DON. gramm. IV 388, 24 sunt participia, quae accepta conparatione fiunt nomina, ut acceptus -us, acceptior -ior (*cf.* SERV. gramm. IV 441, 24 POMP. gramm. V 258, 1 [*affert etiam superl.*]. GRAMM. suppl. 263, 19). *legitur compar.*: *l. 34. 44.* *superl.* (*cf. l. 31*): *l. 36.* GLOSS. IV 413, 14 -us inflammatus. **1** *proprie, i. q. accensus, inflammatus*: PAVL. NOL. carm. 28, 107 cum flamma suis -ior (*Hartel,* incendior *vel* ingentior *sim. codd.*) iret fomitibus. *speciatim de colore oris*: PETRON. 67, 13 -issimam (indecens imam *codd.*) rubore faciem sudario abscondit. **2** *transl.* (*de animo*: *l. 40 sq. 45*): *de ira, i. q. instigatus, commotus*: CIC. Verr. II 2, 89 iratus iste vehementer Sthenio atque -us. VERG. Aen. 4, 300 totam ... -a (*i. furens*) per urbem bacchatur. SEN. dial. 2, 3, 1 animum tuum -um et effervescentem. VAL. FL. 4, 255 -a mente (*i. furibundi*) feruntur in medium. *de studio, libidine i. q. inflammatus, incitatus*: CIC. Phil. 13, 15 -i omnes rapimur ad libertatem reciperandam. BELL. Alex. 22, 1 -i atque incitati *milites.* PORPH. Hor. sat. 1, 2, 120/121 quod -ioris libidinis sint *Galli.* FIRM. math. 6, 30, 22 animi (*opp.* quiescentes). *speciatim de oratore, i. q. ardens, acer*: CIC. Brut. 88 *Galbam* non in agendo solum, sed etiam in meditando vehementem atque -um fuisse. 317 acrem ... oratorem, -um et agentem et canorum ... fori ... strepitus desiderat. *de oratione*: CIC. orat. 128 hoc *genus dicendi* (*sc.* παθητικόν) vehemens, -um, incitatum. [**incēnsē** *falsa l. v. pro* impense GELL. 10, 3, 13 (*v. p. 549, 62*).]

n. pro subst. ×**incēnsum,** -ī (*aliter n. pl. p. 865, 82*). *inde ab* ITALA *et* CYPR. *ap. Eccl. praeter p. 871, 29.* *in interpr. nom. hebr.*: HIER. nom. hebr. p. 36, 3 Iessai insulae sacrificium vel -um ([*inde* ISID. orig. 7, 6, 62]. *cf.* p. 61, 13). p. 62, 1 Iosia ubi est -um domini vel salus domini (ISID. orig. 7, 6, 74). RVFIN. Orig. in gen. 11, 1 p. 102, 8 Chettura ... θυμίαμα interpretatur, quod est -um vel bonus odor (*cf. l. 62*). *cf. it.* incenso, *francog.* encens, *hisp.* encienso (*v. Meyer-Lübke, REW s. v.*).

I *proprie*: **A** *i. q. sacrificium odoramentis incensis factum,* θυμίαμα (*quod semper resp. in LXX* [*Vulg. non raro vertit* thymiama, *cf.* AVG. quaest. hept. 2, 136 p. 179, 13 thymiama, id est -um]; *hebr.* קְטֹרֶת), *inde saepius de odoramentis ipsis i. q. tus sim.* (*cf. formas romanicas et l. 77. 84. p. 871, 1. 15. 17*):

1 *ap. Iudaeos et Christianos* (*definitur*: HIL. in psalm. 140, 2 natura -i ea est, ut in altum se de humilibus extollat ... ex quattuor odoratissimis generibus in maximam subtilitatem comminutis conparatur: stacte, onyche, galbano, ture [*inde* ISID. in exod. 58, 1]. CASSIOD. in psalm. 140, 2 ISID. orig. 4, 12, 3. *discernitur ab holocausto, sacrificio, libatione*: AVG. quaest. hept 2, 133 p. 176, 21 VEREC. in cant. 4, 11. GLOSS. θυμίαμα. λίβανος καὶ λιβανωτός): ITALA exod. 30, 1 (Lugd.) ad incensandum -um (*v. p. 871, 84*). 30, 8 (Aug. quaest. hept. 2, 133 p. 176, 17) incendet super illud -um continuationis ([*Vulg.* uret thymiama]. I reg. 2, 28 [Lucif. Athan. 1, 10 p. 82, 22 *al.*]; VVLG. adoleret -um. *al.*). 30, 36 (Aug. l. c. 1, 137 p. 179, 20) sanctum sanctorum erit vobis -um (*cf.* Aug. *ad l.*). 35, 8 (Wirc.) -um et oleu lenitionis (*Vulg.* thymiama). 35, 19 (Wirc.) -um compositionis ([τὸ θ. τῆς συνθέσεως]. *al. cf.* 35, 28 [Wirc., Aug. loc. hept. 2, 153 p. 569, 1] compositionis -i [σύνθεσιν τοῦ θ.]). num. 16, 40 (Cypr. epist. 69, 8 p. 757, 14, Aug. quaest. hept. 4, 30 p. 338, 21) imponere -um ante dominum ([ἐπιθεῖναι, *Vulg.* offerendum]. *al.* [*v. et p. 871, 30*]. *cf.* Ezech. 16, 18 [Sangall. *al.*] posuisti [*al. cf. p. 871, 18*]). Ier. 17, 26 (Tycon. p. 62, 25) adferentes holocausta et -a (*cf. vol. VI 2858, 71. 2859, 7*). Ezech. 8, 11 (Weing.) vapor incen⟨si a⟩scendebat (*Vulg.* nebulae de

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ture). Mal. 1,11 (Cypr. testim. 1,16) odores -i offeruntur. Luc. 1,40 (codd. bcd *al.*; = VVLG.) hora -i (AMBR. virg. 3,4,18 [*de vespertina turis oblatione*]. *cf. l. 36*). 1,11 (codd. bcd *al.*; = VVLG.) a dextris altaris -i (Hebr. 9,4 [Rufin. Orig. in exod. 9,1 p. 235, 12] VVLG. I Macc. 4,49 *al.* AVG. quaest. hept. 2,136 p. 179,16 [*v. loc.*]. *cf.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 1,93,1 ad -um altaris). apoc. 18,13 (cod. g) cinnamomum et -um et unguentum (*cf.* EPIPHAN. Avell. p. 748,14). CYPR. epist. 69,8 p. 757,7 turibula ..., in quibus -um inlicite fuerat oblatum (*de iure -i offerendi filiis Aaron reservato. cf.* VVLG. num. 16, 40 [*alludunt* CYPR. GALL. num. 438 PS. AVG. quaest. test. I 46,1 *al.*] I reg. 2,28 II par. 26,18 [SVLP. SEV. chron. 1,47,7]. *cf. l. 18. 20*). ITIN. Anton. Plac. rec. A 7 mittuntur intus cum luminaria et -um (25). 30 p. 179,3 -a facientes multa. *ibid.* p. 179,6 offerentes (VVLG. num. 16,35 *al. cf. l. 1. 8*). VVLG. exod. 30,7 adolebit -um super eo Aaron *eqs.* (40,25 aromatum. *al.*). lev. 26,12 compositum thymiama in -um. II par. 29,11 cremetis ei -um. *al.* CYPR. GALL. gen. 1365 tura, -um et guttam iungentes cum terebintho. LIB. pontif. p. 16,4 constituit *Soter*, ut nullus monachus ... -um poneret in ... ecclesiam (p. 93,4). VEN. FORT. carm. 5,5,134 GREG. M. epist. 8,33 p. 36,7. ISID. epist. 1,11 *ad archidiaconum pertinet* cura -i (*cf.* 1, 14). *offertur martyribus defunctis* (*cf. l. 29*): LIB. pontif. p. 67,1 aromata in -um sanctis martyribus ... lib. C. GREG. TVR. glor. mart. 34. **2** *ap. paganos*: ITALA Ezech. 16,18 (Sang., Aug. bapt. 3,19,27) -um meum posuisti ante faciem eorum ([idolorum *Aug.*]. *cf.* VVLG. II par. 30,14 Os. 2,13). OPTAT. 3,8 p. 91,14 ad sacra sacrilega ... vel ad immunda -a. AVG. c. Faust. 20,3 p. 537,15 pagani aris, delubris, simulacris, victimis atque -o deum colendum putant (20,15 p. 555,10). PRAEDEST. 1,7 p. 590[B] CASSIOD. hist. 6,30 p. 1050[D]. *offertur defunctis* (*cf. l. 21*): CIL VI 10248,14 lucerna lucens sibi ponatur -o inposito.

B *de sacrificio victimis incensis facto* (*fere i. q. holocaustum: l. 35*): VVLG. exod. 29,13 offeres -um (*sc. adipem, renes sim.*) super altare (*cf.* 29,18 arietem in -um. psalm. 65,15 cum -o arietum [*cf.* HIER. epist. 106,40, *v. p. 872,42*]). lev. 4,35 *adipem* cremabit ... in -um domini ([ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα]. 7,5. 23,13 [אִשֶּׁה, *LXX* θυσία]). num. 15,25 *al. cf.* AVG. epist. 36,19 debere nos ... vespertino sabbatorum -o pro pecudum victimis ieiunium ... immolare.

II *per comparationem* (*saepe imagine dilucida. cf. l. 37*): *de oratione*: ITALA apoc. 5,8 (cod. g, Isid. in exod. 58,1) fialas aureas plenas -is (*Vulg.* odoramentorum), quae sunt orationes sanctorum (*cf.* VVLG. apoc. 8,3. 4). VVLG. psalm. 140,2 dirigatur oratio mea sicut -um in conspectu tuo (*cf.* AMBR. Isaac 5,44 epist. 4,3). *inde ap.* ECCL.: AMBR. Ioseph 9,46 -um orationis (HIER. hom. Orig. in Ezech. 11,5 p. 431,28 SERM. [JThSt. 16 p. 162] 1 l. 39). PS. AVG. serm. ed. Mai 64,1 angelus ... de turibulo (*cf. l. 54*) precum *Cypriani* ... offerebat -um. PETR. CHRYS. serm. 87 p. 445[C] apponens non tam turis quam purae supplicationis -um *Zacharias*. *de mentis pio affectu, martyrio* (*v. l. 56*), *bonis operibus sim.* (*cf.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 7,4,4 hostia [*sc. gratiarum actio*] ... gratior -o composito): AVG. civ. 10,3 p. 406,4 D. *deum* suavissimo adolemus -o, cum in eius conspectu pio ... amore flagramus. in psalm. 55,19 de cordis arca profer laudis -um (*cf.* nat. et grat. 35,41 per hoc ... cotidianum spiritale quodammodo -um, quod ante deum in altare cordis ... infertur. SIDON. epist. 8,14,4 flagrantissimum -um turibulis cordis adoletis. POMER. 2,2,1 p. 449[D] -um contriti cordis ... offerentes). SACR. Leon. p. 398 nec erat poena patientis *Laurenti*, sed piae confessionis -um. PETR. CHRYS. serm. 41 p. 316[B] sine misericordiae -o. GREG. M. moral. 1,54 p. 553[A] boni operis. *ibid.* p. 553[B]. *?deriv.*: incenso. *J. B. H.*

[**incēnem** *v. p. 858,72. inde* GLOSS. V 601,70 (Scal.).]

?incēno, -āre. *ab* in *et* cenare. *i. q. cenare in aliquo loco*: SVET. Tib. 39 in praetorio ... -ante eo (cenante eo ς, in cenantem eum *Lips.*) ... ingentia saxa ... delapsa sunt. *Rehm.*

incēnsio, -ōnis *f.* *ab* incendere. *plur.*: *l. 74.* GLOSS. II 344,59 κατάφλεξις combustio, -o. AVG. in psalm. 49,15 (*v. vol. VI 2858,39*). [*falso trad.*: ARNOB. nat. 7,29 p. 262,28 (incens[i]o *nisi em. Löfstedt, Arnobiana 37 post alios*).]

i. q. actus incendendi, καῦσις, *combustio sim.*: **1** *rerum*: CIC. Catil. 3,9 annus ... post Capitoli ... -em vicesimus. Sull. 33 -e urbem ... liberavi. FILASTR. 146 est alia haeresis quae ... libros ... post -em (*sc. Hierosolymorum*) prolatos ... vult sequi. SERV. georg. 1,1 -o stipularum. *de sacrificio*: PS. APVL. Ascl. 41 (*per comparationem*) hoc sacrilegii simile est ... tus ceteraque incendere ... hae[c] sunt enim summae -es dei, gratiae cum aguntur a mortalibus. ITALA lev. 6,9 (Aug. loc. hept. 3,8 p. 572,12) *v. vol. VI 2858,10.* *in medicina* (*cf. l. 79*): CAEL. AVR. chron. 1,4,122 inutiles ... sunt -es sive fumigationes *eqs.* **2** *hominum*: AVG. serm. 138,2 venitur ... ad corporis -em (*antea* qui corpora sua in passione ... ignibus tradunt). *in medicina* (*cf. l. 76*): PS. SORAN. quaest. med. 245 (*v. vol. V 1,357, 38*). *v. Onom.*

incēnsītus *v. p. 872,27.*

incēnso, -āre. *ab* incensum *ad reddendum gr.* θυμιᾶν *ut vid.* (*vix ab* incendere). *i. q. adolere,* θυμιᾶν: ITALA exod. 30,1 (Lugd.) facies altarem ad -andum incensum de lignis inputribilibus ([θυμιάματος, *Vulg.* ad adolendum thymiama]. 30,7 [Lugd.; θυμιάσει ... θυμίαμα]. 40,25 [Wirc.]). 40,5 (Wirc.) pones aram auream ad -andum (εἰς τὸ θυμιᾶν). [GLOSS.[L] II Abav. IN 16 -are (-ere *ac*): inritare *corrupt. videtur pro* incendere.]

incēnsor, -ōris *m.* *ab* incendere. GLOSS.[L] II 538,28 incendiarius: -r, igni⟨arius⟩ (*em. Loewe*). 597,61 ustor: bustiarius, mortuorum -r. **1** *proprie*: *rerum, i. q. incendiarius*: SATVRN. dig. 48,19,16,9 in Africa messium -es *gravius plectuntur* (PAVL. sent. 5,20,5 [= coll. Mos. 12,3,2] m...., vinearum olivarumve]). LEX Visig. 8,2 tit. de incendiis et -bus. *i. q. ustor, qui comburit*: AVG. c. Gaud. 2,8,8 p. 264,22 iussu vel manu extremus -r *codicum sanctorum*. *qui ignem accendit significandi gratia*: APVL. mund. 26 specula[to]rum -es assidui. *sacrificandi causa*: GLOSS. III 238,72 ὁ ἐπιθύτης -r. *hominum*: ZENO 2,69 -es *martyrum* cremantur (2,74. 75. 77). **2** *transl.*: *i. q. incentor, incitator sim.*: AMM. 18,6,18 auctore et -e Hadriani quondam Romani principis successore. 31,9,4 Farnobio, metuendo antehac -e turbarum (*cf. p. 874,32*). *dub. an huc pertineat*: IGNAT. ad Philipp. 11,3 tu (*sc. diabole*) -r, draco, apostata, serpens perplexus (ὁ Βελίαρ. *cf. p. 874,17 et Philol. 93, 1938, 484 sq.*).

incēnsōrius, -a, -um. *ab* incendere. *i. q. causticus, vim urendi habens*: CASS. FEL. 13 *medicamentum discoriatorium* est ... causticae et septicae virtutis id est -ae et putrificatoriae. *n. subst.*: GLOSS. V 498,50 *v. vol. V 2, 661,64.*

1. incēnsus, -a, -um *v. p. 870,28.*

2. incēnsus, -a, -um. [*ab* in *et* census, *i. q. osc.* ancensto '*incensa*'. *J. B. H.*] -ītus: *v. l. 36.* *m. pro subst.*: *l. 29. 31. 34. 36.* *i. q. non census* (*v. Marquardt-Mommsen, Staatsrecht II 367 sq.; Pfaff, RE IX 1245, 51 sqq.*): CIC. Caecin. 99 cum *populus* ... -um vendit, hoc iudicat ... eum qui, cum liber esset, censeri noluerit, ipsum sibi libertatem abiudicavisse. LIV. 1,44,1 legis *Servi Tulli* de -is latae. 4,8,3 populo per multos annos -o. GAIVS inst. 1,160 maxima est capitis deminutio, cum aliquis simul et civitatem et libertatem amittit; quae accidit -is *eqs.* (VLP. reg. 11,11). PAPIN. resp. frg. 9,2 ⟨manu⟩missi quoque ... -orum crimine tenebuntur (*ibid.* p. 292,2). COD. Theod. 7,13,7,3 ex -itis (*Cuiac.*, incessibus *cod.*) atque adcrescentibus in eorum locum qui defensi militia fuerint, alios praecipimus subrogari (10,23,1 [= Iust. 11,13,1]; incensetis *V, Iust.*).

incēnsus, *abl.* -ū. *ab* incendere. *i. q. incensum,* θυμίαμα: ITALA gen. 37,25 (Lugd.) camelli eorum pleni erant -u et resina et gutta (θυμιαμάτων, *Vulg.* aromata). psalm. 65,15 (Hier. epist. 106, 40) holocausta ... offeram tibi cum -u (*Vulg.* incenso, *v. p. 871,33*) arietum (*ibid. bis*). *i. q. incensio, incendium*: EPIST. Alex. p. 208,14 visae ... nubentes ardentes ... tamquam faces decidere, ita ut -u (*codd. opt.*, in accensu *vel* incendio *l. v.*) earum totus campus arderet. PASS. Ignat. 7,1 neque ignis -us (ac- *vel* succensus *al.*) neque bestiarum morsus ... poterit me separare a caritate dei. *J. B. H.*

incentio, -ōnis *f.* *ab* incinere. *i. q. cantus* (*incantans*): GELL. 4,13 (lemma) -es quaedam tibiarum certo modo factae ischiacis mederi possunt (4,13,3 morbidis medicinae fuisse -es t.). 16,11,2 ut ... -bus herbarumque sucis faciant medellarum miracula *Marsi*. *latiore sensu i. q. incantatio, magia*: AMM. 30,1,17 -es Circeas in vertendis ... corporibus ... eum callere.

incentīvus, -a, -um. *ab* incinere. [*loc. dub.* LEANDER reg. 9 p. 885[C] Loth ... incestum intulit filiarum ...; de quo -o concubitu *eqs.* (*fere i. q. incestivus, nisi potius falso trad. vel ed. pro hac voce*).] **1** *proprie i. q. modos incinens*: VARRO rust. 1,2,15 est altera *tibia* eiusdem carminis modorum -a, altera succentiva. *per imag.*: VARRO rust. 1,2,16 pastorum vitam esse -am, agricolarum succentivam auctore ... Dicaearcho. **2** *transl. i. q. stimulans, illecebrosus* (*fere de rebus; de animant.*: *l. 76. cf. l. 66 sq.; enall.*: *l. 68*): FIRM. math. 1,6,4 quae nos -is quibusdam ignibus stimulant (GREG. TVR. glor. conf. 75. *cf.* FAVST. REI. grat. 1,2 p. 13,3 ardorem [*syn.* inlecebrosum]. CASSIOD. in psalm. 118,23 calore. *fort. add.*: VEREC. satisf. 71 -os virtutis ... aestus [actus *cod.*]). ITIN. Alex. 2 (*de itinerario*) i⟨n⟩cent⟨ivum⟩ virtutibus tuis ⟨ami⟩cum. DIOM. gramm. I 478,10 -o (ing- *codd.*) clamore ... tela iaciebant; quae res huic melo (*sc. trochaeo*) -um (ing-, intivum *codd.*) nomen adquisivit. RVFIN. Orig. princ. 3,1,3 non tam ratione quam -o quodam et naturali motu (Orig. in Rom. 2,13 p. 907[C] genuino m. et -o carnis). Orig. in exod. 4,8 p. 181,9 quos *motus* ex concupiscentiae ... fomite vis -a commoverit. PRVD. ham. 249 terras luis -a fatigat. PS. AVG. serm. 208,11 -ae carnis illecebris (*cf.* MAX. TAVR. serm. app. 11 p. 866[C] -is carnis illecebris). CAEL. AVR. acut. 3, 18,176 quae *medicamina* sunt acria atque -a. APON. 2 p. 30 desideriis. 2 p. 36 daemonum. 3 p. 67 -is vitiorum uncinis (*cf.* CASSIOD. in psalm. 22,2 -is vitiis. 45,10. 118,36. 61). PS. FVLG. RVSP. serm. 53 p. 921[B] cupidinis. CASSIOD. in psalm. 118,52 pravitate.

neutr. pro subst. ×**incentīvum**, -ī. GLOSS.[L] I Ansil. IN 134 sq. -a: desideria carnis, stimuli luxoriae. III Abstr. IN 14 inritamentum. 30 incitamenta aut inflammationes. *inde a* TERT. [*falso trad. fem. ut vid.*: *p. 873,84. cf. p. 873,30 et* GLOSS.[L] Corp. I 71 -a: stimulatrix. 453 -a: cupiditas (*fluxit ex* GLOSS.[L] III Abol. IN 116 -a cupiditatis: ignavia).]

[*O. Prinz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

i. q. incitamentum, lenocinium, stimulatio (*hic illic alludi videtur ad vim propriam canendi [v. p. 872,57]: l. 5sqq. 25sq. 46. 58. 79sq. p. 874,2*): 1 *absol.*: TERT. pall. 4 p. 935, 4 Oe. si post -um quoque puellam perseverasset *Achilles* (*antea* ferrum virum attrahit). PANEG. 12, 1, 4 non solum tubae ac litui, sed etiam Spartanae tibiae -um (*fere i. vim instigandi*) aliquod feruntur habuisse (*cf. l. 26*). IVL. VAL. 1, 19 ut si -um aliquod divina voce intonasset. 1, 36 his ... -is (*sc. nece legatorum*) exstimulatus Alexander. 3, 5 litteris tuis magnum ... meis consiliis -um praestitisti. DON. Ter. Eun. 373 -a (int- *V*, incendiva *C*) sunt amatori ... haec enumerata. MAR. VICTORIN. gramm. VI 159, 9 -um et non parvos impetus ... ab adfectionibus ... suggeri. AMM. 27, 8, 10 -o (*sc. impunitatis*) perciti. AMBR. in psalm. 36, 50 duce *deo* . . . -a (*fere i. temptationes ut etiam l. 16*) subministrantur. HEGES. 1, 1, 1 bello . . . -um dedit sacrilegii dolor (*cf. l. 65. 77*). 5, 29[in.] nec ... terrori mors Sabini, sed -o fuit (5, 42, 3). PS. AVG. serm. 103, 6 -is naturalibus . . . compungimur (CASSIAN. conl. 4, 15, 2. *cf.* 2, 13, 4 carnalibus. *et al. v. et l. 34*). CASSIAN. conl. 2, 13, 6 -orum stimulis atque aestibus (*cf.* 4, 15, 1 flagellis). *et al.* *animantes -o sunt* (*cf. l. 80*): AMM. 14, 1, 2 cuius acerbitati uxor grave accesserat -um (*cf.* 22, 11, 5. 26, 6, 7 cuius diritati adiectum erat -um exitiale socer. 29, 3, 1 saevum). *fort. add.*: AVELL. p. 50, 5 -is dissensionibus (*dat.*; dissensionis *Baron.*) ablatis (*sc. Ursini sociis*).

2 *c. gen. subi.* (*non semper a gen. obi. certo distingui potest*): *rerum* (*gen. ident.*: *l. 51 sq.*): PS. CYPR. laud. mart. 27 -o quodam mercis agitati. VITA Cypr. 7 quis ... confessores ... -o tubae caelestis animaret? (*cf. l. 6*). ARNOB. nat. 4, 33 p. 168, 13 laudis. HIL. in Matth. 7, 7 voluptatum ... -a depellens (AVG. serm. dub. 365, 5 libidinum et v. -a haurio. *cf. l. 67*). in psalm. 2, 42 universa vitiorum -a (136, 3 *al.* AMBR. in psalm. 15, 35, 2 abolere. HIER. epist. 22, 5, 1 aculeos et -a. 52, 3, 3 inter -a [-as *H*] v. et carnis titillationes. *al.* PAVL. NOL. epist. 39, 6 principalia ... -a v., spes, metus, gaudium, dolor. LEO M. serm. 70, 6 *al.* SALV. eccl. 1, 12 SIDON. epist. 6, 1, 6. *et al.*). 51, 13 -is ... cupiditatum ... iactari *animam*. 52, 11 perturbationum. 62, 9 adversum carnis -a luctantem (HIER. epist. Pachom. 7[med.] FVLG. RVSP. epist. 2, 14, 19 c. -a calcavit. GREG. M. moral. 22, 50 *syn.* delectationem. *et al. cf.* CASSIAN. inst. 1, 11, 3 naturae. 5, 11, 1 extingui ignita corporis -a. ISID. quaest. in exod. 59, 13 renum. *v. et l. 17*). 126, 19 peccatorum (HIER. epist. 55, 2, 4. *cf. l. 70. 74*). 136, 8 consuetudinis. *al.* SYMM. epist. 1, 84 dilectum ... -o vicissitudinis provocari (*cf.* 5, 89 mutui sermonis). AMBR. epist. 6, 8 inflammati -o libidinis (off. 1, 5, 17 -a luxuriae [*cf. l. 50*] aut l. suggerit *diabolus. al.* HIER. adv. Iovin. 2, 10 p. 299[C] -a l. sustinenda *sunt.* in Ezech. 16, 10 p. 133[A] pinguia l. -a. AVG. pecc. orig. 34, 39. EVGIPP. Sev. 9, 5 [*seq.* incendia]. *et al. cf. l. 72*). in psalm. 118 serm. 15, 33, 1 -a et lenocinia delictorum (*cf. l. 74 sq.*). in Luc. 7, 237 illa theatralis -a lasciviae. HIER. epist. 125, 1, 4 adulescentiae ... -a calcantem. epist. Pachom. 7[extr.] aestuantium cogitationum -a comprimere (*cf.* PRIMAS. in apoc. p. 854[A] mortiferis aestuum -is uruntur). ANIAN. Chrysost. hom. 4, 11 divitiarum ([φαντασίᾳ]. *cf.* PS. RVFIN. in Am. 6, 3 sqq. -a luxuriae ... concrepatis). CASSIAN. inst. 5, 16, 1 carnalium desideriorum -a. PS. LEO M. humil. 10 p. 169[C] illecebrarum -a domuerunt (*cf.* SALV. epist. 5, 6 temptationum). *et al.* *animantium*: HIL. trin. 10, 2 seducentium spirituum -a. AMM. 20, 6, 1 -o Antonini adventu Craugasii duplicato. HIER. in Matth. 16, 22 sq. p. 119[C] diaboli. VEREC. in cant. 2, 27 *incentorum.*

3 *c. gen. obi.* (*semper rerum; cf. l. 23*): IVL. VAL. 2, 25 p. 86, 19 cum ... formidinis -um sit spes. MAR. VICTORIN. gramm. VI 77, 24 id *carmen* ... ad -um virium per tibias canunt. 159, 29 vino hausto velut -o . . . ingenii. AMBR. off. 2, 7, 37 ad -um charitatis ... proficit *eqs.* (*cf.* RVFIN. Clement. 1, 60 amoris. *v. et l. 39*). 2, 28, 136 misericordiae (Hel. 1, 1). inst. virg. 5, 33 virginitatis -um attulit *Maria*. in psalm. 1 praef. 1 summum -um virtutis proposuit deus ... beatitudinis delectationem. 36, 28, 4 loquacitas ... -um prolapsionis et culpae *est.* hex. 6, 4, 22 odiorum. Ioseph 13, 78 -a litis (*sc. pecunia, virga sim.*). HEGES. 2, 10, 2 belli (*cf. l. 77*). 3, 21, 2 adversi rerum exitus ... sunt ... imprudentibus -um (*Ios. bell. Iud. 3, 440* κέντρον) miseriarum. HIER. epist. 54, 9, 1 puellis -a esse ... voluptatum *cibos*. CONC. Rom. a. 381 Migne 13, 577[A] turbarum. GENNAD. vir. ill. 22 dedit *Niceas* ... libellum ... labentibus emendationis -um. PRVD. apoth. 929 *corpori* est -um peccaminis *anima* (*cf. l. 38. 74*). OROS. hist. 4, 12, 8 umbra pacis lenimentum miseriarum an -um malorum fuit? ISID. sent. 3, 13, 1 mentem excitant ad -a libidinum *figmenta poetarum* (*cf. l. 41*). *gerund.* (*cf. l. 81. p. 874, 1*): SYNOD. ZntW. 35, 1936, 21 peccandi (*cf. l. 38. 70*). AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 26, 1 delinquendi (*cf. l. 45*). hex. 5, 12, 36 magnum ... -um excitandae nobis devotionis. obit. Valent. 1 dolendi. HEGES. 3, 9, 1 celerandi itineris. 3, 23, 2 bellandi -um . . . alloquio infudit (*cf.* 3, 24 p. 230, 3 proeliandi). POMER. 1, 5, 1 consequendae perfectionis. PASS. Mar. Iac. 12 p. 62, 8 fides martyris ... fratribus -um aemulandae virtutis et quasi classicum praecanebat. *nota: animantes -o sunt* (*cf. l. 19*): AMM. 31, 7, 7 -um audendi maiora popularibus addiderunt *vastatoriae manus*. AMBR. Iac. 2, 10, 44 ut fiam senex -um iuvenilis erroris. ENNOD. opusc. 2, 88 p. 315, 1 ad -um (*sic ed. concil. Colon. a. 1538*, -am *codd.*) confusionis aptatur *antistes*.

4 *add.* ad *c. gerund.* (*cf. p. 873, 73*): OPT. PORF. epist. ad Const. 3 felicitas *imperatoris* ... -um cecinit ad audendum. AMBR. parad. 6, 34 -um (incendium *RV'*) ... ad operandum quod malum est aut iracundia aut cupiditas esse consuevit.

adv. **incentīvē.** *i. q. illecebrose*: PS. VEN. FORT. vita Leob. 10, 32 una de puellarum collegio -e impulsa petulantiae aestu ... pedibus sancti ... intulit morsum.

***incentor,** -ōris *m.* *ab* 'incinere. ISID. orig. 10, 130 -r (incensor *Schwarz*) ab eo, quod incendat atque inflammet. -r, quia ... ad vitia cor aliorum succendit *eqs.* SCHOL. Ter. p. 151, 11 adiutor: provocator, -s. GLOSS.[L] V Aa I 133 -r: instigator vel s⟨t⟩imulator. GLOSS. suasor, suscitator. *inde a s. IV.*

1 *qui incinit*: ISID. orig. 6, 19, 13 (*v. vol. I 280, 35*). *cf. l. 18. 28.*

2 *i. q. incitator, stimulator* (*interdum incitandi notione attenuata fere i. q. auctor [sed v. l. 39 sq.]; plerumque in malam partem, aliter l. 18. 20. 27 sq.; fere de animantibus; ap. Christ. saepe de diabolo; de rebus: l. 29*): a *subst.*: α *absol.*: AVIEN. orb. terr. 896 -e canam Phoebo (*abl. abs.; peiorative*: OROS. hist. 5, 20, 4 -e Mario consule. PROSP. chron. I p. 483, 1373). SYMM. epist. 5, 32 qua in re tibi opportunus -r ... Porticianus accedet. AMBR. epist. 20, 10 si me -em putaret. in psalm. 118 serm. 1, 13, 1 ipse *diabolus* est -r, ipse accusator (*cf.* VITA Caes. Arel. 1, 50 p. 476, 23 ab -e suo diabolo). RVFIN. hist. 10, 20 p. 987, 11 veteres illi -es ... odia resuscitare coeperunt. AVELL. p. 69, 11 -um cupiditates et fomenta. 71, 11 pravos -es secuti. *in alloc. pro convicio*: PROSP. epigr. in obtrect. Aug. 1, 7 haec pugna, -r, mors est tua. β *c. gen. obi.* (*cf. l. 57*): *rerum*: AVIEN. Arat. 1 carminis -r mihi Iuppiter (PAVL. NOL. carm. 15, 32 Christus. [*ludi videtur c. signif. propria, cf. l. 13. 18*]). SYMM. epist. 7, 99 magnus ... diligentiae -r est amor tuus. 10, 16, 2 alios vocis suae -es fuisse. EPIST. pontif. 260 Migne 13, 1171[B] haeresis et blasphemiae. AMM. 15, 1, 2 Apodemius ... igneus turbarum -r (*cf.* 16, 12, 24 nefarius ⟨tur⟩bini⟨s⟩ totius -r. HEGES. 5, 41, 1 seditionis. OROS. hist. 6, 11, 19 rebellionis. 7, 21, 1 civilis belli -r et repressor). AMBR. epist. 63, 9 vitiorum (ISID. sent. 3, 5, 7 *opp.* immissor [*v. p. 466, 68*]). 70, 23 auctorem culpae et peccati -em (RVFIN. Orig. in lev. 3, 4 p. 308, 6 B. accusator [*cf. l. 22*] p. et -r. LEO M. serm. 9, 1 *iuxta* auctor. *et al. cf. l. 63*). hex. 1, 8, 31 criminum. in psalm. 36, 8 aemulationis. 36, 49, 2 petulantiae. 45, 18, 1 prolapsionis. HIER. in Matth. 15, 19 sq. diabolus adiutor et -r malarum cogitationum potest esse, auctor esse non potest. ANIAN. Chrysost. hom. 6, 7 risuum ac turpium voluptatum -es (γελωτοποιούς). VVLG. II Macc. 4, 1 malorum ([δημιουργός, *cf. Itala rec. L* auctor]. AVELL. p. 692, 17 Aristides totius mali -r et conscius. CAES. AREL. epist. de hum. 6 [= serm. 233] 8 [incensores *var. l.*]. *et al. v. et p. 717, 62*). RVFIN. hist. 8, 13, 11 -r ac signifer nostrae persecutionis, *Galerius* (OROS. hist. 7, 28, 17 *iuxta* exsecutor). PAVL. NOL. epist. 29, 8 venit cum unico suo -e potius quam solatore lacrimarum. CONSVLT. Zacch. 1, 30 p. 38, 9 falsitatum . . . -e vel praesule. CASSIAN. conl. 8, 11, 2 *serpens* primus -r (-tur *V*[1]) huius offensae est (*cf. l. 64*). LEO M. serm. 39, 4 impudicitiae. EPIST. pontif. 937 Conc.[S] IV 2 p. 165, 33 -es ac renovatores ... scandali. SIDON. epist. 8, 11, 12 factionis fomes, -r, antesignanus. RVRIC. epist. 2, 13 p. 393, 2 delictorum et -r est et delator *diabolus*. ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 16, 5 perniciei ... funestus -r. FVLG. RVSP. incarn. 48 auctor -rque nequitiae. *et al.* *animantium*: LEO M. serm. 36, 2 cuius *Herodis* ipse diabolus ... fuit occultus -r (*cf.* PROSP. in psalm. 117, 6). γ *c. dat.*: HEGES. 1, 12, 4 quos obnoxios suspectaret patrando flagitio (patrandi flagitii *var. l.*) -es fuisse. δ *add.* ad: RVFIN. Orig. in Ios. 15, 3 p. 384, 12 ad filias hominum concupiscendas semet ipsos -es praebuerunt. EVCHER. hom. 8 p. 853[C] ad malum in colluctatione -es sumus.

b *adi.* (*c. gen.*: *l. 62 sq.*): RVFIN. Orig. in Ios. 1, 6 p. 294, 23 B. et superbiae et zeli et avaritiae ac libidinis sunt aliqui -es angeli et instinctores horum malorum. 15, 6[in.] istos -es peccatorum spiritus. ALC. AVIT. carm. 2, 225 nec tamen -r desistit fallere serpens (*cf. l. 49*). ISID. sent. 3, 62, 4 -r diabolus eos ... pertrahere nititur ad tormenta.

f. **incentrīx,** -īcis. *quae incitat* (*criminando*): ITALA Tit. 2, 3 (Hier. *ad l.*) anūs ... non -es, non vino multo servientes (*Vulg.* criminatrices, διαβόλους. *cf.* HIER. *ad l.*: id est, non accusatrices *eqs.*).

inceps *adv.* [*vox a* GRAMM. *ficta videtur ad explicandam v. q. e.* deinceps. *J. B. H.*] PAVL. FEST. p. 107 -s: deinceps (*inde* GLOSS. V 522, 3). GLOSS. V 570, 37 -s: deinde. [*dub. vel falso trad.*: RHET. Her. 3, 18, 31 -s *M, tuetur Marx,* deinceps *rell.* PS. CYPR. mont. 3 -s *T*, deinceps *rell.* AMM. 22, 7, 5.] *O. Prinz.*

inceptātio, -ōnis *f.* *ab* inceptare. *i. q. inceptio, incohatio*: HYG. mun. castr. 23 ostendam -em metationis (45).

[antagonista: recertator, **inceptātor** (*A*, incent- *B*, incitator *Lindsay*), provocator GLOSS.[L] III Abstr. AN 4. *cf. p. 875, 68.*]

inceptio, -ōnis *f.* *ab* incipere. *plur.*: *p. 875, 7. 18.* TERT. adv. Hermog. 19 p. 147, 6 principium sive initium -is esse verbum. GLOSS. II 246, 39 ἀρχὴ ἔργου ἢ πράγματος inchoatio, hoc initium, -o. 246, 46 ἀρχὴ βιβλίου ἢ χάρτου ἢ ἄλλου τινός exordium -o. 307, 16 ἐπιβολή inceptum, superventum, -o. 312, 59 ἐπιχείρημα -o. *al.*

1 *i. q. incohatio, susceptio,* ἐπιχείρημα *sim.* (*i. q. initium*:

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

l. 11. 16. fere c. gen. obi.; subi.: l. 2. 10. absol.: l. 17. 22. 24): TER. Andr. 218 audire... eorumst operae pretium audaciam (nam -ost amentium, haud amantium). CIC. ac. 2, 119 neque ... ortum esse umquam mundum, quod nulla fuerit novo consilio inito tam praeclari o p e r i s -o (LACT. inst. 7, 5, 5 suorum o. inventione, -e, perfectione. *cf.* DON. Ter. Phorm. 131 praeclari facinoris). APVL. apol. 66 patrociniorum (*postea* suscepit). TERT. apol. 39, 19 inde disceditur ... in -es (*F*, eruptiones *V, v. vol. V 2, 848, 8*) lasciviarum. adv. Marc. 5, 14 p. 626, 13 *iniuriae* (*opp.* retributionem). ITALA Ier. 23, 20 (Wirc.) quoadusque id constituat ab -e cordis sui (ἐγχειρήματος, *Vulg.* cogitationem). AVG. civ. 7, 9 p. 285, 18 D. initium facti *est* -o discendi, summum perceptio doctrinae. ASSVMPT. Moys. 1, 13 non coepit *dominus* eam -em creaturae ab initio orbis terrarum palam facere (*i. 'hoc propositum creationis' [v. Charles ad l.; vix recte Rönsch, Semas. Beitr. I 36 sq. i. q. 'primitiae, ἀπαρχή' significare statuit]*). *ap. rhet. et gramm.*: *i. q. initium*: QVINT. inst. 11, 3, 46 vocis declinationes, prout ... depositio aut -o (interceptio *l. v.*) aut transitus postulabit. DON. Ter. Andr. 285 orationis (582). 471 ipsa principia -esque *fallaciae* comprehendit. Hec. 621 caput ... et -em huiusmodi fabularum. SCHOL. Hor. Vind. ars 143 'fumum' intellige humilem -em. *de incohativis*: CHAR. gramm. p. 213, 14 B. ex quibus *inceptivis verbis* habitiva fiunt, cum -em transierint (*i. amiserint?*), ⟨ut tepet, friget, calet,⟩ pallet (in coeptionem *Keil, v. vol. III 1432, 36*). *i. q. ratio procedendi*: CHAR. gramm. p. 248, 19 B. (*ex Romano*) negandi quoque similis -o est 'minime dixeram', 'non putavi'.

2 *i. q. primitiae*, ἀπαρχή (*cf.* GLOSS. II 233, 33 *et l. 12*): CLEM. ad Cor. 24 ostendit nobis *dominus* futuram resurrectionem, cuius -em fecit ... Iesum Christum (ἀπαρχήν. *cf. I Cor. 15, 20. 23*).

inceptīvus, -a, -um. *ab* incipere. *t. t.* GRAMM., *i. q.* ἀρκτικός (*pro subst.: l. 33. 38*): *de verbis incohativis*: CHAR. gramm. p. 213, 13 B. ⟨sunt verba quae dicuntur -a (*suppl. ex C*)⟩, ut tepescit, frigescit, calescit. p. 231, 9 participia. CAPER gramm. VII 93, 19 'sordet acet anet' ... perfecta sunt; at -a 'sordescit acescit' *eqs.* *de littera vel syllaba incipiente*: DIOM. gramm. I 367, 2 -a verbi littera sive syllaba geminata, ut 'mordeo momordi' (367, 29). EVTYCH. gramm. V 455, 6 -am paenultimae ... syllabae verbi consonantem. *de particulis variis inceptionem vel transitum significantibus*: DON. Ter. Andr. 310 'sed' -um est (*opp.* discretivum). Hec. 174 'nam' hic -a p a r t i c u l a est ([*cf. Jachmann, Plautin. u. Att. 169*]. Eun. 347 Ad. 168. SERV. Aen. 7, 363 ad ornatum solum pertinens [9, 142]. 10, 411). Phorm. 171 'et' modo non conexiva, sed -a coniunctio est (Ad. 494). *adv.* **inceptīvē**: SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 225 nam: -e ut Plautus (*Mil. 5*) 'nam ego *eqs.*' (*cf. Don. Ad. 15* incipiendi vim habet).

incepto, -āvī, (-ātum), -āre. *ab* incipere *intens.* ĭnc- (*ex lege iamborum brev.*): TER. Haut. 600. 784. [*hisp.* encentar. *M.-L.*] [*falsa l. v.*: TER. Eun. 1025 (*Don.*, coeptas *codd.*). *ex coni. prob.*: GELL. 3, 19, 1 (ς, temptabat *P*, attemptabat *V*, coeptabat *Gron.; v. Hertz ad l.*).]

i. q. c o e p t a r e , o r d i r i , a g g r e d i sim. (syn. incipere: *l. 62)*: *c. acc.*: PLAVT. Amph. 7 auctare perpetuo lucro quasque incepistis res quasque -bitis. Curc. 144 magnum -as, si id exspectas quod nusquamst. Truc. 130 dic quo iter -as. TER. Andr. 925 fabulam -at. Haut. 600 vide[o] quod -at (ϑ, -et *rell.*) facinus. 734 quid [haec] -at? EVSTATH. Bas. hex. 9, 6 p. 964ᴮ quis ... faber ferrarius ... sibimet ipsi dicit 'faciamus gladium' ... et non magis tacitus speciem quam mente destinavit -at? (ἐκτελεῖ). *c. inf.* (*subi. est res: l. 60*): PLAVT. Curc. 24 numquid ... quod te ... indignum sit ... facis aut -as (incoeptas *B*, inceptus *E*) facinus facere? Trin. 1030 basilica ... facinora -at loqui. GELL. 1, 9, 6 quas *artes* iam discere ... -verant. 1, 11, 3. 3, 19, 1 *v. l. 47.* 17, 21, 23 fama virtutis ... Romanae apud exteras gentes enitescere -bat. LAMPR. Heliog. 28, 6 ut sero de somno surgeret et salutari inciperet, mane autem dormire -ret. *intr., add.* cum (*sec.* congredi *sim.*): TER. Phorm. 629 sudabis satis, si cum illo -as homine.

inceptor, -ōris *m.* *ab* incipere. *qui incipit, incohator*: TER. Eun. 1035 o Parmeno mi, o mearum voluptatum omnium inventor, -r, perfector. *fere i. q. auctor*: ITALA act. 3, 15 (Aug. pecc. mer. 1, 27, 52 p. 49, 25) -em (inauceptorem *SLVP*, inceptatore *A*) vitae occidistis (ἀρχηγόν, *Vulg.* auctorem. *cf.* AVG. *l. c.* p. 49, 21 [-coept- *l. v.*]). AVELL. p. 708, 12 vestra ... sanctitas cognoscat istius se generalis boni et principem et -em ... constitutum.

inceptus, *abl.* -ū, *acc.* -ūs. *ab* incipere. [*falsa l. v.*: NEP. Iph. 2, 5 (-us *ABF*, incoeptus *R*, impetus *MQΣ*, *recte ut vid.; cf. iuncturam sollemnem* impetum (re)tardare *p. 611, 71*). *falso trad.*: SEN. epist. 108, 15 (-u *codd.*, impetu *Löfstedt sensus et rhythmi causa, v. p. 603, 53*).] *i. q. inceptio, inceptum*: LIV. 1 praef. 10 inde tibi ... quod imitere capias, inde foedum -u, foedum exitu quod vites (-um *M*, incepto *Müller, cf. 26, 38, 4*). VAL. FL. 6, 124 -us (*i. conamina vibrandi*) iam lancea temnit erilis. OROS. hist. 2, 11, 4 urguet ... -us (inceptos *PR*, incertos *B*) miseros extrema perditio. *v. et p. 923, 44.*

[**incērāmenta** *v.* inter-.] *J. B. H.*

incerniculum, -ī *n.* *ab* incernere. *s p e c i e s c r i b r i* : CATO agr. 13, 1 in torcularium in usu quod opus est, ... cribrum (unum), -um (unum) *eqs.* LVCIL. 681 cribrum, -um, lucernam. PLIN. nat. 8, 175 ne frumentarii negotiatores ab -is eum *mulum* arcerent (*cf. Arist. hist. anim. 6, 24 p. 578ᵃ, 1* ἀπὸ τῶν τηλιῶν).

incerno, (-crēvī), -crētum, -ere. *ab* in *et* cernere. NOT. Tir. 25, 76ᵃ -it. [*val. maced.* intsirneare. *M.-L.*] *i. q. c r i b r a n d o inspergere*: CATO agr. 48, 2 eo t e r r a m cribro -ito (151, 3 COLVM. 5, 6, 6). VARRO frg. Non. p. 114 in ... sacris, liba cum sunt facta, -ere (-i *codd.*) solent farris semine. HOR. sat. 2, 4, 75 piper album cum sale nigro -tum (PORPH.: non cretum. SCHOL.: in pulverem redactum; alii: non [*om. pars codd.*] permixtum). VITR. 7, 1, 4 super fricaturam ... -atur marmor.

incēro, -āvī, -ātum, -are. *ab* in *et* cera. [*loc. corrupt.*: CIC. Mur. 77 (*v. edd.*).] *i. q. c e r a i l l i n e r e*: VARRO Men. 76 eas (*sc. 'columnas' Bolisani*) -vi ⟨et conscribillavi⟩ Herculis athlis. CELS. 8, 8, 1ᶜ facto canaliculo eodemque intus -to. IVV. 10, 55 genua -are deorum (*an i. tabulis cereis instruere? v. Friedlaender ad l.; cf.* SCHOL. *ad l.*: insignare, vota facere. 12, 88 'simulacra nitentia cera' -ta signa deorum. PRVD. apoth. 457 genua -are [incurvare *pars codd.*] Dianae. ham. 404 -at lapides fumosos idololatrix religio). PORPH. Hor. sat. 2, 3, 8 -are parietes soliti erant poetae et ibi scribere, siquid noctu in mente⟨m⟩ venisset. *O. Prinz.*

incertā, incertē, incertim *v.* incertus.

incertitūdo, -inis *f.* *ab* incertus, *cf.* certitudo. [*falso legebatur* FILASTR. 112.] 1 *obiective i. q. s t a t u s i n c e r t u s*: GREG. M. epist. 1, 50 p. 76, 15 pro -e temporis. in euang. 38, 15 p. 1292ᴮ in huius vitae -e. 2 *subiective i. q. i g n o r a n t i a (nude vel c. gen. obi.)*: GREG. M. moral. 5, 1 p. 679ᶜ gravi -is suae caligine humana mens premitur (*cf.* 27, 62 p. 436ᴮ -is nubilo). 5, 12 p. 685ᶜ de -e operum (*quae an recta sint, ignorant*) trepidi. 9, 69 p. 897ᴮ superni iudicii -e turbatur *mens.*

1. incerto, -āre. *ab* incertus. CHAR. gramm. p. 473, 2 B. (*inter verba activa coniug. primae*). NON. p. 123 -at: incertum facit (*inde* GLOSS. V 642, 58 -at: incertum est [*sic*]). *i. q. i n c e r t u m f a c e r e*: PLAVT. Epid. 545 longa dies meum -at animum. PACVV. trag. 150 (Non. *l. c.*) set med (ne *codd.*) -at dictio: quam rem (quare *recc.*)? expedi. APVL. met. 5, 13 Psyche singultu lacrimoso sermonem -ans (*cf. p. 881, 16*). 11, 16 cursus spatio prospectum sui nobis -at *navis.*

2. incertō *v.* incertus. **incertum** *v.* incertus.

***incertus,** -a, -um. [*ab* in *et* certus, *cf. gr.* ἄκριτος. *J. B. H.*]

de compos.: CHAR. gramm. p. 401, 4 B. DIFF. ed. Beck p. 45, 19.

de formis: *gen. pl.* -um: PACVV. trag. 43. *compar.* -ior: *inde a* PLAVT., TER., CIC., OV., LIV. *superl.* -issimus: *legi nonnisi ap.* CIC. (*bis*), CAEL. (*semel*), LIV. (*bis*), SEN. (trag. *semel*, phil. *bis*), STAT. (*semel*), FIRM. (*semel*). *loco superl.*: PLAVT. Bacch. 501 -um a d m o d u m (TERT. nat. 2, 12 p. 116, 9. *cf. p. 887, 59*). CIC. Verr. II 5, 137 maxime (*per zeugma*). ad Q. fr. 3, 1, 16 v a l d e (GREG. M. moral. 5, 1 p. 679ᴮ -um v. fit). LVCR. 5, 676 non nimis. AMM. 21, 8, 2 vehementer. AVG. civ. 15, 7 p. 69, 15 D. prorsus. EVGRAPH. Ter. Andr. 684 plane (*per zeugma*). NOT. Tir. 34, 82 -us. *de notione*: CIC. ac. 2, 32 quantum ... intersit inter -um et id quod percipi non possit (*cf.* off. 2, 7 AVG. civ. 19, 1 p. 348, 30 D.). CHAR. gramm. p. 396, 25 B. '-um' nec tempus nec numerum recipit (*opp.* 'dubium'). CASSIOD. in psalm. 50, 7 p. 363ᴰ '-a' sunt, quae omnino discerni non possunt, sed aliquibus ambiguitatibus colliguntur (*opp.* 'occulta'). DIFF. ed. Beck p. 36, 69 (*v. vol. V 1, 2103, 80*). *cf. p. 881, 59.* SYNON. Cic. p. 413, 27 B. -um (421, 4). 419, 30 -us est (433, 12. *cf.* 428, 23). 449, 18 -a. GLOSS. ἀβέβαιος. ἄδηλος. -um: ἄπορον. dubium, ambiguum. -a: improvida, necdum divulgata. GLOSS. II 240, 28 ἀπορῶ ἐπὶ τοῦ διστάζοντος: -us sum. GLOSS.ᴸ II Abav. IN 22 -us: nothus, nutabundus (*cf.* NO 19. NU 19. *v. p. 877, 67*). *g r a e c e r e s p.* ἄδηλος (*saepe; cf.* CIC. ac. 2, 54 ea dico -a, quae ἄδηλα Graeci), ἀλλοιούμενος (*p. 879, 66*), ἀμφισβητούμενος (*p. 877, 44*), ἀπηχής (*p. 881, 14*), ἀσαφής (*p. 877, 12*), ἄστατος (*p. 880, 19*), ἀσυμφανής (CONC.ˢ I 5 p. 165, 10; *gr. 1 1, 6 p. 145, 3*), ἀτελής (VVLG. sap. 10, 7), ἀφανής (*p. 878, 2*), ἐπισφαλής (*p. 883, 55*), οὐκ εὔδηλος (*p. 879, 54*), σαθρός (*p. 880, 37*). *in fig. l i t o t.*: CIC. Att. 2, 15, 1 non m i n u s -a (OV. met. 5, 382 PLIN. epist. 1, 20, 17). 12, 18, 3 n o n -um (LVCR. 5, 676 non nimis. LIV. 33, 10, 10. *et al.*). VERG. Aen. 8, 49 h a u d (*v. vol. VI 2560, 35*). PLIN. epist. 7, 18, 3 nec (SVET. Tib. 14, 1. Nero 34, 4 [sed *Lips.*]. *et al.*). VLP. dig. 21, 1, 49 n e q u a q u a m (MOD. dig. 32, 83, 1). *leg. inde ab* ENN., PLAVT., TER., PACVV., *in prosa inde a* SISENNA, RHET. Her., CIC.

[*dub. vel f a l s o t r a d.*: CATO agr. 13, 3 (*del. Keil*). CIC. de orat. 2, 144 phil. frg. V 70 M. PVBLIL. J 52. CAES. Gall. 4, 2, 4 (*falsa l. v. pro* inertius. *cf.* QVINT. inst. 10, 3, 20). CIRIS 337 (*pro* incepta). OV. met. 4, 388 (*v.* incestus). VITR. 1, 6, 2 (certa *Krohn*). 7 praef. 11 SEN. dial. 6, 19, 6. PS. QVINT. decl. 8, 4 p. 148, 25 (*an* incepto?). APVL. met. 7, 8 COD. Theod. 16, 10, 7. SCHOL. Ter. Bemb. Ad. 360 (*v.* incestus). COD. Iust. 11, 26, 1 (incepta *Theod. 14, 18, 1*). *et al.* *restit. ex* certus (*saepius*), inceptus (CIRIS 457), insertus (*p. 880, 48. 49*).]

I *vi passiva et obiectiva* (*'de quo dubitatur'*):

A *passive de notitia* (*'qui ignoratur'; acced. dat.* [*saepe*], p e n e s [*p. 877, 27*]): 1 *c. subst. vel pron.* (*per ellipsin: p. 877, 29*): **a** *usu generali i. q. de quo non constat, non manifestus, non probatus (perceptus, diiudicatus sim.), ignotus, occultus*: **α** *a b s o l.*: ① *d e r e b u s* (*vel c. neutr. pron.*): ENN. scaen.

[*Ehlers*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

13 -a re atque inorata (CIC. nat. deor. 1, 1 a rebus -is adsensionem cohibuisse. *al.* CELS. 1 praef. 52 dubiae et -ae [*antea*: latentibus]. PLIN. nat. 7, 162. IVV. 8, 81 ambiguae ... -aeque. *et al.*). PLAVT. Rud. 187 me ... in -as regiones timidam eiectam (*cf. 210* nec loci gnara sum). SISENNA hist. 6 per -as vias ... profugerant (*i. 'abditas'? [aliter p. 882, 64], cf.* TAC. hist. 1, 81, 2 latebras [ann. 3, 42, 3]). VARRO ling. 5, 33 ut nostri augures publici disserunt, agrorum sunt genera quinque, Romanus (*eqs.*) ..., -us ...: -us is, qui de his quattuor qui sit ignoratur. CIC. Mur. 68 quod est dubium, id relinquere -um. de orat. 1, 92 haec ... dubia esse et -a (*opp.* cognitis penitusque perspectis [*eqs.*] ... rebus). Brut. 40 *Homeri* -a sunt tempora (PRISC. rhet. 5, 15 p. 554, 35 *Narcissi* [*Hermog. progymn. 5* ἀσαφής]. *aliter p. 878, 11*). ac. 2, 26 (*syn.* involuta, *opp.* aperta). 2, 32 (*de doctrina academicorum*) omnia fore -a (*al.* SEN. epist. 88, 5. MIN. FEL. 5, 2 dubia, -a, suspensa. AVG. civ. *saepius. cf. p. 876, 49*). Att. 3, 16 totum iter mihi -um facit exspectatio litterarum vestrarum (8, 3, 7. *aliter p. 879, 80. 882, 61*). *al.* LIV. 1, 13, 8 causa (CELS. 1 praef. 31 -a, incomprehensibilis [*opp.* evidens]. PLIN. nat. 6, 97 *al.* TAC. hist. 1, 63, 1 *al.*). 7, 9, 7 viribus (23, 33, 3 adhuc). 8, 30, 1 auspiciis (8, 32, 4 [*infra*: dubiis dis]. 8, 32, 7). SEN. dial. 12, 5, 3 voluntas (CVRT. 4, 11, 10. *aliter p. 878, 31. 883, 32*). *al.* MELA 1, 83 originis (PLIN. nat. 1, 10, 85 adhuc). PLIN. nat. 2, 101 -a ratione et ... abdita. 4, 94 litora. 5, 51 Nilus -is ortus fontibus (6, 65). *al.* QVINT. inst. 2, 10, 14 *al.* decl. 252 p. 32, 20. 25 FRONTIN. aq. 25. TAC. hist. 2, 4, 1 vetustati. *al.* SVET. Claud. 29, 1 crimine -o *i. 'non probato'* (AVG. c. Parm. 1, 3, 4 p. 23, 19 [*opp.* manifestata et convicta]. *cf.* civ. 19, 6 p. 364, 24 D. scelere). *et al.* (*nota*: TERT. resurr. 2 p. 28, 3 *resurrectio* penes nos ... -a [*v. app. crit.*]). *abl. absol. c. pron.* (*cf. p. 879, 31*): PAPIN. dig. 29, 2, 84 -o eo. -um (est) *per ellipsin pron.*: VERG. Aen. 2, 740 fatone erepta Creusa substitit ...? -um. VLP. dig. 37, 9, 1, 2 si -um sit. PORPH. Hor. sat. 2, 1, 34/35 non ego dubius sum, sed -um est. *acced.* visu *i. q. 'non dinoscendus'*: STAT. Theb. 10, 391 nescio quid visu dubium -umque moveri ... videt. Ⓘ *de animantibus*: PLAVT. Asin. 466 ego certe me -o scio hoc *argentum* daturum nemini homini (*494* ignoto. *aliter Langen, Beitr. 92 sqq.*). PACVV. trag. 43 parentum -um investigandum gratia (QVINT. decl. 306 p. 203, 5. *aliter infra l. 71*). LIV. 3, 15, 8 hoste (CE 331, 8). SEN. dial. 6, 16, 4 -o caedis auctore (PLIN. nat. 33, 42. 34, 93 QVINT. inst. 5, 11, 41 *al.* TAC. ann. 1, 72, 4 SVET. Iul. 56, 1. *aliter p. 878, 3. 882, 80*). LEX Salpens. (CIL II 1963) 2, 30 cui tutor non erit -usve erit (*v. Mommsen, Ges. Schr. I 333. aliter p. 878, 42*). POMPON. dig. 1, 7, 43 PAVL. dig. 22, 1, 18, 1. 50, 16, 70. AMM. 31, 13, 10 percussoribus cadebant -is. *nota*: CONC.[S] I 5 p. 358, 30 -i episcopi (*i. 'de quo quaestio est'; I 1, 7 p. 120, 25* τοῦ ἀμφισβητουμένου, *ibid. 3* eius de quo agitur). *dei*: VARRO frg. Tert. nat. 2, 9 p. 111, 3 Romanorum deos Varro trifariam (bif- *cod.*) disposuit ⟨in certos⟩, -os et electos (AVG. civ. 3, 12 p. 110, 8 D. *al. cf. Wissowa, Religion² 72*). LVCAN. 2, 598 *Iudaeorum* (*Lyd. mens. 4, 53 W.* ἀδήλου. *de specie -a, cf. Norden, Agnostos Theos 58 sqq.*). PLIN. nat. 2, 22 *Fortunā* deus probatur -us (*praedicative*). TERT. adv. Marc. 1, 9 p. 301, 1 ignotis deis aras prostitutas *in Attica* ... -is deis *Romae. ibid.* p. 301, 2 -i dei minus noti (*sunt*) *eqs.* p. 301, 5 *deo Marcionis* et nunc -o et retro ignoto. *ibid. saepius.* PORPH. Hor. epist. 1, 10, 49 *Vacuna* sub -a specie est formata. TREB. Claud. 2, 4 numine. *animal*: CIC. phil. frg. IV 3 M. omnibus avi -a.

β *acced. interrog. indir.* (*sententia impari l. 58. 65, decurtata l. 60. 63; cf. p. 878, 83 sqq. et v. Schmalz-Hofmann⁵ 693*): SALL. Iug. 49, 5 inter virgulta equi Numidaeque consederant neque plane occultati ... et tamen -i, quidnam esset. LIV. 27, 37, 5 *infans* -us, mas an femina esset, natus erat (31, 12, 6). 30, 35, 9 Italicos ... -os, socii an hostes essent. 34, 19, 8 cum -a bellum an pax ... essent. 42, 35, 6 -us numerus, quantum ... misissent. SEN. clem. 1, 3, 5 in qua sede latitet, -us *animus*. TAC. ann. 11, 9, 1 quonam inclinarent, -is *viribus*. 13, 19, 1 nemo adire praeter paucas feminas, amore an odio -as (-um *dett.*). PELAG. in I Cor. 14, 9 vox tubae -a ..., utrum sollemnitatis an belli sit. AVG. catech. rud. 10, 14 verba coaptare -o exitu, sive utrum occurrant pro sententia sive utrum accipiantur utiliter.

b *t. t. de genere spurio (cf. p. 876, 58)*: *de patre spurii*: SEN. contr. 2, 4, 5 pater istius *suppositi* -us (incestus *A*) est (7, 5, 3 GAIVS inst. 1, 64 VLP. reg. 4, 2. TERT. nat. 2, 14 p. 126, 14 *Aesculapius* spurius ut -o patre. SIDON. carm. 2, 358. COD. Iust. 5, 18, 3 [*a. 215; de servo*]. 6, 57, 5 pr.). LACT. inst. 1, 10, 2 (*ex Tarquitio*) *Aesculapium* -is parentibus (*i. patre*) natum. *de genere sim. patre -o genito*: OV. Pont. 3, 3, 54 ecquando didicisti fallere nuptas et facere -um per mea iussa genus? LIV. 1, 4, 2 *Vestalis* Martem -ae stirpis patrem nuncupat (QVINT. decl. 310 p. 222, 9 duas familias -a stirpe confudisti *adulter*). SEN. Thy. 327 prolis. MELA 1, 45 qui tam confuso parentium coitu passim -ique nascuntur. *inde de plebeis*: LIV. 4, 6, 2 ne -a prole auspicia turbarentur (*cf. Weissenb.-M. ad l. et ad 10, 8, 10*). *aliter l. 36. 81. 83. p. 885, 14.*

c *fere i. q. ignobilis* (*huc fort.*: SVET. Nero 57, 2): VERG. Aen. 11, 341 genus huic *Dranci* materna superbum nobilitas dabat, -um de patre ferebat (*sed* SERV. *ad l.*: non ignobile, sed penitus ignoratum). LIV. perioch. 52 p. 64, 27 Alexander homo ignotus et -ae stirpis (*cf. Iust. 35, 1, 6* sortis extremae). CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 157, 25 in -o nascitur praedio, agrum -um ad nativitatem eligens *Christus* (*I 1, 2 p. 85, 33* ἀδήλῳ ... ἀφανῆ). VIRG. gramm. epist. 2 p. 126, 27 H. legere me nec raro nec in -is auctoribus memini.

d *de quantitate, spatio, fine sim. i. q. non determinatus, non definitus, hic illic fere i. q. quilibet* (*sc. de quo dubium est, quantus sit, quando eveniat, quatenus ratus sit sim.; praecipue in pactionibus, edictis sim., saepissime ap.* ICTOS; *de ipsa qualitate ambigua verborum v. p. 882, 26 sqq.*): α *de rebus*: CIC. Q. Rosc. 10 iudicium est pecuniae certae, arbitrium -ae (LIV. 31, 9, 7 *al.* GAIVS inst. 4, 49. 51). LVCR. 1, 181 spatio (PLIN. nat. 7, 38). 2, 218 -o tempore ... -isque locis (CAES. Gall. 7, 16, 3 -is temporibus diversisque itineribus. MANIL. 1, 70 varios ... dies -aque noctis tempora. *et al. aliter p. 877, 11*). 5, 676 partibus anni. VERG. georg. 1, 115 mensibus (*vix recte* SERV.: inopportunis). PROP. 2, 27, 1 funeris horam. OV. met. 15, 874 aevi (SEN. epist. 114, 27). fast. 1, 661 ut ... dies -a sacro (*sc. feriis conceptivis; 660* non stata sacra), sic tempora certa (*sic de feriis*: LIV. 27, 23, 5 PAVL. FEST. p. 62 MACR. Sat. 1, 16, 6. *in univ.*: SEN. dial. 6, 10, 2 PLIN. nat. 18, 253. DIG. *saepe. et al.*). MANIL. 3, 238 horae mensura. VITR. 3, 5, 9 modulorum ... quantitatem (*cf. de pecunia*: PAVL. dig. 46, 5, 2 pr. *al.* COD. Iust. 7, 7, 1, 5 *opp.* manifesta. INST. Iust. 4, 6, 32). CELS. 8, 1, 21 numerus (PLIN. nat. 6, 73. *et al.*). SEN. benef. 3, 6, 2 rei (MAECIAN. dig. 35, 2, 30, 5). QVINT. inst. 5, 10, 63 partes (DIG. *saepe.* GAIVS inst. 4, 54). decl. 318 p. 250, 19 legatum (PAVL. dig. 36, 2, 21, 1 [*ex Pompon.*] fieri. COD. Iust. 1, 3, 28 pr. [*a. 468*] vel fideicommissum). POMPON. dig. 32, 85 corpus (VLP. reg. 22, 5 PAVL. dig. 35, 2, 1, 7). 45, 1, 16, 1 stipulatio (GAIVS dig. 45, 1, 74. *et al.*). GAIVS inst. 4, 51 -a ... et infinita *condemnatio*. 4, 54 formulis. 4, 131ᵃ actione (COD. Iust. 4, 64, 6 [*a. 293/304*]. *al.*). FLORENT. dig. 46, 4, 18 pr. contractibus (VLP. dig. 12, 1, 9 pr.). PAPIN. dig. 17, 1, 56, 3 pollicitationis (COD. Iust. 4, 35, 17 [*a. 294?*]). 33, 1, 10, 1 voluntatem (VLP. dig. 36, 1, 6 pr. *aliter p. 877, 20. 883, 32*). frg. Vat. 9 pretii (VLP. dig. 18, 1, 7, 1 [*infra*: ignoratur]. COD. Iust. 4, 32, 23 [*a. 294*]). VLP. dig. 4, 8, 21, 3 (*ex Pompon.*) sententiam. 36, 3, 6 pr. summa (PAVL. dig. 4, 8, 28 *al.*). PAVL. dig. 17, 1, 46 mandatum. CYPR. epist. 15, 4 p. 516, 6 -a et caeca petitio. *et al.* *nota*: QVINT. inst. 7, 2, 52 -i adulterii (*i. 'cum -a persona'*). β *de hominibus* (*huc spectare vid.*: PAVL. dig. 50, 16, 39, 3 '-us possessor' est, quem ignoramus): QVINT. inst. 7, 2, 9 *accusatio concertativa* in aliquam personam ... transfertur, et alias certam, alias -am (9, 2, 36 IAVOL. dig. 45, 1, 108 pr. *et saepe ap.* ICTOS). POMPON. dig. 30, 13 homo (PAVL. dig. 10, 2, 25, 17. 45, 1, 85, 4). SCAEV. dig. 40, 9, 6. PAVL. dig. 26, 2, 20 pr. tutor -us dari non potest (INST. Iust. 2, 20, 27. *aliter p. 877, 40*).

2 *pro subi. est enuntiatum* (*acced. pron. praepar.*: *l. 52. p. 879, 34. 44*; de: *infra l. 64*): **a** *interrog. indir. sive plena sive decurtata* (*c. indic.*: *infra l. 62. 82. p. 879, 34*): α -um est (*cf. l. 76 sqq.*): PLAVT. Aul. 729 nunc mi -umst, ... abeam an maneam *eqs.* (*c. dat. ut*: CIC. epist. 9, 10, 3 CVRT. 4, 15, 11 PANEG. 4, 5, 8 IVST. 2, 1, 4. AVG. civ. 15, 7 p. 69, 15 D. ambiguum et ... -um. *al.*). Bacch. 501. TER. Andr. 264 -umst, quid agam (Phorm. 239). Haut. 95. 188 (certumst *A*; *aliter Fleckeisen*). CIC. S. Rosc. 47 cum et illud -um sit, velintne *eqs.* (*c. pron. praepar. ut*: VLP. dig. 12, 6, 23, 1 hoc. 48, 1, 5, 1 illud). Verr. II 1, 153. Cato 74 moriendum ... certe est et -um, an hoc ipso die (*interrog. indir. decurtata ut*: VERG. Aen. 8, 352 collem, quis deus -um est, habitat deus. VELL. 2, 40, 1. CVRT. 4, 15, 12 [et *codd.*]. LVCAN. 9, 103. *et al. nota*: VOPISC. Prob. 8, 3 sive [hic *codd.*] ex ... sive ex ..., -um est [*cf. l. 61*]). *al.* VERG. georg. 1, 25 CARM. de bell. Aeg. 35 LIV. 3, 27, 7 *al.* SEN. contr. 2, 3, 11 CELS. 3, 12, 1. *et ap.* SEN. phil., CVRT., COLVM., MELAM (3, 97), LVCAN. (5, 570), PLIN. nat., SIL. (4, 569), QVINT., TAC., PLIN. epist., DIG. *al.* (*nota*: INST. Iust. 4, 6, 28 -um erat, sive ... connumeranda sit sive non [*cf. l. 57*]). *c. indic.*: VLP. dig. 6, 1, 3, 2 etsi -um sit, quantum quisque ... habet. 48, 1, 5, 1 PAVL. dig. 10, 3, 8, 1. COD. Iust. 2, 12, 1 (*a. 150*). *acced.* de (*cf. p. 886, 81*): VLP. dig. 38, 7, 2, 3 si quis decesserit, de quo -um est, utrum *eqs.* COD. Iust. 9, 41, 13 (*a. 293*). GREG. M. moral. 9, 20 p. 870ᴰ.

β -um *c. aliis verbis*: LVCR. 1, 594 -um ... constet, quid posset oriri, quid nequeat. SALL. Iug. 95, 4 -um habeo, pudeat an pigeat magis (TAC. ann. 6, 23, 1 TERT. resurr. 7 p. 36, 2. *et al.*). LIV. 4, 55, 8 profecti sint ... an ..., -um diversi auctores faciunt (41, 2, 6 PLIN. paneg. 60, 7 SVET. Cal. 8, 1. *cf.* GREG. M. moral. 5, 1 p. 679ᴮ fit). 25, 10, 4 *tuba* inscienter ... inflata, quis aut quibus signum daret, -um efficiebat (AVG. mus. 5, 3, 3). VAL. MAX. 6, 6, 1 -um Ptolomaeo reddiderunt (8, 7 ext. 11). TAC. ann. 16, 26, 2 relinqueret.

γ -um *per ellipsin*: Ⓘ *usus liberior* (*verbum facile suppletur*): CIC. epist. 3, 7, 4 *cum puer* te ... venturum nuntiasset -umque, utra via, cum essent duae *eqs.* LVCAN. 3, 258 (est *add.* *VG*). PLIN. nat. 10, 72 abeunt et palumbes; quonam, et in his -um. 16, 235. STAT. silv. 2, 1, 225 (*c. dat.*). TAC. hist. 4, 49, 1 *al.* PLIN. epist. 4, 11, 5 confessus est ..., sed -um, utrum *eqs.* (10, 41, 4 TERT. pudic. 14 p. 249, 8). PANEG. 2, 15, 3. *et al.* *c. indic.*: AMM. 14, 7, 7 Serenianus ... -um qua potuit suffragatione absolvi.

Ⓘⓘ *usus vigens* (*sc. in parenthesi, additamento sim.; interrog. decurtata praeter p. 879, 19*): Ⓐ *cum duplici membro*:

[*Ehlers*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SALL. hist. frg. 4, 53 suspectus ... fuit, -um vero an (ac *codd.*) per neglegentiam, societatem ... composuisse[t]. LIV. 31, 41, 2 clauserant portas, -um vi an voluntate. 31, 43, 7. 37, 11, 2 SEN. dial. 6, 18, 8 MELA 3, 51 PLIN. nat. 36, 107 TAC. Agr. 7, 3 *al.* PLIN. epist. 8, 14, 12 SVET. Iul. 18, 1 *al.* GELL. 7, 8, 5 APVL. flor. 18 p. 92 DICT. 2, 30. 3, 15 AMM. 15, 5, 34 *al.* Ⓑ *cum simplici membro*: ① *pron. interrog.*: SALL. hist. frg. 3, 73 Amazones ab Tanai flumine, -um quam ob causam, digressae (LIV. 38, 28, 7 CVRT. 6, 7, 18. 9, 7, 8 ob quam c. *cf.* SVET. Tib. 72, 1 qua de causa. AVR. VICT. Caes. 39, 36 qua causa [41, 11]). LIV. 8, 17, 10 Alexander, -um qua fide culturus, si ..., pacem ... fecit. 25, 27, 12. GERM. 315 -um quo cornu missa, sagitta (*gr. 312* ἄτερ τόξον). PLIN. nat. 33, 27. TAC. hist. 1, 29, 1 rapi ... -um quem senatorem (*fere i. q.* '*quendam*', *cf.* CALP. decl. 49 invenit ... -um quem adulterum. APVL. met. 2, 2 -um quidnam .. obganniit. VOPISC. Tac. 4, 1 sententiam -um [-am *codd.*] quam. DICT. 3, 26). ann. 15, 51, 1 quonam modo. PLIN. epist. 6, 16, 5 nubes, -um procul intuentibus, ex quo monte ..., oriebatur. AVR. VICT. Caes. 33, 21. 41, 22. AMM. 19, 8, 10 unde (24, 2, 4. 25, 3, 6 [*om. cod.*]). *al.* LIV. perioch. 71. p. 82, 3 a quo. *c. interrog. plena*: VERG. Aen. 12, 320 adlapsa sagitta est, -um qua pulsa manu ..., quis tantam Rutulis laudem ... attulerit. LIV. 29, 6, 13 ni clamor ... -um, unde accidisset, omnia vana ... fecisset. ② -um an (*aliter p. 878, 54*): *negat. i. q.* '*fortasse non*', '*vix*': CVRT. 5, 4, 19 dux -um an satis fidus. TAC. hist. 1, 23, 1 sceleris cogitatio -um an repens. ann. 5, 1, 2 invitam. SVET. Otho 1, 1 matre humili, -um an ingenua. LAMPR. Alex. 53, 10 Quirites ... et -um an Quirites. *posit. i. q.* '*fortasse*': TAC. hist. 1, 75, 2 stetit domus utraque, sub Othone -um an metu. ann. 6, 50, 3. 11, 18, 3. 11, 22, 1. 14, 7, 2 (*loc. dub.*) quos ... acciverat, -um an et ante [i]gnaros (*cf.* 15, 64, 1 ignarae). GRAN. LIC. p. 29, 9 s⟨e⟩ne mortuo, ⟨in⟩certum an veneno.

δ *abl. absol.* -o, -o hoc, -o eo (*cf. p. 877, 29; c. indic.: l. 34*): LIV. 28, 36, 12 adnantes navibus, -o (-os, -i *varr. ll.*) prae tenebris, quid aut peterent aut vitarent, ... interierunt (*cf. Wölfflin, ALL 13, 1904, 277*). POMPON. dig. 27, 3, 3 -o hoc, quantum ... debetur (*c. pron. praepar. ut*: PAVL. dig. 35, 2, 36, 4 -o eo, an praestetur. COD. Iust. 7, 19, 5 [*a. 293*] hoc -o, utrumne *eqs.*). COD. Iust. 6, 11, 1 (*a. 223*) -o adhuc, an *eqs.* SCHOL. Cic. Bob. p. 118, 4 -o (-um *Orelli, Hildebr.*) quo percussore confossus est *Drusus*. SEN. contr. exc. 8, 3 maritus -o (-us λ), quid quaesierit, se suspendit. NOVELL. Theod. 3, 7 (-um *plerique codd.*).

b *acc. c. inf.*: QVINT. inst. 3, 8, 16 rem ... aut certum est posse fieri aut -um. VLP. dig. 21, 1, 49 redhibitionem procedere nequaquam -um est. 40, 5, 30, 14 (*per zeugma*). MOD. dig. 32, 83, 1 COD. Greg. Visig. 9, 1, 2. AMM. 31, 4, 6 illud ... neque obscurum est neque -um ... ministros ... conquievisse. CLAVD. DON. Aen. 1 praef. p. 2, 29. NOVELL. Theod. 5, 3 pr. prospici debere non habetur -um (GREG. TVR. vit. patr. 20, 4 p. 744, 5 nulli). COD. Iust. 6, 23, 16 pr. (*a. 380*) non dubium nec -um est. 6, 40, 3 pr. *pro interrog. indir.*: AVG. civ. 9, 11 p. 382, 17 D. 'manes ... deos' dici *homines*, si -um est bonorum eos seu malorum esse meritorum.

c *inf.*: TAC. ann. 4, 5, 4 *vires sociorum* persequi -um fuit.

d *quia*: CONC.[S] I 5 p. 258, 10 cui ... -um est, quia copulatio et conventus in nullo differunt? (*p. 147, 20* non ... perspicuum quod. *I 1, 6 p. 116, 15* οὐκ εὔδηλον ὡς).

B ***obiective de qualitate dubia*: 1** ***corporaliter*** *de specie sensibus percipienda* (*hic illic in imag.; cf. p. 881, 18*): **a** *generatim de qualibet specie inaequali, conturbata sim.*: CIC. Cluent. 54 *Oppianici* suspensus -usque vultus, crebra coloris mutatio (SALL. Iug. 106, 2 -o v. pavens. SEN. amic. p. 30. SVLP. SEV. dial. 3, 15, 4 trementibus labiis -oque v. decolor *furiosus*). div. 2, 128 visa varia et -a. CAES. Gall. 4, 32, 5 reliquos -is ordinibus perturbaverant (TAC. ann. 1, 65, 4 signorum). SALL. Iug. 50, 4 ludificati -o proelio (LIV. 5, 28, 10). 51, 1 facies totius negoti (*sc. proelii*) varia, -a, foeda atque miserabilis (AETNA 470 *vaporum*. SEN. nat. 3, 18, 1 [*em. Gercke*] *mulli exspirantis*. PELAGON. 47 *animalium* [*Hippiatr. gr. I p. 357, 15* ὄψις ἀλλοιουμένη]). OV. am. 1, 11, 1 colligere -os et in ordine ponere crines. LIV. 4, 31, 3 aciem. SEN. epist. 121, 23 -um est et inaequabile, quidquid ars tradit. PRVD. perist. 11, 132 ordine nullo membra per -os sparsa iacere situs. *de specie biformi* (*cf. p. 881, 40*): CIRIS 494 semiferi -is ... partibus artus. IVV. 15, 137 ora (*i.* '*-i sexus*'). *t. t. artificum* (*v. Blümner, Technol. III 146 sq.*): VITR. 2, 8, 1 structurarum genera sunt haec: reticulatum ... et antiquum, quod -um dicitur. *ibid.* -a ... caementa alia super alia sedentia inter seque implicata.

b *de motu, qui certa directione vel ratione caret, fere i. q. vagus, vacillans, titubans* (*de iis, quae moventur vel de ipso motu; meton. de iis, quae -o motu efficiuntur vel afficiuntur: p. 880, 63; haud raro praedicative usurpatur [v. p. 885, 27 sqq.]; hic illic transire vid. in vim activam*): α *vario usu*: TVRPIL. com. 48 *nautae* -o itinere porti indigentes (LIV. 27, 43, 2. 31, 33, 8 vagatae. VAL. MAX. 1, 7, 5. PANEG. 2, 38, 1 -um iter ancipiti ambage texebat. CLAVD. 22, 437 Martis *stellae*. *aliter p. 877, 16. 882, 61*). CIC. Att. 8, 3, 5 -o cursu ... navigandum est (CIRIS 171. LIV. 37, 41, 10 *equorum consternatorum*. SEN. suas. 3, 1 *siderum*. SEN. Herc. f. 144 *haedi lucentis*. LVCAN. 10, 460). LVCR. 5, 504 *aether* sinit haec violentis omnia verti turbinibus, sinit -is turbare procellis (*opp.* certo ... impete). 5, 782 ventis (CIRIS 478 -is iactatur ad omnia ventis. LIV. 26, 39, 19. *cf. p. 882, 46*). SALL. hist. frg. 1, 98 *scaphae* nimio simul et -o onere, cum pavor corpora agitaverat, deprimebantur (*sic de navibus*: 3, 34 onere turrium -is navibus ['*tardis*' *intell. falso* SERV. auct. Aen. 1, 576]. OV. met. 8, 472 carina. STAT. Theb. 5, 370 alno. *cf.* IVV. 12, 32 arboris [*i. mali*]). VERG. ecl. 5, 5 -as zephyris motantibus umbras (GLOSS.[L] IV dub. Plac. I 12: motu arborum inconstantes. *cf.* LVCAN. 4, 725 *aspidas* -a provocat umbra *caudae ichneumon*). Aen. 12, 743 nunc huc, inde huc -os implicat orbes *Turnus*. HOR. epod. 11, 20 ferebar -o pede (*i. vago* [*falso* SCHOL.: ebrius]. TIB. 2, 1, 90 *somniorum*. SEN. Phaedr. 374. epist. 95, 16 -i labantium pedes et ... titubatio. PELAGON. 12 de -is pedibus claudicare [*cf. Hippiatr. gr. II p. 34, 17*]. 50 ambulabit pedibus -is [*cf. Hippiatr. gr. I p. 358, 13* τοῖς ποσὶ σφάλλεται]). epist. 2, 1, 188 -os (*i. curiositate vagos*) oculos (SEN. epist. 83, 21 *ebrii*. TERT. virg. vel. 14 p. 906 Oe. [*curiosorum; aliter Oehler*]. PELAGON. 291 -is et semper micantibus [*Hippiatr. gr. I p. 393, 16* ἄστατον. *Veg. mulom. 2, 136* vagos]. *cf.* SEN. Ag. 714 -a nutant lumina. PLIN. nat. 11, 148 vagari -am aciem. *aliter p. 884, 20*). PROP. 4, 3, 5 tractu *litterae*. OV. met. 8, 166 -as (et dubias *var. l.*) exercet aquas *Maeandrus* (*cf.* SEN. Herc. f. 683). Pont. 1, 5, 46 manus (*cf. infra l. 56*). EPICED. Drusi 52 -ā est ... nixa rotā *Fortuna* (*cf.* SIL. 8, 283 curru). LIV. 5, 40, 3 concursatio (*cf.* TAC. hist. 4, 29, 2 concursus -i [*sic em. C. Heraeus*]). MANIL. 3, 82 motu (SEN. suas. 1, 9 nihil esse stabile, omnia fluitare et -is motibus modo attolli, modo deprimi. LVCAN. 1, 643 *siderum* [*642* nulla cum lege]). SEN. nat. 6, 9, 3 *in incendio* fastigia ... deferuntur atque -a sunt (*cf. 2* dubitaverunt). 7, 9, 2 (*de turbine*) vagus et -us spiritus. LVCAN. 4, 753 -o ... pedum pugnat non stare tumultu *equus*. 8, 4 -a fugae vestigia turbat (TAC. Agr. 38, 2. *cf.* QVINT. inst. 8, 3, 68 fuga). 10, 206 fulmina (flamina *recc.; i.* '*vaga*', *cf. Thulin, ALL 14, 1906, 388; vix recte Housman ad l.*). SIL. 5, 493 nutantes -o pondere ramos (*viris insidentibus*). STAT. Theb. 9, 531 -i (SCHOL.: titubantes) ... labant ... gressus (PRVD. c. Symm. 2, 363 [*in imag.*]. *cf.* PS. QVINT. decl. 2, 16 p. 34, 10 *vestigia caeci* [COD. Iust. 7, 6, 1 pr. *in imag.*]. PELAGON. 291 [*cf.* VEG. mulom. 2, 136] gradum [*Hippiatr. gr. I p. 393, 17* σαθρόν. PRVD. apoth. praef. 2, 37]). silv. 5, 3, 237 limite. TAC. ann. 2, 23, 2 fluctus. APVL. met. 10, 10 Socr. 15 p. 153. PRVD. perist. 5, 442 ludibria *ventorum*. CARM. de Sod. 68 *arbor*. PHYSIOGN. 42 p. 60, 2 -as palpebras permovent *i.* '*nictantur*' (*ibid.* p. 60, 10 agunt). 98 p. 123, 9 artus -i status sunt (*Adamant. 2, 52 p. 416, 1* κινεῖται). *de ipsis animantibus*: LVCR. 4, 1104 manibus ... errantes -i corpore toto (*amantes in complexu*). VERG. georg. 4, 103 -a volant *examina* (*cf.* SCHOL. Hor. carm. 3, 27, 16 -a *cornix*). SEN. Med. 382 -a ... gressus tulit ... maenas (*385* motu effero). LVCAN. 5, 552 (*inter signa tempestatis*) -us ... delphin (*cf.* COMMENT. *ad l. et Isid. orig. 12, 6, 11*). CHIRON 359 (*cf.* VEG. mulom. 2, 108, 1) -us (-um *ed. pr. Veg.*; insertus *cod. Chir., cf. Oder p. 380*) ambulabit (712 [ins- *cod.*]). 363 (?; ins- *cod.*). VVLG. I reg. 23, 13 huc atque illuc vagabantur -i. *? subiecto permutato*: HOR. epod. 9, 32 fertur -o mari *Antonius* (PORPH.: ἀναφορά ad ipsum, id est: ipse fertur -us consilii. *cf.* SCHOL. *et v. Heinze ad l.; aliter p. 882, 65*).

β *de ictu, pulsu, gestu (sim.) languido, incurioso*: VERG. Aen. 2, 224 -am excussit cervice securim *taurus* (SERV.: dubie inlisam *eqs. cf. id. ad 11, 767. 12, 267*). OV. met. 5, 382 *sagitta*. LVCAN. 3, 692 -as ... manus ictu languente per undas exercent *nantes* (QVINT. inst. 4, 5, 14 *de iacientibus*). 8, 373 per ... tenebras -o debilis arcu *Parthus*. SIL. 5, 297 ictu (TAC. ann. 4, 51, 2. *cf. p. 881, 33*). MART. 2, 66, 2 anulus -a non bene fixus acu. QVINT. inst. 1, 10, 35 digitorum ... -o aut indecoro gestu. MARCIAN. dig. 48, 4, 5, 1 (*ex rescr. Severi et Anton.*) qui lapide iactato -o (*praedicative i.* '*inconsulto*') fortuito statuam *Caesaris* attigerit. SCHOL. Stat. Theb. 5, 378 'fluitantia' *tela*: -a. PRVD. apoth. 484 ferrum. *meton. i. q. effectus (l. 65 sqq.) vel affectus (l. 68. 69) dubio ictu* (SEN. *et* SIL. *pendent ex* VERG. *l. 54*): SEN. Ag. 777 cervice taurus vulnus -um gerens (STAT. Theb. 11, 310 ictus ... -o ... vulnere serpens [SCHOL.: non forti impetu percussus]. PS. QVINT. decl. 2, 17 p. 34, 26 *de ictu caeci*). SIL. 5, 65 bipennem -a (-am *van Veen*) cervice ferens *taurus*. STAT. silv. 5, 5, 32 -am (*praedicative*; -um *Markland*) digitis errantibus ... scindo chelyn.

c *de lumine, splendore, colore sim. ambiguo* (*scintillanti: l. 78*): SALL. hist. frg. 4, 40 lumine etiamtum -o (SEN. dial. 5, 10, 3 -um l. ... est *aegroto*. *aliter p. 881, 39*). VERG. Aen. 3, 203 -os caeca caligine soles *i.* '*dies*' (SERV. auct.: obscuros. *cf.* GLOSS. IV 446, 12). 6, 270 per -am (inceptam *Serv. var. l.*) lunam sub luce maligna (*cf.* SERV., CLAVD. DON. *ad l.*). LIV. 41, 2, 4 perlucens iam aliquid, -a tamen ... lux (*matutina*). VITR. 7, 3, 9 speculum argenteum ... -as et sine viribus habet remissiones splendoris. SEN. nat. 2, 56, 1 (*ex Heraclito*) primam flammam (*fulgurum ut ignium*) -am, modo intereuntem, modo resurgentem. COLVM. 7, 3, 7 coloris (SCRIB. LARG. 214 PLIN. nat. 37, 72 PAVL. FEST. p. 22). VAL. FL. 1, 307 aether (*aliter Morel, RhM. 87, 1938, 60 sq.*). STAT. Theb. 8, 266 -ae ... faces et iam male pervigil ignis (*in castris*). *inde de sole tepido*: OV. met. 2, 808 glacies -o saucia sole (*811* leni ... tepore).

d *de corpore laniato i. q. lacer* (*nos* '*unkenntlich*'): SEN.

[*Ehlers*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ag. 748 -os geris, Deiphobe, vultus. Med. 964 umbra dispersis venit -a membris *Absyrti.*

e *de sonitu i. q. dissonus, non distinctus* (*cf. p. 876, 35. 887, 47. 50*): Ov. epist. 8, 92 blanditias ... -o dictas ore *infantis.* 19, 53 auribus -as voces captamus (QVINT. inst. 1, 1, 21. APVL. met. 5, 4 sonus vocis -ae [*cf. 5, 3* voces informes]. VVLG. I Cor. 14, 8 *tubae* [*gr.* ἄδηλον]). fast. 3, 273 defluit -o ... murmure rivus (SEN. Thy. 729. LVCAN. 9, 1008 -o turbatas murmure voces. QVINT. inst. 2, 11, 4 TAC. ann. 1, 25, 2). LIV. 10, 36, 3 clamore -o atque impari (21, 31, 12 *al.* TAC. hist. 2, 41, 3). VITR. 5, 8, 1 significationes (5, 8, 2 verborum). SEN. apocol. 7, 2 profatu vocis -o (*cf. 6, 2* murmure). dial. 5, 4, 2 verba *iracundi.* PLIN. nat. 10, 155 singultus *gallinae.* 23, 85 sonos -os et tinnitus *in auribus* (RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 132, 4 *deus* -um sonum in articulatam vocem suavemque transduxit [*I 1, 7 p. 164, 4* ἀπηχῇ]). APVL. met. 1, 13 vocem, immo stridorem -um *iugulati.* 1, 26 defectum iam -a verborum salebra balbuttire. 8, 14 balbuttiens -o sermone *moritura.* *praedicative*: LIV. 44, 33, 6 -o imperio accepto.

2 ***incorporaliter*** *de ratione* (*hic illic vi corporali vel imagine dilucente, e. g. l. 65. p. 882, 16. 54—58. 70—75. 883, 16. 17. 23—27. 33. 40. 53*): **a** *in neutram partem*: **α** *spectat ad naturam i. q. lege, ordine sim. solutus, liber*: CIC. fin. 5, 24 hanc initio institutionem (*sc. appetitum se conservandi*) confusam habet et -am *animal* (*cf.* 5, 41 -a et obscura *commendatio nostri*). LVCR. 1, 164 -o partu (*sc. sine certis seminibus*). VERG. georg. 3, 500 sudor *equorum aegrotorum* (*cf.* SERV. *ad l.*). HOR. sat. 1, 3, 109 Venerem -am rapientes more ferarum (*cf.* SCHOL. *ad l.*). PROP. 4, 4, 67 somno (*i.* '*inquieto*' [*aliter Rothstein*]. CELS. 3, 2, 3 PS. QVINT. decl. 10, 1 p. 190, 6 SVLP. SEV. epist. 2, 2. *cf. p. 887, 45*). LIV. 43, 14, 7 -is commeatibus (*cf. 43, 11, 10* vulgo datis). VAL. MAX. 7, 4, 5 sparsum et -um militiae genus. CELS. 2, 1, 8 febres -ae (*i.* '*-i intervalli*', *i. q. gr.* πλάνητες). SEN. Phaedr. 366 dolor. nat. 2, 13, 4 in aethere nulli -o corpori locus est (*opp.* certa et ordinata). epist. 104, 1 motis venis [s]et -is (*cf.* LVCAN. 7, 129 ictibus *sanguinis.* STAT. Theb. 10, 167 sanguine). PLIN. nat. 2, 2 *mundus* omnium rerum certus et similis -o (*vix neutr.*). TAC. Agr. 29, 2 terrorem. PAVL. NOL. carm. 19, 527 tumultus. *et al.* *de iis, quae mutantur*: SALL. Catil. 6, 1 *Troiani* profugi sedibus -is vagabantur (SEN. Tro. 1104 TERT. adv. Marc. 1, 1 p. 291, 3. *cf.* SALL. [?] rep. 2, 5, 4 domos. SEN. Med. 21 laris). APVL. met. 11, 2 solis ambagibus dispensans -a lumina *luna* (*aliter p. 880, 71*). *de genere ambiguo* (*cf. p. 879, 70*): ? TAC. ann. 6, 5, 1 quasi -a⟨e⟩ virilitatis *Caligulam* ('*quippe qui modo viri modo feminae partes ageret*' *Baiter-Or., cf. Suet. Cal. 36, 1; aliter Sen. dial. 1, 3, 13*; incestae *Rhenan., Nipp.*). APVL. met. 8, 12 -um simulacrum (*caecus neque incolumis neque mortuus*). *acced.* inter (*cf. p. 884, 73*): POMP. gramm. V 163, 25 -i generis inter masculinum et femininum.

β *spectat ad eventum fere malarum rerum nondum certum* (*aliter l. 58 sqq.*): CIC. Phil. 9, 2 ceteri ... ad -um vitae periculum (*aliter infra l. 74*) sine ullo mortis metu profecti sunt: Ser. Sulpicius ... nulla revertendi *spe.* LVCAN. 4, 215 dum ... -a ... fata. APVL. met. 8, 16 metu -ae insecutionis (*i.* '*quae fortasse eveniet*', *nos* '*eventuell*'). MIN. FEL. 8, 5 spernunt tormenta praesentia, dum -a metuunt et futura (*sc. in aeternitate*). AVG. civ. 1, 25 p. 40, 25 D. nonne ... satius est -um de futuro adulterium quam certum de praesenti homicidium? *de exspectatione*: VERG. Aen. 8, 580 dum curae ambiguae, dum spes -a futuri (*cf. p. 883, 43*). SEN. contr. 2, 3, 10 quid me -a mortis exspectatione suspendis? (IVST. 19, 2, 11 orbitatis. *cf. p. 883, 46*).

b *in malam partem fere i. q.* ***caducus, lubricus, infirmus, infidus*** (*opp. c. vi augendi* adversus *l. 73*, inanis *p. 883, 44*, ignotus *p. 882, 40*, periculosus *p. 882, 69*): **α** *de rebus*: Ⓘ *vario usu fere de dubio eventu vel possessione* (*aliter l. 46*): ENN. scaen. 210 (*cf. Eur. Hec. 1226*) amicus certus in re -a cernitur (CIC. Att. 12, 47, 1 re -a. 16, 11, 6 -is r. epist. 4, 9, 2 -is in r. [*opp.* in victoria]. TAC. ann. 12, 42, 3. *et al. cf. p. 882, 12. 45*). PLAVT. Capt. 245 fortunam (SEN. contr. 1, 1, 10 -ae fortunae fluctus. SEN. benef. 3, 11, 1 nat. 5, 18, 6. *cf. p. 883, 8*). Poen. 1164 (*interpol.?*) magne Iuppiter, restitue certas mi ex -is nunc opes. TER. Andr. 830 nuptias (*cf. 571* generum firmum). VARRO rust. 1, 4, 3 non modo fructus est -us, sed etiam colentium vita (PAVL. NOL. carm. 31, 257). CIC. Quinct. 83 eventu (*v. vol. V 2, 1021, 22 sqq.*). Q. Rosc. 33 possessiones (parad. 52 -as atque in casu positas. SEN. dial. 2, 5, 7 lubrica et -a. epist. 66, 23. *et al.*). Verr. II 3, 227 casum (*v. vol. III 580, 68 sqq.* *nota*: APVL. met. 3, 14 -us vel etiam adversus). II 5, 131 in communi -oque periculo belli (VERG. Aen. 9, 96. SEN. benef. 1, 11, 3 varia et -a. *et al. aliter l. 47*). leg. agr. 3, 14 habet -os ac nullo iure possessos *agros*; confirmabuntur optimo iure. Catil. 3, 2. Mil. 56 exitus pugnarum (Marcell. 16 *al.* CAES. Gall. 7, 62, 6 LIV. 5, 16, 8. *et al.*). Phil. 4, 13 alia omnia falsa, -a sunt, caduca, mobilia, virtus est una altissimis defixa radicibus. Brut. 282 sortem *imperii* (SEN. suas. 2, 12. 4, 3. SEN. Ag. 38 [incestae *A*]. dial. 6, 10, 1 -a et mobili. *al.*). part. 96 statu fortunae (rep. 1, 42 LIV. 5, 49, 9 *al.*). rep. 1, 27 dominatus. fin. 2, 43 luctatio. div. 2, 121 quid est tam -um quam talorum iactus? Lael. 20 caduca et -a, posita ... in fortunae temeritate. Att. 7, 23, 2 -ae et periculosae fugae. 8, 15, 2 victoria (CAES. civ. 2, 32, 6 [certa *codd.*]. LIV. 27, 2, 8 *al.* TAC. hist. 2, 1, 3 adhuc. *et al.*). 12, 18, 3 (*de pollicitatione*). epist. 9, 16, 3 omnia sunt -a, cum a iure discessum est (LIV. 8, 21, 1 *al.* SEN. epist. 13, 13. *et al. cf.* TAC. ann. 1, 72, 1 cuncta mortalium). *al.* Q. CIC. pet. 48 id ... -um est. SALL. Iug. 106, 3 vitae (TAC. ann. 14, 59, 1 -a et trepida. CIL VI 13114. *adde p. 881, 69. cf.* PLIN. nat. 7, 167). or. Cottae 7 vectigalia HOR. carm. 3, 29, 51 honores. OV. trist. 3, 11, 68 vices. LIV. 1, 33, 4 Marte (SEN. Phoen. 626 SIL. 3, 89. 6, 333 TAC. hist. 4, 35, 2). 8, 20, 12 pax (9, 12, 2 *al.* SEN. Tro. 529 GRAN. LIC. p. 35, 7). 23, 22, 8 fidem (SEN. nat. 4 praef. 7 ruris ... fori). 25, 12, 8 -iora futura praeteritis sunt (*cf.* SEN. benef. 3, 4, 2 *bona.* dial. 6, 23, 1). *al.* SEN. contr. 1, 1, 3 omnis instabilis et -a felicitas est. VAL. MAX. 6, 1 ext. 3. SEN. Phoen. 632 praemium. Thy. 424 rebus -issimis, fratri atque regno, credis ...? benef. 4, 34, 5 humana. dial. 12, 9, 5 *bona* lubrica et -a sunt, numquam bene tenentur (epist. 10, 2. 94, 53 longinqua ... et -a et errantia. *et al.*). epist. 63, 15 omnia et mortalia esse et -a lege mortalia. *al.* LVCAN. 2, 12 fors -a vagatur. 5, 226 iure ... -o mundi. 8, 297 PLIN. nat. 4, 91. 31, 48 venas (PALLAD. 9, 8, 2). S. C. Maced. (dig. 14, 6, 1 pr.) qui pecuniam ... -is nominibus crederet (*opp.* bonum). STAT. Theb. 2, 444 imperia (SVET. Vesp. 1, 1 -um diu et quasi vagum). MART. 4, 14, 8 fritillis. QVINT. decl. 352 p. 383, 1 populi aura. TAC. hist. 2, 46, 3 bellum. PLIN. epist. 2, 4, 3 reditus (7, 18, 3). SIC. FLACC. grom. p. 120, 8 Th. amari et -i soli (*i.* '*-i eventus*'). SVET. Aug. 17, 1 societatem ... dubiam et -am. *et al.* *fere i. q.* '*suspectus*': PS. QVINT. decl. 17, 15 p. 314, 23 potione tibi -a. CLAVD. 15, 178 pocula.

Ⓘⓘ *de verbis (fama, signis sim.) ambiguis* (*cf. p. 878, 4 sqq.*): CIC. Cluent. 157 'convenerit': aeque -um et infinitum est (*antea*: quam late pateat). epist. 10, 20, 1 erant omnia ... -a (*opp.* fama constans). CAES. Gall. 4, 5, 3 rumoribus (LIV. 42, 13, 1. TAC. hist. 1, 34, 2 vagus ... et -us. SVET. Vit. 16 levi ... et -o. *et al.*). OV. epist. 1, 64 fama (*v. vol. VI 224, 40*). met. 15, 782 signa. LIV. 27, 43, 3 responsis. QVINT. inst. 8, 2, 16 intellectum. GELL. 2, 26, 2 appellationes ... -ae et exiguae. TERT. adv. Marc. 1, 9 p. 302, 4 argumentorum. 5, 16 p. 632, 4 euangelii instrumento (*i.* '*testimonio*'). IVST. 12, 13, 5 magorum praedicta ... falsa et -a. HIL. trin. 8, 52 p. 275[A] verborum nuditate. AVG. anim. 2, 14, 19 p. 354, 11 testimonia ... -a et ambigua. RVSTIC. c. aceph. p. 1194[D] pro maxime proprio nomine -ius nomen. *spec.* ***de iure, lege***: SEN. contr. 9, 6, 11 regula *eloquentiae.* QVINT. decl. 264 p. 80, 14 leges (*cf. l. 16 et 50*). 331 p. 301, 7 ius ita multiplex atque diffusum ..., ut pro -o haberetur ignotum (POMPON. dig. 1, 2, 2, 3 *opp.* per latam legem. TRYPH. dig. 7, 1, 62, 1. COD. Herm. 7, 1 [Consult. 6, 10] non est iuris -i [COD. Iust. *saepe*]. *cf. supra l. 17*). NOVELL. Marc. 4 pr. scita.

Ⓘⓘⓘ *de tempestate* (*mera vi corporali e. g. p. 880, 2. 3. 29. 39; comparationes v. p. 883, 23 sqq.*): CIC. Verr. II 3, 227 res -issimae, venti (*cf. p. 880, 3*) tempestatesque. PROP. 2, 9, 33 -o (-ae *dett.*) mutantur flamine Syrtes. LIV. 37, 12, 11 tempestatem (COLVM. 11, 2, 4. PLIN. nat. 1, 2, 42 [*opp.* statis; *syn. 2, 105* fortuitas aut adhuc rationis incompertae]. AVR. Fronto p. 15, 9 N. -ae et dubiae. MIN. FEL. 5, 10 varias et -as [*ibid.* nullo ordine vel examine]). GERM. frg. 4, 62 lege. SEN. dial. 1, 1, 3 illa ... quae videntur confusa et -a, pluvias dico nubesque *eqs.* COLVM. 11, 2, 4 status (11, 2, 97 caeli). 11, 2, 88 dies -us, saepius tamen placidus (11, 2, 93. 97). LVCAN. 4, 49 variis -us (-is *U*[1], inceptis *Comment.*) motibus aer. ***in imag.***: OV. am. 2, 9, 33 (*in compar.*) me saepe refert -a Cupidinis aura. NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 2 p. 549, 20 huc atque illuc variis et -is negotiorum tempestatibus dissipetur. HIL. ad Const. 2, 5, 1 p. 200, 13 -o ... doctrinarum vento vagamur. AMM. 23, 5, 8 f⟨l⟩atu fortunae.

Ⓘⓥ *de via, loco sim.* (*hic illic fere i. q.* '*non tutus*', '*periculosus*' [*sed nota l. 69*]; *cf. p. 885, 68. 886, 6; aliter l. 22*): CAES. Gall. 5, 37, 7 -is itineribus per silvas (6, 34, 4 -is occultisque [*v. Meusel ad l.*]. ITIN. Alex. 21 itinere -o et inlimitatis locis. *aliter p. 877, 16. 879, 80*). LIV. 8, 24, 11 vado (TAC. hist. 5, 14, 2 ann. 12, 33). 21, 31, 11 via (*infra*: nihil stabile nec tutum. *aliter p. 877, 5*). SEN. dial. 6, 10, 6 alios per -a ... maria iactabit *fortuna* (HIER. epist. 3, 2, 3 RVT. NAM. 1, 42). TAC. hist. 3, 17, 1 alveo. ann. 1, 63, 4 rivis -a. AVSON. Mos. 479 sparsis -a Druentia ripis. CE 1175, 3 silvas. *inde de navigatione*: VEG. mil. 4, 39 -a navigatio est et discrimini propior (*opp.* secura. COD. Iust. 1, 40, 6 [*a. 385*] saepe periculosa ..., semper -a). *magis proprie spectat ad aestum reciprocum* (*cf. p. 883, 27*): LIV. 26, 42, 8 *stagnum* -ae altitudinis, utcumque exaestuat aut deficit mare. SEN. Phaedr. 570 amica ratibus ante promittet vada -a Syrtis (dial. 6, 25, 3. *cf.* LVCAN. 5, 485 non rupta vadosis Syrtibus -o Libye nos dividit aestu. STAT. Theb. 1, 687 -o litore [*cf.* SCHOL.]). LVCAN. 2, 571 oceanum ... vocans -i stagna profundi *Caesar* (*cf.* ADNOT.).

β *de animantibus* (*cf. l. 13*): Ⓘ *spectat ad inertiam (inutilitatem sim.) fere i. q. non idoneus* (*de bestia*: *l. 78*): PLAVT. Stich. 500 certumst mustelae posthac numquam credere: nam -iorem nullam novi bestiam. CIC. S. Rosc. 62 testis. Cluent. 21 iudex ... neque obscurus neque -us. LIV. 4, 45, 3 haud -is auctoribus (33, 10, 10. TAC. hist. 2, 73 vagis adhuc et -is. ann. 6, 12, 2 SVET. Nero 34, 4 *al.* PALLAD. 1, 6, 1 [*cf. Colum. 2, 2, 16*]. SVLP. SEV. dial. 1, 15, 1 *opp.* fideles. *cf. p. 877, 38*). TERT. ieiun. 12 p. 290, 28 martyribus -is (incestis *B*). *de idolis i. q. fallax, falsus*: PRISCILL. tract. 6, 102 p. 76, 18 -orum

[*Ehlers*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deorum. *de dominis mutatis*: SEN. Thy. 34 dubia ... domus fortuna reges inter -os labet. dial. 7, 4, 4 quem voluptates doloresque, -issima dominia (*i. domini*) impotentissimaque, alternis possidebunt.

Ⓗ *spectat ad animum infirmum, mobilem, lubricum sim.* (*transire vid. in vim activam*): Ⓐ *de ipsis animantibus* (*animo, mente sim.: infra l. 12. 16. 20. 26 [cf. infra l. 57]; aetate: l. 10; natura: l. 18*): PACVV. trag. 369 *Fortunam* insanam ... ⟨esse⟩ aiunt, quia atrox, -a instabilisque sit (LVCAN. 7, 488. PLIN. nat. 2, 22 caeca ..., vaga, inconstans, -a, varia *eqs. cf. l. 25. p. 881, 65*). CIC. Verr. II 5, 137 aetati maxime lubricae atque -ae *praetextati* (*cf.* SEN. dial. 2, 12, 1 vagi -ique *tamquam pueri*). Mur. 36 nihil est -ius vulgo (*infra*: obscurius ... fallacius). ad Brut. 1, 14, 2 animi hominum infecti partibus (FEST. p. 165 *mulier* -i et levis a. est. *cf.* LIV. 31, 34, 3 nihil tam -um nec tam inaestimabile est quam a. multitudinis. *v. et infra l. 57*). SEN. dial. 5, 26, 4. 9, 2, 10 mille fluctus mentis -ae (*antea*: nusquam residentis animi volutatio. SIL. 16, 146 vana ... -ae m. levitas et mobile pectus. *cf.* SEN. epist. 71, 27 -a mentis volutatio. *v. et infra l. 78*). GRAN. LIC. p. 4, 4 -ae na⟨turae⟩ levitatisque su⟨mmae⟩ *Antiochus* (*cf. Liv. 41, 20, 2*). FIRMIL. Cypr. epist. 75, 25 p. 826, 17 *anima* lubrica et mobilis et -a. AMM. 31, 10, 21 mobilis et (mobvisseti *cod.*) -us. *de oratore*: GELL. 6, 14, 5 (*de vitiis dicendi*) -i et ambigui pro mediocribus *oratores fallunt*. *in compar. c. rebus naturalibus* (*v. p. 882, 44 sqq. 59 sqq.*): OV. epist. 6, 109 mobilis Aesonide vernaque -ior aura (Pont. 4, 3, 33 quolibet est folio, quavis -ior aura *Fortuna*). PLIN. epist. 1, 20, 17 neque ... minus inperspicua, -a, fallacia sunt iudicum ingenia quam tempestatum terrarumque. CLAVD. 3, 91 *prodigium* Euripi ... -ius undis Rufinus.

Ⓑ *de consilio, voluntate, affectu sim.* (*cf. infra l. 58*): TER. Andr. 390 reddes omnia quae nunc sunt certa consilia -a ut sient (CVRT. 10, 8, 7. COD. Theod. 8, 12, 4 [*coniunct.* dubium]. EVGRAPH. Ter. Phorm. 578 vacillet atque -um sit). LVCR. 3, 174 exsurgendi -a voluntas *vulnerati* (HIL. in Matth. 5, 6 p. 945ᴬ -ae v. ambiguitate. *aliter p. 877, 20. 878, 31*). 3, 1052 *ebrius curis* animi (-o *codd.*) -o (-us *Bentl.*) fluitans errore vagaris (4, 1077 fluctuat -is [-us *FL*) erroribus ardor amantum). OV. ars 3, 718 amor. SEN. dial. 3, 17, 2 *rationem* ab iracundia petere praesidium, rem stabilem ab -a, fidelem ab infida *eqs.* 10, 16, 2 adfectibus. epist. 66, 11 satorum ... animaliumque virtutes ... fragiles ... caducaeque sunt et -ae (*cf.* LVCAN. 3, 484 virtus -a [incensa *V*] ... defesso milite [ADNOT.: dubia, vacillans]). STAT. Theb. 8, 288 formidine. 10, 736 pietas -a vagatur discordantque metus. PLIN. epist. 6, 4, 4 -a et varia sollicitudine. CLAVD. 8, 226 -os animi ... aestus. *et al.* Ⓒ *de spe, opinione sim.*: TER. Hec. 17 spe -a (CIC. inv. 2, 113 *al.* SALL. Catil. 41, 2. LIV. 2, 17, 4 vitae. 40, 11, 9 -ae ..., sed non inanes. *et al. aliter p. 881, 55*). CIC. div. 2, 147 *cum* neque coniecturā ... quicquam sit -ius. CAEL. Cic. epist. 8, 2, 2 existimatio (LIV. 4, 15, 1). LIV. 27, 50, 3 exspectatione eventus (TERT. anim. 58 p. 394, 25. *aliter p. 881, 56*). VITR. 2, 1, 7 vagantibus iudiciis et -is (3 praef. 1. SEN. epist. 92, 28 labat etiamnunc et -um est). 5 praef. 2 cogitationes. SEN. dial. 11, 4, 3 opinionibus (GAIVS inst. 2, 238 CYPR. epist. 45, 2 p. 601, 3 *al.* COD. Greg. 1, 11, 3 [Consult. 9, 15] non est opinionis -ae [COD. Iust. *saepe*]. *et al.*). PLIN. nat. 2, 162 coniectatio. 28, 10 quaestionis (35, 15 SVET. Dom. 8, 4 AVG. pecc. mer. 3, 5, 11 p. 137, 24). SIL. 14, 192 -a labat sententia. TERT. nat. 2, 1 p. 95, 2 argumentationibus. HIER. epist. 6, 1, 1 cognitio. VVLG. sap. 9, 14 providentiae (*gr.* ἐπισφαλεῖς). SVLP. SEV. dial. 1, 14, 4 suspicio. *et al.*

II ***vi activa*** *('qui dubitat'): fere de animantibus (civitate, urbe sim.; de navibus: p. 885, 3) vel animo sim. (infra l. 68. 78. 81. p. 884, 10. 72; cf. supra l. 6), oculis sim. (p. 884, 20. 21), affectibus (p. 884, 60. 74; cf. supra l. 28), utero (infra l. 84). de bestiis: infra l. 79. 80. p. 884, 41. 59. 885, 8. 10. de rebus personatis: p. 884, 43. 885, 8. 10. exempla potius obiectiva, fort. huc transeuntia v. p. 879, 75 sqq. supra l. 4 sqq. frequentant poetae et historici.*

A ***absolute***: **1** ***de voluntate ad faciendum non obstinata i. q. consilii expers, inops, hic illic fere i. q. cunctans, languidus, sollicitus***: ENN. scaen. 143 (*loq. Apollo Pythius*) sibi populi ... consilium expetunt ... (*v. p. 884, 80*), quos ego mea ope ex -is certos compotesque consili dimitto. PLAVT. Merc. 345 animi decem in pectore -i certant nec, quid ... consili capere possim, scio (TER. Haut. 123 maestus atque animo fere perturbato atque -o prae aegritudine [SCHOL. Bemb.: fracto]. LIV. 33, 1, 1 fluctuantem [40, 32, 3]. 34, 27, 10 suspensis et -is. *cf. supra l. 12. p. 884, 10. 73*). TER. Phorm. 459. 675. VOLCAC. carm. frg. 1, 1 multos -os certare hanc rem vidimus *eqs.* (*cf. l. 68*). SISENNA hist. 78 cum variis voluntatibus -a civitas trepidaret (EPICED. Drusi 183 [strep- *codd.*]. LIV. 4, 37, 10. *cf. p. 884, 36*). SALL. Iug. 74, 1 varius -usque agitabat (TERT. adv. Marc. 3, 4 p. 381, 4. CAPITOL. Maximin. 16, 2 fluctuabo). VERG. Aen. 2, 39 scinditur -um ... volgus. 12, 160 -am et ... turbatam vulnere mentis *Iuturnam*. OV. met. 9, 630 mentis (SEN. Med. 123 VAL. FL. 5, 302. STAT. Theb. 10, 416 *leae. cf. supra l. 16*). fast. 5, 3. LIV. 7, 23, 9 -i restitere (*cf. 10* cunctatio). 32, 19, 10. SEN. Herc. f. 792 canis. Med. 939 anceps aestus -am rapit. epist. 95, 46. LVCAN. 8, 166 pectoris. VAL. FL. 3, 602 -i ... metu. 4, 9 (*coniunct.* paventem ... trepidam formidine). TAC. hist. 2, 23, 5 (*opp.* melior *i. 'fortior'*). ann. 2, 4, 2 -i solutique. TERT. nat. 2, 7 p. 107, 7 -i agitis. carn. 4 p. 431 Oe. uterum ... -um libidinibus fastidii et gulae. PANEG. 8, 13, 4 -um consiliique inopem. HIL. in Matth. 5, 6 p. 944ᶜ. AMM. 21, 8, 2 -us (percitus *Bentl.*) ... verebatur. *et al.* **2** ***de scientia fere i. q. ignarus, nescius***: PLAVT. Epid. 439 -us tuom cave ad me rettuleris pedem. TER. Hec. 251 ut veni, itidem -um amisti (*cf.* PLIN. epist. 7, 27, 16 ne me suspensum -umque dimittas [VLP. dig. 11, 1, 11, 7]). CIC. leg. agr. 2, 66 nolo suspensam et -am plebem Romanam obscura spe et caeca exspectatione pendere. LVCR. 4, 1120 OV. epist. 13, 147. met. 4, 132 facit -am pomi color *Thisben* (*cf.* TAC. ann. 4, 50, 4 -os ... effecerat). LIV. 4, 39, 6 nox -os diremit (*cf. infra l. 52*). SEN. Oed. 209 -us animus (Thy. 638. CYPR. epist. 55, 3 p. 625, 5 dubius et -us. COD. Iust. 4, 5, 11, 1 [*antea*: mente titubante, ancipiti a.]. *cf. p. 883, 68*). STAT. Theb. 8, 372 (SCHOL.: dubitantes). TERT. nat. 1, 7 p. 67, 17. adv. Marc. 2, 25 p. 369, 28 (*antea*: ignorans). *ibid.* p. 370, 14. 371, 13 ex ignorantia -us et scire cupidus. praescr. 14, 8 dubius ad dubios, -us ad -os. 18, 2. LACT. inst. 1, 23, 7 ignorantia vagantur -i. HIER. in Ion. prol. p. 1117ᶜ SVLP. SEV. Mart. 11, 3 MART. CAP. 5, 435. COD. Iust. 6, 2, 22, 2 (= INST. Iust. 4, 1, 16) -us constitutus (*antea*: nescius et dubitans). *fere i. q. 'incredulus'*: VAL. FL. 7, 214 oculos -a tenet *Medea*. CLAVD. DON. Aen. 5, 655 p. 499, 11 dubiis et ... -is et *'malignis' oculis* (*cf.* PRVD. psych. 572 visus. *aliter p. 880, 16*). *fere i. q. 'affirmationem cohibens'* (*de academicis, cf. p. 877, 14*): PAVL. NOL. carm. 32, 35 -i ... Platonis. AVG. cons. euang. 1, 23, 33 p. 31, 23 fuerit et Cicero Academicus -ior quam poetae (*infra*: dubie ponit).

B ***acced. structurae***: **1** *interrog. indir.* (*c. indic.: infra l. 50*; si: *infra l. 49; acced.* de: *infra l. 30 et 55; gen.: infra l. 28 et 58*): **a** *ad A 1* (*'-us, quid faciam'*): PLAVT. Rud. 213 hac an illac eam, -a sum (*v. app. crit.*) consili (LIV. 36, 42, 6. *cf.* TER. Hec. 121 animi [STAT. Theb. 3, 444]. SYMM. epist. 1, 31, 1 quid ... magis mirer, sententiae -us addubito). TER. Hec. 450 quid dicam. 614 de uxore -us sum ..., quid sim facturus (*cf.* SALL. Iug. 67, 1 -i ignarique, quid ... facerent). Phorm. 660 Eun. 295 RHET. Her. 3, 6, 12. SALL. Iug. 14, 23 quid agam (OV. met. 15, 666 LIV. 7, 34, 11 CVRT. 10, 6, 19 SVET. Tib. 11, 2 IVST. 23, 3, 6. 24, 2, 6. EVGRAPH. Ter. Andr. 684 -o ... et anxio). 101, 2 VERG. Aen. 5, 95 HOR. sat. 1, 8, 2 LIV. 21, 26, 5. 28, 30, 7 Poenus ... -us trepidavit, utrum ... an (33, 8, 10 SIL. 10, 610. *cf. p. 883, 73*). 32, 14, 4 Thessalia ... -a, quem hostem quemve socium crederet (*cf.* VAL. MAX. 2, 7, 6 urbs). *al.* SEN. Ag. 3 nat. 3, 27, 7 CVRT. 4, 10, 26 LVCAN. 1, 491 *al.* VAL. FL. 7, 73. STAT. Theb. 6, 233 (*interpol.*). 11, 138 TAC. hist. 3, 26, 1 VLP. dig. 5, 4, 1, 5 PANEG. 4, 4, 3. AMM. 19, 5, 6 -os ... et ancipites. 31, 9, 1 CLAVD. 5, 132. *de bestiis*: SEN. Thy. 710 *tigris* quo primum ferat, -a, morsus. SVLP. SEV. dial. 1, 15, 4 *leaena* non -a, quem peteret. *de rebus personatis*: SEN. Ag. 140 -a dubitat unda, cui cedat malo (*sc. vento an aestui*). LVCAN. 3, 589 stetit -us, flueret quo volnere, sanguis. **b** *ad A 2* (*'-us, quid sit'*): PLAVT. Truc. 785 quid sit negoti, falsus (quam s. n. fassis *codd.*) -usque sum. CIC. Att. 1, 9, 1 ubi esses (3, 8, 2). SALL. Iug. 24, 3 ferro an fame acrius urgear, -us sum (-um est *var. l.*). VERG. Aen. 3, 7. 4, 110 fatis -a feror, si Iuppiter unam esse velit ... urbem *eqs.* (*huc fort.* [*c. indic.*]: COD. Iust. 8, 51, 3, 2 -os constitutos, si qui eos susceperunt [-erint *LD*]). LIV. 2, 28, 1 plebs -a, quales habitura consules esset. 9, 23, 4 nox -os, victi victoresne essent, diremit (*cf.* 10, 12, 5 VAL. MAX. 3, 2, 8). *al.* CVRT. 5, 13, 18 VAL. FL. 4, 55 PLIN. paneg. 92, 5 FRONTO p. 87, 12 N. VLP. dig. 29, 1, 11, 1 (*2* ignorans). 29, 2, 32, 2 si de condicione testatoris -us sit *heres*, pater familias an filius familias sit (PELAG. in I Tim. 6, 17). 32, 1 pr. TERT. adv. Marc. 4, 42 p. 563, 2 HIL. in Matth. 30, 1 p. 1065ᴬ CLAVD. 26, 456 AVG. civ. 11, 12 p. 479, 2 D. ENNOD. epist. 4, 12, 1 p. 107, 4 -us animi fui, quid sibi vellet ... cessatio. *de bestiis* (*acced.* velut): LIV. 27, 48, 11 *elephanti* inter duas acies versari, velut -i, quorum essent. *de affectibus*: LIV. 38, 37, 3 -us ... terror, quo ... inferret *barbaros feritas* (*v. Weissenb.-M. ad l.*). CLAVD. carm. min. 30, 161 votis.

2 *acc. c. inf.* (*ad A 2*): TERT. fug. 5 p. 470 Oe. certus es te negaturum ... an -us? HIL. trin. 7, 3 p. 200ᴰ nec Libyae harenas -us scorpiones ubique ... adesse transcurro.

3 quod (*ad A 2*): AVG. civ. 14, 27 p. 56, 10 D. *deus* nullo modo ..., quod vinceretur *homo*, -us, sed nihilo minus praescius, quod *eqs.*

4 *praepos.* (*ad A 1 et 2; praepp. hic illic fort. potius ex verbis pendent*): LIV. 9, 6, 4 -i de fide sociorum (33, 49, 7 PLIN. epist. 6, 20, 10. VLP. dig. 28, 3, 6, 8 [*antea*: dubitantes]. reg. 20, 11 -us est factus. PAVL. dig. 28, 1, 14 AMM. 14, 11, 13 *al.* SERV. auct. Aen. 4, 110 AVG. civ. 11, 12 p. 479, 9 D. *cf. supra l. 30 et 55*). 36, 10, 4 ut -i fluctuarentur animi ... inter metum ... et verecundiam (36, 10, 9 TAC. hist. 2, 10, 1. TERT. fug. 5 p. 470 Oe. -i metus inter utrumque eventum [*cf. supra l. 63*]. SEN. contr. exc. 3, 5 -um inter vitam mortemque destitui. CLAVD. DON. Aen. 1, 215 p. 50, 19 [dubii *Verg.*]. AVG. de mend. 13, 22 p. 442, 2 dubius -usque. *cf. p. 881, 45*). VITAE patr. Iurens. 3, 3 p. 154, 27 ne ... ab effectu ... beatitudinis tenerentur -i (*i. 'ignari'*).

5 *genet.* (*ad A 1 et 2; cf.* ARVS. gramm. VII 487, 29): ENN. scaen. 142 suarum rerum -i (LIV. 9, 43, 4 omnium [PS. QVINT. decl. 12, 17 p. 234, 6 pependimus. *aliter p. 881, 34*]. 24, 24, 9. 24, 31, 5 solliciti -ique rerum suarum). PLAVT. Rud. 213 (*v. supra l. 28*) consili (TER. Phorm. 578 LIV. *supra l. 28* CVRT. 8, 10, 27. APVL. met. 5, 21 titubat. *et al.*). TER. Hec. 121 (*v. supra l. 29*) animi (SALL. hist. frg. 3, 107

[*Ehlers*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

perculsis et a. -is. 4, 68 anxius a. atque -us. LIV. 1, 7, 6 confusus atque -us a. VAL. FL. 1, 79 STAT. *p. 884, 29* TAC. hist. 3, 55, 2 ann. 6, 46, 3 ENNOD. *p. 884, 58*). BELL. Afr. 7, 3 *naves* -ae locorum (21, 3 vagabantur -ae l. atque castrorum suorum [28, 1]). Ov. epist. 21, 33 salutis (trist. 3, 3, 4 HEGES. 3, 18, 3). LIV. 4, 23, 3 veri. 4, 57, 3 sententiae (SYMM. *p. 884, 30*). 10, 33, 3 fortunae suae. 25, 37, 13 omnium (35, 17, 2). SEN. Herc. f. 184 sui (epist. 23, 2 *coniunct.* sollicitus. STAT. Theb. 5, 524 *anguis*). Oed. 312 -us viae *ignis* (656 STAT. Theb. 1, 368). Tro. 898 voti. LVCAN. 5, 566 flatus (fluctus M^1Z^1) ... -a futuri *aequora*. SIL. 4, 112 trepidam ... -amque fugae ... columbam. STAT. Theb. 11, 391 regum -issima tellus. TAC. dial. 13, 6 futuri (HIER. epist. 23, 1, 2. *cf.* PLIN. epist. 9, 13, 11 futurorum [AMM. 21, 13, 4. 22, 1, 1 haerebat]). ann. 2, 75, 1 ultionis. TERT. nat. 2, 12 p. 120, 3 (*cf. p. 886, 73*) generis -os (PANEG. 2, 31, 1 patris). adv. Marc. 2, 25 p. 369, 29 nec -us admissi nec ignorans loci *deus*. TYCON. 3 p. 25, 28 solliciti ... suae salutis, -i exitus sui. AMM. 30, 5, 13 ancipites -ique accidentium. HEGES. 2, 15, 6 regionis (AVG. in psalm. 147, 16). AVG. civ. 11, 12 p. 479, 20 D. sui casus. 11, 13 p. 480, 14 D. aeternae suae beatitudinis (*cf.* gen. ad litt. 11, 17 p. 349, 18). PETR. CHRYS. serm. 68 p. 393^B vitae ac mortis. MVTIAN. Chrysost. hom. 4, 1 p. 261/2 exspectationis (*gr. aliter*). *c. gerund.*: ALC. AVIT. epist. 38 p. 67, 29 optandi.

6 *? abl.* (*ad A 2 fere i. q. 'egens'; dub. in serm. mendoso*: GREG. TVR. Mart. 3, 8 p. 634, 20 spe non -i [-a *var. l.*]. *aliter, sc. abl. causae, e. g. p. 883, 82. 884, 1. 49*): TERT. idol. 18 p. 52, 14 *dominus* domicilio (-i *Ciacconius*) -us (*cf. Vulg. Matth. 8, 20 Luc. 9, 58*).

locutiones praedicativae notabiliores ad I et II: *de subi.*: -um agere: *p. 883, 84.* agitare: *p. 883, 75.* ambulare: *p. 880, 48.* certare: *p. 883, 68. 72.* dubitare: *p. 884, 44* (ad-: *p. 884, 30*). errare: *p. 880, 43.* ferri: *p. 880, 51. 884, 49.* fluctuare (i-): *p. 883, 76. 884, 72.* haerere (*cf. p. 887, 29*): *supra l. 13.* HEGES. 2, 15, 6. labare: *p. 880, 34. 883, 53.* nutare: *p. 880, 19.* pendere: *p. 884, 7. 81.* AVG. civ. 1, 18 p. 31, 2 D. 3, 18 p. 126, 12. titubare: *p. 884, 83.* trepidare: *p. 883, 74. 884, 36.* vagari: *p. 880, 20. 50. 882, 16. 883, 40. 884, 16. cf. supra l. 4.* volare: *p. 880, 44.* *de obi.*: -um accipere: *p. 881, 17.* agere: *p. 880, 41.* exercere: *p. 880, 21.* iactare: *p. 880, 61.* implicare: *p. 880, 11.* permovere: *p. 880, 40.* rapere: *p. 881, 26. 883, 81.* scindere: *p. 880, 69. 883, 77.* turbare: *p. 880, 30.*

subst. **×incertum, -ī** *n.* *superl.*: LIV. 6, 23, 3 (*sing.*). SEN. benef. 7, 26, 5 (*plur.*). SYNON. Cic. p. 427, 22 B. in -o. 428, 26 in -um devocans. [*dub. interpr.*: PS. APVL. herm. p. 266 (*cf. Mart. Cap. 4, 396*).]

I ***vi passiva et obiectiva:*** **A** *definite dictum i. q. aliquid incerti, res (causa, condicio sim.) incerta (sive de notitia i. q. 'non probatum', 'non definitum' sive de qualitate i. q. 'ambiguum' sim.)*: **1** *per se positum (c. gen. partit.: infra l. 64)*: **a** *sing.*: *α usu generali*: PLAVT. Pseud. 965 qui ex -o faciet mihi quod quaero certius. CE 331, 3 (= CIL I² 2175) de -o certa ne fiant ... caveas. LIV. 4, 13, 9 cuius -i vanique. 6, 23, 3 multitudinis ex -issimo sumentis animos. SEN. nat. 2, 48, 1 -i ... comprehensio. QVINT. inst. 5, 12, 2 *ut certum* fiat -i argumentum. IAVOL. dig. 45, 1, 106 -um stipulatur (GAIVS inst. 4, 136 [-e *cod.*] *et* 4, 137 *in formula*. VLP. dig. 45, 1, 75, 2 *al.*). AFRIC. dig. 21, 1, 51 pr. GAIVS inst. 4, 131 *al.* VLP. dig. 42, 2, 6 pr. *al.* PAVL. coll. Mos. 2, 6, 3. MARCIAN. dig. 8, 2, 35 -um condicere. TERT. apol. 7, 11 fama, nomen -i. *ibid.* qui sapiens est, non credit -o (*cf.* nat. 1, 7 p. 67, 18). *et al.* *per genet. in locutionibus ICtorum*: LABEO dig. 16, 3, 33 -i agere (NERAT. dig. 19, 5, 6. IVLIAN. dig. 39, 5, 2, 4 [incepti *F*]. *et al.*). IVLIAN. dig. 12, 7, 3 condictione (*v. vol. IV 140, 34; adde* IVLIAN. dig. 30, 60 *al.* PAVL. dig. *bis*). POMPON. dig. 12, 6, 22, 1 condicam (*v. vol. IV 138, 67*). 19, 5, 16 pr. civilem actionem (PAPIN. dig. 7, 5, 8. *et al.*). GAIVS inst. 4, 68 condemnationem. PAPIN. dig. 7, 5, 8 alterum legatum ... certi, alterum -i. 22, 1, 4 pr. stipulatione (45, 1, 118, 2 VLP. dig. 45, 1, 75, 4. COD. Iust. 8, 37, 6 [*a. 293*]). VLP. dig. 13, 5, 1, 6 contractu. *c. genet. partit.*: CELS. dig. 19, 1, 12 -um eius rei aestimandum est (VLP. dig. 18, 4, 11 -um rei veneat). COD. Iust. 4, 35, 20 pr. *si* litis -um redemisti. *β de tempore non definito*: LIV. 4, 13, 7 in -um. *γ de loco non tuto (cf. p. 882, 59. 886, 5)*: TAC. ann. 14, 29, 2 naves ... fabricatur plano alveo adversus breve et -um (*sc. oceani*). *cf.* AVIAN. fab. 9, 5 per -um (*T, vulgo*, inceptum *cett.*, inseptum *Ellis*) ... feruntur (*1* montibus ignotis). *δ de fortuna sim. infida*: HIL. in Matth. 26, 4 p. 1057^D -i ... metu ... sollicitos. CLAVD. DON. Aen. 1, 310 p. 68, 4 *Aeneas* ad -um pergit. AVG. c. Faust. 16, 5 p. 443, 17 *quia vita* ex -o penderet (trin. 13, 7, 10 ⟨in⟩ -o *homo*).

b *plur.*: PLAVT. Pseud. 685 certa mittimus, dum -a petimus (SEN. suas. 1, 10). TER. Eun. 61 -a haec (*sc. vitia amoris*) ... certa facere. CIC. top. 70 *meliora sunt* stabilia -is. ac. 2, 110. Cato 68 -a pro certis habere, falsa pro veris (SALL. Catil. 17, 6 *al.* PRISCILL. tract. 10, 126 p. 93, 23). Att. 2, 15, 1. CAEL. Cic. epist. 8, 1, 4 neque haec -a ... vulgo iactantur (ARNOB. nat. 5, 43 p. 212, 1 confusa atque -a). VERG. Aen. 8, 49 haud -a cano. LIV. 21, 32, 7. 38, 32, 4 -a respondisset (TAC. ann. 12, 46, 3 *al.*). SEN. benef. 7, 26, 5 -issimis fidere (AVG. civ. 11, 11 p. 478, 15 D. falsis -isve. *cf.* SVLP. SEV. Mart. 11, 2 adhibens -is fidem). epist. 16, 4 adversus -a (98, 3. 101, 9). *al.* PLIN. nat. 17, 9. STAT. Theb. 4, 408 -a paventibus (TAC. ann. 5, 4, 1). QVINT. inst. 1, 6, 4 -a certis probet (1, 10, 37. *cf.* TERT. adv. Marc. 1, 9 p. 302, 1). 5, 10, 8 neque ... certa -is declarantur. TAC. hist. 1, 88, 3 turbatis rebus alacres et per -a tutissimi. *al.* VLP. dig. 1, 16, 4, 4 -a haec et inopinata. TERT. anim. 2 p. 301, 1 de certis -a praeiudicat. *et al.* *de loco non tuto (cf. p. 885, 67)*: TAC. ann. 1, 70, 2 (*de terra inundata*) neque discerni poterant -a ab solidis, brevia a profundis. *cf.* PS. QVINT. decl. 2, 17 p. 35, 7 per ... -a redeundum est *caeco*.

2 *acced. gen.* (*aliter p. 885, 64. 887, 37*): **a** *sing.*: SALL. hist. frg. 2, 87 B 4 fuga tuta fuit -o noctis. PS. QVINT. decl. 15, 5 p. 281, 4 interpretationis (PS. PROSP. vocat. gent. 2, 2 p. 687^B pravae). PAPIN. dig. 37, 11, 11 pr. condicionis. VLP. dig. 36, 1, 17, 14 (*ex Maecian.*) cautionis. APVL. met. 4, 30. MIN. FEL. 9, 7 sortis (NOVELL. Valent. 21, 1, 3 humanae). 16, 2. IVST. 38, 1, 8 belli. CHALC. transl. p. 29^C famae et opinionis (*gr.* πίστιν. SALV. epist. 9, 2. 9, 18 ambiguae). HIL. in Matth. 6, 2 p. 951^C ambiguae voluntatis. SYMM. epist. 2, 36, 4 morbi. 9, 86, 2 fortunae. CLAVD. DON. Aen. 5, 65 p. 434, 10 aeris. 5, 655 p. 499, 20 sententiae (HEGES. 1, 16, 2 haesit animi dubio sententiaeque [-aque *A*] -o [*Ioseph. b. I. 1, 142* διαπορούντος]). 5, 845 p. 525, 14 navigationis (NOVELL. Valent. 36, 1). VEG. mil. 3, 11. HEGES. 1, 11, 2 -o fugae (*Ioseph. b. I. 1, 102* ἐν τῇ φυγῇ). HIER. epist. 3, 3, 1 peregrinationis. in Is. 30, 15/16 p. 345^A saeculi. VVLG. I Tim. 6, 17 divitiarum (*gr.* ἀδηλότητι). RVFIN. hist. mon. 1 p. 392^C sermonis. Orig. in Ios. 19, 4 p. 413, 8 B. -o sui (*cf. p. 887, 41*) et lubrico. PAVL. NOL. epist. 5, 6 p. 28, 22 in huius vitae -o (LEO M. serm. 49, 1 p. 301^C AVELL. p. 504, 23 PROSP. epist. 2, 6 p. 80^C. *cf. p. 887, 42*). 46, 1 p. 387, 14. AVG. doctr. christ. 3, 28, 39 *sensus*. COD. Theod. 1, 4, 3 antiquitatis. 15, 10, 1 pr. contentionis. PS. PROSP. vocat. gent. 2, 28 p. 714^A agonis (*i. vitae*). COD. Iust. 2, 3, 1 (*a. 200*) condicionis. **b** *plur.*: SALL. hist. frg. 1, 24 per miserias et -a humani generis. LIV. 30, 2, 6 belli (39, 54, 7 TAC. ann. 4, 23, 2. AVR. VICT. Caes. 16, 10 [*loco dubio*]. HEGES. 1, 1, 1 bellorum [AVG. pat. 3, 3 p. 665, 9 aspera et -a]). 30, 15, 4 fortunae (PLIN. epist. 3, 19, 4). 30, 30, 11 casuum (SIDON. epist. 4, 6, 1). TAC. hist. 1, 26, 1 noctis. 2, 77, 2 proeliorum. ann. 3, 54, 4 maris et tempestatum (PANEG. 3, 28, 5 t. CLAVD. 8, 436 m.). 11, 20, 2 oceani. CALP. decl. 22 p. 20, 21 iudiciorum. PS. QVINT. decl. 2, 16 p. 33, 26 reditus. 5, 10 p. 97, 22 peregrinationis. ARNOB. nat. 5, 3 p. 176, 15 ambiguitatis. PRISCILL. tract. 10, 126 p. 93, 19 certaminum. CLAVD. DON. Aen. 5, 640 p. 497, 25 disputationis. AMBR. in psalm. 118 serm. 9, 2, 2 navigii. HEGES. 3, 24 p. 231, 23 rerum (*i. vitae*). HIER. epist. 22, 15, 1 -a coniugii (-ia *B*). VVLG. psalm. 50, 8 -a et occulta sapientiae tuae (*gr.* τὰ ἄδηλα, *Hier. psalt. sec. Hebr.* absconditum). PAVL. NOL. carm. 13, 13 vitae (epist. 16, 5 p. 118, 22). PHYSIOGN. 45 p. 64, 2 animi -a (vel secreta *E marg., 'fortasse recte' Foerster*). SACR. Gelas. p. 632 (= Greg. 202, 35 Leon. p. 405) humanae fragilitatis. VAL. CEM. hom. 20, 7 p. 754^B pelagi. SALV. eccl. 4, 6 de -is periculorum. CASSIOD. var. 11, 35, 1 laboris.

B *generaliter dictum i. q. ambiguitas, obscuritas*: **1** *vario usu*: **a** *sing.*: CIC. Caecin. 38 ad -um revocari bona *eqs.* (76 in dubium -umque). LIV. 9, 24, 8 *nox* omnia ex -o maiora territis ostentat (*cf.* TAC. ann. 4, 62, 3). SEN. dial. 9, 10, 6 *cupiditates* finitae non in immensum -umque producent *animum*. epist. 13, 9 quicquid ex -o venit (*opp.* vera). TAC. ann. 1, 11, 2 in -um et ambiguum ... implicabantur *verba*. PAPIN. dig. 49, 17, 14, 2 propter -um (VLP. dig. 35, 3, 1, 4. 37, 6, 1, 11. *cf.* TERT. adv. Marc. 1, 9 p. 302, 5 per). VLP. dig. 37, 9, 1, 5 sub -o. MIN. FEL. 14, 5 -i querellam. TERT. apol. 47, 4 in (*F, om. P*) -um miscuerunt etiam quod invenerant certum (*cf.* nat. 2, 2 p. 96, 2 ⟨in⟩ -um abiit). AVG. civ. 1, 26 p. 42, 6 D. videat, utrum divina iussio nullo nutet -o. **b** *plur.* (*opp.* visu: *l. 60*): STAT. Theb. 3, 575 populumque ducesque extrahit (*i. frustratur*) -is *Amphiaraus*. TAC. ann. 2, 39, 4 veritas visu et mora, falsa festinatione et -is valescunt.

2 *locutiones sollemnes (per sing.)*: **a** in -o (-um *l. 78*) esse *sim. i. 'dubitari' (c. subst. sim. vel interrog. indir.)*: esse (*aliter p. 887, 20*): BELL. Alex. 16, 1 omnia ... victoribus erant futura in -o. SALL. Iug. 38, 5 fugere an manere tutius foret, in -o erat (*c. interrog. indir. ut*: LIV. 5, 28, 5 VELL. 2, 97, 2. SEN. nat. 5, 18, 4 [= *Liv. frg. 58*]. TAC. hist. 1, 47, 1 *al.* IVLIAN. dig. 24, 2, 6 *opp.* certum est. VLP. dig. 45, 1, 75, 8. *cf.* TAC. ann. 6, 22, 1 mihi ... in -o iudicium est, fatone *eqs.* PAPIN. dig. 38, 2, 43 res). 51, 2 eventus in -o erat (COD. Iust. 3, 33, 12, 1). OV. fast. 6, 435 auctor (met. 12, 419). PLIN. nat. 2, 173. 34, 87 TAC. hist. 1, 37, 1. ann. 3, 9, 2 consilia. *al.* GAIVS inst. 2, 44 rerum dominia (INST. Iust. 2, 6 pr.). TERT. apol. 10, 10 (*cf. p. 885, 14*) genus ⌊in -o⌋ (*F*, -um *P*; *v. Löfstedt, Tert. apol. textkrit. unters. 84 sq.*) est. adv. Marc. 1, 9 p. 301, 25 *et* 26 (in -o *Rhenan.*; -o *corr.* -um *M*). *c. aliis verbis*: PLAVT. Capt. 536 mihi res omnis in -o sita est. SALL. Catil. 41, 1 in -o habuere, quidnam consili caperent (Iug. 46, 8. TAC. ann. 15, 17, 2 conatus. *cf.* PHOEBAD. c. Arrian. 9, 3 D. habeant in -um [*opp.* pro certo adserunt]). LIV. 4, 23, 3 positum (MARCELL. dig. 35, 2, 55). 8, 6, 3 relictum (TAC. hist. 2, 33, 3 [in *om. cod.*]). SEN. dial. 10, 9, 1 iacent. CENS. 17, 10 invenietur.

b -um est (*'fit'*: *l. 83*) de, in *i. 'non constat'*: de (*cf. p. 878, 64*): CIC. div. in Caec. 60 cum -um sit de iniuria. PLIN. nat. 7, 153 de spatio (*eqs.*) ... *loca* (*eqs.*) -um fecere (*'an* -um iudicium?' *Mayh.*). 10, 212 (est *om. pars codd.*). SVET. Nero 1, 1 adhuc. VLP. dig. 16, 3, 1,

[*Ehlers*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

40. 40, 12, 7, 5 TREB. trig. tyr. 27, 1. in: VLP. dig. 18, 1, 7, 1 in rei veritate -um est (*antea*: ignoratur).

c *formulae adverbiales signif. ea, quae temere fiunt*: α in -um (*cf. p. 885, 66. 886, 49. 51. 52. 56. 78*): SALL. hist. frg. 2, 87 A 6 tela in -um (inceptum *trad.*) iacientes (*cf.* VVLG. III reg. 22, 34. II par. 18, 33). LIV. 43, 12, 2 decerni. SEN. benef. 4, 39, 3 spondere. ITALA Phil. 2, 30 (Mar. Victorin. in l.) exponens in -um animam suam (*gr.* παραβολευσάμενος τῇ ψυχῇ, *Vulg.* tradens a. s. [accessit in -um *cod. D*]). VVLG. I Cor. 9, 26 sic curro, non quasi in -um (*gr.* ἀδήλως. FACVND. defens. 3, 6 p. 605^{D} [*ex Cyrillo*; = 8, 5 p. 728^{B}. 10, 4 p. 780^{C}]). β ad -um: PS. CYPR. singul. cler. 22 p. 199, 1 ne se ad -um (interitum *edd. vett.*) subiceret temptationi carnali. γ ex -o (*cf. p. 886, 49. 52*): DICT. 3, 16 nunc planctus crebri, modo ... silentium ex -o.

II *vi activa i. q. ignorantia, dubitatio sim.* (*per sing.; de animantibus vel animo [l. 18], corde [l. 36], affectibus sim. [l. 23. 25. 41]; exempla transeuntia de sententia, iudicio sim. v. sub I, e. g. p. 886, 15. 17. 68. 71*): PLAVT. Pseud. 759 quidquid -i mi in animo prius aut ambiguom fuit, nunc liquet *eqs.* OV. trist. 1, 2, 31 rector in -o est *i.* '*dubitat*' (*c. interrog. indir.*: TAC. hist. 2, 83, 2 Vitellium in -o fore, quam partem Italiae protegeret. ann. 15, 36, 4 TRYPH. dig. 49, 15, 12, 1. MAR. VICTORIN. in Phil. 2, 30 p. 1217^{B} [?]. *aliter p. 886, 63*). SEN. Phaedr. 630 dum tenebit vota in -o deus (Thy. 422 *Thyestes* se). TERT. spect. 3 p. 4, 21 quorundam ... fides ... se in -um constituit (CLAVD. DON. Aen. 1, 305 p. 67, 12 rapiebatur, utrum ... an). SYMM. epist. 6, 64, 3 discrucior -o. CLAVD. DON. Aen. 1, 335 p. 71, 3 non ... debuit Aeneas sub -o diutius detineri. AMBR. fug. saec. 5, 28 p. 186, 20 *athleta* fluctuat et -o (in -o *l. v.*, '*fort. recte*' *Schenkl*) haeret (obit. Theod. 45. HEGES. 1, 30, 9 [in -o *Z*^{2} *V*; *Ioseph. b. I. 1, 310* ἀπορεῖν]. *sim. p. 886, 18. cf. Ambr. off. 3, 6, 43* haerebat ambiguo *et v. Landgraf, ALL 12, 1902, 471 sq.*). *c. gen.*: *personae* (cordis: *l. 36*) *ignorantis*: CLAVD. DON. Aen. 5, 655 p. 499, 12 (?). 5, 705 p. 504, 26 deliberantis (-atis *LR*, -ationis *edd. vett.*) -um et confusae mentis turbata consilia. AMBR. epist. 5, 9 obstetricis -o (*antea*: variabuntur ... obstetrices). PETR. CHRYS. serm. 84 p. 439^{B} Thomas non solum cordis sui, sed omnium hominum curabat -um. *rei* (*personae*: *l. 39*, sui: *l. 41*), *quae ignoratur* (*aliter p. 886, 8*): SCAEV. dig. 2, 15, 14 propter -um successionis. PAPIN. dig. 46, 1, 48, 1. VLP. dig. 37, 9, 1, 3 sub -o eius, qui edetur. APVL. met. 4, 24 sub -o (-a *cod., corr. Beroald.; alii aliter*) salutis. CLAVD. DON. Aen. 1, 515 p. 102, 8 omnium rerum. AMBR. epist. 5, 7 *quia integritas* -o sui (*cf. p. 886, 23*) fluctuet. RVFIN. hist. 3, 6, 12 suae ... vitae -o (*gr.* τὸ κατὰ σφᾶς ἄδηλον. *cf. p. 886, 24*).

acc. neutr. pro adv. i. q. '*modo incerto*': **1** *sing.* **incertum:** OV. epist. 10, 9 -um vigilans, a somno languida *Ariadne* (STAT. Theb. 5, 212 -um [-us *recc.*, *Prisc.*] ... oculis vigilantibus ... occupat *Elymus Gorgen. cf. p. 881, 27*). LVCAN. 6, 623 *ne* auribus -um ... strideat umbra (*opp.* plena voce. *cf.* ADNOT. *ad l. et v. p. 881, 3 sqq.*). *cf. l. 64.* **2** *plur.* **incerta:** LVCAN. 1, 353 dubium non claro murmure volgus secum -a fremit (*cf. p. 881, 3 sqq.*). TERT. paenit. 6, 1 -a reptant *incipientes ut catuli* (PAVL. NOL. epist. 4, 3 p. 21, 8 rege ... parvulum -a reptantem [*v. app. crit.; cf. 8, 1 p. 46, 6* vestigio titubante repentem]. *cf. p. 879, 75 sqq.*).

adv. **incertē** *et* (?) **incertō.** *variat script. ap.* PLAVT. *in verbis sentiendi* (-e *A ubique; cf.* certe *et* certo *vol. III 942, 56 sqq.*). *ceterum* -o *non legitur* (*aliter supra l. 28*). [*falso trad.* -e *pro* -um: GAIVS inst. 4, 136.] *i. q. modo incerto*: ENN. scaen. 241 -e errat animus (PACVV. trag. 302 triplici pertimefactus maerore animi -e errans vagat). PLAVT. Epid. 505 admodum (*A*, dum *P*) -e (*A al.*, -o *BE*) scio (Pseud. 962 [-e *A*, -o *P*, *edd.*]). 545 sin east quam -e (*A*, -o *P*) autumo (*Camer.*; animo *P*, audio *A*?). SCHOL. Hor. carm. 3, 27, 16 (*v. p. 880, 44*) -e volans *cornix*.

? *adv.* **incertim.** *i. q. modo incerto*: CAES. AREL. epist. ad virg. 3, 5 p. 52, 6 M. ut ambiguitate constricta ... -m (-um *cod. alter, fort. recte*) incedas.

? *adv.* **incertā.** PACVV. trag. 225 exul -a vagat *Medea* ('*sc. via*' *Ribb.*; -a an v.? *Vossius*, -an' v.? *Bothius*; -e *Bergk*).

deriv.: incertitudo, incerto. *compos.*: perincertus. *Ehlers.*

incēspitātor *v.* incaesp-.

ˣincessābilis, -e. *ab* in *et* cessare. *scrib.* -cens-: OROS. hist. 1, 8, 9 *D al. cf. p. 888, 33. 49.* GLOSS. III 423, 46 ἄπαυστος.

i. q. perpetuus, sempiternus: CYPR. epist. 73, 19 -i blasphemantis linguae scelere. ITALA II Petr. 2, 14 (Ps. Cypr. sing. cler. 28) oculos ... plenos moechationibus et -bus delictis (VVLG. -is [-es *l. v.*] delicti. *cf. p. 888, 10*). SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 71, 2 regnum *Christi* -e permanet. PHILO vita contempl. 26 -em (ἄληστον) in se habent[es] dei commemorationem. HIER. epist. 121, 9, 4 dolor (GREG. TVR. Mart. 1, 19 cum die noctuque -bus d. urgueretur). DIDASC. apost. 32, 34 -i (ἀκαταπαύστῳ) ore ... praecem offerens (*cf.* SEV. MINOR. p. 739^{D} auribus ... Christi nomen ingerere -i clamore non desinit. NICET. hymn. 4 p. 84 B. voce. VITA Caes. Arel. 2, 32 cessavit illa -is vox). AVG. civ. 12, 21 p. 544, 28 D. revolutione (*cf.* DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 1 p. 349^{B} rotatione [ἀστάτῳ]). in psalm. 39, 1$^{extr.}$ tentationes. CONSVLT. Zacch. 3, 3 p. 102, 21 preces. MART. CAP. 1, 39 labor. OROS. hist. 1, 4, 7 -ia et stupra et homicidia. 1, 8, 9 vectigal. 2, 4, 8 certamina (*cf.* 5, 2, 8 bella. 7, 1, 11 cladibus). 3, 2, 13 malis. apol. 26, 4 parturitione. CASSIAN. conl. 1, 4, 1 -is mentis intentio. 12, 4, 1 -e ... studium lectionis (*syn.* perpetuam). MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 37, 9 hymnis. AVELL. p. 438, 25 continuis et -bus sententiis. SACR. Leon. 400 auxilio. CAEL. AVR. chron. 4, 6, 85 iugi atque -i egerendi ventris desiderio. CASS. FEL. 35 p. 75, 17 sanguinis is fluxus. EVSTATH. Bas. hex. 4, 1$^{extr.}$ alimoniam (διηνεκῆ). CASSIOD. anim. 12 p. 1304^{D} *trinitas est* -is, quia voluntates suas semper operatur. hist. 1, 14 p. 906^{B} conciliabula. *et al.* *c. gen. sec. gr.*: ITALA II Petr. 2, 14 (Aug. spec. 45) oculos ... -es (-is *var. l.*) delicti (ἀκαταπαύστους ἁμαρτίας. *cf. p. 887, 73*). *singulariter de animantibus*: HIER. epist. 16, 2, 1 me -is inimicus ... secutus est.

adv. **ˣincessābiliter.** *i. q. perpetuo, iugiter, semper*: MAR. VICTORIN. verb. script. 5 suis limitibus -r currunt *sol et luna* (*ibid. iterum. cf.* HIER. epist. 64, 18, 9 mundum ... -r ... torqueri). FVLG. myth. 1 praef. p. 4, 10 puplicae vexantur -r actiones *calamitatibus*. AMBR. paenit. 17$^{in.}$ osculatur -r plantas (*cf. Vulg. Luc. 7, 5* non cessavit). HIER. epist. Pachom. 4 p. 89, 6 B. -r iustitiam dei semper operemur (VITAE patr. 5, 15, 32 s. homo ... timorem dei ita -r respirare debet *eqs.* [*Cot. p. 603* διὰ παντός]. *cf.* SACR. Leon. 306 ut sancti ... clementiam tuam s. exorent et -r audiantur). RVFIN. hist. 6, 23, 2 (*syn.* indesinenter). Orig. in psalm. 37 hom. 1, 6$^{extr.}$ ut ... deum patrem -r deprecemur (*cf.* AVELL. p. 153, 24 supplicando. SALV. eccl. 3, 55 orare. *et al.*). AVG. in psalm. 93, 23$^{extr.}$ gaudebis -r (*opp.* breviter). MART. CAP. 9, 893 arcana tenuerunt. OROS. hist. 6, 20, 7 ex eo *Christo* Christianos ... affluenter atque -r processuros. 7, 4, 16 continuae clades Iudaeorum ... -r strepunt (*cf.* CASSIOD. hist. 9, 30 p. 1145^{D} continuas lacrimas -r expendebat). 7, 25, 13 per decem annos ... -r acta est *persecutio*. CASSIAN. conl. 21, 14, 2 (*syn.* iugiter). LEO M. epist. 108, 2 (*seq.* nec umquam). CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 115, 13 tumultui ... tumultus succedit -r (ἀπαύστως). RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 89, 13 haec -r meditamini (*cf.* CONC.^{S} II 5 p. 29, 3 cogitetis). MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 25, 32 nos tibi ... dicimus ... -r (-cens- *P*) anathema. EPIST. pontif. 615 Schwartz p. 80, 9 Augusto -r suggerere non omittat. EVSTATH. Bas. hex. 3, 5$^{extr.}$ -r et sine intermissione (ἄπαυστον ... καὶ ἀπαραίτητον). PALLAD. hist. mon. II 6 in qua *sella* -r (ἀδιαλείπτως) sedebat. BENED. reg. 4 die noctuque -r (*cf.* VISIO Pauli 7 -r omnibus horis et omnibus diebus). *et al.*

incessāns, -antis *adi.* *ab* in *et* cessans. *i. q. non desinens, perpetuus*: PS. ORIG. in Iob 3 p. 451^{C} (*de diabolo*) -i nequitia indesinenter cuncta ... circuis. EPIST. pontif. Arel. 41 p. 62, 5 supplicationibus. 43 p. 63, 27 -i studio. CAEL. AVR. chron. 4, 7, 92 (*abl. abs.*) -e passione. DRAC. laud. dei 2, 210 thronus (*i. angelus summus*) et -s humili te voce precatur. VITAE patr. 3, 216 per -em fletum (*Nau 1908 p. 48 n. 135* διὰ τὴν ἀμετρίαν τοῦ κλαυθμοῦ). CASSIOD. compl. in act. 4, 19 -i virtute. GREG. M. epist. 5, 36 p. 319, 3 -bus cotidie plagis ferior (*antea* incessanter cotidie delinquo). moral. 1, 34 -bus ... amoris stimulis. 20, 6 -i aestu spiritalis desiderii. dial. 3, 2 p. 141, 9 M. -i totius corporis motu.

adv. **ˣincessanter.** *scrib.* -cens-: DIONYS. EXIG. Conc.^{S} I 5 p. 241, 5 *BPγ*. *cf. l. 68. p. 887, 70.* GLOSS. I p. 84, 99 -r: assidu[a]e, crebro. III 648, 22 σπουδαιότερον.

1 *i. q. iugiter, assidue, semper*: **a** *c. verb.*: PSALT. Cas. 118, 44 custodiam legem tuam -r (διὰ παντός, *Vulg.* semper) in secula. ITALA act. 12, 5 (cod. e) oratio ... -r (ἐκτενῶς, *Vulg.* sine intermissione) fiebat. DIDASC. apost. 20, 17 -r orantes (CASSIAN. conl. 7, 30, 1 RVRIC. epist. 2, 34 p. 419, 13 THEOD. MOPS. in I Thess. 5, 17 [*Vulg.* sine intermissione]. PALLAD. hist. mon. I 8$^{in.}$ [ἀδιαλείπτως]. *et al. cf.* RVRIC. epist. 2, 52 p. 434, 11 supplicetis. CASSIOD. in psalm. 95 concl. obsecremus iugiter, deprecemur -r. inst. div. 1, 32, 5 exoret). 50, 28 sacrifica -r (διηνεκῶς). CANON. Hippol. ed. Hauler 69, 11 -r (ἀδιαλείπτως) repropitiari vultum tuum. PS. AVG. serm. ed. Mai 141 quod ... -r agendum est. POLYCARP. ad Philipp. 4, 3. COD. Theod. 8, 4, 28 qui ... -r stipendia meruerit (*syn.* iugiter). CASSIAN. inst. 3, 2 -r operatio manuum ... exercetur (SEDVL. op. pasch. 3, 15 p. 245, 7. PALLAD. hist. mon. II 10 p. 362^{D} non cessabat [*cf. l. 81*] continue et sine cessatione ... meditari et opera manuum -r exercere). *ibid.* quod -r offertur ([*opp.* per temporis intervalla]. RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 72, 21 -r [-cens- *M*, διηνεκῶς] offerunt deo sanctificationes). EVCHER. hom. 4 p. 843^{B} cogitemus (*cf.* VITAE patr. 3, 40 meditari). EPIST. pontif. 592 Schwartz p. 69, 23 -r angebat *sollicitudo* (*syn.* continuo). AVELL. 403, 17 (*syn.* incessabiliter). RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 70, 6 populus ... ad nos -r (ἀπαύστως) egreditur. SIDON. epist. 8, 11, 8 legebat ... -r auctores (*syn.* assidue). ALC. AVIT. hom. 26 p. 146, 26. DRAC. laud. dei 1, 609 -r aquas licet evomat *fons*. ENNOD. epist. 7, 1, 2 p. 172, 19. APON. 4 p. 75 invisibiliter et -r. FVLG. RVSP. praedest. 2, 27 ut deo ... homo ... et gratias -r agat et orare non desinat. CASSIOD. var. 10, 14, 4 die noctuque -r (GREG. M. dial. 4, 59 p. 321, 24 M. *et al.*). GREG. TVR. glor. mart. 75 -r filii obitum plangens numquam desistis a luctu. ORIBAS. syn. 4, 37 (cod. La, *sim.* Ab) coquis *ova* in aqua, agitas -r (ἀδιαπαύστως) eas. GREG. M. dial. 4, 27 p. 268, 21 M. sedule atque -r. PALLAD. hist. mon. II 2 p. 346^{C} *passio* me nimis et -r non desinebat impugnare. *et al.* **b** *c. adi.*: VITAE patr. 5, 11, 25 in collocutione -r contentiosus est.

2 *i. q. incunctanter, sine mora*: COD. Iust. 1, 12, 6, 10 (*a. 466*) ut ... confugientium personas causasque -r conquirant (*seq.* instan-

[*O. Prinz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tius). RVSTIC. c. aceph. p. 1239[D] *anima* seiuncta caro ... ad non esse properat -r. GREG. M. in Ezech. 1, 8, 10. *O. Prinz.*

incessio, -ōnis *f.* *ab* incedere. *i. q. facultas incedendi*: ORIG. in Matth. 17, 16 ligatis pedibus, id est -e ... et manibus, id est apprehensoria virtute (*gr.* δεθέντα τὴν πορείαν [πονηρίαν *ed.*] ... καὶ τὴν δραστήριον δύναμιν).

ˣ**incesso**, -cessī (-cessīvī), -ere. [*ex perf.* incessi (*ab* incedo) *novum praesens* incesso *formatum videtur. cf. Thurneysen, ALL 13, 1904, 38 sqq., Köstermann, Glotta 21, 1933, 60 sqq. J. B. H.*] FEST. p. 206 petissere antiqui pro petere dicebant, ea quidem forma verbi, qua sunt lacessere et -ere. *formae perf.*: -ssi (CONSENT. gramm. V 384, 29) SVET. Nero 35, 3 -sserat. TERT. adv. Marc. 5, 13 p. 620, 15 -sserat (*R*[3], ingesserat *rell.*). AMM. 16, 12, 42. *v. et l. 67. 79.* -ssivi: PLIN. nat. 33, 53 -vere. *?* -ssui: GELL. 1, 2, 6 (-ssit ς). incesso, -āre *falso (v. Klotz, ALL 15, 1908, 484) testatur* EVTYCH. gramm. V 483, 2 *laudato* STAT. *loco (v. l. 17); falso traditur* STAT. Theb. 11, 361 (-entem *l. v.*). AMM. 15, 7, 2 (-abat *V*). 20, 11, 17 (incaesabantur *V*[1]). GLOSS.[L] IV Plac. I 11 -ant accusant (provocant *add.* V Abba IN 25). *v. et l. 38. p. 890, 28. 76. 77.* *de notione*: PAVL. FEST. p. 107 -ere immittere ac iactu vel verbis petere (*cf.* GLOSS.[L] V Aa 126 patere [*i.* petere]). CONSENT. gramm. V 369, 12 -ere pro pulsare (*cf. p. 890, 64; ceteroquin falsa tradit, cf. et* SERV. georg. 4, 68). GLOSS.[L] III Abstr. IN 23 -ere inquietare, molestare aut redarguere. V Abba IN 26 accusare, provocare (*cf. l. 18*). Aa I 118 proficiscere ambulare (II Abav. IN 23 proficere a.). GLOSS. IV 526, 24 inpugnare (*al.*). *legitur inde a* VERG., OV., LIV.; *frequentant* AMBR., HEGES., SYMM., ENNOD.; *deesse vid. e. g.* HIL., AVG. [*variat c.* incedere: *l. 55.* increpare: *p. 890, 43.* *ex coni.*: *p. 890, 70.* LIV. 40, 10, 1 (hinc [*vel* huic] esse *codd.*). *dub.*: VARRO Men. 455.]

I *c. propria vi ac notione, i. q. hostiliter petere, impugnare, adgredi* (*aliquem vel aliquid [e. g. infra l. 44. 55. 76. 78. p. 890, 1]. sine obiecto infra l. 43. 59. 69. 75. p. 890, 12. 34. 43*):

A *sensu artiore, sc. iaculis sim.* (*acced. adv.* procul *sim. l. 35 bis. 44. 50*): OV. am. 3, 13, 21 per pueros iaculis -itur index (LIV. 8, 24, 15 i. saxisque procul. SIL. 9, 623 eminus). met. 13, 566 telorum lapidumque -ere iactu. 14, 402 Circen ... parant -ere telis (VAL. MAX. 2, 3, 3. SEN. clem. 1, 12, 5 feras. SIL. 5, 444 ceu belua ... -batur tutis [*C*, -abatur cunctis *S*] ex agmine t. TAC. ann. 3, 41, 3 *al. cf. et l. 42. transl.*: TAC. dial. 5, 6). LIV. 26, 10, 7 lapidibus telisque (PORPH. Hor. carm. 1, 25, 1 AMM. 20, 11, 9). 31, 39, 13 saxis (38, 29, 4. *v. et l. 35. 45*). 37, 42, 5 pilis. CVRT. 4, 2, 21 missilibus. PLIN. nat. 34, 55 fecit *Polyclitus* ... nudum talo (telo *Benndorf, Wölfflin, ALL 9, 1896, 110; sed v. Müller-Graupa, BphW. 1922, 208*) -entem (*i.* ἀστραγαλοβόλον). 37, 111 *Callainam gemmam* fundis e longinquo -unt. SIL. 1, 523 sudibus. TAC. hist. 2, 22, 1 altiora murorum sagittis aut saxis -ere, neglecta ... comminus adgredi (AMM. 27, 1, 3 *al.* MACR. Sat. 1, 17, 17). SVET. Claud. 8 olearum ... ossibus. Vit. 17, 2 stercore et caeno (*inde* PS. AVR. VICT. epit. 8, 4). *et al.* *non indicatur quo instrumento*: LIV. 36, 18, 3 iaculatorum ... manum ... *sic* posuit, ut ex altiore loco nuda latera hostium -rent. CVRT. 3, 9, 11 latus ... ne superne -retur. 7, 9, 7. *de telo ipso* (*cf. l. 57*): SIL. 1, 473 cuncta e muris unum -entia tela.

B *sensu latiore*: **1** *corporaliter, sc. armis, manibus sim. adoriri* (*de bestiis l. 63. 69*): VERG. Aen. 12, 596 regina ut ... venientem prospicit hostem, -i (incedi *M*[1], incensi *R*) muros, ignīs ad tecta volare ([*cf.* ARVS. gramm. VII 488, 2]. CYPR. GALL. Ios. 154 -ens *aries* muros). SEN. benef. 5, 15, 5 pugnate contra liberos! aras focos penates armis -ite! epist. 95, 69 exercitūs. CVRT. 3, 11, 7 Dareus ... et suis ad se tuendum et hostibus ad -endum ingens incitamentum. 8, 11, 16. 9, 5, 8 nec cuiquam ... propius -endi eum animus fuit. VAL. FL. 4, 494 unum *Phinea* omnes -ere planctibus (*i. alarum plausu*). SIL. 2, 26 alto Poenus fundentem vela carinam -ens dextra (*i. minitans*). 5, 608. 12, 59 *aquila* hostem rostro atque ... unguibus -ens. TAC. ann. 6, 34, 1 Oroden ... Pharasmanes vocare ad pugnam et detrectantem -ere. SVET. Cal. 25, 4 *Drusilla* ut infestis digitis ora et oculos simul ludentium infantium -ret. IVL. VAL. 2, 36 p. 107, 18 qui Darium vulneribus sserant (*om. gr.*). DICT. 2, 42. AMM. 14, 7, 6 rectorem ... calcibus et pugnis. 15, 2, 4 adsultu subito ... transitores -it *serpens*. 20, 11, 23 *Romani* ultro -entes excipiunt (21, 1, 6 HEGES. 1, 25, 2 p. 40, 16). *al.* HIER. adv. Iov. 1, 47 (*in imag.*) aliquo modo expugnatur, quod undique -itur. *et al.*

2 *i. q. quovis alio modo infestare, molestare*: STAT. Theb. 1, 245 hanc ... poenis -ere gentem decretum. silv. 1, 4, 76 hunc Galatea vigens ausa est -ere bello (HEGES. 1, 25, 2 p. 40, 11). TAC. ann. 14, 17, 1 invicem -ente⟨s⟩ probra, dein saxa, postremo ferrum sumpsere *Nucerini Pompeianique*. SYMM. epist. 3, 4, 2 cuius rem familiarem nova -it adfinitas. 5, 66, 1 Ampeli ... necessitudines -untur lite privata. rel. 48, 2 quod fortunas clarissimarum personarum precatio subtilis -sserit. AMM. 14, 3, 1 gentes, quae ... hostiliter eum *regem* saepe -unt. 18, 5, 5. AMBR. Abr. 1, 2, 7 alienum non adfectet torum nec ... alienam uxorem -at. HEGES. 3, 3, 4 p. 189, 2 gravius est sua quam aliena -ere. RVFIN. hist. 4, 3, 1 nostros nitebantur -ere (ἐνοχλεῖν).

3 *translate*: SEN. dial. 6, 19, 6 non ... metu, non ... cura, non libidinis ... stimulis -itur *mortuus*. PS. QVINT. decl. 5, 2 hac asperitate iuvenis, hoc inopiae squalorisque despectu famam optimi fratris -it (*cf.* COD. Theod. 10, 10, 29, 2 nec existimationem latentis -et *edictum* [*Iust. 9, 40, 3* laedit]). AMBR. Abr. 2, 8, 45 ubi se vicisse putat, temptatur atque -itur *mens*. 2, 8, 59. MAX. TAVR. serm. 29 p. 591[A] lucem Christi nulla peccati -it obscuritas.

C *sensu speciali, sc. verbis, criminibus sim., fere i. q. criminari, accusare* (*v. syn. infra l. 27. 47. 67*). *nota struct.*: tamquam: *infra l. 19. 40.* ut: *infra l. 41.* quod: *infra l. 45. 55. 65*): **1** *acced. abl. instr.* (*cf. etiam* per *infra l. 38. scriptis: infra l. 17. 30.* oculis: *infra l. 27. de voce ipsa: l. 23.* QVINT. inst. 6, 3, 21 sermonem ... aliquos -entem): OV. met. 5, 102 Emathion ..., quoniam prohibent anni bellare, loquendo pugnat et -it. 13, 232 ausus erat reges -ere dictis Thersites (trist. 3, 11, 31 SIL. 11, 234). SIL. 3, 171 monitis ... amaris. 11, 209 verbis (AMM. 30, 5, 3 BOETH. cons. 2, 1, 5 W.). STAT. Theb. 6, 159 nec vos -ere luctu ... habeo. QVINT. inst. 7, 2, 34 conviciis ... reum (SVET. Tib. 11, 3 Nero 35, 3 GELL. 9, 2, 6 AMM. 16, 11, 8 *al.*). 8, 3, 29 noto Sallustius epigrammate -itur. TAC. hist. 2, 23, 4 criminibus (AMM. 30, 1, 17 SVLP. SEV. chron. 2, 1, 5. *v. et l. 21*). 3, 65, 1 erant qui occultis suspicionibus -rent *Sabinum*, tamquam ... fortunam fratris moraretur (ARNOB. nat. 1, 34 p. 22, 8 nos falso ... -itis et adpetitis crimine, t. *eqs.*). SVET. Tib. 57, 2 acerba cavillatione ... hominis nomen -ens (COD. Theod. 16, 7, 7 pr. [= Iust. 1, 7, 4] apostatarum ... n. ... vox perpetuae accusationis -et). Claud. 12, 3 diris execrationibus. Nero 23, 2 maledictis (APVL. apol. 1 LACT. inst. 3, 14, 12). GELL. 10, 19, 1 severa atque vehementi obiurgatione. *al.* APVL. met. 8, 28 infit ... conficto mendacio semetipsum -ere atque criminari. SYMM. epist. 1, 19. AMM. 17, 13, 8 eum oculis -entes et vocibus truculentis. HEGES. 1, 40, 3 p. 85, 13 sermonibus (incessabat *l. v.*). COD. Iust. 9, 6, 1 delationis indiciis auctores libertatis. ENNOD. epist. 2, 15, 4 p. 57, 2 conloquiis. 2, 18, 1 p. 59, 10 stili ... morsu. *et al.*

2 *sine abl. instr.*: **a** *aliquem* (fatum *l. 35*): LIV. 34, 23, 4 cum legatus Atheniensium ... indignatus ... esset haec tanta merita ... carpi ..., apparebat -i Aetolos. 38, 54, 7 Manlium inimicum. SEN. Med. 236 -e nunc (*sc. me*) et cuncta flagitia ingere. LVCAN. 8, 64 non ultra gemitus tacitos -ere fatum permisere sibi. STAT. Theb. 7, 209 promptae superos -ere Thebae (silv. 5, 3, 64). QVINT. inst. 5, 7, 27 probos *testes* ... non aspere -ere profuit. 6, 3, 34. 10, 1, 126. 12, 10, 12. TAC. dial. 24, 1 ab ipsis *antiquis* mutuatus est per quae mox ipsos -ret *Aper*. 40, 1. hist. 3, 77, 3 fuere qui ... Triariam -rent (*Ernesti*, -sserant *M*), tamquam ... saeve egisset (*cf.* SVET. rhet. 30 quem ut impium erga parentes -bat [AMM. 17, 11, 1 ut segnem ... et timidum]). TERT. apol. 41, 3 aequalis est ... super omne hominum genus, et indulgens et -ens (*F*, increpans *vg.*). LACT. inst. 5, 10, 2 ne quem videar inclementer -ere. AMM. 22, 7, 5. HEGES. 1, 40, 6 p. 86, 28 dum Feroras -itur et ipse -it Salomen, quod *eqs.* (*gr. 1, 487* κατηγόρει). VINCENT. LER. 32, 43, 7 (*syn.* obruere). EPIST. pontif. 374 Conc.[S] I 2 p. 10, 11 -eris, argueris, accusaris (προκαλῇ). ENNOD. opusc. 2, 102 p. 318, 21. CASSIOD. art. 3 p. 1197[D]. *acced. gen. criminis* (*sec.* accusare *sim.*): SYMM. epist. 1, 5, 1 taciturnitatis -imur (1, 83. 3, 20 ENNOD. epist. 3, 29, 2 p. 92, 24). 2, 28 ne aut amicos neglegentiae aut adversarios asperitatis -am. rel. 25, 1 si quos fraudis -ret. HIER. epist. 7, 2, 3 malo vos -ere tarditatis quam me condemnare non meriti. AVELL. p. 540, 21 importunitatis. ENNOD. epist. 4, 12, 2 p. 107, 13 oblivionis. opusc. 2, 92 p. 316, 1 falsitatis. 2, 121 p. 324, 18 lenitatis -ens *Paulus Petrum*, quod fluxis ... mentibus parentis adhuc servaret affectum.

b *aliquid, fere i. q. reprehendere*: LIV. 37, 57, 15 quando, quod taciti indignarentur nobiles homines, id ... competitor intestabili periurio -ret. STAT. Theb. 3, 301 ne falsa -ere gaude. 11, 390 ne -e moras. QVINT. inst. 5, 7, 23 si deficietur numero pars diversa, paucitatem, si abundabit, conspirationem ... oportebit -ere. 5, 10, 31. PLIN. epist. 1, 8, 15 homines ... cum rem destruere non possunt, iactationem eius -unt. SYMM. rel. 21, 4. LEO M. epist. 30 Conc.[S] II 4 p. 10, 32 non ... portiuncula ... fidei nostrae ... pulsatur, sed hoc imperita resultatio audet -ere, quod *eqs.* EPIST. pontif. Arel. 14 p. 22, 9 *fidem.* ENNOD. epist. 2, 12, 3 p. 52, 10 vitia. opusc. 2, 16 p. 292, 20 non -o ignorantiam, ... memoriam non accuso. *al.*

II *per confusionem c. incedere* (*v. p. 856, 58. 67*) *i. q. intrare vel sine obi.* (*l. 72. 76. 77*) *i. q. evenire, exoriri*: SERV. auct. georg. 1, 124 otiosos solet hic morbus (*sc. veternus*) -ere (*Daniel*, necessere *L*). AMBR. epist. 5, 3 si ... invidia mentem -ret. fid. 2, 2, 23 qui tam innumera populi milia, ne qua -ret fames, in deserto pavit. exc. Sat. 2, 49 ne quem vana spes ... -ret. HEGES. 3, 9, 2 p. 201, 15 ne ... fatigatos cura belli -ret (CASSIOD. var. 9, 25, 8 dum curae litorum regias cogitationes -rent). 4, 3, 1 p. 243, 1 iam et alimoniae inopia -bat ([-abat *l. v.*]. *gr. 4, 50* ἐπέλιπε τὰ ἐπιτήδεια). 5, 18, 3 p. 337, 25 ut ceteros ... metus -ret. CAEL. AVR. chron. 4, 7, 92 -ante passione sive accessionis tempore.

ˣ**incessus**, -ūs *m.* *ab* incedere. *de formis*: *dat. sing.* -ui: TERT. pall. 5 p. 947 Oe. (-u *codd.*). DAMAS. epist. 5 p. 365[B] BOETH. cons. 4, 2, 29 W. *plur. nom. acc.* -us: *p. 891, 57. 892, 11. 14 al.* VAL. FL. 3, 607. AMBR. hex. 3, 1, 4. *gen.* -uum: *p. 892, 40.* *dat. abl.* -bus: *p. 892, 7.* AMM. 16, 12, 7 copiae lentis -bus educuntur. MART. CAP. 1, 20 ratis ... -bus movebantur. PETR. CHRYS. serm. 24 p. 267[C] *ne*

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

caro caelestibus insistere non possit -bus. *de notione*: CHAR. gramm. p. 451, 37 B. -us ἐπίβασις (GLOSS.). HIER. in Zach. 3, 14 'mesuloth' ... Symmachus *περίπατον σύσκιον interpretatus est*, id est -um umbrosum. GLOSS.^{L} III Abol. IN 74 -um gressum. V Aa I 117 -u ambulatione. Abba IN 34 -um ingressum ambulandi. GLOSS. προσέλευσις, πρόσβασις, βάδισις. *legitur inde a* CIL I^2 1211, TVRPIL., CIC. [*l. v.* ingressus: *l. 36. 69.*]

I *i. q.* ***itus, ambulatio*****:** **A** *i. q.* ***ambulandi actio vel modus*** *(e. g. l. 33. 44 sqq.) vel facultas (infra l. 25. 32. 33)*: **1** ***de hominibus*** *(agmine sim. infra l. 21. 39)*: **a** *sensu artiore spectatur motus pedum*: CIC. Brut. 141 gestus ... cum sententiis congruens: manus umeri latera supplosio pedis status -us omnisque motus (*sim. de oratore*: orat. 59 in gestu status erectus et celsus, rarus -us nec ita longus [QVINT. inst. 11, 3, 126]. 74 QVINT. inst. 1, 2, 31. 11, 3, 124 in pedibus observantur status et -us. 11, 3, 150 PLIN. epist. 2, 19, 2). off. 1, 128 status -us sessio accubitio vultus oculi manuum motus teneat illud decorum. SALL. Catil. 15, 5 citus modo, modo tardus -us (HIER. epist. 24, 5, 2. *cf.* PLIN. nat. 7, 76 *hominem* -u tardum [HIER. adv. Pelag. 1, 23]. CYPR. GALL. exod. 135 -u properare cito. PHYSIOGN. 75 [*Adamant. 39* σχολαία βάδισις]. *al. v. et p. 892, 14*). LIV. 10, 41, 5 pulvis velut ingentis agminis -u motus apparuit. 21, 36, 4 tot hominum iumentorumque -u dilapsa est *nix* (*cf.* 21, 46, 4 -u tot hominum ⟨et⟩ equorum oriens pulvis). SEN. Thy. 421 pigro (*cf. p. 892, 11*) ... genitor -u stupet. PLIN. nat. 7, 4 quando (*i. quam sero*) homini -us! quando vox! (*cf.* AVG. pecc. mer. 1, 38, 69 p. 69, 25). 7, 42. 168 praemoritur visus, auditus, -us. APVL. met. 1, 2 ut ... fatigationem sedentariam -us vegetatione discuterem. TERT. anim. 6 p. 306, 4 ab illa (*anima*) est ... impingi ... pedes in -um. ITALA Is. 3, 16 (Cypr. hab. virg. 13) -u pedum trahentes tunicas ([πορείᾳ τῶν ποδῶν, *Vulg.* ambulabant pedibus]. RVFIN. Greg. Naz. orat. 9, 5, 4. PHYSIOGN. 74 [*Adamant. 38* βάδισμα]). CYPR. mortal. 14 p. 305, 20 debilitatur -us. PANEG. 2, 47, 3 pompam ... curru modo, modo pedibus subsecutus, alterno clarus -u. ARNOB. nat. 1, 50 p. 34, 21 -um ille claudis dedit, visum luminibus caecis (AVG. c. adv. leg. 2, 11, 37$^{extr.}$ *cf.* HIL. in psalm. 118 heth 4 p. 424, 22 SEDVL. op. pasch. 4, 4 [*carm. 4, 41* vestigia]). IVST. 6, 2, 6 melius esse -u (ingressu *l. v.*) regem quam imperio regnum claudicare. PS. AMBR. trin. 29 p. 541^A *Iesus* pendulo super mare ambulavit -u (*cf.* SEDVL. op. pasch. 3, 19 p. 247, 7). VVLG. I Macc. 6, 41 commovebantur ... -u turbae (ὁδοιπορίας). PHYSIOGN. 130 *tales homines* erunt ... -u pulchri. *al.* SIDON. epist. 3, 3, 2 gramina -u, flumina natatu, venatu nemora fregisti. *et al.*

b *sensu latiore spectatur magis totius hominis in ambulando gestus et habitus (fere i. q. comitatus, pompa infra l. 76)*: CIL I^2 1211 (= CE 52; *aet. Gracch.*) Claudiam ... sermone lepido, tum autem -u commodo. TVRPIL. com. 102 viden tu Phrygis -um? quam est confidens! CIC. leg. agr. 2, 13 *Rullus* iam designatus alio voltu, alio vocis sono, alio -u esse meditabatur (*cf.* Sest. 17 vultum atque -um ... intuemini 105 orationem v. -um. Phil. 13, 4 -um, aspectum, v., spiritum. fin. 2, 77 Att. 15, 5, 3 IVV. 12, 17 TAC. hist. 3, 56, 2. AMM. 17, 10, 3. *et al. v. et l. 57. 66*). Cael. 49 si ... ita sese gerat non -u solum, sed ornatu atque comitatu ..., ut ... meretrix ... videatur (*cf.* or. frg. A XIV [= XIII M.] 22). Pis. 24 fuit pompa, fuit species, fuit -us ... Seplasia dignus. VERG. Aen. 1, 405 vera -u patuit dea (*cf.* SERV. *ad l.*). 12, 219 -u tacito progressus ... Turnus. HOR. sat. 2, 3, 311 corpore maiorem rides Turbonis in armis spiritum et -um. OV. ars 3, 299 est et in -u pars ... decoris. met. 11, 636 non illo *Morpheo* quisquam sollertius alter exprimit -us vultumque sonumque loquendi (SEN. dial. 2, 17, 2). LIV. 7, 17, 3 sacerdotes ... -u furiali militem Romanum insueta turbaverunt specie (*cf.* SEN. dial. 4, 35, 5 -us [*gen.*] vesani). SEN. contr. 2, 7, 4 miramini, si ... cultu, -u, sermone, facie aliquis repertus est, qui incurrenti adulterae se non subduceret? (GELL. 9, 9, 14 c. atque -u serio. PORPH. Hor. epist. 1, 18, 36 CLAVD. DON. Aen. 9, 25 p. 190, 2. *v. et infra l. 78*). SEN. apocol. 5, 3 ut vidit novi generis faciem, insolitum -um, vocem *eqs.* Herc. f. 330 qualis animo est talis -u venit ... Lycus. Tro. 465 hos vultus meus habebat Hector, talis -u fuit habituque talis (epist. 114, 22 h. vultus -us [QVINT. inst. 5, 13, 39]. Ps. QVINT. decl. 8, 12 *al.* TAC. hist. 1, 30, 1 SVET. Claud. 4, 5. LACT. inst. 6, 20, 29 muliebrem -um habitumque. *et al.*). nat. 7, 31, 2 tenero et molli -u (ingressu *l. v.*) suspendimus gradum (PRVD. psych. 362). epist. 40, 14 sapienti viro -us modestior convenit (66, 5 AVSON. 419, 64 p. 369 P.). *al.* PETRON. 126, 2 -us arte compositus et ne vestigia quidem pedum extra mensuram aberrantia. SIL. 15, 30 ore -uque viro propior *Virtus*. STAT. Ach. 1, 331 -um motumque docet *Thetis Achillem*. QVINT. inst. 5, 9, 14 corpus vulsum, fractum -um, vestem muliebrem dixerit mollis et parum viri signa (HIER. epist. 22, 13, 5). TAC. hist. 1, 53, 1 Caecina ... erecto -u. 4, 11, 1 apparatu -u excubiis vim principis amplecti. PLIN. paneg. 83, 7 eadem (*uxor*) quam modica cultu, quam parca comitatu, quam civilis -u. SVET. Iul. 52, 2 *filium Cleopatrae* similem ... Caesari et forma et -u tradiderunt. APVL. met. 2, 2 speciosus et immeditatus -us. 10, 29 -u gestuosi. 11, 8 -u perfluo feminam mentiebatur. TERT. cult. fem. 2, 1 p. 716 Oe. PS. AVR. VICT. epit. 18, 4 *al.* PS. HIL. libell. 11 p. 743^B -um *viri* esse simplicem, non iactatum aut fucatum. *al.* HIER. epist. 52, 15, 2 *al.* VVLG. Sirach 45, 11 cinxit illum (*sacerdotem*) tintinnabulis ... dare sonitum in -u suo ([ἐν βήμασιν]. *cf.* FAVST. REI. serm. 27 p. 330, 20 ordo tintinnabulorum ... venerandum circumsonabat -um). CASSIOD. hist. 10, 3 p. 1165^D mutato schemate ... et -u. *et al.*

2 *de bestiis (cf. p. 891, 22)*: PLIN. nat. 1, 10, 54 differentiae volatus et -us (*cf.* 10, 111 omnibus animalibus reliquis [*praeter aves*] certus et unius modi et in suo cuique genere -us est). 8, 207 caput *suis* obliquum in -u. APVL. met. 6, 6 columbae ... hilaris -bus picta colla torquentes. 7, 18. TERT. pall. 3 p. 927 Oe. molitur -um stupens *chamaeleon* (SOL. 40, 21). NOVATIAN. cib. Iud. 3 p. 957^C eorum *animalium* ... quae in duas ungulas pedem dividunt, robustus semper -us. LACT. Phoen. 148 volucres, quae corpore magno -us pigros per grave pondus habent. PELAGON. 208 -us ... non rectos *habet equus* (PHYSIOGN. 76). PHYSIOGN. 76 huiusmodi leonis -us est (*Adamant. 40* βαίνει).

3 *de rebus*: *varia*: SEN. epist. 94, 56 tardos siderum -us (*cf.* PLIN. nat. 2, 12 sidera, quae ab -u vocamus errantia). ANON. de mach. bell. 8 tichodifrus ... ante ballistae semper ducendus -um. PS. AVG. serm. ed. Mai 1, 1 *ubi flumina* -u liquido (*v. adnot.*) ... murmurant. PETR. CHRYS. serm. 8 p. 208^B (*alleg.*) navigii nostri muniamus -um. *t. t. grom.*: FRONTIN. grom. p. 16, 15 Th. qua actus -us limitationis (*v. app. crit.*) effectum laterum longitudine aequet. p. 17, 18 rigoris -um ut sescontrario aequemus (AGENN. grom. p. 31, 21 Th.). BALB. grom. p. 99, 5 *linea* circumferens, cuius -us a conspectu signorum suorum distabit. AGENN. grom. p. 29, 17 Th. per -um definitionis.

4 *in imag.*: **a** *de mente sim.*: NOVATIAN. trin. 19 p. 924^B -u fidei propriae et salutis claudicare ... coepit *populus* (*cf. gen. 32, 31*). HIL. in psalm. 120, 7 p. 563, 9 sub pedis nomine motus mentis nostrae -usque significat (PETR. CHRYS. serm. 3 p. 191^A [*syn.* gressus]. *al.*). AMBR. obit. Valent. 66 pulcherrimus -us *animae* et volatus in caelum (ORIG. in Matth. 13, 25 -us a. peccans pes *intellegatur*). SEDVL. op. pasch. 3, 27 cordis -us (*carm. 3, 333* gradus). *adde*: GREG. M. moral. 25, 7 quid faciemus de -u mali operis, si sic subtiliter deus iudicat gressus cordis? **b** *de sermone*: CHAR. gramm. p. 249, 20 B. (*ex Romano*) vocandi respondendive *sunt adverbia*, qui videri potest similis -us vel ordo sermonis (*cf. p. 855, 39*).

B *metonymice*: **1** *i. q. agmen*: TAC. ann. 3, 33, 2 *mulieres*, quae ... Romanum agmen ad similitudinem barbari -us convertant. **2** *i. q. iter, via*: TAC. ann. 3, 74, 1 tres -us, totidem agmina parantur. PS. ORIG. in Iob 3 p. 483^A omnium inscia viarum et itinerum et -uum et colloquiorum. SEDVL. op. pasch. 1, 20 *deus* per marinos fluctus pedestres patefecit -us (*carm. 1, 227* iter). *v. et p. 891, 1.*

II *i. q.* ***aditus, adventus, introitus***: **A** *actio (facultas l. 47)*: TAC. ann. 2, 55, 1 Piso ... civitatem Atheniensium turbido -u exterritam ... increpat. 4, 24, 2 Dolabella ... primo sui -u solvit obsidium. 12, 50, 1 -u Parthorum sine acie pulsi Hiberi. *in imag.*: GREG. M. moral. 4, 68 adhuc -um nostri desiderii ad deum liberum non habemus. **B** *metonymice*: TAC. ann. 6, 33, 3 arcebantur, cum alios -us hostis clausisset, unum reliquum ... aestas impediret. RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 8, 2 primum ... -um atque aditum ad sapientiam dei timorem dicit. *Rehm.*

incestātor, -ōris *m.* *ab* incestare. **1** *i. q.* ***sacrilegus, stuprator***: **a** *subst.*: ZENO 2, 40, 6 qui parcit ... adultero, -i, sacrilego, nisi eius curaverit mentem *eqs.* AVG. un. eccl. 2, 3 p. 234, 8 quos sacrilegos -es consecratae pudicitiae feminarum inter se latere ... nesciunt. c. Gaud. 2, 8, 8 p. 264, 20 quisquis ... adulter, -r, idolatres ... ad Stephanum ... venit. c. Faust. 22, 98 etsi Iudas non tantum fornicator, sed etiam sciens nurus suae nefarius -r existeret. c. Secundin. 26$^{in.}$ in ipsis nocentibus ... pauciores sunt -es (incestores *cod.*) quam adulteri. GREG. TVR. Franc. 2, 29 ipse Iovis ... stuprorum spurcissimus perpetratur, -ur (-or B^5C^1, incestor A^1) virorum (*cf. p. 896, 18*). **b** *adi.*: PS. PRIMAS. in Rom. p. 418^C qui (*sc. pagani*) merito de -bus diis suis deberent erubescere. **2** *i. q.* ***detrectator***: GREG. TVR. Franc. 3, 18 p. 128, 8 tu ... es -ur (-or $A^1B^{3.5}$, incessator B^4, intestator C^1) huius causae.

incestificus, -a, -um. *ab* incestum *et* facere. *qui incestum committit*: SEN. Phoen. 223 ego (*sc. Oedipus*) castam manum nefandus, -us, exsecrabilis attrecto?

incestīvus, -a, -um. *ab* incestus. *i. q.* ***incestus, obscenus***: LEX Visig. 3, 5, 2 tit. de coniugiis et adulteriis -is. 3, 5, 2 -a pollutio et fornicationis immunditia. *v. et p. 872, 56.*

incesto, -āvī, -ātum, -āre. *ab* incestus. CHAR. gramm. p. 473, 1 B. (*inter verba activa coni. primae*). SYNON. Cic. p. 430, 29 B. insidiari ..., implicare, -are, irretire *eqs.* GLOSS.^{L} III Abstr. IN 33 polluit. V Abba IN 19 maculat, violat, contaminat. GLOSS. μιαίνω, μολύνω. *cf. l. 79.* *inde a* PLAVTO, VERG., *in prosa a* TAC., SVET., FEST.

1 *i. q.* ***polluere, foedare, contaminare, maculare*** *(spectat fere ad laesionem religionis; saepe add. abl. instr.)*: VERG. Aen. 6, 150 -at funere classem *exanimum corpus* ([SERV.: polluit, *item* NON. p. 461]. *cf.* CLAVD. DON. Aen. 1, 45 p. 20, 23 Aiax ingressus templum Minervae -tus caede et hominum sanguine. ADNOT. Lucan. 3, 442 -ta familia [*sc. morte. cf.* SCHOL. Stat. Theb. 4, 460]. *v. et p. 893, 7*). FEST. p. 241 qui eam *virginem Vestalem* -isset (PORPH. Hor. sat. 1, 6, 30. *cf. de virginibus sacris christ.*: OPTAT. 2, 19 p. 54, 20 nefarie

[O. Prinz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-are *puellam*. AMBR. exc. Sat. 1, 32 -ari sacrata deo corpora). STAT. silv. 5, 5, 4 quae vestra, sorores, orgia, Pieriae, quas -vimus aras? (*cf.* PANEG. 2, 29, 3 *caerimonias* [*v. p. 620, 30*]. CLAVD. DON. Aen. 2, 175 p. 172, 19 non solum simulacri corpus, verum etiam vultus eius et virginales vittas ... -are). Theb. 11, 120 -are diem *Tisiphonen et Megaeram* (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 2, 217 Tartareis caelum -are [inf- ε *F*] quadrigis). PANEG. 2, 25, 3 quid ita hic publicum atratus -at? 4, 8, 4 ne ... principis laudes, dum aliena vitia depromimus, sermo talis -et. PRISCILL. tract. 2, 46 profetici sermonis lumen -ant *Arriani*. AMBR. inst. virg. 6, 44 an ... Iesus eam sibi matrem eligeret, quae virili semine aulam posset -are caelestem? PRVD. ham. 311 -ans miseros foedo oblectamine visus (*sc. in theatro. cf.* ANIAN. Chrysost. hom. 6, 8 obtutūs [αἰσχύνης]. COD. Theod. 7, 1, 13 [= Iust. 12, 35, 12] neve ... oculos nudatus -et [9, 17, 5, 1 SALV. gub. 6, 84]. ENNOD. opusc. 2, 42 p. 301, 6 aspectum). CLAVD. 17, 267 turpia non Latios -ant (inf- V^1) nomina fastos. 20, 77 hoc ore (*i. statuis Eutropi*) ... -are (instaurare V^1P) vias. SVLP. SEV. dial. 3, 14, 9 quis ... nudato inguine nostrum -at habitaculum? COD. Theod. 16, 6, 2 pr. (= Iust. 1, 6, 1) qui ... christiani nominis sacramenta sortitos alio rursus baptismate non purificant, sed -ant. SALV. gub. 6, 12 utinam haec (*sc. auguria sim.*) ... illos (*sc. consules*) tantum -rent, propter quos fiunt. SIDON. epist. 3, 13, 1 verbis inverecundis aurium publicarum reverentiam -ant *impudici*. VEREC. in cant. 2, 15 imaginem (*trop.*) eius *creatoris* polluit et -at. *nota de magia*: CLAVD. 26, 238 Thessalidas patriis lunare venenis -are iubar.

2 *i. q. stuprare, dehonestare* (*de laesione religionis: l. 10. p. 892, 83*): a *propinquos*: VERG. Aen. 10, 389 thalamos ... -are novercae (*cf.* PRVD. c. Symm. 2, 173 toros. AVG. epist. 78, 8 lectum patris [*sc. Iacob*] filius -vit). STAT. Theb. 1, 234 (*de Oedipode*) gremium -are parentis. TAC. ann. 6, 19, 1 filiam (*cf.* AVG. civ. 18, 2 p. 259, 4 D. ausa filium mater [*sc. Samiramis*] -are concubitu). CAPITOL. Ver. 10, 1 socrum Faustinam. SCHOL. Hor. carm. 1, 16, 17 uxorem fratris. AMBR. in psalm. 118 serm. 16, 11, 2 Loth -tum. b *alios*: PLAVT. Poen. 1096 neque eam *puellam* -vit umquam. SVET. Tib. 43, 1 triplici serie conexi (*sc. exoleti, puellae, spintriae*) invicem -rent coram ipso *Tiberio*. SERV. auct. Aen. 8, 293 -asse eas *equas*, inde Centauros natos dicit. *per imag.*: AVSON. 393, 63 p. 247 P. an te carminibus iuvat -are canoras Mnemosynes natas?

deriv.: incestator.

?**incestor,** -ōris *m.* APON. 8 p. 167 anima ... terribilitatem falsiloquis et -bus sua praesentia incutere comprobatur. *fort. falso trad. vel ed. pro* incestator; *cf. p. 892, 59. 61.*

incestuōsus, -a, -um. *ab* incestus, -ūs. GLOSS. V 547, 32 corruptor, adulter, libidinosus, -us *eqs.* *i. q. incestus, spurcus*: HIL. in psalm. 130, 3 -is et parricidalibus filiis parcit *David.* in Matth. 14, 7 (*trop.*) lex -um Israelem auctoritate divinorum praeceptorum arguebat.

1. *incestus, -a, -um. [*ab* in *et* castus. *J. B. H.*] *de originatione*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 10, 7 castus facit -um, non incastum (*cf.* ISID. orig. 10, 148 [*v. l. 63*]. diff. 1, 502 dictum ... -um quasi incastum. *v. et l. 57*). *falso*: PAVL. FEST. p. 107 -us a Graeco trahitur, nam illi facinus dicunt ἀνήκεστον. SCHOL. Stat. Theb. 5, 62 (*luditur cum cesto Veneris*) quae adulterio perpetrantur, -a dicuntur, quasi, quod non vinctum fuerit, sit -um (*cf.* GLOSS.^{L} IV Plac. I 2). *compar. non legitur, cf.* magis -us: *p. 894, 27.* *superl.*: PORPH. Hor. sat. 1, 6, 30 (incerissima *trad.*). *v. et p. 895, 1.* *scrib.* incaest- (*cf.* GLOSS.^{L} IV Plac. I 2 incaestum puto a litteram debere retinere, ab eo quod est incastum venit): FRONTO frg. Min. Fel. 9, 6 *P. et al.* incast-: CAES. AREL. serm. 90, 3 p. 355, 30 *OH'*. GLOSS. II 247, 26. III 451, 20. 483, 38. *v. et l. 49 sq. 64. p. 894, 78. 895, 79.* *litt. graec.*: COD. Iust. 1, 3, 44, 3 ἰγκέστων. NOT. Tir. 42, 86. *de notione* (*v. et l. 52*): SCHOL. Hor. ars 472 -us dicitur homo pollutus, qui flagitium commiserit aut in sororem aut in sacerdotem aut in affinem (*cf.* ISID. orig. 10, 148 -us propter illicitam commixtionem vocatus quasi incastus *eqs.*). SYNON. Cic. p. 417, 24 B. adulter, obscenus, impudicus, -us *eqs.* p. 431, 9. PRISC. gramm. III 12, 5 -us, μεμολυμμένος. GLOSS. criminosus. coinquinatus. adulter. ἀνάγιος. ἀσελγής. ἀθέμιστος. ἀσεμνος. *inde a* VARRONE, CIC., CINNA. [*e coni.* (*cf. p. 894, 19*): COMM. instr. 2, 18, 22 in⟨cestas in⟩ feminas. *falso scrib.* incert-: SEN. Oed. 1026 *A* COLL. Mos. 6, 2, 4 *VW* SCHOL. Ter. Bemb. Ad. 360. *et saepe. cf. p. 894, 8.* incept-: *p. 895, 27.*]

1 *de laesione religionis i. q. sacrilegus, profanus, nefarius* (*cf. Klingmüller, RE s. v.; interdum notione sacrilegii attenuata fere i. q. dirus [p. 894, 8], nefarius [p. 894, 5. 12 sq.]*): a *de animantibus*: HOR. ars 472 an triste bidental moverit -us. TIB. 1, 2, 83 -us sedes adiisse deorum. OV. fast. 6, 459 -a perit *sacerdos Vestae* (*cf.* SEN. contr. 1, 3, 1 etiamsi non stupro, at certe carnificis manu -a. 1, 3, 5 cum illam -am probavero. contr. exc. 6, 8 -a est etiam sine stupro quae cupit stuprum. *al.* PLIN. epist. 4, 11, 7). STAT. Theb. 9, 28 avium (SCHOL.: id est humano sanguine pollutarum sive quia cadavera eminus sentiunt). LACT. inst. 2, 16, 5 (*de daemonibus*) -i ac vagi spiritus (epit. 25, 1 -i et impuri). CLAVD. rapt. Pros. 1, 66 Titanibus. *subst.*: HOR. carm. 3, 2, 30 Diespiter neglectus -o addidit integrum. SEN. contr. 1, 3 them. -a saxo deiciatur (*de virgine Vestali ut etiam* 1, 3, 1 loco -arum stetisti. 1, 3, 3 -am lex mori voluit. *al.*). IVV. 4, 9 corruptor et idem -us, cum quo ... iacebat ... sacerdos *Vestae*.

b *de part. corp. et animo*: CIC. Phil. 11, 5 (*convicii loco*) cum ... virum -o ore lacerasset. LIV. 45, 5, 7 -as manus intulisse intra terminos sacratos templi (AVG. civ. 18, 23 p. 287, 22 D. *gr.* ἀνάγνοις. *cf. infra l. 77*). AVR. VICT. Caes. 17, 7 mentem (*cf. infra l. 78*). c *de rebus*: CIC. dom. 105 -o flagitio et stupro caerimonias polluit *Clodius.* har. resp. 4 -o (-u *GE*) stupro (Mil. 13 or. frg. A XV 6. *cf. infra l. 58. 83*). OV. met. 4, 388 -o (incerto *falsa var. l.*) fontem medicamine tinxit. VELL. 2, 45, 1 actus -i reus *Clodius*, ob initum inter ... sacra adulterium. TAC. hist. 5, 4, 1 concessa apud illos *Iudaeos*, quae nobis -a (*antea* profana). CYPR. epist. 4, 3 (*de virgine sacra impudica*) -is eiusmodi coniunctionibus (*cf. l. 50 sq.*). CLAVD. 3, 221 praedae ... -us flagrabat amor (*cf. l. 52. 79*).

2 *de laesione pudoris i. q. obscenus, spurcus, impudicus* (*de rupto voto castitatis v. s. 1*): a *strictiore sensu de conubio sive coitu cognatorum et affinium*: α *de animantibus*: SEN. Phaedr. 1185 morere, si casta es, viro, si -a, amori (*cf.* TERT. nat. 1, 7 p. 68, 5 si iustus, si castus *Nero*, iniusti et -i christiani. 1, 20 p. 92, 24 in extraneos casti, in vosmetipsos in⟨cesti⟩ *eritis*). LVCAN. 8, 693 sorori (*sc. Cleopatrae. cf.* 10, 69 Ptolomaida). SIL. 15, 448 -um ... Nealcen germanae thalamo. MART. 14, 75, 1 Tereos. QVINT. decl. 306 p. 205, 26 mater (PRVD. tituli 135. *cf.* TERT. nat. 2, 13 p. 123, 10 patrem. *v. et l. 69*). PLIN. paneg. 52, 3 principis *Domitiani.* FRONTO frg. Min. Fel. 9, 7 etsi non omnes opera, conscientia tamen pariter -i (*sc. christiani*). MIN. FEL. 31, 3 deos ... -os cum matre, cum filia, cum sorore coniunctos (TERT. nat. 2, 13 p. 125, 1 in suos. CARM. c. pag. 4). TERT. apol. 9, 16 -i qui magis quam quos ipse Iuppiter docuit? pudic. 13, 22 fornicatorem. *et al.* *subst.*: IVV. 6, 158 dedit *adamantem* ... barbarus (*sc. Agrippa*) -ae (*sc. Berenicae*). COLL. Mos. 6, 7, 1 maledicti ... sunt omnes -i per legem. APVL. met. 10, 6 illum -um paterno thalamo, illum parricidam *eqs.* (MIN. FEL. 28, 3 sacrilegos aliquos et -os, p. etiam. SPART. Carac. 11, 5. HEGES. 2, 6, 1 [*de Nerone*] p., sacrilegus, -us. *cf.* TERT. apol. 2, 4 nomen homicidae vel sacrilegi vel -i. nat. 1, 3 p. 62, 6). MIN. FEL. 25, 2 confluxerant *Romae* perditi, facinerosi, -i, sicarii. TERT. nat. 1, 20 p. 92, 7 miscete complexus ..., -i cum -is. pudic. 14, 21 -o non videtur ignotum ut damnato. 16, 22 moechorum et fornicatorum et -orum ... advocatus. *al.* CAPITOL. Opil. 2, 4. LACT. inst. 1, 10, 13 a corruptoribus, ab adulteris, ab -is. RVFIN. hist. 4, 7, 11. *et al.* *in alloc.*: SEN. Oed. 1026 (*de Iocasta*). β *de part. corp.*: CINNA carm. frg. 7 scelus -o Smyrnae (-um turpi *var. l.*) crescebat in alvo. LVCAN. 10, 105 facies *Cleopatrae.* 10, 362 pectore (*syn.* obscaenum). CALP. decl. 22 oculos mulieris -os. *adde*: TERT. apol. 9, 18 caecus -i sanguinis (*sc. cognatorum*). γ *de rebus* (*enall.: l. 45. 60*): SEN. Phaedr. 1195 iuvenisque castus crimine -o iacet pudicus. TAC. ann. 11, 25, 5 nuptias (13, 2, 2 VLP. dig. 23, 2, 12 pr. *al.* GAIVS inst. 1, 59 nefarias et -as n. 1, 64 TERT. pudic. 14, 27 FIRM. math. 7, 13, 1 COD. Theod. 3, 12, 3. *et al. cf.* SVET. Claud. 26, 3 *coniugia* [COD. Iust. 5, 5, 6 pr. -i vetitique c. 5, 27, 7 pr.]. COLL. Mos. 6, 4, 3 illicitis -isque ... matrimoniis [LACT. inst. 1, 21, 24]. COD. Iust. 5, 4, 23, 7 nefariarum vel -arum coniunctionum. *cf. l. 12. 63*). 12, 4, 2 fratrum ... non -um, sed incustoditum amorem (FIRM. math. 3, 6, 29 AVSON. Mos. 314. AMM. 28, 4, 2. *cf. l. 13. 79*). PLIN. paneg. 63, 7 stuprorum ... -arumque noctium (*cf.* AVSON. 157, 10 p. 14 P. -a ... noctis dedecora. CLAVD. 15, 447 somnos). FRONTO frg. Min. Fel. 9, 6 libidinis (TERT. apol. 8, 5. *cf.* ARNOB. nat. 5, 5 p. 177, 18 cupiditatibus. FIRM. math. 4, 6, 4 -arum et illicitarum cupidinum. 6, 29, 22 -o furoris ardore. *al. v. et p. 895, 3 sq.*). MIN. FEL. 28, 2 convivia. 28, 5 stupris (*cf.* TERT. pudic. 13, 26 fornicatio. VVLG. lev. 18, 17 coitus -us est [ἀσέβημά ἐστι]. *v. et l. 7. 83*). TERT. nat. 1, 7 p. 69, 21 immunda aliqua, ne dixerim -a, indicia. Scap. 4 p. 549, 9 Oe. *sectam.* ARNOB. nat. 5, 32 p. 203, 6 -as ... aut propudiosas Veneris complexiones. AVSON. 345, 20 p. 164 P. vim. *trop. de rebus corporeis* (*cf. p. 895, 9*): SEN. Oed. 21 toros ... impia -os face (*cf.* STAT. Theb. 2, 464 thalami. *v. et l. 46*). 645 domum. OCTAVIA 521 Aegyptus.

b *latiore sensu de quolibet genere impudicitiae*: α *de animantibus*: HOR. carm. 3, 3, 19 -us ... iudex (*de Paride ut etiam* STAT. Ach. 1, 45 praedonis. *cf. p. 895, 11*). SEN. contr. 1, 2, 13 matrem ([*opp.* casta]. *cf.* OCTAVIA 536 genetrix. *v. et supra l. 22*). 1, 2, 20 quam -am nulla facere possit fortuna (*opp.* inviolata). CYPR. hab. virg. 15 ut ... -a fucis lenocinantibus non sis. Demetr. 10 libidine -us *es.* epist. 66, 1 quod indigni et -i sint *sacerdotes.* COMM. apol. 211 si fuerat castus, -us proficit inde. RVFIN. hist. 4, 17, 5 hominis (*syn.* turpi). CLAVD. 8, 315 seni (*sc. Tiberio*). *nota i. spurius*: GREG. TVR. Franc. 10, 8 p. 416, 2 filios. *subst.*: PRVD. c. Symm. 2, 785 unas capit ... auras castus et -us. β *de part. corp. et animo*: OCTAVIA 854 manu (*cf. supra l. 3*). PRVD. psych. 519 casta, -a (incasta *W*) ... pectora. DRAC. Orest. 381 mentibus (*cf. supra l. 5*). γ *de rebus*: HOR. carm. 3, 6, 23 amores (GERM. 535 PRVD. c. Symm. 1, 138. *cf.* OCTAVIA 260 nupsit -a face. *v. et l. 13. 52*). OV. trist. 2, 503 -is ... vocibus *mimorum* ([*seq.* pudenda]. *cf.* LIV. 8, 28, 3 sermone. CYPR. hab. virg. 18 colloquia [*syn.* lascivientium, turpia]). SEN. Phaedr. 560 -is (-i *E*, -e *A*) stupris (*cf.* AVG. civ. 10, 11 p. 420, 2 D. concubitus. *fort. add.*: NOVELL. Valent. 18, 4 perversitas *Manichaeorum.* LEO

[*O. Prinz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

M. epist. 15, 16 Priscillianistarum -issima consuetudine. *v. et p. 894, 7. 58*). STAT. Ach. 1, 946 Tyndaris -a nimium laudata rapina. TERT. adv. Marc. 1, 29 p. 331, 16 -am, sacrilegam atque monstrosam . . . libidinum insaniam (*cf.* PORPH. Hor. sat. 1, 6, 30 cupiditate. AVSON. 118, 4 p. 420 P. cupidinibus. PRVD. psych. 63 furores. *v. et p. 894, 55*). CYPR. ad Donat. 8 turpitudinis. RVFIN. hist. 4, 17, 5 vitae. *per compar.*: CYPR. epist. 59, 1 ne stuprator virginum . . . sponsam Christi (*sc. ecclesiam*) . . . impudica atque -a contagione violaret. *trop. de rebus corporeis* (*cf. p. 894, 63*): PROP. 3, 11, 39 Canopi. SEN. contr. 1, 2, 15 ex -is *penatibus* venis (*sc. lupanari*). PETRON. 26, 1 veste. STAT. Ach. 2, 79 puppe *Paridis*.

m. **incestus,** -ī *et f.* **incesta,** -ae *pro subst.*: *p. 893, 82. 894, 28. 75.*

n. ***incestum,** -ī *pro subst.* *acc. sg. exempla, quamquam etiam ad vocem q. e.* 2. incestus, -ūs *pertinere possunt, omnia hic allata sunt.* *plur. ap.* CIC., SEN. philos., SVET., MIN. FEL., TERT. *al.* *de notione*: MAR. VICTORIN. rhet. 1, 39 p. 247, 6 antiqui . . . quemcumque hominum coitum -um appellabant (*cf.* SERV. Aen. 6, 150 -um [-us *R*] est quaecumque pollutio). ISID. orig. 5, 26, 24 -i iudicium in virgines sacratas vel propinquas sanguine constitutum est (*sim.* DIFF. ed. Beck p. 65, 26). GLOSS.[L] V Abba IN 18 illicitus coitus. GLOSS. μιασμός. *cf. l. 52.*

1 *i. q. sacrilegium* (*fere de virginibus Vestalibus. huc tracta sunt etiam exempla generalia: l. 29. 36 sq.*): VARRO frg. Prisc. gramm. II 384, 6 Vestales -i convertae. CIC. inv. 1, 73 fecit . . . -um (PAVL. FEST. p. 332 SCHOL. Cic. Bob. p. 85, 10 *al. cf. p. 896, 2*). Pis. 95 *Clodium* -o liberatum. leg. 2, 22 -um (-cept- *codd. mell.*) pontifices supremo supplicio sanciunto. 2, 41 de periuriis, de -o nihil . . . disputandum est. Tusc. 4, 75 stupra . . . et corruptelas et adulteria, -a denique. LIV. 2, 42, 11 Oppia virgo Vestalis damnata -i (*v. vol. V 1, 14, 50*). 8, 15, 8 ab -o id ei loco nomen (*sc. 'sceleratus campus'*) factum. SEN. contr. 1, 3, 1. 1, 3, 6 adversariam -i postulavi, accusavi, damnavi (VAL. MAX. 3, 7, 9). contr. exc. 6, 8 rea . . . -i (*cf.* VAL. MAX. 6, 8, 1 reus. *v. et p. 896, 14*). VAL. MAX. 4, 2, 5 -i crimine (8, 1 absol. 5 *opp.* castitas. 8, 5, 5 *syn.* sacrilegum flagitium. *et al. cf. l. 47. 73*). SEN. epist. 92, 10 adstruitur . . . sanctissimae *rei* (*sc. virtuti*) intemperans (*sc. voluptas*) usque ad -a. ASCON. Mil. p. 39, 12 de -o P. Clodi actum est factum. p. 40, 1 male iudicasse de -o virginum Vestalium (SVET. Dom. 8, 3 -a V. v. . . . neglecta . . . coercuit). tog. cand. p. 70, 28 Fabia virgo Vestalis causam -i dixerat. PLIN. nat. 28, 12 -i deprecatio (-e precatio *codd.*). QVINT. inst. 4, 2, 8 -um . . . commiserat *Clodius* (SCHOL. Cic. Bob. p. 85, 32. *et al. cf.* LAMPR. Heliog. 6, 5 admisit. *v. et l. 55 sqq. 64. 72*). PLIN. epist. 4, 11, 4 -i scelere. *ibid.*: confessus est . . . -um. MIN. FEL. 25, 10 cum . . . sit -um vindicatum (*opp.* castitas). VIR. ill. 46, 2 virgo Vestalis falso -i suspecta. SYMM. epist. 9, 147 -um Primigeniae . . . deprehendit. *et al.* *christ.*: CASSIAN. conl. 8, 16, 4 innocenti fratri inurere crimen -i (*sc. cum virgine sacra commissi. cf. p. 894, 11. 896, 56*). *personate*: HYG. fab. geneal. 3 p. 9, 16 ex Nocte et Erebo . . . Superbia, -um *eqs.*

2 *i. q. stuprum, fornicatio, adulterium* (*de religione stupro laesa v. s. 1*): a *strictiore sensu de stupro inter cognatos et affines commisso*: *definitur*: QVINT. decl. 286 p. 152, 19 si rapuisti fratris tui sponsam . . ., non est haec vulgaris libido, sed -um. 291 p. 160, 22 corrumpere fratris uxorem ausus est, istud -um est. PAPIN. dig. 48, 5, 39 pr. si adulterium cum -o committatur, ut puta cum privigna, nuru, noverca *eqs.* VLP. dig. 23, 2, 56 etiamsi concubinam quis habuerit sororis filiam, licet libertinam, -um committitur. PAVL. dig. 23, 2, 68 iure gentium -um committit, qui ex gradu ascendentium vel descendentium uxorem duxerit. MARCIAN. dig. 48, 18, 5 -um, quia cognatam violavit contra fas. *al.* NON. p. 461 -um usu dicitur flagitium in affines admissum. COD. Theod. 3, 12, 4. GLOSS.[L] II Abav. IN 26 -um: crimen cum parentibus commissum. *et al.* *exempla*: *absol. et c. gen. subi.*: SEN. apocol. 8 damnavit -i *Iovem Claudius* (*cf. l. 30*). QVINT. inst. 5, 10, 19 -um cum filia commissum (PS. QVINT. decl. 18 them. PAPIN. dig. 12, 7, 5, 1 *al.* FIRM. err. 2, 1 *syn.* adulterium, *cf. l. 41. 55 sqq.*). TAC. dial. 35, 5 -a matrum. ann. 12, 5, 1. 12, 8, 1 poenae procurationesque -i. 14, 2, 1 -o paratam *Agrippinam*. PLIN. epist. 4, 11, 6 cum ipse fratris filiam -o . . . polluisset. 4, 11, 15 relegatum ob -um (LIV. perioch. 2 p. 6, 26 defossa est. *cf.* FIRM. math. 8, 15, 5 propter -um . . . plectuntur. *v. et l. 77*). SVET. Cal. 23, 1 matrem suam ex -o, quod Augustus cum Iulia filia admisisset, procreatam (PAPIN. dig. 48, 5, 39, 2. 7 MIN. FEL. 31, 4. *cf. l. 42*). PAPIN. dig. 48, 5, 39, 2 -i crimine (VLP. dig. 48, 5, 39, 3 *opp.* adulterii. *al.* FIRM. math. 6, 24, 4 ob adulterii aut stupri vel -i cr. *et al. cf. l. 34. 47*). 48, 5, 39, 7 -um . . . excusari solet sexu vel aetate. 48, 5, 40, 8 per adulterium -um esse contractum. 50, 2, 6 pr. ex -o . . . natus. APVL. met. 10, 5 ob -um parricidiumque capitis . . . damnatum iri (CYPR. ad Donat. 8. SPART. Carac. 10, 4 ad p. iunxit -um. LACT. inst. 6, 20, 28 p. et -a [incasta *R*] regum malorum. FIRM. err. 16, 3. AMBR. in psalm. 37, 21, 1 in p. vel -o [-u *BCβ*]. *et al.*). PS. QVINT. decl. 18, 8 -um diligens suspectum non erit, negligens deprehenditur. MIN. FEL. 9, 2 ut . . . stuprum intercessione sacri nominis (*sc. fratrum et sororum*) fiat -um (*cf.* TERT. apol. 9, 19. nat. 1, 16 p. 88, 18 ⟨stu⟩pri et -i. *v. et l. 74*). 31, 5 -i cupido. TERT. apol. 2, 5 quot -a contenebrasset. 7, 1 dicimur sceleratissimi de . . . post convivium -o. 8, 3 nisi -um feceris (*cf. p. 895, 25*). 9, 17 ad -a miscenda. nat. 1, 16 p. 86, 6 consilium -i verecundi. pudic. 6, 10 fornicationes cum -o (*cf.* 13, 8 fornicationis -o [-u *cod.*]). *al.* SOL. 30, 3 luxuria -i lascivientis. ARNOB. nat. 4, 14 p. 152, 15 -orum appetitorem. PACIAN. sim. carn. p. 133, 15 -um (-us *M*, incaestum *P*) Iudae . . . mundatur. AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 25, 3 pudendae . . . commixtionis non evasit -um *Loth*. RVFIN. hist. 5, 1, 14 -a Oedipia (μίξεις). PRVD. perist. 10, 183 -a fervent. CONC. Aurel. a. 538 p. 76, 21 -i adulterio. *et al.* *c. gen. obi.* (*cf. p. 872, 55*): SVET. Cal. 36, 1 super sororum -a et . . . Pyrallidis amorem (TERT. apol. 21, 8 LACT. inst. 1, 10, 14). *add.* cum: TAC. ann. 16, 8, 2 qui in Lepidam . . . -um cum fratris filio . . . confingerent. SVET. Nero 5, 2 adulteriorum -ique cum sorore . . . reus (*cf. p. 895, 33*).

b *latiore sensu*: OV. am. 2, 2, 48 vir -um scire coactus erat. ITALA Gal. 5, 19 (Cypr. sent. episc. 5) opera carnis, quae sunt fornicationes, immunditiae, -um (ἀσέλγεια, *Vulg.* impudicitia, luxuria). *nota*: AMM. 31, 9, 5 conluvione liberatur -i (*sc. inter mares commissi. cf. p. 892, 61*).

3 *i. q. verba nefaria*: CYPR. epist. 66, 7 dum -a, dum impia, dum nefanda . . . facile audis.

struct.: *ad adi.*: *add.* in *c. acc.*: *p. 894, 19. 26 sq.* *adde* TERT. apol. 11, 12. *abl. limit.*: *p. 894, 24 sq. 71.* *instr.*: *p. 893, 76. 894, 21. 31. 63 sq. 71.* *dat. comm.*: *p. 894, 10.* *ad subst.*: *gen. obi.*: *l. 10.* cum: *l. 12.*

deriv.: incestivus, incesto. *comp.*: incestificus.

adv. **incestē.** [*falso vel dub. trad.*: ARNOB. nat. 5, 20 p. 191, 28 agit -ius (*cod., March.*, -us *Sab., Reiff.*) res suas *Iuppiter*. *v. et infra l. 61*]. 1 *i. q. sacrilege, nefarie, impie*: LVCR. 1, 98 ut . . . casta -e . . . hostia concideret *Iphigenia*. LIV. 1, 45, 6 -e sacrificium Dianae facere. VAL. MAX. 6, 3, 7 quae sacris Bacchanalium -e usae fuerant (*syn.* turpiter). 2 *i. q. spurce, impudice*: CIC. Cael. 34 ideo aquam adduxi (*sc. Ap. Claudius*), ut ea tu -e uterere? SVET. Nero 28, 2 libidinatum -e *Neronem*. COLL. Mos. 6, 4, 1 quae . . . nefarie -eque commissa sint (*antea* caste sancteque).

2. incestus, -ūs *m.* *cf.* 1. incestus *et* 2. castus, -ūs. GELL. 13, 21, 19 sq. hic . . . 'peccatus' . . . recte latineque dicitur, sicut hic '-us', non qui admisit, sed quod admissum est, et hic 'tributus' . . . a plerisque veterum dicta sunt *eqs.* *fere abl. sg.*; *nom. sg.*: *l. 66. cf. 38. 42 sq.* *gen. sg.*: *l. 66.* *dat. sg.*: *l. 53. 61.* *? acc. sg.*: *v. s.* incestum *p. 895, 14.* *acc. pl.*: *l. 71 sq.* GLOSS.[L] I Ansil. IN 172 -us, qui committitur cum sorore vel filia vel cognata. 175 sanctimonii vexatio. III Abol. IN 30 adulterium in parentes. GLOSS. coitus sanguinis. [*variat c.* incestum: *l. 50. 54. 63. 67. p. 895, 80.* *falso trad.* -us: *l. 4. 6. p. 895, 19. cf. p. 894, 7.*]

1 *i. q. sacrilegium* (*c. gen. obi.*: *l. 56*): CIC. Brut. 122 pro Ser. Fulvio de -u nobilis oratio *Curionis* (124). part. 118 qui cum in dominos de servis quaeri noluissent, tamen de -u . . . quaerendum putaverunt (SCHOL. Cic. Bob. p. 89, 24. *cf.* CIC. Mil. 59 [*interpol.?*] nulla . . . quaestio . . . nisi de -u [*α*, nisi -i *HV*]). nat. deor. 3, 74 (*de quaestionibus*) repete . . . posteriora, de -u rogatione Peducaea. LIV. 4, 44, 11 Postumia virgo Vestalis de -u causam dixit. *christ.*: CONC. Aug. c. Cresc. 3, 19, 22 (*in sent. conc.*) illicito -ui lenocinium praebuerunt *clerici* (*de haeresi ut etiam* AVG. c. Cresc. 3, 23, 26 [-o *var. l.*]. VIGIL. THAPS. c. Eutych. 5, 21 nefario mentis -u). EPIST. pontif. 369 Migne 50, 433 [B] sacrarum virginum pollutus -u (*cf. p. 894, 11. 895, 47*).

2 *i. q. stuprum inter cognatos et affines commissum* (*de religione adulterio laesa v. s. 1*): NEPOTIAN. 9, 16 in -u (stupro *Val. Max.*) deprehendit filiam filiumque permixtos. ADNOT. Lucan. 10, 363 ut amorem, quem -u⟨i⟩ (-e *U*) praestat, sorori deferre videatur (*cf. p. 894, 42*). AMBR. in psalm. 118 serm. 14, 27, 4 patris domum turpi macularat -u (-o *M*) *Abessalon*. 17, 23 -u (-o *NOR*) Amnon. HIER. in Is. 15 pr. de -u et ebrietate conceptus *Moab* (*cf.* 15, 1). RVFIN. Orig. in gen. 5, 4 p. 62, 12 vereor . . ., ne castior fuerit harum *filiarum Loth* -us quam pudicitia multarum. 17, 2 (= patr. 2, 1) -us (incesti *patr.*) historia. COD. Theod. 9, 38, 6 cognati sanguinis vinculum profano . . . violavit -u. SALV. gub. 2, 22 filius . . . foedat -u patrem (*sc. David*) et quidem -u praeter incesti nefas . . . elato. *ibid.* publico . . . -u. MAX. TAVR. c. pag. (JThSt. 17, 1916, 326) l. 183 quanta adulteria quantosque -us perpetraverit *Iuppiter*. CONC. Epaon. a. 517 p. 26, 5 -us (*acc. plur.*) . . . nec ullo coniugii nomine praevelandus.

deriv.: incestuosus. *O. Prinz.*

inc(h)araxātio, -ōnis *f.* *ab* incharaxare *sec. gr.* ἐγχάραξις. *i. q. incisio*: ORIBAS. syn. 1, 14 tit. de -e tibiarum (ἐγχαράξεως. *ibid. bis.* incar- *ubique*).

inc(h)araxo, -āre. ἐγχαράσσειν, *cf.* charaxare. *scrib.* incar-. *i. q. incīdere*: APIC. 6, 228 -as (*i. scalpello aperis, sc. avem*) et perfundis ius. ORIBAS. syn. 1, 14 (Aa) temptavi . . . tibias -are et exinde auferre sanguinem (*La* auferre s. per caraxationem. *gr. 1, 14, 1* τὴν ἀφαίρεσιν ποιεῖσθαι). *deriv.* inc(h)araxatio.

inchoā-, -inchoo *v.* incoh-.

inchōri(u)s *v.* en- *vol. V 2, 557, 63.*

?incibo, -āre. *ab* in *et* cibare. *i. q. cibare, nutrire*: SCHOL.

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Iuv. 10, 231 *hirundo* dum filios suos -at (cibat *Schurzfleisch*). *v. et Rönsch, Sem. Beitr. II p. 21.*

incibus *v.* incubus.

incicorem inmansuetum et ferum; Pacuvius (trag. 386): 'reprime -orem iracundiam' PAVL. FEST. p. 108. *ab* in *et* cicur.

incidentia, -ae *f.* *ab* 1. incidere *ad vertendum gr.* περίστασις. *t. t. rhet., i. q. circumstantia*: IVL. VICT. rhet. 3, 13 p. 383, 28 -a, quam peristasin dicimus, ita eas *leges* ... adegit, ut repugnare sibi videantur. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 52 p. 1080B quomodo istud est, adhuc audeo dicere, ut nostra -a plurima expositione manifesta sit.

1. incido, -cidī, (-cāsus *v. l. 16*), -cāsūrus (*l. 19*), -ere. *ab* in *et* cadere. *de formis*: -cado (*v. Löfstedt, Peregr. Aeth. 259*): CHIRON 304. 609 DIDASC. apost. 39, 14. *v. l. 64. p. 899, 51.* *perf.* -cecidi: CHIRON 511. -cessi: GREG. TVR. Franc. 2, 40 p. 103, 8 in foveam (*v. Bonnet 423 et vol. V 2, 1234, 8. de confusione inter* -ere *et* incedere *v. p. 858, 1*). *? p. p. p.* -casus *sensu act.*: CHIRON 57 stillicidium humoris -casus his locis (-ens *Buecheler;* si casus [*i. si forte*] *Heraeus ap. Niedermann, Proben etc., coll. 758; v. Svennung, Unters. Pallad. 235², Wortstud. Oribas. 137*). -casurus: PLIN. nat. 2, 97 LVCIF. *p. 906, 5.* NOT. Tir. 11, 43 -it. *de notione*: SYNON. Cic. p. 427, 31 B. -dit, incurrit, inruit, inpegit, inhaesit, prolapsus est, praecipitavit. GELL. 9, 1, 9 ἐμποδὼν ἔχειν, id est incurrere in aliquid et -ere. DIFF. Suet. p. 314, 6 Roth -dit qui in rem insperatam cecidit. GLOSS.L V Aa I 136 -it incurrit. GLOSS. ἐμπίπτω, περιπίπτω. *legitur inde a* PLAVTO, QVADRIG.; *deest* GAIO, FIRM. (*sed v. infra l. 29*). [*varia lectio*: incedere: *p. 899, 70. 901, 49. 902, 80.* -o *ex coni.*: *p. 902, 83. 904, 9. 36.* CIC. epist. 16, 9, 9. *cf. s.* incedo. incendere: *p. 902, 80.* CELS. 3, 21, 11 (-at *J*, incendat *FVP*). -o *ex coni.*: *p. 900, 43.* LIV. 45, 8, 5. indicere: *p. 899, 4. 902, 1. cf.* FIRM. math. 5, 1, 10 (indicunt *Kroll recte*). incipere: *p. 898, 76.* intercidere: CIC. epist. 5, 8, 3. accidere: *p. 904, 2.* CELS. 8, 6, 1 (acc- *P*). -o *ex coni.*: SEN. contr. 2, 7, 9. QVINT. decl. 320 p. 257, 7. decidere: VLP. dig. 10, 4, 9, 1 (-it *F¹*). *ex coni. praeterea*: BELL. Hisp. 23, 5 (concidentis *codd.*). CELS. 3, 4, 18 (insidit *trad., v. Lyngby, Textkr. Stud. 26*). *dub. trad. vel interpr.*: VARRO ling. 6, 80 qui -it in videndum. NEP. Att. 20, 5. LIV. 5, 3, 4 (*M*). MANIL. 4, 434. VAL. MAX. 1, 6, 10 (*in contextu corrupto*). SEN. nat. 2, 41, 2 (includit *codd. plures*). CHIRON 726 qua testiculi -erint (exc- *Niedermann*), incipe radere (*Hippiatr. gr. I 343, 6* ἐξέλθωσιν. *perverse interpr. Oder* incīderint *intr., i.* '*incisi sunt*').]

I *cadere intus* (*quasi in rem aliquam excipientem vel complectentem*): **A** *proprie* (*in imag. vel trsl. l. 52. 57. 62*): **1** *generatim*: in (*abs. l. 50. 54*): VARRO rust. 3, 16, 28 *apes* ne -ant in aquam (*cf.* CVRT. 9, 4, 11 in ... vertices. MELA 3, 88 *lacus* ad sustinenda quae -unt aut immittuntur infirmus. QVINT. decl. 350 p. 377, 29). CIC. Phil. 4, 12 belua ... in foveam -dit (OPTAT. 5, 3 p. 126, 1 VVLG. psalm. 7, 16 *al. cf.* VLP. dig. 43, 24, 7, 8 in *fossam*). nat. deor. 2, 81 si semen -erit in concipientem comprendentemque naturam (LACT. opif. 12, 12). 2, 136 si quid in eam *arteriam* cibi forte -isset. 2, 142 ne quid -ret *in oculos* (PLIN. nat. 11, 154 occurrentia animalia aut alia fortuito -entia. 20, 187. FRONTIN. strat. 2, 2, 7 in ora et oculos [incederet *H¹*]. *cf. trsl.*: SEN. dial. 6, 9, 2 tot divitum subita paupertas in o. -it). LVCR. 5, 363 neque corpora sunt quae possint -ere (*sc. in mundum*) et valida dissolvere plaga. CELS. 6, 7, 9 in aurem ... calculus (CHIRON 528 [incederit *cod.*]). SEN. nat. 6, 22, 1 *si* rotae ... in salebras -erunt. *per iocum*: MART. 1, 62, 5 Laevina ... dum Baianis ... fovetur aquis, -dit in flammas (*sc. amorem*). *dat.*: LVCR. 6, 1174 praecipites nymphis putealibus alte -erunt (*cf.* Ov. met. 4, 198 modo surgis eoo temperius caelo, modo serius -is undis *Sol.* VAL. FL. 4, 404 profundo). SEN. Ag. 886 cruor Baccho -et. PLIN. nat. 28, 60 cum quid oculo -erit (*cf. trsl.*: SIL. 6, 430 nil posthac oculis simile -dit). TIBERIAN. carm. 3, 8 *ales* quis ardua nunc tenebat alis, isdem protinus -dit ruinae. ubi: VINDIC. epit. alt. 34 p. 482, 6 concavum, ubi femus incadit.

2 *speciatim de fontibus et fluminibus*: in: VITR. 8, 2, 8 *fontes* si -erint in sulphurosum locum (*cf.* 8, 2, 9. 8, 3, 2). *dat.*: LIV. 44, 31, 4 hi duo amnes confluentes -unt † Oriundi flumini. *abs.*: PLIN. nat. 3, 10 fluvius Singilis, eodem Baetis latere -ens. PLIN. epist. 10, 61, 3 per id spatium per quod fossa facienda est -unt rivi. *c. acc.* (*v. p. 905, 67*): APVL. met. 6, 14 fontes ... proxumam convallem latenter -bant. AVIEN. orb. terr. 878 -it Euxinum *Phasis* (ποτὶ ... ἀπερεύγεται ἄχνην). CASSIOD. var. 11, 14, 4 fluvius ... aequoris undas -it.

B *translate*: **1** *i. q. invitum et improvidum devenire* (*cf. iuxta pos. p. 899, 27*) *aliquo* (*syn.* delabi: *p. 898, 7.* incurrere: *p. 899, 53. opp.*: venire: *p. 898, 3. 899, 65.* SEN. dial. 6, 17, 6. pervenire: *p. 898, 37.* descendere: SEN. epist. 22, 4. procedere: *p. 898, 68*): **a** *in malam partem*: *α sensu plus minus locali* (*saepe in imag.*): Ⓘ *in varios locos*: in: TER. Phorm. 175 ego in eum -i ... locum, ut neque mihi sit amittendi nec retinendi copia. CIC. Mil. 10 si vita nostra in aliquas insidias, si in vim et in tela ... -isset (TIRO Gell. 6, 3, 27 -endum ... erit in i. PVBLIL. Q 42 VEG. mil. 3, 22 *al.*). CAES. civ. 3, 69, 3 ne in angustias -rent ..., se in fossas praecipitabant. LIV. 28, 30, 9 *navis* si in contrarium tractum -isset maris (FRONTIN. strat. 2, 13, 10 in vada. GELL. 11, 17, 4. *cf.* VVLG. act. 27, 12 in Syrtim [ἐκπέσωσιν. *cf.* 27, 29 *et* 41]). SEN. nat. 6, 28, 1 aves ... in *vaporem*. PETRON. 107, 12 -isse videntur in navem, non venisse. VEG. mil. 3, 24 in quos *tribulos* currentes quadrigae cum -issent. *dat.*: LVCAN. 9, 330 sors melior classi, quae fluctibus -dit altis. TRYPH. dig. 7, 1, 62, 1 alias *feras* si ... incluserit operis suis vel post sibimet ipsae (*corrupt.?*) -erint delapsaeve fuerint, hae fructuarii iuris sint.

Ⓘⓘ *in plagas, laqueos sim.*: in: CIC. Verr. II 5, 151 in illas tibi ... plagas -endum est (off. 3, 68 PETRON. 107, 2 casu [107, 9]). QVINT. inst. 5, 10, 101 in hos inexplicabiles laqueos (IVV. 10, 314. PROC. dig. 41, 1, 55 aper. VLP. dig. 9, 2, 29 pr. pecus. QVEROL. p. 46, 15. VVLG. Sirach 9, 3 [ἐμπέσῃς]. *al. v. et p. 906, 1*). VLP. dig. 9, 2, 29, 3 retia piscatorum, in quae navis -erat (HIER. epist. 54, 4, 1). HIER. epist. 3, 5, 1 -unt in muscipulam et temptationes (*I Tim. 6, 9* ἐμπίπτουσιν εἰς ... παγίδα, VVLG. in laqueos). *abs.*: CIC. nat. deor. 2, 123 *araneolae* si quid -it, arripiunt (*cf.* PLIN. nat. 11, 83 cum ... captura -dit). *adde in imag.*: CIC. de orat. 2, 147 ubi eum locum omnem cogitatione saepseris ..., nihil te effugiet atque omne quod erit in re occurret atque -et.

Ⓘⓘⓘ *in manus* (*in imag. praeter l. 24*): in: CIC. Caecin. 45 in m. eorum *armatorum* -ere (*v. vol. VIII 352, 3*). Brut. 133 (*v. vol. VIII 364, 17*). Tusc. 1, 86 in servorum ferrum et m. CELS. 7, 26, 2G calculus ... necesse est in m. -at. PANEG. 8, 16, 1. VVLG. Hebr. 10, 31 (ἐμπεσεῖν). *al.* *? dat.*: SEN. suas. 6, 10 si Antonii manibus (in A. manus *vg.*) -isset.

β sensu magis abstracto: Ⓘ *in rem* (*v. et p. 899, 34 sq.*): in: PLAVT. Trin. 658 vi Veneris vinctus, otio aptus in fraudem -di (*v. vol. VI 1, 1267, 82*). TER. Andr. 782 iocularium in malum insciens paene -di (*v. vol. VIII 234, 1*). CVRIO avus or. frg. Rhet. Her. 2, 20, 33 (= Cic. inv. 1, 80) nemo potest uno aspectu ... in amorem -ere (SEN. contr. exc. 3, 5 VAL. MAX. 5, 7 ext. 1 QVINT. decl. 291 p. 160, 15 APVL. met. 5, 23 *al. v. Klebs, Apoll. aus Tyr. p. 531. cf.* SEN. epist. 116, 5. APVL. met. 10, 19 in ... mei cupidinem. *v. et p. 897, 57. 899, 31*). CIC. inv. 1, 108 in summas miserias (Phil. 2, 24 Att. 3, 7, 2 *al.* SEN. dial. 5, 22, 3). Verr. II 3, 186 in istam amentiam (*cf.* Pis. 46 in *insaniam* [SEN. contr. 2, 1, 25 ut in i. non casu -ret, sed iudicio perveniret]). Cluent. 175 in morbum (198 Tusc. 4, 32 ut aes ... in aeruginem, sic illi in m. *al.* NEP. Dion 2, 4 LIV. 25, 26, 8 *al.* CELS. 1 prooem. 60. *et al. cf.* in aegritudinem: CIC. Tusc. 3, 20. in febrim: CIC. epist. 14, 8 CELS. 3, 6, 4 *al.* in valetudinem: QVINT. decl. 350 p. 376, 13 PLIN. epist 7, 1, 3 *al.* in languorem: SVET. Tib. 72, 2 VVLG. I Macc. 6, 8 [ἐνέπεσεν]. *al.*). Catil. 2, 20 in ... aes alienum. Mil. 72 in suspicionem -dit regni appetendi (SEN. dial. 4, 28, 6 in s. falsam. PAPIN. dig. 48, 5, 12, 11). de orat. 3, 182 ne plane in vorsum ... -amus (*dum orationem habemus. cf.* orat. 230. *sim. de vitio orationis*: SEN. contr. 7, 1, 20 in malum colorem. SEN. epist. 9, 2 in ambiguitatem). top. 75 multi ... in res odiosas inprudentes -erunt. 4, 40 in ... vitia ... et peccata (VITR. 2, 8, 4 SEN. contr. 7 praef. 4 *al.* CELS. 4, 32, 2 SEN. benef. 6, 39, 1 QVINT. inst. 1, 5, 50 *al.*). Tusc. 3, 60 in tam crudelem necessitatem (QVINT. decl. 259 p. 56, 12 HIL. trin. 7, 16). 4, 31 bestiae in perturbationes non -unt (off. 1, 131). div. 2, 20 in eum casum (Att. 10, 8, 7 SEN. dial. 12, 18, 5 PAVL. dig. 45, 1, 140, 2). Lael. 42 *boni* si in eiusmodi amicitias casu aliquo -issent (SALL. Catil. 14, 4). off. 2, 29 in has clades (NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 6 p. 554, 3). Att. 3, 14, 1 in hanc aerumnam (epist. 14, 1, 1). 16, 2, 4 in varios sermones -bam (epist. 9, 3, 1. *aliter p. 899, 68. 902, 21*). *al.* NEP. Cim. 3, 1 -dit in ... invidiam ([*civium sc.*]. *cf.* LAMPR. Comm. 4, 5 in odium). LIV. 44, 42, 6. LAVD. [Turiae] (CIL VI 1527) ⟨pauci in⟩ similia -erunt, ut talia paterentur. SEN. contr. 1, 1 thema in egestatem (*cf.* SEN. epist. 20, 11 in *paupertatem* [VLP. dig. 24, 1, 3 pr.]). 2, 2, 3 in ... pericula (CVRT. 6, 9, 23 PAVL. dig. 23, 2, 60, 1). *al.* VELL. 1, 7, 1 VAL. MAX. 1, 1 ext. 4. SEN. Phaedr. 1210 dum falsum nefas exsequor vindex severus, -i in verum scelus. dial. 3, 8, 1 ne -amus in iram (4, 18, 1 *al.*). 10, 9, 4 subito in illam (*senectutem*) necopinantes -erunt (*cf.* CELS. 3, 14, 3 si ... primis diebus discussus morbus non est -ditque in vetustatem). epist. 24, 19 non repente nos in mortem -ere, sed minutatim procedere. *al.* CVRT. 6, 11, 24 -dimus in superbiam *regis.* PETRON. 140, 15 in malam fortunam (PS. QVINT. decl. 1, 3 VIR. ill. 10, 1). MART. 11, 95, 1 in basia fellatorum. QVINT. inst. 2, 15, 24 in ... errorem (LACT. inst. 2, 3, 13). 5, 7, 18 ut in aliquod responsum -at *testis*, post quod illi ... fateri quae volumus necesse sit. decl. 271 p. 111, 2 in poenam (PAPIN. dig. 18, 7, 7 *al.* CYPR. testim. 3 capp. p. 103, 25 COD. Iust. 9, 45, 5 [*a. 294*]). *al.* TAC. dial. 9, 3. PLIN. epist. 1, 8, 17 in speciem ambitionis (5, 3, 5 adulationis. 10, 116, 2 [incipere *l. v.*]). *al.* AFRIC. dig. 47, 2, 62, 8 in furtivam causam (CALL. dig. 50, 13, 5, 2 *al.* TERT. Scap. 4 p. 546 Oe. COD. Iust. 7, 26, 3 [*a. 224*]). PAPIN. dig. 29, 6, 3 in crimen (VLP. dig. 50, 17, 152 pr.). VLP. dig. 4, 1, 1 in captionem (PAVL. sent. 5, 33, 2). *al.* APVL. flor. 18 p. 89. TERT. virg. vel. 17 p. 908 Oe. in nuptias. *al.* ITALA Matth. 26, 41 (Tert. bapt. 20 p. 217, 24) ne -atis in temptationem ([εἰσέλθητε, *Vulg.* intretis]. PRESB. Cypr. epist. 8, 3 p. 487, 18 HIL. in Matth. 31, 9 *al.*). VVLG. Sirach 29, 26 in promissionem nequam (*gr. 29, 19* ἐμπεσών). TAB. devot. Audollent 190, 3 (= CIL X 8249) quodquod acat,

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quod i(n)cida(n)t (*sic edd., fort.* -at) omnia in adversa. *et al.* *nota:* *in aliquem i. in vitia eius*: CIC. fin. 4, 78 cum ea volunt retinere *Stoici* . . ., in Aristonem -unt. fat. 15 in Diodorum. *dat.*: TERT. coron. 11 p. 446 Oe. ne delictis -amus (indic- *A*). VVLG. II Macc. 10, 4 malis (περιπεσεῖν). CE 629, 2 febribus.

(II) *in animantia, i. in manus vel in potestatem eorum (v. et supra l. 2. aliter p. 901, 71)*: *subi. homo vel animal*: CIC. Verr. II 5, 122 nisi captus a piratis esset, in hunc praedonem -isset (Rab. Post. 29 in hostes aut in praedones. *cf.* in latrones: CIC. Mil. 30 SEN. rem. fort. 14, 2 QVINT. decl. 335 p. 317, 11 *al.* VLP. dig. 17, 2, 52, 4. VVLG. Luc. 10, 30 [περιέπεσεν]. 10, 36 [ἐμπεσόντος]. *et al.* in piratas: SEN. contr. 1, 7, 3 *al.* QVINT. decl. 311 p. 223, 19 *al.*). Att. 13, 27, 1. TIB. 3, 9, 22 -at in saevas diripienda feras. PRIAP. 51, 4 cum, quisquis in nos -it, luat poenas. LIV. 2, 23, 9 in tuam turbam (MART. 3, 46, 5). SEN. contr. 7, 1, 8 in parricidam. VAL. MAX. 1, 8 ext. 8. SEN. apocol. 7 in *causidicos*. CVRT. 3, 13, 2 in exploratores . . . -dit natione Mardus, qui ad Parmeniona perductus *eqs.* QVINT. decl. 272 p. 115, 7 in hostes *mulier*. VLP. dig. 47, 2, 50, 4 pecus ut in fures -ret. AVG. civ. 19, 9 p. 369, 4 D. in *daemonas* (*al.*). *et al.* *subi. res*: CIC. off. 2, 3 utinam res publica *non* . . . in homines . . . evertendarum rerum cupidos -isset (Att. 8, 13, 1). Att. 2, 20, 5 litterae, quas in alienum -ere nolim (11, 22, 1. *cf.* D. BRVT. Cic. epist. 11, 11, 1 ex libellis eius animadverti, qui in me -erunt). *cf. abs.*: AMM. 23, 6, 77 *ventre* monente quod -erit editur. 28, 2, 10 latrociniorum rabies . . . fundens . . . quidquid -erit fructuosum (31, 2, 7 perrumpunt q. -erit *Huni*).

paulo aliter: *i. q. in fraudem alicuius -ere*: CIC. Pis. 70 devenit . . . seu potius -dit in istum eodem deceptus supercilio Graecus quidam atque advena. HIL. in Matth. 10, 9 per verborum fallaciam -ere ignorantes in istiusmodi hospitem possent. *in mulierem i. in amorem eius*: ARGVM. Plaut. Mil. 2, 3 miles in eandem -dit. VITAE patr. 5, 17, 14 -i in mulierem (*Nau 1912 p. 297 sq. nr. 346* ἔπεσον μετὰ γυναικός, *3, 152* peccavi). *cf. etiam*: PS. LACT. PLAC. fab. Ov. 11, 11 in conspectum . . . nymphae. PASS. Theclae C a b 26 p. 69, 7 in faciem eius (C c in amorem, C d in speciem, *A et B* adamavit eam).

(III) *elliptice* (*v. Löfstedt, Peregr. Aeth. 340; Stangl, RhM. 70, 1915, 460; Borleffs, Mnem. 58, 1930, 281*[4]. *sec. gr.*: VVLG. Sirach 29, 27 attende tibi ne -as [ἐμπέσῃς]. *dub.*: LIV. 21, 41, 5 utrum . . . improvidus [improvisus *codd.*] -isse [*cf. l. 48; an supplendum 'in Hannibalem', ut pertineat ad p. 901, 71?*] videor an occurrere in vestigiis eius?): SEN. dial. 5, 12, 2 nemo animum facientis, sed ipsum aestumat factum: atqui ille intuendus est, voluerit an -erit, coactus sit an deceptus. SCRIB. LARG. 172 non -dit ex eo *tempore* quisquam (*sc. in rabiem canum*), et opto quidem ne -at, sed . . . si casu -erit, remedium habere oportet (*cf.* CHIRON 450 cum iumentum -erit [VEG. mulom. 2, 79, 15 cum in hanc -erit passionem]. CE 376, 2 insperans -dit aetas. 498, 4 -dit infelix praegnax). QVINT. inst. 9, 2, 60 quibus utimur vulgo: 'imprudens -di'. LACT. mort. pers. 37, 1 si quis *Christianus* (⟨in manus eius⟩ *add. Brand*) -erat, mari occulte mergebatur (*cf.* PRVD. perist. 2, 350 bene est, quod ipse . . . mysteriarchus -dit). SORT. Sangall. 9, 1 noli appellare, ne incadas. MAR. VICTORIN. ad Iust. 6 audeam hic ego alterum dicere meliorem . . .: nonne -o vel incurro et aeterno ipsi . . . reus constituor? DRAC. laud. dei 2, 258 semel -dit ille *Adam*. *seq.* **ut**: LACT. inst. 3, 12, 11 Seneca . . . inprudens -dit, ut fateretur *eqs.* AMBR. spir. 2, 3, 28 si dixeris *talia*, . . . -es, ut patri . . . derogare videaris. CONC.[S] I 2 p. 38, 37 (= I 3 p. 22, 14) si . . ., -imus, ut duos dicamus filios (*I 1, 1 p. 28, 8* ἐμπίπτομεν εἰς τὸ . . . λέγειν, I 5 p. 339, 25 in id -imus, ut).

fort. inde explic.: GREG. TVR. Thom. p. 126, 12 quemadmodum -dimus in (*i. peccavimus contra?*) istum magum? (*R*, nos vindicabimus de isto mago *P*; *gr. p. 85, 1* τί ἡμάρτομεν εἰς).

b *in bonam vel in neutram partem*: **α** *subi. homo* (*bestia l. 71*): RHET. Her. 4, 5, 8 nemo in hanc -ret opinionem, si ab uno exempla sumpsissent (DOLAB. Cic. epist. 9, 9, 1. *cf.* SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 3 in eam cogitationem necesse est et tu veneris et nos saepe -dimus. TERT. ieiun. 9 p. 284, 46 in recogitatum [*v. adnot. crit.*] . . . visionis). CIC. de orat. 1, 111 *ut* videar non ipse a me aliquid promisisse, sed fortuito in sermonem vestrum -isse (*aliter p. 898, 57*). div. 2, 93 eos, qui nascuntur eodem tempore, posse in dissimiles -ere (inced- *l. v.*) naturas propter caeli dissimilitudinem. SEN. Oed. 14 in regnum -di. PLIN. nat. 19, 39 si quando -it pecus in spem nascentis *laserpicii*. VEL. gramm. VII 65, 5 in mentionem praepositionis 'dis'. VLP. dig. 17, 2, 31 cum non affectione societatis -imus in communionem, ut evenit in re duobus legata. APVL. apol. 76 p. 557 filia . . . nisi in facilitatem Pontiani -isset.

β *subi. res* (*inf. l. 78, cf. infra l. 84*): **in** *et dat.*: TER. Haut. 484 quod cuique cumque (*v. adn.*) -erit in mentem, volet (Phorm. 157 ne Phormioni id suadere in m. -isset [*c. inf.; sic et* EVSTATH. Bas. hex. 9, 6 p. 966[A]; *gr.* πόθεν σοι ἐπῆλθεν . . . δυσσεβεῖν]. CIC. fin. 4, 43 [*syn.* occurreret]). *dat.* (*sim. sunt quaedam sub II B 1 b β (II) p. 902, 39*): VERG. Aen. 9, 721 bellator . . . animo (animos M^1) deus -dit (*cf.* STAT. Theb. 7, 132 amentibus ipse *Mars* -dit. *fort. subest ea natio q. e. sub II B 2 p. 902, 66*). STAT. Theb. 1, 3 fraternas acies . . . evolvere . . . Pierius menti calor -it.

2 *i. q. cadere intra vel sub aliquid, includi, contineri* (*syn. infra l. 57*): **a** *in spatium* (*quaedam transeunt ad II B 3 b p. 903, 78*): **α** *de loco* (*in imag. l. 7*): CIC. rep. 1, 22 -ret luna tum in eam metam, quae esset umbra terrae (*cf.* nat. deor. 2, 103 in umbram terrae. PS. CENS. frg. 3, 2. *c. acc.*: CHALC. comm. 91). fin. 5, 23 sententiae Pyrrhonis *aliorum* . . . in hunc orbem, quem circumscripsimus -ere non possunt (*cf.* SEN. nat. 7, 24, 2 cometes potest sic alium habere circulum, ut in hunc *signiferum* tamen parte aliqua sui -at). MANIL. 2, 747 cuius . . . stella in fines in sidere quoque -eri[n]t (SEN. nat. 7, 4, 2 in solis radios). PLIN. nat. 2, 73. 2, 81 sol . . . bis aequata nocte diei . . . in centrum -ens terrae (*v. vol. III 823, 24. Kroll, Hermes 65, 1930, 5*[3]). 18, 350 *luna* quotiens in angulos solis -at. RVFIN. Adamant. 4, 5 p. 149, 15 videmus aves in aërem (aëre *Bakhuyzen, qui vix recte refert ad* incīdere) secantes eum et dirumpentes -ere (ἐν ἀέρι ζῷα ὑπάρχει, διαιρουμένου καὶ μεριζομένου αὐτοῦ). *adde de numero*: BOETH. mus. 1, 16 p. 202, 22 horum nullus naturaliter medius numerus -et (3, 11 p. 285, 27). 4, 2 p. 303, 27 nullus inter FD atque G -et numerus.

β *de tempore* (*cf. p. 905, 14*): CIC. Verr. II 1, 31 in eam diem ego . . . -issem (Att. 6, 1, 26 in quem d. Romana -ant mysteria. 9, 4, 3 PLIN. nat. 18, 288. AMBR. epist. 23, 14 quarta decima luna . . . in dominicam d. [THEOPHIL. ALEX. praef. 4; ηὑρέθη ἐν. *al. cf. p. 905, 19*]. *cf.* CIC. Pis. 8 in kal. Ian. compitaliorum dies -isset. PLIN. nat. 2, 125 in III idus Nov. 18, 286 si in hoc quadriduum -erit plenilunium). II 2, 139 quintus annus cum in te praetorem -isset. Phil. 8, 8 *haec* omnia in nostram aetatem -erunt (Brut. 301 SEN. contr. 1 praef. 1 QVINT. inst. 12, 1, 16 HIER. epist. 1, 1 *al.*). de orat. 1, 3 prima aetate -dimus in ipsam perturbationem disciplinae veteris. Brut. 174 in magnos oratores -erat eius aetas. 175. orat. 39 quorum aetas cum in eorum tempora quos nominavi -isset (epist. 5, 8, 3 ad Brut. 2, 7 [= 9, 5 Sj.], 2 NEP. Eum. 1, 2 VAL. MAX. 9, 12, 8 SEN. dial. 2, 2, 2 *al.* PLIN. nat. 7, 106. QVINT. decl. 301 p. 188, 11 in aliud diei tempus. PLIN. epist. 8, 6, 17. *et al.*). off. 2, 45 tua . . . aetas -dit in id bellum. epist. 2, 3, 1. 3, 7, 2 ne in hiemem -rent (*cf.* CELS. 2, 1, 8 in autumnum). 6, 12, 4. 15, 10, 1. 15, 13, 2 *al.* SEN. epist. 108, 22 in primum Tiberii . . . principatum iuventae tempus -erat. QVINT. inst. 6, 5, 4 Cicero . . . videtur in Verrem vel contrahere tempora dicendi maluisse quam in eum annum, quo erat Q. Hortensius consul futurus, -ere (SVET. Iul. 40, 2 *mensis intercalarius* in eum annum -erat). VLP. dig. 4, 6, 26, 7 prospicere . . . debuerit actor, ne in eas *ferias* -at. COD. Iust. 3, 12, 9, 2 (*a. 464*) *al.*

b *in res abstractas*: **α** *in (i. sub) potestatem, definitionem, legem sim.*: CIC. leg. 3, 25 nostra . . . causa . . . -it (incendit *codd.*) in tribuniciam potestatem (*cf.* QVINT. inst. 7, 2, 5 tales . . . controversiae . . . in meum quoque patrocinium -erunt. PLIN. epist. 10, 56, 4 haec quoque species -it in cognitionem meam. COD. Theod. 9, 1, 13 in eius *iudicis* disceptationem). SEN. benef. 1, 2, 1 desinent esse beneficia, in aliud quodlibet -ent nomen (5, 13, 2). QVINT. decl. 263 p. 74, 26 videamus, an hic in legem -erit (263 p. 75, 7. 320 p. 257, 7 *et* 11. IAVOL. dig. 35, 2, 60, 1 id quod poenae causa adcrevit in l. Falcidiam non -it. CLEM. dig. 40, 9, 32 pr. *al.* COD. Iust. 9, 20, 6 [*a. 287*] *al.* *cf.* in senatus consultum: SCAEV. dig. 50, 7, 13 PAPIN. dig. 48, 16, 11 *al.* in edictum: VLP. dig. 2, 2, 3, 2 *al.* TRYPH. dig. 26, 6, 4, 1 mater . . . -it quidem in verba constitutionis, sed sententia excusatur. COD. Theod. 12, 1, 146 in praescripti iuris formam. *sim. al.*). VLP. dig. 34, 2, 27, 3 argentum . . . collisum non -ere in eam definitionem, sed infecto contineri (MART. CAP. 4, 378). TER. MAVR. 1705 fortasse putes nullum contingere versum, qui in ullam earum regulam non -at (*cf. p. 903, 82*). *adde*: HIL. trin. 5, 24 nullam . . . intellegentiae rationem fuisse, ut deus falsus et deus verus in sensum humanae mentis -ret.

β *in orationem, causam sim.* (*cf. p. 904, 46*): **in**: RHET. Her. 3, 14, 24 si qua -erint in narrationem dicta, rogata, responsa. CIC. inv. 1, 10 harum constitutionem aliquam in omne causae genus -ere necesse est (1, 33 de orat. 2, 254 QVINT. inst. 2, 1, 10. 3, 4, 15). 1, 32 omnia quae -unt in causam genera (2, 53. 2, 56 *al.* QVINT. inst. 1 prooem. 12). 2, 16. 2, 18. 2, 50. 2, 170 huiusmodi necessitates cum in dicendi rationes -ent (PLIN. epist. 7, 9, 8). orat. 189 -ere . . . omnes *pedes* in orationem. top. 60. 79 omnes locos -ere in omnem quaestionem. SEN. benef. 3, 7, 7 ubi id, de quo sola sapientia decernit, in controversiam -it. QVINT. inst. 1, 5, 17 exempla . . . cum in versus -erunt. 3, 6, 52. 3, 8, 4. 7, 1, 64. 9, 3, 74 *haec* adfectatio cum in acres -it sensus, innatam videtur habere . . . ⟨gratiam⟩ (*cf.* 9, 3, 76). decl. 338 p. 331, 14 iudicum personae raro -unt in scholasticas materias, in foro frequenter. AQVILA rhet. 32 p. 32, 7 ἀναδίπλωσις si quando . . . in civilem orationem -it. *dat.*: IVL. VICT. rhet. 4, 1 p. 386, 21 nullus . . . omnino est status, qui non vel sibi ipse vel cuicumque alii statui possit -ere. COD. Iust. 3, 8, 3 (*a. 262*) cum civili disceptationi principaliter motae quaestio criminis -erit vel crimini prius instituto civilis causa adiungitur. RVFIN. Orig. in lev. 7, 2 p. 380, 4 B. haec -erunt extrinsecus huic disputationi, sed necessario explanata sunt.

inde part. -ens *t. t. rhet.* (*opp.* principalis: *cf. l. 79. p. 904, 51*): FORTVN. rhet. 1, 28 p. 101, 19 quid est -ens status? qui confirmat

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

principalem (MART. CAP. 5, 443. 466 *al.*). 2, 8 p. 106, 21 *finis -ens* (SVLP. VICT. rhet. 45 p. 341, 2 *al. i.* ὅρος ἐμπίπτων, *v. Volkmann, Rhet.*[2] *p. 68*). IVL. VICT. rhet. 4, 1 p. 386, 17 sunt et -entes quaestiones, sed et -entium -entes (SCHOL. Cic. Bob. p. 84, 7. Gron. D p. 306, 26 [*opp.* principalem]. MART. CAP. 5, 443 *al. cf.* MART. CAP. 5, 556 quaestiunculas). SCHOL. Cic. Bob. p. 83, 32 coniectura -ens. CLAVD. DON. Aen. prooem. p. 2, 12 dum gesta Aeneae percurreret, -entia quoque aliarum materiarum genera complexus. 1, 10 p. 12, 19 *causa* ([*opp.* principalis]. 1, 25 p. 15, 30 AMBR. inst. virg. 5, 37). MART. CAP. 5, 551 *narratio.*

II *cadere super aliquid*: **A** *proprie* (*cf. p. 902, 78*): in (*abs. l. 16*): VARRO rust. 3, 14, 2 *aqua* ut in aliquem lapidem -at ac late dissipetur. CIC. nat. deor. 1, 107 omnium in me -ere imagines *ex doctrina Epicuri* (*cf.* SEN. epist. 107, 2 in te [inter *codd.*]). fat. 6 ex spelunca saxum in crura eius -isse (*cf.* LIV. 24, 34, 10 graviter in hostem). CAES. civ. 2, 11, 1 ictum firmitas materiae sustinet et quidquid -it, fastigio musculi elabitur. LIV. 23, 24, 9 *arbores* alia in aliam ... -entes (*cf. l. 35. 53.* SEN. nat. 5, 2). 26, 46, 5 tela in aversos -erunt (CVRT. 8, 10, 28 in suram). SEN. dial. 2, 4, 2 sagittam in solem -isse (HYG. astr. 2, 38 p. 75, 18 ex eius manu ... in pedem). nat. 1, 2, 7 aër ... custodiens -entem in se rotundi lineam luminis. SIL. 4, 238 frontem in medium gravis -it ensis. VLP. dig. 39, 2, 13, 2 ANTH. 463, 6. super: VERG. Aen. 2, 467 Danaum super agmina late -it *turris*. VVLG. Tob. 2, 11 ut ex nido hirundinum dormienti illi calida stercora -rent super oculos (*gr. aliter*). ad: VERG. Aen. 12, 926 -it ... ad terram duplicato poplite Turnus (*cf.* CLAVD. DON. p. 638, 23). *dat.* (*cf. et supra l. 23*): LVCR. 2, 227 graviora ... corpora ... -ere ex supero levioribus (2, 240. 6, 351 c. fulminis ... corporibus rerum. SEN. nat. 5, 2 alia aliis). OV. met. 5, 104 caput ... -it arae. LIV. 21, 10, 10 Sagunti ruinae ... nostris capitibus -ent (CVRT. 4, 6, 11). 24, 39, 5 integri saucii, vivi mortuis -entes (*cf.* STAT. Theb. 5, 234 illa iacenti -dit). 30, 10, 15 tela ... ne ambiguo ictu suis -rent (HOMER. 348 lateri [*Il. 4, 134* ἐν δ᾽ ἔπεσε]. *cf.* CVRT. 9, 5, 5 missilia. SIL. 15, 756 hasta ... umero). SEN. Herc. f. 1291 si fortibus leve pondus umeris (*cf. l. 33*) moenia immissa -ent. nat. 7, 25, 6 alia (*subst.*) aliis (*cf. l. 17. 28*). epist. 74, 7. PLIN. nat. 10, 65 velis saepe -unt *coturnices* (*inde* SOL. *p. 905, 84*). SIL. 5, 633. PLIN. epist. 6, 16, 11 navibus cinis -bat. paneg. 13, 1 quotiens aut cassidi tuae aut clipeo gravior ictus -ret. APVL. apol. 15 p. 424 radii *oculorum* ... alicui corpori. AMM. 29, 1, 31 *anulus magicus* singulis litteris -ens saltuatim. *quaeritur ubi*: VERG. Aen. 10, 477 *hasta* umeri surgunt qua tegmina summa -dit (STAT. Theb. 12, 776). STAT. Theb. 2, 581 nudo ne in (*P*ς, *om. rell.*) pectore tela -rent. HIL. trin. 10, 23 in quo *Christo* quamvis aut ictus -ret aut vulnus descenderet ..., non tamen dolorem passionis inferrent.

B *translate*: **1** *i. q. fortuito occurrere, obvenire* (*cf. syn. l. 52. p. 902, 37. opp. p. 902, 28. 30. 34. 36*): **a** *sensu locali*: *α generatim*: CIC. Pis. frg. 4 quem iste in scopulum non -dit, quod in telum non irruit? (phil. frg. IX 9 CASSIOD. inst. 1, 11, 1. *cf.* 1, 22 in cautes [incederet *B, unde* incedere *Mynors falso*]. LEX Visig. 8, 4, 22 si quis sudes in vinea posuerit ... et ibi aliquis ... -erit. *al.*). Planc. 17 *si* iactor in turba, non illum accuso, qui est in summa sacra via ..., sed eum, qui in me ipsum incurrit atque -it (*cf.* LIV. 41, 2, 6 concursatio in obscuro -entium aliorum in alios [*cf. supra l. 17*]). CELS. 7, 26, 2[L] ne ... uncus ... in oram vulneris -at eamque convulneret. 7, 26, 2[N] in aliqua prominentia. 8, 4, 2 specillum ... cum in quosdam naturales sinus *ossis* -erit. *β i. q. concurrere, contingere*: VEL. gramm. VII 65, 11 'per' ... praepositio ... cum -it in 'l' litteram. DIOM. gramm. I p. 467, 1 cum in se longae vocales -unt, ut 'Thebae Aegyptiae'. MART. CAP. 9, 993 dactylus in [anti]bacchium -ens. *de lineis*: MART. CAP. 6, 712 parallelae ... nulla parte in se -unt. 6, 722 in duas directas lineas directa linea -ens intus. *γ in imagine*: CIC. Scaur. 46 quocumque non modo mens, verum etiam oculi -erint (Mil. 1 PLIN. epist. 5, 6, 13. *cf.* CVRT. 6, 11, 36 circumlatis oculis, ut -ēre in Calin quendam. HIL. in Matth. 4, 20 adulterio motus tantum oculi -entis aequatur. [*ex coni.*: SEN. nat. 7, 14, 4.] *cf. et supra l. 38*). *hic adiungam* (*cf. l. 63*): CIC. inv. 2, 45 facilius ... ad inventionem animus -et (incedet *edd. vett.*, incumbet *Weidner*), si *eqs.* epist. 5, 8, 3 non me ... fortuito ad tuam amplitudinem meis officiis amplectendam -isse.

b *sensu magis abstracto*: *α subi. homo* (*navis infra l. 82. v. et p. 902, 65*): (I) *in animantia* (*cf. p. 899, 6. paulo aliter p. 902, 14*): CIC. S. Rosc. 151 imperatores ... in eo loco quo fugam hostium fore arbitrantur milites *collocant*, in quos si qui ex acie fugerint de improviso -ant (div. 1, 123 in hostium equitatum. LIV. 3, 5, 10). Planc. 20 in quemcumque Arpinatem -eris. 99. Mil. 55 *Clodius* quamquam paratus in imparatos, tamen mulier -erat in viros ([*v. app. crit.*]. *cf.* CAES. Gall. 6, 30, 2 in ... incautum ... atque imparatum). 56. de orat. 2, 77 egomet in multos iam Phormiones -di. Tusc. 3, 21 Att. 2, 15, 3. 13, 29, 1 epist. 7, 3, 6 *al.* CAEL. Cic. epist. 8, 2, 2 -di in competitorem nobilem. CAES. Gall. 1, 53, 5 *Valerius ab hostibus captus* in ipsum Caesarem hostes ... persequentem -dit. civ. 1, 15, 4 *al.* BELL. Afr. 11, 4 ne casu imprudentes suae naves in classem adversariorum -rent (53, 1. *cf.* 28, 2 forte -dit in navem, in qua erant duo Titii. SALL. hist. frg. 1, 25 in lenunculum [-lo *trad.*] piscatoris [indicit *trad.*]). 95, 1 forte -dit in Faustum. OV. met. 2, 500. LIV. 2, 47, 9 abeuntes in victorem alterum -unt consulem. 22, 17, 4 in quosdam boves palatos a suis gregibus -erunt. 29, 28, 10 equites ... in stationes Romanorum -erunt (31, 36, 10 *al.*). *al.* SEN. contr. 1, 5, 2 dum te peto, in illam -i. 9, 6, 6 *al.* SEN. Oed. 1051 epist. 75, 6. 81, 1 in hominem ingratum. *al.* CVRT. 7, 5, 11. 9, 8, 19 *Agrianos fugientes* barbari effuse sequentes in alios ... -unt. *al.* PETRON. 124, 2 STAT. Theb. 8, 484. QVINT. inst. 9, 2, 73 *al.* TAC. hist. 1, 49, 3 IVST. 15, 2, 1 AMM. 30, 1, 13. *et al.*

(II) *in res* (*v. et p. 901, 82*): CIC. Q. Rosc. 18 quotienscumque in causa in nomen eius -isti (QVINT. inst. 3, 3, 14). div. in Caec. 50 non consulto sed casu in eorum mentionem -di (Lael. 3 SEN. suas. 2, 10 TAC. hist. 4, 5, 1). Phil. 2, 88 -di in id tempus, quod *eqs.* (SVLP. SEV. chron. 1, 29, 9. *aliter p. 900, 30*). de orat. 2, 61 in philosophos vestros si quando -di, deceptus indicibus librorum (*cf.* top. 1 -isti in Aristotelis topica. leg. 2, 32 eorum ... in libros [PLIN. nat. 34, 108 libellos. MART. 2 praef. MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 11, 11 in hos libros legendos]). Brut. 9 cum in eam *memoriam* nuper ex sermone quodam -issemus. ac. 2, 84 -bat in eiusmodi visum, quod percipi non posset (div. 2, 128. *cf.* HYG. fab. 181, 1 p. 37, 4 in conspectum deae). Lael. 2 in eum sermonem ..., qui tum ... multis erat in ore (*aliter p. 898, 57*). Att. 4, 6, 3. 6, 1, 25 cum omnia obsignaret, in Vedianas res -dit (VELL. 1, 7, 2). *al.* CAEL. Cic. epist. 8, 11, 1 -eramus ... in difficilem nodum. RVT. LVP. 2, 1 (*Demosth. coron. 42* ἐμπέπτωκα). SEN. suas. 6, 14 quoniam in hanc suasoriam -dimus. benef. 5, 12, 6. epist. 113, 16 mirabile divini artificis ingenium est ..., quod in tanta copia rerum numquam in idem -it (-is *Beltrami*). 114, 18 ille ... in haec -bat, at hic illa quaerebat. 120, 4 *al.* PS. QVINT. decl. 1, 4 FRONTIN. (?) strat. 4 praef. PLIN. epist. 9, 33, 1. GELL. 14, 1, 33 multa temptando -unt repente imprudentes in veritatem ([*seq.* perveniunt callide]. LACT. inst. 3, 18, 1 non scientia, sed casu. *cf.* TERT. adv. Marc. 2, 1 p. 334, 3 in *deum verum*). PROB. Verg. ecl. 6, 31 p. 335, 23. PS. AVG. serm. ed. Mai 31, 1 cogitatione subito -dimus in illud, quare *eqs.* HIST. Apoll. 16 in artem musicam -dit, sed non didicit.

β subi. res: (I) in: SEN. dial. 12, 2, 7 in quem *hominem* videbatur indulgentia tua (*Fortunae sc.*) ratione certa pervenisse et non ... temere -isse. epist. 76, 6 pecunia veniet ultro ..., virtus in te non -et. QVINT. inst. 12, 1, 32 facultas dicendi si in malos -it. (II) *dat.* (*cf. p. 899, 80*): TER. Andr. 359 redeunti ... ex ipsa re mi -dit suspicio (501. HYG. fab. 7, 2 p. 41, 3 [*seq. a. c. i.*]). CIC. inv. 2, 91 loci ... communes idem utrique (*sc. accusatori et defensori*) qui in superioribus assumptivis -ent. CATVLL. 10, 5 huc ut venimus, -ēre nobis sermones varii. LIV. 1, 57, 6 forte potantibus his ... -dit de uxoribus mentio. VAL. MAX. 1, 6 ext. 1[b] *Xerxi* admirabile inter cenam prodigium -dit (5, 6, 3). HYG. astr. 2, 2 p. 33, 5 -it ... compluribus erratio (2, 33 p. 72, 3 studium [SCHOL. Germ. Bas. p. 96, 18 complures ... ad studium]). VVLG. I Macc. 4, 45 -dit illis consilium bonum, ut destruerent *eqs.* (ἔπεσεν αὐτοῖς). AVG. civ. 9, 4 p. 373, 6 D. nec in potestate est utrum et quando -ant animo *phantasiae*. COD. Iust. 6, 2, 22, 3 dubitatio -dit veteribus, utrumne *eqs.* (8, 47, 10 pr. si). (III) *abs.* (*plerumque dat. supplendus esse videtur. quaedam non longe distant ab III B 2 p. 904, 39*): TER. Ad. 615 tanta nunc suspicio de me -dit (LACT. mort. pers. 43, 5 senem ... finxisse discordiam). CIC. Att. 13, 32, 1 quae cogitatio si non -isset, ... istuc ... non laborarem. LIV. 32, 20, 3 cum de Philippo ... mentio -dit (SEN. dial. 2, 1, 3 M. Catonis. SVLP. SEV. epist. 1, 1). SEN. epist. 58, 1 mille res -erunt, cum forte de Platone loqueremur. QVINT. inst. 7, 1, 19 potest -ere quaestio, an *eqs.* (LACT. ira 8, 10 MAR. VICTORIN. rhet. 1, 10 p. 185, 43 AVG. civ. 2, 2 p. 54, 27 D. *al.*). PLIN. epist. 4, 17, 8 cum forte de bonis iuvenibus apud Nervam ... sermo -isset (4, 22, 5). 7, 4, 3 -dit epigramma Ciceronis in Tironem suum. AMM. 30, 4, 17 si in circulo doctorum auctoris veteris -erit nomen. *paulo aliter, fere i. q. obtingere*: CATVLL. 10, 19 non ... mihi tam fuit maligne, ut, provincia quod mala -isset, non possem octo homines parare. *sim. subi. homo*: PS. QVINT. decl. 15, 2 talis *amator* -dit (*sc. meretrici*).

2 *i. q. temere et cum impetu irruere* (*nota opp. p. 903, 49. cf. p. 899, 83*): **a** *subi. homo* (*v. et p. 903, 64*): *α in hominem*: in: LIV. 8, 8, 13 triarii ... uno agmine, iam nulla spe post relicta, in hostem -erunt (VELL. 2, 112, 5). *dat.*: QVADRIG. hist. 75 Heri⟨us⟩ recedens vesperi Numantinis -dit. CIC. Verr. II 2, 182 sane homini praeter opinionem improviso -di. VERG. Aen. 11, 699 -dit huic subitoque aspectu territus haesit (*aliter explicat locum* CLAVD. DON. p. 520, 31). LIV. 28, 13, 9 acrius ultimis -bat Romanus neque sustineri impetus poterat. SEN. dial. 5, 2, 6 *barbari* ruinae modo ⟨l⟩egionibus -unt. CVRT. 4, 15, 17 quadrigae ... quibus -erunt. VAL. FL. 3, 592. 4, 744 certa fides animis, idem quibus -dit hostis. *adde*: STAT. Theb. 8, 1 ut subitus vates *Amphiaraus* pallentibus -dit umbris (*an proprie?*).

β in loca: in: LIV. 27, 13, 2 cum tanto pavore -entibus (inced-, incend- *ll. vv.*) vobis in vallum portasque. *dat.*: LIV. 2, 65, 6 agmine uno fugientes sequentesque castris -ēre. 3, 3, 3 pavidi -entes portis (5, 11, 14. 5, 26, 8. 6, 33, 7 improviso). 7, 17, 3 attoniti munimentis suis trepido agmine -erunt. 9, 24, 10 foribus ([inced- *codd.*]. 26, 39, 22). *γ in alia*: PRVD. psych. 533 *Avaritia* -dit

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in nostrum flammante cupidine telum (inde explic. QVINT. inst. 6, 3, 69 A. Villius dixit ferrum in Tuccium -isse ['luditur hominis ignavi suicidium' Raderm.]). SEN. epist. 37, 4 a ratione disces, quid ... adgredi debeas; non -es rebus.

b *subi. res naturae*: in (quo: l. 10): CATVLL. 4, 21 sive utrumque Iuppiter simul secundus (i. Ζεὺς οὔριος) -isset in pedem navis (cf. LVCR. 6, 296 vis ... venti -it in ... nubem. GELL. 2, 30, 4). LVCR. 1, 145 ubi e nubi in nubem vis -it ardens fulminis. VERG. Aen. 2, 304 in segetem ... cum flamma ... -it (cf. SEN. benef. 5, 5, 1 ignis ... in materiam [epist. 18, 15 quo. VVLG. Bar. 6, 54]). SEN. nat. 1, 1, 15. 2, 57, 3 al. dat.: VERG. georg. 2, 107 ubi navigiis violentior -it eurus (cf. SEN. nat. 2, 17 spiritus -ens nubibus. AMM. 17, 7, 11). VAL. FL. 3, 90 nubes quibus -at arvis. abs. (cf. p. 904, 11): ACC. trag. 653 praefervido fulgore ardor iniectus Iunonis dextera ingenti -it. CIC. Arat. 198 sin gravis -erit vehementi flamine ventus ([Arat. 423 ὑψόθεν ἐμπλήξῃ]. cf. HIL. in Matth. 6, 6 -entium tempestatum impetu). VAL. MAX. 8, 1 absol. 6 repentina vis nimbi -dit. adde: AMM. 22, 15, 13 Nilus si -erit moderatius (sc. arvis. aliter p. 897, 65).

c *subi. quaevis res* (plerumque mala): **α** *in animantia*: (I) in: LIV. 27, 23, 6 pestilentia gravis -dit in urbem agrosque (PAVL. FEST. p. 350 in mulieres. COLVM. 6, 5, 1 in gregem. cf. CELS. 2, 1, 20 morbus in infantem [VENVL. dig. 21, 1, 65, 1 GELL. 15, 10, 1 in animos]. SEN. Herc. O. 1355 unde in artus pestis aut ossa -dit? PLIN. nat. 26, 8 hoc malum ... in reges [cf. AVG. civ. 19, 4 p. 359, 31 D]. CHIRON 397 hoc ... vitium -et in eos a sicca esca. sim. al.). SEN. dial. 3, 20, 3 ira ... -it et in viros (LACT. ira 5, 3 in animum). epist. 66, 20 incommoda cum in virtutem -erunt. QVINT. decl. 286 p. 153, 9 ignes (i. amor) ... cum -erunt in rudes animos. 296 p. 170, 12 crimina ... in patrem (cf. VLP. dig. 50, 16, 42 probrum in hominem). GELL. 15, 5, 4 negotium, quod in te -dit. adde: LIV. 3, 11, 11 multa saepe ab iuventute inconsulte dicta factaque in unius Caesonis suspectum -unt (incumbunt vel inclinant Karsten) ingenium (i. crimini data sunt ei). cf. infra l. 69. (II) dat.: PLAVT. Men. 874 ei derepente ... morbus -dit (PLIN. nat. 24, 157 corpori. cf. OV. met. 7, 524 lues ... populis [SIL. 5, 389]. CELS. 1, 8, 4. 5 pr. 2 corporibus nostris. 6, 6, 8 D al. CVRT. 9, 6, 4 valetudo [SVET. Galba 7, 1]). CIC. de orat. 1, 26 nihil -isset postea civitati mali (fin. 3, 29 sapienti. cf. SEN. epist. 96, 2 nihil umquam mihi -et, quod tristis excipiam). epist. 5, 17, 3 cogitares ... optimis viris ... tales casus -isse. CAEL. Cic. epist. 8, 15, 2 iter mihi ... -dit. CAES. civ. 3, 13, 2 tantus ... terror -dit ... exercitui (-tus codd.) ..., ut eqs. HIRT. Gall. 8, 12, 3 huius mali sors -dit Remis. HOR. sat. 1, 7, 11 quibus adversum bellum -dit (ibid. 16). epist. 1, 16, 24 donec manibus tremor -at unctis. PROP. 1, 15, 28 si quid forte tibi durius -erit (SEN. contr. 1, 6, 6 al. cf. quidquid: SEN. dial. 1, 4, 7. aliquid: SEN. dial. 7, 15, 6 durius). LIV. 2, 27, 2. 2, 27, 5 certamen consulibus -erat (COD. Iust. 4, 5, 11 pr.). 22, 8, 4 FEST. p. 141. VAL. MAX. 2, 6, 13 Lyciis luctus. SEN. epist. 4, 6. 103, 1 quae nobis -unt, non insidiantur. VAL. FL. 7, 392 stabulis gregibusque pavor strepitusque sepulcris -erat. QVINT. decl. 314 p. 236, 12. LEX Malac. (CIL II 1964) 32 si ei causa quae -erit, quominus comitia habere possit (VLP. dig. 14, 6, 7, 5 non mors, sed alia causa, quominus eqs.). PAVL. dig. 4, 8, 16 pr. ITALA gen. 15, 12 (Aug. quaest. hept. 1, 30) timor ... -dit ei (ἐπέπεσε, Vulg. invasit eum). et al.

β *in res* (dat.): TER. Haut. 395 ut numquam ulla amori vostro -ere possit calamitas (cf. OV. trist. 4, 5, 28 -at ... vestro rara querela toro). CAEL. Cic. epist. 8, 4, 3 praetoriis comitiis morae quaedam -erunt. CAEL. AVR. acut. 1, 5, 45 saepe etiam febris ex aliis causis his passionibus -it. COD. Iust. 3, 33, 15 pr. multi casus ... rebus -unt mortalibus (3, 33, 16, 1). v. et l. 28.

γ *abs.* (dat. supplendus esse videtur): HOR. sat. 2, 2, 88 seu dura valetudo -erit seu tarda senectus (sc. tibi). PROP. 1, 13, 35 quoniam novus -dit error (sc. tibi). OV. rem. 661 ubi nulla simultas -it (sc. amantibus). PLIN. paneg. 20, 4 ut si vis aliqua vel ipsi illi barbari quos fugiebat -rent. AMM. 29, 1, 26 quasi ruina -entis inmensi terroris ... perculsus.

3 *notione debilitata*: **a** *fere i. q. pertinere*: NIGID. Gell. 11, 11, 3 (= NON. p. 411, 11) vir bonus praestare debet, ne mentiatur, prudens, ne mendacium dicat; alterum -it in hominem, alterum non (an ad l. 21 sqq.?). HIL. in Matth. 4, 21 in quem pedem poenae causa non -et. 31, 2. 31, 3 metum mortis in dei filium -isse (trin. 1, 31). in psalm. 2, 12 p. 45, 17 in incorporalem deum ... resolutio. 2, 13 p. 46, 8 in Christum mors per speciem corporis quod adsumpsit -erat. trin. 1, 34 neque -ere in deum ... huius intellegentiae temeritatem, ut de non extantibus nasceretur. paulo aliter: RVFIN. apol. Orig. 4 p. 568 A operationem spiritus sancti nequaquam prorsus -ere (i. se dirigere) ... in ea quae exanima sunt.

b *fere i. q. convenire cum* (accedere: p. 904, 1. 4. similia habes sub I B 2 a p. 900, 2): in: MANIL. 3, 551 si mensis in astrum laetius -erit. QVINT. inst. 1, 7, 8 'ae' syllaba ... cum in dativum vel genetivum casum -isset (Kiderlin, -issent codd.). TER. MAVR. 1710 species in istum versum nulla praedicta -it (agitur de eadem re ac p. 900, 58). AQVILA rhet. 48 p. 37, 24 ne ... ita verba colligas, ut in eam figuram quam destinaveris -ant. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 9 p. 183, 43

substantia cum ab una accidenti fuerit occupata, iam in se -entem aliam (accidens aliud l. v.) non admittit. dat.: MART. CAP. 6, 707 numerus, qui cunctis accedere speciebus gregatim singulatimque potest, nisi rebus -at, incorporeus invenitur.

III *deorsum ferri* (non indicato fine cadendi, cf. p. 897, 43. 68. 898, 16. 899, 23. 36. 900, 17. 901, 16. 902, 51. 903, 13. 61): **A** *proprie* (fere i. q. corruere l. 12, cadere l. 12. 14): HIRT. Gall. 8, 9, 4 ut ponte ab -entibus telis tegeretur (LIV. 28, 3, 6. 30, 33, 16. CVRT. 9, 4, 31 undique. AMM. 25, 1, 12. cf. CVRT. 5, 3, 18 saxa [incedebant codd.]). SEN. nat. 2, 30, 2 exercitum ... harena austro mota et more nivis -ens texit. 6, 19, 2 aer superne -ens. TAC. ann. 2, 17, 6 plerosque tranare Visurgim conantes ... -entes ripae operuere. CHIRON 384 -ens difficiliter resurgit iumentum (Veg. mulom. 2, 117 cum accubuerit). VVLG. Sirach 23, 3 ne ... -am in conspectu adversariorum (πεσοῦμαι). part. praes. n. plur. pro subst. (cf. p. 905, 9): TAC. ann. 4, 59, 2 Seianus ... super Caesarem suspensus opposuit sese -entibus. PLIN. epist. 6, 16, 16 id (sc. cervicalia capitibus imposita) munimentum adversus -entia fuit. adde de videndo: PLIN. nat. 11, 148 pupillae angustiae non sinunt vagari incertam aciem ac velut canali dirigunt obiterque -entia facile declinant.

B *translate*, i. q. accidere, evenire, inveniri (syn. infra l. 50; cf. p. 905, 3. 19), fieri: **1** *subi. animantia*: CIC. Att. 15, 29, 1 ad M. Aelium nul⟨l⟩us tu quidem domum, sed sicubi -erit. SEN. contr. 1, 6 thema orba -dit (i. occasio nuptiarum eius). SEN. epist. 7, 9 aliquis fortasse, unus aut alter, -et. VAL. FL. 7, 404 ut per chaos occurrunt ... umbrae, haud secus ... -erant ambo (Iason et Medea) attoniti iuxtaque subibant. MART. 7, 76, 4 tecum, quotiens ita -isti, gestari iuvat et iuvat lavari. QVINT. inst. 2, 8, 9 si quis ingenio corruptus ..., ut plerique sunt, -erit. 7, 2, 41 persona ... nescio an umquam ... possit -ere, de qua neutra pars dicat (LEO M. epist. 166, 1 p. 1194 A). IVV. 4, 39 -dit ... spatium admirabile rhombi (APVL. apol. 33 p. 471 quicumque minus cogniti generis piscis -erit. an ad p. 898, 16?). TAC. hist. 2, 10, 1 prout potens vel inops reus -erat (cf. PLIN. epist. 3, 4, 8 si quis -isset quem non deberem accusare). 3, 33, 1. part. praes. m. plur. pro subst.: AMM. 19, 12, 13 unius ex nutu ... pendebat -entium (i. reorum [cf. l. 33]; inced- V) omnium salus. 26, 10, 10 ex eius libidine -entium vitae necisque momenta pensantur.

2 *subi. res*: **a** *generatim*: TER. Haut. 598 dicam, verum ut aliud ex alio -dit (vix ad p. 902, 51). RHET. Her. 3, 4, 7 si cuius rei narratio -it (3, 7, 13). 3, 4, 8. 3, 8, 15 hae partes saepe ita tenuiter -unt, ut non sint necessariae dictu (cf. adn. crit.). CIC. inv. 2, 13. 2, 56 in nostra quidem consuetudine multis de causis fit, ut rarius -ant translationes (2, 58. LIV. 1, 43, 1 raro). 2, 74. 2, 88 si qua ex aliis -ent constitutionibus. 2, 111. Lig. 17 fatalis quaedam calamitas -isse videtur. de orat. 1, 56 cum illi in dicendo -erint loci (epist. 9, 16, 4 -unt ... in sermone vario multa, quae eqs. QVINT. inst. 10, 2, 15 in magnis quoque auctoribus -unt aliqua vitiosa. 11, 3, 91. CHAR. gramm. p. 376, 12 B. quales versus in tragoediis nonnumquam -ere ... solent. IVNIL. 1, 3 nulla in his libris alia species invenitur? -unt ceterae, sed non principaliter [cf. p. 900, 83]. v. et l. 43. 67. 71 sq. cf. p. 900, 62). de orat. 1, 64 quaecumque res -erit (1, 67 rep. 1, 17 al. CAES. Gall. 7, 3, 2 LIV. 1, 58, 5 VLP. dig. 2, 1, 7 pr. prout res -it [TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 189, 2]. et al.). fin. 3, 68 si qui eiusmodi forte casus -erit, ut id faciendum sit (PLANC. Cic. epist. 10, 21, 6 CELS. 8, 11, 6 al. IVLIAN. dig. 1, 3, 10 al.). ac. 2, 98 cum aliquid huiusmodi -erat (CELS. 3, 22, 2 SEN. dial. 1, 6, 4 al. cf. quid [indef.]: CIC. epist. 3, 9, 1 CELS. 3, 2, 5 SEN. dial. 9, 13, 2 TAC. Germ. 11, 1 quid fortuitum et subitum. et al.). off. 3, 40 -unt multae saepe causae, quae conturbent animos (3, 50 SEN. epist. 85, 14 extrinsecus. al. FRONTO p. 155, 17 N. et al.). epist. 6, 12, 3 gaudent id bellum -isse (v. vol. II 1833, 48). al. BELL. Hisp. 28, 4. NEP. Att. 10, 4 ne quod periculum -ret (vix ad p. 905, 67). HOR. ars 192 nec deus intersit in fabula, nisi dignus vindice nodus -erit. LIV. 3, 38, 8 quidnam -isset, cur ... rem desuetam usurparent? (10, 18, 14 quicquam. cf. quare: SEN. benef. 4, 35, 1). 30, 21, 6 quas deinde clades ... -isse (al. VAL. MAX. 9, 12, 2). 38, 49, 9 in hoc, quod casu infeliciter -dit, ut talem civem amitteremus, haerent. al. FEST. p. 158 cum de (in Müller) toto Samnio gravis -isset pestilentia (cf. CELS. 1 prooem. 17 nova ... genera morborum [sim. 1 pr. 37. 49. 2, 1, 4]. 1 pr. 25 cum dolor intus -it. 4, 12, 1 in quo stomacho plura longa vitia -ere consuerunt [6, 1 al.]. 5, 28, 1 A quae extrinsecus -unt. 7, 7, 11 haec ... circa oculum in angulis palpebrisque -ere consuerunt. sim. saepe). SEN. contr. 2 praef. 2 quotiens -erat aliqua materia, quae eqs. (7, 4, 6 QVINT. inst. 7, 4, 28 al.). VAL. MAX. 7, 2, 2 si occasio obvenisset aut necessitas -isset (CELS. 1, 3, 3 al. SEN. epist. 17, 9). al. SEN. benef. 4, 34, 4 si nihil -erit, quod impediat (7, 14, 4). dial. 1, 5, 7 non, ut putamus, -unt cuncta, sed veniunt. nat. 6, 32, 7 istud grave est: potius semel -at quam semper impendeat (v. Axelson, Senecastud., 1933, 85). al. QVINT. inst. 2, 5, 4 si quod minus usitatum -at verbum (DIOM. gramm. I 403, 12. cf. CHAR. gramm. p. 203, 10 B. pronomina). 11, 1, 70 inter eos ... disputationem crederes -isse. al. TAC. hist. 3, 51, 2. ann. 6, 30, 1 accusatores, si facultas -ret, poenis adficiebantur. PLIN. epist. 4, 11, 16. 10, 96, 4 mox ... plures species -erunt (PAVL. dig. 27, 9, 2 al. aliter

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 904, 50). al. VLP. dig. 25, 4, 1 pr. cum hoc -isset, ut eqs. al. PRISC. rhet. 11, 33 p. 559, 35 -entes obiectiones reprobes (rhet. gr. II p. 18 τὰς εὑρισκομένας ἀντιθέσεις). EMPOR. rhet. p. 562, 11 pathopoeia ... imitamur adfectum non naturalem, sed -entem (cf. HIL. in Matth. 4, 21 carere ... non solum propriis vitiis sed et extrinsecus -entibus). AMM. 16, 10, 12. et al. acced. adi. praedic.: SEN. epist. 115, 16 damnis ingemescunt, quae et magna -unt et videntur maiora. SVET. Tib. 8 cura annonae, quae artior -erat.

neutr. plur. -entia pro subst. (cf. p. 904, 15. Norden, Kunstprosa 648): AMM. 14, 5, 4 blanditiae exaggerantium -entia. 21, 2, 3 animo ... quieto -entia cuncta disponens. 22, 9, 2 ad expedienda -entia. 28, 4, 6. 30, 8, 12. 31, 10, 19. RVFIN. Orig. in num. 16, 7 p. 150, 22 B. auguribus et his qui ex -entibus divinandi captare putantur auspicia.

b de tempore: CIC. Phil. 2, 24 duo ... tempora -erunt, quibus aliquid contra Caesarem Pompeio suaserim (fin. 1, 32 al. CELS. 7, 7, 4[E]). LIV. 37, 33, 6 die forte ... religiosi ad iter -erant (FRONTIN. strat. 1, 4, 7 cum -isset frigidior solito dies. THEOPHIL. ALEX. praef. 3 cum quartus decimus d. in ipso ... die dominico -at [ἀπαντώσης]. ibid. [εὑρίσκεσθαι]. al. [etiam in c. acc., v. p. 900, 22]). AMBR. epist. 23, 12 si -erit ... quarta decima luna ... die dominica (al. THEOPHIL. ALEX. praef. 5 eadem ... septimanam [sic cod., fort. ad infra l. 67]). COD. Theod. 2, 8, 23 natalis ... imperatorum ... si die dominico -erit.

3 impersonaliter (aliter p. 897, 82. SEN. epist. 9, 2): VARRO rust. 1, 20, 2 boves ex campestribus locis non emendum in ... montana, nec non ⟨con⟩tra si -it, ut sit vitandum (sic locum rest. Keil; post sit dist. Zahlfeldt). SEN. contr. 2 praef. 5 Fabianum audiebam quotiens -erat, non quotiens volebam. CELS. 3, 18, 10 vani metus levandi sunt; sicut in homine famem timente -dit, cui eqs. (cf. QVINT. inst. 2, 5, 5 demonstrare virtutes vel, si quando ita -at, vitia). SCHOL. Cic. Bob. p. 126, 5 ne expectaveris, ut, sicubi -erit, eadem rursus iteremus. seq. ut (cf. p. 904, 55. 67. supra l. 1. 25): CIC. fin. 1, 7 locos ... quosdam ... transferam ..., cum -erit, ut id apte fieri possit. Lael. 33 ut non idem expediret amicis, -ere saepe. BELL. Afr. 1, 3 -dit per id tempus, ut tempestates ad navigandum idoneas non haberet. BELL. Hisp. 3, 5. 6, 3. LIV. 3, 40, 8 quonam fato -isset, ut eqs. 6, 34, 6 forte ita -dit, ut eqs. (26, 23, 2. 28, 17, 13. 38, 58, 9. cf. l. 29. 39). VAL. MAX. 1, 7, 8. CELS. 3, 1, 5 ex quo -dit, ut eqs. SEN. nat. 6, 6, 4 SVET. vita Hor. 40 CELS. dig. 8, 6, 6, 1[a] VOPISC. Aurelian. 36, 4 HIL. in Matth. 21, 8. LIV. 1, 46, 5 forte ita -erat, ne duo violenta ingenia matrimonio iungerentur.

structurae: indicatur quo: dat. (cf. SERV. Aen. 11, 699 [v. p. 902, 71] 'huic' figurate pro 'in hanc'. SCHOL. Stat. Theb. 8, 1 [v. p. 902, 77] vetus elocutio est per dativum casum): passim. nota sibi refl.: p. 900, 77. in c. acc.: passim (aliter p. 899, 60?). c. gerund. p. 897, 35. 902, 18. in se refl.: p. 901, 58. 61. CONC.[S] I 5 p. 330, 7 rec. Q non intellegunt quemadmodum in se ipsos -unt (ἑαυτοῖς περιπίπτουσιν). in c. abl. pro acc. (cf. p. 901, 84. supra l. 18. dub. vel falso trad.: MARCIAN. dig. 48, 16, 1, 10–14 [in hoc senatus consulto F 6[ies]]. AVG. serm. coll. Morin p. 564, 18 ne ... -at in iudicium, in quo [quod Morin] -it diabolus. COD. Iust. 6, 2, 22, 3 in secunda dubitatione [in c. acc. dett.]): SIC. FLACC. grom. p. 109, 20 Th. viae ... saepe -unt in finibus (p. 111, 10). ITALA Bar. 6, 54 (Firm. err. 28, 5) cum -erit in domo ... ignis (ἐμπέσῃ εἰς, VVLG. in domum). Marc. 9, 47 (cod. k) in gehenna -ere (βληθῆναι εἰς, Vulg. mitti in gehennam). SORT. Sangall. 4, 7 ne forte in laqueo -as (DIDASC. apost. 4, 23 HESYCH. in lev. 5, 1–13 p. 833[C]). DIDASC. apost. 39, 14 in igne. CONC.[S] I 3 p. 67, 5 in duobus illicitis (περιπίπτειν). ORIBAS. syn. 9, 45 (Aa) in passione. ACT. Petr. 5 p. 50, 15 dum ... in somnio -issem. ad (l. v. SEN. dial. 9, 10, 1 [A, in vg.]): p. 901, 24. 67. 68 (c. gerund.). 902, 47. inter: LIV. 25, 39, 5 -unt inermes i. catervas armatorum. p. 900, 18. cf. et p. 904, 81. super: p. 901, 22. sub c. abl. pro acc.: DIDASC. apost. 55, 21 sub maledicto -es. adverbia: huc: CIC. Verr. II 1, 82 II 4, 43 imprudens. Cael. 16 QVINT. inst. 9, 2, 81 AMM. 23, 6, 32. quo: CIC. Att. 8, 3, 7 PLIN. nat. 18, 287. p. 903, 10. quocumque: v. p. 901, 62. qua: p. 901, 41. ibi: p. 901, 50. ubi: p. 897, 63.

transitive c. acc. (v. CFWMüller, Nom. u. Acc. p. 136. v. et p. 897, 70. 899, 81. 900, 5. 904, 62. l. 21. dub. vel falso trad.: CIC. epist. 2, 7, 2 quod ⟨in⟩ rei p. tempus non -eris, sed veneris. 3, 9, 4 tum ⟨in⟩ ipsum discessum senatus -isse meas litteras. LIV. 2, 30, 13 haud secus quam si ⟨in⟩ insidias -isset. LIV. 3, 13, 2 in [Ver. ς, om. rell.] iuventutem. SEN. benef. 7, 15, 1 ⟨in⟩ vincula. QVINT. decl. 335 p. 318, 24 ⟨in⟩ latrones [sic et p. 320, 17]. 349 p. 375, 3 [cf. 375, 4]. adde: PLIN. nat. 18, 283 si vero interlunium -at aquilae ortus. aliter explicanda sunt: LACT. epit. 22, 1 ne quis ... in eosdem laqueos -at, quos illi veteres -erunt [v. Stangl, RhM. 70, 1915, 250]. MART. CAP. 5, 522 in vitium cadis, quale -dit Cicero): LVCR. 4, 568 quae pars vocum non aures -it ipsas. TAC. hist. 3, 29, 1 ballistam in subeuntes propulere, quae ... disiecit obruitque quos (quis Ernesti, ⟨in⟩ quos Nipperdey) -erat. APVL. met. 2, 13 fortunam scaevam ... miser -dit (PLIN. med. 1, 25). 2, 14 peregrinationem. 6, 9 bene quod meas potissimum manus -isti (SCHOL. Cic. Bob. p. 142, 16 CLAVD. DON. Aen. 12, 300 p. 588, 29). 9, 22. SOL. 1, 44 accidebat, ut menses ... modo aestivum modo autumnale tempus -rent. 11, 21 ut vela -ant ... coturnices. GALLICAN. Avid. 2, 2 laqueos (COD. Theod. 10, 10, 16 pr. al.). IVL. VAL. 2, 24 Alexander -ens aquae ... vehementiam. IVVENC. 2, 1 dies ... pontum. 2, 589 foveam ... pecuscula. PLIN. med. 3, 34 insidias. MAR. VICTORIN. ad Iust. 1. PS. AVR. VICT. epit. 2, 7 exitia. HIL. in Matth. 12, 18. LVCIF. moriend. 15 p. 317, 8 immortalia ... -surus mala. PRISCILL. tract. 2, 47. AVSON. 307, 10 p. 180 P. offensam (cf. SCHOL. Cic. Gron. B p. 343, 34 offensionem). SYMM. epist. 2, 18, 1. SCHOL. Hor. sat. 2, 5, 25 retia. SCHOL. Cic. Bob. p. 147, 36 periculum. CLAVD. DON. Aen. 5, 355 p. 463, 15 nisi lapsum -issem (TRACT. Pelag. p. 117, 31). VEG. mulom. 2, 102 CHIRON 656. PS. LACT. PLAC. fab. Ov. 1, 10 iram (v. Muncker ad l.). 14, 1 amorem. AMBR. Hel. 8, 22. hex. 5, 5, 14 cave, ne, dum illum persequeris, -as ipse validiorem. in psalm. 37, 19, 3. 39, 16, 1 ne, dum praemium quaerit, -at sacrilegium. off. 3, 4, 27 latronem (cf. ENNOD. dict. 21, 1 p. 483, 9 piratas). saepius. HEGES. 1, 18, 1 p. 29, 25 al. HIER. epist. 22, 30, 6. PRVD. psych. 271 AVG. civ. 1, 26 p. 42, 1 D. al. ROMVL. fab. 68 pr. rec. vet. maius malum -it qui minus fugit. MART. CAP. 5, 522. COD. Theod. 13, 5, 38 pr. si quando navicularius ... diametrum -isset (vix ad incīdere referendum). CASSIAN. inst. 2, 11, 2 al. LEO M. serm. 15, 1 p. 175[A] et saepe. EPIST. pontif. 761 Schwartz p. 153, 7. AVELL. p. 401, 25 ruinam. al. CONC.[S] I 2 p. 53, 3 duas ineptias (δύο ἀτόποις ... περιπίπτειν). al. PROSP. resp. ad Gen. 1–3 p. 190[B] al. SIDON. epist. 2, 9, 2. CLAVD. MAM. anim. 1, 7 p. 45, 9 radii ... corporum quae -erint repercussu retroversim cedentes. ALC. AVIT. carm. 3, 256. IORD. Get. 212 ne quid -isset adversi Gothos (cf. Werner, Lat. d. Get. [1908] p. 69). ORIBAS. syn. 1, 16 (Aa). HIST. Apoll. 32 rec. A naufragium. et al.

de acced. adv. notabiliora: intus: p. 901, 62. 904, 70. extrinsecus: p. 900, 81. 904, 60. 72. 905, 5. superne: p. 904, 11. obiter: p. 904, 20. casu: p. 898, 10. 37. 54. 901, 82 al. forte: p. 897, 49. 901, 83. 904, 54 al. fortuito: p. 897, 51. 899, 68. subito: p. 898, 65. 902, 33. repente: p. 902, 29. derepente: p. 903, 35. improviso: p. 902, 71. 82. de impr.: p. 901, 74. temere: p. 902, 37. adi.: imprudens: p. 898, 48. 899, 48. 55. 901, 82 al. improvidus: p. 899, 39. insciens: p. 898, 29. necopinans: p. 898, 65.

deriv.: incidentia. comp.: superincido.

2. *incīdo, -cīdī, -cīsum, -ere. ab in et caedere. scrib. inceid-: S. C. de Bacch. (CIL I² 581) 26. INSCR. RevArch. V 34 (1931) p. 377 n. 135 (s. I a.). p. p. p. incīss-: CIL XIII 1041. incīs-: R. GEST. div. Aug. praescr. NOT. Tir. 11, 64 -sus. GLOSS.[L] II Abav. IN 34 -so desecto (derecto trad.). V Abba IN 47 -it secat (peccat l. v.). GLOSS. τέμνω, ἐντέμνω, κόπτω, ἐγκόπτω, διακόπτω. v. et p. 907, 50. 908, 68. legitur inde a CATONE, VERG.; saepissime (110[ies]) ap. CELS.; non exhibent e. g. RHET. Her., CATVLL., LVCR., SALL., TIB., LVCAN., VAL. FL. et ut vid. AVG.

[variat in codd. c. incedere: p. 907, 28. 35. 48. 909, 62. -ere ex coni.: p. 909, 10. cf. l. 52. indicere: p. 907, 48. HIER. epist. 21, 13, 6. indicare: PLIN. nat. 12, 54. indere: p. 907, 44. -ere falso trad.: AVSON. 302, 8 p. 173 P. includere: p. 908, 11. intercidere: p. 907, 46. excidere: p. 908, 80. nitidare: p. 907, 15. -sus c. incussus: PLIN. nat. 16, 182. ex coni.: p. 907, 3 (insid- trad.). LIV. 27, 49, 2 (vicissent trad.). loc. dub.: CIC. dom. 137 (in contextu corrupto). SEN. benef. 1, 4, 6 (incedere N¹, unde -ere Madvig; ingerere rell.). MOD. dig. 50, 1, 36 pr. (dub. interpr.). VVLG. Sirach 24, 21 libanus non -sus (gr. 24, 15 λιβάνου ἄτμις). locos ubi -ere falso interpretabantur pro incīd- v. p. 897, 39. 900, 14. l. 18.]

I sensu artiore, i. q. incisuram facere, insecare (opp. praecidere: l. 77. p. 907, 11): **A** generatim: **1** corpus vel partes corporis (saepe in medicina): **a** c. acc. (acced. dat.: l. 60): QVADRIG. hist. 10[b] (Gell. 9, 13, 17) umerum dextrum Galli ... -dit Manlius. CIC. har. resp. 35 qui legato ... venas -ret (Pis. 83 VELL. 2, 22, 2 VAL. MAX. 9, 12, 5. CELS. 2, 10, 1 sanguinem -sa vena mitti. 2, 10, 16 ad medium. al. SCRIB. LARG. 16 PLIN. nat. 29, 126 TAC. ann. 16, 19, 1 SVET. Cal. 38, 4 al. RVF. podagr. 30 [Aët. 12, 25 ἐκτέμνει. ibid. perincidat]. al. cf. CELS. 2, 10, 15 arteria -sa [al.]). FEST. p. 165 mollissima pars auris -itur pondere inaurium. CELS. 1 prooem. 23 corpora mortuorum (41 al. PALLAD. 8, 4, 3). ibid. vivos (al.). 3, 21, 9 -enda cutis est (v. vol. IV 1580, 70). 3, 21, 12 tumores -ere altis plagis (6, 10, 3 al.). 6, 6, 16[B] -so vertice (PLIN. nat. 25, 78). 7, 2, 5 maiores sinus ... duobus aut tribus lineis -endi sunt (7, 14, 6 al.). 7, 5, 1[A] contra mucronem caro -itur (7, 33, 1. VEN. FORT. vita Radeg. 25, 60 per circulum. cf. l. 78). 7, 11 narem -endam esse ab ima parte ad os. 7, 25, 1[B] iuxta pubem in orbe⟨m⟩ tergus -itur. al. COLVM. 7, 7, 3 sub armo pellis leviter -sa. PLIN. nat. 11, 178 membrana ... -sa. 30, 117. STAT. Theb. 7, 762 -sis ... rubet orbita membris. AMM. 17, 13, 10 terga fugientium (i. caedebat). PELAGON. 292 partem superiorem caudae ad vertebram -ito usque ad mediam commissuram, sed ne praecidas curato. VVLG. lev. 19, 28 super mortuo non -etis carnem vestram ([ἐντομίδας ... ποιήσετε]. cf. deut. 14, 1 non vos -etis [φοιβήσετε]. III rēg. 18, 28 -bant se [Ier. 16, 6]). PRISC. LYD. solut. 9 p. 95, 28 B. morsus ... viperarum ... saniem quandam ... prodere, ex qua putrefaciunt ... -sos (i. morsos). **b** absolute (indicatur plerumque ubi): CELS. 3, 21, 12 -endum ... est super talum. 4, 7, 3 -ere satis altis plagis sub ipsis maxillis supra collum (7, 30, 3[B]). 5, 27, 3 scalpello circa vulnus -ere. 7, 5, 1[C] ubi ... satis -sum est.

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

7, 7, 8^{F} qua . . . -endum videbitur (7, 30, 3^{B}). 7, 19, 6 cum infra -i oportet. *al.* SEN. clem. 1, 5, 1 sustinenda est ⟨manus⟩, ne ultra quam necesse sit -at (insidat *codd.*). $CONC.^{S}$ II 5 p. 82, 38 medicus imperitus -ere solummodo et urere praeparatus.

2 *arbores sim. vel partes earum*: **a** *c. acc.*: CAES. Gall. 2, 17, 4 teneris arboribus -sis atque inflexis ([*v. adn. crit.*]. LIV. 23, 24, 7 PLIN. nat. 8, 39. 12, 68 *al.* PHILAGR. med. 1 p. 154, 3. *cf.* VITR. 2, 9, 3 caedi . . . ita oportet, uti -atur arboris crassitudo ad mediam medullam). VERG. ecl. 3, 11 malā vites -ere falce novellas. COLVM. 12, 56, 1 decussatim ferramento lunato -ito, sed caveto, ne usque ad imum praecidas rapa. PLIN. nat. 12, 60 corticibus -sis (12, 76 *al.*). 12, 127 -so caule (13, 125 *al.*). 13, 124 radix . . . -sa lacte manat (20, 254 *al.*). 14, 84 palmes -itur ad medullam (17, 205 propago). 19, 168 scapo -so (19, 198). *al.* PALLAD. 3, 17, 1 plagam ferramentis acutis -amus (nitidamus *l. v.*). ANTHIM. 83 -sa in cruce elixentur *citonia*. **b** *absolute*: VARRO rust. 1, 41, 3 in qua (quam *Keil*) *vite* inserunt, in ea paulo infra, quam insitum est, -unt, [in] qua umor adventicius effluere possit. COLVM. 4, 26, 2 ne vinculum -at et truncum strangulet. PLIN. nat. 12, 58 -entibus qua maxime videatur esse praegnans . . . cortex *turis*.

3 *varias res*: CATO agr. 52, 2 ramum sub qualo praecidito. qualum -ito ex ima (una *cod. fort. recte*) parte perpetuum, sive calix erit, conquassato. VARRO ling. 5, 137 utuntur in vinea alligando fasces, -sos fustes, faculas. 7, 43 *v. vol. I 1836, 37.* CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 3 scalarum gradus si alios tollas, alios -as, nonnullos male haerentes relinquas. SEN. nat. 2, 20, 3 *fulmen* cum tam vasto ictu aëra -erit (AMBR. hex. 1, 7, 25. *cf.* STAT. Theb. 7, 338 zephyros -ere [inced- *P*] funda). MELA 2, 38 sinus et promunturia, quis ut fibris litora eius (*Peloponnesi*) -sa sunt (*cf.* 2, 52 *mare* latus orae . . . -ens). PLIN. nat. 9, 130 rotunditate oris *conchae* in margine -sa (*cf.* MART. 3, 60, 4 -so mitulus ore). STAT. Theb. 5, 517 squamis (*i. corpore anguis*) . . . -sus adaestuat amnis (*aliter*: PS. RVFIN. in Os. 2, 14 p. 978^{B} -sis fluctibus sicco per pelagus itinere transierunt [PRVD. psych. 661. *cf.* SVLP. SEV. chron. 1, 22, 3 -sus Iordanis traditur]). STAT. Theb. 12, 234 -sa novalia fossis (*cf.* AVIEN. orb. terr. 336 -it [inced- *l. v.*] flexibus agros . . . Siris. 1171). CAPITOL. Ver. 8, 2 arcula aurea, quam miles forte -erat. *huc pertinere videtur* -ere faces (*v. vol. VI 405, 8*), *i. q.* '*inspicare*' (*v. C. F. W. Müller, Nom. u. Acc. p. 35; vix i. q.* '*caedendo fabricare*', *ut expl. Blümner, Technol. II 163*).

4 *c. acc. effectus*: OV. met. 8, 245 ferro . . . -dit acuto perpetuos dentes. VITR. 4, 3, 6 ad ipsum . . . mentum coronae -atur linea quae scotia dicitur (CELS. 7, 7, 1^{B} scalpello transversam l. -ere. 7, 7, 8^{G} in superiore palpebra. 7, 9, 2. 7, 13, 2 medio tumore una l. -itur [*J*, indetur *F V*] usque ad tunicam. *v. et p. 908, 20*). SEN. rem. fort. 12 quam multis cupiditatibus via -sa est. PHYSIOGN. 6 p. 10, 6 labia compressa tamquam sint -sa (interc- *l. v.*). MART. CAP. 2, 114 ex qua *gemma* galeata . . . virgo instar secreti Troiani penitus -sa resplenduit. ITIN. Anton. Plac. rec. A 12 alia cellula -itur (inceditur *R*, indicitur *G*).

B *i. q. in aere vel in alia materia insculpere (syn. infra l. 80. p. 908, 2. 16)*, *scribere* (SCHOL. Iuv. 8, 69. *v. p. 908, 25 et cf. syn. l. 56*; perscribere: *l. 66*; inscribere: *p. 908, 19*; notare: *l. 65*): **1** *obi. est id quod scribitur, sc. litterae, nomen, facta sim.* (*transl. aliquem, i. q. memoriae tradere: p. 908, 23*): **a** *non c. acc.* (*acc. c. inf. l. 58*): VARRO ling. 6, 4 'd' antiqui, non 'r' in hoc (*sc. meridie*) dicebant, ut Praeneste -sum in solario vidi. CIC. Verr. II 2, 112 in qua *tabula* publice erat de huius beneficiis scriptum et -sum. II 2, 154 videmus in basi statuarum maximis litteris -sum 'a communi Siciliae datas' (*cf.* PLIN. nat. 33, 19 -dit . . . in tabella aerea factam eam aedem *eqs.*). CIL II 1423, 18 (*a. 78*) publica pecunia in aere -erunt. **b** *c. acc.*: α in *c. abl.*: CIC. Verr. II 4, 74 in qua *basi* grandibus litteris P. Africani nomen erat -sum (78 epist. 13, 36, 1 CE 966, 2). II 4, 127 epigramma . . . in basi (Pis. 92). II 4, 145 id . . . in aere -sum nobis tradiderunt (PLIN. epist. 8, 6, 13 paneg. 75, 1. CIL VIII 10570 [*a. 180/183*]. IX 338, 3 [*a. 223*]). Font. 41 quam (*generis antiquitatem*) . . . in monumentis . . . -sam ac notatam videmus (rep. 3, 24 AMM. 15, 9, 6). Balb. 53 quod . . . in columna ahenea meminimus -sum et perscriptum fuisse. Pis. 72 in sepulcro (Cato 61 CE 97, 10 [*s. II in.*]. TREB. trig. tyr. 33, 4). NEP. Alc. 4, 5 exemplum in pila lapidea -sum (R. GEST. div. Aug. praescr. [ἐνκεχαραγμένας . . . στήλαις]). PLIN. nat. 20, 264 compositionem . . . -sam in lapide versibus. 34, 99 tabulis aereis, in quibus publicae constitutiones -untur (SVET. Aug. 101, 4). AMM. 29, 1, 30 *al.* *transl.*: CALP. decl. 21 p. 19, 23 in omnibus pectoribus -sa sunt *facta tua*. β in *c. acc.* (ARVS. gramm. VII 487, 14): S. C. de Bacch. (CIL I² 581) 26 utei hoce in tabolam ahenam -retis (CIL XI 6335 [*a. 256*]). CIC. Phil. 1, 16 quae ille in aes -dit (1, 26. 3, 30. 5, 11 LIV. 3, 57, 10. SEN. contr. 10, 2, 19 [in eis *l. v., v. Novák, WSt. 37, 1915, 274*]. SEN. benef. 4, 38, 2 SVET. Iul. 28, 3. *et al.*). PORPH. Hor. ars 399 COD. Theod. 14, 17, 5. γ *dat.* (*est ubi etiam de abl. cogites. v. et p. 908, 55. 60*): DECRET. decur. Pis. de L. Caesare (CIL XI 1420) 31 cippoque grandi . . . hoc decretum -atur insculpaturve. VERG. ecl. 10, 53 teneris . . . -ere amores arboribus. HOR. sat. 2, 3, 84 summam -ēre sepulcro (GELL. 1, 24, 1). ars 399 leges -ere ligno. OV. met. 9, 529 verba . . . -ere . . . ceris (PS. APVL. Ascl. 24 lapidibus). PETRON. 89 v. 13 titulus fero (*sc. equo Troiano*) -sus (VOPISC. Prob. 21, 4 marmori. AVSON. 237, 3 p. 79 P.). IVV. 8, 69 quod possim titulis -ere. PLIN. epist. 8, 6, 14 -sa et insculpta sunt . . . monumentis . . . ornamenta Pallantis (paneg. 54, 7 nomen). SVET. gramm. 17 fastos . . . parieti. CIL VIII 21825 (*a. 158*) quorum nomina tabulae aereae -sa sunt (TERT. adv. Marc. 5, 11 p. 611, 11 CYPR. ad Donat. 10 p. 11, 18 MART. CAP. 1, 96 COD. Theod. 12, 5, 2 *al.* *dub.*: CIL XI 5170 ⟨Di⟩scolium et Apronianum tabulis aere -so⟨s . . .⟩ . . . patronos cooptarunt [*cf. infra l. 15*]). LAMPR. Comm. 17, 6 AMM. 17, 4, 8 *al.* PRVD. perist. 11, 3. *aliter*: TERT. adv. Marc. 1, 9 p. 301, 4 quem titulum -emus ex duobus (*sc. dei incerti vel ignoti*) deo Marcionis? δ *abl.*: OV. met. 15, 813 invenies illic -sa (inclusa *l. v.*) adamante perenni fata tui generis. CE 965, 2 (*a. 10*) -sum . . . duro nomen erit lapide. CALP. ecl. 1, 35 iuvat arbore sacra laeta . . . -ere carmina. CIL VIII 17896 (*a. 361/363*) ordo salutationis . . . ad perpetuitatis memoriam aere -sus (AMBR. epist. 37, 32 lex . . . non insculpta tabulis nec aere -sa. *cf. l. 7. 32. 39. 52*). ε *non indicatur ubi*: CIC. Verr. II 4, 82 nomen . . . imperatoris -atur (dom. 80 [⟨in aes⟩ *add. pars edd.*]. CIL IX 2998 publice). dom. 137 si quae essent -sae aut inscriptae litterae, tollerentur (Phil. 14, 33 PLIN. nat. 16, 35. GELL. 10, 1, 9 *non* litteris, sed tribus . . . lineolis -sis. AMM. 31, 14, 9). Pis. 30 lex . . . -sa per vim (Mil. 87 SIL. 17, 620). leg. 2, 68 laudem. Tusc. 5, 101 LIV. 42, 12, 6 tribus nunc locis . . . foedus -sum litteris esse (SEN. epist. 21, 4 quis Idomenea nosset, nisi Epicurus illum l. suis -isset?). TERT. apol. 50, 11 titulos. AVSON. 35, 3 p. 84 P. LEX Visig. 10, 3, 3 *notas* (*sc. in arboribus*). *i. q. scribere*: AVSON. 416, 21 p. 283 P. lacte -e notas, arescens charta tenebit semper inaspicuas.

2 *obi. est id in quo scribitur, sc. tabula sim.*: HOR. carm. 4, 8, 13 -sa notis marmora publicis. OV. epist. 5, 21 -sae servant a te mea nomina fagi. LIV. 6, 29, 9 tabula . . . his . . . -sa litteris fuit (CIL IX 10 [*a. 341*] 5 offerendam tabulam aeris -sam patronatūs [17 t. aere -sam ei offerri. *cf. l. 15. 37*]. XI 6035 t. aer(eam) -sam litteris. PRVD. apoth. 329). TERT. resurr. 16 p. 47, 3 limus, qui . . . titulo hominis -sus est. NEMES. ecl. 1, 29 cerasus . . . -so servans mea carmina libro. LACT. inst. 2, 16, 11 lapis novacula -sus est. *adde dub. struct.*: INSCR. NSc. 1936 p. 97 (*a. 325*) l. 34 hunc honorem oblatum a nobis suscipiat patronatus aere -so (*leg.* -sa *i.* -*sam?, cf. l. 31*) tabula (*i.* -*lam?*) hospitii (*cf.* p. 105 [*a. 335*] l. 28 ut hanc scripturam nostram aere inc⟨iso in⟩ [*sic suppl. editor; an potius* -sam *vel* -sam in?, *cf. l. 15*] tabula hospitali suscipiat).

3 *speciatim i. q. inter eos cives scribere, qui frumentum publicum vel congiarium sim. accipiunt* (*de re v. lex Iul. munic.* [*CIL I² 593*] *15. Marquardt, Staatsverw. 2 p. 128. Cardinali ap. Ruggiero, Diz. epigr. s. v. frumentatio p. 256 sqq.* *ad ipsam civitatem accipiendam pertinere videtur l. 50 sqq.* *huc etiam refer., ut vid.*: ORIGO Rom. chron. I p. 144, 13 [= SVET. frg. p. 319, 5] *Numa* congiarium dedit . . . et militibus donativum aere -sum): SEN. benef. 8, 28, 2 frumentum publicum tam fur quam . . . adulter accipiunt et sine dilectu morum quisquis -sus est. INSCR. Dessau 9059 II (*tab. lignea, a. 94*) veteranorum cum uxoribus et liberis . . . in aere -si⟨s⟩ (*ibid.* eosque in aere -sos civitatem Romanam consecutus esse. CIL V 889 veterano . . . in aere -so ab . . . Vespasiano. XIII 1041 *veterano* aere inciso). PLIN. paneg. 26, 3 omnes *illos liberos* . . . recipi -i iussisti (*cf.* 28, 6 infantium turbam. LAMPR. Diad. 2, 10 -ret . . . et pueros Antoninianos et puellas). CIL XIV 4505 (*a. 182*) inc(isus) f(rumento) p(ublico) (VI 220 *a. 203.* 10222). VI 10228 -sus ingenuus qui accepit congiarium. *inde fort. explic.*: TERT. apol. 25, 11 ergo aliorum est regnum dare, quia regnabatur multo ante quam isti dei -rentur (indicerentur *Martin*, indigitarentur *Colombo, alii alia*). pudic. 10 p. 240, 12 ⟨si⟩ scriptura Pastoris . . . divino instrumento meruisset -i.

C *t. t. rhet.* (*cf. p. 910, 33*), *i. q. caesuram, pausam facere in loquendo*: CIC. de orat. 3, 102 hunc versum Roscius . . . abicit prorsus, ut in proximo . . . -at aspiciat admiretur stupescat. 3, 217 aliud . . . vocis genus iracundia sibi sumat, acutum incitatum crebro -ens. AQVILA rhet. 41 p. 35, 18 ⟨in⟩ qua *figura* (*sc. asyndeto*) plerumque, cum commoti sumus, hoc modo -ere solemus.

II *sensu latiore*: **A** *i. q. incisuram faciendo* **abscidere** (*syn. p. 909, 3*), **decidere** (SERV. auct. ecl. 9, 14), **praecidere** (*syn. l. 79. p. 909, 20*), **intercidere** (*p. 909, 47.* *syn.* excidere: *p. 909, 8*; amputare: *p. 909, 32. 910, 2.* MAX. TAVR. serm. 28 p. 589^{B}; abrumpere: *p. 909, 65*; exsecare: MACR. Sat. 1, 8, 9 (*add.* metet). MAX. TAVR. *l. c.* *indicatur unde*: ab: *p. 909, 11. 75 sqq.* ex: *p. 909, 27*): **1** *proprie* (*in imag. l. 75. 83. p. 909, 12. 27*): **a** *partes corporis* (*in quibusdam dubites, an magis ad I A 1 pertineant, e. g. l. 78*): CIC. leg. agr. 2, 47 -ant nervos populi Romani (*in imag., sic et* Phil. 12, 8 or. frg. A IX 27 ac. 1, 35. *cf. proprie*: CIC. leg. 2, 39 n. . . . in . . . fidibus. LIV. 37, 42, 5 gladio n. *elephantorum.* PLIN. nat. 11, 218 nec hi solidantur -si, mirumque vulneratis summus dolor, praesectis nullus. 20, 58 *al.* PLIN. med. 3, 3 [*syn.* praecisos]. *et al.*). de orat. 3, 4 haec tibi est -enda (excid- *L*) lingua, qua vel evolsa *eqs.* (PS. CIC. exil. 15 l. -itur ad deplorandam calamitatem. HESYCH. in lev. 22, 22 p. 1074^{D} qui l. -sam . . . habet [γλωσσότμητον]). Att. 4, 2, 5 qui mihi pinnas -erant, nolunt easdem renasci. BELL. Hisp. 18, 2 manum (QVINT. decl. 358 p. 390, 9 *al.* AMM. 29, 5, 22). PROP. 4, 10, 44 torquis ab -sa

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

decidit unca gula. Ov. Pont. 4, 14, 19 digitos (LEX Sal. 29, 6 *al.*). PAVL. FEST. p. 95 genitalia. SEN. suas. 6, 18 -e cervicem (VAL. MAX. 3, 2 ext. 7. 6, 8, 3 [*syn.* abscidisset]. SEN. epist. 19, 6. PLIN. nat. 7, 178 -sa cervice et vix cohaerente. FIRM. math. 1, 7, 41 *al.*). SEN. dial. 1, 6, 8 cum articulus ille . . . -sus est (SCRIB. LARG. 208 a. -sos iungit. *cf.* 214 articulamenta). epist. 74, 23 velocitas perit poplitibus -sis (GALLICAN. Avid. 4, 5 crura ac poplites [*antea* manus excidit]). STAT. silv. 3, 4, 90 crinem (SIDON. epist. 5, 13, 3 PASS. Thecl. Cd 40 p. 115, 21. *cf.* PAVL. NOL. epist. 23, 12 p. 169, 9 -sa coma. CAES. AREL. serm. 53, 2 p. 224, 28 capillos [incedite *cod.*]. *alleg.*: GREG. M. moral. 5, 59 pili carnis sunt veteris vitae cogitationes, quas sic a mente -imus, ut *eqs.*). ORIGO Const. 4, 12 caput (VVLG. Iudith 13, 27. VITAE patr. 5, 6, 2 [*gr. Cot. p. 362* αἴρεται]). VITAE patr. 5, 6, 21 pedem *bis* (*gr. Nau 1909 p. 368 n. 261* κοπῇ ὁ πούς *et* πρίσῃ . . . τὸν πόδα). LEX Visig. 8, 3, 17 si labia pecoribus vel aures . . . -erit. GREG. M. in Ezech. 2, 8, 5 p. 1030 C praeputium.

b *varias res corporeas, maxime funem, partes arborum sim.*: VERG. Aen. 3, 667 -ere funem (4, 575 TAC. hist. 5, 22, 2 VEG. mil. 4, 46. *cf.* LIV. 22, 19, 10 ancoralia. PS. QVINT. decl. 12, 6 retinacula). LIV. 30, 10, 17 catenas. 32, 17, 14 neque congredi propius neque praecidere hastas poterant, et, si quam -issent aut praefregissent, hastile *eqs.* SEN. contr. exc. 5, 1 laqueus -sus (8, 1 -dit ei laqueum. *cf.* PS. QVINT. decl. 11, 9 nexūs). CELS. 7, 19, 9 fibulae sunt . . . -endae. CVRT. 9, 1, 17 vincula (PLIN. nat. 17, 116). MELA 2, 37 *Hellas* media ferme prope -itur. PLIN. nat. 26, 117 verbenaca . . . a tertio geniculo -sa. MART. 9, 76, 7 stamina. ITALA Rom. 11, 24 (Aug. c. Faust. 26, 3) tu ex naturali -sus oleastro (ἐξεκόπης, *Vulg.* excisus). PALLAD. 2, 9, 1 radices . . . -antur *sarculando*. 2, 14, 2 caulem. 3, 17, 8 plantam subter -i atque transferri. 3, 18, 6 rami serra -si (4, 10, 1 LEX Visig. 8, 4, 27). 6, 3, 3 nascentem *filicem* mucrone falcis -as. *al.* AMM. 17, 1, 9 ilicibus -sis et fraxinis (*i. caesis. cf.* VVLG. Iudith 2, 17 arbores et vineas. EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 p. 917 B pinus [ἐκτεμνομένας, *syn.* amputata]. VICT. VIT. 3, 20 ligna [VITAE patr. 5, 18, 2; *gr. Cot. p. 365* κόπτοντα, *3, 38* caedentem. 7, 25, 4]). EPIST. episc. Aug. epist. 128, 4 p. 33, 25 (*syn.* a se fractum). COD. Theod. 9, 22 rubr. si quis solidi circulum exteriorem -erit. NOVELL. Iust. 44, 2 ut protocollum non -ant, sed insertum relinquant (ἀποτέμνειν). LEX Visig. 8, 3, 6 saepes. *al.* VEN. FORT. vita Radeg. 30, 72 filum.

c *linum* (*t. t. iur.*): CIC. Catil. 3, 10 tabellas proferri iussimus *eqs.* nos linum -dimus, legimus (GAIVS inst. 2, 151 SCAEV. dig. 34, 3, 28, 1 *al.* PAP. Marini 74 [= Bruns, Fontes⁷ p. 317] 6, 2 *al.* COD. Iust. 6, 23, 30). *inde tabulas sim., i. q. aperire*: VAL. MAX. 7, 8, 4 *cum* tabulas testamentorum suorum . . . -sas . . . recitasset (IVLIAN. dig. 29, 1, 20, 1 SCAEV. dig. 28, 3, 20 *al.*). FRONTO p. 183, 12 N. codicillos. SCAEV. dig. 34, 3, 28, 1 in eo testamento quod -eram (VLP. dig. 29, 1, 15, 1 [*iuxta* cancellaverit]. *al.*).

d *iter sim., i. q. intercidere*: QVINT. inst. 2, 16, 16 si rectum limitem rupti torrentibus pontes -erint, circumire cogemur (*cf.* HIL. trin. 1, 20 iter . . . gradibus -sum [7, 3 aut angustiis praeruptum aut foveis -sum]). POMPON. dig. 39, 3, 21 si eas venas -eris et ob id desierit aqua ad me pervenire (*cf.* CAPITOL. Max. Balb. 10, 6 fistulas aquarias [VIR. ill. 73, 10]. VVLG. Iudith 7, 6 aquaeductum).

2 *translate*: **a** *i. q. abrumpere, concidere, abbreviare*: CIC. Phil. 2, 47 -amus . . . media, ne nimis sero ad extrema veniamus. de orat. 2, 336 -itur . . . omnis iam deliberatio, si intellegitur non posse fieri. ad Q. fr. 3, 1, 11 poema ad Caesarem, quod composueram, -di. VERG. ecl. 9, 14 novas -ere lites. CIRIS 276 spes est -sa salutis (LIV. 2, 15, 7. 3, 58, 6. 6, 39, 10 latoribus. *al.*). HOR. epist. 1, 14, 36 nec lusisse pudet, sed non -ere ludum. ELEG. in Maecen. 2, 8 -dit . . . pudor quae prope dixit amor. LIV. 32, 37, 5 brevis interrogatio . . . sermonem -dit. SEN. benef. 3, 4, 2 potest illa *praesentia bona* casus aliquis -ere (inced- *N*¹). epist. 17, 1 si quid est, quo teneris, aut expedi aut -e (*inde* SIDON. epist. 2, 1, 4). 93, 6 si spatium eius *beatae vitae* -itur. 101, 5 ipsam quam premimus horam casus -it. PLIN. nat. 7, 160. SIL. 3, 78 (*syn.* abrumpat). PS. APVL. Ascl. 16 non poterat deus -ere atque avertere a rerum natura malitiam. HIER. reg. Pachom. praef. 1 p. 3, 6 B. multorum illius morte -sa refrigeria. CLAVD. 26, 266 -unt properatis saecula metis. LEO M. epist. 160, 1 Conc.S II 4 p. 108, 3 brevis est tribulatio quam tempus -it. CAEL. AVR. acut. 1, 15, 119 *intellegentiae visa* cum nullis . . . sensualibus -sa avocantur. ALC. AVIT. carm. 2, 364 moras. ENNOD. epist. 2, 3, 3 p. 42, 16 itineris causas. NOVELL. Iust. 80, 2 negotia (τέμνειν). *et al.* *nota*: GREG. M. epist. 4, 43 p. 279, 7 ad eandem summam debitum eius -e, ut possit sibi libere postmodum laborare.

b *i. q. abscindere, separare*: AVELL. p. 687, 15 haereses . . . a fide catholica sunt -sae. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 110, 14 quis . . . -at a verbo carnem. 130, 4 -ens memetipsum a communione Cyrilli. GREG. M. in Ezech. 1, 7, 10 mens . . . a carnali delectatione -enda est (*v. totum locum*).

c *t. t. medic., fere i. q. dissolvere* (*sec. gr.* τέμνειν): GARG. MART. med. 52 *cerasi poma* magis siccant et crassitudinem densioris umoris -unt ([*Galen.* καί τι καὶ τμητικὸν ἔχει]. CASS. FEL. 65 p. 159 umorem crassum. ORIBAS. syn. 6, 15 -ere . . . et extenuare pingues . . . u. [τμητικὸν ἔστω]. 8, 15 A a [τέμνουσι, *La* extenuant; *sic et* 9, 5]). PS. THEOD. PRISC. add. p. 286, 30 *ut* exochadium latentem -at *remedium*. DIOSC. 5, 64 virtus est ei *vino* resolutoria pituitas -ens (*gr. 5, 42* διαλύει . . . πάχῃ). ORIBAS. syn. 6, 33 G cibi, qui -ant et anputent passionem (ὕλη τμητικὴ καὶ διαιρετική).

B *i. q. dissecare, dividere* (*syn. infra l. 29*), *comminuere* (*syn. infra l. 26; syn.* concidere: *l. 17*; scindere: *l. 19*. *i. q. interrumpere l. 36*. *nota adverbia l. 10. 14. 24*):

1 *proprie*: Ov. fast. 2, 652 porrigit -sos filia parva favos. MANIL. 1, 545 quacumque -itur orbis per medium, pars efficitur tum tertia gyri (APIC. 4, 133 ova). PLIN. nat. 25, 58 helleborum . . . -sum forficulis . . . cribrant (*cf.* PALLAD. 12, 12, 2 mentam minute -sam. APIC. 7, 288 apium [concisum *Schuch*]). CAPITOL. Aur. 15, 5 ut parte cultri veneno lita vulvam -erit venenatam partem fratri edendam propinans (*cf.* PAVL. NOL. carm. 20, 77 carnes [VEN. FORT. vita Radeg. 17, 41]. 7, 293 pernam . . . tessellatim -es. 7, 297 iecinera. 8, 362 *haedum*). COD. Greg. Visig. 11, 2 *cautio* reddatur tibi ⟨aut⟩ -sa apud creditorem remaneat (*cf.* OPTAT. 7, 1 p. 160, 16 libri . . . -si et incensi [p. 162, 26. *cf. p. 163, 4* concisam]. SCHOL. Pers. 1, 43 chartae . . . ad tus -bantur involvendum. HIER. epist. 31, 2, 2 epistulam . . . novacula [*syn.* scindas]). HIER. epist. 64, 10, 2 feminalia . . . postquam -sa fuerint, acu consui (*cf.* BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 233, 4 vestem [*Arist. p. 19ᵃ 13* διατμηθῆναι. *al.*]). VVLG. exod. 39, 3 -dit . . . bracteas aureas et extenuavit in fila. RVFIN. hist. 1, 8, 14 pomum . . . -sum edere ([ἀποτέμνων ἐσθίειν]. *cf.* APIC. 3, 68 cucurbitas. ORIBAS. syn. 4, 39 mala -sa subtiliter [*4, 39, 4* τμηθέντα]). PHYSIOGN. 105 p. 129, 9 ac si -sus vultus esset (*gr. p. 425, 3* διεσχισμένα). VEN. FORT. vita Germ. 13, 44 -ens aurata missoria, argentea vasa comminuens. *c. in consec.*: SEN. nat. 2, 6, 2 aer . . . si in atomos -itur. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 102, 14 in duos filios -unt unum . . . Christum ([*I 5 p. 171, 34* dividunt]. p. 234, 19 [*I 1, 6 p. 153, 22* τέμνομεν]. *cf.* FACVND. defens. 9, 4 p. 758 A). EPIPHAN. de mensur. 20 hemina sextarium in duo aequa -it ORIBAS. syn. 1, 18 b rafani . . . -untur in subtiles lamnas (*om. gr.*).

2 *translate*: *verba sim.* (*cf. p. 908, 61. l. 73. 79*): CIC. rep. 3, 3 -dit has voces et distinxit in partes (PAVL. PETRIC. Mart. 6, 94 Chunorum . . . -sas fera per compendia voces). STAT. Theb. 9, 884 singultu verba -ente profatur. MART. CAP. 9, 981 ne adsiduitas brevis syllabae carmen . . . -at. *c. acc. effectus*: CIC. orat. 205 in omnibusne numeris aequaliter particulas deceat -ere ([*v. Kroll ad l.*]. 226 Hegesias . . . saltat -ens p.). *inde t. t. rhet.* **incīsum**, -ī *sec. gr.* κόμμα: CIC. orat. 211 illa quae nescio cur, cum Graeci κόμματα et κῶλα nominent, nos non recte -a et membra dicamus (*sim. de appellatione*: 233 QVINT. inst. 9, 4, 22. DIOM. gramm. I 465, 3 *al.* POMP. gramm. V 133, 29 RVFIN. gramm. VI 570, 14 *al*). 221. QVINT. inst. 9, 4, 32 iunctura . . . est in verbis, -is, membris, periodis (*cf.* 9, 4, 44). 9, 4, 67 membra atque -a bene incipere atque cludi decet (9, 4, 123. 124 DIOM. gramm. I 466, 14. *cf. l. 41. 44*). 9, 4, 122 -um . . . erit sensus non expleto numero conclusus, plerisque pars membri (*sim. de defin.*: DIOM. gramm. I 466, 7. POMP. gramm. V 133, 31 -um dicimus, quotiens ibi finit sensus, ubi pes finit).

C *fere i. q. simplex caedere* (*v. et p. 906, 75. 909, 31*), *scalpere* (*l. 53 sqq.*): ITALA Is. 10, 15 (Vitae patr. 5, 10, 41) numquid gloriatur securis sine eo qui -it cum ipsa (κόπτοντος, *Vulg.* secat). PASS. coron. 1 cum -issent lapidem magnum ex metallo Thaso (2 -ere l. in pedibus quadraginta. 4 ut lapis . . . -atur ad . . . ornamentum. *al.*). *ibid.* columnas vel capitella (*al.*).

notabiliora quaedam: *indicatur finis -endi* (*cf. et p. 906, 84. 907, 2*) *per* ad: *p. 906, 62. 72. 76. 907, 8. 10. 13. 44. 909, 73.* CELS. 7, 8, 4 -ere quod superest ad extremum oportet. *indicatur modus vel forma -endi* (*cf. et supra l. 6*): in orbem: *p. 906, 72.* CELS. 8, 7, 3 habena media in longitudinem -sa. PHYSIOGN. 81 p. 110, 5 cum anguli oculorum in acutum -si sunt. in cruce: *p. 907, 15.* per circulum: *p. 906, 71.* per medium: *supra l. 8.* CELS. 7, 6, 3. *acced. adi. praedic.*: *p. 907, 22. 909, 24. supra l. 60.* *refl. p. 909, 77.*

p. p. p. **incīsus**, -a, -um *pro adi.* (*cf. et p. 907, 24. 29. 31. 46. l. 35. 61*): CIC. nat. deor. 2, 47 *figura sphaerae* ⌊nihil -um angulis, nihil anfractibus⌋ (⌊ ⌋ = Tim. 17), nihil eminens, nihil lacunosum *habet*. div. 1, 85 quid . . . habet haruspex, cur pulmo -us . . . dirimat tempus. MELA 3, 101 Atlas . . . -is undique rupibus praeceps (POTAM. tract. 1 p. 1413 B loculatum *Lazarum* in specu -ae rupis [*an i. q. excisae, excavatae?*]). PLIN. nat. 25, 65 eupatoria . . . foliis . . . -is quinquepertito. DIOM. gramm. I 472, 2 (*totum locum secl. Keil*) structura -a (*opp.* quadrata, confragosa, delumbis. *cf. supra l. 33*). HIER. in Is. 7, 21 p. 113 C femineas -asque facies praeferentes (*i. rasas, opp.* barbatorum). SIDON. epist. 2, 2, 18 lacus . . . -us flexuosus nemorosusque (*opp.* patens herbosus aequalis). **incīsum**, -ī *subst. v. supra l. 39.* *i. q. insectum* (*sc. animal*): PRISC. LYD. solut. 9 p. 98, 2 B. omne -um ab oleo corrumpitur (*Aristot. p. 605ᵇ 20* τὰ ἔντομα).

adv. **incīsē** *et* **incīsim.** *t. t. rhet., i. q. caesim,* κατὰ κόμματα: CIC. orat. 212 quo . . . pacto deceat -e membratimve dici. 213 haec quidem duo binis pedibus -im, dein membratim (*inde* RVFIN. gramm. VI 576, 9. NON. p. 130, 13 [GLOSS. V 643, 30]). 223 quae -im aut membratim efferuntur (RVFIN. 571, 8). 224 haec -e dicta sunt (RVFIN. 571, 10). 225 -im . . . et membratim tracta oratio (RVFIN. 571, 18).

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

compos.: circumincido, perincido, superincido, supraincido. *deriv.*: incilis (?), incilo (?), incisio, ? inciso, incisor (-orius), incisura, incisus.

incīēns, -entis *adi.* (*fem.*). [*cf. c. gr.* ἔγκυος, ἐγκύμων '*gravidus*', κυέω, ἐγκύω '*praegnas sum*'; *sanscr.* śvāyati '*intumescit*' *sim. J. B. H.*] *definitur*: PAVL. FEST. p. 97 *et* DIFF. Suet. p. 313, 16 Roth *v. vol. VI 2269, 24 sqq.* GLOSS.^L IV Ps. Plac. I 19 -e innitente (*pro* eni-) pariente, a ciendo et invocando proximos quo⟨s⟩que auxiliatores. II Abav. IN 31 -s (incides *codd.*) ἀρχ(αίως) gravida. V Aa I 138 cui partus adest, praegnans. *in codd. plerumque corruptum legitur.* *i. q.* *partui proxima, gravida, praegnas*: *de bestiis*: VARRO rust. 2, 2, 8 *oves* -es (inici- *cod.*) secludere. COLVM. 7, 3, 16 partus ... -is (incipi- *codd.*) pecoris. 8, 11, 9 includendae sunt -es *pavones*. PLIN. nat. 11, 211 *sues* ([inicientes *E*]. *cf.* ARNOB. nat. 7, 18 p. 252, 9 -bus scrofis [ingentibus *cod.* (*sic et* 7, 22 p. 255, 9). PS. AVR. VICT. orig. 11, 2; incinientem *codd.*]). *transl.*: COLVM. 4, 27, 1 palmis -bus (incisim. *codd.*) progemmantibusque.

inciēs κίσσα γυναικός inciēī CHAR. gramm. p. 45, 26 B. (*non legitur nisi in excerptis ex cod. deperdito*). [*primitus fuisse* inciens 'ἡ ἐν κίσσῃ οὖσα γυνή' *suspicatur Heraeus apud Walde-Hofmann I 690.*]

incīlis, -e. [*cf.* 2. incīdere *et* ancile. *J. B. H.*] *cf. l. 28.* *adi.*: CATO agr. 155, 1 in monte fossas -es puras (*v. app. crit.*) habere oportet. *subst.* **incīle**, *abl.* -ī, *pl.* -ia, *abl.* -bus *n.* *definitur*: PAVL. FEST. p. 107 -ia (incilla *codd.*) fossae, quae in viis fiunt ad deducendam aquam, sive derivationes de rivo communi factae. VLP. dig. 43, 21, 1, 5 -e est ... locus depressus ad latus fluminis, ex eo dictus, quod incidatur; inciditur enim lapis vel terra, unde primum aqua ex flumine agi possit. CATO agr. 155, 2 -ia aperire, aquam diducere in vias ... oportet (PLIN. nat. 18, 230). CAEL. Cic. epist. 8, 5, 3 tamquam in quodam -i iam (incilicia *codd.*) omnia adhaeserunt (*v. Drumann-Groeber III 338*[5]). COLVM. 5, 9, 13 a superiore parte, si olea in clivoso est, -ia excitentur, quae ad codicem deducunt aquam. VLP. dig. 43, 13, 1, 5 si -e ducat aut alio loco faciat. 43, 20, 1, 8. 43, 21, 1, 4 saepta ..., quae ad -e opponuntur aquae derivandae ... ex flumine causa. APVL. met. 9, 9 *viam* lacunosis -bus voraginosam. [*ex coni. dub. legebatur* FEST. p. 273.]

incīlo, (-āvī *l. 41*), -āre. [*orig. inc.*; *sunt qui ab* incilis *vel a* caelare *derivent. J. B. H.*] NON. p. 124, 36 -are est increpare vel inprobare (*adfert* PACVV., ACC., LVCIL.). GLOSS.^L IV Ps. Plac. I 3 -asti *v. p. 616, 23.* V Aa I 137 -at inclamat arguit. Corp. I 302 vitam exprobrat. PACVV. trag. 130 si quis hac me oratione -et, quid respondeam? ACC. trag. 41 matrem ob iure factum -as, genitorem iniustum adprobas. 458 me spernens, -ans probris, sermone indecorans. LVCIL. 1035 quoniam -ans nos laedis. LVCR. 3, 963 iure increpet -etque (*sc. nos natura rerum*). *cf. et p. 935, 34.*

1. incinctus *v. s.* incingo.

2. incinctus, -a, -um. *ab* in *et* cinctus. ISID. orig. 10, 151 -a, id est sine cinctu; quia praecingi fortiter uterus non permittit (*sc. praegnati*). [*it.* incinta, *francog.* enceinte. *M.-L.*]. *v. Bücheler, Kl. Schr. III 27; Sofer, Lat. u. Roman. aus d. Etym. d. Isid. p. 138; Schwyzer, KZ 56, 1929, 11 adn. et 22 adn.*

COMM. instr. 1, 41, 12 tunc Babylon meretrix ⟨erit⟩ **incinefacta** (*ed. princ.*, incme facta *sim. codd.*) favilla (*i. in cinerem redacta*). *ab* in *et* cinefactus.

[**incinerārium** *falso legebatur* CHAR. gramm. p. 128, 23 B.]

[**incinero**, -āre *falso legebatur* PLAC. med. 20, 1.]

incingo, -nxī, -nctum, -ere. *ab* in *et* cingere. *inde ab* ENN., LIV., *adamat* OV., MELA. [*val.* încinge, *it. vet.* incingere, *francog.* enceindre, *port.* incingir. *M.-L.*] [-tum *variat in codd. saepe c.* intinctum: *p. 912, 1. 4. 15 sq.* *dub.*: OV. fast. 3, 669 mitra canos -ta (redimita *l. v.*) capillos. -tum habere *trad. pro* in cinctu habere: SCRIB. LARG. 163. 164 (*def. Thielmann, ALL 2, 1885, 402*).]

i. q. *cingere, involvere (iuxta pos. l. 69), induere, circumdare*: *aliquem aliqua re* (*refl. l. 67. 75; mediopass. l. 67. 69. 78. 79*): ENN. scaen. 30 -tae angui (igni *trad.*) incedunt (*cf.* CATVLL. 64, 258 sese tortis serpentibus -bant. OV. met. 4, 483 -itur angue). AFRAN. com. 182 stantem nobiscum -tam toga[m] (PAVL. FEST. p. 77. QVINT. inst. 11, 3, 146 laevam involvere toga et -i. *cf.* CATVLL. 64, 308 vestis candida purpurea talos -xerat ora [LYGD. 2, 18 -tae nigra ... veste. OV. fast. 5, 217]. VERG. georg. 4, 342 ambae auro [*cf. p. 912, 11*], pictis -tae pellibus ambae [Aen. 7, 396]. OV. fast. 5, 675 -tus tunica mercator. LIV. 8, 9, 9 -tus cinctu Gabino [*cf.* 10, 7, 3 Gabino cultu]. VAL. MAX. 3, 1, 1 statua ... -ta praetextā. PETRON. 135, 4 -ta ... pallio. HERM. vulg. sim. 8, 4, 1 -e te sabano [περίζωσαι, *Pal.* praecinge. *ibid. iterum, seq.* cinctum]. AMBR. virg. 3, 7, 35 suspenso paululum -tae sinu). OV. epist. 9, 66 nec te ... -i zona dedecuisse putes? (APVL. met. 7, 6. *cf.* APVL. met. 11, 8 -tus balteo). met. 7, 242 *aras* verbenis silvaque -xit agresti. 14, 720 nitida ... -ere (*imper. pass.*) lauru (*cf.* fast. 5, 337 -tis philyra conviva capillis. PRVD. ham. 269 colla ... sertis). APVL. met. 8, 13 gladio, quo se Tlepolemus solebat -ere (*cf.* HYG. astr. 3, 33 p. 95, 13 *Orionem* -tum ense. *v. et p. 912, 3*). *c. acc. graeco* (*cf. supra l. 61*): OV. met. 13, 894 -tus iuvenis flexis nova cornua cannis. TERT. coron. 7 p. 431 Oe. Moyses ... Evam facilius pudenda foliis quam tempora floribus -tam (intinct- *l. v.*) describit. *aliter* (*cf. p. 911, 68*): DICT. 4, 11 Alexander ... pugionem (*leg.* -ne?, *cf. p. 911, 81*) -tus ... ingreditur.

translate: *loca*: CIRIS 475 prospicit -tam (intinct- *H*) spumanti litore Cythnum (MELA 2, 66. *cf.* 3, 73 litorum orbe). AETNA 95 terrae ... orbis ... maris curvis -itur undis (*cf.* MELA 2, 80 mari. 2, 86 pelago). OV. am. 3, 8, 47 -ere moenibus urbes. VELL. 2, 108, 1 -tos Hercynia silva campos incolebat. MELA 1, 71 oppidum portu saloque -itur. 2, 34 flexus Megybernaeus ... Megybernam -it. 2, 43 Arcadiam Peloponnesiacae gentes undique -unt (3, 80). 3, 13. *vas*: SOL. 15, 13 capitum ... ossa auro (*cf. p. 911, 71*) -ta (*Mela 2, 9* vincta) in poculorum ... ministerium.

p. p. p. **incinctus**, -a, -um *absolute* (*fere i. q. expeditus*: *l. 14*): OV. epist. 4, 87 -ae studia exercere Dianae. fast. 2, 634 nutriat -os (intinct- *A U*) missa patella Lares (*v. adn. crit.*). HERM. vulg. sim. 9, 2, 4 vestitae erant ... tunicis et decenter -ae (intinct- *l. v.*; περιεζωσμέναι, *Pal.* cinctae. *sim.* 9, 9, 5). *deriv.*: incingulum.

incingulum, -ī *n.* *ab* incingere. NON. p. 47, 20 *v. vol. III 1062, 58. cf. Lindsay, ALL 9, 1896, 598.*

incino, -uī (*l. 23*), -ere. *ab* in *et* canere. incan- (*v. Löfstedt, Peregr. Aeth. 259*): *l. 24.* *suppletur* CE 1113, 6 (*s. I/II*) ⟨... in⟩cinit icta chelys. *i. q.* *insonare*: *intrans.*: VARRO ling. 7, 37 signa -uerunt. GELL. 4, 13, 1 si modulis levibus tibicen -at. CE 1557, 1 musicus incanere, docte cantare solebat. *trans.*: PROP. 2, 22, 6 sive aliquis ... varios -it (inicit *dett.*) ore modos (GELL. 1, 11, 12 *v. vol. VI 1304, 34*). SYMM. epist. 7, 60, 2 tibiis carmen -ere. *deriv.*: incentio, incentivus, incentor (-trix). *Rehm.*

incipientia, -ae *f.* *ab* incipere. *i. q.* *status incipientis, novicii*: RVRIC. epist. 2, 40 p. 425, 18 credo, quod profectioni vestrae et illorum -ae pro ipsa adhuc teneritudine a ... domino nil negetur. EPIST. Merov. 11 p. 451, 13 laetatur deus in -a conversationis vestrae. p. 451, 32. 34.

***incipio**, -cēpī, -ceptum, -ere. *ab* in *et* capere. *in codd. (vel edd.) dett. hic illic scrib.* -coep(t)-, *e. g.* PLAVT. Asin. 125 (*P*). AVIEN. Arat. 921 (*D s. XV*, -caept- *V s. X*). CYPR. GALL. Ios. 480. *cf. l. 50.* -quip- (*pro* -cip-): ACT. Petr. 1 (*V s. VII*). *perf.* -cip-: SERM. de conf. diab. 112. *cf. l. 72.* NOT. Tir. 10, 60 -it. 10, 71 -epit. *de formis*: CHAR. gramm. p. 320, 12 B. (*ex Palaem.*) sexta forma est qua perfecto prima syllaba ... producitur, velut ... -o -is -epi (PRISC. gramm. II 461, 8). p. 345, 25 -o -epi coepi. SERV. Aen. 8, 15 ab eo quod est -o 'coeptus' facit. *formae perf. act.* (*c. inf.*: PLAVT. Rud. 462 amare -erim. Truc. 465. 467 TER. Andr. 821 POMPON. Atell. 69 VARRO rust. 1, 30, 1. 2, 11, 6 RHET. Her. 2, 1, 2 GELL. 5, 9, 3 PACIAN. bapt. 3. *et al.*): PLAVT. Amph. prol. 7 -istis. *et* 6^ies. TER. Andr. 832 -epi. *et* 4^r. CATO agr. 48, 2 -erint. QVADRIG. hist. 59 -isse. RHET. Her. 3, 10, 17 -erimus. VARRO rust. 3, 16, 30 -runt. SALL. Iug. 70, 1 -rat. VERG. Aen. 3, 8 -rat. VITR. 6, 8, 10 -rit. SEN. benef. 1, 15, 3 -epit. TERT. (?) adv. Iud. 13 p. 738, 11 -epit. *et al.* (*falso ed. e. g.* AVG. serm. 20, 2 [*v. Hauler, ALL 4, 323*]. *quare dubites e. g. de* HIER. in Gal. 4, 28 p. 392^A [incoepisse *Migne, at* coeperitis *Vulg. Gal. 3, 3*]. *cf. falsam l. v.* EVGRAPH. Ter. Ad. 98 [coepit *α*, incoepit *VS*]). *perf. pass.*: -ptus sum: PLAVT. Capt. 227 -pta res est. TER. Haut. 862 VARRO ling. 6, 95 INSCR. christ. Diehl 1828 (*s. IV?*). *cf. l. 73.* *p. p. p.* -ptus (*non recte a* coeptus *discernit* CLAVD. DON. Aen. 4, 316 p. 399, 12. *cf. p. 916, 40*): PLAVT. Merc. 913 TER. Andr. 539 VARRO ling. 6, 74 CIC. har. resp. 1 CATVLL. 68, 75 CAES. Gall. 7, 17, 6 BELL. Alex. 37, 5 *al.* SALL. Catil. 20, 6 *al.* VERG. georg. 2, 39 *al.* CVLEX 394 HOR. epod. 14, 7 *et passim ap. poetas*; *in prosa ap.* VITR., VAL. MAX., MELAM, QVINT., TAC. *al.* *formae praes. pass.*: -itur *raro impersonaliter inde a* CIC. inv. 1, 28, *personaliter inde a* SALL. Iug. 57, 3 *al.* LIV. 10, 39, 6 *al. et ap.* TAC., TERT., PALLAD., OPTAT., SIDON. *cf.* -antur *p. 919, 4*, -eris *p. 917, 16.* *inf.* -i: VARRO rust. 1, 34, 1 TAC. hist. 2, 25, 2 *al.* PLIN. paneg. 54, 6 TERT. anim. 58 p. 394, 22. PAVL. FEST. p. 107 -cepsit -erit. -ent *pro* -unt: PEREGR. Aeth. 24, 7. *de notione*: CHAR. gramm. p. 401, 28 B. inchoat qui incertum facit, -it cuius exitum sperat. DON. Eun. 967 'facimus' mediocria, '-imus' negotia ([ingentia *ed. pr.*]. *cf.* 1025 Ad. 237 Phorm. 225). 1035 invenire sapientis est, -ere audacis, perficere constantis. CLAVD. DON. Aen. 6, 384 p. 558, 27 -ptum dixit destinatum atque dispositum (*cf. p. 922, 25*). *in interpr. nom. hebr.*: HIER. in Ioel prol. p. 947^B Ioel ἀρχόμενος id est -ens (*al.*). GLOSS. ἄρχομαι (*al.*). μέλλει (*al.*). III 407, 60 -ciperunt ἤρξαντο. 62 -ptum est ἀρχή ἐστιν. GLOSS.^L II Abav. IN 30 -ere: adgredi. 32 -it: orditur, occipit. *legitur inde ab* ENNIO, *deest* TIB. (coepi *semel*), AMM. (coepi 44^ies, coepto 13^ies, occipio *semel*, incoho 4^r). [*val.* începe, *raet.* antscheiver. *M.-L.*] [*dub. l. v.*: TER. Haut. 1044 (quod principium inveniam *DG*, -am [-cap- *BC*] *rell.*). BELL. Alex. 66, 5 (-ptum *WϱV*, *recte ut vid.*, ceptum *rell.*, coeptum *Klotz*). FEST. p. 371 (appellari -unt *W*, accipiuntur *VY*). PETRON. 36, 4 *v. p. 916, 60.* *falsa l. v.*: TER. Eun. 622 (*v. p. 330, 33*). CAES. Gall. 7, 17, 5 (-pta *α*, infecta *β*). OV. met. 8, 714 (narrarent *M*, *vulgo*). QVINT. inst. 3, 11, 28 concipiet *pars codd.*, *vulgo*). PLIN. epist. 10, 116, 2 (*v. p. 898, 76*). *dub. trad.*: SIL. 9, 429 -pta ... discrimina (coepta *Heins.*). GELL. 19, 1, 9 insipiens ... eadem -pta ... adprobat (concepta *Vogel*). [*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CANON. Hippol. 76, 15 (*cf. Tidner, Komm. 262* [1]). CE 1569, 10 (-isti *Momms.*, cepisti *leg. Kaibel*). *falso trad.*: -ptus *pro* incertus: *v. p. 876, 78. cf. p. 916, 80 et* SERV. Aen. 6, 270. *pro* incestus: *v. p. 893, 70.* -ens *pro* inciens: COLVM. 7, 3, 16 *al.* *cf. et* FIRM. err. 5, 4 p. 14, 4 (desinit *Kroll*). *em. probab.*: OV. met. 9, 711 (*v. p. 561, 55*). *dub. em.*: AVIEN. Arat. 1095 (-ens *Grot.*, inspiciens *A*). *suppl.*: VARRO ling. 6, 97. *contextu non sano*: ACC. trag. 368 LVCIL. 314 PVBLIL. O 15.]

i. q. ἄρχεσθαι, *ordiri, incohare sim.* (*saepe c. vi originaria coeptandi suscipiendi aggrediendi, inprimis s. II p. 915, 71; c. notione attenuata de initio actuum vel factorum non voluntariorum v. s. IA2 et III*).

I **absol.** *vel sine obi.*: A *personaliter* (*saepius part. pr.* -ens *pro adi., e. g. l. 46. p. 914, 43; pro subst.: l. 53*): 1 *subi. animant.*: a *generatim*: α *sine addit.* (*add.* de: *l. 34.* sic: *l. 41. abl.: l. 50*): PLAVT. Poen. 974 -ere multost quam impetrare facilius. TER. Andr. 832 -epi, dum res tetulit. Eun. 51 (*opp.* pertendes). VARRO rust. 3, 2, 18 simulac promiseris minerval, -am. SALL. Catil. 1, 6. VERG. georg. 1, 230 -e et ad medias sementem extende pruinas ([Aen. 9, 741 STAT. silv. 3, 1, 114. VVLG. II reg. 7, 29 -e ... et benedic]. SEN. Thy. 241 -e animosque sume. *cf. asynd.*: HOR. epist. 1, 2, 41 sapere aude, -e. SEN. Herc. f. 100 -ite ..., concutite pinum. *absol.*: SEN. Phaedr. 599 en -e, anime! VAL. FL. 4, 206 -ite, o iuvenes [*sc. pugnare*]. STAT. Theb. 11, 688 [*sc. me interficere*]. MART. 2, 64, 5 [*cf. 9* heia age]. COMM. instr. 2, 12, 2 SORT. Sangall. 47, 2). 3, 295 -ens ... edico ... herbam carpere oves ([*cf. Varro rust. 2, 2, 7* primum providendum]. OV. rem. 75 te precor -ens ..., Phoebe. 82. *cf. l. 53*). VERG. Aen. 2, 13 PANEG. in Mess. 3. PROP. 2, 20 solus amator nec cito desisto nec temere -o (*de amore. cf.* OV. ars 1, 413. 616. *de actu venereo*: OV. ars 1, 706 alio gratumst -ente pati [*opp.* coepisse]. fast. 6, 341 ibat, ut -ret *Priapus* [*cf. 1, 432* coeperat ire]. PETRON. 92, 9 [*opp.* finire]). OV. met. 9, 523 -it (*sc. scribere*) et dubitat. LIV. 21, 10, 7 quo lenius agunt, segnius -unt (*opp.* coeperint). VITR. 6, 8, 10 antequam -erit *architectus*. 7, 1, 1 primum -am de ruderatione (APVL. apol. 95 TERT. pudic. 1 p. 219, 12 PELAG. in I Cor. 8, 1 p. 171, 3 *al.* MART. CAP. 5, 473. *cf. infra l. 67*). PLIN. nat. 2, 93 -ente eo *Augusto* ([*i. initio imperii*]. *cf.* TAC. ann. 1, 19, 2 -entis principis curas [PLIN. paneg. 57, 2 *opp.* desinentes]. PLIN. paneg. 24, 1 -entis pudorem [*opp.* olim imperantis]). SEN. epist. 1, 5. VAL. FL. 6, 196 -it hastā ante Melas (*nota abl. cf. Langen ad l.*). QVINT. inst. 7, 1, 46 quin sic -at (*sc. argumentando*). TAC. hist. 3, 13, 1 mox, -entibus qui conscii erant, ceteros ... in verba Vespasiani adigit (*fere i. 'praeeuntibus'. cf.* ann. 3, 52, 1. 11, 5, 2). TAC. ann. 15, 33, 2 non ... Romae -ere ausus Nero (*sc. in scaenam prodire*). PLIN. epist. 6, 21, 5 non tamquam -ret (*i. ut tiro.* APVL. apol. 66 -entibus adulescentulis. AMBROSIAST. in II Tim. 2, 14 -entium fratrum. *et al. cf.* GLOSS. III 645, 21 parvulis pueris -enti⟨bu⟩s. *v. l. 55*). LACT. inst. 2, 10, 20 -imus cum nascimur (*opp.* desinimus). PALLAD. 3, 26, 2 -unt (-et *codd.*) *sues* ... mense Februario (*sc. iniri*). 4, 13, 6 aetas -entis admissarii. FILASTR. 141, 3 -entibus mense Martio. *et al.* *nota: c. part. praes.*: MAECEN. frg. Sen. epist. 114, 5 si quis ... labris columbatur -itque suspirans *eqs.* *seq.* ad *c. ger.*: PALLAD. 3, 26, 2 ad concipiendum annicula *sus* debet -ere. *p. pr.* -ens *pro subst.*: VITR. 6, 8, 8 uti caveatur -entibus (*cf. 2, 2, 2* qui aedificare cogitant. *v. Wistrand, Vitruviusstud. 162*). *i. q. novicius, discens, tiro (ap. ECCL. 'neophytus') sim.* (*cf. l. 45*): QVINT. inst. 1, 2, 26 -entibus atque adhuc teneris. *al.* (*v. Bonnell*). QVEROL. p. 23, 1 novelli atque -entes ... mei. HIER. in Ier. 2, 3, 3 (*opp.* perfectorum). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 164, 14 *al.* CLAVD. 10, 4 (*de amante; syn.* rudis). AVG. fid. et symb. 1, 1 p. 3, 15 CASSIAN. conl. 9, 15, 1 *al.* (*v. Ind. p. 476*). PS. PROSP. vocat. gent. 2, 28 p. 714^C^ (*opp.* provectis). SIDON. epist. 7, 9, 5. 7 BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 5 p. 149, 9 ENNOD. epist. 1, 12, 6 p. 23, 5 *al.* (*v. Dubois, Lat. d'Ennod. 318*). CAES. AREL. reg. virg. 43 *al. cf.* GLOSS. III 382, 36 ad -entes: πρὸς τοὺς ἀρχομένους.

β *c. addit.*: (I) *de loco et ordine*: *quaeritur 'unde'*: LVCIL. 351 'a' primum est. hinc -am (*v. vol. VI 2795, 19. cf.* CYPR. domin. orat. 9 p. 272, 18 h. ..., ut). VARRO ling. 5, 14 -am de locis ab ipsius loci origine (*al.* RHET. Her. 3, 10, 17 ab narratione [CIC. inv. 1, 21]. CIC. inv. 1, 25. 76. LIV. 26, 24, 11 Corcyrae tenus ab Aetolia -enti. *al.* VITR. 1, 6, 13. SEN. contr. 7, 2 [17], 1 occisurus Ciceronem debebat -ere a patre [*cf.* SEN. Phoen. 411 TAC. ann. 4, 3, 2]. *al.* VAL. MAX. 9, 13 ext. 2 CELS. 3, 1, 3 *al.* SEN. benef. 2, 26, 2 *al. et passim. nota* PS. FRONTIN. strat. 4, 5, 1 ut ab illorum -rent direptione. *cf. l. 77. p. 915, 51*). ling. 10, 55 ut inde -as (SEN. contr. 2, 1, 11 *al.* SEN. epist. 124, 7. MELA 1, 24 i. ... unde [*cf.* PLIN. paneg. 54, 6 i. ... a quo]. TERT. resurr. 4 p. 30, 1. *et al.*). rust. 3, 3, 10 unde velis me -ere, ... dic (CIC. Verr. II 4, 3 [*coniunct.* ab, ex]. SEN. rem. fort. 1, 2 PLIN. nat. 14, 8 QVINT. inst. 10, 3, 16 PLIN. epist. 1, 11, 1. *et al. cf. p. 915, 52*). OV. fast. 4, 462 e campis -it, Henna, tuis *Ceres vestigia quaerens (cf. l. 77).* *quaeritur 'ubi'*: *abl.* (*cf. p. 915, 52. aliter p. 914, 23. vix recte trad.*: VAL. MAX. 3, 3 ext. 2. 4, 1, 1 [*def. Baehrens, Philol. Suppl. XII 2 p. 361.* ⟨a⟩ *add. vulgo, v. Kempf ad 9, 1, 1*): QVINT. inst. 12, 6, 6 iuvenem ... -ere quam maxime facili ... causa velim. VVLG. Gal. 3, 3. BOETH. cons. 3, 12, 31 W. beatitudine -ens ... dicebas. ubi: PETRON. 107, 14 nec ... putaverunt ad rem pertinere, u. -rent quod placuerat ut fieret (*sc. ut tonderentur*). QVINT. inst. 11, 3, 35. (II) *de tempore*: *abl.*: PLIN. nat. 8, 200 *caprae* -unt septimo mense (*sc. generare*).

b *speciatim: de dicendo, cantando sim.* (*cf.* PAVL. FEST. p. 112 infit: -it [*al.*]. *v. et p. 916, 5*): TER. Andr. 285 nos soli; -it: 'mi Pamphile *eqs.*' ([DON.: deest 'dicere']. *seq. oratio directa* [*cf. l. 12. 26. p. 916, 6*] *ut*: VERG. Aen. 6, 103. 10, 5. 12, 692 ore [*v. l. 13*]. HOR. sat. 1, 9, 21 VAL. FL. 2, 639. *et al. in prosa*: APVL. met. 4, 27 *al. cf.* TAC. dial. 33, 4 quasi rursus -ens). VARRO rust. 2, 2, 2 ego ... -am primus (*cf. l. 21*) ... et dicam *eqs.* SALL. Iug. 109, 4 sic rex -it (*seq. or. dir. ut*: VERG. georg. 4, 386 Aen. 11, 13 HOR. sat. 2, 6, 79 *al.* OV. met. 9, 281. SIL. 1, 633 maesto ... s. -it ore [STAT. Theb. 12, 245 (orsa *codd.*). IVVENC. 1, 327. *et al.*]. 8, 80 cui s. ... -it [*c. dat. ut*: APVL. met. 5, 26 percontanti. PRVD. perist. 10, 76. *cf. l. 26*]. *al.* STAT. Theb. 9, 421. APVL. met. 4, 27. *et al. nota de re* [*cf. l. 18*]: AVG. civ. 8, 11 p. 337, 19 D. liber Geneseos s. -it [*al.*]. *cf.* TAC. ann. 14, 53, 1 ita -it [*de re*: TERT. adv. Prax. 5 p. 233, 3 aiunt ... Genesim ... i. ... -ere. *al.*]. *addo* TERT. adv. Val. 6 p. 183, 14 hoc modo -am). VERG. ecl. 3, 58 -e, Damoeta; tu deinde sequere, Menalca (*imperat. ut*: 5, 10 -e, Mopse, prior [BVC. Eins. 1, 20 SIL. 16, 190. *et al.*]. *al.* HOR. sat. 2, 3, 6 OV. fast. 6, 354 CALP. ecl. 4, 73 *al.* STAT. Theb. 10, 630 [*seq. interrog. obl.*]. IVV. 4, 34. *et al.*). 6, 26. Aen. 2, 348 -o ... his ([SERV. auct.: id est verbis]. *cf.* SEN. contr. 7, 7 [22], 19 ut verbis ducis vestri ... -am [*cf.* VAL. FL. 7, 433 QVINT. inst. 10, 7, 21]). OV. met. 3, 673 -it huic Lycabas: ... dixit (*c. dat.* [*cf. l. 14*]. *aliter* [*sec. gr.*]: ITALA psalm. 146, 7 [Aug. in epist. Ioh. 4, 3 *al.*] -ite domino in confessione [ἐξάρξατε, *Vulg.* praecinite]. VVLG. Iudith 16, 2). SEN. contr. 7 praef. 1 -bat ... sedens (SVET. rhet. 30). STAT. Theb. 2, 423 *al.* PLIN. epist. 2, 3, 2.

2 *subi.* **res** (*cf. l. 16. 18. animant. pro re: p. 915, 10. 26*): a *sine addit.* (*fere part. praes., raro form. finit.*): PLAVT. Capt. 980 quam diu id factum est? :: hic annus -it vicensimus (VARRO rust. 2, 7, 3 [= PLIN. nat. 11, 168] quinto a. -ente. PLIN. nat. 28, 22. VAL. FL. 6, 167 quot floribus -it a. [*cf. Hom. B 468*]. TAC. ann. 4, 70, 1 TERT. uxor. 2, 6 p. 692, 1 Oe. *et al.* *cf.* CIC. Verr. II 5, 27 tum -ere ver arbitrabatur [PLIN. nat. 10, 91 *al.* IVV. 9, 52]. VERG. Aen. 3, 8 vix prima -rat aestas [OV. fast. 5, 601 FEST. p. 372. *et al.*]. MANIL. 2, 177 autumnus [COLVM. 11, 2, 57 PLIN. nat. 21, 61]. PLIN. nat. 6, 106 mense [*al.* TERT. uxor. 2, 6 p. 692, 2 Oe. *et al.*]. 16, 106 hieme. TERT. apol. 48, 8 tempora *anni* [*opp.* finiuntur]). TER. Eun. 725 -rat (occeperat *p*[1], *Linds.*) turba inter eos. VARRO rust. 2, 4, 6 antequam aestus -at (*cf.* CELS. 3, 11, 7 calores [COLVM. 11, 2, 48 *al.*]. PALLAD. 3, 8 fervor. *al.*). CIC. Att. 7, 8, 2 -ente febricula (CELS. 3, 4, 17 *febri* [*opp.* decedente. *al.*]. *cf.* 4, 13, 6 tussi. 5, 18, 2 abscessu. 5, 26, 34^A^ *gangraena* [*opp.* plane tenet]. *al.* SEN. dial. 5, 10, 3 -entem causam [epist. 53, 6 morbo]. SCRIB. LARG. 20 epiphoram. PLIN. nat. 20, 220 furunculos. *al.* INSCR. ocul. [CIL XIII 10021] 5 d suffus(iones)). VERG. Aen. 2, 269 tempus erat, quo prima quies mortalibus ... -it. OV. epist. 17, 55 nox (*v. l. 61*) erat -ens (met. 12, 395 barba). ars 2, 648 -ens ... amor. fast. 5, 185 -is Aprili, transis in tempora Mai (*sc. Flora*). LIV. 8, 38, 7 ut ... opus ... -ret (*i. incoharetur*), fieri non poterat. VAL. MAX. 8, 7 ext. 2 nihil ... non ... mature ... -it. CELS. 2, 1, 19 -ente ... iam pube (PAPIN. dig. 48, 5, 37 pubertatem [*al.*]. *cf.* PLIN. nat. 8, 14 iuventae. *et al.*). 3, 21, 2 saepe ... hoc malum per se -it (*fere i. q. oritur. cf.* SEN. dial. 4, 1, 1 nat. 7, 7, 1. PLIN. nat. 25, 48 betae -entis. 26, 68 uva. *al.* PALLAD. 4, 10, 31). 4, 1, 3 deinde duo itinera -unt: alterum *eqs.* (*in descript. cf.* 8, 1, 1 PLIN. nat. 5, 68 *al.*). SEN. Herc. f. 668 non caeca tenebris -it primo via. dial. 3, 17, 5 -it *ira* magno inpetu ([*opp.* deficit]. *al.*). 4, 4, 1 adfectus ([*opp.* crescant]. *al.*). nat. 1, 8, 6 aut -ente aut inclinato die (*v. vol. V 1, 1045, 26 sqq. cf.* FRONTIN. strat. 1, 5, 12 nocte [TAC. hist. 1, 80, 1. *v. l. 49*]. PEREGR. Aeth. 25, 8 hora). 4, 2, 23 incrementum *Nili* ([*opp.* durat]. *al.*) *al.* PLIN. nat. 2, 128 *ventus* ([*opp.* desinenti]. STAT. Theb. 7, 410). 15, 9 nigritia. *al.* VAL. FL. 2, 628. QVINT. inst. 9, 4, 67 sensus (*opp.* desinit). *ibid.* membra (*opp.* cludi). TAC. Germ. 18, 3 -entis matrimonii. hist. 1, 31, 2 -ens adhuc et necdum adulta seditio (ann. 4, 7, 1 potentia). 4, 52, 1 series. 13, 10, 1 ut principium anni -ret mense Decembri (*cf. p. 922, 11*). PLIN. epist. 5, 6, 31 porticus (*opp.* desinit). *al.* SIL. FLACC. grom. p. 106, 10 Th. a fine -ente usque ad finem deficientem. *al.* FLOR. epit. 3, 23, 1 bellum. TERT. adv. Marc. 5, 2 p. 571, 20 -entium novorum (*opp.* desinentium). castit. 7 p. 747, 7 Oe. post unum -it numerus. CYPR. testim. 1, 12^tit.^ baptisma ([*opp.* cessaret]. *al.*). PANEG. 7, 5, 2 virtute. VVLG. iud. 7, 19 vigiliis. *al.* HIER. epist. 39, 3, 3 fidei. AVG. civ. 22, 6 p. 562, 6 D. Roma ... parva et -ens. *al.* COD. Theod. 12, 1, 192 (= Iust. 10, 32, 59 pr.) ut -at functio. COD. Iust. 7, 39, 7, 4 a ut ... curricula ... -ant. *al.* INSCR. RevA. V 30 (1929) p. 366 n. 4 ob tunc -entem, deinceps iugem erga se dignationem. *et al.* *nota: indicatur initium librorum vel actuum*: SVBSCR. Plaut. Epid. (*A*) -it Mercator (*al.*). DIDASC. Ter. Haut. -it (*A, om.* ς) Heautontimorumenos Terenti (*al.*). SVBSCR. Varro ling. 5 (*F s. XI*) -it liber V (*al.*). Verg. georg. init. (*M*) -it georgicon lib. I (*al.*). Fronto lib. 3 fin. (*Bob. s. VI*) inc. l. IIII (*al.*). *et passim.* *t. t. gramm.*: DIOM. gramm. I 324, 25 -unt *nomina*, cum conparativo deficiente gradu et superlativo positivum tantum habent, ut 'medio-

[*J. B H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cris, rudis, sobrius' (*opp.* exeunt, terminantur. *cf. Jeep, Redeteile 154 adn. 4*). 427, 26 quotiens super consonantem est *naturā longa syllaba*, ut 'ēn Priamus' . . ., dicimus '-it' ([*opp.* terminatur]. *inde* VLT. SYLL. gramm. IV 222, 35. *cf. Jeep, l. c. 118*). *neutr. pl. pro subst.*: PLIN. epist. 9, 4, 2 poteris . . . quae deinceps sequentur et quasi -entia legere et quasi cohaerentia.

b *c. addit.*: *α de loco et ordine*: PRIAP. 68, 17 nobilis hinc natā . . . -it Ilias irā (CELS. 8, 1, 18 h. humerus -it. PLIN. nat. 5, 79 QVINT. decl. 316 p. 245, 4). OV. met. 8, 330 silva . . . -it a plano (fast. 5, 570 a tantis Princeps [*i. principalis dignitas*] -endus erat [*i. proficisci debebat. cf. l. 33*]. LIV. 9, 32, 5 ab adversariis clamor [*al.*]. 9, 39, 2 ab neutris proelium. 9, 40, 8 ab utra parte victoria [*al.*]. 30, 26, 8 si novum *cognomen* ab eo -ret. VITR. 9, 3, 3. CELS. 1, 2, 8 cibus a salsamentis . . . melius -it. 2, 8, 11 [*syn.* initium fieri]. *al.* SEN. Phoen. 347 primus a thalamis meis -at ignis [dial. 5, 4, 4]. *al.* MELA 1, 37 *al.* PLIN. nat. 3, 43 *al.* RVT. LVP. 1, 9 QVINT. inst. 1, 8, 5 *al.* TAC. hist. 1, 16, 1 dignus eram a quo res p. -ret [*i. initium sumeret, incoharetur*]. *et passim, inprimis ap.* GRAMM., DIG., COD. Theod. *et* Iust., ECCL.). fast. 3, 150 inde (*a Quintili*) -it, a numero nomina quisquis habet (MELA 3, 100 QVINT. inst. 11, 3, 37. PAPIN. dig. 28, 5, 76 [75] i. . . ., ubi. CYPR. patient. 3 p. 398, 21 *al.* ITIN. Burdig. p. 555, 9 *al.*). LIV. 7, 40, 10 istinc clamor prius -et. MANIL. 3, 542 capite ex uno (*i. horoscopo*) menses annosque diesque -ere (HIER. epist. 30, 2, 1 AVG. pat. 20, 17 p. 682, 11. *et al. cf. vol. V 2, 1090, 47*). VITR. 5, 4, 2 nec unde -it *vox* nec ubi desinit (SEN. epist. 70, 27 CVRT. 3, 1, 17 MELA 2, 33. PLIN. nat. 6, 180 u. elephanti -ant [*i. primi inveniantur*]. QVINT. inst. 1, 8, 1 CIL II 4721 [*a. 90*]. TERT. virg. vel. 17 p. 908, 10 Oe. EVGRAPH. Ter. Hec. 349 p. 277, 5 u. exordium litis -erit [*G, Schopen recte ut vid.*, e. lites -erint *rell., Wessn.*] *et al.*). *quaeritur 'ubi': abl.* (*concinnitatis causa*: OV. Pont. 4, 12, 8 desinat ut prior *versus* hoc *nomine* -atque minor [QVINT. inst. 9, 4, 48]. *potius de tempore accipias*: OV. fast. 1, 149 frigoribus quare novus -it annus, qui melius per ver -endus erat. PAVL. FEST. p. 110. SEN. epist. 122, 1 vigilia medio die. PLIN. nat. 7, 170. *et al.*): PLIN. nat. 4, 1 tertius Europae sinus Acrocerauniis -it montibus (a Ceraunis m. *Sol. 7, 1, fort. recte*). AVIEN. orb. terr. 193 pelagi caput -it Imbro. HIER. epist. 53, 8, 3 *Iob* prosā -it, versu labitur *eqs.* PS. PROSP. in psalm. 111, 1 beatitudo . . . timore -it domini. *pro abl. praep.* (*aliter* cum *l. 43*): FAVST. REI. grat. 1, 3 p. 16, 12 assertio . . . de luce gratiae -it. EVGRAPH. Ter. Andr. 511 -it quaestio per locum communem (*cf. l. 33*). ibi *sim.*: CELS. 2, 17, 7 primum ibi, deinde alibi sudor -it. PLIN. nat. 3, 122 ubi . . . altitudo *Padi* -it (QVINT. inst. 7, 1, 8). *β de tempore: abl.: v. l. 32. cf. p. 914, 68. praep.*: LIV. 1 praef. 13 cum bonis potius ominibus . . . libentius -remus (*i. 'una cum, simul'*. PLIN. nat. 2, 124. 25, 109. QVINT. inst. 11, 3, 106 ut manus c. sensu et -ret et deponeretur). CELS. 7, 6, 2 ista . . . ex parvulo -unt (SEN. clem. 1, 9, 11. PAVL. dig. 44, 7, 44, 1 ex die -it obligatio. *et al.*). PLIN. nat. 8, 28 iuventa *elephantorum* . . . a sexagesimo *anno* -it (*al.* VLP. dig. 24, 3, 24, 1 *al.*). 17, 90 in trimatu . . . fere -⟨un⟩t *fructus ferre arbores* (*cf. p. 918, 8*).

B *impersonaliter* (*adiectae sunt form. infinitae. add.* ab: *l. 55. 57. 69.* inde: *l. 69.* unde: *l. 56. 67. abl.: l. 61*): TER. Phorm. 456 turpe -ptust (-ptumst *A δ*). VARRO rust. 1, 34, 1 neque ante aequinoctium -i (*sc. serendo. cf. p. 918, 46*) oportere putant (*nota form. passivam. saepius act.*: CELS. 4, 26, 4 a vomitu oportet -ere [TERT. adv. Marc. 2, 3 p. 336, 11. *et al.*]. *cf.* CELS. 8, 10, 1 F undelibet super fracturam debet -ere). CIC. inv. 1, 28 si non ab (*cf. l. 55*) eo, quo in proxime desitum erit, deinceps -etur (QVINT. inst. 9, 4, 92 optime -itur a longis *syllabis*. PAVL. dig. 29, 2, 70 *al. cf. gerundiv.* [*v. l. 68*]: CIC. rep. 1, 56 [= QVINT. inst. 10, 1, 46] a Iove -endum putat *Aratus* [CELS. 3, 6, 1 *al.* SEN. benef. 1, 11, 1 *al.* QVINT. inst. 3, 9, 8 *al.* VLP. dig. 28, 6, 2 *al. nota abl. nud.*: PS. PROSP. in psalm. 146, 7 desiderantibus intellegentiam (⟨a⟩ *add. Migne*) sacramentorum confessione -endum est). off. 1, 135 -endi ratio . . ., desinendi modus *orationis* (*item c. ger.*: Att. 4, 6, 3 -endo [*sc. scribere*] refugi. SEN. benef. 5, 19, 8 dial. 9, 2, 8 QVINT. inst. 11, 1, 6. *et al.*). PVBLIL. Q 61 quanto serius peccatur, tanto -itur turpius. SALL. Catil. 20, 6 -pto opus est. QVINT. inst. 3, 8, 6 nec unde libuit -endum (9, 2, 19. *cf. l. 56*). 8, 5, 20 sic -endum est mihi (11, 3, 159 *al.* TAC. dial. 39, 3). PLIN. paneg. 54, 6 -imus inde . . ., a quo -i . . . sub alio principe non posset.

II *c. acc. rei* (*de anima: p. 917, 15, de deo: p. 917, 6*), *i. q. suscipere, aggredi, incohare sim.* (*cf.* PRISC. gramm. III 302, 18. 319, 20. *c. dat.: l. 80. p. 916, 42. abl.: p. 916, 10. 29. pro acc. gen. part.: p. 917, 1. non huc pertinent ea in quibus inf. ex anteced. suppleas, e. g.* CIC. Planc. 48 si id facere non potueris quod . . . ne -es quidem): **A** *sine addit.*: PLAVT. Amph. prol. 7 quas . . . -istis res (Capt. 227 TER. Phorm. 225 [*v.* DON.]. VARRO ling. 6, 74 LIV. 3, 22, 6 *al.* PANEG. 10, 6, 2 [*syn.* incohantem]). Aul. 460 facinus audax -it (*v. vol. VI 79, 49*). Capt. 793 pugil[l]atum -it :: facere certumst. Cas. 162 non pol per tempus iter huc mi -epi (816. Merc. 913 -tum hoc itiner perficere [*item p. p. p.*: BELL. Afr. 75, 6 *al.* VERG. Aen. 6, 384 i. -ptum peragunt (CYPR. GALL. Ios. 480. *et al.*). *al.* OV. ars 2, 226 VAL. FL. 5, 399]. TAC. hist. 5, 3, 2 APVL. met. 1, 15. *cf.* PLAVT. Trin. 1006 cursuram. SIL. 16, 508 cursus [*al.*]. *cf. p. 916, 56*). Men. 434 tantum -epi operis (BELL. Alex. 37, 5 perfecit -ptum castrorum opus. 73, 3 OV. am. 3, 1, 24 *al.* LIV. 7, 34, 13 MELA 1, 24 TAC. ann. 1, 63, 5. *et al.*). TER. Andr. 709 narrationis -it mi[hi] initium ([*v.* DON. *ad l.*]. *cf. p. 912, 77. 922, 10*). 724 quidnam -pturu's? (Eun. 967. CVRT. 4, 6, 13 [*indef.*]. *sim. acc. pron.*: TER. Andr. 772 haec [836 *al.* QVADRIG. hist. 59 VERG. Aen. 8, 373 (*de dicendo, seq. orat. dir. ut*: 11, 705)]. Haut. 676 hoc [*al.* Q. CIC. pet. 27]. Eun. 1046 id [VARRO ling. 6, 95 MIN. FEL. 34, 9]. ACC. trag. 203 ⟨quae⟩ ego -o conata, exsequar [TAC. ann. 2, 12, 3. *cf.* QVINT. inst. 1, 12, 5 ad id quod -imus. *al.*]. LIV. 10, 39, 6 quodcum⟨que⟩. PVBLIL. C 26 quicquam [FRONTO p. 44, 9 N.]. STAT. silv. 5, 5, 2 verbis . . . ulla. AVG. civ. 7, 7 p. 238, 25 D. aliquid [*al.*]. *al.*). Haut. 862 -ptumst: perfice hoc mihi. Ad. 206 quando eum quaestum -eris (occeperis V^2, *Linds.*). CATO agr. capp. 143 antequam messem -as (PALLAD. 7, 2, 1). or. frg. 11, 4 multa ([*opp.* perficit]. *item neutr. pl. adi. vel part.* [*cf. l. 8*]: SALL. Iug. 64, 2 prava. or. Cottae 8 indigna. LIV. 30, 27, 11 omnia [*al. cf.* TAC. ann. 1, 7, 3 cuncta]. TAC. ann. 2, 55, 1 destinata. 16, 26, 3 vana . . ., exitiosa). VARRO ling. 6, 29 dies . . . appellati atri, quod per eos dies ⟨nihil⟩ novi -rent. 10, 9 locum (*opp.* adsequi). CIC. har. resp. 1 duobus -ptis verbis . . . impetum gladiatoris . . . compressi. de orat. 3, 220 in contentionibus aut -endis aut finiendis. CATVLL. 68, 75 Protesilaeam . . . domum -ta⟨m⟩ frustra ([*Hom. B 701* δόμος ἡμιτελής]. *cf.* INSCR. christ. Diehl 1828 [= Gsell I 159; *s. IV?*] edificium . . . nostro labore hoc -ptum adque perfectum est. CIL XIII 4238 -pta officina Emiliani nonis Mart.). CAES. Gall. 7, 17, 6 si -ptam oppugnationem reliquissent (TAC. hist. 3, 26, 2 *al. cf.* ann. 12, 45, 3 obsidium [*v. Heraeus, ALL 9, 134*]). SALL. Catil. 51, 5 ne quis divitiarum magis quam iniuriae causa bellum -ptum diceret (*al.* OV. met. 13, 217 LIV. 21, 21, 6 *al.* FRONTIN. strat. 1, 4, 11 TAC. ann. 3, 42, 1 [*c. abl.*]. *al. cf.* SALL. Iug. 21, 2 proelium [*al.* LIV. 2, 10, 9 TAC. hist. 5, 17, 3 *al.* VEG. mil. 3, 20 *al.*]. LIV. 2, 49, 11 pugnae [*al.* STAT. Theb. 11, 634]. STAT. Theb. 10, 690 armis [TAC. ann. 4, 46, 2]). Iug. 25, 7 animus . . . ad -ptum scelus rapiebat (TAC. ann. 12, 67, 2). 70, 1 deditionem (*opp.* deseruit). VERG. ecl. 8, 21 -e Maenalios . . ., mea tibia, versus ([*Theocr. 1, 64* ἄρχετε . . . ἀοιδᾶς]. *al.* BENED. reg. 58 [*fere i. q. incinere, imponere. cf.* VAL. FL. 5, 217 -e nunc cantus alios (TAC. ann. 13, 15, 2). BENED. reg. 11 hymnum]. *aliter l. 50*). georg. 2, 39 -ptum una decurre laborem ([SERV.: -ptum favorem omnibus libris inpendito]. CVLEX 394 OV. met. 13, 297 VAL. FL. 3, 625). 4, 414 -pto . . . somno. Aen. 4, 316 per -ptos hymenaeos ([SERV.: qui novitate sunt dulces. CLAVD. DON. *in l.* p. 398, 26 per nuptias . . . consensu firmatas. GLOSS. IV 527, 25 incohati, admissi (am(m)- *codd.*)]. VAL. FL. 8, 259. *cf.* CE 1295, 1 coniugium -ptum . . . mihi tecum). 4, 638 sacra Iovi Stygio, quae rite -pta paravi, perficere est animus (STAT. Theb. 4, 493. *cf.* 11, 236 vota). 5, 94 -ptos genitori instaurat honores. 6, 470 (= PETRON. 132, 11 v. 2) nec magis -pto voltum sermone movetur ([SERV.: a principio orationis. *falso* -pto *pro subst. accipit* CLAVD. DON. *in l.* p. 568, 20]. STAT. Ach. 1, 806 TAC. ann. 4, 60, 2. *cf.* 12, 11, 1 orationem). 6, 493 -ptus clamor frustratur hiantīs (*fere i. temptatus.* SERV.: clamare cupientes). 12, 832 -ptum frustra (*v. l. 21*) . . . furorem. HOR. epod. 14, 7 -ptos olim . . . iambos. PANEG. in Mess. 155 -pto . . . liquore. 211 -ptis . . . chartis. OV. am. 3, 13, 20 dicitur -ptam destituisse (fast. 1, 364) fugam. met. 6, 34 -pta . . . fila (fast. 2, 755) relinquit (VITR. 4 praef. 1 praecepta [*opp.* ordinata]. 7 praef. 15 fundamenta [*fere i. 'imperfecta'. cf. l. 25 et s.* incoho]). 9, 301 -ptos . . . partus. EPIST. Sapph. 59 -ptum peragit fortuna tenorem. MANIL. 2, 941 qua . . . nascentia (*i. orientia*) signa recursu⟨s⟩ -unt. VAL. MAX. 1, 6 ext. 1 ut se ab -pto proposito abstineret (PS. VEN. FORT. vita Leob. 3, 8. *cf.* VAL. MAX. 2, 6, 8 consilio [4, 7, 5]. PS. FVLG. RVSP. praedest. 11, 13 conatibus [*cf. supra l. 8*]). PETRON. 36, 4 damus omnes plausum a familia -ptum (*H*, coeptum *L* [*cf. p. 912, 79*]). STAT. Theb. 2, 146 -pta . . . hospitia. 4, 441 -pto . . . arvo (*cf.* 9, 83 sulcum). silv. 2, 1, 60 -ptas . . . dapes. Ach. 1, 342 furti. QVINT. inst. 5, 12, 23 nunc ad ordinem -ptum. TAC. hist. 2, 25, 2 satis cito -i victoriam ratus. ann. 3, 59, 3 ut . . . auspicia . . . gentile apud solum -ret (*cf. p. 917, 8*). 4, 68, 2 accusationem (*cf.* 13, 43, 1 crimina). 5, 4, 1 ne relationem -rent (13, 26, 1). 12, 10, 1 mandata . . . in hunc modum -unt (*seq. or. obl. cf.* AVG. civ. 4, 6 p. 152, 21 D. opus librorum sic -it. *v. et l. 6*). SVET. Aug. 27, 1 -ptam *proscriptionem*. PAVL. dig. 27, 1, 11 ne -ant (*i. suscipiant*) *aegri tutelas*. GELL. 3, 16, 1 menses (*opp.* exactos). APVL. met. 1, 1 fabulam Graecanicam -imus. 4, 24 ab -ptis fletibus avocari. 10, 27 ob -pti negotii persecutionem (*cf.* COD. Theod. 1, 32, 3 pr. munus. *v. et p. 917, 2*). TERT. anim. 58 p. 394, 22 iudicium (*opp.* delibari). adv. Marc. 4, 39 p. 557, 6 *exitum* (*opp.* conclusurus). OPTAT. 4, 5 p. 107, 12 lectiones (*syn.* initiet). AVSON. 78, 2 p. 345 P. iurgia. 420, 1 p. 377 Iliadem *Homerus* (*opp.* finit). PELAG. in I Cor. 7, 8 p. 162, 18 -it aliam causam de innuptis (*al.*). CARM. de mens. 1, 3 -e, Mars, anni . . . fata. SVLP. SEV. chron. 2, 28, 1 qui persecutionem primus -ret (*sc. Nero*). COD. Theod. 2, 15, 1 (= Iust. 2, 20, 8) -endae doli actionis (*opp.* finiendae). 14, 18, 1 (= Iust. 11, 26, 1) quos in publicum quaestum -pta (incerta *Iust.*) mendicitas vocabit (*syn.* subeundae). RVSTIC. Conc. S I 4 p. 105, 8 -pta stabilitate. COD. Iust. 12, 25, 4, 4 (*a. 474*) ab exordio -endo usque ad terminum . . . negotii. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 2, 7 p. 46, 2 euangelicae doctrinae . . . nuper -ptae. *et al.* *adde*: *pro obi. enunt. relat.*: SEN. Med. 566 aude, -e,

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quidquid potest Medea. *gen. part.*: TER. Phorm. 710 ante brumam ... novi negoti -ere —! (*v. Hauler ad l.*).

B *c. addit.*: *de loco et ordine*: OV. ars 1, 386 non tibi a b ancillast -enda Venus (LIV. 24, 12, 1 ne ab obsidione ... bellum ... -rent. VITR. 3, 5, 6 ab summo sub abaco -ptum ⟨schema volutae *add. Krohn*⟩. TERT. nat. 1, 12 p. 82, 24 crucem ..., a qua -itur consecratus *deus*. paenit. 6, 16 fides a paenitentiae fide -itur et commendatur. IVST. 26, 2, 2 auspicia [*v. p. 916, 64*] belli a parricidio -entes. OPTAT. 7, 6 p. 179, 18 omnis tractatus ... a nomine dei -itur [*opp.* terminatur]. AVG. civ. 15, 20 p. 99, 10 D. Abraham, a quo Matthaeus ... -it generationes). LIV. 38, 3, 9 consultabat, u n d e bellum -ret (TREB. Gall. 1, 1). *nota*· d e (*pro abl.*): PS. PROSP. vocat. grat. 2, 1 de qua *quaestione* secundum volumen -imus. *de tempore*: TER. Andr. 539 amicitiam ... quae -pta a parvis cum aetate adcrevit simul. TERT. test. anim. 1 p. 135, 18 seu de caelo exciperis seu de terra conciperis ... seu cum (*i. 'simul cum', v. p. 915, 44*) corpore -eris (*Iun.*, -is *A*, incoeperis *B*) seu post corpus induceris, *anima* (*sc. a deo* [*de traducianismo q. d., H. Hoppe per litt.*]). VVLG. II Macc. 2, 33 hinc ... narrationem -emus (ἀρξώμεθα, *Itala rec. P* expositionem inchoabimus).

III *c. inf.*: A *usu pleno et vigente*: **1** *inf. act.* (*et depon.*): **a** *subi. animant.* (*cf. et s. B 1 a s p. 919, 52. part. corp.: l. 72. 73. 76. p. 918, 6. saepius inf. ex contextu suppl., e. g.* PLAVT. Asin. 125 quid ego cesso ire ad forum quo -eram? *cf. p. 915, 74*): *α sine addit.*: ENN. scaen. 276 quod iter -am ingredi? (CIC. Catil. 3, 6 cum ... pontem ... ingredi -rent [*i. in eo erat ut. cf.* VAL. MAX. 1, 1, 10 clivum ... ascendere -entes]. *et al.*). PLAVT. Asin. 448 prius quam -it tinnire (*al.*). Rud. 462 qui hodie amare -erim (CIC. Lael. 60. *et al. cf.* CIC. Lael. 78 diligere [CATVLL. 81, 2]). Truc. 465 male quod mulier facere -epit (*al.* LVCR. 4, 883. *et al. cf.* CIC. ac. 2, 24 agere [*al.*]). TER. Andr. 493 quem ... fallere -as dolis (*al.*). 821 satis pericli -epi adire. CATO agr. 32, 1 vineas ... face -as putare. 33, 2 *vineam* arare -ito (*al.* CIC. Att. 12, 19, 3 scribere. COLVM. arb. 10, 1 *al.* PLIN. nat. 18, 316. *cf. imp. praes.*: CATO agr. 160 -e cantare [CIC. Att. 6, 6, 4 -e id cupere. PANEG. in Mess. 136 PROP. 2, 34ᵇ, 43. 4, 1ᵇ, 120 -e ... adesse (*attenuate? cf. p. 919, 16*). OV. am. 2, 16, 48. 2, 19, 38 sq. SEN. contr. 7, 8 (23), 5 -e scire quod nescis. SEN. Med. 537 dial. 6, 24, 1 *al.* LVCAN. 8, 80 CALP. ecl. 5, 98 TERT. adv. Marc. 1, 15 p. 310, 3. *et al. in tit.*: CERevA. V 34 (1931) p. 344 n. 39 -e ... studiis superare parent(es)]. LIV. 4, 49, 15 -ite ... mirari). PACVV. trag. 15 increpare ... -it. 95. AFRAN. com. 404 cum ... fabulare -is (*cf.* VARRO ling. 6, 56 fari [ef-: VERG. Aen. 4, 76]. RHET. Her. 4, 52, 65 dicere [*al. v. l. 46*]. CIC. Verr. I 34 respondere [*al.*]. II 4, 138 loqui [*al.*]. PHAEDR. 1, 6, 2 narrare [*cf. p. 919, 17*]). POMPON. Atell. 69 -epi contui. LABER. mim. 138 -o adulescenturire. VARRO Men. 60. 151. ling. 8, 24 de alteris ... scribere ... -am (*al. cf.* RHET. Her. 1, 1, 1 de [CIC. Cluent. 6 *al.*] re dicere -emus [CATVLL. 62, 18. *et al.*]. LVCR. 1, 55 disserere -am [4, 29 agere. *al.*]. BRVT. Cic. epist. 9, 12, 6 Sj. -am proponere. PROP. 4, 10, 1 -am ... causas aperire. *et al.*). rust. 1, 63 frumentum quod curculiones exesse -unt. 2, 3, 8 in grege -unt esse *haedi* (OV. met. 8, 475. 15, 256 nasci ... vocatur -ere e. aliud quam quod fuit ante. PAVL. FEST. p. 33 cum iam esse -it maior sex mensium [*al.*]. VAL. MAX. 3, 8, 8. *et al. cf. p. 918, 11. 919, 24*). 2, 4, 8 verris ... -it salire (*al.*). 2, 6, 4 domare -unt *asinos* (*nos 'man'. cf.* 2, 11, 4 *al.*). 2, 11, 6 cum sudare -erunt oves. 3, 7, 10 qui iam pinnas -unt habere (LIV. 3, 29, 2 PAVL. FEST. p. 204. *et al.*). *al.* RHET. Her. 4, 55, 68 cum Gracchus deos -ret precari (*al. cf.* CAES. Gall. 7, 40, 6 deprecari [*al.*]. PHAEDR. 1, 28, 5 orare). CIC. inv. 2, 167 ne forte ... reprehendere -ant (Sull. 34 MANIL. 3, 177). div. in Caec. 45 metuere -es (*cf.* Deiot. 39 timere. *et al.*). Verr. II 2, 56 queri ... -unt (*al.*). II 3, 78 -unt postulare, poscere, minari. Manil. 41 -unt credere (*cf.* PLIN. epist. 9, 11, 2 existimare). Cael. 60 -entem furere atque conantem (*al.* PAVL. FEST. p. 95. *et al.*). Phil. 13, 34 ut oppugnare ... -ant (*al.*). or. frg. A VII 31 -ere ferre (*opp.* perferre). fin. 5, 24 cum *animal* ... perspicere coepit, tum ... -it progredi (5, 41). Tusc. 1, 117 optare -ant (IVV. 10, 115. *cf.* BALB. Cic. Att. 8, 15ᵃ, 2 sperare [*al.*]. *v. et l. 34*). nat. deor. 2, 90 -it suspicari. Att. 4, 3, 3 diaetā curare (-ari *M*) -o. *al.* CAES. Gall. 7, 1, 3 consilia inire -unt (*al.*). civ. 1, 27, 2 parare -it (*al.*). 2, 39, 3 ut ... cogitare -amus (*al.*). *al.* HIRT. Gall. 8, 14, 2 SALL. or. Macri 3 VERG. georg. 1, 45 *al.* CIRIS 345 captare quietem -it. HOR. sat. 1, 5, 18 dormire -it (SEN. epist. 122, 12. *et al.*). *al.* OV. rem. 710. Pont. 1, 6, 51 (*fig. adynati. cf. p. 919, 47*). LIV. 4, 60, 7 MANIL. 1, 805 *al.* SEN. contr. 2, 6 (14), 6 VELL. 1, 11, 2 VAL. MAX. 3, 5, 1 *al.* CELS. 4, 8, 2 corpus -it spiritum trahere. SEN. benef. 2, 5, 3 animus -it beneficium odisse. 5, 6, 2 dare beneficium prior -bat (HIER. epist. 38, 4, 2). dial. 10, 3, 5 tunc vivere -ere, cum desinendum est (*al.*). epist. 94, 51 dum -it posse se regere *animus* (119, 9. *cf. p. 919, 45*). *al.* CVRT. 5, 12, 1 *al.* COLVM. 8, 5, 1. PLIN. nat. 28, 247 -entibus parturire (EDICT. praet. Ulp. dig. 25, 4, 1, 10). *al. et passim.*

β c. addit.: ① *de loco et ordine*: VARRO rust. 1, 54, 1 videas, a quo genere uvarum et a quo loco vineti -as legere (RHET. Her. 3, 9, 17 si ab narratione dicere -amus [3, 18, 30. *cf.* SEN. benef. 7, 18, 2]. OV. epist. 7, 82. SEN. contr. 9, 5 [28], 14 quaerere tuos a tertio -is CELS. 8, 9, 1ᴮ SEN. nat. 4 praef. 19 PLIN. nat. 25, 151). RHET. Her. 1, 9, 14 si inde -emus narrare, unde necesse est. ② *de tempore*: VARRO rust. 2, 1, 13 *bubulum pecus* a bima aut trima fructum ferre -it (PROP. 3, 6, 8 ab origine dicere prima -e. COLVM. arb. 5, 3 PLIN. nat. 10, 150. *et al.*). VERG. georg. 1, 5 quid *eqs.* ..., hinc canere -am ([SERV. auct.: pro 'dehinc' vel 'deinceps']. QVINT. inst. 2, 4, 1 TERT. adv. Hermog. 4 p. 130, 10). LIV. 3, 8, 1 inde ... corpora salubriora esse -ere (QVINT. inst. 2, 4, 20). GAIVS inst. 1, 6, 7 ex eo tempore -it filius in potestate patris esse (*al.*). *nota: abl.*: IVV. 8, 11 si dormire -is ortu luciferi. in: PLIN. nat. 10, 44 colores fundere -it *pavo* in trimatu.

b *subi. res* (*cf. et s. B 1 a s p. 919, 52*): *α sine addit.*: CATO agr. 17, 2 per sementim ... -unt *nuces* maturae esse (CIC. leg. 2, 10. 55 CAES. Gall. 2, 2, 2. OV. met. 6, 255 qua crus esse -it. MANIL. 2, 267 ver Piscibus -it esse. CELS. 3, 18, 3 *al.* SEN. benef. 1, 11, 6. *et saepe. cf. p. 917, 49*). VARRO ling. 6, 9 ver quod tum virere -unt virgulta. rust. 1, 30, 1 ante frondere -erunt *plantae* (PLIN. nat. 17, 254 [*Colum. 5, 10, 10* coeperunt]. *cf.* COLVM. 11, 2, 44 florere [*al.*]). frg. Non. p. 287, 16 (*v. vol. V 2, 322, 49*). CIC. Verr. II 3, 220 in quo ... gradu resistere -et severitas iudicis? Att. 2, 18, 2 vincere -it timorem dolor (MANIL. 3, 253). 14, 15, 2 -it res melius -ire. NEP. Cato 2, 3. VERG. ecl. 4, 12 -ent magni procedere menses (*cf.* SERV. *ad l.*). 6, 39. 9, 8. 60. georg. 3, 61 (*v. vol. V 1, 726, 76*). 3, 139 AETNA 486 HOR. sat. 1, 5, 77. PROP. 2, 28, 4 MONTAN. carm. frg. 2, 3 *al.* OV. fast. 4, 169 trist. 3, 12, 31. MANIL. 1, 694 rursus ... ascendere caelum -it *orbis lacteus. al.* VITR. 2, 9, 1. SEN. contr. 7, 3 (18), 7 -it ... quaestio incurrere. GERM. frg. 4, 76 CELS. 7, 27, 6 SEN. benef. 5, 19, 9 *al.* COLVM. 11, 2, 4 Leo mane -it occidere (*al.*). *ibid.* Aquarius -it oriri (*al.*). *al.* SCRIB. LARG. 64 MELA 2, 53. LVCAN. 4, 129 stagnis emergere colles -unt. *al.* PLIN. nat. 12, 47 *al.* SIL. 9, 34 STAT. Theb. 8, 396 *al.* MART. 1, 25, 8 *al.* IVV. 15, 52 *al.* PLIN. epist. 2, 14, 12 *artificium* perire -bat, cum perisse Afro videretur. *et al.*

β c. addit.: ① *de loco et ordine*: MANIL. 3, 465 -it a sexta tempus procedere parte dividuum (VITR. 10, 9, 1. MELA 2, 58 ab Alpibus -it *Italia* in altum excedere [*cf.* 3, 14 *al.* PLIN. nat. 5, 59 *al.*]. PLIN. nat. 11, 81. 21, 103 VAL. FL. 7, 194). CELS. 8, 4, 21 -it ... inde ... caro increscere. ② *de tempore*: VARRO rust. 3, 16, 13 ab aequinoctio verno florere -it *cytisum* (PLIN. nat. 2, 74 *al.* PALLAD. 1, 28, 2). LIV. 10, 26, 7 constare res -it ex eo tempore *eqs.* (*cf.* COD. Iust. 2, 20, 3 [*a. 240*] exinde). AVIEN. Arat. 346 Agenoreo color hinc mentirier ostro -it. *abl.*: SEN. nat. 5, 11, 1 eo tempore ... -unt prodire *etesiae.* PAVL. dig. 35, 1, 46.

c *impersonaliter* (*v. et p. 915, 51. 919, 5. 28. cf.* PAVL. FEST. p. 28 adlivescit livere -it [*leg.* -lib-*? v. vol. I 1687, 18*]): CATO agr. 155, 1 cum pluere -et. VARRO frg. Non. p. 553, 6 ⟨imminentibus⟩ imbribus fere primum rorare -it. OV. rem. 710 -et dominae quemque pudere suae. COLVM. arb. 12, 1 priusquam calere -et. *post* oportet (*cf. p. 915, 54*): VARRO rust. 1, 34, 1 sexto intervallo ab aequinoctio autumnali -ere scribunt oportere serere (*cf.* 3, 9, 16).

2 *inf. pass.*: **a** *subi. animant.* (*cf. mediopass.* [*v. l. 65*]: SEN. nat. 2, 21, 1 -imus per nos moveri. *part. corp.*: *l. 52. 53. add.* unde: *l. 63.* ab: *l. 53.* cum: *l. 55*): VARRO frg. Non. p. 308, 37 quemadmodum -at fingi *puerulus.* CIC. Att. 5, 6, 2 brevior iam in scribendo -o fieri (PAVL. dig. 35, 2, 49 pr.). CELS. 2, 8, 14 si ... ali cibo corpus -it (8, 9, 1ᶠ ab undecimo *die*). 5, 26, 31ᴱ -it adfici stomachus. *al.* COLVM. 6, 29, 5 tempora *equorum* cavari -unt. 9, 14, 4 -unt examina ... augeri. PLIN. nat. 11, 266 muscas, apes ... cum volatu et -ere audiri et desinere. IVV. 6, 468 -it agnosci. PLIN. epist. 8, 11, 2 -it refici. SVET. Aug. 76, 2 (*verba Augusti*) priusquam ungui -rem. MARCELL. dig. 32, 69, 1 quoad -at inter seniores numerari. GAIVS inst. 2, 38 ut ... -at tibi teneri (*al. cf.* PLIN. dig. 45, 1, 83, 5 obligari). TERT. adv. Marc. 3, 16 p. 402, 26 -it vocari Iesus (*cf.* NICET. symb. frg. 2 p. 7, 14 fidelis -it appellari). virg. vel. 5 p. 890, 26 Oe. -it censeri *mulier.* LAMPR. Heliog. 28, 6 ut ... salutari -ret. VEG. mil. 3, 9 p. 87, 19 nudari -it qui copiosus advenerat. *al.* AVG. civ. 16, 3 p. 127, 3 D. unde -unt commemorari filii Sem. *al.* NOVELL. Valent. 31 pr. -it melior effici.

b *subi. res* (*add.* ab: *l. 76* [*aliter: l. 77*]. *cf. mediopass.* [*v. l. 48*]: CIC. fat. 42 quae moveri -ere nisi pulsa non possunt. PLIN. nat. 18, 246 Orion et gladius eius -unt abscondi. *al.*): VARRO rust. 2, 1, 18 antequam -at admissura fieri (SEN. nat. 5, 8, 2 PAVL. dig. 28, 6, 43 pr. TERT. adv. Hermog. 19 p. 147, 4 *al.* VVLG. Luc. 21, 28 his ... f. ... -entibus [ἀρχομένων]. act. 27, 33 cum lux -ret f. [ἤμελλεν]. *et al.*). CIC. fin. 3, 20 in qua *selectione* primum inesse -it et intellegi quid sit *eqs.* (*v. Madvig ad l.*). VERG. georg. 1, 357 -unt ... audiri fragor aut ... litora misceri (Aen. 4, 161. *cf.* georg. 1, 454 inmiscerier). SEN. nat. 7, 18, 1 donec -ant exstingui *cometae.* epist. 70, 2 PLIN. nat. 2, 69 (*bis*). 4, 96 -it deinde clarior aperiri fama ab gente Inguaeonum (6, 39. 46). 5, 90 minui -it *Euphrates* (POMPON. dig. 15, 1, 4, 3 peculium). 6, 127 a celeritate Tigris -it vocari (9, 47 *al.*). 8, 193 *al.* FRONTIN. aq. 5 TRAIAN. Plin. epist. 10, 119, 1 iselasticum ... mihi videtur -ere deberi (VLP. dig. 50, 10, 5 pr. *et al.*). SIC. FLACC. grom. p. 106, 11 Th. IVLIAN. dig. 47, 2, 57 (56), 2 -it *res* ... a domino possideri (*al.*). VLP. dig. 49, 17, 3 castrensi peculio ea ... adnumerari -unt. *al.* PORPH. Hor. carm. 3, 3, 46/7 inde ... discerni -unt Europa et Libya. *et passim* (*hic illic iam attenuate ut vid.* [*cf. p. 919, 70*], *e. g.* CYPR. hab. virg. 24 p. 205, 15 cum -et ... virginitas

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

honorari. PALLAD. 1, 15 cum siccari -et *inductio* [*syn.* coeperit]. 11, 10, 1 mane premi -at *oliva*). *nota: inf. perf.* (*cf. l. 24. 30*): CATO agr. 158, 1 ubi *frustum* iam coctum -it esse. *forma passiva v. q. e.* -o (*cf. l. 12*): VITR. 8, 4, 1 antequam duci *fontes* -antur.

c *impersonaliter* (*cf. p. 918, 41. dub.*: CAES. civ. 3, 11, 1 antequam de mandatis agi -ret [ante *et* -ret *del. vulgo. cf. Heraeus, ALL 15, 555*]): FRONTIN. strat. 2, 5, 31 prius . . . quam resisti his -ret. POMPON. dig. 44, 7, 24 pr. ex isdem *causis* . . . -it agi posse (GAIVS dig. 17, 2, 22 prius . . quam a. -at inter *eqs.*). MAECIAN. dig. 35, 2, 32 pr. si ita stipulata esset, ut, cum moreretur, deberi (*Momms.*, -ere *F*) ei -ret. VLP. dig. 45, 1, 137, 4 ne -at dici eum . . . dare non posse. *nota form. passivam v. q. e.* -o (*cf. l. 4*): PEREGR. Aeth. 6, 1 -itur . . . iuxta mare ambulari.

B *usu attenuato et periphrastice*: 1 *ap. scriptores profanos* (*quo ex tempore vi incohandi debilitata notio periphrastica praevaluerit, vix diiudicari potest; certe iam ap.* PROP. [*v. p. 917, 35*] *et* PHAEDR. [*v. p. 917, 42*] *vis temporalis propria parum valere videtur. quare sat habeo usum quendam praeparativum posteriori et exculto opponere. cf. et p. 918, 83*): a *usus praeparativus*: α *in ratiocinatione, fere i. q. sequitur, effici videtur sim.* (*sc. notione propria vigente [cf. opp. l. 22], vi concludendi tantum ex contextu petenda; liberius l. 25. 30*): SEN. dial. 3, 10, 3 desinit quicquam posse ratio, si nihil potest sine adfectu, et -it par illi similisque esse (8, 8, 3. epist. 9, 15 -it *summum bonum* fortunae e. subiectum, si *eqs.* MAR. VICTORIN. rhet. 1, 24 p. 215, 27. *liberius*: SERV. georg. 2, 70 'fagos' . . . -it graecus e. nominativus singularis [AVG. gramm. V 514, 35 POMP. gramm. V 298, 26 EXPLAN. in Don. gramm. IV 509, 12. *cf. l. 30*]. *impers.*: POMP. gramm. V 201, 19 si *eqs.* . . ., ergo ecce -it contingere ut *eqs.*). TAC. dial. 16, 7 si . . . is est magnus . . . annus . . ., -it Demosthenes vester . . . eodem anno quo nos . . . exstitisse (*v. Vahlen, opusc. I 67*). QVINT. decl. 250 p. 26, 6 si apparuerit te malam causam habere, -is rem iniquissimam postulare.

β *inf. perf.* (*v. l. 30 [pass.: v. l. 3. 24]. cf. p. 921, 31*): *non attenuate*: *praeteritopraes.*: TAC. Agr. 32, 2 qui timere desierint, odisse -ent (*al.*). TERT. anim. 53 p. 386, 17 quae *anima* -it nosse. *pro inf. praes.* (*cf. Schmalz-Hofmann^5 592*): MART. 2, 1, 10 ante -at positus quam tepuisse calix. *attenuate*: IVLIAN. dig. 40, 7, 13, 5 ademptio libertatis vel legati sub condicione facta -it contrariam condicionem legato . . . iniecisse. CHIRON 806 cum de stabulo prodisse -it (*cf. l. 74*).

γ *c.* velle *sim.* (*cf. p. 920, 8*): VERG. Aen. 6, 751 ut convexa revisant, rursus et -ant in corpora velle reverti (*cf. Norden ad l.*). SEN. apocol. 14, 2 -it patronus velle respondere. PETRON. 98, 8 si Gitona tuum amas, -e velle servare. *aliter* (*absol.*): APVL. met. 4, 31 et ipsum quod -it velle. posse: *v. l. 8. 72. p. 917, 76. 921, 31.*

δ *iuxta form. simplices verbi* (*cf. p. 920, l. 75*): PROP. 2, 15, 33 terra prius . . . deludet . . . et citius . . . Sol agitabit . . . fluminaque ad caput -ent revocare liquores . . . quam *eqs.* 3, 4, 16 spectare . . . -am et . . . legam. 3, 21, 26. PALLAD. 3, 24, 8 sfongeas asparagorum vel novas formare -emus . . . vel antiquas ponemus. *coni.*: OV. Pont. 1, 5, 19 -am limā . . . uti et sub iudicium singula verba vocem?

ε *c. incohativis* (*v. Landgraf, ALL 9, 555. cf. et* COLVM. arb. 20, 3 antequam germinare arbores -unt = *5, 10, 9* antequam . . . germinant [*v. Schmalz-Hofmann^5 548*]. *al.*): CATO agr. 17, 2 *nuces* ubi primum -unt hiascere. 48, 2 simul herbae -erint nasci (VARRO rust. 2, 7, 2 PLIN. nat. 21, 93). VARRO rust. 1, 30, 1 antequam . . . florescere -ant *quae seruntur*. CIC. nat. deor. 2, 128 cibus matrum lactescere -it. Att. 4, 1, 8 -unt . . . irasci. CAES. Gall. 6, 29, 4 cum maturescere frumenta -rent (*al.* COLVM. 3, 21, 9 [virescere *S*]. PLIN. nat. 12, 103). VERG. ecl. 4, 60 -e . . . cognoscere matrem. georg. 1, 45. 357 freta ponti -unt agitata tumescere (SEN. nat. 4, 1, 2. *cf.* in-: PORPH. Hor. carm. 4, 12, 3/4) . . . et . . . increbrescere murmur. PROP. 1, 13, 8 OV. trist. 1, 2, 107 SEN. nat. 3, 29, 6. 4, 1, 2 aestate . . . *Danuvius* -it crescere (*al.* PLIN. nat. 5, 57 *al. cf.* de-: CELS. 3, 20, 5. *et al.*). COLVM. 5, 6, 11. 5, 12, 5 (= arb. 28, 4). 11, 2, 83 cum oliva -it nigrescere (PLIN. nat. 15, 6. *et al.*). LVCAN. 4, 129 -unt . . . durescere valles (PLIN. nat. 17, 145). CALP. ecl. 5, 61. PLIN. nat. 13, 121 *al.* TAC. hist. 5, 25, 3 ni resipiscere -ant. VLP. dig. 29, 1, 13, 2 institutio -it convalescere (*syn.* vires habere). TERT. paenit. 6, 2. *et al.*

b *usus attenuatus*: α *pro fut.*: (I) *inf. act.*: *ind. pr.* -o: VLP. dig. 3, 5, 5, 15 si forte non fuerit usurarium debitum, -it esse usurarium. 29, 1, 42 ex eo tempore . . . -it posse testari *eqs.* (*cf.* 38, 6, 1, 3 ut p. peti -at *bonorum possessio*. 43, 26, 6, 3 -ere eum . . . p. . . . capere. *cf. l. 77*). CHIRON 38 cum prodire -it (*cf. l. 40. 84*). 198 ita -it haec potio . . . amaritudinem . . . expellere. POMP. gramm. V 185, 24 cogo te declinare, et -is dicere 'hoc mile, huius milis *eqs.*'
fut. -am: VLP. dig. 21, 1, 19, 2 -et . . . ex stipulatu posse conveniri (*cf. l. 72*). 29, 1, 9, 1 hoc quoque . . . -et valere, si *eqs.* PAVL. dig. 2, 14, 27, 2 puta . . .: -et dos redire ad ius suum. 8, 2, 20, 5. SCHOL. Hor. epod. 15, 11 'o doliture': . . . -es dolere. CHIRON 4 -et strictura . . . nasci ([*Veg. mulom. 1, 21, 3* generatur]. *al.*). 11 -et . . . bene valere. 28 dicere sic -am. 37 -et rectius ambulare (*al.*). 59 -et vulnus . . . incurabile esse. 223 -et humor se foris abstrahere (*Veg. 1, 43, 4* emanat). 494 cum prodire -et (*cf. l. 74*). 571 (= VEG. 2, 43, 2) curare -es (*al. cf. l. 4. 10*). *al.* (*nota: iuxta fut. vel praes. vel coni.*: 570 -et . . . stridere . . . et humorem proicere -et [*Veg. 2, 43, 1* stridet . . . et . . . proicit] et . . . recusabit et . . . -et deducere. 624 curabis et . . . curare -es. 635 -et . . . calcare, temptat . . . et fervere -et. 710 depones . . ., aperias . . . et . . . decarnare -es. 746. POMP. gramm. V 229, 13 accipiet quattuor participia et duo futura -et admittere). POMP. gramm. V 180, 11 addis 's' . . . et -es facere 'familias'. 260, 2. EVGRAPH. Ter. Haut. 713 si . . . crediderit . . ., -et . . . dare nolle (*cf. l. 27*). PASS. Crispin. 1 -es vim legum . . . sustinere. *et al.* *coni.* (*cf. p. 919, 73*): CHIRON 451 -at difficiliter excludere loteum. 632 curare -as (*cf. l. 1*). (II) *inf. pass.*: VLP. dig. 26, 7, 7, 3 si . . . comparare praedia tutores neglexerunt, -ent in usuras conveniri ([*cf. p. 919, 77*]. PORPH. Hor. sat. 2, 3, 13 -es contemni [*Hor.* contemnēre]. CHIRON 708 -et humor foris evocari. PS. THEOD. PRISC. add. p. 292, 5 donec -et tumor sedari). CHIRON 982 -it alienus fieri (POMP. gramm. V 201, 16 si dixeris . . ., iam -it illud . . . f. *cf.* NEPOTIAN. 1, 1 ext. 7 ait *Phidias* sumptu minore marmore -ere diis simulacra fieri [*v. Heraeus, Philol. 59, 1900, 436*]).

β *pro coni.*: *inf. act.*: VLP. dig. 38, 15, 2 pr. fieri . . . potest ut qui initio scierit . . . -at nescire (*ibid.* scire -at). VOPISC. Tac. 4, 8 videte ne . . . mihi hoc . . . obesse -at. SORT. Sangall. 50, 7 festina . . ., ne -ant filii tui alio servire. SERV. georg. 2, 14 ne -at esse industriae (*cf.* Aen. 6, 104 p. 22, 16. 10, 44). Aen. 9, 676. SORAN. p. 116, 18 ne . . . clusura aliquas teneat et nocere -at (*post coni.* [*cf. l. 5. p. 921, 28*] *ut*: ACT. Petr. 1). COD. Theod. 9, 15, 1 (= Iust. 9, 17, 1) ut . . . elementorum usu . . . carere -at. 13, 11, 16 (= Iust. 11, 58, 7, 1). 15, 14, 13 ut nullus . . . -at nolle quod voluit. *al.* NOVELL. Maior. 2 pr. PASS. Maximilian. 2 ne . . . -as male interire. *inf. pass.*: PORPH. Hor. ars 189 neve -at tragoedia plus quam quinque partibus impleri (*Hor.* non sit . . . productior). NOVELL. Theod. 2, 1 quo . . . *legum* vis . . . -at observari.

γ *fere i. q. debere, μέλλειν*: CHAR. gramm. p. 77, 13 B. qui (*sc. nomin. plur.*) si -at duabus syllabis crescere, 'vectigal' dicemus. SERV. gramm. IV 411, 34 nam et optativus -ret esse coniunctivus. *fere i. q. in eo esse*: ACT. Archel. 57, 7 postea iam captivos eos tenere -ens.

δ *denotat actionem ingressivam* (*cf. p. 917, 42*): CLAVD. DON. Aen. 1, 77 p. 30, 9 cum fieri aliquid non licet, -it licere si *eqs.* MART. CAP. 6, 677 in rubrum colorem -unt *greges* mutare lanas (*Sol. 33, 1* mutent). ANTHIM. 70 quando -it bene coquere. 71 *al.*

2 *in bibliis et ap. ECCL.* (*v. Thielmann, ALL 2, 85 sqq.; Rönsch, It. u. Vulg. 369. Sem. Beitr. III 47; Löfstedt, Komm. Peregr. 210; Wackernagel, Synt. I 194. ubi ad* ITALAM *et* VVLG. *nihil adnotavi, graece respondet μέλλειν c. inf.* [*pro quo alii vertunt* futurus sum *c. inf., v. l. 51 et Löfstedt, Synt. II 64*]): a *pro fut.*: α *inf. act.* (*et depon.*): (I) *ind. pr.* -o (*cf. l. 66*): ITALA Matth. 2, 13 (cod. d) -it . . . Herodes quaerere puerum (*Vulg.* futurum est . . . ut). Luc. 19, 11 (cod. e) -it regnum dei adparere (ITALA cod. d -et . . . revelari, *Vulg.* manifestaretur). Ioh. 6, 15 (codd. ff_2 l) -unt (-ent b) turbae venire (*Vulg.* venturi essent). 14, 22 (codd. b c e) -is (-es d) manifestare (*Itala cod. δ* futurus es manifestare, *Vulg.* manifestaturus es). HERM. vulg. vis. 1, 1 verba quae tibi -o dicere (*μέλλω. al.*). CYPR. epist. 63, 13 p. 711, 24 si vinum tantum quis offerat, sanguis Christi -it esse sine nobis (*ibid. iterum*). DIDASC. apost. 53, 28 cum medium cursum -it habere sol. (II) *fut.* -am (*cf. l. 49. 50*): ITALA num. 15, 39 (Lugd.) rememorari -etis omnium mandatorum dei (*μνησθήσεσθε, Vulg.* recordentur). IV Esdr. 7, 75 *al.* Matth. 16, 27 (codd. d e) -et . . . filius hominis venire (*Itala cod. f* futurum est ut, *Vulg.* venturus est). 17, 12 (codd. d e) filius hominis -et pati (*Itala codd. aur f ff^1 l q et Vulg.* passurus est, *Itala a b c ff^2 g^1 r^1* necesse habet p.). 24, 6 (codd. d e. Cypr. Fort. 11) -etis . . . audire (*Itala codd. h q r^1* audietis, *aur f ff^1 l et Vulg.* audituri . . . estis). Luc. 20, 36 (cod. e. Cypr. testim. 3, 32 *al.*) neque . . . -ent mori ([*μέλλουσιν D, Itala codd. ff^2 i l q* morientur, *cod. c* moriuntur; *Vulg.* poterunt *sec. l. v.* δύνανται]. *al.*). 22, 23 (cod. d) qui -et . . . hoc agere (*Vulg.* facturus esset). Ioh. 7, 35 (codd. b c d e q r) quo hic -et (-it ff^2 l) ire (*Vulg.* iturus est). act. 23, 3 (codd. e g *al.*) percutere te -et deus (*Vulg.* percutiet). VVLG. apoc. 3, 16. CYPR. epist. 66, 10 p. 734, 7 qui Christo non credit sacerdotem facienti, postea credere -et sacerdotem vindicanti. COMM. instr. 2, 1, 48 apol. 993. LVCIF. reg. apost. 8 p. 55, 28 non -es mirari. AMBROSIAST. in Rom. 6, 14 -et nostri dominari peccatum. *al.* DIDASC. apost. 12, 1 -ent discernere (*cf. Tidner, Komm. 109*). 24, 34. PELAG. in Rom. 6, 16 p. 52, 14 si volueritis . . ., -etis . . . subiacere (*cf.* VICT. VIT. 1, 24. 44 *al.*). *al.* AVG. in psalm. 64, 13 -et tibi dicere (*iuxta fut.*). BARNAB. 7, 2 dominus qui -et iudicare (*μέλλων*). *et al.*
(III) *coni.*: LVCIF. Athan. 1, 11 p. 84, 3 utrumne . . inveniri statuas . . . an . . . -as in perpetuum dare poenas. AMBR. epist. 41, 9. exhort. virg. 11, 74 noli . . . iurare, ne -as periurare. *et al. cf. p. 921, 15.*
(IV) *inf.*: AVG. in psalm. 136, 1 particulam . . . captivam teneri in Babylonia . . ., -ere autem inde exire prius corde . . ., deinde . . . etiam corpore separandam commendavimus *eqs.*

β *inf. pass.* (*cf. l. 48*): (I) *ind. pr.* -o: ITALA Marc. 9, 31 (Ps. Cypr. rebapt. 9) -it . . . tradi ([*παραδίδοται, Vulg.* tradetur]. Luc. 9, 44 [codd. a c e; cod. d -et]; *Itala codd. b l q r* tradetur, *Vulg.* futu-

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rum est ut tr. *cf. l. 6*). CYPR. epist. 63, 15 p. 713, 21 sic ... -it ... fraternitas retardari, dum *eqs.* BARNAB. 12, 1 de eo qui -it crucifigi (μέλλοντος). *al.* (II) *fut.* -am (*cf. p. 920, 84*): ITALA IV Esdr. 7, 87 coram quem -ent ... iudicari (Ps. AVG. serm. 155, 10 [*syn.* habent i.]). 7, 88 quando separari -ent (ψ, -ent servari *A*) a vaso corruptibili. Matth. 17, 22 (codd. d e ff¹) -et ... tradi (*Itala aur l et Vulg.* tradendus est, *Itala cett.* futurum est ut). Marc. 13, 4 (codd. k n; = VVLG.) cum -ent omnia haec consummari. Luc. 21, 7 (cod. e; = VVLG.) cum -ent fieri ([*Itala codd.* c ff² i q s futura erunt]. 21, 36 [cod. d; *Vulg.* futura sunt]). act. 1, 5 (Aug. c. Fel. 1, 4 p. 804, 16) -etis baptizari (βαπτισθήσεσθε, *Vulg.* baptizabimini). 19, 27 (codd. d e; = VVLG.) destrui -et maiestas. FIRMIL. Cypr. epist. 75, 18 p. 822, 13 -ent cetera quoque ... iusta ... videri, quando *eqs.* PELAG. in I Cor. 7, 34 p. 169, 8 nonne -et illi nupta praeponi. AVG. civ. 11, 1^tit. initia et fines -ent demonstrari. (III) *coni.*: LVCIF. non conv. 10 p. 21, 33 quis ... velit in illum credere cum quo -at in aeternum puniri? (IV) *inf.*: AVG. quaest. hept. 7, 2 p. 450, 12 ab ... tribu *Iuda* voluit dominus -ere conteri Chananaeos.

b *pro coni.* (*hic illic potius pro futuro vel temporali vel modali accipias, cf. l. 23. 34*): α *act.*: CYPR. epist. 4, 3 p. 475, 18 quomodo ... possunt ... praeesse *diaconi*, si ex ipsis -ant ... vitiorum magisteria procedere? 4, 4 p. 476, 12 ne exemplum ceteris ... facere -ant (*pro fut. intelleg. Schrijnen-Mohrmann, Synt. II 21*). 15, 3 p. 515, 15. 63, 14 p. 713, 16. COMM. instr. 1, 34, 19 rursus ut -as ... vivere. 2, 30, 10 soror si paupera lecto decumbet, -ant vestrae matronae victualia ferre. LVCIF. Athan. 2, 14 p. 172, 17 ne ... disperire -as. PELAG. in I Cor. 7, 31 p. 168, 4 ne ... perdatis ... et ... -atis amittere (*post coni. [cf. p. 920, 24] ut*: 7, 33 p. 168, 19 in Eph. 5, 15 p. 375, 19). *al.* RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 195, 33 ut litteras -am ... dirigere. SACR. Greg. 205, 3 ne inimicus ... -at triumphare. *et al.* *nota: inf. perf.* (*pro coni. perf.*): CYPR. epist. 74, 5 p. 803, 13 ut -at foris baptizatus Christum quidem induisse, sed sanctum spiritum non potuisse percipere. β *pass.*: CYPR. epist. 57, 3 p. 653, 11 ne ... ille -at praeteriri qui habet ... coronari (*pro fut.? Schrijnen-Mohrmann, l. c.*).

c *i. q. debere* (*cf. l. 54*): α *inf. act.*: ITALA II Macc. 3, 18 (rec. P) eo quod -ret in contemptum pervenire locus (*Vulg.* esset venturus). IREN. 1, 15, 3 qui -it in eum descendere (μέλλοντος). 2, 2, 4 is qui -ret eum *deum* cognoscere. 2, 4, 2. 2, 29, 1. 3, 18, 7. 4, 21, 3 Christus ... -bat duodecastylum ... generare. *al.* CYPR. eleem. 25 p. 393, 16 ubi -rent ... habitare. CONC.^S I 5 p. 180, 20 si passionem -bat sine dolore perferre. *et al.* *nota: ind. impf. pro irreali* (*sec. gr.*): ITALA IV Esdr. 4, 18 si ... eras (esses *MN*) iudex horum, quem -bas iustificare (*vertit* τίνα ἤμελλες ἂν δικαιοῦν *vel simile quid*). β *inf. pass.*: ITALA sap. 18, 4 (Lucif. Athan. 1, 34 p. 125, 29; = VVLG.) per quos -bat ... lumen ... dari. II Macc. 2, 22 (rec. P) eas quae -bant dissolvi leges (*rec. V* quae abolendae erant, *rec. L* quae futurum erat ut abolerentur). 13, 11 (rec. P) qui ... privari -rent (*rec. L* periclitarentur, *Vulg.* vererentur). Gal. 3, 23 (Ambrosiast., Theod. Mops. in l.) fidem quae -bat revelari (*Vulg.* revelanda erat). IREN. 2, 5, 3 quae -rent mox ... dissolvi. 2, 30, 7 si eorum ... auditor -ret fieri *Paulus* (*i. futurus fuisset*). 3, 11, 8 vitulus qui ... -ret mactari (μέλλων θύεσθαι).

d *i. q. in eo esse ut* (*sec. gr.* μέλλειν [*hic illic a notione s.* c *digesta parum discernendum*]. *notio q. e. velle* [*cf.* ITALA Ioh. 1, 46 (cod. l) -bat ... exire; ἠθέλησεν, *Vulg.* voluit] *non agnoscenda est, sed l. v.* μέλλειν *debetur. cf.* ITALA Ioh. 16, 19 [codd. c ff²] -bant eum interrogare [ἤμελλον ℵ *W 579*, ἤθελον *cett., Vulg.* volebant]. act. 16, 27 [cod. e] -bat se interficere [*Vulg.* volebat *sec. l. v.* ἤθελεν]. *cf. l. 71*): α *inf. act.*: ITALA II Macc. 2, 16 (rec. P) -entes ... celebrare purificationem (*Vulg.* acturi). 7, 18 (recc. PV; = VVLG.) mori -ens ([*recc. BMX* cum ... iam moreretur]. Luc. 7, 2 [codd. a d] -bat mori [Ioh. 4, 47 codd. b c f *al.*; *Vulg.* erat moriturus]. *al. cf.* CANON. Hippol. 79, 6 -ens dormire [*i. moriturus*]). Luc. 9, 31 (cod. d) excessum ... quem -it (-bat codd. c e) complere (*Vulg.* completurus erat). 24, 21 (cod. d) qui -bat (-it ff²) salvare (*Vulg.* esset redempturus). Ioh. 6, 71 (codd. aur d ff²) -bat eum tradere ([*Itala a b e al. et Vulg.* traditurus erat]. *al.*). 7, 39 (Ambr. hex. 3, 1, 6 *al.*) quem -bant accipere (*Vulg.* accepturi erant). act. 5, 35 (cod. h) attendite ... quid ... agere -atis (*Itala codd. e g* estis acturi, *Vulg.* acturi sitis). 12, 6 (codd. d p) cum -bat producere eum (*Itala cod. e* vellet, *g al.* futurum esset ut, *Vulg.* producturus erat). *al.* CLEM. ad Cor. 55, 6 gentem Israel quae perire -bat (μέλλον). IREN. 1, 13, 3 quod -at prophetare (μέλλειν). β *inf. pass.*: ITALA act. 21, 27 (cod. e) cum ... -bant ... dies consummari (*Vulg.* consummarentur). 21, 37 (cod. e) -ens ... induci (*Itala codd. d g* cum iam induceretur, *Vulg.* coepisset). 23, 27 (cod. e; = VVLG.) -entem occidi. VVLG. Iac. 2, 12 -entes iudicari.

e *denotat actionem ingressivam* (*hic illic infinitivis verborum durativorum addit notionem perfectivam [cf. Schrijnen-Mohrmann, l. c. 12]. ceterum quaedam ab exemplis s.* b *digestis aegre separari possunt, e. g. l. 83*): CYPR. sent. episc. 30 p. 448, 7 ut, etsi in praeteritum quis ... non baptizabat, nunc baptizare -at. epist. 43, 6 p. 595, 21 non est quod ... -atis esse participes. 69, 15 p. 765, 3 in quo *corpore* baptizato ... -it spiritus sanctus habitare. 73, 25 p. 798, 3. PEREGR. Aeth. 24, 2 -unt matutinos ymnos dicere. 24, 7. 25, 6 hora, qua -it homo hominem posse (*cf. p. 919, 45*) cognoscere (36, 3). 27, 8. 49, 1. PELAG. in I Tim. 5, 13 p. 495, 20 dum ... cupiunt ..., malum aliis -unt praebere exemplum.

stilist. et synt.: *anaphora*: VERG. ecl. 4, 60. 62 *al.* OV. am. 2, 19, 38 sq. TERT. uxor. 2, 6 p. 692, 1 Oe. NEMES. cyn. 322 sq. *cumulatio*: OV. am. 2, 19, 48 nisi tu servare puellam -is, -et desinere esse mea. AVG. lib. arb. 3, 24, 72. *et al. cf. v. p. 920, 2 sqq.* *abundantiae*: initium -ere: *v. p. 916, 2.* auspicia -ere: *v. p. 916, 64. 917, 8.* exordium -ere: *v. p. 915, 29. 916, 82.* principium -it: *v. p. 914, 68. cf.* ARNOB. nat. 2, 35 p. 76, 25 vitae -entis exordium. prior (primus) -it: *v. p. 914, 11. 21. 915, 15. 916, 77. 917, 74.* primum -ere *sim.*: *v. p. 913, 34. 915, 22. 41. cf.* PAVL. dig. 43, 12, 3, 2 ex quo *ripa* primum ... vergere -it. primo -ere: *v. p. 914, 59. cf.* MART. CAP. 5, 556 primo sic -it. *adde* VARRO ling. 6, 56 pueris primitus -entibus fari. ARNOB. nat. 1, 2 p. 5, 4 prima -ensque nativitas. -ens eram: *v. p. 914, 49. adde* VVLG. Luc. 3, 23 (ἦν ... ἀρχόμενος). -endus erat (*a verbo intr. ut vid.*): *v. p. 915, 10. 33.*

p. p. p. pro subst. **inceptum**, -ī *n.* *in codd. dett. hic illic scrib.* -coept-, *e. g.* SVLP. SEV. chron. 5, 9, 15 *P s. VIII.* *sing. legitur inde a* TER., *plur. inde a* PLAVTO, *dein* SALL. (*genet. non exstat*); *saepe ap. poetas pro sing. inde a* VERG., *v. Bednara, ALL 14, 1906, 544.* CHAR. gramm. p. 462, 2 B. (= GLOSS. II 547, 45) -um: ἀρχή, ἐπιβολή. SYNON. Cic. p. 415, 28 B. ad momenta: ad -a, ad conatus, ad impetus *eqs.* CLAVD. DON. Aen. 1, 37 p. 18, 11 -a sunt dispositiones et destinationes animorum *eqs.* (4, 316 p. 399, 5. *cf.* 6, 470 *p. 916, 46*). GLOSS. ἐγχείρημα. ἐπιβολή. ἐπίβασις. ἐπιτήδευμα. *inde a* PLAVTO (coeptum *inde a* LVCR. *et* LIV., *quod poetae ut* LVCAN. [*ter*, -um *deest*], VAL. FL. [*12^ies*, -um *bis*], STAT. *11^ies*, -um *bis*] *praeferunt*). [*dub. trad. vel struct.*: BELL. Afr. 80, 3 Scipio ... exclusus ab -o (*alii* -o *c. seq.* itinere *coniungunt, v. adn. crit.*). VELL. 2, 14, 1 bene -a (*A*, coepta *P*, *fort. recte; cf. vol. III 1431, 22*) male cedebant.]

I *i. q. conatus, propositum, coeptum sim.* (*pendet a verbis passim; ab adi.*: *p. 923, 28. 29. 30; a subst.*: *l. 45 [dat. pro gen.*: *p. 923, 28. 29]. seq.* contra: *l. 48. p. 923, 31; gen. subi.*: *e. g. l. 51. 65; gen. defin.*: *p. 923, 3*): PLAVT. Bacch. 1068 hoc est -a efficere pulcre (*cf.* POLLIO Cic. epist. 10, 33, 2 antequam ... -a perficerem [SALL. Iug. 11, 9 (*sing.*)]. SALL. Catil. 56, 3 si Romae socii -a patravissent [Iug. 70, 5 hist. frg. pap. Ryl. 473 (*sing.*) AMM. 24, 4, 10 (*sing.*). *cf.* TERT. adv. Val. 14 p. 194, 3 quod non perpetrasset -um]. VERG. Aen. 4, 452 quo magis -um [GLOSS.: designatum] peragat [LIV. 8, 16, 8 *al.* AVIAN. fab. 4, 3 CIL III 3935]. LIV. 6, 33, 2 quoniam -a persequeretur [*cf.* 30, 4, 10 exsequeretur [VAL. MAX. 4, 6, 2 SIL. 17, 316]. 7, 22, 9 constantiā -um obtinuit. APVL. Plat. 1, 12 -a conplentur. *cf. et* LVCR. 5, 391 -i ... contingere finem. LIV. 2, 49, 6 -is eventus pares reddere. 10, 32, 5). TER. Andr. 236 hocinest humanum factum aut -um? (CIC. Catil. 2, 27 cuius ... non modo f., sed -um nullum conatumve [*cf. p. 923, 12*] contra patriam). Haut. 119 illud -um ... animist pudentis signum (*cf.* 811 cum istoc invento cumque -o. SALL. hist. frg. 1, 74 talia -a [*al.*]. LIV. 9, 41, 10 quod -um eorum [42, 63, 8]. 37, 11, 8 id -um eius [*al.*]). LVCC. Cic. epist. 5, 14, 4 cupio *te* deterrere, ne permaneas in -o (*cf.* VERG. Aen. 2, 654 [*zeugma*] -o ... et sedibus haeret in isdem. OV. met. 6, 50 perstat in -o [LIV. 8, 33, 6 *al.*]. LIV. 36, 14, 13 perseverare in -o [40, 21, 4 *opp.* abstinendum]). LVCR. 6, 42 quo magis -um (*cf. 1, 418* coeptum) pergam pertexere dictis (*i. coeptum opus. cf.* MARTYR. gramm. VII 166, 10 -um operis huiusce. *v. et l. 70. p. 923, 13*). SALL. Catil. 4, 2 a quo -o studioque me ambitio ... detinuerat (*cf.* 7, 7 ni ea res longius nos ab -o traheret. Iug. 55, 8 hostem ab -o retinere. CIRIS 328 non ... te -o ... conor flectere, Amor. LIV. 36, 34, 3 cum ... a furioso -o eos deterreret [SVET. Iul. 59 absterritus ... est]. VAL. MAX. 3, 1, 2 ab -o moveri [OROS. hist. 5, 19, 15 sese ... removit]. 5, 1 ext. 2 ab -o revocavit [APVL. met. 3, 26. *et al.*]. APVL. Plat. 2, 27 abducenda est *multitudo*. CLAVD. 18, 512 ab -is ... reppulit horror vulgus). Catil. 17, 6 iuventus ... Catilinae -is favebat ([*alibi* coeptum, *v. vol. III 1430, 16*]. *cf.* 37, 1 plebes ... Catilinae -a probabat [SIL. 11, 545 dextras -aque]. VERG. Aen. 7, 259 di nostra -a secundent [CLAVD. 22, 364]. PROP. 4, 1, 68 -is dextera cantet avis. OV. am. 3, 2, 56 -is adnue, diva, meis. LIV. 24, 24, 2 iuvare -a. 26, 40, 3 adfuit fortuna -o [*al. cf.* VAL. MAX. 3, 2, 3]). Iug. 4, 9 nunc ad -um redeo (42, 5 TAC. ann. 4, 33, 4 [ancepto *M*]. VOPISC. Aurelian. 30, 1 [*plur.*]. SVLP. SEV. chron. 1, 23, 7. *adde* VEG. mil. 1, 14 p. 18, 1 revertor [HYG. astr. 4, 14 p. 115, 2]. *cf. et* TAC. ann. 6, 22, 4 ne nunc -o longius abierim). 7, 6 cuius *Iugurthae* neque consilium (*cf. p. 923, 6*) neque -um ullum frustra erat (*v. vol. VI 1430, 46. cf.* LIV. 10, 14, 16 postquam inritum -um erat [24, 19, 7 *al.* CVRT.] 3, 1, 17. *cf.* LIV. 35, 47, 2 quoniam primum vanum -um evasisset [44, 31, 7 vano cum -o. *al.*]). 25, 6. 37, 4 quae -o usui forent (*cf.* LIV. 26, 15, 6 ne id ipsum impedimentum -o foret). 90, 3 sic -o suo occultato (*cf.* LIV. 21, 57, 6 in celando -o. 22, 60, 10 -um tegere [41, 2, 4]). 93, 1 Marius ... trahere cum animo suo, omitteretne -um (LIV. 28, 25, 11 *al.* TAC. hist. 4, 19, 3 *al.* [*plur.*: ann. 6, 32, 3. *et al.*]. AMM. 20, 7, 18 *al. cf.* VERG. Aen. 1, 37 -o [GLOSS.: destinato] desistere [*v. vol. V 1, 732, 51. adde* PROB. Verg. georg. 3, 122. *cf.* ab -o d.: *v. ibid. 732, 80.*

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

733, 8]. 9, 694 deserit -um [*v. vol. V 1, 678, 19. adde* CLAVD. DON. Aen. 1, 37 p. 18, 16]. LIV. 25, 5, 6 absistere . . . -o [*v. vol. I 171, 82 sqq., ubi corrigas* 37, 27, 9]. 38, 6, 8 ab eius . . . noctis -o recessere. SIL. 14, 536 vix morte -a remittit). or. Phil. 1 prava -a. epist. Mithr. 12 -a mea . . . Archelaus impedivit (LIV. 42, 63, 8 [*sing.*]. APVL. Plat. 2, 16 [*appos.* consilia]. *cf.* SIL. 1, 478 qui res [*cf. l. 10*] Libycas -aque tanta retardet. 10, 446. APVL. Socr. 19 p. 162 -a Socrati⟨s⟩ . . . daemon : . . prohibitum ibat). NEP. Milt. 1, 3 -a prospera futura. VERG. Aen. 5, 678 piget -i lucisque (OV. fast. 3, 175 LIV. 26, 37, 6. *cf.* VERG. Aen. 5, 714 quos pertaesum magni -i rerumque tuarum est. STAT. Theb. 3, 22 pudet -i). 12, 566 ob -um subitum (SERV.: repentinum imperium). CIRIS 337 conata (*v. p. 922, 48*) tua atque -a referto. 381. HOR. ars 14 -is gravibus . . . et magna professis purpureus . . . adsuitur pannus ([PORPH.: qui incipiant grandia describere, deinde in locos communes exeant]. *cf.* 127 servetur ad imum qualis ab -o processerit *persona* [*fere i. q. 'initium', vix tamen vi obiectiva quae affertur infra l. 41; v. Klingner, H.s Brief an die Pisonen 11*[1]]). OV. epist. 3, 44 nec venit -is mollior hora meis (*in re amatoria ut*: ars 1, 716 -o parce). 17, 35 obstitit -is . . . iuvenalibus aequor. LIV. 5, 11, 2 quod petissent patres . . ., primo (*cf. p. 922, 77*) -o repulsi. 8, 25, 12 si successisset -um ([-umis *M*, -is *Gron.*]. 24, 19, 6 [-us *M*, -is *A*, -o *Luchs*]. 42, 58, 1. *cf.* 36, 25, 5 cum parum procederet -um). 26, 38, 4 id foedum consilium cum -o tum etiam exitu fuit ([*v. p. 875, 77*]. *cf.* 31, 24, 3 [*opp.* eventum; *v. vol. V 2, 1021, 62 et p. 922, 46*]. 36, 19, 7 sine ullo haud parum audacis -i effectu [*cf.* 38, 5, 9]). 38, 5, 6 -o forti (*al.*). *al.* VELL. 2, 68, 3. SEN. epist. 59, 12 -a agere perseveravit (STAT. Theb. 12, 406 [*sing.*]). PLIN. nat. 4, 10 nefasto . . . -o. VAL. FL. 3, 490 ne qua . . . -is fieret mora. 6, 680 -i iam Iuno potens (*i. potita*). SIL. 3, 110 abnuis -is comitem? 7, 131 irritus -i (*cf.* 12, 51 [-a *codd.*, -i *Marsus*]). 7, 338 acris -i laeto iuvene. 11, 323 -is lasso maioribus aevo. *al.* TAC. hist. 1, 89, 2 Scriboniani contra Claudium -a simul audita et coercita. 4, 55, 3 RVT. LVP. 1, 16. AMM. 23, 1, 3 cessavit -um. HYG. astr. 2, 40 p. 77, 10 *al.* HIER. in Is. 57, 10 p. 554[A] confortabor -o. AVG. in euang. Ioh. 108, 2 (*opp.* provectum). COD. Theod. 14, 3, 21 in ipsis -is. NOVELL. Theod. 3, 4 pr. humanis. 7, 2, 2. *et al.* *nota: fere i. q. facinus, res gesta (ad quam notionem etiam quaedam supra allata vergere videntur)*: VLP. coll. Mos. 15, 2, 1 mathematicis Chaldaeis ariolis et ceteris qui simile -um fecerunt. ANTH. 159, 6 publica selliferum per loca duxit equum . . . : -o puerum reddidit Ἱπποκράτην.

II *i. q. initium, exordium sim.* (*cf. l. 16. p. 922, 23*): DICT. 2, 9 ab -o militiae eius . . . initium noni *anni* occeperat. PRISC. gramm. II 408, 17 nec mirum sic infinite in hoc modo intellegi praeteritum, quod . . . nullum certum nec -um nec finem habuit (*vix recte ad* inceptus, -us *refert Neue-W. I 756*). AVELL. p. 52, 2 satis est ut -is posteriora respondeant (*antea* in administrationis exordiis). CE 457, 3 nonus ab -o currebat mihi tem⟨po⟩ris annus (*i. 'a serie coepta, nativitate'; cf. 2019, 2*).

deriv.: inceptio, incepto, inceptivus, incipientia, incipisso.

incipisso, -ere. [*ab* incipere, *cf.* capesso: capio *et v. F. Thomas, RevPhil. 61, 1935, 280 sqq. J. B. H.*] *de* -iss- *v. Thomas, l. c.* *i. q. incepto*: *c. acc.*: PLAVT. Capt. 215 brevem orationem -e (*D[1]J*, -esse *BE*). 532 maxumas nugas ineptus (*Leo*, ineptias *codd.*) -o (-e *codd.*). Mil. 228 (*interpol.?*) magnam illic ⌊homo rem -it⌋ (⌊ ⌋ honorem incipis sed *codd.*). 237 nunc sic rationem -o[m], hanc institum astutiam. *c. inf.*: PLAVT. Capt. 802 quid hic homo tantum -it facere cum tantis minis? Trin. 884 magnum facinus -is (*B*, incipis sic *CD*) petere. *J. B. H.*

incippat: inludit (includit *var. l., fort. recte*) GLOSS. IV 351, 47 (= GLOSS.[L] II Abav. IN 33); *item* V 601, 40. 602, 24. *cf.* GLOSS.[L] II Abav. IN 181. *ab* in *et* cippus; *fort. i. q. cippis circumdare (cf. Heraeus, Kl. Schr. p. 156), vix i. q.* καταστηλιτεύειν, *ut coni. Vulc.*

incircum. *ab* in *et* circum. *i. q. circum*: *praep.*: VARRO ling. 5, 25 a puteis oppidum ut Puteoli, quod -m eum locum aquae frigidae et caldae multae. *? adv.*: MACER dig. 11, 7, 37, 1 si amplum quid aedificari testator iusserit, veluti -m (*F*[1], in circuitum *F*[2]*PLU*) porticationes.

incircumcīsio, -ōnis *f.* *ab* incircumcisus. [*falso trad. pro* circumcisio: HIER. in Ier. 2, 15, 2.] *i. q. absentia circumcisionis*: HIER. in Ier. 2, 84, 4 cum . . . omnes aliae nationes . . . incircumcisae sint carne, omnis domus Israhel incircumcisa est corde, non carne, quae -o ducit ad mortem; illa enim carnis, haec spiritus est.

ᴹ**incircumcīsus,** -a, -um. *ab* in *et* circumcisus.

1 *proprie i. q. non circumcisus, praeputiatus,* ἀπερίτμητος: **a** *adi.*: TERT. adv. Iud. 2 p. 704, 29 Oe. Adam -um (CYPR. testim. 1, 8. *et al. cf.* TERT. adv. Iud. 2 p. 704, 31 Oe. -um colonum paradisi. p. 705, 1 Abel . . . -um nec sabbatizantem. p. 705, 4 Noe [IREN. 4, 16, 2 *syn.* sine circumcisione. ZENO 1, 13, 3 *syn.* integer]. p. 705, 16 patriarchae. PS. ORIG. tract. 4 p. 35, 9 Enoch translatus integer, id est -us. HIER. in Gal. 3, 7[in.] Abraham). *al.* ITALA gen. 17, 14 (Lugd.) -us (ἀπερίτμητος, *om. Vulg.*) masculus, qui non fuerit circumcisus praeputio suo (*cf.* VVLG. I Macc. 1, 51 [48] relinquere filios suos -os. 2, 46 circumciderunt pueros -os. AVG. civ. 16, 27 p. 170, 22 D. parvuli). Ios. 5, 5 (Lugd.) -a erat omnis plebs (*cf.* VVLG. Ios. 5, 6 populus . . . per quadraginta annos . . . -us fuit). 5, 6 (Lugd.) -i erant illorum plurimi viri bellatores. iud. 15, 18 (Lugd.) alienigenarum -orum horum. ZENO 1, 14, 9 gentibus (AVG. civ. 16, 23 p. 160, 16 D. *al.* APON. 7 p. 129 de -a extranea gente Graecorum [*opp.* hebraea]). AMBROSIAST. Rom. 2, 13 -us est carne (*cf. l. 40. p. 923, 71*). 2, 14 -i neque neomenias neque sabbatum . . . servant *christiani.* VVLG. gen. 34, 14 homini (AVG. in psalm. 103 serm. 3, 7 homo gentilis -us). I reg. 17, 26 Philistaeus (*cf.* EPIST. pontif. Thiel Symm. 12, 4 -os et idolorum servitores Gabaonitas). PRVD. psych. 390 regem. AVG. in Gal. 31 p. 2128[in.] de baptizato -o centurione Cornelio. ACT. Archel. 48, 7 -us et in praeputio positus . . . habebo vitam. *et al.* **b** *subst.*: PACIAN. sim. carn. p. 133, 18 alienigenis et -is. FVLG. aet. mund. p. 152, 21 sacra sanctorum contaminationibus -orum polluenda. HIER. epist. 129, 5, 3 (*syn.* ethnicis). VVLG. iud. 15, 18 incidamque in manus -orum. I reg. 14, 6 transeamus ad stationem -orum horum (*cf. 14, 1* ad stationem Philisthinorum). II reg. 1, 20 filiae -orum. Is. 52, 1 ut pertranseat per te (*sc. Sion*) -us et immundus (*cf. l. 41*). Ezech. 32, 19 dormi cum -is (32, 21 *al.*). Esth. 14, 15 cubile -orum et omnis alienigenae. AVG. in psalm. 96, 13 utrum -os baptizaret *Petrus.* serm. 149, 7 tradere -is christianam fidem (*syn.* gentibus). PS. AVG. quaest. test. II nov. 55, 1 ex Iudaea natum -um. EVAGR. alterc. p. 22, 8 B. multos . . . -os, qui cum Iudaeis crediderunt. MVTIAN. Chrysost. hom. 12, 2 p. 318 (τὸν ἀκρόβυστον). *et al.*

2 *transl. et in imag. i. q. non emendatus, non purgatus sim.* (*sensu spirituali fere i. q. peccans; corporaliter l. 29. cf.* RVFIN. Orig. in Ios. 6, 1 p. 321, 9 qui inoboedientes fuerunt mandatis domini, -i dicuntur *eqs.*): **a** *adi.*: VVLG. exod. 6, 12 cum sim -us labiis (עֲרַל, *fere i. balbutiens ut etiam* 6, 30. *alleg.*: RVFIN. Orig. in gen. 3, 5 p. 46, 11 quod -us sit l., qui nondum cessavit ab stultiloquio *eqs.* p. 46, 20). lev. 26, 41 donec erubescat -a mens eorum. Ier. 6, 10 -ae aures eorum et audire non possunt (HIER. in Ier. 2, 15, 2 si quis ergo dei verba non suscipit . . ., -is a. est. RVFIN. Orig. in gen. 3, 5 p. 46, 9 -is a. et immundis. *v. et l. 37*). 9, 26 omnes gentes habent praeputium, omnis autem domus Israel -i sunt corde (Ezech. 44, 7 filios alienos -os c. et -os carne. 44, 9. act. 7, 51 [*de Iudaeis*] -i [-is *var. l.*] cordibus et auribus [ἀπερίτμητοι. *inde* LVCIF. non. parc. 20 p. 252, 24]. RVFIN. Orig. in gen. 3, 6 p. 47, 14 qui moechatur in corde, hic -us est c. *eqs.* PAVL. NOL. epist. 23, 41[in.] -i corde et sola carne Iudaei). HIER. in Is. 52, 1 p. 495[B] nequaquam per eam *animam* -us et immundus λογισμός transeat (*cf. l. 18*). RVFIN. Orig. in gen. 3, 6 p. 47, 5 qui . . . in omnem lasciviam proruit . . ., iste -us est praeputio carnis suae. p. 47, 29 cui . . . erga feminarum formas lascivus . . . oberrat aspectus, iste -us est oculis. p. 48, 2 cuius . . . deus venter est . . ., huius -um dixerim gustum. p. 48, 5. 8. *et al.* **b** *subst.*: ITALA lev. 26, 41 (Lugd.) cor -orum illorum (*fere i. peccatorum. cf. l. 36*). BACHIAR. repar. laps. 10 p. 1046[D] filii . . . -orum qui sunt nisi homines huius saeculi *eqs.* (*spectat ad II reg. 1, 20. v. l. 17 sq.*).

incircumscrīptibilis, -e. *ab* in *et* circumscriptibilis, *cf.* incircumscriptus. **1** *i. q. infinitus, immensus* (*cf.* GLOSS. III 423, 42 ἀπερίγραπτος: -is): RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 243, 38 credo in . . . unam substantiam . . . incontemplabilem, -em, immutabilem. 244, 35 (*de Christo*) unum filium ex duabus naturis . . ., ex -i et circumscriptibili (p. 245, 1 *opp.* circumscriptum). p. 245, 4 sq. dixi . . . Christum filium dei et -em et circumscriptum, secundum divinam quidem naturam -em *eqs.* (p. 245, 7 infinitus et -is). **2** *qui decipi non potest*: CONC.[S] II 3, 1 p. 144, 27 a vestra -i (ἀπαραλογίστῳ) prudentia (p. 145, 18. *cf. p. 925, 11*). II 5 p. 51, 13 tamquam redditturi -i dei iudicio rationem.

incircumscrīptio, -ōnis *f.* *cf.* circumscriptio *et* incircumscriptus. *i. q. status infinitus*: GREG. M. moral. 10, 14 -e sui spiritus cuncta transcendit *deus.* THEOD. MOPS. in Eph. 1, 22 sq.[extr.] propter naturae -em (τὸ . . . ἀπερίγραφον).

ᴹ**incircumscrīptus,** -a, -um. *ab* in *et* circumscriptus (*cf.* incircumscriptilis). GLOSS.[L] I Ansil. IN 185 -us: terminum carens (*cf. 260* inconscriptus: termino carens. *al.*). 186 -us: qui concludi et circumveni⟨ri⟩ nequid.

1 *i. q. infinitus, immensus* (*fere philosophice vel theologice [gr.* ἀπερίγραπτος, *v. l. 80. 82. p. 925, 2], sed v. l. 84. acced. abl. limit.: p. 925, 1 sq.*): TERT. adv. Hermog. 38 p. 168, 13 corporaliter infinitam, ut corporaliter immensam et -am, sequentia ostendunt *materiam.* HIL. trin. 1, 7 -am immensitatem *dei.* 11, 48 virtus -a *Christi.* fid. 5, 19, 228 immensum te filiumque tuum et spiritum sanctum -um . . . legi (spir. 1, 7, 82 *iuxta* infinitus. IOH. MAXENT. Conc.[S] IV 2 p. 28, 32 sp. *dico animam* . . ., sed non -um. GREG. M. moral. 2, 8. 10 ad aures -i sp. [*i. dei*]. *et al.*). PS. AMBR. apol. Dav. II 4, 22 -o imperio, interminata potestate *Christi.* prec. 2, 1 -us agnosceris (*de deo ut etiam* PRVD. apoth. 863 dominus. DIONYS. EXIG. Conc.[S] IV 2 p. 200, 9 deus forma carens, sine initio, -us [ἀπερίγραπτος]. GREG. M. dial. 4, 5 p. 237, 6 M. -um atque invisibilem deum. *al.*). HIER. Didym. spir. 6 substantiam. RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 13, 2 -us (ἀπερίγραπτος) est in corpore *philosophus christianus.* OROS. hist. 10, 18, 10 ne latius . . . -a caedes ageretur. EVCHER. laud. her. 3 heremum . . . -um dei nostri

[*O. Prinz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

templum dixerim. CONC.[S] I 2 p. 56, 28 circumscriptum corpore, -um (ἀπερίγραπτον) spiritu *Christum* (I 3 vers. Tur. p. 72, 7 -um divinitate. GREG. M. in Ezech. 1, 3, 2. *cf. p. 924, 74*). RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 245, 3 natura (IOH. MAXENT. Conc.[S] IV 2 p. 27, 43 -a et ubique diffusa n. *dei*). CONC.[S] I 5 p. 73, 9 si quis ... in infinitum -am (*P*, -(a)e *HL*) divinae naturae coextenderit carnem (*cf.* p. 83, 21). GREG. M. in euang. 37, 1 -um lumen (*i. deum*) videre (*cf.* in Ezech. 2, 2, 14[in.] -o luminis radio). *et al.* *m. subst.*: GREG. M. moral. 18, 79 -i (*i. dei*) aequalitatem non habent *sancti*, qui habent circumscriptionem.

2 *qui decipi non potest*: CONC.[S] II 3, 1 p. 143, 17 providens vestra -a (ἀπαραλόγιστος) sapientia (*cf. p. 924, 59*).

adv. **incircumscriptē.** *i. q. infinite, immense*: CONC.[S] I 5 p. 166, 11 homo factus deus natura hominis -e se vestiens. IV 2 p. 66, 12 filium in patre -e cognoscimus. GREG. M. moral. 2, 42 quod -e omnia ex divinitate penetraret *Christus.*

incircumspectus, -a, -um. *ab* in *et* circumspectus. *i. q. inconsideratus, temerarius*: *passive*: GREG. M. moral. 1, 54 ne -a capiantur *bona.* *active*: OROS. hist. 2, 6, 14 -a anxietate. CASSIAN. conl. 12, 2, 2 per incuriam -ae mentis.

adv. **incircumspectē.** *i. q. temere*: HESYCH. in lev. 19, 30 p. 1037[D] qui -e mystica percipiunt (*antea* inique). CASSIAN. conl. 4, 3 -e nosmet ipsos et remissius exhibentes. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 130, 32 diceretur.

incircumveniendus, -a, -um. *ab* in *et* circumvenire. *i. q. non fraudandus*: NOVELL. Iust. 113, 3 per eam *legem* alias cautas et -as (ἀνεπιβουλεύτους) custodientes rei publicae leges. *O. Prinz.*

incīsē, incīsim *v. p. 910, 79.*

×incīsio, -ōnis *f.* *ab* 2. incīdere. -ciss- *infra l. 68.* EPIPHAN. de mensur. 20 (= ISID. orig. 16, 26, 5) *v. vol. IV 1093, 45.* ISID. 11, 1, 78 *et* 16, 3, 6 *v. vol. IV 1082, 38. 1578, 31.* [*falso trad. pro* incursio: QVINT. inst. 6, 4, 14. *loc. obscur.*: ITALA Mich. 2, 13 (Weing.; διακοπῆς, *Vulg. aliter*).]

1 *i. q. actio incidendi* (*acced. gen. obi. infra l. 40. 49 sq. 53 sq. 60. 64. 77*): **a** *not. primigenia*: **α** *in corpore humano* (*fere t. t. med.; saepe in imag.*): SCRIB. LARG. 206 punctūs nervorum ... sine -e aut divisione sanat *emplastrum.* AMBR. in psalm. 37, 42, 4 ne ... -o vulnus exasperet. 118 serm. 8, 26, 2 propter brevem -is vel exustionis dolorem. HIER. hom. Orig. in Ezech. 5, 1 p. 371, 28 B. per -em ... putrida caro truncetur. chron. a. Abr. 2082 (= SVET. frg. p. 95) Seneca ... -e venarum ... perit (THEOD. PRISC. log. 50. *paulo aliter*: DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 31 p. 400[C] per eam quam medici dicunt anatomiam, id est -em singulorum nodorum atque venarum). PS. SORAN. quaest. med. 245 *v. p. 719, 51.* VINDIC. epist. ad Valent. 9. CASSIAN. inst. 10, 7, 7 mederi ... ferri -e (EPIPHAN. Avell. p. 746, 4 GREG. M. dial. 3, 13 p. 163, 20 M. *al.*). FAVST. REI. serm. 15 p. 281, 16. BOETH. top. Arist. 3, 1 p. 935[A] (*Arist. 116[b] 10* τομῆς). MVTIAN. Chrysost. hom. 7, 1 p. 285[in.] plagas ... et perniciosas -es importat *sermo dei* (τομάς). ISID. sent. 1, 23, 6. *fere i. q. laesio*: MARCELL. med. 7, 22 nervorum ... -es vel collisiones salubriter curat *oleum* (*an ad infra l. 59?*). DIOSC. 4, 43 -e(m) vesicae et intestinorum solidare (*4, 46, 2* ἐντέρου διαίρεσιν καὶ κύστεως διακοπήν). *i. q. dolor viscerum*: VEG. mulom. 1, 39, 2 ex ventositate vel constipatione vitium tortiones vocant et interiorum -es. GREG. M. dial. 3, 33 p. 211, 4 M. cum ... -em vitalium paterer ..., quam molestiam graeco eloquio sincopin (*i.* συγκοπήν) vocant.

β *in aere sim., i. q. insculptio*: FILASTR. 21, 2 in eo *obelisco* -es et impressiones ... ut litterarum quarundam sculpentes Iudaei. MACR. Sat. 1, 14, 15 hunc ordinem aereae tabulae ... -e mandavit.

b *i. q. abscisio* (*v. et supra l. 50*): AMBR. 2, 11, 79 egent ... hi tamquam virgulta purgatione et -e luxuriae (EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 p. 917[B] mortem quandam ex -is iniuria perferentes [τομήν, *antea* amputata]. *cf.* GREG. TVR. glor. conf. 23 p. 763, 10 arborem ... ad diversas necessitatum utar -es [*antea* aliquid securi deciderat]). RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 36, 25 necessaria est -o membrorum, quae curari non queunt ([τομή]. p. 42, 3. *cf.* II 3, 2 p. 94, 32 unius [ἐκτομήν, *p. 97, 19* sectionem]. GREG. M. epist. 5, 63 p. 378, 12. *proprie*: NOVELL. Iust. 128, 20 [ἀποκοπῆς]. *cf.* LEX Burg. lib. const. 6, 10 manus -e damnetur [*al.*]. GLOSS. II 578, 15 elinguatio incissio linguae). GREG. M. moral. 8, 26 sicut tela ... vita mortalis ... ad -em (*i. finem*) tendit. CAES. AREL. serm. 120, 1 p. 479, 1 ut peccata (*capillis comparata*) ... non ad -em mediam tondeantur (tundatur *cod.*), sed ad vivum ... perimantur (*Paul. Nol. epist. 23, 10 p. 168, 6* accisione). *i. q. messis*: ITALA cant. 2, 12 (Ambr. exhort. virg. 8 p. 338[C]) tempus -is adest (τομῆς, *Vulg.* putationis). PAVL. NOL. carm. 24, 648 vox turturis tempus canit -is adfore.

c *i. q. divisio, scissio*: **α** *generatim*: AMBR. spir. 1, 3, 49 *pater* non per -em sui dividitur ipse, cum dividit. 1, 8, 97 quod sine -e ac detrimento aliquo dividatur mentibus singulorum *spiritus.* RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 120, 12 non per partes ponimus naturas *Christi* neque vero abrupte per utramque -is permittimus ire virtutem ([διατομῆς]. *cf.* c. aceph. p. 1213[C] [*sec. Cyrillum*] -is phantasia). *i. q. schisma*: RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 212, 30 Nestorius, novae -is auctor. **β** *in arte mathem.*: COD. Theod. 13, 4, 3 (= Iust. 10, 66, 2) architecti, qui divisiones partium omnium -esque servant. BOETH. mus. 4, 5 p. 317, 1 si 'AB' tribus -bus partiamur. **γ** *in arte metrica i. q. caesura* (*meton. i. q. pars versus per caesuram abscisa l. 9. 10*): DIOM. gramm. I 497, 5 in heroo hexametro -es, quas alii caesuras appellant, nonnulli sectiones nominant, facias *eqs.* (*cf.* 498, 15 quas Graeci tomas appellant [MAR. VICTORIN. gramm. VI 64, 31]) -es versus heroici sunt quattuor. 497, 23 tertia ... -o ... est hepthemimeres. 498, 1 quartam. 512, 33 anapaestum dimetrum fit -e. MAR. VICTORIN. gramm. VI 65, 1. 108, 17. 120, 13 primam. 121, 3 penthemimeres -o metri iambici ... subnexa superiori. 153, 3 haec -o tertio trochaeo terminatur (*syn.* comma). *al.*

2 *metonymice* (*v. et l. 2*): **a** *i. q. locus incisus*: ITALA lev. 19, 28 (Aug. quaest. hept. 3, 71) -es super animam non facietis ([ἐντομίδας οὐ ποιήσετε. *Vulg.* incidetis]. HESYCH. in lev. 19, 26—28 p. 1037[A] [*p. 1036[A]* incisuras]). HEGES. 1, 15, 3 p. 24, 17 per ... eas -es destillat umor *balsami* (*Ios. bell. 1, 138* τομάς). PHYSIOGN. 81 p. 110, 3 si longa -o *oculi* fuerit et angusta. GREG. M. epist. 4, 30 p. 265, 6 pontifex ... brandeum ... forficibus incidit, et ex ipsa -e sanguis effluxit. **b** *t. t. rhet., i. q. incisum,* κόμμα (BEDA gramm. VII 246, 26 comma -o): CIC. orat. 206 quantos circuitus facere deceat, deque eorum particulis et tamquam -bus disserendum est. 216 in -bus ... et membris. **c** *i. q. pars vel caput libri*: HIER. prol. gal. Ieremiae lamentationes *alia* iisdem alphabetis vel -bus supputantur. *ibid.* quem (*librum David*) quinque -bus et uno psalmorum volumine comprehendunt *Hebraei.* GENNAD. vir. ill. 19 conlationem ... habitam in dialogi speciem duabus -bus comprehendit *Severus.* **d** *i. q. pars vestis*: PS. RVFIN. Ios. antiq. Iud. 3, 11 est ... haec tunica non ex duabus -bus (*3, 161* ἐκ δυοῖν περιτμημάτων).

ἐγχαράσσω insigno **incīso** (-do?) GLOSS. II 284, 17.

incīsor, -ōris *m.* *ab* 2. incīdo. GLOSS. III 25, 37 κοπεύς. 307, 35 δενδροκόπος arborum -r. *qui incīdit*: VINDIC. gyn. p. 427 c Apollonio et ceteris anatomicis -bus placuit mortuorum viscera perscrutari. LEONIAN. Alc. Avit. epist. 86 p. 95, 27 gula ... sub docti -is (*carnium sc.*) pependit arbitrio. NOVELL. Iust. 13, 4 pr. cingulorum -es (βαλαντιοτόμους). LEX Visig. 8, 3, 3 arboris -em (*bis*).

incīsōrius, -a, -um. *ab* 2. incīdo. *i. q. aptus ad incīdendum*: PROB. app. gramm. IV 202, 44 *v. vol. VI 1050, 7.* DIOSC. 5, 114 virtus est illi (*chrysocollae*) -a (*5, 89, 3* δύναμιν ... ἔχει ... σμηκτικὴν [*legebatne* τμητικὴν?] οὐλῶν).

incīsūra, -ae *f.* *ab* 2. incīdere. GLOSS. III 451, 25 -ae κόμματα. **1** *i. q. actio incidendi*: CAEL. AVR. acut. 3, 4, 35 summa est in his (*faucibus*) aequalis sive par -a, quam appellavit homotomiam. chron. 1, 4, 65 *lingua* -a vexatur (*i. morsu dentium*). 1, 4, 134 usturam atque -am partibus adhibens. 1, 4, 135. 2, 10, 122 *duas esse* differentias fluoris sanguinis, unam -ae, aliam sine ulla -a. 2, 12, 145. *cf. infra l. 62. 67.* *i. q. abscisio*: CAEL. AVR. acut. 1, 15, 117 -ae capillorum (*syn.* tonsuram). **2** *i. q. locus incisus vel linea incisa* (*l. 51. 54*): COLVM. 12, 56, 1 salem inter -as raporum ... aspergito. PLIN. nat. 11, 1 insecta appellata ab -is (*ibid. iterum. cf. p. 910, 77*). 11, 231 *capilli* recisi non ... ab -a augentur, sed ab radice exeunt. 11, 274 vitae brevis signa ponit ... plures ... in manu (*cf. l. 56*) -as nec perpetuas ([*cf. l. 53*]. *ibid. iterum*). 12, 120 ex omni -a *balsami* ... quod ... fluxit (*cf.* 13, 58 -ā emisso lacte. 17, 251 perpetuis [*cf. l. 52*] -is diducunt *corticem.* 17, 253). 13, 104 -ae folio crebriores (*cf.* 13, 117 longioribus crassioribusque ac rugosis -is. 16, 88 -as *habent* ... subter, ut manus humana [*cf. l. 51*]. 19, 110. 21, 100. 25, 172. 26, 46. 27, 72. PS. APVL. herb. 8 l. 24. DIOSC. 4, 56 p. 30, 9 paucas -as habens [et] in giro [*4, 60, 1* ἐντετμημένα]). 13, 107 fructus ... papaveri similis -is (*cf.* 15, 37 chrysomela -is distincta. DIOSC. 4, 80 p. 46, 1 bulbus ... habet in medio -a(m), unde flores exit [*4, 83, 1* διάφυσιν]). 16, 186 cornus in venabulis nitet -is nodata propter decorem. 18, 171 culter ... terram secans futurisque sulcis vestigia praescribens -is, quas ... mordeat vomer. 27, 123 poterion ... dissolutiones nervorum et infirmitates et -as iuvat. GROM. p. 360, 6 terminus si -am habuerit. PALLAD. 1, 6, 9 -a sarmenti avertatur a gemma. 4, 1, 2 ut -a sensim possit in acumen exire. VVLG. lev. 21, 5 neque in carnibus suis facient -as ([*cf. l. 12 sqq. et* GLOSS. V 570, 35]. CASS. FEL. 18 p. 27 -am facies ... rotundam, quam Graeci strongylotomian vocant). ORIBAS. syn. 7, 22 (La) nihil ... oportet -am ex his tangere (*7, 22, 14* τρώσεως, *Aa* nervo inciso). *t. t. picturae*: PLIN. nat. 33, 163 *caerulei* ratio in pictura ad -as, hoc est umbras dividendas ab lumine. **3** *i. q. pars abscisa*: HIER. in Ezech. 24, 4 p. 225[A] (*sec. LXX*) mitte in eum *lebetem* divisiones, omnem -am bonam, crus et umerum (διχοτομήματα, *Vulg.* frusta). GREG. TVR. Franc. 10, 16 p. 428, 17 de illa -a, quae pallae superfuit, purpura neptae suae in tunica posuerit.

incīsus, *abl.* -ū *m.* *ab* 2. incīdere. *i. q. actio incidendi*: PLIN. nat. 16, 60 fructum quaedam *larices* proximo anno ab -u largiuntur, aliae secundo.

παροξυντικός **incitābilis** GLOSS. II 399, 11. *ab* incitare.

incitābulum *trad.* GELL. 15, 2, 3, *v. p. 298, 47.* *ab* incitare.

×incitāmentum, -ī *n.* *ab* incitare. intc-: CIL XIV 2165, 14 (*s. V in.; v. Sommer, Handb.[2, 3] 181*). GLOSS. παρόρμησις, παροξυσμός. *legitur semel ap.* CIC., SEN., PLIN. nat., *saepius inde a* CVRT., TAC.; *deest poetis.* [*francog. vet.* enceement. *M.-L.*] *i. q.*

[*Rehm.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

res incitans, stimulus: 1 *proprie et corporaliter*: PLIN. nat. 8, 49 incremento *iracundiae leonis* terga ceu quodam -o flagellantur *caudā*. 2 *translate, i. q. irritamentum, hortamentum* (*sic de contione infra l. 19. fere i. q. exemplum* [*cf. iuxta pos. l. 17. 27. 58*]*: l. 24. 62. acced. dat.: l. 7. 10. 43 al.* -um est *c. inf.: infra l. 54. 64; c. enuntiato: l. 12. 38*): a *sine additam.*: CVRT. 8, 14, 11 id simulacrum maximum erat bellantibus -um. TAC. hist. 3, 10, 2 id ipsum apud infensos -um erat, tamquam *eqs.* 3, 30, 1 pars Italiae ... congregata, quod defensoribus auxilium ob multitudinem, obpugnantibus -um ob praedam erat. ann. 1, 18, 1 adstrepebat vulgus, diversis -is. 2, 38, 1 inclinatio senatus -um Tiberio fuit, quo promptius adversaretur. 14, 14, 3 evulgatus pudor non satietatem ..., sed -um attulit *Neroni* (14, 21, 3). APVL. flor. 18 p. 86 ipsis inlecebris deterreor et stimulis refrenor et -is cohibeor. CYPR. hab. virg. 24 p. 205, 2 minores natu, praebete conparibus -um, hortamentis vos mutuis excitate (AVELL. p. 77, 11. *v. et infra l. 58. cf.* SIDON. epist. 1, 4, 1 de cuius culmine datur ... alacribus exemplum, ... pigris -um). ITIN. Alex. 13 operae pretium foret ... referre in milites utrimque regalia -a. SCHOL. Cic. Bob. p. 127, 8 quasi eius -o factum sit, ut *eqs.* VEG. mulom. 4 praef. 3 maximo ... -o mihi fuit iporum boum utilitas (SIDON. epist. 7, 1, 6. *v. et l. 68. 70*). RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 63, 23 B. (*syn.* admonitiones). Orig. princ. 3, 2, 4 (*syn.* commotionem. *cf.* 3, 4, 1). *al.* VITAE patr. Iurens. (MGMerov. III) 1, 5 p. 134, 28 *Romani* -um vitamque dignissima praedicatione sustollens. b *c. gen. subi.*: CYPR. epist. 61, 2 p. 696, 19 antistes ... paret ad proelium milites non solo sermonis et vocis -o, sed fidei et virtutis exemplo (VAL. CEM. hom. 6, 5. *cf.* AVG. in psalm. 147, 11[fin.] linguae). AMM. 20, 11, 8 tubarum (21, 12, 12 [incitato tamento *V*]). GENNAD. dogm. 17 *animalia* ad omnia naturae -o ducuntur. RVFIN. Orig. in gen. 11, 1 p. 101, 8 B. carnis. Orig. princ. 3, 2, 2 diaboli. AVG. pecc. orig. 36, 41 p. 199, 17. EPIST. pontif. 282 Conc.[S] I 5 p. 3, 8 titulorum tuorum rapior -o, ut *eqs.* c *c. gen. obi.: animantium, animi sim.*: SEN. epist. 64, 9 quidni ego magnorum virorum ... imagines habeam -a animi? (*cf.* APVL. Socr. 13 p. 147 animarum placamenta vel -a. TERT. patient. 11 p. 17, 2 *impatientiae* multiplicia spiritus -a iaculantis. PORPH. Hor. carm. 2, 19, 6 mentis). TAC. dial. 40, 2 eloquentia ... effrenati populi -um. hist. 1, 38, 3 praecipuum pessimorum -um (*sc. erat*), quod boni maerebant. SOL. 1, 111 metus ... vocis ... est -um, quam non solum acuit, sed etiam si numquam fuerit extorquet. AVG. civ. 3, 17 p. 122, 8 D. victoriae ... fuerunt ... ad alia atque alia ... mala subeunda inlecebrosa -a minime quietorum. *rerum* (*gen. fere significante ad quid; gerund. l. 54*): CIC. Arch. 23 iis ... hoc (*sc. gloria*) maximum et periculorum -um est et laborum. CVRT. 4, 14, 1 Syriam Aegyptumque ... raptas, ingentia spei gloriaeque -a, referebat (CYPR. epist. 39, 5 p. 584, 24 VAL. CEM. hom. 18, 2. *cf. l. 69*). TAC. Agr. 32, 2 victoriae -a. Germ. 7, 2 fortitudinis. hist. 2, 23, 5 acerrima seditionum ac discordiae -a, interfectores Galbae (*sic de homine*: ann. 6, 29, 4 Sextia ..., quae -um mortis et particeps fuit. *v. et l. 66*). ann. 1, 55, 3 quae ... apud concordes vincula caritatis, -a irarum apud infensos erant (APVL. Plat. 2, 4). 6, 1, 2 in aliis imagines maiorum -um cupidinis habebat (*cf.* RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 7 libidinis). 12, 34, 1 belli (AMM. 31, 5, 7). PLIN. epist. 1, 6, 2 silvae ... solitudo ... silentium ... magna cogitationis -a sunt. paneg. 27, 1 magnum ... est educandi -um tollere liberos in spem alimentorum. APVL. apol. 49 in corpore concrementa varii fellis ... novissima aegritudinum -a sunt. TERT. spect. 15 p. 17, 10 casus -a sunt affectus. praescr. 27, 2 scrupulositatis. PORPH. Hor. carm. 1, 18, 13 furoris. LACT. inst. 4, 26, 26 *ut* virtutis exempla et -a praeberet (ISID. reg. monach. 3, 2). AMM. 28, 1, 31 audaciae (incimenta *V*). HIER. epist. 22, 3, 4 vitiorum (AVG. civ. 14, 3 p. 8, 8 D. *cf.* pecc. orig. 39, 44 p. 202, 11 peccatorum). AVG. civ. 21, 4 p. 494, 11 D. admirationis. *al.* EVCHER. pass. Acaun. 4 -um ... maximum fidei in illo tempore penes sanctum Mauricium fuit. CASSIOD. var. 11, 17, 1 -um ... alacritatis est plurimos videre gaudentes. d *acced.* ad *c. gerund.* (*v. et l. 40. cf. l. 42. aliter* in *l. 19*): CVRT. 3, 11, 7 Dareus ... suis ad se tuendum et hostibus ad incessendum ingens -um. 9, 5, 6 desperatio, magnum ad honeste moriendum -um. TERT. paenit. 2, 10 captatio *gratiae* ... ad benefaciendum -o est. AVG. in Rom. 36 -is ... ad peccandum. CIL XIV 2165, 14 quod et praesentibus gloriae et futuris -o (*cf. p. 926, 81*) ad virtutem fore(t).

incitātio, -ōnis *f.* *ab* incitare. *plur. p. 928, 4.* GLOSS.[L] Abav. IN 35 inritatio, festinatio. GLOSS. ἐγκεντρισμὸς ἐπὶ τοῦ παροξύνοντος, παρόρμησις. [*falso trad.*: CAES. Gall. 3, 13, 7 (*β*). *ex coni.*: SERV. auct. Aen. 12, 277 (incite sic *cod.*).] *i. q. actio incitandi*: 1 *pertinet ad motum corporalem, i. q. impulsio, vis, celeritas*: CIC. ac. 2, 82 *sol* tanta -e fertur, ut celeritas eius quanta sit ne cogitari quidem possit. SCRIB. LARG. 84 utrem si quis medium laqueo constrinxerit ... et si superforatus casu fuerit, -e eiaculabitur quod in eo erit. VEG. mulom. 2, 69, 2 -o ... cursus et saltus extensio hanc afferunt causam. BOETH. mus. 1, 2 p. 188, 4 *stellarum soni* omnes aequali -e volvuntur. 5, 16 p. 365, 18 *genus* chromaticum -e mollitieque (*opp.*) participans. *in imag. de oratione* (*cf. p. 928, 3. 4*): CIC. de orat. 1, 161 sic evolavit oratio, ut eius vim et -em aspexerim. 3, 219 aliud *vocis genus sibi sumat* vis, contentum, vehemens, imminens quadam -e gravitatis. 2 *pertinet ad condicionem animi: abs. vel c. gen. subi.*: CIC. de orat. 2, 183 in eis causis, in quibus ... inflammari potest animus iudicis acri et vehementi quadam -e. top. 86 querelae -es miserationesque. div. 2, 111 *poema est* magis artis et diligentiae quam -is et motus (*cf. l. 10*). IVL. VAL. 2, 35 quod ex incerto regiae -is multi victoris animum formidarent (*om. gr.*). AMM. 14, 1, 10 considerans -em eius (*Galli*) ad multorum augeri discrimina. *c. gen. obi.* (*v. et p. 927, 79. l. 1*): CIC. de orat. 2, 35 languentis populi -o et effrenati moderatio. div. 1, 89 *Cassandra divinans* mentis -e et permotione divina ([*cf. l. 5*]. *cf.* CAES. civ. 3, 92, 4 animi [*syn.* alacritas]). *acced.* ad: CIC. part. 9 fides est firma opinio, motus autem animi -o aut ad voluptatem aut *eqs.*

incitātor, -ōris *m.* *ab* incitare. GLOSS. ἐρεθιστής. [*ex coni. dub.*: TERT. nat. 2, 3 p. 99, 10 (initiatore *A*). GLOSS.[L] III Abstr. AN 4 (incept-, incent- *codd.*) *falsa l. v.*: HIER. epist. 118, 7, 1.] *qui incitat*: FRONTO p. 146, 4 N. Fauni vaticinantium -es. CYPR. epist. 20, 3 p. 528, 15 cum quidam ... sive sua sponte sive alio -e ... proruerent (*cf.* AMM. 18, 5, 4 auctore et -e coetu spadonum [21, 11, 2 Nigrino]). AMM. 28, 1, 51 impetravit ... male sanus -r et potens (*sc. ut occideretur Aginatius*). HEGES. 1, 40, 10 p. 91, 10 -es adulescentium. PRVD. perist. 10, 67 iubetur ... Romanus rapi ... ut -r et fax omnium. GLOSS. IV 139, 18. V 566, 12.

f. **incitātrīx**, -īcis. [*dub.* LACT. ira 23, 22 opulentia libidinum inritatrix (*B*, -x *P*).] PANEG. 4, 34, 1 cum sub abstinentissimo imperatore species luculenta non -x licentiae esset, sed pudoris ornatrix. ARNOB. nat. 2, 30 p. 73, 3 ista persuasio ... est -x ad vitia.

[incitātus, *abl.* -ū. PLIN. nat. 2, 116 *v. p. 934, 35.*]

incitēga (ence-?, *cf. l. 31*), -ae *f.* [*ex gr.* ἐγγυθήκη; *v. Keller, Lat. Volksetym. 82. J. B. H.*] PAVL. FEST. p. 107 -a machinula, in qua constituebatur in convivio vinī amphora, de qua subinde deferrentur vina. *inde* GLOSS.[L] I Ansil. EN 10 encetega (encetecia *P*, encetegna *L*) machinola lignea qua amphora sustinetur. *de re v. Pottier apud Daremb.-S.; Marquardt-Mau 647.*

[x]**incito**, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* citare. *de formis perf. brevioribus v. Neue-Wagener*[3]. NOT. Tir. 32, 55 -at. SYNON. Cic. p. 414, 23 B. p. 420, 6. DIFF. ed. Beck p. 45, 22 *v. vol. III 1199, 60.* GLOSS. παροξύνω, παρορμῶ, παροτρύνω. *legitur inde a* CIC. Sull. (*a. 62 a.*), CATVLLO. *frequentant* CIC., *maxime in rhett. (37 locis,* concito*: 20), philos. (39: 18), epist. (30: 6),* CAES. (*31,* conc- *8*), BELL. Alex. (*8,* conc- *0*), LIV., SEN., PLIN. min. (*11,* conc- *0*)*; raro habent poetae praeter* CATVLLVM (*5,* conc- *0*), VITR. (*1,* conc- *1,* exc- *9*), CELS. (*1,* conc- *12,* exc- *48*), PLIN. nat., QVINT. (*2,* conc- *63,* exc- *48*), HIER., AVG.; *omnino deest poetis multis* (LVCR. [*?, v. l. 50*], TIB., PROP., SIL., *al.*) *et e. g.* SEN. rhet. (conc- *7,* exc- *18*), VELL. (conc- *0,* exc- *4*), PETRON. (conc- *4,* exc- *12*), TERT. (conc- *1,* exc- *9*). [*it. dial.* incidar, incitar. *M.-L.*] [*variat in codd. c.* citare: PLIN. epist. 9, 27, 2. excitare: *p. 930, 83.* invitare: *v. p. 932, 54.* LIV. 29, 30, 7. mutare (mu *pro* inci): *infra l. 70. cf. l. 49. falso trad.*: VERG. Aen. 11, 728 (*MP*, incinit *R*). PSALT. Cas. 72, 21 renes mei -bantur (*leg.* mut- *sec. gr.* ἠλλοιώθησαν, *Vulg.* commutati sunt). *dub. trad.*: LVCR. 3, 743 (*versus interpol. ut vid.*) *in contextu corrupto*: GRAN. LIC. p. 30, 4. *ex coni. probab.*: SEN. epist. 103, 2 (incinit *trad.*). *dub.*: CIC. nat. deor. 1, 24 (*v. Atzert, GGA 1935, 277*).]

i. q. ad motum celeriorem stimulare*: I *proprie* (*et in imag.*) *de motu corporali (*acced. abl. modi: l. 62. 65. p. 929, 8. 61, cf. p. 932, 41*): A *homines* (*aliter p. 929, 43*): CIC. Phil. 3, 19 currentem (*v. vol. IV 1509, 22 et Otto, Sprichw. 102. cf. infra l. 76*). AMM. 29, 5, 26 agmina viris armisque -ta (29, 5, 46 nihil moratus ... a. adoritur -tis). VEG. mil. 3, 20 p. 109, 2 subito ambas alas tuas -are te convenit. *mediopass.*: CIC. Sest. 79 manus illa Clodiana ... exclamat -atur invadit. CAES. civ. 1, 79, 4 ut *Afraniani* ... repente -ti cursu sese in valles ... demitterent (3, 46, 5 milites ... ex inferiore loco adversus clivum -ti c. praecipites Pompeianos egerunt. BELL. Alex. 20, 5 magno c. -ti. *cf. p. 929, 52*). 3, 93, 5 *ut equites* -ti fuga montes ... peterent (SVET. Galba 19, 2. *cf.* LIV. 10, 14, 16 adversus -tas turmas stetit immota Samnitium acies). AMM. 31, 8, 9 barbari ... velut diffractis caveis bestiae per Thraciarum (*v. app. crit.*) amplitudines fusius -ti ... petivere ... Dibaltum. *refl.*: CAES. civ. 2, 14, 3 alii ex castris sese -ant. *adde: membra sim.*: PRIAP. 83 (Tib. 2), 44 inguina arrigat tumor neque -are (mutare *V*) cesset (*cf.* AVG. civ. 14, 16 p. 38, 28 D. membra). IVV. 6, 315 cum tibia lumbos -at et cornu pariter vinoque feruntur (*cf. p. 929, 59*).

B *bestias*: CIC. nat. deor. 3, 15 imperatorem equo -to se in hostem immittentem (*v. vol. V 2, 733, 52. adde* PANEG. 2, 34, 1 calcaribus. ARNOB. nat. 1, 43 p. 29, 9 [*opp.* tardare] AMBR. Nab. 15, 64 currentes [*opp.* reflectat]). APVL. met. 6, 27 me *asinum* placidis gannitibus ab impetu revocatum ... inscendit et sic ad cursum rursum -at. AMM. 27, 10, 11 per labilem limum -to iumento digressus. *mediopass.*: BOETH. cons. 5 carm. 5, 3 vi pectoris -ta *animalia* (*i. serpentia*). *in imag.*: SEN. Ag. 114 da frena et omnem prona nequitiam -a. epist. 34, 2 addidi stimulos nec lente ire passus sum (*sc. te*), sed subinde -vi. PLIN. epist. 5, 11, 3 nescit ... semel -ta liberalitas stare.

C *arbores earumque partes* (*sc. ut crescant*): COLVM. 3, 21, 7

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

multum interest ... *an vinitor* prolixis ... flagellis -et ⟨an⟩ angusta putatione vitem coerceat (4, 22, 3 [*inde* PALLAD. 12, 3]). 4, 33, 5 ut -etur eius (*castaneae*) proceritas. PLIN. nat. 17, 113 verno inserentes tempus urguet, -antibus se gemmis.

D *res inanimas*: 1 *varias res corporeas*: CIC. Tim. 20 *mundum deus* caelo ... volubili et in orbem -to conplexus est ([34B κύκλῳ ... στρεφόμενον]. *cf.* MART. CAP. 2, 201 sphaeram ... miris raptibus -tam. BOETH. cons. 2 carm. 8, 20 motibus ... machinam *mundi*). CAES. Gall. 3, 14, 6 navigio remis -to (*cf.* 4, 25, 1 naves ... remis -ari ... iussit. 7, 60, 4 lintres. civ. 2, 6, 5. *refl.*: civ. 2, 6, 4. 3, 24, 3 in hostes). SALL. hist. frg. 3, 36 saxa ... et orbes axe iuncti per pronum -bantur (*cf.* EVSTATH. Bas. hex. 9, 2 p. 957B pila ... loci ... proclivitate velocius -ta perfertur [*gr. aliter*]). SEN. dial. 1, 1, 2. nat. 2, 23, 1 nubes ... in nubes -tae. 5, 11, 1 ante lucem auram -ari, eandem subsidere, cum illam sol attigit. epist. 40, 7 per proclive currentium non ubi visum est gradus sistitur, sed -to corporis pondere se r⟨a⟩pit. VAL. FL. 1, 409 leves puer -et hastas. APVL. met. 7, 18 *spinae* incessu meo commotae -taeque. EVSTATH. Bas. hex. 5, 40 turbo ... ictu ... -tus (*gr. aliter*). *in imag.* (*cf. l. 12*): CIC. Tusc. 4, 42 *vitia* sunt in lubrico -taque semel proclivi labuntur sustinerique nullo modo possunt.

2 *res liquidas, sc. mare, flumina sim.* (*quaedam transeunt ad II, e. g. l. 28. 29*): CATVLL. 64, 270 qualis flatu ... mare ... horrificans zephyrus proclivas -at undas (CLAVD. 28, 458 Addua quo scissas spumosior -at u. VAL. CEM. hom. 1, 1 p. 692D). CAES. Gall. 3, 12, 1 cum ex alto se aestus -visset (4, 17, 7 quo maior vis aquae [*sc. Rheni*] se -visset). SEN. nat. 2, 6, 4 *spiritus* mare per se languidum et iacens -at. APVL. mund. 9 aqua ... vi ... ad pernicitatem -ta. AMM. 26, 10, 18 aestuum -ta vertigine. *flumina* (*cf. l. 24. 27. acced. saepe not. augendi, cf. p. 932, 56*): LIV. 44, 8, 6 *amnis* aestate exiguus, hibernis idem -tus pluviis (SEN. nat. 3, 11, 6 amnem ... non faciunt imbres, sed -ant). SEN. nat. 4, 2, 23 nec remittitur -aturque *Nilus*, prout illis (*etesiis*) impetus fuit (PLIN. nat. 5, 54 insulis impactus, totidem -tus inritamentis). MELA 1, 116 cum vicina flumina ... rigore durentur, ... *Tanais* idem semper et sui similis -tusque decurrit. *in imag.*: AMM. 20, 5, 5 velut -tos torrentes hostes abruptius inundantes.

3 *de eis quae corpore animalium emittuntur*: PAVL. FEST. p. 97 inciens propinqua partui, quod -tus sit fetus eius. SCRIB. LARG. 84 -ari sanguinem ex ea parte (*cf. ibid. bis*: -atur sanguinis eruptio). PLIN. nat. 17, 266 a muliere -ti mensis. GELL. 19, 4, 5 caldor in intuma coactus movet ... alvom et -at (ITIN. Alex. 12). VINDIC. med. 25 *semen.* *adde de ipsa parturiente* (*in imag.*): PLIN. nat. 31, 112 spumam nitri ... negabant fieri, nisi cum ros cecidisset praegnantibus nitrariis, sed nondum parientibus (*syn.*); itaque non fieri -tis, etiamsi caderet.

4 *res incorporeas, sc. celeritatem, cursum sim.* (*v. et supra l. 3. 40*): CIC. de orat. 1, 90 quod ... exercitatio ... prudentiam acueret ... et eloquendi celeritatem -ret (1, 149 linguae. Att. 8, 14, 1 militum). Phil. 5, 23 -tos latronum impetus retardavit. Brut. 233 verborum ... cursu quodam -to ... furebat (Cato 75 ad voluntariam mortem c. equorum -verunt. CAES. Gall. 2, 26, 3 milites ... c. -to [-ti *Hotom., cf. p. 928, 62*] ... conspiciebantur. AVSON. 419, 64 p. 369 P. qui c. tam perniciter -vit?). rep. 6, 18 nec ... silentio tanti motus (*sc. orbium caeli*) -ari possunt (nat. deor. 2, 103 *stellarum* [*opp.* retardantur]). SEN. Tro. 999 sed -to (en citato *Peiper*) Pyrrhus accurrit gradu (APVL. met. 6, 1 citatum g., quem defectum ... spes -bat. *cf.* PRVD. perist. 12, 59 nos ad utrumque ... gressu properemus -to). APVL. met. 8, 27 -ante tibiae cantu lymphaticum tripudium (*cf. p. 928, 72*). BOETH. mus. 1, 1 p. 186, 5 ut sese corporis affectus habet, ita etiam pulsus cordis motibus -atur. *refl.*: SEN. nat. 6, 20, 7 spiritus agitatio ipso motu crescens et se -ans (*cf. in imag.*: epist. 90, 19 luxuria ... cotidie se ipsa -at et ... crescit).

II *translate, i. q. instigare, irritare, excitare, inflammare, incendere* (*cum in neutram tum in malam partem, sc. ad iram, seditionem sim.* [*fere i. q. exacerbare*: *p. 930, 15. 18. 931, 25. 28. 35*]). A *generatim*: 1 *homines* (*deum*: *p. 930, 3*; *cf. bestias*: *p. 931, 35. 73. 932, 17*): CIC. de orat. 2, 72 cum aut ... reprimendus aut -andus *est iudex* (2, 324. MART. CAP. 5, 552 [*opp.* delenimus]). 3, 36 alterum ... exultantem ... reprimebat *Isocrates*, alterum cunctantem et quasi verecundantem -bat. Brut. 89 tribuno ... populum -ante (Att. 7, 9, 2 *al.*). leg. 2, 38 *vis sonorum* -at languentes et languefacit excitatos (*cf.* div. 1, 114 qui ... Phrygiis cantibus -antur. PANEG. 12, 1, 4. BOETH. mus. 1, 1 p. 185, 1 *et* 6. *cf. p. 928, 72. l. 59*). Tusc. 5, 16 illi beati, quos ... nullae libidines -ant. Att. 8, 11, 2 reges barbaros -are. epist. 16, 11, 2 *al.* CAES. civ. 1, 3, 1 Pompeius ... se⟨g⟩niores castigat atque -at. 1, 4, 1. 4. 2, 43, 3 horum fuga navium onerariarum magistros -bat. SALL. Catil. 5, 8 -bant (*sc. Catilinam*) ... corrupti civitatis mores. VERG. catal. 13, 8 quid me -as? HOR. epod. 8, 7 -at me pectus et mammae putres (*sc. ad libidinem, ironice. cf.* LIV. 1, 57, 11 cum forma tum ... castitas -at *Lucretiae Tarquinium. paulo aliter*: PRIAP. 47, 6 dormiat solus libidinosis -tus erucis). OV. ars 368. 474 mora ... amantes -at. LIV. 25, 14, 8 ab revocando ... ad -andos hortandosque versus milites. 28, 29, 1 vos qui dolor, quae ira -vit? CVRT. 9, 5, 19 terruisset alios, quod illos -vit. PLIN. epist. 9, 13, 3 FLOR. epit. 4, 5, 2. PSALT. Cas. 9, 34 ad quid -at impius deum? ([παρώξυνεν, *Vulg.* irritavit]. *al. cf.* 73, 10 nomen *dei* [παροξυνεῖ, *Vulg.* irritat. *al.*]). AMM. 24, 6, 11 -are ... tardantes. *et al.* *mediopass.*: SEN. dial. 3, 3, 5 irasci dicit *Ovidius* -ari, inpingi. ITALA I Cor. 13, 5 (Tert. patient. 12) dilectis ... nec -atur (παροξύνεται, *Vulg.* irritatur). NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 7 p. 555, 10 qui petitur flecti debet, non -ari. *p. p. p. saepe fere pro adi.* (*cf. p. 932, 69*): CIC. Flacc. 24 ne ignotis testibus, ne -tis (⟨inimicis⟩ *add. Campe*) ... civem ... dederetis. dom. 86 populi -ti ... iracundiam ... subierunt (de orat. 12, 199 ut iure -tus videretur. *cf.* leg. 3, 25 plebes -ta). Sest. 101 contra vim multitudinis -tae (rep. 1, 9). Planc. 87 hisce ego auxiliis studentibus atque -tis uti me ... potuisse confiteor. epist. 2, 4, 2 nisi te tua sponte satis -tum esse confiderem. CAES. Gall. 1, 4, 3 cum civitas ob eam rem -ta armis ius suum exsequi conaretur. BELL. Alex. 61, 4 resistere -tis militibus non poterat (LIV. 2, 45, 7. 6, 23, 4 per se iam m. -tos insuper instigabat *eqs.*). LIV. 2, 38, 6 irarum pleni et -ti domos ... digressi sunt. SEN. dial. 5, 6, 2 cui officiorum numerus ... constitit -to? *pro subst.*: LIV. 21, 31, 1 his adhortationibus -tos ... ad iter se parare iubet.

acc. personae supplendo vel deficiente: OV. ars 3, 601 -at (*sc. amatorem*) et ficti tristis custodia servi. FLOR. epit. 2, 3, 2 deo quodam -ante *Ligures* adsidue, ne ... situm ... arma *Romana* sentirent. NOVELL. Marc. 1, 7 avaritia stimulante vel invidia -ante. *t. t. rhet.* (*cf. p. 929, 69*): SIDON. epist. 4, 3, 6 *liber tuus* aestuat ut Cethegus, -at ut Curio. *part. praes. in abl. abs., i. q. incitatore, auctore*: CIC. dom. 12 facta lapidatio est. si ex dolore plebei nullo -ante, magnum malum. CYPR. epist. 52, 2 p. 618, 6 qui de ecclesia illo -ante discesserant. AVR. VICT. Caes. 5, 14. AMM. 14, 11, 22 plerosque -ante coniuge iugulavit. 15, 1, 4. 26, 6, 17 ea re ... -ante, quod *eqs.* (31, 15, 14 hoc -ante, quod). *al.*

2 *animum, sensus sim.*: CIC. Sull. 37 cum auctoritates principum coniurationis ad -andos animos Allobrogum colligeret Cassius (dom. 10 ad imperitorum a. -andos. 12 res ... quae sua sponte multitudinis a. -ret. Phil. 3, 32 [*seq.* excitata]. 11, 7 Brut. 221. 276 [*syn.* permoveret]. orat. 63 [*opp.* sedare]. 132 [*opp.* leniri]. part. 14. Tusc. 4, 41 [*iuxta* perturbatus]. *al.* HIRT. Gall. 8, 12, 6 secundo proelio. BELL. Afr. 83, 1. LIV. 6, 18, 5 iam per se accensos -bat ... a. *al.* SEN. dial. 3, 7, 1 ira ... extollit animos et -at. PLIN. epist. 4, 9, 12. AVR. Fronto p. 27, 17 N. desiderio [*in marg.*: in alio incenderint]. *et al. v. et p. 931, 50. 59. 64. 84. 932, 41*). Sest. 117 cum ille furibundus -ta illa sua vecordi mente venisset (de orat. 1, 53 [*opp.* reflectuntur]. 1, 165 [*opp.* reprimerentur]. *al.* SEN. dial. 3, 20, 9 ad -andas coniuratorum mentes. PANEG. 4, 23, 3. MART. CAP. 5, 503 affectibus). Pis. 69 *Piso* sic suos sensus voluptarios omnes -vit ..., ut *eqs.* HIRT. Gall. 8, 10, 4 quae res ... stultas cogitationes -bat barbarorum (HIL. trin. 9, 59). OV. met. 3, 431 oculos idem, qui decipit, -at error. SEN. epist. 46, 2 materia ... fertilis, quae capiat ingenium, quae -et (*v. et p. 931, 23. 41*). HIL. trin. 10, 2 auribus ... prurigine -tis. VVLG. act. 17, 16 -batur spiritus eius in ipso (παρωξύνετο). MACR. Sat. 5, 2, 3 quantum memoria repente -ta suggesserit.

3 *res*: a *affectus vel qualitates hominis* (*v. et p. 932, 4. 5. nota dat. l. 66*): CIC. dom. 96 coniuratorum -ta (incita *l. v.*) vis (Vatin. 21 AMM. 17, 12, 9 *al. cf.* SEN. dial. 5, 1, 3 *irae* -ta et se ipsa rapiens violentia. AMM. 31, 15, 3 vigore validis viribus -to). Phil. 4, 3 Antoni ... furorem crudelissimis consiliis -tum (ac. 2, 89 SEN. nat. 1, 16, 1). 11, 23 tuum ... studium ([*syn.* inflammare]. div. 2, 5 vehementius. PLIN. epist. 2, 9, 3. RVF. FEST. 10, 1 amplius. *v. et p. 931, 68*). part. 122 saepe erunt accusatori motus animorum -andi, reo mitigandi (HIL. trin. 5, 7 rationis motum veritas -at). Tusc. 4, 12 -ta ... vehementius ... libido ... vel cupiditas effrenata (LIV. 34, 6, 10. APVL. met. 2, 17 poculis. PALLAD. 4, 14, 1. *v. et p. 931, 75*). 4, 22 animi statum. OV. rem. 632 saliens -at unda sitim (DIOSC. 5, 9 p. 171, 7 [*gr. 5, 6, 3* διψοποιός]. *cf.* PORPH. Hor. epod. 5, 33 ut magis famis -retur puero). SEN. Ag. 261 iram ... flammis iam residentem -as (epist. 109, 4 APVL. Socr. 13 p. 147 PRVD. perist. 14, 63). SEN. epist. 71, 18 virtutem ... -at, quidquid infestat (CVRT. 7, 2, 38 -bat virtutem ... ignominiae demendae cupido). 78, 22 corporales *voluptates* morbus inhibet, non tamen tollit, immo ... -at. 95, 63 in illo (*amico*) amorem -et, in hoc (*inimico*) odium moderetur (PLIN. epist. 5, 19, 5 [*syn.* accendat]). CVRT. 8, 6, 25 dolorem. STAT. silv. 5, 5, 62 planctūs (*i. auget*). PLIN. epist. 1, 8, 10 aurium voluptates ... oratione (*opp.* reprimi). APVL. Plat. 2, 2 adpetitus et agendi aliquid cupido ... bono -atur. COD. Theod. 5, 1, 9 favorem (*opp.* reprimendum). *et al.*

b *varias res incorporeas*: CIC. nat. deor. 2, 76 sive *id est* inanima natura sive necessitas vi magna -ta haec pulcherrima opera efficiens. CELS. 3, 8, 2 cibus, qui neque -et febrem et tamen longum eius spatium sustineat. SEN. dial. 5, 39, 2 nec oculos tumentes temptamus, vim rigentem movendo -turi. nat. 4, 13, 5 remediis -at vitium (*v. adnot. crit.*). SCRIB. LARG. 112 -ta libidine ... morbi. VAL. FL. 4, 609 pugnas mota pater *Mars* -at hasta. HIL. trin. 1, 38 ut trepidi huius coepti exordia -es. SVLP. SEV. dial. 1, 18, 1 ad -andam (excit- *l. v.*) ... aemulationem. FAVST. REI. grat. 1, 13 p. 45, 21 apostolus

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

arbitrii praedicator libertatem eius ita -at dicens: *eqs.* **c** *corporeas* (*cf. p. 929, 22. infra l. 82*): SEN. dial. 4, 20, 2 Plato . . . ignem vetat igne -ari (*i. calentia ingenia vino. Plato leg.* 666^A πῦρ ἐπὶ πῦρ ὀχετεύειν). STAT. Ach. 1, 170 catulos *leaenae* apportat et -at ungues (*sc. adprehendendo*). VAL. CEM. hom. 5, 2 p. 706^C *ne lingua* aut excitata laedat aut -ta percutiat.

d *peculiaria quaedam: colorem* (*mediopass.*): SEN. nat. 1, 3, 13 possunt ista (*genera colorum*) -ari aut relanguescere. *vocem, i. q. intendere*: SEN. epist. 15, 7 usque eo naturale est paulatim -ari (*sc. vocem*), ut litigantes quoque a sermone incipiant. *lapidem*: SOL. 37, 10 *myrrhiten* si attritu -es ad calorem, spirat nardi suavitatem.

structurae ad II A: acced. abl. causae (*cf.* ob *p. 930, 15*) *vel instr.* (*v. et p. 929, 73. 82. 930, 20. 41. 57. 82. l. 11 al.*): CIC. dom. 88 si me populus . . . -tus iracundia aut invidia . . . eiecisset (*cf.* off. 1, 23 ira). Sest. 46 odio bonorum (Vatin. 1 odio . . . tui . . . sic sum -tus, ut *eqs.* leg. 2, 56). Mil. 3 qui hesterna etiam contione -ti sunt, ut vobis voce praeirent quid iudicaretis (*cf.* BELL. Afr. 23, 1 verbis. Ov. Pont. 3, 1, 92 ore. LIV. 2, 55, 4 his vocibus [*al.*]. 5, 12, 1 orationibus [*al.*]. APVL. met. 3, 5 adfatibus. *sim. al.*). or. frg. B 27 (= 30 M.) praemiis (BOETH. cons. 1, 4, 46 W. *v. et l. 27*). Brut. 317 oratores, qui me imitandi cupiditate -rent (*v. Kroll ad l.*). off. 1, 49 impetu animi. Att. 9, 7, 7 amor, quo et meum ingenium -atur (epist. 1, 7, 9 COD. Theod. 7, 13, 16). Att. 10, 8, 6 spe. *al.* CAEL. Cic. Att. 10, 9 a (= epist. 8, 16), 1 his intercessionibus plane -tus est *Caesar.* POLLIO Cic. epist. 10, 32, 4 legiones . . . litteris atque infinitis pollicitationibus -are (CAES. civ. 1, 56, 2 praemiis p. que. 3, 108, 3). CAES. Gall. 4, 14, 3 milites nostri pristini diei perfidia -ti in castra inruperunt. 7, 28, 4. 7, 48, 1 nuntiis. civ. 1, 45, 6 studio (*al.* SALL. Iug. 66, 4 NEP. Att. 1, 4 VITR. 7 praef. 4). BELL. Alex. 23, 1 rebus . . . adversis. *al.* LIV. 5, 16, 5 voluntariorum, quos adhortando -verant, coacta manu. 25, 30, 1 falsa . . . suspicione. *al.* PHAEDR. 1, 1, 4 fauce improba latro -tus. SEN. dial. 1, 5, 11 his quibus deterreri me putas -or. TAC. hist. 2, 82, 1 bonos laude, segnes exemplo -are (PANEG. 9, 15, 4). SVET. Cal. 50, 3 -batur insomnia maxime. SOL. 17, 6 *tigrides* cum maternis curis -antur. FIRM. math. 6, 24, 2 libidinis stimulis (RVFIN. hist. 3, 26, 3 [οἰστρηθέντα]. *al. v. et infra l. 56*). *et al.* *cf.* per (*v. et p. 932, 36*): LIV. 26, 25, 15 per haec -tis animis. PORPH. Hor. carm. 3, 8, 15 potantes . . . per ebrietatem ad lites. ab: LIV. 28, 19, 9 ab (*an potius i. q. 'post'?*) hac cohortatione ducis -ti scalas . . . dividunt.

ex (*cf. p. 928, 63. l. 80*): CIC. de orat. 2, 147 ipsum ingenium diligentia etiam ex tarditate -at (FRG. Vat. 249, 4).

acced. abl. limitationis (*cf. p. 928, 58*): CIC. ac. 2, 14 exclamant quasi mente -ti (*v. et p. 932, 45*). ad Q. fr. 1, 1, 38 deferunt . . . cum te alicuius improbitas . . . commoverit, sic te animo -ari, ut ab omnibus tua desideretur humanitas (CATVLL. 63, 85 ferus *leo* ipse sese adhortans rapidum [*i. ut rapidus fiat*] -at a.).

ad (*v. et p. 929, 51. l. 11. aliter p. 932, 38*): CIC. Sest. 34 cum . . . homines . . . ad vim, ad manus, ad caedem, ad direptionem -rentur (Cael. 78). 139 qui -arunt . . . populi animos ad seditionem. prov. 43 vos . . . ad meam salutem -vit. Phil. 1, 6 non ad conservationem earum rerum, quas habebant, sed ad spem novarum praedarum -bantur *veterani* (SVET. Iul. 7, 2). de orat. 1, 53 in hominum mentibus vel ad iram aut ad odium aut ad dolorem -andis. 1, 262 ad studium et ad laborem (BELL. Alex. 9, 2). rep. 1, 3 ad hanc voluptatem ipsius naturae stimulis -amur. ad Q. fr. 1, 1, 3. PLANC. Cic. epist. 10, 11, 3 ut etiam Lepidum ad huius rei societatem -em. CAES. Gall. 3, 10, 1 ad id bellum (LIV. 1, 27, 3 *al.* IVST. 38, 3, 10). VAL. MAX. 8, 14 ext. 1 Marathon . . . animum *Themistoclis* . . . ad Artemisium et Salamina . . . tacitis facibus -bat. CVRT. 5, 1, 18 ad deditionem. PLIN. epist. 8, 6, 13 ad imitationem. ITALA iud. 2, 12 (Lugd.) ad iracundiam -verunt dominum (παρώργισαν, *Vulg.* conc-). TREB. Claud. 6, 1 ad . . . praedas (IVST. 25, 2, 1). AMM. 20, 1, 1 ad saevitiam. *et al.* *subst. c. gerundivo*: CIC. Sull. 46 animum -tum ad ulciscendam orationem tuam revoco ipse et reflecto. 76 eos . . . ad perficiendum scelus . . . Furiae quaedam -verunt. fin. 3, 66 ad servandum genus hominum. Tusc. 3, 33 ad conspiciendas . . . voluptates (*syn.* impellit). 5, 68 ad investigandam veritatem studio -to. LIV. 3, 11, 13 tribunum ad rem peragendam ultro -bant. 4, 36, 1 ad petendum consulatum. *al.* VAL. MAX. 1, 1 ext. 4 PLIN. epist. 9, 25, 1 *al.* ITALA Ier. 25, 6 (Cypr. Fort. 3 *al.* Firm. err. 28, 12) ne -etis me . . . ad disperdendum vos (μὴ παροργίζητέ με, *Vulg.* ad iracundiam provocetis). LEX Visig. 8, 4, 19 si eum *canem* ad innocentem . . . iniuriandum -vit (*syn.* inritavit). *et al.* *gerundium*: CIC. Cato 39 voluptatis avidae libidines temere et effrenate ad potiendum -rentur. epist. 9, 16, 1 ad scribendum. BELL. Alex. 22, 2 ad pugnandum (*opp.* deterrendi, continendi). LIV. 1, 54, 2 ad rebellandum (8, 21, 5 *al.* VAL. MAX. 6, 2, 1). 34, 33, 8 ad insidiandum. AMM. 14, 7, 4 accenderat super his -tum propositum ad nocendum . . . mulier vilis. 14, 7, 17 *al.* EVSTATH. Bas. hex. 1, 5 p. 873^B ex iustis . . . operibus -amur ad beate vivendum (κινούμεθα πρός). SALON. in eccles. p. 1003^C verba . . ., quibus caro -etur ad peccandum.

in *c. acc.* (*cf. p. 929, 14. aliter p. 932, 33*): CIC. Flacc. 46 quae *causa* . . hominis animum in Flaccum -vit. 66 qui istos in me . . . -ent (leg. 3, 26 -asset. epist. 12, 2, 1 *al.*). de orat. 1, 202 populum . . . -tum in bonos mitigare (*cf.* Brut. 54 plebem in patres -tam . . . mitigaverit [LIV. 2, 52, 2 *al.*]. LIV. 4, 2, 1 in consules. *sim. al.*). part. 56 in eos . . . odia -antur (Att. 1, 19, 8 [*opp.* mitigata]. SVET. Nero 45, 2). Tusc. 3, 25 quas (*perturbationes*) in vitam hominum stultitia quasi quasdam furias immittit atque -at. Att. 2, 1, 6 de meis rebus, in quas eum multi -arant. 2, 16, 3 quod si in eam me partem -rem. ad Q. fr. 2, 1, 3 *al.* LIV. 7, 34, 10. 8, 33, 1 his vocibus cum in se magis -rent dictatorem (*aliter*: PORPH. Hor. sat. 1, 7, 15 si discordia in se -et impares). QVINT. inst. 6, 4, 10 IVST. 39, 4, 1. contra: CIC. Sest. 100 audaces homines . . . nutu impelluntur et ipsi etiam sponte sua c. rem publicam -antur. ac. 2, 144 opifices . . . c. vos -buntur (*antea* concitentur). HIRT. Gall. 8, 35, 5 nostri . . . acrius c. armatos -ti. adversus (-um) (*cf. p. 928, 63*): LIV. 5, 30, 1 senatum . . . a. legem. 45, 21, 1 populum a. Rhodios. VIR. ill. 4, 10 adversum Romanos (VVLG. I reg. 26, 19 Ier. 43, 3. INTERPR. Paul. sent. 1, 15, 3 bestiam . . . provocando . . . a. se [proritaverit *Paul.*]). erga: EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 p. 958^C -bimur e. studium nostrae munitionis (κινησόμεθα πρός).

seq. **ut** *finale* (*aliter c.* ut *consec. p. 930, 46. 931, 17. 18*): LIV. 6, 21, 8 pars plebis -ta *est*, ut praedatum in agrum Romanum exirent. PLIN. epist. 10, 41, 5 hoc ipso . . . -or et accendor, ut cupiam *eqs.* CLAVD. DON. Aen. 1, 10 p. 12, 24 HIER. epist. 14, 3, 1 CLAVD. 22, 266 COD. Theod. 12, 1, 39. **ne**: PRVD. perist. 13, 38 animos populi . . . Cyprianus -bat, ne quis ab . . . honore discreparet. *coni. nudus*: TAC. hist. 3, 64, 1 Sabinum . . . secretis sermonibus -bant, victoriae famaeque partem capesseret. PLIN. epist. 5, 17, 4 laudibus -vi *eum*, pergeret qua coepisset. *inf.*: PVBLIL. I 3 invitum cum retineas, exire -es. ITIN. Alex. 8 suos . . . vadum evincere -at. IOH. MAXENT. Conc.^S IV 2 p. 16, 2. *gerundivum*: LEX Visig. 8, 1, 3 qui seditionem alteri . . . fecerit vel faciendam -verit aut praeceperit. *cf. et adi. praedic. p. 931, 47.*

acced. **in** *finale vel consecutivum* (*v. et p. 929, 6*): TREBON. Cic. epist. 12, 16, 2 in quae *studia* tua cohortatione -atur. PORPH. Hor. carm. 1, 16, 24 me quoque . . . iracundia . . . -vit in iambos. 3, 15, 8 filiam . . . per libidinem nimiam ita in furorem quendam -ari, ut Bacchae solent. PANEG. 5, 3, 2 nationes . . . usque in perniciem sui odiis -tae. **ad** (*v. et p. 929, 28*): CIC. Lig. 11 externi sunt isti mores, qui usque ad sanguinem -ari solent odio.

B *specialia*: **1** *de furore divino*: CIC. div. 1, 4 cum duobus modis animi sine ratione et scientia motu ipsi suo soluto et libero -rentur, uno furente, altero somniante (1, 114 [*syn.* inflammati]. 1, 129 per se ipsi liberi [libere *Davis*] -ti moventur. 2, 100 furore divino). 1, 79 terrae vis *Pythiam* . . . -bat, naturae Sibyllam (*cf.* 2, 117 quo *anhelitu* P. mente [*cf. p. 931, 44*] -ta oracla ederet). CATVLL. 63, 93 dea Cybebe . . ., alios age -tos, alios age rabidos (*cf.* Ov. Ib. 454 ut quos Cybeleia mater -at).

2 *i. q. irritando provocare, generare* (*cf. p. 929, 24. 930, 64. l. 31*): CATVLL. 2, 4 *passeri* digitum dare adpetenti et acris solet -are morsus (*cf.* Ov. epist. 18, 114 -at et morsus error uterque pares). 16, 9 *versus* si sunt . . . parum pudici et quod pruriat (*i. pruritum*) -are possunt. VAL. MAX. 8, 11 ext. 4 canum latratus aspectu picti canis -tus. SOL. 30, 17 obiciunt gramina medicata . . . ad -andum (invit- *l. v.*) soporem draconis. BOETH. mus. 1, 3 p. 190, 22 acutae voces . . . velocioribus modis -antur, graves vero tardioribus.

3 *i. q. augere, intendere* (*cf. et p. 929, 14. 30. 49. 62. 930, 68. 70. 73*): TAC. ann. 3, 25, 1 relatum . . . de moderanda Papia Poppaea, quam . . . Augustus . . . -andis caelibum poenis et augendo aerario sanxerat. CLAVD. DON. Aen. 9, 145 p. 207, 32 tertium addidit ad -anda hortamenta validissimum, quod ait 'mecum'.

adverbia notabiliora: acrius: *supra l. 13.* AMM. 29, 5, 49. acerrime: SEN. dial. 7, 25, 7 (*syn.* hortamur). alacrius: NOVELL. Valent. 1, 1 pr. amplius: *p. 930, 59.* effrenate: *p. 931, 75.* fusius: *p. 928, 68.* magis: *p. 930, 65.* perniciter: *p. 929, 54.* superbius: AMM. 19, 11, 2. temere: *p. 931, 75.* vehementius: *p. 930, 58. 62.* CIC. Att. 15, 11, 2. velocius: *p. 929, 13.* ultro: *p. 931, 69.*

reflex.: p. 928, 68. 929, 4. 10. 26. 61. 931, 47. l. 7. *mediopass.: p. 928, 60. 79. 930, 5. 931, 7. l. 12.*

p. p. p. **incitātus**, -a, -um *pro adi.* (*compar. passim, superl. l. 74. p. 933, 20. 26 bis. 29. 31*). *huc trahere possis haud pauca ex supra allatis, maxime p. 929, 35. 51. 930, 8. supra l. 46.* GLOSS.^L II Abav. IN 36 -us iratus, inritatus. [*ex coni. dub.*: SEN. clem. 1, 26, 4.]

1 *de motu corporali, i. q. citus, celer* (*vehemens l. 78. 80. cf. et p. 933, 8*): **a** *proprie*: CIC. rep. 6, 19 totius mundi -issima conversione (*cf.* SEN. Phaedr. 1236 haec -is membra turbinibus ferat . . . rota *Ixionis*). Tusc. 5, 15 motus turbulenti iactationesque animorum -tae et impetu inconsiderato elatae. SEN. Phoen. 161 fractum -is ictibus guttur (*cf.* PLIN. nat. 16, 225 ad -os runcinae raptus). nat. 7, 7, 1 si vento inciperet *cometes*, cresceret vento eoque esset ardentior quo ille -ior. epist. 11, 5 ut quidam boni (lenti *Haase*, *alii alia*) sanguinis sunt, ita quidam -i et mobilis et cito in os prodeuntis. FIRM. math. 1, 4, 7 licet sint -iores huius sideris (*i. Martis*) cursus (*cf. l. 74*). FAV. EVL. p. 15, 15 -ior . . . pulsus (*v. vol. I 280, 26*). **b** *in imag. de voce, oratione sim.* (*in arte musica:*

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

infra l. 14 sq.): CIC. de orat. 3, 217 vocis genus . . . acutum -um crebro incīdens (Brut. 325 volucre atque -um. orat. 128 vehemens incensum -um. *cf.* CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 3 g. . . . scripturae . . . liberum . . ., -um atque elatum). Brut. 35 nihil *illi erat* . . . grande, nihil -um, nihil ornatum. 93 -a et gravis et vehemens . . . oratio (203; *iuxta* volubilis. 326; *iuxta* vibrans. orat. 191; *opp.* tardam. SEN. epist. 114, 20 commoti *hominis* nimis -a o.). orat. 39 *Herodotus* quasi sedatus amnis fluit, alter (*Thucydides*) -ior fertur (187 circuitus . . . -ior numero ipso fertur et labitur). 201 interdum . . . cursus est in oratione -ior, interdum moderata ingressio. PAVL. FEST. p. 99 *aspirando* fit . . . vox -ior (QVINT. decl. 333 p. 314, 22. *cf. l. 1*). AMM. 30, 9, 4 sermone . . . -o quidem sed raro. SIDON. epist. 9, 15, 1 vs. 2 modis resultet -ioribus ferox iambus (BOETH. mus. 1, 1 p. 180, 14). BOETH. mus. 5, 16 p. 365, 16 unum . . . genus est mollius, aliud -ius (p. 365, 23 diatonici *g.* mollis atque -i [p. 367, 16. 5, 19 p. 371, 4]). *nota neutr. pl. pro subst.*: AVSON. 419, 68 p. 370 P. qui tenor vocis, cum -a pronuntias, quae inflexio, cum remissa. 2 *pertinet ad qualitatem, i. q. excitatus, irritatus, incensus, intentus sim.* (*cf. et supra l. 2 sq.*): *de homine ipso*: POLLIO Cic. epist. 10, 32, 4 unam *legionem* . . . -issimam (*sc. Antonii pollicitationibus*) retinui. APVL. Plat. 2, 26 sedato homini -ior mulier adplicetur. AMM. 30, 10, 11 spe -ior bona. *de animo*: IVL. VAL. 2, 2 animo -iore Athenienses ne verbis quidem a regis contumelia temperavere (*Ps. Call. 2, 1, 7 ἀγανακτήσαντες*). *de parte corporis*: THEOD. PRISC. log. 78 foventibus epar tumens et -um oleo nardino. *de rebus incorp.*: VAL. MAX. 1, 8, 6 odio -issimo (AMM. 30, 5, 4). 3, 8 ext. 3 -issimis minis conpulsus. 5, 9 pr. -am et asperam severitatem. SEN. epist. 78, 9 si -ior est *dolor*, in alienationem soporemque convertitur. 110, 15 inritare cupiditates hominum per se -as. FLOR. epit. 1 praef. 6 tempus viris armis -issimum. AMM. 23, 6, 22 Dareum Alexander . . . -o Marte prostravit. 31, 2, 11 furori -issimo. 31, 12, 17 quoscumque . . . potuit, -a caede prostravit. SIDON. epist. 4, 12, 1 -a docilitate *sequi*.

adv. **incitātē** (*l. 43*), *comp.* -ius. *i. q. citius (syn. l. 39), acrius (syn. l. 37)*: CIC. orat. 67 Platonis . . . locutionem . . ., quod -ius (*F*², incitatus *L*) feratur . . ., potius poema putandum esse. 212 fluit . . . numerus . . . tum -ius brevitate pedum tum proceritate tardius. Att. 2, 24, 1 sic te iis *litteris* evocabam, ut nihil acrius neque -ius fieri posset; ad illam celeritatem (κέλευσιν *l. v.*) adde etiam, si quid potes. CHALC. comm. 81 maiorem quartam citius et -ius videbitur peragrasse *sol*. 92 -ius pergunt *planetae* (*opp.* tardius. *sic et* 108 euntes). AMM. 21, 5, 9 mota est -ius contio. FAV. EVL. p. 21, 19 vocum vel -ius enuntiantium vel tardius graviusque sonantium. CANON. Turner I 1, 2 p. 126 rec. I si -e (in civitate, incitati *ll. vv.*) quidam, non circumspecte, manus eis imponat (*rec. IV* temere, *recc. II. III aliter*).

deriv.: incitabilis, incitabulum, incitamentum, incitatio, incitator (-trix).

1. incitus, -a, -um. *ab* in *et* citus. *explanatur*: ISID. orig. 18, 67 qui *calculi* moveri omnino non possunt, -os dicunt, unde et egentes homines -i vocantur, quibus spes ultra procedendi nulla restat. *v. Otto, Sprichw. 173. K. Schneider, RE IX 1249.* *minus recte*: NON. p. 123, 17 -as (*cf. l. 57*) dicitur egestas (*citat* PLAVT., LVCIL.). GLOSS.^L IV Ps. Plac. A 4 ad -am (*vel* -a. adinatam *codd.*) ad extremam fortunam. 50 ad -as ad summam rerum perturbationem desperationemque. V Abba AD 32 *et* A a A 375 ad -am (adincitatum *codd.*) ad extremam fortunam vel perniciem. II Philox. AD 103 ad -am πρὸς ἐρεθισμόν. GLOSS. III 451, 26 *et* 483, 49 -a μανία. V 601, 66 -ae ultima condicio fortunarum. *forma* **ad -as** (*sc. calces* [*cf. Plaut. Poen. 908*]. *cf.* CHAR. gramm. p. 119, 11 B. alia unius tantum casus sunt, ut . . . ad -as. *ex coni.*: APVL. met. 7, 18 totum me compilabat ad -as [*Helm*, cidit *cod., alii alia*]): PLAVT. Poen. 907 ad -as lenonem rediget ([*908* prius disperibit faxo quam unam calcem civerit]. Trin. 537 [*v. adn. crit.*]). APVL. met. 3, 28 opulentiae nimiae nimio ad extremas -as deducti *latrones* ([*v. adn. crit.*]. IVL. VAL. 2, 28 damnum regni, quod ad -as [insc- *l. v.*] deduxisset [*om. gr.*]). PANEG. 3, 9, 1 Epirotae ad -as intolerandi tributi mole depressi. *forma* **ad -a**: LVCIL. 101 illud ad -a cum redit atque internecionem. 513 vilicum *alios* . . . commanducatus corrupit, ad -a adegit (*sc. equus mordax?*).

2. incitus, -a, -um. *ab* *inciere *p. p. p.* ? incītus (*quasi ab* *incīre): PS. PRISC. de acc. gramm. III 525, 7 citus . . . licet corripere et producere; dicimus enim -us et -ītus. *-ītus non extat nisi forte ap.* ACC. *l. 74.* *legitur ap. poetas* ACC. (?), LVCR., VERG., SEN., VAL. FL., SIL. (*19 locis*), STAT. *al.; in prosa or. ap.* SOL., ITIN. Alex., MART. CAP. [*dub.*: ACC. trag. 403 sicut -i atque alacres rostris perfremunt delphini, *ubi metri causa* concīti *Bücheler, alii alia; v. Plasberg ad Cic. nat. 2, 89.*] *i. q. incitatus et vi partic. et adi.* (*cf.* PAVL. FEST. p. 107 -a incitata): 1 *de motu corporali*: a *c. not. partic. vigente et perspicua* (*v. et p. 934, 19. 23*): LVCR. 6, 428 freta . . . fervescunt spirantibus -a (*dett. unus,* lacita *OQ*) flabris (*cf.* SOL. 9, 9 quae . . . mari -o expuuntur. BOETH. cons. 2 carm. 2, 1 rapidis flatibus -us pontus). SIL. 1, 375 summis e moenibus arcis -a *falarica* (*cf.* 1, 491 prono . . . silex ruit -us ictu [*cf.* SER. SAMM. 399 est et vis morbi, quod 'telum' commemoratur, cum subito dolor insanus furit -us ictu]. *cf. p. 934, 5*). STAT. silv. 2, 5, 10 *leo* formidato supra venabula saltu -us. b *transit ad not. adi., i. q. citus, c. impetu et vehementer motus* (*cf. l. 6*): LVCR. 1, 271 venti vis verberat -a ⟨pontum⟩ (6, 137. 295. 431 [insc- *Q*]. 582. *cf.* 6, 325 nubibus . . . prius -a se vis *fulminis* colligit. VAL. FL. 5, 563 -a cristas aura quatit). VERG. 12, 492 apicem . . . -a summum hasta tulit ([SERV. auct. *ad l.*: id est cum impetu veniens. *cf.* GLOSS. II 349, 40 -a κινηθεῖσα, ὅ ἐστι ῥιφεῖσα. Virgilius *eqs.*]. SIL. 16, 586. 17, 440. *cf.* VAL. FL. 6, 302 lancea. SIL. 5, 473 cuspis. *cf. p. 933, 83*). 12, 534 Murranum . . . crebro super ungula pulsu -a nec domini memorum proculcat equorum (SIL. 2, 174. *cf.* 2, 248 pernici velox cursu rapit -a membra. 17, 455 manus). SEN. Phoen. 28 hunc petam cursu -o. Tro. 413 cum ferus curru -o mea membra raperet (*cf. l. 16*). VAL. FL. 1, 728 talem -a ('*celerrime*' *expl. Lemaire; an i. q. territa?*) longis porticibus coniunxque fugit natique Lycurgum *furentem* (*sim. de hominibus*: SIL. 1, 497 velut -a clausum agmina Poenorum cingant. 8, 278 portis arma -us effert *Varro*. 12, 184. 16, 418 hunc quoque . . . praetervolat -us axe [*cf. l. 11*]. PAVL. NOL. carm. 6, 149 celeri procul -a gressu obvia progreditur). SIL. 3, 307 cui *genti* sonipes cursu, cui cesserit -us amnis (*cf.* 3, 450 Rhodanus. 14, 235 Himera. SOL. 40, 10 *Pactolum* aurato fluore -um [inclitum *l. v.*]). 9, 617 belua . . . tulit -a longis extantem ripis flammam. 14, 491 ratis -a. PRVD. cath. 3, 93 pulsat . . . -a . . . resonam lingua sub ore latens caveam. MART. CAP. 8, 879 Stilbon . . . per octo latitudinis partes alterna -us diversitate discurrit (*cf.* 9, 922 superos -osque fulgores modis adsocians *Harmonia*). 2 *transl. de motu animi* (*vi partic.*): SEN. Ag. 720 quid me furoris -am stimulis . . . rapitis? VAL. FL. 3, 690 simul -a (*sc. est*) dictis heroum manus. SIL. 6, 234 -us ira *serpens*. 12, 591 *matres* ostentant parvos vagituque -a pulsant corda virum. TIBERIAN. carm. 2, 9 non Polydorum hospes saevo necat -us auro? ITIN. Alex. 40 Clitum . . . ex causa convivii -us interfecit. PRVD. perist. 5, 81 qui *spiritus* vos latenter -os in omne compellant nefas. *inde in imag. de gemma*: SOL. 52, 59 *lychnites* si excanduit radiis solis -a (icta *l. v.*) vel ad calorem digitorum attritu excitata* est.

3. incitus, *abl.* -ū. *ab* *inciere. *i. q. motus citus*: PLIN. nat. 2, 116 *illi venti* adsiduo mundi -u (*FRE vg.*, incitatu *Td*, motu *Mayhoff haud male, cf. p. 928, 48*) et contrario siderum occursu nascuntur (*cf. 2, 33* aeterna mundi vertigine. *Kroll, Hermes 65, 1930, 1*). *Rehm.*

incīvīlis, -e *ab* in *et* civilis. GLOSS. II 238, 34 ἀπολιτικόν, τοῦτ' ἔστιν οὐ νόμιμον. GLOSS.^L I Ansil. IN 189 -e[s] non civile, id est † abs (alienum *Linds.*); dicimus enim '-es discordiae' (*cf. l. 65*). *fig. q. d. litot.*: *l. 76.* *inde a* SVET. (*? v. l. 53. cf. l. 80*), DIG., GELL.

1 *quod quilibet civis intellegere non potest*: RHET. min. p. 585, 4 est . . . -is quaestio, quae ad communem animi non pertinet intellectum, ut si de pondere . . . quaeratur (*opp.* civilis. *cf. vol. III 1217, 16*).

2 *quod bonum civem non decet, i. q. inhumanus, iniquus, iniustus sim.*: a *de animant.* (*pro subst.*: *l. 52*): PS. QVINT. decl. exc. Mon. p. 382, 31 per hoc factus est -is et . . . desinit esse homo. AVR. VICT. Caes. 22, 3 saevos atque -es animos (CASSIOD. var. 7, 42, 3. *cf.* EVTR. 9, 27, 1 Herculius . . . ferus et -is ingenii). CASSIOD. var. 1, 37, 5 contra -ium impetus (*cf. l. 68*). 1, 44, 3 si quispiam -is extiterit. b *de rebus* (*pro subst.*: *l. 60*): SVET. frg. 61 (= HIER. chron. a. Abr. 1991) Messala Corvinus primus praefectus urbi factus sexto die magistratu se abdicavit, -em potestatem esse contestans. VLP. dig. 48, 19, 9, 10 sunt . . . hae poenae . . . -es *eqs.* 50, 13, 3 -e factum *medici* praeses provinciae coerceat (SYMM. rel. 28, 2. *cf.* COD. Iust. 6, 2, 2 [*a. 204*] rem). GELL. 10, 6, 3 ob haec mulieris verba tam improba ac tam -ia. LAMPR. Diad. 8, 2 ob -em patris atque asperum principatum. EVTR. 10, 13 multis -bus gestis (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 3, 248 p. 299, 3 nihil . . . -e [CASSIOD. var. 4, 41, 3]. *cf.* CASSIOD. var. 7, 3, 2 non amamus aliquid -e). FVLG. aet. mund. p. 147, 22 quem . . . -is iniuriae ultione mactavit. AVG. civ. 2, 23 p. 86, 27 D. quam cruenta, quam -is hostilique inmanior eius *Marii* victoria fuerit. 3, 28 p. 135, 7 discordiae (*cf. l. 41*) civiles vel potius -es (*nota lusum verborum*). EPIST. pontif. Thiel Gel. 39, 1 humanis legibus -i temeritate calcatis (*cf.* COD. Iust. 4, 33, 4 [*Diocl.*] debitoris audacia). CASSIOD. var. 4, 27, 5 contra -es impetus (7, 39, 2). -e est: COD. Iust. 3, 32, 12 (*a. 293*) -e atque inusitatum est quod postulas *eqs.* (7, 72, 4 [*a. 293*]). *c. inf.*: CELS. dig. 1, 3, 24 -e est nisi tota lege perspecta . . . iudicare vel respondere. VLP. dig. 4, 2, 23, 3. COD. Iust. 1, 17, 2, 13 hoc dividere ac separare penitus erat -e (*fere i. q. alienum*). 3, 28, 2 (*a. 196*). GREG. M. epist. 1, 63 p. 84, 33. *c. acc. c. inf.*: GAIVS dig. 46, 1, 70, 2 -e est fideiussorem ex sua promissione non teneri. VLP. dig. 34, 1, 14, 1 in sola specie alimentorum hoc tempus aetatis esse observandum non est -e. PAVL. dig. 23, 2, 66, 1 curatoris libertum eam pupillam . . . uxorem ducere satis -e est. COD. Iust. 3, 31, 11 (*a. 396*). *deriv.*: incivilitas.

adv. **incīvīliter.** *compar.*: *l. 81. 82.* *i. q. inique, iniuste, violenter sim.*: SVET. Tit. 6, 1 praefecturam . . . praetorī suscepit . . . egitque aliquanto -ius et violentius. FLOR. epit. 1, 26, 8 Manlium . . . altius se et -ius efferentem. VLP. dig. 4, 2, 23, 2 -r custodiendo athletam et a certaminibus prohibendo. 4, 2, 23, 3 -r extorta restitui . . . iubeat (*antea* delegante eo per vim . . ., sine notione iudicis). 50,

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

13, 2 de rivis novis -r institutis. APVL. met. 7, 25 ain? te nos tractamus -r? ([antea violenter]. cf. CASSIOD. var. 5, 37, 2 attrectare). VOPISC. Aurelian. 21, 5 -ius ... usus imperio. SYMM. rel. 31, 2 statutis -r repugnavit. AMM. 30, 6, 2 quae -r gesta sunt (cf. SCHOL. Cic. Bob. p. 98, 2 -r multa fecisse [GLOSS. V 635, 27 -r fecit: hostiliter egit]. p. 106, 25 egisse). EPIST. pontif. Thiel Gel. frg. 16 postquam *diaconus* ... probatus fuerit mulierem -r appetiisse. SIDON. epist. 3, 8, 2 natione foederatorum ... -r Romanas vires administrante.

incīvīlitās, -ātis *f.* *ab* incivilis. *i. q. violentia, iniuria sim.*: AMM. 18, 2, 7 militis. 29, 5, 6 -t⟨at⟩is eius erat particeps et furtorum. CASSIOD. var. 4, 12, 3 omni -e summota. 7, 39, 2 sub -e.

inclāmātio, -ōnis *f.* *ab* inclamare. *plur.: l. 20. 21. 25.* *i. q. evocatio, acclamatio, exclamatio sim. (abs. vel c. gen. subi. et obi.)*: TERT. adv. Marc. 2, 25 p. 370, 1 non sola nominis -e, sed cum aliqua ... admissi suggillatione (DON. Ter. Ad. 800 CASSIAN. conl. 14, 7, 2). 4, 15 p. 465, 11 'vae' ... vox maledictionis est vel alicuius austerioris -is (4, 41 p. 561, 9 imprecationis et comminationis). COD. Theod. 1, 16, 1 pr. frequens praeconi[i]s -o. SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 446 proterre⟨re⟩ est ... bestias ... minis et -bus submo⟨vere⟩. NOVELL. Iust. 6, 2 patriarcha evocet ... eum legitimis -bus ([κηρύγμασι]. *cf.* APPEND. Visig. 2, 14 per huius edicti -e⟨m⟩ [*syn.* admonitionem]). *fere i. q. increpatio, invectio (cf. l. 18. 20)*: DON. Ter. Hec. praef. 3, 4 -o patris et soceri adversum Pamphilum uxorem recusantem. 223 invidiam durae -is. 232 delassata eius -bus. GREG. M. moral. 26, 50 quibus dominica -e dicitur *eqs.*

inclāmito, (-āvī, -ātum), -āre. *ab* inclamare. [*falsa ut vid. coni.*: QVEROL. p. 7, 12 (⟨in⟩clamitat *Orelli, Peip.; sed v. vol. III 1250, 14*). *dub. trad. et struct.*: GILD. Brit. 37 chron. III p. 48, 22 prophetica -ent strictim edicere oracula (edicere quid quantumque minarum -ent prophetica oracula *A*).] *i. q. increpare, obiurgare*: PLAVT. Epid. 711 etiam -or quasi servos? GLOSS.^{L} IV Ps. Plac. I 21 -ari convicium pati; interdum corripi est. GLOSS. V 635, 31 incilat: -at, vitam improbat. *fere i. q. commemorare*: GILD. Brit. 4 chron. III p. 29, 13 neque nominatim -ans montes (*iuxta* omittens, nec enumerans, tacens).

×inclāmo, -āvī, -ātum (-ātūrus: *l. 78*), -āre. *ab* in *et* clamare. *de formis perf. brev. v. Neue-W. et Georges, Wortf.; adde* HIER. vita Hilar. 6 -asset. CONC.^{S} I 5 p. 138, 30 -asse. *cf. l. 47.* NOT. Tir. 56, 76. *de notione*: PAVL. FEST. p. 55 'in' ... saepe augendi causa ⟨a⟩dicimus, ut 'invocavit', '-vit' (*cf.* p. 108. 109. 114). p. 77 (*v. p. 645, 65*). p. 104 iubilare est rustica voce -are. p. 108 -are: conviciis et maledictis insectari (*cf.* DON. Ter. Andr. 150 obiurgandum: incusandum, -andum. SERV. Aen. 1, 738 increpitans: -ans. *v. et l. 48*) p. 109 inplorare: -are, ad auxilium invocare. FEST. p. 230 (GLOSS.^{L} IV p. 337^b) plorare: flere ⟨et⟩ -are ... significat *eqs. ibid.* plorassit ... id est '⟨in⟩clamarit: dix⟨erit diem⟩' (*add. Linds.*). BEDA gramm. VII 269, 4. GLOSS. ἐπιβοῶ. κακοφημίζω. GLOSS.^{L} III Abol. IN 78 -ant: vocant. *v. et p. 911, 41.* *inde a* PLAVTO. [*interpol.*: TERT. apol. 40, 2 statim 'Christianos ad leonem!' -ant (*F*, adclamatur *V*, *om. R; v. Hoppe, Synt. 146, Löfstedt, Krit. Bem. zu Tert.s Apol. 14*). *falsa l. v.*: QVINT. inst. 2, 10, 10 (*v. p. 941, 10*).]

1 *generatim, i. q. invocare, ἐπιβοᾶν sim. (hic illic fere i. q. exclamare, proclamare, eloqui [e. g. l. 60. 70. 73. p. 936, 22] vel acclamare [e. g. l. 66. 74])*: **a** *absol. vel obi. suppl. (subi. anim.; res: l. 61. 77. 79)*: CIC. de orat. 1, 230 nemo -vit patronorum. Att. 2, 18, 4 ita te para, ut, si -ro (*i.* te vocaro), advoles (2, 20, 5). HOR. sat. 1, 9, 76 adversarius ... 'quo tu, turpissime?' magna -at voce (*c. orat. direct. [cf. infra l. 76] ut etiam*: GRATT. 450. TERT. anim. 1 p. 299, 12 muliebriter -anti 'iniuste damnatus es'. adv. Marc. 2, 25 p. 369, 25. 3, 22 p. 414, 27. 4, 14 p. 459, 17 -at psalmus: 'iudicate *eqs.*' coron. 10 p. 440, 14 Oe. [exclamat *l. v.*]. AMBR. in psalm. 118 serm. 17, 22. *adde* HIER. vita Hilar. 25 voce Syra barech, id est 'benedic', -antes). OV. met. 14, 179 volui -are. QVINT. inst. 11, 3, 172 neque enim, quasi -ret aut testaretur (*sc. tumulos*), locutus est *Cicero* (*Mil. 85*). HIER. epist. 64, 22, 2 cum ... nautae crebrius -rent. CLAVD. carm. min. app. 21, 11 Christo -ante. MAX. TAVR. serm. 76 p. 685^B in huiusmodi ... morte ... luctum non habet pater nec mater -at (*i. lamentatur*). *seq. acc. c. inf.*: VARRO ling. 6, 89 Cosconius ... scribit praetorem accensum solitum esse iubere, ubi ei videbatur horam esse tertiam, -are horam tertiam esse. ZENO 2, 18, 2 quem ... absentem esse assiduis vocibus -bat. SEV. MINOR. p. 739^B. ut (*cf. l. 74*): LIV. 24, 44, 10 *lictor* ut descenderet *senex* ex equo, -vit. 38, 33, 10. *dat.* (*cf. p. 936, 30*): LIV. 1, 25, 9 Albanus exercitus -at Curiatiis (Curiatios *M^2 [M^1?]*), uti opem ferant fratri. MIRAC. Steph. 1, 2 ei ... iteratis vocibus -antes: 'confessor Christi, confessor Christi' (*seq. or. dir. [cf. l. 58] ut et*: 2, 2, 5 ALC. AVIT. c. Arr. 30 p. 15, 4). PETR. CHRYS. serm. 92 p. 460^A tuba saeculis -tura (*sc. Ioannes*). ALC. AVIT hom. 17 p. 125, 29 nobis inde oratio consecrantis -at.

b *c. acc.*: α *animantium (subi. res: p. 936, 8. 10. seq. or. dir.: l. 84. interr. indir.: p. 936, 2.* ut: *p. 936, 5.* ad: *p. 936, 11)*: PLAVT. Amph. 1068 ibi me -at Alcumena. CIC. inv. 2, 14 comitem illum suum -vit semel et saepius (OV. fast. 2, 351. *cf.* 3, 576 -at ... suos auxiliumque rogat). LIV. 8, 9, 4 Decius consul M. Valerium magna voce (*cf. l. 58*) -at: 'deorum', inquit (*cf. vol. V 2, 1266, 73*), 'ope ... opus est'. 10, 4, 8 -at alios ..., quid cessarent (*cf. l. 27*). 26, 15, 11 consurgentem iam Fulvium Taurea Vibellius ... nomine -vit (LACT. inst. 4, 26, 13. *cf.* APVL. met. 8, 21 clamore ... nominatim cientes illum iuvenem frequenter -ant). VAL. MAX. 1, 7, 7 servos -vit. 9, 12 ext. 6 puerum ut illum *asellum* abigeret -vit. PLIN. nat. 9, 25 quocumque diei tempore -tus a puero *delphinus* ... advolabat (*cf.* 9, 33). MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 1 scripturas -antes dominum Iesum Christum (HIER. vita Hilar. 6 cum ... -asset Iesum). VVLG. Dan. 6, 20 Danielem voce lacrimabili -vit et affatus est eum (ἐβόησε). AVELL. p. 491, 1 fides ... -at ad defensionem sui fervorem gratiae consecutos. CAEL. AVR. acut. 2, 10, 71 -ti *aegri* ... lacrimantur (chron. 2, 5, 88. *cf.* acut. 3, 5, 51 [*syn.* vocantem]. *al.*). MAX. TAVR. hom. 68 p. 395^A MIRAC. Theclae 2 p. 171, 4. *nota*: PROP. 4, 7, 23 mihi non oculos quisquam -vit euntis: unum inpetrassem te revocante diem (*v. Rothstein; aliter Butler-Barber ad l.*).

β *rerum (seq. or. dir.: l. 20)*: CAEL. or. frg. Quint. inst. 4, 2, 124 *concubinae* excitare Antonium conabantur, nomen -bant. PS. QVINT. decl. 12, 6 p. 222, 6 (*v. p. 862, 42*). GELL. 11, 7, 7 id magna voce (*cf. l. 55*) ter quaterve -vit: 'bovinator est'. MART. CAP. 2, 203 veterum ... ritu vocabula quaedam voce mentis -ans. *nota*: *i. q. implorare*: GELL. 17, 19, 3 -bat deum atque hominum fidem. *i. q. eloqui, proclamare*: PRAEDEST. 3, 3 p. 637^D ne videamur ... -are blasphemium, cum ... aestimemus. ALC. AVIT. carm. 4, 343 haec euangelicis sunt -ta figuris.

2 *speciatim (vigentibus not. secundariis increpandi vel accusandi)*: **a** *i. q. increpare, obiurgare sim. (cf. p. 935, 42 sqq. l. 59. sim. l. 2)*: *abs.*: LVCR. 3, 953 non merito -et magis et voce increpet acri *natura?* DON. Ter. Hec. 229 'Sostrata' additum ad amaritudinem -antis. *c. dat.* (*cf. p. 935, 73*): OV. am. 1, 7, 45 nonne satis fuerat timidae -asse puellae (*seq.* intonuisse minas). *c. acc.*: PLAVT. Asin. 582 hospitem -vit, quod se absente mihi fidem habere noluisset (*cf.* Mil. 1035 me -ato quia sic te volgo volgem). Cist. 109 nolito acriter eum -are ..., sed ... tranquille. Stich. 328. Truc. 672 illic -bit me (me -vit *codd.*), si aspexerit. AVSON. 193, 11 p. 51 P. numquam -aré clientes.

b *i. q. admonere, evocare, in ius vocare sim.*: SYMM. rel. 23, 5 praeconis vocibus advocatur nec tamen -tus adcurrit. COD. Theod. 2, 27, 1, 6 ut per intervalla temporis longioris -tus (declamatus *G*) advertat confutari debere. EDICT. Theodor. 5 qui ... edictis sollemniter -tus adesse contempserit (145). *inde liberius i. q. incusare, arguere sim.*: RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 238, 31 hoc ... erat ... iuste -ari, si filio perfecta humanitas auferretur (*I 5 p. 301, 30* redargui. *gr. I 1, 6 p. 160, 25 ἐγκαλεῖσθαι*). CONC.^{S} I 5 p. 283, 23 inaniter nos -ant *adversarii* (*I 5 p. 138, 30* in nos -asse. *gr. I 1, 7 p. 60, 14 ἡμῶν κατακεκράγασιν*). II 3, 1 p. 109, 15 in his in quibus accusatus est ... sistat et satisfaciat -tus (*gr. II 1, 1 p. 128, 15 ἐγκαλούμενον*). p. 145, 23 huc ... venire et his de quibus -atur occurrere ([*gr. II 1, 1 p. 161, 1 τοῖς ἐπαγομένοις αὐτῷ*]. *cf.* GREG. M. epist. 6, 26 p. 405, 3 de his quibus -tus est). II 3, 3 p. 36, 22 hos ... -ari fecit quasi qui deberent foris mitti ([*gr. II 1, 3 p. 29, 33 ἐποίησεν κατακραγῆναι ὡς κτλ.*]. *cf.* II 3, 3 p. 75, 25 quos -at tamquam ... habentes [*II 1, 3 p. 68, 12 καταβοώμενοι*]).

syntact. (addo singularia quaedam): *acc.*: *p. 935, 80. l. 32. 37 sqq.* magnum -are: *l. 61 (cf.* magna voce: *p. 935, 58. 84. l. 19. 63. 67)*. *acc. dupl. (sec.* appellare *sim.)*: PETR. CHRYS. serm. 60 p. 368^A quem *spiritum sanctum* deum nobis -at vox divina *eqs.* PRAEDEST. 1, 89 p. 619^D coepit Cyrillum haereticum -are. *dat. (sec.* acclamare, opprobrare *sim.)*: *p. 935, 73. l. 30.* in *c. acc. (sec.* invehi *sim.)*: *l. 45.* *adde* GELL. 5, 9, 6 repente in eum, qui id faciebat, videre se quid faceret, magnum -bat. TERT. adv. Val. 14 p. 193, 18 ut etiam -verit *Enthymesis* in eam 'Iao!'. contra: PS. AVR. VICT. epit. 12, 10 dum *Nerva* ... voce quam maxima c. quendam Regulum ... -ret. VVLG. III reg. 13, 4 sermonem ..., quem -verat c. altare in Bethel (ἐπικαλεσαμένου [*cf.* 13, 2 exclamavit]). ad (*sec.* adhortari *sim.*): *l. 11.* de: *l. 48.* *acc. c. inf.*: *p. 935, 68. l. 60.* ut: *l. 5.* *coni. nud.*: DICT. 1, 22 magna voce Menelaum et qui cum eo erant -ans, ab inquietudine Iphigeniae cohiberent sese. *seq. orat. directa*: *p. 935, 58. 76. 84. l. 61.* *interr. obl.*: *l. 2.* quod, quia: *l. 32 sq.* quasi, tamquam: *l. 51 sq.*

inclango, -ere. *ab* in *et* clangere. *i. q. (clangendo) edere, insonare*: IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 6, 28 fit ... ut etiam serpentum libidinem ... asseras a diabolo fuisse plantatam retectaque sententia Manichaei nobis carmen (crimen *l. v.*) -as.

×inclārēsco, -uī, -ere. *ab* in *et* clarescere. *leguntur fere formae perf. praeter p. 937, 17. 25 (cf. Sittl, ALL 1, 474).* *inde a* VAL. MAX.; *e poetis habet tantum* ARATOR (*l. 84*). [*falsa l. v.*: SOL. 29, 4 (-uit *P^1*, incanduerit *RCNH*).]

1 *proprie*: **a** *de sono, i. q. acutum fieri*: ITALA Is. 35, 6 (Tert. resurr. 20 p. 53, 8) nec -uit lingua mutorum (τρανὴ ... ἔσται, *Itala Tert. adv. Marc. 4, 24 p. 503, 11* clara erit, *Vulg.* aperta erit). **b** *de luce, i. q. illucescere*: AMM. 25, 1, 1 ubi ... primum dies -uit (ACT. Archel. 2, 5). VVLG. exod. 19, 16 advenerat tertius dies et mane -erat. ARATOR 1, 156 (*trop.*) tertia sidereis -uit hora loquelis

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*cf. act. 2, 15*). GREG. M. moral. 6, 34 (*trop.*) per *Christi* praesentiam ... nova lux mundo -uit.

2 *transl., i. q. illustrari, nobilitari, florescere sim.* (*attenuate in neutram vel malam partem i. q. innotescere: l. 16. 25*): **a** *subi. animant.* (*add. abl.; ger.: l. 8*): VAL. MAX. 5, 4 ext. 3 vos quoque, fratres, ... specioso exitu vitae -istis. PLIN. nat. 7, 85 Myrmecides ... -uit quadrigā ex eadem materia. 33, 154 mirum auro caelando neminem -isse (*cf.* 36, 9 marmore scalpendo). 35, 130 *Antidotus* maxime -uit discipulo Nicia (35, 134 SVET. gramm. 17. *cf. l. 17*). TAC. Agr. 42, 4 in ⟨n⟩ullum rei p. usum ambitiosa morte -erunt. PLIN. paneg. 82, 7 video ... deorum liberos ... his artibus -isse. SVET. gramm. 18 *Crassicius* commentario ... -uit. SOL. 1, 108 Cyrus memoriae bono -uit (AMM. 25, 4, 8). AMM. 16, 10, 3 *veteres principes* actibus -isse magnificis (17, 1, 14 *al. cf.* 29, 5, 4 factis). 18, 4, 5. 30, 9, 5 PS. RVFIN. in Am. 1, 1. ROMVL. fab. 48 pr. (rec. gall.) qui semel fraude -uit (*Phaedr. 1, 10, 1* innotuit). BOETH. cons. 3, 4, 3 W. si nullis honoribus -ant. **b** *subi. res*: PLIN. nat. 6, 13 maxime ... -uit Aea *oppidum*. 7, 125 quae artes pluribus -uere exemplis. TAC. ann. 12, 37, 2 si statim deditus traherer, neque mea fortuna neque tua gloria -isset. SOL. 7, 11 montes Cyllene et Lycaeus ... diis alumnis -erunt. 46, 4 *Mediae* arbor -uit ... carminibus Mantuanis. AMM. 21, 5, 5 cuius *exercitus* aequitas armorumque -uit magnitudo. 24, 4, 20 obsidentium labor obsessorumque industria ... facinoribus speciosis -uit. 24, 6, 14 illo die quorundam ex nostris -isse virtutem. SIDON. epist. 4, 3, 2 quam *famam* pretium non erat librorum ... titulis -ere. 4, 15, 1 omnibus tempus futurae dedicationis -uit. 9, 9, 16 cuius ... dictis vita factisque ... -uit (GREG. M. dial. 3, 14 p. 166, 3 M.).

[**inclārus** *falsa coni. Lypsii* SYMM. epist. 3, 4, 1 (clara *codd.*, clauda *Seeck*).]

inclaudibilis *v. l. 32.* *ab* in *et* *claudibilis.

inclaudicābilis et inclausibilis (inclus- *l. v.*): -is ad pedem refert, inclausibilis ad locum; 'inclaudibilis' vero inrationabile GLOSS. Plac. [L]IV I 6. *ab* in *et* *claudicabilis (*cf. Leumann, Adj. auf -lis 113*).

?**inclaudico,** -āre. *ab* in *et* claudicare. *i. q. claudicare*: SVET. Aug. 80 crure sinistro non perinde valebat, ut saepe etiam -ret (*at Eginh. vita Caroli 22, qui hunc locum imitatur, ponit* claudicaret. *v. Ihm, Hermes 36, 1901, 298*).

inclausibilis *v. l. 32.* *ab* in *et* clausibilis.

inclausio, inclausus *v.* inclus-.

inclēmēns, -entis *adi.* *ab* in *et* clemens. *compar.: l. 53. 59. superl.: l. 51. 52.* *abl.* -i: *l. 53. 55. 60.* SYNON. Cic. p. 424, 15 B. GLOSS. ἀφιλάνθρωπος. ἀσυμπαθής. impius. iracundus. GLOSS.[L] III Abstr. IN 26 inmisericors. *inde a* CIC. (*adv. inde a* PLAVTO). [*dub. l. v.*: HIER. epist. 40, 1, 1 -i ... ferro (clementi *al., v. vol. III 1333, 11*).]

i. q. non clemens, inhumanus, saevus, atrox sim.: **1** *de animant.*: CIC. Rab. perd. 32 non senatus in ea causa cognoscenda ... diligentior aut -ior fuit quam vos universi *eqs.* LIV. 8, 32, 13 increpabant -em dictatorem. SIL. 8, 438 -s hirsuti signifer Aschi. CAPITOL. Max. Balb. 6, 2 (*syn.* inhumanus). AMM. 27, 12, 6 Saporis -issimi omnium. MACR. somn. 1, 10, 16 Dionysius aulae Siculae -issimus incubator. **2** *de rebus* (*neutr. pron.: l. 56 sq. cf. l. 68*): LIV. 9, 34, 23 ego te ... ne verbo quidem -iori (-iore *dett. duo, cf. Heraeus, Vindiciae Liv. II 5 adn. 2*) a me appellatum vellem. AMM. 20, 4, 13 fortuna quaedam -s (31, 8, 8 -i ... et caeca. COD. Theod. 13, 9, 5). 22, 10, 7 illud erat -s ..., quod arcebat *eqs.* (25, 4, 20). PRVD. perist. 10, 922 numquid -ius, sicut solebas, es paratus dicere? effare quidvis *eqs.* (*vix adv.*). COD. Iust. 8, 46 (47), 4, 1 (*a. 259*) provectam ad -iores iniurias improbitatem. *nota: de cursu, i. q. vehemens*: APVL. met. 11, 12 -i me cursu proripui (*opp.* placido ac ... humano gradu). *deriv.*: inclementia.

adv. **inclēmenter** (*cf. l. 58*). *compar.: l. 66. 68—70. 75. 77. 79. 81.* GLOSS. ἀφιλανθρώπως. δυσμενῶς. *i. q. inhumane, dure, aspere sim.*: PLAVT. Amph. 742 iterum iam hic in me -r dicit (Pseud. 27 litteris. Rud. 114 homini libero. 734 mihi [Truc. 273. 604.] TER. Eun. 4 in se -ius [EVGRAPH.: iniustius, acerbius. SCHOL. Ter. Bemb.: saevius]. LIV. 22, 38, 8 in Varronem. FRONTO p. 43, 9 N. aliquid in Heroden -ius [*vix neutr.*]. SVLP. SEV. dial. 1, 2, 4 quidquam in illum -ius. *cf.* PLAVT. Poen. 1323 loqui -r ... patri [1373 LIV. 42, 25, 8]). LIV. 3, 48, 4 si quo[d] -ius in te sum invectus (TAC. hist. 3, 4, 1). 32, 22, 1 aliorum -r adsentientes increpantium (APVL. met. 3, 16). PLIN. nat. 18, 35 agro empto domum vendendam -r atque non ex utilitate publici status Mago censuit. TAC. ann. 13, 28, 3 tamquam ius hastae adversus inopes -r augeret. FRONTO p. 167, 5 N. -ius ... progressus est in Cavium Maximum. GELL. 13, 21 (20), 9 his ... verbis Probus ... hominem dimisit ... prope -r. PANEG. 2, 22, 4 quidquid *Persis* umquam in principes nostros -ius fecit. 3, 3, 2 quae adversus ... imperatorem -r et impie cogitata atque suscepta sunt. IVL. VAL. 2, 1 quod cum -ius vir ... accepisset. LACT. inst. 5, 10, 2 ne quem videar -r incessere. 7, 26, 8 *profani* r deum ... inpugnant. AMM. 26, 10, 8 -ius in eodem punitus negotio. 21, 16, 12 vindicasse tam -r (AMBR. exc. Sat. 1, 51 [clementius *l. v.*]). *nota*: AMBR. hex. 5, 10, 30 reliqua genera *animantium* clementiam temporis quaerunt, mulieres solae partus suos -r (*i. adverso tempore*) effundunt.

inclēmentia, -ae *f.* *ab* inclemens. GLOSS. ἀνημερότης. ἀφιλανθρωπία, inhumanitas. GLOSS.[L] III Abstr. IN 31 feritas. *inde a* VERG. (*ap. hexametricos semper nom. sg. ante ultimum pedem*), *in prosa a* TAC. [*e coni. improb.*: SEN. contr. 2, 3, 16 (-ae *Gertz*, demens *codd.*).]

i. q. inhumanitas, crudelitas, saevitia (*de locis, caelo sim. i. q. asperitas: l. 30*): **1** *animantium* (*absol. vel c. gen. subi. part. corp.: l. 11. 21. add.* adversus: *l. 14*): VERG. Aen. 2, 602 divum -a, divum, has evertit opes ([GLOSS. IV 446, 14 iniquitas]. SIL. 2, 596. *cf.* STAT. Theb. 1, 650 saevo tanta -a caelo est). VAL. FL. 7, 416 haut tales decet -a vultus (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 1, 82 dirae riget -a formae *Plutonis*). STAT. Theb. 11, 684 timida -a regum ista! (*nota oxymoron*). Ach. 1, 73 nulla -a (*sc. me movet*). TAC. ann. 4, 42, 3 Caesar obiectam sibi adversus reos -am eo pervicacius amplexus. FRONTO p. 53, 15 N. -ae obiurgantium obnitimur (*opp.* comitati). CYPR. epist. 55, 14 p. 633, 15 quae -a est et quam acerba duritia *eqs.* AMM. 15, 9, 7 Harpali. 27, 7, 8. CLAVD. carm. min. 44, 3 Martis (*de constellatione adversa*). PAVL. NOL. carm. 6, 167 inpia perversae ... -a gentis. ENNOD. dict. 28, 1 p. 505, 5. MVTIAN. Chrysost. hom. 10, 4 p. 310 crudelitatis ... hoc est et -ae (ἀπανθρωπίας). *nota*: CASSIOD. in psalm. 148, 6 deposita ... (ut patres dicunt) -a sive corruptibili qualitate natura ipsa meliorata permanet *eqs.* **2** *rerum*: **a** *incorp.* (*c. gen. subi.; obi.: l. 28*): VERG. georg. 3, 68 durae rapit -a mortis ([SERV. inexorabilitas et duritia]. *inde* IVVENC. 4, 26). VAL. FL. 2, 648 Scythici procul *a me est* -a sacri (*i. Dianae Tauricae cui advenae immolantur. opp.* mitia cultu). STAT. silv. 1, 4, 50 gravis -a fati (AVIEN. orb. terr. 549). AVIEN. Arat. 373 Castora Cecropii tulit -a belli. AMBR. exc. Sat. 1, 57 quicquid habet *iustitia*, quadam -a sui, dum rapitur amore communi, transfundit in proximos. 1, 70 fidei. **b** *corpor.* (*locorum, maris sim.* [*cf. l. 6*]. *aliter l. 10*): STAT. Theb. 5, 173 miseri, quos non ... medii -a ponti hauserit (*cf.* PANEG. 8, 12, 2 maris [CLAVD. 26, 210]). PANEG. 11, 9, 2 -am locorum ac siderum. IVST. 9, 2, 7 caeli et terrae (AMM. 15, 4, 3 CLAVD. 28, 445). AMBR. hex. 3, 8, 34 ventorum -a vel imbrium vis saeva. 3, 8, 35 frigoris. SIDON. epist. 2, 2, 2 fallis clementissimo recessu -am canicularem. *J. B. H.*

1. inclīnābilis, -e. *ab* inclinare. *sensu pass., ut vid.* (*v. Leumann, Adi. auf -lis p. 125*), *i. q. qui inclinari potest*: SEN. epist. 94, 40 animis honesta induit dubiosque et in pravum -es revocat ad rectum ... bonorum virorum conversatio.

adv. **inclīnābiliter.** *i. q. corpore inclinato, sensu obscaeno* (*cf. p. 943, 37*): CIL IV 5406 (= CE 356) *v. vol. III 982, 25. v. et* CIL IV p. 466 *de* 1322 = 1332[a] = 3034[c], *ubi priores falso legebant* incurabiliter *alia*.

2. inclīnābilis, -e. *ab* in *et* *clinabilis, *sec. gr.* ἀκλινής. *qui flecti non potest, indeclinabilis*: PS. ORIG. in Iob 1 p. 434[C] in omnibus -is atque immobilis permansit *Iob*. IGNAT. Tars. 1, 3 estote -es (*codd. plures*, indecl- *l. v.*) et unanimes in fide (ἀκλινεῖς).

inclīnāmentum, -ī *n.* *ab* inclinare. **1** *t. t. gramm., i. q. syllaba suffixa ad declinandum vocabulum*: NIGID. Gell. 4, 9, 2 hoc ... -um (*sc.* '-*osus*') semper huiuscemodi verborum, ut 'vinosus', 'mulierosus', 'religiosus' significat copiam quandam inmodicam rei, super qua dicitur (*sim.* 4, 9, 12 -a). **2** *t. t. grom., i. q. positio in terra sec. longitudinem et latitudinem*: AGENN. grom. p. 22, 31 Th. *v. vol. II 538, 84.*

[x]**inclīnātio,** -ōnis *f.* *ab* inclinare. *plur. v. p. 939, 29. 50 et passim.* HIER. in Ezech. 8, 25 p. 234[B] isti ... de -e orti sunt, hoc enim 'Lot' in linguam nostram vertitur. GLOSS. *v. p. 940, 34.* *legitur ap.* VARRONEM, CIC., LIV., VITR. (*14 locis*), VAL. MAX., CELS., SEN., PETRON., PLIN. nat., QVINT., TAC. *al., ex poetis nonnisi ap.* AVIEN. [*dub.*: AVG. serm. 362, 28, 29 sine alicuius falsitatis -e (inquinatione *Morel*).]

I *proprie*: **A** *de animantibus, i. q. actio (se) inclinandi*: **1** *hominis ipsius*: CIC. nat. deor. 1, 94 ingressus cursus accubitio -o sessio. QVINT. inst. 11, 3, 90 *oratori non* -o incumbentis in mulierculam Verris effingenda est. TAC. hist. 2, 35, 2 cum variis trepidantium -bus mixti remiges pugnatoresque turbarentur (*cf. p. 939, 6*). **2** *corporis vel partium eius* (*aliter l. 78. p. 939, 13*): CELS. 5, 28, 12[F] corporis -o docet, num *eqs.* (SEN. epist. 22, 1 QVINT. inst. 1, 11, 16 CASSIAN. conl. 18, 11, 1). QVINT. inst. 1, 11, 18 verba Crassi ..., ut orator utatur laterum -e (inflexione *Cic. de orat. 3, 220*) forti ac virili. AVG. in psalm. 87, 2 -o auris dei misericors exauditio est. serm. 218, 12, 12 capitis (DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 31 p. 402[A]). PHYSIOGN. 76 cum leni -e cervicis (*Adamant. p. 400, 3* πράως κεκυφώς). CAEL. AVR. acut. 3, 6, 65 -o colli in anteriores partes.

B *de rebus*: **1** *i. q. actio inclinandi*: **a** *varia*: CIC. nat. deor. 1, 73 quae ... de -e atomorum dixi (*cf. p. 943, 30*). VITR. 10, 15, 7 ea machina sex modis movebatur: ... in altitudinem extollebatur et in imum -e demittebatur. SEN. nat. 1, 5, 6 plumas *pavonum*, quarum omnis -o in colores novos transit (*sim. de gemmis*: PLIN. nat. 37, 72 *smaragdi* ad -em magis aut minus lucidi. 37, 95. 96. 131 asteria ... inclusam lucem ... transfundit cum -e velut intus ambulantem alio atque alio loco reddens [*an i. q. declinatio ut l. 76?*]. 160). 6, 21, 2 altera *species motus terrae* succussio est, ... altera -o, qua in latera nutat alternis navigii more (*ibid. iterum.* [*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PLIN. nat. 2, 198 undantis *terrae* -o et ... volutatio. *cf.* APVL. mund. 18 p. 331 palmatiae ..., quorum pavitatione illa, quae trepident, sine -is periculo nutabunt [*Ps. Arist. 4 p. 396[a] 9 οἱ δὲ ἀναπάλλοντες καὶ ταῖς εἰς ἑκάτερον ἐγκλίσεσι καὶ ἀναπάλσεσι διορθοῦντες ἀεὶ τὸ σειόμενον παλματίαι λέγονται*]). PLIN. nat. 8, 208 merso ... navigio -e lateris unius (*cf. p. 938, 66. 84*). 16, 227 alterna -e (*dentium serrae*) egerunt scobem. NON. p. 36, 29 pensum significat exaequatum, quod sine -e sunt, quae penduntur. AVIEN. ora 202 qua sideralis lucis -o est (*i. q. occasus*). MART. CAP. 6, 710 planus ... fit angulus in planitie duabus lineis ... facientibus ad alterutram -em (*Eucl. elem. 1, 1, 8 ἡ ... πρὸς ἀλλήλας τῶν γραμμῶν κλίσις. clarius locum expressit Ps. Boeth. geometr. p. 374, 10. cf. et l. 28*). **b** *t. t. medic.*: CELS. 2, 1, 19 vertebrarum ... aliquae -es. 7, 7, 8[C] si levis -o est *pilorum palpebrae*. SORAN. 2, 15[tit.] p. 74, 10 de omnibus -bus matricis ([*p. 346, 15 παρεγκλίσεως*]. *seq.* si ... in priora et susum facta fuerit -o ...; si ad anum facta fuerit -o. THEOD. PRISC. gyn. 8 CAEL. AVR. chron. 2, 1, 28. 5, 1, 5 cum eius fuerit -o facta, quam *παράκλισιν* vocant). **c** *t. t. gramm. i. q. ἔγκλισις*: PRISC. gramm. III 25, 16 *non* servat '*que*' ... legem -is in omnibus: 'úndique, úbique'.

2 *i. q. positio inclinata, obliquitas, proclivitas*: **a** *varia*: SEN. nat. 5, 17, 1 quosdam *ventos* -o terrarum excludit. AMM. 15, 4, 2 ⟨per⟩ cataractas -e praecipiti funditur Nilus. **b** *i. q. trigoni latus obliquum*: VITR. 9 praef. 8 *si* altitudo ... divisa fuerit in partes tres, erit earum quinque in scalis scaporum iusta longitudine -o (*cf.* 10, 6, 4 erectio *cochleae* ... ad -em sic erit conlocanda ..., quemadmodum Pythagoricum trigonum ... describitur). *adde*: BALB. grom. p. 101, 7 *angulus acutus si* rectam lineam secundum suam -em emiserit. **c** *in astronomia i. q. clima*: VITR. 1, 1, 10 disciplinam ... medicinae novisse oportet propter -es (-em *codd. et Krohn, qui addit* ⟨et discrimina⟩) caeli, quae Graeci *κλίματα* dicunt (1, 6, 9. 6, 1, 12 *bis.* 8, 3, 27. GELL. 14, 1, 8 sub ea ... -e caeli, sub qua tunc Chaldaei fuerunt [*syn.* caeli regionibus]. CENS. 17, 4 caeli ad circulum finitorem -o, quod vocatur clima. HYG. astr. 4, 11 p. 108, 20). 6, 1, 1 quibus regionibus aut quibus -bus mundi constituantur *aedificia* (6, 1, 2. 8, 3, 13. 9, 5, 4 HYG. astr. 4, 2 p. 100, 13 *al.*). 6, 1, 1 -e signiferi circuli. 6, 1, 7. PROB. Verg. georg. 1, 233 p. 361, 19 Scythia ..., cui contraria -o est ad Africam (*antea syn.* clima). MART. CAP. 6, 591 ortus obitusque siderum non diversus pro terrae elatione vel -bus haberetur, si *eqs.* (*cf.* 6, 595 *vol. V 2, 326, 54*).

II *translate*: **A** *i. q. momentum* (*syn. l. 45. 50*), *ῥοπή* (*v. l. 56. 62*), *imag. ut vid. a libra sumpta* (*v. supra l. 8*); *inde fere i. q. commutatio vel discrimen* (*l. 53*): CIC. Verr. II 5, 177 in re publica permagni momenti est ratio atque -o temporum (leg. agr. 2, 80 vectigalia perlevi saepe momento fortunae -e temporis pendere. dom. 46 cui nihil oberat praeter conversionem status et -em communium temporum [Balb. 58]. Planc. 94. Phil. 5, 26 minimis momentis ... maximae -es temporum fiunt. epist. 6, 10, 5. *paulo aliter*: SEN. nat. 4, 4, 2 cum ver coeperit, maior -o temporis [aëris *l. v.*] sequitur. *cf.* CIC. fin. 5, 11 rerum -es et momenta temporum [DICT. 3, 10]). Sest. 67 fieri quaedam ad meliorem spem -o visa est. QVINT. inst. 5, 13, 57 alii *loci* ad comparationem singulorum argumentorum faciunt, ... alii ad totius causae -em. TAC. hist. 5, 26, 1 non fefellit Civilem ea -o et praevenire statuit (ann. 1, 28, 3. IVL. VAL. 1, 40 p. 50, 16 -is ... eius vis ac potestas est penes superos [*Ps. Call. 1, 38, 4 ἡ ῥοπὴ τῆς νίκης*]). PANEG. 8, 10, 2 quadam -e fatorum (*cf.* 12, 6, 2 fortunae [IVST. 5, 4, 12 SYMM. epist. 9, 68]). IVL. VAL. 2, 25 p. 88, 3 -e tantum leviter pro Macedonum partibus ostentata uterque exercitus ... discedit (*om. gr.*). MACR. Sat. 1, 3, 12 primum tempus diei dicitur media noctis -o, deinde gallicinium *eqs.* CONC.[S] I 5 p. 380, 39 *deus* unica momenti -e exhibet ea quae non sunt (*I 1, 7 p. 83, 30 ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ*).

B *i. q. conversio aliquo facta, motus* (*syn. l. 67*): VITR. 1, 6, 9 in tam magno spatio unus ventus vagando -bus et recessionibus varietates mutatione flatus faciat (*cf.* SEN. nat. 1, 1, 5 cum -o eius *aëris* in alteram partem facta est. AMPEL. 5, 1 venti fiunt ex aëris motu et -e). SEN. epist. 53, 2 nondum erat tempestas, sed iam -o maris ac subinde crebrior fluctus (*cf.* ITIN. Alex. 3 oceani). PETRON. 49, 10 ex plagis ponderis -e crescentibus tomacula ... effusa sunt (AVIEN. Arat. 85 ponderis ... proprii trahit -o caelum). ARNOB. nat. 1, 2 p. 4, 15 numquid ab occiduis partibus attollere se astra atque in ortus fieri signorum coepta est -o? (*cf.* AVIEN. Arat. 1302 praecipitis teres -o mundi. *v. et l. 70. aliter*: Arat. 30 *Iuppiter est* pigra -o nodi). *fere i. q. transitus*: SEN. epist. 49, 3 aliud adulescentiam *fecit*, aliud -em quandam ab adulescentia ad senectutem, aliud ipsam senectutem.

C *i. q. directio animi*: **1** *non indicatur quo; semper excipitur in bonam partem, fere i. q. favor, amor*: CIC. Mur. 53 magna est ... comitiis consularibus repentina voluntatum -o (de orat. 2, 129 AVG. pecc. mer. 2, 4, 4 p. 74, 17). LIV. 23, 30, 10 in Siciliam ... eadem -o animorum pervenit (27, 17, 2. 44, 31, 1 VAL. MAX. 7, 8, 2 SVLP. SEV. chron. 2, 43, 4). SEN. dial. 1, 4, 5 -e quadam mentium pronus favor (CLAVD. DON. Aen. 1, 685 p. 135, 22 POMER. 2, 15, 1). TAC. ann. 2, 38, 1 -o senatus incitamentum Tiberio fuit, quo promptius adversaretur (LAMPR. Alex. 2, 2 senatus et populi). 11, 12, 1 populi (14, 61, 2). 13, 9, 3. ARNOB. nat. 7, 51 p. 285, 2 deorum est ... hominibus ... se cunctis una et parili gratia sine ulla -e praebere. IVL. VICT. rhet. 2 p. 375, 16 -o partium. SYMM. rel. 9, 5 AVG. spir. et litt. 36, 65 p. 226, 7 *al.* **2** *acced.* ad (*c. gerund. l. 6. 8. 9*): LIV. 24, 18, 13 cum haec -o animorum plebis ad sustinendam inopiam aerari fieret (24, 23, 4 ad libertatem. SEN. clem. 2, 3, 1 ad lenitatem. 2, 4, 3 ad asperiora. epist. 24, 25 ad moriendum. *cf.* AVG. doctr. christ. 1, 24, 24 -es animae ad fruendum inferioribus). VAL. MAX. 4, 2, 2 mentis ad tranquilliorem habitum -o. QVINT. inst. 6, 1, 10 -o ... iudicum ad nos petitur. AVG. gen. ad litt. 7, 25 p. 223, 21 -o voluntatis ad corpus. *nota*: AVG. c. Secundin. 12 p. 923, 19 -em ab eo quod magis est ad id quod minus est malum esse dicimus. **3** *acced.* in *c. acc.*: SEN. epist. 114, 1 quomodo in quaedam vitia -o ingeniorum facta sit. QVINT. decl. 338 p. 331, 4 epilogus ... -em animi in se praestare debet. TAC. hist. 2, 92, 1 variis in hunc aut illum Vitellii -bus. 4, 81, 1 caelestis favor et quaedam in Vespasianum -o numinum. ann. 4, 20, 3 principum -o in hos, offensio in illos.

D *respicitur inflexio, declinatio* (*quasi a recto*): **1** legis: QVINT. decl. 315 p. 238, 14 viris fortibus non posse praemia persolvi, nisi cum aliqua -e legis alicuius. **2** vocis: CIC. Brut. 158 non multa iactatio corporis, non -o vocis, non crebra supplosio pedis *erat in Crasso*. SEN. suas. 2, 10 explicationes Fusci ... nemo nostrum non alius alia -e vocis velut sua quisque modulatione cantabat. DIOM. gramm. I 430, 30 accentus est ... vocis ... intentio vel -o aut acuto aut inflexo sono regens verba. **3** *t. t. gramm., i. q. declinatio*: **a** *generatim*: VARRO ling. 9, 114 cum in -bus verborum numerus sit magnus a dissimilibus verbis ortus. CONSENT. gramm. V 346, 23 *quae* transeunt quidem in aliud genus, sed alia quadam -e ..., ut 'gallus gallina'. 350, 24 ceteros ... recte casus appellari dicemus, quod a prima nominis positione facta -e mutentur (*cf.* 350, 29 in aliam -em ... commutari. 350, 31 -um figurae. 351, 2. 30. 352, 1 *al.*). **b** *speciatim i. q. modus* (*huc pertinet* GLOSS. II 284, 2 *ἔγκλισις* -o modus. *cf.* III 451, 28 -em *ἔγκλισιν*): DIOM. gramm. I 334, 12 admittit ... verbum ... qualitatem, significationem sive genus, modum sive -em, coniugationem. 338, 13 modus ... verborum sive -o in quinque diducitur partes: ... finitivus ... imperativus *eqs. al.*

E *i. q. humiliatio*: SYMM. rel. 4, 3 Publicolae decus tribuit -o potestatis; submisit enim contioni civium consularem securem et honoris sui culmen infregit. LEO M. epist. 28, 3 Conc.[S] II 2, 1 p. 27, 14 -o *Christi* fuit miserationis, non defectio potestatis (*cf.* serm. 37, 2 p. 258[A] maiestatis suae. 82, 2 p. 423[B] illius ad infima -o. *al.* DIONYS. EXIG. Conc.[S] IV 2 p. 203, 35 [*συγκατάβασιν*]). GREG. M. moral. 7, 18 -e ... sua *mens* erigitur.

struct.: *acced.* ad: *p. 939, 10. 37. 51. 75. l. 5. 43.* in: *p. 939, 66. l. 14.* ab: *p. 939, 75. l. 12.* *gen. obi. passim.*

inclīnātīvus, -a, -um. *ab* inclinare *fictum ad reddendum gr.* *ἐγκλιτικός*. PRISC. gramm. III 14, 9 *sunt* apud Graecos ... quaedam -a *pronomina*, ut *μου μοι με* (141, 10 *ἐγκλιτικά*, id est -a). 466, 2 haec (*sc.* '*que*') et aliae duae coniunctiones, 've' scilicet et 'ne', sunt apud Latinos -ae, quas Graeci *ἐγκλιτικάς* vocant.

1. inclīnātus, -a, -um *v.* inclino *p. 948, 58.*

?**2. inclīnātus**, -a, -um. *ab* in *et* *clinatus. *i. q. non inclinatus, 2. inclinabilis* (*si recte traditur*): EPIST. Alex. p. 203, 23 superbiam -amque (inclytamque *l. v.*) barbari (*i. Pori*) temeritatem miraturis.

3. inclīnātus, *abl.* -ū. *ab* inclinare. GLOSS. *ἐπίκλισις*. *i. q. inclinamentum, declinatio*: GELL. 3, 12, 2 neque aliud est, quod simili -u dicatur *ac* '*bibosus*'.

inclīnis, -e *et* **inclīnus**, -a, -um (*l. 64. 73. 76. 77. 78*). [*ab* inclinare *retrograda formatione; cf.* ac-, declinis *et v. Brender, Rückläuf. Ableit. 45. J. B. H.*] GLOSS. II Abav. IN 40 -is incumbens. V Abba PRO 61 pronus -us incurvus humilis. [*it.* inchino, *francog.* enclin. *M.-L.*] *i. q. inclinatus, pronus, vergens*: **1** *proprie et corporaliter*: MANIL. 1, 598 his (*circulis, i. aequinoctiali aliisque*) eadem est via quae mundo, pariterque rotantur -es (*erant qui perperam interpretarentur non 'proni', sed 'ἀπλανεῖς' vel 'ἀκλινεῖς', quasi esset voc. 2. inclinis 'non inclinatus'*). VAL. FL. 4, 308 *pugilis victi* sonat omni vulnere vertex -is. MIN. FEL. 3, 6 eam testam ... -em ipsum atque humilem quantum potest super undas inrotare. CET. FAV. 29 p. 310, 9 gnomon ... in angulo summo iuncturae paululum -is ponitur. HIER. psalt. sec. Hebr. 62, 4 quasi murus -us et maceria corruens (*Vulg. 61, 4* tamquam parieti inclinato). MAX. TAVR. serm. 83 p. 699[C] *cubiculum* adeo angustum ..., ut ... stans non valeret caput erigere, sed esset semper contractus, -us et humilis (*inde* serm. app. 23 p. 892[D] ne -um caput erigeret). ORIBAS. syn. 9, 55 (Aa) conlocanda est in lectulo supina mulier et scemacedianda -o capite, renibus elevatis (*σχηματίζειν ... ὑπτίαν ἀνάρροπον*). **2** *translate*: PETR. CHRYS. serm. 93 p. 462[B] -em ad miserandum supernam didicit maiestatem. *i. q. humilis*: CASSIOD. in psalm. 118, 153 cuius *humilitatis* erat -is ac devota professio.

***inclīno**, -āvī, -ātum, -āre. *cf. quae dicta sunt s. v.* acclino. *inter verba coni.* I[ae] *adfert* PS. ASPER gramm. suppl. 49, 15. *de*

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

formis perf. brevioribus v. Neue-W.; Georges, Wortf. inf. -arier AVIEN. Arat. 1479 (in versu corrupto). NOT. Tir. 66, 73 -at. SYNON. Cic. p. 430, 12. 439, 20. 446, 20 B. GLOSS.^{L} II Abav. IN 37 -at vergit. GLOSS. κλίνω, ἐπικλίνω, κύπτω. v. et ceveo vol. III 982, 34 sqq. (cf. p. 943, 37) et conquinisco vol. IV 354, 84. legitur inde a PLAVTO, ENN., CATONE. saepe adhibetur usu reflexivo, mediopassivo (maxime in p. p. p.), intransitivo (raro not. propria, v. p. 943, 26). [val. închina, it. inchinare, francog. encliner. M.-L.] [variat c. proclinare: CAES. Gall. 7, 42, 4 (-tam β, procl- α). Cic. Att. 10, 8 B, 1. inclamare: p. 945, 41. declinare: p. 944, 40. LIV. 37, 24, 3 (decl- B, sic et 37, 42, 3). ex coni.: p. 943, 43. CELS. 8, 20, 3 v. p. 641, 38 (-ari Marx, cf. infra l. 61). TAC. hist. 3, 44 (inditus M, def. Eriksson, RhM. 88, 1939, 21). CHIRON 305. falso trad.: APVL. Socr. 19 p. 164. PRISC. perieg. 943 (A, habitant rell., cf. gr. 1020 ναίουσιν). dub. trad.: LIV. 9, 12, 3 nullodum certamine -tis (libatis H. I. Müller) viribus. dub. interpr.: AVSON. 154, 8 p. 11 P. (antea lacuna).]

i. q. **inflectere** *(syn. p. 943, 54, cf.* flectere *l. 53. p. 947, 24,* deflectere *p. 947, 20),* **declinare** *(syn. p. 947, 20; sed opp. p. 945, 24),* **vergere** *(syn. p. 944, 38. 945, 45),* **pronum facere** *(cf. syn. p. 942, 8. 945, 20), incurvare (syn. p. 942, 77), tam 'in quamlibet partem' (sic praecipue ubi expressis verbis indicatur 'quo') quam significantius c. not. q. e. 'deorsum' (sic localiter e. g. l. 54. p. 942, 8. 28. 943, 29), fere i. q. 'erectum (opp. p. 942, 24. 947, 24) deprimere' (sic e. g. l. 58. p. 942, 25. 55. 946, 47 sqq.) vel 'stantem (opp. l. 29. p. 942, 21; cf. p. 943, 52) prosternere' (v. e. g. l. 32 sq. p. 943, 9).*

I **proprie** (et in imag., v. e. g. infra l. 29. 51. 58): A generatim: 1 c. var. obi.: a animantia (abstr. pro concr. l. 38): CIC. de orat. 2, 187 -antem (intr.) excipere aut stantem -are. STAT. Theb. 7, 799 alius tremor terrae arma virosque mirantesque -at equos; iam ... nutant culmina, iam muri (cf. p. 942, 49). 9, 315 quis tumidis magnum -verit (ς, -vit in P, expugnaverit BM) undis Hippomedonta labor (cf. RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 4, 2 ne semel -etur aut supplantetur athleta pietatis). VVLG. Sirach 33, 27 servum -ant operationes assiduae. indicatur quo: SIL. 6, 544 quocumque inflexum Regulum ... torpor -vit iners. de senectute: SEN. dial. 6, 21, 7 non putemus ad mortem nisi senes -tosque (subst.) iam vergere. CALP. ecl. 5, 13 ut baculum premat -ta senectus. PRVD. c. Symm. 2, 653 turpe putat Roma se ... gravem senio -ante fateri.

b partes corporis ([arborum l. 52. 54; montis l. 56]. aliter p. 942, 33. 40. quaedam mediopass., ut vid., e. g. l. 44. 48. locut. q. e. aurem -are v. vol. II 1511, 3 sqq. [adde c. dat.: PRVD. perist. 5, 559 AVG. bon. viduit. 19, 23 al. et: DRAC. Romul. 10, 463 attonitas -at cautior aures Medea]): PROP. 2, 15, 21 necdum -tae prohibent te ludere mammae (PLIN. nat. 30, 131). CELS. 8, 10, 2^{C} brachium, cum deligatur, sic -andum est ..., ne postea suspensum aliter atque cum deligabatur umerum -et (VVLG. Bar. 2, 21. PETR. CHRYS. serm. 30 p. 285^{C} -vit pastor ... umeros suos). CVRT. 6, 1, 15 -tum ac deficiens caput clipeo ... excepit (PORPH. Hor. sat. 2, 6, 92 'capite obstipo': ... Scaurus '-to' dicit. PEREGR. Aeth. 24, 6 al. CHIRON 140. PRVD. c. Symm. 2, 603 sub legibus. et al.). STAT. Theb. 6, 855 cupressus ... verticis ... cervicem -at in austro (OPTAT. 2, 20 p. 57, 1. 2, 25 p. 66, 9 [syn. flectere]. AMM. 17, 13, 21 al. CHIRON 316. PHYSIOGN. 98 [Adamant. p. 416, 1 κέκλιται]). MART. 1, 76, 8 Palladis arbor -at varias pondere nigra comas (cf. CLAVD. 5, 255 leo maestus ... -at ... iubas. rapt. Pros. 1, 208 timidas -ant Gargara silvas). VVLG. Iob 22, 29 qui -verit oculos, ipse salvabitur (BACHIAR. repar. laps. 14$^{in.}$ cf. VVLG. Sirach 19, 24 faciem). RVFIN. Greg. Naz. orat. 9, 10, 3 -emus elatum Stoicorum supercilium. hist. mon. 1 p. 399^{C} -at stultus monachus latera sua (sc. ut mulierem complectatur). PRVD. c. Symm. 2, 514 colla. et al. significantius i. q. complicare (opp. porrigere l. 63. v. et supra l. 12): CELS. 8, 17, 1 manus si in posteriorem partem excidit, porrigi digiti non possunt; si in priorem, non -antur (cf. QVINT. inst. 11, 2, 94 index paulum -tus). STAT. Theb. 6, 763 -ant ... contraria iactu brachia pugiles ante certamen (in compar. de mari: AVIEN. orb. terr. 238 bracchia pontus ... molliter -ans Scythici speciem facit arcus. cf. IVV. 15, 63 saxa -tis [sc. ante excussum] ... lacertis incipiunt torquere).

indicatur quo: ad: CELS. 8, 10, 3^{B} deligari ... brachium debet paulum pollice ad pectus -to. PS. RVFIN. in Am. 9, 6 p. 1100^{C}. AVG. in euang. Ioh. 58, 4$^{fin.}$ cum ... ad pedes fratris -atur corpus, etiam in corde ... confirmatur ... humilitatis affectus (PHYSIOGN. 76 ad dextram partem [Adamant. p. 400, 10 κλίνοντες]. VAL. CEM. hom. 17, 4). aliter (cf. p. 942, 2): AMM. 30, 9, 5 nec ... subiectorum cervicem ad id, quod ipse coluit, -bat. in: CELS. 5, 27, 3^{D} homo conlocandus est sic, ut id, quod percussum est, in inferiorem partem -etur (7, 5, 3^{B}. CHIRON 380 cervicem -tam habebit in dextram partem). QVINT. inst. 11, 3, 69 corpore in latus -to. 11, 3, 119 -to in umerum ... capite. AVIEN. Arat. 201 in arcton ora draco -ans (319). adv.: CELS. 8, 20, 2 pes intus -atur (QVINT. inst. 11, 3, 99 pollice intus -to). QVINT. inst. 1, 11, 9 -ta utrolibet cervix. AMM. 21, 1, 12 ocularis pupilla neutrubi -ta. dat.: OV. met. 11, 355 pars ... boum fulvis genua -arat harenis (an abl.?). AVIEN. Arat. 894 hydra ... caudam ... centauro -at (Arat. 447 οὐρῇ δὲ κρέμαται ὑπὲρ ... κενταύροιο). VVLG. Sirach 47, 21 -asti femora tua mulieribus (παρανέκλινας). aliter (cf. p. 941, 74. l. 45): COMM. instr. 2, 27, 8 -ate caput vestrum pastoribus (PS. AVG. serm. ed. Mai 99, 3 deo). CLAVD. 22, 443 Natura ... canitiem -at radiis Solis. PASS. Firm. 4 dii ... quibus vos ... cervices -atis daemonia sunt.

c varias res (arbores sim. infra l. 7. 18. 22. 36. 37): CATO agr. 40, 2 quem ramum insiturus eris ... -ato aliquantum, ut aqua defluat. OV. met. 11, 257 pronus erat Titan -toque tenebat Hesperium temone fretum (cf. p. 943, 47). LIV. 36, 44, 2 vela contrahit malosque -at et ... opperitur insequentes naves. CELS. 7, 19, 6 tum -andus (J, tunc linandus FV) mucro est, ut transversa membrana secet. 7, 26, 1^{B}. SEN. epist. 90, 32 Democritus ... invenisse dicitur fornicem, ut lapidum curvatura paulatim -torum medio saxo alligaretur (cf. 118, 16 lapis qui latera -ta cuneavit et interventu suo vinxit). nat. 6, 6, 2 si -ta sunt navigia et abierunt in latus (cf. STAT. Theb. 4, 803 Kl. [795 Kohlm.] Ortygiae latus -bat Apollo. RVFIN. Orig. in gen. 2, 1 p. 27, 15 ut arca non -ari posset aut mergi). PLIN. nat. 23, 125 si quis -ta arbore supino ore aliquem nodum eius morsu abstulerit. STAT. Theb. 3, 27 polos -at Orion (i. concutit. cf. 8, 83 aethera vultu torquet et astriferos -at Iuppiter axes [vix ad p. 944, 50]). 6, 216 stantes -ant pulvere flammas. 10, 99 terrarum ... -at spiritus herbas (cf. AVSON. Mos. 64 gramina). SYMM. epist. 1, 69 si interventus meus libram tui favoris -at. AMM. 21, 13, 10 navigandi magister clavos ... erigens vel -ans. 23, 4, 5 ut stilus onagri altius tolli possit et -ari (23, 4, 6). VVLG. gen. 24, 14 -a hydriam tuam, ut bibam (cf. CLAVD. 21, 62 rex ... -at dextra pateram). II reg. 22, 10 -vit caelos et descendit (psalm. 17, 10 al.). CLAVD. rapt. Pros. 3, 442 Ceres maesta -at ... faces (RVT. NAM. 1, 131). et al. i. q. effundere (cf. l. 25): STAT. Theb. 4, 452 -at Bacchi latices. VVLG. psalm. 74, 9 -vit ex hoc in hoc.

indicatur quo: ad: VARRO rust. 3, 5, 4 perticis -tis ex humo ad parietem. CELS. 7, 7, 14^{E} ubi eo ventum est, -anda acus ad ipsam suffusionem est. 8, 8, 1^{D} si iugulum (fractum sc.) ad scapulas -tum est. in (v. et l. 41 sq.): VITR. 3, 5, 13 epistylia ... fastigia acroteria -anda sunt in frontes. CELS. 7, 26, 2^{K} in utrumque latus -andus est uncus. PLIN. nat. 21, 98 -tus in vadum tribulus. POMPON. dig. 43, 27, 2 si arbor ex vicini fundo vento -ta (inclan- F) in tuum fundum sit. AVSON. Mos. 248 piscator in undas -at lentae con⟨v⟩exa cacumina virgae. et al. per: SORAN. p. 74, 11 matricis ... orificium per quattuor partes -atur (παρεγκλίσεις ὑπομένει) et torquetur: ... si in latus se -verit (τῇ ... εἰς τὰ πλάγια παρεγκλίσει) ...; si vero in iusum et retro se -verit eqs. (THEOD. PRISC. gyn. 14 necubi ... -tum sit). super: SACR. Greg. 2, 2 -ato s. hunc famulum tuum cornu gratiae. adv. (v. et l. 43): PALLAD. 3, 25, 8 deorsum os eius vasis -atur. dat. (cf. supra l. 2): PRVD. c. Symm. 1, 557 submittere fasces ... et Ausoniam Christo -are securem. PETR. CHRYS. serm. 50 p. 340^{A} qui Petri pedibus marinos vertices -vit.

d aedificia sim., i. q. facere ut corruant, evertere (de motu terrae l. 51. 58. 65; v. et p. 941, 30): LVCR. 6, 563 quae sunt exstructa domorum ... -ta minent in eandem prodita partem. VERG. Aen. 12, 59 (in imag.) in te, Turne, omnis domus -ta recumbit (inde CE 1208, 3. cf. STAT. silv. 3, 3, 166 -tos ... penates erigis. VVLG. prov. 2, 18 -ta est ... ad mortem domus eius). OV. met. 15, 295 adhuc ostendere nautae -ta solent cum moenibus oppida mersis (sc. Helicen et Burin). LIV. 32, 17, 16 rota ... depressa ita turrim -vit, ut speciem ruentis hostibus ... praebuerit (AMM. 21, 12, 10). SEN. nat. 6, 21, 2 nec succutiuntur tunc omnia nec -antur, sed vibrantur. STAT. Theb. 2, 493 celsum crebris arietibus urbis -are latus. PRISCILL. tract. 7, 113 (allegor.) domicilium ..., quod non ambitionis saecularis error -et. AMM. 17, 7, 6 domorum -ta fastigia. AMBR. Isaac 8, 64. VVLG. psalm. 61, 4 irruitis in hominem ... tamquam parieti -to (CIL VI 1703 [a. 408/424] cellam ... -to omni pariete labentem). CASSIOD. var. 4, 24, 1 loca quae annositate -ta corruerant. et al. n. pl. pro subst.: SEN. nat. 6, 21, 2 ex altera parte ... motus, qui -ta restituat. aliter (v. p. 943, 79): LVCR. 6, 573 saepius hanc ob rem (i. motum) minitatur terra ruinas quam facit; -atur enim retroque recellit et recipit prolapsa suas ... sedes.

2 reflexive (v. et l. 41. 42): FRONTO p. 167, 21 N. dolor umeri ... ita me adflixit, ut ... vix -are me vel erigere vel convertere possim. ITALA gen. 43, 28 (Lugd.) -antes se adoraverunt eum (κύψαντες, Vulg. incurvati. Is. 46, 6 [Cypr. testim. 3, 59] κύψαντες, Vulg. procidunt. VVLG. gen. 24, 63 al.). ANON. Vales. 10, 46. AVIEN. orb. terr. 177 draco se ... vel orbe colligit -ans (an intrans.?), vel pronis agmina longe tractibus absolvit. VVLG. Ioh. 20, 5 (παρακύψας. sic et 20, 11). CASSIOD. in psalm. 118, 36. ad: CYPR. Demetr. 16 p. 367, 14 quid te ad falsos deos humilias et -as (seq. incurvas)? VVLG. IV reg. 9, 32 -verunt se ad eum duo vel tres eunuchi. EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962^{B} non habent aliquam necessitatem -andi se ad terram leones (πρὸς γῆν κατακύπτειν). in: CELS. 8, 10, 7^{N} ab ea parte, in quam os se -at, ... regulam obicit. PETRON. 135, 2 Oenothea -vit se in lectulum ac me ... basiavit (EVOD. Aug. epist. 158, 10). POMPON. dig. 8, 5, 14, 1 si paries communis ... in aedes meas se -verit. SPART. Hadr. 23, 14. LACT. inst. 3, 6, 4 qui se in alteram

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

partem *pontis* -verunt. VVLG. I reg. 24, 9 AVG. civ. 1, 15 p. 26, 3 D. super: VVLG. I reg. 28, 14 -vit se *Saul* super faciem suam in terra. AVG. c. Pelag. 1, 20, 38 p. 455, 19. *adv.*: VVLG. Ioh. 8, 6 -ans se deorsum (κάτω κύψας).

3 *mediopassive* (*v. et p. 941, 41*): CELS. 2, 7, 14 quidam *calculosi* etiam -ti reddunt *urinam*. PETRON. frg. 16 eos nisi -tos non solere transire cryptam (*ad B 2 infra l. 41 refert Sgobbo, Rendic. dei Lincei ser. VI vol. VI, 1930, 355*). APVL. apol. 43 Thallus ... plerumque morbo (*comitiali sc.*) ceu somno vergens -atur. AMM. 26, 8, 9 tertiis *militibus* gradatim -tis summisse *fit testudo*. *c. acc. gr.* (*v. et infra l. 19*): SIL. 10, 464 -tus colla et submissus in armos *equus*. ad: PETRON. 49, 7 -tus ad aurem Agamemnonis ... inquam. QVINT. inst. 11, 3, 132 -ari ad iudicem, cum doceas, ... decet. VVLG. Is. 14, 16. II Macc. 7, 27 (προσκύψασα). *al.* AVG. civ. 22, 8 p. 580, 19 D. -atur ad genua mea *iuvenis*. in psalm. 91, 7. EVSTATH. Bas. hex. 9, 2 p. 958^{A} pecudes ... -antur ad terram (πρὸς γῆν νενευκότα). in: CELS. 5, 26, 9 in vulnus -ari iuvat (*ibid. iterum*). COLVM. 11, 3, 6 ut in id spatium, quod sulcis interiacet, -entur *sentes*. AVIEN. Arat. 541 *si* in ... notum ... -ere oculos. VVLG. Ios. 15, 9 terminus -atur ... in Baala (*cf.* 15, 11. 18, 14 contra mare). *dat.*: APVL. met. 9, 7 pusio -tam dolio pronam uxorem fabri superincurvatus ... dedolabat. AMM. 31, 2, 6 -tus cervici ... iumenti *Hunus*. *aliter*: HIER. in Is. 44, 6 sqq. p. 437^{A} *qui* simulacris ligneis -entur et adorent. *seq.* ut *fin.* (*cf. p. 946, 34*): VITAE patr. 5, 7, 19 numquam -ta est *Sara*, ut flumen ... aspiceret.

4 *intransitive* (*v. et p. 942, 74*): STAT. Theb. 8, 731 *Tydea* effultum ... latera -antia parma ponunt. CONST. apost. JThSt. 13 p. 494, 8 -ate et benedicimini (8, 41, 6 κλίνατε). CARM. de pond. 140 protinus -at pars haec *librae* quae sustinet aurum. *nota*: LVCR. 2, 243 quare etiam atque etiam paulum -are necessest corpora (*i.* παρεγκλίνειν, *cf. p. 938, 76. syn.* declinare). in: CELS. 8, 10, 1^{K} in quam partem fractura -at, ab ea latior ... ferula imponenda est. TAC. ann. 14, 5, 2 visum dehinc remigibus unum in latus -are atque ita navem submergere. ITALA exod. 34, 8 (Wirceb.) Moyses -ans in terram adoravit (κύψας, *Vulg.* curvatus est pronus). *dat.*: LACT. mort. pers. 5, 3 *Sapor* -are sibi Romanum iubebat ac terga praebere.

B *specialia*: 1 *de paedicando* (*v. Mussehl, Hermes 54, 1919, 390*^{2}): IVV. 9, 26 solebas ... ipsos etiam -are maritos. 10, 224 uno ... die quot discipulos -et Hamillus. *refl.*: SCHOL. Iuv. 2, 27 qui diviti se -ant viro. *v. et vol. III 982, 34 sq.*

2 *i. q. recumbere, in κλίνῃ ponere*: PLAVT. Persa 737 iam -bo me cum liberta tua ([*v. Leo, Plaut. Forsch.*^{2} *p. 310*^{2}]. PETRON. 25, 5 [*Quartilla loquitur*] infans cum paribus -ta sum [inquinata *trad.*]). Ps. AVG. hypomn. 4, 9, 17$^{in.}$ turpiter illectus nonnumquam pater -at filiam et operatur incestum. *aliter*: ITALA Matth. 8, 20 (cod. k) filius ... hominis non habet, ubi caput -et (κλίνῃ, *Vulg.* reclinet).

3 *de motu siderum sim.* (*v. et p. 942, 8. aliter p. 944, 50*); *et strictius de eo qui deorsum ad horizonta versus fit* (*refl. mediopass. intr. fere i. q. occidere*) *et de quovis processu cursus diurni* (*l. 51. 59, cf. l. 72*): CIC. Arat. 448 haec (*Cassiepia*) obit -ta. LIV. 9, 32, 6 sol meridie se -vit (IVV. 3, 316 sol -at. SEN. nat. 7, 1, 3 a solstitio statum -at [*v. app. crit.*]). MANIL. 2, 372 transversos ... fugiunt subeuntia *signa* visus, quod nimis -ta iacent (*Housm.*, -ta cue *M*, -at anne *GL*, -ant aciem *Regiomontanus*). 3, 330 quantum inflexeris orbem (*v. app. crit.*), tantum -bit caeli positura. AVIEN. orb. terr. 126 qua notus axem (*i. caelum*) umidus -at. *audacius fere i. q. evanescere facere, extinguere*: STAT. Theb. 12, 1 nondum cuncta polo vigil -verat astra ortus. ad: PLIN. nat. 7, 212 a columna Maenia ad carcerem -to sidere (*i. sole*) supremam pronuntiavit *accensus*. in: CYPR. ad Donat. 16 p. 16, 9 -ante iam sole in vesperam. AVIEN. Arat. 753 cum lepus occiduum sese -vit in aequor. orb. terr. 984 qua caelum ... in umbras -at vertex. *dat.*: AVIEN. ora 663 cum lumen axi Atlantico -verit.

inde de die, meridie, vespera (*umbra l. 70*): HOR. carm. 3, 28, 5 -are meridiem sentis (PORPH. in occasum scilicet diem -are). SEN. nat. 1, 8, 6 aut incipiente aut -to die (4, 2, 18. FRONTIN. strat. 2, 1, 5 -to iam die [PLIN. epist. 2, 17, 12. LACT. mort. pers. 24, 5 -ante. *al.*]. TAC. ann. 12, 39, 1 -bat dies. PLIN. epist. 5, 6, 31. *et al.*). SVLP. SEV. dial. 1, 13, 5 iam -ante vespera. *adde*: PSALT. Cas. 101, 12 dies mei ut umbra -tae ⟨sunt⟩ ([ἐκλίθησαν, *Vulg.* declinaverunt]. *aliter*: VVLG. cant. 2, 17 donec aspiret dies, et -entur umbrae [4, 6]). in: CIC. de orat. 3, 17 -to iam in postmeridianum tempus die ([= Tusc. 3, 7]. CVRT. 4, 7, 22 in vesperam [6, 11, 9]). ad: LIV. 28, 14, 2 die ad occasum -ante (AMM. 15, 5, 17 -to).

sim. de vere, mense: SEN. epist. 67, 1 ver aperire se coepit, sed iam -tum in aestatem *eqs.* PALLAD. 2, 15, 2 Martio -ante.

II *translate* (*perlucente etiam imagine e. g. p. 944, 10. 945, 21*): A *praevalet notio q. e. ex statu aequo vel dubio in alterutram partem vergere, momentum dare, in discrimen adducere* (*fort. subest imago librae, v. p. 942, 23. 943, 29. corporaliter de rebus naturae p. 944, 3. 6. 7. similia sunt quaedam ex p. 947, 33 sqq. allatis*): 1 *active et (medio)passive*: DOLAB. Cic. epist. 9, 9, 1 iam -ta victoria. LIV. 6, 8, 7 iam -ta res erat ..., cum repente ... imber certam magis victoriam quam proelium diremit (9, 12, 7 fraus ... rem -vit. 9, 20, 7 -tis semel [*cf. l. 8. p. 945, 21. 947, 38. 41*] in Apulia rebus. 9, 32, 8. 27, 45, 3 *ipsos* rem omnem -turos. *al.*). 29, 7, 2 cum primum aestu fretum -tum est, naves mari secundo misit (*cf.* SVET. frg. p. 234, 6 incipientis aurae motu aquae -antur. *aliter l. 16*). 2 *reflexive*: SEN. nat. 5, 2 ex quibus nascitur ventus, cum illa, quae conluctabantur, incubuere et diu fluctuata ac dubia -vere se. 5, 13, 4 stillicidia, quamvis iam -ent se et labantur, nondum tamen efficere lapsum. 3 *intransitive*: LIV. 6, 32, 8 ut semel (*cf. l. 1*) -vit pugna, iam intolerabilis Romana vis erat (SIL. 6, 29 postquam subsidere fata viderat et magna pugnam -are ruina. ITALA I reg. 4, 2 [Lucif. Athan. 1, 11]; ἔκλινεν, *Vulg. aliter*). LVCAN. 3, 752 -ant iam fata ducum.

B *praevalet notio convertendi, movendi aliquo* (*sensu fere corporali; indicatur 'quo' ubique praeter l. 53. 56. 58*): 1 *generatim*: a *active et (medio)passive*: OV. met. 2, 721 super Actaeas ... Cyllenius arces -at cursus. 11, 208 omnes -vit aquas ad avarae litora Troiae *Neptunus* (*cf.* SEN. nat. 5, 1, 1 cum leviter commovetur nec in unam partem -atur *mare*. STAT. silv. 3, 2, 33 pelagus ... -et ad ortus *Nereis*. AVIEN. orb. terr. 508. *cf. l. 3. p. 946, 64*). LIV. 1, 27, 6 consilium erat, qua fortuna rem daret, ea (eo *l. v.*) -are vires. 1, 43, 9 haec omnia in dites a pauperibus -ta onera (1, 47, 12 in primores civitatis. *cf.* 5, 8, 12 cum omnem culpam in collegam -ret *Sergius*. 30, 21, 2 omni belli mole in unum exercitum ducemque -ta). 3, 22, 7 pavidam turbam -tamque in partem unam castris expellit. 4, 29, 1 eodem omnis acies -atur. CELS. 6, 18, 9^{A} -ta in praecordia materia. 7, 25, 1^{B} cutis ad vinculum -atur (8, 9, 1^{B} in alterutram partem). CVRT. 8, 9, 5 inde eum (*Gangen*) obiectae rupes -ant ad orientem. EVSTATH. Bas. hex. 1, 10 p. 877^{B} non habere *terram*, quo magis valeat -ari (ὅπου ... ἀποκλιθῇ. *cf. infra l. 36*). *et al.* b *reflexive*: LIV. 2, 50, 9 omissa pugna ... in unum locum se omnes -ant. 10, 27, 11 adeo aequis viribus gesta res est, ut si adfuissent Etrusci ... aut in acie aut in castris, quocumque se -assent, accipienda clades fuerit. CELS. 4, 29, 1 vis pestifera huc se -at. 8, 1, 8 *processus* huc et illuc se -ans maxillae facultatem motus praestat. LACT. inst. 6, 3, 6 nesciat, in quam se partem *viae* potius -et. EVSTATH. Bas. hex. 1, 10 p. 877^{C} nusquam se tellus -at (μηδαμοῦ ἐκπίπτει. *cf. l. 29*). 6, 3 p. 924^{A} umbra ... meridianis se horis ad partem septentrionis -ans (ἀρκτῴα γίνεται; *syn.* tendens [τέταται], vergens [ἀποκλίνει]). c *intransitive*: LIV. 1, 27, 11 quo postquam fuga -vit (25, 21, 4 qua f. -turam credebat. 37, 43, 10 in castra [declinavit *B*]. 38, 27, 2 ad castra). 7, 32, 3 eo ... omnem belli molem -turam. 7, 33, 7 ut aliquamdiu in neutram partem -rent acies (*aliter p. 946, 50*). 10, 20, 1 omnis ... Romana vis in Etruscum bellum magis -at. 34, 28, 11 milites in fugam -arunt (35, 29, 3). 38, 6, 4 atrox pugna in unum -verat locum. SEN. nat. 5, 13, 4 venti ... aera in alias quoque partes, quam in quas ipsi -vere, dispergunt. 6, 20, 3 ea pars premitur, in quam maxime aquarum vergentium pondus -at. epist. 13, 13 in hanc partem potius -a. TAC. ann. 3, 74, 2 quoquo -rent *hostes*, pars aliqua militis Romani *erat*.

2 *specialia*: a *de conversione siderum, caeli* (*cf. p. 939, 72; aliter p. 943, 47*): MANIL. 1, 291 *quod* in medio est, circa quod cuncta moventur, neque adeo tenue, ut verti non possit in ipsum ⌊nec iam -ari nec se convertere in orbem⌋ (⌊ ⌋ *del. Bentley, def. Housman*), hoc dixere axem. 4, 863 qua mundus agit cursus, -et et ipse *casus* (*v. Housman ad l.*). *fort. huc pertinet*: AVIEN. Arat. 1096 tum iam plus mediis nox -bitur horis (*i. longior est die*).

b *de terrae tractibus sim., i. q. porrigere, extendere* (*paulo aliter fere i. q. demittere: l. 61. 64*): *non indicatur quo*: AVIEN. orb. terr. 26 *Europam et Africam* Asia -ans geminis se cornibus urget desuper. 131 hic ... procul se -at rupes (*87* εἰς ἅλα πουλὺ νένευκε). 573 insula qua curvas -at concava valles (*414* κοίλην χθόνα ναιετάουσιν). *indic. quo*: LVCIL. 1291 ⟨qua⟩ Rhodus Carpathium in pelagus se -at apertum. STAT. Theb. 1, 331 qua ... in plana Cithaeron porrigitur lassumque -at ad aequora montem. AVIEN. orb. terr. 218 ut matutinis -ent aequora habenis. 321 procul hi ... ultima regni Aegypto -ant (*214* προνενευκότες Αἰγύπτοιο). 880 in eoae lucis confinia tellus -ta iacet (*695* πρὸς ἀντολίην ... ἐπικέκλιται). 1012 Lyciorum tenditur ora -ta mari (*847* πρὸς δ' ἅλα κεκλιμένοι). 1101 eoos paulum -atur in axes *sinus Arabicus* (*926* ἐπ' ἀντολίην τετραμμένος). *sim. de incolis*: AMM. 23, 6, 66 Baetae ... australi celsitudini (*G*, -dine *V*) -ti (23, 6, 70 montium defectibus). *de sidere*: AVIEN. Arat. 248 *scorpius* mento usque Ariadneae sese vicina coronae ... -at (*88* Στεφάνῳ παρακέκλιται).

C *respicitur pronitas quaedam interior, ap. homines directio animi et voluntatis, in rebus affinitas et transitus*: 1 *hominem ipsum et animum eius* (*v. et p. 945, 58. acced. abl. limit. [v. et p. 949, 20]: p. 945, 23. 46, cf. p. 945, 32*): a *c. var. obi.*: CIC. de orat. 2, 324 oportebit ... impelli iudicem primo leviter, ut iam -to (*sc. in partem oratoris*) reliqua incumbat oratio (QVINT. inst. 4, 1, 14 rectum quoque iudicem -at miseratio. PETR. CHRYS. serm. 54 p. 350^{B}). ad: LIV. 26, 1, 4 *Capua* recepta -tura rursus animos videbatur ad veteris imperii respectum. 31, 45, 8 cum desiderium quoque patriae facilius ad credendum -ret animos (AMM. 27, 11, 6 ad ignoscendum. *et al.*). FRG. Vat. 272 ad obsequium

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VEG. mil. 1, 13. *et al.* in: LIV. 8, 21, 8 in hanc sententiam maxime consul ipse -vit animos (32, 20, 5 in hanc aut in illam partem). *adverb.*: VVLG. prov. 21, 1 quocumque voluerit, -bit illud (*sc. cor regis dominus. inde* DRAC. satisf. 104 ubicumque. *al.*).

b *reflexive*: ad: CIC. fin. 3, 10 quam vellem ... te ad Stoicos -visses. LAMPR. Heliog. 16, 1 ne senatus ad alium ... se -ret. PRVD. c. Symm. 2, 263. in: SVLP. SEV. epist. 3, 14 qui in nullam se partem pronior (*cf. infra l. 16*) -verit nec mori timuerit nec vivere recusaverit.

c *mediopassive*: CIC. Brut. 55 senatum iamiam -tum (-antem *Bake*) a Pyrrhi pace *revocavit Appius Claudius.* LIV. 40, 21, 10 ad quem regis animo ita -to hereditas regni pertineret. ad: LIV. 28, 15, 16 -tis semel ad defectionem animis. TAC. hist. 1, 81, 1 -tis ad suspicionem mentibus. 2, 1, 2 -tis ad credendum animis (AMM. 18, 5, 1 ad deferendam potioribus gratiam. 30, 8, 10 ad suspicandum contrarios ... pronius [*cf. supra l. 8*] -ti). PALLAD. ins. praef. 2 si tuum ad has modo minutias -etur ingenium. VVLG. II Macc. 7, 25 ad haec cum adolescens nequaquam -retur (προσέχοντος). AVG. civ. 14, 13 p. 32, 27 D. in: SEN. benef. 4, 27, 1 alius in avaritiam, alius in luxuriam ... -atur (*syn.* pronus est). CALP. decl. 2 p. 3, 1. IVST. 18, 1, 2 in quam rem -tum semel animum praecipitem agere coeperant exempla maiorum (AVIEN. ora 693 in illud ..., ut). RHET. min. p. 305, 12 in has *qualitates* -amur studio. AMM. 28, 6, 29. AVG. corrept. 6, 10$^{med.}$ a quo declinare debet, -atur in malum. CONC.^{S} IV 2 p. 67, 6. *adverb.*: LIV. 32, 62, 16 neutro -tis sententiis. VAL. MAX. 6, 4, 2 omnibus quonam eius sententia -retur expectantibus (AVG. civ. 5, 9 p. 205, 25 D.). *dat.*: CONC.^{S} I 5 p. 250, 27 animum habent mendaciis -tum (*I 1, 5 p. 25, 22* προσνενευκότα). EVGIPP. Sev. 1, 2 animi ... desideriis carnalibus -ti.

d *intransitive*: TAC. hist. 1, 59, 1 Batavorum cohortes, ... prout -assent, grande momentum sociae aut adversae. 4, 66, 3 perculsis civitatum animis vel sponte -antibus. ad: CIC. Cato 16 cum sententia senatus -ret ad pacem cum Pyrrho foedusque faciendum (*cf.* Att. 12, 29, 2 ecquid -ent ad hoc meum consilium adiuvandum. LIV. 4, 26, 12 ad nomina danda. 26, 38, 3 *al.*). LIV. 9, 45, 3 ad bellum pacemne -ent animi (22, 58, 7 ad pacem [TAC. ann. 14, 38, 2]). 23, 33, 4 ad fortunam -vit *Philippus* (QVINT. decl. 255 p. 45, 24). 24, 28, 3 si ... uno animo omnes ... ad Romanos ... -ent (29, 6, 17 -asset). 32, 16, 11 ad deditionem. *al.* SEN. epist. 104, 30 cum alii ad Caesarem -rent, alii ad Pompeium. QVINT. inst. 2, 10, 10 paulum aliquid -are (*A*, inclamare *BP*) ad voluptatem audientium debemus. TAC. hist. 2, 45, 2 ad paenitentiam. *al.* FLOR. epit. 1, 3, 7 ad hostem. CAPITOL. Gord. 15, 1 AMM. 26, 1, 6 *al.* in: LIV. 30, 9, 7 in hoc consilium maxime -ant. SEN. epist. 81, 17 in hanc partem -bit *sapiens*, huc verget, ut cupiat debere gratiam. CVRT. 10, 7, 12 in stirpem regiam -vere studiis. TAC. ann. 12, 13, 1 *al.* VLP. dig. 15, 1, 7, 2 in hanc sententiam Pomponius -at. 29, 2, 42 pr. Iulianus ... -at in hoc, ut putet *eqs.* LAMPR. Diad. 9, 4. *et al.* *adverb.*: CIC. Catil. 4, 6 quidquid est, quocumque vestrae mentes -ant atque sententiae. de orat. 2, 187 si se dant et ... sua sponte quo impellimus -ant (*v. app. crit.*) atque propendent *iudices* (LIV. 22, 7, 4 quo nimis -ant ... scribentium animi [SEN. contr. 2 praef. 3 SEN. Phoen. 385]. TAC. ann. 11, 9, 1 quonam. PS. AVR. VICT. epit. 20, 5). LIV. 6, 21, 6 magna hominum pars eo, ut legatio ... Romam mitteretur, -bat (27, 46, 7). 27, 6, 3 eodem ... -assent *reliquae tribus* (TAC. hist. 4, 8, 5). TAC. hist. 3, 27, 1 huc -vit Antonius. *dat.*: HOR. sat. 1, 3, 71 amicus ... cum mea compenset vitiis bona, pluribus hisce ... -et.

2 res (*saepe actiones vel qualitates animi [v. et supra l. 49. animum ipsum: infra l. 72, cf. p. 946, 2]. res corp.: p. 946, 14. 18. 23. de colore: l. 76. p. 946, 17*): **a** *c. var. obi.* (*mediopass. l. 69. 75. 79. 81*): LIV. 10, 13, 5 ut -ta studia vidit (*sc. ad se*). 41, 24, 14 nihil metus praesens ab Romanis sententias nostras -arit. AMBR. in psalm. 118 serm. 22, 15, 2 si tecum ecclesia deprecetur, ut domini -et favorem. PELAG. in Rom. 2, 2 p. 19, 18 et contra iustitiae regulam interdum misericordia -atur. AVG. doctr. christ. 4, 13, 29 qui et confitetur verum et collaudat elogium, nec -at adsensum. ad: CIC. inv. 1, 31 *partitio* debet illud, quod convenit, -are ad suae causae commodum (*cf.* MAR. VICTORIN. rhet. p. 203, 34 in actoris commodum. 209, 23 ad se). LIV. 1, 18, 5 -ari spes ad Sabinos rege inde sumpto videbatur. 4, 25, 14 plebem ad suos studia -turam (GREG. M. moral. 2, 31. *cf.* LIV. 8, 31, 8 se -turum ad clementiorem sententiam animum [40, 5, 6]. VVLG. Ios. 24, 23 -ate corda vestra ad dominum [psalm. 118, 36 *al.*]). 32, 32, 8 ut sibi liberum esset vel ad bellum ... vel ad pacem ... rem -are. CELS. 1 prooem. 56 morbis ... increscentibus ..., subsistentibus ..., iam ad sanitatem -tis (*FV*, -antibus *J*). PLIN. nat. 15, 37 chrysomela ... colore ad aurum -to (24, 136 in luteum). 37, 12 victoria ... illa ... ad margaritas ... mores -vit. APVL. apol. 95 in causa prorsus ad finem -ta. *et al.* in (*v. et l. 68. 76*): LIV. 6, 39, 3 dictator rem in causam plebis -vit (7, 33, 15 -ari rem in fugam apparuit. 8, 35, 2 in preces). 39, 39, 10 favorem populi ... in eum -ari. VELL. 2, 123, 1 -tae in deterius principia valetudinis (CELS. 3, 6, 12 in melius). SEN. epist. 81, 26 quidquid dubium est, humanitas -at in melius. CVRT. 5, 12, 4 -ta in scelus levitas. ARNOB. nat. 7, 6 p. 242, 3. AVSON. 419, 24 p. 359 P. -ta in me dignatione. AVG. epist. 130, 13 quamvis in alios propensius in alios suspensius -etur *amicitia. et al.* VVLG. iud. 9, 3 -verunt cor eorum post Abimelech. I Esdr. 9, 9 -vit super nos misericordiam *deus.* *adverb.*: LIV. 1, 25, 4 neutro -ta spe (5, 26, 9. 8, 1, 4. *cf.* 6, 38, 9 re neutro -ta. 24, 15, 3 neutro -ta est pugna [27, 2, 6]. AMM. 19, 2, 13 neutrubi proelio -to [24, 2, 14 momento]). QVINT. decl. 246 p. 8, 19 huc atque illuc spes -ta. *dat.*: TERT. test. anim. 1 p. 134, 18 ne suis quidem magistris ... fidem -vit humana ... duritia. VVLG. prov. 2, 3 *si* -veris cor tuum prudentiae (*antea* ad cognoscendam prudentiam). POMER. 3, 17, 2.

b *reflexive*: LIV. 4, 55, 4 -ante ... se fortuna ad (in *l. v.*) causam plebis. LIV. 37, 57, 11 in hunc ... favor populi se -bat (*cf.* IVST. 5, 1, 11 quo se fortuna, eodem etiam favor hominum -at).

c *intransitive*: ad: VARRO rust. 1, 9, 6 si -bit *terra mediocris* ad illud quod deterius. LIV. 26, 40, 14 omnia repente ad Romanos -verunt. SEN. epist. 56, 10 morbi ... ad sanitatem -ant, cum ex abdito erumpunt. PLIN. nat. 21, 46 alius *color* in malva ad purpuram -ans (27, 128 ad crocum. *cf.* 35, 195 *cretae genus* ad purpurissum -ans). INST. Iust. 3, 24, 3. in: LIV. 7, 19, 8 -vit ... pars maior curae in Etruscum bellum. 24, 8, 9 in quos praerogativae favor -vit (TAC. ann. 2, 56, 2). SEN. epist. 59, 4 adfectum ... impotentem et in diversum statim -turum. 66, 27. PLIN. nat. 14, 130 in vitium -antis *vini* experimentum est lamnae plumbeae mutatus in eo colos. TAC. hist. 2, 30, 2 studia ... militum in Caecinam -bant. TERT. adv. Hermog. 41 p. 171, 2 iustitia motationis (mut- *codd.*) neutram ⟨in⟩ (*omittere vult Bährens, Beitr. p. 347*) partem -antis. *adverb.*: CIC. rep. 2, 45 cum sciatis, quo quaeque res -et (LIV. 4, 37, 9 clamor indicium ... fuit, qua [quo *Aldina*] res -tura esset). LIV. 42, 7, 5 ut neutro -ret spes (TAC. hist. 3, 23, 3). TAC. hist. 1, 42 huc potius eius vitae famaque -at, ut conscius sceleris fuerit (ann. 14, 2, 2). PALLAD. ins. praef. 1 quo frequenter -et argutia servorum. *part. fut. n. pl. pro subst.*: TAC. ann. 11, 34, 1 non ideo pervicit, quin suspensa et quo ducerentur -tura responderet.

structurae ad C: seq. ut (*cf. p. 943, 24. 945, 45. 47. 54. l. 30*): LIV. 1, 24, 1 hos ut sequar -at animus (7, 9, 5. *cf.* 29, 30, 10 haec animum -ant, ut ... credam). 32, 13, 5 -vit sententia, ut in Thessaliam agmen demitteret. DON. Ter. Andr. 263 videtur -asse *iuvenis*, ut secundum patris animum consisteret. AMBR. in psalm. 118 serm. 7, 10, 2 AVG. doctr. christ. 3, 16, 24. EVGRAPH. Ter. Haut. 119 -vit *Chremes*, ut adulescentem defendere videatur. (*acc. c.*) *inf.* (*v. et p. 947, 80*): LIV. 28, 25, 15 -vit sententia ... universos ire. IVLIAN. dig. 30, 81, 3 (*interpol.*) -andum est testatorem etiam de solo cogitasse (*cf.* TRYPH. dig. 5, 2, 22, 1 et [eo *Mommsen*] -andum est non perdere patrem sibi datum). EPIST. pontif. 212 Hil. coll. antiar. p. 92, 13 -ti ... oboedire. VICT. TONN. chron. II p. 185, 448 synodum sibi favere ... violentia -vit *Dioscorus.*

D *praevalet notio e statu recto depellendi, deprimendi (syn. p. 947, 15), frangendi (syn. p. 947, 18. 63) sim.* (*iuxta pos.* repellere *infra l. 66. in consec. infra l. 77, cf.* ad *l. 72*): **1** *de actione corporali vel sensibus perceptibili*: **a** aciem *sim., i. q. repellere, in fugam convertere*: α *transitive*: ENN. scaen. 172 ubi fortuna Hectoris nostram acrem aciem -tam ⟨dedit⟩ (LIV. 1, 12, 3 confestim Romana -atur acies fusaque est. *v. vol. I 408, 63*). SALL. hist. frg. 4, 76 cunctos iam -tos laxitate loci ... cohortes ... invadunt. NEP. Pelop. 5, 4 iam -tae erant tyrannorum copiae (VELL. 2, 55, 1 AMM. 25, 1, 18). LIV. 3, 63, 1 non restituta modo pugna, sed -atur etiam Sabinis cornu (*v. vol. IV 972, 83*). AMM. 29, 5, 41. *et al.* *adde allegor.*: VAL. CEM. hom. 15, 5 donec ... vitia ... ad paenitentiam -ta confugiant. β *intransitive, fere i. q. labare, cedere*: TRAG. inc. 64 Danais -antibus summam rem perfecit *Aias.* LIV. 2, 20, 11 tum demum inpulsi Latini, perculsaque -vit acies (SIL. 15, 735). TAC. hist. 3, 83, 1 quotiens pars altera -asset (VIR. ill. 26, 5). ann. 1, 64, 3 -antes iam legiones. VIR. ill. 27, 3.

b mare *sim.* (*aliter p. 944, 16*): LIV. 26, 45, 8 septentrio ortus -tum stagnum eodem quo aestus ferebat. STAT. Theb. 4, 62 qua ... obiacet alto Isthmos et a terris maria -ta repellit.

c vocem *sim., i. q. deprimere, flectere* (*mutare l. 69?*): RHET. Her. 3, 14, 25 in conquestione utemur voce depressa, -to (inclinatio *M*) sono, crebris intervallis. CIC. orat. 27 cum ... -ta ululantique voce more Asiatico canere coepisset (56 contenta voce atrociter dicere et summissa leniter et -ta videri gravis et inflexa miserabilis. HIER. in Ezech. 6, 11 p. 60^{D} *ut* vocem -emus ad fletum). PANEG. 3, 18, 6 videmus ... *precantes* humiles atque demissos vix ... titubantia verba proferre neque solum orationem -are, sed totis corporibus in genua submitti.

d *t. t. gramm., i. q. declinare*: VARRO ling. 9, 34 *vocabula* quae -antur in tempora et in casus (GELL. 1, 16, 14 in singulos tantum casus. 10, 13, 1). 9, 38 ut dicimus ab Terentius Terentium, sic postulandum ut -emus ab A et B (CONSENT. gramm. V 350, 22 nulla alia *est* ... prima nominis positio, a qua -tus aut commutatus sit *nominativus.* 351, 5 GELL. 3, 12, 3. 4, 9, 12 *al.*). 10, 13 quae in conferendis verbis et -andis sequendae aut vitandae sint *similitudines* (10, 78 verba contra usum veterem -ta). PRISC. gramm. III 76, 4 '-vorsum' *similia* -ant sibi supra posita nomina (84, 15). CONSENT.

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gramm. V 350, 33 inveniuntur quaedam nomina aliter -ta in genetivo plurali. *et al.* *paulo aliter, fere i. q. derivare*: GELL. 2, 6, 5 'vexare' ... ex eo (sc. 'vehere') -tum est ([*inde* SERV. auct. ecl. 6, 76 MACR. Sat. 6, 7, 7]. 18, 5, 9 'equitare' ... e vocabulo 'equitis' -tum est [*inde* MACR. Sat. 6, 9, 11]).

2 *notione magis abstracta i. q. in peius commutare, debilitare, concutere (syn. l. 17), vincere (sic infra l. 30; cf. syn. infra l. 62)*: **a** *hominem ipsum vel animum, virtutem sim.*: CIC. Att. 3, 13, 2 ut me paulum -ari timore viderunt, sic impulerunt, ut *eqs.* (*cf.* LIV. 1, 58, 4 metu. RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 18, 1 nullus me timor ... -at). LIV. 33, 17, 3 ad primum terrorem ratus -ari animos posse. SEN. dial. 2, 5, 4 *virtus* sic contra casus indurata, ut ne -ari quidem, nedum vinci possit. 6, 4, 2 nec luctu suorum -andus erat *Augustus.* 7, 22, 1 cum in hac *paupertate* unum genus virtutis sit non -ari nec deprimi. epist. 91, 3 haec omnia Liberalis nostri adfectum -ant adversus sua firmum et erectum. nec sine causa concussus est. 114, 22 in vino non ante lingua titubat, quam mens cessit oneri et -ta vel prodita est. QVINT. decl. 317 p. 249, 7 fractis militum animis et -ta ... spe. AMBR. Abr. 2, 2, 6 ducebatur ... falsa specie bonorum, sed non penitus -batur (*syn.* declinare, deflectere). VVLG. Iob 36, 18 nec multitudo donorum -et te. GENNAD. dogm. 49 quod per peccatum ... ita genus humanum sit -tum, ut nullus ... credere in deum ... possit. AVG. civ. 14, 9 p. 25, 29 D. ut nullo prorsus erigantur et excitentur, nullo flectantur atque -entur affectu (*sc. sapientes*). *al.* COD. Theod. 16, 2, 41 contempti ... et miserae humilitatis -ti despectu iniuriarum non habeant actionem. OROS. hist. 6, 12, 7 (*Gallia loquitur*) ita me Romani -verunt, ut nec ad Gothos surgam. CASSIOD. compl. in II Petr. 2, 10 dominum ..., qui peccantes angelos noscitur -asse. var. 2, 41, 1 Alamannicos populos caesis fortioribus -tos victrici dextera subdidistis (*sim.* 3, 1, 1 *al. cf.* CONSTANTIVS vita Germ. 28 Aetius ... Alanorum regi loca illa -anda pro rebellionis praesumptione permiserat.). *et al.*

b *res (mediopass. [l. 49. 51. 55 al.] refl. [l. 47. 53] intr. [l. 48. 57. 64] fere i. q. cadere, decrescere [v. opp. infra l. 51], desinere. quaedam haud ita longe differunt ab A p. 943, 78)*: CIC. epist. 1, 1, 3 laboratur vehementer; -ta res est (LIV. 2, 47, 3 cessissent ... loco, ni consul alter ... rem -tam sustinuisset [6, 9, 8]. 3, 16, 5 *id* maxime -tis rebus incubuit. 3, 61, 14 congrederentur -andamque semel fortunae rem darent. 25, 21, 9. 33, 7, 7 rem -tam restituerunt [35, 32, 10 *al.*]. *al.* SEN. benef. 6, 31, 9 -tis *rebus* opem ferre. PETRON. 38, 13 ubi semel [*v. p. 944, 1*] res -ta est, amici de medio. 38, 16. ARNOB. nat. 7, 50 p. 284, 9 -ta est res summa et ad ultimae labis periculum venit. *et al. cf.* CIC. ad Brut. 1, 18 [= 9, 26], 2 ferre praesidium labenti et -tae paene rei publicae [SALL. (?) rep. 2, 10, 5 ubi paulum -ta res publica agitari coepit]). CAES. civ. 1, 52, 3 tam paucis diebus magna erat rerum facta commutatio ac se fortuna -verat, ut nostri magna inopia conflictarentur, illi omnibus abundarent rebus (LIV. 3, 61, 4 si f. belli -et [*intr.; sic et* ITIN. Alex. 16]. 34, 23, 6 -tā eius f.). LIV. 33, 18, 1 omnia simul -ante fortuna. CELS. 2, 14, 5 valetudo longa et iam a primo impetu -ta (*cf.* 2, 15, 1 gestatio ... longis et iam -tis morbis aptissima est [3, 2, 2; *opp.* increscentibus. PLIN. nat. 23, 82]. 3, 4, 6 ubi ea *febris* vel desierat, vel ... certe si se -verat [3, 4, 16]. 3, 5, 8 -ta *accessione* [3, 7, 2[B]]. *al.*). SEN. dial. 4, 19, 4 -tum calorem frigus insequitur. PLIN. nat. 35, 162 -tis iam moribus. QVINT. inst. 10, 1, 80 *Demetrius* primus -asse eloquentiam dicitur. TAC. ann. 15, 21, 3 inde initia magistratuum nostrorum meliora ferme et finis -at. IVL. VAL. 2, 38 p. 109, 3 quoniam diis -are Darii nomen ab illa potentia libuisset (*Ps. Call. 2, 22, 7 τοῖς κλίνασι τὸ Δαρεῖον διάδημα*). IVST. 4, 4, 8 -to iam statu *Syracusanorum.* AMBR. c. Aux. 3 -tum iam vel imperatoris iudicium. VVLG. psalm. 45, 7 conturbatae sunt gentes et -ta sunt regna (PETR. CHRYS. serm. 79 p. 423[A] *mulieres* regna fletibus -ant [*syn.* vincunt, frangunt]). COD. Theod. 12, 12, 12, 2 *ne* plebi mixta dignitas -etur. VEN. FORT. carm. 1, 15, 21 nobilitas longos non -vit in annos, cui magis ascensum proles opima dedit. *huc pertinere videtur*: EVGRAPH. Ter. Andr. 262 hac parte -tam (*i. obscuram?, cf. gr. λοξός*) sententiam declaravit. *adde p. p. p. n. pl. pro subst.*: SIL. 6, 119 rerum -ta feramus.

significantius fere i. q. detorquere: QVINT. decl. 276 p. 127, 14 si quid ex lege -andum sit, spectare, ut quam minimum ex eadem pereat (*cf.* 345 p. 361, 24 -are leges et iura transferre). HIER. adv. Iovin. 2, 21 p. 315[A] quae *testimonia* ad perversitatem sui dogmatis callidus disputator -at.

3 *sensu Christiano i. q. humiliare (syn. l. 78. p. 948, 4. 6 al. cf. et p. 941, 71. 74. 942, 2. 71. 77. 946, 74. l. 26. 60. 63. mediopass. l. 78. p. 948, 2. 6 al.; refl. l. 83. p. 948, 12 sq. 22. 28; intr. p. 948, 27. 30)*: **a** *sine additam.*: *α hominem, deum, mentem sim.*: GAVDENT. serm. 19, 42 vel -tus vel humiliatus est deus in homine (AVG. civ. 15, 25 p. 114, 9 D. [*refl., iuxta* descenderet]. MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 30, 14 -tus est elevare quod rueret [*v. p. 946, 40*]. ALC. AVIT. c. Arr. 29 p. 12, 3. *et al.*). AMBR. obit. Theod. 12 quem (*imperatorem*) non extollat potentia, superbia non erigat, sed pietas -et. AMBROSIAST. in I Cor. 15, 9 p. 262[A] quia et persecutor fuit, -at se (VVLG. psalm. 10, 10 Ps. AVG. quaest. test. I 124, 5 p. 383, 3. *v. et l. 79*). HEGES. 1, 45, 6 p. 123, 9 sacrilegum ... nec religione -tum, sed elatum superbia. HIER. epist. 142, 1 ne fractis quidem cervicibus -antur. PELAG. in Phil. 4, 7 p. 413, 3 Christi pax ... omnem mentem furiosam exsuperat et -at. RVFIN. hist. 10, 29 p. 991, 24 (*syn.* humiliari). AVG. serm. 290, 3, 3 magnus homo ... perhibuit ei (*Christo*) testimonium Iohannes, subditus, -tus, humiliatus. VAL. CEM. hom. 14, 5 invitus .. se humiliat, quem necessitas paupertatis -at. *et al.* *β res (fere periphrastice. v. et infra l. 24)*: AMBROSIAST. in I Cor. 6, 12 p. 214[A] auctoritatem magisterii ... -bat (in II Cor. 12, 19 p. 334[A]). PELAG. in Phil. 2, 5 p. 397, 7 *Christus se humiliavit* non substantiam evacuans, sed honorem -ans (SEDVL. carm. pasch. 5, 23 [op. pasch. 5, 2 p. 274, 20 doctor ... discipulis sese -vit]). QVODV. Aug. serm. ed. Mai 119, 13 tantum ... se pietas -vit maiestatis divinae, ut *eqs.* (PETR. CHRYS. serm. 128 p. 554[B]). VICTRIC. 17 -ta substantia deitatis. VAL. CEM. hom. 16, 4 -a ... superbiam. SIDON. epist. 4, 8, 5 vs. 3 -a paulisper culmen erile. MAX. TAVR. serm. 43 p. 621[C] deus ... praerogativam propriae divinitatis -ans. VEN. FORT. vita Albin. 5, 13 ut amore Christi nobilitas -ret quod erat. GREG. M. moral. 3, 60 *al.*

b *acced.*: *α dat. (v. et l. 12. cf. p. 942, 2. 943, 22)*: AMBROSIAST. in Rom. 13, 9 p. 164[B] illi ... quis -atur, a quo honorem accepit. in II Cor. 9, 10 p. 314[C] nolit eos (*fratres*) subiectos habere, sed magis se eis -et ([*syn.* humiliari]. in Col. 3, 2 p. 434[B]. Ps. AVG. quaest. test. I 100, 1 p. 192, 6 *al.* GREG. M. moral. 14, 34 sibi. *al.*). CLAVD. 28, 64 cum moribus aequis -at populo regale modestia culmen. Ps. AVG. quaest. test. I 97, 7 p. 176, 18 *al.* (*v. Souter, Ambrosiast. p. 111*). SACR. Leon. p. 355. GREG. M. moral. 3, 50 sanctae ecclesiae specie tenus -ant *haeretici.* *β* ad *(c. gerund. praeter l. 28)*: RVFIN. Orig. in gen. 10, 2 p. 96, 2 ad tam humilem ... se -ans ... sermonem *Rebecca.* CAES. AREL. grat. (RevBén. 13, 1896, 435) 19 quare non ... ad referendas deo gratias humiliter -res. FACVND. defens. 10, 2 p. 773[D] *caritas* Petrum ad suscipiendam ... correctionem dociliter -bat. PASS. Quirin. 4 diu te ad oboedientiam regalium praeceptorum -are voluimus.

E *singularia (sec. gr.)*: **1** accentum, *i. q. reicere, de enclitico*: PRISC. gramm. III 477, 2 *v. vol. V 2, 559, 4. cf. p. 946, 84.* **2** *de oratione obliqua*: PRISC. rhet. 2, 6 p. 552, 13 (= gramm. III 431, 11) *narrationem* variis proferre modis solemus, per rectum indicativum, per indicativum -tum *eqs.* (*rhet. gr. II p. 5, 5 ἐγκεκλιμένον*). *ibid.* l. 22 indicativa ... -ta (*sc. narratio*). 2, 7 p. 552, 32.

notabilia: indicatur quo: ad, in *c. acc., dat., adverbia passim.* contra: *p. 943, 20.* PSALT. Cas. 20, 12. extra: GREG. M. moral. 1, 48 ne pietas, dum se extra rectitudinem -at, intorqueat. per: *p. 942, 39.* post: *p. 946, 2.* super: *p. 942, 43. 943, 2. 946, 3. cf.* erga: *p. 949, 22.* *'ubi' pro 'quo'*: ubi: *p. 943, 46.* ubicumque: *p. 945, 4.* necubi: *p. 942, 43.* neutrubi: *p. 941, 82. 946, 6.* nusquam: *p. 944, 36.* *'qua' pro 'quo'*: qua: *p. 944, 40. 946, 28.* ea: *p. 944, 20.* *'ut' pro 'quo'*: ut: MANIL. 3, 126 sidera ut -ant vires (*sc. huius sedis*) et templa gubernant. prout: *p. 945, 30.* sic: *p. 941, 46.* ita: *p. 945, 12. 947, 22.*

indicatur unde: ab: *p. 943, 51. 58. 944, 21. 945, 62. 946, 66. 70. 947, 50. 58.* GREG. M. moral. 3, 44. ex: *p. 942, 30. 947, 3.* HIER. tract. p. 400, 17 ex malis suis -retur ad paenitentiam *superbus.* de: AVG. in Iob p. 530, 5 de superioribus -verunt se ad terrenas voluptates *animae.* ALC. AVIT. c. Arr. 28 p. 11, 31 divinitas ... -batur de caelo.

impersonaliter: *p. 941, 77.* SEN. dial. 9, 7, 2 eo -andum, quo te vis ingenii feret.

-tum habere: *p. 946, 43.* *part. pro subst.*: *p. 941, 37. 942, 65. 946, 32. 947, 67.*

p. p. p. ***inclīnātus**, -a, -um *pro adi. (cf. et p. 942, 14. 946, 68. l. 37 sq. pro subst. [cf. l. 56] l. 70. p. 949, 35). comp. l. 72. 81. 83. p. 949, 13 al.* GLOSS.[L] II Abav. IN 38 -a clivosa.

1 *i. q. pronus (syn. p. 949, 11), vergens, declivis (syn. l. 71), obliquus sim. (cf. syn. l. 65. 72. 76. p. 949, 3; gr. λοξός l. 73. opp. l. 74. 75. 82)*: **a** *proprie et corporaliter (nota abl. modi l. 66; acc. gr. p. 949, 7)*: VITR. 4, 2, 3 mutuli -is scalpturis deformantur, quod imitatio est cantheriorum; etiam necessario propter stillicidia proclinati collocantur. 5, 9, 7 tubuli instruantur -i fastigio. PLIN. nat. 27, 126 Phaleris thyrsum habet ... tenuem ceu calamum, in summo flore (*E vg.*, flore in *Vd*, florem *Gelenius*) -um. PALLAD. 1, 5, 5 collis molliter per latera -a *campi* deductus (4, 10, 27. *cf.* 1, 34, 1 leniter -a planities. 10, 10, 1 locum ... leviter -um. *n. pl. pro subst.*: 3, 25, 21 et in planis et in declivibus proveniunt *cydonei*, magis tamen -a et devexa desiderant). HYG. astr. 1, 6 p. 24, 3 *zodiacus quod* -ior aliis videtur, λοξός a Graecis est dictus (*cf. p. 949, 3*). 3, 21 p. 90, 18 *Gemini* occidunt directi a pedibus, exoriuntur autem -i ut iacentes (*sim. de sidere*: 3, 25 p. 92, 9 [*opp.* erectus]. 3, 36 p. 96, 10 *al.* [*v. et l. 82. p. 949, 8*]. MART. CAP. 8, 844 [*syn.* transversum, *opp.* recto]). VVLG. Luc. 13, 11 *mulier* erat -a nec ... poterat sursum respicere (*ἦν συγκύπτουσα*). MACR. Sat. 1, 23, 19 simulacrum *Solis* ... insigne radiis -is. PHYSIOGN. 105 auribus ingentibus -is ac propemodum infractis (*Adamant. p. 424, 5 ὦτα ... ἐπικεκλασμένα*). ad: CIC. Arat. 11 inferior paulo est Aries et flamen ad austri -ior (*cf.* HYG. astr. 3, 11 p. 85, 24 *Perseus* occidens ... -us ad caput versus [*opp.* rectus]. 3, 39 p. 97, 21 *Crater* -ior ad caput Hydrae [*catast. 41 ἐγκεκλιμένος πρός.* SCHOL. Germ. Bas. p. 101, 14]). VITR. 5, 10, 2 solum sternatur -um ad hypo-

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

causim. PALLAD. 1, 39, 2 -a sit . . . stratura ad fornacem. PHYSIOGN. 115 -o ad ⟨dextrum⟩ latus capite (*Ps. Arist. p. 34, 1 ἐγκλίσεις . . . εἰς τὰ δεξιά*). in: VITR. 9, 1, 3 transversa et -a in meridiem circuli . . . zona. CELS. 4, 1, 11 vesica . . . iuxta rectum intestinum est, potius in sinistram partem -a (5, 26, 28^C. 8, 1, 4). PLIN. nat. 25, 80 *plantago* est caule . . . in terram -o. AVIEN. orb. terr. 1262 in australem latus -ior axem *Persis* (*gr. 1064 νοτιώτερον οἶμον ἔχουσα*). HYG. astr. 3, 3 p. 82, 8 *Arctophylax* -us in longitudinem. *adv.*: PALLAD. 3, 17, 7 usque ad medullam arborem perforandam plagā interius leviter -ā. **b** *translate* (*indicatur ubique* '*quo*'): CIC. rep. 2, 47 *rei publicae genus* -um et quasi pronum ad perniciosissimum statum. LIV. 1, 51, 7 eunt -is . . . ad credendum animis (3, 2, 12 nihilo -ioribus ad pacem a. [30, 43, 1. 34, 33, 9 -ior]. 7, 21, 5 in concordiam. *al.*). 3, 65, 2 nihil magnopere ad patrum aut plebis causam -i. 5, 49, 8 per se -a magis plebe ad id consilium (23, 46, 3 quae ante -ior ad Poenos fuerat. 42, 30, 1). 27, 44, 10 minora sua, metu interprete semper in deteriora -o, ducebant. 35, 25, 5 in concilio omnium ad bellum capessendum -ae sententiae erant. *al.* SEN. clem. 1, 13, 4 -us ad mitiora. benef. 3, 12, 2 prout fuerit iudex ad (aut *N*, *unde* aut huc aut illo *Hosius*) haec aut illa -tus animo (*cf. p. 944, 77*). SOL. praef. 3 in quam partem ferme -ior est universa materies. AMM. 15, 1, 9 -ior ad damnandum. 22, 5, 1 -ior erat erga numinum cultum *Iulianus*. *al.* VVLG. II Macc. 14, 24 erat viro -us (*ψυχικῶς τῷ ἀνδρὶ προσεκέκλιτο*). AVG. civ. 4, 32 p. 187, 21 D. *et al.*

2 *i. q. demissus, depressus, fractus* (*l. 30*), *humilis* (*cf. syn. l. 27, opp. l. 26. 32*): CIC. epist. 2, 16, 1 qui ab excitata fortuna ad -am et prope iacentem desciscerem (AVSON. 426, 4 p. 382 P. Troianis f. -iore pugnantibus). QVINT. inst. 11, 3, 170 epilogus . . . si *ad placandos iudices est accommodatus*, -am quandam lenitatem *desiderat*. OROS. hist. 3, 1, 15 magnitudinem . . . belli istius -us ex hoc semper in posterum Lacedaemoniorum status prodit. EPIST. pontif. 351 Migne 20 p. 763^A quanto -us fuit, cum eum . . . nemo suscepit, tanto sublimior nunc est *Perigenes*. CASSIOD. in psalm. 33, 18 dominus . . . altissimus attingi non potest, nisi per humilitates videlicet -as. *n. pl. pro subst.*: AMBR. Noe 2, 5 ne qua pars sine defensore sit, dum illud bonum -iora sustentat. *i. q. mitis* (*opp.* durus. *cf. l. 29*): EPIST. pontif. 293 Migne 20 p. 498^B de his observatio prior durior, posterior interveniente misericordia -ior.

adv. **inclīnātē.** GLOSS.^{L} II Abav. IN 39 -e proclive. GLOSS. IV 557, 42 procline prone -e.

deriv.: 1. inclinabilis, inclinamentum, inclinatio, inclinativus, 3. inclinatus, inclinis (-us).

inclīnus *v.* inclinis.

inclito, -āre. *ab* inclitus. *i. q. inclutum facere*: ANTH. 387, 2 rex Hunerix . . ., quem fama perennis -at (*Baehrens*, inclita *cod.*)

inclitus *v.* inclutus. **incliz-** *v.* inclyz-.

ᴿ**inclūdo,** -ūsī, -ūsum, -ere. *ab in et* claudere. *de script. et formis: antiqua forma* endocl-: GLOSS.^{L} II Philox. EN 12 -a *ἐγκεκλεισμένη*. -uss-: CIL XIII 2124 (*fort. spurius*). VERG. Aen. 11, 398 *et* 12, 211 (*P*). *v. et l. 76.* -aud-, -aus-: PAVL. FEST. p. 42 (inclusa *I*), CONC.^{S} II 3, 3 p. 56, 4. 59, 11. 23 ITIN. Anton. Plac. rec. A 15. 16 *bis* (inclus- *R*). 25 LEX Sal. 9, 2. extr. B 9 ANON. Vales. 9, 43 GREG. M. epist. 6, 6 p. 385, 19. 9, 147 p. 142, 23 SERM. de conf. diab. 114^v (*sed ibid. 113^v* inclusos). PASS. coron. 8. *v. et p. 951, 41. 70. 77. 952, 9. 954, 56.* -et *pro* '-it' *leg.* PEREGR. Aeth. 23, 4. *v. et p. 955, 78.* NOT. Tir. 50, 71 -it. 72 -sit. *de notione*: CHAR. gramm. p. 469, 29 B. *enumerat inter* 'verba quae praepositionibus additis aliam significationem habent'. SYNON. Cic. p. 415, 26 B. ambit cingit circumit circumvenit continet -it amplectitur. AVG. serm. 358, 4 verbum . . . quod est '-sa' quasi angustias sonat. GLOSS.^{L} II Abav. IN 41 -sus detrusus. GLOSS. I p. 83, 61 -serunt abstruserunt retruderunt. II 284, 1 *ἐγκλείω* (*al. cf. l. 48*). *legitur inde a* LIV. ANDR. (*?, v. p. 952, 31*), ACC. (*l. 78*), CIC., VARRONE. [*variat in codd. c.* inludere: OV. met. 15, 475. *v. et p. 951, 49.* incidere: *p. 953, 7.* inducere: *p. 955, 34.* cludere: QVINT. inst. 9, 4, 67 PLIN. nat. 5, 28. 6, 116 AVIEN. orb. terr. 303. concludere: *p. 954, 42.* recludere: VVLG. lev. 13, 4. -sus *c.* incussus: SEN. nat. 2, 27, 4. -sa *c.* in causa: OPTAT. 6, 6 p. 153, 15. *ex coni. probab.*: VITR. 10, 8, 5 (clusus *trad.*). SEN. nat. 2, 26, 7 PLIN. nat. 19, 163. AVIEN. orb. terr. 1259 (*Walter, WSt. 48, 1930, 76*; illudunt *A*, illinunt *O*). *suppletur*: R. GEST. div. Aug. 10, 1. 26, 2. *falso trad.*: SEN. nat. 2, 41, 2. PETRON. 32, 2 (*L, v. vol. V 2, 1269, 48*). PLIN. nat. 16, 170. *loc. corrupt.*: COD. Theod. 11, 16, 25 (= Iust. 10, 48, 12, 2) exceptis his, quibus . . . Raeticus limes -itur (instruitur *Gothofr.*). *dub. trad.*: LVCR. 4, 81 SEN. nat. 2, 49, 2. TEST. Galli (CIL XIII 5708) 1, 21 indussi (inclussi *Mommsen, cf.* SEN. contr. 10 praef. 7 [*AB*]). AMM. 20, 6, 8. INSCR. christ. Diehl 2015 adn. inclide (include⟨re⟩ *Mommsen*). *dub. struct. vel interpr.*: ACC. trag. 81 angustitatem (*ad p. 957, 28?*, -ate *Vossius, vg.*) -sam ac saxis squalidam. PROP. 2, 34^b, 43 incipe iam angusto versus -ere torno (*cf. p. 954, 67*; incudere *Dilthey, coll. Hor. ars 441; cf. et vol. V 2, 1311, 80*). CARM. de bell. Aeg. nova frg. ed. Ferrara (1908) tab. nr. 1631 β *bis* (*locis mancis*). PSALT. Cas. 34, 3 (*locus in hebr. corrupt., ut vid.*). AVSON. 131, 4 p. 346 P. elixo plantaria podice vellis et teris -sas (incusas *i. asperas Scaliger*) pumice Clazomenas (*i. nates*). PS. PHOEBAD. fid. 8 p. 47^C ad vicem speculi cum conceptos intra lucem suam vultus quasi ad plenam effigiem hominis -it *deus*.]

I *c. not. primigenia, i. q. in loco clauso constituere, claustris circumdare* (*syn. p. 954, 45; cf.* saepire: *infra l. 30. 49. 61.* continere: *p. 955, 16.* comprehendere: *p. 955, 72.* cohibere: *p. 955, 66.* *opp.* excludere *v. l. 52. p. 954, 22 et vol. V 2, 1273, 2.* emittere: *p. 951, 28. 46*): **A** *sensu concreto* (*proprie et in imag.; v. et p. 955, 23*): **1** *animantia* (deos: *infra l. 52.* naves: *p. 951, 55; adde* OV. trist. 3, 10, 47 -sae . . . gelu stabunt in marmore puppes [*cf. infra l. 21*]. ventos: *infra l. 65.* fulmen: *p. 951, 15.* muros *sim.*: *l. 76. p. 951, 67.* corpus: *p. 951, 12. 31*): **a** *bestias* (*v. et p. 952, 6. in imag.*: CIC. Phil. 7, 27 taetram . . . beluam ne -sam et constrictam dimittatis cavete. LACT. inst. 1, 9, 5 qui . . . in se ipso -sam feram superat, iracundiam. *cf. l. 22 et infra l. 66*): VARRO rust. 2, 4, 20 primo cum -serunt *porcos*, cum bucinatum est, aperiunt, ut exire possint (*cf.* COLVM. 7, 9, 9 *sues*). 2, 5, 14 saeptis *vaccas*. 3, 3, 2 animalia (CVRT. 8, 9, 28 vivario). *ibid.* pisces (CIC. phil. frg. V 76 M. VAL. MAX. 9, 1, 1 piscium . . . greges . . . molibus. SEN. nat. 3, 17, 2 vitreis ollis [*cf.* PLIN. nat. 9, 66]. COLVM. 8, 17, 8. PLIN. nat. 9, 32 retibus. *et al. aliter*: OV. Pont. 3, 1, 16 in aequore [*sc. glacie, cf. supra l. 11*]. *allegor. vel in imag. de hominibus* [*Matth. 13, 47*]: AVG. civ. 18, 49 p. 333, 13 D. serm. 252, 2, 2 *al.*). 3, 9, 19 *gallinas* -unt in locum tepidum (*al.* COLVM. 8, 7, 1 caveis . . . vel sportis). 3, 10, 6 *anseres* in haras (COLVM. 8, 14, 5 *al.*). 3, 10, 7 pullos . . . in saginario (COLVM. 8, 11, 17). *al.* CIC. fin. 3, 63. div. 2, 73 -sa *avis* in cavea (PLIN. nat. 10, 141). VERG. Aen. 12, 587 -sas . . . cum latebroso in pumice pastor vestigavit apes (COLVM. 9, 11, 1 GAIVS dig. 41, 1, 5, 2. PALLAD. 7, 7, 8 -sas . . . tenebimus). 12, 749 -sum . . . flumine . . . cervum (*syn.* saeptum). OV. Ib. 490 *bovem* (LIV. 1, 7, 7 *al.*). LIV. 28, 35, 2 equos -sos in insula. GRATT. 49 retibus ursos. 280 abdita . . . altas in latebras unique -sa marito femina *canis*. CVRT. 6, 3, 8 *feras bestias* captas et -sas. COLVM. 8, 11, 9 *al.* CALP. ecl. 5, 63. PLIN. nat. 8, 25 *elephantos*. 10, 198 cum adservantur -sae *serpentes* (25, 101). 18, 158 rubetam . . . fictili (29, 129 *lacertam* [*al.*]). *al.* FRONTIN. strat. 3, 13, 8 *columbas*. POMPON. dig. 9, 2, 39, 1 qui pecus alienum in agro suo deprehenderit, non iure id -it (*de eadem quaestione*: VLP. dig. 47, 8, 2, 20 COD. Iust. 3, 35, 5 [*a. 293*]. LEX Sal. 9, 2 *al.* LEX Visig. 8, 3, 13 *al.*). *et al.*

b *homines* (*v. et l. 13. 22. p. 952, 11. 953, 58. plerumque loco; hominibus: l. 67, cf. p. 956, 45; veste sim.: l. 78. 81. 83; metu: infra l. 76*): *α generatim*: CIC. Verr. II 5, 117 -untur in carcerem condemnati (*v. vol. III 436, 2. ibid.* in carcere [*adde* CIC. Att. 2, 1, 8], carcere [*v. et III 434, 52*]). II 5, 144 in praedonum . . . custodias (MOYS. Cypr. epist. 31, 8 p. 564, 6 custodia . . . carceris. COD. Theod. 9, 1, 7). dom. 110 cum principem orbis virum -sum domi contineres (Vatin. 22. *cf.* Sest. 69 -sus d. . . . fuit. PAVL. sent. 1, 7, 8 in domo. *v. et p. 951, 73*). har. resp. 25 examina . . . servorum immissa in p. R. saeptum atque -sum. Pis. 42 in Phalaridis tauro (*cf.* Phil. 2, 32 rep. 3, 42 OV. trist. 3, 11, 47 SEN. contr. exc. 5, 8 VAL. MAX. 9, 2 ext. 9. FRONTO p. 184, 20 N. *et al.*). Phil. 3, 30 armatos in cella Concordiae (*opp.* excluserit). rep. 3, 14 deos . . . -sos parietibus contineri ([leg. 2, 26]. PLIN. paneg. 49, 1 secum . . . ultorem scelerum d. -sit. FIRM. err. 13, 5. AVG. civ. 1, 29 p. 46, 18 D. nusquam. *et al. v. et p. 952, 13. cf.* OV. fast. 6, 429 -sam summa tenet Ilus in arce *Minervam*. MANIL. 4, 29 -i . . . sua potuisset Iuppiter arce? LVCAN. 5, 87 numen. 8, 797 manes). VERG. Aen. 2, 19 huc delecta virum . . . corpora . . . -unt caeco lateri (*equi Troiani. cf.* 2, 45 hoc -si ligno occultantur Achivi. 2, 258 utero. HOR. carm. 4, 6, 13 equo. PETRON. 52, 2). 6, 614 hic . . . -si poenam expectant. 9, 727. 729 *Pandarus Turnum* ultro . . . -serit urbi (*cf.* 11, 398 -sus muris hostilique aggere saeptus). 12, 744 *Turnum* undique . . . densa Teucri -sere corona (PLIN. epist. 7, 21, 1). *al.* HOR. carm. 3, 16, 1 -sam Danaen . . . excubiae munierant. epist. 1, 1, 3. OV. am. 1, 4, 61 nocte vir -et *te*. 3, 12, 29 Aeolios Ithacis -simus utribus Euros (*cf.* met. 14, 225). met. 6, 522 ibi (LIV. 44, 46, 7 PETRON. 81, 2 *al.*). fast. 1, 53 quo *die* populum ius est -ere saeptis. Ib. 519 caveā (LIV. 24, 39, 5). Pont. 2, 1, 20 -so mediis . . . mihi . . . Getis. trist. 5, 9, 31 mea lege data vincta atque -sa Thalia. LIV. 21, 44, 5 circumscribit -itque nos terminis montium fluminumque (*cf.* 30, 30, 26 Africae litoribus [45, 25, 12]. 35, 48, 7 regni finibus. *sim. al.*). 23, 7, 3 balneis. 26, 51, 7 fabris . . . in publica officina -sis (*cf.* 27, 17, 7. 29, 35, 8). 37, 24, 9 ne -rentur vento in hostium ora. *al.* SEN. contr. 7, 1 (16), 1 *al.* SEN. Oed. 707 servate sontem saxeo -sum specu. nat. 6, 32, 8 quot populos aut terra aut infra se mare -sit. *al.* PETRON. 73, 1 homines miserrimi et novi generis labyrintho -si. 94, 7. 8. VAL. FL. 3, 738 -sa . . . longo pervigilant castella metu. QVINT. decl. 335 p. 317, 12 adulteros -sos in cubiculo deprehendit (FILASTR. 142, 7). TAC. dial. 39, 1 paenulas istas, quibus adstricti et velut -si cum iudicibus fabulamur. CALL. dig. 4, 6, 9 etiam -sos veluti lautumiis vinctorum numero haberi placet. *al.* TERT. virg. vel. 2 p. 885 Oe. utique ea *consuetudo* deligenda quae virgines -it (*sc. velamine*). CYPR. domin. orat. 8 p. 271, 14 tres pueri in camino ignis -si. *al.* PANEG. 2, 33, 4 loricis onustos -sosque ferro *milites*. *al.* CAPITOL. Opil. 12, 10 vivos . . . homines parietibus -sit et struxit. IVST. 34, 3, 3 *Antiochum* amplo cir-

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

culo -sum ... consulere ... iubet. CLAVD. carm. min. 32, 7 utero -sum Mariae *Christum* ([*v. app. crit.*]. AVG. civ. 16, 35 p. 181, 1 D. in u. serm. 187, 1, 1 *deus Verbum* virginali utero receptus est, non -sus. *al. cf. p. 950, 59. l. 76*). *al.* CAEL. AVR. acut. 3, 16, 133 *hydrophobos* in puteum posuerunt saccis immissos vel -sos. *et al.* *tumulo sim. -ere i. q. sepelire* (*cf.* SCHOL. Hor. carm. 4, 13, 16 [*v. p. 956, 72*] '-sit' ... deposuit, sepelivit. -si enim defuncti tumulo dicuntur. *absol. l. 14*): SEN. rem. fort. 5, 3 'insepultus iacebis'. at tu ... obrutus, at tu -sus. 5, 4 alios lapis ... -it (CE 1523, 2 [*s. II*] lapide hoc -sa quiesco). CE 1005, 3 (*s. I*) hic erit -sus tumulo ... Iulius (1038, 5. 1566, 2 HEGES. 5, 40, 1 p. 382, 20). 1551 F 2 (*s. II*) ciner⟨es⟩ ... aris. LACT. inst. 4, 26, 33 corpus patibulo detractum est et sepulchro ... -sum (INSCR. christ. Diehl 3700, 1 marmore). PRVD. perist. 4, 94 membra caespes -at suus. INSCR. christ. Diehl 3535 quintu idus Maias -sa est Macrina. *adde*: LVCAN. 8, 864 -sum Tusco venerantur caespite fulmen. AMBR. Iac. 2, 5, 23 p. 45, 18 (*allegor.*) qui cor tuum -it solo, qui animam tuam ... caespite obruit. *in imag.* (*cf. p. 950, 75. 78*) *et transl.*: SEN. benef. 3, 7, 5 *iudicem* formula -it et certos, quos non excedat, terminos ponit (*cf.* ENNOD. epist. 9, 33, 6 p. 258, 12 loquacitatem meam lex epistolaris -it). PLIN. epist. 5, 14, 9 -or angustiis commeatus (BOETH. cons. 2, 4, 13 W. rei familiaris). paneg. 35, 2 *delatores* repressisti mille (in illa W^2) poenarum indagine -sos. CLAVD. MAM. anim. 1, 1 p. 23, 19 si eosdem paulo strictius artum disputationis -at.

non indic. loco (*v. et p. 950, 16. 64 al.*) *et sensu paulo significantiore, i. q. carcere -ere, vincire*: SEN. Ag. 991 inops egens -sa ... aethere negato sero succumbet malis *Electra.* benef. 6, 26, 1 nequitia est ... ut emittas -ere. TAC. ann. 1, 42, 4 interfici centuriones, eici tribunos, -i legatos. VLP. dig. 29, 5, 3, 6. PAVL. sent. 5, 6, 14 qui hominem liberum vinxerit suppresserit -serit. TERT. mart. 2 p. 8 Oe. etsi corpus -itur, etsi caro detinetur, omnia spiritui patent. CYPR. epist. 20, 2 p. 527, 24. 37, 2 p. 577, 14 *al.* FIRM. math. 3, 4, 34 propter -sos quosdam aut in custodia constitutos. AMM. 28, 4, 25 debitorem (*cf.* HIER. hom. Orig. in Luc. 23 p. 155, 20 R. quando quis pro debito ipse rei p. serviturus -itur). AVG. civ. 22, 6 p. 563, 26 D. *al.* COD. Iust. 9, 12, 3 (*a. 293*). *et al.* *p. p. p.* inclūsus *pro subst., i. q. captivus, custodia* (*v. et p. 950, 79*): AMM. 29, 1, 13 cum ... nec carceres -orum catervas ... sustinerent. COD. Theod. 9, 3, 1 pr. nec ... sedis intimae tenebras pati debebit -us, sed usurpata luce vegetari. CASSIOD. var. 11, 40, 5 exite, -i. *i. q. monachus*: LIB. pontif. p. 198, 4 Epiphanio et Anastasio ex presbyteris et inclausis.

β speciatim in re militari (*cf. infra l. 79*), *i. q. obsidere* (*syn. infra l. 61. v. etiam infra l. 52. 58. hinc translatum esse vid.* CIC. Brut. 322 qui breviter arguteque -so [inluso *Schütz*, eluso *Baehrens*] adversario laxaret iudicum animos): CIC. Phil. 12, 3 quod si in bello dari vicarii solerent, libenter me, ut D. Brutus emitteretur, pro illo -i paterer (*cf.* epist. 11, 18, 2. 11, 24, 1). 13, 35 militibus -sis opem fertis. Att. 6, 1, 6 -sum in curia senatum Salamine obsederat (6, 2, 8). OV. trist. 4, 2, 33 perfidus hic nostros -sit (illusit *P*) fraude locorum. LIV. 1, 15, 3 Veientes ... ut potius acie decernerent quam -si de tectis moenibusque dimicarent. 7, 37, 10 dum -sus paveret hostis (10, 45, 10 moenibus. SEN. dial. 3, 11, 7 [*syn.* circumvallat]. LVCAN. 4, 263 VEG. mil. 4, 4. *adde* CLAVD. 8, 334 cave .. -sum ... putes [*sc. hostem?; v. adnot.*]). 22, 47, 9 -si adversus circumfusos ... pugnabant *Romani.* 25, 11, 15 *naves*, quae sinu exiguo intus -sae essent (44, 28, 4 SIL. 12, 441 PANEG. 4, 24, 2). 25, 40, 8 moenibus (30, 42, 18 *al.* VAL. MAX. 9, 2, 4 CVRT. 9, 4, 5 *al. v. et l. 52. cf.* LIV. 35, 12, 7 muris [*al.* HOMER. 663]). 26, 13, 8 (*syn.* circumvallatos). 35, 30, 12 -so tyranno in urbem. *al.* FEST. p. 172. 190. VELL. 2, 69, 2 praevalidis in Syria legionibus -sum Dolabellam. 2, 119, 2. VAL. MAX. 7, 2 ext. 17. SEN. benef. 3, 24, 1 Corfinium obsidebat Caesar, tenebatur -sus Domitius. dial. 7, 26, 3. CVRT. 4, 14, 15 hinc Euphrates, illinc Tigris prohibet -sos *Macedonas.* 4, 15, 21. 7, 7, 34 undique. QVINT. inst. 2, 17, 19. FRONTIN. strat. 2, 6, 3 *al.* AMM. 19, 2, 14 intra civitatis ambitum ... plebe et militibus ... -sis. CLAVD. 8, 479. *adde de loco*: CLAVD. rapt. Pros. 2, 165 miles ... transilit -sos (elusos ς) arcano limite muros. *p. p. p. m. pl. pro subst., i. q. obsessi*: LIV. 25, 26, 2 *Marcellus* Achradinam ... spe ad inopiam omnium rerum -sos redacturum circumsedit. 38, 4, 6. 38, 15, 4. PANEG. 8, 6, 2 nullo usu *cum mare* iuvaret -sos. VEG. mil. 4, 7 (inclausos *VD*). CLAVD. 26, 97 -sis aperire fugam.

ad a et b: reflexive (*v. et p. 953, 23. 74*): CIC. Verr. II 5, 92 Cleomenes ... -it se domi (Att. 12, 44, 3). Tusc. 5, 58 VERG. Aen. 8, 225. PHAEDR. app. 13, 10 monumentum iuxta, mulier quo se -serat. CVRT. 5, 9, 13 tabernaculo. PANEG. 12, 14, 5 semet. LACT. inst. 4, 30, 6 ut deus in uterum se mulieris -ret. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 53, 38 Cyrillo ac Memnone includentibus semetipsos (*I 1, 7 p. 67, 29* ἑαυτοὺς ἀσφαλισαμένων). PALLAD. hist. mon. I 22 p. 301[A] (*gr. p. 100, 11 B.* ἀνῳκοδόμησεν ἑαυτόν). *in re milit.* (*cf. l. 42*): LIV. 6, 8, 9 moenibus Satrici se -unt *Volsci* (26, 27, 12 se m. -sos tenere. 37, 20, 4. *cf.* CVRT. 7, 6, 24 muris [*al.*]). 6, 29, 5. 29, 7, 4 in arcem. 36, 16, 5 Heracleam (36, 17, 9 Heracleae [*om. B.*]). 36, 17, 11 obsidendum. CVRT. 9, 8, 11 munitae urbi. VVLG. I Macc. 5, 47 (ἀπέκλεισαν αὐτούς). *mediopass.* (*v. et p. 956, 10*): LIV. 26, 12, 9 iam ne in foro

quidem ... principum quisquam apparebat, domibus -si patriae occasum .. expectabant. VAL. MAX. 9, 12, 4 cubiculo se -sum peremit. SEN. epist. 68, 5 ille Tarentum se abdidit, ille Neapoli -sus est. CVRT. 8, 2, 10 rex triduum iacuit -sus. PLIN. nat. 11, 82 *araneus* remotus a medio aliudque agenti similis, -sus vero sic, ut sit necne intus ... cerni non possit. PLIN. paneg. 48, 3 velut quodam specu -sa *belua* (*i. Domitianus*). APVL. met. 1, 21 fenus ... exercens, exiguo lare -sus et aerugini semper intentus. HIER. epist. 52, 13, 3 his plagis caeli -ere (-aud- *P*). VVLG. Ezech. 3, 24 ingredere et -ere in medio domus tuae.

c *animum, mentem sim. in corpore* (*sim. de homine ipso vel deo*: CIC. Cato 77 dum sumus -si in his compagibus corporis. div. 1, 67 deus -sus corpore humano. ENNOD. opusc. 4, 36 p. 391, 23. *v. et l. 27*): CIC. carm. frg. 11, 3 (div. 1, 17) aetheris aeterni saepta atque -sa cavernis *mens divina* (LACT. inst. 4, 24, 3 mens terrenis visceribus -sa et tabe corporis impedita. *al.*). rep. 6, 29 animus -sus in corpore eminebit foras (Tusc. 1, 58. Tim. 10 [*30*[B] συνετεκταίνετο]. STAT. Theb. 6, 846. *cf.* VELL. 2, 69, 4 ut a. eius *Vatinii* dignissimo domicilio -sus videretur. FIRM. math. 1, 4, 2 divinitas *animi* ... si in terreno corpore fuerit -sa). VAL. MAX. 6, 8, 1 fortuna ... tam pium ... spiritum servili nomine (tegmine *Heraeus*) -sit (AVG. civ. 21, 10 p. 511, 5 D.). LVCAN. 6, 253 velut -sum perfosso in pectore numen ... adorant. LACT. inst. 3, 19, 20 ut anima ... in aliquod mutum animal -retur (7, 12, 11 AVG. civ. 11, 23 p. 493, 11 D. poenaliter. *al.*). PRVD. psych. 903 ossibus -sa fremit ... natura hominis. VINC. VICTOR Aug. anim. 4, 14, 20 homo interior ..., quem velut in forma (-mam *l. v.*) vaginae corporalis -sum ... deliniavit exterioris hominis habitudo. CONSVLT. Zacch. 1, 27 p. 33, 35 nec terreno corpore sensus -itur *daemonum.*

2 *res* (*cf. p. 950, 9*): **a** *vario usu*: *α partes corporis*: (I) *exteriores*: LIV. ANDR. ap. Ter. Maur. 1935 purpureo suras -e cothurno (VERG. Aen. 11, 488 auro [12, 430]). VARRO rust. 1, 20, 2 si eorum *iumentorum* colla in furcas destitutas -serit. PROP. 3, 18, 26 ille licet ferro cautus se condat ...: mors tamen -sum protrahit inde caput (*cf.* SIL. 4, 214 ora). OV. met. 4, 408 bracchia pinna ([*v. adn. crit.*]. CYPR. hab. virg. 21 p. 202, 2 nec b. -at aut colla de armillis et ... catena pretiosa). PLIN. nat. 8, 107. GELL. 15, 16, 4 *quercus fissa* rediit in naturam manibus eius retentis -sisque. TERT. pall. 5 p. 949 Oe. umerum ... exponit vel -it *pallium.* EPIST. pontif. 379 Conc.[S] I 2 p. 23, 31 scitis quae galea caput nostrum muniat, quae lorica pectus -at. (II) *interiores*: CIC. nat. deor. 2, 121 quae *membra animalium* ... intus -sa sunt. CELS. 4, 1, 13 ab interiore *parte* levi membrana -sum *abdomen* (*cf.* PLIN. nat. 11, 198 viscera). 7, 2, 2. 7, 6, 2 *ea tubercula* tunica sua -untur. 7, 7, 13[C]. 7, 13, 1. PLIN. nat. 11, 152 crusta fragili -sos gerentes *oculos cancri.*

β quae in hominum sive animis sive corporibus (*galea l. 58*) *-untur*: (I) *umorem sim.*: CELS. 3, 21, 5 neque enim sanat emissus umor, sed medicinae locum facit, quam intus -sus impedit. SIL. 4, 777 Edonis ut Pangaea ... -sum suspirat pectore Bacchum. CYPR. laps. 14 p. 247, 19 recessibus viscerum virus -sum. RVFIN. Orig. in psalm. 37 hom. 2, 6 qui habent intus -sam escam indigestam (*cf.* SCHOL. Ter. Bemb. Ad. 312 libenter vomitur quod nocet intus -sum). *adde*: DIOSC. 1, 109 flos eius ... ventris cursum constringit et sanguinis fluvium -it (*1, 99, 2* ἐπέχουσιν). (II) *lacrimas, vocem sim.* (*cf. p. 957, 25 sq.*): CIC. Rab. Post. 48 vocem ([intercl- *edd.*]. LIV. 2, 2, 8 consuli). VAL. FL. 4, 370 conantem ... preces -saque pectore verba. STAT. Theb. 2, 315 magna lacrimas -serat ira (12, 318 -sit ... dolor l.). 10, 275 galeis -sa relinquit murmura. silv. 5, 3, 78 laqueo ... illa supremos -sit gemitus (*cf.* PETR. CHRYS. serm. 101 p. 482[A] suspiria sustulerunt, negaverunt gemitus, -serunt dolores). VAL. CEM. hom. 5, 6 ut linguae sonum obductis labiis ... taciturnitas -at. (III) *spiritum sim.* (*aliter* ANTH. 473, 1 membra solent auras -ere ven[t]is): LIV. 21, 58, 4 cum iam spiritum -ret nec reciprocare animam sineret *tempestas* (VELL. 2, 22, 4 VAL. MAX. 9, 12, 6 PLIN. nat. 2, 156). VAL. MAX. 9, 12 ext. 1 intra pectus -sa anima finem sui repperit. *adde*: VERG. Aen. 7, 534 volnus ... udae vocis iter tenuemque -sit sanguine vitam. PRVD. psych. 595 *anima* aditu spiraminis intercepto -sam patitur venarum carcere mortem. (IV) *adfectus vel virtutes animi* (*cf. p. 957, 23*): CIC. Cael. 75 *voluptates* cum -sae diutius et prima aetate compressae et constrictae fuerunt, subito se ... profundunt. Pis. 16 omne odium -sum ... sensibus impiorum in me profudisti. fin. 1, 44 intus ... in animis -sae cupiditates (SEN. dial. 9, 2, 10 in angusto. 9, 10, 5). Tusc. 4, 58 corporum adiumenta adhibentur extrinsecus, animorum salus -sa in iis ipsis est. div. 1, 66 inest ... in animis praesagatio extrinsecus iniecta atque -sa divinitus. OV. epist. 8, 58 pectora ... -sis ignibus usta dolent (*cf.* met. 6, 466 nec capiunt -sas ... flammas). VAL. MAX. 5, 7 ext. 1 diversi adfectus isdem visceribus ac medullis -si. 7, 2 ext. 3 *bona* domicilio mentis -sa. SEN. Phaedr. 362 -sus quoque, quamvis tegatur, proditur vultu furor. CYPR. domin. orat. 6 p. 270, 1 peccata intus -sa. (V) *quae memoria continentur*: CIC. Phil. 10, 7 *laus Bruti* gratissima memoria ... civium -sa. Att. 15, 4, 3 praetereo illa prima de Buthrotiis, quae ⌊mihi sunt -sa medullis⌋ (⌊ ⌋ *ex poeta?, v. Tyrell-Purser ad l.*). SEN. benef. 3, 1, 4 meritorum intra malam conscientiam -sorum.

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

γ semina, partes arborum sim.: CIC. Tusc. 5, 37 suis in quoque seminibus -sis (nat. deor. 2, 127 in intuma parte ... bacarum. div. 2, 33 PLIN. nat. 17, 100. 21, 49 *al.* PALLAD. 1, 6, 12 tepor evocat semina, frigus -it. *al.*). Cato 51 vaginis iam quasi pubescens *viriditas* -itur. VERG. georg. 2, 77 huc aliena ex arbore germen -unt (*i. inserunt. cf.* PLIN. nat. 17, 100 gemmam). PLIN. nat. 13, 60 pomum ... -sum (incisum *M*) amygdalae putamine et corio (*cf.* 16, 18 glans ... cute. 19, 33 cortice *tubera* [21, 14]). 13, 71 thyrsi modo cacumen -ens *papyrum.* 15, 35 intus exiles nucleos lacunatis -it toris *pini nux.* 17, 152. 18, 53 fructus ... -itur siliquis. *al.* *adde*: Ov. trist. 5, 3, 36 -so plena sit uva mero.

δ res naturae, sc. elementa, qualitates sim. (*vim l. 16*): VARRO frg. Prob. Verg. ecl. 6, 31 p. 341, 13 inter illa duo (*caelum et terram*) ... -sus aer (PLIN. nat. 10, 112 STAT. Ach. 2, 136). CIC. nat. deor. 2, 24 quod vivit ..., id vivit propter -sum in eo calorem (2, 26. *cf.* PLIN. epist. 5, 6, 30 -so frigore). div. 1, 79 *vim* (*v. p. 642, 14.* Ov. met. 15, 299 ventorum. APVL. mund. 36 vis illa seminibus -sa. MIN. FEL. 32, 1 intra unam aediculam). LVCR. 5, 519 *in caelo* -si rapidi sunt aetheris aestus (Ov. met. 7, 529). AETNA 114 -si ... vapores (CELS. 2, 17, 1 SEN. epist. 51, 6 AVSON. Mos. 340). GERM. frg. 4, 96 fragores concava quos reddunt -so nubila vento (*cf. p. 950, 65*). SEN. nat. 2, 12, 3 quae nubes ... -sa custodiant. 2, 54, 1. 5, 8, 1. 5, 12, 2 his intervallis tenuis -itur spiritus (6, 15. 6, 30, 4 cum ... in illud *aes* se sp. quaerens fugam -serit. *al.* PLIN. nat. 2, 162 *al. cf.* GELL. 10, 12, 9). 6, 19, 2 *vox* -sa *dolio* (*aliter p. 952, 55*). 7, 10, 3 ignem (SIL. 14, 59). epist. 57, 2 *al.* PLIN. nat. 11, 126 lumen -sum latius fundunt *urorum cornua* (*cf.* 36, 163 -sa luce, non transmissa [37, 131]. HIER. tract. in Marc. p. 352, 16 umbram [*opp.* lucem excluderent]. INSCR. christ. Diehl 1756 diem). 17, 14. 18, 151. *et al.*

ε loca (*aliter p. 951, 66*): (I) *generatim* (*hyperbolice l. 38*): VARRO rust. 3, 4, 3 ut in eodem tecto ornithonis -sum triclinium haberet *Lucullus.* 3, 12, 2 *habet* in Gallia ... T. Pompeius tantum saeptum venationis, ut ... *tot* passum locum -sum habeat (SEN. Tro. 1124 erecta medium vallis -ens l. COD. Theod. 10, 3, 5. *cf.* VARRO rust. 3, 16, 5 ut plurimum loci -atur *apium cellis*). CIC. Verr. II 4, 117 *urbs Syracusana* portus habet prope in aedificatione amplexuque (aspectuque *codd.*) urbis -sos. II 5, 127 cum Athenas, Pergamum, ... totam denique Asiam, ... Siciliam tam in paucis villis -sas esse videatis. CAES. civ. 3, 66, 5 minora castra -sa maioribus ... arcis locum obtinebant (*cf.* 3, 67, 6). LVCR. 1, 985 spatium summai totius omne undique si -sum (-sus *OQ*) certis consisteret oris (VERG. Aen. 8, 599 *lucum* u. colles -sere. PLIN. nat. 6, 46). CIRIS 463 deserit angustis -sum faucibus Isthmon. PANEG. in Mess. 53. Ov. met. 1, 47 onus -sum (*i. terram*) numero distinxit eodem (*sc. zonarum. cf.* SEN. nat. 2, 1, 1 ignium, quibus mundus -itur). 5, 410 coit angustis -sum cornibus aequor (IVV. 12, 75). LIV. 25, 9, 10. 28, 1, 6 angustiae ... saltibus crebris ... -sae. *al.* S. C. Frontin. aq. 127 arbores ... -sae aedificiis (LEX Quinctia Frontin. aq. 129). SEN. Tro. 340 Scyrus ... -sa fluctu (992. *cf.* MELA 3, 93 grandis litoris flexus ... insulam -it). *al.* COLVM. 9, 1, 3 vacerris *vivarium.* MELA 2, 3 Calos limen ... promunturiis duobus -itur. 2, 27. PLIN. nat. 2, 164 nullo ... margine -ente *occanum.* 2, 219 fons -sus ad putei modum (*aliter* PEREGR. Aeth. 19, 15 ut ii fontes intra palatium -rentur). 5, 88 Palmyra ... harenis -it agros. 18, 194 sub diu retibus -sa pecorum mansione. 36, 42 templa ... porticibus -sa (SIL. 14, 647 PLIN. epist. 2, 17, 4 *al.*). *al.* PLIN. epist. 2, 17, 7. 14 qua *gestatione* hortus -itur. 5, 6, 17. IVST. 14, 5, 6 urbem ... murorum praesidio. *et al.*

(II) *specialia*: (A) *regiones* (*item nationes l. 62. 64 al. aliter p. 950, 69*), *fere i. q. finire*: HOR. carm. 3, 24, 37 neque fervidis pars -sa caloribus mundi nec Boreae finitimum latus. SEN. Med. 215 cohors -sa ripis vidua Thermodontiis. MELA 2, 2 Ponto ac Maeotide -it⟨ur⟩ *Asia.* 2, 7 Callippidas Hypanis -it. LVCAN. 3, 268 Scythiae populi, quos gurgite Bactros -it gelido vastisque Hyrcania silvis. PLIN. nat. 3, 54 *Anio* Latium -it a tergo. 5, 95 *Pisidas* -it Lycaonia. 5, 102. 6, 5. 6, 48 gens (*Bactri*) -itur flumine Ocho. 6, 75 hos Indus -it. *al.* IVST. 2, 2, 1 Scythia ... -itur ab uno latere Ponto, ab altero montibus Riphaeis. (B) *de sideribus*: VARRO frg. Plin. nat. 18, 349 si caligo orbisve nubium -serit *lunam* ([*v. app. crit.*]. AVIEN. Arat. 1526 circulus). LIV. 30, 2, 12 arcus solem tenui linea amplexus est, circulum deinde ipsum maior solis orbis extrinsecus -sit. PLIN. nat. 18, 352 si stellarum errantium aliquam orbis -serit. AVIEN. Arat. 143 *draconem* -unt plaustra. (C) *i. q.* περιγράφειν, *maxime in geometria sim.*: PLIN. nat. 2, 5 figura globi omnibus suis partibus vergit in sese ac sibi ipsa toleranda est seque -it et continet nullarum egens compagium (2, 160 globum ... verticibus -i fatemur). 35, 67 media rerum *pingere* est quidem magni operis ...; extrema corporum facere et desinentis picturae modum -ere rarum in successu artis invenitur (*cf. l. 79*). 37, 177 *gemmae* nigrum colorem binis lineis albis -entibus (PANEG. 4, 4, 1 quibus *l.* virtutum suarum effigies possit -i). AVIEN. Arat. 1045 bina ⟨ut⟩ decisis -ant partibus astra (*i. 60 q. v. 'gradus'; gr. 543* δύω περιτέμνεται ἄστρα). BOETH. arithm. 1, 12 p. 29, 20 ubi ... termini duo duas medietates -unt. 2, 6 p. 91, 4 hexagonus ... sex angulis -itur. *in arte grom.*: SIC. FLACC. grom. p. 124, 7 Th. qua mensura iugera ducenta quidem -untur, centuriae quadratae non exprimuntur. LIB. col. II grom. p. 253, 19 ager ... laterculis quinquagena iugera -sus est).

ζ varias res corporeas (*c. not. conservandi l. 14 bis*): Ov. met. 5, 620 -sa ... tela pharetra. LIV. 1, 56, 9 aureum baculum -sum corneo cavato (VAL. MAX. 7, 3, 2). VAL. MAX. 5, 1 ext. 4 ossa ... Pyrri aurea -sa urna (MELA 3, 84). COLVM. 5, 9, 8 ut constricta terra *viminibus* velut -sa teneatur. 12, 38, 6 *bacas* fiscello lineo -sas exprimito. 12, 49, 9 fisco *olivam* (*al.*). *al.* PLIN. nat. 7, 85 in nuce -sam Iliadem Homeri. 14, 16 *uvas* ollis (15, 66 cadis ... conditas gypso). 22, 106 *laser* cavernis dentium ... inditum cera -i (22, 121. 25, 171 *al. cf.* 26, 134 sucus *equisaeti* sanguinem e naribus fluentem -sus sistit. 18, 73 *adeps anserinus in auribus* lanā -itur [18, 174 *al.*]). *al.* STAT. Theb. 2, 534 -sum capulo tenus ... ensem. IVV. 14, 133 fila ... numerata -ere porri. PALLAD. 2, 15, 19 arca ... -sae *nuces servantur. al.* APIC. 2, 44 adipes fasiani ... cum pipere ... in isicio -es. *et al.*
n. pl. pro subst.: CELS. dig. 19, 1, 38, 2 inserta et -sa aedificio partem eius esse existimemus (VLP. dig. 47, 3, 1, 2 *al.*).

η res abstractas (*cf. p. 952, 69*): CIC. Catil. 1, 31 periculum ... residebit et erit -sum penitus in ... visceribus rei p. (2, 11 intus -sum p. est, intus est hostis). Sull. 76 illis -sis in re p. pestibus. Brut. 329 cum belli civilis causas in privatorum cupiditatibus -sas, pacis spem a publico consilio esse exclusam videremus (fat. 28 in rerum natura atque mundo [*cf.* SEN. nat. 3, 29, 2]). PLIN. nat. 14, 4 -sis gentium imperiis intra ipsas. TAC. dial. 12, 5 nec angustioribus terminis famam Euripidis ... quam Lysiae ... -i.

b *technice*: *α sensu corporali pertinet ad opera manu facta*: (I) *de variorum artificum operibus*: CIC. Tusc. 1, 34 Phidias sui similem speciem -sit in clupeo Minervae (VAL. MAX. 8, 14, 6 effigiem. *cf.* VAL. MAX. 5, 6, 3 effigies aerea portae ... -sa est). Att. 1, 10, 3 typos tibi mando, quos in tectorio atrioli possim -ere ([*v. Blümner, Technol. II 132, 2*]. PLIN. nat. 30, 51 [*in praecepto magico*] *lienem. cf.* VLP. dig. 19, 1, 17, 3 tabulae pictae pro tectorio -untur). VERG. Aen. 10, 136 quale per artem -sum buxo aut ... terebintho lucet ebur. VITR. 2, 8, 9 picturae excisae ... -sae sunt in ligneis formis (*cf.* PLIN. nat. 35, 154. 173). PLIN. nat. 35, 26 marmoribus -serat parvas tabellas. 36, 72.

(II) *de arte aurificis sive inclusoris* (*de re v. Blümner, Technol. III 312. struct. dub.*: PAVL. dig. 34, 2, 32, 1 aurata et -sa [*sc. auro*] vasa [vasis *Mommsen*] alterius materiae auri numero non habenda): CIC. Verr. II 4, 54 illa *emblemata* ex patellis ... quae evellerat, ita scite in aureis poculis inligabat, ita apte in scaphiis aureis -bat (concl- *l. v.*), ut *eqs.* LVCR. 4, 1127 zmaragdi auro -untur (PLIN. nat. 37, 112. VLP. dig. 34, 2, 19, 13 argento auroque. PAVL. dig. 10, 4, 6. 34, 2, 20 *al.* VVLG. exod. 28, 11 *lapides* -sos a. atque circumdatos [*al.*] *paulo aliter i. q. inaurare*: PLIN. nat. 12, 94 coronas ex cinnamo. TREB. Claud. 17, 5 urceos ... a. -sos argenteos. CLAVD. DON. Aen. 3, 485 p. 328, 18 vestes ... filo auro [aureo *edd. vett.*] -so distinctas. 5, 350 p. 463, 8 ungues *pellis* ... auri fulgor -serat. *cf.* PAPIN. dig. 33, 10, 9, 1 mensas ... argenteas vel argento -sas). VERG. Aen. 12, 211 *sceptrum* artificis manus aere decoro -sit. PLIN. nat. 23, 49 insperso argenteis vasis auro et -so (*sc. aureis ornamentis? an ad p. 955, 76?*). 28, 41 pueri ... dens ... -sus in armillam (30, 36 armilla. SVET. Nero 6, 4 armillae). 37, 2 ferro (37, 60. 156). 37, 4. 73. 126 *al.* VLP. dig. 19, 2, 13, 5 si gemma -enda aut insculpenda data sit. PAVL. dig. 34, 2, 32, 1 ITIN. Anton. Plac. rec. A 22 testam de homine inclausam in locello aureo. ACT. Petr. 17 p. 64, 6 satyriscum aureum ... lapillis -sum (*cf. p. 955, 76*).

(III) *in arte mechanica, i. q. infigere, aptare*: VITR. 1, 1, 6 *catapultarum* bracchia ... quae in eas tentiones -untur. 9, 8, 8 tympano medio axis versatilis est -sus (10, 2, 5 *al.*). 10, 2, 11 cnodaces ... in armillis -si (*al.*). 10, 2, 12 epistyliorum capita in medias rotas -sit. 10, 2, 14. 10, 8, 4 anuli ..., quibus lingulae ... -untur. 10, 15, 4 materies ... cheloniis et anconibus firmiter -sa. *al.* *res -ens et -sa inter se commutatae* (*cf. p. 955, 76*): 10, 5, 2 in uno capite axis tympanum dentatum est -sum (10, 9, 2 stabiliter. 10, 9, 5 *al. cf.* 10, 9, 5 axis habens ... prominentia capita, in quae -untur rotae).

β in arte poetica et rhetorica respicitur forma elocutionis (*cf. p. 957, 11. aliter p. 955, 23. huc pertinere vid.*: CIC. orat. 211 haec ... forma [*sc. numerosa oratio*] retinenda non diu est, non [nec *codd.*] dico in peroratione, quam ipsam [ipse *codd.*, in se *Kroll, coni. alii alia*] -it, sed *eqs.*): CIC. de orat. 3, 184 verba versu -ere (HOR. ars 76 versibus impariter iunctis querimonia primum, post etiam -sa est voti sententia compos. *cf.* SEN. epist. 33, 6 facilius ... singula insidunt circumscripta et carmini⟨s⟩ modo -sa [STAT. silv. 4, 4, 11 -sa modis ... verba]. GELL. 6, 16, 2 pleraque id genus ... -sit in numeros senarios *Varro*). orat. 207 Isocrateo ... more illo ... ut tamquam in orbe -sa currat oratio, quoad insistat in singulis perfectis absolutisque sententiis. GELL. 1, 3, 28 circumstantiae ... necessitates, quas -ere in praecepta difficilest (CYPR. unit. eccl. 15 p. 224, 9 praeceptis). 9, 8, 4 hanc sententiam ... memini a Favorino ... detornatam -samque verbis his paucissimis (11, 13, 10 sensus in verba. POMER. 3, 6, 4 verbis). *adde*: VAL. MAX. 8, 15, 9 magnum Pompeium ... duarum syllabarum (*sc. 'in te'*) spatio -sum Catulo aequavit. SEN. epist. 98, 8 ut breviter -am quod sentio

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(QVINT. inst. 6, 3, 43 in . . . -sa b. urbanitate. BOETH. cons. 2, 4, 6 W. *uxor*, ut omnes eius dotes b. -am, patri similis). ENNOD. epist. 7, 29, 1 p. 195, 4 epistolam meam intra breves terminos . . . -o (*cf. p. 951, 20. 956, 3*).

B *sensu magis abstracto et translato, fere i. q. comprehendere, continere (v. et p. 956, 55. 61)*: **1** *vario usu, maxime de definiendo sim.*: CIC. Deiot. 11 de salute populi Romani extimescebat, in qua etiam suam esse -sam videbat. orat. 19 eos *oratores* . . . in eam formam non poterat -ere (133. QVINT. inst. 12, 10, 66 neque his tribus quasi formis -sa eloquentia est). Tusc. 4, 15 quam *opinationem* in omnes definitiones . . . -simus (AVG. civ. 16, 8 p. 137, 9 D. definitione. BOETH. c. Eut. 1 definitio . . . quae res omnes quae sunt possit -ere. *al.*). QVINT. decl. 365 p. 397, 17 'statuerit' inquit; nonne tibi . . . partis illius videtur unam vocem -ere. MAR. VICTORIN. defin. p. 22, 11 hic (*sc. in hac sententia*) etiam . . . Verris . . . factum . . . ita continetur et -itur, ut . . . in speciem clausum teneatur. rhet. 1, 24 p. 215, 5. *ibid.* l. 20 quotienscumque . . . specialiter aliquid volumus -ere, his tribus -imus: suo, proprio, certo. AVG. civ. 12, 21 p. 547, 12 D. ut hanc quoque *imprudentiam* in rerum ordine -ret. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 9 p. 23, 11 res . . . proprio termino probationis -ere (*al.*). sec. 3, 2 p. 204, 13 omnem speciem hoc ambitu descriptionis -i. (*al.*)

2 *de rebus libris sim. inserendis (nota c. sensu magis concreto*: CIC. Catil. 1, 4 senatus consultum . . . -sum in tabulis tamquam in vagina reconditum. Flacc. 102 -sam in litteris . . . pestem [MARCIAN. dig. 48, 3, 6, 1 interrogationes litteris -sas atque obsignatas]): CIC. leg. agr. 2, 40 Mitylenae . . . agri . . . eodem capite -si continentur. Brut. 275 'qua de re agitur' . . . illud, quod multis locis in iuris consultorum -itur formulis. nat. deor. 2, 64 physica ratio non inelegans -sa est in impias fabulas (*cf.* ENNOD. epist. 2, 6, 6 p. 46, 2 quae propheticis mysteriis -untur). top. 8 ex his locis, in quibus argumenta -sa sunt. 40. Att. 1, 13, 5 τοποθεσίαν . . . -am orationi meae. 1, 16, 10 paene orationem in epistulam -si. 4, 16, 2 Varro . . . -etur (*om.* M[1], inducetur *l. v.*) in aliquem locum (*i. eius mentio fiet aliquo loco*). 13, 19, 3 neminem -ere in dialogos eorum, qui viverent. ad Q. fr. 3, 1, 24 mirificum embolium cogito in secundum librum . . . -ere (LIV. 45, 25, 3 oratio *Catonis* . . . originum quinto libro -sa [*cf.* perioch. 49]. *cf.* TREB. Gall. 19, 6 placuit triginta tyrannos uno volumine -ere [LACT. inst. 6, 5, 4 SIDON. epist. 1, 1, 1). LEX Rubr. (CIL I[2] 592) 1, 43 in eo iudicio . . . -⟨a⟩ntur concipiantur quae -ei concipei . . . oportere ei videbuntur ([*v. app. crit.*]. 1, 47 GAIVS dig. 50, 17, 139 pr.). CLAVD. DON. Aen. 6, 890 p. 618, 2 quando . . . tantam multitudinem animarum sermone posset -ere? GLOSS. Verg. ed. Hagen D 356 p. 510 duodecim tabellae, quibus leges sunt a decemviris -sae.

3 *de vocabulis*: FEST. p. 293 (*loc. subobscur.*) sunt . . . qui putent ex tribus hostiis praecipue nomen (*q. e.* '*Solitaurilia*') -sum cum solido tauri, quae amplissima sit earum. QVINT. inst. 8, 3, 68 si aperias haec, quae verbo uno -sa erant. AVG. gen. ad litt. imperf. 7, 28 p. 478, 5 hic . . . nomine diei noctes quoque -imus. BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 162, 7 quod illam multiplicitatem unius sui nominis vocabulo -at. *cf. et l. 65.*

4 *spatium temporis (v. et p. 956, 72. huc pertinere vid.* SEN. nat. 2, 48, 1 privata . . . fulgura negant ultra decimum annum, publica ultra tricesimum posse differri: hoc modo et ista finita sunt, quia ultra quod non prorogentur [*v. adn. crit.*] -sum [*sc. spatium temporis?*] est): CIC. Brut. 229 hoc . . . loco voluimus (⟨eius⟩ *add. pars edd.*) aetatem in disparem oratorum aetatem -ere. OV. met. 10, 78 tertius aequoreis -sum piscibus annum finierat Titan. PLIN. nat. 11, 35 Maio mense -itur haec vindemia (*cf.* 11, 42). GELL. 12, 13, 29 omne tempus, quod kalendarum die -itur, 'intra kalendas' esse recte dicitur. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 11 p. 189, 43 futurum tempus videtur -ere, cum ait *eqs.* AVIEN. Arat. 1347 tales quattuor ortus . . . bis octonas -unt ordine luces (*i. dies*). COD. Theod. 2, 7, 2 pr. cum petitae dilationis mora spatio superstite posset -i.

5 *de numero sim.*: GELL. 13, 29, 4 'multorum hominum' appellatio intra modicum quoque numerum cohiberi atque -i potest. 19, 8, 11. MART. CAP. 7, 754 sint in alterum puta latus quattuor, in alterum tres, supra deinde quattuor (*sic codd. et edd., leg.* duo?) adiciuntur. his numeris altitudinem quoque . . . impleri dicunt -ique viginti quattuor. BOETH. arithm. 1, 9 p. 18, 15 *pars numeri* tantam . . . summam quantitatis -it, quota *eqs.* in Porph. comm. sec. 3, 8 p. 227, 1 individua . . . ut scientia numeroque -i comprehendique non possint. *i. q. limitare*: PLIN. nat. 18, 17 lege Stolonis Licini -so modo quingentorum iugerum. GELL. 2, 24, 6 dierum omnium . . . sumptum -sit intra aeris alias tricenos, alias denos *lex Fannia.*

C *c. obiecto commutato, fere ac si esset i. q. circumdare*: PS. AMBR. pudic. 30 (Mercati, Studi e testi 12, 1904, 45) dum aurum digitis et lacertis -e⟨tur (*i. -itur*), dum⟩ vinc(i)untur aures. *huc pertinet p. 954, 64 et fort. p. 954, 51. 57.*

II *c. not. plus minus immutata*: **A** *fere i. q. finire, terminare (cf. et p. 952, 59. 953, 41. 59. l. 55)*: PROP. 2, 15, 54 sic nobis . . . forsitan -et crastina fata dies (*cf.* SIL. 13, 686 illa suprema dies, et laude -simus aevum). CELS. 1, 2, 10 facilius concoquit, si quidquid adsumpsit potione aquae frigidae -it (*cf.* 1, 8, 3 omnes potiones aqua fr. -ere. SEN. epist. 114, 9 ut ea, quae -ere solent cenam, prima ponantur). SEN. dial. 6, 20, 1 *mors* sive felicitatem -it sive calamitatem repellit. epist. 12, 10 iam debeo epistulam -ere (*cf.* PETRON. 80, 9 vs. ubi ridendas -sit pagina partes, vera redit facies *histrionis*. PLIN. epist. 2, 11, 18 actionem vespera -sit, non tamen sic, ut abrumperet). PLIN. nat. 36, 31 *quadriga* adiecta CXXXX pedum altitudine totum opus -it. PALLAD. 1, 26, 2 post -sum volatum. MART. CAP. 6, 694 Ypanis ibi amnis . . ., qui Alexandri . . . iter -sit. *adde*: CHAR. gramm. p. 52, 5 B. cum per 'is' productum nominativus -sus est, ut . . . 'lis'. *?mediopass.*: PLIN. nat. 3, 74 -itur Europae sinus primus (*sc. qui est a freto Gaditano ad Siculum*). HIL. in Matth. 11, 7 iam prophetia cessat, iam lex expletur, iam praedicatio omnis -itur. *i. q. perficere (cf. et supra l. 7)*: COLVM. 11, 2, 17 pastinatio . . . quae mense Decembri . . . coepta est, iam nunc -enda et vitibus conserenda est. TERT. paenit. 6, 1 *novicioli* paenitentiam adsumunt, sed -ere eam neglegunt. PALLAD. 3, 25, 8 *surculus*, qui summum germen -sit.

B *fere i. q. concludere, claudere*: OV. met. 12, 45 Fama . . . nullis -sit limina (lumina *M*) portis. GRATT. 358 labra *vulneris* . . . tenui . . . -ere filo (*cf.* CELS. 7, 16, 5 plaga -enda). SEN. Thy. 161 Tantalus . . . ora comprimit -sisque (inlisisque *vel* -samque *N. Heinsius*) famem dentibus alligat (*cf.* dial. 5, 19, 3 *imperavit iis* os inserta spongia -i, ne vocis emittendae haberent facultatem [PLIN. epist. 4, 30, 5 spiritus . . . aliquis . . . os fontis et fauces modo laxat modo -it. PSALT. Cas. 62, 12; ἐνεφράγη, *Vulg.* obstructum est]). CE 1514, 6 (*s. II?*) -so utero decem k(alendas) ⟨ga⟩udebat pueri edidisse partus. PALLAD. 4, 10, 33 *in cucurbita* locis unicuique fico cavatis et item tesserā, quae secatur, -sis (7, 5, 4 ut ea *gemma quae inseritur* locum gemmae prioris -at).

? C *i. q. secludere*: PLIN. nat. 6, 25 ab ea (*Adiabene*) transversis iugis -sa (*leg.* intercl- ?) latitudinem in laeva pandit *Armenia.*

structurae: indicatur ubi -itur: *abl. instr.*: *p. 950, 44 et passim. cf.* per: STAT. silv. 4, 6, 35. de: *p. 952, 36.* *dat.* (ARVS. gramm. VII 485, 1): *p. 950, 58. 60. 951, 83. 954, 32. 53. 955, 32.* VITR. 10, 11, 8 VAL. MAX. 4, 6 ext. 3. 9, 2 ext. 1 (machinā *Paris*). SEN. benef. 3, 20, 1. in *c. acc.* (ARVS. gramm. VII 485, 1): *p. 950, 23. 25. 42. 44 al.* PSALT. Cas. 30, 9 in manus inimici (συνέκλεισας, *Vulg.* conclusisti). *c. abl.* (*cf.* SERV. Aen. 2, 401): *p. 950, 21. 26. 43. 47. 49 al.* *struct. dub.*: *p. 952, 26.* *cf. et p. 951, 82.* intra: *p. 951, 64. 952, 65. 84. 953, 18. 52. 954, 24.* CIC. or. frg. A XV 9 (= XIV 3 M.). QVINT. decl. 298 p. 179, 13 GELL. 13, 14, 4 TERT. adv. Hermog. 38 p. 168, 18. *et al.* infra: *p. 950, 74. pro 'intra'*: ITIN. Anton. Plac. rec. A 15. 25 *al.* VEN. FORT. vita Albin. 6, 17. sub: VVLG. sap. 17, 2 (κατακλεισθέντες). CLAVD. 3, 44. inter: SEN. contr. 7, 1 (16), 18 i. barbaros. RVT. NAM. 1, 111 -sas i. (subter *Baehrens*) laquearia silvas.

acced. adverbia: intus: *p. 951, 55. 952, 42. 48. 51. 72. 80. 953, 9. 954, 20.* CIC. Tim. 34 (39[E] περιειληφέναι). COLVM. 9, 14, 15 PLIN. nat. 26, 97 CYPR. zel. 9 p. 425, 7 *al.* LACT. inst. 4, 17, 1. *et al.* penitus: *p. 954, 19.* VERG. Aen. 6, 680. hic: *p. 950, 59.* huc: *p. 953, 5 (cf.* SERV. georg. 2, 76). ibi: *p. 950, 65.* PALLAD. 1, 35, 10. illic: CYPR. epist. 37, 1 p. 576, 14 AVG. civ. 15, 27 p. 119, 27 D. undique: *p. 950, 62. 951, 63. 953, 40.* CELS. 6, 9, 7 SPART. Ael. 5, 7. nusquam: *p. 950, 54.* extrinsecus: *p. 953, 70.* intra (*adv.*): PLIN. nat. 5, 76 circuitus *Tyri urbis* XIX (mil. pass.) est, i. Palaetyro -sa.

alia additamenta: *dat. comm.*: *p. 950, 32. 952, 55. 83.* cum: *p. 950, 53.* PANEG. 2, 45, 5 quos secum . . . -serat. LAMPR. Heliog. 32, 5. *cf.* simul: PLIN. nat. 8, 54. pariter: CALP. decl. 41 p. 32, 18. medium -ere: *p. 953, 34.* ? ab: *l. 30.* ex: *p. 955, 46.*

pendet enuntiatum: LIV. 24, 8, 7 nullis neque temporis neque iuris -sum angustiis, quominus *eqs.* 31, 44, 8 postremo -sum, ut . . . eadem in Philippo servarentur (*aliter* CYPR. epist. 20, 2 p. 527, 24 ut torquerentur -sis [*cf.* AVG. civ. 18, 52 p. 338, 35 D. ut occiderentur]). VELL. 2, 111, 4 quanto opere -sus *est hostis* . . ., ne *eqs.*

-sum habere *sim.*: habere (*v. ALL 2, 1885, 398*): *p. 952, 51. 953, 31. 33. 36.* CIC. ac. 1, 11. PAVL. dig. 41, 2, 3, 15 aves . . . possidemus, quas -sas habemus. ARNOB. nat. 6, 20 p. 231, 26 SERM. de conf. diab. 113[v] *al.* tenere: *p. 950, 29. 55. 951, 62. 80. 954, 7.* OV. epist. 8, 4 LIV. 45, 3, 8 SEN. Herc. f. 747 epist. 6, 4 STAT. Theb. 10, 591 COD. Theod. 9, 38, 8. continere: *p. 950, 46. 52. 955, 27.* PS. CIC. exil. 1 ARNOB. nat. 1, 2 p. 4, 10. condere (*cf.* HOR. carm. 4, 13, 16 tempora, quae semel notis condita fastis -sit volucris dies [*cf. p. 951, 6*]): PLIN. nat. 23, 64 *faex vini* celerrime exanimatur -sa (-so [*sc. loco?*] *Ed vg.*) condita. custodire: *p. 953, 22.* VVLG. sap. 18, 4 (κατακλείστους φυλάξαντες). *cf. p. 957, 1.* servare: *p. 950, 73.* arcere: VAL. MAX. 5, 8, 5. prohibere: *p. 951, 63.* obsidere: *p. 951, 49.* CIC. Vatin. 23. relinquere: *p. 952, 58.* iacere: *p. 951, 8. 952, 4.* PETRON. 26, 4 PLIN. nat. 6, 71. latere: CIC. Rab. perd. 21 -sum atque abditum latere in occulto. APVL. met. 10, 5 OPTAT. 2, 15 p. 50, 13. stupere: AVIEN. ora 543 pelagus -sum stupet.

p. p. p. n. pl. pro subst. (v. et p. 951, 36. 954, 16, cf. p. 954, 38. 955, 55): AETNA 147 animosior ignis semper in -is. SEN. nat. 2, 9, 4 *vox* spiritu non aperta tantum intendens, sed etiam abdita et -a.

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

OPTAT. 3, 10 p. 95, 13 domus -a custodit. *sing.*: PLIN. epist. 3, 20, 11 habeant nostrae ... litterae aliquid non humile nec sordidum nec privatis rebus -um.

p. p. p. **inclūsus,** -a, -um *pro adi. praedicative infra l. 7. 9. 10. 19.* **1** *i. q. intra locum clausum positus, abditus (syn. l. 7), occultus, tectus, secretus* (*opp.* apertus *infra l. 20. 22*): **a** *de hominibus*: CIC. Pis. 21 cum omnes boni abditi -ique maererent. PROP. 4, 9, 23 procul -as audit ridere puellas. SEN. contr. 1, 2, 2 quid -a feceris, nec quaerere debemus nec scire possumus. PERS. 1, 13 scribimus -i, numeros ille, hic pede liber, grande aliquid (SCHOL. *ad l. dubitat an referendum sit ad p. 954, 67*). CAPITOL. Gord. 25, 2 te insinuante ... didici ea, quae -us scire non poteram. **b** *de rebus* (*dub. trad.*: CIC. orat. 148): CIC. Verr. II 5, 23 tenebrae, vincla, carcer, -um supplicium atque a conspectu parentium ... seclusum. leg. agr. 1, 26 nullum externum periculum est ...; -um malum, intestinum ac domesticum est. Sest. 22 -as eius (*Clodi*) libidines qui paulo propius accesserant intuebantur. de orat. 1, 157 illa commentatio -a in veritatis lucem proferenda est. SEN. nat. 6, 8, 1 origo umoris -a (*i. subterranea*) est. frg. 24 nihil prodest -am esse conscientiam; patemus deo. LAVS Pis. 63 verba nec -o sed aperto pingere flore. SER. SAMM. 719 urit hic *morbus* -us, vitalia rumpit apertus. HIL. ad Const. 1, 3, 2 ut -am ... corruptelam ... contegant. **c** *de affectibus animi sim.* (*cf. p. 952, 54. 68*): CIC. epist. 1, 9, 20 -um illud odium ... repente apparuit. OV. trist. 5, 1, 63 strangulat -us dolor atque exaestuat intus (*cf.* PANEG. 7, 9, 2 nobis -o gemitu maerentibus). SEN. Ag. 713 anhela corda murmure -o fremunt. *adde*: SIL. 9, 283 -am rabiem ... parturit unda freti.

2 *de locis sim., i. q. in se collectus, certis finibus circumscriptus, a libero aëre seclusus*: CIC. nat. deor. 2, 144 ex tortuosis locis et -is *soni* referuntur ampliores. VERG. Aen. 5, 149 consonat omne nemus vocemque -a volutant litora. OV. met. 13, 903 Scylla ... seductos nacta recessus gurgitis -a sua membra refrigerat unda. CELS. 4, 11, 8 conclave calidum et -um. AVSON. 289, 5 p. 146 P. -i moles cuneata theatri. *adde*: PLIN. nat. 2, 115 in domibus etiam multis madefacta -ā opacitate conceptacula auras suas habent. *v. et p. 949, 79.*

deriv.: inclusio, inclusor.

[incluit *falso trad. pro* excludit PLAVT. Truc. 758.]

inclūsio, -ōnis *f. ab* includere. -claus-: *l. 48. 49. 50.* [*var. l.*: THEOD. PRISC. log. 86 faucium ... conclusionem (*rb Gel.*, ancl- *V*, -em *B fort. recte, cf. p. 956, 24.*] *i. q. actio includendi*: CIC. Vatin. 24 M. Bibulum, cuius -e contentus non eras, interficere volueras. PSALT. Cas. 141, 8 profer ab -e animam meam (ἐκ φυλακῆς, *Vulg.* de custodia). CONC.[S] I 5 p. 73, 14 illa absurditas ..., quae corporum more demutationem dei et protensionem et -em cogat fateri. APON. 3 p. 56 per -em corporis. CASSIOD. var. 10, 18, 3 ut *urbs* quae semper fuit libera nullius -is (*i. obsidionis*) decoloretur iniuria. GREG. M. moral. 11, 12 ut quod exitum putant, hoc -em inveniant. 11, 13 aperire hanc -em. epist. 9, 204 p. 192, 26 inclausione digni. 11, 55 p. 329, 26 (*de monacho*) sub inclausionis specie (*cf.* dial. 3, 16 p. 177, 10 M. inclausionis suae tempore primo). *t. t. rhet.*: Ps. IVL. RVF. schem. lex. 9 p. 50. 29 ἐπαναδίπλωσις est, cum idem verbum in eadem sententia et primum est et extremum ...; Latine dicitur -o.

inclūsor, ōris *m. ab* includere. *qui includit*: *gener.*: AVG. civ. 12, 27 p. 554, 17 D. deos ... nihil esse aliud quam fabros compedum carcerumve nostrorum, nec institutores, sed -es adligatoresque nostros ergastulis ... *et* vinculis (*sc. corporibus*). *i. q. artifex* (*cf. p. 954, 37 et* clusor, exclusor): VVLG. Ier. 24, 1 (= HIER. in Ier. 5, 2, 1) transtulit ... et fabrum et -em de Ierusalem ([HIER. in Ier. 5, 2, 10 fabros ... et -es (clus- *M*[1]) vel legis ... doctores debemus accipere vel artifices clusoresque (-esque *vg.*) auri atque gemmarum; ... pro '-bus' LXX 'vinctos' (*i.* δεσμώτας) interpretati sunt]. 29, 2 et f. et -r). *Rehm.*

***inclutus,** -a, -um. [*ab* in *et* clutus = *sanscr. śrutáḥ, gr.* κλυτός '*inclitus, famosus*'. *J. B. H.*] *de originatione*: PAVL. FEST. p. 55 'clutum' Graeci κλυτόν dicunt; unde accepta praepositione fit -us (*cf.* SERV. Aen. 6, 781 ISID. orig. 10, 126). ISID. diff. 1, 121 (*confertur c.* 'clueo'). *de scriptura*: **-u-:** *in tit.*: CE 271, 10 (*aet. Hadr.*). 250, 13 (*a. 156*). 256, 1 (*post s. II ut vid.*). *sic et in nom. propr.*: CIL IX 466. 1730. *in codd. huius scriptionis vestigia (pars exemplorum sola fide edd. stat) occurrunt ap.* ENN., PLAVT. (*e. g.* Persa 251 *AP*), LVCR., VERG. (*e. g.* Aen. 2, 241 *PM*) *et passim fere usque ad scriptores archaicos s. II* (*singula v. in opusculo mox seorsum edendo*). **-i-:** *in tit.*: CIL V 7780, 15 (*a. 214, periit*). VIII 22672 INSCR. christ. Diehl 740, 1. 1072, 10 (*a. 552*). 1212, 7 (*periit*). *in nom. propr.*: CIL VIII 14731. *in codd. persaepe, e. g.* NAEV. carm. frg. 30 (*ap. Macr.*). ENN. scaen. 70 (*ap. Cic.*). PLAVT. Mil. 1227 *BD* Pseud. 174 *CD*. **-y-** (*cf.* GRAMM. suppl. p. 299, 6 -um ... per y scribitur): *in tit.* (*inde a s. IV in.*): CIL II 4108 (*a. 323/337*). VI 31402. 31959. VIII 969. 12455. IX 333 CE 266, 4. 1959, 1 INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 276. 314 INSCR. christ. Diehl 35, 1 (*v. p. 961, 4*). 60, 2. 1753, 3 DAMAS. epigr. 40, 10. *in codd. passim, e. g.* ENN. ann. 146 (*ap. Non.*). PLAVT. Mil. 1227 *C* LVCR. 5, 8 VERG. Aen. 2, 82 *M* LIV. 21, 43, 11 *P* SEN. Med. 226 *R*. **-e-:** TAB. devot. Audollent 295, 15. 19. 22 (*nom. equi*). INSCR. christ. Leblant II 708. *cf.* ACC. trag. 145 (*ap. Non.*). encl-: GLOSS.[L] V Aa E 371 *al.* ? incil-: GLOSS.[L] Corp. I 239 insil- *trad.; vix huc spectat* INSCR. christ. Diehl 4657 incilita.

compar. non legitur. superl.: *l. 72. 75. p. 960, 17. cf.* maxime -us: *l. 53. p. 959, 60.* multum: *l. 58. p. 960, 28.* valde: VVLG. II par. 32, 27. longe: *p. 959, 10. posit. sensu superl. (cf. Schmalz-Hofmann[5] p. 390): p. 959, 13. 960, 81. cf. p. 959, 19. 72 sq. notatur* incl.: CIL XI 11 (*s. fere VI ex.*). inclyt.: *p. 961, 4.* NOT. Tir. 13, 51. *de notione*: PAVL. FEST. p. 107 -us: nobilis, clarus. HIER. in Zach. 6, 9 p. 1456[B] ἐπιδοξότης ... -um. GLOSS.[L] II Abav. IN 42 illustris. 43 nobilem, sanctum, praeclarum. III Abstr. IN 32 invictus, gloriosus aut sublimatus. V Abba IN 35 integrum, ornatum. GLOSS. ἔνδοξος, κλυτός. *inde ab antiquis temporibus in sermone culto, in poesi inde a* NAEV., ENN., PLAVT. (*ter tantum*), ACC., *postea ap.* LVCR., VERG. (Aen.), HOR. (*semel*), OV. (met.), SEN. trag., VAL. FL., SIL., HOMER., STAT. *eorumque imitatores recentiores; in versu heroico semper in pede quinto exc.* ENN. ann. 502 LAVS Pis. 64 VAL. FL. 1, 393. 4, 602. 5, 480 SIL. 1, 598. 16, 484 STAT. Theb. 6, 296 Ach. 1, 3 *et aliquotiens ap. recentt.; deest e. g.* TER., CATVLL., PROP., TIB., LVCAN., PERS., MART., IVV.; *in orat. pedestri inde a* CATONE, *postea inprimis ap.* SALL. (hist.), LIV., VAL. MAX., CVRT., MELAM, PLIN. nat., TAC., FRONTONEM, GELL., APVL.; *deest e potioribus* VARRONI, CIC., CAES., NEP., QVINT., PLIN. min., SVET.; *rarissime ap.* ECCL. *ante* HIER. *et* VVLG. [*confund. in codd. saepe c.* indu(c)tus, indi(c)tus, *e. g.* PLAVT. Persa 251 *CD* SEN. suas. 2, 5 *A*. *dub. interpr.*: CE 266, 4 -a (*sc. aqua? an subst. n. pl.? v. adn.*). *e coni. dub.*: LIV. 44, 11, 3 -us (inaltus *V*, elatus *Zingerle*) ... mons. *dub. var. l.*: *p. 940, 56.*]

qui cluet; fere in bonam (sed v. p. 959, 35) partem i. q. celebratus, illustris, praeclarus (*fere i. q. dives: p. 960, 57 sq.; eximius: p. 959, 67; lucidus: p. 960, 14. raro de praestantia habitus exterioris: e. g. p. 959, 9. 14. plerumque c. solemnitate quadam in sermone epico, tragico, historico*): **I** *in universum*: **a** *de animantibus* (*de part. corp.*: *l. 38. 78. 80. p. 959, 9. 13. 21; de bestiis: l. 39*): **α** *de dis*: NAEV. carm. frg. 30 pollens sagittis -us arquitenens ... Apollo (*cf.* κλυτότοξος). ENN. ann. 146 (*de Iove*) de caelo laevum dedit -us signum (PLAVT. Persa 251 Iovi opulento, -o. *cf. l. 43*). STAT. Theb. 11, 412 Virtus (*cf. p. 960, 41*). PRVD. cath. 6, 97 (*de deo christ.*) pater (*cf.* RVST. HELP. hist. testam. 34 manus -a *Christi* [*v. et infra l. 80*]). *adde*: APVL. met. 8, 16 Pegasum. *in alloc.*: VERG. Aen. 12, 179 -e Mavors (STAT. Theb. 9, 506 Mars -e). SEN. Ag. 369 Pallas (HOMER. 1069). SIL. 13, 520 (*de Sibylla*) virgo (MART. CAP. 2 v. 123 [*de Philologia*]. CE 256, 1 venatibus -a v., *Diana*). STAT. Theb. 9, 511 sator -e divum. *subst.* (*cf. p. 959, 36*): LVCR. 1, 40 (*de Venere, vocat.*). CE 250, 13 (*a. 156*) -e (*sc. Silvane*). **β** *de hominibus*: ENN. ann. 129 ⟨H⟩oratius. PLAVT. Mil. 1227 ut tu u's apud mulieres. Pseud. 174 quae ... aetatulam agitis viris cum summis, -ae amicae. ACC. trag. 235 stirpe cum -a Cadmeide. SALL. hist. frg. 2, 64 Saguntini fide atque aerumnis -i prae mortalibus (*cf. p. 959, 67*). VERG. Aen. 6, 479 -us armis Parthenopaeus (*cf.* VAL. FL. 1, 393 cuspide patris -us *Philoctetus.* APVL. met. 10, 31 tropaeis ... bellorum -um ... futurum *Paridem*). HOR. sat. 2, 3, 197 Ulixen. OV. met. 12, 173 factis -us *Caeneus.* 13, 178 Hector. LIV. 1, 7, 12 familiae maxime -ae (APVL. met. 3, 11). 1, 36, 3 -us ea tempestate augur (*cf.* APVL. flor. 15 p. 59 Epimenidem -um fatiloquum et piatorem. AMM. 14, 1, 7 Amphiarao ... aut Marcio, quondam vatibus -is [*v. et l. 75*]). 21, 43, 11 -i populi regesque (SEN. Oed. 221 VAL. FL. 4, 467 GELL. 17, 17, 2 APVL. met. 4, 8 HEGES. 1, 38, 5. *cf.* VVLG. II par. 18, 1 fuit ... Iosaphat dives et -us multum. 32, 27. CASSIOD. var. 10, 31, 5 Theodericum. *v. et p. 961, 3*). 23, 8, 1 Ninnios Celeres ... -os nobilitate ac divitiis. 35, 47, 6 regiis -am nuptiis *Apamam.* VAL. MAX. 4, 6 ext. 3 ex -o sociorum Iasonis numero (GELL. 1, 3, 1 sapientium). 9, 11 ext. 4 trecentorum -ae gentis virorum (SIL. 4, 495 g. *Gracchorum* -a magno atque animosa viro. INSCR. christ. Diehl 60, 2. *aliter*: VAL. FL. 4, 602 -a Amazonidum ... g. VVLG. deut. 4, 8 *syn.* grandis. *cf. p. 959, 24*). SEN. Herc. f. 339 altis -um titulis genus (347. *cf. p. 959, 29*). Herc. O. 332 Herculis (*cf.* 1832 Alcidae). 1415 natum. Ag. 400ª laude -us ... litori impressit pedem *Agamemno.* 918 Strophius Elea -us palma. Med. 226 (*de Argonautis*) florem -um. 511 prolem ([*opp.* foeda]. VAL. FL. 4, 549 HOMER. 248. 520. 622 viribus es pr. generosa atque -a. IVL. VAL. 1, 46 vs. quo [*sc. Peleo*] tu subortus -a cluis pr. *et al. cf.* SEN. Tro. 463 suboles ... nimium -a. *v. et p. 959, 28*). nat. 3 praef. 3 poetae (GELL. 4, 20, 13. 13, 7, 6 dissensio ... -issimi poetarum [*sc. Homeri*] et historicorum nobilissimi [*sc. Herodoti*]. *cf.* 10, 18 tit. scriptoribus. APVL. met. 1, 2 Plutarcho. MIN. FEL. 24 [23], 2 Homerum. TER. MAVR. 2659 vatibus. *v. et l. 55*). COLVM. 1, 4, 2 dux -issimus (GELL. 15, 31, 1 d. aetatis suae -us. APVL. met. 4, 8. 10, 33 MIN. FEL. 20, 6 AMM. 25, 3, 8. *et al. cf. p. 959, 26*). MELA 1, 86 Miletum ... civium -is ingeniis merito -am (SOL. 40, 6 i. Asiatica -a per gentes fuere). 2, 49 Epidaurii Aesculapi templo -i (*syn.* illustres). VAL. FL. 3, 703 iamne ... -a vulgi dextera? (*cf. supra l. 38*). SIL. 13. 30 -a ... semina ab Oenea ductoris stirpe trahebat (*cf.* PRVD. cath. 5, 37 populus sanguinis -i). SIL. 13, 730 Lutatius. 16, 484 grex -us *cursorum* (*cf.* HIER. in Ier. 3, 13, 20 sq. illa tanta et -a multitudo. VVLG. Ier. 13, 20 [*de incolis Ierusalem*] pecus -um tuum). STAT. silv. 1, 4, 95 Latiae pater

[*O. Prinz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-us urbis (*sc. Domitianus; sim.* 3, 4, 48. *cf.* PRVD. c. Symm. 1, 9 parens patriae. *aliter:* MEROB. carm. 4, 41 clarior *filius* -o parente [*sc. Aëtio*]). Theb. 12, 331 -a famā Antigone (TAC. hist. 4, 61, 1 -us f. et potior *Civilis.* AVSON. 196, 18 p. 55 P. f. et meritis. DICT. 3, 16. *cf. p. 960, 19*). *al.* FRONTO p. 115, 8 N. eloquentiae gloriā -i exstiterunt (*cf.* GELL. 5, 10, 16 magister eloquentiae -us. AVSON. 216, 1 p. 71 P. rhetorum. HIER. epist. 126, 2, 2 oratorem). GELL. 1, 13, 9 clari atque -i viri (19, 2, 5. MIN. FEL. 36, 8 aerumnis. AVSON. 419, 16 p. 357 P. fide. *et al.*). 7, 8, 2 facie -a mulierem. 11, 18, 5 e septem illis -is sapientibus. APVL. apol. 17 Curio tot adoreis longe -o. TERT. carn. 8 p. 442, 9 Oe. angelum. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 39 pictor. ANTH. 854, 3 victor. TREB. trig. tyr. 15, 7 venatu . . . -us *Odenatus.* IVL. VAL. 1, 44. 46 viscus -um matris. 2, 5. IVST. 12, 16, 8 Aristotele . . . -o omnium philosophorum. AVSON. 168, 23 p. 36 P. genus -a et -a formā *uxor.* HIER. in Is. 3, 6 p. 64[C] quod qui cibum et vestimentum habuerit, potens et dives et -us esse credatur (*cf.* VVLG. gen. 31, 1 de illius [*sc. Laban*] facultate ditatus factus est -us *Iacob*). VVLG. I par. 11, 21 ipse erat . . . inter tres secundos -us et princeps eorum. Is. 23, 8 institores eius *Tyri* -i terrae. *al.* PRVD. cath. 7, 35 -um ieiuniis *Heliam.* perist. 14, 2 martyris (*cf. l. 34. 39*). *al.* CORIPP. Ioh. 1, 17 -a . . . calcant vestigia *Iustiniani* reges. 6, 305 agmina. FERRAND. epist. 6, 4 tot -is rectoribus et magistris ecclesiarum. *et al.* *nota c. gen.:* SIL. 13, 821 -a leti . . . Lucretia. *cf.* DICT. 4, 15 Myrmidonas gentem fortissimam et -am bellandi (*cf. vol. V 2, 289, 47*) armis atque animis confirmat. *in alloc.:* LVCR. 5, 8 -e Memmi. VERG. Aen. 6, 562 dux -e Teucrum (SIL. 6, 549 STAT. Theb. 4, 610). OV. met. 8, 550 -e . . . Cecropida (*cf.* STAT. Theb. 12, 555 Theseu). 9, 229 (*de Hercule*) Iovis -a proles (*cf.* SEN. Ag. 125 -um Ledae genus [*sc. Clytaemestra*]. Herc. O. 1427). SEN. Ag. 310 o pubes -e -a. SIL. 6, 579 comes. STAT. silv. 5, 2, 8 (*de filio senatoris*) puer -e ([*syn. 27* clare puer]. Theb. 8, 743. 10, 793). Ach. 1, 775 (*de Ulixe et Diomede*) decora -a gentis Argolicae (*cf.* OPT. PORF. carm. 16, 21 lux -a). CE 1959, 1 -e sacrorum cultor. DAMAS. epigr. 40, 10 -a martyr (52, 5 -e m. PRVD. perist. 5, 285. *cf.* ARNOB. ad Greg. 5 p. 392, 25 matres). *in malam partem i. q. infamis:* APVL. met. 7, 5 latrone -o (*syn.* famosus). *subst. (cf. p. 958, 43): sing. (semper vocat.):* ACC. trag. 520 (*de Ulixe*). LVCR. 3, 10 (*de Epicuro*). STAT. Theb. 9, 157 (*de Hippomedonte*). VVLG. Ier. 22, 18 vae domine et vae -e. PRVD. perist. 5, 537 (*de martyre*) o bis -e. CLAVD. carm. min. app. 2, 14. *adde:* VVLG. Ezech. 31, 18 (*de cedro Pharaonis simili*) o -e atque sublimis. *plur.:* CVRT. 4, 2, 20 illos armis -os. ITALA Is. 5, 14 (Tert. adv. Marc. 4, 15) descendent -i (ἔνδοξοι) et magni et divites. VVLG. II reg. 1, 19 -i . . . interfecti sunt. Esth. 1, 3 fortissimis Persarum et Medorum -is. 11, 11 humiles . . . devoraverunt -os. Is. 23, 9 universos -os terrae. Nah. 3, 10 (*syn.* optimates).

b *de rebus:* α *corporeis:* *de oppidis aedificiis sim.* (*v. et p. 958, 77 sq. 961, 2*): ENN. scaen. 388 Liberi fanum -um (LIV. 1, 45, 2 MART. CAP. 6, 651. *cf.* LIV. 2, 8, 7 templi [24, 3, 6 divitiis . . ., non tantum sanctitate. *al.* TAC. hist. 2, 2, 2 per indigenas advenasque. *et al.*]. PLIN. nat. 4, 18 delubro . . . -o ludis. *adde de ecclesia christ.:* INSCR. christ. Diehl 1753, 3). ann. 502 Roma (VERG. Aen. 6, 781 AVSON. 298, 36 p. 154 P. PRVD. c. Symm. 1, 553. *et al.*). SALL. hist. frg. 2, 81 ad Corycum urbem -am portu atque nemore (CVRT. 4, 1, 15 vetustate famaque conditorum. SIL. 14, 277. TAC. hist. 5, 7, 2 -as quondam u. AMM. 22, 9, 3 antehac. 31, 16, 4 [*de Constantinopoli ut etiam* COD. Theod. 16, 5, 58 pr. apud -am u. COD. Iust. 1, 51, 11 (*a. 444*) huius -ae u. 6, 24, 12 (*a. 469*) ius -ae u. vel alterius cuiuslibet civitatis. *al. cf. l. 72*]. VVLG. Ezech. 26, 17 [*de Tyro*]. *et al.*). VERG. Aen. 2, 241 -a bello moenia Dardanidum (APVL. met. 6, 4 AVIEN. orb. terr. 287. *et al.*). LIV. 1, 56, 5 Delphos, ad maxime -um in terris oraculum (45, 27, 6). 45, 28, 3 Epidaurum . . . -am . . . templo. SEN. suas. 2, 5 Athenae eloquentia -ae sunt, Thebae sacris, Sparta armis. VAL. MAX. 4, 6 ext. 1 (*de Mausoleo*) tumulo. 7, 3 ext. 4 oppidum vetusta nobilitate -um (PLIN. nat. 3, 103 AVIEN. orb. terr. 3). SEN. Herc. O. 422 Oechalia. Thy. 123 Pisaeas . . . domos curribus -as (SIL. 1, 598. VVLG. II par. 2, 9 d. . . . magna est nimis et -a [*fere i. eximia, cf.* אלפה]). MELA 1, 34. 2, 92 Saguntum illam fide (CIL VIII 22672 Lepcis Magna) atque aerumnis -am (*cf. p. 958, 48*). PLIN. nat. 5, 60. SIL. 2, 366 (*de Carthagine*) patria (16, 467). TAC. hist. 4, 83, 1 magnam . . . et -am sedem. 4, 84, 4. AVSON. Mos. 11 castra. AMM. 18, 6, 17 civitatem . . . cladibus -am (23, 6, 73 COD. Iust. 1, 2, 22, 1 [*de Constantinopoli*]. *et al.*) VVLG. Ier. 51, 41 Sesach . . . -a universae terrae (*cf.* Ezech. 25, 9). CLAVD. 19, 71 -a captivo . . . Tabraca Mauro. *et al.* *de terris, fluviis, montibus sim.:* LIV. 23, 20, 2 promunturium . . . -um foedere (*cf.* TAC. hist. 5, 2, 1 Idam montem [APVL. met. 10, 30. VVLG. Dan. 11, 45 *appos.* sanctum]). 45, 9, 2 finis -i per . . . Asiam omnem regni *Macedonici* (PLIN. nat. 33, 52 IVST. 24, 4, 11). 45, 27, 9 (*de Aulide*), portum (VAL. MAX. 5, 6 ext. 4 gloriā. FLOR. epit. 1, 20, 1 GELL. 9, 4, 1). SEN. Herc. f. 134 -a Bacchis . . . dumeta (*cf.* SOL. 35, 12 nemoribus). benef. 3, 29, 4 amnes (*v. vol. I 1946, 81. cf.* PLIN. nat. 6, 4 Sangaris fluvius ex -is. TAC. Germ. 41, 2 Albis . . . flumen -um et notum olim [SOL. 33, 4. *et al.*]). MELA 2, 115 *fretum* (AVIEN. orb. terr. 692 CLAVD. 3, 174. *cf.* TAC. ann. 2, 53, 2 sinus Actiaca victoria -os). PETRON. 133, 3 v. 2 Lesbos (PLIN. nat. 5, 139 novem oppidis. *cf.* SERV. Aen. 5, 735 [*e Sallust.*] -as esse Homeri carminibus *insulas fortunatas*). PLIN. nat. 3, 131 lacus. 4, 33 Macedonia . . . duobus -a regibus (*cf.* 13, 26 Iudaea). GELL. 16, 19, 5 terras -as, Siciliam atque Italiam (VVLG. Dan. 11, 16. *cf.* SOL. 48, 2 regio. AVIEN. orb. terr. 819 tellus. *fort. add.:* PLIN. nat. 5, 65 ⟨terram⟩ . . . Beatae cognomine -am). *alia:* ACC. trag. 145 Achilli armis -is (*cf.* SIL. 16, 300 spolia. PRVD. c. Symm. 1, 492 vexilla). SALL. epist. Mithr. 19 divitiis. VAL. MAX. 5, 2 ext. 4 muneris (ANTH. 211, 4). SEN. Med. 130 -um regni decus (*sc. vellus*). 367 Argo. PLIN. nat. 3, 60 suco *vini* per omnes terras -o. 21, 44 polium herbam -am Musaei . . . laudibus (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 2, 132 -a gramina veris. 34, 69 marmoreae *Veneri* . . . per terras -ae (*cf.* 36, 32 anus ebria. GELL. 15, 31 tit. imagine). VVLG. prov. 4, 9 (*per imag.*) corona. PRVD. cath. 3, 82 lyra flatibus -a vel fidibus. *nota fere i. q. lucidus, clarus* (*ut vid.*): AVIEN. Arat. 1557 flammigeri cedit vis -a solis.

β *incorporeis:* ENN. scaen. 70 -um iudicium *Paridis.* CATO orig. 83 claritudinis -issimae (*cf.* VAL. MAX. 1 praef. claritatis. CALL. dig. 27, 1, 17, 1 propter -am nobilitatem civitatis *Iliensium*). VERG. Aen. 2, 82 -a famā (*cf. l. 45*) gloria (PRVD. cath. 9, 105. *cf.* SEN. Herc. O. 882 laus [1515 Tro. 236]). LIV. 1, 18, 1 iustitia religioque . . . Numae (FLOR. epit. 1, 2, 1). 3, 31, 8 leges Solonis (IVST. 20, 4, 4. *cf.* LIV. 39, 36, 4 -am . . . per gentes disciplinam Lycurgi. SEN. Tro. 714 iura [SIL. 13, 533]). 6, 11, 2 viro . . . -ae famae (SIL. 16, 607 DICT. 4, 1). 6, 42, 5 pugnam (VAL. MAX. 3, 8 ext. 6 *al.* GELL. 17, 21, 9. *cf.* VAL. MAX. 1, 5, 1 victoriae [8, 11, 1]. ANTH. 834, 6 -a . . . pompa triumphi [EVTR. 9, 27, 2 triumphum]. AVIEN. Arat. 490 bella). SEN. suas. 6, 21 actionis (*cf.* VAL. MAX. 3, 2, 2 facinus. 5, 6 ext. 2 -um destructae tyrannidis opus. SIL. 17, 181 facta [*al.*]. STAT. Ach. 1, 3 acta viri multum -a cantu Maeonio. ANTH. 21, 38 labor. INSCR. christ. Diehl 1072, 10 [*a. 552*] gesta *episcopi*). VAL. MAX. 1, 8, 7 -is litterarum monumentis (*cf.* SEN. nat. 6, 2, 9 carmine. GELL. 5, 3, 1 libro. 14, 3, 3 operi Platonos. TER. MAVR. 1960 fabula . . . Euripidis. AVIEN. ora 36 descriptionem *Sallusti*). 4, 3, 13 consulatus (*cf.* AVSON. 322, 98 p. 266 P. honor). 4, 7 ext. 2 -ae vocis *Alexandri* (*cf.* PLIN. nat. 16, 170 cantus. GELL. 9, 3, 1 Demosthenis orationes contionesque *al.* MACR. Sat. 1, 1, 5 dialogum). 7, 4, 4 providentia. 8, 1 damn. 1 cognominibus (ANTH 835, 1. *cf.* VAL. FL. 5, 480 Thessalicis . . . -a nomina terris *Aeetae* [STAT. Theb. 6, 296 AMM. 28, 3, 1. VVLG. I par. 29, 13 *dei*]). SEN. Herc. O. 1200 ut leto -ae (-o *A*) sortis carerem (*cf.* 1481 mors . . . clara, memoranda, -a. STAT. Theb. 11, 298 fata. PS. AVG. serm. ed. Mai 28, 1 passionem). 1984 virtus (ANTH. 831, 4 VAL. CEM. hom. 17, 2. *cf. p. 958, 37*). Phoen. 185 habitum . . . regni flore pollentem -o (*cf. p. 958, 68*). COLVM. 1 praef. 29 artium. MELA 1, 39 oraculum fidei -ae. LAVS Pis. 64 -a Nestorei . . . gratia mellis. PLIN. nat. 6, 46 fertilitatis (*cf. ibid.* apricitatis -ae). STAT. Theb. 1, 252 Phoroneos -a famā sceptra (*meton.*). GELL. 18, 6, 2 doctrinae. ARNOB. nat. 5, 13 p. 185, 21 pulcritudine -a et praedicabili. EVTR. 3, 17 res. HIER. epist. 58, 10, 1 martyrio. in Ier. 1, 3, 19 hereditatem (*Vulg.* praeclaram). VVLG. Is. 13, 19 superbia Chaldaeorum. VAL. CEM. hom. 16, 1 -is sanctorum . . . exemplis.

γ *neutr. pron. sim.:* HIER. epist. 59, 3, 2 fiat -um, quod ante inglorium fuit. -um (est), quod: SOL. 2, 26 memorabilibus -um et insigniter per omnium vulgatum ora, quod *eqs.* *subst.* (*cf. p. 958, 10. 26*): VOPISC. Prob. 3, 7 qui puer . . . aliquid -um designasset. AVR. VICT. Caes. 42, 24 haec tanta tamque -a *Constanti* . . . ministrorum . . . absurdi mores . . . foedavere. VVLG. Is. 62, 2 videbunt . . . reges -um tuum (*sc. Ierusalem. antea* iustum). LEANDER reg. 13 p. 887[B] ex -o ad humilitatem descendit *virgo* (*opp.* paupere).

2 *speciatim de titulo honorifico:* a *imperatorum Romanorum:* α *strictiore usu:* CIL V 7780, 15 (*a. 214*) fortissimo -oque ac super omnes felicissimo principi (*cf.* INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 276 Arcadi et Honori . . . -orum pr.). II 4108 pio adque -o d. n. Constantio . . . Caesari (*cf.* 4107). VIII 12455 virtute -o . . . d. n. Gratiano. SYMM. rel. 7, 1. 12, 1 *al.* CIL VIII 969 salvis dd. nn. Arcadio et Honorio -is semper Augg. (*cf.* VI 31959 CONC.[S] II 3, 1 p. 15, 12 [τροπαιούχῳ]). INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 314 d. n. Arcadio -o pio felici Augusto (*cf.* AVELL. p. 59, 16 domini imperatores Honori et Theodosi pii felices -i victores *eqs.* p. 499, 10 [*de Anastasio*]. COD. Iust. 1, 1, 8, 7 [*de Iustiniano*]. CIL XI 11 [*de Mauricio ut vid.*] *al.*). AVELL. p. 81, 21 victor Honorius -us triumphator (*cf.* CONC.[S] II 4 p. 167, 1). CONC.[S] II 3, 2 p. 87, 38 sq. impp. Caesares Flavius Valentinianus pontifex -us, Germanicus -us, Alamannicus -us . . . et Flavius Marcianus pontifex -us *eqs.* β *remissiore usu* (*cf. p. 959, 1. 21*): ITIN. Alex. 2 principum (EVTR. 10, 18, 3 ad -os pr. venerandosque. SYMM. rel. 3, 3 *al.* COD. Theod. 10, 10, 24 -i pr. Constantini. NOVELL. Valent. 8, 1, 2). COD. Theod. 1, 1, 5 Constantinus. 9, 24, 2 -us pater noster *Constantinus* (*cf.* SYMM. rel. 30, 3 genitoris). CIL VI 31402 cum -o fratre *Valentis.* SYMM. rel. 40, 4 apud divum atque -um Gratianum. CASSIOD. var. 8, 1, 5 -os decessores *Iustiniani.* *in alloc.:* RVF. FEST. 15 -e princeps. CLAVD. 1, 136 rector. SIGISM. Alc. Avit. epist. 93 p. 100, 26 principum -e. *transl. de rebus ad imperatores pertinentibus:* COD. Theod. 4, 4, 3, 2 -ae recordationis . . . patris (10, 20, 6 pr. *al.* NOVELL. Marc. 4, 1. 4 COD. Iust. 1, 17, 2, 9 *al.*). 14, 16, 2 (= Iust. 11, 24, 1) ab -ae memoriae Constantino (*cf. de patre principis:* CIL IX 333

[O. Prinz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-ae venerandeque m. viro Flavio Theodosio, genitori *eqs.*). COD. Iust. 11, 77, 1 palatia (*cf. p. 959, 55. 72*).

b *regum*: INSCR. christ. Diehl 35, 1 d. n. gl(o)r(io)s(issi)mus adq. -(us) rex Theodericus *eqs.* *in alloc.*: FVLG. RVSP. ad Thras. 2, 4 regnator -e.

c *summorum magistratuum* (*exempla vetustiora ad homines ordinis senatorii pertinentia [e. g. p. 959, 25 sq. 30 sq.] potius ad dictionem epicam referam*): COD. Theod. 9, 1, 13 provincialis iudex ... referat ... ad -as potestates. *cf.* 12, 1, 14 ad senatum urbis -um.

structurae: *quaeritur 'qua re': abl. passim inde a* SALL., VERG., *e. g. p. 958, 48 sqq. 959, 53. 960, 19; nota abl. pers.: p. 958, 63. 959, 73. 960, 3. gen.: p. 959, 23. acc. graec.: p. 959, 14. 'quo loco, quo in numero': dat.: p. 960, 37.* in *c. abl.: p. 959, 61. adde* VVLG. gen. 34, 19 in ... domo. apud: *p. 958, 46.* inter: *p. 959, 18.* per: *p. 958, 78. 959, 49. 77. 960, 10. 12. 22. adde e. g.* SEN. Tro. 714. prae: *p. 958, 48. adde* VVLG. I par. 4, 9. *gen. part: p. 958, 72. 959, 13. 960, 81. paulo aliter p. 959, 19. 45. 72 sq.*

deriv.: inclito. **inclytus** *v.* inclutus.

(inclyzomenos, -on, *gr.* ἐγκλυζόμενος). *scrib.* -iz-. ORIBAS. syn. 7, 30 (cod. La) sorio solo usto cum modico cramato et mel -on carnem replet et omfacius -us (*antea* cum clystere inmissa. *cf. cod. Aa* inicimus).

incoāctus, -a, -um. *ab* in *et* coactus. *i. q. non coactus, voluntarius*: SEN. epist. 66, 17 omne honestum iniussum -umque est *eqs.* CASSIOD. var. 11, 3, 7 quod generaliter debeo, -us exsolvo. in psalm. 70 praef. deo -o desiderio serviebat (*antea* spontaneus).

[PS. SORAN. epit. 45 **incocito** fetus turbantur (*an* 'in coitu'? in corio *ci. Svennung*).]

incoctilis, -e (*n. pl.* -ia *pro subst.? l. 31*). *ab* incoquere, *cf.* coctilis; *v. Leumann, Adj. auf -lis 59.* *i. q. (metallis) inductus*: PLIN. nat. 34, 162 album *plumbum* incoquitur aereis operibus ... eaque -ia appellant. CIL VIII 6982 hederae distinguentes -es.

1. incoctio, (-ōnis) *f.* *ab* incoquere. *i. q. actio incoquendi, coctione tollendi*: CAEL. AVR. chron. 4, 3, 62 est -o sive insumptio aquosi liquoris, quo amisso sincerior lactis qualitas fit.

2. incoctio, -ōnis *f.* *ab* in *et* coctio. *i. q. absentia coctionis, digestionis*: GLOSS. III 601, 8 (*v. vol. V 2, 658, 57*).

1. *incoctus, -a, -um. *ab* in *et* coctus. GLOSS. II 226, 41 ἀνέψητος: -us.

1 *proprie*: **a** *i. q. igni non tostus,* ἀνέψητος: PLAVT. Persa 93 collyrae facite ut madeant et colyphia, ne mihi -a detis (*syn.* crudae). GELL. 10, 15, 12 (*e Fab. Pict.?*) carnem. HEGES. 5, 18, 1 -um mandebant triticum (ἀνέργαστον). PAVL. NOL. carm. 26, 315 ut ... gallinas ... -as ... voraret. MARCELL. med. 16, 65 ova (THEOD. PRISC. eup. faen. 32. 53. 73. *cf.* MARCELL. med. 27, 51 ovorum vitellos coctos sive -os. 32, 11). *al.* THEOD. PRISC. 71 ficis tritis -is. DIOSC. 5, 127 p. 222, 1 metallica -a (incoctura *MS*) virtute habet maxima quam cocta (*5, 102, 3* τὰ ἀκατάκαυτα). CASSIAN. conl. 8, 3, 3 (*per compar.*) nonnulla ... ita utrique usui apta nascuntur *in agro*, ut nec -a sua cruditate displiceant ... et tamen ignis calore decocta salubriora reddantur. CAEL. AVR. chron. 3, 4, 59 lactuca cocta vel -a (5, 10, 121). 3, 5, 71 intyba. *n. pl. pro subst.*: VIRG. gramm. epit. p. 6, 9.
b *i. q. immaturus, praecox*: ✝NON. p. 247 'acerbum' -um, praecocum, ut de pomis frequentius dicitur. ISID. orig. 3, 50, 2 ut ... quae sunt in humidis -a, fervefacta mitescant. **c** *i. q. indigestus*: HIER. in eccles 5 p. 1056[A] -o cibo in stomachi angustiis aestuante.

2 *transl. et in imag. de cogitatione i. q. inconsideratus*: PLAVT. Mil. 208 (*v. vol. IV 928, 22*). AMBR. Cain et Ab. 1, 9, 37 fove pectore tuo alta mysteria, ne praematuro sermone et infidis auribus ... quasi -a committas (*opp.* coctiora).

2. incoctus *v.* incoquo. *O. Prinz.*

incoeptus, (-a, -um). *ab* in *et* coeptus. *i. q. non coeptus,* ἄναρχος: APVL. mund. 37 Saturnum ... -um ab origine, interminum ad finem (*Ps. Arist. p. 401 a 16* διήκων ἐξ αἰῶνος).

hoc factum Iudaeos **incoercibiliter** accendit PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2, 14 (*gr. 2, 289* ἀνηκέστως). *ab* in *et* coercere.

in pecoribus **incoercitōs** dimisit affectus, in homine autem ... modum deus instituit IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 41. *ab* in *et* coercitus.

incōgitābilis, -e. *ab* in *et* cogitabilis (*sec. gr.* ἀνόητος?). **1** *sensu activo: qui cogitare non potest*: PLAVT. Mil. 544 scio me fuisse excordem, caecum, -em (*inde* LACT. inst. 1, 8, 3). **2** *sensu passivo: qui cogitari non potest*: VLP. frg. Vat. 75, 5 etenim esse -e eandem esse causam cuique et amittendi et recipiendi. AMM. 15, 3, 7 permutationem temporum ... augurio sibi portendi -i dementia promittebant. MART. CAP. 9, 922 *v. vol. V 2, 180, 3.* CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 34, 13 miro atque -i modo passus est deus (*inde* EPIST. Merov. 1 p. 435, 29 PS. PRIMAS. in I Cor. p. 511[B]). MAX. TAVR. hom. 10 p. 242[C] *nativitas Christi* -is. 68 p. 392[B] -i (inexcog- *l. v.*) maiestate deus es (serm. 44 p. 623[D]). 77 p. 416[C] secundum -em deitatis naturam.

incōgitāns, -antis *adi.* *ab* in *et* cogitans. *pro subst. p. 962, 3.* DON. Ter. Phorm. 155 -s temerarius; *quae seq. v. vol. III 1475, 32.* SCHOL. Ter. p. 129, 16 inconsideratus *D*, stultus *G*, valde cogitans et timens *DCE* (*sim.* p. 133, 31). GLOSS. ἄβουλος. *i. q. non cogitans, inconsultus*: TER. Phorm. 155 quod ni fuissem -s, ita eum expectarem, ut par fuit. 499 adeon te esse -em atque impudentem ..., ut *eqs.* AVSON. 308, 15 p. 181 P. -es fors, non consilium regit.
deriv.: incogitantia.

temeritas, **incōgitantia** excors, immodestia PLAVT. Merc. 27 (*interpol.? v. Thierfelder, De rat. interpol. Plautin. 62*). [*ab* incogitans *sec. gr.* ἄνοια. *J. B. H.*]

corrigite vias vestras et **incōgitātiōnēs** vestras ITALA Ier. 7, 3 (Ps. Aug. spec. 5 p. 336, 7); ἐπιτηδεύματα, *Vulg.* studia. *ab* incogitare.

?**incōgitātor** irrationabilis GLOSS. II 584, 5 *inter vocc. in -or exeuntia* (incogitatus *Goetz dubitanter*).

1. incōgitātus, -a, -um. [*ab* in *et* cogitatus, *cf. gr.* ἀνόητος. *J. B. H.*] GLOSS. ἄσκεπτος. *v. et l. 20.* **1** *sensu activo: qui non cogitat, inconsideratus*: PLAVT. Bacch. 612 protervo iracundo animo, indomito -o. LAMPR. Alex. 16, 2 ne -i (-a *Baehrens, cf. l. 22*) dicere cogerentur *iudices.* **2** *sensu passivo: qui non cogitatur*: **a** *fere i. q. inauditus, infandus*: SEN. Herc. O. 297 quaere supplicia horrida, -a, infanda. **b** *i. q. sine deliberatione factus*: SEN. benef. 6, 23, 6 non esse hominem tumultuarium et -um opus (*cf.* 5 cogitavit nos ante natura quam fecit). CAES. AREL. serm. coll. Morin p. 742, 8 facilis lingua, -a et inordinata praesumptio. *n. pl. pro subst.*: APVL. Socr. prol. p. 104 dicturus -a (*opp.* meditata). *v. et l. 16.* **c** *i. q. inexpectatus, improvisus*: SEN. epist. 57, 6 rursus ad primum conspectum redditae lucis alacritas rediit, -a et iniussa. MAX. TAVR. hom. 83 p. 434[C] nec -a ei (*Christo*), quod peremptus est, aut improvisa res accipit.

[*adv.* **incōgitātē** *v. l. 32.*]

?**2. incōgitātus**, *abl.* -ū. *ab* incogitare *sec. gr.* ἐνθύμησις. *i. q. cogitatio*: IREN. 2, 13, 1 Ennoia et Enthymesis ... non alia sunt praeter Nun, sed illius ipsius ... de aliquo -u (*sic Harvey, Souter,* in cogitatu *Stieren,* incogitate *l. v.*) dispositae qualeslibet motiones.

incōgito, -āre. *ab* in *et* cogitare *sec. gr.* ἐπινοεῖν (*v. Immisch, Glotta 19, 1930, 18*). NOT. Tir. 35, 59 *et* 94, 61 -at. *i. q. excogitundo parare*: HOR. epist. 2, 1, 122 non fraudem socio puerove -at ullam pupillo *vates.* *deriv.*: incogitatio, ? 2. incogitatus.

[ISID. diff. 1, 216 rerum **incōgnitio** cognitarum *falso ed. pro* r. cognitio incognitarum.]

***incōgnitus**, -a, -um. *ab* in *et* cognitus. NOT. Tir. 47, 91 -um. SYNON. Cic. p. 439, 35 B. hospes ignotus -us (GLOSS.[L] III Abol. IN 296). p. 443, 19 inconsideratus inprovidus -us stultus (*sic sensu activo nusquam occurrit*). GLOSS. ἄγνωστος. *legitur inde a* VARRONE, CIC., VERG. [*falso trad.*: CIC. leg. 1, 14 FRONTO p. 52, 9 N. (inconditam *Mai*). *dub. interpr.*: VARRO frg. Prisc. gramm. II 384, 7 Vestales incesti compertae ansa petuntur -a, consecuta (*i. impetrata*) neglegentur.]

i. q. non(dum) cognitus, ignotus, non visus (*hic illic, maxime in abl. abs., servata vi participii, e. g. l. 56. 61. p. 963, 60. notionem activam v. supra l. 41*): **1** *vi generali* (*hic illic maxime spectatur novitas [v. syn. l. 59. 71. 72 al.]; acced. adv. temporis l. 63. 64. 70. 76. p. 963, 6. 12. 30. 35. fere i. q. alienus: l. 75. p. 963, 33. 54; obscurus: l. 62. cf. l. 78. p. 963, 41; repentinus, subitus: infra l. 73. p. 963, 50 sq. cf.* TERT. adv. Marc. 4, 24 p. 501, 14 omne quod novum et -um est, subitum est): **A** *vario usu*: **1** *de quibuslibet rebus* (*bestiis l. 63*): VARRO ling. 10, 75 pleraeque definitiones re -a propter summam brevitatem non facile perspiciuntur (CIC. ac. 1, 45 div. 2, 33 *al.* CAES. civ. 2, 4, 4 [*syn.* invisitatis]. 3, 87, 2 VERG. Aen. 1, 515. CYPR. laps. 7 p. 241, 20 [*syn.* inopinatis, inauditum, novum]. *et al. cf. p. 963, 62*). CIC. leg. agr. 2, 25 si per imprudentiam ... legem -am acceperitis (*opp.* cognitis). de orat. 1, 48 neque sine legum morum iuris scientia neque naturā hominum -ā ac moribus. leg. 2, 20 fatidicorum ecfata -a. *al.* SALL. hist. frg. 2, 70 ferarum -a antea ... genera (PS. AVR. VICT. epit. 1, 25. *cf.* OV. met. 1, 439 -e serpens. FLOR. epit. 1, 18, 6 -is ... in id tempus elephantis [EVTR. 2, 11, 3]). VERG. Aen. 12, 859 stridens et celeris -a transilit umbras *sagitta.* VELL. 2, 118, 1 *quod* feritas *Germanorum* ... novitate -ae disciplinae mitesceret. CELS. 4, 2, 7 ubi causa *morbi* -a est. CVRT. 9, 10, 1 *lacus salsi* -a natura plerosque decepit. PLIN. nat. 5, 14 *silvae* -o genere arborum. 6, 150 scriptae sunt stelae lapideae litteris -is. 16, 143 (*opp.* certo). 26, 9 nomen. 35, 51 ad hoc tempus. TAC. dial. 19, 4 (*syn.* nova). VLP. dig. 1, 1, 4 cum servitus esset -a. PAVL. sent. 5, 21, 2 qui novas et usu vel ratione -as religiones inducunt (ARNOB. nat. 2, 72 p. 107, 4 inauditas -as repentinas). APVL. apol. 55 nihil insolitum, nihil -um dico (VEG. mil. 3, 2). met. 9, 21. TERT. adv. Val. 3 p. 180, 2 a domestico principatu ad -um transmovere. *al.* EVTR. 1, 7 qui *census* adhuc per orbem terrarum -us erat (COD. Theod. 9, 14, 3, 7 *al.*). AMM. 19, 12, 20 *v. p. 837, 21.* AVG. civ. 19, 23 p. 398, 24 D. legem ... non obscuram et -am, sed omnibus iam gentibus diffamatam. *et al.* *c. dat.* (*v. et p. 963, 32. 36. 40. 54. 64. 964, 1. 25. 37. 39. cf.* per *supra l. 76*): CIC. p. red. in sen. 33 ille animus ... meus vobis non -us (ARNOB. nat. 2, 63 p. 99, 5). Phil. 4, 3 hoc insperatum omnibus consilium, -um certe (RVFIN. Clement. 2, 38 [*iuxta* incomprehensibilem]). de orat. 3, 148 pervolgatas res requiris ... et tibi non -as (VEG. mil. 1 praef. *et al.*).
[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fin. 3, 4 nisi vocabulis uterentur nobis -is, usitatis sibi *opifices* (Ps. Hil. libell. 3. *v. et l. 6*). Caes. Gall. 4, 20, 2 quae omnia fere Gallis erant -a. 4, 29, 1. Nep. Cato 2, 2. Verg. Aen. 12, 414 non illa feris -a capris gramina. catal. 9, 1 pauca, ... sed non -a Phoebo. Cvlex 60 bona ... -a curis. Ov. met. 2, 46 dis iuranda palus, oculis -a nostris. hal. 96 helops nostris -us undis. Colvm. 3, 2, 28 vitem nobis ante hoc tempus -am (*cf.* Lvcan. 6, 116 ante hoc). Lvcan. 6, 577 *al.* Plin. nat. 26, 1 aevo priore. Val. Fl. 3, 241 quam nunc -a vellet lustra sibi (Flor. epit. 1, 18, 8. Apvl. Plat. 2, 24 *ut* rectori omnes noti esse possint nec sibimet -i. Tert. carn. 12 p. 447 Oe. *et al.*). *al.* Sil. 3, 265 Aethiopes, gens haud -a Nilo. Stat. Theb. 6, 251 quīs belli -us horror. *al.* Frontin. strat. 1, 2, 2 cum adhuc -ae forent Romanis ducibus sagaciores explorandi viae (Flor. epit. 2, 2, 23 usu). Tac. hist. 4, 26, 1 -a illi caelo siccitate. ann. 2, 20, 1. Gell. 5, 4 tit. quod verbum volgo -um est. Apvl. apol. 12 (*syn.* ignara *sensu pass.*). Clavd. 26, 289 sed nec praeteritis haec res -a saeclis. Arator ad Vigil. 23 metrica vis sacris non est -a libris. *et al.* *nota sec. hebr.*: Vvlg. gen. 24, 16 virgo ... -a viro (*v. et Landgraf ALL 9, 1896, 387 ad* Gloss. V 301, 51).

n. pro subst. (*cf. l. 38. p. 964, 3*): Cic. ac. 1, 41 quae *opinio* esset imbecilla et cum falso -oque communis. 2, 18 iudicium tollit -i et cogniti. 2, 29. 2, 113 -o ... adsentiar, id est opinabor (*al. cf.* off. 1, 18 ne -a pro cognitis habeamus īsque temere adsentiamur). Liv. 5, 16, 7 -a ... sub hasta veniere. Min. Fel. 28, 1 -is et inexploratis iudicare. Amm. 23, 6, 1. Avg. in euang. Ioh. 97, 2 ad -a scienda. Vita Caes. Arel. 2, 34 p. 496, 19 -orum conscius (*i. deus*).

2 *de locis (gentibus l. 29) peregrinis et remotis*: Liv. 42, 52, 14 qui ... transgressi in Asiam -um famae aperuerint armis orbem terrarum. Vell. 2, 106, 1 victae gentes paene nominibus -ae (Liv. perioch. 48 p. 56, 14 adhuc. *cf. infra l. 69*). 2, 106, 3 *mare* ([*v. p. 837, 55*]. Sen. benef. 5, 6, 1 Firm. math. 8, 30, 6 *al.*). Cvrt. 4, 4, 20 credo ... ceteris -as terras elegisse *Tyrios* (Clavd. Don. Aen. 1, 295 p. 64, 14 in alienis terris et -is). Mela 1, 4 illius *zonae* situs ob ardorem intercedentis plagae -us *est* (*cf.* Prob. Verg. georg. 1, 233—39). 1, 75 spatium. Plin. nat. 6, 173 sinus. Tac. Agr. 10, 4 -as ad id tempus insulas ... invenit. Avg. civ. 15, 9 p. 76, 2 D. -a nobis loca. Evagr. alterc. p. 46, 6 ultra -as solitudines. Novell. Marc. 1 pr. per -as mundi partes. *n. pl. pro subst.* (*cf. l. 20*): Sen. dial. 11, 7, 3 per invia, per -a versavit se humana levitas. Cvrt. 9, 9, 4 -a nisi immortalibus esse visuros. Clavd. Don. Aen. 1, 330 p. 70, 11.

3 *de hominibus* (*dis l. 44. 46. i. q. non clarus l. 48. 52*): Val. Fl. 5, 402 iam ... inerat populo mediaeque -us urbi *Iason.* Gell. 1, 19, 2 anus hospita atque -a. Apvl. flor. 19 p. 86 secta -us (*cf. p. 837, 53*). Tert. adv. Val. 19 p. 198, 4 Patris invisibilis et -i. adv. Marc. 1, 10 p. 303, 19 accipiat ... ab antecessore formam, a certo incertus, a cognito -us *deus* (*al.* Ps. Mar. Victorin. hymn. 3 p. 1146[A] deus -e. Avg. civ. 7, 3 p. 276, 3 D. [*opp.* selectis]). Arnob. nat. 7, 43 p. 276, 1 *rusticum* obscuritate -um nominis (*cf.* Avson. 431, 3 p. 385 P. proceribus vulneratis -ae multitudini pugna committitur). Amm. 14, 6, 13 ut -us haerebis et repentinus ([*cf.* 21, 16, 3 nemo ... repentinus ... vel -us]. Cod. Theod. 6, 9, 2 pr. [= Iust. 12, 6, 1] nec praetereantur ut -i. *cf.* Avg. in euang. Ioh. 119, 1 matrem velut -am repellebat). Clavd. 8, 101 longas -us egit praevento rumore vias. Cod. Iust. 11, 53, 1, 1 (*a. 371*) quod -um sibi *colonum* tenuit (*ibid.* alienum et -um). Lex Visig. 9, 1, 6 si apud quemcumque ... homo -us aut latens moretur. *masc. pro subst.*: Porph. Hor. epist. 1, 18, 1 ne quem -um potiori amico temere commendet. Qverol. p. 18, 6 -is familiaris, vicinis novus.

B *technice in re forensi, i. q. non inquisitus, non excussus* (*de homine l. 65*): Cic. Verr. I 39 reum, quem -a causa condemnarent (*v. vol. III 692, 74. adde* de orat. 2, 101 causas dicunt -as *oratores.* Sen. Oed. 695 Cvrt. 10, 4, 1 *al.*). Caecin. 29 cum de -a re iudicare voluisset (Cluent. 76. Firm. math. 1, 3, 7 iudices, qui de -is sibi pronuntiant rebus). Apvl. apol. 54 quod ... inani suspicione incertum et -um condemnent. Avg. epist. 89, 4 crimen -um non gravat quemquam. Cod. Theod. 11, 30, 9 (= Iust. 7, 62, 15) ne lis -o negotio dirimatur (*al.*).

II *accedunt notiones secundariae*: A *i. q. non probatus, non spectatus* (*cf. opp. l. 72. 76. 80*): Cic. prov. 33 a gentibus aut inimicis huic imperio aut infidis aut -is *tenebatur Gallia* (*vix ad supra l. 29*). Ps. Brvt. Cic. ad Brut. 1, 16, 10 fateor ... duriorem esse condicionem spectatae virtutis quam -ae. Sall. hist. frg. 3, 96 Varinius contra spectatam rem incaute motus novos -osque et aliorum casibus perculsos milites ducit. Nep. Epam. 4, 3 tu quod me -um temptasti ..., non miror. Liv. 22, 22, 20 Romanus ... -us ante ab re clementi ... initium fecerat (*opp.* expertus *sensu pass. cf.* 24, 28, 6 feliciter expertam amicitiam nunc -ae, quondam infideli praeferendam. 35, 31, 10 *si* novus et -us pro vetere [noto *l. v.*] et experto habendus rex esset). Plin. epist. 8, 24, 9 ne rudis et -us quam exploratus probatusque humanior melior peritior fuisse videaris. Vlp. dig. 1, 7, 17, 4 si vitae eius sobrietas clara sit vel affectio honesta nec -a.

B *i. q. singularis, eximius*: 1 *in malam partem, i. q. nefarius, dirus, perversus*: Sen. Med. 931 -um istud facinus ac dirum nefas a me quoque absit. Stat. Theb. 11, 125 miseris ... -a terris pugna (*fratrum sc.*). Tac. hist. 4, 57, 3 flagitium -um. ann. 11, 26, 1 libidines (Apvl. met. 7, 21 illicitas atque -as temptat l.). *n. pl. pro subst.* (*cf. p. 963, 20*): Sen. nat. 1, 16, 4 (Svet. Nero 42, 1) *v. p. 839, 2.*

2 *in bonam vel in utramque partem, i. q. incredibilis, mirus*: Ivv. 9, 34 longi mensura -a nervi. Plin. paneg. 34, 3 liberalitas tua ... praebuit ... nunc immanitatem ferarum, nunc mansuetudinem -am. 79, 4 equidem -am quandam proximaque maiorem praesumo laetitiam (Flor. epit. 2, 20, 1 inusitata et -a quadam felicitate). Paneg. 4, 7, 4 -a ferri et corporum robora. Arnob. nat. 2, 11 p. 55, 25 opera ... divinae alicuius atque -ae potestatis. Clavd. Don. Aen. 1, 360 p. 79, 4 aurum ... -i ponderis. CIL X 4885 Munatiae ... uxori -ae castitatis feminae.

structurae: *acced. abl. limit. vel causae*: *p. 962, 72. 963, 13. 29. 43. 48.* *pendet interrogatio* (*v. et l. 23 sq. 37*): Cic. p. red. ad Quir. 5 *parentes* mihi fratrem -um qualis futurus esset dederunt, vos spectatum et incredibili pietate cognitum reddidistis.

-um habere (*v. Thielmann, ALL 2, 1885, 522. aliter p. 963, 23*): Svet. Aug. 94, 8 obvium sibi Augustum, cum -um alias haberet, non sine admiratione contuitus *Catulus.* Sol. 30, 14 -um habuerunt ignis usum. Hil. syn. 79 numquid -um habebant patrem in filio videri (*sic c. inf.*: Greg. Tvr. glor. conf. 66 p. 787, 4). Heges. 4, 6, 5 p. 249, 12 quid esset princeps sacerdotum -um habebat ([*gr. 4, 155* οὐδ' ἐπιστάμενος]. *cf.* Cassiod. var. 5, 2, 2 unde veniat *sucina* -um vos habere dixerunt). Mart. Cap. 8, 831 neque ... mihi ulla caelestis globi portio habetur -a. Episc. Gall. Leo M. epist. 65, 2 nec ... ecclesiae Romanae habetur -um, quod *eqs.* (Greg. Tvr. Franc. 7, 36 p. 316, 13). Cassiod. in psalm. 142, 9 haec via hominibus habetur -a. anim. praef. p. 1280[C]. inst. 1, 5, 2 codices ... repperi, qui apud me habebantur -i. Cod. Iust. 11, 48, 12 pr. (*imp. Arcad.*) quem -um habuerit. Vita Radeg. 1 de ... Radegundis vita nulli habetur -um. *cf.* Amm. 31, 7, 7 nihil latebat -um.

-um est *c.* (*acc. c.*) *inf.* (*cf. l. 22*): Papin. dig. 40, 4, 48 neque enim novum aut -um est vario iure communi mancipio libertatem obtingere. Vlp. dig. 5, 2, 8, 11 fructus ... solere in Falcidiam imputari non est -um. Cod. Greg. Visig. 6, 1 (*a. 242*). Cod. Iust. 2, 12, 6 (*a. 223*). 3, 31, 7 pr. (*a. 294*) nemini. *al.* *pendet interrog.*: Cod. Iust. 8, 50, 4 (*a. 290*) quam *feminam* -um erat ab hostibus interfecta an capta esset. *cf.* 1, 17, 2, 20 ne ... -um vobis fiat, ex quibus veterum libris haec consummatio ordinata est.

litotes (v. Weyman, Litotes p. 499): *p. 962, 81. 84. 963, 3. 4. 11. 17. 82.*

adv. **incōgnitē.** Boeth. herm. sec. 3, 9 p. 245, 10 quamvis totius contradictionis una ... pars vera sit, altera falsa, sed -e et indefinite, et non nobis, sed natura ipsa ... dubitabilis.

incōgnōscibilis, -e. *ab* in *et* cognoscibilis. *qui cognosci non potest* (*n. pl. pro subst. l. 55*): Iren. 1, 15, 5 illud quod est inenarrabile et -e — quemadmodum tu dicis — Patris (ἀνεννόητον). Candid. gen. div. 3 si infinitum, inconprehensibile, -e, invisibile, inmutabile (*cf.* Mar. Victorin. gen. div. verb. 13 adv. Arrium 4, 24 p. 1129[C]. p. 1130[A] -e omne quod deus est). Hil. in psalm. 143, 8 p. 818, 24 -is natura *dei.* Evod. Aug. epist. 160, 4 p. 506, 11 omnia quae sunt, sine quadam specie non intelleguntur et -ia sunt. Prosp. resp. ad Vinc. 2 aliquae causae ... quamvis nobis sint -es. Ps. Prosp. vocat. gent. 1, 14 p. 667[A] de -bus definire inconvenientia. 2, 21 p. 707[C] quamquam non ita -is ista sit quaestio, ut *eqs.* Op. imperf. in Matth. 28 p. 776[p. med.] deus -is est.

adv. **incōgnōscibiliter.** Mar. Victorin. adv. Arrium 1, 3 filius ... operatur in manifestationem propter magnam divinitatem nobis -r operante patre.

? **incōgnōsco,** -ere. *ab* in *et* cognoscere, *cf.* ad-, percognoscere (*v. Löfstedt, Peregr. Aeth. p. 94*). *i. q. cognoscere*: Apvl. flor. 19 p. 93 propius accessit, ut -ret (utine cognosceret *Van der Vliet, sim. alii*) ..., quisnam esset, quoniam percontanti nemo responderat.

[**incōguntur** *pro* vi coguntur *falso trad.* Ps. Apvl. Ascl. 40 (*B*).]

si dissipati atque **incohaerentēs** *modi* feriant sensum (*opp.* dulces coaptatique) Boeth. mus. 1, 1 p. 179, 19. *ab* in *et* cohaerens.

Rehm.

incohāmentum, -ī *n.* *ab* incohare *sec.* fundamentum, elementum *sim.* *mensuratur* inchŏā-: *l. 80 (nisi scripsit vel pronuntiavit* inquā-, *cf. l. 78)*. *i. q. inceptio, initium, principium, fundamentum (l. 74) sim. (gen. q. d. inhaerentiae: l. 75. 76. periphrastice, add.* a: *l. 77)*: Mart. Cap. 3, 326 quae *loquendi vitia* si ab scholaribus -is in senatum caelitem ducis (*ibid.* -orum vulgarium vilitatibus). 5, 437 haec -orum primordia. 5, 523 διαπόρησις ..., cum ... ab ipsis iudicibus -i consilium postulamus. 6, 576 quae totam fabellam ab -orum motu limineque susceperit (6, 627). 8, 823 a cardine meridiano -a (inquo- L^1RB^1) circuli perhibentes. 9, 935 nunc ad -orum ratum ordinem redeamus. Schol. Prud. cath. 4, 96 orsa: -a. Rvst. Help. benef. 73 *Christus* nobilis aevi -a gerens fragiles processit in artus.

***incohātio,** -ōnis *f.* *ab* incohare. *plur.*: *p. 965, 70.* *scribitur* inchoat-: *passim.* -coat-: *e. g.* Avg. quaest. hept. 2, 129 p. 173, 28 Compvt. cod. Col. prol. 4 p. 229 Max. Tavr. c. pag. 2 (JThSt. 20, 294)

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

l. 21. -quoat-: VITAE patr. Iurens. 3, 7 p. 156, 26. *cf.* EPIST. Austras. 44 (inquaut- *cod.*). GLOSS. ἀπαρχή. ἀρχὴ ἔργον ἢ πράγματος. *inde a* MAR. VICTORIN. *et* ITALA. [*dub. interpr.*: ITALA num. 4, 27 (Lugd.) considerabis eos ex nominibus et omnia opera eorum secundum -em eorum (*aliter LXX et Vulg.*).]

1 *vi subiectiva (sensu actionis vigente), i. q.* i n c e p t i o, *susceptio sim. (i. q. institutio, creatio sim.: l. 10 sqq. 16. fere c. gen. obi.; absol.: l. 10. 13. 15)*: **a** *de animant.*: HIL. in psalm. 63, 9 qui ... resurrectionem carnis abnegabit, sciet non difficilem eius instaurationem futuram ei, cui -o prima sit facilis (*fere i. q. creatio. cf.* PS. AVG. quaest. test. I 122, 2 ante -em creaturae. ALC. AVIT. c. Arr. 6 p. 4, 11 ut ... quasi ab inchoata substantia dei -em sui recuperasse videatur). PS. ATHAN. ad mon. 1 p. 71[A] ut sit -o vestra perfectio (*de disciplina. sim. de studiis liberalibus*: ENNOD. epist. 7, 24, 2 p. 192, 8. *cf.* VITA Caes. Arel. 1, 4 p. 459, 1 sub hac -e [*i. praeparatione*]). **b** *de rebus* (*fere i. q. creatio: l. 17. 22 sq. 25*): AVG. conf. 12, 17, 26 ipsam adhuc informem -em rerum formabilem creabilemque materiam ... appellatam (*cf.* gen. ad litt. 1, 8 p. 11, 14). c. Manich. 1, 14, 20 vesperam *appellatam* propter transactionem consummati operis et mane propter -em futuri o p e r i s (1, 25, 43. 2, 7, 9 IANVAR. epist. 63 RevBén. 18, 248 PROSP. c. coll. 16, 2 [*opp.* perfectio]). quaest. hept. 2, 129 p. 173, 28 *sacerdotii.* lib. arb. 2, 20, 54 f o r m a e (*ibid. saepius* [*opp.* perfectio]). PS. AVG. quaest. test. II vet. 5, 1 ante arcae -em. ALC. AVIT. hom. 7 p. 117, 1 discriminum. ENNOD. dict. 5, 7 p. 439, 12 stabat in admiratione sui tenera orbis -o (*i.* '*orbis incohatus*'. *antea* mundi ... infantiam ... orditus es).

2 *vi obiectiva, i. q.* i n i t i u m, *exordium sim.* (*cf. l. 69. 73*): **a** *dei*: HIL. trin. 6, 35 'exiisse' significationem habet nativitatis, non habet -is (*de Christi nativitate. postea* coepisse, *opp.* exisse). AVG. gen. ad litt. imperf. p. 471, 13 verbum ... dei ... nec coepit esse nec desinet, sed sine -e natum patri coaeternum est (*cf.* RVSTIC. c. aceph. p. 1228[C] absque -e [*de trinitate. antea* absque initio]). **b** *rerum* (*fere c. gen.; absol.: infra l. 42. 51. 53. 56. 57.* ex: *l. 35.* a: [*sec.* incoho]: *l. 53. abundantia: infra l. 44. 49. 51*): ITALA I Petr. 4, 17 (Aug. in psalm. 93, 23. 147, 27 *al.*) tempus est -is iudicii ex domo dei ([τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα, *Vulg.* ut incipiat iudicium a d. d.]. *cf.* CASSIOD. Didym. *in l.* p. 33, 19). VVLG. Hebr. 6, 1 intermittentes -is Christi sermones (τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον [*i. prima elementa. cf. Windisch, Komm. 49*]). MAR. VICTORIN. rhet. 1, 25 p. 219, 29 alicuius rei -o adfectio est ..., ut si ... laeti esse incipiamus (*opp.* perfectionem). EPIST. ed. Morin (RevBén. 34) 2 l. 31 melius ... est a levioribus inchoare ieiunium ... quam magna protinus in sua -e deserere. AVG. epist. 120, 13 -o ... cogitationis dei. in epist. Ioh. 6, 1 quaesivimus -em caritatis unde incipiat. in psalm. 6, 8 irae (*ibid. iterum*). IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 1, 77 debet ... -o disputationis a definitione sumi. LEO M. serm. 27, 4 in -e diurnae lucis (*cf. l. 62*). 33, 5 -em vocationis gentium ... celebremus (*sc. in festivitate epiphaniae*). 76, 3 muneris (*opp.* adiectio). VITAL. CONST. epist. 2 p. 849[A] in principio -is ad Romanos (*cf.* CASSIOD. in psalm. 118, 160 -o genesis, quae dicit *eqs.*). SIDON. epist. 4, 22, 5 *scriptionis historicae* (*opp.* continuatio, finis). FAVST. REI. grat. 2, 10 p. 84, 13 -is initia (*opp.* consummationis extrema). BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 13 p. 38, 4 tempus -emque nascendi. arithm. 2, 6 p. 90, 21 quotiens a tribus -e facta ... anguli dilatantur. ENNOD. epist. 8, 3, 2 p. 202, 11 (*opp.* extremitate, *syn.* principii). VITAE patr. Iurens. 3, 7 p. 156, 26 administrationis. GREG. M. moral. 19, 50 (*bis, absol.*). in Ezech. 2, 5, 1 contemplationis. BENED. reg. 73 hanc minimam -is regulam (*syn.* initium, *opp.* perfectionem). *et al.*

3 *singularia* (*falsae interpret. ex gr.*): **a** *pro* '*p r i n c i p a t u*': ITALA gen. 1, 14 (Mar. Victorin. verb. script. 4. Aug. gen. ad litt. 2, 13 p. 51, 10) fiant duo luminaria in firmamento caeli, sic ut luceant super terram in -em (-e Mar. Victorin.) d i e i et n o c t i s ([*LXX Alex.* ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός]. *cf.* 1, 16 [Aug. *l. c.* p. 51, 15. gen. c. Manich. 1, 14, 20 *al.*] fecit ... luminare maius in -em diei et luminare minus in -em noctis [εἰς ἀρχάς, *Vulg.* ut praeesset]. 1, 18 [Aug. *l. c.* p. 51, 18]. *cf.* AVG. *l. c.* p. 57, 25 qui per -em noctis non intelligit nisi principatum *eqs.* gen. c. Manich. 1, 14, 22 si per -em principium intelligas et per principium principatum *eqs.* [*alii* -em *falso explicaverunt pro* '*initio*'; *v.* MAR. VICTORIN. verb. script. 5 *sidera* dividunt inter diem et noctem in -bus suis. HILARIAN. pasch. 6. 14 AVG. gen. ad litt. 2, 15 p. 57, 22 COMPVT. cod. Col. prol. 4 p. 229]). iud. 5, 2 (Verec. in cant. 9, 2) in -e principum in Israel ([*LXX Alex.* ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀρχηγούς]. VEREC. *in l.* -e *falso intellegit pro* 'primordio'. *cf. allegoricam explicat.* 9, 3 cum in ea [*sc. mente*] principes Israel -em obtinuerint habitandi). **b** *pro* '*p r i m i t i i s*': ITALA I Cor. 15, 20 (Ps. Aug. spec. 27 p. 472, 8) Christus surrexit ex mortuis, -o dormientium (initium *l. v.*; ἀπαρχή, *Vulg.* primitiae. *cf. supra p. 875, 28*).

ˣincohātīvus, -a, -um *et* **incohātīvum**, -ī *n.* *ab* incohare. *scribitur* inchoat-: *passim.* inchog-: VIRG. gramm. epit. 7 p. 58, 3 *al.* GLOSS.: -us ἀρκτικός. -um ἀρκτικόν, ἐναρκτικόν. [*falso trad.*: CHAR. gramm. p. 330, 3 B. (primitivi *ci. Jeep, Redeteile 191*[3]).]

t. t. G R A M M., *i. q.* ἀρκτικός, *inceptivus* (*passim c. subst.* figura [DIOM. I (= gramm. ed. Keil I) 344, 23], forma, genus, modus [DIOM. I 343, 11], species, verbum. *pro subst.* [*per ellipsin, sc.* '*verbum*' *sim.*]: *e. g. l. 15. 18. 19. 20. definitiones: l. 15 sqq.*): **1** *de verbis in* '*sco*' *exeuntibus*: SACERD. VI 429, 28 genus in verbis ... dividitur in novem, activum passivum deponens neutrum commune -um *eqs.* (PROB. inst. IV 139, 2 *al. cf.* MAR. VICTORIN. VI 200, 1 [*iuxta* meditativa; *sic et* DON. IV 359, 11 *al. cf. Jeep, l. c. 189*]). 430, 20 -a species 'sco' terminatur ut 'calesco' ... incipio calere. haec non habet tempus praeteritum perfectum (*sim.* PROB. inst. IV 158, 1 DON. IV 381, 31 CHAR. gramm. p. 329, 26. 330, 1 B. DIOM. I 343, 27. *et al.*). 430, 23 'senesco' ... et 'cresco' -ae speciei non sunt, sed neutrae *eqs.* (*sim.* PROB. inst. IV 157, 36 DON. IV 382, 6 DIOM. I 344, 14 POMP. V 221, 32. *et al. cf. et* SERV. auct. Aen. 1, 546). 430, 25 figurantur ... -a verba aut ab ... 'o' ... vel ex ... 'or'. DON. IV 388, 2 -a participia praesentis temporis sunt tantum (*al.*). CHAR. gramm. p. 329, 23 B. sunt quaedam verba quae -a appellantur, ἀρκτικά, quaeque rem modo inchoatam et futuram significant, velut 'horresco' *eqs.* (*cf.* DIOM. I 343, 1 AVG. V 515, 46 POMP. V 261, 4 PRISC. II 427, 16. *et al.*). p. 330, 1 in declinatione -orum. p. 330, 19 fiunt ... -a aut a verbis aut a declinationibus *eqs.* (*cf.* DIOM. I 344, 11 CONSENT. V 377, 5. *et al.*). p. 343, 19 <ab> activis nonnulla figurata -a reperiuntur esse passiva *eqs.* (*cf.* PRISC. II 428, 11 *al.*). DON. Ter. Eun. 178 (*subst.*). *et al.*
2 *de tempore imperfecto* (*c. subst.* species: *passim*; tempus: *l. 25*): SACERD. VI 432, 23 tempus praeteritum imperfectum *est* specie -a. 435, 23 *al.* PROB. inst. IV 159, 40 *al.* CHAR. gramm. p. 214, 14 B. *al.* DIOM. I 336, 13 tempus. 348, 3 *al.* MART. CAP. 3, 313 *al.* **3** *de vocibus primum locum enuntiati occupantibus*: CLEDON. V 74, 10 '*at*' -a coniunctio est, quia omnes -ae primum sibi vindicant locum.

adv. **incohātīvē.** *i. q. modo verborum incohativorum*: CHAR. gramm. p. 330, 2 B. quamvis -e declinent. *i. q. modo infinito, universe significando sim.*: CLAVD. DON. Aen. 11, 450 p. 483, 28 infinito modo vel generaliter dicta vel -e (inchoativo *cod.*) expressa.

incohātor, -ōris *m.* *ab* incohare. *scrib.* inchoa-: *passim.* incoh-: *l. 36 al.* incoa-: *l. 35 al.* *mensuratur* incohă- (*vel* inquā-*?*): *l. 35.* *i. q. initiator, auctor, conditor sim.*: AVSON. rhop. 32 p. 20 P. dans claves superas cathedrali -i (incoa- *V*). PRVD. ham. praef. 27 ille mortis -r (incoh- *V*) rusticus *Cain* (SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 221, 16 parricidalis maculae). AVG. gen. ad litt. 1, 14 p. 20, 26 omnium rerum ... -e atque creatore deo. PS. AVG. quaest. test. II nov. 29[tit.] est ... -r novae praedicationis *Ioannes.* CONC.[S] I 5 p. 175, 31 Adam primi et mortalis status extitit -r (*syn.* initiator). II 3, 2 p. 93, 22 ut -e bonorum te ad utilitatem utentes (*p. 96, 20* principi, *gr. II 1, 3 p. 116, 27* ἀρχηγῷ).

[**incohibēscit** *corrupte trad.* LVCR. 3, 444 (incohibens sit *Woltjer*, is cohibessit *Lachm.*; *alii alia*).]

incohibilis, -e. *ab* in *et* cohibilis (*cf. Leumann, Adj. auf -lis 41 sq.*). *i. qui cohiberi nequit*: **1** *qui* c o n t i n e r i *nequit*: GELL. 5, 3, 4 *Protagoram* cum illo genere oneris tam impedito ac tam -i facile atque expedite incedentem. **2** *qui* i n h i b e r i (*retineri*) *nequit*: AMM. 14, 2, 14 ardore -i in excidium ... Seleuciae efferebantur. 21, 16, 11 scintillae ... ad usque discrimina vicorum agrestium -i c u r s u perveniunt (24, 1, 5).

ˣincoho, -āvī, ātum, -āre. [*ab* in *et* cohum. *J. B. H.*]
CHAR. gramm. p. 473, 6 B. (*inter verba activa coniug. I*[ae]). *de originatione*: PAVL. FEST. p. 107 -are videtur ex Graeco originem trahere quod Hesiodus (*Theog. 116*) omnium rerum initium esse dixerit chaos. *v. et l. 60. 62. 64. 68.* *de sonis et script.*: *testim. gramm.* (*cf. Brambach, Neugest. d. lat. Orthogr. 291 sqq.; Buecheler, Kl. Schr. II 274* [*falso Keller, NJb. 43, 1897, 348*]): SCAVR. gramm. VII 12, 10 *recorrigitur* originatione, ut cum dicimus 'inchoare' cum aspiratione scribendum, quoniam a chao dictum <sit>, quod fuerit initium omnium rerum (DIOM. gramm. I 365, 16 'inchoo inchoavi': sic dicendum putat Iulius Modestus, quia sit compositum a chao, initio rerum. sed Verrius et [*del.?*] Flaccus in postrema syllaba adspirandum probaverunt. cohum [cho- *codd.*] enim apud veteres mundum significat, unde subtractum 'incohare' [incho- *codd.*]. Tranquillus quoque [*Suet. frg. p. 354, 5*] his adsentiens in libello suo plenissime edere 'incohata' disseruit. EVTYCH. gramm. V 449, 23 nec 'a' penitus nec 'o' ante o invenitur nisi in verbo 'reboo' ... et 'inchoo inchoas', quod a χόω [χάω ς] graeco videtur traductum). GELL. 2, 3, 3 sic 'lachrumas' ..., sic 'incohare' (*Hertz*, inchoare *PV*, incoare *R*) ... dixerunt *veteres.* PROB. cath. gramm. IV 38, 27 (= SACERD. gramm. VI 490, 30) 'incoho incohas incohavi'. quidam putant 'inchoo' debere dici inperitissime. nam neque post c litteram h Latina verba regit ... neque o littera ante o alteram in Latinorum verborum prima persona reperitur *eqs.* (SERV. georg. 3, 223 apud Latinos nullum verbum est, quod ante o finalem o habeat, excepto 'inchoo', quod tamen maiores aliter scribebant ... et dicebant 'incoho'). *scrib.* **-coh-:** *in codd.*: VERG. georg. 3, 42 (*MP*, -cho- *R*). Aen. 6, 252 (*P. cf. Ribbeck, Proleg. 122 sq.*). LIV. 42, 46, 1 (*V s. V*). COLVM. 1, 4, 9 (*A s. IX/X*). PLIN. nat. 14, 61 (*M s. V*). *et al.* *in tit.* (*et papyr.*): R. GEST. div. Aug. 20 ORAT. imp. Claud. (Bruns font.[7] 53) II 6 CIL X 6824, 8 (*a. 99*). 6826, 5 (*a. 98*). 6926, 9 (*a. 102*). 6928, 9 (*a. 102*). VIII 20982, 9 (*aet. Sept. Sev.*). VI 1176, 5 (*s. IV med.*). **-coa-:** *in codd.*: *e. g.* RHET. Her. 2, 18, 27 (*P*). LIV. 44, 23, 1 (*V s. V*). CVRT. 6, 7, 10 (*P s. IX*). AMBR. hex. 4, 9, 34 [*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(C s. VIII). in tit.: CIL VIII 23397. X 1690, 8. 1691, 9. **-cho-:** in codd.: saepe, e. g. PRISCILL. tract. 4, 76 (W s. V/VI). in tit.: CIL VI 31034, 7 (a. 102). 644, 5 (a. 149). XII 1782, 8 (a. 184). V 7783, 7 (a. 191). XII 1753, 12 (a. 194). 1754, 16 (a. 197). V 7637, 4 (s. II). INSCR. RevA. VI 4 (1934) p. 244 n. 40 (s. II ex.). CIL XIII 5970, 7 (a. 202). VI 103 (ca. a. 214). ACT. Arv. a. 240 (NSc. 1914 p. 466) I 10. INSCR. RevA. V 28 (1928) p. 362 n. 39 (aet. Diocl.). CIL III 12387, 6. V 308, 2. 309, 2. **-chu-:** ACT. Arv. a. 183 I 21. **-qua-** (cf. Sommer, Handb.[2. 3] 133; O. Prinz, De O et U vocal. 86): CIL XI 4127, 4 (a. 218). in codd. scrib. -qu(o)a- e. g. CIC. leg. 1, 44 (AB). PEREGR. Aeth. 30, 3 (A s. XI). apices: CIL V suppl. ital. 745, 6 incohávit. XIII 1754, 16 (a. 197) inchóatum. I longa: CIL XI 6038, 3. NOT. Tir. 75, 43. de formis: form. perf. brev. v. Neue-Wagener et Georges, Wortf.; adde: -asti: AVG. in epist. Ioh. 4, 3. et al. -astis: LIV. 35, 32, 10. -asse: LIV. 25, 16, 10 GELL. 17, 10, 10. et al. -assem: QVINT. decl. 249 p. 21, 10. -asses: HIL. trin. 6, 19. -asset: AVG. civ. 12, 22 p. 548, 29 D. de notione: CHAR. gramm. p. 401, 28 B. (v. p. 912, 66). SERV. Aen. 6, 252 '-at' . . . perficit. et est verbum sacrorum (cf. Norden, Komm. ad l. et SCHOL. Stat. Theb. 3, 451). GLOSS. ἀπάρχομαι πράγματος ἢ ἔργου. κατάρχομαι. ἐπιχειρῶ. -o, -or ἄρχομαι. -at incipit. -vit ἐνήρξατο. inde ab ENNIO et PLAVTO; deest e. g. TER., CATONI, CAES., SALL., TIB., PROP., VITR., PETRON., VAL. FL. [prov. encar. M.-L.] [dub. interpr.: ACC. trag. 35 [in] pectore fulmen -tum flammam ostentabat Iovis (cf. Ribbeck, ed. sec. p. L). dub. coni.: CIC. leg. 1, 26 (-vit Auratus, Madvig ad Cic. fin. p. 709, enudavit [vel enod-] codd., et donavit Vahlen). dub. l. v.: STAT. Theb. 12, 245 (sic -at B M, incipit rell.; v. p. 914, 13. cf. p. 970, 27).]

i. q. **incipere, ordiri, ἄρχεσθαι** (utrum notio 'instituendi' sub II A digesta significanti usu ex temporali vi incipiendi derivanda sit an propius accedat ad vim primigeniam verbi quae fuisse videtur 'in cohum ducere', 'ornatu instruere' sim., vix discerni potest. certe notio 'delineandi' sub II B allata a vi incipiendi ita procedit ut tantum status imperfectus spectetur [aliter, vix recte, J. Henry, Aeneidea III 1881, 273 sq.].):

I vi temporali vigente de initio actuum vel factorum, i. q. incipere, aggredi, suscipere sim. (opp. perficere [e. g. l. 54. 78], absolvere [e. g. l. 49. 52], claudere [e. g. p. 968, 47. 60], consummare [e. g. l. 74. p. 968, 22], efficere [e. g. l. 60], finire [p. 968, 52. 77], peragere [e. g. l. 54. 72] sim. hic illic c. notione praeparandi, instruendi sim. [p. 968, 43. 969, 25 sq.] vel animo concipiendi sim. [p. 968, 34]): **A** c. acc. (cf. PRISC. gramm. III 319, 20 IDIOM. cas. gramm. IV 568, 5): **1** rerum: **a** sine addit.: **α** corporearum (subi. anim.; res: l. 69. mediopass. i. q. initium sumere: l. 76): ENN. scaen. 248 neve inde navis -andi exordium coepisset (cep- l. v.), quae . . . nominatur . . . Argo (LIV. 21, 26, 8 novas naves . . . primum Galli -antes cavabant . . ., deinde qs.). PLAVT. Trin. 132 (trop.) dare . . . argentum amanti homini . . ., quî exaedificaret (i. 'quo absolveret') suam -tam ignaviam (sc. tamquam aedificium). CIC. fin. 4, 34 potest Phidias ab alio -tum signum . . . absolvere (cf. QVINT. inst. 2, 1, 12 statuam. de picturis: PLIN. nat. 35, 92 Apelles -verat . . . Venerem Coi [cf. l. 54]). off. 3, 33 (trop.) operi -to, prope tamen absoluto, tamquam fastigium imponimus (LIV. 1, 38, 5 pacis. 26, 51, 9 operibus militaribus. SEN. contr. exc. 4, 7 [opp. perficit]. PLIN. nat. 35, 105 [de picturis]. 36, 122 [de aquaeductu; opp. peracti. cf. INSCR. RevA. VI 4 (1934) p. 244 n. 40 (s. II ex.) o. aquae]. PLIN. epist. 3, 4, 2. 10, 8, 4. 10, 39, 4 al. SVET. Nero 19, 2 POMPON. dig. 50, 12, 14 al. [v. V. i. R.]. ACT. Arv. a. 183 I 21 operis inchuandi causa [a. 224, 6. a. 240 (NSc. 1914 p. 466) I 10]. LACT. inst. 1, 3, 13 al. AVR. VICT. Caes. 11, 4 per patrem. COD. Theod. 15, 1, 2 [opp. effectis]. INSCR. RevA. VI 10 [1937] p. 384 n. 166 o. . . . balinei. INSCR. christ. Diehl 1860 [s. VI in.] o. . . . marmoribus -tum. et al. cf. p. 968, 13). LIV. 30, 16, 1 quae munimenta -verat permunit. 41, 20, 8 Iovis Olympii templum Athenis, unum in terris -tum pro magnitudine dei ([VELL. 1, 10, 1 PLIN. nat. 36, 45. cf. SVET. Aug. 60 aedem I. O.]. CIL III 12387, 6. V suppl. ital. 745, 6 tem⟨plum⟩ aeternitáti . . . -vit. cf. V 308, 2 fānum [309, 2]. aliter p. 971, 12). 45, 27, 1 -tas in vestibulo columnas. LIV. perioch. 1 p. 2, 2 Capitolium -tum (PLIN. nat. 3, 70 EVTR. 1, 6. cf. TAC. hist. 4, 53, 3 sedes [de restituendo Cap.]). SEN. nat. 1, 7, 3 quae (sc. insectiones?) . . . -ant tantum imagines solis nec exprimunt. COLVM. 1, 4, 9 aedificium (NERAT. dig. 7, 1, 61). PLIN. nat. 3, 17 Augustus porticum . . . a sorore eius -tum peregit. 14, 61 fossam Nero a Baiano lacu Ostiam usque navigabilem -verat. 36, 75 pyramidum. FRONTIN. aq. 13 C. Caesar . . . duos ductus -vit ([opp. consummavit]. TRAIAN. Plin. epist. 10, 38, 2 SVET. Cal. 21 [opp. peractum]. al. cf. CIL XI 6038, 3 receptaculum aquae. v. et l. 54). TAC. Germ. 11, 1 cum aut -atur luna aut impletur (SERM. Caspari p. 206, 14 [opp. crescit]). hist. 2, 34, 1 -to ponte (al. PANEG. 6, 13, 5 [opp. perfecto]. CIL VI 1176, 5 [s. IV med.]). ann. 13, 53, 2 Paulinus -tum . . . a Druso aggerem . . . absolvit. CIL X 6826, 5 (a. 98) viam (6926, 9 [a. 102]. al. cf. p. 971, 48). VI 31034, 7 (a. 102) ⟨fundame?⟩ntis -tis. PLIN. epist. 5, 6, 41 quae . . . ipse -vi aut -ta percolui (de Tuscis praediis). TRAIAN. Plin. epist. 10, 40, 1 theatrum quod -tum apud Nicaeenses est. 10, 40, 3 balineum (CIL V 7783, 7 [a. 191]. cf. supra l. 60). SVET. Iul. 26, 2 forum. 46 villam . . . a fundamentis -tam ([opp. absolutam]. CIL XI 4127, 4 [a. 218] a solo). Aug. 17, 4 tumulum. Nero 31, 3 piscinam. COD. Theod. 15, 1, 30 (= Iust. 8, 11, 9 pr.) fabricae. CIL X 1690, 8 ripam . . . iactis molibus . . . -vit adque perfecit (1691, 9).

β incorporearum (cf. p. 967, 48. subi. fere anim.; res: l. 9. 19. 22. 25. 48 sqq. al. add. abl.: l. 57. 74. p. 969, 11. 46. mediopassive i. q. initium sumere: l. 59. 62. p. 969, 6): CIC. Sull. 73 quae (sc. constantia dignitas sim.) ita deformata sunt a fortuna, ut tamen a natura -ta compareant. Arch. 28 quas res . . . gessimus, attigit hic versibus atque -vit (de scriptis. cf. ad Q. fr. 3, 1, 11 libros [opp. conficere. PLIN. epist. 9, 1, 2]. CATVLL. 35, 13 lēgit -tam [indot- codd.] Dindymi dominam [i. Cybelen; de epyllio Caecili. sic et 35, 18]. COLVM. 9, 2, 2 operis. PLIN. nat. 32, 152 volumen. QVINT. inst. 4 prooem. 5 materiam. et al.). prov. 19 si idem extrema persequitur, qui -vit (de bello. cf. LIV. 34, 33, 14 -ta [-ti recc.] belli victoria. 35, 15, 7 omisso quod -verat bello [v. vol. II 1837, 48. adde SVET. Aug. 16, 1 VEG. mil. 3, 3. et al.]. SIL. 4, 574 proelia [DICT. 2, 26 VEG. mil. 3, 20]. SVET. Otho 8, 3 expeditionem [al.]. et al.). leg. 1, 44 communis intellegentia nobis notas res efficit easque in animis nostris -vit (LIV. 3, 24, 10 census, r. priore anno -ta, perficitur. 24, 8, 8 al. FEST. p. 282 SEN. dial. 10, 6, 1. MART. 3, 79, 1 [opp. peragit]. EPIST. Nerv. Plin. epist. 10, 58, 10 [opp. consummatae]. et al.). fin. 5, 59 virtutem ipsam -vit natura. ac. 1, 9 tu (Varro) . . . philosophiam . . . multis locis -asti. Brut. 20 quod mihi nuper in Tusculano -visti, de oratoribus, eqs. (LIV. 44, 23, 1. QVINT. inst. 3, 1, 2 quod . . . hic liber -at [cf. l. 28]. TAC. hist. 2, 76, 1 quod -atur[i] [syn. coeptis]. PLIN. epist. 6, 16, 9. et al. cf. QVINT. inst. 1, 3, 18 quae in quaque aetate -anda, dicere ingrediar [7, 10, 17 quae proximus liber -bit. TAC. hist. 1, 55, 1. POMPON. dig. 17, 2, 20 per defunctum [al.]. et al. sim. c. acc. n. pron.: QVINT. inst. 3, 1, 19 aliqua [de libro rhetorico. cf. PLIN. epist. 5, 5, 4 aliquid. et al.]. SVET. Aug. 92, 2 quicquam rei seriae. et al. cf. l. 32 sq.). LVCR. 3, 183 nil adeo fieri celeri ratione videtur quam si⟨bi⟩ mens fieri proponit et -at ipsa (VERG. georg. 3, 42 te sine nil altum mens -at). HOR. carm. 1, 4, 15 vitae summa brevis spem nos vetat -are longam (LIV. 2, 48, 1 aliqua ex parte -ta concordiae spe [fere i. 'fundata']. SEN. dial. 9, 2, 10 [opp. deploratae]. epist. 13, 16. 101, 4 QVINT. decl. 259 p. 59, 12). LIV. 3, 54, 9 ubi prima initia -astis libertatis vestrae (39, 23, 5 -ta i. belli a Philippo sunt. cf. p. 969, 59. 971, 66). 24, 22, 17 -ta vestra gloria, nondum perfecta est (cf. VAL. MAX. 3, 2, 4 magnus initio huiusce generis -tae gloriae Romulus [v. Heraeus, JbKlPh. Suppl. 19, 591]). 29, 23, 3 mentio . . . -ta erat adfinitatis. 35, 32, 10 si . . . quae -astis consilia, . . . perducitis ad exitum. 38, 45, 1 foederis . . . legum, quae cum L. Scipione -tae fuissent, perficiendarum (42, 46, 1 -tis cum Marcio condicionibus pacis. AVG. serm. 216, 2, 2 pactum vobiscum dominus -at. cf. l. 82). 40, 19, 10 quaestiones de Bacchanalibus ([opp. ad exitum . . . perductae]. PAPIN. dig. 4, 4, 30 COD. Iust. 7, 37, 1 [ca. a. 354/9]). MANIL. 2, 193 hiemem claudit, ver -at alter Piscis (PLIN. nat. 16, 94 favonius [18, 337]. sim. de temporibus anni: PLIN. nat. 2, 125 vergiliarum occasus hiemem -at. 18, 222 fidiculae occasus autumnum -at [18, 271]. cf. et CALP. ecl. 5, 20 silva aestivas reparabilis -at umbras. de die: AVG. gen. c. Manich. 1, 14, 22 sol . . . -at diem [opp. peragit, finit. al.] cf. APVL. met. 11, 20 -tae lucis [i. orientis diei] salutationibus. FRONTO p. 103, 15 N. dies inluculascit lumine -to). VAL. MAX. 4, 7 praef. amicitiae vinculum uniuscuiusque solido iudicio -ta voluntas contrahit. 6, 2, 3 ut -to iam incendio multum incrementi adiceret. 6, 9, 3 C. . . . Valerius Flaccus luxu perditam adulescentiam -vit. 8, 14, 3 gratiam (opp. referret). 9, 11, 3 reum . . . -ti parricidii (sc. coniurationis Catilinae). 9, 12, 3 interest, quibus auspiciis vita -etur et quo fine claudatur (SEN. dial. 10, 3, 5 syn. vivere incipere [epist. 23, 9. cf. Usener, Epicur. frg. 491]. AVG. civ. 7, 7 p. 283, 17 D. v. beatam [opp. perfici]). CELS. 2, 1, 6 morbi . . . tum maxime et -antur et repetunt. SEN. Med. 974 caede -ta. dial. 4, 24, 1 -tum sermonem cito abrupit (QVINT. inst. 4, 3, 13). COLVM. 1 praef. 22 ne imbribus ventisque imminentibus opera -et (STAT. Theb. 6, 668 Phlegyas opus -at [de certamine]. cf. l. 13 [aliter p. 967, 51]). 11, 2, 3 culturarum officia (PANEG. 10, 6, 2 SYMM. epist. 8, 43). 11, 2, 38 pampinatio. 12, 1, 1 institutum ordinem . . ., quem priore volumine -vimus (HIL. trin. 5, 2 [fere i. 'instituimus']). PLIN. nat. 11, 35 vindemiae (AVR. Fronto p. 67, 10 N.). 15, 5 nondum -tae maturitatis oliva. 17, 155 -tos conceptus aliubi pariunt fici. SIL. 16, 313 certamina prima -at (QVINT. inst. 4, 1, 2). STAT. Theb. 10, 364 viam . . . -at ([i. ingreditur]. CLAVD. rapt. Pros. 3, 406 SIDON. epist. 4, 6, 3. cf. STAT. Theb. 12, 649 emissā praeceps iter -at hastā [SVET. Aug. 97, 3 Vit. 10, 2 VEG. mil. 3, 6 p. 79, 22]. cf. SYMM. epist. 2, 3 Appiam diis auspicibus -ate). MART. 13, 14, 2 dic mihi, cur nostras -at (-et l. v.) illa lactuca dapes? ([opp. cludere]. 13, 36, 2 oliva [opp. finit]). QVINT. inst. 6, 4, 1 altercationis praecepta. 9, 4, 18 sententias (opp. cludendi). 9, 4, 73 'esse videatur' . . . octonarium -at. decl. 250 p. 25, 7 -ta iudicia peragi (ORAT. imp. Claud. [Bruns font.[7] 53] II 6 VENVL. dig. 42, 8, 25, 4 al.). ibid. p. 25, 10 nec data solum, verum etiam -ta est actio (PLIN. epist. 2, 11, 16. POMPON. dig. 47, 2, 77, 1 cum [v. l. 43] altero furti a. [al., v. V. i. R.]. COD. Theod. 15, 14, 9 NOVELL. Valent. 27, 5 [syn. motae sunt]). 280 p. 142, 6 non debent habere moram nuptiae

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vel -tae (*cf.* PLIN. epist. 8, 18, 10 matrimonii [*i.* '*initi*']). IVV. 16, 42 qui lites -et annus totius populi (SCAEV. dig. 46, 8, 5 [*opp.* persequeretur]. PAPIN. dig. 5, 1, 44 adversus omnes. *al.* [*v. V. i. R.*]. COD. Iust. 5, 54, 1 [*a. 197*] contra tutorem. *et al.*). TAC. Agr. 25, 1 aestate, qua sextum officii annum -bat (*i.* '*inibat*'; *sic et* hist. 1, 11, 3. *mediopassive*: TAC. ann. 4, 70, 1 clamitans sic -ari annum [*syn.* incipere, *item* 13, 10, 1]. *cf.* PANEG. 4, 38, 2 quinquenni⟨i⟩s . . . feliciter -tis). dial. 33, 1 munus ([*opp.* peregisse]. SYMM. epist. 7, 75 PRVD. cath. 2, 55 [*de oratione matutina*]). hist. 1, 1, 3 dignitatem nostram a Vespasiano -tam ... non abnuerim ([*opp.* auctam, longius provectam]. *cf. l. 12 sq.*). 3, 20, 2 oppugnationem (*cf.* PANEG. 12, 5, 6 fossā ... obsessio). 4, 63, 1 novum imperium. PLIN. epist. 4, 17, 6 in -andis *honoribus* ([*opp.* gerendis]. *cf.* SVET. Tib. 9, 3 magistratus [*saepius* incipio *al., v. vol. VIII 94, 53*]). 7, 6, 1 accusationem (VLP. dig. 48, 1, 5, 1 COD. Iust. 6, 35, 8 [*a. 239*]. *cf.* VLP. dig. 48, 1, 5, 2 delationes. COD. Iust. 3, 15, 1 [*a. 196*] *crimina* [*al.*]). 10, 58, 1 conventum. SVET. Tib. 23 -ta ... adlocutione. Nero 20, 2 nomon (*cf.* Vit. 11, 2 cantica. AVSON. 445, 4 p. 392 P. cantilenam. MART. CAP. 9, 966 melos). FLOR. epit. 3, 1, 5 -tum nefas perfecit audaciā (APVL. met. 10, 11). POMPON. dig. 41, 3, 24, 2 usucapio (*al. cf.* COD. Iust. 7, 32, 1 [*a. 196*]). VLP. dig. 4, 6, 15, 3 detentatio (*opp.* finita). 17, 2, 58, 3 *societatem* ([*opp.* finitam]. *al.*). 40, 16, 2, 3 retractationem (*opp.* perficiendam). PAVL. dig. 3, 5, 20, 2 *negotia* (COD. Theod. 1, 27, 1 *al.* RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 61, 3 [*gr. I 1, 5 p. 136, 7* ἅψασθαι]). *al.* APVL. met. 4, 15 ad hunc modum prioribus -tis (*fere i.* '*praeparatis, instructis*'). flor. 16 p. 73 inter nos iura amicitiae a commilitio studiorum ... honeste -ta (IVST. 16, 1, 8 i. fratres reconciliationem). 18 p. 86 secta, licet Athenis Atticis confirmata, tamen hic -ta est. CIL V 7637, 4 ut dedicat⟨i⟩one statuae imp. Antonini Aug. Pil p. p. edi⟨t⟩io -etur. XIII 1753, 12 (*a. 194*) -tum est sacrum (*sc. taurobolium*) VII Idus Mai(as) ([*opp.* consummatum]. 1754, 16 [*a. 197*]. *cf.* 1782, 8 [*a. 184*]). PANEG. 1, 16, 2. ARNOB. nat. 7, 35 p. 269, 11 perpetuitatem numinis. LACT. epit. 60, 1 *innocentia* -at iustitiam ([*opp.* conplet]. AVG. in epist. Ioh. 4, 3 *al.*). AMM. 24, 3, 9 per -tas negotiorum magnitudines (26, 2, 1). VVLG. Sirach 36, 26 qui possidet mulierem bonam, -at possessionem (ἐνάρχεται). PELAG. in II Cor. 8, 1 p. 273, 10 causam -at de collectis (*cf. p. 916, 76*). RVFIN. Adamant. 5, 11 p. 195, 17 per Adam mors, per Christum resurrectio -ta est ([*v. I Cor. 15, 22*]. *cf.* PRVD. cath. 8, 70 mortis decus -ante Christo). AVG. catech. rud. 4 amor (*opp.* augeatur). praed. sanct. 3, 7 fides -at meritum. vera relig. 17, 33 pietas timore -atur, caritate perficitur. *al.* HESYCH. in lev. 2, 16 p. 812[A] -antes *scientiam* (*i. tirones. cf. p. 970, 16*). COD. Theod. 2, 4, 1 pr. cursus temporis. 7, 20, 12, 2 militiam (*opp.* peractam). 8, 13, 1 pr. (= Iust. 8, 55, 7, 2) ante -tum coeptumque iurgium. 10, 10, 28 petitionem (*al.*). *al.* SACR. Leon. 319 (= SACR. Greg. 35, 1) praesidia militiae Christianae sanctis -are ieiuniis. PETR. CHRYS. serm. 114 p. 515[A] ut mors ... et vitam finiat et -et poenam. PRAEDEST. 1, 42 quadragesimam et secundam haeresim Origeniani -verunt (*al.* [*cf. 1, 82* arripuisse, *1, 84* occupasse]). *et al.* *technice ap.* GRAMM. *de littera in initio vocis posita* (*cf. p. 970, 63. 70*): VEL. gramm. VII 53, 13 quae *nomina* cum 'a' sequente hanc litteram (*sc. K*) -ant. 64, 17 gemina enuntiatione litterae sequentem vocem -antis, ut est 'succipere' (81, 8). TER. MAVR. 647 nominum multa -ta litteris vocalibus.

b *c. addit.*: *α de ordine (regione: l. 67, mediopass.: l. 56. 63): quaeritur* '*unde*' (*cf. p. 970, 50*): ab: CELS. 8, 1, 5 *nares* primum a[c] superciliis angulisque oculorum osse -antur. CVRT. 6, 7, 10 ab illo capite coniuratos pulcherrimum facinus -turos. MELA 1, 86 a Posideo promunturio flexum -ans *Ionia*. TAC. Germ. 30, 1 ultra hos Chatti initium sedis ab Hercynio saltu -ant ([-atur *B*]. EVANTH. de com. 1, 1 i. tragoediae et comoediae a rebus divinis est -tum. *cf. l. 71*). FRONTO p. 108, 8 N. deinceps ab eodem isto verbo (*sc.* '*quis*', *cf. Cic. Cael. 13*) sententiae -antur (PS. IVL. RVF. schem. lex. 6 p. 49, 26 ἐπαναφορά est, cum ab eodem verbo plures -tae sententiae incipiunt). PANEG. 8, 1, 6 sermonem ab his quae secuta sunt -are. AVG. civ. 12, 22 p. 548, 29 D. si id *genus humanum* -asset a pluribus. PS. HIPPOCR. epist. 8 p. 13, 15 N. aestivi temporis commutationem, quae ab VIII kal. Iulias -atur. MART. CAP. 8, 858 COMPVT. Carth. 2, 15. *de regione*: APVL. mund. 26 omne A⟨sia⟩ticum regnum ab occidente Hellespontus terminabat, ab ortu gens -bat Indorum (*p. 398*[a]*, 27* περατουμένην ... Ἰνδῷ). ex: FIRM. math. 3, 1, 18 siderum initium ex hoc signo -ari convenit (THEOD. PRISC. log. 80 i. curae ex ieiuniis [*v. Sundelin, Ad Theod. Prisc. eup. adnot. 63*]. *cf. l. 59*). de: BACHIAR. fid. 3 p. 1026[A] nomen 'altaris' -tum ... de fine 'res alta' significatur. FAVST. REI. grat. 2, 2 p. 62, 12 actus suos de praescientia aestiment -ari. *quaeritur* '*ubi*': *abl.* (*paulo aliter supra l 53*): PROSP. carm. de ingrat. 468 auxilium verbo deus -at (*syn. 465* incipit). CLAVD. MAM. anim. 1, 25 p. 89, 5 longitudo cum fuerit puncto -ta punctoque finita ..., linea dicitur. *β de tempore*: *quaeritur* '*unde*': QVINT. inst. 2, 11, 1 iam hinc ... nobis -anda est ea pars artis *eqs.* COD. Theod. 1, 16, 1 ex eo die ..., ex quo causa in tuo iudicio coeperit -ari. *quaeritur* '*ubi*': *abl.*: PEREGR. Aeth. 45, 2 qua *die* -antur octo ebdomadae.

2 *animantium* (*cf. et sub II A 2; hic posui nonnisi quaedam quibus notio imperfecti vel non absoluti inest* [*v. et p. 972, 3*]): CIC. fin. 4, 34 *sapientia* non ... ipsa genuit hominem, sed accepit a natura -tum (4, 35 [*opp.* absolvi et perfici]. PLIN. nat. 7, 41. SVET. Claud. 3, 2 [*verba Antoniae*] portentum eum hominis dictitabat, nec absolutum a natura, sed tantum -tum. AVG. gen. ad litt. 6, 11 p. 185, 4 [*v. p. 972, 40*]). PLIN. nat. 11, 27 sunt ... fuci ... apes ... a fessis ... -tae (*antea* inperfectae). CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 73, 7 (= I 2 p. 57, 19) quod ... -tum est aut proficit aut consummatur, non est deus (*I 1, 2 p. 44, 7* τὸ ... ἠργμένον). *aliter, fere i. q. instituere, instruere*: AVG. de serm. dom. 1, 9, 21 quae *legis praecepta* -ant hominem. divers. quaest. 36, 4 dei timor non solum -at, sed etiam perficit sapientem.

B *absol.* (*cf. p. 971, 60*): **1** *personaliter*: **a** *sine addit.*: *α subi. anim.* (*cf. l. 50. res pro persona: l. 28. 35. c. abl.: l. 27. 30*): COLVM. 12, 50, 1 prius itaque (quia iam -vimus) . . . praecipiemus. QVINT. decl. 249 p. 21, 10 si non -assem (*sc. actionem*). PLIN. epist. 3, 5, 4 -vit *Plinius libros*, cum ... militaret. POMP. gramm. V 227, 15 propter -antes ista grammatici docuerunt ([*i.* '*incipientes, novicios*']. CASSIOD. var. 11, 8, 1 [*opp.* diserti]. inst. div. 1, 8, 11 [*opp.* perfectis]. in psalm. praef. p. 9[A] VITA Fulg. p. 135 L. *cf. p. 972, 19*). PAVL. dig. 50, 12, 7. SERV. Aen. 1, 37 tolerabilius ... est non -are quam incepta deserere. FVLG. myth. 3, 1 p. 61, 14 (*opp.* perficere; *sic et* PAVL. NOL. epist. app. 2, 32. INSCR. christ. Diehl 2374 d̄s qui -asti, perfice). AMBR. hex. 4, 9, 34 nolunt *gentiles* ... isdem exordiis (*sc. die quarto*) -are (*syn.* aliquid ordiri). CIL VIII 20982, 9 (*aet. Sept. Sev.*) -ante il⟨l⟩o ac dedicante ([*sc. viam*]. *al.*). *speciatim de dicendo sim.*: STAT. Theb. 8, 622 ibi post ... longa silentia rursus -at Ismene: 'quisnam *eqs.*?' (*seq. orat. direct.*, *ut*: 11, 121 torvo sic -at ore [12, 245 *v. p. 967, 27*. PROB. Verg. ecl. praef. p. 328, 11 est ... ecloga ... s. -ans. CONSVLT. Zacch. 2, 3 p. 51, 29 libro genesis s. -ante (VICT. VIT. 2, 77)]. Ach. 2, 95. CLAVD. 1, 235 mox -at ore [*cf. l. 27*]. GREG. M. in Ezech. 1, 2, 2 -vit dicens). TAC. hist. 4, 41, 1 senatus -antibus primoribus ius iurandum concepit ([*fere i.* '*praeeuntibus*', *cf. p. 913, 41*]. VVLG. II Macc. 1, 23 Ionatha -ante ..., ceteris respondentibus [κατάρχομένου]). 4, 44, 1 -ante Caesare de abolendo dolore (*cf. p. 969, 36*). PROSP. in psalm. 117, 29 isdem verbis psalmus (psalmum *Migne*), quibus -verat, claudit. *c. dat.* (*sec. gr.*): PSALT. Cas. 146, 7 -ate domino in gratiarum actione (ἐξάρξατε; incipite *al., v. p. 914, 27*).

β subi. res (*cf. l. 12. infra l. 62*): APVL. met. 11, 5 nascentis dei solis -antibus inlustrantur radiis Aethiopes. PALLAD. 3, 25, 20 mense Februario vel -ante Martio (*ibid.* Novembri. 3, 25, 33 [*opp.* exeunte]. 8, 7 canicularibus diebus. *al.* PEREGR. Aeth. 30, 3 hora -ante septima. PRISCILL. tract. 4, 76 -antibus ... diebus quadragesimarum. CAEL. AVR. acut. 1, 15, 142 -ante accessione). MACR. Sat. 1, 3, 16 quibus *Saturnalibus* die crastini mos -andi est (*cf. 1, 2, 19* incipere). MART. CAP. 6, 636 post Alpium montes ... -at ac descendit Italia. PROSP. epist. 2, 7 ostenditur omnia bona opera ... ad emundationem ... -asse. CLAVD. MAM. anim. 1, 25 p. 93, 17 haec sunt numerorum -antia ducentia perficientia *eqs.* RVF. podagr. 33 si ... repletis cibo dolores -verint. ISID. chron. II p. 432, 36 hoc tempore regnum Graecorum -at.

b *c. addit.*: *α de ordine*: ab (*cf. l. 78*): *subi. anim.*: IREN. 2, 1, 1 a primo et maximo capitulo -are. 2, 1, 4 deos ab invicem quidem -antes, ad invicem autem finientes. 2, 12, 1 a Bytho -antes ... enumerant. FIRM. math. 2, 26, 3 hoc ... et in nocturnis genituris a Luna -antes faciemus. 4, 17, 3 a parte Solis -ans (*syn.* incipiens). *al.* PEREGR. Aeth. 46, 2 -ans a Genese ... percurret ... scripturas. CASS. FEL. praef. p. 1, 9 a principio passionis capitis -antes (*cf. Junel, Stud. Cass. Fel. 137*). POMP. gramm. V 95, 3 plerique ... a definitione ipsius artis -ant (96, 15 inde ..., ab ipsis partibus. *al.*). *et al.* *paulo aliter* (*sec. gr.*): RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 47, 11 *apostoli* a spiritu sancto et non ex propriis sensibus -antes ... annuntiaverunt euangelium (*I 5 p. 354, 8* impulsi, *gr. I 1, 5 p. 130, 20* ὁρμώμενοι). *subi. res* (*cf. l. 74*): IREN. 4, 4, 2 a Moyse lex -vit (*opp.* desivit). SERV. Aen. 6, 104 si pars sequens orationis a vocali -et. AMBR. hex. 1, 10, 38 ut ... a luce -are diem doceret (*opp.* desinere). MART. CAP. 6, 629 ab eius *promunturii* ambitu -at mare Gallicum (incipiunt *Sol. 23, 5*). 6, 690 Armenia -at a montibus Panedriis (incipit *Plin. nat. 6, 25*, auspicatur *Sol. 45, 2*). *al.* COMPVT. Carth. 1, 6 quod invenerint lunam ... ad minutione, non a crementis -asse. BOETH. herm. pr. 1, 3 p. 61, 11 praeteritum *tempus* a praesenti -at. arithm. 1, 1 p. 9, 16 *al.* CASSIOD. gramm. VII 163, 2 (*ex Papiriano*) litteram a qua sequens -at verbum (*al.*). de (*pro abl. cf. l. 80*): BOETH. in Porph. comm. sec. 3, 2 p. 199, 12 de specie . . . -ans ait hoc modo. inde: *v. l. 58.* unde: AMBR. hex. 1, 9, 33 u. vox dei in scriptura (*gen. 1, 3*) ... debuit -are nisi a lumine? *β de tempore* (*cf. l. 49*): BOETH. herm. pr. 1, 3 p. 63, 9 auditoris -at intellectus cum nostra prolatione.

2 *impers.* (*add.* ab: *l. 79.* de: *l. 80. abl.: l. 78*): MART. CAP. 5, 542 nec ab initio clamandum, sed tenui murmure -andum. POMP. gramm. V 96, 2 multi ... dicunt ab arte -andum esse. BOETH. in Porph. comm. sec. 2, 1 p. 170, 12 de genere -andum fuit.

C *c. inf.* (*subi. res: p. 971, 7*): LVCAN. 10, 174 longis Caesar producere noctem -at adloquiis. PLIN. nat. 34, 148 Timochares ... templum concamarare -verat. FRONTO p. 38, 13 N. ab uxorisne tuae causa prave iudicare -bis? VLP. dig. 39, 1, 5, 2 sive quis aedificet

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sive -et aedificare. PAVL. dig. 13, 6, 17, 3 qui absentis negotia gerere -vit. ITALA gen. 2, 3 (Aug. civ. 22,30 p. 634, 8 D. *al.*) requievit ab omnibus operibus suis, quae -vit deus facere ([ὧν ἤρξατο ... ποιῆσαι, *Vulg.* creavit ut faceret]. 11, 6 [Aug. civ. 16, 4 p. 129, 22 D.] hoc -verunt f. [ἤρξαντο, *Vulg.* coeperunt]). PALLAD. 13, 2 nunc ... pastina -emus effodere. CLAVD. 5, 10. CONC.[S] IV 2 p. 65, 22 *deus* non -vit esse quod factus est. SIDON. epist. 4, 6, 2 ne ... -ret ... sollemnitas ... vilescere. GREG. M. in Ezech. 1, 2, 2. INSCR. RevA. V 26 (1927) p. 350 n. 12 ⟨f⟩orum sterne⟨re⟩ -ver⟨unt⟩.

II *c. notionibus secundariis* (*cf. p. 967, 30*): **A** *spectatur primordium, fere i. q. instituere, condere, constituere, creare sim.*: **1** *c. acc. rerum*: CIC. dom. 132 novum delubrum cum in urbis clarissimo loco nefando quodam ... instituto -res. div. 1, 118 *placet Stoicis* ita a principio -tum esse mundum, ut certis rebus certa signa praecurrerent. VERG. Aen. 6, 252 Stygio regi nocturnas -at aras (SERV.: perficit. *melius* CLAVD. DON. *ad l.* p. 543, 2 nocturna sacrificia instituit exhiberi. *cf. Norden et Henry ad l.* [*v. p. 967, 34*]). VAL. MAX. 2, 2, 9 lupercalium ... mos a Romulo et Remo -tus est tunc *eqs.* 2, 4, 2 quae *theatra* -ta ... sunt a Messal⟨l⟩a et Cassio censoribus. 9, 1, 4 -tam a se lautitiam (*opp.* a maioribus acceptam continentiam). PLIN. nat. 33, 96 mirum, adhuc per Hispanias ab Hannibale -tos (*fere i.* '*apertos*') durare puteos. STAT. silv. 4, 3, 40 primus labor -are sulcos (*de via sternenda*). *addam.*: *fere i. q. informare*: APVL. met. 8, 19 lactem vel adhuc liquidum vel in caseum recentem -tum (incoactum ς. *cf. Koziol, Stil d. Ap. 349*). *i. q. innovare*: PORPH. Hor. epist. 1, 19, 26 tamquam in metris nihil -are ausum ac proferre pro meo. **2** *c. acc. animant.* (*vel part. corp.*): CIC. Tim. 21 animum deus haud ita ut modo locuti sumus ... -vit (*p. 34*[C] ἐμηχανήσατο). PLIN. nat. 11, 50 reges *apium* plures -antur. HIL. trin. 6, 19 neque enim ... ad mali me originem -asses, *deus.* 10, 44 non terrenis -tum corpus elementis (*cf.* syn. 22 non conceptu et partu corporali corporaliter -ta *nativitas filii dei*). AVG. civ. 5, 7 p. 200, 6 D. (*syn.* nascantur, oriantur. *cf.* 5, 8 p. 201, 13). pecc. mer. 3, 8, 16 p. 142, 4 qui aliis primordiis inmortalibus -ti sunt. MEROB. carm. 4, 3 quo *die* puer vitalibus -tus auris infusi bibit aetheris vigorem.

B *spectatur status imperfectus vel rudis, i. q. delineare, adumbrare, effingere, informare sim.* (*cognatus est usus p. p. p. pro adi. infra l. 76; cf. p. 967, 32 sq.*): CIC. orat. 33 referamus ... nos ad eum quem volumus -andum (*sc. oratorem perfectum*). LIV. 45, 17, 7 ut -ta omnia legati ab domo ferre ad imperatores possent. PLIN. nat. 35, 89 adgnoscente voltum plāni rege -tum (*B*, ex -to *rell.*) protinus (*antea* delineavit). GELL. 17, 10, 10 audite ... Vergilii versus (*Aen. 3, 570 sqq.*), quos -asse eum verius dixerim quam fecisse (perfecisse *Macr. Sat. 5, 17, 10*). COD. Theod. 2, 24, 1 quemadmodum valent scripturae simpliciter -tae. VINCENT. LER. 23, 32 si qua illa sunt antiquitus informata et -ta (*de doctrina fidei; opp.* expressa et enucleata).

syntact.: *acc.*: *v. l. 12. 27. 36. p. 967, 41. 969, 83.* *acc. et ger.*: CIL X 6824, 8 (*a. 99*) Nerva ... viam ... silice sternendam ... -vit. CASSIOD. inst. div. 1, 8, 12 Augustinus ipsam epistulam *Pauli* -verat exponendam. BENED. reg. prol. p. 9 L. quidquid agendum -as bonum. ab '*agentis*': *v. e. g. l. 18 sqq. p. 967, 49* (*abl. nud. falso trad.*: VELL. 2, 96, 2). *cf.* per: *v. p. 967, 59. 968, 29. 969, 37.* ab '*de ordine*': *v. p. 969, 55. 970, 50. 78. 83.* ad: *v. p. 970, 68.* IREN. 2, 1, 3 necessitas est et a lateribus definiri illud, vel -ans vel deficiens ad alia quaedam (*seq.* ad alia quaedam habebunt initia). cum: *v. p. 968, 43. 82. 970, 75.* de: *v. p. 969, 72. 970, 80.* ex: *v. p. 969, 70. 80.* inter: *v. p. 969, 26.* *inf.*: *v. p. 970, 81.* *abundantiae*: auspiciis -are: *v. p. 968, 59.* *cf.* SOL. praef. 7 nec prius lineas destinant in membra alia quam ab ipsa ... figurarum arce auspicium faciant -andi. exordiis -are: *v. p. 970, 23.* *cf.* AVG. civ. 19, 5 p. 363, 2 D. unde ista dei civitas ... -retur exortu. -andi exordium: *v. p. 967, 45.* exordium -are: PRISCILL. tract. 6, 95 p. 72, 2 quod semper est, nec desistentis terminum in deo nec -are coepit e. COD. Theod. 8, 11, 1 pr. anni e. certis -anda consulibus. *cf. et* APVL. met. 1, 5 quod -veram, porro exordiar. -tae sententiae incipiunt: *v. p. 969, 63.* initium -are: *v. p. 968, 37. 969, 59. 70.* primum -are: *v. p. 967, 46. 969, 55.* a principio -are: *v. p. 970, 56.* principium -are: APVL. mund. 28 prima remissione ad motum data simplicique -to principio (*p. 398*[b]*, 26* τῆς πρώτης οἷον ἐνδόσεως εἰς κίνησιν μίαν γενομένης). PACIAN. sim. carn. p. 142, 7 pr. infirmitas -vit, clausulam obsecundatio terminavit (*de Iesu orante in Gethsemane*). CLAVD. MAM. anim. 1, 2 p. 25, 19 video ... alios ... operum suorum propriis vocabulis -asse principia *eqs.*

p. pr. pro subst. **incohāns,** -antis: *v. p. 970, 16.*

p. p. p. pro adi. **incohātus,** -a, -um (*m. subst.*: *p. 972, 19. n. subst.*: *p. 972, 21*). *i. q. imperfectus, rudis, nondum absolutus sim.* (*i. q. ad initium pertinens*: *p. 972, 18*): PLAVT. Amph. 868 ne hanc -am transigam comoediam (*i.* '*ne imperfectam relinquam*'). VARRO ling. 9, 96 'legi' rem perfectam significare ..., 'lego' et 'legam' -am. 10, 68. RHET. Her. 2, 18, 27 neque -am argumentationem relinquamus (4, 30, 4 CIC. rep. 1, 55 nat. deor. 1, 56. off. 3, 10 partem *picturae* [epist. 1, 9, 15; *syn.* imperfectum ac rude]. NEP. frg. 26 *historiam* [*syn.* rude]). CIC. leg. 1, 27 prima (*cf. p. 972, 4*) et -a intellegentia (1, 30. *cf.* off. 1, 153 cognitio. part. 123 verbi praeceptionem -am habebunt in animis). fin. 3, 59 officium ([*opp.* perfectum]. 4, 15). 5, 43 ut *naturae vis* ... per se sit tantum -a. ac. 1, 20 quod -um est (*opp.* absolutum). Tim. 11 sunt *animantia* ... -a, nulla ex parte perfecta (*syn.* imperfecto). nat. deor. 2, 33 primis -isque naturis (*opp.* ultimas perfectasque). de orat. 1, 5 quae ... ex commentariolis nostris (*sc. libris de inv.*) -a ac rudia exciderunt (*opp.* politius ... perfectiusque proferri). Brut. 126 manus extrema non accessit operibus eius (*C. Gracchi*); praeclare -a multa, perfecta non plane. SEN. epist. 16, 1 -ā *sapientiā* (*opp.* perfecta). PLIN. nat. praef. 26 arte (*syn.* imperfecta). 8, 219 *lepus* aliud inplume, aliud -um gerens (*cf.* 10, 176 partus [*opp.* perfectos]. *v. et p. 970, 5*). 9, 179 opere. 15, 92. 18, 150 amplitudine. 25, 4 praefatione. QVINT. inst. 5, 10, 5 probatio (*opp.* perfecta). 10, 5, 23 *materiae* (*opp.* diligenter effecta). VLP. dig. 50, 4, 8 ut pro plenis -os *annos* accipiamus (*syn.* coeptus). GELL. 5, 21, 4 inaudītiunculas (*syn.* rudes). 11, 16, 7 verbis (*syn.* inconditis). APVL. Plat. 1, 3 (*v. p. 649, 32*). PANEG. 12, 1, 3 studii (*opp.* eruditi). AVSON. 326 praef. p. 115 P. poematia (*syn.* rudia). *paulo aliter*: APVL. met. 9, 23 occursoriam potionem et -um gustum (*i.* '*a quo cena incohatur*'). *m. pro subst.* incohātus, -ī: *i. q. incipiens, novicius* (*cf. p. 970, 16*): SEN. epist. 71, 28 -us et ad summa procedens cultorque virtutis. *n. pro subst.* incohātum, -ī (*fere plur.*): *i. q. imperfectum, rude sim.*: CIC. rep. 3, 3 homines inconditis vocibus -um quiddam et confusum sonantes. fin. 5, 51 ⟨cum⟩ praetermissa repetimus, -a persequimur. top. 69 specie ... comparantur ... perfecta -is. Att. 13, 22, 3 nolebam ... Balbo -um (*sc. de meis scriptis*) dari. QVINT. inst. 5, 13, 34 pro effectis relinquant vixdum -a. PLIN. epist. 8, 4, 7 non posse ... perinde -a placere ut effecta (*syn.* coepta; *de scriptis*). FRG. Vat. 249 cum agentium visa ... aut perfecta deformarent aut -a perficerent (*ibid. iterum*). AVG. gen. ad litt. 6, 15 p. 189, 28 deus ... qui ... consummaverat -a (*de creatione hominis*). COD. Theod. 2, 12, 1 -a transmittere (*de lite*). *i. q. inceptum, coeptum*: PLIN. nat. 10, 152 quia prius -a non proveniant (*de incubatione*). QVINT. decl. 321 p. 263, 24 ut ad summam cogitati -ique perveniat *consilium*. *fere i. q. fundamentum*: FRONTIN. aq. 124 -um excitatur ad libram deficientis. *cf.* ab -o *i.* '*a fundamento*': COLVM. 4, 3, 1 quidam ... ab -o domos exstruunt nec peraedificatis cultum adhibent. CIL VI 30692 (= 103; *ca. a. 214*) scholam ab -o refecerunt (IX 5568, 3 exstructa). X 1462 ⟨d.⟩ d. locum ab -o ⟨c⟩um tectoris p. p. Augustalib. datum.

adv. **incohātē:** AVG. gen. ad litt. 6, 11 p. 185, 5 neque tunc causaliter vel consummate inchoatus vel -e consummatus *homo.*

deriv.: incohamentum, incohatio, incohativus, incohator.

incoinquinābilis, -e. [*ab* in *et* coinquinabilis, *cf. gr.* ἀμίαντος *et* immaculabilis. *J. B. H.*] *qui coinquinari non potest*: AVG. c. Fort. 1 p. 83, 16 deum esse incorruptibilem et ... inviolabilem et -em ([*opp.* coinquinabilem]. nat. bon. 29 p. 869, 9 PS. AMBR. trin. 18. *cf.* FVLG. RVSP. ad Tras. 1, 5 divinitatem. FERRAND. epist. 3, 4 *caro Christi*). FVLG. RVSP. ad Tras. 1, 5 sapientiae statum. *adv.* **incoinquinābiliter:** AVG. nat. bon. 44 p. 881, 5 non potentiā divinitatis sine ullo nexu -r, incorruptibiliter omnibus rebus administrandis ... praesentem *naturam dei.* *deriv.*: incoinquinabilitas.

incoinquinābilitās, -ātis *f.* *ab* incoinquinabilis. *i. q. status immaculatus*: FVLG. RVSP. ad Tras. 1, 5 de qua sapientiae -e (*cf. sap. 7, 25* nihil inquinatum in eam incurrit) ... dicit *Ioannes eqs.*

incoinquinātus, -a, -um. *ab* in *et* coinquinatus (*cf. Mohrmann, Altchristl. Sondersprache 185 sq.*) *compar.*: *l. 64.* GLOSS. ἀμίαντος, ἄσπιλος. *i. q. non coinquinatus, immaculatus* (*add.* ab: *l. 63. 74*): **1** *de animant.* (*deo*: *l. 71*) *et part. corp. sim.*: ITALA (Aug. in psalm. 147, 22. Ps. Ambr. trin. 7 p. 516[B]; = VVLG.) sap. 7, 22 est ... in illa *sapientia* spiritus intelligentiae (domini Ps. Ambr.) ... mobilis, -us (ἀμόλυντον), certus, suavis. 8, 20 (Aug. gen. ad litt. 10, 17 p. 317, 16; = VVLG.) vēni ad corpus -um ([ἀμίαντον. *cf.* AVG. *in l.* p. 318, 24 cum ex anima et corpore paterno venisse ad maternum corpus accipitur -um, videlicet vel a cruore menstruo ... vel a contaminatione adulterina. 10, 18 p. 320, 4 quid -ius illo utero virginis *eqs.*]. BACHIAR. repar. laps. 8 -i c. puritas donum ei [*Asael*] velocitatis indulserat). VVLG. sap. 3, 13 felix est sterilis et -a, quae nescivit torum in delicto ([ἀμίαντος]. *cf. 3, 16* ab iniquo toro semen exterminabitur). AVG. de mend. 16, 32 ut tunc putemus quemquam peccato furti contaminari, cum id fatetur ..., cum autem id tacite committit, -um arbitrari. serm. 45, 8 -a videtur caro *eqs.* (45, 9). MAXIMIN. Aug. coll. c. Max. 8 p. 726 deus est ... mundus, -us, sanctus, securus, nullam in se habens immunditiam (*cf. l. 59*). **2** *de rebus*: AMBR. apol. Dav. I 11, 56 ipse torus -us (-quo- *pars codd.*). HEGES. 1, 31, 3 fluctuare Herodes, quomodo ... templum a gentilibus -um reservaret. VVLG. sap. 4, 2 triumphat *casta generatio* -orum certaminum praemium vincens (ἀμιάντων). PS. ORIG. in Iob 1 p. 386[B] tales ... divitias (*sc. pecorum*) habuit ... Iob, castas, mundas, -as, incontaminatas.

J. B. H.

ˣ**incola,** -ae *c.* [*ab* incolere, *cf.* inquilinus *et* accola. *J. B. H.*] *inter communia affert* GRAMM. suppl. 96, 13 (*fem.*: *v. p. 973, 36. 38 sq. 40. 974, 2. 9. 17. 25. 35. 975, 24 sqq.*). *de origine*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 13, 22 quamvis ... habeat originem ... -a ab inquilino, attamen per 'c' quam per 'q' *scribitur.* AVG. civ. 10, 1 p. 402, 21 D. ex hoc verbo (*sc.* colere) et agricolae et coloni et -ae

[*Buchwald*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vocantur. ISID. orig. 9, 4, 38 -ae, quia iam habitatores sunt, ab incolendo. *scrib. graecis litt.* (*in definitione*): MOD. dig. 50, 1, 35 (*bis*) ἰνκόλας. *de notione*: AVG. in psalm. 55, $9^{in.}$ -ae dicuntur qui habitant in patria non sua (*cf.* CASSIOD. in psalm. 39, 15 ad tempus superveniens extraneus *eqs.* [119, 5]). *opp.* accola: COMMENT. Lucan. 4, 397 -ae, qui ad coloniam paratam veniunt (*opp.* colonus *et* accola; *sim.* DIFF. ed. Beck p. 48, 51). AMBR. in psalm. 38, 36, 2 -a, qui ... genitalem locum incolit ([*opp.* advena, accola]. *sim.* ISID. diff. app. 80). *opp.* inquilinus: AVG. in psalm. 118 serm. 8, 1 quod ... est in graeco πάροικος, aliqui nostri 'inquilinus', aliqui '-a', nonnumquam etiam 'advena' interpretati sunt. ISID. diff. 1, 322 'inquilinus' dicitur, quamdiu peregrinatur, '-a', cum invenerit sedem. orig. 9, 4, 38 i. sunt qui emigrant ..., advenae autem vel -ae vel adventicii perhibentur, sed permanentes. GLOSS. πάροικος. ἔνοικος. advena peregrinus vel colonus. habitator. *inde a* PLAVTO.

I *pro subst.* (*sing. usu q. d. generali infra l. 34. 41. 48. sqq. 70, adde e. g.* COLVM. 10, 23 AVIEN. orb. terr. 1086. 1275):
A *qui intra fines alicuius loci habitat*: 1 *sensu latiore* (*syn.* habitator, cultor; *opp.* advena, hospes): a *certi cuiusdam loci vel partis urbis, oecumenes sim.*: α *nomen loci significatur*: (I) *per gen.*: VARRO frg. 6, 1 Cleobulus ... -a Lindi. CIC. fin. 5, 3 Coloneus ... locus, cuius -a Sophocles *eqs.* BELL. Afr. 1, 4 ab -is eius provinciae. 74, 2 oppidi ([87, 2. CVRT. 7, 5, 28 *al.*] *cf.* SEN. epist. 91, 16 urbium [CVRT. 7, 11, 29. 9, 1, 19 PLIN. nat. 6, 77 *al.*]). SALL. Iug. 19, 8 de Africa et eius -is. NEP. Milt. 1, 4 insulae (PLIN. nat. 3, 25). PANEG. in Mess. 56 Aetnaeae Neptunius -a rupis *Cyclops*. COLVM. 1, 3, 7 Aventini montis (PLIN. nat. 10, 75. 37, 110. *v. et l. 30. 34*). OV. Pont. 1, 1, 1 Naso Tomitanae iam non novus -a terrae (*cf.* trist. 4, 1, 85 sollicitae lateo n. -a sedis [*v. et l. 56. 59*]). LIV. 21, 38, 9 -ae iugi *Alpium*. 22, 46, 9 regionis (VAL. MAX. 3, 2 ext. 3. COLVM. 6, 24, 5. CASSIOD. inst. 1, 25, 2 cunctarum r. paene -am fuisse *Ptolemaeum* [*cf. et infra l. 46. 76*]). LIV. 34, 6, 3 loci (34, 13, 3). CVRT. 4, 7, 20 -ae nemoris, quos Hammonios vocant. PLIN. nat. 3, 133 Alpium. SIL. 17, 416 caerulus ... -a Thyles. STAT. silv. 5, 2, 143 longaevus ... trucis -a terrae. Theb. 4, 238 populus ... -a Pisae. AVIEN. Arat. 65 -a Tauri musa (*i. Aratus Cilix*). orb. terr. 444 -a Taurisci Scytha litoris (*Dionys. perieg. 296* ναίουσιν). *de deis* (*cf. p. 974, 8 sqq. 36 sqq.*): CATVLL. 64, 228 -a Itoni *Minerva*. 66, 58 Zephyritis ... Canopitis -a litoribus (ναιέτις). GRATT. 438 Volcane loci ... -a. CE 256, 1 (*s. III*) -a Tifatae ... Latona. *adde*: AVIEN. Arat. 1081 austri ... -a Piscis (*sc. sidus*). orb. terr. 1173 Elidis -a ... Alpheus. (II) *per dat.* (*v. et p. 974, 20* [*nisi est abl.*]): CARM. de mens. 2, 44 devotus ... satis -a Memphideis (*i. Apis?*). (III) *per adi.* (*pron. poss.: l. 45. v. et p. 974, 75 sq.; aliter e. g. l. 29*): CIC. Verr. II 4, 26 Reginis ... itemque -is vestris (*sc. Mamertinorum*), civibus Romanis. Cato 78 Pythagoram Pythagoreosque, -as paene nostros. BELL. Afr. 90, 1 Uticenses -as (*opp.* cives Romanos et negotiatores). OV. met. 8, 720 Thymbreius. LVCAN. 6, 16 Taulantius (SIL. 15, 294 T. -a ... exiguos habitat ... muros). SIL. 15, 193 Tyrius. AMM. 21, 11, 3 Italicos. β *nomen loci non significatur* (*partim subaudiendum. acced.* per: *l. 70*): PLAVT. Aul. 406 -ae, accolae, advenae omnes. TRAG. inc. 98 invocans -arum fidem. CIC. nat. deor. 2, 140 sunt ... ex terra homines non ut -ae atque habitatores, sed quasi spectatores superarum rerum. BELL. Afr. 8, 5 ex perfugis et -is cognitis condicionibus. 65, 1 est in Africa consuetudo -arum. HOR. sat. 2, 2, 128 quanto ... parcius ... nituistis, ut huc novus -a venit? (*cf. l. 29*). OV. epist. 1, 52 Pergama ..., -a captivo quae bove victor arat. trist. 3, 10, 60 quas divitias -a pauper habet (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 1, 200 ditior ... mirabitur -a messes). LIV. 4, 37, 2 -as veteres novi coloni ... adorti *sunt* (ASCON. Pis. p. 12, 19 non novis colonis eas *colonias* constituit, sed v. -is manentibus ius dedit Latii. PLIN. nat. 3, 22. SIL. 1, 665 v. -a Daunus. *v. et l. 29*). 26, 47, 3 ceteram multitudinem -arum iuvenum ... in classem ... dedit. 45, 30, 5 regio ... urbes ... habet et ... -as ... permultas Gallos et Illyrios, impigros cultores. VELL. 1, 1, 4 pervectus in Italiam *Tyrrhenus* et loco et -is et mari ... a se nomen dedit. SEN. nat. 3, 25, 1 Styx appellata ab -is advenas fallit. CVRT. 4, 14, 11 non -as suos urbes, non cultores habent terrae. 8, 10, 19 deseruerant -ae sedes (*syn.* incolentium). MELA 1, 2 quae in natura regionum -arumque memoranda sunt. LVCAN. 8, 252 te (*sc. parva Phaselis*) metui vetat -a rarus. PLIN. nat. 6, 28 -ae per confinium Armeniae nunc dicuntur. 6, 74 liberi et regum expertes. 18, 27 salubritas loci non semper -arum colore detegitur. CIL II 1282 b (*a. 147*) -is, viris et mulieribus, intra muros habitantibus. APVL. flor. 15 p. 50 -is frequens et hospitibus celebrata *Samos*. PANEG. 9, 18, 1 urbes ... habitatas feris ... -is frequentari. AVR. VICT. Caes. 34, 3 Gothos ..., quos diuturnitas ... prope -as effecerat (*cf. l. 32*). AVIEN. ora 468 insula ... Gymnesia, populo -arum quae ... nomen dedit. orb. terr. 1020 impiger agros -a decurrit. CLAVD. DON. Aen. 1, 570 p. 113, 28 *opp.* hospites. 1, 735 p. 142, 2 *opp.* peregrinos. LEX Visig. 12, 2, 2 nullus ... homo proprius et advena, proselitus et indigena, externus et -a. 12, 2, 6 *opp.* extraneus. b *mundi vel eius partium*: α *de hominibus* (*animal. p. 974, 6, deis p. 974, 8 sqq.*): (I) *agri, silvae sim. -is* (*huc fort. pertinet* CIL IV 4520 ruris -ae telluris): OV. met. 1, 512 non -a montis, non ego sum pastor. SEN. Herc. f. 881 arvi fertilis -ae. Phaedr. 922 silvarum -a *Hippolytus*. CE 2148 ⟨umbra⟩rum ac nem⟨oru⟩m -am ... Dianam. (II) *mundi, terrae, caeli sim. -is* (*aliter p. 975, 18 sqq.*): CIC. Tusc. 5, 108 totius ... mundi se -am et civem arbitrabatur *Socrates* ([AMBR. epist. 45, 16 *syn.* civis, *opp.* peregrinus, hospes]. TERT. bapt. 3, 4 p. 203, 9 mundo cum -ae darentur, primis aquis praeceptum est animas proferre. HIL. trin. 4, 17 cum ... perfecto m. eius -a formandus esset). OV. met. 8, 731 maris -a *Proteus* (*cf.* 13, 904 alti novus -a ponti *Glaucus*. PRVD. perist. 10, 243 nymphas natantes -asque aquatiles sitas sub alto ... lacu). TERT. scorp. 10 p. 167, 6 nullos alios homines noveram praeter -as terrae (ITALA Os. 4, 1 [Cypr. Demetr. 9] *gr.* κατοικοῦσιν, *Vulg.* habitatoribus. 4, 3. CLAVD. rapt. Pros. 3, 431 terrae marisne -a? *cf.* AMM. 15, 10, 1 hanc ... plagam ... orbis residui -is ... ignotam). COMM. instr. 2, 39, 1 -ae caelorum futuri (PS. MAR. VICTORIN. phys. 27 p. 1510^{C} *syn.* habitator. *cf.* AMBR. virg. 1, 5, 20 hic *in terra* advena, ibi *in caelo* -a est. PRVD. perist. 14, 125 virgo caelestis arcis nobilis -a. PAVL. NOL. carm. 21, 206 mancipia Christi, nobiles terrae prius, nunc ... caelo destinatos -as. SERM. Corp. Vind. 21 p. 231, 13 caelestis regionis. INSCR. christ. Diehl 63 B 20 [*s. IV*] novus insuetis -a liminibus *caeli*). HIL. in psalm. 2, 32 esse ... infernae huius regionis vastaeque abyssus -as plures (*cf.* PRVD. perist. 1, 111 *latro* gehennae est -a). *cf.* SVLP. SEV. chron. 1, 2, 7 *angeli* relictis superioribus, quorum -ae erant. FAVST. REI. grat. 1, 7 p. 24, 14 paradisi -a *Adam*. β *de animalibus* (*v. et l. 6*): CIC. Tusc. 5, 38 bestias nantes aquarum -as esse voluit natura (*cf.* PHAEDR. 1, 6, 6 quaedam *rana* ... stagni -a. PLIN. nat. 9, 63 novum -am mari dedit [*sc. piscem satum*]. HIL. in psalm. 134, 11 plena -is suis maria. SEDVL. carm. pasch. 3, 317 pelagi [*op. pasch. 3, 26* habitator]. ISID. nat. 38, 1 [= SVET. frg. p. 235, 1] undarum). STAT. Theb. 5, 567 pavidi ferus -a luci.

c *domus sim.*: α *de hominibus*: IVV. 8, 160 Idymaeae Syrophoenix -a portae (SCHOL.: qui prope portam manet). GELL. 9, 2, 6 (*per iocum*) *philosophum* -am ... sordentium ganearum. *per imag. de anima corporis habitatrice*: PRVD. ham. 942 cum corporis huius liquerit hospitium *anima* ..., corrupta quod -a luxu ... fovet. β *de deis* (*aliter l. 82*): HOR. carm. 1, 16, 6 adytis quatit mentem sacerdotum -a Pythius. MIN. FEL. 7, 5 *templa* magis sunt augusta numinibus -is, praesentibus, inquilinis quam cultu. *per imag. de deo mentis humanae tamquam templi habitatore*: PAVL. NOL. carm. 19, 233 ut pulsis hominum de corde colonis talibus (*sc. vitiis*) intraret puras deus -a mentes. γ *de bestiis*: PLIN. nat. 8, 221 -as domuum ... mures. HIL. in psalm. 123, 9 passer avis domestica et aedificiorum -a.

d *in imag.* (*l. 49*) *et translate, fere i. q. assecla*: α *de hominibus cuius mentes in saeculo et impietate versantur*: TERT. pudic. 22, 3 p. 271, 22 quis martyr saeculi (*Gelen.*, sacc- *codd.*) -a *eqs.*? GAVDENT. Aug. c. Gaud. 1, 29, 27 p. 225, 13 belliferae pacis cruentaeque unitatis se -as iactant. PETR. CHRYS. serm. 87 p. 445^{A} magos ... noctis -as ([*i. e. in tenebris impietatis versantes*]. 157 p. 615^{A}). β *de hominibus* (*beatis l. 51. 55*) *Christi vel dei -is*: DAMAS. epigr. 46, 1 -a nunc Christi, fuerat Carthaginis ante ([*cf.* 52, 4 domini]. PAVL. NOL. epist. 32, 5 p. 279, 21 castissimus -a C. INSCR. christ. Diehl 967, 48 [*s. IV*]. Rossi II p. 71 n. 40 a, 14 floruit hic primus -a, Christe, tuus). SEDVL. carm. pasch. 1, 346 tuus (*sc. dei*) -a, sanctis ut merear habitare locis.

2 *sensu strictiore de eo, qui in aliqua civitate (vel agro finitimo, v. l. 64) domicilium habet neque in civitatem ascriptus est, fere i. q.* μέτοικος, πάροικος (*v. et p. 975, 9 sqq.; opp.* cives, liberi, originales [COD. Iust. 10, 40, 4]; *absol. vel c. gen. locum significante; acced.* apud: *l. 65; adi.: l. 75*): *definitiones* ICTORUM (*v. et p. 973, 3 sqq.*): POMPON. dig. 50, 16, 239, 2 -a est, qui aliqua regione domicilium suum contulit, quem Graeci πάροικον appellant. nec tantum hi, qui in oppido morantur, -ae sunt, sed etiam qui alicuius oppidi finibus agrum ... habent. GAIVS dig. 50, 1, 29 -a et his magistratibus parere debet, apud quos -a est, et illis, apud quos civis est. COD. Iust. 10, 40, 7 pr. (*c. a. 300*) cives ... origo, manumissio, adlectio, adoptio, -as ... domicilium facit. *cetera exempla*: CIC. Verr. II 3, 91 Halicyenses, quorum -ae decumas dant, ipsi agros immunes habent. II 4, 130 cives atque -ae ([*opp.* advenae]. *cf.* LIV. 26, 16, 8 multitudo -arum libertinorumque [*opp.* civium]. CIL IX 5644 c. et ⟨-ae⟩. COD. Iust. 7, 62, 11 [*a. 294*]). off. 1, 125 peregrini ... atque -ae officium. CIL I^2 790 ⟨co⟩loni et -ae (I^2 1903 municipibus, c., -eis, hospitibus adventoribus [XI 6167]. *et saep.*). LIV. 4, 3, 11 Tarquinium ... -am ... factum *esse*. 42, 51, 5 Threcibus (*opp.* liberorum). CIL XIII 178 (*s. I*) domo Catina ..., -a Antipolitanus. LEX Malac. (CIL II 1964) 5, 68 qui eius municipii municeps -ave erit (TEST. Papir. [CIL VIII 1641] 2, 10 legi ... debebunt m., item -ae, dumtaxat -ae. CHAR. dig. 50, 4, 18, 22 qui neque m. neque -ae sunt). FRONTIN. grom. p. 45, 12 Th. ut -ae, etiamsi essent alienigenae, qui intra territorium colerent, *eqs.* PORPH. Hor. sat. 1, 3, 1 Sardum ... dici eum, qui in Sardinia natus sit, Sardiniensem autem -am Sardiniae. *audaciore usu de deo*: RVFIN. Adamant. 2, 19 *bonus deus* -a ... est creatoris dei? ([*gr.* παροικεῖ ... τῷ δημιουργῷ]. *cf.* 5, 28 deum ... non alienum ..., non novum et -am vel hospitem alienae creaturae).

[Buchwald]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

B *qui iuxta aliquod flumen vel mare habitat, fere i. q.* accola *(fere ubique c. gen.; absol. l. 4. 6)*: VAL. FL. 4, 513 magni . . . -a ponti *(cf.* STAT. Theb. 7, 420 gemini maris -a [*i. apud Isthmum*]. IVST. 20, 1, 8). AVIEN. ora 465 destitutus et diu -is carens . . . Alebus amnis *(cf.* 635 quas . . . gentes lambat unda fluminis *Rhodani* quantoque manet -is compendio. CLAVD. carm. min. 19, 2 Rubiconis). *adde: singulariter de fluviis, qui in alium fluvium cadunt*: PLIN. nat. 3, 131 amnes . . . -as Padi.

C *i. g.* peregrinus, advena *(cf. p. 973, 8 sqq.; v. et p. 974, 56 sqq.; syn.* hospes, advena): ITALA gen. 17, 8 (AVG. civ. 16, 26 p. 166, 23 D.) terram (*sc. Canaan, aliter l. 18*), in qua -a es (ἣν παροικεῖς, *Vulg.* peregrinationis tuae]. num. 20, 15 [*Vulg.* habitaverimus]. lev. 18, 3 (Lugd.) *gr.* κατῳκήσατε. VVLG. act. 13, 17). 25, 23 (Aug. quaest. hept. 3, 91 *qui explicat h. l.* ante deum . . . omnis homo advena est nascendo et -a vivendo) proselyti et -ae vos estis ante me (πάροικοι, *Vulg.* coloni). PSALT. Cas. 38, 13 advena ego sum apud te et -a (παρεπιδήμιος, *Vulg.* peregrinus). 118, 19 -a ego sum in terra ([RVFIN. Orig. in num. 23, 11 p. 221, 28 *syn.* peregrinus]. *cf.* HESYCH. in lev. 23, 27 p. 1091^B tamquam -ae hac terra utimur). ITALA Eph. 2, 19 (Mar. Victorin. defin. p. 1260^B) iam non estis hospites et -ae, sed cives sanctorum et domestici dei (πάροικοι, *Vulg.* advenae).

II *pro adi. (cf. et p. 973, 57. 63 sq. 974, 32. 38)*: **A** *i. q.* vernaculus, indigena: HOR. carm. 3, 10, 3 me . . . obicere -is plorares Aquilonibus. OV. fast. 3, 582 -a turba *(cf.* HEGES. 4, 15, 2 propter -ae multitudinis agmina [*gr. Ios. bell. Iud. 4, 432* πλήθει γε οἰκητόρων]). PLIN. nat. 12, 14 quae *arbores* ex his *peregrinis* -arum numero esse coepere. **B** *i. q.* patrius: EPIST. Austras. 16 p. 130, 18 -a regio nostra.

1. incolātus, -ūs *m.* *ab* incola. *de formis: dat. sg. in* -ui: *infra l. 47 al. plur. nom.: p. 976, 29. abl.: infra l. 73. p. 976, 6.* *de notione*: GLOSS.^L I Ansil. IN 221 -us peregrinatus. V Aa IN 150 -us peregrinatio. V Abba PA 57 parochia adiacens vel -us. GLOSS. II 558, 27 -us παροικία. IV 539, 38 municipatum (munific- *codd.*) -um. V 629, 25 -us habitatio, peregrinatio. *in interpret. nom. hebr.*: AMBR. Ioseph 3, 17 p. 84, 1 ex Galaad . . ., hoc est de possessione vel -u testimonii. HIER. nom. hebr. p. 6, 26. 7, 8. 11, 19. 54, 17. in Ier. 6, 29, 27 *Gareb* vertitur aut '-us' aut 'scabies', ut doceant nos advenas esse atque peregrinos. EPIPHAN. Avell. p. 769, 14 Garipiur interpretatur . . . 'concisio -us eorum'. APRING. in apoc. 20, 9—10^fin. Togorma, quod est -us, significat omnem peregrinationem. *inde a* TERT.

A *i. q.* actio vel condicio habitandi *(syn.* habitatio, cultus, inquilinatio, *opp.* origo; *habitant ubique fere homines; spiritus sanctus*: TERT. resurr. 26 p. 63, 17 terra . . . sancta per -um spiritus sancti): **1** *habitantur certa terrae loca (fere absol.; acced. gen. obi. locum significans l. 56 sqq. 61. 64)*: *in definitionibus* ICTORUM *sim.*: MOD. dig. 50, 1, 34 incola . . . nisi perfecto munere -ui renuntiare non potest (COD. Theod. 12, 1, 52). COD. Theod. 12, 1, 5 originis gratia vel -us. 12, 1, 46 civico nomine aut vinculo -us. 12, 1, 12 (= Iust. 10, 39, 5) -us occasione. 12, 1, 52 -us iure (*ibid.* 141. Iust. 10, 40, 5 [*c. a. 300*]. *cf.* CIL XII 1585 nomine -us). CIL II 1055 Severo Patriciensi et in municipio Flavio . . . ex -u decurioni. *cetera exempla*: TERT. nat. 2, 5, 3 p. 102, 20 ⟨hominum⟩ -ui denegavit enormitas frigoris (*syn.* habitatio). coron. 13 p. 450, 9 Oe. ab ipso -u Babylonis illius (*v. apoc. 18, 7*) . . . submovemur. resurr. 9 p. 37, 25 quam *imaginem* (*i. hominem*) -ui, fructui, dominationi totius suae operationis praeposuit *deus*. HIL. in psalm. 121, 2 per cuius *Hierusalem* -um . . . nos quoque cives sanctorum et domestici dei sumus. COMMENT. Lucan. 3, 422 non proximo -u conversatur (*Lucan. l. c.* cultu . . . propiore). AMBR. epist. 6, 6 mihi origo *de Ephraem* . . ., et hic hospitalis habitatio, sed tempore diuturno -us sedes fundavit. 63, 75 duratus . . . solitudinum -u. HEGES. 5, 53, 1 p. 412, 13 Iudaei atque gentiles in isdem urbibus siti et -us gratia sibi nexi. PS. RVFIN. in Am. 9, 6 p. 1000^B terram . . . -ui deputaret (*cf.* 9, 15 ab earum *t.* -u . . . arceantur). **2** *habitatur caelum, paradisus (sim. de aëre*: TERT. apol. 22, 10 habent *oracula* de -u aeris et de vicinia siderum [*i. propter affinitatem quandam cum rebus superis, per ironiam*] . . . caelestes sapere paraturas): HIL. in psalm. 126, 2 in aeternae civitatis -um atque coetum. AMBR. parad. 2, 10 ut aliquos . . . vitiosos ab -u supernae possessionis averterit *diabolus* (*v. et p. 976, 4*). in psalm. 118 serm. 7, 15, 2 de paradisi eiectus . . . -u frequentatur (epist. 20, 17). in Luc. 6, 75 *terra caelestis* sanctorum -bus. HIER. tract. p. 412, 21 (= Ps. AVG. neoph. 1 p. 1206) *regna caeli* videntia homines . . . suo -ui praeparari. VITA Caes. Arel. 1, 4 p. 458, 19 -um . . . regni caelestis adipisci. **3** *transl.: habitatur res incorporea*: AMBR. epist. 50, 9 fines *populi* . . . non locorum possessione disterminans, sed virtutis -u et morum . . . proprietate.

B *i. q.* domicilium, habitaculum *(gen. inhaerentiae: p. 976, 4; huc fort. trahas l. 35)*: TERT. anim. 57, 2 p. 391, 18 *mortuos* evocaturum se *esse* ab inferorum -u (*cf.* HIL. in psalm. 51, 13 p. 106, 20 saeculi huius motus atque fluctus . . ., qui . . . sit diaboli -us [p. 107, 7 ad -us eius *d.* consortium praecipitat *populus*]). PSALT. Cas. 54, 16 malitiae -ūs eorum, in medio eorum (ἐν ταῖς παροικίαις, *Vulg.* in habitaculis eorum). HIL. in psalm. 51, 19 p. 111, 24 exules . . . demutatione -us . . . ignobiles *fiunt*. in Matth. 7, 10 effecti sint -us pseudoprophetarum et habitatio daemonum. AMBR. parad. 2, 10 neque . . . iustis habitationem -us tamquam possessor eripuit (*ibid.* -u supernae possessionis, *v. p. 975, 70*). RVFIN. Basil. hom. 8, 3 *orbis terrarum* per singula loca ecclesiarum dei parochiis et -bus distinguetur. *paulo aliter de condicione Levitarum*: AMBR. Cain et Ab. 2, 4, 13 si Levitarum adhaereat -ui ([*praeced.* in civitatibus Levitarum, intra urbes]. exhort. virg. 6, 37 quorum non erat terrenus, sed superior -us). *singulariter de tempore habitandi*: RVFIN. Orig. in psalm. 38 hom. 1, 8 qui *dies* fuerint in prima vita, . . . in secundo -u, . . . in tertio.

C *meton. i. q.* **incolarum multitudo** *(ubique de hominibus [acced. adi. l. 19]: de vitiis l. 22)*: HIL. in psalm. 2, 32 p. 62, 6 ad tertii -us demonstrationem (*praeced.*: non . . . de mortuis . . . significare intellegitur). HEGES. 1, 24, 2 p. 38, 4 regionis, cuius -us Iudaeorum exercitus appellabatur *(falso interpretatus est graeca Ios. bell. Iud. 1, 191* κατὰ χῶρον, ὃς Ἰουδαίων στρατόπεδον καλεῖται). 2, 18 p. 180, 10 exhibebat hanc civibus adversum suos Scythopolitani -ūs militiam. 3, 24 p. 228, 21 quidquid universorum -us tenet, possessio vestra est. VITA Caes. Arel. 1, 10 p. 461, 1 cum . . . -um civitatis et parentum publicasset originem. *transl. de vitiis*: HIL. in psalm. 134, 19 p. 706, 15 percussae *sunt* . . . gentes multae, exstincti scilicet innumerabiles in nobis vitiorum -us.

D *fere i. q.* peregrinatio *(nonnisi in usu biblico; acced. adi. locum significans l. 47*; super *l. 37; figur. etymol. l. 30)*: *respiciuntur certa terrae loca*: ITALA gen. 28, 4 (Aug. civ. 16, 38 p. 185, 28 D.) ut heres fias terrae -us tui (παροικήσεως, *Vulg.* peregrinationis). exod. 12, 40 (Aug. quaest. hept. 2, 47 p. 118, 4) -us . . . filiorum Israel, quem incoluerunt in terra Aegypti ([κατοίκησις, *Vulg.* habitatio]. act. 13, 17 [Comput. a. 452 chron. I p. 152, 31] *gr.* παροικία). Ezech. 20, 38 (Weing.) ex -u eorum educam illos (παροικεσίας, *Vulg.* de terra -us). PSALT. Cas. 118, 54. 119, 5. IREN. 5, 32, 2 non accepit *Abraham terram* . . . in omni suo -u. HIER. in Gal. 4, 25 p. 390^D cum -us a perpetua possessione diversus sit. AVG. in psalm. 118 serm. 7, 4 *syn.* inquilinatu. *respicitur mundus* (AVG. quaest. in hept. 1, 156 [*ad gen. 47, 9; cf. infra p. 978, 53*] hanc vitam -um esse super terram, id est peregrinationis habitationem. in psalm. 104, 15 -us . . . vel accolatus non indigenam, sed advenam ostendit. 119, 6^med. -us peregrinatio est): AMBR. Abr. 1, 5, 34 omnes in hoc -u hospites sumus (AVG. in psalm. 118 serm. 8, 2 mandata dei, per quae ab hoc -u liberentur). VVLG. I Petr. 1, 17 -us vestri tempore (παροικίας). QVODV. prom. 1, 10 nec -us nostri longos exitus formidandos *esse*. ARNOB. ad Greg. 21 p. 432, 11 ut eas *opes* . . . hinc de -us nostri patria tolleremus (CASSIOD. Didym. in I Petr. 17 p. 16, 26 perficere omne tempus -us n.). VITAE patr. Iurens. 3, 4 p. 155, 23 eum . . . de -u terrestri eduxerant.

2. incōlātus, -a, -um. *ab* in *et* colatus. *i. q. non colatus*: PLIN. VAL. 2, 30 mittes . . . cucurbitellam . . . in cacabum . . . et decoques . . . et -a calida cum oleo . . .; commiscebis.

incollēctibilis, -e. *ab* in *et* colligere. *qui colligi vel ratiocinando concludi non potest*: BOETH. syll. hyp. 2 p. 875^B (*v. vol. III 1583, 4*).

incollēctilis, -e. *ab* in *et* colligere *sec. gr.* ἀσυλλόγιστος *(cf. Leumann, Adj. auf -lis 75)*. *qui colligi vel ratiocinando concludi non potest*: BOETH. elench. soph. 1, 4 -es . . . simpliciter non sunt huiusmodi orationes, sed ad propositum -es (*Aristot. elench. p. 167 b 34* ἀσυλλόγιστοι).

1. ˣincolo, -uī, -ere. *ab* in *et* colere. *formae primi ordinis in* **-āre** *(potius per analogiam sec.* habitare *quam denominative ab* incola): PHILO quaest. in gen. 4, 187 p. 225 R. (*cf. p. 977, 56*). -vit: PSALT. Cas. 104, 13. -verit: ITALA gen. 26, 6 (Philo quaest. in gen. 4, 185 p. 224 R.). -verunt: PSALT. Cas. 139, 3. -antium: *ibid.* 30, 14. -antibus: *v. l. 67.* *de notione (v. et p. 978, 47)*: GLOSS.^L Abav. CO 227 consistit (?), praeponit (*cf. ibid.* IN 47). GLOSS. II 299, 51 ἐνοικῶ -o, habito. 346, 21 κατοικῶ, habito, -o. V 635, 15 -antibus habitantibus. DIFF. ed. Beck p. 47, 42 colimus deum vel agrum, -imus solummodo agrum. NOT. Tir. 37, 16 *post* colit. *inde a* PLAVTO, VARRONE, CIC. [*variat*: *c.* colere: CAES. Gall. 4, 1, 7. *c.* includere: PLIN. nat. 6, 144.]

I *i. q.* intra fines certi alicuius loci habitare *(fere i. q.* frequentare *p. 977, 80; syn.* celebrare, colere, commorari [immorari], (in)habitare, manere): **A** *transit. (cf. p. 978, 41 sqq.; saepe passive; constr. mixtas et trans. et intrans. v. p. 978, 21 sq.; perf. sensu incohativo*: VICT. VIT. 1, 32 *frater puellae sodalesque* monasterio sociantur, illa vero . . . monasterium -uit puellarum; *nota*: -entem esse *pro verbo*: HIL. in Matth. 15, 3 fuerant terras . . . -entes): **1** *certa quaedam loca*: **a** *de hominibus*: VARRO ling. 5, 32 Europae loca multae -unt nationes (CIC. ac. 2, 61 Tusc. 1, 11. div. 1, 93 *syn.* habitantes. NEP. Eum. 8, 5 l. deserta, quae nemo -bat. *al. cf.* CIC. div. 1, 2 regiones [CAES. Gall. 4, 4, 2 NEP. Dat. 4, 2. MELA 1, 90 ab Aeolis -i coepit r.]. *v. et p. 977, 7. 24*). CIC. Verr. II 4, 21 *urbem* (rep. 2, 7 qui -unt eas *maritimas* u., non haerent in suis sedibus. ac. 2, 137 LIV. 5, 24, 8. VVLG. Ier. 49, 33 *syn.* manebit ibi. *al. adde* VERG.

[Buchwald]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aen. 8, 478 -itur ... u. Agyllinae sedes. *cf.* CIC. epist. 15, 4, 10 oppidum [HIRT. Gall. 8, 5, 1 vicis oppidisque, quae ... -bant. SEN. dial. 11, 7, 8 *syn.* consederunt]. LVCAN. 1, 586 -uit desertae moenia Lucae [STAT. Theb. 12, 116]). rep. 2, 4 agros (div. 1, 94 LIV. 8, 22, 7 COLVM. 1, 3, 1. 11, 3, 15. *cf.* VELL. 2, 108, 1 campos [CVRT. 6, 5, 24 AVSON. 403, 2 p. 235 P.]. PS. AVR. VICT. orig. 12, 4 data ei, quae -ret, iugera D. AMM. 23, 6, 66 fecundissimam glebam). ad Q. fr. 1, 25 civitatum fines ([HOR. sat. 1, 6, 2 Lydorum quidquid Etruscos -uit f. FIRM. err. 5, 1]. *cf.* PS. APVL. Ascl. 37 ut ... eorum numinum legibus -antur civitates). carm. frg. 32, 9 castrum hoc Furiarum -o *Prometheus* (FEST. p. 474. FLOR. epit. 4, 12, 59 *syn.* habitare). CAES. Gall. 4, 10, 3 Alpes *montes* (OV. met. 12, 174. CVRT. 4, 12, 10 *al. cf.* PLIN. paneg. 34, 5 nuda saxa et inhospitale litus [AMM. 27, 9, 7]). 4, 10, 4 (*loco susp.*) *insulae* (5, 12, 1 [*loco susp.*] *syn.* colere. NEP. Milt. 2, 5 LIV. 28, 5, 5. FIRM. math. 7 praef. 4 quam *Siciliam* -o et unde oriundo sum). LIV. 4, 3, 3 patriam. 35, 18, 4 umbilicum Graeciae (37, 54, 21). SEN. clem. 2, 1, 3 gentes, quae Romanum imperium -unt quaeque iuxta iacent. MELA 1, 21 quantum -itur *Africa* (*opp.* pleraque ... inculta). 1, 114 oram (AVIEN. orb. terr. 245 oras [*Dionys. perieg. 164 ἀμφινέμονται*]. *cf.* PLIN. nat. 6, 177 ripas. IVST. 18, 3, 3 litus [*v. et l. 18*]). PLIN. epist. 2, 17, 29 -ere, inhabitare, diligere secessum (*cf.* HIER. epist. 6, 2, 1 heremum [SVLP. SEV. dial. 1, 16, 4]). TERT. adv. Iud. 7 p. 713, 19 Oe. (*v. p. 491, 36*). IVST. 2, 6, 4 non advenae ..., sed eodem innati solo, quod -unt (AVIEN. orb. terr. 1267 -itur ... s. populis tribus [*Dionys. perieg. 1066 μιν ναίουσι*]). **b** *de deis*: CIC. Verr. II 4, 107 ut haec insula ab ea *Cerere* non solum diligi, sed etiam -i custodirique videatur. II 5, 188 deae, quae illos ... lacus lucosque -itis cunctaeque Siciliae ... praesidetis. OV. fast. 6, 504 lucus erat ...: Maenadas ... -uisse ferunt. LIV. 45, 44, 5 urbem Romam. PHAEDR. app. 6, 2 Delphos et ... Parnasum. STAT. silv. 1, 5, 24 quae Latium septenaque culmina, nymphae, -itis. 3, 1, 24 patrios ... Argos -is, *Hercules*. PS. APVL. Ascl. 39 anne caelestes dii catholicorum dominantur, terreni -unt singula? TERT. apol. 10, 8 mons, quem -uerat Saturnus. **c** *de bestiis*: LACT. Phoen. 31 hoc nemus, hos lucos avis -it unica Phoenix. AVG. civ. 18, 16 p. 276, 21 D. templum circumvolare atque -ere ... alites. EVSTATH. Bas. hex. 7, 6 p. 944^A non ... in locis habitabilibus diversatur, sed Atlanticum pontum fertur -ere cetus (*gr. p. 161^B ἐνοικεῖ*).

2 *mundum vel eius partes*: **a** *de hominibus*: *α orbem terrarum*: CIC. rep. 1, 26 ea pars *terrae* ..., quam homines -ant (AMPEL. 6, 1 *pars* quam qui -unt vocantur antichthones). 6, 20 terram ([*syn.* habitari in terris]. nat. deor. 2, 42. Tusc. 1, 45 has t. -entes. div. 2, 92. PLIN. nat. 2, 161 terram undique -i. *cf.* CIC. nat. deor. 2, 165 quasi magnam quandam insulam -unt [*syn.* colunt]. AMPEL. 6, 1 orbis ... quattuor regionibus -itur [*syn.* habitamus]. PS. APVL. Ascl. 8 mirari ... caelestia et -ere atque gubernare terrena). 6, 21 hic ... alter *cingulus* ..., quem -itis (*syn.* colitur). Tusc. 1, 68 globum ... duabus oris ... habitabilem ..., quarum altera, quam nos -imus *eqs.* (*opp.* ceteras partes incultas, *syn.* habitamus). nat. deor. 2, 95 haec loca (*opp.* Tartarus). PROB. georg. 1, 233 p. 363, 23 *syn.* inhabitare. BOETH. cons. 2, 7, 7 W. hoc ... brevis habitaculi saeptum plures -unt nationes. *β caelum sim.*: CIC. rep. 6, 16 qui iam vixerunt ... illum -unt locum quem vides (*cf.* Tusc. 1, 98 quas *oras* qui e vita excesserunt -unt). APVL. met. 11, 6 campos Elysios. TERT. resurr. 26 p. 64, 7 quae *caro* (*i. homo*) eum *paradisum* -ere (*C*, -are *cett.*) et custodire sortita est. HIER. epist. 106, 3 domine, quis -et tabernaculum tuum? (*Vulg. psalm. 14, 1* habitabit in t.). AVG. civ. 13, 23 p. 588, 6 D. *corpus* tale erit, ut etiam caelo -endo conveniat. *audaciore usu de hom. hoc aevo viventibus*: TERT. apol. 48, 11 prima haec pars *aevi* ab exordio rerum, quam -imus. **b** *de deis vel sideribus animatis*: CIC. nat. deor. 2, 43 intellegentiam in sideribus esse, quae ... aetheriam partem mundi -ant (*cf.* AVIEN. Arat. 1514 terram qua desuper ignis adurit, Gradivo -itur). SEN. Med. 439 si caelum -is, Iustitia. **c** *de bestiis*: CIRIS 197 quae mare, quae ... silvas lucosque ... -itis, ... volucres. LIV. 25, 12, 6 piscibus atque avibus ferisque, quae -unt terras (FLOR. epit. 3, 6, 6 animalia, quibus aquam terramque -endi gemina natura est. BOETH. cons. 2, 7, 4 W. quarta fere portio est *terrae* ..., quae ... animantibus -itur). PLIN. nat. 10, 34 bubo ... deserta -it nec tantum desolata.

3 *domus, lares, sim.* (*additur de rebus incorp. mentes humanas habitantibus p. 978, 1*): **a** *de hominibus*: SEN. Herc. O. 133 felix -ui non steriles focos nec ieiuna soli iugera Thessali. SVLP. SEV. dial. 1, 17, 1 monasteria (*v. et p. 976, 76*). COD. Theod. 10, 19, 5 latebras. SIDON. epist. 1, 8, 3 qualis sit civitas, ubi tibi Lar familiaris -itur (epist. [carm. 22] 1. *in imag. de piscibus*: EVSTATH. Bas. hex. 7, 4 p. 941^A). **b** *de deis*: CATVLL. 66, 88 semper Concordia vestras, semper Amor sedes -at (TIB. 1, 10, 18 sic veteres s. -uistis, *Lares*). LIV. 6, 16, 2 Capitolium arcemque (8, 4, 1). VAL. MAX. 6, 1 pr. Vestae focos -is, *Pudicitia* (*syn.* assidua statione celebras). LVCAN. 6, 512 busta -it *Erictho*. SIL. 10, 433 Tarpeia ... templa (14, 673 *syn.* habitare). AMPEL. 2, 10 Python speluncas ... -ens in monte Tauro. TERT. spect. 10 p. 13, 8 videmus ... etiam artes eorum (*sc. daemonum*) honoribus dicatas esse, qui nomina -unt auctorum earum. *additur de rebus incorpor.*: PS. APVL. Ascl. 39 quam ... rationis partem *εἱμαρμένη* vel fata -unt? AVG. c. acad. 2, 6, 14 p. 33, 19 -ens ... veterum Academicorum mentes sententia.

B *intrans.*: **1** *c. abl.*: PLAVT. Rud. 907 qui *Neptunus* salsis locis -it pisculentis. VARRO Men. 426 mortalis nemo exaudit, sed late -ens Scytharum inhospitalis campis vastitas. *per superlationem i. q. commorari in aliqua re, interesse*: PSALT. Cas. 139, 3 totum diem -verunt proeliis (*παρετάσσοντο πολέμους*).

2 *c. praep. et adv.* (*adi.*: *l. 12*): CAES. Gall. 1, 1, 4 qui *Germani* trans Rhenum -unt (1, 5, 4. 1, 28, 4. 2, 35, 1. LIV. 45, 30, 3 trans Nessum amnem -unt et circa Strymonem. SVET. Iul. 24, 2). 1, 54, 1 qui *Ubii* proximi Rhenum -unt. 2, 3, 4 qui *Germani* cis Rhenum -ant ([ripas ... -unt *var. l.*]. LIV. 26, 51, 10. 28, 24, 5. 38, 16, 10. 38, 37, 1). SALL. Iug. 47, 1 ubi et -ere et mercari consueverant (FRONTO p. 237, 4 N. ITALA deut. 18, 6 [Aug. quaest. hept. 5, 28 p. 392, 14]). LIV. 1, 1, 3 inter mare Alpesque (5, 35, 6). 5, 35, 2 circa Ticinum amnem ([35, 13, 5. 40, 41, 3]. *cf.* 34, 17, 11 omnes qui c. -bant populos. *v. et l. 37*). 21, 31, 5 -unt prope Allobroges. 38, 16, 15 quia procul mari -rent (AVIEN. orb. terr. 352 nec p. ... gens -it [*Dionys. perieg. 233 ναιετάουσι*]). 45, 12, 1 (*loco manco*) ad Memphim -bant (IVST. 18, 3, 3 ad Syrium [Assyrium *pars codd.*] stagnum primo, mox ... litus -erunt). PLIN. nat. 4, 106 a Scaldi -unt Exervi (6, 145 a Petra -uere Omani ad Characen usque, oppidis quondam claris). HIER. epist. 106, 3 neque -et iuxta te *deum* malignus (*Vulg. psalm. 5, 5* habitabit).

3 *absol.*: CAES. Gall. 4, 1, 7 neque longius anno remanere uno in loco -endi causa (colendi *l. v.*). ITALA psalm. 55, 7 (Aug. quaest. hept. 1, 156 p. 82, 2) -ent et abscondent ipsi (*Vulg.* inhabitabunt, *hebr. aliter*). PS. AVR. VICT. orig. 5, 3 non parvum agri modum ad -endum suscepit. AVIEN. orb. terr. 960 tum ... Mariandinon gens -it (*Dionys. perieg. 787 νέμονται*). AVG. civ. 10, 1 p. 402, 29 D. ab -endo ... colonos vocavit (*Verg. Aen. 1, 12*), non ⟨ab⟩ agricultura. *part. praes. pro subst.*: LIV. 42, 53, 6 Tripolim vocant -entes *Dolichen*. 42, 67, 9 Antronas voluntate -entium recepit (perioch. 49 p. 60, 12). SEN. dial. 11, 9, 1 vix ad tutelam -entium fertilis *Corsica*. CVRT. 8, 10, 19 TERT. apol. 40, 4. PSALT. Cas. 30, 14 audivi improperium multorum -antium in circuitu (*Vulg.* commorantium). AMM. 29, 6, 8 caesorum ... -entium exultantes aerumnis. 31, 16, 7 -entium plebem. BOETH. cons. 2, 4, 17 W. hic ... locus, quem tu exilium vocas, -entibus patria est.

II *i. q. alicui loco vicinum esse; i. q. accolere*: *de hominibus* (*part. praes. pro subst. l. 44*): SEN. Ag. 13 tristes lacus. nat. 6, 7, 2 paludes, ne ipsis quidem inter se pervias, quibus -untur. CVRT. 10, 10, 11 fontes aquarum ... -entium fraude celantur. PLIN. nat. 6, 19 Tanain amnem ... -unt Sarmatae (*praeced.* accolunt). *de re corporea, i. q. situm esse ad*: PANEG. 3, 7, 3 urbes, quae Danuvium -unt.

III *fere i. q. peregrinari* (*cf.* AVG. in psalm. 55, 9^in. -ere peregrinari est. *nonnisi in usu biblico secundum graec. παροικεῖν, cf. p. 975, 9 sqq.; opp.* habitare *l. 57. fig. etymol.: p. 976, 29*): ITALA gen. 26, 3 (Aug. civ. 16, 36 p. 182, 5 D.) habita ... in terra ... et -e in terra hac ([*παροίκει*, *Vulg.* peregrinare]. deut. 5, 14 [Aug. loc. hept. 5, 17 p. 603, 15] advena, qui -it in te *populo*. PSALT. Cas. 104, 23 -vit in terra Cham [*Vulg.* accola fuit]). 47, 9 (Aug. quaest. hept. 1, 156 p. 81, 13. 25 *quem vide de h. l. fusius disputantem*) dies annorum vitae meae, quos -o (*bis*). RVFIN. Orig. in exod. 1, 2 p. 146, 21 Aegyptus, in quam populus ... non tam ad habitandum quam ad endum descendit.

IV *singulariter, i. q. colere, venerari*: CONC.^S II 3, 2 p. 151, 26 prout se divinitas hominibus ... manifestavit ..., sic humanum genus -ere (*gr. II 1, 2 p. 140, 1 θρησκεύειν*).

? **2. incolo**, -āre *v. p. 976, 60.*

incolom- *v.* incolum-.

[**incolōnātus** *falso trad. pro* incolatus: COD. Theod. 12, 1, 52, *v. p. 975, 48.*]

incolor, -ōris, *adi.* *ab* in *et* color. GLOSS. II 254, 48 ἄχροος, -r, decolor. 583, 51 sine colore.

incolōrātē *adv.* *ab* in *et* coloratus. *i. q. sine causa vel praetextu*: VLP. dig. 4, 4, 18, 1 Glabrionem ... non audierunt *imperatores* -e restitui desiderantem.

***incolumis**, -e. [*c.* calamitas, clades *conferendum videtur; v. Niedermann, IF 26, 1909, 52 sqq. J. B. H.*] ISID. orig. 10, 127 -is a columna nomen habet, quasi erectus, fortis et stabilis.

scrib. in codd. saepissime -lo- *ut* PLAVT. Truc. 169 RHET. Her. 2, 19, 28 *al.* -enque (*pro* -emque): ACT. Arv. a. 50—54 C 8 ⟨incolum⟩-enque. *de formis: abl. sg.* -e: *metro confirmat.*: POMPON. Atell. 167^a SEN. Herc. O. 1844. *cf.* CIC. phil. frg. VIII 10 (*testatur* CHAR. gramm. p. 170, 1 B. [*ex Romano*]). *l. v.*: PLIN. nat. 7, 180 (*v. J. W. Beck, Plin. dub. serm., 1894, 12*). *compar.*: -ior: QVADRIG. *p. 981, 35.* *superl.*: -issimus: IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 75. NOT. Tir. 75, 42. *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 432, 4 B. 443, 25. ISID. diff. 1, 111 (= GLOSS.^L I Ansil. IN 225) -em animo accipimus, columem vero corpore (*v. vol. III 1737, 46*). GLOSS. ἐρρωμένος. ἀκέραιος. σῶος. ὑγιής. sanus. salvus. GLOSS.^L III Abol. IN 299 -is salva dignitate. *inde ab* ENNIO (*? v. p. 982, 38*) *et* PLAVTO.

[*Buchwald*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

i. q. **integer**, *salvus*: **I** ***corporaliter***: **A** *generatim: fere i. q. invulneratus, illaesus sim.*: **1** *de animantibus sanis et integris*: **a** *de toto corpore*: **α** *hominum* (*huc fort. ref.*: POMPON. Atell. 167ª -e illo. CIC. phil. frg. VIII 10 quo stante -e. *de partu: l. 44; de reversione: l. 54, respicitur castitas feminarum: l. 30*). TER. Andr. 611 -em ... scio fore me, si devito hoc malum. PACVV. trag. 204 quos ... ita ut volui offendo -īs (-itas *pars codd.*). CATO or. frg. 40, 7 si em percussi, saepe -is abii. VARRO rust. 1, 4, 5 suos comites ... -es reduxit ([*opp.* a e g r o t i s]. GAIVS epit. 1, 2, 4. GREG. M. moral. 4, 72. *et al.*). RHET. Her. 2, 19, 28 videbat illo *Aiace* -i se *Ulixem* -em non futurum (*cf.* 2, 19, 29 inimicum -em esse noluit). 4, 24, 34 ut eos *milites* -es ... parentibus c o n s e r v a r e m ([*saep., v. e. g. p. 981, 47*]. CIC. div. in Caec. 72 *obsides* [*ibid. iterum; syn.* salva]. *cf.* TAC. hist. 1, 75, 2 s e r v a r e n t u r [PLIN. epist. 4, 21, 4 *syn.* fortem. CYPR. epist. 39, 5 p. 584, 18]. *v. et l. 29. p. 981, 3. cf.* EPIST. pontif. 216 Hil. coll. antiar. p. 166, 13 custodiat. AMBR. epist. 9, 2 tueatur). 4, 44, 57 navi fracta multi -es e v a s e r u n t (*cf.* CAES. Gall. 5, 41, 6 discedere. 7, 88, 4 se ... recipiunt [*v. et p. 981, 4*]. AETNA 642 abeunt [VAL. MAX. 7, 2 ext. 3]. LIV. 26, 41, 16 cedere). 4, 51, 65 ut -es *pueros* ad adulescentiam p e r d u c a s (*cf.* FRONTO p. 233, 3 N. educit, ..., superstites relinquit [VAL. MAX. 6, 2 ext. 2]. *aliter p. 980, 64*). CIC. Verr. II 1, 12 duces ... v i v o s atque -es retinuisse (II 4, 80 florentissimo adulescente, v. et -i [*cf.* PLIN. epist. 10, 52 -em florentemque praestarent *dei*. paneg. 67, 5 *syn.* sospitem]. *cf.* PROP. 2, 14, 7 *syn.* s a l v u m [LIV. 23, 42, 4. *et al. v. et l. 31*]). de orat. 1, 202 -is vel i n t e r h o s t i u m t e l a versari (FLOR. epit. 1, 13, 16. *cf. p. 982, 19*). SALL. Iug. 38, 9 -es omnes sub iugum missurum. VERG. Aen. 2, 577 haec *Helena* Spartam -is ... aspiciet. 6, 345 fore te ponto -em. HOR. carm. 1, 3, 7 reddas -em ... et serves *Vergilium*. OV. Pont. 2, 2, 71 coniunx. LIV. 2, 10, 11 *Cocles* -is ad suos tranavit (*v. Müller ad l.*). 29, 27, 3 salvos -esque ... victores ... reduces s i s t a t i s milites (ACT. Arv. a. 101 I 30). SEN. Oed. 34 inter ruinas urbis ... et ... populi struem -is asto. dial. 3, 8, 7 dimittunt -es intactosque. ACT. Arv. a. 80 l. 47 vivent d o m u s q u e eorum -is erit (TAC. hist. 2, 48, 2 pro -i tota d.). SVET. Aug. 14 comparuit -is ac sine iniuria. FRONTO p. 237, 24 N. et homo (*Arion*) et vestis et cithara ⟨et⟩ vox -is. APVL. met. 1, 18 ecce Socrates integer, s a n u s, -is: ubi volnus *eqs.*? (apol. 43 p. 50, 22 puer s., -is, ingeniosus, decorus [*praeced.* corpore decorus atque integer]. *cf.* AVG. civ. 22, 8 p. 580, 12 D. non tremebat, quoniam sanatus erat, et stabat -is). ITALA II Macc. 10, 30 (rec. L = VVLG.; invulneratum [-abilem] *rec. rell.*). CYPR. epist. 5, 1 p. 478, 11 saluto vos -is per dei gratiam *eqs.* (*v. p. 983, 14*). LACT. opif. 19, 5 cetera iam *post conceptionem* dei sunt omnia, scilicet ... et partus -is. FIRM. math. 8, 25, 1 erit omni corpore -is. VVLG. Tob. 10, 11 invenit ... eos -es in senectute bona. PRVD. perist. 2, 268 ulcerosos exuent artus et -es erunt. PAVL. NOL. carm. 20, 242 ex -i cito d e b i l i s ... redibat (*cf.* AVG. civ. 22, 5 p. 560, 24 D. claudum ... -em constitisse. SEDVL. op. pasch. 4, 1 p. 255, 4 *opp.* infirmos [*cf.* GREG. TVR. Mart. 1 tit. 32 p. 585, 13 me virtus *sancti* ab infirmitate restauravit -em]). CONC.[S] I 3 Rustic. p. 94, 32 -es ⌊esse⌋ (⌊ ⌋ *deest in vers. Tur., gr.* ἐρρῶσθαι) vos in domino o r o ([CANON. Migne 56, 849ᶜ. *et al.*] *cf.* THEOD. MOPS. in II Thess. 3, 17 *in calculo epistulae* solemus ponere '-em' [*gr.* ἐρρῶσθαί σε]). EPIST. imp. Theod. Conc.[S] II 3, 1 p. 15, 33 de tua ... -i ... reversione (ὑγιοῦς ... ἐπανόδου). *et al.* *adde de corpore* (*cf. l. 37*): AVR. Fronto p. 5, 1 N. valeat semper integro inlibato -i c o r p o r e (FRONTO p. 85, 20 N. c., animo, rumore ... -i uteris. AVG. civ. 21, 3 p. 490, 17 D. anima ... dolet ... c. -i). AVG. civ. 9, 4 p. 374, 15 D. quibus natura corporis salva et -is habetur. *pro subst.* (*cf. p. 980, 76*): AMM. 27, 7, 4 iracundiores sunt -bus languidi. GREG. M. moral. 30, 13 aliter -es, aliter aegri admonendi sunt. **β** *bestiarum* (*de deo angue l. 67*): CIC. fin. 4, 19 ut se [et] salvum in suo genere -eque vellet *omne animal*. OV. fast. 2, 278 munus ob -es ille *Pan* ferebat oves. PHAEDR. 1, 28, 12 -es natos supplex volpi tradidit *aquila*. 4, 24, 20 me *formicam* ... recipit -em domus. ITALA Luc. 15, 27 (cod. a. Hier. epist. 21, 31) -em illum vitulum recepit (ὑγιαίνοντα, *Vulg.* salvum). ARNOB. nat. 7, 45 p. 279, 17 ut tutus possit -isque praestari *anguis Aesculapius*, ... navem ascendit. SVLP. SEV. dial. 2, 9, 6 l e p u s c u l u s ... -is evasit (VEN. FORT. Mart. 3, 300). ROMVL. fab. 51, 9 *leo* abiit -is. **b** *de corporum partibus* (*ubique fere hominum; bestiae: l. 79. de voce hum.: l. 37*): CIC. Quinct. 45 ut hominis propinqui c a p u t -e esse patiamur (*sc.* '*pars pro toto*', *sim.* SEN. clem. 1, 9, 4. *cf. sensu stricto*: PHAEDR. 1, 8, 12 ore ... e nostro c. -e abstuleris [*in compar.*: AVG. serm. coll. Morin p. 312, 18]. *aliter p. 981, 69*). Pis. 53 nihil -e ... praeter os ... rettulisti. fin. 5, 84 bonum -is a c i e s, misera caecitas (*cf.* LVCR. 3, 409 lacerato oculo ... si pupula mansit -is, stat cernundi ... potestas. 3, 415 [*vers. susp.*] -is quamvis alioqui splendidus orbis. QVINT. decl. 297 p. 175, 4 salvos esse ... o c u l o s et -es [APVL. met. 2, 24]). SYMPH. 103 -i dorso telis confixus *ericius*. QVEROL. p. 8, 21 talos ... -es hinc ferre volo (*cf. l. 72*). PRVD. cath. 3, 180 gustus ... modum teneat, sospitet ut iecur -e. VICT. VIT. 2, 11 illa arida -is ... restituta est m a n u s (GREG. TVR. Mart. 3, 25 p. 639, 7). *audacius de genis nondum tonsis*: HOR. carm. 4, 10, 8 cur eadem *mens* non puero fuit vel cur his animis -es non redeunt genae? *de anima quasi parte hominis, quae post mortem dissolvitur* (*v. et p. 981, 78*): LVCR. 3, 608 nec ... moriens sentire videtur ire foras animam -em de corpore toto ..., verum deficere (*cf. 612* dissolvi). 3, 696 nec ... exire videntur -es posse et salvas exsolvere sese *animas*. 5, 61 *animi naturam*. TERT. anim. 38, 6 p. 366, 10 licebit animae dilapsa domo (*i. corpore*) ... -i abire habenti sua firmamenta et propriae condicionis alimenta.

2 *de rebus variis corporeis* (*v. et p. 979, 55; abl. absol. l. 23*): RHET. Her. 1, 11, 19 navis (4, 44, 57 qui ... non n. quam se mavult -em. CAES. Gall. 4, 36, 3. BELL. Alex. 16, 6 *al. cf.* OV. trist. 2, 100 ratem. CLAVD. 26, 5 carinam). CIC. rep. 2, 11 ut ... -is atque intacta permanserit *arx* (LIV. 5, 53, 9. *cf.* HOR. carm. 3, 5, 12 -i Iove [*i. Capitolio*] et urbe Roma). LVCR. 1, 672 aliquid superare necesse est -e ollis *rebus*, ne ... res redeant ad nilum (*cf. 1, 790* immutabile). 3, 220 extima membrorum circumcaesura ... se -em praestat nec defit ponderis hilum (*de cadavere sim.*: TERT. resurr. 57 p. 116, 28 quis ... mortuus integer, etsi integer moritur? quis -is qui exanimis?). 3, 341 umor aquae *vapore dimisso non* convellitur ipse, sed manet -is. 4, 600 vox (*cf. p. 979, 37*) ... -is transire potest. 6, 348 -es ... venit per res atque integra transit multa *fulmen*. CAES. civ. 3, 64, 3 *aquilam* (*i. signum*). LIV. 5, 14, 7 nulla -i relicta re, cui ferro aut igni noceri posset. 5, 53, 3 -i tota urbe (*opp.* has ruinas. *cf. l. 13*). PLIN. nat. 16, 152 quibus *bracchiis* -is et solida arbores sugit *hedera*. SIL. 15, 510 *muri* (CLAVD. DON. Aen. 2, 330 p. 193, 6). GELL. 15, 31, 4 imagine ... integra et -i. 17, 9, 17 litteras ... ligno incisas (*cf. l. 29*). APVL. mund. 16 p. 151, 22 iris ... astrum ... ambit orbe -i, corona non discolora. VLP. dig. 39, 2, 13, 2 a e d i u m ([*opp.* vitiosas]. *cf.* PRVD. tituli 63 domo). CYPR. epist. 58, 9 p. 664, 26 muniatur frons, ut signum dei -e servetur. AMM. 15, 5, 4 serie litterarum abstersa solaque -i relicta subscriptione. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 165 *Palladium*. AMBR. Iac. 2, 8, 35 p. 52, 27 (*in imag.*) -i et tuta gratiae clave ... clausa *bona* ⁚ retinebat. SVLP. SEV. dial. 3, 3, 5 ampulla. COD. Theod. 3, 30, 3. 6 *vestes* (*cf. p. 979, 36*). INSCR. RevA. VI 6 (1935) p. 215 n. 28 balneas ... vi ignis ... corruptas ... -es ad usum civium rei p. tradidit. *et al.* *de imagine speculo repercussa*: LVCR. 4, 295 non convertitur -is, sed recta retrorsum sic eliditur, *eqs.* *respicitur qualitas cuiuslibet substantiae naturalis fere i. q. incorruptus*: VARRO rust. 1, 58, 1 faba ⟨et⟩ l e g u m i n a in oleariis vasis oblita cinere perdiu -ia servantur (*cf.* CET. FAV. 13 p. 272, 10 ut ... frigidus aer vina -ia servet, vapore enim omnia corrumpuntur). PRVD. psych. 881 quod *sceptrum* stirpe reciso ... fronde tamen viret -i.

B *specialia*: **1** *respicitur vita conservata* ([*opp.* mortuus, defunctus, perditus *sim.*]. *fere de hominibus; de apibus: l. 49. de genere humano: l. 53*): CIC. Verr. II 5, 152 c i v e s -es ... conservare ([*praeced.* supplicio affecisse]. Catil. 2, 2. Mil. 93 valeant ... c. mei, sint -es, ... florentes, ... beati. CAES. civ. 1, 72, 3 LIV. 9, 11, 9). MAT. CIC. epist. 11, 28, 3 possum ... qui omnes voluerim -es, eum *Caesarem* ... perisse non indignari? VERG. georg. 4, 212 rege -i meus omnibus *apibus* una est, amisso rupere fidem. Aen. 12, 39 *opp.* extincto. HOR. carm. 3, 24, 31 virtutem (*i. homines virtute praeditos, v.* PORPH. *ad l.; aliter infra p. 982, 35*) -em odimus ([*opp.* sublatam ex oculis]. SEN. clem. 1, 21, 2). LIV. 29, 32, 13 quem perisse crediderant, -em cernebant. 45, 41, 10. SEN. suas. 7, 8 quoad humanum genus -e m a n s e r i t (CLAVD. DON. Aen. 1, 550 p. 109, 30). VAL. MAX. 2, 10, 3 *opp.* fato functum. SEN. Oed. 243 *opp.* peremptum. Thy. 1025 non peto, -es pater natos ut habeam; ... sepelire liceat. epist. 63, 6 amicos -es cogitare (*praeced.* defunctorum memoria). OCTAVIA 179 -is ut sis ipsa, labentem ut domum ... restituas. CVRT. 3, 12, 12 et vivere Dareum et ipsas n o n -e s m o d o, sed etiam ... reginas fore (*cf. l. 72. p. 982, 1*). PERS. 6, 37 tune bona -is minuas? TAC. hist. 3, 66, 3 non a Caesare Pompeium, non ab Augusto Antonium -es relictos. ann. 1, 18, 3 *opp.* iugulatus. PLIN. paneg. 53, 6. SVET. Tib. 55 tres -es praestitit, ceteros ... perculit. Otho 12, 2 *opp.* mortuum. VLP. dig. 50, 4, 3, 6 quinque l i b e r o r u m -ium pater (50, 5, 1 pr. *al.*). COMM. instr. 2, 9, 9 si ... moreris pro terra, vicisti; at si manus dederis, -is lege peristi. IVST. 5, 7, 8 *opp.* amissorum (*i. mortuorum*). SIDON. epist. 4, 11, 7 (*opp.* vita carentum, *syn.* superstitibus). VEN. FORT. carm. 6, 5, 270 te stante -i me prius ire neci. *abl. absol.* (*cf. l. 67 sq.*): CIC. S. Rosc. 26 alienam pecuniam domino -i obtinere. Phil. 7, 2 se praesertim -i. 13, 7 sin otium -bus his esse nullum potest (*praeced.* receptis illis). ad Q. fr. 1, 3, 10 te -i orbi non erunt *tui*. BALB. Cic. Att. 9, 7ᵇ, 3 ita -i Caesare moriar! LIV. 23, 42, 5 non solum -i et victore sed praesente te. 40, 10, 5 nec me nec te -i *eqs.* VAL. MAX. 5, 2, 4 Fabio ... -i (SIL. 9, 647). TAC. ann. 3, 56, 3 *al.* PLIN. epist. 9, 1, 2 *opp.* defuncto. DRAC. Orest. 535 *syn.* sospite. *et al.* *pro subst.* (*cf. p. 979, 59*): PS. AVR. VICT. epit. 17, 2 ab -i ... negotia perfici posse, a mortuo nihil. **2** *respicitur quantitas seu numerus fere i. q. non deminutus*: **a** *animantium* (*ubique fere de hominibus; de bestiis p. 981, 6*): TAB. triumph. Gracch. (LIV. 41, 28, 9) 7 exercitum salvom atque -em ... domum reportavit (*v. vol. V 2, 1397, 19 sq., adde*: LIV. 21, 33, 9 periculum ... esse, ne ... e. nequaquam -em traduxisset. 21, 40, 7 *opp.* duabus partibus ... amissis. VELL. 2, 107, 3 *syn.* inviolato. *al.*). CIC. Verr. II 3, 125 -is n u m e r u s manebat dominorum atque aratorum (VELL. 2, 120, 2. APVL. met. 4, 8 -i n.

[*Buchwald*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

castra . . . petivimus. PRVD. perist. 13, 69 -em ut n. reddam tibi). CAES. Gall. 3, 6, 5 -em legionem . . . perduxit (LIV. 27, 51, 4 *al.* VEG. mil. p. 51, 14 sine periculo l. vincebat aut superata servabatur -is). 4, 15, 3 nostri ad unum omnes -es perpaucis vulneratis . . . se . . . receperunt (*cf.* BELL. Afr. 70, 5). PROP. 4, 9, 8 non infido manserunt hospite Caco -es *iuvenci Herculis*, furto polluit ille Iovem. LIV. 21, 50, 6 classis R. -is, una tantum perforata navi sed ea quoque ipsa reduce, . . . rediit. 22, 18, 4 Hispani fere omnes -es, Romani aliquot suis amissis *eqs.* SIL. 7, 59 Fabia gente -i. *et al.* **b** *rerum*: *α in universum*: LVCR. 1, 246 quia . . . aeterna . . . materies est, -i remanent res corpore (*i.* ὕλῃ). 1, 457 libertas, bellum, concordia, cetera, quorum adventu manet -is natura abituque ([PORPH. Hor. carm. 3, 5, 12 stante mundo, -i rerum n.]. *cf.* MANIL. 1, 518 manet -is mundus suaque omnia servat. VELL. 2, 66, 5 dum . . . hoc . . . rerum naturae corpus . . . manebit -e). 2, 71 cum . . . -is videatur summa *naturae* manere (MANIL. 3, 412 certa sub lege *procedunt astra*, prioris semper ut astri -em servent summam). SALL. Iug. 14, 16 si omnia quae . . . amisi . . ., -ia manerent. AETNA 621 non -is dominum sua praeda secuta est. *sim. de animi partibus*: CIC. fin. 5, 36 ut et omnes partes suas habeat -es et de virtutibus nulla desit. *β speciatim de re familiari*: PLAVT. Persa 324 omne argentum tibi hoc . . . -e redigam. Trin. 743 (*v. vol. III 1737, 48*). VAL. MAX. 1, 1 ext. 1 pecunia -is reperta. 5, 1, 10 patrimonium (COD. Theod. 12, 11, 1 [= Iust. 11, 33, 2] *praeced.* integris facultatibus). SEN. dial. 2, 6, 5 integrum -emque esse censum meum. FRONTO p. 233, 11 N. re familiari -i frui. AVSON. 458, 3 p. 399, 7 P. Ulixes . . . requirit universa donorum, quae postquam -ia videt, *eqs.* COD. Iust. 3, 29, 2 (*a. 257*) ut tibi quartam debitae . . . praestet -em.

II ***incorporaliter*:** **A** *de hominibus*: **1** *de statu externo: respicitur honestas, fama inter cives, potentia, auctoritas sim.* (*saepe fere i. q. impunitus, indemnis; opp.* afflictus, condemnatus, lapsus *sim.; de integritate rei familiaris: l. 33 sq.*): PLAVT. Truc. 169 rapere otiose oportuit, diu ut essem -is ([*fere i. q. idoneus*]. *sim.*: CIC. Verr. II 3, 115 Phil. 2, 4). QVADRIG. hist. 9 quod deteriores sunt -iores. RHET. Her. 3, 5, 9 eum tute vivere qui honeste vivat, non qui in praesentia -is, et eum qui turpiter vivat -em in perpetuum esse non posse. CIC. Verr. II 1, 72 se -em esse non posse. II 2, 157 qui te in tua civitate -em esse nollent. Cluent. 10 contra damnatum et mortuum pro -i et pro vivo dicere (*cf.* 25 *opp.* condemnatum). 77 qui pecuniosum inimicum haberet, -em esse neminem posse (*sc. in iudicio*). Manil. 25 *opp.* victus. Sulla 61 *opp.* afflictus iacet. Arch. 9 quamdiu -is fuit, levitas, post damnationem calamitas. dom. 62 eram . . . civis -is. Balb. 28 *syn.* indemnati. Pis. 76 me . . . non modo -em, sed etiam amplissimum . . . voluit esse. Phil. 2, 52 illud . . . tibi volnus inflictum est (*sc. exilium*), quod paucis ante te, quorum -is fuit nemo. Att. 11, 6, 2 qui *lictores* mihi -i adimi non possunt. epist. 9, 13, 3 homines miseros . . . conserves -es. 13, 4, 3 si Volaterranos omnibus rebus integros -esque esse volueris. ad Brut. 1, 18, 2 -is imperator, honoribus amplissimis *eqs.* BRVT. (?) Cic. ad Brut. 1, 16, 6 an tu Romam habitare id putas -em esse? . . . neque -is Caesare vivo fui. CAES. civ. 2, 32, 6 an qui -es resistere non potuerunt, perditi resistant? BELL. Afr. 8, 5 ut malint regis esse vectigales quam . . . in suis fortunis esse -es. VERG. Aen. 2, 88 dum stabat regno -is regumque vigebat conciliis. HOR. sat. 1, 4, 98. epist. 1, 11, 17. OV. Pont. 4, 14, 51 quem *honorem* vix -i cuiquam salvoque daretis. trist 3, 14, 3. 4, 4, 24. NVX 144 nec . . . -is . . . raptor erit. LIV. 22, 60, 15 liberi atque -es desiderate patriam (*opp.* deminuti capite, abalienati iure civium). SEN. suas. 6, 24 *noxios* -es plerosque habebat. VAL. MAX. 6, 5, 7 *opp.* perditum. SEN. Ag. 400ᵃ -is, auctus gloria, laude inclitus. dial. 11, 14, 3 non potes . . . in erepto (*i. deportato*) filio desiderare, quae ⟨in⟩ -i *eqs.* QVINT. decl. 315 p. 239, 17 -is erit desertor? (*praeced.* impunitatem). TAC. ann 6, 30, 4 is multaque gratia mansit. *et al.* *abl. absol.*: CIC. S. Rosc. 6 hoc -i (*opp.* damnato et eiecto). 136. div. in Caec. 3. LIV. 33, 34, 3 cum dubiae res -i Philippo erant. 45, 26, 13 -i Gentio. CVRT. 5, 10, 1 Dareo . . . -i. TAC. hist. 1, 46, 1 -i adhuc Galba (2, 1, 1; *v. comment.*). ann. 3, 30, 3 -i Maecenate. PORPH. Hor. carm. 3, 14, 15 (tenente Caesare terras) id est -i Caesare. *al.*

2 *de animi qualitate*: **a** *de condicione mentis, animae sim.* (*v. et p. 980, 1*): HOR. sat. 2, 3, 132 -i capite es? ([*i. mente. cf. 137* male tutae mentis Orestes; *aliter p. 979, 74*]. *sim.* CLAVD MAM. anim. 1, 21 p. 74, 17 quod . . . nemo hominum -i potest ferre iudicio). SEN. epist. 114, 23 hoc *animo* -i cetera manent in officio ([*opp.* cum . . . vacillavit]. *cf.* CAES. AREL. serm. 50, 1 p. 215, 10 ut anima -is ascendat in caelo [*praeced.* si caro infirmatur]). DRAC. Orest. 919 post funera mentis arguor . . . sospes, is veneror tribunal. **b** *de fide orthodoxa*: CYPR. epist. 13, 5 p. 508, 10 lingua, quae Christum confessa est, -is et pura servanda est. 55, 13 p. 633, 12 offerens domino viventes et -es animas [*opp.* saucias]. *aliter l. 73*). 55, 15 p. 634, cum liberis, quos -es reservaverant, in haeresim . . . rapiuntur. VELL. p. 89, 23 utinam illud -e Arrianae legis (*i. ab Arrianismo*) . . oppidum permaneret. RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 128, 8 expulsa est . . . haeresis . . . pietate vestra -i orbi terrarum (*gr.* ἐρρωμένης).

B *de re publica sim.*: TER. Haut. 194 patriam (BELL. Afr. 57, 3 -i p. fortunisque omnibus. CIRIS 124. VAL. MAX. 5, 3 ext. 3). CIC. inv. 2, 169 non . . . solum . . . ut salvae et -es, verum etiam ut amplae et potentes sint civitates (Verr. II 2, 85 -i illa c. imperioque populi R. dom. 122. Phil. 14, 23 *syn.* florens. LIV. 30, 16, 6 *opp.* eversae. VITR. 9, 2, 2. *et al. cf.* CIC. off. 3, 23 civium coniunctionem). Verr. II 2, 4 urbem . . . non solum -em passus est esse, sed ita reliquit ornatam *eqs.* (Catil. 3, 25 et u. et cives integros -esque servari [*praeced.* salva u.]. LIV. 3, 47, 2. 5, 53, 2 salvis tectis . . ., stante -i u. 31, 31, 15). Font. 17 populi Romani imperium (LIV. 1, 3, 1. *cf. l. 2*). Mur. 80 rem publicam . . . tradere -em ([*v. et infra l. 29*]. p. red. ad Quir. 17. LIV. 2, 57, 3 *opp.* distractam laceratamque. 23, 2, 4 *opp.* eversa. *al.* PLIN. epist. 10, 100 *syn.* florentem. *cf.* LIV. 3, 71, 7 -i Coriolana re). Phil. 2, 102 dum esset -is *colonia* (*i. inviolata*). Tusc. 1, 85 si vivis filiis, -i regno occidisset (CIRIS 330 LIV. 37, 53, 21 *al.*). LIV. 5, 24, 10 maiorem fortunam captis esse Veis quam -bus fuerit. CLAVD. DON. Aen. 2, 25 p. 150, 4 insulam *Tenedum* si arbitraretur Dido -em (*syn.* divitem). *et al.*

C *de rebus incorporeis* (*quae praeter l. 26. 33. 44. 52 nihilominus hominis sunt; in usu Ictorum: infra l. 51 sq.*): CIC. Verr. II 1, 85 *nomen legati* etiam inter hostium tela -e versetur (LIV. 9, 45, 5 -i Hernico n. [*opp.* post Hernicos subactos]. *cf. p. 979, 26*). Cluent. 81 mearum . . . omnium fortunarum status -is maneret (QVINT. decl. 271 p. 113, 11 -i rerum mearum st. SVET. Nero 54 si sibi [*sc. histrioni*] -is st. permansisset. GELL. 6, 18, 7. COD. Theod. 12, 1, 69 senatoriae dignitatis. 12, 1, 149 [= Iust. 6, 30, 16] functionis). 175 -i fortuna (*v. vol. VI 1186, 68. 1188, 41*). Planc. 12 equestrem . . . splendorem -em a calamitate iudicii retinere. Lig. 19 sceleratos -i dignitate esse (TAC. Agr. 44, 4 -i d., florente fama. CALP. decl. p. 14, 20). Deiot. 43 . . . -em famam cum salute (epist. 13, 73, 1 salvum te . . . recepisti, -i f. et republica. HOR. sat. 1, 4, 119 vitam famamque tueri -em). AETNA 507 -i fervore cadunt *scintillae*. HOR. ars 222 -i gravitate *tragoediae*. LIV. 6, 15, 5 fide -i . . . creditum solvi posse (IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 75 -issima fide. CONC.ˢ I 4 p. 115, 21 pia . . . ⟨fides⟩ -is est [*gr.* ἔρρωται]). MANIL. 3, 168 -is . . . ut maneat qui conditus ordo est. VAL. MAX. 2, 7 pr. stabilimentum . . . imperii . . . sincerum et -e servatum. SEN. epist. 71, 18 si illam *virtutem* adversa non minuunt, si manet etiam comminuto corpore -is (CYPR. Fort. 13 p. 346, 19 incorruptam fidem, virtutem mentis -em). GELL. 5, 11, 14 (*ex Enn.* [*v. scaen. 294*]) -i pudicitia. FRONTO p. 73, 2 N. gaudium integrum, . . . laudem nobilem atque -em (*cf.* CYPR. epist. 51, 1 p. 615, 4 -is et immaculata laudis integritas, . . . incorrupta et solida confidentium dignitas. PANEG. 9, 15, 4 Palatini honoris privilegium . . . salvum et -e servantes). AVR. Fronto p. 79, 14 N. salutem (*syn.* inlibatam). CIL III 184 (*s. III*ᵐᵉᵈ·) antiqua beneficia. DON. Ter. Ad. 545 'huic rei' potest subtrahi -i sensu. AMM. 16, 5, 14 contumacia. PRVD. apoth. 574 pubertas (*i. castitas*) signata manet, gravis intus et extra -is *eqs.* COD. Theod. 3, 5, 2, 3 (= Iust. 5, 3, 15) adhuc -i voluntate *matrimonium ineundi*. 5, 7, 2, 1 (= Iust. 1, 4, 11. 8, 50, 20) libertatem. SALV. gub. 6, 17 honestate (*syn. 6, 16* salvo pudore, *6, 18* honestate . . . integra). BOETH. cons. 3, 4, 9 W. regia potestas saepe -is, saepe autem lapsa. MVTIAN. Chrysost. hom. 28, 7 *pulchritudo* (*syn.* incontaminata; *gr.* ὅταν παραμείνῃ καλῶς). COD. Iust. 4, 52, 1 in rem actio -is perseverat. 5, 16, 16 (*a. 291*) proprietatis ius. PASS. Petr. 11 o crux, quae . . . passionem . . . repraesentas -em.

structurae: ab: *p. 979, 49. l. 26.* in: *p. 981, 52.* *gen.*: *p. 981, 80.* *? dat.*: *p. 981, 82.* *abl.*: *p. 979, 28. 44. 981, 47. 53.* *fig. q. d. litot.*: *p. 980, 81.* *deriv.*: incolumitas.

×incolumitās, -ātis *f.* *ab* incolumis. *plur.*: CIC. Deiot. 40 ARNOB. nat. 2, 13 p. 58, 18 SALV. gub. 1, 23 p. 13, 3. *scrib.*: -lo-: *interdum in codd., velut* RHET. Her. 3, 5, 8 *al.* (*cf. p. 978, 73*). -olmi- (*voluit lapicida* -OLM-): CIL XIII 6665 (*a. 211*). *abbrev.*: incol: INSCR. christ. Diehl 42 (*a. 508*). *abl. sg.* -em *falso incisus*: LEX colleg. cornic. (CIL VIII 2557) 1. *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 439, 17 B. GLOSS.ᴸ II Philox. DE 221 de -e περὶ ῥώσεως. V Aa 645 sospitas. GLOSS. II 316, 55 sanitas, εὐεξία σώματος. 429, 20 ῥῶσις. 450, 48 σωτηρία, salvificatio, salubris salus. 461, 43 ὑγεία. *inde a* RHET. Her.; *non apud poetas.*

i. q. ***integritas**, salus* (*fere i. q. status incorruptus p. 983, 22 sqq.*):

I *corporaliter*: **A** *generatim de quovis statu inviolato, illaeso sim.*: **1** *hominum* (*generis humani*: AVG. civ. 19, 3 p. 379, 1 D.; *in definitione: l. 73*): RHET. Her. 3, 5, 8 nullam rem utiliorem esse -e. 3, 5, 9 non immortalitatem neque aeternam -em consequi ([*i. perpetuam*]. CIL X 2875. *cf.* XIII 7587 [*a. 212*] perpetua. *v. et p. 983, 55*). CIC. inv. 2, 169 utilitatis partes . . .: -s et potentia . . .; -s est salutis rata atque integra conservatio ([*sim.* AVG. epist. 130, 13 -s . . . in ipsa vita ac s. atque -e animi et corporis constituta est]. *cf.* Deiot. 40 eorum -es, quibus s. dedisti. Pis. 33. epist. 15, 2, 4 ut . . . eius s., -em, regnum defenderem. VAL. MAX. 7, 4, 1 -em suam salute hostium redemerunt. TAC. ann. 15, 60, 2. *et al.*). 2, 174 quamquam praestet honestas -i. *ibid.* -i . . . consulere (epist. 4, 9, 4). nat. deor. 2, 145 ad -is custodiam (AVG. nat. bon. 14 p. 860, 27). BELL. Afr. 90, 1 *syn.* vitam. SEN. contr. 2, 5, 8 pro -e mariti vicaria morte decidit. VAL. MAX. 3, 2, 1 sinceram (*i. plenam*). 3, 8, 8 virtuti eius -em tribuit. 5, 3 ext. 1 pro . . . -e et victoria. 9, 11 ext. 4 auctor ac tutela nostrae -is *Tiberius*. SEN. benef. 5, 19, 6 *opp.* orbitatis. CVRT. 6, 11, 5 vota pro -e

[Buchwald]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

regis (ACT. Arv. a. 63 I 20 pro partu et -e Poppaeae. TAC. ann. 2, 69, 2 *al.* SALV. gub. 1, 23 pro -bus et prosperitatibus nostris [*opp.* pro his ... quae sunt futura post mortem]). TAC. Agr. 33, 6 -s ac decus eodem loco sita *sunt.* ann. 16, 30, 2 domūs (CIL VIII 23657 INSCR. NSc. 1916 p. 395. *v. et infra l. 71*). SVET. Cal. 14, 2 *opp.* adversam valetudinem (*cf.* IREN. 2, 18, 2 [*opp.* aegrimonium]. AVG. civ. 19, 4 p. 357, 5 D. debilitas hominis expugnat -em [POMER. 1, 4, 2 -s sine d., salus sine dolore]). PLIN. paneg. 44, 5 nemo -em turpitudine rependit *eqs.* APVL. met. 4, 31 et dignitatis et patrimonii ... et -is ipsius fortuna. Plat. 2, 17 nec ... uri eas partes, quarum dolore -i residuarum partium consulatur ([*aliter l. 34*]. *cf.* AVG. civ. 19, 1 p. 347, 17 D. membrorum [EVGIPP. Sev. 6, 1]). ITALA act. 3, 16 (Iren. 3, 12, 3) fides ... dedit ei *resurrecto* -em (ὁλοκληρίαν, *Vulg.* integram sanitatem). CYPR. epist. 5, 1 p. 478, 12 circa -em ... vestram omnia integra esse (*cf. p. 979, 42*). ARNOB. nat. 3, 23 p. 128, 2 *morbi* ad sanitatem nequeunt -emque perduci (CONC.[S] II 2, 1 p. 8, 6 domini est ... praestare s., nostrum autem ... opperiri ... -em [*σῶσιν, II 3, 1 p. 111, 25* sospitatem]). CANON. Dionys. Exig. p. 103, 26 in sua -e consistunt (*gr. Mansi 7, 365*[D] *ἐν ὑγείᾳ διάγοντας*). SIDON. epist. 4, 13, 3 nec nimis nimiae credat -i *sexagenarius. et al.* 2 *rerum*: CIC. nat. deor. 2, 119 mundi. LIV. 26, 16, 12 urbis (VAL. MAX. 1, 8, 6 [*opp.* excidium]). COLVM. 11, 3, 61 tuemur ... -em plantarum (*cf.* PS. APVL. Ascl. 4 quae *animalia* in terra radicum stirpiumque -e viviscunt). APVL. mund. 32 ut ... soluta compage simulacri totius -s interiret. TERT. resurr. 60 p. 121, 21 nisi ... navem ... sine compaginis totius -e salvam adseverabis (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 5, 635 p. 496, 16 puppium). SALV. gub. 3, 1 p. 41, 18 quia labefactari ... nequaquam potest *fundamentum*, recte ... a nobis -s aedificii praesumitur. *respicitur qualitas incorrupta*: GARG. Mart. pom. 4, 2 sana ... debet *castanea* exponi ... *quod* spondet de -e perseverandi (*praeced.* contra putredinem vindicare).

B *speciatim: respicitur integritas numeri vel quantitatis*: CIC. fin. 5, 18 in quibus (*primis naturae*) numerant -em conservationemque omnium partium, valetudinem *eqs.* TERT. resurr. 57 p. 116, 20 si demutamur in gloriam *resurrecti*, quanto magis in -em (*syn.* integritas, *opp.* vitiatio). AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 18 quis membrum si ... sibi amputat, non amittit naturale -is bonum (*opp.* detruncationis malum)?

II ***incorporaliter*:** **A** *de hominibus*: **1** *spectat ad dignitatem, potentiam sim.* (*de moribus* AVG. civ. 5, 17 p. 222, 18 D. ad -em bonosque mores, ipsas certe hominum dignitates): **a** *singulorum*: CIC. epist. 6, 10, 2 de tuis fortunis, id est de tua -e. 13, 5, 2 adiutor -is fui. 13, 19, 2 explorata ... eius *Lysonis* -e. NEP. Att. 10, 6 ex tot ... procellis civilibus ad -em pervenit. IVS. IVR. Arit. (CIL II 172) 16 me liberosque meos ... expertem patria, -e fortunisque omnibus faxint *dei.* VELL. 2, 100, 4 *Antonium* non tantum -e donaverat, sed sacerdotio. VAL. MAX. 5, 3, 2[a] Camillus in ea urbe -em suam tueri non valuit, cuius ipse salutem stabilierat (*opp.* exilium). SEN. epist. 109, 12 qui media nobis largiuntur, ... gratiam, -em. TAC. ann. 3, 17, 4 concessa Plancinae -e (*opp.* exuta dignitate). ROMVL. fab. 51, 21 (rec. gall.) vita utrique (*sc. et pastori et leoni*) a populo -e (*i. indemnitate*) perdonatur. **b** *reipublicae sim.* (*de saeculo*: LEX colleg. cornic. [CIL VIII 2557] 1 pro felicitate et -em saeculi dominorum n. n. Augg.): RHET. Her. 4, 42, 54 cum agetur -s perpetua civitatis ([*syn.* fortunis]. 4, 43, 55 pro salute patriae, pro -e c., pro rei p. fortunis. CIC. inv. 2, 168 agri, portus ..., quibus rebus -em ac libertatem retinent c. leg. 2, 11 salutem civium civitatumque -em). CIC. epist. 15, 2, 4 quoniam salus ipsius regis, -s regni mihi commendata esset ([*v. et p. 982, 76*]. PLANC. Cic. epist. 10, 8, 7 rei publicae [TAC. ann. 14, 59, 4]. LIV. 36, 26, 3 cum ad dignitatem eius ... pertinere, non prodi socios, tum ... ad -em regni. RVFIN. Adamant. 1, 25 omnia regna ⟨in⟩ sua -e perdurant [*gr.* συστήκειν]). VAL. MAX. 2, 6, 11 patriae (SEN. epist. 66, 37. *al.*).
2 *spectat ad salutem animae*: CYPR. mortal. 26 p. 313, 22 *turba in paradiso* ... de sua -e secura, adhuc de nostra salute sollicita ([immortalitate *vulg.*, -e *test.* Aug. praed. sanct. 14, 23]. INSCR. christ. Diehl 2348 dormi in pace de tua -e securus). ARNOB. nat. 2, 13 p. 58, 18 non omnes pro illarum *animarum* geritis -bus curas? 2, 65 p. 101, 10 animas posse vim vitae atque -is accipere (*praeced.* spiritum perpetuitatis apponere). **B** *de rebus incorporeis* (*cf. p. 982, 82*): PORPH. Hor. carm. 1, 35, 14 pro -e dignitatis et totius domus (*v. et supra l. 4*). LEO M. epist. 12, 1 integritas ... praesidentium salus est subditorum, et ubi est -s oboedientiae, ibi sana est forma doctrinae.
Buchwald.

incom(m)a, incomatium *v.* encom-.

NOT. Tir. 94, 78[a] **inconbinat** (94, 78 conbinat).

incomitem sine comite PAVL. FEST. p. 107. *ab* in *et* comes.

incōmis, -e. *ab* in *et* comis. *i. q. non comis, tristis*: MACR. Sat. 1, 7, 32 ab -i et tenebrosa vita quasi ad lucem et bonarum artium scientiam editi.

adv. **incōmiter.** *i. q. illepide*: FLOR. epit. 4, 8, 4 'hae sunt' inquit 'Carinae meae'; haud -r, quod *eqs.* (*v. Weyman, Litotes p. 511*).

incomitātus, -a, -um. *ab* in *et* comitatus (*sensu pass., v. Hofmann, Verb. dep. p. 13*). GLOSS. sine comitibus. [*falso trad.* CIC. de orat. 1, 234 *ex dittogr. pro* incomptam.] *i. q. sine comite, incomes, solus*: *de hominibus*: VARRO rust. 2, 10, 9 -is ut vagari liceret *virginibus Illyriorum* (*cf.* APVL. met. 10, 24 *puella*). VERG. Aen. 2, 456 qua se ... Andromache ferre -a solebat ad soceros. 4, 467 -a videtur ire viam *sibi Dido* (*antea* sola). OV. rem. 592 certa necis *Phyllidis* causa est: -a fuit. met. 7, 185 fert ... -a gradus *Medea.* fast. 4, 514 quid facis in solis -a locis? EPICED. Drusi 298 cur sine me, cur sic -us abis? (*sim. de moriente*: SEN. apocol. 3 nec illum -um dimittam. STAT. silv. 5, 1, 206 ne tu tartareum chaos -a subires. APVL. met. 8, 1 Manis adivit. CLAVD. 5, 167). STAT. Theb. 2, 343 tune -us inermis regna petis? 5, 495. APVL. met. 2, 18 nec tamen -us ibo. PANEG. 11, 9, 5 Hercules ... Hiberiae spolia -us abduxit. AMBR. in psalm. 36, 58, 4 cum ... Iacob ... per deserta -us erraret. CLAVD. 8, 444 hostiles ... ripas -us adit *Stilicho* (*antea* nulla ... latus stipante caterva). AVG. cons. euang. 4, 10, 11 p. 406, 27 *regia persona* -a esse non solet. CYPR. GALL. exod. 1286 arcem -us adit *Moses* (*Vulg. exod. 34, 3* nullus ascendat tecum). ENNOD. opusc. 1, 33 p. 270, 24 qui -us gustum luctaminis adripueras, vallatus milibus incedebas. 7, 7 p. 412, 28. *de bestia*: PLIN. nat. 10, 67 reverti -a⟨m⟩ piget *glottidem avem.* *de calculo quasi milite*: OV. trist. 2, 480 nec tuto fugiens -us eat. *de virtute sim. quasi personata*: OV. Pont. 2, 3, 36 petenda est externis virtus -a bonis (AMBR. off. 1, 35, 176 fortitudo ... numquam -a virtus). PS. QVINT. decl. 7, 9 nuda, semper -a paupertas. AVG. serm. 161, 9, 9 non ... intrat ... -a *caritas.* *de rebus*: LVCR. 6, 1225 -a trahi certabant funera vasta. SEN. epist. 22, 9 nudum erit latus, -a lectica, atrium vacuum. SIL. 9, 101 -a ... vestigia ferre. BOETH. cons. 1, 3, 5 W. Philosophiae fas non erat -um relinquere iter innocentis.

incomitio, -āre. *ab* in *et* comitium. PAVL. FEST. p. 107 -are significat tale convicium facere, pro quo necesse sit in comitium, hoc est in conventum, venire. Plautus: *v. l. 33.* [*ex coni.*: TERT. pall. 5 p. 950 Oe. (*v. vol. III 1800, 44. lect. trad.* comitasti *def. Geffcken, Kynika p. 77*[4]).] PLAVT. Curc. 400 *et* 401 *v. vol. III 1802, 64* (*cf. Fraenkel, Plautin. i. Plaut. p. 135*[1]).

[**incomitum** *falso trad. pro* incom(p)tum APVL. apol. 12.]

[olei cyprini pond. III, † **incomii** pond. II VEG. mulom. 3, 28, 18. incorii (*i enchorii, sc. olei*) *Svennung* (*cf. vol. V 2, 557, 63 et Svennung, Wortstud. Oribas. p. 88*), Myconii *Heraeus.*]

[regnum nostrum et imperante (imperium *Motzo*) **incommeābile** (pertinens *cod. C, leg.* commeabile) usque ad *eqs.* ITALA Esth. 13, 2 p. 44, 1 Motzo (*LXX 3, 13*[b] *πορευτήν, Vulg. aliter*).]

incommendātus, -a, um. *ab* in *et* commendatus. *i. q. non commendatus, non tutus, expositus*: OV. met. 11, 434 nil illis (*ventis*) vetitum est, -aque tellus omnis et omne fretum.

incommēnsūrābilis, -e. *ab* in *et* commensurabilis *ad reddendum gr. ἀσύμμετρος.* BOETH. arithm. 1, 17 p. 37, 15 *hi numeri* -es sunt (*syn.* nulla mensurae communione iunguntur *et* nulla est communis mensurae cognatio). top. Arist. 8, 5 p. 1006[A] latus -e esse diametro (*Arist. 9, 13 p. 163*[a] *12 ἀσύμμετρον*).

incomminus *v. s.* comminus *vol. III 1895, 84 sqq.*

incomminūtus, -a, -um. *ab* in *et* comminutus *ad redd. gr. ἄδαμας.* PS. ORIG. in Iob 2 p. 454[D] *homo* firmus ut lapis, ... tamquam adamas -us (*cf.* 2 p. 466[D] adamas ... interpretatur ex Graeca lingua 'indomabilis', 'inflexibilis', '-us').

incommiscibilis, -e. *ab* in *et* commiscibilis. *qui commisceri non potest*: TERT. anim. 12 p. 316, 27 animum ... purum ... affirmans et simplicem et -em (*A*, -miss- *B*) *Anaxagoras.* PS. VIGIL. THAPS. trin. 10 p. 295[D] -es ... substantiae (*sc. hominis, i. anima et caro*) permanent (*ibid. syn.* immiscibiles).

incommixtus, -a, -um. *ab* in *et* commixtus *ad reddendum gr. ἄμικτος.* *i. q. non mixtus, separatus* (*n. pl. pro subst. l. 62*): RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 13, 3 -a miscentur (*i. natura divina et humana in Christo*). 4, 12, 6 *v. p. 522, 23.* EVSTATH. Bas. hex. 2, 7 p. 888[A] 'separavit deus inter lucem et tenebras', id est -am naturam illarum .. fabricavit (*ἄμικτον*). PRISC. LYD. solut. 1 p. 51, 15 B. immaterialia ... manent -a et inconcorrupta. *cf.* im(per)mixtus.

incommōbilis, -e. *ab* in *et* commobilis. *qui commoveri non potest, constans*: DECL. in Catil. 67 aequum est instituta maiorum ... restituas ac sancias supplicii tui -i (*cod. Monac.*, memorabili *rell.*, incommutabili *Zimmerer*) animadversione.

adv. **incommōbiliter:** RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 8, 31 ut fidem paternam servare -r valeamus.

incommōbilitās, -ātis *f.* *ab* incommobilis. APVL. Plat. 2, 4 *audaciae* comitatum sequuntur indignatio et -s — ἀοργησίαν sic interim dixerim —, quae non extinguit incitamenta irarum, sed ea stupore defigit immobili. *Rehm.*

incommodesticus, -a, -um. [*vox per analogiam iocose ficta, cf. IF 38, 1919, 178 et Stolz-Leumann*[5] *230. J. B. H.*] *i. q. incommodus*: PLAVT. Capt. 87 parasiti venatici ..., Molossici odiosicique et multum -i (*vulgo*, -omed- *codd.*).

***incommoditās**, -ātis *f.* *ab* incommodus. *scrib.* -quomod-: PEREGR. Aeth. 8, 3. *plur.: passim.* *inde a* PLAVTO.

i. q. molestia (fere i. q. insuavitas: p. 985, 2), damnum sim.:

1 *generatim*: **a** *absol. vel c. gen. rei, quae molestiam affert*

[Buchwald]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*per adi.: l. 13 sq.*): PLAVT. Aul. 533 haec sunt ... in ... dotibus -es sumptusque intolerabiles. Mil. 644 -e abstinere me apud convivas (*praeced.*: conviva commodus ... ero). TER. Andr. 567 -s ... huc omnis redit (*opp.* commoditates). Haut. 932 quot -es ... accipies (incommoda *l. v.*). RHET. Her. 4, 7, 10 hanc ... -em fugimus. CIC. Att. 1, 17, 7 in ista -e alienati ... animi ... illud inest ... commodi. LIV. 10, 11, 3 temporis. PRISC. gramm. II 371, 5 *opp.* commoditate. GAIVS dig. 4, 7, 3, 4 si ... impensas fecerit aut ... aliam -em passus erit. GELL. 7, 1, 11 (*Chrysipp. fr. 1170 Arn.*) *opp.* utilitatem. VLP. dig. 43, 19, 1, 6 qui propter -em rivi ... per ... agrum iter fecerit. PAVL. dig. 4, 8, 16 pr. ARNOB. nat. 2, 16 p. 61, 17 morborum -bus frangimur. AVG. c. Petil. 3, 37, 43 p. 197, 23 naturae. AVELL. p. 220, 10 post tantas acerbitates -esque mundanas. INST. Iust. 4, 10 pr. hoc non minimam -em habebat. PS. VEN. FORT. vita Leob. 4, 11 temperiei. 7, 23 tantae -is (*sc. nimbi*) periculo. **b** *c. gen. personae (patriae: l. 19), quae molestia afficitur (per adi.: l. 18)*: VLP. dig. 43, 21, 3, 2 sine -e eius, cui ager est (*cf.* COD. Theod. 7, 6, 1 [= Iust. 12, 39, 4] absque ulla vel ipsorum vel publica -e). GILD. 1 chron. III p. 25, 4 patriae (*syn.* miseriis). **2** *speciatim i. q. aegritudo (inde de animo valde commoto i. q. perturbatio*: IVL. VICT. rhet. 22 p. 439, 37 pathos ... est repentina et temporalis animi -s), *tam absol. quam c. gen. corporis (cf. l. 11)*: ARNOB. nat. 3, 43 p. 140, 8 medellas -bus praestat. PEREGR. Aeth. 8, 3 cuicumque -s fuerit. PACIAN. sim. carn. p. 107, 5. 112, 5 bonis malisque sors -um aequalescit (*praeced.*: morborum languore). HEGES. 1, 45, 5 quam *aegritudinem* ... senectus suis -bus acervabat (*gr.* ἀρρωστημάτων). 1, 45, 9 (*gr.* νόσος). 1, 45, 11 cedebat ... tantae -is suppliciis. RVFIN. hist. 2, 27, 2 -e corporis ([*gr.* ἀσθένειαν]. Basil. reg. [*opp.* robur]. THEOD. PRISC. log. 2 omnibus c. -bus. *et al.*). Clement. 4, 19 sanitates -bus pollicentur *daemones*. *et al.*

incommodo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* incommodus. GLOSS. laedo, maleficio, noceo, officio; βλάπτω, δυσχρηστῶ. [*dub. interpr.*: VLP. dig. 43, 21, 1, 1 usu (usus? *Hal.*) -bitur *e coni. probab.: l. 40.*]

A *intrans.: i. q. incommodum afferre, molestum esse (tam absol. quam c. dat. pers. [l. 37 sqq. 45. 47] vel rei [l. 49], cui damnum affertur; abl. gerund.: l. 48)*: **1** *generatim*: **a** *de hominibus*: TER. Andr. 162 quem ... credo ... omnia facturum ..., mihi ut -et. CIC. Quinct. 51 ut, cum ipsi nihil alteri ... -arint, nihil ipsis ... incommodi cadere possit. ad Q. fr. 1, 2, 10 te aut ... gratias acturum aut ... -turum (*Cratander*, incommoda laturum *codd.; cf. Schmalz, Antibarb.*[7] *714 et infra l. 43*). PS. RVFIN. in Ioel 1, 6—8 p. 1038[C] *opp.* commodare. **b** *de rebus*: CIC. fin. 5, 50 quod ... scientia, etiamsi -tura sit, gaudeant *animi* (incommoda datura *pars codd.; cf. l. 40*). APVL. met. 8, 3 cum ... puellae ... furatrinae ... -ret rudimentum (*i. obstaret imperitia*). IVL. VAL. 3, 15 si quid secus atque ut speraverant, -ret. ARNOB. nat. 2, 32 p. 74, 23 ne nobis frigora ... -ent (3, 14 p. 121, 27). CHIRON 35 quae *vitia* ... -ando perdurant. PS. RVFIN. in Os. 1, 10 p. 971[D] (*de oratione exornata*) -are doctrinae. CAEL. AVR. acut. exc. prooem. p. 480 *opp.* commodant. **2** *speciatim: sensu passivo (cf. l. 36) part. praes. pro subst. i. q. morbo attentus, aeger*: RVFIN. hist. mon. 1 p. 393[D] non ... permittebat ad se -antes deferri.

B *transit. i. q. aliquem (aliquid) incommodum (inutilem: l. 57; aegrum: l. 59) reddere, impedire (corrumpere: l. 63)*: **1** *c. obi. personae vel rei, quae incommodo afficitur*: **a** *obi. est homo ([bestia: l. 57]. pars corporis: l. 57; anima: l. 58; acced. ad: l. 57)*: VLP. dig. 21, 1, 14, 6 si -atur ad usum manus. CHIRON 444 -ari simili passione *pecudem*. CONC.[S] I 5 p. 343, 35 nostras ... animas -amus (*gr.* ἀδικοῦντας). MARCELL. med. 26, 26 si -bitur (*opp.* si non febricitabit). CAEL. AVR. acut. 2, 9, 51 balneum sanos quoque -at. **b** *obi. est res*: VLP. dig. 43, 12, 1, 15 quod navigationem -et difficilioremve faciat vel prorsus impediat. SEDVL. op. pasch. 5, 3 p. 276, 17 mendacibus osculis foedus -as. **2** *c. obi. rei incommodae, quae efficitur (nonnisi passive et impers., acced. dat. rei, quae incommodo afficitur: l. 66)*: GELL. 1, 25, 15 ut ... non pugnetur nihilque -etur (ARNOB. nat. 1, 7 p. 8, 21 si per vos ... n. rebus -atur humanis, unde ... haec mala?). 6, 17, 3 eum dici 'obnoxium', cui quid ab eo ... -ari et noceri potest (APVL. apol. 68).

***incommodus**, -a, -um. *ab* in *et* commodus. *compar.*: *p. 986, 38; adde*: POMPON. dig. 7, 1, 19, 1 VLP. dig. 10, 4, 11, 1; *v. et p. 986, 32.* *superl.*: CIC. Cluent. 161. NOT. Tir. 20, 7. GLOSS. infructuosus, inutilis, futtilis, ἀσύμφορος, δύσχρηστος, βλαβερός, -is infirmis. *inde a* PLAVTO.

i. q. non idoneus (fere i. q. inscitus, ineptus: p. 986, 2. 13), molestus, iniquus (fere infaustus: p. 986, 15), damnosus: **A** *generatim (c. dat. pers.: p. 986, 11 sq. 19. 23. 27; adde*: LIV. 30, 10, 15): **1** *de rebus (c. ad: p. 986, 15; adde*: BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 8 p. 21, 7. *saepe in fig. q. d. litot.: l. 83. p. 986, 2. 10. 19. 21 al.* non adeo: *l. 83*): PLAVT. Cas. 152 *amatorem* -is dictis angam ([*praeced.* maledictis]. *cf.* LIV. 3, 14, 6 ne voce quidem -a, nedum ut ulla vis fieret). Most. 807 nisi tibi est -um *aedes inspicere*. :: immo commodum. TER. Hec. 415 tibi ... -um evenisse iter ([SEN. epist. 123, 1. AVR. Fronto p. 66, 22 N. i. non adeo -um]. *cf.* PS. SEN. mon. 142 exilium ... feret ut -um). 603 rem (CIC. Cluent. 161. part. 77. leg. 1, 55 paupertatem *etc.* ... -as, non malas *r. appellat* [*opp.* commodas]. *et al.*). RHET. Her. 2, 27, 42 non -a ratione ... ostendisse. CIC. Verr. II 1, 22 onus ... grave et -um, iudicare ([*opp.* levius]. CVRT. 4, 9, 19. *cf.* SEN. epist. 28, 3 pondus [PLIN. nat. 8, 113 *de fetu cervarum*]). II 3, 214 *aestimatio*, quae ... non modo -a non est, sed etiam grata est. Brut. 130 valetudine ([Att. 5, 8, 1 LIV. 5, 31, 9 CVRT. 8, 9, 32]. *cf.* ALEX. TRALL. 1, 70[in.] passio [*gr. p. 553 P.* δύστροπον]). Att. 1, 17, 1 opinionis {[*seq.* odiosas suspiciones]. *cf.* CAES. AREL. serm. 18, 2 p. 80, 17 cogitatio}. 14, 6, 1 colloquium ... pro re nata non -um. LIV. 2, 34, 5 bello (44, 25, 4. 45, 3, 5 grave atque -um Graeciae). 9, 16, 18 radicem ... -am ambulantibus (VIR. ill. 31, 5). 31, 9, 10 silvestria ... -a phalangi. VITR. 4, 3, 1 non quod invenusta est species *Dorica* ..., sed quod impedita est et -a ... distributio. VAL. MAX. 1, 8 ext. 12 os ... neque ad speciem deforme neque ad usum ... -um. PETRON. 30, 4 qui dies boni quique -i essent. PLIN. nat. 26, 125 in quacumque parte *corporis*, sed maxime -a, nascuntur *furunculi*. PS. QVINT. decl. 15, 8 p. 284, 6 -os ... mentis errores. GELL. 4, 15, 6 *syn.* difficile, intractabile (*gr.* χαλεπόν). TERT. nat. 1, 3, 10 p. 63, 8 nomen innoxium nostrum, non -um linguae, non auribus asperum. HIL. in psalm. 52, 15 p. 129, 23 *opp.* utile. *locutiones sollemnes*: (non) -um est (videtur) *c. inf.*: RHET. Her. 2, 30, 48 CIC. inv. 1, 25. 1, 34 videtur (1, 57. NEP. reg. 3, 5). *et al.* *additur dat.*: COD. Theod. 12, 1, 32 rei publicae -um est, *eqs.* -um est in *aliquo*: COLVM. 7, 3, 4 est illud -um in cornuto, quod *eqs.* **2** *de hominibus*: PLAVT. Asin. 62 eam *uxorem* esse importunam atque -am (*cf.* PORPH. Hor. carm. 3, 19, 27). Bacch. 401 *opp.* comis. Poen. 401 huic responde ... commode, ne -us nobis sit. CIC. nat. deor. 3, 73 patrem -um esse ... filio. HOR. epist. 1, 18, 75 ne ... munere te parvo beet aut -us angat (*cf.* PORPH. *ad l.* -us difficilisque sit). LIV. 6, 33, 3 arbitris. 35, 15, 6 legatus ..., ne alieno tempore -us obversaretur, Pergamum concessit. perioch. 2 p. 6, 26 cum Veientes -i magis quam graves essent. CVRT. 9, 4, 28 *syn.* molestus. PORPH. Hor. epist. 1, 18, 5 inconcinni et odiosi et inhonesti hominis et -i. EVTR. 10, 3, 2 vir ad ... saevitiam proclivis, infidus, -us. *nota iocosam nom. proprii interpret.*: VOPISC. Tac. 6, 4 vetusta illa prodigia, Nerones dico ... et Commodos seu potius semper -os.

B *speciatim i. q. morbo attentus, aeger (cf. p. 985, 73; de parte corporis: l. 41)*: AMPEL. 2, 4 carcinus ... crura lanians -iorem faciebat eum *Herculem* quam ipsa excetra. RVFIN. hist. mon. 11 p. 430[A] ad visitandos fratres -os. Greg. Naz. orat. p. 26, 11 *opp.* vegetis. MARCELL. med. 9, 22 auribus.

n. pro subst. ***incommodum**, -ī. *de notione*: DON. Ter. Phorm. 248 nimis comice non 'clades' aut 'aerumnas' posuit ..., sed '-a', ... cum hoc nomen leve quiddam significet. EVGRAPH. Ter. Eun. 329 p. 111, 3 (*opp.* infelicitas). GLOSS. damnum, dispendium, diminutio, βλάβη, δυσχρηστία (*v. et l. 53*). GLOSS.[L] V Abba IN 11 -a inutilia, damna. *i. q. molestia, detrimentum, damnum (de re a calamitate aliquantum remota: v. l. 53. 55. 73. p. 987, 51; de hominibus: p. 987, 34)*: **A** *generatim (in re militari fere i. q. clades, e. g. p. 987, 27 sq.)*: **1** *absol. vel c. gen. (adi.: p. 981, 30) personae (saeculi: p. 987, 33), quae -o afficitur (adduntur res: p. 987, 52)*: **a** *in definitionibus philos.*: CIC. fin. 3, 69 -a ... et commoda: ita enim εὐχρηστήματα et δυσχρηστήματα appello (*opp.* detrimenta). 5, 78 quae ... mala ... non audent appellare *Stoici*, aspera ... et -a reicienda ... esse concedunt. SEN. epist. 71, 5 omnia -a suo iure bona vocabuntur, quae ... virtus honestaverit (*cf.* AVG. civ. 1, 8 p. 12, 15 D. 9, 4 p. 373, 30). GELL. 7, 1, 9 (= *Chrysipp. SVF II p. 336 A.*) -a in ipsis quae faciebat *natura* inhaerentia (*opp.* aptissima et utilissima). **b** *alia*: PLAVT. Amph. 636 quin -i plus malique ... adsit, boni si optigit quid. Capt. 146 cum eius -um tam aegre feras ([TER. Hec. 165. 840. CIC. Tusc. 3, 55 *al.*]. *cf.* SEN. epist. 57, 2 pertulimus [67, 4]). Merc. 773 -i si quid tibi evenit ([CIC. fin. 1, 53 SEN. epist. 87, 29 *al.*]. *cf.* FIRM. math. 8, 1, 8 venientia). Most. 418 ut ... tranquilla sint *facta* neque quicquam nobis pariant ex se -i (*cf.* CIC. off. 2, 18 si quid importetur nobis -i, propulsemus. CAES. civ. 3, 63, 5 quae res ... magnum ... attulerat -um [VAL. MAX. 9, 6 pr. VLP. dig. 43, 13, 1, 4 *al.*]). TER. Andr. 627 ut malis gaudeant atque ex -is alterius sua ut comparent commoda. Eun. 330 fit mihi obviam *aemulus* :: incommode hercle :: immo ... infeliciter, nam -a alia sunt dicenda (*v. vol. III 329, 15. 19*). RHET. Her. 1, 5, 8 nostra -a ..., inopiam, solitudinem, calamitatem (CIC. S. Rosc. 83. Q. Rosc. 24. Att. 14, 9, 1 hanc [*sc. ruinam domus*] ceteri c. vocant, ego ne -um quidem. *et al.*). 1, 8, 13 insperatum ([CIC. inv. 1, 27]. *cf.* SEN. epist. 78, 17 fortuitum). 2, 3, 3 commodorum ⟨spe aut -orum⟩ vitatione (2, 3, 4. CIC. inv. 2, 26 part. 113). 2, 24, 37 -is conflictantur ([CAES. Gall. 5, 35, 5]. *cf.* CIC. Verr. II 3, 74 afflictae ... -is civitates [Deiot. 8 AMM. 29, 5, 43]). 2, 24, 38 (*in vers. ficticiis*) divortio te liberabo -is ([FEST. p. 213. VLP. dig. 22, 1, 37 ex ... -o. FIRM. math. 5, 3, 5 ab ... -orum discriminibus liberati]. *cf.* CIC. Verr. II 3, 109 expertes -orum atque iniuriarum [VAL. MAX. 6, 9, 5 ext. 8, 13 ext. 3]. epist. 13, 50, 2 ab omni ... -o, detrimento, molestia sincerum integrumque. *v. et p. 987, 11 sq.*). 2, 30, 48 quid periculorum atque -orum consequatur ([CIC. inv. 2, 54. 2, 81. QVINT. inst. 7, 2, 42 *opp.* gaudii. *et al.*]. *cf.* CIC. inv. 1, 13 sequentur [SEN. benef.

[Buchwald]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 18, 2. dial. 11, 6, 1 *syn.* acerbi. *et al.*). *ibid.* -o m e d e r i ([CIC. Manil. 26 ad Q. fr. 1, 1, 31. SEN. dial. 9, 9, 3 levioribus -is graviora sanata sunt]. *cf.* CIC. div. in Caec. 70 medicina his tot -is reperietur. nat. deor. 1, 23 ut ea -*a vitae* sapientes commodorum compensatione leniant). 2, 31, 50 animum . . . p a t i e n t e m -orum ([CIC. inv. 1, 109. COLVM. 3, 2, 15 *vites* omnis -i p. praeter caloris]. *cf.* COD. Theod. 13, 5, 9 [= Iust. 11, 2, 1] nec concussiones perpeti nec aliud genus -i. *adde*: PHAEDR. append. 18, 17 haec experiris . . . -a). 3, 6, 10 quae natura corpori a t t r i b u i t commoda aut -a ([*aliter p. 988, 27*]. CIC. inv. 1, 35 commoda et -a . . . data animo aut corpori. 2, 3 *natura* aliud alii commodi aliquo adiuncto -o muneratur). 4, 44, 57 effugere ([COLVM. 4, 1, 8]. CIC. inv. 2, 18 vitandi [COLVM. 1, 5, 7 *al.*]). CIC. inv. 1, 11 quid sit -i ad rem p. p e r v e n t u r u m (1, 32. NOVELL. Theod. 18 pr. [*a. 439*]). 1, 22 quae -a a c c i d e r i n t aut quae instent difficultates (Verr. II 4, 113 CAES. civ. 1, 48, 1 SEN. dial. 1[tit.] *et al.*). 1, 95 malum est avaritia, magnis -is a f f e c i t . . . cupiditas (*v. vol. I 1210, 25 sqq. 38; cf.* SEN. epist. 72, 5 aliquo . . . -o adflatur). 2, 173 s i n e -o volumus vivere (dom. 131. SALL. Iug. 92, 1 s. ullo suorum -o [SEN. epist. 45, 9. 71, 16. S. C. de nund. salt. Beg. [CIL VIII 11451] 24 s. iniuria et -o cuiusquam. AVR. Fronto p. 86, 27 N. *al.*]. COLVM. 1, 6, 19. *et saep. v. et l. 53. p. 988, 29*). div. in Caec. 55 a l i e n o (LIV. 4, 58, 2 PAVL. FEST. p. 123 VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 [*syn.* iacturis, funeribus]. SEN. benef. 38, 3 ex a. -o lucrum. *et al.*). Verr. II 2, 2 Siciliae. 3, 6 sociorum iniuriis provinciarumque -is (3, 53, 5, 111). 3, 95 d o m e s t i c o (epist. 2, 16, 3 meis privatis et d. -is [LIV. 5, 21, 14. 7, 19, 5]. *cf.* LIV. 4, 52, 8 nihil . . . intestini externive -i fuit). 3, 108 *syn.* damna ac d e t r i m e n t a (Brut. 4). 3, 109 -i nihil c e p e r u n t ([*v. vol. III 329, 15. 19*]. *cf.* CAES. Gall. acceptum [6, 13, 7. 7, 14, 1 *et saep.*]. APVL. Plat. 2, 11 p. 114, 17 quantum dedecoris atque -i adipiscatur). 5, 39 illud T e m p s a n u m ([5, 41]. *cf.* Manil. 33 Ostiense). Caecin. 75 c i v i t a t i s ([SALL. (?) in Tull. 3] *cf.* p. red. in sen 12 patriae. SALL. [?] rep. 2, 6, 2 rei publicae). prov. 14 *al.* CATVLL. 14, 23 saecli -a, pessimi poetae. CAES. civ. 2, 31, 6 ut corporis vulnera, ita exercitus -a sunt t e g e n d a (SEN. epist. 66, 29). 3, 9, 5 s u s t i n e b a n t (ALF. dig. 19, 2, 27 pr. aliquam partem parvulam -i. *et al.*). HOR. ars 169 multa senem circumveniunt -a. VAL. MAX. 1, 5, 2 u t . . . eius *dei* invidia suo aliquo (*cf. l. 39*) -o satiaretur. SEN. benef. 2, 21, 3 c u m -o aut etiam periculo suo (VAL. MAX. 1, 7, 4 TRYPH. dig. 27, 1, 45, 4 c. -o pupilli et adversus utilitatem eius. VLP. dig. 7, 6, 1, 4 cum aliquo -o [*cf. l. 37*]. *et saep.; cf. l. 72*). nat. 2, 49, 1 cuius hereditatis compendium magno l u e n d u m erit -o (epist. 74, 9). epist. 9, 3 sapiens vincit quidem omne -um, sed s e n t i t (VLP. dig. 46, 2, 4 PAVL. sent. p. 63, 13 *al.*). 99, 13 l e v i a -a indignando cumulare (PLIN. epist. 6, 2, 10 leviora. *v. et supra l. 2*). *al.* CVRT. 8, 13, 22. COLVM. 2, 2, 15 *vites* -um r e p e n s a n t uvarum multitudine (APVL. apol. 2, 66). *al.* VENVL. dig. 45, 1, 137, 4 est . . . facultas personae commodum -umque, non rerum quae promittuntur. et . . . causa difficultatis a d -u m promissoris, non ad impedimentum stipulatoris p e r t i n e t (VLP. dig. 18, 2, 4, 4. 43, 24, 11, 9). TERT. scorp. 13 p. 175, 19 quae (*sc. II Cor. 11, 23 enumerata*) . . . magis -a quam martyria videbuntur. PRISC. rhet. 5, 15 p. 554, 34 refutandum . . . ab indecente, ab -o (*gr.* ἐκ τοῦ ἀσυμφόρου). *et al.*   *r e r u m*: IVLIAN. dig. 30, 96 pr. sine -o rei familiaris. EVGIPP. Sev. 31, 6 absque ullo libertatis . . . -o.   **c** *adi. notabiliora (v. et p. 988, 25): supra l. 2. 25 sqq. 43. adde*: CIC. Sest. 30 in illo communi -o. VAL. MAX. 8, 13 ext. 3 omnis humani -i expers. SEN. dial. 5, 43, 5 brevia. PAVL. dig. 8, 1, 14, 2 p u b l i c o ([TERT. apol. 41, 1 PANEG. 2, 24, 2]. *cf.* TERT. apol. 40, 1 omnis p. cladis, omnis popularis -i). COD. Theod. 11, 1, 18 gravi coactus -o. COD. Iust. 1, 3, 32, 2 (*a. 472*) multiplex.   **d** *l o c u t i o n e s s o l l e m n e s* (*v. et supra l. 47 sq.*): in -is e s s e: RHET. Her. 2, 31, 50 in quibus commodis fuerimus quibusque -is simus. CIC. epist. 6, 13, 4. -a (in)sunt in *aliqua re*: CIC. inv. 2, 118 in auro publicando . . . -i nihil inesse. de orat. 1, 178 quidquid fuisset -i in mancipio. 2, 305 fin. 5, 15. SEN. epist. 30, 5. 42, 6 aut nihil in illis *suscipiendis* -i esse aut p l u s -i (QVINT. inst. 3, 8, 34).   r e s h a b e t -um (-a): CIC. de orat. 2, 102 ut p l u s habeat adiumenti quam -i *locus orationis* ([*seq.* plus mali quam boni]. GAIVS dig. 37, 1, 11. PORPH. HOR. epist. 1, 6, 65 amores plus -i quam gaudii h.). CAES. Gall. 7, 45, 9 SEN. dial. 11, 10, 11. QVINT. decl. 325 p. 279, 13 h. h o c -i controversiae . . ., quod *eqs.* (332 p. 307, 12). OPTAT. 3, 10 p. 95, 13 quot commoda h. domus, tot -a paries (*v. Ezech. 13, 10*). *et al.*   -o *suo vel alieno alqd. facere* (*cf. l. 79*): CIC. Brut. 17 -o *tuo se* **exacturum** *esse* **negat** (*praeced.* nec exigam nisi tuo commodo). Att. 7, 7, 3 te commoveri -o v a l e t u d i n i s tuae nolo (7, 8, 2 nihil -o v. feceris). 12, 47, 1 tu *proficiscere* . . ., ut scripsisti, nec id -o tuo. PHAEDR. 5, 3, 10 necare vel m a i o r e -o (*cf.* QVINT. inst. 12, 3, 2 quod [*sc. aliena fide dicere*] ut fieri . . . minore -o possit).   -um summum est *c. inf.*: SEN. epist. 26, 4.   -o esse: AVR. VICT. Caes. 3, 8 cuius vita nullius oneri aut -o esset.   *nota*: d e -o *suo alqd. facere* (*i. cum damno; cf. l. 72*): TERT. resurr. 8 p. 37, 8 sacrificia deo grata . . . caro de proprio suo -o instaurat.

2 *indicatur res, quae -o afficit* (*nota: abl. absol. p. 988, 14*): **a** *per gen.*:   CIC. Mur. 47 morbi ([*praeced.* contra valetudinis commodum]. *cf.* VAL. MAX. 9, 2 ext. 11 multis et asperis adversae valetudinis -is obnoxios. APVL. met. 1, 2 lassitudinis. CYPR. epist. 69, 13 p. 763, 1 languoris [FIRM. math. 6, 38, 7]. FIRM. math. 6, 9, 10 aegritudinum [6, 17, 2. 6, 24, 11 *al.*]. *cf. p. 987, 74*). de orat. 2, 335 commoda pacis, opum . . ., -a contrariorum. Tusc. 1, 84 v i t a e humanae (SEN. dial. 12, 9, 2. VAL. FL. 4, 86 miserae solans -a v. TERT. test. anim. 4 p. 138, 27. 139, 16. 19. *et al.*). 3, 78 (*v. infra l. 26 et vol. VI 1189, 73*). OV. Pont. 4, 9, 81 Scythici . . . -a caeli. LIV. 44, 14, 10 b e l l i (FRONTIN. strat. 3, 11, 2). SEN. contr. exc. 2, 1 p a u p e r t a t i s (SEN. dial. 11, 12, 1 FIRM. math. 5, 3, 52 *al.*). SEN. dial. 4, 10, 1 m o r t a l i t a t i s (FIRM. math. 8, 1, 6 AMM. 15, 1, 3). 6, 17, 2 peregrinationis ([*opp.* voluptates]. FIRM. math. 5, 3, 27. 6, 31, 16 HIER. epist. 4, 1, 2). epist. 99, 30 maximum m o r t i s -um, non esse (FIRM. math. 3, 14, 5 malae m. et proscriptionis. *al.*). PLIN. nat. 10, 106 vivere palumbes *diu* . . ., uno tantum -o unguium. GELL. 1, 2, 2 c a l o r i s (*cf.* APVL. met. 4, 17 aestus. EVG. TOLET. carm. 101[tit.] aestivi temporis). 1, 6, 3 de molestia -isque perpetuis rei uxoriae confiteri. VLP. dig. 39, 3, 1, 23 sicut . . . pinguitudo terrae . . . decurrit, ita etiam a q u a e -um . . . defluere *in inferiorem agrum*. reg. p. 33, 3 commoda et -a hereditatis (*cf. l. 23*). PAVL. dig. 22, 1, 18 pr. -um medii temporis emptoris damnum est. CYPR. Fort. 7 p. 328, 8 s o l i t u d i n i s et laboris ([*opp.* beneficia]. SOL. 48, 2). FIRM. math. 5, 3, 47 contrarietatum. *et al.*   **b** *per adi.*: VLP. dig. 37, 1, 1 commoda et -a hereditaria (*cf. l. 19*).

B *s p e c i a t i m*:   **1** *i. q. aegritudo, morbus (bestiarum: l. 48) corporis vel eius partium (l. 32 sqq.); a d i. gradum vel modum significantia: l. 34 sqq.*): CIC. Tusc. 3, 78 parvis . . . eam *aegritudinem* rebus moveri, fortunae et c o r p o r i s -is, non animi malis ([*aliter p. 987, 9*]. off. 3, 28 vel externo vel c. vel . . . animi. SEN. epist. 54, 2 *syn.* pericula. PLIN. nat. 7, 169 sine ullo c. -o. 24, 162 contra o m n i a c. -a [GELL. 12, 5, 7]. *et al.* *cf.* CYPR. mortal. 8 p. 301, 18 carnis [patient. 17 p. 409, 14 *syn.* cruciatus]). PLIN. nat. 22, 121 paleam . . . imponi ramicum -is. 28, 75 pulmonum . . . -a . . . sanantur. QVINT. inst. 11, 3, 12 inemendabilia o r i s -a (*cf.* 11, 3, 32 si . . . vox . . . fuerit sana, id est: nullum . . . patietur -um).   *n u d e* (*vel c. gen. subi.* [*l. 48*]): CELS. 4, 5, 9 ut idem -um maneat (*seq.* in . . . tali genere valetudinis). SEN. epist. 66, 20 vexatio et dolor et quidquid aliud -i est (*sensu latiore, ut et* 120, 15 multa nos -a exagitent). PLIN. nat. 2, 137 citra ullum aliud -um (*sc. praeter abortum*) vixit (*cf. l. 29*). 20, 215 liberatum -o omni (*cf.* GREG. TVR. Franc. 9, 38 confortata al -o. Mart. 2, 10 sanati). CYPR. epist. 18, 1 p. 524, 2 -o aliquo at infirmitatis periculo o c c u p a t i (*cf.* RVFIN. hist. 1, 13, 18 obsessos [VITAE patr. Iurens. 3, 12 p. 159, 11]. CONSTANT. vita Germ. 33 tenetur [*syn.* infirmitate]). HEGES. 1, 42, 9 SVLP. SEV. Mart. 19, 4. MACR. Sat. 1, 20, 5 medicus vel commoda vel -a in corpore futura praenoscit. MARCELL. med. 1, 1 primis diebus -i. 9, 103 amarissimo -o l a b o r a n t e m ([AVELL. p. 59, 9 GREG. TVR. Iul. 46ᵃ p. 582, 16]. *cf.* MAX. TAVR. serm. 43 p. 622ᴰ cum letali urgeretur -o. CONSTANT. vita Germ. 24 quartano tabescebat -o). 20, 115 porcorum. 26, 71 -i eius (*sc. stranguriae*) vitio. AVELL. p. 83, 9 longum.

2 *s i n g u l a r i a*:   **a** *i. q. p o e n a*: COD. Theod. 8, 7, 18 quinque librarum auri multetur -o.   **b** *i. q. d e f e c t i o*: IORD. Get. 70 lunae commoda -aque, . . . solis labores.

adv. ˣ**incommodē.**   *c o m p a r.*: -ius: *l. 55. 64. 78.*   *s u p e r l.*: -issime: *l. 65.*   GLOSS. -ius difficilius.   *i. q. i n o p p o r t u n e, moleste (fere i. q. inscite, inepte: l. 61. 74. 78; saepe in fig. q. d. litot., e. g. l. 61. 63. 72*; non nimis -e: *l. 62*; modo non -e: *l. 70*; non sane -e: *l. 73*):   **a** *g e n e r a t i m*: PLAVT. Trin. 1124 fores . . . sonitu suo mihi moram obiciunt -e. TER. Eun. 329 (*v. p. 986, 69*). Hec. 370 tam -e . . . fors obtulerat adventum. 838. VARRO rust. 1, 7, 1 non -e . . . videtur dicere, cum scribit (SEN. contr. 10 praef. 10 IVLIAN. dig. 28, 6, 28 *al.* GELL. 9, 15, 6 non nimis -e). RHET. Her. 2, 18, 27 neque -e ad aliam *argumentationem* . . . transeamus. CIC. Lael. 15 cum illo *Scipione* . . . actum optime est, mecum -ius. Att. 5, 9, 1 qui -issime n a v i g a s s e m u s. epist. 14, 5, 1. 7, 8, 2 p r o r e n a t a te non -e ad me . . . venire (7, 14, 3). ad Q. fr. 1, 2, 1 id . . . non -e visum est a c c i d i s s e (2, 4, 6 CAES. Gall. 5, 33, 4). LIV. 38, 40, 13 onera . . . -e o b i e c t a . . . impedimento sunt (*cf.* 40, 51, 3 quae *signa* -e opposita videbantur). CVRT. 9, 2, 21 paucos *elephantos* -e regunt. COLVM. 1, 8, 15 qui *rustici* modo non -e res g e s s i s s e n t (AVR. VICT. Caes. 26, 1 haud -e proelio gesto [*cf.* CLAVD. DON. Aen. 11, 360 p. 469, 8 iniuste atque -e pugnare]). PAPIN. dig. 46, 3, 95, 5 non -e potest adhiberi distinctio. GELL. 11, 4, 3 hos versus . . . non sane -e aemulatus est. 15, 26, 2 non videbatur habere -e interpretatio (*cf.* 16, 14[tit.] quam -e . . . interpretatus sit). QVEROL. p. 60, 17 parasitus . . . tractatus -e. COD. Theod. 15, 1, 47 (= Iust. 8, 11, 17) locus . . . aedificiis -e occupatus. CONSENT. gramm. p. 8, 3 N. hoc (*sc. synaloephe*) commode fit, ubi eadem littera tollitur quae et exprimitur . . ., -ius, ubi alia tollitur. BOETH. herm. sec. 3, 8 p. 198, 11 *syn.* incongrue.

b *s p e c i a t i m de valetudine*: GREG. TVR. Mart. 3, 51 -e agere coepit. Andr. 5 aegrotas -e.

deriv.: incommoditas, incommodo. *cf.* incommodesticus. *Buchwald.*

incommonitus, -a, -um.   *ab* in *et* commonitus *sec. gr.* ἀνυπόμνηστος.   *i. q. non commonitus* (*litotes l. 84. p. 989, 1*): HIER. hom. Orig. in Ezech. 1 p. 702ᴬ non . . . pater . . . longo tempore -um populum

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dereliquit. RVFIN. Basil. hom. 2, 7[in.] ne illa quidem parte te -um praeteribo. LEO M. epist. 157, 4 Conc.[S] II 4 p. 110, 8 quod -us facere debuisti.

incommōtus, -a, -um. *ab* in *et* commotus *sec. gr.* ἀσάλευτος. GLOSS. V 553, 17 inconcussus -us inperturbabilis. *i. q. non commotus, immobilis*: EPIST. imp. Valent. Conc.[S] II 3, 1 p. 14, 18 dum -a fides hactenus fuerit conservata. *adv.* **incommōtē.** COD. Iust. 1, 1, 8, 8 (= AVELL. p. 322, 14) statum ... ecclesiarum custodiri, qui ... -e permanet.

incommūnicābilis, -e. *ab* in *et* communicabilis *sec. gr.* ἀκοινώνητος (*sic in gr. praeter l. 13*). **1** *qui communicari non potest, separatus* (*acced. dat. infra l. 18. 20*): CHALC. transl. 51[C] ignis seorsum positus et -is (πῦρ αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ). comm. 3 beatitudinis fusionem -em penes se retinuerunt. AVX. Maximin. c. Ambr. 42 *deum patrem* -em, substantia incorporalem. VVLG. sap. 14, 21 -e nomen lapidibus et lignis imposuerunt (RVFIN. Clement. 5, 20 PS. RVFIN. in Os. 14, 9 p. 1033[A] AVG. in euang. Ioh. 79, 2[extr.] FVLG. RVSP. ad Tras. 3, 4 p. 272[C]). HESYCH. in lev. 18, 19 p. 1015[C] gloriam habeo omnibus -em. FAVST. REI. spir. 2, 4 p. 138, 19 creatoris -e opus. BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 137, 2 *qualitas* -is quidem cunctis, uni tamen propria (p. 139, 18). p. 137, 6 proprietas (p. 141, 10. FERRAND. epist. 5, 9 p. 919[C]). DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 9[med.] mens ... -em quodammodo possideret gratiam, nisi *eqs.* (*v. vol. V 2, 1274, 35*). **2** *i. q. excommunicatus*: CANON. Turner II 2 p. 232[b] 6 -es et eiectos ab ecclesia esse debere (p. 284[b] 6).

adv. **incommūnicābiliter.** FVLG. RVSP. epist. 14, 8 p. 399[C] ita se illa ... divinitas in singulis personis voluit -r (incommut- *l. v.*) nominari.

incommūnicātus, -a, -um. *ab* in *et* communicatus *sec. gr.* ἀκοινώνητος (*sic in gr. praeter l. 32. 35 bis*). **1** *i. q. non communis, imparticipatus* (*c. dat.*): IVL. VAL. 1, 13 p. 24, 7 e qua tibi spero privatos filios atque -os alteri proventuros (*Ps. Call. 1, 21, 1* γνησίους ἀμοιχευτήτους παῖδας). **2** *i. q. excommunicatus*: CANON. Turner I 1, 2 p. 119 can. 9 l. 5 qui ... -i facti fuerint ([*gr. Mansi 2, 669[C]* ἀποβληθέντες]. *ibid.* l. 9 [ἀποσυνάγωγοι]. p. 137 rec. IV). can. 10 l. 9 eos esse -os (II 2 p. 182, 91). p. 240[n] 12 communicare -is (p. 242[b] 20).

incommūnis, -e. *ab* in *et* communis (*cf. gr. l. 47*). *comp. l. 46* [*falso trad.*: GELL. 12, 9, 1 (communia *vg.*, -ia *frustra defendebat Hertz, Vindic. Gell. alterae p. 16*). *dub. trad.*: FVLG. Theb. p. 180, 12 non -e (incommode *Plasberg, alii alia*) carmina poetarum nuci comparabilia videntur.] *i. q. non communis* (*acced. dat.*): TERT. pall. 3 p. 931, 5 Oe. pars *indumentorum* gentilitus inhabitatur, ceteris -es, pars vero passivitus, omnibus utiles. BOETH. top. Arist. 3, 2 p. 937[A] quod magis proprium *est, melius est* eo quod communius, et quod malis (magis *ed.*) -ius, nam magis eligendum quod nulla molestia sequitur (*117[b] 31* κακοῖς ἀκοινωνητότερον).

×incommūtābilis, -e. *ab* in *et* commutabilis. *compar. p. 990, 1.* NOT. Tir. 31, 82[b]. *legitur inde a* CIC., VARRONE, *saepissime ap.* AVG.; *deest e. g. ap.* TERT., LACT., AMBR. (*?, v. infra l. 65*), HIER.

qui mutari non potest (*syn.* inconvertibilis *infra l. 72 al. opp.* mutabilis *l. 66. p. 990, 10 et saepe* [commut- *non nisi* AVG. civ. 10, 29 p. 448, 28 D.]): VARRO ling. 9, 99 quod si infecta modo conferrent, omnia verbi principia -ia viderentur. CIC. rep. 2, 57 non posse hunc -em rei publicae conservari statum. CHALC. comm. 177 -i ... constantia *sunt* cuncta caelestia. 301 -is *est materia* (351). HIL. c. Const. 23 virtutis et gloriae (*sc. patris*) -em imaginem *Christum* ([*Symb. Antioch.* ἀπαράλλακτον; HIL. syn. 29. 33]. *cf.* LVCIF. moriend. 10 p. 304, 18 *filius* [AVG. civ. 10, 29 p. 448, 1 D. *al.* FVLG. RVSP. c. Arrian. 5 p. 215[A]]. AVG. epist. 102, 11 p. 553, 18 verbum [un. eccl. 4, 7 p. 238, 20. DIONYS. EXIG. Conc.[S] I 5 p. 298, 36; ἀναλλοίωτος]. VINCENT. LER. 13, 19, 10. *sim. al.*). in psalm. 53, 12 -em (indem- *l. v.*) dei naturam (AVG. civ. 4, 31 p. 187, 6 D. *al. cf.* RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 10[b] p. 592[B] -i ... naturae trinitatis. PS. AMBR. symb. p. 189 *Sabellius* ut -i deo ... mutabilem designet naturam [AVG. civ. 8, 1 p. 321, 5 D. *al.* CONC.[S] I 5 p. 143, 27; ἀναλλοίωτον. *al.* FVLG. RVSP. epist. 14, 4]. AVG. civ. 11, 10[tit.] de simplici et -i trinitate dei [FVLG. RVSP. c. Fastid. 6 p. 514[B] CASSIOD. anim. 12 p. 1304[C]]. CLAVD. MAM. anim. 1, 14 p. 59, 15 creator. *sim. al.*). RVFIN. Adamant. 3, 11 p. 133, 11 B. -is est utraque substantia ([ἀτρέπτων]. AVG. civ. 11, 2 p. 462, 22 D. *al.*). Orig. princ. 1, 2, 4 non valentes aliqui inconvertibiles et -es permanere (AVG. immort. 10, 17 EPIST. pontif. 1056 Conc.[S] IV 2 p. 119, 22. *et al. cf.* AVG. serm. 342, 1 manet [trin. 2, 15, 26 *al.* CLAVD. MAM. anim. epil. p. 195, 13 *figura circuli*]. HESYCH. in lev. 13, 47 sqq. p. 949[B] perstat. PASS. Thom. p. 144, 8 perseverans [inmut- *l. v.*]). PAVL. NOL. epist. 13, 24 p. 104, 25 -em dei veritatem (AVG. civ. 6, 4 p. 250, 13 D. *al.*). AVG. civ. 8, 1 p. 321, 16 D. luminis -is et incorporei (9, 21 p. 396, 12 *al. cf.* 11, 1 p. 461, 27 *lux* [*al.*]). 9, 22 p. 397, 26 in aeternis atque -bus dei legibus (*cf.* pecc. mer. 2, 16, 22 p. 95, 5 regula veritatis). 10, 7 p. 412, 19 dei voluntas (22, 2[tit.]). 10, 12 p. 422, 27 consilium (12, 18[tit.]). 11, 10 p. 474, 22 bonum (11, 13 p. 479, 29 *al.* FVLG. aet. mund. p. 146, 21 FVLG. RVSP. fid. 62. *cf.* BOETH. c. Eut. 8[fin.] bonitas). p. 477, 5 rationes rerum (gen. ad litt. 5, 12 p. 155, 26 *al.* BOETH. arithm. 2, 2 p. 83, 20). immort. 6, 11 *ratione* nihil est -ius. *saepe.* HESYCH. in lev. 27, 28 sq. p. 1175[A] *contra daemones* perpetuas inimicitias et -es habemus. BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 150, 24 *adfirmationes universales* servant stabilem -emque ordinem. FVLG. RVSP. fid. 63 angeli naturaliter non -es. *al.* CASSIOD. in psalm. 88 praef. ut fidelium verborum indicaret -em firmitatem. *et al.*

masc. pro subst.: FAVST. REI. spir. 2, 6 p. 146, 22 quid *est* unus, nisi -is et aequalis ac semper idem, qui *eqs.* GREG. M. moral. 18, 82 ad -em contemplandum ... raptus est *Abraham.* *n. pro subst.*: AVG. conf. 7, 1, 1 ipsum ... -e. 7, 17, 23 -e praeferendum esse mutabili. gen. ad litt. 7, 6 p. 205, 20 si ... quiddam -e esset anima (*cf.* in psalm. 120, 8 quidquid). in Iob p. 528, 8 -bus et perpetuis. serm. 52, 7, 19[init.] longe ... distant ... ab -bus mutabilia. SACR. Leon. 361 mutabilitatem nostram ad -ia ... erudis.

adv. **×incommūtābiliter.** *i. q. sine commutatione* (*iuxta pos.* inconvertibiliter: *l. 30*; inconcusse: AVG. in Rom. op. imperf. 10[fin.]): *c. verbis*: MAR. VICTORIN. adv. Arium 2, 9 p. 1095[C] 'alleluia' et 'amen' in omni lingua -r dicuntur. AVG. civ. 5, 9 p. 205, 21 D. 'semel locutus est' intellegitur immobiliter, hoc est -r (*cf.* spir. et litt. 33, 58 p. 217, 7 *al.* ISID. orig. 8, 11, 91). 8, 6 p. 329, 32 *deus* vere est, quia -r est (in psalm. 70 serm. 2, 6[extr.] summe atque -r [incompar- *l. v.*]. *cf.* epist. 120, 19 p. 720, 27 vivit [in euang. Ioh. 22, 10 *al.* GREG. M. moral. 18, 81]). 10, 29 p. 448, 25 dei filius ... -r manens (conf. 7, 11, 17 *al. cf.* civ. 11, 29 p. 503, 27 D. permanentes [*al.*]. SACR. Leon. 415 perseverat [FVLG. RVSP. ad Monim. 2, 11 p. 190[D] CASSIOD. in psalm. 20 praef. *al.*]). gen. ad litt. 3, 14 p. 80, 22 omnia movente -r creatore. serm. 359, 6 causa ecclesiae ... -r fixa ac stabilita. *saepius.* LEO M. serm. 58, 4 p. 336[A] quod ... -r praefinitum *erat.* epist. 34, 2 Conc.[S] II 4 p. 17, 2 qui -r (immut- *l. v.*) praedicemus. *al.* AVELL. p. 226, 20 deus verbum ... inconvertibiliter et -r suam conservavit essentiam (*cf.* p. 339, 16. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 234, 5 [ἀμεταβλήτως]. IOH. MAXENT. Conc.[S] IV 2 p. 5, 7). CONC.[S] II 2, 1 p. 18, 20 (= II 3, 1 p. 128, 31 *al.*) eorum blasphemia -r sequens. *al.* CLAVD. MAM. anim. 3, 8 p. 166, 21 quo -r deum videat *Gabriel.* FVLG. RVSP. praedest. 3, 1, 1 p. 651[D] omnia futura ex aeternitate -r novit. *al.* CASSIOD. in psalm. 23, 6 *al.* GREG. M. moral. 25, 11 lux ... aeterna ... quanto -r fulget, tanto penetrabiliter videt. RVSTIC. c. aceph. p. 1207[D]. *c. adi.*: AVG. conf. 11, 31, 41 tibi ... -r aeterno (gen. ad litt. 9, 2 p. 271, 2). doctr. christ. 1, 8, 8 vitam -r sapientem. epist. 148, 15 p. 345, 10 *deum* natura -r invisibilem. lib. arb. 2, 11, 32 -r verum. c. Pelag. 2, 9, 21 p. 482, 26 qui summe atque -r bonus est (perf. iust. 14, 32 p. 33, 21 *al.* VEN. FORT. expos. orat. [carm. 10, 1] 51). FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 6 p. 759[A] in natura eius divina et -r beata.

deriv.: incommutabilitas.

×incommūtābilitās, -tis *f.* *ab* incommutabilis. *i. q. condicio eius, qui mutari non potest*: AVG. civ. 8, 6 p. 330, 15 D. propter hanc -em et simplicitatem intellexerunt ... omnia ista fecisse *deum.* 11, 4 p. 466, 22 manente -e consilii dei (conf. 13, 15, 18 FVLG. RVSP. c. Fastid. 8 p. 517[C]). conf. 7, 19, 25 qui novit -em verbi tui (*cf.* LEO M. epist. 84, 2 Conc.[S] II 4 p. 44, 2 *dei* verbi). doctr. christ. 1, 5, 5. epist. 171 A, 2 p. 635, 5 filii dei ... facti paterna -e perfruuntur. in euang. Ioh. 23, 9 *opp.* mutabilitas. gen. ad. litt. 4, 18 p. 116, 28 ne temporale aliquod bonum illi aeternitati et -i accidisse suspicemur. serm. 7, 7 'esse' nomen est -is. trin. 1, 1, 2[fin.] vera immortalitas -s est (*cf.* ISID. sent. 1, 1, 2). *al.* PS. AMBR. trin. 7 p. 516[D] PS. AVG. dial. quaest. 25 SACR. Leon. 374. CONC.[S] IV 2 p. 72, 35 -em naturae *trinitatis* (p. 200, 28 n. divinae [τὸ ἄτρεπτον]. *cf.* p. 200, 36 substantiae divinae [τὸ ἀναλλοίωτον, *cf. p. 200, 33* immutabilitatem]). BOETH. cons. 4, 6, 20 W. divin. 27. FVLG. RVSP. praedest. 3, 1, 1 p. 651[D] aeterna -s et incommutabilis aeternitas. *al.* PS. PRIMAS. in I Tim. p. 671[C] *deus* solus habet -em (*deest ap.* PELAG.). in Hebr. p. 719[C] animarum. *al.* GREG. M. in Ezech. 1, 8, 15 moral. 2, 35 *al. et al.*

incommūtatus, -a, -um. *ab* in *et* commutatus. *qui mutatus non est*: AVG. mor. Manich. 2, 11, 23 nec -us *potest esse*, qui ex aliqua parte mutatus est. HESYCH. in lev. 13, 47 sqq. p. 950[C] *macula* quamvis non creverit, tamen -a ... est. CONC.[S] I 5 p. 213, 12 sin autem manserit -us *Christus, eqs.*

incomo, -ātus (*?, scrib.* -ētus *l. 71*), -āre. [*ab* incom(m)a, *cf.* encomma. *J. B. H.*] *scrib.* -cum- *l. 71 bis.* *i. q. encommate metiri militem* (*v. Heraeus, Kl. Schr. p. 156*): PASS. Maximil. 1 quoniam probabilis est, rogo ut -etur. *ibid.* incumetur. *ibid.* cumque incumetus fuisset, ex officio recitatum est: habet pedes quinque *eqs.*

incompār, -aris *adi.* *ex* incomparabilis *retrograde, ut vid.* (*v. Svennung, Unters. Pallad. p. 576[4]*). CIL V 6232 (= INSCR. christ. Diehl 2745 A adn.) pater ... filio incompare (*sic*) posuit.

×incomparābilis, -e. *ab* in *et* comparabilis. *compar.: p. 991, 47.* *superl.* (*cf.* longe *p. 991, 33*): CIL II 6115 VI 1487. 1802. 2552. 15947. 30538. 31665 VIII 17193 X 2030. 3980 (= INSCR. christ. Diehl 615). XI 1109 XIV 4022. 4672 INSCR. christ. Diehl 4274 D a. *scribitur* (*de* CIL VI *v. S. G. Harrod, Latin terms of endearment, Princeton 1909, p. 23*): incomp-: CIL X 1784 (*a. 187*) *et passim.* inconp-: CIL II 3181 *et saepe* (*cf.* CIL III p. 2574). incōp-: CIL XIII 8377. Inc-: CIL VI 31737 X 1955. 2143 XI 6204 XII 683 XIV 5026 IncomparabilI. *al.* incomparábili: CIL V 5393. *litt. gr.*: INSCR.

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Hondius, Suppl. Epigr. Gr. IV n. 134 κόϊουγι ἰνκονπαράβιλι. *scripturae mutilae vel depravatae* (*cf. Svennung, Beitr. z. lat. Lautl. p. 60*): -vil- (*v. Sommer, Handb.*$^{2\cdot 3}$ *p. 198*): CIL III 9228 VI 1341. 2557 *al.* (*v. Harrod l. c.*). IX 1209. 2913 X 309. 456 XIV 1010. 1767 INSCR. christ. Diehl 844. 2998 B. 3307. *et al.* (*in cod.*: AVX. Maximin. c. Ambr. 42). nconp-: CIL VI 20429. incump-: CIL IX 1741. incop-: CIL III 8460 V 129 VI 1341 *al.* IX 2287 X 1974. 2799. 3244 XIII 8072 INSCR. NotScav. 1931 p. 117 INSCR. christ. Diehl 3867. 4723. ⟨in⟩cup- (?): CIL X 6346. incp-: CIL VI 10916. inconconp-: CIL VI 23359. -comprab-: CIL XII 772 (*s. III.*). -compab-: CIL III 9228 (-pav-). VI 28912 (= INSCR. christ. Diehl 4136 adn.). VIII 21569 XI 2657 XIV 497. -comrab-: CIL VI 22028 (= INSCR. christ. Diehl 2317). 27510. XIV 5003 (*cf. l. 18*). INSCR. christ. Diehl 2579 B. -paral-: INSCR. christ. Diehl 4648. inconparablii: INSCR. christ. Diehl 3396. *abbreviatur*: incomparabil: CIL V 129 VI 9072 *al.* IX 1490 X 309. *et al.* inconparabi: CIL III 12690. incomparab: CIL V 1108 VI 3393. 35911ᵃ. 37231 (= INSCR. christ. Diehl 1585). IX 2287 XIV 2271. incompara: CIL X 2942 XIV 5003 (incomra). INSCR. christ. Diehl 3921. incompar: CIL VI 17816. 21314. incompa: CIL VI 13966. incomp: CIL VI 12725 XII 862. incon: CIL II 4587. inco (?): CIL IX 851. NOT. Tir. 32, 69. *de sonis: nom. sing.* -es: CE 664 (= INSCR. christ. Diehl 2732). *dat. sing.* -e: CIL VIII 3166. *cf.* -is (*gen. pro dat.?*): CIL VI 17690. GLOSS. ἀσύγκριτος. *legitur inde a* PLIN. nat., QVINT., *saepius inde ab* AVG.; *sescenties in titulis sepulcralibus inde a s. II, ut vid.* (*v. p. 992, 6*). [*ex falsa versione legitur* CONC.^{S} I 5 p. 335, 28 -is unitatis (ἀσυγχύτου, *I 2 p. 105, 13* inconfusae).]

cui nihil comparari potest: **1** *c. additamentis indicantibus cum quo comparatio fiat*: TERT. adv. Hermog. 6 p. 133, 6 *materia* -is cum deo, quia et deus -is cum illa. 7 p. 133, 19 materiam ... -em illi (*sc. deo*) contendit (*sic. c. dat.*: AVG. c. Maximin. 2, 3 filio esse -em patrem [2, 23, 7$^{fin.}$]). CONC.^{S} I 5 p. 83, 37 illa ... salvatoris humana susceptio longe ... ab ista angelorum -is invenitur. *adde*: CONC.^{S} I 5 p. 345, 32 -e ... discrimen est factoris et facturae (ἀσύγκριτος).

2 *per se positum* (*saepe evanida not. comparationis merae amplificationi inservit* [*e. g. infra l. 56. 62. 66. 79. 81. p. 992, 3. 5 et in titulis*], *fere i. q. egregius* [*syn. infra l. 54*], *singularis* [*syn. infra l. 57*]. *nota acced. adverbialia modi: l. 52. 65. 80. 81. p. 992, 1. 2;* erga: *p. 992, 9. cf. l. 71*): **a** *de rebus* (*raro corporeis ut l. 50. 60*): PLIN. nat. 7, 94 illa fuit vera et -is invicti animi (*sc. Caesaris*) sublimitas (AVG. de duab. anim. 4 p. 55, 17). HERM. vulg. mand. 7 omne negotium tuum erit -e (*7, 1* ἀσύγκριτος, *Pal. aliter*). CHALC. transl. 29ᴬ pulchritudine -i *est* mundus (καλός). HIL. in psalm. 52, 11 -is illa divinitatis exceptio. trin. 11, 5 -ia omnia esse naturae *dei*. PS. HIL. epist. ad fil. 5 *margarita* -is et caelestis est nec dignatur esse ubi aliae sunt. ZENO 1, 14, 2 -is ... gloria (AMBR. Isaac 8, 78 quanto -ior est illa divinitatis gloria). SERM. Arian. frg. I 3 p. 600ᴮ eminentia ([*loc. corrupt.*] MVTIAN. Chrysost. hom. 23, 3 p. 381$^{med.}$ [ἀσυγκρίτῳ]). PELAGON. 32 potio -is Columellae (*cf.* MARCELL. med. 16, 93 antidotum). HIER. adv. Iov. 1, 9 (= epist. 49, 17, 3) 'melius' semper ad comparationem deterioris respicit, non ad simplicitatem -is per se boni. in Ier. 1, 21, 1 comparationem facit eius rei, quae -is est. in Gal. 1, 19 p. 330ᴬ propter egregios mores et -em fidem. VVLG. Iudith 10, 4 ut -i decore omnium oculis appareret (*gr. aliter*). 14, 18 clamor -is (μεγάλη σφόδρα). RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 10, 1 p. 220, 8 -e et singulare munus. AVG. civ. 21, 11 p. 512, 25 D. -i horarum spatio verberatur *peccator*. pecc. mer. 1, 31, 60 p. 61, 9 divina substantia ... -i diversitate sublimior (POMER. 3, 25). in psalm. 68 serm. 1, 4 magnae -esque divitiae. *al.* PS. AVG. in Felician. 5$^{fin.}$ quoniam me ad -ium rerum exempla compellis (*cf. p. 992, 21*). ARNOB. in psalm. 77 p. 438ᶜ nimia et -i tempestate navis ... agebatur. *al.* OP. imperf. in Matth. 1 p. 635$^{med.}$ -is nativitas *Christi*. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 25, 4 mens ... altiori atque -i intellegentia sublimatur. CASSIOD. in psalm. 118, 58 promittit ... beatam nimis et -em per omnia visionem. *al.* ACT. Petr. 37 p. 91, 7 gratia (ἀνέκφραστος). RVSTIC. c. aceph. p. 1220ᴮ nihil ... mirabilius ... est quam quod inconsuetum et -e. *et al.* *in titulis*: CIL X 1784 (*a. 187*) Gariae ... honestae et -is sectae matron(ae). III 4184 -i pietate (XIII 6811). VI 1341 -i pudicitiae adque amori coiugali (XI 6335, 10 [*a. 256*]). 37317 cum qua vixit -i dulcitudine. VIII 26270 ob -em erga patriam et cives amorem (XI 6335, 15 [*a. 256*]). XI 6362 (*s. IV*) ob ... -em innocentiam eius (INSCR. christ. Diehl 315). XIV 1300 castitate -i (2271. INSCR. christ. Diehl 4711). INSCR. christ. Diehl 3867 (*a. 528*) sub -i ⟨g⟩ratia. INSCR. RevA. V 32 (1930) p. 340 n. 2 -is prudentiae ... viro.

b *de hominibus* (*anima p. 992, 3. 16*): QVINT. inst. 1, 2, 11 praestet alicui ... amicitia, ut doctissimum atque -em magistrum domi habeat (RVFIN. hist. 6, 18, 2 [μέγαν]. *cf.* RVFIN. Greg. Naz. orat. praef. 1 p. 3, 6 virum per omnia -em [GREG. TVR. Franc. 2, 1 p. 59, 6 summi et -is viri]). SERM. Arian. frg. I 1 p. 598ᴮ *deus* pater in sua non nata substantia -is esse dinoscitur (*cf.* AMBR. hex. 1, 3, 8 operator. CONST. apost. JThSt. 13 p. 505, 2 dei [*8, 46, 17* ἀσυγκρίτου]). AMBR. fid. 2, 9, 80 utique -is dicitur *filius*, ad quem nemo alius aestimari possit, sed ita -is, ut patri nequeat anteferri. RVFIN. hist. mon. prol. ut et numero immensi sint et virtutibus -es *monachi*. RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 119, 1 rogo ... -em tuam et devotam deo animam. SIDON. epist. 8, 10, 3 Plinius ... -i principi comparabilem (*i. mediocrem*) panegyricum dixit. ACT. Archel. 45, 9 incolumis mihi esto, pater -is et honorabilis. *in titulis sepulcralibus* (*de* CIL VI *v. Harrod l. c.* [*p. 990, 80*]): CIL X 521 (*a. 241*) patrono (VI 31774). II 3181 ⟨fili⟩o -i (X 258 *al. cf.* V 105 filiae [X 309 *al.*]). 3297 marito (VI 35839 -i erca uxorem ⟨et pa⟩rentes. *al.*). 1902 uxsori (V 4410 *al.*). 2047 coiugi (III 12820. X 2584 coiugi ... cui et mortu⟨a⟩ ... -is a⟨udit⟩. *al. v. et p. 991, 1*). 3174ᵃ amico (VI 31737 *al. cf.* III 1108 amicae [XII 2010 *al.*]). III 8418 cogn(ato). 9381 feminae (IX 659 *al. cf.* VI 37811ᵃ mulieri). 14873² Ulpie Gaudentie -i (*sic c. nomine*: INSCR. christ. Diehl 4648). VI 31665 alumno (XII 533, 17). 37550 libert(ae) (INSCR. Gall. Narb. Espér. 92 liberte sive coniugi. *cf.* XI 6480 liberto). 38539 animae (XII 794 *al.*). VIII 23209 civi. IX 1442 homini (XIV 5097 *al.*). X 1974 fratri (2143 *al.*). CE 548, 6 compari dulci suae -i solae. *et saepissime.*

neutr. pro subst.: PLIN. nat. 11, 12 ut prope ex umbra minima animalis (*sc. apis*) -e effecerit quiddam *natura*. RVSTIC. c. aceph. p. 1240ᴰ prout est possibile similitudinibus -ia explanare (*cf. p. 991, 61*). *masc. pro subst.*: MAXIMIN. c. Ambr. 132 de uno -i esse scriptum ...: 'deus quis similis est tibi?'

adv. ***incomparābiliter.** [*falso ed.* PS. AVG. serm. 74, 3 *ut improbus* quantum in se est in aliud transfiguret, quod, si a natura haberet, -r (*leg.* incommutabiliter) se habere doleret.] *i. q. sine comparatione* (*not. comparationis evanida* [*l. 30. 64 sqq.*] *fere i. q. summe, singulariter. litotes l. 47*): **1** *c. verbis* (*comparationem significantibus praeter l. 30. 42. 44. 46*): RVFIN. Clement. 3, 23 magnifice et -r exposuisti (*cf.* PRAEDEST. 1, 26 p. 596ᶜ cum omnia bene et prime et -r scripserit). AVG. civ. 10, 16 p. 428, 10 D. finis ipse ... -r haec nostra ostendit excellere. 12, 8 p. 523, 12 iustitia ... -r auro debuit anteponi (POMER. 1, 8. *cf.* AVG. immort. 10, 17 intellegentiam -r oculis anteferri. serm. 150, 8, 10$^{fin.}$ praeferenda [POMER. 2, 13, 1]. CASSIAN. conl. 23, 3, 1 praeponatur). epist. 43, 26 p. 108, 15 -r distat ... Africana ecclesia, si cum ceteris orbis partibus conferatur, et longe minor est. 147, 45 p. 320, 9 illa *lux* huic -r supereminens. gen. ad litt. 10, 21 p. 325, 6 quantitas corporis humani ... modulum seminis -r excedit (in psalm. 72, 24. FVLG. RVSP. ad Monim. 1, 10). c. Parm. 1, 11, 18 p. 40, 7 ut poenas eorum -r superent facinora eorum. quaest. euang. 2, 51$^{init.}$ rem ... tam -r differentem, ut *eqs.* PS. AVG. serm. ed. Mai 173$^{fin.}$ *Christus* -r et incomprehensibiliter genitus (*sim.* PS. AVG. serm. 126, 1 EVANG. de nativ. Mar. 3, 3). PROSP. Aug. epist. 225 praescr. p. 454, 8 -r honorando ... patrono Augustino (p. 468, 9. *cf.* PARTHEN. epist. *te* -r veneramur). SIDON. epist. 6, 4, 1 officium, quod -r ... apostolatui tuo ... debetur. ALC. AVIT. epist. 14 p. 47, 7 non -r praevenit oblivio. **2** *c. adi. et adv.* (*pron. infra l. 68*): **a** *in gradu comparationis*: AVX. Maximin. c. Ambr. 42 deum patrem -r omnibus maiorem et meliorem (AVG. civ. 10, 27 p. 444, 15 D. *al.* SALON. in eccl. p. 1010ᶜ ALC. AVIT. epist. 6 p. 34, 1 FACVND. defens. 8, 1 p. 712ᴬ maioris -r). AVG. civ. 2, 29 p. 96, 31 D. -r superna est civitas clarior. 16, 21 p. 157, 24 amplior ... numerus (gen. ad litt. 12, 3 p. 382, 19 amplius. *al.* POMER. 2 praef. 1). 20, 21 p. 457, 31 omnia illa ... longe [*cf. l. 58. 70*] minus quam sunt atque -r cogitamus. 21, 9 p. 509, 30 -r plura (epist. 130, 31 p. 76, 13 plus. *al.* ALC. AVIT. c. Arr. 30 p. 14, 36 CAES. AREL. serm. 39, 2 p. 165, 13). conf. 5, 8, 14 peiora. epist. 40, 7 p. 78, 1 pulchrior (120, 20 p. 722, 12. GREG. M. moral. 9, 18 longe [*cf. supra l. 54*] illud et -r pulchrius). c. Iul. op. imperf. 3, 24 iustior. c. Petil. 1, 6, 7 p. 8, 2 melior (serm. 283, 4, 3 POMER. 2, 13, 2 *al.* MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 2 p. 239$^{fin.}$ [ἀσυγκρίτως]. *v. et l. 49. infra l. 71*). *al.* OROS. hist. 5, 24, 20 crudelius. POMER. 1, 13, 1 praestantiora (VIGIL. THAPS. c. Eutych. 5, 10). CASSIOD. in psalm. 146, 5 potior. *et al.* **b** *in gradu positivo*: AVG. civ. 12, 13 p. 530, 4 D. istorum duorum unum quidem perexiguum est, alterum -r magnum. contin. 5, 14 p. 158, 1 qui summe atque -r bonus est (GREG. M. moral. 15, 54 bonum -r). c. Iul. op. imperf. 6, 23 p. 1556$^{fin.}$ iudicante iudice -r iusto. LEO M. epist. 15, 13 -r aliud creator et aliud creatura. GREG. M. dial. 3, 14 p. 168, 4 M. cum ... orationis intentione esset -r praeditus. in Ezech. 2, 5, 10 conditor ... longe -r creaturae suae praesidet (in euang. 14, 1 -r longe ... melior. moral. 2, 3. 8, 67. *cf. l. 54. 58*).

deriv.: incomparabilitas. *cf.* incompar.

incomparābilitās, -ātis *f.* *ab* incomparabilis. *i. q. condicio eius, qui comparari nequit*: MAXIMIN. Aug. coll. c. Max. 13 p. 729 de cuius (*i. dei*) -e propheta admirans dicit: 'deus quis similis erit tibi?' IGNAT. Trall. 5, 2 omnitenentis dei -em (τὸ ... ἀπεράθετον).

incomparātus, -a, -um. *ab* in *et* comparatus. *superl. l. 78.* *i. q. incomparabilis*: CIL VI 16086 coiux coiugi -issimo *fecit.* *dub. trad.*: ALC. AVIT. epist. 15 p. 48, 9 de -ae (*L*, compertae *S*) pietatis voto certi sumus.

incompassibilis, -e. *ab* in *et* compassibilis. *qui non compatitur*: TERT. adv. Prax. 29 p. 286, 9 *v. vol. III 2022, 77* (*inde* PHOEBAD. c. Arrian. 24 p. 61, 12 D.). *ibid.* p. 286, 12 (compassibilis *trad.*).

nec ... **incompatientem** quendam et immansuetum eum, qui

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

primus sacerdos est, legislator vult Hesych. in lev. 21, 12 p. 1060[C]. *ab in et* compatiens, *cf. gr.* ἀσυμπαθής.

incompellābilis, -e. *ab in et* *compellabilis *sec. gr.* ἀκατονόμαστος. *qui compellari, nominari non potest:* Rvfin. apol. adv. Hier. 2. 29 p. 609[B] nesciebam te ἀκατονόμαστον [innominabilem] (*gloss. ut vid.*) dici et -em nominari. Clement. 8, 15 Aristoteles ... quintum introduxit elementum, quod ἀκατονόμαστον, id est -e, nominavit. Evstath. Bas. hex. 2, 5 p. 885[C] si quid est nominatum aut -e (ἀκατονόμαστον).

inconperendinātim id fieri flagitavit (*i. sine comperendinatione*) Ven. Fort. vita Albin. 2, 3. *ab in et* comperendinare.

incomperendinat dilatat Gloss.[L] I Ansil. IN 258 (*fict. ex* 257 in comperendinatione **in** dilatatione).

incompertus, -a, -um. *ab* in *et* compertus. [*ex coni. l. 23*]. *i. q. non exploratus, incognitus* (*acced. dat. l. 21. 23. 24. 25. 27. 29. 30*): Aetna 142 -a via est operum. 547 quaedam fortasse profundo -a iacent. Liv. 9, 26, 15 quicquam -um dicere. 10, 40, 10 ne quid -um deferret. Plin. nat. 2, 85 -a haec et inextricabilia. 2, 105 *tempestates* quasdam ... adhuc rationis -ae. 2, 245 inhabitabilia ... -a (incorrepta *sim. l. v.*) esse. 2, 246. 4, 96 -ae magnitudinis *insula* (4, 121 etiam tum -a magnitudine *Europae*). 5, 12 -a quaedam esse equestris ordinis viris. 6, 149 ultra navigationem -am ... tradit Iuba. 18, 192 hoc ... nemini -um (enim in conpessum *codd.*) est. 34, 137 natura eius *trientis* -a mihi est. Tac. Germ. 46, 4 quod ego ut -um in medio relinquam. hist. 3, 79, 2 quae gnara Vitellianis, -a hostibus metum fecerant. Gell. 16, 5, 1 -am et vulgariam traditionem rei non exploratae secuti. Symm. epist. 6, 7, 1 unanimitati vestrae -a non esse, quae *eqs.* Prvd. apoth. 570 -a ortus *Christi* novitas. c. Symm. 2, 364 adsciscendo deos maioribus -os. Mart. Cap. 8, 831 -a ... adsertio. *n. pl. pro subst.*: Arnob. nat. 1, 43 p. 28, 24 -a vobis et nescia ... garrientes. Svlp. Sev. dial. 3, 7, 5 qui haec nobis tamquam -a referebat. *pendet interrog.*: Liv. 28, 3, 12 id utrum parum ex intervallo sit conspectum an dolus aliquis suspectus fuerit, -um est (Plin. nat. 10, 61 ciconiae quo se referant). Plin. nat. 12, 32 qualis sit ea *arbor*, -um habeo.

˟incompetēns, -entis *adi.* *ab* in *et* competens. Gloss. V 413, 51 -bus non aptis, non congruis. *i. q. incongruus, inconveniens* (*acced. dat. l. 56*): Ambrosiast. in Rom. 12, 19 si graviora peccata -i vindicta vult exsequi *aliquis.* Hesych. in lev. 22, 14—16 p. 1072[B] -s sanctorum perceptio. Theod. Prisc. log. 3 aliquando incongrua bono tempore posse minus officere quam ea quae utilia iudicantur si -i tempore suggerantur (*cf.* Bened. reg. 48 horis -bus). 97 -bus ... cibis praesumptis. Cod. Theod. 13, 11, 12 altioris ... fortunae homines -ia obsequia declinabunt. Cassian. conl. 1, 20, 4 vel inmoderatis -busque ieiuniis seu vigiliis nimiis vel orationibus inordinatis vel incongrua lectione decipiens *diabolus.* Epist. pontif. 701 Schwartz p. 8, 4 per -em praesumptionem. Rvstic. Conc.[s] I 4 p. 74, 25 spe principatus -is (ἀρχῆς οὐ προσηκούσης). Vitae patr. 5, 11, 20 ne incurret -s fabula et aliena a proposito monachi. Fvlg. Rvsp. ad Monim. 2, 13 p. 193[A] non ... -s videri aut incongruum debet, quod *eqs.* ([*opp.* competenter et congrue]. Greg. M. epist. 1, 42 p. 67, 22 quod mihi durum atque -s videtur). Greg. M. epist. 13, 19 p. 386, 19 oraculum ..., quod -i persona reppereris esse constructum. moral. 4, 58 *al.* -ens est *c. inf.*: Novell. Iust. 3, 2, 1 -s est multitudinem inire (οὐδὲ ... προσῆκόν ἐστι). *cf.* quod *l. 51.* *n. pl. pro subst.*: Greg. M. epist. 5, 17 p. 321, 9 dum ... nobis -ia cogitamus.

adv. **˟incompetenter.** *i. q. inconvenienter, importune* (*acced. dat. l. 59. litotes l. 59. 64. 72*): Diom. gramm. I 386, 27 passiva declinatio non -r analogiae declinatur. Epist. pontif. 255, 19 Migne 13 p. 1145[B] quicumque paenitens ... ad sacram militiam indebite et -r irrepsit. Schol. Hor. carm. 4, 1, 1 quod -r res amatorias scribere cogatur quinquaginta annis ... gravis iam. Anian. Chrysost. hom. 5, 4 si pro sorore quispiam -r oraverit (μὴ προσηκόντως). Rvfin. Clement. 3, 23 quod absurde et -r interroges. hist. 3, 10, 6 pars ... non -r inserta (χρησίμως). Orig. in num. hom. 25, 1 p. 233, 11. Cod. Theod. 16, 2, 44, 1 (= Iust. 1, 3, 19, 1) neque ... clericis -r adiunctae sunt *feminae.* Novell. Valent. 17, 1 alios -r removit, indecenter alios ... ordinavit. Avell. p. 414, 27 *al.* Rvstic. Conc.[s] I 4 p. 21, 2 qui -r utuntur sacerdotis (οὐ δεόντως). *al.* Ennod. epist. 1, 10, 1 p. 19, 25. Cassiod. in psalm. 24, 6 p. 178[B] delictum est ... cachinno -r resolvi. var. 5, 14, 3. *saepius.* Cod. Iust. 12, 3, 2, 2 (*a. 452*). Ven. Fort. vita Albin. 3, 5 qui ... de proprio aliquid causa venustatis non -r offerret. Greg. M. epist. 1, 42 p. 66, 5 si manifeste iniuste et -r ablatae sunt *tres librae auri.* moral. 23, 28 p. 267[C] semen ... -r fluens (*syn.* importune). *al.*

ἀπλήρωτος **incomplē[nsi]bilis** (*corr. e*) insatiabilis Gloss. II 235, 20. *cf. et s.* incaplebilis *p. 848, 42.*

qui semper imperfecta et **incomplēta** sua consilia derelinquant Firm. math. 5, 2, 4. *ab* in *et* completus.

incomplexus, -a, -um. *ab* in *et* complexus. Gloss.[L] II Abav. IN 55 -um inconprehensibile. Gloss. II 234, 41 ἀπερίληπτος -us. 282, 10 δυσπερίληπτον inconprehensibile -um (-ivum *e*).

incompos, -otis *adi.* *ab* in *et* compos. *i. q. impotens*: Favst. Aug. c. Faust. 21, 1 p. 568, 23 mentis -s et cerebri minime sani (Physiogn. 32 -em mentis hominem et linguae effrenatae [*Adamant. p. 327, 6* οὐ φρενήρη, ἀλλὰ παρειμένον]).

incompositio, -ōnis *f.* *ab* in *et* compositio. Gloss.[L] V Abba IN 97 informitas -o (Gloss. V 504, 15). *i. q. inordinatio*: Hesych. in lev. 13, 40 p. 946[A] capillorum -o foeditatem pro ornatu praebet.

˟incompositus, -a -um. *ab* in *et* compositus. Qvint. inst. 1, 5, 65 possunt aliquando continuari duae *praepositiones*, ut '-us', 'reconditus'. Synon. Cic. p. 418, 27 inconditus -us indigestus. 430, 18. Gloss. ἀσύνθετος, ἀκατασκεύαστος. *inde a* Verg., Hor., Liv. [*variat c.* comp-: Liv. 33, 15, 14. *falso trad.*: Cic. de orat. 2, 58 (*v. p. 649, 43*). *dub.*: Liv. 7, 2, 7 Fescennino versu similem -um (comp- *Sigon. alii*) temere ac rudem alternis iaciebant. Amm. 31, 11, 4 (conpositos *V*).]

1 *i. q. non bene et secundum artis et rationis praecepta compositus*: a *i. q. incomptus, inartificiosus, rudis*: α *in bonam vel in utramque partem*: Verg. georg. 1, 350 *rusticus* det motus -os et carmina dicat (Val. Max. 2, 4, 4 rudi atque -o motu corporum. Arnob. nat. 2, 42 p. 82, 14. *aliter p. 995, 1*). Sen. nat. 4 praef. 11 coepisti mirari ... -am suavitatem *Gallionis.* epist. 40, 4 quae veritati operam dat oratio -a (composita *Gercke*) debet esse et simplex. Tert. cult. fem. 1, 2 p. 704 Oe. *mulieres* adhuc incultae et -ae et ut ita dixerim crudae ac rudes angelos moverant (*cf.* Rvfin. Orig. in gen. 10, 4 p. 98, 19 -a inerudita incompta *Rebecca*). Clavd. Don. Aen. 9, 740 p. 280, 4 'rudem ... hastam', -am scilicet et inpolitam. Op. imperf. in Matth. 7 p. 674[med.] bonum -um (*sc.* gemmas pretiosas et non dolatas) non contemnit *artifex.* β *in malam partem, de oratione, versu sim.* (*v. et supra l. 11. 20. n. pro subst. l. 29. 30. 35*): Hor. sat. 1, 10, 1 -o dixi pede currere versus Lucili. Qvint. inst. 9, 4, 6 fortius ... qui -um potest esse quam vinctum et bene collocatum? 9, 4, 17 esse illa rudibus et -is similia. 9, 4, 32 *ordo* si vitiosus est, licet et vincta sit et apte cadens oratio, tamen merito -a dicatur (Rvfin. apol. adv. Hier. 1, 2 incomptis verbis et o. -a). Hil. coll. antiar. p. 102, 5 in eo sermone omnia esse praepropera, -a, confusa. in psalm. instr. 8 (*syn.* dispersos *psalmos*). 51, 7 intellegentis lingua ... nihil -um, nihil incertum agat. Op. imperf. in Matth. 46 p. 896[fin.] verba divina quamvis rustica sint et -a (*opp.* composita et ingeniosa). *de auctore ipso*: Tac. dial. 26, 4 *Cassius Severus* primus contempto ordine rerum ... ipsis etiam quibus utitur armis -us (*cf. infra l. 58*) ... non pugnat, sed rixatur. Qvint. inst. 10, 1, 66 Aeschylus ... rudis in plerisque et -us.

b *i. q. inordinatus, imparatus* (*cf. et l. 32. 34*): α *in re militari* (*de duce l. 52. 53; acced. dat. l. 50;* adversus *l. 47; masc. pro subst. l. 47. 49. 55*): Liv. 5, 28, 7 eum -o agmine neglegentius ... euntem adorti (9, 43, 11. 27, 40, 10 Cvrt. 7, 6, 1 *al.* Amm. 15, 4, 8). 7, 39, 8 -i ... praedantes in agrum Albanum veniunt. 9, 36, 12 Etruscorum cohortes ... Romanis occurrunt ... -ae. 10, 5, 7 eques ... in hostem invehitur -isque adversus equestrem procellam ... pavorem offundit. 10, 36, 10 ordinibus -is effuse venire hostes. 21, 52, 10 sparsos et -os ... cum inopinato invasissent (Cvrt. 3, 11, 14 barbaros. *cf.* Liv. 24, 36, 1 castris ponendis -os ac dispersos nanctus eos. Tac. hist. 2, 40 Veg. mil. 2, 17). 22, 50, 8 qui inordinati atque -i obstrepunt castris (22, 56, 2. 23, 27, 5 *al.* Cvrt. 5, 13, 11 Bessum). 28, 7, 7 Attalus inermis atque -us cursu effuso mare ... petit. *al.* Sen. dial. 5, 2, 6 ruinae modo legionibus incidunt -i *barbari.* Cvrt. 4, 2, 24. 4, 16, 20 pauci eum et -i sequebantur (Ivst. 1, 3, 4. 24, 4, 8). *al.* Frontin. strat. 2, 1, 5 -i hostis adgressus est castra (2, 10, 2. Tac. hist. 3, 48, 1). Tac. hist. 4, 34, 3 Amm. 16, 12, 44 *al.* *de uno homine* (*v. et supra l. 38. aliter l. 42*): Clavd. Don. Aen. 5, 510 p. 482, 19 turbato eo atque -o feriendi locus inveniri non poterat. β *vario usu* (*n. pro subst. l. 64. 68*): Plin. epist. 10, 39, 4 -um ... et sparsum est *gymnasium Nicaeensium* (*aliter p. 995, 9*). Apvl. Plat. 1, 18 cum -ae et inaequales inter se erunt partes *animae* (*cf.* Prvd. c. Symm. 2, 626 -os humano in pectore sensus disiunctasque animi partes). Tert. adv. Hermog. 40 p. 169, 22 vis ex compositis -a praeberi? ([*syn.* confusa]. *ibid.* p. 170, 7 hoc rude et confusum et -um) Itala gen. 1, 2 (Tert. bapt. 3 *al.* Ps. Cypr. pasch. 3. *et al.*) terra ... erat invisibilis et -a (ἀκατασκεύαστος, *Vulg.* vacua. *inde* Priscill. tract. 11, 144 -a [*subst.*] et intenebrata. Ambr. hex. 1, 7, 26 *al.* Avg. gen. ad litt. imperf. 4 p. 465, 27 [*syn.* inordinata vel inparata]. *et al.*). Syagr. reg. 10 p. 158, 11 K. vides ... secundum formam naturae compositae de -a intellegentias edoceri. Rvfin. Adamant. 4, 2 p. 141, 25 cum *materia* informis esset et increata atque -a (ἀτάκτως φερομένης. *syn.* inordinata). Clavd. 15, 293 res -as ... tumidasque reliqui. Cael. Avr. acut. 1, 6, 51 siquidem lethargici et -o vel indisposito iaceant corpore, dormientes vero congrua naturae positione cernantur (*cf.* Max. Tavr. hom. 117 p. 527[B] camelum corpore -um natura, hunc *divitem* autem pravum voluntas efficit). Ennod. opusc. 1, 60 p. 277, 21 *a Gepidis* -a legationum frequentia mittebatur. Iord. Get. 229 -a initia ... regnantis. *et al.* γ *pertinet ad mores, fere i. q. inrationabilis* (*n. pro subst. l. 81*): Hier. in Nah. 3 p. 1261[A] inordinatum et -um tuum et in diversa discrepans in chordarum similitudinem apta, Ninive. Vvlg. Rom. 1, 31 insipientes, -os (ἀσυνέτους ἀσυνθέτους). Rvfin. Basil. reg. 2 a nostris ... inordinatis et -is moribus secedamus. Avell. p. 118, 22 si quid ab -o vulgo contra iustitiam per-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

petratum est. CANON. Dionys. Exig. p. 48, 14 -i motus sui et inrationabilis audaciae subeat ultionem (τῆς ἀταξίας). POMER. 3, 15, 2 propinquos ... -os, turpes ac male moratos. NOVELL. Iust. 36 pr. omne infinitum et perperam effusum merito et incivile et -um esse credentes.

c *i. q. imperfectus* (*cf.* HIER. in psalm. 138 p. 96, 7 imperfectum [*subst.*] hic pro -o posuit): RVFIN. Basil. reg. 4 quod vectigalium rationes imperfectas atque -as reliquisset. Orig. in num. 7, 3 p. 41, 28 aborsus imperfectus et -us est partus. GREG. TVR. Franc. 5, 46 p. 238, 15 ecclesiam construxit, sed ... -am dereliquit (*aliter p. 994, 61*).

2 *i. q. non ex partibus compositus, simplex* (*cf. p. 994, 21. n. pro subst. l. 14*): MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 31 p. 1064[A] quod *lumen* est simplex et -um. SERV. Aen. 6, 518 lyrici ... etiam -am partem orationis in duos dividunt versus (*opp.* composita). AMBR. epist. 81, 8 deus unum et simplex et -um est (AVX. Maximin. c. Ambr. 42 deum ... -um simplicem. CASSIAN. inst. 8, 4, 1 RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 221, 7 FAVST. REI. spir. 2, 6 p. 146, 21). MART. Cap. 7, 750 *numeri* quidam ... sunt per se -i, quidam per se compositi, quidam inter se -i *eqs.* (*saepe, v. ind. ap. Dick.* BOETH. arithm. 1, 14 p. 30, 16 *al.*). 9, 949 in spatiis *vocis* alia sunt composita, alia disiuncta atque asyntheta; et ⟨in⟩composita sunt, quae *eqs.*; [in]composita autem *eqs.* (*cf.* 957 ditonon -um. *ibid.* hemitonia. BOETH. mus. 1, 23 p. 216, 23 tonus). 9, 981 in quo genere (*dactylico sc.*) pedes -i vocabuntur (*cf.* 983 rhythmi [*al.*]). IOH. MAXENT. Conc.[S] IV 2 p. 28, 27 compositum dicis subsistere hominem an -um? *al.* BOETH. categ. 1 p. 184[B] partes ... substantiae -ae et simplices sunt. in top. Cic. 5 p. 353, 8 O. copulant -am propositionem simplices orationis partes (herm. sec. 2, 5 p. 110, 24 *al.*). PRISC. LYD. solut. 1 p. 43, 14 B. *al.*

3 *i. q. non coniunctus, sec. gr.* ἀσυνάρτητος: DIOM. gramm. I 501, 31 modi metrici sunt sex, κατὰ στίχον definitivus vel principalis, συστηματικὸς compositus, ἀσυνάρτητος -us *eqs.* (502, 2).

adv. **incompositē.** GLOSS. ἀσυνθέτως. *i. q. inordinate sim.* (*cf. syn. l. 37. 40. 41 et opp. l. 43*): *in re militari*: LIV. 25, 37, 11 in hostem neglegenter atque -e venientem incurrunt. CVRT. 8, 11, 22 -e fugientibus metum incussit. AMM. 31, 7, 15 -e discedentibus. 31, 8, 6. *in dicendo*: QVINT. inst. 10, 2, 17 qui horride atque -e quidlibet illud frigidum ... extulerunt. AVG. conf. 5, 6, 10 nec eo falsum *dici aliquid*, quia -e sonant signa labiorum (*syn.* inpolite). ISID. orig. 1, 34, 5 dictio ... -e sonans. *in variis actibus*: ITALA lev. 6, 2 (Lugd.) anima quaecumque deliquerit -e (*om. LXX et Vulg.*). RVFIN. Adamant. 4, 6 deum ... cum ipsa *materia* inordinate -eque diffundi (ἀτάκτως φέρεσθαι). Orig. princ. 1, 1, 6 p. 22, 15 motus mentis -e inordinateque suscipere. AVG. doctr. christ. 1, 14, 13 medici, cum alligant vulnera, non -e sed apte id faciunt. *Rehm.*

incomprehendendus, -a, -um. *ab* in *et* comprehendendus. *i. q. incomprehensibilis*: PS. HIER. epist. 17, 3 p. 180[C] trinitas inenarranda, investiganda, -a *est*.

˟incomprehēnsibilis (-prēns-), -e. *ab* in *et* comprehensibilis (*cf. gr.* ἀκατάληπτος *et Leumann, Adj. auf -lis 93*). *in libris scrib.* incomprae- *saepe*, incomprens- *rarius* (*metro flagitatur* PAVL. NOL. carm. 32, 208 MAR. VICTOR aleth. 1, 83). *desunt compar. et superl.* (*compar. adv. p. 996, 61*); *pro compar. positivus invenitur* RVFIN. Orig. in num. 17, 4 quanto ..., tanto ... ineffabilia et -ia. GREG. M. in Ezech. 2, 3, 6. GLOSS. qui comprehendi non potest. ἀκατάληπτος. ἀνέφικτος. *inde a* CELSO (*l. 84*), SEN. philos. (*ter*), COLVM. (*l. 59*), QVINT. (*p. 996, 6*), PLIN. epist. (*l. 60*), *saepe ap.* ECCL.

qui comprehendi non potest: **1** *vi magis propria de sensibus* (*tactu, visu sim.*): **a** *qui manibus comprehendi, capi nequit* (*de animant.: l. 60. 61. 62 [deo: l. 65 sqq.]; de rebus: l. 59. 62. 63*): COLVM. 10 pr. 4 ut ... ex -i parvitate arenae funis effici non possit (*v. Otto, Sprichw. 160*). PLIN. epist. 1, 20, 6 ut est in disputando -is et lubricus (*quasi luctator*). VEREC. in cant. 4, 17 -es cursu *cervi* (*cf.* SOL. 20, 7 *alce* -i fuga pollet). *in imag.*: ORIG. in Matth. 16, 8 qui sequitur Iesum, -is est a morte (*cf. p. 996, 77*). MVTIAN. Chrysost. hom 6, 4 p. 283 quamdiu non quiescam in requie -i? *ap.* ECCL. *de deo* (*daemonibus l. 69*), *i. q. incorporeus, spiritualis, impalpabilis* (*elegi locos, ubi praevalet haec notio; sed cf. p. 996, 18*): IREN. 1, 2, 2 non ... possibile erat pati *deum*, cum esset -is (ἀκράτητον). 1, 21, 5 ut *mortui* -es (ἀκράτητοι) et invisibiles ⟨superioribus⟩ principibus et potestatibus fiant. LACT. inst. 2, 14, 14 *daemones* spiritus sunt tenues et -es. HIL. trin. 2, 25 qui invisibilis et -is est, non visu, sensu tactuque moderandus, cunis est obvolutus. PRISCILL. tract. 6, 99 *Christus* -is attinetur. AVG. in psalm. 17, 11 *deus* se -em esse demonstravit, ne illum corporeis imaginationibus comprehendi arbitrarentur.

b *qui oculis cerni nequit* (*de rebus; de deo: l. 78*): LACT. opif. 10, 2 *palpebrarum* motus ... -i celeritate concurrens. CHALC. transl. 43[A] ob -em brevitatem invisibilibus gomphis (MACR. somn. 1, 16, 10 *puncti*. MART. CAP. 6, 707). GREG. M. moral. 26, 9 hostis callidi ... -es insidias (*inde* past. 2, 10). *ap.* ECCL. *de deo, i. q. invisibilis* (*sed v. p. 996, 18*): TERT. apol. 17, 2 *deus* est -is, etsi per gratiam repraesentetur. LACT. epit. 53, 2 *deus* est et oculis et mente -is.

2 *transl. de animo, cogitatione sim., i. q.* ἀκατάληπτος, *qui intellegi nequit* (*saepe i. q. occultus, arcanus; de numero vel finibus, fere i. q. infinitus, inenumerabilis sim.: p. 996, 4. 5. 9. 13*): CELS. 1 pr. 31 cum ... *causa* incerta, -is sit, a certis potius et exploratis petendum esse praesidium (CAEL. AVR. acut. 3, 15, 123 [*opp.* apprehensibilis]. *al.*). SEN. dial. 11, 10, 11 divitias non ad rationem revocantibus, cuius certi fines sunt, sed ad vitiosam consuetudinem, cuius immensum et -e arbitrium est. nat. 6, 32, 11 -is vitae (*i. quam numero annorum complecti non possumus*) condicionem. epist. 94, 14 si praecepta singulis damus, -e opus est (QVINT. inst. 9, 1, 12 -ia [ἀπερίληπτα] partis huius praecepta. IREN. 1, 2, 3 impossibilem et -em rem [ἀδυνάτῳ καὶ ἀκαταλήπτῳ πράγματι]. HIL. trin. 2, 5 -e est, quod audetur). MAR. VICTORIN. gramm. VI 143, 19 innumerabilis -isque ... copia *metrorum*. CENS. 16, 4 praesens *tempus* ... adeo exiguum et -e est, ut nullam recipiat longitudinem (*sim.* AMBR. hex. 4, 4, 14. 17 AVG. civ. 5, 4 p. 195, 16 D. EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 927[B]). 19, 2 -e quiddam et inenumerabile esse *annum* (*i. numerum dierum anni 'irrationalem' q. d. esse*). LACT. inst. 3, 6, 5 Academici ... exemplis paucarum rerum -ium contenti (opif. 15, 5). PS. APVL. Ascl. 13 philosophiam. CONC.[S] I 3 p. 24, 23 sapientiam occultam ... legentium auribus -em. -e est *c. acc. c. inf.* (*cf. l. 47*): MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 18 *Christum* esse ὁμοούσιον ... -e est. *ap.* ECCL. *de deo rebusque divinis i. q. incognoscibilis* (*saepe subsunt etiam notiones sub 1 a et b illustratae, ut sit et 'incorporeus' et 'invisibilis' et 'inintelligibilis'; confundunt notiones e. g.* ZENO 2, 19 CLAVD. MAM. anim. 1, 11 p. 51. *fere i. q. praeclarus: l. 30. cf. l. 51. 61*): TERT. adv. Val. 7 p. 185, 1 solus *Nus* capere sufficit immensam illam et -em magnitudinem patris (CASSIAN. conl. 10, 3, 3 immensam et -em atque invisibilem maiestatem. *et al.*). 9 p. 187, 2 quantus et quam -is pater *sit*. CLEM. ad Cor. 33 prudentia. VVLG. IV Esdr. 8, 21 gloria. Rom. 11, 33 quam -ia (ἀνεξερεύνητα) sunt iudicia *dei*. AVG. civ. 10, 12 p. 422, 19 D. modus, quo fecit *deus mundum*, occultus est et -is homini (16, 4 p. 131, 15). GREG. M. in Ezech. 1, 10, 43 -is visio ... trinitatis (*fere i. q. 'praeclarus, sublimis'; sic nonnumquam ap.* GREG. M. *et al.; cf. l. 51. 61. inde de re profana* VEN. FORT. vita Hil. 6, 19 *sponsi* sapientia -is).

add. dat.: IREN. 1, 2, 1 propatorem ... omnibus invisibilem et -em esse. AVG. civ. 12, 19 p. 542, 17 D. *infinitas* scientiae *dei* -is non est. PS. ORIG. tract. 1 p. 5, 27 nobis. CASSIOD. hist. 1, 16 cogitationi. *et al.* *abl.*: LACT. epit. 53, 2 et oculis et mente. EVSEB. Candid. epist. 2 excogitatione. SVLP. SEV. epist. app. 1, 6 attactu. CONC.[S] I 3 p. 163, 23 sermone (ratione RVSTIC.). *aliter* VVLG. Ier. 32, 19 *deus* magnus consilio et -is cogitatu. EPIPHAN. in euang. 20 p. 25, 10 misericordiā. *praep.*: ab: *p. 995, 63.* ad: IREN. 1, 2, 1 ad videndum (*fort. non recte coniunxit* οὐ κατάληπτος ἰδεῖν). PS. HIL. libell. 22 ad plenum tractatum. in *c. abl.*: AMBR. hex. 2, 3, 10 in operibus.

n. subst. **˟incompr(eh)ēnsibile,** -is: GLOSS. δυσπερίληπτον. **1** *de corpore 'nec solidum nec visibile'*: TERT. apol. 48, 11 (*v. vol. III 2154, 79*). **2** *de mente, i. q. incomprehensibilitas, arcanum*: TERT. adv. Val. 11 p. 190, 8 -e ... patris (IREN. 1, 2, 5. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 29. *add. inf.* (*cf. l. 17*): ISID. epist. 6, 10 illud -e spiritus sancti, a patre et filio mitti). ZENO 2, 7, 2 invisibilis -isque velle opinari secretum. VVLG. Iob 9, 10 *deus* facit magna et -ia. (AVG. civ. 12, 19 p. 542, 25 D. *dei* sapientia ... tam -i comprehensione omnia -ia comprehendit. in psalm. 146, 11. *et al.* GREG. M. moral. 3, 11 *deus fideles* ad -ia perducit [*opp.* despecta; *cf. l. 30*]).

adv. **˟incompr(eh)ēnsibiliter.** *compar.*: *l. 61.* *i. q.* ἀκαταλήπτως (*confunduntur notiones supra in adi. distinctae, ut sit et 'incorporaliter', 'spiritualiter' et 'mystice', 'arcano modo'*): IREN. 3, 16, 1 *Christum* intrasse -r et invisibiliter in pleroma. HIL. trin. 3, 3 -r, inenarrabiliter *filium pater* procreavit (AMBR. fid. 1, 10, 67 -r generatur filius. *sim. et al.*). RVFIN. Orig. princ. 4, 1, 7 p. 303, 18 K. (*appos.* occulte). CONC.[S] I 2 p. 38, 5 verbum ... ineffabiliter et -r (ἀπερινοήτως) factus est homo. DION. EXIG. Conc.[S] IV 2 p. 201, 13 (ὑπὲρ λόγον). *attingit sensum l. 30 illustratum*: PS. AVG. c. Felician. 12 multo -ius atque sublimius natus est *Christus quam homo*. VEREC. in cant. 4, 18 quam -r propheticus temperatus est sermo (*i. 'mirum quam recte'*).

deriv.: incomprehensibilitas.

incomprehēnsibilitās, ātis *f.* *ab* incomprehensibilis. *i. q. incomprehensibile (l. 45), arcanum (fere de deo)*: IREN. 4, 9, 3 ⟨in?⟩ -is profundo. FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 1 *bis*. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 1, 5 -is *dei* obscuritatem. GREG. M. moral. 9, 39 *humani animi* (DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 11). 10, 7. in Ezech. 1, 8, 16. NICET. spir. 5.

incomprehēnsus (-prēns-), -a, -um. *ab* in *et* comprehensus. *forma* incomprens- *metro firmatur* CE 254, 10 PRVD. apoth. 812. *legitur inde a* CE 254 (*saec. III*) *et* LACT., *sed raro* (*cf. Cic. ac. 2, 95* non comprehensa).

1 *i. q. incomprehensibilis, qui comprehendi non potest*: **a** *qui manibus comprehendi nequit*: MART. CAP. 7, 738 materiam (*syn.* informi). CONC.[S] II 2, 1 p. 38, 18 (*in imag.*) *Christus est* -us a morte (ἀκράτητος τῷ θανάτῳ. *cf. p. 995, 62*). **b** *qui oculis cerni nequit*: MART. CAP. 7, 729 mobilitatis. CE 254, 10 incomprensa oculis praesens non cerneris. **c** *qui mente attingi, intellegi nequit*: LACT. inst. 3, 2, 6 -ae atque imperfectae rei (*sc. philosophiae*). MAR. VICTORIN. ad Iust. 11 illa ... eo solo comprehensa sunt, quod -a noscuntur. PACIAN. sim. carn. p. 121, 12 post tam innumeros annos et -a curricula saeculorum. PS. HIER. epist. 17, 2 p. 179[A] inenarran-

[Bauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dum et -um diem. PRVD. apoth. 812 virtus *divina*. MAX. TAVR. hom. 10 p. 242ᶜ divinitatis. 11 p. 245ᴮ secreto quodam -oque conceptu. serm. 87 p. 611ᴮ -ae generationis arcanum. 44 p. 623ᶜ miraculis. p. 633ᴬ sacramentum.

2 *i. q. non comprehensus, incompositus*: PHYSIOGN. 22 inconditos et -os mores (ἀμηχανίαν).

n. subst. incomprehēnsum, -ī: MAX. TAVR. serm. 37 p. 611ᴬ -a rimaris. *Bauer.*

incōmptus, -a, -um. *ab* in *et* comptus. *scribitur* -npt-: VERG. georg. 2, 386 *P* AMM. 31, 2, 2. -mit-: *infra l. 68. adde* STAT. silv. 5, 5, 34 *M. cf. infra l. 59.* -mt- (*cf. vol. III 1992, 52 sq.*): LACT. epit. 57, 7 *T* AVSON. 220, 3 p. 74 P. *V¹. et al. cf. infra l. 71.* -cum-: CLAVD. rapt. Pros. 3, 77 *S* (*W*). *compar.*: SVET. Aug. 69, 1. *cf. infra l. 64. superl. non legitur. litot.: l. 66.* NOT. Tir. 78, 23. SYNON. Cic. p. 431, 30 B. -i, inornati, neglecti (*cf.* p. 421, 15. 430, 18. 431, 19). GLOSS.ᴸ II Abav. IN 52 -i: incompositi, inexpositi. III Abstr. IN 7. 38 V AA I 152 sq. GLOSS. ἄκοσμος. ἀφιλοκάλητος. incompositi. non ordinati. *inde a* CIC., NEP., VERG. [*loco haud sano*: GRATT. 131 -os opera iuturus (*Sudhaus al.*, lutores *cod.*) ag⟨re⟩stis termes.]

1 *proprie sensu corporali i. q. non ordinatus, non ornatus, rudis sim.* (*add. acc. graec.: l. 26 sq.; abl. limit.: l. 26*): **a** *de animantibus et part. corp.* (*v. et l. 19*): CIC. ac. frg. 20 -is (*i. non recisis*) unguibus. HOR. epod. 5, 16 -um caput. carm. 1, 12, 41 -is Curium capillis ([SCHOL.: impexis]. *v. vol. III 315, 68*). LYGD. 2, 11 longos -a capillos ... Neaera (*cf.* OV. met. 4, 261 nudis -a capillis *Clytie*. SEN. Ag. 586 -ae comas Iliades). PETRON. 128, 3 numquid indecens sum, numquid -a? TAC. hist. 2, 11, 3 (*de Othone*) pedes ire horridus, -us. AVSON. 220, 3 p. 74 P. comas. RVFIN. Orig. in gen. 10, 4 p. 98, 20 manet *Rebecca* incomposita, ineru dita, -a. CLAVD. 24, 245 -ae pulchraeque tamen *Nymphae*. VEN. FORT. carm. 2, 9, 8 ore. *paulo aliter de acie*: CORIPP. Ioh. 6, 504 -a ... manus (*antea* non acie compti ... Latini. *cf.* 8, 257 -os ... rumpamus in hostes). *per imag.* (*cf. l. 43*): PS. ORIG. in Iob 1 p. 402ᴮ stabit *diabolus* ... tamquam -us. **b** *de rebus: corporeis*: TAC. Germ. 14, 2 epulae et quamquam -i (*fere i. non luxuriosi*), largi tamen apparatus. ann. 3, 2, 2 praecedebant *cineres* -a signa, versi fasces. ITALA gen. 1, 2 (Chalc. comm. 276) terra ... erat invisibilis et -a (ἀκατασκεύαστος, *Vulg.* inanis et vacua). CLAVD. rapt. Pros. 3, 77 -os foedari pulvere ramos *lauri caesae*. *incorporeis*: SEN. Phaedr. 657 in te magis refulget -us decor. *neutr. pron.*: IREN. 3, 16, 7 nihil ... -um atque intempestivum a⟨pu⟩d eum (*sc. filium*), quomodo nec incongruens est apud patrem. *per imag.* (*cf. l. 34*): AVR. VICT. Caes. 40, 13 cum sine his (*sc. eruditione sim.*) naturae bona quasi -a aut etiam horrida despectui sint. RVFIN. Orig. princ. 4, 1, 7 p. 304, 18 K. in vilioribus et -is verborum vasculis.

2 *transl. sensu spirituali*: **a** *de oratione, verbis sim. i. q. ineruditus, non limatus, simplex*: CIC. de orat. 1, 234 artem *Scaevolae* cum indotatam esse [et incomitatam] et -am videres, verborum eam dote locupletasti et ornasti (*cf.* NEP. frg. 26 qui [*sc. Cicero*] philosophiam ante eum -am Latinam sua conformarit oratione). orat. 78 haec subtilis oratio etiam -a delectat ([*antea* inornatae]. LIV. 4, 41, 1 adversus haec Tempani o. -a fuisse dicitur. QVINT. inst. 8, 6, 41 ut sine appositis nuda sit et velut -a o. POMER. 3, 34, 2). Att. 2, 1, 1 tua illa ... horridula mihi atque -a visa sunt (*seq.* ornata). VERG. georg. 2, 386 versibus (HOR. ars 446 [SCHOL.: non bene currentibus *eqs.*]). PRIAP. 1, 1 carminis (AVSON. 327, 1 p. 115 P. c. -i [inculti *var. l.*]. *fort. add.*: NEPOTIAN. 11, 3 [incomp⟨osi⟩ta *vg.*]). QVINT. inst. 8, 6, 65 rectum erat *hoc*, sed durum et -um. TAC. ann. 15, 67, 3 militaris viri sensus -os et validos. GELL. 9, 13, 4 simplici ... et -a orationis antiquae suavitate (*cf.* 10, 3, 15 -a et brevia et non operosa ... sunt *priora*). LACT. epit. 57, 7 *scripta caelestia* (*opp.* diserta). RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 2 -is verbis et oratione incomposita. 1, 3 si forte aliquid aut asperius aut -ius dicimus (*an adv.?*). *neutr. pl. pro subst.: v. p. 649, 38.* **b** *i. q. inamoenus, austerus*: SEN. epist. 5, 5 potest ... esse non -a frugalitas. APVL. apol. 12 amorem eius *Veneris caelestis* non amoenum et lascivum, sed contra incom[i]tum et serium (*cf.* met. 5, 28 quod ... non voluptas ulla ..., sed -a et agrestia et horrida cuncta sint).

adv. **incōmptē.** [*dub. trad.*: FRONTO p. 211, 18 N. ut ... sententiae ... incomtius (*cod. ante corr. sec. Haulerum in schedis*, incautius *cod. post corr.*) finiantur]. *de figura i. q. deformiter*: AMM. 31, 2, 2 quales in commarginandis pontibus effigiati stipites dolantur -e. *de oratione i. q. incondite, inculte* (*cf. l. 64. 71*): STAT. silv. 5, 5, 34 (*v. p. 339, 80*).

inconceptābilis, -e. [*ab* in *et* conceptare *sec. gr.* ἀτόκιος. *J. B. H.*] *i. q. conceptionem prohibens ut vid.*: ORIBAS. eup. 2, 1 C 11 (cod. La) ex hoc -is (*pro -e potius quam fem.* [*sc. mulier*]; *cf. Svennung, Wortst. Oribas. 88*) sit medicamen *cedrus* sic utentibus (*gr.* ἀτόκιόν ἐστι φάρμακον; *cod. Aa* sterilem facit mulierem).

inconceptibilis, -e. *ab* in *et* *conceptibilis. *qui loco contineri non potest*: HIL. trin. 4, 8 quod ... -em (inconspicabilem *var. l.*) *noverint deum*, secundum quod dictum est: caelum mihi thronus est *eqs.* in psalm. 118 Vau 9 patulum ... domicilium -i deo opus est.

? **inconceptus,** -a, -um. *ab* in *et* conceptus. *i. q. non conceptus*: PHOEBAD. c. Arrian. 9 Migne 20, 19ᶜ (= p. 45, 35 D.) per ipsa⟨m⟩ *nativitatem* -us (*Migne sensu requirente ut vid.*, conc- *trad.*) est *Christus*.

inconcessibilis, -e. *ab* in *et* *concessibilis. *quod concedi vel ignosci non potest*: TERT. pudic. 9, 20 delicta ... capitalia concedi oportebit aut paria quoque eorum moechiam et fornicationem -a servari.

inconcessus, -a, -um. *ab* in *et* concessus. GLOSS.ᴸ III Abstr. IN 25 -us: illicitus. GLOSS. II 233, 17 ἀπαραχώρητον: -um. [*falso trad.*: SEN. nat. 4, 2, 22 -us (*E, Haase*, incongestus *sim. codd. rell.; ci. alii alia*). *falsa var. l.* incess(us): *l. 25.* *variat c.* inconcussus: *p. 999, 52.*]

1 *i. q. illicitus, interdictus, vetitus, saepe fere i. q. nefarius* (*add. dat.: l. 34. cf. p. 999, 52*): VERG. Aen. 1, 651 -os ... hymenaeos *Helenae* (GLOSS. IV 446, 18 illicitas vel -as nuptias. 529, 44. V 602, 17). OV. am. 3, 4, 31 iuvat -a voluptas. met. 9, 638 -am ... spem veneris (*cf.* VAL. MAX. 2, 1, 5 venerem). 10, 153 ignibus (*cf.* VAL. MAX. 7, 3, 10 -is ac periculosis facibus. *opp.* permissa venere). FEST. p. 198 libidinis (*cf.* ARNOB. nat. 5, 20 p. 191, 22 improbis atque -is cupiditatibus). VAL. MAX. 8, 2, 2 (*de adulterio*) turpem et -um errorem. FRG. Vat. 249, 6 usurpatione. APVL. apol. 25 scelera immania et -a maleficia et artes nefandas. ARNOB. nat. 1, 43 p. 29, 10 amoris. PRVD. apoth. 37 vota ... -a homini. PS. AVG. quaest. test. I 46, 2 quod -um (incessum *M*) sciebat. 127, 10 licita quasi -a (incessa *M*) damnare. LEO M. epist. Conc.ˢ II 4 p. 89, 25 iuris. PETR. CHRYS. serm. 61 p. 369ᶜ ad deum -us caecatur accessus. *nota de persona fere i. q. inaccessibilis* (*cf. p. 999, 52*): AVG. in euang. Ioh. 79, 2 ᵉˣᵗʳ· ut incommunicabile nomen -ae divinitatis invaderet. *neutr. pl. pro subst.*: LACT. inst. 3, 20, 4 -a scrutari. HIL. in psalm. 2, 12 -a expetit *impietas* (*syn.* illicita). trin. 2, 2 illicita agere ..., -a praesumere (AMBROSIAST. in I Cor. 7, 2 in Gal. 6, 8. PS. AVG. quaest. test. I 1, 3 *opp.* concessa. 110, 7). PS. AVG. serm. ed. Mai 109, 2 qui -a captatur. 2 *i. q. non tributus, indebitus* (*add. dat.: l. 38. cf. l. 15*): RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 112, 2 dum neque adsumimus -os honores (οὐ διδομένης ... προστασίας) neque eos qui delati sunt refutamus (*syn.* indebitos). hist. 9, 5, 1 *Maximinus* Augusti -am praesumpserat dignitatem. CYPR. GALL. gen. 1482 praemia didit *Iacob* ... proli ... natorum -a prius. **3** *i. q. impossibilis* (*c. inf.*): QVINT. inst. 10, 2, 26 cum totum exprimere quem elegeris paene sit homini -um.

inconciliātus, -a, -um. *ab* in *et* conciliatus. *i. q. non conciliatus*: BOETH. syll. categ. introd. p. 771ᶜ perpetua atque -a discordia.

inconcilio, -āvī, (-ātum), -āre. [*ab* in concilium (ducere *sim.*), *cf.* incomitio. *J. B. H.*] PAVL. FEST. p. 107 -asti, comparasti, commendasti, vel, ut antiqui, per dolum decepisti.

1 *aliquem i. q. dolo seducere*: PLAVT. Most. 613 ne -are quid nos porro postules. Persa 834 quia non -vit, cum te emo. Trin. 136 -astin eum, qui mandatust tibi? ITIN. Alex. 36 -antibus Besi sociis. PAVL. NOL. epist. 24, 9 p. 209, 22 (*in lusu verb.*) reconciliavit *Christus* patri mundum, quem -erat primi parentis inoboedientia. *paulo aliter fere i. q. molestare, turbare*: SIDON. epist. 3, 9, 1 ea ..., de quibus loci mei ... hominem constat -ari, si loquatur, peccare, si taceat. 2 *aliquid fere i. q. perdere sim.*: PLAVT. Bacch. 551 -re⟨t⟩ copias omnis meas.

inconcinnitās, -ātis *f.* *ab* in *et* concinnitas. *i. q. absentia concinnitatis, consensūs*: GELL. 2, 26, 4 plura ... sunt ... in sensibus oculorum quam in verbis ... colorum discrimina; nam ut alias eorum ⟨in⟩concinnitates omittamus *eqs.* APVL. Plat. 2, 4 quae (*sc. malitia*) ... non solum disparilitatem, sed etiam -em prae se gerat. TERT. adv. Hermog. 41 p. 171, 3 -is et inaequalitatis et turbulentiae denotari mereretur *motus materiae*. *t. t. gramm.*: PRISC. gramm. III 111, 16 -s (-cini- *RGL*) litterarum vel syllabarum ... facit barbarismum (*cf. l. 84*).

inconcinniter *v.* inconcinnus.

inconcinnus, -a, -um. *ab* in *et* concinnus. *i. q. absurdus, ineptus* (*litot.: l. 69. 75*): *de animantibus*: CIC. de orat. 2, 17 qui ... in aliquo genere aut -us aut multus est, is ineptus esse dicitur. HOR. epist. 1, 17, 29 alter ... personam ... feret non -us utramque. PORPH. Hor. epist. 1, 18, 5 vitium -i et odiosi et inhonesti hominis (*sim.* SCHOL. *ad l.; cf. l. 74*). MVTIAN. Chrysost. hom. 28, 5 p. 416 nonne *mulier* abicietur *in spectaculo* velut -a et nesciens populo coaptari? *de rebus*: HOR. epist. 1, 18, 6 asperitas agrestis et -a (PORPH.: insocialis. *cf. l. 70*) gravisque *cynicorum*. GELL. 7, 12, 4 falsa quidem, sed non abhorrens neque -a ... significatio. 16, 5, 4 quae scripta legi, ea ferme omnia -a atque absurda visa sunt. AMM. 15, 5, 37 versus absurdos et -os. *t. t. rhet. et gramm.*: FRONTO p. 211, 19 N. ne quid -um vel hiulcum relinquatur *in fine sententiarum*. PRISC. gramm. II 372, 1 -a (-cina *RGLK*) vero vel turpia vel aspera prolatu videntur esse 'metuturus' *eqs.*

adv. **inconcinnē.** *i. q. inepte*: APVL. met. 10, 9 verberonem blaterantem atque -e causificantem. AVG. doctr. christ. 2, 16, 26 de psalterii et citharae differentia quidam non -e aliquas rerum figuras aperuit. *t. t. gramm.*: PRISC. gramm. III 111, 15 si incongrua sit

[*O. Prinz*]

63*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ratio contextus, soloecismum faciet, quasi elementis orationis -e (-ine *GL*) coeuntibus (*cf. p. 998, 63*).

adv. **inconcinniter.** *i. q. inepte*: GELL. 10, 17, 2 *Laberius* causam voluntariae caecitatis *Democriti* ... vertit ... in eam rem, quam tum agebat, non -r.

CIL VI 35450 ⟨hor⟩tus **inconclū⟨sus?⟩**. *ab* in *et* conclusus, *modo sit recte suppl.* [*falso trad. pro* inconcussus: TERT. adv. Marc. 1, 19 p. 315, 8 *M.*]

inconcorruptus, -a, -um. *ab* in *et* concorruptus. *i. q. incorruptus, integer*: PRISC. LYD. solut. 1 p. 51, 15 B. per totum perveniunt *incorporalia* sicut incorrupta ... et manent incommixta et -a (*G*, incorrupta *HM*). *opp. l. 10* concorrupta.

inconcrētus, -a, -um. *ab* in *et* concretus. *i. q. non concretus, incorporalis*: PANEG. 4, 14, 2 quod crassam et caligantem aciem simplex illa et -a substantia naturae tenuis eludat.

[**inconcubium** *tempus* VARRO ling. 6, 7 *v. s.* concubius *vol. III 101, 4. non recte def. Fay AJPh. 35, 1914, 245.*]

inconculcābilis, -e. *ab* in *et* *conculcabilis. *qui conculcari non potest*: FVLG. RVSP. incarn. 50 p. 600[A] cum et filius dei et spiritus sanctus incontristabilis -isque permaneat (*antea* conculcare).

[**inconcurrerit** *falso ut vid. trad. pro* incurrerit AMM. 23, 4, 6.]

inconcussibilis, -e. *ab* in *et* concussibilis, *sec. gr.* ἀσάλευτος *sim.* *qui concuti non potest, immobilis*: ITALA Hebr. 12, 28 (Mutian. Chrysost. hom. 33, 1) regnum -e (ἀσάλευτον, *Vulg.* immobile). RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 98, 34 inconvertibilem, immutabilem, -em ... persistentiam (p. 96, 34 -em [*Schwartz*, inconsensibilem *trad.*, ἀκράδαντον] ... p.). p. 207, 9 ea, quibuscumque roboratur et -is fit *pax*. CONC.[S] II 3, 1 p. 237, 23 sanctorum patrum ... -es expositiones.

adv. **inconcussibiliter.** *i. q. immobiliter, constanter*: RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 68, 37 ⟨ut⟩ ... vera fides ... -r permaneret.

***inconcussus,** -a, -um. *ab* in *et* concussus. *scrib.* -cus(us): SEN. epist. 44, 7 *p* PAVL. NOL. carm. 15, 214 *A. et al.* *litot.: p. 1000, 18.* NOT. Tir. 71, 50 -o iure. GLOSS.[L] II Abav. IN 53 -a: incontaminata. GLOSS. incommotus. inperturbatus. firmum. ἀσάλευτος. *inde a* SEN. min. (*17ies*), LVCAN., CALP.; *adamat* AVG. [*falsa var. l.* incuss(us): PAVL. NOL. carm. 21, 460 *A. v. et p. 1000, 56. 64.*]

1 *proprie sensu corporali de eo qui concuti non potest vel non concutitur* (*interdum generalius etiam ad statum animi pertinere potest: l. 42. 46 sq. 67. 70 sq. add. abl.: l. 45. 52 sq. cf. l. 74*): **a** *strictiore usu (sc. notione concussionis corporeae integra) i. q. immotus, firmus*: α *de animantibus et part. corp.*: SEN. Herc. O. 1741 (*iuxta* immotus *ut* PLIN. paneg. 82, 2. *v. p. 498, 43*). clem. 2, 5, 5 faciem ... placidam, -am (PS. QVINT. decl. 8, 7 -am rigidamque f.). SIL. 3, 336 -o glomerat *equus* vestigia dorso. AMM. 19, 6, 9 Galli corporum robore audaciaque ... -i[s] (*cf.* 31, 13, 8 fixis corporibus steterant -i). RVFIN. hist. 5, 1, 22 permanebat immobilis, -us, intrepidus *martyr* (ἀνεπίκαμπτος καὶ ἀνένδοτος). *per imag.* (*cf. l. 54*): CYPR. hab. virg. 2 p. 188, 10 ut ... -i ad procellas ... saeculi stemus. β *de rebus*: SEN. nat. 6, 14, 2 terrae ... -ae manent (*antea* imperturbata). LVCAN. 2, 268 caelestia ... sidera (*cf.* AVIEN. Arat. 934 -a retinentur *zonae* sede). RVT. NAM. 1, 513 -a vehit tranquillus aplustria flatus. MAX. TAVR. hom. 69 p. 397[B] -a (inconcessa *var. l.*) humanis gressibus maris unda. ENNOD. dict. 2, 1 p. 430, 21 (*abl. abs.*) -is ... culminibus *templi*. *per imag. et compar.* (*cf. l. 47*): LVCAN. 2, 248 -a tenens *Cato* dubio vestigia mundo. CALP. ecl. 1, 85 Romanae pondera molis ... -a. CYPR. unit. eccl. 2 p. 210, 18 contra ... turbines saeculi immobili et -a firmitate solidatos (*cf.* epist. 28, 1 p. 545, 11 stabilitate [LACT. ira 2, 3]. *v. et l. 68. p. 1000, 12. 29*). laps. 2 p. 238, 17 -is praeceptorum caelestium radicibus. AMBR. epist. 2, 1 -o ... fundamine *ecclesiae*. CLAVD. 8, 256 sacraria. PAVL. NOL. epist. 37, 4 p. 320, 3 candelabrum. AVG. in psalm. 64, 12 montes.

b *latiore usu i. q. inoffensus, salvus, integer*: α *de animantibus*: PLIN. paneg. 94, 3 cum altissima quaeque quaterentur *a Domitiano*, ... -us stetit *Traianus*. CASSIOD. var. 5, 17, 2 -os homines ad destinata perducant *navigia*. PASS. Mar. Iac. 2 qui superioribus persecutionibus -i libere deo viverent. *adde*: STAT. silv. 5, 1, 142 florebant hilares -ique penates. β *de rebus*: SEN. epist. 66, 40 valetudo. CHALC. comm. 105 manet -a stabilitate *intellegibilis mundus* (*cf. l. 58. p. 1000, 12. 29*). RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 10, 1 (*de arca Noe*) diluvium -a superare. AVSON. 159, 17 p. 29 P. -a tuae percurras tempora vitae. PAVL. NOL. carm. 21, 640 ut ... -a suo requiescant ossa cubili. FERRAND. epist. 7, 7 utrum *locus* desolatus et incultus an -us (*fere i. non vastatus*) et diligenter appareat exaratus.

2 *transl. sensu non corporali* (*v. et supra l. 38 sq.; add. abl.: l. 78. 81. cf. supra l. 39*): **a** *i. q. imperturbatus, constans, tranquillus*: α *de animantibus*: SEN. clem. 1, 7, 3 (*abl. abs.*) ne eo quidem, qui omnia perturbat, -o. dial. 5, 25, 3 qui non irascitur, -us iniuria perstitit, qui irascitur, motus est. nat. 2, 59, 3 invicti esse possumus, -i non possumus *eqs.* epist. 45, 9 (*de beato*) -us, intrepidus. 59, 14 sapiens ille plenus est gaudio, hilaris et placidus, -us. TAC. ann. 2, 43, 6 fratres ... proximorum certaminibus -i. LACT. inst. 6, 25, 14 (*v. p. 510, 63*). PS. HIL. libell. 5 p. 737[B]. RVFIN. Orig. in num. 23, 2[extr.] divina natura ... in ... beatitudinis apice immobilis et -a perdurans. AVG. c. acad. 2, 2, 3 mansisti -us in amicitia. epist. 140, 34. GREG. M. moral. 9, 50 (*opp.* in tentationibus). 31, 56 quieti et -i relinquimur. *et al.* β *de animo et motibus eius*: SEN. benef. 6, 28, 2 solida et -a securitas (*cf.* epist. 67, 14 otio. *v. et l. 7*). dial. 2, 5, 4 libera est, inviolabilis, immota, -a *virtus* (CYPR. epist. 59, 2 p. 667, 23 *iuxta* stabilis. *et al.*). 3, 20, 6 magnitudinem animi -am intellego et introrsus solidam *eqs.* 7, 3, 4 gaudium ... -um et aequale. epist. 44, 7 solida securitas et eius -a fiducia. 71, 27 opiniones. CYPR. epist. 14, 2 p. 510, 17 -a fide stantes (37, 3 p. 578, 11 immota ... et -a f. stabiles. GAVDENT. serm. praef. 41 G. CONC.[S] I 3 vers. Iur. p. 187, 23 cautam ... et -am [ἀκατάσειστον] ... rectam f. custodiunt. *et al.*). LACT. epit. 52, 9 quominus vigor animi et constantia -a servetur. HIL. syn. 2 conscientiae vestrae -am stabilitatem (*cf. l. 29. p. 999, 58. 68*). RVFIN. Basil. hom. 3, 1[in.] -a mentis vivacitate. PAVL. NOL. epist. 44, 4 p. 373, 14 mentis (AVG. civ. 9, 4 p. 373, 17 D. *et al.*). AVG. civ. 1, 18 p. 30, 7 D. intentione. in psalm. 17, 43 a spe firma et -a. serm. 38, 3, 5 cor. 265, 10, 12 caritate. *al.* γ *de rebus incorporeis*: TAC. hist. 2, 6, 1 civili bello turbatis aliis -a ibi pax (RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 155, 39 *iuxta* sanctissimam. APON. 12 p. 236 non ... -a pax est. *et al. v. p. 337, 17*). CYPR. ad Donat. 14 quam stabilis, quam -a tutela est. CHALC. transl. p. 29[C] -as inexpugnabilesque rationes (ἑαυτοῖς ὁμολογουμένους λόγους καὶ ἀπηκριβωμένους). comm. 39 -o iure ... perseverat *singularitas* (*cf.* AVG. doctr. christ. 1, 26, 27 -a naturae lege. mus. 6, 4, 8 teneamus ... leges *metricas* -as. *v. et l. 37*). HIL. trin. 8, 10 veritas (AVG. c. Petil. 2, 8, 19 p. 30, 29 stabili et certa et -a v. *et al.*). SYMM. epist. 5, 54, 3 non praefecturae existimationem sinit -am manere. AMM. 27, 6, 6 stabit Romana res -a (*cf.* OROS. hist. 2, 2, 2 regnum Assyriorum diu -a potentia stetit). AMBR. Hel. 5, 11 libertas. AVG. c. Cresc. 3, 24, 27 p. 433, 5 habere *baptismum* -am sui roboris firmitatem (*cf.* in psalm. 14, 5 magna et -a stabilitas aeterni. *v. et supra l. 12*). EPIST. pontif. 937 Conc.[S] IV 2 p. 140, 7 praedicationem (ἀσάλευτον). δ *neutr. pron.*: AVG. lib. arb. 2, 2, 5 hoc ... credendo -um teneo (in euang. Ioh. 53, 6). FACVND. defens. 11, 6 p. 814[C] ut ... quidquid scripsit, -um atque discussum teneretur ab omnibus. *nota* -um teneo quia: AVG. in euang. Ioh. 19, 3 si fixum atque -um tenemus, quia *eqs.*

b *t. t. iur. i. q. inviolatus, legitimus*: COD. Iust. 7, 16, 5, 2 (*Alex. Sev. imp.*) -um possessionis ius obtinebis (11, 62, 5 [*a. 377*]. *al.* COD. Theod. 5, 14, 33. 15, 1, 9 PAP. Marini 93, 18 *et al. cf. l. 21*). FRG. Vat. 284 (*a. 286*) ea ... manere -a. COD. Iust. 7, 35, 4 (*a. 292*) si possessio -a sine controversia perseveraverit (*cf.* 6, 61, 4, 3 [*a. 472*] ex continua et -a tenentis possessione). COD. Theod. 6, 24, 6 divale praeceptum ... -um aeternumque durare. 12, 1, 25 intemeratas -asque dignitates ... permanere. 15, 1, 50 robore (*cf.* COD. Iust. 8, 53, 30, 2 -am ac perpetuam firmitatem). *al.* GREG. M. epist. 1, 9 p. 11, 9 -is quadraginta annis. *fere i. q. non minutus, ut vid.*: COD. Iust. 1, 2, 12, 2 salaria *ecclesiarum* ... -a et a nullo prorsus imminuta praestari (*cf.* 1, 2, 14, 1).

c *i. q. non interruptus, continens* (*cf. l. 17 sq.*): AVG. c. Cresc. 3, 18, 21 p. 427, 15 post episcopos ab ipsis apostolorum sedibus -am seriem usque in haec tempora perducentes. COD. Theod. 13, 10, 8 pr. exaequationes censuum ... -a aeternitate permanent.

adv. ***inconcussē.** *superl.: l. 70.* **1** *proprie*: **a** *i. q. immobiliter*: CASSIOD. var. 1, 35, 3 *navigia* natantia -e retinentur (*sc. echinai*), dum innumeris motibus unda rapiatur. **b** *i. q. integre*: CONC. Matisc. a. 585 p. 168, 12 ut ... in eodem loco in⟨con⟩cusse permaneat *fugitivus* (*opp.* violentiam inferre).

2 *transl.*: **a** *i. q. constanter*: SYNOD. Migne 13, 567[D] olim decreta pro legitimis -e servanda ([ἔμμονα καὶ ἀμετακίνητα]. AVELL. p. 326, 7 fidem ... -e atque inviolabiliter ... servatis [= COD. Iust. 1, 1, 8, 28]. p. 340, 12). HIER. hom. Orig. in Is. 7, 2[extr.] credimus in eo (*sc. Christo*) -e et firme (AVG. catech. rud. 25, 46 fortiter et -e. in euang. Ioh. 106, 6 -e, firme, stabiliter, fortiter. ord. 2, 9, 26 *al.*). AVG. conf. 6, 5, 7 quam -e (-a *var. l.*) fixum fide retinerem (*cf.* doctr. christ. 1, 39, 43 ea ... -e retinens. retract. 1, 11, 4 [incusse *B*[1]] APON. 2 p. 30). 7, 7, 11 his ... -e roboratis in animo meo. epist. 66, 1 -e possidebit *Christus* totum (*syn.* firme. *cf. l. 61*). 93, 23 -e (incusse *A*) tenere debemus (190, 3. c. mend. 21, 41[extr.] ut -e teneas et defendas. in Rom. imperf. 10[extr.] *appos.* incommutabiliter. *et al.*). mus. 5, 5, 9 superiorum legum iam -e constitutarum. serm. ed. Denis 17, 2 simplicitas ... stabilis atque -issime perseverans. AVELL. p. 231, 23 -e, inviolabiliter, irreprehensibiliter atque irretractabiliter ... nos promittimus secuturos. CONC.[S] I 4 p. 56, 23 fides patrum ... -e (ἀπαρασαλεύτους) intellectus fidelium praemuniit. II 5 p. 8, 20 in ea fide ... -e (ἀσαλεύτως) persistere. GREG. M. moral. 8, 21 ut in eadem iustitia -e (*fere i. sine offensione*) maneatur. **b** *i. q. inviolate, legitime* (*cf. l. 69*): COD. Iust. 11, 62, 6 pr. (*a. 384*) -e possideant *possessiones patrimoniales.*

incondecēns, -ntis *adi.* *ab* in *et* condecens. *i. q. ineptus*: CONC.[S] II 3, 1 p. 164, 30 arbitratus -s (ἄτοπον) esse latere hoc ... archiepiscopum.

incondemnātus, -a, -um. *ab* in *et* condemnatus. *i. q. non damnatus*: CATO or. frg. 8, 1 decem hominibus vitam eripis indicta causa, iniudicatis, -is (*Q*, indem(p)natis *rell.*). ITALA act. 16, 37 (cod. e) caesos nos publice, -os, homines Romanos constitutos miserunt in

[*O. Prinz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

carcerem (ἀκατακρίτους, *Vulg.* indemnatos). CONC.[S] I 5 p. 371, 19 neque certe pie a tantis patribus et -is (ἀκαταγνώστων) sanctis desciscet.

***inconditus,** -a, -um. *ab* in *et* conditus. SERV. auct. ecl. 6, 7 'condere' componere, ut e contrario '-a'. *compar. et superl. non leguntur; cf.* maxime -us: *p. 1002, 2. 4. litot.: p. 1002, 19. 50. adde* VITA Fulg. p. 13 L. NOT. Tir. 12, 92. *de notione* (*cf. p. 1002, 30*): PAVL. FEST. p. 107 -um: non ordinate compositum. SYNON. Cic. p. 418, 27 B. 430, 18 -i: incompositi, inornati, incompti *eqs.* GRAMM. suppl. 266, 16 -a res dicitur informata *eqs.* GLOSS.[L] III Abstr. IN 37 inordinatus. Abol. IN 265 incomposita. V Abba IN 27 inornatus, incompositus. GLOSS. ἀκατασκεύαστος. ἄκτιστον. βλαρόν. *inde a* LVCIL., VARRONE, CIC.; *raro in poesi.*

1 *i. q. non depositus, non absconditus sim.: de animantibus* (*i. q. non sepultus*): SEN. contr. 7 praef. 7 cineres, qui -i sunt (SVET. rhet. 30, 3). LVCAN. 6, 101 mixta iacent -a vivis corpora. *de rebus:* AETNA 133 condita si redeunt *flumina*, si quaedam (qua et iam *codd.*) -a surgunt. COLVM. 1, 5, 6 -os conditosque fructus (3, 2, 1). *adde fere i. q. non alligatus:* PLIN. nat. 17, 209 (*de vite*) -a spargi.

2 *i. q. non creatus:* TERT. adv. Hermog. 18 p. 145, 26 ne quid innatum et -um praeter solum deum crederemus. BASIL. admon. RevBén. 27, 1910, p. 229, 36 -am (ἄκτιστον) trinitatem et consubstantialem. *fort. huc spectat etiam* VAL. FL. 1, 808 adhuc -a (*fere i. inexperta?*, incognita *edd. plerr.*) leti sors.

3 *i. q. incompositus, inordinatus, rudis:* **a** *spectat ad habitum exteriorem fere i. q. deformis, foedus* (*cf. p. 1002, 10*): LVCIL. 1121 rupicum squarrosa, -a rostra. PAVL. FEST. p. 335 'schedia' genus navigii -um *eqs.* (*cf.* FLOR. epit. 3, 8, 3 rates. APVL. Socr. prol. 104 schedio ⟨...⟩ et -o. *v. et p. 1002, 27*). FLOR. epit. 3, 20, 6 clipeos. *adde* GRATT. 387 (*de rabie canum*) mala atque -a (*fere i. horrenda*) pestis.

b *spectat ad ordinem i. q. tumultuarius, confusus sim.:* *α de animantibus:* SALL. hist. frg. 3, 23 illi, quibus vires aderant, cuncti ... -i (-a *M*) tendere (tem(p)nere *codd. cf. p. 1002, 31*). LIV. 21, 57, 12 turbam (25, 1, 4 *antea* tumultuario exercitu. 25, 13, 10 -am inermemque. *al.* CVRT. 9, 2, 22 TAC. hist. 4, 67, 1 ann. 2, 52, 1. SVET. Aug. 35, 1 deformi et -a t. *v. et l. 48*). 24, 29, 1 multitudinem -am ac tumultuosam (27, 32, 8 -am inermemque. *al.* VELL. 2, 14, 1 [incognita *codd.*]. CVRT. 3, 8, 18 TAC. ann. 3, 42, 3 VOPISC. Aurelian. 42, 6 AMM. 19, 11, 10). 29, 34, 11 ne sparsi et -i sine ordine ... portis excurrerent. 35, 28, 3 -um agmen et tantummodo aptum viae (44, 66, 8 CVRT. 4, 14, 5 TAC. ann. 2, 12, 1). 44, 39, 1 aciem ... -am inordinatamque. CVRT. 8, 11, 1 oppidanos (TAC. ann. 3, 46, 1 *iuxta* militiae nescii). TAC. hist. 4, 76, 3 manum. ann. 4, 47, 2 magna vis armata aut -a. MART. CAP. 9, 926 plebis. *et al.* *paulo aliter fere i. q. non exercitatus, non disciplina militari instructus:* LIV. 29, 1, 21 -am turbam tironum esse. 30, 11, 5 exercitu ... novo atque -o. *masc. pro subst.* (*v. et p. 1002, 9*): TAC. ann. 3, 20, 2 quod -is aut desertoribus miles Romanus terga daret. *cf.* FLOR. epit. 1, 17, 5 -os atque palantes aggressus est. *β de rebus:* Ⓘ *sensu corporali:* *de voce, clamore sim. fere i. q. non articulatus, vastus* (*aliter p. 1002, 11*): CIC. rep. 3, 3 homines -is vocibus incohatum quiddam et confusum sonantes (LACT. ira 7, 8 [*de animalibus*]. PASS. Petr. 9 -is [tumultuantibus *var. l.*] v. plebis. *gramm.:* DIOM. gramm. I 419, 2 DON. gramm. IV 392, 3 [= DOSITH. gramm. VII 424, 15]). CVRT. 3, 10, 1 -um et trucem ... clamorem (4, 15, 29 -o cl. gemituque. PLIN. epist. 9, 13, 4 -o turbidoque cl. PANEG. 3, 29, 2. *et al.*]). PLIN. nat. 9, 41 -o fremitu *vituli marini* (HIL. in psalm. 64, 10 -os bacchantium fr.). PANEG. 5, 10, 4 vagitus -i locuturam differunt vocem. AMBROSIAST. I Cor. 14, 23 tumultus ... -us populi. MACR. somn. 2, 1, 6 fragor turbidus et -us. *in re metrica:* MAR. VICTORIN. gramm. VI 95, 10 trimetrum ... acatalectum -ae compositionis (MART. CAP. 9, 975). *varia:* AETNA 234 quae certo sidera currant ordine quaeve suos errent (servent *var. l.*) -a cursus (cura *vel* motus *codd.*). CVRT. 9, 1, 16 tam -o auxilio. PLIN. nat. 8, 4 -os motus *elephantorum* (TERT. adv. Hermog. 41 p. 170, 12 -us et [in]confusus et turbulentus fuit materiae motus. *al. cf. infra l. 80*). 8, 14 blanditiae ... -ae *elephantorum.* 16, 122 quibusdam *arboribus* ramorum ordo ..., aliis -us. APVL. met. 6, 10 -ae illi et inextricabili moli *seminum.* flor. 19 p. 93 venarum pulsus -os vel praevaros (praeclaros φ). TERT. adv. Hermog. 23 p. 151, 25 informem et confusam et -am ... materiam. DON. Ter. Eun. 401 properationem. ANIAN. Chrysost. hom. 1, 5 habitum inordinatum, incessum -um (*cf. p. 1002, 48*). *neutr. pro subst.* (*v. et l. 83. p. 1002, 25*): APVL. flor. 23 p. 103 si quid illic (*sc. in venis*) turbatum atque -um offendit. Ⓘⓘ *sensu incorporali:* LIV. 24, 24, 2 dum turbata omnia nova atque -a libertate essent. 26, 40, 1 -as componere res. PRVD. cath. 12, 194 propago degener ritum secuta -um (*fere i. q. impium*). CANON. Dionys. Exig. p. 36, 18 -is (*fere i. seditiosis*) motibus. EPIST. pontif. 632 Schwartz p. 23, 5 huius receptionis -ae (*fere i. illicitae*). CAEL. AVR. chron. 3, 8, 97 repentina atque -a (*fere i. falsa, cf. l. 84*) curatione. *neutr. pro subst.* (*v. et supra l. 75. p. 1002, 25*): CAEL. AVR. acut. 1, 16, 155 Themison ... quaedam -a dereliquit.

c *spectat ad mores, cultum i. q. incultus, ineruditus* (*c. abl. limit.: l. 6*): *α de animantibus:* SEN. dial. 11, 7, 8 maxime tunc trucibus et -is Galliae populis. CVRT. 7, 3, 6 agreste hominum genus et inter barbaros maxime -um. MELA 3, 53 cultores *Iuvernae.* TAC. hist. 2, 16, 2 -os homines fatigare militiae muneribus. FLOR. epit. 1, 13, 4 Senones, gens natura ferox, moribus -a. GELL. 13, 23, 12 imperito et -o militi. DON. Ter. Ad. praef. 1, 4 spectatoris. AMBR. hex. 5, 7, 18 sit licet ... -us, lubricus, temulentus *coniunx.* HIER. c. Vigil. 3 sermone -us *Vigilantius.* *masc. pro subst.* (*cf. p. 1001, 49*): ANTH. 682, 5 (*de Pane*) pellite, -e, mute (*an ad p. 1001, 27 refer.?*). *β de rebus:* *de voce, verbis sim.* (*aliter p. 1001, 52*): CIC. de orat. 3, 173 -am antiquorum dicendi consuetudinem. Brut. 242 oppidano quodam et -o genere dicendi. orat. 150 -is (-e positis *var. l.*) verbis (GELL. 11, 16, 7 v. meis incohatis et -is. APVL. flor. 9 p. 29 -a et vitiosa v. *cf.* GELL. 15, 2, 3 vili et -a verborum caterva). 173 nihilne eis inane videtur, nihil -um ...? LIV. 4, 20, 2 carmina (27, 37, 13 *appos.* abhorrens. SEN. benef. 4, 6, 5 agreste atque -um c. CVRT. 4, 7, 24. 6, 2, 5). 4, 53, 11 versus (7, 2, 5. 38, 13, 2 v. haud -is). 5, 49, 7 iocos militares, quos -os iaciunt (7, 38, 3. *cf. l. 32*). SEN. dial. 12, 18, 9 barbarorum -us ... fremitus (*opp.* Latina ... verba). TAC. dial. 21, 4 sensus (*cf. infra l. 37*). Agr. 3, 3 -a ac rudi voce memoriam ... composuisse (GELL. 16, 8, 5 novis et -is v.). DIOM. gramm. I 500, 17 illevigato et -o sono variantur *versus fragosi.* GELL. 7, 16, 1 tumultuariis et -is linguae exercitationibus. 14, 1, 32 sicca et -a et propemodum ieiuna oratione. *et al.* *neutr. pro subst.* (*v. et p. 1001, 75. 83. cf.* GLOSS.[L] I Ansil. IN 248 -a: extemporalia, quae [quo *trad.*] Graeci schedia [excidiam *trad.*] vocant): VARRO Men. 363 homines rusticos in vindemia -a cantare. CIC. orat. 233 alicuius -i ... dissipatam aliquam sententiam. VERG. ecl. 2, 4 haec -a ... iactabat (SERV.: id est incomposita, subito dicta, agrestia; vel insanientis dicta verba; vel '-a' inconscripta, ut Sallustius *eqs.* [*v. p. 1001, 34*]). LIV. 7, 10, 13 -a quaedam militariter ioculantes (*cf.* 10, 30, 9 -is militaribus). QVINT. inst. 6, 3, 107 in qua (*sc. urbanitate*) nihil absonum, nihil agreste, nihil -um ... possit deprehendi. *varia:* CIC. de orat. 1, 197 quam sit omne ius civile praeter hoc nostrum -um ac paene ridiculum. SALL. hist. frg. 1, 18 -ae olim vitae. LIV. 30, 28, 3 cum Syphace -ae barbariae rege. CVRT. 7, 8, 10 rudis et -us sensus *barbarorum* (*cf. supra l. 21*). MELA 1, 107 moribus (DICT. 1, 8 *al.* PHYSIOGN. 22 -os et incomprehensos m. CASSIAN. inst. 8, 16 *appos.* inordinatos). RVFIN. hist. 1, 2, 19 inculta et -a relinquentes *boni semina.*

d *spectat ad motus animi i. q. inconsultus, temerarius:* SEN. dial. 2, 9, 1 motus animorum -i. GELL. 6, 2, 12 si aliquis sit tam -us (*cf.* CASSIAN. conl. 21, 14, 4 ut non tam religiosus quam -us atque irrationabilis habeatur). SPART. Carac. 10, 3 furor. DON. Ter. Ad. 589 de -a ac nimia voluptate. HIL. in psalm. 51, 7 quia ... res fortuitas et -as eloquantur. AMM. 14, 6, 7 levitate paucorum -a. RVFIN. epist. Clement. 15 -os inutilesque discursus. MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 49, 32 voces (ἀβουλήτους). BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 1 p. 137, 10 sensus imaginationesque perfectas et non -as. *c. notione debilitatis:* TERT. cult. fem. 2, 1 p. 715, 9 Oe. imperfectam et -am *pudicitiam.* *fere i. q. absurdus:* PAPIN. dig. 46, 3, 95, 2 -um est subvenire sexui mulieris *eqs.*

adv. **inconditē.** *compar. et superl. non occurrunt; cf.* magis -e: *l. 57. litot.: l. 81 sq.*

1 *c. verbis:* **a** *i. q. deformiter:* VARRO ling. 5, 107 hos *circulos* quidam, qui magis -e faciebant, vocabant lixulas.
b *i. q. sine ordine, confuse:* COLVM. 7, 9, 9 sues catervatim atque -e cum sint pariter inclusae. GELL. praef. 3 breviter et indigeste et -e ... feceramus *adnotationes* (*cf.* 17, 9, 2 *litteras singularias* positas -e). APVL. met. 4, 8 estur ac potatur -e. TERT. adv. Hermog. 42 p. 172, 18 deus composite, materia -e movetur. fug. 3 p. 468, 11 Oe. -e convenimus. CAPITOL. Maximin. 17, 2 exclamabat *Maximinus* -e (*cf.* AMM. 22, 6, 2 principem ... interpellabant -[a]e *Aegyptii.* 26, 6, 18 tumultuariis succlamationibus plebis imperator appellatus -[a]e *Procopius*). MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 10 p. 1121[A]. AVR. VICT. Caes. 19, 2 varie -e a praetoribus promebatur *edictum.* AMM. 16, 12, 37 equites ... -[a]e discesserunt (*cf.* 27, 2, 6. 31, 13, 7). **c** *i. q. inculte, inerudite* (*v. et supra l. 13 sq.*): CIC. de orat. 3, 175 ille rudis -e fundit quantum potest. off. 3, 82 dicam *versus* ... -e fortasse. FRONTO p. 114, 3 N. historiam ... scripsere Sallustius structe, Pictor -e *eqs.* SPART. Carac. 2, 10 questus est de fratris insidiis involute et -e. *c. notione simplicitatis:* SEN. nat. 1, 17, 7 cum antiqui illi viri -e viverent. **d** *i. q. inepte, absurde, inconsulte:* CIC. rep. 2, 19 fabulas fictas etiam nonnumquam -e. div. 2, 146 nihil tam praepostere, tam -e, tam monstruose cogitari potest, quod non possimus somniare. GELL. 12, 14, 2 ut non videatur ... temere et -a assumpta *'saltem' particula.* TERT. pudic. 14 p. 246, 23 qui apostolum contristaverint -e (*fere i. prave*) agentes. AVR. VICT. Caes. 20, 34 neque -e illum virum tantam contumeliam imponere potuisse. PRISCILL. tract. 8, 120 nec ... -e exposita *videntur.* CHROMAT. beat. 1 non -e et ego proponam mercem. FACVND. defens. 12, 1 p. 828[B] disputamus incessanter atque -e. ACT. Archel. 19 (17), 7 ea, quae -e protulisti.

[O. Prinz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *c. adi. fere i. q. vaste*: ITIN. Alex. 33 Caucasum ... saxis -e arduum neque gradibilem.

incōnexio, -ōnis *f.* *ab* inconexus. *i. q.* ἀσύνδετον: Ps. IVL. RVF. schem. lex. 20 p. 53, 1 ἀσύνδετον ... vel διάλυτον ... Latine dicitur dissolutio vel -o.

incōnexus, -a, -um. *ab* in *et* conexus. *i. q. non conexus, non cohaerens*: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 3, 1 omnia ... ibi (*sc. in divinis*) substantialiter simplicia, -a (3, 5). AVSON. 338 p. 156 P. (*de technopaegnio*) *res* -a est et implicatur (350, 5 p. 207 P. accipe ... opusculum de -is [-conn- *codd.*] continuum [*sc. centonem*]). SERV. Aen. 7, 601 -um esse hunc locum. BOETH. herm. pr. 1, 8 p. 102, 25 res sibimet -as. *t. t. gramm.*: *i. q.* ἀσύνδετος: POMP. gramm. V 304, 32 orationem (EXPLAN. in Don. gramm. IV 489, 6). SCHOL. Ter. Bemb. Eun. 65 (*subst.*). *i. q.* ἀσυνάρτητος: MAR. VICTORIN. VI 88, 21 metrorum, quae ἀσυνάρτητα, id est -a, sunt. 102, 31. 107, 1. 141 tit.

incōnfectus, -a, -um. *ab* in *et* confectus. [*dub. var. l.*: HIER. epist. 119, 1, 2 confecta *codd. plerr.* *e falsa coni.*: CELS. 4, 23, 1 -um *Lindenus*, imperfectum *codd.* (*v. p. 562, 63.*)] *i. q. non confectus*: MARCELL. med. 9, 73 de lana marina -a (*fere i.* 'non neta'). CONSTANTIVS vita Germ. 4 -i (*fere i. inculti*) soli.

incōnfessus, -a, -um. *ab* in *et* confessus. [*in versu spur.*: Ov. met. 2, 555ᵃ.] *qui non confitetur*: Ps. AVG. serm. ed. Mai 5, 1 humani iudicii est ... urguere poenis ad confessionem, cogere -um.

incōnflexibilis, -e. *ab* in *et* conflexibilis. *qui flecti non potest*: AVELL. p. 704, 6 rectam et -em confessionem custodiens *ecclesia*.

? **incōnfundibilis**, -e. *ab* in *et* confundibilis. *qui confundi non potest*: CONC.ˢ I 2 p. 103, 32 secundum hanc -em (*Schwartz*, infundibilem *U*, inconfusibilem *w*) unitatem (ἀσυγχύτου).

incōnfūsibilis, -e. *ab* in *et* confusibilis. *qui confundi non potest, imperturbabilis*: ITALA (= VVLG.) II Tim. 2, 15 (cod. d *al.*) sollicite cura te ipsum probabilem exhibere deo, operarium -em *eqs.* (ἀνεπαίσχυντον; *inde pendent* RVFIN. hist. mon. 1 p. 404ᶜ PAVL. NOL. epist. 38, 5). AMBR. spir. 2, 9, 89 ut -i distinctione quod alius pater, alius sit filius edoceret *apostolus*. CONC.ˢ II 3, 3 p. 122, 5 -is (ἀσυγχύτου) unitatis (*cf. l. 31*). FVLG. RVSP. ad Tras. 1, 7 p. 230ᴰ -em atque inseparabilem utriusque veritatem naturae (*cf.* epist. 8, 26. 14, 11). 3, 3 p. 271ᴬ -is permanet proprietate personae *Christus*.

adv. **incōnfūsibiliter.** *i. q. imperturbabili modo*: CLAVD. MAM. anim. 1, 15 p. 59, 24 nec vero credi licet quorumque coniunctionem corporum unitatem trinitatis imitari aut eidem -r posse misceri. FVLG. RVSP. ad Tras. 3, 8 veritate divinae humanaeque substantiae -r permanente. epist. 17, 5 plenam in se Christus ... -r uniret substantiae veritatem. 17, 22 -r atque inseperabiliter (fid. 57). CASSIOD. in psalm. 9, 1 pro salute humani generis deum -r humanatum.

incōnfūsibilitās, -ātis *f.* *ab* inconfusibilis. *i. q. status inconfusibilis*: CONC.ˢ II 5 p. 152, 39 dicendo ... tres subsistentias -em trinitatis agnoscit.

incōnfūsio, -ōnis *f.* *ab* inconfusus. *i. q. status inconfusus*: CONC.ˢ I 5 p. 203, 8 (= II 4 p. 131, 16. II 5 p. 147, 23) -e ... servata inhabitasse verbum ait in nobis (τὸ ἀσύγχυτον). *v. et l. 68.*

ˣ**incōnfūsus**, -a, -um. *ab* in *et* confusus. GLOSS.ᴸ II Abav. IN 291 intaminata: -a (inconcussa *var. l.*). *inde a* SEN. philos., *dein ap.* ARNOB. mai. *et posteriores.* [*falso trad.*: SEN. nat. 2, 45, 2 δ. *v. et p. 1001, 67.* *e coni. dub.*: APVL. mund. 21 -a *Flor.*, confusa(m) *codd.*]

1 *spectat ad habitum exteriorem i. q. impermixtus*: CLAVD. 28, 623 (*de proelio ludicro*) certaque vagandi textas lege fugas -osque recursus. EVSTATH. Bas. hex. 7, 2 p. 938ᴮ manet ... in singulis generibus *piscium* immutabilis ad aliam naturam -aque progenies. *in doctr. christ.* (*gr.* ἀσύγχυτος): AVELL. p. 228, 7 Christum duas esse naturas -as (p. 249, 28 *iuxta* inseparabilibus. p. 282, 8 in duabus perfectis et indivisis -isque ... n. CASSIOD. in psalm. 8 div. [*appos.* distinctis]. VIGIL. THAPS. c. Eutych. 4, 19 integras, immutatas, -as ... n.). CONC.ˢ I 2 p. 14, 26 per coniunctionem summam et -am. I 3 Rustic. p. 186, 36 -ae unitionis (inconfusionis *var. l.*). I 3 vers. Tur. p. 199, 9 -am ... naturarum servamus copulationem. I 5 p. 149, 15 -am omnino substantiarum conventionem. FVLG. RVSP. ad Tras. 1, 6 personae utriusque -a proprietas. *et al.* *variato colore fere i. q. immutatus*: CHAR. gramm. p. 86, 25 B. quae ... Graeca flexo accentu proferuntur, haec -o statu permanente secundum Graecam declinationem ordinantur. RVFIN. Clement. 8, 22 ut ... orbem -a varietate constringat *sol.*

2 *spectat ad mentem i. q. imperturbatus*: SEN. dial. 3, 12, 2 officia sua vir bonus exsequetur -us, intrepidus (nat. 3 praef. 13 adversus utramque *fortunam* intrepidus -usque prodire). HIER. hom. Orig. in Ier. 3, 2 p. 308, 22 maneo -us. PALLAD. hist. mon. I prooem. p. 249 sq. -a mens animi *hominum religiosorum.* *paulo aliter*: ARNOB. nat. 1, 39 p. 26, 21 quid cuique debeatur vel personae vel capiti, -is gradibus atque auctoritatibus tribuo. RVFIN. Basil. hom. 2, 7 manet uniuscuiusque disciplinae -a distinctio.

adv. ˣ**incōnfūsē.** *i. q. non confuse, non permixte,* ἀσυγχύτως: AVELL p. 256, 6 duas naturas *Christi* indivisibiliter et -e unitas (GREG. M. in Ezech. 1, 8, 25 *appos.* inseparabiliter). p. 339, 16 Christum ... in duabus naturis ... -e, incommutabiliter, inseperabiliter agnoscendum (p. 342, 18 CONC.ˢ II 2, 2 p. 8, 29. *et al.*) 706, 14 deus verbum in utraque natura deitatis et humanitatis indivise et -e cognoscitur et adoratur (CONC.ˢ II 2, 2 p. 14, 4. IV 2 p. 66, 11. 98, 19. *et al.*). EPIST. pontif. 591 Schwartz p. 67, 22 *Christum* unum eundemque -e, indivise deum hominemque veraciter permanentem. CONC.ˢ I 3 vers. Tur. p. 147, 38 factus est homo *Christus* inconvertibiliter et -e (*cf.* VIGIL. THAPS. c. Eutych. 4, 19). p. 200, 13 duo alterutris ineffabiliter et -e convenientia. I 5 p. 123, 29 naturis -e manentibus. *et al.* *O. Prinz.*

incongelābilis, -e. *ab* in *et* congelari (*v. Leumann, Adj. auf -lis 125*). *quod congelari non potest*: GELL. 17, 8, 16 quaeri dignum, cur flaviorum et fontium aquae gelu durentur, mare omne -e sit.

[**incongestus** *falsa l. v.* SEN. nat. 4, 2, 22 (*v. s.* inconcessus *p. 998, 11*). *e coni. vix prob.*: GLOSS. V 503, 57 incongectum (incongestum *Götz*, inconlectum *Buech.*) naufragium rerum.]

incongressibilis, (-e). *ab* in *et* congredi, *cf.* inaccessibilis, inadibilis *et gr.* ἀπρόσιτος. *i. q. inaccessibilis*: TERT. adv. Marc. 2, 27 p. 374, 2 quaecumque exigitis deo digna, habebuntur in patre invisibili -ique *eqs.*

incongruēns, -entis. *ab* in *et* congruens. *compar.*: *l. 48.* *superl.*: *l. 44. 51.* *abl. in* -i: *l. 29.* *in fig. litot.*: *l. 52.* GLOSS. II 249, 3 ἀσύμφωνος ab⟨h⟩orrens, inconveniens, -ens. *inde a* PLIN. iun.

i. q. inconveniens, incompetens, non idoneus sim.: 1 *de part. corp.*: LACT. inst. 3, 19, 20 ut ... doleret *anima* -i se corpore oneratam. PHYSIOGN. 58 p. 79, 6 humeri contracti (fracti *A*) et impliciti -es. referuntur ad εὐπρέπειαν (*cf. Ps. Arist phys. p. 62, 6*).
2 *de rebus* (*c. dat.*: *l. 35. 38—41. 44.* *cf.* COMMENT. Lucan. 6, 453 inlicitis toris: -bus sibi): PLIN. epist. 4, 9, 19 *sententiam Caepionis* dissolutam atque etiam -em vocant; negant enim congruens esse *eqs.* GELL. 12, 5, 5 est *Stoica secta* ... et sibi et nobis -s (*antea* non bene convenire). VLP. dig. 24, 1, 33, 1 -s est *annuum* et contra sexus *muliebris* naturam (*opp.* sollemne). FORTVN. rhet. 1, 4 p. 84, 4 *aprepes materia est* cum aliquid personae -s invenitur. CANDID. gen. div. 7 si ... hoc -s deo *est* (*syn.* incongruum). CET. FAV. 8 p. 295, 14 fluviaticae *harenae* ... signino operi -es sunt (*syn.* non conveniunt). Ps. SEN. epist. Paul. 10 gravem et sectae meae -em rem (*cf. l. 48*) facio. AVELL. p. 582, 8 -bus praeceptis. CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 30, 17 patrocinium. BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 447, 13 ambiguitatem. RVSTIC. c. aceph. p. 1210ᴮ sermo (*superl.*). *n. subst.* (*c. dat.*: *l. 46. 47*): TERT. adv. Hermog. 2 p. 128, 9 si ex arbitrio *dei mala facta essent* ..., [nihil] -s et indignum sibi faceret (*cf.* PHOEBAD. c. Arrian. 8 l. 18 D. nihil ⟨in⟩congruens divinitati *dicimus*. *v. et l. 52*). CONC.ˢ II 5 p. 151, 22 fugiens ... rem -am -ius adinvenit. -s est *sim.* (*c. dat.*: *l. 52*): IREN. 3, 16, 7 (*v. p. 997, 42*). AVG. persev. 22, 61 nempe hoc verissimum est: ita sane, sed improbissimum, importunissimum, -issimum. *c. inf.*: TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 465, 18 divitias praestare non -s deo sit. LACT. inst. 3, 16, 4 (*syn.* ineptum). *acc. c. inf.*: LACT. inst. 2, 4, 18 -s et iniquum esse ait *Dionysius* ... filium ... barbatum videri ([*Cic. nat. deor. 3, 83* neque ... convenire; *sim. Val. Max. 1, 1 ext. 3*]. *cf. p. 1006, 31*). ut: MOD. dig. 28, 6, 4, 2 -s ... videbatur, ut in altero *filio* duplex esset substitutio *eqs.* LACT. inst. 2, 17, 6 (*appos.* perversum). 3, 8, 35 (*app.* absurdum). 4, 30, 6.

adv. ˣ**incongruenter.** *i. q. inconvenienter, non apte* (*in fig. litot. exceptis l. 65. 66. 69. 70*): TERT. bapt. 19 nec -r ad figuram interpretabitur, quod *eqs.* (*cf.* AVG. conf. 13, 3, 4 non -r ... intellego [serm. 201, 3, 3]. gen. ad litt. 2, 1 p. 34, 21 non -r ... accipiuntur [*al.*]. 12, 34 p. 432, 9 arbitramur. epist. 93, 38 existimandum est). NOVATIAN. trin. 1 p. 888ᴬ liber *primus homo* esse debuerat, ne -r dei imago serviret. cib. Iud. 2 *ne praecepta* auctoritatem eius (*sc. dei*) imminuant adsumpta ⟨in⟩congruenter. AVG. civ. 4, 14 ᵗⁱᵗ· augmenta regnorum Iovi -r ascribi. gen. ad litt. 12, 24 p. 417, 18 puto ... non -r medium dici ([*syn.* inconvenienter]. quaest. hept. 1, 59 p. 31, 22 *al.*). epist. 118, 8 ut ... non -r petas. mus. 1, 3, 4 ea motione ... male ille, id est -r utitur. *al.* CASSIAN. conl. 1, 21 continentiae -r exercitae.

deriv.: incongruentia.

incongruentia, -ae *f.* *ab* incongruens. *plur.*: *l. 77.* GLOSS.ᴸ V Aa I 160 -a non aptae rei (res ?). *i. q. inconvenientia* (*c. gen.*: *l. 74. 78. 81*): TERT. anim. 6 p. 305, 18 mirabimur -am ... definitionis provocantis ad ea quae in animam non conveniunt. 32 p. 354, 8 sic et cetera ad -am rediges. adv. Marc. 2, 25 p. 369, 25 ad ceteras pusillitates et infirmitates et -as ... interpretandas ... pertendam. pudic. 15 p. 250, 21 ne ... suffundatur apostolus posteriorum -ā sensuum. IREN. 4, 32, 1 multam -am et plurimas contradictiones necesse est incidat. LACT. inst. 5, 13, 20 Seneca -am hominibus obiectans ait *eqs.* AVG. civ. 22, 19 p. 598, 28 D. partium (*opp.* congruentia). c. Faust. 21, 13 p. 584, 22 *cibi* (*opp.* congruentia; *sic et* p. 584 27). FVLG. RVSP. incarn. 30 p. 590ᶜ -ae cedit ... infirmitas. *ibid.* p. 590ᴰ (*opp.* congruentia). 31 immoderatio atque -a (*opp.* modus et congruentia rerum). [*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

incongruitās, -ātis *f.* *ab* incongruus. *i. q. incongruentia, inconvenientia* (*c. gen.: l. 3. 5*): EPIST. pontif. 231 Migne 13, 28[C] propter ... praesentis temporis -em. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 8, 21 dignare *capitula* ... inspicere et cognoscens -em, quae in eis est, abiura ea *eqs.* (p. 110, 2 capitulorum). p. 48, 35 illicita et iniqua et omni -e plena negotia ([*gr. I 1, 5 p. 132, 4 ἀτοπίας*]. RVSTIC. c. aceph. p. 1209[B]). p. 91, 16. 95, 1 intellegat ... sanctitas tua, quantam res haec habeat -em (*gr. I 1, 7 p. 148, 4 ἀτοπίαν*). p. 178, 12. RVSTIC. c. aceph. p. 1172[B] -is, quin potius impietatis, evidentissimae. ISID. epist. 7, 9 -e ... grammaticae locutionis quae in veteri testamento reputatur.
t. t. gramm.. i. q. ἀσύμβαμα: PRISC. gramm. III 211, 26 (*v. vol. IV 298, 5*).

ˣincongruus, -a, -um. *ab* in *et* congruus. *pro compar.* amplius -um: *p. 1006, 10.* *pro superl.* valde -um: GREG. M. in Ezech. 1 praef. nimis -um: GREG. M. moral. 4, 1. *saepissime in fig. litot.* (*item adv.; cf. Weyman, Litotes 512*). SYNON. Cic. p. 430, 26 B. inconveniens: instans, -um. GLOSS.[L] II Abav. IN 54 turpem, indignum. III Abol. IN 2 inconveniens. GLOSS. inhabilis, *ἀνεπιτήδειος. ἀπρόσφορος. ἀσύμφωνον.* *inde a* IVL. VAL., DIOM., CHALC.; *c poetis habent* AVIAN. (*l. 51*), VEN. FORT. (*p. 1006, 61*).

*i. q. **incompetens, inconveniens**, non idoneus, iniquus sim.* (*fere i. q. contrarius, molestus: l. 30*): **1** *de homin.* (*c. dat.: l. 23. abl. ger.: l. 25. pro subst.: l. 27*): COD. Iust. 3, 13, 1 pr. (*a. 214*) -um eum esse vobis iudicem scientes *eqs.* AVG. serm. coll. Morin p. 460, 16 si *eqs.* ..., nec sic vigilando sumus -i. CANON. Dionys. Exig. p. 30, 27 St. quodsi discussio eos repperit -os (*gr. Mansi 2, 677[A] ἀνεπιτηδείους*). COD. Iust. 6, 23, 23 (*a. 524*) dum res ab -is usurpatur. CAES. AREL. serm. 57, 1 p. 240, 9, rogo vos ..., ut ... nullus ... -um me vel superfluum iudicet *eqs.*

2 *de rebus* (*fere incorp.; corpor. [i. q. contrarius, molestus sim.: l. 59]: l. 50. 51. 52. 57. 58*): **a** *sine addit.*: IVL. VAL. 2, 13 adclamatio ... nimia Amphictyonum erat et tumultus -us (*Ps. Call. 2, 4, 1 θροῦς ἀκατάλληλος*). PS. CYPR. singul. cler. 10 -a est societas feminarum (*syn.* inconveniens; *sic et* AVG. civ. 12, 1 p. 512, 1 D.). CHALC. transl. 40 -is nec necessariis probationibus (*p. 40[E] ἄνευ τε εἰκότων ... ἀποδείξεων*). comm. 207 *sensus animum* coegerunt ... agere actus -os (RVFIN. Basil. reg. 35 motibus et a.). ZENO 2, 18, 2 de lucis istius (*i. huius vitae*) -is usuris. SYMM. rel. 34, 11 -a conventione. SERV. Aen. 9, 291 epitheton (*cf.* DON. Ad. 26 nomen [AVG. gen. ad litt. 8, 15 p. 255, 4. HIER. Didym. spir. 62 vocabulis]). 12, 83 figmentum. CLAVD. DON. Aen. 11, 267 p. 450, 3 fine vitae. SCHOL. Gron. D p. 318, 27 exemplum. AMBR. hex. 5, 23, 78 usurpatione (COD. Theod. 12, 1, 113). Noe 15, 50 non -a interpretatio. vid. 9, 58 *causam* ([*opp.* honestam]. *cf. l. 54*). HIER. epist. 53, 7, 2 testimonia. in Agg. 1, 11 p. 1398[D] sermo (LONGIN. Aug. epist. 234, 3 *al.* *cf.* COD. Theod. 1, 1, 6, 1 *verba*). RVFIN. hist. 6, 19, 4 narrationes -as inconvenientesque (*ἀσυγκλώστους καὶ ἀναρμόστους*). AVG. civ. 6, 7 p. 257, 30 D. pars -a *theologiae civilis* (*opp.* consona). 15, 7 p. 69, 32 veniae petitio non -a. *al.* SVLP. SEV. dial. 2, 11, 2 ratione. HESYCH. in lev. 15, 10 p. 972[A] doctrinis. PHYSIOGN. 54 p. 75, 11 -is ac dissonis translationibus pedum. DIOSC. 1, 43 sudores. 1, 88 sonos (*al.*). 1, 114 cursum sanguinis. *al.* AVIAN. fab. 5, 7 tegmina. MART. CAP. 8, 806 risus. COD. Theod. 7, 20, 5 (= Iust. 12, 46, 2) iniuriis. NOVELL. Maior. 2, 4 exactionis. CASSIAN. conl. 1, 20, 4 lectione. CONC.[S] I 3 Rustic. p. 88, 12 rem (causam *vers. Tur.*) faciens -am ([illicitam *vers. Tur.; gr. I 1, 2 p. 67, 15 ἄτοπον*]. *et al.*). RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 71, 35 spes (*ἀτόποις, I 5 p. 370, 3* absurdis). p. 243, 26 factis (*ἀτόποις*). *al.* CAEL. AVR. acut. 2, 39, 230 vinum (*opp.* intemporale; *sic et* 2, 40, 233). chron. 1, 1, 47 fomentis. *al.* EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 p. 917[B] molestiam saporis -i *malorum Punicorum* (*Migne gr. 29, 109[D] τοῦ χυμοῦ τὴν δυσχέρειαν, Ambr. hex. 3, 13, 56* suci amaritudo). BOETH. herm. pr. 2, 11 p. 160, 22 praedicatio. ENNOD. opusc. 2, 7 p. 289, 15 absolutionis. FVLG. RVSP. incarn. 33 vestimentorum usus. CASSIOD. var. 5, 5, 1 tarditatem. *al.* GREG. TVR. Franc. 10, 3 p. 411, 26 aeres. COD. Iust. 6, 23, 23 (*a. 524*) insinuatione. *et al.*
t. t. philos. (*sec. gr. ἀσύμβατος ut vid.*): PS. APVL. herm. p. 268 sint ... universalis dedicativa et abdicativa *propositio* ut 'omnis voluptas bonum est', 'omnis voluptas bonum non est', dicanturque hae inter se -ae. *ibid. opp.* subpares. p. 269 (*ter*). **b** *c. addit.*: *dat.* (*cf. l. 23. 82*): DON. Ter. Andr. 61 sententia non -a servo. Hec. 731 rem arduam et -am seni. CLAVD. DON. Aen. 2, 10 p. 147, 1 personae ... -um ... fabularum genus. 8, 362 p. 167, 4 utraque humilibus tectis -a. ROMVL. fab. 21 pr. rec. vet. nemo se intromittat de sibi -is operibus (COD. Theod. 12, 1, 183 ad -am sibi fortunam ... aspirare. NOVELL. Marc. 1, 5). PROSP. in psalm. 118, 147 tempus ... rebus ... -um. CAEL. AVR. acut. 1, 3, 38 erectio ... aegrotanti -a. 1, 15, 134 (*opp.* congrua). *al.* FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 15. GREG. TVR. Mart. 3, 55 opus ... huic diei (*sc. dominicae*). COD. Iust. 1, 14, 9 (*a. 454*). 1, 51, 1 (*a. 286*). *gen. gerund.*: VEREC. in cant. 6, 28 cum deferendorum fructuum tempus quaereretur -um. ad: BOETH. categ. 2 p. 225[C] recta quidem est haec praedicatio, sed ad naturam relationis -a.

-um est (videtur *sim.* *c. dat. [ger.: p. 1006, 8]: p. 1006, 4. 5. 9. 11. 16. 27. 34. 41 sq.*): CANDID. gen. div. 5 quod -um deo (*cf.* 10 patri ... -um, operi autem eius non -um. SVLP. SEV. epist. app. 2, 14 quae deo patri -a sunt). 7 sic et istud -um (*syn.* incongruens, inconveniens). FILASTR 154, 2 de carnibus ... -um repperitur. SYMM. epist. 4, 8, 1 intellego ... aliquid ... -um vel dubium iudicari. SERV. Aen. 1, 35. 2, 501. HIER. epist. 60, 10, 4 iuvenalem aetatem -am sacerdotio causabatur. AVG. civ. 8, 27 p. 367, 21 D. *appos.* indebitum, inlicitum. PS. AVG. quaest. test. I 109, 21 haec ... -a esse illi. *al.* CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 92, 5 quae sunt -a (*gr. I 1, 3 p. 10, 10 ἀνακόλουθα*). CAEL. AVR. chron. 4, 1, 10 quae sunt ... -a ac dissonantia siccandae cuti (*syn.* contrarium). 4, 3, 55 (*c. dat.*). *al.* BOETH. herm. pr. 1, 9 p. 116, 3 *al.* CASSIOD. var. 4, 29, 2 quid ... amplius esse possit -um quam *eqs.* 10, 17, 2 (*c. dat.*). *al.* *seq. inf. vel enunt. secund.*: *inf.*: DIOM. gramm. I 495, 2 nec ... videtur -um ... commenta depromere. AMM. 15, 11, 16 silere ... -um est et absurdum. SERV. Aen. 1, 263 CLAVD. DON. Aen. 9, 180 p. 211, 25 AMBROSIAST. in Col. 2, 23. HIER. epist. 51, 4, 2 (*Epiphan., ex Origene; syn.* inconsequens). in Dan. 13, 8 p. 581[A] *al.* PS. AVG. categ. 12. quaest. test. I 113, 3 (*c. dat.*). COD. Theod. 15, 14, 4 RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 43, 15 (*gr. I 1, 5 p. 129, 15 ἄτοπον*). CONC.[S] I 5 p. 279, 2 (*gr. I 1, 6 p. 140, 25 ἀνάρμοστον*). CAEL. AVR. acut. 1, 16, 163 (*syn.* neque consequens. 2, 39, 228). BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 171, 1 (*syn.* inconveniens). *et al.*
nota: part. pro inf. (*per contamin. vel anacol.*): IREN. 2, 18, 7 Aeoni ... dissolutionis ... causam fuisse dicentes (dicere *Grabius*), quomodo non per omnia -um et fatuum et irrationabile? *acc. c. inf.*: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 23 p. 1056[D] impossibile ... et -um *ὁμοούσιον* esse aliquid. SERV. Aen. 9, 761 SERV. auct. Aen. 1, 99. 3, 667 CLAVD. DON. Aen. 12, 411 p. 601, 21 VEG. mil. 2, 19 AMBR. epist. 76, 13 HIER. epist. 34, 3, 1. COD. Theod. 2, 12, 7 (*c. dat.*). NOVELL. Anth. 1 pr. AVELL. p. 279, 4. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 3, 15 (*gr. I 1, 1 p. 10, 11 ἄτοπον*). CAEL. AVR. chron. 4, 8, 113 CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 244 APON. 3 p. 52 *al.* PALLAD. hist. mon. 2 p. 259[C] (*syn.* inconveniens). *et al.*
ut: AMBR. virg. 2, 5, 36 -um esse appellans, ut filius barbam haberet (*cf. p. 1004, 53. l. 81*). AMBROSIAST. in I Cor. 11, 5—7. 15, 27/8. in Col. 3, 8—11 p. 436[B]. VINC. VIT. Aug. anim. 4, 2, 2 satis ... videtur absurdum atque -um rationi, ut *eqs.* PS. AVG. quaest. test. I 123, 13 *al.* NOVELL. Anth. 3 pr. FVLG. RVSP. ad Monim. 1, 21 (*opp.* competit). *al.* GREG. M. in Ezech. 1 praef. *al.* CAES. AREL. serm. 1, 18 p. 16, 25 *al.* quod: PS. HIL. dedic. eccl. p. 888[B] neque -um quis arbitretur, quod duae sunt domus ... factae. BOETH. mus. 4, 17. herm. pr. 1, 9 p. 118, 8 FVLG. RVSP. ad Monim. 2, 13 (*v. p. 993, 50*). VEN. FORT. vita Albin. 3, 6 CAES. AREL. serm. 61, 2 p. 257, 4. si: SERV. Aen. 4, 254 -um heroo credidit carmini, si mergum diceret. HIER. epist. 74, 3, 2 (*c. dat.*) in Is. 66, 17 p. 666[A] AVG. c. Faust. 22, 70 p. 667, 26 VEN. FORT. epist. (carm. 10, 2) 5 CAES. AREL. serm. 1, 15 p. 13, 20.
nota contamin. (*cf. l. 21*): RVFIN. Greg. Naz. orat. 9, 4, 3 p. 269, 19 non ... satis -um mulieri ornamenta virilia vel si aptetur viro monile muliebre?

n. subst. (*fere plur.; sg.: l. 58. 59. 61. 63. c. dat.: l. 52. 61*): CLAVD. DON. Aen. 7, 427 p. 64, 14 -a nec respondentia dignissimo viro. AMBROSIAST. in Rom. 8, 26 -a et immensa petentibus. PS. AMBR. serm. 52, 10 -a cachinnantem (*opp.* utilia commonentem). PS. ORIG. in Iob 1 p. 436[D] abscindo a me universa superflua, ut -is omnibus dicar purgatus. AVG. civ. 18, 10 p. 268, 11 D. ne deorum naturae ... credat -a. serm. 21, 8 petis -a et non accipis. THEOD. PRISC. log. 3 (*de cibis sim.; opp.* utilia). CONC.[S] I 3 Rustic. p. 67, 5 in duobus -is (*vers. Tur.* illicitis, *I 2 p. 53, 2* duas ineptias, *gr. I 1, 2 p. 38, 22 δύο ἀτόποις*) ... incidere. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 50, 2 (*ἄτοπα*). CONC.[S] I 5 p. 262, 26 multa ... -a (*ἄτοπα*). II 5 p. 7, 4 alia ... -a (*ἄτοπα*). FAVST. REI. serm. 1 p. 224, 10 quicquid ineptum et -um *in domo sua viderit* (*opp.* utile). CASSIOD. Didym. in I Petr. 1, 15/6 cum nihil occurrit -um. in I Ioh. 4, 12 p. 70, 5 -a et inpietate plenissima. *al.* GREG. TVR. Franc. 5, 49 p. 240, 23 si quid -um rationi effatus es. VEN. FORT. carm. 11, 19, 7 qui matri -a praestem (*sc. inconvenientes cibos*). RVSTIC. c. aceph. p. 1177[D] sequetur -um *eqs.*

adv. **ˣincongruē.** *saepe in fig. litot.* (*cf. p. 1005, 16*). *i. q. **inconvenienter**, immerito, non idonee sim.* (*cf.* PORPH. Hor. epist. 2, 1, 171 quo pacto ... hoc est: quam indecenter, -e[n]): DON. Ter. Eun. 798 -e ut imperitus adulescens liberum servilibus conviciis ⟨ex⟩agit⟨at⟩. PS. CYPR. abus. 7 proximus ... non -e amatur. SERV. Aen. 1, 273 nec -e fictum est *eqs.* 4, 171 nec -e dictum *est* (6, 34 *al.* SCHOL. Hor. epod. 14, 13 RVFIN. Orig. in lev. 14, 4 p. 484, 19 *syn.* inconsequenter. AVG. gen. ad litt. 4, 23 p. 123, 5 *syn.* non inmerito. *al.* MACR. Sat. 5, 13, 31. *et al.* *cf.* SERV. Aen. 4, 486 -e videtur positum, ut *eqs.* [8, 571 *appos.* abusive. *al.* SCHOL. Stat. Theb. 5, 150. *et al.*]. AMBR. in psalm. 48, 3 nec -e ... nuncupaverunt [AVG. civ. 11, 33 tit.]. AVG. civ. 3, 11 p. 109, 2 D. non usquequaque -e ... describuntur. 13, 20 p. 584, 6 *appellatur* [*al.*]. AVELL. p. 426, 2 sunt vocati. *sim. al.*). gramm. IV 447, 12 si ... -e inter se numeros iunxerit. FVLG. Theb. p. 184, 1 cui hoc nomen ... non -e convenit (*postea* merito). AMBR. Abr. 1, 4, 29 unde non -e intellegimus *eqs.* (AVG. c. Petil. 2, 104, 239 p. 153, 1. *et al.* *cf.* PAVL. MED. bened. 3, 9 accipitur [BACHIAR. repar. laps. 18. *et al.*]). NEPOTIAN. 2, 1 ait ... filium -e esse barbatum (*cf. supra l. 31*). AVG. civ. 13, 11 p. 570, 17 D. *syn.* non inportune (*v. p. 665, 43. adde* AVG. serm. 300, 6, 6 [*opp.* convenientissime]). 17, 12 p. 232, 19 inimicis ... -e vox ista coaptatur (in psalm. 29, 2, 1

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CASSIAN. conl. 7, 30, 2). 18, 47 p. 330, 12 non -e creditur *eqs.* (serm. 362, 20, 23 FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 2. *et al. cf.* AVG. quant. anim. 5, 7 existimas. *et al.*). epist. 40, 5 nec mendaciter nec -e faceret. c. Faust. 15, 1 p. 417, 12 ne -e me haec comparasse existimes (CASSIAN. conl. 1, 18, 1 *al.*) *al.* MART. CAP. 9, 891 AVELL. p. 546, 1. CONC.S I 3 vers. Tur. p. 68, 29 alias passiones . . . non -e in semet transtulit (*I 2 p. 54, 14* non . . . inmerito, *II 3, 1 p. 204, 25* non indecenter, *gr. I 1, 2 p. 40, 9* οὐκ ἀπεικότως). I 3 Rustic. p. 196, 10 quae Ephesi dure et -e dicta (*v. p. 1006, 69*) gestaque sunt ([*vers. Tur.* inofficiose, *gr. I 1, 4 p. 22, 7* ἀκαθηκόντως]. *et al.*). RVSTIC. Conc.S I 4 p. 43, 10 universa -e atque illicite perpetrantes (*gr. I 1, 5 p. 129, 10* ἀτόπως). *al.* CAEL. AVR. acut. 1, 15, 122 qui -e fuerint phlebotomati. 1, 15, 127 (*opp.* intemporaliter; *sic et* 1, 15, 146). *al.* BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 198, 11 (*syn.* incommode). PRISC. gramm. III 239, 8 FVLG. RVSP. incarn. 33 *al.* GREG. M. epist. 3, 32 p. 190, 6 *al. et al.* *sine verbo:* CAEL. AVR. acut. 3, 17, 158 tunc etiam -e (*sc. utitur vino*). GREG. TVR. Franc. 4, 24 exclamasse fertur: -e hoc.

adv. **incongruō:** CASSIOD. var. praef. 18 -o (-e *dett.*) . . nostras de nobis disputationes ingerimus *eqs.*

deriv.: incongruitas.

inconiugus, -a, -um. *ab* in *et* coniugus *sec. gr.* ἀσύζυγος. PRISC. gramm. III 144, 9 bene dicebat Aristarchus coniuga esse personis pronomina . . ., verba vero -a (*Apollon. π. συντάξ. p. 138, 4 U.* ἀσύζυγοι).

inconiūnctus, -a, -um. *ab* in *et* coniunctus *sec. gr.* ἀσύνδετος *sim.* [*dub. trad. vel coni.:* MAR. VICTORIN. in Phil. 3, 20 p. 1226C videri potest incontinuum et -um (*Souter, The earliest lat. comment. on the epistles of St. Paul '34,* non coniunctum *Migne*) in oratione *eqs.*] *i. q. non coniunctus, inconexus:* *ap.* ECCL. *de incarnatione et de trinit.:* CONC.S I 5 p. 213, 26 quare coniunctionis nobis -ae modum excogitant *eqs.* (*antea* coniunxit *dei verbum* sibi . . . hominem simpliciter). ISID. ord. creat. 1, 2 una divinitas et in personarum subsistentia -a trinitas. *t. t. philos.:* BOETH. herm. pr. 1, 5 p. 75, 2 est una oratio enuntiativa, quae unum significat . . ., plures autem quae plura et non unum vel -ae (*Arist. π. ἑρμ. p. 17a, 17* ἀσύνδετοι). herm. sec. 2, 5 p. 109, 17 alia *oratio* . . . est conposita ex propositionibus -is (*cf. p. 109, 22* coniunctione carent). anal. pr. 1, 25 plures erunt et -i syllogismi ad invicem (*Arist. ἀναλ. προτ. p. 42a, 21* ἀσύναπτοι). arithm. 2, 32 p. 126, 5 *Plato* aliud in sua natura permanere putat individuum -umque.

incōnīvēns, -entis. *ab* in *et* conivens. *i. q. oculos non claudens vel movens:* GELL. 2, 1, 2 stare solitus Socrates dicitur . . . a summo lucis ortu ad solem alterum orientem -s, immobilis *eqs.* *cf.* inconivus *l. 48.*

incōnīvus, -a, -um. [*ab* in *et* conivere *sec. gr.* ἄυπνος, ἄγρυπνος *sim. J. B. H.*] *i. q. inconivens:* *de oculis:* APVL. met. 2, 22 exertis et -is oculis semper in cadaver intentis. AMM. 29, 2, 20 -us (*Eyss.,* inconvivus *V,* inconnivens *AG*) Iustitiae oculus . . . vigilavit adtente. *transl. de re:* APVL. met. 6, 14 proserpunt . . . dracones, -ae vigiliae luminibus addictis et in perpetuam lucem pupulis excubantibus.

inconm-, inconp- *v.* incomm-, incomp-.

incōnsciēns ἀσυνείδητος GLOSS. II 249, 7. *ab* in *et* consciens.

incōnscientia ἀσυνειδησία GLOSS. II 249, 8. *ab* inconsciens.

¤incōnscius, -a, -um. *ab* in *et* conscius. GLOSS. II 249, 12 ἀσυνίστωρ. [*falsa l. v.:* LIV. 21, 12, 4 (*v.* inscius).] *i. q. non conscius, inscius* (*c. gen.: l. 58*): MART. CAP. 6, 575 quae istae sunt quidve gestitent, gerendorum -us non adverto. CASSIAN. inst. 6, 20 si . . . nobis -is concretiones egerantur obscenae (*cf.* EPIST. pontif. 366 Migne 50 p. 429A eodem -o. CASSIOD. var. 10, 4, 1 me -o. IORD. Get. 282 -o patre. LEX Burg. lib. const. 2, 3 -o domino [*opp.* conscius]. *al.* [*cf. Kübler, ALL 8, 1893, 449*]). PETR. CHRYS. serm. 153 p. 608A vincunt inscii, moriuntur -i (*syn.* ignari, ignorantes).

incōnscrīptus, -a, -um. *ab* in *et* conscriptus. [*falso trad. pro* incircumscriptus: GLOSS.L III Abstr. IN 16 *al.* (*cf. p. 924, 67*).] *i. q. non (recte) conscriptus:* SERV. ecl. 2, 4 'incondita' -a, ut Sallustius *eqs.*

incōnsēnsus ἀσυμφωνία GLOSS. II 249, 5. *ab* in *et* consensus.

incōnsentāneus, -a, -um. *ab* in *et* consentaneus. *i. q. inconveniens* (*c. acc. c. inf.: l. seq.*): MART. CAP. 3, 228 -um . . . videbatur incedere medicam penulatam. 5, 436 caelites . . . attestor nihil mihi magis -um atque indecens aestimari quam ut . . . compellar *eqs.*

incōnsentiēns, -entis. *ab* in *et* consentiens *sec. gr.* ἀσύμφωνος. *i. q. inconveniens* (*c. dat.*): BOETH. herm. sec. 5, 12 p. 404, 8 cum . . . illud alterum . . . -s sit aliis propositionibus (*opp.* consentiant).

incōnsequēns, -entis. *ab* in *et* consequens *sec. gr.* ἀνακόλουθος. valde -s: *p. 1008, 3.* multum -s: *p. 1008, 21.* *inde a* SACERD., DON., CHAR. GLOSS. II 250, 21 -s ἄτοπος.

i. q. incongruus, irrationalis, non conhaerens sim.: **1** *generatim:* RVFIN. apol. Orig. 10 p. 614C assertiones ineptas et -es. CAEL. AVR. chron. 2, 13, 172 -ia ordinans adiutoria. *n. subst.* (*cf. p. 1008, 29*): RVSTIC. c. aceph. p. 1233D ad alia -ia vos ducit hic sermo. -s est *sim.* (*c. dat.: p. 1008, 10.* in: *p. 1008, 17. c. inf.: p. 1008, 1. 8 acc. c. inf.: p. 1008, 2.* ut: *p. 1008, 11.* si: *p. 1008, 3*): HIER. epist. 51, 4, 2 (*Epiphan.; ex Origene*) -s est opinari (*syn.* incongruum). in Ier. 6, 34, 2 durum . . . erat et prope -s . . . eum . . . agrum . . . emere. RVFIN. Adamant. 1, 9 quid . . . -s videtur, si . . . deus . . . dispensavit? 4, 8 valde mihi videtur -s et irrationabile (*cf. l. 8*) esse, quod . . . proponitur (ἄπορος). AVG. quaest. hept. 7, 52 p. 502, 7 videtur -s quod addidit *eqs.* (loc. hept. 1, 81 p. 519, 24. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 65, 14 *syn.* insusceptibilia [*I 5 p. 375, 1* neque ullam consequentiam habentia, *gr. I 1, 7 p. 77, 20* ἀνακόλουθα]. LEO M. serm. 70, 3 *syn.* irrationabile [*c. inf.*]). CAEL. AVR. acut. 3, 18, 187 *syn.* incongrua. chron. 2, 13, 192 *frigida epithemata* sunt . . . -ia Erasistrati placitis. 4, 6, 88 quod est . . . -s . . . dictis. FAVST. REI. spir. 2, 3 p. 137, 6 unde -s fuit, ut . . . postponeret (*opp.* magis proximum rationi [*falso Engelbrecht, Ind. p. 489*]). CASSIOD. in psalm. 138 concl. p. 994A (*appos.* nefarium). **2** *speciatim: in gramm., i. q.* ἀνακόλουθος (*de verborum structura*): SACERD. gramm. VI 449, 16 soloecismus est latini sermonis inpropria ordinatio, oratio (*cf. l. 19*) -s . . ., dictio non cohaerens (CHAR. gramm. p. 351, 14 B. [*ex Comin.*]. *cf.* DIOM. gramm. I 455, 35 discrepantes et -es in [inter? *cf. Char. gramm. p. 351, 12*] se dictiones habet [DON. gramm. IV 393, 8]. *v. et l. 20*). DON. Ter. Eun. 507 -s oratio (*cf. l. 15*) est (*opp.* est . . . integrum). PS. ASCON. Verr. p. 214, 7 in⟨con⟩sequens locutio similisque soloecismi (p. 223, 4 [*appos.* obscura]). RVFIN. Orig. in Rom. 3, 1 in· multum . . . -s videbitur ordo dicendi. AVG. in psalm. 118 serm. 14, 1 copulativa coniunctio, id est 'et', velut -s posita est. *latius, fere i. q. vitiosus:* HIER. adv. Rufin. 2, 15 -s textus ipse verborum. PAVL. MED. bened. 3, 7 quantum litterae superficies -s est. PRISC. gramm. III 151, 12 quod est in aliis *verbis* -s *eqs.* (*opp.* consequens). *in rhet.: de syllogismis:* AVG. doctr. christ. 2, 34, 52 -s *est:* 'si homo est, orator est' (*opp.* consequens, repugnans). *de refutatione:* PRISC. rhet. 5, 15 refutandum . . . ab -e (*syn.* contrarium).

adv. **incōnsequenter.** valde -r: *l. 35.* *in fig. litot.: l. 40.* GLOSS.L III Abstr. IN 20 -r inrationabiliter (*al.*). *i. q. sine consequentia vel ratione,* ἀνακολούθως: IREN. 2, 20, 1 (*v. p. 698, 20*). 5, 20, 1 (*syn.* inconsonanter). MAR. VICTORIN. gramm. frg. p. 33, 3 N. cum . . . et suam et illorum linguam -r vitioseque confunderent. HIER. in Gal. 5, 13 p. 406C (*appos.* abrupte). RVFIN. Adamant. 1, 23 valde -r scripturis . . . abuteris ([πάνυ δυσνοήτως]. 1, 27 [π. ἀπαρακολουθήτως]). 2, 9 quis tam -r agat? (οὕτως ἀνοήτως). Orig. in lev. 14, 4 p. 484, 19 (*syn.* incongrue). IVL. Aug. c. Iul. op. imp. 2, 105 AVELL. p. 361, 2. CONC.S I 3 vers. Tur. p. 91, 34 quae -r gesta sunt (*gr. I 1, 3 p. 10, 4* ἀνακολούθως). RVSTIC. Conc.S I 4 p. 194, 4 non -r . . . putavimus (*cf.* CAEL. AVR. acut. 3, 17, 173 existimat). CONC.S II 3, 1 p. 72, 28 (*gr. II 1, 1 p. 95, 31* παρὰ τὴν ἀκολουθίαν). CAEL. AVR. acut. 3, 4, 36. 3, 17, 172 FERRAND. epist. 4, 5. *sine verbo:* PS. RVFIN. in Os. 1, 2 sq. p. 967B nota . . . quod . . . appellet; nec -r.

deriv.: inconsequentia. *compos.:* perinconsequens. *cf.* insequenter.

incōnsequentia, -ae *f.* *ab* inconsequens (*cf. gr.* ἀνακολουθία). *i. q. absentia vel defectus consequentiae, ordinis sim.* (*c. gen.: l. 50. 53*): QVINT. inst. 8, 6, 50 multi . . ., cum initium a tempestate sumpserunt, incendio . . . finiunt, quae est -a rerum foedissima. AVG. loc. hept. 6, 28 p. 620, 3 nec tamen sine -a *dictum est* (*sc.* '*audientes*' *pro* '*cum audissent*'). PRISC. gramm. III 151, 7 si dicam 'Priscianus scribo' . . ., incongrue dico, nec propter aliud quid nisi propter personarum -am. DIG. de conc. dig. 2, 1 per inperfectum et . . . male consuetum -ae cursum (*opp.* in solidum). *J. B. H.*

incōnsīderābilis, -e. *ab* in *et* considerare (*sec. gr.* ἀκατανόητος *sim.?*). *qui considerari nequit:* GREG. M. moral. 17, 54 quam incomprehensibilis sit atque -is . . . magnitudo *diei ultimi.*

incōnsīderāns, -antis. *ab* in *et* considerans. *i. q. inconsideratus, inconsultus, temerarius:* CIC. har. resp. 55 plenus -issimae ac dementissimae temeritatis (*sic codd.,* inconsideratissimae *edd.* [*sed v. p. 1009, 15*]). TERT. adv. Marc. 2, 29 p. 377, 1 -issime Marcion.

adv. **incōnsīderanter.** *compar.: l. 65. 66.* *i. q. non considerate:* VLP. dig. 26, 10, 3, 17 -r . . . vel dolo. HIER. epist. 108, 21, 3 -r et ultra vires sumpta onera. AVG. c. adv. leg. 1, 1, 1 -ius quam versutius insanire. CONSVLT. Zacch. 3, 3 p. 101, 3 -ius (inconsideratius *BM; v. p. 1009, 59*) arrepta. BREV. fid. adv. Arrian. p. 670C. AVELL. p. 358, 3. 453, 22 (*syn.* praecipitanter). PROSP. chron. I p. 476, 1335. VEN. FORT. vita Germ. 29, 83. PS. ORIG. in Iob p. 493B.

deriv.: inconsiderantia.

incōnsīderantia, -ae *f.* *ab* inconsiderans. *i. q. incuria, temeritas* (*add. gen. obi.: p. 1009, 2*): CIC. ad Q. fr. 3, 9, 2 *Milonis* in hoc uno ⟨in⟩considerantiam . . . sustinebo. SVET. Claud. 39, 1 in eo mirati sunt homines et oblivionem et -am (inconsiderationem *XN*), vel ut Graece dicam, μετεωρίαν et ἀβλεψίαν. TERT. resurr. 51 p. 104, 26 pro apostolo . . . maximae -ae revincendo, si tam abrupte . . . clausis quod aiunt oculis . . . extrusit (*inde* PS. ORIG. tract. 17 p. 187, 2). ITALA Bar. 3, 28 (Aug. civ. 15, 23 p. 112, 24 D.) perierunt propter -am (ἀβουλίαν, *Vulg.* insipientiam). II Macc. 14, 8 (recc. BMP) -ā (ἀλογιστίᾳ, *Vulg.* pravitate) . . . quorum . . . genus . . . vexatur (*vel sim.*). MAR. VICTOR. rhet. p. 167, 22 temeritas . . . et -a causae sunt, harum eventus audacia. AMBROSIAST. in I Tim. 5, 23 *ut* per -am *obsequium* minuatur (NOVELL. Iust. 85 pr. [ἐκ τῆς ἑαυτῶν ἀβουλίας]. CASSIAN. c. Nest. praef. 5 iudicii). CASSIAN. c. Nest. 4, 3, 2 nec cadere in eum

[Bauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

casus aut -a poterat. CONC.[S] I 5 p. 356, 31 ex -a rei (ἐξ ἀπραγμοσύνης) magis quam ignavia vel torpore. SALV. gub. 1, 53.

incōnsīderātio, -ōnis *f.* *ab* in *et* consideratio. *i. q. inconsiderantia*: HIL. c. Const. 6 non est istud temeritas, sed fides, neque -o, sed ratio, neque furor, sed fiducia. CLAVD. DON. Aen. 9, 478 p. 251, 17 aetatis. 11, 366 p. 470, 13 deferveat . . . -o tua. FVLG. aet. mund. p. 151, 23 -e praepropera. PS. AMBR. prec. 2, 12 *luxuria* de se -em . . . gignit (*sim.* GREG. M. moral. 31, 88). CONC.[S] I 2 p. 80, 11 (δυσβουλίας, *Rustic. Conc.*[S] *I 3 p. 105, 18* malivolentiae). I 5 p. 282, 2 ad tantam -em (εἰς τοῦτο δυσβουλίας) et fatuitatem cogitationum venerunt. PS. ARNOB. in psalm. 148 -is nostrae . . . gravedine. SALV. gub. 1, 52 qui sola mentis -e peccassent.

***incōnsīderātus**, -a, -um. *ab* in *et* consideratus. *compar.: l. 26. 29. et al. (compar. adv.* CIC. *l. 63). superl. non invenitur in schedis; maxime dubius est* CIC. har. resp. 55, *v. p. 1008, 60 (trad.* inconsiderantissimae, *quae forma superlativi magis arrisisse videtur; cf.* intemperantissimus *ap.* CIC.; *at* consideratissimum CIC. Font. 29). *cf.* multum -us: *l. 31.* valde -us: *l. 48.* *inde a* RHET. Her., CIC., SEN. contr., QVINT. GLOSS. ἀπρόσκοπος. ἀκατανόητος. ἀπρονόητος.

i. q. non consideratus: 1 *pro adi., i. q. incautus, imprudens, temerarius, inconsultus, audax (sed v. l. 25); sensu imprimis activo (cf. Schmalz-Hofmann*[5] *545)*: a *de hominibus (res personat.: l. 24. c.* ad: *l. 32)*: RHET. Her. 4, 16, 23 quam . . . facit . . . natura mulieris -am. CIC. Tusc. 3, 4 temeraria atque -a . . . laudatrix, fama popularis. div. 2, 59 leves atque -i sumus. Phil. 13, 12 satis -i fuit, ne dicam audacis. NEP. Con. 5, 1 ut -ior in secunda quam in adversa esset fortuna. SEN. contr. 7, 7, 13 esse acrem adulescentem, fortem, sed -um, temerarium. QVINT. inst. 2, 15, 28 Polus iuvenili calore -ior. TERT. apol. 7, 11 an . . . credat nisi -us? (*sim.* AVG. civ. 15, 15 p. 89, 30 D. FACVND. defens. 8, 6). 46, 6 o Apollinem -um! LACT. inst. 3, 8, 32 in quo *philosophi* multum -i fuerunt. VVLG. prov. 13, 3 qui . . . -us est ad loquendum. b *de animo, cogitatione, actione hominum (hic illic vim passivam inesse putes, e. g. l. 41)*: RHET. Her. 3, 3, 6 quam ille fortitudinem nominarit, eam nos gladiatoriam et -am appellabimus temeritatem (4, 25, 35 temeritas est cum -a dolorum perpessione gladiatoria periculorum susceptio). CIC. Quinct. 80 o cupiditatem -am! (Lig. 3. *cf.* FVLG. aet. mund. p. 166, 24 appetitus. OP. imperf. in Matth. 35 p. 827 petitio). Tusc. 5, 15 iactationes . . . animorum . . . impetu -o elatae (*cf.* AMM. 15, 3, 2 -ae iactantiae). SEN. contr. 9, 4, 2 fili -ae pietatis (*cf. l. 43. p. 1014, 20*). FRONTO p. 167, 4 N. testamento. FRG. de iure fisci 2 diligentia. LACT. inst. 3, 29, 12 deliramenta -ae levitatis. NON. p. 421 cupido . . . -ae est necessitatis, amor iudicii. HIL. trin. 5, 12 pia, quamvis -a festinatione (CLAVD. DON. Aen. 12, 535). AMM. 31, 15, 15 dementiae (*cf.* FVLG. RVSP. ad Monim. 2, 2 perversitate). COD. Theod. 12, 1, 128 temerario et -o ausu. AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 18 praeceps et -a sententia. MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 179, 32 -a sapientia. CASSIAN. c. Nest. 4, 3, 2 non casu aliquid aut -a voce dixisse (*cf.* CONC.[S] I 5 p. 260, 25 -us valde . . . sermo [ἀκατάσκεπτος]. CASSIOD. in psalm. 139, 12 locutione). VITA Fulg. p. 25 L. cursibus. *praedicative*: AVG. c. Maximin. 2, 17, 2 quid est . . . -ius quam negare *eqs.*? 2 *vi participii servata (c. dat.: l. 54)*: CONSTANTIVS vita Germ. epist. p. 247 qui -a sui possibilitate (*i. 'non considerata facultate sua'*) iubentibus obsequuntur. GREG. M. moral. 26, 35 -a deo esse (*i. 'a deo non considerata esse'*) ingemiscimus, quae inulta toleramus.

n. subst. **incōnsīderātum**, -ī: HIPPOCR. aer. 16 iracundiam . . . -um et fervidum retinere (τὴν ὀργὴν . . . τοῦ ἀγνώμονος καὶ θυμοειδέος μετέχειν).

adv.* **incōnsīderātē. *compar.: l. 63. 67. 70. et al. var. l.* -ant-: *l. 71. cf. p. 1008, 66. in fig. litot.: l. 64. 69. i. q. non considerate, temerarie sim.*: RHET. Her. 4, 38, 50 eiusmodi res et invidiam contrahunt . . . et odium . . ., si -e tractes (*opp.* ratione, consilio). CIC. ac. 2, 132 nihil potest dici -ius (Tusc. 1, 12. Tim. 21 -e ac temere. GELL. 3, 16, 5 non -e . . . neque temere. 17, 1, 1 locutum. AMM. 14, 7, 11 -e et leviter . . . inquit. *sim. al.*). Tusc. 1, 6 libri . . . scripti -e. fat. 31 nimis -e concludi hanc rationem. off. 1, 103 ne quid temere ac fortuito, -e neglegenterque agamus. VAL. MAX. 1, 5, 9 -ius proeliando. PS. QVINT. decl. 1, 2 quae tam -e ficta sunt. TERT. praescr. 1, 2 vane et -e (inconsiderato *A*) scandalizantur. 26, 1 non passim nec -e. LACT. opif. 3, 3. OPTAT. 1, 3 p. 4, 18 *al.* AVG. conf. 9, 9, 19 si . . . -ius (-ant- *l. v.*) commotus fuerat. CONC.[S] I 5 p. 117, 22 incuriose et -e (ἀβασανίστως). COD. Theod. 6, 30, 15 pr. qui -e ac vulgo sunt congregati.

[? *adv.* **incōnsīderātō** *v. l. 69.*] *Bauer.*

incōnsīgnātus, -a, -um. *ab* in *et* consignatus. *i. q. non consignatus, sacramento chrismatis non confirmatus*: GREG. M. epist. 11, 3 p. 262, 14 ut hi, qui illic . . . baptizantur, -i non debeant remanere.

incōnsimiliter *v. p. 799, 40.*

?**incōnsitus**, -a, -um. VARRO ling. 5, 36 ager cultus ab eo quod ibi cum terra semina coalescebant, et ⌊ab -us⌋ (⌊ ⌋ ab -o *Ellis*, ubi non consitus *Wissowa*, ab incaalitis [*sc. seminibus*] *Svennung*) incultus.

incōnsōlābilis, -e. *ab* in *et* consolabilis *sec. gr.* ἀπαραμύθητος. *cui consolatio afferri non potest*: OV. met. 5, 426 Cyane . . . -e vulnus mente gerit tacita. OPTAT. 1, 2 nec illi -es deo lacrimas facerent *eqs.* AMM. 29, 2, 14 abstinere -i malo. AMBR. Hel. 16, 60 alii -i maerore deplorant (MAX. TAVR. hom. 75. *cf.* PS. AMBR. paenit. 31 p. 1003[A] luctu). PS. AMBR. act. Seb. 2, 5 poena. HEGES. 2, 9, 1 p. 156, 9 malorum omnium incrementum -e. HIER. in eccles. 4 p. 1044[A] dolor. *cf.* insolabiliter.

incōnsonāns, -antis. *ab* in *et* consonans *sec. gr.* ἀσύμφωνος *sim.* GLOSS. ἀσύμφωνον. 1 *proprie, i. q. dissonus (c. dat.: l. 13)*: CHALC. transl. 47 quae (*sc. harmonia*) discrepantes et es animae commotiones ad concentum . . . revocet (*p. 47*[D] ἀνάρμοστον). POMP. gramm. V 287, 10 non . . . videris dicere 'hominem amicum', sed 'homine mamicum', quod est incongruum et -s (*de myotacismo*). BOETH. mus. 1, 10 p. 197, 22 quintus . . . *malleus est* reiectus qui cunctis erat -s (*i. 'concinentia non iungebatur'*). 2 *transl., i. q. discrepans, diversus, contrarius sim.*: GENNAD. vir. ill. 34 legi et tres . . . libellos sub nomine eius titulatos, sed quia lingua -s est, non valde credidi. RVFIN. patr. 10, 2 p. 330[A] non sit -s, si dicat *eqs.* (*syn.* absurdum). AVG. c. Faust. 33, 3 p. 788, 10 scripturas tam -es et varias. ORIG. in Matth. 15, 14 in exemplaribus . . . veteris testamenti quaecunque fuerunt -ia . . . coaptare potuimus (διὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων διαφωνίαν).

adv. **incōnsonanter**. *i. q. discrepanter*: IREN. 1, 21, 2 esse hanc (*sc. redemptionem in Christo*) eam, quae ab ipsis varie et -r traditur. 5, 20, 1 (*v. p. 1008, 32*). *deriv.*: inconsonantia.

incōnsonantia, -ae *f.* *ab* inconsonans *sec. gr.* ἀσυμφωνία. *i. q. dissonantia*: PRISC. gramm. II 371, 5 incommoditate . . . vel -a, quam Graeci ἀσυμφωνίαν vocant, deficiunt quaedam, ut, si velimus ab eo quod est 'cursor' et 'risor' feminina facere . . ., absonum fit *eqs.* 420, 5 literarum (*cf. vol. V 1, 1504, 25*).

incōnsonus, -a, -um. *ab* in *et* consonus. 1 *i. q. dissonus, non concordans (cf. l. 35)*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 142, 29 phalaecium . . . tetrametro heroo . . . -a inter se coniunctione sociavit *Archilochus eqs.* BOETH. mus. 1, 20 *ut* nihil . . . in eis *chordis* esset -um. 2, 27 si diapason consonantiae addatur diatessaron, -um fit (*postea* consonantiam ex his coniungi non posse). 2 *i. q. discrepans, contrarius sim.*: VIGIL. THAPS. c. Eutych. 2, 1 (*trop.*) ut . . . -ae perfidorum sententiae in unum rectae fidei modulum concinant. *neutr. pl.*: RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 147, 12 ut -a et incerta adversus illum virum proferrent.

adv. **incōnsonē**. *i. q. inconvenienter*: VEREC. in cant. 2, 22 ut et de spiritali igne . . . non -e sentiatur.

incōnspectus, -a, -um. *ab* in *et* conspectus. *i. q. incircumspectus, inconsideratus sim.*: GELL. 17, 21, 1 ne in sermonibus forte -um aliquid super aetate atque vita clariorum hominum temere diceremus.

incōnspicābilis, -e. *ab* in *et* conspicabilis, *cf. gr.* ἀδιόρατος. *i. q. imperspicabilis, invisibilis*: HIL. in psalm. 138, 21 infirmitatis humanae est occursum naturae -is fugere (trin. 11, 4 [*v. p. 807, 71*]). trin. 5, 23 *Moyses* gloriam claritatis -is sumpsit. RVFIN. Basil. hom. 6, 1 (= PS. FVLG. RVSP. pro fid. 10) gloriam -em *dei*.

incōnspicuus, -a, -um. *ab* in *et* conspicuus. GLOSS. IV 352, 1 -um: obscurum. *inde a* FLORO (*in fig. litot., v. l. 56*). 1 *i. q. invisibilis (c. dat.: l. 54. 55)*: MART. CAP. 6, 593 quis . . . dubitet et globi devexioris oppositu alia *sidera* -a fieri *eqs.*? 8, 832 in regionem -ae nobis partis obruitur *primus colurus* (8, 833 mersus in regionem -am *alter colurus*). 8, 838 superioribus -a *stella*. 2 *i. q. incelebris*: FLOR. epit. 4, 2, 67 non -a tamen mors omnium *fuit*.

incōnsprētum non inprobatum PAVL. FEST. p. 107. *ab* in *et* conspretus.

incōnstabilis, -e. *ab* in *et* constabilis (*cf. Leumann, Adj. auf -lis 118*). GLOSS. V 295, 40 fluxuosus: -is, lubricus. *i. q. inconstans, infirmus*: IREN. 5, 19, 2 in quo (*sc. primo libro*) et argumenta eorum omnium enarravimus et invalidum ipsorum et -e in secundo ostendimus. *deriv.*: inconstabilitas.

incōnstabilitās, -ātis *f.* *ab* inconstabilis. *i. q. consilii inopia,* ἀμηχανία: IREN. 1, 4, 3 de pavore . . . et -e *Enthymeseos* corporalia mundi elementa *generationem acceperunt* ([ἀμηχανίας]. *syn. 1, 4, 4* inconstantia).

incōnstabilītio, -ōnis *f.* *ab* in *et* constabilitio. *i. q. inconstantia,* ἀστασία: ITALA IV Esdr. 15, 33 erit timor et tremor in exercitum illorum et -o (*A et Vulg.*, inconstantia *SCM*) in regno illorum.

incōnstabilītus, -a, -um. *ab* in *et* constabilitus. *i. q. inconstans,* ἄστατος: PASS. Petr. Paul. long. 47 toti tres -um animum vestrum ostendistis (ἄστατον ὑμῶν τὸν λογισμὸν ἐπεδείκνυσθε).

***incōnstāns**, -antis. *ab* in *et* constans. *abl. in* -i: VARRO Men. 78 APVL. Plat. 1, 6 COD. Iust. 1, 24, 1 (*a. 398*). *in* -e: *v. p. 1011, 15. compar.*: CIC. Phil. 7, 9 *al.* VAL. MAX. 6, 9, 14 PLIN. nat. 29, 2 TERT. anim. 34 p. 359, 27. *superl.*: SEN. epist. 99, 17 GELL. 13, 31 (30), 7 DECL. in Catil. 106 SOL. 54, 15. *cf.* maxime . . . -s: *p. 1011, 38.* SYNON. Cic. p. 431, 25 B. -s: varius, diversus, deliberator, cunctator, mutabilis. ISID. orig. 10, 128 -s quia non est stabilis, sed quod placet ei rursus displicet. *in interpr. nom. hebr.*: HIER. in Os. 8, 5/6 p. 884[C] 'sababum' . . . Symmachus '-s' vel 'instabile', id est ἀκαταστατῶν *interpretatus est.* GLOSS.[L] III Abstr. BO 7 bovinatores: -es (*cf. Götz, Gloss. I 312*[1]). IN 11 animi debilis. V A a 166 mutabilis. GLOSS. ἄστα-

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

τος. ἀσύστατος. ἀλόγιστος. εὐκίνητος. *inde a* VARRONE *et* CIC. (*adv. inde a* RHET. Her., *v. infra l. 76*); *e poetis habent* VARRO, VICTORIN. [*dub. coni.*: VITR. 5, 4, 2 (⟨in⟩constans *Joc.*, ⟨non⟩ constans *Krohn*). TERT. nat. 2, 2 p. 96, 20 in⟨constans⟩ definiendi ... philosophia (*v. Hoppe, Synt. u. Stil d. Tert. 22*).]

i. q. instabilis, incertus, inconsequens sim.: **1** *de animant. (de deo: l. 29; res person.: l. 26) et de part. corp. sim.* (*m. subst.*: *l. 18. 36. add. abl.*: *infra l. 30. 35.* in *c. abl.*: *l. 11. 16. 23. 25*): VARRO Men. 78 quibus instabilis animus ardens mutatiliter avet habere et non habere fastidiliter -i pectore (*cf.* SVET. Aug. 86, 2 malum et -s in eligendo genere dicendi ingenium *Antoni*. CALP. decl. 11 p. 11, 22 animorum [CYPR. epist. 59, 14 p. 684, 5 *syn.* mobilis. *cf.* GREG. M. in Ezech. 1, 12, 31 animam]. DECL. in Catil. 106 mores. *adde de habitu vel actione corp.*: GELL. 13, 31 [30], 7 -issimo vultu et maestissimo. VICTORIN. Macc. 56 -e gradu [*cf. Hil. Macc. 56* constantique gr.]). CIC. Q. Rosc. 19 qua in re mihi ridicule es visus esse -s qui eundem et laederes et laudares. Sull. 10 si ego sum -s ac levis (BOETH. cons. 4, 3, 23 W. [*pro subst.*]. *cf. l. 51*). Balb. 61 neque esse -is puto sententiam ... moderari (*opp.* in sententia firmiores). Att. 8, 1, 3 quorum nemo nec stultior est quam L. Domitius nec -ior quam Ap. Claudius. 9, 10, 6 (*verba Attici*) si significavi, non dico fui -s, sed demens. epist. 2, 16, 1 ut ... existimares ... me ... tam -em, ut ... a me ... ipse deficerem (LACT. inst. 2, 5, 28 in quo t. -es *Stoici* fuerunt *eqs.*). ad Brut. 1, 15, 4 (= 9, 23, 4 Sj.). SEN. epist. 99, 17 populo ... in hac re sicut in his omnibus -issimo (*cf.* PLIN. nat. 35, 69 demon *a Parrhasio pictum*). PLIN. nat. 2, 22 *Fortuna* ([*v. p. 883, 9*]. AMM. 14, 11, 30). QVINT. inst. 5, 7, 10 ne -s, ne imprudens testis sit. TERT. anim. 34 p. 359, 27 erubesce, Simon, ... -ior in retrahendo. adv. Marc. 3, 15 p. 401, 29 -em aut subdolum deum narras (IREN. 1, 27, 2 -em ... sententiā. *cf.* TERT. adv. Marc. 4, 9 p. 444, 5 *dominus*. 4, 27 p. 513, 2 -s levis *Christus* [*v. p. 811, 29*]. resurr. 21 p. 54, 5 divinitas. *cf. infra l. 67*). ARNOB. nat. 2, 48 p. 86, 9 *homines*. AMM. 31, 2, 11 infidi ⟨et in⟩constantes *Huni*. VVLG. Iac. 1, 8 vir duplex animo, -s est in omnibus viis suis ([ἀκατάστατος]. *inde* CONC.[S] I 5 p. 134, 11 -es ... viis s. o.). AVG. epist. 93, 52. CONSVLT. Zacch. 3, 7 p. 110, 26 (*pro subst.*). GREG. M. moral. 30, 13 (*pro subst.*).

2 *de rebus*: **a** *corporeis*: SEN. nat. 2, 11, 1 aer i[a]m⟨a⟩ sui parte maxime varius et -s ac mutabilis est. PLIN. nat. 18, 352 ventos (*opp.* certos).

b *incorp.* (*cf. supra l. 4*): *α generatim*: CIC. part. 39 est ... genus argumentorum aliud quod ex facti vestigiis sumitur, ut ... permutatio coloris, oratio -s (*cf. infra l. 77. 79*). fin. 5, 95 quae *ratio* tibi videtur -s. Tusc. 4, 29 vitiositas ... est habitus aut adfectio in tota vita -s et a se ipsa dissentiens. Att. 2, 21, 3 progressum praecipitem, -em reditum videt *Pompeius*. epist. 10, 16, 1 frigidas ... et -is ... litteras Lepidi. SEN. dial. 10, 2, 2 vaga et -s et sibi displicens levitas. nat. 7, 8, 3 *cometas* causis turbulentis et -bus pelli. epist. 95, 19 -s variusque ex discordi cibo morbus est. PLIN. nat. 29, 2 nullam artium -iorem fuisse aut etiamnunc saepius mutari (*sc. medicina*). APVL. Plat. 1, 6 disciplina (*opp.* ratione stabili). TERT. praescr. 41, 6 ordinationes *haereticorum* ... temerariae, leves, -es. IREN. 1, 11, 1 horum -em sententiam ([ἄστατον]. RVFIN. Adamant. 1, 1 [ἀστάτῳ]. *al. cf.* IREN. 2, 8, 3 doctrina [AVG. serm. 176, 6, 6]). SOL. 54, 15 terrarum modus (*i. 'mensura'. cf. p. 1012, 83*). FIRM. math. 3, 2, 11 virtutem eius -em facit *Saturnus*. AVG. gen. ad litt. 5, 23 p. 168, 21 motus. Ps. SORAN. quaest. med. 5 *materia*. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 192, 15 veritatem. COD. Iust. 1, 24, 1 (*a. 398*) ignavia. *β speciatim*: *t. t. rhet., i. quod stare non potest* (*aliter supra l. 42*): CIC. inv. 1, 89 in ipso *genere argumentationis* vitium erit, si omnino totum falsum erit ..., si contrarium, si -s (1, 93 -s est quod ab eodem de eadem re diverse dicitur *eqs.*). GRILL. rhet. p. 52, 27 M. asystatarum *controversiarum* genera sunt multa: ... ἀπερίστατον hoc est -s (p. 53, 9 *syn.* irrationabile et sine substantia). *in philos., i. q.* ἀσύστατος: LACT. inst. 3, 6, 10 (*v. vol. II 992, 11*).

-s est: CIC. Phil. 7, 9 quid ... -ius quam quem modo hostem ... iudicaritis, cum hoc ... pacem velle coniungi? (div. 2, 127 si *eqs.* ..., quid -ius deo? VAL. MAX. 6, 9, 14 quid huius *Marii* condicione -ius aut mutabilius?). CALL. dig. 48, 19, 28, 5 est ... -s dicere *eqs.* (*c. inf.*; *sic et* IREN. 2, 10, 4). *neutr. plur.*: CIC. Tim. 51 quae *causae* vacantes prudentiā -ia perturbataque efficiunt (*p. 46*[E] τὸ τυχὸν ἄτακτον). IREN. 2, 2, 5 haereticis ... fatua et -ia garrientibus.

adv. **incōnstanter.** *compar.*: *l. 84. superl.*: *l. 78.* *de modo, i. q. inaequaliter*: LVCR. 3, 491 anhelat -r (*de epileptico*). AVG. ord. 1, 3, 6 p. 125, 14 animadvertis ..., quomodo canalis iste -r sonet (*antea* nunc clarius nunc pressius). *de consilio et factis, i. q. inconsequenter, contrarie sim.* (*in fig. litot.*: *l. 80*): RHET. Her. 2, 5, 8 accusator dicet ... adversarium ... titubasse, -r locutum esse (4, 41, 53 CIC. ac. 2, 53. *cf.* part. 51 dicta sunt [fin. 2, 88 -issime. DON. Ter. Ad. 278]. 114 responsum -r ..., haesitatum ..., titubatum. LIV. 40, 55, 5 negare. TER. anim. 9 p. 310, 2 non -r profitebimur). CIC. Flacc. 5 frg. Mediol. si -r nomen suum misit in hoc iudicium. Tusc. 4, 24 intellegatur ... perturbationem iactantibus se opinionibus -r et turbide in motu esse semper. BELL. Afr. 82, 1 hostes ... -r immoderateque prodire. AVR. Fronto p. 40, 18 N. malunt te inspectare -ius agentem.

SOL. 49, 8 de ritu ... paene -r definitum advertimus (*cf. infra l. 50*). AVG. mus. 5, 6, 12 pars orationis in sexta syllaba terminatur, neque -r *eqs.* GREG. M. in Ezech. 1, 3, 18.

deriv.: inconstantia.

***incōnstantia,** -ae *f.* *ab* inconstans. NOT. Tir. 24, 76. *de notione* (*cf. et l. 25*): SYNON. Cic. p. 440, 24 B. AVG. epist. 167, 6 ab hac (*sc. constantia*) -a ... abhorret et ... contrasistit. GLOSS.[L] III Abstr. IN 12 animi nulla virtus. GLOSS. ἀστασία. ἀκαταστασία. ἀνωμαλία. *inde a* RHET. Her., CIC., VARRONE; *e poetis habent* PANEG. in Mess., OV., GERM., LVCAN., CALP., STAT.

i. q. instabilitas, varietas, mutabilitas, inconsequentia sim.: **1** *de animant.* (*de deo*: *l. 34*; *bestia*: *l. 30*; *part. corp. sim.*: *l. 32. 45. 51*): **a** *absol.*: CIC. Verr. II 5, 56 in hac tanta et tam turpi (*cf. l. 27*) -a. II 5, 105 vituperationem ... -ae suscipiam (*cf.* fin. 5, 88 crimen [5, 90 SEN. benef. 4, 35, 2]. Pis. 70 famam [epist. 1, 9, 11]). Vatin. 3 -am tuam levitate, ... periurio inplicatam (*cf. l. 21*). dom. 4 quod in imperita multitudine est vitiosissimum, varietas et -a et crebra ... sententiarum commutatio (PELAG. in I Cor. 16, 14 p. 228, 12 muliebris ... iudicatur. CONC.[S] I 5 p. 83, 10. *cf. infra l. 56*). *ibid. opp.* gravitas. 21. 102 labem turpitudinis et -ae. Phil. 7, 9 quid est -a, levitate, mobilitate (*cf. l. 35*) ... turpius? (APVL. apol. 77. *cf.* GELL. 6, 11, 1. *v. et l. 16. 47*). leg. 1, 45 -a, quod est vitium, sua natura ⟨iudicabitur⟩ (*opp.* constans ... ratio vitae). fin. 4, 77 *coniunct.* imbecillitatis (*v. p. 415, 53. cf. infra l. 78*). ac. 2, 69. Att. 3, 4 (*opp.* miseriae). 3, 7, 3. 16, 7, 3 nemo doctus umquam ... mutationem consilii -am dixit esse. LIV. 34, 31, 13 RVT. LVP. 1, 3 SEN. dial. 7, 8, 6. 12, 17, 5 furiosā -ā (*cf.* PLIN. nat. 22, 78 magnā. TAC. hist. 1, 19, 2 foedā. SVLP. SEV. Mart. 20, 1 degenere. *et al.*). TROG. frg. Plin. nat. 11, 276 qui *oculi* identidem operiri solent, -ae *notam praebent* (*Arist. hist. anim. p. 492*[a]*, 12 ἀβέβαιος*). STAT. Theb. 6, 306 hiberno par -a (*sc. equi*) ponto. SCAVR. gramm. VII 19, 6 VLP. dig. 3, 3, 27 pr. TERT. anim. 1 p. 299, 8 *anima Socratis* ipsā constantiā concussa est adversus -ae concussionem (*cf.* PORPH. Hor. sat. 1, 1, 1 tantam esse animis hominum -am *eqs.*). idol. 5 p. 35, 7 -am adscribimus omnipotenti *eqs.* (*de deo ut*: adv. Marc. 4, 1 p. 425, 22 [*syn.* mobilitatis]. resurr. 21 p. 54, 19. AVG. civ. 12, 18 p. 539, 32 D. fortuita [*opp.* scientia]). ITALA IV Esdr. 15, 33 (*v. p. 1010, 70*). IREN. 1, 4, 4 (*v. p. 1010, 67*). PORPH. Hor. epist. 1, 12, 1 *Iccium* -ae reprehendit (*cf.* HIER. epist. 58, 3, 1 redarguo. RVFIN. Greg. Naz. orat 1, 1, 2 culpat. *et al.*). PHILO vita contempl. 6 puerilis (ἀκρασίας). VVLG. Iac. 3, 16 (ἀκαταστασία). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 127, 17 (*syn.* instabilitate). *et al.*

b *c. gen.*: CIC. Cluent. 135 de ... hominis levitate (*cf. l. 47*) et -a plura non dicam (Flacc. 66). fin. 4, 39 istorum *philosophorum* (*cf.* nat. deor. 1, 30 Platonis. 1, 35 Theophrasti. AVG. civ. 10, 26 [tit.] Porphyrii). Tusc. 4, 76 -a mutabilitasque mentis (SEN. epist. 104, 14. *cf.* PLIN. nat. 33, 139 ingenii). Att. 2, 1, 5 *Clodi*. epist. 1, 7, 10 stultitia et -a adversariorum. 12, 8, 1 scelus ... Lepidi summamque levitatem et -am (ad Brut. 2, 2, 1 [= 9, 2, 1 Sj.]. *cf. l. 20*). PANEG. in Mess. 45 vulgi (*cf.* LIV. 29, 37, 16 populi. *v. et l. 17. 69*). FEST. p. 326 Ver⟨ri⟩. PLIN. nat. 6, 51 nec in alia parte maior auctorum -a. QVINT. inst. 9, 3, 101 frontis ac luminum -ā trepidare (*cf.* PHYSIOGN. 54 p. 76, 1 manuum [*gr. p. 369, 6* ἄλυς]. 75 p. 98, 9 capitis [*p. 399, 4* ἀστασία]. *adde* CLAVD. DON. Aen. 10, 289 p. 331, 7 gressus [*i. 'instabilitas, nutatio'*]). AVG. c. Faust. 22, 77 p. 677, 10 praecipientis. SVLP. SEV. chron. 2, 49, 9 nostrorum. COD. Theod. 4, 20, 2 calumniantium (*syn.* varietate; *sic et* EPIST. pontif. 602 Schwartz p. 77, 2). *et al.*

2 *de rebus*: **a** *corporalibus*: *de caelo, aëre, tempestatibus sim.*: GERM. frg. 4, 83 eadem ⟨in⟩constantia (*sc. caeli*) perstat (SEN. nat. 1, 2, 9 hac -a c. tam multa temptantis. COLVM. 1, 6, 24 propter -am c. *Italiae aestate*. *cf.* CALP. ecl. 5, 45 peragit [-unt *mell.*] vernum Iovis -a tempus. *adde* LVCAN. 5, 415 perfida nubiferi ... -a veris). SEN. nat. 2, 6, 1 ex hoc omnis -a eius (*sc. aëris*) tumultusque est (2, 11, 2 *syn.* mutationis). AVG. gen. ad litt. 5, 22 p. 166, 11 tempestatum. *de fulgore*: PLIN. nat. 37, 199 fulgoris -a *ficticiarum gemmarum*.

b *incorp.* (*cf. l. 61*): *α absol.*: VARRO ling. 9, 35 in voluntariis declinationibus -a est, in naturalibus constantia. CIC. rep. 3, 18 nec -am virtus recipit. Tusc. 4, 29 *coniunct.* repugnantia (*cf. Arnim, SVF III p. 104, 17*). nat. deor. 1, 43 *vulgi opiniones* in maxima -a ... versantur. AMM. 26, 1, 13 Octavianus ... hanc -am (*sc. computationis*) ... conposuit (*cf. p. 1013, 3*). BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 193, 21 (*syn.* instabilitate; *de propositionibus*). mus. 1, 10 p. 196, 23 (*syn.* varietas). *al.*

β c. gen. (*subi.*; *inhaerentiae*: *p. 1013, 6*): RHET. Her. 2, 6, 9 contra testes ⟨dicemus secundum⟩ ... testimoniorum -am ([*opp.* constantiam]. CIC. Vatin. 42 orationis ac t.). CIC. Cluent. 61 tantam -am rerum (*cf. l. 81*) iudicatarum. ac. 2, 29 totius illorum sententiae (*cf.* TERT. spect. 22 [in.] sensus). Tusc. 4, 64 metus -a, inbecillitate, levitate. Cato 4 tanta est stultitiae -a atque perversitas. Att. 3, 8, 4 epistolarum (*cf.* PLANC. CIC. epist. 10, 21, 1 litterarum). OV. met. 13, 646 rerum (SEN. dial. 6, 22, 1 [*appos.* turba]. epist. 20, 4 -a et dissimilitudo r. consiliorumque. *cf. l. 77*). SEN. contr. 7 praef. 4 iudicii ([*syn.* mutatio]. SVET. Tib. 67, 4 [*verba Tib.*]). PLIN. nat. 6, 124 -am mensurae diversitas auctorum facit *eqs.* 7, 162 artis. 7, 165 mortalitatis.

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TERT. adv. Marc. 5, 3 p. 576, 15 victus. FIRM. math. 1 praef. 1 verecundiae. 1, 4, 12 trepidationis. VVLG. sap. 4, 12 concupiscentiae (*ῥεμβασμός*). 14, 26 nuptiarum (*ἀταξία*). MACR. Sat. 1, 14, 2 Caesar ... -am temporum vagam ... in ordinem statae definitionis coegit. OP. imperf. in Matth. 20 p. 744 infidelitatis (*opp.* constantia fidei). GREG. M. moral. 28, 6 mutabilitatis. *al.*

personate: VARRO Men. 239 Metamelos -ae filius me reprehendit (*cf. Norden, Agnostos Theos 138*[1]).

? **incōnstrūctus,** -a, -um. *ab* in *et* construere. PS. FVLG. RVSP. serm. 11 p. 871[D] pulchrius caelabatur -a parietibus moles.

incōnsubstantiālis, -e. *ab* in *et* consubstantialis, *cf. gr. ἀνομοούσιος. qui non simul eiusdem substantiae est* (*c. gen.*): CONC.[S] I 5 p. 329, 2 rec. Q corpore in quo erat verbum, -i (-e *Q*) deitatis et ex Maria vere progenito (*μὴ ὄντος ὁμοουσίου τῇ θεότητι*).

incōnsubstantīvus, -a, -um. *ab* in *et* consubstantivus (*cf.* inconsubstantialis *et Breitmeyer, Le suffixe lat. -ivus 297*). PS. VIGIL. THAPS. trin. 7 p. 286[B] ubi ait 'verbo domini' (*psalm. 32, 6*), non sonum vocis -um esse accipias quem ... solet resonare echo.

incōnsuētus, -a, -um. *ab* in *et* consuetus. SCHOL. Hor. carm. 1, 5, 8 insolens -us *eqs.* GLOSS.[L] II Abav. IN 56 (= DE 147) -us desuetus. 1 *active, i. q. non consuetus* (*c. gen., cf.* insuetus): SIL. 11, 280 stupet -us opimae Sidonius mensae miles.
2 *passive, i. q. inusitatus, insolitus* (*c. dat.: l. 28.* ad: *l. 29. neutr. subst.: l. 28*): VITR. 1, 4, 11 *bestiae* -a salsitudine necantur. 5 prooem. 2 vocabula ... -o sermone obiciunt sensibus obscuritatem (*cf.* MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 54, 18 locutionem [*gr. I 1, 1 p. 111, 34 ἀσυνήθη*]). PLIN. nat. 11, 282 difficulter ... perficiuntur omnia in cibis acria, aspera, -a. SCHOL. Hor. carm. 3, 25, 3 *mentem* homini -am. 4, 4, 8 -um nisum ad primos volatus aquilae (4, 4, 16). MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 54, 1 novam se et -am adferre doctrinam *eqs.* (*ἀσυνήθη*). MAX. TAVR. serm. 50 p. 633[C] terra -is motibus contremiscit. hom. 37 p. 305[B] lege pariendi. RVSTIC. c. aceph. p. 1220[B] (*coniunct.* incomparabile). *J. B. H.*

[*?* **incōnsul.** GLOSS. III 333, 7 *ἄσκεπ⟨τ⟩ος.* 333, 8 *ἀβέβαιος* (*al., cf. vol. V 2, 1280, 69*). 333, 9 *ἀσυνβούλευτος.* 333, 10 *ἄσκοπος.* inconsul⟨tus⟩ *Götz, Thes. Gl. s. v., fort. recte; vix ab* in *et* consul *'consulens', cf. vol. IV 570, 29. 594, 74.*]

incōnsultāns, -antis. *ab* in *et* consultans. *i. q. inconsultus, temerarius*: GILD. paen. 25 chron. III p. 90 qui ... quasi -s refrenatur, cena careat.

1. ˣ**incōnsultus,** -a, -um. *ab* in *et* consultus. *compar.*: AVR. Fronto p. 61, 11 N. *et al.* (*compar. adv. inde a* CAES.: *v. p. 1014, 59*). *superl.*: IVL. VAL. 2, 3. 5. *et al.* *in fig. litot.*: *p. 1014, 9.* SERV. auct. Aen. 3, 452 (*v. infra l. 70*) -os incautos dicimus, qui sine consilio aliquid aggrediuntur. GLOSS. *ἄβουλος. ἀσύμβουλος. ἄπευστος. ἀνεξέταστος. ἀνερώτητος. ἀπρονόητος. ἄσκεπτος.* improvidus. inconsideratus. -o non interrogato. *inde a* PLAVTO (*infra l. 84*), CIC., LIV.; *ap. poetas* VERG., HOR.; *adi. deest ap.* CAES. *et* SALL., *qui adv. usurpant.* [*loco corrupto*: CIC. p. red. in sen. 13 *P.*]

i. q. non consultus: 1 *vi adiectivi* (*pro subst.: l. 63. cf. l. 84*), *i. q. sine consilio, improvidus, insciens, temerarius, stultus, sensu activo; in quibusdam locis de notione passiva cogites, e. g. l. 84. p. 1014, 4. 6. 12 sq.; sensu mere passivo: p. 1014, 28. plerumque vituperandi notio subiecta est*: **a** *de animant.* (*bestiis: l. 61. urbe: l. 64. 69*): CIC. Deiot. 16 homo -us et temerarius (SEN. contr. 2, 2, 5. *cf. p. 1014, 3. 8. 56*). HOR. epist. 1, 5, 15 potare et spargere flores incipiam patiarque vel -us haberi. LIV. 3, 21, 6 imitamini, patres conscripti, turbam -am (LVCAN. 1, 498). GRATT. 4 nuda silvas virtute movebant -i homines *antiquorum temporum* vitaque erat error in omni (*cf. Aesch. Prom. 456 ἄτερ γνώμης τὸ πᾶν ἔπρασσον*). 194 quondam -is mater dabit Umbrica Gallis (*sc. canibus*) sensum agilem. SEN. dial. 5, 26, 4 omnes -i et improvidi sumus. epist. 76, 21 quae ab -is saepe contemnuntur, a sapientibus semper. SIL. 7, 518 ne penderet ... erroris poenas patria -a. SVET. Claud. 15 modo circumspectus et sagax, interdum -us ac praeceps. ITALA Tit. 3, 3 (Ambrosiast. *in l.*) eramus ... -i (Hier. *in l.* stulti, *Vulg.* insipientes). ARNOB. nat. 1, 46 p. 31, 7 *Christi* nomen auditum ... haruspices -os reddit (*aliter* [*sc. i. q. ἀνερώτητος*] *explicat Castiglioni* [*cf. p. 1014, 42*]). *add. inf.*: SIL. 8, 545 Capua ... rebus servare serenis -a modum. *audacius*: VERG. Aen. 3, 452 *qui oraculum adierunt,* -i (*i. 'sine consilio Sibyllae'; cf. Athen. III 98 b ἄχρηστον*) abeunt sedemque odere Sibyllae (NON. p. 125 quibus consulentibus religio nihil diceret. SERV. inscii rerum, ignari, sine consilio; ... -us, qui non accipit consilium. *similiter* ISID. orig. 10, 39. 144. GLOSS. non moniti. sine consilio. qui consultationem non merentur. SERV. auct. *in l.* sine responso; quibus consultum non esset).

b *de rebus*: **α** *ad homines (bestias p. 1014, 15. 24) pertinent (add.* ad: *p. 1014, 23)*: *de part. corp.* (*per enallagen: l. 79*): SEN. epist. 40, 4 -as aures *turbae.* VAL. FL. 4, 302 vacuas agit -a per auras bracchia (*sequ.* rationis egentem). ARNOB. nat. 4, 26 p. 162, 21 -i pectoris fervoribus. HIL. in psalm. 51, 7 p. 102, 11 linguae (SYMM. epist. 9. 31, 1). *de aetate*: SEN. benef. 5, 5, 2 -ae adulescentiae ... custodiam (INTERPR. Gaius inst. 2, 27 per -am aetatem temere adii *hereditatem*). *de ratione, affectibus, actionibus*: PLAVT. Mil. 600 bene consultum -umst, si id inimicis usuist (*an subst.? cf. l. 44*). CIC. Rab. Post. 2 illam Postumi sive inanem spem sive -am rationem sive, ut gravissimo verbo utar, temeritatem (*cf. l. 8*). LIV. 5, 20, 5 largitionem novam, prodigam, inaequalem, -am arguens (SEN. benef. 4, 10, 3 donatio). 22, 6, 6 pavor (CVRT. 6, 2, 4 TAC. hist. 2, 44, 1). 22, 44, 7 proiectis et proditis ad ⟨in⟩consultam atque improvidam pugnam legionibus (23, 7, 8 certaminis. IVL. VAL. 3, 8 discriminis). 42, 54, 5 irae magis -ae quam verae fiduciae (TAC. hist. 4, 29, 3). 44, 6, 4 quae temeritas ... videri potuisset ..., eam non ⟨in⟩consultam audaciam fecit (*cf. p. 1013, 55. l. 2. 56. 62*). SEN. epist. 85, 28 -a temeritas. *et al.*). SEN. benef. 1, 4, 2 -a facilitas (VLP. dig. 4, 4, 11, 4). dial. 3, 10, 3 aeque affectus -a res est sine ratione quam ratio sine affectu inefficax. 9, 12, 3 -us illis vanusque cursus est, qualis formicis ..., quae ... inanes aguntur. epist. 24, 25 -a animi inclinatio. 74, 31 non ex imperio animi, sed -o quodam naturae impetu (74, 21 *ferarum.* 76, 20 TAC. hist. 3, 58, 4). TAC. ann. 4, 60, 1 voces ... contumaces et -ae (AVR. FRONTO p. 61, 11 N. si quod verbum absurdius aut -ior sensus ... sit [IVL. VAL. 2, 25 p. 89, 25 verbis -ioribus]. CONC.[S] I 5 p. 149, 3 oratio SVET. Nero 55 famae cupido ... -a. PS. QVINT. decl. 18, 10 malo nudos affectus (*cf. l. 11*) -amque pietatem (*i. 'securam, non sollicitam'. sim.* 18, 7 gaudia. *cf. p. 1009, 40*). MARCIAN. dig. 48, 16, 15 -um calorem. *et al.* GELL. 19, 1, 17 motibus rapidis et -is. *et al.* PANEG. 4, 13, 1 -ior dolor. *et al.* IVL. VAL. 1, 20 fervor ... -ior ad cautionem. FIRM. math. 1, 9, 1 ferarum -a ... rabies. -um est *c. acc. c. inf.*: QVINT. decl. 271 p. 112, 2 est ... istud -um et sibi repugnans abdicari filium indulgentia patris. SALV. eccl. 1, 10 p. 227, 25 -issimum ac stultissimum est id quosdam agere, ut *eqs.*

β *liberius, i. q. non exspectatus*: CASSIOD. var. 5, 10, 1 ne ... ipsi *milites* penuria -a fatigentur.

2 *vi participii* (*praeter* CLAVD. 28, 29 *l. 42 semper abl. abs.*), *i. q. non interrogatus; in formula iuris '-o aliquo', i. eo, cuius sub dicione res est, non consulto* (*cf etiam* PLAVT. Trin. 167 *infra l. 79*): LIV. 36, 36, 2 -o senatu. QVINT. decl. 343 p. 355, 15 -o patre. PLIN. epist. 10, 120, 2 -o te. SVET. Tib. 52, 3 -o se (*TAC. ann. 2, 59, 2 de eadem re* non sponte principis). VLP. dig. 1, 16, 6, 1 -o principe (HERMOG. dig. 49, 14, 46, 7 *plur.*). 2, 15, 8, 15 -o praetore. TERT. nat. 1, 10 p. 75, 28 -o populo. SYMM. epist. 5, 18 remoto atque -o possessore. AMM. 17, 5, 12 me -o. 27, 2, 9 -a potestate superiore. AMBR. bon. mort. 2, 7 -o imperatore. COD. Theod. 9, 41, 1, 4 -ā nostrā clementiā. 15, 15, 1, 2 nobis insciis atque -is. NOVELL. Valent. 7, 3 -o iudicis sui testimonio. CONC. Rom. a. 499 p. 403, 28 papa incolume et eo -o. *et al. passim.* *liberius*: CLAVD. 28, 29 -i ... recessus *oraculorum sunt* (*i. 'non consultantur'. vix ad p. 1013, 71. cf. p. 1013, 68*).

n. subst. **incōnsultum,** -ī (*cf. l. 1*). GLOSS. incogitatum. *ἀβουλία.* SIL. 8, 217 bellum et arma senatus ex -o posuit Fabius (*alludit ad formulam 'ex senatus consulto'*). IVL. VAL. 1, 43 p. 54, 13 cum conspicatur *Alexander* implicatos ordines ... non tam discriminum necessitate quam multitudinis -o, suppetiari laborantibus properaverat (*non recte distinxit Kuebler*). PRISCILL. tract. 4, 75 inter tot -a ... periclitantibus.

adv. ˣ**incōnsultē.** *compar.*: CAES. civ. 1, 45, 6. *et al.* *superl.*: CONC.[S] I 5 p. 125, 34 (*ἀβουλότατα*). *in fig. litot.*: *l. 64.* NOT. Tir. 36, 52. *de notione*: GLOSS. *ἀβούλως. ἀπρονοήτως. ἀσκέπτως.*

i. q. sine consilio, temere, imprudenter: CIC. nat. deor. 1, 43 quam -e ac temere *ea* dicantur (LIV. 2, 37, 6. SEN. benef. 1, 1, 1 CVRT. 8, 1, 38. *et al. at distinguuntur* -e *et* temere *l. 63. cf. l. 8 sq.*). off. 2, 54 patrimonia effuderunt -e largiendo. CAES. civ. 1, 45, 6 -ius processerant. *et al.* SALL. Catil. 42, 2 -e ac veluti per dementiam cuncta simul agebant. Iug. 35, 6 paulo -ius Massivam aggreditur. LIV. 4, 37, 8 *proelium* incaute -eque commissum est (7, 15, 9. 25, 18, 2). 22, 43, 1 motos magis -e Romanos quam ad ultimum temere evectos (35, 31, 12 -ius evectus). 41, 7, 8 utrum susceptum sit nequius an -ius gestum. 42, 16, 5 aggressi facinus Macedones ut ⟨non⟩ -e (consulte *V*; uti consulte *H. J. Mueller*) ita audacter, coeptum nec consulte et timide reliquerunt (*cf. 44, 6, 4 l. 8*). TAC. ann. 3, 16, 2 *opp.* sapienter. 6, 22, 2 (*opp.* constanter). VLP. dig. 4, 4, 11, 4 damni non -e accidentis, sed fato (SCHOL. Cic. Bob. p. 121, 30 nec istud -e fecit, sed necessario). AVR. VICT. Caes. 38, 3 gloriae -e avidior. EVTR. 9, 24 cum -e magis quam ignave dimicaret (*ἐξ ἀβουλίας μᾶλλον ἤπερ ἀσθενείας*). *et al.*

adv. **incōnsultō.** *traditur hic illic in codd. minoris fidei pro* -e; *corruptum* AMM. 30, 4, 18, *v. vol. IV 590, 28*; *de* IVL. VAL. 1, 43 *cf. l. 46.* RHET. Her. 3, 5, 8 qui se -o in periculum mittant. PAVL. dig. 37, 2, 1 heredi, cuius nomen -o ita deletum sit, ut penitus legi non possit (VLP. dig. 28, 4, 1 *opp.* consulto). PORPH. Hor. ars 144 indiligenter et -o. CONC.[S] IV 2 p. 145, 20.

2. **incōnsultus,** *abl.* -ū *m.* *ab* in *et* consulere, *cf.* iniussu *sim.* PLAVT. Trin. 167 me absente atque insciente, -u meo (*i. q. 'inconsulto me'; v. l. 31*). *Bauer.*

incōnsummābilis, -e. *ab* in *et* consummabilis. *qui usu non conficitur, durabilis*: EVCHER. laud. her. 14 cum eam *nationem Iudaeorum in deserto* inusitatus cibus, repentinus potus -isque vestitus aleret (*cf. Vulg. deut. 29, 5* non sunt attrita vestimenta vestra).

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

incōnsummandus, -a, -um. *ab* in *et* consummare. *i. q. non periturus*: Pavl. Nol. epist. app. 1, 7 p 434, 20 -um aedificium ... lapidibus pretiosis exstruere coepisti in Christo.

incōnsummātio, -ōnis *f.* *ab* in *et* consummatio (*cf. Wölfflin, ALL 4, 1887, 406*). *i. q. imperfectio, status imperfectus*: Iren. 1, 2, 3 *Sophiam* contristatam propter -em (τὸ ἀτελές) generationis. Vvlg. sap. 3, 16 filii ... adulterorum in -e erunt (τέκνα ... ἀτέλεστα ἔσται).

incōnsummātus, -a, -um. *ab* in *et* consummatus.

1 *i. q. imperfectus, non absolutus* **a** *de animantibus*: Itala sap. 3, 16 (Optat. 4, 8 p. 114, 5) filios adulterorum -os (*Vulg. et LXX v. l. 7*). Serm. Arrian. frg I 18 p. 627[A] creatura ... secundum genus suum -a ([*opp.* deus ... perfectus]. *v. etiam vol. IV 604, 75*). Amm. 21, 10, 8 -um (*i. incultum*) et subagrestem *Nevittam* (31, 14, 8 -us et rudis *Valens*). Avg. conf. 10, 30, 42 lugens in eo, quod -us sum. **b** *de rebus corporeis*: Vvlg. sap. 4, 5 confringentur ... rami -i (κλῶνες ἀτέλεστοι). **c** *de rebus incorporeis*: Hil. trin. 8, 41 per inseparabilis naturae *patris et filii* unitatem ... *non* -am sed perfectam. Ambr. fid. 2, 15, 129 si qua *digesta* Ariani -a arbitrantur, ego vix fateor incohata. 5 prol. 6 -am fidei vindemiam ... derelinqui. in psalm. 118 prol. 2, 2 ne immundum aut -um sacrificium sit. Favst. Rei. spir. 1, 10 p. 119, 15 -i operis ... effectus. Greg. M. past. 3, 30 p. 111[B] nec malos bona imperfecta adiuvant nec bonos mala -a (*i. non plane effecta*) condemnant. Theod. Mops. in II Tim. 1, 3 -o sensu. *n. pl. pro subst.* incōnsummāta, -ōrum: Boeth. cons. 3, 10, 5 W. neque ... ab deminutis -isque natura rerum coepit exordium, sed ab integris absolutisque *eqs.*

2 *i. q. inconsummabilis, durans*: Ps. Hier. in Marc. 9 p. 617[C] ignis *gehennae* poena -a.

incōnsūmptibilis, -e. *ab* in *et* consumptibilis. *qui confici non potest*: Cassiod. in psalm. 127, 2 comestio, quae non ventre digeritur, sed -i perennitate servatur.

incōnsūmptus, -a, -um. *ab* in *et* consumptus. *qui non consumitur, durans, integer*: *de rebus corporeis*: Ov. met. 7, 592 turis pars -a *flammis* reperta est (*cf. in imag.*: Greg. M. moral. 28, 8 qui -am humanitatis nostrae substantiam etiam in ipsa divinitatis flamma servaret). Ib. 194 hic -o *devoratione* viscere pascet aves (Pont. 1, 2, 41 -um Tityi semperque renascens non perit ... iecur. *allegorice*: Hesych. in lev. 8, 31—36 p. 887[A] quaecumque ... remanserint -a [*i. non devorata*]. *cf.* 22, 29—32 p. 1079[B] [*app.* inoperatum]. *tropice*: Stat. silv. 4, 6, 5 *cena* imos animi perlapsa recessus -a [*i. non digesta*] manet). *de re incorporea*: Ov. met. 4, 17 tibi, *Liber*, ... -a iuventa est, tu puer aeternus. *de hominibus (sensu spiritali)*: Conc.[S] II 5 p. 28, 9 invulneratum -umque gregem salvatoris Christi servare.

incōnsūtilis, -e. *ab* in *et* consutilis. *i. q. non consutus*: Itala Ioh. 19, 23 (codd. d f, Aug. in euang. Ioh. 118, 2) *et* Vvlg. erat ... tunica *Christi* -is ([-cossut- cod. f]; ἄραφος, *Itala cod. c al.* non consutilis, *cod. r* non consuta), desuper contexta per totum (*cf.* Avg. serm. 218, 9, 9 Orig. in Matth. ser. 125 p. 261, 10. *allegorice interpr.* Ps. Hier. expos. in Ioh. 19 p. 587[C]. Fvlg. Rvsp. trin. 1 p. 498[C] *ecclesia* t. domini est -is [Greg. M. epist. 7, 5 p. 447, 30 Isid. in lev. 12, 4]). *i. q. consui non potest* (*tropice*): Epiphan. in euang. 37 p. 84, 20 custodiamus stolam immortalitatis ... et ne peccando scindatur, quia -is est.

incōnsūtus, -a, -um. *ab* in *et* consutus. *i. q. suturis non conexus*: Hier. epist. 22, 19, 3 consuant tunicas, qui -am desursum tunicam perdiderunt (*cf. etiam l. 47*). *translate*: Prisc. Lyd. solut. 1 p. 52, 20 B. inclinatio ... aestimatur mixtura, sicut etiam -ā (G^2H, inconsueta G^1M) distantiā, non tamen essentiae corruptio.

incontāminābilis, -e. *ab* in *et* contaminabilis.

1 *qui contaminari, inquinari, depravari non potest*: **a** *de deo (daemonibus), qui sordibus contagii externi pollui non potest*: Tert. adv. Marc. 4, 9 p. 441, 9 a quo *leproso* etsi homo inquinari potuisset, deus utique non inquinaretur, -is scilicet (p. 441, 18. Avg. civ. 9, 17 p. 392, 30 D. -is d. absit, ut contaminationem timeret ex homine. 9, 18 p. 394, 6 [*v. vol. IV 628, 71*]. conf. 7, 3, 4 -em et inconvertibilem et nulla ex parte mutabilem [*cf. 7, 2, 3* incorruptibilem]. gen. ad litt. imperf. p. 500, 16 in psalm. 140, 10 p. 1822[med.]. Op. imperf. in Matth. 14 p. 711[p. m.] *deus* in sua natura -is manet. Facvnd. defens. 8, 5 p. 724[A] deitati. *cf.* Avg. civ. 12, 26 p. 553, 15 D. potentia *dei* cuncta penetrans -i praesentia [c. Faust. 20, 11 p. 549, 19 nupt. et concup. 2, 14, 29]. c. Secundin. 9 p. 918, 13 verbum dei -e [*opp.* contaminabilem filium dei]. Clavd. Mam. anim. 1, 3 p. 30, 1 -em ... divinitatis essentiam). Avg. civ. 9, 16 p. 391, 7 D. -es dicunt daemones et contaminabiles deos. **b** *de rebus i. q. inviolabilis*: Itala I Petr. 1, 4 (Cassiod. Didym. in l. p. 10, 19) in hereditatem incorruptibilem, -em (*LXX et Vulg. v. p. 1016, 27*) et immarcescibilem (Cassiod. in l. eam dixit ... puram hereditatem *eqs.*). Avg. in psalm. 120, 12 p. 1615[ex.] in veritate illa incommutabili et -i.

2 *i. q. non contaminatus, impollutus, purus (sensu ethico vel religioso)*: **a** *de animant.*: Avg. pecc. mer. 2, 13, 19 sacerdos -is *Christus*. Conc.[S] II 3, 1 p. 209, 21 mundus et -is ($D^{mg.}$, immortalis $\Phi^{ac}U$) dominus (ἀκήρατος. *I 2 p. 57, 35 et I 3 p. 73, 23* immaculatus). *res pro persona*: Rvstic. Conc.[S] I 4 p. 53, 32 circa intentionem -is apicis (ἀχράντου. *Conc.[S] I 5 p. 361, 4* purissimae celsitudinis). **b** *de rebus*: Rvfin. Orig. in gen. 5, 1 p. 59, 5 simplicitatem vitae -is (Orig. in exod. 8, 4 p. 225, 21 v. ... et conversatio ... pura et -is. Salv. gub. 3, 21 immaculatorum actuum puritate et v. -is sanctitate). Avell. p. 497, 7 fidem. Rvstic. Conc.[S] I 4 p. 83, 15 divinum depositum ... intemptabile atque -e servavere.

adv. **incontāmināhiliter:** Avg. c. Faust. 20, 11 p. 549, 27 Christum ... -r carne indutum. Facvnd. defens. 9, 4 p. 755[C] dei verbi natura ... -r simplex.

incontāminātus, -a, -um. *ab* in *et* contaminatus. *superl.: v. infra l. 51.* Gloss.[L] II Abav. in 58 -a: intacta, inlibata (*cf.* 172). III Abol. in 120 integer: impollutus vel -us (*cf.* Abstr. in 164). *praeter* Varronem (*infra l. 19. 38*) *et* Liv. (*l. 40*) *legitur tantummodo apud* Eccl. (*fere ad vertendum gr.* ἀμίαντος, ἀμόλυντος, ἄσπιλος, ἄχραντος, καθαρός).

i. q. non contaminatus, integer, incorruptus, immaculatus: **A** ***corporaliter*** (*add. abl. lim.: l. 19*): **1** *de bestiis fere i. q. nullo vitio foedatus, immaculatus*: Varro rust. 3, 9, 17 *gallinae rusticae* aspectu ac facie -ae. *speciatim de animalibus in sacrificiis oblatis, quae maculis aut vitiis non deformantur (semper mystice; pertinet etiam ad B 2)*: Itala I Petr. 1, 19 (Pelag. in I Cor. 6, 20) *et* Vvlg. quasi agni immaculati et -i (ἀσπίλου) Christi. Ambr. exc. Sat. 1, 1 deduximus ... hostiam -am, hostiam deo placentem (*allud. ad Rom. 12, 1* h. ... sanctam [ἁγίαν]). Noe 22, 79 ea quae -a sunt, debemus offerre (*alleg. interpret. Italam gen. 8, 20* a bestiis ... mundis). **2** *de rebus fere i. q. illaesus, incolumis*: Vvlg. I Petr. 1, 4 in hereditatem incorruptibilem et -am (ἀμίαντον. *cf. et p. 1015, 77*) et immarcescibilem (*inde* Fvlg. Rvsp. praedest. 2, 37. *cf.* Alc. Avit. hom. 1, 4 p. 105, 2 [*praecedit*: nec corruptibili ... distributione ... tenuatur]). Rvfin. Orig. in Ios. 9, 2 p. 347, 19 lapides integri et -i (*cf. Vulg. Ios. 8, 31* de l. impolitis, quos ferrum non tetigit). Val. Cem. hom. 7, 4 panes reconditos et -os (*quippe qui esurientibus non frangantur*). *nota de corpore Christi naturam humanam integram servante*: Rvstic. c. aceph. p. 1249[D].

B ***incorporaliter*** (*add. abl. lim.: l. 57. abl. causae: infra l. 58. ab: infra l. 56*): **1** *in universum fere i. q. integer, non vitiosus, indepravatus*: Varro ling. 9, 21 his (*sc. novis ratione introductis*) formis vocabulorum -i⟨s⟩ uti nollent ...? *n. pro subst.*: Liv. 4, 2, 5 conluvionem gentium ... adferre *Canuleium*, ne quid sinceri, ne quid -i (*i. 'non depravati miscendo' post G. Jachmann, Plautin. u. Attisches 152 explicat E. Bigott, D. Kompos. der Andria d. Ter. 1939 p. 14*) sit (*cf. 4, 1, 1* contaminari sanguinem suum patres confundique iura gentium rebantur). *f. i. q. incorruptibilis*: Mvtian. Chrysost. hom. 28, 7 p. 420, 6 pulchritudo *animae* ... non ... marcescet ..., sed -a perdurat (*praecedit*: incolumis). Act. Archel. 41, 11 -i atque immaculati regni *Christi*. *de personis divinis (spiritu sim.) sordibus contagii externi intactis*: Itala sap. 7, 22 (ZntW. 29, 1930 cap. 8, 15) spiritus *sophiae* ... -us ([ἀμόλυντον, *Vulg.* incoinquinatus]. Herm. Pal. mand. 5, 1, 2 ⌊-us et mundus⌋ [⌊ ⌋ καθαρόν, *vulg.* mundus; *cf. Dibelius, D. Hirt d. Herm. 517 sqq.*]). Avg. civ. 9, 16 p. 390, 18 D. *dei* daemones medios habent ..., ut -issimi perseverent (p. 391, 10). 9, 18 p. 393, 6 (*v. vol. IV 628, 71*) angelorum. serm. 245, 4, 4 Verbum -um, immaculatum, immutabile ... et integrum.

2 *sensu religioso et ethico (cf. etiam l. 20) i. q. nulla macula erroris, peccati sim. pollutus, purus*: **a** *generatim*: **α** *de animant.*: Hil. syn. 2 -os ... et illaesos ab omni contagio detestandae haereseos (92). Ambrosiast. in Col. 3, 8/11 p. 435[D] tam verbo quam actu -os. Vvlg. II Cor. 7, 11 -os esse negotio (ἁγνοὺς ... τῷ πράγματι). *de spiritu*: Rvfin. hist. 5, 1, 31. **β** *de rebus*: Novatian. trin. 29 p. 945[C] (= Ps. Orig. tract. 20 p. 212, 2) incorrupta et -a doctrinae dominicae iura (*cf.* Hil. myst. 1, 42 p. 22, 14 spiritalis cibi [*i. doctrinae*] -am custodiam). Hil. trin. 10, 5 sincerae ... fidei et -ae veritatis professionem. 12, 57 fidei meae -am religionem (*cf.* Conc.[S] I 3 Rustic. p. 90, 21 -am [*vers. Tur.* immaculatam (ἄσπιλον)] et immaculatam [*vers. Tur.* inviolatam] fidem [Val. Cem. hom. 1, 6 Greg. M. epist. 6, 7 p. 386, 15]). Rvfin. Orig. in num. 10, 3 p. 74, 10 *coniung.* illaesa (*cf. l. 56*). Ps. Orig. in Iob 1 p. 386[B] *v. p. 972, 77.* Rvstic. Conc.[S] I 4 p. 15, 6 -a (ἄχραντα) mysteria. *adde de templo ingressu immundi non polluto*: Vvlg. II Macc. 15, 34 locum suum -um (ἀμίαντον) servavit. **b** *spectat ad virginitatem i. q. nullo peccato carnali pollutus*: Ps. Mar. Victorin. phys. 17 per -um corpus virginis (Ambrosiast. in Rom. 12, 2 I Cor. 6, 19 I Thess. 4, 6 Leo M. serm. 30, 4 p. 232[C]). 20 sancta et -a nativitate (Hil. trin. 6, 35). Hier. hom. Orig. in Luc. 17 p. 120, 21 -a viduaque perseverem (*item de mulieribus*: Rvfin. Orig. in Rom. 3, 8 virgine [Leo M. epist. 12, 8 Nicet. symb. frg. 4 Act. Archel. 55, 4]. Alc. Avit. epist. 5 p. 33, 5). Ps. Avg. serm. ed. Mai 117, 3 nec potest dici aliqua macula, ubi est -a natura (*praecedit*: intacta virginitas). Leo M. serm. 89, 4 p. 446[A] castitas (*cf.* Val. Cem. hom. 20, 8 virginitas [Caes. Arel. serm. 213, 5]. Ven. Fort. vita Hil. 6, 19 pudicitia).

incontemplābilis, -e. *ab* in *et* contemplabilis. *i. q. invisibilis, non contemplandus (c. dat.: l. 83. abl. lim.: p. 1017, 3)*: Tert. adv. Marc. 5, 11 p. 611, 19 faciem tegebat *Moyses* -em filiis Israhel (*cf.* resurr. 55 p. 114, 24 facies ... -i claritate). Tract. Pelag. p. 73, 20

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fides -is res est (p. 75, 21 *opp.* conspicabilem operum conversationem). RVSTIC. Conc.[s] I 4 p. 243, 38 deum (PETR. CHRYS. serm. 69 p. 596[C] d. vultu -is, visu imperspicabilis).

incontemplātus, -a, -um. *ab* in *et* contemplatus. *i. q. neglectus, non consideratus*: DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 3 p. 351[C] ut nec ista res -a praetereat quod *eqs.*

incontemptibilis, -e. *ab* in *et* contemptibilis. *i. q. non contemnendus*: TERT. apol. 45, 1 innocentiam . . . ab -i dispectore mandatam.

incontemptim non contemptim GLOSS. V 304, 11. *ab* in *et* contemptim.

incontemptus, -a, -um. *ab* in *et* contemptus (*sec. gr.* ἄμεμπτος?). GLOSS.[L] III Abstr. IN 36 -um non contemptum. [*dub.*: EXPOS. mundi 37 p. 114, 11 ⌊-us enim⌋ (⌊ ⌋ *Klotz, Philol. 65, 1906, 113*; in contemptu semen *cod.*) solus populus Alexandriae.]

incontenibilis, -e. *ab* in *et* continere, *cf.* incontentibilis. *i. q. immoderatus*: CONC.[S] II 5 p. 13, 35 cum rabie quadam -i (*W*, -tinib- *ex* -teneb- *corr. P*, -temnib- *W*[corr.]).

incontentibilis, -e. *ab* in *et* continere *sec. gr.* ἀκατάσχετος. *qui contineri non potest*: ITALA Iac. 3, 8 (Conc.[S] II 3, 1 p. 7, 23) -e (ἀκατάσχετον; *cf. etiam l. 56*) malum. *cf.* incontenibilis.

incontentus, -a, -um. *ab* in *et* contentus. [*dub.*: CLAVD. DON. Aen. 5, 575 p. 489, 10 (*v. app. crit.*).] *i. q. non contentus* (*sc. ad consonam vocum temperantiam*): CIC. fin. 4, 75 ut . . . in fidibus pluribus, ⟨ni⟩si *eqs.* . . ., omnes aeque -ae (contentae *dett.*) sint sic *eqs. ibid.* aeque . . . contingit omnibus fidibus, ut -ae sint, illud non continuo, ut aeque -ae.

incontiguus, -a, -um. *ab* in *et* contiguus. *qui tangi non potest* (*c. abl.: l. 30*): ARNOB. nat. 7, 3 p. 239, 28 deus . . . nullius est corporis omnique est -us tactu. CONC.[S] I 5 p. 209, 18 licet -a sit et simplex *anima.*

⌘**incontinēns,** -entis *adi.* *ab* in *et* continens *sec. gr.* ἀκρατής (*cf. l. 44. 59. 67*). GELL. 19, 2, 2 eos . . . maxime, qui . . . voluptatibus sese dediderunt, . . . Graeci appellant ⟨vel ἀκρατεῖς *add.* MACR. Sat. 2, 8, 11⟩ vel ἀκολάστους; nos eos vel -es dicimus vel intemperantes. GLOSS. ἀκρατής. ἀκατάσχετος. luxuriosus, gulosus, vanus.

1 *i. q. non continens, intemperans, immoderatus* (*c. gen.: infra l. 42. 60. 64. c. acc. gr.: infra l. 67.* in *c. abl.: l. 66*): **a** *i. q. intemperans libidinis venereae, impudicus*: PLAVT. Asin. 859 -em atque osorem uxoris suae (*opp. 857* continentem). HOR. carm. 3, 4, 77 Tityi. SEN. dial. 2, 14, 1 aeque imprudens animal est et . . . cupiditatium -s. TERT. castit. 4 p. 743, 36 Oe. declarat, quid nos esse nolit, id est -es (*opp.* continentes). AMBR. epist. 7, 22 *opp.* frugi. VVLG. II Tim. 3, 3 erunt homines . . . -es ([ἀκρατεῖς]. OP. imperf. in Matth. 1 p. 631[extr.] ORIG. in Matth. 14, 23). AVG. bon. coniug. 6, 5. MVTIAN. Chrysost. hom. 28, 6 p. 417/18[med.] si -s (ἀκόλαστος) est (*praeced. syn.* impudicus). *et al.* *per enallagen*: AMBR. vid. 10, 63 -i . . . quae corporis morbo (*i. morbo incontinentiae*) antea laborabas. *masc. pro subst.*: TERT. castit. 9 p. 751, 8 Oe. super maritos et -es. virg. vel. 3 p. 887, 6 *opp.* a continentibus. PRISCILL. can. 57 p. 134, 1 HIER. epist. 123, 4, 3. AVG. gen. ad litt. 9, 7 p. 275, 22 neque . . . quia incontinentia malum est, ideo conubium vel quo -es copulantur non est bonum. *et al.* **b** *i. q. intemperans irae, violentiae, licentiae, indomitus*: *de part. corp.*: HOR. carm. 1, 17, 26 ne male dispari -īs iniciat manus *aemulus.* ITALA Iac. 3, 8 (Hier. adv. Pelag. 2, 18) linguam . . . hominum nullus potest domare, -s (ἀκατάστατον, *Vulg.* inquietum. *cf. etiam l. 20*) malum (*cf.* SCHOL. Stat. Theb. 3, 453 p. 166, 3 RVFIN. Basil. reg. 136. *sim.* CONC.[S] I 3 vers Tur. p. 147, 8 -s [ἀκρατές] os). *de rebus naturalibus*: SEN. nat. 3, 30, 6 nihil est tam violentum, tam -s sui, tam contumax . . . quam magna vis undae. *de rebus incorporeis*: AMBR. Hel. 10, 35 risu. PS. HIPPOCR. epist. 6 -es crepitus egeruntur. LEO M. epist. 156, 2 (= CONC.[S] II 4 p. 102, 22) furor. **c** *i. q. immodicus ciborum*: TERT. ieiun. 16 p. 294, 27 populus -s gulae. ORIBAS. syn. 1, 7, 4 Aa p. 809, 8 -s (*debuit scrib.* continens [*gr.* ἐγκρατεῖς. *cf. La p. 809, 17* dietam observare possunt]) in cibo et poto. La p. 809, 16 si . . . diaetam observandam -es sunt (ἀκρατεῖς . . . τῇ διαίτῃ. *Aa p. 809, 5* inabstinens).

2 *qui non retinet, non tenax* (*c. gen.?: l. 71. c. gen. gerund.: l. 70*): PLIN. nat. 8, 168 -s uterus urinā genitale (*i. semen*) reddit (*cf.* THEOD. PRISC. log. 140 -i *ano*). HIL. trin. 3, 10 p. 82[A] arcam -em condendi corporis *Christi.* 5, 12 o . . . desiderati sermonis -s (*sc. in se*) silentium (*an ad l. 61 coniungendo gen. cum v. q. e.* silentium?).

adv. **incontinenter.** *comparat.: l. 81. 82.* [*falso trad. vel ed.* PALLAD. hist. mon. II 16 p. 374[D] *pro* in continenti (*gr. p. 68 B.* ἤδη).] *i. q. immodice, intemperanter*: CIC. off. 3, 37 nihil iniuste, nihil libidinose, nihil -r esse faciendum. CELS. 1, 3, 2 qui . . . cibum -r . . . adsumit (*cf.* AVELL. p. 409, 3 sive haec -r agentibus sive viventibus continenter). RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 25, 1 manus patienter extenduntur adversus manus -r (ἀκρατῶς) extensas (*cf.* PRAEDEST. 3, 8 p. 646[A] [*inde* PASS. Andr. long. 5]). Orig. in psalm. 37 hom. 1, 6 p. 1379[A] cum . . . quis propensius et -ius in . . . lasciviam fluxerit (*cf.* AVG. bon. coniug. 4, 4 intemperantius et -ius. PS. AVG. serm. 292, 3 qui uxore sua -r utitur).

deriv.: incontinentia.

⌘**incontinentia,** -ae *f.* *ab* incontinens, *cf. gr.* ἀκρασία.

1 *i. q. intemperantia, immoderatio* ([GELL. 17, 19, 5 Epictetus . . . solitus dicere est duo esse vitia . . . taeterrima intolerantiam et -am, cum aut iniurias . . . non . . . ferimus aut a quibus rebus voluptatibusque nos tenere debemus non tenemus]. *c. gen. rel.: infra l. 9. 11. 43. c.* circa: *infra l. 33*): **a** *generatim*: RHET Her. 1, 5, 8 si vim, si potentiam, si factionem, divitias, -am . . . proferemus. CIC. Cael. 25 de -a intemperantiaque. TERT. adv. Val. 9 p. 187, 10 Sophia . . . -a sui . . . prorumpit in patrem inquirere. VVLG. IV Esdr. 5, 10 multiplicabitur iniustitia et -a. OP. imperf. in Matth. 9 p. 683[in.] ALC. AVIT. hom. 7 p. 114, 25 furoris. PASS. Petr. 8 praefectus morbo -ae suae praetendens superstitionis accusationem. **b** *i. q. intemperantia libidinis impurae, impudicitia* (*cf.* PS. PRIMAS. in Col. p. 657[C] omnis -a immunditia dici potest ac libido. GLOSS. ἀκρασία ἡ αἰσχρότης): TERT. apol. 46, 11 Democritus . . . -am emendatione profitetur (*antea* concupiscentia, *seq.* libidinem). pudic. 1, 16 p. 221, 17 *opp.* continentiam (*item* PS. HIL. libell. 19 p. 90, 12 AMBR. vid. 13, 79 HIER. epist. 49, 14, 12 PAVL. NOL. epist. app. 2, 28 p. 456, 14 SALV. gub. 5, 54 [*v. vol. IV 699, 69*]. *et al.*). 6, 16 p. 230, 5. castit. 8 p. 749, 3 Oe. propter -ae periculum. ITALA I Cor. 7, 2 (Cypr. testim. 3, 32 p. 145, 7 [*W*] *et* Pelag. in l. p. 159, 3) propter -am (πορνείας, *Vulg.* fornicationem) . . . unusquisque uxorem suam habeat. ARNOB. nat. 5, 10 p. 183, 4 Iovialis -ae foeditatem. VVLG. I Cor. 7, 5 ne tentet vos satanas propter -am (ἀκρασίαν) vestram (*cf.* HIER. adv. Iovin. 1, 8 epist. 49, 16, 3 RVFIN. Orig. in Rom. 1, 1). PELAG. in I Cor. 7, 3 p. 159, 14 RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 63, 24 -ae suae velamen (*praeced.* impudicitiae). Orig. in psalm. 37 hom. 1, 6 p. 1379[A] huiuscemodi peccati -am. AVG. civ. 16, 34 p. 179, 11 D. bon. coniug. 3, 3 p. 191, 10 carnalis vel iuvenalis -a (LEO M. epist. 159, 4 p. 1207[A] iuvenilis). contin. 12, 26 p. 176, 11 quidam . . . per -am continent. gen. ad litt. 9, 7 p. 275, 21 *v. p. 1017, 51. al.* BACHIAR. repar. laps. 6 -a et libido (*cf. l. 14. 16 et* FAVST. REI. grat. 1, 2 p. 13, 24). MACR. Sat. 5, 17, 4 amatoriam -am Medeae circa Iasonem. PROSP. chron. I p. 484, 1375. SALV. gub. 7, 57 multos . . . etsi accusat -a corporum, simplicitas commendat animorum. APON. 4 p. 79[in.] in terra -ae. VEREC. in cant. 2, 17 -a eiusdem *satanae* est hostia (*ibid.* impuritas, impudicitia). PS. PRIMAS. in I Cor. p. 520[B] *opp.* castitas. *et al.* **c** *i. q. intemperantia ciborum*: TERT. ieiun. 3 p. 277, 25 *opp.* continentiae. 16 p. 295, 14 gulae. ITALA Matth. 23, 25 (cod. e) pleni estis rapina et -a (ἀκρασίας, *Vulg.* immunditia). RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 5, 4 mihi . . . -a (ἀκρασία) est omne quidquid plus est quam sufficit *eqs.* AVG. in psalm. 86, 9 p. 1108[extr.] ieiunant propter epulas maiores et continent se maiore -a. MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 64, 34 escae -am. SALV. gub. 4, 18 -am . . . ventris in servo arguis (*cf. 4, 13* ventri iugiter servientes).

2 *i. q. imbecillitas retinendi aliquid*: PLIN. nat. 2, 140 contra -am urinae (*et 5*[ies]. PLIN. med. 2, 18[tit.] MARCELL. med. 26, 120. 122. 125 GLOSS. III 605, 35). MARCELL. med. 27, 87 ad profluvium et -am ventris (27, 91. 119. *cf.* 27, 125 alvi).

incontingēns, -entis *adi.* *ab* in *et* contingens. BOETH. herm. sec. 5, 12 p. 383, 3 dicimus 'non contingens', . . . -s autem nullus dixerit. *i. q. non contingens, quod impetrari non potest*: PS. VARRO sent. 59 contrarie opinari pluribus nec in omnibus conveniens nec in aliquibus -s (*cf. Germann ad l.*). *n. pro subst.*: PS. QVINT. decl. exc. Paris. 10 p. 406, 24 inauditum et -s postulat.

?**incontinuus,** -a, -um. *ab* in *et* continuus. *i. q. non conexus*: MAR. VICTORIN. in Eph. 3, 20 p. 1226[C] videri potest -um (*cf. Souter, The earliest Latin commentaries . . . Oxford 1927 p. 34*; in continuum *Migne*) et non coniunctum in oratione *eqs.*

incontrā *adv. et praep.* *ab* in *et* contra (*cf. Hamp, ALL 5, 1888, 368*). *de formis romanicis v. Meyer-Lübke, REW nr. 4361.* [*loco manco*: CIL IV 4924 -a p(ondo?) VI. *dub. interpr.*: CHIRON 113 urito decusatim genua -a (*i. in fronte?*).]

1 *adv.*: **a** *de loco, i. q. ex adverso, e regione*: *de situ*: ITALA IV reg. 3, 22 (Vind.) viderunt . . . -a (ἐξ ἐναντίας, *Vulg.* econtra) aquas rubras. ITIN. Anton. Plac. rec. A 3 a Ptolemaida . . . a in civitatem (*rec. B* contra civitatem) . . . est miliario semis. HIER. tract. in psalm. I p. 6, 13 nisi agnus -a steterit. *de motu*: ITALA num. 33, 44 (Monac.) *et* Luc. 19, 20 (cod. d) *v. vol. IV 739, 1. 6.* GREG. TVR. Franc. 3, 14 p. 121, 4 cum . . . exercitus . . . -a iacula transmitteret. **b** *de actionibus rebusque inter se oppositis*: ITALA IV Esdr. 7, 38 videte [contra *del. Violet*] et a (*A*, contra *CVL*, econtra *MN*): *seq. or. dir.* CHIRON 52 *vulnera* nascantur locis commissuralibus vel media camba -a . . . vel -a supra coronam in base.

2 *praep.*: **a** *i. q. ex adverso, transcontra*: *de situ*: CIL VI 8460, 6 (*a. 452*) = INSCR. christ. Diehl 701 deposita . . . -a colomna VII. *de motu*: ITALA Marc. 6, 45 (cod. a) praecedere se -a Bessaida (εἰς τὸ πέραν πρὸς *B.*, *Vulg.* trans fretum ad B.). Luc. 8, 22 (cod. d) *v. vol. IV 739, 5.* **b** *i. q. adversus*: LEX Sal. 13 add. 3 -a sponsum (sponso *HE*) . . . solidos XV culpabilis. capit. 2, 2 (= 5, 2 G.) partem -a fratres suos vindicet.

incontrādīcibilis, -e. *ab* in *et* contradicibilis. *comparat.: l. 83.* *cui contradici non potest*: TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 554, 9 quid . . . sapientius et -ius (-do- *M*) confessione simplici. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 129, 4 post -em claramque demonstrationem.

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

incontrārius invalidus insufficiens SYNON. Cic. p. 428, 5 B. *ab* in *et* contrarius.

incontrectābilis, -e. *ab* in *et* contrectabilis. *qui contrectari non potest*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 2, 3 *v. p. 516, 50.* AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 22 p. 1552[med.] vis ... nescioquae invisibilis et -is. serm. 214, 7 p. 1069 ut ... -is teneretur *Christus.* VIGIL. THAPS. c. Eutych. 4, 14 *opp.* contrectabilis. 4, 22 Verbi natura ... invisibilis (*cf. l. 5*) ... et -is.

incontrīstābilis, -e. *ab* in *et* *contristabilis. FVLG. RVSP. incarn. 50 *v. p. 599, 20.*

incontrītus, -a, -um. *ab* in *et* contritus, *cf. gr.* ἀσύντριπτος. HIER. hom. Orig. in Ier. 3 p. 304, 5 *v. p. 1022, 43.*

[**incontrōversus** *coni. falsa Lamb.* CIC. de orat. 1, 241.]

NOT. Tir. 89, 91[a] **incontubernālis** (*praeced.* contubernalis. in contubernio).

VIRG. gramm. epist. 5 p. 164, 1 contuebilis mundus ab **incontuebilī** potestate creatus. *ab* in *et* contuebilis.

incontumācia, -ae *f.* *i. q. inconstantia? (an i. q. obsequium? [v. app. crit.]; an vi simpl. voc. contumacia? [Castiglioni]; an falso trad. pro* cont-*?*): SALV. gub. 4, 12 in eodem crimine punimus alios, nos absolvimus: intolerabilis prorsus et -ae et praesumptionis.

NOVELL. Iust. 43, 3, 3 quatinus sacerdotium omne **inconturbātum** (ἀτάραχον) nobis ... permaneat. *ab* in *et* conturbatus. *Rubenbauer.*

¤**inconveniēns,** -entis. *ab* in *et* conveniens. *compar.: l. 81. superl. non legitur. in fig. litot.: l. 35. 44. p. 1020, 21 sq. de notione* (*cf. p. 1020, 31*): SYNON. Cic. p. 430, 26 B. GLOSS. ἀσύμφωνος, ἀσύμφωνον (*cf. infra l. 40*). *inde a* SINN., PHAEDR., SEN. dial.

i. q. non conveniens, incongruus: **1** *notione magis genuina de rebus corporeis (e. g. infra l. 35. 37. 46) vel incorporeis (e. g. l. 56. 60. 63), quae inter se non conveniunt* (*c. dat. [e. g. infra l. 41. 46. 47] vel abs.* [*e. g. infra l. 32. 35. 37*]): SINN. Gell. 5, 20, 2 soloecismus est ... impar atque -s compositura partium orationis ([*cf. e. g. Apoll. Dysc. synt. 1, 8 U.* ἀκαταλλήλως]. *sim.* QVINT. inst. 1, 5, 51. *cf. Diom. gramm. I 453, 23* non conveniens. *cf. et p. 1008, 15*). PHAEDR. 3, 13, 6 non -s corpus et par est color *apium et fucorum.* SACERD. gramm. VI 545, 16 asynarteta metra, id est -ia. HERM. Pal. sim. 9, 7, 2 (*de structura turris*) *lapides*, qui -es sunt (*antea opp.*: qui ... possunt coniungi cum aliis), longe a turre proice (μὴ ἁρμόζοντας, *vulg.* qui non conveniunt). VVLG. sap. 18, 10 resonabat ... -s (ἀσύμφωνος) inimicorum *Aegyptiorum* vox (*cf. p. 1020, 49*). RVFIN. hist. 2, 25, 1 longum est et nostro operi -s probra *Neronis* ... describere ([οὐ τῆς παρούσης γένοιτ' ἂν σχολῆς]. *sim.* BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 13 p. 109, 13 absurdum [*cf. p. 1020, 9*] et huic propositioni -s). AVG. civ. 12, 1 p. 512, 1 D. non -s neque incongrua dicatur esse hominibus angelisque societas. 19, 12 p. 376, 11 exhalationibus ... nostro -bus sensui; id enim est, quod in putore sentitur. c. Faust. 22, 7 *fenestras* -es ... aequalitati *parietis.* c. Fort. 14 -ia sibi sunt haec. mus. 6, 1, 1 -i *inexercitatis lectoribus* negotio (*cf.* EPIST. pontif. Thiel Gel. 14, 3 non -bus meritis ingerendi *laici* [*opp.* convenientia ... ministeria]). nat. bon. 23 species mala ... dicitur ..., quia non congruit huic rei, cui adhibita est, ut aliena et -s videatur *eqs.* (*sim.* EVCHER. instr. 1 p. 70, 3. *cf. p. 1020, 79*). COD. Theod. 7, 19, 1, 3 si -ia existimaverint *rura*, ... ad idoneos possessores transferant. 7, 22, 7 (= 12, 1, 83) debilitatis obtentu bellico operi -s iudicetur (*syn. 7, 22, 1* ad militiam inutiles, *opp. 7, 22, 9* aptos). IOH. MAXENT. Conc.[s] IV 2 p. 3, 14 quasi contraria atque -ia docere his, quae ante se fuerunt, conciliis (*cf.* BOETH. diff. top. 1 p. 1180[A] aut c. aut privantia aut quolibet alio modo sibi invicem -ia). CAEL. AVR. chron. 2, 13, 183 *adiutorii genus* -s fluori sanguinis. MAX. TAVR. hom. 117 p. 527[B] (*syn.* inhabilis). INST. Iust. 2, 7, 3 nomen -s (*opp.* consequentia nomina). ORIG. in Matth. 14, 4 in quibusdam -ia *duo testamenta videntur* (*opp.* convenientia). *n. pl. pro subst.* (*cf. p. 1020, 8. 28*): SEN. dial. 7, 12, 3 desinant ergo *Epicurei* -ia iungere et virtuti voluptatem implicare.

2 *colore* (*usurpato*): **a** *fere pro voc. q. s. 'indecorus' (cf. infra l. 69), 'inhonestus', 'indignus' sim.*: **α** *c. dat. personae*: POMPON. dig. 1, 2, 2, 31 magistratibus vespertinis temporibus in publicum esse -s erat (*item cum inf.*: GAIVS dig. 1, 2, 1. *c. acc. c. inf.*: COD. Iust. 1, 3, 32, 7). APVL. mund. 27 si ... cuilibet regi indecorum est per semetipsum procurare omnia ..., multo magis deo -s (ἀπρεπές) erit (TERT. carn. 3 p. 428, 11 Oe. ut aut impossibilem aut -em d. existimaveris nativitatem [VIGIL. THAPS. c. Eutych. 5, 9 p. 140[C]]. LACT. inst. 1, 11, 42. ira 3, 1 est ... -s [disconveniens *v. l., quam praefert Stangl, RhM. 70, 1915, 446*] d., ut *eqs.* [VIGIL. THAPS. *l. c. supra l. 72*]. AVG. mor. eccl. 1, 10, 17). HERM. Pal. sim. 1, 10 nolite ... gentium iucunditates appetere. -s autem est vobis servis domini (ἀσύμφορον, *vulg.* perniciosae). **β** *abs.*: POMPON. dig. 38, 1, 34 si liberta ... ad eam dignitatem perveniat, ut -s sit praestare patrono operas (*item c. inf.*: CLAVD. DON. Aen. 11, 510 p. 491, 26. HIER. c. Ioh. 7 [*ex Orig.; syn.* incongruum]. AVG. serm. 210, 9, 11 quid -ius, quam *eqs.* [*syn* absurdius]. *cf.* CASSIOD. var. 9, 24, 1 -s res est *eqs.*). ARNOB. nat. 7, 36 -s ducimus quinimmo incredibile iudicamus *deos* ... in voluptatibus habere ... res eas *eqs.* (*item c. acc. c. inf.*: PS. PHILO antiq. p. 48[D] MAR. MERC. Conc.[s] I 5 p. 43, 26). LACT. epit. 45, 1 putant -s fuisse nec habere rationem, ut deus ... corpore indueretur ([*cf. inst. 4, 22, 3* negant ... deo dignum. *v. et p. 1019, 72*]. *item c.* ut: AMBROSIAST. in Rom. 8, 38 p. 131[A] GREG. M. epist. 9, 26 p. 59, 31 ORIG. in Matth. ser. 126 p. 265, 12). MAR. MERC. Conc.[s] I 5 p. 53, 13 *chartulam* -em habentem ... titulum (ἀλλόκοτον). VITAE patr. 5, 15, 76 si ... video aliquam rem -em (*gr.* [*RevOCh. 17, 1912, 207 n. 318*] παρὰ τὸ πρέπον), vis ut loquar? *n. pl. pro subst.*: CHALC. comm. 179 lex ... prohibet ... ab -bus. **b** *acced. ad notionem absurdi, insulsi sim.* (*de notione v. infra l. 31; semper abs.*): IREN. 2, 23, 2 insulsum ... et -s est ... dicere *eqs.* (PS. AVG. quaest. test. I 28, 1. *v. et p. 1006, 20*). CHALC. comm. 315 abhorrens a ratione vel -s praesumptio (*cf.* IOH. MAXENT. Conc.[s] IV 2 p. 3, 11 opinionem. RVFIN. hist. 6, 19, 4 narrationes [*v. p. 1005, 46*]. Orig. in lev. 3, 3 p. 303, 20 intelligentia). CANDID. gen. div. 7 -s non effundi, quod superfluit (*item c. acc. c. inf.*: RVFIN. patr. 10, 2 p. 330[A] BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 27 p. 81, 12 [*Porph.* ἀληθές; *syn.* absurdum]. APON. 1 p. 10. *v. et p. 1006, 30*). ZENO 2, 14, 4 hoc satis absurdum esse et -s ... adverto (BOETH. in top. Cic. 3 p. 326, 39 h. apertissime -s et veritati videtur e. contrarium. *al.*). AMBR. hex. 1, 1, 2 quid ... tam -s, quam ut *eqs.* (RVFIN. Adamant. 2, 12 [ἠλίθιον]. *et al. cf.* AVELL. p. 422, 13 non erit absurdum nec -s, quod consequatur). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 123, 11 puto -s non videri, si dicamus *eqs.* (3 p. 191, 15 [*syn.* absurdum]. AVG. civ. 6, 1 p. 244, 21 D.). AVG civ. 8, 24 p. 361, 25 D. quam sit -s absurdumque monstravimus (BOETH. herm. pr. 2, 11 pr. 158, 18). BOETH. herm. pr. 1, 9 p. 117, 4 quae ... contingunt -ia, haec sunt ([ἄτοπα]. 2, 11 p. 157, 9 multa -ia impossibiliaque c. [*cf.* 1, 9 p. 117, 14 concurrere]). *al.* *n. pro subst.*: IREN. 2, 2, 2 omnia praedicta -ia occurrent eis (*sim.* 2, 5, 1 [*syn.* absurda]). BOETH. diff. top. 2 p. 1192[D] qui his divisionibus utuntur ..., in aliquod impossibile atque -s ducunt (*al.*). ISID. orig. 2, 12, 3 anasceuae prima divisio est -s et mendacium. -is species sunt, quod inhonestum est et quod inutile.

adv. ¤**inconvenienter** (*cf. Neue-Wagener II*[3] *717*). *compar.: infra l. 39. 40. superl.: infra l. 46. 61. 71. cf.* valde -r: *infra l. 45. in fig. litot.: infra l. 52. 63 sqq. et saepe. inde a* NOT. Suet., CHALC., SACERD.

1 *notione magis genuina de rebus, quae inter se vel loco non conveniunt*: NOT. Suet. gramm. VII 536, 15 ancora inferior *apponitur* ad humilius vel -ius quid enuntiatum ([*sim.* ISID. orig. 1, 21, 25 vilissime vel -ius]. *cf.* SACERD. gramm. VI 453, 12 acyrologia est dictio -r et improprie prolata [*cf. vol. I 472, 12*]). DIOM. gramm. I 455, 26 putant ... in una parte orationis fieri soloecismum, si -r fiat. CHAR. gramm. p. 350, 32 B. (*de barbarismo*) cum ... litterae ... -r detrahuntur (*cf.* CASSIOD. inst. 1, 15, 9). RVFIN. Adamant. 1, 21 nunc ... valde -r caput obiectionis istius protulisti (ἀναρμόστως καὶ ἀνεπιτηδείως). AVG. c. Iul. op. imperf. 4, 104 *enuntiatum* -issime collocatum (*cf.* BOETH. in top. Cic. 6 p. 377, 8 O. frustra atque -r interserit). mor. Manich. 2, 8, 13 *elementa* -r adhibita adversa *sunt* ... naturae (*cf. infra l. 79*). in psalm. 149, 7 vox (*cf. p. 1019, 40*) -r cantantis disturbat concentum cantantium.

2 *colore usurpato*: **a** *acced. ad notionem 'indecori', 'inhonesti' sim.* (*spectat magis ad actus*): CHALC. comm. 138 nihil ... -r facit auctor, quod *eqs.* ([*antea*: decet]. AVG. epist. 175, 3 p. 658, 2). EPIST. pontif. Thiel Gel. frg. 35 praedia ... a barbaris ... -r invasa. RVSTIC. Conc.[s] I 4 p. 158, 36 *quae* -r ac pessime in canonum contumeliam gesta sunt. CONC.[s] II 3, 3 p. 76, 2 praesumptoribus et -r in tantam procacitatem exilientibus. VAL. CEM. hom. 2, 3 *quae* in excidium vitae negligenter et -r usitata sunt.

b *acced. ad notionem 'absurdi', 'insulsi' sim.* (*spectat magis ad cogitationes vel dicta*): RVFIN. Clement. 3, 16 -r ... dicta (AVG. civ. 11, 10 p. 476, 21 D. c. Iul. op. imperf. 3, 90 -issime. lib. arb. 3, 8, 22 absurda et -r. *al. et al. cf. infra l. 63 sqq.*). RVFIN. Orig. in Rom. 3, 8 p. 950[A] nec -r videbitur de ea *anima Christi* dictum (*item ad tuendam interpr. allegoricam*: AVG. epist. 140, 66 p. 214, 1. *et al. cf.* AVG. civ. 20, 21 p. 459, 7 D. currus ... angelica ministeria non -r accipimus [in psalm. 9, 1. *et al.*]. epist. 55, 22 p. 193, 17 unde non -r intellegimus *eqs.* [187, 37 p. 114, 16. *al. et al.*] *et al.*). AVG. civ. 6, 1 p. 243, 22 D. non usque adeo -r (*cf.* 10, 21 p. 434, 27 n. usquequaque). 10, 3 p. 452, 5 etsi aliquid -r sapit. epist. 102, 1 p. 544, 13 non -r arbitror *eqs.* (gen. ad litt. 12, 24 p. 417, 16 n. absurde neque -r). *al.* BOETH. herm. pr. 2, 11 p. 161, 2 -issime praedicabitur (*al.*)

deriv.: inconvenientia.

inconvenientia, -ae *f.* *ab* inconveniens. [*dub.*: ROMVL. fab. 24, 3 rec. vet. (*cf. Thiele ad l.*).]

i. q. incongruentia, inconsequentia: TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 472, 19 hac -a voluntatis et facti (*cf. ibid. p. 472, 11* convenientiam v. e. f.). AVG. civ. 11, 22 p. 490, 29 D. venena ipsa, quae per -am perniciosa sunt, convenienter adhibita in salubria medicamenta *vertuntur* ([*gr. resp.* ἀσυμμετρία, *cf. Theiler, Porphyrius u. Aug., 1933, p. 20*]. *sim. de malo*: 12, 4 p. 517, 31. mor. Manich. 2, 8, 11—13 *sexies.* FVLG. RVSP. incarn. 29 p. 590[B] ex bonarum -a naturarum [*ibid. iterum*]. 30 p. 590[B] *deus* etiam ipsa -a naturarum ... convenienter utitur [*sim. ibid. iterum*]. *cf. supra l. 48. p. 1019, 51*). bapt. 5, 17, 23

[Lausberg]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 281, 16 huic *caritati* ego inhaerere ... desiderans, si non impediar -a peccatorum meorum *eqs.* divers. quaest. 59, 1 serm. 48, 4, 5. MACR. exc. gramm. V 628, 28 l i t t e r a r u m -a deficiunt *verba*, quotiens *eqs.* (653, 27). *nota colorem usurpatum, quo accedit ad notionem 'absurdi' sim. (cf. p. 1020, 9)*: RVFIN. Clement. 3, 11 huius ... -ae mater ... est ignorantia de deo. OROS. apol. 7, 3 hanc -am miserae falsitatis. *Lausberg.*

inconventus, -a, -um. *ab* in *et* conventus. *i. q. non conventus, non accusatus*: NOVELL. Valent. 8, 1, 2 quisquis -o domino ... possessorem de praedio ... depulerit. 8, 1, 3 -o possessore.

inconversanter *v. p. 1022, 19.*

inconversibilis, -e. *ab* in *et* conversibilis, *cf. gr.* ἄτρεπτος. *compar.: l. 26.* [*dub.*: RVSTIC. Conc.S I 4 p. 235, 37 -is ... et immutabilis est *deus verbum* (inconversitibilis *cod.*, inconvertibilis *Schwartz; sc.* SI *vel* TI *suprascr.*). *cf. et l. 74*].

1 *de animant. vel deo*: *de homin., i. q. non aptus ad revertendum in peccatum*: AVG. gest. Pelag. 6, 16 (*verba Pelagii*) quoniam a peccatis conversus ... possit esse sine peccato, nec per hoc tamen in posterum -is ([inconvertibilis *L1*. *cf. 6, 20 p. 72, 24. epist. 179, 7* inconvertibilis). *de dei natura (cf. l. 13), i. q. immutabilis*: EPIST. pontif. 670 Schwartz p. 98, 5 -is ... et immutabilis est verbi divinitas (ἄτρεπτος). GREG. M. moral. 24, 34 *dei* -em speciem. ACT. Archel. 36 (32), 7 una ... et sola -is est divina substantia. *adde*: ACT. Archel. 18 (16), 2 ⟨in⟩conversibiles esse dicit utrasque naturas (*i. bonum et malum. ibid. bis*). 2 *de versibus, i. q. non convertibilis*: AVG. mus. 5, 10, 21 -iores, ut ita dicam, sunt *versus temperatiores (sc. brevibus longisque variati)* quam illi qui aut omnibus brevibus aut longis omnibus constant (*postea* multo minus converti possunt).

deriv.: inconversibilitas.

?**inconversibilitās,** -ātis *f.* *ab* inconversibilis. *i. q. status eius qui converti nequit,* ἄτρεπτον: AVG. mor. eccl. 1, 13, 23 *deo* soli incommutabilitas atque ut ita dicam -s (inconvertibilitas *vel* invertibilitas *l. v.*) semper est.

inconversus, -a, -um. *ab* in *et* conversus. *i. q. non (ad paenitentiam) conversus*: GREG. M. moral. 26, 38 -is mentibus aeterni ... iudicii sententia propinatur.

⁎**inconvertibilis,** -e. *ab* in *et* convertibilis. *inde a* TERT. [*falso ed.*: BOETH. anal. post. 1, 15 p. 751B -bus (*Migne, leg.* in convertibilibus, *sc. syllogismis; gr. p. 82a, 15* ἐπὶ δὲ τῶν ἀντιστρεφόντων). CASSIOD. hist. 1, 15 (⟨in⟩convertibilis *Brandt, v. p. 510, 69*).]

qui converti non potest, ἄτρεπτος, *immutabilis sim.*: 1 *de animant.*: *de deo Christiano* (*n. pro subst.*: *l. 66*): TERT. anim. 21 p. 335, 9 d e o ... ut soli innato et infecto et idcirco immortali et -i (carn. 3 p. 429, 7 Oe. [*v. totum loc.*]. HIL. trin. 4, 8 [*syn.* indemutabilem]. FAVSTIN. trin. 1, 14 p. 48B RVFIN. apol. Orig. 4 p. 567B AVG. conf. 7, 3, 4 [*v. p. 1015, 66*]. PS. PHOEBAD. fid. 8 p. 45A. *et al. cf.* RVFIN. hist. 2, 18, 4 liber *Philonis* ... de eo quod -e sit quod divinum est [περὶ τοῦ μὴ τρέπεσθαι τὸ θεῖον]). adv. Hermog. 12 p. 139, 3 n a t u r a m ... tam in malo perseverantem apud materiam quam et in bono apud deum, -em et indemutabilem scilicet (AVG. c. Iul. op. imperf. 5, 42 CONC.S I 5 p. 153, 34 [ἄτρεπτον]. *et al. [v. et p. 510, 76]. adde de haeresi Manichaeorum [v. et l. 79 sq.]*: ACT. Archel. 17 [15], 4 duae istae n. [*i. bonum et malum*] -es sunt an convertibiles? [*al.*]. *cf. p. 1022, 1. 4*). HIL. c. Const. 23 (*symb. Antioch.*) regem de rege, -em C h r i s t u m (syn. 29 *al.* LVCIF. Athan. 1, 33 p. 125, 1 *filius dei* [*al. v. et p. 814, 33*]. FILASTR. 70, 1. RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 13, 2 [= CASSIAN. c. Nest. 7, 28, 3; ἄτρεπτον]. AVG. serm. 117, 10, 16 [*syn.* incommutabilis]. EPIST. pontif. 670 Schwartz p. 104, 28 sapientia [*cf. Ambr. incarn. 5, 41* immutabilis]. AVELL. p. 174, 22 *verbum* [ἄτρεπτος]. *al.* CONC.S I 2 p. 58, 8 [= I 3 vers. Tur. p. 127, 8; ἄτρεπτος]. *et al. cf.* CONC.S I 5 p. 32, 14 -em dei et hominis ... coniunctionem). FAVSTIN. trin. 1, 14 p. 49A sicut ... indemutabilis et -s est s u b s t a n t i a e (CONC.S II 4 p. 46, 17 *al. cf. l. 65*) cum patre filius, ita et indemutabilis et -is v o l u n t a t i s est cum patre filius (*al. cf. p. 1022, 4*). HIER. Didym. spir. 5 substantia spiritus sancti non convertibilis, sed -is demonstrata est (*cf.* 12 capabili ... -e et -i aeternum est consequens [*opp.* convertibile]. *ibid. iterum.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 4, 9, 2 *spiritus sanctus* -is, inmutabilis *eqs.*). RVFIN. hist. p. 956, 12 -is et inmutabilis ... trinitas semper *est.* *de diabolo*: AVG. in Iob p. 524, 5 unde -is diabolus, quia non moritur sed damnatur. LEO M. epist. 156, 2 (= CONC.S II 4 p. 102, 20). MAX. TAVR. hom. 42 p. 321C. *de homin.: a malo, i. q. non convertibilis ad bonum, paenitendum sim.* (*pro subst.*: *l. 82. add.* a d: *l. 77 sq.*): AMBROSIAST. in Rom. 2, 5/6 non solum durat -is (inconversibilis *l. v.*) et intractabilis m a n e n s, sed adhuc acerbius peccat (PS. AVG. quaest. test. I 115, 58. *cf.* PS. PROSP. vocat. gent. 1, 25 permansere). AVG. gest. Pelag. 6, 20 p. 72, 24 (*v. supra l. 19*). PAVL. MED. vita Ambr. 17 durus et -is ad fidem *Arrianus* (PASS. Ignat. 10, 2 paganitatis ... polytheia ad bonum -is). IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 123 -em cogitationem ... iniquorum. 5, 25 dicit Manichaeus -em esse malitiam (OP. imperf. in Matth. 39 p. 848 *sacerdotum Iudaeorum*). LEO M. serm. 54, 3 homo -is (*i. Iudas*). 109, 3 (= CONC.S II 4 p. 138, 3) ut a quietioribus -es dividantur. OP. imperf. in Matth. 54 p. 946 o -is inoboedientia peccatorum! *a bono vel a statu pristino*: RVFIN. Orig. princ. 1, 2, 4 p. 31, 19 K. (*v. p. 989, 72*). Clement. 3, 26 si *deus* ... nos -is naturae fecisset et immobiles a bono. *adde de caelo sim.*: RVFIN. Orig. princ. 1, 7, 2 p. 87, 8 K. ut -es sint et contrarii incapaces (*sc. sol, luna, sidera*). DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 1 p. 350A sapientia dei ... mobilem *naturam* ... -em *fecit.*

2 *de rebus (cf. p. 1021, 49. 61 sq. 78 sqq. l. 1 sqq.), i. q. inconcussus, stabilis sim.*: CASSIOD. inst. 2, 3, 22 regulas suas -i firmitate custodiunt *disciplinae.* compl. in I Ioh. 5, 9 *deus pater* filium suum ... -i sermone professus est. hist. 1, 9 p. 894B -es esse terminos synodales (*Sozom. 1, 9* ἀμετατρέπτους). IOS. c. Ap. 2, 189 -i voluntate sollemnitatis opus ... servamus.

adv. ⁎**inconvertibiliter.** *i. q. sine conversione,* ἀτρέπτως (*fere de animant. [deo: l. 13. 17]; de rebus: l. 15. 24*): *c. verbis*: RVFIN. Orig. princ. 2, 6, 5 p. 144, 26 K. ut *anima Christi* ... -r ei (*i. iustitiae*) atque inseparabiliter inhaereret. CONC.S I 2 p. 39, 27 (= I 3 vers. Tur. p. 61, 30) his ... integre se (*om. I 3*) habentibus et -r ... consentio (*gr. I 1, 2 p. 14, 5* ἀπαρατρέπτως). RVSTIC. Conc.S I 4 p. 206, 33 *dei filius* -r et i n c o n f u s e incarnatus ... est (p. 234, 5 i. -r incommutabiliter [ἀτρέπτως]. p. 234, 15 CONC.S I 5 p. 117, 34. 139, 5. II 3, 2 p. 133, 10 i. -r [inconversanter *l. v., item* p. 133, 16] et indivisibiliter. IV 2 p. 98, 19 *al. [v. et p. 1004, 9]. cf.* CONC.S II 4 p. 145, 21 incommutabiliter et -r [AVELL. p. 226, 19 *v. p. 990, 30*] *al.* AVELL. p. 249, 2. *et al.*). CASSIOD. Clem. Alex. adumbr. p. 91, 19 -r in peccando perseverans *diabolus.* DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 28 p. 394D stat per omnes has mutationes species *corporis* -r. *et al.* *c. adi.*: HIER. Didym. spir. 7 coguntur *haeretici* dicere *angelos* ... -r ... sanctos esse. FACVND. defens. 1, 6 p. 556C de Christi divinitate -r simplici.

deriv.: inconvertibilitas. *cf.* invertibilis.

inconvertibilitās, -ātis *f.* *ab* inconvertibilis. [*l. v.*: *v. p. 1021, 32*]. *i. q. status eius qui converti nequit (de deo Christiano)*: HIER. Didym. spir. 5 si *creatura* cum patre poneretur et filio, eandem habens -em (*cf.* RVFIN. apol. Orig. 4 p. 565A). RVFIN. Orig. princ. 2, 6, 6 p. 145, 21 K. Basil. hom. 6, 3. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 56, 24 -em ... et inmutabilitatem divinitatis unigeniti (ἄτρεπτον). AVELL. p. 295, 18 servata -e naturae divinae. CASSIOD. hist. 1, 14 p. 907B verbi. RVSTIC. c. aceph. p. 1248D. 1249A.

inconvictus, -a, -um. *ab* in *et* convictus, *cf. gr.* ἀνέλεγκτος. GLOSS.L II Abav. IN 63 -a: non parata ad convincendum. *i. q. non convictus, non coargutus*: EPIST. pontif. 665 Schwartz p. 29, 3 (*v. p. 837, 40*).

inconvincibilis, -e. *ab* in *et* convincibilis. *i. q. invincibilis, difficilis ad convincendum*: HIER. hom. Orig. in Ier. 3 p. 304, 5 refert ... de adamante historia quia fortior sit omni caedenti se malleo incontritus et -is (invincibilis *l. v.*) perseverans. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 194, 20 Cyrilli litteris ... -em habentibus instantiam *eqs.* NOVELL. Iust. 44, 1 pr. quibus (*sc. litteras ignorantibus*) facilis est et -is denegatio horum quae pro veritate secuta sunt (ἀνεξέλεγκτος).

[AMM. 29, 2, 21 post **inconvolūtōs** (convolutos *ci. Petschenig, Clark*) multiplices casus.]

inconvulsibilis, -e. *ab* in *et* ∗convulsibilis, *cf. gr.* ἄρρηκτος. *i. q. non convellendus*: RVSTIC. c. aceph. p. 1184D in Christo ... -s unitio facta est.

⁎**inconvulsus,** -a, -um. *ab* in *et* convulsus, *cf. gr.* ἄρρηκτος *sim.* PS. ASPER. gramm. suppl. 41, 1. GLOSS.L V Aa I 159 -a: insoluta, indissoluta. GLOSS. indissoluta, incommutabilis. *de eo qui convelli non potest, i. q. inconcussus (cf. l. 62), illaesus sim.*: COD. Theod. 5, 15, 14 fundos ... -a a se vectigalium pensione retinendos. 12, 14, 1 cesset rescriptorum irenarchas circiter -a (inconsulta *Gothofr.*) simplicitas. NOVELL. Valent. 31, 3 salva et -a debet coniunctionis adfectio p e r m a n e r e (EPIST. pontif. 591 Schwartz p. 67, 11 imperatoris auctoritas. *cf.* NOVELL. Valent. 32, 4 mansura [CONC.S II 2, 2 p. 37, 21 parrocias ... apud episcopos (ἀπαρασαλεύτους, *II 2, 2 p. 58, 14 al.* inconcussas, *p. 90, 27* immobiles). *et al.*]. AVELL. p. 222, 26 *ut* inlibata communio atque ... -a perduret. p. 370, 9 -um ... firmumque constare. GREG. M. epist. 9, 75 p. 93, 16 persistant). EPIST. pontif. Arel. 5 p. 11, 30 apud nos ... -is r a d i c i b u s vivit antiquitas (ENNOD. dict. 21, 26 p. 490, 16). MAR. MERC. Conc.S I 5 p. 63, 29 -a ... capitis (*i. Christi*) f i r m i t a t e *eqs.* (*al.*). AVELL. p. 525, 14 in illius -i fundamenti (*i. traditionis antiquae*) stabilitate persistere. BOETH. cons. 4, 1, 7 W. si ea ... -a s e r v a n t u r (CONC. Aurelian. a. 541 p. 108, 18. *cf.* NOVELL. Iustin. 120 epil. observare [ἄτρωτα]). CASSIOD. in psalm. 120, 2 -a felicitas.

adv. **inconvulsē.** *i. q. inconcusse,* ἀρρήκτως: AVELL. p. 291, 28 quos sibi -e unitos apostolica iudicavit auctoritas. p. 326, 18 (= COD. Iust. 1, 1, 8, 30) hoc sedes apostolica ... -e custodivit.

incōpiōsus, -a, -um. *ab* in *et* copiosus. *i. q. sine copiis*: TERT. ieiun. 5 p. 279, 12 *primus populus* solitudinis -⟨a⟩e circumspectu scandalizatus (*opp.* saturitatis Aegyptiae).

incoprio, -āre. [*ab* in *et* coprea; *ad format. cf.* imbulbito, ingannatura *sim. J. B. H.*] GLOSS. IV 423, 1 scurra qui -at (*c*, -atur *a*). 423, 2. *i. q. decipere*: COMM. instr. 1, 19, 6 -at cives unus detestabilis omnes. *J. B. H.*

⁎**incoquo,** -coxī, -coctum, -ere. *ab* in *et* coquere. *scrib. in codd. saepe* inquoqu-, incoc-. *inde a* VERG., HOR., OV., *frequentant* CELS., SCRIB. LARG., PLIN. nat. [*loco corrupto*: PLIN. nat. 29, 75

[Bauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ligno, lapidi crusta panis incocatur (invocatur *R¹E*; imponatur *Mayhoff dubitanter*).]

1 *rem incoquere in re (rei, cum re sim.). i. q. res coquendo miscere (c. dat.: l. 8 sq. abl.: l. 9.* cum: *l. 16.* in: *l. 24.* super: *l. 18)*: **a** *proprie*: VERG. georg. 3, 307 vellera ... Tyrios -cta rubores ([*i. lana ostro coctione perfusa, tincta. de re v. Bluemner, Technol. I 239 adn. 3*]. *cf.* TERT. cult. fem. 2, 10 p. 728, 8 Oe. lanas). 4, 279 *amelli* radices -e Baccho (*i. vino; de casu dubites; dat. certus est* LVCAN. 9, 699 *l. 27*, PLIN. nat. 20, 56; *abl. certus* PLIN. nat. 9, 95 *l. 28*. 15, 60 *al.*). HOR. epod. 3 7 viperinus ... cruor -ctus herbis. sat. 2, 8, 53 inulas ego primus ... monstravi -ere *iuri*, ... Curtillus echinos. OV. met. 7, 265 illic (*i. in medicamine; sim.* MARCELL. med. 14, 36) ... radices ... seminaque floresque et sucos -it *Medea*. MANIL. 5, 264 *flores varios* pressos -et. CELS. 3, 22, 11 farina ... cum sebo ... mixta, deinde -cta (6, 10, 2 priori suco ista miscentur et rursus leniter -untur). 3, 22, 14 sucus ... marrubii cum melle -ctus (4, 14, 2 hyssopi ..., cum quo [cui *F²*] ficus ... sit -cta. 5, 18, 31 *al.* SCRIB. LARG. 115). 4, 10, 19 quam pinguissimae ficus uncias tres super prunam -ctas. 4, 16, 2 potui ... dari debet absinthium -ctum (*sc. cum aqua. cf. 4, 24, 2* decoctum). 5, 24, 2 cerae p. = —, olei tantundem, resinae *tantum* ..., simul -untur (5, 28, 16ᴮ quae s. -untur, dum crassitudo mellis sit. 6, 7, 2ᴮ. *et al.*). SCRIB. LARG. 1 haec -untur duobus sextariis aceti ..., donec ad dimidias perducantur. 10 aquā ... laurum -ctam habente (100 *al.*). 53 herbae ... -ctae in (*om.* MARCELL.; *sequitur ap.* SCRIB. bacis aqua -ctis) vino (114 vino ... in quo rosa et lentes ... -untur. 118). LVCAN. 9, 699 de sanguine *Medusae* rores ... calor ... putri ... -xit harenae. PLIN. nat. 2, 222 mari ... saporem -i salis. 9, 95 nisi *animal* vivum ferventi aqua -atur. 28, 220 lupum ... vivum oleo cerati modo (*i. ad cerati crassitudinem*) -ctum. *liberius (cf. l. 5)*: SIL. 15, 681 -cta cerastis spicula (*cf. 1, 322* imbutas). *de metallis coartandis (cf. Bluemner, Technol. IV 318. 377), i. q. metallo altero liquefacto alterum metallum inducere*: PLIN. nat. 34, 161 *plumbo argentario*, quae volunt, -unt (34, 162 [*v. p. 961, 31*]. *cf. ibid.* argentum -ere ... equorum ... ornamentis). *fort. huc ref. (sed cf. l. 43) tanquam translatum ad rem similem* HIER. c. Lucif. 19 cicatrix, male obducta -cto pure, dirumpitur. **b** *in imag. vel transl., fere i. q. imbuere*: PERS. 2, 74 -ctum ... pectus honesto (*i. 'penitus virtute imbutum'*; SCHOL. *in l.* valde coctum ac maturitate animi et honestatis pleno. *inde liberius* LACT. inst. 7, 21, 6 quos ... iustitia et maturitas virtutis -xerit). VEN. FORT. carm. 6, 1, 107 lactea cui (*sc. virgini*) facies -cta rubore coruscat.

2 *i. q. coquendo efficere, ut res liquida coaguletur, in spissitudinem redigere (fort. etiam locis l. 21. 22. 35. allatis haec notio subest)*: CELS. 2, 18, 12 defrutum, quo magis -ctum est, ... eo valentius est. PLIN. nat. 12, 73 sucum *ladani* ... -ctum. CAEL. AVR. chron. 2, 14, 210 mel vino ... admixtum ... et decoctum, donec -atur vinum.

3 *vi intensiva praepositionis 'in' et sensu latiore i. q. urere, torrere*: OV. Ib. 186 tertia *Furia* fumantes -et igne genas. MANIL. 1, 732 exustas sedes -ctaque *esse* sidera flammis. PAVL. FEST. p. 107 -ctae dicebantur mulieres plus aequo calamistris usae. LVCAN. 6, 546 -ctas admisso sole medullas (ADNOT.: valde coctas). SIL. 17, 632 -cti corpora Mauri (*i. nigri; cf. 2, 439. 8, 267*). GELL. 2, 26, 9 fructus ... non admodum sole -cti. ARNOB. nat. 6, 14 p. 226, 14 *simulacra* fornacibus -cta figulinis (CYPR. GALL. gen. 994; *cf. Bluemner, Technol. II 44 adn. 4*). CLAVD. rapt. Pros. 1, 243 nec flumine (flamine *l. v.*) tanto -ctum maduit ... metallum.

deriv.: incoctilis, incoctio.

incōram. *ab* in *et* coram (*cf. Hamp, ALL 5, 1888, 368*). **1** *adv., i. q. coram, palam*: APVL. met. 9, 42 cunctos testatur -m. SYMM. epist. 9, 129 quando ... praeciperes, quod -m positus (*cf. vol. IV 944, 61*) improbasti? **2** *praep. c. gen., i. q. praesente aliquo (cf. Wackernagel, Synt. II 162)*: APVL. met. 7, 21 mulierem ... -m omnium (9, 10) gestiebat inscendere. 9, 15 iubebat -m sui (10, 5) plagas mihi ... irrogari. 10, 23 quae mecum -m populi publicam caveam frequentaret (*trad.* -m publicam populi, *quod varie temptaverunt; an* mecum -m cubitans populi?). *Bauer.*

scordalus: insopor (?), **incordātus** GLOSS. IV 389, 45. *ab* in *et* cordatus (*cf. Heraeus, Kl. Schr. 95⁵*).

incordo, -āre. *ab* in *et* cor. *i. q. ingerere, inspirare*: GREG. M. epist. 9, 9 p. 47, 6 sicut deus vobis -verit ac utile visum fuerit.

incoria, -ae *f.* [*ab* in corio, *v. Svennung, Wortstud. 88. J. B. H.*] *i. q. pediculus*: ORIBAS. syn. 8, 57 ᵗⁱᵗ· (cod. Aa) ad peduculos et -as in palphebris. *ibid.* quodsi pedoculi aut -as in oculis fuerint natas (φθεῖρας).

incōris *v.* ench-.

incornuo, -āre. *ab* in *et* cornu. *i. q. cornupetere*: ITALA deut. 33, 17 (Lugd.) in ipsis (*sc. cornibus*) gentes -bit (-vit *cod.*; κερατιεῖ, *Vulg.* ventilabit).

incorōnātus, -a, -um. *ab* in *et* coronatus, *cf. gr.* ἀστέφανος, ἄστεπτος. *i. q. non coronatus*: APVL. met. 4, 29 -a simulacra *deae* et arae viduae. *J. B. H.*

?**1. incorporābilis,** -e. *ab* incorporare, *si recte trad. i. q. incorporatus*: TERT. adv. Marc. 3, 17 p. 404, 19 habitu -i (in corporali habitu *ci. Kroymann; sed cf. Engelbrecht WSt. 28, 145*) apud eundem prophetam *Iesus* 'vermis' etiam 'et non homo' (*opp.* in allegorico illo statu gratiae spiritalis).

?**2. incorporābilis,** -e. [*falsa l. v.*: AVG. gen. ad litt. 1, 1 p. 5, 12 *adv.* -iter *falsa l. v. pro* incorporaliter: *v. p. 1025, 82. 1026, 7.*] *i. q. incorporalis*: CONSVLT. Zacch. 2, 15 p. 81, 13 nec enim -is (incorporalis *duo codd., recte?*) divinitas, sed corpus adfixum est.

ˣ**incorporālis,** -e. *ab* in *et* corporalis. *saepe opp.* corporalis. *gr. ubique resp.* ἀσώματος. *vox philosophorum, grammaticorum,* ICTO*rum, patrum. inde a* SEN. *philos.*

A *i. q. non corporalis, corpore carens (defin.*: POMP. gramm. V 143, 13 sunt -ia, quae nec videri nec tangi possunt, ut pietas *eqs.* [*sim.* CONSENT. gramm. V 338, 14. *et al. cf. p. 1025, 46. 63*]. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 26, 16 -ia esse, quae ipsa quidem nullis sensibus capiantur, animi tamen, qualia sint, consideratione clarescunt): **1** *de eis, quae sensibus non percipiuntur (cf. l. 13)*: **a** *de deo, deis (cf. l. 62. 80 et p. 1025, 3. 4. 41)*: TERT. apol. 47, 6 alii *philosophi* -em adseverant *esse deum*, alii corporalem (LACT. inst. 7, 97 est deus et -is et invisibilis *eqs.* [*cf.* MAX. TAVR. c. Iud. 8 (JThSt. 20, 305) l. 39 dominum invisibilem -em *eqs.*]. AVX. Maximin. c. Ambr. 42 substantia -em. AVG. epist. 130, 24 p. 68, 9 -is et inpalpabilis. trin. 15, 5, 7 -is ... vel incorporeus ideo dicitur deus, ut spiritus credatur ... esse, non corpus. CONC.ˢ I 5 p. 339, 10. *de deis*: ARNOB. nat. 7, 28 p. 262, 18). adv. Prax. 7 p. 237, 2 ut ... -is corporalia sit operatus (*item pro subst.*: LACT. inst. 6, 25, 2. epit. 53, 1 AVG. civ. 9, 17 p. 392, 17 D. 10, 11 p. 419, 5 [*de deis*]). IREN. 1, 15, 5 -em et infiguratum. *ibid.* -em et insubstantivum. HIL. syn. 20 p. 496ᶜ ab -i patre -em filium subsistentem (*sim.* 22 p. 497ᶜ. *cf. de trinitate* BOETH. trin. 5, 46). PS. AVG. serm. ed. Mai 117, 3 -is Christi divinitas (EXPOS. fid. Caspari Anecd. p. 305, 4). CONC.ˢ I 5 p. 118, 27 -e et intractabile esse dei patris verbum (*ibid.* p. 185, 30. *et al.*). *adde*: TERT. nat. 2, 11 p. 114, 18 *Romani* umbras aliquas -es inanimales et nomina de rebus efflagitant ⟨deosque⟩ sanciunt (*cf. p. 1025, 24*). LACT. ira 11, 14 *deum* -em esse mentem (*cf.* AVG. epist. 148, 2 p. 333, 2 -em spiritum). HIL. syn. 46 p. 515ᴬ dei filium verbum esse tantum ... et insubstantivae vocis -em sonum (*cf. p. 1025, 54*). CLAVD. DON. Aen. 5, 835 p. 524, 3 *Somnus*.

b *de anima, angelis sim. (cf. p. 1025, 3. 48)*: TERT. anim. 6 p. 306, 6 unde haec vis -is animae? (p. 306, 12 *al.* carn. 11 p. 446, 21 Oe. utrum quasi -em, an etiam habentem aliquod genus corporis proprii. ARNOB. nat. 2, 26 p. 69, 19 -is animas substantiam non habere [*cf. Marchesi ad l.*]. PS HIER. epist. 37, 9 p. 265ᶜ. *et al.*). HIER. in Is. 49, 24 p. 474ᶜ spiritus, qui -is est. CONSVLT. Zacch. 1, 31 p. 38, 28 -es sunt et vere spiritus angeli. *adde*: RVFIN. Orig. in gen. 1, 13 p. 15, 12 interior homo noster ..., invisibilis et -is.

c *de rebus notionibusque quasi substantialibus*: **α** *generatim*: SEN. dial. 11, 8, 3 quisquis formator universi fuit, sive ille deus est, ... sive -is ratio *eqs.* (AVG. trin. 12, 14, 23 p. 1010 rerum sensibilium ... manent intellegibiles -esque rationes [*cf. l. 55. 60. 83 et p. 1025, 1*]. *ibid.* p. 1011 CLAVD. MAM. anim. p. 186, 3). nat. 7, 25, 2 *animum esse* -em potentiam. QVINT. inst. 5, 10, 116 ius, quod sit -e, adprendi manu non posse (GAIVS dig. 1, 8, 1, 1 ipsum i. successionis ... -e est [*sim.* inst. 2, 14 INST. Iust. 2, 2 pr. 2]. epit. 2, 1, 2. 3 PAVL. dig. 41, 3, 4, 26. *et al. apud* ICTOS. *cf. l. 59. 69. 72 sqq.*). PS. APVL. Ascl. 34 p. 74, 12 intellegibilem mundum ... esse -em. 35 p. 75, 12 species ..., quae divina est, -is est ([*sc. de idea, cf. l. 47. 60. 83 et p. 1025, 1*]. BOETH. c. Eut. 6, 64. *cf. l. 67. p. 1025, 64*). TERT. anim. 8 p. 309, 19. adv. Hermog. 35 p. 164, 24 *materia* invenitur neque corporalis neque -is (37 p. 165, 6 *al.* AVG. gen. c. Manich. 11, 17). 36 p. 166, 8. PAVL. dig. 8, 1, 14 pr. servitutes. ARNOB. nat. 2, 9 p. 54, 10 formas (*cf. l. 47. 55. 83 et p. 1025, 1*). AVG. civ. 21, 10 p. 510, 16 D. si non erit ignis *gehennae* -is, sicut est animi dolor *eqs.* (*cf. ibid.* p. 511, 24 flamma). gen. ad litt. 1, 1 p. 5, 12 -e lumen, quod deus est (*cf. adn. crit.*). 12, 30 p. 424, 19 *in visione* videntur corporum similitudines luce quadam -i ac sua (*opp.* in ista luce corporea. *cf. p. 1025, 48*). 12, 32 p. 426, 7 PS. AVG. quaest. test. I 28, 1 p. 56, 15. MACR. somn. 1, 15, 9 natura caelestium circulorum -is est linea *eqs.* VICTORIN. Boeth. in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 159, 5 de generibus ac speciebus ... sive subsistentia corporalia sunt an -ia *eqs.* (*cf.* BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 160, 20. 23 *al.*). COD. Iust. 7, 33, 12, 3ᵃ *actiones*.

β *speciatim: accedit ad nomina notionis generalis, fere i. q. neutr. subst. (p. 1025, 13)*: SEN. dial. 10, 8, 1 res -is est *tempus*, quia sub oculos non venit *eqs.* (GAIVS dig. 1, 8, 1, 1 -es *res* sunt, quae tangi non possunt *eqs.* [*opp.* corporales. *sim.* inst. 2, 12. 14. INST. 2, 2 pr. 2. *praeterea apud* ICTOS: GAIVS dig. 41, 1, 43, 1 *al.* VLP. reg. 19, 11. *et al.*] TERT. anim. 6 p. 306, 10 LACT. opif. 16, 11. PROB. inst. gramm. IV 119, 23 sunt nomina, quae rem -em significant *eqs.* [*sim*: CHAR. gramm. p. 193, 11 B. *et al. apud gramm.*]. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 209, 11. *et al.* BOETH. c. Eut. 6, 67 nulla ... est -bus materia rebus. herm. sec 1, 1 p. 41, 17 *al. cf. p. 1025, 50*). APVL. Socr. 3 p. 123 deos Plato existimat naturas -es (*item de deo*: AVG. civ. 8, 8 p. 333, 19 D. *et al.* *aliter*: AVG. trin. 12, 14, 23 p. 1010 in natura -i sic intellegibilia praesto sunt mentis aspectibus *eqs.* *de idea* [*cf. l. 47. 55. 60 et p. 1025, 1*]: BOETH. herm. sec. 1, 1 -es quasdam naturas constituebant). TERT. anim. 18 p. 327, 11 vult ...

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Plato esse quasdam substantias invisibiles, -es . . ., quas appellat ideas ([*cf. p. 1024, 47. 55. 60. 83*]. AVG. epist. 148, 2 p. 333, 4 [*de deo*]. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 32 p. 1065^{A} anima, s. -is. FVLG. RVSP. c. Arrian. 9 p. 220^{A} dei. CASSIOD. Didym. in Ioh. 4, 12 p. 71, 30. in psalm. 103, 4). AVG. epist. 102, 20 p. 562, 1 creatura (*syn.* spiritalem). *accedit ad neutr. pron.* (*cf. infra l. 58*): SEN. epist. 58, 11 quaedam corporalia esse, quaedam -ia. GAIVS inst. 2, 17 fere omnia, quae -ia sunt, nec mancipi sunt (EXPLAN. in Don. gramm. IV 488, 8 CLAVD. DON. Aen. 685 quod -e est. AMBROSIAST. in Rom. 6, 4. *et al.*). APVL. Plat. 1, 5 quod nihil -e corpus exhibeat (TERT. carn. 11 p. 446, 2 Oe. *al.*). TERT. adv. Hermog. 35 p. 165, 2 esse aliquid -e. *cf.* SEN. epist. 58, 11 quod est, aut corporale est aut -e. *neutr. pro subst.* (*cf. infra l. 46. 53. 55*): SEN. epist. 58, 14 quod est, in has species divido, ut sint corporalia aut -ia (*sim.* 89, 16 c. et -ia. *item*: TERT. anim. 5 p. 304, 29. *et al. cf.* PS. APVL. Ascl. 35 p. 75, 14 corpora ⟨et⟩ -ia). 90, 29 TERT. anim. 5 p. 305, 5. 6 p. 306, 19 -ia quoque a corporalibus comprehendi (*cf.* LACT. inst. 7, 21, 1 ut etiam -ia conprehendat *deus*). 6 p. 306, 20. 23 *al.* 18 p. 328, 7 quemadmodum *anima* per animum -ia intellegat (*ibid.* l. 15. 23 BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 24, 16). adv. Hermog. 36 p. 165, 16 -e . . . inconditum motum *corporalis materiae esse.* 44 p. 174, 8 (*v. p. 819, 4*). IGNAT. Smyrn. 3, 6. IREN. 1, 21, 4 (*de baptismo*) *non oportere perfici* -a et insensibilia per sensibilia et corporalia. LACT. inst. 6, 25, 7. CLAVD. DON. Aen. 4, 175 veteres . . . multis -bus et nomina dederunt et formas et nonnulla pro numinibus habuerunt, Victoriam scilicet *eqs.* (*cf. p. 1024, 31*). AMBR. Abr. 2, 4, 13 p. 574, 8 *mens nostra* -bus intendere atque adhaerere cupiens *eqs.* RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 231, 2 ad contemplanda -ia et aeterna (*cf.* BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 11 p. 165, 15). AVG. civ. 9, 17 p. 392, 9 D. 21, 9 p. 510, 4 D. translato a corporalibus ad -ia vocabulo. 22, 4 p. 558, 26. 22, 29 p. 627, 6 D. ut videant et -ia (quant. anim. 13, 22 CASSIOD. Didym. in Ioh. 4, 12 p. 69, 30). BOETH. c. Eut. 6, 65. herm. sec. 6, 13 p. 455, 2 -ia et divina (p. 459, 3). *al.*

d *de actionibus, proprietatibus sim.*: SEN. benef. 6, 2, 2 *beneficium ipsum* -e est. epist. 117, 3 *sapere* -e est et accidens . . . sapientiae (117, 10). TERT. adv. Val. 16 p. 196, 8 vitia . . . in materiae corporalem paraturam commutans ex -i passione. AVG. civ. 9, 18 p. 393, 23 D. per spiritalem, hoc est -em, similitudinem ad deum debemus ascendere. 9, 22 p. 397, 8 *dei* -i . . . pulchritudine. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 28, 8 scientia. FVLG. RVSP. c. Arrian. 9 p. 220^{B} ut . . . substantiae ipsius (*dei*) -is proprietas possit intellegi (*cf. p. 1024, 16*). *adde* -i modo *pro adv.*: AVG. immort. 10, 17 p. 1030 cum ea intuetur animus, . . . ostendit se illis esse coniunctum . . . -i modo scilicet, non localiter.

2 *de eis, quae sensibus quodammodo percipiuntur* (*cf.* CLEDON. gramm. V 34, 27 -ia sunt, quae non tanguntur et videntur, ut 'caelum, sol, aer'; alia, quae nec tanguntur nec videntur, ut 'pietas' *eqs.*): **a** *de spectris* (*cf. p. 1024, 63*): TERT. anim. 57 p. 394, 8 omnem mortuorum exhibitionem -em praestigias iudices. AVG. civ. 21, 10 p. 511, 26 D. in ecstasi cernentium res -es *eqs.* PS. AVG. serm. ed. Mai 75, 1 sicut ⟨in⟩ fornacis flamma ad pueros Christus -is ingressus est *eqs.* *adde* (*ad Luc. 24, 39*): CASSIAN. c. Nest. 3, 15, 5 non ego -ia tenui nec intractabilia temptavi.

b *de colore, voce sim.* (*cf. p. 1024, 35*): TERT. anim. 6 p. 306, 15 -ia ostendo corporalibus sensibus subici, sonum auditui, colorem conspectui, odorem odoratui. adv. Prax. 7 p. 236, 23 quid est . . . sermo, nisi . . . aer offensus, intellegibilis auditu, ceterum vacuum nescio quid et inane et -e (*cf.* AVDAX gramm. VII 323, 11 vox corporalis est an -is *eqs.?*). LACT. opif. 11, 7 spiritus . . ., qui est -is ac tenuis, . . . accepit viam patentem, quae vocatur gurgulio.

B *i. q. ad ea pertinens, quae corpore carent* (*non certe distinguitur a notione p. 1024, 10*): DOSITH. gramm. VII 391, 2 *alia nomina appellativa* sunt -ia, quae intellectu tantummodo percipiuntur, verum nec videri nec tangi possunt, ut est 'pietas', 'iustitia' *eqs.* (*sim.*: DON. gramm. IV 373, 12 SERV. gramm. IV 406, 29. 429, 16 PRISC. gramm. II 59, 12. *et al.* ISID. orig. 1, 7, 4). BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 27, 19 species alias corporalis, alias -is est *eqs.* (*ibid. l.* 20. 21. p. 28, 6 si -is *s.*, -e vindicabitur *proprium. cf. p. 1024, 54*). 1, 10 p. 28, 1 *differentiae* erunt alias -es, alio tempore corporales (*ibid. l.* 3). 1, 10 p. 28, 7 si -bus quid accidit, -e esse *accidens.*

adv. **incorporāliter.** *i. q. non corporaliter,* ἀσωμάτως. **1** *pertinet ad deum*: HIL. in psalm. 132, 4 p. 686, 25 (*ad psalm. 44, 8*) dominum . . . invisibiliter et -r unctum esse (*sim. appos.*: AVG. civ. 22, 9 p. 582, 25 D. [*v. p. 511, 15*]. CASSIOD. in psalm. 132, 2). AMBR. epist. 79, 2 quod te -r inviserit *Iesus.* AVG. epist. 148, 3 p. 330, 20 illa substantia, quae non per locorum spatia . . . diffunditur . . ., sed ubique -r tota est. in euang. Ioh. 40, 5 nescio quid -r et spiritualiter facit in nobis deus. *ibid.* -r pater locutus est filio, quia -r genuit filium (*sim.* serm. 117, 4, 6 verbum dei . . . -r . . . natum . . . a deo. LIB. pontif. p. 196, 5). gen. ad litt. 8, 25 p. 363, 20. 22. p. 264, 3. CLAVD. MAM. anim. 1, 11 p. 51, 11 qui -r (incorporabiliter *l. v.*) antecellit omnem substantiam (*sim.* 2, 6 p. 118, 18). **2** *pertinet ad homines, fere i. q. intellectualiter vel spiritualiter*: TERT. nat. 2, 12 p. 119, 4 potest -r fingi quodvis, quod non fuerit omnino. AMBR. fid. 5, 11, 135 *cum Arriani* diaboli opera -r videant. AVG. epist. 118, 27 p. 691, 13 quasi non multa . . . cogitentur -r atque intellegibiliter *eqs.* (gen. ad litt. 10, 24 p. 327, 12 BOETH. herm. sec. 1, 1). 147, 37 p. 312, 2 deo . . . -r adhaerere. 147, 38 p. 313, 1 *v. p. 1027, 58.* AVELL. p. 192, 1 (*gr.* ἀσωμάτως). CLAVD. MAM. anim. 3, 16, 5 p. 186, 12 *memoria* -r (incorporabiliter *l. v.*) etiam corporalium reminiscitur. *pertinet ad res*: AVG. gen. ad litt. 4, 33 p. 133, 7 rationes -r corporeis rebus intextae. 10, 21 p. 325, 3. retract. 1, 5, 2 p. 26, 17 earum rerum . . ., quae non locis, sed -r iunctae fuerant.

deriv. incorporalitas.

incorporālitās, -ātis *f.* *ab* incorporalis. *plur.: l. 32. inde a* TERT. *i. q. condicio incorporalis,* ἀσωματία: **1** *de incorporalium substantiarum proprietate*: *dei* (*cf. l. 28*): PS. AMBR. trin. 6 p. 516^{A} secundum divinitatis et -is suae (*sc. Christi*) naturam (GENNAD. vir. ill. 34). RVFIN. hist. 1, 3, 17/18 salva reverentia -is intrinsecus editus *filius a patre.* AVG. civ. 10, 11 p. 419, 1 D. corpore et -e dii a daemonibus distinguuntur. FVLG. RVSP. trin. 4 p. 501^{A}. *animae sim.* (*cf. l. 29*): MACR. somn. 1, 14, 20. CLAVD. MAM. anim. 1, 19 p. 68, 25 -s atque inlocalitas. 2, 8 tit. p. 129, 3 BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 3 p. 8, 17 animi. LICINIAN. epist. 2 p. 697^{C} *bis.* p. 697^{D} ISID. ord. creat. 15, 9 PRISC. LYD. solut. 8 p. 88, 24 B. *in universum*: MACR. somn. 1, 5, 4 cogitationi a nobis ad superos meanti occurrit prima perfectio -is in numeris (1, 5, 13). BOETH. arithm. 2, 31 p. 124, 1. c. Eut. 6, 76. 78 in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 30, 4. sec. 1, 10 p. 161, 1.

2 *fere i. q. res vel substantia incorporalis*: TERT. anim. 7 p. 308, 15 -s . . . ab omni genere custodiae liber est. *ibid. l.* 20 -s . . . nihil patitur. MACR. somn. 1, 11, 12 nec subito a perfecta -e (*sc. anima caelum habitante*) luteum corpus induitur. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 30, 2 prima post terminos -s (*sc. superficies; de eadem: ibid.* l. 19. 1, 11 p. 31, 14. 16 primae -es p. t. *ibid.* l. 21).

***incorporātio,** -ōnis *f.* *ab* incorporare. [*falso legitur pro* in corporatione: COLVM. 6, 2, 13.]

1 *de actione incorporandi* (*cf.* CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 106, 12 -o ad illam pertinet . . . naturam, quae et priusquam incorporata est, non fuit corpus et, postquam incorporata est, non est corpus): **a** *pertinet ad spiritus corpore indutos*: α *de animarum -e*: CHALC. comm. 29 animam, quae nulli sit -i obnoxia. 31. 38. 136 quasdam . . . animas, quae vitam eximie per trinam -em exegerint . . . aetheriis plagis consecrari . . . a necessitate -is immunes. 192 (*syn.* corporis coniunctione). *metaph. de mundi anima*: CHALC. comm. 2. β *de Christi -e, i. q. incarnatio* (*cf. vol. IV 89, 51 et supra p. 849, 10. 23*): GAVDENT. serm. 2, 18 G. (*ad exod. 12, 9*) pedes *agni dei* ad -em sumas (*i. referas*) circa finem saeculi celebratam (*cf.* 2, 28 cum pedibus -is). 14, 15 opus sacratissimae -is eius. FILASTR. 69, 1 *haeretici,* qui circa -em aberrant (*cf. q. s.*). 69, 3. 107, 3. 156, 3 Christi mysterium id est -is ipsius (AMBR. virg. 1, 8, 46). *al.* AMBR. fid. 1, 15, 96. PS. AMBR. apol. Dav. II 6, 33 quid est . . . -o nisi remissio peccatorum. HIER. tract. in psalm. 1 p. 6, 14. *et al.* CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 175, 10 (*cf. I 5 p. 367, 12* incarnatione, *gr. I 1, 3 p. 65, 30* ἐνσωματώσεως). II 2, 1 p. 16, 6 (*gr. II 1, 1 p. 140, 24* ἐνανθρώπησιν). *adde*: AVG. trin. 2, 7, 12 spiritus sanctus, cuius nulla talis -o facta est.

b *pertinet ad res, sc. de bonorum possessione* (GLOSS. II 450, 35 -o σωματικὴ νομὴ ἢ παράδοσις [*cf. l. 58*]): COD. Theod. 10, 9, 1 (= Iust. 10, 10, 3) si . . . aliquid rei nostrae addendum est, rite . . . -o compleatur (Iust.: impleatur). 10, 9, 2 bonorum . . . fiscus -em traditionemque percipiat. 10, 9, 3. 10, 9 tit. (= Iust. 10, 10 tit.).

2 *i. q. res per incorporationem effecta*: CHALC. comm. 198 ad vitiorum reliquias accedente corpore -em auctis animae vitiis efferari ex instituto vitae prioris.

1. incorporātus, -a, -um *v. p. 1029, 82.*

2. incorporātus, -a, -um. *ab* in *et* corporatus. *i. q. non corporatus*: CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 105, 24 (*ad Faust. Rei. epist. 3 p. 180, 5 v. p. 1029, 34*) si 'in' pro 'non' forte posuisti, ut -um pro non corporatum velis intellegi *eqs.* GLOSS. V 617, 33 -um (incorporeum *Goetz*) quod caret corpore. *dub. an huc pertineat* (*an ad p. 1029, 34?*): NON. p. 454 bicipitem quod -um est posse dici Varro . . . aperuit: . . . bicipitem civitatem (*vix recte Roensch, Semas. Beitr. II 21 i. q. discors esse suspicatus est*).

***incorporeus,** -a, -um. *ab* in- *et* corporeus. *de originat.*: GELL. 5, 15, 1 hoc . . . vocabulum quidam finxerunt proinde quod graece dicitur ἀσώματον. *gr., ubi aliud non notatur, resp.* ἀσώματος. *vox philosophorum et patrum. cf.* RVFIN. Orig. princ. 1 pr. 8 p. 14, 16 appellatio . . . ἀσώματον, id est -i, . . . apud nostras scripturas inusitata est et incognita. *inde a* GELLIO.

i. q. non corporeus, carens corpore (*defin.*: BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 161, 4 qualitates, quas . . . -as esse pronuntiamus, quod tribus spatiis minime distendantur. *cf. l. 67 et p. 1028, 73*): **A** *de eis, quae sensibus non percipiuntur*: **1** *de deo, deis* (*pro subst. p. 1027, 7? 14. cf. p. 1028, 40*): APVL. Plat. 1, 5 p. 86, 12 de deo sentit *Plato,* quod sit -us (1, 11 p. 95, 9 HIL. hymn. 1, 23. *et saepe.* RVFIN. Bas. hom. 2, 7 p. 1743^{A} -um . . . et incomprehen-

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sibilem. Orig. in gen. 3, 1 p. 39, 13 invisibili atque -o d. AVG. civ. 8, 10 p. 335, 29 D. super omnia corpora -us. GREG. M. in Ezech 1, 3, 2 incircumscriptum atque -um. *cf.* SERV. Aen. 7, 416 dii [*opp.* induunt se corporibus]. *cf. p. 1024, 21*). PS. AMBR. paenit. 2 p. 975^{A} in auctore -o. RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 4 -a, invisibilis, incomprehensibilis trinitas. Orig. in exod. 6, 5 p. 197, 9 nullus -us . . . nisi pater cum filio et spiritu sancto. PRVD. c. Symm. 2, 190 ipse -us ac spirituum sator unus. AVG. serm. coll. Morin p. 346, 3 Christum . . . pariter invisibilem, quia -um (*de eodem*: PS. AVG. serm. ed. Mai 102, 6. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 165, 8 filius dei deus verbum. *et al.* IOH. MAXENT. Conc.^{S} IV 2 p. 19, 41 puerum. DIONYS. EXIG. Conc.^{S} I 5 p. 300, 13 [*gr. I 1, 6 p. 158, 20* ἀσάρκος]). MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 50, 37 divinitas (FVLG. RVSP. c. Fastid. 6 p. 515^{A}). PROSP. in psalm. 135, 5 creator. CLAVD. MAM. anim. 1, 11 p. 51, 16 ipse summus -us. APRING. in apoc. 1, 4 sanctus . . . spiritus. *et al.*

2 *de anima, spiritibus sim.* (*cf. infra l. 51. 75. 84 et p. 1028, 76*): ARNOB. nat. 2, 26 p. 69, 24 animas, si sunt, ut perhibetur, -ae *eqs.* ([*syn.* incorporalis, nullius . . . corporis]. *ibid.* p. 70, 1 RVFIN. Orig. princ. 1, 7, 1 p. 86, 7 AVG. civ. 11, 10 p. 476, 21 D. *et al.* CASSIOD. var. 2, 40, 3 -am a. corporaliter mulcet *musica*. *de mundi a.*: CHALC. comm. 102 p. 171, 6 [*syn.* carens corpore]). AVG. civ. 21, 10 p. 511, 3 D. spiritus -os (*ibid. l.* 4 sp. hominum. *l.* 8 sp. daemonum, immo sp. daemones. FVLG. RVSP. trin. 9 p. 505^{A} *angelos esse* ex sp. -o . . . et ex corpore [*cf. q. s.*]). 22, 4 p. 558, 20 D. -os animos . . . terrenis inligari corporibus. *adde*: PAVL. NOL. carm. 26, 110 contra -os animis decernimus hostes (*cf.* PALLAD. hist. mon. I 44 p. 329^{D} potestates). ? *fere i. q. divinus*: MAR. VICTOR aleth. 1, 429 dum secretorum miracula divinorum paene -ae mentis splendore notarent *primi homines eqs.*

3 *de rebus notionibusque quasi substantialibus*: **a** *generatim* (*cf. infra l. 80*): APVL. Plat. 1, 5 p. 87, 10 neque corpoream nec sane -am *Plato* concedit esse *materiam* ([*syn.* sine corpore, incorporale] *sc.* ὕλην, *de eadem*: CHALC. comm. 288 p. 319, 18 silvam . . . appellat *Aristoteles* corpus -um *eqs.* [*cf. p. 1028, 77*]. 320 p. 344, 8. 13. 17. 18. *cf. l. 41 et p. 1028, 12*). CHALC. comm. 260 p. 292, 18 quasi corporeis opificiis sensus administrentur sine melioris -ae potentiae consortio. 349 p. 372, 14 cogitationes eius (*sc. dei*) intellegibiles atque -as species (BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 26, 28 Platonis . . . sp. -as [*cf. p. 1028, 43*]. *alia notione*: BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 26, 24 numquam sub eo [*sc. corporali genere*] sp. -a poneretur). 278 p. 310, 1 -i . . . generis fore intellegibilem silvam ([*opp.* silva corporea. *cf. supra l. 32*]. 349 p. 372, 10 BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 160, 17). 307 p. 335, 18 an *initia* -a *eqs.* AMBR. hex. 1, 5, 18 -i luminis splendor (AVG. civ. 8, 1 p. 321, 16 D. *deus animam* participatione sui l. incommutabilis et -i beatam facit. 8, 3 p. 323, 29 *al.* GREG. M. moral. 28, 2 p. 147^{C} *verbum dei* -um l. est *eqs. cf. l. 55*). RVFIN. Adamant. 3, 9 bonum -um est, malum vero sensibile et accidens. Orig. princ. 1, 1, 7 p. 23, 21. 1, 7, 1 p. 86, 20 (*ad Col. 1, 16*) invisibilia, quae non alia esse arbitror, quam -as substantivasque virtutes (EVSTATH. Bas. hex. 3, 9 p. 900^{A} *appos.* spirituales. MVTIAN. Chrysost. hom. 6, 4 p. 281 angelos . . . , . . . populos -arum v. DIONYS. EXIG. Conc.^{S} IV 2 p. 198, 29 [*gr. p. 188, 19* ἀσάρκων]. *de dei v.*: AVG. anim. 4, 16, 23 p. 403, 4). 4, 4, 10 (37) p. 364, 5 insensibilia, quae sunt -a et intellectualia. AVG. civ. 11, 10 p. 476, 22 D. inluminari animam -am luce -a simplicis sapientiae dei (11, 27 p. 500, 4 *al. cf. supra l. 44*). conf. 7, 20, 26 quaerere -am veritatem (trin. 12, 14, 23 *syn.* incorporalis). epist. 147, 38 p. 313, 1 *mens* imagines, id est -as similitudines corporum incorporaliter commendat memoriae (*ibid.* l. 9). gen. ad litt. 7, 7 p. 206, 19. 10, 25 p. 329, 16 *in somnio videtur* imago corporis -a. MART. CAP. 6, 707 -um invisibileque primordium commune mihi (*Geometriae*) cum Arithmetica repperitur (*cf. ibid.* -a utriusque principia. *cf. p. 1029, 11*). CLAVD. MAM. anim. 3, 16, 2 p. 185, 16 *v. p. 386, 16.* BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 29, 18 quod -a sint *accidentia* (*syn.* incorporalia). *per superlationem de re corporea tenuissima* (*cf. p. 1028, 65*): AMBR. hex. 6, 6, 37 tam brevi scorpionis aculeo, ut -um putes *eqs.*

b *speciatim*: α *accedit ad nomina notionis generalis* (*nonnullis locis fere i. significatur q. per subst. neutr. p. 1028, 24*): CHALC. comm. 99 p. 170, 5 -ae naturae viribus totus *mundus* vitali complebatur substantia (278 p. 309, 4 RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 159, 9 *al.* AVG. civ. 11, 10 p. 476, 18 D. 22, 24 p. 611, 26. c. epist. fund. 20 p. 216, 24 n. -am et spiritalem. immort. 8, 14 [*syn.* substantia, quae corpus non est]. *de deo*: AVG. civ. 7, 19 p. 298, 2 D. deum verum, vivum -am incommutabilemque n. 22, 29 p. 626, 26. CASSIAN. conl. 7, 10. *et al.* *cf. de angelis sim.*: CASSIAN. conl. 7, 13, 1 *spiritales n.* -ae nullatenus aestimandae sunt. *de idea* [*cf. l. 38. p. 1028, 43*]; BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 26, 25 [*syn.* incorporales]. *cf. p. 1028, 82. 1029, 6*). 339 p. 363, 9 est . . . principalis species . . . -a substantia (RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 210, 6. AVG. gen. ad litt. 12, 4 p. 385, 7 si *caeli* s. -a videbatur . . . sicut videtur iustitia *eqs.* 12, 7 p. 389, 7 BOETH. c. Eut. 1, 2. 6, 54 *al.* *de deo*: PS. AMBR. trin. 13 p. 524^{C} s. dei. LEO M. serm. 65, 5 p. 364^{A} BOETH. c. Eut. 6, 70 anima et deus -ae s. recte creduntur. CASSIOD. in psalm. 2, 7 p. 39^{C} CAES. AREL. serm. 83, 6. *de anima*: RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 146, 18. *cf. l. 82*). HIER. hom. Orig. in Ezech. 14, 2 p. 453, 7 *ianua templi dei*, quae extramundanas res et -as et . . . immateriales aperit (in Is. 11, 4 p. 147^{C}. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 196, 13 de divinis r. et -is. AVG. civ. 22, 4 p. 558, 5 D. *al.* BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 26, 19. *et al.* *de deis*: PRVD. c. Symm. 2, 58 r. -as simulatis fingere membris. *de anima*: EVOD. Aug. epist. 158, 5). AVG. civ. 11, 2 p. 462, 20 D. universam creaturam corpoream et -am (epist. 140, 56 p. 203, 3 gen. ad litt. imperf. p. 480, 26).

β *accedit ad neutr. pron. sensu fere subst.* (*cf. infra l. 43*): CHALC. comm. 260 p. 292, 23 nihil . . . -um fore, cui pareat . . . corpus ([*syn.* carens corpore]. CASSIAN. conl. 7, 13, 2 CLAVD. MAM. anim. 1, 11 p. 51, 4. 8. 9). 319 p. 342, 17 *silvam* neque corpus neque -um quiddam posse dici . . . , sed tam corpus, quam -um possibilitate ([*cf. p. 1027, 31*]. 320 p. 344, 15). 320 p. 344, 9 quidquid -um est *eqs.* (*sim.* AVG. serm. 293, 5). AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 17 ut corporeis oculis faceret id, quod est -um, comprehendi (RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 160, 13 in illis, quae -a sunt et invisibilia ac spiritalia. *ibid.* l. 19 *al.* AVG. serm. 341, 2 CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 164, 9. I 5 p. 285, 15. *et al.*). AVG. mor. eccl. 1, 21, 38 aliquid esse -um. CLAVD. MAM. anim. 1, 11 p. 51, 14 -um quippiam non creaverit. *sim. accedit ad sent. rel.*: MACR. somn. 1, 5, 13 quod ab hac (*sc. societate cum corporibus, cf. p. 1029, 4*) rursus recedit, iam pure -um est *eqs.* CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 106, 4 BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 160, 14.

γ *neutr. pro subst.* (*cf. p. 1029, 2*): ARNOB. nat. 7, 3 p. 239, 29 qui fieri potest, ut corporalibus rebus nutriatur -um (*sc. divinitas*)? MAR. VICTORIN. homous. 3 p. 5, 12 in divinis, in -is *eqs.* (MACR. Sat. 7, 15, 15). HIER. Didym. spir. 62 de -is et invisibilibus *eqs.* (RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 211, 25). RVFIN. apol. Orig. 2 p. 588^{A} *mens* cum ad -a nititur *eqs.* *ibid.* in omnibus intellectualibus, id est -is. Basil. hom. 2, 2 p. 1735^{D} intellectualis animae virtutibus -a et spiritualia conspicari (*sim. appos.* Orig. in cant. 3 p. 220, 3). Orig. princ. 1 pr. 9 p. 15, 21 *al.* AVG. civ. 10, 2 p. 404, 23 D. *al.* mus. 6, 2, 2 (*de numero i. rhythmo, cf. p. 1029, 11*). MACR. somn. 1, 5, 6 primus a corporibus ad -a transitus (*sc. de superficie, cf. p. 1029, 7*). 1, 17, 9 *anima* in corpus hoc . . . ex -is . . . migravit (*cf.* MART. CAP. 6, 706 linearis . . . cognitio, quae quidem ab -is procreata *eqs.* [*cf. p. 1029, 11*]). 2, 17, 15. CONC.^{S} I 2 p. 58, 7 = I 3 vers. Tur. p. 127, 7 (*ad Ioh. 1, 14*) *verbum* tactui non subiciebatur propter naturae -um (*cf. I 5 p. 95, 9* propter incorporalem naturam). I 5 p. 346, 1. PRAEDEST. 1, 58 p. 607^{B} de -o carnaliter sentiunt (*an masc.? cf. p. 1026, 82*). CLAVD. MAM. anim. 1, 5 p. 38, 20 *v. p. 386, 14.* BOETH. c. Eut. 6, 51. 6, 63 (*opp.* corpus). in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 24, 22 intelligentia . . . illud -um intellegit, cuius ante particulas corporales . . . assumpserat (*cf. p. 1027, 38. 77*). *al.*

8 *de condicionibus, proprietatibus, actionibus*: CHALC. transl. 46^{D} alienum a natura corporis excipit sensus puro et -o vigore. AMBR. Abr. 2, 1, 3 remanet mens immortalis -am vitam recipiens (RVFIN. hist. mon. 1 p. 401^{D}). PRVD. apoth. 867 est plasmata . . . flatu -o (*sc. dei*) res flabilis (AVG. civ. 13, 24 p. 597, 29 D.). PAVL. NOL. epist. 4, 2 p. 20, 16 *sum* aeterno regi novus -ae tiro militiae. 16, 2 p. 116, 15 mundum istum corporeum vi -a gubernari (*cf. q. s.*). AVG. civ. 10, 3 p. 406, 21 D. *dei* unius anima intellectualis -o, si dici potest, amplexu veris impletur . . . virtutibus (serm. 362, 28, 29. *sim.*: civ. 10, 18 p. 431, 32 D. complexum. serm. 93, 17 nexibus). 11, 5 p. 467, 25 D. substantiam dei . . . -a praesentia ubique totam (epist. 120, 14). 11, 21 p. 489, 16 D. in *dei* -o contuitu. de duab. anim. 2 p. 53, 1 quam . . . omnino -um *sit vivere.* epist. 118, 18 sapientiam. gen. ad litt. 1, 4 p. 8, 4 dei dictum. serm. 117, 5 *oculus cordis deum* tactu quodam attingit -o et spirituali. MACR. somn. 2, 3, 12 quae in anima -a sola aestimantur ratione, non sensu *eqs.* BOETH. mus. 1, 2 p. 188, 28 -am rationis vivacitatem. *trop. de corporeis: fere i. q. intellectualis*: SCHEM. dian. 1 imaginatio, quae actum -is oculis subicit (CASSIOD. in psalm. 33, 3). *fere i. q. spiritalis*: CASSIOD. in psalm. 135, 26 pascit . . . omnia spiritualia -o cibo misericordiae suae. *per superlationem de subtilitate* (*cf. p. 1027, 65*): CHALC. comm. 244 p. 278, 9 *oculi* medietas . . . sincerae propemodumque -ae puritatis. AVG. epist. 187, 12 immortalitas corporis . . . , licet corporaliter habeatur, -a quadam excellentia est (*cf. l. 76*).

4 *singulariter per enallagen quandam de homine*: RVFIN. hist. 3, 24, 4 *Paulus apostolus* sive corporeus sive -us . . . *tertii caeli* discipulus effectus.

B *de eis, quae sensibus aliqua ex parte percipiuntur* (*cf.* RVFIN. Orig. princ. 1 pr. 8 p. 15, 16. 17 omne, quod tale [*sc. solidum et palpabile*] non fuerit, -um a simplicioribus . . . nominatur; velut si quis aerem istum . . . -um dicat *eqs. cf. p. 1027, 66 et supra l. 62*):
1 *de spectris, daemoniis, sc. i. q.* ἀσάρκος (*cf.* RVFIN. Orig. princ. 1 pr. 8 p. 15, 14 corpus, quale habent daemones, quod est naturaliter subtile quoddam et velut aura tenue et propter hoc vel putatur . . . vel dicitur -um [*cf. p. 1027, 34*]): IGNAT. Smyrn. 3, 2 (*ad Luc. 24, 39*) palpate me et videte, quia non sum daemonium -um (RVFIN. Orig. princ. 1 pr. 8 p. 15, 2. 8. *cf.* AMBR. in Luc. 10, 169 non . . . per -am naturam . . . *Iesus* claustra penetravit). CLAVD. DON. Aen. 6, 294 umbras . . . -as, quas ferire non posset (*antea*: inanis formas sine corporibus).

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *de voce, sermone, sc. i. q. invisibilis et intractabilis*: GELL. 5, 15, 1 corpusne sit vox an -um. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 164, 37 sermo est -us *eqs.* (*ibid.* p. 165, 5).

3 *de rebus e corporeis -isque quodammodo mixtis, sc. de colore, superficie, formis geometricis sim.* (*cf. p. 1028, 34*): MACR. Sat. 7, 14, 10 colorem, cuius natura cum sit -a, tamen numquam potest esse sine corpore (somn. 1, 5, 6 haec [*sc. superficies*] est prima -a n. post corpora, sed non pure nec ad integrum carens corpore *eqs.* 1, 5, 13 BOETH. arithm. 1, 1 p. 8, 8 in Porph. comm. sec. 1, 11 p. 165, 5). somn. 1, 5, 5 hi ... termini ... -i ... intelleguntur (*cf. q. s.*). MART. CAP. 6, 706 *numeri lineaeque* nunc corporea tum -a comprobantur (*sim.* 6, 707 [*de numero*]. BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 161, 2). BOETH. in Porph. comm. 1, 11 p. 165, 1 res -as in corporibus esse suum habentes. *al.*

***incorporo**, -āvī, -ātum, -āre [*ab* in *et* corpus, *cf.* corporare *et gr.* ἐνσωματοῦν. *v. et s.* incarno. *J. B. H.*] *plerumque pass. inde a* FRG. de iure fisci *et* SOL. [-tam *var. l. pro* inhumanatam (*sc. Christi naturam*): CONC.[S] II 3, 1 p. 128, 6 *cf. l. 24.*]

1 *i. q. corporeum facere, corpore induere*: **a** *de spiritibus corporibus indutis*: α *de anima*: CHALC. transl. 44[A] cum -ta est *anima* (ὅταν εἰς σῶμα ἐνδεθῇ θνητόν). comm. 210 recens -tas. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 61 p. 1086[C]. LEO M. epist. 15, 10 (*syn.* corporibus inseruntur, inspirarentur corporibus). β *apud eccl. de Christo i. q. incarnare* (*sec. gr.* ἐνσωματόω. *cf. l. 17*): HIL. syn. 38 p. 509[B] qui ... -tus est et natus de sancta virgine. PRVD. cath. 12, 80 caelitus -tum (SCHOL. incarnatum). EVTYCH. Leo M. epist. 21 (= CONC.[S] II 2, 1 p. 36, 5) deum de caelo ... ex virgine -tum (*cf. II 4 p. 150, 5* carnem factum). CONC.[S] II 2, 1 p. 16, 21 -tum perfecte (*gr. II 1, 1 p. 141, 23* ἐνανθρωπῆσαι). *et al.* *part. perf. pass. fere adi.*: CONC.[S] I 5 p. 256, 35 post inhumanationem ... idem -tus (*gr. I 1, 5 p. 18, 6* ἐνσώματος).

b *de rebus*: α *corporeis*: PS. ORIG. tract. 17 p. 181, 19 (*ad Ezech. 37, 7 sq.*) ossa ... illa congesta sunt et -ta. FAVST. REI. epist. 3 p. 180, 5 omnia illi ... corporea sunt, qui ex nihilo fecit omnia, quae ... materiā -vit (*cf. l. 68. 84 sqq.*). *i. q. densare*: ISID. orig. 13, 12, 3 aquae ... aerem exhalationibus suis -ant. β *incorporeis*: SCHOL. Stat. Theb. 3, 126 'luctus atrox' hoc totum poetice -vit (*sc. de prosopopoeia; cf. p. 1026, 69*). *adde*: CASSIAN. conl. praef. 6 quo ... ipsos (*magistros*) quodammodo suis institutis -tos ... vobis exhibere possimus.

2 *i. q. in corpus mittere ita ut ei adunetur* (*praevalente notione inserendi*): **a** *de animantibus societati vel collegio additis*: α *generatim*: AVG. in psalm. 3, 7 quasi -atur male viventibus. CIL XIII 2039 -to inter utriclar(ios) (*cf. vol. IV 997, 79*). β *speciatim de ecclesia catholica*: *-are Christo quasi ecclesiae, latente notione corporis humani*: AVG. anim. 1, 19, 33 p. 333, 20 qui Christo non sunt -ti per eius sacramenta in eius ecclesia (2, 11, 15 p. 349, 24. in euang. Ioh. 25, 16 [*ad Ioh. 6, 37*]. 123, 2 huic -atur ecclesia. pecc. mer. 1, 26, 39 ut -entur illi membra eius, hoc est fideles eius. *al.* VINCENT. LER. 24, 33 Christo capiti -tus. *cf. l. 54*). 2, 15, 21 p. 356, 30 non -tis corpori Christi (c. Faust. 16, 30 p. 477, 17 *al.* CAES. AREL. serm. 24, 3 [*ad act. 9, 4*] -ans eum [*Paulum*] universo c. suo). cons. euang. 4, 6, 7 p. 402, 8 unitati eius. pecc. mer. 3, 11, 19 eius membris. *cf.* AVG. serm. 144, 4, 5 nobis simul -tis et illi capiti cohaerentibus. *ecclesiae*: AVG. bapt. 1, 8, 10 nisi per vinculum christianae societatis et pacis -retur ecclesiae (4, 21, 28 *al.* doctr. christ. 2, 6, 7 ecclesia ... eos, qui ad se veniunt, ... sibimet quodammodo -at. in Iob p. 625, 17. in psalm. 103 serm. 3, 2[extr.] Christi -asti e. FVLG. RVSP. fid. 78). serm. 269, 1 christianae societati. IOH. epist. ad Sen. 9 p. 404[D] -andi matris ecclesiae visceribus. *figurate*: AVG. bapt. 7, 49, 79 columbae. epist. 187, 36 huic templo. un. eccl. 21, 60 -ti sunt aedificio super petram constituto et lilio inter spinas candenti. *cf. etiam vol. V 2, 1282, 51.*

b *de rebus*: α *generatim*: *de corporeis*: SOL. 22, 12 barbari, quibus per artifices plagarum figuris ... animalium effigies -antur. AMM. 23, 4, 6 repagula, quibus -ti sunt funes (*cf. Schramm, NGG 1918, 268 sqq.*). *philosophice*: CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 105, 23 (*ad Faust. Rei. epist. 3 p. 180, 5, cf. supra l. 34*) cui -atur, quaeso, quod corpus est? *ibid.* l. 11 (*cf. p. 1026, 36*). *de incorporeis*: PRISCILL. tract. 8, 120 p. 88, 3 -tum invidiae virus. FAVST. REI. serm. 27 p. 332, 2 *Augustinus virtutum indumenta* -ta naturae induere scit, nescit exuere. *fere i. q. obtegere, occultare*: ORIG. in Matth. ser. 27 p. 45, 23 sicut Christus celatus venit in corpore ... sic est omnis scriptura divina -ta (*cf. q. s. et supra l. 24*).

β *speciatim in iure de bonis et territoriis i. q. addere*: FRG. de iure fisci 14 eorum bonorum, quae ad fiscum pertinere dicuntur, ... ante sententiam nec obsignari nec ... -ari possunt. COD. Theod. 9, 42, 1, 2 (*a. 321*). AVG. epist. 31, 5 p. 6, 2 (*ad Luc. 18, 22 sqq. latet imago corporis humani*). EPIST. pontif. Arel. 1 p. 6, 14 Arelatensis ecclesia, quae sibi Cytharista et Gargarium parrocias ... -ari iure desiderat. CASSIOD. var. 1, 7, 2.

part. perf. pass. pro adi. (*cf. supra l. 30*): **incorporātus**, -a, -um: 1 *i. q. corporeus* (*cf. vol. IV 997, 52*): CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 106, 8 (*ad Faust. Rei. epist. 3 p. 180, 5 v. supra l. 34*) omnia -a dixisti. *ibid.* l. 10 ut omne creatum incorporeum et -um sit. *ibid.* l. 15 sin ... -a omnia eo ... sensu dixisti ... omnia facta esse corporea, excidisti ... a proprietate verbi. *ibid.* l. 24 corpora -a definias.

2 *i. q. corpulentus* (*cf. vol. IV 997, 62*): HIPPOCR. aer. 24 *hi homines erunt* in latitudinem effecti et -i (σαρκώδεες).

incorpus (?, incorpor? *cf.* dedecor), -oris *n.* *ab* in *et* corpus. [*falso trad.* -ra *pro* incorporalia: TERT. adv. Hermog. 36 p. 166, 10.] *i. q. incorporeum subst.*: CANDID. gen. div. 11 p. 13, 4 Wö. *Iesus* est initium et finis omnium, quae sunt, corporum aut -rum (*sec. gr.* σωμάτων ἢ ἀσωμάτω(ν)?). *Brandt.*

?**incorrēctibilis**, -e. *ab* in *et* corrigere, correctus, *cf.* incorrigibilis. *i. q. non corrigibilis*: TERT. adv. Hermog. 12 p. 139, 14 materiam ... indemutabilis et -is (*F*, incorruptibilis *PN recte, ut vid.; cf. p. 1031, 11*) naturae credendam. ISID. sent. 3, 44, 3 propter malorum -em (*l. v.* incorrigibilem) iniquitatem. 3, 5, 34 ob -em (*trad.* incorreptibilem, incorrigibilem) iniquitatem.

[?**incorrēctio**, -ōnis *f.* GREG. M. dial. 2, 3 p. 81, 23 M. illorum -e fatigatus (*sic codd. praeter O*, incorreptione, *M* correptioni; ὑπὲρ τῆς ἐκείνων διορθώσεως *versio Graeca*). *vid. legendum* illorum in correctione.]

incorrēctus, -a, -um. *ab* in *et* correctus (*cf. gr.* ἀδιόρθωτος *sim.*). *legitur tantum ap.* OV. *et* ECCL.; *postremis temporibus confunditur cum* incorreptus, *q. v.* *i. q. non correctus, non emendatus*: 1 *proprie*: OV. trist. 3, 14, 23 illud opus (*metamorphoseon*) ... -um (incorreptum *vel* incorruptum *pauci codd.*) populi pervenit in ora (SCHOL. Hor. epist. 2, 1, 167 poetae carmina sua scripta -a dimittebant). 2 *de moribus ap.* ECCL, *etiam de eo, qui corrigi nequit, i. q. incorrigibilis*: PS. AVG. serm. 223, 1 tortoris -a malitia. HESYCH. in lev. 22, 30 p. 1079[B] ut aliquid remaneat reliquiarum nostrae conversationis -um (GREG. M. in Ezech. 2, 6, 12 ne ... discipuli -i remanerent. past. 3, 8 *culpa*. 3, 13. epist. 3, 6). GREG. M. moral. pr. 14 -is moribus (3, 36. 6, 1. 23, 3) 16, 77 desiderant *mali* ... -i vivere. 25, 27 -is malis operibus.

[?**incorreptibilis**, -e. *v. l. 17.*]

?**incorreptus**, -a, -um. *ab* in *et* correptus. *est posteriorum temporum; in sermone et in libris confusum esse videtur cum* incorrectus, *q. v.; nusquam certae fidei est.* *i. q. non vituperatus, non educatus, impunitus*: AMBROSIAST. in I Cor. 5, 2 dum paterentur reum ... secum -um convenire. ARNOB. ad Greg. 8 p. 397, 12 cum nos totiens provocatos, totiens ... admonitos ... et tamen -os dies mortis invenerit (*sic M; om. AC*). FRG. epist. pontif. a. 485 (Zeitschr. f. Kirchengesch. 52, 1933 p. 163) -a perfidia. OP. imperf. in Matth. 11 p. 690 malus ... quamvis -us (*corrig.* correptus) fuerit, non emendatur.

incorrigibilis, -e. *ab* in *et* corrigere, *cf.* incorrectibilis. *compar.* magis -is: *l. 49.* *i. q. qui corrigi nequit*: OP. imperf. in Matth. 39 p. 846 propter immobilem et -em malitiam suam. MVTIAN. Chrysost. hom. 9, 2 p. 300 -es (ἀδιόρθωτοι) permanerent. GREG. M. moral. 33, 55 perversos ... unitas ... tanto magis -es, quanto unanimes facit. ISID. sent. 3, 46, 4 (*cf. etiam l. 16. 17*). *adv.* **incorrigibiliter**: GREG. M. moral. 2, 83 culpa quo occultius, eo paene -r perpetratur. 18, 35 delinquentes (ISID. sent. 3, 2, 6).

?**incorripiēns.** PASS. Ignat. 10, 2 -s eruditio (*versio est insipida verborum* ἀνεξέλεγκτος παιδεία).

incorrumpendus, -a, -um. *ab* in *et* corrumpendus. *i. q. qui corrumpi nequit, incorruptus*: NOVELL. Iust. 67, 2 ad -am (*trad.* -ae) domus custodiam (τὴν ἀδιάφθορον τοῦ οἴκου συντήρησιν).

incorruo, -uī, -ere. *ab* in *et* corruere. *i. q. corruere, incidere in aliquid*: APRING. in apoc. 2, 5 vitia, quae -imus (*perf.*).

[**incorruptālitās**, -ātis *f.* ITALA I Cor. 15, 54 (cod. d) -em (*corrigendum* incorruptibilitatem; *antec. et sequ.* immortalitatem; *cf. p. 1031, 76*).]

***incorruptēla**, -ae *f.* *ab* in *et* corruptela *ad vertendum gr.* ἀφθαρσία. *scriptum* -ell- *in compluribus* ITALAE *codd. et* FAVST. REI. spir. 2, 1 p. 133, 19 *R.* *inde ab* ITALA, *semel in* VVLG. (*l. 74*), *saepius ap.* TERT. *et* IREN. (*cf. Matzkow, De vocab. quibusdam ... Christianis, diss. Berol. 1933, 43*).

i. q. incorruptibilitas, incorruptio, aeternitas (*distinguitur ab immortalitate* TERT. resurr. 57 p. 117, 10 *sqq.*): ITALA sap. 6, 20 (Iren. 4, 38, 3) -a ... proximum facit esse deo (*Vulg.* incorruptio). I Cor. 15, 42 (Tert. resurr. 52 p. 109, 9 *al.*) seminatur in corruptela, resurgit in -a (*Vulg.* incorruptione). 53 (Tert. resurr. 42 p. 86, 19 *al.*) corruptivum istud induere -am (*Vulg.* incorruptionem). VVLG. I Cor. 15, 50 neque corruptio -am possidebit. TERT. resurr. 53 p. 110, 3 consurgere in -am et in gloriam et in virtutem; *cf. l. 71. p. 1031, 83. 1032, 20. 28*). carn. 15 p. 452, 11 Oe. quod est mortuum, ex -a natum esse contendunt. IREN. 1, 6, 1 materiale ... perire ..., quippe cum nullam spirationem -ae (πνοὴν ἀφθαρσίας; *cf. p. 1031, 80*) recipere possit. 2, 13, 9 deus vita est et -a et veritas. *personate: apud Gnosticos* Incorruptela (*vel* Aphtharsia) *est aeon quidam coniugatus cum Christo*: IREN. 1, 29.

***incorruptibilis**, -e. *ab* in *et* corruptibilis *sec. gr.* ἄφθαρτος. *compar.*: AVG. civ. 11, 10 p. 476, 6 D. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 9 (*adv.*: *p. 1031, 52. 60*). GLOSS. ἄφθαρτος. *inde ab* ITALA *ap.* ECCL. *saepe, raro apud alios* (*v. p. 1031, 31*).

[*Bauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

i. q. qui corrumpi non potest, qui detrimentum non accipit: **1** *de statu vel qualitate i. q. qui non peribit, aeternus, immortalis (a quo distinguitur* RVFIN. Orig. princ. 2, 3, 2), *incorruptus (a quo distinguitur* AVG., *v. p. 1033, 14); apud* ECCL. *de deo, homine, sim.; gr.* ἄφθαρτος (*cf. Matzkow [p. 1030, 66] 44*): ITALA sap. 12, 1 (cod. b) -is ... spiritus *dei* est in omnibus (*om.* VVLG.). I Cor. 9, 25 (cod. d *al.*) *coronam* -em (*Vulg.* incorruptam). I Tim. 1, 17 (Aug. c. Faust. 11, 3 p. 319, 2 *al.*) immortali, -i (*om. Vulg.*), soli deo (VVLG. Rom. 1, 23 gloriam -is dei. *et al.*). VVLG. I Petr. 1, 4 in hereditatem -em. 23 non ex semine corruptibili, sed -i. TERT. adv. Hermog. 12 p. 139, 14 materiam indemutabilis et -is (*PN*; incorrectibilis *F*; *cf. antea* inconvertibilem) n a t u r a e credendam (RVFIN. Adamant. 5, 8 p. 191, 21 *verbum dei* -is et immutabilis n. est. AVG. civ. 11, 22 p. 491, 32 D. si dei n. . . . incommutabilem atque omnino -em crederent). anim. 24 p. 337, 4 *animam esse* immortalem, -em. *et al.* PRAEF. bibl. monarch. in Ioh. -is verbi. *et al.* IREN. 1, 21, 5 Sophiam (*ap. Gnosticos*). 1, 30, 11 aeon (*i. Christus*). ARNOB. nat. 2, 55 infinitas ... atque -es voluptates. LACT. epit. 68, 5 -es sibi thensauros bonis operibus acquirat (AVG. epist. 199, 3 ad divitias -es angelorum). LVCIF. moriend. 1 p. 284, 21 regnum. 13 p. 310, 3 mercedibus. 13 p. 313, 12 *vitam*. AMBR. Noe 5, 12 in illa -i gratia. frg. saec. 6, 35 bonum -e atque immutabile (AVG. civ. 1, 10 p. 20, 5 D. *et al.*). in psalm. 39, 19 *carnem* (HIER. in Is. 40, 6 p. 403 A *caro* -e atque immortale corpus accipiens. *sim. saepe al.*). HIER. epist. 100, 16, 1 resurrectionem mortuorum -em et iugiter permanentem esse (AVG. serm. 235, 4). AVG. civ. 20, 18 p. 448, 12 D. *sancti* immortales atque -es facti. conf. 7, 12, 18 substantia. de lib. arb. 2, 8, 21 -em numeri veritatem. in psalm. 32, 1, 20 ut . . . *anima nostra* saginetur escis -bus (serm. 194, 2 saginā). *al.* OP. imperf. in Matth. 25 p. 761 integritatem (*trium illorum virorum, cf. Dan. 3. p. 1032, 42*). *acced. abl.*: AVG. epist. 130, 27 immortales atque -es corpore et spiritu. *extra sermonem ecclesiasticum*: CLAVD. DON. Aen. 5, 344 -is pulchritudo, quae ... inviolata perdurat ... et sui detrimenta non sentit. ORIBAS. syn. 4, 27 (cod. Aa) astaci . . . -es (*sc. in digestione*) habent carnes (δύσφθαρτον . . . τὴν σάρκα; *cod. La* quae non facile corrumpuntur).

2 *de moribus, i. q. constans, stabilis, fidus*: HEGES. 1, 44, 8 defero -ia testimonia. CASSIOD. var. 9, 24, 10 invigilet -is sensus adversus male consuetas manus. ALC. AVIT. epist. 11 p. 45, 24 -em vultum pietatis alternae ... oculus recognoscat. VITA Alc. Avit. 2 constantiam esse eorum -em.

n. subst.: IREN. 2, 5, 3 qui ... probat ... in -bus corruptibilia. 2, 7, 1. PELAG. in Rom. 5, 4 p. 43, 1 ibi ... -bus corruptibilia et aeternis caduca mutantur. AVG. conf. 4, 7, 6 cum . . . -e corruptibili praeponatur. serm. 26, 13. 42, 2. PS. ORIG. in Iob 1 p. 403[D] qui ... ad -ia atque excelsa ... intendunt. LEO M. serm. 35, 4 amor rerum deficientium ad -ia transferatur. *et al.*

ᵡ*adv.* **incorruptibiliter.** *compar.*: *l. 52. 60.* *inde ab* AVX. Maximin., *inprimis ap.* AVG. [*dub.*: GAVDENT. serm. 13, 5 p. 116 G. Maria -r (*B m. 2*, incorruptibilitatem *codd.*, incorruptibilem *vulgo*; *fort.* incorruptibilem -r) pariens.] *i. q. sine corruptione, in aeternum, sine fine, constanter, firme*: FAVSTIN. trin. 5, 1 salvator renovavit multo firmius, immo et -ius . . . dominium (*nisi malis pro adi. accipere*). AVG. civ. 12, 8 p. 523, 16 D. rebus spiritaliter pulchrioribus et -r suavioribus. 13, 16 p. 576, 7 ut ... orta ... -r perseverent (*cf.* 21, 4 p. 493, 5 durare [*inde* ISID. orig. 19, 6, 7]. conf. 7, 12, 18 permanebunt). serm. 149, 9 *homo* -r firmetur in fide. 185, 1 *veritate* beatitudo angelorum -r alitur. lib. arb. 2, 19, 52 v i v u n t (*al. cf.* civ. 20, 20 p. 455, 2 D. immortaliter atque -r reviviscere). c. epist. fund. 37 p. 242, 10 *quod de eo est*, summe, id est -r bonum esse. conf. 3, 2, 3 hoc ... tu ... purius quam nos et -ius misereris. pecc. orig. 39, 44 carne -r resurgente. PS. AVG. serm. 126, 1 -r . . . patrem deum habet *Christus* (*sequ.* in *deo* nascitur sine fine). *speciatim de genitura Christi i. q. sine deminutione, salva integritate parentum* (*cf. p. 1032, 7. 53*): AVX. Maximin. c. Ambr. 43 p. 73, 25 *deus* incorruptibilis -r (*cf. l. 50*) et immobilis immobiliter unigenitum deum creavit et genuit. MAXIMIN. trig. coll. Max. 14 p. 730 si ... nostra anima -r generat et impassibiliter . . ., quanto magis deus pater incorruptibilis -r genuit filium. MAX. TAVR. c. Iud. p. 795 B. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 9 p. 203[c] ex virgine ... -r ... natus, ex patre ... -r genitus. *al.* *singulari usu*: PS. ORIG. in Iob 1 p. 404[A] cum *diabolus* sit spiritus et -r (*i. spiritaliter*; *seq.* immortales cogitationes) aerem pertransiens et pelagus. *deriv.*: incorruptibilitas.

ᵡ**incorruptibilitās,** -ātis *f.* *ab* incorruptibilis, *cf. gr.* ἀφθαρσία. *inde ab* ITALA *et* TERT.

1 *i. q. incorruptela, incorruptio, immortalitas, aeternitas*: ITALA I Cor. 15, 54 (cod. d) cum . . . corruptibile hoc induerit -em (cod. d incorruptalitatem [*v. p. 1030, 60*], *sed cf.* TERT. uxor. 1, 7 *al.*; ἀφθαρσίαν, *Vulg.* immortalitatem). TERT. adv. Val. 14 p. 193, 6 odor -is ([*Iren. 1, 4, 1* odorationem immortalitatis [ὀδμὴν ἀφθαρσίας]. IREN. 3, 11, 8 columnas undique flantes -em [πνέοντας τὴν ἀφθαρσίαν; *cf. p. 1030, 77 et* IGNAT. Eph. 17, 1 p. 255, 10]). adv. Marc. 2, 16 p. 357, 4 -s substantiae divinae. p. 357, 21 deus de -is proprietate felix. resurr. 38 p. 81, 16 non ... in gloriam nec in -em (*cf. p. 1030, 74. 1032, 20*; RVFIN. Orig. princ. 2, 10, 3 corpus in gloria et virtute et -e resurgens), sed in mortem aliam suscitabantur. IREN. 1, 30, 14 *aeon* -is (*i. Christus*). 5, 1, 1 *deus* habet donationem -is (PS. AVG. quaest. test. I 81, 2 aeternam . . . -is beneficium). 5, 2, 2 *carnem* capacem esse -is. LVCIF. moriend. 14 p. 314, 18 in aeternam -em (AVG. epist. 130, 7. *cf.* FVLG. RVSP. ad Tras. 1, 10 perpetuae). LIBERAT. 19 Conc.[S] II 5 p. 134, 17 alios ... fecerunt corrupticolas appellari, verum -is assertores phantasiastas (20 p. 135, 9). **2** *i. q. integritas, virginitas (Mariae; cf. p. 1031, 62. infra l. 53)*: PS. AVG. serm. 126, 1 in patre impassibilitas, in matre -s (*syn.* aeterna virginitas). OP. imperf. in Matth. 1 p. 630 sq.
3 *i. q. firmitas morum, constantia, tranquillitas*: VVLG. I Petr. 3, 4 in -e (ἐν τῷ ἀφθάρτῳ; *Itala* [*v. l. 64*] in incorruptione) quieti et modesti spiritus.

ᵡ**incorruptio,** -ōnis *f.* *ab* in *et* corruptio (*v. Wölfflin, ALL 4, 1887, 405*), *cf. gr.* ἀφθαρσία. *plur.*: PS. ORIG. in Iob 1 p. 380[c]. *inde ab* ITALA *ap.* ECCL., *deest ap.* TERT. (resurr. 51 p. 106, 15 *interpol. C, ut vid.*; *cf. Matzkow [v. p. 1030, 66] 43*); *saepe ap.* AVG. [*loc. dub.*: ITALA IV Esdr. 4, 11].

i. q. incorruptela, incorruptibilitas: **1** *i. q. immortalitas, aeternitas, integritas indissolubilis (dei, hominis sim.)*: ITALA I Cor. 15, 42 (cod. d *al.*) seminatur in corruptionem, surget in -em (VVLG. in -e; *Tert.* in incorruptela; *cf. p. 1030, 71. 74*). 15, 50 (Rufin. Adamant. 5, 22 *al.*) neque corruptio -em (*Vulg.* incorruptelam) possidebit. 15, 54 (Hier. c. Ioh. 36 *al.*) cum corruptivum hoc induerit -em (*Vulg.* immortalitatem). VVLG. sap. 6, 19 sq. custoditio ... legum consummatio -is (βεβαίωσις ἀφθαρσίας *i.* '*pignus immortalitatis*') est; -o autem facit esse proximum deo (*aliter interpr.* GREG. M. in Ezech. 2, 9, 22 per -em et innocentiam proximus *deo* fuit; *cf. l. 63*). Rom. 2, 7 gloriam et honorem et -em *quaerere*. I Cor. 15, 53 oportet ... corruptibile hoc induere -em. Eph. 6, 24 gratia *sit* cum omnibus . . . in -e (*i.* '*in aeternum*'; *sunt qui coniungant* qui diligunt dominum nostrum Iesum Christum in -e [*notione l. 63 exposita*]). II Tim. 1, 10 *Iesus* illuminavit vitam et -em per euangelium. *inde ap.* ECCL.: IREN. 2, 20, 3 *Christus* corruptum hominem firmavit robore suo et in -em revocavit (SERM. Arrian. 13 resuscitavit eum [*sc. corpus Christi*] ad -em. AMBR. Iac. 2, 11, 50 transfiguratus a corruptela ad -em. *sim. et al.*). 3, 17, 2 corpora . . . nostra per lavacrum illam, quae est ad -em, unitatem acceperunt. 3, 19, 1 verbum -is. NOVAT. trin. 4 p. 894[B] et immortalitate de -e descendente et -e de immortalitate veniente (HIER. adv. Pelag. 2, 25 sanctos . . . -e et immortalitate donatos. *et al. saepe. cf.* serm. 259, 3 -em immortalitatis [*al.*]. PROSP. in psalm. 144, 13 ad -em beatae aeternitatis). AVG. epist. 205, 4 non carni trium illorum virorum additam contra ignem -em (*cf. p. 1031, 29*). in psalm. 32, 2 serm. 2, 16 per animi . . . illuminationem meretur corpus -em. 62, 6 *caro* sitit illam infatigabilem -em. PROSP. coll. 9, 3 ad aeternam atque inamissibilem corporis animique -em. *i. q. animatum -e praeditum*: AVG. in psalm. 148, 10 -em (*i. angelos*) incorruptis sedibus dedit, corruptibilia (*i. vermiculos*) corruptibilibus locis. serm. coll. Morin p. 486, 20 *mulier quaerebat* tamquam corpus mortui, non -e⟨m⟩ vivi dei. *raro de rebus profanis*: HIL. in Matth. 4, 10 *sal* -em corporibus, quibus fuerit aspersus, impertit. APON. 12 p. 247 *aroma* mortuis corporibus fugato foetore tribuit -em (*comparatur utrubique immortalitas animae; cf. etiam l. 57. 68. 73*).

2 *i. q. pudicitiae integritas, virginitas*: HIER. in Tit. 2, 7 p. 583[A] quod -o proprie virginitatem sonet. *ibid.* nisi forte castitatem accipiamus in mente, -em vero in corpore (*aliter* ISID. diff. 1, 84). adv. Iovin. 1, 7 -o propria virginum est. RVFIN. Orig. in exod. 9, 3 p. 240, 10 (*in imag., cf. l. 68.* 13, 6 p. 278, 13). symb. 11. AVG. in epist. Ioh. 8, 1 -o castitatis. PS. AVG. serm. cod. Guelf. app. 1, 1 p. 167, 28 *Maria* de sui uteri -e secura. CASSIAN. conl. 16, 14, 3 carnis (*al.*). 19, 16, 5. *ludit ambiguitate verbi* RVFIN. hist. mon. 30 p. 456[A] -o (*i. virginitas*) . . . -em (*i. immortalitatem*) sperat (*cf.* LEO M. serm. 22, 2 p. 196[A]).

3 *i. q. firmitas morum, constantia, tranquillitas, innocentia*: ITALA I Petr. 3, 4 (Ambr. epist. 38, 3 *al.*) in -e (ἐν τῷ ἀφθάρτῳ; *Vulg.* in incorruptibilitate) quieti et modesti spiritus. Tit. 2, 7 (Hier. *in l.* p. 585[C]) in doctrina, in -e, in pudicitia (*gr. prorsus aliter* ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθορίαν *vel* ἀδιαφθορίαν; *unus cod. add.* ἀφθαρσίαν; *Vulg.* in integritate). RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 177, 22 (*in imag. de cedris sumpta; sim. l. 57*) -is, virtutis et odoris scientiae Christi plenos . . . debere esse presbyteros. AVG. ench. 68, 18 non subvertit neque consumit *dolor fidelem* fundamenti stabilitate atque -e munitum. serm. 278, 10 deus ... exigens de te integritatem templi sui (*sc. corporis tui*) et -em habitationis suae. gen. c. Man. 2, 29, 43 deum dicimus tantae bonitatis esse, tantae iustitiae, tantae -is, ut neque peccet neque ipse alicui noceat ... neque ipsi aliquis, qui peccare voluerit (*hoc notione sub 1 illustrata; sim. notiones confundit* OROS. apol. 32, 7 sqq.).

incorruptīvus, -a, -um. *ab* in *et* corruptivus. *i. q. incorruptibilis*: HIER. epist. 119, 7, 9 ut ... omnes immutentur non immutatione gloriae, quae proprie sanctis debetur, sed ea immutatione, qua corruptivum hoc -um efficitur (*I Cor. 15, 53, cf. p. 1030, 73*), ut vel poenas vel praemia recipiat sempiterna.

incorruptōrius, -a, -um. *ab* in *et* corruptorius. *i. q. incorruptibilis*: TERT. adv. Marc. 2, 16 p. 357, 3 (*v. vol. IV 1068, 78*). *Bauer.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

*incorruptus, -a, -um. ab in et corruptus. compar.: saepe inde a Cic. (infra l. 73), Liv. (infra l. 58), Colvm. (p. 1034, 15), Plin. nat. (p. 1034, 42). superl.: p. 1034, 15. 1035, 21. adde: Amm. 23, 6, 32 Avg. trin. 9, 6, 10. scrib.: divisim in·co-: CIL VI 9447 (= CE 1012; s. I). 13017. -conr-: CIL XIV 66. de struct.: c. acc. graec.: infra l. 28. p. 1035, 20. pro subst.: m.: p. 1034, 75. n.: l. 39. p. 1034, 27. 58 sqq. de notione (cf. p. 1034, 57): Synon. Cic. p. 443, 26 B. Isid. orig. 10, 127. Gloss. ἄφθαρτος, ἄφθορος, ἀδιάφθορος. inde a Varrone, Cic., Lvcr., Laber., Sall. [in parte corr.: Varro ling. 10, 56. e coni. prob.: Vell. 2, 72, 1 (⟨in⟩-corrupto vulgo).]

i. q. non corruptus vel non corruptibilis (v. p. 1034, 35): I de statu vel qualitate: A de iis, quae corrupta non sunt (distinguitur ab 'incorruptibilis': Avg. ench. 4, 12. c. epist. fund. 35 p. 240, 13—30): 1 proprie: Cic. ac. 2, 19 contentane sit natura suis integris -isque sensibus. Alf. dig. 19, 2, 30, 4 colonus villam hac lege acceperat, ut -am redderet (Labeo dig. 16, 3, 34 Vlp. dig. 19, 3, 1, 1. cf. Liv. 32, 33, 5 pro -is restitui [cf. Polyb. 18, 2, 2 ἀκέραιον]. Gaivs dig. 19, 2, 25, 3 ut eas villas -as habeat. Cod. Theod. 16, 10, 3 aedes ... intactae -aeque consistant). Sen. dial. 10, 19, 1 ut -um et a fraude advehentium et a neglegentia frumentum transfundatur (cf. Colvm. 5, 10, 16 mala ... servabuntur -a etiam toto anno. Scrib. Larg. 74 uvae passae novae et -ae. Apic. 1, 11, 3 mel -um [cf. Geopon. 15, 7, 7 ἄδολον]. Cod. Theod. 14, 15, 2 [= Iust. 11, 23, 1] -as ... species [Iust. 10, 26, 2 pr.]). Colvm. arb. 2, 1 -um fructum ad maturitatem perduxerunt (cf. 2, 2 uvae, quae integrae et -ae ad m. perveniunt). Svet. Cal. 1, 2 cor inter ossa -um repertum est (Ven. Fort. vita Pat. 3, 11). Tert. resurr. 32 p. 71, 2 Ionas -us utramque substantiam (cf. in imag. de Iesu: Hil. in Matth. 16, 2). 42 p. 88, 1 dentes -os perennare. Pavl. Med. vita Ambr. 32 caput ... integrum atque -um cum capillis eqs. de liquoribus sim. mixtis (cf. Vitr. 8, 3, 1 fontes ... profluunt -o sapore): Cic. Tim. 42 (de secunda creatione) elementa non ita -a (ἀκήρατα) eqs. (Drac. laud. dei 1, 147). Cvrt. 3, 4, 9 Cydnus amnis -us eqs. Plin. nat. 2, 230 fons -as praestat aquas. Avson. 295, 6 p. 150 P. -arum miscentes oscula aquarum (de Alpheo et Arethusa; sim. de eisdem Clavd. Don. Aen. 3, 695 p. 350, 26). Clavd. Don. Aen. 5, 75 p. 435, 8 mero Baccho ..., hoc est vino -o. Prvd. ham. 356 liquor -us. nota de duabus naturis Christi: Conc.S IV 2 p. 173, 10 -um carnis. Vigil. Thaps. c. Eutych. 4, 19 tenet utraque integram et -am veritatis suae proprietatem. 2 translate: a generalia (add. ab: infra l. 60): Cic. Tusc. 1, 43 animus, si permanet -us suique similis eqs. Sall. (?) rep. 1, 1, 1 regna sim. nulli -a permanserant (cf. Tac. ann. 1, 68, 1 -am praedam fore. Firm. math. 4, 22, 6 omnia integra et -a praestat. Amm. 20, 5, 7 praemia. Cod. Theod. 3, 8, 2 pr. illibata ad heredes ... bona et -a perveniant). Prop. 4, 3, 69 -a mei conserva foedera lecti ([Cypr. unit. eccl. 14 p. 222, 11]. cf. Firm. math. 6, 7, 2 matrimonia -a pudicitiae fides servat. CIL VI 13017 cum qua vixi ... -o matrimonio). Tac. hist. 5, 1, 1 Titus gregario militi mixtus, -o ducis honore. Firm. math. 4, 19, 17 apud quos integra et -a amicitiae necessitudo permanet (cf. 6, 9, 12 fido et -o affectu. 6, 13, 3 amorem). 4, 22, 6 omnia ... -a potestate decernunt. 8, 1, 1 -am animi divinitatem ... reddamus deo (cf. Consvlt. Zacch. 2, 18 p. 88, 22 -um caelestis indulgentiae munus puro deferre iudicio). al. Boeth. cons. 3, 12, 14 W. quo gubernaculo mundana machina stabilis atque -a servatur. al. Cypr. epist. 10, 1 p. 490, 16 -am fidei firmitatem (laps. 3 p. 238, 23). de stirpe, sanguine (cf. p. 1034, 22): Cic. rep. 3, 14 in illa -a maxume gente Aegyptiorum (cf. Liv. 1, 18, 5 genere Sabinorum nullum quondam -ius fuit). Plin. nat. 10, 8 aquilarum genus ... -ae originis. Svet. Aug. 40, 3 sincerum atque ab omni colluvione peregrini ac servilis sanguinis -um servare populum. b de iure i. q. validus, inconcussus: Gaivs dig. 40, 12, 9 pr. ut alterius ius -um maneat (Cod. Theod. 5, 1, 1 Iust. 5, 13, 1, 4. 6, 38, 4, 2 al.). Vlp. dig. 12, 6, 26, 4 obligatio -a manet. Ambr. patr. 4, 2, 1 regalis successionis fides -a servetur (Cod. Iust. 4, 21, 11). Cod. Iust. 3, 33, 15, 2 usus fructus maneat ... integer et -us (6, 56, 7, 2). c de fide et veritate sincera: α de rebus: Cic. Font. 3 tabulae ... certae, -ae atque integrae manent (Scaur. 40. cf. Flacc. 21 litterae). Sest. 119 populi iudicium verum et -um (Liv. 4, 6, 11 Conc.S I 5 p. 376, 35. cf. Cic. rep. 5, 11 nihil tam -um esse debet ... quam suffragium [Amm. 17, 5, 3]. Tusc. 3, 3 gloria est ... -a vox bene iudicantium eqs. Liv. 3, 34, 1 hoc ius velut ex oraculo -um). Mil. 60 quid hac quaestione dici potest integrius, quid -ius? (cf. Tac. ann. 2, 12, 2 explorandos militum animos ratus, quonam id modo -um foret, secum agitabat). phil. frg. V 27 copia ... exemplorum, quasi -orum testimoniorum (Priscill. tract. 10, 133. cf. Cod. Iust. 7, 13, 1 probationibus). Mat. Cic. epist. 11, 28, 1 ut -a maneret opinio, quam habes de me, laborabam. Hor. carm. 1, 24, 7 -a Fides (Phaedr. 4, 13, 8 Cvrt. 6, 7, 26 Tac. hist. 3, 5, 2 Fronto p. 168, 23 N. cf. p. 1034, 1). Sen. benef. 1, 3, 5 Gratiae virgines (cf. p. 1035, 26) sunt, quia -a beneficia sunt et sincera eqs. Boeth. in Porph. comm. sec. 1, 1 p. 135, 10 -a veritas (1, 2 p. 139, 5). agitur de historiae fide: Liv. 1 pr. 6 quae ... -is rerum gestarum monumentis non traduntur (Tac. ann. 15, 41, 1). Sen. dial. 6, 1, 3 ad quos (sc. posteros) veniet -a rerum fides (Tac. hist. 1, 1, 3. aliter l. 6). Cvrt. 7, 8, 11 utcumque sunt tradita, -a perferemus (cf. Cassiod. inst. 1, 15, 7). Scrib. Larg. 38 ut veras et -as compositiones acciperem. Tert. carn. 8 p. 442, 2 Oe. secundum veritatem integri et -i euangelii. Cypr. epist. 15, 3 p. 515, 16 ut domini mandata -a et inviolata permaneant. Priscill. tract. 2, 43 fides symboli -a teneatur. Hier. epist. 15, 1, 2 -a patrum servatur hereditas. et al. β de personis (hic illic acced. ad notionem s. II allatam): Cic. Flacc. 5 neque ⟨per⟩ (Früchtel, v. app. crit.) optimos neque ⟨per⟩ -os neque sua sponte eqs. (Scaur. 41). Sest. 106 ad contiones nemo adibat -us, nemo integer. Deiot. 31 ille -um audire noluit, tu corrupisti. fin. 1, 71 sensibus ..., id est -is atque integris testibus (Ov. Pont. 3, 9, 50 Tac. Agr. 22, 4). Sall. Iug. 103, 2 quos -os Iugurtha reliquerat (cf. Liv. 40, 54, 6 -us permanserat. Spart. Geta 6, 1 -a erat). Hor. sat. 1, 6, 81 custos -issimus (Colvm. 7, 12, 1 -ior). Sen. benef. 4, 11, 5 iudicem (Cod. Iust. 1, 51, 14, 4). Amm. 28, 6, 19 notarius. 30, 8, 1 posteritas -a praeteritorum ... spectatrix. Drac. Romul. 5, 185. d de rebus grammaticis et rhetoricis (cf. p. 1035, 30): Varro ling. 10, 60 natura -a ... est suapte sponte, nisi qui eam usu inscio depravabit. frg. Gell. 12, 10, 4 alterum ... recenti novitate fictum, alterum antiqua origine -um. Cic. de orat. 3, 45 facilius ... mulieres -am antiquitatem conservant (cf. Brut. 132 -a quaedam Latini sermonis integritas). Brut. 36 sucus ille et sanguis (cf. p. 1033, 57) -us usque ad hanc aetatem oratorum fuit eqs. (cf. opt. gen. 3, 8 imitemur ... illos ..., qui -a sanitate sunt). 261 Caesar ... consuetudinem ... corruptam ... -a consuetudine (locutione Schuetz) emendat. orat. 25 nihil Athenienses possunt ... nisi -um audire et elegans. Liv. 5, 33, 11 ne quid Raetii ... praeter sonum linguae, nec eum -um, retinerent (CE 1012 [s. I] -ó qui placuere sono [v. Buecheler ad l.]). Tac. dial. 34, 4 vera ... et -a eloquentia (ann. 13, 42, 3. cf. 11, 6, 2 facundia). Fronto p. 213, 2 N. modo dulce illud -um sit ac pudicum eqs. Gell. pr. 16 sermo -ior (Macr. Sat. pr. 11). Amm. 16, 5, 7 orationum ... cum gravitate comitas -a. Macr. exc. gramm. V 633, 21 mutari ει in οι salva et -a ratione non habuit. Martyr. gramm. VII 173, 9 dictionem.

B de iis, quae corrumpi non possunt, i. q. incorruptibilis, ἄφθαρτος sim. (cf. Matzkow l. c. [p. 1030, 66]): 1 proprie: a in universum (hic illic accedit ad notionem s. A allatam): Plin. nat. 13, 63 spina nigra [cf. Theophr. hist. pl. 4, 3, 8 ἄσηπτος] -a etiam in aquis durat. 13, 99 hanc ... materiem siccatam mari duritie -a cospissari. 13, 101 materiae ... contra vitia omnia -ae ([cf. Theophr. hist. pl. 5, 3, 7 ἀσαπές]. 16, 43 -a aevis. cf. 16, 22 fortius lignum quercus habet et -ius. 16, 221 arbores ducentis annis durantes inventas, etsi mergerentur, -as). 20, 218 Varro ... aceto ... carnem ... -am aestati servari putat (24, 17. 36, 60). 21, 159 helenium cutem mulierum ... nutrire -am. 35, 169 parietes formacei aevis durant, -i imbribus, ventis, ignibus. 36, 168 silices albi contra vetustatem ... -i permanent (Rvfin. Adamant. 5, 8 adamans ... permanet -us [σῶος]. ibid. iterum). Avson. Mos. 103 tempora longarum fers -ĕ (-a B) morarum, salmo (v. Souchay ad l.). b colore philosophico: Lvcr. 6, 602 caelum terramque ... -a fore aeternae mandata saluti. Apvl. Plat. 1, 5 materiam ... improcreabilem -amque commemorat (cf. 1, 9 hanc ... partem naturae rerum [sc. ideas] ... -am [ἀνώλεθρον] immutabilem ... esse [sim. Ambr. hex. 1, 1, 1]. Fav. Evl. p. 2, 16 numerus ... res aeterna ..., -a). Lact. inst. 3, 12, 16 nec aliter quicquam existimari beatum potest, nisi fuerit -um eqs. (cf. Syagr. reg. 7 p. 150, 5 K. quod immortale dicatur vel -um. p. 151, 19 cum dicimus -um ..., non quid sit, sed quid non patitur edicimus. al. n. pro subst.: Lact. inst. 2, 8, 68 [ex Hermete] corruptibile -o propinquare non potest. Ambr. hex. 6, 6, 39 anima -a desiderat [Cassiod. Didym. in I Petr. 2, 11 p. 23, 23]). de animo humano: Sall. Iug. 2, 3 animus -us, aeternus. Itala sap. 2, 23 (Hier. epist. 51, 6, 9) creavit -um hominem (ἐπ' ἀφθαρσίᾳ, Vulg. inexterminabilem). Lact. inst. 1, 20, 23 firmius et -ius templum est pectus humanum. Cassiod. Didym. in I Petr. 2, 11 p. 23, 23 anima -a et immortalis. de deo: Ps. Apvl. Ascl. 32 sensus divinitatis sanctus et -us et sempiternus est. Tert. resurr. 44 p. 90, 22 vita Christi aeterna, iugis, -a (cf. coron. 15 p. 456, 6 Oe. [v. p. 443, 60]. Lact. epit. 37, 1 deus filium sibi ... progenuit -um [cf. inst. 4, 6, 1 incorruptibilem]. et al.). Itala Rom. 1, 23 (Aug. civ. 8, 23 p. 356, 18 D.) gloriam -i (ἀφθάρτου, Vulg. incorruptibilis) dei (Lact. inst. 2, 8, 44. 3, 12, 15 [= Epicur. frg. 360 U.; cf. frg. 361 U. ἄφθαρτον]. al. CIL XIV 66 dei in⟨b⟩enis, -i ... Mithra⟨e⟩). Hil. in Matth. 31, 2 virtutem ... -ae substantiae. ibid. aeternitas semper integra, -a, perfecta. Cod. Theod. 16, 5, 6, 2 -ae trinitatis. m. pro subst.: Greg. M. in Ezech. 1, 2, 20 videndo -um (i. deum). de rebus dignitatis cuisdam divinae: Sen. epist. 74 24 opus omne virtutis -um manet (cf. Firm. math. 6, 22, 2 virtutis -a praesidia). Lact. opif. 1, 2 beatum atque -um sapientiae nomen (sim. Vvlg. sap. 18, 4 -um [ἄφθαρτον] legis lumen. Avg. trin. 4, 18, 24 veritas ... -a ... permanet). Firm. math. 5 pr. 3 dei -is legibus conventa natura (cf. Avg. trin. 9, 6, 10 iudicium veritatis sui iuris -issimis regulis firmum est). 8, 1, 5 rectum atque -um immortalitatis iter. Hil. in Matth. 27, 6 euangelii praedicatio -a substantia est. trin. 11, 43 militiae nostrae stipendium est -a aeternitas (Avg. serm. 222. cf. Vvlg. I Cor. 9, 25 -am [ἄφ-

[Lausberg]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

θαρτον] *coronam.* SVLP. SEV. chron. 2, 3, 7 regnum . . . -um atque perpetuum. CASSIOD. Didym. in I Petr. 1, 4 p. 10, 22 -am *hereditatem* [*Vulg.* incorruptibilem]). VVLG. I Cor. 15, 52 ᶜmortui resurgent -i ([ἄφθαρτοι]. *ad loc.*: TERT. adv. Marc. 5, 10 p. 609, 14 *al.* COMM. apol. 796 *al.* CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 68, 25 [*cf. p. 122, 25* incorruptibiles]. *et al.*). BARNAB. 16, 9 fecit de nobis domum -am (ἄφθαρτον). *nota*: AMBR. parad. 6, 29 *Adam* non . . . -ae inviolabilisque naturae *eqs.* 2 *translate (exempla dedi certiora; alia v. p. 1034, 15 sqq.) de iis, qui pecunia vel blanditiis corrumpi non possunt*: STAT. silv. 5, 1, 162 flumina Lethes -a. TAC. hist. 1, 35, 2 *Galba* adversus blandientes -us. GELL. 14, 4, 3 iudicem (*cf. p. 1034, 15*) oportere esse gravem, sanctum, severum, -um, inadulabilem.

II *de moribus (cf. et p. 1034, 8. 1035, 8)*: *i. q. non corruptus*: A *generatim*: CIC. phil. frg. IX 12 *animos* -os (VELL. 2, 72, 1 [*v. p. 1033, 10*]. VAL. MAX. 2, 1, 3. FIRM. math. 5, 3, 21 *al.*). LABER. mim. 149 mens (CIC. nat. deor. 2, 71 -a et mente et voce. APVL. Plat. 2, 14 CYPR. epist. 10, 2 p. 491, 12 *al.*). SEN. benef. 3, 15, 3 -os viros (dial. 7, 8, 3 QVINT. inst. 5, 12, 20). epist. 71, 25 adulescentem (PS. VARRO sent. 58). 75, 17 -i voluptatibus. 90, 4. STAT. silv. 2, 3, 68 -e fidem. TAC. ann. 13, 24 ut . . . miles . . . -ior ageret (*cf.* AVG. c. Parm. 3, 1, 2 p. 99, 26 -issimi versarentur).
de rebus: TAC. ann. 11, 6, 2 -a vita et facundia (FIRM. err. 19, 2 AVG. serm. 361, 3, 3. *cf.* CYPR. epist. 43, 2 p. 591, 22 -a et immaculata conversatione). QVINT. inst. 2, 5, 12 natura (AVG. nat. bon. 4). CYPR. ad Donat. 15 p. 15, 16 tene -am . . . disciplinam (SOL. 49, 7).
B *speciatim: de castitate servata (fere de feminis; de viris l. 36. 38. apud* ECCL. *saepe de Maria; in imagine [cf. l. 30. 34. 37. 42. p. 1033, 80. 1034, 31]*: HIER. epist. 52, 4, 2 *sapientia* [*cf. p. 1034, 78*] in similitudinem Mariae . . . -a est): CIC. orat. 64 *oratio* (*cf. p. 1034, 31*) *philosophorum* virgo -a quodammodo est ([*cf.* NON. p. 459, 28]. CYPR. epist. 4, 3 p. 475, 1 ea parte, qua mulier potest esse. PS. AVG. serm. 126, 1 *Maria* [OP. imperf. in Matth. 1 p. 163]). SEN. contr. 2, 7, 7 -a est. CYPR. epist. 59, 1 p. 667, 3 *ecclesiam* (*cf. l. 37. 42*) sponsam Christi -am. *al.* TREB. Val. 6, 6. GAVDENT. serm. 13, 4 G. -am matrem *Mariam* (PRVD. apoth. 932). HIER. in Tit. 2, 6 p. 585^{A} qui virgines sunt, vulgo -i appellari solent. AVG. c. Iul. 1, 2, 4 *Mariae* -a virginitate (serm. 191, 2, 3 *ecclesiae [cf. l. 33]*. *cf.* 191, 1, 2 -a membra *Mariae*. PALLAD. hist. mon. I 47 p. 331^{C} -am . . . castitatem *monachi*). PALLAD. hist. mon. I 53 p. 336^{D} (ἄφθορος; *syn.* intactam). LEX Burg. lib. const. 12, 2 si . . . puella, quae rapta est, -a redierit ad parentes (*sim.* 12, 4). *nota*: AVG. serm. 195, 2 est . . . ecclesiae (*cf. l. 33*) sicut Mariae perpetua integritas et -a fecunditas.

adv. **incorruptē.** *compar.: infra l. 43.* *inde a* CIC., GELL. [*interpol. vel coni.*: COLVM. 5, 10, 16 *edd. vett.* IGNAT. Philad. 4, 3 *p*^{2}.] *transl. tantum (de* AVSON. Mos. 103 *v. p. 1034, 49)*: CIC. Marcell. 29 eis iudicibus, qui multis post saeculis de te iudicabunt et quidem haud scio an -ius quam nos (fin. 1, 30 omne animal, simulatque natum sit, voluptatem appetere . . ., ipsa natura -e atque integre iudicante [*cf. Sext. Emp. Pyrrh. hyp. 3, 194* ἀδιάστροφα ὄντα]. *cf. p. 1033, 69*). GELL. 2, 20, 8 qui -e locuti sunt (13, 22, 4. DIOM. gramm. I 439, 15 latinitas est -e loquendi observatio *eqs.* [*sim.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 189, 2 AVG. gramm. V 494, 3 AVDAX gramm. VII 322, 21]. *cf. p. 1034, 18*). AMBROSIAST. in I Tim. 4, 6 ut disciplina Christiana -e tradatur (*cf. p. 1034, 6*). CASSIOD. var. 12, 21, 2 (*de armario scribae*) si -e sit veritas custodita. *Lausberg.*

incossūtilis *v.* inconsut-.

incoxo, -āvī, -āre. [*cf. c.* coxim *et c.* conquinisco. *J. B. H.*] NON. p. 39, 8 -are: in coxam sidere. *i. q. conquiniscere, subsidere*: POMPON. Atell. 97 neque interim cacandi causa umquam -vi nate.

incrassēsco, -ere. *ab* in *et* crassescere. *i. q. crassum fieri, pinguescere*: RVFIN. Orig. in psalm. 38 hom. 2, 8 (*in imag., ad Matth. 13, 15*) sicut . . . peccatum -ere facit, ita . . . virtus subtilem animam reddit (*syn.* crassescat [*v. vol. IV 1101, 54*]). *ibid. iterum.*

1. ***incrasso,** -āvī, -ātum, -are. *ab* in *et* crassare. *scrib.* -grass- (*cf. Meyer-Lübke, Einf. i. d. Stud. d. rom. Sprachw.*^{3} *181, REW n. 4427*): ITALA deut. 32, 15 (Monac., Clem. ad Cor. 3). Is. 6, 10 (Cypr. testim. 1, 3 p. 41, 4 *L B*). Matth. 13, 15 (codd. b d g^{1} π). PS. AVG. serm. ed. Mai 151, 2 GLOSS. III 155, 22.

A *transitive (refl.: l. 83)*: 1 *i. q. crassum vel pinguem facere, impinguare (acc. graec.: l. 78)*: a *proprie*: VVLG. Is. 34, 6 gladius domini . . . -tus est adipe (ἐπαχύνθη). Hab. 1, 16 in ipsis -ta est pars eius ([ἐλίπανε]. *cf.* HIER. *in l.* p. 1287^{C} in idolis -tum esse se credens et suam partem, id est omnes se habere divitias). PS. AVG. serm. ed. Mai 151, 2 dextera -ti teli obtunsam (obtundens *trad.*) aciem vibrans. PROSP. in psalm. 140, 7 sanguine occisorum sanctorum . . . -ta est terra (*alleg.; aliter p. 1036, 5*). PRISC. LYD. solut. 2 p. 57, 24 B. rigidiores fiunt *dormientes* et ob hoc sanguis -atur. *ibid.* p. 57, 25 somnolentos -ari corpus (ᶜ*graece fuit* τοὺς ὑπνωτικοὺς παχύνεσθαι τὸ σῶμαʼ). 4 p. 67, 32 frigore . . . valde aëra -ante *in partibus borealibus.*

b *in imag. (cf. et l. 72)*: α *in bonam vel in utramque partem, i. q. augere, saginare sim.*: ITALA deut. 32, 15 (Tert. ieiun. 6 p. 280, 19. Clem. ad Cor. 3; = VVLG.) -tus est (-vit se Clem.) dilectus (*sc. Iacob*) et recalcitravit: -tus et pinguefactus (Tert.; impinguatus Itala al. *et* Vulg., *v. p. 619, 69*) et dilatatus est *eqs.* ([ἐπαχύνθη]. *interpretatur*: VEREC. in cant. 2, 15. *alludunt*: AMBR. in psalm. 1, 32, 2 pinguis factus et -tus populus. 118 serm. 11, 14, 3 HIER. in Mich. 3, 1 sqq. p. 1179^{C} in Ezech. 6, 18 p. 176^{A} *al.*). HIER. tract. in psalm. I p. 272, 21 -atur et deducitur in terram (*alleg., ad psalm. 140, 7. cf. p. 1035, 76*). β *in malam partem, i. q. obdurare, hebetem facere*: ITALA Is. 6, 10 (Tert. adv. Marc. 3, 6 p. 384, 4 ieiun. 6 p. 280, 28. Iren. 4, 29, 1. Rufin. Orig. in exod. 7, 5 p. 211, 26 *al.*; = VVLG. Matth. 13, 15 act. 28, 27) -tum est (-a Iren.) cor populi huius ([ἐπαχύνθη, *Itala al.* impinguatum est, *v. p. 619, 79*]. *alludunt* COMM. instr. 1, 38, 3 -to corde [AVG. conf. 7, 1, 2 -tus corde]. AMBR. epist. 64, 3 -tum . . . erat c. eorum perfidiae immanitate [*ad exod. 32, 20*]. *cf.* ITALA psalm. 118, 70 [Aug. spec. 6 p. 41, 12] -tum est velut adeps c. meum [ἐτυρώθη, *Vulg.* coagulatum est]). VVLG. Ier. 5, 28 -ti sunt et impinguati et praeterierunt sermones meos (*cf.* EVCHER. instr. 1, 7 p. 90, 8 [*ad psalm. 16, 10, alleg.*]). RVFIN. Orig. in psalm. 38 hom. 2, 8 p. 1408^{A} (*v. p. 849, 44*).

2 ? *i. q. incarnare*: RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 130, 33 ut . . . incircumspecte . . . diceretur . . . quia ᶜverbum -tum estʼ.

B *intrans.* (*sec.* obdurare *ut vid.*; *cf.* impinguo *et* GLOSS. III 155, 22 παχύνομαι . . . -o): ITALA deut. 32, 15 (Lugd. Hil. in psalm. 56, 5. Verec. in cant. 2, 15) impinguavit -vit (*cf. p. 1035, 84*). Is. 6, 10 (Cypr. testim. 1, 3 p. 41, 4. Comm. apol. 401) -vit .. cor populi eius (*cf. l. 9*).

2. **incrass-** *v.* ingrassor.

increābilis, -e. *ab* in *et* creabilis. *qui creari non potest*: MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 30, 8 non . . . Maria peperit deum . . .; non peperit creatura eum qui est -is. p. 30, 10.

***increātus,** -a, -um. *ab* in *et* creatus, *cf. gr.* ἀγένητος, ἄκτιστος. *i. q. non creatus, ineffectus: de deo Christiano*: DAMAS. epist. 2 (ZntW. 35, 1936, 21 l. 16) spiritum . . . sanctum -um . . . fateamur (HIER. Didym. spir. 8 p. 110^{A} *syn.* ineffectus. 11 p. 114^{B}. 12 RVFIN. Greg. Naz. orat. 4, 7, 1. *cf. l. 42*). AMBR. fid. 3, 13, 103 -am maiestatem *Christi* (3, 14, 113 verbum [CONC.^{S} I 5 p. 144, 9; ἄκτιστος]. 3, 15, 125 [*ex Eusebio*] dei filium. MAXIMIN. c. Ambr. 17 p. 70, 42 VINCENT. LER. 13, 19, 10 RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 7, 17. *et al.*). incarn. 7, 78 quartum -um quod adoremus inducunt *haeretici* (*cf.* RVSTIC. c. aceph. p. 1228^{C}), cum sola -a sit divinitas trinitatis (PS. AMBR. trin. 5 *trinitas est* -a, invisibilis, incomprehensibilis *eqs.* [RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 22, 2]. HIER. epist. 93, 4 [*resp. synod. Hieros.*]. GENNAD. vir. ill. 12. *et al. cf.* SYMB. Athan. Künstle, Antipriscilliana 232 -us pater, -us filius, -us spiritus sanctus). AVX. Maximin. c. Ambr. 42 p. 73, 22 *deum* inscissum, inregnatum, -um, infectum (RVFIN. Clement. 5, 16. AVELL. p. 172, 5 natura [*opp.* creata; ἄκτιστος]. p. 210, 9. *et al.*). *m. pro subst.*: PS. AMBR. trin. 10 creata natura -i substantiam numquam potest comprehendere. RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 79, 2 invisibilem -um incomprehensibilem . . . esse passibilem (*gr. I 1, 7 p. 83, 35* τὸν ἀγένητον). *de ἀρχαῖς haereticorum*: RVFIN. Adamant. 3, 3 p. 119, 15 duas radices dicis esse ingenitas (ἀγενήτους) vel -as (3, 6 p. 123, 20 substantias). *n. pro subst.*: RVFIN. Adamant. 2, 19. 3, 3 p. 119, 13 duo . . . dicis ingenita (ἀγένητα) vel -a, malum et bonum? *al.* *de mundo sim.* (*in philos. Platonica*): AMBR. hex. 1, 1, 1 ut . . . ea (*i. deum ideam materiam*) . . . -a . . . esse adseverarent. 1, 3, 8 *mundum.* 1, 7, 27 *elementa.*

incrēb(r)ēsco, -uī, -ere. *ab* in *et* crebrescere. -besco -bui *saepius legitur in codd. scriptorum serae latinitatis (sed fere in varia lect.), raro (praesertim in formis stirpis praes.) ap. script. classicos ut* CATVLL. 64, 274; *v. Buecheler, Kl. Schr. II 54 sqq. adde e. g. (cf. et l. 63. 78. p. 1037, 14)*: PLIN. nat. 35, 57 (-ruerat *B*, -buerat *rell.*). TREB. Claud. 12, 2 (-ruit *P*, -buit *cett.*). -isc-: GLOSS. V 503, 60. *cf. l. 61.* NOT. Tir. 64, 82 -buit. 64, 83 -riscit. SYNON. Cic. p. 427, 26 B. innotuit: -ruit, inveteravit, invaluit. GLOSS.^{L} III Abstr. IN 28 -it: innotescit, infrequentat. V Abba in 44 -buit diffamatum est. GLOSS. ἐπαύξω. frequenter diffamatur. fama crescit. *inde a* PLAVTO, CIC., CAES.; *in hexam. nonnisi ap.* CATVLL., VERG., HOR., SIL., STAT. *in formis stirpis praes. praeter* HOR. *l. 84. quidam scriptores velut* TAC. *formas praes. verbi simplicis praeferunt (v. Schulze, Kl. Schr. 443*^{4}*)*. [*variat c.* incresco: STAT. Theb. 5, 490 (increscere *P*, -b(r)escere *rell.*). VVLG. iud. 11, 39 (-b(r)uit *mell.*, -crevit *cett.*). *cf. p. 1037, 6.* -buit *c.* increpuit: *v. Buecheler, l. c. p. 55; adde e. g.* LIV. 8, 8, 11 *L.* ISID. orig. 6, 12, 3 (= SVET. frg. p. 134, 4) *C*^{1}*K*^{1}. *cf. et s.* increpo.]

i. q. augescere, invalescere, frequentem vel usitatum fieri (fere i. q. innotescere: p. 1037, 7. ingruere: p. 1037, 12. passim de rebus incorp.; corpor.: l. 83 sq. p. 1037, 10. de animant.: p. 1037, 7 [concinnitatis causa]): PLAVT. Merc. 838 mores deteriores -unt in dies ([*cf. Thomsen, Pleonasmus 49*^{4}]. VVLG. iud. 11, 39 m. -ruit in Israel). CIC. Verr. II 2, 7 disciplinam illam veterem, non . . . hanc quae nunc -ruit. Phil. 14, 12 hac consuetudine quae -buit (PLIN. epist. 6, 2, 5 *syn.* invaluit. *cf.* PLIN. nat. 35, 57 usus). orat. 23 quorum sermo imperitus -ruit (opt. gen. 11 [*seq. acc. c. inf.*]. ad Brut. 2, 7, 4 [= 9, 5, 4 Sj.] *cf.* STAT. Theb. 5, 490 occultae vulgo -ere voces). 66 nunc apud (*cf. p. 1037, 8*) oratores iam ipse numerus -ruit. leg. 2, 66 -ruisse . . . funerum . . . magnificentiam. epist. 7, 20, 2 ventus -it (LIV. 37, 13, 2 SEN. epist. 77, 2. *cf.* CAES. civ. 3, 26, 2 auster. HOR. sat. 2, 5, 93 aura). CATVLL. 64, 274

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

undae vento crescente magis magis -unt (*cf.* Germ. frg. 4, 108 maria -ere ventis). Verg. georg. 1, 359 nemorum -ere murmur. Aen. 8, 14 late Latio -ere nomen *Aeneae* (*cf.* Clavd. Don. *in l.*). Liv. 7, 12, 7 Gallici ... belli fama -bat (*cf.* 24, 11, 6 rumor [*seq. acc. c. inf.* Svet. Aug. 11 (*seq. acc. c. inf.*). Tib. 11, 1 *seq.* quasi]). Val. Max. 3, 7, 3 annonae caritate -ente (*codd.*, increscente *Paris*). 5, 7 ext. 1 eum (*sc. Antiochum*) ... rubore perfundi et spiritu -ere. Sen. epist. 114, 10 id quod nuper -ruit (*cf.* Tac. hist. 3, 43, 2 quae ut ... apud varios Vitellianorum animos -ruere). Sil. 10, 1 adversam videt -ere pugnam. Apvl. met. 5, 22 *Cupidinis* aspectu lucernae quoque lumen hilaratum -ruit. Tert. apol. 20, 3 iniquitas -it (*opp.* rarescit). Treb. Claud. 12, 2 gravissimus morbus -ruit. Sidon. epist. 2, 10, 1 tantum -ruit multitudo desidiosorum, ut *eqs.* Cod. Iust. 1, 17, 2, 6^{b} *causa.* 6, 2, 22, 1^{b} ea satis -buit dubitatio ..., an *eqs.* *imperson., seq. acc. c. inf.* (*cf. l. 4 sq. p. 1036, 80*): Cic. de orat. 1, 82 quom hoc ... apud eos -ruisset me in causis maioribus ... solere versari (Cod. Iust. 6, 43, 1, 2). Liv. 8, 8, 11 rem ad triarios redisse ... proverbio -ruit. Cod. Iust. 4, 1, 12 pr. Isid. orig. 6, 12, 3 (= Svet. frg. p. 134, 4).

increbro ἐπισυχνάζω Gloss. II 311, 27. *ab* in *et* crebrare. [*falso trad.*: Plavt. Truc. 50 si -vit *CD*, sin crebravit *B*, si⟨n⟩ -vit *Hauler, ALL 5, 1888, 578 post alios*, sin crebras (*sc. noctes*) ducit *Studem.*]

[**incrēdēns** *v. p. 1042, 57.*]

***incrēdibilis**, -e. [*ab* in *et* credibilis; *ad signif. activam cf. gr.* ἄπιστος. *J. B. H.*] *compar.*: Sen. nat. 3, 17, 2 epist. 66, 18. 92, 15. 26 (*bis*) Qvint. decl. 296 p. 171, 16 Hier. in Dan. 4, 1 p. 513^{B}. 6, 20 p. 526^{C} Avg. civ. 1, 14 p. 25, 12 D. (*et* 6^{ies} *in civ.*). pecc. mer. 1, 31, 60 p. 61, 8 Svlp. Sev. dial. 2, 13, 4. *cf.* magis -ior: *v. infra l. 65.* *posit. pro comp.*: Tert. adv. Marc. 3, 18 p. 406, 9. *superl. deest. cf.* satis -is: Tert. adv. Marc. 5, 6 p. 588, 9. *et al.* plane -is: Tert. resurr. 18 p. 49, 9. prorsus -is: Cic. epist. 13, 64, 1 Ivst. 1, 10, 12. nimium -is: Avg. civ. 20, 8 p. 426, 18 D. omnino -is: Cic. inv. 1, 80. $Conc.^{S}$ I 3 vers. Tur. p. 202, 6 (παντελῶς, I 5 p. 305, 23 omnimodis). Not. Tir. 30, 93. Beda gramm. VII 275, 25 -e quod credi non potest, incredulus qui credere non vult. Gloss. ἄπιστος. δύσπιστος. ἀπίθανος. *graece resp.* ἄπιστος, δύσπιστος, ἀπειθής (*v. p. 1040, 15*), ἀπίθανος (*v. l. 63. p. 1039, 37. 39. 43. 1040, 7, 9; syn.*: Avg. epist. 102, 30). *in fig. litot.: e. g. l. 58. 61. p. 1039, 27. 34. 35. 38. 48. 50.* *inde a* Plavto, Ter., Rhet. Her., Varrone, Cic.; *e scriptoribus adamat* Cic. (238^{ies}), *raro legitur ap.* Liv. (7^{ies}), *deest e. g. ap.* Cels., Petron. *e poetis habent* Plavt., Ter., *singulis locis* Com. pall., Verg., Hor. [*in lacuna*: Sen. contr. 9, 6 [29], 3. *dub.*: Sen. epist. 74, 14 ([in]credibile *vel* ⟨non⟩ -e *edd.*).]

I *sensu passivo, i. q. fide non dignus, quod credi non potest*: **A** *strictius de iis quae fidem excedunt*: **1** *de rebus* (*c. dat.: l. 51. 61*): Cic. inv. 2, 42 quae *res* rem credibilem aut -em facere possunt (Varro rust. 2, 1, 19 in fetura r. -is est in Hispania, sed est vera [Sen. epist. 50, 2 Hier. epist. 39, 5, 4. *cf. p. 1038, 84*]. Caes. civ. 3, 86, 2 paene -em. Sall. Catil. 48, 5 Liv. 4, 17, 4 *al.* Sen. contr. 1, 2, 20 Sen. nat. 3, 17, 1. *et al. cf. infra l. 77*). Cluent. 189 *scelus* suspiciosum ceteris, huic -e *eqs.* part. 40 fabula ... etsi sit -is, tamen homines commovet (rep. 6, 3 Fav. Evl. p. 1, 13. *cf.* Verg. Aen. 3, 294 -is rerum fama [Serv.: -ium rerum fama]). Tusc. 1, 50 cur -is īs animorum videatur aeternitas. nat. deor. 3, 73 sententiae. div. 1, 36 partus malorum. Liv. 5, 11, 7 amentiam. Sen. contr. 1, 1, 23 fabulosa certamina et -ia. 9, 2 (25), 24 figuras. Val. Max. 3, 2, 23 -i, nisi cernereris, spectaculo fuisti. Sen. clem. 1, 23, 1 velut -e scelus (*aliter p. 1038, 63*). Colvm. 3, 9, 3 nec -is debet ... haec fecunditas videri. Qvint. inst. 5, 13, 28 rei ordo. 7, 6, 11 (*v. p. 838, 13*). decl. 355 p. 387, 20 crimen (*aliter p. 1038, 58*). Ps. Apvl. Ascl. 10 est ... ratio plurimis -is. *al.* $Conc.^{S}$ I 5 p. 264, 10 neque -i existente dispensatione (*p. 151, 29* credenda sit, *gr. I 1, 6 p. 123, 19* οὔτε ... ἀπιστουμένης). Mvtian. Chrysost. hom. 8, 1 p. 291 sermonem (ἀπίθανον). *et al.*

2 *de animant.*: Op. imperf. in Matth. 3 p. 646 ne forte subito veniens *Christus* ... magis se -iorem ostenderet.

B *debilitata not. primigenia i. q. eximius, singularis* (*syn.: p. 1038, 3. 16 sq. 21. 33. 62. 67*), *summus* (*syn.: p. 1038, 39*) *sim.* (*de magnitudine, numero, gradu, modo; syn. vel iuxta pos.* mirus [*l. 74. p. 1038, 42. 80 al.*], admirabilis [*e. g.* Cic. Phil. 14, 36], divinus [*v. vol. V 1, 1624, 40. 50 al.; cf. p. 1038, 6. 10 sq. 33*], inauditus [*v. p. 838, 52; cf. l. 79. p. 1038, 6. 63*], inusitatus [*p. 1038, 22*], ineffabilis [*p. 1038, 2*], inenarrabilis [*p. 1038, 15*], novus [*e. g. p. 1038, 62*], unicus [*p. 1038, 54*], magnus [*e. g.* Cic. de orat. 3, 195]): **1** *in bonam vel in utramque partem* (*add. dat.: p. 1038, 55*): Plavt. Rud. 912 miro ... modo atque -i hic piscatus mihi lepide evenit (Hor. carm. 2, 17, 21. *cf.* Cic. Att. 5, 16, 3 -em in m. [Avg. civ. 16, 43 p. 193, 25 D.]). Ter. Hec. 377 -i re atque atroci (*sc. puerperio clandestino; an ad A?*) percitus (Cic. Quinct. 80 o r. -em! [Att. 7, 21, 1]. *al.* Bell. Afr. 6, 3 Cvrt. 9, 5, 1 [*syn.* inauditam]). Varro rust. 3, 16, 3 -i earum (*sc. apium*) arte naturali (Sen. benef. 6, 15, 7). Cic. Quinct. 88 illam -em celeritatem (*v. vol. III 755, 11 sqq. adde* Inscr. RM 20, 1905, p. 156 [*s. II/III*]. Novell. Theod. 3, 1. *cf.* Cic. S. Rosc. 97 hic -is cursus [*al.* Sen. epist. 49, 4]. Arch. 17 animorum -es motus). Verr. II 4, 58 cupiditas (*v. vol. IV 1418, 21*). II 4, 103 dentes ... -i magnitudine (*v. vol. VIII 120, 74 sq. 121, 29. adde* Avg. civ. 15, 9 p. 75, 8 D. *cf.* Apvl. Socr. 3 p. 124 nimietate [*appos.* ineffabili]). Cluent. 197 vicinorum ... quam -is benivolentia ... est (epist. 2, 7, 4 [*syn.* singulari]. *al. cf.* Cic. Rab. Post. 3 benignitas [*al.*]. 41 liberalitas [*al.*]). 200 dolorem (dom. 97 *al. cf.* Cic. dom. 59 maeror [Cael. 4], squalor [*syn.* inauditus]). Manil. 33 unius hominis -is ac divina (*cf. p. 1037, 69*) virtus (36 *al.* Caes. Gall. 1, 39, 1 Nep. reg. 1, 4 Paneg. 9, 19, 4 [*appos.* nova]). Catil. 1, 25 quandam -em voluptatem (p. red. ad Quir. 2 epist. 5, 7, 2). Arch. 21 -is apud Tenedum pugna illa navalis (*cf.* Marcell. 28 victorias). p. red. in sen. 1 quod tam divinum atque -e genus orationis (*cf.* p. red. ad Quir. 5 tam divino atque -i genere dicendi. prov. 22). 25 multitudo (Sest. 26 *al.* Svlp. Sev. Mart. 9, 2 *al. cf.* Cic. Phil. 4, 1 frequentia. Att. 4, 1, 4 concursu. Apvl flor. 9 p. 29 consessum). p. red. ad Quir. 5 pietate (Sest. 145 Vell. 2, 99, 2 [*appos.* inenarrabili]. CIL XI 1368, 4 filio -is p.). Sest. 5 -i amore in bonos (de orat. 3, 13 [*syn.* singularem]. *al.* Sen. epist. 91, 13). 26 vir -i fide, magnitudine animi, constantia (Mil. 91 [*syn.* singulari; *item* epist. 13, 54]). 36 consensu tam -i bonorum omnium (*v. vol. IV 391, 22. 38. cf.* Cic. Phil. 8, 8 concordia. div. 1, 59 plausu. epist. 10, 10, 2 conspirationem). 87 senatus -is voluntas (Brut. 321 Att. 1, 4, 2 [*syn.* singulari]). Balb. 49 hominem -i eloquentia (*al.*). har. resp. 63 inusitato ... sono -ique. Mil. 65 diligentiam (*v. vol. V 1, 1175, 45. cf.* Cic. Phil. 7, 6 cura [Plin. nat. 8, 86]. Brut. 240 labore atque industria). 67 magna ... vis et -is animus (*cf.* 101 robore animi. Phil. 3, 3 mente atque virtute. Sall. Iug. 95, 3 altitudo ingeni). 76 civitatis -is patientia (Phil. 10, 9 Svlp. Sev. dial. 2, 3, 4). 84 felicitates atque opes (*v. vol. VI 426, 83. cf.* fortuna: *v. vol. VI 1186, 70*). Marcell. 1 sapientiam. Phil. 2, 31 honore (Hirt. Gall. 8, 51, 1). 3, 36 potestatem (Min. Fel. 19, 14 [*syn.* nimia]. *et al.*). 9, 10 scientia (div. 1, 109). 14, 27 studio atque virtute (*al.* Plin. epist. 3, 5, 8 Apvl. apol. 73). de orat. 1, 85 quadam -i varietate (Qvint. inst. 2, 8, 1. *et al.*) rerum atque copia (top. 3). 1, 172 Antoni -is quaedam et prope singularis et divina vis ingeni (2, 125 vi ac facultate dicendi [ac. 1, 46]. *al.* Sen. epist. 53, 12 Cvrt. 10, 5, 27 Qvint. inst. 12, 2, 22. *et al.*). rep. 2, 5 oportunitate. fin. 3, 74 rerum ... ordo. Tusc. 5, 77 contentione (*al.*). nat. deor. 2, 55 constantia (*al.*). div. 2, 90 o delirationem -em (*cf.* Att. 13, 39, 1 o -em vanitatem. epist. 1, 7, 7 perversitas. *et al.*). Att. 1, 16, 3 -i exitu *iudicii* (*i. inopinato. cf.* Svlp. Sev. Mart. 20, 3 eventu). 1, 19, 1 summas atque -es occupationes meas. 5, 18, 2 mansuetudo. 11, 5, 3 molestiam (*cf.* 11, 10, 1 aegritudines). epist. 2, 4, 2 exspectatio (*cf.* Cael. Cic. epist. 8, 4, 3 opinionem). 2, 11, 1 *desiderium* ([*appos.* mirum]. Plin. epist. 4, 1, 2). 10, 5, 1 laetitiam (*al.* Bell. Alex. 77, 1 Vell. 2, 103, 1. *cf.* Cic. epist. 10, 12, 2 gaudio). 13, 27, 2 gratias (*al.*). 16, 15, 1 sollicitudine (Paneg. 9, 6, 1). *al.* Caes. Gall. 1, 12, 1 lenitate *fluminis.* Liv. 7, 33, 4 alacritate. Vitr. 1, 4, 11 salubritatem. 8, 3, 24 terminatione. Sen. nat. 3, 17, 2 opera luxuriae. Cvrt. 5, 2, 11 summam pecuniae. Plin. nat. 2, 6 suavitate (Plin. epist. 4, 3, 2). 18, 15 *al.* Qvint. inst. 8, 3, 23 verborum fastidio. Tac. ann. 4, 58, 2 tam -em casum. Plin. epist. 2, 3, 3 -is memoria *Isaei.* Svet. Cal. 10, 2 dissimulatione. Paneg. 4, 27, 1 bonorum. *al.* Treb. trig. tyr. 30, 15 fuit *Zenobia* ... venustatis -is (*cf.* Vvlg. Esth. 2, 15 pulchritudine). Arnob. nat. 1, 63 p. 43, 23 (*v. p. 814, 45*). Ivst. 11, 5, 4 ardore mentis. Amm. 17, 2, 2 pertinacia. Rvfin. hist. mon. 27 -is erat abstinentiae. Marcell. med. 25, 21 remedium (*syn.* unicum). *al.* Oros. hist. 2, 9, 3 huic tam -i temporibus nostris (7, 42, 12) agmini *Xerxis* (*cf.* 6, 7, 6 copias [*al.*]). *et al.*

2 *in malam partem de diris factis sim., i. q. nefarius, insignis*: Cic. S. Rosc. 30 crimen -e confingunt (Verr. II 5, 24). Verr. I 5 -i eius audacia (*al.* Sen. nat. 4, 2, 6 Min. Fel. 8, 5 Paneg. 8, 18, 3. *cf.* Cic. Phil. 6, 13 inpudentiam. Bell. Alex. 75, 1 temeritate. Rvt. Lvp. 1, 21 confidentia). II 1, 87 o ... -em avaritiam. II 3, 64 hoc ... novum ac singulare atque -e genus iniuriarum. Cluent. 15 scelus ([*appos.* inauditum]. *al. cf.* Catil. 2, 8 sceleris foedus). Sull. 67 furorem (*v. vol. VI 1635, 18. cf.* Oros. hist. 3, 10, 1 rabie). Phil. 2, 8 stultitiam (*cf.* 2, 80 stupiditatem). 4, 14 crudelitas (Avg. civ. 22, 22 p. 606, 34 D. *cf.* Plin. epist. 1, 12, 5 cruciatus. *et al.*). Tusc. 1, 86 calamitates (Att. 3, 8, 4 [*syn.* singulari]. *cf.* Avg. civ. 3, 1 p. 98, 7 D. cladibus). Sen. dial. 10, 12, 8 vitiorum. Moys. Cypr. epist. 31, 6 p. 562, 10 vastatione. Avg. civ. 3, 17 p. 125, 18 D. inmanitate. Oros. hist. 5, 16, 22 -e facinus et numquam antea Romanis cognitum. *al.*

iuncturae (ad A et B): *praedicative*: -e est (videtur): *absol.* (*add. dat.: e. g. l. 77. p. 1039, 3. abl. resp.: l. 80*): Ter. Haut. 624 vin me istuc tibi, etsi -est, credere? (*cf.* Varro rust. 2, 7, 9. *et al.*). Cic. inv. 1, 23 si demonstrabimus ea ... nova, -ia esse. 1, 39 *praeteritorum* quae ... -ia videantur (Verr. II 1, 44 id quod ... -e videretur. II 4, 85 illis. Manil. 41 nationibus exteris. leg. 1, 34 quibusdam. *al.* Sen. epist. 92, 25. Cvrt. 9, 2, 4 Plin. nat. 7, 6. *et al.*). 1, 80 (*de argumentatione*). Quinct. 81 (*v. p. 837, 67*). Q. Rosc. 19 (*antea* absurdum). 40 id quod mirum et -e est (50 quod ... ratione quoque est -e. Sen. dial. 5, 28, 5. epist. 66, 18 quod -ius est. *et al.*). Manil. 62 quid tam -e quam ut *eqs.*? ([*syn.* inauditum, inusitatum, singulare]. parad. 3 Sen. nat. 7, 10, 1. *cf. l. 49. p. 1039, 6*). *al.* Sen. nat. 4 praef. 4 -e est quod dicturus sum, sed tamen verum (Qvint. inst. 9, 3, 87. *cf.*

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 1037, 48. l. 35. 56). epist. 53, 4 al. QVINT. inst. 5, 13, 17 (de refutatione). PLIN. epist. 4, 2, 2 -e, sed Regulum cogita. et al. in parenthesi (cf. infra l. 55): SVLP. SEV. chron. 2, 5, 3 mirum dictu et -e non visentibus. c. aliis verbis: TER. Phorm. 239 praeter spem atque -e hoc mi[hi] obtigit. CIC. Att. 11, 8, 2 nihil mihi umquam tam -e accidit. VAL. MAX. 3, 8 ext. 1 quod quia ... -e existimabatur (TERT. bapt. 2. cf. VVLG. act. 26, 8 iudicatur, si eqs. [ἄπιστον]). QVINT. decl. 296 p. 171, 16 -ius hoc faciet ... iurgium. c. struct. (cf. infra l. 60): interrog. indir. (c. coni.; c. indic. [cf. l. 19 sqq.]: l. 18): CIC. Verr. II 4, 46 -e est ... quam multa turibula ... fuerint. II 5, 30 Phil. 2, 66. de orat. 1, 197 -e est ..., quam sit omne ius civile ... reconditum (cf. Att. 5, 15, 1 est -e quam me negotii taedeat. 13, 23, 3 al. epist. 7, 30, 1 ad Q. fr. 3, 5 [6], 4). nat. deor. 2, 149 (cf. Ax ad l.). Att. 1, 11, 1 -e est quanto mihi videatur illius voluntas obstinatior (1, 11, 3 QVINT. decl. 305 p. 195, 22 PLIN. epist. 7, 5, 1. cf. CIC. Att. 6, 2, 4 -e est quantum civitates emerserint [QVINT. inst. 1, 1, 32]). 15, 1a, 1. epist. 13, 28, 1. 13, 63, 1. Q. CIC. epist. 16, 27, 2 -est quae ego illos scio ... fecisse. SEN. epist. 49, 1. 90, 20 QVINT. decl. 329 p. 295, 2. inde -e quantum (c. gen.: l. 22. 23) sim. pro adv. (cf. gr. θαυμαστὸν ὅσον et immane quantum sim.): TER. Phorm. 247 -e[st] quantum erum ante eo sapientia ([cf. CHAR. gramm. p. 268, 20 B.]. IVST. 8, 2, 5 -e qu. ea res ... Philippo gloriae dedit. 36, 2, 16 AMM. 17, 12, 17 [c. gen.]). AMM. 14, 4, 4 -e est quo ardore ... in venerem ... solvitur sexus. 16, 5, 6 -e quo (cf. p. 441, 57) quantoque ardore ... currebat (25, 3, 10 -e dictu est, ⟨quo⟩ quantoque ardore ... involabat [31, 10, 18]). acc. c. inf.: RHET. Her. 2, 19, 29 non est -e putandum istius ... animum ferum ... ad inimici perniciem profectum. CIC. S. Rosc. 40 illud -e est mortem oblatam esse eqs. (Sull. 57 SEN. nat. 4, 6, 2. cf. CIC. Verr. II 3, 109 mirum ... hoc vobis aut -e videatur eqs. [SEN. benef. 2, 31, 1. et al.]. Q. Rosc. 21 utrumque -e est, et eqs. ... et eqs. [cf. OROS. hist. 2, 6, 6]. SEN. epist. 79, 2 neutrum ... -e est, nec ... nec. 85, 21 utrumlibet ..., aut ... aut). Phil. 7, 8 SEN. contr. 2, 6 (14), 8. 9, 4 (27), 22 SEN. epist. 92, 25 COLVM. 3, 10, 14 QVINT. inst. 3, 7, 5 (litot.). 5, 5, 2. decl. 308 p. 212, 6 (litot.). al. PLIN. epist. 9, 33, 8 -e, tam verum tamen quam priora eqs. GAIVS inst. 3, 75 al. (v. V. i. R.). TERT. anim. 11 p. 315, 7 al. IVST. 1, 10, 12. 20, 4, 7. PRISC. rhet. 5, 15 p. 554, 35 (ἀπίθανον ἦν). AVG. civ. 14, 23 p. 47, 25 D. (litot., item 15, 12 p. 80, 23 al.). al. CONC.S I 3 vers. Tur. p. 202, 6 (ἀπίθανον). al. inf.: SEN. epist. 99, 26 utrum ... est ... -ius ... non sentire ... dolorem an voluptatem ... aucupari? TERT. adv. Marc. 2, 18 p. 359, 16. AVG. civ. 21, 2 p. 488, 22 D. CONC.S I 5 p. 265, 14 (p. 152, 29 nec verisimile, gr. I 1, 6 p. 125, 8 ἀπίθανον). si (sec. mirum si; cf. SEN. nat. 3, 17, 3 quam -e illis videretur, si audirent eqs. v. et l. 7): TERT. adv. Marc. 4, 18 p. 477, 10 PS. AVG. quaest. test. I 109, 20. COD. Iust. 9, 47, 6 (a. 214) -e est, quod adlegas eqs. AVG. civ. 15, 12 p. 81, 10 D. ut (cf. l. 64. p. 1038, 82): PS. QVINT. decl. 2, 8 p. 27, 5 non est ... -e, ut occiderit mulier hominem. 2, 10 p. 28, 2. 2, 11 p. 29, 15. 2, 19. p. 36, 9 TERT adv. Marc. 4, 9 p. 442, 10. 5, 6 p. 588, 9 praescr. 38, 6 AVG. civ. 21, 4 p. 491, 28 D. (litot.).

c. supin. (cf. l. 25 sq. 78): COM. pall. inc. 40 -e hoc factu (M, facto rell., factum Ribb.) obicitur. CIC. Phil. 2, 106 -e dictu, sed eqs. (cf. l. 25. 56. 61. 78). BELL. Afr. 47, 1 Caesaris exercitui res accidit -is auditu (RVFIN. hist. 3, 6, 20 facinus [ἄπιστον δ' ἀκοῦσαι]. AVG. civ. 21, 4 p. 492, 7 D. cf. l. 66). in parenthesi (cf. supra l. 3): CIC. Verr. II 3, 129 -e dictu est ..., sed ... factum ([Cluent. 195]. NEP. Hann. 6, 3 CVRT. 8, 2, 36 PLIN. nat. 5, 73. 32, 41 quod -e d. sit [HIER. epist. 22, 30, 3 OROS. hist. 4, 21, 7]. 34, 149. 35, 88 FLOR. epit. 2, 1, 2. 2, 6, 38. 2, 8, 15 -e d. quibus auxiliis. primo loco enunt.: CVRT. 4, 7, 16). c. struct. (cf. supra l. 8): interrog. indir. (cf. l. 59): CIC. Verr. II 4, 124 -e dictu est quam multi Graeci ... scriptum reliquerint (PS. AVR. VICT. epit. 42, 21). SALL. Catil. 6, 2 -e memoratu est, quam facile coaluerint ([inde SVLP. SEV. chron. 1, 13, 1]. Iug. 40, 3). ut (cf. supra l. 47): IVST. 12, 9, 8 (= OROS. hist. 3, 19, 8) -e dictu est, ut eum ... non ... clamor terruerit. acc. c. inf.: CVRT. 10, 5, 3 -e dictu audituque in eodem habitu corporis regem ... durasse.

n. pro subst. (c. dat.: l. 84. supin.: l. 78): TER. Eun. 1049 -ia Parmeno modo quae narravit. RHET. Her. 3, 22, 35 si quid videmus ... -e, ridiculum (CIC. part. 82. cf. CIC. Balb. 3 quiddam -e [Att. 4, 16, 7 -ia quaedam. epist. 13, 6, 3 ad Q. fr. 1, 4, 4 PLIN. epist. 8, 20, 3]. CAEL. Cic. epist. 8, 7, 2 multa ... -ia [PAVL. dig. 5, 4, 3]. APVL. apol. 81 hoc -e. AVG. civ. 18, 17 p. 276, 32 D. alia ... -ia. al.). CIC. Verr. II 4, 57 -e dicam, sed ... clarum (CLAVD. DON. Aen. 3, 160 p. 287, 17. cf. SEN. contr. 10, 4, 3 loquor. SEN. nat. 7, 16, 1 -ium relatu. epist. 81, 13 -ia iactantes). SALL. Catil. 5, 5 vastus animus ... -ia ... cupiebat. PLIN. nat. 6, 59 diversa et -ia. 25, 13 ut adfirmaverit antiquitas etiam -ia dictu. TAC. ann. 4, 11, 3 divulgata atque -i⟨a⟩. 15, 42, 2 -ium cupitor Nero. SVET. Aug. 94, 12 magna et paene -ia. PS. QVINT. decl. 19, 12 p. 347, 16. APVL. Socr. 10 p. 141 -ia confingere. MIN. FEL. 14, 4 CLAVD. DON. Aen. 4, 190 p. 378, 32 al. HIER. in Dan. 4, 1 p. 513B. chron. a. Abr. 776 Palefatus libro de -bus primo (847). AVG. civ. 10, 29 p. 449, 31 D. al. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 267B innumera atque infidelibus -ia (p. 43, 6 B. δύσπιστα). nota: PS. THOM. euang. 6, 4 -ia habetis (i. '-ia putatis', 'nonne creditis'), quia locutus sum veritatem? in gramm. et rhet. (cf. p. 1038, 79. 1039, 1): CIC. part. 12 cum ... -ia probabilibus inteximus. 139 veri similia ab -bus diiudicare. SEN. benef. 7, 23, 2 hyperbole -ia adfirmat eqs. QVINT. inst. 9, 2, 33 opp. falsa (10, 1, 28. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 43 p. 249, 2 falsum in ipsa re est, -e vero in opinione. al.). PRISC. rhet. 5, 15 p. 554, 33 refutandum ... ab -i ([Rhet. Gr. II p. 9, 5 ἐκ τοῦ ἀπιθάνου]. p. 554, 35). GRILL. rhet. p. 53, 1 M. asystatarum controversiarum genera sunt multa: ... ἀπίθανον id est -e (p. 53, 4. 54, 6. 18). ISID. orig. 2, 12, 4.

II *sensu activo, i. q. incredulus, qui non credit* (v. Leumann, Adj. auf -lis 125; Löfstedt, Verm. Stud. 84 sq.; Svennung, Unters. Pallad. 287 sq. m. pro subst.: l. 18. 26. 34 sq. 41. c. dat.: l. 29. 37. 39. ad: l. 41. in: l. 40. i. q. inoboediens [sc. in parum accurata translat. v. q. e. gr. ἀπειθής]: l. 20 sq. 31. 37. 39. dub. an huc pert.: PLAVT. Bacch. 614 -is imposque animi, inamabilis inlepidus vivo ['qui nulli credere audet' Ussing. alii i. q. 'indignus cui credatur', 'infidelis' sim. explicant]): PS. APVL. Ascl. 28 -es ... post delicta cogentur credere ... exemplis. ITALA Os. 9, 15 (cod. Sangall. al.) omnes principes eorum -es (ἀπειθοῦντες, Vulg. recedentes). Esth. ed. Motzo 3, 8 p. 42, 20 est genus dispersum in omni regno tuo, -e. Matth. 17, 17 (codd. abnq Hil. in l. al.) o generatio -is et perversa ([ἄπιστος, Itala al. et Vulg. incredula]. Luc. 9, 41 [codd. a e; Itala codd. dfr. Tert. adv. Marc. 4, 23 p. 496, 19 incredula, Vulg. infidelis]. cf. Marc. 9, 19 [cod. k] natio [Vulg. incredula]). Luc. 1, 17 (codd. ab ff2 l al. et Vulg. Amiat., Fuld.) ut convertat ... -es ad prudentiam iustorum ([ἀπειθεῖς, Itala codd. aur. r et Vulg. incredulos, Itala cod. d non consentientes, e contumaces]. inde TRACT. in Luc. 1, 17 [v. vol. IV 1127, 33]). act. 26, 19 (cod. g) non fui -is caelesti visioni (ἀπειθής, Vulg. incredulus). Tit. 1, 16 (codd. d g; = VVLG.) cum sint abominati et -es (ἀπειθεῖς). 3, 3 (codd. d g al.) fuimus ... stulti et -es ([ἀπειθεῖς, Vulg. increduli]. inde LVCIF. non parc. 33 p. 279, 18). VICTORIN. POETOV. in apoc. 3, 3 p. 42, 13 'neque frigidos neque calidos' ... id est 'neque -es (incredulos rec. Hier.) ⟨neque fideles⟩'. HIL. trin. 6, 27 opera non sufficiunt -bus (incredulis l. v.). AMBROSIAST. in II Cor. 4, 6. VVLG. sap. 10, 7 -is animae ([ἀπιστούσης]. ACT. Petr. 2 p. 47, 17 [opp. fideles]). Sirach 1, 36 ne sis -is timori domini (μὴ ἀπειθήσῃς, Vulg. Amiat. incredulus). 2, 18 non erunt -es verbo illius ([ἀπειθήσουσι]. 16, 29). 16, 7 gente -i ([ἀπειθεῖ]. EVAGR. alterc. p. 6, 2 [opp. credentium]). 23, 33 in lege altissimi -is fuit (ἠπείθησε). 41, 4 (m. subst.). Bar. 1, 19 eramus -es ad dominum (ἤμεθα ἀπειθοῦντες πρός). act. 14, 2 (Amiat.) qui ... -es fuerant Iudaei (ἀπειθήσαντες, Vulg. cett. increduli). GREG. TVR. vit. patr. 13, 3 p. 717, 21 quorundam -ium latratus. c. enunt. (cf. p. 1043, 31): CONC.S II 3, 1 p. 206, 6 non sint -es (increduli Dmo, Schwartz), quoniam ... potens est eqs. (gr. I 1, 7 p. 91, 20 μὴ ἀπιστείτωσαν, ὅτι).

syntact.: abl. qual. (cf. Edwards-Wölfflin, ALL 11, 1900, 205): e. g. p. 1037, 84. 1038, 14. 17. 30. gen. qual.: p. 1038, 15. 51. 54.

adv. **incrēdibiliter.** compar.: l. 55. **1** strictius, i. q. non credibiliter (litot.: l. 54): CIC. part. 17 ea vocabula ... quae ... -r tollimus. 51 si ... -r dicta sunt. leg. 2, 33 augurum praedictis multa -r vera cecidisse (cf. AVG. civ. 3, 31 p. 144, 17 D. acciderunt). TAC. dial. 35, 4 quam -r compositae controversiae! CALP. decl. 2 -r peccare. AVG. civ. 16, 15 p. 152, 14 D. non ... -r existimatur eqs. epist. 1, 3 quod ... utilius ... quam -ius putavi credendum. serm. 190, 2, 2 incredibilem credibilem factam novitatem et toto mundo -r creditam (sc. nativitatem Christi). **2** debilitata not. primigenia i. q. mirum in modum, singulariter, eximie sim.: c. verbis: CIC. Phil. 1, 36 -r consentientem populi Romani universi voluntatem. de orat. 2, 22 eos -r repuerascere (repuerescere l. v.) esse solitos. 3, 178. Cato 51 quibus voluptatibus ego -r delector (epist. 3, 9, 3 ad Q. fr. 2, 13 [14 Sj.], 1. cf. CIC. ad Brut. 2, 6, 3 [= 9, 4, 6 Sj.] gaudeo). Att. 8, 7, 1 -r pertimuit. 16, 13c, 2 -r ... me commovet tua cohortatio. BELL. Afr. 52, 5 interim -r ... milites diffugere. RVFIN. hist. 1, 8, 1 quibus ille auditis -r deterretur (οὐ σμικρῶς). 5, 1, 35. AVG. civ. 2, 18 p. 74, 8 D. -r civitas ... crevit ([cf. Sall. Catil. 7, 3]. 4, 34 p. 189, 5). 5, 23 p. 236, 18. 14, 24 p. 51, 6. anim. 4, 17, 25 p. 404, 19 -r desipit. MARCELL. med. 25, 25 -r ... medebere. OROS. hist. 4, 6, 26. 7, 35, 3. c. adi.: AVG. civ. 3, 31 p. 144, 33 D. hoc ... noxium fuit, quamvis -r mirum.

deriv.: incredibilitas.

incrēdibilitās, -ātis f. ab incredibilis. GLOSS. II 235, 13 ἀπιστία. II 233, 50 ἀπειθία (incredulitas e). **1** passive, i. q. ratio qua aliquid credi vetatur (de iis quibus nulla fides est): VLP. dig. 48, 5, 30 pr. adumbrare patientiam praetextu -is. **2** active, i. q. diffidentia (cf. l. 73): PS. APVL. Ascl. 27 ignoratio aut -s ... humana.

incrēditus, -a, -um. ab in et creditus. i. q. non creditus: APVL. Socr. 18 p. 162 ingrata auguria Heleni aut -a vaticinia Cassandrae.

×incrēdulitās, -ātis f. ab incredulus. plur.: p. 1041, 51. 73. 75. 83. inde ab APVL., ITALA, TERT. fere ap. ECCL. (in versu: p. 1041, 59). [falsa l. v.: PELAG. in Rom. 12, 15 p. 98, 21 (-em BHG, infidelitatem cett.). falsa transl. ex gr.: NOVELL. Iust. 58in.

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-em et dei culturam (ἀγιστείαν, *vertit* ἀπιστίαν). *dub. interpr.*: Brev. fid. adv. Arrian. p. 662^D quod solum testimonium (*cf. Matth. 28, 19*) deberet haereticis sufficere ad -em inseparabilis trinitatis (*an legend.* credulitatem? *an potius* [in]separabilis? *Castiglioni*). CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 18 si ... de -e (ἀπιστίας *L*, ἀποικίας *ed. pr.*; credere convenit conscriptionibus Phoenicum.]

i. q. *habitus vel status non credendi*, ἀπιστία: **1** *generatim* (*c. gen. obi.* [*cf. p. 1042, 2*]: *l. 10*): APVL. met. 1, 20 obstinata -e sermonem eius respuebat. CLAVD. DON. Aen. 3, 296 p. 306, 12. RVFIN. hist. mon. 9 p. 425^D -e eorum quae dicebantur. MVTIAN. Chrysost. hom. 21, 2 circa ea quae videntur credulitas vel -s dici *non* potest (*gr. p. 151* ἀπιστῆσαι ἔστιν).

2 *speciatim sensu religioso i. q. infidelitas, diffidentia* (*tam de Iudaeis, gentilibus, haereticis* [*syn.* perfidia: *l. 44. 79. cf. 67*] *quam de fratribus Christi, Zacharia, Thoma diffidentibus* [*v. l. 59. 71. 72 et p. 1042, 35*]. *hic illic i. q. inoboedientia sec. gr.* ἀπείθεια [*cf. p. 1040, 14. 1042, 36*]: *v. l. 32. 36, cf. l. 39. 57* [*opp.* Ἀπιστία: *l. 67*]. *meton. fere i. q. increduli: infra l. 20* [*cf. l. 24. 25*]. *cf. tit. libri*: PS. CYPR. Iud. incred.): **a** *absol.* (*vel c. pron., adi.* [*e. g. infra l. 28 sqq. 41. 43. 63*]): TERT. apol. 46, 2 -s ... *Christianam fidem* non utique divinum negotium existimat. adv. Marc. 1, 12 p. 306, 15 plures -is reos fecit nihil fidei procurando. 4, 23 p. 496, 26 ut exprobres -em. 4, 28 p. 516, 14 -is secreta. 5, 17 p. 634, 24 -is operator. bapt. 2 p. 202, 3 pro misera -s quae denegas *eqs.* p. 202, 9 -s miratur, non credit. nat. 2, 13 p. 124, 11 a fide per incre⟨dulitatem ... avertere⟩ (LVCIF. Athan. 1, 32 p. 123, 16 PS. AVG. quaest. test. I 105, 3. *et al.*). resurr. 18 p. 49, 5 ingenia haereticorum de sola -e venientia. 30 p. 68, 28 Israhel ... pro sua -e diffidens (*cf.* COD. Theod. 16, 8, 19 -e Iudaica [CONC.^S I 5 p. 205, 2; ἀπιστίας. *et al. v. et l. 19*]). 57 p. 116, 8 vulgaris -is. 63 p. 124, 28 (*appos.* perversitatis). *al.* ITALA Eph. 2, 2 (Tert. adv. Marc. 5, 17 p. 634, 18) principem potestatis aëris qui operatur in filiis -is ([ἀπειθείας, *Vulg.* diffidentiae; *item* Eph. 5, 6 (Tert. pudic. 17 p. 258, 15)]. TERT. adv. Marc. 5, 17 p. 634, 28 *al.* VVLG. Col. 3, 6 [*Itala* diffidentiae, *v. vol. V 1, 1100, 53*]). Rom. 11, 32 (Iren. 1, 10, 3. 3, 20, 2; = *Vulg.*) conclusit omnia in -em (-e Iren. 3, 20, 2) deus (ἀπείθειαν). I Tim. 1, 13 (Tert. pudic. 18 p. 261, 18) ignorans feci in -e (ἀπιστίᾳ). CYPR. mortal. 6 p. 300, 18 peccato -is. NOVATIAN. trin. 8 p. 899^B propter -em (LVCIF. Athan. 2, 32 p. 205, 8 *al.* RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 127, 2 [*appos.* inoboedientiam]. VVLG. Rom. 11, 20 [ἀπιστίᾳ]. *al. cf.* GAVDENT. serm. praef. 46 G. ob -em suam. *v. et l. 74*). VICTORIN. POETOV. apoc. 6, 1 p. 68, 6 cuius verba ... vincerent (evincerent *rec. Hier.*) -em. ARNOB. nat. 2, 78 p. 111, 18 -s nostra. SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 121, 12 (rec. W) ab eadem -e recesserunt (ἀπιστίας, perfidia *Hil.*). ZENO 1, 1, 1 (*opp.* credulitate; *item* SYNOD. Arimin. epist. p. 569^A). 1, 16, 1 sacrilega -e (*cf.* HIER. epist. 39, 6, 4 *appos.* sacrilegio). LVCIF. non conv. 10 p. 20, 19 *Iudaei* (*cf. l. 29*) duces vestrae -is. non parc. 18 p. 247, 11 (*opp.* crudelitatis; *item* 19 p. 251, 24 AVG. fid. et op. 21, 38). 21 p. 255, 18 si in hac -e manseris ([VVLG. Rom. 11, 23 permanserint (*al.*)]. *cf.* GAVDENT. serm. 6, 6 G. versantur. RVFIN. Basil. reg. 2 cum ... in malis nostris -bus ... duraremus [*al.*]. BACHIAR. fid. 7 perstiterit). moriend. 5 p. 294, 14 caligo ... -is (*al. cf.* GAVDENT. serm. 1, 25 G. nocte). GAVDENT. serm. 17, 6 G. AMBR. Abr. 1, 4, 31 off. 3, 8, 55 PS. AMBR. serm. Sess. 1, 2 AMBROSIAST. in Rom. 2, 8. HIER. epist. 60, 17, 3 stolida usque ad -em mens. *al.* VVLG. Marc. 9, 24. Hebr. 3, 12 cor malum -is. *al.* RVFIN. hom. Orig. in Ier. 3 p. 315, 22 *al.* Greg. Naz. orat. 1, 113, 2 (*appos.* inoboedientiae; *item* OROS. hist. 7, 39, 14. *cf.* PS. AVG. vit. Christ. 13 p. 1043. *v. et l. 39*). PAVL. NOL. carm. 6, 95 poenas -e meretur *Zacharias* (6, 202 AVG. quaest. hept. 4, 19 p. 329, 28). AVG. civ. 8, 24 p. 359, 10 D. fides redarguit -em (*cf. ibid.* p. 359, 34). 20, 7 p. 420, 6 ut ... modum ... ipsius -is excedant. quaest. hept. 4, 19 p. 330, 14 (*syn.* infidelitate). *al.* EVAGR. alterc. p. 54, 8 (*appos.* ignorantiae; *item* CASSIAN. conl. 13, 16, 4). CASSIAN. conl. 24, 24, 1 (*syn.* diffidentia). *al.* SALV. gub. 1, 1 -is paganicae. FAVST. REI. grat. 1, 14 p. 47, 25 *al.* FVLG. RVSP. serm. 4, 6 *al.* GREG. TVR. dorm. 6 huic -i (*i. haeresi*). *et al.* *personate*: HERM. Pal. (= vulg.) sim. 9, 15, 3 prima *mulier* Perfidia (Ἀπιστία) ..., tertia -s (Ἀπείθεια).

b *c. gen.*: *subi.* (*add.* circa: *l. 78*): TERT. adv. Marc. 4, 43 p. 566, 12 -s discipulorum perseverabat (*cf.* adv. Prax. 25 p. 276, 23 Thomae. AVG. in epist. Ioh. 2, 1 istorum [*opp.* impietatis]). carn. 7 p. 440, 18 Oe. eorum (*sc. fratrum Christi*). p. 441, 5 foris stantium. Scap. 3 p. 543, 6 -es et iniquitates hominum (PS. CYPR. rebapt. 18 p. 91, 18). ITALA Matth. 13, 58 (codd. a b c d k *al.*; = VVLG.) propter -em (-es d k) eorum ([ἀπιστίαν; -ίας *l. v.*]. Marc. 6, 6 [codd. a aur b c d f *al.*; = VVLG.]. VVLG. Rom. 11, 20 [ἀπιστίᾳ]. 11, 30 [ἀπειθείᾳ]. *et al.*). NOVATIAN. trin. 15 p. 912^A illorum (*sc. Iudaeorum*) -em circa divinitatem suam (MAR. VICTORIN. adv. Arium 1, 5 FILASTR. 155, 3 *al.* HIER. epist. 18^A, 4, 2 *al.* ORIG. in I reg. p. 19, 6 [*syn.* perfidiam]. RVFIN. Greg. Naz. orat. 6, 1, 1 populi Israhel. *et al. cf.* GAVDENT. serm. 21, 2 G. Sad⟨d⟩ucaeorum). HIER. epist. 39, 4, 8 gentilium (GREG. TVR. Franc. 1, 39 p. 51, 22). VVLG. IV Esdr. 15, 3 nec turbent te -es dicentium. Marc. 16, 14 (ἀπιστίαν). SVLP. SEV. dial. 3, 5, 6 nonnullorum. CASSIAN. conl. 13, 16, 3 eorum. SEDVL. op. pasch. 2, 14 p. 215, 22 quorum. CASSIOD. Didym. in I Petr. 4, 17/18 (ἀπείθειαν). *obi.* (*cf. p. 1041, 8*): TERT. resurr. 39 p. 82, 20 digna -s rei tantae. RVFIN. apol. Orig. 5 p. 586^B quae ... manifesta -s est doctrinae eius (*sc. Christi*). ALC. AVIT. hom. 7 p. 117, 26 resurrectionis.

ˣincrēdulus, -a, -um. *ab* in *et* credulus. *compar.*: *p. 1043, 8. 9.* NOT. Tir. 30, 91. *de not.*: BEDA gramm. VII 275, 25 *v. p. 1037, 34.* GLOSS.^L II Abav. IN 62 perfidus, infidus. GLOSS. ἄπιστος. ἀπειθὴς ὁ μὴ πιστεύων. *litot.*: *l. 23. p. 1043, 12. 19.* *graece resp.* ἄπιστος, ἀπειθής, ἀπειθῶν, ἀθρήσκευτος (*v. p. 1043, 8*). *inde ab* HOR., SEN. trag., QVINT., GELL., APVL. *fere ap.* ECCL.; *e poetis christ. habet* DRAC. (*v. p. 1043, 6*), *respuunt alii, e. g.* PRVD. (*v. s.* infidus *et* non credulus *vol. IV 1152, 78*). [*bergom.* inkreol, *portug. vet.* encreo. *M.-L.*]

I *sensu activo*, *i. q. non credulus*, ἄπιστος: **A** *generatim*: (*de mente*: *l. 18. de re*: *l. 22. m. subst.*: *l. 24. 25. 27. add. dat.*: *l. 21. 23. 29. 31.* ad: *l. 28*): HOR. ars 188 quodcumque ostendis mihi sic, -us odi. SEN. Herc. O. 1979 misera mens (*cf. infra l. 38*) -a est. QVINT. inst. 10, 3, 11 -i quidam (*i. sibi diffidentes*) et de ingenio suo pessime meriti. 12, 8, 11 optimus est in discendo patronus -us. PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 171, 4 nuntios ... famae -us respuisti. SYMM. epist. 6, 77 (78) *sollicitudo* apud amantes semper -a est. HEGES. 1, 40, 8 p. 88, 8 amicis -us *Herodes*. 2, 12, 1 p. 164, 10 nec -us et invitus negavit *Iosephus*. 5, 16, 1 p. 327, 18 mors -i. HIER. epist. 22, 30, 5 (*m. subst.*, *item* 107, 2, 2). RVFIN. hist. mon. 9 p. 426^A cur ... -us dormitas? AVG. civ. 15, 9 p. 75, 6 D. de corporum magnitudine ... -os nudata ... sepulcra convincunt. 15, 13 p. 83, 32 (*m. subst.*). SVLP. SEV. dial. 3, 5, 2. Mart. 25, 7 multos ad hanc partem -os scio. EVSTATH. Bas. hex. 4, 7 huic rei nullus erit -us, si *eqs.* (*Migne gr. 29 p. 93^A* ἀπιστεῖ). IORD. Get. 143 PALLAD. hist. mon. I 57 p. 340^C. ACT. Archel. 67, 1 ne quis vestrum -us sit his quae a me dicta sunt.

B *speciatim sensu religioso i. q. infidelis, diffidens* (*tam de Iudaeis, gentilibus, haereticis* [*cf.* HIER. epist. 55, 3, 3 in his ... qui -i sunt, id est Iudaeis, ethnicis, haereticis] *quam de fratribus Christi, apostolis sim. fidem miraculis denegantibus* [*v. l. 44. 47. 76. 78*]. *hic illic i. q. inoboediens* [*sec. gr.* ἀπειθής *vel* ἀπειθῶν; *cf. p. 1041, 16*]: *l. 49. 53. 82. p. 1043, 15. 18. cf. l. 81. 84*): **1** *absol.* (*de mente sim.*: *l. 67. m. pro subst.*: *e. g. l. 44. 53. 57. 61*): TERT. adv. Marc. 4, 23 p. 497, 19 si non ... -os (*sc. Iudaeos*) semper fuisset expertus (CYPR. patient. 6 p. 402, 2 PS. CYPR. mont. 3 p. 106, 17. COMM. instr. 1, 40, 1 populus [HIL. in psalm. 51, 14. *et al. cf. infra l. 51*]. ZENO 2, 22, 3 EVAGR. alterc. p. 5, 17 B. *et al. v. et l. 51 sqq.*). pudic. 18 p. 261, 21 clementia ... dei ... ad ignorantes adhuc et adhuc -os spectat. adv. Prax. 24 p. 273, 23 Thomas aliquamdiu -us (COMM. apol. 561 PEREGR. Aeth. 40, 2 GREG. TVR. Thom. p. 107, 21. *et al.* [*v. et l. 61*]. *cf.* AVG. serm. 80, 1, 1 *apostolos*. 239, 6, 7 discipulo). carn. 7 p. 441, 19 Oe. figura est ... Iudaeorum in fratribus (*sc. Christi*) -is. ITALA deut. 9, 7 (AVG. quaest. hept. 5, 14 p. 380, 14) -i perseverastis quae ad dominum (ἀπειθοῦντες διετελεῖτε τὰ πρὸς κύριον). 28, 44 (Cypr. testim. 1, 21. Comm. apol. 430) erit is gentes in caput, -us autem populus in caudam ([-i retro Comm.]. VVLG. Is. 65, 2. *et al. cf. l. 41*). Is. 66, 14 (AVG. civ. 20, 21 p. 458, 29 D.) comminabitur ... -is (contumacibus *Itala ibid.*; τοῖς ἀπειθοῦσιν, *Vulg.* inimicis). Luc. 9, 41 (Tert. adv. Marc. 4, 23 p. 496, 19 *al.* [*v. p. 1040, 24*]) o genitura -a (VVLG. Matth. 17, 17 o generatio -a et perversa [Marc. 9, 19; incredibilis *Itala*, *v. p. 1040, 22*]). I Petr. 2, 7 (Pelag. in Rom. 9, 33 p. 80, 25 *al.*) credentibus lapis electus ..., -is (*G* incredentibus; ἀπιστοῦσιν, *Vulg.* non credentibus) vero offensionis (CYPR. Demetr. 23 p. 368, 11 HIL. in psalm. 1, 22 HIER. Victorin. Poetov. apoc. 1, 12 ZENO 2, 13, 1 *al.* OROS. hist. 7, 3, 12. *et al. cf.* GAVDENT. serm. praef. 47 G. *opp.* fideles [VVLG. Ioh. 20, 27 *de Thoma*. ORAC. Sibyll. Aug. civ. 18, 23 p. 285, 24 D. *et al.*]). apoc. 21, 8 (Tert. pudic. 19 p. 263, 2 *al.*; = VVLG.) timidis ... et -is *eqs.* CYPR. eleem. 9 p. 381, 4 perfidis atque -is (laps. 1 p. 237, 3 *al.* LVCIF. non parc. 25 p. 263, 28 AMBR. off. 3, 8, 55 PASS. Montan. 18. *cf. l. 66*). 12 p. 382, 22 unde haec -a cogitatio ([*syn.* impia, perfidum]. *cf.* CYPR. mortal. 6 p. 300, 15 mente [PS. CYPR. Iud. incred. 7 p. 127, 18 ARNOB. nat. 1, 51 p. 34, 28 HIER. epist. 60, 14, 6. *et al.*]. VVLG. Ier. 5, 23 cor). laps. 23 p. 254, 10 si -is quibusdam minor fides est futurorum (HIER. hom. Orig. in Luc. 1 p. 8, 16. *cf.* GAVDENT. serm. 6, 9 G. omnes [VVLG. Iudith 13, 27]. *v. et l. 72*). COMM. instr. 1, 29^tit. diviti -o malo. 2, 4, 1 (*m. subst.*). 2, 4, 4 gentes ... -ae cunctae (ZENO 1, 16, 11 AVG. civ. 21, 7 p. 503, 18 D. GREG. TVR. Franc. 1, 28 p. 46, 25. *cf.* RVFIN. Orig. in num. 17, 1 p. 155, 9 plebis. AVG. in euang. Ioh. 95, 3 mundum). apol. 1019 pars -orum. ARNOB. nat. 1, 47 p. 31, 15 homines duri atque -i (GAVDENT. serm. 5, 13 G.). *al.* ZENO 2, 8, 2 obstetricis. *al.* GAVDENT. serm. 5, 10 G. *al.* FILASTR. 147, 5. PS. AMBR. serm. Sess. 1, 2 ethnicis -is. HIER. epist. 59, 4, 3 (*de Maria Magdalena*). in Ier. 6, 41, 3 p. 432, 19 qui ... -i permanserunt (RVFIN. Orig. in num. 8, 1 p. 50, 6. *cf.* CONC.^S I 3 Rustic. p. 148, 33 manseris [*gr. I 1, 2 p. 94, 19* ἀπειθής, *vers. Tur.* inoboediens]). *al.* VVLG. num. 20, 10 audite, rebelles et -i (*Itala Lugd.* insubiectibiles). Ezech. 2, 6 *al.* PELAG. in Eph. 5, 14 p. 375, 13 conscientiam -i (pagani *V, Cassiod.*). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 126, 18 (*appos.* inoboediens). in iud. 2, 3 p. 475, 5 (*syn.*

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

impii; *sic et* AVG. civ. 20, 1 p. 405, 15 D. *et al. cf.* Ps. AVG. quaest. test. I 126, 3 impii, id est -i). patr. 1, 1 (*syn.* infideles; *sic et* Adamant. 1, 11 [ἀπιστήσαντες]). *al.* Ps. APVL. Ascl. 37 proavi nostri ... -i et non animadvertentes ad ... religionem (*cf.* AVG. civ. 8, 24 p. 361, 10 D. *al.*). AVG. fid. et op. 23, 43 *al.* CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 152, 16 -is increpat (τοῖς ἀπιστοῦσιν). *al.* DRAC. laud. dei 3, 252 ne[c] -us exstet. PASS. Petr. Paul. brev. 13 p. 233, 14 isti homines -iores (*F*, crudeles *L*) sunt nimis (ἀθρήσκευτοι). *ibid.* p. 233, 18 Paulus non tantum -ior apparet. *et al.*

2 *c. struct.:* *gen.*: TERT. resurr. 36 p. 78, 9 et scripturarum ignaros ... et virtutis -os *Saducaeos.* AMBR. virginit. 4, 17 quae es Christi -a. VVLG. act. 26, 19 non fui -us caelestis visionis (caelesti v. *l. v., Itala* incredibilis, *v. p. 1040, 29*). VITAE patr. 5, 18, 3 p. 979^{B} non per malitiam -us sum rei huius (*Cot. p. 422^{B}* ἀπιστῶ).
dat. (*cf. l. 12*): HIL. in psalm. 51, 13 -us Moysi Aegyptiorum populus. AMBR. epist. 22, 18 iam non operi -i, sed auctori. HIER. in Is. 22, 10/11 p. 197^{C} dei praeceptis *Pharisaei.* hom. Orig. in Luc. 7 p. 52, 8 iustitiae. VVLG. num. 20, 24 ori meo (*cf.* PELAG. in Rom. 11, 8 p. 87, 6 dei verbis [EVANG. de nativ. Mar. 9, 4 angeli v. virgo non -a]). Ioh. 3, 36 filio (ἀπειθῶν, *opp.* qui credit in f.). RVFIN. Orig. in gen. 1, 14 p. 18, 30 benedictioni divinae. MVTIAN. Chrysost. hom. 6, 3 p. 281 non ... -i ei (*i. Christo*) exsistamus ([*p. 56* ἀπιστῶμεν]. Ps. PRIMAS. Pelag. in I Cor. 15, 36 p. 222, 5 repromissionibus [infidelis *Pelag.*]. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 267^{C} sanctorum triumphis [*p. 43, 10 B.* μὴ ἀπιστήσῃς]). ISID. fid. cath. 1, 1, 1. a d (*aliter p. 1042, 28*): VVLG. deut. 1, 26 -i ad sermonem ... dei ... murmurati estis. in *c. acc.*: TERT. adv. Marc. 4, 29 p. 520, 13 in eundem deum modicos fidei increpabat, in quem gentes -as notabat. Ps. HIER. in I Cor. 15, 25 p. 40, 5 S. inimicos et in se -os. in *c. abl.*: AMBR. Abr. 1, 4, 31 non est -us in promissis *Abraham.* *seq. enunt.* (*cf. p. 1040, 45*): CONC.^{S} I 2 p. 55, 12 ne -i sint, quia virtus dei valet facere *eqs.* (*I 3 p. 70, 6* non discredant, *gr. I 1, 2 p. 41, 16* μὴ ἀπιστείτωσαν, ὅτι).

II *sensu passivo, i. q. incredibilis, fide non dignus* (*c. dat.: l. 41. 45*): GELL. 9, 4, 3 libri ... miraculorum ... pleni, res inauditae, -ae (Ps. ALEX. c. Dind. coll. p. 169, 10 quae r. ... videtur a. Ps. HIL. libell. 6 p. 77, 24). SCHOL. Stat. Theb. 5, 724 -a ... diu sunt vota laetitiae. AMBROSIAST. in Rom. 8, 7 opus ... -um et stultum asserunt. 16, 17/19 erat ... -um, quod se subicerent *eqs.* Ps. AVG. quaest. test. I 91, 6 de quo -um videtur (I 115, 72). CASSIAN. c. Nest. 3, 9, 2 hoc erat -um humanae audientiae *eqs.* MAX. TAVR. hom. 15 p. 253^{C} quamvis novum videatur, non tamen -um *eqs.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 109 verba -a. hist. 6, 42 p. 1058^{C} adveniente deo nullum miraculum ... putari debet -um. GREG. TVR. glor. mart. 40 p. 514, 30 quae relatio ne cui ... videatur -a. PASS. Thom. p. 152, 1 ne -um ducas quid possit *apostolus.*

adv. **incrēdulē.** *i. q. more increduli*: Ps. AVG. serm. ed. Mai 75, 3 hoc non tam -e quam sollicite faciebat *Thomas.*
deriv.: incredulitas.

incrēdundus, -a, -um. *ab* in *et* credundus. *i. q. non credundus, incredibilis*: APVL. met. 2, 12 *respondit Chaldaeus* -am fabulam et libros me futurum. apol. 47 propter -as frugum inlecebras. flor. 15 p. 56 caerimoniarum -as potentias. *J. B. H.*

incrēmento, -āvī, -ātum, -āre. *ab* incrementum, *cf.* augmento. [*falso legebatur* ITALA I Cor. 3, 7 Aug. c. Petil. 3, 54, 66.] *i. q. augere*: 1 *transitive* (*et mediopassive?*: *l. 60*): HERM. Pal. vis. 3, 4, 1 angeli, ... quibus tradidit dominus omnem creaturam suam -are et superaedificare et dominare totius creaturae (αὔξειν, creandi *vulg.*). PETR. CHRYS. serm. 99 p. 479^{B} *scientia divina* levat corda, -at ingenia. *mediopass.* (?): SCHOL. Hor. app. epod. 2, 9 *cod. b* 'adulta' (*sc.* vitium propagine). -ta. MVTIAN. Chrysost. hom. 19, 1 p. 357$^{extr.}$ caritas -atur per congregationem, caritatem autem -tam necesse est etiam quae dei sunt consequi (αὐξάνεται ... αὐξανομένης). 2 *intrans.*: PROB. Verg. ecl. praef. p. 325, 23 quae *pecora* cum -assent. GLOSS. crescit pinguescit -at. -at crescit initiat. puberat crescit -at.

incrēmentulum, -ī *n.* *ab* incrementum *deminutive.* *i. q. augmentum*: APVL. met. 5, 12 *Psyche* miratur de brevi punctulo tantum -um locupletis uteri.

✱**incrēmentum,** -ī *n.* *ab* increscere. *scribitur*: -cl- (*cf. p. 1056, 64*): ITALA II Macc. 5, 16 (cod. M). -im-: *l. 73. cf. l. 78.* *plur.*: *inde ab* OV. *p. 1047, 76 e. g. p. 1044, 76. 78. 1045, 80. 1046, 21. 38.* NOT. Tir. 13, 49 -im-. *de notione*: GLOSS. αὔξησις, ἐπαύξησις, προσθήκη, ῥοπὴ ἐπὶ ζυγοῦ (? *cf. l. 78*). accessio aut profectus, augmentum, nutrimentum (*v. p. 1045, 54*), initium (*v. p. 1047, 64*). SYNON. Cic. p. 433, 1 B. emolumentum, accessio, -um, collabum, usura. *inde a* VARRONE *et* CIC. [*dub.* PAP. Oxyrh. XVI 1908, 20. 23 ἰγκριμ(ἐντου?). *confertur ab edd. c. glossa* ῥοπὴ ἐπὶ ζυγοῦ. *non bene ex Graeco versum* DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 26 p. 391^{C} aetatis -um, *ubi exemplar* (*Migne gr. 44, 220^{A}* προσθήκη) *intellegi volebat* '*addita indicatio aetatis*'. *loco lacunoso*: CIL VIII 25943 I 11 -um habit⟨atorum?⟩.]

I *c. not. praef.* in- *q. e. ad,* πρός, ἐπί, *significatur* **augeri** *aliquid* (*cf. p. 1056, 73*): A *de eo, quod augendo fit* (*de instrumento: p. 1045, 54*) *i. q.* **augmentum**: 1 *proprie* (*inde trop. vel transl.: l. 47. 56. 71. p. 1045, 11*): a *pertinet ad res sponte crescentes vel provenientes*: α *generatim*: *de gradu virium*: VARRO ling. 8, 17 propter -um, quod maius aut minus in his (*adiectivis ut 'prudens, candidus'*) esse potest. CIC. fin. 2, 88 negat ... summo bono afferre -um diem (*sim.* SEN. suas. 1, 3 SEN. epist. 66, 8 PRVD. apoth. 285). VITR. 1, 1, 9 uti vox ... aucta cum -o ... ad spectatorum perveniat aures (*sim.* 5, 8, 2). IVST. 2, 15, 2 quibus *Atheniensibus* ruina urbis tantum -i dedisset (6, 4, 4 ex finitimis -is. 7, 6, 12 regni. EVTR. 1, 1, 1). *de numero*: VARRO rust. 2, 4, 19 nutricare octonos ... primo possunt: -o facto *eqs.* LIV. 1, 33, 8 ingenti -o rebus auctis (27, 17, 4). CHAR. gramm. p. 83, 28 B. quae cum -o syllabae declinantur ut Calchas (MART. CAP. 3, 298 *al. sim. al.*). *de magnitudine corporum et rerum corporalium*: VARRO ling. 9, 66 in plumbo ..., cum -um accessit, dicimus ... multum plumbum, non multa plumba. COLVM. 4, 11, 2 primi anni malleolorum ... -a (*cf.* 4, 14, 2 dum id *solum* -o suo vites inumbrent. PALLAD. 11, 11, 5 *al.*). 6, 8, 1 vitiosa -a linguae (CAEL. AVR. chron. 5, 11, 129 superflua carnis -a). IVVENC. 1, 641 cubitalia ... -a ... inponere membris (*Vulg. Matth. 6, 27* adicere ad staturam suam cubitum unum). AVIEN. orb. terr. 1123 villorum subitis tumuit pecus -is. HIER. c. Ioh. 26 p. 377^{C} ut ... -a unguium resecanda sint (*cf.* BACHIAR. repar. laps. 13 p. 1049^{C} donec barbarum species nobis, hoc est virtutum -a nascantur).
de fluminibus et mari: SEN. dial. 1, 1, 2 -um fluminum (*cf.* PALLAD. 1, 33, 2 limus, quem ... fluvii -a respuerint). epist. 104, 15 ut Nilus aestivo -o tumet (PLIN. nat. 5, 58 iustum -um *Nili* est cubitorum XVI, ... maximum ... fuit cubitorum XVIII. 36, 58 summi -i. VLP. dig. 43, 12, 1, 5. 47, 11, 10). PLIN. nat. 2, 215 per octonos ... annos ad ... paria -a ... revocantur *aestus maris* (SOL. 23, 18 cuius *Oceani* accessus -a). CLAVD. DON. Aen. 7, 530 p. 80, 16 mare ... excitatum maioribus -is usque ad astra pertendit. *de tempore*: SEN. dial. 6, 21, 2. 10, 8, 4. MART. CAP. 1, 2 -is lustralibus decuriatum *i. augmentis quinquennalibus decemplicatum,* L *annos natum.* IORD. Get. 271 septem annorum -a conscendens octavum intraverat annum.
β *speciatim de augmento patrimonii vel familiae*: (I) *de augmento patrimonii aut usuris pecuniae aut pecorum pullis facto*: SVET. Aug. 66, 4 legata ... liberis eorum *testatorum* ... die virilis togae ... cum -o restituere consuerat (POMPON. dig. 31, 43, 2 GAIVS dig. 36, 1, 65, 4). Cal. 38, 2 census, quibus ... quicquam -i accessisset. IVLIAN. dig. 36, 1, 28, 16 ex -o et fructibus eius summae (PAPIN. dig. 34, 1, 9 pr. COD. Theod. 3, 30, 6, 1 rei mobilis). MARCELL. dig. 35, 2, 56, 1 peculii -um (TRYPH. dig. 15, 1, 57, 1 omnia -a p. PAVL. dig. 15, 1, 47, 2). SCAEV. dig. 32, 34 pr. *syn.* usurae. PAPIN. dig. 16, 3, 24$^{in.}$ usurarum (*cf.* VLP. dig. 50, 8, 2, 5 ne ... usurae usurarum -um faciant). VLP. dig. 33, 8, 8, 8 -a ex rebus peculiaribus ..., ut puta partus ancillarum vel fetus pecorum. MOD. dig. 22, 1, 39 equitio legato ... -o gregis fetus accedunt. *transl.*: CYPR. patient. 13 p. 407, 2 de divini faenoris -o caelestes sibi thesauros recondentes. IVVENC. 4, 233. AMBR. exc. Sat. 1, 80 -a virtutis (*cf.* AVG. c. adv. leg. 1, 24, 51 ut ... supplicia peccantium non sint tormenta, sed -a vitiorum). EVSTATH. Bas. hex. 3, 1 p. 890^{D} (*gr. p. 29, 53^{B}* προσθήκη).
propius accedit ad notionem lucri: SCAEV. dig. 26, 7, 58 pr. cum -o negotiationis. PSALT. Cas. 43, 13 non erat -um in commutatione eorum. SOL. 27, 6 ut iacta ibi semina cum -o centesimae frugis renascantur (*cf.* MART. CAP. 6, 670 centesimo messis -o. COD. Iust. 3, 36, 9 -o fructuum). *transl.*: HIL. trin. 9, 67 p. 355^{B} nec negatum id ad detrimentum est, quod ignoratum tribuit -um. VEN. FORT. vita Leob. 2, 7 ut ... lectionis caperet -um *i. commodo legendi frueretur.* (II) *de augmento familiae subole nata facto*: FIRM. math. 5, 2, 10 prosperae sobolis -a decernit. *inde prorsus i. q. suboles*: VERG. ecl. 4, 49 cara deum suboles, magnum Iovis -um ([SERV.: nutrimentum; et est vulgare, quod bucolico congruit carmini]. CIRIS 398). ITALA gen. 43, 8 (Lugd.) -a nostra (ἀποσκευή, *Vulg.* parvuli). Ps. AMBR. act. Seb. 11, 34 duo -a mea (*syn.* filios). ENNOD. dict. 7, 7 p. 444, 26 -um rusticum. CIL II [*dub.* 2243.] 4383 -o mensium VIIII filio dulcissimo (*cf.* VI 13213 inter -a coaequalium ... vita incomparabilis dulcissimus filius). VI 8984, 8. X 5853, 14 puer(is) curiae (*i. decurionum*) -is. *ibid.* l. 19 si puer(is) plebeis ... nucum sparsionem ... digne -is praestiterint. *cum despectu dictum*: APVL. met. 5, 28 nimirum illud -um (*Amor*) lenam me (*Venerem*) putavit *eqs.* VVLG. num. 32, 14 -a et alumni hominum peccatorum. *transl.*: VAL. MAX. 5, 3, 2^{a} virium Romanarum ... -um laetissimum ..., Furius Camillus. Ps. QVINT. decl. 3, 18 omnibus novitatis -is adversa nobilitas.

b *sensu transitivo pertinet ad res extrinsecus additas, fere i. q. supplementum, additamentum*: POMP. TROG. Iust. 38, 5, 1 -a virium (*item de exercitu*: LIV. 27, 17, 4 cum hostium res tantis augescere -is cerneret. CVRT. 5, 1, 39 *exercitus* quo minus damnum sentiret, identidem -o renovabatur. AMM. 31, 12, 6). SEN. nat. 6, 26, 2 Nilus ... Aegyptum annuo -o semper ultra tulit. HYGIN. mun. castr. 1 papilio unus occupat pedes X, accipit -um tensurae pedes II. VLP. dig. 50, 8, 2, 2 quod de frumentaria ratione *civitatis* in alium usum conversum est, ... cum -o debito restituatur. SPART. Hadr. 7, 8 -um liberalitatis (*item de dono aucto*: VOPISC. Prob. 4, 5. FILASTR. 128, 9

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

muneris. *inde i. q. ornamentum*: AMM. 22, 9, 2 reliquit Constantinopolim -is maximis fultam). HIL. c. Const. 23 -a Vrsacii ac Valentis (*i. sententias, quibus formulam Sirmii editam auxerunt*). SYMM. epist. 10, 2, 4 auri -o (COD. Theod. 12, 13, 4 obryzae -i. *nobis 'Aufgeld'; v. Gothofred. ad. l.*). SERV. auct. Aen. 8, 496 'his ego te, Aenea, ductorem (milibus addam)': quasi grande -um. COD. Theod. 12, 6, 2 pr. *i. q. epimetrum, v. Gothofred. ad. l.* COD. Iust. 3, 1, 14, 3 Romanis legibus ... accedat -um (*cf.* 6, 28, 4, 2 [8]. 6, 58, 15, 1ᵇ). 5, 11, 7, 1 alio etiam -o huiusmodi quaestioni addito. 11, 32, 2 -um conductioni factae ... videtur offerri (*syn.* additamentum). EVANG. de nativ. Mar. 9, 4 quomodo sine virilis seminis -o parere possum? *transl. i. q. confirmatio*: COD. Iust. 11, 48, 22 pr. nisi etiam ex aliis argumentis aliquid accesserit -um (*syn.* adiutorium).

2 *meton.*: **a** *i. q. certus augmenti gradus*: *α i. q. magnitudo*: (I) *de corporalibus c. add. certam magnitudinem significantibus*: COLVM. 5, 9, 10 poterit etiam maioris -i et robustioris transferri *sc. truncus* (9, 4, 2 *al.* PALLAD. 3, 24, 7 *al. cf.* 11, 2, 28 non magni -i arbores [PALLAD. 4, 10, 15]). 8, 5, 9 iustum...capiunt -um (8, 5, 24 PLIN. nat. 11, 260. 16, 27 PALLAD. 12, 7, 11. *cf.* IVVENC. 2, 816). 8, 15, 6 -i parvi ... animalia (9, 5, 6 arbusculae. *cf.* 9, 1, 8 de minoris -i animalibus [12, 50, 1]. *sim. al.*). 9, 7, 5 *foramina alveariorum* ita forari, ne possint capere plus unius apis -um. 9, 15, 1 *fuci sunt* genus amplioris -i (arb. 16, 4 cum deinde amplum -um habuerit. *al.*). 11, 3, 24 stercorata ... plenioris -i ... coliculum facit. 11, 3, 6 aliquod (11, 3, 27. 47 PALLAD. 4, 1, 3). *al.* PLIN. nat. 2, 186 vario lucis -o *i. varia longitudine dierum* (*item de tempore*: 14, 70 *vinis* Pompeianis summum decem annorum -um est). CHAR. gramm. p. 396, 11 B. *v. infra l. 58.* CLAVD. DON. Aen. 3, 680 p. 349, 20. 11, 850 p. 537, 12. (II) *de incorporalibus*: *c. add.*: GELL. 4, 9, 12 quamquam ... -um sui nimium demonstrent *sc. verba 'disciplinosus, victoriosus'*. *sine add.*: PS. QVINT. decl. 3, 19 p. 57, 11 ordinem caligati militis, quem velut -orum tuorum natalem libenter ab alto respicis. *β i. q. summus magnitudinis gradus*: *de corporalibus*: VLP. dig. 43, 12, 1, 5 *fluvius* si ... naturaliter creverit, ut perpetuum -um nanctus sit. PALLAD. 1, 6, 11 vitis novella, ut facile -um dilecta consequitur, ita interitum celerem, si neglegatur, incurrit. VVLG. Is. 23, 4 non enutrivi iuvenes et non ad -um perduxi virgines. *de incorporalibus*: APVL. Plat. 1, 2 -a virtutum (AMM. 22, 7, 9). FIRM. err. 29, 3 divini favoris -a sensistis. AMM. 23, 6, 27 *Mediam* ante ... -a Persidos legimus Asiae regnam. RVFIN. patr. 8, 2 ad beatitudinis ... -a. COD. Theod. 6, 35, 5 -is dignitatum (*syn.* ad dignitatum cumulos). POMER. 3, 26 p. 508ᶜ ad -um consummatae maturitatis. ENNOD. epist. 8, 42, 1 p. 226, 24 aegritudinis. *γ i. q. gradus*: *c. add. magnitudinem significantibus*: CELS. 3, 7, 2ᶜ *v. p. 1046, 48.* PANEG. 4, 37, 5 te, Constantine Caesar, -um maximum boni publici. LACT. inst. 3, 6, 8 sapientia ... ad summum iam -um pervenerat. FIRM. math. 3, 12, 4 maximarum felicitatum -a largitur (4, 17, 9 mediae f.). GREG. M. in Ezech. 2, 3, 3 p. 959ᶜ in cognitione ... quibusdam gradibus ad altiora -a pervenimus. *sine add. i. q. differentia*: IVST. 2, 1, 11 naturam, cum primum -a caloris ac frigoris regionibus distinxit, statim ad locorum patientiam animalia quoque generasse. AMBR. epist. 63, 40ᵉˣᵗʳ· gradus singularum sunt et -a virtutum.

b *de instrumento*: *α crescendi i. q. nutrimentum* (*v. et p. 1043, 75*): VITR. 2, 9, 1 edito fetu, quod prius in aliud genus -i (*iunge* quod -i) detrahebatur, ... in se recipit (*cf.* PLIN. nat. 19, 125 folium his ... angustissimum, ut alibi [*sc. in caule*] consumpto -o). CHAR. gramm. p. 396, 11 B. altitudo -um (*ad supra l. 27*) est corporis, alimentum -um infantis. THEOD. MOPS. in I Thess. 4, 9 p. 26, 14 sicut laudamus illos, qui indigentibus ministrant ..., sic et ceteros volumus adsequi -um. *i. q. educatio*: PS. LACT. PLAC. fab. Ov. 2, 7 ad Chironem ... perlatus est ..., ut ab eo -um simulque scientiam acciperet medendi. *β gignendi ignis fere i. q. fomentum*: GREG. TVR. glor. mart. 56 p. 527, 7 -um ignis, quo accenderetur cereus (l. 13 -um foci). 83 p. 545, 2 inter -a sua coepit per paleas paulatim ignis spargi.

B *de actione augendi i. q.* **auctio**: **1** *propric*: **a** *pertinet ad res sponte crescentes vel provenientes*: *α generatim*: *de magnitudine*: *herbarum* (*cf. p. 1057, 2*): CIC. Cato 52 vitium ortus, satus, -a (PLIN. nat. 17, 203 veloci v. -o. *et al.*). COLVM. 2, 20, 2 *frumenta*, si tempestive decisa sint, postea capere -um (4, 32, 5 *al.*). 4, 6, 3 quarum -a elicere debemus. 5, 6, 18 vitis...-o arboris opprimetur (PALLAD. 3, 10, 5). 11, 3, 34 si ... -um eius ... coerceas. *al.* PLIN. nat. 15, 64. 19, 83 incipiente -o. 19, 131 a primo -o. ARNOB. nat. 1, 29 p. 20, 6 PALLAD. 11, 11, 1 OPTAT. 5, 7 p. 136, 6. VVLG. I Cor. 3, 6 deus -um dedit (ηὔξανεν). RVFIN. Orig. in num. 14, 2 p. 124, 21 angelis, qui praesint ... virgultorum plantationumque et ceteris ruralibus -is. *et al.* *bestiarum* (*cf. p. 1056, 81*): COLVM. 6, 18, 1 hirudo hausta ... -o suo transitum cibis praecludit. PLIN. nat. 9, 49 *piscis*. 32, 60 *ostreae*. AVG. pecc. mer. 1, 38, 69 p. 69, 20 accedentibus corporis -is *pullorum*. *hominis* (*cf. p. 1056, 79*): COLVM. 7, 12, 12 semper et lac et spiritus maternus longe magis ingenii atque -a corporis auget (APVL. Plat. 1, 18 VVLG. Eph. 4, 16 CYPR. epist. 64, 3 p. 719, 5. *et al. cf.* RVFIN. Orig. princ. 1, 1, 6 p. 23, 5 corporalibus -is. LEO M. epist. 139, 2 p. 1105ᴬ per -a corporea). SOL. 1, 92 -i celeritatem. LACT. opif. 3, 5. RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 64, 23 succedentibus -is pervenisse ad virum perfectum. CE 459, 2 bis ternos annos vixit ...; -a ⟨negant⟩ ... fata. *et al.* *nota: sine notione augendi i. q. modus crescendi*: PLIN. nat. 17, 176 pumilionum -o. *corporis partium* (*cf. p. 1056, 82*): COLVM. 7, 10, 8 splenis. 7, 12, 14 cauda foedum capit -um. SOL. 19, 13 *cornuum* (HIL. in psalm. 68, 26 p. 335, 21 cuius aetatem per tenera ungularum et c. -a significat [*Vulg. psalm. 68, 32* cornua producentem et ungulas]). TYCON. 4 p. 21, 28 membrorum. HIER. c. Ioh. 32 p. 383ᶜ unguium ... capillorum. *fluminum et maris*: SEN. nat. 4, 2, 3 causae ... -i *Nili* (4 a, 2, 7 primum. PLIN. nat. 5, 55. APVL. met. 2, 28 Nilotica. SOL. 37, 4. *et al.*). PLIN. nat. 3, 55 *Tiberis* subitus -is. 16, 169 lacus -a. *al.* SOL. 27, 3 sali defectus vel -a. *et al.* *lunae, solis, lucis*: COLVM. 8, 11, 11 a primo lunae -o ([PALLAD. 1, 28, 3]. PLIN. nat. 2, 221. APVL. met. 11, 1 *opp.* detrimentis [AMBROSIAST. in Rom. 5, 6 p. 90ᴮ AVG. in psalm. 10, 3 p. 133]. flor. 18 p. 90 *opp.* dispendia. LACT. inst. 2, 5, 18 *opp.* deminutiones). LVCAN. 10, 216 lunaribus -is (HIL. in psalm. 68, 29 p. 338, 1 *opp.* detrimenti [AVG. civ. 5, 6 p. 198, 29 D.]. AVG. epist. 55, 4, 6 p. 175, 14 *opp.* decrementa [in psalm. 71, 8]). PLIN. nat. 18, 220 lucis (AVG. serm. 186, 3, 3ᵉˣᵗʳ·). APVL. met. 2, 28 -a solis ... imprecatus. *aedificatorum*: CVRT. 7, 3, 9 operis (PLIN. nat. 21, 80. AMM. 20, 11, 12 aggerum moles -is celeribus consurgebant). 4, 2, 21 molis. *et al.* *divitiarum* (*cf. p. 1056, 74*): SEN. epist. 42, 9 *opp.* iactura. COLVM. 3, 3, 7 patrimonii (VLP. dig. 50, 4, 4, 1). IVV. 14, 259. FIRM. math. 4, 14, 5 divitiarum (6, 29, 9 d. et felicitatis). *saepe.* *pretii* (*cf. p. 1057, 24*): PLIN. nat. 15, 57 *opp.* dispendium. CYPR. Demetr. 10 p. 358, 9 annonae. AMBR. Nab. 7, 33 p. 485, 21 pretiorum. Ioseph 3, 14 p. 81, 14 fides ementis -um est mercis. *de gradu*: *virium*: LIV. 4, 8, 2 *censura* tanto -o aucta est, ut *eqs.* *urbium*: LIV. 5, 54, 4 ad -um urbis natum unice locum. VAL. MAX. 7, 2 ext. 1 imperium nostrum non tam robore corporum quam animorum vigore -um ... sui conprehendit. IVST. 2, 6, 3. 23, 1, 2 primis -is. *al.* AMM. 14, 1, 6 Roma ut augeretur sublimibus -is (*i. 'profectibus'*). *singulorum, saepius i. q. profectus* (*v. et l. 61*): LIV. 9, 17, 5 adulescens in -o rerum ... decessit *Alexander*. VELL. 2, 34, 3 omnia -a sua sibi debuit (2, 109, 4 SEN. benef. 2, 27, 2. *cf.* VAL. MAX. 3, 4, 6 Catonis -a [9, 11, 5 de filii ... vita et -is ... sollicitus]. 4, 8 ext. 2 pro cuius salute et -is ... votis excubabant. SEN. dial. 9, 2, 10 alienis -is inimicissima invidia). 2, 51, 3 illis -is ..., quibus ... in triumphum ... adsurgeret. VAL. MAX. 3, 4, 2 Tullus ... magnum admirabilis -i ... exemplum est. SEN. dial. 6, 14, 3 SVET. Vit. 3, 2. AMM. 16, 1, 4 -is velocibus ... conluxit. *et al.* *gloriae*: LIV. 29, 26, 5 ad -a gloriae (FIRM. math. 4, 14, 16 HIL. in Matth. 4, 25 p. 941ᶜ trin. 11, 42 p. 427ᴬ AMBR. Iob 3, 11, 28 p. 265, 25). VAL. MAX. 6, 5, 5 claritatis. SEN. clem. 1, 21, 3 ingenti -o surgit laus eius, qui *eqs.* (PANEG. 4, 18, 5 laudis). *et al.* *morborum* (*cf. p. 1057, 36*): CELS. 3, 5, 10 *v. p. 1057, 42.* 3, 7, 2ᶜ in summo -o morbus est (*potest ad p. 1046, 44 referri*). PLIN. nat. 23, 66 resistit suppurationum -is. 23, 80 auget et ulcerum -a. CAEL. AVR. chron. 5, 3, 56 per -a (*i. morbo gravescente*) etiam febres accedunt. *affectuum* (*cf. p. 1057, 28*): SEN. dial. 4, 19, 4 *irae* (PLIN. nat. 8, 49 *iracundiae*). 5, 1, 5. 9, 10, 6. TERT. patient. 5 p. 8, 20 *impatientiae*. POMER. 3, 31, 3 p. 516ᴬ caritatis. *et al.* *de multitudine* (*cf. p. 1057, 84*): *hominum*: LIV. 1, 44, 5 in urbis -o ... termini hi consecrati proferebantur. 21, 7, 3 multitudinis. TERT. adv. Marc. 2, 11 p. 350, 14 generis (*pertinet ad Vulg. gen. 1, 22* crescite et multiplicamini, *item* IREN. 4, 11, 1 augmentum et -um [5, 34, 2. *cf.* AVG. bon. coniug. 2, 2 p. 188, 21 -um et multiplicatio]). AVG. civ. 16, 43 p. 193, 28 D. populi. *al.* *rerum*: MANIL. 3, 287 *horarum diei* (*cf. p. 1058, 9*). PLIN. nat. 8, 202 *numeri* nodorum. FRONTIN. aq. 25 *al. et al.* *de profectu* (*cf. supra l. 34. 35*): *ingenii et animi*: SEN. dial. 6, 5, 4 studiorum. 12, 3, 1 interceptam inter prima -a indolem. COLVM. 7, 12, 12 ingenii *v. p. 1045, 81.* HIL. in psalm. 9, 1 p. 75, 16 per ... -a discendi. AVSON. 419, 11 p. 356 P. tot gradus nomine comitis propter tua -a congesti. AVG. pecc. mer. 1, 35, 66 p. 66, 22 dum spes est -orum et ingenii lumen accessurum creditur. *huc pertinere videtur*: INSCR. NSc. 1910 p. 146, 6 (*a. 144*) splendidissima puella et cuius -a, etiam supra aetatem florentia, inter ornamenta municipi nostri sperabantur. *vitiorum et virtutum* (*cf. p. 1057, 16*): SEN. nat. 1, 17, 10 -um ingens vitia ceperunt (CONSVLT. Zacch. 1, 15 p. 19, 15 vitiorum ... -a creverunt. VAL. CEM. hom. 20, 5 p. 753ᶜ POMER. 1 prol. 3 p. 417ᴬ). IVL. VAL. 1, 42 p. 53, 10 addas ... facinoribus -um. HIL. c. Const. 27 p. 602ᴬ quantis ad impietatem proficis -is! AMBR. fug. saec. 7, 42 p. 197, 1 processu quodam inprobitatis -oque. CVRT. 9, 3, 9 virtus tua semper ⟨in⟩ -o erit (HIL. in psalm. 118 beth 2 p. 371, 4 per v. -a. CLAVD. DON. Aen. 11, 610 p. 520, 2 AMBR. Iob 3, 11, 28 p. 266, 3 *al. et al.*). CYPR. eleem. 17 p. 387, 5 misericordiae meritis augmenta et -a sumentibus (epist. 37, 1 p. 577, 2 meritorum. PS. HIER. in Rom. 1, 1 p. 3, 3 in ... profectu et -o m.). NOVATIAN. trin. 7 p. 897ᴬ intellegendi (HIL. c. Const. 18 p. 595ᶜ intellegentiae. *cf.* RVFIN. orig. princ. 2, 11, 7 p. 191, 23 intellectualibus). IVL. VAL. 1, 5 p. 10, 22 peritiae. 20, 4, 3 magnis sapientiae -is. HIER. hom. Orig. in Luc. 11 p. 80, 4 ut multiplicati spiritaliter ... -a capiamus. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 45, 2 crescent

[Bulhart]

laudabili -o. *c. gen. inhaerentiae*: LEO M. epist. 12, 4 p. 650^{A} de -is profectuum (FAVST. REI. grat. 1, 12 p. 43, 24 POMER. 2, 3, 4 p. 447^{C}). *v. et l. 5.* *fidei*: CYPR. Fort. praef. 4 p. 319, 9 baptisma, quod fidei nostrae -a consummat. epist. 69, 16 p. 765, 9 PS. ORIG. tract. 20 p. 208, 6 HIL. c. Const. 8 p. 585^{A}. in Matth. 13, 2 -is profectus (*cf. l. 2*) sui. *al. et al.* HIL. trin. 12, 6 p. 437^{A} cum ingenti perfidiae -o. *aetatis*: PAPIN. dig. 34, 1, 10, 2 pro -is aetatis (GELL. 12, 5, 7 GAVDENT. serm. 19, 5 G.). PS. TERT. execr. 6 per -a aetatum (HIER. c. Ioh. 32 p. 384^{A} MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 9, 4). SYMM. epist. 8, 69 annorum. GREG. M. in Ezech. 2, 4, 12 p. 981^{B} temporum (in euang. 29, 6 p. 1217^{B}). *et al.* *varia*: LIV. 40, 58, 2 iniuriae ..., quarum in dies -o bellum exarsit. VITR. 8 praef. 2 corpora ... non possunt habere vitam, nisi aer influens cum -o fecerit auctus et remissiones. VAL. MAX. 6, 2, 3 ut ... incendio multum -i adiceret (APVL. apol. 25 flammam ... cito -o). SEN. dial. 3, 20, 1 nec corporibus copia vitiosi umoris intentis morbus -um est, sed pestilens abundantia. QVINT. inst. 5, 3 sermonem ..., cui malignitas initium dederit, -um credulitas. 5, 10, 71 habent enim omnia ⟨initium⟩, -um, summam, ut iurgium. CENS. 10, 12 -o longitudinis. CYPR. epist. 55, 24 p. 643, 1 schismaticos semper inter initia fervere, -a vero habere non posse. HIL. myst. 1, 6 p. 9, 4 ad -um criminis negat *Cain*. PRISCILL. tract. 5 p. 63, 4 divinorum praeceptorum -is nutritus *Moyses*. *et al.*

β *speciatim in sermone artis rhet.* (*v. Volkmann, Rhetorik p. 447 sq.*): QVINT. inst. 5, 10, 72. 8, 4, 3 constare amplificationem -o, comparatione, ratiocinatione, congerie. *v. q. seq.* 8, 4, 8. 9. 28 SCAVR. Explan. in Don gramm. IV 535, 6 FORTVN. rhet. 3, 1. *cf. p. 1057, 65*

b *sensu transitivo pertinet ad res extrinsecus additas*: *de numero*: VARRO rust. 3, 12, 2 horum ... custodia, -um et pastio. HIL. trin. 7, 36 p. 230^{A} demutatione vini -oque panum (*cf.* PETR. CHRYS. serm. 160 p. 622^{B}). in Matth. 18, 6 p. 1021^{A} -o credentium. AMM 17, 3, 5 gratandum esse, si provincialis, hinc inde vastatus, saltem sollemnia (*sc. tributa*) praebeat, nedum -a (*syn.* indictionale augmentum). *de divitiis*: SEN. epist. 14, 18 dum de -o cogitat, oblitus est usus. QVINT. inst. 5, 10, 33 bonorum adeptionem, -um, conservationem, usum (*opp.* imminutionem). CALL. dig. 50, 6, 6, 8 pro -o facultatium. HIL. in Matth. 19, 9 p. 1026^{D}. 27, 8 p. 1062^{A}. 27, 11 POMER. 2, 14 p. 458^{B}. *adde*: COD. Theod. 16, 5, 49 donationes ... prohibitae sacrarii nostri -is accedant. ENNOD. opusc. 1, 23 p. 267, 24 -a aerarii ... surgere vectigalibus. *de dignitatis gradu i. q. promotio*: VAL. MAX. 4, 7, 5 per quem omnia dignitatis -a adsecutus fuerat ([FIRM. math. 4, 13, 3 ut ... -a d. et promotionis insignia consequatur]. 5, 7, 2 *dare.* 6, 9, 7. ORAT. imp. Claud. [CIL XIII 1668] 2, 14 cum annis promoturi d. suae -a. CIL X 5670, 2 [*a. 107*]. *et al.*). CIL XI 5694, 4 (*a. 141*) per -a gradus militiae suae (*cf.* COD. Theod. 7, 1, 14 ut ... -a militiae consequatur). CYPR. epist. 38, 2 p. 580, 20 merebatur ... clericae ordinationis ulteriores gradus et -a maiora. FIRM. math. 6, 10, 4 honorum -a promotionesque. *de hominibus et rebus humanis fere i. q. adiumentum*: IVST. 7, 5, 2 quae res Philippo maxima -a egregiae indolis dedit. AMBR. in psalm. 61, 8, 1 pietas omnibus nobis non dispendio, sed -o est. AMBROSIAST. in I Cor. 15, 37 p. 267^{C} granum seminatur et ... resurgit, multa secum habens -a utilitatis humanae. COD. Theod. 12, 1, 169 fruatur ... tuae provisionis ... -is. PETR. CHRYS. serm. 22 p. 260^{A} quam *ecclesiam* venire ad regni sui infulas -is caelestibus mox promittit (SACR. Greg. 197, 3). *varia*: VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 a quo omnium commodorum -a ultro oblata cepi (FRONTIN. aq. 88 beneficiorum). QVINT. inst. 3, 2, 1 *arti rhetoricae* studium et -um dedit utilitas (*opp.* principium, summa). 10, 6, 3 per -a tam modica, ut onerari se labor ille non sentiat (11, 2, 41 quorum accessio labori sensum -i non adferat). CYPR. idol. 7 p. 25, 6 -o poenae (ad Donat. 5 p. 7, 19 HEGES. 3, 2 p. 187, 3). ARNOB. nat. 1, 56 p. 38, 4 -a rebus adposita et inditas scriptis ... falsitates. HIL. trin. 9, 4 p. 283^{B} *opp.* deminutio. VEG. mulom. 2, 9, 5 paulatim per -a (*Chiron 277* per crementum).

2 *meton. i. q. initium* (GLOSS. *v. p. 1043, 75*): PS. QVINT. decl. 3, 10 p. 50, 5 (*miles ad Marium*:) recognosce -a tua et ... memoriam pristinae tenuitatis. IVST. 7, 1, 2 huius *Macedoniae* sicut -a modica, ita termini perangusti fuere. 42, 3, 9 Tigris fluvius modicis primo -is nascitur.

II *c. not. praef.* in- *q. e.* ἐν, εἰς (*cf. p. 1058, 43*), *significatur inseri aliquid*: A *i. q. res, quae inseritur*: 1 *i. q. indoles* (*cf.* PAVL. FEST. p. 106, 9 indoles: -um, industria): VAL. MAX. 8, 9 ext. 2 felicissimis naturae -is sub Anaxagora praeceptore ... perpolitis instructus. AVG. in euang. Ioh. 53, 7 altius est hoc -is meis et fortius viribus meis. PRAEDEST. 3, 29 p. 669^{B} -a naturalis concupiscentiae (3, 31 p. 670^{B} -um enim est generis *humani* concupiscentia naturalis). 2 *i. q. semen*: OV. met. 3, 103 vipereos dentes, populi -a futuri. *i. q. surculus insiticius*: PALLAD. 3, 17, 5 in qua *arbore minore* sine dubio meliora -a proveniunt. 3, 18, 2.

B *i. q. locus, ubi seminatur*: CVRT. 5, 1, 42 magnorum ... ducum haec *ministeria* -a sunt et rudimenta. C *i. q. actio inolescendi*: PS. LACT. PLAC. fab. Ov. 15, 48 ut in arborem cornum -o conversa sit *hasta*.

deriv.: incrementulum, incremento. *Bulhart.*

×increpātio, -ōnis *f.* *ab* increpare. *plur.*: *saepe inde ab* ITALA (*fere sec. gr.*), *e. g. l. 24 sq. 42 sqq. 47. p. 1049, 25 sq.* GLOSS. ἐπικρότησις. ἐπιψόφησις. ἐπιτίμησις. GLOSS.^{L} V Aa A 193 a correptione: ab -e. *inde ab* ITALA *et* TERT. *inprimis ap.* ECCL. (VVLG. *nonnisi in V. T.* [obiurgatio *sim. in N. T., cf. l. 27; at* increpo *in N. T. saepius legitur, cf. e. g. p. 1052, 54*). [*parum apte transl. pro 'admiratio'*: MVTIAN. Chrysost. hom. 10, 2 cum -e dicit quod laudis est (*p. 85* μετ' ἐκπλήξεως τὸ ἐγκώμιον).]

1 *strictius i. q. reprehensio* (*opp.* laudatio: *p. 1049, 1*), *obiurgatio, redargutio, correctio sim.* (*fere i. q. convictio [sec. gr.* ἔλεγχος *ut vid.]: infra l. 50. 81. t. t. rhet.: l. 55*): a *absol. vel c. adi.* (*pro gen.: l. 13. 29*): TERT. adv. Marc. 4, 7 p. 437, 18 -o *daemonis* (*cf. Luc. 4, 35*). 4, 23 p. 496, 24 admittimus -em (*postea* exprobres). 5, 13 p. 620, 16 ut ingesserit propheticam -em (HIER. adv. Pelag. 2, 21 FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 15. *et al. cf.* CASSIAN. conl. 16, 19, 2 Moysiacam. *sim. pro gen. subi.* [*cf. et l. 29*]: AMBR. Nab. 15, 64 caelesti [PETRON. BONON. serm. 2, 52 RevBén. 14 p. 5]. AVG. un. eccl. 5, 8 p. 240, 4 dominicis [OROS. apol. 9, 9]. LEO M. epist. 38 [= CONC.^{S} II 4 p. 18, 23] paternas. FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 4 apostolica). pudic. 14 p. 246, 24 ab illo -em referentes (*cf.* LVCIF. Athan. 1, 10 p. 83, 8 accepit. VVLG. prov. 13, 8 sustinet. CASSIOD. Didym. in Iud. 9 p. 92, 4 suscipiat). *al.* ITALA Iob 23, 2 (Aug. in Iob p. 556, 12) de manu mea est -o (ἔλεγξις). 23, 7 (Aug. *l. c.* p. 557, 1) veritas ... et -o (ἔλεγχος) est ab eo. psalm. 37, 15 (Rufin. Orig. in psalm. 37 hom. 2, 3 *al.*) non habens in ore suo -es ([ἐλεγμούς, *Vulg.* redargutiones]. *cf.* VVLG. Iob 23, 4 os meum replebo -bus [תוכחות]). prov. 1, 25 (Clem. ad Cor. 57; = VVLG.) meis -bus non intendebatis (-es m. neglexistis VVLG.). II Cor. 2, 6 (Tert. pudic. 13 p. 243, 7 *al.*) -o (ἐπιτιμία, *Vulg.* obiurgatio), quae a multis fit (IREN. 3, 21, 9 *syn.* maledictione). HERM. Pal. vis. 2, 2, 4 post istam -em tuam ([*vulg.* postquam improperaveris]. VVLG. psalm. 103, 7 [ἐπιτιμήσεως. *cf.* PROSP. *in l.*]. *cf.* VVLG. Is. 50, 2 in -e mea. *et al.*). IREN. 3, 23, 3 sine -e perseverantes. *al.* TER. Andr. 666 'at' principium -i aptum. MAR. VICTORIN. in Eph. 5, 4 scurrilitas -is. ZENO 2, 24, 1 publica -e. GAVDENT. serm. 17, 13 G. qui ... -e iustissima vetuissent (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 11, 303 p. 458, 1 subtili. OROS. hist. 2, 10, 2 apta. GILD. Brit. 108 chron. III p. 83, 32 lenior. SALON. in eccles. p. 1010^{B} aspera [*opp.* blandimentis]. ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 27, 25 mitissima. GREG. M. epist. 9, 1 p. 40, 13 districta [*al.*]. ACT. Archel. 57, 3 acerbiori. *et al.*). CLAVD. DON. Aen. 7, 595 p. 89, 19 a generali -e ad specialem transit. HIER. epist. 21, 13, 1 quod ... cum -e dicitur ad Hierusalem (EVCHER. instr. 1 p. 70, 22 c. -e interrogantis *dei*. VEREC. in cant. 2, 5 c. -e legendum. *et al. cf. l. 6. p. 1049, 3*). 125, 20, 4 absque ... -e. *al.* VVLG. deut. 28, 20. psalm. 38, 12 in -bus (ἐλεγμοῖς) ... corripuisti hominem. 149, 7 *ad* -es in populis *faciendas* (obiurgationes *Itala Prosp. in l.*). prov. 12, 1 qui ... odit -es (*syn.* disciplinam, *item* 15, 5 *al.*). *al.* RVFIN. Clement. 1, 70 (*syn.* opprobriis). Greg. Naz. orat. 1, 31, 1 (*opp.* consolatorius sermo). 7, 2, 4 (*opp.* conlaudatione). *al.* AVG. doctr. christ. 4, 4, 6 obsecrationes et -es *eqs.* serm. 216, 6, 6 (*syn.* maledicta). PS. AVG. serm. ed. Mai 97, 4 (*opp.* blandimenta, *item* BENED. reg. 2. *cf. l. 36. 74*). CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 96, 21 habentia -em *gr. I 1, 3 p. 11, 13* ἔλεγχον, *Rustic.* convictionem) ex litteris Nestorii (*cf.* p. 142, 3 nec -o ... sit secuta [ἔλεγχον, *Rustic.* convictio]. *v. et infra l. 81*). *al.* CANON. Turner II 2 p. 246^{b} poenam merebitur -is (*p. 247^{a}* coerceatur, *p. 248^{a}* culpatur, *gr. Mansi 2 p. 1310* ἐπιτιμίας τυγχάνειν). GILD. paen. 8 chron. III p. 89 multa -e plectatur *monachus*. PRISC. rhet. 6, 18 a maiore ... ad minus comparationem per -em induces ([κατ' ἐπιτίμησιν]. FVLG. RVSP. serm. 3, 4 [*syn.* correptio]. GREG. M. in Ezech. 1, 3, 3 *al.*). VITAE patr. 5, 3, 22 (= 7, 21, 4) si homo teneat in corde suo -em ([*Nau, ROChr. 1908, p. 48 n. 138* ἔλεγχον, *Mart. Brac. sent. patr. 22* arguens semetipsum]. *ibid.* quid est -o? *eqs.*). CASSIOD. in psalm. 101, 9 derisoria ... -e (*syn.* opprobrii). MVTIAN. Chrysost. hom. 4, 6 toleremus ... -em (*gr. p. 46* ἐπίπληξιν). *et al.*

b *c. gen.*: α *subi.* (*cf. p. 1049, 10. 14*): ITALA Iob 26, 11 (Ambr. hex. 1, 6, 22. AVG. in Iob p. 563, 3) columnae caeli ... expaverunt ab -e eius (ἐπιτιμήσεως, *Vulg.* ad nutum). LVCIF. Athan. 2, 1 p. 147, 17 domini (reg. apost. 1 p. 37, 19 VVLG. II reg. 22, 16 [*cf.* psalm. 17, 16]. *al. cf.* LVCIF. non conv. 8 p. 17, 1 vocis divinae. VVLG. Is. 51, 20 dei [*al.*]. FVLG. RVSP. ad Monim. 3, 4 p. 200^{A} salvatoris). HIER. epist. 122, 3, 5 Heliae. VVLG. psalm. 79, 17 vultus tui (ἐπιτιμήσεως). CONSVLT. Zacch. 1, 20 p. 25, 34 prophetarum. CASSIAN. inst. 2, 16 senioris. OROS. hist. 5, 7, 6 -e et minis ... consulis. LEO M. epist. 28, 6 (= CONC.^{S} II 2, 1 p. 32, 6) iudicantium (ἐπιτιμήσει). CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 36, 2 omnium vestrum (ἐλέγχοις). RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 48, 6 imperii vestri (ἐπιτιμήσει). CASSIOD. in psalm. 140, 6 iustorum (*syn.* correctio, *opp.* blandimenta). NOVELL. Iust. 5, 3 respicientium (ἐπιτίμησιν). *et al.*

β *obi.*: TERT. adv. Marc. 5, 20 p. 647, 19 diversitatis (*syn.* denotatione). DON. Ter. Phorm. 62 tarde facientis. HIER. in Ezech. 8 praef. p. 232^{C} filiorum Ammon. epist. Pachom. 3 p. 79, 14 Marthae. p. 79, 16 eius. AVG. civ. 16, 32 p. 178, 9 D. infidelium. in psalm. 118 serm. 9, 1 superborum. POSSID. vita Aug. 24 illius (*syn.* correctionem). CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 18, 27 ad -em haeretici Nestorii ([*Rustic.* convictionem, *gr. I 1, 1 p. 101, 7* ἔλεγχον]. p. 168, 34 ad -em ... impietatis [*Rustic. et gr. ut supra. cf. l. 51*]. GREG. TVR. Franc. 7, 14 p. 299, 19 ad -em [*i. irrisionem*] ... regis). VAL. CEM. hom. 14, 1 p. 735^{A} ma-

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lorum (*opp.* laudatio). *γ epexeg.* (*inhaerent.: l. 5*): HIL. in psalm. 55, 6 -em verborum eius (*Christi*) eqs. (HIER. in Ier. 6, 31, 2 SVLP. SEV. dial. 2, 11, 5. *cf.* RVFIN. Orig. in Rom. 7, 16 cum -e ... exclamationis. LEO M. serm. 46, 2 p. 293^C praecepti). VVLG. prov. 6, 23 via vitae -o disciplinae (*cf.* PS. AVG. serm. 55, 1 coercentis censurae -e. LEO M. epist. 16, 1 commonitionis [*syn.* correctio]). 15, 31 auris quae audit -es vitae (*i. vitam servantes*). Ezech. 5, 15 irae. RVRIC. epist. 1, 1 p. 352, 22 misericordiae.

c *praep.*: in: HIL. in psalm. 57, 1 -o in impios ... *in psalmo* continetur. OP. imperf. in Matth. 23 p. 755 haec -o domini in ventos. adversus: ISID. orig. 6, 19, 55 exorcismus ... sermo -is est a. diabolum *eqs.* (*cf. p. 1055, 79*).

2 *latius i. q. animadversio, castigatio, poena sim.* (*exempla plus minus certa [cf. e. g. et p. 1048, 44. 54]. c. gen. subi.: l. 15*): HIER. reg. Pachom. 9 p. 5, 12 superioris -is ordine corripietur ([ἐπιτιμίαν]. 176 p. 69, 14). 18 p. 17, 17 paenitentiae (*cf. l. 19*) et -is ordinem sustinebit (*al.*). 48 p. 25, 8 -e solita emendabitur. 133 p. 48, 9 cunctis -bus atque doctrinis, quarum scripta est ... correptio. 152 p. 56, 12 culpae et -i subiacebit (*al. cf.* CASSIAN. inst. 3, 7, 2 -i ac paenitentiae ... subiciendus [*cf. l. 24. 26*]). VVLG. IV reg. 19, 3 dies tribulationis et -is. II Macc. 7, 33 propter -em (ἐπιπλήξεως, castigationis *Itala rec. P*) et correptionem. CASSIAN. inst. 4, 16, 3 non illa -e ... spiritali, sed ... plagis emendantur (*syn. 4, 16, 2* animadversio). RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 36, 22 episcopos ecclesiasticae -i subicere (*gr. I 1, 5 p. 121, 36* ἐπιτιμίῳ; *item* p. 72, 27 [*plur.*] CONC.^S II 3, 3 p. 93, 24 [*plur.*]). p. 50, 30 excommunicationis ... -i subiecti sunt (ἐπιτιμίῳ). CONC.^S II 3, 2 p. 43, 9 regulari -i succumbat. *al.*

increpātīvus, -a, -um. *ab* increpare, *cf. gr.* ἐλεγκτικός *et* obiurgativus *sim.* *i. q. ad increpationem pertinens* (*n. subst.: l. 30*): IREN. 3, 25, 2 ut -um auferrent a patre et iudiciale *eqs.* (*vertit* τὸ ἐπιτιμητικόν *vel* τὸ ἐλεγκτικόν, *cf. Stieren ad l.*). PELAG. in I Cor. 4, 8 p. 147, 17 hoc -o modo legendum (*cf. l. 43. p. 1048, 41*) vel pronuntiandum est (PRAEDEST. 3, 14 p. 654^C. *cf.* CASSIOD. in psalm. 61, 1 est ... -us m. contra eos *eqs.*). EPIPHAN. in cant. (ed. Foggini, Romae 1750) 19 p. 25 comminativus sermo et -um verbum. MVTIAN. Chrysost. hom. 21, 2 p. 367 opus illis erat -o sermone (*opp.* mitiore, *gr. p. 150* πληκτικωτέρου).

adv. **increpātīvē:** *i. q. modo increpantis*: SCHOL. Hor. epist. 2, 2, 154 ⟨uteris⟩: -e (*sc. dicit*). AVG. in euang. Ioh. 37, 3 attende ... quomodo -e dicatur ... 'forsitan' *eqs.* (CASSIOD. in psalm. 72, 25). *ibid.* homines ... aliquando -e dubitant *eqs.* RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 223, 17 ut scribant -e Iohanni. SIDON. epist. 6, 9, 1 (*opp.* consolatorie). CASSIOD. in psalm. 54, 13 versus -e ... legendi sunt (93, 10. *cf.* 72, 13 pronuntiandum est).

increpātor, -ōris *m.* *ab* increpare. SCHOL. Hor. ars 174 castigator: -r. GLOSS. II 312, 6 ἐπιτιμητής obtrectator, -r. GLOSS.^L V Abba EM 10 *v. vol. V 2, 527, 62.* *i. q. obiurgator*: AVG. in euang. Ioh. 37, 5 non erat dominus -r, sed doctor. CASSIOD. in psalm. 140, 6 vir sanctus non in ira corripit, sed per dilectionem -r accedit.

increpātōrius, -a, -um. *ab* increpator (*vel* increpare). *i. q. obiurgatorius*: SIDON. epist. 9, 7, 5 nostra ... iudicia, quae nihil mordax, nihil quoque minantur -um. PS. FVLG. RVSP. serm. 7 p. 867^A illorum voces -as non curabant. CASSIOD. hist. 10, 4 p. 1167^B homiliam -am fecit adversus eum. *J. B. H.*

*****increpito,** -āvī, -ātum, -āre. *ab* increpare. *de origine*: PAVL. FEST. p. 52 creperum dubium, unde -are dicimus, quia maledicta fere incerta et dubia sunt. NOT. Tir. 89, 35. *de notione* (*cf. p. 1050, 31. 54 sq.*): PAVL. FEST. p. 107 arguere, conviciari. p. 114 -a[n]to ferito. -are clamare, maledicere. NON. p. 329, 13 increpat et -at paria sunt, id est aut incusare aut insultare. GLOSS.^L V Abba IN 24 -ans: cum ioco minatus ([*Niederm.*, minatur *cod.*]. *cf.* GLOSS. *p. 1050, 31*). GLOSS. clamo, arguo, inclamat. ἐπεγγελῶ. ἐπικερτομῶ. ἐπικτυπῶ. ἐπιχλευάζω. *inde a* PLAVTO (*? v. l. 66*), TRAG. inc., CAES., VERG. *saepe ap. poetas dactylicos; in prosa ap.* LIV., VAL. MAX., FLOR. *singulis locis, postea saepius.* [*dubia l. v.:* PLAVT. Most. 750 numquid -vit (*CD*, *vulgo*, increpavit *B*, *Leo*) filium? LIV. 36, 32, 4 (-bant *M*, *Madv.*, increpabant *B*). *suppl.*: CE 602, 2 incre⟨pitas⟩].

1 *proprie de crepitu vel sono:* *subi. res i. q. insonare*: SIL. 17, 106 ingenti regis tentoria saltu lugubre -ans ... circumvolat ardor (VEREC. satisf. 167 torridus, -ans calidis carbonibus a. concremat ... urbes). PAVL. NOL. carm. 10, 308 si forte recluso -et tuba vasta polo. *subi. animant.:* *i. q. percutere, pulsare*: STAT. Theb. 10, 132 *Iris* -ans languentia pectora *Somni* dextra ... monebat. *i. q. incinere*: VEN. FORT. Mart. 3, 173 funeris -ans misero ... cantica planctu. *fere i. q. praedicare, proclamare* (*paulo aliter p. 1050, 4*): IVVENC. 1, 420 *Christus* -ans praeconia ... salutis.

2 *transl. de allocutione:* a *vituperandi causa, i. q. obiurgare, arguere sim.* (*c. notione irridendi: l. 82. 83. cf. l. 81*): *α absol.*: TRAG. inc. 234 nil me -ando commoves. CAES. Gall. 2, 20, 3 *Aduatici* irridere ex muro atque -are vocibus, quod tanta machinatio ... instrueretur. VERG. Aen. 10, 898 quid -as mortemque minaris? LIV. 1, 7, 2 *Remum* a ... Romulo, cum verbis quoque -ans adiecisset '...', interfectum esse (*cf.* SIL. 10, 72 talibus -at). LVCAN. 7, 606 -ans *Caesar*: '...' dixerat (*cf.* SIL. 11, 72). SIL. 3, 140 stimulant manes *me* noctisque per umbras -ans genitor. 4, 500. 9, 633 STAT. Theb. 2, 620. OROS. hist. 2, 7, 6 muliebriter -ans. MAXIM. eleg. 3, 31. 5, 52. *et al.*

c. acc. c. inf.: *i. q. indignantem exclamare vel conqueri* (*paulo aliter p. 1049, 76*): IVVENC. 4, 619 *Pilatus* -ans se libera sanguinis huius corda tenere sibi ... palmas abluit. HEGES. 2, 10, 6 p. 161, 8 qui *eum* ... dominum incubuisse libertati civium -rent. PAVL. NOL. carm. 10, 606 defore me ... patriis terris ... -as sanctis ... querellis. *fere i. q.* (*minantem*) *proclamare*: CYPR. GALL. gen. 1408 futurum -ans, quem nectant crimina, servum.

β c. acc.: (I) *animantium*: CAES. Gall. 2, 15, 5 *Nervios* -are atque incusare ... Belgas, qui se ... dedidissent. VERG. Aen. 10, 809 Lausum -at Lausoque minatur. VAL. FL. 3, 230 tardum ... agmen -at. 5, 267 virum. SIL. 1, 181 fessos ... labore ministros. 1, 452 -ans ... suos inferri signa iubebat. 2, 250 instat ... terga -ans fugientium (*i. hostes fugientes*) victor (5, 632. 12, 196 non t. tuorum, te ... -o; sta!). 2, 623 sese (13, 8). 7, 118 nunc dextrā provocat hostem, nunc voce -at (*cf.* PAVL. NOL. carm. 21, 757 veteris sub v. querellae). 16, 340 *coniunct.* damnare. 17, 433 Bruttia signa (*i. exercitum*). STAT. Ach. 1, 493 -ans magno ... Calchanta tumulto ... ait ... '...'. PAVL. NOL. carm. 15, 249 vox divina morantem -ans iubet *eqs.* *c. struct.:* *gen.*: SIL. 8, 263 Fabium ... morae -are. 9, 6 segnitie Paulum. velut: LACT. mort. pers. 44, 7 dux -atur velut desertor salutis publicae. ut: PAVL. NOL. carm. 10, 190 ne me ... his ut male versum -es studiis (*syn.* carpas). quod (*cf. l. 30*): SCHOL. Iuv. 1, 71 *venefica* -ta *est* a Nerone, quod lentum venenum ... parasset. *interrog. indir.*: SVLP. SEV. chron. 2, 8, 5 rex ... adhibito eos *sacerdotes* terrore -at, quis impensa consumeret. OROS. hist. 4, 1, 15 cum ... -retur, cur se victum diceret qui vicisset. (II) *rerum incorp.* (*seq.* quod: *l. 36*): VERG. georg. 4, 138 aestatem -ans seram zephyrosque morantes (GLOSS. IV 446, 20 ioco appellans. *cf. p. 1049, 61*). SIL. 1, 417 frustra reditum sortes tibi saepe locutas mentitumque Iovem -ans (*aliter* FLOR. epit. 4, 8, 4 s. suam). 2, 278 -at studia incautumque favorem. 2, 528 virgineum -at miscentem bella furorem. 15, 760 conamina. STAT. Theb. 12, 370 hoc (*sc. silentium Argiae*) magis -ans. HEGES. 1, 26, 3 propiorem ignaviae pudorem -bant, quod regalium negotiorum iure decesserit. PAVL. NOL. carm. 20, 194 -at ... moras omnes et tarda ... obsequia. (III) *obi. q. d. intern.*: FVLG. myth. 3, 6 p. 68, 13 *Cupido* multa super curiositate puellae -ans.

γ c. dat.: PROP. 2, 26, 15 tibi ob invidiam Nereides -rent. AVG. nat. et grat. 40, 47 p. 268, 13 exclamabo et istis -bo dolore christiano: '...'. serm. RevBén. 50, 1938 p. 24, 107 -at deo. RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 222, 35 dum ... haec per litteras intimaret -ans ei. *c. acc. et dat.* (*subi. res: l. seq.*): PROP. 3, 25, 14 speculo rugas -ante tibi. VAL. MAX. 3, 3 ext. 2 -ans ... Argentinis ignaviam ac timiditatem. AVG. in psalm. 37, 3 inhumanitatem et sterilitatem -at malis (*antea* arguit). civ. 2, 19 p. 77, 9 D. adflictionem *rei publicae* ... religioni -ant (increpant *vel* imputant *l. v.*) Christianae ([*syn.* inputant]. 4, 1 p. 145, 28). c. Faust. 10, 1 (*bis*) vereor, ne mihi eadem Iudaeus -et tenenti testamentum vetus. in Rom. imperf. 15 quod ipse sibi postea ... paenitendo -at *Paulus*.

b *excitandi causa, i. q. hortari* (*notio ab a parum certo distinguenda* [*cf. p. 1056, 25*]): VERG. Aen. 1, 738 *Dido* Bitiae dedit *poculum* -ans (SERV. *ad l.*: inclamans ... aut certe arguens ... segnitiem tarde accipientis. auct.: melius tamen accipimus clara voce hortatum). 3, 454 quamvis -ent socii (*an ad a?*). VAL. FL. 3, 472 inde alii -ant atque aequora pectore tollunt. *nota: de bestiis, fere i. q. incitare*: OV. hal. 80 *canes* produnt clamore feram dominumque vocando -ant.

syntact.: gen.: l. 22. *acc. neutr. adi.: p. 1049, 70.* super: *l. 39.* velut: *l. 23.* ut: *l. 24.* quod: *p. 1049, 81. l. 25. 30.* *interrog. indir.: l. 27.* *enunt. rel.: l. 12.* *acc. c. inf.: supra l. 4.*

increpitus, *abl.* -ū. *ab* increpare. *i. q. increpatio, obiurgatio*: APVL. Socr. 19 p. 164 prius ... quam -u[m] ⌊indignatum Amorem recinendo⌋ (⌊ ⌋ *em. Casaub.*, inclinatum amore retinendum *codd.*) placasset (*cf. Plat. Phaedr. p. 242^C*). TERT. adv. Marc. 4, 8 p. 439, 17 ille (*dei filius*) iussu et -u ea (*daemonia*) expellens (*opp.* suasu).

*****increpo,** -uī, -itum (-āvī, -ātum: *l. 73*), -āre. *ab* in *et* crepare. NIGID. Gell. 19, 14, 7 inter litteram n et g est alia vis, ut in nomine 'anguis' et 'angari' et 'ancorae' et '-at' et 'incurrit' et 'ingenuus'. *de formis*: CHAR. gramm. p. 473, 7 B. (*inter verba activa coniug. primae*). *certa exempla coniug.* -āvī, -ātum *demum inde ab* ITALA *et* TERT. (*dub. l. v.:* PLAVT. Most. 750 *v. p. 1049, 66.* CYPR. epist. 55, 4 p. 626, 1 LAC. inst. 4, 11, 3. *et al. falsa l. v.*: LIV. 24, 17, 7 [-atus *P*, -itus *cett.*] PLIN. epist. 3, 9, 36). *ceterum v. Neue-W. III^3 374 sq. 525. adde e. g.* PSALT. Cas. 105, 9. *cf. et l. 79. 83. p. 1051, 31. 68 al.* *part. fut.* -aturus: *v. Neue-W. III^3 585.* *depon.*: GLOSS. IV 527, 14 -atus erat: maledixit (*cf. Heraeus, Kl. Schr. 126*). NOT. Tir. 89, 32. *de notione* (*cf. p. 1051, 18. 55*): NON. p. 329, 13 (*v. p. 1049, 59*). CASSIOD. in psalm. 118, 21 (*v. vol. IV 1173, 25*). SYNON. Cic. p. 428, 12 B. invehitur: -at, incusat, queritur *eqs.* p. 428, 14 *v. p. 1090, 82.* GLOSS.^L III Abstr. IN 36 -itus: -atus. V Aa IN 176 -uit: insonuit. 177 -at: comminatur, clare appellat. 178 -at: vituperat, accusat,

[Buchwald]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

optat (exprobrat *Castiglioni*) vel maledicit, obiurgat. GLOSS. ἐνηχῶ. ἐπηχῶ. ἐπικροτῶ. ἐπιψοφῶ. ἐπικτυπῶ. ἐπεγγελῶ. ἐπισκώπτω. ἐπιτιμῶ. ἐπιπλήττω. (ἐπι)χλευάζω. -at accusat. corrigit, monet. irascitur vel exprobrat. *inde ab* ENN. *et* PLAVTO, *deest e. g.* CAES. (*cf. p. 1049, 81*). [*dub. vel falsa l. v.*: *pro* increpito: *v. p. 1049, 66 sq.* concrepo: CIC. leg. agr. 2, 82 (*v. vol. IV 94, 29*). crepo: HOR. carm. 1, 18, 5 (*v. vol. IV 1174, 8*). inrepo: *v. l. 77.* increb(r)uit *falsa l. v. pro* increp-: SYMM. rel. 10, 2 AMBR. in psalm. 118 serm. 12, 33 (*cf. p. 1036, 70*). *dub. trad. vel ed.*: ITALA lev. 16, 21 (Hesych. *in l.* p. 999 D) quae *peccata* -ans (imprecans *Vulg.; an corrupt. pro hac voce?*) capiti *hirci.* AMBROSIAST. in I Cor. 13, 2 p. 252 A -ita voce. PRAEDEST. praef. p. 585 B alogiis -antibus (*i. -itis?*). *falso trad.*: *pro* imprecor: *v. p. 599, 15. cf. l. 10.* *pro* inrepo: CIC. har. resp. 52. *e coni.*: SEN. contr. 2, 1, 17 (strepit *vel* carpit *codd.*).]

I ***proprie de crepitu vel sono***: **A** *i. q.* ***sonum edere,*** *insonare, intonare sim.*: **1** ***vi verbi vigente***: **a** ***absol. vel intrans.*** (*add.* in *c. abl.*: *l. 34*): **α** ***subi. res*** (*cf. infra l. 54*): CIC. de orat. 2, 21 simul ut -uit *discus.* VERG. Aen. 8, 527 fragor -at (*Serv.*: intonat) ingens ([HEGES. 5, 2 p. 296, 11]. *cf.* LVCAN. 9, 288 sonus [HEGES. 5, 29 p. 367, 29 s. . . . tubae, *gr. Ios. bell. Iud. 6, 68* τῷ σαλπικτῇ σημαίνειν ἐκέλευσαν]. SIL. 16, 94 raucus stridenti murmure clangor [VVLG. num. 10, 5 HIER. reg. Pachom. 9]). AETNA 493 *amnis saxorum liquefactorum* ingeminat fluctus et stantibus -at undis. PROP. 3, 14, 8 -at . . . versi clavis adunca trochi (*v. Rothstein ad l.*). 4, 3, 66 subdolus . . . versis -at arcus equis. 4, 7, 12 illi *Cynthiae* pollicibus . . . -uere manus. LIV. 1, 25, 4 -uere arma. SEN. epist. 90, 43 ad omnem tectorum pavetis sonum et . . ., si quid -uerit, fugitis (*cf. l. 73.* AMM. 14, 5, 2 quidquid -uisset). SIL. 17, 276 -uere ictu prorae. MIN. FEL. 5, 9 grandines. IVL. VAL. 1, 9 p. 19, 23 qui hinnitus . . . acutus quidem . . ., sed nihil -ans ad formidinem . . ., enim mite aliquid (*Ps. Callisth. 1, 17, 3* οὐχ ὡς πάντοτε φοβερόν). 1, 12 cum . . . lituo . . . signum -asset ([*Ps. Callisth. 1, 19, 3* ὠλόλυξεν ἡ σάλπιγξ τὸ ἐναγώνιον μέλος]. HIER. reg. Pachom. 26. *cf.* VVLG. Ios. 6, 5 cum . . . insonuerit vox tubae et in auribus vestris -uerit [6, 20 in aures]). AVSON. 322, 25 p. 262 P. quamvis schola verbere multo -et. HEGES. 4, 7 p. 254, 16 gemitus. MACR. somn. 2, 1, 6 cum -at . . . conlisio, fragor . . . offendit auditum.

β ***subi. animant.*** (*cf. infra l. 60. c. acc. neutr. adi.*: *l. 38. 44*): PLAVT. Rud. 69 (*loquitur Arcturus*) -ui hibernum (*gr.* χειμέρια βροντᾷ *confert Marx ad l.*). VERG. georg. 1, 382 corvorum -uit . . . exercitus alis (STAT. Theb. 10, 462 iam iamque cadat *e nido pullus*, ni pectore toto obstet aperta parens et amantibus -et alis [SCHOL.: percutiendo alas pullos suos a casu prohibeat]). Aen. 12, 332 Mavors clipeo -at ([intonat *MR, cf. 9, 709*]. SIL. 12, 684 *Hannibal* in arma vocat trepidos clipeoque tremendum -at). 12, 755 *canis* -uit malis morsuque elusus inani est. AVIEN. orb. terr. 1363 vipereo . . . Bellona flagello -at. AMBR. psalm. 118 serm. prol. 1, 1 licet mystice quoque velut tubae -uerit sono David (VVLG. num. 10, 3 cum . . . -ueris tubis. RVFIN. Orig. in Ios. 7, 1 p. 328, 1 sacerdotali t. . . . Matthaeus -uit). AVG. serm. 279, 4 fremat mundus, -et linguis. *impers.*: IVL. VAL. 3, 32 undique -ari classico iubet. *fere i. q.* ***crepando minari***: TERT. pudic. 14 p. 249, 4 *apostolum* in alterum (*sc. inflatum*) virga, in alterum (*i. incestum*) sententia armatum *videmus* . . . qua (*i. virga*) -bat, qua (*i. sententia*) damnabat (*antea* minabatur).

b ***c. acc. efficient.***: **α** ***subi. res*** (*cf. supra l. 17*): VERG. Aen. 9, 504 tuba terribilem sonitum . . . aere canoro -uit ([SERV.: et insonuit et segnitiam -vit]. *cf.* SIL. 5, 188 -uere . . . feralia classica signum, ac tuba . . . fregit stridoribus auras). PROP. 1, 17, 6 saevas -at aura minas. DRAC. Romul. 10, 186 telorum strepitum . . . putat *Medea* arma Dianae -uisse.

β ***subi. animant.*** (*pars corp.*: *l. 65*): TVRPIL. com. 166 age tu, hymenaeum -a (NON. p. 255: crepare iterum incantare). IVL. VAL. 1, 43 signum (*cf. l. 56*) -ari bellicum mandat (*Ps. Call. 1, 41, 1* ὁμοῦ ⟨δὲ τᾶ τοὺς⟩ σαλπιστὰς μηνύειν). VIGIL. TRID. ad Ioh. 8 p. 556 D *Sisinnius* verbum religiosae vocis -uit (*fere i. professus est*). AMBR. hex. 6, 9, 61 *nervi* referunt universa quae . . . lingua -uerit (*cf.* AVG. c. Cresc. 3, 19, 22 p. 428, 15 quid insonet, quid -et, quid . . . fateatur . . . os episcoporum [*seq. sententia concilii*]). Iac. 2, 9, 40 quae . . . Iacob admirabili illo suae organo mentis -vit. MART. CAP. 8, 804 Silenus . . . blandum stertens ranae sonitum (*cf. l. 55*) desorbentis -uit.

2 ***vi primigenia evanida*** *i. q.* ***oriri, percrebrescere*** *sim.*: CIC. Catil. 1, 18 (*loquitur patria*) me totam esse in metu propter unum te, quidquid -uerit, Catilinam timeri ([Pis. 99 DECL. in Catil. 25. *aliter l. 28*]. *cf.* LIV. 4, 43, 10 si quid -et terroris. FRONTO p. 165, 19 N. adversi. AMM. 21, 16, 9 tale). Mur. 22 simulatque -uit suspicio tumultus, artes . . . conticescunt (*cf.* LIV. 44, 41, 7 si . . . aliquid tumultus -uit). SEN. Tro. 302 timide cum -uit metus (increvit *E*). TAC. dial. 5, 6 sin proprium periculum -uit (irrepat *b²H*, irrupit *Weinkauff, al. al.*). SYMM. rel. 10, 2 amarus de eo rumor -uit (increbuit *l. v.*). AMBR. in psalm. 118 serm. 12, 33 cum -uerint temptamenta (increbruerint *O*). ENNOD. opusc. 2, 73 p. 310, 9 quotiens vanis hiatibus nocendi inefficax morsus -uit? (*an ad 1?*).

B *i. q.* ***sonando percutere***: **1** ***subi. res***: ***c. acc.***: ENN. scaen. 341 sonitus aurīs meas pedum pulsu -at (VAL. CEM. hom. 9, 2 a. vestras clamor esurientis -at). HOR. epod. 17, 28 ut credam . . .

Sabella pectus -are carmina (*v. Heinze ad l.*). Ov. trist. 1, 4, 24 -uit quantis viribus unda latus *navis*! (SEN. Ag. 440 sulcata vibrant aequora et latera -ant). *c. dat.*: VAL. FL. 6, 691 saxa *Cyanea* . . . extremis . . . -uere corymbis *navis* (*i. illisa sunt*).

2 ***subi. animant.***: **a** ***obi. res***: ***varia***: AETNA 64 validos . . . Iuppiter ignīs -at. Ov. met. 12, 52 cum Iuppiter atras -uit nubes. Ib. 228 Eumenides . . . ter . . . cruentatas -uere manus. *lyram sim.*: Ov. am. 2, 11, 32 digitis -uisse lyram (epist. 3, 118. fast. 6, 812 [lyra *pars codd.*]). *audacius de resonantia*: CALP. ecl. 5, 56 simul argutae nemus -uere cicadae. **b** ***obi. homines***: PLAVT. Amph. 1077 totus timeo, ita me -uit Iuppiter (*i. attonuit. aliter l. 33*).

II ***translate,*** *i. q.* ***verbis editis*** (*alio modo*: *p. 1054, 66. 1056, 21. 37*) ***aliquem compellare*** (*notio fort. ex I B 2 b derivanda*): **A** ***vituperandi causa,*** *i. q.* ***obiurgare*** (*syn.*: *l. 40. p. 1053, 3*), ***arguere*** (*syn.*: *p. 1053, 13*) ***incusare*** (*syn.*: *p. 1054, 29. 1055, 74*) *sim.*:

1 ***c. acc.***: **a** ***animantium***: **α** ***sine struct.*** (*subi. deus*: *l. 62. 65 al. bestia*: *l. 36. p. 1053, 13. res*: *l. 71. p. 1053, 1. 20. caro*: *l. 70. saepe add. abl.* [*dupl.*: *l. 56*]; per: *p. 1053, 7.* de: *l. 45. 77.* ex: *l. 74.* ob: *l. 76.* pro: *l. 81.* propter: *l. 80*): ENN. ann. 76 quem . . . torviter -uisti. PLAVT. Amph. 213 nimis ferociter legatos (LIV. 5, 25, 12. *cf.* 45, 23, 19 deos . . . verbis ferocioribus). Most. 750 *v. p. 1049, 66.* PACVV. trag. 15 minitabiliter . . . -are dictis saevis incipit (*cf.* LIV. 22, 28, 9 vanis minis -at hostem. HIER. in Ier. 5, 59, 4 non minaciter, non truculente, sed fiducia veritatis). CIC. dom. 56 cur me flentes potius prosecuti sunt quam aut -antes retinuerunt aut irati reliquerunt? Sest. 132 qui C. Caesarem . . . saepe -uit, saepe accusavit, cum adfirmaret *eqs.* SALL. Catil. 21, 4 maledictis -bat omnes bonos ([*opp.* laudare; *item* 100, 3 LIV. 3, 63, 3 TAC. hist. 1, 45, 1]. IVL. VAL. 1, 11). 53, 1 alii alios -antes timidos vocant. Ov. met. 3, 646 -or a cunctis totumque immurmurat agmen. 5, 195 -at hos 'vitio'-que 'animi . . .' inquit '. . . torpetis' (*cf.* HIER. epist. 53, 8, 10 -at civitatem . . . et . . . loquitur: '. . .'. VVLG. gen. 37, 10 -vit eum pater . . . et dixit: '. . .'). fast. 6, 385 -at illos Iuppiter et . . . quid velit . . . docet. LIV. 1, 26, 3 verbis (*cf.* 1, 27, 8 clara . . . voce [4, 28, 3. AMM. 24, 2, 15 v. . . . crebris. *cf. l. 37*]). 1, 47, 6 his aliisque -ando iuvenem instigat. 3, 29, 2 consulem -ans '. . .' inquit (PHAEDR. 3, 6, 1 musca . . . mulam -ans '. . .' i. APVL. met. 1, 25 quem . . . voce asperrima -ans '. . .' i. AMM. 16, 12, 40 SVLP. SEV. dial. 2, 9, 3. *cf.* CYPR. hab. virg. 17 p. 199, 17 ne . . . -ans . . . dicat '. . .'. epist. 74, 3 p. 801, 23 dominus in euangelio -ans . . . et obiurgans ponit et dicit [AVG. quaest. hept. 5, 50 p. 410, 21 *syn.* arguens]. COD. Iust. 2, 11, 13 [*a. 229*] quae pater testamento suo filios -ans scripsit). 4, 53, 12 quibus *versibus* consul -itus, Meneni celebre nomen laudibus fuit (*v. et l. 60*). 6, 24, 7 -are singuli se quisque et alios, et adhortatio . . . pervasit aciem (SERV. Aen. 8, 713 de qua re *Cleopatra* se moriens dicitur -asse. PALLAD. hist. mon. II 10 p. 364 C semetipsum [*antea* sibi ipsi litigabat, *gr.* ἑαυτὸν ὑβρίζων]. *cf.* VITAE patr. 5, 3, 22 [*v. p. 1048, 58*]). 7, 15, 1 Tullium nomine -ans rogitansque *eqs.* (SVLP. SEV. dial. 2, 13, 6 daemones . . . suis n. -bat. *cf. et p. 1056, 28*). 23, 26, 4 graviter -iti (24, 17, 7 SVET. Iul. 79, 1 Vesp. 4, 3 IVST. 11, 3, 5 VIR. ill. 31, 4. SVLP. SEV. chron. 1, 38, 2 [*seq.* castigationem]. *al. cf.* CVRT. 4, 13, 8 acrius [TAC. ann. 14, 8, 3 RVFIN. hist. 5, 2, 2; *gr.* ἐπέπλησσεν πικρῶς]. TAC. ann. 2, 87, 1 acerbe. 6, 3, 1 violenter. GELL. 8, 3 tit. severe [19, 5, 3]. AVSON. 435, 4 p. 387 P. aspere. VVLG. Tit. 1, 13 dure [*al.*]). 28, 7, 9 Opuntii . . . ab eadem ira -iti *eqs.* 32, 7, 7 praetorem multis probris -itum (TAC. ann. 11, 37, 4. *cf.* SVLP. SEV. Mart. 22, 2 quibus *conviciis* illum turba daemonum protervis vocibus -bat. PALLAD. hist. mon. I 9 p. 281 B iniuriis atque opprobriis [*gr.* πλύνειν τὸν ἄνδρα]). 32, 22, 1 (*opp.* murmur . . . cum adsensu). 42, 9, 6 senatorum . . . orationibus -itus (TAC. ann. 1, 77, 3. 2, 55, 1 civitatem . . . o. saeva -at, oblique Germanicum perstringens. *cf.* SVLP. SEV. dial. 3, 6, 3 sermonibus). SEN. dial. 7, 26, 5. VAL. FL. 6, 433 *Iuno* -at . . . Volcanum . . . querellis. HOMER. 342 forti pulsos Phrygas -at ore (PRVD. psych. 284 ALC. AVIT. carm. 6, 323. DRAC. laud. dei 1, 496). STAT. silv. 3, 2, 51 *Zephyrus* nautas . . . morantes -at. TAC. hist. 3, 9, 2 epistulis (AVR. Fronto p. 49, 7 N. [*syn.* arguebas]. *cf.* TAC. hist. 4, 49, 4 anxio . . . edicto [ann. 14, 45, 2. 5, 5, 2 per edictum]). ann. 15, 73, 3 Gallionem . . . -uit . . . hostem . . . vocans. FLOR. epit. 4, 2, 82 confirmare signiferos, orare, hortari, -are (*cf.* QVODV. [?] Aug. serm. cod. Guelf. app. 9, 1 p. 201, 19 hortari, monere, -are, arguere). TERT. anim. 40, 3 p. 368, 2 caro . . . -atur in scripturis. adv. Marc. 2, 17 p. 358, 20 *misericordia* ipsum Israhel . . . totiens refovit quotiens et -uit. pudic. 14, 2 p. 246, 19 damnaverat eum magis quam -verat *Paulus* ([*II Cor. 2, 6*]. p. 249, 11. CONC.S I 3 vers. Tur. p. 117, 1 alii . . . ex aliis haeresibus -ati [ἐφ' ἑτέραις αἱρέσεσιν ἐλεγχόμενοι], quidam . . . etiam . . . d.). p. 250, 2 *coniung.* territus. adv. Marc. 4, 7 p. 437, 20 non ob mendacium -itus *daemon* (p. 437, 23. *cf.* 4, 27 p. 514, 1 apparet illos non de deo -itos *esse*, sed de eius disciplina *eqs.* [AVG. civ. 18, 25 p. 289, 26 D. eos prophetae de iniquitatibus . . . suis. CASSIOD. in psalm. 15, 8]. OPTAT. 5, 7 p. 135, 13 propter tumorem . . . -at Corinthios. VVLG. Tob. 3, 9 cum pro culpa sua -ret puellam). 4, 8 p. 439, 1 -bantur et inbebantur tacere (*cf. et p. 1053, 47*). ITALA Marc. 8, 33 (cod. q) -vit Petrum dicens (ἐπετίμησεν, *Vulg.* comminatus est). 15, 32 (cod. n; ὠνείδιζον, *Vulg.* conviciabantur). CYPR. eleem. 14 p. 384, 3 domini . . . vocem

[Buchwald]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... homines iustis obiurgationibus -antem (COMM. apol. 931. *et al. cf.* POMER. 3, 31, 4 scriptura nostra). hab. virg. 13 p. 196, 16 Iesaias . . . filias Sion . . . -at et obiurgat (unit. eccl. 19 p. 227, 7 PS. CYPR. rebapt. 9 p. 81, 13 AVG. serm. 161, 7, 7 SVLP. SEV. chron. 1, 30, 3. *et al.*). epist. 59, 7 p. 674, 12 non -uit *Christus* recedentes aut ... comminatus est, sed ... dixit *eqs.* PS. CYPR. Iud. incred. 1 p. 120, 12 per domini vocem -atam *urbem esse* (LACT. inst. 4, 14, 17 SVLP. SEV. chron. 1, 47, 4. *audacius* VVLG. Iob 33, 19 *deus* -at . . . per dolorem *hominem. cf. p. 1052, 67*). LACT. inst. 4, 16, 12 *syn.* exprobrante (7, 19, 7 coarguet ... exprobrabit ... damnabit. GAVDENT. serm. 12, 13 G. *et al.*). HIL. in Matth. 17, 5 -ato daemone (VITAE patr. 5, 5, 13. *cf.* VVLG. Luc. 9, 42 spiritum immundum [ἐπετίμησεν]. *cf. p. 1052, 49*). OPTAT. 4, 5 p. 107, 19 *syn.* arguit (HYMN. Ambros. I 1, 19 gallus iacentes excitat et ... -at, ... a. AVG. adult. coniug. 1, 4, 4. *et al. cf. l. 21. 23*). AMM. 15, 8, 13 modeste -ans desides (*cf.* CONC.S I 3 Rustic. p. 20, 10 laesi quidem nihil, -ati autem, et hoc leniter [vers. Tur. utiliter, *gr.* ἐλεγχθέντες]). 18, 8, 5 obiurgatorio sonu vocis -itus (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 9, 560 p. 260, 28 insultantis voce usus. MART. CAP. 8, 809 censorio clangore). HIER. epist. 22, 35, 5. in Ier. 1, 11, 2 (*syn.* corripiuntur). VVLG. psalm. 15, 7 -uerunt (ἐπαίδευσαν, PSALT. Rom. -verunt, *Psalt. Cas.* corripuerunt) me renes. Ier. 2, 19 aversio -bit te (*syn.* arguet). PELAG. in Rom. 14, 1 p. 105, 23 oblique. AVG. quaest. in Iob p. 627, 14 commonitus et -atus a domino (*syn.* arguit). SVLP. SEV. chron. 1, 19, 6 multis -itos Levitas (2, 10, 4). *et al.*

β struct. (subi. res: infra l. 54. obi. bestia: l. 70): orat. direct.: GERM. 126 *Iustitia*, cum trepidum volgus ... notavit, -at: '...' (*Arat. 121* ἠπείλει). VAL. MAX. 2, 9, 1 cum in hunc modum -rentur: '...' (*cf.* 7, 2 ext. 10 epistola, in qua Alexandrum ... sic -uit: '...' [LACT. inst. 1, 15, 15 PRVD. perist. 10, 720]). VAL. FL. 6, 281 morantes -at et stricto sic urguet ... ense: '...'. 7, 127 molli sese semel (semet sic *Lemaire*) -at ira: '...'. *et al.* quod (*cf. l. 81. p. 1054, 6. 13*): LIV. 3, 2, 12 multitudo -are duces, quod in aciem ... commissa res sit. 4, 13, 10. 4, 32, 1. 5, 29, 10. 7, 12, 12 (*syn.* sermonibus carpere). 45, 28, 9 (*opp.* benigne allocutus). *al.* VAL. MAX. 3, 7 ext. 8. 8, 1 absol. 2 vehementer. TAC. hist. 1, 74, 3 -bat ultro (*cf. p. 1056, 26*) *cohortes* (*sc. per epistulas*), quod ... imperium ad Othonem vertissent. ann. 2, 59, 2 acerrime. 3, 20, 2 (*praeced.* cohortatus). 3, 44, 2 -bant Tiberium, quod ... insumeret operam. an Sacrovirum ... reum ... fore? *et al.* *acc. c. inf.* (*cf. l. 67*): LIV. 2, 10, 8 proceres ... nunc singulos provocare, nunc -are omnes servitia regum ... alienam *libertatem* oppugnatum venire. CVRT. 9, 4, 16 seditiosis vocibus regem -are coeperunt: Gangem . . . coactum transmittere. *nom. c. inf.:* PS. AVR. VICT. epit. 39, 7 rescriptis minacibus . . ., quibus -batur Maxentio favisse. *interrog. indir.:* LIV. 10, 35, 8 cunctantes arma capere -bat, quid cessarent (AVG. quaest. hept. 2, 10 p. 96, 10). LVCIF. non. conv. 15 p. 32, 17 -at Moses ... filios, cur non etiam sexum femineum delessent, et iubet ... easdem interfici (SVLP. SEV. chron. 1, 44, 6. 2, 1, 6 dial. 3, 8, 5 Mart. 22, 3. *cf.* EPIPHAN. Hier. epist. 51, 1, 7 quare non scripsissent). ut: ITALA Marc. 10, 48 (cod. q) -bant eum multi, ut taceret ([ἐπετίμων, *Vulg.* comminabantur]. VVLG. Matth. 20, 31 [*cf. p. 1055, 18*]). HIL. in Matth. 20, 13 eos turba obiurgat, cur clament, et ut sileant -at. SVLP. SEV. chron. 2, 50, 5 non desinebat -are Ithacium, ut ... desisteret. APRING. 3, 2 ut vigilent. NICET. psalm. 5 p. 72, 14 psalmus ... divitem hominem ut se agnoscat -at. PASS. Petr. Paul. brev. 11 -o vos, daemonia (*cf. supra l. 11*) ..., ut ... eum dimittatis. VITA Caes. Arel. 1, 17. 18. ne: HOR. carm. 4, 15, 2 Phoebus volentem proelia me loqui ... -uit lyra (*i. lyram pulsans, v. Tescari ad l.*), ne parva ... vela darem. ITALA Marc. 3, 12 (codd. b q) -bat illos, ne eum manifestarent (ἐπετίμα, *Vulg.* comminabatur). *coni. nud.:* CLAVD. 5, 382 graviter ... morantem -at Augustum, scandat ... tribunal. *c. acc. praedic.: sine partic. comparat.* (*cf. l. 74*): TAC. hist. 2, 44, 1 desertorem proditoremque -ant *legatum*. ann. 6, 7, 3 praecipuos ad scelera -ans *reos* admonuit *eqs.* 6, 12, 1 misit litteras Caesar, modice (*cf. l. 16*) tribunum -ans ignarum antiqui moris (*syn.* exprobrabat). 12, 4, 3 *eum* non propinquum ... *esse*, sed alienigenam ... -ans (*v. Andresen ad l.*). 13, 42, 10 Senecam -ans infensum amicis Claudii (*seq. a. c. i.*). TERT. adv. Marc. 4, 7 p. 437, 15 hoc sentientem. 4, 27 p. 515, 22. 4, 29 p. 520, 13 modicos fidei (*syn.* notabat). 4, 43 p. 568, 3. CYPR. hab. virg. 13 p. 196, 16. ROMVL. fab. 33, 6 rec. vet. quem *canem* dominus suus -vit ineptum rei. SCHOL. Hor. epist. 1, 17, 30 Cynicum famae servientem. *c. particulis comparativis:* ut: LIV. 35, 9, 7 altercatio ..., non sermo fuit, cum Romanus ut ingratos -ret Magnetas. TAC. hist. 2, 21, 4 illi ut segnem ... militem, hi peregrinum et externum -bant (*seq.* celebrantes culpantesve). 4, 80, 3 (*praeced.* ut infestum ... insectabantur). SVET. Aug. 86, 2 Antonium ut insanum -at quasi ea scribentem quae *eqs.* Tib. 24, 1. Claud. 39, 1 quasi morarentur, ut somniculosos per nuntium -uit. Nero 41, 1 nihil ... aeque doluit quam ut malum se citharoedum -itum ac ... Aenobarbum appellatum. TERT. adv. Marc. 4, 7 p. 437, 3. 4, 43 p. 567, 4 AMM. 16, 12, 64. 26, 2, 5. 27, 12, 14 Papam ut incuriosum sui ... -bat, quod ... Cylaci serviret. *al.* tamquam (*cf. p. 1054, 22*): TAC. hist. 4, 60, 2 querente ... Civile et -ante Germanos t. fidem per scelus abrumperent. ann. 16, 5, 3 t. somno coniveret. 16, 8, 1 PLIN. epist. 3, 9, 36. 6, 5, 4 *Varenum* (*antea* castigaret). LACT. inst. 4, 16, 5 *Iudaei* ab eo (*sc. Christo*) t. peccatores -bantur. CASSIOD. Didym. in Iud. 9 p. 92, 5 -atur *diabolus* a creatore ... t. dum possit *eqs.* quasi (*cf. p. 1053, 77 sq.*): RVFIN. Orig. in num. 9, 6 p. 62, 13 -atur ab apostolo, quasi qui ... quaerat. *c. gen. crimin.:* SVET. Cal. 39, 2 avaritiae singulos -ans et quod non puderet eos *eqs.* Galba 15, 2 saevitiae populum edicto -uit. APVL. apol. 77 levitatis et inconstantiae -itus. ITIN. Alex. 34 perfidiae servilis. IVL. VAL. 2, 1 -are vatem falsidicentiae coeperat. LACT. mort. pers. 30, 5 impietatis ac sceleris. AMM. 18, 5, 6 lentitudinis. 21, 16, 13 *Tullius* crudelitatis -ans Caesarem in quadam ... epistula '...' inquit. HIER. in Matth. 20, 25 p. 144C indignationis ... et livoris.

b *rerum* (*subi. res: infra l. 65*): *α incorporearum* (*add. acc. c. inf.: l. 24.* quod: *l. 48. 56. acc. praedic. c.* tamquam: *l. 22. c.* ceu: *l. 25*): *obi. sunt facta:* CIC. Vatin. 7 eius viri discessum -as. de orat. 2, 199 converti in -andam Caepionis fugam (LIV. 5, 11, 6. 5, 28, 8). OV. epist. 1, 82 *pater* immensas -at usque moras. -et usque licet! (fast. 3, 616. *v. et l. 26*). met. 8, 530 *Oeneus filio mortuo* spatiosum ... -at aevum. LIV. 6, 37, 1 haec indigna ... auditu cum ... maiore audientium indignatione quam sua -uissent. 30, 44, 5 risum (30, 44, 6). VAL. FL. 3, 613 cunctantes ... ausus (*loco dub.*). FRONTIN. strat. 3, 12, 2 quod factum quibusdam tamquam saevum -antibus. TAC. ann. 5, 2, 2 parte ... epistulae -uit amicitias muliebres Fufium ... oblique perstringens. 6, 43, 3 Hiero pueritiam Tiridatis -at, neque penes Arsaciden imperium *esse*. SVET. Tib. 52, 2 victorias ceu damnosas rei p. FLOR. epit. 4, 2, 43 miles otium, socii moram, principes ambitum ducis -bant. TERT. adv. Marc. 2, 25 p. 370, 5 ut et -andi et dolendi exitus vox (*sc. dei*) sit '*Adam, ubi es?*'. praescr. 5, 1 p. 14, 3 dissensiones et schismata. CYPR. Demetr. 9 p. 357, 14 delicta mendaciorum ... deus -at et incusat (*cf.* LACT. inst. 4, 11, 1 peccata. DARES 37 facta [*opp.* suadere]). AVG. orat. Rev. Bén. 21 p. 130, 28 da, domine, ... nostra nobis errata flebiliter -are. LEO M. epist. 104, 4 (= Conc.S II 4 p. 57, 1) *praesumptio* -ata (ἐκτυπωθεῖσα). VAL. CEM. hom. 20, 5 patris vitam -at. GREG. M. moral. 16, 35 culpas suas ... anima poenitendo -at (*antea* insequitur). VEREC. satisf. 209 per occultos nocturna silentia planctus -o.

obi. est mos vel qualitas: CIC. ac. 74 *poetae quidam* versibus -ant ... adrogantiam quasi irati. ad Q. fr. 2, 3, 3 cum illius in me perfidiam -ret (*antea* est ... invectus, accusavit). LIV. 2, 29, 1 ignaviam (2, 65, 4 -ando simul temeritatem simul i. 23, 47, 7. 25, 18, 8 [*syn.* probra ... iacere]. 28, 19, 16). 8, 33, 11 indignatio Fabi ... -antis superbiam crudelitatem Papiri (35, 17, 4). 36, 32, 4 pertinaciam ... praetoris. 37, 43, 2 pavorem et turpem fugam (TAC. hist. 4, 77, 1). VAL. MAX. 4, 3 ext. 1 intemperantiam. TAC. hist. 1, 5, 2 sermones senium atque avaritiam Galbae -antium ([*opp.* laudata, celebrata]. ann. 13, 48, 1). 1, 90, 2 inscitiam potius legionum quam audaciam -ans ([*antea* attollens, modeste disseruit]. *cf.* VOPISC. Aurelian. 4, 3 stultitiam ... et vilitatem). ann. 3, 69, 1 -itis C. Silani moribus. 11, 13, 1 Claudius ... populi lasciviam severis edictis -uit, quod ... probra iecerat. 2, 40 -ita ducum segnitia (SVET. Nero 49, 3 SERV. Verg. Aen. 9, 502). PS. AVR. VICT. epit. 12, 6 lenitatem. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 668 ut tarditas -etur (LEO M. serm. 73, 2). LEO M. serm. 35, 3 quibus *caelestibus comminationibus* ... et fides monetur et infidelitas -atur. *obi. sunt variae res:* CIC. phil. frg. V 55 M. totam dialecticam aut illudis aut -as. LIV. 8, 24, 11 -ans nomen abominandum fluminis 'iure Acheros vocaris' inquit (*cf.* 27, 1, 9 similitudem nominis). VELL. 2, 55, 3 -ita ... fortuna, quod se in eum servasset exitum. STAT. Theb. 3, 32 caelo ... morantem Luciferum et seros maerentibus -at ortus. TAC. dial. 12, 1 secretum ..., quod Aper -bat. ann. 4, 41, 3 negotia urbis, populi adcursus (*opp.* extollens laudibus). 16, 28, 2 singula -antis vocem (*opp.* omnia damnantis). OROS. hist. 3, 2, 12 -et haec tempora atque illa conlaudet. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 95, 15 consentirent ... recto et quod -ari non debet decreto cunctorum (ἀνεπιπλήκτῳ). p. 227, 20 quae ab istis scripta sunt (ἐπιτιμᾶν). GREG. M. moral. 5, 67 cum regulae iungitur *lignum, quod rectum credebatur*, ... *curvum* invenitur, quia ... rectitudo ... -at *id*, quod oculus deceptus approbat. *nota: de reprehensione facti, non verborum* (*cf. p. 1056, 21. 37*): PS. QVINT. decl. 19, 9 illis verberibus lacerare famam, illis ignibus -are rumorem (*fere i. q. arguere*).

β corporearum (*c. acc. praed. et inf.: l. 70. c.* ut: *l. 75*): PLIN. nat. 20, 119 ocimum .. Chrysippus graviter -uit inutile stomacho ..., praeterea insaniam facere. OV. met. 5, 474 *Ceres filiam quaerens* terras ... -at omnes ingratasque vocat (LACT. inst. 4, 18, 20 Sibylla Iudaeam t. his -at versibus). TAC. ann. 15, 54, 6 pugionem ... vetustate obtusum -ans asperari ... iussit. 15, 67, 4 quam (*sc. scrobem*) ... ut humilem et angustam -ans '...' inquit. ITALA psalm. 105, 9 (Aug. in psalm. 105, 9 = VVLG.) *deus* -vit (VVLG. -uit) mare Rubrum ([*cf.* AVG., PROSP., CASSIOD. *in l.*]. PSALT. Cas. 105, 9 in mari. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 235, 20 mari). TERT. cult. fem. 2, 10 p. 729, 15 Oe. ut ... nullam de conchylio vestem Iesaias (*3, 18*) -et (*syn.* retundat, reprobet). fug. 8 p. 475, 24 Oe. nec auxilium a patre ... desideravit *Christus* -ito etiam Petri gladio. PRVD. cath. 9, 37 ventum (GREG. TVR. mir. Andr. 21 [*v. et p. 1055, 13*]. *cf.* GAVDENT. serm. 19, 15 G. fluctus verbo compescuit statimque siluit -ata tempestas. PRVD. apoth. 657 -at ... notos et flatibus otia mandat).

[*Buchwald*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

γ obi. q. d. intern.: LIV. 10, 35, 11 haec iurganti -antique (22, 3, 11. 25, 36, 10 h. contemptim duces -bant. SIL. 8, 278 HOMER. 817). FILASTR. 116, 3 quod dominus in euangelio ... -at dicens illi qui eqs. (antea docuit). DARES 24 p. 29, 6 Hector ... multa -ans Andromacham arma ut proferret poposcit (SVLP. SEV. chron. 1, 29, 3 multum a sene -iti aegreque exorati. 1, 33, 4).

2 c. dat. (sec. opprobrare sim. vel sec. gr. ἐπιτιμᾶν sim. subi. res l. 27. 46. obi. bestiae: l. 9. 17. res: l. 18. 21. 26. fere i. q. imperare [cf. p. 1056, 30]: l. 15. 29): a dat. nud.: PSALT. Cas. 67, 31 -asti bestiis (ἐπιτίμησον, VVLG. -a feras. cf. HIER. tract. in psalm. I p. 42, 18 hoc est haereticis). ITALA Matth. 16, 22 (cod f) coepit -are ei ([VVLG. illum]. 17, 17 [gat. al.]. 19, 13 [Aug. cons. euang. 2, 63, 123]). Marc. 4, 39 (cod. e) -vit Christus vento et mari et dixit '...' (Luc. 8, 24 [cod. l] ventum [sic] et tempestatibus aquae. cf. p. 1054, 81). Luc. 4, 39 (codd. d f) febri (ἐπετίμησεν, Vulg. imperavit). Luc. 9, 42 (cod. b) -vit Iesus spiritui immundo (cf. p. 1053, 12). 19, 39 (cod. f). HIER. in Ier. 5, 55, 4 p. 340, 23 vermi ... -uisse dominum eqs. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 148, 28 sacris consiliis (ἐπιτιμᾷ). p. 152, 17 incredulis (gr. ἐπιτιμῶν). Rustic. p. 201, 8 Iudaeorum ... populis (vers. Tur. populum, gr. ἐπιπλήττῃ δήμοις). RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 71, 6 eis (ἐπιπλήττειν). p 235, 7 motibus (ἐπιτιμήσῃ). EPIPHAN. in cant. 19 p. 25 velut comminative -at ei dicens '...'. NOVELL. Iust. 8, 11 administratoribus nocentibus -andi iuste (ἐπιτιμᾶν). 26, 3, 1. HIST. Apoll. 12 cum sibimet ipsi -ret (rec. B loquitur). GREG. M. dial. 2, 4 p. 87, 1 M. eius stultitiae (stultitiam l. v.) vehementer -vit (διήλεγξεν). PASS. Matth. p. 248, 28 -vit illi igni eqs. (ἐμβριμησάμενος). VEREC. in cant. 2, 6 ingratis ... filiis -at sermo divinus: '...'. seq. ut: ITALA Matth. 20, 31 (Epiphan. in euang. 30 p. 52, 27) turba ... -bant eis, ut tacerent (cf. p. 1053, 51). ne: ITALA Matth. 16, 20 (cod. e) -vit discipulis suis Iesus, ne ... dicerent (διεστείλατο, Vulg. praecepit). quod: AVG. pecc. mer. 1, 27, 52 p. 49, 22 -ans Iudaeis qu. occidissent eum (VEREC. in cant. 2, 5 qu. ... restitissent). cur: GREG. TVR. Franc. 1, 4 p. 36, 2 -ant nobis (nos l. v.) hic haeretici, c. ... scriptura ... dominum dixissit iratum. impers.: LVCIF. non conv. 4 p. 10, 8 cum isti ... regi ... fuerit per prophetam -atum a deo. RVFIN. Orig. in cant. 2, 9 p. 55, 20 eo Christo vigilante ... spiritibus contrariis -atur. c. inf. (cf. p. 1056, 29): NOVELL. Iust. 8, 11 nec ipsis iudicibus -are poterant agere caste (ἐπιτιμᾶν σωφρονεῖν). tamquam c. dat. praed. (cf. p. 1053, 82): CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 88, 26 per quam epistulam vehementer -at ei (sc. Nestorio) t. ... inania ... introducenti (ἐπιτιμᾷ).

b c. acc. et dat.: acc. q. d. extern.: AVR. VICT. Caes. 20, 12 cum sanctique (i. sanctissimi quique) huiuscemodi dissensiones ... fortunae -ent. AVG. c. Cresc. 3, 38, 42 p. 449, 18 illis qui ea peccata committerent, similitudinem talium patrum -are. acc. q. d. intern.: LVCR. 3, 932 si ... rerum natura ... hoc alicui nostrum sic -et ipsa '...'. LIV. 9, 24, 10 haec (sc. arcem captam esse) ... pavidis -at. LACT. inst. 3, 18, 13 nonne ... tibi ... pater Terentianum illud (Haut. 971) -verit '...'.

3 c. in c. acc.: a sine obi.: PS. CIC. in Sall. 3, 7 in aetatem meam -uisti. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 1 epistula ... Augusti -antis in Horatium quod non ... scribat. VVLG. Zacch. 3, 2 (bis) -et dominus in te, satan. MVTIAN. Chrysost. hom. 25, 4 p. 396[in.] in aliquem (ἐπιτιμῆσαί τινι). cf. in c. abl. (?): PSALT. Cas. 105, 9 v. p. 1054, 77. b c. acc.: SALL. (?) rep. 1, 4, 1 illa quae ... in C. Pompeium victoriamque Sullanam -bantur. LIV. 1, 51, 1 haec ... in regem ... -ans. OPTAT. 3, 2 p. 72, 2 hoc ... deus in vallem montis Sion et interrogat et -at dicens eqs.

4 absol. vel obi. suppl. (subi. res: l. 60. 70. 72. add. de: l. 74. 80. adversus: l. 78): LVCR. 3, 963 natura rerum iure ... agat, iure -et inciletque (cf. p. 1056, 9). OV. met. 8, 55 -at Aeacides (sc. necem Aegisthi) laudemque in crimina vertit. LIV. 27, 9, 8 castigando -andoque plus quam leniter agendo profecturos esse. SIL. 10, 6 -at horrendum: '...' (cf. p. 1053, 26). FRONTO p. 114, 17 N. Socrates ne coargueret, Zeno ne disceptaret, Diogenes ne -ret eqs. (syn. exprobrandum). ITALA Is. 29, 21 (Wirc.) omnes ... -antes ... offensionem ponent (ἐλέγχοντας, Vulg. arguentem). II Tim. 3, 16 (Rufin. Orig. in iud. 5, 1 p. 492, 9) scriptura ... utilis ... ad docendum, ad -andum (πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, Vulg. ad arguendum, ad corripiendum). CYPR. ad Donat. 5 p. 7, 17 minis -antibus. mortal. 19 p. 309, 8 -antis vox et monentis. epist. 54, 4 p. 623, 18 ubi lapsis nec censura deest quae -et eqs. 59, 18 p. 688, 4 -andi ... materia. HIL. in Matth. 11, 4 -antis affectu potius quam confirmantis hoc loquitur. FILASTR. 18, 1 de ... ea haeresi ... Stephanus ... -bat dicens eqs. (syn. incusabat). RVFIN. hist. 5, 2, 2 -bant acrius dicentes eqs. (ἐπέπλησσον). PAVL. NOL. carm. 16, 76. AVG. in euang. Ioh. 37, 3 quando deus dicit 'forsitan', non dubitat, sed -at (cf. p. 1049, 40). civ. 13, 15 p. 574, 3 D. -ando admonens deus. ISID. orig. 6, 19, 56 hoc est exorcismus -are et coniurare adversus diabolum (7, 12, 31. cf. p. 1049, 11). et al. impers.: ACT. Archel. app. 7 p. 99, 11 de novis haeresibus breviter -andum est. seq. acc. c. inf. (cf. p. 1053, 39): LIV. 3, 3, 5 victos timeri -ans hostes. 4, 50, 3. 22, 12, 4. 23, 45, 5 Hannibal multo gravioribus probris -bat: arma ... se noscere eqs. (antea exprobrando). CVRT. 9, 7, 16 invidi ... -bant per seria et ludum saginati corporis sequi inutilem bestiam. PLIN. nat. 17, 3 graviter -uit tanti censorem habitare. VAL. FL. 6, 744 CLAVD. 20, 365. fere i. q. (indignantem) conqueri: PROP. 3, 10, 10 -et absumptum (sc. esse. vix ad p. 1052, 16) nec sua mater Ityn. 4, 11, 60 ille sua nata dignam vixisse sororem -at. quod (cf. p. 1053, 31. 1055, 51): TERT. pudic. 2 p. 223, 15 -ans apostolus ... q. fratres non apud sanctos iudicarentur. interrog. indir. (cf. p. 1053, 44): LIV. 3, 60, 11 cum ... undique duces victisne cessuri essent -rent. orat. direct.: LVCR. 3, 953 non merito inclamet natura rerum ... et voce ... -et acri: '...'. FLOR. epit. 1, 13, 17 cum Galli ... '⟨vae⟩ victis' -rent (i. minaciter vel irridentes [cf. l. 12] exclamarent).

B deridendi causa, i. q. illudere sim.: 1 verbis: absol.: LIV. 9, 2, 14 milites castra ... vallo circumdant sua ipsi opera ..., praeterquam quod hostes superbe -bant, cum miserabili confessione eludentes. FLOR. epit. 1, 13, 17 v. supra l. 10. c. acc.: LIV. 7, 17, 4 vana miracula paventes irridebant -bantque. 7, 17, 5 militaribus iocis cum apparatum hostium tum suum -antes pavorem. PRVD. perist. 5, 118 ridebat haec (sc. tormenta) miles dei, manus cruentas -ans, quod ... non profundius intraret artus ungula. c. dat.: VIGIL. TRID. ad Ioh. 8 p. 556[C] -antes morti (syn. insultantes, exprobrantes, irridentes). 2 alio modo (cf. p. 1054, 66. l. 37): FLOR. epit. 1, 1, 8 cuius valli ... angustias Remus -at saltu.

C adhortandi causa, i. q. incitare: 1 verbis, i. q. hortari, monere sim. (praevalet notio atrociter compellandi: l. 26. 28. hic illic notio obiurgandi simul subesse potest [cf. p. 1050, 52]): VERG. Aen. 6, 387 Charon Aenean prior adgreditur dictis atque -at ultro: '...' ([9, 127]. 10, 829 -at u. cunctantis socios). 9, 560 quem Turnus ... -at his victor: '...'. 12, 758 Rutulos ... -at ... nomine quemque vocans (cf. p. 1052, 48). c. inf. (cf. p. 1055, 37): SERM. de conf. diab. 108[v] Christus -vit me (sc. diabolum) exire ab eo. acc. c. inf.: AVG. civ. 2, 6 p. 59, 29 D. ubi discerent miseri, quod discendum Persius -at dicens: '...'. 19, 23 p. 399, 14 unum sacrificium gentes ... oblaturas esse per prophetas ... oracula -uere divina.

2 sonitu: VERG. georg. 4, 71 morantīs apes Martius ... aeris rauci canor -at (cf. DRAC. Romul. 8, 646 tuba ... aere canoro -at arma, duces eqs.).

3 stimulo sim. (sc. notione crepandi evanida [cf. et p. 1054, 66. l. 21]): TIB. 1, 1, 30 stimulo tardos -uisse boves (cf. STAT. Theb. 3, 431 terga comamque Famae deae Mars ... -at hasta). OV. am. 3, 15, 17 -uit thyrso graviore Lyaeus me. met. 14, 821 conscendit equos Gradivus et ictu verberis -uit. MART. CAP. 8, 805 Silenus dormiens motus (i. experrectus) -ante Cupidine (antea ictu ... suscitante).

syntact.: absol. vel intrans.: p. 1051, 16. 70. 1055, 50. 59. l. 12. impers.: p. 1051, 49. 1055, 34. 80. refl.: p. 1052, 44. 1053, 31. 1055, 24. acc.: p. 1051, 54. 82. 1052, 5. 16. 1055, 42. 55. l. 15. 23. 37 (acc. neutr. adi.: p. 1051, 37. 1055, 64). acc. praedic.: p. 1053, 61. 1054, 69 (add.: ceu: p. 1054, 25. quasi: p. 1054, 3. tamquam: p. 1053, 82. ut: p. 1053, 72. 1054, 75). dat.: p. 1052, 3. 1055, 7. l. 19. dat. praedic. (c. tamquam): p. 1055, 39. gen.: p. 1054, 5. praep.: adversus: p. 1055, 78. de: p. 1052, 45. 77. 1055, 74. 80. in c. acc.: p. 1055, 50. cf. p. 1054, 77. ob, pro, propter: p. 1052, 19. per: p. 1053, 7. l. 33. seq. enunt.: oratio directa: p. 1053, 25. l. 8. acc. c. inf.: p. 1053, 39. 1055, 81. l. 30. nom. c. inf.: p. 1053, 43. inf.: p. 1055, 37. l. 29. quod: p. 1053, 31. 1054, 48. 56. l. 5. interrog. indir.: p. 1053, 44. l. 7. ut fin.: p. 1053, 49. ne: p. 1053, 56. coni. nud.: p. 1053, 60.

deriv.: increpatio, increpator, increpito, increpitus. Buchwald.

increpundia, -ōrum n. [ab in et crepundia sec. incunabula sim. J. B. H.] i. q. crepundia: FVLG. aet. mund. 11 p. 167, 16 parvum adhuc ex -is Roma subrigit verticem.

incrēscibilis, -e. ab in et crescibilis sec. gr. (v. l. 63). i. q. parum crescens: CASSIOD. Ios. antiq. 3, 1 p. 62, 28 palmae illic ... erant -es nec multum eminentes a terra (3, 9 δυσαυξεῖς).

***incrēsco**, -ēvī, -ere. ab in et crescere. scrib. -cl- (cf. p. 1043, 70): GLOSS. IV 89, 58. refl. se -ens v. p. 1057, 62. de notione: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 431, 1 B. -vit invaluit eqs. GLOSS. ἐπαύξω. ἐπιπολάζει. gliscit. crescere. informatur. inolevit. inde a VARRONE, FVR. ANT., VERG. [val. maced. ncristeare, it. increscere, francog. vet. encroistre. M.-L.] [ex coni. editur pro inarescere: PLIN. nat. 19, 106. 26, 7. in codd. traditur pro nigrescere: PLIN. nat. 17, 37 VLP. dig. 39, 3, 1, 16. loco corrupto: CHIRON 408.]

A significat res iam natas augeri (cf. p. 1043, 83): 1 de magnitudine: a corporalium: de pecunia (cf. p. 1046, 24): VARRO frg. Gell. 16, 12, 7 pecuniae parientis et -is. de fluminibus et mari (cf. 1046, 10): OV. am. 3, 6, 85 amnis. met. 11, 47 lacrimis ... flumina ... -visse. SEN. nat. 3, 27, 1. PLIN. nat. 2, 228 fons. 5, 51 Nilus. 5, 90 Euphrates. OV. trist. 1, 4, 5 -unt aequora ventis. MELA 3, 22 insulam adtolli aquis -entibus. de hominibus (cf. p. 1045, 81): CELS. 1, 3, 32 maxime ... cibo eget, qui -it. aliter p. 1056, 15. de bestiis (cf. p. 1045, 78): PLIN. nat. 10, 148 -ente pullo. de partibus corporis (cf. p. 1046, 5): CELS. 5, 26, 1[A] vena (syn. intumescens, item 7, 18, 9). SEN. Herc. O. 1070 -vit Tityi iecur (i. succrevit). PLIN. nat. 8, 128 ursorum carnes, si adserventur, -ere. 8, 117

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cornua cervi teneris -unt ferulis harundineas in paniculas. 11, 196. 207 CENS. 4, 9. *de herbis earumque partibus* (*cf. p. 1045, 69*): COLVM. 3, 21, 11 ne, cum -verint, obumbrent. 4, 6, 4 ad quam mensuram cum -verint. *al.* PLIN. nat. 15, 9. 19, 109. 112 ulpicum ... tritum in oleo et aceto mirum quantum -it spuma. 20, 245 ad palmum magnitudine -it. *al.* PALLAD. 3, 24, 12 multum. HIER. epist. 22, 21, 3 -ente segete. VVLG. Marc. 4, 27 si ... semen germinet et -at. *de ulceribus sim.*: CELS. 5, 28, 2^{C} -verunt, donec occiderent. 6, 4, 1 -it ... in aliis celeriter, in aliis tarde. 6, 8, 2^{A} polypus ... adeo -it, uti *eqs.* 7, 18, 4 non magnopere. *ibid.* modo minuitur, modo -it. 7, 28, 2 si caro -vit (*syn. 1* exulceratione facta). *al.* 8, 16, 4 si per quietem -vit *callus.* PLIN. nat. 20, 157. GREG. M. dial. 2, 26 p. 118, 1 M. -entem saniem. **b** *incorporalium: de honore* (*cf. p. 1047, 39*): PLIN. nat. 12, 8 tantum ... honoris -vit *platano*, ut *eqs.* *nota*: IREN. 3, 4, 3 Valentinus ... venit Romam sub Hygino, -vit vero sub Pio (*gr.* ἤκμασε). *de rebus ad ingenium et mores pertinentibus* (*cf. p. 1046, 62. 69*): PLIN. epist. 8, 4, 3 haec aequare dicendo arduum ..., etiam tuo ingenio, quamquam amplissime adsurgat et amplissimis operibus -at. ITALA IV Esdr. 14, 40 (= VVLG.) in pectus meum -bat sapientia (HIER. epist. 52, 3, 2 in senibus ... -ente sola s. decrescunt ceterae *virtutes*). LACT. inst. 4, 1, 12 -ente doctrina. ITALA IV Esdr. 7, 48 -vit enim in nos cor malum. EPIST. pontif. 216 Hil. coll. antiar. p. 165, 21 violentia. HIL. coll. antiar. p. 142, 17 depravatae scientiae studium. *de pretio* (*cf. p. 1046, 27*): CIL VIII 9250 quod ... annonam passus non sit -ere (INSCR. RevA. V 28 [1928] p. 358 n. 23).

2 *de gradu virium*: **a** *generatim: pertinet*: *α ad commotiones animi* (*cf. p. 1046, 51*): FVR. ANT. carm. frg. 3 -unt animi, virescit volnere virtus. VERG. *v. infra l. 56.* LIV. 1, 33, 8 ad terrorem -entis audaciae. SEN. dial. 4, 20, 4. QVINT. decl. 321 p. 262, 4 caritas. TAC. Agr. 8, 1 ardorem compescuit, ne -ret. APVL. met. 9, 3 saevitia. TERT. *v. infra l. 56.* IVST. 11, 11, 12 hinc illi aucta insolentia mirusque animo -vit tumor. AVG. civ. 2, 25 *v. infra l. 60.* in euang. Ioh. 116, $2^{extr.}$ invidia. RVFIN. hist. 6, 3, 3 persecutionum rabies. *ad dolorem*: OV. met. 9, 704 CELS. 1, 9, 1 SEN. Med. 951 CASS. FEL. 18 p. 26, 8. 51 p. 133, 15. *β ad morbos* (*cf. p. 1046, 47*): CELS. 1 prooem. 55 haec genera morborum ... modo -ere, modo consistere, modo minui ([*eadem opp.* 3, 2, 2. *cf.* PLIN. nat. 2, 110 morbos cum luna -ere ac minui]. 3, 2, 2 -it autem morbus, dum graviores dolores accessionesque veniunt. *al.*). 2, 4, 5 *febres* (*opp.* molliri. 2, 14, 7 *opp.* remittere [*cf.* 2, 15, 2 remissio]. *al.* CASS. FEL. 55 p. 142, 14. *cf.* CELS. 3, 5, 10 satius esse consistente iam incremento febris aliquid offerre quam -ente). 2, 7, 36 *dolor et tussis* (PLIN. epist. 7, 19, 3 t.). 7, 19, 10 inflammatio. PLIN. epist. 1, 12, 9 valitudo. PELAGON. 281 *v. infra l. 57.* CAEL. AVR. acut. 2, 32, 167 -ente passione (*al.* CASS. FEL. 51 p. 131, 20 *al.*). *al.* *γ varia*: LIV. 10, 5, 2 concitatior accidens clamor ab -ente certamine (*cf.* 10, 14, 17 -entem ... vim [*sc. certaminis*]. HOMER. 390 -ere Martem). 44, 36, 5 aestus *solis.* 45, 1, 3 fremitus (*cf.* VAL. FL. 1, 315 gemitus. QVINT. inst. 11, 3, 49. VVLG. gen. 19, 13 delebimus locum istum, eo quod -verit clamor eorum coram domino *i. nimium auctus est*). QVINT. inst. 8, 4, 2 hoc genus (*sc. amplificationis*) -it ..., si *eqs.* EVGRAPH. Ter. Eun. 951 ut vitiatori crimen -at, dicit virginem esse civem. Andr. 412 error. GREG. M. moral. 2, 23 p. 567^{A} tentationum procellas -ere. **b** *speciatim*: *α* magis (ac magis) -ere (*cf. s. v.* magis *vol. VIII 64, 84. 65, 2 sqq.*): VERG. Aen. 9, 685 tum m. -unt ... irae (TERT. nat. 1, 7, 18 p. 69, 14 m. -it odium -ente materia. PELAGON. 281 m. -unt vulnera [*Hippiatr. I 317, 8* ἐπιπλέον τὴν τῶν τραυμάτων αὐξήσεις δύναμιν]. ACT. Petr. 6 p. 52, 2 m. -bat illi spiritus et plus confirmabatur). SVET. gramm. 3 m. ac m. et gratia et cura artis -vit (AVG. civ. 2, 25 p. 90, 10 D. ut ... armorum ... m. m.que ardor -ret [PAVL. MED. vita Ambr. $41^{in.}$ avaritia]). *β* se -ere (*?*): CHIRON 188 ita enim hic morbus se ad corpora -ens ustione extinguitur (*an iungendum* se extinguitur*? cf. Schmalz-Hofmann⁵ 546^{med.} et Zusatz.* intendens *pro* -ens *coni. Niedermann*). *γ in sermone rhet.* (*cf. p. 1047, 23*): QVINT. inst. 8, 4, 4.

3 *de multitudine*: **a** *de frequentia: cum honore*: CELS. 1 prooem. 11 per hos ... viros salutaris ista nobis professio -vit *i. et multitudine fautorum et magnitudine honoris aucta est* (*cf.* 7 praef. 3). PLIN. nat. 13, 8 -vit deinde Mendesium *unguentum* (*sc. honore et usu*). VLP. dig. 33, 7, 12, 27 quam sententiam cottidie -ere et invalescere videmus. ITALA IV Esdr. 7, 111 (= VVLG. 7, 41) corruptibile -vit et iniustitia multiplicata est (*cf.* LACT. 2, 10, 10 malitia. AMBROSIAST. in Rom. 1, 32 p. 63^{C} mala. 5, 20 p. 98^{B} peccata. RVFIN. Orig. in Ios. 11, 3 p. 364, 9 -ente iniquitate [διὰ τὸ πληθυνθῆναι; *Vulg. Matth. 24, 12* abundavit]). CLAVD. DON. Aen. 12, 220 p. 580, 4 'crebrescere ... sermonem' ... pro Turno tractatus -ere. CONSVLT. Zacch. 1, 20 p. 25, 33 idolorum cultus. VEREC. in cant. 2, 11 hoc est fidem -ere, dum et firmitas eius in nobis ... peraugetur et aliis ... intimatur. *cum vi*: ITALA exod. 1, 10 (Lugd.) depotentemus eos, ne quando -ant (πληθυνθῇ, *Vulg.* multiplicetur). AVG. civ. 18, 22 p. 284, 21 D. (*de Roma*) paulatim -endo. CYPR. GALL. exod. 1026 ne ... agmine multo -at ... turba ferarum (*Vulg. exod. 23, 29* ne ... crescant contra te bestiae). **b** *de solo numero* (*cf. p. 1046, 54*): CHAR. gramm. p. 58, 28 B. in declinatione ... una syllaba -unt (p. 60, 21 GELL. 14, 6, 4. MART. CAP. 7, 750 triplo. *saepe*). COMM. instr. 1, 36, 8 genus iniquum -vit mundo. LACT. inst. 2, 13, 8 multitudine -ente ([VEREC. in cant. 4, 10 haeresum]. *cf.* 2, 14, 1). *et al.* *nota perf. praes.*: VVLG. I reg. 25, 10 hodie -verunt servi, qui fugiunt dominum (*i. his temporibus multi [facti] sunt s. q. f. d.*).

4 *de tempore*: VVLG. iud. 19, 8 donec -at dies (*i. procedat*). PS. AVG. quaest. test. I 106, 4 p. 237, 12 exinde coepit dies -ere super noctem tribus ... mensibus (l. 15 nox ... super diem. *cf. p. 1046, 60*).

B *significat res nondum natas nasci, gigni, crescere*: **1** *c. add.*: **a** *interrogatur 'ubi?'*: *α c. dat.*: OV. met. 4, 577 cuti squamas -ere sentit *Cadmus, dum in serpentem convertitur.* LVCAN. 1, 627 videt capiti fibrarum -ere molem alterius capitis. 2, 376 passus erat ... genis -ere barbam. PERS. 3, 32. PLIN. nat. 24, 182 caro unguibus -vit (DIOSC. 2, 49 p. 197, 17 vulneribus [5, 98]). 28, 163 utque non taedia animalium capillis -ant. MARCELL. med. 34, 48 plerisque nomine clavellorum pernicies articulis -it. VITAE patr. 5, 7, 40 multitudinem ... spinarum -visse ei *agro* (CE 1181, 6 ne patiare meis tumulis -ere silvas). *β c. praep.*: in *c. abl.*: CELS. 5, 18, 36 si ... in articulis callus -vit. 7, 13, 1 in cervice ... tumor. super: RVFIN. Orig. in gen. 1, 4 p. 7, 7 ut -ant s. eam *vineam* spinae. **b** *interrogatur 'unde?'*: OV. met. 8, 610 -vit mutatis insula membris (14, 565 rigescere puppim ... Alcinoi saxumque -ere ligno). CELS. 1, 3, 25 ex eoque inflationes, caligines, capitis dolores aliaque ... mala -unt (RVFIN. hist. 7, 21 p. 677, 4 ex foetore cadaverum pestilentia. CHIRON 187. 677). **2** *sine add.*: *de rebus corporalibus*: FEST. p. 190, 6 obherbescere, herbam -ere. CELS. 5, 22, 6 eadem -entem quoque carnem coercent (6, 15, 4. 7, 4, 4^{E} *al.*). 6, 18, 6^{B} pus. 8, 1, 9 *dentes* (*syn.* gigni). 8, 10, 7^{A} *callus.* PLIN. nat. 37, 195 -entibus varie maculis ... mutari nomina *gemmarum.* CENS. 6, 1. PALLAD. 1, 8, 2 ut latiora *fundamenta* sint ... semipedis spatio, quam parietis corpus -et. PHYSIOGN. 108 barba facile -ens (*I 34, 15* εὐπώγων). *de hominibus*: ITALA IV Esdr. 8, 35 (rec. Ψ) nemo est eorum, qui nati sunt, ... neque horum, qui -verunt, qui non peccaverit. *de rebus, quae sensibus percipiuntur*: VVLG. num. 16, 42 cumque oreretur seditio et tumultus -ret. SIDON. carm. 5, 228 Mavors. CORIPP. Ioh. 8, 35 fremitus ... equorum. *de rebus incorporalibus*: CELS. 8, 4, 12 fastidium (IORD. Get. 146). PLIN. nat. 35, 22 dignatio *picturae* ... Romae -vit ... a M'. Valerio Maximo Messalla. FRONTIN. strat. 2, 5, 37 cum ... illis ... fiduciam ex multitudine videret -ere. IVVENC. 3, 402 erroris laqueos saeclis -ere certum est (*Vulg. Matth. 18, 7* necesse est, ut veniant scandala).

C *rariora et singularia*: **1** in- *est i. q.* εἰς (*cf. p. 1047, 69*): VERG. Aen. 3, 46 (*Polydorus ad Aeneam virgulta ex tumulo suo vellentem*:) hic *me* confixum ferrea texit telorum seges et iaculis -vit acutis (*i. iacula virescendo* [SERV. reviruit] *radices in terra fixerunt et haec virgulta facta sunt*). PLIN. nat. 8, 17 *elephantos*, ut contemptus eorum -ret (*i. animis hominum penitus insereretur*), ab operariis ... per circum totum actos (*cf.* FAVST. REI. grat. 2, 1 p. 69, 20 in quem multiplicatis malis nocivus languor incubuit et -vit). IVVENC. 3, 418 gaudet ... *deus parvulos* suis -ere regnis. **2** *impers. i. q. accedit*: PS. QVINT. decl. 8, 1 p. 146, 21 super impatientiam ... orbitatis -it, quod *eqs.* **3** *i. q. attolli, surgere*: IORD. Get. 12 *fertur Britannia* silvestrae iacere planitiae, montibus etiam nonnullis -ere.

incrēto, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* creta. *i. q. colore ex creta facto pingere*: PETRON. 102, 14 -a facies *nostras*, ut sus Gallia cives putet (*sc. ut ex fuscis Italis candidi [Liv. 38, 21, 9] Galli fiamus*). *i. q. pulvere ex creta facto conspergere*: CHIRON 44 -as locum, ut cutis ad pulpas adhaerere possit (VEG. mulom. 2, 82, 4).

incrētus, -a, -um. *ab* in *et* cretus. *i. q. non cretus, non cribratus*: APVL. met. 7, $15^{extr.}$ furfures apponebat *asino* -os ac sordidos multoque lapide salebrosos. VITAE patr. Iurens. 1, 13 p. 138, 30 ut nobis ... hordeaceas -asque solummodo parare iubeas in merendula pultes. [*falso trad. pro* incertus: PS. AVG. serm. ed. Mai 69, 1 p. 137, 1 censuque caduco ... aut fastigio potestatis -ae.]

incrībro, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* cribrare. *i. q. per cribrum aliquid in aliquam rem fundere*: PLIN. nat. 17, 76 *ulmorum samara* serenda densa ..., terra super -ta.

incriflās (*sic trad.* PS. AVG. serm. 5, 3 = CAES. AREL. serm. 83, 3 p. 327, 1) *v. vol. V 2, 560, 17.*

incrīminātio, -ōnis *f.* *ab* in *et* criminatio *sec. gr.* (*l. 74*). *i. q. vacatio criminis*: ITALA Phil. 3, 14 (Tert. resurr. 23 p. 58, 8) persequor ad palmam -is (*legit* τῆς ἀνεγκλησίας *cum codd. Orig. pro* ἄνω κλήσεως).

? **incrīmen** (-inis) *n.* COMM. apol. 848 Iudaei multa adversus eum conflant in crimina (-a *i. 'incriminationes' [sc. ab* incriminare *retrogr.] Dombart in schedis*) falsa.

incrīmino (-or: *p. 1059, 2*), -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* criminare. *i. q. calumniari*: *formae passivae*: SORT. Sangall. 12, 10 observa, ne forte circumventus -eris. SCHOL. Pers. 4, 2 Socrates cum -retur de turpi amore Alcibiadis ..., venenum ... accepit (LIB. pontif. p. 84, 3 -atur de adulterio). LIB. pontif. p. 96, 2 a quodam Basso -atur (GREG. TVR. vit. patr. 6, 5 p. 683, 16 -to ab iniquis). *formae activae*:

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SORT. Sangall. 14, 11 innocentem -as (38, 2). LIB. pontif. p. 121, 7 -verunt Symmachum. *dep.* **incrīminor,** -ātus sum, -ārī: PALLAD. hist. mon. II 19 p. 376^{D} ut lectorem -retur (*70 p. 165, 17 B.* συκοφαντῆσαι). p. 377^{B} -ta lectorem (*p. 166, 20* συκοφαντήσασα).

incrīnītus, -a, -um. *ab* in *et* crinitus. *i. q. crines non habens, tonsus:* LEX Sal. 24, 1 si quis puerum . . . ⌊sive crinitum sive -um⌋ occiderit (⌊ ⌋ *add. codd. emendati,* non tunsorato *add. al.*).

incrīspātio, -ōnis *f.* *ab* incrispare. *i. q. cultus capillorum crispandorum:* ITALA I Petr. 3, 3 (Aug. bon. coniug. 12, 14 p. 206, 10 [crisp- *al.*]. epist. 147, 22, 51 p. 328, 2 Primas. in apoc. p. 930^{D}) non quae a foris ornantur capillorum -bus (ὁ . . . ἐμπλοκῆς τριχῶν . . . κόσμος. *Vulg.* quarum non sit extrinsecus capillatura). PS. HIL. libell. 11 p. 84, 26 non studere capillorum -bus (*T V,* crisp- *L*).

incrīspo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* crispare. *i. q. aliquid crispum reddere:* MARCELL. med. 7$^{ut.}$ capillo nigrando et -o (*7, 1* crispando capillo *eqs.*). [*falso trad.:* TERT. idol. 8 p. 37, 8 simulacra parietibus -are (incrustare *Pamel.,* ingypsare *edd. Vind.*).]

incroco, -āvī, -ātum, -āre. *orig. germ.; v. Meyer-Lübke, REW 4363a. 4780; Gamillscheg, Et. Wörterb. d. franz. Spr. s.* encrouer. [*francog.* encrouer. *M.-L.*] *i. q. suspendere:* LEX Sal. capit. 1, 2 si quis hominem extra consilium iudicis de furcas abaterit aut de ramum, ubi -atur (-gatus est *al.*), reponere praesumpserit.

NOT. Tir. 66, 64 **incruciat** (*antea* cruciat, *seq.* excruciat).

incrūdēsco, -duī, -ere. *ab* in *et* crudescere. *i. q. redintegrari, denuo incipere:* GLOSS. V 585, 43 integrascit (*sc.* hoc malum: *Ter. Andr. 688*), -it. NOT. Tir. 49, 21 -et. 49, 20 -uit.

incruentātus, -a, -um. [*ab* in *et* cruentatus *sec. gr.* ἀναίμακτος. *J. B. H.*] *i. q. sanguine vulnerum non respersus:* OV. met. 12, 497 manet imperfossus ab omni inque cruentatus . . . ictu. TAC. hist. 4, 37, 3 discesserant obsessores . . . satietate praedae nec -i, quia dispersos . . . miles noster invaserat (incruentari via adispersos *cod.*). [TERT. nat. 1, 7, 20 p. 69, 19 *trad.* in cruentato pane.]

×**incruentus,** -a, -um. *ab* in *et* cruentus. [*corrupt.:* GLOSS. II 582, 35 -um exsanguine (exsangue *Loewe*).]

i. q. cruore non respersus: **1** *in re militari* (*et proprie et translate. saepius c. neg. quam sine neg.*): **a** *de rebus: fere 30^{ies} de* victoria: *c. neg.:* SALL. Catil. 61, 7 neque . . . -am v. adeptus erat. LIV. 4, 17, 8. 7, 8, 7 nec Romanis (27, 14, 13 *al.*) -a v. fuit (CVRT. 4, 6, 30 Macedonibus. TAC. hist. 2, 15, 2 *al.* IVST. 18, 1, 7). 10, 29, 18 nec -a v. fuit (42, 7, 10 *al.* FLOR. epit. 1, 17, 7). 21, 29, 4 haud . . . -am . . . v. (37, 16, 12 HEGES. 4, 30 p. 290, 2). 27, 49, 7 haudquaquam -a v. fuit. 40, 32, 7 magna v., non tamen -a fuit (FLOR. epit. 3, 6, 4). *et al.* *sine neg.:* LIV. 2, 31, 6 v. -a fuit. 9, 12, 3. QVINT. decl. 272 p. 116, 16 tam -a v. (FLOR. epit. 3, 6, 14). TAC. hist. 3, 8, 3 -am et sine luctu v. GELL. 5, 6, 21 *v. p. 719, 46.* PANEG. 4, 7, 1 IORD. Get. 173. *de certamine:* LIV. 2, 56, 15 haud -o proelio (TAC. Agr. 17, 1 proelia . . . non -a. PRVD. perist. 2, 16 martyris . . . non -o p.). VELL. 2, 21, 6 haud -is . . . certaminibus (FLOR. epit. 2, 17, 8 nec -is c. 4, 12, 43 non -o . . . c. [4, 12, 56]). FLOR. epit. 4, 2, 26 -um . . . bellum (IVST. 5, 1, 10 non . . . inerti neque -o . . . b.). *de pace:* COLVM. 9, 9, 7 pax (TAC. ann. 2, 46, 2 FLOR. epit. 4, 2, 90 FRONTO p. 208, 19 N.). MELA 2, 12 ne foedera quidem -a sunt. TAC. ann. 12, 46, 1 -as condiciones. *de aliis rebus:* TAC. hist. 1, 29, 2 solacium . . . habebamus -am urbem (3, 66, 1 si . . ., -am u. Vespasiani exercitus intrasset). ann. 13, 37, 5 posse illi regnum stabile et res -as contingere. FLOR. epit. 3, 23, 7 fuga. FRONTO p. 204, 16 N. regressio. PS. RVFIN. in Os. 2, 14 p. 978^{A} triumphis. HYD. chron. II p. 29, 174 direptio civitatis. **b** *de hominibus: sine neg.:* SALL. Iug. 92, 4 multis locis potitus ac plerisque exercitu -o (hist. frg. 3, 29 TAC. ann. 12, 17, 2). LIV. 9, 17, 16 *Dareum* -us devicit. TAC. hist. 3, 13, 3 integros -osque. AMM. 14, 10, 14. 26, 5, 9 discesserant -i. OROS. hist. 6, 2, 20 milite. *c. neg.:* LIV. 4, 28, 8 iam ne duces quidem Romani -i pugnant. 8, 29, 12 haudquaquam . . . -o milite suo. 27, 12, 12 si . . . haud -us abeat. VELL. 2, 112, 6 non -is centurionibus. *adde et nota abl.* (*cf. p. 1060, 5*): SEN. epist. 90, 41 arma cessabant -aeque humano sanguine manus (*cf. l. 83*) odium omne in feras verterant.

2 *extra rem militarem:* **a** *de rebus:* α *incorporalibus: de imperio sim.:* SEN. Herc. f. 741 -um mitis imperium regit (LAMPR. Alex. 25, 1). dial. 9, 3, 5 quae ministeria quamvis -a sint (*cf.* DIONYS. EXIG. Conc.^{S} I 5 p. 240, 8 sacrificii servitutem [*I 1, 1 p. 37, 24* ἀναίμακτον; *I 2 p. 48, 33* mundum, *I 3 p. 30, 35* sine sanguine]). LACT. inst. 5, 11, 13 quod administratio sua in hac parte fuerit -a. AVG. epist. 153, 4, 10 p. 407, 12 disciplina (*cf.* CONSVLT Zacch. 2, 10 p. 68, 27 obiurgatio . . . -a peccantibus). *de aliis:* OPTAT. 3, 8 p. 91, 1 parentes -a parricidia facere cogebantur (*sc. animarum liberorum suorum, dis eos ture sacrificare iubentes*). SCHOL. Iuv. 10, 113 'sicca morte': -a ac per hoc naturali morte sua. CONSVLT. Zacch. 2, 8 p. 63, 27 -is . . . spiritus muneribus. CE 1504 B 25 malos arcens homines cruentos ire per silvas dat ille vobis perque opaca silentia -a. β *corporalibus:* MART. 1, 82, 3 *porticus* securo ruit -a damno. QVINT. decl. 305 p. 197, 18 inimicos . . . -is manibus (*cf. l. 66*) occidere. SYMM. or. 3, 2 p. 330, 24 vidimus . . . clementiae auspices -as secures (*cf.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 6, 9, 1 *gladium.* CASSIOD. var. 7, 1, 3 ferrum). PRVD. cath. 4, 51 praedam rictibus ambit -is *leo Danielem.* 7, 117 -am transvolans . . . linguam *Ionas ceti.* CONC.^{S} II 3, 2 p. 31, 12 hostia *sc. Christus* (*I I 1, 2 p. 17, 33* ἀναίμακτον). SIDON. epist. 9, 13, 5 vers. 27 cruor -us exit *acu pictae beluae.* *add.* d e ⌊*pro abl. instr. cf. p. 1059, 65*⌋: PERVIG. Ven. 39 cede, virgo Delia, ut nemus sit -um de ferinis stragibus. **b** *de animantibus:* SEN. clem. 1, 11, 3 praestitisti, Caesar, civitatem -am. OCTAVIA 482 *Fortuna* tibi numen -a summisit suum. AMM. 21, 6, 9 -us et mitis, adeo ut cum ei coram innocentem quendam torquere Constantius praecepisset, . . . abrogari sibi potestatem oraret. 22, 14, 2 nusquam a proposito declinabat, Galli similis fratris, licet -us (31, 10, 18). 26, 9, 11 quoad vixerat, -us.

adv. **incruentē.** PRVD. perist. 10, 1094 si vos sinatis, -e vivimus, at si cruente puniamur, vincimus.

incrustātio, -ōnis *f.* *ab* incrustare. GLOSS. πλάκωσις. μαρμάρωσις. pavimentum marmoreum. *i. quod incrustando efficitur, nobile tectorium* (*de re v. Blümner, Technologie III 184*): PROC. dig. 8, 2, 13, 1 parietem communem incrustare licet . . ., sicut licet mihi pretiosissimas picturas habere in pariete communi; ceterum si demolitus sit vicinus . . ., non pluris quam vulgaria tectoria aestimari debent; quod observari et in -e oportet. PAVL. dig. 50, 16, 79, 2 voluptariae impensae . . . ut sunt . . . -es, loricationes, picturae. CIL III 6671 genium cum ⟨colu⟩mnis et aetomate et -e marm(orea) de suo fecit.

incrusto, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* crusta. CHAR. gramm. p. 473, 80 B. πλακῶ (GLOSS.). GLOSS. -tum ornatum, crustis coopertum. *in Graecum sermonem receptum est:* INSCR. Annuario 3 (1916) p. 13 n. 2 = Suppl. epigr. Graec. 2 (1924) 698 τὴν βάσιν ἐνκρόστωσεν. [*e coni.:* TERT. idol. 8 p. 37, 8 *v. p. 1059, 16.*]

i. q. crusta obducere: **1** *-ant homines:* **a** *subest notio immunditatis:* LVCIL. 135 -tus calix (PORPH. Hor. sat. 1, 3, 55 -ari . . . vas dicitur, cum aliquo vitioso suco inlinitur atque inquinatur. secundum quod et Lucilius . . . ait *eqs.* [SCHOL. Hor.]. *'immundus, . . . oblitus deinceps reliquiis cenarum priorum' Marx*). HOR. sat. 1, 3, 56 virtutes . . . invertimus atque sincerum cupimus vas -are *sc. virtutibus nomina vitiorum imponentes.* TERT. orat. 14 manus eius semper immundae, sanguine prophetarum . . . -tae. **b** *abest notio immunditatis:* α *-antur res utilitatis causa: vasa:* VARRO rust. 3, 14, 5 *cochleas* saginare solent ita, ut ollam . . . -ent sapa et farri, ubi pascantur. SCRIB. LARG. 135 p. 58, 18 calices quoque eis *speciebus* -entur . . .: ex his qui vinum . . . praebiberit, . . . alvum mollit. *parietes:* VARRO rust. 3, 15, 1 *glirarium* maceria . . . saepitur: tota levi lapide aut tectorio intrinsecus -atur. *adde:* IVST. 36, 3, 7 nec materiam ullam sustinet *mare mortuum,* nisi quae alumine -atur. β *-antur res ornamenti causa: parietes* (*de re v. Blümner, Technologie III 184*): VARRO Men. 533 λιθόστρωτα pavimenta et parietes -tos (PROC. dig. 8, 2, 13, 1 *v. l. 18*). PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 178, 20 delubra metallis argenteis -ta. CIL IX 451 XII 535. *vasa:* SERV. auct. Aen. 2, 765 'crateresque auro solidi' qui sunt vel inaurati vel laminis tecti vel -ti. **2** *-at natura:* SERV. georg. 3, 365 fossae . . . cum alibi tantum . . . -entur, illic usque ad imum gelantur. *Bulhart.*

incuba *v.* incubus.

incubātio, -ōnis *f.* *ab* incubare. *plur. l. 62.* *i. q. actio incubandi (c. gen. subi. l. 61. obi. l. 62): in ovis:* PLIN. nat. 10, 152 -i datur initium post novam lunam. 10, 156 -o ovis noxia. 10, 166 urina *ova* . . . fiunt -e derelicta. PALLAD. 1, 28, 3 excusatae matres ab -e. *in possessione* (*aliena, cf. p. 1063, 14*): COD. Theod. 10, 1, 15 (= Iust. 7, 38, 3, 1. 11, 67, 2, 1) neque . . . precatio colorata aut -o diuturna aut novella professio proprietatis nostrae privilegium abolere potuerunt. AVELL. p. 128, 14 beati Marci . . . sedes . . . a cruentissima praedonis -e liberata. *in homine dormiente:* CASSIAN. conl. 7, 32, 1 quosdam *spiritus* solummodo innocuis -bus hominum pernoctare. CAEL. AVR. diaet. pass. 53 *v. p. 1064, 3.*

incubātor, -ōris *m.* *ab* incubare. *qui incubat (acced. plerumque gen. obi.): fano oraculi accipiendi causa* (*de re v. Lechat ap. Daremberg-S. et Pley RE s. v.* incubatio): TERT. anim. 49 p. 380, 16 heroem quendam . . . -es fani sui visionibus privantem. *possessioni vel potestati* (*alienae. cf. p. 1063, 14.* SERV. Aen. 7, 266 licet apud nos -r imperii tyrannus dicatur [*v. l. 77 sq.*]): SYMM. epist. 10, 2, 3 -r iudiciorum (*antea* qui amplissimas potestates malis artibus possidebat). AMBR. exc. Sat. 1, 62 -i communium fructuum (*cf.* COD. Theod. 16, 10, 20, 1 fructus ab -bus exigantur). GAVD. Aug. c. Gaud. 1, 36, 46 p. 244, 20 aliarum rerum -es. AVG. in psalm. 38, 22 aliquem . . . iniquum . . ., thesaurizantem, -em. serm. 50, 2, 4 quod . . . iure non tenet, si suum esse dixerit, non erit vox iusti possessoris, sed impudentis -is improbitas. MACR. somn. 1, 10, 16 Dionysius aulae Siculae inclementissimus -r. AVELL. p. 136, 24 per quem *deus* publicos (*i. imperii*) -es subegit, ecclesiae quoque depellat tyrannos (*cf.* VICT. TONN. chron. II p. 186, 458, 29 Timotheus Alexandrinae ecclesiae -r). PETR. CHRYS. serm. 1 p. 186^{A} ut vel tarde sapiat *prodigus* patrem custodem, non -em fuisse substantiae. 121 p. 531^{B} divinae . . . largitatis. CONC. Ilerd. a. 546 Mansi 8, 615^{D} suarum rerum -es (incubitatores *l. v.*). *mulieri* (*cf. p. 1062, 64*): FVLG. aet. mund. p. 159, 8 concubinalis exercitus -r *Salomon.*

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

f. **incubātrīx,** -īcis. Ps. AVG. serm. ed. Mai 28, 4 sol abscondit radios suos . . . atque -em noctem dissimulato iure contradictionis admisit (*cf. p. 1060, 68. 1062, 43*).

?**incubitātor,** -ōris *m. v. p. 1060, 83.*

incubito, (-āvī), -ātus (*l. 7*), -āre. *ab* incubare. *i. q. incubare: ovis* (*trsl. sensu obsceno*): PLAVT. Persa 284 video ego te: iam -tus es. *quiescendi causa*: COLVM. 8, 14, 9 cellas, in quibus -ant *anseres*, siccissimas esse oportet. *divitiis*: PAVL. NOL. carm. 20, 296 divitias . . . amplectuntur amore . . . defossisque . . . metallis -ant (*cf. Verg. p. 1062, 81*).

incubitus, -ūs *m. ab* incubare. *plur. l. 18.* GLOSS.[L] IV Plac. I 14 -us (incubus *Deuerling*) dicitur ab incumbendo sive iacendo sive aliena capiendo (*cf. p. 1060, 57. 68. 1063, 14*). *i. q. actio incubandi ovis sim.*: PLIN. nat. 8, 127 fetus rigentes adprimendo pectori fovent *ursae* non alio -u quam ad ova volucres (*inde* SOL. 26, 5). 10, 152 si -u tonuit, ova pereunt. 10, 153 quaedam *ova* citra -um sponte naturae gignunt (*v. app. crit.*). 10, 163 ab -u. 28, 32 iidem *homines* gallinarum -us, pecorum fetus abortu vitiant. SOL. 40, 26 ut -us adsiduitate plumas exuant *ciconiae*. *i. q. actio cubandi, iacendi*: PLIN. nat. 28, 54 Theophrastus *tradit* celerius concoqui dextri lateris -u, difficilius a supinis (*antea* supino cubitu).

1. *incubo, -uī (-āvī), -itum (*p. 1062, 26*), -itūrus (*p. 1062, 18.* -ātūrus *p. 1062, 13. 1063, 59*), -āre. *ab* in *et* cubare. *de formis perf.* -avi, -asse *sim. v. l. 59. p. 1062, 60. 1063, 18. 23 et Neue-W. adde* SALV. eccl. 3, 63 (-arint *A*, -averint *B*). [*falso trad., ut vid.* PLIN. nat. 11, 45 nisi -vere *apes*, favos lividos faciunt, *ubi* incubuere (*ab* incumbere, *v. p. 1074, 41*) *coni. J. Müller.*] NOT. Tir. 81, 32 -at. 81, 45 -uit. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 4, 10 marahaefeth. GLOSS.[L] Corp. I 250 -at manet. GLOSS. ἐπιπίπτω (*pertinet ad* incumbo, *cf. p. 1071, 59*). *v. et p. 1062, 5. 1063, 15. de confusione c.* incumbere *v. p. 1063, 63* (*haud raro falso scrib.* incumbare, *c. g. l. 71. p. 1062, 46*). DIFF. ed. Beck p. 65, 25 *v. p. 1071, 60. legitur inde a* PLAVT., VARRONE, CIC. [*francog. vet.* encouver. *M.-L.*] [*l. v.* incumbere: *p. 1062, 51. 1063, 22. 23. 58.* excubare: *p. 1063, 39.*]

I *c. vi durativa, i. q. iacere, sedere super alqd.* (*sed v. p. 1063, 63*): **A** *sensu corporali* (*in imagine et translate l. 55. 72. 79. p. 1062, 61*): **1** *generatim*: **a** *c. dat.*: VARIVS carm. frg. 2 -et ut Tyriis. VERG. Aen. 4, 83 stratis . . . relictis -at *Dido* ([SERV. auct. *ad l.* quasi invita]. ARNOB. nat. 7, 32 p. 266, 10. *cf.* HOR. sat. 2, 3, 117 stramentis [SEN. epist. 20, 9]). OV. epist. 9, 88 ut Phegeus aper . . . Erymantho -et (*an ad infra l. 74?*). met. 1, 634 pro . . . toro terrae . . -at (STAT. Theb. 11, 698. *cf.* SEN. Oed. 145 agris). 4, 314 herbis. 6, 432 tecto . . . -uit bubo thalamique in culmine sedit. 6, 593 umero levis -at hasta. LIV. 5, 46, 8 -ans cortici secundo Tiberi ad urbem defertur (*cf.* 21, 27, 5 caetris . . . -antes flumen tranavere. CVRT. 7, 5, 18 *utribus. v. et l. 52*). VAL. MAX. 6, 1 pr. pulvinaribus. SEN. Herc. O. 1764 cui totus aether pondus -uit leve. Phaedr. 1280 gravis . . . tellus impio capiti -et. Thy. 733 leo . . . victor armento -at (SIL. 2, 686). 909 resupinus . . . purpurae atque auro (*aliter p. 1062, 81*) -at. dial. 4, 25, 2 foliis rosae. CVRT. 3, 6, 7 pulvino. PLIN. nat. 31, 44 aquarum *est nota* . . . alicui loco pectore -ans rana. SIL. 4, 602 spumanti -at alveo *elephantus*. STAT. silv. 5, 1, 201 amissae *coniugi*. TERT. paenit. 9, 4 sacco et cineri (HIER. epist. 39, 4, 6). praescr. 22, 5 *Iohannem* pectori eius (*domini*) -antem. IVST. 23, 1, 8 cui *vesti* -rent. *et al. in imag.*: PROP. 4, 7, 81 ramosis Anio qua pomifer -at arvis. *sensu hostili*: FLOR. epit. 1, 10, 2 quamvis . . . occupato . . . Ianiculo ipsis urbis faucibus -ret *Porsena*. 2, 6, 57 ut inhaerentem atque -antem Italiae extorqueret Hannibalem. LACT. mort. pers. 3, 1 subiectorum . . . cervicibus -vit *Domitianus* (*cf.* 7, 4. *p. 1063, 24*). AVG. serm. 273, 4, 4 prostratis mentibus diabolus (*syn.* obsedit).

b *c. acc.*: STAT. Theb. 10, 108 soporifero stipatos flore tapetas -at *Somnus*. FRONTO p. 207, 22 N. caespitem . . . ut torum -ans.

c *c. praepositionibus*: SEN dial. 7, 25, 2 super . . . tomentum. PRVD. perist. 13, 4 -at in Libya sanguis *Cypriani* (ROMVL. fab. 52, 9 rec. gall. in terra [*rec. vet.* iacuit]. VEN. FORT. vita Germ. 1, 2 in ventre). **d** *absol.*: CAEL. or. frg. Quint. inst. 4, 2, 123 contubernales ab omnibus spondis transversas -are (*an subi. Antonius, ut locus pertineat ad l. 61?*) et reliquas circumiacere passim. COLVM. 7, 3, 8 quam aridissimis filicibus . . . stabula constrata sint, quo purius et mollius -ent fetae *oves*. VLP. dig. 34, 2, 23, 1 quae induendi . . . -andive (incumbandive *F*) causa parata sunt vestimenta. *inde fere i. q. immotum iacere*: SEN. Phoen. 499 arma defixa -ant. *trsl. i. q. stupere*: LVCAN. 2, 27 -at amens miraturque malum.

2 *specialia*: **a** *i. q. habitare, versari in* (*cf. et supra l. 41*): **α** *c. dat.*: PLAVT. Cas. 110 ruri (rure *P, A inc.*) -bo usque in praefectura mea. SOL. 32, 19 delubra quibus succedit Apis aut -at, . . . thalamos nominant. HIER. hom. Orig. in Ier. 8 p. 647[B] semper sepulchris et ossibus -at *hyaena*. MACR. Sat. 1, 21, 18 Aries per menses sex hibernos sinistro -at lateri. *in imag.*: SEN. suas. 6, 5 domi nostro sanguini (-ne *codd.*) intestinus hostis -at. ARNOB. nat. 2, 40 p. 80, 23 *ut* vi famis humanis cadaveribus -rent *animae*. HIER. epist. 63, 3 ecclesiae visceribus -antes *haeretici*. RVFIN. Basil. hom. 2, 7 qui . . . carni nostrae -at luxus. **β** *c. acc.*: APVL. met. 4, 17 specus roridos et fontes amoenos semper -are. 7, 7 tabernulam. AVIEN. orb. terr. 529 Tergestum . . . dehinc curvi salis -at oram. PETR. CHRYS. serm. 17 p. 243[B] qui domicilium haberet in monumentis . . . mortis -at mansiones *daemoniacus*.

b *de incubatione in sacris, i. q.* ἐγκοιμᾶσθαι (*cf.* SERV. Aen. 7, 88 -are dicuntur proprie hi qui dormiunt ad accipienda responsa. *huc pertinet, ut vid.*, PAVL. FEST. p. 266 [*post lacun.*] ubi -are posset auspicii repetendi causa. *v. et p. 1063, 41. de re v. p. 1060, 65*): **α** *c. dat.*: PLAVT. Curc. 266 -are satius te fuerat Iovi (*i. in Iovis templo*). MELA 1, 46 ubi tumulis -uere, pro responsis ferunt somnia *Augilae*. LVCAN. 5, 85 adyto. SOL. 7, 10 Aesculapii *sacello*. **β** *absol.* (*c. praep. l. 12. 13. part. pro subst. l. 13. 14*): PLAVT. Curc. 61 leno, ⟨qui⟩ aegrotus at in Aesculapi fano. 268 siquidem -are velint qui periuraverint. TERT. anim. 48 p. 379, 15 apud oracula -aturis ieiunium indicitur. SOL. 27, 46 subiectus capiti -antium *Hammonis cornu lapis.*

c *i. q. ova supercubando fovere,* ἐπῳάζειν (*tum de avibus cum de aliis bestiis, e. g. l. 20. 25. 35*): **α** *c. dat.*: OV. met. 9, 746 -at Alcyone . . . nidis. PAVL. FEST. p. 98 cum ovis -iturae sunt *gallinae* (COLVM. 8, 8, 4 ovis vel pullis. 8, 11, 11 LACT. opif. 3, 7 PALLAD. 1, 29, 2 EVSTATH. Bas. hex. 7, 2 multi piscium non -ant suis o. [ἐπῳάζουσιν. *sic et* 8, 7]). COLVM. 8, 5, 10 fetibus (*i. ovis*). VVLG. deut. 22, 6 matrem pullis vel ovis desuper -antem. **β** *c. acc.*: VARRO rust. 3, 9, 8 quae velis -et *gallina*, negant plus XXV oportere ova -are (3, 9, 12 ova, quae -antur. PETRON. 33, 3 PLIN. nat. 8, 89. 10, 106. 150. 151 *bis*. 161. 163. 170 serpentes contexta ova in terra -ant. 29, 85 triduo -ita *ova*. *cf.* PLIN. nat. 11, 85 phalangia . . . -ant magnum numerum [*sc. ovorum*]). FILASTR. praef. 2 aliorum . . . fetus -ans *perdix*. **γ** *absol.* (*indic. ubi l. 36. 39. part. pro subst. l. 34*): VARRO rust. 3, 7, 9 diebus quadragenis concipit et parit et -at et educat *columba*. 3, 9, 2 quemadmodum -ent et excudant *gallinae*. 3, 9, 7. 9. 10 ut diem et noctem -ent. 3, 9, 16. 3, 10, 3 ad pariendum et -andum (COLVM. 8, 2, 12 *al.*). *al.* CELS. 5, 27, 10 perniciosissimae sunt cum -ant *serpentes*. COLVM. 8, 2, 6. 8. 8, 3, 4. 5 -andi causa. 8, 5, 4. 5 *al.* PLIN. nat. 1, 10, 75 vitia et remedia -antium (*sc. avium. sic et* 10, 161). 9, 37 -ant noctibus *testudines*. 9, 164 locustae. 10, 100 nec in quo loco peperere -ant *perdices* (10, 102 furtim et in occulto). 10, 158. 159. 165. 170 crocodili vicibus -ant, mas et femina. 11, 47 gallinarum modo -ant *apes*. 11, 49. 72 vespae. 11, 85 phalangia. *al.* SVET. Tib. 14, 2. PALLAD. 1, 28, 1 -antes per agrum feminas *pavonum* . . . a vulpe custodias. 1, 30, 2.

d *de rebus naturae* (*ipsa rerum natura l. 54, somno et spiritibus personatis l. 49 sq.*), *i. q. superiacere*: **α** *c. dat.*: VERG. Aen. 1, 89 ponto nox -at atra (CVRT. 9, 4, 18 noctem profundo -antem mari). GERM. 293 rapidus ponto tunc -at auster. SEN. Oed. 47 gravis et ater -at terris vapor. VAL. FL. 2, 494 caelum . . . -at urbi (TERT. resurr. 59 p. 120, 12 nobis [-at R^3, incumbat *rell.*]. adv. Hermog. 31 p. 160, 2 sicut terra abysso . . . , ita et c. spiritui et aquis -bat et complectebatur [*cf. l. 53*]). STAT. Theb. 10, 303 tali miseris deus aliger (*i. Somnus*) umbra -at (*cf. infra l. 73*). TERT. bapt. 5 p. 205, 18 immundi spiritus aquis -ant. VVLG. exod. 40, 36 nubes . . . -bat (incumbebat *A*) per diem tabernaculo et ignis in nocte. **β** *c. acc.*: AVIEN. ora 236 pigra -at (incumbat *cod.*) caligo terras. IVVENC. 4, 471 nox . . . -at undas (undis *l. v.*). *i. q. complecti* (*cf. l. 48*): PLIN. nat. 2, 3 si una *rerum natura* omnes *mundos* -ret (*v. app. crit.*). **γ** *absol.*: TERT. spect. 27 p. 26, 17 fugiens . . . illam cathedram pestilentiarum ipsumque aërem desuper -antem.

e *i. q. inclinatum esse, vergere super*: SEN. Thy. 155 hinc illinc gravidis frondibus -at . . . arbor *Tantalo* (STAT. silv. 2, 3, 55 stagnis. TERT. anim. 46 p. 375, 22 *somnio vidit* vitem . . . toti Asiae -asse). PLIN. nat. 6, 53 iugum -ans mari. *inde sensu magis abstracto i. q. propinquum esse*: GERM. 509 toto capite at (*sc. Aquilae*) ardens Pegasus et longae spatio cervicis inhaeret (*Arat. 523* ἡ δὲ κατ' αὐτὸν Ἵππείη κεφαλὴ καὶ ὑπαύχενον εἰλίσσονται).

? **f** *i. q. concumbere feminae generandi causa*: MELA 3, 83 *Phoenix avis* super exaggeratam . . . struem sibi ipsa -at solviturque, dein putrescentium membrorum tabe concrescens ipsa se concipit atque ex se rursus renascitur (*cf. p. 1060, 83. 1076, 45. an ad l. 16?*).

B *sensu incorporali* (*cf. p. 1061, 36*). **1** *generatim de eis, quae menti hominum gravia sunt*: SEN. Phaedr. 99 maior alius -at maestae dolor. 268 -at menti furor. Thy. 401 illi mors gravis -at (*cf. p. 1063, 37*). epist. 76, 30 cetera . . . dominis suis -ant gravia (*cogitat de incubone, cf. Radermacher, RhM. 60, 1905, 253*). 94, 74 gravior ipsis felicitas -at. PRVD. ham. 59 quis somnus inerti -at ingenio (*cf. l. 49*)?

2 *specialia* (*saepe notio q. e. sub A 1, hic illic [e. g. p. 1063, 45] fort. ea q. e. sub A 2c subesse vid.*): **a** *i. q. incubando tueri, tenere*: **α** *i. q. divitias sim. conditas et clausas tenere* (*imag., ut vid., a dracone fabulosa bestia sumpta, cf. p. 1063, 3. v. Sonny, ALL 9, 1896, 65; Otto, Sprichw. p. 173*): *c. dat.*: CIC. Cluent. 72 qui illi pecuniae, quam condiderat, spe iam atque animo -ret (*cf. l. 83*). VERG. georg. 2, 507 condit opes alius defossoque -at auro (AMBR. Iac. 2, 5, 23 *al.* SVLP. SEV. chron. 1, 23, 5 *al. cf.* SEN. dial. 3, 21, 2 acervis auri. AVG. ord. 2, 5, 14 p. 156, 25 defossae *pecuniae*). Aen. 6, 610 qui divitiis soli -uere repertis (CYPR. eleem. 13 p. 383, 23 HIER. in

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ezech. 9, 30 p. 290[D]. *et al. nota*: SIDON. epist. 8, 7, 2 sic vitiis ut d. -antes). LIV. 6, 15, 5 -antes publicis thensauris (PAVL. FEST. p. 67 dracones. QVINT. inst. 10, 1, 2. *et al.*). MART. 12, 53, 3 gazae. FLOR. epit. 2, 10, 2 praedae (EPIST. pontif. 386 Conc.[S] I 2 p. 89, 28. *cf.* IVST. 24, 7, 8 vino velut pr.). CYPR. ad Donat. 12 p. 14, 3 fortunis (*cf. l. 13*). eleem. 7 p. 378, 23 nec terrenis possessionibus -emus, sed caelestes thesauros potius recondamus. LACT. inst. 5, 5, 7 *ne* soli sibi absconditis *frugibus* -rent. HIL. in Matth. 16, 11 opibus saeculi (HIER. epist. 58, 2, 2 *al.* SIDON. epist. 2, 13, 8 IORD. Get. 171). DICT. 5, 2 his ... quae ... rapta sunt. PETR. CHRYS. serm. 123 p. 537[A] qui et suis -at et aliena pervadit. SALV. eccl. 3, 46 opibus ac talentis (*al.*). *c. acc.*: APVL. met. 4, 9 sordidus aureos folles -bat. *c. praep.*: CIL IV 5087 quisquis in alterius fortunis -as.

β technice i. q. ipso facto, sed non iure possidere (*cf.* SERV. Aen. 1, 89 [*v. p. 1062, 43*] -are proprie dicitur per vim rem alienam velle tenere [GLOSS.[L] V Aa I 190 -at res alienas tenet]. Ps. ASCON. Verr. p. 249, 30 quasi iam probaverit possessorem esse eum, qui -vit. 250, 3 nec adimere tibi licet possessionem -anti nec dare iure poscenti. *cf. et p. 1062, 80. l. 4. 13*): *in iure privato*: AVR. Fronto p. 16, 2 N. quid ille cogitat aliud quam bonis alienis -are, fructus diripere *eqs.* (TERT. uxor. 1, 4 p. 675 Oe. a. opibus -are [*A*, incumbere *rell.*]. HEGES. 1, 25, 1 p. 39, 4 alienis. COD. Theod. 4, 18, 1 [= Iust. 7, 51, 2] qui ... rei -arit [incumbit *Iust.*] alienae. VAL. CEM. hom. 8, 4 p. 718[D] facultatibus a.). *de tyranno, usurpatore* (*cf. p. 1061, 59*): *c. dat.*: LACT. inst. 7, 19, 1 capto mundo cum magnis latronum exercitibus -bit *tyrannus*. EPIST. pontif. 591 Schwartz p. 65, 26 *Petrus* eius *Timothei* ecclesiae tunc temporis -bat (LIBERAT. 13 Conc.[S] II 5 p. 122, 31. *cf. l. 32.* AVELL. p. 117, 15 populus dei, cui praedo nefarius -bat). CHRON. Gall. chron. I p. 629, 25 praesumpto male imperio. *c. locat.*: HIER. epist. 1, 15, 2 Auxentium Mediolanii -antem. *c. acc.*: PAVL. MED. vita Ambr. 6 *Auxentius* -bat ecclesiam. AVELL. p. 553, 24 Basilisco palatinam arcem (*v. adn. crit.*) -ante.

γ i. q. excubare: SEN. Thy. 571 pinnis anxiae noctis vigil -bat. STAT. silv. 2, 7, 130 vultus (*i. imago*) *Lucani mortui* ... stratis praenitet -atque somno securae *coniugis*. PETR. CHRYS. serm. 116 p. 520[A] *mors* -are iussa poenis reorum attentare ausa est ipsum iudicem (*cf. p. 1062, 70*). *fort. inde explic.*: AETNA 247 quo vocet Orion, quo (*leg.* qua?) Sirius -et (*CSZE*, exc- *G*) index. STAT. silv. 3, 4, 25 festinantia sistens fata salutifero mitis deus (*Aesculapius*) -at angui (*Pergami; fort. alludit ad ἐγκοίμησιν, cf. p. 1062, 4*).

b *i. q. mente implicitum, occupatum esse in, et inde i. q. operam dare, studere* (*partim, ut vid., per confusionem c.* incumbere, *e. g. l. 49. 52. 59 et maxime l. 60 sqq.*): OV. trist. 4, 3, 21 ubi -uit iusto mens aegra dolori (SEN. dial. 6, 1, 1). SEN. dial. 9, 2, 11 animus ... poenae -ans suae, dum illum taedet sui pigetque. nat. 1 praef. 17 haec inspicere, haec discere, his -are ... transilire est mortalitatem suam. TERT. patient. 10 p. 16, 21 quodsi patientiae -bo, non dolebo. paenit. 1, 5 paenitentiae. 6, 15 quid te cognovisse interest, cum isdem -as, quibus retro ignarus? CYPR. epist. 65, 3 p. 724, 5 stipes et oblationes et lucra desiderant, quibus prius insatiabiles -bant (*seq.* inhiant). Ps. ORIG. tract. 10 p. 110, 21 terrenis actibus (CAPITOL. Aur. 8, 13 rei p. *cf.* APRING. in apoc. 3, 15 bonis operibus). TREB. Gall. 12, 6 rebus ineptissimis (HIL. in Matth. 23, 2 *Caesaris*). HIL. in psalm. 118 he 14 oculos ..., qui theatralibus ludis captivi -ant. AMBR. Abr. 2, 5, 22 orationibus (EVGIPP. Sev. 27, 1). CASSIAN. conl. 7, 2, 1 coepit ieiuniis atque obsecrationibus -are. AVELL. p. 38, 21 officiis (incumberemus *l. v.*). SIDON. epist. 1, 11, 1 huic eram themati ... -aturus. GREG. M. past. 3, 19 p. 82[A] gulae delectationi. *c. gerundivo*: CYPR. laps. 6 p. 240, 15 insatiabili cupiditatis ardore ampliandis facultatibus -bant (*syn.* studebant). POMER. 1, 12, 1 augendis virtutibus.

II *c. vi ingressiva* (*per confusionem c.* incumbere, *v. et p. 1061, 38. 52. 1062, 44. l. 43*): SEN. Herc. O. 867 eligere nescis ... cui telo -es? (*cf.* Phaedr. 259 ferro -em?). PLIN. nat. 2, 145 *animalia fulmine icta* contrarias -ant partes, homo, nisi convertatur in percussas, non exspirat. 11, 253 *v. p. 856, 7.*

nota struct. c. acc. (*v. CFWMüller, Nom. u. Acc. p. 137*): *p. 1061, 61. 83. 1062, 22. 52. l. 12. 31. 66.* desuper: *p. 1062, 22. 56.*

deriv.: incubatio, incubator (-trix), incubito, incubitus, 2. incubo, incubus (-a).

compos.: superincubo.

2. incubo, -ōnis *m.* *ab* incubare. *de decl.*: PROB. inst. gramm. IV 121, 31 CLEDON. gramm. V 35, 24 EVTYCH. gramm. V 454, 23. [*ex coni. non probab.*: RVT. NAM. 1, 234 (incola *trad.*).] *i. q. daemonum genus incubans* (*de re v. Steuding ap. Roscher s. v.* Incubus): **1** *thesauris*: PETRON. 38, 8 cum -i pilleum rapuisset, [et] thesaurum invenit. PORPH. Hor. sat. 2, 6, 12 thensauris praeest *Hercules*; et sunt qui eundem -em quoque esse velint. **2** *hominibus dormientibus*: *de nomine et natura*: SERV. Aen. 6, 775 ephialtes graece, latine -o (GLOSS. *v. et p. 1064, l. 25*). HIER. in Is. 13, 20—22 p. 159[B] 'pilosi' ...; vel satyros vel silvestres quosdam homines ... intellegunt (*inde* EVCHER. instr. 2 p. 156, 2. *cf. p. 1064, 19. 22*). CAEL. AVR. chron. 1, 3, 54 -em aliqui ab hominis forma vel similitudine nomen ducere dixerunt ...; quidam veteres ἐφιάλτην vocaverunt. diaet. pass. 53 unde -o dictus est? a mentis atque sensus incubatione. alii autem incubum (-cib-?) dicunt, quod ex indigestione cibi eveniat. CLEDON. gramm. V 35, 24 Pan ... latine Inuus ... dicitur (*cf. l. 23*) ...; alii illum -em dicunt. ISID. orig. 8, 11, 104 quem ... vulgo -em vocant, hunc Romani Faunum ficarium dicunt. *in medicina*: SCRIB. LARG. 100 facit bene haec conpositio ... ad eos, qui saepius existimantur ab -e deludi (*inde* MARCELL. med. 20, 4). TERT. anim. 44 p. 373, 9 genus fuerat gravioris ... soporis, ut de -e praesumptio est vel de ea valetudinis labe, quam Soranus opponit excludens -em. CAEL. AVR. chron. 1, 3, 54[tit.]

incubus, -ī. *ab* incubare. *scrib.* incib-, incyb-, inquib- *l. 17. 26 sqq.*, GLOSS. [*umbr.* enko, *mediol.* lent, *foroiul.* venkol, *hisp. vet.* encovo.] [*ex coni. p. 1061, 12.*] *i. q. incubo (2)*: *de nomine et natura*: HIER. vita Pauli 8 *sum* unus ex accolis eremi, quos ... gentilitas Faunos Satyrosque et -os vocans colit. AVG. civ. 15, 23 p. 108, 16 D. Silvanos et Panes, quos vulgo -os (incib- *tres codd. m. pr.*) vocant, improbos saepe extitisse mulieribus. GREG. M. moral. 7, 36 qui ... 'pilosi' appellatione figurantur (*cf. p. 1063, 82*), nisi hi quos Graeci Panas, Latini -os vocant? quorum nimirum forma ab humana effigie incipitur, sed bestiali extremitate terminantur. ISID. orig. 8, 11, 103 'pilosi', qui graece Panitae, latine -i appellantur, sive Inui ab ineundo passim cum animalibus. unde et -i dicuntur ab incumbendo, hoc est stuprando (*cf. p. 1076, 45 et v. Sofer, Etym. d. Isid. p. 70 sq.*). GLOSS. *Πάν, Ἐφιάλτης* (*v. p. 1063, 80*). *v. et l. 3. morbus est*: ORIBAS. syn. 8, 4[tit.] (Aa) ad ephialtu, quod incybum dicimus (La ad incivo, *gr.* περὶ ἐφιάλτου); incybus (Aa, La inquibus) non est demon, sed quaedam aegritudo fortis. *iocose de homine libidinoso* (*cf. l. 6. 18. 24*): ANTH. 358, 9 -us subito fies per artus, qui Cato dudum fueras per artes.

f. **incuba,** -ae. GLOSS.[L] Corp. I 225 (*cf.* GLOSS. V 367, 30) -a maere (*anglosax.*) ⟨vel Saturus⟩. MYTHOGR. 2, 49 (*ex Isid. [l. 22]*; -ae *falso trad. pro* -i?).

incūdis *v.* incus.

1. incūdo, (-ūdī), -ssum (-sum), -ere. *ab* in *et* cudere. CHAR. gramm. p. 477, 16 B. *inter verba coni. III*[ae]. [*dub.*: VAL. FL. 2, 339 -ssae sonitum mirabere massae (*'a cudendo duci potest' Housman ad Lucan. 5, 209*). *ex coni.*: *v. p. 949, 84.*]

i. q. cudendo instaurare, formare: VERG. georg. 1, 275 agitator aselli ... lapidem ... revertens -ssum (*sic MPR*, -sum *dett.*, COLVM. 7, 1, 3) ... urbe reportat ([SERV. molam manualem cudendo asperatam, *cf. Blümner, Technol. I*[2] *30*[5]. GLOSS.[L] I Ansil. IN 348 -sum instructum. LA 317 l. -ssum: mola]. *inde* AMBR. hex. 5, 24, 85 -ssum [-sum, intusum *ll. vv.*] molae l. bracchio trahens *mulier*). PERS. 2, 52 si tibi craterras argenti -ssaque (*P*[2]*L*, -sasque *P*[1]) pingui auro dona feram (SCHOL. -sa dicit caelata, unde incus dicitur, a cudendo). APVL. apol. 14 quod luto fictum vel aere infusum vel lapide -ssum (-sum *ed. Bas.*, incisum *Ald.*) *est*.

cf. incus.

2. incūdo, -inis *v.* incus. *Rehm.*

inculcātio, -ōnis *f.* *ab* inculcare. *i. q. actio doctrinam cum quadam vi ingerendi, intrudendi* (*cf. l. 60. p. 1065, 26*): TERT. apol. 39, 3 disciplinam praeceptorum ... -bus densamus.

inculcātor, -ōris *m.* *ab* inculcare. **1** *i. q. qui cum contemptu aliquid conculcat, contemptor* (*cf. p. 1066, 31*): TERT. scorp. 6 p. 156, 7 evulsum ... hominem de diaboli gula per fidem iam et -em eius voluit efficere per virtutem (Ps. AVG. serm. 226, 2[extr.] = MAX. TAVR. serm. 91 p. 716[A] voluisti ... non tantum de diaboli potestate eruere per fidem, sed -em eius interficere [*sic edd.*] p. v.). **2** *i. q. qui doctrinam vel persuasionem cum quadam vi ingerit, intrudit* (*cf. l. 52*): CASSIOD. var. 12, 1, 5 ad utilitates publicas esto sollicitus: iniuncta morali conpulsione procura. plus agit -r rationis quam possit exercere terribilis.

***inculco,** -āvi, -ātum, -āre. *ab* in *et* calcare. *scrib.* -calc-: *l. 82. p. 1065, 1.* PELAG. in I Cor. 6, 20 p. 158, 20 *E* MAR. VICTOR aleth. 2, 175 *m*[1]. -culci-: *l. 79.* NOT. Tir. 79, 33. GLOSS. *καταπατῶ. καταλακτίζω.* insinuat vel infundit. ingerit. immiscet, inserit. *inde a* VARRONE *p. 1066, 16 et* CIC. *p. 1065, 2 al.* [*e coni. prob.*: *p. 1065, 76. dub. l. v.*: HEGES. 5, 25, 2 terrae ipsius -ta (*CAV*, terra ipsa -ta [*i.* '*protrita*' *Weber*], terrae ipsius inculta *cett.*, *Ussani* [*suppl.* facies *sim.?*]).]

I *c. not. praef.* in- *q. e.* εἰς, *i. q. calcando intrudere, ingerere, infercire*: **A** *fere i. q. intrudere rem rei vel homini* (*l. 76. p. 1065, 18. 26*) *vel rem in re vel in rem* (*l. 80*): **1** *generatim*: **a** *proprie*: CELS. 1 prooem. 17 non quidlibet antiquiores viros aegris -asse. COLVM. 6, 12, 2 (*cf. p. 1066, 15*) *famex* expurgatus deinde pannis ... aceto ... madentibus -tis ... ad sanitatem perducitur (*cf.* PLIN. nat. 29, 32 canis rabiosi morsibus -ta *lana*. MARCELL. med. 11, 3 sal ... cum melle inculc[i]atum. PLIN. VAL. 1, 8 l. 31 balsamo infundes lanam, de qua in [*cf. l. 74*] utraque aure -as). 8, 15, 3 solum ... stagni ... lapidibus -tis tectorio muniendum est. 12, 45, 3 ollae ... spisse incalcantur *sc. doliis* (*cf.* PALLAD. 12, 22, 3 olivas infundis, -as). SYMM. epist. 4, 34, 3 vatum divinatio caducis corticibus -ta est. SCHOL. Pers. ed. Kurz 2, 32 'avia ... frontem *pueri* ... salivis

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

expiat' ... incipit eius aliquid incalcare fronti (incantare *al.*). **b** *in imag. (l. 5) et transl.*: Cic. nat. deor. 1, 108 vos ... non modo oculis imagines, sed etiam animis ... -atis. fat. 6 quid ... adtinet -are fatum, cum sine fato ratio omnium rerum ad naturam fortunamve referatur? Psalt. Cas. 7, 6 inimicus ... -bit in (*cf. p. 1064, 80*) terram vitam meam. Avg. c. acad. 3, 4, 7 p. 50, 22 auribus nostris -es tuos versus.

2 *speciatim*: **a** *orationi verba sim.*: *subest notio ineptitudinis*: Cic. orat. 189 -amus ... per imprudentiam saepe etiam minus usitatos, sed tamen versus. 230 -ta ... inania quaedam verba quasi complementa numerorum. off. 1, 111 ne ... Graeca verba -antes ... rideamur. Att. 3, 23, 2 tertium caput *legis* ... quo consilio ... sit -tum. Gell. 2, 23, 12 ea ... praetermisit et alia nescio quae mimica -vit. *abest notio ineptitudinis*: Cic. orat. 50 de firmissimis *argumentis* alia prima ponet, alia postrema -bitque (*i. interponet*) leviora. Symm. epist. 7, 128, 2 si qua sunt -ta mendacia *epistulae*. **b** *invito se vel commodum*: Cic. de orat. 2, 19 Graecorum, si se -ant auribus nostris (Manil. 4, 917 deus ... se ... ipsum -at et offert, ut bene cognosci possit). Sen. benef. 1, 12, 1 *munus* oblivisci sui non sinit, sed auctorem suum ingerit et -at. 6, 24, 1 parentes ... liberalia studia -ant ... nolentibus (*cf.* dial. 10, 7, 3 nullam rem bene exerceri posse ab homine occupato, non eloquentiam, non liberales disciplinas, ... quando districtus animus ... omnia velut -ta respuit). dial. 7, 24, 1 quibusdam offeram, quibusdam -bo *munus*. epist. 27, 9 quibusdam remedia monstranda, quibusdam -anda sunt.

c *repetendo infigere animo, sensibus, homini doctrinam, persuasionem, voluntatem sim. (v. etiam p. 1066, 62 sqq. 1064, 52. 60), inde i. q. docere (l. 44. 47. 59. 53. 74 al.)*: α *aliquid*: Cic. de orat. 1, 127 id, quod tradatur vel etiam -etur, si quis forte sit tardior (*cf.* Ps. Brvt. Cic. ad Brut. 1, 16, 6 traditam ... atque -tam libertatem). Qvint. inst. 9, 3, 50 *in 'dissolutione'* et singula -antur et quasi plura fiunt. Plin. epist. 1, 20, 2 praevaricatio est ... breviter attingere, quae sint -anda, infigenda, repetenda. Gell. 13, 25, 19 atrocitatem rei ... bis idem dicendo ... auxit -vitque. Tert. praescr. 8, 1. Don. Ter. Eun. 360 artificiose -at poeta τὸ πιθανόν. Symm. epist. 4, 52, 2. Schol. Cic. Bob. p. 161, 3 iniquitatem iudicii. Hier. in Eph. 6, 4 p. 541^{A} id ipsum ad Titum -at et repetit (*cf.* Avg. c. Cresc. 4, 45, 54 p. 552, 21 hoc repetendo ... -o. coll. c. Don. 3, 6, 7 p. 57, 29 c. Pelag. 1, 10, 19 p. 440, 27. 441, 8. *v. et l. 33. p. 1066, 7*). in Zach. 3, 14 p. 1530^{C} ne eadem saepius -antes lectori simus fastidio (*cf.* Avg. pecc. mer. 1, 27, 54 p. 52, 6 identidem. c. Cresc. 4, 38, 45 p. 544, 26 totiens [in euang. Ioh. 123, 5^{in}]. Boeth. in Porph. comm. pr. 1, 24 p. 72, 15 ut frequentius -tum est [2, 12 p. 108, 13 *al. cf. l. 65*]). Ps. Rvfin. in Os. 1, 10 p. 971^{A} ut negaret illud, quod totius prophetiae textus -at. Avg. c. Petil. 3, 9, 10 p. 171, 23 vehementer. doctr. christ. 4, 10, 25 cognita (*cf.* epist. 102, 19 p. 560, 13 rem ... notam). quaest. hept. 2, 76 repetitur, quod in primo praecepto -tum est. serm. 52, 9, 21$^{in.}$ non -o incognitum, sed repetens commendo perceptum. Canon. Migne 56, 421^{A} = Mansi 3, 919^{C} ut ordinatis episcopis ... placita concilii -entur ab ordinatoribus eorum. Favst. Rei. grat. 2, 6 p. 74, 30 fidei divitias ... -at (*syn.* insinuat). Boeth. herm. sec. 1, 1 p. 25, 25. Fvlg. Rvsp. epist. 14, 13 p. 403^{D} plenissime. Mvtian. Chrysost. hom. 29, 1 quas hic utrasque *orationis* species -at. *et al.* β *aliquid alicui*: Cic. Att. 1, 17, 2 valuit plus, quod erat illi nonnullorum artificiis -tum, quam ... officium (*item c. abl. instr.* Val. Max. *l. 57.* Lvcan. 9, 293 sic voce Catonis -ta viris iusti patientia Martis). Val. Max. 3, 2, 22 Cynaegirum ... Graecia ... memoriae (Qvint. inst. 6, 4, 5) litterarum praeconio -at. Colvm. 3, 10, 18 id nobis ... velut surdis. Qvint. inst. 3, 1, 6 -tas pueris persuasiones. *al.* Tert. idol. 24 p. 58, 2. Arnob. nat. 2, 65 p. 100, 13 invitis extorquere in contrarium voluntates, -are, quod nolint. Don. Ter. Eun. 179 animo (Cassiod. in psalm. 118, 138 animis). Clavd. Don. Aen. 7, 335 p. 54, 1 sensibus (Fvlg. Rvsp. epist. 14, 18 p. 409^{B} insinuat atque -at). Rvfin. Orig. in Ios. 15, 1 p. 382, 14 frequentius dicta et animis vestris crebro (*cf. l. 43*) -ta. Avg. c. Cresc. 2, 4, 5 p. 363, 27 obtunsis auribus ... immergere atque -are sententiam. in psalm. 113 serm. 2, 3$^{in.}$ haec insinuare atque -are velut inscientibus. serm. 182, 1, 1 mentibus ... vehementer. Cassian. inst. 4, 43 cordi (Apring. in apoc. 1, 11 p. 8, 25. *cf. l. 83*). *et al.* *add.* de (*cf. p. 1066, 1*): Avell. p. 99, 18 expetens ea, quae de se apostolicae sedi aliter, quam oportuit, essent -ta, purgari (*i. insinuata, intimata*). *nota*: Prvd. c. Symm. 2, 691 qui mihi praeteritam cladem ... -ant iterum, videant me ... iam nil tale pati (*i. in memoriam revocant*). Mar. Victor aleth. 2, 175 ut ... pecudum ... genus ... *hominum* vitae -arit ... cibos (*i. homines docuerit, quibus cibis vescantur*). Pavl. Pell. praef. 5 quae elegerit, *oblivioni* potius -anda (inculpata *codd.*) deleget quam memoriae diiudicanda commendet. γ *c. acc. c. inf.*: Cic. Verr. II 3, 156 -tum est Metello ... te aratores evertisse. Val. Max. 2, 7 ext. 2 identidem exercitus sui auribus -ando a militibus imperatorem potius quam hostem metui debere. Tert. carn. 5 p. 433, 19 Oe. 19 p. 456, 26 paenit. 4, 5 Hier. adv. Iovin. 2, 29 p. 326^{A} Avg. civ. 9, 8 p. 379, 28 D. *al. et al.* **c.** quod: Prosp. in psalm. 120, 5 frequens insinuatio -at auditui, q. *eqs.* Facvnd. defens. 8, 5 p. 727^{C} cordibus. δ *c.* ut: Cic. Vatin. 26 *quaero*, -arisne (*sc. Vettio*), ut C. Pisonem ... nominaret. Leo M. epist. 111, 1. ε *c.* de (*cf. p. 1065, 69*): *c. gerund.*: Tert. praescr. 6, 2 in omni paene epistula de adulterinis doctrinis fugiendis -ans. 25, 6. *c. subst.*: Boeth. in Porph. comm. pr. 1, 25 p. 75, 8 de his ipsis rebus frequentius -tum est. ζ *c.* ita: Tert. orat. 6 p. 185, 7 panem peti mandat ... ; i. et exemplis -at et parabolis retractat. η *abs.*: Qvint. inst. 1, 1, 31 ne primae quidem memoriae temere credendum: repetere et diu -are fuerit utilius. 11, 3, 111 instamus, -amus, infigimus. Don. Ter. Andr. 785 Hier. c. Ioh. 30 p. 382^{C}. Avg. in euang. Ioh. 41, 4$^{in.}$ commendat, -at. *et al.*

B *fere i. q. infercire rem (re)*: **1** *c. abl.*: Pavl. Fest. p. 50, 8 culcita, quod tomento -atur, appellata (*cf. l. 16*). Arnob. nat. 7, 24 p. 257, 14 farciminum genera, hirquino alia sanguine, comminutis alia -ta pulmonibus. Pallad. 1, 35, 8 formicas abiges ..., coclearum vacuas testas si usseris et eo cinere foramen -es. vet. med. 12, 3 *famex* pannis aceto ... madentibus ... -tus (*cf. p. 1064, 76*). *v. etiam l. 58.* **2** *abs.*: Varro ling. 5, 167 ab -ando culcita dicta (*cf. l. 11*). Cic. Att. 16, 3, 1 idem σύνταγμα misi ad te retractatius et quidem ἀρχέτυπον ipsum crebris locis -tum et refectum (*i. additamentis auctum*).

II *c. not. praef.* in- *q. e.* ἐπί, *i. q. calcando insistere, calcare (sc. vi intensiva)*: **A** *i. q. conculcare*: **1** *proprie*: Colvm. 1, 6, 13 pavimenta ... paviculis -antur (2, 19, 1 area ... aequata paviculis ... condensetur et rursus superiectis paleis -etur. *cf.* 11, 3, 34 cum semen obrutum est, diligenter -atur pavicula). 4, 27, 1 sicco ... solo legenda sunt, ne lutosa humus -ta maiorem fossori laborem praebeat (*cf.* Frontin. grom. p. 57, 14 L. ut ... agri nullam molestiam -antis populi sustineant). Min. Fel. 22, 6 (24, 1) -ant, insident ac ... in ipso dei vestri ore nidificant. Iren. 2, 24, 4 capita eorum -ari dedit populo (*Vulg. Ios. 10, 24* calcarent, *LXX* ἐπίθετε τοὺς πόδας ὑμῶν ἐπὶ τοὺς τραχήλους αὐτῶν). **2** *transl. i. q. contemnere, illudere, pro nihilo ducere (cf. p. 1064, 55)*: Min. Fel. 37, 1 strepitum mortis ... inridens -at. Tert. nat. 1, 10, 20 p. 76, 15 deos ... -atis venditando. patient. 15 p. 22, 22 *patientia* temptationes -at. paenit. 7, 5 formidant videri -are, quod consecuti sunt *sc. salutem.* uxor. 2, 5 ut -ent, ut illudant huiusmodi feminis. Itala Hebr. 10, 29 (codd. de) qui filium dei -verit (καταπατήσας, *Vulg.* conculcaverit). Iren. 5, 12, 2 terrenas concupiscentias (καταπατοῦσι). Pacian. epist. 3, 7 p. 59, 10 non -ari a nobis sententiam domini, sed probari. Tycon. 7 p. 76, 27 diabolus ipse in suis -atur, ipse abominatus confringitur. Pelag. in I Cor. 6, 20 p. 158, 20 quisque ius -verit testamenti. Conc.^{S} II 2, 1 p. 23, 37 divinos canones (*II 1, 1 p. 39, 25* καταπατῆσαι, *II 3, 1 p. 10, 24* conculcare). Mart. Brac. corr. 16 p. 36, 4 fidem Christi -vit (con- *l. v.*).

B *i. q. conterere (cf. p. 1064, 70)*: **1** *proprie*: Itala I Macc. 15, 40 (cod. X) cepit ... -are Iudeam et interficere multos ([conculcare *cett., gr.* ἐμβατεύειν εἰς]. Luc. 21, 24 [cod. e] Hierusalem erit -ta a gentibus [ἔσται πατουμένη, *Vulg.* calcabitur]). Matth. 7, 6 (Cypr. Demetr. 1 testim. 3, 50 [con- *l. v.*]. cod. k) neque miseritis margaritas vestras ante porcos, ne -ent eas pedibus suis (καταπατήσουσιν, *Vulg.* con-. *cf.* Cypr. Demetr. 1 p. 352, 11 sanctum ... -andum porcis ... exponere). **2** *transl.*: Psalt. Cas. (*gr. ubique* καταπατεῖν) 55, 2 -vit me homo, tota die bellans depressit me. 55, 3 -antes inimici mei tota die. 56, 4 inproperans -antes me.

C *i. q. vestigiis insistere*: Hil. trin. 5, 6 p. 133^{B} vestigia impiae institutionis gressus hic piae praedicationis -ans.

p. p. p. pro adi. **inculcātus,** -a, -um. *compar.*: *l. 63. cf. l. 69.* **1** *i. q. refertus, obsitus, plenus (cf. l. 10 sqq.)*: Gell. 2, 6, 24 quicquid nimis -um obsitumque aliqua re erat, ut incuteret visentibus facie nova horrorem, id squalere dicebatur ([Macr. Sat. 6, 7, 19 Serv. auct. Aen. 10, 314]). Non. p. 452, 24 quod fuerit qualibet re densatum, oneratum -umque). **2** *i. q. tritus (cf. p. 1065, 26 sqq.)*: Avg. nupt. et concup. 2, 28, 47 p. 303, 2 quid quaerit apertius? quid quaerit -ius? Consvlt. Zacch. 2, 1 p. 49, 33 tam plane de omni dudum ambiguitate dissertum est, ut nunc non modo rudes in interpretationibus sensus, sed verba denique nisi -a non suppetant. Conc.^{S} I 5 p. 148, 22 quod a nullo est umquam ignoratum et quod sit adeo -um, ut *eqs.* (*I 1, 6 p. 118, 11* πεπατημένον, *I 5 p. 260, 2* conculcatum).

adv. compar. **inculcātius.** *i. q. gravius, fortius*: Avg. c. Iul. 5, 16, 63 p. 818 audi ..., quod eorum sensibus -s intimetur, quos fallere affectas. serm. 162, 2 p. 887$^{in.}$ -s volens commendare cavendum hominibus hoc malum.

deriv.: inculcatio, inculcator. *Bulhart.*

***inculpābilis,** -e. *ab* in *et* culpabilis. *gr., ubi aliud non annotatur, respondet* ἄμεμπτος. *inde ab* Itala *et* Sol. *plerumque apud Eccl.* [*loco mutilo* · Rvstic. Conc.^{S} I 4 p. 210, 33.]

i. q. sine crimine, sine peccato, vitio carens (pro subst.: l. 81. p. 1067, 51): **1** *de hominibus et deo (c.* ab: *p. 1067, 13,* apud: *p. 1067, 3,* in *c. abl. p. 1067, 4)*: *pertinet ad mores et vitam (potius ad scientiam: p. 1067, 5)*: Itala Iob 22, 19 (Hier. interpr. Iob. *al.*) -is subsannavit eos (*Vulg.* innocens). Arnob. nat. 2, 15 *quia* a perfecto sumus inemendabili perfectione prolati, -es et ideo inreprehensibiles vivimus. Mar. Victorin. in Phil. 2, 14 p. 1212^{C} *ut sitis* sine querela et -es (*syn.* sine culpatione). Hil. in psalm. 52, 9 (*ad*

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Iob 1, 1) Iob -is sit (*item*: GAVDENT. serm. praef. 35 [*syn.* sine querela]). SCHOL. Hor. gloss. *Γ* carm. 1, 28, 3 'immeritis': -bus (*sim.* 3, 6, 1). VVLG. num. 32, 22 eritis -es (קִיִם') apud dominum et apud Israel. RVFIN. Clement. 2, 4 *si* in his ... emendatus est et -is, hoc est, si sobrius *eqs.* HIPPOCR. progn. 1 morituros ... praedicens -is erit medicus (ἀναίτιος). POLYCARP. ad Philipp. 5, 2 diaconi -es sint in conspectu iustitiae *dei*. EPIST. pontif. 388 Conc.[S] I 2 p. 94, 20 IOH. epist. ad Sen. 10. CASSIOD. compl. in I Ioh. 1, 8 (*syn.* sine peccato). PALLAD. hist. mon. I pr. p. 249 propter ipsam *fidem* -is erit (*p. 13, 19 B.* ἀκατάκριτος). *pertinet ad fidem*: HIL. epist. Conc.[S] II 4 p. 27, 27 in damnatione virorum -ium potentissimus ([τῶν ἀνευθύνων]. CASSIOD. hist. 4, 15 p. 963[D]). EPIST. pontif. 937 Conc.[S] IV 2 p. 146, 31 ab omni accusatione -em et liberum. *pertinet ad naturam dei primique hominis, i. sine peccato*: PRVD. apoth. 946 solum -e numen. AVG. lib. arb. 3, 19, 54 primum ... -is factus est *homo* (nat. et grat. 43 sanum et -em). nat. et grat. 3, 3 -i artifice. AVELL. p. 268, 15 (*de Christo, opp.* peccatis circumfusi).

2 *de rebus*: **a** *incorporeis*: *α generatim*: SYMM. epist. 7, 28 litteras ..., quarum brevitas -is est, cum *eqs.* AVG. civ. 11, 20 p. 487, 28 D. ubi tenebrae -es sunt *eqs.* (*syn.* sine peccato, approbandae). epist. 162, 7 p. 518, 1 habent ... omnia causas suas atque rationes rectas et -es (*cf. l. 45*). lib. arb. 3, 22, 64 *infantis* difficultas ... sermonis non modo -is ..., sed etiam ... grata est. nat. et grat. 61, 71 quamvis ea (*desideria carnis*) sint -ia *eqs.* (*opp.* inlicitarum). serm. coll. Morin p. 719, 4 somnus ... -em ... sensibus accipit mortem. CASSIOD. inst. 2, 1, 2 p. 94, 6 M. -i placere peritia. *fere i. q. perfectus*: MVTIAN. Chrysost. hom. 14, 3 p. 333 'si primum *testamentum* -e esset' (*cf. q. s.*). ORIBAS. syn. 5, 46 rec. Ab sensus ... in iuvenibus ... -is sunt omnino. *β speciatim*: *pertinet ad hominum vitam moresque*: AVIEN. Arat. 281 *Astraeus* pro munere morum -ium nomen dedit ... astris. AVG. civ. 14, 6 p. 13, 10 D. *si voluntas* recta est, non solum -es, verum etiam laudabiles (c. Faust. 22, 73 p. 671, 1) erunt *motus animae* ([*opp.* perversos]. lib. arb. 3, 1, 1 p. 1271). bon. coniug. 10, 11 concubitus ... necessarius causa generandi -is ... est (*de eadem re*: c. Iul. op. imperf. 5, 17 p. 1451[in]. serm. 351, 3, 5 p. 1541. *et al.*). doctr. christ. 3, 12, 20 -is consuetudo. quaest. hept. 7, 49 p. 489, 12 LEO M. epist. 159, 3 p. 1137[A] -e iudicandum est, quod necessitas intulit. MAX. TAVR. hom. 107 p. 499[C]. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 3, 2 p. 52, 17. 5, 14 p. 77, 24 -em actionem et contemplationem vitae (ἀκατάγνωστον βίον). hist. 2, 21 p. 939[C]. var. 4, 3, 3. NOVELL. Iust. 6, 1 pr. si honesta et -is et undique irreprehensibilis sit *vita*. 6, 4 ordinationem sine querela et -em (*cf. q. s.*, ἄμεμπτόν τε καὶ ἀνεύθυνον). *pertinet ad fidem*: RVFIN. Basil. reg. praef. *ut deus* nobis verbi -e tribuat ministerium. CONC.[S] I 3 Rustic. p. 176, 4 rectae .. et ... -i fidei ([*gr. I 1, 3 p. 66, 27* ἀδιάβλητον]. I 5 p. 163, 17 [*gr. I 1, 6 p. 142, 6* ἀμωμήτῳ]. II 2, 2 p. 7, 19 [*item* p. 11, 22. 83, 34. *cf. p. 63, 24* immaculatae, *p. 105, 23* inviolatam; *gr. II 1, 2 p. 127, 4* ἀμωμήτου]. *et al. cf. supra l. 22*). I 5 p. 261, 9 non ... velle ... dividere ... erit ... penitus -e et procul a macula (*gr. I 1, 6 p. 120, 7* ἀνυπαίτιον). FACVND. defens. 10, 1 p. 771[B] *synodus illum* pro ... -bus credidit esse laudatum. *pertinet ad naturas dei, angelorum, primi hominis, i. sine peccato*: RVFIN. Orig. princ. 3, 5, 5 dei providentiam. AVG. epist. 166, 7 p. 557, 1 creatoris -em inviolabilemque naturam. MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 57, 19 -is originis *nostrae naturae* (*cf.* DIONYS. EXIG. Conc.[S] IV 2 p. 203, 4 -e ... nativitatis exordium [*gr. p. 192, 21* ἀκατηγόρητον]). MAX. TAVR. hom. 83 p. 434[B] partum illum (*sc. Christi*) ... -em. VEN. FORT. expos. orat. 46 *angeli* concordia -i (-es? *Leo*). CAES. AREL. serm. 145, 1 p. 565, 6 sermo dei est, -is est.

b *corporeis, i. q. mendis carens, sine vitio*: SOL. 30, 32 hyacinthus ..., lapis pretiosus, si quidem -is reperiatur (*cf. q. s.*). MVTIAN. Chrysost. hom. 14, 3 p. 333 more idiotarum locutus est, veluti si quis dicat 'non est -is haec domus', hoc est habet vitium, debilis est; 'non est -e hoc vestimentum' *eqs.*

adv. **inculpābiliter.** *gr., ubi aliud non annotatur, respondet* ἀμέμπτως. *i. q. sine crimine, sine peccato*: *pertinet ad hominum mores vitamque* (*subi. res*: *l. 78*): HIL. in Matth. 20, 7 legis optime et -r custoditae. RVFIN. Clement. 3, 66 ut -r episcopatus sui servaret officium (*sim. de muneribus*: hist. 7, 30, 17 ecclesiae -r praefuit [ἐπιφανῶς]. 7, 32, 31 CASSIOD. var. 7, 32, 4. 11, 18 praetorianis -r paruisse ... obsequiis. 11, 19. 21. 11, 36, 4 NOVELL. Iust. 101, 1. GREG. M. epist. 2, 42 p. 142, 5 [*syn.* districte ac canonice]. 8, 14 p. 16, 22). Greg. Naz. orat. 16, 3, 5 qui iam plurimum vitae huius -r exegit. AVG. serm. 53, 6, 6 quidquid -r desideramus. POLYCARP. ad Philipp. 14 CASSIOD. Didym. in I Petr. 3, 15 p. 31, 28. in psalm. 30, 10 var. 5, 27, 2 -r ... vivat (ISID. ord. creat. 5, 3. 10, 1 -r sine ullo vitio. INSCR. christ. Diehl 4711 quae vixit mecum -r). 12, 2, 6 quatinus ordinatio nostra -r sortiatur effectum (*sim.* 12, 16, 4). NOVELL. Iust. 5, 3 (*de monachis*). 17, 8 pr. fiscalibus -r inferendis. MART. BRAC. form. vit. 10 BRAVLIO Isid. epist. 12, 5. *pertinet ad fidem*: CONC.[S] II 3, 1 p. 5, 8 sapimus recte et -r ([*IV 2 p. 175, 5* sine reprehensione, *gr. II 1, 1 p. 35, 9* ἀνεπιλήπτως]. II 5 p. 27, 13). APRING. in apoc. pr. -r disserere et veraciter. CASSIOD. inst. 1, 6, 1. *pertinet ad artem dicendi*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 4, 14, 5 si ... -r dicimus (*opp.* minus digne). IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 3, 87 fit ... hoc totum -r, cum rebus ... vocabula impertimur aliena. CASSIOD. inst. 1, 12, 4 ut ... -r pronuntiarent sacratissimas lectiones.

deriv.: inculpabilitas.

inculpābilitās, -ātis *f.* *ab* inculpabilis. *fere i. q. omnium approbatio, sc. de fide recta*: RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 9, 30 si quidem tu ipse (*imperator*) tempus acceperis, ut assis his, quae in Ephesum iudicanda sunt, bene novi, quod ea -s subsequatur (*opp.* offensionibus. *gr. Isid. Pel. epist. 1, 113 Migne gr. 78* τὸ ἄμεμπτον).

inculpandus, -a, -um. *ab* in *et* culpandus, *cf.* inculpatus. *i. q. non culpandus, inculpabilis*: AVG. ord. 1, 1, 1 p. 122, 5 *mundum* ita gubernari, ut omnis de deo sit mitis atque -a conquestio.

inculpanter *adv.* *ab* in *et* culpare *sec.* indubitanter *sim.* *i. q. inculpabiliter, inculpate*: COD. Iust. 12, 23, 10 palatinos, qui ... -r ad calcem terminumque militiae pervenerint *eqs.* (*Theod. 6, 30, 29* inculpatim).

inculpātim *v. infra l. 81.*

inculpātio, -ōnis *f.* *ab* inculpare. *i. q. accusatio, vituperatio*: BOETH. top. 8, 4 p. 1002[D] (*ex Aristot. top. 9, 11 p. 156, 16. 157, 19. 39* ἐπιτίμησις, ἐπιτιμήσεις) -o ... orationis et secundum ipsam orationem et quando interrogatur non eadem (*cf. q. s.*). *ibid.* p. 1003[D] quinque sunt -es. p. 1004[A].

inculpātus, -a, -um. [*ab* in *et* culpatus *sec. gr.* ἄμεμπτος, ἄψεκτος *sim., J. B. H.*]. *superl.*: *l. 51.* *inde ab* OV. [*dub.* INSCR. christ. Diehl 4768, 5. 4769, 4.]

i. q. non culpatus, sine crimine, sine peccato, insons, vitio carens sim. (*defin.*: GELL. 2, 6, 10 omnis culpae privatio -um facit. -us autem instar est absolutae virtutis. *pro subst.*: *l. 27. 45*):

1 *de hominibus* (*cf. etiam l. 83*) *et de deo* (*c. dat.*: *l. 34*, ab *l. 37. 38*, de: *l. 36*): *pertinet ad mores*: OV. met. 2, 588 (*de Coronide*) data sum comes -a Minervae. GELL. 6, 22, 4 non omnino -um ... visum esse, cuius corpus ... luxuriasset. ITALA II Macc. 12, 42 servare se -os (ἀναμαρτήτους, *Vulg.* sine peccato). CYPR. eleem. 3 p. 375, 12 (*syn.* sine peccato). CE 455, 4 vixit -a marito. AVIEN. Arat. 347 virginis -ae (*sc. Iustitiae*). RVFIN. Orig. in num. 26, 4 p. 250, 15. AVG. c. Faust. 22, 46 p. 637, 25 pater eius de simili obiecto -us inventus est. lib. arb. 1, 5, 12. BACHIAR. fid. 1 -os se a crimine fratrum ... testantur. EPIST. pontif. Thiel Horm. 26, 1 ab omni perversitate. *pertinet ad ius*: MOD. dig. 31, 34, 4 iniquum est eum, cum sit -us, emolumento fideicommissi carere. ITALA II Macc. 4, 47 recc. B M P, dimissi ... fuissent -i (absolventurque sine ulla reprehensione *add. P*; *gr.* ἀκατάγνωστοι, *Vulg.* innocentes). *adde de extremo iudicio*: CYPR. epist. 59, 8 p. 675, 13 nos die iudicii -os futuros. VAL. CEM. hom. 10, 5. *pertinet ad fidem*: LEO M. epist. 2, 2 quod ... non permittitur -is *eqs.* (*opp.* suspectis). CANON. Turner II 1 p. 60[b] hos tamquam -os a communione non vetari (alienos a crimine, extra delictum positos *sim. al. recc.*; *gr. Mansi II p. 513*[C] ὡς ἔξω ἁμαρτήματος ὄντας). *sing. de deo*: AVG. c. Iul. op. imperf. 5, 60 p. 1496 quia cogente nullo (*sc. homo peccat*), -us est deus.

2 *de rebus*: *pertinet ad mores*: OV. met. 9, 673 vita fidesque -a fuit (GELL. 14, 2, 5 virum esse ... vitae -issimae. CALL. dig. 22, 5, 3 pr. honestae et -ae v. CE 1189, 8 -a fides innocuusque pudor. *cf.* ITALA Hebr. 3, 6 [Priscill. tract. 6, 107] -a fidei virtute). FRONTO p. 203, 14 N. liberum amanti est -um silentium. GELL. 10, 19, 4 bonae -aeque indolis. ARNOB. nat. 2, 49 -is atque emendatissimis moribus (ZENO 1, 1, 6). SYMM. epist. 7, 123 illum longa militia et -a cohonestat (*sim. de muneribus*: rel. 17, 1. 42. COD. Theod. 6, 23, 4, 2 = Iust. 12, 16, 3, 4. 6, 35, 1 = Iust. 12, 28, 1. LEO M. epist. 106 Conc.[S] II 4 p. 60, 5 ordinationis tuae ⌊non -a⌋ principia [⌊ ⌋ ἡμαρτημένα]). AMM. 21, 13, 10 honestati. AVELL. p. 223, 23 religionem orthodoxam ... -a devotione ... custodire. MAX. TAVR. serm. 109 p. 747[B]. GREG. M. epist. 9, 218 p. 207, 33. *pertinet ad naturas et res sanctas*: AVG. epist. 166, 19 -am substantiam creatoris. nat. et grat. 3, 3 natura ... hominis primitus -a et sine ullo vitio creata est (*sim.* 51, 59 -a et salva). serm. 23, 3, 3 scripturae sanctae sunt, ... -ae sunt. *pertinet ad ius*: PAPIN. dig. 22, 1, 9, 1 -am esse moram. COD. Iust. 8, 4, 1 (*a. 290*) -ae tutelae moderatione illatam vim propulsare licet. AVG. lib. arb. 1, 5, 12 lege -a (*antea* munitam contra ... accusationem, *postea* legem ... non reprehendo). *pertinet ad artem dicendi*: CONSTANT. epist. ad Opt. Porf. 10 -um carmen. *sing. de sanitate fere i. q. incolumis*: CAEL. AVR. salut. praec. 5 bona valetudo est -a sanitas. sanitas autem non est -a, labore et indigestione sauciata.

adv. **inculpātē**: *i. q. sine culpa*: ZENO 2, 28 -e servire *deo*. AMBR. Iac. 2, 3, 12 -e et inreprehensibiliter agit. HIER. in Matth. 6, 10 angeli tibi -e serviunt. 13, 45 -e vixerat (INSCR. christ. Diehl 4323). AVG. c. mend. 3, 5 p. 477, 20. COD. Theod. 10, 7, 1 si -e compleverint suum officium (*sim. de muneribus*: EPIST. pontif. 339 Migne 20 p. 673[A] CIL XI 3203). CONC.[S] I 5 p. 344, 13 fidem servarunt -e (*gr. I 1, 4 p. 50, 21* ἀδιαβλήτως).

adv. **inculpātim**: *i. q. sine culpa*: CE 2207, 10 (*s. III vel IV*) cum quem ... -m covixi. COD. Theod. 6, 30, 20 *v. supra l. 16.* AVELL. p. 224, 9 sedi apostolicae ... -m (inculpati *l. v.*) servire desideramus.

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

inculpo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* culpare. *inde a* PORPH. [*falsa l. v.*: COD. Iust. 12, 13, 10. *falso trad.*: *v. p. 1065, 76.*]

i. q. culpare, vituperare vel accusare (*plerumque c. acc.*; *c. dupl. acc.*: *l. 21*; *c. dat.*: *l. 23 sqq. c.* de: *l. 15. 20*, in: *l. 18. c. inf.*: *l. 22*, quod: *l. 8. 25*, cur: *l. 13*, quare: *l. 14*): **a** *potius i. q. vituperare*: PORPH. Hor. sat. 1, 10, 1 respondet his, a quibus -tus erat, quod Lucilii versus damnasset. PS. AVG. serm. 247, 5 *Adam* se putavit excusatum et creatorem ... -tum (*cf. q. s.*). BOETH. top. Arist. 8, 4 p. 1003^D non similiter -andum et interrogantes et orationes. *ibid.* p. 1004^B (*cf. Aristot. top. 9, 11 p. 158, 9* ἐπιτιμᾶν). MVTIAN. Chrysost. hom. 25 p. 394^in. (*gr. p. 175^ex.* καταγνῶσι, *postea* culpabunt, καταγνώσονται). GREG. TVR. Franc. 10, 16 p. 428, 4 -ans easdem ..., cur *eqs.* NOVELL. Iust. 22, 1 illis ... credentes ... nullus -bit, quare ... crediderunt (αἰτιάσαιτο). CAES. AREL. testam. 103 ut de tua ... inscientia -eris. **b** *i. q. accusare*: *aliquem*: LEX Burg. Rom. 7, 3 si ... servus alium servum ... crediderit -andum (incusandum *l. v.*) *eqs.* LEX Sal. 40 tit. si servus in furtum fuerit -tus *eqs.* (capit. 4, 4 B. [= 7, 4 G. *cf. Geffcken p. 261*]. 4, 5 B. [= 7, 5 G.]). capit. 4, 4 B. (= 7, 4 G.) de quantum -tus fuerit (4, 10 B. [= 7, 10 G.]). 4, 5 B. (= 7, 5 G.) legem, unde -atur. 4, 8 B. de hoc, quod -atur. 4, 11 B. (= 7, 11 G.). 6, 15 B. (= 4, 15 G.) si quis alterum -verit periurasse *eqs.* *alicui*: LEX Sal. 42, 3 tres, quibus -atur (qui -antur *l. v.*). 48, 2 (reputatum *l. v.*) capit. 6, 16 B. (= 4, 16 G.) si ... quis eis -verit, quod *eqs.*

deriv.: inculpatio. *Brandt.*

1. *incultus, -a, -um. *ab* in *et* cultus. *de originat.*: VARRO ling. 5, 36 (*v. p. 1009, 79*). *compar.*: CATO or. frg. 44 CIC. prov. 29 MELA 2, 12 PLIN. nat. 19, 145 PS. APVL. Ascl. 9 HEGES. 4, 18, 5 RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 29 EPIST. ed. Morin (RevBén. 34) 2 l. 76 SVLP. SEV. Mart. 1, 1. *litot.*: *p. 1070, 55.* NOT. Tir. 99, 8. PAVL. FEST. p. 86 ferus ager: -us. p. 328 squalidum: -um et sordidum. SYNON. Cic. p. 421, 15 B. -um incomptum. p. 428, 32 desertum, desolatum, destitutum. p. 431, 19 horridus, sordidus *eqs.* FRG. Bob. gramm. VII 543, 37 ἀπολιτικός. SERV. georg. 4, 507 deserti: asperi, -i. GLOSS. ἀγεώργητος. ἀτημέλητος. neglectus vel desertus. -a ἀργὴ γῆ. χέρσος. -um ἀνήροτον, ἀγεώργητον, ἀργόν. *al.* *inde a* PLAVTO. [*loco haud sano* SEN. contr. 2, 6, 12 dicebat ... pars (*AVD, om. B*, arte *Gertz*, parce ⟨et⟩ inculte *Schamberger*) -a. *dub. l. v.*: HEGES. 5, 25, 2 *v. p. 1064, 69.* *e coni.*: ACC. trag. 556 taetritudo mea -a (*Scalig.*, inocculta *codd.*). CATVLL. 64, 350 *matres Troianae* -um (*Baehr.*, in civium *fere codd.*) ... solvent ... crinem *v. et infra l. 67.* *dub. interpr.*: GRATT. 20 -o Silvanus termite gaudens (*sive de oleastro sive de clava vel pedo Silvani non dedolato sive de signo Silvani ligneo dictum*).]

A *i. q. non habitatus*: PACVV. trag. 71 -os sinus. 314 -a vastitudine (*cf.* SEN. nat. 1 praef. 9 vastitas). VARRO rust. 3, 16, 7 *apibus* floridos et -os natura adtribuit montes (OV. fast. 2, 181). CIC. Tusc. 1, 69 ceteras partīs *globi terrae* -as, quod aut frigore rigeant aut urantur calore. nat. deor. 1, 24 terrae maxumas regiones inhabitabiles atque -as (SEN. dial. 5, 20, 2 sterilis et -a humanoque ignota vestigio r. MELA 2, 12. PETRON. 99, 3 -is asperisque r.). ITALA Ier. 2, 6 (Lucif. non conv. 8 p. 16, 9) in deserto in terra -a (ἐν γῇ ἀπείρῳ καὶ ἀβάτῳ, *Vulg.* per terram inhabitabilem). LACT. inst. 2, 11, 6 ne orbis terrae desertus atque -us horreret. FIRM. math. 4, 16, 40 vacuae ... partes ..., quas nudas -asque decani ... reliquerint. IVST. 2, 2, 3 solitudines. VVLG. Ezech. 36, 35 terra. IORD. Get. 301 in -is locis sine ullis terrae cultoribus. *nota*: *c. gen.*: RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 178, 1 -um gentium locum.

B *i. q. non tractatus, illaboratus*: **1** *de agris sim.*: CIC. Q. Rosc. 33 tum erat ager -us sine tecto ([*opp.* cultissimus]. Tull. 14 leg. agr. 2, 70 genus agrorum propter sterilitatem -um. fin. 5, 87 OV. met. 7, 534 LIV. 2, 34, 2. 25, 1, 8 SIL. 8, 567 VLP. dig. 28, 8, 7, 3. LEX Hadr. [RevA. 20, 1892 p. 148] 2, 13 de rudibus a. et iis, qui per X an⟨n⟩os continuos -i sunt. *cf.* CLAVD. rapt. Pros. 3, 24 arvis). Verr. II 3, 85 civitas ... in insula -a tenuique posita. part. 36 *loci* culti an -i (VELL. 2, 116, 1 -os [*Heinsius*, multos *cod.*] ac difficilis l. COLVM. 2, 2, 8. 12, 32 de l. -is et macris. PLIN. nat. 19, 163. QVINT. inst. 5, 10, 36 [*opp.* consitus]. LEX. Manc. 3, 3 olivetum serere colere in eo loco, qua quis -um excoluerit. VOPISC. Aurelian. 48, 2. *et al.*). II 4, 114 quam deserta, quam -a, quam relicta omnia (SALL. Iug. 89, 5 alia o. vasta, -a, egentia aquae. LIV. 5, 10, 9 -aque o. diutino dominorum desiderio domi. PANEG. 2, 4, 4 [*opp.* culta]. 8, 7, 2. *cf.* LIV. 21, 25, 8 plerisque -is. MELA 1, 21 pleraque *Africae* -a). Cael. 42 (*trop.*) deserta via et -a (Brut. 259 [*trop.*] quasi -a et silvestri v. *cf.* PROP. 1, 18, 28 tramite. PRVD. c. Symm. 2, 885 prima viae facies -a). VERG. georg. 2, 430 -a aviaria. HOR. epist. 1, 2, 45 -ae pacantur vomere silvae. TIB. 1, 2, 74 humo. OV. fast. 3, 192 iugera -i ... soli (SVLP. SEV. chron. 1, 53, 4. *cf. p. 1070, 2*). LIV. 39, 54, 5 quae -a per solitudines viderent (*cf.* TAC. ann. 2, 64, 2 quod -um, ferox adnexum hostibus [*opp.* arva et urbes et vicina Graecis]). MELA 3, 59 ora. BVC. Eins. 2, 35 tellus. PLIN. nat. 6, 53 proxima -a saevitiā gentium *sunt.* ORAC. Sibyll. Aug. civ. 18, 23 p. 285, 28 D. iacet -us densis in vepribus orbis. *in imag.* (*cf. l. 75*): PLAVT. Asin. 874 fundum alienum (*sc. meretricem*) arat, -um familiarem (*sc. uxorem*) deserit. CIC. Brut. 16 seremus ... aliquid tanquam in -o et derelicto solo (*de materia philosophiae*). off. 3, 5 pars *philosophiae* -a ac deserta (*opp.* frugifera, fructuosa). SEN. dial. 10, 7, 5 nihil ... *temporis vitae philosophi* -um otiosumque iacuit. **2** *de plantis*: VERG. ecl. 4, 29 -is ... sentibus. georg. 2, 415 salicti. MART. 13, 21 asparagis. PELAG. in Rom. 11, 17 p. 89, 9 olea ... -a atque silvestris (*sc. oleaster*). PRVD. apoth. 61 -o ... stirpe frutex vitiosus (*de rubo ardente Moysis*). *tropice*: CATVLL. 62, 56 virgo dum intacta manet, dum -a (*fere i. inaestimata*) senescit (*comparatur c. vite*; *antea* nulli coluere iuvenci). FRONTO p. 7, 21 N. tuus amor -us et sine ratione exortus (*v. totum locum*). RVFIN. hist. 1, 2, 19 boni semina ... -a et incondita relinquentes.

C *i. q. non mollitus, rudis*: **1** *de singulis hominibus* (*maxime eorum vita et moribus*): CATO or. frg. 44 ecquis -ior, religiosior, desertior, publicis negotiis repulsior? CIC. Quinct. 92 rusticana illa atque -a parsimonia. S. Rosc. 75 in rusticis moribus, in victu arido, in hac horrida -aque vita (rep. 2, 18 Lael. 55. VEG. mil. 4 pr. [*coniung.* agrestem]. *cf.* CIRIS 518 aevum). Sest. 21 *coniung.* tristem, taciturnum, subhorridum. p. red. in sen. 13 *coniung.* horridum, maestum. SALL. Catil. 2, 8 homines indocti -ique (APVL. Socr. 22 p. 171). Iug. 85, 39 sordidum me et -is (-um *V*) moribus aiunt (SEN. dial. 5, 2, 1 AMM. 26, 10, 2). HOR. epist. 1, 3, 22 non -um est et turpiter hirtum *tibi ingenium* (HEGES. 4, 18, 1. *cf.* LACT. inst. 6, 15, 8 animus). TIB. 1, 7, 36 expressa -is uva ... pedibus. SEN. dial. 9, 1, 7 minister -us et rudis vernula. APVL. met. 4, 14 -a pauperies. PS. AVR. VICT. epist. 40, 15 -a agrestique iustitia. AVSON. 405, 3 p. 238 P. aliquid rerum tuarum quamvis -us expoliam. SYMM. epist. 3, 82, 2 -a veritate. AVG. civ. 6, 9 p. 264, 6 D. *Silvano deo* aspero, horrendo -o, utpote silvestri. SIDON. carm. 16, 93 te ... -um ... saxa tenent. **2** *de gentibus, saeculis sim.*: CIC. prov. 29 quid -ius oppidis ... inveniri potest? SALL. Iug. 18, 1 Gaetuli et Libyes, asperi -ique (MELA 1, 107. 3, 28). 80, 1 genus hominum ferum -umque (VELL. 2, 90, 1 nationibus. MELA 1, 110 gentes. CLAVD. DON. Aen. 8, 325 p. 160, 27 homines. *cf.* APVL. apol. 23 homines -i et agrestes). PANEG. in Mess. 59 Laestrygonas. MELA 3, 51 -i omnes *in Britannia.* 3, 96. 103. LVCAN. 5, 51 -a iuventus Taygeti. 9, 512. PS. AVR. VICT. orig. 3, 1 indigenas rudes -osque. CLAVD. 22, 198 saecula. IORD. Get. 14. *adde* PS. APVL. Ascl. 9 Musarum chorus ... demissus, ... ne terrenus mundus videretur -ior. IVST. 2, 2, 14 -ae barbariae (*opp.* cultosque mores).

D *i. q. non ornatus, indecorus, sordidus*: **1** *generatim*: **a** *de animantibus eorumque partibus*: ACC. trag. 556 *v. p. 1069, 40.* CIC. leg. agr. 2, 13 corpore -o et horrido (HOR. sat. 1, 3, 34. GELL. 2, 6, 25 in c. -is squamosisque). VERG. Aen. 6, 300 Charon, cui plurima mento canities -a iacet ([CLAVD. DON. *ad l.*: barbam ... habuit canam, prolixam, -am]. STAT. Theb. 6, 32 -am ferali pulvere barbam. *cf.* OV. epist. 9, 125 -is captarum more capillis. fast. 3, 470 comis [CLAVD. rapt. Pros. 1, 55. *cf.* SEN. Phaedr. 833 staretque recta squalor -us coma]. STAT. Theb. 4, 203 crines. HIER. epist. 14, 10, 3 caesaries). TIB. 1, 8, 15 quamvis -o venerit ore *puella* (*cf.* OV. epist. 8, 64 genae. CYPR. laps. 30 p. 259, 21 facie). LIV. 21, 32, 7 homines intonsi et -i. SEN. epist. 41, 6 *leo* -us (*opp.* l. aurata iuba). CVRT. 3, 12, 13 Macedonum acies, torva ... et -a. LVCAN. 4, 678 equo. PETRON. 139, 3 mulier quaedam haud -a. IVV. 11, 146 puer. TERT. cult. fem. 1, 2 *v. p. 994, 21.* idol. 18 vestitu -us (*cf.* HIER. epist. 23, 2, 2 -a vestis [24, 5, 2. EPIST. ed. Morin [RevBén. 34] 2 l. 76 v. -ior]). AMM. 28, 1, 38 ortuque nobiles -i videbantur et anxii. PRVD. perist. 2, 180 catervae pauperum -a visu examina. MART. CAP. 1, 23 Ψυχὴν -am ac ferino more versantem. PETR. CHRYS. serm. 171 p. 647^A -is et lutulentis manibus edere. *adde* OV. trist. 1, 1, 3 vade (*sc. liber*), sed -us, qualem decet exulis esse. **b** *de rebus corporeis*: SALL. Catil. 52, 13, loca taetra, -a, foeda atque formidulosa *apud inferos* (*an ad B?*). PROP. 2, 19, 13 rara feres -o tura sacello (*cf.* MART. 4, 66, 10 foci. PS. DAMAS. epigr. 80, 3 *martyris sedem.* CE 890, 2 [*post Diocl.*] hospitio). TERT. apol. 16, 8 (= nat. 1, 12) -as et nudas cruces. adv. Hermog. 29 p. 156, 20 deus ... -is primo elementis depalans ... mundum. *cf.* 40 p. 169, 26 informem et -am materiam [*opp.* disposita et compta]). *cf.* FIRM. math. 3, 1, 11 prima origo mundi -a fuit et horrida.

2 *speciatim de oratione scriptis sim.* (*de picturis*: *l. 81*): CIC. de orat. 3, 97 ne exilis, ne -a sit vestra oratio, ne vulgaris, ne obsoleta (HIER. epist. 18^A, 16, 2 quae non propriae manus stilo expolitur, ... per se -a est. 21, 42. *cf.* PANEG. 2, 1, 3 rudem hunc et -um Transalpini sermonis horrorem. HIER. epist. 22, 30, 2 sermo *prophetae* horrebat -us [RVFIN. Orig. in Ios. p. 287, 14 oratio -i sermonis. apol. adv. Hier. 2, 29 AVG. quaest. hept. 1 praef. SVLP. SEV. Mart. 1, 1. *et al. cf.* DIOM. gramm. I 299, 20 -i ... s. ordine]. CONC.^S I 5 p. 158, 24 dictis *Nestorii* vehementer -is [*gr. I 1, 6 p. 134, 18* τοῖς ἄγαν ἀτημελῶς εἰρημένοις; *p. 273, 36* multum neglegenter dictis]). orat. 36 in picturis alios horrida, -a, abdita et opaca, contra alios nitida, laeta, conlustrata delectat. fin. 1, 8 quod inciderint in -a quaedam et horrida, de malis Graecis Latine scripta deterius. parad. 3 nihil tam horridum, tam -um, quod non splendescat oratione

[Lambert:]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eqs. HOR. epist. 2, 1, 233 -is versibus et male natis. CHAR. gramm. p. 13, 30 B. ut Vergilius ... -ae vetustatis horrorem refugerit. *adde de oratoribus ipsis*: CIC. Brut. 117 oratione durus, -us, horridus. TAC. dial. 23, 5 maesti et -i *oratores*.

synt.: *c. sup. II*: *p. 1070, 59.* *c. gen.*: *p. 1069, 59.* *n. subst.*: *sing.*: LEX Manc. 4, 10 qui superficiem ex -o excoluit. *plur.* inculta, -ōrum, *i. q. terra deserta et vasta* (*opp.* culta. *c. gen.*: *l. 11 eqs.*): VERG. Aen. 1, 308 qui teneant (nam -a videt) hominesne feraene. LIV. 21, 54, 1 quibus -a ferme vestiuntur, virgultis vepribusque. 27, 8, 18 (*v. vol. III 1692, 70*). SEN. dial. 9, 2, 13. PLIN. nat. 16, 22 *quercus fera* -is amica. 25, 87 -a itinerum. TAC. ann. 1, 17, 3 uligines paludum vel -a montium. ITALA Os. 12, 11 (Sangall.) in -a agri (ἐπὶ χέρσον ἀγροῦ, *Vulg.* super sulcos agri). VVLG. Ezech. 36, 36 plantavi ... -a. NOVELL. Valent. 32, 5 destituta atque -a. SIDON. carm. 11, 31 *Hephaestus* ingenti cultu naturae -a fefellit.

adv. **incultē** (*comparat.*: *infra l. 19 eqs. litotes*: *l. 22*): *de hominum vel gentium vita, i. q. sine cultu, horride*: CIC. Quinct. 59 vixit ... -e atque horride. SALL. Iug. 19, 5 Gaetulos ... partim in tuguriis, alios -ius vagos agitare. 89, 7 Africa ... procul a mari -ius agebat. MELA 1, 42 *cultores* -ius ... secuntur vagi pecora. AMM. 22, 12, 6 milites ... victitantes -ius. *de modo dicendi, i. q. inepte, sine arte*: CIC. Brut. 107 dicere non -e. orat. 28 qui horride -eque, modo id eleganter enucleateque faciat, eum solum Attice dicere. GREG. TVR. Mart. 2, 1 melius fuisset tacere quam sic -e loqui.

2. incultus, -ūs *m.* *ab* in *et* cultus (*cf. Stolz-Leumann[5] 253*). *i. q. defectus culturae vel curationis*: **1** *active, i. q. socordia, negligentia*: SALL. Iug. 2, 4 dediti corporis gaudiis ... ingenium ... -u atque socordia torpescere sinunt. LIV. 42, 12, 7 honores *Persei regis* (*i. honoris monumenta*) ... desertos per -um ac neglegentiam ... esse. PORPH. Hor. epist. 1, 18, 7 dentibus atris: sordidis scilicet ab -u. **2** *passive, i. q. status curae posthabitae*: **a** *de agris, aedificiis sim.* (*c. gen.*: *l. 35*): SALL. Catil. 55, 4 (*de carcere Tulliano*) -u tenebris odore foeda atque terribilis eius facies est. ITALA Ier. 2, 31 (Tert. adv. Marc. 4, 31 p. 528, 5) terra in -um derelicta (γῆ κεχερσωμένη, *Vulg.* terra serotina). AMBR. epist. 82, 7 maiora ex -u agri subeunda ... damna. hex. 1, 9, 33 domus deformi horret -u. **b** *de gentibus*: TAC. ann. 4, 46, 1 *Thraeces* -u atque eo ferocius agitabant. DON. de com. 1, 4 ab -u ac feris moribus ... perventum est ad mansuetudinem. **c** *de oratione*: TER. MAVR. 303 fandi linea ... negligens ut semet ipsa laudem ab -u ferat. *Lambertz.*

incumba, -ae *f.* *ab* incumbere *retrogr.* *t. t. architect., i. q. ea pars pilae, in qua impositi sunt et quasi incumbunt cunei fornicem efficientes*: VITR. 6, 8, 4 extremae pilae in his *aedificiis* latiores spatio sunt faciundae, ubi vires eae habentes resistere possint, cum cunei ab oneribus parietum pressi ... extruderent (-dant *vg.*) -as.

×incumbo, -cubuī, -ere. *ab* in *et* *cumbere. *a* cubare *derivat* PRISC. gramm. II 469, 12, *cf.* 507, 3. *inter verba coni. IIIae enumerat* CHAR. gramm. p. 477, 14 B. incumbeo *trad.* GLOSS. II 310, 17. CHAR. gramm. p. 318, 15 B. -o -is -ui et incumbui (*eadem forma perf. in parte codd. legitur* DIOM. gramm. I 367, 24, *alibi nusquam*). *formae perf. verborum q. s.* -ere *et* incubare *non semper certe distingui possunt, praesertim cum etiam ipsae notiones confundantur (v. p. 1063, 63. 1076, 49); dubito l. 79. p. 1061, 43. 1077, 36.* OROS. hist. 1, 21, 17. *cf. l. 60.* NOT. Tir. 81, 39 -it. CHAR. gramm. p. 409, 5 *et* 410, 13 B. *inter var. locut.* SYNON. Cic. p. 428, 3 B. invadunt, instant, urguent, premunt, ... -unt. 429, 22 inruere, -ere, pergere. 435, 25 nititur, ... dat operam, -it, studet, instat. GLOSS. repauso, quiesco, manet (*cf. p. 1061, 29*), insistit, instare, super-(supra-)ruere; ἐπίκειμαι, ἐπιπίπτω. *v. et p. 1077, 56.* DIFF. ed. Beck p. 65, 25 -ere est insidiari ei cui superesse possis, incubare autem aliquem captare. *legitur inde a* PLAVT., RHET. Her. [*variat c.* incubare: TERT. resurr. 59 p. 120, 12. *v. et p. 1061, 34 et cf. p. 1076, 76. 1077, 50.* *falso trad.*: PS. AVG. serm. ed. Mai 24, 2. -o *ex coni.* (*v. et p. 1061, 26*): EVGRAPH. Ter. Andr. 684. *falso trad. pro* inludere: *p. 390, 10.*]

I *c. vi ingressiva* (*sed v. p. 1076, 50*): **A** *proprie* (*in imag. et trsl. p. 1072, 6. 15. 50. 82. 1073, 10. 13. 30. 39*): **1** *c. not. se iaciendi, superruendi*: **a** *c. dat.*: RHET. Her. 1, 11, 18 gladio -uit (*v. vol. VI 2026, 11. cf.* Ov. met. 4, 163 ferro [*v. vol. VI 581, 30*]. 12, 428 telo). VERG. Aen. 2, 205 angues -unt pelago. 4, 650 -uit ... toro *Dido* (OV. met. 10, 281 fast. 5, 520 LVCAN. 10, 354. *et al. cf.* Ov. met. 11, 657 lecto [SEN. epist. 76, 15]. STAT. Theb. 2, 123 stratis. AMM. 28, 1, 47 fulcro). 7, 88 pellibus. 10, 894 eiecto ... -it cernuus armo *equus.* OV. met. 2, 338 loco. 6, 277 corporibus *mortuorum Niobe* (*cf.* LVCAN. 6, 565 membris [*aliter, sc. de concubitu*: HOMER. 337]. 8, 727 *al.* STAT. silv. 3, 3, 9 HIL. in psalm. 118 gimel 4). SEN. Herc. O. 1382 Pindus -at mihi. Tro. 14 Pergamum -uit sibi. benef. 7, 10, 2 terra ... ista (*sc. res pretiosas*) defodit ... et ut noxiosis rebus ac malo gentium in medium prodituris toto pectore -uit (*aliter*: CE 197, 1 levis -at t. defuncto tibi. 1039, 3. *cf.* LVCAN. 8, 393 tibi barbara tellus -at?). dial. 1, 3, 9 *Regulus* quocumque ... corpus reclinavit, volneri -uit. epist. 78, 15 quod premit, quod impendet, quod urguet, si subducere te coeperis, sequetur et gravius -et. ANTH. 409, 6 (*Seneca?*) -uit belli tota ruina tibi, *Corduba.* CVRT. 8, 10, 25 lateri vinculum lapides sunt, quos interposuere, ut duriori materiae fragilis -ret. LVCAN. 10, 243 *zephyri* fluvio cogunt -ere nimbos. CALP. ecl. 1, 2 madidis -ant prela racemis. PLIN. nat. 8, 67 habent ... sub pectore alterum *tuber cameli*, cui -unt. CLAVD. rapt. Pros. 3, 16 liquidis -unt patribus (*i. amnibus*) ... Naides. SVLP. SEV. epist. 1, 3 mediis flammis ... -uit *Martinus. et al.* *trsl.* (*cf. p. 1071, 83. 84*): SEN. dial. 5, 9, 4 corpus adtenuatum ... -it animo.

b *c. acc.*: PLAVT. Cas. 308 gladium faciam culcitam eumque -am. ITALA act. 20, 10 (cod. e) -uit eum et complexus dixit (ἐπέπεσεν αὐτῷ, VVLG. -uit super eum).

c *c. praepp.*: in *c. acc.*: LVCIL. 601 suspendatne se an in gladium -at (*v. vol. VI 2026, 40. cf.* TAC. hist. 2, 49, 2 in ferrum. *per iocum*: IMP. Aug. Suet. Aug. 85, 2 [= Macr. Sat. 2, 4, 2] Aiacem suum in spongeam -uisse). LVCR. 5, 1097 aestuat in ramos -ens arboris arbor. LIV. 27, 40, 6 unum in locum ... omne onus -uisse. 44, 5, 4 in eos *asseres* transverso -ente tigno. VITR. 5 prooem. 4 cybus ... quam in partem -uit. CVRT. 6, 9, 33 linquente animo in eum, a quo tenebatur, -uit. STAT. silv. 3, 2, 134 in mea pectora primum -es (*cf.* CONSVLT. Zacch. 2, 18 p. 90, 21 M. in cervicem *filii*). QVINT. inst. 11, 3, 125 in dextrum *pedem* -ere. TERT. nat. 2, 9 p. 112, 10 in ignes ardentis Carthaginis ut in amplexus patriae pereuntis -uit. super (*v. et supra l. 10*): CELS. 7, 26, 2[D] s. umeros eius *aegri* suis pectoribus -unt. PETRON. 54, 2 Trimalchio cum ... s. ... bracchium tamquam laesum -uisset. 74, 13. 80, 1 non frueris ... hac praeda, s. quam solus -is (*cf. p. 1063, 4*). ITALA gen. 50, 1 (Ottob.) -uit Ioseph s. faciem patris sui (ἐπιπεσών, *Vulg.* ruit). act. 20, 37 (codd. e g) s. collum Pauli ([ἐπιπεσόντες ἐπί, *Vulg.* procumbentes s.]. HIER. epist. 21, 20 [*Vulg. Luc. 15, 20* cecidit s.]). CLAVD. DON. Aen. 4, 650 p. 413, 18 s. torum. VVLG. IV reg. 4, 35 -uit s. puerum *mortuum Eliseus.* ACT. Petr. 6 p. 51, 23 s. cervicem.

d *absolute* (*vel c. obi. supplendo*): OV. epist. 10, 55 -o (*sc. stratis*). EPIST. Sapph. 149 -ui tetigique locum. SEN. Phaedr. 1255 quod ... de nato est super ... maesto pectore -ens fove. COLVM. 1, 5, 9 ab imo praestructa valenter resistent contra ea, quae postmodum superposita -ant. VAL. FL. 5, 162 cum monte secutae -uere (*i. corruerunt*) trabes. STAT. Theb. 5, 595. QVINT. inst. 2, 13, 10 sedent alia *ex simulacris* vel -unt (*cf.* 9, 1, 11. *an ad l. 58?*). HEGES. 5, 16, 1 p. 328, 24 -entibus iam patriae ruinis (*an ad p. 1075, 55?*). *singulariter*: COMM. apol. 758 -unt (*i. volutantur?*) more suillo.

2 *c. not. se inclinandi, vergendi* (*cf. p. 1076, 8*): **a** *c. dat.*: VERG. Aen. 2, 514 laurus -ens arae (*cf.* STAT. silv. 1, 3, 18 nemora ... vadis). 5, 325 -ens umero *Helymi currentis Diores.* PROP. 1, 20, 41 -ens ... undis *Hylas* (*cf.* LVCAN. 4, 367 -it *ripis miles sitiens.* STAT. Theb. 4, 559 fosso. 4, 808 Kl. [816 Kohlm.] vadis). 4, 7, 3 Cynthia ... meo visa est -ere fulcro. LVCAN. 3, 648 dum nimium pugnax unius turba carinae -it prono lateri. PLIN. nat. 2, 160 cava in se convexitas *caeli* vergit et cardini suo, hoc est terrae, undique -it. VAL. FL. 5, 590 profundo -ens Odrussa mero (*i. poculo*). SIL. 16, 423 -uit campo Durius *auriga* (*cf.* 488). QVINT. inst. 11, 3, 132 -ere advocato *in dicendo.* *in imag.* (*cf. p. 1076, 71*): SIL. 14, 194 -ens Messena freto.

b *c. praepp.*: in: MANIL. 1, 618 alter *circulus* in hunc medium ... -it. QVINT. inst. 11, 3, 90 *v. p. 938, 64.* ad: VERG. Aen. 8, 236 silex ... prona iugo laevum -bat ad amnem. OV. met. 9, 385 (*Dryope mutata loquitur*) mihi fas ad vos -ere non est. super: MANIL. 1, 586 finibus illis, quos s. -uit (*an* quos super-inc-?) *circulus borealis*, longa stant tempora luce. **c** *absolute* (*cf. et supra l. 37*): PROP. 3, 13, 37 pinus ... -ens circumdabat umbras. SEN. epist. 123, 14 qui per pronum eunt, resupinant corpora, qui in arduum, -unt. SIL. 10, 178 dum laevum petit -ens violentius inguen *adversarii.* STAT. Theb. 12, 290 corpora prona *mortuorum* supinat -ens *Argia.* *adde*: VITR. 10, 3, 6 vectis ... si per medium premitur, durior est neque -it (*i. deprimi potest*).

3 *i. q. niti* (*cf. syn. l. 68; partim c. vi ingressiva debilitata, e. g. l. 72. 80. 84*): **a** *c. dat.*: VERG. ecl. 8, 16 -ens tereti ... olivae (*cf.* OV. fast. 1, 177 baculo [trist. 4, 1, 11 ITALA Is. 36, 6 (Eucher. form. 3 p. 19, 17); ἐπιστηρισθῇ, *Vulg.* innixus fuerit. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 46]. LIV. 44, 36, 5 -entes scutis nixique pilis stabant [*cf.* SEN. epist. 36, 9 pilo.]. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 238, 29 canneae virgae [ἑαυτοῖς ὑποστήσαντες]). OV. met. 6, 335 -ens ... palmae *Latona pariens.* SEN. dial. 5, 22, 2 -entes regis tabernaculo *milites excubantes.* STAT. Theb. 7, 44 ferratis -unt tecta columnis (MART. 5, 13, 5. *cf.* IVV. 8, 76 miserum est aliorum -ere famae, ne conlapsa ruant subductis tecta columnis). PS. QVINT. decl. 1, 6 cuius umeris levior -et *caecus*? (*sc. quam patris. cf.* VOPISC. Prob. 7, 3 sciendum tibi est tuis nunc u. magis -uisse rem p.). APVL. met. 7, 27 securus -ens praesepio *asinus* (*cf.* CHIRON 279 [= VEG. mulom. 2, 10] in praesepio). FIRM. err. 27, 3 scalae ... -entem angelum somniat *Iacob* (gen. 28, 13 ἐπεστήρικτο, *Vulg.* innixum. *cf. p. 1073, 21*). AVSON. 368, 16 p. 95 P. medium si quis vellat de fornice saxum, -unt cui cuncta (*cf.* AVG. serm. 337, 1, 1 huic *lapidi* [*i. Christo*] -endo firmamur). AMM. 21, 6, 3 cancellis ... -bat (*cf.* PEREGR. Aeth. 47, 1 in cancello). *in imag. et transl.* (*v. et l. 73. 76. 81*): SEN. dial. 6, 2, 3 Marcellum, cui et avunculus et socer -ere coeperat. PS. HIER. in Marc. 14 p. 634[A] -it

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

virtuti saeculi, qui desperat de adiutorio dei. CONC.[S] I 5 p. 264, 18 -ere ... haereticorum nequitiis (σκήπτεσθαι). BOETH. arithm. 1 praef. p. 3, 18 id opus ... non auctoris, sed alieno -it arbitrio. CASSIOD. Didym. in I Petr. 3, 15 p. 31, 27 sicut iumenta vivunt arbitrantes actibus solis -i.

b *c. acc.*: SALL. hist. frg. 3, 40 ut sustinere corpora plerique nequeuntes arma sua quisque stans -ret. **c** *c. praepp.*: in *c. acc.*: LIV. 35, 5, 7 nunc alii in alios, nunc in scuta -entes sustinebant impetus. VLP. dig. 39, 2, 28 quae in parietem -unt *onera* (*cf.* SPART. Ael. 6, 3 in caducum p. -uimus). *in imag.*: ITALA gen. 49, 6 (Tert. adv. Marc. 3, 18 p. 407, 8 *al.*) in stationem eorum ne -uerint iecora mea (ἐρείσαι, *Vulg. aliter*). in *c. abl. (pro acc.?)*: *v. p. 1072, 77. 82.* *transl.*: CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 116, 30 fidem, in qua olim -entes salvi ... efficimur (ἐπερειδόμενοι). II 5 p. 55, 7 in divinae scripturae proloquiis (-ia *ed.*) ... -ere. ad: AVG. conf. 9, 10, 23 *ut* staremus -entes ad quandam fenestram, unde hortus ... prospectabatur. *cf.* ITALA cant. 2, 9 (Epiphan. in cant. ed. Foggini, Romae 1750, p. 35) -ens per fenestras (παρακύπτων διά, *Vulg.* respiciens). super: TERT. coron. 11 p. 443 Oe. miles -ens et requiescens s. pilum (*cf.* VVLG. II reg. 1, 6 s. *hastam.* IV reg. 18, 21 s. *baculum*). ITALA gen. 28, 13 (Lugd. *al.*) dominus ... -bat s. illam *scalam* (*cf. p. 1072, 78*). iud. 16, 26 (Lugd.) -am s. eas *columnas* (ἐπιστηρίσομαι, *Vulg.* recliner). VVLG. IV reg. 7, 2 s. cuius manum rex -bat (7, 17). *cf.* ITALA cant. 8, 5 (Epiphan. in cant. ed. Foggini, Romae 1750, p. 89) -ens supra fratruelem suum (ἐπιστηριζομένη ἐπί, *Vulg.* innixa super). **d** *absolute*: SVET. Tib. 25, 3 dextram ... obambulantis veluti -ens ... continuit *Tiberius insidias timens.*

4 *specialia quaedam*: **a** *acced. not. contentionis et laboris* (*cf. p. 1074, 21. 1075, 9*): VERG. georg. 1, 213 tempus *est* ... -ere aratris ([rastris *AR*]. QVINT. decl. 298 p. 179, 18. *in imag.*: GAVDENT. serm. 21, 8 G. aratro doctrinae pronus -ens). Aen. 5, 15 remis (8, 108. 10, 294 OV. ars 2, 731 CVRT. 9, 9, 4 IVV. 15, 128. *cf.* PANEG. 6, 18, 4 remigiis). CLAVD. 20, 37 -as utinam, Neptune, tridenti (*cf.* HIPPOCR. aer. 20 p. 39, 23 *non possunt* iaculo [iaculum *P*] -ere humero propter humorem et infirmitatem [τῷ ἀκοντίῳ ἐμπίπτειν τῷ ὤμῳ]). CASSIOD. in psalm. 146, 10 *equus* cervice praesumens frenis semper -it.

b inclinato -ere *sim.* (*cf. l. 41*): CIC. de orat. 2, 324 ut iam inclinato *iudici* reliqua -at oratio (LIV. 3, 16, 5). VERG. Aen. 2, 653 *ne* pater fato ... urgenti -ere vellet (SERV. auct. *ad l.* simile est ut 'currentem incitare', 'praecipitantem impellere'). SIL. 11, 26 Celtae -uere malis Italum, veteresque doloris tota se socios properarunt iungere mole. *cf. et p. 1075, 11. 1076, 12.*

c *de nocte, tenebris sim., fere i. q. demitti*: LVCAN. 7, 178 mirantur ... pallere diem galeisque -ere noctem (MAX. TAVR. serm. 4 p. 539[B] -ente iam n. GREG. TVR. Franc. 4, 20 p. 157, 16). VOPISC. Aurelian. 21, 3 vespera -ente. MARCELL. chron. II p. 90, 472, 1 nocturnis ... in die tenebris -entibus (GREG. M. dial. 2, 33 p. 126, 3 M. noctis). SIDON. epist. 2, 2, 14 crepusculo -ente. GREG. M. dial. 1, 10 p. 65, 9 M. iam ... diei tardior hora -uerat. 4, 13 p. 245, 10 cum viro iam tempus refectionis -ret. *adde*: STAT. Theb. 10, 149 umentibus alis -uit *Somnus. cf. p. 1074, 66. 76. 1076, 59.*

B *translate* (*cf. p. 1071, 66. perlucente etiam imag. e. g. l. 74. 84. p. 1074, 17. 26*): **1** *i. q. studiose accedere, operam dare, studere* (*syn.* niti: *p. 1074, 26.* coniti: *p. 1074, 29. acced. saepe abl. modi, e. g. l. 61. 64. 73. 76. adverbia: p. 1074, 2. 15. 17*): **a** *c. praepp.*: in *c. acc.*: CIC. Phil. 4, 12 -ite in causam (Att. 3, 15, 3). de orat. 1, 34 in id studium (SEN. contr. 1 praef. 14). acad. 2, 77 -uit ... in eas disputationes *Arcesilas*, ut doceret *eqs.* Att. 3, 23, 5 in eam rem -as ceterosque excites (5, 17, 4. *cf.* epist. 10, 1, 2 in rem p. omni cogitatione curaque [10, 6, 2 tota mente omnique animi impetu. 12, 24, 1]). 15, 25 in eam curam (16, 10, 2 epist. 10, 3, 3. 10, 14, 2 LIV. 37, 15, 7). ad Q. fr. 1, 1, 27 in eam rationem. CAES. Gall. 7, 76, 2 *ut* omnes ... et animo et opibus in id bellum -rent. VITR. 7 praef. 15 in id genus scripturae. PHAEDR. 3 prol. 22. SEN. Med. 902 -e in iras teque languentem excita. nat. 7, 32, 4 SCRIB. LARG. praef. p. 3, 6. QVINT. inst. 2, 8, 13 in id maxime, quod poterit, -et (componet *A*). *al.* decl. 254 p. 44, 11 PLIN. epist. 4, 7, 1. **ad**: CIC. Manil. 19 omni studio ad id bellum -ere. Catil. 4, 4 -ite ad salutem rei p. Mur. 59 M. Catoni -enti ad eius (*Ser. Galbae*) perniciem (*cf.* SEN. nat. 3, 27, 1 omnia uno agmine ad exitium humani generis -ant. TAC. hist. 3, 32, 1 exercitus ... vetere odio ad excidium Cremonensium -uit). Att. 2, 16, 3 ad illa ... studia. epist. 10, 10, 2 -e toto pectore ad laudem. SIL. 14, 376 vasto ad proelia nisu -unt proni *milites.* CYPR. domin. orat. 31 p. 289, 12 ad preces. *c. gerundivo*: CIC. Sulla 82 qui non omni studio, virtute, auctoritate -uerit ad rem p. conservandam. Phil. 6, 2 ad ulciscendas rei p. iniurias. Att. 3, 20, 1. BELL. Alex. 12, 4 ad parandam classem. VAL. MAX. 8, 15 ext. 3 ad Amphiaraum decorandum. FRONTIN. strat. 2, 8, 2. *cf.* *adverbia*: CIC. Planc. 45 haec profer, huc -e, Laterensis, decuriasse Plancium *eqs.* (QVINT. inst. 6, 2, 7). Phil. 6, 18 idem volunt omnes ordines, eodem -unt municipia (*cf.* 11, 23 eo maxime -is [LVCIF. moriend. 8 p. 301, 3 eo ..., ut]). de orat. 3, 55 ut eos, qui audiant, quocumque -uerit possit impellere.

b *c. dat.* (*huc traham* APRING. in apoc. 22, 11 sanctitate [*leg.* -ti] et iustitia [*leg.* -iae] indesinenter ... -ant): SEN. epist. 82, 18 nihil honeste fit, nisi cui totus animus -uit atque adfuit. SIL. 4, 818 nostro ... -e labori. 13, 21 cuicumque -ere iusso. 14, 119 bello. IVV. 14, 122 eidem -ere sectae. TAC. dial. 3, 3. PLIN. epist. 7, 27, 9 stilo (*i. scribendo*). TERT. anim. 28 p. 347, 9 mendacio. castit. 10 p. 751 Oe. scripturis. PORPH. vita Hor. p. 1, 15 carmini. CYPR. laps. 35 p. 262, 28 iustis operibus (ANTH. 3, 2. CORIPP. Iust. 4, 34 [*syn.* instant]). LVCIAN. Cypr. epist. 22, 1 p. 534, 2 lacrimis (CYPR. epist. 65, 1 p. 722, 3 l. et orationibus et precibus. *cf.* 60, 5 p. 694, 24 gemitibus). LAMPR. Comm. 5, 3 curis. VOPISC. Prob. 23, 3 studiis (PS. AVR. VICT. epit. 1, 17). GAVDENT. serm. 4, 17 G. orationibus (AVG. epist. 78, 4 p. 336, 17. SVLP. SEV. Mart. 7, 3 *al. v. et l. 10*). HIER. praef. Vulg. Ios. DIONYS. EXIG. vita Pachom. 10[in.] *et al.* *c. gerundivo*: FLOR. epit. 3, 16, 2 rogandis Gracchorum legibus ita vehementer -uit, ut *eqs.* ITIN. Alex. 18 parando ... bello. LACT. inst. 2, 1, 3 hauriendis voluptatibus sitienter -unt. PALLAD. 11, 6. AMM. 11, 11, 1. 17, 12, 4. 26, 3, 5 abolendae -uit maculae. 31, 8, 6. SIDON. epist. 1, 3, 1.

c *c. acc.*: GRATT. 244 *canis* rusum opus -uit spatiis (*i. exspatiando*).

d *absolute* (*cf. p. 1073, 29. acced.* in *c. abl. l. 31*): CIC. Att. 5, 11, 3 Graecus -et; valet autem auctoritas eius apud illum. epist. 1, 9, 16 omnibus ordinibus ... -entibus. VERG. Aen. 4, 397 Teucri -unt et litore ... reducunt ... naves. 8, 444 ocius -uere omnes. 9, 72 *al.* OV. met. 10, 657 nunc, nunc -ere tempus; Hippomene, propera. Pont. 3, 1, 39 pectore te toto cunctisque -ere nervis et niti pro me ... decet. GRATT. 227. SEN. epist. 31, 4 ad honesta nitentes quanto magis -uerint. 34, 4. 72, 2 toto animo. SIL. 5, 501 STAT. Theb. 6, 576. FRONTO p. 55, 2 N. -amus, conitamur. APVL. mund. 36 *v. p. 511, 13* (-it *reddit gr.* ἐμμελῶς). PALLAD. 2, 10, 3 cum fossor -et. PELAG. in Col. 1, 7 p. 452, 8 fideliter pro vobis in oratione -ens. ALC. AVIT. carm. 6, 303.

e *c. struct.* (*aliter p. 1075, 40. 1077, 23*): ut (*v. et p. 1073, 59. 83. l. 39*): CIC. epist. 10, 19, 2 -e, ut belli extrema perficias. VAL. MAX. 2, 9, 9 omnibus viribus -uerunt, ut digni civibus viderentur. PS. SEN. mon. 40 GAVDENT. serm. praef. 25 G. VVLG. Is. 22, 4 AVG. c. acad. 2, 5, 11 p. 31, 27 CASSIOD. inst. 1, 30, 2. ne: OV. Pont. 1, 9, 27. EPIST. pontif. 292 Migne 20, 488[B] -endum est dilectioni vestrae ..., quatenus *eqs.* (*cf.* COD. Iust. 7, 63, 3 [*a. 518*] omnibus -endum esse ..., quo). *? coni. nud.*: LIV. 10, 15, 8 -uit, ⟨ut *add. pars codd. et edd.*⟩ se ... consulem dicerent. *inf.*: VERG. georg. 4, 249 acrius omnes *apes* -ent generis lapsi sarcire ruinas. TAC. hist. 2, 10, 2 propria vi Crispus -uerat delatorem fratris sui pervertere. IVVENC. 4, 543 CYPR. GALL. exod. 359 APRING. in apoc. 1, 4.

2 *i. q.* irruere, *c. impetu se inferre, aggredi* (*tam corporaliter quam incorp.*): **a** *c. praepp.*: in *c. acc.*: CIC. Balb. 58 ut in me unum omnis illa inclinatio communium temporum -ret. Planc. 17 qui in te ipsum -uerunt. LIV. 30, 34, 2 *Romanorum* et suo et armorum pondere -entium in hostem. 31, 31, 20 totis viribus nostris in Macedoniam -uimus. CELS. 2, 7, 29 in aliquam partem *corporis* id malum -it (*FV*, occurrit *J*). CVRT. 6, 4, 19 a septentrione ingruens in litus mare -it. LVCAN. 3, 94 quod non Latias eous in oras nunc furor -uit. 3, 409 nec ventus in illas -uit silvas (*cf.* QVINT. inst. 5, 9, 5 vis venti). 4, 770 ut ... in pedites fatum miserabile belli -uit. FRONTIN. aq. 117 in quam *regionem* necessitas -uerit. TAC. hist. 3, 10, 2 ira militum in Flavianum -uit. PLIN. epist. 3, 9, 4 in Classicum tota provincia -uit. 4, 41, 2 acerrime. TERT. apol. 12, 4 in deos vestros ... -unt asciae et runcinae et scobinae. LACT. inst. 5, 9, 12 in eos *cultores dei* ... totis carnificinae suae viribus ... -unt (*cf.* mort. pers. 15, 4. *p. 1075, 3. 44*). HIL. trin. 10, 37 ne in eos calix passionis -at. VEG. mil. 3, 19 p. 106, 4. VVLG. I Macc. 7, 18 -uit timor et tremor in omnem populum (ἐπέπεσεν ... εἰς). FAVST. REI. grat. 2, 5 p. 69, 19. *et al.* *abl. pro acc.?*: LAMPR. Comm. 20, 5 cum primum illud malum in re publica -uit. super: ITALA I Macc. 1, 30 (rec. L) -uit s. civitatem repente ([ἐπέπεσεν ἐπί, *Vulg.* inruit]. *cf.* VVLG. I Macc. 10, 49 s. eos [ἴσχυσεν ἐπ' αὐτούς]). IVVENC. 1, 622 -ent s. omnia membra tenebrae (*cf. p. 1073, 44*). VVLG. Ios. 22, 20 s. omnem populum ... ira eius -uit. psalm. 104, 38 -uit timor ... s. eos. *cf.* *adverbia* (*v. et p. 1075, 9*): TAC. hist. 3, 29, 1 dux Antonius cum delectis auxiliaribus eodem -uerat. 4, 18, 3 illuc -uere Germani.

b *c. dat.*: LVCR. 6, 1143 -uit ... populo *morbus* (PALLAD. 4, 15, 1 MACR. Sat. 7, 5, 10. *cf.* HOR. carm. 1, 3, 31 febrium terris -uit cohors). VERG. georg. 2, 311 si tempestas a vertice silvis -uit (*cf.* Aen. 1, 84 venti ... -uere mari [VAL. FL. 2, 59]. GERM. 408 deprensae turbavit lintea puppis -uitque sinu laxo *flatus* [*Arat. 423* εἰ δέ κε νηὶ ὑψόθεν ἐμπλήξῃ]. LVCAN. 1, 390 boreas cum ... Ossae rupibus -uit. 3, 2 velis cedentibus auster -ens. 4, 69 nubes ... mundo. 5, 718 HIL. trin. 6, 51 AVSON. 418, 15 p. 285 P. *sim. al.*). 2, 377 gravis -ens scopulis arentibus aestas (SERV. *ad l.* etiam saxa caloribus penetrans). MANIL. 5, 542 totis cum finibus ... -uit pontus (*cf.* SEN. Phaedr. 716 Maeotis undis Pontico -ens mari). LVCAN. 10, 498 puppibus ignis -uit. BVC. Eins. 2, 3 VAL. FL. 1, 684. 3, 447. 6, 722 tempestate pari versis -ere turmis (*cf. l. 72*). SIL. 4, 666. 7, 241 Fortunae Libys -it. 12, 192 tergis ... ruentum *hostium* -ens hastā (*cf. p. 1075, 17*). STAT. silv. 1, 2, 84 (*Amor loquitur*) haud ulli vehementior umquam -ui. TAC. ann.

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 17, 4 -uerat ... sagittariis *Arminius*. FLOR. epit. 4, 2, 6 Africae -uit *bellum*. ITALA Luc. 5, 1 (cod. a) dum turba -it ei (ἐπικεῖσθαι, *Vulg.* irruerent). IVVENC. 4, 110 vobis -ere ... gentes tormentis ... necesse est (*cf.* PRVD. perist. 10, 138 -e membris, tortor. *v. p. 1074, 58*). HIL. in Matth. 25, 2 cum universis fuerit cognitio sacramenti ... invecta, tum Ierusalem (*dat.*) occasus et finis -et. *al.* AVSON. 163, 8 p. 31 P. AMM. 24, 8, 6 Persas nobis viantibus -uisse. *al.* AVG. in psalm. 48 serm. 2, 8 dentes ... -unt pani. *et al.*

c *absolute* (*vel obi. subintellegendo. cf. p. 1073, 29. indic. 'ubi': l. 11. 13. 15. 33*): LVCR. 5, 345 cum res tantis morbis ... temptarentur, ibi si tristior -uisset causa, darent late cladem (*cf. p. 1073, 38*). VERG. georg. 3, 197 Hyperboreis aquilo cum densus ab oris -uit (*cf.* Aen. 12, 367 qua venti -uere [*cf.* SEN. nat. 7, 5, 1 quacumque -uit *turbo*. OROS. hist. 3, 1, 10]. OV. epist. 13, 15 boreas. SEN. Ag. 474 undique. LVCAN. 5, 414. 419 SIL. 12, 656 CYPR. mortal. 12 p. 304, 22. IVVENC. 1, 725 pluvia. *et al.*). Aen. 11, 674 sequitur ... -ens eminus hasta *Camilla* (CORIPP. Ioh. 4, 466 in [*instr.*] hastis. *cf. p. 1074, 83*). GERM. frg. 3, 21 imbribus -it caelum solemque recondit. SEN. epist. 30, 1 magno senectus ... pondere -uit (*sc. Basso*). LVCAN. 2, 436 donec confinia pontus solveret -ens (*cf.* PLIN. nat. 3, 16 -uere maria tam longo aevo, alibi processere litora [5, 141 impetum ... sumit Hellespontus et [in] mare -it (*pro acc. habet Klotz, Quaest. Plin. geogr. p. 105*[1])]. STAT. Theb. 10, 864 amnis ut -ens ... robora pontis ... oppugnat. PANEG. 8, 7, 3 aestus). VAL. FL. 2, 503. SIL. 5, 219. 14, 373 -uere (incinuere *Heinsius*) tubae (*cf.* IVVENC. 3, 368 vocis pondere multo -uit [*sc. daemoni. Matth. 17, 17* ἐπετίμησεν, *Vulg.* increpavit]). *al.* HOMER. 542 -unt Danai. 758. STAT. Theb. 1, 72 avidus poenae digitis caedentibus ultro -ui (*sc. mihi ipse Oedipus*). IVV. 6, 293 saevior armis luxuria -uit. TAC. hist. 2, 42, 2 *al.* SOL. 52, 23 cum -uere morbi (*cf.* LACT. inst. 2, 1, 9 morborum ... vis. PAVL. PELL. 119 quartana). VOPISC. Aurelian. 22, 6 militibus acrius -entibus spe praedae. HIL. in Matth. 25, 7 vim -entium malorum. AMM. 28, 5, 7. *al.* OROS. hist. 3, 22, 9 Romani tota ibi -uere acie, donec *eqs.* *part. pro subst.*: AMM. 31, 13, 6 oppositi -entibus. *huc pertinere vid.*: HEGES. 5, 4, 3 p. 304, 5 prope iam -uerant (*i. vicerant?*) Iudaei et nutabat acies Romana.

3 *ab usu s. 2 descripto pendere videntur recentiora quaedam*: a *i. q. instare* (*syn. l. 44. cf. l. 41. v. et p. 1071, 82*): α *de hominibus (re personata l. 51), fere i. q. urguere*: *c. dat.* (*suppl. l. 46; seq.* ut: *l. 43;* ne: *l. 42;* ad *c. gerundiv.*: *l. 49*): CYPR. epist. 11, 1 p. 495, 13 *scio* deo vos ... enixis precibus instanter -ere. 12, 1 p. 502, 9 identidem vobis -o, ne quid ad curam desit *captivis*. HIL. coll. antiar. p. 142, 2 ut subiectioni huic credideritis ..., carcer exegit, custos instituit, tortor -uit (VICTRIC. 1. 23. *cf. p. 1074, 58*). SYMM. epist. 6, 78 puer vester ... tamquam mox ad vos rediturus -uit. VEG. mil. 1, 25 si hostis -at. COD. Theod. 1, 10, 8 nec susceptori quidem ... palatinus -et. 11, 7, 17 rectores provinciarum frequenter adeundo commoneant eorumque officiis -ant *agentes in rebus*. 13, 17, 6 pr. dominis ... ad redhibenda omnia ... strenuus exactor -at. *ibid.* 1. 14, 4, 5. *absolute*: EVSTATH. Bas. hex. 6, 7 p. 929^{C} quando ... genesiaca vis -it (κρατεῖ). CASSIOD. Didym. in II Ioh. p. 86, 11 si quis ... -ere volens dicat (ἐνίστασθαι). PASS. Mar. Iac. 8 p. 58, 2 novissime -enti acrius et perscrutanti molestius ... inquam. *c. acc.*: COMM. instr. 2, 23, 5 dum illum -ere quaeris.

β *de rebus, fere i. q. imminere* (*syn. l. 64. 71. v. et p. 1072, 38*); *abs. et c. dat.* (*l. 59. 62. 65 al.*): GARG. MART. med. 40 cum feminae partus -uit. PRESB. Cypr. epist. 8, 2 p. 486, 21 cum sciatis tum non minimum periculum -ere, si non hortati fueritis fratres (QVEROL. p. 33, 28 tibi. VAL. CEM. hom. 2, 2 p. 697^{B}). GAVDENT. serm. 14, 4 G. *praenuntiavit* post -entem passionem ad caelos regressum. SCHOL. Cic. Bob. p. 97, 5 si accusatio provinciae totius -ret. HEGES. 5, 26, 1 p. 361, 12 quia ... Iudaeis excidium patriae -ret, si manu cederent (*bell. 6, 10* ἁλώσεσθαι τὴν πόλιν προσεδόκων). HIER. in Is. 38, 15 p. 394^{B} mors imminens et languoris -ens dolor. CONSVLT. Zacch. 2, 7 p. 62, 31 M. -ens reatui exitus. COD. Theod. 9, 39, 3 intellegant sibimet severitatem legum pro commissis facinoribus -ere. 12, 1, 76 (= Iust. 10, 32, 31) cum occultatoribus talium ... rerum discrimen -at (LEO M. epist. 21 Conc.^{S} II 4 p. 144, 21). PROSP. carm. de ingrat. 434 (445) -ente obitu. VAL. CEM. hom. 4, 4 p. 704^{A} *al.* EVSTATH. Bas. hex. 2, 5 p. 885^{A} peccantibus legum metus -ret. MAX. TAVR. hom. 90 p. 462^{A} (*syn.* immineat). FAVST. REI. epist. 5 p. 184, 3. NICET. virg. laps. 36 Ninive ... -entem sibi evasit interitum.

b *i. q. incidere, accidere, evenire*: *absolute* (*indic. 'ubi': l. 79. 81*): SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 159, 8 cum de spe et salute sollicitudo -it. GAVDENT. serm. 7, 9 G. videamus, quid potuit necessitatis -ere (*cf.* VEG. mil. 1, 10 ne quid imperitis, cum necessitas -it, eveniat [HIER. in Ezech. 7, 24 p. 230^{C} VAL. CEM. hom. 7, 4 p. 715^{C}]). HEGES. 1, 16, 1 p. 25, 4 bellum -uit (3, 8, 3 p. 200, 23. HIER. in Ezech. 6, 18 p. 178^{B} regiones in quibus -uerit *pestilentia*). PS. RVFIN. in Os. 4, 3 cum frugum ... -uerit egestas (*cf.* GREG. M. dial. 2, 21 p. 110, 13 M. in ... Campaniae regione fames -uerat [3, 37 p. 219, 3 ubique]). CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 112, 8 -ente quadam dubitatione (ἀνακυψάσης). *c. dat.*: VEG. mil. 3, 2 quibus necessitas et belli -it et morbi (HIER. epist. 54, 13, 2 AVG. c. Cresc. 4, 7, 8 p. 508, 11. *aliter p. 1077, 20*). VAL. CEM. hom. 14, 2 p. 735^{C} cui ... causa dimicationis -it. MAX. TAVR. serm. 30 p. 596^{A} omnibus ... exultatio -it. COD. Iust. 6, 23, 29, 4 ne ... oblivio testium animis -at. *aliter*: AVSON. 369, 39 p. 97 P. nono -ens signo (*i. mensi*) cunctantia matrum vota levat *Lucina*. SVLP. SEV. chron. 1, 51, 3 Ezechias ... morbo -uerat (2, 22, 6). EPIST. pontif. 937 Cons.^{S} IV 2 p. 144, 7 -entes ... capitulis et invenientes in his *eqs.* (ἐντυχόντες).

4 *i. q. inclinari* (*cf. p. 1072, 40*): a *de voluntate animi* (*indic. 'quo' praeter l. 26; huc pertinet* APVL. Plat. 2, 4, *si recte emendavit Goldbacher*): PLAVT. Aul. 594 (*interpol.?, v. Steinthal, De interpol. Plaut. p. 22*) si erum videt superare amorem hoc servi esse officium reor retinere ad salutem, non enim quo -it eo impellere. CIC. Mur. 53 voluntatum inclinatio ... cum -uit ad virum bonum (Att. 1, 19, 4 Pompeius ... ad voluntatem perferendae legis -uerat. ad Q. fr. 1, 1, 11 cum hi mores ... iam ad nimiam lenitatem ... -uerint). Att. 5, 13, 3 *Caesaris* in cupiditatem te auctore -ui (CAEL. Cic. epist. 8, 11, 3 [*v. app. crit.*]. CIC. ad Q. fr. 3, 8, 6 ut in illum [*v. app. crit.*] Caesar -at. SEN. dial. 6, 5, 4 -uisti tota in alteram partem [MIN. Fel. 5, 1 ut libram tenens aequissimi iudicis ... nec in a. p. propensus -as. *cf.* EVGRAPH. Ter. Andr. 236 in unam p.]. AMBR. epist. 53, 2 tanto in me -uerat affectu). SEN. dial. 4, 19, 1 aliquo magis -unt ingenia, prout *eqs.* SVET. Tib. 15, 2 Agrippa abdicato ... certum erat uni spem successionis -ere ([*an ad p. 1072, 83?*]. CYPR. laps. 29 p. 258, 33 *deo*). NOVELL. Valent. 27 pr. *provincialibus* quanto plus fuerit humanitatis inpensum, tanto pronius amor devotionis -it.

b *i. q. moveri (cf. opp. l. 35), se convertere, praecipue de rebus naturae* (*syn.* fluere *l. 33*): LVCR. 6, 560 -it tellus quo venti prona premit vis (*cf.* 567). MANIL. 1, 538 qua semel -uit caelum versumque resurgit (*cf.* STAT. Theb. 7, 812 sive hac volventis machina caeli -uit). SEN. nat. 1, 2, 9 apparet inde aëra -ere (5, 14, 3. *cf.* 5, 8, 1 eo -it *ventus*, quo liberior exitus invitat). 4, 2, 29 ut in lucernis oleum illo fluit, ubi exuritur, sic aqua illo -it, quo vis caloris ... arcessit (6, 20, 2 aliquo). 5, 2 *v. p. 944, 5.* epist. 28, 3 in navi onera inmota minus urgent, inaequaliter convoluta citius eam partem, in quam -uere, demergunt. PLIN. nat. 18, 345 si non ambibunt, sed -ent *nubes*, a quocumque vento fuerint, eum portendunt. FRONTO p. 81, 22 N. dolore inguinis sum arreptus, quo omnis dolor a dorso et lumbis -uit. *i. q. porrigi, extendi*: AVIEN. orb. terr. 387 tali ... recessu ab zephyro eoum tellus -it in axem.

5 *i. q. insistere, potiri* (*cf. p. 1077, 30*): VLP. dig. 47, 2, 56 cum creditor rem sibi pigneratam aufert, non videtur contrectare, sed pignori suo -ere (COD. Iust. 8, 21, 2, 2 IVST. inst. 4, 1, 14). AVR. VICT. Caes. 40, 17 Alexander ... dominatui stolide -uerat.

6 *i. q. concumbere* (*v. ALL 1, 1884, 81. Rönsch, Semas. Beitr. 3 p. 48 et cf. p. 1060, 83. 1062, 64. 1071, 75*): CAPIT. Vulg. gen. 22 (cod. A) -uit Loth cum filiabus suis.

II *c. not. durativa, i. q.* **incubare** (*primitus ap. poetas per quandam licentiam, postea inde a* TERT. *per manifestam confusionem. v. et p. 1072, 1. 4. 25. 64. 1074, 7. 1075, 18. 1077, 51 et cf. p. 1063, 63*): A *corporaliter*: 1 *c. dat. et absolute*: a *varia*: MANIL. 2, 254 quae ... iacent, Cancer patulam distentus in alvum, Scorpios -ens plano sub pectore terrae, in latus obliqui Pisces semperque iacentes. AVG. in psalm. 150, 6 sonorum illud lignum, cui nervorum series, ut meliorem sonum reddat, -it. GREG. M. moral. 26, 18 ubi ... lapsi sumus, ibi -imus (*i. iacemus*), ut surgamus. *in imag.*: HEGES. 5, 49, 1 p. 403, 26 pro certo iam hostem -ere cervicibus suis credentes (SVLP. SEV. dial. 3, 8, 2 qui c. tuae -it daemon). b *de spiritu, nubibus sim.* (*cf. p. 1062, 41*): GRATT. 421 nudis -unt vallibus aestus. SEN. nat. 2, 11, 2 stellae non minus terrena quam -entem terris spiritum adficiunt. STAT. silv. 3, 1, 53 caeli cum torrentissimus axis -it terris. PS. CYPR. laud. mart. 13 p. 35, 15 cum caelo imber -it. CORIPP. Ioh. 4, 354 cum nubila latis -unt terris. c *i. q. inhaerere, infixum esse* (*cf. p. 1061, 57. 1062, 62*): CAEL. AVR. acut. 3, 6, 67 dentium ... concubitus, hoc est -ens confixio. chron. 5, 2, 33 ut *digiti* aut reflexi supinentur aut vicinis adfixi -ant. *cf.* PETR. CHRYS. serm. 5 p. 200^{A} per Christum divinitas tota nostra decumbit (*i. requiescit*) et -it (*'hoc est haeret hypostatice' expl. Dominicus Mita*) in carne.

2 *c. acc., fere i. q. tenere, habitare*: TERT. pall. 2 p. 919 Oe. mundus ... iste, quem -imus. *de gentibus, regionibus sim.* (*cf. p. 1072, 50*): AVIEN. orb. terr. 457 hae gentes Histrum, qua se plaga dura Bootis porrigit, -unt ("Ιστρον ... βορειότεροι γεγάασιν). 698 Europam -it ... limes Abantum (*520* Εὐρώπης ... ἔπλετο). 839 Asiam -it vasto mons aggere Taurus (*638* ἀμφιβέβηκεν). ora 291 mons paludem -it (incubit *trad.*) Argentarius.

B *incorporaliter*: 1 *generatim, i. q. premere, gravem esse* (*sim. sunt quaedam s. I B 3 a β p. 1075, 55*): TAC. ann. 14, 54, 1 *invidia* infra tuam magnitudinem iacet, sed mihi -it (-unt *cod.*). CYPR. Fort. 1 p. 317, 3 pressurarum et persecutionum pondus -it (*sc. nobis*). epist. 41, 1 p. 587, 17 ego, cui cura -it. SIGISM. Alc. Avit. epist. 93 p. 100, 34 -entia sibi sceptra religionis ... quisquis non optat, excipiat. BENED. reg. 2 sciat *abbas* ... culpae pastoris -ere, quidquid in omnibus paterfamilias utilitatis minus potuerit inve-

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nire. *adde*: BENED. reg. 5 quibus ad vitam aeternam gradiendi amor -it (*i. cordi est*).

2 *i. q. iniunctum esse, officium esse* (*huc pertinere vid.* INSCR. christ. Diehl 1646 [*corrupta*]): VENVL. dig. 45, 1, 139 unicuique pro parte hereditaria praestatio -it. SCAEV. dig. 37, 10, 14 probationem ei -ere (PAPIN. dig. 22, 3, 3 *al.* COD. Theod. 4, 4, 2 pr. [= Iust. 9, 22, 24]). VLP. dig. 3, 3, 39, 2 domino haec -bat cautio. 7, 1, 64 usufructuario hoc onus -it (PAVL. dig. 22, 3, 25, 3 probationis. COD. Iust. 4, 19, 20 [*a. 294*] *al.*). 16, 1, 25, 8 iudici ... omnium rerum officium -it. 17, 1, 8, 8 -bat eis necessitas provocandi (48, 2, 5 *al.* TERT. adv. Iud. 6 p. 712 Oe. n. nobis -it, ut ... probare debeamus *eqs.* NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 5 p. 553, 5. VVLG. I Cor. 9, 16 [ἐπίκειται]. COD. Theod. 6, 29, 1 [= Iust. 12, 22, 1]. *et al. aliter p. 1075, 83*). PAVL. dig. 50, 16, 57 cui ... cura rerum -it (CYPR. GALL. lev. 3 COD. Theod. 11, 31, 5 GREG. M. epist. 9, 127 p. 128, 4). *al.* TERT. bapt. 17 p. 215, 3 laicis disciplina verecundiae ... -it. patient. 4 p. 5, 26 agnitio dei, quid sibi -at, intellegit. PRESB. Cypr. epist. 8, 3 p. 487, 17. 488, 5. CYPR. epist. 59, 13 p. 682, 7 sacerdotibus labor maior -it (IVVENC. 1, 643 COD. Theod. 2, 19, 2 [= Iust. 3, 28, 28]). COD. Theod. 1, 10, 6, 2 in exactionibus ... iudicibus -at instantia. 6, 4, 10, 2 *al.* EPIST. pontif. 385 Conc.[s] I 2 p. 98, 25 vobis ... divinae causae pondus -ere. VAL. CEM. epist. p. 758[B] vobis ratio adhibendae observationis -it. *et al.*
impers. c. inf.: VLP. dig. 27, 3, 1, 3 officio tutoris -it ... rationes actus sui conficere. TERT. adv. Marc. 5, 15 p. 628, 22 -it Marcioni exhibere *eqs.* PRESB. Cypr. epist. 8, 1 p. 486, 6 cum -at nobis ... custodire gregem. VVLG. I Macc. 6, 57 (ἐπίκειται). RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 207, 12 ENNOD. epist. 9, 20, 1 p. 243, 2 CASSIOD. var. 11 praef. 2. *cf.* ARNOB. ad Greg. 17 p. 415, 21 sicut -it (*sc. tibi*), ne facias quod prohibetur, ita -it, ut facias quod iubetur (*cf. l. 11*).

3 *i. q. tenere, possidere* (*cf. p. 1063, 14. 1076, 41 et v. A. Berger, Krit. Vierteljahrschr. f. Gesetzgebung u. Rechtsw. 50, 1912, 428*): *in iure privato*: MARCELL. dig. 41, 2, 19, 1 et corpore et animo possessioni -ens (VLP. dig. 10, 4, 3, 15 naturaliter. *al.* COD. Iust. 7, 36, 1 [*imp. Gordian.*]. 7, 43, 8 [*a. 290*]). VLP. dig. 26, 10, 3, 15 velut praedonem bonis alienis -ere. *alia*: HEGES. 2, 10, 6 p. 161, 8 tyrannum ... -uisse libertati civium. CLAVD. 24, 71 si Poenus adhuc -ret austro. MAXIM. eleg. 1, 183 partis -ere rebus.

de structuris notabiliora: QVINT. inst. 9, 3, 1 si antiquum sermonem nostro comparemus, paene iam quidquid loquimur figura est, ut ... '-ere illi', non 'in illum' ... iam dicitur (*cf. Wackernagel, Vorl. II 220*). *structuras c. dat., acc.*, ad, in *enumerat et exemplis illustrat* ARVS. gramm. VII 478, 24. *acc.* (*cf. CFWMüller, Nom. u. Acc. p. 137*) *v. p. 1072, 8. 1073, 6. 1074, 19. 1075, 54. 1076, 70. l. 50; cf. p. 1073, 34. 1075, 22.*

acced. adverb. super *sim.* (*coaluit in verbum* superincumbo [*v. s. hoc v.*], *quod legitur inde a* VERG. Aen. 5, 858 *et a plerisque editoribus fort. rectius seiunctim scribi solet* [*cf. et p. 1072, 56*]): LIV. 22, 2, 9 cumulatis in aqua sarcinis insuper -bant. VAL. FL. 7, 600 invadit totusque -it Iason desuper (STAT. Ach. 2, 151. TERT. spect. 21 p. 22, 12 *ut* squalentia corpora ... oculis d. -at [incubat *A*] *spectator.* PROB. Verg. ecl. 6, 31 p. 334, 2 qui aër d. -at [*i. incubet, syn.* iaceat]. MAXIM. eleg. 1, 140). SIL. 10, 247 -unt Libyes super (10, 253 collapso ... s. nequiquam -ere coeptat).

impersonaliter: *p. 1074, 37. l. 23.*

part. praes. **incumbēns,** -entis *pro adi.*: SYNON. Cic. p. 438, 20 B. GLOSS. II Abav. IN 69 inclinis. 72 pronus, innixus vel confidens. GLOSS. V 305, 5 nitens (*ex* intendens).

compos.: superincumbo (*v. l. 45*). *deriv.*: incumba.

incumo *v.* incomo.

incumulātum non persuasum, ininpetratum GLOSS. II 582, 34 (inconsultum *Loewe, Gloss. nom. p. 53*). *Rehm.*

incūnābula, -ōrum *n.* [*ab* *incunare, *cf.* cunabula. *J. B. H.*]
de script.: -bil-: EVANTH. de com. 2, 3 *T* INSCR. christ. Rossi II p. 171 n. 29, 7. -cūn-: AVIEN. *cod. A* Arat. 1064. 1360 orb. terr. 1083. *de formis*: *sing.* -um: NOT. Tir. 92, 71[a] cuna, in cunis. -um. GLOSS. IV 413, 10 -um (-is *d e*) insignis infantium. *de notione*: EXC. Bob. gramm. I 550, 7 βαβάλια. GLOSS. initia infantiae. initia, infantia. *inde a* PLAVTO. [*pro* incun- *est in parte codd.* cun-: SVET. Vesp. 2, 1 EVANTH. de com. 2, 3 RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 49, 2. 1, 77, 2.]

A *i. q. fasciae*: **1** *quibus infantes colligantur* (*Heraeus, Kl. Schr. 178*[3]): PLAVT. Amph. 1104 puer ille ... ut magnust et multum valet! neque eum quisquam colligare quivit -is. **2** *inter superiores margines cunarum alligatae, ne infantes excidant* (*Blümner, Röm. Privataltert. 303*[11]; *Daremb.-S. I p. 1588 fig. 2130*): PLAVT. Truc. 905 fasciis opus est, pulvinis, cunis, -is.

B *i. q. cunae*: **1** *proprie*: CIC. Verr. II 4, 107 horum in his locis vestigia ac prope -a reperiuntur deorum. leg. 2, (3 haec est mea ... patria) 4 gaudeo ... me -a paene mea tibi ostendisse. VAL. MAX. 5, 5 praef. in isdem -is infantiae tempora peregi. 7, 1, 1. SVET. Vesp. 2, 1 locum -orum assidue frequentavit. LAMPR. Diad. 5, 6 cum in cunis esset ... et leo ... ad -a eius venisset. *-a adulti i. q. lectus*: AVIEN. Arat. 1360 redit -a linquens *Sol.* *in sermone rhetorico et poetico*: CIC. S. Rosc. 153 hanc *proscriptionem*, quae ad eorum liberos atque ad infantium puerorum -a pertinet. fin. 5, 55 omnes ... philosophi ... ad -a accedunt, quod in pueritia facillime se arbitrantur naturae voluntatem posse cognoscere. OV. met. 3, 317 dum ... tuta ... sunt -a Bacchi, forte Iovem memorant *eqs.* VAL. MAX. 3, 4, 1 -a Tulli Hostili agreste tugurium cepit. IVST. 12, 4, 6 si non solum tirocinia, verum et -a in ipsis castris posuissent. SIDON. epist. 4, 21, 3 hic -a tua fovimus. ab -is (*v. etiam l. 21. 31. 34. 40 al. cf.* SYNON. Cic. p. 412, 26 B. ab infantia. ab -is. a rudimentis *eqs.*): LIV. 4, 36, 4 iam inde ab -is imbutum odio tribunorum. SEN. contr. 1 praef. 12 ab -is (APVL. apol. 18 p. 434 eum paupertas ab -is nutricata est. AMM. 31, 2, 4 PAVL. MED. vita Ambr. 2 SALV. eccl. 2, 14). APVL. mund. 38 p. 374 statim a tenero et ipsis -is ([AMBR. fid. 1 prol. 2 HIER. epist. 82, 2, 2 RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 49, 2 p. 40, 13 apol. ad Anast. 1 PONTIAN. epist. p. 995[C]. MVTIAN. Chrysost. hom. 28, 3[in.] ab -is i. *gr. p. 195* ἐκ σπαργάνων. ARNOB. nat. 2, 66 p. 102, 3 ab i. paene -is [AVSON. 195, 5 p. 53 P. ab i. -is. VITAE patr. Iurens. 3, 3 p. 154, 24 ab i. p. -is]). RVFIN. hist. 6, 2, 2 ex ipsis -is (Greg. Naz. orat. 1, 77, 2 ex -is).

2 *translate et in imag. fere i. q. initium*: **a** *c.* quasi, velut *sim.*: **α** *rerum incorporalium*: CIC. orat. 42 de oratoris quasi -is dicere (*cf.* QVINT. inst. 1 prooem. 6 ab ipsis dicendi velut -is). VAL. MAX. 6, 3, 11 ut ita dicam, -is et nutrimentis culpae, non ipsa conmotus culpa. TERT. patient. 5 p. 8, 20 haec impatientiae tunc infantis quodammodo -a. EVANTH. de com. 2, 3 in ipsis ortus sui (*comoediae*) velut quibusdam -is. HIER. epist. 60, 10, 1 velut -a quaedam nascentis fidei. SALV. eccl. 4, 42 quasi exordia et quasi -a conversionis. *i. q. fundamentum* (*cf. l. 40*): MAR. VICTORIN. gramm. VI 69, 5 quae ... velut quaedam primae institutionis -a ... intimanda sunt. MART. CAP. 3, 326[in.] octo partes orationis velut -a repetitura intimare disponis. **β** *rerum corporalium*: COLVM. arb. 1, 4 iam quasi ab -is vitis exiguo adsuescat humore. RVRIC. epist. 1, 5 p. 358, 22 mundi nascentis materiam quasi adhuc in -is teneram. **b** *sine add.*: **α** *rerum incorporalium*: CIC. de orat. 1, 23 ab -is nostrae ... doctrinae (*cf.* PLIN. epist. 3, 5, 5 oratorem ab -is instituit). PS. CIC. in Sall. 3, 8 rudimenta et -a virtutis (PLIN paneg. 14, 1 -a haec tibi ... et rudimenta *sc. virtutis fuerunt*). VAL. MAX. 1, 6 ext. 2 infantiae (ARNOB. nat. 2, 13 p. 58, 15). 4, 1, 1 summi honoris. FRONTO p. 150, 5 N. primi tui sensus et -a studiorum tuorum. AMM. 22, 16, 20 ad varia religionum -a. HIER. epist. 52, 4, 3 ab -is fidei. *i. q. fundamentum* (*cf. l. 27*): MAR. VICTORIN. gramm. VI 158, 1 ab -is artis huiusce. **β** *hominum* (*sc. vitae*) *i. q. iuventus*: GERM. 34 prima -a magni foverunt Iovis (AMM. 14, 6, 4. 28, 5, 9. *cf. l. 46. 54*). VAL. MAX. 6, 6, 1 cuius (*tutoris regis infantis*) beneficio regia -a conservata. 6, 9 ext. 3 Cimonis ... -a opinione stultitiae fuerunt referta (*opp.* eiusdem adulti). FIRM. math. 1, 8, 6 in primis vitae -is constitutum. AMM. 19, 10, 4 quod *numen* auxit ab -is Romam. 25, 1, 13 ab -is ipsis gens praevaluit. HIER. adv. Iovin. 2, 15 p. 309[B] -a monachorum talibus inchoantur alimentis. *i. q. origo*: PRVD. perist. 10, 126 prima nostris (*i. hominum*) quae sit -is origo. **γ** *rerum corporalium*: VAL. MAX. 7, 4, 1 Fidenas ..., quae surgentis imperii nostri -a ... torpere passae non sunt (MIN. FEL. 25, 1). TERT. praescr. 22, 11 quibus -is institutum est hoc corpus *ecclesiae*. ZENO 1, 6, 3 p. 314[A] ab -is mundi. *i. q. ortus*: AVIEN. Arat. 1064 horum *signorum* prima oculis ... -a quaere. orb. terr. 275 lucis (*cf.* 1083).

3 *meton. i. q. locus -orum, nascendi*: CIC. carm. frg. (Att. 2, 15, 3) 18 M. in montis patrios et ad -a nostra pergam. OV. met. 8, 99 Iovis -a, Creten. IVST. 31, 8, 4 avitos lares et -a maiorum ... desiderium videndi.

?**incūnātus,** -a, -um. *ab* in *et* cunae. *i. q. in cunis positus* (?): VARRO rust. 3, 16, 34 favi qui eximuntur, siquae pars nihil (*sc. mellis*) habet aut habet tum (*i. si habet in cellis quasi in cunis pullos*; [inquinatum *edd. vett.*; -tum *tamquam formam antiquam coll.* ancunulentae *tuetur Schneider ad l. et ad Colum. 8, 5, 19*]), cultello praesicatur.

incunctābilis (-ū ? *sic et in seqq.*), -e. *ab* in *et* cunctari. *passive i. q. de quo dubitari non potest, indubitabilis* (*cf. p. 1079, 57*): CHAR. dig. 22, 5, 21, 1 illud quoque -e est, ut ... etiam magistratus ... testimonium dicant (*de Charisii sermone cf. Kalb, Roms Juristen 144 sqq.*). *active i. q. qui non dubitat* (*cf. p. 1079, 76*): ALC. AVIT. epist. 91 p. 99, 12 -i ... fide praesumimus, quod *eqs.*

adv. **incunctābiliter.** *active i. q. sine dubitatione* (*cf. p. 1079, 76*): ALC. AVIT. hom. 11, 2 p. 121, 24 ut a toto mundo -r crederetur, quod *eqs.*

incunctābundus, -a, -um. *ab* in *et* cunctabundus. *i. q. non cunctans, sine haesitatione*: CONSVLT. Zacch. 1, 18 p. 21, 15 -us domum, patriam propinquosque ... reliquit.

incunctāns, -antis. *ab* in *et* cunctans. [*coni. dubia Mras, WSt. 45, 1927, 220*: ENN. ann. 239 cui ... ⟨in⟩cuncta⟨ns⟩ malaque et bona dictu evomeret *i. non veritus.*]

active i. q. non dubitans, firmiter credens (*cf. p. 1079, 76*): HIL. trin. 10, 68 p. 395[C] per confessionem -is ... religionis (10, 70 p. 397[B] -em ... r.). 12, 56 p. 471[A] -is fidei constans professio (PAVL. PETRIC. Mart. 5, 134 -e fide [6, 299]). *i. q. sine haesitatione*: IVL. VAL. 2, 25 p. 85, 27 quo iter suis -ius persuaderet (*sic cod. Oxon., cuius*

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lectio passive intellegenda significat 'iter non haesitatum', -bus *cod. Paris. active accipienda* 'iam non haesitantibus'. -ius *pro adv. accipit Castiglioni in plagulis*).

×*adv.* **incunctanter.** *scrib.* -cont- (-cunt-): THEOD. PRISC. log. 75 p. 177, 8 -cunt- *b.* CASSIOD. var. 5, 18, 2 -cont- *E¹F*, -cunt- *E²*. 5, 20, 1 -cont- *EF.* GREG. M. dial. 3, 26 p. 198, 3 M. -cont- *V 4*. *inde falso traditur* inconstanter: THEOD. PRISC. log. 113 p. 216, 12 *r.* PASS. Paul. 15 *N T.* GLOSS. ἀνυπερθέτως. indubitanter. intrepide. sine dubitatione. *inde ab* VLP. *l. 72 et* APVL.

1 *pertinet ad voluntatem vel affectum*: **a** *sensu mere temporali pertinet ad voluntatem, i. q. sine mora, statim, mox*: **α** *active*: APVL. met. 10, 23 -r ei (*domino*) denique libidinis nostrae totam detegit scaenam. CYPR. mortal. 24 p. 312, 22 -r et libenter ad dominum ... veniamus (*cf.* CASSIOD. var. 5, 18, 2 occurrere [5, 27, 1. 5, 32, 3]. 5, 20, 1 ut ... ad loca designata -r accedas [6, 22 p. 400, 19. 7, 10 p. 53, 10]. 8, 27, 2 excurrat). epist. 73, 23 p. 796, 19 libenter atque -r obsequi (*cf.* AMBR. in psalm. 36, 16, 6 mandata ... strenue et -r exequitur. COD. Theod. 12, 1, 160 quae iussa sunt, custodiant. COD. Iust. 11, 25, 2 pr. ISID. ort. et obit. 6, 14). PANEG. 2, 12, 3 PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 169, 13 LACT. inst. 2, 7, 8 ZENO 2, 36 GAVDENT. serm. 17, 15 G. SYMM. epist. 4, 60, 2. 6, 39 (40) AVG. civ. 10, 15 p. 425, 24 D. conf. 7, 1, 1 epist. 44, 1, 2 p. 111, 11 in psalm. 113 serm. 1, 4 p. 1478ⁱⁿ· CONSVLT. Zacch. 1, 18 p. 21, 23 MART. CAP. 2, 140. 6, 598. *et al.* *nota*: ISID. orig. 10, 21 cod. C aequimanus appellatur, qui utraque manu gladium -r utitur. **β** *passive*: CYPR. laps. 35 p. 263, 6 -r et largiter fiat operatio. SYMM. epist. 7, 45 in obsequia tua -r receptus. rel. 44, 1 ut ... iusta supplementa -r acciperent (PS. AVG. quaest. test. II nov. 17 p. 440, 5 CASSIOD. compl. in I Ioh. 3, 14. *cf.* PETR. CHRYS. serm. 71 p. 401ᴮ impetrare. ENNOD. epist. 8, 24, 2 p. 216, 7 obtinui [opusc. 3, 181 p. 378, 4]). COD. Theod. 3, 5, 9, 5 his personis ... -r ea redhiberi oportet. 14, 3, 10. 16, 5, 58, 6 LEO M. serm. 69, 2 p. 377ᴬ. PASS. Paul. 15 statim ut credentes sacro fonte fueritis intincti ..., ... ab hoc ... scelere -r purgati eritis. *et al.*

b *accedente notione terroris neglecti pertinet ad affectum: neglegitur periculum mortis*: APVL. met. 4, 21 -r lanceam mediis iniecit ursae praecordiis. LACT. inst. 6, 12, 23 mortem ... -r ac fortiter subeat. PS. AVR. VICT. orig. 13, 1 ZENO 1, 2, 9 p. 279ᴬ COMMENT. Lucan. 6, 772 OROS. hist. 3, 2, 6. 7, 34, 5 MAX. TAVR. serm. 86 p. 704ᴬ. *contemnuntur alia pericula*: APVL. met. 9, 1 ilico ... me ... triclinio ... -r immitto. 9, 36 -r et paulo liberius respondit. 11, 6 -r ... dimotis turbulis. ZENO 1, 16, 4 p. 377ᴬ *dives in gehenna* pro uno puncto requiei -r tota ... paratus offerre. CASSIOD. compl. in II Tim. 2, 1. *accedunt verba timendi*: APVL. met. 11, 30 -r ... rędderem patrocinia nec extimescerem malevolorum disseminationes. LACT. inst. 1, 15, 26 cum de Hercule ... -r fateretur, de Apolline ... timuit aperte confiteri. HIER. in Is. 43, 1 p. 429ᴮ praedicet -r et nulla pericula reformidet. SVLP. SEV. dial. 1, 13, 7 intremuimus, sanctus vero ille -r accessit. ARNOB. in psalm. 120 p. 524ᴬ noli ergo timere, ... sed -r ascende. ad Greg. 14 p. 408, 5 iustorum sanguis -r effunditur, cum porci effundi timeatur. *adde*: AVG. spir. et litt. 7, 12 p. 164, 9 nec ... non intellegentium ... curat invidiam, dum tamen -r praedicet donum dei. *sensu debilitato*: RVFIN. hist. 4, 5, 2 quos ... scientiam Christi fideliter recepisse et ideo -r ... sacerdotio quoque visos esse dignissimos. GREG. M. dial. 1 praef. p. 16, 16 M. quae (*miracula*) mihi sunt virorum venerabilium narratione comperta, -r narro (*i. non veritus*).

2 *pertinet ad cogitationem*: **a** *passive i. q. ita, ut dubitari non possit* (*cf. p. 1078, 66*): ZENO 2, 3 p. 393ᴬ = 2, 5, 1 p. 398ᴬ principium ... -r est Christus (POMP. gramm. V 245, 22 'male, bene' adverbia sunt; -r ergo et 'difficile' adverbium erit. GREG. M. dial. 4, 46 p. 303, 12 M. -r verum est). ZENO 1, 3, 2 p. 283ᴬ -r optarent *eqs.* 2, 68 p. 522ᴬ. SYMM. epist. 3, 67 quod Firmo -r eveniet. PELAG. in II Thess. 1, 6 *syn.* indubitanter. AVG. civ. 10, 27 p. 445, 16 D. hoc a Cumaea Sibylla dictum esse -r apparet. 18, 52 p. 339, 34 se ista vidisse -r recordabantur. PS. AVG. hypomn. 4, 7, 13ⁱⁿ· AVELL. 392, 21 = 787, 1 non solum quarumcumque urbium sacerdotes, sed metropolitani -r antistites. p. 419, 23. CANON. Turner I 1, 2 p. 119, 15 rec. III si quis -r offenderint episcopum suum (*p. 118, 18* manifeste, *Mansi 2, 669ᴰ* ὁμολογουμένως). PROSP. resp. ad Vinc. 13 p. 184ᴮ ALC. AVIT. epist. 22 p. 54, 26 LEX Burg. lib. const. 45 p. 76, 2 LEX Visig. 3, 6, 1 p. 166, 16. *antecedente enuntiato condicionali* (*cf. vol. V 1, 2122, 21 sqq.*): VLP. dig. 40, 2, 20 pr. si ..., -r debet ei permitti. NOVATIAN. trin. 20 p. 927ᴬ AVG. serm. 1, 5, 5ᵉˣᵗʳ· LEX Visig. Eur. 319 p. 20, 21 = LEX Visig. 5, 2, 5 EDICT. Theod. 22. 73. *cf.* GREG. M. dial. 3, 26 p. 198, 3 M. cum ... constet, quia ..., -r colligitur *eqs.* epist. 3, 62 p. 222, 23 etsi ..., ... tamen ... teneri -r potest. **b** *active i. q. ita, ut non dubites* (*cf. p. 1078, 69. 71. 75. 80*): APVL. met. 4, 8 iuvenes adveniunt alii, quos -r adaeque latrones arbitrarere. NOVATIAN. trin. 13 p. 907ᶜ quis igitur dubitet ... Christum ... esse hominem et ... deum -r edicere esse. AVG. epist. 147, 40 p. 315, 9 credere (trin. 3 prooem. 2 MAX. TAVR. serm. 42 p. 619ᴰ ALC. AVIT. epist. 4 p. 30, 10 FACVND. defens. 11, 6 p. 815ᴬ). PS. AVG. serm. 188, 1 Christum incredulis praedicatum -r agnoscimus (ALC. AVIT. epist. 53 p. 82, 25. *cf.* CONSVLT. Zacch. 2, 12 p. 72, 11 adverto [LEO M. epist. 156, 3]). ENNOD. epist. 5, 5, 2 p. 120, 8 expecto. CASSIOD. in psalm. praef. 15 p. 20ᴬ.

incunctātus, -a, -um. [*ab* in *et* cunctatus, *cf. gr.* ἄοκνος. *J. B. H.*] *i. q. non cunctatus, non haesitans*: APVL. met. 5, 14 illae -ae (īcūctātē [e *ex a corr.*] *cod.*; incunctanter *edebatur*) statim conferto vestigio domum penetrant.

[incupidus, -a, -um. AFRAN. com. 361 maiorīs vestri -iorīs (*sic codd. fere omnes, Ribbeck*; cupidioris *cod. Paris. 7666, L. Mueller, Lindsay, recte ut vid.*) liberum fuere.] *Bulhart.*

×incūrābilis, -e. *ab* in *et* curabilis. GLOSS. -is ἀθεράπευτος. -e ἀθεράπευτον. *inde a* VEG. *et* CHIRONE *inprimis apud medicos.*

i. q. insanabilis, qui curari vel sanari non potest: **a** *strictius*: **α** *de vulnere morbo infirmitate sim.*: CHIRON 59 incipiet vulnus pusillum -e esse (VEG. mulom. 2, 13, 4 parvum et -e efficit v. AMBROSIAST. in I Tim. 1, 14. PS. AVG. quaest. test. I 110, 3. *cf.* THEOD. PRISC. gyn. 27 per quas [*sc. haemorrhagias*] et vulnerationes paene -is cursus laesas feminas occupaverunt. FVLG. RVSP. epist. 7, 8, 12 medico nostro nulla est -is plaga). 78 (*cf.* VEG. mulom. 2, 19 *l. 34*) -is ... causa est. PS. HIER. epist. 5 p. 65ᴬᴮ -is morbi iniquitate vexatos (CASS. FEL. 8 p. 15, 11 [*opp.* ex parte curari]. FVLG. RVSP. epist. 7, 3, 4). HESYCH. in lev. 14, 33 p. 960ᶜ quae ... passiones curabiles ... quaeve sint -es *eqs.* (CONC.ˢ II 3, 2 p. 84, 19 membrum teneri -i p. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 191 passionis genus -e. 3, 15, 120 *al.* CASS. FEL. 46. 48 *passim*). POMER. 1, 25, 1 infirmitates ... quas -es iudicant. **β** *de morbis specialibus*: ZENO 43, 2, 9 avaritiam ... fugiatis, quae est -is cancer (*in ludo verborum de Cancro signo in zodiaco circulo*). CHIRON 99 varex. 165 maleus morbus nequam et -is. CAEL. AVR. acut. 1, 15, 151 qui perseverando potaverunt ... in vigilias -es devenerunt. chron. 2, 12, 143 qui omnem fluorem de pulmone venientem -em dicunt. **γ** *de hominibus, bestiis, corporis partibus* (*in compar.: l. 35. 38*): CHIRON 255 per hoc ciclum valitudinis -es sani fieri promittuntur (*Veg. mulom. 2, 6, 12* insanabiles). VEG mulom. 2, 19 iumentum ... -e est. PS. HIER. epist. 5 p. 65ᴬᴮ nobis est melius a domino redargui ... quam ab eius medicina -es removeri. CAEL. AVR. acut. exc. p 713 multi auctores dicunt eos (*sc. cardiacos*) -es esse, sed tamen aliquando curantur sic. RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 42, 5 sapiens corporum medelator ... despicit -es partes (καταφρονεῖ τοῦ σεσηπότος). **b** *latius de rebus spiritalibus*: CASSIOD. hist. 2, 6 *scriptura blasphemiae* confusionem -em suo providit auctori (*Theodor. 1, 7, 2* ἀνήκεστον). NOVELL. Iust. 96 praef. *exsecutores* deserunt eos (*sc. reos*) ... -e eis dantes dispendium (ἀθεράπευτον).

adv. **incūrābiliter.** [*lectio falsa*: CIL IV 1322 = 1332ᵃ = 3034ᶜ, *v. p. 938, 42.*] *i. q. insanabiliter*: CONC.ˢ I 5 p. 318, 6 tanquam infectos -r (ἀνηκέστως διακειμένοις). NOVELL. Iust. 133, 5, 1 morbosorum et -r languentium iumentorum (ἀθεράπευτα νοσούντων).

incūrātus, -a, -um. *ab* in *et* curatus. GLOSS. ἀνεπιμέλητος. ἀφρόντιστος. [*falso trad.*: GRATT. 478 -ae (*A*, incur⟨v⟩atae *vulgo*) ... podagrae.]

1 *i. q. non sanatus*: **a** *de morbis sim.*: HOR. epist. 1, 16, 24 (*trop.*) -a ... ulcera. **b** *de animalibus vel corporis partibus morbo laborantibus*: VEG. mulom. 2 praef. 1 homines ... -a animalia ... negligentiae casibus dedunt. CAEL. AVR. acut. 2, 8, 36 ridendum ... quod caput patiens -um relinquendum (*cf. l. 59. 61 sq.*) putat. **c** *latius de criminibus, peccatis sim.*: CASSIAN. inst. 8, 18 quaecunque ... vitia -a in heremum detulerimus *eqs.* SERM. Caspari anecd. p. 328, 1 quod -um remanserit post aquam baptismi *eqs.* (CAES. AREL. serm. 179, 9 *capitalia crimina*). CAES. AREL. serm. 66, 3 nihil intactum fletus, nihil -um medicabilis paenitentiae dolor relinquat.

2 *i. q. neglectus, haud perfectus*: VOPISC. Aurelian. 28, 1 neque quicquam vir fortis reliquit, quod aut imperfectum videretur aut -um. HEGES. 4, 33 nec tamen -um Iudaeae bellum *Vespasianus* reliquit, quod filio ... committendum putavit (NOVELL. Iust. 7 epil. [ἀθεράπευτον; *opp.* curans).

adv. **incūrāte** *i. q. non accurate, negligenter*: BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 264, 15 quod ... dicitur, perobscurum est et expositum a pluribus -e.

×incūria, -ae *f.* [*ab* in *et* cura *sec.* iniuria *sim. J. B. H.*] PAVL. FEST. p. 107 -a negligentia (*cf. l. 72*). GELL. 4, 12, 2 (*v. p. 649, 10*). PORPH. Hor. ars 352 -a est neglegentia, quae curam non habet. GLOSS.ᴸ III Abol. IN 48 -a neglegentia (ab eo quod curae non sit; socordia *add. Ansil.*). GLOSS. ἀπραγμοσύνη. ἀφροντιστία. invigilantia, neglegentia. *inde a* CATONE (*p. 1081, 55*), LVCIL. (*p. 1081, 4*), VARRONE, LVCR., SALL. (*?*), NEP., HOR. *singulis locis*, CIC. (*bis*), *saepius inde a* TAC. *et archaistis* (*v. Wölfflin, ALL 4, 1887, 408 sq.; Till, Die Sprache Catos 73*). [*dub. trad.*: MART. CAP. 2, 110 decoris -am (*def. Kopp*, in curam *Dick*). *dub. l. v.*: HIER. epist. 24, 4, 3 ut ... non viscerum cruciaretur -ā (*LΠD*, iniuria *B*, *recte?*). *e coni. dub.*: AMM. 17, 3, 6. 30, 9, 3 (inpuniae *V*, -ae *Petschenig*; *cf. p. 722, 33*). *restit.*: CIL XI 6671 a (*a. 317/323*) lungo curia (*i.* longa -a. *cf. p. 1081, 19*). *suppl.*: S. C. de aedif. (CIL X 1401) 44 priorum temporum ⟨-am⟩.]

i. q. neglegentia (*syn.: p. 1081, 49; cf. p. 1081, 69*), *indili-*

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gentia (*opp.* diligentia: *infra l. 80*), *socordia*, *levitas sim.* (*sc. de statu vel habitu animi neglegentis. de cura corporis neglecta: l. 4 eqs. pro subi. [quasi personate]: infra l. 23*): **1** *absol.*: LVCIL. 600 cruciatur (*sc. Antiopa?*) fame, frigore, inluvie, ... -a ([CIC. prov. 5 -a, f., morbo, vastitate. *cf.* APVL. met. 8, 7 inedia ... et -a. TERT. adv. Val. 10 p. 188, 5 pallore ... et macie et -a. pudic. 13 p. 244, 24 ieiuniis et sordibus et -a omni]. *item de cura corporali neglecta*: FRONTO p. 128, 15 N. equi -a horridi. TERT. cult. fem. 2, 2 p. 717, 15 Oe. dissimulatione et -a *naturalis speciositatis*. ARNOB. nat. 5, 25 p. 197, 1 longiore ab -a liberat *Baubo pubem*. MACR. somn. 2, 10, 6 -a silvestri). VARRO rust. 3, 17, 8 hac -a (*sc. aquae piscibus dandae*) laborare ... Lucullum (*abl. causae; sic et* SALL. [?] rep. 1, 1, 3 ne -a deformentur *virtute parta tamquam aedificia*. NEP. Att. 20, 3 aedis Iovis ... vetustate atque -a detecta [PALLAD. 10, 10, 4 carie, -a, v. (*de agro*). COD. Theod. 13, 5, 27 -a e⟨t⟩ vetustate[m]. 15, 1, 20. *cf.* CIL VIII 22016 aeta⟨te et incu⟩ria]. FEST. p. 202 mul⟨ta⟩ticia -a. TAC. ann. 1, 50, 4 PLIN. paneg. 18, 3. MAR. VICTORIN. gramm. VI 46, 6 [*appos.* ignoratione]. PAPIN. dig. 21, 2, 64 pr. *al.* APVL. met. 6, 1 SYMM. epist. 1, 10, 1. CIL VIII 21920, 22 [*a. 237*] iter longa -a praeruptum [21009 *viam* l. i⟨ncuria⟩ corruptam. 22016. 22020, 17 (*a. 237, item* 22056, 15. 22073, 16). X 5917, 10 thermas l. -a neglectas. HIER. in Ezech. 48, 17 p. 486^{C} PETR. CHRYS. serm. 164 p. 631^{B}. *cf.* INSCR. christ. Diehl 1514 c, 1 perdiderat laticum longaeva -a cursus. *v. et l. 10*]. X 6954, 9 [*a. 242*] ⟨di⟩utina -a [*cf.* 4860, 18 ⟨pere⟩nni. AMM. 15, 5, 2 diuturna. *v. et infra l. 60*]. RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 11 p. 549^{A} COD. Theod. 3, 17, 4, 2 = Iust. 5, 35, 2, 2. *et al. cf. l. 41. 43. 45. 60. 62. 73*). LVCR. 6, 1241 poenibat ... desertos *aegros* ... -⟨i⟩a mactans. HOR. ars 352 quas *maculas* ... -a *poetae* fudit. PAVL. sent. 5, 3, 6 quodsi per -am (*L*, -a eorum *MP*) ignis evaserit (ARNOB. nat. 7, 26 p. 260, 18. HIL. in Matth. 10, 6 [*appos.* ignorantiam]. PS. AMBR. trin. 16 p. 529^{A} [*opp.* per naturam; *cf.* RVFIN. Orig. in gen. 13, 4 p. 119, 26]. DIONYS. EXIG. Conc.^{S} IV 2 p. 203, 23 [διὰ νωθείαν]. *et al. cf. l. 48. 50, 51*). APVL. met. 5, 19 -a sequens prioris providentiae beneficia conrumpet. IREN. 5, 8, 3 immunditiae et gulae et reliquae -ae (*de turpi vita*). HIL. in Matth. 33, 6 *vinum* per vitium aut -ae aut vasis inacescit. SYMM. or. 2, 21 culpa ... -ae. VEG. mil. 4, 38 p. 154, 15 neglegentes extinguit -a (*opp.* cautela). RVFIN. Clement 5, 4 *ignorantia* -ā ... et ignaviā gignitur *eqs. et al.*

2 *c. gen.*: **a** *subi.*: PLIN. nat. 14, 61 *vinum Caecubum* intercidit -a coloni. TAC. Agr. 20, 1 vel -ā vel intolerantiā priorum *ducum* (HEGES. 3, 1, 1 -ā ducis [ῥᾳστώνῃ]. *cf.* SPART. Hadr. 10, 3 superiorum principum). ann. 3, 21, 5 fraude mancipum et -a magistratuum. 4, 16, 2 penes -am virorum feminarumque. 4, 48, 2. PAVL. sent. 5, 20, 3 -ā ignem supponentis. PANEG. 8, 10, 2 deum (*Aem. Baehrens*, rerum *cod.*). VOPISC. Tac. 10, 3 lectorum. AVR. VICT. Caes. 33, 20 ministrorum. CLAVD. DON. Aen. 9, 370 p. 238, 25 Euryali. SVLP. SEV. chron. 1, 40, 2 describentium. COD. Theod. 2, 26, 1 (= Iust. 8, 4, 5) per errorem aut -am domini (*cf.* 9, 21, 4 pr. [= Iust. 9, 24, 1, 4; *syn.* neglegentia]). NOVELL. Theod. 18 pr. veterum. COD. Iust. 10, 26, 2, 1 (*a. 364*) per -am officii. CASSIAN. conl. 12, 2, 2 per -am incircumspectae mentis (SACR. Leon. 445). CONC.^{S} I 5 p. 378, 18 potentium (*I 4, 2 p. 70, 36* facilitatem, *gr. I 1, 7 p. 80, 42* εὐκολίαν). SIDON. epist. 2, 10, 1 vulgi. GREG. M. dial. 3, 15 p. 173, 2 M. ex linguae -a (iniuriae *M*). *et al.* **b** *obi.* (*gerund.: l. 60. 67. 70*): CATO dict. 78 magna cura cibi, magna virtutis -a. CIC. Lael. 86 rei maxime necessariae (*sc. amicitiae*) tanta -a. TAC. ann. 4, 36, 2 caerimoniarum divi Augusti. 12, 57, 1 operis. 16, 4, 3 laetabantur per -am (*Acid.*, iniuriam *M*) publici flagitii. GELL. 3, 1, 13 corporis ([*postea* neque corporis ... cura adsit]. *cf.* APVL. apol. 4 diutinā -ā ... comendi *capilli* [TERT. paen. 12, 7 c. -a horrorem ... praeferente]. ANIAN. Chrysost. hom. 5, 3 carnis). APVL. met. 6, 28 setas -a lavacri congestas. SOCR. 3 p. 125 disciplinae. TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 465, 1 dei -am (*cf.* ARNOB. nat. 4, 34 p. 169, 18 numinum. AMBR. Ioseph 7, 38 divinae ... reverentiae. TRACT. Pelag. p. 61, 30 caelestium mandatorum). ARNOB. nat. 7, 42 p. 275, 8 ludicri. HIL. trin. 1, 4 rerum a se (*i. deo*) conditarum. DICT. 1, 16 navigandi (*opp.* cura). SYMM. epit. 1, 24 emendationis *librorum*. NEPOTIAN. 16, 2 -ā (*Ihm, RhM. 49, 1894, 255 post alios,* in cursu *cod.*) belli fugitivorum (*cf. Paris 3, 7, 3* neglegentia). AVG. gen. ad litt. 8, 9 p. 244, 26 medendi. MACR. Sat. 6, 4, 1 vetustatis (*cf.* 6, 9, 9 veteris lectionis. *aliter l. 75*). CASSIAN. conl. 6, 11, 10 cotidianae dispensationis. FACVND. defens. 11, 6 p. 814^{B} per -am verbi. **c** *epexeg.*: ARNOB. nat. 6, 16 p. 228, 21 quemadmodum *signa* saecli longioris -a perdant situ[s] species (*cf.* PS. AVR. VICT. epit. 1, 5 fossas -a vetustatis limo clausas [AMM. 20, 11, 6. *aliter l. 71*]. GREG. TVR. glor. mart. 41 longinqui temporis [*cf. p. 1080, 83*]). HIL. in Matth. 5, 13 -a ... sollicitudinis relaxatae. HIER. epist. 77, 8, 3 muri neglecti pacis -ā (OROS. hist. 1, 15, 8).

3 *c.* in *c. abl.*: HIL. in Matth. 24, 7 quorum in glutiendis camelis esset -a (*opp.* diligentiam).

incūriōsitās, -ātis *f.* *ab* incuriosus. GLOSS. ἀπραγμοσύνη. *i. q. neglegentia*: SALV. gub. 1, 1 ne illos quidem de -e ac neglegentia ista (*sc. dei*) sensisse *eqs.* CASSIOD. var. 7, 4, 4 ut nec gentiles sine discussione suscipias nec nostros ad gentes sub -e transmittas.

incūriōsus, -a, -um. [*ab* in *et* curiosus. *J. B. H.*] *compar.: l. 34. litot.: l. 9. 17. 20. 22. 24. 31. 41. 44.* GLOSS. ἀπράγμων. ἀφρόντιστος. ἀτημέλητος. *inde a* SALL., SEN. (*? v. l. 4*), FRONTIN., TAC. (*18^{ies}*). [*e coni.*: SEN. epist. 95, 50 interdum ⟨in⟩curiosi singulorum. *falso trad.*: AVG. trin. 1, 8, 16 divinarum scripturarum -os (curiosos *vulgo*).]

1 *i. q. noscendi non cupidus* (*c. gen.: l. 9*): FRONTIN. strat. 1 praef. ne me pro -o reprehendat, qui praeteritum ... repperierit exemplum. GELL. 7, 5, 1 rerum ... antiquarum non -us.

2 *i. q. non attentus, neglegens, indiligens, incautus sim.* (*m. pro subst.: l. 12*): **a** *de animant.* (*bestiis: l. 14*): α *absol.*: TAC. hist. 1, 34, 2 inter gaudentes et -os. 1, 79, 1 vagos et -os. 2, 88, 2 -os milites. 3, 6, 3 occasio invadendi -os. 5, 22, 1 -is vigiliis. HIL. in Matth. 26, 6 -is nobis et somno deditis. APVL. flor. 2 p. 9 agnum -um (*i. nullas insidias timentem*) vel leporem meticulosum. SERV. auct. Aen. 9, 372 immemorem: amentem ... vel -um vel incautum. SCHOL. Cic. Bob. p. 77, 20 non -is lectoribus admiranda discretio. AMBROSIAST. in Rom. 1, 28 -um deum iudicantes (SALV. gub. 1, 1 -us et quasi neglegens [1, 5]. *cf. l. 27*). AVG. serm. 245, 2, 2 lectorem et auditorem non -um neque negligentem (LEO M. serm. 68, 1).
β *c. struct.*: *gen.* (*gerund.: l. 22. 35. cf. l. 32*): TAC. hist. 1, 49, 3 famae nec -us nec venditator. 3, 56, 2 summi discriminis -us. ann. 2, 88, 3 vetera extollimus recentium -i. 4, 32, 2 princeps proferendi imperii -us erat. 15, 31 Vologaesen ... repperit non -um fratris. PLIN. epist. 8, 20, 1 ut proximorum -i longinqua sectemur. APVL. met. 5, 17 -a periculi tui. IVL. VAL. 1, 28 -i vetustatis. PS. AVR. VICT. epit. 42, 21 increpans *Plotina maritum*, quod laudis suae esset -us. HIL. trin. 1, 4 deum ... -um rerum humanarum ac neglegentem (*cf.* PELAG. in Rom. 3, 4 p. 28, 24 humanorum actuum). AMM. 27, 12, 14 -um sui. AMBR. off. 1, 35, 177 gloriae cupidus, -us salutis. in psalm. 118 serm. 1, 9 iustitiae. HEGES. 5, 26, 2 haut -us extremi subsidii. AVG. in euang. Ioh. 50, 10 euangelii. *dat.* (*gerund.: l. 33*): TAC. hist. 2, 17, 1 melioribus -os. ann. 14, 38, 2 serendis frugibus -os. HEGES. 4, 2 p. 242, 2 -ior suis ... motibus. *abl.*: TAC. ann. 4, 23, 1 iuventā -o. 4, 45, 1 pace -um. in *c. abl. causa*: SVET. Aug. 79, 1 in capite comendo ... -us. ab *c. abl. ger.*: SALL. hist. frg. 4, 36 infrequentem stationem nostram -amque tum ab armis (*inde* DICT. 2, 42 Grai infrequentes ... -ique ab armis turbari). ad: HIL. in Matth. 5, 6 ad humanam gloriam -os. **b** *de rebus* (*quasi passive, i. indiligenter elaboratus: l. 41*): TAC. ann. 6, 17, 4 acribus ... initiis, -o fine. SVET. Galba 3, 3 multiplicem nec -am historiam edidit. VLP. dig. 22, 1, 33 pr. inter insolentiam -am et diligentiam non ambitiosam multum interest. IVL. VAL. 3, 17 -a munitio. MACR. Sat. 3, 4, 6 non -a subtilitas. LEO M. epist. 83, 2 (= CONC.^{S} II 4 p. 43, 3) -a facilitas. CASSIOD. var. 7, 44, 1 neglectum -a vetustate. INST. Iust. 3, 9, 4 pr. nihil -um intermissum est. *c. gen.*: TAC. Agr. 1, 1 -a suorum aetas. -um videtur *c. inf.*: SOL. pr. 5 nonnulla ... digna memoratu, quae praetermittere -um videbatur.

adv. **incūriōsē**. *compar.: infra l. 55. 60. 62. 67. 69. 70. 72. 80. litot.: infra l. 60. 66. 73. 75. 77. 78. 79.* [*dub. coni.*: TERT. pudic. 7 (aut⟩ -ius (*Reiff.*, curiositatis *codd.*) in verbum ... impegit]. *i. q. sine cura, neglegenter*: SALL. hist. frg. 2, 42 Octavius langu⟨i⟩de et -e egit [*Wölfflin*, fuit *codd.*] LIV. 29, 3, 8 omnibus pacis modo -e agentibus. 29, 32, 2. TAC. hist. 1, 13, 3 Otho pueritiam -e ... egerat. 4, 28, 2 cohortes ... -ius agentes). LIV. 8, 38, 2 castra ... -e ... posita (*alio sensu*: GELL. 2, 6, 1 quasi -e et abiecte verbum positum in his versibus [*cf.* MACR. Sat. 6, 7, 4]. 13, 25, 21 ut aut temere aut -e 'praedam' ... posuerint. CONSENT. gramm. V 394, 5 *in dictione* aliquid sic -e ponitur). PLIN. nat. 13, 81 umor -e datus (16, 110 [*compar.*]). FRONTO p. 207, 12 N. non -e per militum contubernia transire (*cf.* IVL. VAL. 3, 30 sese ... civilius et -ius ad sacrificium ... contendentem. AMM. 25, 8, 4 -ius gradientes aegros). GELL. praef. 10 -e et inmeditate ac prope etiam subrustice ... inscripsimus (*cf.* PORPH. Hor. sat. 1, 10, 71 non cessat..: Lucilium tangere, quasi -e scripserit). 1, 7, 6 legentibus temere et -e (2, 30, 6 Homericis versibus, si quis non -e legat. 12, 14, 2. AVG. quaest. hept. 5, 45 *scripturas* -ius l. *cf. l. 82*). 2, 28, 5 -e ... opinatus est. 6, 7^{ut}. quaedam ... non -e tractata super ... accentibus (*cf.* SVLP. VICT. rhet. 61 -ius dicemus [AVG. util. cred. 7 nihil ... videtur ... inpudentius dici vel, ut mitius loquar, -ius ... quam *eqs.*]. HIL. in Matth. 6, 1 imperite -eque proferre [SVLP. SEV. chron. 1, 29, 9]. 22, 3 ne -e relinquatur. SYMM. epist. 4, 34, 3 -ius loquor. SCHOL. Cic. Bob. p. 107, 5 nihil -e decretum. p. 164, 12 verbum ... non -e adnotemus. AVG. beat. vit. 4, 31 -e utimur verbis. SVLP. SEV. chron. 1, 40, 2 quae non -e a nobis sunt digesta. MACR. Sat. 3, 7, 1 -e transmittuntur. CONC.^{S} I 5 p. 117, 3 qui -e [ἀβασανίστως] eorum verba accipiunt [p. 117, 22]). 17, 2, 11 si quis ea verba non -e introspiciat. 19, 9, 7 homines ... nostras quoque litteras haut -e docti. 20, 11, 1 liber est non -e factus. APVL. apol. 3 pudor ... veluti vestis quanto obsoletior est, tanto -ius habetur (100). met. 8, 31 -e ... suspensum. VOPISC. Aurelian. 2, 1 quod Pollio multa -e, multa breviter prodidisset. VEG. mil. 1, 7 longa pax militem -ius legit (*i. elegit*).
deriv.: incuriositas.

[**incūrius** non curiosus GLOSS. IV 531, 16 (*cf.* incurio V 302, 24)]

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

falso trad. pro incuriosus *ut vid.* *an ab* incuria *sec.* iniurius: iniuria; *cf.* domicurius? *Svennung.*] *Lambertz.*

***incurro,** -(cu)currī (-cursī *l. 11*), -cursum, -ere. *ab* in *et* currere. *scrib.* -corr-: CONC. Aurel. a. 538 p. 75, 16. NIGID. Gell. 19, 14, 7 (*v. p. 1050, 70*). *de formis: inf. praes.* -ire: CASSIAN. conl. 8, 25, 6 V^1. *stirp. perf. act. c. redupl.*: CIC. Sest. 14 (incurr- *G*). LIV. 27, 18, 19. 28, 15, 3. SEN. contr. 9, 4, 16 (incurr- *VD*). SEN. Herc. O. 48 dial. 9, 12, 3 epist. 67, 9. 96, 1. CVRT. 9, 2, 19 (incurr- *C*). LVCIF. Athan. 1, 1 p. 67, 12 RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 223, 4. *v. et l. 15. 21.* *sine redupl.*: CIC. Scaur. 45^a *al.* BRVT. Cic. epist. 11, 10, 4 *et ap.* LIV., SEN. rhet. *et* philos., CVRT. *et al.* incursi: EPIPHAN. in euang. 17 (*v. p. 1087, 36*). *stirp. praes. pass.: v. e. g. p. 1084, 73. 1086, 6. 1087, 48. 63. 72. 1088, 11.* *perf. pass.: p. 1088, 12. 24. 70. 1089, 8.* -surus: CIC. Sest. 46 OV. met. 5, 198 LIV. 28, 5, 7. 29, 5, 6 FILASTR. 149, 1. *et al.* NOT. Tir. 27, 19. 29 (*c. redupl.*). *de notione* (*cf. p. 897, 20 sqq. et vol. V 2, 1291, 66*): PAVL. FEST. p. 109 in praepositio ... significat ... quo tendatur ut '-it'. GLOSS. ἐμπίπτω. ἐπιτρέχω. *inde a* CIC., NIGID., SALL., NEP., *in poesi inde a* CARM. ARV., LVCR., PVBLIL., VERG., HOR., OV.; *deest e potioribus* CAES., VELL., VAL. MAX. [*e coni.*: LAMPR. Alex. 12, 5 -erunt (curr- *P*, cucurr- *Σ*) aliquid, ⟨quod⟩ videretur iniustum. *variat in codd. c.* concurrere: *v. l. 63. p. 1085, 56. 73. 78. cf. l. 52.* incutere: *l. 54.*]

I ***intransitive*:** **A** *i. q. intus ire vel venire, ingredi, incidere*: **1** *proprie sensu locali*: **a** *i. q. venire ad aliquem, occurrere, introire* (*intercedere: l. 28 sq. 35. 52*): *α strictiore usu viget notio eundi vel veniendi* (*cadendi l. 47*): Ⓘ *subi. animantes* (*fere homines; di: l. 32. 39. cf. l. 37; bestiae: l. 35*): in *c. acc.*: CIC. ac. frg. 20 in quorum *Stoicorum et Epicureorum* rixam si Academicus -erit. Att. 2, 12, 2 in me -it ... Curio. SEN. epist. 108, 19 in parentis animam inscii -ere. FLOR. epit. 1, 9, 7 cum ... omnibus portis in hostem -ret *populus Romanus.* AVG. civ. 4, 18 p. 167, 30 D. in quoslibet -ens *Fortuna* (*syn.* venit ... ad). HIST. Apoll. rec. A 33 in domum (*rec. B* incidisti). *per imag. vel compar.*: CIC. Mur. 57 qui ... mihi videbatur praetorius candidatus in consularem quasi desultorius (*sc. equus*) in quadrigarum curriculum -ere (*cf.* Brut. 331 cuius in adulescentiam per medias laudes quasi quadrigis vehentem transversa -it misera fortuna). de orat. 2, 152 in eadem -is vestigia. ad: FRONTO p. 229, 21 N. non ... talari ornatu ad pupulas hominum ... -ere oportet *Somnum* curruli strepitu *eqs.* IORD. Get. 211 ad hostium carpenta ignarus -it. *dat.*: LIV. 22, 17, 6 levi ... armaturae hostium -ere (*syn.* inciderunt). *paulo aliter*: PS. QVINT. decl. 13, 15 satis -unt *animalia.* Ⓘⓘ *subi. res*: CIC. Tim. 30 ex alterius naturae motione transversa in eiusdem naturae motum -entia *sidera.* div. 2, 17 quando ... -at in umbram terrae *luna* (FAV. EVL. p. 6, 1. *cf.* SEN. nat. 1, 12, 1 ut in latus eius *solis* -ret *luna*). PS. QVINT. decl. 12, 4 radix in pulverem -it. PRVD. c. Symm. 2, 1029 neve in spinosos -ant semina vepres (*cf. Matth. 13, 7* ceciderunt). PHYSIOGN. 78 vox -it in nares. *per compar.*: CIC. fin. 5, 90 omnia ... in virtutis tamquam in solis radios -ere. *abs.*: CVRT. 3, 4, 8 torrentes -unt (*i. influunt. cf.* PHYSIOGN. 77 spiritus ... -ens ac recurrens). LVCAN. 6, 412 sideribus ... vias -ens abstulit Ossa (*fere i. intercedens ut* AMM. 23, 4, 6 saxum ... quidquid -erit [incon- *V*] conlisurum). *adde* TERT. adv. Val. 11 p. 189, 18 ne qua concussio -ret (-cuteret *codd.*). *β latiore usu*: *de visu*: CIC. epist. 2, 16, 2 -it haec nostra laurus non solum in oculos, sed iam etiam in voculas malevolorum (Att. 12, 21, 5 SEN. dial. 4, 24, 2 QVINT. inst. 7, 1, 41. 8, 2, 23 ut in animum eius oratio ut sol in o.... -at. 10, 3, 16 [*per imag. ut* decl. 279 p. 136, 5]. *cf.* SEN. benef. 1, 5, 2 quod oculis -it). MANIL. 1, 701 visus -it in ipsos sponte sua *circulus lacteus.* *adde* TERT. mart. 2 p. 8, 3 Oe. imaginibus *deorum* ... -is (*antea* vides). *de agris sim.*: CIC. leg. agr. 2, 82 privatos agros, qui in publicum Campanum -bant. SEN. nat. 5, 17, 4 meridianus circulus, qui in horizonta -it (con- *l. v.*).

b *i. q. in potestatem venire*: *α subi. animantes*: SEN. contr. 9, 4, 16 in fili mei manus -i (DICT. 6, 5. VVLG. Sirach 38, 13 *syn.* incidet. AVG. un. bapt. 1, 1 *syn.* perveniat. PALLAD. hist. mon. I 24 p. 306^C περιέπεσα. *et al.*). CYPR. epist. 57, 4 p. 654, 3 in latrones. 70, 2 p. 769, 12 in sacrilegum. *abs.*: OROS. hist. 5, 1, 16 peregrinorum infeliciter -entium ... immolator, *Busiris.* *β subi. res*: PALLAD. hist. mon. II 13 p. 367^A lapides pretiosi ... -erunt mihi (ἐμπεπτώκασί μοι).

c *i. q. invitum devenire* (*sc. in rem malam*): *α subi. animantes*: in *c. acc.*: SEN. contr. exc. 3, 5 in securem (*cf.* AVG. c. Petil. 2, 86, 191$^{extr.}$ in tela ... in ... linguam. *v. et l. 82. 84. p. 1085, 68*). BACHIAR. repar. laps. 12 p. 1048^B in ... amplexus. *et al.* *per imag.*: CIC. off. 3, 68 in *plagam* (VVLG. deut. 24, 8). CYPR. zel. 10 in laqueum mortis (epist. 65, 4 LACT. inst. 2, 1, 3 COD. Theod. 10, 21, 3 [= Iust. 11, 9, 4, 4]). PACIAN. epist. 2, 4$^{extr.}$ in naufragium religionis. FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 7 p. 253^C in ... barathrum nefariae assertionis. PASS. Thom. 151, 1 in foveam. in *c. abl.* (*pro acc.*): LEX Burg. lib. const. 72 si ... in ea *pedica* aut homo aut animal fortassis -erit. *dat.*: VAL. FL. 3, 111 agmine caeco -it strictis manus ensibus. *β subi. res*: VAL. CEM. hom. 19, 3 navigia ... -isse naufragiis. *per imag.*: CIC. Caecin. 84 in *mucronem defensionis tuae* ... causa tua at necesse est.

2 *translate*: **a** *in malam partem*: *α subi. animantes*: Ⓘ *in aliquem* (*sc. in errorem, scelus alicuius*): AVG. bapt. 1, 4, 5 p. 150, 13 qui in istos haereticos imprudenter -unt. 5, 21, 29 p. 286, 12 si et intus in non sanctos -erit. in euang. Ioh. 98, 7 in seductores. serm. 182, 1, 1 in pseudoprophetas. 182, 4, 4 non -am in te (*seq.* **a** te decipi non potero). Ⓘⓘ *in aliquid*: in *c. acc.*: CIC. Planc. 31 -ere in crimen hominis nimium memoris (AVG. anim. 3, 9, 12 in latrocinii facinus et cr.). fin. 1, 47 tum in morbos graves, tum in damna, tum in dedecora -unt (*cf.* VITAE patr. 5, 7, 18 in aegritudinem. *v. et l. 29. p. 1088, 36*). Cato 25 in ea, quae non vult, saepe etiam adulescentia -it. nat. deor. 3, 69 in ... perniciem (CVRT. 4, 13, 14). div. 1, 28 in dira et in vitiosa. off. 1, 29 in alterum *genus iniustitiae.* 3, 54 in ... fraudem. SEN. clem. 1, 12, 5 in pericula (*cf. l. 59*). CYPR. epist. 63, 18$^{in.}$ in obiurgationem domini. NOVATIAN. trin. 1 p. 888^A in *invidiam* (*opp.* evadere). COMM. instr. 2, 9, 13 in illa. CAPITOL. Gord. 1, 5 in *multitudinem verborum.* LACT. inst. 3, 24, 2 in ea, quae consequuntur, -ere (*cf.* ira 4, 9). 4, 11, 15 ut ... culpa sua in poenam mortis -rent. AQVILA rhet. 42 p. 35, 27 in fastidium et satietatem audientis. FILASTR. 149, 1 in praeiudicium. HIER. in Ion. 4, 10 sq. p. 1151^A in ... haeresim (AVG. bapt. 4, 5, 7 p. 229, 4 nesciens. *et al.*). AVG. civ. 19, 14 p. 380, 10 D. in pestem alicuius erroris. 20, 28$^{tit.}$ ne in damnabilia murmura carnalis sensus -at. serm. 30, 2, 3 in culpam. VITAE patr. 5, 5, 27 in fornicationem (*Nau 1908 p. 269 n. 179* ἔπεσεν εἰς. *cf. l. 30*). CASSIOD. in psalm. 1, 3 in mortem. *et al.* *adde*: COD. Theod. 7, 18, 8 pr. pro qualitate ordinis ... -at in legem (*fere i. q. legum poenis obligari ut* CASSIAN. conl. 23, 15, 6. *aliter p. 1086, 71*). in *c. abl.* (*pro acc.*): SORT. Sangall. 5, 8 ne in aliquo damno -as. VITAE patr. 5, 5, 35 in aegritudine (*Nau 1908 p. 272 n. 187* ἐμπεσὼν εἰς). 5, 7, 26 in temptatione fornicationis ([*Nau 1908 p. 277 n. 194* περιπεσεῖν *c. dat.*]. 5, 17, 14 [*Nau 1912 p. 298 n. 346* εἰς ... πειρασμὸν ἐνέπεσον]. CASSIOD. Didym. in I Petr. 1, 6 in temptationibus). 5, 10, 23 in errore aliquo fidei (*antea* in temptationem fornicationis). VEREC. in cant. 4, 4 in primo peccato (ORIG. in Matth. 15, 13). INSCR. christ. Diehl 3860 (*a. 612*) ino tipo Saffire. ad: NOVELL. Iust. 6, 1, 10 non -it ad vitam impunitam (ἐκπεσεῖται πρός). *dat.*: APPEND. Visig. 2, 14 ut petitores lapsu temporum causae -ant. *fort. add.*: INSCR. christ. Diehl 3853 s⟨uper?⟩ hoc iudicio dī -at. *seq.* ut (*cf. infra l. 61*): AMBROSIAST. in Rom. 9, 32 -bant *Iudaei,* ut immundi essent. PS. AVG. quaest. test. I 112, 26. PRAEDEST. 1, 35 in id ... ut. *abs. vel ellipt.* (*cf. p. 899, 36*): *i. q. peccare* (*cf. l. 63*): AMBROSIAST. in I Cor. 7, 40 solent viduarum iuniores -ere. II Cor. 5, 11 PELAG. in Rom. 7, 19 p. 59, 10. EPIST. pontif. 317 Migne 20, 607^A non leviter te -isse cognoscas. 388 Conc.^{S} I 2 p. 95, 21 PETR. CHRYS. serm. 26 p. 272^C ARNOB. in psalm. 118 p. 508$^{A.B.}$ 139 p. 550^D qui simpliciter -unt. *i. q. aegrescere* (*cf.* GLOSS. III 649, 6 aegrotat :: a quando? :: inter paucos dies -it [ἐνέπεσεν]): AMBR. exc. Sat. 1, 79 ut cum alter aegresceret, alter ⟨in morbum⟩ (*suppl. ed., sine necessitate*) -ret. GREG. TVR. Mart. 3, 33 qui non -erant (*syn.* aegrotaverant). vit. patr. 4, 3 qui -erant, sanati sunt et qui sani erant, ultra non -erunt. *i. q. damnum pati*: INTERPR. Paul. sent. 1, 15, 3 suo vitio -isse dignoscitur, *quicumque feram bestiam incitaverit.* *β subi. res*: in *c. acc.*: CIC. fin. 1, 1 ut ... labor in varias reprehensiones -ret. off. 1, 150 in odia hominum -unt *quaestus.* epist. 4, 2, 4 nihil ... quod non -at in ... difficultatem. SEN. dial. 10, 16, 2 -entibus *affectibus* in ipsa quae metuunt. SVLP. SEV. dial. 2, 12, 11 ne in aliquorum ... -at offensam *sermo.* sub *c. acc.*: COD. Theod. 10, 18, 2 pr. non metalli qualitas ... sub aliquod periculum quaestionis -at. *nota*: IOH. MAXENT. Conc.^{S} IV 2 p. 9, 29 inde adsurgere, unde per propriam voluntatem -it *naturae vigor.* *seq.* ut (*cf. l. 39*): PS. AVG. quaest. test. I 110, 4 humana conversatio frequenter ... ex improviso -it, ut peccet. *abs. vel ellipt.*: *fere i. q. peccare*: AMBR. fid. 1, 1, 10 unum ... deum, non duos aut tres deos dicimus, ut ... haeresis, dum criminatur, -it.

b *in neutram vel bonam partem*: *α subi. animantes*: in *c. acc.*: CIC. Sest. 14 qui se ita obtulerit, ut in eum non invasisse, sed -isse videamur. de orat. 2, 180 me in ea ... usu solere in dicendo vel casu potius -ere. Brut. 244 in memoriam notam ... necessario -o (251). 251 ne tu in multos Autronios ... -res. leg. 1, 8 -et *Cicero* etiam in illum ... annum suum (*sc. scribendo ut* ad Q. fr. 3, 5, 2 in nostra tempora. *aliter* AVG. civ. 5, 7 p. 199, 24 D. potest in diem non bonum ... -i). fin. 2, 103 in quantam hominum facetorum urbanitatem -atis. SEN. contr. 10, 5, 19 omnes in eosdem sensus -erunt. SEN. dial. 9, 12, 3 nec quae destinaverunt *negotia* agunt, sed in quae -erunt. QVINT. inst. 9, 1, 11 in eosdem casus aut tempora aut numeros ... continuo quis ... -it (*cf.* MART. CAP. 5, 517). AVG. civ. 21, 8 p. 507, 21 D. in aliquid veritatis -ant *futurorum coniectores.* CASSIAN. conl. 17, 21, 1 in *cotidianas necessitates.* BOETH. arithm. 1, 10 p. 22, 6 in imparem *numerum. et al.* *β subi. res*: Ⓘ *c. addit.*: *in universum*: in *c. acc.*: CIC. de orat. 3, 182 -unt ipsi *numeri* in orationem sermonemque nostrum. nat. deor. 1, 107 Orpheus, id est imago eius ..., in animum meum saepe -it (*cf. p. 1083, 57*). SEN. contr. 1, 3, 8 particulas -entes in

[*O. Prinz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quaestionem (2, 3, 15. 10, 4, 14 haec *qu.* ... in illam -it). QVINT. inst. 1, 5, 54 cum in ordinem -ret *ars grammatica.* 5, 10, 53 ut in quosque *locos* ·ent *genera.* AQVILA rhet. 48 p. 37, 27 consuetudo multa elocutionis ... in has formas ultro -it. BOETH. arithm. 1, 18 p. 38, 5 si in unum -at ... subtractio (*cf. l. 10 sq.*). herm. pr. 1, 2 p. 51, 18 in definitionem nominis -ere (*syn.* sub definitionem ... cadant). *adde* CIC. inv. 2, 72 -it huc definitio. ad: BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 4 p. 144, 18 ut ad horum decem praedicamentorum intelligentiam quinque harum rerum tractatus -ret (*fere i. concurreret, accederet*). arithm. 1, 18 p. 38, 8 si ... ad aliquem numerum ... finis deminutionis -ret (*fere i. terminaretur, cf. l. 5*). *dat.*: RVFIN. apol. Orig. 8 p. 603^{C} -entes sibi opiniones ex scripturae occasionibus disserebat. AVG. in psalm. 48 serm. 2, 6 -it tibi lucrum. CASSIAN. conl. 6, 12 quae -erint sibi (*sc. menti*). BOETH. arithm. 1, 17 p. 34, 17 qui *numerus* mihi post illos -erit. COD. Iust. 4, 1, 12, 2^{c} nihil .. praeiudicii ... cuicumque -et. *speciatim*: *de tempore*: CIC. Att. 7, 7, 3 tua λῆψις quem in diem -at. epist. 15, 11, 2 -bat *navigatio* in ipsos etesias. PLIN. nat. 27, 105. SVET. Tib. 26, 1 natalem suum plebeis -entem circensibus. TERT. adv. Iud. 4 p. 709, 6 Oe. in numero istorum dierum septem -isse diem sabbati. THEOPHIL. ALEX. praef. 4 in dominica die (ἀπαντήσῃ). *de mensuris*: SCRIB. LARG. praef. p. 6, 17 in libra⟨m⟩ X octoginta quattuor apud nos, quot drachmae apud Graecos -unt (*cf.* PS. CELS. epist. 3). HYG. mun. castr. 40 tensuram amplius efficiam quam strigae in ea[n]dem pedatura[m] -ent. (II) *abs. vel ellipt.*: *i. q. exsistere, occurrere*: CIC. inv. 2, 171 locus necessitudinis videbitur -ere. de orat. 2, 139 -unt tempora et personae (*fere i. 'vim exercent'. cf.* HIL. in Matth. 7, 8 multa -unt, quae *eqs.*). part. 51 -it alia quaedam in testibus et in quaestionibus ratio. 107 ne hoc quidem genus in eis causis -it, quae *eqs.* top. 79 nec ullam esse disputationem, in qua (quam *l. v.*) non aliquis locus -at. 94 -unt status (*syn.* exsistit). SEN. contr. 7, 3, 7 incipit ... quaestio -ere, an *eqs.* SEN. benef. 7, 23, 2 memoria eius non appareat nec -at. GAIVS dig. 35, 1, 16 quae extra testamentum -rent. PAPIN. dig. 5, 4, 10 ille tractatus -it, an *eqs.* 39, 6, 42 pr. -bat haesitatio. TRYPH. dig. 16, 3, 31, 1 -it hic et alia inspectio. MOD. dig. 39, 5, 23 pr. nec in ea donatione ex summa quantitatis aliquid vitii -ere. *al.* TER. MAVR. 1618 -entes anapaesti post dactylum. VLT. SYLL. gramm. IV 258, 2 communes syllabae naturales duobus modis -unt aut in singulis vocalibus *eqs.* AVG. epist. 157, 31 -it aliquando necessitatis articulus. OROS. hist. 1, 3, 6 haec ... ipso quo -erint ordine proferantur. BOETH. arithm. 1, 1 p. 10, 28 hoc idem in geometria ... videtur -ere (*fere i. convenire. cf.* 2, 38 p. 136, 3 indiscrepanter). COD. Iust. 6, 42, 32 ne quid falsitatis -at. *et al.* *nota gerund.*: TER. MAVR. 925 Nestoris si forte nomen dividendum -erit. *t. t. rhet.*: EMPOR. rhet. p. 562, 20 cum -ens praeponderabit affectus (*opp.* ingeneratus, *syn.* incidentem). *speciatim de tempore*: CIC. leg. 1, 9 subsiciva quaedam tempora -unt (*cf.* CELS. 3, 15, 5 ut in ipsa exercitatione febris tempus -at). PRAEDEST. 1, 29 p. 597^{B} si dies dominicus -erit (*syn.* occurrerit). DIONYS. EXIG. pasch. 7 luna paschalis. *nota i. q. ingruere*: HEGES. 1, 16, 4 -entibus sacris religionis diebus. OROS. hist. 7, 36, 7 -ente nocte.

B *i. q. irrumpere, invadere, impetum facere*: **1** *proprie de actione corporea*: **a** *subi. animantes*: **α** *homines*: (I) *in re militari*: *de aggressione*: in *c. acc.*: SALL. Iug. 97, 4 equites ... non acie ..., sed catervatim ... in nostros -unt (con- *l. v.*). Catil. 60, 7 in confertissimos hostes (LIV. 25, 37, 11. 27, 18, 15 ipse ab laeva circumitu ... in transversos h. -it. 42, 7, 6 ut ... tribus simul partibus in h. ... tumultu -ant. CVRT. 4, 15, 19). LIV. 5, 49, 5 Galli ... ira ... magis quam consilio in Romanos -unt. 9, 21, 3 in stationes hostium. 9, 40, 12 in transversa latera (27, 48, 14. 28, 14, 20. *cf.* 27, 18, 19 laevo cornu in dextrum -erat [42, 59, 2 cum ingenti clamore]. *v. et l. 72*). 9, 41, 18 in viros aut armatos. 10, 29, 9 in transversos *Samnites* ... impetu. 26, 4, 7 acies ... repente in hostium equites -it. 27, 32, 4. 28, 13, 6 improviso in effusos. 28, 33, 4 in ... pecora. 30, 35, 1 in ... aciem (SEN. epist. 67, 9 *syn.* irruit). 37, 21, 3. 38, 21, 8 velut ferae transfixae in suos temere -unt. 39, 31, 6 in cuneum hostium ... ab latere -it (*syn.* invadit). SEN. epist. 7, 5 quare tam timide -it in ferrum? (*cf.* SIL. 10, 216 in arma. MART. 1, 8, 3 pectore nec nudo strictos -is in enses. *v. et p. 1083, 73*). *adde*: PETIL. Aug. c. Petil. 2, 92, 202 ut armis suis ... in christianos -ant *imperatores.* *per imag.*: QVINT. inst. 9, 1, 20 simulanti *orationi* ... in latera atque in terga -ere datur. *dat.* (*dub.*: LIV. 28, 15, 3 peditum signa cornibus -erunt [con- Σ, *pars edd.*]): SALL. Iug. 101, 8 Sulla ... ab latere Mauris -it. HOR. sat. 2, 1, 37 ne per vacuum Romano -ret hostis (*cf.* SCHOL. Hor. sat. 2, 1, 35). LVCAN. 4, 563 fratribus -unt fratres natusque parenti. SIL. 13, 179 muris. *abs.*: NEP. Chabr. 1, 2 suos ... iam -entes. VERG. Aen. 2, 409 densis -imus armis (*cf.* 11, 613 adversis ... hastis). 11, 759. 834 -unt (con- *R*) densi (CLAVD. DON. ad l.: in unum locum currunt). OV. met. 5, 196 -ite mecum ...; -urus erat. LIV. 1, 37, 3 ab lateribus. 44, 41, 8 catervatim. CVRT. 9, 5, 8 contemptim et incaute. SIL. 4, 143 -unt acies. 9, 363. 15, 711 acrius hoc Italum pubes -it et urget. STAT. Theb. 1, 426. 11, 535 avidi -unt *fratres.* TAC. ann. 2, 16, 2 ut proeliantibus Romanis desuper -rent *Cherusci.* *de praedatione, irruptione*:

BRVT. Cic. epist. 11, 10, 4 ea loca, in quae -erit. LIV. 26, 25, 7 -ere ea gens in Macedoniam solita erat. 29, 5, 6 in agrum. LVCAN. 8, 422 in Bactra. FLOR. epit. 3, 4, 1 in ... provincias. (II) *aliter*: CIC. Scaur. 45^{a} -isti amens in columnas (*cf.* CAPITOL. Gord. 13, 4 in parietes). *erotice*: SEN. contr. 2, 7, 4 -enti adulterae. IVV. 6, 331 servis -itur (SCHOL.: cum servis concumbunt). PS. AVG. hypomn. 4, 9, 17 in sororem frater ... -it (*cf.* VITAE patr. 5, 5, 26 -it diaconus ille in mulierem eius [*Nau 1908 p. 269 n. 177* ἔπεσε μετὰ γυναικός]. 5, 5, 35. 41). **β** *bestiae* (*cf. p. 1085, 66*): VERG. Aen. 12, 717 conversis inimica in proelia tauri frontibus -unt. OV. met. 7, 546 (*de ursis*) armentis -ere (*item dat.*: SEN. Oed. 930 quae tigris aut quae saeva visceribus meis -et ales?). SEN. Phaedr. 1081 toto obvius -it ore corniger. CVRT. 4, 15, 15 temere -entium *equorum* (FLOR. epit. 1, 11, 3 acrius). 8, 1, 14 cum leo ... regem invasurus -ret. 9, 2, 19 in suos vehementius quam in nos -erunt *elephanti.* SVET. Aug. 67, 1 -enti repente fero apro. APVL. met. 7, 21 furens -it *asinus.* **b** *subi. res (similia v. l. 66 sqq.)*: *militares*: CIC. Sest. 46 (*per imag.*) in hanc rei publicae navem ... classes ... -urae (*cf.* SIL. 14, 395 in latus obliquas *puppes* iussamque -ere proram.). CVRT. 4, 13, 33 -entium *curruum falcatorum.* PS. QVINT. decl. 4, 5 -ens ubique ferrum. *naturales*: in *c. acc.*: SEN. nat. 3, 30, 2 ut fluctus in litora ... -at (*cf.* 5, 13, 1 -erunt *flumina* in aliquod saxum. 6, 7, 4 violentus in obstantia -at *amnis*). 6, 9, 1 in obvia -it *ignis.* 6, 27, 4 in quae *pecora* pestilentior -ere solet aer. *dat.*: LVCR. 1, 287 molibus *pontis* -it validis cum viribus amnis. CALP. ecl. 2, 16 desistunt tremulis -ere frondibus euri. MIN. FEL. 5, 9 arboribus -unt *fulmina.* *abs.*: DIRAE 69 -ant amnes (*cf.* SIL. 4, 651 -entibus undis. IVST. 2, 1, 20 -entium aquarum). SEN. nat. 1, 2, 2 lux solis ... -ens. 6, 10, 1 nec extrinsecus -ere, quod illam *terram* impellat, sed intra ipsam et ex ipsa. epist. 94, 67 maiore impetu -unt *turbines.*

2 *translate et per imaginem* (*v. et p. 1085, 71*): **a** *subi. animantes*: CIC. Cael. 42 ne -at *iuventus* in alterius domum atque familiam (famam *l. v.*). TREBON. Cic. epist. 12, 16, 3 in quos tanta libertate verborum -ret. LIV. 5, 11, 4 in Sergium Verginiumque -unt (*de actione iuridiciali ut* QVINT. decl. 372 p. 409, 18). OPTAT. 1, 21 p. 22, 18 sero -isse te in tuos, dum insectaris alienos. **b** *subi. res*: in *c. acc.*: CARM. Arv. (CIL I^{2} 2) 2 sqq. neve lu⟨e⟩ rue Marmar sins -ere in pleores. CIC. fin. 1, 44 nec tantum in alios caeco impetu -unt *cupiditates* (*cf.* PS. QVINT. decl. 3, 11 ut ... -at iam libido in sexum suum). Tusc. 5, 29 in sapientem potest -ere *casus.* Att. 5, 4, 3 ne illa exceptio in aliquem -at bene de nobis meritum. LIV. 8, 31, 7 invidiam ... in ducem -ere. SEN. contr. 1 praef. 2 in ... *memoriam* primam senectus -it. 1, 7, 1. SEN. Herc. O. 48 nox et extremum chaos in me -it. dial. 2, 5, 4 in quem -it *iniuria.* 7, 27, 3. 9, 11, 10. epist. 37, 5 non minus saepe fortuna in nos -it quam nos in illam. QVINT. inst. 11, 1, 86 ne in totos ordines ... petulantia -ret. TERT. praescr. 2, 8 si in bene valentem fidem -ant *haereses.* HIL. trin. 10, 47. VVLG. sap. 7, 25 nihil inquinatum in eam *sapientiam* -it (παρεμπίπτει). *dat.*: SIL. 12, 454 totum miseris -ere bellum. SYMM. epist. 9, 6 procul positis nullus dominorum terror -it. VVLG. Sirach 11, 17 si -erint tibi (ὑπαντήσῃ σοι) mala. *abs.*: CIC. fin. 1, 62 dolores (*cf.* SEN. dial. 4, 28, 4 morbi doloresque -unt. SORAN. p. 34, 10 valitudo). PVBLIL. H 10 quam multa paenitenda -unt vivendo diu. SEN. clem. 1, 3, 3 -entibus periculis se opponunt. 6, 5, 5 adversi aliquid -at oportet. 6, 9, 2 quae multo ante provisa sunt, languidius -unt. 11, 5, 3 impetus *fortunae* prospicere multo ante quam -ant (*cf.* epist. 91, 5 non una via ... -it *fortuna.* *aliter p. 1083, 32*). nat. 5, 18, 8 casus -ens (*cf.* 6, 1, 13 *vis mali*). epist. 96, 1 damna, vulnera, labores, metus -erunt. VEG. mil. 1, 10 ab ipsis aquis discrimen -it. *et al.*

C *i. q. illidi, impingi*: **1** *sensu locali*: **a** *subi. animantes*: CIC. Planc. 17 qui in me ipsum -it atque incidit. VITR. 6, 6, 7 alii aliis obviam venientes ... solent -ere. SEN. dial. 5, 11, 4 si quis obligatis oculis in se -isset. *per imag. c. notione errandi*: CIC. epist. 9, 2, 2 quis est tam Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat, nusquam -at? **b** *subi. res* (*cf. l 17 sqq.*): SEN. benef. 6, 22, 1 sidera sideribus -ant (dial. 6, 26, 6). nat. 7, 14, 3 nihil habens novissimum, in quod -at *mundus.* VLP. dig. 9, 2, 29, 2 si fune rupto ... navis -isset (*antea* impacta). *aliter*: STAT. Theb. 1, 375 scopulos erectae -ere prorae. **2** *translate*: PAVL. sent. 5, 23, 12 in legem non -it (*cf.* COD. Iust. 7, 6, 1, 12^{a} ne ... ius Latinae libertatis nostris legibus -at. *aliter p. 1084, 26*). *nota*: BARNAB. 3, 6 ut non -amus tamquam proselyti ad illorum legem (προσρησσώμεθα). *abs. fere i. q. peccare sim.*: *v. p. 1084, 41 sqq.*

D *vi praepositionis debilitata fere i. q. cedere, vagari*: **1** *subi. animantes*: CIC. rep. 1, 67 ut ... in ... tanta libertate canes etiam et equi, aselli denique liberi sic -ant, ut *eqs.* SEN. Herc. O. 247 -it, errat, sistit *Deianira.* **2** *subi. res*: CVRT. 6, 4, 5 saxorum, per quae -it *amnis* (*cf.* 9, 9, 9 torrentia praecipiti alveo -unt). *transl.*: PETR. CHRYS. serm. 92 p. 460^{C} mentis currat et -at (*cf. p. 1094, 25*) incessus

II *transitive*: **A** *i. q. inire, suscipere*: **1** *proprie sensu locali*: **a** *subi. animantes (fere in malam partem, sed v. p. 1087. 5. 8. 11)*: *c. acc. animantium*: OPTAT. 5, 10 p. 141, 8

[O. Prinz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quos -isti latrones (SCHOL. Hor. sat. 2, 6, 63 GREG. TVR. Mart. 1, 36). CLAVD. DON. Aen. 2, 380 p. 199, 4 hostilem se -isse congregationem per imprudentiam. AVG. civ. 22, 8 p. 573, 5 D. daemonem -it *adulescens* (*cf.* VITA Caes. Arel. 2, 21 p. 492, 8 daemonium). SVLP. SEV. dial. 2, 9, 6 venantium agmen -imus. *per imag.*: ARNOB. in psalm. 146 p. 562^{B} persequentem. ALC. AVIT. hom. 7 p. 115, 14 suopte vitio -urus bestiam *peccator ovis similis.* *latiore usu*: PS. APVL. Ascl. 8 videntium sensus -it *deus.* *c. acc. rerum*: IVVENC. 2, 492 iniussu domini laqueos -ere nostros *passerem* (HIER. epist. 64, 4, 2. *cf. l. 22*). CLAVD. DON. Aen. 1, 200 p. 46, 30 quem *locum* (*sc. Scyllam*) quis si -erit (*paulo aliter* RVFIN. hist. mon. epil. -imus [*fere i.* '*venimus ad*'] l., in quo est convallis *eqs. ibid.* -imus vallem). 12, 380 p. 596, 26 aliud ... axis et rotarum -it (*opp.* vitare). AMBR. hex. 5, 5, 14 nexus vinculi validioris -it *silurus* (*opp.* evasit. *cf.* ENNOD. dict. 21, 24 p. 489, 27 rigentis ferri nexus -am). PS. HIER. epist. RevBén. 40, 1928, 313, 15 si solus captivitatem per barbaros -ret. RVRIC. epist. 1, 17 p. 369, 19 -imus ... semitam obstructam ramis (*cf.* p. 370, 15 iniurias *viae*). ALC. AVIT. carm. 5, 692 -unt enses *Aegyptii*. PASS. Thom. 149, 20 qui -erit *pluviam. paulo aliter* CASSIOD. in psalm. 32, 17 ruinam subito ... -it *equus* (*cf.* VEN. FORT. vita Germ. 71, 189 lapsum). *per imag.*: PACIAN. epist. 1, 5 foveam mortis (PALLAD. hist. mon. I 15 p. 293^{A}). AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 43, 1 ne ... laqueos eorum pes nostrae mentis -at (AMBROSIAST. in I Tim. 3, 6 AVG. in psalm. 39, $8^{extr.}$ *et al.*). VVLG. Iob 5, 14 -ent tenebras *pravi* (*cf.* CASSIOD. in psalm. 104, 28 caecitatem). RVFIN. Orig. in lev. 8, 11 p. 417, 2 lapsus iuventutis -ant *pedes.* AVG. nupt. et concup. 2, 3, $9^{extr.}$ retia maligna. SVLP. SEV. dial. 3, 11, 3 procellam. COD. Theod. 9, 36, 1 (= Iust. 9, 44, 1) aculeos ... legis. ENNOD. dict. 2, 4 p. 431, 21 tenebrosum callem. **b** *subi. res*: CHALC. transl. p. 45^{C} -entia semet invicem duo similia (ἐκπίπτον). comm. 83 sol ... minores evagationes ... -ere nobis videtur. 87 luna ... -ens umbram terrae. 248 intimi caloris lumen ... materiam ... -it. 294 seminum ratio -ens aliquam concipientem ... naturam. AVSON. Mos. 352 te (*sc. Mosellam*) diversa per ostia late -unt amnes (*cf.* SIDON. epist. 2, 2, 17). AVG. civ. 15, 27 p. 118, 17 D. ne -at ... naufragium *arca Noe.* EPIPHAN. in euang. 17 p. 12, 21 ubi -rserit *navis* tempestatem maris. *per imag.*: PACIAN. sim. carn. p. 119, 23 si non ... oppignerati -isset angustias *quaestio.*

2 *translate*: **a** *in malam partem fere i. q. sustinere, committere*: *α subi. animantes*: (I) *in universum*: GAIVS epit. 2, 3, 6 infamiam (VICT. VIT. 3, 9. *et al.*). APVL. met. 8, 24 prudens crimen Corneliae legis -am (CAPITOL. Pert. 7, 1 ARNOB nat. 4, 16 p. 155, 10 LACT. inst. 2, 7, 23 FIRM. math. 4, 24, 8 LVCIF. Athan. 2, 30 p. 201, 22. CASSIAN. inst. 2, 16 in eo ... cr. -ens, quod *eqs. et saepe. cf. p. 1088, 54*). CYPR. Fort. 11 p. 342, 4 aeterna supplicia (AVG. c. Cresc. 4, 37, 44). Demetr. 19 carnis incommoda vobiscum pariter -imus. ANTH. 44, 2 nefas. 794, 15 reatus (LVCIF. non conv. 1 p. 3, 10. CASSIAN. conl. 21, 2 inevitabiliter. LEO M. serm. 36, 4 vere ... reatus negationis -itur. DRAC. laud. dei 1, 467 credula corda reatum -ant non fraude sua. GREG. M. epist. 5, 48 p. 348, 12 apud nos. *et al.*). LAMPR. Diad. 8, 4 defectionis suspicionem (SYMM. epist. 1, 43, 2 AVG. epist. 200, 1. *et al. cf. p. 1088, 44*). VOPISC. Aurelian. 18, 1 offensam magistri (LVCIF. Athan. 1, 1 p. 67, 11 *al.* NOVELL. Theod. 17, 2, 6. CASSIAN. conl. 9, 24 o. potius quam propitiationem iudicis. EPIST. pontif. 388 Conc.^{S} I 2 p. 94, 20 per filios. POMER. 3, 23, 2 *syn.* contrahere. *cf.* AMBR. in psalm. 36, 51, 4 offendiculum. AMBROSIAST. in I Cor. 6, 7 damnum ... et offensionem). FIRM. math. 3, 7, 26 ut propter ... malitiam graves condemnationes -ant. 5, 1, 16 ⟨a⟩morum illecebras. 5, 1, 21 in desertis locis -et aliquod vitae discrimen (7, 2, 3 in ipso partu. *al.* AMBR. hex. 1, 8, 30. *et al.*). 5, 1, 22 aut negotia aut pericula (5, 3, 48 vitae tempestates et ... p. VEG. mulom. 2, 22, 15 ne p. mortis -at *oculus.* RVFIN. hist. 2, 5, 1 [ἀνατλάς]. 5, 8, 6 [ἀποκινδυνεύομεν]. COD. Theod. 4, 19, 1, 1. CASSIAN. conl. 14, 7, 1 hinc p. mortis -itur, quod *eqs.* LEO M. serm. 60, 4 ex infirmitate. PALLAD. hist. mon. I 33 p. 319^{D} [περιπέσῃς]. *et al.*). 5, 1, 33 insidias (SORT. Sangall. 2, 5 GREG. TVR. Mart. 1, 27). 6, 31, 74 mortis exitium (*cf.* SALV. gub. 6, 34 mortem [LEX Visig. 11, 1, 6 tit. per fleotomum]. DRAC. Romul. 8, 651 obitum. FVLG. RVSP. praedest. 1, 26 occasum *vitae*). CHALC. transl. 153 sortem. comm. 294 ut opiniones -rent impias *Stoici.* 325 errores (FILASTR. 144 CRESC. Aug. c. Cresc. 2, 3, 4. *et al. cf. p. 1088, 48*). GRILL. rhet. p. 41, 1 M. ut non -ret, quod in alio reprehendit, id est malam definitionem (*cf.* ALC. AVIT. epist. 57 p. 85, 20 barbarismum). p. 73, 20 vitium -itur (PAVL. NOL. epist. 39, 6 CASSIAN. conl. 1, 23, 3. *et al.*). PALLAD. 3, 20, 1 dispendium (FVLG. RVSP. ad Tras. 3, 1). PEREGR. Aeth. 49, 2 peccatum (OPTAT. 6, 6 p. 154, 24. AMBR. in psalm. 37, 42, 6 apud deum. *et al.*). OPTAT. 1, 2 p. 4, 5 nec falsorum vatum nomen et actus -rent (PS. AMBR. serm. Sess. 1, 2. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 267^{B} mendacis n. [ἀπενέγκωμαι]). 1, 3 p. 5, 11 pro merito suo iugum servitutis -it. FILASTR. 26, 5 mortis ... sententiam (AMBROSIAST. in Rom. 10, 9 sq. PALLAD. hist. mon. I 2 p. 256^{A} ὑποπίπτει. *et al.*). 66, 2 haeresim (AVG. epist. 190, 22. *et al. cf.* VIGIL. THAPS. c. Eutych. 2, 10 p. 110^{B} Eutychetis dogma). SCHOL. Cic. Bob. p. 77, 16 odium. CLAVD. DON. Aen. 2, 290 p. 186, 25 culpam (AVG. c. Cresc. 2, 2, 3 COD. Theod. 13, 11, 8. *et al.*). AMBROSIAST. in Rom. 6, 2 ne ... poenam quam evasimus -amus (AVG. c. Cresc. 1, 5, 7. *et al. cf.* AMBROSIAST. in I Thess. 4, 2 sqq. vindictam. COD. Theod. 5, 17, 3 multam). RVFIN. Adamant. 4, 16 blasphemiam (περιπείρῃ). Greg. Naz. orat. 5, 9, 3 temptationes. hist. mon. 1 p. 394^{C} malum. 1 p. 396^{A} lapsum (COD. Theod. 2, 6, 2. *et al.*). 16 p. 439^{A} damnum. AVG. civ. 20, 19 p. 450, 16 D. calumniam. CYPR. GALL. iud. 268 numinis iras (CASSIAN. conl. 9, 18, 2. *et al. cf.* CAES. AREL. serm. 43, 7 p. 185, 13 iracundiam). MACR. Sat. praef. 1, 13 venustatem reprehensionis. MART. CAP. 3, 263 fastidium. COD. Theod. 1, 16, 3 coercitionem. 2, 1, 6 iacturam litis (*cf.* EDICT. Theodor. 10 amissionem). 8, 5, 3 aestimationis ... notam. 16, 6, 7 stilum proscriptionis. CASSIAN. conl. 1, 7, 2 -itur detrimentum. PROSP. epigr. 103, 11 curas. SIDON. epist. 8, 9, 2 -rsi angoris. FVLG. RVSP. c. Fastid. 22 *fornicationem.* GREG. TVR. Franc. 4, 34 p. 169, 13 vanam -ens gloriam. *et al.* *neutr. pron.* (*v. et p. 1087, 70*): *praevalet notio committendi, peccandi*: OPTAT. 7, 3 p. 172, 8 ut nihil -ret *Petrus*, quod doleret (FVLG. aet. mund. p. 144, 21 oditur maior qui n. -it). PRISCILL. tract. 10, 139 ne quid tale dei populus in alienis -ret (PELAG. in I Cor. 10, 6 RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 63, 25. *cf. l. 30*). AMBROSIAST. in Rom. 8, 15 ne ... ea omnia quae evasimus ... -amus (CASSIAN. inst. 5, 30, 1 haec o. RVRIC. epist. 1, 17 p. 370, 11). PS. AVG. quaest. test. I 91, 3 -is quod times (CASSIAN. conl. 1, 6, 1 CASSIOD. var. praef. 14. *et al.*). CASSIAN. conl. 14, 17, 1 ne illud ..., quod ... Salomon interdixit, -as. APON. 8 p. $152^{extr.}$ si quando anima nostra similia -erit. VEREC. in cant. 4, $5^{extr.}$ quidquid fuisset -rsum. *et al.* *praevalet notio patiendi*: AMBROSIAST. in I Cor. 7, 29 (*de poena*) ne ... illi -ant, quod nos timemus. COD. Theod. 9, 14, 2 (= Iust. 3, 27, 1) ut ... id quod intendebat -at latro. 9, 42, 24, 1 (= Iust. 9, 49, 10, 1) hoc. CONC.^{S} II 3, 1 p. 6, 8 quid Origenes ... -erit (ὑπέμεινε, *cf. p. 7, 7* sustinuit). EPIPHAN. in euang. 39 p. 91, 21 quae in hoc saeculo -imus. CASSIOD. var. 1, 35, 4 talia. *et al.* (II) *speciatim de morbis*: FIRM. math. 7, 20, 11 qui valetudinem fistulae -ant (PALLAD. hist. mon. I 22 p. 303^{B} [ἠρρώστησα ἀρρωστίαν]). PALLAD. 4, 15, 1 solutionem ventris -unt *apes* (*cf.* ANON. Vales. 16, 95 fluxum ventris). VEG. mulom. 1, 16, 3 pulli ... solent hos morbos -ere. 2, 21 si ... oculus ... album -erit. 2, 88, 3 iumenta ... robur -unt (*syn.* patiuntur). RVFIN. hist. 6, 43, 14 aegritudinem ([νόσῳ περιπεσών]. *al.* VITAE patr. 3, 24. 5, 7, 18 [*Cotelier p. 696* περιέπεσον νοσήμασιν]. ORIBAS. syn. 1, 9 rec. Aa [passio ... supervenit *rec. La*]. *et al.*). PS. RVFIN. in Am. 5, 18 morsum serpentis (CASS. FEL. 67 p. 166). PHILAGR. med. 3 p. 159, 4 insomnietatem. CAEL. AVR. acut. 2, 36, 189 diaphoresin. *al.* CASSIOD. hist. 8, 1 p. 1110^{A} infirmitatem. GREG. TVR. Mart. 1, 2 p. 587, 20 languorem. *al.* RVF. podagr. 1 passionem. *et al.* *per imag.*: EVGIPP. Sev. $26^{tit.}$ lepram peccati. *β subi. res*: PROB. inst. gramm. IV 142, 37 quod frustra suspicionem participiorum -ant *vocabula.* FIRM. math. 4, 10, 11 ut omnis vita eorum ... finem miserae mortis -at (*cf.* AMBR. in psalm. 118 serm. 7, 7, 2). AMBROSIAST. in Rom. 8, 13 cogitatio ... -it delictum. HEGES. 4, 27 p. 285, 12 ne ... -at navis periculum. RVFIN. Adamant. 1, 1 si fides ... aliquid erroris -at (*cf.* MACR. Sat. 7, 15, 1 -it errores *philosophia*). PS. AVG. quaest. test. I 5, 3 divisio -it peccatum (LEO M. epist. $138^{in.}$ praesumptio. *et al.*). NOVELL. Valent. 36 pr. ut ... numquam defectum virium devotio servientis -at. VAL. CEM. hom. 6, 7 maculam perpetuae sterilitatis -it *vitis* (PRIMAS. in apoc. p. 912^{D} ne m. -at *vestis* [*syn.* contrahat]). FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 8, 8 nimietas ... crimen -it. ALC. AVIT. epist. 5 p. 83, 12 numquam vestra res publica orphanitatis -it perniciem. CASSIOD. var. 1, 17, 1 nec moram fas est -ere iussionem. *et al.*

b *in neutram vel bonam partem fere i. q. consequi, invenire*: *α subi. animantes*: PANEG. 6, 14, 5 illum ... non credo ... sortem -isse fugiendam. LAMPR. Alex. 9, 3 arte patris hoc nomen -it *Diadumenus* (*syn.* obtinuit). CHALC. comm. 236 cum visus noster -erit *simulacra visibilium rerum* (*cf.* 259). 250 tractatum -imus somniorum (*sc. scribendo ut* RVFIN. Greg. Naz. 5, 10, 1 imagines verbi -imus [*syn.* devenimus, ἦλθον]. BOETH. herm. sec. 2, 5 p. 98, 14). OPTAT. 4, 7 p. 112, 15 oleum peccatoris. CLAVD. DON. Aen. 2, 530 p. 221, 10 ut causas mortis quas quaerebat -ret *Priamus.* AMBR. fid. 1, 10, 66 generationis -it aetatem *filius.* MACR. Sat. 7, 3, 13 philosophos ... -isse ... hoc genus scommatis. COD. Theod. 6, 27, 16, 2 sine ullo naevo excusationis -ere *stipendia.* EVSTATH. Bas. hex. 6, 7 p. 929^{B} nullus illorum servilis horam condicionis -it (συνέτυχεν). SIDON. epist. 1, 7, 6 amicitias quoquo genere -rsas. 7, 8, 2 ut consulentem de scrupulo -rsae ambiguitatis expedias. CLAVD. MAM. anim. 1, 2 tit. librum. 2, 3 -isti nescius veritatem. MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 4 opinionem maledicorum hominum -isti (ἔλαβες). *β subi. res*: SEN. benef. 1, 12, 1 ingratos (-tis *vel* ⟨in⟩ i. *vg.*) ... memoria ... -it. APVL. Plat. 2, 19 amores ... animos -unt. TYCON. 3 p. 22, 26 nihil condicionis -it *promissio.* LEO M. serm. 72, 2 nec usquam conversionem mutabilitatis -it *illa natura.*

B *i. q. aggredi, impugnare*: **1** *proprie de actione corporea*: **a** *in re militari*: *de aggressione*: SALL. hist. frg. 2, 30 eos a tergo -unt. TAC. ann. 1, 51, 3 hostes ... tota vi novissimos -ere. 2, 17, 1 validissimos equitum -ere latus (*syn.* invadere). DICT. 2, 3 acrius hostes -unt (2, 11). *de irruptione* (*cf. p. 1086, 1*): LIV. 28, 5, 7 Maedos ... proxima Macedoniae -uros. COD. Iust. 1, 27, 2, 4^{b} ne detur hostibus licentia -endi aut devastandi loca. **b** *aliter*:

[O. Prinz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

GELL. 6, 1, 6 quod ... canes ... neque latrarent eum neque -rent. APVL. met. 9, 2 pleraque iumenta -isse pari saevitia *canem*. *erotice*: APVL. met. 10, 23 ne ... nescius nesciam sororem -ret. PROB. Verg. georg. 1, 20 *capram*. **2** *translate*: CAEL. AVR. acut. 1, 15, 147 cauteris ... virtute, quae nervos -ens atque penetrans *eqs.* 2, 13, 90 hanc passionem pueros difficulter -ere. EPIST. pontif. Arel. 37[in.] in ... viri accusatione communis honoris reverentia quodammodo videtur -rsa (incursata *l. v.*).

C *i. q. offendere*: **1** *proprie sensu corporali*: ANTH. 931, 75 dum cavet hos scopulos, alios -ere nauta sentit (CASSIOD. var. 2, 40, 10). CHALC. transl. p. 43[C] cum corpus aliquod in raptatu -isset ignis offensionem *eqs.* (προσκρούσεις). p. 44[E] ne ... asperas cum moveretur terrenarum lacunarum offensiones ... -ret *caput*. PRVD. apoth. praef. 2, 38 -it *caecus* id, quod obvium est. ARNOB. in psalm. 17 p. 347[C] in tenebris ... offendiculum -it *ambulans*. **2** *translate i. q. violare*: *acc. pers.*: GREG. TVR. Franc. 8, 2 p. 327, 5 Palladius ... regem -erat (Mart. 1, 23 p. 600, 16). 9, 42 p. 420, 20 vestra(m) sanctitatem ... -at. *acc. rei*: COD. Theod. 12, 6, 2 ne quis ... legem commissi frustratus -at.

n. **incurrēns,** -entis *pro subst.* (*fere plur.*). **1** *proprie*: *quod impingitur*: SEN. dial. 2, 3, 5 adamas ... -entia ultro retundit. *quod incidit*: QVINT. decl. 247 p. 11, 28 id ex cotidianis et in frontem -entibus approbari potest. **2** *translate*: *i. q. res adversae*: SEN. dial. 1, 2, 2 quietus ... contra -ia attollitur *vir fortis* (*seq.* adversa). 7, 15, 6 cetera ex transverso in vitam humanam -ia. *i. q. casus*: SEN. epist. 87, 17 nihil ex istis quolibet -bus bonum iudicat. APVL. Plat. 1, 12 instabile ... quiddam et -ens intercedere solere. *t. t. rhet.*: EMPOR. rhet. p. 570, 28 deliberationes aut simplices sunt aut ex -i *eqs.*

structurae: in *c. acc.*: *p. 1083, 27. 43 sqq. 55. 65 sqq. 73. 1084, 7. 53. 67. 81. 1085, 54. 1086, 37. et al.* in *c. abl.*: *p. 1083, 80. 1084, 27. 1085, 19 sqq. (laxiore conexu: e. g. p. 1084, 69. 1085, 28 sqq. 36. 41. 47. 1087, 58).* *dat.*: *p. 1083, 40. 58. 60. 81. 1084, 36. 1085, 11. 72. 1086, 24. 49. et al.* ad: *p. 1083, 38. 1084, 35. 1085, 7. 1086, 73.* sub *c. acc.*: *p. 1084, 57.* per: *p. 1085, 74. 1086, 79. 1087, 33. aliter p. 1087, 54. 66.* ab: *p. 1085, 67. 74. 80.* ex: *p. 1083, 42 sq. 1085, 36. 1086, 30. 1087, 63.* *abl. instr.*: *p. 1086, 12 sq. 30. 39. et al.* *seq.* ut: *p. 1084, 39. 61.*

deriv.: incursibilis, incursim, incursio, incurso, incursorius, incursus.

incursātio, -ōnis *f.* *ab* incursare. [*var. l.* incursio: *v. l. 43. p. 1090, 6 sq. 61.*] *i. q. aggressio, impetus* (*cf.* GLOSS.[L] V Aa I 197 -e: in impetu. Abba IN 15 -es: impetus): CYPR. Demetr. 18 nullus his dolor est de -e (incursione *M*) malorum. NON. p. 44, 21 'larvati' ... larvarum -e (cursatione $C^A D^A$) animo vexati. CLAVD. DON. Aen. 4, 620 p. 410, 3 Punicis -bus et bellis.

incursāx, -ācis. [*ab* incursare *sec.* pugnax *sim. J. B. H.*] *i. q. saepe incursans, invadens*: SIDON. epist. 8, 12, 3 contra -es Massagetas.

incursibilis, -e. *ab* incurrere. *i. q. expeditus*: NOVELL. Iust. 30, 8 pr. ut nulli tales pecuniae collectiones ingressibiles et -es (βατάς τε καὶ ἐπιδρόμους) facile fiant.

incursim *adv.* *ab* incurrere, *cf.* cursim. *i. q. celeriter* (*cf.* NON. p. 127, 22 [*inde* GLOSS. V 643, 4]): CAEC. com. 46 meam rem iam omnem propero -m perdere. FRONTO p. 133, 14 N. sanguinem, ubi abundet, -m detrahendum, postea pedetemptim esse reparandum.

***incursio,** -ōnis *f.* *ab* incurrere. *de notione* (*v. et vol. V 2, 1294, 27*): GLOSS. ἐπιδρομή, ἐπίβασις. *inde ab* ACCIO; *postea ap.* CIC., CAES., HIRT., LIV. (*23^ies^*), SEN. philos., COLVM., PLIN. nat., QVINT. (*? cf. l. 61*), SVET., FLOR. *et posteriores nonnisi in prosa ut vid.* [*loco manco*: ACC. trag. 320 -o ita erat acris. *e coni.*: QVINT. inst. 6, 4, 14 ex insidiis -i (incisio *sim. codd.*) factae. *dub. trad.*: CASSIOD. inst. 2, 5, 5 rithmica est, quae requirit -em (in concursione *var. l., fort. recte*) verborum, utrum *eqs.*]

I *de actione hostiliter appetendi i. q. impetus, invasio* (*add.* in *c. acc.*: *infra l. 80*; ab: *l. 77 sq.*; per: *infra l. 78*):

A *proprie sensu locali*: **1** *de animantibus*: **a** *in re militari*: **α** *i. q. expeditio praedandi causa suscepta, populatio*: CAES. Gall. 5, 1, 5 partem provinciae -bus vastari (LIV. 38, 32, 2 parvis. COLVM. 1 praef. 19 hosticis. TREB. Gall. 6, 5. *et al. cf.* LIV. 7, 15, 11 -e repentina fecerunt *vastationem*. 34, 20, 2 depopulatorum subitis -bus sociorum). 5, 21, 3 -is hostium vitandae causa. 6, 10, 5 Cheruscos ab Sueborum (-is *codd.*) ... iniuriis -busque prohibere. 6, 23, 3 repentinae -is timore. HIRT. Gall. 8, 3, 2 -is hostium signum. 8, 11, 2 qui subitas -es hostium sustinerent (*cf.* SVET. Aug. 21, 1 coercuit. CIL VI 1663 barbarica -e sublata). LIV. 1, 11, 1 Antemnatium exercitus ... hostiliter in fines Romanos -em facit (8, 24, 5 ex quibus *tumulis* -es in *agrum* ... faceret. 31, 22, 6 terrestres ab Corintho quae per Megara -es in agros fieri solitae erant, non fiebant. *al. v. et supra l. 61*). 2, 48, 4 vexabantur -bus Aequorum Latini. 2, 50, 1 nec erant -es modo in agros (*cf.* 3, 1, 8 subita -e in agrum Latinum. LIV. perioch. 74 p. 83, 22 -es Thracum in Macedonia⟨m⟩ populationesque). 3, 2, 13 Aequos populationibus -busque meliores esse. 29, 31, 10 nocturnis primo ac furtivis -bus, deinde aperto latrocinio. *al.* SEN. benef. 5, 16, 6 patriam ... proscriptionibus, -bus, bellis laceratam. CVRT. 6, 4, 2 ut ab -e barbarorum Parthienen tueretur (COD. Iust. 1, 27, 2, 4. *cf.* CAPITOL. Maximin. 2, 1 vindicaret. CASSIOD. var. 1, 4, 14 liberavit). PLIN. nat. 6, 146 molientes -em Parthos. SVET. Tib. 9, 1 Galliam ... barbarorum -bus ... inquietam. FLOR. epit. 1, 13, 1 imperii cursus ... Senonum -e supprimitur. 4, 12, 47 Autrigonas crebris -bus fatigabant. HEGES. 5, 51, 2 (incursatione *l. v.*). IORD. Get. 22 gentium -bus infestantur. *et al.* *nota gen. obi.*: LIV. 29, 4, 3 quantae *copiae* ad -es agrorum satis sint.

β *i. q. aggressio*: CIC. Rab. perd. 36 quem numquam -es hostium loco movere potuerunt (*seq.* impetum civium). SEN. benef. 4, 30, 2 hostium -i ... unam domum obiecerant *Fabii*. SVET. Iul. 55, 4 subita hostium -e. Aug. 1 nuntiata ... hostis -e (GELL. 15, 22, 6). CIL VIII 20836 (*aet. Diocl.*) municipium ... rebellium -e captum. VEG. mil. 3, 18 p. 104, 5 exceptis superventibus vel -bus repentinis. HEGES. 1, 13, 1 Ptolomaeus frequentibus -bus incolas ... urbis terebat. COD. Theod. 7, 12, 1 (= Iust. 12, 42, 1, 1) sin vero aliqua barbarorum -o extiterit (*antea* eruptio). OROS. hist. 7, 34, 10 Gratianum ... subita -e *Maximi* perterritum. IORD. Get. 212 -em ... minabatur *Attila*.

b *aliter*: CIC. Caecin. 44 -em atque impetum armatorum. SEN. benef. 6, 15, 8 latronum (COD. Iust. 6, 38, 1 pr. [*a. 213*]. HEGES. 1, 26, 1 latronis -bus [incursibus *l. v.*], quibus ille ... infestabat provinciam). ARNOB. nat. 6, 3 p. 216, 7 -em pati ... hostilem ferarum (*cf.* LACT. inst. 6, 10, 15 bestiarum. PS. RVFIN. in Ioel 2, 3 *locustarum*. *fere i. 'morsus'*: DIOSC. 5, 122 venenosas maritimas -es [πληγὰς καὶ δήξεις]). CONC.[S] II 4 p. 144, 23 nisi ... militaris manus me ab -e rapuisset. PASS. Mar. Iac. 4 p. 50, 19 o exoptata nobis -o. **2** *de rebus*: CIC. nat. deor. 1, 114 cum *deus* ... pulsetur agiteturque atomorum -e sempiterna. CYPR. unit. eccl. 9 turbinis -e ([incussione *l. v.*]. *cf.* CIL X 1690 sq. propter -e ingruentium procellarum). CIL VIII 8457 (*a. 288*) ignis -b(us).

B *translate et per imag.*: **1** *strictiore usu indicatur auctor invasionis*: **a** *de animantibus*: CLEM. ad Cor. 51 contrarii (*v. vol. IV 772, 60*). FIRM. math. 3, 8, 1 laborantes daemonum -e homines (6, 11, 10 acerbis d. ... -bus implicari. RVFIN. Orig. in Ios. 20, 1 p. 418, 11. *et al.* *cf.* CASSIAN. conl. 7, 18 ut ... rationabilis geratur impugnationis -o *a daemonibus*). SACR. Leon. p. 364 oves ... diabolica non sinas -e lacerari (*cf.* SACR. Greg. 206, 1 -o diaboli). **b** *de rebus* (*fere noxiis; sed v. l. 43. 53*): CIC. Cluent. 103 ut -em potius seditionis, ... impetum tribunicium ... appellandum putem *Iuni iudicium*. SEN. epist. 67, 14 vitam securam et sine ullis fortunae -bus (APVL. met. 1, 6 fortunarum lubricas ambages et instabiles -es). TERT. pudic. 19 p. 265, 15 delicta cotidianae -is. CYPR. Demetr. 18 accidentium -e perstringi. ARNOB. nat. 2, 27 p. 70, 20 tactui eius (*sc. mortis*) atque -bus cedunt. FIRM. math. 3, 3, 21 miseriarum atque infelicitatis. 3, 11, 5 aegritudinis (*cf.* 6, 32, 42 valetudinis. EPIST. pontif. Thiel Gelas. frg. 8 *necessitatis*. FVLG. RVSP. epist. 12, 20 infirmitatis). 6, 15, 20 assiduis -bus damna concutiunt *matrem* (*cf.* 6, 35, 4 maximis damnorum -bus [incursibus *l. v.*]). 8, 6, 7 gravi timoris -e quatiuntur. AMBR. exc. Sat. 1, 29 nequitiae. VVLG. II Macc. 6, 3 pessima ... universis et gravis malorum erat -o (ἐπίτασις). CASSIAN. conl. 22, 13, 6 peccati. 24, 25 tit. temptationum. SACR. Leon. p. 355 ut ... a periculorum munias *nos* -e. *fere i. q. instantia*: TERT. resurr. 2 p. 28, 18 si qua et alibi pro causarum -e praestricta distulimus. **2** *latiore usu*: *i. q. res adversae, casus*: SEN. benef. 4, 18, 1 contra ... -es subitas munitior est *vita*. dial. 7, 25, 3 percutiatur animus damno, luctu, -bus variis. GELL. 13, 28, 4 ne ... adversa et repentina -o ... nobis oboriatur. RVFIN. Orig. princ. 3, 2, 6 quoniam non fortuitis aliquibus -bus impugnemur. *i. q. daemoniacus impetus, temptatio*: FIRM. math. 8, 11, 4 -e turbabuntur (*cf.* 6, 11, 11). AVG. c. epist. fund. 11 p. 207, 19 dextera luminis tueatur et eripiat nos ab omni -e (incursatione *l. v.*) maligna. *i. q. morbus*: PS. APVL. herb. app. 11 l. 4 omnes -es avertet *artemisia*. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 81 qui in prima -e (*fere i. accessione*) passionem accipiunt.

II *de actione introeundi, incidendi, i. q. ingressus*: **A** *proprie*: CIC. fin. 1, 21 εἴδωλα ..., quorum -e non solum videamus, sed etiam cogitemus (*cf.* LACT. opif. 8, 10 imaginum -e nos cernere. CHALC. comm. 236 simulacrorum [ἔμπτωσις]). **B** *translate*: *i. q. error*: FVLG. myth. 3 praef. ignorantia -um mater. *i. q. peccatum*: VEREC. in cant. 4, 22[med.] singulis -bus nostris ... obsistere non valemus. 4, 22[extr.] 7, 13 remedium humanis -bus adhibetur.

incursito, -āre. *ab* incursare. **1** *i. q. invadere, irruere*: RHET. Her. 4, 39, 51 in omnes amicos atque inimicos, notos atque ignotos -ans (*b*, incursans *rell.*) *reus bestiae similis*. SEN. dial. 7, 27, 1 alter in alterum -ate. *abs.*: SEN. dial. 4, 35, 5 iram ... -antem, vastantem fugantemque. **2** *i. q. illidi*: SEN. dial. 5, 6, 4 per frequentia urbis loca properanti in multos -andum est. *per imag.*: SEN. epist. 110, 7 tota vita -amus.

***incurso,** -āvi, -ātum, -āre. *ab* incurrere. -urus: IVL. VAL. 3, 10 (*ubi falso trad. cod. A depon., v. p. 1091, 55*). SYNON. Cic. p. 428, 14 B. invehi, -are, increpare *eqs.* GLOSS.[L] II Abav. IN 82 incessit. V Aa I 195 infestat. GLOSS. IV 531, 12 -ti: incursi sive turbati. *inde a* PLAVTO, *postea ap.* CIC., AETNAM, OV., LIV. *et*

[O. Prinz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

al. [*variat c.* incuso: AMM. 26, 4, 5. 27, 12, 15. *v. et l. 75. p. 1092, 22. e coni.*: CALP. ecl. 5, 109 incurvare velit (*codd., pars edd.*, -are vetet *Haupt al.*) nemus *hiems.* *falso ut vid. trad.*: SEN. contr. 10, 4, 21 (-antes *sim. codd.*, incurvatos *Schultingh*).]

I *intransitive*: **A** *i. q. irrumpere, invadere* (*semper sensu hostili*): **1** *proprie de actione corporea*: **a** *subi. homines*: *α in re militari*: *de impetu*: in *c. acc.*: LIV. 3, 70, 4 in a[d]versam -ando aciem. 5, 36, 7 ferociter in ... signa Etruscorum. 8, 38, 6 in hostem. 22, 28, 14 in latera utrimque ab tergoque (25, 35, 8). 34, 19, 2 in stationes. 36, 14, 12 in agmen Romanum ex superioribus locis. FRONTIN. strat. 2, 2, 10 subinde ... -ando in proximos. *adde* LIV. 2, 47, 6 -antes *Tusci*, quacumque exitum ostenderet spes. *abs.*: LIV. 25, 36, 3 impetus -antium Numidarum. STAT. Theb. 8, 159 fortius -ant Tyrii. FRONTIN. strat. 2, 5, 31 a fronte (*syn.* infestaverunt). TAC. ann. 12, 49, 1. ITIN. Alex. 43 naviter satis et impigre. AMM. 29, 6, 16 -antes cuneos. *de praedatione*: LIV. 6, 21, 9 quorum in fines -tum erat (*cf.* 39, 2, 5 in agrum). *abs.*: LIV. 2, 50, 1 subiti impetus ⟨in⟩ -antes (-antium *l. v.*). TAC. ann. 3, 74, 1 plures per globos -ret eluderetque. *β aliter*: PLAVT. Bacch. 1148 arietes truces nos erimus, iam in vos -bimus. AETNA 56 -ant ... clamore gigantes. MART. CAP. 2, 167 -andi et nocendi habent ... potestatem *Panes aliique.* **b** *subi. bestiae* (*cf. l. 20*): PLIN. nat. 9, 99 dimicant *cancri* inter se ut arietes adversis cornibus -antes. SOL. 12, 12 -antium beluarum. **c** *subi. res*: SEN. dial. 1, 4, 16 in quam *arborem* frequens ventus -at. CYPR. epist. 55, 3 ventorum -antium. **2** *translate*: **a** *subi. animantes*: CYPR. ad Donat. 5 -antis inimici (*sc. diaboli. seq.* grassantis). **b** *subi. res*: in *c. acc.*: CIC. Att. 12, 41, 2 -bit in te dolor meus. SEN. dial. 11, 2, 5 tot pericula, tot metus, quos sine intervallo in te -antes pertulisti. AMBR. off. 1, 3, 11 ne in eam *possessionem* (*i. e. bonam mentem*) ... -ent motus graves (*syn.* irruant). *abs.*: CELS. 3, 22, 9 febricula -at (*cf.* 3, 22, 10 febris). CYPR. Demetr. 9 -antibus plagis. VEREC. in cant. 2, 10 delictis -antibus. GREG. TVR. Mart. 2, 32 p. 621, 9 -ante insidia *diaboli.*

B *i. q. illidi, impingi*: **1** *subi. animantes*: OV. met. 1, 303 -ant ramis *delphines.* 2, 205 -ant stellis *equi Phaethontis.* 14, 190 rupibus -at *Cyclops.* **2** *subi. res*: AETNA 354 pulsata ... corpora nostris -ant.

C *i. q. occurrere, obviam fieri*: **1** *subi. animantes*: TERT. nat. 2, 2 p. 95, 22 divinis ... scripturis ... -asse. adv. Val. 9 p. 187, 21 nisi bono fato in Horon -asset *Sophia.* **2** *subi. res*: QVINT. inst. 10, 3, 28 quae oculis vel auribus -ant. *latiore sensu fere i. q. immisceri*: PLIN. nat. 28, 111 in lana ovis nigrae, cui nullus alius colos -verit. EVSTATH. Bas. hex. 2, 5 p. 884[C] alienis ... negotiis -antes *casus.*

II *transitive*: **A** *i. q. aggredi* (*i. q. oppugnare: l. 65 sq.; pulsare: l. 68 sq. 79; laniare: l. 70*): **1** *proprie de actione corporea*: **a** *subi. homines*: *α in re militari*: *de impetu*: LIV. 24, 41, 4 agmen ... impune -tum (*dett. codd.*, inversatum *P*) ab equitibus hostium fuerat (27, 48, 2 *iuxta* carperent. LVCAN. 10, 484. TAC. ann. 2, 19, 1 repente). TAC. hist. 3, 18, 2 aciem. 4, 56, 3 furtim magis quam bello Canninefates ... -bat *Labeo.* ann. 14, 23, 3 praegredientem *ducem.* 15, 1, 2 ut ne duce quidem Romano -rentur. IVL. VAL. 2, 8 ut vos urbemque Atheniensium ... opprimat et -et. 2, 25 satrapas. 3, 10 non illam gentem ut hosticam -urus (*P*, incursatur *A*). RVF. FEST. 29 Persae crebris incursibus nunc a fronte, nunc a tergo, mediorum quoque latera -antes. DICT. 2, 13 *civitates* (*cf. l. 65*). VEG. mil. 3, 6 p. 77, 9 insidiatores transversos frequenter -ant. 3, 19 p. 105, 16 vago superventu -at inimicos *globus.* HEGES. 2, 7, 1 custodias. *et al.* *de populatione*: LIV. 2, 48, 6 agros -bant *Veientes* (5, 31, 5. 28, 11, 10 [*iuxta* vastari]. *al.*). TAC. ann. 11, 18, 1 Germaniam (*cf.* AMM. 16, 10, 20 Raetias [*syn.* populari]. 17, 12, 1 Pannonias ... cuneis -are dispersis. 26, 4, 5 Africam solito acrius. *et al.*). 13, 37, 3 avia Armeniae. IVL. VAL. 3, 3 -anti infestantique tibi fines ac civitates meas. AMM. 31, 5, 17 vicina. HEGES. 3, 3, 8 sua defendere quam aliena -are malebat *Sepphoris. al.* *per imag.*: HIER. c. Vigil. 4 ut ... de Vectonibus ... descendens -et Galliarum ecclesias *Vigilantius.* *β aliter*: PLAVT. Poen. 819 is me ... verberat, -at pugnis, calcibus (*cf.* Rud. 722 ego te follem pugilatorium faciam et pendentem -bo pugnis). APVL. met. 8, 27 morsibus suos -antes musculos. 9, 35 hostili modo vicini tenuis -bat pauperiem, pecua trucidando *eqs.* AMBR. hex. 5, 17, 56 ubi subolem *hirundinis* nullus -et. *erotice*: TERT. nat. 1, 7 p. 71, 6 extraneam -ans. 1, 16 p. 87, 17 *filios.* pudic. 4 p. 225, 23 nuptam alienam an viduam quis -et. *cf.* AMBR. virg. 1, 4, 14 virginitas ... -atur (-cus- *AF*) a barbaris. **b** *subi. bestiae*: PLAVT. Asin. 35 vivos homines mortui -ant boves (*i. lora. cf.* Aul. 234 me ... boves -ent cornibus). TAC. Agr. 36, 3 saepe vagi currus, exterriti ... equi ... transversos aut obvios -bant (APVL. met. 7, 27 calcibus *puerum*). IVL. VAL. 1, 28 opifices -bat *draco.* 3, 18 (*de hippopotamis*). AMM. 16, 5, 17 bestiae ... greges -ant. in psalm. 118 serm. 6, 26 vinea ... iam non ... -atur a bestiis. *et al.* *per imag.*: AMBR. hex. 6, 4, 17 ovile Christi -ant lupi. Noe 15, 52 -antur bestiis et exagitantur condensa *montium* (*i. e. sensuum*). **c** *subi. res*: IVL. VAL. 1, 43 ut facilius aciem hostium -rent *currus falcati* (*cf. p. 1091, 78*). *per imag.*: TERT. nat. 1, 16 p. 87, 9 quos *populos* ad hoc sceleris -ent lata vada et aspera erroris. **2** *translate* (*cf. p. 1089, 8*): **a** *subi. animantes*: LACT. inst. 7, 7, 6 -ant ... *sectarum asseclae* omnia quae afferunt quicumque dissentiunt. RVFIN. hist. 5, 7, 4 qui -ti sunt *a daemonibus* (Clement. 3, 30). **b** *subi. res*: ARNOB. nat. 1, 3 p. 5, 21 negotia -antur humana *rebus noxiis.* RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 234, 14 ab -antibus eam columbam (*i. e. ecclesiam*) temptationibus. CASSIAN. conl. 1, 16 potest ... mens ... numquam huiuscemodi illusionibus -ari? APON. 2 p. 30 litibus -atur *anima* (*syn.* impugnatur).

B *i. q. offendere* (*semper vi quadam*): APVL. met. 7, 17 saxeas ... sudes -ando contriv⟨er⟩am ungulas. TERT. cult. fem. 2, 13 p. 733, 5 Oe. in tenebris derelicta a multis -eris. HIL. trin. 2, 22 optimum est, quidquid a plurimis -tum a nullo tamen poterit impelli.

C *i. q. intrare, inire* (*cf. p. 1091, 2*): **1** *proprie*: STAT. Theb. 5, 348 tecta -are tumultu. AMBR. hex. 5, 10, 26 quae *domicilia piscium* sui generis nullus excedat, non -et alienus. CONSVLT. Zacch. 1, 27 aerem ... praecipites -ant *daemones.* *latiore sensu*: CASSIOD. var. 4, 19, 2 si manus non -arint exigentum *nautae.* **2** *translate*: *in malam partem fere i. q. committere, pati*: TERT. nat. 1, 2 p. 61, 17 quotiens in tenebris -asset incesta. ieiun. 12 p. 290, 10 delicta. patient. 10 p. 16, 15 casūs ... impatientia -⟨r⟩sare consuevit. SERM. Corp. Vind. 21 p. 333, 12 damnum. *in neutram partem fere i. q. invenire*: TERT. anim. 2 p. 301, 13 si philosophi etiam illa -verunt, quae apud nos ... damnantur.

m. **incursāns,** -antis *pro subst.*: *qui aggreditur*: SVLP. SEV. chron. 2, 11, 5 dispositis adversum -es praesidiis. CASSIOD. var. 6, 24, 1 ab -ium pravitate. *qui occurrit*: ITALA II Macc. 10, 35 (rec. LX) -antes (τὸν ἐπιπίπτοντα) trucidabant.

n. pl. **incursantia,** -ium *pro subst.*: *quae incidunt*: PLIN. nat. 11, 147 lubricos *oculos* propter -ia et mobiles.

structurae: in *c. acc.*: *p. 1091, 7. 17. 20. 25. 41.* *dat.*: *p. 1091, 36 sqq. 40 sqq.* ad: *l. 1.* per: *p. 1091, 19.* ab: *p. 1091, 9. 15. 56.* ex: *p. 1091, 11.* *abl. instr.*: *e. g. p. 1091, 23. 52. 56. 59. 63. 69 sqq. 77.*

deriv.: incursatio, incursito, incursax.

incursōrius, -a, -um. *ab* incurrere. *qui incurrit, ingreditur*: GROM. p. 336, 23 terminum, qui modius appellatur, -us appellatur.

***incursus,** -ūs *m.* *ab* incurrere. *de formis rarius usurpatis*: *? gen. sg.*: *p. 1093, 11.* *dat. sg.*: *p. 1093, 58.* *nom. pl.*: *p. 1093, 40. 50. 1094, 6. 32.* *gen. pl.*: *p. 1094, 26.* *dat. pl.*: *p. 1093, 16. 80.* *adde* PS. QVINT. decl. 8, 9. NOT. Tir. 27, 39. GLOSS.[L] V Abba AB 24 ab -u: ab impugnatione. *cf.* III Abol. IN 117 -us: eventus. *inde a* CIC., LVCR., CAES., *dein ap.* VERG., OV., LIV., VITR., VAL. MAX., SEN. philos. *et postea*; *deest e. g. ex historicis* SALL., NEP., VELL., CVRT., FLOR. [*falso ed. vel trad.*: OV. met. 9, 152 in cursus (-us *pars edd.*) animus varios abit (habet *l. v.*). LVCAN. 6, 161 impulsu (*recte*, -u *pars codd.*). *variat c.* incursio: *p. 1090, 21. 48.*]

I *de actione (hostiliter) irrumpendi i. q. invasio, irruptio, impetus* (*pendet* in *c. acc.*: *p. 1093, 1*; ab: *infra l. 57*; ex: *l. 58*): **A** *proprie sensu locali*: **1** *strictiore usu*: **a** *de animantibus*: *α de hominibus*: (I) *in re militari*: *i. q. aggressio*: CAES. Gall. 2, 20, 2 rerum magnam partem ... -us (*β*, successus *α*) hostium impediebat (7, 36, 7 tuto ab repentino h. -u ... commeare. civ. 1, 41, 4. LIV. 3, 5, 6 h. ab tergo -um. FRONTIN. strat. 1, 5, 11 ex superiore *colle* h. -um. *et al.* *cf.* 2, 1, 4 adversariorum. *v. et l. 79. p. 1093, 4*). civ. 1, 25, 9 ne aditus atque -us ad defendendum impediretur. 1, 71, 3 equitum (LIV. 25, 19, 3 e. ... -u ... laborabat Romana acies. *al.*). 1, 82, 4 ad -um atque impetum militum relicta *pars spatii* (LVCAN. 4, 763. *cf. l. 65. p. 1093, 2 sq. 25*). 2, 8, 1 ad repentinos -us humilem ... fecerunt *turrim* (LIV. 25, 34, 5. TAC. hist. 3, 9, 1 r. -u ... irrupit. ann. 4, 48, 3. *et al. cf. l. 56*). HIRT. Gall. 8, 18, 4 insidiatorum (*syn.* impetum). BELL. Afr. 52, 1 magno -u ... impetum fecerunt. LIV. 2, 14, 6 ut funderent ipso -u Aricinos. 2, 25, 4 primo statim -u pulsi hostes (25, 19, 5. 28, 36, 9 hostes ... ad pr. -um coniectumque telorum a[d]versos. FRONTIN. strat. 2, 5, 23. *et al. cf. p. 1093, 14. 77*). 36, 19, 13 ab -u Aetolorum se tuentes. 44, 4, 3 volnera temerario -u ... accepta. SEN. dial. 3, 11, 3 quid ad -um acrius *Germanis*? TAC. hist. 4, 70, 4 cohortium. ann. 1, 65, 4 neque tamen Arminius quamquam libero -u statim prorupit. 2, 45, 2 vagis -bus. 4, 24, 3 non gravi nec uno -u. RVF. FEST. 29 Persae crebris -bus ... latera incursantes. *et al.* *per imag.*: SEN. dial. 2, 6, 8 illa, quae sapientem tuentur, et a flamma et ab -u tuta sunt. 10, 10, 1 nec minutis vulneribus, sed -u avertendam aciem *affectuum.* epist. 59, 8 sapiens ... ad omnem -um munitus. STAT. Theb. 7, 113 (*de Pavore*) horrificis lymphare -bus urbes. *i. q. praedatio, expeditio* (*cf. p. 1093, 4*): TAC. Germ. 44, 3 subitos hostium -us prohibet Oceanus. ann. 3, 32, 1 motam rursum Africam -u Tacfarinatis. SVET. Vesp. 8, 4 propter assiduos barbarorum -us (*cf.* COD. Theod. 10, 10, 25 barbaricus ... -us). AMM. 22, 8, 18 cruentis populabantur -bus *finitimos Amazones.* 24, 2, 6 tueri ab externis -bus Assyriam. FVLG. myth. 1 praef. p. 5, 8 bellici ... -us. HEGES. 2, 18[in.] plurimos ... crebro -u peremit. HIER.

[*O. Prinz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

chron. a. Abr. 940 -us in Asiam Amazonum. (II) *aliter*: CIC. Caecin. 22 ceterorum ... tela atque -um (-us *l. v.*) refugit (*syn.* impetum. *cf.* 45 -us et impetus. AVG. gest. Pelag. 35, 66. *v. et p. 1092, 61*). GAIVS dig. 13, 6, 18 pr. latronum hostiumve -us (HERMOG. dig. 26, 7, 50. *et al. cf.* GAIVS dig. 44, 7, 1, 4 praedonum). CYPR. epist. 56, 2 p. 649, 2 populi. AMM. 26, 8, 12 subito corripiendus *Ormisdas* -u. ORIG. in Matth. ser. 99 p. 217, 25 quamvis ... suscipiat in se eorum -us *Iesus*. β *de bestiis*: LVCR. 3, 751 cervi. VERG. georg. 3, 407 numquam ... -us ... luporum ... horrebis (SIL. 13, 130). OV. met. 3, 82 *draconis* (*cf.* DIOSC. 3, 12 serpentum [*fere i. morsus*]). 8, 340 sternitur -u *apri* nemus. 11, 510 (*de leonibus*) sumptis -us (-u *l. v.*) viribus (SEN. dial. 1, 2, 8 leonis -um. CLAVD. 15, 359). LIV. 37, 43, 9 cum ... -u beluarum obtererentur. SEN. epist. 103, 2 perniciosus est primus -us *ferarum* (PS. QVINT. decl. 6, 3 avium ferarumque). PLIN. nat. 9, 13 (*de orcis*). 11, 125 aliis *bestiis* ad -um robusta *cornua*, aliis ad ictum. SIL. 4, 240 parmā ... -bus *equi* obstat (APVL. met. 7, 17 variis equorum -bus). *fere i. q. cupiditas aggrediendi*: SEN. dial. 3, 3, 4 impetus habent ferae, rabiem, feritatem, -um. b *de rebus*: OV. met. 11, 496 undarum -u gravis unda *sonat*. 11, 551 frangitur -u ... turbinis arbor. 11, 730 -us quae (*sc. moles*) praedelassat aquarum (VAL. MAX. 9, 12 ext. 10 nimio et subito -u. PALLAD. 4, 10, 5 cooperta olla contra aquae muniatur -us. RVFIN. Orig. in gen. 2, 1 p. 24, 9). LIV. 35, 26, 8 primo statim -u ... divulsa est navis (*cf.* TAC. hist. 2, 32, 1 -u classis). SEN. benef. 6, 15, 6 paratos ad -um procellae et repentinum impetum stare (COLVM. 4, 17, 7 ubi magna vis et -us est pluviarum procellarumque). dial. 7, 27, 3 nec ... crebro -u suo consumunt *rupem fluctus* (*cf.* CYPR. epist. 59, 2 *p. 605, 7*). nat. 3, 29, 4 maris (epist. 76, 13 STAT. Theb. 5, 307. *cf.* PLIN. nat. 4, 9 contrario -u ... aequorum [4, 22]). 7, 12, 6 rubicunda fit nubes solis -u (COLVM. 1, 6, 22). LVCAN. 4, 409 belli (*cf.* 6, 269 Martis). PLIN. nat. 2, 131 maiore ... illati *venti* pondere -uque. QVINT. inst. 10, 7, 3 tempestatium. CIL III 13813[d] (*a. 92/3*) -u Danuvi (*cf.* PLIN. epist. 10, 68 fluminis [PAVL. sent. 1, 21, 1]. CIL VIII 23880 *fluvii*). APVL. met. 7, 19 acerbissimos spinarum -us. FIRM. math. 6, 32, 43 Saturnus ... umoris -u spasmos ... decernit. ANON. de mach. bell. 14 telorum. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 73, 1 imbrium. AVG. catech. rud. 2, 4 noctis (*cf.* VEREC. satisf. 200 quantis ... -bus urgent *tenebrae*). 2 *latiore usu de qualibet invasione* (*accedit ad notionem q. e. malum. cf. infra l. 83*): OV. Pont. 4, 14, 27 -us omni de parte timendos. SEN dial. 2, 3, 4 omnes -us respuit *firmitas*. TERT. resurr. 58 p. 118, 23 ubi -us infesti sunt apud Christum? LACT. inst. 6, 10, 3 deus ... ab -u et periculo tutiora generavit *animalia*. *in astrol.*: MART. CAP. 1, 15 quae (*sc. Fortuna*) ab omni immunis -u cunctoque esset gurgite feriata.

B *translate et per imaginem* (*v. et p. 1092, 74*): 1 *strictiore usu indicatur auctor invasionis*: a *de animantibus*: TERT. apol. 37, 9 daemoniorum. LACT. inst. 4, 27, 14 quem constat -um daemonis perpeti (epit. 40, 2 *al.* IVVENC. 2, 418 AVG. civ. 19, 4 p. 357, 26 D. *et al. aliter* VITA Caes. Arel. 2, 22 p. 493, 4 ad locum, ubi daemonum -us audiebantur). HIL. in Matth. 7, 9 et saeculi et immundorum spirituum vexatur -bus *ecclesia* (CASSIAN. conl. 7, 20, 2 immoderatos. *et al.*). SEDVL. op. pasch. 3, 7 tristis ... phalangis (*sc. daemonum*) -us. SACR. Greg. 85, 6 impugnatoris. b *de rebus* (*fere noxiis*): *in universum*: VAL. MAX. 3, 4, 1 mentes nostras impotentiae ⟨et⟩ temeritatis -u transversas. 4, 1 ext. 2 humanorum vitiorum. 4, 4 praef. bonae mentis usurpatio nullum tristioris fortunae recipit -um (SCHOL. Cic. Bob. p. 133, 22). 4, 8 ext. 2 detrimentorum (*cf.* 7, 2 ext. 2 se -ui malorum obicit *rogus*. FIRM. math. 3, 6, 27 malitiae. NOVELL. Maior. 9 flagitiorum). 6, 2, 3 populum ab -u suo libertas tutum reliquit? 8, 1 damn. 5 quos ... damnationis -us abripuit (*cf.* COD. Theod. 9, 1, 7 reciprocos poenae ... -us). 8, 15, 9 absumpto illo subiti casus -u (AMBR. Iac. 1, 8, 36 casuum). SEN. epist. 67, 14 nihil habere ..., cuius denuntiatione et -u firmitatem animi tui temptes. TERT. idol. 20 p. 54, 2 in verbis ... idololatriae -um praecavendum. CYPR. laps. 4 p. 239, 28 persecutionis. NOVATIAN. trin. 25 p. 935[B] caro ... sola -um interitus mortisque patitur (AMBR. Iac. 2, 11, 53 *al.* AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 27 p. 1572[med.] aetatum cursu et m. -u). FIRM. math. 3, 5, 9 paupertatis. 6, 15, 5 domesticarum inimicitiarum decernit -us *ista radiatio*. 6, 31, 56 calamitatis. FVLG. aet. mund. p. 152, 16 peccatorum. 152, 25 unius culpae intercidente -u. SCHOL. Cic. Bob. p. 141, 24 periculorum. AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 46, 1 errorum. AVG. serm. coll. Morin 333, 4 tristitiae. SACR. Leon. p. 351 diabolicae fraudis. EPIST. pontif. 313 Migne 20 p. 602[B] captivitatis. VEREC. in cant. 4, 22 temptationis. *et al.* *speciatim de morbis*: SEN. dial. 10, 10, 4 morborum (PS. QVINT. decl. 8, 9 *mederi*. PLIN. med. 3, 33). PS. QVINT. decl. 13, 19 valetudinum (FIRM. math. 3, 5, 32). CAEL. AVR. chron. 1, 4, 81 primo -u passionis. CASS. FEL. 29 p. 49, 3 reumatis. PETR. CHRYS. serm. 44 p. 322[C] latentes pestilentiae ... -us. 2 *latiore usu*: *i. q. impetus daemoniacus*: TERT. anim. 57 p. 392, 6 mortes, quas -bus deputant. LACT. inst. 4, 27, 2 mentes ... malis -bus furiatas. VVLG. psalm. 90, 6 non timebis ... ab -u et daemonio meridiano (συμπτώματος). *i. q. malum, casus*: PS. QVINT. decl. 6, 17 (*de caecitate*) hunc -um passae ... feminae. 9, 17 latius patet ad -us *qui plus potest* (*an ad l. 38 sqq.* *refer.?*). PS. AMBR. paenit. 12 p. 986[A] exspoliatus -bus *naufragus negotiator*. TRACT. Pelag. p. 131, 15 ab omni -u matrimonia aliena esse credamus. AVG. civ. 20, 3 p. 409, 17 D. quod ... unus ... -us incurrat omnibus (*cf. eccles. 2, 14* interitus, occasus). PS. AVG. serm. ed. Mai 30, 2 ut ... discipuli *Christi* ... non repentino obruentur -u. ANON. de tax. p. 230 l. 21 rec. α -us mali (*rec.* β occursus).

II *de actione introeundi, incidendi i. q. ingressus, occursus*: A *proprie sensu locali*: 1 *de animantibus*: COLVM. 4, 20, 5 ne praetereuntium -u laedantur *palmites*. 5, 9, 10 si ... -us pecoris aliter vitari non potuerit. 11, 3, 2 hortum ab -u hominum pecudumque munimus (*cf.* PLIN. nat. 17, 69 munitum ... ab -u ... gallinacei generis *solum*). *paulo aliter*: CLAVD. 21, 216 (*trop.*) omne quod Oceanum fontesque interiacet Histri, unius -u tremuit. *latiore usu i. q. obtutus*: TERT. cult. fem. 2, 2 p. 717, 16 Oe. oculorum -bus molestum *suggestum speciositatis*. 2 *de rebus*: MELA 3, 42 -u aliorum *fluminum* grandior *Oxos* (*cf.* LVCAN. 7, 700 turbatos -u sanguinis amnes). B *translate*: *in universum*: TERT. coron. 8[in.] -um quaestionis excutio. carn. 17 p. 454, 6 Oe. ne mihi vacet -us nominis Adae. VEREC. in cant. 9, 15 utiliter convenit alterius expositionis -us. *speciatim*: *i. q. (subita) cogitatio* (*cf. theod.* '*Einfall*'. *v. et p. 1092, 48*): TERT. adv. Marc. 5, 1 p. 569, 1 ex -u, non ex prospectu. ARNOB. nat. 2, 5 p. 51, 5 fortuitis -bus adsumi has mentes (CASSIAN. conl. 10, 13, 2). AVG. anim. 2, 13, 18 (*in lusu verb., v. vol. V 2, 1296, 24. cf.* PETR. CHRYS. serm. 11 p. 220[B] divinus cursus, non humanus -us). CASSIAN. conl. 1, 5, 4 necesse est ... mentem ... pro -uum varietate mutari (12, 13, 2. *cf.* 6, 12 ut ... insigniri nullis -bus possit *mens*). 10, 11, 5 cotidianis ... -bus. *al.* PETR. CHRYS. serm. 86 p. 441[B] silentium meum ... venit ... non de novitatis -u. *i. q. cura, instantia*: ITALA II Cor. 11, 28 (Aug. in psalm. 98, 13) -us in me cotidianus, sollicitudo omnium ecclesiarum (ἡ ἐπίστασις, *Vulg.* instantia mea). *i. q. error*: FVLG. myth. 1 praef. p. 15, 18 compulsationibus lubricis volvuntur -us (*antea* errores).

III *i. q. offensio, illisio*: PS. AVR. VICT. epit. 1, 13 ut cerebri valido -u parietem pulsaret *Augustus*. ARNOB. in psalm. 17 p. 347[C] -um penitus non evadit, *qui ambulat in tenebris*.

IV *notione praep. attenuata fere i. q. cursus*: PLIN. nat. 8, 166 (*de equis*) tolutim carpere -um. *? meton.*: VITR. 1, 1, 7 -bus (in cursibus *l. v., cf. vol. IV 1535, 37*) *aquaeductuum*.

iuncturae verbales: *acc.* -um: *sustinere, repellere sim.*: evadere: *l. 36*. excludere: AMBR. Nab. 8, 38. excutere: *l. 18*. ferre: SEN. epist. 76, 13 (per-: SEN. dial. 1, 2, 8 PS. QVINT. decl. 9, 4). fugere: APVL. met. 7, 19 (ef-: LVCR. 3, 751. re-: *p. 1093, 2*). impedire: *p. 1092, 59 sq.* pati: *p. 1093, 66. 84. adde* VEG. mil. 3, 6[in.] (per-: *p. 1093, 48*). praecavere: *p. 1093, 65*. praedelassare: *p. 1093, 20 sq.* prohibere: *p. 1092, 79*. recipere: *p. 1093, 57*. refrenare: CASSIAN. conl. 7, 20, 2. repellere: VAL. MAX. 4, 1 ext. 2 VEG. mil. 3, 6[in.] *et al.* respuere: *p. 1093, 40*. suscipere: *p. 1093, 7*. sustentare: FRONTIN. strat. 2, 1, 4. sustinere: CAES. civ. 1, 71, 3 HIRT. Gall. 8, 18, 4 OV. met. 3, 82. *et al.* vincere: CYPR. epist. 56, 2 p. 649, 2. vitare: *supra l. 10*. *inferre sim.*: facere: VLP. dig. 19, 2, 15, 2 fiat. inferre: VEG. mil. 3, 6[in.] *ab -u*: custodire: PS. QVINT. decl. 6, 3. eripere: IORD. Get. 163. liberare: FIRM. math. 3, 5, 32. munire: *l. 11*. tegere: PRVD. psych. 504. tueri: *p. 1092, 69. 83*. *dat.* -ui: obstare: *p. 1093, 16*. se obicere: *p. 1093, 58*. *O. Prinz.*

CHAR. gramm. p. 473, 10 B. *inter verba activa coniug. primae*: incurvo ... **incurto** (*videtur redire ad l. var.* HOR. sat. 1, 3, 56 -tus *pro* incrustatus, *quam etiam* PORPH. *ad l. bis habet; sed idem in Lucili quem affert versu recte mox* incrustatus).

incurvābilis, -e. *ab* in *et* curvabilis, *cf.* inflexibilis *et gr.* ἄκαμπτος. *i. q. qui curvari, flecti non potest*: *proprie*: CASSIOD. var. 10, 30, 2 pedes *elephantorum* ... -es ... perseverant. *transl.*: FVLG. Virg. cont. p. 100, 9 elatio (*i. superbia*) erecta et -is.

incurvātio, -ōnis *f.* *ab* incurvare. a *i. q. actio incurvandi, flectendi*: *proprie*: PLIN. nat. 17, 207 flagello *vitis* ... nasci coacto -e materiae. CASSIAN. inst. 2, 7, 1 genuum ([conl. 21, 26, 2]. 2, 7, 3 membrorum *i. genuum*. CAEL. AVR. acut. 3, 7, 73 extensionem atque -em vel flexum *membrorum*). *transl.*: PS. FVLG. RVSP. serm. 24 p. 891[A] inclinatio Christi -o est superbiae (*cf. p. 1096, 21*) Antichristi, ut ipse vadat curvus. OP. imperf. in Matth. 33 p. 810[extr.] idololatria gentium ... est ... -o et depressio animarum (*cf. p. 1096, 16 sqq.*). b *i. q. status incurvando effectus, habitus inflexus*: *proprie*: APON. 1 p. 18[extr.] *initio* nulla in eis *primis hominibus* -o fuit, sed recti steterunt in conspectu dei ...; ubi vero a mandatis eius declinaverunt, incurvi ... fugerunt. *transl.*: EPIST. pontif. 321 Aug. epist. 181, 9 p. 713, 4 ut de hac labe, in qua sui cordis -e corruerant, liberentur. GREG. M. in euang. 31, 7 p. 1231[A] culpa obligat hominem, ut nequaquam surgere possit ad rectitudinem; ... de hac nostra -e ... dicitur: 'incurvatus sum et humiliatus sum'. c *i. q. pars corporis curvata*: HYG. astr. 3, 16 Delphinus ... -e caudae (*cf. p. 1095, 31*) ... tangit aequinoctialis circuli circumductionem.

incurvātūra, -ae *f.* *ab* incurvare. *i. q. pars rei alcs. curva*: GLOSS. V 36, 20 *al.* ab urvo, quae est -a aratri (*cf. Varro ling.*

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 135. *Pompon. dig. 50, 16, 239, 6* Varus ait urbum appellari curvaturam aratri).

incurvēsco, -ere. *ab* in *et* curvus. *i. q. curvum fieri*: ENN. scaen. 153 = TRAG. inc. 135 rami bacarum ubertate -ere (-va- *Cic. de orat. 3, 154 H Tusc. 1, 69 frg. Osl.* [*Symb. Osl. 17, 65*], -vi- *Non. p. 122, 18*). GLOSS. -iscere incurvari. *cf. l. 29 sq.*

incurvicervīcus, -a, -um. *ab* incurvus *et* cervix *sec. gr.* κυρταύχην. *i. q. curvam cervicem habens*: PACVV. trag. 408 Nerei repandirostrum, -um pecus (*affert* VARRO ling. 5, 7. QVINT. inst. 1, 5, 67 ex praepositione et duobus vocabulis dure videtur struxisse. 1, 5, 70 res tota magis Graecos decet, nobis minus succedit: . . . ideoque cum κυρταύχενα mirati simus, -um vix a risu defendimus. *cf. Stolz-Leumann*⁵ *247*).

incurvitās, -ātis *f.* *ab* incurvus. *i. q. curva (maris) facies*: CHALC. comm. 62 p. 130, 3 obsistente . . . contemplantibus marina -e.

ᴽ**incurvo,** -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* curvus *vel* curvare. NOT. Tir. 91, 74ᵃ inqurvat. GLOSS. -to depresso. ἐπικάμπτω. κατακάμπτω. *inde a* CIC. [*prov.* encorbar, *hisp.* encorvar. *M.-L.*] [*falso trad. pro* incursare: CALP. ecl. 5, 109 *v. p. 1091, 2. pro* -tus *trad.* incuratus: *l. 44.* *e coni. dub.*: SEN. contr. 10, 4, 21 (*v. p. 1091, 3*). *parum accurate translata sunt*: VVLG. prov. 20, 26 Is. 19, 15 Hab. 3, 6.]

i. q. *curvum reddere*: **1** *proprie*: -*antur*: **a** *res*: CIC. fin. 2, 33 bacillum aliud est inflexum et -tum de industria, aliud ita natum (*cf.* PAVL. FEST. p. 113, 18 virgula. PS. APVL. herb. 131 l. 17 ita ut se -et *pertica*). CATVLL. 64, 183 -ans gurgite remos. VERG. Aen. 5, 500 flexos -ant . . . arcus (*cf.* SEN. nat. 1, 8, 1 a. *caelestis* . . . -atur). MELA 1, 10 ora . . . se . . . -at (1, 93 sinus . . . litora -at. PLIN. nat. 4, 43 -atur ora). PLIN. nat. 15, 37 *mala* -tos trahunt ramos (*cf.* 16, 222 robur, olea -antur ceduntque ponderi. 19, 157 -to cacumine. SIL. 9, 361 seges. *cf. l. 4*). 27, 9 cauda (*cf. p. 1094, 81*) radicis -atur paulum. STAT. silv. 2, 3, 3 arbor . . . robore ab imo -ta vadis (*de dat. cf. p. 1096, 11*) redit inde cacumine recto. PALLAD. 1, 28, 2 quoties circa se amictum caudae . . . -at *pavo.* VVLG. Is. 59, 8 viam pacis nescierunt . . ., semitae eorum -tae sunt eis. EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 p. 917ᶜ *palma femina* ramos proprios -at a d (*cf. l. 41. 50. p. 1096, 13*) marem (*Migne gr. 29, 112*ᴬ καθιεῖσαν). SIDON. carm. 23, 293 *artifex apri* mālis (*abl.*) leve -at ebur (*i. dentes*). **b** *animantes, corporis partes*: *dolore, morbo* (*cf. p. 1096, 43*), *senectute* (*cf. p. 1096, 35*): OV. met. 6, 245 -ta dolore membra (VVLG. I reg. 4, 19 -vit se et peperit. Iob 39, 3 -antur ad [*cf. l. 36*] foetum. *cf.* PELAGON. 267 p. 86, 26 cauda ipsius erecta est nec se -are potest aut de latere inspicere [*Hipp. I 186, 21* ἡ οὐρὰ . . . ἀκαμπὴς διαμένει *eqs.*]). GRATT. 478 -ae (incuratae *A*) siquast tutela podagrae (ITALA Luc. 13, 11 [cod. e] erat -ta, quae non poterat se erigere in totum [συγκύπτουσα, *Vulg.* inclinata]. HIPPOCR. progn. 17 ⁱⁿ· ungues manuum *saniosi* -antur [γρυποῦνται]). CAPITOL. Pius 3, 1 cum . . . senex -retur (CONC.ˢ I 3 vers. Tur. p. 178, 11 senectute graviter -tos [*I 1, 3 p. 64, 21* καμπτομένους]). *labore* (*cf. p. 1096, 40*): SEN. nat. 5, 15, 3 epist. 90, 13. AMBR. Iob 3, 3, 7 quando . . . -amur ad (*cf. l. 36*) opus aliquod atque inclinamur. HIER. tract. in psalm. I p. 223, 17 'vidi eum innitentem super scalam' . . . -vit se et humiliavit. dominus incurvus est, propter te humiliavit se. *usus venerei causa*: MART. 11, 43, 5 -bat Hylan *Hercules.* VVLG. Iob 31, 10 scortum alterius sit uxor mea et super illam -entur alii. *supplicationis, adorationis causa*: APVL. met. 9, 40 simulans . . . genua eius velle contingere summissus atque -tus *eqs.* CYPR. Demetr. 16 p. 362, 15 quid ante . . . simulacra . . . corpus -as? (VVLG. gen. 27, 29 -entur a. te. III reg. 19, 18 quorum genua [*cf. l. 62. p. 1094, 62*] non sunt -ta a. Baal. CAES. AREL. serm. 89, 4). HIER. tract. in psalm. I p. 32, 30 -bantur ad adoranda idola. VVLG. gen. 43, 28 -ti adoraverunt eum (exod. 12, 27 *al. cf.* II par. 29, 30 -to genu a.). Is. 2, 9 -vit se. *et al.* *humiliationis causa*: PS. AVR. VICT. epit. 32, 6 -to eo pedem cervicibus eius imponens equum conscendere solitus erat. AMM. 30, 6, 2 cum membris -tis starent metu debiles *legati* (*cf. p. 1096, 47*). VVLG. II reg. 22, 40 -asti resistentes mihi subtus me. psalm. 68, 24 dorsum eorum semper -a. ARNOB. in psalm. 37 p. 377ᶜ -emur ergo et humiliemur. *alia*: VVLG. IV reg. 4, 34 *Eliseus* incubuit super puerum *mortuum* . . . et -vit se super eum. or. Man. -tus sum multo vinculo ferreo, ut non possim attollere caput meum. AVG. quaest. hept. 7, 37 p. 471, 7 quia non flexo genu se -verunt, ut canes biberunt. SIDON. carm. 23, 408 -antur equi (*i. concidunt*).

2 *translate*: -*atur*: **a** *animus*: *luctu*: MANIL. 4, 846 signa suo pariter cum sidere (*luna deficiente*) languent -ta simul solitoque exempta vigore et . . . Phoeben . . . lugent ('*lugentium est* ἐγκεκυφέναι' *Scaliger*). SEN. dial. 12, 7, 1 non . . . tibi -ari licere. *aliis rebus adversis*: SEN. dial. 5, 5, 8 non est magnus animus, quem -at iniuria. epist. 71, 26 succidere mentem et -ari et succumbere. 82, 11 quem paupertas non summittit nec -at. 104, 24. Vulg. psalm. 56, 7. Is. 2, 11 -bitur altitudo virorum, exaltabitur autem dominus (*al.*). 51, 23 qui te humiliaverunt et dixerunt animae tuae: '-are, transeamus!' PSALT. Rom. 37, 9 -tus sum et humiliatus sum (*Vulg.* afflictus sum). RVFIN. Basil. hom. 4, 5 anima ipsa passione deiecta et penitus -ta. CASSIAN. conl. 21, 28, 3 filios Israhel . . . Aegyptii duris . . . operibus -are conentur. PETR. CHRYS. serm. 77 p. 419ᴰ tentationis eas ita pondus -verat. 114 p. 513ᶜ qui sub lege sunt peccati, deprimuntur et -antur imperio. *misericordia*: PERS. 1, 91 qui me volet -asse querella. **b** *ingenium*: FRONTO p. 148, 6 N. qui te ut abietem -ant. MACR. Sat. 5, 15, 16 non -vit se *Homerus.* **c** *mores*: α *boni*: *cupiditatibus*: AMBR. bon. mort. 6, 22 p. 724, 4 saecularia, quibus tuam mentem -ent. Iac. 2, 5, 23 p. 45, 19 mentem tuam centesimarum -at usuris. AVG. in psalm. 50, 15ⁱⁿ· quando homo se pronum facit ad terrenas concupiscentias, -atur quodammodo. serm. 162, 4 p. 889ⁱⁿ· anima . . . *corporis* concupiscentiae serviens -atur mundo (*cf. p. 1095, 32*). PETR. CHRYS. serm. 54 p. 349ᴬ nec -atur divitiis, sed levatur *dives, qui sursum respicit.* GREG. M. in Ezech. 1, 2, 12 p. 800ᴰ spiritus sanctus cor . . . elevat et ardor malitiae ad (*cf. p. 1095, 36*) inferiora semper -at (1, 6, 19 p. 838ᶜ ad terrena desideria -are nos). *peccatis* (*cf. infra l. 52. p. 1094, 71*): RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 14, 3 propter -tam animam . . . ipse se humiliat, ut illam secum exaltet, quae peccato inclinabatur. APON. 1 p. 18ᵉˣᵗʳ· dum coepisset *deus* per legislationem -tam corrigere imaginem suam. p. 20, 15 ut . . . curvos dirigat, rectos non sinat -ari. MART. BRAC. superb. 3 passionum flagitiis -tus. β *mali*: IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 1, 132 p. 1132ⁱⁿ· ad -andam circumcisorum arrogantiam. *huc pertinere videtur*: ANON. Aug. epist. 36, 11 p. 40, 16 horum interpretatio praeceptorum ventricolas minus (*i. parum?*) -at.

p. p. p. pro adi. incurvātus, -a, -um. *i. q. pronus*: OP. imperf. in Matth. 33 p. 810ᵉˣᵗʳ· animalia . . . prona sunt facta id est -a. *synt.*: *refl.*: *l. 5. p. 1095, 26. 28. 40. 42. 52. 62. 68 71.* *dat.*: *p. 1095, 32.* ad: *p. 1095, 36.* super: *p. 1095, 54. 68.*

deriv.: incurvatio, incurvatura.

incurvus, -a, -um. [*ab* incurvare *retrograde, cf.* recurvus; *v. Brender, Rückläuf. Ableit. 45.* *ab* incurvescere *potius derivat Leumann. J. B. H.*] *nom. sg. in* -os: TER. Eun. 336 MELA 1, 102. DON. Ter. Eun. 336, 3 -us valde curvus. GLOSS. ἐπικαμπής. -a declivia, prona. -is uncis. *inde a* TER. [*ex coni. l. 50.*]

1 *fere i. q. inflexus*: **a** *de animantibus*: α *fere i. q. pronus de habitu corporis, cuius causa est*: *in senectute* (*cf. p. 1095, 47*): TER. Eun. 336 -os, tremulus. RHET. Her. 4, 49, 62 hunc . . . -um, canum. CIC. Verr. II 2, 87 statua senilis -a. OV. met. 14, 659 -a resedit. AMM. 24, 1, 10 senex (HIER. in Is. 19, 14 p. 184ᴬ AVG. in euang. Ioh. 38, 10 ᵐᵉᵈ·). CASSIAN. inst. 4, 2 senectam (7, 7, 4 senectus [MAXIM. eleg. 1, 261]). *in labore* (*cf. p. 1095, 49*): PLIN. nat. 18, 179 arator nisi -us praevaricatur. APVL. met. 9, 32 -us labore. HIER. *v. p. 1095, 51.* CASSIAN inst. 4, 30, 5 sarculo deorsum -us laxabat holeribus terram. *in morbo* (*cf. p. 1095, 44*): SEDVL. carm. pasch. 3, 200 mulier (*op. pasch. 3, 17* scapulis curva). GREG. TVR. Mart. 3, 14. VITA Caes. Arel. 2, 42 p. 498, 20 frigore. *in aliis rebus*: APVL. met. 4, 1 de iumenti quadrupedis -o gradu. AMM. 19, 11, 9 nihil . . . praeter preces fingentes stabant -i (*cf. p. 1095, 64*). 20, 11, 23 repentes -i. 26, 10, 13 sub eculeo locavit -os (28, 1, 19). APON. 1 p. 18ᵉˣᵗʳ· -i, nuditatis pudorem tegentes. *adde*: PHYSIOGN. 102 p. 125, 14 qui pecuniae cupidi sunt, ita sunt: . . . celeri incessu, -i (iniuriosi *codd.*; *I 419, 3* ἐγκεκυφότα). *transl.*: PETR. CHRYS. serm. 29 p. 282ᴬ totus conscientia fraudis -us. 105 p. 494ᴮ -us peccatis. APON. 1 p. 19, 25 *misericors non recte credens* velut toto corpore pulcher, sed -us est renibus. *cf. l. 10.* *causa non indicata*: PLIN. nat. 11, 274 longae esse vitae -os umeris. QVINT. inst. 11, 3, 160 stare . . . -um (SVLP. SEV. dial. 1, 5, 4). TAC. ann. 4, 57, 2 illi praegracilis et -a proceritas. FIRM. math. 3, 2, 23 gibbos, nanos, -os. LVCIF. moriend. 14 p. 313, 31 pronum, -um (*opp.* rectum et editum). AMM. 25, 5, 6. PHYSIOGN. 62 p. 85, 3 si omne corpus ita . . . -um atque inflexum sit. 105 p. 129, 10 (*I 425, 4* κυρτός). 106 p. 130, 13 (*I 30, 14* ἔγκυρτος). β *de corporis partibus*: *hominis*: OV. met. 8, 804 ossa sub -is exstabant arida lumbis *Famis.* APVL. met. 3, 21 nasus (SIDON. epist. 1, 2, 2 BOETH. in Porph. comm. sec. 4, 1 p. 242, 23. 24). PACIAN. paraen. 9 p. 118, 5 unguibus. AMM. 21, 16, 19 cruribus (31, 14, 7. PHYSIOGN. 86 p. 115, 4 quae graece ῥοικά dicuntur). 25, 4, 22 opima et -a cervice. AVG. civ. 17, 19 p. 246, 15 D. dorsum (PHYSIOGN. 66 p. 86, 9 [*I 360, 8* κυφός]). PHYSIOGN. 62 p. 84, 12 metaphrenum (*I 363, 8* κυρτόν). *bestiarum*: SIL. 9, 583 ab -o . . . cacumine *dentis elephanti.* **b** *de instrumentis*: VARRO rust. 1, 50, 2 bacillum ([CIC. div. 1, 30 -um et leviter a summo inflexum b.]. *cf.* HYG. frg. Gell. 5, 8, 2 virga . . ., in parte qua robustior est -a [MACR. Sat. 6, 8, 1]. FEST. p. 249 a 24 baculum [*cf.* p. 210, 24 baculi genus -um]. GELL. 5, 8, 9. MACR. Sat. 6, 8, 5 in capite -um). VERG. georg. 1, 494 aratro (2, 513). PRIAP. 11, 2 falce (OV. am. 1, 15, 12 IVVENC. 1, 636. *cf.* VEG. mil. 4, 14 trabem, quae . . . falx vocatur ab eo, quod -a est. PRVD. c. Symm. 1, 49 vitibus -um . . . putandis . . . chalybem). OV. trist. 4, 6, 2 iugo. PAVL. FEST. p. 116, 16 bucinae. CELS. 7, 26, 1ᴮ -as esse eas *fistulas* paulum . . . oportet. STAT. Theb. 3, 589 ligones. **c** *de litore*: LVCR. 2, 376 litoris (MELA 1, 113. 2, 23 AVIEN. Arat. 761). MELA 1, 20 Africa . . . pergit -a ad occasum (*cf.* AVIEN. orb. terr. 980 tellus). 1, 102 Pontus . . . ad formam Scythici arcus maxime -os. *de flumine*: MELA 3, 40 *Araxes* -us arcuatoque amne descendit. STAT. Theb. 4, 52 anfractu riparum -us (-is *P*) Elisson. APVL. met. 9, 11 ad -a spatia flexuosi canalis.

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

d *de herbis*: PLIN. nat. 12, 114 alterum *genus balsami est* . . . -um, fruticosum. 24, 29 chamaepitys . . . altera brevis et -a. STAT. Theb. 2, 500 -is . . . iuga frondea silvis *i. arboribus* (4, 419 silva . . . -a senecta). PALLAD. 4, 9, 2 debiles, -os et duros creabunt *carduos*. *de herbarum partibus*: PLIN. nat. 21, 70 est . . . folio . . . -o. STAT. Theb. 2, 709 frondibus (*i. ramis*) -is.

e *varia*: OV. met. 14, 534 carinae *i.* ἀμφιέλισσαι (15, 644). 15, 690 ad -o munitos aggere portus. STAT. Theb. 6, 255 collibus -is *i. quasi circum efficientibus* . . . obsessa . . . vallis. VEG. mil. 4, 45 liburnarum . . . acies . . . -ae ad similitudinem lunae. CORIPP. Ioh. 1, 544 -o . . . flectere gyro cornipedem. *i. q. hamatus*: VAL. Max. 2, 3, 3 -is . . . armatos hastis. *enallage*: STAT. silv. 5, 2, 26 -ae . . . metae *i. in quibus flectuntur equi.*

2 *fere i. q.* *fornicatus, convexus, concavus*: SALL. Iug. 18, 8 aedificia . . . -is lateribus tecta. AVIEN. Arat. 712 aetheris -i (*opp. 715* concava in austri). AMM. 24, 6, 7 scutis, quae patula sunt et -a, *nantes*. 31, 2, 6 galeris -is. SERV. Aen. 1, 503 'testudine' camera -a (id est fornicata *add.* auct.). MART. CAP. 6, 602 per totius rotunditatem telluris -ae.

deriv.: incurvitas. *comp.*: incurvicervicus. *Bulhart.*

***incūs,** -ūdis *f.* [*cf.* incudo. *J. B. H.*] *de etymol.*: PAVL. FEST. p. 79 *v. vol. V 2, 1289, 68.* NON. p. 523, 30 massa malleis cuditur; unde et -s est appellata (*sim.* GRAMM. suppl. 118, 11 SERV. Aen. 1, 174. ISID. orig. 19, 7, 1, *qui addit* veteres . . . non '-em' vocabant, sed 'intudem'). -u- *productam esse test.* SERV. Aen. 2, 69. *gen. plur. non legitur.* *forma* incūdis: PAVL. FEST. p. 79 CHAR. gramm. *l. 33.* GLOSS. incudex: GLOSS. III 325, 41. includis (*cf. infra l. 38. 79*): GLOSS. V 460, 17. incūdo, -inis (*cf. l. 37*): *nom.*: HIER. interpr. Iob 41, 16 (hencudo *codd.*). VEN. FORT. Mart. 4, 21. carm. 2, 9, 12 (*cf. Blomgren, Stud. Fort. I 113*). GLOSS. II 584, 21. III 368, 53 encudo (*cf. l. 29*). *dat.* -ini: SCHOL. Hor. ars 441 (-i *dett.*, PORPH. in -em). *acc.* -inem: ORIBAS. syn. 7, 49 La p. 193[ex.] *generis feminini*: CHAR. gramm. p. 454, 19 B. -is ἄκμων. CAPER gramm. VII 110, 7 GRAMM. suppl. 118, 11 GLOSS. II 222, 55. SERV. Aen. 8, 425 ἄκμων -s (GLOSS., *v. et l. 33*). GLOSS.[L] III Abol. IN 252 massa ferri librata. I Ansil. IN 315 -es dicuntur quibus fabri ferrum domant. *inde a* PLAVT., CIC. [*it.* incudine, *francog.* enclume, *hisp.* ayunque. *M.-L.*]. *cf. Niedermann, Archivum Romanicum 5, 1921, 442 sqq.; Rohlfs, Archiv f. d. Studium d. neueren Spr. 159, 1931, 95 sqq.*

i. q. ἄκμων, *instrumentum fabri ferrarii* (*ponitur pro labore cudendi: p. 1098, 4, cf. infra l. 66; nota sing. pro plur. l. 48; de re v. Blümner, Technol. II 188; P. Couvreur ap. Daremb.-S.*): **1** *proprie* (*in imag. l. 50. 71*): **a** *generatim*: CIC. nat. deor. 1, 54 quas (*rerum formas*) vos effici posse sine follibus et -bus non putatis. VERG. georg. 2, 540 necdum (*Saturni aetate*) impositos duris crepitare -bus enses. Aen. 7, 629 magnae positis -bus urbes tela novant (*cf.* STAT. Ach. 1, 414 innumera resonant -e Mycenae). HOR. carm. 1, 35, 39 nova -e diffingas retusum . . . ferrum (*cf.* ENNOD. dict. 9, 10 p. 453, 5 dentem vomeris novella adhuc [*cf. p. 1098, 20*] -e formatum [*in imag.*]). PLIN. nat. 7, 195 invenit Cinyra . . . forcipem, . . . -em. 33, 80 -bus non resistit *aurum c. argento mixtum*. 34, 144 ad densandas -es malleorumque rostra. 37, 57 -bus . . . deprehenduntur *adamantes* (*de eodem lapide: ibid. iterum*. 37, 59 -es . . . frangens. HIER. in Am. 3, 7 p. 1073[B] PRISC. perihег. 1067). MART. 9, 68, 5 percussis -bus aera resultant. IVV. 3, 309 qua non -e catenae *fiunt*? 10, 132 a carbone et forcipibus gladiumque paranti -e . . . ad rhetora misit *pater*. 15, 165 homini ferrum letale -e nefanda produxisse parum est. PAVL. dig. 14, 2, 2, 1 si faber -em aut malleum fregerit. MIN. FEL. 24, 7 deus aereus . . . tunditur malleis et -bus figuratur (*cf.* ARNOB. nat. 1, 39 p. 26, 11 in -bus deos . . . fabricatos. 6, 14 p. 226, 15). VOPISC. quatt. tyr. 4, 3 -em superpositum pectori . . . pertulit *Firmus*. ARNOB. nat. 4, 16 p. 154, 21. AVIEN. orb. terr. 948 (*descriptio Chalybum*). HIER. in Ezech. 7, 22 p. 211[C] ferrum . . . inter -em et malleum (*cf. p. 1098, 7*) mollescit. VVLG. Sirach 38, 29 faber ferrarius sedens iuxta -em. CLAVD. 20, 71 gemunt -bus aera (BOETH. arithm. 1 pr. p. 4, 11 illi . . . torax nigra gemit -e). 22, 176. SVLP. SEV. Mart. 26, 4 -em . . . feriunt *fabri*. **b** *speciatim in nummis signandis*: HIER. vita Pauli 5 in quibus *habitaculis* scabrae iam -es et mallei, quibus pecunia signatur, visebantur. CYPR. GALL. gen. 1430 nummi signata -e notati. *cf. in imag.*: SIDON. epist. 4, 1, 3 cuius *monetae* philosophica -e formatus *es*. OP. imperf. in Matth. 42 p. 868[a. med.] suum deus numisma non mallei vel -is ictu compo- suit. **c** *fabulosa* (*cf. etiam supra l. 51. 64*): VERG. georg. 4, 173 gemit impositis -bus Aetna ([*inde* Aen. 6, 451]. *cf.* Aen. 8, 419. AETNA 38 cum super -em . . . quaterent . . . fulmen *Cyclopes*. STAT. silv. 3, 1, 130 sonat motis -bus Aetne). OV. am. 2, 17, 19 -e relicta *Vulcanus*. LVCAN. 7, 146 Martius incaluit Siculis -bus ensis (STAT. Theb. 2, 278 silv. 1, 5, 7. CLAVD. 7, 192 [include *l. v.*]). VAL. FL. 4, 288 pulsis strepitant -bus urbes *Siciliae*. STAT. Theb. 1, 218 Aeoliis desunt -bus ignes. MIN. FEL. 23, 6 Iovis fulmen cum Aeneae armis in -e fabricatur.

2 *per comparationem*: **a** *proverbia, facete dicta sim.*: PLAVT. Amph. 160 ita quasi -em me miserum homines octo validi caedant. Pseud. 614 haec (*sc. Harpax*) mihi -s est: procudam ego hodie hinc multos dolos. CIC. de orat. 2, 162 his . . . uno opere eandem -em diem noctemque tundentibus (AMM. 18, 4, 2. 28, 4, 26. *v. Otto, Sprichw. p. 174*). IVV. 14, 118 -e adsiduā *v. vol. III 206, 21.* HIER. hom. Orig. in Ier. 3, 1 p. 304, 11 (*v. totum locum*) tritum vulgi sermone proverbium, ut de his, qui anxietatibus et ingentibus malis premuntur, dicant: inter malleum sunt et -em (*cf. p. 1097, 65*). VVLG. Iob 41, 15 cor eius . . . stringetur quasi malleatoris -s. **b** *de elimandis libris sim.*: HOR. ars 441 male tornatos -i reddere versus (*cf.* ENNOD. carm. 1, 7, 15 ad -em verba infabricata referre). OV. trist. 1, 7, 29 ablatum mediis opus est -bus illud. DIOM. gramm. I 299, 2 artem merae Latinitatis . . . magistram sub -e litteraria dociliter procudendo formatam. SIDON. epist. 4, 8, 5 si quid -s metrica produxerit, non minus forti . . . lima poliri. 7, 17, 1 digitos -bus officinae veteris imponere. **c** *de cuiusvis rei (nondum perfectae: l. 16) fabrica*: TAC. dial. 20, 4 iuvenes et in ipsa studiorum -e positi, qui profectus sui causa oratores sectantur (*cf.* AMBR. Cain et Ab. 2, 1, 1 nihil tamquam in -e positum usus nostri operis derelinquat). ENNOD. epist. 5, 4, 3 p. 127, 22 nulla bonae institutionis -e formatus. 5, 21, 1 p. 142, 11 quasi ad amicitias recenti adhuc (*cf. p. 1097, 50*) sim -e formatus. **d** *respicitur duritia*: VINCENT. LER. 21, 26, 4 inveniuntur aliqui tanta . . . frontis duritia, tanta impudentiae -e, tanto adamante pertinaciae, qui *eqs*. *Rehm.*

incūsābilis, -e. *ab* incusare. *comp.: l. 25.* *i. q. dignus, qui incusetur*: TERT. nat. 1, 12, 4 p. 82, 5 hoc quidem vos -iores, qui *eqs*. [*falso trad. pro* inexcusabilis: NOVELL. Valent. 6, 1 pr. -es *Γ*, excusabiles *Δ*.] [*adv.* **incūsābiliter.** EPIST. pontif. Thiel Gelas. 1, 17[extr.] -r . . . catholicos persequuntur *falso legitur pro* incessabiliter, *quod edidit Schwartz* EPIST. pontif. 611 Schwartz p. 38, 24.]

incūsātio, -ōnis *f.* *ab* incusare. GLOSS. αἰτίασις. ἔγκλησις. μέμψις. efat reof (*anglosax.*).

fere i. q. indignatio, vituperatio: CIC. de orat. 3, 106 vitiorum et peccatorum acrem quandam cum amplificatione -em aut querelam. IREN. 2, 4, 3 -em . . . recipiet . . ., quasi non possit *eqs*. 2, 5, 1 in universum Pleroma . . . venient -es. 2, 5, 3 quam . . . -em faciunt de demiurgo, . . . recurret in patrem. 2, 7, 2 salvatoris erit -o. DON. Ter. Andr. 910 dilatavit -em et generalem fecit. Ad. 691, 3. Phorm. 359 rec. B insimulatio est et falsi et veri criminis -o. CLAVD. DON. Aen. 1, 405 p. 87, 26 'quid natum . . . ludis . . .?' -o est non contumeliosa. p. 88, 6. 11, 470 p. 486, 13. 12, 580 p. 619, 16. RVFIN. Orig. in Rom. 6, 9 vel excusationis vel -is obtentu. CANON. Turner II 2 p. 155, 69 ad -em ecclesiae (*Mansi 2, 1099* ἐπὶ διαβολῇ). MVTIAN. Chrysost. hom. 23, 4 p. 381[extr.] haec luctibus digna sunt, haec accusatione, haec -e (*p. 165* διαβολῆς). ACT. Archel. 48, 7.

incūsātīvus, -a, -um. *ab* incusare *sec. gr.* αἰτιατικός. *in serm. gramm. nomen casus, qui alias accusativus, pro gr.* αἰτιατική: CHAR. gramm. p. 15, 8 B. -us qui et accusativus. p. 17, 20. 18, 14. 29, 26 horum -i secundum Graecam declinationem terminantur (EXC. Bob. gramm. I 542, 24 h. -us s. G. d. terminatur). 58, 7. 299, 16 (*ex Palaem.*). 332, 12 -o casu (DIOM. gramm. I 312, 17 -um recipit casum). 332, 16. DIOM. (*de fonte v. Barwick, Remm. Palaemon p. 59*) gramm. I p. 312, 16. 314, 16. 316, 28. 318, 25. 28. 319, 1. 7. 11. 24. 30 EXC. Bob. gramm. I 538, 2. 16. 542, 32.

incūsātor, -ōris *m.* *ab* incusare. *i. q. is qui accusavit* (*cf. p. 1100, 18*): CONC.[S] II 3, 1 p. 143, 20 libellos (*accusationis*) ei legimus . . . et -em manifestavimus (*p. 104, 24* accusatorem. *II 1, 1 p. 159, 14* τὸν αἰτιασάμενον).

***incūso,** -āvī, -ātum, -āre. [*ab* in *et* causa; *cf.* accuso *et* excuso, *J. B. H.*] *scrib. per* -ss-: LIV. 33, 35, 11 *B* ITALA *l. 62 cod. A* GLOSS. *de formis*: -au-: PS. QVINT. decl. 4, 19 p. 85, 10 ITALA Gal. 5, 15 (Cypr. testim. 3, 3 *L*) AVSON. 362, 23 p. 880 P. *P* AMM. 14, 7, 14. 14, 11, 24. 22, 11, 5. EPIST. pontif. 611 Schwartz p. 38, 31 ut nos, cur ista tenemus, audeant -are. CONC.[S] I 2 p. 80, 42 *S bis.* *de notione*: SYNON. Cic. p. 420, 6 B. criminatur obicit arguit -at. 428, 12 increpat -at queritur. 441, 27 criminatur -at insimulat. SERV. Aen. 12, 758 'increpat' obiurgat -at. GLOSS. αἰτιῶμαι. ἐγκαλῶ. μέμφομαι. increpat. vituperat. exprobrat. obiurgat, corripit aut in crimine vocat. -ant querulis vocibus accusant. inpetere. accusans. *distinguitur ab* accusare: CAPER gramm. VII 107, 8 accusare arguere, -are queri. SERV. Aen. 1, 410 -are proprie est superiorem arguere . . ., accusare vero vel parem vel inferiorem (SCHOL. Ter. p. 62, 8. 133, 14 ISID. diff. 1, 303). ISID. diff. 1, 303 -amus verbo, accusamus crimine et facto. DIFF. ed. Beck p. 29, 12 accusare est, si crimen obicitur, -are, cum querela fit. *inde a* PLAVTO *et* TER., *deest* CIC. (*sed. cf. l. 33*). NOT. Tir. 30, 71. [*male trad. pro* incursare: TERT. patient. 10 p. 16, 15 (*v. p. 1092, 22*). *contra male trad.* incursare: AMM. 25, 4, 3 (*v. et p. 1091, 1*).]

proprie i. q. causam alcs. rei conferre in aliquem: **I** *privatim*: **A** *crimine non indicato*: **1** *indicato eo, qui -atur* (*subaudiendo: p. 1099, l. 13*): **a** *per acc.*: **α** *notione primaria i. q. causam, culpam alci. (rei) tribuere*: *homini*: PLAVT. Merc. 464 me -ato: te fecisse sedulo. Most. 713 nihil erit, quod deorum ullum accusites; te ipse . . . . -es licet. Truc. 146 ubi non est, scripturam

[Bulhart]

unde dent, -ant publicanos. ACC. trag. 594 -ant ultro *filii Oedipum.* LIV. 38, 3, 2 excusabat ... sese ..., Philippum -bat. VAL. FL. 8, 158 quid ego quemquam ... -o ...? ipsa fugit *Medea.* CAPITOL. Ver. 8, 4 quod Quadratus ... -tis Seleucenis ... purgat. *rei:* LVCR. 2, 1169 temporis -at momen (*i. causam in mutatis temporibus ponit*). COLVM. 3, 17, 3 sterilitas cacuminis ... -ta ab antiquis est (*sc. cur hoc conseri debere negarent*). LVCAN. 8, 566 *Pompeium* celsae de puppe carinae in parvam iubet ire ratem litusque malignum -at. TERT. anim. 46, 3 AVG. civ. 2, 20^tit. *β sensu latiore i. q. res alienas arguere, vituperare, exprobrare, suas conqueri (v. etiam infra l. 46): homines vel deos:* TER. Haut. (*954* ut pater ... omnem de me eiecerit animum patris?) 960 quid me -as? VERG. Aen. 1, (*407* quid natum ... ludis?) 410 talibus -at. 2, 745 quem non -vi amens hominumque deorumque? (*cf.* LIV. 25, 37, 9 deos [CVRT. 7, 7, 7. TAC. hist. 2, 47, 3 de nemine queror; nam -are d. *eqs.* QVINT. inst. 6 prooem. 4]. *v. etiam l. 56*). 11, 312 LIV. 23, 12, 10. TAC. ann. 3, 48, 2 (*opp.* laudatis). TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 467, 28 laudis humanae sectatores. 4, 27 p. 514, 14 primatum ... captantes locorum. *al.* COMM. instr. 1, 31, 6. SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 109, 5 quos -ant quidem absentes, praesentes autem fugiunt (*διαβάλλουσιν*). RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 2 p. 542^B cum interpretem ... -et et laceret. CONC.^S I 5 p. 144, 24 saepe -vimus eos, qui recusant confiteri *eqs.* (*I 1, 6 p. 111, 21 πεποιήμεθα τὴν καταβολήν*). PALLAD. hist. mon. I 51 p. 335^A ab Arrianis ... calumniosis criminibus -or (*συκοφαντοῦμαι*). *res:* PLIN. nat. 7, 149 -tae liberorum mortes (*est pro passivo verbi 'conqueri'*). 19, 56 nullum ... vectigal maius fuit ... clamore plebis -antis apud omnes principes (TAC. ann. 3, 51, 1 id ... a. senatum -vit. *cf. p. 1100, 35*). STAT. Theb. 3, 353 nec iussa -o pigetve officii. QVINT. decl. 283 p. 149, 4 qui has ipsas opes cotidie -as, tamen concupiscis. TAC. ann. 1, 29, 1 -at priora, probat praesentia. 1, 35, 1 (*syn.* exprobrant.). *al.* IREN. 2, 11, 2^in. -are ea, quae sunt sine calumnia. CYPR. Demetr. 9 p. 357, 14 delicta ... deus increpat et -at. ARNOB. nat. 4, 33 p. 168, 14 fata (*cf. l. 56. p. 1100, 7. 10*). CLAVD. 10, 14 -at spes aegra moras. CONC.^S I 2 p. 85, 39 nobis -antibus adventus tarditatem (*I 1, 3 p. 6, 18 αἰτιωμένων*). VAL. CEM. hom. 20, 7 p. 754^C superveniente procella altum mare nauticus clamor -at. *et al.* *γ notione rursus coartata i. q. convicium facere alci.:* PLAVT. Truc. (*610* moechum ..., umbraticulum, tympanotribam) 616 adventores meos non -es. HOMER. 60 -at Achillem inque vicem ... convicia suffert (104). TAC. ann. 14, 1, 1 *Poppaea* per facetias -are principem et pupillum vocare. ITALA Gal. 5, 15 (Cypr. testim. 3, 3 epist. 13, 5) mordetis et -atis invicem (*κατεσθίετε, Vulg.* comeditis). **b** *per* in *c. acc.:* TAC. ann. 5, 7, 2 neque ... defunctum insectatus est, cum in Blaesum multa (*cf. l. 58. p. 1100, 2*) foedaque -visset. **2** *abs.:* QVINT. inst. 5, 8, 2 laudamus, -amus.

B *crimine indicato (haec pertinent ad l. 10):* **1** *solo casu:* **a** *gen.* (*cf. p. 1100, 31*): PLAVT. Truc. 160 qui alterum -at probri. TAC. ann. 2, 78, 1 -at Germanicum luxus. 12, 57, 2 TERT. adv. Marc. 4, 29 p. 520, 5 paenit. 8, 1. AMM. 25, 4, 3 ut ... libidinis ... -retur. 29, 4, 1. **b** *acc.:* *α obi. intern. (cf. p. 1100, 32), indicata persona -ta per acc.:* TER. Phorm. 914 quae ... me -veras. *β obi. extern., indicata persona vel re -ta: per gen.:* LIV. 7, 6, 12 eventum reprehensi ab se consilii -antem. 8, 23, 4 iniurias Romanorum. 26, 34, 13 nec iam Q. Fulvii saevitiam in sese (FRONTIN. strat. 3, 3, 3 -ta patris saevitia), sed iniquitatem (*i. exprobrabant*) deum (*cf. supra l. 14*) atque execrabilem fortunam (*i. conquerebantur. cf. l. 33*) suam -bant. 36, 15, 2 Aetolorum vana promissa. 39, 13, 4 multum (*cf. l. 44*) -ta perfidia Aebutii. 40, 24, 6 parricidium fratris. 40, 27, 9 *v. p. 1100, 3.* SIL. 9, 16. QVINT. inst. 6, 3, 52 -ans Augusti congiariorum ... exiguitatem. *al.* TAC. hist. 2, 94, 1 intemperiem caeli. *al.* TERT. anim. 56, 2. *et al.* *per adi. vel pron.:* QVINT. inst. 11, 1, 81 alienam culpam. AVR. Fronto p. 3, 10 N. quomodo istam necessitatem meam durissimam condigne -vero? TERT. ieiun. 9 p. 286, 10 stationes nostras ... -ant. AMM. 29, 5, 15 temeritatem suam ... -bat. *et al.* *γ praed., indicata re vel persona -ta per acc.:* QVINT. decl. 261 p. 70, 2 -amus legem non satis significanter scriptam et multa obscura in se habentem. TAC. ann. 1, 39, 3 Plancum ... auctorem senatus consulti -ant. 15, 55, 4 -at ... (*Milichum*) intestabilem et consceleratum. AMM. 28, 5, 7 iustus ... arbiter ... factum -bit perfidum. CLAVD. DON. Aen. 9, 4 p. 184, 34. **c.** ut (*cf. p. 1100, 35*): TAC. ann. 2, 69 -bantur ut valetudinis adversa rimantes. 3, 32, 2. 14, 65, 2 AMM. 14, 7, 14. 15, 3, 7. 17, 11, 3. 22, 16, 16. PALLAD. hist. mon. I 8 p. 280^A nec me super hoc ut negligentem -ant atque reprehendunt cogitationes meae (*p. 63, 15 B. κρίνει*). **c.** quasi: AMM. 26, 6, 6 rumusculos ... -antium multorum Valentem q. cupiditate aliena rapiendi succensum. **c** *abl.:* PS. ORIG. in Iob 1 p. 443^A *deus* in suspicione erat et -batur his omnibus *sc. quae patiebatur Iob. ibid.* deum -bat istis doloribus.

2 *locutione praepositionali:* LIV. 29, 8, 1 vocatos ad contionem Locrensis graviter ob (*cf. p. 1100, 37*) defectionem -vit. FILASTR. 18, 1 heresis ..., de (*cf. p. 1100, 41*) qua ... -bat eos. super: *v. l. 73.*

3 *enuntiato:* **a** *rel.:* TER. Phorm. 471 nos iam dudum hic te absentem -amus, qui abieris. CAES. Gall. 2, 15, 5 increpitare atque -are reliquos Belgas, qui se populo R. dedidissent. VERG. Aen. 11, 471 multaque (*cf. p. 1099, 44*) se (*cf. l. 8*) -at, qui non acceperit ... Aeneam. LIV 38, 50, 6 civitatem, quae id pati posset, -bant. 40, 27, 9 fraudem hostium -ans, qui *eqs.* **b** *caus.* (*cf. infra l. 45*): *c.* quod: *c. coni.:* CAES. Gall. 1, 40, 1 vehementer eos -vit, ... q. ... putarent. LIV. 25, 1, 10 -ti graviter ab senatu ..., q. non prohiberent *eqs.* STAT. Ach. 1, 439 fata (*cf. p. 1099, 33*). TAC. hist. 3, 38, 1. 4, 16, 1. ann. 1, 5, 2 semet (PLIN. epist. 6, 20, 12 se. *cf. l. 2*) -antis, q. causa exitii marito fuisset. *al.* AVSON. 362, 23 p. 88 P. *c. ind.:* AMM. 25, 9, 7 tu ... Fortuna ... -aris, quod ... regimenta ... iuveni porrexisti. *c.* cur: EPIST. pontif. 611 *v. p. 1098, 63.*

4 *acc. c. inf.:* LIV. 24, 1, 10 cum Poenus dolo dimissum Romanum -ret. 26, 12, 11 se ... proditos. 31, 6, 4. 33, 35, 11 -arunt exprobraruntque. TAC. ann. 4, 17, 3. 6, 27, 3. *indicato -to:* TAC. ann. 3, 38, 3 Trebellenum -ans popularium iniurias inultas sinere. *nom. c. inf.:* TAC. ann. 4, 48, 3 ferre arma ad suum ... servitium -bantur. 6, 3, 3 AMM. 14, 11, 24.

II *publice in re iudiciaria i. q. accusare (v. etiam p. 1098, 55):* **A** *crimine non indicato:* **1** *indicato eo, qui -atur:* OV. fast. 2, 143 te Remus -at. TAC. ann. 6, 7, 3 quaqua de re locuti -bantur, ut quis ... reum destinare properat *delator.* COMM. instr. 2, 33, 13 -tus eris *sc. in iudicio dei.* SPART. Sept. Sev. 8, 3 amicos Iuliani -tos ... neci dedit. AMM. 14, 9, 6. CONC.^S I 2 p. 76, 14 = I 3 vers. Tur. p. 100, 17 haereticos et alios -tos (*I 1, 3 p. 16, 26 διαβεβλημένους,* accusatos *Rustic.*). I 2 p. 80, 42 (= I 3 vers. Tur. p. 106, 18) qui -ti sunt (*I 1, 3 p. 22, 31 τὴν αἰτίασιν ὑπομεινάντων*). COD. Iust. 1, 3, 36, 2 -tae personae. 2, 7, 22, 6. 2, 7, 24, 6. 12, 35, 18, 6^a PALLAD. hist. mon. I 25 p. 310^C. **2** *non indicato eo, qui -atur:* COD. Theod. 8, 1, 6 ad -antium iurgia. 9, 37, 3 fallaciter -antibus (12, 1, 92 COD. Iust. 9, 4, 2, 3. 9, 46, 9). **B** *crimine indicato:* **1** *solo casu:* **a** *gen.* (*cf. p. 1099, 47*): TAC. ann. 4, 21, 2 AMM. 16, 8, 3. 22, 9, 11. **b** *acc.:* *obi. intern.* (*cf. p. 1099, 50*): CONC.^S I 2 p. 80, 42 (= I 3 p. 106, 18) satisfaciant pro his, quae -antur (*I 1, 3 p. 22, 32 ὧν ἐγκαλοῦνται*). COD. Iust. 6, 1, 4, 3 nihil is ... poterit -ari. *praed. c.* ut (*cf. p. 1099, 70*): AMM. 22, 11, 5 apud (*cf. p. 1099, 27*) patulas aures Constantii multos exinde -ans ut eius recalcitrantes imperiis. **2** *locut. praep.:* ob (*cf. p. 1099, 80*): TAC. ann. 6, 10, 1 feminae ... quia occupandae rei p. argui non poterant, ob lacrimas -bantur. pro: CONC.^S I 2 p. 83, 37 (= I 3 p. 109, 28) p. quibus -bantur excessibus (*I 1, 3 p. 29, 7 περὶ ὧν ... ἐνεκαλεῖτο*). de (*cf. p. 1099, 81*): CONC.^S I 2 p. 76, 39 (= I 3 vers. Tur. p. 101, 7; *I 1, 3 p. 17, 18 περὶ ὧν ᾐτιάθη,* accusatur *Rustic.*). I 2 p. 84, 1. 14 (= I 3 p. 110, 2. 15; *I 1, 3 p. 29, 11. 23 περὶ ὧν ἐνεκαλοῦντο*). propter: COD. Iust. 11, 48, 22, 3. in: COD. Iust. 12, 25, 4, 1. **3** *enunt. caus.* (*cf. l. 4*): CAPITOL. Gord. 30, 2 quod (AMM. 25, 1, 7).

p. p. p. pro subst. incūsātus, -ī *m.* *i. q. reus:* COD. Iust. 1, 3, 36, 2 ubi -i degunt (3, 1, 18). 3, 1, 18. 9, 2, 11.

synt.: *acc.: p. 1099, 50.* *gen.: p. 1099, 47.* *abl.: p. 1099, 76.* de: *p. 1099, 81.* in *c. acc.: p. 1099, 42.* *c. abl.: supra l. 44.* ob: *p. 1099, 80.* pro: *supra l. 39.* propter: *supra l. 44.* *acc. c. inf.: supra l. 12.* *nom. c. inf.: supra l. 16.* *enunt. rel.: p. 1099, 83.* cur: *p. 1098, 64.* quasi: *p. 1099, 74.* quod: *supra l. 5.* ut: *p. 1099, 70.*

deriv.: incusabilis, incusatio, incusativus, incusator.

incussio, -ōnis *f.* *ab* incutere. [*dub.:* CYPR. unit. eccl. 9 p. 218, 10 arbores turbinis -e (*G, 'fort. recte' Hartel;* incursione *cett.*) vertuntur. *cf.* IORD. Get. 212 (incursionem *codd., edd.*).]

fere i. q. percussio: SCHOL. Ter. p. 151, 26 colaphus dicitur -o colli (*cf. p. 1103, 10*). Prud. cath. 5, 7 (*v. l. 74*) 'incussu' -e.

incussor, -ōris *m.* *ab* incutere. *i. qui percutit, tortor* (*cf. p. 1102, 66*): PAVL. PETRIC. Mart. 5, 287 -r laceri quatiebat corporis artus.

incussus, -ūs *m.* *ab* incutere. *scrib. per unam* -s-: PRVD. cath. 5, 7 *P* PAVL. NOL. carm. 14, 32 *A Q.* *ubique abl. sg. praeter l. 69.* *plur. (?): l. 69.* [*falso trad.* incursus: PS. AVR. VICT. epit. 1, 13 *A C D.* *falso tradi videtur pro* inconcussus: AVG. serm. coll. Morin p. 339, 17 cum inter tumultus temptationum et scandalorum -us haeserit Christo. *v. etiam p. 999, 36.*]

fere i. q. allisio, percussio: SEN. dial. 2, 6, 4 munimenta -u arietis labefieri (*cf. p. 1102, 52*). TAC. hist. 4, 23, 2 scandebant ... iam quidam, cum gladiis et armorum -u praecipitati *eqs.* (*cf. p. 1102, 61*). PS. AVR. VICT. epit. 1, 13 ut cerebri valido -u parietem pulsaret. PRVD. cath 5, 7 -u silicis lumina ... quaerere (SCHOL. incussione). *transl.:* AVG. *v. l. 68.* *fere i. q. vehemens tremor:* PAVL. NOL. carm. 14, 32 membrorum -u tremuli. *cf. p. 1103, 19.*

incustōdītus, -a, -um. *ab* in *et* custoditus, *cf. gr.* ἀφύλακτος. GLOSS. non observatum.

1 *passive:* **a** *i. q. non custoditus:* *α de rebus corporalibus et hominibus: in re privata: de pecore:* OV. met. 2, 684 -ae ... memorantur in agros processisse boves (fast. 1, 546). 3, 15 -am lente videt ire iuvencam. AVSON. 456, 3 p. 398 XII P. -a Solis armenta (MACR. Sat. 1, 7, 27). *cf.* OV. trist. 1, 6, 10 -um captat ovile lupus. 3, 10, 58 -ae diripiuntur opes, ... pecus et ... plaustra

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et quas divitias incola pauper habet. APVL. met. 6, 11 oves ibi ... -o pastu vagantur. *de domo, regione*: MART. 1, 34, 1 -is et apertis ... liminibus. PAVL. dig. 48, 13, 11, 1 aediculas -as. CLAVD. rapt. Pros. 3, 146 domus. PALLAD. 12, 4, 2 si regio insolens et -a contigerit. *de hominibus*: TAC. ann. 15, 50, 4 cum ... per noctem huc illuc cursaret -us. *in re militari*: LVCAN. 4, 366 ut primum ... placuerunt foedera pacis, -os decurrit miles ad amnes (*i. iam non custoditos*). SIL. 5, 41 litus (*cf.* CLAVD. 26, 429 ripam). 15, 245 -am sine milite liquerat urbem (FRONTIN. strat. 3, 26. 3, 3, 1. *cf.* TAC. ann. 13, 41, 2 si ... -a relinquerentur *Artaxata*. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 3, 24 [15 p. 728, 17] civitatem [*3, 417 ἀφύλακτον*]). 15, 333 -a penetravit moenia nocte (TAC. ann. 2, 40, 2). FRONTIN. strat. 1, 5, 21 qua mons asperrimus erat ideoque -us. TAC. hist. 4, 65, 3 sint transitus -i, sed diurni et inermes. COD. Iust. 1, 27, 2, 9 provincias. *β de rebus incorporalibus* (*v. etiam l. 12. 14*): SIL. 8, 113 cur ... -o saevire dedistis amori? TAC. ann. 12, 4, 2 non incestum, sed -um amorem (*i. non celatum*). **b** *i. q. non observatus*: *α de hominibus*: TAC. ann. 2, 12, 3 penitus noscendas mentes, cum secreti et -i inter militaris cibos spem aut metum proferrent. *β de rebus*: TAC. ann. 15, 55, 2 tabulas testamenti saepius a se et -a dierum observatione signatas. AVSON. 417, 15 p. 276 P. nec cura laborat officii servare vices, set sponte feruntur -um sibi continuantia cursum. AVELL. p. 64, 20 cum ... in locum sibi non debitum -o religionis ordine per ambitum proruisset. **c** *i. q. non asservatus*: SIDON. epist. 7, 18, 1 mihi nil de libelli huiusce conscriptione meditanti hactenus -a nequeunt inveniri.

2 *active i. q. incautus* (*cf. vol. IV 1570, 35 sqq.*): PLIN. epist. 6, 29, 10 Iulium Bassum ... -um nimis et incautum.

***incutio**, -ssī, -ssum, -ere. *ab* in *et* quatere. NOT. Tir. 71, 37. 44. GLOSS. *ἐνσείω. ἐπισείω. ἐντινάσσω*. inicit vel ingerit. inmitte. infer. inpegit. *inde ab* ENN. [*falso trad. pro* inspicio: MART. CAP. 5, 459. VAL. FL. 2, 339 *v. p. 1064, 37.*]

A *fere i. q. infligere, inicere incorporalia* (deos *i. cogitationem deorum: l. 51*), *passim addito dat.* (*adduntur dat. et* in *c. acc.: l. 73; add.* super: *p. 1102, 28*): **1** *commotiones et cogitationes animi*: **a** *commotiones animi refugientis*: *iram*: ENN. ann. 512 Romanis -it iram (SEN. dial. 4, 17, 1). SEN. dial. 4, 3, 5. STAT. Theb. 3, 445 gentibus ... stimulos. *timorem* (*cf. p. 1102, 43*): PLAVT. Men. 610 pallorem. CIC. de orat. 2, 209 timor -itur (LIV. 25, 41, 5 t. -sso. AMM. 24, 1, 3 HIER., AVG. *et al.*). Tim. 37 terrorem ... rationis expertibus ([*40 D πέμπουσιν*]. BELL. Afr. 80, 5 LIV. 3, 4, 9 *al.* VAL. MAX. 3, 1, 1. SEN. epist. 14, 4 nec oculis nec auribus. *et al.*). CAEL. Cic. epist. 8, 4, 2 multis ... metum (LIV. 1, 49, 4 *al.* SEN. dial. 4, 14, 1 *al.* CVRT. 3, 8, 26 *al. et al.*). LIV. 25, 37, 12 pavorem (37, 21, 3 tantum ... pavoris ac tumultus. *al.* FLOR. epit. 3, 10, 14 APVL. met. 8, 19 AMM. 25, 3, 11). CVRT. 4, 13, 13 formidinem (*al.* APVL. met. 1, 11 ARNOB. nat. 6, 24 p. 235, 21 RVFIN. hist. 7, 32, 11. *et al.*). GELL. 1, 6, 24 horrorem (RVFIN. hist. mon. 12. *et al.*). *adde*: LIV. 31, 34, 3 metum pigritiamque. *nota*: LIV. 2, 8, 7 consuli foedum ... nuntium -unt mortuum eius filium esse (*i. nuntio terrorem inicere conantur*). *cf.* PERS. 5, 187 lemures ... et ... sacerdos -ssere deos (*i. cogitationem terribilem deorum*). *pudorem, religionem*: HOR. epist. 1, 18, 77 ne mox -ant aliena tibi peccata pudorem (SEN. dial. 5, 39, 4 RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 26. *et al.*). LIV. 22, 42, 9 clades religionem animo -ssit (29, 18, 17 SEN. nat. 6, 3, 3 CVRT. 4, 10, 2). 45, 37, 14 ruborem -ere et verecundiam ... adferre (VAL. MAX. 6, 3, 7 quantum ruboris civitati nostrae mulieres turpiter se gerendo -sserant, tantum laudis graviter punitae adtulerunt). PS. VARRO sent. 157 nemini, quia senex addiscit, verecundia est -enda (SCHOL. Cic. Bob. p. 84, 29 HEGES. 5, 37, 2 p. 379, 3. *et al.*). *curam*: CVRT. 3, 5, 14 curam (SYMM. epist. 7, 68 AVG. serm. 47, 8, 10 in. 177, 2 med.). 3, 6, 5 sollicitudinem (6, 11, 27. APVL. met. 1, 11 mihi quoque ... -ssisti sollicitudinem ..., iniecto ... scrupulo. 8, 28 AVG. epist. 133, 1). *dolorem animi*: TERT. apol. 4, 6 tantum ... doloris (SYMM. epist. 1, 16, 2. 3, 88, 1 CLAVD. DON. Aen. 1, 465 p. 95, 1 *al.*). ANTH. 92, 2 inpubes ... decessit lacrimas omnibus -ens. *varia*: PLAVT. Trin. 75 amicis morbum tu -es gravem, ut te videre ... aegroti sient (*i. nolint*). POMP. TROG. Iust. 38, 7, 8 odium. VAL. MAX. 3, 3, 2 desperationem. CVRT. 7, 7, 21 superstitionem. TERT. bapt. 12, 2 scrupulum. DICT. 1, 6 p. 6, 16 indignationem. AMM. 22, 14, 1 maestitiam. PROB. Verg. georg. 2, 2 furorem. BACHIAR. fid. 3 p. 1025 A suspicionem infidelitatis. **b** *commotiones animi appetentis aut saltem non refugientis*: *amorem*: LVCR. 1, 19 amorem (1, 924 -ssit suavem mi in pectus a. Musarum. RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 74 B). HOR. epist. 1, 14, 22 urbis desiderium (SYMM. epist. 9, 39 RVFIN. hist. 7, 32, 11 Orig. in cant. prol. p. 74 B). VELL. 2, 126, 2 recte faciendi omnibus ... -ssa voluntas. SEN. epist. 119, 9 cupidinem. *varia*: LIV. 29, 22, 4 admiratio (*cf.* AVG. gen. ad litt. 5, 22 p. 166, 24 admirationis horrorem). SEN. dial. 4, 17, 1 modo iram, modo metum, modo misericordiam ut aliis -amus, ipsi simulabimus. FRONTO p. 19, 17 N. quid? poculo ... quisquam tantum flammae ad amandum -ssisset? TERT. adv. Marc. 3, 20 p. 412, 4 risum mihi -es. LACT. inst. 5, 1, 17 voluptatem. DICT. 2, 28 p. 36, 17 veneratio. PASS. Macc. 16, 15 hos filiis animos mater -ssit. **c** *cogitationes*: SEN. nat. 2, 32, 7 errorem ... peritis. TERT. anim. 24, 10 oblivionem. IVST. 7, 1, 11 -ssa populo superstitione. AMBR. parad. 1, 1 p. 265, 4 aestum (*i. dubitationem*). *nota*: *c. acc. c. inf. fere i. q. inculcare*: TERT. scorp. 7 p. 158, 24 -at adhuc scorpius homicidam deum.

2 *varia corpus afficientia*: LVCR. 6, 593 tremorem. 6, 772 morbos (*aliter p. 1101, 67*). APVL. met. 3, 13 capitis ... dolorem. GARG. MART. med. 21 p. 155, 17 caligines. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 302 -sso torpore. THEOD. PRISC. gyn. 3 p. 226, 2 fervorem. BOETH. herm. sec. 5, 12 p. 413, 8 frigus. *speciatim verbera*: SEN. Herc. f. 88 verbera (SIL. 2, 625 DRAC. Romul. 8, 353). nat. 2, 12, 5 haec plaga cum sono -itur (*sc. nubi*). CVRT. 6, 11, 17 ictus nudis ossibus -ssos (APVL. met. 7, 17). SER. SAMM. 866 vulnus. AVG. serm. 13, 8, 9 in. -is poenam, ingeris dolorem (GREG. M. in Ezech. 1, 8, 9).

3 *laborem, negotium*: HOR. sat. 2, 1, 39 bellum. 2, 1, 75 ne forte negoti -at tibi quid sanctarum inscitia legum. TERT. fug. 2 p. 465, 4 Oe. Iob, cui diabolus nullam potuit -ere temptationem, nisi a deo accepisset potestatem. patient. 8 p. 14, 4 omnis iniuria seu lingua seu manu -ssa. 11 p. 17, 10 a domino nonnulla (*sc. mala*) ... -i (*cf. l. 6* quae a malo infliguntur). GARG. MART. med. 60 hoc pomum ... laborem digestionis -ere (RVFIN. hist. mon. 1 p. 404 B indulge ... quia l. tibi -ssimus tota nocte. QVODV. [PS. AVG.] cant. 2, 2 in. amor parentum, coniugum, filiorum ... aut magnum quibusdam -sserunt l. aut magnum pariunt timorem). MAR. VICTORIN. in Phil. 1, 15 p. 1197 C ut nobis -ant tribulationem et gemitum (DICT. 3, 11) et dolorem. HEGES. 5, 21, 3 p. 344, 17 congestio cadaverum spem ademerat, impossibilitatem -sserat. CYPR. GALL. gen. 430 quae *terra* dum ... aret, -ssit ieiuna famem. PRAEDEST. 1, 90 p. 620 C quid moras tibi ... -imus? VEREC. in cant. 4, 3 p. 53 super civitatem sanctam vindictam -it *deus*.

4 *varia*: VERG. Aen. 1, 69 -e vim ventis ([SERV. si 'inice' significat, 'ventis' dativus est casus ...; si autem 'fac', septimus casus est]. MART. CAP. 5, 459 v. intentionis. *cf.* APVL. met. 2, 11 vigorem libidinis *vinum*). OV. trist. 1, 11, 42 *hieme* rigidas -ente minas. TERT. apol. 21, 27 nemo iam infamiam -at. anim. 47, 1 a daemoniis ... -i somnia (*cf.* AVSON. 419, 3 p. 354 P. nullus *locus est*, ... quin admirandam speciem tuae venerationis [*i. tuae venerandae personae*] -at). CARM. c. pag. 32 quis tibi iustitiam -ssit, ... Roma? ANTH. 749, 6 tu (*Mars*) ... -is e vultu radiantia lumina ferro. VVLG. II Macc. 12, 37 fugam Gorgiae militibus -ssit. IV Esdr. 12, 32 arguet illos et -et coram ipsis disceptiones eorum. CASSIOD. inst. 1, 11, 1 p. 35, 23 nullum ulterius debere novas -ere quaestiones.

p. p. p. pro adi. incussus, -a, -um. *de modo dicendi, i. q. timorem -ens, vehemens, gravis*: TERT. adv. Marc. 2, 25 p. 370, 4 nec enim simplici modo, id est interrogatorio sono legendum est: 'Adam, ubi es?' sed impresso et -o et imputativo: 'Adam, ubi es!' id est in perditione.

B *fere i. q. quatiendo ingerere corporalia* (*cf. s. v.* excutio *vol. V 2, 1312, 42 sqq.*): LVCR. 3, 382 neque pulveris interdum sentimus adhaesum corpore nec membris -ssam sidere cretam.

C *fere i. q. allidere corporalia*: **1** *pro obi. sunt instrumenta allidendi* (*homines: l. 69. 78*): **a** *abs., non indicata re, cui quid alliditur*: *α arma*: LIV. 31, 46, 15 muri ... pars ariete -sso subruta ([AMM. 24, 4, 19 -sso a. sternitur turris]. LVCAN. 3, 491 aries ... -ssus. PANEG. 12, 5, 6 -endo a. *cf. p. 1100, 71*). SEN. Ag. 839 *Geryonem* stipite -sso fregit. Herc O. 1627 resilit -ssus chalybs (*cf. l. 58*). SIL. 9, 397 -sso crepuerunt pondere *silicis* malae. 14, 384 -ssi roboris ictu detergent remos. 16, 64 bipennem. STAT. Theb. 3, 225. 5, 411 -ssae redeunt a turribus hastae (6, 667 clipeus ... -ssa ... mugit ab h. TAC. ann. 13, 39, 3 faces et hastas -ere iubet). TAC. hist. 3, 31, 1 tela saxaque. 4, 30, 1 *turrim* ... -ssae trabes perfregere. *β alia*: LIV. 9, 41, 18 umbonibus -ssaque ala sternuntur hostes (*cf. p. 1100, 72*). CVRT. 8, 4, 5 imber grandinem -ens torrentis modo effunditur. SIL. 4, 242 elisa -ssis ... calcibus (*cf. l. 68*) *equi* ora. 7, 304 sociosque in caespite fusos -ssa revocat castrorum ad munera planta. PRVD. perist. 1, 107 catenas (*sc. latroni tormenti causa. cf. p. 1100, 61*). **b** *structurae*: in *c. acc.*: LIV. 5, 41, 9 scipione ... in caput -sso. 38, 5, 4 in arietes ... stipites ... -bant. APVL. met. 6, 27 -ssis in eam ... calcibus (*cf. l. 63*). *transl.*: ITALA 1 reg. 26, 19 (Lucif. Athan. 1, 15 p. 93, 17) si ... deus -it te in me (*ἐπισείει, Vulg.* incitat). *cf. l. 78.* *dat.*: SEN. epist. 45, 9 grandinis more ..., quae -ssa tectis ... solvitur. CVRT. 5, 3, 18 *saxa* -ssa saepius subiacentibus petris maiore vi incidebant. 9, 9, 17 -bantur puppibus prorae. PLIN. nat. 7, 181 -sso pollice limini cubiculi *obiit* (30, 78 -ssos articulos [PLIN. med. 3, 1 p. 72, 8 MARCELL. med. 34, 65]. *cf. p. 1103, 3*). SIL. 2, 256 -it umbonem fesso (12, 514 -e muris u.). 12, 625 fulmina ... clipeo ... -ssit. 14, 327 puppi chalybem. QVINT. inst. 2, 12, 10 terrae pedem. IVV. 3, 246 tignum capiti. *pro obi. sunt personae* (*cf. l. 69*), *i. q. protrudere*: SIL. 2, 544 dea ... Eumenida -ssit muris. 12, 425 Nuceriae ... -ssit sese *Hannibăl*. inter: SIL. 2, 198 -ssa gemina i. tempora clava.

2 *pro obi. sunt res, quae instrumento alliduntur*: **a** *abs., non indicato instrumento*: SEN. nat. 2, 27, 4 ut -ssus aer ... diffundatur. AVIEN. orb. terr. 817 -e ... chelyn (*cf. p. 1103, 8*). AVSON. 369, 23 p. 96 P. quinti qui *sol* cardine signi -it attonitam vegetato infante

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

parentem. PAVL. NOL. carm. 19, 68 -sso Capitolia culmine nutant. CYPR. GALL. num. 498 quam *rupem* -ens ... Moyses.

p. p. p. pro subst. incussum, -ī *n.* *i. q. pars corporis collisa* (*cf. p. 1102, 73*): PLIN. nat. 20, 175 eius usus ... contra luxata et -a. 22, 37 medetur ... contusis -isque. 22, 139 -a ... sanat. 29, 33 percussis, lividis, -is.

b *indicato instr.*: PLIN. nat. 9, 92 *polypus* canes agebat ... bracchiis clavarum modo -ssos. AVIEN. orb. terr. 257 -e ... chelyn plectro (*cf. p. 1102, 83*).

3 *pro obi. interiore est res allidendo effecta*: IVV. 9, 5 colaphum -imus ... servo (*cf. p. 1100, 59*). PANEG. 11, 3, 5 cum tonitrua -it. PS. AVR. VICT. orig. 3, 4 usum ... monetae in formam -endae. CLAVD. DON. Aen. 8, 420 p. 177, 11 -ssi ictus *mallei* audiebantur, cum inliderentur.

D *fere i. q. concutere, quassare*: 1 *proprie*: STAT. Theb. 8, 345 crinem -ens ... Tisiphone (10, 908 -ssa ... mole comarum). 12, 607 Medusam ... -ssa movit Tritonia parma. ANTH. 636, 7 Livor ... suspirat, fremit -itque dentes. PAVL. PETRIC. Mart. 5, 269 -ens ... vincula. *-i. fere i. q. convelli, micare, palpitare* (*cf. p. 1100, 75*): SIDON. epist. 4, 13, 2 non illi stomachus nauseat, ... non cor -itur, non pulmo suspirat. PAVL. PETRIC. Mart. 1, 338 paulatim -ssis motantur lintea membris *mortui reviviscentis* (*Sulp. Sev. Mart. 7, 3* videt defunctum paulatim membris omnibus commoveri). 5, 673 -ssus tremuit motato cortice funis *hami*. 2 *transl.*: VAL. FL. 5, 550 -ssit mentem pavor (CORIPP. Ioh. 6, 281 pectora rumor nominis -ens magna virtute Iohannis terruit). ANTH. 855^{b} qui bellis -ssi et stragibus orbem (SIDON. carm. 7, 215 -ssa procellis bellorum ... Gallia).

synt.: *dat.*: *p. 1102, 70.* in *c. acc.*: *p. 1102, 66.* inter: *p. 1102, 79.* super: *p. 1102, 28.* *acc. c. inf.*: *p. 1102, 3.*

deriv.: incussio, incussor, incussus.

incymatizo *v. vol. V 2, 558, 29.*

incyn- *v.* inquin-.

incysis *v. vol. V 2, 558, 60.* *Bulhart.*

indāgābilis, -e. *ab* indagare. *i. quod indagatur*: VARRO ling. 5, 28 qui populum candidatus circum it, ambit, et qui aliter facit, -i (-i⟨s⟩ *Scal., sed v. Götz-Schöll ad l.*) ex ambitu causam dicit. *quo quid indagatur*: PS. BOETH. grom. p. 394, 5 illam machinam supernam -i ratione discutere (CASSIOD. inst. 2, 36 [= 2, 7, 2 in psalm. 148 concl.; *inde* ISID. orig. 2, 24, 15. 3, 24] *astronomia* habitudines stellarum ... -i r. percurrit. in psalm. 145, 1). CASSIOD. in psalm. 150 concl. virtutes psalmorum -i veritate discutiens.

*__indāgātio__, -ōnis *f.* *ab* indagare. *plur.*: *l. 48. 52. 65.* GLOSS.^{L} II Abav. IN 85 -o: inquisitio (*al.*). GLOSS. ἔρευνα. ἀνερεύνησις. *inde a* CIC., VITR., FRONTONE.

i. q. investigatio (*de incorp.; ap. iudices i. q. cognitio, inquisitio*: *l. 55. 60. 72.* *i. q. perscrutatio*: *l. 58.* *inspectio*: *l. 70*): 1 *absol.*: VITR. 5, 5, 1 ex his -bus mathematicis rationibus fiant vasa *eqs.* PS. APVL. Ascl. 11 ut rerum diversitates ... suspiciosa -e sectetur (*cf.* TRACT. Pelag. p. 85, 31 sollerti [VITA Vedast. 1]. AVELL. p. 286, 29 diligentissima. EPIST. pontif. Arel. 43 p. 63, 36 sollicita [CONSTANT. vita Germ. 7 p. 255, 2]). NON. p. 455, 26 doctis ... -i⟨bu⟩s. RVFIN. symb. 4 omni -is genere utendum. COD. Theod. 7, 22, 7 (*sim.* 12, 1, 83) eundem ignaviae latebris vel sera -e protractum. 11, 7, 20 severa -e (*cf. l 72*). 16, 5, 7 pr. totum fisci nostri viribus inminenti[s] -e societur. RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 10, 7 licet nostra mente atque -e superius sit mysterium. CASSIOD. inst. 1 praef. 2 vitali -e. var. 1, 21, 3 pisces ... cavernas ... studiosa -e perquirunt. GREG. TVR. Franc. 8, 31 p. 347, 17 -e communi. COD. Iust. 7, 7, 2, 2 sensum ... crebra -e adgredientes. 9, 22, 9, 1 (*a. 284*) habes ... residuam -em. GREG. M. moral. 6, 18 incomprehensibili -e. *et al.*

2 *c. gen.*: *obi.*: CIC. ac. 2, 127 -o ... rerum cum maximarum tum etiam occultissimarum habet oblectationem. Tusc. 5, 69 initiorum et tamquam seminum. off. 1, 15 -o atque inventio veri (POMER. 3, 29, 1. *cf.* VICTRIC. 18 veritatis). VITR. 5, 3, 8 architecti ... -bus vocis scandentis theatrorum perfecerunt gradationes. FRONTO p. 154, 10 N. null⟨a verborum⟩ -o (*in gramm.; sic et* GELL. 18, 2, 6 rarioris ... v. VIRG. gramm. epist. 3 p. 153, 20. *adde* GREG. M. dial. 1 praef. p. 14, 2 M. ad sacri v. -em socius). ARNOB. nat. 5, 8 p. 181, 15 Varro ... in vetustatis -e rimator. COD. Iust. 5, 60, 3 -e corporis inhonesta cessante. *epex.* (*ger.*): COD. Theod. 9, 35, 3 (= Iust. 12, 1, 10) severam -em per tormenta quaerendi ... summovemus.

indāgātor, -ōris *m.* *ab* indagare. GLOSS.^{L} III Abol. IN 71 -es: investigatores. *inde a* PLAVTO. [*interpol.*: VITR. 1, 6, 6 -r umbrae (*glossam ad* σκιοθήρης *pertinentem eiec. Krohn*).]

i. q. investigator: *proprie de venatoribus*: ISID. orig. 10, 282 quattuor ... sunt venatorum officia: vestigatores, -es, alatores, pressores (*cf. p. 1106, 28*). *de aliis*: COLVM. 2, 2, 20 alia ... quae etiam -bus aquarum (*i. aquilicibus*) nota *eqs.* 9, 8, 12 -em (*sc. apium*) conveniet matutina tempora vestigandi eligere *eqs.* (*postea* vestigator). *de inquisitore rerum incorp.* (*c. gen. obi.*; circa: *p. 1104, 3*): PLAVT. Trin. 241 inops, celatum -r *Amor*. TERT. anim. 2 p. 301, 19 -em quemque sapientiae. TRACT. Pelag. p. 35, 18 -r veritatis (AVELL. p. 206, 7). PETR. CHRYS. serm. 152 p. 605^{C} (= PS. Aug. serm. ed. Mai 109, 2) disciplinae censor, iustitiae -r (indago *cod. Mai*). CASSIOD. in psalm. 11 p. 17^{A} Augustinus, rerum obscurarum subtilissimus -r. IOS. c. Ap. 1, 163 Hermippus, vir circa omnem historiam diligentissimus -r (περὶ πᾶσαν ἱστορίαν ἐπιμελής).

indāgātrīx, -īcis *f.* *ab* indagator. *i. q. investigatrix* (*c. gen. obi. fere de rebus; de mulieribus*: *l. 10*): CIC. Tusc. 5, 5 (*inde* APVL. mund. praef.) o vitae philosophia dux, o virtutis -x expultrixque vitiorum! VAL. MAX. 9, 4 pr. avaritia, latentium -x lucrorum. NON. p. 23, 2 sagae mulieres dicuntur feminae (feminarum *Quicherat*) ad lubidinem virorum -es *eqs.* CLAVD. MAM. anim. 1, 1 p. 23, 13 subtilissima rerum -e ratione. BOETH. arithm. 1, 1 p. 9, 22 -em veritatis ... sollertiam.

indāgātus, *abl.* -ū. *ab* indagare. *i. q. vestigatio* (*c. gen. subi.*): APVL. met. 7, 7 tota ... factione (*sc. latronum*) militarium vexillationum -u confecta atque concisa.

indāgēs, -is *f.* [*ad* 2. indago *adiectum sec.* ambages: ambago. *J. B. H.*] *legitur fere abl.; acc.*: *l. 23.* *? gen.*: *l. 27.* [*l. v.* indago: *l. 25. 27.*]

proprie de exagitatione ferarum: SYMM. epist. 8, 2 tua -e captum leporem gloriatus *eqs.* *de aliis, i. q. perscrutatio*: PAVL. NOL. carm. 18, 242 spebus frustrata -e (*sc. iuvencorum*) peremptis (*cf.* GREG. TVR. glor. mart. 66 p. 533, 6 *boves* sollicita -e quaesitos). 19, 497 vacua ... -e *furis* (19, 699 -em). *de inquisitione rerum incorp.* (*c. gen. obi.*: *l. 34.* *epex.*: *l. 33.* *abund.*: *l. 27*): AMBR. in psalm. 118 serm. 17, 6, 4 diligenti -e (indagine *l. v.*) quaesivit *prophetica anima*. PRVD. c. Symm. 2, 846 orbita ... quaesitura deum variata -e latentem. MART. CAP. 1, 37 deorum ... sedes curiosae -is (indaginis *dett.*) perscrutatione transire. AGROEC. gramm. VII 113, 5 omnia nostra ... sollicita (*cf. l. 22*) -e rimaris. ORIENT. comm. 2, 257 magnum magnaque -e movendum ... iudicium. SALV. gub. 1, 30 quae ... qua ratione patiatur *deus*, neque humanae imbecillitatis est plena -e cognoscere *eqs.* SIDON. epist. 6, 12, 1 usque in extimos terminos Galliarum caritatis -e porrecta. CLAVD. MAM. anim. 2, 2 p. 101, 12 aliquid dignum tanta -e. 2, 8 p. 129, 18 de sublimium -e causarum aliquid ... oscitantes. epist. 1 p. 203, 11 substantiarum ... terminos -e et arte conplexi.

1. *__indāgo__, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* *ind-āgus *vel ab* indago, -inis; *cf.* caligare: caligo, formidare: formido, propagare: propago. *J. B. H.*] *de formis*: *inf. pass.*: -arier: PLAVT. Merc. 623. *depon.* -or: VARRO ling. 5, 94 EVTYCH. gramm. V 474, 26. 488, 13 VIRG. gramm. epist. 4 p. 15, 24 epist. 3 p. 134, 7 CHALC. comm. 277 RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 131, 20. CHAR. gramm. p. 473, 2 B. (*inter activa verba coniug. primae. sim.* EVTYCH. gramm. V 474, 26 *inter deponentia*). *de ratione quae intercedit inter* -o, -are *et* indago, -inis *cf.* EVTYCH. gramm. V 459, 32 GRAMM. suppl. 76, 11. NOT. Tir. 55, 7 -at. *de notione*: SYNON. CIC. p. 418, 33 B. cognita: inventa, comperta, explorata, exquisita, -ta, investigata. p. 419, 14. 429, 14. 439, 7. GLOSS.^{L} II Abav. IN 84 -at: investigat, inquirit (III Abstr. IN 62). II Philox. IN 60 -ant: ἐξιχνιάζουσιν (*al.*). GLOSS. ἐκζητῶ. ἐξιχνεύω. ἰχνηλατῶ. στιβεύω. *inde a* PLAVTO, VARRONE, CIC., SEN. philos., COLVM.

[*l. v.*: PELAG. in Rom. 3, 9 p. 29, 23 (-vit *V*, investigavit *rell.*) *e coni. improb.*: CIC. Milo 57 -amus *Mommsen*, id agamus *codd.* *falsa vel dubia translatio*: ITALA Dan. 2, 44 (Victorin. Poetov. in apoc. 21, 3) regnum hoc alia gens non -bit (*LXX* αὕτη ἡ βασιλεία ἄλλο ἔθνος οὐ μὴ ἐάσῃ [λαῷ ἑτέρῳ οὐχ ὑπολειφθήσεται *al.*], *Vulg.* alteri populo non tradetur); percutiet et -bit (πατάξει καὶ ἀφανίσει [λεπτυνεῖ καὶ λικμήσει *al.*], *Vulg.* comminuet et consumet) omnia regna terrae. Mich. 5, 6 (Victorin. Poetov. in apoc. 8, 1) erit pax terrae, cum surrexerint in ea septem pastores et octo morsus ⟨hominum⟩ et -bunt Assur — id est Antichristum — ... -bunt (ποιμανοῦσιν, *Vulg.* pascent) Assur. RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 131, 20 deus qui sapienter omnia -atur (πρυτανεύων).]

1 *proprie de venatione, i. q. feras investigare*: VARRO ling. 5, 94 vestigator a vestigiis ferarum *dicitur*, quas -atur (quas⟨i⟩ indagator *Laet.*). CIC. fin. 2, 40 ut ad cursum equum ..., ad -andum canem, sic hominem ... ad intellegendum et agendum natum esse. SEN. dial. 7, 14, 3 qui bestiarum cubilia -at et 'laqueo captare feras' magno aestimat et 'latos canibus circumdare saltus' (*cf. Verg. georg. 1, 139 sq.*), ut illarum vestigia premat, potiora deserit. COLVM. 5, 1, 2 in ... silva ... venatoris est -antem feras ... capere (APVL. met. 8, 4). TERT. ieium. 17 agnosco sapere (*i. 'significare'*) Esau venatorem ferarum; ita ... -andis turdis (turbis *codd.*) studes *eqs.* EVSTATH. Bas. hex. 9, 4 p. 961^{B} vestigia ferarum sagaciter -ando ... omnes *semitas* discursibus interrumpit *canis* (*gr. 29 p. 197^{C}* διερευνώμενος).

2 *translate, i. q. inquirere, explorare sim.*: a *sensu magis corporali*: α *homines* (*absol.*: *l. 84. p. 1105, 2*): PLAVT. Merc. 623 (*interpol.?*) eo si pacto posset -arier mulier. APVL. met. 7, 10 et puellam ... vendituri et socios -turi. PS. AVR. VICT. epit. 15, 16 Antoninus Fulvius (*Pius*) ... praefatus necesse non esse sceleris in semetipsum cupidos pertinacius -ari. AMM. 17, 13, 16 navigia iussa sunt colligi ad -andos, quos ... discreverat ripa. AVG. c. mend. 1, 1 quid ... eos tanta cura vestigare atque -are conamur, nisi ut captos in apertumque productos ... veritatem doceamus. MART. CAP. 9, 899 vix Cyllenidae (*i. Mercurii*) -antis excursibus (*i. investigationibus*) ...

[Nelz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

comprehensa ... de fugae revocatur ... latibulis *Harmonia.* COD. Theod. 7, 18, 9 pr. eos quibus cura -andi (*sc. desertorem*) mandata est. OP. imperf. in Matth. 49 p. 908 nec civitas alia tunc est circumsedenda, sed ubique Christianus populus -andus (*sc. in tempore antichristi*). HIST. Apoll. rec. A 7 amici ... ad -andum *Tyrium Apollonium* (*rec. B* ad persequendum iuvenem) properabant.

β res corpor. (*subi. res: l. 16. acced. abl.: l. 15*): PLAVT. Trin. 755 *locum* fodere metuo, sonitum ne ille exaudiat neu rem ipsam (*i. thesaurum*) -et. CIC. Tusc. 5, 64 cuius (*i. Archimedis*) ... ignoratum ab Syracusanis ... -vi sepulcrum. SEN. dial. 11, 10, 6 cum -ti undique cibi coierint. COLVM. 3, 10, 9 ea ... quae tactu quaeque naribus auribusque et oculis -antur. PRISCILL. tract. 8, 118 debemus ... visibilia opera invisibili mentis -are secreto. AMM. 26, 6, 4 cum ... a Ioviano exploratius -ari latibula sua sentiret *eqs.* VAL. CEM. hom. 20, 1 latentia *vitia corporis* melius esse poculis -ari. 20, 9 nihil occultum *constat,* quod non pecunia -ante sit cognitum.

b *sensu incorporali*: *α deum sim.*: PS. APVL. Ascl. 41 condonans nos ... sensu, ut te, *deus,* cognoverimus; ratione, ut te suspicionibus -emus *eqs.* MAR. VICTORIN. ad Iust. 11 p. 1006[B] ut finem ... intellegas ei quem totum esse perspicis et -as. MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 32, 4 nec ... -atur deitas isto (*i. Thomae*) palpatu.

β de rebus magis incorporeis vel animo cognoscendis (*saepius vi originaria ex contextu apparente, e. g. l. 25. 26. 31. absol.: infra l. 49. 70. de inquisitione iudicum: l. 45. 70*): VARRO ling. 5, 5 si non potuero -are *ea quasi fugitiva verba* (*postea* captanda). CIC. leg. agr. 1, 3 si quid est quod -aris, inveneris, ex tenebris erueris. Mil. 103 illa indicia communis exiti -vi, patefeci, protuli, exstinxi. fin. 5, 58 consideratio cognitioque rerum caelestium et earum quas a natura occultatas ... -are ratio potest. orat. 11 quod inusitatas vias -emus, tritas relinquamus. Att. 2, 7, 2 ea (*i. quae ad me scribis*) ... velim omnibus vestigiis -ta ad me adferas. 6, 5, 2 hoc (*i. id de quo scripsi ad te antea*) tu -a ...; ast hoc (*i. id quod sequitur*) magis. PLIN. nat. 2, 1 huius (*i. mundi*) extera -are nec interest hominum *eqs.* 2, 83 intervalla ... siderum a terra multi -are temptarunt. 5, 12 dignitates cum -are vera pigeat, ignorantiae pudore mentiri non piget (ARNOB. nat. 3, 18 neque ... veri aliquid scire ... possumus aut suspicionibus -are. *cf.* AMM. 22, 4, 1 philosophus veritatis -andae professor [AVG. civ. 11, 25 p. 496 D. CLAVD. MAM. anim. 2, 2[tit.] p. 101, 2. 3, 12 p. 177, 1]). 11, 8 naturas rerum manifestas indicare, non causas -are dubias. 17, 132 rationem ... naturae totius. 28, 2 externa ... et barbaros ... ritus ... -bimus. GELL. 6, 17, 2 obscuram ... rem ... multaque prorsus vigilia -andam. 11, 18, 16 Aegyptios, quod genus hominum constat ... exstitisse ... in cognitione rerum -anda sagaces. 14, 2, 18 qui iudices ... acres ... videntur, non aliter existimant rem, qua de agitur, -ari comprehendique posse. 15, 9, 11 hominem nulli rei ad -andum vocabulum *eqs.* APVL. apol. 16 potius duxi mea peccata tegere quam aliena -are. PS. APVL. Ascl. 31 hoc ... quod non subicitur sensibus, ... inaestimabile est; nec sustineri ... nec ferri nec -ari potest. CHALC. comm. 277 qui altius -antur, negant *eqs.* MAR. VICTORIN. ad Iust. 1 libellum ... relege ... et ipse volvendo, quae dicuntur altioris inquisitionis, secreto penetra et -a. AMM. 16, 5, 6 incredibile quo ... ardore principalium rerum notitiam celsam -ans. 26, 1, 1 humilium minutias -are causarum. 30, 8, 8 aviditas ... -andi quaestus varios per alienae vitae naufragia. AVG. civ. 11, 33 p. 509, 18 D. etsi voluntatem auctoris libri huius -are nequivimus (COD. Theod. 3, 5, 2, 2). 16, 2 p. 124, 15 haec scripturae secreta divina -amus ... alius alio magis minusve congruenter. 17, 1 p. 197, 31 hoc ... perscrutando -are et disserendo monstrare quam sit operosum. 20, 17 p. 446, 6 pauca in eo *libro* (*sc. apoc.*) sunt, ex quorum manifestatione -entur cetera cum labore. 21, 4 p. 491, 21 qui naturas animalium curiosius -arunt (SVLP. SEV. dial. 1, 6, 4). nupt. et concup. 1, 19, 21 non facile ratione -atur nec sermone explicatur. in euang. Ioh. 90, 2 hominum -are conscientiam. MART. CAP. 6, 6, 14 a septentrionis plaga Sarmatarum gens ... accessum -andae dimensionis excludit. COD. Theod. 7, 4, 33 militarem ... annonam ... eorum diligentia -ari praecipimus. CONC.[S] II 2, 2 p. 11, 10 *malignus* semper novi quiddam adversus veritatem -at (*II 1, 2 p. 126, 17* ἐφευρίσκων). EPIST. pontif. 1056 Conc.[S] IV 2 p. 126, 10 ad dicta epistolae ⟨Ibae *om. P*⟩ -anda transeamus. CASSIOD. in psalm. praef. 15 p. 20[A] ut ... vitalis sententia debeat -ari. *al.* LEX Visig. 1, 1, 7 erit iudicans in -ando vivax. 3, 4, 13 difficile fieri potest, ut per liberas personas mulieris adulterium -etur. GREG. M. in Ezech. 1, 1, 19 ad -anda prophetiae mysteria (*al.*). *et al.*

notabiliora quaedam: *fere i. q. captare*: GELL. 6, 3, 18 alia ... principia conducunt reos apud iudices defendenti et clementiam misericordiamque ... -anti. *fere i. q. examinare, probare*: HIER. vita Hilar. 5 fame te conficiam et siti; ... per aestus -bo et frigora, ut cibum potius quam lasciviam cogites.

structurae (ad 2 a et b): *acced. interrog. indir.*: CIC. Verr. II 2, 135 quod accuratissime tota provincia quid cuique accidisset, ... -are et odorari solebat *Timarchides.* VEG. mil. 1, 7 ut cuius artis vel eligendi vel ... repudiandi sint milites -emus. AVG. civ. 14, 2 p. 5, 16 D. anim. 4, 17, 25. 4, 19, 30 serm. 93, 11 PS. AVG. serm. ed. Mai 5, 1 SIDON. epist. 5, 7, 1 CLAVD. MAM. anim. 3, 7 p. 165, 5. de: CIC. Att. 2, 4, 4 tu quicquid -aris de re publica et ... quos consules futuros putes, facito ut sciam. *acc. gerund. praedicative*: LEO M. epist. 136, 2 (= CONC.[S] II 4 p. 91, 1) antistes ... si quid ... hostilium fraudum latet, id prodendum gloriae vestrae ... -et. *nom. c. inf. pass., fere i. q. invenire*: AVG. epist. 158, 8 quaero, si corpus habere fuerit -tus *animus,* utrum ... sensu non careat. *sim. c. adi.*: AMBROSIAST. in Rom. 7, 25 qui ... non est obnoxius, minime poterit -ari invitus.

deriv.: indagabilis, indagator (indagatrix), indagatus. *cf.* perdagatus.

2. *indāgo, -inis *f.* [*ab* indu *et* agere, *cf.* amb-ages. *J. B. H.*]
plur.: e. g. infra l. 39. 81. 84. p. 1107, 32. 50. *de notione* (*cf. l. 27. 28. 33. 35. 61*): CHAR. gramm. p. 454, 17 B. -o διωγμός, ἔρευνα. SYNON. Cic. p. 427, 34 B. insidiae: ... captio, decipula, laquei, -o, investigatio. GLOSS.[L] I Ansil. IN 365 (= III Abol. IN 7) -o: ordo. II Philox. IN 65 ἐξιχνιασμός (*al.*). 131 μήνυμα, περιοχή. III Abstr. IN 58 -e: investigatione (*al.*). V Abba IN 52 inquisitione. GLOSS. II 391, 45 παγὶς ἐπὶ ἀγρίων ζῴων. *al.* *inde ab* HIRT., VERG., TIB., OV., LIV., LVCAN. *singulis locis, saepius ap. posteriores, e. g.* CHALC., AMM., *qui v. q. e.* indagatio *spernunt.* [*dubia vel falsa l. v.: pro* indages: *v. p. 1104, 25. 27.* indagator: *v. p. 1104, 1. cf. et* PLIN. nat. 9, 16 (-bus *Ea,* insignibus *vel* indignibus *codd.*).]

1 *proprie in re venatoria, i. q. inclusio ferarum retibus, corona hominum, canibus sim.*: **a** *vi primaria*: *de actione feras exagitandi* (*add. gen. obi.: l. 39. 42. epex.: l. 38*): VERG. Aen. 4, 121 dum trepidant alae *venantum* saltusque (*cf. l. 36. 40*) -e cingunt ([GLOSS.[L] I Ansil. IN 360 ferarum agitatione. SERV. *in l.*: ferarum inquisitione. auct.: et quidam cum vestigatoribus alatorum mentionem inductam accipiunt: nam -em vestigatores ipsos tradunt, alas vero alatores *eqs.*] OV. met. 7, 766 vicina iuventus ... latos -e cinximus agros. *cf. l. 69. 72*). TIB. 3, 9, 7 densos -e colles claudentem (STAT. Theb. 2, 553 ut clausas -e profert in medium vox prima feras [SCHOL.: -o ... est, cum silvam venantum corona vallat ut ferae evadere non possint]. silv. 2, 5, 8 *leo* curva [Ach. 1, 459] ... -e clausus. *cf. l. 55. 59*). SIL. 10, 80 ut canis occultos agitat cum Belgicus apros ... lustrat inaccessos venantum -e saltus. APVL. met. 4, 20 -is principes dehortabar (*sc. Thrasyleonem ursae corio vestitum venantes*). 8, 4 canes venationis -i[s] generosae ... immittuntur. SYMM. epist. 4, 18, 2 quas tu nobis -es leporum ... mentiris? (*cf.* 5, 68 [66], 1 ferarum). CLAVD. 5, 376 ligat inmensa virides -e saltus venator. *adde de captura piscium*: TERT. adv. Marc. 4, 9 p. 440, 12 Petro trepidanti de copiosa -e piscium ([*Luc. 5, 10*]. *inde trop. de homin.*: IVVENC. 1, 427 fortia vobis provenient hominum ... -e lucra).

meton. (*cf. infra l. 77. dubites an quaedam supra allata huc referenda sint, e. g. l. 36. 40. cf. et l. 58. 59*): *de apparatu venationis*: AVSON. 393, 29 p. 246 P. cervos circumdas maculis (*i. retibus*) et multa -e pinnae (*i. longa linea e pinnis*). *de eventu, i. id quod indagando capitur*: VLP. dig. 19, 1, 11, 18 cum futurum iactum retis a piscatore emimus aut -em plagis positis a venatore.

b *tropice vel in compar.*: *α in re militari, i. q. inclusio vel circumvallatio hostis* (*fere in comparatione. audacius: l. 55. 59. 61*): HIRT. Gall. 8, 18, 1 hostes ... velut -e hunc *campum* insidiis circumdederunt. LIV. 7, 37, 14 cum praemissus eques velut -e dissipatos Samnites ageret. LVCAN. 6, 42 Caesar ... disponit castella iugis ... vastaque feras (*i. Pompeium eiusque exercitum*) -e claudit (ADNOT.: verbum venatorum. COMMENT.: -o est proprie exercitus in girum porrectus et ordines paulatim in globum deflectens). SIL. 13, 141 moenia *Capuae* ... spissā vallata coronā alligat et telis in morem -is ambit *Fulvius.* 14, 368 navali claudens umentem -e (*i. corona*) campum (*sc. mare*). STAT. Theb. 12, 451 ruit ... omnem prospectum lustrans armata -e miles (SCHOL.: inquisitione). TAC. Agr. 37, 4 ni ... Agricola ... expeditos cohortes -is modo, ... simul ... silvas equitem persultare (persultari *vel* perlustrari *codd.*) iussisset. FLOR. epit. 3, 6, 11 quidquid piratarum fuit, quadam -e inclusum (*cf. l. 74*) et oppressum est. 4, 2, 32 rates ... actis sub mari funibus captae quasi per -em. 4, 12, 48 efferam gentem ritu ferarum quasi quadam cogebat -e. OROS. hist. 5, 24, 8 ceteri ... per complures duces frequenti -e attriti sunt. CORIPP. Ioh. 6, 41 celsos -e montes, antra, nemus ... cingite. 6, 693 in latos fervens -e campos spargit equos.

β de aliis hominibus vel rebus (*c. gen. subi.: l. 73. 76*): QVINT. decl. 252 p. 31, 16 hac lege omnem malitiam velut quadam -e cinxerunt *eqs.* TAC. ann. 13, 42, 4 Romae testamenta et orbos velut -e eius (*i. Suillii*) capi. PLIN. paneg. 35, 2 quos (*sc. delatores*) ... in aeternum repressisti, mille poenarum -e inclusos (*cf. l. 64*). AMBR. Ioseph 5, 22 (= SERM. Corp. Vind. 21 p. 310, 4) illa retia sua misit *in Ioseph* et -e sui (sua Serm.) capta est. AVG. de mend. 1, 1 nostram sententiam velut certior -o comprehendet. *meton.* (*cf. l. 44*): *fere i. q. circumventio, captio sim. ut vid.* (*c. gen. inhaer.: l. 81*): ARNOB. nat. 4, 35 p. 170, 13 Hercules pestiferi tegminis circumretitus (circumpetitus *trad.*) -e. PS. CYPR. singul. cler. 38 p. 214, 17 *conversatio parilitatis* in fascem glomerans numerosas -es captionum ... multiplices mortes invehit. *i. q. latebrae*: HIST. Apoll. rec. A 7 quaeritur Apollonius per terras, per montes, per silvas, per universas (diversas rec. B) -es.

[Nelz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *translate, i. q. indagatio, inquisitio sim.*: a *de hominibus vel rebus corporeis, i. q. perscrutatio, exploratio sim.* (*c. gen. obi.: l. 3. 4. 5. 6*): AMM. 28, 4, 34 praeeunte nidoris -e (*fere i. odoratione*). 29, 6, 12 barbari vertuntur ad Aequitii -em. COD. Theod. 7, 16, 2 litora ... sollerti custodiantur -e. 9, 42, 7 (= Iust. 9, 49, 7 pr.) bonorum *proscripti*. 12, 1, 49, 1 propinquorum. 16, 5, 13 omnibus huius urbis latebris -e curiosiore perspectis. EVCHER. epist. ad Val. p. 720^A si ... de fuga famulum minaci -e sectatur.

b *de rebus incorp., i. q. examinatio sim.*: α *generatim*: (I) *absol.*: DIOM. gramm. I 492, 17 extremitas nominum ... -em inquirit (*cf. l. 27*). CHALC. comm. 112 Plato quique huius -is diligentius examen habuerunt. 274 cuncta ... diligentiore -e peragrare (AMBR. in psalm. 118 serm. 4, 16. *cf.* PRISCILL. canon. praef. p. 110, 6 sagaci. AVIEN. Arat. 1380 ingenti. AMM. 30, 3, 2 scrupulosa). 302. AMM. 15, 5, 30 consilium occulta scrutabamus -e. AMBR. Abr. 1, 6, 47 -is *peccatorum* studio. obit. Theod. 45 certam -em (*i. viam indagandi*) spiritus sanctus inspirat *eqs.* CASSIAN. inst. 5, 2, 2 (*appos.* expositioni). BOETH. divin. p. 164, 3 viam ... -is. ENNOD. opusc. 3, 70 p. 348, 20 spiritali -e. COD. Iust. 1, 17, 1, 9 propter pleniorem -em (*sc. sensus legis*). *et al.*

(II) *c. gen.*: *subi.* (*cf. tit. libri*: PRISC. gramm. II 35, 21 teste Nonio Marcello de doctorum -e [II 270, 1]): FRONTIN. strat. 1 praef. p. 1, 16 rerum gestarum scriptores -e operis sui hanc quoque partem esse complexos. AMBR. Abr. 2, 6, 36 hominum. COD. Theod. 14, 16, 1 tui culminis. ENNOD. opusc. 2, 93 p. 316, 10 discussoris. *epex.* (*inhaerent. [cf. p. 1106, 81]: l. 28 sq.*): DIOM. gramm. I 494, 5 metrorum ... obscuritas scrupulosae intentionis -em ... inquirit. CHALC. comm. 341 rationis. PRISCILL. tract. 8, 118 inquisitionis -e (CASSIAN. conl. 22, 6, 2. *cf.* EVSTATH. Bas. hex. 1, 8 p. 876^B discursionis). RVFIN. Clement. 2, 25 disputationis. MACR. somn. 1, 19, 8 visus. CASSIAN. conl. 7, 34, 1 futurae noctis. FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 7 cogitationis. *obi.*: GELL. 6, 16, 6 has undiquevorsum -es cuppediarum ... detestatione dignas censebimus. SOL. 9, 10 -o originis eius (*i. Emathii*) aevo disperiit. CHALC. comm. 253 perveniet ad -em veri (*cf. ibid.* veritatis [GRILL. rhet. p. 19, 13 M. AMM. 28, 6, 18. RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 63, 7 investigare v. -em (*nota abund.*). PS. AVG. serm. ed. Mai 28, 1. CONC.^S II 2, 2 p. 23, 22 [ἀνίχνευσιν]. AVELL. p. 101, 14. PASS. Andr. long. 6 [τελείωσιν]. *et al.*). *ibid.* virtutis. 272 initiorum. 302 *quaestionum* (CASSIAN. conl. 9, 7, 3 IOH. MAXENT. Conc.^S IV 2 p. 26, 28). AMM. 16, 1, 4 rectae ... rationis. HEGES. prol. 1 p. 3, 8 rerum (NOVELL. Theod. 22, 2, 4 [= COD. Iust. 10, 35, 2] omnium r. MAR. VICTOR. aleth. praef. 2 EVSTATH. Bas. hex. 1, 3). RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 218, 7 sermonum. Orig. princ. 1 praef. p. 16, 15 K. consequentiae. AVG. civ. 21, 27 p. 551, 8 D. eorum (*sc. peccatorum*). MACR. Sat. 7, 14, 15 quorum. NOVELL. Theod. 3, 3 pr. verae religionis. CASSIAN. conl. 8, 1, 2 *interrogationis*. MAR. VICTOR aleth. 1, 120 futuri. *et al.*

β *speciatim de cognitione magistratuum (l. 51 sq.) vel iudicum* (*c. gen. obi.: l. 51. 55. epex.: l. 52*): AMM. 29, 1, 14 paratis omnibus quae -es futurae poscebant. COD. Theod. 1, 15, 6 rectori provinciae rei -o mandetur. 3, 1, 5 si factum publica -o compererit. 8, 15, 5, 1 quibus ... discussionis -o (*i. munus discussoris*) ... mandatur. 9, 19, 2, 1 (= Iust. 9, 22, 22) acerrima fiat -o argumentis, testibus *eqs.* 10, 22, 2, 3 eo pergat -o, ut cuncta rimando cognoscat *eqs.* 16, 7, 7 pr. (= Iust. 1, 7, 4 pr.) criminis (COD. Iust. 9, 22, 23, 1). *Nelz.*

?**indāgus**, -a, -um. GLOSS.^L IV Plac. I 4 -us (*vel* indigus) -a -um (*vel* indig-) participia sunt cum una u tantum. '*videtur formam* indigus *contra* indiguus *defendere*' *Lindsay; cf. Beda gramm. VII 275, 22.*

indalbo *v.* inalbo. **indamn-** *v.* indemn-.

indaps, -is *adi.* *ab* in *et* daps *sec.* insomnis. *i. q. sine dape*: VIRG. gramm. epist. 3 p. 138, 28 quindecim ... noctibus totidemque simul diebus insomnes et -es mansere.

indaudio *v.* inaudio.

***inde** *adv.* [*ex* *im-de (*v.* is *et* inter-im); *cf. quae d. s. sub* hinc. *J. B. H.*] *scrib.* in.de: CIL VI 35243. *notatur* in (?): INSCR. NotScav. 1926 p. 204. *v. et Lindsay, Notae lat. p. 319, 407.* NOT. Tir. 20, 68. *ap. scenicos hic illic duarum morarum mensuram habet (extra legem brev. breviantium; saepius in init. versus; F. Skutsch, Plautin. u. Roman. p. 76 sqq. et eum secutus Lindsay legi volunt per syncopen* ind'; *contra Juret, Dominance et résist. p. 175*): PLAVT. Amph. 156 Aul. 366 Capt. 128 Most. 743 Poen. 1153 Pseud. 588 Stich. 67 TER. Phorm. 681. *dub.*: PLAVT. Aul. 679 Cas. 901. 932 Poen. 665. 902. 1055 Rud. 1252 Stich. 176. GLOSS. deinde (*cf. p. 1111, 64*), αὐτόθεν, ἐκεῖθεν, ἔπειτα. *inde a* PLAVTO, ENN., CATONE; *deest* TIB. [*val.* înde, *it.* ne, *francog.* en, *hisp. vet.* ende. *M.-L.*] *cf. M. Bitterhof, Das lat. -e im Französ., Diss. Erlangen 1902.*

[*variat in codd. c.* unde: *p. 1110, 10.* OV. fast. 6, 303 LIV. 37, 13, 10 PLIN. nat. 2, 183 PS. CYPR. mont. 5. deinde: CIC. Att. 8, 11 d, 7 LIV. 35, 7, 4. hinc: *p. 1110, 13.* OV. met. 1, 390. ibi: CAES. Gall. 7, 9, 4 (-e β, i. α). id: *p. 1116, 3.* idem: LIV. 3, 59, 1 PLIN. nat. 35, 99. inque: OV. met. 8, 641. *ex coni. probab.*: *p. 1121, 11.* PACVV. trag. 121. VARRO ling. 5, 151 (et *de codd.*). CIC. Arat. 378 (deinde *codd.*). CATVLL. 66, 59 (hi dii *trad.*; *v. Herzog, Hermes 71, 1936, 346*). NEP. Hann. 6, 2 (in *codd.*). OV. met. 9, 711. LIV. 22, 57, 9 (in *codd.*; *sic et* 40, 18, 8. 40, 57, 3. 41, 18, 8. 44, 45, 12. 45, 26, 15 CVRT. 5, 5, 8 *al.*). LIV. 45, 34, 6. COLVM. 5, 6, 10 (in se *codd.*; *sic et* TERT. adv. Val. 39 p. 211, 22). MELA 2, 1. ASCON. in Mil. p. 32, 9. 41, 4 (ille *codd.*). *et al.* *falso trad.*: TER. Phorm. 879 (*A*). VARRO ling. 5, 86. CIC. Tusc. 2, 40 (Indi *Davis.*). Att. 8, 11 d, 4 (*M*). 16, 15, 5 (*M*). PLIN. nat. 10, 104 QVINT. decl. 271 p. 112, 18 CHIRON 308. *dub. trad.*: PLAVT. Vid. 65 CATO orig. 65. LVCIL. 124 (*v. vol. V 2, 1509, 57*). VARRO ling. 7, 58. 9, 6. RHET. Her. 3, 7, 13 (deinde *Aldina*). CIC. Att. 9, 17, 2 SALL. Iug. 114, 2. OV. met. 2, 31 (ipse *Magnus*). LIV. 37, 28, 8. 42, 30, 6 SEN. Herc. O. 1527 PLIN. nat. 5, 27. *et al.* *dub. interpr. sunt frg. nonnulla vel loci lacunosi aut corrupti*: PLAVT. Merc. 17 Paras. pig. frg. 1 ENN. ann. 158. 524. 558 scaen. 385 CATO or. frg. 1, 19 (= 43 M.). mil. frg. 6 PACVV. trag. 252 LVCIL. 123. 1095 LEX agr. (CIL I² 585) 37 CIL IV 4231 XIV 3579^a, 7 CIC. nat. deor. 2, 137. *et al.*; *praeterea*: VARRO ling. 5, 37 VLP. dig. 42, 5, 9, 6. CE 1233, 8 (*s. III*) non aetate minor nec minor -e loco.]

materiam eodem fere modo digessi ac s. v. hinc.

CAPVT PRIVS: ***de notione.***

i. q. ex eo loco. *in narrando sim. anaphorice pertinere solet ad ea quae antecedunt, hic illic laxiore usu ita, ut notio per -e resumpta magis subintellegatur (e. g. p. 1109, 9. 18. 1114, 61. 63. 1116, 55. 1119, 49. 62.* CIC. Brut. 284 OV. met. 13, 122 TAC. ann. 11, 14, 1); *ad remotiora verba refertur* CVRT. 5, 10, 4. PALLAD. 9, 5, 2 laetamen non est ingerendum, sed potius paleae, quia -e (*sc. laetamine*) fungosae sunt *rapae*; *ad voc. in parenthesi collocatum* LIV. 31, 46, 7 (*v. Weißenborn-Müller ad l.*); *nota: i. q. illinc*: HYG. Gell. 10, 16, 13 qui descenderint illuc atque -e rursum evaserint. *p. 1109, 65*; *syn.* hinc: RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 70, 4 ut et nos hinc liberemur et vestra -e religiositas servetur (*I 1, 7 p. 80, 12 καὶ ἡμεῖς ἀπαλλαγῆναι ἐντεῦθεν καὶ τὴν ὑμετέραν ἀπαλλάξαι θεοσέβειαν*). *determinativo et praeparativo usu adhibetur in correlatione (p. 1121, 1) et praeterea p. 1111, 62. 1118, 69.* VAL. MAX. 2, 5, 4 -e tracta licentia: quondam *eqs.* PORPH. Hor. epod. 16, 9 hic cluditur periodus -e coepta: 'quam neque finitimis *eqs.*'

I ***de separatione***: **A** *indicatur* ***motio vel actio*** *eundi, removendi sim.* (liberare: *p. 1109, 19.* *translate: l. 56. 74. p. 1109, 10. 21. 22 al.*): **1** *c. verbis* (*exempla lectissima*): PLAVT. Asin. 357 in balineas iturust, -e huc veniet postea (LVCIL. 365 CIC. Att. 3, 8, 1). 777 cum descendat -e (LIV. 1, 12, 1). Aul. 366 ut in puteo cenam coquant; -e coctam sursum subducemus corbulis. Bacch. 315 nilne attulistis -e auri domum? Capt. 128 -e me continuo recipiam rursum domum (CIC. Manil. 35 CAES. Gall. 4, 33, 3). 282 cum -e abimus (TER. Andr. 368 *al.* CIC. Att. 9, 7, 5). 490 nunc redeo -e (ENN. ann. 301 TER. Andr. 137). Men. 401 -e huc sum egressus (TER. Phorm. 878). 1113 -e avehi. Merc. 67 -e (*ex urbe*) ... rus rusum confestim exigi solitum a patre (LIV. 1, 60, 2 PLIN. nat. 3, 50). Most. 315 -e effugi foras. 878 hoc preti -e abstuli (TER. Eun. 26). Poen. 665 -e ... aufugit. Pseud. 332 lanios -e accersam (660 CAES. Gall. 3, 23, 3). 1282 -e huc exii (CATO agr. 1, 2 CIC. Phil. 6, 6). Rud. 600 neque eas eripere quibat -e (OV. fast. 3, 866). 1252 -e ... ibant ... domum (TER. Phorm. 90). Stich. 67 -e vocatote (GAIVS dig. 2, 4, 18). TER. Andr. 200 si te -e (*ex pistrino*) exemerim (CATO agr. 42 *al.* EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. [CIL X 4842] 27 CIL VI 36467). Hec. 377 corripui ilico me -e. Phorm. 181 quomodo me -e (*ex malis*) extraham (CELS. 5, 25, 17). Eun. 521 ecqua -e (*rure*) parva periisset soror (*aliter p. 1116, 78*). CATO agr. 17, 2 -e (*ex nuce*) semen excidet (SEN. dial. 12, 11, 1 *mens* indignatur -e excidere, quo admissa est). or. frg. 1, 8 (= 31 M.) -e ... profecti sumus (QVADRIG. hist. 76 CIC. Att. 3, 8, 1). SISENNA hist. 6 -e Romam ... profugerunt. QVADRIG. hist. 36 -e ... recessit. VARRO ling. 5, 138 volant -e. CIC. Verr. II 4, 63 posteaquam -e (*e convivio*) discessum est (Att. 5, 20, 3 CAES. civ. 3, 40, 6). Caecin. 35 -e (*de fundo*) deiectus (LIV. 21, 62, 3). dom. 76 in Capitolium atque -e domum ... comitatum. 109 -e abripi (LIV. 35, 27, 10). Vatin. 12 -e aurum exportari. de orat. 3, 63 non ... repelletur -e, quo aggredi non cupiet (OV. met. 11, 333. 12, 124). 3, 75 -e decedens (Att. 5, 21, 9 LIV. 23, 32, 8). Att. 8, 16, 2 quam -e turpiter fugisset (SALL. Iug. 61, 4. SEN. epist. 9, 9 -e amici fugiunt, ubi probantur). 16, 7, 1 -e ... tramittebam (LIV. 28, 5, 1). LVCR. 4, 329 -e ... educta (LIV. 23, 45, 6). 4, 944 fit uti pars -e animai eiciatur. 6, 547 late disserpunt -e tremores. CAES. Gall. 1, 10, 5 -e in Allobrogum fines ... exercitum ducit (BELL. Afr. 37, 3 LIV. 5, 28, 9). 6, 13, 11 -e (*ex Britannia*) in Galliam translata (MORET. 39 LIV. 2, 16, 3. *cf. trsl.*: CELS. 7, 21, 1^C -e huc exemplum transferendum est). BELL. Afr. 7, 1 Kal. Ianuariis -e movit (LIV. 7, 14, 8. CELS. 4, 17, 1 -e [*ex renibus*] urinam movere). 25, 3 -e progressus (CVRT. 3, 7, 7). SALL. Iug. 58, 3 neque -e ... depelli quiverunt (LIV. 7, 38, 6). VERG. Aen. 2, 434 divellimur -e. HOR. sat. 1, 8, 28 ut -e (*ex fossa*) ... elicerent animas. PROP. 3, 18, 26 mors ... protrahit -e caput. LIV. 1, 11, 4 Romam -e frequenter migratum est. 1, 26, 2 -e domos abducti (2, 22, 2). 1, 57, 9 quo cum ... pervenissent, pergunt -e Collatiam (3, 6, 7 TAC. hist. 1, 27, 2. VVLG. I Macc. 5, 36 [ἐκεῖθεν]). 2, 25, 4 cum Volscos -e ... pavor expulisset (2, 39, 2. SEN. epist. 54, 7 -e ... unde). 5, 52, 5 huc -e missu- [*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ros sacerdotes (CELS. 2, 10, 13 sanguinem -e, ubi laedit, esse mittendum). 7, 11, 1 *ut* -e ... mox in Campaniam transierit (PLIN. nat. 33, 57. *aliter infra l. 32*). 26, 26, 1 Anticyram -e se petiturum (28, 7, 18 TAC. ann. 2, 54, 1). 28, 6, 12 -e ad Cynum ... traiecit (28, 7, 17). CE 965, 6 (*a. 10*) quicumque tuis umor labetur ocellis, protinus -e meos defluat in cineres. GRATT. 369 -e emissa lues (CVRT. 3, 2, 3). MANIL. 4, 619 -e ... revocatus ([*v. adnot.*]. VAL. MAX. 4, 2, 2). VAL. MAX. 1, 7 ext. 3 qui -e solverant (*sc. naves.* 1, 8, 2. MELA 2, 45 navem). CELS. 2, 7, 12 urinae ... magna difficultas est, et quod -e excretum est, aquae simile. CVRT. 4, 9, 22 fortuna regis avertit -e (*ab delendo exercitu*) hostem. MELA 2, 95 -e ingressis totus ... patet specus. QVINT. inst. 11, 3, 124 togam ... -e (*a pectore*) removere (AMM. 30, 2, 2). TAC. hist. 2, 70, 1 -e Vitellius Cremonam flexit. 2, 98, 2 mare ... in orientem navigantibus secundum, -e adversum erat (VVLG. act. 13, 4 [ἐκεῖϑεν]). TEST. Galli (CIL XIII 5708) 2, 26 ut -e (*ex nave*) nihil subtrahatur. IVLIAN. dig. 6, 1, 59 simul atque -e (*ex aedificio*) dempta essent (*sc. fenestrae sim.*). COMM. instr. 2, 18, 20 exanimata iacens ..., in dando promeruit ... -e levari (APIC. 6, 9, 15). apol. 824 qui terreat hostes et liberet -e senatum (AVG. civ. 14, 1 p. 3, 29 D. [*sc. a poena*]. 18, 7 p. 264, 6). AMM. 28, 4, 3 ad proconsulatum ... -eque multo postea ad praefecturae culmen evectus. AVG. civ. 16, 38 p. 186, 3 D. separatum est -e (*ab hoc semine*) aliud semen Abrahae. *de digressione vel transitu orationis*: LIV. 35, 40, 2 consulibus designatis — -e namque deverteram — *eqs.* (CVRT. 10, 6, 1). FRONTO p. 59, 22 N. -e enim hic sermo defluxit. TERT spect. 10 p. 12, 4 -e (*a circensibus*) nunc ad scaenicos ludos dirigemus. anim. 36 p. 362, 5 in has quaestiones -e opinor excessimus, quo nunc revertendum est.

c. verbis praetereundi, ubi expectares 'ibi' (cf. l. 11. 66. p. 1110, 80. 1111, 40. 1113, 75. v. S. Cavallin, Zum Bedeutungswandel v. lat. unde *u.* inde, *Lund 1936*): VVLG. IV reg. 4, 8 cum ... frequenter -e transiret (LUC. 19, 4 ascendit in arborem ..., ut videret eum, quia -e erat transiturus [ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσϑαι]. RVFIN. Adamant. 5, 9 p. 193, 15 quid enim necessarium erat -e [*antea* per carnis materiam] transire, si nihil -e [*cf. p. 1115, 23*] quaerebatur assumi [*om. gr.*]. *aliter supra l. 2*). VITA Caes. Arel. 2, 22 p. 492, 26 caventes universi, ne -e umquam praeterirent, unde etiam monebantur omnes nescientes, ne in illud periculum inciderent, -e praetergredi non debere. *nota*: VITAE patr. 6, 4, 36 si necesse est transire per -e et videro eum *fratrem* peccantem, praetereo (*Cot. p. 620* παρελϑεῖν διὰ τῶν ἐκεῖ, *cf. Schmalz-Hofmann p. 492*).

plane confunditur c. 'ibi': CE 796, 2 (= INSCR. christ. Diehl 1212) iacis (*i. iaces*) -e flebilis adtumulata[m] ecce (*cf. Diehl ad l.*). *aliter explicaverim, sc. perseveratione quadam*: FLOR. epit. 3, 15, 5 -e ... depulsus cum se in Aventinum recepisset, -e quoque obvia senatus manu ... oppressus est. *? i. q. 'eo'*: PEREGR. Aeth. 27, 6 populus deducet episcopum usque ad Anastasem. -e sic venitur, ut, cum intratur in Anastase, iam et hora lucernari sit.

2 *c. subst. (l. 50. 51. 54. 56. 58. 65. 67), adi. (l. 64) et locutionibus*: SVEIVS carm. frg. 1, 5 suo post -e (*ex Persis*) reventu. CIC. Phil. 2, 48 qui tum -e reditus? (108). Att. 4, 1, 4 -e ... iter feci. CATVLL. 64, 112 -e pedem ... reflexit (*cf.* VERG. Aen. 2, 756 pedem ... tulisset). CAES. Gall. 4, 21, 3 -e erat brevissimus in Britanniam traiectus (LIV. 35, 51, 1. *cf.* OV. met. 15, 469 quo transitus -e paratus? [COMM. apol. 698]). civ. 2, 3, 2 -e ... fuga facta (*cf.* LIV. 1, 3, 2 comes ... -e paternae fugae). OV. fast. 1, 263 -e ... arduus in valles per fora clivus erat. LIV. 6, 9, 4 cum ea loca opposita Etruriae et velut claustra -e portaeque essent. 10, 35, 19 nullam -e ne fugae quidem patere viam (*cf.* 27, 27, 3 -e in collem ... ferebat via. VAL. FL. 5, 327). 24, 20, 14 castra -e movit (24, 36, 9 *al.*). 26, 46, 2 in murum ascensus -e fuit. 29, 7, 2 haud facili -e receptu. 38, 4, 9 *ne* regressus -e in tuto non esset. 44, 26, 11 nusquam -e Gallos longius vestigium moturos (CVRT. 10, 2, 13). perioch. 28 p. 34, 21 post discessum -e Magonis. PLIN. nat. 2, 7 -e deciduis ... seminibus. 2, 170 nec -e huc nec hinc illo pervio tractu. TAC. ann. 12, 55, 1 -e decursu. PEREGR. Aeth. 2, 3 melior descensus montis dei erat -e. AVG. civ. 16, 16 p. 153, 23 D. -e profectio.

3 *c. ellipsi verbi eundi (cf. p. 1112, 77. 1116, 15)*: TER. Eun. 845 ego me in pedes ..., in angiportum quoddam desertum, -e item in aliud, -e in aliud. VARRO rust. 3, 17, 10 ille -e endo suam domum, nos nostram (CIC. Att. 4, 12 -e domum). CIC. Att. 5, 12, 1 hinc Syrum, -e Delum. 5, 15, 3 in castra in Lycaoniam; -e ad Taurum cogitabam (16, 2, 4. 16, 6, 1. *v. et p. 1113, 2. cf.* 6, 7, 2 Rhodum volo ..., -e quam primum Athenas [9, 1, 3]). 7, 5, 3 *bis.* 7, 7, 3. 10, 2, 1 *cum* essem ... Minturnis postridie mansurus, et (ut *Wesenb.*) -e protinus. 10, 4, 8 de Hispaniis non dubitabat quin Caesaris essent; -e ipsum cum exercitu, ubicumque Pompeius esset. 12, 42, 3. 14, 7, 1. SVET. Nero 25, 1 simili modo Antium, -e Albanum, -e Romam.

B ***indicatur status remotus, seiunctus ab aliquo loco*** (*de tempore*: CELS. *p. 1110, 13. trsl. l. 81. p. 1110, 15*): **1** *c. verbis*: CAECIL. com. 47 facile aerumnam ferre possum, si -e abest iniuria (CIC. de orat. 2, 365 [*i. a foro*]. LIV. 6, 32, 9 duo milia -e aberat [*sim.* 22, 16, 1. 23, 35, 13. 27, 46, 4. 28, 37, 4 *al.* CVRT. 3, 8, 23 PLIN. nat. 5, 50]. 27, 5, 4 *al.* CVRT. 9, 9, 2. *v. et p. 1110, 7*). LIV. 6, 33, 5 -e (*a templo*) eos ... arcuisse. 23, 15, 6 exclusi -e (28, 37, 1. 35, 49, 11). 32, 16, 7 Euboeam -e exiguo distantem (37, 16, 6 duum milium spatio [TAC. hist. 2, 40, 1]. CVRT. 5, 7, 9 viginti stadiis). FLOR. epit. 3, 14, 4 nec deerat ... tota -e (*a contione Gracchi*) nobilitas. AMM. 22, 16, 14 Canopus -e duodecimo disiungitur lapide. **2** *c. adi. et adverbiis*: VARRO rust. 3, 16, 31 non longe -e (OV. fast. 3, 583 nec longius afuit -e [MANIL. 3, 346]. LIV. 22, 13, 8 PEREGR. Aeth. 4, 4. 18, 1 iam -e). VERG. Aen. 3, 666 nos procul -e fugam ... celerare (8, 642 OV. am. 3, 14, 18 epist. 19, 135 LIV. 2, 26, 6. 2, 52, 3 *al.* GERM. 65 [unde *l. v.*; *v. adnot.*]. 509 MELA 1, 70 LVCAN. 5, 516 VAL. FL. 6, 529 STAT. Theb. 7, 441 IVV. 14, 45. *et al.*) LIV. 34, 1, 3 propius -e (*ab urbe*) mille passus (40, 25, 8 cuius proxima -e provincia erat [CELS. 1, 3, 24 -e (*F V*, hinc *J*, huic *Linden*) pr. cibus. PLIN. nat. 3, 120 TAC. ann. 2, 60, 2]). PLIN. nat. 17, 245 -e e contrario (*cf. p. 1113, 36*). OPTAT. 3, 9 p. 94, 11 nos ... -e (*ab eo opere*) alieni sumus. *acced. ad ipsum numerum spatii (huc pertinere vid.* CATO orig. 26 -e est ferme mille passum): LIV. 9, 44, 8 hostes secutos duo milia -e ... consedisse. 21, 27, 4. 24, 36, 2 ad flumen Anapum, octo ferme -e milia, castra posuit. 30, 7, 3 octo milium ferme -e spatio. 30, 29, 10. 31, 36, 6. 31, 41, 9. 34, 20, 5. 37, 6, 4. 40, 30, 4. 44, 46, 4. PLIN. nat. 3, 148 civitas Sirmiensium ...; -e XLV (mil.) pass. Taurunum. 4, 4 amnis Acheron e lacu Thesprotiae Acherusia profluens XXXV (mil.) pass. -e. 4, 28.

C -e ***significat punctum, a quo incipit*** *alqd.*: **1** *usu strictiore c. respectu certi cuiusdam initii (formulas* iam -e ab adulescentia *sim. [cum de loco tum de tempore] v. p. 92, 20; adde*: TER. Ad. 440 i. -e a puero. CIC. Balb. 31 i. -e a principio. LIV. 2, 56, 5. 2, 65, 7. 4, 36, 5 i. -e ab incunabulis. FRONTIN. [?] strat. 4, 2, 4. AMM. 14, 8, 8 *al.* [*saepe*]. SVLP. SEV. 1, 24, 7 *al.* COD. Theod. 14, 1, 5. *c. mero abl. sine* ab [*si quidem recte trad.*; *def. Heraeus, WklPh. 1910, 261. Blomgren, De serm. Amm. p. 42 n. 1*]: PLAVT. Merc. 521 matura i. -e aetate [i. -e a m. a. *Luchs*, m. tamen a. *Leo*]. APVL. apol. 56 i. -e [⟨ab⟩ *Novák*, ⟨antiquitus⟩ *Helm*] Orphei ... scitis. AMM. 18, 5, 7 i. -e quadragesimi anni memoria. 26, 9, 8 i. -e Constanti temporibus. 28, 5, 11 i. -e temporibus priscis): *a de tempore et ordine (l. 65. v. et p. 1120, 65. 72. 75. 82)*: PLAVT. Men. 175 iubebo iam adparari prandium ...; -e (*i. a quo tempore adparatum erit*) usque ad diurnam stellam crastinam potabimus. Trin. 305 qui homo cum animo -e ab ineunte aetate depugnat suo (FILASTR. 112, 2 -e a domino usque nunc anni quadringenti triginta. *plerumque acced.* iam, *v. supra l. 25*). CATO agr. 51 -e (*an de loco?*) biennio post effodito *surculos* (GELL. 17, 21, 29 paucis ... -e annis post. COMM. instr. 2, 2, 18 -e post annos mille gehennae traduntur. AMM. 27, 10, 3. *cf. p. 1112, 28. 1121, 72*). VARRO. rust. 1, 28, 2 -e (*a solstitio*) ad caniculae signum dies XXVII, dein ..., exin ..., ab hoc ad brumam dies LVII, -e ad favonium dies XLV (*cf.* LIV. 39, 52, 5 -e tres menses ad idus Martias sunt). 1, 37, 1 *dies lunaris* a nova luna crescit ad plenam et -e rursus ad novam lunam decrescit. CIC. Arch. 1 -e (*ab ultima pueritia*) usque repetens hunc video mihi principem ... extitisse. Brut. 312 deinceps -e multae *orationes*, quas nos diligenter elaboratas ... adferebamus. CAEL. Cic. epist. 8, 4, 3 -e Hirrum cuncti iam (an *codd.*) non faciendum flagitare (LIV. 1, 59, 2 *al. v. p. 113, 61. 69. l. 56*). LVCR. 2, 1131 -e minutatim vires ... frangit ... aetas (5, 710 -e m. retro. *cf. p. 1112, 35*). 3, 1027 -e (*ab Anco*) alii multi reges ... occiderunt. VERG. Aen. 6, 385 navita quos iam -e ut Stygia prospexit ab unda ... adgreditur dictis (AMM. 17, 9, 6. uti: AMM. 15, 11, 6. 20, 8, 6. 22, 16, 6). OV. am. 1, 9, 45. met. 15, 545 hoc nemus -e colo. fast. 2, 281. LIV. 2, 1, 11 traditum ... -e fertur, ut in senatum vocarentur qui patres quique conscripti essent. 5, 47, 11 -e intentiores utrimque custodiae esse. 6, 30, 7 otium ... -e, quantum a Volscis, fuit. 23, 16, 1. 25, 14, 10 caedes -e, non iam pugna erat. 31, 7, 7 non quinto -e mense, quemadmodum ab Sagunto Hannibal, sed quinto -e (*secl. Madvig*) die, quam ab Corintho solverit naves, in Italiam perveniet *Philippus* (38, 14, 1 tertio -e die. 44, 5, 12. 45, 41, 3 -e quinto die. SIL. 16, 452 cassis tertius -e honor est [*cf.* hinc *p. 2795, 56*]). *al.* MANIL. 3, 263 -e cadunt noctes. VELL. 2, 3, 3 -e ius vi obrutum. 2, 38, 4 SEN. Med. 622. PLIN. nat. 2, 215 -e mitescunt *aestus*. VAL. FL. 3, 738 STAT. Theb. 1, 666. 5, 536. QVINT. inst. 1, 5, 21 -e durat ad nos usque 'vehementes'. FRONTIN. strat. 1, 10, 2 TAC. Germ. 37, 5. ann. 11, 24, 6 continua -e ac fida pax. *al.* GELL. 5, 9, 6 per omne -e vitae tempus. TERT. anim. 38 p. 365, 7 Asclepiades -e sapientiam supputat. COMM. apol. 842 supplicat iratus altissimum, ne pluat -e. FILASTR. 149, 3 -e usque ad pentecosten (AVG. civ. 16, 24 p. 162, 15 D. 22, 30 p. 635, 3 *al. v. et l. 38. 40*). *et al.* *fere i. q. (ex) nunc*: PACVV. trag. 21 seque ad ludos iam -e abhinc exerceant. CIC. Vatin. 13 tibi iam -e (ante *Koch*) praescribo, ne *eqs.* *dub.*: PEREGR. Aeth. 14, 2 ista fundamenta ... sunt de palatio regis Melchisedech. nam -e (*fere i. q. 'usque' Löfstedt ad l.*; *an ad p. 1117, 48?*) adhuc sic si quis subito iuxta sibi vult facere domum *eqs.* *evanida incipiendi notione fere i. q.* tunc, eo tempore *(cf. et supra l. 56)*: LIV. 8, 16, 7 militum ... is erat ardor, ut iam -e cum scalis succedere ad muros vellent (21, 31, 5 incolunt prope Allobroges, gens iam -e nulla Gallica gente ... inferior. 23, 41, 12. 44, 17, 7. PLIN. nat. 8, 176 Pyrrhi ... iam -e regis curā. APVL. met. 1, 26 ego iam

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-e Milonis abstinentiae cognitor. 2, 7). LVCAN. 5, 397 -e perit primum quondam veneranda potestas *consulatus.* PLIN. nat. 7, 144 alieno beneficio postea vixit, bonis -e etiam consecratis.

b *de loco* (*c. subst. l. 11; adi. l. 21. in libro l. 38*): SENT. Minuc. (CIL I² 584) 7 ibi terminus stat. -e flovio suso vorsum in flovium Lemurim. -e ... usque ad rivom Comberandam. -e *eqs.* (*et 23er in eadem inscr.; sim. in finibus circumscribendis*: EPIST. procos. ad Amphiss. [CIL III 568; *s. IV/V*] 12. *cf. et l. 25*). CIC. de orat. 3, 178 *sol* ut accedat ad brumale signum et -e sensim ascendat in divorsam partem (*cf.* GERM. 481. 492 FAV. EVL. p. 12, 8). div. 2, 91 intervalla infinita ... a sole ad Martis, -e ad Iovis, ab eo ad Saturni stellam, -e ad caelum ipsum (*cf. infra l. 31*). CAES. civ. 1, 66, 4 V milia passuum proxima intercedere itineris campestris, -e excipere loca aspera (CVRT. 7, 7, 4 LVCAN. 8, 181). OV. met. 5, 250 hactenus ... comitem Tritonia fratri se dedit: -e ... Seriphon deserit. fast. 4, 463 -e (*ab Henna*) puellaris nacta est vestigia plantae *Ceres.* LIV. 21, 35, 2 -e montani pauciores iam (38, 18, 8 -e maior iam geminatis aquis per Bithyniam fertur *Sangarius* [*cf. l. 28*]. MELA 1, 68 STAT. Theb. 4, 43 LAMPR. Alex. 45, 3. *et al. v. p. 113, 54. 68. infra l. 40*). 41, 1, 3 MANIL. 4, 671. CELS. 4, 1, 12 *vulva* contra medium alvum orsa -e paulum ad dexteriorem coxam convertitur. 8, 1, 14 -e (*a summa costa*) sex inferiores. CVRT. 4, 5, 1 dotem fore omnem regionem inter Hellespontum et Halyn amnem sitam, -e orientem spectantibus terris contentum *se fore scripsit Dareus* (*cf.* PLIN. nat. 6, 116 -e ad orientem Magi optinent). 6, 2, 13 ad Borysthenem atque -e ad Tanaim ... attinent *Scythae* (*cf.* MELA 3, 20. 71 PLIN. nat. 4, 105). 6, 4, 5 -e torrens ... terram praeceps subit *Ziobetis amnis* (*sim. in fluminum cursu describendo* [*v. et l. 18*]: MELA 1, 51. PLIN. nat. 3, 10 -e primum navigabili Baete. 3, 123. 6, 13). MELA 1, 6 -e se rursus ... laxat *mare.* 1, 9. 16. PLIN. nat. 2, 83 a terra ad lunam *tot* milia stadiorum esse ..., ad solem ab ea duplum, -e ad duodecim signa triplicatum ([*cf.* FAV. EVL. p. 18, 11. 13]. *sim. mensura spatii indicata*: 2, 84. 85. 244 sq. 3, 87. 100. 4, 45 -e ad murum supra dictum *tot milia passuum.* 4, 71 *al.* PEREGR. Aeth. 23, 2 MART. CAP. 6, 646 *al. v. et l. 41*). 2, 85. 3, 104 Tifernus amnis; -e regio Frentana. 4, 76. 6, 63 reliqua -e Seleuco Nicatori peragrata sunt. 6, 199 -e primum circumagente se terrarum fronte in occasum (*cf. l. 29*). CIL XI 3614, 9 (*a. 113*) commentarium cottidianum municipi Caeritum; -e (*sc. ab initio libri*) pagina XXVII kapite VI (*ibid.* 15. 18). APVL. flor. 15 p. 51 vel (⟨iam⟩ *add. Van der Vliet*) -e ante aram Bathylli statua. PEREGR. Aeth. 20, 12 -e usque ad Hur ... mansiones sunt quinque. AVIEN. orb. terr. 822 -e ... sensim in matutinas oram conducitur axes *Asia* (*cf. l. 9*). *al.* MART. CAP. 6, 615. *et al.*

c *c. locut. incipiendi* (*de temp., ordine, loco*): PLAVT. Poen. 2 Achillem Aristarchi mihi commentari lubet: -e mi principium capiam, ex ea tragoedia (OV. fast. 3, 126 SEN. dial. 7, 8, 4). ENN. scaen. 248 *ne* -e navis incohandi exordium coepisset ([cep- *l. v.*]. LIV. 22, 6, 5 -e primum. 45, 9, 4 *al.* CELS. 3, 21, 15 LVCAN. 2, 538 PLIN. epist. 10, 87, 1. TERT. adv. Marc. 2, 13 p. 352, 12 -e iam. *et al.*). VARRO ling. 10, 11 -e orsa ratio (10, 58 CIC. fin. 5, 83 LIV. 34, 26, 5 CELS. 8, 1, 24 -e femina ordiuntur. *et al. cf.* exordiri: AMM. 15, 10, 11 AVG. civ. 18, 8 p. 265, 30 D.). 10, 55 ut -e incipias, ut quid sit prius ostendas (RHET. Her. 1, 9, 14 -e ..., unde. LIV. 3, 8, 1 -e paulatim. CELS 8, 4, 21 MELA 2, 97. ITIN. Burdig. p. 555, 9. 556, 1 -e incipit Italia. *et al. v. p. 913, 74. 915, 19*). CIC. inv. 1, 28 si, unde necesse est, -e initium sumetur (LIV. 25, 40, 2 PLIN. nat. 3, 145 -e i. Epiri. TAC. ann. 15, 33, 2). OV. fast. 3, 11 Silvia vestalis — quid enim vetat -e moveri? — sacra *eqs.* (4, 820). SEN. dial. 10, 3, 5 -e velle vitam incohare, quo pauci perduxerunt. TAC. ann. 14, 15, 3 -e gliscere flagitia. CYPR. patient. 3 p. 398, 24 -e patientia incipit, -e claritas eius caput sumit. *nota*: VAL. FL. 5, 224 ante infidi ... exequar astus Soligenae ... -e canens: Scythiae *eqs.*

2 *usu laxiore, i. q. tum, deinde, postea, mox, deinceps* (*cf.* SERV. auct. Aen. 1, 275. 8, 587 *al.* PRISC. gramm. III 139, 9):

a *de tempore et ordine* (*sic e. g. infra p. 1112, 39. 59. 80. adhibetur et ad coniungenda enuntiata vel membra [hoc usu ante* CIC. *infra p. 1112, 13. 30 non nisi primo, inde a* LIV. *vel saepius (sic ap.* TAC.*) secundo aut quovis (v. e. g. p. 1112, 49. 64. 71) ponitur loco] et magis praegnanter sensu vocis q. e. 'postea' [sic e. g. infra l. 81. p. 1112, 49. 51. 53. 55 (opp.* nunc, *cf. p. 1112, 42). 69 (opp.* ante*)]. nota: in initio libri*: OV. met. 10, 1 -e per immensum ... aethera digreditur ... Hymenaeus [*an de motu locali?*]. *post pron. relat.*: COMM. apol. 169 quos -e disparsit *eqs.*): PLAVT. Bacch. 431 -e de hippodromo ... ubi revenisses domum *eqs.* (LVCR. 3, 449. 502 *al.* VERG. georg. 2, 367. 3, 327 Aen. 3, 69 *al.* PROP. 3, 10, 19. 3, 21, 23 OV. fast. 2, 651 LIV. 1, 18, 7 *al.* LVCAN. 4, 283 SIL. 3, 84. *et al.*). Capt. 735 iubete huic crassas compedes impingier; -e ... in lapicidinas facite deductus siet. Cas. 932 Cist. 92. Most. 743 tunc ⟨tibi flagrum⟩ portenditur, -e ferriterium, postea ⟨crux⟩. Pseud. 588 (*syn.* post). ENN. ann. 515 equos ... vincla suis magnis animis abrupit et -e (*an de motu locali?*) fert sese campi per ... prata (SISENNA hist. 32 [exinde *Müller*]. CATVLL. 4, 18 LVCR. 6, 593 VERG. Aen. 3, 697 CELS. 8, 7, 3 PLIN. nat. 5, 117. 13, 74 STAT. Theb. 1, 303 ACT. Arv. a. 218ª, 18. VVLG. II Macc. 4, 22 [εἶθ' οὕτως]. *et al. cf.* SISENNA hist. 34 post ... atque -e [BELL. Afr. 65, 2 SALL. Iug. 28, 6 LIV. 5, 43, 3. 7, 12, 8 *al.* QVINT. inst. 2, 11, 5 ad alia deinceps a. -e alia. GELL. 2, 13, 5 APVL. flor. 15 p. 56. *et al. v. et p. 1108, 64. 1116, 38*]. LIV. 4, 30, 14 indutiaeque -e, non pax facta [9, 13, 2 *al.*]). CATO agr. 37, 2 permisceto rutro bene; -e lutum ... addito. 66, 2 oleum in labrum primum indito, -e in alterum dolium indito (CAEL. Cic. epist. 8, 10, 3. LVCR. 2, 271 pr., -e ... porro. 3, 529 pr. ..., -e ..., post -e. *al.* LIV. 22, 15, 10 *al.* CVRT. 4, 8, 1 STAT. silv. 2, 1, 198. PELAGON. 365 pr. ..., tunc ..., -e. *et al. cf.* CATO orig. 71 id oppidum Aurunci primo possederunt, -e Achaei [LIV. 6, 24, 7. 21, 2, 4 *al.* SEN. epist. 90, 19 pr. ..., -e ..., novissime. SERV. Aen. 4, 12 pr. ..., deinde ..., -e ..., post]. CIC. orat. 39 haec tractasse Thrasymachum ... primum ..., Theodorum -e Byzantium multosque alios [NIGID. frg. Serv. auct. ecl. 4, 10 primum regnum Saturni, deinde Iovis, tum Neptuni, -e Plutonis. CATVLL. 29, 18 paterna prima lancinata sunt bona, secunda praeda Pontica, -e tertia Hibera. LVCR. 1, 605. 2, 134. 3, 247 *ter.* 4, 276 primus ..., -e ..., post. CAES. Gall. 7, 48, 1 LIV. 1, 43, 11 *al.* MANIL. 3, 494 LVCAN. 2, 646. *et al.*]). CATO agr. 87. 141, 4 or. frg. 40, 4 (= 124 M.). TITIVS or. frg. Macr. Sat. 3, 16, 14 (= 2 M.) -e ad comitium vadunt. VARRO Men. 478 in castris permansi, -e caballum reduxi ad censorem. 523. RHET. Her. 4, 54, 68 Lemnum praeteriens cepit, -e Thasi praesidium reliquit, post ..., -e *eqs.* CIC. Arat. 325. 453 prolabitur -e Anguitenens. 459. har. resp. 42 -e cum Murena se in Galliam contulit *eqs.* (LIV. 1, 7, 7. 1, 40, 5 *al.*). de orat. 2, 95 postea ..., -e Demochares ..., tum Phalereus ille Demetrius ... extiterunt. fin. 5, 1. Tusc. 1, 5 (*syn.* post). Att. 4, 15, 9 deinde me expedio ad Drusum, -e ad Scaurum. 7, 12, 2. 12, 41, 1 postridie Idus Lanuvii constitui manere (12, 43, 1), -e postridie in Tusculano aut Romae (*cf.* LIV. 10, 25, 3 postero -e die [32, 13, 2 -e p. d. 33, 1, 2. 33, 6, 4 *al.*]. *vix ad p. 1110, 42*). 15, 11, 2 multo -e sermone querebantur *eqs.* epist. 9, 20, 3. 9, 21, 2 *al.* CAEL. Cic. epist. 8, 4, 4 CATVLL. 64, 225. 298. LVCR. 2, 982 -e alia ex aliis (*cf.* 1004. 3, 652 *al.* VERG. Aen. 5, 583. 8, 587 *al.* OV. met. 3, 209 LIV. 1, 32, 12 *al.* SIL. 5, 510. *v. et supra l. 2. p. 1113, 18*). 5, 1011 -e casas postquam ... pararunt *eqs.* (LIV. 23, 17, 4 [*v. adn. crit.*]). 5, 725 -e minutatim retro contorquet *eqs.* (1293. 1384. *cf. p. 1110, 53*). 6, 183 -e sonus sequitur (VERG. georg. 2, 306 VAL. FL. 8, 189. *cf.* TAC. hist. 1, 72, 1 par -e exultatio ... consecuta). *al.* CAES. Gall. 2, 19, 3 Caesar sex legiones expeditas ducebat; post eas ...; -e duae legiones ... agmen claudebant. civ. 1, 83, 3 *al.* BELL. Afr. 64, 1 (*syn.* postea). NEP. Hann. 4, 2. VERG. Aen. 1, 275 -e ... Romulus excipiet gentem. 2, 2. 355. 5, 223. 7, 530. 12, 743 nunc huc, -e huc incertos implicat orbes. *al.* CVLEX 190 (*syn.* tum). HOR. sat. 1, 5, 3 -e Forum Appi *me accepit.* 2, 6, 98 PROP. 3, 15, 25 OV. met. 3, 106. 14, 609. LIV. 1, 1, 6 ex urbe atque agris concurrunt. duplex -e fama est: *eqs.* 1, 1, 9 -e foedus ictum inter duces. 1, 2, 6 secundum -e proelium Latinis. 1, 3, 9. 1, 7, 2 *bis.* 1, 25, 13 ad sepulturam -e suorum ... vertuntur. 1, 59, 2 cultrum deinde Conlatino tradit, -e Lucretio. 2, 11, 7 iubet Sp. Larcium ... ad portam Collinam stare, donec hostis praetereat, -e se obicere. 3, 66, 1 (*nono loco*). 21, 58, 1 haud longi -e temporis ... quies militi data est. 23, 47, 6 quae vox in rusticum -e proverbium prodita est. 24, 20, 5 oppida vi capta Conpulteria, Telesia, Compsa -e, Fagifulae *eqs.* 25, 21, 10 cetera a fronte pulsa, -e ab tergo atque alis circumventa acies. 34, 13, 6 nunc iusta pugna hostes cum hostibus conseretis manus: non agros -e populari, sed urbium opes exhaurire licebit. *saepe.* MANIL. 3, 410 SEN. Phaedr. 1102 CVRT. 3, 12, 17. 5, 6, 17 vastatis -e agris *eqs.* COLVM. 12, 3, 2 LVCAN. 1, 204 *al.* PLIN. nat. 7, 150 (*syn.* hinc). 10, 126. VAL. FL. 3, 362 at non -e dies ... Minyas ... solvit (8, 255 ast -e. STAT. Theb. 4, 116 maior at -e novis it Doricus ordo sub armis. 8, 363. *v. et p. 1114, 14. cf.* APVL. met. 6, 12 sed -e). SIL. 14, 596 mox ..., -e ..., tum. TAC. hist. 1, 17, 2 consultatum -e *eqs.* 1, 42, 1 Titum -e Vinium invasere. ann. 2, 10, 2 paulatim -e ad iurgia prolapsi. *al.* PLIN. epist. 7, 4, 8. paneg. 33, 1 visum est spectaculum -e non enerve. SVET. Tib. 9, 1 exin ..., -e ..., -e. FLOR. epit. 3, 20, 5 (*syn.* deinceps). IAVOL. dig. 49, 15, 27 (*syn.* postea). TERT. anim. 33 p. 356, 26. adv. Prax. 23 p. 271, 14 -e ... ecce ... respondet de caelo pater. ACT. lud. saec. Sept. Sev. 3, 11 *al.* CE 1504, 19 (*s. II/III*) inguini oscula figite -e mille. TER. MAVR. 609 efficit duplum atque partem, non ... ante partem et -e duplum (*cf.* DON. Ter. Eun. 567 prius est commoveri, -e amari). SPART. Carac. 3, 1 (*syn.* post hoc). LACT. Phoen. 160 illa suis conditur -e locis. VVLG. II Macc. 13, 6 (ἐνταῦθα). MACR. Sat. 1, 3, 12 sqq. (*syn.* deinde). *et al.* *fere i. q. 'si ea acciderint'* (*cf. p. 1120, 82*): GRATT. 354 nec longe auxilium, licet alti vulneris orae abstiterint ...: -e rape ex ipso ... hoste virosam eluviem *eqs.* AVIEN. Arat. 1690 -e etiam ventos mox adfore praemonet usus.

sine verbo (*cf. p. 1109, 68*): TER. Eun. 626 -e ad iurgium. CIC. Phil. 2, 48 -e iter Alexandream. 13, 19 -e ad urbem cursus. ac. 2, 1 post in Africam, -e ad consulatum. 5, 1, 4 ego -e Aquinum. 9, 10, 7 -e ad extremum: (*seq. verba Attici*). SIL. 12, 385 dira -e lues. 17, 408 -e ensis propiorque acies. STAT. Theb 5, 471 -e fugam Minyae. TAC. hist. 1, 19, 1 -e apud senatum non comptior Galbae ... sermo. 3, 27, 2 paulum -e morae, dum *eqs.* 4, 33, 2 caedes -e, non proelium. 4, 82, 1 ann. 1, 22, 1 PLIN. paneg. 20, 1. 23, 6 -e tu in pa-

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

latium. SVLP. SEV. chron. 1, 43, 6. 2, 18, 5. *adde*: CIC. Att. 2, 8, 2 -e cogito in Tusculanum, deinde Arpinum (14, 2, 4 in Tusculanum hodie, Lanuvii cras, -e Asturae cogitabam. *cf. p. 1109, 72*).

b *de loco* (*in describendo situ terrarum vel siderum sim. sine verbo l. 15. 17. 19. 20*): CIC. Arat. 42 -e Fides posita est ([*268* καὶ δέ]. *sim. in descriptione siderum*: 137. 183. 276. 279. MANIL. 1, 624 *circulus* -e axem ... tangit [687. 692. *cf.* MART. CAP. 8, 833]. VITR. 9, 4, 4. GERM. 90 -e [ipsam *Z*] Helicen sequitur ... Arctophylax [*91* ἐξόπιθεν]. 96 *al.*). VERG. Aen. 3, 703 arduus -e Acragas ostentat ... moenia. LIV. 22, 4, 3 via tantum interest perangusta ...; deinde paulo latior patescit campus; -e colles insurgunt. CELS. 4, 1, 7 -e ima ventriculi pars ... in summum intestinum coartatur (4, 1, 8). MELA 1, 39 -e ad Catabathmon Cyrenaica provincia est. 1, 108 -e is locus est ubi *eqs.* atque -e se in sinu ... flexus attollens angustissimum Ponti facit angulum. 3, 89 -e ingens et sine cultoribus tractus. *al.* PLIN. nat. 3, 38 Volscum postea litus et Campaniae, Picentinum -e ac Lucanum. 3, 74 -e Appennini silva Sila. 3, 121. 147. 4, 14. 40. 81 aversa Basternaei tenent aliique -e Germani (*cf.* 6, 6. 36, 88). *al.* VAL. FL. 4, 613 -e ... innumeri reges per litoris oram. PLIN. epist. 2, 17, 11 -e balnei cella frigidaria (*descriptio domus; cf.* 2, 17, 23. 5, 6, 10. 16. 18. 25). AVIEN. orb. terr. 421 -e Pyrenaei turgescunt dorsa (*288* τοῖς δ' ἔπι). 491. 683 (*510* τὴν δὲ μέτ'). 947 (*767* τῶν δ' ἄγχι). ora 158 *al.* MART. CAP. 6, 671. 689 *al.*

D -e *significat locum, in quo positus alqs. agat*: **1** *c. manifesta not. actionis aliquo directae, sc. c. verbis videndi, clamandi, pugnandi sim.*: PLAVT. Amph. 1000 illuc sursum escendero: -e optume aspellam virum de supero, cum huc accesserit. Aul. 679 inscendam aliquam in arborem -eque observabo (*cf.* 707 spectabam. Mil. 506 inspectavisti. VARRO ling. 5, 25 suspiciunt. CIC. carm. frg. 11 [de consul.], 59 videret [Ov. epist. 10, 29 met. 11, 199 HOMER. 655 PEREGR. Aeth. 3, 8. 12, 5]. LIV. 22, 19, 7 -e ... conspectis ... navibus [CVRT. 4, 12, 19]. CVRT. 3, 8, 26 prospicerent [PLIN. nat. 2, 167]. PLIN. nat. 2, 49 contemplantibus [VVLG. num. 27, 12 *al.*]. 8, 26 speculati. APVL. flor. 2 p. 8 despiciens). TER. Phorm. 892 concedam in angiportum hoc proxumum; -e hisce ostendam me (*cf.* PEREGR. Aeth. 12, 8 ostensae sunt nobis -e a contra [*an ad p. 1110, 15?*] duae civitates. STAT. Theb. 7, 241 conscendunt muros, -e arma nitentia natis ... monstrant). Eun. 781 ego ero post principia; -e omnibus signum dabo (*cf.* SEN. dial. 9, 4, 5 *si* te sors inter triarios posuerit, -e voce adhortatione exemplo animo milita). SCIP. min. or. frg. Gell. 2, 20, 6 excelsissimo loco grumum statuere aiebat, -e corrigere viam. CIC. inv. 2, 154 *ut* -e (*e scapha*) funiculo ... navi ... moderaretur. Att. 7, 21, 1 mansi Calibus. -e has litteras ... dedi (*cf.* 9, 6, 1 -e ad se eum scripsisse [LIV. 41, 10, 11. CYPR. epist. 45, 3 p. 602, 10]. CYPR. epist. 48, 4 p. 608, 2 qui ad nos litteras -e fecerunt). 9, 18, 3 ego Arpinum; -e expecto ... λαλαγεῦσαν illam tuam. HIRT. Gall. 8, 16, 4 hostes loco munitissimo castra posuerunt. -e ... detrimenta Romanis in pabulationibus inferebant (*cf.* LIV. 2, 39, 5 populatur -e agrum Romanum [3, 6, 4 *al.*]). VERG. Aen. 10, 54 exigat hic (*sc. Papho*) aevum *Ascanius* ...; nihil urbibus -e obstabit Tyriis (*an 'ab eo', ut p. 1119, 9?*). Ov. epist. 20, 208 es procul a nobis et tamen -e noces. met. 11, 365 -e ... strepitus loca proxima terret. LIV. 9, 27, 2 Samnites ... ad Caudium revocavit, ut -e ex propinquo ... Capuam Romanis eriperent (37, 28, 6). 22, 24, 6 propior -e ei ... tumulus apparuit. 23, 37, 3 -e ... saxis ... urbem tuebantur (38, 18, 14. *cf.* 28, 16, 7 sese tutati sunt [44, 28, 2]). 25, 27, 13 expectaturus magis eventum quam -e (*Agrigento*) quicquam moturus. 26, 26, 3 Romani -e (*antea* a mari) oppugnabant (44, 11, 4). 26, 44, 10. 27, 22, 13 ut -e (*Arretio*) praecipue caveret ne qua nova consilia caperentur. 36, 7, 20 -e (*Bullino agro*) Graeciae praesidebis. 36, 30, 2 Naupactum concurrisse Aetolos, ut -e totum impetum belli sustinerent. 40, 50, 2 *al.* MANIL. 3, 362 -e (*ex polo*) tibi ... sex tantum signa patebunt. VAL. MAX. 1, 8, 6 vallum conscendit. -e voce ingenti clamitans *eqs.* (APVL. met. 4, 10. *cf.* PEREGR. Aeth. 24, 3 -e ... facit orationem. VVLG. num. 23, 13 unde partem Israel videas ..., -e maledicito ei [23, 27]. RVFIN. hist. mon. 1 p. 391B -e eis ... responsa reddebat. SVLP. SEV. dial. 3, 15, 1). LVCAN. 7, 462 quo sua pila cadant aut quam sibi fata minentur -e (*ex adversa parte*) manum spectant (*v. Housm. ad loc.*).

2 *c. verbis pendendi, alligandi*: CIC. phil. frg. V 52 altera est nexa cum superiore et -e apta atque pendens (SEN. dial. 5, 15, 4 pendet -e libertas. PORPH. Hor. carm. 3, 24, 25. *v. et p. 1119, 31*). AVG. civ. 5, 6 p. 199, 1 D. nostros actus -e religare conantur. 15, 20 p. 100, 19 conectendum.

3 *i. q. ex* (*i. in*) *ea parte, ibi* (*cf. p. 1109, 29. hic usus ortus esse videtur ex correlativo [v. p. 1120, 40], sic tamen, ut alterum membrum sive per aliam orationis formam atque hinc sim. sive non expressum sit [v. s. hinc p. 2805, 80. hinc manifeste omissum est* AMM. 27, 5, 9 navibus ..., quae vehebant cum armigeris principem gentisque iudicem -e cum suis]. *cf. et supra l. 40. 61*): LIV. 8, 6, 13 ut ab utra parte cedere Romanus exercitus coepisset, -e se consul devoveret. 37, 39, 11 quattuor ... -e (*antea* ab ea parte) turmae equitum oppositae. 42, 7, 8 -e se maxime obiecerat eques. CELS. 2, 10, 14 desinit ... fluere *sanguis* qua nolumus, -e obiectis quae prohibeant, alia (alio *J*) dato itinere (*cf.* PLIN. epist. 10, 61, 3). 7, 5, 2 -e (*i. ex parte aversa ab ea, unde sagitta venit*) aperta via, caro diduci debet *eqs.* 8, 21, 1 in priorem *partem* non prolabi *genu* plerique scripserunt ..., cum -e opposita patella ... caput tibiae contineat. SEN. nat. 1, 2, 9 si ab una parte intercisa est *facies*, apparet -e aëra incumbere. LVCAN. 4, 708 qua stetit, -e favet *miles*. 7, 502 frigidus -e (*a parte Pompei*) stat gladius, calet omne nocens a Caesare ferrum. 7, 535 nec valet haec acies tantum prosternere, quantum -e perire potest. PLIN. nat. 2, 214 similem ... terris ... et -e (*i. etiam ex alio latere mundi*; exinde *pars codd.*) faciem *esse*. 3, 147 finitur -e Danuvio *Pannonia*. VAL. FL. 4, 253 armis innectere palmas dat famulis *Amycus*; dat et -e Lacon. 7, 424 meus vestris cecidit pro moenibus Iphis ... *et* Scythiae tanta -e manus. STAT. Theb. 3, 340 at -e (5, 666. *cf. p. 1112, 58*). 4, 826 Kl. (818 Kohlm.) nunc sordet aquis egestus ab imis alveus; -e tori riparum et proruta turbant gramina. silv. 2, 2, 77 haec *fenestra* videt Inarimen, illinc Prochyta ... paret, armiger hac ... patet Hectoris, -e malignum aera respirat ... Nesis, -e ... Euploea (*sc. est*). QVINT. inst. 6, 1, 6 provocare quae -e (*ex parte adversarii*) sint fortia, non arguentis est, sed monentis (*sim.* 7, 1, 6. SVLP. VICT. rhet. p. 319, 14. 20. 24). FRONTIN. strat. 2, 3, 22 equitatum in sinistro cornu ... locavit, ut -e Iulianum exercitum circumiret. FLOR. epit. 4, 2, 46.

II *de origine*: **A** -e *significat* ***locum*** (*sim. de tempore*: SEN. epist. 44, 5 si ad vetera revocas, nemo non -e est, ante quod nihil est. 108, 15 -e mihi quaedam permansere): **1** *c. verbis* **a** *oriendi, proveniendi*: PLAVT. Poen. 1055 Carthaginem; -e sum oriundus (LIV. 7, 15, 5. 27, 9, 11 VAL. MAX. 1, 1, 1. SEN. epist. 122, 8 -e ..., quo. *et al. cf.* exoriri: LIV. 29, 34, 14). Pseud. 622 videre -e (*Athenis*) esse (CIC. Brut. 284 LIV. 24, 41, 7. SEN. nat. 5, 9, 5 -e flatus est, unde sol. PLIN. nat. 18, 76 ITIN. Burdig. p. 578, 1 *al.*). VARRO ling. 5, 29 Tiberis ... caput extra Latium, ...; -e nomen quoque exfluit in linguam nostram (*cf.* fluere: VAL. MAX. 2, 6, 1 SEN. nat. 4, 2, 22 *al.* LVCAN. 6, 362 TAC. dial. 9, 1. manare: IAVOL. dig. 7, 4, 24 pr. TERT. anim. 20 p. 333, 20). 5, 123 -e radices in agrum Sabinum ... sunt profectae (FEST. p. 210). Ov. fast. 3, 31 decidit ante sacros ... vitta focos; -e duae ... palmae surgunt (TAC. dial. 34, 5). 6, 107 -e (*ab eo luco, personif.?*) sata est nymphe. SEN. dial. 6, 17, 2 si quid -e (*ab austro*) vehementius spiravit (nat. 6, 17, 3. *cf.* 1, 13, 3 *al.*). CVRT. 6, 5, 14 teneros adhuc ramos manu flectunt, quos intortos rursus inserunt terrae: -e velut ex alia radice laetiores virent trunci (*cf.* COLVM. arb. 22, 2 PLIN. nat. 24, 173). *sine verbo*: STAT. Theb. 5, 54 Thracum fatalia nobis litora et -e nefas. TAC. Germ. 39, 2 -e (*ex eo luco*) initia gentis. CE 418 Roma mihi tellus; genus -e; sed hospita sedes (*i. Armenia*).

b *petendi, sumendi sim.* (*nota*: timere *l. 61.* expectare *infra l. 65*): PLAVT. Amph. 156 *quid si* me in carcerem compegerint? -e cras quasi e promptaria cella depromar ad flagrum (Trin. 803). Most. 103 sibi quisque -e (*ab ea domo*) exemplum expetunt (*cf.* petere: VARRO rust. 1, 41, 5 Ov. ars 1, 230 met. 13, 122 LIV. 23, 10, 2 VAL. MAX. 8, 15, 1. *et al.* repetere: PLIN. nat. 15, 134 oracula [*cf. infra l. 57. 74*]). VARRO rust. 1, 22, 2 -e empta erunt potissimum, ubi *eqs.* LVCR. 1, 409 verum protrahere -e ([*ex latebris*]. *cf.* LIV. 1, 30, 7 -e [*ex Etruria*] ... voluntarios traxere [SEN. nat. 7, 1, 6. *et al.*]). CAES. Gall. 4, 20, 1 -e (*ex Britannia*) subministrata auxilia. civ. 3, 112, 6 -e (*ex eis provinciis*) auxilia evocavit (LIV. 33, 14, 2). BELL. Hisp. 26, 4 singulas civitates circumsederunt, ut -e sibi commeatus capiant (VAL. MAX. 8, 15 ext. 3 oracula [*cf. l. 50*]. PLIN. nat. 7, 96 *al.*). Ov. met. 1, 371 -e (*ex eis vadis*) ... libatos ... liquores. 13, 928 non apis -e (*ex eo prato*) tulit ... flores (VAL. MAX. 1, 8, 2). LIV. 1, 18, 5 inclinari opes ad Sabinos rege -e sumpto videbantur. 2, 16, 6 nihil -e (*a Sabinis*) rebellionis timeri (*cf.* 6, 22, 1 omnia ... -e [*ex Etruria*] suspecta erant. 28, 32, 10. PANEG. 10, 7, 7 nullus -e metus est. *cf. p. 1119, 39*). 2, 60, 2 -e (*ex Aequis*) acta praeda (8, 40, 1. CVRT. 9, 8, 29. *cf.* LIV. 40, 49, 4 facta). 28, 37, 9 duobus milibus auxiliarium -e conscriptis. 31, 15, 9 missi in Aetoliam nuntii expectatique -e legati (44, 27, 4. SEN. nat. 1, 2, 5 -e ..., unde). 33, 6, 8 spe frumentandi -e. 35, 12, 7 -e militem, -e naves ... habuisse (PLIN. epist. 6, 34, 1 OPTAT. 2, 6 p. 43, 4). *al.* VITR. 7, 7, 1 colores ... certis locis procreantur et -e fodiuntur. 7, 10, 2 *fuligo* -e collecta. CVRT. 5, 1, 5 ultima regni sui adhuc intacta esse, -e bello vires ... reparaturum (*cf.* 5, 10, 4). APVL. met. 7, 10 proximum castellum petam -e vobis epulas ... comparaturus (10, 18). Plat. 1, 3 ut -e (*ex Aegypto*) prophetarum ... ritus addisceret (*cf. p. 1117, 78*). MIN. FEL. 7, 6 -e adeo (*ex templis*) ... vates futura praecerpunt (*cf. l. 50*). TERT. anim. 50 p. 382, 4 -e sumentes praesidia, quo pugnant. *et al.*

2 *c. subst.*: PLIN. nat. 5, 51 crocodilus ... -e (*ex Mauretania*) ... spectatur hodie. VITA Cypr. 12 ipsorum -e civium (*i. Curubitanorum*) caritatem (AVG. in psalm. 64, 2). PRVD. perist. 13, 2 Punica terra tulit ... -e domo Cyprianum. COMM. apol. 892 exurget ... rex ad orientem cum quattuor gentibus -e.

B -e *significat* ***rem*** (*raro corpoream ut e. g. l. 84. p. 1115, 12. 17. 19. 24*): **1** *c. not. originis vigente*: **a** *generatim*: α *c. verbis oriendi, procreandi sim.*: CATO agr. 64, 2 olea quae diu fuerit in terra aut in tabulato, -e olei minus fiet (88, 2.

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

HOR. sat. 1, 1, 17 -e fit, ut [OV. epist. 19, 113 ars 1, 769 PLIN. nat. 8, 194 QVINT. decl. 337 p. 329, 6 TERT. carn. 20 p. 459 Oe. *et al.*]. QVINT. decl. 260 p. 68, 25). 157, 7 venae ... ubi sufflatae sunt ..., non possunt perspirare ...; -e aliqui morbus nascitur (CIC. Tusc. 5, 69 Att. 12, 18a, 2 RVT. LVP. 2, 6 LVCR. 4, 772 LIV. 1, 51, 5. 9, 40, 16 COLVM. 6, 14, 4 PLIN. nat. 9, 140. 16, 10 -e natum, ut *eqs. et al.* *cf.* enasci: LVCR. 1, 170. renasci: OV. met. 15, 401. innasci: QVINT. inst. 3, 6, 6. 12, 6, 2). CIC. S. Rosc. 75 -e (*ex audacia*) omnia scelera ac maleficia gignuntur. de orat. 3, 185 -e (*ex anapaesto*) ille licentior ... fluxit dithyrambus (OV. met. 2, 364 QVINT. inst. 5, 10, 23. *cf.* defluere: PLIN. nat. 8, 195). nat. deor. 2, 84 ex aethere aer *oritur,* -e aqua (SALL. hist. 1, 34 LIV. 4, 50, 2. 6, 18, 16 *al.* VAL. MAX. 2, 1, 10 SEN. nat. 6, 28, 3. *et al.* *cf.* cooriri: SEN. suas. 6, 24. exoriri: QVINT. inst. 1, 5, 58 APVL. apol. 28). LVCR. 2, 492 -e sequetur *eqs.* (SEN. dial. 4, 25, 1). 5, 1093 fulmen detulit in terram ... ignem primitus, -e omnis flammarum diditur ardor. OV. met. 2, 359 ramos abrumpit, at -e sanguineae manant ... guttae (SEN. benef. 2, 30, 1). LIV. 25, 18, 2 -e (*ex eo proelio secundo*) ingens ferocia ... genti crevit. PLIN. nat. 11, 112. 13, 32 -e (*ex eo semine*) primum spargitur radix. QVINT. inst. 3, 5, 8 amplior est semper infinita *quaestio*, -e enim finita descendit (decl. 247 p. 13, 4). 5, 10, 34 -e errores existunt. *et al.*

β sumendi, petendi, dandi sim.: PLAVT. Amph. 429 cadus erat vini, -e implevi hirneam. Persa 394 dabuntur dotis tibi -e (*ex soraco*) sescenti logi (QVINT. inst. 6, 3, 81). CIC. Caecin. 78 cuius *viri* tantum est ingenium ..., ut quidquid -e haurias purum te ... haurire sentias (*cf.* OV. Ib. 231 perbibit -e [*ex lacte canino*] ... rabiem. PLIN. nat. 32, 93 scorpio marinus in vino necatus, ut -e bibatur [138 CYPR. epist. 69, 2 p. 751, 6]. TERT. praescr. 36, 5 -e [*ex lege*] potat fidem. *aliter p. 1120, 11*). LVCR. 1, 929 *iuvat* meo capiti petere -e coronam, unde prius nulli velarint tempora Musae (OV. Pont. 1, 5, 30 SEN. epist. 114, 3 SIL. 5, 270). 5, 1182 in somnis ... mira videbant efficere et nullum capere ipsos -e laborem (LIV. 5, 20, 2 PAPIN. dig. 35, 2, 11, 6. *v. et l. 37. cf.* percipere: VLP. dig. 7, 1, 9 pr. concipere: TERT. adv. Val. 16 p. 196, 2 PORPH. Hor. carm. 3, 3, 61 -e ..., quod). *al.* OV. trist. 2, 258 ad vitium mores instruet -e (*ex eo libro*) suos matrona (*cf.* LIV. 1 praef. 10 -e ... quod imitere capies. PERS. 1, 126 -e [*ex Graeca comoedia antiqua*] vaporata lector mihi ferveat aure. QVINT. inst. 8, 2, 12. TERT. nat. 2, 2 p. 95, 22 dempsisse. anim. 9 p. 310, 25 HIER. epist. 54, 18, 3. AVG. civ. 15, 13 p. 82, 27 D. *codice* -e descripto. 19, 23 p. 394, 12 decerpam. MAX. TAVR. c. pag. JThSt. 17, 1916, 329 invenies. *v. et infra l. 68*). Pont. 1, 5, 82 si te ... Pleiadum laudent signa, quid -e feras? LIV. 2, 49, 6 consulatus -e (*i. pro rebus a se gestis*) ac triumphos ... sperare (VVLG. Luc. 6, 35 [μηδὲν ἀπελπίζοντες]). 5, 16, 7 incognita ... sub hasta veniere, quodque -e redactum, militibus est divisum (GAIVS dig. 29, 5, 25 pr. *cf.* LIV. 35, 1, 12 quod -e refectum [redactum *Cobet*] est. GAIVS inst. 4, 72 receptum [*al.*]). 24, 18, 14 -e (*ex ea pecunia*) si quid emptum paratumque ... viduis foret (IVLIAN. dig. 39, 5, 2, 7. *cf.* PLIN. nat. 12, 63 -e impensae publicae tolerantur. GAIVS dig. 28, 8, 6 inst. 4, 28. PAPIN. dig. 31, 71 comparatum [AVG. civ. 22, 8 p. 574, 16 D.]. VLP. dig. 48, 20, 6. TERT. apol. 39, 6 -e non epulis ... dispensatur. adv. Marc. 4, 15 p. 465, 21). *al.* MANIL. 5, 236 -e (*a Cratere*) trahit ... genus moresque (PHAEDR. 4, 14, 2 CVRT. 8, 10, 12 SCHOL. Ter. p. 59, 16 proverbium est -e tractum, quod *eqs.*). PLIN. nat. praef. 29 Theophrastum hominem in eloquentia tantum, ut nomen divinum -e invenerit (10, 154. *v. et supra l. 42. cf.* 15, 81 -e repertum, ut *eqs.*). STAT. silv. 3, 3, 149 nitor -e (*ex censu paterno*) adsuetus Etrusci. FRONTIN. strat. 3, 15, 5 qui -e (*tritico*) etiam pecora pascerent (*cf.* FLOR. epit. 2, 18, 14 -e vixerunt [PELAG. in Rom. 13, 7 p. 103, 4]. CYPR. eleem. 17 p. 386, 18 vesci). IVV. 6, 139 -e faces ardent, veniunt a dote sagittae. 9, 20 sumit, ... -e habitum facies (PORPH. Hor. sat. 1, 1, 66 -e ..., quod [*al.*]). 10, 140 causas ... laboris -e habuit. TAC. ann. 16, 3, 1 -e ... largiebatur (COMM. instr. 2, 24, 8. *cf.* CYPR. ad Donat. 12 p. 14, 5 -e largitio est). APVL. met. 3, 21 arcula quadam reclusa pyxides ... -e depromit. TERT. apol. 21, 12. anim. 19 p. 330, 21 -e ... sapiunt unde vivunt *arbores* (ENNOD. epist. 2, 11, 3 p. 51, 2 hanc *scedulam* hactenus habui, -e sum locutus et sapui. *cf. p. 1119, 29*). resurr. 48 p. 98, 27 *ut* nostrae spei regulam -e deduceret, unde constaret. *et al.*

γ esse: (I) *vario usu*: LVCR. 4, 1075 purast sanis magis -e (*ex veneris usu*) voluptas quam miseris. LIV. 6, 28, 6 similem pavorem -e ... fore. 7, 17, 3 -e terror maximus fuit, quod sacerdotes eorum ... militem Romanum insueta turbaverant specie (SEN. dial. 5, 34, 2 PRVD. cath. 10, 89). 22, 28, 1 duplex Hannibali gaudium fuit (27, 1, 3). 38, 17, 14 ne parum -e gloriae ... sit. *al.* SEN. dial. 4, 19, 2 cuius ... elementi portio praevalebit, -e mores erunt. nat. 2, 54, 1 -e est sonus, quem nos tonitrum vocamus. 3, 26, 5 -e opinio est *eqs.* 3, 27, 4. 5, 3, 1. PLIN. nat. 23, 1 primum ... homini cibum fuisse -e (*ex arboribus*). QVINT. inst. 3, 6, 9 -e erit status causae. 7, 2, 32 tamquam -e fuerit spes impunitatis. TERT. anim. 17 p. 346, 6. 8 *al.* (II) *in certis quibusdam locutionibus*: -e est quod (*aliter l. 73*): SEN. contr. 1, 2, 9 conversata es cruentis et humano sanguine delibutis: -e est profecto, quod potes hominem occidere. 4 praef. 2 -e est, quod Labienus ... dixit: *eqs.* (*cf.* SEN. dial. 3, 15, 3 -e est, quod Socrates servo ait [AVG. in psalm. 67, 15]). SEN. dial. 4, 2, 5 -e est (idest *A*), quod adridemus ridentibus. 4, 28, 8. 6, 23, 2 nat. 3, 20, 4. 4, 13, 8 epist. 74, 11 PS. QVINT. decl. 16, 2. PLIN. epist. 7, 5, 1 -e est quod ..., -e quod *eqs.* paneg. 15, 5 FLOR. epit. 1, 22, 2 APVL. Plat. 2, 21 MIN. FEL. 28, 7 TERT. apol. 50, 16 CYPR. Demetr. 17 p. 362, 30 PS. ORIG. tract. 5 p. 49, 7 CAPITOL. Opil. 3, 6 *al.* LACT. inst. 2, 16, 11 *al.* OPTAT. 1, 10 p. 13, 18 *al.* LVCIF. non parcend. 25 p. 263, 4 *al.* PRISCILL. tract. 6, 106 AMBR. epist. 23, 5 HIER. epist. 54, 10, 4 PRVD. cath. 1, 65 AVG. in euang. Ioh. 26, 13 *al.* CASSIAN. conl. 8, 15, 3. *et al.* *ordine inverso*: IVV. 6, 612 quod desipis, -e est, -e animi caligo *eqs.* PRVD. cath. 4, 13. -e est ut: SEN. benef. 2, 26, 2 nemo non benignus est sui iudex: -e est, ut omnia meruisse se existimet. -e est unde: AVELL. p. 25, 6.

δ ellipsis verbi (*cf. p. 1109, 68*): VERG. Aen. 6, 728 -e (*de spiritu mundi*) hominum pecudumque genus. SEN. dial. 7, 1, 3 -e ista tanta coacervatio. 9, 2, 10 *bis.* 10, 16, 5. epist. 95, 16 *quater.* 95, 71. LVCAN. 1, 173 non erat is populus, quem pax tranquilla iuvaret ...; -e irae faciles et ... vile nefas. 1, 460. PLIN. nat. 2, 78 -e fama cernendi Lynceo (5, 72). 10, 54. 37, 85 *al.* VAL. FL. 6, 109 -e etiam par mortis honos. SIL. 6, 25. STAT. Theb. 4, 230 vigor -e animis. 7, 700. 10, 15 silv. 3, 2, 71 MART. 11, 22, 7 QVINT. inst. 4, 1, 9. 4, 2, 28. 8, 5, 14. decl. 267 p. 91, 1 -e has inimicitias. *al.* IVV. 1, 168 -e irae et lacrimae. 3, 236. 7, 103 quae tamen -e seges? (PRVD. ham. 258). 9, 28. 14, 173 -e fere scelerum causae (TAC. hist. 4, 13, 1). 15, 36 summus utrimque -e furor volgo, quod numina vicinorum odit. TAC. hist. 1, 54, 2 -e atrox rumor (ann. 4, 54, 2). 2, 8, 2 ann. 1, 63, 2 *al.* PLIN. epist. 4, 25, 4 *al.* FLOR. epit. 1, 1, 3 *al.* TERT. spect. 16 p. 18, 6 *al.* CYPR. Demetr. 11 p. 359, 1 -e falsarii, venefici -e, -e ... sicarii. *et al.* *adde*: VARRO ling. 7, 48 cortinae ... a corde, quod -e sortes primae existimatae (*cf.* TERT. adv. Marc. 3, 17 p. 405, 3 Christum ... ex stirpe Iesse deputatum per Mariam -e censendam).

ε pendet ex subst. (*v. et p. 1117, 59*) *et adi.* (*infra l. 51. hic illic pro gen.* 'eius', *e. g. infra l. 48. 50. 57*): VERG. georg. 3, 490 si quam *hostiam* ... mactaverat ... sacerdos, -e neque impositis ardent altaria fibris (*aliter* SERV. auct. *ad l.*). OV. met. 12, 444 iaculo mihi vulnera fecit ...; apparet adhuc vetus -e cicatrix. LIV. 1, 6, 4 intervenit ... avitum malum, regni cupido, atque -e foedum certamen (25, 39, 10 QVINT. inst. 10, 1, 94 eruditio in eo [*Lucilio*] mira et libertas atque -e acerbitas. *cf.* LIV. 3, 10, 7 ne qui in loca summa urbis impetus caedesque -e fierent [6, 40, 1. 21, 63, 4 *res* favorem apud plebem alterumque -e consulatum peperit. 28, 20, 9. 42, 17, 4]. PLIN. nat. 15, 21 carnes et -e faeces). 38, 7, 13 -e [*ex eo igne*] ... vis fumi ... cuniculum *compleverat.* LVCAN. 4, 471 inter tot milia captae circumfusa rati et plenam vix -e (*ex ea rate*) cohortem pugna fuit. PLIN. nat. 23, 151 -e (*ex ea lamna*) ferrugo. 28, 44 nec lippire eos, qui, cum pedes lavent, aqua -e ter oculos tangant. 28, 218 ad omnes -e causas. 36, 203. VAL. FL. 2, 91 vox -e (*ex casu Vulcani*) repens ... perculit urbem. SIL. 2, 190 spolium -e superbum. 14, 460 -e cruorem. STAT. silv. 4, 4, 26 -e (*a sermone vestro*) sonus ... mihi circuit aures (AVIAN. fab. 7, 18). MART. 9, 59, 7 -e satur. VLP. dig. 28, 3, 4 gradu rupto ... hereditas -e optineri non potest. GELL. 13, 31, 1 -e (*ex saturis M. Varronis*) quaedam non admodum difficilia. TERT. apol. 7, 1 dicimur sceleratissimi de sacramento infanticidii et de pabulo -e. nat. 1, 16 p. 87, 20 tot -e (*ab expositione infantium*) traduces ad incestum. SER. SAMM. 622. PEREGR. Aeth. 14, 2 si quis ... fundamenta -e (*de palatio regis Melchisedech*) contiget. AVG. civ. 5, 7 p. 200, 28 D. -e (*i. ex granis natas*) spicas (8, 27 p. 367, 10).

ζ -e significat fere 'per id' et transit ad not. causalem et instrumentalem (*saepe c. pass.*): TER. Hec. 831 narro omnia haec: -e est cognitio facta. VERG. georg. 1, 86 saepe etiam steriles incendere profuit agros ...: sive -e occultas vires ... terrae ... concipiunt, sive *eqs.* AETNA 173 *v.* hinc *p. 2807, 48.* OV. am. 2, 6, 28 coturnices inter sua proelia vivunt, forsitan et fiant -e frequenter anus (MELA 3, 34 MART. 14, 113. *et al.*). 3, 7, 36 forsitan impatiens sit latus -e (*per magicas artes*) meum. epist. 20, 154 corpus laedi suspicor -e (*per Latoidos iram*) meum. met. 5, 356. LIV. 1, 4, 7 vulgato corpore lupam ... vocatam ...; -e locum fabulae ac miraculo datum (32, 10, 1 -e spes data Philippo est *eqs.*). 4, 53, 11 auctae -e plebis ... in consulem irae. 5, 26, 7. 8, 40, 5. 9, 21, 3 duplex -e terror inlatus Romanis. 22, 44, 5. 22, 49, 5 -e dissipati omnes sunt. 27, 18, 16 -e primo turbata acies est. *al.* SEN. nat. 6, 20, 6 aliqua parte subito decidente percutitur et -e motum capit aër. 6, 20, 7. COLVM. 6, 14, 1 pulmones exulcerantur; -e tussis et macies ... invadit. LVCAN. 6, 93 SIL. 5, 355. QVINT. inst. 11, 2, 46 -e interruptus actionis impetus. decl. 379 p. 424, 19. TAC. ann. 12, 40, 3 -e accensi hostes ... regnum eius invadunt. VLP. dig. 9, 2, 9 pr. si obstetrix medicamentum dederit et -e mulier perierit (CYPR. hab. virg. 13 p. 197, 16 -e ..., unde. COMM. instr. 1, 24, 14. 2, 23, 1 dum cupis, -e peris. 2, 35, 10. *aliter p. 1108, 57. cf.* AVG. bapt. 1, 8, 11 p. 156, 16 moritur -e nisi curetur). CYPR. epist. 73, 25 p. 798, 7. SYMPH. 64 in libris vixi *tinea* nec sum studiosior -e. SPART. Sept. Sev. 16, 1 cum herbarum radicibus milites viverent atque -e morbos ... contraherent. CAPITOL. Opil. 15, 2. PALLAD. 2, 15, 9 circumfodi non debent *amygdala*, quotiens florent, quia -e flos eius

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

excutitur. 11, 12, 6 fimum non amat *cerasus* atque -e degenerat. 12, 6 *al.* AVG. civ. 19, 12 p. 376, 14 D. *et al.*

b *specialia*: α *de origine nominum sim.* (*cf. et p. 1115, 56*): OPIL. frg. Gell. 1, 25, 17 -e (*ab ineundo*) adeo nomen *indutiarum* factum videtur, quasi initiae. VARRO ling. 5, 60 animae et corporis discessus quod natis is exitus, -e exitium. 5, 96 ad arandum; -e arimenta. 5, 97. 6, 43. 7, 83 -e mulieres valde rufae rutilae dictae (7, 89. 105 OV. trist. 3, 9, 33 PAVL. FEST. p. 84 *al.* PLIN. nat. 31, 89 *al.* QVINT. inst. 6, 2, 8. *et al.*). rust. 1, 31, 5 *farrago* -e, quod primum in farracia segete fieri coepta (PAVL. FEST. p. 82 VLP. dig. 5, 1, 70 PORPH. Hor. epod. 17, 57 AVG. civ. 19, 15 p. 381, 27 D. *al. cf.* quoniam: PLIN. nat. 25, 21). OV. epist. 15, 358 causam nominis -e tuli. met. 6, 399 -e ... Marsya nomen habet (PLIN. nat. 33, 106 VLP. dig. 39, 4, 1, 1. *cf.* OV. fast. 4, 160 nomina ... tenet [GERM. 221]). fast. 1, 127 -e vocor Ianus (3, 391 PLIN. epist. 2, 14, 5. *cf.* VAL. MAX. 1, 1, 10). 1, 237 -e diu genti mansit Saturnia nomen (*cf.* FEST. p. 214 permansit). Liv. 1, 1, 3 pago ... Troiano -e nomen est (MELA 1, 64). 1, 9, 12 -e nuptialem hanc vocem (*sc. talassio*) factam (2, 8, 1. 5, 48, 3). 21, 38, 6 -e nomen ei iugo Alpium inditum (29, 37, 4. 40, 44, 1). PAVL. FEST. p. 48 -e et macellum forum cupedinis appellabant (p. 87 *al.* PLIN. nat. 16, 249 *al.* QVINT. inst. 3, 1, 18. *et al.*). p. 261 -e declinatum. *al.* SCRIB. LARG. 181 -e ... nomen herba traxit (PLIN. nat. 3, 134 *al.* IAVOL. dig. 50, 16, 111). PLIN. nat. 13, 113 -e nomen accepit (AVG. civ. 18, 10 p. 267, 23 D.). 21, 39 -e nomine invento (26, 22 *al.*). 26, 66 -e cognomen Graeci dedere (SVET. frg. p. 345). *al.* SIL. 12, 358. QVINT. inst. 1, 4, 13 fit a 'lavando' 'lautus' et -e rursus 'inlotus'. 8, 6, 31 *al.* FLOR. epit. 1, 13, 20. FRONTO p. 162, 10 N. -e 'antiquitas' ... derivata. TERT. idol. 3 p. 33, 3. AVG. civ. 4, 24 p. 176, 20 D. vocabula -e flectentes. *al.* GLOSS. Vatic. Reg. 203 ed. Merchie MusBelg. 26, 263, 16 brio graece, latine bullio. -e ebrius quasi extra bulliens. *saepe.*

β *-e inducit testimonium, exemplum sim.* (*saepe fere i. q.* '*huc pertinet*'. *v. et p. 1116, 1*): CIC. Tusc. 1, 37 animos ... per se ipsos viventis non poterant mente complecti, formam aliquam figuramque quaerebant. -e Homeri tota νέκυια, -e ea quae ... Appius νεκυομαντεῖα faciebat, -e ... Averni lacus. nat. deor. 3, 74 *quater.* OV. ars 1, 587 tuta frequensque licet sit via, crimen habet. -e procurator nimium quoque multa procurat *eqs.* SEN. benef. 2, 5, 2 -e illae voces, quas ... dolor exprimit: 'fac si quid facis' *eqs.* dial. 10, 1, 1 -e illa ... exclamatio est: *eqs.*, -e *eqs.* epist. 101, 10. PLIN. nat. praef. 9 -e illa ... suspiratio: *eqs.* 18, 40. 21, 7. QVINT. inst. 2, 17, 30 -e haec: *eqs.* 5, 12, 10. 6, 1, 42 -e est enim: *eqs.* 7, 9, 4 -e enim αὐλητρίς illa vulgata. 8, 6, 51. PLIN. epist. 3, 9, 3 -e dictum Baeticorum *eqs.* LVCIF. Athan. 2, 32 p. 205, 8. PRVD. ham. 367 -e per aerium pendens audacia funem ... scandit, -e *eqs.* (*antea syn.* sic). AVG. in euang. Ioh. 110, 3 nam -e est (*add.* ⟨quod⟩?, *cf. p. 1115, 82*) 'solvite templum hoc' inquit 'et in triduo resuscitabo illud.'

γ *de materia* (*v. et p. 1110, 78*): PLAVT. Bacch. 232 -e (*ex eis aureis*) ego hodie aliquam machinabor machinam. CATO agr. 31, 1 -e (*ex eis lignis*) fibulas facito (39, 2. 75. 76, 2 *al.* LIV. 1, 43, 8 -e [*ex ea multitudine*] una centuria facta est. 2, 5, 4 *al.* CELS. 6, 7, 8B PLIN. nat. 16, 75. 19, 14 *al.* TERT. adv. Hermog. 14 p. 141, 5 -e ..., unde. HIER. epist. 29, 3, 3. *et al. cf.* fieri: OV. met. 9, 221 SCRIB. LARG. 139 PLIN. nat. 21, 125 AVG. civ. 12, 5 p. 518, 14 D. ANTHIM. 48). CVRT. 8, 9, 15 terra lini ferax: -e plerisque sunt vestes. PLIN. nat. 2, 10 -e (*ex igne*) esse tot stellarum ... oculos. 11, 227 ut -e (*ex hippopotami corio*) tornentur hastae. 37, 118 vidimus formatam -e effigiem Neronis. TER. MAVR. 1518 versus ... -e (*ex ionicis*) comparantur. *c. subst.*: PLIN. nat. 13, 73 neque aliis usus est quam -e (*ex papyro*) funibus rex Antigonus in navalibus rebus. 16, 185 apud antiquos -e (*ex fagis*) et vasis honos. 18, 74. 102. 19, 15 vestes -e (*ex linis*) sacerdotibus Aegypti gratissimae. 19, 19 regum -e funebres tunicae. SER. SAMM. 983 -e (*ex charta*) cinis ... potatur. 992.

δ *de fonte intellegendi sim.* (*v. et p. 1115, 67*): ENN. ann. 95 *aves* praepetibus sese pulcrisque locis dant. conspicit -e sibi data Romulus esse priora. GRACH. or. frg. Gell. 15, 12, 3 cum a servis eorum tam caste me habuerim, -e poteritis considerare, quomodo me putetis cum liberis vestris vixisse. LVCR. 6, 79 -e videre licet qualis iam vita sequatur. LIV. 2, 32, 11 -e apparuisse ventris quoque haud segne ministerium esse (VLP. dig. 7, 9, 1, 4). 7, 37, 8 paucitatem -e hostium colligentes (MELA 3, 97 AVG. civ. 8, 21 p. 351, 33 D.). 23, 15, 11 multos eum invidos inter populares habere -e existimatu facile esse, quod *eqs.* (VAL. MAX. 2, 6, 8 existimo. 8, 7, 1 aestimemus. GAIVS inst. 2, 218 manifestum esse. CYPR. epist. 75, 6 p. 813, 22 scire. AMM. 24, 3, 13. *cf.* AVELL. p. 414, 11 haec -e cognosci, dum *eqs.*). 23, 39, 1 -e scitum legatos ... captos. 44, 14, 13 -e existimari potest, qui *eqs.* (*v. et l. 73*). PETRON. 137, 11 extraxit ... iecur et -e mihi futura praedixit. MART. 7, 18, 14 disce vel -e loqui (CE 24, 7 [*s. III*]. *v. et p. 1114, 73. 1119, 19*). TERT. apol. 16, 3 -e praesumptum opinor *eqs.* anim. 10 p. 312, 22. coron. 4 p. 428 Oe. ut -e noscantur. SCHOL. Hor. Vind. ars 311 -e (*ex chartis Socraticis*) est studere. CLAVD. DON. Aen. prooem. p. 4, 27 -e intelleges. PELAG. in Gal. 5, 14 p. 335, 7 quod -e probatur, si *eqs.*

2 *a not. originis remotiora*: **a** *de causa* (*cf. p. 1115, 73. 1116, 59*), *i. q. ideo, propterea*: VARRO ling. 5, 66 itaque -e eius perforatum tectum, ut ea videatur ... caelum (*dubites an -e pleonastice coniungendum sit c.* itaque *an determinative c.* ut). HOR. sat. 1, 8, 3 faber ... *me* maluit esse deum; deus -e ego. OV. am. 3, 8, 56 dat census honores: -e gravis iudex, -e severus eques. met. 1, 414 saxa missa viri (*Deucalionis*) manibus faciem traxere virorum ...: -e genus durum sumus. fast. 2, 473 -e nefas ducunt genus hoc (*sc. pisces*) imponere mensis *Syri.* 3, 127. 279. 695. 6, 317. LIV. 22, 1, 13 Romae signum Martis ... sudasse ...; -e minoribus etiam dictu prodigiis fides habita. 30, 10, 9 perculsi terrestribus cladibus atque -e non mari quidem ... satis fidentes. 31, 8, 11. 33, 17, 8 ima urbis plana sunt ...; -e terra marique expugnabilis est *Leucas.* 39, 10, 8 orare -e *eqs.* 40, 42, 10. 40, 57, 8 *al.* SEN. contr. 10 praef. 16 -e filius quoque eius ... habet in dicendo ... paternam diligentiam. GERM. 217 medio rupta ordine membra *Equi* destituunt visus: rudis -e (unde *O*) adsurgit imago. SEN. Oed. 422 creveras ... simulata virgo, *Bacche* ...; -e tam molles placuere cultus. benef. 1, 9, 4. dial. 1, 2, 12 -e crediderim fuisse parum certum ... volnus. 2, 9, 3 *iniuriam* scit sibi non posse fieri: -e tam erectus laetusque est, -e continuo gaudio elatus. 4, 19, 1. 5, 31, 1 nat. 3, 16, 5. epist. 95, 19 -e tam multo aegrotamus genere. 121, 9 *al.* MELA 1, 26. LVCAN. 10, 228 -e etiam leges aliarum nescit aquarum *Nilus.* PLIN. nat. 7, 63 solum ... animal menstruale mulier est; -e unius utero quas appellaverunt molas. 18, 196. 25, 15 -e et plerosque ita video existimare *eqs.* 37, 43. SIL. 3, 690 prisco -e pavore arbor numen habet. 14, 528. STAT. Theb. 9, 844 cui sanguinis auctor ... Orion, comitesque odisse Dianae -e furit. Ach. 2, 66. MART. 1, 85, 6 servos ibi perdidit omnes ...; non amat -e locum. 5, 11, 4. 7, 42, 4 QVINT. inst. 1 prooem. 14. 1, 5, 60 linguam Latinam ... alienis *non* egere institutis fatebantur; -e 'Castorem' media syllaba producta pronuntiarunt. 1, 5, 62. 11, 1, 17 *al.* FRONTIN. aq. 15 cum terras cultas circa se habeat soli pinguis et -e ripas solutiores. 18. IVV. 5, 168 -e (*propter spem bene cenandi*) ... stricto pane tacetis. TAC. hist. 4, 23, 1. 5, 12, 2 providerant conditores ... crebra bella ...; -e cuncta quamvis adversus longum obsidium. ann. 1, 1, 3 *al.* PLIN. epist. 1, 20, 12. 3, 11, 1 *al.* FLOR. epit. 3, 14, 2. TRYPH. dig. 37, 4, 20, 1 etsi frater ab intestato heres sit, emancipatus tamen non -e accepit bonorum possessionem. VLP. dig. 4, 8, 17, 3 *al.* MIN. FEL. 11, 4 -e videlicet et execrantur rogos *Christiani.* TERT. apol. 10, 8 *a Saturno* primum ... imagine signatus nummus, et -e aerario praesidet. 19, 2 idol. 3 p. 33, 4 pudic. 4 p. 225, 30. 10 p. 240, 14 scriptura Pastoris ... adultera et ipsa et -e patrona sociorum. anim. 24 p. 337, 13. adv. Hermog. 20 p. 148, 21 hanc et -e auctoritatem scripturae mihi vindico, quod *eqs.* (GARG. MART. med. 4 coliandro refrigeratrix potestas datur ... -e, quod quaedam ex eo vitia curantur [*sic collocatum et* SCHOL. Cic. Gron. D p. 284, 17]. CYPR. patient. 15 p. 408, 9 PANEG. 11, 8, 1 AMM. 27, 4, 14 AVG. civ. 9, 11 p. 382, 27 D. *al.* DRAC. laud. dei 2, 479. *nota*: COMM. instr. 1, 14, 2 -e ..., eo quod. *cf.* CYPR. zel. 5 p. 422, 17 Iudaei nonne -e perierunt, dum Christo malunt invidere quam credere? epist. 59, 2 p. 667, 20 -e ..., quia; *syn.* idcirco [AVG. civ. 10, 30 p. 453, 6 D. adv. Don. 17, 21 p. 119, 27 *al.* SIDON. epist. 7, 9, 24. *et al.*]. AVG. civ. 7, 23 p. 302, 24 D. -e ..., ne [*syn.* propterea]. *v. et supra l. 3.* *ordine inverso*: CYPR. hab. virg. 11 p. 195, 20 quia tura et merum et ignem dominus instituit, sacrificandum est -e idolis; *antea syn.* idcirco [FILASTR. 76, 3 *al.*]. AVG. civ. 21, 8 p. 506, 25 D. cum ..., -e. ENNOD. carm. 2, 104, 1 quod fari nescit, displicet -e magis [MAXIM. eleg. 1, 200 INSCR. christ. Diehl 4747, 4]. VEN. FORT. carm. 9, 1, 36 unde magis coluit *Chilpericum*, praetulit -e pater). *al.* GARG. MART. med. 14. COMM. instr. 1, 34, 15. 2, 6, 6 FILASTR. 73, 2. QVEROL. p. 52, 18 nimirum -e tam fideliter nobis commissa istaec taces. HIER. epist. 64, 10, 1 PRVD. apoth. 924 AVG. c. acad. 1, 4, 12 p. 13, 13. DRAC. Romul. 5, 204 fortior est dives iuvenis, magis -e timendus. *et al.* *adde*: OV. met. 2, 152 *Phaethon* contingere habenas gaudet et invito grates agit -e parenti.

b *de auctoritate et norma, i. q. secundum id* (*fort. huc pertinet*: QVINT. inst. 5, 9, 16 densatus et laxatus aer facit, ut -e sit ille avium concentus. *v. et p. 1115, 77*): PAPIN. dig. 38, 6, 8 quoniam possessionem secundum tabulas non agnovit *filius*, cum -e rem habere non potuerit. VLP. dig. 30, 53 pr. 37, 11, 2 pr. 38, 14, 1, 2 cum ex lege ... quis habet hereditatem, hinc non petit, sed -e 'tum quem ei heredem esse oportet'. MARCIAN. dig. 20, 1, 16, 6. TERT. apol. 12, 5 in metalla damnamur: -e censentur dei vestri. adv. Marc. 4, 4 p. 429, 24 quo etiam Christum -e (*ex Iudaismo*) confingerent. 5, 1 p. 570, 9 *ter.* COD. Iust. 2, 55, 1 (*a. 213*).

c *de instrumento* (*cf. et p. 1115, 59. 1116, 60*): VERG. Aen. 3, 663 postquam ... ad aequora venit, luminis effossi ... lavit -e cruorem (GRATT. 418 -e lavant aegros. MARCELL. med. 4, 3). CYPR. testim. 2, 16 p. 83, 22 hic est lapis, quo David frontem Goliae percussit ... significans diabolum -e prosterni. OPTAT. 6, 4 p. 150, 12 hoc panno *non* potest virginitas adiuvari, non -e conpescuntur aestus animi ..., non -e sublevatur mens. SCHOL. Hor. Vind. ars 375 -e unguebantur in prandio (MARCELL. med. 6, 23). SCHOL. Iuv. 6, 387 -e (*de quercu*) ... solebant coronari. 12, 92 sacrificat -e. CHIRON 725 -e bis die oblinito (*cf.* MARCELL. med. 2, 10 -e ... tempora ... inline). MARCELL. med. 2, 17 -e totum verticem perfricabis. 7, 15 pec-

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tine -e madefacto. 10, 36 -e naves tange. AVIAN. 1, 6. 27, 4 ut ... pelleret -e (*urna effusa*) sitim *cornix*. SEDVL. carm. pasch. 5, 404 *v. vol. VI 3, 2802, 13.* DRAC. satisf. 70 materies ferri simplex et noxia fertur: impius -e nocet, rusticus -e placet. VEN. FORT. carm. 1, 8, 12 abstulit u n d e caput, contulit -e polum (2, 2, 9 -e ..., u. GREG. M. moral. 3, 1. 9, 2 *al.*). INSCR. christ. Diehl 2425, 6 effIue ... nimbos et recrea cineres ... -e meos. *nota*: TERT. anim. 35 p. 360, 5 -e (*metempsychosis fabula*) etiam Carpocrates u t i t u r.

C -e ***significat personam*** (*cf.* DON. Ter. Ad. 47 [*v. infra l. 54*] mire -e subiungit, cum personam praetulerit. *v. et p. 1109, 19. 22. 1113, 51. 1114, 37. 60. 61. 1117, 51. nota secundam pers. l. 20; bestiam l. 24*): PLAVT. Curc. 722 quo sequar te? :: ad trapezitam meum ad praetorem. nam -e rem solvo omnibus quibus debeo. Truc. 887 quam ego ecastor mage amo quam me, dum id quod cupio -e a u f e r o (CAECIL. com. 206). TER. Hec. 832 Philumenam compressam esse ab eo et filium -e hunc n a t u m (COMM. instr. 1, 36, 7). Phorm. 1006 uxorem duxit ... et -e filiam suscepit. VARRO ling. 5, 66 a quo (*Diove*) dei dicti qui -e. LVCR. 5, 1042 aliquem tum nomina distribuisse rebus et -e homines d i d i c i s s e vocabula prima (STAT. silv. 5, 3, 180 sub te ... crevit et -e sacrum didicit puer. *cf. p. 1117, 78. adde*: CIL I² 1 p. 202 n. XVI -e p. R. discipleinam excepit. APVL. flor. 18 p. 87 -e ei suppeditata doctrina est). PRIAP. 86 (Verg. 3), 21 vicinus prope dives est ... Priapus: -e sumite. OV. fast. 6, 132 genus -e (*a Phinei avibus*) trahunt. Pont. 3, 2, 14 vicinum metuens, ne trahat -e malum. CVRT. 3, 1, 8 postquam nihil -e (*a Dareo*) praesidii mittebatur. VAL. FL. 3, 490 Pallada ..., ne qua -e inceptis fieret mora, fallere prima molitur *Iuno*. TERT. apol. 30, 3 -e est imperator unde et homo ..., -e potestas illi unde et spiritus (*sc. a deo; cf.* nat. 2, 2 p. 96, 11 -e s a p e r e [AVG. civ. 12, 1 p. 513, 34 D. *cf. p. 1115, 67*]. CYPR. ad Don. 4 p. 6, 18 *ter.* domin. orat. 25 p. 286, 3. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 3, 6 -e sumus atque pendemus. VITAE patr. 6, 1, 16). adv. Marc. 4, 3 p. 428, 11 -e (*a pseudoapostolis*) sunt nostra digesta (*i. euangelia*). PS. TERT. haer. 4 p. 221, 9 per Mariam virginem transmeasse, nihil -e ... accipientem. CYPR. idol. 6 p. 24, 1 -e (*a daemoniis*) est ad perniciosa ... potentatus. FIRM. math. 8, 30, 13 subiacebunt potentibus et -e proficientes vitae consequentur augmenta. err. 12, 2 p. 27, 20. SORT. Sangall. 28, 10 non est tibi utilis amicus nec aliquid -e consequeris. IVST. 12, 4, 12. SYMM. pater Symm. epist. 1, 2, 4 vs. 6 quamquam reverendus erat *Val. Proculus* non -e t i m e r e s (*cf.* AVG. civ. 19, 5 p. 363, 22 D. quis -e [*ab amicis*] securus est? *cf. p. 1114, 61*). PRVD. apoth. 912. AVG. civ. 1, 26 p. 42, 1 D. unde punitur si fecit iniussus, -e punietur nisi fecerit iussus. 17, 7 p. 221, 16 -e (*ex Israel*) erant apostoli, -e tot martyres ..., -e tot ecclesiae (*sim. al.*). 18, 12 p. 270, 22. HIL. gen. 170 DRAC. laud. dei 2, 582. CONC. Aurel. a. 541 p. 94, 14 de genere servili decrevimus ..., ut descendens -e posteritas *eqs.*

III ***de partitione***: A *exprimitur per numeral., pron., subst. quid vel quantum dematur*: PLAVT. Mil. 711 sacrificant: dant -e p a r t e m mihi maiorem quam sibi (CIC. Q. Rosc. 37 d i m i d i a m [GAIVS dig. 29, 5, 25, 2]. LVCR. 5, 201. 204 duas. OV. epist. 2, 54 qualibet. met. 6, 645 *al.* IVV. 7, 123. *et al.*). Rud. 260 quid -e aequom est dari mihi? dimidium (VENVL. dig. 48, 13, 10 pr. VLP. dig. 15, 1, 41. *cf.* VLP. dig. 15, 1, 5, 4 si quid. OV. Pont. 2, 2, 22 cum quis laeditur -e). TER. Ad. 47 nati filii duo: -e ego hunc maiorem adoptavi mihi (*cf.* OV. fast. 5, 509 minor). ACC. praetext. 21 duos ... arietes -e (*ex grege*) eligi (HIER. epist. 36, 16, 3 accipe mihi -e duos haedos [*gen. 27, 9* ἐκεῖθεν, *om. Vulg.*]). CATO agr. 54, 1 -e semodios singulis bubus in dies dari oportet. 156, 7. VARRO ling. 7, 1 -e (*ex litteris*) post a l i q u a d e m p t a (TERT. praescr. 44, 9. *cf.* OV. met. 3, 404 a l i q u i s [CYPR. unit. eccl. 20 p. 227, 24]. IVV. 7, 220 patere -e a l i q u i d decrescere [VLP. dig. 48, 13, 13 AVIEN. carm. ad Flav. 4 HIER. epist. 52, 16, 2. *et al.*]). rust. 1, 8, 4 harundinetum. -e ... aliquot ... demittunt in tubulos. CIC. leg. 2, 49 si -e quippiam ceperit. Tusc. 5, 72 *sapiens* n i h i l in suam domum -e derivet (LVCR. 4, 1110 nihil -e abradere possunt. PRIAP. 3, 2 nil ... -e perit. OV. am. 1, 4, 68 ars 3, 90 SEN. dial. 10, 7, 5. 10, 11, 2 [*syn.* ex illa *vita*]. MART. 1, 43, 11 APVL. Socr. 24 p. 177. *et al.*). LVCR. 2, 296 neque adaugescit q u i c q u a m neque deperit -e ([*ex ea copia*]. APVL. flor. 9 p. 31). OV. met. 1, 626 -e (*de centum oculis Argi*) ... capiebant bina quietem (*cf.* LIV. 2, 30, 7 ternae -e [*de decem legionibus*] datae consulibus. 27, 10, 12 quingena. SCRIB. LARG. 89 *al.*). 7, 515 m u l t o s ... -e requiro (LIV. 39, 29, 9 QVINT. inst. 2, 4, 7 multum -e decoquent anni). Ib. 197 -e ego pauca canam. LIV. 2, 41, 1 -e d i m i d i u m (*v. et supra l. 49. 52*). 3, 5, 13 interfecta -e (*ex ea multitudine*) quattuor milia (36, 19, 12. 39, 31, 13). 26, 47, 1 -e qui cives Novae Carthaginis erant dimisit (*cf.* PAPIN. dig. 29, 1, 36, 2 q u o d -e servari non potuisset [35, 2, 15, 5]). 37, 58, 3 quot -e naves demersisset. 44, 27, 9 -e decem talenta. *al.* GRATT. 289 -e (*ex turba*) excernere pravos. MANIL. 2, 729 VITR. 3, 5, 3. 5, 10, 4 VAL. MAX. 9, 1, 4. SCRIB. LARG. 1 -e sumitur c y a t h u s (83 *al.*). 13 -e dare pueris viciae magnitudinis g l o b u l u m (74). 70 -e quam plurimum devorare. 118 -e sumere h e m i n a m (PLIN. nat. 26, 88). *al.* PERS. 5, 153 vive memor leti, fugit hora, hoc quod loquor -e est (SCHOL. *ad l.* tempus quod loquendo transigimus, de tuo perit). PETRON. 40, 7 -e cum suum cuique iussisset referri. QVINT. inst. 7, 9, 8. POMPON. dig. 34, 2, 34, 1 *al.* APVL. met. 2, 4 putes ad cibum -e quaedam ... posse decerpi. 2, 22 quidquid -e (*de corpore*) decerptum deminutumque fuerit. ITALA iud. 14, 19 (Lugd.) descendit in Ascalona et percussit -e triginta viros (ἐξ αὐτῶν, *Vulg.* ibi). CHIRON 485 aquam de ordeo quae fieri solet, -e crassum sumito. *et al.*

B *nude c. verbo*: TER. Phorm. 681 argentum ... mecum attuli ...; -e (id ς) sumam. 704 interea amici quod polliciti sunt dabunt; -e iste reddet. VARRO ling. 5, 96 boves ideo maxime parabant, ut -e e l i g e r e n t ad arandum (*cf. p. 1119, 56*). SALL. Catil. 22, 2 -e cum ... omnes d e g u s t a v i s s e n t (*cf.* OPTAT. 3, 12 p. 100, 10 qui -e gustat). OV. fast. 3, 274 saepe ... -e (*de rivo*) b i b i (fast. 3, 299. 4, 365 sq. CYPR. hab. virg. 13 p. 197, 13 nec ederes -e nec biberes, unde interisse alios ante conspiceres. ITIN. Burdig. p. 596. *aliter p. 1115, 29*). OPTAT. 3, 4 p. 85, 14 -e deo sacrificium offertur. AVSON. 455 p. 397 P. nisi ... prius Teresias -e (*de cruore*) libasset. MARCELL. med. 12, 46 ad aquam nitidam accedes atque -e in os tuum mittes. ITIN. Theod. 18 p. 145, 13 -e (*de fructu vitis*) communicatur Constantinopolim. ANTHIM. 10 (*dub. interpr.*).

IV ***de relatione***, *i. q. de ea re,* περὶ τούτου (*cf. Compernass, Glotta 8, 1916, 117. c. subst.: infra l. 36 bis*): COMM. instr. 1, 25, 7 quodsi non *metis*, te paenitet -e. TRACT. c. Arrian. p. 11, 2 cum nobis -e convenerit. PELAG. in Tit. 1, 9 p. 528, 1 diligentem doctrinam et semper -e l o q u e n t e m (AVG. nupt. et concup. 2, 26, 43 p. 297, 1 EVANG. Thom. 6, 10). RVFIN. apol. Orig. 5 p. 574ᴬ quid ... -e d i c e n d u m est, quod *eqs.* (AVG. civ. 14, 23 p. 49, 16 D. pecc. mer. 3, 4, 9 p. 135, 5 *al.* NICET. [?] pasch. 1 rec. B p. 93, 4 VITA Caes. Arel. 1, 54 p. 478, 17). AVG. civ. 8, 13 p. 339, 27 D. -e n u n c q u a e s t i o e s t (22, 29 p. 626, 22 anim. 2, 5, 9 p. 343, 11 *al.* PS. AVG. quaest. test. I 109, 1 p. 269, 2). 18, 53 p. 340, 20 s i l u e r u n t -e apud eum (*cf.* 22, 8 p. 571, 11 tacuisse). 21, 5 p. 495, 24 r a t i o -e non potest r e d d i (ANTHIM. praef.). anim. 4, 7, 10 p. 390, 10 si -e c o g i t a r e m (serm. 108, 4 MART. BRAC. corr. 18). 4, 18, 27 p. 407, 8 quid -e respondeas. c. Cresc. 4, 7, 9 p. 510, 4 -e ... iudicaverunt. epist. 254 p. 602, 1 quod eis nihil -e sit scriptum. c. Pelag. 4, 8, 23 p. 546, 10 neque ... -e dubitabat, utrum *eqs. al.* ROMVL. fab. 45 pr. rec. gall. ne quis de alienis magnum se proferat bonis, -e auctoris audi fabulam. OROS. apol. 8, 5 -e quis ignoret auctores? CONC. Rom. a. 502 p. 444, 12 ne ego -e disputem, unde potest vestrum iudicare concilium. ARATOR act. 2, 375 fas vetat -e queri.

CAPVT ALTERVM: *grammatica et stilistica potiora.*

I ***de correlatione***: A *in parataxi* (*cf. et p. 1113, 76*): h i n c ... -e: *v. s.* hinc *p. 2804, 76.* -e ... -e: LVCIL. 320 praesul ut amptruet -e, ut vulgus redamptruet -e. SEN. Herc. O. 1155 vincet scopulos -e Typhoeus et Tyrrhenam feret Inarimen; feret Aetnaeos -e caminos ... Enceladus. CLAVD. 21, 81. carm. min. 30, 45 cardine tu gemino laurus praetendis avitas: -e Caledoniis, Australibus -e parentum cingeris exuviis. ORIENT. comm. 1, 142 *haec* artibus innumeris -e (*ex pelago*) v e l -e (*ex aëre*) petis (2, 352). -e ... -e ... -e: HIER. epist. 14, 4, 2. i l l i n c ... -e: CLAVD. 5, 108 *v. p. 381, 32.* h i n c ... i l l i n c ... -e ... -e: MART. 7, 73, 4. *cf. p. 1114, 17. cf.* IVV. 6, 436 committit vates et comparat, -e Maronem atque a l i a p a r t e in trutina suspendit Homerum.

B *in hypotaxi*: 1 *enunt. secundarium antecedit* (*sim. c. partic.*: LIV. 1, 59, 12 ipse iunioribus ... lectis armatisque ad concitandum -e adversus regem exercitum Ardeam ... est profectus [*v. Weißenborn-Müller ad l. et ad* 4, 47, 2]. 5, 39, 10. 9, 28, 1. 22, 30, 1. 23, 16, 6 ut potentes rerum suarum ... Poenum -e pro Romano acciperent. 23, 23, 5. 29, 7, 6. 37, 21, 4. 44, 22, 16. IVV. 12, 87 sacro ... peracto -e domum repetam): u n d e: *p. 1111, 55. 1118, 57. 1119, 5. 41.* VARRO ling. 5, 4 u. videri possit origo, -e repetam. LIV. 40, 32, 1 u. illis terror, -e Romanis animus crevit. VAL. MAX. 6, 3, 1ᵃ TAC. ann. 14, 56, 2 TERT. resurr. 53 p. 110, 23 carn. 1 p. 425 Oe. CYPR. laps. 13 p. 246, 24 zel. 17 p. 431, 20 AVG. civ. 22, 19 p. 599, 1 D. DRAC. laud. dei 3, 476 NICET. symb. frg. 3. u b i: LIV. 27, 15, 17 FRONTIN. (?) strat. 4, 5, 4 FRONTO p. 212, 24 N. COMM. apol. 116 AVG. civ. 1, 3 p. 8, 21 D. *sensu temp.*: LVCR. 1, 157 ubi viderimus nil posse creari de nilo, tum quod sequimur iam rectius -e perspiciemus. LIV. 8, 9, 12 LVCAN. 8, 462 SIL. 2, 581. 10, 354. 11, 435 AVIAN. fab. 31, 4. q u a: FLOR. epit. 2, 15, 14. q u o: LIV. 9, 22, 6. *enunt. relat.: p. 1113, 81. 1115, 77.* q u o d: *p. 1118, 55.* q u i a: *p. 1118, 53.* PRVD. c. Symm. 1, 159. n e: *supra l. 35.* d u m: *p. 1116, 79.* INSCR. christ. Diehl 173, 2 *mors* parcere d. nescit, saepius -e (ipsa *Fabr.*) favet. p o s t q u a m: PLAVT. Cas. 901 p. decubuisti, -e volo memorare quid est factum. CATO or. frg. 1, 8 (= 31 M.) p. Massiliam praeterimus, -e (*an de motu locali?*) omnem classem ventus auster lenis fert. LIV. 21, 23, 4. 32, 23, 5. c u m: *p. 1117, 66. 1118, 55.* PLAVT. Mil. 1151 quom ex alto puteo sursum ad summum escenderis, ... periculum -e esse ab summo ne rusum cadas (*v. Thomsen, Pleonasmus p. 26. possis tamen etiam ad* ab summo *trahere, cf. p. 1121, 42*). LIV. 2, 36, 6. 4, 47, 2 itaque primo statim proelio cum ... hostes turbasset, legionum -e signa inferri ... iussit. 5, 47, 2. 21, 43, 1. 22, 20, 4. 26, 50, 9. 29, 9, 3. 39, 26, 10. *cf. l. 53 sqq. et Weißenborn-M. ad* 4, 47, 2. s i m u l a c: LVCR. 1, 15. s i (*cf. p. 1112, 73*): LIV. 9, 4, 4. 32, 17, 5 si aditum armatis in urbem patefecissent, fugam -e ... hostium fore. DRAC. satisf. 140 EDICT. Theodor. 149.

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *enunt. secundarium subsequitur*: unde: *p. 1108, 84. 1109, 37. 1111, 53. 1114, 30. 66. 1115, 31. 67. 69. 1116, 78. 1117, 53. 1119, 28. 1120, 12. 37. l. 36.* CIC. Manil. 4 ut -e oratio mea proficiscatur, u. haec omnis causa ducitur. Att. 13, 39, 2 MANIL. 5, 377 POMPON. TROG. Iust. 38, 7, 3 PAVL. FEST. p. 29 VAL. MAX. 8, 1 absol. 3 SEN. nat. 4, 2, 23 MELA 1, 24 QVINT. inst. 4, 2, 40 TERT. spect. 7 p. 9, 3 scorp. 2 p. 147, 11 *al.* CYPR. laps. 24 p. 254, 17 CLAVD. DON. Aen. prooem. p. 3, 12 HIER. epist. 15, 1, 1 AVG. civ. 10, 1 p. 404, 7 D. in psalm. 34 serm. 1, 11 *bis. al.* ENNOD. dict. 20, 9 p. 482, 25 epist. 5, 20, 1 p. 141, 17. ubi: *p. 1108, 69. 1109, 1. 1114, 51.* CIC. Caecin. 35 deiectum nullo modo esse -e, u. non fuerit. 90 -e u tum (indubium *codd.*). LVCR. 1, 170 LIV. 39, 22, 6 SEN. suas. 1, 1 VAL. MAX. 4, 7, 7 SEN. nat. 5, 7, 2 PLIN. nat. 36, 65 TAC. hist. 1, 20, 1 TERT. pudic. 22 p. 271, 20 adv. Marc. 5, 18 p. 640, 6 AVG. civ. 10, 14 p. 424, 22 D. *sensu temp.*: PAPIN. dig. 28, 5, 76. qua: VAL. FL. 7, 228. quo: *p. 1108, 59. 66. 1109, 27. 1111, 59. 1114, 28. 75.* CIC. Caecin. 66 SEN. contr. 7, 5, 6 SEN. nat. 6, 18, 3 epist. 124, 7 ISID. nat 38, 1 (= SVET. frg. p. 234, 3). ex quo: STAT. Theb. 1, 180. VLP. dig. 9, 2, 21, 1. a quo: PLIN. paneg. 54, 6. quam: *p. 1110, 63.* *enunt. relat.*: AVG. civ. 19, 1 p. 347, 7 D. -e oportet incipiam, quod ipse *Varro* advertit ..., quattuor esse quaedam *eqs.* quod: *p. 1115, 36. 55. 73. 1116, 26. 1117, 9. 73. 1118, 43. 1120, 25.* TER. Haut. 54 haec inter nos ... notitia ... *est* -e adeo q. (quom *Fleckeisen*) agrum in proxumo hic mercatus es. LIV. perioch. 39 p. 46, 23. 50 p. 62, 20. QVINT. inst. 3, 2, 2 TERT. apol. 16, 10 anim. 18 p. 329, 2 COD. Theod. 9, 19, 3. quia: *p. 1118, 49.* LIV. 2, 1, 7 -e magis, q. ... quam quod *eqs.* quoniam: *p. 1117, 11.* ut: *p. 1110, 56. 1111, 52. 1118, 3.* ne: *p. 1118, 51.* dum: *p. 1117, 75. 1118, 48.* postquam: *l. 65.* cum: SVET. Tib. 11, 1 TERT. anim. 3 p. 303, 1. si: *p. 1117, 83.*

II *de anaphora*: -e *bis vel saepius positum v. p. 1114, 67. 1116, 5. 11. 29. 1117, 35 al. adde*: LVCR. 5, 498 *ter.* VAL. Max. 2, 1, 10 -e oriebantur Camilli *alii* ..., -e inquam caeli clarissima pars divi fulserunt Caesares. SEN. epist. 108, 15 sq. LVCAN. 7, 230. 511 (*v. Housm. ad loc.*). QVINT. decl. 259 p. 58, 8 *ter.* IVV. 8, 105 -e ..., hinc ..., -e. PLIN. paneg. 29, 4 *ter.* TERT. apol. 47, 2 (*c. variata significatione, cf. Hoppe, Synt. u. Stil p. 112. sic et* spect. 27 p. 26, 8. resurr. 4 p. 30, 1 -e ..., -e ..., unde. adv. Val. 15 p. 194, 20). CLAVD. 18, 327. *et al.*

III *iuncturae, pleonasmi* (*v. et p. 1120, 54*): **A -e loci** (GLOSS.[L] II Philox. IN 98 τότε, ἔπειτα, ἀπὸ τόπου): ENN. ann. 22 constitit -e l. propter sos dia dearum. 530 sat. 4. CIC. Arat. 327 humidus -e l. conlucet Aquarius. LVCR. 5, 437. 741. 791.

B *acced. adverbiale* (-e ab adulescentia *sim.*): *p. 1110, 25. 39. 1111, 46. 1113, 27. 53. l. 70. cf. etiam p. 1120, 78.* -e ex eo loco *v. l. 65.* *aliter*: TERT. apol. 17 novit ... sedem dei veri; ab illo et -e descendit. *epanalepsis* (*cf. p 1114, 84*): COD. Theod. 4, 6, 7 de eo, quod supra donationem nuptialem fuerit, -e sescuncia deputata naturalibus iure debetur (*inde* LEX Burg. Rom. 37, 4).

C -e *coniungitur c. aliis adverbiis*: **1** *copulativis, affirmativis sim.*: atque -e, et -e, -que -e *v. p. 1111, 81. 1116, 38.* **-eque**: *p. 1109, 21.* PLAVT. Aul. 679. 707 PAVL. FEST. p. 87. 364. PLIN. nat. 2, 181 (-que *om. pars codd.*). VLP. dig. 8, 3, 3, 2 AVIEN. orb. terr. 444. 822 *al.* AMM. 15, 2, 7. *v. et s.* hinc *p. 2805, 60.* FAV. EVL. p. 12, 8 *al.* CIL III 568, 9 (*s. IV/V*). PASS. Petr. 3. -e adeo: *p. 1114, 74. 1117, 4. l. 22* (TER.). MIN. FEL. 6, 1. -e item: *p. 1109, 69.*

2 *adv. loci*: -e ibi: CIC. Mur. 26 *v. p. 152, 52.* unde ... -e (*graecismus*): ITALA gen. 10, 14 (Aug. loc. hept. 1, 31) u. exiit -e (ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, *Vulg.* de quibus egressi sunt. *sic et* exod. 30, 36 [Aug. quaest. hept. 2, 137]. deut. 9, 28 [Aug. loc. hept. 5, 26]). *dub. trad.*: PORPH. Hor. carm. 1, 37, 23 fugit in ... intimas Aegypti regiones, u. vires -e (*del. Petschenig*) repararet.

3 *adv. temporis*: deinceps -e (-e d.): CIC. *p. 1110, 50.* LIV. 1, 44, 3 -e d. 5, 37, 6. 27, 23, 5 -e ... d. -e denuo: PEREGR. Aeth. 6, 1. iam -e: *p. 1110, 8. 25. 84. l. 69.* -e iam: *p. 1110, 52. 1111, 49.* -e ilico: PLAVT. Capt. 507 -e (*an de loco?*) i. praevortor domum, postquam id actum est. *cf.* Aul. 709 -e ex eo loco video recipere se senem. mox -e: IVVENC. 2, 472 AVSON. 195, 9 p. 53 P. 195, 33. -e porro (p. i.; *quaedam de loco accipi possunt, cf. Thomsen, Pleonasmus p. 68*): PLAVT. Capt. 723 -e ibis p. in latomias. Merc. 651 si ..., iam -e p. aufugies. Poen. 1153 Trin. 939. VARRO Men. 402 p. -e ab unoquoque compito ternae viae oriuntur. LIV. 1, 40, 3. 1, 53, 10 p. -e. GELL. 1, 14, 2. PEREGR. Aeth. 31, 2 p. -e. *cf.* -e ... proporro: LVCR. 4, 890. post -e (-e p.; *non pleonastice, ut vid.*: CIC. Pis. 89. *aliter p. 1110, 42*): ENN. ann. 11 ova parire solet genus pennis condecoratum, non animam; et p. -e venit divinitus pullis ipsa anima. LVCR. *p. 1112, 7.* AMM. 27, 10, 3 parvo -e p. intervallo. PEREGR. Aeth. 25, 10 -e postmodum. *cf.* AMPEL. 10 deinde ..., postea ..., tum ..., dein ..., post hos -e ..., sic deinde. -e postea: LIV. 44, 24, 9. -e primum: *p. 1111, 1. 36. 48.* protinus -e (-e p.; *non pleonast.*: CIC. *p. 1109, 75. in quibusdam exemplis -e possis accipere de loco*): CE *p. 1109, 5.* OV. Pont. 4, 5, 9 p. -e domus vobis Pompeia petatur. LIV. 2, 33, 5 -e p. 9, 28, 1. 9, 38, 7. 22, 50, 11 -e p. 23, 36, 5. 31, 38, 4. 34, 56, 6 -e ... p. 35, 32, 1 -e (*om. codd. praeter M*) p. 42, 48, 8 -e p. 44, 22, 16. VAL. MAX. 2, 2, 6 -e ... p. VAL. FL. 8, 200 FRONTIN. (?) strat. 4, 7, 13. -e rursus (*cf. p. 1120, 77*): *p. 1110, 48* (VARRO). *1111, 29. 1117, 27.* LVCR. 4, 334 -e retro rursum. LIV. 1, 33, 3 *al.* AVIEN. orb. terr. 444 ora 241. 301 *al.* CLAVD. DON. Aen. 1, 95 p. 33, 7 -e rursum. AVG. civ. 16, 30 p. 174, 23 D. tum -e (*cf. p. 1120, 66*): LIV. 24, 27, 1 unus ... Epicyden nominavit, t. -e alius Hippocratem. IVVENC. 2, 137 tunc -e (3, 93 COMM. apol. 851). VIRG. gramm. epit. 13 p. 79, 15. *cf.* NEMES. cyn. 290 -e ubi ..., tum. -e usque: *p. 1110, 49. cf.* PLAVT. Capt. 645.

4 *adv. causae* (*cf.* ORIBAS. syn. 3, 193 atque -e ob hoc 'diopolete' dictum [*v. Svennung, Unters. Pallad. p. 373*]): -e denique: IVST. 4, 1, 5. 44, 4, 8. -e ergo: TERT. adv. Marc. 5, 14 p. 625, 13. -e igitur (*cf. p. 268, 2*): TERT. castit. 7 p. 747 Oe. itaque -e: *p. 1118, 1.* nimirum -e: *p. 1118, 59.* -e quippe: AVG. civ. 5, 12 p. 212, 32 D.

compos.: de-, ex-, per-, pro-, subinde. *deriv.*: indidem. *Rehm.*

***indēbitus**, -a, -um. *ab* in *et* debitus. *scrib.* -dev-: VLP. dig. 17, 1, 29, 3 *F.* *litot.*: *l. 24. 35. 47 sqq. 61. 75. p. 1123, 12. inde a* VERG., OV., *in prosa inde a* QVINT., DIG.

de eo quod praestari vel reddi non debet i. q. non debitus, non obligatus, inconveniens (*fere de rebus; de animantibus l. 36. saepius add. dat., e g. l. 49. 51 sq. 64. 69 sq. 75; abl.: l. 48*): **1** *strictiore usu in iure* (*defin.*: VLP. dig. 12, 6, 26, 3 -um ... solutum accipimus ... non solum si omnino non debeatur *eqs.* PAVL. dig. 12, 6, 65, 9. *cf.* 50, 17, 84): QVINT. decl. 269 p. 100, 1 pecuniam (SCAEV. dig. 12, 6, 67 pr. p. ... ut -am datam. PAVL. dig. 22, 3, 25 pr. non -as ... solutas *p. al.* COD. Iust. 4, 5, 1 pr. [*a. 213*]. *al. cf.* SCAEV. dig. 13, 1, 18 nummos). IVLIAN. dig. 41, 4, 7, 2 fundum (*al. cf.* AMBR. Nab. 2, 8 *vineam*) POMPON. dig. 12, 6, 7 quod -um ... solvitur (TRYPH. dig. 23, 3, 78, 5 id quod -um marito promisit aut solvit. PAVL. dig. 46, 3, 50 nec repetam hoc quasi -um solutum. *al.* COD. Iust. 4, 5, 4 [*a. 293*]. *cf.* VLP. dig. 12, 6, 30 condictionem veluti -i soluti. COD. Iust. 2, 3, 28 [*a. 294*] ad praestandum ... -um solutum. 6, 3, 3 [*a. 206*] ut -a soluta reddere. *v. et l. 39. p. 1123, 16*). 12, 6, 50 quod quis sciens -um dedit (TRYPH. dig. 16, 3, 31, 1 -i dati condictio. *al.*). AFRIC. dig. 12, 6, 38, 3 legatum (*cf.* PAPIN. dig. 12, 6, 58 fideicommissi). PAPIN. dig. 46, 1, 49, 1 solutionem non -ae quantitatis. VLP. dig. 5, 3, 20, 18 quod -um exegit. 12, 6, 26 pr. usuras ... sortem. 12, 6, 26, 12 hominem (*cf.* PAVL. dig. 12, 6, 65, 8 servum. COD. Theod. 8, 5, 64, 1 [= Iust. 12, 50, 19, 1] animalia). 12, 6, 31 -i promissi ... condictionem (COD. Iust. 2, 4, 23 [*a. 294*]. *cf. l. 28*). PAVL. dig. 12, 6, 65, 6 in frumento -o soluto. 22, 3, 25, 2 summam. MARCIAN. dig. 19, 5, 25 operae. *saepe.* COD. Iust. 2, 30, 1 (*a. 197*) libertatem. SYMM. epist. 3, 55, 1 -is alieni soli (*sc. Macedoniae*) copiis. 9, 10, 2 munus (*cf. l. 64*). AMBR. in psalm. 118 serm. 18, 35, 2 invadentes -as facultates (*antea* rapiunt aliena. *cf.* OROS. hist. 7, 27, 2 cupidos praedae -ae *Aegyptios. v. et p. 1123, 24*). COD. Theod. 1, 5, 14 (= Iust. 1, 26, 5) oneribus. 1, 29, 7 (= Iust. 1, 55, 5) nihil -um vindicantes. *al.*

2 *latiore usu*: **a** *in universum*: VERG. Aen. 6, 67 non -a posco regna meis fatis (*i. non fatalia; cf.* OV. epist. 15, 19 praemia ... non -a posco. STAT. Theb. 5, 735 Argolicis haud olim -us armis luctus). TERT. adv. Marc. 1, 23 p. 321, 12 sq. *v. vol. V 1, 104, 63.* pall. 3 p. 928, 3 Oe. quod ... -um (*fere i. non obnoxium*) adhuc pudori erat. SYMM. epist. 8, 7 -is fungor alloquiis (*cf.* 8, 12 ⟨in⟩debito fenore sermonis). CLAVD. DON. Aen. 4, 265 p. 389, 8 amoribus. PAVL. NOL. epist. 32, 19 id ipsum quasi -um (*fere i. voluntarium*) gratumque praestantes. AVG. civ. 8, 27 p. 367, 21 D. (*de sacrificiis martyribus oblatis*) incongruum, -um, illicitum est atque uni deo ... debitum. *nota* -um est ut (*cf.* PELAG. in Rom. 5, 8 p. 44, 8 quid ... tam -um, quam ut sine peccato dominus ... moreretur?): AVG. catech. rud. 10, 14 -um quippe est, ut *eqs.* **b** *c. colore vel translatione quadam*: α *fere i. q.* immeritus: CONSTANT. epist. ad Opt. Porf. 14 non -am laudem (PAVL. NOL. epist. 24, 1 p. 90, 5 *syn.* iniustis). PELAG. in Rom. 12, 20 p. 100, 18 misericordiam (AVG. c. Pelag. 2, 10, 23 -a et gratuita m. dei. 4, 6, 16). PAVL. NOL. epist. 13, 7 resurrectionis bonum ... -um parricidae. 15, 3 munus (*cf.* AVG. civ. 15, 3 p. 62, 10 D. *donum dei. v. et l. 42*). AVG. civ. 14, 1 p. 3, 20 D. -a dei gratia (21, 12 p. 514, 16 misericordi et -a gr. [opp. iusto debitoque]. *al.*). gest. Pelag. 14, 36 apostolatum -um gratia donavit indigno (*sc. Paulo*). COD. Theod. 11, 36, 7 lucis -ae. 16, 8, 8 reconciliationis. ENNOD. epist. 8, 15, 1 p. 239, 22 -am delinquentibus clementiam *dei.* dict. 28, 5 p. 506, 21 sceleribus -am mercedem. *et al.* *paulo aliter c. notione innocentiae* (*cf. l. 58*): PELAG. in Gal. 3, 13 p. 320, 5 -o maledicto *Christi.* GENNAD. dogm. 78 mortem *Christi* (AVG. c. Pelag. 4, 4, 6 vitam ... m. GREG. M. moral. 3, 27 *al.*). PRIMAS. in apoc. p. 835[D] passionem. β *fere i. q.* illicitus, illegitimus, vetitus: *de honoribus sim.*: STAT. Theb. 2, 428 non -us annis ... honos (HEGES. 2, 1, 2 p. 131, 10 AVG. in Iob p. 573, 20 COD. Theod. 7, 1, 7 *al.* AVELL. p. 146, 13 -o sibi honore. *et al.*). CONC. Aquil. a. 381 Migne 13, 588[C] -um sibi gradum usurpare. AMM. 26, 7, 12 potestatis. HIER. in Dan. 9, 24 p. 547[A] imperium. COD. Theod. 6, 5, 2 (= Iust. 12, 8, 1) -um sibi locum (12, 1, 71 *et al.*). 8, 7, 15 ordines. 8, 7, 18 (= Iust. 12, 59, 2) sacramenta. 12, 1, 27 dignitatis. 12, 1, 120 militiam. *al.* NOVELL. Valent. 17, 1 -as sibi ordinationes (*cf.* LEO M. epist. 10, 7 ordinationem provinciae -ae. EPIST. pontif. Arel. 2 p. 7, 39 sacerdotium). EPIST. pontif. Arel. 4 p. 10, 21 synodo. FAVST. REI.

[O. Prinz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epist. 3 p. 180, 17 -am facturae potentiam. *et al.* *alia*: HIER. epist. 38, 4, 4 -a . . . arbore *paradisi* (*cf.* VEREC. in cant. 4, 4 concupivit *Adam* -um cibum). AVG. civ. 1, 9 p. 17, 3 D. quibus . . . non -is utitur, sed plus quam debuit delectatur. COD. Theod. 10, 21, 2 (= Iust. 11, 9, 2) vetito . . . et -o . . . indutu (indumento Iust.). CAEL. AVR. chron. 4, 9, 131 libido etiam -as partes obscenis usibus subiugavit. *paulo aliter fere i. q. iniustus*: COD. Theod. 16, 2, 14 pr. (= Iust. 1, 3, 2) conventionis (*syn.* iniquae). GREG. M. epist. 9, 164 p. 164, 1 retentionis (*opp.* iusta). γ *fere i. q. incongruus*: OV. Pont. 1, 6, 45 meritis -a nostris *spes*. AMBR. hex. 5, 23, 78 praesumptionis -ae incongrua usurpatione. PRISC. gramm. II 2, 3 rem . . . officio professionis non -am.

n. pro subst. ˣ**indēbitum**, -ī.

quod non debetur: 1 *in iure*: NERAT. dig. 32, 24 ne -um ab eo repeteretur. IVLIAN. dig. 46, 3, 34 pr. quasi -um . . . solveret (VLP. dig. 12, 6, 26 tria -a [-o *edd. vett.*] soluta sunt. *al.* *cf. p. 1122, 27. 39*). POMPON. dig. 13, 6, 13, 2 -um . . . datur. 46, 3, 25 condicenti -um. PAPIN. dig. 12, 6, 55 ob -um ei tenebitur. 12, 6, 56 causam -i (*cf.* 12, 6, 57, 1 actio. 13, 5, 9 condictione. VLP. dig. 15, 3, 3, 1 repetitionem. PAVL. dig. 22, 3, 25, 3 solutione). 12, 6, 57 pr. -um . . . numeravit. VLP. dig. 15, 1, 11, 2 -um . . . exegisse (AVG. serm. 27, 2, 3). 47, 2, 43, 2 qui -um accipiebat. PAVL. dig. 22, 3, 25 pr. qui -um queritur. *al.* COD. Iust. 4, 5, 9, 1 (*a. 294*) non -um praetendere. PETR. CHRYS. serm. 123 p. 537^{A} qui invadit -a (*seq.* aliena. *cf. p. 1122, 43*). *et al.*

2 *aliter*: VAL. FL. 5, 508 non aliena peto terrisve -a nostris. AMBR. Nab. 12, 53 debitum . . . reddis, non largiris -um *pauperi*. epist. 40, 3 non . . . -is me intersero, alienis ingero. AVG. persev. 12, 28 iustum est, cum -um sine cuiusquam fraude donatur. in psalm. 44, 7 debita tua dimisit *deus* et -a sua exsolvit (*cf.* serm. 155, 7, 7). ARATOR act. 2, 381 praestans -a Christus.

adv. ˣ**indēbitē**. *litot.*: *l. 64.*

i. q. sine debito: 1 *strictiore usu in iure*: PAVL. dig. 22, 3, 25, 4 cautio -e exposita. *ibid.* sese haec -e promisisse. COD. Iust. 4, 31, 10 (*aet. Diocl.*) quod -e solvisti. COD. Theod. 11, 7, 1 -e exactus est.

2 *latiore usu*: **a** *in universum*: PELAG. in Rom. 5, 8 p. 44, 7 quando . . . -e aliquit praestatur, tunc maxime caritas commendatur. GREG. M. in euang. 4, 4 subiectio -e (*fere i. voluntarie*, -ae servitutis *var. l.*) impensa. **b** *c. colore vel translatione quadam*: α *fere i. q. immerito*: AMBR. off. 2, 17, 90 non . . . gratiam -e quaerebat *Paulus*. PELAG. in Rom. 3, 24 p. 33, 6 se ille *Christus* -e tradidit *morti* (*cf.* 5, 6 p. 43, 12 -e . . . mortuus est. PS. AVG. serm. 156, 3 MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 22, 32). AVG. c. Pelag. 4, 6, 16 cum ambo non mereantur accipere et quisquis eorum acceperit, -e accipiat. PS. AVG. hypomn. 5, 3, 5 -e miserante *Christo*. PETR. CHRYS. serm. 84 p. 438^{A} sequens -e forsitan tolleretur. ENNOD. epist. 8, 16, 2 p. 211, 8 quod ille *Lazarus* meruit, mihi cessit -e. PS. PRIMAS. Pelag. in Rom. 5, 6 p. 43, 20 -e (immerito *Pelag.*) dilecti. β *fere i. q. illicite, iniuste*: PACIAN. sim. carn. p. 117, 7 membrorum officia . . . -e usurpata *a spiritalibus nequitiis* (*cf.* COD. Theod. 13, 3, 7 [= Iust. 10, 53, 8] habitum philosophiae -e et insolenter usurpare). EPIST. pontif. 255, 19 (*v. p. 993, 59*). COD. Theod. 8, 4, 25 gradum -e obtinuisse. COD. Theod. 9, 42, 19 -e retentarunt *possessiones* (*cf.* CASSIOD. var. 1, 19, 2 quod constat idoneos -e detinere [GREG. M. epist. 5, 33 p. 314, 19 -e . . . detinere mancipia. 7, 20 p. 463, 19 quae -e (-o *var. l.*) detinet. *syn.* iniuste. *al.*]. LEX Burg. Rom. 8, 4 rem -e tenuisse. LEX Visig. 7, 2, 17 -e contractis rebus. APPEND. Visig. 2, 12. INTERPR. Paul. 1, 7, 4 rem -e abstulisse). 12, 1, 166 ut neque ullus -e teneatur. EPIST. pontif. Arel. 5 p. 11, 18 in ordinationibus . . . -e celebrandis (*cf.* 21 p. 32, 27 -e . . . ordinatus. AVELL. p. 91, 4 -e ad presbyterii gradum conscendisse). PS. PROSP. vocat. gent. 2, 1 neminem -e damnans *deus*. CASSIOD. var. 1, 22, 4 si nobis -e victoria suffragetur. LEX Visig. 2, 3, 6 maritum non -e victum fuisse (*opp.* iuste). GREG. M. epist. 9, 122 p. 124, 21 ab alio se -e . . . in servitio subiugari. CAES. AREL. serm. 11, 5 p. 56, 5 fit reus diabolus crucem iusto -e deferendo. *et al.*

[*adv.* **indēbitō**. *ex falsa coni.*: *l. 16.* *var. l.*: *l. 57.*]

O. Prinz.

indecēns, -entis *adi.* *ab* in *et* decens. *i longa*: CIL IV 1881. *compar.*: *p. 1124, 30 (cf. l. 79)*; *cf.* magis -s: *p. 1124, 33.* *superl.*: *p. 1124, 57 (cf. l. 78)*; *cf.* valde -s: *p. 1124, 55.* *abl. sing.* -i: *p. 1124, 4. 13. 41*; -e: *p. 1124, 67.* *gen. plur. non legitur.* *litotes*: *p. 1124, 4. 9. 13. 23. 37. 53.* NOT. Tir. 67, 81 (*antea* decens). SYNON. Cic. p. 421, 14 B. deforme, informe, foedum, -s, taetrum, indecorum, turpe *eqs.* GLOSS. ἀπρεπής. [*falso trad.*: PETRON. 67, 13 *v. p. 870, 36* (incensissimam *Reiner*, -s imam *trad.*, -issimam *coni. alii*). *ex coni.*: SEN. contr. 2, 1, 28 nihil est -ius (*Thomas*, innocentius *codd.*, *coni. alii alia*).]

i. q. non decens, turpis, foedus (*tam de specie externa* [*appos.* incomptus *p. 1124, 34*] *quam de qualitate morum* [*appos.* improbus *l. 1124, 14. 17*; inhonestus *p. 1124, 22*; iniustus *p. 1124, 50*; pudendus *p. 1124, 56*]. *de homine ipso*: *p. 1124, 28. 34 al.* *t. t. rhet.*: *p. 1124, 11. 26. 67*): 1 *attributive*: VITR. 7, 5, 6 -s . . . status signorum . . . civitati vitium existimationis adiecit. SEN. dial. 11, 16, 3 numquam . . . tumescentem uterum abscondisti quasi -s onus. MELA 2, 16 *Thracibus* asper atque -s corporum habitus est (*cf.* LACT. opif. 13, 5 habitudo). PETRON. 20, 7 non -i risu latera commovit (SVET. Claud. 30. *cf.* ANIAN. Chrysost. hom. 6, 6 ut -bus cachinnis resolvamur). MART. 2, 11, 4 quod paene terram nasus -s tangit. 7, 20, 11 *collocatur in mappa* excavatae pellis -s volvae. 11, 61, 13 partem gulosam solvit -s morbus (*cf.* CAEL. AVR. chron. 5, 11, 129 difficultas). QVINT. inst. 11, 3, 158 in hac cunctatione sunt quaedam non -es, ut appellant scaenici, morae. SACERD. gramm. VI 454, 17 cacosyntheton est -s structura verborum (*idem* CHAR. gramm. p. 357, 23 B. DIOM. gramm. I 451, 17). ITIN. Alex. 24 quod *consilium* Alexander disicit specie victoriae -is. LACT. opif. 10, 5 genarum non -s tumor. 10, 27 non -i nota. PRISCILL. tract. 2, 43 ut improbi mores et -ia instituta vivendi . . . damnentur. AVG. civ. 22, 20 p. 601, 28 D. si aliquid demptum fuerit -i alicui granditati in parte aliqua *corporis* constitutae. 22, 23 p. 609, 2 ne improbum aut -s verbum libenter audiatur. anim. 2, 17, 23 p. 358, 1 assentatio -s adulantis. in euang. Ioh. 73, 1 -i desiderio *cibi*. nupt. et concup. 1, 5, 6 p. 216, 24 -s motus *genitalium* (1, 6, 7 p. 219, 11 pecc. orig. 36, 41 p. 199, 28). MART. CAP. 4, 423$^{fin.}$ circulatrix -s fies. COD. Theod. 2, 19, 2 (= Iust. 3, 28, 28, 2) an mater inhonestis factis atque -bus votis (machinationibus *Iust.*) filium forte obsedit *eqs.* GILD. Brit. 3 chron. III p. 28, 19 *flores* non -em ceu picturam . . . *pratis* imprimebant. CAEL. AVR. acut. 1, 3, 37 -s iacendi positio. NOVELL. Iust. 78, 2 pr. iniurias . . . asperas et -es . . . sustinere (ἀπρεπεῖς). RVSTIC. c. aceph. p. 1225^{C} -em sermonum compositionem. PASS. Petr. 1 p. 2, 4 -i fluxu dominabatur *Roma*. 2 *praedicative*: CIL IV 1881 Virgula Tertio suo: -s es. PRIAP. 12, 13 qui (*cunnus sive rictus vetulae*) tanto patet -s hiatu . . ., ut credas Epicurum oscitari. SEN. contr. 10 praef. 12 nihil est -ius, quam ubi scholasticus forum, quod non novit, imitatur (QVINT. inst. 10, 2, 19 n. est . . . tam -s, q. cum mollia dure fiunt. MART. CAP. 5, 436 n. mihi magis . . . -s aestimari, q. ut *eqs.* [*v. p. 1007, 72*]. *cf. p. 1123, 79*). PETRON. 128, 3 (*Circe loquitur*) numquid -s sum? numquid incompta? MART. 5, 14, 7 oculo . . . ludos spectat -s uno. 5, 37, 12 *puellae* comparatus -s erat pavo. QVINT. inst. 11, 1, 82 sunt . . . casus quidam, qui hoc (*sc. paenitentiam ostendere*) natura ipsa rei non -s faciant (CASS. FEL. 7 p. 14, 11 *papillae* -em faciunt vultum). LACT. opif. 10, 27 hominis . . . *pectus* humile et -s esse non debuit. VVLG. prov. 26, 1 -s est stulta gloria. 26, 7. AVG. civ. 14, 17 p. 39, 30 D. unde esset -s nuditas. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 67, 6 ex interrogatione eius -i existente (ἀτόπου οὔσης). CASSIOD. in psalm. 43, 14 p. 314^{B} sicut omnia proba decora sunt, sic -ia cuncta monstrantur opprobria. *nota*: MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 51, 9 si . . . illam substantialem unitatem tamquam inordinatam vel inpossibilem vel -em declinemus (ἢ ὡς ἀνέφικτον ἢ ὡς ἀκαλλῆ; *I 2 p. 38, 37* indecoram). *pendet enuntiatum* (*cf. l. 30 sqq.*): LACT. mort. pers. 18, 3 aiebat . . . -s esse, si . . . in humilis vitae tenebras decidisset (RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 93, 17 si *eqs.*, puto -s non videri. CONSVLT. Zacch. 1, 34 p. 42, 31. LEO M. serm. 94, 1 p. 458^{B} *syn.* iniustum). HIER. epist. 107, 13, 5 -s arbitrata *Anna*, ut futurus propheta in huius domo cresceret, quae adhuc filios alios habere cupiebat. (*acc. c.*) *inf.*: HIER. hom. Orig. in Ier. 11 p. 674^{B} non -s est fugere congregationem eorum et imitari prophetam *eqs.* RVFIN. Adamant. 4, 2 p. 141, 20 quod mihi impossibile videtur et valde -s de deo dici. VINC. VICT. Aug. anim. 4, 2, 2 p. 381, 21 quam -s atque pudendum est religiosum quemquam de hoc . . . nihil sapere. LEO M. epist. 4, 4. SIDON. epist. 9, 1, 2 -issimum est . . . triplices epilogos inveniri. GREG. M. epist. 9, 219 p. 210, 23. 13, 43 p. 406, 8. *adde*: SERV. auct. Aen. 11, 511 educuntur . . . duces, ut servata eorum honestate fortitudo virginis possit induci; alioqui -s fuerat praesentibus Turno et Aenea.

n. pro subst.: HIER. epist. 22, 24, 1 verba mala saepe -s aliquid loquentes temptant mentis arbitrium (*cf.* SALV. gub. 4, 52 quicquid -s, quicquid indignum. PASS. Petr. 15 p. 18, 12 -s quiddam). AVG. epist. 138, 5 p. 130, 1 etiam decens atque -s vel hoc idem est vel perinde habetur. PRISC. rhet. 5, 15 p. 554, 34 refutandum . . . ab inconsequente, ab -e, ab incommodo (*rhet. gr. II p. 9, 6* ἐκ τοῦ ἀπρεποῦς).

adv. ˣ**indecenter.** *compar.*: *p. 1125, 7. 19. 22.* *superl.*: *l. 73.* *litotes*: *l. 72. 76. p. 1125, 7.* *i. q. foede, turpiter*: 1 *c. verbis*: PETRON. 58, 1 *Giton* risum iam diu compressum etiam -r effudit (*cf. l. 78*). QVINT. inst. 1, 5, 64 quae poterunt utroque modo non -r efferri. 8, 3, 45 ultima prioris syllabae littera . . . intersistere nos -issime cogit. FORTVN. gramm. VI 282, 21 *cum* histrio -r signum aliquod expressit, arythmos dicimus, cum decenter, eurythmos. MALL. THEOD. gramm. VI 594, 15 *iambus* ipse . . . per se versus non -r explere *potest*. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 171 'quo pacto' . . ., hoc est: quam -r, quam incongrue. VIR. ill. 20, 1 fasces . . . -r expavit; a sorore irrisa *eqs.* (expavit; -r *Gruner*). SERV. auct. Aen. 4, 163 'nepos Veneris' quidam -r dictum volunt, ut Venus avia sit (RVFIN. Orig. princ. 4, 4, 10 [37] p. 364, 6 GREG. M. moral. 19, 55 p. 134^{B}). SCHOL. Verg. Veron. Aen. 5, 488 adnotat Cornutus, quod -r sacram matri suae avem sagittis figendam constituerit. RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 6 p. 545^{A} -r quidem proponit: sed audiat et honestius et verius quam proponit. hist. 7, 30, 9 expectabantur (ἀκόσμως). AVG.

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

civ. 19, 19 p. 388, 18 D. locus ... superior, ... etsi ita teneatur ... ut decet, tamen -r appetitur (*inde* GREG. M epist. 1, 41^{a} p. 59, 32). 22, 19 p. 598, 11 si quid in illa figura ... -r extabat. nupt. et concup. 1, 6, 7 p. 219, 15 *ut* quoniam pudebat quod -r libebat (*i. motus genitalium*), operiendo fieret quod decebat. c. Iul. op. imperf. 2, 42 p. 1160 *ne* inter se -r lasciviant. SVLP. SEV. dial. 2, 8, 3 virginem adulescenti cuidam ... -ius adhaerentem. MART. CAP. 1, 67 haud -r ornatus. 9, 898. COD. Theod. 1, 9, 2 (= Iust. 1, 31, 2) in locum, ex quo -r emerserat, revertatur. 8, 4, 21. NOVELL. Valent. 17, 1 *syn.* incompetenter (*v. p. 993, 67*). 34, 4. EPIST. pontif. Thiel Gelas. frg. 16 postquam -r probatus fuerit mulierem inciviliter appetisse. CANON. Turner II 2 p. 174, 7 multa fieri -r (ἀθέσμως). CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 142, 23 *appos.* indigne, inlegaliter (οὐ δεόντως). IV 2 p. 103, 26 (ἀπρεπῶς). CAEL. AVR. acut. 3, 18, 178 -r ... ipsa in loca manus mittunt prurientibus verendis *mulieres*. chron. 3, 4, 52. SIDON. epist. 3, 13, 2 -r affectato lepore plus rusticus. PRISC. rhet. 2, 8 Diogenes cum vidisset puerum -r agentem (μειράκιον ἀτακτοῦν). VITAE patr. 5, 4, 41 aspiciunt -r et rident inordinate (*gr. Cot. p. 693* ἀπρεπῶς). CASSIOD. var. 5, 12, 2. GREG. M. epist. 5, 2 p. 282, 19 -ius ... commissum. *al.* NICET. psalm. 13 p. 80, 10 vocem ... -r efferre *in cantando*. ISID. reg. monach. 3, 3 -r ... non incedat. 2 *c. adiectivis*: SEN. epist. 27, 5 numquam vidi hominem beatum -ius. PETRON. 64, 6 catellam nigram atque -r pinguem. MART. 12, 22, 1 quam sit lusca Philaenis -r. AVG. bon. coniug. 20, 23 p. 218, 4 animum sine disciplinae forma -r fluidum ac dissolutum. c. Iul. op. imperf. 6, 29 p. 1577$^{fin.}$ ne tuae pollicitationi tam -r contrarius legereris. *al.* MART. CAP. 6, 588 -r squalentior peragratrix. POMER. 3, 6, 2 cum -r elegantes videri volunt, passim iam turpibus verbis impudenter insaniunt.

deriv.: indecentia, 1. indeceo.

indecentia, -ae *f.* *ab* indecens. *i. q. foeditas*, ἀπρέπεια: VITR. 7, 5, 6 Alabandeas ... propter non magnum vitium -ae insipientes ... esse iudicatos (*cf. p. 1123, 84*). CAEL. AVR. chron. 3, 8, 107 et difficultatem et -am et periculum infert aegrotanti *hydrops*.

1. indeceo, -ēre. *ab* indecens *retrogr.* (*v. Brender, Rückläuf. Ableit. p. 13. 17 sq.*). NOT. Tir. 67, 82^{a} -et (*82* decet, *83* condecet. *an ad l. 39?*). *i. q. dedecere*: PLIN. epist. 3, 1, 2 iuvenes confusa adhuc quaedam et quasi turbata non -ent, senibus placida omnia ... conveniunt. *v. et l. 42.*

? **2. indeceo**, -ēre. *ab* in *et* decere. *i. q. (valde) decere*: GELL. 6, 12, 2 feminis ... solis vestem longe lateque diffusam -ere (incedere *R*, decere *Gronov. fort. recte*, ad- *Forcellini*, con- *Vogel*, non in- [*ad l. 34*] *Hosius, alii alia*). *v. et l. 36.*

de geometra non verificatur **indēceptibilem** esse ab oratione BOETH. top. Arist. 5, 3 p. 959^{C} (*132^{a} 32* ἀνεξαπάτητον; *seq.* non decipi). *ab* in *et* deceptibilis.

GLOSS.^{L} II Philox. IN 85 **indēceptus** μὴ ἐνεργηθείς. 96 ἀποτυχών. *ab* in *et* deceptus.

? **indēcerno**, -crēvi, -ere. *ab* in *et* decernere. *i. q. decernere*: GARG. MART. pom. 4, 1 Iulius Atticus ex Novembri in Februarium mensem serere *castaneas* -vit.

[**indēcerptus** *coni. Barth* STAT. Theb. 8, 87 (interceptus *codd.*, *quod defendi potest*). *ab* in *et* decerptus.]

aliquid sapiens et **indēcertābile** dicere CONC.^{S} I 5 p. 265, 5 (ἀνανταγώνιστον). *ab* in *et* *decertabilis.

quod ... **indecibilitātem** (*i. indecentiam*) universo Pleromati afferre inciperet IREN. 2, 4, 2. *ab* *indecibilis (*sec. gr.* ἀπρέπεια?).

si secundum metaphoram dixit: ut scientiam **indēciduam**, terram autem nutricem *eqs.* BOETH. Arist. top. 6, 2 p. 970^{D} (*139^{b} 33* ἀμετάπτωτον). *ab* in *et* deciduus.

dum **indēcīsa** (*i. non diiudicata*) inter partes contentio remansisset GREG. M. epist. 14, 8 p. 427, 16. *ab* in *et* decisus.

ˣ**indēclīnābilis**, -e. *ab* in *et* declinabilis. GLOSS. II 243, 28 ἄπτωτος ὁ (*leg.* ἢ *vel delend.?*) ἄκλιτος -is. [*variat c.* inclinabilis: *v. p. 938, 47.*]

qui declinari non potest, inflexibilis (*acced. gen. respectus: p. 1126, 35*; in *c. abl.: 1126, 3.* *praedicative: p. 1126, l. 11. 16 al.*): **1** *vario usu* (*plerumque fere i. q. rectus [cf. syn. l. 70. 71], firmus [syn. l. 82], constans [sic de homine: l. 83. p. 1126, 1. 3]; i. q. inevitabilis: l. 74. p. 1126, 5. 6. 7. 9*): **a** *incorp.*: SEN. epist. 66, 13 una virtus ... animum rectum et -em praestat. 74, 29 exactae prudentiae, -is iustitiae (*cf.* RVFIN. Basil. hom. 5, 9 directum atque -e iudicium verae iustitiae [RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 68, 21; ἀπροσκλινεῖ]. *v. et l. 83*). GELL. 7, 2, 1 fatum est, inquit *Chrysippus*, sempiterna quaedam et -is series rerum et catena (*cf.* AMM. 19, 8, 2 cum sors partium eventu regeretur -i. 29, 1, 34 -is fati [LEO M. serm. 27, 3 p. 218^{C}]. EVSTATH. Bas. hex. 6, 7 p. 929^{C} necessitatis impulsum [ἀναπόδραστον]. BOETH. cons. 4, 6, 20 W. -em causarum ordinem). ITALA Hebr. 10, 23 (cod. q) teneamus spei -is confessionem (ἀκλινῆ, VVLG. spei ... confessionem -em [*inde* AVG. anim. 2, 35, 57 p. 125, 21 fidei. serm. 277, 16, 15]. RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 19, 1 nobis laboris nostri -em spem ... restituas). PHILO quaest. in gen. 4, 188 p. 226 R. cum firma et -i similitudine. AMM. 18, 1, 2 *Iulianus* erat -is iustorum iniustorumque distinctor (*cf.* 25, 4, 7 iudex [RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 12, 14; ἀδέκαστος. ACT. Archel. 53, 9]. CONC.^{S} II 3, 1 p. 193, 28 perseveravit -is *damnator noster* [ἀκλινής]. ALC. AVIT. epist. 4 p. 29, 30 -is virtutum servator). PS. ORIG. in Iob 1 p. 413^{C} Iob ... in fide -em ([*syn.* immobilem, immutabilem]. 3 p. 486^{B}). AVG. civ. 22, 30 p. 632, 16 D. delectationem non peccandi -em. PS. LEO M. humil. 2 p. 163^{B} labor -is miseriae. CONC.^{S} II 2, 1 p. 45, 19 ad -em poenam futuri saeculi reservatus ([ἀπαραίτητον]. CASSIOD. Didym. in I Petr. 4, 18 p. 34, 3 inevitabilem et -em ... ultionem [ἄφευκτον]). II 3, 1 p. 104, 21 -is sapientia (ἀπαραλόγιστος, *p. 143, 17* incircumscripta). EVSTATH. Bas. hex. 7, 6 p. 944^{B} perniciem (ἀπαραίτητον). IVST. VRGELL. in cant. 51 ecclesia catholica -i augmento proficit. ACT. Archel. 54, 2 haec (*quae a Christo dicta sunt*) -ia esse confirmo. **b** *corporaliter* (*in imag. l. 14. 16*): SCHOL. Verg. Veron. georg. 3, 351 mons hic (*sc. Rhodope*) -is est. RVFIN. Adamant. 5, 28 p. 241, 1 ostendit rectae fidei -em evidentissimam lineam (ὁμαλωτάτην). CASSIOD. hist. 7, 36 p. 1095^{C} velut quaedam turres murum fidei -em servaverunt.

2 *t. t. gramm.* (*sec. gr.* ἄπτωτος, *cf. l. 33*): PROB. cath. gramm. IV 11, 28 'ir' pura unum -e vel monoptotum repperi (14, 3 GRAMM. suppl. 89, 21. *cf.* FRG. Bob. gramm. V 557, 31 -ia sive aptota seu m. sunt. *v. et l. 33. 40*). 27, 1 *excepto* uno monosyllabo -i. 29, 9 melius erit -e '*naptas*'. CHAR. gramm. p. 80, 18 B. 'octo' 'pondo' -ia sunt (FRG. Bob. gramm. V 557, 30). 202, 3 'cumque' in omnibus casibus -e manet (202, 19 PRISC. gramm. II 183, 2. 237, 7 *al.*). DIOM. gramm. I 301, 1 ex his *partibus orationis* primae quattuor declinabiles sunt, sequentes -es. 309, 10 nomina numerorum -ia *sunt* a quattuor usque ad centum (SERV. Aen. 2, 651 PRISC. gramm. II 201, 7 EXC. Bob. gramm. I 551, 30. *et al.*). 309, 34 *compositum* ex obliquo et nominativo obliquum -em habebit ... ut 'senatusconsultum'. 415, 13 coniunctio est pars orationis -is copulans sermonem (PRISC. gramm. III 93, 2). SERV. Aen. 2, 15 'instar' nomen est -e. 4, 66 'est' verbum est -e; nam frequenter deficit. 5, 19 nomen cum adverbium esse coeperit, fit -e. AVG. gramm. V 501, 13 alia species generis neutri aptota, id est -is, ut 'genu' (*cf.* PRISC. gramm. II 362, 7. 365, 6). POMP. gramm. V 185, 31. PRISC. gramm. II 90, 5 'nequam' ... est -e trium generum. 121, 10 in 'i' duo sunt denominativa, ut plerisque videtur -ia, 'frugi' ... 'nihili' (*cf.* 564, 6 GRAMM. suppl. 124, 2). 147, 14 neutrum -e 'nihil'. 214, 7. 439, 30 ex ... -i aliqua dictione. EXC. Bob. gramm. I 541, 12. SCHOL. Ter. p. 89, 17 'anime': comicum nomen -e blandientis sermonis. *n. pro subst.*: PRISC. gramm. II 184, 6 quaeritur, quid sit inter -ia et aptota et monoptota. 551, 8 exceptis paucis -bus.

adv. ˣ**indēclīnābiliter.** *i. q. recte, constanter, firmiter* (*inevitabiliter: l. 50*; ὁμαλῶς: *l. 45. c. adi. l. 47*): CHALC. transl. 40^{A} figuram ... eius (*sc. divini generis i. siderum*) figurae mundi intellegibilis adcommodans -r evenustabat (εὔκυκλον ἐποίει). RVFIN. hist. 1, 6, 8 ordo sacerdotii ab avis et proavis -r currens (εὐσταθῶς). 6, 9, 4 *erat* valde constantis animi et iusti rectique -r tenax (*cf.* PS. PRIMAS. in Hebr. p. 752^{C} tenemus. GREG. M. moral. 19, 27 p. 115^{B}). Orig. princ. 2, 6, 7 p. 146, 14 umbra ... inseparabilis est a corpore et -r motus ac gestus corporis suscipit et gerit. 4, 4, 4 (31) p. 353, 13 *ut* dispensationes ... sapientiae -r posset implere *anima*. *al.* AVG. civ. 9, 22 p. 397, 33 D. *dei* -r participatione ... perfruuntur *angeli*. cons. euang. 4, 10, 20 p. 416, 9 *ut deo* constanter et -r haereat *homo*. corrept. 12, 38 ut divina gratia -r et inseparabiliter ageretur. HESYCH. in lev. 11, 20 p. 912^{B} oportet ... nos habere crura ... recte et -r in euangelicis pedibus. CASSIAN. conl. 9, 30, 2 in qua *sublimitate* ... mens orantis -r debet esse defixa. 24, 24, 6 *quo* noster cursus -r semper debet esse directus (APON. 9 p. 179). RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 197, 32 intendisti ... -r in auctorem fidei ... Iesum. p. 227, 28 quae recte et -r dicta sunt (ἀπροσκλινῶς). II 3, 1 p. 188, 18. MAX. TAVR. hom. 77 p. 415^{C} fides -r ab eo servata.

1. indēclīnātus, -a, -um. *ab* in *et* declinatus. GLOSS. ἄκαμπτος. *i. q. indeclinabilis, constans*: OV. trist. 4, 5, 24 *te* praesta constanter ad omne -ae munus amicitiae (*cf.* Pont. 4, 10, 83 qui praestas [*sc. amicitiam*; *vulg.* perstas] -us amico). RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 108, 38 incorrupto decreto et -a mente illas litteras legens.

2. indēclīnātus, -a, -um. *ab* *indeclinare. *i. q. inclinatus*: ORIBAS. syn. 8, 13$^{in.}$ (La) aures -as habent *canes rabidi* (inclinatas *Aa*, *gr.* τὰ ὦτα κλίνουσιν). *v. Svennung, Wortstud. p. 89.*

indēclīvis, -e. *ab* in *et* declivis. *i. q. sine declivitate*, ὁμαλός: CHALC. transl. 34^{B} levem eum (*i. mundum*) et aequiremum -emque et a medietate undique versum aequalem ... progenuit *deus* (λεῖον καὶ ὁμαλὸν πανταχῇ). comm. 93 membris *mundi* ... ad -em rotunditatem redactis.

indecolum GREG. TVR. Franc. 8, 28 *v.* indiculum.

indecor *v. l. 80.*

indecorābiliter Accius (trag. 258) in Bacchis: '-r (*i. indecore, turpiter*) alienos alunt' Char. gramm. p. 263, 29 B. (*ex Romano*). *ab* indecorare.

indecoris (*p. 1127, 18. 32. 41*), -is *et* **indecor** (*v. l. 83. p. 1127, 2. 7. 41*), -oris *adi.* *ab* in *et* decus, *cf.* 2. decor *et* dedecor. CHAR. gramm. p. 108, 4 B. quae non producuntur ..., velut ... 'arbor arboris', '-r -is' (*cf.* PRISC. gramm. II 235, 15). SERV. Aen. 7, 231 (*cf. p. 1127, 19*) quaeritur '-es' a quo sit nominativo: ab eo q. e. 'indecus' non potest

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

venire, quia lectum non est et quia 'decus' neutrum regit genus, non masculinum; restat ut dicamus ab eo q. e. '-r' venire '-es', nam et lectum est; sed 'decor' 'decōris' facit ...; ergo aut systole est aut certe dicimus huius nominis nominativum non inveniri (*sim.* Aen. 11, 423 '-r' '-ōris' *facit*, 'indecus' '-ŏris' *eqs.* indecus *trad. l. 41*). PRISC. gramm. II 154, 21 a 'decore' ... composita: hic et haec -r, dedecor. *praeter nom. occurrunt formae* -em, -es, -bus. NON. p. 488, 36 -is pro indecora (*v. l. 18*). GLOSS. IV 90, 48 -em foedum, inhonestum (*ad Apul. mund 27 [v. p. 1128, 59] refert Goetz, Gloss. I p. 316*). *v. et l. 23. legitur ap. poetas* ACC., VERG., VAL. FL., STAT. *al., in prosa orat. ap.* TAC. (*?, v. l. 32*), AMM., AMBR. [*variat c.* indecorus: *l. 26. 33. dub. trad.:* HIER. hom. Orig. in Ier. 7 p. 642^{A}.]

i. q. turpis, ignavus, inglorius (v. opp. l. 24), inhonestus, deformis (l. 35), indignus (l. 29. acced. dat.: l. 19. 29; abl. causae: l. 28. 32. 37; acc. gr. l. 22. litotes: l. 19, 21. 22. 23. 29. 34. 37. 39. praedicative: l. 18. 19. 21. 23 al. masc. pl. pro subst.: l. 29): ACC. trag. 193 cuius sit vita -is, mortem fugere turpem haut convenit. VERG. Aen. 7, 231 non erimus *Troiani* regno *Latini* -es. 11, 423 (*verba Turni*) cur -es in limine primo deficimus? 11, 845 non tamen -em tua te *Camillam* regina *Diana* reliquit. 12, 25 sunt aliae innuptae ... nec genus -es (SERV. auct. *ad l.* elocutio figurata de graeco, εὐσχήμονες τὸ γένος). 12, 679 (*verba Turni*) neque me -em, germana, videbis (*repetit* CLAVD. DON. Aen. *ad l.* p. 626, 21 [*opp.* gloriosum]). VAL. FL. 1, 810 date fallaci pudibunda senectae *Aesonis* exitia -esque obitus. 3, 515 (*verba Iunonis*) iam tum -es (indecore *V*) iustaeque dolorum primitiae *Herculis*. 5, 669 ibimus -es frustraque tot aequora vectae? STAT. Theb. 3, 12 paucosne ... manuve legimus -es? 10, 650 neque te -em sacris dignumque iuberi talia ..., Menoeceu, invenit *Virtus*. 10, 767 Inachus -es pater aversetur alumnos. Ach. 2, 45 hoc excusabitur ense Scyros et -es, fatorum crimina, cultus. TAC. Agr. 16, 4 Trebellius, fuga et latebris vitata exercitus ira -is (*ABT*, -us *E edd. plures, sed '-us' de homine non nisi infima aetate usurpatur*) et humilis, precario mox praefuit. AMM. 23, 6, 75 non -bus barbis *Carmani*. AMBR. epist. 48, 2 ut filii etiam deformes delectant, sic etiam scriptorem -es sermones sui palpant. 50, 13 sunt tibi mulieres plurimae et pleraeque non -es pulchritudine. CLAVD. 3, 58 at nos *Furiae* -es longo torpebimus aevo omnibus eiectae regnis. 22, 145 non -es aeraria lassant expensae. BOETH. cons. 3 carm. 4, 6 quondam dabat improbus *Nero* verendis patribus -es curules. CORIPP. Ioh. 1, 92 -r in (*Petschenig,* indecus [*cf. p. 1126, 84. l. 5*] in *cod.*, -is *Partsch*) cunctis ensis fulgebat harenis.

deriv.: indecoro, indecorosus.

indecoro, -āre. *ab* indecor(is). *i. q. dedecorare:* ACC. trag. 459 me ... sermone -ans turpi, *cf. p. 911, 44.* HOR. carm. 4, 4, 36 utcumque defecere mores, -ant (*Ψ*, dedecorant *Ξ*) bene nata *pectora* culpae (PORPH. *ad l.* '-ant' ... indecora faciunt ac per hoc dedecorant significat). *deriv.:* indecorabiliter.

indecorōsus, -a, -um, *compar.* -ius. *ab* indecor *sec.* dedecorosus. *i. q. indecorus:* PS. ORIG. in Iob 2 p. 462^{D} quid hoc -ius atque illicitius? *cf. et p. 1129, 25.*

***indecōrus,** -a, -um. *ab* in *et* decorus. NOT. Tir. 67, 86 -um. SYNON. Cic. p. 421, 14 B. *v. p. 1123, 76.* GLOSS. foedum, inhonestum, incompositum. ἀπρεπής, σαπρός. *legitur inde a* PLAVT. (*p. 1129, 5*), CIC., *cf.* indecoris. [*dub. trad.:* PLIN. nat. 10, 59 (decoro *Ian*, ⟨haud⟩ -o *Mayhoff*). *ex coni.:* TAC. hist. 4, 62, 2 (*Madvig,* inhora *cod.*, inhonora *Victorius*). *v. et l. 12.*]

i. q. non decorus, foedus (syn. l. 78. p. 1128, 27 al.), turpis (syn. p. 1128, 19. 21 al. cf. p. 1128, 42. acced. dat.: p. 1128, 25. 35. 53. 56. 76 sq. al. [c. dat. (abl.?) rei fere i. q. indignus: PLIN. paneg. 17, 1 nec -a nominibus corpora. 46, 4 -a saeculo studia. *cf. p. 1128, 29. 34]; abl. causae: l. 80. p. 1128, 1. 2. 5. 51; supin. visu: infra l. 72. litotes: l. 61. 67. 72. 81. p. 1128, 1. 8. 24. 37 al. praedicative: l. 76. p. 1128, 7. 19. 25 al.*): **1** *respicitur species externa (v. et p. 1128, 17; quaedam transeunt ad not. s. 2 descriptam, e. g. infra l. 83. p. 1128, 3. 8. 10*): **a** *de eis quae visu percipiuntur:* LIV. 7, 2, 4 saltantes haud -os motus more Tusco dabant (AVG. nupt. et concup. 1, 8, 9 p. 221, 8). CELS. 7, 9, 1 si qua maiora sunt (*curta in auribus*) ..., ita per hanc ipsam *curationem* deformantur, ut minus -a ante fuerint. 8, 10, 7^{N} eo *morbo* ... et brevius membrum et -um fit (AVG. serm. 243, 4, 4). CVRT. 9, 2, 6 propter habitum haud -um. PLIN. nat. 13, 79 *charta* -o visu pertralucida (-a *Mayhoff in plagulis, cf.* 14, 28 uva eius *vitis* -a visu, sapore iucunda). QVINT. inst. 1, 10, 35 digitorum ... -o gestu (*cf. p. 1128, 5*). 1, 11, 16 status. 11, 1, 29 impudens, tumultuosa, iracunda actio omnibus -a *est*. 11, 3, 128 illa -a in dextrum ac laevum latus vacillatio. TAC. ann. 4, 3, 3 *Livia,* formae initio aetatis -ae, mox pulchritudine praecellebat. LACT. opif. 10, 25 foeda et -a species. 12, 13 vultum -um (*cf.* FIRM. math. 6, 18 circa vultum -ae valitudinis vitia). SYMM. orat. 2, 14 *regionem* virgeis domibus et tectis herbidis -am. AMM. 26, 9, 11 corpore non -o. HIER. in Am. 7, 7 p. 1073^{C} *adamas lapis est* parvus et -us. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 113, 21. AVG. civ. 22, 19 p. 598, 20 D. etsi naturalia, tamen -a excrementa substantiae corporalis. *de homine ipso:* PHYSIOGN. 130 p. 142, 12 erunt graciles, non -i corpore. *per compar.:* GREG. M. moral. 18, 87 p. 91^{B} prius -i eramus deformitate vitiorum. **b** *de vocibus sim.:* CELS. 7, 18, 3 apud nos -um, sed commune his hirneae nomen est. QVINT. inst. 2, 14, 4 nec vim adferam nominibus his *Graecis* -a in Latinum sermonem mutatione. 3, 3, 3 -a vel voce vel gestu pronuntiatio (*cf.* CASSIOD. inst. 1, 15, 9 *ne* vocis pulchra modulatio ... absona potius et -a reddatur). FRONTO p. 153, 26 N. ut verbum postremum ('*i. pene*') quamquam parum pudicum non -um esse videatur. GELL. 12, 5, 3 nullos eiulatus, nullas conplorationes, ne ullas quidem voces -as edebat philosophus (*cf.* ARNOB. nat. 4, 33 p. 168, 14 cum heiulatibus -is fata incusare). *adde:* CASSIOD. inst. 1, 8, 3 ne epistularum ordo continuus -o (indecore *B*) termino subito rumperetur.

2 *respicitur qualitas magis abstracta, i. q.* inhonestus *(syn. l. 19. 28 al. opp.* gloriosus: *l. 23; de genere: l. 37),* ἀπρεπής *(sic ex doctrina Stoicorum l. 21. 69; in arte rhet.: l. 54. 74; cf. l. 8. 12; adde:* QVINT. inst. 11, 1, 91 -um est ... omne nimium. *in quibusdam etiam not. s. 1 descripta subest [cf. p. 1127, 65], e. g. l. 25. 27. 45. de homine ipso: infra l. 51, cf. p. 1127, 33*): CIC. fin. 3, 14 si nihil malum *est*, nisi quod turpe, inhonestum, -um, pravum, flagitiosum, foedum ..., quid praeterea dices esse fugiendum? off. 1, 94 iusta omnia decora sunt, iniusta contra ut turpia, sic -a (*sim. ibid. iterum*). SALL. epist. Mithr. 1 *omnes considerare debent* quod quaesitur satisne pium tutum, gloriosum an -um sit (*cf.* TAC. hist. 1, 33, 2 perinde intuta *esse* quae -a). HOR. carm. 2, 1, 22 duces non -o pulvere sordidos. LIV. 21, 63, 4 quaestus omnis patribus -us visus. SEN. epist. 99, 29 quaedam remedia aliis partibus corporis salutaria velut foeda et -a adhiberi aliis nequeunt, et quod alibi prodesset sine damno verecundiae, id fit inhonestum loco vulneris. frg. 34 quae faciunt quaeque patiuntur *deorum cultores* inveniet tam -a honestis, tam indigna liberis, tam dissimilia sanis, ut *eqs.* PLIN. nat. 18, 364 pecora exultantia et -a lascivia ludentia (*cf.* QVINT. inst. 2, 2, 12 cum -a exultatione conclamant). QVINT. inst. 2, 2, 10 *licentia* invicem qualiacumque laudandi ... est -a et theatralis et severe institutis aliena (*cf.* PLIN. epist. 2, 14, 13 theatris quoque -a laudatio). 11, 1, 25 eloquentiae ... -a iactatio ... est. 11, 1, 60 dicentibus. TAC. hist. 1, 74, 1 stulta ... et -a simulatione. 2, 50, 1 maternum genus *Othonis erat* impar nec tamen -um. 2, 91, 2 quae ... -a et vilia accipiebantur. PLIN. epist. 3, 20, 4 -a confusio (CASSIOD. inst. 1, 15, 9 *al.*). SVET. Aug. 53, 1 -as adulationes repressit. PANEG. 4, 35, 4 -am maiorum parsimoniam. ARNOB. nat. 1, 17 p. 13, 13 adfectus quam turpes, quam -as numinibus adtribuatis insanias. 3, 11 p. 119, 14 fabulis turpibus ..., opinionibus -is ..., ignominiosis ... ritibus. 4, 24 p. 160, 13. 5, 9 p. 182, 15 (*syn.* foedus). AMBR. Isaac 7, 60 p. 683, 22 decorum ... quod bonum, quod autem -um, hoc malum (*cf. ibid.* p. 684, 16. 18). COD. Theod. 15, 6, 2 maiumam, foedum atque -um spectaculum, denegamus. CONST. Sirmond. 16 l. 16 ne ad propria redire cupientes -is contentionibus retardentur. CASSIOD. in psalm. 43, 17 exprobrare est in faciem maledicere, quasi -a crimina iaculari. COD. Iust. 5, 60, 3 -am observationem in examinanda marum pubertate resecantes iubemus *eqs.* 12, 19, 14, 1. GREG. M. epist. 3, 54 p. 212, 17 moribus -i. *et al.*

-um (est) *c. (acc. c.) inf. (cf. etiam:* FRONTIN. aq. 2 *nihil aliud crediderim* tam -um tolerabili viro quam delegatum officium ex adiutorum agere praeceptis): CIC. orat. 72 quam ... -um est, de stillicidiis cum apud unum iudicem dicas, amplissimis verbis et locis uti communibus. CVRT. 10, 3, 14 nec Macedonibus Persas imitari -um. QVINT. inst. 11, 3, 80 corrugare nares ... -um est. TAC. ann. 3, 52, 3 quam -um *esset* adtrectare quod non obtineret. VLP. dig. 26, 5, 12, 1 GELL. praef. 13. APVL. mund. 27 quod si ... regi -um est per semetipsum procurare omnia (*Ps. Arist. 398^{b} 4* ἄσεμνον). TERT. adv. Hermog. 9 p. 136, 15 VOPISC. Aurelian. 20, 7. ARNOB. nat. 1, 48 p. 32, 30 -um deo est non ipsum per se posse, sed *eqs.* (*syn.* turpe). 5, 33 p. 203, 22 (*syn.* pudet, dedecet). IVST. 11, 15, 12 AMM. 27, 5, 9. PS. ASCON. Verr. p. 224, 6 accusare multos -um Tullio videbatur. CLAVD. DON. Aen. 10, 450 p. 350, 12 non -um. RVFIN. Adamant. 4, 5 p. 149, 22 (οὐκ εὔφημον). *al.* MACR. Sat. 1, 7, 6 COD. Theod. 12, 1, 112 NOVELL. Valent. 35, 18 CASSIOD. in psalm. 118, 83 p. 863^{D} *et al. pendet enuntiatum:* CIC. off. 1, 97 si Aeacus aut Minos diceret: 'oderint, dum metuant', ... -um videretur, quod eos fuisse iustos accepimus (RVFIN. hist. 1, 8, 5 non puto -um, si *eqs.* [οὐ χεῖρον]). AVG. serm. 36, 2, 2 non -um est nec inhonestum nec inutile, quod scripturae sanctae nobis commendare voluerint humiles divites.

n. pro subst. (*opp.* decus: *l. 83. plur. l. 77. 78*): CIC. orat. 82 illud -um, quod quale sit ex decoro debet intellegi (88). SEN. dial. 3, 19, 2 non frendens nec caput quassans nec quicquam -um iudici faciens (nat. 4 praef. 16 nihil [*cf. l. 81*] -um nec bono nec viro feci). nat. 1, 17, 4 senex ut -a canis deponeret. TAC. ann. 3, 66, 1 paulatim ab -is ad infesta transgrediebantur. IVST. 14, 6, 12 veste crura contexisse fertur, ne quid posset in corpore eius -um videri. AMM. 20, 4, 15 *ne* agatur aliquid -um (AVG. enchir. 22, 90 -um ... a. ibi [*in resurrectione*] non erit [*cf.* serm. 243, 8, 7 nihil. *cf. l. 76*]). PS. AVG. serm. ed. Mai 6, 3 *Christus* membra paralyticis soluta restringit, ne -um corporis decus suae imaginis subiaceret. NOVELL. Valent. 7, 2, 1 quia nunc suggestio magnitudinis tuae -um hoc inlu-

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

stribus viris ... insinuat. CASSIOD. in psalm. 30, 14 p. 211^{C} contra probum dicimus probrum, id est inhonestum atque -um.

adv. **indecōrē.** *compar.* -ius: *infra l. 16. litotes: l. 10. 14. 17. 20.* [*dub.*: CIC. Att. 9, 10, 2 (unde decore *M*, -e *vel* -ae *edd.*).] *i. q. foede, turpiter*: PLAVT. Rud. 194 hoc mi -e, inique, immodeste datis, di; nam quid habebunt sibi signi impii posthac, si ad hunc modum est innoxiis honor apud vos? CIC. off. 1, 14 cavet *natura ratioque* ..., ne quid -e effeminateve faciat (1, 114 ut ea si non decore, at quam minime -e facere possimus. *cf.* QVINT. inst. 9, 4, 24 fit contra quoque frequenter non -e). CELS. 7, 14, 1 umbilicum -e eminere. 7, 17, 1^{A} *ut* cutis -e (-a *J*) intumescat. 7, 22, 5 omnibus -e, quibusdam etiam cum dolore dependet *testiculus*. CVRT. 3, 11, 11 insignibus ... imperii ... -e abiectis. TAC. hist. 5, 23, 1 luntres sagulis versicoloribus haud -e pro velis iuvabantur. FRONTO p. 96, 21 N. laborandum est, ne procerae illae sententiae male sint amictae neve -ius cinctae neve sint seminudae. HERMOG. dig. 38, 1, 48, 2 *patronis* nec ab ea quae nupta est *liberta* -e praestantur *operae*. APVL. mund. 25 summam illam potestatem ... *nec* adeuntem specialiter singula nec -e adtrectantem comminus cuncta (*Ps. Arist. p. 398^{a} 5 μὴ καλὸν μηδὲ εὔσχημον*). AQVILA rhet. 27 non -e ... prioris verbi postremitas similitudine posterioris excipitur. AMM. 22, 7, 3 exsiluit -e *Iulianus*. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 3, 691 *bis*. MART. CAP. 5, 509. EVGRAPH. Ter. Eun. 237 vestitum ... -e (-um *l. v.*).

(indecus, -oris) *v. p. 1126, 84. 1127, 5.*

[**indēdecorōsīs** *falsa l. v. pro* indecoris (indecorosis?) EVCHER. hom. 8 p. 853^{A}.]

indedem *v.* indidem.

indēfatīgābilis, (-e). *ab* in *et* defatigabilis. *i. q. indefessus*: SEN. dial. 4, 12, 4 contentus brevi somno vigiliam -em extendit. CONSTANTIVS epist. ad Athan. 1 p. 557^{D} nostra -is pietas (ἀκάματος).

indēfatīgātus, -a, -um. *ab* in *et* defatigatus. GLOSS. indiffatigatus non victus. *i. q. indefessus*: SEN. dial. 6, 18, 1 intraturus es urbem (*i. mundum*) ... omnia conplexam ..., -a caelestium officia volventem. FVLG. aet. mund. p. 169, 29 Caesar ... fatigato ... mundo ipse tantum -us.

indēfectibiliter *adv.* *ab* *indefectibilis. *i. q. sine defectione*: MAX. TAVR. hom. 7 p. 237^{D} deum ... parvulorum simplicitate -r credimus nasci potuisse ex femina.

indēfectus, -a, -um. *ab* in *et* defectus. [*ex coni.: l. 47; dub.*: PLIN. paneg. 4, 7 (*Baehrens*, indeflexa *trad., v. p. 1133, 44*).] *i. q. non deficiens, indesinens* (*non deminutus: l. 45; de animant.: l. 52. 58*): APVL. Socr. 4 p. 127 *cum* vivacitas illic (*ap. deos*) aeterna et -a sit, hic caduca et subsiciva (*cit.* AVG. civ. 9, 12 *bis. cf. l. 58*). TERT. apol. 21, 12 manet integra et -a materia matrix, etsi plures inde traduces qualitatis mutueris ([*inde* ALTERC. Heracl. p. 144, 1]. *cf.* RVFIN. Adamant. 5, 26 p. 233, 26 permanet ... -a [indefessa *trad.*] et incolumis ratio substantialis [*sc. post mortem; gr. deest.* CASSIOD. in psalm. 70, 25]. RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 219, 29 permansio -a filiationis ante saecula. *cf. et l. 56*). pall. 3 p. 927 Oe. *chamaeleon* ieiunus ... semper et -us (*'et tamen -us' expl. Oehler*, et inde fessus *edd. vett.*). CASSIOD. inst. 1, 33, 3 -us atque impudens semper adstitit *diabolus* (*cf.* in psalm. 118, 121 p. 879^{A} diabolus cum ministris ... nos -a malitia persequuntur). in psalm. 20, 4 -am perennitatem, quae nullo fine concluditur. 98, 6 p. 695^{A} *stabilitas divinitatis* tamquam pedum -a stabilitas perseverat. 118, 97 o -a meditatio, cui saeculi istius non sufficit dies. 121, 3 p. 910^{C} virtus. 121, 6 p. 913^{B} qui hic fragiles *fuerint*, ibi *erunt* -i, qui hic temporales, ibi aeterni. var. 1, 45, 9 *siderum* -a rotatio. 3, 47, 2.

indēfēnsus, -a, -um. *ab* in *et* defensus. GLOSS. ἀνεκδίκητος. *litotes: l. 75. p. 1130, 13.* [*variat c.* indefessus: *l. 70.*]

1 *qui se ipse non tuetur vel ab alio non defenditur*: a *generatim* (*maxime in re milit.*): LIV. 4, 28, 2 hic praebituri ... vos telis hostium estis -i, inulti? 23, 43, 1 Hirpinos Samnitesque ... petere praesidium et queri -os se neglectosque. 25, 15, 2 ut Capuam ... desertam -amque populo Romano tradat *Hannibal*. 33, 7, 10 ne partis -ae iactura fieret. PLIN. nat. 18, 53 milium et panicum ... et parvis avibus expositum est; -um (*Mayhoff*, -a *codd.*) quippe membranis continetur (-entur *vg.*). SIL. 6, 652 Campania ... bellum ... -a recepit. STAT. Theb. 11, 177 me Tegee regem -a (indefessa *BM*) reposcit. FRONTIN. strat. 3, 10, 8 -um portum ... recepit. TAC. hist. 3, 71, 4 Capitolium clausis foribus -um et indireptum conflagravit. ZENO 1, 1, 4 p. 262 quam -a *est fides*, quae regum ... et gentium desiderat ... patrocinia. AMM. 27, 10, 2 virile et muliebre secus ... -um abduxit. 28, 6, 25 conticuit Tripolis non -a. *neutr. pro subst.*: LIV. 26, 5, 7 ne ad unam concurrendo partem aliquid -i relinquerent. *aliter*: SEN. amic. p. 27 quo possint aut obiecta defendi aut -a (*i. quae defendi, excusari nequeunt*) donari.

b *in re iudic.* (*cf. et l. 73. de re v. Wlassak, Konfession in iure und Defensionsweigerung nach der Lex Rubr., SB Münch. 1934, 8; Wenger, Istituzioni di Procedura Civile Rom., trad. Orestano [Milano 1938] 105 sqq. 230 sqq. 241. 279 sq.*): TAC. dial. 16, 4 inauditum et -um ... damnari (*v. p. 837, 25. cf.* BOETH. cons. 1, 4, 36 W. muti atque -i ... damnamur). ann. 11, 34, 3 ne -a coniunx exitio daretur. VENVL. dig. 46, 7, 18 vir bonus non arbitratur -am esse rem, de qua praetor iudicium accipere non cogat. GAIVS dig. 9, 4, 29 si -am eam personam relinquat (MARCELL. dig. 26, 7, 30 pupillum. PAVL. dig. 5, 3, 40 pr. ius suum. AMBR. Abr. 1, 6, 54. *cf. p. 1129, 77. l. 18*). VLP. dig. 3, 5, 1 ne -i rerum possessionem aut venditionem patiantur *absentes*. 36, 4, 5, 20 huiusmodi personis nocere, quae sunt -ae. 38, 17, 2, 45 ut minus inquietetur quasi -us *filius* (COD. Iust. 2, 12, 12, 1 [*a. 230*]). PAVL. dig. 9, 4, 31 si servus -us ductus sit (AMM. 29, 2, 3). 42, 1, 45, 2 contra -os minores ... nulla sententia proferenda est (CONSTANTIN. et LICIN. frg. Vat. 294, 4. COD. Theod. 13, 11, 5 [= Iust. 11, 58, 5, 2]. COD. Iust. 2, 26, 4 [*a. 286*]. *cf.* AMBR. in psalm. 118 serm. 6, 20, 1 -am putans esse aetatem *minoris*). 42, 1, 54 pr. pupillum (*v. l. 3*). FIRM. math. 1, 7, 8. AMBR. in psalm. 118 serm. 6, 20, 1 non sunt -i, quos dominus vult esse defensos. 16, 6, 4 *vidua* (20, 47, 1). 16, 7, 1 in possessionem -am improbus inruisti. COD. Iust. 2, 53, 1 (*a. 212*) si ... absens et -us condemnatus es (5, 58, 2 [*a. 212*]. 7, 43, 3 [*a. 239*]. *v. et l. 5. 20*). 11, 30, 1 adversus rem publicam -am. *masc. pro subst.*: PAPIN. dig. 48, 3, 2, 1 pro -o derelictus *servus*. TERT. nat. 1, 2 p. 60, 31 soletis inaccusatos et -os non temere damnare. COD. Greg. Visig. 13, 1 (*a. 287*) sententiam adversus absentes et -os ac maxime minores latam nullas vires obtinere. COD. Iust. 2, 12, 3, 1 (*a. 204*) *iurisdictio*, quae exerceri adversus -os solet.

2 *i. q. inultus, de mortuis* (*cf. p. 1129, 64*): SERV. Aen. 10, 740 nec diu laetaberis nec me -o. CLAVD. DON. Aen. 11, 849 p. 536, 15 (*adloquitur Camillam*) *non* -um manebit, quo perire potuisti aut inultae per populos leti tui nuntius perget (CORIPP. Ioh. 6, 133 si nostra iniuria caedis -a manens latum referatur in orbem).

3 *i. q. non prohibitus*: CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 127, 18 egomet testium meorum -is (*fere i. q. 'quibus non contra dictum est'*) hactenus mihi testimoniis utendum ratus sum. PS. THEOD. PRISC. add. p. 320, 15 herba supra scripta, si sucum eius cum melle bibat, -a (*fere i. q. indemnis, impunita*) est.

adv. **indēfēnsē:** COD. Iust. 4, 18, 2, 2 his videlicet, quae argenti distractores ... -e (*'citra prohibitionem' expl. Dirksen, cf. l. 28. alii aliter*) constituerunt, in sua firmitate ... durantibus.

indēfessim *v. p. 1131, 40.*

×indēfessus, -a, -um. *ab* in *et* defessus. SERV. Aen. 11, 651 -a infatigabilis (GLOSS.). GLOSS. ἀκοπίατος, ἀκάματος, ἐνδελεχής, ἄκμητος. II 80, 13 -i ἀπόνητ⟨ο⟩ι (-im ἀπονητί *Funck, ALL 7, 1892, 500*). *inde a* VERG. (*v. Hagendahl, Stud. Amm. p. 48*). [*falso trad. p. 1129, 70 sq., cf. p. 1131, 43. ex coni. dub.*: AETNA 472 (defessus *trad., Schwartz*).]

i. q. infatigatus (*fere i. q. indesinens, perpetuus*: *l. 50. 58. 75. 76. p. 1131, 8. 25 al., cf. syn. l. 55. 81. 83. p. 1131, 16. acced. in c. abl.: l. 60; abl. gerund.: l. 49. praedicative [saepe fere pro adv.]: l. 49. 52. 57. 58 al.*): 1 *de animant. et rebus corporeis*: VERG. Aen. 11, 651 nunc validam dextra rapit -a bipennem *Camilla*. OV. met. 9, 199 defessa iubendo est saeva Iovis coniunx: ego *Hercules* sum -us agendo (PLIN. paneg. 14, 5 indomitus semper -usque). GERM. 18 cetera ... sidera ... -a trahit proprio cum pondere caelum ([*Arat. 20 συνεχὲς αἰεί*]. CARM. de pond. 5. *cf.* APON. 5 p. 95 perpetuus cursus -ae molis *mundi*. *cf. et l. 81*). SIL. 15, 576 -i noctemque diemque feruntur *milites* (CLAVD. rapt. Pros. 3, 317). STAT. silv. 5, 2, 155 comes -us amici (CLAVD. 28, 600). TAC. ann. 1, 64, 3 Germani ob prospera -i. 16, 22, 5 *Thraseam* adsiduum olim et -um ... triennio non introisse curiam. PANEG. 6, 18, 2 -is corporibus. 7, 14, 1 *decet* -um ire per limites. IVVENC. 4, 39 ille -us nulli responsa negabat. HIL. in psalm. 65, 7 p. 253, 11 alii aquas, quia -ae (*RP*, -e *E*) ecfluant, deum nuncupant. PS. HIL. dedic. eccl. p. 884^{B} vos alacri cordi et -os in operibus ... inveniens (CLAVD. DON. Aen. 11, 125 p. 425, 28 in laboribus). AMM. 16, 12, 55 fugientes miles -us urgebat. CLAVD. DON. Aen. 12, 35 p. 553, 21 nova et pertinaciter continuata perdurant, sequuntur -a miseros (*cf.* VAL. CEM. hom. 2, 1 p. 697^{A} prosequuntur). PS. AMBR. paenit. 30 *sanctos* paradisi fontibus nemorumque verticibus a rivulis -os (*leg.* -is?, *cf. l. 58*) amoenari. HEGES. 5, 44, 2 p. 394, 18 -us tanto tempore *Iesus Ananiae* (*bell. 6, 308 οὔτ' ἤμβλυνεν τὴν φωνὴν οὔτ' ἔκαμεν*). MACR. Sat. 1, 2, 14 praesto sum -us auditor. AVELL. p. 546, 23 si -us institeris. CLAVD. MAM. epist. 2 p. 204, 14 -us rerum scrutator *Plato*. ISID. sent. 1, 3, 1 ad contemplandum deum -a consurgat *humana natura*. *i. q. inexhaustus*: MAX. TAVR. hom. 80 p. 426^{C} incorruptibilis atque -us illius est thesaurus, qui *eqs.*

2 *de incorporeis, plerumque actionibus*: SIL. 13, 127 felix ... senectam mille -os viridem duxisse per annos. APVL. met. 5, 4 *Psyches* parentes ... -o luctu atque maerore consenescebant. 11, 25 -i sermonis aeterna series (*cf.* HIL. trin. 3, 7 quem archangeli ... aeternis et -is ... vocibus laudant [HIER. epist. 17, 2, 2 *al.* CASSIOD. in psalm. 24 concl.]. LEO M. epist. 54 Conc.^{S} II 4 p. 11, 13 -is precibus [AVELL. p. 334, 35 *al.*]. AVELL. p. 671, 5 orationibus. APRING. in apoc. 19, 15 confessione). flor. 2 p. 8 pinnarum ... -a remigia *aquilae*. Plat. 1, 11 astrorum ignes ... perpetuis atque -is cursibus labi (AVG. mor. eccl. 1, 22, 41. BOETH. trin. 4, 71 *syn.* iugem, perpetuum. *cf.* PANEG. 2, 10, 1 -a vertigo caelum rapit [AVSON. 372, 3 p. 97 P.]. MAR. VICTORIN. ad Iust. 4 p. 1002^{A} illa excelsi ab-

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dita -is finibus [?] meantia. HIL. in Matth. 14, 12 mundi opes annuo quodam meatu -oque defluere. VAL. CEM. hom. 1, 1 p. 692^C -i itineris *siderum*. *cf. p. 1130, 50*). PANEG. 4, 33, 1 -a vis (CLAVD. DON. Aen. 4, 315 p. 399, 27 VITA Fulg. 24 p. 115, 14 L.). TREB. Claud. 11, 1 Aegyptia pervicacia et -a pugnandi continuatione vincuntur *Palmyreni* (*cf.* ENNOD. opusc. 4, 24 p. 389, 1 bella). IVL. VAL. 3, 57 p. 165, 18 -ae virtutis *Alexander* ([*gr. aliter*]. *cf.* PETR. CHRYS. serm. 13 p. 227^B -o ... virtutis ... documento). CHALC. transl. 36^E -ae sapientisque et sine intermissione vitae (ἀπαύστου καὶ ἔμφρονος). comm. 176 propter -am ad summum deum conversionem. MAR. VICTORIN. ad Iust. 1 p. 999^C continui laboris -is vigiliis (RVRIC. epist. 2, 15 p. 396, 20. *cf. l. 12. 21*). HIL. in Matth. 27, 1 -am vigilantiae curam (COD. Iust. 11, 32, 3, 1 *a. 469*). 27, 4 (*de decem virginibus*) haec ... -i luminis copiosa materies est (CHROMAT. in Matth. 5, 4 p. 342^B. *cf.* AVG. in psalm. 138, 18^extr. post istos labores habebimus -am lucem, habebimus diem sine occasu). in psalm. 1, 12 p. 27, 3 continua legis meditatio et -a (HIER. epist. 60, 11, 3 *al.* VINCENT. LER. 6, 8, 1. *cf.* HIER. in Is. 29, 9—12 p. 331^D volumina scripturarum -o ore meditamini). AVIEN. orb. terr. 260 -a tuae sint mentis acumina, lector. AMM. 14, 11, 18 animus semper vigens motibus -is. 18, 5, 1 -a sciscitatione percontans. 21, 12, 7 -o labore vigilias ... implebant (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 11, 425 p. 480, 21 laboris instantia. ENNOD. epist. 5, 2, 1 p. 125, 2 labor continuus et -us sudor). PS. RVFIN. in Am. 7, 1—3 p. 1089^A *ut* cuncta germina quasi -is morsibus pascerentur *locustae*. PS. AVG. serm. 262, 4 inter -a supplicia (*cf.* CHROMAT. in Matth. 4, 2 p. 338^C -a poena *peccatorum*). CONSVLT. Zacch. 1, 30 p. 38, 10 -os humano generi laqueos praetendentes *daemones*. AVELL. p. 348, 10 -is ... operibus. SALV. gub. 5, 28 quibus imminet semper gravis et -a proscriptio. CLAVD. MAM. anim. 1, 17 p. 63, 15 *per venas* aer ... -a agitatione dispergitur. FAVST. REI. grat. 1, 10 p. 35, 29 -ae servitutis ... devotio. ENNOD. epist. 1, 12, 6 p. 23, 10. 5, 27, 1 p. 146, 26 studia (COD. Iust. de cod. confirm. 1 VITA Fulg. 2 p. 15, 6 L.).

adv. **indēfessē.** [*v. et p. 1130, 59.*] *i. q. sine fatigatione, indesinenter*: SPART. Ael. 5, 10 -e atque inhumaniter faciens currere *cursores*. CHALC. comm. 123 -e ipsa *terra* manente semper in sua sede. AVSON. 419, 77 p. 374 P. omnia agere -e et benigne (*cf.* NOVELL. Iust. 62, 1 pr. *actus* gerere). SCHOL. Hor. carm. 2, 14, 18—19 urnis fractis aquam -e perhibentur haurire *Danai filiae*. CASSIAN. conl. 9, 2, 1 *syn.* iugiter. VITAE patr. 3, 9 ut patienter et -e sustineret.

adv. **indēfessim.** [*v. et p. 1130, 39.*] SIDON. epist. 3, 2, 4 bonorum amicitias -m expetas. CLAVD. MAM. anim. 1, 6 p. 43, 23 *syn.* iuge, semper, perpetuo, aeternum. 1, 7 p. 45, 7 igniculi ... -m scintillantes. 1, 21 p. 74, 11 ex his *frugibus* -m (*Barth*, -is *codd.*) multiplicandorum semina seminum. *Rehm.*

***indēficiēns,** -entis *adi.* *ab* in *et* deficiens *sec. gr.* ἀδιάλειπτος *sim.* *scrib.* -dif-: *l. 71.* *inde a* TERT., ITALA, PS. SEN. [*dub. transl.*: HERM. Pal. mand. 2, 7 custodi ... mandatum ..., ut cor tuum sit mundum et -s (ἀμίαντος) apud deum.]

1 *i. q. non deficiens, indesinens, perseverans, durans sim.* (*fere de tempore; de quantitate i. q. non deminutus, sufficiens*: *l. 65. 83. p. 1132, 2. fere i. q. firmus, stabilis*: *l. 75. 82*): **1** *de animant.* (*de deo*: *l. 55 sqq.*): AMBROSIAST. in II Tim. 1, 1/2 ut per traducem successionum -s sit (*i. non desit*) idoneus doctor (*cf.* LEO M. serm. 5, 4 Petri qui sedi suae praeesse non desinit et -s obtinet ... consortium). AVG. in euang. Ioh. 43, 16 sapientiam -em, apud patrem manentem deum (*cf.* in psalm. 103 serm. 1, 8 verbum dei semper idem, semper incommutabile atque -s. *adde* AVG. serm. 177, 9 *apud deum* sunt omnia praecipua, immortalia, -ia, permanentia. SALV. gub. 2, 25 omnipotentia domini -s. *v. et l. 67 sq. p. 1132, 11. 15*). in psalm. 121, 3 quasi iam inter angelos -s gaudeas. GREG. TVR. vit. patr. 14, 1 in quo *cultu dei* -s permanebat. **2** *de rebus* (*cf. l. 54. 55. 58 sq.*): TERT. adv. Marc. 3, 7 p. 387, 7 (= adv. Iud. 14 p. 739, 29 Oe.) habiturus est speciem honorabilem et decorem -em super (ultra adv. Iud.) filios hominum (*cf. psalm. 44, 3*). ITALA Sirach 24, 6 (Lact. inst. 4, 8, 15; = VVLG.) in caelis feci ut oreretur lumen -s (HIER. in Matth. 25, 8 p. 185^B non habent l. -s *fatuae virgines*. AVG. conf. 13, 10, 11 ut ad l. -s conversa lux esset [*in imag. de deo, item* pecc. orig. 27, 32 p. 192, 10 MAX. TAVR. serm. 36]. ACT. Archel. 24 [21], 8. *et al.* *cf.* VEN. FORT. Hil. 1, 2 de ... Hilarii -is lampadis splendore. ACT. Archel. 25 [22], 8 lux). IV Esdr. 9, 19 creati in mundo hoc ... et mensa (messe VVLG.) -i. Luc. 12, 33 (codd. b r gat) thesaurum -em (indif- b) in caelis (ἀνέκλειπτον, *Itala al. et Vulg.* non deficientem). II Tim. 1, 3 (Ambrosiast. *in l.*) quod -em habeam tui memoriam (ἀδιάλειπτον, *Vulg.* sine intermissione). PS. SEN. epist. Paul. 14 quod prudentia tua assecuta *est*, -s fore debebit. SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 49, 8 (= PS. AVG. serm. 236, 1) est ... nobis ... -s oratio *eqs.* (PAVL. NOL. epist. 33, 9 p. 310, 10). HIL. in psalm. 118 Samech 7^491 verae illius et -is vitae *in caelis* (AVG. loc. hept. 19 p. 574, 28 [*syn.* aeterna]. *cf.* AVG. serm. 259, 1 beatitudo [*syn.* perpetua, sempiterna]. PS. AVG. serm. ed. Mai 93, 6 gaudium). 121, 12 beata illa pax et -s et aeterna. PS. HIL. epist. ad fil. 4, 3 -i fletu. SERM. Migne 13 p. 642^D aeterna et -ia munera. AMBR. hex. 3, 15, 62 latentes ... causas -bus aperire documentis. epist. 7, 5 sapientia ... qui erat -s animae cibus *eqs.* (*cf.* RVFIN. Orig. in gen. 16, 3 p. 140, 3 ut ... *prophetae* victus largiendo -s fieret. PAVL. NOL. epist. 23, 8 p. 166, 2 *hydria* ad sufficientiam -em repleta. PASS. Montan. 9 alimentum). 30, 10 profluvium -is meatus. inst. virg. 14, 90 -em cognitionis piae gratiam (AVG. c. Faust. 19, 5 p. 501, 1 -es ... refero g. SACR. Leon. 362). PELAG. in Gal. 6, 9 p. 340, 13 -em ... iustitiam -s praemium subsequitur. CANON. Hippol. ed. Hauler 69, 6 *apostoli* constituerunt ecclesiam in gloriam et laudem -em (ἀδιάλειπτον) nomini tuo. TRACT. Pelag. p. 75, 10 -ium suppliciorum terror (*cf.* p. 94, 28 flammae inextinguibilis indesinens et -s ... poena. AVG. serm. 36, 6 -es flammas. PS. AVG. quaest. test. II vet. 1 incendium ... semper -s). p. 113, 10 verecundia (*syn.* aeterna). AVG. conf. 2, 6, 13 -s copia incorruptibilis suavitatis (*sc. deus*). *al.* OROS. apol. 18, 1 vigore. AVELL. p. 744, 18 capsace⟨s⟩ ... olei -s (*cf. III reg. 17, 14. v. et infra l. 41*). ENNOD. epist. 7, 8, 1 p. 178, 18 peritiae mater -s lectionis cura. opusc. 3, 101 p. 357, 4. FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 6 -s visio ... trinitatis. serm. 11, 1 -s angelorum panis (*de Christo*). CASSIOD. inst. concl. 7 pietatis -s plenitudo. GREG. TVR. Thom. p. 129, 4. PALLAD. hist. mon. II prol. -em animae ... medicinam (*p. 10, 10 B.* ἀδιάλειπτον). IGNAT. Eph. 11, 2 divitiae (ἀνελλιπής). *et al.* *nota oxymoron* (*cf. l. 33*): GREG. M. dial. 4, 47 p. 306, 16 M. quatenus ei *animae* mors immortalis sit et defectus -s.

adv. ***indēficienter.** [*falsa l. v.*: CONC.^S II 3, 2 p. 132, 25 (-r Φ^{ac}, inreprehensibiliter Φ^{r}).] *i. q. indesinenter, sine fine*: HIL. in psalm. 118 mem 2^468 propheta ..., quod facit, -r exercet (*syn.* sine intermissione). CANON. Hippol. ed. Hauler 71, 34 praesta -r conservari in nobis spiritum gratiae tuae. PS. ORIG. in Iob 1 p. 385^A *filii Iob* cum angelis -r laudabuntur (*syn.* in perpetuo, in aeternum). AVG. civ. 22, 30 p. 633, 9 D. conf. 12, 11, 13 indesinenter et -r tibi (*sc. deo*) cohaerendo *anima*. QVODV. symb. 3, 12, 13 Migne 40, 660 AVELL. p. 718, 1. 722, 4 quod -r asseritur (*syn.* sine fine). FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 6 ut -r vivant *angeli* (c. Fastid. 14). NOVELL. Iust. 30, 6 pr. ut accedant -r ad ... administrationes (ἀνελλιπῶς, *item* 30, 7, 1). VEN. FORT. expos. or. 28 (= carm. 10, 1) -r regnare. vita Leob. 15, 54. GREG. M. moral. 3, 15. 8, 41 p. 826^C -r deficientem carnem (*cf. l. 20*). LVCVLENT. 6 p. 823^B. VISIO Pauli 7 rec. P p. 13, 34 J. benedicite ... deum -r. 38 rec. P p. 31, 23 -r persolvunt poenas (*al.*). 43 rec. P p. 35, 11 non intermitto ... orans -r. POLYCARP. ad Philipp. 8, 1 -r ... toleremus (ἀδιαλείπτως). *et al.* *deriv.*: indeficientia.

indēficientia, -ae *f.* *ab* indeficiens. *i. q. sufficientia*: FACVND. defens. 4, 2 p. 618^A subministrans ... tua ad deum postulatio capsaci nostro -am ex parvo praestat (*cf. l. 12*).

indēfīnībilis ἀτέλεστος GLOSS. III 423, 41. *ab* in *et* *definibilis.

indēfīnītio, -ōnis *f.* *ab* indefinitus *ad vert. gr.* ἀπειρία, ἀοριστία (*cf.* indeterminatio). *i. q.* ἀπειρία: NON. p. 129, 29 infinitio quasi sine fine et -o. *i. q.* ἀοριστία, *ambiguitas*: NOVELL. Iust. 108 praef. 2 antiquam -em ... definire (*opp.* discretionem; ἀοριστίαν).

***indēfīnītus,** -a, -um. *ab* in *et* definitus. *inde a* CIC. (*? v. l. 48*), GELL., CHALC. [*e coni.*: CIC. phil. frg. V 70 M. (Non. p. 289, 19) habet ... ipsa incertam (certam *l. v.*) et -am (*C. F. W. Müller*, deinfinitam A^A, infinitam *rell., Lindsay*) viam.]

1 *i. q. finibus non circumscriptus, indeterminatus, incertus sim.*: **a** *generatim*: GELL. 16, 2, 3 -us ... inexplicabilisque sermo (*cf. l. 57*) fiet, nisi interrogationibus responsionibusque ... fuerit determinatus (*cf.* HIL. in psalm. 1, 8 -ae sententiae cursu recursuque). HIL. in Matth. 15, 7 illic duo pisces, hic -us ... numerus est (15, 10 PS. AVG. serm. 81, 4. GREG. M. moral. 17, 18 *angelorum* [*opp.* definitus]). in psalm. 118 teth 9^439 -us hic sermo est, cum dicitur 'milies' (*antea* non cum ... definitionis ... numero). trin. 11, 1 ambiguis ... -ae doctrinae studiis (*opp.* definitam fidei ... constitutionem). AVG. c. Faust. 12, 48 p. 377, 5 generali atque -a reprehensione (*opp.* proprie facta eorum commemorando). mus. 1, 8, 14 per ceteros numeros licet currere, ut non sint spatia -a et indeterminata. POMP. gramm. V 237, 13 adhuc -a erat ista ratio. **b** *speciatim*: *in gramm.*: GELL. 1, 7, 6 'futurum' ... non refertur ad 'rem' ..., sed verbum est -um quod Graeci appellant ἀπαρέμφατον *eqs.* (*cf.* 1, 7, 14 Plautus 'occisurum' et Laberius 'facturum' -o modo dixerunt). HIL. in psalm. 128, 6 '*fabricabant*' -i ... temporis (*i. 'imperfecti'*) significatio est. AVG. gramm. V 494, 9 'cuius' pronomen infinitum personae -ae possessivum (CLEDON. gramm. V 51, 3 -um est ad aliquid). *ap. ECCL. de deo*: HIL. trin. 8, 48 nec -i *dei* (-e *l. v.*, *cf. vol. V 1, 349, 65*) species definita moderatio *erit* (*sc. Christus*). FILASTR. 127, 2 generatio *salvatoris* ... duplex ..., una divinitatis -a ac sempiterna *eqs.* ANIAN. Chrysost. hom. 4, 6^extr. 'pariet ... filium'. non dicit 'pariet tibi', sed posuit illum -um et suspensum *eqs.* *adde* PS. APVL. Ascl. 31 (*v. p. 815, 10*). *in philos.* (*cf. p. 1133, 16. 24*): PS. APVL. herm. p. 266 aliae *propositiones* universales sunt ..., aliae particulares, ... aliae -ae, ut 'animal spirat' *eqs.* (MART. CAP. 4, 396. BOETH. herm. pr. 1, 7 p. 84, 5. 87, 4. 4, 10 p. 296, 23 hae quoque [*sc. adfirmationes et negationes*] -ae et indeterminatae). p. 268 particulas *propositionum* (*opp.* definitas. MART. CAP. 4, 399). p. 270. 271. 280 (*saepius*). CHALC. comm. 345 p. 368 incertae minimeque definitae *rei* incerta et -a suspicio sit necesse est. *ibid.* p. 369 silva -a res est *eqs.* MART. CAP. 4, 342. BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 138, 9 cum dicimus 'homo', -um est utrum omnes dicamus an unum. categ. 1 p. 196^B indeterminatas -asque *quantitates* (*sc.*

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

'magnum parvum'). al. in arithm. de numero (cf. p. 1132, 62): BOETH. arithm. 2, 32 p. 126, 14 quae manifesta sunt ... definitae atque -ae esse substantiae (syn. p. 125, 16 infinitae).

2 i. q. non statutus, sententia non definitus: GREG. M. epist. 13, 19 p. 386, 4 culpanda a nobis experientia tua fuerat, si ad te perlata hactenus -a remanserint.

adv. **indēfīnītē.** in codd. hic illic scrib. -dif(f)-, e. g. l. 14. [e coni.: MAX. TAVR. serm. app. 21 p. 890^{A} (-e Migne, indefiniti trad.)] i. q. indeterminate, ἀορίστως (c. adi.: l. 11): GELL. 2, 24, 7 quicquid esset natum e terra ..., promisce atque -e largita est lex. HIL. in psalm. 118 teth 9^{430} -e bona est lex oris dei. AMBR. fid. 1, 8, 56 -e tenditur 'erat'. AVG. civ. 20, 23 p. 465, 15 D. videntur ... tempora -e hic dicta lingua Latina (conf. 11, 26, 33 dico ... -e [-dif- M] 'longius est hoc tempus quam illud' [opp. definite]. c. mend. 1, 1 p. 470, 19 [opp. universalem sententiam protulit]. MART. CAP. 4, 396 [de specie propositionis, item BOETH. herm. sec. 1, 2 p. 52, 1. 3]. cf. AVG. gest. Pelag. 3, 11 p. 63, 5 -e posuit [RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 173, 1 opp. cum quadam determinatione; I 5 p. 172, 31 indiscrete]. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 158, 16 non -e praesepe significat [I 1, 2 p. 86, 24 ἀορίστως; opp. definite]. PRIMAS. in apoc. p. 880^{C} -e ... inquit. ORIG. in Matth. ser. 59 p. 133, 31 Matthaeus quidem -e [opp. tempora ... definit]). PS. AGENN. grom. p. 57, 31 Th. in ambiguo videtur hic ager et velut -e remansisse. BOETH. herm. pr. 1, 7 p. 98, 15 sive ... -e et non universaliter fit (de propositionibus. 1, 9 p. 115, 5. cf. l. 16). sec. 3, 9 p. 245, 10 (v. p. 964, 44). categ. 2 p. 237^{C} -e ... non sciet eqs. (p. 8^{b}, 9 ἀορίστως; opp. definite). FVLG. RVSP. fid. 2 -e definitionem fidei petis (opp. specialiter). deriv.: indefinitio.

indēflēbilis ἄκλαυστος GLOSS. II 222, 46. ab in et *deflebilis. [falsa l. v.: OV. met. 15, 876 v. l. 62.]

indēflētus, -a, -um. [ab in et defletus sec. gr. ἀδάκρυτος, ἄκλαυστος; cf. infletus et indeploratus. J. B. H.] i. q. indeploratus, illamentatus: OV. met. 7, 611 -ae ... vagantur natorumque virumque animae.

indēflexibilis, -e. [ab in et deflectere, cf. indeflexus et inflexibilis. J. B. H.] i. q. indeclinabilis: CASSIAN. inst. 5, 17, 2 quo sibi cordis sui -is sit dirigenda pernicitas.

indēflexus, -a, -um. ab in et deflexus, cf. gr. ἄκαμπτος. inde a PLIN. l. 44. proprie i. q. non devexus, non declinatus: APVL. Socr. 2 p. 120 stellae -o et certo et stato cursu meatus ... efficiunt. HIL. in psalm. 122, 6 quia fidelis servus ad ... oboedientiam voluntatis dominicae sollicitus sit -osque oculos semper intendat. 126, 18 ut sagittae ... ad destinata quaeque -a linea dirigantur. trop. vel transl. i. q. indeclinabilis, indemutabilis: PLIN. paneg. 4, 7 aetatis Traiani -a maturitas (cf. Dury p. 45). HIL. trin. 10, 1 -o motu adversandi studium persistit eqs. AMM. 17, 5, 10 cupiditatem ... semper -am. 27, 9, 4 -a saevitia punientem Valentinianum gregariorum errata. BOETH. cons. 5, 3, 33 W. optanda omnia series -a conectit.

indēflōrātus, -a, -um. ab in et defloratus. i. q. illibatus, incorruptus: PS. HIER. epist. 6, 5 p. 83^{C} semen ... quod ... claustro clauso ... -ae virginis inveniretur in utero.

indegāre l. v. pro indagare GREG. TVR. Franc. 9, 20 p. 378, 26 (cf. Bonnet, Lat. de Grég. 96).

indēiectus, -a, -um. ab in et deiectus (sec. gr. ἀκατάβλητος?). i. q. non deiectus, inconcussus: OV. met. 1, 289 siqua domus mansit potuitque resistere tanto -a malo.

indēlassātus, -a, -um. ab in et delassatus. i. q. indefessus: MANIL. 5, 63 Orion finget curas ... per omnīs -o properantia corda vigore.

indēlēbilis, -e. ab in et delebilis sec. gr. ἀνεξάλειπτος (cf. GLOSS. II 225, 55). i. q. non delendus, non abolendus: OV. met. 15, 876 nomen ... erit -e (indeflebile l. v.) nostrum (LACT. inst. 7, 11, 6 mentis ac virtutis suae n. -e quaesierunt). Pont. 2, 8, 25 saecli decus -e nostri. GAVDENT. serm. 2, 3, 31 G. redemptionis nostrae -em memoriam. HIER. in Ier. 3, 70, 3 'peccatum ... Iuda' (Ier. 17, 1) -e atque, ut ita dicam, nulla ratione abolendum eqs. PRVD. perist. 10, 1132 liber ... monumenta servans laudis -is (cf. apoc. 20, 12). GILD. Brit. 1 p. 27, 2 illud veluti ingenitum quid et -e insipientiae pondus.

indēlectābilis, -e. ab in et delectabilis. i. q. iniucundus, molestus: ORIBAS. syn. 1, 17 (cod. La) scamunia stomacho est odibile vel -is (Aa orridus, 1, 17, 27 ἀτερπής). 8, 11 (cod. La) dolores ... -is sunt multum. eup. 1, 9 p. 414$^{in.}$ (cod. Ab) stomachi -es accepcio.

indēlectātus, -a, -um. ab in et delectatus. i. q. non laetatus (in fig. litot.): PETRON. 87, 4 puer non -us nequitia mea ... inquit.

ἀνεξάλειπτος indelebilis, **indēlētus** GLOSS. II 225, 55. ab in et deletus.

indēlībātus, -a, -um. ab in et delibatus. i. q. illibatus, incolumis: OV. trist. 1, 5, 28 dum iuvat ..., -as cuncta sequuntur opes. SIL. 15, 271 -a (i. casta) gaudenti virgine.

indēlīberanter adv. ab *indeliberans, cf. indeliberatus. i. q. inconsiderate, inconsulte: PS. ORIG. in Iob 3 p. 447^{D} melius est, inquit diabolus, ut congrediar quam ... -r fugiam.

indēlīberātus, -a, -um. ab in et deliberatus. i. q. inconsideratus, inconsultus (n. subst.: p. 1134, 2. 3): CASSIOD. in psalm. 139, 12 difficile est ... -um rectum esse sermonem (syn. inconsiderata locutione). var. 7, 8, 4 nihil subitum aut -um iubemus assumi. 12, 22, 7 qui est -a dicturus.

indēlicātus, -a, -um. ab in et delicatus. i. q. non mollis: HIER. tract. in Luc. p. 378, 7 (v. vol. V 1, 444, 23).

indēlicior (-o: l. 13), -ātus sum, -ārī. ab in et deliciari (vel contam. ex deliciari et in deliciis habere sim.?). scrib. -licat-: l. 9. i. q. deliciari, delectari sim. (add. abl.: l. 11): ITALA I Tim. 5, 11 (Cypr. testim. 3, 74) cum ... -tae (V, indelicatae L, deliciatae cett.) fuerint in Christo viduae iuniores (καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ). PHILO vita contempl. 35 alii ... -antur sapientiae gremiis (ἐνευφραίνοντας). act. intr. (vel refl.?) -o, -āre: ITALA in apoc. 18, 7 (Tycon. in l.) quantum se clarificavit et -vit (ἐστρηνίασεν, in deliciis fuit Vulg., deliciarum habuit vel delicias exercuit Itala al.).

indēlictus, -a, -um. ab in et delictus (sec. gr. ἀναμάρτητος?). i. q. non delictus, non peccatus: ACC. trag. 384 qui nisi probrum omnia alia -a aestimant.

indēminūtus, -a, -um. ab in et deminutus. i. q. non deminutus, ἀμείωτος: ZENO 2, 13, 3 thesauri eius (sc. Christi) -ae deitatis sunt paterna substantia paternaque voluntas. RVFIN. Basil. hom. 6, 3 impenditur ... et ipse (sc. spiritus sanctus) -us et integer permanet (cf. FAVST. REI. spir. 2, 1 p. 131, 17 virtutem quae ... -a [-di- P] atque indivisa permaneat [de effusione spiritus s.]. PETR. Fulg. Rusp. epist. 16, 6 divina sapientia [cf. ibid. exstitit, appos. indemutabilis]).

ἀζήμιον **indemnātio,** indemnitas GLOSS. II 219, 18. ab indemnatus (cf. l. 69).

***indemnātus,** -a, -um. ab in et damnatus. scrib. -damn-: RHET. Her. 1, 16, 26. 4, 24, 33 E. CIC. inv. 2, 79 (H, item 2, 84 al.). DIRAE 84 SL. AMM. 15, 5, 15 V. GLOSS. II 219, 17. -mpn-: e. g. RHET. Her. 1, 16, 26 E (ut alibi). SEN. contr. 9, 2 (25), 21 V. inde a PLAVTO, MANCIA, RHET. Her., CIC., SALL.; e dactylicis habent DIRAE, IVV. [l. v. pro incondemnatus: CATO or. frg. 8, 1 v. p. 1000, 83. falso trad.: QVINT. decl. 313 p. 228, 20. e coni. prob.: CIC. dom. 110 cum ⟨me⟩ -um (indominato codd.) exturbares. VELL. 2, 45, 1 (damnatum codd.). e coni. dub.: AMM. 29, 5, 3 (condemnatus V, def. Blomgren, De serm. Amm. 163^{1}). dub. suppl.: CIC. leg. 1, 42 ⟨-um⟩ aut indicta causa ... occidere (cf. Vahlen ad l.).]

1 i. q. non damnatus: **a** de homin. (m. subst.: e. g. l. 43. 49 bis. 52. 60): PLAVT. Curc. 695 hocine pacto -um atque intestatum me abripi. MANCIA or. frg. Val. Max. 6, 2, 8 quod -i sub te (sc. Pompeio) ... occidissent (cf. RHET. Her. 4, 24, 33 -um necasti [CIC. inv. 2, 79 part. 106 SALL. Catil. 51, 29 PANEG. 2, 12, 4. cf. CIC. dom. 21 -orum necis]. PAVL. FEST. p. 221 qui ... occidisset ... hominem -um [SEN. contr. 9, 2, 21 ASCON. Mil. p. 37, 6 QVINT. inst. 3, 11, 14. et al. cf. l. 38]. AMM. 15, 5, 15 ⟨trucid⟩aretur. AVG. civ. 1, 19 p. 32, 4 D. interfectam esse). RHET. Her. 1, 16, 26 neque -am matrem poenas pendere oportuit (cf. CIC. dom. 77 damnati poenam sustinere -us. HEGES. 4, 7, 1 p. 252, 23 poena exacta de -is sit). 2, 15, 22 ut de -is supplicia sumant (CIC. inv. 2, 84 LIV. 3, 13, 5 VAL. MAX. 7, 2 ext. 15 QVINT. decl. 348 p. 369, 15. cf. CIC. inv. 2, 85 qui s. dederit -us. QVINT. decl. 348 p. 372, 12 qui s. exigat ab -is). CIC. Verr. II 5, 12 -is ... civibus Romanis ([opp. damnatis]. Sest. 56 [opp. condemnati]. Balb. 28 appos. incolumes. Pis. 30 appos. integri. al. LIV. 4, 21, 4 al.). II 5, 18 dominos (opp. damnatos). Catil. 2, 14 -us innocens (opp.: QVINT. decl. 348 p. 371, 15) in exilium eiectus Catilina (cf. LIV. 35, 34, 7 insontem, -um. APVL. met. 10, 34 quasi -o et innoxio). dom. 9. Pis. 98 -um videri ..., qui se ipse condemnet. DIRAE 84 exul ... -us egens. LIV. 3, 13, 4 eum -um indicta causa (3, 56, 13. cf. l. 38) non debere violari. SEN. contr. 9, 4 (27), 21 IVV. 6, 562. CALP. decl. 24^{thema} lege -orum interficiendum ... filium. al. VLP. dig. 28, 1, 9 si quis ... fuerit defunctus -us. VVLG. act. 16, 37 caesos ..., -os, homines Romanos ([ἀκατακρίτους]; incondemnatos Itala cod. e, inauditos g]. 22, 25 [incondemnatum. Itala cod. e]). et al. **b** tropice de rebus: PLAVT. Capt. 908 ut ... ius dicam larido, et quae pendent -ae pernae, eis auxilium ut feram. PETRON. 111, 11 si, antequam fata poscant, -um (sc. a Parcis?) spiritum effuderis. TERT. resurr. 46 p. 95, 4 -ā eā (sc. delinquentia) legi mortis ... obstricta est caro (ad Rom. 8, 3).

2 i. q. indemnis (cf. GLOSS. II 219, 17 ἀζήμιος indemnis, -us [v. et supra l. 26]): CONC. Matisc. a. 585 p. 168, 15 si ... principes ... censuerunt, ut ... inlaesus habeatur, quanto magis hi permanere debeant -i qui eqs.? deriv.: indemnatio.

***indemnis,** -e. ab in et damnum. scrib. -damn-: GLOSS. II 583, 20 indamnus (III 451, 31 indampnus. cf. Funck, ALL 6, 1889, 258). -mpn- (cf. l. 74): e. g. SEN. nat. 6, 1, 2 (codd. plerr.). NOT. Tir. 40, 57. NON. p. 276, 19 nullo damno adfectum -em probamus (ponimus Mueller). ISID. orig. 10, 141 -is eo quod sine damno vivat et sine ulla culpa atque periculo. GLOSS.^{L} III Abstr. IN 45 -em: sine damno (V Abba IN 50). GLOSS. ἀζήμιος. non faciens damna. sine culpa, sine periculo (cf. l. 78). innocens, bene serviens (v. Funck, l. c. 257 sq.). inde a SEN. philos. (falso NON. p. 371, 4 ex CIC. off. 3, 66 emptorem -em adlegat, ubi codd. Cic. recte emptori exhibent); in versu: p. 1135, 35. 36.

1 i. q. sine damno, illaesus, incolumis sim.: **a** de homin.:

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

α strictius (*add.* adversus: *l. 13*): SEN. dial. 2, 5, 7 se urbe capta non invictum tantum, sed -em esse testatus est *Stilbon.* 7, 16, 2 liber eris, tutus, -is. epist. 9, 19 *Stilbon* per ferrum et ruinas ... inlaesus (*cf. l. 21*) et -is evasit (PS. AVG. serm. ed. Mai 28, 2. *cf.* VLP. dig. 21, 1, 27 -is ... emptor debet discedere [LEX Burgund. lib. const. 8, 6]). FRONTIN. strat. 2, 3, 9 paene -em recipere ... exercitum. DON. (SVET.?) vita Verg. 19 (30) p. 14, 5 D. quia in distributione agrorum ... -em se praestitissent (POMPON. dig. 26, 7, 17 pupillum. AFRIC. dig. 12, 6, 38 pr. *bis.* 16, 1, 19 pr. eo nomine [GAIVS dig. 30, 70 pr. furti nomine. *cf. l. 12*]. *al.* [*v. V. i. R.*]). POMPON. dig. 13, 7, 8, 1 donec ei caveatur ... -em eum futurum (PAPIR. dig. 50, 8, 12, 3. VLP. dig. 23, 3, 29 hoc nomine [GAIVS inst. 2, 252 COD. Iust. 5, 75, 1 pr. *a. 212*]. PAVL. dig. 10, 2, 29 -em eum fore adversus eum. *al.* [*v. V. i. R.*]. *cf.* VLP. dig. 14, 4, 5, 16 ne ... -es fiant [*opp.* damnum sentiant]). VLP. dig. 9, 4, 11 ut -is maneat (*cf.* PS. AMBR. serm. Sess. 3, 11 permanebimus). PAVL. dig. 17, 1, 5, 3 -em me per omnia conserves. AMM. 19, 11, 3 -es ... et innoxii ... incolae ... viverent, ni *eqs.* 26, 6, 7 si quemquam absolvisset -em. COD. Theod. 7, 13, 22 in quarum *expensarum* solacium -em esse convenit dignitatem (*sc. sacerdotes*). 12, 1, 149 ordines curiarum nostrarum reddantur -es (NOVELL. Valent. 32, 5 COD. Iust. 12, 37, 16, 4ᵃ [*imp. Anast.*] -es in hac parte atque illaesos. LEX Burgund. lib. const. 2, 3 *al. cf. l. 37*). COD. Iust. 1, 27, 2, 11 -es tributarii nostri custodiantur (*cf. l. 34*). LEX Visig. 6, 5, 12ⁱⁿ· criminis ... reus ... nequaquam debet -is relinqui (*al.*). *β latius, i. q. immunis, vacuus* (*seq.* ab): COD. Theod. 7, 20, 9 *veteranos* ab omni munere universisque reditibus auri argentique ... -es esse oportet. LEX Visig. 2, 1, 19 p. 66, 9 a damnis ... habeatur -is (p. 67, 6). PRIMAS. in apoc. p. 906ᴬ ab his plagis suos volens deus -es ostendere *eqs.*

b *de rebus* (*cf. l. 19. 20*): SEN. nat. 6, 1, 2 Campaniam, numquam securam huius mali (*sc. terrae motus*), -em tamen. EPIST. praef. ad Saepin. (CIL IX 2438) 13 ut ... ratio fisci -is sit. ITIN. Alex. 10 reliquas recepit Asiae civitates aditu -i (*fere i. libero*). AMM. 31, 14, 2 quarum *provinciarum* singulas ut domum propriam custodiebat -es. PAVL. NOL. carm. 18, 303 -is stet mea per te utilitas. PROSP. epigr. 78, 9 -is servat proprium sapientia censum (*antea* nullis obnoxia damnis). CASSIOD. var. 12, 20, 2 iter illud est -e redditum ([*syn.* sine damno]. CONC. Aurel. a. 538 p. 81, 4 ecclesiam. *cf. l. 20*). *nota oxymoron*: SIDON. epist. 4, 16, 2 quodammodo damnum -e toleravi.

2 *i. q. indemnitatem praestans* (*cf. Funck, l. c.*): SIDON. epist. 6, 4, 3 aliqua -i compositione istorum dolori ... subvenire.

adv. **indemniter.** *i. q. damno non illato*: NOVELL. Iust. 29, 3 circumibit ... -r (ἀζημίως) civitates *praetor eqs.* *deriv.*: indemnitas.

*****indemnitās,** -ātis *f.* *ab* indemnis. *plur.*: *l. 45. 63. 69.* GLOSS. ἀζήμιον. sine damno. -es τὰ ἀζήμια. -bus actionibus sine damno.

i. q. status eius qui sine damno est, securitas vel sartio damni (*fere ap. Ictos. liberius i. q. incolumitas*: *l. 62. 72 sq.*, *fere i. q. immunitas*: *l. 81*): **1** *absol.* (*vel c. adi. et pron. poss.*): CELS. dig. 19, 1, 38, 1 pro cibariis per arbitrum -em posse servari (NOVELL. Marc. 1, 1. 3. COD. Iust. 5, 75, 3 [*a. 238*]. *al. cf. l. 72. p. 1136, 1*). POMPON. (*Trib.?*) dig. 13, 7, 6 pr. idonea cautela a debitore pro -e ei praestanda (*cf.* PAPIN. dig. 33, 4, 7 pr. de -e [VLP. dig. 23, 2, 29 *al.* COD. Iust. 8, 44, 22 *a. 293 al.*]). PAPIN. dig. 3, 5, 30, 1 cautionem -is (VLP. dig. 36, 1, 15, 6. *cf.* COD. Iust. 10, 2, 3, 1 [*Diocl.*] securitatem). 3, 5, 31 pr. -i suae confusis praediis consuli posse (COD. Iust. 2, 30, 2 [*a. 241*]. *al. cf. l. 68. 79*). CALL. dig. 31, 63 ut -s ei ab herede praestetur (PAVL. dig. 17, 1, 5, 4 COD. Iust. 5, 52, 1 [*a. 241*] *al. cf. l. 78. p. 1136, 1*). VLP. dig. 16, 1, 8, 1 si ... -em eis repromiserit (COD. Iust. 4, 29, 6, 1 [*a. 228*]. *al. cf.* PAVL. sent. 2, 11, 2 promisit [COD. Iust. 4, 23, 1 *a. 290/3*]). *al.* LACT. mort. pers. 48, 9 (*epist. imp. Licin.*) ut ... -em ... sperent. HESYCH. in lev. 23, 17 p. 1088ᴬ in his ... munimen et -em habent. CONC. Rom. a. 499 p. 402, 4 ad ecclesiasticas -es (p. 402, 15 *sing.*). COD. Iust. 3, 36, 3 (*Antonin.*) cum ... -i prospiciatur (*al. cf. l. 70*). 5, 16, 15 pr. (*a. 291*) -i fiscali (*al. cf. l. 74*). 5, 57, 2, 2 (*a. 225*) ad supplendam ... -em. *al.*

2 *c. gen.*: **a** *subi.*: PAPIN. dig. 31, 77, 16 cum -e heredum. 44, 2, 29 pr. ut ... -i victoris ... consulatur (VLP. dig. 4, 3, 7, 1 eius. CONC. Agath. a. 306 Mansi 8, 330ᴰ -bus ecclesiae). PAVL. dig 26, 7, 46, 1 -i pupilli prospici (COD. Iust. 5, 75, 4 sit ... satisfactum). MOD. dig. 50, 1, 36, 1 -i rei p. satisfacere (COD. Iust. 11, 36, 4 [*Diocl.*] si solida -s rei p. servata non fuerit). AMM. 21, 5, 8 -s provinciarum et salus (21, 16, 17). HEGES. 3, 3, 5 dominorum (*al.*). COD. Theod. 2, 6, 2 petitorum. 13, 11, 9 fisci (COD. Iust. 7, 73, 3 [*a. 213*]. *al.*). COD. Iust. 5, 33, 1, 5 (*a. 389*) minorum. 5, 44, 5 (*a. 294*) utriusque (*cf.* 12, 37, 16, 2 [*Anast.*] u. partis). CASSIOD. var. 11, 35, 3 prioris. CIL III 12044 (= 13569), 40 ad -em sui conservandam. **b** *relat.*: VLP. dig. 12, 4, 5 pr. ut -s tibi praestetur eius quod expendisti. 50, 8, 2, 5 debiti frumentariae pecuniae. PAVL. sent. 5, 33, 3 -i[s] poenae consuli. COD. Iust. 3, 36, 19 (*a. 293*) eius rei. COD. Theod. 7, 20, 11 ut *veterani loca* ... de solida (*cf. l. 71*) fructuum -e securi ... exerceant. 10, 12, 2 tributorum (COD. Iust. 4, 46, 2, 1 [*Diocl.*]). PAPYR. Marini 73, 55 omnium rerum.

3 *c. in c. acc.*: PAVL. dig. 19, 2, 55, 2 quatenus locatori in id quod eius interest -s servetur. MOD. dig. 27, 8, 8 -em in solidum ... praestare (COD. Iust. 5, 75, 1, 1 [*a. 212*] satisfieri).

*****indēmōnstrābilis,** -e. *ab* in *et* demonstrabilis *sec. gr.* ἀναπόδεικτος. *i. quod probatione non eget*: *de propositionibus* (*cf.* PS. APVL. herm. p. 275 primi quattuor *modi conclusionum* -es nominantur, non quod demonstrari nequeant ..., sed quod tam simplices ... sint, ut demonstratione non egeant. BOETH. diff. top. 1 p. 1176ᴰ per se notae propositiones ... -es ac maximae et principales vocantur): PS. APVL. herm. p. 276 hic *modus* redigitur in secundum -em conversa eius secunda propositione. *ibid.* fit -is quartus *modus. et saepius* p. 277—280. BOETH. herm. sec. 5, 10 p. 351, 8. *de intellectu*: BOETH. anal. post. 1, 26 p. 742ᶜ neque intellectus (dico enim intellectum principium esse scientiae) neque scientia -is (*p. 88ᵇ, 36* ἀναπόδεικτος)

indēmōnstrātus, -a, -um. *ab* in *et* demonstratus, *cf.* indemonstrabilis. *i. quod non demonstratur vel demonstratione non eget*: BOETH. anal. pr. 2, 1 p. 685ᴰ non inesse ... a hoc quod est b, -um sumptum est (*p. 53ᵃ, 32* ἀναπόδεικτον εἴληπται). *ibid.* p. 686ᴬ -a propositione (*p. 53ᵇ, 2* ἀναποδείκτου τῆς προτάσεως).

*****indēmūtābilis,** -e. *ab* in *et* demutabilis. *inde a* TERT.; *in versu*: *l. 44.* [*l. v. pro* incommutabilis: *v. p. 989, 63.*]

i. qui mutari non potest, in(com)mutabilis: *de deo Christiano eiusque natura, actibus sim.*: TERT. adv. Hermog. 2 p. 127, 17 *deum* in partes non deverti, ut indivisibilem et -em ... qua deum (HIL. syn. 45. trin. 4, 8 [*syn.* inconvertibilem]. ZENO 2, 2 p. 391ᴬ RVFIN. Clement. 3, 54 CONSVLT. Zacch. 2, 5 p. 57, 10. *et al. cf.* HIL. syn. 22 patris [55 p. et filius]). 12 p. 139, 3 naturam *in bono apud deum* ([*syn.* inconvertibilem]. HIL. in psalm. 2, 17. syn. 17. 49 *dei verbi. al.* CASSIAN. inst. 8, 4, 1. CONC.ˢ I 5 p. 326, 31 rec. B [*v. p. 510, 80*]. *al. cf.* HIL. syn. 20 essentiam [33]). HIL. in psalm. 53, 14 divinitatis (*al.*). trin. 4, 36 aeternae ... et -is virtutis. FAVSTIN. trin. 1, 9 p. 44ᴮ *Christum* inaestimabilem, incorruptibilem, -em (3, 2 p. 63ᴬ filius [*cf. l. 27*]. *al. v. et p. 1134, 24*). 1, 13 p. 48ᴬ voluntas dei ... -is est (1, 14 p. 48ᶜ [*opp.* mutabilis]. *al.*). 1, 14 p. 49ᴬ substantiae (*v. p. 1021, 62*). RVFIN. Basil. hom. 6, 2 p. 1783ᴮ paternae maiestatis -em gloriam. SALV. gub. 2, 25 censura. *de materia*: TERT. adv. Hermog. 12 p. 139, 14 *v. p. 1030, 14.* *alia*: TERT. pudic. 12 p. 242, 23 novissimi testamenti semper -is status est (CLAVD. MAM. anim. 1, 26 p. 97, 3 imaginis huius -em st. 3, 10 p. 171, 10). HIL. ad Const. 2, 4, 2 p. 199, 11 apostolicae doctrinae -em constitutionem. in psalm. 2, 50 *opus est* -i voluntate. trin. 11, 1 per definitam fidei -is constitutionem (*cf.* 12, 2 cursu). CASSIAN. conl. 17, 28, 2 quae ... -i perseverantia sunt tenenda (*cf.* ENNOD. epist. 6, 3, 6 p. 151, 3 firmam ... et -em ... constantiam). PS. PROSP. carm. de prov. 824 -is instat finis. CLAVD. MAM. anim. 1, 25 p. 89, 14 hoc aeterna atque -is ratio est. ENNOD. epist. 6, 1, 1 p. 148, 3 -i radice *amoris.* opusc. 1, 91 p. 286, 6 simplex et -is figura. CASSIOD. in psalm. 139, 7 ecclesia ... -i virtute consistens. *et al.*

adv. **indēmūtābiliter.** *i. q. sine demutatione*: MAR. MERC. Conc.ˢ I 5 p. 27, 11 substantialiter ... deus hominem, -r caro factus, suscepit (*cf.* DIONYS. EXIG. Conc.ˢ I 5 p. 297, 8 duae naturae secundum unitatem individuam inconfuse atque -r sibi convenerunt [*I 1, 6 p. 153, 18* ἀτρέπτως, *Conc.ˢ I 4 p. 234, 15* inconvertibiliter]. *inde* CASSIOD. in psalm. 16ᶜᵒⁿᶜˡ·). ENNOD. epist. 5, 21, 2 p. 142, 17 in his (*sc. amicis*) -r persevero.

indēmūtandus, -a, -um. *ab* in *et* demutandus. *i. q. non demutandus, immutabilis*: HIL. trin. 11, 28 finis ... est -ae constitutionis mansura perfectio.

indēmūtātus, -a, -um. *ab* in *et* demutatus. *i. q. non demutatus*: RVFIN. Basil. hom. 6, 2 p. 1783ᴬ (= PS. FVLG. RVSP. pro fid. 10) imago -a invisibilis dei, qui est filius ex patre genitus. CASSIOD. in psalm. 131, 15 *ecclesia* mentis castissimae fruitur -a constantia.

indento, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* dens. *i. q. dentibus infringere, inde trop. i. q. redarguere*: ITALA Tit. 1, 11 (Pacian. epist. 2, 7 p. 37) quos oportet -ari ([ἐπιστομίζειν, *Vulg.* redargui]. *alludit* LVCIF. Athan. 2, 27 p. 197, 13 ut vos veritati resistentes -emini episcopi interventu *eqs.*).

indēnūntiātus, -a, -um. *ab* in *et* denuntiatus. *i. q. non denuntiatus*: SEN. suas. 2, 2 -a sorte rapimur. 5, 2 et ⟨antea⟩ arma -a moverat *Xerxes* (*antea* non denuntiaret, si venturus esset).

indepīscor *v.* indip-.

indēplōrātus, -a, -um. *ab* in *et* deploratus (*cf. s.* indefletus). *i. q. non deploratus*: OV. met. 11, 670 nec me -um sub inania Tartara mitte. Ib. 164 -um proiciere caput (trist. 3, 3, 46 sine funeribus c. hoc .. -um barbara terra tegat).

indēprāvātus, -a, -um. *ab* in *et* depravatus. *i. qui depravari non potest, incorruptus*: SEN. epist. 76, 19 una -a virtus est.

indēprecābilis, -e. *ab* in *et* deprecabilis. *i. q. inexorabilis*: GELL. 1, 13, 3 ne, si spes fefellisset, ... poena -is subeunda esset.

indēprehēnsibilis, -e. *ab* in *et* deprehensibilis. *scrib.* im-: *p. 1137, 7.* SERV. Aen. 6, 27 inextricabilis: insolubilis, -is. *i. q. incomprehensibilis, sensibus vel mente non deprehendendus* (*de deo*: *p. 1137, 6. 8*): PS. QVINT. decl. 3, 15 p. 81, 18 homo ... non confudit turbavitque

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

responsum nec per ... ambages -em sparsi terrorem. 8, 11 p. 155, 15 inenarrabile, -e est, quicquid nos elementorum ... compago formavit. CONSVLT. Zacch. 1, 26 p. 32, 17 intellectibus nostris ... in dei providentia -em esse rationem. CASSIOD. var. 1, 45, 7 *ars* caelum gestabile ... -i mobilitate volutavit. CIL XIV 64 sig(num) imdeprehensivilis dei (*i. Mithrae*).

adv. **indēprehēnsibiliter.** *i. q. incomprehensibiliter*: CONC.^{S} II 4 p. 129, 15 quod ... ineffabiliter et -r factus sit homo (*EQ*, incomprehensibiliter *H* [*cf. p. 996, 59*]; *I 1, 1 p. 26, 28* ἀπεριονοήτως, *I 5 p. 338, 28* inreprehensibiliter [*falso pro* inde-]).

indēpr(eh)ēnsus, -a, -um. *ab* in *et* deprehensus *sec. gr.* ἀκατάληπτος, ἀπερινόητος *sim.* *forma* -prens- *ap. dactylicos metro firmatur; ap. scriptores legitur* -prehens-. *i. q. indeprehensibilis, non deprehendendus* (*fere i. q. non apprehendendus*: *l. 16 sq. c. dat.*: *l. 16 sq. 21*): VERG. Aen. 5, 591 qua signa sequendi falleret (frangeret *l. v.*) -us et inremeabilis error. STAT. Theb. 6, 565 vestigia *Atalantes* cunctis -a procis. CYPR. GALL. deut. 26 quo flamina venti -a ferunt. PRVD. ham. 141 retinacula ... caecis -a (*C*, -pressa *EP*) locis erranti opponere praedae. PAVL. NOL. epist. 13, 11 p. 93, 17 -is auctibus comesta subplens *Christus*. MAR. VICTOR aleth. praef. 125 *Christus* -a animis saeclorum saecula vivit. CLAVD. MAM. anim. 2, 8 p. 129, 14 incorporalis, inquiunt *Sextii*, ... est anima ... atque -a vis quaedam (*vertit gr.* ἀκατάληπτος *sec. Bömer, Der lat. Neuplatonismus ... und Claud. Mam. 1936, 135*).

indeptāre consequi PAVL. FEST. p. 106. *ab* indipisci.

indeptio, -ōnis *f.* *ab* indipisci. *i. q. adeptio* (*c. gen.*): HESYCH. in lev. 25, 10 p. 1113^{D} possessio ... nostra est et -o futuri saeculi. COD. Theod. 8, 5, 44 quos sublimissimae administrationis illustravit -o.

[**inderālis** *v.* inferialis.]

[**inderīdētur** *et* **inderīsiōne** GLOSS.^{L} I Ansil. IN 85. 84 *v. p. 850, 50. 52.*]

inderogābilis, -e. *ab* in *et* derogare *ad vert. gr.* ἀδιάβλητος. *i. cui nihil detrectari potest*: CONC.^{S} I 5 p. 276, 31 -em pietatis Christi relinquentes viam (*I 1, 6 p. 137, 28* ἀδιάβλητον, *I 5 p. 160, 29* inculpabilem). p. 253, 28 rectae atque -is fidei (ἀδιαβλήτου).

[proclivis inclinatus vel **indēscēnsus** (in descensum *Hildebr.*) GLOSS. IV 380, 26.]

indēscrīptus *v.* indiscr-.

indēsecābilis, -e. *ab* in *et* *desecabilis. *qui desecari non potest*: HIL. trin. 4, 6 *ecclesia* novit in spiritu deum spiritum impassibilem et -em. 10, 34 deseca... naturae -is portionem.

indēsertus, -a, -um. *ab* in *et* desertus. *i. q. non desertus*: OV. am. 2, 9, 52 -a meo pectore regna gere.

indēses, -idis *adi.* *ab* in *et* deses. *i. q. non iners* (*in fig. litot.*): GELL. 6, 22, 4 existimandum est non omnino inculpatum neque -em visum esse *eqs.* (*de corpulento homine muneri equitis faciendo non idoneo*).

indēsignātus, -a, -um. *ab* in *et* designatus. *i. q. non designatus, non denotatus*: PS. AMBR. paen. 8 fert ille (*sc. David*) ... -am in se sub veritate sententiam.

×**indēsinēns,** -entis *adi.* *ab* in *et* desinens. GLOSS.^{L} II Philox. IN 83 -s ἄπαυστος. GLOSS. ἀκατάπαυστος. ἄληκτον.

i. q. incessans, perpetuus, iugis sim. (*nota abundant.*: *infra l. 73*): ITALA num. 28, 6 (Rufin. Orig. in num. 23, 3 p. 214, 13) sacrificium -s (ὁλοκαύτωμα ἐνδελεχισμοῦ, *Vulg.* iuge). II Petr. 2, 14 (Toletan.) oculos ... plenos adulterii et -is delicti (ἀκαταπαύστους, *Itala al. et Vulg.* incessabilis [-es], *v. p. 887, 74. 888, 10*). CYPR. eleem. 26 p. 394, 13 (= PS. AVG. serm. 209, 4) haec -ium operum magnanimitate redimantur. FILASTR. 139, 5 passio. 155, 7 -i voce cantantes (*cf.* VICT. VIT. 2, 80 ore). PELAG. in Rom. 5, 21 p. 48, 23 iustitiae. in I Thess. 1, 2 p. 418, 1 in -e orationum memoria (*I Thess. 1, 2* sine intermissione). RVFIN. Basil. hom. praef. -i conscientiae suae martyrio suo. 2, 4 -em oculum ad considerandas adversarii astutias gere. Clement. 8, 17 atomorum -i cursu venientium. hist. 3, 23, 19 -es (δαψιλέσι) ... orationes profundens (in gen. 7, 6 p. 76, 28 PORCAR. mon. RevBén. 26, 1909 p. 479 l. 42). hist. 6, 3, 9 ieiuniis (*syn.* iugibus). Orig. in cant. 2 p. 170, 9 aquis. in gen. 23, 3 p. 214, 8 festivitas (*cf. l. 55*). p. 215, 14 castitati (*syn.* perpetuae). *al.* PS. ORIG. in Iob 1 p. 444^{A} beatitudo. TRACT. Pelag. p. 94, 27 (*v. p. 1132, 8*). AVG. c. Iul. 2, 8, 27 diaboli adversus nos -s bellum. c. Pelag. 4, 10, 28 p. 557, 19 conflictum. CASSIAN. conl. 3, 7, 3 meditationem. 12, 9 confluxu. AVELL. p. 616, 17 -i continuatione. ENNOD. epist. 6, 10, 1 p. 155, 1 excubias. opusc. 3, 137 p. 366, 17 caminis. NOVELL. Iust. 105, 2, 4 imperatori ... iugis -s ⟨est⟩ consulatus (διηνεκής). *et al.*

adv. ×**indēsinenter.** SCHOL. Hor. carm. 2, 9, 9 semper: ... instanter et -r. GLOSS. incessanter. [*dub. trad. vel signif.*: EVTYCH. gramm. V 460, 7 (-r *codd.*, indifferenter t^{2}, *Keil*). CASSIOD. hist. 3, 7 p. 952^{C} ut -r ... concurrere festinetis (*i. instanter, sine mora*; *Socr. 1, 34 p. 168^{C}* ἀνυπερθέτως). *falsa ut vid. transl.*: NOVELL. Iust. 159 praef. iubeo eos ... restituere ... -r (ἀπαραλείπτως, *i.* '*plene atque integre*').] *i. q. incessanter, indeficienter, semper sim.* (*nota abundant.*: *p. 1138, 20*): *c. verbis*: ITALA lev. 24, 3 (Rufin. Orig. in lev. 13, 1 p. 468, 16) accendent *lucernam* ... a vespera usque in mane ... -r (ἐνδελεχῶς, *om. Vulg.*). CYPR. epist. 66, 9 p. 733, 20 *domino* sacrificia ... -r offero (VVLG. Hebr. 10, 1 *hostias* [εἰς τὸ διηνεκές]. DIDASC. apost. 61, 15 preces [*cf. l. 4*]. RVFIN. Orig. in num. 23, 3 p. 214, 9 [*syn.* sine ... interruptione]. CONC.^{S} II 4 p. 68, 19. *et al.*). LVCIF. non parc. 19 p. 250, 8 qui ... -r ... fundamus precem (AVELL. p. 661, 9 effundimus. *cf.* PAVLA Hier. epist. 46, 13, 4 orabimus [RVFIN. hist. mon. 31 p. 457^{C} AVG. serm. 340, 2 CONC.^{S} II 4 p. 50, 12. *et al. cf.* AVG. perf. iust. 18 orationibus ... instando. *et al.*]. RVFIN. epist. Clement. 15 supplicetur. Orig. in Rom. 10, 5 precari). GAVDENT. serm. 2, 3, 31 G. ut -r ... mysteria exercerent *sacerdotes* (PS. AVG. vit. christ. 15$^{extr.}$ [*syn.* incessabiliter, instanter]. CASSIAN. inst. 10, 21, 3). 11, 19 -r violati sabbati. PS. AMBR. prec. 2, 15 quod nemo -r potest *meminisse* (*al. cf. ibid.* recolenda est dies [AVG. epist. 248, 1 p. 589, 8]. 2, 17 meditandum [RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 181, 21]. RVFIN. Clement. 1, 2 animo revolvens. RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 154, 15 saepius atque -r in mente ... volvens. *et al.*). HIER. in Ezech. 1^{r} praef. -r hoc flagitas (*cf.* AVELL. p. 338, 10 exposcimus [*al.*]). in Is. 58, 11 p. 571^{C}. in Gal. 4, 10/11 p. 378^{C} diem dominicam -r ... celebrare (*syn.* semper; *sic et* RVFIN. Orig. in gen. 1, 7 p. 9, 24 *al.* PS. AVG. serm. 26, 1. *et al. nota* HIER. c. Ioh. 11 p. 364^{D} [*verba Ioannis*] quae et semper ... -r ... docemus). praef. Vulg. Is. me -r aemuli laniant (*cf.* RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 2 laceret). RVFIN. apol. Orig. 3 salvator ... inseparabiliter (Orig. princ. 1, 3, 8 p. 62, 8) et -r (ἀεί) generatur ex patre. Orig. princ. 2, 3, 4 p. 119, 24 (*syn.* iugiter, *item* CASSIAN. inst. 1, 3 *al.* VITA Nicet. 15). hist. 3, 7, 8 commonebant (*cf.* CONSVLT. Zacch. 3, 9 p. 116, 11 admoneo [*al.*]. GREG. TVR. Franc. 9, 41 p. 400, 15 monere). 3, 8, 7 die noctuque ... clamabat (hist. mon. 7 p. 411^{B} CASSIAN. inst. 1, 3. *et al.*). *al.* AVG. civ. 13, 19 p. 582, 12 D. conf. 12, 11, 13 (*v. p. 1132, 27*). gen. ad litt. 4, 12 p. 109, 13 *al.* PLIN. VAL. 3, 13 agitans -r. OROS. hist. 6, 16, 8 CASSIAN. inst. 1, 1, 5. *et saepe.* AVELL. p. 682, 4 se ... involvunt (ἀπαύστως). EPIST. pontif. 255 Migne 13, 1138^{A} incumbit (SIDON. epist. 3, 3, 8. *et al. cf.* POMER. 1, 12, 1 incubare). 592 Schwartz p. 70, 11 oportunitatibus -r exortis. RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 92, 24 ut -r ... nos ... commendes (*I 1, 4 p. 6, 6* ἀδιαλείπτως). *al.* ENNOD. epist. 6, 23, 3 p. 162, 23 *al.* VITAE patr. 5, 7, 35 cruci -r intendit (*Nau 1908 p. 279 n. 203* ἀδιαλείπτως). *al.* APRING. in apoc. 1, 4 *al.* FVLG. RVSP. praedest. 2, 4, 6 bonis operibus ... insistere (*al.* CAES. AREL. serm. 233, 1 p. 880, 3). *al.* CASSIOD. var. 3, 47, 5 *al.* GREG. M. moral. 5, 21 (*syn.* assidue, *item* ISID. alleg. 222). *saepe.* ACT. Archel. 35 (31), 3. *et al.* *c. adi. et part.*: RVFIN. Orig. princ. 2, 6, 6 p. 145, 21 *anima* -r ignita. CASSIOD. var. 2, 39, 3 amicum undis -r ardorem. 12, 16, 1 tempus ... humanis rebus -r accommodum.

indēspectus, -a, -um. *ab* in *et* despectus. *i. q. non despectus* (*c. dat.*): LVCAN. 6, 748 -a tenet vobis qui (*sc. Pluto*) Tartara (ADNOT.: qui his locis regnat, quae nec vos despicere valetis).

? **indēspērātus,** -a, -um. *ab* in *et* desperatus. *i. q. non perditus* (?): RVRIC. epist. 2, 58 p. 438, 9 dum uni -o (-disp- *cod.*, in desperato [*sc. casu*] *Momms.*) ... intulistis dolorem.

indēspicābilis, -e. *ab* in *et* despicabilis. [*falso trad. vel ed.*: PS. HIER. epist. 19, 8 p. 196^{B} dum ... hominem -em (*leg.* in despicabilem) ceteris formam ... inclinat.] *i. q. non despiciendus, non vilis*: HESYCH. in lev. 24, 5—9 p. 1102^{D} ut sanctificationem habeant praecipuam et -em.

[**indespicare** (indipiscere *Goetz*) adsequere GLOSS. IV 94, 19.]

indēspōnsātus, -a, -um. *ab* in *et* desponsatus. *i. q. non desponsatus, non ad matrimonium destinatus*: AMBR. in Luc. 2, 2 causam ... mentiendi -a *Maria* habuit (*opp.* desponsata). CANON. Turner I 2, 1 p. 32^{bb}, 12 virginem -am (ἀμνήστευτον).

indēstrictus, -a, -um. *ab* in *et* destrictus. *i. q. non destrictus, non vulneratus*: OV. met. 12, 92 -us (-distr- *MN*) abibo.

indēstrūctibilis, -e. *ab* in *et* destruere *sec. gr.* ἀκατάλυτος *sim.* *i. quod destrui non potest*: DIDASC. apost. 49, 1 lex ... est -is. BASIL. ad monach. RevBén. 27 p. 231, 86 mansio -is apud patrem et filium et spiritum (ἀκατάλυτος).

indētenibilis, -e. *ab* in *et* detinere *sec. gr.* ἀνεπίληπτος. *i. qui detineri non potest*: CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 146, 27 -is ... eorum est conversatio (*I 1, 2 p. 99, 35* ἀνεπίληπτος).

indētermīnābilis, -e. *ab* in *et* determinabilis. *i. qui determinari non potest, interminabilis, immensus* (*de deo*: *l. 71*): TERT. adv. Marc. 1, 9 p. 302, 6 ibitur in illas iam -es quaestiones, quas apostolus non amat (*I Tim. 1, 4* genealogiis interminatis [ἀπεράντοις]. *inde* praescr. 7, 7 genealogiae -es. *cf. l. 82*). IREN. 2, 25, 4 -is est ... artifex tuus *eqs.* 2, 28, 3 divitias habens -es *deus* (*syn.* sine fine, immensam).

indētermīnātio, -ōnis *f.* *ab* indeterminatus *ad vert. gr.* ἀοριστία (*cf.* indefinitio). MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 23 p. 1129^{C} fit ... incognoscibile et quod vere dicitur ἀοριστία, id est infinitas et -o.

indētermīnātus, -a, -um. *ab* in *et* determinatus. *i. q. indefinitus, finibus non circumscriptus, immensus* (*proprie de loco*: *p. 1139, 11. de materia, aevo, sim.*: *p. 1139, 1 sqq. de dis*: *l. 84. de dimensionibus*: *p. 1139, 4. 8. de propositionibus*: *p. 1139, 6*): TERT. adv. Val. 3 p. 180, 11 genealogias -as quas apostoli spiritus ... damnare praevenit (*I Tim. 1, 4 v. l. 70.* praescr. 33, 8). IREN. 2, 1, 4 immensos mundos et -os deos. MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 10 p. 23, 4 W. subiectum,

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quae ὕλη dicitur, -um est. CHALC. comm. 101 -um et perpetuum *aevum.* 148. 281 Melissus *unum omne* infinitum et -um *pronuntiat.* 295 duitatem (*opp.* limitatam. *ibid. bis* [*syn.* inmensa]). AVG. mus. 1, 8, 14 (*v. p. 1132, 61*). BOETH. arithm. 1, 1 p. 9, 19 naturae infinitatem -amque potentiam ([*de magnitudine sim.*]. 2, 35 p. 132, 16 *syn.* infinita). herm. sec. 2, 7 p. 144, 17 -as propositiones quae sunt sine omnis aut nullius ... determinatione (4, 10 p. 296, 23 *v. p. 1132, 78*). 3, 9 p. 239, 15 *casus* est -a causa. categ. 1 p. 161ᴬ rerum ... -am infinitamque multitudinem. 1 p. 196ᴮ (*v. p. 1132, 84*). elench. soph. 2, 4 -um est quando dicendum de re (*p. 179ᵃ, 27 ἀδιόριστόν ἐστι τὸ πότε λεκτέον*). CASSIOD. var. 3, 52, 5 ut -os agros ratione certa distingueret *geometria.*

adv. **indēterminātē.** *i. q. indefinite, indiscrete, incerte sim.*: RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 102, 11 -e anathematizare ... episcopi doctrinam ([*I 5 p. 171, 30* indiscrete]. p. 102, 16). BOETH. top. Arist. 8, 3 p. 1000ᴬ ponendo ... -e *probabilem positionem* (*opp.* simpliciter). DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 22 cum malitia nullatenus -e promoveatur *eqs.* (*antea* malitiae spatia determinata). RVSTIC. c. aceph. p. 1217ᴰ quia non simpliciter de deo fuerit sermo, sed -e. *deriv.*: indeterminatio.

indētōnsus, -a, -um. *ab* in *et* detonsus *sec. gr.* ἄξυρος, ἀκερσεκόμης *sim.* (*cf.* intonsus). *i. q. capillis intonsis*: OV. met. 4, 13 additur his 'Nyseus' -usque 'Thyoneus' (*de Baccho*).

arma inspoliata: ... **indētracta** SERV. Aen. 11, 594. *ab* in *et* detractus.

indētrībilis, -e. *ab* in *et* *detribilis. *i. q. non deterendus, detrimenta non sentiens*: PAVL. NOL. epist. 31, 6 p. 274, 15 *v. p. 733, 14.*

indētrītus, -a, -um. *ab* in *et* detritus. *i. q. non detritus*: TERT. resurr. 58 p. 119, 1 vestimenta et calciamenta filiorum Israhelis quadraginta illis annis -a inobsoleta manserunt.

indēvexus, -a, -um. *ab* in *et* devexus. *i. q. non inclinatus, non obliquus*: PRISC. LYD. solut. 4 p. 67, 4 B. tunc totum caelum rectum est et -um

indēvītātus, -a, -um. *ab* in *et* devitatus (*sec. gr.* ἄφυκτος?). *qui devitari non potest*: OV. met. 2, 605 -o traiecit pectora telo *Phoebus.*

indēvius, -a, -um. *ab* in *et* devius. *i. q. a via non decedens, non desciscens* (*c. gen.*: *l. 38*): SIL. 8, 316 fer, Paule, -a (*Rup.*, in devia *codd.*) recti pectora. CASSIOD. in psalm. 142, 12 fit ... -um, quod peccatorum fuerat pravitate distortum.

indēvōtio, -ōnis *f.* *ab* indevotus. *inde ab* VLP. (? *v. l. 47*) *et* AMBR. GLOSS. ἀγνωμοσύνη. [*falso trad.* -em *pro* indevotiorem: *v. p. 1140, 2*]. *i. q. inoboedientia, impietas, infidelitas, contumacia sim.* (*add. gen.*: *l. 44. 47. 49. 54*): **1** *in homines*: AVG. epist. 122, 1 a quibus *laboribus* me ... non -o mentis ... excusavit. ALC. AVIT. epist. 72 p. 90, 7. *in imperatorem*: AMBR. Hel. 17, 62 ut, qui non biberit, fiat reus -is. SIGISM. Alc. Avit. epist. 94 p. 101, 11.
2 *in leges*: VLP. (*Trib.?*) dig. 33, 9, 1 heredis -e coercenda (*cf.* COD. Iust. 7, 4, 17, 2). COD. Theod. 12, 1, 119 quodsi ... fugae et -is vita praefertur. COD. Iust. 7, 2, 15, 2ᵃ propter quorundam *servorum* -em. 8, 53, 35, 5ᶜ *donatoris.* 8, 37 (38), 14 pr. quidam -e tenti. 8, 39 (40), 4 (5) pr. adversus *creditores* ... -em suam exercere ([*opp.* devotionem vel agnitionem]. 8, 39 [40], 4, 3). **3** *in deum*: AMBR. in psalm. 118 serm. 16, 45, 5 -is errorem (*de raro accessu ad ecclesiam*). PS. AMBR. paenit. 2, 6, 41 Iudaeorum (AVELL. p. 259, 27). SALV. eccl. 3, 45 (*syn.* infidelitas, *opp.* pietas). gub. 3, 10 quae -e non facimus (*opp.* reverentia dei). ANIAN. Chrysost. hom. 5, 1 nimia ... -o ... est, ut *eqs.* (ἀγνωμοσύνης). THEOD. MOPS. in Col. 1, 16 p. 268, 1 -em ... quam erga deum exercebamus (*cf. l. 51*). epit. in psalm. 40, 13ᵇ ad p. 259, 21—24.

ˣindēvōtus, -a, -um. *ab* in *et* devotus. *compar.*: *l. 74. p. 1140, 2.* GLOSS.ᴸ III Abstr. IN 55 -us debitor: inofficiosus. GLOSS. ἀκαθοσίωτος (*al.*). *i. q. inoboediens, impius* (*opp.*: *l. 72*), *inofficiosus, contumax sim.* (*m. subst.*: *e. g. l. 67. 74. 78. 80. 83*): **1** *in homines*: CLEDON. gramm. V 9, 8 -us ... reperiar. SIGISM. Alc. Avit. epist. 94 p. 101, 32 si quis ... alios ... facere studeat -os. CONC. Aurel. a. 511 p. 7, 4 si quis *monachus* per contumaciam extiterit -us. CASSIOD. var. 6, 13, 1 quale -is potuit esse periculum (*de militibus, opp.* oboedientibus). GREG. M. epist. 9, 85 p. 99, 29. 9, 127 p. 128, 1. *in imperatorem*: CASSIOD. var. 2, 16, 3 quantum tunc cognosci poterat -us. PASS. Maximil. 3 -o animo militiam recusasti (*ibid. iterum*).
2 *in leges*: CASSIOD. var. 12, 2, 1 nec ... pertuli tributarios -os. COD. Iust. 8, 53, 35, 5ᵈ non solum -us, sed etiam impius donator. NOVELL. Iust. 102, 2 fiscalium exactio devotis ... clemens ... consistens, -ioribus ... vehemens (ἀγνωμονεστέροις). **3** *in deum* (*c. gen.*: *p. 1140, 2. dat.*: *l. 83.* circa: *p. 1140, 4.* in *c. abl.*: *l. 84. in fig. litot.*: *l. 82*): BREV. fid. adv. Arrian. p. 662ᴬ Ananias ... exstitit -us (CONC. Carth. III Mansi 3, 889ᴰ. *cf. l. 66*). AMBR. Abr. 2, 7, 40 potuit quasi -us videri *eqs.* in Luc. 7, 26 -us excluditur (*opp.* devotus). 7, 27 ex -is devotos fecisset (AVG. persev. 19, 50 efficiamur). AMBROSIAST. in I Cor. 9, 17 qui -us aliquid facit. in I Tim. 2, 4 (*opp.* devotis). RVFIN. Orig. in exod. 13, 3 p. 273, 16 -us ... vixisti (*syn.* infidelis). in Ios. 8, 2 p. 337, 10 quo *verbo* ... non -i pareamus. AVG. c. Faust. 32, 5 p. 764, 17 contumaces et -i. PS. AVG. quaest. test. I 81, 1 pagani -i creatori. PS. AVG. serm. 7, 1. CASSIAN. conl. 19, 3, 2 -um in maioribus promissionibus inveniri (*opp.* devotum). CONC.ˢ I 3 Rustic. p. 158, 13 sermo ostendens Hebraeum -iorem (indevotionem *vers. Tur.*) irrationabilium (*I 1, 2 p. 86, 22 τῶν ἀλόγων ἀγνωμονέστερον*). RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 79, 4 ne ... circa tua simus -i dona (*I 1, 7 p. 83, 37 ἀγνωμονήσαιμεν περί*). PETR. CHRYS. serm. 103 p. 489ᶜ SALV. eccl. 1, 28. ENNOD. opusc. 1, 27 p. 269, 2 -ae nationes. VEREC. in cant. 2, 6 ingratis ... filiis atque ... -is. CASSIOD. in psalm. 49, 16 (*m. s.*). CAES. AREL. serm. 33, 2 p. 137, 31 -a mortalitas. *et al.*

adv. **indēvōtē.** *i. q. inoboedienter, impie sim.*: AMBR. in Luc. 7, 28 -e dominum refutantes proprium. AMBROSIAST. in Phil. 2, 14—18 si neglegenter et -e aliquid agitur (CONC.ˢ II 3, 2 p. 39, 12 episcopus ... omnia -e agens [*II 1, 2 p. 23, 33 ἀκαθοσιώτως*]). *J. B. H.*

ˣindex, -icis, *m. et f.* [*ex* *in-dic-s, *cf.* iu-dex, vindex *et* **2.** indico. *J. B. H.*] NOT. Tir. 55, 3. *de genere*: *fem. infra l. 59. 61. 76. 81. p. 1141, 2. et saepe.* *pro adi.*: *p. 1141, 6. 12. 28. 36. 45. 77. 1142, 34 al.* *de notione*: PORPH. Hor. epist. 2, 1, 230 aedituos ... enarratores atque -es; aeditui enim templorum ac numinum ... sacra et originem advenis ... narrant. PS. ASCON. div. in Caec. p. 197, 11 -x est ... qui facinoris, cuius ipse est socius, latebras indicat impunitate proposita. ISID. orig. 10, 147 -x proditor ab indicando. GLOSS. μηνυτής. ἔλεγχος. λιχανός (*cf. p. 1143, 20*). demonstrator. testis. significator. *inde ab* ACC., VARRONE, CIC.
[*it.* endice, *port.* endes '*ovum in nido relictum*'. *M.-L.*] [*falso trad. pro* iudex: LVCIL. 424. CIC. fin. 1, 50 (*A*). *cf. l. 33. 45. p. 1141, 19.* *praeterea*: CIC. Balb. 56 (*codd. pro* Vindici). LVCR. 2, 1080 (inice *Lipsius*). LIV. 5, 26, 6 (indidem *Kern*). PLIN. nat. 10, 101 *v. p. 367, 63.* AVSON. 345, 12 p. 163 P. (vindex *Cw*). *dub. trad.*: SVET. Nero 33, 2 a quadam Lucusta venenariorum -e (*v. Ihm ad l.*). *ex coni. dub.*: CIC. Sest. 10 (*Koechly*, vicem *codd.*).]

is qui indicat (*nota lusum verb. c.* iudex: *p. 1141, 73. 1142, 32*; vindex: *p. 1141, 15*; inlex: *p. 1141, 54*; pollex: *p. 1143, 10*):
I *proprie*: **A** *generatim, fere i. q. nuntius, dux, praeco*:
1 *de hominibus vel deo*: VARRO ling. 9, 19 etiam contra -es (iudices *l. v.*) repugnant ne restituantur *amissa verba.* CIC. Verr. II 1, 105 praetor ... utrum admonitus ... an ... sine -e (*syn.* duce) pervenerit ad hanc improbitatem, nescio. Cluent. 21 venit -x ..., qui nuntiaret *eqs.* 22. 23. 25. BELL. Afr. 65, 2 qua de re Caesar per -em certior factus. OV. am. 2, 1, 9 quo ... ab -e doctus conposuit casus cite poeta meos? Pont. 4, 14, 36 hoc (*Ulixe*) ... asperitas -e nota loci (*i. Ithacae*) est. LIV. 1, 19, 2 Ianum ... -em pacis bellique fecit. 7, 35, 7. 40, 7, 7 praecucurrit -x ad Persea ... nuntians *eqs.* (PRVD. perist. 10, 51. *cf.* AMM. 15, 1, 2 praecursorius -x [31, 3, 6]). SEN. contr. 9, 3, 8. 10 si quis me vidit, ... dicit crudelem -em (*sc. quod de filiorum vita patrem certiorem feci*). PLIN. nat. 23, 31 (iudices *codd. plerique*). TAC. hist. 4, 34, 2 maior -i fides (ann. 2, 12, 1 habita -i fides. *cf.* AVG. doctr. christ. 2, 28, 44 monitoris audacia, non -is fide). ann. 16, 14, 1. CAPITOL. Maximin. 15, 5 civitates ... ad Maximinum cito per -es detulerunt *insidias.* SORT. Sangall. 41, 11 quod periit, invenitur per -em. HIL. in Matth. 33, 9 prior ipse *angelus* resurrectionis est -x, ut ... resurrectio nuntiaretur. AMM. 14, 10, 7 -x quidam regionum gnarus advenit et ... vadosum locum ... monstravit. 24, 4, 29. AVG. ord. 2, 15, 43 p. 177; 16 *deus* universae veritatis -x futurus (*cf.* PAVL. NOL. carm. 19, 326 -e Christo detectos *martyres.* DRAC. laud. dei 1, 116. 1, 434 rector dux arbiter -x. 2, 105). SVLP. SEV. chron. 2, 38, 6 (*syn.* nuntius). MACR. somn. 1, 2, 12 Er -x (*cf. 1, 1, 9* secretorum relator). GREG. TVR. Mart. 1, 37 p. 605, 32 vidi mulierem a desinteria ... laborantem ... me -e ad basilicam vigilasse. *et al.* *de Musa, historia, poeta, rerum scriptore*: OV. Pont. 3, 9, 49 Musa mea est -x nimium ... vera malorum (*syn.* testis). AVG. civ. 17, 10 p. 229, 30 D. quomodo ... ista venerint super illud regnum, -x est rerum gestarum ... historia. MEROB. pros. frg. 2 B 2 cum aliquis -x de actibus tuis (*sc. Aetii*) secunda loquitur. DRAC. Romul. 7, 2 nobilium thalamis Fabiani sanguinis -x (*i. poeta epithalamii*). CORIPP. Ioh. 3, 40 dic age, quisquis ades quaesiti temporis -x. *de praeconibus vel testibus fidei christianae*: VIGIL. TRID. ad Ioh. 8 Sisinnius fuit ... Christi -x. *ibid.* in nostro fidei -e matutino. SEDVL. carm. pasch. 5, 364 ut *Maria* ... sit redeuntis (*Christi sc. in resurrectione*) et -x (*op. pasch. 5, 29* testimonium vulgatura; nuntia). DRAC. laud. dei 3, 226 praeco dei sollers et veri dogmatis -x *Petrus.*

2 *de bestiis* (*fort. huc trahas*: AETNA 247 quo Sirius incubet -x [*quasi canis, cf. p. 1063, 38 et p. 1141, 2*]): OV. met. 2, 546 ales ... Phoebeius ... non exorabilis -x (*de corvo*). fast. 1, 450 iuverunt ... deos -is exta sui (*sc. avis fatidicae*). 2, 81 felix in amoribus -x (*sc. delphinus*). VAL. MAX. 1, 6 ext 3 *apes* solidae et aeternae felicitatis -es extiterunt *Platoni.* PETRON. 74, 3 quisquis hunc -em (*sc. gallum*) attulerit *eqs.* PLIN. nat. 9, 142 tempus speculatus -x (*de pinophylace*) morsu ... significat. TERT. apol. 16, 2 Tacitus ... Iudaeos refert ... onagris ... -bus fontis usos *eqs.* EVSTATH. Bas. hex. 7, 5 p. 942ᴮ maritimus echinus ... fit -x saepe navigantibus futurae serenitatis (*gr. p. 158 διδάσκαλος*). IORD. Get. 123 cerva ... -x viae se tribuit *Hunnis* (*cf.* 125 cerva -e). *adde*: MAXIMIN. c. Ambr. 134 sanctum paracletum, qui in figura columbae -x Iesu apparuit (*cf.* 137).

3 *de rebus personatis* (*nota personam pro re p. 1141, 64.* *haud*

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

longe distant exempla s. II A p. 1142,74 allata): Acc. trag. 493 ante auroram radiorum ardentum -em (*cf. de sideribus sim.*: AETNA 247 *v. p. 1140,72.* VITR. 9,5,4 huius rei [*sc. sidera caeli meridionalis occulta manere*] -x est stella Canopi. PLIN. nat. 2,46 defectus . . . suos et solis . . . magnitudinum umbraeque -es exsistere *luna docet.* AVIEN. Arat. 679 duri sideris [*sc. Sagittiferi*] -x Scorpius. 1070 ipso deprenderis -e cuncta *signa* Oceano. 1317. 1480. DRAC. laud. dei 1,125 lux magni temporis -x *in mundi creatione.* 3,164 sol luminis -x. *de stella magorum*: TERT. adv. Marc. 3,13 p. 398,10 *magi* cum *Christum* . . . adorassent . . . sub testimonio -is et ducis stellae [HIL. trin. 6,23 p. 174^{B}]. PS. MAR. VICTORIN. phys. 22 p. 1306^{D}. *cf.* AVG. in euang. Ioh. 52,4 p. 1771$^{init.}$ cum caelo -e per stellam a magis adoratus est). VARRO rust. 1,1,4 scribam tibi tres libros -es (*i. magistros, suasores; comparat Sibyllae libros*). CIC. leg. agr. 2,4 non tabellam vindicem . . ., sed vocem vivam . . . -em vestrarum erga me voluntatum . . . tulistis (Rab. perd. 18 v. -em stultitiae vestrae [*syn.* testem]. off. 1,133 cum orationis -em v. habeamus. CYPR. Demetr. 13 p. 360,24 -e voce. PANEG. 2,40,2 [*in fig. hendiad.*] *fortunae* si vocem demus et -em [iud- *M*]. PAVL. NOL. carm. 25,117. *cf.* OV. met. 6,574 os mutum *Philomelae* facti caret -e *lingua exsecta.* fast. 4,328 -x laetitiae fertur in astra sonus. LIV. 3,62,4 clamorem . . . tollite . . . -em voluntatis vestrae [7,37,3. 23,46,2 favoris. 36,24,6 capti oppidi. CVRT. 8,11,8 alacritatis (9,2,30)]. LIV. 9,23,14 oratione dictatoris, quae necessitatis ultimae -x erat [*cf.* VAL. MAX. 4,2,7 epistulam]. CVRT. 7,1,16 linguae violentiam . . . nihil aliud esse quam scelesti animi -em ac testem [*cf.* PAVL. NOL. epist. 44,1 p. 370,14 linguā -e cordis. DRAC. laud. dei 3,682. *v. et l. 20*]. PLIN. nat. 11,54 murmure intus strepente adparatus -e *apium migraturarum.* PAVL. NOL. epist. 3,3 sanctos viros, quos -e caritatis ipsorum tuo sermone cognovimus, . . . rogavimus [LEO M. epist. 20 Conc.^{S} II 4 p. 3,5 -x (μηνυτής) animi tui est s. FVLG. RVSP. ad Tras. 1,19 p. 243^{B}]). CIC. Phil. 11,5 complexus . . . summae benevolentiae falsi -es exstiterunt. de orat. 3,221 imago animi voltus, -es oculi (orat. 60 CLAVD. DON. Aen. 12,935 p. 640,8 PHYSIOGN. 22 p. 35,1. 37 p. 54,3 malitiae. *cf.* SEN. contr. exc. 8,6 repugnantis animi vultus -x [CVRT. 8,6,22. PANEG. 4,13,1 signa maeroris per vultus -es exierunt. AVG. doctr. christ. 2,1,2 p. 37,1. *cf.* AMBR. Hel. 10,37 p. 434,8 -x . . . facies . . . conscientiae]). OV. met. 9,535 laesi . . . pectoris -x et color et macies *eqs.* Pont. 2,10,3 auctoris . . . sui si non est anulus -x. 4,13,3. LIV. 7,3,7 clavos -es numeri annorum fixos in templo . . . conparere . . . Cincius adfirmat. 7,37,2 corona . . . honoris -x. 38,7,7 cumulus . . . -x operis oppidanis fuit. VITR. 1,1,6 porticum . . . virtutis civium -em . . . constituerunt. 1,6,4 Tritonem aereum *Andronicus* . . . ita est machinatus, uti . . . semper contra flatum *venti* consisteret supraque imaginem flantis venti -em virgam teneret. 8,2,5 -es . . . eius rei (*sc. umoris et siccitatis terrae*) venti. VAL. MAX. 2,5,5 simplicitas antiquorum . . . humanitatis . . . certissima -x (*cf.* 8,1 absol. 13 somnus innoxiae securitatis certissimus -x. TERT. praescr. 43,2 doctrinae -x disciplina est. PANEG. 6,4,4 sic est -x modestiae rubor [*syn.* testis]). *al.* VAL. MAX. 3,1,1 tam memorabilis operis -x est . . . statua. CELS. 2,6,2^{A} diutius durans *haec species* mortis -x est (*cf.* PHYSIOGN. 36 p. 53,9 haec circumstantia). 5,26,7. CVRT. 5,10,13 lacrimas . . . paenitentiae -es (QVINT. inst. 11,3,75 mentis. PANEG. 5,9,6 pietatis [AMBR. exc. Sat. 1,10 l. . . . p. -es, non inlices sunt doloris]. CLAVD. DON. Aen. 12,55 p. 559,11 l. . . . doloris nuntiae, doloris -es, doloris testes. SIDON. epist. 7,17,1). *al.* COLVM. 4,32,4 calami velut -es demonstrant, quid eruendum sit. 4,33,2. PLIN. nat. 7,41. 8,48 leonum animi -x cauda, sicut et equorum aures. 8,207 -x suis invalidae cruor in radice saetae (PRVD. psych. 700). 10,202 *feles* excrementa . . . obruunt terra intellegentes odorem illum -em sui esse. 11,108 frons . . . homini tantum tristitiae . . . -x. 11,219 arteriarum pulsus . . . -x fere morborum. *al.* STAT. Theb. 9,33 fama . . . solito pernicior -x (TERT. apol. 7,8. 7,13. AMM. 25,8,13). 9,356 -x (*sc. filii mortui*) desuper . . . parma natat. QVINT. decl. 277 p. 132,5 ut filios velut -es aetatis suae abominentur *feminae.* TAC. ann. 11,34,2 codicillos libidinum -es tradidit *accusator* (*cf.* SVET. Iul. 81,4 libellum . . . insidiarum -em. PANEG. 12,15,1 litteras calamitatum suarum -es [AMM. 30,1,19 serenae mentis. PAVL. NOL. epist. 5,9 p. 31,11 *al.* AVG. serm. 359,5 p. 1594]. ENNOD. epist. 1,23,2 p. 35,3 animorum -es epistulas [*cf. supra l. 25*]. NOVELL. Valent. 21,2 pr. paginam). APVL. apol. 90 certum -em cuiusque animum esse. TERT. apol. 19,2 substantias . . . -es custodesque rerum (pall. 4 p. 941 Oe.). scorp. 6 p. 156,17 praemio -e (inlice *Reiff.*), spectaculo iudice *in stadio. al.* AVIEN. ora 594 vacuos per agros et ruinarum aggeres amoenitatis -es priscae (*cf.* RVT. NAM. 1,228 -x semiruti porta vetusta loci). PRVD. perist. 5,193 vides favillas -es . . . criminum (*syn.* testis). CASSIAN. c. Nest. 4,9,2 vides a propheta deum quasi manu -e ostendi. *et al.*

B *speciatim*: 1 *-x secreti alicuius, i. q. proditor (syn. p. 1142,21), delator (syn. p. 1142,52), denuntiator, testis* (*sic e. g. p. 1142,40.44.51; i. q. accusator [v. Mommsen, Strafr. p. 504^{2}]: p. 1142,26.44*): CIC. Verr. II 5,161 cuius rei neque -x neque vestigium . . . esset. Cluent. 38 ille . . . nullo teste, nullo -e . . . omnia . . . exponit (AVIEN. Arat. 299. *sim. in abl. abs.*: OV. Pont. 2,1,21 -e te [*sc. Fama*] didici *eqs.* SEN. contr. exc. 3,9 servo -e patefacta est . . . coniuratio. AVSON. 319,18 p. 22 P. -e me nullus, sed neque teste perit. DRAC. Romul. 2,56 -e Sole. *cf.* OV. met. 13,34 quod in arma prior nulloque sub -e veni). 39 -x Avillius ex altera parte coram tenetur. Catil. 3,21 cum . . . et coniurati et eorum -es in aedem Concordiae ducerentur (*cf.* Sull. 41 introductis in senatum -bus [LIV. 24,24,5 in curiam]. TAC. ann. 16,8,2 inducti . . . vocabulo -um, qui . . . confingerent). 4,5 haec omnia -es detulerunt (CVRT. 6,7,23. 7,1,6. 10,1,40. SVET. Nero 39,2 quosdam per -em delatos ad senatum. *cf.* OV. met. 7,824 criminis . . . ficti temerarius -x Procrin adit *eqs.* SEN. contr. exc. 6,6 duo crimina ad vos detuli et duas -es. TAC. ann. 3,10,1). 4,10 -es . . . maximis praemiis adfecit (LIV. 2,5,9 pr. -i pecunia ex aerario, libertas et civitas data. 4,45,2. 22,33,2. 26,27,9 *al.* PS. ASCON. div. in Caec. p. 197,8 certa sunt, in quibus impunitas -i datur *eqs.*). Mur. 42 quaestio . . . plena catenarum atque -um. 49 Catilinam . . . vallatum -bus atque sicariis (*cf.* Sest. 95 *Clodius* munitus -bus fuit). Sull. 17 Allobroges, maximarum rerum verissimi -es . . . illum . . . coarguerunt (SEN. contr. 7,1,24. *cf.* CVRT. 8,8,6 convictum. TAC. ann. 5,8,1 arguebant). 41 omnia -um dicta, interrogata, responsa *perscribere* (*cf.* ad Qu. fr. 2,3,6 -x edidit. OV. am. 2,8,25 -x ante acta fatebor [*syn.* proditor]. VAL. MAX. 6,5,5 -is ore clauso. *sim. al.*). Flacc. 96 nos . . . ab -bus nominamur (SALL. Catil. 49,1 LIV. 24,5,10 TAC. ann. 15,58,3 PLIN. epist. 10,96,6 SVET. Iul. 17,1 Tib. 73,1). har. resp. 34 omnis -es tribunus e carcere in forum effudit. Deiot. 17 medicum -em subornavit. parad. 46 accusatorum atque -um . . . greges. Att. 2,24,2 *Vettius* ille noster -x . . . pollicitus est *eqs.* ad Qu. fr. 2,3,5 Sestius ab -e . . . ⟨de⟩ ambitu est postulatus. *al.* SALL. Catil. 48,5 plerique . . . conclamant *Tarquinium* -em falsum esse. Iug. 71,5 NEP. Paus. 4,4. OV. am. 2,2,41 adspicis -bus nexas per colla catenas. epist. 15,3 flammae non est opus -e notae (MART. 1,53,11 -e n. o. e. nostris nec iudice libris. *cf. l. 67*). ars 1,389 tollitur -x, cum semel in partem criminis ipsa venit. 3,719 locus est et nomen et -x. *al.* LIV. 8,15,8 Vestalis . . . insimulata . . . apud pontifices ab -e servo (32,26,14 APVL. met. 7,2). 8,18,5 fides -i data (*cf.* VAL. MAX. 4,1 ext. 2 -x causam quaerens, cur sibi fides non haberetur). 26,27,8 elevabatur -x indiciumque. 33,28,11 -em Pisistratus timens (39,34,9 SEN. epist. 10,2. QVINT. decl. 322 p. 268,16 si te tamquam -em timuisset. *al. cf.* SEN. contr. 7,2,4 est aliquis ex tuis verendus -x). 39,13,1 mulier . . . Aebutium -em arcani rata esse (TAC. ann. 6,21,1). *al.* VELL. 2,118,4. CVRT. 6,8,11 ne -x alium internuntium quaereret. QVINT. decl. 254 p. 42,22 non excepit divitem ab -e fortuna. *al.* IVV. 10,70 quisnam delator quibus -bus (indiciis ς), quo teste probavit? TAC. ann. 4,28,2 -x idem et testis (15,55,3). 6,47,2 cum . . . coniurationis -e. 15,51,4 *al.* SVET. Iul. 20,5. TERT. nat. 1,7 p. 69,26 quid extranei⟨s⟩ speculatoribus et -bus detractem? ANTH. 476,9 invenere Midam, qualem narraverat -x. LAMPR. Comm. 19,7 -es de senatu! delatores de senatu! servorum subornatores de senatu! IVST. 32,2,9. AMM. 28,1,10 nobiles . . . usos artificibus laedendi per clientes aliosque humiles notos reos et -es. *al.* COD. Theod. 8,11,4 -es nummarios esse prohibemus. 16,5,9,1 -es denuntiatoresque. SIDON. epist. 1,11,8 ille delator aut -x. LEX Visig. 7,1,3 si -x furti sit conscius (*syn.* delator). *et al.* *de bestiis et rebus personatis*: CIC. Verr. II 4,79 existimavit homines in oblivionem totius negoti esse venturos, si etiam basim tamquam -em sui sceleris sustulisset. OV. am. 3,13,21 iaculis incessitur -x *capella.* fast. 6,346 Priapo apta asini flammis -is exta damus. STAT. Theb. 10,381 prope saeva dies -xque minatur ortus. CYPR. Demetr. 13 p. 360,24 ut facinoris veritas, quae -e voce non promitur, dolore corporis exprimatur. EVSTATH. Bas. hex. 9,4 p. 961^{C} *canes* peremptis dominis -es homicidii fuerunt (ὁδηγοί). *adde etiam*: STAT. Ach. 1,674 partus -x Lucina resolvit. *nomen lapidis*: OV. met. 2,706 periura . . . pectora (*sc. Batti*) vertit *Mercurius* in durum silicem, qui nunc quoque dicitur -x (*v. Holland, RhM. 75, 1926, 161*).

2 *i. q. interpres*: PROP. 4,2,19 alius mihi nominis *Vertumni* -x (*sc. deus ipse de se narrans*). OV. fast. 4,393 hinc Cereris ludi: non est opus -e causa (causae *l. v.*), sponte deae munus . . . patet (SEN. dial. 10,12,9. *cf. supra l. 31*). PORPH. Hor. epist. 2,1,230 *v. p. 1140,16*).

3 *munus militare*: CIL VI 3414 evoc. Aug. ab -es. XI 19 evoc. . . . curat. ab indicib. *cf. Mommsen, EphEp. 4 p. 433. 5 p. 148 et Mancini ap. Ruggiero, Diz. Epigr. II 1331.*

II *translate vel metonymice*: **A** *vario usu de rebus, i. q. signum, indicium* (*cf. p. 1141,1*): VARRO ling. 9,109 ibi (*sc. in secunda persona singularis verbi*) potius -x analogiae (*sc. exitus in* 'as' 'es' 'is') quam in prima. VITR. 1,6,12 haec linea erit -x meridianae et septentrionalis regionis. COLVM. 5,9,4 binis -bus ex utraque parte muniantur *taleae.* PLIN. nat. 36,21 eius . . . cupiditatis esse -em maculam (*in simulacro Veneris Cnidiae*). TERT. anim. 43 p. 371,29 ut videant naturalem -em (*cf. l. 20* testimonio naturali) somnum omnibus naturalibus principaliorem (*cf. Thörnell, Stud. Tert. II p. 37*). virg. vel. 11 p. 899 Oe. ante hunc -em (*sc. sanguinem menstrualem*) acerba res est (*sc. ad virum tradere virginem*). HIL. trin. 1,19 infirmitas nostrae intellegentiae cogit species quasdam ex inferioribus

[*Lamberts*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tamquam superiorum -es (*i. symbola*) quaerere (= PRISCILL. tract. 6, 92. 10, 128). CLAVD. DON. Aen. 12, 765 p. 628, 31 ut reduces nautae ...-es devotionis suae suspenderent vestes *in arbore Fauni.* ITIN. Alex. 43 *fons,* qui olei erat, laboris atque sudoris -x aestimabatur. ARNOB. nat. 5, 16 p. 188, 23 *adornare* pinum, miserabilis -em testimoniumque fortunae. HIER. tract. in Marc ed. Morin p. 369, 5 T littera -x est trecentum.

B *i. q. instrumentum monstrandi*: **1** *digitus pollici proximus*: CIC. Att. 13, 46, 1 (*in lusu verb.*) Pollex *servus* ... mihi Lanuvii pridie Idus praesto fuit, sed plane pollex, non -x (*sc. sine epistula*). HOR. sat. 2, 8, 26 Nomentanus ad hoc, qui, siquid forte lateret, -e monstraret digito ([PORPH. *ad l.* p. 316, 16 hoc ideo, quia certis nominibus singuli digiti appellantur. et sunt haec nomina: pollex, -x, famosus, medicus, minimus]. CELS. 7, 19, 2 sinistrae manus d. -x. 7, 19, 7 duo d., -x et medius. 7, 20, 6 *al.* PLIN. nat. 28, 28 ungues resecari ... a d. -e ... religiosum est. HIL. trin. 6, 23 p. 175[A] BOETH. mus. 1, 20 p. 206, 21 *al.*). METROL. p. 136, 10. AVSON. 396, 5 p. 249 P. quot ter luctatus cum pollice computat -x. CARM. de Sod. 136 protinus -e tacta (*Peiper,* tactu *codd.,* tacti *L. Müller*) solvitur in cinerem vacui fallacia pomi. BOETH. mus. 1, 20 p. 206, 19 lichanos digitus dicitur, quem nos -em vocamus. *al.* ISID. diff. 2, 63 secundus *digitus* -x et salutaris vocatur, quia eo fere ostendimus et salutamus (*sim.* orig. 11, 1, 70). **2** *i. q. gnomon horologii*: PLIN. nat. 18, 252 dedi tibi herbas horarum -es.

C *de libris, lapidibus inscriptis sim.*: **1** *i. q. titulus*: **a** *schedula pergameni in volumine libri et nomen libri in schedula inscriptum* (*cf. Birt, Kritik u. Herm. 223. 328; Blümner, Privataltert. 647*): CIC. de orat. 2, 61 deceptus -bus librorum *philosophorum,* qui sunt fere inscripti de rebus notis et inlustribus, de virtute *eqs.* Att. 4, 4b, 1 imperes *librariolis,* ut sumant membranulam, ex qua -es fiant, quos vos Graeci ... σιλλύβους appellatis. 4, 15, 9 parantur orationibus -es gloriosi. OV. Pont. 1, 1, 15 invenies, quamvis non est miserabilis -x, non minus hoc illo (*sc. libro tristium*) triste, quod ante dedi. VITR. 7 praef. 10 ego ... *non* alienis -bus mutatis (*sc. ut plagiarius, cf. Birt l. cit.*) interposito nomine meo id profero corpus. MART. 3, 2, 11 cocco rubeat superbus -x. SVET. Cal. 49, 3 reperti sunt duo libelli diverso titulo, alteri 'gladius', alteri 'pugio' -x erat. Claud. 38, 3 liber editus *est,* cui -x erat Μωρῶν ἐπανάστασις, argumentum autem *eqs.* GELL. praef. 9 (*syn.* titulus, inscriptum). 11, 16, 2. HIER. in Is. 18, 2 p. 179[B] *Eusebii* cum libros legerem, aliud multo repperi quam -e promittebat. COD. Theod. 1, 1, 6 pr. omnes ... constitutiones ... -bus rerum titulis distinguantur. SIDON. epist. 1, 11, 2 charta ... carens -e. CASSIOD. inst. 1, 26, 1.
b *i. q. praescriptio legum et orationum* (*cf. Mommsen, Staatsr. III 315*): CIC. leg. agr. 2, 22 a quibus (*sc. collegis*) ei (*sc. Rullo*) locus primus in -e (*Ee*; invidiae *cett.*) et in praescriptione legis concessus est. *cf.* LIV. 38, 56, 6 -x orationis P. Scipionis nomen M. Naevii tribuni plebis habet, ipsa oratio sine nomine est accusatoris.
c *i. q. subscriptio sub imagine*: PANEG. in Mess. 30 *non* quaeris, quid quaque -x sub imagine dicat, sed generis priscos contendis vincere honores. **d** *i. q. inscriptio in lapide*: LIV. 41, 28, 8 tabula in aede matris Matutae cum -e hoc posita est: *sequ. verba inscriptionis.* **e** *de nomine anni*: CENS. 21, 6 annus, cuius velut -x et titulus quidam est v. c. Pii et Pontiani consulatus.

2 *i. q. summa argumenti, epitome uberioris scripturae* (*cf. Klotz, Herm. 48, 1913, 548 sq.*): CIC. Phil. 1, 20 hic ... est legis -x, ut ei res in tertia decuria iudicent, qui libere iudicare non audeant. PLIN. nat. 30, 4 Hermippus ... *versus Zoroastris* -bus ... voluminum eius positis explanavit. SVET. Aug. 101, 4 altero *volumine* -em rerum a se gestarum *complexus est.* GAIVS inst. 3, 54 hactenus omnia iura quasi per -em tetigisse satis est ([*opp.* diligentior interpretatio. *inde* INST. Iust. 4, 18, 12]. 4, 15 solebant breviter et quasi p. -em rem exponere [*sim.* PS. ASCON. Verr. p. 231, 5]. COD. Iust. 1, 17, 1, 12 sufficiat per -es tantummodo et titulorum subtilitatem, quae paratitla nuncupantur, quaedam admonitoria ... facere). PAVL. dig. 22, 4, 2 quicumque a fisco convenitur, non ex -e et exemplo alicuius scripturae ... conveniendus est (*opp.* ex authentico). AMM. 29, 1, 41 codices et acervi voluminum multi ... concremati sunt ... cum essent plerique liberalium disciplinarum -es variarum et iuris. HIER. in Ezech. lib. 4 praef. p. 107[C] (*syn.* argumentis). SVBSCR. Fronto p. 58, 2 N. libri IV ad Caesarem -x (*cf.* p. 76, 19. 93, 20 *al.*). *nota programma de ludis gladiatoriis*: CIL IV 3882 (*aet. Tiberii*) Nucerini officia mea certo -x (*sc. declarat, cf. Mommsen ad l.*).

3 *i. q. catalogus*: CIC. phil. frg. V 48 M. velim dari mihi, Luculle, iubeas -em tragicorum, ut sumam, qui forte mihi desunt (*cf.* SEN. epist. 39, 2 philosophorum). epist. 16, 20 libros compone; -em (*sc. bibliothecae Tuscul.*), cum Metrodoro lubebit. SEN. dial. 9, 9, 4 bybliothecas, quarum dominus vix tota vita -es perlegit. QVINT. inst. 10, 1, 57 *nemo* tam procul a cognitione eorum (*sc. poetarum*) remotus, ut non -em certe ex bibliotheca sumptum transferre in libros suos possit. PLIN. epist. 3, 5, 2 fungar -is partibus atque ...: quo sint ordine scripti *libri avunculi,* notum tibi faciam. SVET. gramm. 6. GELL. 3, 3, 1 -bus *fabularum Plautinarum.* TREB. Claud. 5, 5 habuit ... tuus (*sc. imperatoris*) libellus munerarius hoc nomen (*sc. Aureoli*) in -e ludiorum. VOPISC. Aurelian. 42, 3 quae series purpuratorum sit, -x publicus tenet. HIER. epist. 33, 1, 2 otiosum est apud Latinos Graecorum voluminum -em texere. 33, 2 vix medium descripsi -em *librorum Varronis.* 34, 1, 2. 47, 3, 2 (*syn.* catalogus). 64, 22, 3. vir. ill. 109 Didymus ... conscripsit ... infinita alia, quae digerere proprii -is est. *de annalibus pontificis maximi*: MACR. Sat. 3, 13, 10 refero ... vobis pontificis *Metelli* vetustissimam cenam, quae scripta est in -e quarto Metelli illius pontificis maximi.
deriv.: indiciae (?), indiciva (?), indicium, indico, indiculum (-us).

indica *v. Onom. et p. 1145, 24.*

indicābilis, -e. *ab* indicare. *qui indicare potest* (*c. gen.: l. 14*): CAEL. AVR. acut. 2, 3, 13 plurima atque sibi convenientia et concursus multorum signum faciunt -e lethargi. CASSIOD. in psalm. 148, 3 solem, lunam et stellas ... per alias sensibiles et -es substantias propheta laudare praecepit dominum.

indicātio, -ōnis *f.* *ab* indicare. GLOSS. μήνυσις, κατάγγελσις. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A ἰνδικατιών· ἐκδικητική. [*falso trad. pro* dictatio: HYG. mun. castr. 15 (*v. vol. V 1, 998, 80*).]
1 *i. q. professio vel computatio pretii mercis*: PLAVT. Pers. 586 tua mers est, tua -ost (*anteced. p. 1154, 51*). PLIN. nat. 22, 109 mellis causas atque differentias nationesque et -em (*Barbarus,* iud- *codd.*) in apium ac ... florum natura diximus. **2** *i. q. actio indicandi, demonstrandi*: VLP. dig. 19, 1, 13, 3 hic (*sc. qui ignorans furem vendidit*) non debuit facilis esse ad temerariam -em (*sc. servum fidum esse; syn.* adseverare). BOETH. in Porph. comm. sec. 3, 10 p. 234, 1 ea ... sunt individua, quae sub ostensionem -emque digiti cadunt. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 1, 2 p. 40, 13 multa ... voce significari non possunt, dum per eruditionem ineffabilem cognoscuntur et sine vocis -e mortalis. **3** *t. t. gramm.*: PRISC. gramm. III 156, 15 in indicativis verbis ipsa -o et ... affirmatio. *Lambertz.*

ˣ**indicātivus,** -a, -um *et* -us, -ī *m.* (*sc. modus*) *et* -um, -ī *n.* (*sc. verbum; sic infra l. 60. 63. 64.* MACR. exc. gramm. V 638, 1 PRISC. gramm. III 225, 11 *al.* MART. CAP. 3, 310 *al.*). ? -a, -ae *f.*: *l. 35.* *ab* indicare. GLOSS. -us μηνυτικός, ὁριστικός. -a ὁριστική.
qui indicat (*t. t. gramm. ad reddendum gr.* ἀποφαντικός): **1** *technice de modo verbi*: **a** *usu artiore*: *definitiones et synonyma* (*v. Jeep, Redeteile 217*[1]): SACERD. VI (= gramm. ed. Keil VI) 432, 18 pronuntiativus, quem quidam -um vel finitivum dicunt (*al. sim.* PROB. inst. IV 155, 39 *al.* DIOM. I 338, 24 VLT. SYLL. IV 237, 10 *al.* CONSENT. V 374, 16 CLEDON. V 54, 6. *et al.*). MACR. exc. V 611, 1 de -o qui et definitivus. -us habet absolutam de re quae agitur pronuntiationem *eqs.* (*sim.* PRISC. II 421, 18). 634, 29 *modum* -um, quemadmodum Graeci ὁριστικήν (*sc.* ἔγκλισιν. *cf. l. 35*). POMP. V 214, 6 -s dictus est ab eo, quod ipso indicamus (*sim.* PRISC. II 406, 12 *al.* AVDAX VII 344, 14 ISID. orig. 1, 9, 4. *et al.*). PRISC. III 235, 16 -us, quia essentiam plerumque ipsius rei significat, hoc nomine nuncupatur. VIRG. gramm. suppl. 197, 3 primus et fortissimus *modus* -us nominatur, quem rectum ... multi vocant.
exempla varia: SACERD. VI 433, 18 modi -i temporis praesentis (*al.* CHAR. gramm. p. 217, 30 B. *al.* DIOM. I 346, 31 *al.* PRISC. III 452, 5 praesens -i. EVTYCH. V 456, 22 *al. cf.* SACERD. VI 435, 20 modi -i t. futurum [PROB. inst. IV 156, 1 DON. Ter. Hec. 424. *cf.* SCHOL. Hor. sat. 2, 8, 90]. PROB. inst. IV 181, 4 species perfectae et plusquamperfectae m. -i [DIOM. I 371, 17 perfecto -o. MACR. exc. V 611, 12 -us παρακειμένου. *cf.* PRISC. III 260, 20 praeterito -o]. DIOM. I 348, 2 -o modo tempore imperfecto [*al.*]). DON. Ter. Phorm. 467 ab infinitivo ad -um transitum facit. CHAR. gramm. p. 352, 16 B. posuit -um modum pro coniunctivo (SERV. Aen. 5, 42. MACR. exc. V 620, 8 proprium Latinorum est, ut modo -a pro coniunctivis, modo coniunctiva pro -is ponant). SERV. ecl. 7, 9 'ades' alii pro imperativo accipiunt, cuius pronuntiatio similis est -o (*cf.* GAVDENT. serm. 3, 13 G. PRISC. III 228, 23 -a). georg. 4, 134 'carpere' pro 'carpebat', infinitum pro -o (Aen. 2, 132. 684 *al.*). *al.* AVG. in euang. Ioh. 93, 3 -o modo. MACR. exc. V 612, 27 verbum -um in ω desinens (PRISC. II 422, 27. 554, 14 *al.*). MART. CAP. 3, 283 secunda persona -i modi (MARTYR. VII 194, 5). *al.* CASSIAN. inst. 5, 16, 2 quidam posuerunt pro -o optativum modum. PRISC. III 239, 15 confirmativa adverbia *adduntur* -o. 244, 17 *Lucanus* -o ... usus comprobat hoc fieri. GREG. M. moral. 4, 2 p. 639[B]. *et saepe ap.* GRAMM. **b** *usu latiore in arte rhet.* (*cf. p. 1145, 1*): PRISC. rhet. 2, 6 p. 552, 17 per rectum -um, per -um inclinatum *eqs.* (*rhet. gr. II p. 5, 1 Sp.* [*inter* σχήματα διηγημάτων] ὀρθὸν ἀποφαντικόν, ἀποφαντικὸν ἐγκεκλιμένον). p. 552, 22 -a ... inclinata (*sc. narratio*). 2, 8 p. 553, 7 *usus* (χρεῖαι) alii ... sunt -i, alii interrogativi (*p. 6, 17 Sp.* ἀποφαντικαί). ISID. orig. 2, 21, 16 sententiarum species multae sunt: aliae enim sunt -ae, aliae sunt pronuntiativae, ... aliae imperativae *eqs.*
2 *non technice de quavis indicatione* (*acced. gen. obi. l. 79*): PRISC. III 117, 12 nomina ... tertiarum sunt personarum -a (118, 14 verba personarum quae per nominativum intelleguntur et sunt -a [*leg.* sunt -a et?] absolute [*i. sine pronomine*] accipiuntur). 117, 25 nominum positiones cum fiunt, neque in persona -a sunt, id est loquentis, quod est suum primae personae ..., neque *in secunda persona.*
adv. **indicātīvē.** *i. q. cum indicantis* (*i. simpliciter narrantis*)
[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sermone (*t. t. rhet., cf. l. 7 et p. 1144, 71*): PAVL. MED. bened. 1, 1 p. 715^C haec ... (*sc.* 'tu, *Ruben*, fortitudo mea') non ideo -e protulit *Iacob*, quod ita futura esse ... praeviderit ..., sed ut eum per haec dicta ad paenitentiam cohortaretur. PRISC. III 97, 27 *v. vol. V 1, 2080, 15.* rhet. 2, 8 p. 553, 3 sententia -e profertur, usus vero saepe etiam per interrogationem et per responsionem (*rhet. gr. II p. 6, 10 Sp.* ἐν ἀποφάνσει ψιλῇ). *Rehm.*

indicātor, -ōris *m.* *ab* indicare. GLOSS. IV 286, 25 stipulator -r. [*l. v. pro* delator *vel* index: LEX Visig. 7, 1, 3. *dub. trad.*: SOL. 40, 6 Anaxagoras naturae -r (indagator *SAP, recte ut vid.*). GILD. Brit. 84 chron. III p. 73, 10 quod *retiaculum* -es (*leg.* indagatores?) venationis confinxerunt (*ad Vulg. Os. 5, 1*).]

f. **indicātrīx,** -īcis. *quae indicat* (*c. gen.*): MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 2 p. 245^med. imago non est similitudinis -x (*gr. p. 22* οὐ δεικνῦσι).

indicātūra, -ae *f.* *ab* indicare. *i. q. aestimatio pretii* (*cf.* indicatio *p. 1144, 20*): PLIN. nat. praef. 19 haec fiducia operis, haec est -a (*sc. quod ad Caesarem scribit*). 29, 21 *non* arguam rapaces *medicorum* ... nundinas pendentibus fatis et dolorum -am ac mortis arram. 37, 18 *non est* hodie myrrhini alterius praestantior -a.

?**indicena** vitonica (*i. Vettonica, sc. herba*) GLOSS. III 546, 73 (Indice h⟨erb⟩a vitonica *Svennung in schedis*). *cf.* PS. MVSA herb. Vett. l. 177 a Graecis dicitur prionitis ..., alii (Tusci *β*) Indicem (*i.* Ἰνδικήν). GLOSS. III 583, 38 hindicis (*i.* Ἰνδικῆς) vittonica.

ἄλεκτος infandus **indīcendus** indictus GLOSS. II 224, 44. *ab* in *et* dicendus.

indīcēns, -entis *adi.* *ab* in *et* dicens. *i. q. non dicens* (*litotes l. 28*): TER. Ad. 507 non me -e haec fiunt (SCHOL. Bemb. *ad l.* i. e. tacente: nove, immo potius cata archaismon. nam nusquam legimus nisi hoc loco. -entem enim dixerat non dicentem)]. LIV. 22, 39, 2 etiam me -e [ς, indigentes *P*] omnia e re publica ... faceretis).

indiciae, -ārum *f.* *ab* index (*sec.* vindiciae?; *pro* indicivae *positum esse susp. Niedermann in schedis*). EXC. Bob. gramm. I 549, 15 (*inter* 'feminina semper pluralia') hae -ae ἔλεγχοι. [*falso trad. pro* vindiciae: SYMM. epist. 1, 15, 2.] *i. q. praemium indicis*: LEX Burg. lib. const. 77, 3 si ... ingenuus convincitur, et solutionis et -arum (iud- *l. v.*, indiciorum [*cf. p. 1151, 6*] *pars edd.*) integra sustineat ex lege dispendia.

indīcibilis, -e. *ab* in *et* dicibilis. GLOSS. innarrabilis, inenarrabilis. *i. q. ineffabilis*: HIER. hom. Orig. in Is. 7, 1 p. 280, 10 *Paulus* audivit -ia verba (*II Cor. 12, 4* ἄρρητα, *Vulg.* arcana). CONC.^S I 5 p. 346, 3 *filius ex patre* secundum ineffabilem et -em processionem (ἄφραστον). MAX. TAVR. c. Iud. 10 JThSt. 1919 p. 318, 21 illud inexplicabile est et -e, quod est pater et filius.

indicīna *v.* indiciva.

indicīva (*sc. merces?*), -ae *f. et* **indicīvum** (*sc. praemium?*), -ī *n.* *l. 50. 51*). *ab* index (*vel ab* indicium? *cf. Stolz-Leumann^5 214. ab* indicare *Niedermann in schedis coll.* secivus, internecivus *sim.*). *forma* indicina *legitur in codd. dett.* (*cf. l. 52. 53. 60*) *et edd. vett., sed v. M. Haupt, Opusc. III 443.* NOT. Tir. 55, 5^1 -um. EXC. Bob. gramm. I 553, 22 -a μήνυτρον (GLOSS. II 80, 43 -um. 522, 61 -a [-na *l. v.*]). [*dub. trad.*: CIC. S. Rosc. 107 si eum qui -ae (*A, Σ* [iud-], -nae *φ*, indici(i) *cett. et edd. plur.*, indici causa *Clark*, vindiciae *R. Sydow, Philol. 92, 1937, 223, alii alia*) partem acceperit oculis cernetis, poteritisne dubitare ... qui indicarit?]

i. q. praemium indicis (*nota pleonasmum l. 60*): SEN. contr. 9, 3, 1 misereminі, iudices: gravis -a (in die iuva *codd.*) est. 9, 5, 4 puer ad supplicium -a (indicava *fere codd.*) patris quaeritur. APVL. met. 6, 8 accepturus -ae (-civiae *F*) nomine ab ipsa Venere septem savia. 7, 25 *se* solitarium *asinum* ob -ae (-nae ς) praemium occupasse. IVL. VICT. rhet. 4, 4 p. 390, 8 is, cuius filius non comparebat, edixit se certam pecuniam daturum ei, qui filium sibi exhibuisset; quidam mortuum ostendit: petit -am. *cf.* indiciae.

˟indicium, -ī *n.* [*ab* index. *J. B. H.*] *de orig.*: VARRO ling. 6, 61 ab dicando (⟨in⟩dic- *Castiglioni*) -um. SERV. Aen. 8, 210 ab indicando. *generis neutr.*: PS. ASPER gramm. suppl. 42, 1. *gen.* -ī: CIC. Sull. 41 *al.* *dat. plur.* -īs *trad.* CIC. rep. 2, 6. NOT. Tir. 55, 5. *de notione*: QVINT. inst. 5, 9, 8 signum vocatur ... σημεῖον, quamquam id quidam -um, quidam vestigium nominaverunt. CHAR. gramm. p. 462, 1 B. μήνυσις. SYNON. Cic. p. 443, 12 B. signa, argumenta, -a, testes, notae, vestigia, coniecturae, suspiciones. DON. Ter. Andr. 132 -um proprie est oris et linguae. Eun. 1014 -um dicitur eius, qui una peccaverit. SERV. Aen. 2, 84 -o: ... delatione. GLOSS. μήνυσις. μήνυτρον. ἔλεγχος. μήνυμα, ὑπόδειγμα. σύμβολον. documentum. signum. testimonium. ingenium, argumentum. [*tarent.* nittsu '*signum quo mensura publice probatur*'. *M.-L.*] *legitur inde a* PLAVT. *per totam latinitatem, impr. ap.* CIC., ICTOS, CELS., PLIN. nat., PHYSIOGN. [*variat saepius c.* iudicium: *v. e. g. p. 1146, 41. 1148, 43.* OV. trist. 2, 80. *ex coni. prob.*: AMM. 30, 1, 6. *p. 1146, 53.* *falso trad.*: PLAVT. Trin. 675 APVL. Socr. 1 p. 117 TERT. nat. 1, 19 p. 91, 23. *dub. trad.*: *v. l. 37. 53. p. 1150, 84.*]

I *usu generali*: *i. q. actio indicandi vel res indicata* (*fere i. q. res indicans, index p. 1147, 32*): **A** *i. q. indicatio fere verbis vel scriptis* (*sic e. g. p. 1146, 26. 32*) *facta*: **1** *strictius de indicatione hominis vel rei scelestae vel occultae, i. q. delatio, testimonium sim.*: PLAVT. Aul. 188 anus ... huic -um fecit de auro ([LACT. inst. 1, 20, 36 de furto]. PLAVT. Aul. 671 illum corvom ..., qui -um fecit. Capt. 1014. Cist. 678 facite -um ..., quis eam abstulerit [*sic c. interr. indir.*: CIC. Verr. II 1, 150 quo ... pecunia pervenerit]. Mil. 306. Most. 744 ne -um ero facias meo. Rud. 959. CIC. div. 2, 46 quo *tempore* fieret -um coniurationis [*item c. gen. obi.*: OV. epist. 15, 243 -um ... mei ... feci. ars 2, 446 met. 9, 586 LIV. 27, 3, 5. QVINT. decl. 351 p. 380, 6 tyrannidis. *et al.*]. LIV. 24, 5, 13. 26, 30, 3 -o facto omnes ... interfectos [*sic c. acc. c. inf.*: VITR. 9 praef. 10 PROB. Verg. georg. 1, 36]. SEN. contr. 9, 3, 6. *et al.* *nota struct. c. acc.* [*sec.* indicare; *v. et p. 1147, 44*]: TER. Ad. 617 id anus mi -um fecit). TER. Haut. 415 cum illi nihil pericli ex -o siet. Eun. 1024 meo -o ... quasi sorex ... perii (*cf.* AVSON. 335, 1 p. 196 P.). CIC. Verr. I 17 res ... argumento -oque patefacta est (SALL. Iug. 32, 1 quo facilius -o regis ... delicta patefierent. CLAVD. 28, 472. *cf.* LIV. 34, 44, 8 ea res -o consciorum palam facta ... est. AMM. 26, 6, 5 -o ... Strategi patuit). Cluent. 39 crimen ... -o Avilli comprobabatur. 47 quo facilius ... comprehenderetur res eius -o (LIV. 4, 45, 2 -o ... conprehensi sontes). 186 -um sceleris ... in iudicium adferes (Flacc. 102 periculorum -a ... ad me et senatum attulisti. dom. 134 communis exitii. *cf.* CIC. Sest. 145 ad vos -a ... detuli [Brut. 277. epist. 15, 2, 6 insidiarum. LIV. 24, 24, 3. 25, 23, 7 *al.* SEN. clem. 1, 9, 2 delatum est ad eum -um L. Cinnam ... insidias ei struere. CVRT. 5, 11, 7 *al.* PETRON. 125, 3 TAC. ann. 2, 28, 2. *et al.* *cf.* LIV. 42, 17, 2 qui talis -i delator erat]. CVRT. 6, 9, 13 epistulam ... recitat haud ... -um gravioris consilii praeferentem. TAC. ann. 11, 35, 3 Proculum ... -um offerentem [*coniung.* confessum]). Catil. 3, 11 -o exposito atque edito ([3, 13]. Sull. 44. *cf.* CIC. Catil. 3, 15 patefactis -is [Mil. 103 SALL. Iug 73, 1]). 3, 22 ad haec tanta -a perveni. Mur. 54. Sull. 14 nullus unquam de Sulla nuntius ad me, nullum -um ... pervenit (43 perscriptum hoc -um. LIV. 39, 9, 1). 36 lege -um (44). 51 quod praemii solet esse in -o (*cf.* LIV. perioch. 77 p. 85, 14 pr. promissum -i [indici *Gronov.*]. PAVL. sent. 2, 31, 25 COD. Theod. 7, 1, 10. *cf.* LEX Visig. 7, 1, 3 mercedem ... pro -o non requirat. *al.*). 52 informat ad hoc adumbratum -um filium. 85 nullius -o, nullius nuntio ... rem ullam ad me esse delatam. Flacc. 5 Vatin. 25. Phil. 2, 17 consciorum -is ... coacti (*cf.* BELL. Afr. 86, 1 si posset Vergilius ... rei male gestae suorum -o a pertinacia deduci. NEP. Paus. 4, 3 ne huius quidem -o impulsi sunt, ut *eqs.* TAC. ann. 4, 31, 4 Catus ... Libonem ... -o [iud- *M*] perculerat. IVST. 35, 1, 5 -o territi. AMM. 22, 7, 5 obliquis flecti -is. COD. Theod. 9, 9, 1, 6 servorum -o convicti [*syn.* delatione]. *sim. al.*). Att. 4, 18 -a calent. *al.* CAES. Gall. 1, 4, 1 ea res est Helvetiis per -um enuntiata (LIV. 27, 3, 1 LEX Visig. 6, 1, 2). 6, 35, 10 *ducis* haec -o cognoverant (BELL. Alex. 55, 2. OV. ars 2, 573 -o Solis ... cognita Vulcano coniugis acta. TAC. ann. 2, 12, 1. *cf.* hist. 3, 21, 1 -o *Cremonensium* noscitur. COD. Theod. 5, 8, 1 si quos ... ingenuitatem amisisse ... aliorum -is recognoscunt [*syn.* testimonia]. *adde*: LIV. 2, 11, 6 sciere perfugae -o. 10, 40, 1 haec conperta perfugarum -is [24, 24, 4 *al.* AMM. 25, 8, 4 *al.*]. VAL. MAX. 6, 8, 6 domesticorum -o certiores factos milites. AMM. 17, 18 -o perfugae doctus [27, 8, 9 *al.*]. *sim. al.*). 7, 20, 6 *al.* BELL. Alex. 55, 3 *Salvianus* profitetur -um ([indictum *codd.*]. SALL. Iug. 35, 6 SEN. contr. 10, 6, 1 SEN. frg. 18 CVRT. 8, 6, 23 QVINT. decl. 254 p. 39, 23 TAC. ann. 6, 3, 4. *et al.*). BELL. Hisp. 18, 4 -um glande scriptum misit (*cf.* QVINT. decl. 351 p. 381, 12 -ii epistulam). 26, 2 *al.* SALL. Catil. 46, 4 cognito -o ... profugerat (TAC. ann. 15, 56, 2). 48, 6 senatus decernit Tarquini -um falsum videri (VAL. MAX. 3, 8 ext. 6. *cf.* LIV. 6, 15, 6 vanum. 6, 20, 4 fallax). 48, 7. Iug. 31, 18 *al.* VERG. Aen. 2, 84 *Palamedem* insontem infando -o ... demisere neci (SERV. *ad l.* delatione). PRIAP. 21, 2 -o nec me prode, Priape, tuo (OV. epist. 11, 72. 12, 38 fast. 2, 172. AMM. 14, 3, 4 *al.* CLAVD. MAM. anim. 2, 10 p. 141, 11. *cf.* OV. ars 3, 668 -o prodor ab ipsa meo). OV. am. 3, 14, 12 commissi perages -um ... tui (met. 1, 650 LIV. 39, 14, 1 VAL. MAX. 5, 4, 3. *cf.* PS. QVINT. decl. 18, 11 si ... -a tanti sceleris agitaies). met. 5, 542. 551 (*fig. hendiad.*) -o poenam linguaque ... commeruisse. 11, 188 -um ... suae vocis ... obruit *Midae famulus* (SEN. Oed. 516 salutis publicae -um obrues? *cf.* CVRT. 6, 7, 35 celatum. 6, 8, 10 suppressurus. PLIN. nat. 7, 87 cum torqueretur, ... linguam unamque spem -i in tyranni os exspuit. 33, 15 aedituum ... expirasse et -um ita extinctum). trist. 3, 4, 71 *al.* LIV. 3, 24, 4 multis ... emanabat -is ([*seq. acc. c. inf.*]. *cf.* 8, 3, 3 -a coniurationis ... emanarunt. 39, 34, 10. 42, 16, 1. VAL. MAX. 3, 3 ext. 2 cuius rei cum -um ad tyrannum manasset). 6, 14, 13 apparebat ... nec veri -ii gratiam ... nec falsi offensionem fore (6, 16, 1). 40, 23, 9 sine -o rei ullius in tormentis moritur *Herodorus* (PASS. Paul. 6). *al.* perioch. 13 p. 19, 22 *transfuga* cum -o ... remissus est (COD. Theod. 11, 8, 3 pr. COD. Iust. 1, 55, 9). MANIL. 4, 61 *Caesar* -um (*i. libellum indicii*) dextra retinens. SEN. contr. 7, 7, 2 *al.* VAL. MAX. 2, 5, 3 *al.* CVRT. 6, 10, 15 puer non testem, non pignus -i exhibere poterat. *al.* PLIN. nat. 28, 47 evocare -um. PETRON. 98, 6 ni deus ... puero excussisset -um. STAT. Theb. 3, 404. QVINT. inst. 5, 7, 36 excepta parvulorum -a. decl. 342 p. 352, 14 *al.* TAC. ann. 2, 28, 2 -um haud aspernatus (3, 41, 3). 15, 73, 1 collata in libros -a (*syn.* confessiones). 16, 18, 2 corrupto ad -um servo. *al.* SVET. [*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aug. 19, 1 -o detectas *coniurationes* (POMPON. dig. 1, 2, 2, 24). Tib. 62, 1 exacerbatus -o de morte filii. *al.* FLOR. epit. 4, 1, 6. FRONTO p. 75, 3 N. ne delator existas neve -o pareas. VLP. dig. 48, 16, 6, 3 nuntiatores, qui per notoriam -a produnt. *al.* APVL. met. 3, 29 *al.* MIN. FEL. 28, 2 -i gratiam consecuturum *delatorem.* IVST. 1, 10, 14 ne ... scriptura sine tegmine *cerae* -um daret (*syn.* prodere). AMM. 28, 1, 14 *al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 95, 8 post -a litterarum. *et al.*

2 *laxius de quavis relatione, narratione, nuntio, testimonio* (*cf.* index *p. 1140, 32*): OV. trist. 2, 379 unde, nisi -o magni sciremus Homeri hospitis (*i. Ulixis*) igne duas incaluisse deas. TAC. Agr. 28, 3 fuere, quos ... -um tanti casus inlustravit. OPTAT. 5, 1 p. 118, 7 vos magis peccatores esse -o divino docuimus. RVFIN. apol. Orig. praef. p. 548[C] incipientes ... -is scriptorum suorum ostendere, quid de singulis senserit (*syn.* testimonia). hist. mon. prol. p. 390[extr.] vitam ... perfectam *sanctorum* lectionis -o colligentes ad imitationem ... invitentur *lectores.* MACR. somn. 1, 5, 1 cur operi suo ... Plato Eris -um ... adsciverit ... retulimus. HYD. praef. chron. II p. 13, 6 ad haec (*sc. Hieronymi scripta*) quae secuntur ab anno primo Theodosii ... descripsi, brevi antelatae praefationis -o (CASSIOD. Didym. in I Ioh. 3 p. 55, 11). COD. Iust. 5, 17, 7 uxor ... in militiam profecto marito ... nullum sospitatis eius potuit habere -um. EVGIPP. epist. 2 ut aliqua sibi per me ... Severini mitterentur -a. *ibid.* commemoratorium nonnullis refertum -is. 11 -a mirabilis vitae eius (CIL X 2311, 7 -a ut vitae titulo conscripta relinquat *volgus*). Sev. 4, 1 ostendentes -a recentium rapinarum. PASS. Theclae B 3 p. 8, 8 deambulabant Paulum exspectantes, quique transeuntes intuebantur secundum -um Titi (19 p. 48, 10. 22 secundum -um [*Bac*; demonstratum *Cc*]). *nota i. q. index (cf. p. 1143, 55), summa argumenti, catalogus*: ISID. orig. 8, 9, 1 *de Zoroastre* Aristoteles scribit, quod vicies centum millia versuum ab ipso condita -is voluminum eius declarantur.

3 *quasi metonymice i. q. index, auctor, narrator*: CONST. Sirmond. 14 l. 15 stationarii apparitoris sollicitudo, quae ministra est nuntiorum atque -um. PHOC. carm. de Verg. 41 o sopor, -um veri. *nota*: -o est (*de personis; aliter p. 1148, 3*): TER. Ad. 4 -o de se ipse erit (DON. *ad l.*: pro index erit). LEX agr. (CIL I² 585) 90 quei eam rem ⟨ita esse⟩ -o fuerit *eqs.* LVCR. 4, 1019 multi de magnis per somnum rebus loquuntur -oque sui facti persaepe fuere. FEST. p. 254 ⟨Quirites ...⟩ singulare usur⟨pabatur olim, ut indici⟩o est praeco qui ... pronuntiare solet *eqs.*

B *i. q. significatio vel signum*: **1** *in universum*: **a** *loci selecti*: PLAVT. Rud. 428 sapienti ornatus quid velim -um facit (429. VERG. georg. 2, 246 sapor -um faciet *terrae salsae.* GELL. 14, 2, 17. 17, 10, 4 [*c. acc. c. inf.*]. SOL. 7, 29. *c. acc.* [*?, cf. p. 1146, 12*]: CAECIL. com. 144 ita [⟨de⟩ *add. Seyffert*] me uxor forma et factis faciat, si taceam, -um). CIC. Verr. II 4, 84 quem *Mercurium* P. Africanus ... Tyndaritanis ... fidei societatisque monumentum atque -um dedisset (PLIN. nat. 18, 253 dabitur et aliud finiti frigoris -um. CLAVD. DON. Aen. 2, 175 p. 173, 2. VVLG. I reg. 14, 41 deus Israel, da -um, quid est quod non responderis servo tuo. RVFIN. Orig. in exod. 1, 3 p. 148, 27 per haec ..., quod *eqs.* PRVD. perist. 3, 16 [*seq. acc. c. inf., ut et* CE 1190, 2]. AVG. in euang. Ioh. 124, 4 p. 1971[extr.]. *et al. cf.* LVCR. 2, 556 edant [*cf. p. 1146, 29*]). rep. 2, 6 terra continens adventus hostium ... multis -is et quasi fragore quodam et sonitu ipso ante denuntiat. fin. 5, 4 multa *Athenis* ... -a summorum virorum (5, 6 ad -a ... memoriae cognoscenda). OV. fast. 2, 640 separat -o qui deus arva suo ([*de Termino deo*]. *cf.* CASSIOD. var. 3, 52, 2. LEX Visig. 10, 3, 3 lapides ... quos propter -a terminorum notis evidentibus sculptos constiterit esse defixos). Pont. 1, 5, 76 per tantum terrae ... vix credere possum -um studii transiluisse mei (*i. librum*). POMP. TROG. Iust. 38, 7, 10 iustitiae ... *se* illa -a habere, quod *eqs.* (PLIN. nat. 17, 26 nec luxuriosa pabula pinguis soli semper -um habent). SEN. epist. 106, 7 bona ... eadem tibi -a praestabunt. CVRT. 9, 6, 17 nullum erga me benevolentiae pignus atque -um omisistis. PLIN. nat. 2, 52 *id palam fit* ... tacitis naturae ipsius -is. 8, 116 -a ... aetatis in illis (*cornibus*) gerunt *cervi.* 16, 40 picea ... funebri -o ad fores posita. APVL. met. 7, 2 nec exiguum scelerati monstrabatur -um, quippe cum ... profugisset. CYPR. laps. 25 p. 255, 13 puella ... quibus poterat -is conscientiam facti ... fatebatur. IVST. 3, 5, 11 ut *milites Lacedaemoniorum* ... ex -o titulorum (*i. tesserarum bracchiis deligatarum*) tradi sepulturae possent: AVSON. Mos. 107 spumarum -is caperis, mustela, natantum. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 313 ad convocandos socios ... ignis -o. SCHOL. Pers. 6, 45 ad -um victoriae arma in postibus figebantur (VVLG. Ios. 9, 5 calceamenta perantiqua, quae ad -um vetustatis pittaciis consuta erant. IORD. Get. 107. *aliter l. 78*). SCHOL. Cic. Gron. A p. 344, 28 quod *reus* non humanis probationibus, sed -is numinum deprehensus sit. VEG. mil. 3, 9 utrum *milites* ad tubarum monita, ad signorum -a, ad praecepta ... obtemperent. RVFIN. hist. 5, 27 quos (*sc. scriptores*) longum est ... pro aliquo inlustri unumquemque dictorum suorum -o designare. AVG. civ. 7, 28 p. 311, 11 D. dicit ... se ... multis -is collegisse ... aliud significare caelum *eqs.* 8, 11 p. 337, 19. MART. CAP. 5, 435 cuiusdam propinquae familiaritatis -a patefecit. 9, 942. 968. COD. Theod. 6, 24, 8 ut -o nominis apparet (RVT. NAM. 1, 574). COD. Iust. 4, 19, 20 ad emptionis probationem non est -is aliis opus.

b -o est *sim.*: *α absol.*: CE 58 (= CIL I² 1216), 5 monumentum -ost saxso saeptum (*sc. amoris*). VERG. georg. 2, 182 -ost tractu surgens oleaster eodem. PLIN. nat. 5, 114 uti nomen -o est (FLOR. epit. 2, 11, 3). 7, 21. 11, 164 AMM. 23, 6, 56. *β c. dat.*: NEP. Att. 16, 3 ei rei sunt -o ... volumina epistularum. *γ c. gen.*: LIV. 23, 19, 18 statua eius (*sc. reditus captivorum*) -o fuit Praeneste in foro statuta. *δ seq. acc. c. inf.*: NIGID. Gell. 19, 14, 7 'n' non esse (*sc. in verbis* anguis *sim.*) lingua -o est (indictio *l. v.*). LVCR. 2, 433 *ignem et pruinam* compungere sensus ... -o nobis est tactus uterque. LIV. 3, 6, 5 infrequens senatus -o erat sociis adflictam civitatem pestilentia esse. PLIN. nat. 2, 48 spatio ... consumi umbras -o sunt volucrum praealti volatus. 6, 2. 7, 69. 210. 14, 88. 21, 53 coronas ex ea antiquitus factitatas -o est nomen sertulae (22, 78 SOL. 7, 15). *al.* *ε seq. interrog. indir.*: TER. Haut. 384 quale ingenium haberes, fuit -o oratio (NEP. Lys. 3, 5). VARRO ling. 7, 4 quem imitari possimusne ipse liber erit -o. LIV. 7, 33, 7 pugna -o fuit, quos gesserint animos. VAL. MAX. 4, 3, 5 quales epulas (*sc. cenaverit Curius*), apparatus -o est. CE 999, 2 (*s. I*) qua ... fide fuerit, mors fuit -o (1076, 6. *cf.* 1000, 2 mors fuit -um). FRONTO p. 74, 26 N. hae litterae tuae ... -o mihi fuerunt, quanto opere te diligam. PRVD. c. Symm. 2, 953 CLAVD. 24, 96 VINCENT. LER. 11, 16 p. 16, 31. *ζ seq.* quod: NEP. Timol. 2, 3 *Hicetam* non odio tyrannidis dissensisse ... -o fuit, quod ... imperium dimittere noluit. LIV. 22, 61, 10 quanto ... maior ea clades ... fuerit, vel ea res -o est, quod fides sociorum ... labare coepit. FEST. p. 158. 309 CLAVD. MAM. anim. 3, 3 p. 158, 20.

saepius eodem sensu -um est (*cf. l. 21*): LIV. 4, 37, 9 clamor -um primum fuit qua res inclinatura esset. 39, 54, 6 VITR. 9 praef. 10. SEN. nat. 3, 19, 3 nasci ... posse pisces in illo ... profundo sit -um, quod anguillae latebrosis locis nascuntur. 6, 24, 3 AMM. 14, 7, 3 RVFIN. Orig. princ. 4, 1, 5 (τεκμήριον). VVLG. gen. 41, 32 MACR. Sat. 3, 15, 6 SIDON. epist. 2, 7, 1. *et al.*

c *iuncturae nominales*: *α acced. adi.*: CIC. Verr. I 12 vitiorum ... plurima et maxima ... monumenta et -a (Pis. 16 quod ... maius -um exspectatis nihil ... interfuisse quam quod *eqs.* SEN. epist. 120, 20. 121, 9. CVRT. 4, 14, 2 nullum desperationis ... maius -um ... quam quod *eqs.* 8, 1, 11. *et al. cf.* VAL. MAX. 5, 1, 1 b non parvum humanitatis ... -um [AVG. civ. 3, 14 p. 116, 7 D.]). Verr. II 1, 130 clarissimum ... -um latrociniorum (fin. 5, 48. 5, 55 clariora vel plane perspicua minimeque dubitanda -a naturae. AMM. 18, 2, 5). Catil. 3, 13 mihi ... illa certissima visa sunt ... -a sceleris ([*syn.* argumenta]. Balb. 42 potuit certius interponere -um [iud- *codd.*] voluntatis suae? part. 35, 120 NEP. Arist. 3, 2. LIV. 3, 48, 1 certis ... -is conpertum se habere. *al.* VAL. MAX. 3, 2, 15 *al.* CVRT. 8, 8, 10 moderationis ... certissimum -um ... quod *eqs. et al.*). VAL. MAX. 1, 8, 6 manifesta -a (CVRT. 7, 1, 12 INSCR. RevA. 5, 34 [1931] p. 342 n. 38, 5 [*a. 144*]. CYPR. epist. 44, 1 p. 598, 6 FIRM. err. 6, 3. SVLP. SEV. chron. 1, 3, 4 folium olivae rettulit *columba*, m. -um nudari cacumina arborum. *cf.* AMM. 29, 5, 8 levi rumore, dein apertis est -is cognitum. SVLP. SEV. Mart. 24, 8 ut indubia -a relinqueret diabolum se fuisse. COD. Theod. 9, 7, 8 manifesta fide atque -is evidentibus publicabunt *facinus* [CLAVD. MAM. anim. 1, 2 p. 26, 2]). VAL. MAX. 4, 7, 4 vera ... amicitiae -a (AMM. 28, 6, 3 CLAVD. DON. Aen. 4, 315 p. 398, 18). FRONTIN. aq. 119 magnitudinis Romani imperii ... praecipuum ... -um (TAC. ann. 1, 32, 3). TAC. hist. 1, 3, 2 iustis -is. SVET. Cal. 25, 4 firmiore -o. *et al.* *β acced. gen. obi.* (*v. et p. 1147, 11. 21. 25 al.*): CIC. Verr. II 1, 5 libidinis (II 3, 5). 1, 33 infamiae. 1, 152 fortunae (*syn.* insigne). II 2, 88 societatis populi Romani atque amicitiae. II 2, 115 amoris (FRONTO p. 18, 13 N. GELL. 10, 18, 3. *cf.* AVG. civ. 7, 31 p. 314, 13 D. magnae dilectionis). II 4, 30 virtutis ([*syn.* monumenta]. CVRT. 4, 16, 31 HIL. in Matth. 16, 1 AMM. 21, 16, 12 *al.*). II 4, 93 victoriae (SVET. Cal. 46 AMM. 31, 5, 16). Cluent. 188 mortis (*cf.* SEN. dial. 6, 23, 5 exitii). dom. 103 doloris (*cf.* Planc. 87 luctus [SVET. Cal. 5]. CYPR. laps. 30 p. 259, 22 maeroris). p. red. in sen. 8 animi (ad Brut. 1, 1, 1 multa eius -a [*sc. Clodii animi*]. OV. trist. 2, 357. *et al. cf.* PANEG. 3, 27, 4 sedatae ... mentis [3, 28, 1]). rep. 1, 29 doctrinae (*cf.* SEN. epist. 20, 2 sapientiae. QVINT. inst. 9, 2, 3 docti hominis. AMM. 25, 4, 7 prudentiae). fin. 2, 110 pietatis (CYPR. epist. 55, 13 p. 632, 21. *et al.*). epist. 5, 12, 1 benevolentiae (7, 6, 1. *cf.* AMM. 27, 6, 6 favoris. PALLAD. 7, 9 noxae aut beneficii. VVLG. II Macc. 6, 13 beneficii [σημεῖον]). VERG. Aen. 8, 211 versis ... viarum -is (*syn.* vestigia; *de Caci tauris*). OV. epist. 15, 52 nobilitatis (Pont. 3, 2, 104). EPICED. Drusi 142 mali (TAC. ann. 14, 8, 2 *al.*). LIV. 7, 9, 7 timoris (*cf.* APVL. met. 8, 16 formidinis. *et al.*). 9, 7, 3 ingentem molem irarum ex alto animo cientis -a esse ([*sc. silentium al.*]. *item c. part. praes.*: VAL. MAX. 3, 6, 7 aliquid sibi ... licentiae sumentis -a. CVRT. 6, 9, 19 animi alienati ... et invidentis. TAC. hist. 1, 26, 2. PLIN. epist. 6, 20, 16 adventantis ignis. SVET. Otho 7, 1 recusantis. *et al.* *p. p. p.*: VAL. MAX. 2, 7, 1 neglectae disciplinae militaris. PLIN. paneg. 11, 4. 58, 3 ARNOB. nat. 2, 28 p. 71, 22. CLAVD. rapt. Pros. 3, 52. *et al.* *part. fut.*: SEN. nat. 7, 28, 1 saevituri maris. CAPITOL. Gord. 23, 2 non diu imperaturi Gordiani. *gerundiv.*: VAL. MAX. 2, 2, 2 obtinendae gravitatis. SOL. 32, 38 temporis deprehen-

[Lambertz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dendi. AMM. 19, 5, 5. 27, 10, 9). 23, 12, 2 maioris cladis (25, 39, 10. VAL. MAX. 2, 10, 3). *al.* SEN. contr. exc. 8, 6 inoptatae rei (SEN. epist. 52, 12 rerum omnium). *et al.* VAL. MAX. 4, 1, 14 Cato non parvo summae moderationis fisus -o (PLIN. paneg. 9, 1). 9, 2, 1 inexplebilis feritatis (*cf.* 9, 8 ext. 1 temeritatis. TAC. ann. 1, 4, 3 saevitiae. *sim. al.*). *al.* SEN. dial. 4, 3, 2 adfectūs (PLIN. nat. 10, 208). 15, 3 naturae melioris. nat. 1, 53, 8 sanitatis (*cf.* PLIN. nat. 31, 36 salubritatis). *al.* CVRT. 7, 1, 9 conscientiae (*al. cf. l. 23*). PLIN. nat. 17, 157 fertilitatis. *al.* QVINT. decl. 257 p. 49, 20 fidei. *et al.*

2 *peculiaria*: **a** *in sermone certarum quarundam artium*: *α in iure*: (I) *-um sceleris sim., unde arguitur*: CIC. Verr. II 2, 177 clamabo ... decreto sociorum erepta mihi esse istius -a ac monumenta (*sc. litteras*) furtorum (*cf.* VELL. 2, 83, 2 ob manifestarum rapinarum -a). Cluent. 30 omina ... quae solent esse -a et vestigia veneni. Catil. 3, 13 certissima ... argumenta atque -a sceleris, tabellae, signa, manus *eqs.* (har. resp. 24 Phil. 12, 12 OV. met. 6, 578 TAC. ann. 14, 44, 2). Sull. 20 nullum crimen, nullum -um, nulla suspicio. Vatin. 26 ne quod -um corrupti iudici extaret. Brut. 277 cum -a mortis *paratae* se comperisse ... diceret. *ibid.* cum ... sese ... chirographa, testificationes, -a, quaestiones, manifestam rem deferre diceret. part. 115 -a facti aut effugere aut occultare. LIV. 37, 10, 8 ut adversus semet ipsum -a manu sua testata daret. CVRT. 7, 1, 31 quod ... conscientiae adfertur -um? PETRON. 97, 3 (*fig. hendiad.*) in lance argentea -um et fidem praeferebat. APVL. met. 9, 21 certus solearum -o vestigium adulteri posse se ... indipisci. CALP. decl. 24 p. 22, 8 quam morigerum sibi filium ... formarit, nolo aliud -um, quam quod ... nec mortem recusavit. TERT. adv. Marc. 5, 4 p. 581, 11 ut furibus solet aliquid excidere de praeda in -um. EDICT. imp. Constant. de accus. (CIL III 12043) 10 ⟨ma⟩nifestis -is commissi reum detegat (17 COD. Iust. 9, 8, 3 LEX Visig. 7, 1, 1 CIL V 2781. *et al. cf.* COD. Iust. 4, 19, 25 -is ad probationem indubitatis et luce clarioribus. LEX Visig. 3, 4, 3 conpetentibus signis vel -is *accusare*).

(II) *i. q. probatio, documentum, testimonium scriptum sim.*: CIC. inv. 2, 128 -um ... voluntatis *relinquere* (rep. 3, 3 PAVL. dig. 29, 2, 95. 35, 1, 77, 3 sent. 5, 6, 11. *cf.* PAPIN. dig. 29, 7, 5 codicilli ... non aliter valent, quam si ... voluntas eorum quocumque -o retineatur). COD. Theod. 6, 2, 13 -o palatinis scriniis qua⟨esito⟩ (*cf.* 11, 1, 13 cuius rei -a manere et perferri ad scrinia nostra debebunt). 8, 4, 23 si quis ... ad militiam palatinam adspirare aliquibus -is adprobetur (*cf.* COD. Iust. 5, 51, 10, 1 debitum ... aliis -is probari oportet. 8, 44, 30). 8, 12, 6 irritas donationes esse, quae actorum -a non haberent (*cf.* COD. Iust. 5, 4, 13 omissa ... scriptura cetera nuptiarum -a non sunt irrita). COD. Iust. 3, 32, 19 -a cetera ... non minorem probationis ... continent fidem (*cf.* 5, 12, 15 cetera probationum -a).

β in medicina et arte physiognomica: (I) *-um morbi, corporalis vitii, mortis sim.*: OV. met. 7, 455 flammae ... latentis (*i. pestis*) -um rubor est. CELS. 2, 3, 3 sternumentum ... inter bona -a est (*cf.* 8, 4, 6 si mala -a subsecuta sunt). 2, 6, 6 mortis -a (2, 6, 13. *cf.* 5, 26, 26ᴬ illud -um est ... inflammationis, hoc emortui corporis). 2, 7, 13 calculosi ... his -is cognoscuntur (7, 14, 2 *al. cf.* 2, 9, 1 cognitis -is. VEG. mil. 1, 6). 3, 2, 6 si leviora -a fuerint ..., si paulo graviora (*cf.* 5, 28, 2ᴱ si levatur malum minuunturque eius -a). *al.* SEN. dial. 6, 22, 6 quartus *dies* ipsa infirmitate corporis faciebat -um (*cf.* PLIN. nat. 7, 4 summae ... inbecillitatis -um). PLIN. nat. 8, 203 in his (*sc. cornibus*) ... -a annorum per incrementa nodorum (*cf.* 9, 69 senectutis. VEG. mulom. 3, 5 aetatis [*syn.* notae, signa]). 26, 6 somni. HIER. tract. in psalm. 132 p. 247, 1 barba virilitatis -um est. PHYSIOGN. 3 p. 6, 3 corporis utriusque (*sc. masculini et feminini*) designanda -a sunt (*cf.* 7 p. 12, 3 assignantur haec ... -a generi masculino). 5 p. 7, 10. 6 p. 9, 10 *al.* (II) *-um mentis, morum sim. ex corpore sumptum*: SEN. dial. 3, 1, 3 furentium certa -a. 5, 13, 2 *irae*. epist. 11, 7 scenici ... hoc -o imitantur verecundiam. PLIN. nat. 11, 137 *aures* ... -a animi praeferunt (11, 145 AVG. civ. 8, 21 p. 351, 32 D. *cf.* TERT. resurr. 15 p. 45, 3 volutet aliquid anima, vultus operatur -um). PANEG. 11, 12, 4 quam impatientes ad dissimulandum -um perturbationis oculi *fuere*? PHYSIOGN. 17 p. 28, 3 curva frons ... stoliditatis -um est (86 p. 116, 4 *al. cf.* 105 p. 128, 10 quo ... -o ... stultitiam deprehendamus). 17 p. 28, 6 magnanimitatis. 60 p. 81, 6 ungues ... ingenii dant -um. 74 p. 96, 12 cinaedi ... -is ... produntur. 75 p. 98, 10 -a hominem cladium ... auctorem ... declarant (91 p. 120, 13 [σημεῖα]). 107 p. 131, 4 honestas morum ... his -is colligenda est (σημεῖα). *al.*

b *notiones coloratae*: *α i. q. prodigium, omen, praefiguratio*: (I) *-um futuri, voluntatis divinae sim.*: LVCR. 6, 382 Tyrrhena ... volventem carmina ... -a occultae divum perquirere mentis (*cf.* CVRT. 9, 9, 10 irae deum -a). VELL. 2, 57, 1 praesagia atque -a ... futuri ... periculi (*cf.* SEN. nat. 2, 32, 4 venturi. CYPR. ad Donat. 4 p. 6, 19 futurorum [RVFIN. Orig. princ. 2, 11, 6 AVG. civ. 13, 21 p. 586, 8 D.]. FILASTR. 138, 3 incorporationis *Christi* ... futurae -is praecurrentibus [*sim.* CASSIOD. in psalm. 118, 18]. BOETH. cons. 2, 1, 14 W.). SEN. nat. 2, 34, 2 fulminis interventus submovet extorum vel augurii -a. TAC. ann. 6, 30, 3 mortis. CAPITOL. Gord. 23, 2 -um non diu imperaturi Gordiani hoc fuit, quod eclipsis solis facta est (*cf. p. 1148, 83*). AVIEN. Arat. 1401 omnia certis -is tibi luna dabit. AMM. 22, 14, 8 *Apis* adeuntes ... -is averti videtur obliquis (*syn.* portenderat). AVG. serm. 202, 3, 4 p. 1035ᵐᵉᵈ· prophetiam ... tanquam -um Iudaeorum non nobiscum pergentium. PHOC. carm. de Verg. 56.

(II) *-um tempestatis*: PLIN. nat. 18, 209 veris. AVIEN. Arat. 1785 lentiscus amara -um est pluviis. 1839 pastor id -um pluvialis frigoris edet.

β -um viae, itineris: CIC. part. 40, 140 haec tibi sint ... quasi -a fontium illorum. OV. epist. 17, 154 mihi, quod Perseus et ... Liber amarunt, -um dubiae non placet esse viae. SOL. 20, 3 rationem viae *homines* moderantur -o plumarum refulgentium. RVFIN. hist. mon. 29 p. 453ᶜ hoc nulla semita neque terrenis aliquibus colligitur vel monstratur -is, sed stellarum signis ... pergitur. RVT. NAM. 1, 408 castellum ... praesidium terris -umque fretis. SERM. Corp. Vind. 21 p. 256, 12 magi ... ad illa caelestis pueri .. cunabula stellae -o pervenerunt.

γ i. q. proprietas vel nota, qua aliquis vel aliquid cognoscitur et ab aliis differt: GAIVS epit. 1, 1, 3 dediticii ... sunt, ... in quorum facie vel corpore quaecumque -a aut igne aut ferro impressa sunt. GELL. 11, 5, 4 -a ... rei cuiusque et sinceras proprietates negant posse nosci et percipi *philosophi sceptici*. APVL. met. 6, 7 -a, qui possit *Psyche* agnosci, manifeste designes. 11, 27 de pastophoris unum conspexi statim praeter -um pedis (*sc. claudi*) cetero etiam ... habitu ... nocturnae imagini congruentem. ITALA iud. 12, 6 (Lugd.) dicite ... -um (σύνθημα, *Vulg.* sebboleth). PANEG. 8, 16, 4 vexillarius ... vix unius velaminis repertus -o. FILASTR. 8, 2 Nazorei ... a Samson ... sibi hoc (*sc. longos capillos*) praesumentes -i, quia Nazorei vocabantur. SERV. Aen. 1, 378 'sum pius Aeneas' non est hoc loco arrogantia, sed -um. nam scientibus aliquid de se dicere arrogantia est, ignotis -um. CLAVD. DON. Aen. 3, 390 p. 319, 19. 3, 595 p. 341, 2 cum nos Troiano cultu et armorum -o cognovisset. 5, 495 p. 480, 27. PELAG. in II Tim. 2, 19 p. 515, 5 hoc, quia dei essent, habentes -um (*syn.* signaculum).

δ i. q. nomen proprietatem alicuius rei significans: HOR. ars 49 -is monstrare recentibus abdita rerum (SCHOL. *ad l.* rudi inventione verborum, quia -a rerum verba sunt secundum philosophos, qui aiunt ἔλεγχον τῶν πραγμάτων εἶναι τὸν λόγον). FILASTR. 111, 2 si *pagani* a pago *dicti*, loci est -um. AVSON. 20, 4 p. 327 P. divinare est nomen componere, quod sit fortunae et morum vel necis -um. HIER. epist. 28, 2, 2 diapsalma est -um silentii. MART. CAP. 9, 942 enarmonios *sonus*, chromatice ... -a sunt generum modulandi. COD. Iust. 6, 22, 8 pr. exprimat *tabularius* nomina specialiter heredum et dignitates singulorum et -a *eqs.* THEOD. MOPS. in psalm. 7, 19 p. 13, 19 quoniam non infinitum tempus tali signetur -o (*sc.* hodie).

ε i. q. symbolum sim.: PAVL. FEST. p. 99 'herbam do' ... est antiquae et pastoralis vitae -um. APVL. met. 11, 10 quartus aequitatis ostendebat -um deformatam manum sinistram *eqs.* FILASTR. 141, 4 Iudaei ... illa *munera* oblationis spiritalis habebant -a. AMM. 22, 9, 15 Adonea ... celebrari amato Veneris ... apri dente ... deleto, quod in adulto flore sectarum est -um frugum. CANON. Hippol. ed. Hauler 74, 17 aquam ... in oblationem in -um lavacri (*syn.* exemplum, autitypum, similitudo). RVFIN. symb. 2 p. 337ᴮ omnes *apostoli* ... praedicationis -um ... componunt ...; symbolum appellari voluerunt (*ibid.* symbolum ... Graece et -um dici potest ... -um ... vel signum idcirco ... quia in illo tempore ... multi ex ... Iudaeis simulabant se esse apostolos ..., idcirco istud -um posuerunt, per quod agnosceretur is, qui Christum ... praedicaret [= ISID. eccl. off. 2, 23, 3. 4]). AVG. civ. 11, 24 p. 494, 13 D. *trinitas* per omnia opera sua significationis suae sparsit -a. SVLP. SEV. chron. 2, 8, 4 simulacrum ... manifestum viventis dei -um. CONSVLT. Zacch. 1 praef. p. 8, 4 rerum -is, non soliditatibus moraturus (*sc. in expositione religionis*). CONC.ˢ I 3 p. 127, 13 munera magorum (*sc. aurum tus murra*) mysteriorum sunt -a (*gr. Mansi 4, 1196* αἰνίγματα). PETR. CHRYS. serm. 90 p. 455ᶜ *Zacharias* gestans in ore sterilitatis -um (*opp.* conceptionis figuram). CASSIOD. Didym. in I Ioh. 3 p. 58, 18 diabolus ... non substantiae, sed voluntariae operationis -um est. LEX Visig. 8, 5, 1 qui porcos in silva sua ... invenerit, ... custodi aliquid velut pigneris tollat -um. CE 1103, 4 sodalicii sacravit turba futurum nominis -um (*sc. Pyladis*) nec minus officii.

ζ i. q. specimen, exemplum: CIC. Verr. II 4, 49 facta omnia *non* enumerare conor, ... tantum uniuscuiusque de varia improbitate generis -a apud vos et exempla profero. VAL. MAX. 2, 1, 7 ut minimo -o maximam vim eius (*sc. verecundiae*) significem. 9, 2 ext. 5 inter praecipua crudelitatis -a referendus *Ptolomaeus* (*syn.* taeterrimum exemplum). PLIN. nat. 33, 67 aurum, qui quaerunt, ante omnia segutilum tollunt; ita vocatur -um. STAT. Theb. 11, 662 -um specimenque sui iubet igne ... arceri Danaos *Creon*. AMM. 21, 16, 21 *Ioviano* annonae militaris offerebantur -a, ut ipsi nominant 'probae' (*cf. Heraeus, Kl. Schr. 151*). AVG. civ. 15, 17 p. 94, 22 D. in ... filiis *Cain et Seth* ... duarum ... civitatum ... evidentius -a clarere coeperunt. INSCR. christ. Diehl 4341, 1 -um future pudicitie, Gerontia *eqs.*

II *usu speciali et praegnanti*: **A** *i. q. praemium indicandi, indiciva*: VARRO ling. 9, 19 qui amissa ⟨non⟩ modo quaerant, sed etiam quod -um (quid indici *Spengel*) dent, idem, ex

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sermone si quid deperiit, ... nihil impendunt ut requirant ([*aliter expl. Kent alii*]. VLP. dig. 12, 5, 4, 4). CIC. S. Rosc. 107 *v. p. 1145, 52.* Vatin. 26 promulgarisne ... quaestionem ..., -um Vettio, praemia amplissuma. VLP. dig. 12, 5, 4, 4 si ipse fur -um a me accepit *eqs.* 19, 5, 15. SORT. Sangall. 38, 4 invenitur, quod periit, sed cum detrimento, ut -um promittas. LEX Burg. lib. const. 77, 3 *v. p. 1145, 37.*

B *i. q. potestas vel permissio indicandi*: CIC. div. in Caec. 34 si tibi -um postulas dari, quod tecum una fecerit, concedo *eqs.* Att. 2, 24, 4 reus erat ... Vettius ... et, cum esset damnatus, erat -um postulaturus.

?C i. q. fascinatio: PS. APVL. herb. 131 l. 42 ad filacteria infantium propter fascinum aut -um *herba mandragora* (*an ab* indīcere [*cf. p. 1159, 19*]?).

deriv.: indiciva (?).

1. *indico, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* index. *J. B. H.*]

de formis: *inter verba coni. I^ae*: PS. ASPER gramm. suppl. 49, 13. *de formis stirpis perf. brevioribus* (-arint, -asse *sim.*) *v. Neue-W.* *coni.* -asso (*cf. Sommer, Handb.² p. 585*): PLAVT. Aul. 608 -assis (Rud. 1028). Poen. 888 -asso. GLOSS.^L II Philox. EN 17 endodecarit μηνύσει (*-σῃ Heraeus*). *de indec- v. et infra l. 40.* *de prosodia*: EVTYCH. gramm. V 469, 4 -o tam indicis longa 'i' antecedente ... quam indicas ..., ex quo perfectum fit -vi. *? imper.* indicā: CARM. de aegr. Perd. 180 (inclita *Bährens*). NOT. Tir. 55, 4 -at. *de notione*: SYNON. Cic. p. 420, 10 B. p. 422, 26 docet, exponit, instruit, demonstrat, probat, -at, declarat, aperit, ostendit *eqs.* 33 dixit ..., narravit, -vit, prodidit, elocutus est *eqs.* VLP. dig. 50, 16, 197 -asse est detulisse. NON. p. 128, 9 -are promittere (pro remittere *Müller*), addicere. DON. Ter. Ad. 43 -at is, qui de se et aliis volens aliquid prodit. GLOSS. μηνύω, καταμηνύω. ostendit; disserit, separat vel punit (declarat vel promit *Hildebrand*). -ans detegens, ostendens. *legitur inde a* PLAVT., LEGE repetund.

[*variat c.* iudicare *saepissime, e. g. l. 71 sq. p. 1152, 49.* CIC. fin. 1, 30 LIV. 8, 19, 10. TERT. patient. 10 p. 16, 15 (-antis *ex coni.*). *cf. etiam*: GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A ἰνδικάτουμ (*pro* iud-) σόλβι. *c.* vindicare: CIC. p. red. in sen. 23 (-em *falso codd.*). de orat. 3, 156. *ex coni. praeterea*: CIC. Q. Rosc. 25. PS. HIL. libell. 1 p. 71, 20 (indiget *codd.*). *falso vel dub. trad.*: STAT. Theb. 4, 722 Kl. (-at *L*, indiget *Vollmer*). MART. CAP. 1, 62. VINCENT. LER. 1, 1, 3 (indigeat *ed. princ.*). GREG. TVR. Franc. 9, 20 p. 378, 26 (-are *vel* indecare *pars codd., Krusch*, indegare *vel* indagare *cett., cf. Bonnet, Lat. de Grég. 96*).]

I *sensu latiore, i. q. quovis modo ostendere, exponere, nuntiare, declarare sim.*: **A** *generatim*: **1** *verbis, voce sim.* (*subi. sunt vel homines vel scripta [e. g. l. 49. 61] vel ipsa verba sim. [infra l. 73. 76]. acced. dat.: l. 50. 80. p. 1152, 11 al. cf.* in *c. acc.: infra l. 79*): **a** *absolute* (*partim c. acc. [c. inf.] supplendo vel subaudiendo, e. g. l. 52. 54; part. praes. pro subst.: l. 60*): CIC. off. 1, 37 -ant duodecim tabulae: 'aut *eqs.*' Att. 5, 11, 7 tu velim Piliam meis verbis consolere; -bo enim tibi. OV. fast. 2, 822 pater *et* coniunx ... orant, -et. SEN. contr. 2, 5, 18 se iam tunc de tyrannicidio cogitasse, sed uxori non -asse. QVINT. inst. 4, 2, 46 quantum ad -andum sufficit. decl. 323 p. 271, 12 si noluissent remedium illi ... concedere, non -are potuerunt (*sc. di oraculo*). 328 p. 287, 10. PLIN. epist. 6, 27, 1 scribam ... vel, quod malo, coram -bo (OPTAT. 5, 8 p. 138, 14. *cf. p. 1152, 6*). COMM. instr. 2, 1, 7 apertius -bo vobis. RVFIN. Adamant. 1, 25 p. 49, 24 Paulus evidentius -at ... dicens. PRVD. perist. 2, 567. AVG. civ. 16, 12 p. 145, 27 D. sicut ... scriptura sancta -ante didicimus. HYD. praef. 6 chron. II p. 14, 16 ex relationibus -antum *res conscriptae sunt.* ut (sicut) -at *in parenthesi* (*cf. infra l. 75. p. 1153, 34*): VARRO ling. 9, 1 ut scripta -ant eius (CIC. ac. 2, 131). CIC. Verr. II 2, 185 paucis ... mensibus, ut hi ... libelli -ant, furta praetoris ... exportata sunt. de orat. 3, 197. ac. 2, 137 ut -at ipsius historia. FEST. p. 257. 263 ut -at ... Afranius. 265 ut hoc versu -atur. 278. PLIN. nat. 24, 27 ut -vimus (25, 92 *al. cf.* GRAN. LIC. p. 26, 8 ut mox ordine -bo). LACT. inst. 4, 11, 8 sicut Malachiel ... -at dicens (DARES 44 MAXIMIN. c. Ambr. 11 *al.* AVG. civ. 18, 18 p. 278, 15 D.). VOPISC. Car. 5, 4 *al.* DARES praef. 2 AVG. civ. 7, 23 p. 303, 19 D. ALC. AVIT. epist. 18 p. 49, 25 ut -astis.

b *c. acc. vel passive*: LEX repetund. (CIL I² 583) 14 quos legerit, eos patrem tribum cognomenque -et ([ioudicet *trad.*]. 17 [ioudices *trad.*]. 62). VARRO Men. 145 foris nescio quis occupat res -are (QVINT. inst. 2, 4, 3 nudas. *al.*). CIC. Caecin. 53 verba ... quae -rent voluntatem. Pis. 36 quod -ant tabulae publicae (Brut. 117 AVG. civ. 10, 16 p. 428, 27 D.). 91 ut modo tute -asti nobiles urbes. orat. 55 ille perfectus *orator*, quem iam dudum nostra -at oratio. off. 3, 62 Scaevola ... cum postulasset, ut sibi fundus ... -retur. 3, 111 id -ant leges in duodecim tabulis. Tim. 6 parentem huius universitatis ... -are in vulgus nefas. epist. 9, 7, 1 malitiam meam. PLANC. CIC. epist. 10, 21, 2 -bo temerarium meum consilium tibi. LAVD. [Turiae] (CIL VI 1527) 1, 41 satis sit ⟨hoc⟩ mi⟨hi tuis⟩ de sensibus ⟨indi⟩casse (PLIN. nat. 16, 73 quaedam in universum de cunctis *arboribus* -anda sunt. FRONTO p. 83, 4 N. nuntii de Domnula mea commodiora ... -antes. AVG. civ. 16, 35^tit. SIDON. epist. 1, 2, 10. *et al. cf. p. 1153, 23*). HOR. carm. 4, 8, 19. LYGD. 1, 12 -et ut nomen littera facta meum (VITR. 7, 9, 6 VAL. MAX. 8, 7 ext. 7 MART. 9, 44, 5. *et al.*). OV. met. 10, 406 quodcumque est, orat, ut ipsi -et. LIV. 23, 43, 1 -are clades suas. 23, 48, 10. 38, 1, 3. 44, 15, 1 litteras ... ad utramque gentem senatus consultum -tum mitti. *al.* VITR. 7 praef. 9 quorum responsum ... non potest coram -ari (*cf. p. 1151, 55*). SEN. contr. 2, 5, 3 audacter ... consilium -amus. 3 praef. 12 -bo tibi affectum meum. *al.* VAL. MAX. 8, 2, 1 non -vit, quod imperatum ... erat. 9, 3, 4 irae vim -o. CELS. 8, 1, 1 figuras *ossium* ... -bo. *al.* SEN. Herc. O. 825. nat. 1, 3, 7 Aristoteles idem -at *eqs.* epist. 9, 14 volo tibi ... distinctionem -are. 83, 1 singulos dies tibi meos ... -ari iubes. *al.* MELA 2, 41 clariores, quam ut -ari egeant, Athenae (*cf.* ASCON. Pis. p. 21, 4 notius est, quam ut -andum sit. PLIN. nat. 18, 48 notior, quam ut -ari deceat. 20, 241). PETRON. 41, 3 hoc servus tuus -are potest. PLIN. nat. 5, 105 prius ... mediterraneas iurisdictiones -asse conveniat (6, 96. 7, 177. 12, 51 *al.*). 6, 39 -tae iam Amazones. 6, 205 abunde orbe terrarum extra intra -to. 13, 3 *unguenta* ad praesens nominibus tantum -buntur (21, 52 sunt et alia genera n. Graecis -anda. 27, 67 strictim et n. tantum. *cf.* 15, 48 nominatim -are. PLIN. epist. 1, 20, 7 subscriptio ... solis titulis -atur). 31, 96 haec obiter -ta sint (33, 15). *al.* STAT. silv. 2 praef. QVINT. inst. 1, 4, 29 'pransus' ... ac 'potus' diversum valet quam -at. 4, 1, 34 breviter et dilucide summam rei (FIRM. math. 8, 4, 1. AVSON. 419, 9 p. 356 P. signanter et br. VICT. VIT. prol. 4 p. 2, 10 sensim br.-que. *cf.* ITIN. Eucher. p. 125, 4 brevi). 9, 1, 21 quaedam vel decentius -anda vel tutius. 9, 3, 28 (*opp.* adfirmat). decl. 349 p. 373, 10 hoc si palam -verit. *al.* PLIN. epist. 3, 10, 5 *al.* SVET. Cal. 32, 2 praecedente titulo, qui causam poenae -ret. CALP. decl. 10 p. 10, 5 somnium uxori. *al.* FRONTO p. 90, 14 N. opto ... iucundiora -es. *al.* VLP. dig. 29, 3, 2, 5 inspectio tabularum etiam lectionem earum -at. APVL. apol. 99 me ... tam inopinatam semitam -asse (*cf.* LEX Burg. lib. const. 16, 3 *viam* [LIB. iubil. 31, 15]). CAPITOL. Maximin. 25, 3 Gord. 9, 7 IVST. 14, 1, 1. OPTAT. 2, 13 p. 48, 13 una est *ecclesia*, quae ex voce Christi meruit -ari *eqs. al.* AMM. 18, 6, 17 membranam ... haec consulto obscurius -antem. 20, 9, 8 *al.* HIER. epist. 3, 2, 2 *al.* RVFIN. Adamant. 1, 26 p. 51, 8 Christus ... per legem et prophetas -atur. AVG. civ. 3, 10 p. 108, 12 D. fabulae ... vix veri aliquid vel -antes vel significantes. *al.* MACR. Sat. 1, 4, 1 p. 13, 11 quid est ... quod uni Albino -tum, clam ceteris esse velis? CONC.^S I 3 p. 47, 5 (*gr. I 1, 1 p. 96, 23* ἐδηλώσαμεν). EVGRAPH. Ter. Haut. 384 p. 314, 20 mores tuos mihi sermonibus -asti. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 2, 3 p. 44, 5 utraque ... significantia ex praesentibus -atur. 2, 7 p. 47, 26 (παρίστασθαι). *et al.*

c *c. acc. c. inf.*: VARRO rust. 3, 16 nomen Thebae -at antiquiorem esse agrum (CIC. orat. 61 cetera in eo [*sc. oratore*] latere -at n. ipsum. *cf.* COD. Theod. 1, 15, 7 [= Iust. 1, 38, 1] si ... vicaria dignitas ipso nomine eius [*sc. vicarii*] se trahere -et portionem). CIC. Verr. II 2, 155 nonne hoc (*sc. conquerendo*) -ant *oratores* tantas esse iniurias, ut *eqs.* II 4, 36. 124. 127 Rab. perd. 18 Balb. 19. Planc. 54 (iudicas *codd.*). rep. 2, 54 ab omni iudicio ... provocari licere -ant XII tabulae. leg. 2, 27 lex ... -at omnium ... animos inmortalis esse. 2, 58 ac. 2, 133. off. 1, 134 provideat, ne sermo vitium aliquod -et inesse in moribus. Att. 7, 2, 3 epist. 7, 12, 1 ad Brut. 1, 5, 3. OV. met. 15, 596 quem vobis -at augur ... iura daturum. trist. 3, 1, 48 causa ... scripto testata ... est: servatos civis -at huius ope. LIV. 29, 2, 10. 31, 11, 12 *al.* PAVL. FEST. p. 35 blennos stultos esse Plautus -at. p. 221. SEN. contr. 1, 7, 6 -a patri tuo non omnia piratas vendere. VAL. MAX. 1, 1, 12 scriptura -bat corpus Numae ... fuisse *in arca.* 2, 4, 5 CELS. 5, 26, 1^C. PHAEDR. 1, 15, 3 id esse verum ... fabella -at. app. 14, 22 SEN. dial. 11, 4, 3 nat. 3, 22 epist. 58, 8. 77, 7 CVRT. 3, 12, 7. 4, 3, 21 *al.* PLIN. nat. 4, 104. 7, 9 esse ... genera ... quae corporibus humanis vescerentur, -vimus (19, 150 *al.* QVINT. inst. 10, 7, 15). 32, 142 non alienum videtur -are *eqs. al.* QVINT. inst. 5, 8, 4. 8, 2, 2. EPIST. imp. Vesp. ad Sabor. (CIL II 1423) 7. PLIN. epist. 6, 16, 4. 9, 28, 2 *al.* SVET. Cal. 8, 1 versiculi ... apud ... legiones procreatum *Caligulam* -ant. *al.* FRONTO p. 62, 11 N. *al.* APVL. met. 3, 21. 5, 28 TERT. nat. 2, 3 p. 98, 24 CAPITOL. Alb. 11, 1. ARNOB. nat. 3, 14 p. 121, 24 (*syn.* produnt). 6, 6 p. 218, 19 IVST. 2, 15, 9 HIL. in Matth. 12, 16 p. 988^C *al.* OPTAT. 1, 10 p. 12, 3 *al.* AMM. 25, 3, 2 *al.* VVLG. Tob. 4, 21 -o (ὑποδεικνύω) ... tibi ... dedisse me decem talenta argenti. AVG. civ. 4, 31 p. 185, 30 D. quibus verbis ... satis -at *Varro* non se aperire omnia (*al. cf. p. 1153, 29. 1154, 5*). *al.* COD. Theod. 4, 8, 5 pr. adsertorem quaeri titulo per litteras -ante. *et al.* *adde*: *impers.* -atur *c. acc. c. inf.*: ARNOB. nat. 6, 6 p. 218, 25 Hyperoche Laodiceque, quas advectas illuc esse finibus ex Hyperboreis -atur. *nom. c. inf.*: ARNOB. nat. 4, 26 p. 162, 23 Saturnus ... nostris carminibus -atur ... induisse formam feri. *inf. solus*: GAIVS inst. 1, 197 sicuti apud peregrinas gentes custodiri superius -vimus.

d *c. interrog. indir.*: VARRO ling. 6, 90 circum moeros mitti solitus quomodo inliceret populum ..., commentarium -at vetus. rust. 1, 1, 7 -bo, a quibus scriptoribus repetas *quae desunt.* CIC. Brut. 324 dicendi ... genus quod fuerit in utroque, orationes utriusque ... -bunt. leg. 2, 36 quid ... mihi displiceat, ... poetae -ant comici. Att. 2, 11, 1 quid futurum esset, -bant. OV. met. 4, 688 quanta ... fuerit fiducia ..., -at. LIV. 9, 34, 9. 23, 15, 11. 23, 27, 10 *al.* FEST. p. 243

[Lambertz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quamobrem id fiat, *non* -at. SEN. contr. 1 praef. 1 iubetis ... quid ... sentiam, ... -are. 1, 1, 4. 1, 3, 9. suas. 2, 15 quanta fuerit ... diversitas ..., puto ... -andum. *al.* VAL. MAX. 7, 4, 2. CELS. 1 prooem. 12 -andum est, quae ... dicantur. 2, 7, 1 ut quas aliquis ... habere possit notas, -em. *al.* SEN. benef. 5, 25, 3. dial. 9, 14, 9. epist. 30, 9 *al.* SCRIB. LARG. praef. p. 5, 25. PETRON. 124, 3 qui essemus, haud dubie credentibus -vimus. PLIN. nat. 7, 191. 8, 81 *al.* QVINT. decl. 302 p. 192, 1 *al.* FRONTIN. aq. 23. 94 PLIN. epist. 5, 7, 4. 5, 20, 2 *al.* FRONTO p. 27, 19 N. *al.* CENS. 13, 2 GALLICAN. Avid. 14, 8 *al.* OPTAT. 4, 3 p. 104, 18 *al.* AVSON. 326, 4 p. 114 P. AMM. 22, 10, 7 iura ... -antia liquide, quid iuberent fieri. VEG. mil. 1, 25 VVLG. gen. 37, 16 *al.* AVG. civ. 11, 27 p. 499, 15 D. *et al.*

e *c.* quod, quia: APVL. met. 4, 1 secretis gannitibus quod essent latrocinio partae *eae res* videbantur -are. OPTAT. 5, 3 p. 125, 4 -at, quia quidquid in trinitate factum fuerit, bene est. 5, 7 p. 136, 10. 6, 1 p. 145, 22 HIER. epist. 2, 2. 65, 16, 4. VVLG. gen. 3, 11 quis ... -vit tibi, quod nudus esses? 12, 18. 29, 12. I reg. 10, 16. RVFIN. Adamant. 3, 7 p. 125, 3 (δηλοῖ ὅτι). Basil. hom. 5, 2 AVG. anim. 2, 10, 14 p. 349, 11 *al.* CASSIOD. Didym. in I Petr. 1, 4 p. 11, 12 (δηλοῦντα). *al.* GREG. M. in Ezech. 1, 2, 8. *et al.* *adde: c.* ut (*fere i. q. imperare*): APPEND. Visig. 2, 12 datis ad te litteris ... -amus, ut memoratum ... admonere procures *eqs.*

f *c.* de (*cf. p. 1151, 81*): APVL. apol. 58 eum ... sibi de ... nocturnis sacris -asse. TREB. Claud. 7, 1 qua *epistula* de numero barbarorum. HYG. fab. 21, 3 Chalciope de Medea -at. ANTHIM. 8 quomodo de vervecinis -vimus.

2 *re, gestu sim., fere i. q. significare, indicio vel testimonio esse* (*subi. plerumque res*): **a** *absolute* (*c. obi. supplendo l. 30*): TER. Eun. 469 res -bit (AVG. civ. 2, 24 p. 88, 14 D. res ... ipsae satis -ant). CIC. Brut. 77 -ant (*sc. illum disertum fuisse*) cum oratiunculae tum historia quaedam (*cf.* orat. 152). QVINT. inst. 11, 3, 94 in exprobrando et -ando, unde ei nomen est, valet *digitus index.* APVL. met. 7, 1 sic (*sc. latronem eum esse*) ... mutuae salutationis officium -bat. ut (sicut) -at *in parenthesi* (*cf. p. 1151, 60*): AFRAN. com. 308 nam, ut signa -ant, hi coniecere verba inter sese acrius. CIC. Verr. II 5, 50 ut res -at (Att. 2, 24, 2 CLAVD. DON. Aen. praef. p. 2, 2). LVCR. 3, 693 morbus ut -at et gelidai stringor aquai. APVL. met. 4, 23. 9, 39 AMM. 14, 8, 5. 31, 7, 16 *al.* MAXIMIN. c. Ambr. 64. 116 sicuti ... ministrorum ... -bat impietas (VVLG. deut. 8, 18 sicut). *adde*: PLIN. epist. 3, 6, 3 aes ipsum, quantum color -at, vetus et antiquum.

b *c. acc. vel passive*: TER. Andr. 878 vide num eius color pudoris signum usquam -at. Eun. 658 hoc quod fecit, res ipsa -at (705). VARRO carm. frg. 1 (Gell. 3, 11, 7) capella ... tumulum -at. CIC. de orat. 2, 149 vultus ... sensus animi ... -ant (leg. 1, 27). 3, 223 *animi motus isdem notis omnes* in se ipsi -ant. orat. 77 habet ... hiatus ... quod -et non ingratam neglegentiam. leg. 3, 25 haec rerum exitus -vit. Tusc. 3, 67 id ... -atur eorum patientia. 4, 2 vestigiis -atur. Lael. 24 -bat ... natura vim suam. epist. 3, 8, 7 si quis est, qui neminem bona fide in gratiam putet redire posse, non nostram is perfidiam coarguit, sed -at suam. 3, 10, 8 quod ad -andum odium apertissimum sit. ad Q. fr. 1, 3, 6 nihil agam, nisi ut augeam dolorem tuum, -em stultitiam meam. CATVLL. 61, 225 parvulus ... pudicitiam suae matris -et ore. 64, 51 vestis ... heroum ... virtutes -at. NEP. Att. 5, 1 civitas ... prosecuta est, ut lacrimis ... dolorem -ret (COLVM. 6, 30, 5). Thras. 4, 2 iugera, quae ... vestram voluntatem -ent. PROP. 3, 1, 37 ne mea contempto lapis -et ossa sepulcro. OV. Pont. 1, 7, 3 -at auctorem locus? LIV. 5, 22, 8 urbis ... magnitudinem suam vel ultima clade -antis. 8, 24, 10 pervenit ad amnem ... -antem iter. VITR. 10, 9, 4 numerus ... calculorum ... diurnum miliariorum numerum -bit. 10, 9, 7. CELS. 1, 8, 2 stomachum ... infirmum -ant pallor, macies. 7, 26, 3[A] calculos. SEN. nat. 2, 34, 3 ad -andum ignem idem valet flamma quod fumus. 3, 2, 2 -at vim *aquarum* sapor. epist. 94, 41. PLIN. nat. 11, 138 haec maxime -ant fastum. 11, 158 hilaritatem risumque -antes buccae. PLIN. epist. 8, 8, 5 praesens numen ... -ant sortes. APVL. mund. 38 quod torquetur in digitis, momenti praesentis -at spatia (*de colo Parcarum*). GELL. 12, 5, 2 anhelitus ... non dolorem magis -antes quam pugnam adversus dolorem. CAPITOL. Maximin. 25, 4 gaudium publicum nutu et consensu -verunt *imperatores.* PALLAD. 5, 7, 1 loca mellifica -ant apes. OPTAT. 3, 2 p. 70, 7 deus ... iracundiam vobis -at suam. *al.* AVSON. 341, 1 p. 159 P. -at in pueris septennia prima novus dens. *al.* AMM. 18, 8, 5 Antoninus ... salutavit ... manus post terga conectens, quod ... supplicis -at formam. *al.* HIER. epist. 24, 5, 1 pallor ... continentiam -et. *al.* SVLP. SEV. dial. 1, 15, 4 *leaena* -bat ... rogantis affectum. *al.* PHYSIOGN. 14 p. 22, 8 capilli stabiles ... violentum hominem -ant (22 p. 36, 7 [*Adamant. p. 309, 3* μάρτυρες]. *al.*). 16 p. 26, 3. 50 p. 69, 7 (*p. 380, 6* δηλοῦσιν). *saepe.* CASSIOD. in psalm. 47, 15 'hic' ... ponitur, quando tensa manu aliquis -atur. *et al.*

c *c. acc. c. inf.*: TER. Hec. 395 quod te scire ipsa -at res (Ad. 338 illum alieno animo a nobis esse res ipsa -at. CIC. Cluent. 131. LVCR. 1, 803 palam. 4, 396 SALL. Iug. 58, 4 VITR. 2, 6, 2 CLAVD. DON. Aen. 1, 460). VARRO Men. 191 noctu fieri initia ... pinea fax -at. CIC. Planc. 13 hoc (*i. petitionem relinquendo*) -asti (iud- *codd.*) tanta in tempestate te gubernare non posse. fin. 2, 99 summorum officiorum in extremo spiritu conservatio -at innatam esse homini probitatem. 5, 61 honesta ... esse expetenda -ant pueri, in quibus ut in speculis natura cernitur. nat. deor. 2, 15 quarum rerum (*sc. siderum sim.*) aspectus ipse satis -ret non esse ea fortuita (AVG. civ. 4, 31 p. 185, 30 D. 14, 8 p. 18, 21. 15, 23 p. 110, 3. 22, 29 p. 629, 3). HOR. carm. 1, 5, 14 me ... sacer ... paries -at uvida suspendisse ... vestimenta. OV. met. 11, 405 lapidis color -at illum iam non esse lupum. Pont. 4, 14, 48 mea sors ... mites Graios -at esse viros. VITR. 8, 1, 5. 8, 4, 2 legumina ... -bunt aquam esse bonam. *al.* FEST. p. 254 Quirites ... dicti ... communionem ... populi factam -ant. p. 261. SEN. nat. 4, 2, 18. epist. 35, 4 mutatio voluntatis -at animum natare. COLVM. 8, 17, 15 macies *piscis* -at eum non esse libero mari captum. PLIN. nat. 2, 7 esse innumeras ei (*sc. mundo*) effigies ... inpressas ... rerum argumentis -atur. 6, 85. 11, 276 oculi quibus ... sunt longi, malificos moribus esse -ant. 18, 253. PLIN. epist. 1, 19, 2 esse ... tibi centum milium censum satis -at, quod apud nos decurio es (VOPISC. Car. 9, 4). PAVL. dig. 22, 1, 17, 1 omisisse te *usuras* longi temporis intervallum -at. HIER. epist. 38, 2, 3. AVG. civ. 5, 12 p. 214, 20 D. hoc insitum habuisse Romanos ... aedes -ant. *al.* HIPPOCR. progn. 12 urina *rubra* ... indigestam -at aegritudinem esse (σημαίνει). *adde: c. acc. duplici* (*fere per ellipsin verbi* '*esse*'): VITR. 7, 2, 2 cum ... purum ferrum educetur, -bit eam (*sc. calcem*) evanidam et siticulosam. APVL. met. 10, 30 quem caduceum et virgula Mercurium -bant. CAPITOL. Aur. 25, 10 seditiosos ... eos ... oratio ... -at. RVFIN. Adamant. 1, 6 p. 13, 27 haec ... evidenter euangelistas multos -ant et non unum. AVG. civ. 8, 13 p. 340, 10 D. quorum vis non eos -at nullos, sed iste affectus *ludorum scaenicorum* ... -at malos. THEOD. MOPS. in psalm. 16, 3 p. 102, 9 'noctem' ... more suo periculi -at tempus. *nota attractionem*: HIL. in Matth. 10, 20 p. 974[B] ipso capillorum nostrorum supputatorum numero -atur salvis nobis ex solido futuris.

d *c. interrog. indir.*: CIL I[2] 2273 haec qualis fuerit contra patronum ... monumentum -at. VARRO rust. 3, 5, 17 ut -ent *stellae*, quo sint horae. CIC. Rab. Post. 48 -at tot hominum fletus, quam sis carus tuis. de orat. 1, 72 -at ipse motus didicerintne palaestram an nesciant. Brut. 228 facultas ... -at ..., quantum absit a summo. top. 18, 67 causa quid sit effectum -at. ac. 2, 45. Lael. 11 quam ... civitati *Scipio* carus fuerit, maerore ... -tum est. Att. 12, 43, 1 res (*cf. p. 1153, 36. 43. 80*) -at, quanto opere id cupiam (AVG. civ. 21, 9 p. 510, 5 D. quid ... verum sit, r. ipsa expeditius -at). OV. met. 15, 668 qua ... ipse morari sede velit, signis caelestibus -et, orant. LIV. 28, 19, 6 claudendo portus -asse Hispanos, quid ut timerent meriti essent. 34, 6, 10. PAVL. FEST. p. 94 gestus, quo -atur, quid geratur. FEST. p. 210. p. 245 portenta, quae quid porro tendatur, -ent. FLOR. epit. 1, 12, 8 Vei quanta res fuerit, -at decennis obsidio. AVG. civ. 10, 4 p. 407, 26 D. CE 1323, 2 nu⟨n⟩c quis ubi iaceas, -at iste lapis. 1514, 4 quit credas homo tempori futur⟨o⟩, paucis hic tibi casus -bit.

B *speciatim*: **1** *t. t. macelli, i. q. pretium mercis aestimare et facere*: PLAVT. Aul. 373 venio ad macellum, rogito pisces: -ant caros. Persa 575 modo uti sciam, quanti -et (PLIN. nat. 28, 201). 586 -a, fac pretium. 588 -a prognariter. 590 -a, minimo daturus qui sis, qui duci queat. 661 qui datur, tanti -a. 664. LIV. 28, 46, 5 *v. p. 1155, 70.* PLIN. nat. 37, 6 -to in Cypro sex aureis smaragdo (*syn.* censerentur). APVL. met. 1, 24 percontato pretio *piscatus*, quod centum nummis -retur, aspernatus viginti denariis praestinavi. 1, 25 tam magnis pretiis pisces frivolos -atis. **2** *bellum -are* (*cf.* indicere *p. 1156, 53*): VICTORIN. POETOV. fabr. mund. 6 p. 6, 4 Iesus ... Nave ... praecepit filiis Israel, ut ... bellum allophylis -rent. **3** *t. t. gramm. de indicativo*: VARRO ling. 9, 101 perfectum ... imperat nemo, contra quae sunt -andi (*L. Spengel*, imperandi *F*), ut 'lego legis legit'. QVINT. inst. 9, 2, 1 quae ab illo simplici modo -andi recedunt. 9, 3, 28 alterum est, ... quod -at, alterum quod adfirmat. 11, 3, 176 quid, quod eadem verba mutata pronuntiatione -ant, adfirmant, exprobrant, negant, mirantur *eqs.* CLAVD. DON. Aen. 1, 585 p. 115, 10 interrogantis haec vox est, non -antis aut iubentis. *aliter*: CHAR. gramm. p. 360, 25 B. epitheton est dictio vocabulo adiecta ornandi aut destruendi aut -andi causa (p. 360, 29). **4** *futura -are, i. q. praedicere vel omini esse*: LIV. 1, 55, 3 inter principia condendi huius operis movisse numen ad -andam tanti imperii molem traditur deos. FEST. p. 205 praepetes aves ... dici ... quod ... ea, quae praepetamus, -ent. PLIN. nat. 2, 144 quaedam fulgura enuntiare non putant fas ..., praeterquam si hospiti -entur aut parenti. AMM. 19, 12, 20 portenta -antia rerum eventus. 30, 5, 16 ruinas fortunarum -antia sidera cometarum. 31, 1, 4. AVG. civ. 3, 11 p. 108, 17 D. de simulacro Cumani Apollinis, cuius fletus creditus est cladem Graecorum ... -asse. 4, 29 p. 181, 30 D. *auspicium* quo Romani regni ... stabilitas visa est -ari. 5, 5 p. 196, 15 D. *al.* *de tempestatibus* (*sideris ortu l. 81*) *significandis*: VARRO Men. 464 iugere volitans miluus ⟨...⟩ aquam e nubibus tortam -at fore. OV. fast. 5, 604 idibus ora prior (*sc. dies*) stellantia tollere Taurum -at. GERM. 562 infestas ... undas Deucalion (*sc. Aquarius*) parvam defundens -at urnam. MIN. FEL. 17, 6 arandi metendique tempus -ant *astrologi.* VEG. mil. 4, 38 ventos (*syn.* declarare). 4, 41 caeruleus *color caeli* -at plu-

[Lambertz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vias. AVIEN. Arat. 1615 moles . . . nebularum -at exuti faciem clarescere mundi. 1678. CARM. de mens. 2, 12 hirundo -at *tempus veris.* 5 *i. q. symbolo esse, praefigurare* (*usus christianus*): CYPR. epist. 69, 5 p. 754, 8 quando dominus corpus suum panem vocat de multorum granorum adunatione congestum, populum nostrum . . . -at adunatum. HIL. in Matth. 15, 10 p. 1007ᴬ quod septem sportae replentur, . . . septiformis spiritus copia -atur. 24, 5 p. 1049ᶜ quorum (*sc. proselytorum*) futurorum raritas in uno -atur. 26, 1 p. 1056ᴮ gloriam adventus sui et claritatis reditum -at obscuritate solis. 30, 2 p. 1065ᴮ. HIER. epist. 52, 3, 7 ipsius 'Abisag' nominis sacramentum sapientiam senum -at ampliorem. 64, 16, 3 sub horum (*sc. tribuum*) nominibus . . . virtutum vel ordo vel diversitas -atur. 64, 18, 3 vestis . . . -at aerem (*syn.* significans, demonstrans). *al.* CASSIOD. in psalm. praef. 2 p. 14ᴮ nomina eorum (*sc. cantorum*) intellectus rerum congruos -are noscuntur. 6 *i. q. titulum attribuere*: ARNOB. nat. 6, 22 p. 233, 15 Posidippus in eo libro, quem scriptum super Gnido -at. 7 *i. q. in indice breviter enarrare*: CASSIOD. inst. 1, 16, 4 longum est illius viri singula quaeque memorare, dum de eius opusculis -andis codex non parvus existat (*syn.* breviter commemoret).

II *sensu artiore, i. q. res tectas, obscuras, scelestas (vel aliquem talia agentem) indicio (testimonio, accusatione sim.) deferre, prodere* (*acced. dat. l. 26. 40. 41. 43. 52 al.*): **A** *absolute* (*acced.* si: *l. 32*): PLAVT. Merc. 534 iam bienniumst, quom mecum rem coepit. nunc, quando amicum te scio esse illius, -bo. Poen. 888 numquam . . . quisquam fiet e me certior, nisi ero meo uni -asso. Truc. 719 quis istest . . ., -a, qui perit? CIC. S. Rosc. 105 (*syn.* produntur). 107. Cluent. 187 dare potestatem -andi. Sull. 39. 51 at accusat C. Corneli filius, et id aeque valere debet ac si pater -ret. 52. Mil. 65 Att. 2, 24, 3. 15, 4, 2 LIV. 6, 14, 13. 22, 1, 3 consensum -antium. SEN. contr. 2, 5, 1. 8, 10 *al.* SEN. apocol. 1 affirmavit se non -turum, etiam si in medio foro hominem occisum vidisset. CVRT. 6, 7, 5. 6, 10, 35 (*opp.* tacemus). QVINT. inst. 3, 8, 53. decl. 292 p. 163, 4 si erubuit -are. 307 p. 208, 13 qui non -at, confitetur amicum fuisse. *al.* CALL. dig. 42, 1, 33 -ante eo falsis testimoniis. VLP. dig. 19, 5, 15. 29, 5, 3, 14 (*coni.* arguisse). 47, 10, 5, 11 ei, qui -asset, . . . praemium constituitur. AVG. civ. 2, 24 p. 88, 6 D. COD. Theod. 7, 20, 2 pr. apertius -a. 8, 1, 9 pr.

B *c. acc. vel passive*: PLAVT. Asin. 811 emori me malim, quam haec non eius uxori -em. Aul. 10 numquam -are id filio voluit suo. Cist. 588 me. Rud. 1028 nec tu me cuiquam -assis. 1322 quid dare velis, qui istaec tibi investiget -etque? Trin. 175 utrum -are me ei thensaurum aequom fuit? (750). Truc. 817 ⟨non⟩ tacebo, quando adest et non se -at (TER. Haut. 584 actumst, si hic prius se -arit quam ego argentum effecero. CIC. leg. agr. 1, 5 nunc iam se ipsi -bunt [Catil. 3, 13 fin. 1, 50 NEP. Paus. 4, 3]. Catil. 3, 27 Mur. 51. Arch. 28 iam me vobis, iudices, -bo [Brut. 192]. fin. 2, 54. 79 si esses Orestes, Pyladem refelleres, te -res? PS. HIL. libell. 19 p. 91, 21 inde est, quod se -ant, cum se celare debuerant. AVG. fid. et symb. 3, 4 p. 7, 24). TER. Andr. 132 bene dissimulatum amorem et celatum -at. Phorm. 961. Eun. 621 quae cupiebat de (*cf. p. 1156, 18*) sorore eius -are. 1014 miserum . . . patri. 1022 eundem. Ad. 630 non me hanc rem patri . . . -asse! VARRO ling. 7, 32 canes . . . voce -ant, . . . quae latent (COLVM. 7, 12, 5. *cf.* VEG. mil. 4, 26 anseres . . . nocturnos superventus clamoribus -ant). CIC. Verr. II 2, 180 furta (IVLIAN. dig. 12, 5, 5). Cluent. 180 rem . . . dominae. 183 a puero conscio est -tus. 201. Catil. 3, 8 ut ea, quae sciret, sine timore -ret (CVRT. 6, 11, 19). Sull. 41. 44. 51. 54 Mil. 50. 57 or. frg. A XII 9 de orat. 3, 158. part. 39 si praeparatum aliquid, si communicatum cum aliquo, si . . . visum auditum -tum. top. 75 parvi saepe -verunt aliquid *eqs.* Tusc. 2, 52 conscios delendae tyrannidis (SEN. contr. 9, 6 them. VAL. MAX. 3, 3 ext. 3. 3, 3, 5 SEN. dial. 4, 23, 1 QVINT. inst. 9, 2, 81 decl. 307 p. 206, 18 *al.* CALP. decl. 12 p. 12, 3 AMM. 26, 3, 1). div. 2, 47 coniuratio -batur (LIV. 24, 5, 9). off. 3, 90 id magistratibus. 3, 92. PVBLIL. A 24 aetas cinaedum celat, aetas -at. I 42. P 39 paratae lacrimae insidias, non fletum -ant. CAES. civ. 3, 112, 2 -tis deprehensisque nuntiis. BELL. Hisp. 1, 5. LIV. 4, 15, 3 pactionem. 8, 18, 4 ancilla . . . -turam se causam publicae pestis professa est. 22, 28, 1 perfugis multa -antibus (AMM. 21, 7, 7). 28, 46, 5 indici praemium constitutum, quantae pecuniae ager -tus esset, pars decuma (*an ad p. 1154, 53?*). 39, 19, 4 quod eorum opera -ta Bacchanalia essent. 42, 40, 9 occulta facinora. *al.* OV. met. 4, 237 adulterium . . . parenti. GRACCH. trag. 1 cardo regium egressum -ans. VELL. 2, 102, 1 SEN. contr. 7, 7, 5. contr. exc. 7, 7 voce proditionem -vit, silentio proditorem. *al.* PHAEDR. app. 26, 4. SEN. Herc. f. 1166 cladis auctorem (Oed. 394). CVRT. 6, 8, 15 participes sceleris (6, 9, 16 APVL. met. 3, 8). 6, 10, 34 quae . . . detulerat ad me. *al.* PLIN. nat. 7, 87 *meretrix* torta non -vit Harmodium et Aristogitonem. QVINT. inst. 4, 2, 30 crimen. decl. 254 p. 39, 15 secreta ad rem publicam pertinentia. *al.* GRAN. LIC. p. 7, 8 locum, in quo defodisset aurum. VLP. dig. 12, 5, 4, 4 fugitivum. *al.* AMM. 28, 1, 49 apparitores -tos e latebris abstraxerunt. *al.* AVG. civ. 1, 19 p. 31, 17 D. COD. Theod. 1, 15, 17 quorum fuerit -ta desidia. *al.* CIL XI 1421, 47 voluntatem universorum libello reddito im⟨p. Ca⟩esari . . . -et. *et al.*

C *c. acc. c. inf.*: PLAVT. Aul. 608 cave quoiquam -assis aurum meum esse istic. Merc. 352 TER. Eun. 53. CIC. Catil. 3, 14 Ceparium, cui ad sollicitandos pastores Apuliam attributam esse erat -tum. Sull. 81 Vatin. 3 Pis. 93 Planc. 54 Mil. 64 Att. 13, 22, 5 CAES. Cic. epist. 8, 8, 2 LIV. 2, 22, 4. 6, 27, 6. 10, 2, 11. 26, 27, 7. 44, 35, 15 CVRT. 5, 5, 2. 5, 10, 5 QVINT. decl. 272 p. 113, 19 *al.* TAC. ann. 2, 25, 1 PLIN. epist. 10, 56, 2. 10, 74, 1 *al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 148, 19 COD. Theod. 11, 24, 1, 1.

D *c. interrog. indir.*: PLAVT. Aul. 774 id si scies, qui abstulerit, mihi -bis. Men. 881 ne me -etis, qua platea hinc aufugerim. Merc. 170 ut istuc quid sit actutum -es. POMPON. Atell. 109 -a, qui illud aurum abstulerit. RHET. Her. 2, 5, 8 quod -et aut factum esse maleficium aut ab quo factum sit. CIC. leg. agr. 1, 5 quem ad modum Pompeium oppugnarent, a me -ti sunt. Flacc. 4 quid cum omnibus senseritis. SEN. contr. 7, 3, 4. 10, 6, 2 SEN. Phaedr. 879 Thy. 639 CVRT. 6, 7, 22 QVINT. inst. 4, 2, 75. 128 *al.* APVL. apol. 42 VVLG. Ioh. 11, 56 MARCELL. chron. II p. 87, 458, 11.

E *c.* de (*cf. p. 1155, 51*): CIC. Flacc. 92 quis tibi, Laeli, de epistulis istis -vit? Deiot. 21 cum is unus esset, qui posset de absente se -are. SALL. Catil. 30, 6 de coniuratione (48, 4). 48, 6 de eo. CVRT. 7, 1, 17. CALP. decl. 6 p. 6, 17 de affectata tyrannide. VVLG. I reg. 9, 6 de via nostra. Tob. 9, 7 de Tobia. act. 25, 14 de Paulo. LIB. iubil. 47, 2 celavit te mater . . . et -verunt de ea.

[*a part. praes.* indicans *adv.* **indicanter** *falso trad., ut vid., pro* iudicanter: PS. RVFIN. in Ioel 2, 4—11 p. 1044ᴮ si . . . humanos animos -r inspicias et vitia . . consideres *eqs.*]

compos.: per-, prae-, subindico.

deriv.: indicabilis, indicatio, indicativus, indicator (-trix), indicatura, ?indiciva.

2. *indīco, -dīxī, -dictum, -ere. *ab* in *et* dicere. *scrib.* indeixsit: CIL I² 825. *de prosodia*: EVTYCH. gramm. V 469, 4 *v. p. 1151, 21.* *de formis*: *inter verba coni. III*ᵃᵉ *enumerat* CHAR. gramm. p. 477, 14 B. *imperat.* -ce: PLAVT. *infra l. 74.* -c: DIOM. gramm. I 349, 26. *perf.* indixtei: FRONTO p. 227, 6 N. NOT. Tir. 6, 66 -it. 6, 75 -xit. *de notione* (*v. et p. 1157, 16. 31*): SERV. Aen. 3, 264 '-it': sacrorum verbo usus est; nam supplicationes et dies festi -i dicebantur. 7, 468 '-it' signate verbum bellicum posuit. GLOSS. ἀγγέλλω, καταγγέλλω, ἐπινέμω, ἐπικλῶ. -it ἐπιτάσσει, fieri iubet, coniungit (?). -xit detulit, praecepit, inposuit. -ximus ἐπεκαλέσαμεν (ἐπεκλάσ- *Buech.*). -cta ἐπικλασθεῖσα. -ctum ἐπίβλητον, ἐπιβληθέν. -cta ἐπιβληθέντα. -ctis constitutis. *inde ab* ENN., PLAVT., LEGE repetund. [*falso trad. pro* dicere: CIC. Verr. II 3, 1. PAVL. FEST. p. 138 (inde dici *Müller*). inducere (*cf. infra l. 45*): PLAVT. Rud. 22. *dub. trad.*: PS. QVINT. decl. 19, 10 p. 345, 11 (induxi ς, inflixi *Gronov.*). GELL. 19, 8, 6 (dicat *l. v.*, edicat *Salmas.*). *ex coni.*: *p. 1159, 18.* LIV. 45, 32, 8 (indignato *V*). GRAN. LIC. p. 10, 1 (indicio *cod.*, -cto [*i. indicato*] ⟨pretio⟩ *ed. Bonn.*, in dicionem *Pertz*). TERT. idol. 5 p. 35, 17 (interdixit *codd.*). ieiun. 10 p. 286, 9 (indignas *cod.*). adv. Marc. 22 p. 365, 25 (dicta *cod.*). *dub. interpr.*: CIC. or. frg. A XIV (= XIII M.) 2.]

I *usu sollemni, i. q. publice enuntiare, proclamare*: **A** *generatim*: **1** *c. mera not. annuntiandi, sc. alqd. futurum esse*: **a** *bellum, odium sim.*: bellum: *v. vol. II 1837, 50 sqq.* certamen: LIV. 42, 52, 15 de . . . Macedoniae possessione c. fortunam -xisse. CYPR. epist. 57, 1 p. 651, 8 ut ad c., quod nobis hostis -it, armati . . . simus. CLAVD. DON. Aen. 12, 75 p. 561, 18. tumultum: VAL. MAX. 7, 6, 6 cum . . . regiones subito -cti tumultus (*i. belli Parthici*) denuntiatione quaterentur. arma *sim.*: SIL. 6, 660 -cta . . . pugna. TAC. ann. 1, 26, 3 quotiens supplicia (*cf. p. 1158, 25*) aut proelia -antur (APVL. met. 2, 16 proelio, quod nobis sine fetiali officio -xeras). CYPR. epist. 58, 8 p. 664, 1 ad aciem, quae nobis -itur, dei castra procedant. odium: SEN. benef. 2, 17, 2 pecuniae (epist. 108, 12. *cf.* epist. 5, 2 argento). dial. 8, 7, 1 deposito . . . odio, quod inplacabile diversa sequentibus -ximus. epist. 51, 2 ulli loco. FIRM. math. 1, 7, 24. simultates: SEN. dial. 5, 37, 5 Hortensius . . . s. tibi -ret. SVET. Nero 25, 3 (*opp.* amicitiam . . . optulerit). iras: SEN. dial. 5, 42, 1 quid iuvat . . . i. -ere? nefas (*i. nefastum bellum*): LVCAN. 2, 4 praescia . . . natura . . . -xit . . . n. *cf.* VAL. CEM. hom. 14, 2 p. 735ᴰ difficile . . . potest fieri, ut non sustineat pugnam, qui iniuriam -it.

b *varias actiones publicas vel certe communes, saepe fere i. q. invitare*: funus: VARRO ling. 6, 61 CIC. Quinct. 50 dom. 42 leg. 2, 61 SVET. Iul. 84, 1. *cf.* MANIL. 4, 92 rogum. ludos, dapes *sim.*: PLAVT. Pseud. 546 -ce ludos nunciam, quando lubet (*cf.* LIV. 1, 9, 7 -i . . . finitimis spectaculum iubet. 33, 32, 4 praeco cum tubicine . . . in mediam aream, unde sollemni carmine ludicrum -i solet, processit [34, 41, 1 in adventum Romani exercitus. 45, 32, 8]. SVET. Nero 7, 2 -cta . . . decursione [*v. vol. V 1, 234, 35*]). VERG. Aen. 11, 737 choros -xit tibia Bacchi (*cf.* STAT. Ach. 1, 647 signa choris -cta). OV. fast. 4, 354 cur . . . -ctas concelebrent . . . dapes (*cf.* PAVL. FEST. p. 78 quod epulas -endi . . . potestatem *epulones* haberent [FAST. ann. Iul. Esquil. Nov. 13 (CIL I² p. 226) epul⟨ae⟩ -ct⟨ae⟩. CIL VI 32493 epulum -itur Iovi Iunoni Min⟨ervae⟩ in Capitol⟨io⟩. FAST. Antiat. a. p. Chr. 51 (CIL I² p. 249) Nov. 13]. MART.

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

11, 50, 10 -xit cenam dives amica tibi [SVET. Nero 27, 3]). dies festos, ferias *sim.*: Ov. fast. 2, 528 legitimis ... Fornacalia verbis. LIV. 3, 5, 14 avertendis terroribus in triduum feriae -ctae (34, 55, 1 ob id. SVET. Claud. 22. VLP. dig. 4, 6, 26, 7 extra ordinem. AVG. epist. 13, 2 p. 31, 3 ad hanc quaestiunculam. TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 455, 6 deum -entem ferias operum. *cf.* LIV. 21, 63, 8 ne Latinas -ret [42, 10, 15 Latinis feriis in primam quamque diem -ctis]). SEN. contr. 7, 6, 10 -it festum diem (IVST. 24, 3, 4 d. f. urbi in adventum eius -it [*syn.* iubet]). SVET. Cal. 54, 2 pervigilium. ITALA Ioel 2, 15 (Cypr. testim. 2, 19 *al.*) -ite curationem (κηρύξατε, *Vulg.* vocate; *v. vol. IV 1476, 72*). VOPISC. Aurelian. 19, 6 arvis ambarvalia. PS. AVG. serm. ed. Mai 158, 6 -itur pascha quarta decima die mensis ..., -itur purificatio in diem tertium tertii mensis. SACR. Leon. p. 410 festivitas, quam mensis septimi sollemnis recursus -it. supplicationem *sim.*: VERG. Aen. 1, 632 templis -it honorem ([SERV. *ad l.* id est iussit fieri supplicationes. GLOSS. sacrificium celebrat]. *v. vol. VI 2924, 81.* HOMER. 1007). LIV. 21, 62, 9 supplicatio ... ad aedem Herculis nominatim ... -cta (24, 10, 13. 27, 4, 15 s. diem unum Romae ad omnia pulvinaria, alterum in Capenati agro ad Feroniae lucum -cta. 31, 8, 2 in triduum. 35, 9, 5. 39, 46, 5. 40, 19, 5 circa omnia pulvinaria ... in diem unum. 45, 2, 12 in quinque dies. ACT. Arv. a. 59 [CIL VI 2042, 12] ob supplicationes -ctas pro salute Neronis Claudi). 26, 23, 6 obsecratio in unum diem populo -cta et novemdiale sacrum (27, 11, 6). 38, 36, 4 novemdiale sacrificium (FILASTR. 110, 6 -cta fuerant sacrificia Iudaeis. ACT. Arv. Neronis B 1. a. 59, 53. a. 63 I 6. a. 69 I 20 *al.* CIL XI 1421, 30 ne quod s. publicum neve quae supplicationes *eqs.* in eum diem ... -antur). ACT. Arv. a. 78, 18 sacrum (a. 86, 30). CIL XII 4321 taurobolium. mercatum, forum *sim.*: CIC. Verr. II 2, 133 tanto mercatu praetoris -cto. VERG. Aen. 5, 758 Acestes -it ... forum (SERV. *ad l.* i. e. tempus et locum designat agendorum negotiorum, qui conventus vocatur. '-it' ... verbum iuris est *eqs.*). LEX Sal. 44, 1 thunginus aut centenarius mallo -ant. 46. iustitium: LIV. 3, 3, 6. 6, 2, 6. 6, 7, 1. 7, 28, 3. 9, 7, 7. 10, 4, 2. 10, 21, 3 SVET. Cal. 24, 2 Galba 10, 2 FRONTO p. 263, 5 N. AMM. 19, 1, 10. concilium, comitium, senatum *sim.*: CAES. Gall. 1, 30, 4 petiverunt *principes*, uti sibi concilium totius Galliae in diem certam -ere.... liceret (*v. p. 1159, 36 et vol. IV 48, 26*). LIV. 1, 35, 2 *comitiis regi creando* -ctis (*v. vol. III 1809, 10*). 4, 25, 9 coetus -ere in domos tribunorum plebis. 38, 30, 2 Aegium ... conventus gentis -cti sunt. VAL. MAX. 6, 5 ext. 4 -cta contione. SVET. vita Lucani p. 51, 5 -cto senatu (SPART. Did. 2, 4). *nuptias (sensu obsceno de masturbatione; aliter p. 1158, 56. 1159, 15)*: MART. 12, 95, 6 ne talassionem -as manibus libidinosis.

c diem, locum, *i. q. constituere*: Ov. fast. 1, 659 lux haec -itur. LIV. 1, 50, 6 diem concilii (10, 27, 3 pugnae. 27, 30 concilio ... et locus et dies certa -cta. 36, 6, 6 ad d. -ctum concilio venit. CAPITOL. Gord. 11, 2 senatūs. ACT. Arv. Alex. B 5 sacris).

2 *c. acced. not. imperandi vel imponendi, sc. alqd. faciendum vel subeundum esse (cf. et l. 6. 8. 25)*: a *absolute*: SIDON. epist. 2, 1, 2 -it ut dominus.

b *obi. est res facienda, danda, subeunda (obi. homo: l. 79. p. 1158, 4. 77. hic illic c. not. non 'dicendi', sed 'monstrandi': p. 1158, 28. 47)*: iter *sim.*: VERG. Aen. 7, 468 i. ad regem ... -it primis iuvenum. SEN. epist. 45, 2 hanc senilem expeditionem -xissem mihi. TAC. Agr. 19, 4 divortia itinerum et longinquitas regionum -batur. AVSON. 429, 3 p. 384 P. Graecis rex fugae consilia et apparatum ordinandae per noctem navigationis -it. leges *sim.*: PROP. 4, 8, 81 -xit l. (OPT. PORF. schol. carm. 9 p. 48, 15 [= carm. 9 *in versu intexto*] metris). TAC. hist. 3, 58, 2 servorum numerum et pondus argenti senatoribus -it *Vitellius* (SVET. Nero 44, 1). PS. ASCON. Verr. p. 218, 26 interpretes, per quos -itur pactio. AVG. pecc. mer. 1, 1, 1 p. 3, 12 quaestiones, quas mihi scribendo -xisti. COD. Theod. 9, 19, 2, 1 nec accusatori tantum quaestio incumbat nec probationis ei tota necessitas -atur. 16, 5, 7, 1 observantiam ... constitutionis. NOVELL. Theod. 14, 6 ne, quod favore liberorum -ctum est, ... ad laesionem eorum videatur inventum. MAX. TAVR. serm. 97 p. 727^{C} tuba ... *peccatori* exhortationem -it, quemadmodum sit fortior *eqs.* ALC. AVIT. hom. 6 p. 110, 29 -it ordinem. COD. Iust. 2, 11, 19 interlocutio praesidis, quae -cta est. exilium *sim.*: LIV. 1, 60, 2 Tarquinio ... exilium ... -ctum (39, 52, 9 VAL. MAX. 4, 7, 3. 5, 63 SEN. epist. 104, 33 APVL. met. 10, 12. *et al.*). VAL. MAX. 2, 7, 5 deformem in patriam reditum. CLAVD. DON. Aen. 2, 290 p. 186, 24 fuga -cta viro. tributum, aurum *sim.*: LEX repetund. (CIL I^{2} 583) 62 de tributo -endo (LIV. 4, 60, 4 populo. TAC. hist. 5, 25, 2 ann. 2, 60, 4 AMM. 25, 4, 15. *cf.* VLP. dig. 50, 4, 6, 5 intributiones). PLIN. paneg. 58, 2 onerosum nescioquid verecundiae tuae consensus noster -xerat (*cf.* VLP. dig. 47, 10, 13, 5 onus [PAVL. dig. 50, 5, 10, 1 *al.*]). SVET. Aug. 25, 2 servos ... viris ... pecuniosioribus -ctos. Cal. 41, 1 vectigalibus -ctis. PAPIN. dig. 50, 5, 8, 3 collationes -ctas (COD. Theod. 11, 20, 5, 2 conlationis seu functionis -ctae. NOVELL. Valent. 5, 4). PAVL. dig. 33, 2, 28 indictiones temporariae -ctae (COD. Iust. 10, 16, 3). TERT. fug. 12 p. 487 Oe. cum ... nihil nobis Caesar -xerit ..., sed nec -i ... tale quid possit (AMBR. obit. Valent. 21. *cf.* PS. AVR. VICT. epit. 16, 9 aliquid). CAPITOL. Pert. 7, 6 exigere, quae Commodus -xerat. SCHOL. Cic. Bob. p. 143, 7 -endae civitatibus pecuniae. VVLG. IV reg. 15, 20 -xit ... Manahem argentum super Israel (18, 14. 23, 35 et aurum. COD. Theod. 12, 1, 50, 1 *al.*). CLAVD. 18, 382 obside ... -cto. COD. Theod. 7, 4, 22 nova. 11, 16, 8 inferendum aliquid. 13, 5, 18 *al.* SERM. Caspari anecd. p. 329, 2 victimas. CIL XV 6123 tegulas. operas, munus *sim.*: SEN. contr. exc. 4, 8 restitutus -it (*opp.* remisit) operas *liberto* (SEN. dial. 5, 3, 5 IVLIAN. dig. 38, 1, 23, 1 GAIVS dig. 38, 1, 49 VLP. dig. 38, 1, 13, 2 *al.* GAIVS inst. 4, 162. *et al.*). SEN. Phaedr. 463 munus ... -ctum viris (PAPIN. dig. 50, 5, 7 CALL. dig. 50, 6, 6 pr. VLP. dig. 50, 4, 4, 1 TERT. ieiun. 10 p. 288, 15. *et al.*). TAC. ann. 1, 22, 3 vigilias, stationes et si qua alia praesens usus -xerat. TERT. ieiun. 11 p. 289, 17 officia (13). adv. Marc. 2, 21 p. 364, 10 opera (PS. RVFIN. praef. in proph. opus. AVG. serm. 49, 2, 2 p. 321$^{med.}$). FILASTR. 133, 1 ministerium. AMM. 17, 1, 2 plus laboris -ere sibi quam militi (23, 5, 24 PETR. CHRYS. serm. 5 p. 198^{B}). FVLG. aet. mund. p. 130, 13 -cto serviens ex inpositione negotio. NOVELL. Theod. 3 pr. sollicitudines. PS. RVFIN. in Am. 8, 4—6 -cto otio. LEO M. serm. 11, 2 p. 168^{A} nemo sibi amplius, quam substantia eius permittit, -at (*cf.* BENED. reg. 49 ut super mensuram sibi -ctam aliquid offerat deo). *adde*: CARM. laud. dom. 117 -is sensum (*i. vitam*) tumulis et condita ... membra iubes ... consurgere. multam *sim.*: PAVL. FEST. p. 54 censio hastaria ... militi multae nomine ... -batur (PLIN. nat. 18, 11 multam. COD. Iust. 1, 54, 1, 3. 1, 54, 2). TAC. ann. 1, 26, 3 supplicia (3, 49, 2 supplicium). 3, 54, 1 poenas (CLAVD. DON. Aen. 6, 510 p. 573, 26). 4, 46, 2 victis servitium (VAL. CEM. hom. 14, 6 p. 737^{D} non -it s., non extorquet *humilitas*). 12, 65, 1 ob haec mors -cta *Agrippinae* (15, 61, 2. CIL VI 14098 tu [*sc. Sol*] -es eius mortem. *cf.* ARNOB. nat. 1, 63 p. 43, 21 letum). QVINT. decl. 313 p. 231, 20 durum est unam -i utrique fortunam (*cf.* ENNOD. epist. 2, 14, 1 p. 54, 20 inter pericula, quae *inimicus* Christianis -xit). TERT. adv. Marc. 4, 17 p. 474, 10 detrimentum fenori (ITALA exod. 21, 22 [Aug. quaest. hept. 2, 80 p. 147, 1] d. patietur, quantum -xerit vir mulieris [ἐπιβάλῃ, *Vulg.* expetierit]). ARNOB. nat. 7, 42 p. 275, 13 pestilentia⟨e⟩ morbo *Iuppiter* stragem mortalitatis (*v. Löfstedt, Syntact. I 170*) -xit. VAL. CEM. hom. 7, 6 p. 716^{C} lacrymis consulendum est, quas ... furor cruentae hostilitatis -xit. APRING. in apoc. 1, 9 persecutionem ... ecclesiis. COD. Iust. 7, 41, 3 rem noxiam possessoribus. inediam *sim.*: HOR. sat. 2, 3, 291 die, quo tu (*Iuppiter*) -is ieiunia (TERT. anim. 48 p. 379, 15 AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 48 SVLP. SEV. chron. 2, 21, 6 EVGIPP. Sev. 6, 3 *al.*). CELS. 6, 6, 8^{G} longiorem ... inediam -i (*cf.* THEOD. PRISC. eup. faen. 35 vini et carnium parcitas -enda est). SVET. Cal. 26, 5 populo famem (CORIPP. Ioh. 1, 4. *cf.* ENNOD. opusc. 1, 22 p. 267, 11 famis patientiam). silentium: SEN. dial. 9, 4, 3 silentium -ctum est (nat. 4, 5, 1 epist. 79, 17 QVINT. decl. 371 p. 408, 16 PLIN. epist. 1, 23, 2 SVET. Cal. 55, 3 TERT. adv. Marc. 4, 21 p. 489, 13. VVLG. act. 13, 16 manu s. -ens [κατασείσας τῇ χειρί]. *et al.*). AMM. 16, 12, 8 -cta ... quiete. sterilitatem, patientiam *sim.*: SEN. clem. 1, 13, 5 publicis malis sterilitas -cta recluditur (ARNOB. nat. 1, 3 p. 6, 19 difficiles pluviae ... sterilitatem -unt terris). dial. 4, 12, 5 nihil esse difficile, cuius sibi ipsa mens patientiam -ret (epist. 123, 5. TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 469, 5 p. -xit iniuriae qui -xit oblivionem). epist. 55, 1 debilitatem nobis -xere deliciae. PLIN. epist. 3, 1, 6 quamvis ille hoc temperamentum modestiae suae -xerit, ne praecipere videatur. SVET. Claud. 15, 2 -cto matrimonio iuvenis ([*aliter p. 1157, 42*]. *cf.* COD. Iust. 6, 40, 2 pr. viduitatem *mulieribus lex* -it). TERT. adv. Marc. 3, 2 p. 378, 26 quo ordine fides ... homini -retur a deo (ALC. AVIT. epist. 91 p. 99, 9). cult. fem. 2, 1 p. 714 Oe. pudicitiae -endae et exigendae sufficiunt ... divina praecepta (*cf.* castit. 4 p. 744 Oe. continentiam [6 p. 746]. FIRM. err. 28, 7 p. 76, 22 pudorem. RVFIN. hist. 4, 23, 7 necessitatem ... castitatis [ENNOD. epist. 7, 22, 4 p. 191, 3 diligentiam c.]. CLAVD. carm. min. 30, 128 severos -it mores ... pudor). paenit. 5, 1 paenitentia ... -cta nobis (OPTAT. 2, 26 p. 65, 23). *al.* HIL. in Matth. 4, 22 voluntatem pacis (*syn.* imposuit). CLAVD. DON. Aen. 8, 5 p. 113, 17 solitudinem ... agris. COD. Theod. 9, 38, 11. *et al.* sermonem *sim.*: PS. APVL. Ascl. 23 nobis -itur sermo (AVG. civ. 8, 23 p. 355, 7 D. PS. LEO M. humil. 1. *cf.* EVGIPP. Sev. capit. 37 p. 11, 18 oratione ... fratribus -cta). VOPISC. Aurelian. 19, 6 pueris carmen -ite. IVST. 12, 3, 1 exercitu suo triduo luctum -xit (*cf.* ENNOD. epist. 2, 14, 5 p. 68, 25 maerorem [CASSIOD. var. 8, 8, 1]). HIER. epist. 53, 8, 12 Sophonias ... -it ... ululatum habitatoribus Pilae. dilectum *sim.*: LIV. 3, 66, 3 biennio ante dilectum -ctum haberi non potuisse (5, 19, 4 in diem certam. 7, 6, 12 d. ... et iustitium [*cf. p. 1157, 33*]. 8, 23, 2. 41, 5, 4 MEN. dig. 49, 16, 4, 12. TERT. apol. 39, 15 cocorum. PANEG. 12, 5, 1). AMM. 21, 6, 6 -ctis per provincias tirociniis (*cf.* VEG. mil. 1, 7 p. 12, 3 -cti possessoribus tirones). SVET. Aug. 23, 1 excubias per urbem -xit.

c *obi. est homo (aliter p. 1157, 52), qui accitur, evocatur aliquo (t. t. mil.)*: LIV. 6, 12, 1 in agrum Pomptinum, quo a Volscis exercitum -ctum (*PFBE^{2}HTDL*, inditum *A*, inductum *F^{2}Ups*, induci indictum *M*) audierat, pergit (6, 22, 8 e. -cto ad portam Esquilinam in posteram diem. 10, 38, 3 e. omnis Aquiloniam est -ctus. 38, 33, 1. 40, 21, 1 Stobos Paeoniae e. -cto. 40, 41, 7 Pisas. 41, 14, 2.

[Lambertz]

43, 1, 7 Aquileiam). *aliter, i. q. destinare alqm. alcui rei*: CYPR. GALL. num. 652 quos *viros* sanctus . . . terrae . . . -it opimae.

B *specialia*: 1 *in astrologia, i. q. decernere*: MANIL. 145 Taurus . . . militiam -it terris. CALP. ecl. 1, 83 *cometes* -xit miseris fatalia civibus arma. FIRM. math. 2, 20, 11 stellae . . . infortunia . . . -unt (5, 3, 15. *cf.* 3, 3, 12 miserias [4, 16, 2]. 3, 4, 15 labores. 6, 9, 10 incommoda. *sim. al.*). 3, 2, 4 Saturnus . . . -it corporis valitudines (4, 24, 3 [*syn.* decernit]. *cf.* 3, 2, 14 dolores [3, 2, 21 *al.*]. 6, 9, 5 aegritudines [6, 15, 6 *al.*]. 4, 24, 2 Mars . . . -it . . . caecitates [6, 11, 3]. *sim. al.*). 3, 4, 32 onus peregrinationis (*syn.* inponit). 3, 5, 18 orbitates (4, 6, 1 *al. cf.* 6, 11, 10 pondus viduitatis). 4, 13, 10 periculorum discrimen (4, 15, 9 *al. cf.* 4, 20, 3 pericula). 4, 19, 16 mortis discrimen (6, 22, 10 *al.*). 5, 2, 8 Venus . . . adulteriorum cupiditatem . . . -it (*cf.* 6, 4, 3 fidum amorem. *sim. al.*).

2 nuptias, *i. q. poscere* (*t. t. iur.; aliter p. 1157, 42*): QVINT. inst. 7, 4, 24 huic parti (*i. coniecturae*) subiungit Verginius causas . . . orbarum nuptias -entium. 7, 4, 39 si orbae n. -ant. decl. 376 p. 417, 16 (inducere *codd.*). CE 454, 7 n. -xit virgo. 3 diras *alci, fere i. q. incantare*: DIRAE 3 rura, quibus diras -ximus (62). 4 *nomen sim., i. q. imponere*: SVET. Nero 55 multis rebus ac locis vetere appellatione detracta novam -xit. PAVL. dig. 48, 20, 7 pr. suorum heredum nomen eis -ctum est.

II *not. debilitata vel commutata*: A *i. q. indicare* (*cf. et p. 1156, 47*): CIL I² 825 Q. Folvius . . . hance aqua⟨m⟩ indeixsit apu⟨t⟩ P. Atilium L. f. pr(aetorem) urb(anum). *cf. Mommsen ad l. et Hermes 16 (1881) 492.* B *i. q. praedicere*: SEN. Oed. 17 aliud . . . nobis maius -unt scelus *Delphicae laurus*. PAVL. PELL. 365 pavefactus . . . nimio -cti terrore pericli.

structurae: acced. dat. personae passim (*cf.* PRISC. gramm. III 268, 17). *indicatur tempus: acc.: p. 1157, 18. abl.: p. 1157, 12. 1158, 39. 70.* in *c. acc.: p. 1156, 77. 1157, 8. 13. 27. 37. 1158, 74. 83 al.* LIV. 1, 22, 5. *aliter: p. 1157, 3. 20. 21. 23. indic. locus*: ad: *p. 1157, 18. 19. 1158, 82.* LIV. 4, 23, 5. in *c. acc.: p. 1157, 39.* CAES. Gall. 6, 44, 1. quo: *p. 1158, 80.* eodem: LIV. 35, 27, 11. eo: LIV. 35, 31, 3. *nomina locorum: p. 1157, 40. 1158, 83 sqq.* CAES. Gall. 7, 63, 5 concilium Bibracte (LIV. 28, 5, 13 Heracleam. 31, 29, 8. 33, 3, 7. 33, 16, 3. 35, 12, 3. 38, 32, 3). circa: *p. 1157, 21.* *indic. finis: dat. c. gerundivo*: TERT. apol. 28, 1 divinae rei faciundae libens animus -itur. ad: *p. 1157, 5.* LIV. 26, 24, 1. 32, 20, 5. *seq.* ut: LIV. 1, 50, 1 in diem certam ut ad lucum Ferentinae conveniant -it Latinorum proceribus. 1, 52, 5 -ctum . . . iunioribus . . ., ut . . . adessent. ALC. AVIT. carm. 6, 152 -it . . . sancta fides, ut . . . participata levet fraternum sarcina pondus. APRING. in apoc. 22, 10 ad commonitionem cunctorum ut scribantur -itur. GREG. M. dial. 2, 37 p. 132, 7 M. praesentibus -ens, ut audita per silentium tegerent. *c. (acc. c.) inf.*: AVR. Fronto p. 68, 5 N. deinde calceatus, sagulo sumpto — nam ita adesse nobis -ctum (indicio *l. v.*) erat — abii salutatum dominum meum. PAVL. PELL. 458 qui sibi servari consuetam -ere curam posse viderentur. *passive c. gerundivo*: SVET. frg. p. 149, 1 si sibi ea res exhibenda -retur quam exhibere non posset.

p. p. p. **indictum**, -ī *n. pro subst.*: 1 *i. q. denuntiatum*: LIV. 33, 28, 4 contio frequens velut ex ante -o aut voce praeconis convocata in theatro erat. 2 *i. q. imperatum, praeceptum* (GRAMM. suppl. 41, 21 adn. nomen appellativum generis neutri. GLOSS. ἐπινέμησις): AMM. 16, 5, 15 pauperes inter ipsa -orum (*Pithoeus*, dictorum *V*, indictionum *Seeck*) exordia solvere universa . . . compelli. AMBR. Hel. 4, 7 p. 416, 12 *Eva* praevaricata -um abstinentiae. CIL VIII 23968 ad -um b⟨eatissimorum tem⟩porum dddd. Augggg. [*dub. trad.*: COD. Theod. 7, 12, 1 contra legem facere . . . et militem contra -um (*R*, interdictum *Iust. 12, 42, 1, Momms.*) commeatu dimittere].

deriv.: ? indicta, indictio, indictivus, ? 1. indictus; superindicticius.

? **indicta**, -ae *f.* ab indicere. NOT. Tir. 55, 4ᵃ -a (*num huc pertin.?*). *i. q. certamen ludi et exercitationis causa indictum* (*pyrrichae genus?*): DIOM. gramm. I 475, 20 expetentes Athenienses per -ae (vindictae *Keil dubitanter*) dispositionem . . . faciem belli ostentare (*sc. in decursione*).

indicticius (CASSIOD. var. 5, 14, 6) *v.* superindicticius.

Lambertz.

ˣ**indictio**, -ōnis *f.* ab indicere. *graece* ἐπινέμησις NOVELL. Iust. 128, 1. 147, 1. LYD. mens. 3, 22 *v. infra p. 1160, 45* GLOSS. II 309, 50, *quod ad II pertinet.* LYD. mens. 3, 22 p. 61, 18 ἰνδικτιῶνα . . . οἱ Ῥωμαῖοι τὸ μήνυμα τοῦ ἐνιαυσιαίου κύκλου πατρίως καλοῦσιν.

orthographica, quibus sonorum mutationes plerumque indicantur: n *ante* d *omissa*: INSCR. christ. Diehl 117, 8 (*s. VI*) idictione XI. e *pro* i: INSCR. christ. Diehl 1436 adnot. (*s. V ex.*) indec⟨tione⟩. 3279 (*a. 564*) indexioni. CIL XII 1274 indec̄. VI. c *ante* t *omissa*: CIL V 5429, 7 (*christ.*) indition(e) X. INSCR. Le Blant, inscr. chrét. de la Gaule 620 A (*s. VI ex.*) inditione duod⟨ec⟩ima. INSCR. NSc. 1924 p. 117 nr. 24 (*Caralibus, christ.*) indition⟨e⟩. INSCR. christ. Diehl 2652 inditione XII. 3119 per inditione Vᵃ (*i. e.* quinta). 4302, 6 (*a. 570*) per inditione quarta. *incertum*: 549. *cf.* add. p. 508 inditon(e) nona. cci *pro* cti: INSCR. christ. Diehl 1064 (*s. VI/VII*) indiccione septima. 2890 (*a. 525*) indiccione III. 2910, 15 (*s. VI ex.*) indicciune dudecema. CIL XIII 2409 (*christ.*) indiccio⟨ne⟩. xi *pro* cti: INSCR. christ. Diehl 4426 indixion⟨e⟩. CIL XII 2191 (*a. 544/5*) ⟨indi⟩xione octava. INSCR. christ. Diehl 2889 A (*s. VI*) indix̄(ione) VII. 3279 *v. supra p. 1159, 77. incertum*: 3472 adnot. (*a. 568*) ind(i)x(ione) prima (*cf. l. 42*). cxi *pro* cti: INSCR. christ. Diehl 2900 adn. indicxione xexta. CIL XII 5720 (*s. VI*) indicxione X. xsi *pro* cti: INSCR. christ. Diehl 2909 adnot. (*a. 537*) indixsione XV. cs *pro* ct: INSCR. christ. Diehl 4728 adnot. (*a. 566*) INDICS(ione) quarta decema. u *pro* o *v. supra p. 1159, 84.*

compendia scripturae (*cf. Lindsay, Notae lat. p. 429 n. 58; Diehl Inscr. christ., Ind. p. 282 sq.*): *longe usitatissimum* IND: CIL III 12855 (*a. 418; cf. Egger, Salona II nr. 166*) ⟨i⟩nd. p. ri⟨ma⟩. VIII 25356 (*christ.*) IND *bis*, IN̄D *semel.* IX 2160 (*a. 570*). XII 1530 (*a. 538*). INSCR. christ. Diehl 141 a (*a. 570*) IND· SS (*i. e.* -e suprascripta). 260 (*a. 538*). 339 (*a. 491*). 455 (*a. 437*). 700 A (*a. 546*). 1061 ab (*prope Aquileiam, a. 413 et 423*). 1348. 2741 abc (*a. 539*). 3834. 3862, 11; 14 (*a. 553*). 3867 (*a. 528*). 4728 (*a. 563*). INSCR. NSc. 1927 p. 258 (*in Sardinia, christ.*). *passim. huc pertinet* INSCR. christ. Diehl 1466 (*a. 548*) INDS XI, *ubi* S *est pro interpunctionis signo* (*cf. infra l. 77*). IN̄D: CIL VIII 25356 *v. supra l. 13.* X 4505, 11 (*a. 557*). INSCR. christ. Diehl 79 b, 12 (*a. 599*). 152 adn. 187 (*a. 579*). 319 (*a. 560*). 325 adnot. 632 adn. (*a. 571*). 1005 subscr. (*a. 570*). 1456. 2891 (*a. 527*). 3120 (*s. VI*). 3150. 3163, 7 (*a. 552*). 3186 B (*a. 546*). 4419 (*a. 522*). 4430 (*Teani Sid., a. 551*). *saepe.* IN̄D: 326 ab (*a. 523/4*). 1285. 1380. IN̄D: 560. 1162 A (*a. 525*). IN̄D: INSCR. christ. Diehl (*a. 540*). 4645 adnot. (*a. 538*). 4417, 8 (*a. 568*). INĐ, INĐ: INSCR. christ. Diehl 173, 13 (*a. 585*). 1225 a (*s. V*). 3061 B. 3187, 8 (*a. 565*). 3549 (*a. 560*). 4584 (*a. 570*). CIL X 7759, 5 (*christ.*). IN̄D: CIL VIII 1115 e (*christ.*). IN, IN̄: *v. Diehl, l. c. p. 282 sq.* ID, ĪD: 38 cd (*a. 526/7*). 4968. INDI *sim.*: 341 a (*a. 553*). 2898 A. 3862, 12 (*a. 553*). ind *in eadem inscr. l. 11 et 14.* 3926 A (*a. 557*). INDC, INDC *sim.*: 233. 989 (*a. 555*). 1144. 1386. 1432 adn. (*a. 514*). 3061, 4. 4731. INI: 3552 (*s. VI ex.*). INDIC *sim.*: INSCR. christ. Diehl 1017, 3. *et saepe* (*v. Diehl l. c.*). INDEC *v. supra p. 1159, 77. huc fortasse pertinet* 495 INDTC *quod traditur.* IDC: INSCR. christ. Diehl 2652 adn. INDICT, INDICT *sim.*: AVELL. p. 610, 11. INSCR. christ. Diehl 114 (*a. 549*) *et saepe* (*v. Diehl l. c.*). CIL X 1356, 3 (*a. 543*). XII 939, 5 (*a. 541*). 2084 (*s. VI*), INSCR. Rev. des ét. anc. 1921 p. 225 (*Gratianop., s. V ex.*) *al.* INDICS *v. l. 8.* INDIX *v. l. 3.* INDCT: INSCR. christ. Diehl 2089 b. IΔT: 214. INDE *i. e.* ind(iction)e *sim.*: 270, 9 (*a. 563*). IN̄DE 1215 (*a. 559*). 1554 adnot. (*a. 557*). 4738 (*s. VI*). IN̄E: 3551 (*a. 560*). INΔCO⟨ne⟩: 4427 A adnot. INX: 3472 adnot. (*a. 568*) *cf. supra l. 4.* INΦ: CIL X 4506, 9 (*a. 560*).

vocabulum -o *in graecum sermonem receptum aut* ἡ ἰνδικτιών, τῆς ἰνδικτιῶνος *aut* τῆς ἰνδικτιόνος *declinatur. Cf.* LYD. mens. 3, 22 (p. 61, 5) ἡ δὲ πολιτικὴ ἢ μᾶλλον κυκλικὴ (ἀρχή) ἡ πρώτη τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, ἣν Ἕλληνες μὲν ἐπινέμησιν, αὐτοὶ δὲ ἰνδικτιῶνα καλοῦσιν. 4, 124 τὸν τῆς λεγομένης -ῶνος κύκλον, *cuius initium Lydus haud recte a die victoriae Actiacae — IV. Non. Sept. — repetit.* GLOSS. III 242, 35 indic⟨t⟩io ἡ ἰνδικτος (*quod legitur apud Georg. Syncell. p. 305*), ἡ ἰνδικτυών. CONSTANT. PORPH. caer. aul. Byz. 1, 24 p. 137, 17 -ῶνι γ΄. MALALAS p. 343, 1. 367, 9. 376, 16 -ῶνος *passim.* p. 338, 16. 379, 17 -ῶνι *saepe.* NICEPHOR. histor. synt. ed. de Boor 57, 2 τῆς τρίτης -ονος. *In* INSCR. *et* PAP. -ωνος, -ωνα *multo rarius legitur quam* -ονος *cet.; cf. Meinersmann, Lat. W. i. gr. Pap. 18, praeterea e. g.* INSCR. Lefebvre, Recueil des inscr. grecque-chrét. d'Égypte (Le Caire 1907). 437 τῆς ιε̄ -ωνος. INSCR. Princeton exped. Syr. A 20 frg. 8—9 l. 9 -ονος. frg. 15—19 -όνων Mitteis, Gr. Urk. Leipzig I 225 (*a. 303*) ὑπὲρ γενήματος πέμπτης -ονος *unde intellegitur primum* -um *circulum computari inde ab anno 297/8.* Greek pap. ed. Grenfell-Hunt II 80, 15 (*a. 402*) -ονος *al. compendia graeca: usitatissimum* ινδ (*bis* ἰνδ, *cf. Meinersmann l. c.*): INSCR. Egger, Salona II nr. 178 (*a. 450*). 275 (*s. VI*). Wiener Denkschr. 53, 2, 89 p. 43 (*in Lydia*). PAP. Lips. 51, 1 (*a. 372*). 64, 11 (*a. 368*). Oxyrrh. VI 915 (*a. 572*). 995 (*s. V*). *saepe.* soc. Ital. IV 284, 7 (*s. VI*) *al.* Greek pap. ed. Grenfell-Hunt II 85 (*a. 535*) *die illo* τέλει τῆς ιδ ἰνδ. 86, 6 (*a. 595*). *item usitatissimum* ἰνδικ: INSCR. Princeton exped. Syr. A 560/1 (*Bostrae, a. 488*) χρόν(οις) ἰνδικ. ἐνδεκάτης. PAP. Hamburg. I 23, 15 (*a. 569*). Lips. 13, 15 (*a. 366*). 45, 12 (*a. 371*). 62 I 4. 29 *al.* (*a. 384/5*). 98 (*s. IV*) *passim.* Oxyrrh. VI 914, 2 (*a. 486*). X 1335 (*a. 482*). *al.* soc. Ital. IV 283, 11 (*a. 550*). Goodspeed 12, 1, 13 (*a. 340*) τοῦ μερισμοῦ τῆς ιδ ἰνδικ. ἰνδς *i. e.* ἰνδ(ικτιονο)ς: CIL III 14894 (*Salonis*) μηνὶ Ὑπερβερέτεο. α. ἰνδς δεκάτης. INSCR. christ. Rossi I 1048 (*a. 534*). INSCR. christ. Diehl 117, 4 (*Salonis, s. VI, bilingu. v. supra p. 1159, 75*). Arch.-epigr. Mitt. aus Oest. VIII p. 192 nr. 32 (*Hama, a. 564*) n. 33 (*Mikiaser el chwar, a. 539*) p. 213 nr. 32 (*Selymbriae*) (*nisi forte ultimis tribus locis* ς *pro interpunctionis signo est*). ιν: PAP. Hamburg. I 68, 14 (*s. VI*). Oxyrrh. VII 1053, 1 (*s. VI/VII*). ἰνδι: PAP. Oxyrrh. X 1331 (*s. V*). ἰνδκ: Oxyrrh. VII 1053, 1. ἰνδο: Oxyrrh. XVI 1887, 1 (*a. 538*). ἰνδικτι: 1974, 3 (*a. 499*). *legitur inde a* FESTO (*cf. p. 1161, 4*) *et* FAST. Antiat. (*ibid. l. 7*), *sed utroque loco coniectura, licet certa, restitutum.* [*e coni. prob.*: TERT. ieiun. 10 quod pertinet ad in[ter]dictionis *ieiunii* quaestionem. pudic. 18 haec pertinebunt ad ⟨in⟩dictionem omnis pudicitiae. COD.

[Vetter]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Theod. 13, 5, 14 pr. *v. infra p. 1162, 27.* *dub.*: ENNOD. epist. 9, 35, 1 p. 259, 16 -o (*Vogel*, indicti *codd. plerique*; iudicium *CPb*, indicium *Sirm., Hartel*)].

I *i. q. actio indicendi, pronuntiatio*: FEST. p. 254 praeco ... in funeris ⟨-e ita pronuntiare solet⟩ (*cf. p. 1163, 60*). FLOR. epit. 2, 20, 2 imaginaria ... belli -e. MACROB. Sat. 1, 14, 9 ne feriarum quarumque violaretur -o. *cf.* FAST. Antiat. Sept. 13 (CIL 1^2 p. 248) epuli in⟨dictio⟩ (*in indice idem locus errore bis positus p. 361*).

II *praevalente imperandi notione i. q. iniunctio, praeceptio sim.*: A *generatim*: TERT. ieiun. $1^{\mathrm{extr.}}$ si spiritalis -o *ieiunii* est (10 *v. p. 1160, 83.* *cf.* CASSIAN. conl. 21, 30, 2 homines ... canonica ieiuniorum ad sanctum opus -e revocarent). adv. Marc. 5, 5 p. 587, 19 talionis. DON. Ter. Ad. 537 silentii -o est in hoc proverbio (*sc.* 'lupus in fabula'). PROSP. Aug. epist. 225, 6 *ut* superflua sit industriae ac laboris -o. AVG. serm. 8, 3, 4 in tertio isto praecepto insinuatur quaedam vacationis -o. PS. AVG. serm. ed. Mai 149, 2 -o *Herodis de infantibus necandis* fuit non cupiditatis, sed magni furoris. ENNOD. epist. 9, 35, 1 p. 259, 16 *v. supra l. 1.*

B *speciatim*: 1 *i. q. tributorum, munerum, operarum, militum iniunctio*: PLIN. paneg. 29, 4 novis -bus pressi ad vetera tributa deficiunt. VLP. dig. 38, 1, 15 pr. post -em operarum. MOD. dig. 49, 16, 3, 1 munerum *militarium* -o *poenae nomine.* LACT. mort. pers. 7, 3 enormitate -um consumptis viribus colonorum. 31, 2 provincias afflixerat auri argentique -bus factis (CIL X 5349, 6 [*a. 408*] ab -e auri argentique [*'intellegitur chrysargyrum sive lustralis collatio' Mommsen*] pop⟨u⟩lum suum liberum reddidit *cf.* OPTAT. [?] Aug. serm. cod. Guelf. app. 2, 4 p. 174, 146 aurarias -es). SYMM. epist. 6, 62 (63) tironum conquievit -o. PS. ASCON. Verr. p. 258, 18 omne genus pensitationis ..., canonis, oblationis, -is (*sc. extraordinariae*). FVLG. myth. 1 praef. p. 5, 2 nova -um ac momentanea proferens genera (*cf. infra l. 46*). COD. Theod. 11, 16, 11 nihil a provincialibus extraordinaria patimur -e deposci (COD. Iust. 10, 42 [41], 10 [*intra annos 293 et 305*]). *figurate*: AVG. in psalm. 49, $15^{\mathrm{in.}}$ deus noster, imperator et rex noster, quod vectigal nobis indicit ... ? audiamus -es eius. non trepidet pauper sub -e dei. CASSIAN. conl. 5, 21, 3 inexplebile -bus eius (*ventris*) inferre vectigal.

metonym. i. q. tributum: VLP. dig. 19, 1, 13, 6 tributorum aut vectigalis -isve ... nomine. PAVL. dig. 33, 2, 28 si ... fundo -es temporariae indictae sint (COD. Iust. 10, 16, 3 [*a. 249*] -es non personis, sed rebus indici solent). VVLG. III reg. 5, 13 erat -o triginta milia virorum *operariorum* (φόρος. *cf.* 5, 14 Adoniram erat super huiuscemodi -e *operariorum*). III Esdr. 8, 25 nullum tributum neque ulla alia -o irrogetur (μηδεμία φορολογία μηδὲ ἄλλη ἐπιβουλὴ [-βολ- *Castiglioni*] γίνηται). SALV. gub. 5, 25 -es tributarias praedas suas esse fecerunt. 5, 30 decernuntur his nova munera, ... novae -es (5, 34). SIDON. epist. 5, 13, 2 quos ... inauditis -um generibus exhaurit (*cf. l. 30*). VICT. VIT. 2, 2 provincias ... variis calumniis atque -bus onerabat.

2 *i. q. annua tributorum discriptio, delegatio*: COD. Theod. 6, 26, 14 (= Iust. 12, 19, 4) pr. solum ... canonicae -is praestent tributum (*opp.* superindictum). 11, 1, 19 formam -is teneat. 11, 5 tit. (= Iust. 10, 17) de -bus. 11, 6, 1 (= Iust. 10, 18) *nullius* -is titulus etiam sollemnis immineat nisi eum ... sedis amplissimae deposcat -o et cogat exactio. 11, 16, 7 quae factis a nobis -bus aliisve praeceptis continentur. 11, 16, 8 tempore -is ex more promendae. *ibid.* -e anniversariis vicibus emissa. 12, 7, 3 aut peculiaris in singulis aut certa per paucos aut uniformis in cunctos cogit -o.

3 *i. q. annua tributorum praestatio*: COD. Theod. 6, 26, 15 equorum aliarumque rerum procedit -o. *ibid.* circa alios ... -o postulabitur. 6, 37, 1 ab -bus ... habebuntur immunes (Iust. 1, 51, 11 [*a. 444*] ab omni -is onere. 12, 52, 3 pr. ab omnibus -bus). 7, 9, 4 *illis* annua tantummodo semper imminebit -o. 11, 5, 1 id futurae -i conlationique proficiat. 11, 15, 2 nullam ... necessitatem -is (*al.*). 12, 6, 18 pro qua -e videatur accepisse. NOVELL. Theod. 22, 2, 12 (= COD. Iust. 10, 36 [35], 1 pr.) memoratae discriptionis cesset -o. Maior. 2, 3 singularum -um quantitas speranda solvatur (CASSIOD. var. 12, 10, 1 summa futurae -is et qu.).

4 *i. q. annus fiscalis*: COD. Theod. 1, 10, 7 bini in singulis -bus ... palatini. 5, 12, 3 ⟨a⟩d undecimam nuper transactam -em (*al.* NOVELL. Iust. 147, 1. *et al. cf. infra l. 72. p. 1162, 4*). *ibid.* post decimam -em. 7, 4, 24 (= Iust. 12, 37, 9, 1 *a. 398*) ante -is principium. 7, 4, 31 (*a. 409*) uniuscuiusque -is (NOVELL. Iust. 128, 1 ἐπινεμήσεως) annonariam ... rationem transacta ea sequentis -is mense Novembri *eqs.* 10, 1, 11 decima -e ... dependant. 11, 1, 3 quae -e penduntur. 11, 1, 18 eius anni atque -is exordio (11, 5, 4 = Iust. 10, 17, 2). 11, 1, 33 initio -is octavae (NOVELL. Maior. 2, 1 ad praesentis undecimae -is initium. *al. cf.* ENNOD. opusc. 3, 189 p. 380, 2 praesentis -is fiscalis calculi). 11, 1, 35 antequam elabatur -o, annua tributa ... exsolvat (NOVELL. Mart. 2, 1 usque ad finem ... -is nuper elapsae. GREG. M. epist. 8, 7 p. 9, 28). 11, 17, 3 ex praesenti duodecima -e (11, 28 14 debita ex pr. -e. *al.* NOVELL. Maior. 2, 1 *al.* CASSIOD. var. 12, 7, 2. 12, 22, 1. GREG. M. epist. 1, 23 p. 27, 17 *al.*). 11, 20, 3 unius anni, hoc est tertiae -is, devotione. 11, 20, 6, 1 ex quarta decima feliciter futura -e (CASSIOD. var. 9, 13, 2 a quinta feliciter -e. *cf. p. 1162, 17. 75*). 11, 28, 3 usque -em quintam decimam, quae proxima fuerit. *ibid.* a prima -e in consulatum *illorum. ibid.* ex consulatu *illorum*, id est ex nona -e. 11, 28, 8 ex quarta decima -e usque ad -em quartam consulatus *illius.* 11, 28, 9 indulgentiam ... ex -e undecima Valentiaca in quintam usque nuper transactam (11, 28, 10). *al.* NOVELL. Valent. 1, 1, 1 in quartam usque -em ... tertiae -is debita (Mart. 2, 5 [*cf. p. 1161, 80*]. *cf.* NOVELL. Iust. 147, 1 reliqua ... debita a praeterito circulo primae -is [ἐπινεμήσεως]). *ibid.* de praedictarum ... -um reliquis (ENNOD. epist. 7, 1, 2 p. 172, 12 CASSIOD. var. 1, 16, 3). Valent. 1, 3, 3 usque ad incipientem primam -em. Maior. 2 pr. venientium -um tributis (CASSIOD. var. 12, 2, 5. 12, 7, 2). 2, 1 quicquid ex praeteritis -bus ... reliquorum est. 2, 4 exacto -is tempore. Mart. 2, 5 ad expensas primae -is ... deputatum. CONC.^{S} IV 2 p. 96, 29 octavae praeteritae -is ... nullas ... pensiones accepi (GREG. M. epist. 2, 38 p. 134, 11 de duabus -bus. *ibid.* p. 136, 13 nonae et decimae -um). CASSIOD. var. 3, 25, 1 siliquatici titulum ... dederamus discussioni -is primae, secundae *eqs.* 3, 32, 1 per -em quartam fiscalia tributa relaxat (3, 40, 2. 9, 10, 3 per quartam feliciter -em. 9, 11, 2. 9, 12, 2. *saepe*). 5, 7, 1 de -bus *illa* atque *illa* reliquatorem exstitisse. 5, 14, 3 ab octava -e nuper exempta. 9, 11, 1 de quarta -e non exigant. 9, 12, 2 supra veterem censum nulla -is praedictae ... damna. 11, 35, 3 tertiae decimae -is rationibus imputandos (11, 38, 6 GREG. M. epist. 9, 130 p. 130, 6). 12, 7, 1 fiscum quintae decimae -is serenitas regalis indulsit. *al.* GREG. M. epist. 1, 23 p. 27, 18 de ... succedentibus -bus (4, 31 p. 267, 5). 2, 16 p. 113, 20 fructus decimae -is.

metonym. i. q. summa tributi unius anni fiscalis: COD. Theod. 7, 4, 23 de quinta decima -e. 13, 5, 14 pr. numerus naviculariorum ..., qui praesenti possit -e (intentione *cod.*) conpleri. *ibid.* ut vestes ... ab -e eadem non negentur. *ibid.* navicularii ex -e quinta decima constituendi sunt.

5 *in rebus, quae ad fiscum non pertinent, temporis definiendi causa* (*v. Seeck, RE IX 1327 sqq.; Marquardt, Staatsverw. II 224 sqq.; Ruggiero IV 49; cf.* ISID. nat. rer. 6, 6 -es Romani invenerunt, quae per singulos annos usque ad quintum decimum venientes rursus ad primi anni principium revolvuntur. *-is initium computatur a Kalendis Septembribus; cf.* AMBR. Noe 17, 60 etsi a Septembri mense annus videatur incipere, sicut -um praesentium usus ostendit. epist. 23, 16 -o Septembri mense incipit. LYD. mens. 3, 22 *et* 4, 124 *v. supra p. 1160, 45. 48. computatio -um incipit a. 297/8 [p. 1160, 60], v. Seeck l. c. 1328, 40*): ANON. Vales. 16, 94 septimo Kalend. Septembr. -e quarta *illo* consule. COD. Theod. 1, 5, 7 (*a. 357/8*) dat(um) IV. Id. Iun. Mediolani -e XV (8, 5, 11 *a. 360*). *cf.* EPIST. pontif. Thiel Felix 16 (*a. 490*) data Calendas Maias Probo Fausto ... -e XIII (AVELL. p. 610, 11 COD. Iust. 11, 13 *a. 369 sq.* GREG. M. epist. 6, 50). COD. Theod. 7, 18, 14, 1 (*a. 403*) proxima -e. *ibid.* 2 ultra memoratam -em. 12, 6, 27 pr. (*a. 400*) intra ipsam -em. LIB. pontif. p. 140, 8 -e undecima. 186, 10 -e supra scripta. 205, 17 *die illo* ind. XIIII. 218, 5 sub die indict. III. 224, 16 *die illo* -e X Romam ingressus est. *al.* CONC.^{S} II 3, 1 p. 52, 14 *conss illis*, die *illo*, -e tertia (*a. 449*). II 3, 3 p. 23, 23 post consulatum *illorum* ... sub die Kl. Septb. -e secunda. CHRON. Gall. chron. I p. 666, 695 consulatus fuit *illorum*, -o fuit quarta. MARCELL. chron. II p. 60, 8 pr. ego ... simplici ... computatione ... per -es perque consules ... *tot* annos a septima ... -e et a consulatu ... enumerans et usque in consulatu Magni -e undecima colligens ... subrogavi. p. 60, 17. 105, 25. CASSIOD. var. 5, 3, 5 ab -e tertia quaesturae te dignitate subvehimus. 5, 22, 5 a praesenti -e decuriarum rectorem esse praecipimus. 6, 2, 4 ab illa -e ... patriciatus culmen ascende. 6, 3, 7. 6, 10, 4 (*ita passim in formulis, quibus dignitates conferuntur; cf.* per -em *p. 1163, 11*). COD. Iust. de cod. confirm. 5 ex die sexto decimo Kalendas Maias praesentis septimae -is (GREG. M. epist. 1, 13 p. 13, 25 donec pr. -is celebretur impletio. *al. cf. l. 56*). GREG. M. epist. 8, 26 p. 28, 5 -e subsequenti. 8, 29 p. 31, 3 dominicae nativitatis, quae hac prima -e transacta est. *al.* (*v. Ind. p. 594*). SVBSCR. Prisc. post. l. VIII (Ber. sächs. Gesellsch. 1851 p. 356) scripsi artem Prisciani *conss. illis* (*a. 526*) -e quinta. PAP. Erzh. Rainer, Wessely, Schrifttafeln p. 9 nr. 17 sq. (*a. 398*) *conss.* p(er) Sergio actuario ind(ictione) XIV.

in titulis sepulcralibus plerumque hoc ordine tempus mortis vel depositionis indicatur: dies mensis, -o; ubi consulum nomina vel imperatoris annus additur: dies, consules (imp.), -o; paulo rarius: dies, -o, consules (imp.); perraro: consules, dies, -o (cf. INSCR. christ. Diehl 1245 b *infra l. 79). -es secundum provincias et oppida digestas v. Diehl, Ind. p. 284 sqq.* *exempla*: INSCR. christ. Diehl 141 a, 4 (*a. 570*) *dies, conss.*, -e tertia. 218 (*a. 559*) *dies, conss.*, -e VIII. 305 *dies*, in⟨d ...⟩ felicit⟨er⟩. 351 (*a. 523*) *conss., dies*, -e prima. 591 adn. sub d(ie) VII idu⟨s Apri⟩lis ind. V. 688 (*a. 545*). 1021 (*a. 572*). 1057 (*a. 546*) *conss.*, -e decima. 1061 b a (*a. 413 [?] et 423*) *dies*, ind. XI. ... *dies, conss.*, ind. VII. 1204 (*a. 551*) *dies*, IND VXV (XV *ex* VX *correctum?*). 1245 b (*a. 442*) *conss., dies*, -e XI. 1346 -i⟨s⟩ G (*i. e.* VI). 1436 adn. (*s. V ex.*) *dies, aera*, indect⟨ione ...⟩. 1550 (*a. 574*) *dies*, IND. GI (*i. e.* VII), ante GII dies pasces (*i. e. paschae*). 2741 b, 6 (*a. 539*) Kal. Iunias ind. secundae (*sic*). 2891 A (*a. 529*) *dies*, -e s⟨e⟩ptima, *conss.* 2891 A adn. (*a. 532*) *dies*, -e un⟨deci⟩ma, *conss.* 2912 adn. (*a. 526 aut 601*) *dies*, indictio(ne) qinta regis Teudorici. 3162, 4

[Vetter]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*a. 542*) -e sexta, *conss.* 3437 *dies*, quod est -e prima. 4419 (*a. 522*) *dies mensis Augusti*; Symmacho et Boetio VV CC CONSS (*i. e.* viris clarissimis consulibus) in fine IND XV. 4565 *dies*, indi(ctionis?) none et undecime (*Diehl: 'non intellego'; trium hominum est titulus*). INSCR. Dessau 9217 (*Rusguniis, s. VI*) tertiu Kalendas Apriles -e XIIII. 9217 b (*ibid.*) III die Kl. Nobr. ind. VIIII. INSCR. Egger, Salona II nr. 250 (*Salonis, a. 511*) ⟨su⟩b d(ie) Iobis ind. ⟨III⟩I, *conss.* *nota pro ablativo temporis non ante saec. VI. in usum venire* per -em (*aliter p. 1162, 16. 52*): DIONYS. EXIG. Proter. epist. 1 (*a. 525*) *dies* per octavam -em futuram ... celebranda est. LIB. pontif. p. 186, 9 per -em VI. 188, 2; 8. CASSIOD. var. 1, 42, 3 per -em feliciter tertiam *praefecti urbis dignitas alicui confertur* (*cf.* 2, 2, 5. *passim.* GREG. M. epist. 8, 36 p. 38, 23). 7, 22 per -em *illam mandata dantur* (7, 23). 7, 27 *dignitas aliqua* per -em *illam collata esse nuntiatur* (10, 7, 5 *al.*). GREG. M. epist. 1, 47 p. 74, 1. 13, 1 p. 364, 7 per -em sextam, *die illo, pontif. illo.* INSCR. christ. Diehl 560 (*Aquileiae*) per IND XI. 699 (*a. 568*) p(er) indic⟨t.⟩ p⟨ri⟩ma. 1162 A (*a. 525*) per IND tertia. 1273 per -e prima. 3119 *et* 4302 *v. supra p. 1159, 81. huc pertinere videtur* CIL IX 5737, 4 (*christ.*) per (PTB *traditur*) ind. III.

iuncturae nominales potiores: ad I et II A — B3: adiectiva attributa: annua: COD. Theod. 7, 9, 4. canonica: CASSIAN. conl. 21, 30, 2 COD. Theod. 6, 26, 14 pr. certa: COD. Theod. 12, 7, 3. extraordinaria: COD. Theod. 11, 16, 11 Iust. 10, 42 (41), 10. imaginaria: FLOR. epit. 2, 20, 2. nova: PLIN. paneg. 29, 4 SALV. gub. 5, 30. 34. *cf. p. 1161, 45.* peculiaris: COD. Theod. 12, 7, 3. spiritalis: TERT. ieiun. 1. temporaria: PAVL. dig. 33, 2, 28. tributaria: SALV. gub. 5, 25. uniformis: COD. Theod. 12, 7, 3.

ad II B 4 et 5: adiectiva vel participia attributa: nuper elapsa: NOVELL. Mart. 2, 1 GREG. M. epist. 8, 7. futura: COD. Theod. 11, 5, 1 DIONYS. EXIG. Proter. epist. 1 GREG. M. epist. 9, 206. 10, 16. feliciter futura: COD. Theod. 11, 20, 6, 1. *cf.* feliciter *solum positum* CASSIOD. var. 9, 13, 2. incipiens: NOVELL. Valent. 1, 3, 3. instans: COD. Theod. 12, 1, 173 pr. praesens: *v. p. 1161, 79 et p. 1162, 60.* COD. Theod. 13, 5, 14 pr. ENNOD. opusc. 3, 189 p. 380, 2 CASSIOD. var. 5, 22, 5. *aliter* AMBR. Noe 17, 60. praeterita: NOVELL. Maior. 2, 1 CONC.S IV 2 p. 96, 29. proxima: COD. Theod. 7, 18, 14, 1. 11, 28, 3, 7. sequens: COD. Theod. 7, 4, 31. subsequens: GREG. M. epist. 8, 26. succedens: GREG. M. epist. 1, 23. (nuper) transacta: *v. p. 1161, 68.* COD. Theod. 7, 4, 31 (*abl. abs.*). 11, 28, 10. Valentiaca: COD. Theod. 11, 28, 9 *et* 10. veniens: NOVELL. Maior. 2 pr.

iuncturae verbales ad II B: nomin.: -o: cessat: NOVELL. Theod. 22, 2, 12. cogit: COD. Theod. 12, 7, 3. conquiescit: SYMM. epist. 6, 62 (63). deposcit *aliquid*: COD. Theod. 11, 6, 1. imminet: COD. Theod. 7, 9, 4. procedit: COD. Theod. 6, 26, 15. *acc.* -em (-es): decernere: SALV. gub. 5, 30. emittere: COD. Theod. 11, 16, 8. facere: LACT. mort. pers. 31, 2. COD. Theod. 11, 16, 7. indicere (*nota fig. etymol.*): PAVL. dig. 33, 2, 28. COD. Iust. 10, 16, 3. irrogare: VVLG. III Esdr. 8, 25. postulare: COD. Theod. 6, 26, 15. promere: COD. Theod. 11, 16, 8. *abl.* -bus: affligere: LACT. mort. pers. 31, 2. onerare: VICT. VIT. 2, 2. premere: PLIN. paneg. 29, 4.

deriv.: indictionalis. *compos.*: superindictio (*cf. gr. hybr.* ὑπερινδικτίων).

indictiōnālis, -e. *i. q. ad indictionem vel tributum pertinens*: AMM. 17, 3, 5 -e augmentum (*i.* '*superindictum*') oblatum sibi nec recitare nec subnotare perpessus humi proiecit. *in graecum sermonem receptum*: EDICT. Diocl. 19, 1 a χλαμὺς στρατιωτικὴ ἰνδικτιωνάλια καλλίστη ✕ (*i. e.* denarii) δ'. 19, 2 στίχη ἰνδικτιωνάλια ✕ β' (*cf. Blümner p. 148*). *Vetter.*

indictīvus, -a, -um. *ab* indicere. *i. q. indictus* (*cf. p. 1156, 72. 1157, 24*): VARRO ling. 5, 160 ex aedibus efferri -o (*vulgo ex cod. B,* inductivo *codd.*) funere praeco etiam eos dicit, qui ex tabernis efferuntur (7, 42 PAVL. FEST. p. 106 FEST. p. 334. *v. vol. VI 1604, 46*). SERV. Aen. 1, 632 -a sacrificia dicebantur, quae subito ad praesens tempus indicebantur.

indictōaudiēns, -entis *adi.* *ab* in *et* dictoaudiens. *i. q. non oboediens, rebellis, contumax* (*pro subst. l. 74*): ITALA Is. 1, 23 (Iren. 4, 2, 6) principes tui -es sunt (ἀπειθοῦσι, *Vulg.* infideles). Ioh. 3, 36 (Cypr. testim. 2, 27) qui -s (*ALB*, indicto inobaudiens *M*, non dicto audiens *Hartel*, dicto non audiens *vg.*) est filio, non videbit vitam (ἀπειθῶν, *Vulg.* incredulus, *Itala cod. a* indictoobaudiens). II Tim. 3, 2 (Cypr. unit. eccl. 16) parentibus -es (*R*, in dicto non audientes [obaud- *M*] *rell.*), ingrati, impii (ἀπειθεῖς, *Vulg.* non oboedientes). IREN. 4, 16, 3 affligebat -es. 4, 41, 3 -es patribus filii. 5, 27, 1 -es (*codd.*, inobedientes *Fevard.*) non accedunt ad eius doctrinam. *deriv.*: indictoaudientia.

indictōaudientia, -ae *f.* *ab* indictoaudiens. *i. q. rebellio, contumacia*: IREN. 4, 27, 4 propter plurimorum -am (*syn.* transgressionem).

indictōobaudiēns, (-entis) *v. l. 70* (*cf. l. 68*). *ab* in *et* dictoobaudiens.

?**1. indictus**, (-ūs) *m.* *ab* indicere. GLOSS. II 80, 42 -us ἐπινέμησις (*cf. p. 1159, 56*).

2. indictus, -a, -um. *ab* in *et* dictus. GLOSS. ἄλεκτος, mutus (*quasi sensu activo*). [*falso trad.*: MANIL. 3, 4. *ex coni.*: *p. 1164, 5.*] *i. q. non dictus* (*pro subst.*: *p. 1164, 5. 15. 16. acced. dat. auct.*: *infra l. 17; abl. instr.*: *l. 12. 14. litotes*: *l. 12*): **1** *generatim*: TER. Phorm. 951 quod dictum, -umst; quod modo erat ratum, inritumst. LIV. 5, 15, 10 quae tum cecinerit ..., ea se nec, ut -a sint, revocare posse. 23, 22, 9 si quid ... arcani ... ad silendum ... fuerit, id ... obliviscendum, pro -o (*Alschefski*, dicto *P*) habendum esse. PLIN. nat. 14, 3 ea, quae invenerant prisci, desidiā rerum internecione memoriae -a (*sc. sunt*). **2** *speciatim*: **a** *t. t. fori*: CATO or. frg. 8, 1 decem hominibus vitam eripis -a causa, iniudicatis, incondemnatis (*v. vol. III 693, 56. adde*: CIC. Rab. perd. 12 Sull. 22 leg. 1, 42 CAES. Gall. 7, 38, 2 LIV. 1, 51, 9. 3, 56, 11 *al.* CVRT. 3, 12, 19 *al.*). **b** *in rebus litterarum i. q. non celebratus, nondum laudatus*: VERG. Aen. 7, 733 nec tu carminibus nostris -us abibis, Oebale. HOR. carm. 3, 25, 8 dicam insigne recens adhuc -um ore alio. ars 130 rectius Iliacum carmen deducis in actus quam si proferres ignota -aque primus. GELL. 1, 22, 12 nihil istorum vult dicere, nescio quid aliud -um inscitumque dicit. NEMES. cyn. 26 Biblidos -um nulli scelus. VOPISC. Tac. 16, 7 haec ego ... de Probo credidi praelib[er]anda, ne ... Probo -o deperirem. MACR. Sat. 3, 18, 9 nucem molluscam ... -am non relinquamus. **c** *i. q. innominabilis* (*sec. gr.* ἄρρητος): APVL. Plat. 1, 5 *deum* quem ... caelestem pronuntiat *Plato*, -um, innominabilem *eqs.*

indiculum, -ī *n.* (*v. e. g. l. 41. 47. 54. 58. 64*) *et* **indiculus**, -ī *m.* (*l. 35. 36. 44. 59*). *ab* index *demin.* -icol-: GREG. TVR. Franc. 5, 44 p. 236, 25 *al.* -ecol-: GREG. TVR. Franc. 8, 28 p. 341, 17. NOT. Tir. 55, 5 1a -um. GLOSS. -um parva epistula. [*venet.* endegolo. *M.-L.*]

1 *i. q. parva epistula, epistula minor maiori apposita vel adhaerens, brevis descriptio, relatio, instructio*: SYMM. epist. 6, 48 quae ad urbem pertinent, -i cohaerentis lectione noscetis. 7, 82. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 20 p. 599A libellum quendam scribens comprehendere quasi -o quodam voluit quanta ... Varro scripserit (ENNOD. epist. 5, 24, 2 p. 144, 27. ISID. orig. 6, 6, 2 in uno voluminis -o). p. 599C. EPIST. pontif. 381 Migne 50, 531B constitutiones sanctorum patrum compendioso manifestamus -o. AVELL. p. 513, 16 (tit.) -us. p. 526, 9 ad instructionem vestrae fidei pleniorem ... -um subter adiecimus. p. 533, 4 (tit.) -us. p. 605, 9 -us, quem acceperunt legati nostri. PROSP. resp. ad Gall. praef. p. 156A ut, quae ... damnabilia se repperisse iactabant, brevium capitulorum -is publicarent ([*syn.* compendium]. *cf.* CAES. AREL. serm. 124, 6 p. 495, 28. 148, 3 p. 574, 7). resp. ad Vinc. praef. p. 177A. ALC. AVIT. epist. 30 p. 61, 34 quaedam nostrae responsionis -a. ENNOD. epist. 3, 19 p. 86, 8 fugacem puerum vestrum ... me suspicor invenisse, de quo -um destinavi. GREG. TVR. Franc. 5, 44 p. 236, 25 Chilpericus rex scripsit -um, ut sancta trinitas ... tantum deus nominaretur. 8, 2 p. 327, 21 -os. 8, 28 p. 341, 17 -um ... est repertum, quem (quod *D5*) ... regi legendum miserunt. Mart. 1, 2 p. 589, 13. CAEL. AREL. serm. 96, 6 p. 380, 2 velut lineas quasdam et qualiacumque -a ... intimare. 101, 6 p. 402, 25.

2 *i. q. catalogus, summa argumenti* (*cf. et supra l. 31*): RVFIN. hist. 6, 32, 3 si quis ... nosse vult, quanta Origenis volumina in manus nostras venerint, inde (*sc. e bibliotheca Caesariensi*) sumat -um (πίνακας). AVG. retract. 2, 41 in opusculorum meorum -o. POSSID. vita Aug. 18 p. 84, 26 W. statui ... in ... opusculi fine ... librorum, tractatuum et epistolarum -um adiungere (*cf.* ISID. vir. ill. 21, 27 p. 1094B). SVBSCR. Aug. cons. euang. cod. B lib. 1 fin. incipit -um quaestionum euangeliorum libri secundi. *ibid.* cod. R incipiunt ... -a (*syn.* capitula quaestionum). **3** *i. q. formula iuramenti annexa*: LIB. pontif. p. 225, 4 solita quae ab universis in scrinio episcoporum fiunt -a et fidei expositiones. GREG. M. epist. 6, 31 p. 409, 26 quicquid ... iuratum fuerit secundum -um, qui subter adnexus est (NOVELL. Iust. 8 iusiur. pr. p. 89, 5 Sch. s. proprium de hoc factum -um sacramenti). **4** *t. t. fastorum, i. q. tabellae quaedam, unde tempora feriarum paschae inveniri possunt*: COMPVT. Carth. 1, 5 p. 282 supr. in cancellis ... feriarum per numerum septenarium quaerenti sic datur -um. 1, 9 subscr. explicit liber primus cum -is suis. 2, 17 p. 297 supr. (*loc. corrupt.*). *cf. Krusch, Stud. z. Chronol. 178.* **5** *i. q. similitudo, parabola*: PS. ARNOB. confl. 1, 17 p. 269A permitte me probare turris -um (*syn.* exempla, similitudines, praefiguratum). *Lambertz.*

indidem *adv.* [*ab* inde, *cf.* īdem *et* ibi-dem, iti-dem *sim. J. B. H.*] NOT. Tir. 3, 96 (96a indedem) *inter adverbia* 'e loco' *enumerat* CHAR. gramm. p. 243, 18 B., *inter adv. composita in* 'em' PRISC. gramm. III 75, 1. GLOSS. αὐτόθεν, ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ἐντεῦθεν; inde, exinde, de ipso loco. *inde a* PLAVT., CATONE; *adamat* APVL. [*falso vel dub. trad.*: PLIN. nat. 17, 55 (*citat Cato agr. 37, 3, ubi rectius trad.* ibidem, *v. p. 154, 79*). PS. LACT. PLAC. fab. Ov. 1, 6 (inde denique *codd. plures vel omnes recte*, -mque *Magnus*). *ex coni.*: ITIN. Alex. 4 (*Haase*, inde *cod.*). IVL. VAL. 1, 23 p. 33, 15 urbi *Paratonium* nomen -m (*Axelson*, ibidem *cod.*, idem *Kübler*) datum (*gr. aliter*). *v. et l. 81. p. 1165, 15. 38. 42. 43.*]

i. q. ex eodem loco (*hic illic not. identitatis vacante fere i. q. inde, e. g. p. 1165, 6. 13. 55. 57. 58. not. stricta fere i. q. intrinsecus p. 1165, 36*): **1** *de separatione locali* (*pendet a subst. l. 84; adv. p. 1165, 8*): LIV. 5, 26, 6 captivum -m (*Kern*, indecem *M*, indicem *rell.*) ex agris secutus ducem *eqs.* 27, 12, 5 Bruttiorum -m (ex

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Sicilia) perfugae. 27, 25, 11 naves -m (*ex Sicilia*) accitae erant. INSCR. Not Scav. 1936 p. 333 n. 194 (*Pompeis*) convenito indide(m) (*cf.* APVL. met. 11, 20 supervenisse). FRONTIN. strat. 2, 4, 5 iussit muliones clam in montes proximos ... abire et -m conserto iam proelio ... ostentare se pugnantibus. APVL. met. 6, 17 pergit ad quampiam turrim praealtam -m sese datura praecipitem. 11, 17 -m de sublimi suggestu ... fausta vota praefatus. *ibid.* -m digredi. ITIN. Alex. 23 belli apparatus haud procul -m habebatur.

2 *de origine*: **a** *sensu artiore* (*sine verbo infra l. 22. 23. pendet a subst.: l. 25 sqq.*): PLAVT. Cist. 62 -m unde oritur facito ut facias stultitiam sepelibilem (*de attractione v. Skutsch, Plautin. u. Roman. 71 n.*). Mil. 234 in regionem astutiarum mearum te induco, ut scias ... mea consilia :: salva sumes -m (*v. et infra l. 63. cf.* Mil. 666 hilarissimum convivam hinc -m [-dam *trad.*] expromam tibi. Pseud. 740 ut dulce promat -m [*sc. ex pectore.* idem *codd.* PLIN. nat. 14, 93]). CATO agr. 25 -m (*ex eodem dolio*) ... lavito paulatim; erit lora familiae quod bibat. PACVV. trag. 92 omnium ... idem *aether* est pater, -mque eadem aeque oriuntur de integro atque eodem occidunt (LIV. 25, 15, 7 -m ex Achaia oriundi *Tarentini Metapontinique.* GELL. 2, 22, 5 oritur ... sol non -m semper. *cf.* AVG. civ. 16, 3 p. 127, 13 D. exorti). VARRO ling. 6, 37 ab 'lego' 'legis legit legam' et sic -m hinc permulta (*cf.* 6, 66 -m ab legendo 'legio'. 6, 76 -m 'omen'. 6, 84 -m 'puteus'). 7, 13 etiam -m illud Enni: *eqs.* frg. Prisc. gramm. II 540, 4 cum -m haurierint (APVL. met. 6, 13). CIC. S. Rosc. 74 quos homines? -mne Ameria an hosce ex urbe sicarios? (*cf.* NEP. Epam. 5, 2 Meneclidem quendam -m Thebis. LIV. 23, 46, 12 civis -m [*sc. Capua*] erat. 28, 1, 6 ducibus -m ex Celtiberia transfugis. 39, 12, 1 Hispalam -m ex Aventino libertam. GELL. 17, 9, 16 virum -m [*i. ipsum quoque Poenum*] quendam inlustrem. 18, 3, 1 virum -m ⌊civitatis eiusdem⌋ [⌊ ⌋ *glossema?*]. IVL. VAL. 3, 15 p. 124, 19 veteris cuiusdam regis -m monumentum. *cf. et l. 40*). de orat. 3, 161 unde ... simile duci potest ..., -m verbum unum, quod similitudinem continet, translatum lumen adferet orationi. nat. deor. 2, 118 stellae atque ... aether effundunt eadem et rursum trahunt -m (*sc. ex aquis alimenta*). CATVLL. 61, 214 non decet tam vetus sine liberis nomen esse, sed -m semper ingenerari (*cf.* GELL. 4, 1, 19 -m nata acceptaque [*opp.* allata extrinsecus. AVG. gen. ad litt. 8, 6 p. 240, 12 nasceretur; inde *l. v.*]. APVL. apol. 50 spiritu -m parto). LIV. 39, 8, 7 indicia ex eadem officina exibant, venena -m intestinaeque caedes. GELL. 7, 10, 4 Euclides, qui -m Megaris erat (APVL. met. 7, 26 'non est' ex his [sanabilis *Leo*] inquit unus '-m [*ex asini salacitate*] praesens iactura'. AVG. civ. 8, 9 p. 334, 13 D. [inididem, itidem, identidem *codd. vett.*]. in psalm. 59, 1 [in iisdem *l. v.*]). 19, 7, 2 ut quaeque vox -m (*ex carmine Laevii*) digna animadverti subvenerat, ... memoriae mandabamus. APVL. met. 2, 1 *ut* lapides quos offenderem de homine duratos et aves quas audirem -m plumatas ... crederem. 3, 21 -m (*ex ea pyxide*) egesta unguedine (3, 22. 6, 17 me necesse est -m delitam theatrum deorum frequentare. 6, 20 delibo). 11, 12 -m (*ex eo libro*) mihi praedicat, quae *eqs.* mund. 11 thrascias et argestes sunt -m flantes ([*Ps. Arist. p. 394*[b] *30* θρασκίας ... ὁ ἑξῆς πνέων τῷ ἀργέστῃ]. 17 [*om. gr.*]). IVL. VAL. 3, 7 p. 117, 17 -m laudem ... captare ..., unde ... periculum fieret (*gr. aliter*). CIL XI 5265 (*s. IV in.*) -m (*ex Tuscia*) creatus sacerdos. **b** *de causa*: SOL. 45, 4 qui Argaeus *mons* ... ne aestivo quidem torrente pruinis caret quemque -m populi habitari deo credunt. **c** *de instrumento* (*huc trahere possis et l. 16. 41. 48*): APVL. met. 7, 28 exsolvit suam sibi fasciam pedesque meos singillatim inligans -m constringit artissime. 8, 28 -m (*eo flagro*) sese multinodis commulcat ictibus *sacerdos.* 10, 21 me ... -m (*eodem oleo*) largissime perfricat. IVL. VAL. 1, 37 p. 48, 5 auri ... ea copia ..., ut humum ... consternere -m possim (*om. gr.*).

3 *partitive*: CATO agr. 158, 2 haec omnia decoquito usque ad sextarios III iuris ...; -m sume tibi sextarium unum *eqs.* (APVL. met. 1, 19 aliquid. *cf. supra l. 13*). APVL. met. 10, 26 -m de potione gustavit. IVL. VAL. 2, 30 p. 102, 25 tibi privum munus istud habebis quod -m (*ex praeda hostium*) regalissimum est (*gr. aliter*).

syntactica: *in correl. c.* unde: *l. 10. 31. 52.* -m ex Celtiberia *sim.*: *p. 1164, 84. l. 6. 19. 22. 25 sqq. 64.* hinc -m: *supra l. 14.* -m hinc: *l. 22.* etiam -m: *l. 23.* *cf. et pleonasmum l. 30.* -mque (?): *p. 1164, 76.* -mne: *l. 25.* *Rehm.*

indiffatīgātus *v.* indef-.

[x]**indifferēns**, -entis. *ab* in *et* differens *sec. gr.* ἀδιάφορος (*aliter p. 1166, 60. cf. p. 1168, 61*). *subst.*: *l. 83. p. 1166, 33.* *vox a* CIC. *inventa.* [*falso editur pro* differentis: HIL. syn. 15 p. 491[B]. *pro* -s *falso editur* indifferentia: HIPPOCR. aer. 23 quod semper simile est et -s (*cf. p. 1166, 40*).]

A *a 'differens' sensu intransitivo*: **1** *pertinet ad vim et momentum*: **a** *quasi passive de rebus i. q. parvi aut nullius momenti*: **α** *in serm. philos. de rebus inter bona et mala mediis i. q.* ἀδιάφορος, *medius*: *in ipsis philosophorum definitionibus*: CIC. fin. 3, 53 id ... ita definimus: quod sit -s cum aestimatione mediocri; quod enim illi ἀδιάφορον dicunt, id mihi ita occurrit, ut -s dicerem. SEN. dial. 7, 22, 4 epist. 82, 10. 14 quae a nobis -ia ac media dicuntur (117, 9 id medium atque -s vocamus, quod tam malo contingere quam bono possit, tamquam pecunia *eqs.* GELL. 2, 7, 20). 82, 15. 16. 17. 117, 8. 9 cum omnia aut mala sint aut bona aut -ia (*cf.* GELL. 9, 5, 5 AMBR. Noe 2, 3 p. 414, 12. *et al.*). AMBR. Noe 2, 3 p. 414, 20 velut quibusdam vestimentis -bus, quae sunt salus *eqs.* p. 415, 24 *al. et al.* *in usu vitae*: EXPOS. mundi 14 -s ... ad eos vita (*est*). AVG. serm. 46, 7, 15 si -em habuero (*cf. p. 1167, 18*) errorem tuum.

β *in serm. metricorum i. q. anceps*: *de ultima versus syllaba*: QVINT. inst. 9, 4, 93 DIOM. gramm. I 494, 18 *al.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 62, 29 ἀδιάφορον id est -em (71, 23). SACERD. gramm. VI 500, 30 *al.* *de ultimo versus pede*: SACERD. gramm. VI 506, 13. 511, 9. 518, 26.

γ *in serm. gramm. i. q. medius*: CHAR. gramm. p. 212, 3 B. habitiva *verba* ... ut nascitur, crescit, oritur. haec quidem quasi -ia a passivis repugnant.

δ *alia*: QVINT. inst. 9, 4, 48 rhythmo -s *est*, dactylicusne ille priores habeat breves an sequentes. POMP. gramm. V 133, 23 hoc quidem apud oratores -s est; apud poetas multum interest inter colon et comma. IOH. epist. ad Sen. 8 si nihil speciale reservatum esset episcopo, gradus -s esse videbatur nec opus esset diverso vocabulo *sc. presbyteri et episcopi.*

b *quasi active de iudicio hominis i. q. parvi faciens*: SVET. Iul. 53 circa victum ... *Caesarem* adeo -em *fuisse* ..., ut *eqs.* IREN. 1, 24, 5 contemnere ... idolothyta ..., sed ... uti eis, habere autem et reliquarum operationum usum -em (*i. morum ceterorum hominum neglegentem*) et universae libidinis (*cf.* 2, 14, 5 eduliorum et reliquarum operationum -em sententiam ... a Cynicis possederunt). 1, 28, 2 -es (*i. promiscuos; cf. p. 1167, 2*) coitus et multas nuptias induxerunt et negligentiam ipsorum, quae sunt idolothyta, ad manducandum (*cf.* AVG. haer. 5 usus -s feminarum). THEOD. MOPS. in I Tim. 5, 23 p. 172, 18 -es ... erga conversationem. *nota neutr. pro subst.*: SCHOL. Ter. Phorm. 16 p. 127, 15 'in medio (omnibus palmam esse) positam' id est in publico vel -i, quoniam poetae boni indifferenter ducunt, utrum laudentur an vituperentur.

2 *pertinet ad discrimen et differentiam i. q. aequalis*: **a** *de rebus inter se non differentibus i. q. prorsus non dissimilis, par*: **α** *generatim*: CHALC. transl. p. 45[C] ob -em similitudinem (comm. 93 p. 165, 15. *cf. l. 49. 51*). comm. 214 p. 251, 22 partes ... -es, sui similes (*cf.* HIPPOCR. aer. 23 p. 43, 4 in commutationibus ... similibus et ⟨in⟩differentibus [*ibid.* quod semper simile est et -s (*v. p. 1165, 75*). *cf. p. 1168, 55*]. MAX. TAVR. serm. app. 22 p. 891[C] quam similis eorum pugna, quam -s est triumphus!). MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 177, 11 alterum alteri -s. **β** *speciatim in serm. theolog. de aequalitate personarum trinitatis*: PS. ORIG. tract. 14 p. 157, 12 patrem et filium et spiritum sanctum aequali potestate et -i virtute. HIL. syn. 13 cum quando imago omnis eius, ad quem coimaginetur, species (*gen.*) -s sit. 19 p. 495[C] -em in patre et filio divinitatis substantiam (AMBR. fid. 1, 11, 68 LEO M. serm. 76, 3 p. 405[B]). 23 p. 498[B] naturae -is similitudo (49 p. 517[A] auctori suo [*sc. deo patri*] -s *natura filii.* AVG. c. Arrian. 29, 27[in.] -s in trinitate natura, -s ... potentia est). 25 similitudo (*cf. l. 37. p. 1167, 66*). 41 secundum naturae indifferentiam et nomen -s. trin. 1, 4 p. 28[B] divinum et aeternum nihil esse nisi unum esse et -s (*cf.* PRISCILL. tract. 10 p. 93, 17 unum et -em sibi deum. PS. AVG. quaest. test. II nov. 29 p. 435, 18 unum opus et -s *trinitatis*). 7, 5 p. 203[B] in quo nihil differunt, in eo -s contemplatio est de proprietate naturae. 8, 41 p. 267[B] AMBR. fid. 1, 2, 17 MAXIMIN. c. Ambr. 129. 136 *bis.*

b *de studio inter partes medio i. q. omnibus aequalis*: TERT. apol. 36, 6 deo exactore et remuneratore -is benignitatis.

B *a 'differens' sensu transitivo* (*cf. p. 1168, 61*), *i. q. incunctans*: GLOSS. paratus, sine dilatione. sine dubitatione.

syntact.: ad: *supra l. 5.* circa: *supra l. 23.* erga: *supra l. 31.* *dat.*: *supra l. 16. 43. 49. 54.* *gen.*: *supra l. 47.* -s est, ... -ne ... an: *supra l. 16.*

adv. [x]**indifferenter.** NON. p. 127, 24 indiscriminatim -r. GLOSS. ἀδιαφόρως. *scrib. interdum* indef(f)erenter. *litot.*: *p. 1168, 14.* *inde a* SCRIB. LARG. [*ex coni. pro* indiffidenter: COD. Theod. 8, 15, 6, 1. *pro* indesinenter: *v. p. 1137, 77.* *falso trad. pro* differenter: GARG. MART. pom. 4, 1 p. 409 -r et varie. *corrupte*: PROB. cath. gramm. IV 9, 34 -r declinantur Latina ratione (*cf. p. 1168, 43*).]

A *a 'differens' sensu intransitivo*: **1** *pertinet ad vim et momentum*: **a** *fere i. q. neglegenter, temere*: SCRIB. LARG. 122 p. 154, 15 oportet ... non -r remediatos in futurum vivere. VENVL. dig. 48, 3, 10 cum scierint sibi quoque molestiae futurum magistratus, si facile solverint vinctos, non -r de cetero facient. TERT. ieiun. 2 p. 275, 22 -r ieiunandum ex arbitrio. IREN. 1, 6, 3[in.] idolothyta -r (ἀδιαφόρως) manducant, nihil inquinari ab iis putantes. GARG. MART. med. 2 p. 134, 17 mirari necesse est, quod ... -r ... febricitantibus detur. FILASTR. 90, 2 -r ... agere cupientes communicabant et hereticis et ecclesiae catholicae. quorum cum cognovisset indifferentiam, exortes eos suae communionis effecit ecclesia catholica (AVX. Maximin. c. Ambr. 57 in fame et penuria praedicationis -r agentem ipsam gentem Gothorum ... emendavit. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 145, 1 -r et ut communis vulgus agere). RVFIN. Basil. reg. 72 -r

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

contristavit, id est non secundum deum. AVG. haer. 1 turpitudinem -r (*i. promiscue; cf. p. 1166, 28*) utendi feminis (PRAEDEST. 1, 4 p. 589B -r ... uti coniugibus non solum laicis, sed etiam his, qui sacerdotii fungerentur officio. ORIG. in Matth. ser. 45 p. 92, 20 quasi -r liceat in uno eodemque tempore mulieribus commisceri diversis. *cf.* OP. imperf. in Matth. 18 p. 732in. quasi porcus ... -r coniugium maculaverat patris. CANON. Dionys. Exig. p. 53, 28 quod non oporteat -r ecclesiasticos ad foedera nuptiarum hereticis suos filios ... coniungere [*Mansi 2, 566C* ἀδιαφόρως]). CASSIAN. inst. 4, 16, 3 -r admissa *delicta* (conl. 9, 6, 4). 5, 24 cur ita -r ... praeterirentur cotidiana ieiunia (5, 26 adventu fratrum -r solvere c. i.). PS. PRIMAS. in I Cor. 11, 4 viri quondam comam nutriebant -r. *i. q. vitiose*: DIOM. gramm. I 453, 29 *soloecismus dictus* a Solone ..., qui -r locutus est.

b *i. q. aequo animo, leviter*: *α* -r ferre: SVET. Dom. 23, 1 occisum eum populus -r, miles gravissime tulit. AVG. epist. 151, 1 p. 383, 1 qui, loquarne an taceam, -r feras. CANON. Turner I 1, 2 p. 216, 32 rec. V = p. 266, 21 recc. IX. X (*Mansi 2, 673C* ἀδιαφόρως ἤνεγκαν). -r habere (*cf. p. 1166, 6*): MAXIMIN. c. Ambr. 128. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 144, 10 *opp.* gaudere. AVG. civ. 18, 51 p. 335, 22. 24 D. epist. 54, 2 p. 160, 14 quod neque contra fidem neque contra bonos mores esse convincitur, -r habendum ... est (*cf. l. 50*). in psalm. 138, 17. 18. CANON. Turner I 1, 2 p. 217, 36 (*gr. ut l. 17*). BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 272, 24 -r habens, an homo et non homo praedicaretur. -r pati, accipere, ducere: AVG. gen. ad litt. 3, 16 p. 82, 20 *anima* eam *compagem* non -r, sed, ut ita dicam, indignanter patitur ... dissolvi. 3, 19 p. 85, 15 non -r accipiendum, quod in aliis operibus dicitur: '... fiat', hic autem: '... faciamus hominem'. SCHOL. Ter. p. 127, 16 *v. p. 1166, 32.* *β alia*: TERT. ieiun. 11 p. 289, 25 -r hanc partem defendo. AVG. lib. arb. 3, 23, 69 p. 1305 nec libenter nec -r, sed potius renitenter et reluctanter. in psalm. 138, 16med. -r uti mundo isto. CASSIAN. inst. 11, 17, 1. *i. q. placide, tranquille*: MACR. Sat. 1, 12, 25 quod ... serpentes in templo eius nec terrentes nec timentes -r appareant.

c *de ultima parte versus i. q. ancipiter*: DIOM. gramm. I 504, 9 novissima metri syllaba -r ponitur (518, 29 novissimas versuum syllabas, sive longae sive breves naturaliter fuerint, -r ... poni. SERV. gramm. IV 454, 20). SERV. gramm. IV 457, 6 -r accipi (MAR. VICTORIN. gramm. VI 208, 18 adiaforos est, id est -r accipitur. *et al.*). *et al.* *adde*: SERV. gramm. IV 450, 14 corripiuntur, cum ...; -r sunt (*cf. p. 1168, 56*), cum ...; producuntur ..., cum *eqs.* 453, 29 mihi tibi sibi, quae -r poni possunt ([FIN. METR. gramm. VI 236, 8]. MART. CAP. 3, 282 accipiuntur).

d *i. q. sine scrupulo, sine dubitatione, sine haesitatione*: RVFIN. hist. 4, 7, 7 sine scrupulo atque -r (ἀπαραφυλάκτως) fidem negandam persecutionis temporibus (*sim.* ORIG. in Matth. ser. 45 p. 92, 17). 7, 18, 4 *apostolorum* imagines ... conservatas ... vidimus, quod mihi videtur ex gentili consuetudine -r observatum (ἀπαραφυλάκτως). PALLAD. hist. mon. I 48 p. 331D haec ... senex usque adeo purae mentis ... erat ..., ut ... iuxta me -r sederet. ISID. eccl. off. 1, 44, 2 p. 777A quod neque contra fidem neque contra bonos mores habetur, -r sequendum (*cf. supra l. 20*). *huc potissimum referas*: RVSTIC. Conc.S I 4 p. 104, 1 si ... -r ... et alia recepistis, quae ille proposuit litteris, ... innocens ego sum a sanguine omnium.

e *i. q. medie*: HIER. in Hab. 3, 11 p. 1322C saepe in bonam partem, saepe in malam, interdum -r accipitur (*cf.* RVSTIC. c. aceph. p. 1186A quomodo dixisti naturam, utrumne universalem an potius individuam? :: ego -r accipio; quae enim omnino differentia est?). AVG. mor. Manich. 2, 16, 51extr. epulas ... sine ulla cupiditate -r capit. SERV. auct. Aen. 3, 248 'Laomedontiadae' perfidi ...; sane alibi -r hoc nomen ... ponitur.

f *pertin. ad pron., i. q. non refert*: ISID. orig. 6, 19, 67 ieiunium est -r cuiuslibet diei abstinentia (*i. non refert, quo die ieiunetur*).

2 *pertinet ad discrimen et differentiam, i. q. sine discrimine, pariter* (*c. adi.*: AVG. fid. et symb. 9, 18 p. 21, 8 -r aequalis [in euang. Ioh. 76, 5extr. *cf. p. 1166, 51*]): **a** *de usu loquendi*: PLIN. dub. serm. frg. Pomp. gramm. V 144, 24 -r haec ('*Albanus*' *et* '*Albensis*') inveniuntur. QVINT. inst. 9, 2, 6 utroque utimur -r (11, 3, 1 utraque appellatione -r uti licet. SERV. gramm. IV 443, 7 MOD. dig. 50, 16, 101 pr. GELL. 10, 24, 8 ARNOB. nat. 1, 59 p. 41, 17 HIER. in psalm. 104 p. 77, 2. *et al.*). CHAR. gramm. p. 152, 30 B. -r locutos veteres ('*ambo*' *et* '*ambos*'). PAVL. dig. 38, 10, 10 hos ... quidam his nominibus designant: abpatruus *eqs.*; itaque et nos -r hos ponemus (NON. p. 455, 2 PS. AVG. categ. 12 p. 1432 MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 4 p. 157in. [*gr.* ἀδιαφόρως]. *et al.*). TERT. orat. 22 p. 194, 22 potuit uxores hominum nominasse vel feminas -r. NON. p. 429, 22 scius secum, conscius cum alio scius est, licet conscium -r legerimus. DON. Ter. Phorm. 109. HIER. in Is. 15, 9 p. 170C -r et 'Dimon' et 'Dibon' ... dicitur (AVG. quaest. hept. 3, 20 gen. ad litt. imperf. p. 476, 11 CONC.S IV 2 p. 174, 5. 8. *et al.*). *sim al.*

b *de usu vitae*: HIER. in Ezech. 16, 32 p. 149A cibis omnibus -r utendum. in Gal. 2, 14 p. 342B libere et -r victitans. 2 praef. p. 356A quod -r vescantur in templis. epist. 112, 17, 4 -r permittit vesci cibis, quos damnant Iudaei. AVG. epist. 36, 7, 17 p. 46, 17 per quorum escam et potum -r acceptum scandalizabantur infirmi. CANON. Turner II 1 p. 64a. b (*Mansi 2, 215A* ἀδιαφόρως). THEOD. MOPS. epit. in psalm. 48, 13 ad p. 320, 17—21 ut obviis quibusque ... -r utatur (ἀδιακρίτως).

c *i. q. absolute, indefinite, simpliciter*: HIER. hom. Orig. in Ezech. 1, 2 p. 321, 9 non ait -r 'in lacrimis', sed 'in lacrimis in mensuram'. in Ezech. 16, 27 p. 145B Palaestinis, quos -r Septuaginta alienigenas vocant. FAVST. Aug. c. Faust. 19, 1 p. 497, 15 -r et absolute nominavit 'legem'. CASSIAN. conl. 9, 10 utrum ... ordo *apostoli* ... aliquid amplius instruat auditorem an simpliciter accipienda sit ista distinctio et -r putanda sit ab illo taliter fuisse digesta. AVELL. p. 481, 14 non abrupte et sine exceptione propositum, sed ea ratione depromptum est, qua non ... -r videretur infixa sententia.

d *varia*: ITALA Ioh. 5, 19 (Mar. Victorin. adv. Arrium 1, 39 p. 1070B) quae pater facit, filius facit -r (ὁμοίως, *Vulg.* similiter). CHALC. comm. 112 p. 178, 17 sol non nisi ubi est B littera -r videtur (*i. pariter sc. ut Lucifer*). AMM. 30, 5, 7 -r lucrandi vel ex rebus minimis avidus. RVFIN. Basil. reg. 5 relinquere -r propinquis suis (*sc. tam honeste quam inhoneste viventibus*) portionem facultatum suarum. AVG. civ. 17, 7 p. 221, 34 D. inter se gens Hebraea divisa non est, sed -r in eiusdem erroris societate dispersa per terras. trin. 3 prooem. 3extr. aut -r ... deum ... aut quamlibet ex trinitate personam (*cf.* CASSIAN. conl. 13, 18, 2 deum ... -r ... operari). PS. AVG. serm. ed. Mai 42, 2in. qui ... inaniter retia ... missa -r incerto (*i. modo hoc, modo illo*) latere traxerant, ... missa in dextrum latus plena traxerunt. CANON. Dionys. Exig. p. 99, 26 circumeuntes -r (*Mansi 7, 360D* ἀδιαφόρως) urbes (*cf.* CASSIOD. hist. 9, 13 p. 1129C). EPIST. pontif. 701 Schwartz p. 8, 30 non omnia ... -r accipere, sed retentis bonis, quae noceant, refutare. BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 19, 30 quae ... natura aequales sunt, nihil retinent contrarii -r acceptae. *adiunguntur voces aequalitatis*: omnis *sim.*: QVINT. inst. 9, 2, 6 utroque *v. p. 1167, 69* (FAVST. REI. grat. 2 p. 66, 9). FORTVN. gramm. VI 284, 13 recipit ... dactylum et spondeum omnibus locis -r (SPART. Did. 4, 7 occupatis -r omnium subsellis. DON. Ter. Ad. 1 HIER. epist. 58, 6, 4. PS. ORIG. in Iob 3 p. 512B quotidie et omni tempore -r. LEO M. epist. 165, 8 p. 1167C = Conc.S II 4 p. 117, 23 [*gr.* ἀπαραλλάκτως]). COD. Theod. 8, 15, 6 pr. -r sub quoque apice potestatis. 11, 1, 36 -r cunctum possessorem. et (... et), tam ... quam *sim.*: DIOM. gramm. I 432, 17 dactylus -r positus et anapaestus (PRISC. gramm. II 339, 10 in e et i -r. MAR. VICTORIN. gramm. VI 14, 23 VEL. gramm. VII 62, 5 LACT. opif. 18, 2. *et al.*). SACERD. gramm. VI 475, 6 -r declinatur et graece et latine (HIER. in Mal. 1, 1 p. 1543D AVG. civ. 14, 7 p. 14, 1 D. *al. et al.*). VLP. dig. 1, 13, 1, 3 -r quaestores creari tam patricios quam plebeios (SIDON. epist. 7, 14, 6). PS. CYPR. adv. Iud. 1 p. 133, 5 atque (5 p. 138, 17). AMBR. Noe 32, 120 p. 494, 8 vel ... vel. COD. Theod. 8, 15, 6, 1 -r emancipato an in sacris agenti. 9, 42, 8 pr. -r, sive ii ex filio sive filia erunt (CASSIOD. hist. 9, 38 p. 1156A lectores ... -r fiunt sive catechumeni sive iam Christiani). *adiunguntur alia adverbia*: PS. CYPR. adv. Iud. 1 p. 133, 5 -r pariter. 5 p. 138, 17 -r aequaliter. CHALC. comm. 64 p. 132, 4 promiscue atque -r (VINCENT. LER. 15, 21in. -r atque promiscue). FAVST. Aug. c. Faust. 19, 1 p. 497, 15 -r et absolute *v. supra l. 9.* LEO M. serm. 51, 6 p. 312B inseparabiliter mecum atque -r operatur (serm. 75, 3 p. 402C epist. 75, 2 p. 902C). CASSIOD. Didym. in I Ioh. 3, 2 p. 52, 13 visuri eum (*deum*), sicuti est, hoc est perfecte et -r videntes eum. ALEX. TRALL. 1, 55 similiter et -r (*cf. p. 1166, 40*). *nota adv. pro adi.*: SERV. gramm. *v. p. 1167, 39.* VIRG. gramm. epit. 13 p. 82, 16 hic ... ordo ... praeposteritatus est; quem -r (*i. non mutatum*) ... relinquimus.

B *a 'differens' sensu transitivo (cf. p. 1166, 60), i. q. sine dilatione, incunctanter*: AVG. epist. 31, 8 -r mitte. 228, 6 p. 488, 1 -r obtemperandum esse. serm. 351, 3, 4 p. 1540 -r flagitat subveniri. CONC.S II 3, 1 p. 22, 25 Calchedona migrare ([*II 1, 1 p. 30, 2* ἀνυπερθέτως]. *cf.* GREG. M. epist. 1, 10 occurre [1, 66]. 9, 29 p. 62, 12 accedere). ENNOD. epist. 7, 17, 2 p. 186, 11 VITA Fulg. p. 55, 6 L.

deriv.: indifferentia.

***indifferentia,** -ae *f.* *ab* indifferens. *scribitur interdum* indeff-. *inde a* PS. QVINT., GELL., TERT. [*in codd. variat saepius c.* differentia. *pro* -a *conicitur* differentia: TERT. adv. Marc. 5, 19 p. 646, 18. *falso editur pro* differentia: AVG. gen. ad litt. imperf. p. 482, 5 (differentia *ML, edd. vett.*, -a *VT, ed. Vind.*). *pro* indifferens: *v. p. 1165, 75.*]

1 *pertinet ad vim et momentum*: **a** *quasi passive de rebus (hominibus: l. 84), quae parvi aut nullius momenti esse significantur*: *α in serm. philos. de rebus inter bonas et malas mediis*: AMBR. Noe 32, 122 p. 494, 23 -a ..., quae est in salute, vigore, decore, fortitudine *eqs.* p. 495, 3 horum, quae diximus, -a. *β in serm. metricorum de syllaba ancipiti*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 36, 29. 80, 15 propter novissimae syllabae -am (84, 14 AVG. mus. 4, 1, 1). PS. BASS. gramm. VI 305, 6 propter -am syllabae (*al.*). *γ varia*: TERT. ieiun. 10 p. 286, 27 salva ... -a semper ... orandi tamen tres istas horas ... sollemniores fuisse. AVG. nupt. et concup. 2, 23, 38 non se quod Iovinianus de -a nuptiarum virginumque sen-

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tire. in Gal. 42$^{in.}$ p. 2135$^{med.}$ subiunxit '... neque circumcisio quidquam valet neque praeputium', ut illam -am declararet (63$^{in.}$). FAVST. Aug. c. Faust. 16, 6 p. 445, 18 Christo ... -am ciborum docenti (19, 6 p. 502, 19). **b** *quasi active pertinet ad ipsum iudicium hominis res parvi facientis*: IREN. 2, 32, 2$^{extr.}$ Cynicorum -am. FILASTR. 90, 2 *v. p. 1166, 80.* AVG. in psalm. 138, 18$^{in.}$ unde tibi ista -a, ut sicut tenebrae eius sic sit tibi et lumen eius? *dub., utrum huc an ad 1a pertineat*: FAVST. *v. l. 3.*

2 *pertinet ad discrimen et differentiam*: **a** *de usu loquendi*: GELL. 13, 3, 6 de utriusque vocabuli (*'necessitudo' et 'necessitas'*) -a. 13, 23 (22), 17 cuius sonitus quanta apud veteres -a sit. AVG. civ. 14, 8 p. 18, 13 D. istorum verborum (*'cupio' et 'volo'*) -a. **b** *de similitudine personarum*: PS. QVINT. decl. 8, 12 p. 156, 22 hanc ipsam -am *gemellorum* ... parentum ... agnitio discernit ... et ... est ..., quod faciat ipsa similitudo dissimile. *speciatim in serm. theolog. de aequalitate personarum trinitatis*: HIL. syn. 23 p. 498^{A} naturae -a (36 p. 508^{C} 41. 64 p. 524^{B} per indissimilis n. -am. trin. 7, 11 p. 208^{A} AMBROSIAST. in I Tim. 2, 5 p. 467^{A} HIER. Didym. spir. 20 p. 121^{A} PS. AVG. quaest. test. I 97, 19 p. 185, 1). 36 p. 508^{B} generis. 40 essentiae. FAVSTIN. trin. 1, 13 p. 47^{B} substantiae (BOETH. trin. 6, 5). HIER. Didym. spir. 16 p. 118^{C} quam cum utroque (*patre et filio*) habet -am *spiritus sanctus*. 23 p. 123^{C} trinitatis (VICT. VIT. 2, 92 p. 66, 1). BOETH. trin. 1, 10. 3, 47 non est inter eos in re omni -a.

indifficulter *adv.* *ab* in *et* difficulter. *compar.: l. 33.* *i. q. non difficulter, facile*: AVG. civ. 10, 15 p. 425, 25 D. *angeli*, quod faciendum ... audiunt ..., incunctanter atque -r efficiunt. EPIST. pontif. 377 Conc.^{S} I 2 p. 26, 15 -r est ecclesiarum ... speranda tranquillitas, quando pro hac elaborare ... principes sic videmus. 591 Schwartz p. 69, 15 precor, ut ea ... et audire benignius et -r annuere ... dignemini. CLAVD. MAM. anim. 1, 21 p. 73, 3 per fistulam ... adtracto aëre aquas -r haurimus. VEREC. in cant. 1, 11$^{extr.}$ plumbi materies, dum subter accipit flammam, non eliquatur ...; attamen si desuper acceperit flammam, -ius liquatur (*vice positivi i. q. indifficulter*).

indiffīdenter *adv.* *ab* in *et* diffidenter. *i. q. firma fide*: SACR. Leon. 482 praesta ... sacramentum hoc in ecclesiis tuis -r intellegi. [COD. Theod. 8, 15, 6, 1 *v. p. 1166, 67.*]

indif(f)īnīte *v.* indef-. *Bulhart.*

indigena, -ae *c.* [*ab* indu *et* gignere, *cf. gr.* ἐγγόνη *'neptis'*, *cypr.* ἶνις *'filius, filia'*, *hibern.* ingen *'puella'*; *v. et* alienigena. *J. B. H.*] PRISC. gramm. III 478, 6 videtur ... a gente derivari ... -a, ingenuus, degener. ISID. orig. 10, 147 -a vocatus, quod inde sit genitus (*cf. l. 50. p. 1170, 20. 21*). *gen. plur. in* -um: PRVD. c. Symm. 2, 501. *forma* -a *etiam vice adi. usurpatur* (*at cum neutro tantummodo apud* PLIN. nat. 14, 72 *et* AVG. epist. 137, 8), *cum certa forma adi.* indigenus *non extet nisi in* GLOSS. *l. 52. 53.* NOT. Tir. 37, 34^{a} (*post* terrigena). *de notionibus*: AGROEC. gramm. VII 125, 1 -ae homines dicuntur, indigites dei. SERV. Aen. 8, 328 omnes terrae habitatores aut -ae sunt aut advenae aut convenae: -ae sunt inde geniti (*cf.* ISID. diff. 1, 323. orig. 9, 4, 39 i. g. et in eodem loco nati, ubi inhabitant. GLOSS. *et p. 1170, 20*). GLOSS. αὐτόχθων. ἐγχώριος. ἰθαγενής. αὐθιγενής. indigenus (-a *b*) in patria manens. GLOSS.^{L} III Abstr. IN 48 civis vel inde loco natus. Corp. I 118 indigenus qui in eodem loco ubi nascitur habitavit (*vel* habitat). I Ansil. IN 444 -ae quos Graeci αὐτόχθονας dicunt. [*dub.*: SCHOL. Hor. carm. 3, 3, 34 indigetem *var. l.* *loco manco*: ALC. AVIT. hom. 1 p. 141, 18.]

1 *de hominibus (numinibus: p. 1170, 19. 21. 31) i. q. civis natione (civitate accepta: p. 1170, 12. 14) particeps eius regionis, in qua habitat, incola vernaculus*: *nude positum* (*subst.*): VARRO Men. tit. Pappus aut -a (*Oehler*; index *Her.*, indige *seq.* nasturcium *codd.*). VERG. Aen. 12, 823 -as ... Latinos. OV. met. 2, 840 -ae *tellurem* Sidonida nomine dicunt (*cf.* 10, 644. 15, 558 PLIN. nat. 3, 4. 4, 120 AMM. 22, 8, 41 CYPR. GALL. gen. 999). 15, 11 quaerenti sic e senioribus unus rettulit -is. 15, 325 quod -ae memorant. CVRT. 8, 2, 14 ubertas terrae non -as modo detinet, sed etiam advenas invitat. 8, 2, 21 iter ... ignotum nisi -is. COLVM. 1, 1, 8 -a soli Attici. PLIN. nat. 2, 117 -arum scientia. 5, 12 -ae ... tradunt. 8, 229 quaedam animalia -is innoxia advenas interimunt ...; contra ... Aristoteles tradit a scorpionibus hospites non laedi, -as interimi. 10, 97. 19, 48 cibis -arum. 36, 90. STAT. Theb. 5, 309 insula ... perdidit una omnes ... -as. TAC. hist. 2, 2, 2 templum ... inclutum per -as advenasque. ann. 2, 60, 2 -ae ... perhibent. 6, 28, 1 doctissimis -arum et Graecorum. 11, 23, 2 suffecisse olim -as (*i. origine Romanos*) consanguineis populis (*opp.* coetu alienigenarum). ITALA num. 15, 30 (Aug. quaest. hept. 4, 25) ex -is (αὐτοχθόνων. *Vulg.* civis) aut ex proselytis (Ios. 8, 33 [Lugd.]. *cf.* VVLG. exod. 12, 19 tam de advenis quam de -is terrae. 12, 48. 49 eadem lex erit -ae et colono, qui peregrinatur apud vos [GAVDENT. serm. 10, 24 G. *explicat*: -ae ... Iudaei erant]. *sim.*: lev. 16, 29. 17, 15. 18, 26 [ἐγχώριος]. 19, 34 num. 9, 14. 15, 13 tam -ae quam peregrini. 15, 29 Ezech. 47, 22 AVG. civ. 18, 47 p. 330, 24 D.). PANEG. 2, 23, 1 ad illos primae (*i. orientis*) lucis -as. 3, 10, 1. AVR. VICT. Caes. 41, 20 (*v. Arntzium ad l.*). AMM. 17, 12, 18 huius -ae regni. 18, 9, 3. 20, 6, 8 legiones duae ... et -ae plures. 24, 2, 11. 29, 5, 37 -is locorum perquam gnaris. CLAVD. DON. Aen. 1, 248. 8, 115 civibus et -is. AMBR. hex. 3, 2, 11 quod ab -a (*sc. Sesostri Aegyptio*) fuerat ... temptatum. HIER. chron. a. Abr. 53 apud Cretam regnavit primus Cres -a (*cf.* 58. 400. 511). PS. RVFIN. in Am. 2, 9—10 ut -arum silvae ... nequaquam ulterius pullularent. PRVD. perist. 11, 206. psych. 754 sanctae ... urbis. AVG. quaest. hept. 5, 26 p. 391, 21 *deus* praecepit, ne fieret rex alienus sed frater, id est ex eodem populo -a, non alienigena. COD. Theod. 6, 37 (36), 1 equites Romani ... ex -is Romanis et civibus eligantur (*opp.* peregrinis). 7, 13, 6, 1 -as atque ipsius provinciae finibus innutritos. RVT. NAM. 1, 20 -amque suum Gallica rura vocant. ENNOD. epist. 1, 6, 5 p. 14, 21. 2, 6, 4 p. 45, 13 *opp.* extraneos. 9, 23, 7 p. 246, 7 utriusque orbis ... -a. opusc. 3, 7 p. 332, 19 Epiphanius oriundo Ticinensis oppidi -a fuit. 3, 35 fuit ... Bonosus ... Gallus quidem prosapia, sed caelestis -a. 3, 121 p. 362, 11 PRISC. rhet. 7, 24. CASSIOD. Didym. in I Petr. 1, 1 p. 9, 17 veluti nequaquam advenae sunt in terram, sed magis assimilantur -is. CE 1531 A, 5 (*s. V*) latex ... -is gratus, praeterlabentibu⟨s almus⟩: i⟨n⟩cola delicias, advena laudat ⟨opes⟩. GREG. M. epist. 5, 3 p. 310, 10 *opp.* peregrini. *additur nominibus personarum tamquam adi.*: VERG. Aen. 8, 314 -ae fauni (*cf. l. 45*) nymphaeque (SERV.: -ae id est inde geniti, αὐτόχθονες. CLAVD. DON.: inde geniti hoc est in ipsis locis). OV. met. 6, 330 dei (*cf.* PRVD. c. Symm. 2, 501. AVG. civ. 3, 12 p. 110, 6 D. *opp.* alienigenas. SIDON. carm. 7, 23). COLVM. 1, 7, 3 colonos. LVCAN. 2, 432 -as Latii populos. VAL. FL. 6, 92 duces. SIL. 16, 31 Hiberos. STAT. Theb. 7, 384 urbem ... non aliis populator ab oris belliger externave satus tellure, sed hostis -a assultat. PANEG. 12, 25, 2 -ae populi ([*opp.* advena hoste]. ALC. AVIT. carm. 2, 333). AMM. 21, 11, 2 iuvante -a plebe tumultum (MIRAC. Theclae 1 p. 169, 18). 29, 5, 9 consociato -a milite cum eo, quem ipse perduxerat. VVLG. I par. 7, 21 occiderunt ... eos viri Geth -ae (οἱ τεχθέντες ἐν τῇ γῇ). RVFIN. hist. 2, 1, 13 gentibus. CLAVD. 1, 254 -as Fluvios (*i. deos fluviales*). NOT. dign. or. 31, 25 equites ... -ae (*v. ed. Seeck p. 318*). COD. Theod. 7, 18, 10 -is ... possessoribus. SIDON. epist. 6, 4, 1 latrunculos. INSCR. Dessau 9014 civi -ae. *strictiore sensu de incolis primigeniis i. q. aborigines,* αὐτόχθονες: LIV. 21, 30, 8 *opp.* advenas. 23, 5, 11 Poenus hostis ne Africae quidem -a. SEN. dial. 11, 7, 10 vix ... invenies ullam terram, quam etiamnunc -ae colant. MELA 1, 83 alii *incolas Cariae* -as ... existimant. IVV. 13, 38 quondam hoc -ae vivebant more. TAC. Agr. 11, 1 Britanniam qui mortales initio coluerint, -ae an advecti ... parum compertum. Germ. 2, 1 Germanos -as crediderim minimeque aliarum gentium adventibus et hospitiis mixtos. GELL. 4, 9, 8 Masurius ... Sabinus in commentariis, quos de -is composuit. PS. AVR. VICT. orig. 3, 1 apud -as rudes incultosque. AMM. 15, 9, 4 fuisse populi partem -am. CLAVD. DON. Aen. 8, 55 p. 121, 22 Arcades non esse -as (*opp.* peregrinos). *sim. de Faunis* (*cf. l. 19*): CLAVD. DON. Aen. 12, 765 p. 628, 26 Fauno ... deo, qui esset -a. *i. q. terra editus,* γηγενής: AMPEL. 15, 1 *Cecrops* quia -a fuit, ab inguinibus serpens fuisse narratur. *metaphorice*: APVL. met. 11, 26 fani quidem advena, religionis autem -a (*i. religione initiatus*).

2 *de animalibus*: *adi.*: OV. am. 3, 13, 4 bovem (COLVM. 6, 2, 12 bos -a melior est quam peregrinus. *cf.* CASSIOD. var. 11, 39, 3 Bruttii boum pecus -a ubertate praestarent). met. 14, 343 apros. COLVM. 8, 16, 8 harenosi gurgites ... pascunt ... dentices Punicasque et -as umbras. APVL. met. 1, 2 equo -a. EVSTATH. Bas. hex. 8, 3 p. 948^{C} certas *aves* videmus -as (ἐγχώρια) esse, alias advenas. SIDON. epist. 8, 12, 3 crocodillos. LVX. anth. 350, 2 feris. *subst.*: AVG. gen. ad litt. 5, 5 p. 146, 30 quinto *die* aquarum natura produxit ... -as suos omnia scilicet natatilia et volatilia.

3 *de herbis sim.*: COLVM. 3, 8, 5 fructu, qui vel -a peculiarisque et vernaculus est huius soli. PLIN. nat. 14, 72 de -a vino. *huc pertinet*: AMM. 14, 8, 14 *Cyprus* nullius externi indigens adminiculi -is viribus ... aedificet onerariam navem. *elliptice* -a (*sc. arbor*): HIER. psalt. sec. Hebr. 37 (36), 35 vidi impium robustum ... sicut -am virentem (כְּאֶזְרָח רַעֲנָן. *Vulg.* sicut cedros Libani).

4 *latiore sensu de aliis rebus i. q. patrius, vernaculus*: VAL. FL. 6, 294 -is sacratus aquis ... sacerdos. SIL. 3, 104 Milichus -is late regnarat in oris. FLOR. epit. 2, 18, 12 *caeliam* vocant -am ex frumento potionem. GELL. 2, 22, 25 venti ... suae quisque regionis -ae. APVL. met. 1, 1 Quiritium -am sermonem. CLAVD. 28, 8 -as habitus nativa palatia sumunt (*opp.* species ... dissona ... aut peregrina). MAR. VICTORIN. gramm. VI 139, 1 *versui* prisca apud Latium aetas tamquam Italo et -ae Saturnio sive Faunio nomen dedit. PRVD. perist. 3, 193 nitor *marmoris* et peregrinus et -a. PAVL. NOL. carm. 21, 819 montibus. RVT. NAM. 2, 65 saxis. MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 39, 29 rerum -arum ubertas. CASSIOD. var. 5, 17, 5 mittat Padus ... -as pelago naves. ISID. Goth. 1^{b} chron. II p. 267, 18 vellera -is fucata conchyliis. *pertinet ad originem*: PRVD. cath. 3, 32 anima lucis et aetheris -a (*i. ex caelo oriunda*). CLAVD. rapt. Pros. 1, 163 *Aetna* movet -as (*i. ex ipso monte oriundos*) nimbos. *fere i. q. insitus*: PRVD. c. Symm. 2, 342 -ae pietatis iura (SCHOL.: naturalis). AVG. epist. 137, 8 *deus* uterum virginalem non adventicio sed -a puerperio fecundavit.

structurae: *patria indicatur gen.*: *l. 5. 12. 13. 35. 49. 59. 68. 78. p. 1169, 67. 77. 82. 83.* *adde*: AVR. VICT. Caes. 40, 1 HIER. vita

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Malchi 2 GREG. TVR. vit. patr. 19, 1 p. 736, 18. 20, 1 p. 741, 12 VEN. FORT. vita Germ. 1, 1 vita Albin. 5, 11. *pron. poss.: p. 1170, 10. 58. adi.: p. 1170, 14. praep.* ex: *p. 1170, 7.*

indigenitus (inde genitus [*v. p. 1169, 42*]? *an* indigenus [*v. p. 1169, 46*]?) *αὐτόχθων. αὐθιγενής* GLOSS.

1. indigēns *v.* indigeo. **2. indigēns** *v.* 2. indiges (*p. 1170, 15*).

***indigentia,** -ae *f. ab* indigere, indigens. *de notionibus v. l. 15 sqq. et 71 sqq. legitur post* CIC. phil. (*7ies*), SEN. phil. (*semel*) *saepius apud recentiores scriptores inde a* TERT. (*saepissime apud* AVG.); *plur.*: CHALC. comm. 204 AVG. epist. 157, 29 *al.* CASSIOD. in psalm. 103, 14 GREG. M. moral. 16, 50.

A *strictiore sensu de statu indigendi, quae opus sunt, i. q. necessitas habendi aliquid, desiderium, cupiditas* (*plerumque abs.; c. gen. obi.: l. 30. 36. 37. 41. 45. 46. 59. 61. c. pron. poss. pro gen. obi.: l. 48. c. gen. gerund.: l. 44. de not.*: CIC. Tusc. 4, 21 *definitur*, ut ... sit ... -a libido inexplebilis. ... distinguunt ..., ut libido sit earum rerum, quae dicuntur de quodam aut quibusdam ... ut habere divitias, capere honores, -a rerum ipsarum sit, ut honorum, ut pecuniae [*v. Dougan-Henry*]. *cf.* 4, 16 subiecta sunt ... lubidini ... -a, desiderium. SCHOL. Hor. gloss. Γ sat. 1, 3, 102 usus: -a):

1 *ipsorum animantium*: CIC. Lael. 27 a natura mihi videtur potius quam ab -a orta amicitia (*cf.* 29 humilem ... relinquunt ... ortum amicitiae, quam ex inopia atque -a natam volunt. 51. 100 *coniung.* utilitate). SEN. epist. 101, 8 ex ... -a *temporis* timor nascitur et cupiditas futuri. GELL. 9, 8, 1 magnam ... -am nasci non ex inopia magna sed ex magna copia. CHALC. comm. 166 de -a ... et exsaturatione. 286 omne quod desiderat in -a positum est. PALLAD. 3, 14 quod pro sola -a faciendum est vel necessitate provinciae. MAR. VICTORIN. defin. p. 25, 16 si adest ei *lectori* -a (*i. si opus est. cf.* FVLG. aet. mund. 8 p. 155, 6 licet nulla sit internuntii -a). HIL. in Matth. 27, 4 -ae ... satietate. AMBR. Noe 9, 28 -a ... et fames (*cf. ibid.* edendi appetentia). AVG. civ. 11, 24 p. 495, 17 D. deum nulla ... utilitatis -a, sed sola bonitate fecisse, quod factum est (*cf.* conf. 13, 4, 5. gen. ad litt. 1, 5 p. 9, 16 non ex -a sed ex beneficentia veniens amor *dei*. 1, 7 p. 11, 5 FVLG. RVSP. serm. 10, 1 p. 746C). 13, 22 p. 587, 10. 22, 19 p. 599, 11 alimentorum. 22, 30 p. 630, 23 nulla -a laborabitur. c. acad. 3, 2, 4 sapientiae. catech. rud. 4, 7 *amor* non aestuat -ae siccitate sed ubertate beneficientiae (*cf. l. 22 et 34*). in euang. Ioh. 25, 12 carere -a (*i. siti*) volens (*cf.* serm. 170, 9, 9 -a et fames). in psalm. 84, 10 p. 1076med. resistentibus molestiis, cupiditatibus, -is. serm. 51, 14, 24 illos ad mensam non ducit ... -a refectionis (*opp.* concupiscentia carnis). 77, 9, 13 maior -a quasi maiores comparat facultates. 345, 5 expletio ... -arum. 362, 26, 28 propter -am sublevandarum humanarum necessitatum. *saepe.* CASSIAN. conl. 9, 21, 2 -a eius (*sc. panis*) cottidiana (*seq.* opus sit nobis huius esu). SIDON. epist. 6, 1, 2 colloquii. BOETH. cons. 2, 5, 22 W. fugare credo -am copia quaeritis. 3, 3, 19 opes nec summovere possunt -am et ipsae suam faciunt. *al.* CASSIOD. in psalm. 103, 14 caelestibus divitiis ... hominum -as ... expleverunt. 147, 3 tranquillitas, quando -a nobiscum ulla non litigat. Didym. in Iac. 1, 2–4 p. 2, 18 possidentibus eas (*sc. virtutes*) -a nulla proveniat. *al.* DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 31 p. 402D sine ulla -a est sola divinitas. *et al.*

2 *corporis eiusque partium*: CHALC. comm. 204 p. 245, 1 *animae* ferebantur ad vitia cogente -a corporis (AVG. doctr. christ. 1, 19, 18 c. Iul. 5, 5, 32. in psalm. 37, 5in. corpus ... obnoxium -is. *al.* ALC. AVIT. epist. 3 p. 38, 22. *et al. cf.* PRIMAS. in apoc. p. 877A necessitatibus ... -ae corporalis). AVG. civ. 19, 12 p. 374, 10 D. mortalitatem (*i. partem mortalem*) ... ex -a rebellantem. enchir. 91, 23 vivificante spiritu sine sustentaculi alicuius -a subditam carnem. serm. 362, 12, 12 carnis suae mortalem -am (de serm. dom. 1, 15, 42 -am carnalem). lib. arb. 3, 14, 40 neque ... sol ... ad explendam -am sui luminis eos (*sc. oculos*) commutare putandus est. **3** *naturae, affectuum sim.*: CHALC. comm. 204 p. 245, 6 nec corporibus placebat naturales -as ferre (PRIMAS. in apoc. p. 877A. *cf.* BOETH. in in top. Cic. 6 p. 381, 6 naturae). AVG. civ. 14, 23 p. 49, 5 D. libidinis. 19, 14 p. 379, 29 animantia ... propter explendas -as appetitionum voluptatem sequuntur. gen. ad litt. 8, 5 p. 239, 3 famis. serm. 243, 4, 4 necessitatis.

B *latiore sensu de statu carendi i. q. inopia, paupertas*: **1** *abs.* (*vel add. gen. subi.*) *de inopia, penuria praesertim opum, divitiarum vel ciborum* (*cf. l. 78 sq. p. 1172, 6. al. et* GLOSS. V 553, 23 inopia, -a, fames) *aliarumque rerum ad victum necessariarum* (Ps. AVG. categ. 18 -a et redundantia, quae Graeci *ἔνδειαν καὶ ὑπερβολήν* vocant. *cf.* HIER. in Gal. 4, 20 p. 386C *ἀπορούμαι* ... -am et inopiam sonat): **a** *hominum*: **α** *usu sollemni*: ITALA II Cor. 11, 9 (Ambrosiast.) -am meam (*ὑστέρημα. Vulg.* quod mihi deerat) suppleverunt fratres (*cf.* AVG. serm. 46, 2, 4). ITIN. Alex. 44 plebs convenerat ... nullo -ae metu copiis ante congestis. 45 exercitum ... -a fatigatum. IVL. VAL. 2, 29 p. 101, 20 vitam ab -a laxiorem. HIL. in psalm. 118 zain 2 -am ... esse opulentia ditiorem. AMBR. hex. 5, 17, 57 *syn.* paupertas, inopiae necessitas. HEGES. 4, 4, 1 *syn.* inopia (5, 14, 3). AVG. epist. 126, 7 de vestra redundantia -ae suae supplementum sperabant. enchir. 24, 8 *opp.* ubertatis. serm. 36, 1, 3 divitiae verae immortalitas; ibi enim vera copia ubi nulla -a. trin. 10, 12 amor ... non ita sentitur esse, cum eum non prodit -a (*sc. rei amatae*), quoniam semper praesto est quod amatur. *al.* CASSIAN. c. Nest. 2, 5, 4 ut ... patiatur -am inopis (*opp.* munificentiam largientis). 7, 23, 1 ut largitas munerantis -am accipientis ostendat. LEO M. serm. 42, 2 p. 276 -a laborare. *al.* SALV. gub. 4, 18 *incontinentia ventris* rara est per -am, ... cotidiana per copiam. 5, 29 -am mendicorum. eccl. 4, 34 *opp.* opes. SIDON. epist. 6, 12, 1 fidelium calamitates -amque. RVRIC. epist. 2, 20 inopum -a largientum esse noscitur copia. CASSIOD. var. 11, 5, 2 illorum ... -a nostra penuria est. in psalm. 118, 112 huius mundi calamitatibus -aque vexamur. 112, 2 -ae necessitates. *al.* ORIBAS. syn. 5, 6 p. 52 infans ... ne multum repleatur ... aut -a (indigestia *La*) passus (*5, 6, 2 διαιτῆσαι ... ἐνδεῶς*). *et al.* **β** *fere i. q. infirmitas, imbecillitas*: AVG. bapt. 4, 24, 31 p. 260, 5 aetatis. pecc. mer. 3, 2, 4 meae facultatis. serm. 214, 2 quae est omnipotentia, ubi tanta est -a, ut ad sui operis effectum ... pervenire non posset ...? EVSTATH. Bas. hex. 2, 2 p. 881A humanae naturae ... -a (*πενία*). CASSIOD. var. 6, 19, 1 ad sustentandam humanae fragilitatis -am.

b *rerum*: CHALC. comm. 287 silva ... deformis est non ex se, sed ob -am; est enim turpitudo silvam cultu formaque indigere (*ibid. ter*). HESYCH. in lev. 19, 4 p. 1021C haec omnia rursus ad -am redigere. *technice*: MAR. VICTORIN. defin. p. 42, 12 species definitionis est *κατ' ἔλλειπὲς τοῦ πλήρους ὁμοίου γένους* id est per -am pleni ex eodem genere (*cf.* p. 32, 1 BOETH. in top. Cic. 3 p. 326, 31 CASSIOD. inst. 2, 3, 14 p. 123, 21 ISID. orig. 2, 29, 12).

2 *c. gen. rerum (animalium: l. 38) deficientium i. q. absentia, abitio, defectus, penuria*: TERT. anim. 43 p. 370, 8 *et* p. 370, 21 spiritus. ITALA prov. 6, 32 (Tert. pudic. 18) per -am (*δι' ἔνδειαν. Vulg.* inopiam) sensuum perditionem animae suae adquirit. IVL. VAL. 3, 47 calceamentorum. LACT. inst. 6, 15, 14 *verbi.* 7, 1, 17 paupertas et rerum -a. CHALC. comm. 345 sentit visus ... tenebras ... -ā eorum omnium quae oculi vident. GAVDENT. serm. 9, 15 G. vini. AMBR. Isaac 7, 60 quid ... est malitia nisi boni -a? (AVG. c. Iul. op. imperf. 4, 109). Nab. 6, 30 cibi -a ([*syn.* fame]. HEGES. 5, 21, 2). off. 3, 6, 41 frumentorum -am, alimentorum penuriam (HEGES. 1, 18 *opp.* satias). AMBROSIAST. in 1 Tim. 5, 17 sumptuum (CASSIOD. Ios. antiqu. 14, 24 p. 420, 32 ed. Basil. a. 1524 [*Ios. antiqu. 14, 406 σπάνιν*]). VVLG. Am. 4, 6 panum (ALC. AVIT. hom. 7 p. 115, 33). Ps. RVFIN. in Ioel 1, 10–12 hostiarum. AVG. nat. et grat. 51, 59 perfectionis. LEO M. serm. 95, 2 p. 461 -a facultatum (*syn.* inopia, necessitas). CONC.S I 3 Rustic. p. 157, 37 -a necessariorum (*τῆς χρείας τὸ ἄπορον*). RVSTIC. Conc.S I 4 p 181, 30 obiectionum. CASSIOD. var. 11, 8, 3 specierum. 11, 39, 3 victualium. in psalm. 32, 19 bonarum rerum. Ios. antiqu. 15, 6 p. 437, 24 ed. Basil. a. 1524 necessariorum inopia et ... aquarum -a (*Ios. antiqu. 15, 153 ἀπορίᾳ*). GREG. M. dial. 2, 21 p. 110, 14 M. alimentorum. PALLAD. hist. mon. II 9 p. 354 (*p. 44, 22 B. σπάνιν*). DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 20 fames non in -a panis aut aquae, sed verbi defectus est.

indigenus *v. p. 1169, 46.*

***indigeo,** -uī, -ēre. *ab* ind(u) *et* egere. NOT. Tir. 40, 44 -ens (*inter* egens *et* eget). 55, 6 -et. *de formis: formae stirpis perf.*: SALL.? (*v. l. 77*). NEP. Att. 9, 3. 21, 2 SVET. Tib. 10, 1 vita Ter. 4 TERT. adv. Val. 26 p. 202, 15 ITALA *p. 1173, 46.* AMBR. epist. 44, 2 HIER. hom. Orig. in Ezech. 11, 1; *inde saepius.* *?depon.*: ITALA Ioh. 16, 30 (cod. a) -eri. *pass.*: *impers.*: PLIN. nat. 10, 75 praesidio ... -etur. ITALA apoc. 22, 5 (Ambr. in psalm. 118 serm. 12, 27, 1) non -bitur (*ἔχουσι χρείαν. Vulg.* egebunt) lucernae ... lumine. PALLAD. 8, 4, 1 si -etur hoc genere. CASSIOD. in psalm. 135, 26 cum ... -eatur ab omnibus. *transitive*: ACT. Pauli frg. 3 RevBén. 27, 1910 p. 409, 28 ubi lumen solis non -etur. BENED. reg. 55 in frigidis regionibus amplius (*sc. vestimentorum*) -etur, in calidis minus. *act. imperson.* -et (*secundum* opus est): *p. 1175, 56. 74. 77.* *de signif.*: GLOSS. -o (II 478, 26 *trad.* indigo) *δέομαι ἀντὶ τοῦ χρῄζω. ἐπιδέομαι.* -et *δεῖται.* eget. necesse habet. -eas desideres (*Ter. Andr. 890*). *cf. etiam p. 1173, 2 sq. et p. 1176, 32 sq.* *de dupl. notione*: CIC. inv. 1, 88 'si ... -etis pecuniae' ..., hoc intellegebam: 'si ... in egestate estis' ...; cum autem hoc sumebas: '-etis autem pecuniae', illud accipiebam: 'vultis autem pecuniae plus habere'. *de structuris tritissima proferunt* SERV. ecl. 2, 71 ARVS. gramm. VII 483, 1 PRISC. gramm. III 159, 26. *prius coniungitur c. gen. (v. p. 1173, 62. 1174, 26), c. abl. inde a* SISENNA (*p. 1173, 8*), VARRONE (*p. 1174, 69. 1175, 15*), CIC. *de usu vv.* egere *et* -ere: *notio latior primaria in v. simpl. inde a* PLAVTO *usitata in v.* -ere *occurrit inde a* TVRPIL.? (*v. p. 1176, 16*), SISENNA (*p. 1173, 8*), CIC.; *notio strictior desiderandi in v.* -ere *prius* (*inde a* PLAVTO) *extat et ubique praevalet; in v. simpl. post unum exemplum Plauti inde a* RHET. Her., CIC. *viget. ceterum de usu singulorum scriptorum cf. elenchum s. v.* egeo (*vol. V 2, 233*). [*dub. vel corr.*: SALL. Iug. 110, 1 multis ... egomet opem tuli, nullius indigus (*V*, -ui *dett.*). hist. frg. 5, 22 -entia (*v. l. pro* ingentia) dona. STAT. Theb. 4, 722 Kl. (*in parte susp.*) longa fluminis instar -et (*Vollmer, indicat L*) Aegaeon deceptus imagine ripae. FIRM. math. 6, 9, 10. PS. HIL. libell. 1 p. 71, 20 indicet *corr. Trombelli pro* -et. AVG. civ. 17, 1 p. 198, 2 D. hoc ... monstrare quam sit operosum atque prolixum et quam multis -eat (*R, Dombart*; -eant *e*, indiguum *vulg., Hoffmann c. parte codd.*, indigum *vel* indignum *cett.*) voluminibus. COD. Theod. 11, 9, 2 (*alii alia coni.*).]

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

A ***latiore*** *sensu i. q.* ***non habere aliquid, carere aliqua re*** (*cf.* CIC. Tusc. 1, 87 triste ... est nomen ... carendi, quia subicitur haec vis: habuit, non habet, desiderat, requirit, -et. PELAG. in Rom. 12, 8 -ere, qui postulant): **1** *c. gen.*: CIC. inv. 1, 88 (*v. p. 1172, 63*). TAC. ann. 14, 1, 1 pupillum, qui ... non modo imperii, sed libertatis etiam -ret. AMBR. epist. 43, 11 ut nullius ... -ret, quod esset necessarium. BREV. EXPOS. Verg. georg. 1, 498 *v. p. 1177, 20.*

2 *c. abl.* (*cf. infra l. 37*): **a** *de rebus*: SISENNA hist. 23 manuales lapides dispertit, propterea quod is ager omnis eius modi telis -bat. CE 1238, 19 (*s. III*) villa paratast et nullis opibus -et ipsa domus. LACT. inst. 7, 3, 11 tam ... ipsi eguerunt quam haec -ent sensu (*cf.* opif. 17, 4 ignis ... sensu -et ..., anima vero ... sensu aucta est). PALLAD. 3, 18, 6 provincia ... olivetis. **b** *de hominibus*: CAES. civ. 2, 35, 5 milites iis rebus -bant, quae ad oppugnationem castrorum erant usui (*cf.* TAC. hist. 4, 17, 1). SEN. Tro. 55 caret sepulcro Priamus et flamma -et ardente Troia. TAC. hist. 3, 73, 1 Vitellianus miles neque astu neque constantia inter dubia -bat. ITALA psalm. 33, 11 (Firm. err. 18, 5) non -bunt (ἐλαττωθήσονται. *Vulg.* minuentur) omni bono ([*antea*: est inopia eis. eguerunt]. CONC.[S] I 2 p. 50, 9 *al.* [*I 1, 1 p. 39, 28* ἀπροσδεές. *I 1, 4 p. 16, 21* ἀνενδεής]). prov. 17, 6 (Hier. epist. 53, 11, 2) infidelis ... etiam obolo -et (*Vulg. deest*). PANEG. 2, 20, 3 abundare fortuna et -ere arrogantia. LACT. inst. 5, 14, 18 iustitia -et (*opp.* virtutibus plenus est). 6, 18, 23 virtute (*ibid.* carent). AMM. 31, 2, 19 nec alimentis nec pabulis. HIER. epist. 55, 4, 2 cibo (PHYSIOGN. 122 p. 138, 20). 147, 2, 1 sumptibus. *al.* VVLG. num. 20, 2 aqua populus. III reg. 11, 22 qua ... re ... -es? prov. 10, 13 qui -et corde (*cf. p. 1176, 28*). 31, 11 spoliis. Ier. 44, 18 omnibus. Iac. 2, 15 si ... -eant (λειπόμενοι) victu. PAVL. NOL. epist. 24, 23 ut iustitia, qua -emus, abundemus et iniquitate, qua abundamus, egeamus. *et al.* *i. q.* ***sponte carere, cedere aliqua re, renuntiare aliquid***: LACT. opif. 3, 20 non est tanti ... avium per aerem libera discursatio, ut manibus -eas (*syn.* careas).

3 *c. acc.*: *pron.*: VITR. 1, 1, 14 ne quid ex his -eat. *subst.*: ITALA Luc. 15, 14 (cod. e) coepit -ere (ὑστερεῖσθαι. *Vulg.* egere) victum. Rom. 3, 23 (Epiphan. in euang. 4, 9 p. 121, 10) -ent gloriam dei (*cf. vol. V 2, 235, 60*). Iac. 1, 5 (Aug. epist. 177, 5 *al.*) -et sapientiam (-a *v. l. et* VVLG. [λείπεται σοφίας]). CASSIOD. var. 2, 15, 4 suffragia meritorum. 12, 26, 1.

4 *c.* in *et abl.*: ITALA I Cor. 1, 7 (codd. d f g) ut non -eatis (ὑστερεῖσθαι. *Vulg.* ut nihil vobis desit) in ulla gratia.

5 *absol. i. q.* ***subsidiis praecipue rebus ad victum necessariis carere, egere***: PLIN. epist. 9, 30, 3 quos praecipue scias -ere, sustentantem foventemque orbe quodam societatis ambire. ITALA II Cor. 4, 8 (Tert. scorp. 13 p. 175, 24) qui ... -eamus (ἀπορούμενοι. *Vulg.* aporiamur), sed non perindigeamus. 8, 15 (Cypr. testim. 3, 1) qui multum habuit, non abundavit et qui modicum, non -uit (ἠλαττόνησεν. *Vulg.* minoravit. *cf.* HIL. myst. 1, 40, 1). VVLG. prov. 28, 27 (*opp.* sustinebit penuriam). Sirach 40, 29 melius est ... mori quam -ere (ἐπαιτεῖν). PELAG. in II Cor. 12, 10 magnae divitiae *sunt* -ere. PS. AVG. serm. 312, 1. COD. Theod. 11, 36, 20 his qui -ent (*cf. Cod. Iust. 1, 4, 2* pauperibus). CASSIOD. var. 12, 28, 1. IOS. c. Ap. 1, 273 si ... -rent vel in malis constituti essent (ἀπόρως ἢ κακῶς ἔπραττον). PALLAD. hist. mon. II 5 p. 350[C] monasteria magis -ent (*p. 30, 14 B.* πένεται πλέον). *quid desit, e contextu apparet*: CASSIAN. c. Nest. 7, 23, 1 dum accepisse *Christum gloriam* dicis, -uisse blasphemas (*opp.* habere). COD. Iust. 4, 41, 2 (*ca. a. 455*) barbaros, quos -ere convenit, telis ... instruere.

B ***strictiore*** *sensu de eo, cui aliquid (aliquo) opus est i. q.* ***necesse habere, desiderare, expetere aliquid*** (*additur, qua in re: p. 1174, 28. 30. 1175, 18. 23. 1176, 6. cf. gen.: p. 1174, 27; ad quem finem: l. 67. 69. 70. 71. p. 1174, 14. 42. 51. 75. 1175, 11. 13. 16. 50 al.; a quo: p. 1174, 60*): **1** *c. gen.*: **a** *-et* ***aliquis alicuius rei*** (*cf. p. 1172, 77. 1174, 54. 63*): PLAVT. Cist. 28 suarum opum nos volunt esse -entes (VARRO ling. 5, 92 inops, qui eius *opis* -et. CIC. off. 1, 49 NEP. Cim. 4, 2 *al.* VAL. MAX. 4, 6 ext. 3). Rud. 642 mulieres ... tui -entes auxili (LIV. 29, 35, 9). 943 non piscis expeto quam tui sermonis sum -ens. LVCIL. 308 quarum et abundemus rerum et quarum -eamus (CIC. inv. 1, 93 ad bene vivendum. Sull. 25 SEN. benef. 2, 30, 2). 760 argenti. CIC. inv. 1, 34 quarum *partium naturae* -emus ad ... praeceptionem. 1, 82 facultatis. 1, 88 *v. p. 1172, 65.* 2, 73 *al.* Att. 4, 1, 3 non tam facultatum quam consiliorum ad colligendas ... reliquias nostras -emus (*cf.* 12, 35. TAC. ann. 6, 46, 5 ⟨ad⟩ internoscenda ... utilia vel noxia. *et al.*). 13, 17, 3 commendationis. BELL. Hisp. 17, 2 praesidii. NEP. Thras. 2, 6 arma, quorum -bat. COLVM. 7, 11, 3 sues ... pabuli. 8, 14, 8 ciborum. TAC. ann. 15, 10, 1 alienae sententiae. SVET. Aug. 78, 2 -ens somni ... condormiebat. TERT. cult. fem. 2, 11 p. 730, 15 Oe. talium. ITALA Matth. 6, 32 (codd. f k *al.*) horum omnium (VVLG. his omnibus. *cf. De Bruyne, RevBén. 25, 87*) -etis (χρῄζετε). LACT. inst. 6, 25, 11 *Hermes Trismegistus* in illo sermone exclamavit: ... omnium ... plenus est et omnium minime -ens. AMM. 21, 9, 2 nullius cibi -ens mundioris, sed ... contentus vilibus. AMBR. epist. 29, 9 nullius -et *deus* (29, 17. VVLG. II Macc. 14, 35 [ἀπροσδεής]. PELAG. in II Cor. 6, 10 [nihil *pars codd.*]. *et al.*). PRVD. cath. 4, 54 -ens ... victūs (victu *v. l.*). AVG. serm. 197, 1 misericordiae dei. *al.* HIPPOCR. aer. 7 p. 11, 30 (δεῖσθαι). EVCHER. instr. 1 p. 79, 15 (*cf.* *Vulg. psalm. 15, 2* bonorum ... non eges). CONC.[S] I 5 p. 292, 44 -uit oblationis (*p. 275, 2* eguit oblatione). ACT. Archel. 48, 9 circumcisionis (-e *v. l.*). **b** *-et* ***aliquid alicuius rei*** (*cf. etiam l. 80*): RHET. Her. 2, 20, 32 non -et *argumentatio* reprehensionis. 3, 16, 29 *memoria* ingenii. 4, 17, 24 *expositio* rationis. 4, 37, 50 *assimulatio* mitigationis. CIC. inv. 1, 9 multorum verborum. 1, 10 actio translationis et commutationis (2, 57). 1, 48 signum ... testimonii et ... confirmationis. 1, 63 approbationis (1, 64 *sqq. cf. etiam l. 72*). 1, 72 complexionis rem non -ere (1, 74). 1, 86 longi temporis. 2, 47. 169 laboris, sumptus, molestiae (*cf.* de orat. 1, 156). S. Rosc. 34 defensionis. Phil. 6, 7 bellum ... celeritatis. part. 48 artis. top. 31 cognitio enodationis -ens. fin. 3, 50 *virtus* commentationis et exercitationis. nat. deor. 3, 37 ignem pastūs. Att. 10, 8, 9 commendationis (*cf.* APVL. flor. 17 p. 77). epist. 6, 4, 2 *miseriae* ad ferundum singularis virtutis -ent. VERG. ecl. 2, 71 aliquid ... quorum -et usus (SERV. quae rusticus usus requirit). LIV. 45, 30, 2 animali in artus alterum alterius -entis distracto. SEN. dial. 6, 11, 3 imbecillum corpus ... alienae opis -ens (*cf.* TAC. ann. 3, 54, 4). epist. 85, 20 beata vita nullius (*cf. l. 25*). COLVM. 12, 2, 2 opera, quae multi luminis -ent. VLP. dig. 26, 1, 3 pr. tutelae aetas. TERT. adv. Val. 26 p. 202, 15 -uisse ... animalem etiam sensibilium disciplinarum. ARNOB. nat. 2, 18 p. 62, 25 inops vita et multarum -ens rerum. AMM. 14, 8, 14 Cyprus ... nullius ... -ens adminiculi. HIER. epist. 36, 1, 3 singula magnorum voluminum [prolixitate *add. dett.*] -ent. CLAVD. MAM. anim. 1, 25 p. 90, 22. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 3 p. 7, 15 *sapientia* nullius. **c** *-et* ***aliquis alicuius***: PLAVT. Cist. 31 nostra copia nil volunt nos potesse suique omnium rerum nos -ere. TER. Andr. 890 patris. RHET. Her. 3, 16, 29 nostri. CIC. Lael. 30 mei. 51 alterius (COLVM. 12 praef. 6). 3, 27 quibus in rebus tui mei -bunt (*Baiter*, indulgebunt *M*). COLVM. 12, 2, 3 alicuius. SERV. Aen. 12, 794 deorum. VVLG. Rom. 16, 2 in quocumque negotio vestri -uerit (χρῄζῃ). PELAG. in I Rom. 4, 8. AVG. in psalm. 85, 3 illius (*sc. dei*) -ens esto. **d** *-et* ***aliquid alicuius***: CIC. Att. 2, 1, 10 *Amaltheum sacellum* tui. SVET. Tib. 10, 1 sui res p. AVG. civ. 10, 15 p. 246, 2 D.

2 *c. abl.* (*add. altero abl. praed.: p. 1175, 22. 23. 29*): **a** *-et* ***aliquis aliqua re*** (*cf. et p. 1173, 77. 83*): CIC. Tusc. 1, 88 ne vivus quidem bono caret, si eo non -et. Att. 2, 22, 5 precibus ... et cohortatione (CASS. Cic. epist. 12, 11, 1. *cf.* SVET. Aug. 89, 2 monitione). SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 1 aliorum consolatione (*cf.* FRONTO p. 236, 9 N. solacio. BENED. reg. 66, 10 [solacium *dett.*]). NEP. Ages. 7, 2 pecunia (VAL. MAX. 4, 3 ext. 3). Att. 9, 3 quibus rebus -uerunt, adiuvit (APVL. apol. 21 ad usum sui. LACT. inst. 2, 6, 5 [*syn.* desiderant]). 21, 2 medicinā. LIV. 2, 34, 3 auxiliis (VITR. 10, 16, 2 TAC. hist. 4, 51, 2 LACT. inst. 5, 20, 2. *et al.*). VAL. MAX. 5, 8, 3 consilio (*cf.* FRONTO p. 166, 4 N. APVL. Socr. 17 p. 157 AMM. 23, 6, 82). CELS. 1 pr. 62 nomine (LACT. inst. 1, 11, 38). SEN. benef. 3, 35, 3 qui beneficium accipit, maius accipit, quo magis eo -et *eqs.* 4, 3, 2 aliena ope (6, 27, 1 PLIN. paneg. 14, 5 LACT. inst. 2, 8, 17). epist. 14, 17 is maxime divitiis fruitur, qui minime divitiis -et. 101, 8 tempore. CVRT. 7, 10, 10 praesidio (HIER. epist. 22, 16, 2. *cf. et p. 1172, 54*). PLIN. nat. 2, 15. 10, 14 unum par aquilarum magno ad populandum tractu ... -et. 10, 198 exiguo ... potu *serpentes.* FRONTIN. strat. 3, 14, 3 *sale obsessi.* PLIN. epist. 8, 22, 1 clementiā (*cf.* AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 56, 2 misericordiā [-am *M*, -ae *NT*] -ent [HIER. epist. 51, 9, 3]. *al.*). SVET. Galba 7, 2 cibo. VLP. dig. 1, 12, 1, 7 graviore animadversione. *al.* GELL. 9, 8[tit.] qui multa habeat, multis -ere (*cf. 9, 8, 1* egere; *ibid.* multa ... desiderari. *sim.* BOETH. cons. 2, 5, 23 W.). APVL. met. 4, 17 nihil -emus labore ... vestro. mund. 27 *syn.* opus est. *al.* TERT. apol. 11, 4. ieiun. 12 p. 290, 11 revelationum scientia. LACT. 22[ies]. HIL. in Matth. 4, 26 bonorum ..., quibus a deo -emus. 9, 1 sanis medico opus non esse, sed curatione aegrotos -ere (*cf. Matth. 9, 12*). *al.* AVSON. 24, 7. AMM. 31, 2, 3 ita victu sunt asperi *Hunni*, ut neque igni (ignis *V*) neque saporatis (saporati *V*) -eant cibis. 30, 8, 8 (*seq.* ut). AMBR. epist. 2, 11 *al.* VVLG. deut. 15, 8 mutuum, quo (quod *v. l., Quentin.*) eum -ere perspexeris. I Macc. 12, 9 cum nullo horum -remus (ἀπροσδεεῖς τούτων). Luc. 9, 11 (χρείαν ἔχοντας). 12, 30 (χρῄζετε). act. 17, 25 (προσδεόμενος). *al.* AVG. epist. 166, 10 remissione (-em *VS*) peccati. *al.* BOETH. cons. 3, 3, 11 W. nihilo -entem sufficientemque sibi. *passim.* **b** *-et* ***aliquid aliqua re***: VARRO rust. 1, 23, 2 quae non multo -ent suco (*inde* PLIN. nat. 18, 165). 1, 31, 5 potu *poma.* CIC. inv. 1, 6 *civilis scientia* eloquentiā. 1, 63 propositio ... approbatione (1, 66. LACT. inst. 2, 8, 46. *cf. l. 8*). Q. Rosc. 44 magis mea adulescentia -et illorum bona existimatione, quam illorum ... senectus desiderat meam laudem. leg. 2, 30. fin. 5, 59 *res* adiumento ad ... confirmationem (*cf.* LACT. inst. 3, 8, 41 AMM. 20, 8, 16). Tusc. 4, 58. VAL. MAX. 2, 7, 14 aspero ... castigationis genere militaris disciplina -et. 3, 2, 3 virtus ... laudatione. 4, 7 pr. negotia ... suffragatione. 5, 4 ext. 5 SEN. dial. 2, 5, 4. 4, 21, 2 diligenti observatione res -et. 7, 7, 2 *voluptate* virtus saepe caret, numquam -et. *al.* COLVM. 12 praef. 3 fruges ... tecto (tecti *SA*). PLIN. nat. 14, 40. 18, 201 maxima -ens cura ... quaestio (*cf.* GELL. 14, 2, 13). 29, 85. 36, 164 *cotes* oleo. FRONTIN. aq. 72. TAC. hist. 4, 1, 3 pax et quies bonis artibus. PLIN. paneg. 85, 6 amicitiis fortuna principum. SVET. Aug. 29, 1 hominum ... multitudo, quae videbatur non sufficientibus duobus *foris*

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

etiam tertio -ere. FRONTO p. 225, 21 N. hortus ... ope stercoris. VLP. dig. 1, 16, 7, 1 aedes ... refectione (*cf.* 43, 21, 1, 7). *al.* GELL. 12, 15, 2 prima *vocabula* ... exemplis non -bant. APVL. met. 2, 11 hac ... sitarchia navigium Veneris. Socr. 18 p. 161 divinatione res. *al.* ITALA II Petr. 1, 20 (Priscill. tract. 1, 97 *al.*) lex ... interpretatione (*cf. infra l. 53*) -et (*cf.* INTERPR. cod. Greg. Vis. 6, 4. *et saepe. sim.* HIER. epist. 30, 10 explanatione). LACT. 8[ies]. INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 273a (*a. 361*) cunctis, quib(u)s lavacra -bant (273b). CLAVD. DON. Aen. 1, 360 *naves*, quae desiderarent fabricam aut -rent aliquibus armamentis. AMBR. epist. 2, 7 *al.* HIER. epist. 53, 4, 4 lex spiritalis est et revelatione -et (opus est *v. l.*), ut intellegatur. CAEL. AVR. chron. 4, 8, 118 aliena atque -entia detractione (*fere i. q. detrahenda*). BOETH. arithm. 1, 1 p. 8, 26 numerus ... ut sit, nullo -et. *talia passim.* *pro subi. est enunt. secundarium*: COD. Theod. 11, 30, 40 non -et disputatione, quin *eqs.* c *-et aliquis aliquo*: VARRO rust. 2, 9, 1 *pecus* comite *cane* -et ad se defendendum. CIC. ad Q. fr. 1, 3, 2 aliis. SEN. benef. 3, 22, 4 -ere (N^3, indicere N^1) ... infimis. dial. 7, 16, 2 nullo. epist. 9, 1 amico. SVET. vita Ter. 4 in scribendo adiutoribus. APVL. apol. 43 medico potius quam mago. met. 2, 25 custode. Socr. 19 p. 163 nullo adhortatore. TERT. carn. 14 p. 450, 14 Oe. PELAG. in I Cor. 12, 25 alterutro -emus. in Gal. 3, 25. AVG. civ. 8, 21 p. 351, 31 D. daemonibus nuntiis. *al.* d *-et aliquid aliquo*: PLANC. Cic. epist. 10, 17, 2 rem p. ... tali cive praetore in urbanis officiis -ere. PVBLIL. M 20 malae naturae numquam doctore -ent. APVL. apol. 48 negare factum facilis res est et nullo patrono -et. LACT. inst. 5, 1, 21 sapientia et veritas idoneis praeconibus. HIER. hom. Orig. in Ier. 13 p. 865[C] *peccata* -ent (δεῖται) homine, qui habeat poam. VVLG. gen. 34, 21 *terra* spatiosa ... cultoribus -et. AVG. pecc. orig. 29, 34 p. 193, 13 humanam ... naturam non -ere medico secundo Adam. in psalm. 32, 2 serm. 2, 4 omnia -ent domino. un. eccl. 20, 56 p. 305, 5. COD. Theod. 1, 32, 4 *administratio* praede.

3 *c. acc.*: a *-et aliquis aliquid*: *pron. sim.* (*cf. p. 1172, 59. 1174, 64*): VARRO ling. 5, 92 dives ... qui ut deus nihil -ere videtur (*cf.* APVL. Plat. 1, 5. 2, 21 PS. ORIG. tract. 1 p. 3, 7. *et al. v. et p. 1173, 82*). PELAG. in Rom. 1, 11 aliquid gratiae -ent (*cf.* BENED. reg. 8). AVG. serm. 77, 9, 13 multum. PROSP. in psalm. 145, 3 *a deo* expectatur, quod ipse non -et (CASSIOD. var. 8, 9, 1). BENED. reg. 34. *subst.* (*cf. et p. 1172, 58. 1174, 40. 54. 67*): MOD. dig. 48, 1, 12, 1 qui duriorem animadversionem (*cf. p. 1174, 55*) -ent. ITALA II Cor. 3, 1 (Pelag. in l. p. 243, 19 S.) commendaticias epistolas (χρῄζομεν ... ἐπιστολῶν. *Vulg.* egemus ... epistolis. *cf.* TRACT. de trin. fid. p. 184, 21 commendationem). PS. HIER. expos. in Matth. p. 559[C] doctrinam ... cibos. CONC.[S] II 3, 2 p. 5, 20 correctionem ($Φ^{cr}$, -e $Φ^{a}$ [δεόμεθα διορθώσεως]). VAL. CEM. hom. 4, 6 munera (*syn.* requirit). b *-et aliquis aliquem* (*dub.*: TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 470, 23 ne quis ... -eat datori [R^3, datorem MR^1; *cf. Hoppe, Beitr. Tert. 17*] imperatam habes ... formam): TRACT. de trin. fid. p. 195, 12 patrem. EPIST. pontif. 885 Conc.[S] IV 2 p. 208, 29 deum. ARNOB. in psalm. 142 p. 555[D] ducem. LVCVLENT. 3 p. 814[D]. c *-et res aliquid*: APVL. Plat. 1, 8 ut sit mundus, nihil (*cf. l. 33*) -ens (*Plat. Tim. 33[D]* προσδεές. BOETH. herm. sec. 1, 2 p. 64, 12 nihil -entem ... orationem [*syn.* perfectam]). ITALA II Petr. 1, 20 (Priscill. tract. 6, 92 p. 69, 10) scriptura interpretationem (*cf. supra l. 5*) -et. VVLG. IV reg. 12, 12 quae -bant expensa ad muniendam domum. IORD. Get. 280 fluvius ... congelascit, ut ... pedestrem vehat exercitum ... nec cumbarum -eat (*imperson.?*) lintres. GREG. M. epist. 2, 38. 9, 163. d *-et aliquid aliquem*: CONC.[S] II 3, 2 p. 83, 12 magnae passiones ... medicos -ent sapientes. GREG. M. epist. 9, 221 *locus* presbyterum.

4 *c.* in *et acc.*: PS. AVG. hypomn. 3, 5, 7 *voluntas hominis* semper -ens in adiutorium.

5 *quid desit, exprimitur adv.*: PELAG. in I Cor. 12, 21 invicem -emus.

6 *c. inf.*: GELL. 4, 1, 6 hoc plane -o discere, quid sit penus. PELAG. argum. p. 4, 25 illos -ere asserit confirmari. in Rom. 15, 24 *al.* PAVL. NOL. carm. 7, 21 crimen evidens non -bit quaestione detegi. AVG. anim. 1, 18, 30 p. 331, 10 epist. 140, 7. 179, 4 c. Fel. 2, 17 *al.* SVLP. SEV. dial. 1, 21, 5 CASSIAN. inst. 13, 9, 4 *al.* LEO M. serm. 28, 3 *al.* AVELL. p. 131, 15. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 156, 36 (*I 1, 2 p. 85, 8* ἐδεήθη). *al.* CASS. FEL. 45 p. 113, 18 ALC. AVIT. c. Arr. 26 p. 10, 27. VITAE patr. 3, 162 iam non -es poenitentiam agere (οὐ χρείαν ἔχεις μετανοῆσαι). CASSIOD. var. 1, 38, 2. *et al.* *c. inf. pass. imperson.*: AVG. c. Petil. 2, 105, 241 p. 157, 15 ne -eat *sacerdos* orari pro se. *subaudiendo inf.*: AVG. civ. 19, 14 p. 380, 26 D. sibi a proximo, si forte -et, consuli velit. *imperson.*: MVTIAN. Chrysost. hom. 10, 4 p. 310[med.] si omnia -et, evacua, da (κἂν πάντα δέῃ κενῶσαι, δός). *c. acc. c. inf.*: CASSIAN. inst. 10, 7, 2 scribi ... sibi aliquid *non* -ent. *imperson.*: CONC.[S] II 3, 3 p. 67, 23 -uit (*II 1, 3 p. 59, 35* ἐδέησεν) a Nicaeno fieri *episcopum*.

7 *c. enunt. finali* (*aliter v. p. 1173, 60*): ITALA Ioh. 13, 10 (Aug. epist. 265, 5) *et* VVLG. non -et nisi ut. 16, 30 (cod. a) te ... non -eri, ut te quisquam interroget (οὐ χρείαν ἔχεις, ἵνα. *Vulg.* non opus est tibi, ut). VVLG. gen. 33, 15 hoc uno (unum *v. l.*) ... -o, ut ([*syn.* necesse est]. *cf.* SVLP. SEV. dial. 3, 5, 5 PASS. Thom. p. 102, 18). I Thess. 5, 1 Hebr. 5, 12 AVELL. p. 228, 2.

8 *absol.* (*cf. l. 61 sqq.*): SEN. benef. 3, 35, 3 qui natus non est ..., ne -ere quidem omnino potest. *quid opus sit, saepius e contextu verborum elucet* (*cf. p. 1175, 73*): CIC. inv. 1, 63 (*approbatione*). 2, 112 (*beneficiis*). *al.* VLP. dig. 28, 5, 4 (*exhereditatione*). PELAG. in Rom. 2, 26 circumcisio carnis et cordis, circumcisio autem cordis non -et carnis. in I Thess. 3, 12 eis, ⌊in quo⌋ (⌊ ⌋ qui *B*) -uerint, misericordiam ... non negetis. AVG. civ. 13, 22 p. 587, 6 D. FAVST. REI. grat. 1, 9 p. 28, 7 nemo magis eget salute, quam qui se non intellegit -ere. *et al.*

part. praes. **indigēns**, -entis *pro adi.* (*subst.*). *compar.*: *l. 53.* *superl.*: *l. 26.* *gen. plur.* -um: SEDVL. op. pasch. 3, 23 p. 249, 10 (-ium *B*). ENNOD. opusc. 3, 150 p. 369, 24 (-ium *T*).

1 *i. q. carens, non habens* (*de rebus*: *l. 17. 18. 25. 29. 30. 57. 60*): a *c. addit.* (*abl.*: *l. 17. 20. 21. 24 al. gen.*: *l. 16. 17. 18. 19. 25. 30. acc.*: *l. 23. 31*) *i. q. expers, orbus* (*dub., huc ne pertineat*: TVRPIL. com. 49 nautae ... incerto itinere porti -es): VITR. 10, 16, 9 propter timorem consiliis -es (*cf.* SEN. benef. 1, 15, 3 consilii -s impetus; *opp.* ratio). VAL. MAX. 4, 4, 11 -ia domesticae impensae funera, inopes dotum filias ... cernimus. 7, 2 ext. 9 malo ... virum pecuniae (pecunia *Par.*), quam pecuniam viro -em. APVL. flor. 11 p. 42 suis frugibus -ent⟨es⟩ aliena furatum eunt (*seq.*: qui suae virtutis sterilis est). ITALA prov. 9, 13 (Didasc. apost. 7, 15) mulier stulta ... -s panem efficitur (ἐνδεὴς ψωμοῦ. *Vulg. aliter. cf.* VVLG. II reg. 3, 29 -s pane [prov. 12, 9]). ITIN. Alex. 37 XV ... armatorum milia ... nullis victualibus -ia. IVL. VAL. 3, 1 desertas Indiae regiones aquarumque -issimas (*Hist. Alex. M. I p. 99, 2* τόπους ἀνύδρους). HIL. in Matth. 13, 7 cibo potuque. AMBR. epist. 38, 7 victūs cotidiani -s alimoniā. VVLG. prov. 11, 12 -s corde (*cf. p. 1173, 27*). 28, 16 prudentia. cant. 7, 2 crater ... numquam -s poculis. PHYSIOGN. 90 p. 119, 17 crura non -ia carnis. CAES. AREL. serm. 48, 4 facultatibus -es, ... vitiis ... locupletes. PASS. Thom. p. 135, 12 nullus pauper, nullus aliquid -s. b *absol. i. q. inops, egenus* (SYNON. Cic. p. 431, 23 B. -s inops *eqs.* ISID. diff. 1, 323 -es egeni sunt. GLOSS. -s ἐνδεής): CIC. fin. 2, 118 cum opem -bus salutemque ferres. off. 2, 52 aut opera benigne fit -bus aut pecunia. 2, 54. 66. TERT. nat. 1, 4, 15 p. 65, 8 misericordiam, qua super -es flectimur. resurr. 45 p. 92, 21 impertire -i. adv. Marc. 4, 16 p. 470, 22 dato ... tanto magis -i, si etiam et abundanti. p. 470, 26 datorem, qui fecerit non esse -em. p. 472, 28 -es pauperes ... iuvari. *al.* ITALA deut. 15, 4 sqq. (Tert. adv. Marc. 4, 16 p. 470, 24) non erit ... in te -s (ἐνδεής. VVLG. -s et mendicus) ...: si autem fuerit -s (*Vulg.* ad paupertatem venerit) ex fatribus tuis, non avertes cor tuum ... a fratre tuo -e (ἐπιδεομένου. *Vulg. deest*). CYPR. hab. virg. 11 p. 195, 7 divitem te sentiant pauperes, locupletem te sentiant -es (*cf.* epist. 5, 1 p. 479, 1 p. et -s. VVLG. deut. 24, 14 PASS. Thom. p. 129, 6. *v. et l. 38*). *al.* HIL. in psalm. 118 daleth 5 p. 393, 20. AMM. 25, 2, 1 militum plebi penitus -i. 28, 1, 18. CLAVD. DON. Aen. 1, 190 p. 42, 23 procurari potuit -bus ac fessis subsidium victus. 8, 125 p. 134, 3 HIER. epist. 54, 14, 1. in Ezech. lib. 7 praef. sanctorum locorum constipatio (*i. loca constipata*) nuditate atque vulneribus -ium. VVLG. Sirach 41, 3 (ἐπιδεομένῳ). PELAG. in Eph. 4, 28 tribuat -bus, qui multos furando fecit egentes (-es *G*). RVFIN. hist. 2, 12, 1 (ἀπορουμένοις). *al.* PRVD. cath. 7, 212. AVG. gen. ad litt. 8, 23 p. 262, 23 dei providentia ... subdit ... creaturam ... -iorem copiosiori. serm. 239, 4, 4 servos suos ... deus ideo facit -es, ut inveniat operantes. *al.* SALV. eccl. 3, 19 calamitosi ... inopes ... egestuosi ... -es. SEDVL. op. pasch. 3, 23 p. 249, 10 *deus* panis est -um (*carm. pasch. 3, 262* egentum). *et al.* *de re pro persona*: VVLG. Sirach 14, 10 oculus malus ... non satiabitur pane, sed -s (ἐλλιπής) ... erit. *de terris* (*quid desit, e contextu elucet*): AVG. civ. 18, 13 p. 272, 9 D. quod *Triptolemus* ... -bus terris frumenta volando contulerit.

2 *i. q. desiderans, appetens* (*c. addit. v. supra s. B*): a *usu sollemni*: LACT. inst. 6, 11, 27 quidquid ... tribuitur non -bus. CHALC. comm. 287 est proprius -ium appetitus. AVG. civ. 11, 16 p. 484, 8 D. distat ratio considerantis a necessitate -is seu voluptate cupientis. b *fere i. q. imperfectus*: SALL. Catil. 1, 7 utrumque (*sc. corpus et animus*) per se -s (*sc. alterutro*) alterum alterius auxilio eget. APVL. mund. 24 -s (*Ps. Aristot. 6 p. 397 b 10* πλημμελές) ... orationis huius videbatur ratio, nisi *eqs.* *technice in arithmetica*: CASSIOD. inst. 2, 4, 4 -s (*gr.* ἐλλιπής. *cf. Boeth. arithm. 1, 19* deminutus) numerus est, qui ... quantitatis suae summam partium inferiorem habet (*opp.* perfectus, superfluus. *cf. etiam p. 1175, 13*).

deriv.: indigentia. 1. indiges. 2. indigito. indigus (indiguus). *comp.*: perindigeo.

indīgeriēs, *acc.* -em, *abl.* -ē (*acc. plur.* -ēs: *l. 82*) *f.* *ab* in *et* digeries *ad vert. gr.* ἀπεψία. 1 *i. q. cruditas, indigestio*: MARCELL. med. 20[tit.] ad omnia stomachi vitia et ... ad omnem cruditatem atque -em depellendam. 28, 56 vitia, quae ex ... -e erunt. 30, 51 emendantur ... -es, fleuma frigidum. ORIBAS. syn. 1, 6, 10 Aa p. 41, 23 Mö. ciborum (ἀπεψίας, *La* indigestio). ANTHIM. praef. p. 2, 1 L. ventris corruptela ex ipsa -e (indigestione *v. l. dett.*) fiet. 66 facit inflationes gravissimas et -es malas. 2 *i. q. nimietas escarum, voracitas immoderata* (GLOSS. ingluvies): PETR. CHRYS. serm. 121 p. 532[C] dives variis crapulatus ferculis -em suam ructabat ad caelum. BENED.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

reg. 39 remota ... crapula ... ut numquam subripiat monacho -es. *cf.* GLOSS. *p. 1179, 44.*

1. indiges, *acc.* -em *adi.* [*artificiose pro* indigus *sec.* inopem *ut vid. J. B. H.*] *i. q.* orbus, expers: PACVV. trag. 328 *patrem* -em (*proleptice*) liberum lacerasti orbasti.

2. indiges (Indiges), -etis *adi.* [*orig. inc.*; *ab* indu *et* agere *derivat v. Grienberger, IF 23, 1909, 350 sqq. coll. osc.* Anagtiai '*Angitiae*', *umbr.* Açetus '*dis Ancitibus*' *etc.* (*v. s.* Angitia). *J. B. H.*] *de orig.* (*cf. et l. 20. 22. 34 sqq. 44*) *et scriptura*: PRISC. gramm. II 241, 1 quae ... a verbis derivantur in paenultima syllaba 'e' habentibus brevem, quae 'e' servant in genitivo ut ... ⌊indigeo indiges⌋ (⌊ ⌋ geno genis ... egeo *B*), -s -etis. -et- (*cf.* PAVL. FEST. p. 106, 15 -s -etis facit. PRISC. *l. 11*): CIL X 5779, 5 *et passim in libris.* -it-: *in tit. v. infra l. 80. 81. in codd.* FEST. p. 339 *et interdum in l. v. nom. sg.* -ens (*cf. Sommer, Hdb.*$^{2.3}$ *363*): *infra l. 72.* *notatur* indig: FAST. ann. Iul. Allif. Aug. 9 (CIL I^{2} p. 217). *cf. etiam l. 53.* *testimonia gramm.*: PAVL. FEST. p. 106, 10 -es dii, quorum nomina vulgari non licet (*cf.* SCHOL. Verg. Bern. georg. 1, 498. BREV. EXPOS. Verg. georg. 1, 498 -es proprie interpretantur, quorum propriorum nominum indigemus ut dii Penates, item Lares [COMMENT. Lucan. 1, 556]). SERV. auct. Aen. 12, 794 alii patrios deos -es dici debere tradunt, alii ab invocatione -es dictos volunt, quod 'indigeto' est 'precor' et 'invoco'. SCHOL. Verg. Bern. georg. 1, 498 -es a Latinis, qui a Graecis ἔμμυχοι. PAVL. FEST. p. 106, 15 hoc nomine Aeneas ab Ascanio appellatus est, cum pugnans cum Mezentio nusquam apparuit; in cuius nomine etiam templum construxit. *cf.* GELL. 2, 16, 9. SOL. 2, 17 patris -is ei nomen datum (PS. AVR. VICT. orig. 14, 4. *cf. etiam l. 72*). SERV. Aen. 1, 259 Aeneas ... appellatus ... est Iuppiter (*cf. l. 75 sq.*) -s. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 1, 259 Ascanius ... Aeneae -i templum dicavit *eqs.* *huc spectat*: ARNOB. nat. 1, 36 p. 23, 13 -es illi, qui ⟨in⟩ flumen repunt et in alveis Numici degunt. SERV. georg. 1, 498 (*discernuntur a dis patriis* [*cf. l. 59. 68*]) -es proprie sunt dii ex hominibus facti quasi in diis agentes (Aen. 12, 794 SCHOL. Verg. Bern. georg. 1, 498), abusive omnes generaliter quasi nullius rei egentes (Aen. 12, 794 secundum Lucretium [*2, 650*]. SCHOL. Verg. Bern. georg. 1, 498 Nigidius [*frg. 44 p. 177 Fun.*] *dicit* omnes deos -es cognominari, quia nullius indigent. COMMENT. Lucan. 1, 556. FVLG. myth. 3, 5 p. 64, 22 quasi nihil indigentes. *cf. etiam* SERV. auct. Aen. 12, 794 quod nos deorum indigeamus, unde quidam omnes deos -es appellari volunt [COMMENT. Lucan. 1, 556]). AGROEC. *v. p. 1169, 48.* *de -bus Praenestinis*: SERV. Aen. 7, 678 ibi (*Praeneste*) erant pontifices et dii -es sicut etiam Romae. GLOSS.^{L} IV Plac. I 27 -s dicitur interdum hemitheus, ut supra dictum est, ab indigendo divinitatem, qui cum homines fuerint, indiguerint tamen divinis; dicunt etiam quidam -es deos naturales et caelestes a contrario, quod nullis indigeant. II Philox. IN 107 -es ἡμίθεοι Κουρῆτες [οἱ περὶ τὴν Ῥέαν]. I Ansil. IN 428 di qui ex hominibus ad consecrationem veniunt sicut Aeneas et Romulus. *de re egerunt post alios Daremberg-Saglio s. v. Wissowa, Rel. u. Kult.*^{2} *p. 17 sqq. RE IX 1332 sqq. Altheim, Röm. Religionsgeschichte I 1931 p. 29 sqq. C. Koch, Gestirnverehrung im alten Italien 1933 p. 78 sqq.* [*dub.* (*v. et p. 1169, 56*): FAST. ann. Iul. Ost. Dec. 11 (NSc. 1921 p. 251. *post a. 7*) ⟨Ag⟩on(ia) Ind(igetis?) (*cf. etiam Domaszewski, Abh. z. röm. Rel. 1909 p. 173 et Marbach, RE III A 903, 2*). GLOSS.^{L} I Ansil. EN 17 endocetum indigestum (-um *Heraeus.* endogestum ingestum *Hild.*). *v. l. falsa*: SOL. 32, 5.]

A *de deis* (*pro subst.*: *l. 72. 77*): **1** *de dis patriis*: **a** *Latinis*: α *plur.* (*cf. l. 17. 31 sqq.*): *in invocatione*: VERG. georg. 1, 498 di patrii (*cf. l. 33 et 68*) -es et Romule Vestaque mater. Ov. met. 15, 861 di, precor, Aeneae comites ... dique -es genitorque Quirine urbis *eqs.* LIV. 8, 9, 6 *v. vol. V 1, 1651, 42.* SIL. 10, 436 pater ... et Saturnia tuque ... virgo ... -esque dei ..., iuro. *alia* (*cf.* FEST. p. 339 Cato [*frg. 19 Malc. cf. prol. p. 41 frg. 93 M. 76 Iord.*] in ea ora⟨tione quam habuit⟩ de -bus): CIL X 5779, 5 (*a. 4 a.*) Iovi aeris(?) et dis -bu⟨s⟩. LVCAN. 1, 556 -es flevisse deos ... *et* lares. SIL. 9, 294 *stat in partibus Romanorum* Cybele -esque dei Faunusque *eqs.* DIOM. gramm. I 476, 17 cum *Numa Pompilius* ... spondeo melo patrios placaret -es. SYMM. rel. 3, 10 diis patriis (*cf. l. 33*), diis -bus pacem rogamus. CLAVD. 15, 131 maerent -es et si quos Roma recepit aut dedit ipsa deos. β *sing.*: *de Aenea* (*cf. etiam l. 25 sqq.*): CIL I^{2} p. 189 n. I (= CIL X 808. 8348) appel⟨latus⟩q. est -ens (*sic*) ⟨pa⟩ter (*cf. supra l. 27*). VERG. Aen. 12, 794 -em Aenean ... deberi caelo. TIB. 2, 5, 44 illic sanctus eris, cum te veneranda Numici unda deum caelo miserit -em. Ov. met. 14, 608 quem turba Quirini nuncupat -em. LIV. 1, 2, 6 Iovem -em (PLIN. nat. 3, 56 lucus [*cf. l. 77*] Iovis -is, amnis Numicius. *cf. etiam l. 29*). SIL. 8, 39 diva *Anna*, -is castis contermina lucis (*cf. l. 76*). MART. CAP. 6, 637 Etruria ... -is Aeneae foedere ... celebrata. *de Sole* (*cf. Marbach, RE III A 902, 38*): FAST. ann. Iul. Allif. Aug. 9 (CIL I^{2} p. 217) Soli (-i). Vall. Aug. 8 (p. 240) Sol(is) -itis in colle Quirinale sacrificium publicum. Amitern. Aug. 9 (p. 244) Soli -iti in colle Quirinale. **b** *transfertur ad deos patrios Indiae*: IVL. VAL. 3, 27 quod huiuscemodi munera dii -es (*Hist. Alex. M. I p. 17, 37* θεοῖς) abnuissent.

2 *de quibuslibet, qui mortui dei facti sunt* (*cf. p. 1177, 33 et* ARNOB. nat. 1, 62 p. 44, 17 tyrannos ac reges vestros ... appellatis -es atque divos): ALC. AVIT. carm. 2, 288 -es quosdam stellis adscribere divos, iunior antiquis aetas quos protulit astris *eqs.* *de daemonibus Hesiodi*: CARM. Macr. somn. 1, 9, 7 -es divi fato summi Iovis hi sunt (*Hes. op. 122* δαίμονές εἰσι ... ἐσθλοὶ ἐπιχθόνιοι).

B *de rebus*: CHALC. transl. p. 23^{E} vestram *urbem Minerva condidit* ... ex -e (*i. patrio*) agro (ἐκ Γῆς) et Vulcanio semine. p. 37^{A} animo -e (*i. insito*) motu ... in se ipsam revertens. *cf. Onom.*

indīgestē *v. s.* indigestus.

indīgestibilis, -e. *ab* in *et* digestibilis. *in cod.* DIOSC. *scrib.* -vilis. *gr. respondet* δύσπεπτος.

t. t. medicorum: *i. quod digeri, dissipari non potest*: THEOD. PRISC. eup. faen. 27 duritias -es solvere. *metaph.*: AVG. gen. ad litt. 10, 14 p. 313, 7 *oblivio* si esset quodammodo -is, creatori tribueretur. *i. quod non facile potest ventre concoqui*: SORAN. p. 31, 7 lac ... malum est et pingue et -e. DIOSC. 1, 137 p. 101b 18 carea vasilica ... cacostomaca et -ia sunt (*cf.* 2, 90). 2, 88 fava ... inflationes prestat, -is est. 5, 9 *vinum* nigrum ... et spissum -is est. CAEL. AVR. acut. 2, 9, 55 cibis acrioribus et -bus. 2, 37, 209 dare debemus ... carnis ... quiddam sed neque -is neque difficilis ... sed eius quae sit ... digestione facilis. chron. 4, 6, 90 farinam ... quae -is (*i. astringens*) probatur. acut. exc. 13 p. 715 de stomacho -ia sunt rostrum porcinum. *metaph.*: AVG. serm. RevBén. 50, 1938 p. 4, 24 ebrietas ista (*sc. vitae aeternae*) -is est: nemo illam digerit et redit ad sitim. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 23, 10 obscuri et -is longi sermonis vomitum (*cf. p. 1179, 56 sqq.*).

***indīgestio,** -ōnis *f.* *ab* in *et* digestio (*cf. s.* indigeries). *plur.*: *l. 49. 64.* GLOSS. ἀπεψία. covenum (?).

t. t. medicorum: *i. q. mala diductio materiarum per corpus, praecipue insufficiens concoctio ciborum, cruditas, astrictio alvi*: SCHOL. Hor. sat. 2, 2, 76 pituita: fortis -o (*i. gravedo. cf.* epist. 1, 1, 108 si non -e laborat). SCHOL. Pers. 3, 99 per -em ... ructans. SCHOL. Iuv. 1, 146 de -e ... mortuus. 5, 49 ex -e invalidus. VEG. mulom. 1, 21, 3 sanguis ... ciborum humorumque -e corruptus (*cf.* 2, 1, 3 CHIRON 4. 256). *ibid.* per constrictionem nervorum ... inflatio -oque generatur (*seq.* tensura ... corporis). 1, 22, 3 composito corpore non turbato per -em (CHIRON 6). 1, 35, 1 si quod iumentum ab -e vel pletura febricitaverit (2, 108, 1). 2, 79, 9 ex -e hordei (*Chiron 452* cruditate) ... dolorem ventris animalia patiuntur. *al.* CHIRON 188 per -em minus increscit morbus. *al.* AMBR. Noe 9, 29 -is asperitate interior quidam intestinorum amictus raditur. Hel. 11, 38 vermes ex cibi -e nascuntur. AVG. serm. 28, 2 (*in imag.*) crudum ructat -e fastidium. MARCELL. med. 5, 18 -e cibi et vitio cruditatis nascitur catarrus. PHILAGR. med. 3 p. 161, 16 M. PHILVM. med. 2 p. 133, 11 M. *trochisci* -em solvunt. 3 p. 141, 9 -o et mordicatio cum strofo in ventre efficitur. VINDIC. epist. ad Valent. 5 ex -e externarum ... crapularum. THEOD. PRISC. log. 42 -is causa. 51 -e ... stomachi fatigantur. 84. DIOSC. 5, 24 -bus subvenit. CAEL. AVR. acut. 2, 39, 225 -em atque corruptionem intuendam (*praecedit*: ne qua sit ... cruditas). chron. 1, 1, 17 declinandum ... adustio, -o. 1, 3, 54 afficit crapula vel -e iugi vexatos. 3, 6, 86 si fuerit occurrens -o, erit requies adhibenda ..., donec gravedo digeratur. *al.* CASS. FEL. 44 p. 109, 11 -o frequenter nascitur. *al.* ANTHIM. 14 *lardum* -em facit. ORIBAS. syn. 1, 6, 10 La (*v. p. 1176, 80*). 1, 17, 20 Aa p. 58, 5 Mö. qui -e patiuntur (ἀπέπτοις). 1, 18, 1 Aa p. 61, 33. 6, 4, 3 p. 97 aquosa ... urina ... disperata est indegescionis (ἀπεγνωσμένης πέψεως) symptomata. *i. q.* nimietas ciborum, *intemperantia, ingluvies* (*cf.* GLOSS. crapula vini cibique -o): FVLG. Virg. cont. p. 98, 9 morbus -is et immodestiae suboles. HIER. epist. 22, 17, 2 tibi ... non -o ructum faciat, sed inanitas. SORAN. p. 32, 14 *nutrix* debet ... ebriositatem et -em vitare. CAEL. AVR. acut. 2, 13, 87 -e continua. chron. 1, 4, 61 *epilepsia* nascitur ex vinolentia aut -e. 1, 4, 114 servanda ... omnis nimietas ut ... -o, vinolentia. *al.* MVTIAN. Chrysost. hom. 29, 4 p. 425$^{med.}$ ad -es (πλησμονήν) confugimus.

1. indīgestus, -a, -um. *ab* in *et* digestus. SYNON. Cic. p. 418, 28 B. confusus, ... incompositus, -us. 430, 19 inconditi, ... dispersi, -i. 441, 17. GLOSS. IV Abstr. IN 51 -um incompositum imperfectum. Corp. I 206 -ae unobercumenre (*anglosax.*). *compar.*: *p. 1179, 37. 55.* [*dub.*: ZENO 1, 6, 3 Adam ... posteris hereditatem -ae (*vix pertinet ad 2 b β*; *an* ingestae?) mortis ... reliquit. *corrupt.*: GLOSS. endocetum -um (*v. p. 1177, 55*).]

1 *i. q.* incompositus, *inordinatus, confusus*: Ov. met. 1, 7 chaos: rudis -aque moles (GLOSS. incomposita. *cf.* ZENO 2, 2 informem -amque ... congeriem). SEN. benef. 6, 31, 4 multitudinem -am et gravem metuendam esse ducenti (*cf.* PLIN. nat. 17, 65 umbrā *matris arboris* turba -a [ingesta *E*] *subolis* premitur. STAT. Theb. 7, 619 premit -a ruentes copia. ITIN. Alex. 19 eruptio ... -um ... militem turbat). PLIN. nat. 13, 98 *lignum* vocatur materiae surda et -a simplicitas. CHALC. comm. 278 *silva* otiosa ... et -a nuncupatur a Symmacho (*cf. 276* terra fuit otiosum quid confusumque et inordinatum). *ibid.* quod ... habeat opportunitatem suscipiendi ordinis ... -a censetur. *de scriptis sim.*: HIL. trin. 1, 20 nihil ... incompositum -umque ... afferre. AMM. 30, 4, 15 circumlocutionibus -is ... scatentes.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VEG. mulom. 1, 64, 2 ordo . . . servetur, ne -a ac membrorum consequentiae repugnans pagina quaerentem confundat. OROS. hist. 3, 2, 9 contexui -ae historiae . . . cratem . . ., quoniam . . . inordinatius scripsi. *i. q. confusus, stultus* (*cf.* SCHOL. Prud. c. Symm. 1, 73 crudus . . . ponitur . . . hic pro stulto, -o): OROS. apol. 29, 3 huiusmodi sensum . . . -is sermonibus eructasti.

2 *ad indigestionem pertinens*: **a** *de animantibus vel eorum partibus, quae cibos nondum concoxerunt vel cruditatis vitio laborant i. q.* *inflatus*, *corpore compressus* (*cf.* SCHOL. Hor. sat. 1, 5, 49 crudis: . . . -is. gloss. *Γ* epist. 1, 6, 61. SCHOL. Iuv. 1, 143 turgidus -us. 6, 203 SCHOL. Pers. 3, 98): SCHOL. Iuv. 3, 188 dulcium malum, quod stomachum -um praestat (DIOSC. 2, 157 p. 240, 16). VEG. mulom. 2, 53, 1 -a ex hordeo animalia (*sc. crithiaca*) . . ., quae propter dolorem non coquunt cibum. PHILAGR. med. 1 p. 149, 5 M. cibo repleti . . . aut potu et -i adhuc. MARCELL. med. 22, 28 si . . . turgidus et -us fuerit. DIOSC. 2, 92. CAEL. AVR. acut. 3, 8, 87 *dulce* iam sanos -os atque inutiles et implicitos facit. 3, 21, 198 ORIBAS. syn. 1, 2, 5 Aa p. 33, 22 Mö. (ἄπεπτον). 1, 17, 20 La p. 58, 4. 1, 18, 1 La p. 61, 32. 1, 27, 3 Aa p. 81, 6. *metaph.*: PS. AVG serm. ed. Cas. 2, 2 p. 966$^{med.}$ *in vita aeterna* nemo est -us epulando. **b** *de rebus ventre non concoctis (vel quae non facile concoquuntur) i. q.* *crudus*, *indigestibilis* (*cf.* GLOSS.^{L} I Ansil. IN 433 -us indeductus; digerere enim deducere est): *α proprie*: *de cibis*: VEG. mulom. 1, 56, 10 *hordeum* quod . . . enormiter sumpserint *iumenta*, cum fimo -um integrumque transmittunt. RVFIN. Orig. in psalm. 37 hom. 2, 6 qui habet intus inclusam escam -am. PHILAGR. med. 4 p. 176, 2 M. PHILVM. med. 2 p. 123, 11 M. *cortex lenticulae* -a (indigestibilis *l. v.*) est. 2 p. 126, 10. CAEL. AVR. acut. 2, 32, 169 immutata atque -a post sumptionem. CASS. FEL. 48 p. 124, 21 cibos . . . -os vel crudos. ANTHIM. 38 (*interpol.*) omne genus boliti graves sunt et -i. ORIBAS. syn. 1, 2, 3 Aa p. 33, 12 Mö. -is cibis vel humoribus. 4, 17, 4 (δύσπεπτα). RVFIN. podagr. 10. *de propheta Iona*: PAVL. NOL. epist. 49, 10 -um . . . belua . . . refudit. *de sucis corporis*: MACR. Sat. 7, 7, 8 -um est . . . et crudum, quod egeritur et quasi infirmum effluit (*de menstruo*). CAEL. AVR. acut. 2, 3, 15 salivam aut exustam et crassiorem, aliquando etiam -am. BOETH. top. Arist. 6, 2 p. 971^{D} *phlegma* (*p. 140b 7* ἄπεπτον). ORIBAS. syn. 6, 4, 4 -ior (ἀπέπτων) urina . . . pessima est (6, 7, 4). *i. q. indigestionem indicans*: SCHOL. Pers. 3, 99 sulphureas mephites id est -as . . . putidas. MVTIAN. Chrysost. hom. 29, 4 p. 245$^{in.}$ per molestiam ructationis -ae (NICET. vigil. 9 p. 66, 12). *i. quod propter nimietatem concoqui non potest*: HIER. epist. 54, 10, 4 -us cibus (*opp.* parcus). *cf.* OROS. hist. 3, 4, 2 autumni divitis -a illecebra (GLOSS.^{L} Corp. I 91 -a i.: ⟨superabundans⟩ indigeries per [h]abundantiam frugum). *β metaph. vel transl.*: *i. quod ad maturitatem non pervenit*, *crudus*, *immaturus*: AMBR. epist. 2, 29 quod *aegritudo* ad maturitatem pervenire nequeat, si -ae insolens . . . medicus adhibeat manus (*cf.* HIPPOCR. prog. 12 ALEX. TRALL. 1, 60 [*gr. utrobique* ἄπεπτον νόσημα]). AVG. fid. et op. 25, 47 crudo pectore -am nequitiam tenere (*opp.* vomere . . . immunditias). *i. quod propter nimietatem concoqui non potest, inde i. q.* *non ferendus*, *intolerabilis*, *immodicus*: AVG. conf. 9, 9, 21 amarissima, qualia solet eructuare turgens atque -a discordia. c. Iul. op. imperf. 1, 72 p. 1098$^{in.}$ verbis, quae in me . . . -o furore ructatis. THEOD. PRISC. log. 106 hydropum . . . difficile et periculosum negotium est, difficilius et -ius uti totis corporibus superveniat. MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 47, 3 tenebrosum -umque longi sermonis horrorem (CONC.^{S} I 2 p. 41, 7 -ae loquacitatis . . . fastidium. *gr. I 1 p. 29, 9* τῆς . . . δυσπέπτου μακρηγορίας. *v. etiam p. 1178, 26*). FVLG. RVSP. praedest. 2, 21 -a crapulatūs perversitate. *n. pl. pro subst.*: AVG. serm. 290, 6, 6 divitem *Pharisaeum* -a ructantem, crapulam exhalantem . . . superbiae.

adv. **indīgestē**: 1 *i. q. incondite, inordinate*: GELL. praef. 3 *annotationes* breviter et -e et incondite . . . feceramus. MACR. Sat. 1 praef. 3 nec -e tamquam in acervum congessimus digna memoratu. ?2 *i. q. crude, sine concoctione*: AVG. serm. RevBén. 49, 1937 p. 275, 154 iustus famem patitur et videt iniquum -e (*leg.* -a?) eructantem.

2. indīgestus, -ūs *m.* *ab* in *et* digestus. SCHOL. Iuv. 4, 67 escis futuris stomachi -um (*i. saginationem*) praeparare.

indigeto *v.* 1. indigito.

indigitāmenta, -ōrum *n.* [*ab* 1. indigitare, *cf.* axamenta, incantamenta. *J. B. H.*] PAVL. FEST. p. 114 -a: incantamenta vel indicia. SERV. georg. 1, 21 nomina haec numinum in -is inveniuntur, id est in libris pontificalibus, qui et nomina deorum et rationes ipsorum nominum (numinum *l. v.*) continent, quae etiam Varro dicit. GLOSS.^{L} II Philox. IN 108 ἱερατικὰ βιβλία. *cf. Ambrosch, Religionsbücher d. Römer 1842 p. 36 sqq. Roscher, Myth. II 1 p. 129 sqq. Daremberg-Saglio s. v. Richter, RE IX 1334 sqq.*

i. q. incantamenta: CENS. 3, 2 Granius Flaccus in libro . . . de -is. 3, 4 -orum libri. TERT. apol. 25, 10 quem coluerat Saturnus et Iuppiter? aliquem, opinor, Sterculum; sed postea Romani cum -is (*Junius*, inditamentis *Fuld.*, indignis *vel* indigenis *cett.*) suis. ARNOB. nat. 2, 73 non doctorum in litteris continetur Apollinis nomen Pompiliana -a nescire?

1. indigito, -āre. [*ab* 2. indiges, *i. q. deos indigetes invocare; v. Kretschmer, Glotta 10, 1920, 153. J. B. H.*] *scribitur* -get: *l. 3. 8. 14.* PAVL. FEST. p. 114 -anto: imprecanto. SERV. auct. Aen. 12, 794 -eto est precor et invoco. GLOSS. -o ὀνομάζω. GLOSS.^{L} I Ansil. IN 435/436 -are invocare, -em invocem. II Abav. IN 92 -at invocat. [*corr.*: FAVST. REI. epist. 3 p. 169, 11 personas -at (*vulgo*; indig at *cod. Sang.*; indicat *Krusch*), non naturas.]

i. q. deos formulis certis invocare: VARRO frg. Non. p. 352, 35 Numeriam, quam deam solent -etare (-itare *codd. recc.*) etiam pontifices. SERV. auct. Aen. 8, 330 a pontificibus -ari solet *Tiberinus*. MACR. Sat. 1, 12, 21 *Maiam* Bonam deam et Opem et Fatuam pontificum libris -ari. 1, 17, 15 virgines Vestales ita -ant: Apollo Medice, Apollo Paean. *i. q. certis verbis precari*: TERT. ieiun. 16 p. 295, 25 magis⟨tratus⟩ . . . precem -ant, hostiam instaurant (CARM. de Ion. 62 preces -etans [*versus deest in parte librorum*]).

2. indigito, -āre. *ab* indigere. GLOSS. II 401, 10 πένομαι. II 421, 3 προσεπιδέομαι. *Rubenbauer.*

indīgnābundus, -a, -um. *ab* indignari. *i. q. indigne ferens*: LIV. 38, 57, 7 muliebriter -a nihil . . . secum consultatum (*de acc. c. inf. cf. p. 1185, 5*). SVET. Aug. 40, 5 -us et clamitans (Cal. 35, 3). GELL. 19, 9, 8 animo irritato -us . . . inquit. AVG. epist. 98, 8 p. 529, 17 eum . . . vultu -us et voce cohibebat indignum (*cf. p. 1185, 12*) deputans, qui talia quaereret.

indīgnanter *v. p. 1187, 8.*

***indīgnātio**, -ōnis *f.* *ab* indignari. *plur.* (*ubi nihil adscripsi, pertinet ad subi. plurale*): LIV. 1, 10, 1. 25, 1, 9 PS. QVINT. decl. 10, 4 p. 209, 4 ARNOB. nat. 1, 26 p. 17, 4. 5, 20 p. 192, 2 ardescit furiis atque -bus. *al.* FIRM. math. 3, 4, 2 *al.* err. 6, 2 uxoris. AVG. epist. 34, 4. AVELL. p. 186, 5 noli rursus validas -es erigere (θυμόν). CASSIOD. var. 10, 14, 2. GLOSS. θυμὸς ἐπὶ ὀργῆς. ἀγανάκτησις. ira. *in graecis exemplaribus respondent*: ἀβλεψία: *p. 1181, 41.* ἀγανάκτησις: *p. 1182, 24. 36. 41. 49 al.* δείνωσις: *p. 1182, 23.* θυμός: *l. 78. 81. p. 1181, 10. 13 al.* ὀργίζεσθαι: *p. 1181, 48.* πάθος: *p. 1181, 64.* *inde a* CIC. [*loco obscuro*: PVBLIL. M 38 magnum secum adfert crimen -o (*fort. ad p. 1181, 36*). *loco corrupto*: QVINT. decl. 252 p. 32, 22. 26. *pro -o coni.* dignatio: SVET. Iul. 4, 1 PS. QVINT. decl. 19, 6. *pro -o trad.* dignatio: VAL. MAX. 5, 3, 3.]

I *vi primaria*: **A** *proprie et in imag.* (*p. 1181, 47*): **1** *generatim de animantibus, i. q.* *commotio animi indigne ferentis* (*cf. p. 1183, 54. definitur*: MAR. VICTORIN. in Eph. 4, 31 p. 1282^{B} -o est motus animi fervens et elatus ultra meritum. *v. et p. 1181, 38. opp.* dignatio: *p. 1181, 20*): **a** *iusta*: *α indicatur causa*: (I) *gen.*: CIC. inv. 1, 104. 2, 91 facti. 2, 102. 109 maleficii. VELL. 2, 19, 3 APVL. met. 3, 10. 4, 27. 9, 25. 10, 24. 34 SCHOL. Cic. Bob. p. 99, 9 PASS. Macc. 9, 32. *c. partic.*: SEN. contr. 2, 5, 4 captae civitatis. VAL. MAX. 8, 5, 6 neglectae dignitatis. PAPIN. dig. 18, 7, 17 poenae non inrogatae. APVL. met. 8, 2. (II) *praep.*: in: CIC. inv. 2, 85 in eius . . . audaciam. ad: *v. infra l. 67. 70. 72.* (III) *enunt.*: si: LIV. 2, 28, 2. 3, 60, 8 -o Aequos . . . incessit, si victores exercitus vallum potius quam . . . arma tegerent. 4, 6, 10. cum: LIV. 34, 7, 5 universis dolor et -o est, cum . . . vident *eqs.* quod (*v. etiam l. 71*): LIV. 41, 24, 19 TAC. hist 3, 37, 1 PORPH. Hor. epod. 4, 7 PS. SEN. epist. Paul. 5. (IV) *acc. c. inf.*: LIV. 2, 37, 9 -o oborta se . . . ab ludis . . . abactos esse. 26, 37, 8. 34, 4, 12. 35, 31, 13 PLIN. epist. 6, 10, 3 PORPH. Hor. carm. 3, 5, 18 IVST. 12, 4, 1. *β indicatur persona, in quam ira vertitur*: adversus: VAL. MAX. 6, 3, 1^{b} par -o civitatis a. Sp. Cassium erupit. LACT. ira 23, 4. in: *c. acc.*: MACER dig. 48, 5, 33 pr. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 149, 28 VVLG. deut. 1, 37. *c. abl.*: VVLG. IV reg. 22, 17 succendetur -o mea in loco hoc. contra: PELAG. in II Cor. 7, 11 p. 271, 12 AVG. in psalm. 85, 9$^{in.}$ super: VVLG. lev. 10, 7 ne . . . s. omnem coetum oriatur -o *dei*. num. 1, 53. 18, 5. circa: VVLG. Iudith 3, 2. *γ abs.*: *structurae verbales*: CIC. inv. 1, 103 quibus ex omnibus acriter excitata -o summum in eum . . . odium commovere poterit (*cf.* LIV. 4, 50, 1 haec vox . . . -em movit). LIV. 2, 37, 9 -o oborta *v. l. 53* ([APVL. apol. 78]. *cf.* 4, 24, 9 coorta. 23, 6, 7 orta [VAL. MAX. 6, 9 ext. 1 *al.* SEN. dial. 4, 28, 1 hinc. VVLG. *v. supra l. 60*]. SEN. contr. 1, 3, 12 exorta est [SEN. dial. 5, 23, 3 ad tam inhumanum responsum]). 4, 50, 5 eo -o erupit, ut *eqs.* (VELL. 2, 66, 3 animo ac pectore. VAL. MAX. *v. l. 56.* QVINT. inst. 4, 3, 5. *cf.* PLIN. nat. 33, 18 quo facto tanta -o exarsit, ut *eqs.*). 4, 6, 3 ad id maxime -e exarsit, quod *eqs.* (*cf.* VAL. MAX. 9, 3, 8 ardens -e, quod *eqs.*). 32, 10, 7 ad id vero adeo accensus -e est rex, ut *eqs.* (36, 44, 8 VAL. MAX. 1, 8 ext. 4 *al.* PLIN. nat. 8, 158. *cf.* LIV. 30, 11, 6 cum pulsos -o accenderet). *deorum*: TERT. nat. 1, 20, 3 -em eorum (ARNOB. nat. 1, 26 p. 17, 4 caelites aculeos in nos intendunt irarum atque -um suarum. 1, 28 p. 18, 27 nullus tumor -is in diis est. RVF. FEST. 24, 2 caelestis). *dei*: TERT. paenit. 9, 5 dei (ITALA apoc. 15, 1 [Primas.; *gr.* θυμός, *Vulg.* ira]. CYPR. Fort. 4 p. 324, 24 *al.* COMM. instr. 1, 2, 1 FILASTR. 102, 1. *et al.*). CYPR. unit. eccl. 18 p. 226, 24 divina (17, 1 p. 521, 16 ARNOB. nat. 5, 31 p. 202, 24). ITALA Ier. 15, 14 (Tert. adv. Marc. 4, 29 p. 523, 8) ex -e mea ([θυμοῦ, *Vulg.* in furore]. COMM. instr. 1, 2, 4). *et al.* *coniungitur*: *c. syn.*: dolor (*cf. p. 1185, 64*): RHET. Her. 4, 15, 22 significationem doloris aut -is. LIV. 34, 7, 5 d. et -o (41, 10, 2 IVST. 2, 11, 4). VELL. 2, 61, 1 -o et d. PLIN. nat. 7, 146 -is dolori.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

QVINT. decl. 280 p. 143, 4. PLIN. epist. 6, 33, 10 -i, . . . irae, . . . d. *cf.* QVINT. decl. 326 p. 283, 8 rem -e . . . dolendam. PLIN. epist. 8, 6, 17. ira (*cf. p. 1180, 75. 1185, 62*): LIV. 2, 58, 6 i. -oque (PLIN. paneg. 16, 5). 41, 4, 7 i. et -o (CYPR. epist. 65, 1 p. 722, 5 ARNOB. nat. 7, 43 p. 276, 10 VEG. mil. 3, 12 p. 95, 17 VVLG. psalm. 101, 11. *et al.*). 21, 41, 10 cum -e quadam atque i. (ARNOB. nat. 1, 26 *v. p. 1180, 75*). ITALA iud. 20, 28 (Lugd.) -o et i. (CYPR. epist. 59, 12 p. 680, 3 VVLG. deut. 9, 19). *cf.* CLAVD. DON. Aen. 7, 20 p. 7, 17 leonum irascentium . . . -o. *nota abundantiam*: ITALA Os. 11, 9 (Cypr. testim. 2, 6) iuxta iram -is meae ([τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ, *Vulg.* furorem irae]. CYPR. laps. 7 p. 241, 27 iram divinae -is. VVLG. psalm. 77, 49. 84, 4 Ier. 30, 24 *al.*). CYPR. laps. 36 p. 246, 1 -is offensam (epist. 17, 1 p. 521, 16). num. 14, 34 (Lugd.) -em irae meae ([θυμὸν τῆς ὀργῆς, *Vulg.* ultionem meam]. deut. 13, 17 [Tert. scorp. 2 p. 149, 26 Cypr. Fort. 5 Firm. err. 29, 2]. Ios. 7, 26 [Lugd.]). *c. opp.*: RHET. Her. 4, 39, 51 hoc genere exornationis vel -o vel misericordia potest commoveri (APVL. Socr. 12 p. 147). LIV. 5, 13, 2 maiore gaudio plebis quam -e patrum (*cf.* CVRT. 7, 1, 24 militantium nec -o nec laetitia moderata est). CVRT. 4, 1, 24 aliorum studium, aliorum -o eminebat. AVG. epist. 151, 1 quia me tacuisse moleste tulisti, -o ista dignatio est (serm. 189, 3, 3 CASSIOD. in psalm. 29, 5). *i. q.* *copia, facultas indignandi*: CIC. inv. 2, 71 si quid inerit -is aut conquestionis (2, 94 si quid -is aut conquestionis habebit). *varia*: HOR. epod. 4, 10 liberrima (*cf.* VAL. MAX. 5, 1, 11 generosissimae -is verba. VLP. dig. 2, 2, 1 pr. iusta [APVL. met. 3, 9. 8, 9]. APVL. met. 3, 4 rationabilis). LIV. 29, 9, 4 non sine vociferatione atque -e. SEN. contr. 9, 1, 9 adfectu et -e ablatus. VAL. MAX. 9, 8, 3 quodque accessionem -is non recipit (*cf.* SEN. apocol. 10 omnia infra -em verba sunt. NOVELL. Theod. 22, 1, 1 quod ultra omnem -em est). CVRT. 9, 7, 26 graviter mortem (*sc. voluntariam*) eius tulit rex, existimans -is (*sc. laesi pudoris*) esse, non paenitentiae testem. PETRON. 92, 7 clamoris -e Gitona flagitabat (*cf.* CYPR. mortal. 19 p. 309, 6 non sine quadam animi et vocis -e infremuit [RVFIN. Basil. reg. 159 per v. -es]). FIRM. math. 8, 20, 10 ira principis aut -e morientur (COD. Iust. 1, 27, 2, 17[a] periculo -is nostrae serenitatis subiacebit. *al. cf. p. 1182, 9*).

b *iniusta*: α *fere i. q. superbia*: PELAG. in Eph. 4, 31 p. 372, 1 = PS. PRIMAS. 'omnis amaritudo et ira et clamor et blasphemia et -o auferatur a vobis'. -o ex superbia est, cum aliquem iudicamus indignum. CONC. Aurel. a. 538 p. 80, 5 si quis superbia elatus officium suum -e quacumque implere noluerit. GLOSS. Suet. Claud. 39 (Hermes 36, 362) μετεωρίαν et ἀβλεψίαν· superbiam et -em. β *fere i. q. ira, furor*: ITALA gen. 49, 6 (Tert. adv. Marc. 3, 18 p. 407, 9) in -e sua interfecerunt homines (θυμῷ, *Vulg.* furore). FIRM. math. 4, 7, 1 animos perditi furoris -bus concitatos. CANON. Turner I 1, 2 p. 191 rec. VIII pro aliqua -e animi (*rec. V* ira). OP. imperf. in Matth. 3 p. 647 dum invicem homines se ad -em provocant. ENNOD. dict. 1, 23 p. 429, 17 *syn.* furor. 16, 5 p. 470, 17 in novercali -e. MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 4 p. 241[in.] iracundus . . . -e raptatur (ὀργίζεται). 31, 3 p. 433[med.] (θυμοῦ). *adde*: CAEL. AVR. acut. 1, 3, 35 cum . . . mentis -e, ut . . . omnibus iracundus sit *phreniticus*.

2 *speciatim de rebus*: **a** *fere i. q. vis, impetus*: APVL. mund. 9 p. 309 *grando* -e vehementi humum verberat. AVIEN. Arat. 1390 raucisoni . . . -o ponti (*cf. p. 1186, 9*). VEG. mulom. 2, 16, 4 membranula *oculi* . . . -e caloris (*an i. q. irritatione ex calore orta? cf. l. 71*) disrumpitur (*quae seq. v. l. 81*). PS. VEN. FORT. vita Remed. 5, 15 vir dei plenus fidei igne plus caluit, qui saevitiam tantae -is (*sc. incendii*) . . . extincxit. **b** *fere i. q. corporis partium irritatio, offensio* (*cf. p. 1186, 36. extra serm. artium scriptorum l. 71*): α *c. gen.*: *partis affectae*: GARG. MART. med. 29 p. 165, 6 splenis tumor solvitur ac iocinerum -o relaxatur (THEOD. PRISC. log. 74 p. 175, 10 epatis). CHIRON 699 ungulae. VEG. mulom. 1, 47, 2 intestini (PS. THEOD. PRISC. add. p. 311, 8 flegmonem i. -em vel fervorem intestini). 2, 42, 1 nervorum (DIOSC. 1, 44 p. 73 b 17 [*1, 40, 2* πάθεσι]. 1, 72 p. 82 a 8 [*1, 67, 2* πρὸς τὰς σκληρίας καὶ δέσεις]). 5, 14, 1 vesicae. DAMIG. lapid. 48 oculorum. THEOD. PRISC. eup. faen. 76[tit.] p. 81 de testium -bus vel vitiis (p. 81, 6 fervores t. vel -es). log. 9 p. 109, 18 ex meningae tensione vel -e (ORIBAS. syn. 8, 2 p. 203). 22 p. 119, 19 cum tumore (*cf. l. 77*) nimio vel -e gutturis. CAEL. AVR. acut. 3, 8, 77 quassationem partium atque -em. CASS. FEL. 78 p. 190, 13 universas matricis -es. *causam indicante*: VEG. mulom. 2, 13, 2 -o vulneris *i. ex vulnere orta* (RVFIN. Orig. in Rom. 2, 6). 2, 16, 4 *v. l. 53.* VVLG. Iob 6, 4 sagittae domini in me sunt, quarum -o ebibit spiritum meum. *qualitatem indicante*: THEOD. PRISC. eup. faen. 19 p. 22, 7 si etiam dolor innatus fuerit . . .; si cum illa -e doloris (*i. cum dolore coniuncta*) etiam derivatio fuerit saniosa *eqs.* β *abs.*: GARG. MART. med. 25 p. 159, 17 tumores et quae ictu vel repentina -e commota sunt (*cf.* VEG. mulom. 2, 29 tumor ille -is. 2, 144 circum auriculas . . . inflatio cum -e maior apparet. CAEL. AVR. chron. 3, 4, 57 tumores atque -es. 3, 8, 128. *cf. l. 68*). CHIRON 568 ne nervi -em patiantur. VEG. mulom. 1, 63 recens -o adstricta siccabitur. 2 prol. 3. 2, 16, 4 sollicitudo longi itineris ad -em *sc. oculorum* iumenta compellit. 2, 16, 5 oculus . . . nullis lacrimis, nullo sanguine, nulla -e prodit iniuriam. 2, 55, 1. VVLG. Iob 17, 7 caligavit ab -e oculus meus. SORAN. app. 9 ad omnes -es. THEOD. PRISC. eup. faen. 67 p. 69, 18 putredines et -es. 81 p. 86, 9 -o vel fervor (l. 14). CAEL. AVR. chron. 3, 8, 128 perpuncta . . . membrana . . . -es adfert. *i. q. tumor ex irritatione ortus*: VEG. mulom. 2, 29 tumor ille -is (*gen. inhaerentiae; cf. l. 41*).

B *meton.*: **1** *i. q. vox indignantis*: **a** *generatim* (*cf. l. 74. p. 1185, 70*): BELL. Alex. 63, 6 nisi . . . -e et auxilio Lepidi proelium esset diremptum. LIV. 8, 6, 1 cum consulis vocem subsecuta patrum esset -o. 25, 1, 9 secretae bonorum -es exaudiebantur (AMM. 19, 6, 13 luctus . . . et -o . . . audiebatur). VLP. dig. 3, 2, 2 pr. si citra -em principis successor ei datus est. LACT. inst. 6, 23, 12 quibus hoc verbis aut qua -e tantum nefas prosequar? FIRM. math. 3, 4, 2 quarum irae magnis semper -bus proferantur. LVCIF. Athan. 1, 41 p. 139, 7 -em domini contra illos prolatam, qui *eqs.* *in titulo libri*: PLIN. nat. 35, 8 exstat Messalae oratoris -o. SVET. gramm. 11 libello, cui est titulus -o. **b** *speciatim in serm. artis rhetor. i. q.* δείνωσις (*cf. p. 1185, 71*): α *i. q. pars perorationis*: *definitur*: CIC. inv. 1, 98 *conclusio* habet partes tres: enumerationem, -em, conquestionem (FORTVN. rhet. 2, 31 p. 119, 32 MART. CAP. 5, 565). 1, 100 -o est oratio, per quam conficitur, ut in aliquem hominem magnum odium aut in rem gravis offensio concitetur (MAR. VICTORIN. rhet. 1, 53 p. 256, 35 IVL. VICT. rhet. 18 p. 430, 12). *singula vide* 1, 100—105. 2, 36 per quam miserum facinus esse et indignum (*cf. l. 27*) demonstrabitur. FORTVN. rhet. 2, 31 p. 120, 8 -o id est δείνωσις sumitur ex locis argumentorum (MART. CAP. 5, 565). IVL. RVF. rhet. 11 ἀγανάκτησις -o, quae fit maxime pronuntiatione. MACR. Sat. 4, 2, 1. *huc pertinet*: LIV. 38, 53, 1 adiecit decreto -em. β *extra perorationem*: CIC. inv. 2, 53 communi loco . . ., per quem . . . facti . . . indignitas (*cf. l. 22*) aut omnino culpa cum -e confirmetur (2, 77 facti . . . turpitudinem cum -e proferre). 2, 83. SEN. contr. 7 praef. 1 omnis quaestio suam propositionem habebat, suam exsecutionem, suos excessus, suas -es, epilogum quoque suum. 7, 2 (17), 8 QVINT. inst. 4, 3, 15. *et al.*

2 *de vindicta indignantis, fere i. q. poena*: FIRM. err. 28, 12 adhuc -em suam . . . dilata severitate suspendit. COD. Theod. 8, 7, 21 congruam -em incurret (8, 7, 22). NOVELL. Theod. 24, 5 ut . . . in dissimulatores conpetens -o proferatur. CONC.[S] (*gr. ubique* ἀγανάκτησις) I 2 p. 13, 3 canonicam. 78, 43 (= I 3 p. 103, 32) ne aptam sibi patiatur poenam et -em. I 3 vers. Tur. p. 87, 21 iuste patitur -es legum. II 3, 2 p. 44, 11. COD. Iust. 1, 3, 14. 8, 53, 32. 10, 32, 16. 12, 50, 3, 1 (*Cod. Theod. 8, 5, 22* ultio). *al.* NOVELL. Iust. 42, 3 pr.[extr.] *syn.* poenas (ἀγανακτήσεις). *nota gen. inhaerentiae* (*cf. l. 4*): COD. Theod. 10, 10, 29 pr. ut ademptio facultatum poenam praemissae -is adcumulet. VITA Caes. Arel. 1, 59 p. 481, 14 hos dignae -is ultio sequetur.

3 *i. q. res indignanda*: LIV. 3, 48, 9 virorum . . . vox tota . . . provocationis ad populum ereptae publicarumque -um erat (*non recte ad 1 b refert W.-M. ad l.*). QVINT. decl. 252 p. 35, 14 quota ego sum portio istius -is? PS. QVINT. decl. 5, 1 p. 89, 13. IVV. 5, 120 ne qua -o desit. CONC.[S] II 3, 2 p. 8, 5 si offendatur unus ex pusillis, . . . sit intolerabilis -o (*II 1, 1 p. 104, 28* ἀγανάκτησιν). *i. q. in dignitas*: QVINT. decl. 246 p. 6, 26 ad hanc praeteritorum -em adicere etiam formam ipsam iudicii. LACT. mort. pers. 38, 1 his verbis exprimi res pro -e sua non potest.

? **II** *vocula in- vim verbi dignandi non negante, sed augente (cf. Löfstedt, Beitr. 119, Svennung, Unters. Pallad. 577) fere i. q. dignatio*: AVELL. p. 411, 26 *angeli reprobi* ab eius pariter et -e (dignatione *Thiel, Guenther*) et participatione retracti sunt. DECRET. decur. Puteol. Modest. (CIL X 1782) 16 bonum civem . . . in tam gravi fortunae iniuria qua potest -e a tanta avocare tristitia.

stilist.: ἓν διὰ δυοῖν: LIV. 8, 33, 11 vox et -o. 2, 28, 2 clamoribus et -e. *abundantia*: *l. 4. 41. p. 1181, 9.*

deriv.: indignatiuncula.

indīgnātiuncula, -ae *f.* *ab* indignatio *demin.* *i. q. levis indignatio*: PLIN. epist. 6, 17, 1 -am, quam in cuiusdam amici auditorio cepi.

indīgnātīvus, -a, -um. *ab* indignari. **a** *in serm. gramm. i. q. indignationem exprimens, significans*: DIOM. gramm. I 417, 11 'et' coniunctio . . . modo interrogativa, . . . modo -a ut et quisquam numen Iunonis adorat?' (DOSITH. gramm. VII 422, 16). **b** *in serm. philos. de parte animae, cuius proprium est irasci*: TERT. anim. 16 p. 322, 9 Plato . . . duo genera subdividit ex inrationali, -um, quod appellant θυμικόν, et concupiscentivum, quod vocant ἐπιθυμητικόν. 16, 4. 5. 7. *cf. Hauschild, Die Grundsätze . . . der Wortbildung bei Tert., Progr. d. städt. Gymn. zu Frankfurt a. M., 1881, 31.*

indīgnātus, (-ūs) *m.* *ab* indignari. *i. q. vox indigne ferentis* (*cf. l. 5*): AVG. c. Cresc. 3, 43, 47 p. 454, 21 eius facinoris inmanitas gravisque -us (indignitas *Y²R*), quaquaversum audiri potuit, dolore horrendo cuncta commoverat.

[x]indīgnitās, -ātis *f.* *ab* indignus. *plur. v. p. 1183, 6. 29. 49.* NOT. Tir. 44, 42[a]. *inde a* RHET. Her. *p. 1183, 10,* CIC. [*ex coni.*: CIC. Att. 7, 8, 5.]

A *pertinet ad eum usum vocis 'indignus', qui est p. 1188, 40: i. q. qualitas, qua quis quid non meretur, carentia dignitatis, privatio meriti*: CIC. div. in Caec. 63 propter -em repudiatus est. prov. 38 propter -em suam diffisi ipsi sibi. de orat. 2, 138 hominis aut

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dignitas aut -s. phil. frg. II 4 M. quae ... potest esse -s voluptatis ad molestiam nisi in magnitudine aut longitudine alterius utrius posita? LEX VRSON. (CIL I² 594) 124, 4 si quis decurio ... decurionem ... de -e accusabit. LIV. 4, 35, 11. HIL. ad Const. 2, 1, 2 (*opp. 2, 1, 1* dignitas). OPTAT. 5, 8 p. 138, 2 -em tecti sui confessus. *et al.* *plur.*: RVFIN. hist. mon. 29 p. 455ᴬ ut ... accedentium ad altare vel -es eum vel merita non laterent.

B *pertinet ad eum usum vocis 'indignus', qui est p. 1189, 37: i. q. foeditas, turpitudo, dedecus, atrocitas*: **1** *proprie*: **a** *rerum*: *α c. gen.*: RHET. Her. 4, 8, 12 nequeo verbis consequi ... -em rei (CIC. leg. agr. 2, 76 Mur. 51. CAES. Gall. 7, 56, 2 infamia atque -s r. BELL. Alex. 60, 1 cuius r. deformitate atque -e. LIV. 1, 59, 3 miraculo ... r. novae atque -e. *al.* QVINT. decl. 307 p. 208, 24. *et al.* LIV. 1, 59, 11 praesens rerum -s [*al.* AMM. 16, 4, 3. 16, 12, 70 CLAVD. DON. Aen. 1, 65 p. 26, 22 *al.*]). 4, 24, 34 negotii. CIC. Verr. II 1, 144 -s iniuriae tuae (LIV. 26, 40, 7). 5, 123. epist. 6, 14, 2 omnem adeundi et conveniendi illius *Caesaris* -em et molestiam (*cf.* GELL. 13, 25, 20 -s moliendae tam acerbae ... necis). LIV. 36, 29, 1 saevitia imperii atque -e. SEN. contr. 10, 1, 6 praesentis periculi. SEN. dial. 4, 9, 4 scelerum. QVINT. inst. 6, 1, 9 calumniae. PLIN. epist. 9, 13, 3 facti. TERT. adv. Marc. 3, 7 p. 387, 22 carnis passibilis (4, 21 p. 490, 22 carnis). ARNOB. nat. 3, 10 p. 119, 1 opinionum. *et al.* *β sine gen.*: LENT. Cic. epist. 12, 15, 2 quam -em ... idcirco tulimus, quod *eqs.* (*cf.* LIV. 2, 12, 3 eam. 5, 4, 10 ipsa. 9, 4, 16 subeatur ergo ista, quantacumque est, -s. *et al.*). LIV. 2, 7, 7 haec ... cum -e angerent consulis animum. 6, 6, 3 nullius nec oculi nec aures -em ferebant. *al.* VAL. MAX. 3, 8, 3 ut huc -is veniretur (AMM. 14, 6, 19 ad id -is est ventum, ut *eqs.*). PLIN. nat. 36, 48 ne quid -i desit. QVINT. inst. 8, 3, 88 δείνωσις in exaggeranda -e. *et al.* *plur.*: LIV. 2, 34, 9 egone has -es ... patiar? perioch. 58 p. 70, 16 tot -bus commotus. SEN. dial. 10, 20, 1 PLIN. epist. 2, 14, 14. AVG. in Iob 1, 21 p. 553, 3 humanae vitae (*i. iniurias*). *γ accedunt struct.*: *acc. c. inf.*: LIV. 4, 51, 6 haec ipsa -s angebat animos: ... nobilitatem ... ne vacuum quidem agrum ... plebi dividere. AMBROSIAST. in Rom. 9, 20 magna est -s et praesumptio hominem respondere deo. *quod*: CLAVD. DON. Aen. 2, 365 p. 197, 14 -s fuit, q. interfectorum cadavera oppleverant vias. **b** *hominis sc. morum*: CIC. inv. 2, 53 communi loco ..., per quem ipsius facti atrocitas aut -s (*sc. hominis*) aut omnino culpa cum indignatione augeatur. Verr. II 4, 112 qui -e servos, temeritate fugitivos, scelere barbaros, crudelitate hostes vicerit. Vatin. 1 tua (11 Pis. 99). Deiot. 2 alterius crudelitate, alterius -e. epist. 2, 16, 2 in hominum insolentium -e. LIV. 27, 8, 7 rem intermissam per multos annos ob -em flaminum priorum repetivit, ut in senatum introiret (*cf. 10* rem inertia flaminum obliteratam).

2 *meton. i. q. actio foede aliquem tractandi, foeda tractatio*: **a** *sing.*: LIV. 1, 34, 5 spernentibus Etruscis Lucumonem ... ferre -em non potuit *Tanaquil*. 5, 48, 9 rei foedissimae per se adiecta -s est: pondera ab Gallis adlata iniqua. TERT. nat. 1, 10, 25. **b** *plur.*: CAES. Gall. 2, 14, 3 omnes -es contumeliasque perferre. LIV. 22, 13, 1 accensum tot -bus cladibusque sociorum. 24, 22, 2 (*v. adn. crit.*). 42, 52, 7 illum omnibus -bus conpulsum ad rebellandum. SVET. Cal. 23, 2 AVG. serm. dub. 395, 2 CASSIAN. conl. 18, 14, 4 SALV. eccl. 2, 5 CAES. AREL. serm. 219, 3 p. 825, 17.

C *i. q. indignitatis sensus, commotio animi indigna patientis; transit ad notionem vocis q. e. indignatio* (*cf. p. 1182, 5*): **1** *abs.*: CIC. Att. 10, 8, 3 tacita esse poterit [id] -s nostra? CAEL. Cic. epist. 8, 17, 2 doloris (*cf. l. 63*) atque -is causa (*cf.* LIV. 7, 7, 2 plenis irae atque -is militum animis. SVET. Gall. 16, 1 metu et -e). LIV. 1, 40, 2 etsi ... pro indignissimo habuerant se ... pulsos, ... tum inpensius iis -s crescere. 3, 12, 1 tum demum coactus cum multa -e prensabat singulos. 5, 16, 4. 5, 45, 6 -s atque ex ea ira animos cepit. *al.* TERT. pudic. 22, 12 IVST. 3, 5, 4 AMBR. in psalm. 61, 22.

2 *indicatur causa*: **a** *gen.*: HIRT. Gall. 8, 44, 3 -e et dolore vinculorum. LIV. 3, 38, 11 -e rerum cesserant in agros *senatores*. 8, 28, 6 -e iniuriae accensa (38, 24, 4 ad leniendam -em i. IVST. 42, 1, 4 i. arum -s). CVRT. 9, 5, 11 ultimi dedecoris -e commotus. SVET. Claud. 36 -e contumeliarum. **b** *acc. c. inf.*: LIV. 3, 62, 1 ad id, quod sua sponte satis conlectum animorum erat, -e etiam Romani accendebantur: iam alterum exercitum victorem in urbem rediturum, sibi ultro ... hostem insultare. **c** *quod*: LIV. 8, 30, 3 -e accensus, q. *eqs.* AMM. 14, 2, 1 hac -e perciti ..., q. *eqs.*

***indignor**, -ātus sum, -ārī. *ab* indignus. *de formis*: *inf.* -arier: LVCR. 3, 870. *inf. fut.* -tum iri: MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 2 p. 254^med. *formae activae*: ITALA Marc. 10, 41 (cod. k) -are (II Macc. 8, 4 rec. L [-ari X]. CONC.⁸ II 3 p. 61, 28 rec. Φ^a [-ari Φ^cor]). GREG. TVR. Franc. 3, 6 p. 113, 1 -ate ... iniuriam meam (*cf.* 3, 7 p. 114, 15 -amini ... m. i.). *transitive usurpatur*: ITALA Os. 12, 14 (Sangall.) -tus est Ephrem et exacerbavit (ἐθύμωσεν). *cf. gerund. notione pass.*: *p. 1185, 77. 1186, 81.* *de notione*: GLOSS. furens. irascentem. ἀγανακτῶ. ὠργίσθη. *graece est* (*praeter* ἀγανακτῶ): δεινάζειν: *p. 1185, 3.* δυσμεναίνειν: *p. 1185, 43.* ἐπαγανακτεῖν: *p. 1185, 44.* θυμοῦσθαι: *p. 1185, 37. 68.* *cf. l. 78.* ὀργίζεσθαι: *p. 1184, 37. 44. 57.* χαλεπαίνειν: *p. 1184, 46.* *inde a* CIC., LVCR. [*francog. vet.* endeignier. *M.-L.*] [SEN. contr. 1, 4, 3 -are, si deceptus est *emendatur sic*: indigna res: deceptus est.]

I *fere i. q. indigne ferre* (*i. q. offendi, irritari: p. 1186, 36; i. q. aegrotare: p. 1186, 43*): **A** *pro subi. sunt animantia*: **1** *generatim*: **a** *indicatur causa*: *α solo casu* (*cf. l. 58*): (I) *acc.*: *pron.*: CIC. inv. 1, 24 quae *v. p. 1185, 71* (LIV. 1, 35, 3 quod quisquam -ari mirarique posset. *al.* SEN. epist. 96, 1 quod -aris et quereris [*cf. l. 10. p. 1185, 8. 28. 1186, 2*]. *al.* PLIN. nat. 36, 12. *et al.*). LIV. 40, 11, 4 haec. SEN. dial. 9, 10, 1 illa. epist. 91, 15 nihil (123, 1). 96, 1 -aris aliquid aut quereris. *et al.* *accedunt causae alio modo indicatae*: *acc. c. inf.*: Liv. 24, 8, 17 nec tu id -ari posses aliquem ... meliorem bello haberi quam te. SEN. epist. 74, 20 PLIN. nat. 26, 15 CYPR. epist. 69, 10 p. 759, 2. *quod*: HIER. epist. 20, 4, 2. *subst.* (*cf. p. 1186, 11. 23. 72*): CIC. inv. 2, 56 facti -andi *v. p. 1185, 77.* VERG. Aen. 2, 93 casum insontis mecum -bar amici. LIV. 2, 31, 11 suam vicem. SEN. contr. 2, 4, 11 hanc ... contumeliam. SEN. dial. 2, 16, 4 coram uno aliquid dictum ridemus, coram pluribus -amur. VAL. FL. 1, 547 nec vellera tantum (*sc. rapta*) -anda manent. SIL. 1, 643. 3, 37 vincla. 10, 481. 16, 352 habenas (STAT. Theb. 9, 219 CLAVD. 8, 560). STAT. Theb. 5, 377 *al.* GREG. TVR. *v. p. 1183, 76.* (II) *dat.* (*v. etiam p. 1186, 42*): VLP. dig. 48, 5, 1, 3 qui patitur uxorem suam delinquere ... quique contaminationi non -atur. APVL. met. 9, 39 silentio. 10, 7 fastidio. TERT. pudic. 7, 8 spei ethnicorum. CYPR. Fort. praef. 5 idololatriae (5^ult.). PAVL. NOL. carm. 20, 411 dolis. AVG. civ. 1, 9 p. 14, 11 D. IVL. Aug. c. Iul. 4, 13, 62 CASSIAN. inst. 7, 3, 3. CASSIOD. Ios. antiq. 1, 19 p. 18^extr. (*202* ἀγανακτήσας ... ἐπὶ τοῖς τολμήμασι).

β praep.: (I) *de*: CIC. Q. Rosc. 5 de tabulis. BELL. Hisp. 18, 9 de iugulatione oppidanorum. SEN. epist. 113, 15 ITALA II Macc. 8, 4 (recc. LX). Matth. 20, 24 (codd. c d f *al.*) *et* VVLG. (ἠγανάκτησαν περί, *Itala codd. a b e al.* contristati sunt). Marc. 10, 41 (codd. d k l) *et* VVLG. (ἀγανακτεῖν περί, *Itala codd. b c f al.* indigne ferre). HIER. epist. 39, 3, 4. *accedit causa alio modo indicata*: DICT. 4, 15^in. -tus ... de Graecis, quod *eqs.* (II) *ex*: VELL. 2, 130, 4 ex nepote dolere, -ari, erubescere coactus est. (III) *in*: *c. abl.*: ITALA iud. 3, 8 (Lugd.) in Istrahel (ὠργίσθη ἐν τῷ 'I.; *Vulg.* iratus contra). IV reg. 17, 20 (Cypr. epist. 69, 6) in omni semine Israel. SCHOL. Iuv. 4, 154 in Lamiis -atur. VVLG. sap. 12, 27 (ἐφ' οἷς ... ἠγανάκτουν). CONC.⁸ I 3 p. 92, 2 (ἀγανακτούσης). PS. AVG. quaest. test. I 94, 3 p. 166, 13 ORIG. in Matth. 16, 25 p. 1455. *c. acc.*: PAVL. NOL. epist. 23, 34 p. 191, 13 in feminam. PASS. Petr. 2 p. 25, 12. (IV) *super*: *c. acc.*: ITALA Is. 57, 6 (Cypr. Fort. 3 Firm. err. 28, 12) super haec (ἐπὶ τούτοις ... ὀργισθήσομαι, VVLG. super his). *c. abl.*: VVLG. III reg. 21, 4 super verbo. II par. 16, 10 Is. 57, 6. II Macc. 8, 4. CONC.⁸ I 3 p. 203, 21 (*I 1, 4 p. 30, 24* χαλεπήναντος ἐπὶ τῇ ... καθαιρέσει, *I 1, 5 p. 306, 25* commotus). (V) *ad* (*cf. p. 1186, 38*): FIRMIL. Cypr. epist. 75, 17 p. 821, 14 ad hanc ... stultitiam, quod *eqs.* AVG. in psalm. 55, 4^med. LIB. iubil. 30, 3 ad viros ..., quia *eqs.* (VI) *circa*: LVCIF. *v. l. 79.* (VII) *ob*: DICT. 5, 8^in. deos ... -tos ob commissum ... scelus. AVG. c. Pelag. 1, 4, 8 non ob aliud nobis ... -antur, nisi quia *eqs.* (VIII) *pro* (*aliter p. 1185, 29*): RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 117, 23 pro Aethiopissa. hist. 5, 1, 50 pro his, qui, quod prius negaverant, ... revocabant (ἀγανακτήσαντες ... ἐπὶ τῷ). CONC.⁸ I 2 p. 87, 2 = I 3 p. 171, 18 (*I 1, 3 p. 7, 31* ἀγανακτοῦντος ἐπὶ τούτοις; *sic et al.*). VEREC. in cant. 2, 16. MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 2 p. 254^med. (ὀργίζεσθαι).

γ enunt. (*adde abl. abs.*: VAL. FL. 1, 801 -tos temerato litore reges. STAT. Theb. 6, 787 iaculo ... -ta recepto tigris. CE 125, 2 aspice -ans hic data morte [*nisi potius intellegendum* datam mortem *sc. esse*]): (I) *condic.*: SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 4 -amur, si quis nostrum interiit. VITR. 3 praef. 3 VAL. MAX. 3, 8, 7. SEN. epist. 71, 15 quid est, quare -er aut doleam (*cf. p. 1185, 64. 1186, 1*), si *eqs.* (MIN. FEL. 16, 6 nihil -andum vel dolendum). 91, 15. CVRT. 6, 5, 11 -tus, si una gens posset efficere, ne invictus esset. MART. 9, 73, 8 PAVL. dig. 37, 6, 2, 4 APVL. Socr. 15 p. 150 CYPR. epist. 4, 3 p. 475, 7 VVLG. gen. 18, 30 PRVD. perist. 10, 212. AVG. de mend. 6, 9 p. 426, 25 stomachantur et -antur. VERG. Aen. 5, 229 -antur honorem ni teneant. (II) *caus.*: *quod* (*v. et l. 13. 35. 48. p. 1185, 45. 48. 1186, 28 al.*): CIC. inv. 1, 104 *v. p. 1185, 74.* BRVT. Cic. epist. 11, 20, 1. MANCIA or. frg. Val. Max. 6, 2, 8 *v. p. 1185, 80.* CAES. Gall. 7, 19, 4 -antes milites ... q. conspectum suum hostes perferre possent. VERG. Aen. 5, 651 -antem, tali q. sola careret munere. OV. trist. 1, 11, 41. 4, 3, 33 LIV. 4, 3, 8. 21, 1, 3. 21, 30, 3. 38, 55, 12. 44, 13, 12. *et al.* *quia* (*v. etiam l. 49. 52. p. 1185, 46. 47*): VERG. Aen. 8, 649 -anti similem que minanti, ... pontem auderet q. vellere Cocles. SERV. Aen. 12, 952. VVLG. Luc. 13, 14 (ἀγανακτῶν ὅτι). *tamquam* (*cf. p. 1185, 17*): SEN. benef. 7, 26, 2 non est, quod -eris, t. aliquid novi acciderit. *cur*: LVCIF. reg. apost. 2 p. 41, 18 circa illum ... est -tus, c. praedam contra interdictum acceperit. RVFIN. hist. mon. 7 p. 412ᴬ. *quoniam*: AMM. 16, 11, 12. (III) *temp.*: HOR. ars 359 -or, quandoque bonus dormitat Homerus (*cf.* BOETH. cons. 4, 7, 17 W. virum fortem non decet -ari, quotiens increpuit bellicus tumultus). CYPR. epist. 4, 3 p. 475, 11 cum ... cernit, quam -atur et irascitur (*cf.*

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

infra l. 40. 62. 66). *parum accurate transl.*: VVLG. II Macc. 13, 25 graviter ferebant . . . amicitiae conventionem, -antes, ne forte foedus inrumperent (ἐδείναζον ὑπὲρ ὧν ἠθέλησαν ἀθετεῖν τὰς διαστάλσεις).

δ acc. c. inf. (*v. etiam p. 1180, 18. 1184, 11. 1186, 29*): CIC. inv. 2, 56 *v. infra l. 75*. BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 3, 1 ausos esse id facere. MAT. Cic. epist. 11, 28, 2 eum . . . perisse (11, 28, 3). LVCR. 3, 884 se mortalem esse creatum. CAES. civ. 3, 108, 1 queri (*cf. p. 1184, 8*) atque -ari coepit regem ad causam dicendam evocari. BELL. Hisp. 35, 2 SALL. Iug. 31, 9 rep. 2, 6, 1 NEP. Dion 4, 2 VERG. Aen. 7, 770. 12, 786 HOR. epist. 2, 1, 76 OV. epist. 13, 28 met. 11, 787. 14, 391. LIV. 24[ies]; *nota*: 29, 17, 2 magis -emini . . . sociis tam indignas (*cf. l. 72. p. 1180, 21. 1187, 14*) iniurias . . . fieri. *et al.* *nota iunctos acc. personae* (*cf. l. 32. p. 1186, 11*) *et acc. c. inf.*: LVCR. 3, 870 se hominem -arier ipsum, post mortem fore, ut . . . flammis interfiat.

ε partic.: LIV. 34, 36, 5 qui exulum . . . ex bonis . . . aliquid possederant, tamquam (*cf. p. 1184, 77*) amissuri, non reddituri -bantur. TERT. pudic. 7, 2 publicanos . . . admittentem dominum . . . -ti mussitabant.

ζ inf. (*v. et p. 1186, 32. aliter p. 1186, 53*): OV. trist. 4, 10, 103 -ta malis mens est succumbere. LIV. 39, 41, 2 -batur novum hominem censorem videre (VELL. 2, 29, 4 -ari quemquam aequalem dignitate conspicere). STAT. Theb. 8, 123 accipit ille preces -aturque moveri. *nota inf. iunctum cum enunt. caus.*: IVV. 5, 64 -atur veteri parere clienti quodque aliquid poscas.

b *aliae structurae: indicatur persona*: *α apud quam indigne fertur*: VERG. Aen. 2, 93 casum . . . mecum -bar amici. SEN. contr. 2, 7 (15), 5 cum quo questa es? apud quem -ta es? *β pro qua indigne fertur*: OV. am. 2, 9, 1 o numquam pro me satis -te Cupido. LIV. 2, 55, 6 *v. l. 83*. QVINT. decl. 299 p. 180, 28 *v. l. 78*. SVET. Aug. 66, 2 laudavit pietatem tantopere pro se -antium. GELL. 6, 3, 18 *v. infra l. 84*. *γ in quam ira vertitur*: Ⓘ *acc.*: LVCR. 3, 870 *v. l. 14*. VAL. FL. 1, 9 *v. p. 1186, 10*. SIL. 2, 614 lentum -ta parentem. STAT. Theb. 2, 220 Tonantem (7, 318). 6, 747 illam. 7, 83 Graios. Ⓘⓘ *dat.* (*v. et p. 1184, 51. aliter p. 1184, 21*): CHAR. gramm. p. 383, 17 B. -atur mihi. APVL. met. 9, 29 -ta numinibus. TERT. anim. 16, 5. ITALA Ios. 7, 1 (Lugd.) -tus est filiis Istrahel (ἐθυμώθη, *Vulg.* iratus est). IV Esdr. 8, 30 rec. *Φ* neque -eris eis (*rec. Ψ* irascaris, *item* 8, 34). 8, 34 rec. *Ψ* ut -eris eis (*rec. Φ* amariceris). Is. 57, 16 (Ps. Cypr. ad Novat. 10). CYPR. epist. 59, 13 p. 682, 15 -ari et irasci (*cf. p. 1184, 84*) sacrificantibus. COMM. instr. 2, 17, 7 OPTAT. 7, 1 p. 160, 24. 30 VVLG. Is. 66, 14 AVG. epist. 91, 6 p. 431, 19 PS. AVG. quaest. test. I 44, 7 p. 75, 19. CONC.[S] I 3 p. 48, 29 (δυσμεναίνων). II 5 p. 5, 33 (*II 1, 3 p. 125, 40* ἐπαγανακτῆσαι). *additur causa*: LVCIF. reg. apost. 6 p. 48, 22 nec nobis -eris, quod *eqs.* (DICT. 2, 9 p. 23, 13 HIER. epist. 49, 14, 1). VVLG. Is. 7, 23 quia (χολᾶτε). *nota*: CAEL. AVR. acut. 3, 11, 104 sibi -tum, quia (GREG. M. in Ezech. 2, 3, 19). ENNOD. dict. 15, 2 p. 469, 21 -ta sibi, quod. Ⓘⓘⓘ *praep.*: contra: FIRMIL. Cypr. epist. 75, 24 p. 825, 7 quis iustius -ari c. alterum debuit? FIRM. err. 7, 3 VVLG. Dan. 11, 30 AVG. in psalm. 93, 5[extr.] ROMVL. fab. 66, 3 rec. g. GREG. TVR. Franc. 3, 31 p. 135, 10. *additur causa*: VITAE patr. 3, 13 p. 745[D] quia (LIBERAT. 6 Conc.[S] II 5 p. 104, 13 quod). adversus: LACT. ira 22, 8 VVLG. Iudith 1, 12. Iob 32, 3 adversum. AVIT. BRAC. Lucian. epist. 3 rec. B. circa: LVCIF. reg. apost. 2 p. 41, 18.

c *abs.*: PRIAP. 24, 3 habeas poenam, licet -ere (OV. am. 3, 4, 31 -ere l., iuvat inconcessa voluptas). OV. met. 2, 645 id . . . dis -antibus ausus ([15, 535 Dite -ante. fast. 6, 745 multum -ante Diana. STAT. Theb. 9, 470 -ante deo. *cf.* PLIN. nat. 18, 21 non invita ea *Tellure* et -ta]. CYPR. unit. eccl. 18 p. 226, 16 dei -antis ira. *al.* HIER. epist. 14, 8, 7 -antis domini). 6, 204 -ta dea est (14, 40. STAT. Theb. 3, 146 silv. 5, 1, 234. ARNOB. nat. 1, 23 p. 15, 19 *di* neque irascuntur [*cf. p. 1184, 84*] neque -antur. *cf. p. 1180, 75*). *al.* SEN. dial. 5, 40, 1 -or . . . et non invenio dolendi modum (APVL. met. 7, 1 dolenti atque -anti similis. *cf. p. 1180, 82. 1186, 1*). epist. 99, 13 levia incommoda -ando cumulare. CYPR. Demetr. 7 p. 355, 20 -atur . . . et irascitur (epist. 4, 3 p. 475, 11. 73, 19 p. 793, 5 VVLG. Iob 32, 2. *cf. p. 1184, 84. 1181, 3*). MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 4 p. 249[med.] (θυμωθῆναι). *et al.*

2 *speciatim*: *i. q. dictis aperte indigne ferre*: **a** *in serm. artis rhetor.* (*cf. p. 1182, 15*): CIC. inv. 1, 24 ea, quae (*cf. p. 1184, 6*) -entur adversarii, tibi quoque indigna (*cf. p. 1187, 14*) videri. 1, 102 septimus locus est, per quem -amur, quod taetrum . . . dicamus factum esse. 1, 104 duodecimus locus est, per quem -amur, quod (*cf. p. 1184, 69*) nobis hoc primis acciderit. 2, 56 accusatorem . . . res . . . convertere . . . conari (*cf. supra l. 5*). *ibid.* illi communes loci, qui . . . facti (*cf. p. 1184, 14*) -andi (*cf. p. 1186, 81*) causa sumuntur. QVINT. decl. 299 p. 180, 28 in qua tractatione παθητικῶς pro (*cf. l. 29. 83*) re p. -andum. **b** *ceteri loci* (*cf. p. 1182, 5*): MANCIA or. frg. Val. Max. 6, 2, 8 una voce -antes, quod indemnati . . . occidissent (*cf.* LVCR. 6, 197 venti . . . magno -antur murmure clausi. VERG. georg. 2, 162 -tum magnis stridoribus aequor). LIV. 2, 55, 6 ubi -antium pro (*cf. l. 29. 79*) se acerrimus erat clamor, eo se . . . recipit (GELL. 6, 3, 18 pro salute sociorum graviter ac libere -anti simul ac dolenti [*cf. p. 1184, 63*]). 2, 38, 1 primores eorum excipiens querendo -andoque (CVRT. 6, 9, 8 fremitus . . . -antium querentiumque. *cf. p. 1184, 8*). SIL. 9, 656 plura -antem . . . sonipes rapuit. CLAVD. 3, 258 tacitique sepultos suspirant gemitus -arique verentur.

B *pro subi. sunt res* (*v. etiam infra l. 36 sqq. 66. 77*): **1** *generatim*: **a** *abs.*: LVCR. 6, 197 venti *v. p. 1185, 81* (VERG. Aen. 1, 55 -antes magno cum murmure . . . fremunt). VERG. georg. 2, 162 aequor *v. p. 1185, 82* (*cf.* OV. met. 11, 491 bella gerunt venti fretaque -antia miscent. SEN. suas. 1, 12 oceanus *v. l. 28* [VAL. FL. 1, 9 postquam tua carbasa vexit oceanus Phrygios prius -tus Iulos (*cf. p. 1185, 32*). MART. CAP. 5, 430 -antis oceani]. VAL. FL. 1, 202 -antibus undis. SIL. 3, 616 Histrum *v. l. 33. cf. p. 1181, 53*). OV. met. 1, 181 talibus inde modis ora -antia solvit (fast. 3, 455 -anti . . . frena receperat ore). 6, 584 verba . . . -antia ([MIRAC. Theclae 2 p. 170, 36. *cf.* APVL. flor. 17 p. 80 leonum -ti fremores]. QVINT. inst. 11, 3, 176 eadem verba mutata pronuntiatione . . . mirantur, -antur, interrogant). fast. 4, 896 -anti pectore plangit humum. SIL. 5, 606 clausus . . . exusto liquor -atur aeno. STAT. Theb. 5, 579 illum . . . stagna -antia Lernae . . . gemuistis. 7, 692 eminet . . . equis ac multo pulvere vertit campum -antem. silv. 3, 2, 71 procellae. PS. QVINT. decl. 12, 2 p. 218, 22. HEGES. 2, 18 p. 181, 5 -antibus oculis. VVLG. exod. 22, 24 -bitur furor meus. **b** *indicatur causa*: *α acc. subst.* (*cf. p. 1184, 14*): VERG. Aen. 8, 728 pontem -tus Araxes (QVINT. inst. 12, 10, 61 ille *modus dicendi*, qui . . . p. -etur et ripas sibi faciat). STAT. Theb. 3, 599 longam pridem -antia pacem corda. MART. 2, 90, 7 non -antia fumos tecta. CLAVD. rapt. Pros. 3, 385 -antes vestigia calcat harenas. *β per* quod (*cf. p. 1184, 69*): SEN. suas. 1, 12 fremit oceanus (*cf. l. 9*), quasi -etur, quod terras relinquas. *γ acc. c. inf.* (*cf. p. 1185, 5*): SEN. Phaedr. 1091 Solique falso creditum -ans diem Phaethonta currus . . . excussit. CLAVD. 24, 119 posito iam purpura fastu de se iudicium non -atur haberi. *δ inf.* (*cf. p. 1185, 20*): SIL. 3, 616 -antem tramittere Dardana signa . . . Histrum. CLAVD. rapt. Pros. 1, 151 -ta teneri . . . rabies *maris*. **c** *indicatur persona, in quam ira vertitur*: VAL. FL. 1, 9 *v. l. 10*.

2 *speciatim: de corporis partibus aegris i. q. offendi, irritari* (*cf. p. 1181, 58*): RVFIN. hist. 5, 1, 24 quae (*vulnera*) -antur ad (*cf. p. 1184, 47*) mollissimum manus tactum. CAEL. AVR. acut. 3, 3, 13 potum dabimus . . . paulatim, ne . . . tumentia . . . -entur. chron. 3, 8, 129 quod . . . partes . . . salutares . . . -entur. 4, 3, 53 ut medicaminum constrictione lacessita -entur. SALON. in prov. p. 985[C] iurgia seminare, quibus (*cf. p. 1184, 21*) stomachus -etur. *inde prorsus i. q. aegrotare*: THEOD. PRISC. eup. faen. 53 p. 55, 1 si uva . . . faucibus -tis . . . reumatizaverit. 81 p. 87, 10 loca -antia iuvat. log. 73 p. 174, 13 epatis -antis molesta querimonia est. 81 p. 184, 6 causa (*i. morbo*) splenis -antibus (*v. adn. crit.*).

II *fere i. q. dedignari, cum indignatione recusare, nolle*: **A** *abs.*: VERG. Aen. 11, 831 vitaque cum gemitu fugit -ta (*'invita' Forbiger*) sub umbras (12, 952). OV. met. 6, 555 ille -antem (*i. reluctantem*) . . . linguam abstulit ense (12, 354 ursos ferre domum vivos -antesque solebat. STAT. Theb. 1, 133 illi *iuvenci indomiti* -antes . . . in diversa trahunt. 8, 723).

B *c. inf.* (*cf. p. 1185, 20*): **1** *pro subi. sunt animantia*: **a** *verbo -andi non negato*: LVCR. 3, 1045 ipse Epicurus obit . . . : tu vero . . . -bere obire? SEN. contr. *v. l. 63*. SEN. benef. 3, 28, 4 ut beneficia a servis -emur accipere. epist. 94, 63 -atur ab Herculis . . . vestigiis victoriam flectere. LVCAN. 1, 79. 8, 615. 10, 444 et timet . . -aturque timere. SIL. 13, 159 *v. l. 76* QVINT. inst. 1, 1 8 PS. QVINT. decl. 2, 1 p. 21, 7. COD. Iust. 6, 3, 21 pr. -tus est quasi domino ei parere. *et al.* **b** *verbo -andi negato*: OV. epist. 15, 371 nec tamen -er pro tanta sumere ferrum coniuge. met. 10, 604 a tanto non -bere vinci. SEN. contr. 7, 2 (17), 10 non -bitur cervicem hosti porrigere, -bitur clienti. VAL. MAX. 6, 9, 7 parēre. SEN. dial. 2, 14, 2 STAT. Theb. 2, 435 QVINT. inst. 1, 2, 10. 1, 11, 17. SEDVL. carm. pasch. 5, 383 (*op. pasch. 5, 33 p. 299, 10* dedignatur). COD. Iust. 1, 17, 2, 20[a]. 7, 6, 1, 10 (dedignetur *R*[b]). **2** *pro subi. sunt res* (*cf. l. 6. 36. 77*): HOR. ars 90 -atur . . . prepe socco dignis carminibus narrari cena Thyestae. STAT. Theb. 1, 720 -ta sequi torquentem cornua Mithram.

nota: i. q. non posse: COD. Iust. 8, 48 (49), 6 eas res, quae adquiri -antur. 8, 53 (54), 34, 1[a] imperiales . . . donationes merito -ari sub observatione monumentorum fieri.

C *c. acc. subst.* (*cf. p. 1184, 14. 1187, 7*): **1** *pro subi. sunt animantia*: STAT. silv. 2, 1, 16 iam flendi expleta voluptas iamque preces . . . non -aris amicas? Theb. 6, 334 *equae Admeti* sexum -antur (9, 609 *Atalanta*). 11, 741 -ans veniam. QVINT. inst. 1, 3, 6 imperia. *nota acc. iunctum c. inf.*: SIL. 13, 159 -tus opem ammenti socioque iuvare expulsum nodo iaculum. **2** *pro subi. sunt res* (*cf. l. 6. 36. 66*): SYMM. epist. 4, 28, 2 fides . . . mutuae dilectionis -atur linguae adsertionem. *nota locutionem pass. sc. gerund.* (*cf. p. 1185, 77*) *c. ddt. auctoris*: OV. met. 8, 569 vilis . . . vestis erat, lecto non -anda saligno (*i. quam lectus cur sperneret non habebat; minus recte 'quae non habebat, cur lecto -retur' Burman*).

part. praes. pro subst. indīgnāns, -antis. *i. q. indigne ferens*: LIV. 2, 55, 6 -ium . . . clamor *v. p. 1185, 83* (23, 22, 7 fremitus [Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-ium [44, 27, 2 CVRT. 6, 9, 6]. 42, 53, 1 vociferatio. SEN. contr. 1, 3, 12 voces [CVRT. 10, 5, 10]. PLIN. nat. 2, 41 ingenia. QVINT. inst. 11, 3, 61 adfectus. FLOR. epit. 4, 2, 66 impetus). QVINT. inst. 11, 3, 123 femur ferire ... -es decet. PLIN. epist. 4, 25, 2 inter -es fuit. *superl. pro adi.* indīgnantissimus, -a, -um. *c. gen. obi. (cf. p. 1186, 72 sqq.) i. q. impatientissimus*: COLVM. 8, 17, 7 cum sit mollissimum genus (*mullorum*) et servitutis -um (indignissimum *S A R*).

adv. **indīgnanter.** *compar. l. 10. 24.* *i. q. cum indignatione*: -r accipere *sim.*: IVL. VAL. 2, 25 p. 86, 1 id cum exercitus ... -ius accepisset (RVFIN. Orig. in psalm. 37 hom. 1, 1 p. 1371^B episcopi arguentis iracundiam ferre non possumus, sed -r accipimus. apol. adv. Hier. 2, 29 p. 609^B [*c. acc. c. inf.*]. AVG. div. daem. 6, 10 p. 608, 19 -r accipitur, quod ... talia ... audiant ..., quasi aliquid indignum [*cf. p. 1185, 12*] sit. EPIST. pontif. 632 Schwartz p. 20, 34 ACT. Archel. 40 [36], 7). AMM. 15, 1, 3 ferre. 27, 3, 5 sustinens, si ... non laudaretur. AVG. gen. ad litt. 3, 16 p. 82, 21 *v. p. 1167, 25.* c. Iul. op. imperf. 2, 33 has contumelias non -r audire debeo? (adv. Iud. 8, 11 p. 59^extr. *opp.* libenter. 10, 15 *opp.* gratanter). -r dicere *sim.*: ARNOB. nat. 3, 7 p. 116, 11 mussitare -r et dicere. SCHOL. Cic. Gron. p. 303, 17 illius postulatio ... -r posita fuerat. PS. RVFIN. in Am. 2, 13 p. 1066^B si plaustrum onustum haberet discernendi aliquam facultatem, videlicet -ius sine dubio strideret, si vilia quam si pretiosa portaret. in Ioel 2, 4 p. 1045^A miseranter atque -r exclama (*cf.* AVG. quaest. hept. 2, 33 p. 110, 7 hoc non tam -r quam misericorditer videtur admonere). AVG. epist. 238, 8 p. 538, 16 dixisti. *alia*: GREG. TVR. Franc. 10, 16 p. 429, 28 se ... lanceis contra comitem ... -r eregerent.

deriv.: indignabundus, indignatio, indignativus, indignatus, indignus (*p. 1192, 58*). *compos.*: subindignor. *Bulhart.*

1. *indīgnus, -a, -um. *ab in et* dignus. *compar. (e. g. p. 1191, 44. 55. 1192, 15. 67) inde a* PLAVTO. *superl. (e. g. p. 1188, 20. 1189, 55. 77. 1192, 17) inde a* MET. NVM., CIC. *in fig. litot. (cf. Weyman, Litot. 500; Hofmann, Umgangsspr. 148): l. 84. p. 1190, 37. 38. 39. 57. 77. 78. 1191, 3. 12. 1192, 7. 15. 27. 28.* *m. pro subst.: l. 76. 78. 81. 82. 83. p. 1188, 42. 44. 45. 46. 47. 48. 50. 54. 55. 57. 58. 59. 62. 77. 78. 79. p. 1189, 1. fem.: p. 1189, 18. n.: p. 1190, 17. 1191, 54. 57. 58. 59 al.* NOT. Tir. 34, 66 -um facinus (*cf. p. 1189, 46. 1193, 43*). 44, 41 -us. CIC. inv. 1, 92 turpe est, quod aut eo loco, in quo dicitur, aut eo homine, qui dicit, aut eo tempore, quo dicitur ... -um videtur. 1, 101 illa res ad quos pertineat, cum amplificatione per indignationem ostenditur, aut ad omnes ..., quod atrocissimum est; aut ad superiores ..., quod -issimum est, *eqs.* 1, 109 cum indignatione conquerimur, quod ab iis, a quibus minime conveniat, male tractemur, propinquis, amicis, ... aut a quibus -um est, servis, libertis *eqs.* Quinct. 95 -um est a pari vinci aut superiore, -ius ab inferiore *eqs.* Verr. I 19 aliis illud -um, aliis ridiculum videbatur: ridiculum iis, qui istius causam in testium fide ... positam arbitrabantur, -um iis, qui altius perspiciebant *eqs.* de orat. 2, 322 ex re *exordiendum est*, si crudelis, si nefanda ..., si ingrata, si -a *eqs.* SYNON. Cic. p. 430, 4 B. GLOSS. ἀνάξιος inaequale. *inde ab* ENN., PLAVT., TER. [*falsa l. v.*: TER. Phorm. 1008 facinus miserandum (*A, edd.*; -um ς [*'recte?' Lindsay*]). Ad. 308 (*v. p. 1194, 4*). CIC. Verr. II 3, 98 in hac tam ... iniqua (*c O, vulgo*, -a *β*) condicione vitae. EPIPHAN. Hier. epist. 52, 9, 3 (*v. app. crit.*). *falso trad.*: CIC. Balb. 42 [in]dignissimum (*vulgo*). SEN. contr. 1, 4, 3 (*v. p. 1184, 1*). COLVM. 8, 17, 7 (*v. supra l. 7*). *dub. trad.*: COMM. instr. 1, 38, 7 (*v. app. crit.*). FRONTO p. 124, 16 N. plerisque ... -us (*pro '-is'*) -us (*erasum*) paternus locus imperium ... detulit. PS. AVSON. 129, 7 p. 429 P. ⌊nam digna⌋ est sanguine mater natorum (⌊ ⌋ *post Accurs. Souch., Peiper* [*vel* condigna]; en digna *Baehrens*; -a *trad., quod tuentur Löfstedt, Beitr. 118* [*cf. Hey, GGA 1909, 342*] *et Svennung, Unters. Pallad. 577 voci q. e.* -a *sensum 'valde digna' attribuentes*). AVIAN. fab. 12, 8 (*v. app. crit.*). *e coni.*: CIC. Balb. 36 (-a *edd.*; digna in *codd.*). VELL. 2, 80, 4 ad -issimam (*Ruhnken*; in dissimillimam *A P*) vita sua potentiam pervenerat. *suppl.*: LAVD. [Turiae] (CIL VI 1527) 2, 7. *dub. interpr.*: AFRAN. com. 420 -um vero dici solet testu (*v. app. crit.*). ITIN. Alex. 5 *Alexander* in Persas ducere exercitum meruit, solis id modo Lacedaemoniis renuentibus, non merito -i (*sic cod. et Volkmann in ed.*; -is [*sc. Lacedaemoniis*] *coni. Theod. Zach., quod idem esse voluit atque 'indignatis'* [*cf. p. 1192, 58*]; indignatis *Peiper*; *al. al.*), verum pudore posthabiti sui nominis (*v. app. crit.*).]

I *i. q. non dignus*: **A** *in bonam partem de personis vel rebus melioribus, quam quae malo alicui conveniant* (*syn.* immerens: *l. 81*): **1** *absolute*: **a** *de personis*: PLAVT. Curc. 518 -is (*sc. quibus male dicatur*) si male dicitur, male dictum id esse dico. Poen. 457^b (*om. A; interpol.?*) deam esse -am credidi. 1252 -a (*v. p. 1190, 17*) -is di darent. CIC. Tusc. 4, 46 misericordiam *utilem esse* ad ... hominum -orum calamitates sublevandas (*cf.* HOR. sat. 2, 2, 103 cur eget -us quisquam te divite?). LVCR. 2, 1104 quod *telum* saepe nocentes praeterit exanimatque -os inque merentes. SALL. Catil. 51, 27 novom illud exemplum ab dignis et idoneis ad -os et non idoneos transfertur. OV. epist. 5, 8 quae venit -o poena, dolenda venit. LIV. 3, 37, 2 haud -is *ea accidere* (36, 35, 4 SCRIB. LARG. 231). 27, 34, 8 -o iniuriam a populo factam. VAL. MAX. 3, 2, 12 OPTAT. 1, 28 p. 30, 19 AVG. c. Iul. 5, 3, 13. CE 569, 4 situs tumulo est, -i vulnera patris. 1145, 5 non nasci melius fuit quam nunc -a iacerent ossa. **b** *de rebus*: OV. fast. 2, 780 *Tarquinius* comparat -o vimque metumque toro. LVCAN. 8, 697 cum Ptolemaeorum ... seriem ... pudendam ... -a ... Mausolea *claudant*, litora Pompeium feriunt. PANEG. 8, 18, 3 *Francorum* incredibilis audacia et -a felicitas. *de parte corporis* (*cf. l. 24. 33*): OV. am. 3, 9, 3 -os ... solve capillos (*cf.* EPICED. Drusi 40 -as ... s. comas). ars 3, 708 -as sauciat ungue (*cf. l. 13*) genas (trist. 1, 3, 18). met. 1, 631 -o circumdat vincula collo (*cf. p. 1192, 65*). 4, 138 percutit -os claro plangore lacertos. 10, 723 -is percussit pectora palmis. STAT. Theb. 6, 624 ora -a cruento ungue secat. 9, 399 -a cruentat pectora. MART. 1, 78, 1 -as premeret pestis cum tabida fauces. **2** *c. abl.* ([*fere de personis; de re: l. 17*]. *cf. p. 1190, 69*): TER. Ad. 166 te esse -um iniuria hac (VAL. MAX. 7, 8, 2 AVG. civ. 2, 12 p. 66, 31 D. *nota de re*: PLIN. nat. 33, 25 *anulus* conditus ..., ut res rara et i. usūs -a). ACC. trag. 340 speciem humanam ... -am clade et squalitudine. CIC. Verr. II 5, 171 unus iste civis Romanus illa cruce dignus, ceteri omnes simili periculo -issimi (*cf.* SEN. contr. 7, 6, 4 -us est cruce). Vatin. 19 qui te ullo cruciatu esse -um putet. Pis. 54. Q. CIC. Cic. epist. 16, 16, 1 eum -um illa fortuna (*cf.* LIV. 23, 10, 4 vir -us ea calamitate. ORAT. imp. Claud. [CIL XIII 1668] 2, 18 hoc casu). SEN. suas. 7, 3 SEN. dial. 7, 21, 3. 12, 5, 3 oculos (*cf. supra l. 8*) tuos -issimos hoc malo (PLIN. epist. 4, 2, 1). CVRT. 7, 5, 37 illo supplicio -us fuit. SIL. 14, 173 haud ... -um memet *iis*, quae tristia vidi, abnuerim. 17, 222 hoc nunc -us reditu *ego Hannibal*? QVINT. inst. 3, 8, 57 si Pompeium -um morte fateatur *Caesar*. TERT. anim. 56 p. 391, 10. **3** *c. inf.*: HOR. epist. 1, 3, 35 -i fraternum rumpere foedus (SIL. 11, 12 gens Irpini vana ... et rupisse -a fidem [*sed fort. per enallag. quandam i. q. '-e, turpiter rumpens fidem'; v. Lemaire ad l.*]). ars 231 effutire levis -a tragoedia versus. OV. am. 2, 3, 14 -a est pigro forma perire situ. met. 1, 508 -a ... laedi crura (*cf. supra l. 8*). SIL. 2, 111 AVG. conf. 1, 12, 19. **4** *c. enuntiato relat.*: TER. Hec. 477 sese esse -am deputat, matri meae quae concedat. Eun. 866 si ego digna hac contumelia sum maxime, at tu -us, qui faceres tamen. SEN. dial. 1, 2, 11 *animam* -am ..., quae ferro contaminaretur. 5, 18, 2. 9, 16, 3. IVV. 4, 95 -o, quem mors tam saeva maneret.

B *in malam partem de personis vel rebus peioribus, quam quae bono alicui conveniant*: **1** *usu proprio*: **a** *absolute*: **α** *de personis*: (I) *generatim*: PLAVT. Asin. 247 dignos, -os adire (*cf.* Merc. 172 mihi supplicandum [*cf. l. 46*] servolo video meo. :: tandem -us videor? CIC. Lael. 57 precari ab -o. CATVLL. 66, 86 ab -is praemia nulla peto. PVBLIL. H 4 cum -um roges. OV. met. 6, 367 neque ... supplicat -is. SEN. suas. 6, 6 ad -os confugiunt. PHAEDR. 1, 8, 2 -os adiurat). PACVV. trag. 371 *fortunam* brutam *esse*, quia dignum atque -um nequeat internoscere (*cf. l. 58 sq.*). CIC. Tusc. 5, 46 *divitias* quivis quamvis -us habere *potest*. PVBLIL. H 29. SALL. (?) rep. 1, 1, 1 *regna et alia quae avide cupiuntur*, apud -os saepe erant. VERG. catal. 4, 6 cui iuveni ... *dei* cuncta neque -o ... dedere bona (SEN. benef. 4, 28, 2. 4, 30, 1). OV. Pont. 3, 1, 79 (*auxilium implorat*) nec sumus -i. LIV. 24, 16, 9 SEN. benef. 1, 10, 5. 2, 18, 5 ⟨in amicitiam⟩ non reciperem -um. 4, 10, 4 locupletem, sed -um praeteribo. 4, 28, 4 monumenta ingeniorum et ad -os perventura publicavit editio. *ibid. iterum.* 4, 35, 3. 5, 20, 6. dial. 7, 24, 3 *liberalitas* apud sapientem *numquam* ... in turpes -osque impingitur. epist. 9, 22 ne ad -um res tanta (*sc. beatitudo*) perveniat. PLIN. nat. 2, 22 *fortuna* -orum ... fautrix (APVL. met. 7, 2 *f.* suas opes ad ... -os *confert. cf.* 5, 10 tam beatam f. allapsam -ae [*sc. Psyche*]). 35, 72 *Aiax* ab -o victus. *et al.* *colore theologico*: TERT. patient. 2 p. 2, 22 *deus* elementorum servitia ... dignis simul et -is *patitur* ... occurrere. adv. Marc. 2, 13 p. 352, 16 ut ... *bonitas divina* dignis offeratur, -is denegetur. paenit. 6, 10. 11 HIL. in Matth. 27, 5. AVG. epist. 186, 20 p. 62, 1 ubi ... liberatur -us. *al. et al.* *exprimitur humilitas*: PEREGR. Aeth. 5, 12 quae *deus* circa me conferre dignatus est -am et non merentem (23, 5. 8 SVLP. SEV. epist. 2, 14). HIER. epist. 22, 24, 2 quamquam nos respondeamus -os (*cf.* 22, 27, 6 te causeris -am. 60, 10, 4 se clamabat -um. *al.*). GREG. M. epist. 3, 61 p. 220, 3 ego ... -us pietatis vestrae famulus (*ibid.* p. 221, 20 SACR. Greg. 191, 3. 198, 1). *al.* SACR. Greg. 197, 6 *al.* CAES. AREL. testam. 33. INSCR. christ. Diehl 79 a (*a. 599*) hic iacit Iohannes ... -us presbiter (1152. 2349 adn.). 1123, 1 -us archipresbiter. 1291 adn. Petri ind(igni) d(iaconi?). (II) *speciatim*: *de iis, qui magistratu sim. digni non sunt*: CIC. Verr. II 2, 121 quicumque senator voluerit fieri, ... quamvis -us ..., factum esse. PVBLIL. L 1 loco ignominiae est apud -um dignitas. HOR. sat. 1, 6, 16 *populus* honores saepe dat -is. epist. 1, 16, 34 si detulerit fasces -o *eqs.* LIV. 3, 67, 4 auferte imperium -is. 4, 7, 9 quibus *comitiis* ut -i praeterirentur. 4, 56, 3 -orum candidatorum (4, 57, 11). 6, 40, 19 -os ... creaturi non estis. perioch. 9 p. 16, 1. FEST. p. 249 de dignis -isve. VELL. 2, 92, 3 quos -os iudicavit. QVINT. decl. 339 p. 340, 14 etiamsi utiles consiliis futuri essent, -i tamen ... erant (*cf.* EXVP. 4 l. 8 si *veteres cives* cum novis -is in ferendo suffragio iungerentur). SVET. Aug. 35.

[*Lausberg*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Vesp. 9 summotis -issimis. VLP. dig. 38, 17, 2, 34 si -os, id est minus habiles, ad tutelam petierit. IVST. 13, 2, 12 COD. Theod. 6, 27, 19 COD. Iust. 6, 4, 3, 4. *et al.* *nota*: RVFIN. Orig. in num. 14, 2 p. 123, 26 si qui -iores sunt et abstrusae vitae ... homines, ultima quaeque opera ... condemnantur operari. *de iis, qui militia digni non sunt*: TAC. hist. 2, 94, 1 quamvis -us, si ita maluerat, urbanae militiae adscribebatur. VEG. mil. 1, 8 p. 12, 13 plerique *tirones* ... experimentis comprobantur -i (*fort. notione aliquatenus evanida [cf. p. 1192, 52] fere i. q. inconvenientes, minus apti*). *de iis, qui matrimonio ineundo digni non sunt* (*cf.* PLAVT. Asin. 697 ten complectatur, carnufex? :: quam vero -us videor? [*cf. p. 1188, 44*]. PROP. 1, 16, 6 *ianua* pulsata -is saepe queror manibus [*cf.* STAT. Theb. 5, 217 -o non solvit bracchia collo]): OV. epist. 15, 213 totis -us noctibus ille te tenet. rem. 15 si quis male fert -ae regna puellae (*cf.* FIRM. math. 3, 12, 20 a mulieribus -is [*al.*]). VLP. dig. 23, 1, 12, 1 si -um moribus (*abl. limit.*) vel turpem sponsum ei pater eligat (*cf.* FIRM. math. 6, 31, 91 iuvenem. CLAVD. rapt. Pros. 2, 279 mariti). FIRM. math. 5, 1, 30 cum -a ... matrimonium copulat. *nota*: STAT. Ach. 1, 955 ne qua det -os Thetidi captiva nepotes. CLAVD. DON. Aen. 4, 100 p. 368, 18 'dotalīs ... tuae (*sc. Veneris*) Tyrios permittere dextrae': ... tuae quasi -ae. *de maritis successione -is* (*cf. l. 25 sqq.*): HERMOG. dig. 34, 9, 20 ei, qui mortem uxoris non defendit, ut -o dos aufertur. COD. Iust. 5, 5, 4 pr. id ... ut -o -aeve sublatum fisco vindicari. 5, 16, 7. *de heredibus, qui successione digni non sunt*: HOR. carm. 3, 24, 61 -o ... pecuniam heredi properet (QVINT. decl. 308 p. 214, 1 SCAEV. dig. 29, 5, 26 PAPIN. dig. 34, 9, 12 heredibus ... ut -is ... abstulit ... hereditatem [COD. Iust. 6, 35, 5]. *al.*). PAPIN. dig. 34, 9, 13 ab eo quasi ab -o hereditatem auferri (*al.* [*v. V. i. R.*]. COD. Theod. 11, 30, 26. COD. Iust. 6, 35 rubr. *al.*). PAVL. dig. 34, 9, 5, 18 ut -us repelletur (*al.*). *et saepe apud* ICTOS. *de iis, qui sacerdotio digni non sunt*: CYPR. epist. 66, 1 p. 727, 7 quod -i et incesti sint, qui ordinantur (67, 4 p. 739, 2). *al.* AVG. civ. 20, 21 p. 460, 31 D. CONST. Sirmond. 2. *de poetis ineptis*: HOR. epist. 2, 1, 231 virtus -o non committenda poetae. AVSON. 469, 19 p. 4 P. quis nolit Caesaris esse liber, ne ferat -um vatem *eqs.*?

β *de rebus* (*v. et p. 1193, 31 sqq.*): ENN. ann. 395 me fortuna ... -o bello confecit acerbo (*codd., Vahlen*; -um [*ad p. 1188, 42*] *post Maehly Warmington*; contudit -e [*ad p. 1193, 76*], bello *eqs. Columna*). PLAVT. Asin. 669 quam vero -um visum est? (CIC. inv. 1, 24. 105 S. Rosc. 24. Verr. I 19 [*opp.* ridiculum]. *al.* LIV. 2, 50, 3. 3, 50, 10. 38, 31, 3. 42, 3, 8. *et al.* *cf.* LIV. 33, 46, 5 -um id ratus). 698 ne istuc nequiquam dixeris in me tam -um dictum (*cf.* TAC. hist. 4, 2, 3 nihil ... locutus -um. HOMER. 272 -is ... vocibus urges. GELL. 1, 5, 1 turpibus -isque ... verbis. AVG. civ. 2, 23 p. 86, 3 D. conviciis -issimis). Mil. 498 qui facinus tantum tamque -um feceris (Most. 459 TER. Andr. 854 SEN. contr. 10, 1, 13. *cf.* TER. Andr. 145 -um f. comperisse [*cf.* 854 audies. *et al.*]. SEN. contr. 10, 1, 3 commissum est. *et al.* [*v. etiam l. 62. p. 1193, 43*]). Most. 1033 deludificatust me hodie -is modis (Rud. 147. 672 TER. Eun. 710 Ad. 166. LIV. 29, 9, 6 -um in modum. DICT. 2, 15 -o modo). Rud. 749 *libros* -o quaestu conteres (*cf.* PROP. 2, 16, 16 -ā merce puella perit). TER. Phorm. 730 vereor, era ne ... -a iniuria adficiatur (PS. ENN. trag. [Rhet. Her. 2, 24, 38] RHET. Her. 2, 24, 38. CIC. Verr. II 3, 52 -issimis iniuriis. LIV. 29, 17, 2 [*v. app. crit.*]. 30, 25, 2 -iorem. *et al.* *cf.* LABER. mim. 65 contumelia [PAVL. MED. bened. 10, 3]). Eun. 946 ne viderem ... quae futura exempla dicunt in eum -a ([*cf.* DON. *ad l.* per '-a' foeda crudeliaque significat]. *cf.* LIV. 28, 29, 1 miserum et -um exilium *Coriolani*. PLIN. epist. 1, 12, 6 cum ... -issima tormenta pateretur [*cf. p. 1190, 20*]. PANEG. 3, 4, 2 -is cruciatibus. 3, 5, 4 -is ... vulneribus. IVST. 18, 3, 6 a servis suis ... -a supplicia perpessi [*cf. p. 1190, 20. 1193, 38*] sunt). RHET. Her. 1, 6, 9 quae facta dicantur ab adversariis, ... esse -a aut nefaria (CIC. S. Rosc. 14 ea, quae facta sunt, -iora esse quam *eqs. v. et p. 1190, 18*). 2, 19, 28 mors -a Palamedi (CIC. Verr. II 5, 72 -issima [5, 115]. 5, 172. VERG. Aen. 6, 163 -a m. peremptum [*cf.* SERV. *ad l.* miserabili, non congrua eius meritis *eqs. v. et* CLAVD. DON. *ad l.*]. LIV. 1, 47, 10 frg. 61 CVRT. 4, 2, 15. *cf.* RHET. Her. 4, 22, 31 -a nex [OV. met. 10, 627 LIV. 4, 16, 5 TAC. ann. 15, 59, 3]. CIC. S. Rosc. 11 caedes -issimae [*v. vol. III 54, 69*]. VERG. Aen. 4, 617 -a suorum funera [*cf.* SERV. auct. *ad l.*]. *adde* OV. epist. 20, 60 *puellam* -a tabe perire sinis). 4, 39, 51 tota domus huius -a concidet calamitate (CIC. dom. 30 illam -issimam c. *cf.* S. Rosc. 24 egestas -issima. Verr. II 5, 171 tanta ac tam -a rerum acerbitate. VERG. Aen. 11, 108 fortuna -a [IVST. 27, 1, 5]. TAC. ann. 16, 9, 2 -issimum casum. SVET. Claud. 3 tam iniquam et tam -am sortem. INSCR. christ. Diehl 1641, 7 crudum -umque nefas). CIC. Quinct. 83 (*per parenthesin*) quod -issimum est (*item* leg. agr. 2, 25 -issimum. *al.* CATVLL. 37, 15 -um. LIV. 41, 6, 10. 43, 24, 2 -ius. SEN. contr. 10, 4, 6 -issimum. VELL. 2, 28, 4 -issimum. QVINT. inst. 2, 16, 1 q. sit -issimum [decl. 278 p. 134, 18 q. multo s. -ius]. *et al.* *sine copula*: TERT. adv. Marc. 1, 23 p. 322, 13 quo⟨d⟩ -ius). S. Rosc. 60 populo rem -am videri (Tull. 22 hanc tam atrocem, tam -am ... nuntiat. Verr. II 1, 112 acerba ... atque -a [2, 95]. 3, 183. Caecin. 8 *bis.* de orat. 2, 322. LIV. 43, 4, 11 -a (-e *trad.*) ⟨res⟩. QVINT. inst. 6, 2, 24.

et al.). 128 -a suspicione (144). Verr. II 5, 31 bonorum acerba (*cf. l. 28*) et -a direptio. 5, 148 -issimo in loco coacervatam multitudinem ... civium (PHAEDR. 3, 12, 3). BRVT. Cic. ad Brut. 2, 5, 1 -o scelere. VERG. ecl. 8, 18 coniugis -o Nisae deceptus amore (10, 10 VAL. FL. 2, 146. *cf. p. 1192, 39*). Aen. 2, 285 quae causa -a serenos foedavit vultus? ([SERV. auct.: aut te -a aut crudelis]. LIV. 1, 59, 8 VAL. MAX. 3, 8 ext. 3 VAL. FL. 8, 38). 12, 411 -o ... dolore (SERV.: qui fuerat natus ex vulnere indigne inlato *eqs.*). OV. am. 3, 6, 72 edidit -os ore ... sonos (epist. 11, 94). ars 1, 532 -o teneras imbre rigante genas (STAT. Theb. 5, 270). LIV. 27, 35, 7 *al.* SEN. contr. 9, 2 (25), 15 *populus Romanus* continetur -o foedere. VAL. MAX. 5, 3, 2[b]. SEN. epist. 81, 27 *innocentia* -is ... obicienda rumoribus. SIL. 11, 379 poenae ... -ae. TAC. ann. 12, 59, 2 -as sordes (*Iacob*, -a sortes [*cf. p. 1189, 75*] *codd.*) perpessus (*cf. p. 1189, 61*). COD. Theod. 1, 9, 1 qui -is natalibus et conversatione deterrima *eqs.* (*cf.* NOVELL. Anth. 1, 2 -i consortii [*cf. p. 1189, 10*] foeditate. COD. Iust. 12, 1, 4 functionis -ae). *et al.* *neutr. plur. (sg. l. 20. 21. 22. 31) pro subst.*: PLAVT. Capt. 200 -a digna habenda sunt, erus quae facit (*cf. p. 1189, 62*). Poen 1252 *v. p. 1187, 77*. VERG. Aen. 12, 811 nec ... me ... videres digna -a pati (HOR. epist. 1, 16, 75 perferre patique -um. LIV. 8, 25, 6. 21, 20, 6. 23, 14, 7. 26, 15, 14 quid -i. *al.* perioch. 80 p. 87, 19 quid -um. SEN. dial. 6, 10, 6 digna [*cf. l. 20*] atque -a. *et al. cf.* SIL. 11, 240 cur -a feramus? STAT. Theb. 3, 288 pertulimus [*et al.*]. DICT. 6, 1 experti [6, 5]. AMBR. inst. virg. 15, 96 *Christus* contumeliarum -a toleravit [*cf.* MAX. TAVR. serm. 53 p. 638[C] servilis ... partūs -a suscepit]. *et al.*). CIRIS 310 haec ... nobis gravia atque -a fuere. LIV. 6, 37, 1 haec -a miserandaque auditu (*cf. p. 1191, 73*) cum ... increpuissent. 26, 13, 18 omnibus acerbis (*cf. l. 1. p. 1189, 83. 1194, 10*) -isque, quae manent victos. *al.* SEN. nat. 1 praef. 6. VAL. FL. 2, 117 *Famam* digna atque -a canentem. TERT. adv. Marc. 1, 13 p. 307, 1 de isto huius mundi -o loquar.

b *c. gen.* (*gerund.: l. 45. in subst. I. decl. [e. g. l. 40. 46. 49. 53. 55. 56. 57. 58] a dativo [v. l. 60] distingui non potest*): LEX VRSON. (CIL I² 594) 105, 21 si quis quem decurion(um) -um loci aut ordinis decurionatus esse dicet (FACVND. defens. 2, 5 sacerdotalis o. *cf.* CONC.[S] II 5 p. 28, 5 graduum. *v. et p. 1191, 14*). VERG. Aen. 12, 649 magnorum haud umquam -us avorum (SERV. *ad l.*: Graeca figura. SIL. 8, 383 nec dextrā -us avorum Scaevola [*ambigue*]. *cf.* SYMM. pater Symm. epist. 1, 2, 4 v. 3 haud ... -um magnorum Publicolarum). VAL. MAX. 9, 2 ext. 8 -o gloriae suae (*v. app. crit.*) decreto. TERT. fug. 12 p. 482, 15 Oe. -um deo et dispositionis (*v. app. crit.*) eius (*cf. Marra ad l. et Löfstedt, Zur Sprache Tert. p. 82*). ITALA II Macc. 14, 42 (recc. L M; *sim.* rec. X) suae nobilitatis -us (ἀνάξιος). act. 13, 46 (Ps. Hier. in Marc. 11 p. 622[D]) vos -os iudicastis audiendi verbum dei ([*cf. l. 53*]. *item c. gerund.* [*cf. p. 1192, 3*]: AVG. bapt. 5, 9, 10 p. 271, 15 solvendae corrigiae [in psalm. 101 serm. 1, 1[extr.]]. POMER. 2, 18, 2 p. 463[C]). I Cor. 6, 2 (codd. d e g; *sim.* cod. r) -i estis iudiciorum minimorum (*cf. p. 1192, 53*). HIL. coll. antiar. p. 102, 12 -us ecclesiae (*v. app. crit.*). SCHOL. Hor. epist. 2, 1, 50 multa ... -a auctoritatis. AMBR. Abr. 1, 4, 25 sacramenti (*v. app. crit.*) ... -um. patr. 3, 15 benedictionis (*v. app. crit.*) ... -os. HIER. hom. Orig. in Ezech. 10, 2 p. 419, 6 -i velocioris medelae. VVLG. act. 13, 46 -os (οὐκ ἀξίους) vos iudicatis aeternae vitae (*v. app. crit.*). PAVL. NOL. epist. 6, 3 bonitatis (*v. app. crit.*). CANON. Turner I 1, 2 p. 129 rec. III. IV misericordiae dei (VICT. VIT. 3, 51. *cf.* CONC.[S] II 3, 1 p. 210, 23 clementiae). VICT. VIT. 3, 61 rei tantae. MAX. epist. p. 2 mensae dominicae. BASIL. admon. RevBén. 27 p. 228, 12 non pudoris -um. VITAE patr. 5, 5, 41 p. 888[A] vitae. FVLG. RVSP. epist. 12, 16 p. 386[D] salutis.

c *c. dat.* (*de exemplis ambiguis I. decl. v. l. 33*): LVCAN. 10, 102 sat fuit -um ... mundoque tibique ([*seq. acc. inf. v. p. 1192, 72*]. *cf.* TERT. adv. Hermog. 2 p. 128, 9 sibi [adv. Marc. 2, 27 p. 372, 27 FIRM. math. 3, 2, 10 AMBROSIAST. in Eph. 3, 19 p. 385[A] AVG. quaest. test. I 113, 3 GREG. TVR. Franc. 4, 27 p. 163, 8]. CONC.[S] I 5 p. 353, 14 ipsi. GREG. M. moral. 12, 30 ei). TERT. cult. fem. 2, 5 p. 721, 9 Oe. -a nomini (nomine *l. v.*) Christiano. CLAVD. DON. Aen. 2, 405 p. 202, 14 AVG. civ. 6, 6 p. 256, 28 D. CONC.[S] II 3, 1 p. 158, 5 CASSIAN. conl. 5, 12, 1. 24, 6, 3 GREG. TVR. Iul. 21.

d *c. abl.* (*gerund.: p. 1191, 4*): *α c. subst. variis*: ① *de personis*: CIC. Sest. 56 fanum ... antiquissimarum religionum (*i. Magnae Matris*) ... venditum ... Brogitaro, impuro homini atque -o illa religione. Pis. 82 ne -us beneficio videreris (Planc. 81. *cf.* LIV. 30, 17, 9 *donis*. SEN. benef. 2, 28, 2 datis. PLIN. epist. 10, 51, 2). de orat. 2, 286 -um *eum* esse suis maioribus (*cf.* IVV. 8, 31 genere [*cf. p. 1191, 35*]). Tusc. 3, 26 illum filium Solis nonne patris ipsius luce -um putas (SEN. benef. 1, 1, 10 SVLP. SEV. chron. 2, 51, 5). epist. 15, 6, 2 illum ordinem ... me non -um honore ... existimaturum (VAL. MAX. 5, 1, 8 nec *eum* h. mensae -um iudicavit. AVG. civ. 2, 13 tit. quod dii ... -i essent h. divino [*al.*]. *cf.* LIV. 7, 26, 2 eo decore. *v. et p. 1191, 8*). LIV. 7, 30, 3 ne ... omni ope divina humanaque -i videamur. SEN. contr. 7, 3 (18), 5 -um se vita fuisse (VAL. MAX. 5, 3, 3 VVLG. Iob 30, 2. *et al. cf.* SIL. 10, 66 -um morte [*cf. p. 1194, 10*]). SEN. dial. 12, 5, 3 -us hoc adfectu tuo est (SCHOL. CIC. Bob. p. 165, 24). nat. 1, 16, 1 hunc ... Augustus -um vindicta iudicavit.

[*Lausberg*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

MART. 3, 34, 1 *cur sis* -a ... nomine *tuo* (TAC. ann. 1, 53, 5 HIER. epist. 21, 22, 2). DIG. de conc. dig. 5, 9 ut ... fiant iuvenes ... nostro tempore (*cf. l. 70. p. 1193, 24*) non -i. SACR. Greg. 85, 2 tantis mysteriis exequendis (*cf. l. 84. p. 1192, 3*) ... -i. *et al.* *de iis, qui magistratu sim. -i sunt* (*cf. p. 1188, 74*): PLAVT. Trin. 213 hunc ... Calliclem -um civitate hac esse et vivere (*cf.* SALL. or. Phil. 5 -i re publica habiti [VAL. MAX. 5, 8, 3 r. p. eum et domo mea -um iudico]). CIC. Verr. II, 5, 178 iudiciis. Vatin. 39 te omni honore -issimum iudicat (SALL. Iug. 63, 7 -us illo h. [*i. consulatu*]. *et al.* *in imag. de re*: HOR. epist. 2, 2, 112 *quae* h. -a ferentur, verba movere loco [*cf. Kiessl.-Heinze ad l.*]). Planc. 9 aedilitate. Q. CIC. pet. 2 consulatu. LIV. 33, 21, 2 non -us ... regno (CVRT. 4, 1, 16. *et al.*). 45, 44, 19 regem -um maiestate nominis tanti. VAL. MAX. 2, 7, 7 imperio. POMPON. dig. 1, 9, 4 qui -us est inferiore ordine, -ior est superiore (COD. Theod. 12, 1, 74, 5). COD. Theod. 1, 6, 6 *al. et al.* *de iis, qui militia -i sunt* (*cf. p. 1189, 5*): VLP. dig. 37, 15, 1, 3 -us militia (COD. Theod. 8, 7, 10). COD. Theod. 7, 20, 7 veteranos hoc nomine -os. *de iis, qui matrimonio ineundo -i sunt* (*cf. p. 1189, 10*): LIV. 4, 4, 5 partem civitatis velut contaminatam -am conubio haberi (*cf.* OCTAVIA 252 thalamis [LVCAN. 8, 95]. GAIVS dig. 35, 1, 63, 1 nuptiis. HIER. epist. 64, 7, 2 coniugio. NOVELL. Marc. 4, 2 matrimoniis [COD. Iust. 5, 17, 8, 4]). SEN. contr. 7, 6, 11 se ... ista puella putavit -um. DARES 27 -um adfinitate. VVLG. Tob. 3, 19. *de genere vel parentela*: LIV. 40, 15, 4 ut te patre -us omnibus videar (*v. app. crit.*). LVCAN. 6, 420 Magno proles -a (non digna *l. v.*) parente (*cf.* SIL. 9, 113 nepotem ... -um Solimo). STAT. Theb. 11, 304 *pater* tanto -issime nato. *de heredibus* (*cf. p. 1189, 24*): VLP. dig. 38, 2, 12, 6 -um ... filium bonis libertorum. PAVL. dig. 27, 1, 35. COD. Iust. 3, 28, 11 um ... successione (6, 35, 10, 1). *adde*: HIL. in. Matth. 10, 24 futurorum bonorum -i erunt hereditate. *de sacerdotio* (*cf. p. 1189, 31*): SEN. contr. 1, 2, 3 -am te sacerdotio dicerem (1, 2, 16 COD. Theod. 16, 6, 1. *et al.*). HIER. epist. 18ᴬ, 15, 4 -um ... ministerio dei. SVLP. SEV. chron. 2, 49, 8 -us ... episcopatu (*al.*). COD. Theod. 16, 2, 39 clericum -um officio suo. (II) *de rebus*: PLAVT. Curc. 23 quod te (*cf. l. 37. 39. 54*) aut genere -um sit tuo, facis (Poen. 1140 -um g. quaestum. TER. Ad. 409. CIC. inv. 1, 107 aetate, g., fortuna pristina *eqs.*). TER. Phorm. 376 te (*cf. l. 35. 39. 54*) -as seque dignas contumelias ([*cf. p. 1189, 55*]. *cf.* RHET. Her. 4, 30, 41 ne, cum te digna dicerem, me [*cf. l. 35. 38. 54*] -um quippiam dixisse videar). RHET. Her. 3, 3, 5 res humiles et -as viris fortibus (SEN. dial. 5, 12, 2 nihil faciat viro -um. epist. 22, 8 -um bono v. GRAN. LIC. p. 11, 3. *et al. cf.* SEN. dial. 12, 6, 3 nihil ... -um ... eruditi viri professione). CIC. Rab. perd. 16 harum ... rerum ... mentio ... -a cive Romano atque homine libero est (fin. 1, 23 nihil h. -ius [Tusc. 2, 46]. off. 2, 2. QVINT. inst. 6, 3, 83 -um ... h. liberali. *cf.* CIC. Pis. 71 consuetudinem ... philosopho ... -am. fin. 5, 47 quod dignum libero aut -um esse ducamus [SEN. frg. 34 -a liberis]. SEN. epist. 65, 22 -am bono simulationem). p. red. ad Quir. 7 subit -issimam fortunam praestantissima sua gloria (LIV. 45, 37, 5 si quid ... g. sua ... -um fecisset. PLIN. nat. 8, 48. *cf.* QVINT. inst. 3, 11, 22 laude). fin. 1, 27 concertationes ... -ae philosophia mihi *videntur*. nat. deor. 1, 1 quid ... tam ... -um sapientis gravitate atque constantia quam *eqs.* (LIV. 45, 17, 7. *cf.* SALL. [?] rep. 2, 2, 3 virtute). off. 1, 137 etiamsi nobis -a audiamus (*item cum pron.*: Att. 9, 6, 4 me -um. epist. 14, 3, 1 hoc ... -ius nobis nihil fuit. LEP. Cic. epist. 10, 34ᵃ, 3 nonnulla ... me -a. CAES. Gall. 5, 35, 5 nihil, quod ipsis esset -um [LIV. 39, 39, 8]. SALL. or. Cottae 8 -a vobis nobisque et re publica [*cf. supra l. 6*] incipitis. HOR. sat. 2, 3, 39 cave, faxis te quicquam -um. SEN. Herc. f. 294). LVCR. 6, 69 dis -a putare (TERT. adv. Marc. 1, 13 p. 306, 21 deo [*al. et al.*]). CAES. Gall. 7, 17, 3 vox ... populi Romani maiestate et superioribus victoriis -a (SEN. contr. 9, 2 [25], 29 VAL. MAX. 3, 8, 4). SALL. hist. frg. 2, 70 illa ... -a Romana imperio aestimantis. NEP. Dat. 5, 5 neque ... quicquam fecit, quod fide sua esset -um. HOR. epist. 1, 19, 41 spissis -a theatris scripta pudet recitare. ars 264 data Romanis venia est -a poetis (*cf. Rostagni ad l.*). LIV. 30, 25, 10 nihil ... suis moribus -um (VAL. MAX. 9, 12 ext. 5 AVR. Fronto p. 44, 1 N.). VAL. MAX. 1, 7, 1 -am caelesti spiritu fortunae violentiam (*cf.* SEN. clem. 1, 25, 1 animo [PS. APVL. Ascl. 12]). SEN. Ag. 982 aure verba -a materna. IVV. 7, 17 studiis -um ... laborem. INST. Iust. 3, 12, 1 quod -um nostris temporibus (*cf. p. 1193, 24*) esse existimantes *eqs. et al.* *β c. supino*: VERG. Aen. 9, 592 digna atque -a relatu vociferans ([SERV.: id est turpia et obscena]. PLIN. nat. 32, 154 SOL. 7, 12). LIV. 34, 58, 4 id auditu (*cf. p. 1190, 27*) ... -um esse. GELL. 19, 11, 3 *versiculi* memoratu *non* -i (PANEG. 4, 20, 1). SVLP. SEV. dial. 1, 17, 8 -um toleratu ... imperium (MACR. Sat. 7, 5, 1). *c. abl. substantivi a verbo derivati*: VAL. MAX. 2, 9, 2 -um eum aditu curiae existimaverunt (*cf.* TERT. spect. 18 p. 19, 27 -a conspectu tuo). QVINT. inst. 1, 8, 19 -as lectione scidas (*cf.* 6, 1, 37 admonitione. 10, 1, 90 cognitione. 12, 7, 10 defensione. PLIN. epist. 1, 8, 4 editione. MARCELL. dig. 20, 1, 27 animadversione. GELL. 4, 15, 1 reprehensione. *et al.*).

e *c. praep.*: ad (*cf. p. 1192, 57*): ITALA Rom. 8, 18 (cod. d *al.*) -ae sunt passiones huius temporis ad futuram gloriam. LVCIF. reg. apost. 1 p. 38, 3 -os ad consequendam requiem (*item c. gerundivo* [*cf. l. 4*]: LEO M. epist. 16, 6 p. 702ᴬ BOETH. trin. praef. 21 CAES. AREL. serm. 67, 2 p. 274, 30. *c. gerundio*: PRAEDEST. 1, 25). CASSIAN. inst. 4, 39, 2 GREG. M. epist. 5, 60 p. 374, 31. de (*c. gerund.*): SACR. Leon. 418 cum de perceptis non invenimur ingrati, de percipiendis *fructibus* non iudicemur -i.

f *c. inf.*: LVCR. 5, 123 quae ... divino a numine distent inque deum numero quae sint -a videri. OV. ars 1, 681 *fabula* non -a referri (*cf. p. 1191, 72*). LVCAN. 9, 55 -a fui ... marito accendisse rogum *eqs.* VLP. dig. 40, 12, 7, 3 PAVL. dig. 40, 7, 20 pr. MARCIAN. dig. 40, 5, 53ᵉˣᵗʳ· HIL. in Matth. 33, 4 SCHOL. Cic. Bob. p. 147, 20 AMBROSIAST. in Rom. 5, 12 in I Cor. 3, 2. PELAG. in I Cor. 6, 3 p. 154, 16 -i sunt de rebus exiguis iudicare ([*cf. l. 24*]. *cf.* COD. Iust. 8, 25, 11, 2 vindicare). CLAVD. 8, 18 AVG. civ. 6, 4 p. 251, 10 D.

g *c. enunt. relat.*, *de personis*: PLAVT. Bacch. 616 *nemo est* -ior, quoi di bene faciant *eqs.* Stich. 205 eos ... haud -os iudico, qui multum miseri sint (LIV. 23, 42, 13. *cf.* MET. NVM. or. frg. [Gell. 7 (6), 11, 2] -issimum arbitror, cui *eqs.* [BELL. Afr. 54, 5]. LVCR. 2, 616 -os esse putandos. LIV. 4, 3, 2 ducerent. APVL. mund. praef. existimavit). CIC. S. Rosc. 119. Verr. II 2, 9 si vobis -i essent visi, quibus *eqs.* (SEN. dial. 1, 3, 3 CVRT. 6, 4, 13 QVINT. decl. 301 p. 186, 4). HOR. sat. 2, 3, 236 LIV. 30, 30, 24. 30, 31, 4 SEN. contr. 1, 1, 13 VAL. MAX. 2, 7, 15 SEN. benef. 7, 16, 4 dial. 9, 16, 2 PLIN. epist. 7, 27, 15. VVLG. I Cor. 6, 2 (*fort. ad l. 52*) -i (ἀνάξιοι) estis, qui de minimis iudicetis (*cf.* PELAG. *l. 12*). PRVD. apoth. 742 ego ... -us, qui sancta canam (*cf. p. 1188, 65*). *et al.* *de rebus* (*cf. p. 1193, 41*): LIV. 43, 13, 2 ea pro ⟨in⟩dignis habere, quae in ... annales referam. QVINT. inst. 2, 4, 10 ne illud quidem, quod admoneamus -um est. 7, 1, 58 illud ... non -um, quod adnotetur.

h *c.* ut: LVCIL. 916 est -a, ut feram *auxilium*. LIV. 22, 59, 17 cum -i, ut redimeremur, vobis visi simus (PAPIN. dig. 36, 1, 57, 3 MOD. dig. 35, 2, 59 CONC.ˢ I 5 p. 375, 1. *cf.* PAVL. NOL. epist. 50, 16 iudicabatur). TRYPH. dig. 5, 2, 22, 3 VLP. dig. 27, 3, 1, 14 AMBR. in psalm. 118 serm. 18, 44 PAVL. NOL. epist. 13, 19 p. 99, 18 PALLAD. hist. mon. II 10 p. 363ᴮ. *c.* quo: AFRIC. dig. 40, 4, 20 si quid tale ... servi admiserint, ut -i sint, quo libertatem consequantur.

i *c. coni. nudo* (*cf. p. 1193, 28*): AVG. serm. coll. Morin p. 608, 9 sub tectum suum intraret dominus, se dicebat -um.

2 *usu derivato*: **a** *fere i. q. saevus, magnus* (*cf.* SERV. ecl. 10, 10 '-o *amore*' [*cf. p. 1190, 4*] vel meretricio vel magno: nam et Ennius ait '-as turres' [*v. infra l. 44*] id est magnas. SERV. auct. ecl. 8, 18 alii '-o deceptus amore' [*cf. p. 1190, 4*] antique dictum accipiunt, '-o' pro magno et 'deceptus' pro 'captus'. Aen. 4, 617 '-a suorum funera' [*cf. p. 1189, 70*] aut -orum aut crudelia [*cf. p. 1190, 6*] et magna, sicut veteres dicebant): ENN. frg. inc. 6 -as turres (*cf. l. 40*). VERG. georg. 2, 373 cui super -as hiemes solemque potentem silvestres uri adsidue ... inludunt (SERV.: '-as' autem 'hiemes' saevas). CIRIS 247 omnia me potius digna atque -a laborum milia nisuram quam *eqs.* (*cf.* VAL. FL. 1, 320 nate -os aditure labores [*cf. Bulaeum ad l., aliter Wagner-Lemaire ad l.*]). SER. SAMM. 949 vis -a novo si sparserit ossa fragore (*de fractura ossis*).
b *fere i. q. vilis*: PALLAD. 1, 7, 2 semina vitium ... vel sterilia vel saporis -i. **c** *fere i. q. incongruus, non idoneus* ([*ad hanc notionem etiam exempla l. 23. p. 1190, 48. 1189, 9 allata accedere videntur*]. *c.* ad: *l. 57*): CAEL. AVR. acut. 1, 3, 39 grave atque -um est adiutorium. chron. 2, 13, 183 *damnaverunt hoc adiutorii genus* tamquam laxativum et propterea inconveniens fluori sanguinis ... et -um ad (*cf. p. 1191, 82*) constrictionem.

II *i. q. indignans* (*retrograde ab* indignari. *cf.* indigne ferre [*p. 1194, 50*], indignitas '*indignatio*' *et v. Brender, Rückläuf. Ableit. p. 46; Hey, ALL 13, 1904, 217. de* ITIN. Alex. 5 *v. p. 1187, 67. c. dat.*: *l. 63*): APVL. met. 2, 20 qui ... -a (*i. voces indignationis plenas*; „-um!" *Rohde* [*cf. p. 1193, 40*]) murmurabundus cum vellet exurgere *eqs.* GREG. TVR. Franc. 2, 5 p. 67, 1 gentem hanc incredulam sibique semper -am (*i. inimicam*). CORIPP. Ioh. 3, 133 ardet disrumpere vincla -a cervice ferens. 3, 197 tutas -is (*patria pulsis*) quaerere terras.

iuncturae et structurae ad I B: (I) -um est (videtur *sim.*): (A) *c. inf.*: RHET. Her. 2, 29, 46 nihil -ius esse quam (*cf. infra l. 75*) hominem occidere. CIC. inv. 2, 133. SALL. Iug. 79, 1 non -um videtur egregium ... facinus memorare (SIL. 4, 678 AVG. civ. 5, 1 p. 191, 24 D.). VERG. georg. 1, 491 LIV. 10, 24, 5. 36, 20, 3. VAL. MAX. 8, 1 absol. 9 -um ratus. QVINT. inst. 12, 11, 29 *al. et al.* (B) *c. acc. c. inf.* (*cf. p. 1193, 53*): -um est: CIC. inv. 1, 56 ne multo -ius sit id ... mutari *eqs.* (*item compar.*: Verr. II 2, 78. Cluent. 146. *et al.*). 1, 92 -um esse ab homine ignavissimo virum fortissimum necatum. 2, 60. 82. 101 nihil esse -ius quam eum ... supplicio non carere (Quinct. 8 dom. 45 Phil. 2, 86 SEN. dial. 3, 16, 6. 4, 7, 1 epist. 92, 19 CVRT. 9, 6, 14 COD. Theod. 11, 30, 11, 1). 2, 134. 141. 143. Att. 16, 11, 2 (*v. app. crit.*). *al.* SALL. Iug. 31, 18 VERG. Aen. 10, 74 OV. am. 1, 10, 53 LIV. 38, 42, 9. 39, 5, 2 LVCAN. 10, 102. CE 704, 11 -um clamans demergi crimine vitas. *et al.* -um videtur *sim.*: CIC. Tull. 49 non visum esse maioribus nostris tam -um istuc ... hominem occidi (Verr. II 1, 132 -um isti videri coepit ... se non opimum praeda ... discedere. 2, 47 *al.* LIV. 2, 12, 2. 5, 14, 4. 7, 17, 7. 10, 7, 9 *al. et al. adde* CIC. Verr. II 4, 78 res -a ... videbatur

[*Lausberg*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eqs.). Ov. Pont. 2, 3, 55 -um ducis te fieri comitem. LIV. 1, 40, 2 pro -issimo habuerant se ... regno ... pulsos. 25, 41, 1 -um ratus Marcellus se ... cedere (27, 30, 14 VAL. MAX. 2, 10, 1. 6). SEN. suas. 7, 6 -um putavit *eqs.* (QVINT. inst. 8, 4, 21 AVG. civ. 8, 18 p. 348, 4 D.). VAL. MAX. 3, 8 ext. 3 -um iudicans *eqs.* Ⓒ *c. si c. coni.* (*c. ind.: l. 9. cf. etiam l. 57. cf.* CIC. inv. 2, 133 hoc, quod faciat, -ius ... esse quam si adscribat): TER. Phorm. 1040 adeon hoc -um tibi videtur, filius ... si habet unam amicam *eqs.* (*cf.* TAC. hist. 4, 58, 4 fuso totiens hoste si pavetis aciem, -um id quidem *eqs.*). LIV. 35, 17, 6 Antiocho si Zmyrna et Lampsacus imperata faciant, -um videri. TAC. ann. 1, 42, 3 PLIN. paneg. 77, 7. CALP. decl. 53 p. 39, 5 perquam -um est, si utrumque pignus amittam. PS. AVG. quaest. test. I 102, 14 SIDON. epist. 1, 6, 4 BOETH. cons. 5, 6, 42 W. PS. BOETH. fid. cath. 40. Ⓓ *c.* quod: CIC. S. Rosc. 147 nisi hoc -um putas, quod *eum* vestitum sedere in iudicio vides (QVINT. decl. 278 p. 134, 30. *cf.* PLIN. paneg. 54, 1 illud -um, quod eodem tempore in senatu et in scaena ... laudabantur). SEN. dial. 2, 1, 3 tibi -um videbatur, quod illi ... toga ... esset erepta *eqs.* PETRON. 91, 6 *v. infra l. 58.* NEMES. ecl. 2, 70 MART. CAP. 2, 173. Ⓔ *c.* ut (*v. etiam l. 42*): TERT. adv. Marc. 4, 7 p. 434, 5 -um denique, ut ... Christus ... non invenerit adnuntiatorem (*cf. Hoppe, Synt. Tert. p. 81, ubi addas*: pudic. 22 apol. 11, 4). ARNOB. nat. 7, 12 p. 246, 18 (*cf. C. Brakman, Arnobiana 1917, p. 44*). EPIST. imp. Constant. (CIL III 7000) 1, 35 quo⟨d es⟩t -um temporibus nostris (*cf. p. 1191, 3*), ut tam o⟨pp⟩ortunus locus civitatis nomen amittat. AMBR. Hel. 6, 16 AVG. civ. 2, 12 p. 67, 10 D. 3, 12 p. 109, 26 *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 14, 8, *et al.* *nota: c. inf.* (*per contaminationem*): COD. Iust. 4, 30, 13 (infirmaret, ... resisteret *l. v.*). Ⓕ *? c. coni. nudo* (*cf. p. 1192, 36*): NOVELL. Iust. 75, 3 (ut *suppl. vulgo*). Ⓖ *parataxis*: Ov. medic. 23 nec tamen -um: sit vobis cura placendi, cum *eqs.*

Ⓗ *in exclamatione*: Ⓐ *varia*: AFRAN. com. 66 o diem scelerosum, -um! (*cf.* PLIN. epist. 5, 16, 6 mortis tempus). CIC. Q. Rosc. 29 o societatem captiosam et -am, ubi *eqs.*! Verr. II 1, 137 o miseram atque -am praeturam tuam! Planc. 31 o vocem duram atque -am tua probitate ...! Lael. 67 -a homine dubitatio! Att. 13, 35, 1 o rem -am! (SEN. contr. exc. 10, 4 FLOR. Verg. p. 186, 18. APVL. met. 9, 10 en ... -ae rei scaevitatem! PORPH. Hor. carm. 3, 5, 6 sqq. quam -as res passa [*cf. p. 1190, 20*] es!). NEP. Phoc. 4, 3 o quam -a perpeteris (*cf. p. 1189, 61*), Phocion! HOR. epist. 1, 6, 22 (*in parenthesi*) -um ...! (*item* Ov. am. 1, 6, 1 met. 5, 37). VAL. MAX. 5, 3, 2ᵃ -am summam, propter quam (*cf. p. 1192, 14*) populus Romanus tali principe careret! AMBR. Abr. 1, 3, 21 quam -um, ut (*cf. supra l. 19*) ... dei ... oraculis ... non credamus. Ⓑ facinus -um (*cf. p. 1189, 46*): TER. Hec. 376 'o f. -um' inquam et *eqs.* (*cf.* AMM. 20, 4, 20 turbulente exclamat). Ad. 173. 447 SEN. nat. 1, 16, 9 QVINT. inst. 5, 12, 12. decl. 388 p. 433, 28 causam ... probatam, ... — f. -um! — matri tantum probare non possumus (*item in parenth.*: FLOR. epit. 2, 16, 1. 3, 21, 28). *seq. enunt.*: TER. Eun. 70 o -um f.! nunc ego et illam scelestam esse et me miserum sentio. SEN. contr. 7, 1 (16), 16. 7, 2 (17), 1. 3. 9, 5 (28), 4 suas. 7, 11 SEN. dial. 12, 3, 5 PETRON. 56, 5 QVINT. decl. 377 p. 419, 7 NOVELL. Valent. 1, 3, 2. CIL IX 4255 o ind(ignum) fac(inus) ⟨!⟩ mat(er) fil(iae) m(onumentum) f(ecit). *seq. acc. c. inf.* (*cf. l. 62. p. 1192, 72*): PLAVT. Men. 1004 o f. -um et malum ... erum meum ... deripier in via! (*cf. Schulze, Kl. Schr. p. 175*). TER. Phorm. 511 quam -um f., ancillam aere emptam meo! 613 CIC. Att. 2, 13, 1 SVLP. SEV. chron. 2, 13, 4 NOVELL. Valent. 27, 2. *seq.* si: SEN. contr. exc. 8, 4 f. -um, si inveniuntur manus, quae *eqs.* *seq.* quod: PETRON. 91, 6 o f. ... -um, quod amo te *eqs.*! *inde in orat. obliq.* (*cf.* LIV. 2, 29, 3 -um f. esse clamitantes): -um facinus esse *c. inf.*: RHET. 2, 7, 11 -um f. e. sine testibus coniecturam ... satis habere. CIC. inv. 2, 36. 58. *c. acc. c. inf.*: CIC. Verr. II 5, 112 f. e. -um plus impudicissimae mulieris apud te ... quam ... lacrimas matris valere. Cluent. 145 LIV. 10, 35, 13. 26, 2, 14. 37, 32, 11. 45, 36, 7. *c.* quod: CIC. Verr. II 4, 147 -um f. e., q. ego in senatu Graeco verba fecissem. *adde*: CIC. S. Rosc. 148 an, quod diligenter defenditur, id tibi -um f. videtur? (LIV. 6, 14, 12 -um f. videri ... aurum ... in paucorum praedam cessisse. *cf.* CIC. Sest. 108 quis ... non -issimum f. putavit illum ... vivere).

adv. ˣ**indīgnē** (indīgniter: *p. 1194, 12. ?* indīgnō: *l. 72*). CHAR. gramm. p. 251, 4 B. (*ex Romano*) possumus dicere digno te et -o te fecisti, et ... digne -e. *compar.* (*p. 1194, 6. 15. 30. 31*) *inde a* TER. *superl.* (*l. 78. 83. 84. p. 1194, 8 al.*) *inde a* PLAVTO. *in fig. litot.*: *l. 80. p. 1194, 37. 50. 60.* SYNON. Cic. p. 422, 24 B. dolenter: aegre, acerbe, -e *eqs.* p. 430, 24 inique: iniuste, -e *eqs.*

I *i. q. non digne, turpiter, iniuria*: **A** *c. verbis actionem malam, turpem, nocivam exprimentibus*: NAEV. trag. 9 -e exigor patria innocens (*cf.* TVRPIL. com. 90 -issime p. protelatum esse). PLAVT. Bacch. 470 meretricem -e deperit (*cf.* Cist. 563 ubi ... tibi -e dotem quaeras corpore. VLP. dig. 40, 2, 20, 2 qui non -e huiusmodi condicionis uxorem sortiturus sit). 1091 hoccine me aetatis ludos bis factum esse -e! (*cf.* QVINT. decl. 343 p. 354, 12 me ... -issime circumscriptum). Men. 1002 erum meum -issime nescio qui sublimem ferunt. Merc. 795 suspicione implevit me -issime. Rud. 645 sacerdos Veneria -e adflictatur. TER. Haut. 565 facis adeo -e iniuriam illi (Hec. 401. *cf.* LIV. 39, 47, 6 quam ... -e sibi nec ullo suo merito insultatum ... esset [AVG. civ. 3, 31 p. 144, 1 D.]. PORPH. Hor. carm. 1, 33, 1 -e ... patitur contemptum. *et al.*). Ad. 308 miserae -e (-ae *l. v.*) per vim vitium obtulerat (*cf.* DON. *ad l.* impie, crudeliter). CIC. inv. 1, 5 quo -ius rem honestissimam ... violabat ... improborum temeritas ..., eo studiosius *eqs.* S. Rosc. 63 propter quos ... lucem aspexerit, eos -issime luce privarit. Verr. II 5, 147 cervices in carcere frangebantur -issime civium Romanorum. Cluent. 42 acerbe -eque moreretur (*cf.* CE 59 [= CIL I² 1215], 4 quoi ... Parcae ... finem vitae statuerunt, ⟨vix quom ess⟩et bis decem anneis nata, -r. 69 [= CIL I² 1924], 2 pueri virtus -e occidit. CAES. Gall. 7, 38, 8 qui -issime interierunt. LIV. 21, 16, 2 sociorum peremptorum -e. APVL. met. 3, 8. *et al. cf. l. 18*). Manil. 57 quo mihi etiam -ius videtur obtrectatum esse *Gabinio*. Sest. 140 L. Opimius -issume concidit. Cael. 59. VATIN. Cic. epist. 5, 10ᵇ -e ... oppidum captum et bellum confectum relinquere sum coactus. CATVLL. 101, 6 -e frater adempte mihi (*cf.* PLIN. epist. 6, 6, 7 illum immatura morte -issime raptum. CIL XII 3502 [*s. III*] qui -e ereptus est *eqs.* CE 1948, 3 infelix -e subiectus acerbe morte nefanda occisus *eqs.* INSCR. christ. Diehl 191ᵇ indig(ne) ac cru(deliter?) a de(o?) sublatum). LIV. 4, 31, 5 notata -e domo. PHAEDR. app. 22, 3 -e laesa *capella* (*cf.* SERV. Aen. 12, 411 ex vulnere -e inlato, scilicet per insidias [CE 637, 3 oc migi -e positum (i)n pectore volnus]). QVINT. decl. 301 p. 185, 18 quamquam -issime petar. MARCELL. dig. 5, 2, 5 immerentem se -e ideo -e praeteritum. GELL. 17, 4 tit. *Menander a Philemone* saepe -e in certaminibus ... superatus est. **B** *c. verbis actionem bonam vel ambiguam exprimentibus*: PLAVT. Mil. 563 at non malitiose tamen feci. :: immo -e; nam *eqs.* (TER. Phorm. 1009 an quicquam hodie est factum -ius? Ad. 91 clamant omnes -issime factum esse. SEN. contr. 7, 2, 8 -ius. CYPR. epist. 15, 3 p. 515, 13. *cf.* DICT. 1, 11 commissa [COD. Theod. 15, 14, 14]). Ov. am. 3, 6, 102 iactasse -e nomina tanta pudet. FRONTO p. 234, 21 N. senex ego parens -e consolabor *filiam meam.* GELL. 10, 12 tit. quae *portenta* Plinius ... -issime in Democritum confert. IVLIAN. dig. 22, 3, 20 si quis liberum hominem vi rapuerit, ... is -issime commodum possessoris consequeretur. TERT. apol. 11, 10 non temere nec -e ... praemium *dispensavit.* PRISC. rhet. 3, 11 prospere ... agentes -e. LVCIF. non parc. 26 p. 265, 9. VVLG. I Cor. 11, 27 *qui* biberit calicem domini -e ([ἀναξίως]. *sim.* 11, 29). AVG. civ. 2, 29 p. 97, 5 D. -e ab honestis coluntur *daemones.* 8, 1 p. 320, 27. COD. Theod. 8, 10, 2 multa a provincialibus ... -issime postulantur (GREG. TVR. vit. patr. 11, 1). CE 1539, 2 aspice, quam -e sit data vita mea ([*octennis mortua est*]. *sim.* 1540, 2 [*v. Buecheler ad l.*). *et al.*

II *i. q. indignanter, aegre*: CIC. inv. 2, 78 *Horatius* animadvertit sororem suam ... sponsi ... nomen appellantem ... Curiati cum ... lamentatione. -e passus virginem occidit (Verr. II 5, 31 cum -e pateretur uxor Cleomenis ... in conventum suum mimi ... filiam venisse [*item c. a. c. i.*: LIV. 31, 12, 2. 43, 15, 5]). S. Rosc. 141 neque ... hoc -e fero (Verr. II 5, 115 -e ferunt illam clementiam ... esse conversam [*item c. a. c. i.*: NEP. Eum. 1, 3 LIV. 39, 16, 11. 42, 57, 3 PHAEDR. 1, 21, 10 SEN. benef. 4, 31, 5 SVET. Tib. 4 Dom. 12. *et al.*]. CE 69 [= CIL I² 1924], 3 quoius fatum acerbum populus -e tulit. LIV. perioch. 44 p. 50, 11. 89 p. 93, 5. VAL. MAX. 7, 4, 2 *Tarquinius* -e ferens, quod ... expugnari Gabii nequirent [PHAEDR. 3, 18, 1 SEN. dial. 2, 1, 3]. SEN. dial. 7, 15, 6 -e ferre ea, quae ... accidunt. CVRT. 6, 11, 23 ASCON. Corn. p. 48, 4 PLIN. nat. 37, 81. *et al.*). COMM. apol. 159 deus ... -e pertulit illud (CASSIOD. in psalm. 27, 7 filium dei dici -issime pertulerunt). ARNOB. nat. 6, 1 p. 214, 17 *deos* honorum haec genera ... -e perpeti. 7, 27 p. 261, 14 nec -e sustinent *numina* Panchaicas sibi ardere resinulas. HIER. epist. 49, 10, 1 quod si -e accipiunt mariti, non mihi irascantur *eqs.*

deriv.: indignitas, indignor.

*?***2. indignus**, -a, -um: *v. p. 1187, 62.* *Lausberg.*

indigo (-ere). *ab* ind(u) *et* agere. CHAR. gramm. p. 469, 24 B. ago. adigo. -o. *cf. l. 68 et* inigo.

*?***indigat** ἀπελαύνει GLOSS.ᴸ II Philox. IN 84 ('*cf.* 67 indagat ἐξιχνιάζει?' *Linds.* indigit *vel* instigat *dubitanter Her.*).

ˣ**indigus** *et* **indiguus**, -a, -um. [*ab* indigere *retrogr.* (*sec.* prodigus?). *J. B. H.*] GLOSS. ἐνδεής. *cf. l. 76 et p. 1195, 60.* *inepte* GLOSS. V 522, 32 *ex errore interpretationis et similitudine subst.* indigena *fem.*-ua *commune trium generum putat.* *pro comp.* magis -us *v. p. 1195, 31. 53.* *de formis* indigus *et* indiguus: BEDA gramm. VII 275, 22 -us et prodigus per unum u scribenda. *cf. p. 1107, 56.* *formae in* -uus *desinentes ad exemplum vocis* exiguus *fictae* (*cf.* CASSIOD. [*ex Caesellio*] gramm. VII 204, 18 exiguae ... sicut -uae, quae egeant) *extant in libris inde ab* APVL. (*v. l. 72. p. 1195, 10. 32. 39. 44. 47. 65. 71. 1196, 4. 8 al.*). *metro comprobantur*: PAVL. NOL. carm. 15, 9. 16, 195. 20, 4 (*at* carm. app. 3, 40 -a). *confunditur saepius cum vocibus* indignus (*cf. e. g. p. 1195, 46. 57. 83*) *et* indicium *sim.* (*cf. p. 1195, 10. 65. 78. 81*). *legitur apud poetas inde a* LVCR., *apud scriptores inde a* PLIN. nat. [*dub.*: SALL. Iug. 110, 1 *v. p. 1172, 77.* AVG. civ. 17, 1 p. 198, 2 D. *v. p. 1172, 83*].

A *strictiore sensu i. q. indigens, necessitate quadam deside-*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rans aliquid: 1 *c. gen.*: a *de rebus*: α *-us alicuius* (*cf. et l. 6*): LVCR. 2, 650 *divom natura* ipsa suis pollens opibus, nil -a nostri. β *alicuius rei*: VERG. georg. 2, 428 poma ... vi propria nituntur opisque haut -a nostrae (TAC. hist. 3, 48, 3 urbem ... externae o. *cf. et l. 29*). LVCAN. 8, 446 terra *Aegyptus* suis contenta bonis, non -a mercis aut Iovis (DRAC. laud. dei 2, 462. *cf.* CLAVD. carm. min. 28, 6 Aegyptus ... non -a venti). PLIN. nat. 4, 24 civitas *non* -a ullius praeconii amplius (*cf.* CLAVD. 17, 4 *virtus* nil opis externae cupiens, nil -a laudis). APVL. Socr. 1 p. 118 *luna* proprii candoris expers, alienae lucis -ua (*Hildebrandt*, indicia *codd.*). AMBR. in psalm. 39, 27 reliqua plana et facilia nec -a interpretationis (*cf.* Ps. AVG. categ. 15 claras et nullius tractatus -as ... categorias. VICTRIC. 24 sensus ... nullius adiectionis est -us. ARATOR act. 1, 542 non -a vocis est species, cur has sancti liquere tenebras. VIRG. gramm. epist. 5 p. 167, 22 H. quaestio solutionis satis -a [*cf. l. 42*]). MART. CAP. 1, 21 -a veri cura (*i. de veritate sollicitata*). CASSIAN. conl. 23, 17, 2 infirmam hominum imperfectamque iustitiam ac misericordiae dei semper -uam (-am *vel* indignam *v. l.*). BOETH. arithm. 1 praef. p. 4, 1 cunctis absoluta partibus nullius -a suis tantum est scientia nixa praesidiis. CORIPP. Iust. 1, 100 rutili non -a solis ... domus. 3, 101 vina ... liquidi non -a mellis. *n. plur. pro subst.*: AMBR. Tob. 19, 66 p. 558, 22 recusasti -a (indicta *v. l.*) faenoris spiritalis: egere coepisti (*cf. Zucker ad l.*). b *de animantibus*: LVCAN. 9, 254 -a servitii ... plebes. 9, 592 -a ... laticis ... iuventus. PLIN. nat. 8, 143 fidissima auxilia nec stipendiorum -a canes. 9, 177 *pisces* fieri non -o⟨s⟩ umoris. SIL. 2, 155 nihil -us ensis. TAC. hist. 1, 24, 1 mobilissimum quemque ingenio aut pecuniae -um ... alliciendo. 5, 2, 2 Assyrios convenas, -um agrorum populum. SOL. 52, 30 nullius ad escam opis -i (*cf.* SYMM. epist. 1, 3, 2 *al.* PAVL. NOL. carm. 16, 195 nil o. humanae -uum solamine Christi ... abundantem. 20, 4 magis -uos o. et virtute carentes. *cf. l. 4*). CHALC. comm. 176 *deus* nullius societatis -uus ([-us *v. l.*]. *cf.* LEO M. epist. 15, 5 participationis). HIL. in Matth. 10, 5 potestatis extraneae non -i. PAVL. NOL. carm. 15, 9 inopes aequi -uosque salutis. AVG. epist. 194, 28 hominem ... liberatricis -uum (*Goldb.*, -um *vel* indignum *libri*) gratiae. MART. CAP. 9, 895 praesidiique -am ... nationem. *de part. corp.*: SIL. 1, 615 opum non -a corda.

2 *c. abl.*: LVCR. 5, 223 infans -us omni vitali auxilio. APVL. met. 9, 12 refectione virium vehementer -uus. *de rebus*: BOETH. in top. Cic. 6 p. 382, 3 *deus* nullo indiget et ipso cuncta sunt -a.

3 *c. acc.*: VIRG. gramm. epist. 2 p. 124, 13 H. quaestio ... solutionem satis -a (*cf. l. 15*).

4 *quid opus sit, e contextu verborum elucet*: AVG. beat. vit. 2, 11 eo *est* miser, quo semper est -uus (*praecedit*: talibus satiari non poterit). lib. arb. 2, 16, 43 quidquid fallit improvidum aut illicit -um (indignum *plur. codd.*). ord. 2, 17, 46 cui bono mundum fecerit *deus*, qui non erat -uus. serm. 77, 9, 13. *de rebus*: PRVD. psych. 628 -a membra fovere. AVG. gen. ad litt. 1, 7 p. 11, 2 egenus atque -us (-uus *l. v.*; *sc. rerum amatarum*) amor ita diligit, ut rebus, quas diligit, subiciatur. ALC. AVIT. carm. 2, 16 nec ... -us hortatur compleri viscera venter. *generaliter i. q. subsidii indigens, infirmus, inops*: OV. Pont. 4, 3, 44 (*versus in melioribus libris deest*) *Pompeius*, cui ... totus terrarum paruit orbis, -us effectus omnibus ipse magis. AVG. epist. 155, 12 ubi inopem atque -uum (-um *vel* indignum *v. l.*) non habebimus (*ibid.* ope indigentibus). *de rebus*: AVG. epist. 177, 15 iustos patres ... non possibilitas naturae infirmae et -uae (indignae *codd. plur.*) ... sed dei gratia ... iustificabat.

B *latiore sensu i. q. carens, expers, exsors, non habens (accipiens) aliquid* (*cf.* PRISC. gramm. III 218, 9 *genetivo adiunguntur* deesse aliquid significantia 'egenus, -us, inops'): 1 *c. gen.*: a *de animantibus*: *alicuius rei*: STAT. silv. 5, 3, 252 raperis ... non -us aevi, non nimius. ARGVM. Plaut. Pseud. 2, 2 nummorum. PALLAD. 12, 11 plantarum. HIL. in Matth. 9, 10 gentium plebs -a totius salutis. 29, 2 pauperes: Iudaei fidei -i. AMBR. hex. 5, 17, 56 hirundo ... -a (indica *libri plur.*) rerum omnium. IAC. 1, 8, 38 alter cibi -uus. in psalm. 36, 61, 3 ita -uus (indignus *dett.*) erat omnium, ut nihil haberet suum. PRVD. epil. 9 sanctitatis. PAVL. NOL. carm. app. 3, 40 vocis. FVLG. RVSP. ad Monim. 1, 15 omnis perfectus perfectionis est -us (*syn.* imperfectus). CASSIOD. in psalm. 93, 10 rationis. 139, 14 cuiusquam bonitatis. BASIL. ad monach. (RevBén. 27) p. 228, 12 non pudoris -uum *oportet monachum esse.* *alicuius*: TAC. hist. 3, 22, 1 exercitus ... us rectoris (*cf. 3, 18, 1* ducem ... deesse intellegebant), inops consilii. Ps. RVFIN. in Ioel 2, 18 gens ... -a defensoris. ENNOD. epist. 3, 3, 1 p. 73, 15 quare a paginis temperem tamquam -us perlatoris? b *de rebus*: AVIEN. Arat. 252 cornua monstri (*sc. Scorpii*) sidereae nimium facis -a ([*cf. Arat. 90* οὐδὲν ἀγαναί]. 1664. *sim.* 512 -us ignis *Aries.* 1492 *luna* mediae velut -a lucis). 736 *sata* -a suci (1781). 1135 *Hydra* extremae ... -a (indica *libri*) caudae (*cf. Arat. 612* οὐρῆς ἂν δεύοιτο). ora 213 nominis ... -a est *insula. al.* AMBR. in psalm. 118 serm. 6, 25, 1 omnia erant florum -ua (indicia *C*), nuda virtutum. HEGES. 3, 4, 1 urbem opis subsidiique -am ([indignam *l. v.*]. *cf. Ioseph. b. Iud. 3, 11* βοηθείας ... ἔρημος). 4, 27 p. 284, 3 U. regio ... pluviarum -ua (*A*, indigna *CV*, -a *edd. cf.* CYPR. GALL. exod. 645 *terra* -a lymphae). PRVD. c. Symm. 2, 510 -a veri ... superstitio. LEO M. serm. 25, 3 lux vera numquam est sui splendoris -a. ENNOD. carm. 2, 66, 5 -a serti tempora.

2 *c. abl.*: PASS. Desid. 4 (Mon. Germ. Merov. III p. 631, 18) bonis -ua, sed nimium de malis onusta (*cf.* 18 p. 636, 14 de bonis -ui, de pessimis opulenti).

3 *absolute i. q. pauper, egenus*: STAT. silv. 3, 1, 102 mihi pauper et -us uni Pollio. AVSON. 192, 16 liberalis -is. AMBR. in psalm. 36, 62, 3 noli mutuari quasi -uus (indignus *l. v.*) sed quasi dives et locuples faenerato. MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 33, 12 peccatis obligatum videns genus humanum et -um *Christus* (*praecedit*: rari erant pietatis ac iustitiae possessores). *de rebus*: AVIEN. orb. terr. 1192 nihil -a subtrahit ora: dives humo tellus *eqs.* DRAC. laud. dei 2, 780 iam modo dives eget, cui confert -a (indigna *B*) dextra non sibi mendicans. *Rubenbauer.*

indīligēns, -entis *adi.* *ab* in *et* diligens. *compar. infra l. 29. 33; cf.* nimium -s *l. 26.* SYNON. Cic. p. 443, 17 B. GLOSS. neglegens. [*variat c.* indulgens: *infra l. 26. 46.* *falso pro* inde legentibus: MART. CAP. 7, 752 (*R*[1], *Kopp*).] 1 *sensu activo, i. q. neglegens* (*cf. l. 27. 35*), *incuriosus* (*syn. l. 31.* *acced. gen.*: *l. 34. 35. 36*; *dat. gerund.*: *infra l. 37*; *acc. gr.*: *infra l. 25*; in *c. abl.*: *infra l. 39*; circa: *infra l. 40 sq.*; erga: *infra l. 41.* *litotes*: *l. 25. 30. 34. 36. 42.* *praedicative*: *infra l. 26. 29. 39 al.*): PLAVT. Bacch. 201 vide quaeso, ne quis tractet illam *Samiam* -s. Most. 105 nequam homo, -s[que], cum pigra familia, immundus, instrenuos (GELL. 6, 2, 1 hominis ... pleraque haud -is). 110 dominus -s. TER. Ad. 684 ingenium novi tuom liberale; sed vereor ne -s (indulgens *D*[1]*L*) nimium sies (SCHOL. Bemb. *ad l.* -s minus est ⟨quam⟩ neglegens; neglegenti adhaeret et crimen, -i vitium. *sim.* DON. *ad l.*). CAES. Gall. 7, 71, 3 quodsi -iores fuerint, milia hominum delecta LXXX una secum interitura. NEP. Att. 4, 3 non -s ... pater familias. PLIN. nat. 13, 81 *in charta* rebellat saepe umor incuriose datus primo, malleoque deprehenditur ..., cum ⟨cura⟩ (*add. Mayhoff coll. 82* diligentior cura) fuit -ior. FRONTO p. 210, 7 N. ne histrionum quidem ... aut harenae artificum -em principem fuisse. 215, 9 rerum -em (*syn.* neglegens). GELL. 15, 28, 1 Cornelius Nepos ... rerum memoriae non -s. ITALA lev. 5, 15 (Lugd.) pro eo quod -s fuit (ἐπλημμέλησε, *Vulg.* pro delicto suo. 5, 19 *v. infra l. 80*). PROB. Verg. ecl. 6, 43 Hercules sequi Argonautas noluit, quod -es custodiendo comiti suo *Hylae* fuissent. AMBROSIAST. in II Cor. 8, 20 ne in hac causa -s iudicaretur *apostolus.* Ps. AVG. quaest. test. I 115, 52 p. 136, 6 -s ... circa divina oracula. CHRON. Gall. chron. I p. 629, 16 erga religionis ... cultum. IORD. Get. 10 *Britannia* non -i quae secuta est aetati certius sui prodidit situm. *masc. pro subst.*: VARRO ling. 10, 7 quid ... similius potest videri -i quam duo verba haec 'suis' et 'suis'? 2 *sensu passivo, i. q. neglectus*: PLIN. nat. 19, 57 nequam esse in domo matrem familias ..., ubi -s (*d*, indulgens *codd. rell.*, intelligens *vg.*) esset hortus.

adv. **indīligenter.** *compar. l. 53. 56.* GLOSS. neglegenter. [*variat c.* indulgenter: *l. 53. 56. 61.* *falso trad. pro* diligenter: COLVM. 12, 20, 1 (*S*). *falso legebatur*: FRONTO p. 202, 7 N. (consilio et diligenter *legit Hauler.*)] *i. q. neglegenter* (*litotes*: *l. 57. 60. 61*): PLAVT. Asin. 273 vae illi, qui tam -r observavit ianuam (*cf.* CAES. Gall. 2, 33, 2 -ius [indulg- β] servaturos). Mil. 28 -r iceram (*opp.* si conisus esses). TER. Phorm. 788 mei patris bene parta -r tutatur. VARRO ling. 8, 51 de hoc genere parcius tetigi, quod librarios haec spinosiora -ius (indulg- *cod.*) elaturos putavi. CIC. inv. 2, 11 quo pacto tractari conveniret argumentationes, in libro primo non -r expositum est. Att. 16, 3, 2 nihil ab eo arbitror neque -r neque inliberaliter (*sc. factum esse*). ad Q. fr. 3, 2, 3 ipsa domus a redemptoribus tractatur non -r. GELL. 4, 12, 1 *agrum* -r curabat. PORPH. Hor. ars 114 -r (*W*[marg.], indulg- *cett.*) et inconsulto. DON. Ter. Eun. 144 non -r consideraverunt. *deriv.*: indiligentia.

indīligentia, -ae *f.* *ab* indiligens. [*ex coni.*: *infra l. 69. 83.*] *i. q. neglegentia, inertia* (*cf. appos. infra l. 67. 76*; *acced. gen. obi. l. 68. 75. 76*): PLAVT. Persa 557 (*in enumeratione vitiorum*) octava -a. VARRO rust. 1, 18, 2 relinquere (*i. donare*) se operas XIII valetudini, tempestati, inertiae, -ae. CIC. ad Q. fr. 1, 2, 7 raro litterarum missarum -am *reprehendi.* CAES. Gall. 7, 17, 3 -a Haeduorum. civ. 3, 8, 3 in eas *naves* -ae (dilig̀entiae *codd.*) suae ac doloris iracundiam erupit *Bibulus.* BELL. Alex. 65, 1 tribunorum. PETRON. 67, 11 altera diligentiam matris familiae iactat, altera delicias et -am viri. PLIN. nat. 9, 112 non dubium est colorem ... -a mutare *margaritas.* 9, 129 nos ... -ae damnet *Luxuria.* 10, 59 *lapis* decidens -am coarguat *vigilantis gruis.* 14, 50 neglecta -a praedia. TAC. hist. 4, 49, 3 gaudio clamoribusque cuncta miscebat -a veri et adulandi libidine. FRONTO p. 54, 1 N. desidia vel -a. 66, 7 -am ... quaesiti verbi ... reprehendi. PAVL. dig. 39, 4, 9, 6 praestari consuetum -a publicani omiserat. ITALA lev. 5, 16 (Lugd.) in tempore (*vertit* καιρῷ *pro* κριῷ) -ae ([πλημμελείας, *Vulg. aliter*]. *cf.* 5, 19 insuper ... habebit -am: indiligens fuit [*cf. supra l. 36*] ante deum [ἐπλημμέλησε ... πλημμελείᾳ, *Vulg.* per errorem deliquit]. 6, 6 [πλημμελείας, *Vulg.* peccato]). CYPR. ad Don. 4 p. 7, 1 ne accepta securitas -am pariat. ARNOB. nat. 7, 38 p. 271, 12 acti per -am ludi. CONC.[S] I 3 p. 157, 11 (diligentiam *codd.*, ἀμέλειαν).

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

indīlūcēsco, -ere. *ab* in *et* dilucescere *per contam. c.* illucescere. IVL. VAL. 3, 27 p. 134, 25 *cum* iam ferme dies insequens -ret (-cesseret *A*); *Ps. Call. 3, 17, 38* ὄρθρισα.

cernentes populos tam **indīmēnsōs** (*i. immensos, innumeros*) ... in nostrum conversos exitium AMM. 19, 2, 4. *ab* in *et* dimensus.

indīminūtus *v.* inde-.

inlicite ... dimissam *uxorem* pro **indīmissā** ducens adulter est TERT. adv. Marc. 4, 34 p. 534, 6. *ab* in *et* dimissus.

Hammonis sacrum ... harenis aequalibus diu **indīnōscibile** (*cod.*, non dinoscibile *Mai*) est ITIN. Alex. 21. *ab* in *et* *dinoscibilis.

***indipīscor**, -eptus sum, -ī *et* **indipīsco**, -eptus, -ere. *ab* indu *et* apisci. indep-: *l. 16. 18. 56.* indup-: *infra l. 56. formae stirpis praes. post s. II perraro leguntur (v. infra l. 56. 61). formae activae (cf. l. 17)*: PLAVT. *infra l. 30. 46. p.p.p. sensu pass. passim inde ab* AMBR., *v. e. g. l. 40. 54. 55. 57. 60. 77. p. 1198, 3.* PAVL. FEST. p. 106 indepisci adsequi adipisci (GLOSS.). NON. p. 128, 28 -ere petere usurpare. GLOSS.ᴸ III Abstr. 47 -ptus consecutus vel potitus. IV Plac. I 17 indepisci[s] (indespicere *R*, indepiscere *Loewe*) aliquid incipere (*cf. infra l. 40*) et perficere ac potiri. GLOSS. -ptus κτησάμενος, ἐπιτυχών. -pti ἀνομύσαντες (?, ἀνύσαντες *Buecheler*). *legitur ap.* PLAVT., LVCR., LIV., PLIN. nat., GELL., APVL. *al.* (*eidem usurpant* adipisci, *quod solum exhibent* TER., LVCIL., RHET. Her., CIC., CAES. *et plerique aureae argenteaeque latinitatis auctores*). [*in codd. saepe falso scrib.* -mptus, *e. g.* PLAVT. Epid. 451 (*B*), SYMM. rel. 33, 2 (*TM*), VICTRIC. 15, CASSIAN. c. Nest. 4, 11, 1 (*M*), CONC.ˢ IV 2 p. 180, 20. *variat c.* adipisci: *l. 31. 67. 73. p. 1198, 10. aliis: l. 46. 50.*]

i. q. adipisci: **1** *i. q. consequi, quasi persequendo* (*cf. et infra l. 61. 62. 73*): PLAVT. Asin. 279 si huic sese occasioni tempus supterduxerit, numquam edepol quadrigis albis -et postea. LVCR. 3, 212 simul atque hominem leti secura quies est -pta (ad- *Q*¹). LIV. 26, 39, 12 quam quis -ptus navem erat ferrea iniecta manu (28, 30, 12. *t. t.?*). GELL. 12, 1, 24 copias ubertatesque verborum Latina ... facundia vix quadam -i potuerit. 17, 2, 1 conabamur ... -i animo ac recensere, quae in eo libro scripta essent. APVL. met. 6, 5 Psyche perterrita nec -i iam maritum volatilem quiens. 8, 5 quin equos inscendimus? quin ocius -imur (*sc. aprum*)? 9, 21 certus solearum indicio vestigium adulteri posse se perfacile -i. flor. 6 p. 20 lubrico volumine -pti revincunt *dracones elephantos.* CYPR. GALL. gen. 880 obtulit -ptas velut in venatibus escas. *? i. q. ingredi, incipere* (*cf. supra l. 19*): GELL. 1, 11, 8 Achaeos Homerus pugnam -i ait ... mentium ... concentu ... tacito nitibundos.

2 *i. q. accipere, fere dono, hereditate sim.*: **a** *res, plerumque appetibiles velut lucrum, potestatem, honorem sim.* (*dolorem: l. 50*): PLAVT. Aul. 775 neque partem tibi ab eo quoium (cuiquam *codd.*) est -es (NON. p. 128, 28, -is p. 293, 28, inde posces *codd. Plauti*) neque furem excipies? Epid. 451 quem ... memorant apud reges armis, arte duellica divitias magnas -ptum. Rud. 1315 magna ... praedast, largiter mercedis -ar. Stich. 563 senex ... voluit, si posset, -i de cibo. Trin. 224 multum in cogitando dolorem -or (*P*, indispicor *A*). PLIN. nat. 2, 139 quae *fulmina* prima fiunt familiam (*i. patrimonium, v. Kroll, Kosmologie d. Plin. p. 88*) suam cuique -pto (*cf.* CYPR. GALL. gen. 783 patrias -ptus filius aedes [*cf.* PAVL. PELL. 189 domus -ptae; *pass.*]. EVCHER. instr. 1 p. 101, 27 *hereditatem* [ALC. AVIT. hom. 1, 4 p. 105, 8 *pass.*]). SOL. 9, 17 copia amplissimae potestatis indupiscundae ([*codd. plur.*, indip- *RC*, indep- *LP*]. AMBR. hex. 5, 15, 52 p. 179, 12 -ptas et susceptas [*pass.; sic et* SIDON. epist. 5, 18 CASSIOD. var. 6, 6, 5]. *cf.* RVFIN. hist. 4, 2, 5 Iudaeae ... praesidatum. SVLP. SEV. chron. 1, 51, 5 regnum [*al.* CASSIOD. var. 8, 4, 2 *pass.*]. COD. Theod. 6, 26, 4 [= Iust. 12, 19, 1] splendor -pti proximatus. 6, 27, 16, 1 principatum ... ut portum quietis maluit -i. 13, 3, 16 [= Iust. 10, 53, 11] -pta administratione. NOVELL. Maior. 7, 8 locum principalitatis [COD. Iust. 12, 17, 4]. AVELL. p. 334, 16 -ptae momenta potentiae. *al.* CONC.ˢ I 5 p. 287, 24 orbis ... gubernacula [ἐγχειρισθέντων]. ENNOD. carm. 2, 82, 7 sceptrum. THEOD. MOPS. in I Tim. 3, 8 p. 122, 4 provinciae sollicitudinem [ἀναδεχόμενος]. *sim. al.*). SPART. Ael. 2, 3 *Aelius* hoc solum nomen (*sc. Caesaris*) -ptus (*P*, adeptus *Σ*) est (AVSON. 207, 12 p. 64 P. CASSIAN. c. Nest. 4, 11, 1 [*pass.*]. *al.* GREG. TVR. Franc. 10, 28 p. 440, 12. *cf.* SERV. auct. Aen. 3, 112 cognomen). AVSON. 209, 2 p. 65 P. docendi munus (AVG. civ. 16, 28 ^ut-^ fecunditatis. CASSIAN. conl. 7, 2, 1 [*pass.*]. *et al. cf.* PS. AVG. serm. 79, 2 donum non peccandi). 470 A, 37 p. 2 P. fasces. SYMM. epist. 4, 23, 2 honorum culmen ([adeptus *l. v.*]. *cf.* AVG. civ. 5, 4 p. 195, 11 D. honorem, *opp.* amisit [COD. Theod. 6, 30, 11 -pti honoris. *al.* SALV. gub. 7, 92 *pass. et al.*]. *cf.* COD. Theod. 8, 5, 46 dignitatem [*al.* SIDON. epist. 5, 1, 2]. ENNOD. opusc. 2, 47 p. 302, 19 culmina *i. honores*). or. 1, 1 *al.* GENNAD. vir. ill. 35 virtute crucis -ptā (*cf.* RVFIN. hist 4, 15, 40 praemia immortalitatis. 7, 32, 25 coronam martyrii [ἀνεδήσατο]). RVFIN. Basil. hom. praef. palmam confessionis (SALV. epist. 7, 4). AVG. perf. iust. 8, 19 p. 17, 24 caritas ... quod sperabat -pta (*cf.* SALV. epist. 5, 1 spem). VICTRIC. 15 post -ptam divinitatem (*cf.* CASSIAN. inst. 12, 11, 1 beatitudinem). CONSVLT. Zacch. 1, 26 p. 32, 26 -ptae felicitatis *honores.* 2, 2 p. 50, 12 -ptae quietis. COD. Theod. 6, 16, 1 (= Iust. 12, 13, 1) comitivae est -ptus insignia (6, 22, 8 pr. *cf.* 12, 1, 74, 3 decus senatorum). 7, 18, 9, 2 qui ... honestas -pti sunt missiones *milites. al.* CASSIAN. inst. 6, 13, 1 occasionem. 9, 4 lucri ... cuiusdam minus -pti. *al.* AVELL. p. 140, 10 fructum victoriae (SALV. eccl. 1, 25 rerum). SALV. gub. 7, 89 delicias corruptorum hominum. *al.* CLAVD. MAM. anim. 2, 5 p. 116, 8 ante -ptam sapientiam. PAVL. PELL. 262 solacia ... emensis -pta malis. ENNOD. dict. 17, 7 p. 475, 11 *beneficia. al.* COD. Iust. 12, 19, 14, 1 proficiscendi licentiam. VEN. FORT. vita Radeg. 21, 50. *et al.* **b** *aliquem*: AVSON. 183, 6 p. 45 P. aequaevus, Pauline, mihi natamque sororis -ptus (ad- *V*) thalamo.

p.p.p. n. pl. pro subst.: COD. Theod. 9, 42, 13 qui aliquid ex huiusmodi bonis ... meruerunt, restituere -pta cogantur.

c. acc. passim. c. gen. (partit.): *p. 1197, 49, cf.* de: *p. 1197, 50. acced. abl. instr.*: *p. 1197, 30. 35. 48. modi (an dat. fin.?)*: *l. 10. dat. commodi*: *p. 1197, 45.*

indīrēctus, -a, -um. *ab* in *et* directus. [*falso trad.*: GAIVS inst. 1, 24 -o (inde directo *Goudsmit, edd.*) ... nomine.] *adv.* **indīrēctō**: VEN. FORT. carm. 5, 6, 14 *littera* etsi -o (*i. obliquo cursu*; et sinu directo *l. v.*) pervenit ad terminum, tamen cursus illi superest in descensu.

indīreptus, -a, -um. *ab* in *et* direptus. TAC. hist. 3, 71, 4 *v. p. 1129, 72.*

indīrumpibilis, -e. *ab* in *et* dirumpere. -dirr- *l. 25. qui dirumpi non potest*: RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 234, 15 duae naturae *Christi* ad invicem convenerunt unitione -i ([-dirr-; ἀδιάσπαστον]. c. aceph. p. 1208ᴬ).

indīruptibilis, -e. *ab* in *et* dirumpere (-ptus). *qui dirumpi non potest*: HESYCH. in lev. 13, 47 p. 949ᴮ dei nutus (*antea stamini collatus*) sive gratia -is (-disr- *ed.*) in nobis atque incommutabilis perstat.

***indīruptus**, -a, -um. *ab* in *et* diruptus. -disr- *scribitur vel editur ubique praeter l. 42. 44. qui non diruptus est vel dirumpi non potest* (*fere i. q. perpetuus* [*syn.* iugis]: *l. 37. praedicative: l. 35. 39. 41. 45. 48*): **1** *corporaliter*: VEREC. in cant. 5, 5 p. 74 ut tela ista continuet -a. *cf. l. 29.* **2** *incorporaliter*: CASSIAN. conl. 2, 22, 2 castimoniae ... puritatem -a ... iugitate servare (10, 10, 1. *cf.* 9, 2, 1 iugem atque -am orationis perseverantiam [ISID. in III reg. 2, 4 pacis]. *cf. l. 43*). 10, 10, 14 huius ... versiculi meditatio in tuo pectore -a volvatur. 16, 3, 2 vera et -a dilectio (16, 3, 4. FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 29 p. 795ᴰ caritatis -a societas. *v. et l. 43*). *al.* CONC.ˢ I 2 p. 31, 35 -um semper quod his convenit custodimus ([ἀρραγές]. *cf.* II 2, 1 p. 43, 21 dogma ... indiruptum ... observent. FVLG. RVSP. ad Monim. 2, 9 p. 187ᶜ caritatis unitas iugiter -a servetur [2, 10 p. 189ᴮ *conubium* -um i. teneatur. *cf. l. 36*]). p. 39, 13 (= I 3 p. 22, 31 [indir-]) dilectionis vinculum -um permaneat sacerdotibus dei ([ἀρραγής. *v. et p. 1200, 20*]. *cf.* RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 178, 4 maneat -um corpus ecclesiae). RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 234, 29 quod ex duabus ... naturis unus ... sit Christus -us existens ⟨post⟩ unitionem (ἀδιάσπαστος).

adv. **indīruptē** (-disr- *praeter l. 52*). *i. q. sine (inter)ruptione* (*cf. syn. l. 52. 53*): CASSIAN. conl. 2, 25 quomodo ... hic modus -e poterit custodiri (GILD. Brit. 75 *et* 107 chron. III p. 69, 12 *et* 83, 9 [-dir- *codd. plur.*]). 4, 6, 2 si mihi semper et -e cohaeserit divina protectio. 16, 3, 2 *sodalitatem* perpetuo ... et -e servare. 21, 14, 4 ieiuniorum rigidam observantiam -e ... retentare.

indiscernibilis, -e. *ab* in *et* discernibilis (*sec. gr.* ἀδιάκριτος?). *qui discerni non potest* (*pro subst. l. 57. 59*): MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 49 p. 1078ᴮ immensum, invisibile, -e universaliter et his quae in ipso *sunt.* 1, 50 p. 1079ᴮ -is spiritus counitio. 4, 23 p. 1129ᶜ cum unum omnia *est* ..., fit infinitum, fit incognitum, -e, incognoscibile, et quod vere dicitur ἀοριστία.

indisciplīnābilis, -e. *ab* in *et* disciplinabilis. *i. q. indisciplinatus*: CONC.ˢ II 5 p. 65, 26 retinaculum ori adponatis haeretico, quod -em eorum et inoboedibilem arceat intellectum. *adv.* **indisciplīnābiliter**: CONC.ˢ II 5 p. 92, 1 iram ... ultra naturam -r excedentem.

***indisciplīnātio**, -ōnis *f. ab* indisciplinatus *advert. gr.* ἀπαιδευσία *sim.* (*v. l. 68*). *plur. l. 78. 83. 84. p. 1199, 3. 8. 9. i. q. condicio vel actio indisciplinata* (*et i. q.* ἀπαιδευσία [*l. 71. 73. 80*] *et saepius i. q.* ἀταξία [*v. l. 81. 82. 83 al.*], *unde transit ad not. confusionis, seditionis* [*cf. syn. l. 82. 84. p. 1199, 1*]): ITALA Sirach 23, 17 (Aug. spec. 23 p. 138, 18) -i non adsuescat os tuum (*23, 13* ἀπαιδευσίαν ἀσυρῆ, *Vulg.* indisciplinatae loquelae). Os. 7, 16 (Hier. in Is. 65, 6 sq. p. 635ᴬ) cadent ... principes propter -em linguae eorum (δι' ἀπαιδευσίας, *Vulg.* a furore). PELAG. in Col. 3, 8 p. 465, 12 haec -o nec filiis hominum convenit honestius educatis. AVG. discipl. 1, 1 -em ... in domibus suis habere volunt (*opp.* disciplina). PS. AVG. quaest. test. I 97, 14 p. 181, 13 quae inreverentia, quae -o est legem deo ponere. POSSID. vita Aug. 18 -es pie ... tolerans fratrum. 25 -es ... et transgressiones a regula recta ... arguebat (THEOD. MOPS. in I Thess. 5, 21 p. 38, 20). AVELL. p. 190, 24 (ἀπαιδευσίας). CANON. Turner II 2 p. 245ᵇ 9 si in hac -e perdurat (ἀταξίᾳ). CONC.ˢ I 3 vers. Tur. p. 115, 20 (ἀταξίαν). RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 35, 2 turba et -e ... omnia compleverant (ἀταξίας). p. 43, 15 -es eorum tyrannicas ([ἀταξίαν]. OP. imperf. in Matth. 46 p 897ᵃ·ᵐᵉᵈ· -bus [*syn.* seditionibus]). p. 156, 7

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

confusionem ... multitudini inferentes et civitatibus -em (NOVELL. Iust. 24, 3 non ... ulterius erit -o per civitates [στάσις]). CONC.[S] II 5 p. 10, 24 sanctiones conculcatas ab Alexandrinis -bus. MAX. TAVR. serm. 14 p. 560[C] -o saecularis. OP. imperf. in Matth. 3 p. 647[med.] diaboli. 35 p. 831[init.] *diabolus* in multam -em excitat homines. EPIPHAN. in euang. 43 p. 103, 5 *oves* per -em suam reliquerunt ... vocem pastoris. CASSIOD. var. 2, 3, 1 ne qua inter consortes ... -o nasceretur. hist. 2, 12 p. 932[C] -es instruere. *al.* NOVELL. Iust. 145 praef. -es populares ... fieri (ἀταξίας). CONC. Tolet. a. 589 Mansi 9, 996[A] (*syn.* licentia). GREG. M. epist. 3, 2 p. 160, 13. 4, 38 p. 275, 5 (*opp.* rectitudo). *al.* PAVL. STEPH. reg. 37 risum supra modum quis nesciat ... -is et levitatis esse ianuam. PRISC. LYD. solut. 1 p. 48, 4 B.

***indisciplīnātus**, -a, -um. *ab* in *et* disciplinatus *ad vert. gr.* ἀπαίδευτος *sim.* (*v. l. 17 sq.*). valde -us: *l. 43.* GLOSS. III 125, 49 ἀνεπιστήμων (*cf. infra l. 44*; anapistimos *trad.*). *vox christiana, sed deest e. g.* AMBR., HIER. (*siquidem schedis nostris fides habenda est*).

i. q. sine disciplina (*et de eruditione i. q. ineruditus*, ἀπαίδευτος *[sic e. g. l. 23. 48. 52] et saepius de moribus i. q. inoboediens, inordinatus*, ἄτακτος [*cf. appos. l. 28. 30. 55. 59 bis. 65*]): **1** *de animantibus* (*praedicative infra l. 25. 26. 28. 35. 38 al.*): ITALA num. 16, 21 (Lucif. non conv. 2 p. 4, 18) secedite e medio populi huius -i ([*om. LXX et Vulg.*]. VVLG. IV Esdr 1, 8. OP. imperf. in Matth. 35 p. 824[med.] p. ineruditis et -is et barbaris. *cf.* ITALA Soph. 2, 1 [Gild. Brit. 55 chron. III p. 58, 1] gens [ἀπαίδευτον, *Vulg.* non amabilis]). CYPR. idol. 10 p. 27, 10 *Iudaei* -i postmodum facti et fiducia patrum inflati. COMM. instr. 1, 30, 11. 2, 35, 20 -a (*nom. fem.*) loqueris, quasi sit deus absens. LVCIF. non conv. 2 p. 4, 24 (*cf. l. 21*) invenies quam sis -us atque contumax. AMBROSIAST. in I Tim. 4, 11 p. 474[D] *Timothei* exemplo -a coercenda iuventus est et seniorum irreverentia punienda. VVLG. sap. 17, 1 -ae animae erraverunt (ἀπαίδευτοι). Sirach 20, 9 viro -o ([*om. gr.*]. *cf.* PS. ORIG. in Iob 2 p. 492[C] hominibus). 22, 3 confusio patris est de filio -o ([ἀπαιδεύτου]. PELAG. in I Tim. 3, 5 p. 485, 8 AVG. epist. 185, 7 p. 6, 18 *al.* FVLG. RVSP. incarn. 52 p. 600[D]. *et al.*). DIDASC. apost. 34, 19 vidua (AVG. op. monach. 22, 26 p. 571, 20). RVFIN. Basil. reg. 98 tamquam inquietus et -us confundatur, usquequo discat loci sui ordinem custodire ([*cf. infra l. 56*]. AVG. in euang. Ioh. 41, 4). Orig. in psalm. 38 hom. 2, 8 p. 1408[B] si ... permanes -us. AVG. in euang. Ioh. 47, 3 ubi oves -ae coeperunt facere schismata. c. Gaud. 1, 31, 40 p. 239, 27. serm. 13, 8, 9 puer impunitus et -us si sic vivat, ut pereat (83, 7, 8 *al.* CAES. AREL. serm. 127 p. 502, 8). serm. coll. Morin p. 528, 6 -a multitudo. *al.* GREG. M. epist. 14, 10 p. 429, 15 -i militis. THEOD. MOPS. in I Thess. 4, 9—12 p. 25, 17 qui valde videbantur -i. ORIG. in Matth. 16, 22 tradunt ecclesias ... -is et irreligiosis episcopis (ἀνεπιστήμοσι). *masc. pro subst.*: ITALA prov. 15, 12 (Cypr. epist. 4, 4) non diligit -us castigantem se (ἀπαίδευτος, *Vulg.* pestilens. *cf.* CYPR. epist. 4, 4 p. 477, 5. 4, 5 p. 477, 10). I Thess. 5, 14 (Theod. Mops. *in l.* p. 36, 10) instruite -os (ἀτάκτους, *Vulg.* inquietos). CLEM. ad Cor. 39 insipientes ... et fatui et -i (ἀπαίδευτοι). IREN. 4, 9, 1 dominus ... servis ... et adhuc (*cf. infra l. 64*) -is condignam tradens legem (*opp.* fide iustificatis). COMM. apol. 761 -i clementiam dei refutant. VVLG. Sirach 7, 17 in multitudine -orum (*7, 16* ἁμαρτωλῶν). 18, 18 (βασκάνου). 20, 21 in ore -orum assidua erit (*20, 19* ἀπαιδεύτων; *sic et* 20, 26 [= *24*]). RVFIN. hist. 5, 16, 9 (τῶν παρηκόων). AVG. in epist. Ioh. 10, 7 neglegere -um. in euang. Ioh. 10, 5. in psalm. 72, 11 attende illos superbos, -os. *al.* PS. AVG. quaest. test. I 112, 26 p. 297, 2 omnis inquietus vel -us frequenter incurrit (BENED. reg. 2[med.] -os et i. ... arguere. *cf. supra l. 35*). 114, 8 p. 306, 15 (*opp.* modestos). *al.* OP. imperf. in Matth. 12 p. 696[p. med.] apud -os et lascivos. CASSIOD. in psalm. 24, 17 -os et pravos. GREG. M. epist. 9, 195 p. 183, 8 THEOD. MOPS. in I Thess. 5, 21 p. 38, 19 *al.*

2 *de rebus* (*plerumque incorporeis*): ITALA II Tim. 2, 23 (cod. g) -as quaestiones devita ([ἀπαιδεύτους, *Vulg.* sine disciplina]. LEO M. epist. 82 Conc.[S] II 4 p. 41, 26 MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 12, 27 *al.*). PRISCILL. tract. 4, 76 qui adhuc (*cf. supra l. 49*) -o mundi errore constringitur. TRACT. c. Arian. p. 15, 28 -ae ac temerariae curiositatis causa coarguendi sunt. PS. HIER. epist. 4, 1 p. 57[A] luxuriant ... -a festinatione *arbores*. VVLG. Sirach 5, 14 ne capiaris in verbo -o ([*om. gr.*]. AVG. civ. 10, 29 p. 447, 28 D. serm. 87, 1, 2. *cf.* VVLG. Sirach 23, 17 -ae loquelae [*v. p. 1198, 72*]). RVFIN. Clement. 1, 9 -o ore ... ris m dedere ([ἄτακτον ... γέλωτα]. *cf.* VAL. CEM. hom. 2, 4 p. 698[B] -ae linguae [*al.*]). AVG. adv. Don. 4, 6 p. 104, 13 *ne* -a patientia foveat iniquitatem (*opp.* impatiens disciplina). epist. 35, 2 p. 28, 17 cum ab accessu -o sanctimonialium prohiberetur. IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 1, 27 -arum expositionum libido. CASSIAN. inst. 2, 10, 2 -o strepitu. 12, 27, 6 effrenata atque -a cordis elatio. *al.* CANON. Turner II 2 p. 274[b] 17 -i ausus (*gen. sing.*; *gr. Mansi 2, 1313*[D] ἀταξίας). CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 113, 31 conamen (ἄτακτον). PROSP. c. coll. 21, 2 p. 272[A] calumnia. HYD. chron. II p. 33, 220 inter Gallaecos et Suevos -a perturbatio dominatur. MAX. TAVR. serm. 110 p. 751[A] -us aspectus. EPIPHAN. in euang. 43 p. 102, 6 -is moribus. VEREC. in cant. 2, 28 motus. *et al.* *n. plur. pro subst.*: GREG. M. epist. 9, 22 p. 56, 1 multa -a committere.

adv. **indisciplīnātē.** *i. q. sine disciplina vel ordine*: COMM. instr. 2, 16, 21 -e quod libet licere praesumis. THEOD. MOPS. in I Thess. 5, 13 p. 36, 4 -e vivebant. in II Tim. 4, 15 p. 230, 7 ab aerario tanta tunc fiebant -e. PS. MATTH. euang. 30, 1 coepit -e et stulte et sine timore loqui contra Ioseph.

deriv.: indisciplinatio.

indisciplīnōsus, -a, -um. *ab* in *et* disciplinosus. *i. q. indisciplinatus*: ITALA Sirach 23, 17 (Ps. Aug. spec. 51 p. 522, 6 = VVLG. codd. Amiat. *et* Tolet.) -ae (*sc. loquelae*) non adsuescas os tuum (*v. p. 1198, 71*). SERM. Arrian. frg. I 4 p. 607[C] consueverunt ... homines, quando aliquos vident ineruditos et -os esse, improperare eis, qui ... sub se eos habent (*cf. Sirach 22, 3* ἀπαιδεύτου). *ibid.* lascivi vel -i ... inveniuntur.

indiscissibilis, -e. *ab* in *et* discindere *sec. gr.* ἀδιάσπαστος. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 238, 2 *Christus* habens id (*sc. corpus*) proprium secundum unitionem -em ([ι.δ., *Dionys. Exig. Conc.*[S] *I 5 p. 300, 38* individuam, *cf. p. 1198, 25*]. c. aceph. p. 1203[D]).

indiscissus, -a, -um. *ab* in *et* discissus. HIER. epist. 15, 1, 1 oriens ... -am domini tunicam (*i. ecclesiam*) ... per frusta discerpit (*Ioh. 19, 23* ἄρραφος, *Vulg.* inconsutilis). CONC.[S] II 3, 1 p. 85, 17 (= II 3, 2 p. 10, 13 = LIBERAT. 4 Conc.[S] II 5 p. 102, 11) *ut* sacerdotibus dei -um concordiae atque caritatis vinculum perseveret (ἀρραγής, *aliae interpr.* indissolubile, indiruptum [*v. p. 1198, 45*]). ANTH. 936, 3 discidiis -is in mutua saepe vulnera ... ruerunt *Eteocles et Polynices*.

indisco, -ere. *ab* in *et* discere, *cf.* addiscere. [*neap., it. vet.* endiscere. *M.-L.*]. *i. q. discere, cognoscere*: SERM. Arrian. frg. II 2 p. 632[C] ex ipso (*lumine divino*) enim -unt immortalem escam. SCHOL. Iuv. 6, 474 magna res est posse -ere (*Iuv.* cognoscere). OP. imperf. in Matth. 8 p. 677[med.] sacerdos singulorum mores ... debet -ere. ORIG. in Matth. ser. 77 p. 179, 13 peccatrix ... -ens quoniam recubuit *Iesus* in domo Pharisaei *eqs.* (*Luc. 7, 37* ἐπιγνοῦσα, *Vulg.* ut cognovit).

indiscrepāns, -antis *adi.* *ab* in *et* discrepans. AVG. epist. 216, 6 p. 402, 13 in illo portu ... mercium -s (*i. competens*) accipiat pretium placitarum. *ibid.* l. 19 -s (*i. individua*) trinitas domini.

adv. **indiscrepanter**: BOETH. arithm. 2, 38 p. 136, 3 idem si in infinitum facere liceat, -r (*i. similiter*) incurrit (*i. incidit*).

indiscrētim *v. p. 1203, 76.*

indiscrētio, -ōnis *f.* *ab* indiscretus. **1** *sensu pass., i. q. status non separatus vel inseparabilis*: HIER. Didym. spir. 36 p. 134[B] iuxta -em essentiae (*dei patris et Christi. cf.* RVFIN. patr. 1, 2[fin.] patris et filii unitatis atque -is). **2** *sensu act., i. q. imprudentia*: RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 243, 27 circa -em per omnia suam Nestorius ... reddere *eis* communionem *temptavit* (ἀδιαφορίαν). CORIPP. Ioh. 2, 36 ducis ignavi quale -o bellum movit. GREG. M. epist. 5, 57[a] p. 363, 16 torporem -is. 9, 76 p. 94, 9 culpam -is. in Ezech. 1, 3, 4 -is stultitia ligamur (*antea* virtutem discretionis amisimus). moral. 3, 19. 3, 24 neglegentiae -is. 10, 43. 12, 36 vitium -is. 17, 38 -is poena.

***indiscrētus**, -a, -um. *ab* in *et* discretus *sec. gr.* ἀδιάκριτος. SYNON. Cic. p. 418, 27 B. confusus obscurus -us inconditus inconpositus indigestus. GLOSS.[L] III Abol. IN 260 -a non separata. GLOSS. ἀπαράλλακτος, ἀδιάκριτος. *inde a* VARRONE, VERG. [*variat c.* discretus: *p. 1201, 10. 52.* *e coni. dub.*: CORIPP. Ioh. 2, 167 vox (*cf. p. 1201, 6*) undique saeva per auras -a (*edd.*, indiserta *cod.*) sonat. *cf. p. 1204, 65.*]

A *sensu passivo, et i. q. 'non discretus' (hic illic etiam vi p. p. p. perlucente, e. g. in abl. abs. p. 1201, 39) et i. q. 'qui discerni non potest' (sic e. g. l. 74. p. 1201, 41. 44 sqq.). item et in bonam partem i. q. firmus, fidelis (e. g. l. 72. p. 1201, 17) vel inexceptus (syn. p. 1201, 71) et in malam p. i. q. confusus, perturbatus (e. g. l. 83 al.) vel humilis (p. 1201, 72). indicatur a quo non discernitur:* ab: *p. 1201, 28. 29. abl.: p. 1201, 46. 57. dat.: p. 1201, 41.* cum: *p 1201, 38. acced. abl. modi: p. 1201, 5. 79. 1202, 15. instr.: l. 72. 83. dat. auctoris: p. 1201, 44. commodi: p. 1201, 71.* ad: *p. 1202, 15.*

1 *spectatur magis quantitas vel numerus, fere i. q. non separatus (cf. syn. p. 1201, 12. 30), indivisus (sive in se sive ab alia re. syn. p. 1201, 20)*: **a** *de loco*: VARRO rust. 3, 1, 7 agri culturam primo propter paupertatem -am habebant, quod a pastoribus qui erant orti in eodem agro et serebant et pascebant. PS. QVINT. decl. 13, 2 p. 248, 9 latae solitudinis -a unitas facta est *ex pauperum villis*. APVL. mund. 6 his *maribus* iungitur ... Creticum, eo -is finibus Pamphylium (*om. gr.*). CASSIOD. var. 3, 52, 2 indicia finium ... *Nilus* abradit et -a terrae facies redditur. **b** *de homine*: STAT. Theb. 3, 167 ite diu fratres -ique supremis ignibus. TAC. hist. 4, 52, 1 amicos tempore, fortuna ... imminui, transferri, desinere: suum cuique sanguinem -um, sed maxime principibus. PANEG. 2, 20, 3 -a felicium pedisequa ... superbia (*cf.* PAVL. NOL. epist. 34, 9 p. 310, 14 comes [PAVL. PETRIC. Mart. 2, 224]). **c** *de partibus corporis*: PLIN. nat. 11, 129 quibusdam -um caput (*sc. a corpore*), ut cancris. PHYSIOGN. 51 si origo narium -a atque indisposita est. 58 si ... -is articulis et nodis sunt *umeri* (*Adamant. p. 364, 9* ἀνάρθροι). **d** *de variis rebus*: SEN. benef. 4, 27, 1 malos ... -a et universa vitia circumstant. dial. 7, 7, 1 si ista (*voluptas et virtus*) -a essent (QVINT. inst. 1, 2, 3 iuncta ista atque -a sunt). nat. 1, 17, 10 adeo omnia -a sunt diversissimis artibus, ut quidquid mundus muliebris vocabatur, iam sarcinae viriles sint (QVINT.

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

inst. 10, 1, 2 ita sunt inter se conexa et -a omnia, ut *eqs.* TERT. apol. 39, 11 omnia -a sunt apud nos praeter uxores). PLIN. nat. 7, 215 tamdiu populo Romano -a lux (*i. dies*) fuit (*aliter*: AVIEN. Arat. 475 simul hunc *Equum* lux -a retentat communique rubent duo ... sidera flamma [*206* ξυνός]). SIL. 8, 576 -a maniplis arma (*i. exercitus*). TAC. ann. 1, 35, 1 mox -is vocibus (*cf. p. 1200, 50*) pretia vacationum *alia* ... ac propriis nominibus incusant vallum, fossas *alia.* TERT. anim. 27 p. 345, 15 etsi duas species confitebimur seminis, corporalem et animalem, -as tamen vindicamus (*cf.* 36 p. 362, 23 [*B mg.*, discreta *codd.*]. carn. 13 p. 449 Oe. anima caro facta uniformis soliditas et singularitas tota est et -a substantia). PANEG. 4, 6, 3 inseparabilis et -a permixtio *virtutum.* HIL. in psalm. instr. 8 p. 9, 18 non est ... ignorandum -um apud Hebraeos numerum esse psalmorum. AMBR. in psalm. 118 serm. 12, 9, 3 discretis muneribus -am praescriptae constitutionis tenere concordiam *sidera.* PRVD. ham. 76 una eademque ... rota sideris (*i. sol*) -is fungitur his (*luce calore vegetamine*). MART. CAP. 1, 6 -o amica foedere (*cf.* EVSTATH. Bas. hex. 7, 5 p. 942[C] -a coniunctio *maritorum* [*gr. aliter*]). LEO M. epist. Conc.[S] II 2, 1 p. 25, 10 communem et -am confessionem (*cf.* serm. 66, 1 p. 365[B] -ae fidei). serm. 90, 1 p. 447[C] indivisum est gaudium, -a tristitia. BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 1 p. 287, 6 una atque -a communio. ENNOD. opusc. 1, 37 p. 271, 15 consilium (*syn.* unum velle). *et al.* **e** *de natura trinitatis* (*quaedam transeunt ad 2 b β, e. g. l. 33. 34. 36. 37. huc pertinere videtur*: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 20 deus ... incognitus et -us est [*antea gr.* ἀδιάκριτος]. *ibid.* forma -a et infinita. PS. MAR. VICTORIN. hymn. 1 p. 1141[D] λόγος deus, -us ergo): HIL. syn. 15 -a confirmatur indissimilisque natura *patris et filii* (42 trin. 5, 39). 22 -a est nascentis a gignente divinitas. 27 a natura patris -a substantia est *filii.* trin. 8, 41 filium in patre per inseparabilis naturae unitatem confiteri, non confusam, sed -am, neque permixtam, sed indifferentem (AMBROSIAST. in I Cor. 12, 5 p. 246[A] -ae u. et naturae). in psalm. 53, 7 p. 140, 8 *bis.* ZENO 2, 5, 1 -a spiritus plenitudine *pater et filius.* PRVD. apoth. 256 *in patre et filio* operis forma -a. CONSENT. Aug. epist. 119, 4 p. 701, 2 deus -us est, personae discretae sunt. PS. PHOEBAD. fid. 7 p. 44[C] in ipso nomine *dei* personarum auctoritas -a cognoscitur. MAX. TAVR. hom. 14 p. 251[C] separare -ae maiestatis ... unitatem (FAVST. REI. epist. 3 p. 169, 12 maiestas ... patri -a est cum filio). FAVST. REI. epist. 3 p. 181, 6 *filius* cum patre ... -a sancti spiritus societate dominatur. spir. 1, 10 p. 117, 24 sub distinctione -ae trinitatis. *al. n. pl. pro subst.*: HIL. trin. 3, 23 ne sibi ex veritate -a disiungas.

2 *spectatur magis qualitas, forma, dignitas, fere i. q. indistinctus*: **a** *de specie externa*: VERG. Aen. 10, 391 gemini ... simillima proles, -a suis gratusque parentibus error. SEN. contr. exc. 4, 6[tit.] -i filius et privignus. LVCAN. 9, 715 concolor exustis atque -us harenis Hammodytes *anguis.* PLIN. nat. 7, 8 nullas duas in tot milibus hominum -as effigies existere. 7, 53 -a prope specie fuere similes (HIL. trin. 4, 25). 9, 112 ut nulli duo reperiantur -i, unde nomen unionum (*i. margaritarum*). 10, 84 -a similitudine (34, 38 [discr- *l. v.*]. 35, 88. 37, 10. 83 HIL. syn. 13. 21 LEO M. serm. 95, 9 p. 465[C]). 11, 174 ut avium ... vocis -a edatur imitatio. 34, 6 hic *Pythagoras* supra dicto facie quoque -a (et discr- *B*, -e *Förster*) similis fuisse traditur (PS. QVINT. decl. 8, 12 p. 156, 26 CYPR. GALL. lev. 92. *cf.* SOL. 1, 84 -i vultus). PS. QVINT. decl. 8, 3 p. 147, 28 ille -us ab utroque latere *matris* comitatus *filiorum. adde*: CLAVD. rapt. Pros. 3, 45 haecine vita iuvat silvestribus addita lustris, -a feris? **b** *de animantium*: **α** *aetate, sexu sim.*: NEMES. cyn. 143 huc omnes catuli, huc -a feratur turba. LACT. epit. 33, 3 sicut in gregibus pecorum confusa et -a omnia, nulla erit in viris continentia, in feminis pudicitia (*cf.* AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 30 p. 1582[med.] permixto usu atque -o ... mulierum). HIL. trin. 8, 5 homines ... non possunt ... in unum atque -um acervum coire. AMM. 17, 12, 8 *Quadi Sarmatis* noxarum saepe socii fuerant -i. BOETH. cons. 4, 2, 12 W. omnes homines ... -a intentione ad bonum pervenire nituntur. CONSTANTIVS vita Germ. 23 -a aetas et sexus uno occurrit officio (30). **β** *ordine, dignitate sim.* (*v. et supra l. 23*): TAC. ann. 15, 32 equitum ... locos sedilibus plebis anteposuit apud circum; namque ad eam diem -i inibant. CYPR. patient. 4 p. 399, 8 quominus iustis similiter et iniustis -as pluvias largiatur. EVTR. 8, 4 convivia cum isdem *amicis* -a vicissim *habuit Traianus.* AMBR. exc. Sat. 2, 6 mors aequalis est omnibus, -a pauperibus, inexcepta divitibus. HIER. epist. 54, 13, 3 -a societas *ignominiosi.* RVFIN. Clement. 3, 1 cui ad -um populum sermo est (CASSIOD. in psalm. 121, 3 p. 910[B]). AVG. civ. 18, 49[tit.] de -a multiplicatione ecclesiae, qua ... multi reprobi miscentur electis. PS. AVG. serm. 188, 1 -o honore venerabiles *martyres.* COD. Theod. 6, 7, 1 (= Iust. 12, 4, 1) praefectos urbi, ... magistros equitum *alios* ... -ae ducimus dignitatis (6, 35, 1 *al.*). 6, 27, 19 -a merita (*cf.* 11, 16, 18 id ab omnibus -um meritis atque personis iubemus impleri). 7, 20, 4, 3 -o stipendiorum numero. *al.* OROS. hist. 7, 8, 9 adversum senatum populumque Romanum -a caede saevitum est (LEO M. serm. 32, 1 p. 238[B]). SIDON. epist. 7, 9, 22 *vir* non -a familiaritate vilescens, sed examinata sodalitate pretiosus. NOVELL. Iust. 18, 5 erunt -ae mulieres, quam maius aut quam minus amaverit, -i etiam filii (ἀδιάκριτα). PASS. Mar. Iac. 8 p. 57, 10 an omnibus ... -a et aequalia munerum caelestium praemia rependantur. *pro subst.*: SEN. clem. 1, 26, 5 multos ... occidere et -os ... ruinae potentia est. **c** *de usu verborum* (*v. et l. 35*): CELS. 4, 6, 1 minus subtiliter quidam -is his nominibus (ὀπισθότονος, ἐμπροσθότονος, τέτανος) utuntur. PROB. app. gramm. IV 204, 5 haec -a qualitate accipiuntur. *nota t. t.* (*n. pro subst.*): FORTVN. rhet. 1, 24 p. 99, 18 ambiguitas ... modis fit quinque: per discretum sive -um, ... per homonymiam *eqs.* (*idem* GRILL. rhet. p. 75, 21 M.). **d** *de cibis*: PLIN. nat. 11, 278 Parthorum populis haec *poena graveolentis halitus est* ... a iuventa propter -os cibos (PROSP. epist. 2, 7 p. 81[C] *Petrus cum* immundum et -um cibum Iudaica observantia recusaret). SIDON. epist. 7, 7, 3 quae *gramina* -is foliis sucisque viridantia saepe manus fame concolor legit. *aliter*: HIL. myst. 40, 1 aequaliter universis caelesti cibo (*i. manna*) impertiendo, ad virtutem partibus -o. **e** *de rebus variis*: **α** *i. q. incertus, quilibet* (*e. g. l. 18. 25*): AMBR. hex. 5, 10, 30 p. 165, 5 omnes animantes praescripta habent pariendi tempora, homo solus -a atque confusa. RVFIN. symb. 43[init.] si quis diversa semina in unum permisceat et haec -a seminet. NOVELL. Theod. 3, 2 *ne* sectae in vitam ... velut -a confusione licentius evagentur (BOETH. cons. 5, 3, 32 W. *al.*). HYD. praef. 7 chron. II p. 14, 20 deformem ecclesiastici ordinis statum creationibus -is (*i. inordinatis*). BOETH. herm. pr. 1, 9 p. 108, 4 haec veritas atque falsitas -a est atque volubilis. p. 112, 24 cuius -us (*i. incertus*) eventus est (sec. 3, 9 p. 246, 14 *al.*). ENNOD. dict. 13, 4 p. 465, 16 quos -is temporibus diei natura donavit et (*i. etiam*) litteris. **β** *i. q. idem* (*v. et p. 1201, 4. 77*): HIL. myst. 6, 2 *Abel et Cain* et dies -us sacrificii et locus est. AMBR. hex. 3, 2, 8 p. 64, 23 cum sit altitudo *maris* diversa, -a tamen dorsi eius aequalitas. 5, 21, 69 p. 191, 19 *apium cellulae* -a laterum aequalitate. COD. Iust. 11, 48, 13 pr. (*a. 400*) *inquilinorum colonorumque* -a eademque paene videtur esse condicio.

-um est (*c. inf. l. 34; c. interr. indir. l. 39*), *fere i. q. nihil refert*: TAC. hist. 3, 47, 3 hinc vel illinc appellere *navi* -um et innoxium est. CHAR. gramm. p. 152, 20 B. (*ex Romano*) quasi -um hoc sit (*sc. utrum dicas* 'animal' *an* 'animale'). LVCIF. epist. 8 p. 332, 16 opinantes -um hoc esse (*sc. communicare cum Arianis*) incidunt in caenum impietatis. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 248, 1 indefinitum ... et -um est, quae una harum vera sit, quae altera falsa.

B *sensu activo: qui discretionem non facit* (*et in bonam partem i. q. iustus [l. 44], constans [l. 50] et saepius in malam partem i. q.* 'sine iudicio'): **1** *c. not. originali*: ARNOB. nat. 6, 5 p. 218, 7 *deus* aderit unis tantum, quoniam praebere communiter suum non potest atque -us auditum. HIL. in psalm. 2, 16 p. 48, 23 *ut* esset nobis ... profectus ... ex merito, non necessitas -a per legem (*cf.* BOETH. cons. 2, 2, 12 W. -o ictu *fortunae*). 64, 5 p. 236, 4 non res -i iudicii electio *beatorum* est, sed ex meriti electu facta discretio est (GILD. Brit. 21 chron. III p. 37, 18 boni malique. CAES. AREL. serm. 148 p. 574, 23). *? i. q. indefessus*: AMM. 14, 6, 13 si te salutandi adsiduitati dederis per triennium -us. 16, 12, 33 hostium terga caesuris adero -us. FVLG. RVSP. epist. 2, 2, 4 ne ... ultra fidei Christianae modum -am tenens de mariti morte tristitiam (*an ad 2?*). **2** *usu recentiore i. q. imprudens, incautus, importunus, intempestivus* (*n. et m. pro subst. l. 62. 66*): PS. AMBR. epist. 4, 6 quidquid boni cum discretione feceris, virtus est; virtus vero -a pro vitio deputatur. CASSIAN. conl. 2, 3, 2 ob -am misericordiam ... morte damnatur *Achab* ([*antea: qui* discretionis oculum nequaquam habuit]. *cf.* CAES. AREL. serm. 235, 3 p. 891, 9 *peccatori* per -am pietatem remittitur). SACR. Leon. p. 354 ut ... -a non subripiat facilitas ca·itati. COD. Iust. 6, 33, 3 pr. edicto divi Hadriani ... cum multis ambagibus et difficultatibus et -is narrationibus penitus quiescente. GREG. M. epist. 1, 24 p. 30, 11 nec -um quid vel inutile cogitet, qui *eqs.* 9, 79 p. 95, 23. 9, 106 p. 113, 15 quatenus ... tu -us non videaris existere. in Ezech. 1, 4, 10 -ae mentes (moral. 11, 65 *appos.* infirma). moral. 7, 60 -i silentii (past. 2, 4 p. 80[B] *appos.* incauta locutio). 11, 43 (*masc. pro subst., syn.* stultis). *al.* CAES. AREL. serm. 233 p. 879, 5 religiosa quidem humilitate, sed prope -a suggestione postulat, ut *eqs.* 234, 1 p. 885, 15 -a humilitate.

adv. ***indiscrētē.** *compar. l. 75. 76. p. 1203, 72.* SYNON. Cic. p. 437, 30 B. passim -e vulgo promiscue confuse. [*variat c. formis adiectivi l. 77. p. 1203, 20, cf. p. 1201, 52.*]

A *sensu fere passivo, i. q. indistincte, indifferenter*: **1** *de animantibus* (*de similitudine p. 1203, 17*): **a** *i. q. sine distinctione aetatis, dignitatis sim.*: ITIN. Alex. 15 Hephaestiona ... cum vidissent -ius cultum (*i. ornatu a rege non distinctum*) ..., ipsum pro Alexandro salutasse *mulieres.* 52 -ius dextris in aetates et sexus ⟨usi⟩ (*cf.* IVL. VAL. 1, 36 p. 47, 11 -e [-a *codd.*] satis sexubus et aetatibus interemptis. PS. AMBR. paenit. 6 p. 978[D] PS. VEN. FORT. vita Med. 14, 34). SPART. Pesc. 3, 1 *cum* -e subsellia circi maximi repleta essent. AMM. 15, 3, 3 honorum vertices ferinis morsibus adpetentes posteaque pauperes et divites -e. 22, 11, 10 Georgii odio omnes -e flagrabant (SCHOL. Stat. Theb. 5, 149 occidere. RVFIN. Orig. princ. 1, 3, 7 p. 59, 4 AVG. fid. et op. 1, 1 p. 35, 3 CHROMAT. in Matth. 4, 1. *et al. v. et p. 1203, 29. cf.* SERV. Aen. 12, [Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

498 -e obtruncat universos [EVCHER. instr. 1, 10 p. 69, 19 LEO M. serm. 35, 4 p. 252^{B} SALV. eccl. 2, 6]. OROS. hist. 7, 37, 8 -e cunctos [EVCHER. form. praef. p. 4, 1 *syn.* passim]). AVG. civ. 18, 49 p. 323, 14 D. utrique (*boni et mali tamquam pisces*) inclusi retibus -e natant (QVODV. [?] Aug. serm. cod. Guelf. app. 9, 4 p. 203, 106 AVELL. p. 728, 15 GREG. M. in euang. 38, 7. *cf.* SIDON. carm. 16, 62 dum -e petit insontemque reosque. FAVST. REI. grat. 1, 16 p. 53, 2 bonitas dei -e et iustis et peccatoribus offeratur). adv. Don. 20, 29 p. 128, 9 ut sicut mollis herba -e eradicentur infirmi. COD. Theod. 7, 20, 4, 5 -e idem privilegium habituris. COD. Iust. 9, 41, 5 (*a. 224*). ISID. sent. 3, 43, 3. 8. **b** *i. q. sine examinatione*: CANON. Turner I 1, 2 p. 209 rec. VII -e ad sacerdotium provecti (*gr. Mansi 2, 672^{D} ἀνεξετάστως*). **c** *de deo patre et filio*: PS. AMBR. symb. p. 191 David filium patri[s] et dei et domini nomine (*Caspari*, nostri Iesu Christi *codd.*) -e copulans ait: *eqs.* VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 31 p. 217^{C} si vera sunt ..., quae pater filio inseparabiliter et -e contulit. *adde*: ZENO 2, 1, 2 duobus -e in omnibus sibimet similantibus.

2 *de rebus* (*cf. p. 1202, 75*): **a** *variis*: SYMM. rel. 41, 6 quae *sanctio* -e (-as *Γ*) huiusmodi appellationes sedi, quae vicem principum tuetur, prisco iure commisit. SCHOL. Hor. epod. 8, 10 'femur tumentibus exile suris additum': aetate iam sine musculis et suris -e sociatum. AMBR. Iob 3, 6, 17 ⟨non⟩ inopia poena peccati est, sed -e veniunt ista, quae modo fluminis ... volutantur (*cf.* AVG. civ. 2, 2 p. 55, 3 D. utraque [*munera et clades*] bene ac male viventibus permixte atque -e saepe accidunt). HESYCH. in lev. 21, 6 p. 1055^{C} -e terribilia permittit et sancta contingi. CONC.^{S} II 2, 2 res communes disturbant civitates -e circumeuntes (*ἀδιαφόρως*). CAEL. AVR. acut. 2, 37, 205 neque simpliciter aut -e omnibus debemus bene olentibus uti (MVTIAN. Chrysost. hom. 8, 3$^{fin.}$ omnia -e facit *parvulus* [*ἀδιακρίτως, syn.* indifferenter]). PAVL. PETRIC. Mart. 1, 268 dum ... -e tenuem rimantur in escam quidquid ... praebebant viscera terrae. COD. Iust. 7, 39, 8, 1 praedictum auxilium non -e, sed cum moderata divisione ei praestare censemus. ACT. Archel. 5, 4 *ne* utraque -e permisceas (*ὡς ἂν τύχοι*). **b** *de vita, moribus sim.* (*v. et l. 30*): IREN. 1, 26, 3 qui *Nicolaitae* -e vivunt. AVG. in euang. Ioh. 62, 1 qui domini corpus velut alium cibum quemlibet -e neglegenterque sumebant. CANON. Turner I 1, 2 p. 130/1 rec. I (*sim.* II *et* III) qui ... -e id (*i. paenitentiam*) egerint (*gr. Mansi 2, 673^{C} ἀδιαφόρως*).

3 *in loquendo*: **a** *i. q. sine distinctione nominis, personae, speciei sim.*: PAVL. dig. 22, 3, 25, 4 (*interpol.?*) *si* cautio indebite exposita esse dicatur et -e loquitur, tunc *eqs.* (HIL. in psalm. 128, 4 p. 640, 15 *syn.* sine distinctione nominis). BOETH. mus. 1, 7 p. 194, 27 universaliter atque -e dictum sit. COD. Iust. 1, 3, 48, 3 *ubi* -e pauperes scripti sunt heredes. **b** *strictius de usu verborum* (*v. et supra l. 15*): SERV. Aen. 7, 531 et 'puerum' et 'iuvenem' nonnumquam -e ponit (GLOSS. V 24, 2 *al.*). 11, 687 apud maiores -e 'virgo' dicebatur et 'mulier'. CONSENT. gramm. V 372, 10 'lego legitur' ..., quod -e ab eiusmodi verbo semper ... nascitur. THEOD. MOPS. in psalm. 9, 18 familiare est sacris litteris -e et peccatores vocare impios et impios peccatores dicere. *adde*: PRISC. gramm. III 421, 8 ut -e dactylos vel spondeos vel trochaeos ponerent (*syn.* indifferenter). **c** *i. q. confuse, obscure*: CONC.^{S} II 5 p. 55, 27 frequentia ... multorum -e loquentium paganorum aut infidelium. **d** *i. q. mutua vice*: BOETH. herm. pr. 1, 1 p. 36, 18 si adfirmatio et negatio enuntiationis species sunt, rectum est quamlibet earum prius -e proponere.

B *sensu magis activo, i. q. sine iudicio, imprudenter, incaute, immodeste* (*l. 74. huc trahere possis etiam quaedam ex A 2, e. g. l. 29. 30. 36 sqq.*): RVFIN. Orig. in Ios. 25, 1 p. 452, 9 ne forte -e et fortuitu inter Levitas celebrata divisio videretur. Clement. 1, 29 -e et contra ordinem cuncta agentes. CONC.^{S} I 5 p. 171, 30 si quis -e doctrinam anathematizet eiusdem episcopi (*I 4 p. 102, 11* indeterminate). p. 172, 29 -e et inique damnavit eum (*I 4 p. 172, 35* absque iudicio et iustitia). II 5 p. 54, 10 inaniter et -e in suis precibus edixerunt Ephesiis se communicare conciliis. FASTID. Fulg. Rusp. epist. 9 p. 375^{C} assumptioni noxiae -e cupiunt deservire. GREG. M. epist. 7, 25 p. 470, 27 ne laborum vestrorum fructus -e et non sicut necesse est dispensemus. 10, 1 p. 237, 15. in euang. 26, 6 pastor ... vel absolvere -e timeat vel ligare. moral. 3, 23. 68. 9, 39$^{init.}$ dum nosmetipsos plus iusto discutimus, de ipso discretionis studio -ius erramus. 28, 29. THEOD. MOPS. in I Tim. 3, 2 p. 101, 1 duas uxores ... accipientes et baptizant et in clero eos -e producunt (*ἀδεῶς*). PALLAD. hist. mon. II 14 p. 369^{B} *opp.* cum discretione.

adv. **indiscrētim.** *i. q. sine discretione vel differentia*: SOL. 30, 10 quibus *epulis* -m omnes vescuntur *Macrobii*. NON. p. 446, 2 cum -m [inter] frequenter positum legerimus utrumque (*sc. 'omne' et 'totum'*) et cum significatione universitatis. SCHOL. Verg. Veron. georg. 2, 91 -m locavit *vites*, ut quas quisque voluerit pro terrarum situ eligat. COD. Theod. 16, 2, 47, 1 (= CONST. Sirmond. 6) *clericos* -m ad saeculares iudices debere deduci ... edixerat.

deriv.: indiscretio.

indiscrīminābilis, -e. *ab* in *et* discriminabilis. *qui discerni non potest*: CLAVD. MAM. anim. 2, 10 p. 140, 14 duo ... ista ... uti sint et negotio et sensu et verbo -ia.

indiscrīminātim *adv.* *ab* in *et* discriminatim. NON. p. 127, 24 -m indifferenter (GLOSS.): VARRO de lingua latina lib. XVIII: quibus nos in hoc libro, proinde ut nihil intersit, utemur -m, promisce.

indiscrīptus, -a, -um. *ab* in *et* discriptus. *codd. utroque loco* -de-. *i. q. indivisus, indiscretus*: COLVM. 3, 21, 4 omitto illud, quod -is etiam vitibus contingere potest (*cf. 3, 21, 1* discreta semina per regiones conserere). SIDON. carm. 2, 412 halant rura rosis -osque per agros fragrat odor *in insula felici*.

indiscussibilis, -e. *ab* in *et* *discussibilis. **1** *qui examinari non debet*: CLAVD. MAM. anim. 2, 12 p. 148, 6 tres esse caelos ... -is (-es *codd. plur.*) auctoritas docet vel ratio manifesta convincit. ?**2** *t. t. med.*: CAEL. AVR. acut. exc. 2 p. 492 alteri *sudori* cardiaco *nomen est* ...; hoc indiscretum est, hoc est -e (*'indiffusible' parum recte expl. editor; cf. opp. vol. V 1, 1372, 44*).

***indiscussus,** -a, -um. *ab* in *et* discussus. GLOSS. -um ἀλογόθετον, ἀλογοθέτητον. **1** *i. q. non examinatus*, ἀνεξέταστος: **a** *de rebus*: PS. AMBR. trin. 9 p. 518^{B} haec intacta et -a dimisimus (*cf.* RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 128, 11 hoc ... -um non omittamus. in num. 14, 1 p. 120, 7 ut nihil ... -um remaneret [AVG. in psalm. 36 serm. 3, 1$^{init.}$ *syn.* intractata. GREG. M. epist. 3, 38 p. 196, 7 *al. cf.* manere: CONC.^{S} I 5 p. 79, 30]. AVG. civ. 12, 20 p. 543, 20 D. quaestio ... si -a ... differatur. gest. Pelag. 1, 3 p. 54, 12 quod -um reliquerunt [HESYCH. in lev. 5, 1—13 p. 834^{D} *al.* AVELL. p. 646, 27. ORIG. in Matth. 13, 14$^{init.}$ *ἀνεξέταστον. et al. cf.* linquere: CASSIOD. inst. 1, 1, 4]. NOVELL. Maior. 5 pr. quod ... -um praeteriri non debet [EVSTATH. Bas. hex. 3, 4 p. 895^{A} *ἀπαρασήμαντον.* 8, 1 p. 947^{B} *ἀνεξέταστον. et al. cf.* transire: GREG. M. epist. 12, 12 p. 359, 24]. CLAVD. MAM. anim. 3, 1 p. 154, 7 supersint. 3, 13 p. 179, 9 restat). RVFIN. hist. 9, 6, 3 p. 813, 16 nec -a ut alii parentum traditione decipimur. AVG. quaest. hept. 2, 80 p. 148, 3 quaestio non est praecipitanda -ae temeritate sententiae. CASSIAN. inst. 1, 2, 4 illis ... debemus institutis ... indubitatam fidem et -am oboedientiam ... commodare. AVELL. p. 453, 20 -is rebus nec investigatis causis nec rerum ratione quaesita. CONC.^{S} II 3, 3 p. 114, 30 fidei -a perceptio (*ἀπερίεργος*). FAVST. REI. grat. 2, 12 p. 92, 28 -is meritis. POMER. 2, 8 de criminibus -is. CASSIOD. var. 4, 50, 2 nobis dubia est uniuscuiusque -a calamitas. CONC. Rom. a. 501 p. 424, 18 sive discussa sive -a causa proferte sententiam (*al.*). MVTIAN. Chrysost. hom. 11, 4$^{fin.}$ -a communicatio (*ἀνεξέταστος*). NOVELL. Iust. 23, 1 *inspectio*, quae et -os (disc- *l. v.*) hominum calores potest refrenare. GREG. M. epist. 5, 53^{a} p. 355, 6 in obscuro opere atque ante nos hactenus -o. moral. 9, 22$^{init.}$ *dei* facta semper -a veneranda sunt. *al.* ORIG. in Matth. ser. 70 p. 164, 1 -us (*i. dum -us est*) ... sermo videtur manifestus. *et al.* *n. pl. pro subst.*: GREG. M. moral. 2, 8$^{init.}$ ne dum discussa repetimus tardius ad -a veniamus. 19, 46$^{init.}$ ne temere -a iudicemus. **b** *de hominibus*: EPIST. pontif. 665 p. 29, 3 Schw. inauditos, -os, inconvictos non debere percelli. ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 22, 10 non impunitus tantummodo, verum et -us interiit. LEX Visig. 11, 1, 8$^{tit.}$ ne -us medicus custodia deputetur (*syn.* inauditus). GREG. M. epist. 1, 42 p. 68, 28. 31 de fraudibus -us esse non potest. ?**2** *i. q. indivisus, immutabilis*: RVFIN. apol. Orig. 5 p. 583^{C} *deus* -us permanens, germen proferens voluntatis factus est verbi pater (*leg.* indiscissus*?*).

adv. **indiscussē.** *i. q. sine examinatione*, ἀβασανίστως: PS. AVG. serm. ed. Mai 55, 4 quia tantus videris, *Paule*, ut quidquid dixeris -e (inde *l. v.*) credaris. CONC.^{S} I 2 p. 61, 22 (= I 3 p. 78, 4. I 5 p. 59, 32) laudastis vocem, sed nec ipsi -e plaudatis (*ἀβασανίστως, I 5 p. 107, 29* parum curiose). RVSTIC. Conc.^{S} 4 p. 106, 11 quaeso ... non transitorie neque -e acquiescere his quae nuntiantur ab Aegypto. CONC. Rom. a. 502 p. 448, 12 de ecclesiasticis facultatibus, quarum solis sacerdotibus disponendi -e a deo cura commissa docetur.

indisertus, -a, -um. *ab* in *et* disertus. GLOSS.^{L} II Abav. IN 91 indis[s]ertus ἀρχ(αίως) infans. GLOSS. indoctus. [*variat c.* indiscretus: *p. 1200, 51.*] *i. q. non disertus, ineloquens* (*masc. pro subst. l. 72. 76. litot. l. 69. 78*): CIC. de orat. 3, 142 malim ... -am prudentiam quam stultitiam loquacem (ISID. diff. 2, 148 [indiscreta *ed.*]). Brut. 79 T. Annium Luscum ... non -um dicunt fuisse (95. 128. 129 epist. 2, 18, 3 GELL. 15, 8, 1. *cf.* CIC. Brut. 247 Lentulus ... nec umquam -us et in consulatu pereloquens visus est). orat. 76 *orator Atticus* summissus est et humilis ..., ab -is re plus quam opinione differens. fin. 3, 15 nec ... exprimi verbum e verbo necesse erit, ut interpretes -i solent. nat. deor. 2, 1 neque -um (indes- *l. v.*) Academicum pertimuissem nec sine ista philosophia rhetorem quamvis eloquentem. PANEG. 3, 1, 2 ut mihi aut -i aut ingrati esset fama subeunda. *adv.* **indisertē**: CIC. ad Q. fr. 2, 1, 3 orationem meam conlaudavit satis multis verbis non mehercule -e Vetus Antistius.

indisiūnctus, -a, -um. *ab* in *et* disiunctus. *i. q. non disiunctus, non separatus*: GREG. M. epist. 5, 35 p. 316, 7 etsi locis corpore dividimur, caritate semper -i sumus. *adv.* **indisiūnctim.** *i. q. continuo*: CLAVD. MAM. anim. 1, 12 p. 55, 4 -m ... mox adicit ac dicit *eqs.*

indispart- *v.* indispert-.

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

indispēnsātō (*i. imprudenti*) lassantem corpora nisu *increpitare* SIL. 16, 341 (*antea* effusas primo certamine vires damnare). *ab* in *et* dispensatus (*sec. gr.* ἀνοικονόμητος*?*).

indispertībilis, -e. *ab* in *et* *dispertibilis. -part-: PRAEF. bibl. *l. 6.* *i. q. indivisibilis*: PRAEF. bibl. monach. in Luc. Wordsw.-White I 3 p. 270, 9 (*in contextu corrupto*) -is dei (indisparabilis *codd. plur.*). CONC.[S] I 5 p. 203, 29 quod incorporeus sit et -is *deus.*

indispositus, -a, -um. *ab* in *et* dispositus. valde -us: *infra l. 23.* SYNON. Cic. p. 430, 18 B. -i inordinati turbati. GLOSS. ἀσύντακτος. 1 *i. q. inordinatus*: TAC. hist. 2, 68, 1 apud Vitellium omnia -a, temulenta, pervigiliis ac bacchanalibus quam disciplinae et castris propiora (*item in re milit.*: CLAVD. DON. Aen. 9, 10 p. 187, 23 turbata *castra* dixit -a). IREN. 2, 5, 1 universum Pleroma ... vacuum et -um et tenebrosum confitendum. AVG. gen. ad litt. 1, 17, 34 p. 25, 13 nihil deum inordinatum relinquere, atque ipsam informitatem ... non esse -am (*cf.* LEO M. serm. 4, 2 p. 149[C] nihil -um sapientiae, nihil erat arduum potestati dei). AVELL. p. 632, 21 ut nihil -um ... relinquatis. CANON. Turner II 2 p. 153, 6 aliqua -a facta (-e *Turner sec. gr.* [*Mansi 2, 1097/98*[init.]] ἀθέσμως γινόμενα). CONC.[S] II 2, 2 p. 45, 20 de Maximi -a ordinatione. II 5 p. 10, 21 hanc ... sic inordinatam et -am non ferentes iniuriam. CAEL. AVR. acut. 1, 6, 51 *v. p. 994, 74.* 2 *i. q. imparatus*: AVG. epist. 59, 1 p. 219, 7 tractoria ... me valde -um invenit, ut occurrere omnino non possem. 3 *i. q. indiscretus*: PHYSIOGN. 51 p. 70, 11 *v. p. 1200, 78.*

adv. **indisposite.** *v. et l. 19.* 1 *i. q. inordinate*: SEN. epist. 124, 19 muta animalia perturbate et -e moventur (*ibid. iterum*). AVG. conf. 10, 11, 18 quae passim atque -e memoria continebat. OROS. hist. 5, 16, 15 *cum equites* multitudinem -e adhuc adventantem conturbarent. MVTIAN. Chrysost. hom. 34, 1[p. init.] -e atque inordinate versantur ..., *si* ordinatore privati sunt (τῆς ἀταξίας). 2 *i. q. contra propositum*: SCHOL. Stat. Theb. 9, 425 'deceptaque fulmina vidi': quia -e fulmen Semelen extinxit.

indisputābilis, -e. *ab* in *et* disputabilis. *de quo disputari non potest*: MAX. TAVR. hom. 77 p. 415[A] pro assertione -is deitatis. CASSIOD. var. 12, 21, 3 -e testimonium.

indisr- *v.* indir-.

indissecābilis, -e. *ab* in *et* *dissecabilis. [*falso legebatur* FAVST. REI. spir. 2, 4, *v. p. 1206, 13.*] *qui dissecari non potest* (*n. pro subst. l. 41*): HIL. in psalm. 65, 7 p. 253, 11 alii aëra, quia motu ac natura -i circumferatur ..., deum nuncupant. trin. 5, 8[fin.] haec -ia decide. ISID. orig. 3, 5, 4 partes eius *numeri* ... -es (indes- *l. v.*) permanent.

invictum signaculum **indissēparābiliter** (*i. inseparabiliter*) positum APON. 12 p. 220. *ab* in *et* *disseparabiliter.

indissimilis, -e. *ab* in *et* dissimilis. [*falso trad.*: VARRO ling. 9, 40 in re dissim⟨ili par⟩ilis figurae formas, in simili (-es[L] *codd., emend. Goetz sec. Müller*) imponunt dispariles. HIL. syn. 22 (dissimilis *ed. recte*).] 1 *i. q. non dissimilis, indiscretus* (*ad vert. gr.* ἀπαράλλακτος. *acced. dat. l. 58. 61. 62*): HIL. syn. 15 natura *patris et filii v. p. 1201, 27* (16. 42. trin. 7, 5 [indivisibilis *l. v.*]. *cf.* syn. 42 ob indiscretae in utroque naturae -em substantiam. 84 essentia). 84 quod -is subsistat *filius* (HIER. Didym. spir. 36 p. 134[B] iuxta idem tempus operandi eadem et -ia subsistunt universa quae fiunt *a patre et filio*). RVFIN. Orig. princ. 2, 3, 4 p. 119, 4 qui -es sibi mundos ac per omnia pares aliquando evenire confirmant. MAX. TAVR. serm. app. 30 p. 910[B] unam atque -em esse manum, hoc est virtutem *Christi* ... et patris. CASSIOD. hist. 2, 7 p. 927[A] *Christum* imaginem sempiternam et -em per omnia patri (*Theodoret. hist. 1, 8, 10* ἀπαράλλακτον). GREG. M. dial. 2, 37 p. 132, 18 M. duobus ... fratribus ... revelatio unius atque -is visionis apparuit. in Ezech. 2, 5, 10 p. 991[A] una eademque vi naturae singularis sibi semper -is dissimilia disponit *deus.* moral. 26, 80 *sanctorum* cogitatio sibimetipsi semper -is perseverat. *?* 2 *i. q. valde dissimilis* (*si recte trad.*): IREN. 2, 7, 2 o -is, simul autem et blasphemae imaginis.

indissimulābilis, -e. *ab* in *et* dissimulabilis. *qui dissimulari, celari non potest*: GELL. 10, 22, 24 haec Plato ... cum quadam -i veritate disseruit. *inevitabilis*: IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 1, 1 a quo sum hactenus munere varia et -i necessitate suspensus. 1, 98 p. 1115 per hoc ad -e bonum consecrata (*i. baptizata*) pervenerit *natura hominis.*

indissimulanter *adv.* *ab* in *et* dissimulanter. GLOSS.[L] IV Plac. E 41 exerte -r atque ostentabiliter (*cf. l. 74*). *i. q. aperte*: FAVST. Aug. c. Faust. 16, 1 p. 440, 22 cum idem *spiritus immundi* Iesum esse filium dei exerte -rque confiterentur. *i. q. sedulo*: LEO M. epist. 16, 7 p. 702[C] terni semper ex vobis ... Romam fraterno concilio sociandi -r occurrant. 122 CONC.[S] II 4 p. 76, 37 principi ... suggerere ut -r Aegyptios iubeat admoneri, ne *eqs.*

indissimulātam (*i. non celatam*) universis fratribus ... tribuitis caritatem CONC.[S] II 2, 1 p. 79, 24. *ab* in *et* dissimulatus (*sec. gr.* ἀνυπόκριτος *sim.?*).

indissociābilis, -e. *ab* in *et* dissociabilis. *qui dissociari nequit, inseparabilis* (*acced. gen. separ. p. 1206, 12?*): LACT. opif. 10, 11 *ut* in corpore de duobus universa conpacta -em praetenderent unitatem (TRACT. de trin. fid. p. 179, 16 patris et filii [MAX. TAVR. hom. 77 p. 418[B]. *cf.* RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 18 p. 556[A] unius naturae inter patrem et filium servat -em (indissolubilem *l. v.*) veritatem]). AMBR. fid. 4, 8, 88 per distinctionem -em trinitatis. 5, 11, 134 arbitrium -e cooperationis *patris et filii.* epist. 33, 1 scripsimus ... cum ea (*anima nostra*) -is vitae subeundum consortium. HIER. Didym. spir. 40[fin.] -is atque indiscreta trinitatis substantia. RVFIN. Orig. princ. 2, 5, 3 *v. infra l. 23.* Greg. Naz. orat. 1, 6, 2 *verecundia* mihi semper ... comes -is fuit. CONSVLT. Zacch. 2, 5 p. 57, 10 -is atque indemutabilis dei (2, 11 p. 71, 34). 2, 14 p. 78, 28 *syn.* conexa. CLAVD. MAM. anim. 1, 18 p. 66, 17 *anima* -i consequentia, si corporea foret, partilis foret. 1, 25 p. 88, 16 *etiam araneae filum habet* -em longitudinis suae latitudinem. FAVST. REI. spir. 2, 4 p. 138, 21 in hoc ... -i (indissecabili *vg.*) maiestatis amplexu. FVLG. RVSP. praedest. 2, 18, 30 p. 643[C] uno atque -i ... consensu. PS. FVLG. RVSP. serm. 52 p. 919[A].

adv. **indissociābiliter.** *i. q. inseparabiliter*: RVFIN. Orig. princ. 2, 5, 3 p. 137, 4 quodsi in istis contrariis -r inhaeret vel malo iniustitia vel iniustitiae malum, sine dubio et bonus indissociabilis erit iusto et iustus bono (2, 6, 3 p. 142, 6. *cf.* PS. HIER. in Eph. 2, 6 p. 55, 16 adhaeret [CONC. Rom. a. 501 p. 431, 8]). PS. ORIG. in Iob 1 p. 400[C] sancti viri iugiter ac indesinenter atque -r astant in conspectu dei. LEO M. (?) brev. fid. adv. Arrian. p. 659[D] quae ... absque ulla partitione sensuum -r una mens efficit. CLAVD. MAM. anim. 1, 18 p. 65, 18 quibus *formis* -r iuncta *est anima.* 2, 5 p. 118, 5.

indissociātus, -a, -um. *ab* in *et* dissociatus. *i. q. inseparatus*: RVFIN. Basil. hom. 4, 3 socia sibi ... crimina, quae etiam sanctus apostolus velut a se invicem -a simul pariterque commemorans dicit *eqs.* PS. ORIG. in Iob 1 p. 384[D] Iob filii ... *fuerunt* tamquam septem dies indivisi et tamquam hebdomada -i (385[A] fides spes caritas ... indivisae -ae intaminatae). 2 p. 502[C] assederunt ei ... indivulsi, inseparati atque -i.

***indissolūbilis,** -e. *ab* in *et* dissolubilis *sec. gr.* ἄλυτος. [*ex coni.*: *infra l. 66.* *falso trad. pro* diss-: PRVD. cath. 9, 72. *ex falsa versione*: CONSTANTIVS epist Migne 13, 561[B] Athanasium ... ab animis sententiisque vestris -em (πάσης ψυχῆς γνώμῃ ἀσπαστόν; *vertit* ἄσπαστον).] *qui dissolvendo non potest*: 1 *perire, i. q. immortalis*: CIC. Tim. 40 (*laudat* AVG. civ. 13, 16 *al.*) quoniam estis orti *dii*, immortales vos quidem esse et -es non potestis (*41*[B] ἄλυτοι. CHALC. transl. 41[B] [*item* 41[A]]. comm. 139 *bis. v. Stang, SyOsl. 17, 1937, 71*). TERT. anim. 9 p. 310, 10 animam immortalem, igitur -em *affirmat Plato* (*ibid. iterum.* PS LACT. inst. interpol. 7, 5, 27 § 9 CHALC. comm. 228). LACT. opif. 4, 6 *ut* homo -is sit (*cf.* CHALC. comm. 134 superficiem). CHALC. transl. 32[C] machinam ... fabricatus est ..., quo immortalis -isque esset adversus omnem casum (ἄλυτον ὑπό). comm. 23 *mundum* (150 *syn.* aeternus [344]). AMBR. bon. mort. 12, 55 p. 750, 20 *bonum* -e atque immutabile. AVG. civ. 13, 19 p. 581, 81 D. vitam. 13, 20 p. 584, 12 immortalitatis (13, 23 p. 588, 11). GREG. TVR. Franc. 1, 47 p. 54, 31 in angelico translatus statu -i laetitia gaudet. 2 *frangi, dirumpi, i. q. firmus*: PLIN. nat. 11, 81 *araneus* maculas ... -i nodo inplicat (OP. imperf. in Matth. 7 p. 675[init.] rete ... n. -bus colligatum. *cf. infra l. 81*). CHALC. comm. 146 -bus ... nexibus ([*Tim. 43*[A] ἀλύτοις ... δεσμοῖς]. AMBR. Noe 6, 15 p. 424, 12 bituminis). AMM. 15, 3, 4 Paulo ... Catenae indutum est cognomentum, eo quod in complicandis calumniarum nexibus erat -is ([-i *V*]. OP. imperf. in Matth. 36 p. 838[a. med.] catena). AMBR. Iac. 2, 12, 57 p. 69, 8 pietatis vinculum (CONS.[S] I 5 p. 51, 25 caritatis [*v. p. 1198, 45*]. APRING. in apoc. 20, 1). LEO M. serm. 29, 2 p. 227[C] verbi et carnis -em copulam. PS. LEO M. serm. 19, 4 p. 520[A] per -em conexionem (BOETH. cons. 4, 6, 19 W. FVLG. RVSP. praedest. 3, 19, 30 p. 667[C]). OP. imperf. in Matth. 20 p. 744[med.] *populus dei est* sicut lapis constrictus et -is. BOETH. cons. 1, 1, 3 W. -i materia perfectae *vestes.* *transl.* (*v. et l. 54. 56. 58*): HIL. in Matth. 12, 18[fin.] *ne* -i corruptae de se opinionis iudicio relinquamur (in psalm. 52, 9 p. 122, 19). in psalm. 134, 9 p. 699, 17 -is dei sermo est homines deos nuncupatos (trin. 7, 24 p. 220[B]. *cf.* syn. 73 p. 528[C] praedicationes. trin. 9, 2 p. 281[C] professione [11, 10]. PRISCILL. tract. 7, 112 verbi [diss- *cod.*]. BACHIAR. repar. laps. 1 p. 1057[A] testimoniorum). trin. 7, 2 p. 200[B] perfectae fidei -e sacramentum (*cf.* PRISCILL. tract. 1, 38 fidem [LEO M. epist. Conc.[S] II 4 p. 37, 10]). AVG. bon. coniug. 5, 5 p. 194, 17 habens ... de nuptiis ... -em fidei societatem (*cf.* bon. viduit. 4, 5 p. 309, 6 matrimonii sacramento. CHROMAT. in Matth. 10, 1 p. 351[B]). PS. AVG. serm. 138, 3 spiritus sanctus trinitatis -e mysterium colligabat (*cf.* serm. ed. Mai 168, 3[fin.] *Christus* cum deo patre -i societate vivit. MAX. TAVR. serm. 50 p. 634[D] -em voluntatem *Christi et spiritus*). CLAVD. MAM. anim. 3, 7 p. 164, 15 -i ... ratione concluditur, quod *eqs.* ENNOD. epist. 1, 9, 5 p. 19, 16 -i societate ... iungimur (*v. l. 70. 73*). 3 *explicari* (*non nisi transl.*): HIER. epist. 29, 3, 6 ut -em facerent quaestionem (quaest. hebr. in gen. p. 19, 24 in Is. 6, 9 p. 99[C] *al.* AVG. quaest. hept. 1, 25, 1 p. 12, 16 ORIG. in Matth. 17, 12 [ἄλυτον]. *al.*). 36, 10, 2 problema. AVG. quaest. hept. 1, 152 p. 79, 20 quae -ia videntur. BOETH. c. Eut. 2 l. 3 -is nodus (*cf. supra l. 50*) est, quaenam inter naturam personamque possit esse discretio.

adv. **indissolūbiliter.** *i. q. firme, indirupte*: CHALC. transl.

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

31B nulla duo sine adiunctione tertii firme et -r cohaerent (καλῶς συνίστασθαι). Ps. PHILO antiq. p. 30D -r astrictum fuerat manubrium romphaeae. IOH. MAXENT. Cons.8 IV 2 p. 11, 31 in verbo dei filio ... duas ... semper -r manere naturas (p. 14, 19. *cf.* APON. 9 p. 180 *Christi* animam de nostra materia animarum sibi -r iunxit *deus*). CLAVD. MAM. anim. 2, 2 p. 104, 3 cognoscens -r nexum *esse*, ut *eqs.* FVLG. RVSP. epist. 14, 47 p. 435A -r amicus iste antiquus novusque coniungitur (*cf. l. 5*). EPIST. Austras. 39fin. quae vestris nostrisque partibus ... proficiant communiter et -r.

indissolūtus, -a, -um. *ab* in *et* solutus *sec. gr.* ἄλυτος. **1** *i. q. indissolubilis*: CIC. Tim. 40 quorum operum ego parens effectorque sum, haec sunt -a me invito (*41A* ἄλυτα; indissolubilia *Aug. civ. 13, 16 et Chalc., cf. p. 1206, 39*). SERM. de conf. diab. 118v ligavit eum (*diabolum*) -is vinculis *dominus* (ἀλύτοις). AVELL. p. 271, 22 *deus Christum* incorruptum ... et -um ... carne faciens. **2** *i. q. continuus, cohaerens*: BOETH. mus. 1, 3 p. 189, 23 definitur sonus percussio aëris -a usque ad auditum. *v. et p. 1022, 54.*

indissuāsibilis, -e. *ab* in *et* *dissuasibilis *ad redd. gr.* ἀμετάπειστος. *qui suadendo mutari non potest*: BOETH. top. Arist. 5, 2 p. 956D posuit scientiae proprium opinionem -em a ratione (*130b 16* ἀμετάπ. ὑπὸ λόγου. 5, 3 p. 961C *bis*).

indistanter *adv.* *ab* in *et* distanter. **1** *i. q. indiscrete*: AMM. 27, 9, 4 qui ... ex nutu suo -r putant omnium pendere fortunas. 28, 2, 10 latrociniorum rabies ... fundens ... -r (*C. F. W. Müller*, indutanter *V*, indubit- *alii*). **2** *i. q. sine interruptione, continuo*: PRISC. gramm. II 44, 5 syllaba est vox litteralis, quae sub uno accentu et uno spiritu -r profertur.

indistinctus, -a, -um. *ab* in *et* distinctus. [*dub.*: QVINT. inst. 12, 10, 39 an non ... et acutus et -us (in ⟨dicendo⟩ dist- *Raderm.*, ⟨non⟩ -us *edd. aliae*) ... M. Tullius?]

1 *i. q. confusus, promiscus, inordinatus* (*acced. abl. limit. infra l. 45*): **a** *varia*: CATVLL. 64, 283 hos *flores* -is plexos tulit ipse corollis *Chiron*. AVG. civ. 11, 9 p. 472, 23 D. super abyssum, id est super quandam terrae et aquae -am confusionem. **b** *in oratione* (*neutr. pro subst. l. 36*): QVINT. inst. 8, 2, 23 si neque pauciora quam oportet neque plura neque inordinata aut -a dixerimus, erunt dilucida *eqs.* TAC. ann. 6, 8, 6 -a haec defensio et promisca dabitur? immo iustis terminis dividatur. **c** *in legendo*: GELL. 13, 31, 5 -a ... et confusa fient quae legero (*sc. si non intellego*). *cf.* CASSIOD. in psalm. 32, 3 iubilatio est ... gaudium cum ... clamore -ae vocis expressum. **d** *t. t. gramm.*: GELL. 10, 20, 9 omnia (*sc. leges, plebiscita sim.*) confuso et -o vocabulo 'rogationes' dixerunt. CHAR. gramm. p. 98, 9 B. ⟨Plinius⟩ dubii sermonis II -o genere dici ait *clipeum*. CONSENT gramm. V 375, 17 'legisse' ... et 'lectum iri' quamvis ... numero personisque -a sint, tamen definitam speciem temporum tenent.

2 *i. q. incertus, indefinitus* (*cf. l. 45*): APVL. Plat. 1, 5 quod infinitum est, -am magnitudinis habet finem.

3 *i. q. non separatus, indivisus* (*cf. supra l. 37*): CLAVD. DON. Aen. 1, 660 p. 130, 25 inter filios et parentes ... in multis licet corporibus voluntas una et necessitudinis vinculum -um integrumque perduret. AMBR. exc. Sat. 1, 7 *par erat, ut* qui -a semper habuimus vivendi consortia, non haberemus dictincta moriendi. fid. 4, 8, 91 est quaedam -a distinctae ... substantia trinitatis (*cf.* incarn. 9, 100 divinitas). EVSTATH. Bas. hex. 1, 6 p. 874A individua quaedam res est et -a principium (*gr. p. 16C* ἀμερές τι καὶ ἀδιάστατον). RVSTIC. c. aceph. p. 1188D aequales ... praeextitisse et similes eas *mentes* et indifferentes ... asserunt, non tamen -as circa individuorum numerum.

adv. **indistincte.** GLOSS. ἀδιαστίκτως. *i. q. sine distinctione*: **1** *t. t. iur.*: **a** *i. q. sine indicatione certae cuiusdam personae, numeri, sim.*: IVLIAN. dig. 40, 4, 17, 2 post annos -e liber esse iussus post biennium liber erit. GAIVS dig. 40, 9, 3 si ... -e homo legatus sit (VLP. dig. 32, 75. *cf.* PAVL. dig. 41, 1, 49 donet). VLP. dig. 36, 1, 40. 46, 3, 5 pr. quotiens -e (*i. non indicato certo fine*) quid solvitur (*cf.* PAVL. dig. 26, 1, 4 pr.). PAVL. dig. 4, 8, 32, 6. **b** *i. q. sine exceptione, pariter*: POMPON. dig. 9, 4, 33 quod si liber est qui in potestate sit, -e ipsi sui defensio danda est. VLP. dig. 47, 10, 11, 9 -e hoc iure utimur. COD. Iust. 5, 9, 9, 1 lucra, quae *eqs.* -e post secundas ... nuptias liberis ex priore coniugio procreatis ... servari. 6, 31, 6 pr. 7, 2, 15, 5. 7, 3, 1 servorum libertates ... -e valere censemus. **2** *vario usu, i. q. confuse, promisce*: GELL. praef. 2 quae libitum erat, cuius generis cumque erant, -e atque promisce annotabam (*inde* MACR. Sat. praef. 1, 3). HESYCH. in lev. 20, 25 p. 1051D *de reptilibus* -e narrat sic dicens: 'et cunctis quae moventur in terra'. 21, 16—23 p. 1062C sic -e de macula sancit (*seq.* cum non distinxisset locum). **3** *t. t. gramm.*: CHAR. gramm. p. 307, 3 B. (*ex Palaemone*) cum ... nulla loci significatio est, -e praeponitur 'sub' (*i. et c. acc. et c. abl.*).

indistractibilem gratiam CONC.S II 2, 2 p. 99, 5 (ἄπρατον, *cf. p. 832, 1*). *ab* in *et* *distractibilis.

si differre volumus, **indistrictae** (*i. vacuae, vanae?*; indiscretae *edd. vett.*) inventionis increpamur EPIST. pontif. 1056 Greg. M. epist. app. p. 450, 22. *ab* in *et* districtus.

(inditio) NOT. Tir. 43, 53a *extat inepte fictum ex* 54 in ditione (*i. dic-*), *cf. Heraeus, ALL 12, 1902, 62.*

animarum ... secundum essentiam **indīversē** (*i. indifferenter*) habentium ad se invicem pulcre differentia in qualitatibus erit PRISC. LYD. solut. 1 p. 50, 6 B. *ab* in *et* diverse *ad redd. gr.* ἀδιαφόρως.

[ἔντυβον intyba **indivia** (novicia *Goetz, sed videtur potius esse gloss. medii aevi, v. Walde-Hofmann3 s. v.* intubus) GLOSS. III 265, 62. *cf.* endivia *et* intubus.]

indīviduitās, -ātis *f.* *ab* individuus. *i. q. qualitas indivisibilis*: **1** *i. q. inseparabilitas* (*acced.* ab *l. 11*): TERT. orat. 6 p. 185, 3 postulamus ... -em a corpore *Christi.* anim. 51 p. 382, 16 *Plato* cuiusdam insepulti cadaver opponit longo tempore sine ulla labe prae animae scilicet -e servatum. adv. Prax. 22 p. 268, 8 per -em (indivinitate *PM*) neque agnosci neque ignorari alter sine altero (*i. pater sine filio*) potest (*inde* PHOEBAD. c. Arrian. 21, 27 D. [indivinitatem *cod.*]). adv. Marc. 4, 22 p. 492, 22 Petrus meritum contubernium Christi agnoscens -i (*Engelbr.*, -e *codd.*, ⟨in⟩ -em *Kroym.*; *sc. a Moyse et Helia*) eius suggerit consilium *eqs.* monog. 5 p. 767 Oe. matrimonii (*bis*). **2** *i. q. natura indissecabilis*: BOETH. cons. 4, 6, 15 W. quanto a puncti media -e discedit *extimus circulus* (*cf. p. 1209, 20*).

×indīviduus, -a, -um. *ab* in *et* dividuus. maxime -us: *l. 70.* NOT. Tir. 77, 8 individium. GLOSS. -um quod solvi non potest aut separari. inseparabile. -us ἀχώριστος. -a ἀδιαίρετα, ἄτομα. *vox ficta a* CIC. (?) *ad redd. gr.* ἀμέριστος, ἄτομος *sim.* (*v. Stang, SyOsl. 17, 1937, 74*). [*ex coni. l. 31. p. 1209, 81.*]

I *i. q. indivisibilis*: **A** *de una re quae dividi non potest, i. q. indissecabilis*: **1** *usu certo et definito in sermone philosophorum et artium*: **a** *de atomis q. d. ex doctrina Democriti*: CIC. fin. 1, 17 atomos ..., id est corpora -a propter soliditatem (1, 18 Tusc. 1, 42 nat. deor. 1, 71. 1, 110 [divinis *codd.*]. fat. 22 *al.* VITR. 2, 2, 1 *bis.* GELL. 5, 15, 8 ARNOB. nat. 2, 9 p. 54, 14 CHALC. comm. 279. *et al. cf.* CIC. nat. deor. 1, 67 -is corpusculis [LACT. ira 10, 12 AMM. 26, 1, 1. *et al.*]). nat. deor. 1, 65 nihil esse -um potest. MANIL. 1, 128 sive -is ... principiis natura manet. SEN. dial. 8, 5, 6 *an* -a sint, per quae struitur omne quod natum *est.* *neutr. pro subst.*: CIC. fin. 2, 75 -a cum dicitis et intermundia. ac. 2, 55 cur ex illis -is ... innumerabiles ... Catuli non ... possint esse? nat. deor. 1, 49. 1, 67 concedam ... ex -is constare omnia. fat. 18. 25 ipsius -i hanc esse naturam, ut *eqs.* ARNOB. nat. 2, 10 p. 54, 23.

b *de substantiis methaphysicis et anima, maxime ex doctrina Platonis*: CIC. Tim. 21 quae *materia* -a est et quae semper unius modi (*35A* ἀμερίστου ... οὐσίας [CHALC. transl. 35A substantia; *sic et* comm. 53 *al.* comm. 27 essentiam (MACR. somn. 1, 12, 6). BOETH. arithm. 2, 32 p. 126, 4]. 27 [*37A* ἀμέριστον; CHALC. transl. 37A substantiam]. *cf.* 21 -um *materiae genus* [*35A* ἀμεροῦς. *cf.* CHALC. transl. 37C]). nat. deor. 3, 29 corpus ... immortale nullum esse, ne -um quidem. *ibid.* si omne animal secari ac dividi potest, nullum est eorum -um, nullum aeternum. LACT. inst. 7, 8, 6 id (*sc. animam*) ... esse -um (*cf.* CHALC. comm. 223 *cum sit anima* naturae -ae. MACR. somn. 1, 11, 1). VICTRIC. 21 genera metallorum ... habent -ae substantiae qualitatem (*cf. l. 43*). MACR. Sat. 1, 20, 18 Sarapis et solis unam et -am esse naturam (*cf. l. 50*). somn. 1, 12, 12 νοῦν ὑλικόν ..., qui ab illo -o natus in singulos ipse dividitur.

c *de rebus singulis* (*quod Graeci vocant* τόδε τι, *opp.* species *et* genus), *maxime ex doctrina Aristotelis*: MAR. VICTORIN. defin. p. 41, 20 nomina ... -a ..., ut 'Aiax'. PRISC. gramm. III 476, 3 nomina provinciarum ... et hominum ... vel aliarum rerum -arum propria sunt (BOETH. herm. pr. 1, 7 p. 82, 20). IOH. MAXENT. Conc.S IV 2 p. 23, 28 non ... quaelibet una persona aut unus homo, id est -us, tota probatur humanitas (BOETH. c. Eut. 3 l. 17). p. 24, 1 naturae qualitas, quae in multas personas -asque (-aque *Cochlaeus*, -osque *Schwartz*) diffunditur. BOETH. c. Eut. 3 l. 5 persona est naturae rationabilis -a substantia (herm. sec. 2, 7 p. 138, 5 *al.*). herm. pr. 1, 3 p. 58, 11 accidentia (*opp.* generalia). 1, 9 p. 105, 9 in singularibus atque -is praedicamentis. in Porph. comm. pr. 1, 7 p. 19, 3 -orum corporum et singulorum. *neutr. pro subst.*: MAR. VICTORIN. rhet. 1, 22 p. 211, 39 in faciendis generibus et speciebus et -is. p. 212, 5 -um est ..., quod oculis digitoque monstratur (*cf.* BOETH. in Porph. comm. sec. 3, 10 p. 233, 20 maxime sunt -a, quae sub ostensionem digiti cadunt). defin. p. 41, 18 *definitio* καθ' ὑποτύπωσιν ... semper in -is versatur, quae Graeci ἄτομα vocant. adv. Arr. 1, 34 p. 1067A. IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 5, 24init. species ..., quibus -a concluduntur. AVG. trin. 7, 6, 11 (*syn.* singulus homo). *ibid. saepius.* MART. CAP. 4, 344. 352. 365 cum dico 'Cicero', iam quiddam -um certumque significo. *al.* CONSENT. gramm. V 339, 3 appellativa ... nomina a genere et specie manant ..., propria ab -is. 341, 27 ut aliud genus, aliud proprium sit, quod -um appellant. BOETH. c. Eut. 2 l. 47 nusquam in universalibus persona dici potest, sed in singularibus tantum et in -is. *seq.* singulorum -orum personae singulae. 3 l. 84 persona ... est rationabile -um. herm. pr. 1, 7 p. 83, 1 -a de nullis aliis praedicantur (*al.*). in Porph. comm. pr. 1, 16 p. 47, 11 ipsum singulum ... ἄτομον, id est -um, vocitatum est. sec. 1, 11 p. 166, 14 in earum *specierum* -is. *saepe.* CASSIOD. inst. 2, 3, 14 p. 123, 9 in psalm. 72 praef. p. 515C.

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

d *in doctrina Christiana* (*cf. p. 1210, 24*): *α de substantia trinitatis* (*cf. et infra l. 30*): HIL. trin. 9, 69 p. 336C naturae ..-ae *trinitatis* sacramentum (SALON. in eccl. p. 1003A). PS. HIL. dedic. eccl. p. 882B beatae et -ae trinitatis (PAVL. NOL. epist. 23, 30 p. 187, 1 VICTRIC. 7 AVELL. p. 611, 14 *al.* IOH. MAXENT. Conc.S IV 2 p 15, 4. *et al.*). ZENO 2, 2, 1 aequalitas ...-ae deitatis (PAVL. MED. bened. 10, 13). SEDVL. op. pasch. 1, 2 p. 179, 3 -i deus numinis. 1, 29 p. 194, 3 -ae maiestatis est deus. *β de persona Christi*: CONC.S I 5 p. 123, 6 -a ... et inseparabilis summa illa enosis (ἀδιαίρετος). DIONYS. EXIG. Conc.S I 5 p. 240, 21 ex duabus ... rebus ad unitatem ...-am convenisse *Christum* ([ἀμέριστον]. p. 300, 38 [ἀδιάσπαστον]). p. 296, 7 *Nestorius* in duos unum -umque *Christum* partitur. *neutr. pro subst., i. q. individuitas*: DIONYS. EXIG. Conc.S IV 2 p. 200, 24 -um summae ... adunationis (τὸ ἀδιαίρετον). p. 200, 34 deitatis immutabilitatem et -um sacramenti (τὸ ἄτρεπτον καὶ ἀδιαίρετον). CONC.S II 2, 1 p. 36, 37tit. sub occasione -i.

e *in arte gramm.*: CHALC. comm. 44 *partes sunt* syllabarum litterae, quae sunt primae voces -ae atque elementariae (MAR. VICTORIN. gramm. VI 4, 24 -a vox est littera. PRISC. gramm. II 6, 11 *al.*).

f *in arte geom.*: MART. CAP. 7, 746 monas ita -a est ut nota (*i. punctum, cf. p. 1208, 20*).

2 *vario usu*: SEN. Tro. 401 mors -a est, noxia corpori nec parcens animae. epist. 73, 8 haec -a bona, pax et libertas (*aliter infra l. 62*). CELS. dig. 8, 6, 6, 1a unum atque eo modo -um viae ius est. PAPIN. dig. 50, 1, 11 pr. Titus ... rescripsit magistratuum officium -um ac periculum esse commune (50, 1, 13 PAVL. dig. 26, 7, 46, 1. *haec fort. pertinent ad II A p. 1210, 35*). PAVL. dig. 35, 2, 1, 9 usus fructus ... dividi potest, non sicut ceterae servitutes -ae sunt. 39, 3, 11, 3 opus. 45, 1, 4, 1. *i. q. non interruptus, continuus*: HIL. syn. 22 p. 497A neque emanatio est *filius patris*, ut continenti fluxu per corporalem et -um procursum ... ipsum sibi sit serie ... cohaerenti origo quod fluxus.

B *de duabus vel pluribus rebus, quarum una ab altera seiungi nequit, item de ipso nexu eas constringente, i. q. inseparabilis* (*acced.* ab: *p. 1210, 11. 26; dat.: l. 39. 41. p. 1210, 12 bis. 17. 31. abl. respectus: infra l. 82*): **1** *de rebus* (*v. et p. 1210, 4*): **a** *variis, quae inter se conexae sunt*: SEN. dial. 1, 5, 9 quaedam separari a quibusdam non possunt, cohaerent, -a sunt. APVL. Plat. 2, 6 virtutes ... -as sibi et inter se conexas esse. LACT. inst. 4, 29, 6 lingua ... et manus ... -ae sunt corporis portiones. OPTAT. 2, 5 p. 42, 11 quas *dotes* constat ita sibi conexas et -as esse, ut intellegatur unam ab altera separari non posse. LEO M. epist. 28 Conc.S II 2, 1 p. 31, 25 quae tria (*sc. spiritus sanguis aqua*) unum sunt et -a manent (*sim.* CLAVD. MAM. anim. 2, 6 p. 119, 6. 11).

b *ipsis coniungentibus, sc. de nexu, societate, amore sim.*: SEN. epist. 67, 10 illic est -us ille comitatus virtutum. APVL. apol. 53 qui -o contubernio mecum vixit (met. 4, 26 AMBR. off. 2, 9, 49). met. 11, 4 -o nexu corona totis floribus ... constructa (CYPR. laps. 11 p. 245, 8 epist. 52, 1 p. 617, 13). PS. APVL. Ascl. 39 εἱμαρμένη et necessitas ambae sibi invicem -o conexae sunt glutino. TERT. bapt. 12 p. 212, 11 -ae familiaritatis praerogativa. uxor. 2, 3 p. 688 Oe. convictus et -us usus. paenit. 5, 13 *hypocritarum* -a cum diabolo amicitia est. CYPR. patient. 20 p. 412, 5 *in* maritatis -am caritatem (epist. 37, 1 p. 576, 12 *al.* LACT. inst. 3, 21, 8 Ps. HIL. libell. 19 p. 91, 5 HIER. epist. 4, 2, 1. *et al. cf.* CYPR. epist. 63, 13 p. 711, 21 -a dilectione [PASS. Mar. Iac. 1 p. 48, 5]. ZENO 1, 15, 4 affectu -o [AMBR. in psalm. 118 serm. 15, 33, 2 *al.* CIL VIII 22672, 19 mutui amoris]. CLAVD. DON. Aen. 9, 180 p. 211, 31 -o amore [PAVL. NOL. carm. 25, 17 CIL XIII 2244, 13]). epist. 55, 21 p. 639, 5 manente concordiae vinculo et perseverante ... ecclesiae -o sacramento. 60, 1 p. 691, 12 -a concordia (*al.* PAVL. NOL. epist. 37, 5 p. 321, 10). SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 158, 19 quicumque -am pacem nobiscum habere desiderat (*aliter supra l. 23*). AMBR. off. 2, 14, 65 coniunctionem. *al.* MAXIMIN. c. Ambr. 126 tenaci ac -a societate. PAVL. NOL. epist. 5, 10 p. 32, 1 dominus ... -o spiritu omnes suos nectens. *al.* EPIST. pontif. 665 Schwartz p. 27, 34 consortium. *et al.*

2 *de animantibus*: **a** *vario usu, saepe fere i. q. familiaris, carus* (*syn. p. 1210, 3. de sideribus l. 78*): TAC. ann. 6, 10, 2 Flaccus ac ... Marinus ... e vetustissimis familiarium, Rhodum secuti et apud Capreas -i. APVL. met. 11, 19 deae ministeriis ... adpositus contuberniisque sacerdotum -us et numinis magni cultor inseparabilis. SOCR. 16 p. 156 *daemonium* adsiduus observator, -us arbiter, inseparabilis testis (*cf.* AMM. 16, 12, 18 testis [AMBR. spir. 1, 1, 25]). TERT. adv. Marc. 4, 23 p. 498, 24 qui se tam -um illi comitem offert (CHALC. comm. 304 AMBR. exc. Sat. 1, 74 HIER. vir. ill. 7. *et al. cf. per enallagen*: INSCR. christ. Diehl 391, 21 -i ... comes ... fulcri). praescr. 22, 3 *Christus apostolos* -os habens in comitatu. CHALC. comm. 124 iuxta Solem -i semper Mercurius et Lucifer. SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 66, 21 -us amicus (CLAVD. DON. Aen. 9, 445 p. 248, 12). AMM. 30, 8, 10 livorem severitatis rectae potestatis esse -am (invidiam *V*) sociam (*cf. p. 1210, 23*). AMBR. exc. Sat. 1, 6 *frater* ante corpore inseparabilis, nunc -us affectu. 1, 73 totus omni tempore -us adfuisti (*cf.* off. 2, 20, 99 adhaerebat). AVG. civ. 16, 24 p. 162, 28 D. futuros -os filios promissionis (FAVST. REI. epist. 9 p. 215, 11). PAVL. NOL. epist. 32, 6 p. 282, 8 fratres. LEO M. serm. 58, 4 p. 335B ut omnes ... unum fierent et ... -i permanerent (*al.*). SALV. eccl. 3, 37 illos *pauperes* dico caros et -os. *et al.* *inde etiam de rebus abstractis personatis* (*cf. l. 23*), *vel pro concreto adhibitis* (*l. 13. 15*), *voluntate, animo sim.* (*de domo pro habitatoribus eius l. 10*): TERT patient. 5 p. 7, 8 *impatientiam et malitiam* -as in uno patris sinu adolevisse. 15 p. 23, 12 -a patientia comitatur *spiritum dei*. adv. Val. 14 p. 192, 20 Achamoth ... cum vitio -ae Passionis explosa est. CYPR. epist. 69, 4 p. 752, 19 ecclesiam ... inseparabilis atque -ae domus unitatem tenere. HIL. coll. antiar. p. 99, 24 fit ... -a ab eo (*deo*) voluntas nostra. AMBR. virg. 2, 2, 14 pudor -us debet esse virginitati. FAVST. REI. epist. 1 p. 163, 19 -am mihi bonitatem tuam (RVRIC. epist. 2, 12 p. 389, 29 sublimitatem. *al.*). 8 p. 208, 5 cum -o pectore ... conloqui. RVRIC. epist. 2, 2 p. 373, 19 -ae germanitati vestrae salve ... dico. *sim. saepe* (*v. O'Brien, Titles of Epistolography [1930] p. 108*). PALLAD. hist. mon. I 6 p. 274B cum viderem tam iugiter -um deo animum me habere non posse (*p. 54, 1 B.* ἀπερίσπαστον).

pro subst., i. q. amicus (*fort. huc trahas etiam p. 1209, 71. 77. l. 3*): AMBR. epist. 90, 3 ut-aperte cum -o pectoris mei loquar. SALV. epist. 1, 2 dum adulescentem hunc ... tradere -is meis cupio. *fem.*: TERT. adv. Prax. 6 p. 235, 8 sermonem habentem in se -as suas (⟨socias⟩ *add. Kroym.*), rationem et sophiam.

b *in doctrina Christiana* (*cf. p. 1209, 1*): *α de personis trinitatis* (*cf. et p. 1209, 43*): TERT. adv. Prax. 18 p. 260, 14 filium quanto -um et inseparatum a patre, tanto in patre reputandum (19 p. 262, 27). 22 p. 268, 20 ad testimonium -orum duorum. 23 p. 271, 23. 27 p. 279, 23 per -um ... numerum duorum et trium. CLAVD. MAM. anim. 2, 4 p. 112, 12 tria simul aequiterna semper -a ubique ... unus deus sunt. *β de duabus naturis Christi*: CASSIAN. c. Nest. 6, 22, 3 unitum et -um sibi Christum filium hominis ac dei filium. LEO M. epist. 28 Conc.S II 2, 1 p. 30, 19 ut agnoscatur in eo proprietas divinae humanaeque naturae -a permanere. CONC.S I 5 p. 123, 26 voces (*sc. filii dei et filii hominis*) -ae sunt (ἀδιαιρέτων).

II *i. q. non divisus*: **A** *i. q. indiscissus* (*cf. et p. 1209, 27. l. 26*): CIC. Tim. 25 principatum dedit superiori *coniunctioni*, quam solam -am reliquit (*36D* ἄσχιστον). COLVM. 3, 10, 3 quidquid ... ad eas *materias* alimenti pervenit, -um est. PLIN. nat. 16, 122 quaedam *arbores* bifurcae ..., quaedam dividuae nec ramosae ..., quaedam -ae ramosae, ut piceae. MOD. dig. 26, 7, 32, 6 ipse pro communi et -a hereditate annonas praestitit (*cf.* COD. Iust 7, 34, 3 [*a. 294*] -um commune [*subst.*] pro solido possidens). CYPR. unit. eccl. 7 p. 215, 15 integra vestis (*Christi, cf. Ioh. 19, 24*) accipitur et incorrupta atque -a tunica possidetur (p. 216, 11).

B *i. q. indiscretus, aequalis* (*cf. p. 1212, 64*): PS. QVINT. decl. 5, 3 p. 90, 27 quid profuit -a pietas (*sc. filiis exhibita*)? erat etiam me nolente manifestum, utrius magis colloquiis, magis laetarer aspectu. ARNOB. nat. 6, 2 p. 215, 11 pari pendere cunctos lance et -as cunctis benivolentias exhibere. NOVELL. Valent. 26, 1 ut, sicuti uterque orbis -is ordinationibus regitur, isdem quoque legibus temperetur.

adv. **individuē.** GLOSS.L V Aa I 232 indiscrete. **1** *i. q. inseparabiliter*: CONC.S IV 2 p. 98, 20 Christum ... in duabus naturis inconfuse, inconvertibiliter, -e et inseparabiliter cognitum. CASSIOD. in psalm. 88, 8 tibi *domine* ... veritas tua -e semper inest. **2** *i. q. singulariter*: BOETH. syll. categ. introd. p. 778B *negationes* quae unum aliquid ponunt, singulariter atque -e differentias quantitatis habere non possunt. *deriv.*: individuitas.

[**indīvīnitās** *v. p. 1208, 14. 16.*]

×**indīvīsibilis**, -e. *ab* in *et* divisibilis. GLOSS. ἀδιαίρητος. *inde a* TERT. [*variat c.* invisibilis: *l. 62 sqq. 66. 73.*]

1 *de una re, i. q. indissecabilis*: **a** *vario usu*: TERT. anim. 51 p. 383, 5 anima -is (invis- *A*) ... etiam mortem -em (invis- *A*) exigit credi, non quasi immortali, sed quasi -i (invis- *AB*) animae indivisibiliter (invis- *AB*) accidentem (*cf.* FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 18 p. 772C animae una -isque natura). RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 1, 1 -em (invis- *l. v.*) et insecabilem tunicam Christi ([*cf. Ioh. 19, 24. l. 44*]. *cf.* ISID. eccl. off. 1, 15, 2 Christi -e corpus [*i. ecclesia*]). CASSIOD. in psalm. 132, 4 p. 957B quam *causam* iam et in CXVIto psalmo propter -em textum posuisse dinoscimur.

b *de deo, trinitate sim.* (*cf. p. 1211, 19*): TERT. adv. Hermog. 2 p. 127, 16 -em et indemutabilem et eundem semper *deum* (39 p. 169, 9 CONSENT. Aug. epist. 119, 4 p. 701, 15. GREG. TVR. Franc. 3 praef. p. 109, 5 [*Bonnet*, invis- *codd.*]. *cf.* PS. AVG. serm. 239, 4 deitatem [LEO M. serm. 72, 6 p. 393D]). IREN. 1, 15, 5 substantiam ([ἀμέριστον]. FVLG. RVSP. pro fid. 10 p. 719B). FAVST. trin. 7, 3 p. 78C -is et perfectae trinitatis (FVLG. RVSP. c. Fastid. 6 p. 514C CASSIOD. inst. 1, 12, 2. GREG. TVR. Franc. 3 praef. p. 108, 21). HIER. Didym. spir. 9 p. 111B -is atque immutabilis est *spiritus sanctus*. QVODV. symb. 4, 9init. inseparabilis trinitas, -is sanctitas *dei*. CASSIOD. compl. in Rom. 11, 33 p. 1329A *al.* PRIMAS. in apoc. 22, 3 p. 930A unus thronus -is sessionis. *pro subst.*: *masc.*: CONC.S II 3, 1 p. 69, 16 -em (*i. Christum*) nemo dividat (*Φac*, inpartibilem nemo separet *Φr. gr.* ἀμέριστον). *neutr.*: IREN. 2, 14, 6 (*loc. obscur.*) unum et -e (FVLG. RVSP. ad Thras. 1, 3 p. 227C trinitatis).

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c *in arte gramm.*: DIOM. gramm. I 421, 17 elementum est minima vis et -is materia vocis articulatae.
d *de numeris*: BOETH. arithm. 1, 9 p. 17, 12 dum divisio partium ad -em naturaliter perveniat unitatem (ISID. orig. 3, 5, 3 *al.*). 1, 10 p. 22, 3 *numeri* partes ... -es atque insecabiles permanebunt (p. 23, 7). APON. 6 p. 112 millenarium numerum solidum -emque esse.
2 *i. q. inseparabilis* (*acced.* ab: *infra l. 25; dat. [abl.?]: l. 21. abl. respectus: l. 18*): **a** *de conexione, societate sim.*: POTAM. epist. ad Athan. RevBén. 30, 1913, 282 l. 82 salvator -i conexione cum patris operibus unitatur. HIL. in psalm. 118 daleth 11 p. 397, 19 -i societate (MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 28, 24). AVELL. p. 596, 19 ecclesiarum -is discissa communio. p. 613, 11 -em adunationem *ecclesiarum* (CASSIOD. in psalm. 3 div. *cf.* CONC.^{S} I 2 p. 49, 5 *Christus* ex duabus ... rebus in unitionem -em introductus [*ἀμέριστον*]). CAPREOL. epist. 2, 12 p. 858^{A} inseparabili ... atque -i ... affectu.
b *de duabus vel pluribus personis*: *α quibuslibet*: GREG. M. epist. 10, 21 p. 256, 24 etsi corpore longe disiungimur, mente tamen semper -es sumus. *β trinitatis* (*cf. p. 1210, 70*): CONC.^{S} IV 2 p. 66, 12 patrem in filio inconfuse et filium in patre incircumscripte cognoscimus, mentem suo verbo -em et verbum suae mentis inseparabile. *γ de duabus naturis Christi* (*cf. p. 1210, 82. l. 10. 14*): EPIST. pontif. 319 Migne 20, 612^{A} *divinitas et humanitas Christi* numquam ... divisae fuerunt, quandoquidem -es erant. CONC.^{S} I 2 p. 61, 1 (= I 3 p. 77, 14) -is a visibili deus; propter hoc indivisi honorem non divido.
adv. **indīvīsibiliter.** *i. q. individue, inseparabiliter*: TERT. anim. 51 *v. p. 1210, 64.* SYAGR. reg. 8 p. 154, 5 K. -r inest spiritus hominis. PS. AMBR. spir. p. 1005^{C} *ut* unum -r esse noscantur *pater filius spiritus* (*cf.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 11, 4 [= CONC.^{S} IV 2 p. 95, 1 *al.*] *deitas* dividitur ... ut ita dicam -r et coniungitur divisibiliter. GREG. M. moral. 30, 17 p. 534^{A}). IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 5, 24$^{med.}$ quod depretiatur in genere, cui -r adhaeret, in specie nequit honorari. AVELL. p. 256, 6 in Christo ... duas naturas -r et inconfuse unitas (RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 119, 31 [*ἀδιαιρέτως, p. 239, 13* indivise]). BOETH. anal. post. 1, 11 p. 727^{A} sicut ... A esse in B contingit -r (*79^{a} 33 ἀτόμως*).
deriv.: indivisibilitas.

dicendo ... unam naturam **indīvīsibilitātem** praedicat trinitatis CONC.^{S} II 5 p. 152, 38. *ab* indivisibilis.

1. indīvīsio, -ōnis *f.* *ab* indivisus. ISID. orig. 13, 2, 4 *τόμος* divisio dicitur Graece, *ἄτομος* -o (GLOSS. III 122, 63). *i. q. status indivisus*: CONC.^{S} II 5 p. 80, 16 trinitatis primum bonum sit pax et -o. *i. q. propositio, quae divisionem non admittit*: BOETH. anal. post. 1, 12 p. 728^{D} erit syllogismus deceptivus in -bus (*80^{b} 15 ἐν τοῖς ἀτόμοις*).

? 2. indīvīsio, -ōnis *f.* *ab* *individere. *scrib.* indivit-. *i. q. divisio*: ITALA Mich. 7, 12 (Sangall.) civitatis tuae venient ... in -em (*leg.* in div-, *sc.* in *per dittogr. repetita?*) Assyriorum (*εἰς διαμερισμόν, Vulg. aliter*).

corpus et anima idem sunt indiscrete atque **indīvīsīvē** (*i. indivise*) PS. ORIG. in Iob 3 p. 516^{A}. *ab* in *et* divisive.

×indīvīsus, -a, -um. *ab* in *et* divisus. CIL V 8985 pro indiviso. 8379 pro in.divi(so). suppl. 1182 pro indi.viso. GLOSS. *ἀδιαίρετος, ἀχώριστος, ἀμέριστος, ἀνέμητος.* *inde a* CATONE; *deest* CIC. LIV. *aliis.* [*falso trad.*: FORTVN. rhet. 2, 4 p. 105, 7 (*DP*, invidiosa *B recte*). AMM. 21, 12, 9 (ita diviso *Petschenig*). *v. et p. 1213, 35.*]

I *qui divisus non est (hic illic vi participii etiam perlucente: l. 80 [dat. auct.]. 81); et de una re, i. q. indissectus, indiscissus, et de pluribus rebus una ab altera inseparatis* (*sic l. 66. p. 1212, 14. 22. 30 sq.; acced.* ab *l. 76. 77. p. 1212, 27. 29*): **A** *vario usu*: **1** *de rebus*: VARRO rust. 2, 7, 2 equorum et ... omnium, qui ungulas -as habent (*cf.* PLIN. nat. 11, 248 *elephanto digiti* -i ac leviter discreti). SIL. 8, 9 -us honos *imperii* (*cf.* STAT. Theb. 12, 335 -a potestas. CYPR. unit. eccl. 5 p. 213, 16 episcopatum). TERT. adv. Prax. 8 p. 239, 3 fons et flumen duae species sunt, sed -ae (*cf.* 13 p. 250, 1 solem et radium eius ... duas species unius et -ae substantiae numerabo). FIRM. err. 7, 8 -am mentem et divisam, id est *τὸν ἀμέριστον καὶ τὸν μεμερισμένον νοῦν.* CHALC. transl. 36^{D} unam ... eam circumactionem et -am reliquit (*ἄσχιστον*). CLAVD. DON. Aen. 3, 505 p. 332, 10 etsi nos ... per longa regionum divortia fortuna compellit, tamen animorum potest esse -us adfectus (*cf. p. 1213, 7*). HIER. epist. 7, 1, 1 si rei condicio pateretur, sub uno litterulae apice nomina -a concluderem. **2** *de hominibus*: AMBR. Ioseph 3, 18 p. 85, 9 neque ... poterant -i manere qui a patre filium separabant. LEO M. epist. 164 Conc.^{S} II 4 p. 111, 26 *synodus Chalcedonensis* a ... concilii Nicaeni est -a decretis. CASSIOD. var. 11, 17, 2 omnes a cunctis casibus suis -os esse voluerunt *sapientes.*
B *de possessione* (*cf. p. 1212, 35*): STAT. Theb. 8, 312 o rerum media *Terra* -aque magnis fratribus. CELS. dig. 8, 6, 6, 1^{a} manet idem ius servitutis, quod fundo -o fuerat. SCAEV. dig. 10, 2, 39, 1 si nihil *ex bonis* -um reliquisset (VLP. dig. 10, 2, 20, 4 *al.* *v. et supra l. 70. cf.* LEX Visig. 10, 1, 9 *silvae*, quae -ae ... residerunt *inter Gothos et Romanos*). PAPIN. dig. 34, 4, 23 res as ad omnes coheredes pertinere (PAVL. dig. 31, 89, 1 *al.* COD. Iust. 3, 38, 6 [*a. 294*]). VLP. dig. 17, 2, 52, 6 si fratres ... -as hereditates ... retinuerint (*cf.* COD. Iust. 6, 22, 1, 1 [*a. 243*] -am successionem cum sorore ... habuisse). 27, 1, 3 patrimonium (PANEG. 11, 6, 3 AMBR. exc. Sat. 1, 7). IVST. 43, 1, 3 *ut nemo* quicquam privatae rei habuerit, sed omnia communia et -a omnibus fuerint (CLAVD. DON. Aen. 6, 675 p. 595, 19). AMBR. Abr. 1, 3, 10 p. 510, 7 -a servitia inter parentes discordiam serunt. *al.* COD. Iust. 10, 32, 7 (*a. 293*) licet -a bona fratres habent. LEX Burg. lib. const. 75, 2 quod si filius ... omnia cum patre -a possederit.
C *ap. Christ. de deo, trinitate, Christo sim.* (*hic illic not. transeunte ad II, e. g. l. 12. 14. 23. 29*): AVX. Maximin. c. Ambr. 42 *deum patrem* immutabilem -um immobilem (BACHIAR. fid. 4 p. 1030^{B} *syn.* impartibilis). PS. AMBR. spir. sanct. p. 1005^{B} deus et Christus et spiritus sanctus -i manifestantur (*cf.* PS. AVG. serm. 234, 6 -am esse substantiam patris et filii et sancti spiritus [COD. Theod. 16, 5, 6, 2 (= Iust. 1, 1, 2, 1) trinitatis. BOETH. divin. l. 55. *et al. cf. p. 1211, 67*]. LEO M. epist. 165 Conc.^{S} II 4 p. 114, 8 trinitatis -a unitas. FAVST. REI. grat. 1, 14 p. 46, 20 -a trinitas [ENNOD. opusc. 4, 7 p. 384, 24 INSCR. christ. Diehl 1815, 10. *et al.*]. spir. 1, 4 p. 107, 9 personarum ... -a pluralitas. *et al. sim. v. et p. 1211, 75*). RVFIN. Adamant. 4, 5 p. 147, 19 ut aut separentur ab invicem *deus et materia* aut iungantur et sint -i (*ἀμέριστος*). CONC.^{S} I 2 p. 61, 1 (= I 3 vers. Tur. p. 77, 14) -i (*Christi*) honorem non divido ([*τοῦ μὴ χωριζομένου*, *Rustic.* inseparati]. DIONYS. EXIG. Conc.^{S} I 5 p. 297, 23 [*ἀδιάσπαστος*]. II 2, 1 p. 52, 20 [*ἀμέριστον*]. *al.* FVLG. RVSP. c. Fastid. 20 p. 527^{A}. *cf.* AVELL. p. 176, 26 duas naturas unitas -asque [*ἀδιαιρέτους.* p. 296, 15]. RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 239, 37 -us a deo verbo existit homo ille in quo habitavit [*ἀδιαίρετος. cf.* CONC.^{S} II 2, 1 p. 37, 4 inseparabilis est et -us a sua carne]. MAX. TAVR. hom. 71 p. 402^{A} utriusque naturae -um continet sacramentum. CASSIOD. Didym. in I Petr. 2, 23 p. 28, 6 licet unitas -a sit facta et inpartita hominis Christi ad verbum. *et al. sim.*).
D **prō indīvīsō** (*cf.* FEST. p. 205 [*loco corrupto*]. SERV. auct. Aen. 3, 634 'undique' p. -o). **1** *i. q. 'non discretis partibus'* (*in possessione vel opere communi [cf. p. 1211, 79]; usus ICTis usitatus*): CATO agr. 137 cetera omnia p. -o (*syn.* communiter, *opp.* partiario). PLIN. nat. 17, 1 penuria *fructuum* p. -o possessa feris (VLP. dig. 43, 17, 1, 7 [*opp.* pro certa parte]. DOSITH. gramm. VII 427, 23). LABEO dig. 33, 2, 31 cum ante arbitrum communi dividundo coniunctus p. -o ex parte dimidia totius fundi usus fructus mulieris fuisset (*cf.* CIL XI 1147 [*aet. Traian.*] 6, 61 p. -o pro parte tertia [VLP. dig. 13, 6, 5, 15 nec quemquam partis corporis dominum esse, sed totius corporis p. -o pro parte dominium habere]. INSCR. NotScav. 1924 p. 347 n. 3 ⟨cedit⟩ ... ⟨pro⟩ -o partem dimidiam. *v. et infra l. 46. 53. 59*). IAVOL. dig. 41, 4, 4, 1 si is, qui totum fundum emebat, p. -o partem aliquam alienam esse scit (*cf.* GAIVS dig. 20, 6, 7, 3 de parte p. -o alienanda). IVLIAN. dig. 5, 4, 7 ut partem hereditatis p. -o restitui mihi iubeat. POMPON. dig. 7, 4, 25 p. -o usum fructum ... amitti (*cf. l. 40. 58*). PAPIN. dig. 20, 4, 3, 2 agri portionem p. -o pignori datam. 46, 3, 94, 1. VLP. dig. 43, 24, 15, 2 opus ..., quod a pluribus p. -o factum est (*cf.* COD. Iust. 11, 36, 2 pr. [*imp. Gordian.*] quotiens duobus non separatim, sed p. -o munus iniungitur). 44, 2, 7 pr. si quis ... partem petat *fundi* vel pro diviso vel p. -o. PAVL. dig. 10, 1, 4, 6 p. -o qui communem fundum habent (MARCIAN. dig. 41, 1, 8, 1). 41, 1, 29 insula in flumine nata non p. -o communis fit. 50, 16, 25, 1 *al.* SYMM. rel. 28, 7 COD. Iust. 3, 36, 17 (*a. 293*). *al. v. et p. 1211, 53 sq.* *sim.*: PAPIN. dig. 7, 1, 5 usus fructus ... pro parte -a vel divisa constitui ... potest. *inde fort. per ellipsin*: CIL VI 17915 tota pro -a (-o *Mommsen*) parte sexta (*cf. supra l. 40*). FRONTIN. grom. p. 6, 10 Th. ea conpascua ... 'communia' appellantur, quibusdam provinciis 'pro -a' (*idem* p. 39, 17 *al.* pro -o *edd.*). AVG. serm. 356, 3 p. 1575$^{fin.}$ sub -o eos *agellos* possident fratres.
2 *i. q. 'aequis partibus'* (*cf. p. 1210, 45*): SEN. dial. 11, 19, 1 illud fidelissimum pectus, in quod omnes curae tuae p. -o transferuntur. PLIN. nat. 9, 138 ius temperatur aquā et p. -o humani potus excremento. *inde i. q. aequaliter*: PLIN. nat. 16, 137 mirum *est* mutari naturam in iisdem arboribus atque p. -o (*i. non imminutam*) valere. 18, 53 milium et panicum tantum p. -o et parvis avibus expositum est.

II *qui dividi non potest* (*v. et supra l. 10. quaedam possis etiam ad I trahere, e. g. l. 78. 79. 83*): **A** *i. q. insecabilis*: VARRO ling. 10, 77 verbum dico orationis partem, quae sit -a et minima. POMPON. dig. 8, 1, 17 usus eorum (*sc. viae sim.*) -us est. 30, 26, 2 *quae res* vel naturaliter -ae sint vel sine damno divisio earum fieri non potest (BOETH. arithm. 21 p. 45, 18. *cf.* VENVL. dig. 45, 1, 139 venditio, cuius -a natura est. BOETH. cons. 3, 9, 4 W. quod ... simplex est -umque naturā). CHALC. comm. 38 tria *intervalla* corpus -um atque individuum *faciunt* (*cf.* AVDAX gramm. VII 323, 15 Democritus ... ac deinde Epicurus ex -is corporibus vocem constare dicunt). FAV. EVL. p. 3, 5 monas *est* singularitas insecabilis, -a, sola, non ex partibus constans (*cf.* IOH. MAXENT. Conc.^{S} IV 2 p. 40, 5 'unum' ... solidum semper -umque subsistit). LEO M. serm. 90, 1 p. 447^{C} -um est gaudium, indiscreta tristitia.

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

B *i. q. inseparabilis* (*indicatur 'a quo' per dat. l. 3*): 1 *de animantibus*: CONC.^{S} II 2, 1 p. 49, 42 qui ... accusatori plurimum cohaerens et prope ei erat -us (ἀχώριστος ... αὐτῷ, *II 3, 1 p. 71, 27* inseparabilis ... ab ipso). CASSIOD. hist. 7, 40 p. 1100^{C} socius. MAXIM. eleg. 2, 3 post multos quibus -i viximus annos. *inde in imag. de re*: LEO M. serm. 79, 1 p. 419^{A} *ieiuniorum gratia* hodiernam festivitatem -a subsequitur. 2 *de societate, fide sim.* (*cf. p. 1211, 72*): PROSP. in psalm. 147, 12 *angelorum* adipiscitur -am societatem. GREG. M. moral. 1, 9 caritas. EVGIPP. Sev. 40, 6 congregatio. THEOD. MOPS. epit. in psalm. 34, 13^{c} -a adhaesione (*gr. l. 14* τὸ ἀχώριστον καὶ ἡνωμένον). INSCR. christ. Diehl 3478, 4 amoris -a fides.

adv. ˣ**indīvīsē.** *i. q. sine divisione*: 1 *in theologia*: a *de trinitate*: FAVSTIN. trin. 1, 11 p. 45^{B} pater et filius aequaliter et -e neque secundum portionem deus unus (*sc. sunt*). b *de duplici natura Christi*: LEO M. epist. 165 Conc.^{S} II 4 p. 115, 31 quae *persona* inseparabiliter atque -e communes habeat actiones. EPIST. pontif. 591 *v. p. 1004, 8*. AVELL. p. 249, 2 manente ... inconvertibiliter atque -e differentia naturarum. p. 342, 18 in duabus naturis ... Christum ... inconfuse -e agnoscendum (EPIST. pontif. 937 Conc.^{S} IV 2 p. 140, 37; ἀδιαιρέτως. *cf.* AVELL. p. 706, 13 cognoscitur [CONC.^{S} II 2, 2 p. 14, 5; ἀδιαιρέτως. *al.*]). *al.* RVSTIC. c. aceph. p. 1209^{B} inhabitare deus dicitur ... in carne -e atque incessanter. p. 1235^{C} *al.* (*v. et p. 1211, 35*). 2 *in arte gramm., i. q. gr.* ὑφ' ἕν: SERV. auct. ecl. 9, 15 'ante sinistra' -e legendum. EXPLAN. in DON. gramm. IV 543, 20 'pro consule pro praetore' cum -e pronuntiantur. *adde*: RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 120, 3 mox contra hoc -e (*i. sine incisione*) huiusmodi verba produxit. 3 *usu non technico, i. q. sine discretione*: GREG. M. part. 3, 37 p. 123^{A} medicina corporis -e adhibita servire divisibiliter potest.

indīvulsus, -a, -um. *ab* in *et* divulsus. [*variat c.* indivisus: *l. 33. 35.*] *i. q. inseparabilis*: GAVDENT. serm. 14, 8 G. -am (indivisam *l. v.*) trinitatis naturam. PS. ORIG. in Iob 2 p. 502^{C} *v. p. 1206, 31*. PAVL. NOL. epist. 8, 1 p. 46, 16 (= AVG. epist. 32, 4 p. 12, 11) si Augustini vestigiis ... adhaereas -o (indiviso *l. v.*) ... comitatu (*cf.* 18, 3 p. 130, 6 comitem -um [MACR. Sat. 1, 11, 25]). PAVL. PETRIC. Mart. 2, 226 manet -a manenti *gratia* (*antea* comes indiscreta).

Rehm.

ˣ**indo**, -didī, -ditum, -ere. [*cf. c. gr.* ἐν-, εἰστίθημι *et sanscr.* ni-dhā- (*cf. Specht, KZ. 62, 1934, 131*); *v. quae dicta sunt s.* abdo, condo. *J. B. H.*] NOT. Tir. 12, 65. 79. GLOSS. inserens vel demonstrans. indicans. ἐνθείς. *v. et p. 1214, 41. 1215, 39. 37.* *in Graecis respondent*: ἐμφέρειν: *p. 1214, 53. 56.* ἐντάττειν: *p. 1214, 41. 51. 55.* ἐντιθέναι: *p. 1215, 14.* κατατίθεσθαι: *p. 1215, 20.* συγκλείειν (?): *p. 1214, 20.* *inde ab* ENN. *p. 1216, 7*, *frequentat* CATO. [*loco corrupto* LVCIL. 661. *dub. an recte trad.*: SEN. nat. 1, 17, 8. 6, 19, 2 *p. 1215, 16*. *e coni. pro* inde: QVADRIG. hist. 32 privisque ductoribus (prius hisce auctoribus *codd.*) -ēre reticula galearia. *pro* induuntur: VITR. 10, 2, 1. CYPR. GALL. *p. 1216, 15* (*dub. l. v.*: PS. QVINT. decl. 9, 13 p. 178, 20 *v. s.* induo). *pro* initium *vel* vitium: CELS. 7, 19, 11. *pro* editum: PORPH. Hor. sat. 1, 2, 1 nomen (CAPITOL. Gord. 17, 5). *pro* incideret: AVSON. 302, 8 p. 173 P. *pro* scindit: SERV. auct. Aen. 11, 770. *pro* in: APIC. 4, 2, 14.]

I *i. q.* εἰσθεῖναι, *inserere*: A *substantias*: 1 *indicatur, quo quid inseratur*: a in: α *c. acc.*: *in vasa aliasque res includentes*: PLAVT. Cas. 247 di me ... infelicent, si ego in os meum hodie vini guttam -didi (CATO agr. 89. CELS. 5, 27, 3^{C} digitum. SVET. Claud. 33, 1 pinnam). Poen. 481. CATO agr. 23, 3 in doleum (66, 2. 104, 1). 38, 2 in fornacem (PLIN. nat. 29, 98 in furnum). 39, 2 in calicem (108, 1 in caliculum). *al.* LVCR. 2, 1125 in venas cibus. VITR. 10, 10, 3. *et al.* *nota dat. alternantem c. elocut. praep.*: PLIN. nat. 26, 131 Lysimachia ... naribus -ta, ... cicutae semen in nares ... -tum. *in materiam quamcumque*: PLAVT. Merc. 205 in aquam ... salem (CATO agr. 76, 2. 85). CATO agr. 23, 2 in mustum. 81 eadem omnia -ito quae in placentam. *al.* PLIN. nat. 19, 157. *et al.* β *c. abl.*: LEX par. fac. Put. (CIL I^{2} 698) 2, 20 in terra calcis restinctai partem quartam -ito. VITR. 10, 11, 5 in foramine. RVFIN. Adamant. 2, 16 p. 91, 21. b *adv.*: huc: PLAVT. Epid. 632 Stich. 761. eo: CATO agr. 18, 4. 21, 1. 113. 135, 3. 156, 3. quo: CATO agr. 21, 3. eodem: CATO agr. 75. 106, 1. intus: CELS. 8, 5, 3. c *dat.*: α *rem corporalem*: *materiae qualicumque*: LIV. 38, 7, 12 scintillam ... plumae. SEN. Tro. 584 ferrum ... visceribus (*cf.* ANTH. 941, 65 spicula ... pectoribus). nat. 1, 7, 2 *speculo* nullus -itur color, sed simulatio quaedam coloris alieni. 7, 1, 7. CVRT. 10, 10, 17 virus ... potioni (SVET. Nero 35, 5). PLIN. nat. 14, 125 pugnacibus mustis crapulae plus -itur, lenibus parcius (15, 123 *myrto* musto -ta). 20, 160. 37, 66 marmoreo leoni fuisse -tos oculos e smaragdo (*cf.* ALC. AVIT. epist. 87 p. 97, 6 medium ... anuli ... delphinorum ... caudae tenebunt; quibus lapisculus ... -etur). GELL. 10, 18, 3 ossa ... contusa ... aquae -didit. SER. SAMM. 954 veteri Baccho caprae fimus. *al.* AVIEN. Arat. 1565 si ... -erit ... facem ponto deus *Sol* (ENNOD. carm. 1, 9, 38 ecce diem, voluit quo se iubar -ere terris promptius). orb. terr. 716 Lesbos et Tenedus ... culmina nubibus -unt. MART. CAP. 9, 912 tellus ... axibus -itur (*i. in centro mundi ponitur?*). *vasis aliisque rebus includentibus*: COLVM. 6, 30, 4 collyrium ... foramini. 11, 3, 51 terram -tam cophinis. *al.* PLIN. nat. 20, 71 sucus ... naribus (22, 32. 26, 58. 131 *v. p. 1213, 62 al.*). 22, 106 cavernis dentium (30, 22 cavis dentibus. 30, 24 cavis dentium. *al.*). *al.* TAC. ann. 15, 57, 2 vinclo ... cervicem. SVET. Aug. 11 venenum vulneri. PRVD. ham. 320 sapor (*i. res sapida*) -tus ori. *et al.* β *animam homini sim.*: PS. APVL. Ascl. 37 p. 77, 5 animas daemonum ... imaginibus sanctis ([*hanc sententiam impugnans* AVG. civ. 8, 24 p. 362, 3 D. 8, 26 p. 365, 18]. AVG. civ. 7, 30 p. 312, 32 D. *deus* rationalem animam ... viventibus -didit. 12, 24 p. 550, 21 cum *deus viro* animam ... sufflando -isset. gen. ad litt. 7, 5 p. 204, 27). PRVD. c. Symm. 2, 372 cunctis ... populis ... -itur ... genius nostrarum more animarum. *adde*: RVFIN. Orig. princ. 1, 7, 5 p. 92, 19 sol et luna et stellae 'vanitati subiecta' dicuntur, corporibus -ta. γ *animantia cuicumque rei*: TAC. ann. 3, 14, 5 -tus lecticae ... est (12, 69, 1). TERT. adv. Marc. 3, 15 p. 401, 15 quomodo docet novam plagulam non adsui veteri vestimento .... adsutus ipse et -tus nominum senio? AVIEN. Arat. 188 Tirynthius aethrae -itur (INSCR. christ. Diehl 326 b, 10 supernis -ta castris). CHIRON 756 -untur loco tenebroso (*Hippiatr. I p. 70, 8* συγκλείουσιν). PRVD. perist. 13, 14 ut liquor ambrosius ... imbuit palatum, ... sic deus ... -itur medullis. CLAVD. 28, 573 num Lemnius auctor -didit hinnitum ferro? (*i. ipse Vulcanus hos equos cataphractis munivisse videtur*). COD. Theod. 7, 22, 9 diversis se (*cf. l. 25. p. 1215, 28*) officiis -erunt (*sc. illicite*). ENNOD. opusc. 5, 5 p. 395, 1 poetarum me gregi ... -eram.

2 *aliae structurae*: *indicatur, unde indatur*: PLAVT. Stich. 708 decumam a fonte tibi tute -e. CELS. 3, 19, 5 in alvum ... alicae cremorem ex inferioribus partibus -ere (4, 25, 2). *indicatur, qua indatur*: CATO agr. 102 id per nares -ito (VITR. 10, 12, 2 CAEL. AVR. acut. 3, 21, 208).

3 *c. solo obi., sc. quo quid indatur subaudiendo*: PLAVT. Persa 571 limina -as ferrea (Rud. 88 fenestras [PLIN. nat. 36, 85 crebris foribus -tis]. CATO agr. 14, 4 antepagmenta). Pseud. 814 coriandrum, feniculum, alium (CATO agr. 24 dimidium helvoli, dimidium apicii vini. 69, 2 cummim. 122 CELS. 4, 26, 6). CATO agr. 40, 3 item alterum surculum ... facito; quot genera voles, tot -ito. CELS. 5, 26, 23^{C} linamentum ... quod supprimendi sanguinis causa -tum est (5, 28, 12^{M}). 6, 6, 1^{M} lippitudini per -ta medicamenta ... succurritur. COLVM. 11, 3, 48. 12, 6, 1 PLIN. nat. 17, 253. 29, 31. 30, 112.

B *res non substantiales*: 1 *verba, res gestas libris sim.* (GLOSS. ἐντάσσω [*cf. l. 51. 55*]. conscribere): a *indicatur, quo quid inseratur*: α *dat.*: SPART. Hadr. 2, 9 quod ... libris suis -didit (FIRM. math. 4, 14, 1 huic l. SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 50, 6). LAMPR. Comm. 11, 11 publicis monumentis (15, 4 actis urbis). ARNOB. nat. 1, 56 p. 38, 4 -tas scriptis et commentariis falsitates (AVG. cons. euang. 1, 1, 2 p. 3, 4 scriptis suis quaedam fallaciter -erunt. LEO M. epist. 38 Conc.^{S} II 4 p. 18, 8 quibus ... parum de negotio communis sollicitudinis -isti). RVFIN. hist. 4, 26, 12 his. AVG. nupt. et concup. 2, 4, 10 p. 262, 26 huic opusculo (ENNOD. opusc. 2, 29 p. 296, 13 operi vestro). c. Parm. 1, 11, 18 p. 40, 11 concilium eorum proconsularibus gestis -tum est (CONC.^{S} II 3, 3 p. 27, 21 [*II 1, 3 p. 22, 28* ἐντάττεσθαι]. *cf.* COD. Theod. 11, 30, 9 -ta actis vel subiecta. CONC.^{S} II 2, 1 p. 44, 31 legatur et -atur fidei gestorum [*II 1, 1 p. 83, 22* ἐμφερέσθω II 3, 1 p. 59, 1 fidei monumentorum]. p. 48, 40 fidei gestorum [*II 1, 1 p. 90, 14* ἐνταγῆναι. *II 3, 1 p. 66, 15* inserere]. II 3, 2 p. 23, 5 praesentibus monumentis [*II 1, 2 p. 12, 7* ἐμφερέσθω]). CONSVLT. Zacch. 3, 9. COD. Theod. 7, 20, 4 pr. si censibus -ti habeantur (10, 19, 15, 1 etiamsi ... privatis censibus suum nomen -erit). SIDON. epist. 8, 6, 7. CONSVLT. 1, 1 quae ... condiciones ipsi pactioni fuissent -tae vel insertae (COD. Iust. 5, 18, 6, 3 pretium, quod dotali instrumento -tum sit). COD. Iust. de cod. comp. 2$^{extr.}$ 4, 63, 6 pr. -tas nominatim vetustis legibus civitates. 8, 47, 3 *al. et al.* β in *c. abl.*: HIER. epist. 55, 4, 1 chartulam, in qua haec -ta ferebantur. FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 7 p. 557^{C}. ISID. Goth. 2 chron. II p. 268, 20 rec. A ex illo ... in historiis -ti sunt, ex quo *eqs.* γ *abl.*: COD. Iust. 1, 17, 1, 2 tot auctorum dispersa volumina uno codice -ta ostendere. b *non indicatur, quo quid inseratur*: LAMPR. Comm. 18, 2 adclamationes ... -didi. Alex. 53, 1 unam contionem militarem -endam putavi. CAPITOL. Alb. 2, 1 *al.* VOPISC. Car. 9, 1 *al.* LVCIF. Athan. 1, 16 p. 94, 1 AVG. fid. et op. 8, 13 EPIST. pontif. Thiel Gel. 14, 17 COD. Iust. 4, 19, 18 pr. 5, 16, 14, 1.

2 *affectus* (*quo quid inseratur, fere ubique dat. indicatur*; in *c. abl.*: *p. 1215, 24. 26. 28*): *de affectibus a deo vel natura insitis*: SEN. epist. 95, 52 natura ... nobis amorem -didit. LACT. ira 21, 4 iram. AVG. civ. 10, 29 p. 448, 30 D. naturaliter -didit nobis, ut (*cf. p. 1215, 7*) beati ... esse cupiamus. trin. 14, 14, 18$^{extr.}$ se diligit, quod ei naturaliter -tum est. MAR. VICTOR aleth. 3, 344. FAVST. REI. grat. 1, 8 p. 25, 31 bonae voluntatis affectum. 1, 12 p. 41, 21 voluntas ..., ut vincere malum possit. *de affectibus ab homine provocatis*: TAC. hist. 3, 44 -tus (*ci. alii alia*) erga Vespasianum favor (*cf. Eriksson, RhM. 88, 1939, 21*). 4, 25, 4 terrorem ... vincula -erant ([ENNOD. opusc. 2, 107 p. 320, 9]. *cf.* 4, 34, 5 immane quantum pavoris). ann. 12, 3, 2 cui non iudicium, non odium erat nisi -ta et iussa. DRAC. laud. dei 1, 518 taedia laetitiae vel gaudia luctibus -ens *sc. medicus aut mortem aut salutem spondens.* *qualitates, virtutes, facultates*:

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TERT. adv. Val. 16 p. 196, 8 -ta habilitate atque natura, qua *eqs.* IREN. 1, 13, 4 prophetare non a Marco mago -itur hominibus (ἐγγίνεται). NOVATIAN. trin. 1 p. 887^B mentem et rationem. CE 111, 37 (*a. 384*) probant . . ., quae tu magister -isti insignia (*i. insignem virtutum doctrinam, qua me erudisti*). MAXIMIN. c. Ambr. 138 quae eis . . . potestas -ta sit. AVG. civ. 14, 24 p. 50, 20 D. animalibus quibusdam naturaliter -tum est, ut (*cf. p. 1214, 74*) *eqs.* 21, 4 p. 492, 3 habebit . . . istam carnis substantia qualitatem ab illo -tam, qui tam miras . . . tot rebus -didit. HESYCH. in lev. 13, 40 p. 946^A sic ei -tum est sorte naturae. MART. CAP. 2, 120 -to . . . numine (*i. immortalitate?*). CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 107, 5. 2, 4 p. 111, 18. 2, 7 p. 120, 15 epist. 2 p. 205, 8 FAVST. REI. grat. 1, 8 p. 25, 25 ENNOD. opusc. 2, 40 p. 300, 11. 2, 74 p. 310, 11. carm. 1, 18, 13 ut profanis -ret, quo calle conscendant polos. MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 3 p. 240 (ἐνέθηκεν). GREG. M. moral. 19, 8 p. 100^A SACR. Greg. 85, 7. *varia*: PHAEDR. 1, 16, 2 non rem expedire, sed malum -ere expetit. SEN. nat. 6, 19, 2 inania -to (*num recte trad.?*) clamore sonuerunt. TAC. hist. 5, 4, 1 Moyses, quo sibi in posterum gentem firmaret, novos ritus -didit *sc. genti* ([*'introduxit' interpr.*]. *cf.* IREN. 2, 21, 2 subinvolantes mores -didit eorum sensibus [ἐπίκλοπον ἦθος ἐς αὐτοὺς κάτθετο]). DIOM. gramm. I 509, 29 -ta est hexametro syllaba. TER. MAVR. 823 *semivocales* nominatim versus -i non sinit. TERT. anim. 46, 11 deum . . . somnia nobis -isse. adv. Marc. 4, 28 p. 518, 20 id se pronuntiaturum, quod deus ori eius -isset. adv. Iud. 2 p. 703, 34 Oe. in hac . . . primordiali dei lege . . . omnia praecepta legis posterioris . . . -ta fuisse. FVLG. aet. mund. p. 133, 11 mortis muscipulum in fructu prohibito -ens (*cf.* CYPR. GALL. gen. 85 sapor [*mūli*] illecebram . . . faucibus -ens). *nota*: CIL VI 13300, 4 in qua se (*cf. p. 1214, 23*) -erat omne studium.

p.p.p. pro adi. inditus, -a, -um (GLOSS. inhaerens). *i. q. insitus*: SEN. dial. 8, 4, 2 deus . . . illi (*operi suo*) circumfusus sit an toti -us ([epist. 90, 29 aeternam rationem toti -am]. nat. 2, 45, 3 partibus suis -us). TER. MAVR. 1019 syllaba . . . longa fit a geminis, quibus -a consona vis est. AVG. civ. 22, 14 p. 591, 20 D. in qua ratione uniuscuiusque (*sc. hominis*) materiae -a (22, 20 p. 601, 26). gen. ad litt. 6, 5 p. 176, 9 secundum potentiam . . . mundo -am. de duab. anim. 16 p. 71, 10 leges divinas penitus naturae -as. *al.*

II *i. q.* ἐπιθεῖναι, *imponere* (GLOSS. imponit. *vestimenta [fere i. q. circumponere]: l. 41. 45 sqq.; carmen [i. q. inscribere]: l. 53*): **A** *corporalia*: **1** *indicatur, quo quid imponatur*: **a** *praep.*: in: *c. acc.*: PLAVT. Mil. 411 -e ignem in aram. CIC. inv. 2, 149 ligneae soleae in pedes -tae sunt. *c. abl.*: TAC. ann. 1, 74, 3 in statua *Augusti* . . . effigiem Tiberii -tam. insuper: CATO agr. 21, 4 i. foramen librarium ferreum . . . -ito. circum: CATO agr. 21, 4. circa: VITR. 10, 2, 4. **b** *dat.*: PLAVT. Capt. 112 eis -ito catenas ([FRONTO p. 221, 2 N.]. Men. 80 compedes. *cf.* TERT. adv. Marc. 4, 20 p. 487, 2 vestimentum . . . corpori . . . -tum. VIR. ill. 28, 3 torquem . . . cervici. CYPR. GALL. exod. 1107 lintea . . . membris. SVLP. SEV. Mart. 18, 5 *fimbriae* collo -tae). CATO orig. frg. 3, 72. QVADRIG. *v. p. 1213, 47.* TAC. ann. 15, 37, 4 -tum imperatori flammeum (SVLP. SEV. chron. 2, 28, 2). VEG. mil. 46 p. 164, 17 ferrum curvatum . . . contis -tum. PRVD. perist. 2, 96 nomisma nummis -tum. CYPR. GALL. iud. 604 caudis *vulpium* ardentis lampadas -it. SIDON. epist. 3, 12, 5 ut tabulae *marmoreae* . . . -atur *carmen* (INSCR. christ. Diehl 4711, 7 huic sepulcro praeconia laudis). **c** *adv.*: CATO agr. 18, 4 eo. **2** *non indicatur, quo*: CATO agr. 151, 4 aquam *sc. in aream.* TAC. ann. 11, 1, 3 vinclis -tis in urbem raptus (11, 32, 1. 15, 56, 1). CE 2040, 7 in⟨dide⟩rat culmen *sc. ecclesiae.*

p.p.p. pro adi. inditus, -a, -um. *i. q. impositus*: TAC. ann. 4, 46, 3 castella rupibus -a (FLOR. epit. 3, 1, 14 -am monti . . . urbem).

B *incorporaliter*: **1** *nomen*: **a** *indicato ipso nomine*: **α** *dat.*: PLAVT. Capt. 69 iuventus nomen -didit Scorto mihi. 726. 820. 984 Men. 263 Rud. 934 Stich. 174. Trin. 8 Luxuriae (LIV. 2, 13, 1 Scaevolae. 21, 31, 4 Insulae. 38, 13, 5 Apameae). LIV. 1, 34, 3. 1, 49, 1. 1, 50, 3. 3, 65, 4. 4, 29, 6. 7, 2, 6 quia ister Tusco verbo ludio vocabatur, nomen histrionibus -tum. 29, 37, 4 (Salinator *et* -oris *al.*). VELL. 2, 10, 2 CVRT. 4, 9, 16 SVET. Aug. 7, 1 APVL. flor. 6 p. 20. 7 p. 23 SCHOL. Cic. Bob. p. 95, 27. **β** *gen.*: VELL. 1, 11, 2 Macedonici. 2, 11, 2. VAL. MAX. 2, 4, 4 quia ludius apud eos histrio appellabatur, scaenico nomen histrionis -tum est (*cf. l. 65*). MELA 1, 3 TAC. ann. 14, 61, 2 SVET. Domit. 10, 3 GELL. 9, 2, 10 CAPITOL. Alb. 5, 9 Gord. 9, 4 LAMPR. Alex. 12, 4 Heliog. 2, 2 IVST. 35, 1, 7 HIL. syn. 81 AMM. 16, 5, 2. 23, 4, 7 HEGES. 4, 27^in. NOVELL. Maior. 7, 5. **γ** *nom.*: COLVM. 6, 27, 3 ἱππομανές. MELA 1, 22 Africa. GELL. 1, 23, 13 Praetextatus (MACR. Sat. 1, 6, 25). APVL. apol. 56 p. 519. **δ** *alio modo*: LIV. 40, 44, 2 inde cognomen familiae -tum, ut Annales appellarentur (CLAVD. DON. Aen. 6, 640). TAC. ann. 1, 23, 3 centurio . . ., cui . . . vocabulum 'cedo alteram' -erant. AVIEN. orb. terr. 136 sic olli nomen . . . -didit. **b** *indicata causa nominis*: **α** *enunt.*: PLAVT. Capt. 70 eo, quia (Men. 263 propterea . . . q. Stich. 175. LIV. 1, 49, 1 cui Superbo cognomen facta -erunt, q. *et al.*). **β** *praep.*: propter: PLAVT. Capt. 286 p. divitias. PLIN. nat. 2, 154 p. merita. ex: PLAVT. Merc. 517 ex forma. SALL. Iug. 78, 1 ex re. VELL. 1, 11, 2 ex virtute (2, 11, 2). 2, 10, 2 TAC. ann. 2, 56, 3. 4, 55, 3. 12, 27, 1 APVL. flor. 7 p. 23 MACR. Sat. 3, 18, 6 AVG. civ. 16, 31^tit. ab: LIV. 1, 34, 3 puero . . . ab inopia Egerio -tum nomen. 2, 13, 1. 21, 38, 9. 38, 13, 5 urbi Apameae nomen -tum ab Apama (CVRT. 8, 9, 14 ab Erythro. IVST. 36, 2, 2). CVRT. 4, 9, 16. COLVM. 2, 16, 2 ab eo, quod (HEGES. 3, 3, 3). PLIN. nat. 34, 34 HIER. epist. 65, 15, 4. ob: HEGES. 4, 27^in. ob virtutem. AVG. civ. 18, 12 p. 271, 14 D. ob eam causam. **γ** *adv.*: LIV. 3, 65, 4 unde (COLVM. 6, 27, 3 MELA 1, 36). 21, 38, 6 inde (29, 37, 4. 40, 44, 1). APVL. flor. 6 p. 20 ideo. **c** *alia notabiliora*: ENN. scaen. 105 Andromachae nomen qui -didit, recte [ei] -didit. VELL. 2, 91, 1 quod cognomen illi . . . consensus . . . senatus populique R. -didit. NOVELL. Maior. 7, 5 qui sibi . . . temere mariti nomen -erit. *et al.*

2 *alia*: **a** *i. q. imperare*: SER. SAMM. 769 requiem . . . -ere morbo. CYPR. GALL. gen. 1462 -itur hinc populo quintarum pensio frugum. exod. 68 haec cura sorori -itur. SACR. Leon. p. 410 tu . . . nobis ieiunia . . . -isti. 419 sacrandas nomini tuo has . . . hostias -isti. *fort. addas*: CYPR. GALL. lev. 309 pendat . . . commoda (*i. compensationem, v. vol. III 1929, 20*), quae pretiis -[u]unt (*i. pro pretio poscunt*) concordia (*i. congrua*) nummi (*Vulg. lev. 27, 31 aliter*). **b** *i. q. praeficere*: CYPR. GALL. iud. 8 -itur his Iudas *sc. dux.* **c** *i. q. instituere*: TAC. ann. 3, 28, 3 acriora ex eo vincla, -ti custodes.

indiculus gramm.: *nom.*: *p. 1215, 72.* *gen.*: *p. 1215, 67.* *dat.*: *p. 1213, 71. 1214, 42. 71. 1215, 44. 61 al.* *abl.*: *p. 1214, 65.* ab: *p. 1214, 27. 1215, 84.* circa (-um): *p. 1215, 43. 44.* ex: *p. 1214, 28. 1215, 81.* in: *c. acc.*: *p. 1213, 55. 1214, 27. 1215, 40.* *c. abl.*: *p. 1213, 66. 1214, 62. 72. 1215, 41.* insuper: *p. 1215, 42.* per: *p. 1214, 29.* eo(dem): *p. 1213, 69. 70. 1215, 55.* huc: *p. 1213, 68.* intus: *p. 1213, 70.* quo: *p. 1213, 70.* sic: *p. 1215, 9. 77.* *enunt.*: *interr.*: *p. 1215, 13.* *c.* ut: *p. 1214, 74. 1215, 7. 75.* *inf.*: *p. 1215, 2.* *comp.*: ad-, subindo. *Bulhart.*

indocibilis, -e. *ab* in *et* docibilis. GLOSS. δυσμαθής. [*variat c.* indocilis: GREG. M. dial. 2, 3 p. 84, 2 M.] *qui doceri non potest* (*acced. gen. obi. l. 37; ? abl. respectus l. 38*): IREN. 4, 14, 2 *deus* populum . . . praeformat, docens -em sequi deum (*cf.* RVFIN. epist. Clement. 4 ineruditi vulgi -isque). CASSIOD. anim. 12 p. 1306^C in schola . . . Christi cor -e non potest inveniri. *pro subst.*: CYPR. laps. 21 p. 253, 2 doceat -es. AMBR. Cain et Ab. 2, 6, 22 frequens . . . oratio quandam operatur disciplinam orandi, quia ipse usus docibiles dei facit, -es neglegentia. RVFIN. Bas. hom. 5, 4 p. 1765^A non . . . fas est . . . imparatos atque -es sensibus (sensus *l. v.*) et totius rationabilis doctrinae et eruditionis inexpertes subita sapientiae luce perstringi. *deriv.*: indocibilitas.

indocibilitās, -ātis *f.* *ab* indocibilis. *i. q.* δυσμάθεια: RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 5, 1 p. 1360^A mutatis . . . nominibus exercitia eorum verbositatem, suam vero -em vel imperitiam simplicitatem vocant.

***indocilis**, -e. *ab* in *et* docilis. *gen. dat. abl. plur. non leguntur.* penitus -is: *l. 72*; vehementer -is: *p. 1217, 4.* NOT. Tir. 53, 74 -is. SERV. Aen. 8, 321 (*cf. p. 1217, 21*) -e est, quod penitus non potest discere, indoctum, quod nondum didicit (*inde* ISID. diff. 1, 292). GLOSS. ἀμαθής, δυσμαθής. brutus, stolidus, stultus. qui doceri non potest. *legitur inde a* CATONE, CIC., VERG.

A *qui ipse doceri nihil potest vel doctus non est* (*in quibusdam locis dubites utrum magis ad 1 an ad 2 pertineant, e. g. l. 60. 61. 78. p. 1217, 3. 6. 8. 14.* *litotes*: *p. 1217, 15. 16. 31. 44*): **1** *i. q. indocibilis*, δυσμαθής; *tam de eo qui discere non potest (fere i. q. hebes) quam de eo qui discere non vult vel flecti non potest (fere i. q. pertinax; sic e. g. l. 64. 67. 71 sq. 74. p. 1217, 11); nota opp.* indoctus *l. 75.* **a** *de animantibus* (*animo sim.*: *l. 64. 76. 78. 83. p. 1217, 11; de regione [pro incolis]: p. 1217, 10*): **α** *sine additamentis*: CATO ad fil. frg. 1 vincam . . . -e genus illorum ([*i. Graecorum*]. *cf.* HOR. epod. 16, 37 pars -i melior grege [*an ad p. 1217, 22?*]. *v. et l. 64*). CIC. nat. deor. 1, 12 quia nimis -es quidam tardique sunt, admonendi videntur saepius. GRATT. 155 magna -is dat proelia Medus (*sc. canis. cf.* 288 monebo, ne matrem -is natorum turba fatiget). SEN. Thy. 200 novi ego ingenium viri -e: flecti non potest, frangi potest. epist. 104, 27 liberos -es *Socratis.* PLIN. nat. 10, 128 hirundines -es esse. STAT. Ach. 1, 284 -em quae mens detraxit Achillem? (1, 356 tu frange regendo -em). APVL. flor. p. 44 senex . . . captus et -is est et obliviosus. CYPR. Demetr. 2 p. 352, 6 cum nec docere -em *te* possem (*cf.* AVG. serm. 244, 2 qui melius intellegit, doceat me: sic doctor sum, ut -is non sim). epist. 69, 10 p. 759, 5 qui . . . pertinaces alias et -es vel hoc tamen confitentur *eqs.* RVFIN. Orig. princ. 2, 8, 4 p. 162, 6 nonnulli . . . obtunsissimi et penitus -es. PRVD. c. Symm. 1 praef. 87 *Symmachus* spirat sacrilegis flatibus inscius erroresque suos -is fovet. AVG. c. acad. 3, 8, 17 p. 58, 19 ostendam, quanto minus malum sit indoctum esse quam -em (*cf.* pecc. mer. 1, 36, 67 p. 68, 1 anima infantis recentis ab utero . . . non solum indocta, verum etiam -is iacet). PHYSIOGN. 9 p. 14, 6 Celti . . . sunt -es, fortes, feri. 14 p. 23, 10 -es et indomitos mores. 16 p. 27, 4 caput magnum . . . mansuetum, fortem, -em hominem demonstrat (54 p. 74, 6 [*Adamant. p. 368, 4* ἀμαθεῖς]. 59 p. 80, 10 [*366, 3* δυσμαθῆ]. 73 p. 93, 7 [*394, 4* δυσμαθίαν]. *al.*). 119 p. 137, 16 asinus animal est iners, frigidum, -e, tardum, insolens. CASSIOD. in psalm. 40, 10 o discipulum surdum, o -i corde durissimum. *pro subst.*: QVINT. inst. 1, 1, 2 hebetes . . . et -es non magis secundum naturam

[Gumpoltsberger]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hominis eduntur quam prodigiosa corpora. GELL. 13, 21, 9 *Probus* hominem dimisit, ut mos eius fuit erga -es, prope inclementer. PHYSIOGN. 16 p. 26, 10 caput immensum stultum et stolidum et -em vehementer ostendit. 17 p. 27, 10. 47 p. 66, 1 (*Adamant. p. 381, 3* ἀμαθεῖς). 53 p. 73, 4 ineptum atque -em (*367, 5* σκαιοί). 54 p. 75, 3 (*368, 6* ἀμαθοῦς. *syn.* indoctum). 59 p. 80, 5 (*365, 8* ἀμαθῆ καὶ ἀναίσθητα). *al.*

β *indicatur ad quid:* *dat.*: SIL. 11, 11 gens ... vana -isque quieti. *inf.*: HOR. carm. 1, 1, 18 mercator ... -is pauperiem pati. STAT. Theb. 6, 313 illi (*Eurystheo*) etiam ferus -isque teneri *Arion equus.* silv. 5, 2, 33 -em ... fero servire Neroni Armeniam. CLAVD. rapt. Pros. 1, 69 animus ... relanguit atrox quamvis -is flecti (PAVL. PELL. 486 flecti ad communia commoda coniunx -is).

b *de rebus (cf. infra l. 10):* *sine add.*: HOR. carm. 3, 3, 14 tigres, -i iugum collo trahentes. PHYSIOGN. 23 p. 39, 3 oculi ... nec maligni nec -es (*Adamant. p. 312, 6* ἄμουσοι). *c. dat.*: SIL. 1, 237 nec Cereri terra -is nec inhospita Baccho. *c. inf.*: PLIN. nat. 14, 1 externae arbores -esque nasci alibi, quam ubi coepere.

2 *i. q. indoctus,* ἀμαθής, *rudis, incultus (infra l. 21. 24), imperitus (infra l. 31. 42. 43 al.), inscius (infra l. 44. 46), inexercitatus:* a *de animantibus* (*animo sim.: infra l. 27*): α *sine additam.* (*cf. p. 1216, 61*): VERG. Aen. 8, 321 *Saturnus* genus -e ac dispersum ... composuit legesque dedit ([SERV.: pro indoctum]. COMM. apol. 171. *cf.* PLIN. nat. 2, 161 sententia ... -i probabilis turbae. COMM. instr. 2, 10, 9 gentem ... impiam, -em, ferina vita viventem. AVSON. 322, 79 p. 265 P. ut regat -em mitis censura iuventam. RVFIN. Greg. Naz. orat. 9, 3, 1 vulgo -i. MAX. TAVR. serm. 65 p. 663^C in gentili et -i populo). OV. fast. 3, 119 animi -es et adhuc ratione carentes (VAL. CEM. hom. 17, 1 *si* -es a. nesciant fructus nutrire iustitiae. *cf.* COMM. instr. 1, 15, 3 rustica mens hominum, -is quoque. PRVD. cath. 3, 111 draco perfidus -e virginis inlicit ingenium). PLIN. nat. 17, 32 non ... -es natura nos esse voluit. SIL. 8, 280 cum ... auriga -is totas effudit habenas. GELL. 4, 17, 9 nisi quis tam -is est, ut *eqs.* AVG. serm. 164, 8, 12 homines -es ... admonuimus. *pro subst.* (*v. et infra l. 42. in allocut. l. 34*): COMM. instr. 1, 32, 3 blasphemas, -is. DRAC. laud. dei 2, 148 sermo ... cum ... -es docilesque audire moneret.

β *indicatur ad quid:* *gen. obi.* (*gerund. l. 40; gerundiv. l. 41*): PLIN. nat. 18, 226 -is caeli agricola. SIL. 12, 726 virum (*Hannibalem*) -em pacisque modique. FRONTIN. strat. 1, 11, 13 cum barbaro et rationis -i milite uteretur. PRVD. c. Symm. 1, 647 -is fandi. 2 praef. 60 mersare facillimum est tractandae -em ratis. CLAVD. carm. min. 20, 9 -is rerum, vicinae nescius urbis (VICTOR Fulg. Rusp. epist. 9, 5 p. 374^C). MART. CAP. 9, 899 melicorum -is ... mortalitas. *inf.*: SEN. Tro. 81 non -es lugere sumus. LVCAN. 5, 539 -is privata loqui *Caesar.* SIL. 13, 310 viros et laeta et tristia ferre -īs. 15, 567 gens ... fidem ... exuere -is.

b *de rebus:* *sine add.*: OV. trist. 3, 12, 8 -i ... loquax gutture vernat avis. 4, 1, 6 fossor -i numero (*i. carmine*) cum grave mollit opus (*cf.* PAVL. PETRIC. Mart. 5, 3 -es ... sonos). AVSON. Mos. 174 *Panes* -i pulsantes verbere fluctum. PRVD. c. Symm. 1, 146 -is fatui ... ineptia vulgi. *c. gen. obi.*: CIC. ac. 2, 2 incredibilis ... ingenii magnitudo *Luculli* non desideravit -em (*i. expertem*) usus disciplinam. MEROB. poet. 103 Latii ... cruoris -is iugulisque madens hostilibus ensis. *c. inf.*: CLAVD. rapt. Pros. 2, 31 levibus proiecerat auris -es errare comas.

B *qui alteri doctus vel monstratus non est:* PROP. 1, 2, 12 sciat -es (*i. novas, insuetas*) currere lympha vias.

deriv.: indocilitas.

indocilitās, -ātis *f.* *ab* indocilis. *i. q. condicio hominis indocti,* ἀμάθεια (*? i. q. indocibilitas,* δυσμάθεια *l. 62 sq.*): APVL. Plat. 2, 4 p. 225 prudentiam -s impugnat. FILASTR. 110, 6 necessitate -is cogente sacrificia temporalia, non perpetua et vera fuerant indicta Iudaeis (*cf.* 148, 9 Iudaeorum -s). AMBR. epist. 5, 8^extr. ut neque paupertas obstetricis suspectam faceret fidem, neque -s imperitiam (*leg.* peritiam). MVTIAN. Chrysost. hom. 9, 1 p. 298 propter propriam -em et inhabitudinem (*p. 76* ἀμαθείας καὶ ἀπροσεξίας). ORIG. in Matth. ser. 15 p. 28, 14 K. qui ... per suam -em et iniustitiam ... seipsos dederunt ad professionem docendi.

[**indoctōrēs** *v.* inductor.]

indoctrīna inertia imperitia GLOSS. II 582, 32. *ab* in *et* doctrina *ad exemplum vocum* doctus *et* indoctus.

***indoctus,** -a, -um. *ab* in *et* doctus (*cf.* VARRO ling. 8, 62 'non doctum' dici '-um'. PS. ASPER gramm. suppl. 40, 20). ĭnd-: CIC. orat. 159. *compar. p. 1218, 34. 62. 1219, 61; cf.* nimis -us *p. 1218, 13.* *superl. p. 1218, 38. 54. 1219, 1; cf.* plane -us *p. 1218, 22*; admodum -us *p. 1218, 30.* NOT. Tir. 53, 74^a -us. SERV. Aen. 8, 321 (ISID. diff. 1, 292) *v. p. 1216, 47.* SYNON. Cic. p. 431, 19 B. inprudens, -us, rudis, ignarus. GLOSS. ἀμαθής, ἀπαίδευτος, ἀδίδακτος. *inde a* PLAVT., ACC., RHET. Her., CIC., VARRONE. [*variat c.* impolitus: CIC. de orat. 3, 185. *ex coni. non probab.*: APVL. met. 10, 2 (docto *cod.*). *dub. trad.*: *p. 1219, 41.*]

qui non didicit (cf. p. 1218, 13); tum notione generali fere i. q. stultus (e. g. p. 1218, 12. 1219, 29; syn.: p. 1218, 12; cf. syn. stolidus: *p. 1218, 40.* insipiens: *p. 1218, 79.* fatuus: *p. 1219, 52.* imprudens: *l. 77. p. 1219, 16) quam magis speciali sive i. q. in certa quadam arte inexercitatus (e. g. l. 14. 29. 43. 56. p. 1219, 24 [syn.]; syn.* tiro: *p. 1219, 17) vel eius imperitus ([syn.: l. 50. 70. p. 1219, 2 al.]. sic maxime infra l. 68) sive i. q. elegantioris doctrinae expers (syn.* ineruditus: *infra l. 32. 55.* rudis: *infra l. 18. 50. p. 1219, 6 al.*; agrestis: *infra l. 28.* rusticus: *infra l. 35. p. 1219, 39.* barbarus: *infra l. 34. p. 1219, 20.* *opp.* eruditus: *infra l. 23. 82.* philosophus: *p. 1219, 9*). *litotes* (*cf.* PORPH. Hor. carm. 1, 17, 7): *infra l. 17. 24. 25. 49. 71. 77; cf.* minime -us *infra l. 27.*

1 *de animantibus:* PLAVT. Bacch. 1095 is me scelus auro usque attondit dolis doctis -um. Pseud. 205 nimium stultus, nimis fui -us. Trin. 631 neque meumst neque facere didici. :: -us quam docte facis. RHET. Her. 4, 46, 59 neque homo -us, quamvis sit ingeniosus, ad virtutem potest pervenire (CIC. Pis. 59 [*opp.* eruditus]. Tusc. 2, 43 inter omnis ... hoc constat, nec doctos homines solum, sed etiam -os. epist. 12, 17, 2 doctum hominem ab non -o paulum dissidere. ARNOB. nat. 1, 58 p. 39, 8 [*syn.* rudis]. VVLG. Sirach 6, 21 *al.* HIER. epist. 52, 8 PHYSIOGN. 54 p. 75, 4. *v. et l. 70. 77*). CIC. Mur. 39 quid tu admirere de multitudine -a? (VEG. mil. 1, 1 p. 6, 7 [*syn.* rudis]). de orat. 2, 7 illa opinio ... alterum (*sc. Crassum*) non doctissimum, alterum (*sc. Antonium*) plane -um fuisse (Brut. 180 [*syn.* inurbani, rustici]). de orat. 3, 43 quivis Atheniensis -us (*opp.* eruditus). Brut. 174 nec enim erat -us nec tardus ad excogitandum L. Gellius. 178 Ti. Iuventius nec -us et magna cum iuris civilis intellegentia. 199 praestat ... doctus auditor -o. 247 duo ... Metelli ... nec sine ingenio nec -i. 259 Catulus erat ... minime -us. part. 90 hominum esse duo genera, alterum -um et agreste ..., alterum humanum et politum. rep. 2, 68 ut auriga -us e curru trahitur. fin. 1, 1 quibusdam, et iis quidem non admodum -is, totum hoc displicet philosophari. 1, 26 addidisti ad extremum etiam -um fuisse (*sc. Epicurum*). 1, 72 non ergo Epicurus ineruditus, sed ii -i, qui ... putant *eqs.* Tusc. 1, 4 Themistocles ... cum in epulis recusaret lyram, est habitus -ior. 2, 52 Calanus Indus, -us ac barbarus. Cato 75 quod ... adulescentes, et ii quidem non solum -i, sed etiam rustici, contemnunt, id docti senes extimescent? nat. deor. 1, 55 cui (*philosophiae*) tamquam aniculis et his quidem -is fato fieri videantur omnia. div. 2, 129 ex levissimo ... et -issimo genere constant *coniecturam somniorum facientes.* HOR. epist. 2, 1, 184 numero plures, virtute et honore minores, -i stolidique. ars 212 -us ... rusticus. PROP. 2, 23, 1 cui fuit -i fugienda haec semita vulgi (OV. met. 5, 308. APVL. met. 4, 2 TERT. apol. 22, 2 AVG. civ. 4, 1 p. 145, 30 D.). SEN. Med. 618 Tiphys ... liquit -o regimen magistro. PLIN. nat. 33, 90 -a opificum turba (PRVD. cath. 11, 82). MART. 14, 120, 2 dicor ab -is lingula grammaticis. QVINT. inst. 1, 9, 5 Crates cum -um puerum vidisset. 1, 10, 35 actor ... iudicatur -us. *al.* IVV. 2, 4. 8, 49 solet hic (*de plebe*) defendere causas nobilis -i. SVET. Aug. 88 legato eum ... successorem dedisse ut rudi et -o. Claud. 40, 3 principi neque infacundo neque -o. GELL. 16, 5, 2 quosdam hautquaquam -os viros (ARNOB. nat. 3, 34 p. 134, 6 non -i apud vos viri). APVL. apol. 39 philosopho ... rudi et -o (MIN. FEL. 16, 5). Socr. 22 p. 171 ipsi ... horridi, -i incultique circumeunt. LAMPR. Alex. 8, 5 quis diceret -um Varronem? HIL. ad Const. 2, 8 -i piscatores (*cf.* HIER. epist. 53, 4, 1). syn. 5 hoc mihi onus imperitissimo atque -issimo omnium ex affectu caritatis addentes. FILASTR. 87, 2 Christianos -os. 150, 1 Iudaei ineruditi atque -i iudicantur. DARES 20 qui exercitui imperaret -o (*cf.* VEG. mil. 2, 23 p. 59, 6 miles [*opp.* bene exercitatus]). AMM. 30, 4, 14 genus inpudens, pervicax et -um (CLAVD. DON. Aen. 8, 320 p. 160, 15. *v. et p. 1217, 22*). HIER. epist. 52, 8, 2. RVFIN. Orig. in gen. 12, 2 p. 108, 4 absurdum namque est, si ita putemus imperitam fuisse Rebeccam et -am. AVG. c. acad. 3, 8, 17 p. 58, 19 *v. p. 1216, 75.* trin. 2, 1, 3^extr. p. 847 quidam ... nostri -iores. *al.* EVSTATH. Bas. hex. 8, 1 p. 946^B cum aquaria (*sc. animalia*) immitia sint et -a (*gr. p. 165^C* ἀδίδακτα). *et al.* *adde de animo sim.*: PRVD. psych. 518 docta, -a simul, bruta et sapientia ... meae patuerunt pectora dextrae. AVG. agon. 4, 4^extr. omnis anima -a curiosa est. DRAC. laud. dei praef. pros. p. 27, 9 animus.

indicatur cuius rei alqs. -us sit per: *gen. obi.*: CIC. Phil. 2, 37 nec vero eram tam -us ignarusque rerum, ut *eqs.* HOR. ars 380 -us ... pilae discive trochive. FRONTO p. 61, 23 N. omnium artium ... imperitum et -um. GELL. 6, 3, 8 homo ... hautquaquam rerum litterarumque veterum -us. HIL. c. Const. 7. *abl.*: NEMES. ecl. 2, 82 nec sumus -i calamis. in *c. abl.*: CIC. Brut. 213 neminem ... cognovi in omni genere honestarum artium tam -um, tam rudem. HESYCH. in lev. 27, 27 p. 1174^A -um esse in lege et imperitum. in *c. acc.*: VLP. dig. 21, 1, 19, 4 artificem ... neque consummatae scientiae accipias, neque ... -um esse in artificium. *acc. gr.*: GELL. 9, 10, 5 homo ... pleraque alia non -us neque imprudens. *inf.*: HOR. carm. 2, 6, 2 Cantabrum -um iuga ferre nostra.

m. (f. hac l.) pro subst.: PLAVT. Persa 168 -ae *v. p. 447, 11.* ACC. trag. 6 haec (*sc. pervicacia*) fortis sequitur, illam (*sc. pertinaciam*) -i possident. VARRO ling. 9, 22 -is non tam irascendum quam huiusce pravitatis patronis. CIC. Pis. 68 non apud -os, sed, ut ego arbitror, in hominum eruditissimorum et humanissimorum coetu loquor. de orat. 2, 25 Lucilius ... dicere solebat ea quae scriberet neque se ab

[Gumpoltsberger]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-issimis neque a doctissimis legi velle (*cf.* ac. 1, 4 sq.). part. 92 si apud -os imperitosque dicemus. rep. 1, 56 omnes docti -ique (*cf.* fin. 5, 89 docti et -i. nat. deor. 1, 44 nec me ... ullius umquam oratio aut docti aut -i movebit. HOR. epist. 2, 1, 117 scribimus -i doctique poemata passim [ars 474 -um doctumque]. *sim. al.* [*v. vol. V 1, 1761, 35*]). CIC. ac. 2, 9 si id ipsum rudes et -i iudicare potuissent. Tusc. 4, 7. 5, 6. nat. deor. 1, 5 res ... nulla est, de qua tantopere non solum -i, sed etiam docti dissentiant. 1, 44 quod quoniam fere constat inter omnis non philosophos solum, sed etiam -os (3, 40). SALL. Catil. 2, 8 sed multi mortales ... -i incultique vitam sicuti peregrinantes transiere. VERG. ecl. 3, 26 non tu in triviis, -e, solebas ... disperdere carmen? CARM. Suet. gramm. 18 v. 2 desinite, -i, coniugio hanc (*sc.* *Zmyrnam*) petere! VITR. 3 praef. 3 animadverto potius -os quam doctos gratia superare, non esse certandum iudicans cum -is ambitione (*cf.* SEN. dial. 6, 7, 3 magis -os quam doctos). 6 praef. 6 ab -is et inperitis. SEN. benef. 2, 17, 4 si cum exercitato et docto negotium est, audacius pilam mittemus; si cum tirone et -o, non tam rigide *eqs.* COLVM. 1 praef. 11 *agricolationis* praecepta si vel temere ab -is, dum tamen agrorum possessoribus ... administrarentur. QVINT. inst. 1, 10, 21 -os a Musis atque a gratiis abesse. 2, 12, 1. 2, 17, 6 -i et barbari et servi. 2, 17, 43 non solum doctus -um, sed etiam doctior doctum ... superabit. 6, 3, 13 ut saepe non -i modo, sed etiam rustici salse dicant (*cf.* 10, 3, 16 nec -i nec rustici diu quaerunt, unde incipiant. 12, 20, 53). 11, 2, 9 -i inexercitatique. *al.* IVV. 3, 87 gens prudentissima laudat sermonem -i. 13, 181. PLIN. epist. 2, 19, 8 (*syn.* imperiti). DON. vita Verg. l. 50 Br. in sermone tardissimum ac paene -o similem. APVL. apol. 66 neque facundiae ostentatio rudi et -o ... congruisset. MIN. FEL. 12, 7 satis est pro pedibus aspicere, maxime -is, inpolitis, rudibus, agrestibus. 13, 3. COMM. apol. 458 insciis, -is, ignorantibus talia fingunt. PANEG. 3, 25, 1 -issimum quemque (*cf.* VVLG. prov. 14, 33 -os quosque). *al.* AMM. 23, 6, 82 (*opp.* interdum facundos). VVLG. II Petr. 3, 16 quae (*sc.* *difficilia*) -i et instabiles depravant (ἀμαθεῖς). *al.* AVG. civ. 22, 5 p. 560, 10 D. si ... paucis, obscuris, minimis, -is ... credidit mundus. *al.* EPIST. pontif. 388 Conc.[S] I 2 p. 96, 12 non ... quod de doctore dictum est dignus est audire -us. BOETH. c. Eut. praef. 29. *et al.*

2 *de rebus* (*partim per enallagen e. g. l. 40. 43. 44*): PLAVT. Bacch. 1089 solus ego omnis longe antideo stultitia et moribus -is (SEN. epist. 15, 8 -o et rustico more). CIC. orat. 161 -a consuetudo. TIB. 2, 1, 69 -o primum se exercuit arcu. PROP. 2, 34, 84 anseris -o carmine cessit olor. VAL. MAX. 3, 4 ext. 1 ab his -is (doctis *Lipsius*) erroribus abductum animum *Socratis*. SEN. Herc. O. 129 -ā referens carmina fistulā *pastor*. 669 quas (*sc.* *herbas*) -ae nevere manus (QVINT. inst. 1, 11, 16 [*syn.* rusticae]). MART. 6, 73, 1 non rudis -ā fecit me *Priapum* falce colonus. QVINT. inst. 4, 2, 46 non inornata debet esse brevitas, alioqui sit -a. APVL. apol. 74 -a et rudi mollitia. TERT. anim. 6 p. 307, 7 -a prudentia pollent *barbari*. HIER. epist. 57, 2, 2 sermonis docti pariter et -i. AVG. civ. 18, 24 p. 288, 27 rudibus et -is temporibus (*cf.* MART. CAP. 9, 999 saecula). PRISCILL. tract. 3, 66 [init.] hinc una ex parte -a urget insania. MART. CAP. 3, 224 cum -a rusticitate ... fetidos ructus vitiosi oris exhalant. -um est *c. inf.*: Conc.[S] I 2 p. 38, 14 est ... fatuum simul et -um dicere *eqs.* (*I 1, 1 p. 27, 8 ἀμαθές*).

neutr. pl. pro subst.: PAVL. NOL. carm. 6, 21 nam magna licet parvis, ... perfecta -is conferre. *n. sg. pro adv.*: HOR. epist. 2, 2, 9 canet -um, sed dulce bibenti. FRONTO p. 43, 2 N. sicubi graeculum et -um dixero.

adv. ×**indoctē.** *compar.*: *l. 61. 63.* *superl.*: *l. 69.* *i. q. imperite, imprudenter* (*litotes l. 60. 66*): PLAVT. Persa 563 verba quidem haud -e fecit. CIC. nat. deor. 2, 44 non -e solum, verum etiam impie faciat, si deos esse neget. 2, 48 nihil potest -ius quam quod a vobis adfirmari solet. PRIAP. 68, 1 rusticus -e si quid dixisse videbor, da veniam (GELL. 12, 5, 6 dicam ego '-ius', ut aiunt, 'et apertius' [ἀμαθέστερον]. 15, 9, 4. 19, 8, 12 -e et inscite 'harenae' dici videntur). APVL. apol. 5 quod ... absone et -e pronuntiarent. SCHOL. Cic. Bob. p. 170, 1 si orationis titulum non -e perspexerint (*sc.* *lectores*). VINDIC. epist. ad Valent. 9 cur -e venas ei laxari praecepistis? CONC.[S] I 5 p. 281, 32 -e virtutem destruunt sacramenti (ἀμαθῶς). FAVST. REI. grat. 1, 4 p. 17, 23 -issime testimonia pro solius gratiae adsertione proponunt. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 3, 9 p. 59, 14 haec ... sapiunt -e. GRAMM. suppl. 155, 15 *al.* *Gumpoltsberger.*

indolātilis, -e. *ab* in *et* dolatilis. *i. q. non dolatus, impolitus*: SIDON. epist. 5, 5, 3 quamquam aeque corporibus ac sensu rigidi sint -esque *Germani*.

indolātus, -a, -um. *ab* in *et* dolatus. *i. q. non dolatus, non tractatus*: ARNOB. nat. 6, 11 p. 222, 15 coluisse lignum Icarios pro Diana -um. 7, 49 p. 283, 18 -um et asperum *lapidem*. HIER. epist. 98, 22, 3 de informibus ... saxis, quae -a et inaequalia ... parietes fulciant.

indolēns, -entis. *ab* in *et* dolens. GLOSS. ἀνεξίκακος. *i. q. doloris expers, dolorem non sentiens*: HIER. in Eph. 4, 17 sqq. p. 505[A] exprimamus, si possimus, verbum de verbo et dicamus ἀπηλγηκότες -es sive indolorios. *cf.* indolis, indolorius.

1. indolentia, -ae *f.* *ab* in *et* dolere *a Cicerone* (*cf. p. 1220, 6*) *fictum sec. gr. ἀλυπία sim.* (*cf. Hey, ALL 15, 1908, 451*). *de orig.*: NON. p. 128, 6 -am, quod sine dolore (*inde* GLOSS. V 643, 10) sit, nove M. Tullius de off. (*l. 9*).

1 *i. q. doloris vacuitas* (PORPH. Hor. epist. 1, 6, 65 -am ... Graeci ἀπονίαν nominant): CIC. fin. 2, 11 non ... idem voluptas est, quod, ut ita dicam, -a ([*seq.*: ut id *summum bonum* totum in non dolendo sit]. *cf.* 2, 19 neque Hieronymus ... voluptatis nomine umquam utitur pro illa -a [*seq.*: neque H. ... summum bonum statuit non dolere]. off. 3, 12 res expetendas vel voluptate vel -a metiuntur). SEN. epist. 66, 45 dolore corpus caret: quid ad hanc accedere -am potest? 87, 19 -am numquam bonum dicam: habet illam cicada, habet pulex (*cf.* APVL. Plat. 2, 12 corporum sanitatem, vires, -am ...: ea non simpliciter bona nuncupanda sunt). LACT. inst. 3, 8, 17 corporis bona id est incolumitas, -a, valetudo *eqs.* AMBR. off. 1, 12, 46 de -a peccatoris quid loquar, cum se ipse lugeat ...?

2 *i. q. absentia sensus doloris*: CIC. Tusc. 3, 12 'minime', inquit *Crantor*, 'assentior iis, qui istam nescio quam -am (*Plut. cons. ad Apollon. 3 p. 102[D] ἀπάθειαν*) magno opere laudant, quae nec potest ulla esse nec debet'. *c. gen. obi.*: MACR. Sat. 7, 9, 13 cum medici manus transit ..., os ... habet -am sectionis similem capillorum.

2. indolentia *v. l. 39.*

×**indolēs,** -is *f.* [*ab* indu *et* alere; *cf.* prōlēs, sub-olēs *et* adolēscere. *J. B. H.*] *de orig.* (*cf. etiam l. 33. 42*): PAVL. FEST. p. 309 suboles ab olescendo ... ut adolescentes quoque et adultae et -s dicitur. *nom. sg.* -is *interdum in codd.; in lap. v. l. 54.* -ens: CIC. Att. 10, 12 a, 4 GLOSS. *nota* -entia: *l. 39.* NOT. Tir. 39, 55. *plur.* -es: GELL. 19, 12, 5 (*v. p. 1222, 12*); *aliter*: SALV. epist. 4, 24. 8, 2 (*p. 1222, 50*). *de signif.*: PAVL. FEST. p. 106 -s incrementum, industria. CHAR. gramm. p. 46, 11 B. -s ἀρετή. SYNON. Cic. p. 430, 3 B. ingenium. natura. mores. specimen. -s animi. EXC. Bob. gramm. I 553, 22 -s λῆμα, εὐγένεια. NON. p. 456, 32 -em aduliscentium tantum consuetudo dicit, quasi novae subolis. [-s autem est incrementum] (*secl. Guietus*). veteres autem ⟨et⟩ senum dixerunt (*affert Plaut. Mil. 632*). SERV. Aen. 10, 826 -s ... est proprie imago quaedam virtutis futurae. GLOSS.[L] II Philox. IN 121 καλὴ ἐλπὶς ἐν νεωτέρῳ. Abav. IN 103 -ens spes in puero. III Abol. IN 57 progenies, incrementum. 87 -is filius bonae spei. 88 origo. Abstr. IN 52 -e ingenio[se] aut bonae spei. 53 -entia ingeniositas. IV Plac. I 13 -s nobilitas generis. V Aa I 235 -em innocentiam, industriam. 238 -eus profanum (propago? *Linds.*) ingenii vel natura mores boni. 240 -s aetas iuvenilis, quae (qui *codd.*) dolore⟨m⟩ prohibet, id est sine dolo⟨re⟩ ('*vide ne vocabulum* adolescens *pro* non dolens *acceptum sit, sicut* [*A 707*] afuturum *pro* non futurum'. *Linds. sed cf.* GLOSS. IV 528, 58. V 366, 52 -em iuventutem [iuventutum *v. l.*] *et v. p. 1222, 35*). GLOSS. I p. 79 -s εὐφυής (*cf.* II 320, 21). IV 413, 25 -ens bonae nationis, naturae. *al.* *scripsit* VAL. MAX. 3, 1, 1 de -e. *legitur inde a* PLAVTO, CIC., *deest e. g.* CAES., SALL., PLIN. nat. [*dub.*: CIL XI 5748, 10 (*a. 260*) Memmiae Victoriae quondam -es ('*an incisum pro* inlustris?' *Momms.*; *pro* -is '*id est memoriae dolorem ex gravi desiderio luctuque moventis*' *Buech. vix recte*; *an perperam contaminatum ex elocut. velut* 'bonae -is' *et* 'bonae memoriae'? *J. B. H.*) memoriae femin(a)e. XII 592 (= CE 769 INSCR. christ. Diehl 3437), 1 -is (*i.* '*adulescens*' *Le Blant al.*; venerabilis *sim. post* heu *addendum censet Buech.*) hic iacit heu ecce sepultus ... Dextrianus. CE 796 (= INSCR. christ. Diehl 1212), 8 de quacumq. parentum patris -is (*gen.? vix pertinet ad p. 1223, 17*) hic mori maluit quam vivere fallax animo elegit.]

I *proprie i. q. natura, habitus naturalis, proprietas* (*fere expresse de natura generosa, egregia*; *aliter v. l. 77 sq. p. 1221, 2. 3. 9. 22. 31. 33. 1222, 33*): A *hominum*: 1 *pertinet ad animum, praecipue de ingenio virtutum capaci vel spem virtutum excitanti* (*opp.* ingenium perfectum *sim.*: *p. 1221, 25. 50 al.*): a *hominum ipsorum*: α *absol. vel c. gen. poss.* (*cf. et p. 1221, 14*): CIC. de orat. 2, 89 vidi (*cf. l. 80*) statim -em (*item de facultate rhetorica*: orat. 107 ab hac -e iam illa matura *eqs.* QVINT. inst. 3, 7, 15 ut in primis annis laudaretur -s [*opp.* disciplinae, ... operum ... contextus]. 12, 6, 3 si qua sunt dicta iuveniliter, pro -e accipiuntur. 12, 10, 11 hic vim Caesaris, -em Caeli ... reperiemus [*cf. 10, 1, 115* multum ingenii in C.]). rep. 5, 9 virtute, labore, industria tueretur (*Mercerus*; quaerere daretur *Linds.*, quaereretur *codd.*) summi viri -em. HOR. carm. 4, 4, 25 quid mens rite, quid -s nutrita faustis sub penetralibus posset (*cf. p. 1221, 24 et* VELL. 2, 59, 4 ad erudiendam ... singularis -em iuvenis [AVSON. 419, 31 p. 361 P.]. AMM. 15, 8, 10 -em bonis artibus institutam). VELL. 2, 61, 2 cognita et senatus voluntate et tanti (tanta *Ruhnk.*) iuvenis -e (TAC. ann. 13, 15, 1 ipsius *Britannici* -em ... experimento ... cognitam. *cf.* SEN. Tro. 504 agnosco -em). SEN. dial. 1, 4, 11 *liberorum* experiuntur -em. 4, 21, 1 ne ... -em retundamus. 12, 3, 1 adulescentis interceptam inter prima incrementa -em. epist. 34, 2 quom vidissem (*cf. l. 65*) -em tuam. CVRT. 3, 12, 26 quam vellem ... Dareus aliquid ex hac -e hausisset! 5, 7, 1 -em, qua omnes reges antecessit. SIL. 4, 799 spoliare ... Libycas hac -e terras (*proxime accedit ad signif. s. II allatam*). STAT. Theb. 2, 631 nil -e clarius illa nec pietate fuit (*cf* SVET. Cal. 12, 1 testi-

(Rubenbauer)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

monio p. atque -is). SVET. Aug. 43, 2 clarae stirpis -em sic notescere. GELL. 12, 1, 20 *natura lactis* -em configurat (*cf. ibid.* moribus inolescendis). 12, 2, 14 adulescentium -em . . . inficiunt *dicta.* AVSON. 176, 4 p. 40 P. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 4, 158. PRVD. perist. 2, 493 repens medullas -s (*i. spiritus altior*) afflarat. *et al.*

β indicatur qualitas -is: (I) *gen.*: PLAVT. Trin. 322 (*interpol.?*) in eost -s industriae. CIC. Cael. 39 virtutis ac continentiae (Phil. 5, 47 off. 3, 16 ad Brut. 1, 3 [= 9, 9 Sj.], 1 NEP. Eum. 1, 4 LIV. 3, 12, 3. 21, 4, 10 virtutum atque vitiorum. GRATT. 323. *et al.*). SVET. Aug. 8, 1 morum. PANEG. 4, 16, 6 futuri roboris. IVST. 2, 9, 15 futurae imperatoriae dignitatis. DRAC. Orest. 605 surge iuventutis melior spes -e regni. *aliter*: APVL. Plat. 1, 2 ingenium et admirandae verecundiae -em. *c. gen. personae*: CIC. Verr. II 3, 160 fuisse in eo . . . M. Catonis materiem atque -em. LIV. 35, 15, 3 magni iustique regis. *c. gen. gerundii*: AVG. de mend. 17, 34 p. 454, 25 de -e ad melius proficiendi mentientes *obstetrices.*

(II) *praep.* ad: CIC. de orat. 1, 131 ad dicendum. orat. 41 ad virtutem.

(III) *epithetis* (*selectis*): arguta: TERT. anim. 20, 3 p. 332, 24. bona: *v. vol. II 2090, 52 sqq. adde e. g.*: CIC. fin. 5, 61 (optima). PRVD. ham. 696 (melior). *v. et l. 52. 59 sqq.* dextra: PRVD. psych. 895. dubia: SEN. clem. 1, 14, 1 d. -em et peiore iam loco posita⟨m⟩. egregia: *v. vol. V 2, 291, 36 sqq. adde e. g.*: INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 571 ob e. -em. *v. et l. 62. 68. 71. 74.* eximia: FLOR. epit. 1, 1, 6 e. -em uxor . . . educaverat. FRONTO p. 105, 24 N. (*opp.* summam virtutem). CIL XII 765. felix: SEN. Tro. 701. generosa: SEN. Phoen. 334. *v. etiam l. 55. 67.* ingenua: PLAVT. Mil. 632. laeta: QVINT. inst. 2, 4, 4 -s l. generosique conatus (*coniung.* spiritus). GELL. 19, 9, 1. CYPR. hab. virg. 3 p. 189, 13 (*an ad II?*). magna: CIC. Phil. 5, 47 orat. 41 fin. 2, 117 LIV. 29, 31, 2 QVINT. inst. 10, 1, 89. *et al. v. et l. 55. 59. 64 sq.* mala: TERT. bapt. 18 p. 216, 19. mirifica: CIC. ad Brut. 1, 3 (= 9, 9 Sj.), 1. multa: STAT. silv. 3, 3, 68. naturalis: SEN. epist. 94, 31. nobilis: SEN. clem. 1, 1, 7 (mob- *Gertz*). obtusa: TERT. anim. 20, 3 p. 332, 24. optata: AVSON. 404, 18 p. 237 P. patricia: STAT. silv. 4, 5, 44. plena: AVSON. 169, 4 p. 36 P. praeclara: CIC. de orat. 1, 131 ad Brut. 1, 10 (= 9, 18 Sj.), 3 TAC. hist. 1, 15, 1. *et al. v. et l. 64. 76. p. 1222, 3.* recta: SEN. Phaedr. 454. TAC. dial. 7, 3 (*coniung.* spes). Romana: LIV. 9, 6, 12 TAC. ann. 11, 23, 2. sacra: SIL. 4, 475. non segnis: SIL. 2, 347 TAC. ann. 12, 26, 2. minime servilis: LIV. 1, 5, 6. summa: CIC. Phil. 11, 33. LIV. 25, 37, 3 ad s. -em accesserat Cn. Scipionis disciplina. PLIN. epist. 6, 11, 1. tanta: VERG. Aen. 10, 825 LIV. 1, 3, 1. 3, 12, 3. *et al. v. et l. 68. 71. 80. p. 1222, 3.*

γ delectus structurarum notabiliorum: (I) *nom.*: (in)est -s *in aliquo*: PLAVT. Mil. 632 (inest). Trin. 322 (*v. supra l. 7*). CIC. Verr. II 3, 160 (*v. supra l. 13*). de orat. 1, 131 fin. 2, 117 off. 3, 16 LIV. 4ᶠ. SEN. dial. 10, 18, 2 quidquid est in te -is vividae. FRONTO p. 105, 24 N. *omisso verb. subst.*: CIC. Phil. 11, 32. *alicuius*: CIC. ad Brut. 1, 3 (= 9, 9 Sj.), 1. *alicui*: LIV. 3, 61, 6. SEN. epist. 90, 44 quemadmodum . . . omnibus -s fortior fuit et ad labores paratior, ita non erant ingenia consummata. TAC. dial. 7, 3 ann. 12, 26, 2. est -s (*elliptice: l. 53*): *nude*: CIC. Att. 10, 12 a, 4. ad Brut. 1, 18 (= 9, 26 Sj.), 4 (bona *add. P, edd. vett.*). *c. epithet.*: CIC. orat. 41. Att. 15, 12, 2 bona -s, ἐὰν διαμείνῃ.

(II) *gen.*: *obi.* (*vel subi.*): LIV. 39, 35, 3 specimen -is regiae (SEN. dial. 7, 13, 4 generosae. CVRT. 4, 1, 26 magnae. PLIN. epist. 2, 7, 4. 3, 11, 5 nonnullius). VAL. MAX. 3 praef. cum -is experimento datos gustus. SEN. epist. 120, 19 species non usitatae (visitatae *anon. quidam*) -is. CVRT. 10, 8, 21 spem -is ante . . . suppressae (QVINT. inst. 1, 3, 2 bonae). STAT. Ach. 1, 277 cruda exordia magnae -is. 2, 87 elementa . . . primae -is. GELL. 10, 19, 4 rationes bonae inculpataeque -is. CYPR. hab. virg. 1 p. 187, 3 nutrimentum bonae -is. IVST. 7, 5, 2 incrementa egregiae -is. PRISCILL. tract. 10, 125 p. 93, 11 sive instituto bonae -is sive cupiditate vitae praevaricantis. AMM. 16, 1, 5 praeclarae . . . -is rudimenta. CLAVD. 8, 374 vestigia magnae -is. *poss.*: SEN. epist. 20, 12 magnae -is est *seq. inf.* *qualit.*: *attr.*: LIV. 1, 39, 4 iuvenis . . . -is regiae (VAL. MAX. 5, 4, 3 optimae [8, 1, 2 PLIN. epist. 2, 6, 6 CIL VI 35622]. SEN. epist. 71, 19 generosae. PLIN. epist. 5, 21, 4 tantae. 6, 11, 1 summae. FRONTO p. 180, 23 N. egregiae *et al. cf.* VAL. MAX. 3, 2, 9 optimae -is iuventus [NOVELL. Valent. 2, 4 litterariae]). VAL. MAX. 1, 6, 11 optimae -is filii ([5, 7, 2 SEN. epist. 98, 9]. 4, 1, 15 egregiae [5, 10, 2]. SEN. dial. 6, 12, 3 tantae). 3, 8, 7 novitas. SEN. epist. 11, 1. 24, 25 generosos atque acerrimae -is viros (AMM. 28, 1, 17). 100, 12 adulescentem -is bonae ([AMM. 29, 1, 44 VVLG. III reg. 11, 28]. EVTR. 9, 18, 2 egregiae. *et al.*). CVRT. 8, 2, 35 frater . . . -is rarae. IVST. 6, 5, 4 aut spei maioris aut -is maturioris imperatorem. AMM. 22, 7, 6 praeclarae -is gravitatisque priscae senator. VVLG. I par. 12, 28 puer egregiae -is (CIL VIII 11413 optimae. 20767 bonae. XII 765 eximiae). CIL VI 33829 ⟨b⟩onae -is ⟨a⟩dvocato. CE 526, 3 Sergius . . . bone -is. *praedic.*: SEN. contr. 4 praef. 4 tantae -is erat (INSCR. christ. Diehl 730, 4). PLIN. epist. 6, 23, 4. ARNOB. nat. 2, 29 p. 72, 7 quamvis ille sit -is . . . ignominiosa fugientis.

(IV) *abl.*: *instr.*: CIC. Cato 26 bona -e praeditis (FRONTO p. 150, 1 N. nulla). *limit.*: LIV. 1, 23, 10 -e animi . . . ferocior. CVRT. 6, 2, 10 clarior (IVST. 7, 2, 13). AVSON. 173, 12 p. 39 P. maturus. DAMAS. epigr. 20, 1 priscus. CE 649, 4 sublimis. INSCR. christ. Diehl 967, 9 pius. *qualit.*: *attr.*: CIC. ad Brut. 1, 10 (= 9, 18 Sj.), 3 praeclara ipsum -e. LIV. 24, 49, 1 iuvenem ea -e. LVCAN. 4, 814 tanta civem . . . -e. SIL. 5, 674. 8, 406 PANEG. 2, 8, 4. EVTR. 10, 9, 1 Caesar prosperrima -e. AVSON. 322, 36 p. 263 P. -e prima prime nepos. DRAC. Orest. 655 sodales -e Cecropia. *praedic.*: CIC. Cael. 39 SIL. 2, 347.

b *rerum humanarum*: PLAVT. Mil. 921 novi -em nostri ingeni (CIC. Phil. 11, 33. LIV. 9, 17, 10 animi ingeniique [29, 31, 2]. FRONTO p. 102, 23 N. AVG. doctr. christ. 4, 11, 26 bonorum . . . i. insignis est -s . . . verum amare). LIV. 1, 23, 10 animi (9, 4, 9 paterni a. 21, 2, 4 ob aliam -em . . . a. adscitus. VAL. MAX. 3, 2, 6 CVRT. 6, 2, 10. GELL. 19, 12, 5 bonas . . . et utiles a. -es. *et al. cf.* SEN. epist. 76, 30 non tantum perfectus animus, sed generosus quoque et -is bonae [AVG. civ. 2, 5 p. 59, 1 D.]). COLVM. 1, 9, 2 bubulco . . . necessaria . . . est -s mentis. AMM. 27, 6, 15 pectoris. PRVD. perist. 10, 667 experiri innoxiam lactantis oris -em. *virium, factorum*: LVCAN. 5, 17 -e . . . dignum Latia . . . robur (*cf.* CLAVD. 7, 43 cruda teneras exercuit -e vires). SIL. 11, 306 magnae . . . -is ausis. AVG. in psalm. 5, 7 p. 85ᵉˣ· ista *mendacia* non re sed -e (in dolo *edd.*) laudantur.

2 *pertinet ad corpus*: PLAVT. Rud. 423 quae -s in saviost! APVL. met. 2, 8 -em gratiamque suam probaturae (*seq.* pulchritudinem).

3 *singularia*: CYPR. epist. 38, 1 p. 580, 4 minor in aetatis suae -e (*i. incremento, gradu*), sed maior in honore (39, 5 p. 585, 4 *opp.* qui consummavit aetatem gloriae dignitate). PRVD. cath. 12, 68 *Christo* trinam praedestinavit -em (*i. condicionem*). 12, 107 prolem virilis -is (*i. sexus*). perist. 3, 2 germine nobilis Eulalia mortis et -e (*i. ratione*) nobilior.

B *animalium vel plantarum*: LIV. 38, 17, 10 sicut in frugibus pecudibusque non tantum semina ad servandam -em valent. SEN. clem. 1, 16, 3 quidquid est -is (⟨bonae⟩ *addend. censet Gertz iniuria*) *catulis* (COLVM. 7, 12, 12 generosam . . . -em conservare). COLVM. 6, 29, 1 -em *pulli* aestimare (PALLAD. 4, 13, 6 signum bonae -is). GELL. 12, 1, 16 ad earum *arborum* -em vel detrectandam vel augendam.

II ***metonymice*** *i. q. suboles, progenies* (*cf. p. 1220, 25. 37. 54. sensu ambiguo [cf. p. 1220, 83. 1221, 29]: l. 40. 43*): **A** *sing.* (*c. gen. epex.: l. 38. 39. 42. 47*): VAL. MAX. 7, 3, 2 omnem nobilitatis -em excerpi. SEN. Herc. O. 904 Megaram . . . atque natorum -em (Phaedr. 869). Thy. 492 et ipsum et una generis invisi -em . . . cerno. PANEG. 9, 5, 3 nobilissimam istam -em Galliarum suarum interitu[s] summi doctoris orbatam. OPTAT. 2, 10 p. 46, 5 ut sancto germine nova possit renascentium -s procreari. AMBR. off. 1, 17, 66 erat Isaac dominum timens, utpote Abrahae -s. AVG. civ. 2, 14 p. 70, 13 D. ab -e Romanorum quid perficiendum esset. 2, 29 p. 95, 13 o -s Romana laudabilis, o progenies Regulorum (*cf.* MACR. Sat. 6, 6, 1 R. -i enarrando). SALV. epist. 4, 16 vestri sanguinis -s (*ibid.* pignus). SIDON. epist. 8, 7, 1 qui contra -em iuniorum . . . intumescebant. CASSIOD. var. 2, 1, 2 bonorum -em . . . esse Felicem. 3, 6, 7 vestra. *tropice*: GELL. 20, 6, 14 ex quo in pluris libros mendae istius -s (suboles *Madv.*) manavit. **B** *plur.*: SALV. epist. 4, 24 parvas . . . -es suas produxit (*cf. Cic. de orat. 1, 228* filios. *Val. Max. 8, 1 abs. 2* liberos). 8, 2 ut -es sanctae aeque doctrina . . . illustrarentur (*praecedit*: ad institutionem . . . beatorum pignorum).

indolēsco, -uī, -ere. *ab* in *et* dolere; *cf.* con-, perdolescere. NOT. Tir. 39, 49. 50 -uit. -it (*seq.*: condoluit). *gerundiv.*: *v. l. 84. p. 1223, 4.* GLOSS.ᴸ III Abstr. IN 40 -uit multum doluit. *inde a* CIC., OV., CELS.

A *de dolore corporis* (*formae praes. praeter l. 64*): **1** *intrans. de corp. partibus sim. i. q. dolere incipere* (*add. abl. causae: l. 61; dat. personae dolentis: l. 63. 64*): CELS. 5, 28, 11ᴬ siquidem latius aliquid intumescit . . . magisque . . . -it. 8, 9, 1ᴬ tactu . . . is locus leviter -it. PLIN. nat. 31, 46 ut -ant *oculi.* PS. ANTON. MVSA epist. ad Maec. 8 renes -ent. GREG. TVR. glor. conf. 103 cuidam . . . dens -uerat. RVF. podagr. 2 si . . . articulus alicui -uerit.

2 *transit. de persona i. q. cum dolore sentire aliquid*: IVST. 12, 13, 9 ut . . . tactum . . . hominum velut vulnera -ret.

B *de dolore animi* (*formae perf. praeter l. 72. 83. 84. p. 1223, 4*): **1** *pro subi. sunt personae i. q. suo vel alieno damno dolore affici, lugere, misereri (l. 70. 73. 78. 83. p. 1223, 4), plerumque i. q. aegre ferre, indignari*: **a** *abs.*: OV. met. 3, 495 ut vidit . . ., -uit *Echo.* fast. 3, 197. trist. 2, 210 *Augustum* nimio plus est -uisse semel. SEN. dial. 3, 20, 3 mihi videtur . . . animi imbecillitatis sibi conscii saepe -ere (*fere i. offendi*). VAL. FL. 7, 137 caram vidi -uisse sororem. TAC. ann. 2, 72, 2 extinguitur *Germanicus* ingenti luctu provinciae . . .: -uere exterae nationes. CLAVD. 20, 287. **b** *c. abl. causae*: OV. met. 4, 173 -uit facto *deus.* fast. 4, 202 mater *Rhea* . . . -uit fertilitate sua. Pont. 2, 5, 8 diceris exiliis -uisse meis. trist. 2, 570 multos -uisse malis (*opp.* gaudere). 5, 4, 38 adversis. STAT. Theb. 12, 297 -uit visu. TAC. ann. 3, 73, 2 non alias magis sua . . . contumelia -uisse Caesarem ferunt, quam quod . . . ageret. **c** *c. praep.*: CIL XII 2301 (= CE 1503) ad matris casum filius -uit. **d** *c. acc.*: OV. met. 2, 469 id ipsum -uit Iuno. ARNOB. nat. 1, 63 p. 44, 8 humanas miserias -ens *Christus.* SIDON. epist. 2, 12, 1 maeroris retia . . ., quae sunt amicis . . . -enda. **e** *c. acc. c. inf.*: CIC. Phil. 2, 61 quis *miles fuit,*

[Rubenbauer]

77*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

qui non -uerit tam sero se . . . cognoscere? Ov. met. 9, 261 se . . . -uisse *Iunonem* notatam. fast. 2, 377 -uit *Romulus* Fabios potuisse . . . vincere. TAC. ann. 4, 17, 2 Tiberius . . . aequari adulescentes senectae suae impatienter -uit. MIN. FEL. 5, 4 indignandum, omnibus -endum est audere quosdam *eqs.* SEDVL. epist. 1 p. 2, 11 deus . . . stultos in me . . . haberi sensus -uit. BOETH. cons. 1, 4, 11 W. *c. inf. verbi imperson.*: Ov. met. 2, 789 successurumque (M^1, successuramque ε, successibus atque Nς, successorumque *pars. dett.*) Minervae -uit *Invidia.* f *c. enunt.*: quod (*cf. p. 1222, 80*): Ov. met. 11, 105 -uit *Liber*, quod non meliora petisset *Midas.* trist. 1, 9, 32 quod pius ad manes Theseus comes iret amico, Tartareum dicunt -uisse deum. trist. 5, 11, 3 -ui, non tam . . . quod . . ., quam quod. si: Ov. fast. 4, 609 non secus -uit *Ceres*, quam si modo rapta fuisset *Proserpina.* 2 *pro subi. est* res *dolorem efficiens* (*add. dat. personae dolentis*): ITALA act. 16, 18 (Lucif. non parc. 27 p. 269, 4) quod cum -uisset Paulo (διαπονηθεὶς . . . Παῦλος. *Vulg.* dolens . . . Paulus).

?**indolis**, -e. GLOSS.[L] II Philox. IN 115 -is ἐπίπονος. σπουδαῖος. 123 -es ἐπίπονοι. *profluxisse vid. ex falsa originatione voc.* indoles *a* dolor, indolens (*cf. p. 1220, 42 et Buecheler, Kl. Schr. III 289*); *dub., eodemne pertineat* GLOSS.[L] V Aa I 239 indolus sine dolo (*pro* dolore; *'etymon voc.* indoles *quaeritur' Linds.; sed v. Zimmermann, ALL 12, 1900, 365 qui cft.* sedulus). *cf. etiam p. 1220, 50. 56.*

indolōria, -ae *f.* [*ab* in *et* dolor *ad vertendum gr.* ἀναλγησία. *J. B. H.*] *de inventore*: SIDON. epist. (carm. 14), 4 'essentiam' nec non et '-am' novavit (*Müller pro* nominavit *trad.*) *Cicero* (frg. inc. K 10 M.) addens: 'licet enim novis rebus nova nomina imponere' (*Madvig ad Cic. fin. 2, 11 voc. Ciceroni abiudicat, at Fuchs, Augustin u. d. antike Friedensgedanke, Berlin 1926 p. 160 novationem aut Varroni aut Ciceroni vindicandam censet, vix recte*). *i. q. vacuitas dolorum*: HIER. in Eph. 4, 17 sqq. p. 505[A] quidam philosophorum (*sc. Epicurus, cf. Souter, Comm. Paul. 121*) ἀναλγησίαν id est -am praedicavit. AVG. mor. eccl. 1, 5, 7 est . . . summum corporis bonum non voluptas eius, non -a. *cf.* indolorius.

indolōrius, -a, -um. *ab* in *et* dolor, *cf. gr.* ἀναλγής *sim.*, ἀνώδυνος (*l. 39*). GLOSS.[L] II Philox. IN 122 -a ἀνάλγητα. *i. q. doloris expers*: HIER. in Eph. 4, 17 sqq. p. 505[A] *v. p. 1219, 83.* MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 61, 9 -ae . . . primae illae protoplasti fuere deliciae et laborum agriculturae penitus liberae. *i. q. dolorem sedans*: CAEL. AVR. chron. 2, 4, 79 medicamina . . ., quae anodyna Graeci vocaverunt, nos -a dicere poterimus (3, 4, 59). *cf.* indoloria.

indolus *v. l. 20.*

indomābilis, -e. *ab* in *et* domabilis, *cf. gr.* ἀδάμας (*l. 69*). *qui domari (molliri) non potest, i. q. durus, ferus* (NON. p. 304, 6 ferox est saevus et -is), *inflexibilis* (*sensu laudativo: l. 54*): 1 *de animalibus*: PLAVT. Cas. 811 edepol ne tu, si equos esses, esses -is. MYTHOGR. 2, 136 tauros . . ., qui apud Colchos -es erant. HIER. hom. Orig. in Ezech. 2, 4 p. 345, 19 vulpes animal . . . -e est, ferum est. tract. in Marc. p. 354, 9. 11. 355, 18 pullo asinae -i, qui frenos accipere non poterat. ROMVL. fab. 61, 3 rec. vet. rusticus habuit vitulum -em. CASSIOD. in psalm. 118, 120 p. 878[A] (*in imag.*) tamquam . . . -em feram, carnem. 2 *de hominibus*: PORPH. Hor. carm. 4, 1, 6 se . . . 'durum' ait quasi iam -em propter aetatem (*inde* SCHOL., *quae addunt*: et est metaphora a pecoribus *eqs.*). PRVD. perist. 5, 11 testis (*sc. martyr christianus*) -is. CONSVLT. Zacch. 2, 4 p. 53, 17 cur -is populus deum . . . abnuat. 3 *de part. corp.*: PS. ATHAN. ad mon. 3 p. 74[A] nullum -e membrum quam linguam testificata Iacobi praecepta (*cf. Iac. 3, 8* linguam . . . nullus hominum domare potest). VVLG. Ezech. 2, 4 filii dura facie et -i corde sunt (*cf.* HIER. in l. p. 32[D]. 33[B etc.] in Ier. 4, 23, 25—27 p. 286, 8. 4, 23, 28 sq. p. 288, 3 haereticorum corda et instar silicis -ia. OP. imperf. in Matth. 40 p. 850[ex.] ut etiam -ia domet *bona conversatio* c.). CASSIOD. var. 10, 29, 4 (*metaphor.*) -is cervix illa flectitur passionis. 4 *de rebus incorporeis*: IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 6 tu licet -em te eam *concupiscentiam* sentire confirmes (*opp. Aug.*: domabilem [*v. vol. V 1, 1865, 32*]). PS. AVG. serm. ed. Mai 4, 1 perfidiam. 37, 2 non -is (*i. cui nemo resistere potest*) mors morte oppressit *Christum.* VEREC. in cant. 2, 24 p. 26[ex.] superbia (CAES. AREL. serm. 101, 4). 5 *de adamante i. q. indissolubilis* (*cf. et p. 1226, 4*): FVLG. Virg. cont. p. 100, 6 hoc genus lapidis -e est, sicut etiam in Graeco (*sc.* ἀδάμας) absolves (*cf.* HIER. in Zach. 7, 8 p. 1463[A] PS. ORIG. in Iob 2 p. 466[D] [*v. p. 984, 54*]). HIER. in Am. 7, 7 sqq. p. 1073[B] hic lapis durissimus et -is solo hircorum cruore dissolvitur. *cf. etiam l. 60.*

[**indominātus** *v. p. 1134, 35.*]

illos incendio **indomitābilī** (*i. quod coerceri non potest*) trucidari PS. AMBR. paenit. 30 p. 1002[C]. *ab* in *et* domitare.

indomitus, -a, -um. *ab* in *et* domitus, *cf. gr.* ἀδμητος *sim.* (*l. 81*). *de orig. v. l. 80.* NOT. Tir. 93, 91[b] (*post* refrenatus). 112, 97[a] (*post* abdomen). *de notione*: SYNON. Cic. p. 424, 16 B. ferox. asper. durus. . . . ferus. efferatus. saevus. silvester. -us. GLOSS. ἀδάμαστος. ἀνυπότακτος. feroces. GLOSS.[L] V Aa I 241 -us asper non assuetus domo. -us *ut v. gr.* ἀδάμα(σ)τος *respondens* (*cf. p. 1224, 9*) *significat et eum qui nondum est domitus (nota propter oppos.: p. 1224, 12 et p. 1225, 73) et eum qui domari non potest, indomabilem (e. g. p. 1224, 18. 31. 1225, 40. 78). leg. inde a* PLAVTO. [*e coni. prob.*: PLAVT. Truc. 319 (*v. app. crit.*). *falso trad.*: CAES. civ. 1, 57, 4. *in parte suspecta*: SEN. Med. 467. PLIN. nat. 37, 57 *adamas* (*cf. p. 1226, 4*) interpretatione Graeca -a vis (*secl. Detlefs.*). *dub.*: INSCR. RevArch. VI 2 (1933) p. 425 n. 220 (*in Africa*) per gladium -em (*pro* -um? *an pro adv.* -e?) okisum.]

A *i. q. non mansuefactus, non ad obsequium aut naturam cultiorem redactus*: 1 *strictiore sensu i. q. iugo (vel frenis) non assuefactus*: a *proprie de bestiis*: PLAVT. Men. 863 equos . . . -os, ferocis (*v. vol. V 2, 736, 31. adde*: VVLG. Sirach 30, 8 [ἀδάμαστος]). LVCIL. 1042 te . . . Tessalam ut -am frenis subigamque domemque (*Marx cft. Lucian. Zeux. 6* Θετταλαὶ εἰσιν ἀδμῆτες). VARRO rust. 1, 21, 1 de -is quadripedibus ac pecore. 2, 5, 11 *boves* (*opp.* domitos [*item* LIV. 22, 16, 7 COLVM. 6, 2, 9]. VAL. FL. 4, 362. PORPH. Hor. epod. 8, 6 [*ad* crudae b.]. 9, 22 [*ad* intactas b.]. PALLAD. 4, 12, 2). CATVLL. 63, 33 iuvenca vitans onus -a iugi (Ov. met. 13, 798 saevior -is . . . iuvencis. STAT. Theb. 4, 166. *cf.* VVLG. Ier. 31, 18 iuvenculus). VERG. georg. 3, 174 pubi. SEN. Herc. f. 299 tauri (*aliter infra l. 40*). COLVM. 6, 37, 4 -um (*i. indomabilem*) . . . onagri habitum (*cf.* PLIN. nat. 8, 174 -o animo. PRVD. perist. 11, 94 corde). ITALA Zach. 9, 9 (Cypr. testim. 2, 29) sedens super asinum -um (πῶλον νέον. *Vulg.* pullum filium asinae). AVIAN. fab. apol. 36 vitulus . . . -us (*cf. Babr. 37, 1* ἀτριβὴς ζεύγλης). b *in imag. et transl.*: α *imag. servata*: HOR. epist. 1, 3, 34 vos . . . -a cervice feros (COMM. 1, 34, 1 -a cervix respuit iugum ferre labori. *cf. et p. 1225, 67*). SEN. dial. 6, 1, 3 quid sit vir Romanus, quid subactis iam cervicibus omnium et ad Seianum iugum adactis -us. STAT. Theb. 1, 137 -os . . . fratres (*comparantur 1, 131 sqq. iuvencis*, quīs nondum . . . cervix descendit in armos). *f. pro subst.*: CATVLL. 68, 118 qui ⌊tunc -am⌋ (⌊ ⌋ *Corr. de Allio*, tuum domitum *codd.*) ferre iugum docuit (*cf. Hom. Od. 6, 109* παρθένος ἀδμής). β *transl. i. q. disciplina non coercitus vel qui coerceri vix potest* (*cf. etiam infra l. 68*): AVG. civ. 22, 22 p. 605, 1 D. *v. vol. V 2, 1945, 13.* in psalm. 93, 17 p. 1205[med.] quos *filios* omnino viderint . . . -os esse. serm. 207, 2 per -am carnem (*opp.* in ea domanda). PAVL. MED. bened. 3, 6 populum nationum -um (*cf. infra l. 49 et* SIDON. carm. 5, 486 -um . . . agmen, quod dominis per bella caret).

2 *sensu generali i. q. a feritate naturali non aversus, ferus, incultus*: a *proprie de bestiis*: NIGID. Prisc. gramm. II 385, 15 omne pecus -um habet quiddam in se ferum *eqs.* CATVLL. 64, 173 tauro (*i. Minotauro. aliter supra l. 17*). LYGD. 6, 16 tigres et . . . leaenas vicit *Amor* et -is mollia corda dedit (*cf.* SIL. 3, 289 leonibus [PRVD. cath. 4, 47]). LIV. 34, 2, 13 animali (QVINT. inst. 9, 4, 5 mansuefacimus a.: -a nascuntur). GRATT. 152 hostīs (*i. feras*). SEN. Phaedr. 118 ductor -i gregis (*cf. 116* pecoris . . . saevi). CHIRON 288 nemo *iumentum insaniens* capere potest tamquam -um (VEG. mulom. 2, 12, 1). EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 lupus -us (ἀτιθάσσευτος). b *transl.*: α *de hominibus*: (I) *i. q. immitis, durus, efferus, asper*: VERG. Aen. 7, 521 -i agricolae (*cf. 7, 504* duros agrestes). 8, 728 Dahae (*item de gentibus* [*cf. et l. 34. p. 1225, 54*]: Ov. Pont. 2, 1, 3 Getis. EPICED. Drusi 17 genus Suevos acre -osque Sicambros. LIV. 33, 12, 10 gentes feras [SEN. dial. 11, 7, 1 PANEG. 10, 7, 6] et -as [37, 1, 4 -ae et insociabili g. 37, 54, 21 PLIN. nat. 6, 30 TAC. hist. 4, 50, 4 PRVD. cath. 3, 61 SVLP. SEV. chron. 1, 20, 8. *cf.* TAC. ann. 15, 27, 2 -as et praeferoces nationes [TERT. nat. 1, 17, 3 -ae et extraneae n. IVST. 5, 11, 11 -as n. et barbaras gentes. IORD. Get. 32]). SEN. dial. 5, 8, 7 difficiles quoque et -i natura blandientem ferent. IVV. 2, 77 acer et -us . . ., Cretice, perluces. FRONTO p. 53, 12 N. genus hominum natura insectantibus -um, blandientibus conciliatum. GELL. 1, 18, 7 ferox, durus, -us inexorabilisque. *de animo* (*cf. p. 1225, 3*): LIV. 21, 20, 8 ferocia atque -a ingenia *Gallorum* (*cf.* 38, 12, 4). 38, 48, 11 animos (*praecedit*: si possent mitigari a feritate insita). (II) *i. q. incultus, rudis*: ARNOB. nat. 6, 24 p. 235, 4 propter -um atque imperitum vulgus. PRVD. c. Symm. 1, 79 rusticitas . . . -orum stulta virum. β *de rebus*: TAC. dial. 40, 4 -us ager habet quasdam herbas laetiores. ARNOB. nat. 6, 15 p. 226, 25 aes rude . . ., argenti massas -i (*i. non formati*) infectumque aurum. PALLAD. ins. 58 -as ponere tela piros.

B *i. q. effrenatus, non temperatus, impotens, concitatus, immoderatus* (*exempla non semper satis certo distingui possunt a locis sub A 1 b β et C allatis*): 1 *de animantibus eorumque partibus*: a *de animantibus ipsis* (*de bestiis: l. 74 sq.*): PLAVT. Men. 110 ni -a imposque animi *sis.* Trin. 751 adulescenti . . . -o, pleno amoris ac lasciviae (*item pertinet ad libidinem*: PETRON. 55, 6 v. 11 matrona. *de bestiis*: TIB. 2, 1, 68 equas. 2, 4, 57 gregibus. *de signo Arietis*: FIRM. math. 2, 10, 2 signum . . . -um, impurum, libidinosum). CIC. rep. 1, 49 -i populi vitio (1, 68 populo -o vel potius immani. *cf.* APVL. Plat. 2, 24 p. 257 inquietos et -os . . . cives refrenet). CATVLL. 50, 11 ut . . . toto -us furore lecto versarer. 103, 2 esto quamvis saevus et -us (103, 4). LVCAN. 5, 309 militis -i (*cf.* COMMENT.) tantum mens sana timetur (TAC. hist. 2, 18, 2. 4, 35, 3). PETRON. 5 v. 20 grandia . . . -i Ciceronis verba. STAT. Theb. 4, 672 -ae . . . ira novercae. silv. 5, 3, 192 -i Phoenix moderator alumni. AMM. 31, 2, 12 hoc expeditum -umque hominum genus. CLAVD. DON. Aen. 4, 40 p. 361, 3 (*ad* infreni). DRAC. Orest. 532 sub crimine multo laetus et -us.

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

f. pro subst.: CLAVD. 18, 84 -as ... morā ... lenibat. in metonymia: VERG. Aen. 2, 440 Martem (i. pugnam. cf. infra l. 24). b de part. corp.: PLAVT. Bacch. 612 protervo, iracundo animo, -o (LIV. 38, 9, 1. TAC. ann. 1, 33, 3 [an ad C?]. ITIN. Alex. 52 a. ... ad appetentias rigido et -o. PRVD. c. Symm. 1, 109). 1015 oculis. SALL. hist. frg. 1, 7 ingenium inquies atque -um. (QVINT. inst. 10, 2, 19 forte quidem, sed -um. cf. et p. 1224, 59). STAT. Theb. 11, 714 pectore. PRVD. psych. 132 lacertos. in metonymia: MACR. Sat. 3, 15, 9 -am apud illos et vallatam gulam (i. voracitatem) fuisse.

2 de moribus, affectibus, actionibus sim. (cf. etiam l. 2. 9): CAECIL. com. 59 cum -is moribus ... inlex (ACC. trag. 636 SIL. 14, 87 PHYSIOGN. 14 p. 23, 10). VARRO rust. 1, 13, 6 libidines (CIC. Cluent. 15 coniung. effrenatam. TAC. hist. 4, 68, 1 ann. 6, 1, 1 FIRM. math. 6, 24, 2. PS. AVR. VICT. epit. 23, 6 -ae rabidaeque l. catulam). CIC. S. Rosc. 39 -ae animi cupiditates (v. vol. IV 1418, 23. cf. EDICT. imp. Diocl. I 29 intemperantissimi homines mentium suarum -as cupid⟨ines⟩ ... cogentur agnoscere). dom. 141 inflammato atque in⟨dom⟩ito furore (v. vol. VI 1635, 19. adde PRVD. perist. 13, 89 OROS. hist. 4, 9, 10). rep. 1, 9 insanos atque -os impetus volgi (cf. SEN. epist. 104, 13 -os amoris i.). VERG. Aen. 2, 594 -as (SERV.: magnas) ... iras (OV. met. 5, 41. SEN. dial. 3, 9, 3 effrenatam -amque). HOR. epod. 12, 9 rabiem (AMM. 31, 7, 3). carm. 3, 24, 28 licentiam. OV. met. 10, 370 igni (i. furore. cf. SEN. Phaedr. 187 flammis). GERM. 130 artibus. SEN. Ag. 604 bellum (cf. supra l. 2 et CORIPP. Ioh. 1, 324 -as Martis ... habenas). 964 verba. epist. 68, 13 vitia primo fervore adulescentiae -a. PLIN. nat. 8, 171 mula ... tarditatis -ae (i. enormis, infinitae; cf. MAR. VICTORIN. ad Iust. 13 curas). TERT. adv. Marc. 2, 29 p. 376, 18 postea deus mitior pro rebus edomitis, qui retro austerior pro -is. CYPR. GALL. gen. 455 rixas. n. pro subst.: FLOR. epit. 1, 22, 1 inerat populo Romano quaedam ... feritas, quiddam adhuc spirabat -um. acc. sg. n. pro adv.: PRVD. psych. 296 dum tumet -um, dum formidabile fervet.

3 de rebus naturae, quasi per imag. (subauditur etiam notio sub C allata): CATVLL. 64, 107 turbo (cf. EPIST. Sapph. 9 Euris. MART. CAP. 9, 908 noti. cf. et p. 1226, 10). VERG. Aen. 5, 681 incendia vires -as posuere (cf. SIL. 7, 370 ignes). HOR. carm. 4, 14, 20 undas (cf. TIB. 2, 3, 45 mare. 2, 5, 80 aequoribus. PROP. 1, 20, 16 Ascanio amne. OV. trist. 1, 11, 39 profundo).

C i. q. non subactus: 1 de animantibus (res pro persona: l. 44) eorumque partibus i. q. invictus vel non superabilis (e. g. l. 43. 44. 48. 53. 63. 66 sq.), infractus animo, nonnumquam fere i. q. acer, obstinatus (l. 47. 50. 54. 69): a de animant. ipsis: SEN. Ag. 178 Achilles. Phoen. 307 quid prece -um domas? (cf. 309 invictus aliis). Herc. O. 875 impune iam nascetur -um malum (i. monstrum). 1375 malis ... tantis Herculem -um (cf. PLIN. paneg. 14, 5). epist. 51, 5 Hannibalem ... -um illum nivibus (cf. FLOR. epit. 2, 6, 22 invictum Alpibus, -um armis). LVCAN. 1, 146 Caesar acer et -us ... ferre manum. 2, 581 regem Mithridatem. 4, 505 viros. SIL. 13, 677 germanus ... Hannibalis. GELL. 12, 10, 3 propter agrestes quosdam et -os (i. contumaces) certatores (cf. HEGES. 5, 15 p. 323, 13 ratione non inflectebat -os). CLAVD. 4, 17 Mavors (aliter supra l. 2). AVG. civ. 19, 21 p. 391, 2 D. domiti melius se habebunt, quia -i deterius se habuerunt. MEROB. poet. 104 quem ... ensis -um mitemque probet. DRAC. Orest. 46 imperat -us Agamemnon. de gentibus: CVRT. 9, 4, 17 gentibus (10, 8, 10 inter infestas -asque g. MELA 3, 49 nec -arum modo ante se verum ignotarum quoque g. [cf. AMM. 27, 4, 10 antehac. CLAVD. DON. Aen. 10, 5 p. 291, 20 adhuc. v. etiam l. 60). LVCAN. 4, 146 populos (8, 364 p. ... -us bellis). SIL. 3, 224 Hiberis. TAC. Agr. 31, 4 nos Britanni integri et -i. FLOR. epit. 4, 12, 50 barbaris ad id tempus -is. AMM. 20, 5, 4 -os antea ... Alamannos. CLAVD. 18, 217 Isauros. de bestiis (cf. etiam l. 44): SEN. epist. 74, 21 feras ... feritas ... praestat -as. STAT. Theb. 11, 27 armenti reges. b de part. corp.: CIRIS 118 -as (-ā edd. vett.) virtute retundere mentes (Martem Heins.). OV. met. 13, 355 dextrae. SEN. Herc. f. 1079 artus. Herc. O. 155 corpore. epist. 71, 27 altera pars sapientis ... inconcussas opiniones habet, intrepida est et -a. 78, 21 alacris animi -ique terroribus (LVCAN. 9, 95). LVCAN. 9, 380 cervice (cf. p. 1224, 23). paulo aliter: HOR. epod. 12, 19 cuius in -o (an ad B?) constantior inguine nervus eqs. c de habitu animi: SEN. Herc. f. 39 virtus Herculis. FAVSTIN. trin. 1, 12 ut duritiam -ae fidei tuae ... molliret. CLAVD. carm. min. 49, 1 -am dirae torpedinis artem. d in metonymia de regionibus (aliter p. 1226, 3): CVRT. 8, 1, 35 regionem ... non modo -am, sed quae ne subigi quidem possit. MELA 3, 34 Sarmatia bellatrix, libera, -a et ... immanis atque atrox. LVCAN. 2, 52 -um Rheni caput (COMMENT.: quoniam Galli numquam eiecerant sede incolas).

2 de rebus i. q. inconcussus vel qui concuti non potest (e. g. l. 80. 84. p. 1226, 1), inconsumptus, indissolubilis, non debilitatus, interdum (p. 1226, 2. 3) fere i. q. solidus: a corporeis: COLVM. 10, 232 -o male sana cibo ... alvus. 10, 250 -as ... bryonias alligat alnos. LVCAN. 10, 163 -um (i. austerum, nondum ad lenitatem vetustatis perductum) Meroe cogens spumare Falernum (PERS. 3, 3. cf. PLIN. nat. 14, 54 rigor ... -us vini Maronei. 14, 55 usque in amaritudinem carie -a). PLIN. nat. 7, 70 dentes flammis -i (cf. 33, 60 aurum prunae violentissimi ligni -um palea citissime ardescere). 17, 72 -a ponderibus immensis prela. STAT. silv. 3, 1, 122 -us ... silex curva fornace liquescit. AVIEN. orb. terr. 114 -o tellus iacet Itala regno (cf. Dion. perieg. 77 ἐπ' ἠπείροιο). 454 adamante (cf. HIER. in Am. 7, 7 sqq. p. 1073[B] a. ... quem Latine -um possumus appellare [sim. in Ier. 3, 70, 3 coniung. infrangibilis]. v. et p. 1223, 68. 1224, 2). CLAVD. carm. min. 35, 1 solibus -um ... rigorem glaciei. b incorporeis: α i. q. non superabilis, cui resisti non potest: HOR. carm. 2, 14, 4 morti (cf. GELL. 6, 3, 32 necessitatibus). SEN. nat. 6, 18, 3 spiritus in terra inclusus -a naturae potentia liberat se (cf. p. 1225, 35). CLAVD. 8, 100 -um nihil esse pio. β i. q. non debilitatus: CAEL. AVR. chron. 2, 12, 142 -a adiutoriorum virtute (opp. vitiata suae virtutis sinceritate).

pro subst.: masc.: v. p. 1224, 56. 1225, 43. 51. 52. fem.: v. p. 1224, 28. 1225, 1. neutr.: v. p. 1225, 31.

syntactica: add. dat. obi.: p. 1224, 58. praep. ad: p. 1225, 4. abl. limit. vel causae: p. 1224, 56. 78. 1225, 63. dat. auct.: l. 1. 11. abl. instr.: l. 2. 7. p. 1225, 45. 46. 58. 84.

cf. Onom.

?**indomo** non instruo, haud perficio GLOSS. V 504, 3 (cf. GLOSS.[E] V Aa I 242[a]).

indōnātus, -a, -um. ab in et donatus. [l. v. falsa: v. p. 1227, 1.] i. q. non affectus munere: LAMPR. Heliog. 28, 6 nec quemquam facile -um reliquit. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 7 ne ... fortis quisquam -us abiret (cf. VAL. CEM. hom. 8, 2 ne ... dignus misericordia -us abscederet [ENNOD. opusc. 1, 58 p. 277, 5. 3, 78 p. 350, 22]).

indormio, -īvī (-iī: l. 44), -īre. cf. c. indormiscere et dormire. NOT. Tir. 83, 21. GLOSS. ἐπικοιμῶμαι. inde a CIC. [l. v. falsa: VERG. georg. 2, 506 pro dormiat.]

1 proprie i. q. in aliqua re vel super aliqua re dormire (c. dat.): HOR. epod. 5, 69 -it unctis ... cubilibus. sat. 1, 1, 71 congestis undique saccis -is. PETRON. 79, 9 -vit alienis amplexibus. SYMM. or. 2, 10 -entes lectulis feras matres ... raptor extraxit. sublucente etiam sensu sub 2b allato: CVRT. 6, 10, 13 gravi sopore adquiescebam, cum me malis -entem meis (mei Hedicke) inimici vinciendo excitaverunt.

2 in imag. et transl.: a pertinet ad torporem corporis i. q. torpescere, instupere (sensu incohativo): VEG. mulom. 2, 88, 15 fustes ... in os mittunt, ne maxillarum usus -at. 2, 111, 2 si ... supra ipsum armum iacuerit, ut armus -at. b pertinet ad torporem animi i. q. segnem, incuriosum, neglegentem esse in aliqua re (add. dat. vel in c. abl. [gerund.]): α de hominibus (SYNON. Cic. p. 421, 1 B. -it fastidit. neglegit): CIC. Phil. 2, 30 an faces admovendae sunt, quae excitent (cf. l. 36. 46. 48) te tantae causae -entem? 3, 34 si -ierimus huic tempori. ad Q. fr. 2, 13, 2 in isto homine colendo tam -vi diu te ... saepe excitante. SEN. dial. 7, 10, 2 desidiam dissolutionemque segnis animi -entis sibi. PLIN. epist. 1, 2, 3 me longae desidiae -entem excitavit. HEGES. 4, 29, 2 Vitellius quasi ... somno demersus ... in tantis positis negotiis -bat. β de affectu: CIL X 6493, 12 (= CE 211) Heliades, in quo numquam -vit timor.

ἀκοίμητος insomnis **indormis** GLOSS. II 222, 59. ab in et dormire sec. insomnis.

indormīsco, -iī (l. 56), -ere. ab in et dormire; cf. con-, e-, obdormiscere sim. i. q. torpescere, segnem fieri: AMBR. epist. 55, 2 ne iste noster Noe ... diutius quieti indulgeat: ac si forte -ierit, excitet eum Sem nostri desiderium. AVG. epist. 1, 2 tanto torpore -ent, ut nec caelesti tuba evigilent.

indormītābilis, -e. ab in et dormitare sec. gr. ἀκοίμητος sim. proprie i. q. numquam dormiens, somno indomabilis: FVLG. aet. mund. p. 151, 12 ille -is medicus deus (cf. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 24, 16 ultor est -is [ἀκοίμητος] oculus dei [p. 25, 10. CONC.[S] II 3, 3 p. 117, 4 (gr. II 1, 3 p. 112, 10 ἀκοίμητον)]). AVELL. p. 11, 16 perpetuam poenam secundum Esaiam (66, 24) -is vermis et ignis inextinguibilis (RVSTIC. c. aceph. p. 1251[D]). transl. i. q. non intermissus, perpetuus: DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 12 p. 362[B] et mentis et ignis -is ... substantia. CONC.[S] IV 2 p. 199, 33 quod accepimus ..., -i cura (p. 189, 15 ἀνυστάκτως) servemus. vita Pachom. 49 p. 269[A] o -is nequitia vestra, quae numquam ... saevire desistit!

indostruus v. industrius.

×**indōtātus**, -a, -um. ab in et dotatus. GLOSS. ἄπροικος.

1 proprie i. q. dotis nuptialis expers: a de feminis: PLAVT. Aul. 480 ut -as ducant (TER. Ad. 729 SEN. contr. 8, 6 ARGVM. Plaut. Aul. 2, 4. et al.) uxores domum (Trin. 378 SEN. contr. 1, 5, 6. SEN. epist. 94, 15 [opp. cum locuplete]. DIG. SCHOL. Iuv. 6, 143). 534 quae -a est (Persa 389. TER. Ad. 345 [DON.: '-am' modo pauperem dicit]. DIG. COD. Iust. 5, 17, 1 [a. 229]). Persa 391 ne te -am dicas, quoi dos sit domi. TER. Phorm. 120 -am virginem ... daret illi? (ARGVM. Plaut. Trin. 5). HOR. epist. 1, 17, 46 -a mihi soror est. QVINT. decl. 383 p. 428, 4 si -a nupserit. AFRIC. dig. 21, 2, 24 mulier (DIG. COD. Iust.). VLP. dig. 44, 4, 21 ne -a fiat (opp. 44, 4, 22 cum ... dotem sit habitura). et al. in DIG. COD. Iust. 5, 17, 11, 1 b -ae constitutae (cf. 5, 17, 11, 1 sine dote). huc pertinet: OV. met. 4, 758 Andromedan et tanti praemia facti -a rapit (cf. Haupt-Ehwald ad l.). pro subst.: TER. Phorm. 938 (opp. dotatis). b de nuptiis:

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in formula: SEN. contr. 1, 5 thema (*al.*). CALP. decl. 34 p. 28, 24 (indonatas *v. l.*). FORTVN. rhet. 1, 18 p. 95, 5. *aliter*: VAL. MAX. 4, 4, 10 senatus . . . filias ab -is nuptiis liberalitate sua vindicavit.

2 *translate i. q. bonis naturalibus vel debitis non instructus*: CIC. de orat. 1, 234 *Scaevolae* artem cum -am esse [atque incomitatam] et incomptam videres, verborum eam dote locupletasti. OV. met. 7, 609 *funera* dantur in altos -a rogos. AMBR. hex. 4, 1, 4 plerisque me *naturam* locis -am relinquit *sol.* in psalm. 118 serm. 8, 52, 2 nudos -a quadam naturae sorte . . . misericordiae suae dote . . . vestire dignetur. *Rubenbauer.*

indruticāns wraestende (*anglosax.*) GLOSS.[L] Corp. I 77 (*ex Aldhelm. laud. virg. 17, ubi* infruticans *codd.; v. O. B. Schlutter, ALL 13, 1904, 287 sq.*). [*vox hybr. ab* in *et gall.* *druto- *'fortis, luxurians' J. B. H.*]

indu, *prius* **endo** *praep. et praev.* [*ex* en *'in' et* dŏ *'ad' (cf.* dŏ-nec, quan-do *etc.), i. q. heth.* anda(n) *'in, in-'. J. B. H.*] GLOSS.[L] II Philox. EN 1 endo: ἐν, εἰς. IN 116 indu: εἰς. 117 ἔνδον, ἐντός. PS. PLAC. Gloss.[L] IV I 32 indu te: erga te vel ante (in *Loewe*) te. GLOSS. V 628, 35 endo: in, ⟨en do:⟩ ecce do. *inde ab* INSCR. Dueni *et* XII tab. [*dub. trad.*: LEX vic. Furf. (CIL I[2] 756, 4) endo *pro adv. i. q. 'intus, intro' retinet Jordan, Beitr. z. Gesch. d. lat. Spr. 250; sed v. Lommatzsch ad l.*].

1 *praep.* (*postpos.: l. 40*): a *c. abl.* (*cf.* PAVL. FEST. p. 77 endo procinctu in procinctu [*inde* GLOSS.[L] II Philox. EN 2]): LEX XII tab. 3, 3 ni iudicatum facit aut quis endo eo ⌊in iure⌋ (⌊ ⌋ *del. Momms.*) vindicit *eqs.* ENN. ann. 238 consilio indu foro lato sanctoque senatu (LVCIL. 1230). 445 indu (inde *codd.*) mari magno fluctus extollere certant *venti* (LVCR. 6, 890 endo marist Aradi fons). LVCIL. 970 multis indu locis sermonibus concelebrarunt. 1075 omnia . . . endo muco (*i.* μυχῷ) videas . . micare. CIC. leg. 2, 19 (*ex leg. antiqu.*) ollos quos endo caelo merita locaverint. LVCR. 2, 1096 habere profundi indu manu . . . habenas. GAIVS inst. 2, 104 (*in formula mancipationis*) familiam . . . endo mandatela tua . . . ⟨esse aio⟩. *i. q. adversus*: GELL. 5, 19, 9 (*in formula rogationis*) uti . . . ei vitae necisque in eum potestas siet, uti patri endo filio (*leg.* filium?) est.

b *c. acc.*: *de loco*: ENN. ann. 576 endo suam do ([*cf. Hom. Il. 1, 533. falso affert* MAR. VICTORIN. gramm. VI 56, 9 e. sua do, id est in sua domo]. *inde* VARRO rust. 3, 17, 10 ille inde e. suam domum). frg. var. 23 si fas endo plagas caelestum ascendere cuiquamst. *i. q. adversus* (*cf. l. 18. 35*): INSCR. Dueni (CIL I[2] 4) nei ted endo cosmis virco sied. *distrib. de tempore*: LEX XII tab. 3, 4 libras farris endo dies dato.

2 *praev.*: endo-: endocetum *v.* 2. indiges, endoclusa *v.* includo, endodecarit *v.* 1. indico, endofestabat *v.* infesto, endogenia *v.* ingenuus, endo iacere *v.* inicio, endoitium *v.* initium, endopeciscas *v.* impecisco, endoplorato *v.* imploro, endoriguus *v.* irriguus, endostruus *v.* industrius. indu- (*cf.* indago, indaudio, indigena, indigeo, indiges, indipiscor, indoles, ?indulgeo, induo, industrius): indugredi *v.* ingredior, indu iacere *v.* inicio, indupedio *v. p. 530, 84* (*adde* LVCR. 2, 459. 4, 70), induperator indupero indupetro *v.* imp-. indotueor *v.* intueor. endoter- *pro 'inter-'*: endotercisus *v.* 1. intercido, ?endoteridia *v.* interea. *J. B. H.*

[**indubiās, indubiēs** *v. s.* indutiae.]

indubiōsē *adv.* *ab* in *et* dubiose. *i. q. incunctanter*: ROMVL. fab. 64, 5 rec. gall. ramos ac robora . . . -e (*cod. Ad*, indubitanter *cett.*) coepit incidere.

***indubitābilis,** -e. *ab* in *et* dubitabilis. *comp.* magis -is: MART. CAP. 6, 592. *inde a* STAT. *et* QVINT. [*in parte codd. est* indubitalis: PRISC. gramm. III 84, 10 *K*[1] VIRG. gramm. epist. 1 p. 114, 14 *N.*]

1 *pass.*: *i. q. de quo dubitari non potest*: a *generatim*: QVINT. inst. 4, 1, 55 in genere causae -i (*i. in causa certe victura*). 4, 5, 13. PS. QVINT. decl. 9, 22 p. 187, 16 -e saeculi decus. APVL. flor. 18 p. 91 -i numine. PRISC. gramm. III 500, 20 pronomina (*opp.* 501, 11 dubia). *al.* VICTORIN. POETOV. in apoc. 4, 5 p. 54, 15 = HIER. fidem (ARNOB. nat. 2, 74 p. 109, 4. AMM. 21, 1, 12 rata f. et -is. HESYCH. in lev. 1, 1 p. 798[D]. *cf. p. 1228, 23*). ARNOB. nat. 2, 60 p. 97, 1 *deum christianum* solum esse -em, . . . de quo nullus ambigere possit (*cf.* CONSVLT. Zacch. 2, 14 p. 78, 28). 2, 72 p. 107, 10 -e istud et verum. 6, 10 p. 221, 22 contemplatione. 7, 35 p. 269, 20 adseveratione (*cf.* VIRG. gramm. epist. 1 p. 114, 14 affirmatione). CHALC. comm. 341 p. 365, 23 veritas (OP. imperf. in Matth. 30 p. 789[in.] ALC. AVIT. hom. 12, 2. *cf. p. 1228, 24. 1229, 55*). HESYCH. in lev. 12, 2 p. 923[C] probationem (*cf.* MART. CAP. 6, 592 probamenta. *et al. cf. p. 1229, 41*). *et al.* -e est c. quia (*cf. p. 1230, 11*): HESYCH. in lev. 4, 21 p. 827[B]. b *speciatim i. q. non ambiguus* (*cf. p. 1229, 67*): STAT. Theb. 11, 64 signum (VLP. dig. 28, 5, 9, 8). ARNOB. nat. 5, 36 p. 206, 26 (*opp.* allegorice *et* ambiguorum).

2 *act.*: *i. q. qui non dubitat*: RVFIN. Clement. 1, 25[extr.] infidelibus . . ., quibus nondum committere propheticae gratiae -em iudicaveris fidem (3, 41[in.] *cf. p. 1228, 28. 1230, 15*). CASSIAN. conl. 9, 34, 9 fiduciam.

adv. **indubitābiliter.** 1 *pertinet ad cogitationem*: a *indicatur dubitari non posse, quin res ita se habeat, i. q. sine dubio*: SERV. gramm. IV 434, 19 ablativus singularis -r 'i' terminatur (*sim.* POMP. gramm. V 248, 27. 273, 31. *cf. l. 40. p. 1227, 64*). *abundat* (*cf. p. 1230, 33*): AVELL. p. 293, 26 evidenter apparet, quia . . . hoc . . . sit . . . synodi iudicio -r inimicum. EPIST. pontif. 937 Conc.[S] IV 2 p. 149, 26. b *i. q. ita, ut dubium non relinquatur* (*cf. p. 1230, 50 et vol. V 1, 2124, 47*): ARNOB. nat. 5, 37 p. 207, 9 *hoc* cunctis -r notum est. EPIST. pontif. Arel. 36 p. 55, 17 quod ut caritati tuae -r eluciscat. EPIST. pontif. 937 Conc.[S] IV 2 p. 148, 19 *ostendere*. VEN. FORT. epist. (carm. 10, 3) 4 p. 232, 29 intimamus. vita Albin. 2, 3. c *i. q. ita, ut a nemine in dubium vocetur* (*cf. p. 1230, 41*): CONC.[S] II 5 p. 15, 26 orthodoxam . . . fidem et integre ubique servatam et -r consistentem nulloque nostrum circa eam discrepante (*cf. l. 28*). 2 *pertinet ad voluntatem, fere i. q. sine haesitatione*: SERV. Aen. 4, 554 'certus eundi' -r profecturus (5, 2 pergens). RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 156, 28 -r oboedire. EPIST. pontif. Arel. 45 p. 67, 30.

deriv.: indubitabilitas.

indubitābilitās, -ātis *f.* *ab* indubitabilis. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 128, 15 fide -em suscipiente (*I 1, 7 p. 158, 5* τὸ ἀναμφισβήτητον. *cf. l. 11*).

[**indubitālis** *v. p. 1227, 59.*]

indubitandus, -a, -um. *ab* in *et* dubitandus. *i. q. de quo dubitari non potest*: AVG. quant. anim. 33, 76[extr.] tanta in contemplanda veritate voluptas est, . . . tam -a rerum fides (*cf. p. 1228, 66*), ut *eqs.* epist. 82, 7 p. 357, 2 ut veritas (*cf. p. 1228, 72*) divinarum scripturarum . . . verax atque -a (indubitata *E*) persistat.

indubitāns, -antis *adi.* *ab* in *et* dubitans, *cf.* indubitanter. *i. q. non dubitans*: INSCR. christ. Rossi II p. 145 carm. 4, 14 (*a. 628*) -e fide (*cf. p. 1230, 15*). *v. et p. 1230, 16.*

adv. ***indubitanter.** [*ab* in *et* dubitanter, *cf.* indubitate *et* incunctanter. *J. B. H.*] *superl.* -issime: *p. 1230, 59.* *in graecis respondent*: ἀναμφιβόλως: *infra l. 80.* ἀναμφιλόγως: *l. 48.* ἀναντιρρήτως: *infra l. 82.* ἀνενδοιάστως: *infra l. 48. 79.* ἀραρότως: *p. 1229, 21.* δηλονότι: *infra l. 69.* ὁμολογουμένως: *infra l. 44. 47. 52. 65.* πάντως: *infra l. 50. 56. 63.* *inde ab* VLP. *l. 54.* [*corrupte ut vid.*: CASSIOD. hist. 1, 11 p. 896[D] *vita monachica deum* nocte dieque colens orationibus et letaniis placat -r (*an* indesinenter?). *dub.*: AMM. 28, 2, 10 (indutanter *V*, -r *dett.*, indistanter *C. F. W. Müller, Clark*).]

A *passive*: 1 *indicatur dubitari non posse, quin res ita se habeat, i. q. sine dubio*: a *generatim*: CHAR. gramm. p. 85, 11 B. -r nominativo 'es' finiuntur (*cf. l. 45. 1*). GAVDENT. serm. 8, 45 G. quae -r futura erant. 12, 11 exaltandum se . . . -r . . . patibulo indicabat. VEG. mulom. 1, 21, 1 -r praestat auxilium. PELAG. in II Thess. 1, 6 p. 440, 14 *syn.* incunctanter. CONC.[S] I 3 p. 8, 13 (*I 1, 1 p. 15, 8* ὁμολογουμένως, *item* 11, 15 [*18, 19*]. 164, 27 [*77, 2*]). *et al.* c. esse: PRISC. gramm. III 64, 11 ea -r adverbia esse (120, 5. *cf. l. 40*). ITALA I Tim. 3, 16 (Conc.[S] I 5 p. 256, 28) -r magnum est . . . mysterium (ὁμολογουμένως, *Vulg.* manifeste). CONC.[S] I 3 p. 14, 8 (*I 1, 1 p. 21, 12* ἀνενδοιάστως). I 5 p. 269, 17 (*I 1, 6 p. 129, 22* ἀναμφιλόγως, *item* p. 352, 7 [*I 1, 4 p. 59, 38*]). CASSIOD. hist. 1, 1 p. 883[D] (*Sozom. praef. p. 852*[A] πάντως). *et al.* *c. adi. et adv.*: AVELL. p. 392, 14 -r haereticis (p. 393, 19 *al.*). CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 201 arcuarius -r . . . praecipuus (ὁμολογουμένως). Didym. in Iud. 11 p. 93, 7 impie -r. b *speciatim*: α *antecedit enunt. condic.* (*cf. p. 1230, 36 et vol. V 1, 2122, 21*): VLP. dig. 37, 11, 2, 7 si . . ., -r probatur *eqs.* TERT. adv. Prax. 21 p. 263, 26 PS. CYPR. singul. cler. 29 p. 206, 3. CASSIOD. hist. 1, 10 p. 895[D] (*Sozom. 1, 11 p. 888*[C] πάντως). *et al.* β *c. coniunctivo*: -r fiat *i. q. dubitandum non est, quin fieri debeat*: COD. Theod. 8, 7, 12 ei cui adscribtus est militiae -r iungatur. 10, 19, 15 pr. qui . . . ad externa migrarunt, -r . . . revocentur. *al.* CONST. Sirmond. 1 p. 908, 3 LEX Visig. 4, 3, 3 p. 192, 3. γ *notione debilitata concessive sequente particula adversativa i. q. quidem* (*cf. vol. V 1, 2222, 44*): CONC.[S] I 5 p. 176, 9 mortem -r assumpsit, peccatum vero . . . nullo pacto suscepit. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 274 (πάντως). *nota* quidem -r: CONC.[S] I 5 p. 276, 9. 283, 6 (*I 1, 5 p. 24, 9. I 1, 7 p. 59, 31* μὲν ὁμολογουμένως). δ *i. q. scilicet, videlicet* (*cf. p. 1230, 43 et vol. V 1, 2122, 66*): DIONYS. EXIG. Conc.[S] I 5 p. 296, 11 voces . . . eas quidem tamquam homini convenire, profecto quas humanitus protulit, illas vero deo verbo congruere, quas deitate dignas -r exprompsit (*I 1, 6 p. 152, 9* δηλονότι). FVLG. RVSP. praedest. 3, 8, 12 p. 657[D] VEN. FORT. carm. 9, 14, 10. ε *nota* potius -r: AVG. un. eccl. 24, 69 p. 316, 5 et hoc p. -r sonat ecclesiam quam illud.

2 *i. q. ita, ut amplius dubitari non possit* (*cf. p. 1230, 50*): *c. verb. intellegendi*: HIER. in Is. 21, 13 p. 194[B] *intelligere* (FAVST. REI. grat. 1, 3 p. 16, 31. *et al.*). LEO M. epist. 131, 1 agnovi (PROSP. resp. ad Gen. 1 p. 189[B] *al.* FAVST. REI. grat. 1, 3 p. 16, 5. *et al.*). *et al.* *c. verb. dicendi*: HIER. monogr. p. 198, 23 *insinuare* (PRIMAS. in apoc. p. 885[A]). AVG. un. eccl. 25, 75 p. 321, 29 ut ecclesia . . . peritura . . . tam -r praedicaretur. CONC.[S] I 3 p. 45, 36 dicere (*I 1, 1 p. 95, 15* ἀνενδοιάστως). II 3, 2 p. 132, 30 definire (*II 1, 2 p. 125, 7* ἀναμφιβόλως). MAX. TAVR. serm. 39 p. 615[B] ostendere (FVLG. RVSP. ad Tras. 3, 20 p. 277[C] *al.* CASSIOD. Didym. in III Ioh. 3, 6 p. 87, 24 [ἀναντιρρήτως]. *al.*). *et al.* *c. verb. apparendi*: CONSVLT. Zacch. 2, 6 p. 57, 17 apparuit (CASSIOD. in psalm. 118, 165 p. 896[A]. *et al.*). GREG. M. dial. 2, 23 p. 115, 18 M. patuit. *et al.*

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

B *active*: 1 *pertinet ad affectum, i. q. sine haesitatione animi, sine metu* (GLOSS. intrepide): NON. p. 54, 24 Cato id vocabulum -r adposuit (*cf.* BOETH. herm. sec. 2, 4 p. 85, 9). PRISCILL. tract. 3, 70 p. 54, 9 qui (*Maccabaei*) tam -r . . . dei glorias non tacebant. FVLG. aet. mund. p. 165, 13 -r pugnam insperatam arripuit. AVG. c. acad. 1, 1, 2 p. 4, 20 si, . . . quod cuiusque . . . deliciae sitirent, -r peteret (CASSIOD. var. 8, 2, 10), -r hauriret. epist. 93, 4, 13 p. 457, 16 vos -r arguimus. POSSID. vita Aug. 24 p. 100, 17 hoc . . . Ambrosius in talibus necessitatibus -r esse faciendum . . . scripsit (*cf.* LEO M. epist. 9, 2 p. 627A). ROMVL. fab. 64, 5 *v. p. 1227, 55.* VAL. CEM. hom. 8, 1 p. 717A -r (*fere i. q. libenter*) expendite *sc. pro pauperibus* (CASSIOD. var. 5, 19 -r illi aliquid committitur, qui optime comprobatur. 9, 8, 2 quos scimus memores bonorum, -r eis denuo praebemus affectum). FVLG. RVSP. epist. 14, 18 p. 409A *syn.* confidenter (*cf.* 14, 26 p. 416A c. atque -r). CASSIOD. inst. 1 praef. 2 p. 4, 6 -r (*i. incunctanter*) ascendamus ad divinam scripturam (hist. 4, 1 p. 957B VITA Nicet. 5).

2 *pertinet ad cogitationem, i. q. ita, ut non dubites*: *c. verb. credendi*: ZENO 1, 2, 2 p. 271A dei dicto -r ac fortiter creditur (AVG. ord. 2, 20, 52. *et al.*). AVG. cons. euang. 37, 30 p. 305, 22 *accipere* (FVLG. RVSP. praedest. 3, 12, 19 p. 661B. *cf.* CONC.S I 3 p. 200, 15 suscipit [*I 1, 4 p. 27, 4* ἀραρότως, *Dionys. Exig. Conc.S I 5 p. 304, 4* firmissime]). *et al.* *c. al. verb.*: NOVELL. Maior. 1 l. 17 mihi amorem vestrum . . . -r spondeo. AVELL. p. 349, 28 quod nos . . . sequi . . . -r agnoscat (CASSIOD. in psalm. 8 div.).

GLOSS.L III Abstr. IN 49 **indubitātim** non dubie. *v. etiam infra l. 66.* *ab* in *et* dubitatim.

***indubitātus,** -a, -um. *ab* in *et* dubitatus. *comp.*: magis magisque -us: *l. 39.* -ior: VLP. dig. 43, 13, 1, 8. *superl.*: -us maxime: PLIN. nat. 8, 171. *in graecis respondent*: ἀναμφίβολος: *infra l. 57.* οὐκ ἐνδοιαστός: *p. 1230, 12.* *inde a* SEN. phil. *et* PLIN. nat. [*in codd. pro -us est* indubitus: VIRG. gramm. p. 15, 6 *PN.* 137, 17 *N.*]

A *passive*: 1 *i. q. de quo dubitari non potest*: **a** *generatim*: α *de animantibus*: SEN. dial. 6, 20, 4 si Cn. Pompeium . . . Neapoli valetudo abstulisset, -us populi R. princeps excesserat. DECL. in Catil. 26 testes. APVL. met. 7, 26 meum Bellerophontem abactorem -um . . . criminantes. TERT. adv. Marc. 1, 11 p. 304, 4 -us deus *sc. est* (2, 2 p. 334, 19 d. certum et -um). *de rebus corpor.*: STAT. Ach. 1, 696 accedunt iuxta et magis -a magisque Scyros erat. 1, 746 cubilia praedae -a tenens . . . venator. β *c. subst. ratiocinationis* (*cf. p. 1227, 74. 1231, 3*): PLIN. nat. 6, 172 ratione (MART. CAP. 8, 858. *et al.*). 7, 171 signa (18, 24 QVINT. inst. 5, 9, 2). 14, 94 argumento. *al.* PS. QVINT. decl. 1, 11 p. 13, 14 indicium certum, -um, sine errore (COD. Iust. 4, 19, 25 i.is ad probationem -is et luce clarioribus). MAR. MERC. Conc.S I 5 p. 34, 2 -is et inexpugnabilibus . . . allegationibus. COD. Iust. 5, 9, 10, 6 liquidis et -is probationibus (7, 6, 1, 11a certa et -a). *et al.* *praed. et subst.*: QVINT. inst. 5, 10, 19 alioqui -a essent, non argumenta. *al.* γ *alia*: PLIN. nat. 18, 109 quae palma frugum -a Italiae contingit. SIL. 13, 769 superat tua gloria cunctos -a duces. FRONTIN. aq. 72 mensurae. VLP. dig. 2, 15, 1 rem certam et -am. 12, 6, 23, 1 de sententia -a, quae nullo remedio adtemptari potest. TERT. adv. Marc. 1, 9 p. 302, 7 de certis et -is et absolutis regulae partibus. AVSON. 93, 6 p. 347 P. dabitur victoria vobis -a . . ., si *eqs.* (VEG. mil. 3, 20 p. 107, 19). SYMM. epist. 1, 31, 1 veritate (RVFIN. Clement. 1, 66 AVG. contin. 5, 14 p. 157, 21. *et al. cf. p. 1227, 72*). AVG. civ. 14, 13 p. 34, 12 D. evidens atque -a transgressio. CONC.S I 2 p. 87, 24 crimen (*I 1, 3 p. 8, 18* ἀναμφίβολον). *al. et al.* *praed. et subst.*: PS. QVINT. decl. 19, 14 p. 349, 19 nihil ad certum -umque perduxi. IREN. 2, 27, 2 quod certum et -um et verum est. *et al.*

b *speciatim*: α *significatur dubitari non posse, quin illa res futura sit* (*cf. p. 1230, 38. 1231, 6 et vol. V 1, 2111, 13*): PLIN. nat. 31, 45 -a spes promittitur (SCHOL. Cic. Bob. p. 167, 7). TERT. adv. Val. 26 p. 202, 9 interitum (*cf.* IVST. 12, 15, 1 mortem [AMM. 18, 8, 4]). paenit. 6, 3 veniae. IVST. 11, 8, 7 -o morbo perire. HIER. epist. 22, 29, 3 castitatis -am (-um *K*, -im *H*) . . . coronam perdidere. *et al.* β *i. q. non ambiguus* (*cf. p. 1227, 76. 1230, 57*): HIL. syn. 39 post . . . illam . . . -am sacramentorum expositionem. RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 43 p. 583B istas meas -as definitiones custodientes. AVG. c. Cresc. 1, 9, 12 p. 335, 18 praeceptione. AVELL. p. 659, 21 integrum -umque . . . responsum. DIONYS. EXIG. Conc.S I 5 p. 301, 32 certa et -a confessione. *et al.* *adde*: IMP. Hadr. Vlp. dig. 37, 10, 3, 5extr. non debet . . . pendere status eorum, cum iam possit -us esse.

2 *i. q. de quo non dubitatur*: PLIN. nat. 2, 63 haec constant ratione circini semper -a (*cf.* TERT. spect. 30 p. 28, 14 adventus domini iam [*cf. l. 82*] -i). 7, 51 exemplum. PAVL. dig. 42, 1, 49 -i iuris est *c. acc. c. inf.* ([IMP. Pius Consult. 1, 7. COD. Iust. 4, 39, 9 certi et -i. 8, 31, 1 manifesti et -i. *al.*]. COD. Iust. 3, 33, 12 pr. i. -i. 5, 13, 1, 11 i. certi et -i. *cf. p. 1231, 3*). COD. Iust. 3, 33, 16 pr. de usu fructu quidem hoc -um fuerat, de personali autem actione . . . dubitabatur. *et al.* *praed. et subst.*: AVG. lib. arb. 2, 15, 39 est deus . . .; quod iam (*cf. l. 76*) . . . -um . . . fide retinemus. COD. Theod. 14, 4, 6 -um atque intactum . . . perdurare. *et al.* *indicatur, a quo non dubitetur* (*cf. p. 1230, 10*): RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 26 p. 564B cuius assertionem sine dubio volens apud omnes -am et catholicam demonstrare (BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 6 p. 15, 6 hoc a. superiores -um est).

3 -um est *sim. c. acc. c. inf. vel c. enunt.* (*haec partim ad 1, partim ad 2 pertinent*): *c. acc. c. inf.*: PLIN. nat. 7, 156 Massinissam LX annis regnasse -um est (23, 36 VLP. dig. 5, 3, 13, 4 *al.* TERT. adv. Marc. 5, 16 p. 631, 23. LACT. opif. 14, 9 certum et -um [ira 5, 16]. *et al.*). LACT. inst. 2, 8, 49 pro confesso et -o habitum est. AVG. epist. 151, 6 p. 387, 19 -um habere (IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 76 tenere). *indicatur, a quo non dubitetur* (*cf. l. 1*): BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 235, 26 apud eos. *c.* quia (*cf. p. 1227, 75. 1231, 14*): CONC.S I 3 p. 10, 18 (*I 1, 1 p. 17, 18* οὐκ ἐνδοιαστόν). AVELL. p. 665, 7.

B *active*: 1 *pertinet ad cogitationem certam*: PLIN. nat. 22, 103 confessiones. IVVENC. 2, 693 fides (GAVDENT. serm. 17, 8 G. [indubitantem *dett.*]. PRVD. psych. 621. *et al. cf.* PS. AVG. serm. 60, 2 credulitas [LEO M. serm. 22, 6 p. 199A] *et l. 61. p. 1227, 81*). OROS. hist. 7, 37, 10 persuasio. *al.* CASSIOD. in psalm. 118, 58 p. 855A *al.* NICET. symb. frg. 3 p. 53, 18. 2 *pertinet ad facultatem non cunctantem* (*cf. l. 65*): QVINT. inst. 1, 1, 31 inoffensa atque -a litterarum inter se coniunctio (*in pueris elementa discentibus*).

adv. ***indubitātē.** *superl.* -issime: OROS. *infra l. 34. 53. 59.* [*in codd. saepius corrupte est* in dubietate, *rarius* indubite (VLP. dig. 49, 2, 1, 4 *F* AGENN. grom. p. 40, 8 Th. *AB* VEG. mulom. 1, 16, 4 *P* CONC.S I 3 p. 42, 19 *r*). indubitanter: CONSENT. barb. p. 2, 24 N. -ante *B*, -anter *M*. COD. Theod. 9, 24, 1, 3 *G* CONC.S I 3 p. 42, 19 *w*corr]

A *passive*: 1 *indicatur dubitari non posse, quin res ita se habeat, i. q. sine dubio*: QVINT. decl. 288 p. 154, 26 timet. FRONTIN. (?) grom. p. 48, 10 Th. quorum solum -e p. R. est. AGENN. grom. p. 40, 8 Th. -e ad eos pertinet (PS. AGENN. grom. p. 63, 27). *de ICTis v. iuris vocabularia.* TERT. ieiun. 11 p. 289, 22 *al.* *nota abundantiam* (*cf. p. 1228, 2*): TERT. spect. 2 p. 4, 4 si . . ., -e . . . constat (OROS. hist. 3, 8, 5 -issime c. AVELL. p. 352, 7). *c. adi.*: TERT. adv. Marc. 1, 9 p. 301, 10 maior -e (*M*, indubitato *R*). *antecedente enunt. condic.* (*cf. p. 1228, 53*): MARCELL. dig. 37, 5, 25, 2 si . . ., -e . . . tuendus est. VLP. dig. 29, 4, 6, 7 *al.* TERT. *v. l. 33 al. et al.* *de eventu futuro certo* (*cf. p. 1229, 62*): TERT. anim. 23 p. 335, 29 -e regressuros. HIL. in psalm. 125, 3 p. 607, 1. GARG. MART. med. 7 in cibo sumptus -e ventrem resolvit. MARCELL. med. 8, 58 -e impetus oculorum . . . prohibebit. *i. q. sine disceptatione* (*cf. p. 1228, 5. 1231, 7 et vol. V 1, 2085, 60*): VLP. dig. 32, 1, 9 illud certe -e dicitur *eqs.* *i. q. utique* (*cf. p. 1228, 65*): TERT. uxor. 2, 2 p. 686, 1 Oe. 'nubat . . . in domino' id est in nomine domini, quod est -e christiano. adv. Iud. 5 p. 710, 20 Oe. David dicit: 'adferte deo, patriae gentium', -e, quod in omnem terram exire habebat praedicatio apostolorum. PS. TERT. adv. Iud. 13 p. 735, 9. 736, 5. *i. q. ut consentaneum est*: CONC.S I 3 p. 42, 19 ex quibus est sapere perversa convictus et reprehensus -e velut haereticus (*I 1, 1 p. 97, 22* ἀραρότως).

2 *i. q. ita, ut dubium non relinquatur* (*cf. infra l. 68. p. 1228, 5. 72. 1231, 29*): COD. Iust. 9, 41, 7 (*a. 286*) servos, qui proprii -e iuris tui probabuntur. LIV. perioch. 70 p. 80, 23 -e absolutus est. OROS. hist. 3, 23, 67 quibus -issime probatur *eqs.* CASSIOD. compl. in I Cor. 15, 39 p. 1338D mysterium resurrectionis ipsius -e (*sic cod.*, indubitata *Migne. cf. Stangl, WklPh. 32, 1915, 206*) praedicatione describens.

3 *i. q. non ambigue* (*cf. p. 1229, 67*): IREN. 5, 7, 2 -e docuit, quoniam *eqs.* 5, 13, 4 manifeste et -e et sine ulla ambiguitate Corinthiis ait *eqs.* OROS. hist. 1, 6, 4 *a. c. i.* -issime (-ant- *B*) contestatus est.

B *active*: 1 *pertinet ad cogitationem certam*: TERT. resurr. 48 p. 100, 20 ut . . . -e velit credi (*cf. supra l. 15. p. 1231, 34*) carnis resurrectionem (adv. Iud. 7 p. 713, 2 Oe. IREN. 3, 18, 2). 2 *pertinet ad voluntatem*: RVSTIC. Conc.S I 4 p. 4, 17 librum . . . a nobis . . . -e susceptum (*I 1, 7 p. 157, 16* ἀνενδοιάστως). p. 63, 30 quaesumus . . ., ut -e faciatis (*I 1, 3 p. 37, 25* μὴ ὀκνῆσαι, *I 5 p. 368, 28* alacres sitis).

adv. **indubitātō.** [*i. q. sine dubio*: TERT. *v. supra l. 35.*] *i. q. ita, ut dubium non relinquatur* (*cf. supra l. 50*): BOETH. cons. 3, 11, 35 W. confiteor nunc me -o cernere, quae dudum incerta videbantur.

indubito, -āvī, -ātus, -āre. *ab* in *et* dubitare. *i. q. dubitare, diffidere* (GLOSS. valde dubitare): VERG. Aen. 8, 404 absiste . . . viribus -are tuis (SERV. id est dubitare, nam 'in' vacat). STAT. silv. 3, 5, 110 ingratus, qui plura adnecto tuisque moribus -o.

? **indubitus,** -a, -um. *i. q. indubitatus*: VIRG. *v. p. 1229, 31.* SCRIPT. rer. Langob. ed. Waitz p. 466, 5 (*ALL 3, 253*) -a victoria. *?* **indubitē** *v. l. 23.*

indubius, -a, -um. *ab* in *et* dubius. GLOSS. -ae non dubiae. -is certis stabilibus firmis. *inde a* QVINT. *et* TAC. [*perperam trad.* -um *pro* in dubio: TERT. castit. 8 p. 749, 1 Oe. -is *pro* in dubiis: CORIPP. Ioh. 2, 439.]

1 *passive i. q. de quo non dubitatur vel dubitari non potest*: *attrib.*: TAC. ann. 14, 45, 1 -am innocentiam. AMBR. in psalm. 61, 1, 1 omnium nostrum -a consuetudo est, ut *eqs.* HEGES. 1, 37, 6 mani-

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

festatum, quod diu latebat, in aperto crimen, -am corruptionem. 3, 20, 1 p. 222, 22 -i periculi metu. COD. Iust. 4, 27, 1 pr. nihil adquiri posse -i iuris est (*cf. p. 1229, 76*). *c. subst. ratiocinationis* (*cf. p. 1229, 41*): SVLP. SEV. Mart. 24, 8 indicia. GREG. TVR. Franc. 5, 36 p. 229, 16 vestigia. COD. Iust. 4, 7, 3 -a probationis luce. 4, 21, 11 probationibus. *de eventu futuro* (*cf. p. 1229, 62*): HEGES. 1, 42, 2 successionem sibi -am (*v. l. 33*) blandiebatur (*gr. 2, 551 ἀδήριτον ἔχοντι τὴν διαδοχήν. cf. p. 1230, 41*). MEROB. poet. 176 -a quamvis sub sorte. *praed. et subst.*: QVINT. inst. 5, 33, 24 exempla ... si vetera erunt, fabulosa dicere licebit, si -a, ... dissimilia. PS. QVINT. decl. 7, 1 p. 134, 11 nuntiaturus -a, manifesta. -um est *c. acc. c. inf.*: [BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 29, 15 *D*[1].] COD. Iust. 3, 32, 9 quo patefacto -um (dubium *M*) non (*cf. Löfstedt, Synt. II 216*[1]) erit *eqs.* *c.* quia (*cf. p. 1230, 16*): NOVELL. Iust. 90, 4, 1 illud -um est, quia ... non habebit licentiam *eqs.*

2 *active*: *pertinet ad affectum, i. q. sine metu*: CORIPP. Ioh. 2, 416 media in tentoria transit -us sedemque ... petit ... tyranni. *pertinet ad cogitationem i. q. certus*: THEOD. MOPS. in Gal. 2, 21 p. 35, 14 -am ultra ... futurorum spem habens.

adv. **indubiē.** [*dub.* CONSVLT. Zacch. 1, 36 p. 44, 4 quid hoc sit, ... quod saeva innoxios vexat insania nec maiestatis (*i. dei*) -e pietas ... omnibus prompta succurrit (indubiae *BM. an* indubia?]

a *passive*: *significatur dubitari non posse, quin res ita se habeat*: AVG. epist. 167, 6 p. 594, 8 ab hac (*constantia*) inconstantia longe abhorret et -e contrasistit. ROMVL. fab. 77 epim. p. 264 rec. gall. -e (*BS*, indubium *M*, non dubium *cett.*) fieri posse ab unius consilio multos ... liberari. SVLP. ALEX. Greg. Tur. Franc. 2, 9 p. 73, 5 -e fortiores futurus (*i. -os, sc. hostes*) sciebat. VITA Desid. (Script. rer. Merov. III 634) 11 (*saec. VII*). *significatur dubium non relinqui* (*cf. p. 1230, 50*): NOVELL. Theod. 20 pr. (Grom. p. 274, 4) quanta ... magnitudinis tuae ... cura est, ... -e declaratur. **b** *active*: *de cogitatione i. q. firme*: [*dub.* HEGES. 1, 42, 2 successionem sibi -e (*HBαV, Ussani*, indubiam *cett., Weber. v. l. 7*) blandiebatur.] CASSIOD. inst. 2 concl. 6 ut constanter -eque credantur (*cf. p. 1230, 61*). *de affectu i. q. sine haesitatione*: VIRG. gramm. epit. 6 p. 47, 12 quae in latinitate ussitate non habentur et tamen -e recipiuntur.

neutr. pro adv. **indubium** *v. l. 26.* *Bulhart.*

×**indūco**, -dūxī, -ductum, -ere. *ab* in *et* ducere. *distinguitur* in.d-: CIL I[2] 586, 6. 10. 13. -douc- (*cf. Sommer, Handb.*[2.3] *81*): CIL I[2] 586, 6. 10. 13. *de formis*: CHAR. gramm. p. 477, 14 B. (*inter verba coniug. III*[ae]). *imperat.* -ce: POMPON. Atell. 95 VARRO rust. 3, 2, 18. -c (*cf.* DIOM. gramm. I 349, 27): *v. Neue-W. III*[3] *307.* -duxis: PLAVT. Capt. 149. -duxti: TER. *quater* (*Neue-W. III*[3] *503*). NOT. Tir. 7, 31 -it. 7, 46 -xit. *de notionibus* (*cf. p. 1239, 75. 1243, 3*): LVCIL. 381 pelliciendu, quod est -endus (FEST. p. 242, 23 PAVL. FEST. p. 207. *cf.* p. 27 'inlicere' et 'oblectare' id est frustrantem -ere. p. 116 lacit decipiendo -it [p. 117 -it in fraudem. *cf.* SYNON. Cic. p. 430, 28 B. insidiari ... -ere ... in fraudem -ere]. CAPER gramm. VII 103, 16 -xit pro decepit. GLOSS.[L] V Aa I 429 illectus -tus seu ductus). CHAR. gramm. p. 480, 21 B. -o εἰσάγω, χαράσσω (GLOSS.[L] II Philox. IN 124 -it χαράσσει, εἰσάγει. *cf.* II Abav. IN 96). SYNON. Cic. p. 428, 16 B. invehi ... opprobrium -ere. p. 444, 14 salutat ... persuadet, -it. DON. Ter. Andr. 180 duci: ... vel *est* '-i', ut feras in retia. GLOSS.[L] I Ansil. IN 290 -i superduci est. II Philox. IN 128 -tus δελεασθείς, εἰσαχθείς. GLOSS. εἰσάγω. μεταπείθω. introduco, seduco. -tus ὑπαχθείς. *inde a* PLAVTO, *raro ap.* SIL. (*bis*), MART. (*bis*). [*it.* indurre, *francog.* enduire. *M.-L.*] [*falso trad.*: *pro* duco: PLAVT. Truc. 549. *cf.* APIC. 2, 45 dum -et *tritura* (ducet *Vollmer recte ut vid., cf. vol. V 1, 2164, 27*). *pro* indīco (*cf. l. 63. 72*): QVINT. decl. 376 p. 417, 16. *pro* induo (*cf. l. 66*): LIV. 36, 11, 3 COLVM. 6, 12, 2 *v. p. 1262, 58. 1266, 2.* ITALA deut. 22, 5 (Lugd.) *v. p. 1262, 45.* *pro* subduco (?): FRONTIN. strat. 2, 5, 17. *falsa l. var.*: *pro* indīco (*cf. p. 1241, 27*): LIV. 6, 12, 1. PASS. Macc. 18, 5 Persis ... certamen indixit (induxi(t) *l. v., Dörrie*). *pro* indo: VITR. 10, 2, 4 (-atur *G*, indatur *HS*). *pro* induo (*cf. p. 1236, 47*): CAES. Gall. 2, 21, 5 *v. p. 1262, 55.* OV. ars 2, 495 *v. p. 1263, 21.* LIV. 30, 13, 12. 36, 11, 3 *v. p. 1262, 58. 1265, 19.* COLVM. 5, 9, 15 *v. p. 1263, 35.* TERT. resurr. 50 p. 104, 10 (-ere *P*, induere *cett.*). *pro* inveho: AVR. VICT. Caes. 4, 3 (-erat *p*, invexerat *o. cf. p. 1238, 41*). *pro* obduco: VERG. georg. 2, 411. *cf. et* CAES. Gall. 2, 33, 2 (non -turos *β*, deducturos *α*). LVCAN. 4, 711 (-xit *G*, instruxit *cett.*). PAVL. sent. 5, 6, 9 (indici *dett.*, inquiri *Krüger*). *dub. l. v.*: CIC. inv. 2, 157 (-tos *C*, inlectos *rell., v. p. 374, 73*). Verr. II 2, 98 (-tus *PQH*, adductus *rell. cf.* PELAG. in II Tim. 4, 18 p. 524, 5). NVX 39 (-ta *DG, Vollmer*, illustra *F*). LEO M. epist. 31, 3 (= CONC.[S] II 4 p. 13, 29) sacramentum nobis ... -xit (*Q, Schwartz*, -indulsit *vel* inluxit [*recte?*] *rell.*). *e coni. prob.*: LIV. 36, 37, 6 (-xit ς, duxit *B*). AMBR. epist. 4, 2 (in animum indu⟨x⟩eris *vulgo*). *falsa*: COLVM. 7, 8, 6 (-ant *ed. pr.*, induant *Lundstr.*, indurat *codd.*). *loco corrupto*: COLVM. 2, 17, 5 (*v. Lundstr.*). SCHOL. Cic. Gron. A p. 345, 10. *dub. interpr.*: AVSON. rhop. 21 lux verbo -ta. *falsa transl. ex gr.*: NOVELL. Iust. 147, 1 ut nemo ... super eos -at (ἐνεχθήσεται; ἐναχθήσεται *L*).]

I *proprie*: **A** *c. notione q. e. agere*, ἡγεῖσθαι, *i. q. introducere, inigere sim.* (*subi. animant.; res: l. 79*): **1** *strictius*: **a** *aliquem* (*bestias: l. 4. 5. 15. 18. 27. 37 al.*): *α generatim*: (I) *c. obi. nudo* (*sc. notione directionis suppl.*): HOR. sat. 2, 7, 56 metuens -eris (*sc. in domum adulterae*). COLVM. 8, 17, 7 aquatile pecus -emus (*in stabula*). PLIN. nat. 21, 12 -tam custodiam. 35, 95 -tis equis. SIL. 13, 427 -it iuvenem *Sibylla.* PLIN. epist. 2, 14, 4 (*opp.* inrumpunt). 3, 4, 4 legati rursus -ti (*cf. l. 26*). APVL. met. 6, 9 -tam *Psychen.* VLP. dig. 47, 2, 39 fures non ab eo -ti, sed alias ingressi. *et al.* (II) *add. dat.*: VERG. georg. 1, 316 *v. p. 1233, 30.* SIL. 3, 668 exceptos hospes tectis -it Arisbas (STAT. Ach. 1, 125 pauperibus t. PAVL. NOL. epist. 13, 18 p. 99, 8). STAT. Theb. 12, 326 moenibus -c *eam* (*cf.* 12, 465 Actaeis ... muris [*i. Athenis*]). Ach. 1, 548 castris -ere Achillem. TAC. ann. 4, 12, 2 cives Romanos templo Aesculapii -erant. 6, 21, 2 Thrasyllus isdem rupibus -tus. HIL. gen. 92 tauros ... campis (NEMES. ecl. 2, 90 stabulis). DRAC. Orest. 889 *Orestem* mediis ... Athenis. (III) *add. praep.*: in *c. acc.*: PLAVT. Mil. 233 (*in imag.*) tace, dum in regionem astutiarum mearum te -o. LEX agr. (CIL I[2] 585) 26 quod quisque pecudes in calleis viasve publicas ... -⟨xerit⟩ (*cf.* VARRO rust. 1, 2, 17 quae -antur in rura, ut oves et armenta. 3, 10, 4 in *haras. adde* [*in lacuna*]: CIL VIII 23956, 12 [*a. 186*] quodsi ... serv(u)s -e⟨ri⟩t pecora ...). CIC. Marcell. 13 non ille (*sc. Caesar*) hostes -xit in curiam (CAPITOL. Max. Balb. 3, 5. SVET. Claud. 12, 1 in c. praefectum praetori. *cf. p. 1233, 28*). CAES. civ. 3, 112, 8 in quam *partem regiae Caesar* ... habitandi causa ... erat -tus. BELL. Hisp. 42, 2 multis legationibus ab se in senatum (*cf. p. 1233, 22*) -tis. COLVM. 6, 19, 2 ut ... velut in caveam quadrupes possit -i. PETRON. 101, 3 in navigium comites (106, 3). QVINT. decl. 306 p. 203, 19 -ta in cubiculum (TAC. ann. 16, 35, 1). PLIN. epist. 6, 25, 1 (*in imag.*) nos ... in aliqua inquisitionis vestigia -at. VLP. dig. 25, 2, 19 fures in domum (VVLG. Is. 58, 7). ITALA gen. 6, 19 (Tert. monog. 4 p. 767, 2; = VVLG.) ex omnibus ... bestiis (animantibus VVLG.) ... duo -es (εἰσάξεις) in arcam (*al.*). exod. 23, 20 (Aug. loc. hept. 2, 108 p. 560, 23 *al.*) ut -at (εἰσαγάγῃ, *Vulg.* [*ut alibi*] introducat) in terram *eqs.* (*al. cf. l. 40*). LACT. inst. 2, 8, 61 (*trop.*) noluit *deus hominem* ... -ere in hunc mundum nisi perfectis omnibus (2, 8, 63 *al. cf.* 3, 18, 7 in hoc corpus [epit. 34, 10 in hoc domicilium carnis]. *similia v. p. 1238, 25*). AMM. 22, 14, 8 *Apis* -tus in thalamum. in *c. abl.* (*pro acc.*): ITALA psalm. 65, 12 (Paul. Nol. epist. 14, 3) -isti (eduxisti *Vulg.*) nos in refrigerio. COMM. apol. 197 -erat eos dominus in terra promissa (GAVDENT. serm. 7, 23 G.). ad: APVL. met. 2, 24 ad aliud me cubiculum -it. LACT. inst. 4, 25, 6 (*trop.*) caro ... spiritum ... ab immortalitate -it ad mortem. ACT. Petr. 25. intra: ITALA deut. 21, 12 (Lugd.) -xeris eam *mulierem* i. domum tuam (εἰσάξῃς ... ἔνδον εἰς, *Vulg.* introduces). per: VLP. dig. 9, 1, 1, 5 si p. eum locum *canis* -i non debuit. super: PARIS 9, 11, 1 ne s. Ser. Tulli corpus *iumenta* -ret. (IV) *c. acc. direct.* (*nominum urbium sim.*: PLIN. nat. 7, 120 -ta Romam deum matre. HIER. epist. 22, 9, 3 Samariam): FVLG. aet. mund. p. 150, 13 a quo *Iesu* ... beatitudinis terram -imur.

β speciatim: (I) *in re militari (fere vi adversativa praep. 'in')*: *c. obi. nudo*: PLAVT. Amph. 243 ilico equites iubet dextera -ere. VERG. Aen. 11, 620 princeps turmas -it Asilas. LIV. 10, 33, 2 manipulos legionum principali via -it. 25, 9, 9 convenerat ... ut ... armatos -ret (*sc. in urbem. cf.* CVRT. 5, 6, 2 TAC. hist. 1, 6, 2. *et al.*). 29, 2, 11 subsidia. CVRT. 9, 6, 7 invisitatas beluas -at (*sc. contra nos*). *add.* in *c. acc.* (*cf.* LIV. 34, 15, 7 eo ... principes ... -it): HIRT. Gall. 8, 2, 2 exercitum in ... agros Biturigum -it (LIV. 1, 37, 5 *al.* TAC. ann. 13, 56, 2. *cf.* LIV. 21, 5, 3 in ... fines). SALL. Catil. 60, 5 cohortem ... in medios hostis -it (LIV. 4, 32, 10). LIV. 7, 34, 1 exercitum incaute in saltum ... -xit. 10, 34, 12 cohortes ... in urbem (*al.*). 27, 12, 14 legionem in primam aciem (27, 13, 11 *al. cf.* 30, 34, 11 triarios ... in cornua [*al.*]). 29, 18, 4 -am in pugnam equites (34, 14, 6 *al. cf.* 29, 18, 6 in proelium [*al.*]). 31, 28, 2 in Macedoniam (*al. cf.* 40, 37, 9 in ... Ligures. 45, 3, 7 in Thessaliam. 45, 11, 8 Aegyptum. *et al.*). CVRT. 10, 9, 16. *adde*: SCHOL. Cic. Bob. p. 142, 6 naves ... Xerxes in Graeciam. *dat. ger.*: TAC. ann. 13, 39, 3 hos ... subruendo vallo -it. cis: PANEG. 5, 3, 3 Romanum exercitum ... c. Rhodanum primus -xit.

(II) *de ludis, spectaculis sim., i. q. in scaenam mittere, producere sim.* (*obi. res: l. 78. p. 1233, 4. add.* ad: *l. 77. 80.* in *c. acc.: l. 81 [abl.: l. 84]. dat.: p. 1233, 1*): CIC. Sest. 134 tenere te non potuit quin eos gladiatores -ret *eqs.* (opt. gen. 17 [*in imag.*] gladiatorum par nobilissimum. Att. 4, 11, 1. *cf.* PERS. 6, 49 dis ... centum paria ... -o. PS. QVINT. decl. 9, 12 p. 178, 10 compositus, armatus, -tus. SVET. Claud. 34, 2. Dom. 4, 1). LIV. 44, 9, 5 inter cetera sexageni ... iuvenes ... armati -bantur. VITR. 7 praef. 6 primo poetarum ordine ad certationem -to (*cf.* SVET. Aug. 43, 4 obsides ... ad spectaculum). VAL. MAX. 1, 7, 4 priusquam pompa -retur (AVSON. Mos. 152 [*trop.*] -ant aliam spectacula vitea p.). SEN. benef. 6, 1, 1 (*trop.*) illa ... iubeto ... ad explicandum ludorum ordinem -i. epist. 74, 7 munuscula. PLIN. nat. 8, 17 *elephantos* -tos in circum (8, 150. GELL. 5, 5, 3 currus ... et e.). PLIN. epist. 9, 17, 3 cum lector aut lyristes aut comoedus -tus est (SVET. Claud. 45). SVET. Cal. 27, 4 equitem R. (*opp.* reduxit). PASS. Perp. 10, 4 -xit me in media arena (εἰσήγαγεν).

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PASS. Thecl. epit. IV 3 p. 152, 8 cum ... bestiae -rentur arenae. *de fabulis*: SVET. Nero 11, 2 -ta Afrani togata. SCHOL. Cic. Bob. p. 138, 9 lugubri habitu, ut solent qui pro mortuis -untur. *de certamine navali*: Ov. ars 1, 172 belli navalis imagine Caesar Persidas -xit Cecropiasque rates (*i. pugnam navalem Persarum Atheniensiumque*). *hic fort. add.*: TERT. praescr. 40, 4 (*trop.*) imaginem resurrectionis -it *Mithras*.

(III) *de iudicio, i. q. aliquem reum vel testem sim. introducere, citare*: *in iudicium sim.* (*absol. vel add.* in *c. acc.* [*l. 14. 17*]; apud: *l. 18.* ante: *l. 19. gen. crim.*: *l. 11*): PLAVT. Poen. 1337 (*interpol.?*) rapiamus in ius :: ... iniuriarum multo -i satius est (*cf. Raabe, De genet. lat., Diss. Königsberg 1917 p. 10*). CIC. Scaur. 17 agmen tu mihi -as Sardorum? CVRT. 6, 9, 25 Philotan ... iussit -i. VLP. dig. 4, 4, 18, 1 -i in auditorium *principis* ... eum. 48, 5, 26, 5 ut testes -at *eqs.* (OPTAT. 1, 24 p. 27, 7). APVL. met. 3, 7 reus capitis -or (10, 7). OPTAT. 1, 27 p. 29, 9 -ti sunt Claudius Saturianus *eqs.* AMM. 22, 10, 5 -ta in iudicium femina (28, 1, 19). 29, 1, 28 *al.* COD. Theod. 10, 10, 13 delatores ... apud vir(um) c(larissimum) com(item) -antur. THEOD. MOPS. in Phil. 1, 15 p. 207, 15 -tus ante Neronem (εἰσαχθείς). PAPYR. Lips. 38 (= Meyer, Jurist. Papyri 91) I 12 c⟨i⟩tato et -to Capitone. 40 II 8. *in senatum sim.* (*absol. vel add.* in *c. acc.* [*abl.*: *l. 24*]): SEN. epist. 11, 4 cum *Fabianus* in senatum testis esset -tus (TAC. ann. 4, 28, 1 reus pater, accusator filius ... in s. -ti sunt. PLIN. epist. 2, 12, 2. 5, 20, 2 EVTR. 2, 25, 1. *cf.* SVET. Claud. 40, 2 -ta teste in senatu). TAC. ann. 4, 8, 3 ut Germanici liberi ... -rentur (*postea* deductos). 6, 7, 2 Servaeus ... et Minucius ... -ti (*sc. rei. cf.* PLIN. epist. 2, 11, 9 *al.*). 16, 8, 2 -ti ..., qui ... confingerent. *adde*: SVET. Dom. 11, 2 quosdam maiestatis reos in curiam (*cf. p. 1232, 22*) -erat.

(IV) *de operis i. q. ad laborem introducere, immittere* (*c. dat.*: *l. 30*): VERG. georg. 1, 316 cum flavis messorem -ret arvis agricola. VITR. 7, 1, 3 decuriis -tis (7, 3, 10). COLVM. 4, 27, 1 *fossor* adhuc silentibus vineis -endus est (*syn.* immiseris). SCAEV. dig. 20, 1, 32 qui ... a domino -ti essent (*antea* ad culturam missi). PAVL. dig. 33, 7, 19 pr. mancipia ... colendi agri causa -ta.

b *aliquid*: α *generatim* (*absol. vel add.* in *c. acc.*): LEX Iul. munic. (CIL I^2 593) 66 quae plostra noctu in urbem -ta erunt (*cf.* PLIN. nat. 7, 96 triumphales currus eques *Pompeius* Romam -xit. CIL XII 2462, 2 in campum hunc pecuarium ve⟨hiculum?⟩ ne quis -isse v⟨e⟩lit). NERAT. dig. 20, 2, 4 pr. quae in praedia urbana -ta illata sunt (GAIVS dig. 20, 4, 11, 2 in fundum. *al.* COD. Iust. 4, 65, 5 [*a. 223*]. *cf.* SCAEV. dig. 20, 1, 32 -ta invecta importata. IVLIAN. dig. 43, 33, 1, 2 si colonus rem ... pignoris nomine -erit [*al.*]).

β *speciatim*: (I) *de aquae ductibus, canalibus sim.*: *c. obi. nudo*: INSCR. EphEp. VII p. 448 (*a. 10/11*) Augustus ... flumen Sebaston á Schediá -xit (*sc. in suburbium Alexandriae*). VITR. 8, 3, 10 margines ... faciundo -unt eam *aquam in fossas* (COLVM. 9, 1, 2 -itur fluens *a.* 9, 5, 5 perennis. PLIN. nat. 19, 182. POMPON. dig. 1, 2, 2, 36 a. Claudiam [*i. Appiam, item* EVTR. 2, 9, 3 HIER. chron. a. Abr. 1693 CASSIOD. chron. II p. 126, 243. *cf. l. 65*]. FRONTIN. aq. 105 *Claudius* Anionem novum et Claudiam -xit. INSCR. Röm.-Germ. Korr.-Bl. 5, 1912 p. 2 [*a. 187*]. EphEp. IX ad CIL VII 1140 p. 573 [*ca. a. 221*]. LAMPR. Alex. 25, 3. *et al.*). SEN. contr. 2, 1, 13 alii fossis (*cf. l. 59*) -unt mare. COLVM. 1, 5, 1 sit ... vel intra villam vel extrinsecus -tus fons perennis (10, 143). 2, 17, 5. PLIN. epist. 5, 6, 40 per totum hippodromum -ti fistulis strepunt rivi. *add. dat.*: VERG. georg. 1, 106 satis fluvium -it ([*Hom. Il. 21, 258* ἂμ φυτὰ ... ῥόον ἡγεμονεύῃ]. *cf.* MANIL. 4, 261 -ere terris *undas*). STAT. silv. 4, 3, 8 montibus ... caesis -it Nero ... paludes (*cf. Vollmer ad l.*). SVET. Nero 16, 2 destinarat ... fossā mare veteri urbi -ere. FLOR. epit. 3, 10, 25 -to ... fossae flumine. CIL III 12734 (*a. 220*) balneo p⟨ublico a⟩quam sufficient⟨em ind⟩ux⟨it⟩. INSCR. RM 11 p. 256 (*Tarenti, s. IV*) thermis ... ⟨ny⟩mphalem aquam. CASSIOD. chron. II p. 153, 1120 urbi Constantinopolim. *in c. acc.*: BELL. Alex. 5, 1 *specubus* aqua *Nili* in privatas domos -itur. FRONTIN. aq. 5 aqua Appia in urbem -ta est ⟨ab⟩ Appio Claudio. IVLIAN. dig. 8, 3, 31 in *fundum*. per: CIL II 5961, 4 ⟨aquis salu⟩bribus per loca ⟨diffi⟩cilia ... -tis.

(II) *de die, nocte, tempestate sim. i. q. producere* (*accedit ad notionem efficiendi p. 1240, 38 perscriptam [paulo alia v. p. 1235, 65]. c. dat.*: *l. 72. 74. 78*): VERG. georg. 4, 552 nona suos Aurora -erat ortus (SEN. apocol. 4 vs. 28 A. ... -xit ... diem. *cf.* PS. LACT. PLAC. fab. Ov. 13, 3 -endae lucis). PROP. 4, 3, 29 mihi ... noctes -xit Vesper amaras (Ov. fast. 5, 163 crepuscula noctem. GERM. frg. 4, 75 Hesperos ... n. ⟨in⟩ducere terris incipit [CORIPP. Ioh. 1, 233. *cf. p. 1235, 73*]. SEN. epist. 93, 9 quae causa -at noctem, quae reducat diem. *cf.* COMM. apol. 422 festinavit ... dies -ere sidera noctis). VAL. FL. 1, 614 -xere hiemem *venti* (CARM. de Sod. 5 h. ... aer. *cf.* PLIN. epist. 2, 17, 7 nubilum). ANTH. 864, 10 -it Februo ver udus Aquarius arvo (*Buech.*, arco *cod.*).

2 *latius de quavis motione, i. q. intromittere, inferre sim.*: a *varia*: (I) *de rebus*: *i. q. indere, inserere sim.* (*add.* in *c. acc.*: *l. 83.* per: *p. 1234, 2. 17. dat.*: *p. 1234, 2. 4. 21*): VITR. 10, 3, 2 -untur ... axiculi in orbiculos (10, 6, 3 in *foramina* ... styli. VVLG. exod. 38, 7 *vectes* in circulos). SEN. dial. 5, 39, 4 medicum aiunt ... scalpellum spongia tectum -isse (*sc. in mammam*). COLVM. 8, 11, 4 *lingulae* transversis foratis perticis -antur. VVLG. exod. 25, 14 *vectes* -es ... per circulos (*al.*). *fere i. q. invehere*: SEN. nat. 4, 2, 9 *Nilus* sitienti solo et aquam -it et terram. PLIN. nat. 15, 80 *culices* penetrantes intus (*sc. in ficos*) solem ... secum -unt. CIL XIV suppl. Ost. 4627, 9 (*de cultu Magnae Matris*) -xit arbores XVIIII ((*i. 'per annos XIX'? cf. Arnob. nat. 5, 16* intromittitis). *fere i. q. superducere, erigere*: CVRT. 5, 5, 4 pontem ... subditis saxis ... -xit. *i. q. infundere, aspergere*: LVCAN. 1, 610 iam ... coeperat obliquo ... molas -ere cultro (*sc. tauro*). *i. q. immittere*: MANIL. 5, 193 colare vagos -tis retibus amnes (*i. 'longe linis immissis' Wagen.*). PS. QVINT. decl. 1, 15 p. 16, 22 sanguinem in illam partem *domus* -isti, in qua (quam *l. v.*) quaeri volebas. ITALA deut. 12, 27 (Lugd.) carnes -es super sacrificium (ἀνοίσεις, *Vulg.* offeres oblationes). PALLAD. 3, 10, 7 -to ... sarmento vitis (*sc. in corbiculum*). *de insitione plantarum*: PALLAD. 2, 13, 2 ut abolitis radicibus prioris vineae ... novella vitis tutius possit -i. 3, 17, 8 plantam persici ... per ... saligni manubrii foramen -i.

(II) *de corpore mortui, i. q. inferre*: CIL VI 13785, 6 ⟨q⟩ui exterum corpus -ere voluerit (*cf.* IX 984, 1 in quem -xi sarcofagum *eqs.*).

(III) *de anima sim., i. q. inserere*: TERT. adv. Val. 25 p. 202, 3 homo spiritalis ... corpori -tus. anim. 19 p. 330, 5 viam sternunt postea -endi eius (*sc. intellectus in animam*). 47 p. 378, 21 somnia quae sibimet ipsa anima videtur -ere. LACT. inst. 3, 19, 19 veteres animas in nova corpora. (IV) *de spiritu sancto*: TERT. ieiun. 8 p. 284, 6 *ieiunio spiritus* sanctus -itur (*opp.* educitur).

b *technice de codice accepti et expensi i. q. in rationem inferre* (*add.* in *c. acc.* [*abl.*: *l. 29*]): CIC. Verr. II 1, 106 quemadmodum *tutores pecuniam* in rationem -rent, ... non videbant. epist. 3, 10, 6 rationes civitatum, in quibus (quas *Wesenb.*), quantum quaeque voluit, legatis ... datum -xit. *liberius (sc. om. 'in rationem'), i. q. imputare* (*c. dat.*: *l. 32*): CIC. leg. agr. 2, 70 hic ager ... ingenti pecunia nobis -etur (2, 98 quanti velletis populo R.). MAECIAN. dig. 35, 2, 30, 1 cum, quantum sit legatum requiratur, tantum eo nomine -etur *eqs.* COD. Iust. 7, 72, 1 (*Carac.*) legatum ... a mortuo relictum post debiti detractionem -itur. *inde trsl. ad incorp., i. q. ascribere*: GELL. 7, 2, 5 peccata ... hominum ... non suscensenda neque -enda sunt ipsis *eqs.* TERT. adv. Prax. 16 p. 257, 18 quae tu ipsi patri -es (*syn.* deputabunt). carn. 8 p. 442, 22 Oe. *substantiam nostram* Christo dedignantur -ere.

B *c. notione q. e. trahere*, ἕλκειν *i. q. obducere, superducere*, περιτιθέναι *sim.*: **1** *de medicamentis sim. i. q. illinere*: *aliquid in pannum sim.* (*c. dat.*: *l. 43.* in *c. acc.*: *l. 47* [*abl.*: *l. 46. 48 sqq.*]. *abl.*: *l. 46*): SCRIB. LARG. 160 panno spisso -tum (*Rhod.*, -to *ed. pr.*) medicamentum (MARCELL. med. 19, 50 PS. APVL. herb. 12 l. 4 *al.* CASS. FEL. 1 p. 9, 17. *cf.* SCRIB. LARG. 267 phoenicio. PS. APVL. herb. 129 l. 4 linteolo [*al.*]). 229 viscum ... aluta (in aluta MARCELL. med. 34, 77) -tum imponere. PELAGON. 200 omnia ... conteres et in linteolum -is. SORAN. p. 63, 81 pessaria ... in lana (*al. cf.* PS. APVL. herb. 40 l. 12 in panno [THEOD. PRISC. eup. faen. 28. *et al.*]. THEOD. PRISC. eup. faen. 79 in aluta [*cf. l. 46*]). *in partes corp.*: *sine dat.*: CELS. 4, 31, 7 -i ... medicamentum ex nucibus amaris (5, 26, 35). 5, 28, 19^D haec. 6, 4, 3 resinam. 7, 26, 5^C -endus ... ⟨h⟩apsus lanae mollis. PLIN. nat. 30, 132 aerugo. SER. SAMM. 28. ālia ... per aurem. 198 laticem Bacchi ... desuper (*cf. p. 1235, 24*) -es. 1044 *sucus ovi* penna (*cf. l. 59*) -tus. *al.* PELAGON. 193 collyrium. *al.* *c. dat.*: CELS. 3, 18, 12 amomum ... fronti -unt (SER. SAMM. 18 lintea. CHIRON 47 causticum [*al.*]. SORAN. p. 112, 19 emplastrum. *et al.*). 4, 31, 6 articulis crocum. 7, 7, 6^C ulceri medicamentum. SCRIB. LARG. 158 aloe ... per pinnam pedibus -ta. SER. SAMM. 456 lumbis ... sulphur. CHIRON 543 (= VEG. mulom. 2, 32) caldu(m) (calentem [*sc. cretam*] VEG.) maxillis -ito (*Pelagon. 69* imponito). VEG. mulom. 1, 43, 5 renibus ... causticum. *et al.* *in c. acc.* (*abl.*: *l. 64*): PS. APVL. herb. 105 l. 4 caerefolium ... in stomachum. 131 l. 24 in frontem. CHIRON 560 in illa parte. super: CELS. 6, 6, 1^I ea ... specillo s. oculum -antur. 8, 4, 6. *partes corp. sim. aliqua re*: MARCELL. med. 19, 38 si nitrum cum oleo misceas ... atque inde maculas -as. *de fucanda facie sim.*: Ov. ars 3, 199 -tā candorem quaerere cretā. fast. 3, 759 limum ... -ere monstrat (*postea* linit ora luto). SEN. epist. 79, 18 (*trop.*) paucis inponit leviter extrinsecus -ta facies (IVV. 6, 471 mutatis -itur ... medicamentis *f.*). *adde*: *de leviganda facie*: TITIN. com. 174 tentipellium -itur, rugae [in] ore extenduntur. *de unguendo*: STAT. Theb. 6, 585 illi (*sc. Idae*) iam tenuem pingues florem (*i. lanuginem*) -xere palaestrae (*sc. oleo*).

2 *de tectoriis, picturis sim. i. q. obducere, illinere sim.* (*de pellibus, aeramentis sim.*: *p. 1235, 16 sqq.*): *aliquid (tectorium sim.) alicui* (*c. dat.*: *l. 78.* super: *p. 1235, 2*): CIC. Verr. II 1, 145 ex qua *columna* ... tectorium vetus deiectum sit et novum -tum (VITR. 2, 3, 2. 7, 3, 5. PLIN. nat. 36, 176 harenato [*dat.*; *cf.* PALLAD. 1, 11 parietibus]. 36, 177 CELS. dig. 6, 1, 38 TERT. idol. 8 p. 37, 6). VITR. 2, 1, 3 luto -to (7, 3, 11). 7, 1, 1 -atur cum statumine rudus (*sc. in solum.* 7, 1, 3 *al.* PALLAD. 1, 9, 4 [*v. et p. 1235, 14*]. *cf.* VITR. 7, 1, 3 statuminationibus -tis. *ibid.* ex testa nucleus [*al.*]. 7, 1, 4 loricae ex calce et harena [*cf.* 7, 3, 2 materies ex c. et h. mixta. *sim.* 7, 4, 5 = PLIN. nat. 36, 188]. *al.* PALLAD. 1, 9, 5). PLIN. nat. 33, 90 prinsquam -ant

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

chrysocollam (sc. harenae. 33, 91). 33, 122 ut ... cera Punica ... saetis -atur parieti. PALLAD. 6, 11, 2 pedaneum super rudus -imus. 11, 14, 16. de albariis operibus, picturis, coloribus sim. (add. dat.: l. 8. in c. abl.: l. 10. circa: l. 11): CATO agr. 39, 2 colorem conterito idque -ito (sc. in dolium). HOR. ars 2 si velit pictor ... varias -ere corpori humano plumas. VITR. 7, 3, 6 corium (7, 3, 8). ibid. marmore. 7, 3, 7 coloribus cum politionibus -tis (7, 3, 8. 7. 9, 3. PLIN. nat. 1, 35, 31 udo [dat.; cf. 35, 102 picturae]. cf. VITR. 7, 5, 8 haec [syn. posita]. 7, 9, 2 minium. 7, 9, 3 ceram Punicam ... saeta. 7, 10, 4 faex vini in opere -etur). 7, 4, 3 trullissatione -ta. PLIN. nat. 35, 45 purpurissum. PALLAD. 4, 10, 29 rubrica ... circa truncum debet -i. aliquid (parietes sim.) aliqua re (cf. l. 25): SEN. epist. 86, 10 balinea ... gregali tectorio -ta. VITR. 7, 5, 8 nunc ... toti parietes -untur coloribus (7, 9, 2 minio). PLIN. nat. 36, 187 rudus ... nucleo crasso. vario usu in arte fabrica sim.: aliquid alicui (c. dat.: l. 20. super: l. 16): CAES. civ. 2, 10, 6 super lateres musculi coria -untur. OV. epist. 7, 23 uror ut -to ceratae sulpure taedae. PROP. 4, 10, 21 picta neque -to fulgebat parma pyropo (de massa ductili). VITR. 10, 15, 1 insuper ... argilla ... -atur testudini. PLIN. nat. 33, 65 -tas (sc. aeri) ... bratteas. 35, 36 glutinum auri -itur ligno. VAL. FL. 2, 109 -to cratem defendere tergo (i. navem viminibus textam superductis pellibus. cf. l. 30). QVINT. inst. 5, 8, 2 (trop.) cetera ... nervis illis, quibus causa continetur adiciunt -ti super corporis speciem. IVST. 21, 6, 6 in tabellis ligneis vacua desuper cera -ta ... omnia perscribebat. aliquid aliqua re (cf. l. 12): PLAVT. Most. 827 satis boni sunt postes, si sunt -ti pice. CAES. Gall. 2, 33, 2 scuta pellibus -erant. SEN. epist. 115, 9 parietes tenui marmore -tos. IVST. 12, 7, 5 arma militum argento -it. PALLAD. 1, 34, 5 funes ... hoc genere mixtionis. AVSON. Mos. 249 -tos (G, indutos RB) escis ... hamos. LVCAN. 4, 132 navicula caeso .. -ta iuvenco ([ADNOT.: tauri tergo tecta]. cf. l. 21).

3 de variis rebus i. q. obducere, circumdare, cooperire sim. (affinia v. p. 1236, 59 sq.): aliquid (alicui): sine dat.: TIB. 2, 2, 20 dum tarda senectus -at rugas (sc. fronti). OV. met. 7, 80 parva sub -tā iacuit scintilla favillā (cf. Lact. opif. 18, 4 obducto cinere). trist. 3, 10, 22 nitet -to ... barba gelu. PLIN. nat. 2, 194 ita -to solo, ut nulla vestigia urbium haustarum exstent. 16, 163 folia Indicarum harundinum tenues per ambitum -unt tunicas. c. dat.: VERG. ecl. 5, 40 -ite fontibus umbras ([SERV.: facite nemora circa fontes. cf. l. 43]. aliter HOR. sat. 1, 5, 9 v. infra l. 71). OV. met. 11, 231 summis -tum est aequor harenis. 15, 314 flumen tactis -it marmora rebus. PLIN. nat. 24, 49 umor ... cuti nitorem -it (an ad p. 1240, 41?). aliquid (aliqua re): VERG. ecl. 9, 20 quis ... viridi fontes -ret umbra (SERV.: tegeret, cooperiret). MART. 14, 168, 1 -enda rota est (sc. cantho).

4 in medicina (aliter p. 1234, 41) i. q. superducere, obducere: de cute (c. super: l. 48. supra: l. 49): CELS. 6, 18, 2ᴬ si ... reduci ... summa cutis aut rursus -i non potest (7, 25, 1ᶜ super glandem. 7, 33, 2 supra [sc. os] ... -enda cutis). adde de circumcisione: ASSVMPT. Moys. 8, 3 filii ... secabantur a medicis -ere acrobistiam eis (i. 'ἐπισπᾶν ἀκροβυστίαν'). de cicatricibus sim. (c. dat.: l. 53. 59. 60): PAVL. FEST. p. 65 cicatricare cicatricem -ere (CELS. 3, 21, 12 -tae vulneribus c. sunt [5, 19ᴬ MOYS. Cypr. epist. 31, 6 p. 563, 4]. 3, 27, 4ᴮ et 17ⁱᵉˢ. PLIN. epist. 8, 5, 3 [trop.]. CYPR. epist. 31, 7 p. 563, 20 LACT. mort. pers. 33, 2 CASS. FEL. 40 p. 93, 14 al. ORIBAS. syn. 2 add. ⁸⁴⁴. cf. CELS. 7, 7, 1ᴮ cicatricula -itur. ad signif. cf. c. ducere vol. V 1, 2163, 79, obducere, trahere vol. III 1047, 28. 37). CELS. 2, 8, 10 si articulorum vitia iuvenes temptarunt neque callum -erunt (5, 26, 31ᴬ ulceri. QVINT. inst. 12, 6, 6 [trop.] ingenio. DON. Ter. Ad. 417 sibi). 5, 9 medicamenta crustas ulceribus (6, 11, 6) ... -unt (5, 26, 21ᴮ). VEG. mulom. 2, 13, 2 ut ossa fracta carnem facilius -ant (Chiron 58 concarnat). 2, 47, 3 quinto quoque ... die eadem facies, donec corpus (acc.? an nomin., sc. cicatricem?) -at.

5 de nubibus i. q. attrahere, superducere sim. (add. dat. vergit ad not. p. 1240, 38 discriptam [similia v. p. 1233, 68]): sine dat.: LVCR. 4, 140 nubes videntur alios trahere atque -ere ... nimbos. OV met. 1, 263 quaecumque fugant -tas flamina nubes (11, 498. Ib. 218. trist. 1, 9, 14 [nocte l. v.] LIV. 1, 29, 4. cf. OV. met. 7, 202 nubila pello nubilaque -o). 1, 599 deus ⌊-tā latas⌋ (⌊ ⌋ vulgo, -tas lata MN, Ehwald) caligine (cf. l. 77) terras occuluit. 11, 549 -tā piceis e nubibus umbrā (sc. caelo). c. dat.: HOR. sat. 1, 5, 9 (in parod. epicae dict.) iam nox -ere terris umbras ... parabat ([SCHOL.: aspergere umbris terras]. OV. met. 2, 307 nubes latis -ere t. [cf. p. 1233, 74]). 2, 395 neve velit Sol tenebras -ere rebus (15, 652 umbra [i. nox] ... telluris t. -erat orbi. cf. SEN. Ag. 487 atrum rebus -i chaos). GERM. frg. 4, 84 -et nubila caelo Venus. VELL. 2, 36, 1 (trop.) Augustus ... omnibus omnium viris magnitudine sua -turus caliginem.

6 de spiritu i. q. in se ducere, trahere: SEN. dial. 1, 3, 12 paulatim frigore -to venarum rigor constitit. VINDIC. med. 17 cor ex ... corpore sumit aerem ... -ens frigus ... corpori necessarium.

7 de vehiculis, aratro sim. i. q. superducere (c. dat.: p. 1236, 1. in c. abl.: p. 1236, 2): OV. Ib. 364 Tullia pressit ... -tis membra paterna rotis (cf. fast. 6, 608 duc ... per ora rotas). LIV. 42, 2, 5 in Gallico agro, qua -retur aratrum (SEN. clem. 1, 26, 4 vetustis urbibus. MOD. dig. 7, 4, 21 in ea civitate). COLVM. 2, 17, 4 glaebas ... -ta crate coaequabimus.

8 de scriptis i. q. expungere, cancellare sim.: CIC. Att. 4, 17, 2 haec pactio ... prolata a Memmio est nominibus -tis auctore Pompeio (MARCELL. dig. 28, 4, 3 qui heredum nomina -erat [ibid. saepius]. PAPIN. dig. 34, 9, 12 al. VLP. dig. 28, 4, 2 al.). SVET. Nero 52 multa in pugillaribus Neronis et deleta et -ta et superscripta inerant (VENVL. dig. 48, 13, 10, 1 in tabulis publicis. Dig. 28, 4ᵗⁱᵗ· quae in testamento delentur -untur eqs. VLP. dig. 28, 4, 1 pr.). MARCELL. dig. 28, 4, 3 quorum legatorum institutio fuerat -ta. ibid. quod -tum sit (syn. cancellasset). VLP. dig. 28, 4, 1, 1. 28, 4, 2 (syn. cancellaverat). 29, 1, 15, 1. PAVL. dig. 34, 4, 16 (syn. adimatur). COD. Iust. 8, 42, 22 (a. 294) -tum [id est cancellatum] necne sit chirographum. inde trsl. de incorp. i. q. abolere, irritum facere sim.: CIC. Att. 1, 17, 9 ut -retur locatio, postulaverunt (LIV. 39, 44, 8). 1, 20, 4 -endi senatus consulti maturitas nondum est. BELL. Afr. 90, 1 se bonorum venditionem -turum. SVET. Iul. 16, 2 -to priore decreto. VLP. dig. 5, 3, 7 pr. donec ... iudicium aut -atur aut finem accipiat. adde: TERT. carn. 2 p. 426, 12 Oe. et in virginis utero conceptus -itur (i. tollitur, negatur) a Marcione.

9 de vestimentis sim. vel de forma, specie sim. i. q. induere: a de vestimentis sim. (cf. p. 1237, 84. de floribus: l. 36): α aliquid (alicui): c. obi. nudo: TERT. pall. 5 p. 949, 5 Oe. si quid calceatūs -itur. ANTH. 198, 85 -xi (sc. Achilles) molles habitus. ANON. de mach. bell. 15 thoracomacho -to (ibid. soccis). add. dat.: VERG. Aen. 5, 379 manibus ... -ere caestus. PLIN. nat. 2, 24 Augustus prodidit laevum sibi calceum praepostere -tum ([indutum l. v.]. SVET. Aug. 92, 1. TERT. pall. 4 p. 942, 12 Oe. cruri ... calceum. cf. SVET. Claud. 8 solebant et manibus stertentis socci -i). TERT. carn. 17 p. 447, 4 Oe nemo ostendere volens hominem cassidem aut personam ei -it (syn. induit). coron. 7 p. 432, 2 Oe. Iunoni vitem Callimachus -xit. IVVENC. 4, 645 purpuream illi tunicam ... -unt (Matth. 27, 28 circumdederunt). DRAC. Orest. 320 monilia membris. fere i. q. imponere: GRATT. cyn. 402 collaribus canum ... sunt qui ... cristas -ere melis iussere. trop. de floribus: PALLAD. ins. 23 mixtos ramis -ere flores. in c. acc.: POMPON. Atell. 95 paenulam in caput -e, ne te noscat. CIC. or. frg. A XIV (= XIII M.) 24 cum vix manicatam tunicam in lacertos -res. in c. abl.: RHET. Her. 1. 13, 23 soleae ligneae damnato in pedibus tac sunt. super: LVCAN. 2, 387 hirtam membra s. ... -isse togam. β aliquem (part. corp.: l. 43. 45. 47) aliqua re (acc. gr.: l. 43. 47. 48 [aliter l. 52]): VERG. Aen. 8, 457 senior ... tunicā ... itur artus ([cf. Hom. Il. 10, 21 ἔνδυνε περὶ στήθεσσι χιτῶνα]. inde CORIPP. Iust. 2, 100). STAT. silv. 5, 2, 67 albenti ... umeros -xit amictu (i. toga virili). 5, 2, 179 si tibi Mars ... torva ... -ret ora casside. APVL. met. 2, 28 iuvenem pedes ... palmeis baxeis -tum (8, 27 pedes luteis -ti [φ, induti E] calceis [cf. 7, 8 calceis ... -tus (dett., indutus Fφ)]. cf. 9, 21 soleis -tus. 11, 8 soccis. flor. 9 p. 32 indumenta quibus indutus et calciamenta quibus erat -tus). EPIST. Alex. p. 196, 24 legitimis -tus insignibus miles. CORIPP. Iust. 2, 105 c⟨r⟩ura ... puniceis -xit ... vinclis. pro abl. acc. gr. (aliter l. 43): OV. met. 7, 161 -ta (induta recc.) ... cornibus aurum victima (10, 271 iuvencae).

b de colore i. q. superfundere sim.: aliquid (alicui): OV. met. 14, 755 e corpore sanguis -to pallore fugit. aliquem aliqua re: MACR. Sat. 3, 7, 2 si hoc animal insolito colore fuerit -tum.

c de forma, specie sim.: in metamorphosi sim. i. q. induere, vestire: aliquid alicui (sine dat.: l. 60. 61): OV. met. 4, 374 facies ... -itur illis una (cf. 7, 642 humanam membris -ere formam. 9, 391 contegat -tus ... lumina cortex). TERT. nat. 1, 10 p. 77, 14 easdem statuis -itis formas. CLAVD. 5, 358 flexilis -tis animatur lamina membris. aliquem in c. acc.: PRVD. apoth. 48 saepe et in angelicas vel mortales moderatum -i species verbum. latius, fere i. q. assumere: PASS. Macc. 15, 12 discusso vultus nubilo -bas speciem triumphantis. PRVD. c. Symm. 2, 646 mentitum ... gravis personae -ere pondus (cf. AVG. c. Pelag. 1, 8, 13 p. 433, 11 Paulum alterius ... -isse personam [paulo aliter p. 1239, 69]). AVELL. p. 107, 19 deum ex domino formam servientis -ere (aliter, fere i. q. subire: DRAC. laud. dei 2, 714 faucibus inferni raptos -ere formas [i. 'genera poenae'? cf. Vollmer ad l.]). hic fort. add. i. q. personam induere, agere: APVL. met. 11, 8 nec deerat qui diversis harundinibus alter aucupem ..., alter piscatorem ... -ret (antea luderet, fingeret).

II translate (sc. c. notione q. e. agere, ἡγεῖσθαι. cf. et l. 15. 64 p. 1234, 35): A praevalente notione instituendi: 1 aliquem (v. et p. 1238, 65. 1239, 15. subi. animant.; res: p. 1237, 1. 40. 46): a i. q. in doctrinam introducere, instruere, ὁδηγεῖν: absol. (cf. p. 1237, 1. 17) vel c. obi. nudo: VARRO ling. 6, 62 ⟨hinc doctor⟩ qui ita -it ut doceat (cf. l. 80). APVL. met. 5, 30 male ⟨a?⟩ prima pueritia -tus es. add. in c. acc. (abl.: p. 1237, 4): VARRO ling. 6, 62 qui docentur, -untur (-antur F) in id quod docentur. rust. 3, 2, 18 -e me in viam disciplinae villaticae pastionis (AVR. Fronto p. 56, 12 N. in v. me veram. LACT. inst. 3, 8, 1. cf. QVINT. inst. 8 prooem. 4 in quod iter -entur discipuli [LACT. inst. 6, 3, 16 in hoc caeleste i.]). CIC. inv. 1, 2 eos in unam quamque rem -ens utilem. fin. 5, 59 natura

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . -xit in ea . . . tamquam elementa virtutis. ad Q. fr. 3, 3, 4 *eum* in hanc nostram rationem consuetudinemque -emus. GELL. 16, 8, 1 (*syn.* imbui, *v. p. 428, 78*). TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 455, 15 in . . . sensum legis (*cf.* PS. AVG. quaest. test. II nov. 80, 1 in legem [80, 1 tit. in lege]). ITALA Ioh. 16, 13 (Aug. c. Faust. 32, 6 *al.*) ipse vos -et in omnem veritatem (ὁδηγήσει εἰς, ITALA cod. e -et vobis veritatem o.). AMBROSIAST. in Gal. 2, 1 p. 345D ne in aliud -rentur ab eo quam tradebant apostoli. ad (*ger.: l. 11*): FRONTO p. 96, 4 N. qui . . . recta via ad eloquentiam . . . -tus atque institutus fuerit. APVL. Plat. 2, 3 ad hoc (*syn.* inbuere). RVFIN. Orig. in exod. 6, 10 p. 201, 23 ad scholas . . ., ad litteras. SORAN. p. 42, 10 ad ambulandum (*cf. l. 16*). *c. dat.* (*aliter c. dat. personae et acc. rei [sec.* docere *sim.]: supra l. 6*): AMM. 26, 3, 4 servum . . . arcanis piacularibus -endum. *c. acc. dupl.* (*sec.* docere): TERT. adv. Val. 11 p. 190, 2 Christi erat -ere Aeonas naturam coniugiorum (*cf.* 11 p. 190, 19 *ut* veram -rentur quietem). *c. inf.*: SORAN. p. 42, 7 quomodo -endus est infans ambulare? (*cf. l. 11*). *c.* quia: ITALA act. 9, 22 (cod. h) -ens q. hic est christus (συμβιβάζων, *Itala cod. e* instruens, *cod. p* persuadens, *Vulg.* adfirmans).

b *i. q. in munus sim. introducere* (*add.* in *c. acc.: l. 22. 24*): PLIN. epist. 4, 13, 9 utinam tam claros praeceptores -atis ut *eqs.* VLP. dig. 1, 13, 1 pr. Tullum Hostilium primum in rem p. -isse quaestores. PAVL. dig. 38, 17, 5, 2 edicto praetoris -etur pater defuncti. COD. Iust. 12, 9, 15, 2 praecepimus illos etiam adiutores posse in suum locum alios -ere.

c *i. q. in domum sim. vel in possessionem sim. introducere*: **α** *in regnum, domum, coniugium sim.* (*sc. habitandi vel imperandi causa. de deo: l. 40. add.* in *c. acc.: l. 32. 34. 36. dat.: l. 30. 31. 35* [*aliter l. 38. 39*]): VAL. FL. 1, 848 has pater in sedes . . . natum -itque nurum. 2, 132 caras . . . toris -ere Thressas. STAT. Theb. 2, 200 patriis spondet . . . -ere regnis (PLIN. epist. 2, 7, 2 regem vi et armis -xit in regnum. *cf.* TAC. ann. 14, 61, 4 tibicinis . . . subolem imperatorio fastigio). QVINT. decl. 347 p. 368, 23 iuvenis qui [ad] domum meam -tus est (VLP. dig. 48, 5, 24, 2 in d. patris . . . adult⟨er⟩um. *cf.* TAC. ann. 5, 1, 2 penatibus *Iuliam Augustam*). TAC. ann. 1, 3, 2 Gaium ac Lucium in familiam Caesarum -erat *Augustus* (VLP. dig. 37, 9, 1, 15). 12, 2, 2 rectius Lolliam -i (*sc. uxorem*). PS. QVINT. decl. 1, 13 p. 15, 4 -it filio novercam (2 argum. p. 20, 4 *al.* PLIN. epist. 6, 33, 2. *cf.* COD. Iust. 5, 49, 1 pr. [*a. 223*] si non vitricum eis -erit). *adde*: QVINT. decl. 323 p. 273, 2 dedicatio est illa, quae deum -it, quae sede destinata locat. **β** *in fundum, possessionem sim.* (*add.* in *c. acc. praeter l. 57. tropice de rebus: l. 46. 47. 50. 52. 57*): LIV. 6, 39, 10 ut . . . in agrum iniuria possessum ab potentibus -atur (*cf.* ADNOT. Lucan. 4, 397 in eas terras . . . colonos). SEN. benef. 4, 37, 3 illum -i in bona iussit. 5, 16, 4 ut *Pompeius* in possessionem eius *rei p.* alios quoque -ret (nat. 3, 30, 2 [*trop.*] ut aestus . . . in p. terrarum mare -at. epist. 92, 32 [*trop.*] *animum* in p. rerum naturae. CVRT. 8, 8, 11. POMPON. dig. 41, 2, 33 in vacuam p. [*al.* COD. Iust. 8, 27, 13 (*a. 293*). *al.*]. VLP. dig. 42, 1, 15, 6 *al.* PANEG. 7, 14, 4 ⟨in⟩ imperii . . . p. COD. Iust. 8, 17, 2 [*a. 212*]. *al.*). dial. 10, 3, 1 (*trop.*) in vitam meam . . . ipsi etiam possessores eius futuros -unt. epist. 94, 68 (*trop.*) -enda in occupatum locum virtus. PLIN. paneg. 50, 6 princeps in haec eadem (*sc. domum vel villam*) dominos quaerit, ipse -it. GAIVS dig. 7, 1, 3 pr. si -erit in fundum legatarium (33, 2, 29. MARCIAN. dig. 20, 1, 11, 1 in f. aut in aedes. INSCR. Dessau 8376, 25 [*s. IV*] in f. . . . et hortos). PAVL. sent. 4, 1, 17 in res hereditarias. *fort. add.*: SEN. dial. 3, 8, 1 (*trop.*) nihil rationis est, ubi semel affectus -tus est iusque illi aliquod . . . datum est.

2 *aliquid* (*fere de incorp.; corporaliter: p. 1238, 25. subi. animant.; res: l. 78. p. 1238, 18. 22. 27. 45*): **a** *novum quid introducere, instituere, importare sim.*: **α** *generatim*: Ⓘ *c. obi. nudo* (*c. abl.: p. 1238, 2. 24. dat. auctoris: p. 1238, 14.* per: *p. 1238, 16.* ad: *p. 1238, 4.* adversus: *p. 1238, 7*): PLAVT. Most. 115 magna pars morem hunc -erunt (STAT. Theb. 12, 590 PLIN. epist. 2, 14, 9 AVR. Fronto p. 16, 5 N. LACT. mort. pers. 38, 4. *cf.* TAC. hist. 5, 5, 1 ritus). CIC. leg. agr. 3, 10 aliud quoddam genus donationis -it ([*syn.* instituit]. de orat. 3, 30 dicendi g. -xit prope singulare [*sc. Strabo in Latium*]. div. 2, 109 *divinandi*. LIV. 41, 8, 9 fraudis. SEN. epist. 88, 5 Peripateticum tria bonorum g. -entem. *et al. cf. p. 1238, 35*). Rab. Post. 8 -atur . . . consuetudo huius generis iudiciorum nova (SEN. contr. 10 praef. 4 SIDON. epist. 7, 11 [10], 1). Phil. 13, 43 *verbum* novum (*i.* 'piissimus') -is (*sc. in linguam. cf.* FEST. p. 198 'obscena' . . . ab eius gentis [*i. Opscorum*] consuetudine -ta. p. 213 'peculatus' . . . -tum est a pecore). or. frg. A XIV (= XIII M.) 18 satisdationes. Tim. 26 *animus* divinum sempiternae . . . vitae -xit exordium (*p. 36E* θείαν ἀρχὴν ἤρξατο). VERG. ecl. 5, 30 Daphnis *instituit* thiasos (*i.* '*thiasorum usum*'?) -ere Bacchi. LIV. 44, 9, 4 nondum hac effusione -ta. MANIL. 3, 624 -unt *signa tropica* . . . novas operum rerumque figuras. VELL. 2, 1, 1 vetus disciplina deserta, nova -ta (TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 453, 10. *cf.* SEN. epist. 88, 44 scientiam. CYPR. unit. eccl. 19 p. 227, 7 magisteria. *et al.*). VAL. MAX. 2, 4, 6. SEN. benef. 3, 10, 2 an hoc -imus, ut non demus *eqs.* (SCAEV. dig. 32, 37, 3 COD. Iust. 6, 27, 5, 1b *al.*). SEN. epist. 89, 11, 12. 114, 17 vitia. FRONTIN. aq. 25 modulus . . . -tus ab Agrippa. TAC. ann. 4, 70, 3 ubi inter sacra et vota . . . vincla et laqueus -antur (*vix ad p. 1236, 23*). 1, 7, 7 cognitum est . . . -tam dubitationem *ab eo*. PLIN. epist. 1, 8, 12 munus . . . comitate orationis -ere. 6, 29, 2 *exemplum* (paneg. 6, 2). paneg. 11, 1 maiestatis crimen. SVET. Tib. 30 speciem libertatis. IAVOL. dig. 33, 2, 42 quod ad usum hominis -tum est. IVLIAN. dig. 1, 3, 32 pr. quod moribus et consuetudine -tum est. (MACER. dig. 47, 15, 3 pr.). VLP. dig. 39, 1, 1, 1 edictum . . adversus futura opera -tum est. PAVL. dig. 49, 14, 50 novam sententiam. sent. 5, 7, 1 stipulationes. 5, 21, 1 novas . . . religiones (MIN. FEL. 26, 8. ARNOB. nat. 2, 2 p. 48, 7 in orbe. *al.* LACT. inst. 2, 3, 12. *cf.* MIN. FEL. 13, 5 superstitio. FIRMIL. Cypr. epist. 75, 5 p. 813, 8 traditionem [*al.*]. p. 813, 15 sectas [*al.*]. LACT. inst. 3, 6, 14 dogma. opif. 20, 3 errorem [*al.*]. AVG. c. Pelag. 2, 1, 1 p. 461, 1 haeresim. *et al.*). TERT. anim. 16 p. 323, 1 *naturam* diabolus. adv. Hermog. 15 p. 143, 1 *malum* (*syn.* proferendi). idol. 20 p. 54, 8 hominibus hoc genus nomina -untur. adv. Marc. 3, 4 p. 380, 15 fidem (*al.*). cult. fem. 2, 10 p. 729, 6 Oe. artibus . . . per angelos peccatores . . . -tis. monog. 3 p. 763, 23 Oe. nihil novi -ere (*cf.* PORPH. Hor. ars 119 nova [notam *cod.*]. *et al.*). uxor. 1, 2 p. 671, 12 Oe. dei sermo circumcisionem -ens spiritalem. *al.* IREN. praef. 1 verba falsa (ἐπεισάγουσι). *al.* LACT. inst. 1, 20, 36 rationem. AMBR. parad. 8, 40 peccati substantiam. COD. Theod. 8, 5, 51 publici cursus exhibitio antiqua ex consuetudine -ta. COD. Iust. 5, 4, 25, 1 quod in demente constitutio -xit (5, 62, 6 [*a. 224*]. 6, 43, 1, 2). 5, 9, 1, 2 (*a. 380*) correctionem. 5, 9, 5, 6 (= NOVELL. Theod. 1, 4, 1) quod favore liberorum -tum est (*syn.* inventum). 7, 24, 1 pr. (*syn.* inferri). *al.* *adde de corporalibus fere i. q. condere* (*cf. p. 1232, 35*): LACT. inst. 7, 27, 5 *deus* solem cum ceteris sideribus -xit. PRVD. ham. 15. *add. dat.*: PLIN. paneg. 58, 3 servitus pulsa privata fastis nomina -xit. PASS. Petr. 3 nobis novam . . . legem -it. Ⓘⓘ *c. struct.*: in *c. acc.* (*cf. l. 49*): VARRO ling. 8, 3 declinatio -ta in sermones . . . necessaria de causa. CIC. Rab. Post. 9 quem hunc morem novorum iudiciorum in re⟨m⟩ publica⟨m⟩ (*cf. l. 32. 49*) -imus? (LACT. mort. pers. 21, 2). Phil. 1, 13 inexpiabiles religiones in rem p. (*cf.* 11, 19 ambitionem . . . in curiam [*syn.* introduxit]. off. 1, 85 rem perniciosissimam in civitatem). de orat. 2, 121 *Crassus* hoc (*sc. ornate dicere*) in nostros mores -xit. epist. 3, 8, 5 genus sermonis -is in amicitiam minime liberale. MANIL. 2, 42 musam . . . -it *Theocritus* in †auras (arva *vel* antra *edd. vett.*). VLP. dig. 27, 4, 1 pr. actionem praetor . . . -xit . . . in usum. TERT. pudic. 13 p. 243, 26 paenitentiam moechi . . . in ecclesiam. IREN. 2 praef. irreligiosa dogmata . . . in . . . vitam. AMM. 28, 1, 4 argumentum . . . in theatrum. *et al. adde*: AVR. VICT. Caes. 27, 7 lustri certamine quod Nero Romam -erat (invexerat *l. v.*). in *c. abl.* (*cf. l. 9*): LACT. inst. 1, 22, 15 sacra Liberi . . . primus Orpheus -xit in Graecia (-am *l. v.*). epit. 17 (22), 1 ineptias . . . in Latio. COD. Iust. 6, 54, 2 (*Marcus*) satisdationes . . . in legatis. *seq. acc. c. inf.* (*cf. l. 47*): NON. p. 459, 36 'imbres' consuetudo agmen caelestium aquarum . . . -xit . . . dici. *impers.* -tum est: *seq. (acc. c.) inf.*: CATO or. frg. 2 (= 171 M.) ita -tum est male facere inpoene, bene facere non inpoene licere. ut: AVR. VICT. Caes. 13, 12 -tum . . . in rem p., uti *eqs.* INST. Iust. 2, 18 pr.

β *speciatim*: Ⓘ *de senatus consultis i. q. instituere, instruere* (*aliter p. 1239, 60*): CIC. dom. 100 coeptum est referri de -endo s. c. POMPON. dig. 1, 2, 2, 12 s. c., quod solum senatu constituente -itur sine lege. Ⓘⓘ *de cognitionibus sim.*: PLIN. epist. 6, 31, 7 tertio die -ta cognitio est *eqs.* (MOD. dig. 49, 14, 9. COD. Iust. 7, 62, 32, 2 [*a. 440*] apud . . . iudices. *al.*). MOD. dig. 49, 1, 19 sine appellatione causa denuo -i potest (COD. Iust. 7, 63, 2, 2 [*a. 440*]. 7, 63, 5, 2). COD. Iust. 7, 19, 4, 1 (*a. 239*) accusatio. 7, 33, 12, 1 dominii vel hypothecae quaestionem. 12, 21, 8, 8 (*a. 484*) -endi . . . negotii gratia (*cf.* 12, 25, 4, 2 [*a. 474*] -endorum [*sc. negotiorum?*] . . . nomine). Ⓘⓘⓘ *t. t. philos.*: BOETH. herm. pr. 1, 3 p. 57, 20 'currit' actum quidem . . . significat, cum eo vero actu in ipsa significatione verbi praesens tempus -itur. *c.* in *c. acc.*: BOETH. herm. pr. 1, 3 p. 57, 13 sin vero in actionem . . . -atur '*cursus*' . . ., proprietatem verbi . . . suscipit.

b *aliquid in sermonem introducere, proferre, proponere sim.* (*obi. animant. fere i. q. informare*: CIC. de orat. 3, 16 quomodo a nobis uterque -tus est. orat. 86 talem *oratorem* . . . -imus [*syn.* informamus]. *fere i. q. assumere: v. p. 1239, 10. potius de cogitatione, i. q. animo effingere*: RHET. Her. 3, 22, 37 si cruentam aut caeno oblitam *imaginem* . . . -amus): **α** *strictius de oratione vel scriptis i. q. introducere, inferre* (*add.* de [*aliter p. 1239, 41*]: *l. 72.* ad *c. ger.: l. 82. dat. [fere i. inserere]: p. 1239, 1*): RHET. Her. 2, 27, 43 quorum (*sc. Zethi et Amphionis*) controversia de musica -ta disputatione . . . consumitur. 3, 24, 39 hanc verborum memoriam. CIC. inv. 1, 32 haec . . . diligentius -itur discriptio. 1, 53 illud quod -imus per similitudinem (*de argumentatione per inductionem [cf. p. 1244, 67]. ibid. iterum*). 1, 59 huius adsumptionis . . . aliam . . . -unt approbationem (1, 63). *ibid.* quinto -unt loco complexionem. 1, 82 cum . . . pro conparabili aliquid -etur (*cf.* 2, 123 conparatio [SCHOL. Iuv. 2, 151 *al.*]). 2, 34 locus -etur (2, 49 *al.* Att. 1, 16, 9). 2, 36 hic . . . -etur indignatio. 2, 59. 61. 76. 99 definitionem (2, 142). 2, 123 sententiam (*al.*). 2, 130. 142 *al.* dom. 92 homo facetus -is etiam sermonem urbanum. Cael. 25 illa subtiliter ad criminandum -ta oratio. SEN. contr. 1, 1, 21 ut . . . -remus odia Thyesteo more. 1, 1, 21 *colorem* (1, 3, 11. 1, 8, 13 *al. cf.* 7 praef. 6 figuram). GAIVS dig. 5, 2, 4 qui iniuriam adversus

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

liberos suos testamento -unt. APVL. met. 2, 15 ultro -ta serie ... fabularum. TERT. adv. Marc. 5, 10 p. 605, 26 disceptationem. adv. Prax. 26 p. 279, 6 parabolam (SCHOL. Hor. ars 14. *cf.* CLAVD. DON. Aen. 6, 270 p. 545, 4 -ta similitudine). *al.* PORPH. Hor. carm. 3, 5, 15/16 exemplum (*al.*). *al.* PANEG. 9, 13, 2. FORTVN. rhet. 2, 19 p. 112, 8 est ... merice diegesis cum partes singulas narrationis -imus (*cf.* 2, 27 p. 117, 21 *al.*). DON. Ter. Ad. 251 figurate -ta promissio. *al.* PROB. Verg. ecl. 10, 18 CLAVD. DON. Aen. 5, 670 p. 500, 32 *al.* MART. CAP. 5, 561 *quaestio* (*syn.* infertur). EVGRAPH. Ter. Andr. 1 p. 3, 9. *et al.*

β latius de disserendo i. q. asserere, assumere, proponere sim. (*fere i. q. docere: infra l. 27. c.* de *i. q. deducere: infra l. 41. fere i. q. admittere, adhibere: infra l. 49*): ① *generatim: absol.*: TERT. anim. 23 p. 335, 30 ut Saturninus ... -xit (fug. 8 p. 476, 3 Oe. AMBR. apol. Dav. 2, 2, 5 ut scriptura -it). monog. 7 p. 771, 9 Oe. -ente apostolo: '...'. *c. obi. nudo* (*obi. res; animant.: l. 17. 21*): CIC. Cael. 58 quanta *consuetudo* a vobis -itur. nat. deor. 2, 2 qua eloquentia *Cotta* falsos deos sustulit, eadem veros -at (2, 70 et perturbatis animis -untur d. TERT. adv. Marc. 1, 3 p. 293, 14 duos d. [p. 294, 20 *al.* OPTAT. 4, 5 p. 108, 13]). ac. 1, 21 tripartita ab iis -itur ratio bonorum (fat. 23. ARNOB. nat. 2, 58 p. 94, 2 *appos.* expedire). 2, 99 is ... qui a vobis sapiens -itur. 2, 105 sic -to et constituto probabili. Tusc. 1, 65 quinta ... natura, ab Aristotele -ta primum. nat. deor. 2, 76 Democritus simulacra et Epicurus imagines -ens. off. 3, 34 repugnantiam. 3, 118 temperantiam (*syn.* introducunt). epist. 1, 4, 2 a tuis invidis ... nomen -tum fictae religionis. 11, 22, 2 probabilem aliquam *causam*. DIOM. gramm. I 259, 9 (*ex Palaem.*) in his verbis ... grammatici -unt imperativa hoc modo. TERT. resurr. 35 p. 76, 14 arcanum aliquod corpus. *al.* LACT. inst. 6, 3, 15 si ... quemlibet doctorem bonae artis -unt. *al.* AVG. civ. 12, 14 p. 531, 10 D. circuitus temporum *philosophi*. contin. 5, 14 p. 157, 16 *al.* CONC.[S] I 5 p. 99, 5 -entes etiam adsumptum (συνεπινοοῦντες, *II 3, 1 p. 214, 25* cointellegentes). PASS. Petr. 8 ausus es ... nescio quem Christum -ere. *et al.* *fort. add.*: TERT. fug. 4 p. 468, 20 Oe. possumus iam consultationem tuam -ere (*i.* '*in consilium mittere*' *Junius. aliter Rhenanus et Oehler ad l.*). *add. acc.* (*vel nomin.*) *praed.* (*cf. p. 1240, l. 17*): SEN. epist. 85, 20 si aliquem magis beatum -eris, -es et multo magis. TERT. anim. 12 p. 317, 9 non poterit animus inpassibilis -i (*cf.* LACT. inst. 7, 20, 7). adv. Hermog. 30 p. 159, 1 materia ... informis -itur ([p. 159, 9 non habens formas]. 36 p. 166, 15 immobilem. *al.*). adv. Marc. 3, 8 p. 389, 1 deum ... auctorem carnis (3, 9 p. 390, 22 *al.*). *c.* de *fere i. q. deducere, derivare, sumere sim.*: TERT. apol. 16, 7 diximus (*12, 3*) originem deorum vestrorum a plastis de cruce -i. anim. 25 p. 343, 14 animam de semine. adv. Marc. 3, 18 p. 405, 25 de exitu ... diversitatem. castit. 3 p. 741, 22 Oe. *al.* *sim.* ab: TERT. praescr. 14, 13 qui eam *veritatem* a mendacio -unt. *cf.* anim. 3 p. 303, 24 ceteris hinc exordium -am. *seq.* ut (*cf. l. 64*): TERT. adv. Prax. 22 p. 271, 2 totum hoc perseverabat -ere (*fere i. comprobare*), ut ... crederentur *eqs.*

② *speciatim ap. Ictos fere i. q. admittere* (*cf. p. 1240, 81*), *adhibere sim.* (*subi. res: l. 58, add.* in *c. acc.: l. 52*): SCAEV. dig. 3, 5, 34 pr. actio negotiorum gestorum -itur (*al.* [*v. V. i. R.*]). 28, 2, 29, 15 Iuliano ... videretur ... in hoc quoque -ere legem. PAPIN. dig. 26, 7, 37, 2 -ta totius temporis causa. 28, 6, 41, 6 Falcidiae rationem (*al. cf.* 35, 2, 11, 6 Falcidiam [*al.*]). 31, 77, 27 petitionem. TRYPH. dig. 37, 4, 20, 1 quamvis edicti verbis collatio -atur (*c. abl.; sic et* 49, 15, 12, 1 *hereditas* lege Cornelia -itur. 49, 15, 12, 12. *cf.* PAVL. dig. 35, 2, 1, 2 per edictum praetoris -itur potestas legis. MACER. dig. 47, 15, 3, 3). VLP. dig. 1, 5, 24 nisi lex ... aliud -it (*cf.* frg. Vind. 1 locatum ... ius gentium -it). 5, 1, 67 exempla senatusconsultorum ... -i oportet (*cf.* 38, 4, 3, 2. PAVL. dig. 35, 2, 18, 1 Trebellianum senatus consultum -amus). 45, 1, 41 pr. facti quaestionem. *al.* COD. Iust. 7, 7, 1, 1[b] differentia (*al. cf.* 8, 47, 10, 5 discrimen). 9, 32, 1 (*a. 205*) rationem compensationis. *seq. acc. c. inf.*: SCAEV. dig. 28, 2, 29 pr. Gallus sic posse institui postumos nepotes -xit: '...'. ut (*cf. l. 46*): SCAEV. dig. 28, 2, 29, 6 quare non -xere, ut ... *nepos testamentum* non rumperet? 28, 2, 29, 14.

c *i. q. aliquem vel aliquid dicentem vel agentem facere* (*origo huius notionis a scaena* [*v. p. 1232, 69*] *petenda videtur*): *α c. obi. nudo*: CIC. inv. 1, 99 personam aut rem (1, 100) aliquam -ere (Cael. 35 gravem p. *Appi Caeci* -xi. epist. 7, 11, 2 [*lusorie*] mira ... p. -i potest Britannici iurisconsulti. MART. 2 praef. 8 in toga saltanti⟨s⟩ -ere p. CLAVD. DON. Aen. 1, 195 p. 45, 24 HIER. epist. 65, 16, 2 AVG. civ. 5, 9 p. 207, 24 D. *et al.* *cf.* SERV. ecl. 2, 1 Caesar Alexis in persona -itur [auct. ecl. 6, 67 se sub pastoris p.]). CIC. off. 3, 38 hinc ille Gyges -itur a Platone (NON. p. 330, 7: fingere, inmittere). Att. 13, 19, 4 puero me hic sermo (*sc. in libris de orat.*) -itur (*ibid. iterum*). SEN. epist. 28, 3 qualem *habitum* Vergilius ... vatis -it concitatae. SVET. Tib. 42, 2 in quo *dialogo* boleti et ficedulae ... certamen -erat *Asellius*. DIOM. gramm. I 489, 25 (= SVET. frg. 3 p. 14, 2) in *praetextatis* ... reges Romani ... -untur (489, 31 [= SVET. frg. 3 p. 14, 10] humiles homines. 490, 11 *al.*). TERT. apol. 14, 9 (= nat. 1, 10 p. 79, 25) Varro trecentos Ioves ... sine capitibus -it (*Fuld.*, introducit *cett.*). VOPISC. Car. 13, 5 comici ... sic milites -unt, ut *eqs.* DON. Ter. Hec. 58 PROB. Verg. ecl. praef. p. 324, 23 SCHOL. Cic. Gron. D p. 311, 30 *al.*

CLAVD. DON. Aen. 1, 50 p. 25, 1 MACR. Sat. 4, 5, 7. *et al.* *β add. part. praes.* (*perf. pass.: l. 5. gerund.: l. 16*): RHET. Her. 2, 25, 39 ita ... hoc exemplo utentem (utuntur *vel* usum *codd.*) Chrespontem Ennius -xit. CIC. har. resp. 39 qui furentes (nat. deor. 1, 42) -untur in *tragoediis*. 57 si ... hominem deterrimum poeta ... vitiis deformatum vellet -erc. orat. 138 ut muta quaedam loquentia -at ([*de prosopopoeia, item* AQVILA rhet. 3 MART. CAP. 4, 388. *cf. p. 1244, 64*]. Lael. 3 SEN. contr. 9, 4 [27], 14 suas. 1, 13 ASCON. Mil. p. 44, 24 SERV. ecl. 3, 1. *et al. cf.* SEN. contr. 9, 4 [27]. 22 dicentem [*al. cf.* AVG. civ. 5, 12 p. 213, 16 D. praedicentem]. *sim.* CIC. Tusc. 1, 21 Pherecratem ... disserentem -it. Lael. 4 disputantem [*al.*]. NEP. Alc. 2, 2 commemorantem. COLVM. 12, 2, 6 narrantem. *et al.*). Tusc. 2, 27 lamentantes *poetae* -unt fortissimos viros (*cf.* 5, 115 deplorantem. div. 2, 25 querentem). SEN. contr. 1, 8, 11 amantem patrem. 7, 2 (17), 14. 10, 4, 25. suas. 2, 12 TERT. nat. 1, 10 p. 79, 10 DON. Ter. Ad. 308 AVG. civ. 3, 2 p. 99, 7 D. *al.* SCHOL. Ter. p. 173, 16 in hac scaena -itur Simo senex decipiendus. *et al.* *c. nom. praed.* (*add.* quasi: *l. 23. structura mixta: l. 21*): CIC. fin. 1, 62 ab Epicuro sapiens semper beatus -itur. nat. deor. 2, 73 anum fatidicam Pronoean a Stoicis -i. div. 1, 131. 2, 40. FEST. p. 326 SEN. contr. 1, 8, 15. 2, 1, 30 SEN. dial. 7, 26, 6. ARNOB. nat. 1, 19 p. 14, 9 non tantum illos *deos* leves ..., verum ... et iniquos -itis ... et aequitatis ... nullam ... optinere rationem. 3, 20 p. 125, 8 DON. Ter. Ad. 174 SERV. ecl. 1, 27. SCHOL. Cic. Bob. p. 121, 15 *Clodius* quasi destitutus ..., *Milo* quasi grassator ... -itur. CLAVD. DON. Aen. 1, 720 p. 140, 7 AMBR. apol. Dav. 2, 4, 21 AVG. civ. 10, 21 p. 434, 28 D. *et al.* *γ seq. (acc.) c. inf.* (*structura mixta: l. 31*): HOR. sat. 1, 2, 22 Terenti fabula quem *patrem* miserum ... vixisse ... -it. PLIN. nat. 31, 59 cum ... lavari calida *aqua* frequenter -ret *Homerus*. PORPH. Hor. epist. 1, 1, 53 carm. saec. 34. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 1 p. 156, 29 recte se -it *Cicero* diu cogitasse *eqs.* SCHOL. Pers. ed. Kurz 6, 51 CLAVD. DON. Aen. 1, 255 p. 58, 20. 2, 295 p. 187, 14 patriam -it Aenean velle liberari ... et ... commendantem. *al.* AVG. civ. 22, 28 p. 621, 27 D. CAEL. AVR. acut. 3, 15, 121. *nom. c. inf.*: PORPH. Hor. carm. 1, 28 pr. -itur ... corpus ... conqueri. epist. 1, 16, 73 ARNOB. nat. 4, 33 p. 168, 4 *al.* SERV. ecl. 1, 1 *al.* CLAVD. DON. Aen. 1, 585 p. 115, 6 *al.* HIER. in Matth. 27, 44 AVG. civ. 1, 3 p. 7, 7 D. *al.* FACVND. defens. 1, 3 p. 535[B].

B *praevalente notione adducendi vel efficiendi aliquid*:

1 *subi. animant.* (*tam de malis i. q. imponere, infligere, inferre sim.* [*e. g. l. 43 sq. 50. 52 sqq.*] *quam de mediis vel bonis i. q. addere, indere sim.* [*e. g. l. 49. 54*] *vel praebere, praestare sim.* [*e. g. l. 58. 59. 60*]): **a** *sine dat.*: S. C. de aedif. (CIL X 1401) I 9 inimicissimam pace faciem -ere ruinis domum villarumque. PAPIN. frg. Vat. 121 qui discidii necessitatem -it. TERT. resurr. 46 p. 95, 13 anima a qua delinquentia -itur. ARNOB. nat. 1, 34 p. 22, 13 dissimilia copulare ... -ta confusione conamini. COD. 4, 26, 1 (*a. 196*) onus. 7, 47, 1, 1 quod ... -itur damnum. PALLAD. hist. mon. II 1 p. 344[B] laborem. PASS. Andr. long. 5 primus ... homo per lignum praevaricationis mortem -xit. **b** *c. dat.*: SEN. epist. 66, 11 una -itur humanis virtutibus regula. VLP. dig. 48, 19, 1, 3 ut eis *praefecti* ... coercitionem extraordinariam -ant. TERT. adv. Marc. 2, 8 p. 345, 6 deus homini vitae statum -xit (*postea* adtraxit). IREN. 1, 30, 10 diluvium *hominibus* (VVLG. II Petr. 2, 5 [ἐπάξας]. *cf. l. 67*). HIL. coll. Antiar. p. 64, 13 mundo ... procellam. RVFIN. Orig. in gen. 5, 5 p. 64, 8 somnum *patri*. CARM. de Sod. 78 exitium -imus urbi. CASSIAN. inst. 5, 22 *iracundus* voluntarie sibi mortem ... -ens. EPIST. pontif. Migne 20 p. 631[B] Eudoxia ... sibi ipsi ex multorum ore -xit maledictionem (ἐπήγαγεν). COD. Iust. 5, 13, 1, 1[c] illis ... nostram -ximus providentiam. 5, 30, 5, 1 pupillis ... gubernatio -itur. 5, 70, 6 pr. ut quibusdam *furiosis* breves indutiae ... ab huiusmodi vitio ... -antur. 6, 43, 3, 1[a] aliquid ... ei adiutorium. 9, 13, 1, 3[b]. **c** *c. praep.*: in *c. acc.* (*abl.: l. 63. 64*): ITALA Bar. 4, 29 (Legion.) qui ... -xit in vos (vobis VVLG.) mala, -et in vobis (*Vulg.* adducet vobis) ... iucunditatem (VVLG. Ezech. 14, 22 *malum* in Ierusalem). VVLG. Ezech. 32, 9 contritionem ... in gentibus super terras. ad: VVLG. Sirach 47, 22 -ere iracundiam ad liberos tuos. super (*cf. l. 65*): ITALA gen. 7, 4 (Aug. loc. hept. 1, 17 p. 510, 5) -am diluvium aquae s. terram (ἐπάγω). exod. 32, 31 (Lugd.) s. eos peccatum (*al.*). Ios. 23, 15 (Lugd.) s. vos ... verba mala (*Vulg.* adducet). Dan. 3, 28 (Verec. in cant. 4, 3) omnia quae -isti nobis (s. nos VVLG.) et s. civitatem (*de structura nimis subtiliter* VEREC. *ad l.*). Agg. 1, 11 (Cypr. Demetr. 6) gladium s. terram ([*Vulg.* vocavi]. VVLG. Ezech. 5, 17 [*syn.* immittam]. *al.*). Am. 8, 11 (Hil. in psalm. 58, 7) famem (*Vulg.* mittam). VVLG. gen. 27, 12 maledictionem (*al.*). exod. 15, 26 languorem (*al.*) III reg. 21, 29 malum ([*syn.* inferam]. *al.*). Am. 8, 10 -am ... s. omne caput calvitium (*cf.* HIER. epist. 21, 13, 6 [indicimus *l. v.*]). act. 5, 28 sanguinem. *al.* PS. HIER. in Rom. 17 p. 5, 4 s. peccatores vindictam. cum (*sec.* contrahere *sim.*): ARNOB. nat. 5, 29 p. 200, 24 potestisne impubibus ..., quas Liber (libet *P*) -erit pactiones suis cum amatoribus, indicare?

2 *subi. res* (*fere incorp.; corporea: p. 1241, 10. 21. 23. hic illic* [*inprimis ap. Ictos*] *non tam notio efficiendi quam admittendi subesse videtur* [*cf. p. 1239, 49*], *e. g. p. 1241, 3. 4. 18*): **a** *sine dat.*: QVINT. inst. 11, 2, 48 cum oblivio unius *verbi* ... haesitationem ... -at. PLIN. epist. 8, 14, 2 priorum temporum servitus ... iuris senatorii oblivionem ...

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-xit. PAPIN. dig. 12, 6, 56 pactum ... -it condictionem. 26, 7, 36 aequitas quae merum ius compensationis -it. 31, 67, 3 eadem *ratio* tacitam -it pensationem ([*syn.* admittit]. 34, 9, 18, 2). 35, 2, 11, 7. 35, 2, 93 pecuniam ... -ere Trebellianum (*sc. senatus consultum*). TRYPH. dig. 23, 2, 67, 4 si quis curator ... datus sit, prohibitionem ... -it (*subi. enunt. ut et* VLP. dig. 4, 3, 7 pr.). VLP. dig. 5, 3, 25 haec verba iusiurandum -unt. 8, 3, 1, 2. 11, 7, 12 pr. 12, 2, 34, 8 quae varietatem -unt. 38, 2, 1, 2 imago societatis -xit ... praestationem. PAVL. dig. 21, 2, 71. 40, 8, 9 favor *libertatis* priorem -et opinionem. *et al.* MIN. FEL. 17, 6 quod *sidera* arandi metendique tempus -ant. TERT. anim. 48 p. 379, 15 ut *ieiunium* castimoniam -at (*Waszink*, -it *cod.*). adv. Marc. 3, 11 p. 393, 19 ne fides carnis nativitatis quoque fidem -ret. HIL. trin. 5, 22 rationem novitatis ratio veritatis -it. THEOD. PRISC. log. 76 si duritiam -erit (duxerit *l. v.*) ... neglectus. DIOSC. 3, 46 p. 397, 26 erba eius somnum -it (*3, 44* ὑπνοποιός). CONC.^{S} I 5 p. 212, 3 duarum ... personarum significationem -et praepositio ([*p. 225, 23* εἰσφέρει]. *cf.* COD. Iust. 6, 38, 4, 1^{a} ut *coniunctio* '*aut*' et primam personam -at et secundam non repellat). CAEL. AVR. acut. 1, 3, 38 *pressura* pulsus -it celeres. COD. Iust. 1, 17, 2, 7^{c} *tituli adquisitionem* -unt. 2, 55, 5, 3. 3, 38, 12 pr. 5, 51, 13 pr. quod ipsius rei -it natura. *al.*

b *c. dat.*: STAT. Theb. 4, 710 donec *Nilus* ... magnum ... -at messibus annum (*i. ubertatem*). PS. QVINT. decl. 13, 5 p. 251, 6 suppressi longa siti flores -erunt *apibus* ... famem. TERT. apol. 3, 6 si aliqua disciplina de magistro cognomentum sectatoribus suis -it. PALLAD. 10, 14, 2 fossura ... teneritudini robur. 11, 8, 1 COD. Theod. 15, 1, 25. EPIST. pontif. Migne 20 p. 527^{B} (= Mansi 3, 1058^{E}) multa quae stuporem mentibus nostris -rent (indicerent *l. v.*). c *seq.* ut (*impers.*: *l. 28*): VLP. dig. 7, 5, 1 quo senatus consulto -tum videtur, ut ... possit usus fructus legari. 23, 4, 11 ne diversa sententia ... -at, ut ... existimetur.

C *praevalente notione commovendi animi*: 1 *i. q. se ipsum adducere ad aliquid*: a *sine* animum: *c. inf.*: PLAVT. Amph. 915 periclitatus sum animum tuom, ... quo pacto id ferre -res. *acc. c. inf.*: ASCON. Corn. p. 60, 7 -or magis librariorum hoc loco esse mendam quam *eqs.* *c. obi. nudo*: ARNOB. nat. 7, 8 p. 242, 28 quae causa est, ut *deus* ... oblivionem -at iniuriae.

b *add.* animum *sim.* (*cf.* ARVS. gramm. VII 479, 6. *de notionibus v. Funck, Jb. f. Philol. 29, 1882, 487 sqq.*): α animum -ere (*etsi* '*animum*' *initio acc. q. d. directionis fuisse videtur* [*cf.* in animum -ere], *tamen hic illic certo pro obi. q. d. directo accipiendum est* [*cf. l. 45. 49*]): *c. obi. nudo* (*add. ad*: *l. 45*): PLAVT. Capt. 149 numquam istuc dixis neque a. -xis tuom. TER. Ad. 68 sic a. -o meum. LVCIL. 695 a. -xit semel. CIC. Att. 7, 3, 8 id quod a. -erat. *adde: singulariter i. q. adicere*: TER. Hec. 689 nunc a. rursum ad meretricem -xti (adduxti *Funck l. c. 491*) tuom. *seq. struct.*: *inf.*: PLAVT. Bacch. 1191 facere -am a. TER. Andr. 834 Hec. 99 Eun. 490 CIC. Catil. 1, 22 Tusc. 5, 30 div. 1, 22. 2, 46 HOR. sat. 1, 3, 2 FRONTO p. 226, 20 N. *acc. c. inf.* (*cf. l. 57*): PLAVT. Persa 66 animus -i potest eum esse civem ... bonum. TER. Andr. 572 si ita istuc a. -xti esse utile (883 Hec. 277 [DON. *ad l.*: persuadere animo suo]. *cf. l. 65. 70*). Hec. 264 (in a. *A*). Haut. 41 CATO or. frg. 10, 2 (= 77 M.) EPIST. praet. ad Tiburt. (CIL I^{2} 586) 6. 10. 13 SCIP. min. or. frg. Macr. Sat. 3, 14, 6 CIC. Att. 14, 13, 6 epist. 4, 8, 2 APVL. apol. 56. ut: PLAVT. Cist. 633 a. ... -am ... ut ... consulam (*et quater*). CIC. S. Rosc. 53 Att. 3, 9, 1. ne: PLAVT. Asin. 832. ? quod: LVCIL. 894 a. si[c] -o (*i.* '*recogito*'. NON. p. 330, 9: persuadere), q. tu ... auferas. *adde* animo -ere (*seq. acc. c. inf.*): TERT. idol. 14 p. 45, 12 plerique ... -erunt a. ignoscendum esse *eqs.* β in animum *sim.*: *c. obi. nudo*: TER. Ad. 597 numquam te aliter atque es in a. -xi meum. LIV. 7, 40, 11 -ite in a., quod non -erunt patres ... vestri. QVINT. decl. 259 p. 56, 19 quid tale cogitare et in a. -ere (LACT. inst. 6, 25, 11). *seq. struct.*: *inf.*: TER. Hec. 603 non ... incommodam rem ... in a. -es (-as ς) pati? CIC. Cluent. 45 (in *test. Arus. gramm. VII 479, 7, om. codd.*). Sull. 83 SALL. Catil. 54, 4 LIV. 1, 17, 4. 2, 15, 3 ita -isse in a. ... patefacere (40, 34, 9 FRONTO p. 84, 15 N.). 2, 18, 11 *et* 5^{ies}. VAL. MAX. 4, 2, 5. 5, 3 ext. 1 (in *om. codd., add. Paris*). SVET. Cal. 3, 3. *acc. c. inf.*: PLAVT. Rud. 22 hoc scelesti in a. -unt (indicunt *codd.*) suom, Iovem se placare posse *eqs.* (*cf.* TER. Haut. 1028 istuc ..., alienum esse te). TER. Hec. 50. 292 (DON.: persuasisti tibi). Q. CIC. pet. 42. LIV. 2, 54, 5 ita in a. -ant consulatum captum ... esse (27, 12, 7). DIOM. gramm. I 396, 18 GELL. 15, 28, 5 APVL. apol. 87 TERT. adv. Marc. 1, 16 p. 310, 29. ut: LIV. 2, 5, 7 *et quater*. VAL. MAX. 5, 9, 4 GELL. 14, 2, 25 CAPITOL. Aur. 17, 4. ne: PLAVT. Mil. 1269 -xi in (*om. B*) a., ne oderim. quin: LIV. 3, 71, 8 non potuisse se ... -ere in a., q. ... vindicaret. quominus: PLIN. epist. 9, 13, 6. cur: DIOM. gramm. I 349, 1 c. id ita facere oporteat ..., in a. -ere nequeo. *interrog. indir.*: MIN. FEL. 22, 2 W. (= 24, 6 M.) quodsi in a. quis -at ..., quibus machinis simulacrum ... formetur. *adde* in animo -ere *c. gen.* (*sec.* memini *sim.*): ACT. Petr. 10 p. 57, 20 ne in a. -as delictorum meorum.

2 *i. q. alios adducere ad aliquid*: a *in bonam vel mediam partem i. q. aliquem* (*bestiam*: *p. 1242, 27. aliquid*: *p. 1242, 23*) *adducere, allicere, commovere, incitare sim.* (*servata imag.*: *p. 1242, 58*): α *c. obi. nudo* (*fere add. abl. res quae -it; persona*: CIC. Catil. 4, 2 Lentulus ... -tus a vatibus. MUR. 62 auctoribus eruditissimis -tus. *cf. praeterea*: CIC. Phil. 2, 79 *Dolabella* est impulsus, -tus *eqs.* QVINT. inst. 9, 2, 42 pater filium ... -ente altero filio ... occidit. SVET. Claud. 29, 3 -tus, quasi *eqs.* TERT. praescr. 26, 7 ethnicos [*sc. ad fidem*]. *pro hypotaxi*: VVLG. Iac. 5, 14 -at presbyteros ... et orent [προσκαλεσάσθω]): ACC. trag. 492 illo⟨s⟩ suapte (*nomin.?*) -xit virtus. LVCIL. 612 veterem historiam -tus (NON. p. 330, 13: delectari) studio scribis ad amores tuos (CIC. de orat. 1, 208 HYG. astr. 1 praef. p. 19, 3 *al.*). RHET. Her. 4, 9, 13 nulla ... re -ti. 4, 17, 24 fortunis. CIC. inv. 2, 78 alterius ... -tum peccato. Quinct. 12 -tus consuetudine ac familiaritate *Naevi.* Verr. II 3, 44 cupiditate aliqua ... -tus (CAES. Gall. 1, 2, 1 regni. *cf. p. 1243, 9*). II 5, 130 lacrimis ..., non gloria -tus. Rab. Post. 39 usuris. fin. 2, 46. epist. 5, 4, 2 *oratione*. 5, 6, 2 odio (*cf. l. 59*). LVCR. 5, 1247 -ti terrae bonitate. CAES. Gall. 1, 27, 4 spe salutis -ti (SALL. Iug. 13, 8 SEN. benef. 4, 19, 4 IVST. 18, 1, 1). BELL. Alex. 74, 3 religionibus -tus ([*appos.* impulsus]. LIV. 26, 11, 9 PLIN. nat. 16, 216). SALL. Catil. 36, 5 praemio -tus (Iug. 13, 8 LIV. 26, 27, 7 TAC. ann. 3, 28, 3. *cf.* VERG. Aen. 5, 399 pretio [SEN. benef. 4, 19, 4]. *v. et p. 1243, 4*). LIV. 8, 30, 4 occasione bene gerendae rei -tus (33, 8, 3 VAL. MAX. 5, 4, 3). 21, 26, 9. 27, 39, 12. 29, 14, 9. VITR. 7 praef. 4 philologiae dulcedinibus -ti. 10, 1, 4 rebus divinis. 10, 13, 2 hac ratione. PAVL. FEST. p. 171 -tus magnitudine divitiarum. VAL. MAX. 6, 8, 5 vestigiis ... sagax -ta cura. SEN. dial. 7, 13, 2 blando nomine. PETRON. 105, 6 ancillae ... familiari sono -tae. PLIN. nat. 7, 137 quibus felicitatis -tus argumentis? (*cf.* 28, 6 qua coniectura -tus?). 10, 142. 34, 141. FRONTIN. (?) strat. 4 praef. similitudine. *al.* FRONTO p. 105, 12 N. amore -tus (*al.*). APVL. met. 3, 26 miseratione quadam -tum equum. TERT. adv. Marc. 3, 24 p. 419, 13. IVST. 17, 3, 20 blandimentis. HYG. astr. 2, 13 p. 47, 7 pulchritudine (*al.*). CE 24, 8 (*act. Severi?*) ita intellexit numine -tus tuo. *et al.*

β *ad quod quis -itur* (*cf. l. 5*), *indicatur*: (I) *adv. pron.*: PLAVT. Merc. 1001 consuetudine animus rursus te huc -et (*de loco*: TER. Haut. 723 proterve me Syri promissa h. -xerunt). TER. Andr. 399 vide quo me -as (*cf.* DON. *ad l.*). (II) in *c. acc.* (*obi. res*: *l. 41*): PLAVT. Persa 643 ne suarum se miseriarum in memoriam -as (QVINT. inst. 9, 2, 61). RHET. Her. 3, 13, 23 amplificatio est oratio quae ... in iracundiam -it ... auditoris animum. CIC. Pis. 71 eum casus in hanc consuetudinem scribendi -xit. Planc. 104 -or in spem vos . . futuros (Lael. 59 *animum*. off. 2, 53 quae te ... ratio in istam sp. -xit, ut ... putares? [VAL. MAX. 7, 2 ext. 10 SEN. benef. 5, 11, 4]. TAC. hist. 4, 81, 2). epist. 3, 8, 5 ne in venditionem tributorum ... -rentur sumptus minime necessarii. SEN. dial. 5, 8, 7 *nos* in ... consuetudinem -ent nihil ... audiendi (PORPH. Hor. sat. 1, 4, 105/6). QVINT. inst. 11, 3, 58 in quos *affectus* -endus est iudex. IVST. 14, 1, 5 cunctos in studium partium suarum. *et al.* (III) ad (*c. gerund.*: *l. 49 bis. 52. obi. res*: *l. 52*): CIC. Brut. 188 ad misericordiam -itur *multitudo*, ad pudendum *eqs.* NEP. Hann. 8, 1 Karthaginienses ad bellum. VITR. 10 praef. 2 ad ... sumptuum profusiones. PHAEDR. 3 prol. 62 -xi te ad legendum. GELL. 15, 2, 7 eum ... ad participandas ... voluptates ... casus. APVL. apol. 29. 30. HIL. myst. 1, 16 *gentes* ad fidem (AMBROSIAST. in II Cor. 10, 5). PROB. Verg. ecl. 6, 31 p. 332, 8 opiniones hominum ad credendum. (IV) *dat.*: PAVL. NOL. epist. 23, 9 p. 166, 19 fortioribus cibis -ere stomachum. (V) *inf.*: LVCR. 1, 142 tua me virtus ... suadet et -it noctes vigilare serenas. PLIN. nat. 23, 1 TAC. ann. 12, 9, 1 TERT. anim. 9 p. 311, 22 adv. Marc. 5, 1 p. 570, 11 EVGRAPH. Ter. Hec. 105. (M) ut (*add. abl.*: *l. 60. 63—66*): PLAVT. Asin. 494 me ... numquam hodie -es, ut tibi credam ... argentum. Merc. 350. Mil. 254 dum modo hunc prima via -amus ..., ut ... credat. CIC. Font. 3 -i odio ut dicat (*opp.* cogi). Rab. perd. 23 or. frg. A IX 12. leg. 2, 2 ita ... ut facerem ..., orationibus -bar tuis. fin. 2, 62 nat. deor. 2, 45 epist. 15, 15, 2 LIV. 10, 18, 11. FRONTIN. strat. 3, 2, 1 qua consuetudine -tis ita oppidanis ut crederent *eqs.* TAC. ann. 2, 52, 3 spe victoriae -ti sunt ut vincerentur. PLIN. epist. 8, 16, 3. paneg. 79, 1 (*appos.* instituit). SVET. Iul. 20, 5 -tum praemiis, ut ... profiteretur. FRONTO p. 177, 5 N. officio ... -tus est ut ... proficisceretur. CONC.^{S} I 5 p. 361, 31 persuasione ... -ere synodum ut *eqs.* (παρασκευάσαι).

b *in malam partem i. q. pellicere, seducere, irretire sim.* (*sc. in errorem vel in scelus. hic posui fere exempla notionis fallendi perspicuae* [*cf. p. 1231, 46 sqq. quaedam ex a huc ref. possis, e. g. l. 58. 63*]): α *c. obi. nudo* (*subi. res*: *l. 79. 82. 83*): CIC. S. Rosc. 117 homines ... -xit, decepit, destituit ([*syn. antea* fefellit]. Pis. 1 OPTAT. 1, 9 p. 10, 20). div. 1, 99 Sisenna ... insolenter, credo ab Epicureo aliquo -tus, disputat (CIC. S. Rosc. 39 ab hominibus nequam. RVF. FEST. 17, 1 a transfuga ... -tus [28, 3]. PELAG. in I Cor. argum. p. 127, 4 alii a secta legis Iudaicae -ti. PALLAD. hist. mon I 57 p. 339^{C} a quo -ta atque corrupta fuerat *virgo*). Att. 3, 15, 7 proditus, -tus, coniectus in fraudem (*cf.* 4, 5, 1). HOR. sat. 1, 2, 88 ne *facies decora equi* ... emptorem -at hiantem (PORPH.: capti pulchritudine). TIB. 1, 6, 1. APVL. met. 10, 9 sic -tus signavit pecuniam. ITALA Ioh. 7, 12 (cod. e) -it turbas (πλανᾷ, *Vulg.* seducit). CYPR. idol. 6 p. 23, 11 *ratio* vulgus (*syn.* fallit, decipit). LACT. mort. pers. 16, 9 quem *Christum* ... nullus laqueus -at. HIL. coll. antiar. p. 52, 10 multos ecclesiae pastores -xit (*de fide. cf.* AMBROSIAST. in Rom. prol. p. 45^{A}

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVG. civ. 14, 11 p. 30, 2 D.). PASS. Petr. Paul. brev. 6 alios ... -it (seducit *F; syn.* fallere). *add. abl. causae*: LVCIL. 1006 acri -tum cantu (*sc. Ulixen?* NON. p. 330, 16: est aliquibus fallaciis decipi). SISENNA hist. 43 servulum ... praemio libertatis -tum (*cf. p. 1242, 17*). 98 neque metu neque calamitatis necessitudine -tum. RHET. Her. 2, 19, 29 aliquo ... emolumento -ti suscipere *maleficia* (*cf.* 2, 19, 30 qua causa. CIC. S. Rosc. 79 qua ratione). 2, 22, 34 avaritia -ti (CIC. inv. 2, 33). CIC. inv. 2, 32 pecunia ... -tum. S. Rosc. 76 pretio (*cf. p. 1242, 18*), gratia, spe (*cf. l. 10*), promissis -xit aliquem. Cael. 38 cupiditate (*cf. p. 1242, 11*). Planc. 101 falsa spe -tus pollicebar (APVL. apol. 70. *cf.* SEN. epist. 21, 9 spe mala. *sim.* APVL. met. 5, 27 fallacie [9, 21]. 8, 14 astu. 10, 27 laqueis fraudium [*cf. p. 1242, 83*]. AVG. civ. 2, 17 p. 72, 24 D. fraude. *et al.*). LIV. 31, 1, 5 vadis -ti mare pedibus ingrediuntur. LABEO (*Trib.?*) dig. 23, 3, 84 specie ... dotis ... generum (SEN. epist. 111, 5 animum sp. subtilitatis -tum). PHAEDR. 2, 6, 14 -ta verbis aquila. GAIVS inst. 4, 178 opinione. PAPIN. dig. 48, 5, 12, 12 falsis rumoribus. MACER dig. 48, 11, 7, 3 calore. APVL. met. 10, 8, 21. CYPR. unit. eccl. 23 p. 230, 20 errore -ti ([*syn.* capti, decepti]. INST. Iust. 4, 2, 1). CAEL. AVR. acut. 2, 4, 20 similibus *et al.*

β *ad quod quis -itur, indicatur*: ① in *c. acc.* (*rerum incorp., corpor.: l. 29. 32 sq. 35* [*cf. et p. 1231, 54*]): RHET. Her. 2, 19, 29 multos -xit in peccatum pecuniae spes. CIC. Font. 2 utrum ipse erret an vos in errorem -ere (-i *vel* ducere *codd.*) velit (*vavol. V 2, 819, 45. adde e. g.* CIC. Brut. 293 ITALA Matth. 24, 4 [Ps. Cypr. rebapt. 12; πλανήσῃ, *Itala al.* fallat, *Vulg.* seducat]. CYPR. Fort. 11 p. 342, 1 VVLG. sap. 15, 4 Matth. 24, 24 CONC.[S] I 5 p. 96, 12 [ἠπάτηνται]). CATVLL. 30, 8 ⟨me⟩ -ens in amorem (APVL. apol. 78. *et al. cf.* PS. IVL. RVF. schem. dian. 3 p. 62, 29 in affectum hospitis. *v. et l. 47*). NEP. Hann. 5, 3 Sempronium Gracchum ... in insidias -tum. SEN. epist. 48, 10 eum ... scientes in fraudem -itis (SCAEV. dig. 35, 2, 95, 2 PORPH. Hor. epist. 2, 2, 18 PANEG. 6, 20, 2). QVINT. inst. 5, 7, 11 a patronis diversae partis -untur *testes* in laqueos (VVLG. psalm. 65, 11. Sirach 11, 32 sicut perdix -itur in caveam et ut caprea in l. AVG. in euang. Ioh. 29, 8). VLP. dig. 27, 6, 12 in aliquam captionem. PORPH. Hor. carm. 3, 27, 25/6 *Europam* in mare. ARNOB. nat. 1, 55 p. 37, 15 in spes cassas (*syn.* inlectae). VVLG. Matth. 6, 13 in temptationem ([εἰσενέγκῃς]. Luc. 11, 4. *cf.* AVG. epist. 177, 4 p. 637, 5. *et al.*). in *c. abl.*: PSALT. Cas. 65, 11 -isti nos in obsidio (εἰσήγαγες). PS. AVG. quaest. test. I 2, 4 in praevaricatione (-em *l. v.*). ② ad (*c. gerund.: l. 42. add. abl.: l. 41. 42*): RHET. Her. 2, 2, 3 causa est quae -xit ad maleficium commodorum ⟨spe⟩. SVET. Aug. 33, 2 quos fraude ad signandum vel errore -tos constitisset. APVL. apol. 68 falso se ad invidiam meam -tum. PS. CIC. epist. ad Oct. 6 patres conscriptos ad parricidium -xi. TERT. praescr. 3, 4 Solomon ... ad idololatriam a mulieribus -itur. ARNOB. nat. 7, 5 p. 241, 15 ad periculum interitionis. HIER. epist. 51, 9, 3 (*Epiphan.*) ad perversitatem sui ... erroris. ③ *dat.*: RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 85, 8 amori ... -i. ④ *inf.*: TERT. patient. 5 p. 8, 1 unde offendere *deum* homo -tus est. ⑤ ut (*add. abl.: l. 50. 51. 52*): CIC. Q. Rosc. 46 quem ... ut mentiatur -ere possum *eqs.* or. frg. A IX 10 qua amentia -tus sit ut contemneret. SVET. Tib. 54, 2 fraude -tos, ut ... concitarentur. GAIVS inst. 4, 117 si metu me coegeris aut dolo -eris, ut ... darem (PAPIN. dig. 46, 1, 48, 1). PRVD. c. Symm. 1, 180 AVG. c. acad. 3, 9, 19 p. 60, 16 in epist. Ioh. 2, 2 *al.* ⑥ quod: CYPR. epist. 51, 2 p. 615, 22 quosdam fratres ... error -erat q. ... sequi viderentur.

p. p. p. pro adi. inductus, -a, -um. *i. q. accersitus*: PLIN. epist. 3, 18, 10 cum ... illa ... possint videri accersita et -a (*de genere scribendi*). 5, 6, 44 si nihil -um et quasi devium loquimur. *i. q. adventicius, peregrinus*: PLIN. epist. 4, 3, 5 cum hoc insiticio et -o *sermone* tam praeclara opera perfeceris (*opp.* sermone patrio). *n. pro subst.* inductum, -ī: PLIN. paneg. 34, 1 vidimus delatorum -um (*M*, indicium *cett.*) quasi grassatorum (*i. 'inductionem' [sc. in amphitheatrum] sec. Lundström, Eranos 1, 1910, 3. an accip. pro adi. [sc. spectaculum]? cf. Durry ad l.*). *plur.* (*add.* in): COD. Iust. 8, 14 (15), 5 (*a. 294*) si non in -is illatis in fundum ... mancipia fuissent. *m. pro subst.* inductus, -ī (*sc. pastillus sim.? cf. gr. ἐπίχριστον*): CASS. FEL. 61 p. 152, 6 exinde duos -os (*i. emplastra*) facies.

syntact.: acc. directionis: p. 1232, 46. cf. p. 1241, 39. acc. graec.: p. 1236, 42. 52. acc. dupl.: p. 1237, 14. 1239, 35. 1240, 1. 17. acc. et abl.: p. 1235, 12. 25. 43. 1236, 42. 55. cf. p. 1234, 65. dat.: p. 1232, 9. 67. 1233, 30. 56. 70. 82. 1234, 32. 43. 55. 76. 1235, 3. 15. 38. 52. 71. 82. 1236, 26. 58. 1237, 11. 28. 1238, 27. 71. 1240, 49. 1241, 21. 57. 1242, 52. l. 47. ab: *p. 1239, 44.* ad: *p. 1232, 41. 70. 1237, 8. 62. 1240, 65. 1242, 45. l. 39.* circa: *p. 1235, 4.* cum: *p. 1240, 77.* de: *p. 1238, 70. 1239, 41.* in *c. acc.: p. 1232, 16. 56. 70. 1233, 9. 35. 63. 81. 1234, 23. 27. 42. 62. 1236, 37. 79. 1237, 20. 28. 42. 1238, 29. 49. 62. 1239, 50. 1240, 61. 1242, 34. l. 20* (in *c. abl. pro acc.: p. 1232, 71. 1234, 27. 42. 1235, 4. 82. 1236, 39. 1238, 9. 42. 1240, 61. 1241, 79. l. 38*). intra: *p. 1232, 43.* per: *p. 1232, 44. 1233, 66. 82. 1237, 62.* super: *p. 1232, 45. 1234, 64. 1235, 16. 47. 1236, 40. 1240, 66. impers.: p. 1238, 46. 1241, 28. inf.: p. 1237, 16. 1241, 32. 1242, 53. acc. c. inf.: p. 1238, 45. 1239, 63. 1240, 26. 1241, 34* (*nom. c. inf.: p. 1240, 33*). quia: *p. 1237, 17.* quod: *p. 1243, 54.* ut: *p. 1239, 46. 64. 1241, 27. 1242, 56. 1243, 49.* (in) animum -ere (*c. struct.*): *p. 1241, 37.*

deriv.: inductibilis, inducticius, inductilis, inductio, inductivus, inductor (-trix), inductorium, inductura, inductus, -us. *compos.*: superinduco.

inductibilis, -e. *ab* inducere. *i. q. aptus ad illinendum*: CAEL. AVR. acut. 2, 37, 201 donec coagulata omnia fiant -iaque et digitis convoluta nullam corpori infectionem dimittant. 2, 37, 203 qualitatem.

inductīcius, -a, -um. *ab* inducere (*cf. Leumann, Glotta 9, 1918, 147*). GLOSS. II 310, 42 ἐπείσακτος -us, advena, adventicius. *i. q. extraneus, adventicius sim.*: AVG. de duab. anim. 18 p. 74, 17 constat nescio quas illas -as *animas* nullo modo peccare *eqs.* (*antea* animarum ... malarum genus nescio quod extraneum quod a Manichaeis inducitur).

inductilis, -e. *ab* inducere (*cf. Leumann, Adj. auf -lis 61*). *scrib.* -doct- (*v. O. Prinz, De O et U vocalibus 32*). *i. q. inductus* (*de aeramento quo currus sim. inducuntur*): EDICT. imp. Diocl. III/IV 7, 28 -is (indoct- *S*) aeramenti in po(ndo) I (denarios) sex (*gr.* ἐναγ⟨ομένου⟩. *v. Blümner p. 111 sq.*).

inductio, -ōnis *f.* *ab* inducere. *plur.: l. 35. 36. 37. 41.* SYNON. Cic. p. 430, 22 B. -o ... artificium, praestigiae, fuci, fallaciae *eqs.* GLOSS. εἰσαγωγή. GLOSS[L] V Abba 54 persuasio. *inde a* RHET. Her. *et* CIC. [*dub. trad.*: PROB. Verg. georg. 3, 129 p. 384, 15 (-o *codd.*, inducti *Keil*). *suppl.: v. l. 46. loco interpol.*: QVINT. inst. 5, 11, 3.]

1 *proprie*: **a** *c. notione q. e. agere*, ἡγεῖσθαι, *i. q. introductio*: α *de animant.*: CIL VI 142[d] (*s. III ex.*) -o Vibies (*sc. in Orcum*). *de spectaculis*: LIV. 44, 9, 5 horum *iuvenum* -o ... simulacrum decurrentis exercitus erat. PARIS 1, 7, 4 ante pompae ... -em (*Val. Max.* priusquam pompa induceretur). β *de aquae ductibus*: CIC. nat. deor. 2, 152 nos aquarum -bus terris fecunditatem damus. CET. FAV. 6 p. 294 canalium ... facilis ... aquae -o videtur. **b** *c. notione q. e. trahere, i. q. obductio, superductio sim.*: *de velis*: VITR. 10 praef. 3 sedes spectaculorum velorumque -es. *de tectoriis*: CET. FAV. 11 p. 296 latericii parietes tribus -bus prius solidentur. *ibid.* si recentes ... -es fuerint. PALLAD. 1, 15 prima trullis frequentetur -o. *ibid.* marmoris grani -o. *de medicamentis i. q. illitio* (*meton. i. q. cataplasma: l. 41*): MARCELL. med. 8, 127 semper addes novam -em. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 216 nutribilium cataplasmatum atque -um appositio. 3, 17, 149 valida atque robusta -e. chron. 1, 1, 39 ISID. orig. 4, 9, 11. *adde*: CASS. FEL. 6 *lac* simplici -e (*an i. q. ingestione?*) ventrem depurgat. *de scriptura i. q. deletio, expunctio*: VLP. dig. 28, 4, 1, 1 etsi ... testamento fuerit adscriptum: 'lituras -es superductiones ipse feci' (*cf.* TEST. Dasum. [CIL VI 10229] 121 liturae ⟨-esque⟩).

2 *translate*: **a** *c. notione instituendi*: α *de animant.*: *i. q. institutio*, εἰσαγωγή (*de ratione vivendi i. q. institutum, disciplina sim.: l. 51. 56. 57*): RHET. Her. 3, 16, 28 artificiosa *memoria* est ea, quam confirmat -o quaedam et ratio praeceptionis. ITALA II Macc. 11, 24 (cod. P) portionem ducentes suam -em (τὴν ἑαυτῶν ἀγωγὴν αἱρετίζοντας [*legitne μερίζοντας?*]; *codd. LX* tenere suum institutum). AVG. civ. 10, 32 p. 455, 7 D. (*verba Porphyrii*) aut -e Chaldaeorum aut alia qualibet via (p. 455, 25). ORIG. in Matth. 12, 16 quasi ad -em Iudaeorum quaedam .. praemittebant *apostoli* de *Christo* (εἰσαγωγῇ). ser. 18, 39 p. 77, 27 K. ecclesiasticae -is proposito. 18, 61 p. 139, 10 K. recedens ... a mala -e conservorum. *i. q. immissio in bona* (*cf. p. 1237, 41*): FRG. Vat. 293 vacuae possessionis -e celebrata. COD. Theod. 8, 12, 2 -e corporaliter impleta.

β *de rebus*: ① *de introductione novi alicuius*: VINCENT. LER. 4, 6 novelli dogmatis -e. ② *de introductione in sermonem*: Ⓐ *generatim*: DON. Ter. Phorm. 654 -o doli est *eqs.* ISID. orig. 2, 21, 33 energia est rerum gestarum ... sub oculis -o. *i. q.* προσωποποιΐα: CIC. de orat. 3, 205 personarum ficta -o ([*cf. p. 1240, 7*]. *aliter* DON. de com. 3, 2 προτατικὰ πρόσωπα ... quibus Terentius saepe utitur ut per harum *personarum* -es facilius pateat argumentum. Ⓑ *speciatim*: *in arte rhetor. et dialectica i. q.* ἐπαγωγή: CIC. inv. 1, 51 omnis ... argumentatio aut per -em tractanda est aut per ratiocinationem ([*inde* QVINT. inst. 5, 11, 2 FORTVN. rhet. 2, 28 p. 118, 10 MAR. VICTORIN. rhet. 1, 31 p. 240, 12]. *cf.* CIC. inv. 1, 76 tum -e uti, tum ratiocinatione. *et al.*). *ibid.* -o est oratio quae rebus non dubiis captat assensionem (assensiones *l. v.*) eius quicum instituta est (*inde* FORTVN. rhet. 2, 28 p. 118, 12 MAR. VICTORIN. rhet. 1, 31 p. 240, 20 IVL. VICT. rhet. 8 p. 408, 18 EVGRAPH. Ter. Andr. 399 CASSIOD. inst. 2, 2, 11 ISID. orig. 2, 9, 5). 1, 53. 54. 55. 61 genus argumentandi, quod per -em sumitur, maxime Socrates et Socratici tractarunt (*cf. l. 78*). 1, 82. 2, 56. top. 42 -o quae Graece ἐπαγωγή nominatur (QVINT. inst. 5, 10, 73 DON. Ad. 114), qua plurimum est usus in sermonibus Socrates. PS. APVL. herm. p. 273 ut conclusionis vis a similitudine -is distingueretur. *ibid. iterum.* ARNOB. nat. 2, 11 p. 56, 9 scimus *philosophos* ... ordinare sequaciter -es. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 31 p. 240, 70 -o philosophica inducitur ad hoc *eqs. al.* MART. CAP. 5, 555 omnes *propositiones* ... sumuntur aut simpliciter aut per -em; ... per -em, ut si *eqs.* BOETH. herm. pr. 1, 7 p. 98, 18 hoc ... -e pro-

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bat (*cf.* 2, 12 p. 170, 2 adprobat. *al.*). categ. 4 p. 281ᴰ -o . . . est singulorum exemplorum collectio et ad universalem . . . cognitionem . . . reductio (*cf.* diff. top. 2 p. 1183ᴰ [= CASSIOD. art. 3 p. 1180ᴬ]). CASSIOD. inst. 2, 2, 11 -em, cuius membra sunt haec: propositio, illatio . . . , conclusio (ISID. orig. 2, 9, 4). *adde:* MART. CAP. 5, 524 ἀντεισαγωγή. contraria -o (*inde* SCHEM. dian. 20 ⌊contradictio *cod.*⌋). *in gramm. i. q.* *suppositio,* ὑπόθεσις: PRISC. gramm. III 245, 23 quando dubia res ostenditur, utrum fieri possit necne, vel per -em, id est καθ' ὑπόθεσιν, subiunctivis magis utuntur (*cf. infra l. 33*). 265, 18.

b *c. notione commovendi animi:* *α de animo, i. q. intentio sim.*: CIC. Tusc. 2, 31 cedet . . . virtuti dolor et animi -e languescet (epist. 1, 8, 2 a. -o et . . . amor erga Pompeium. ad Q. fr. 1, 1, 32 quadam -e a. et voluntate [AMBR. epist. 43, 12]. AMBR. epist. 83, 1 fug. saec. 2, 11). AMBR. Iac. 1, 2, 6 Ioseph . . . temptatum . . . animum . . . rectae rationis -e firmavit. *β de aliis commovendis:* *i. q. impulsio, incitatio sim.*: IVL. AVG. c. Iul. op. imperf. 2, 138 sin . . . ad fidem voluntas sine -e necessitatis allicitur. *i. q. seductio, fraus sim.*: PS. CYPR. aleat. 5 p. 97, 8 diaboli laqueus manifestus . . . et -o corrumpens. DON. Eun. 793 capi per -em. RVSTIC. Conc.³ I 4 p. 111, 2 quod . . . dicit . . . , -o est et risus. MVTIAN. Chrysost. hom. 4, 6 p. 269 quid hac irrisione et -e peius? (χλευασίας). *adde: in rhet. i. q.* ἀποστροφή *vel* ἀποπλάνησις (*cf. Ernesti, Lex. technol. Lat. rhet. 213*): CIC. de orat. 3, 205 erroris -o.

inductīvus, -a, -um. *ab* inducere. *i. q. ad inductionem pertinens:* *t. t. philos. i. q.* ἐπακτικός: BOETH. top. trist. 1, 9 p. 724ᶜ non oportet . . . instantiam in ipsum ferre, si sit propositio -a (*p. 77ᵇ, 35* πρότασις ἐπακτική). 1, 14 p. 923ᴬ similitudinis . . . consideratio utilis est ad -as rationes (*p. 108ᵇ, 7* ἐπακτικούς). 8, 5 p. 1008ᴬ exercitatio . . . facienda -arum *orationum particularium* ad rudem (*opp.* syllogisticarum). *t. t gramm. i. q. suppositivus,* ὑποθετικός (*n. pro subst.*): PRISC. gramm. III 246, 11 suppositiva sive -a, quae ὑποθετικά Graeci vocant (*cf. supra l. 7*). *adv.* **inductīvē:** *i. q. modo inducentis vel persuadentis*: CAEL. AVR. chron. 1, 5, 157 -e nunc indulgeant *furiosis* consentientes *ministri*, nunc . . . corrigant vana.

inductor, -ōris *m.* *ab* inducere. GLOSS. II 286, 48 εἰσακτής. III 361, 34 ἐμβιβαστής. III 273, 17 ἐπαγωγεύς (*male versum pro* ducale *vel* ductarium). [*e coni.*: PLAVT. Asin. 551 -es *edd. vett. pro* indoctores (*sc.* '*lorarii inducentes tergum virgis*'), *sed v. Leo ad l.*] *i. q. ductor:* ITALA Bar. 4, 27 (Legion.) erit . . . vestra ab -e memoria (ὑπὸ τοῦ ἐπάγοντος, *Vulg.* qui duxit vos). *i. q. institutor,* εἰσαγωγεύς: ITALA deut. 16, 18 (Lugd.) iudices et scribas -es (γραμματοεισαγωγεῖς, *Vulg.* magistros) constitues . . . in . . . civitatibus (29, 10. 31, 28 [Lugd. Monac.]. *cf.* AVG. civ. 18, 39 p. 315, 4 D. γραμματοεισαγωγούς qui Latine dici possunt litterarum -es vel introductores, eo quod eas inducant, id est introducant, quodam modo in corda discentium *eqs.*). *i. q. seductor*: PAVL. FEST. p. 113 *v. p. 367, 49.* ISID. diff. 1, 316 *v. p. 327, 8.* GLOSS. IV 124, 35 ne⟨b⟩ul[l]o -r, fallax (V 313, 17. *cf. Landgraf, ALL 9, 1896, 397*).

f. **inductrīx,** -īcis. *i. q. seductrix*: APVL. Socr. prol. p. 111 corvus . . . groccire adortus praedae, quam ore gestabat, -em *vulpem* conpotivit. MART. CAP. 5, 514 dysprophoron, ut si quis dicat: 'persuasitrices praestigiatrices atque -es (indoct- *L*) ⟨s⟩triges.

inductōrius, -a, -um. *ab* inducere. *i. q. incitans vel aptus ad incitandum*: AVG. c. acad. 1, 1, 4 quod tibi suavissimum et, ut ita dicam, -um fore peto. *n. subst.* **inductōrium,** -ī: *i. q. medicamentum quod inducitur, cataplasma*: PLIN. VAL. 1, 3 insimul cum aliis speciebus facies -um et uteris *eqs.*

inductūra, -ae *f.* *ab* inducere. *i. q. inductio*: CAEL. AVR. acut. 3, 17, 148 cum grave quisquam cataplasma apponendum putarit ex plurima atque corporosa -a.

inductus, (-ūs) *m.* *ab* inducere. *i. q. ductus aquae*: TRACT. in Luc. 5 pr. Genesareth est civitas Palaestinae. ab hac lemnisci palus habet -um *eqs.* *i. q. impulsus*: RHET. Her. 2, 17, 26 quod alieno -u fecerit *reus.* CIC. or. frg. A II 14 (Quint. inst. 5, 10, 69) utrum velitis casu illo itinere Varenum usum esse an huius persuasu et -u.

indūcula, -ae *f.* [*ab* induere, *cf.* subucula; *v. Schwyzer, RhM. 76, 1927. 444 adn. J. B. H.*] *i. q. indumentum muliebre*: PLAVT. Epid. 223 quid erat induta? an regillam -am an mendiculam?

indugredior *v.* ingred-. **induitiae** *v.* indutiae.

indulcēsco, -ere. *ab* in *et* dulcescere. *i. q. dulce fieri*: APON 3 p 50 amara . . . -unt spe futurae laetitiae sempiternae. ISID. ord. creat. 7, 8 quamvis de salsa pelagi latitudine eas *aquas* traxerit pluvialis conceptio, per aerem -it.

indulco, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* dulcare. -eo (*an leg.* -io?)· GLOSS II 283, 17. *cf.* III 39, 36 indulgere ἐγγλυκαίνειν. GLOSS. γλυκαίνω. ἐγγλυκαίνω. *inde ab* ITALA *et* PS. TERT. [*it.* indolcare. *M.-L.*] [*dub. trad.*: AVG. in psalm. 140, 17 (inducat *M. cf. et p. 1246, 13*)].

i. q. dulcare, dulce facere: **1** *de rebus*: PS. TERT. adv. Iud. 13 p. 735, 28 Oe. (*ad exod. 15, 25*) quo *ligno* Moyses aquam amaram -vit ([OPTAT. 6, 6 p. 153, 19 VVLG. Sirach 38, 5 a ligno (ἐγλυκάνθη). APON. 3 p. 61. *cf.* DIDASC. apost. 10, 12 fontem per lignum. *inde allegorice* PS. ORIG. tract. 15 p. 164, 24 -tas baptismatis aquas]. ITIN. Anton. Plac. rec. A 14 fons aquae, quam -vit Helisaeus. 36 mittebamus in ea *aqua* harenam et -batur. HIPPOCR. aer. 8 p. 17, 8 limpidum . . . eius *aquae* . . . -atur a sole [γλυκαίνεται]). ITALA prov. 24, 13 (Hier. hom. Orig. in Is. 2, 2 p. 252, 9) comedam mel . . . et favos eius, ut -entur fauces meae (RVFIN. Basil. hom. 7 [*trop.*] *voluptas* ad praesens . . . -at f. tuas. AVG. in psalm. 123, 9 [*trop. de peccato*] dulcedo huius saeculi ad tempus f. -at). VVLG. Sirach 49, 2 (*trop.*) in omni ore quasi mel -bitur eius memoria. THEOD. PRISC. eup. faen. 32 faeni graeci sucus plurimarum -tus decoctionum. APON. 3 p. 62. **2** *de hominibus*: AVG. in psalm. 85, 7 (*trop.*) tamquam taedio affectus ex amaritudine terrenorum -ari voluit. THEOD. PRISC. eup. faen. 96 lactis beneficio per cibos et potiones enutriantur et -antur (inducantur *B* [*recte?*]). *singulariter i. q. dulciter loqui* (*add. in pro abl. instr.*): VVLG. Sirach 12, 15 in labiis suis -at inimicus (γλυκανεῖ). *J. B. H.*

²indulgentia, -ae *f.* *ab* indulgere. *scrib.* innul- (*cf. Stolz-Leumann p. 169*¹): CIL X 1211 (*a. 170*). *plur.*: *v. p. 1247, 2. 1248, 47. 1249, 16. 22. 43. 58. 74. 81 al.* *in graecis est* ἄφεσις: *p. 1249, 32.* συγγνώμη: *p. 1248, 64.* συγχώρησις: *p. 1249, 38.* σχολή: *p. 1248, 81.* ὕφεσις: GELL. 1, 3, 27. *abiit in graecum sermonem*: IOH. MALAL. p. 293, 15 D. συνεχώρησεν αὐτοῖς τὸ πταῖσμα καὶ ἰνδουλγεντίας αὐτοῖς παρασχὼν ἐδέξατο αὐτούς. p. 309, 12 ἔδωκεν ἰνδουλγεντίας. GLOSS. θεία δωρεά. φιλανθρωπία. φιλανθρώπιον. συγχώρησις. NOT. Tir. 39, 58. [*port.* endoenças '*grüner Donnerstag*'. *M.-L.* (*propter reconciliationem paenitentium quarta feria septimanae paschalis dies -ae appellabatur; cf. Punkes, Wetzer u. Welte's Kirchenlexikon 5² p. 1309*).] *inde a* CIC. [*dub. trad.*: CAPITOL. Aur. 4, 8 fuit . . . ⌊vitae -ā⌋ (⌊ ⌋ *ci. alii alia*), ut *eqs.* *loco corrupto*: COD. Theod. 7, 20, 2, 2.]

I *pertinet ad eum usum verbi indulgendi, qui est sub I p. 1250, 62: significatur cedere nos, operam dare, favere, parcere alci.* (*rei*): **A** *fere i. q. coniventia:* **1** *fere i. q. obsequium: obsequimur vitiis et cupiditatibus, precibus, excusamus errores sim.*: **a** *aliorum:* *α hominum (bestiarum: l. 56):* *liberorum nostrorum*: CIC. Att. 10, 4, 5 -a nostra depravatus (*cf.* 10, 7, 3 hoc vitium . . . a nostra -a . . . profectum. 10, 11, 3 indulsit illi quidem suus pater semper, sed non facit -a mendacem . . . , ferocem fortasse facit. *ibid. syn.* obsequium. QVINT. inst. 1, 2, 6 mollis illa educatio, quam -am vocamus, nervos omnes mentis et corporis frangit. APVL. apol. 98 eum -a corrumpis. PORPH. Hor. sat. 1, 8, 39 -a parentum mollis evaserat. LACT. inst. 6, 19, 8 ne amore inutili et -a nimia educentur ad malum). VAL. MAX. 3, 5, 3 nimia (*opp.* severitas). *extraneorum*: CIC. Sest. 8 meam in illum -am. OV. am. 2, 19, 35 nocet -a (*i. dum precibus amantis ceditur*). ars 2, 435 sunt, quibus ingrate timida -a servit et, si nulla subest aemula, languet amor. LIV. 22, 42, 12 prava -a *sc. in milites* (VAL. MAX. 2, 7, 2 nimia. *et al.*). VAL. MAX. 7, 2 ext. 7 iuvenes . . . nimio favore ac profusa -a pasti *sc. a populo.* GAIVS dig. 20, 16, 1 dominorum erga servos nimia -a. APVL. Plat. 2, 15 p. 241 -a cupidines roboratae. HIL. ad Const. 2, 5 p. 201, 1 *fidei Christianae definitio,* quae 'usiam' simpliciter a patribus praesumtam per -am excusat (EVGRAPH. Ter. Ad. 51). HIER. adv. Iovin. 1, 37 p. 264ᴬ -am infirmitati tribuere. *et al.* *β rerum*: CIC. leg. 1, 60 quom animus . . . a corporis obsequio -aque discesserit (AMBR. bon. mort. 3, 10 p. 710, 5. 6). GRATT. 141 luxuriam . . . detrahe: frondosas gravat -a silvas (*cf.* 309 lacte novam pubem . . . tuebere . . . nec luxus . . . noscant: haec magno redit -a damno). **b** *nostris* (*cf. p. 1251, 2*): CAPITOL. Aur. 4, 8 *v. supra l. 28.* VAL. CEM. hom. 19, 1 p. 749ᶜ ne purificati (*sc. ieiuniis quadragesimae*) corporis conscientiam -a nimiae remissionis impugnet.

2 *operam damus:* *luctui* (*cf. p. 1252, 29*): SEN. dial. 11, 16, 1 infinito dolore . . . adfici stulta -a est et nullo inhumana duritia. *variis studiis* (*cf. p. 1252, 35*): AMBR. Noe 29, 108 agrum . . . qui domini possit respondere culturis et -am cultoris ostendat.

3 *i. q. benignitas:* **a** *in perpetuo habitu animi posita*: CIC. leg. 1, 35 omnes inter se naturali quadam -a et benivolentia . . . contineri (CIL VI 1066 [*a. 213*] omnium principum virtute, b., -a exuperantissimo). BALB. et OPP. Cic. Att. 9, 7a, 2 hoc Caesarem pro sua -a in suos probaturum (CAES. Gall. 7, 63, 8 Caesaris in se -am. LIV. 23, 43, 11 quanta -a Hannibalis etiam in captivos . . . fuisset). OV. ars 2, 145 dextera praecipue capit -a mentes, asperitas odium . . . movet. LIV. 39, 26, 7 abuti Thessalos -a populi R. 39, 55, 3. SEN. dial. 12, 12, 4 cum tanta illi *Caesari* adversus omnes suos sit mansuetudo tantaque -a. CVRT. 5, 3, 13 ne victoris (IVST. 13, 1, 5) -am fatigaret. PS. QVINT. decl. 15, 3 p. 279, 2 consumptis . . . cunctis -ae severitatisque consiliis. PLIN. epist. 5, 19, 1 quam molliter tuos habeas, . . . qua a meos tractem. paneg. 21, 4 quod quidem nomen qua benignitate, qua -a exerces! FRONTO p. 214, 11 N. volgo etiam laudata -a peccatis hominum veniam dare. AVG. epist. 153, 4 hac -a et lenitate divina. CIL II 1263 monumentum fecit ob memoriam -ae eius. *et al.* **b** *in certa aliqua re demonstrata*: LIV. 2, 9, 7 tributo plebes liberata (*cf. p. 1249, 63*) . . . ; haec -a patrum . . . concordem civitatem tenuit. 37, 52, 9 cum aliquamdiu hinc (*sc. a patribus Eumenen, quid praemii sibi dari vellet, dicere iubentibus*) -a, hinc modestia inter permittentes invicem . . . certatum esset. VAL. MAX

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 8, 2 *v. p. 1248, 58.* QVINT. decl. 388 p. 434, 16. *plur. i. q. exempla* -ae: TERT. adv. Marc. 2, 4 p. 339, 7 ex -iis, ex providentiis *dei.*

B *fere i. q. favor, gratia (cf. p. 1252, 46):* **1** *generatim:* **a** *indicato favente (indicato eo, cui favetur, per* in: *infra l. 21. 23. 63;* erga: *infra l. 35):* α *deorum:* LIV. 42, 52, 13 deorum (VAL. MAX. 1, 1, 8 pro eo imperio augendo ... pertinax d. -a semper excubuit. 2, 10, 4 d. atque hominum. *al.* PLIN. paneg. 74, 5). SEN. epist. 91, 6 deum. STAT. silv. 3, 4, 64 multa tibi divum -a favit. TAC. ann. 13, 57, 1 numinum. *divina:* PLIN. nat. 28, 17 MIN. FEL. 7, 2 TERT. resurr. 58 p. 118, 16 CYPR. ad Donat. 3 p. 5, 5. sent. episc. 19 p. 444, 17 (*syn.* gratia dei). epist. 69, 16 p. 765, 16 -ae et gratiae d. LACT. inst. 2, 1, 8 AVSON. 419, 8 p. 355 P. IVNIL. 2, 15 p. 507, 10 (*syn.* favores). *dei:* TERT. nat. 2, 7, 6 p. 106, 21 tantae -ae suae ordinationem. pudic. 11, 2 potestas -ae eius. CYPR. domin. orat. 11 p. 274, 5 domini. epist. 69, 14 p. 763, 17 Christi -am et caelestem gratiam. ARNOB. nat. 2, 14 p. 59, 15. FIRM. err. 13, 2 dei (28, 11). HIL. c. Aux. 6 p. 612^{C} aeternitatis. VVLG. Is. 63, 7. 9 SACR. Greg. 12, 2. β *fortunae:* LIV. 23, 2, 1 longa felicitate atque -a fortunae (VELL. 2, 1, 4 *al.* SEN. dial. 3, 16, 6 *al.* TAC. hist. 2, 84, 2 *al.* PLIN. paneg. 82, 6. *et al.*). SEN. benef. 6, 29, 1 in eum. AVSON. 160, 7 p. 29 P. fatorum nimia -a. *huc fort.:* QVEROL. p. 41, 4 post -am sordidior est abiectio. γ *imperatoris:* SEN. dial. 12, 7, 1 in te. STAT. silv. 1, 2, 174 praesidis Ausonii. 5, 2, 135 ducis (IVV. 7, 21). TAC. dial. 9, 5 principis (SVET. Vit. 5 trium ... p.-um -a ... honoribus ... auctus. GAIVS dig. 24, 1, 42 ex -a p. Antonini [HERMOG. dig. 27, 1, 41 pr. administrantes rem principum ex -a eorum. CIL VIII 51 qui Thysdrum ex -a p. curat. *cf. l. 30*]. VLP. dig. 23, 2, 31 si senatori -a p. fuerit permissum. *et al.*). DECRET. decur. Aquil. Ital. (CIL V 875) 12 (*a. 105*) imperatoris (MEN. dig. 49, 16, 5, 4 ex [*cf. l. 26*] -a i. nostri. VLP. dig. 32, 1, 1, 5 -a i. restitutus [CIL VIII 20486. 20487. 20602]). IAVOL. dig. 1, 4, 3 beneficium imperatoris, quod a divina scilicet eius -a proficiscitur (COD. Iust. 5, 4, 23, 1. 6). SCAEV. dig. 44, 7, 30 principali (ARNOB. nat. 2, 64 p. 99, 13 COD. Theod. 9, 42, 24, 1). CIL VI 31320 (*a. 198—201*) ob maximam erga se domus divinae caelestem -am (XI 5631 [*a. 210*]. COD. Theod. 14, 6, 4). 31776, 12 sacram (X 7295, 3. 10). *sim. al.* PLIN. epist. 10, 2, 2 me ad peculiarem -am tuam pertinere (10, 4, 1 -a t., ... quam plenissimam experior [10, 104]. 10, 6, 2. 10, 12 ad usum -ae t. 10, 21 -a t. dignus [10, 86, 1]. *al.*). TRAIAN. Plin. epist. 10, 55, 7 obviam dubitantibus -am meam mittere (EDICT. imp. Maximian. Lact. mort. pers. 34, 4 in his quoque -am nostram credidimus porrigendam, ut denuo sint Christiani. CASSIOD. var. 5, 41, 1 fecunda -a nostra. CIL VI 8619 -ae m. praerogativam. INSCR. RevA. VI 10 [1937] p. 403 n. 232, 18 [*a. 311*] ad beneficium eiusdem -ae nostrae. 232, 31 tenorem huius -ae nostrae describtum. *cf.* COD. Theod. 2, 6, 1 per -am clementiae nostrae [12, 12, 14. *cf.* HIST. Apoll. 20 p. 38, 7 rec. A c. tuae -a permittis]. CONST. Sirmond. 7 mansuetudinis nostrae -a). *inde est in appellatione principis honorifica:* PLIN. epist. 10, 3, 1 ut primum me, domine, -a vestra promovit (10, 5, 1 tuae ... -ae beneficio [10, 92]. 10, 112, 1 quos -a t. ... adicere permisit. PANEG. 5, 1, 3 -ae t. voce divina). *possunt haec sensu primario accipi; certiora videntur esse, quae sequuntur:* CIL X 1211 (*a. 170*) impetrata editione ab -a max. principis. EPIST. imp. Constant. (CIL III 7000) 3, 10 (*a. 331*) -ae nostrae munere (3, 15 ultra -ae n. beneficia. COD. Theod. 8, 4, 29 speciali adnotatione n. -ae [COD. Iust. 12, 57, 13, 1]. CASSIOD. var. 5, 10, 3 illud ... -a n. concedit, ut *eqs.* 8, 16, 6). CIL VI 8619 -ae meae praerogativam. HIST. Apoll. 16 p. 30, 1 quia permittit -a patris mei. 20 p. 38, 7 rec. B quoniam clementiae tuae -a permittit mihi. *-a imperatoris personata:* CIL VIII 7095 cum statua aerea -ae domini nostri (*sc. M. Antonini Pii, cf.* 6996). INSCR. numm. Cohen II^{2} p. 176 n. 845 (*Hadr., cum imag. -ae sedentis*) -a. Aug. IV^{2} p. 27 n. 217 sqq. (*Sept. Sev.*) -a Augg. in Carth. 228 -a Aug. in Italiam. *alias numm. inscr. v. apud M. Bernhart, Handbuch zur Münzkunde d. röm. Kaiserzeit, 1926, p. 185 sq.*

δ *aliorum hominum:* PETRON. 47, 7 gratias agimus liberalitati -aeque eius (71, 4). CALP. ecl. 4, 33 tua nos alit -a. LAVS Pis. 111. VLP. dig. 38, 8, 1 pr. praetoris. TERT. patient. 4 p. 5, 23. *et al.*

ε *rerum:* VERG. georg. 2, 345 caeli -a *i. tepidum temperamentum sc. veris* (PLIN. nat. 17, 16. 18, 186. *cf.* AVSON. 369, 19 p. 96 P. primi -a Solis. CLAVD. 10, 55 aeterni patet -a veris). VAL. MAX. 7, 3, 6 naturae (SEN. benef. 2, 29, 5). SEN. dial. 7, 25, 3 temporis (PALLAD. Maximin. c. Ambr. 84). *nota:* -a soli *i. q. fecunditas:* SOL. 11, 12 larga vitis, mira soli *Cretici* -a, arborarii proventus abundantes. AVSON. 298, 9 p. 153 P. mitis ... et riguae larga -a terrae. *-a formae i. q. venustas:* STAT. Theb. 4, 252 pulchrior haut ulli ... vultus et egregiae tanta -a formae.

b *abs.:* MART. 2, 34, 3 praestatur. PLIN. epist. 10, 51, 2 tam plenam (VLP. dig. 29, 1, 1 pr. plenissimam. *cf.* AVSON. 419, 73 p. 372 P. uberiore. ENNOD. epist. 4, 7, 1 p. 102, 10 divitis). TERT. adv. Macc. 3, 24 p. 422, 14 exemplum -ae (VEG. mil. 4 praef. p. 128, 19). LACT. opif. 20, 1 si nobis -a caelitus venerit. HEGES. 4, 13, 2 sine venia deditionis aut susceptionis -a. *et al.*

2 *speciatim i. q. amor (cf. p. 1252, 68):* *amantur:* **a** *homines:* α *liberi:* CIC. Verr. II 1, 112 filiarum. 5, 109 de liberum caritate ... de -a patria (VAL. MAX. 5, 7, 2. 7, 3, 10 CE 1410, 9. *cf.* PLIN. epist. 8, 11, 1 materna. TREB. trig. tyr. 16, 2 paternae [LACT. inst. 4, 3, 3]). Sull. 64 in suos (de orat. 2, 168. *et al.*). Cael. 79 vel pietati (*sc. erga parentes*) vel -ae (*sc. erga liberos*). *al.* VAL. MAX. 5, 7 praef. parentium erga liberos -a. *et al.* *amici:* CIC. Att. 12, 22, 1 tuam in me -am (PLANC. Cic. epist. 10, 23, 4 nimia eius -a in Lepidum). BRVT. Cic. ad Brut. 1, 11 (9, 20), 2 SEN. benef. 2, 14, 5 epist. 45, 3 SVET. Iul. 72. *discipuli:* QVINT. inst. 8 prooem. 2. β *parentes:* SEN. contr. 1, 8, 8 patris (IVST. 10, 1, 6). 7, 5 (20), 13 liberorum in parentes. *al.* QVINT. decl. 295 p. 168, 20 *al.* *alii consanguinei:* VAL. MAX. 1, 5, 4 *materterae* (SEN. dial. 11, 19, 2). SEN. dial. 12, 5, 2 *fratris.* *uxor, maritus:* QVINT. decl. 280 p. 144, 12. 376 p. 417, 20. 385 p. 431, 15 LACT. inst. 3, 10, 2. γ *alii:* MANIL. 2, 482. PANEG. 9, 6, 1 Constantii, vere principis iuventutis, incredibilem erga iuventutem Galliarum suarum sollicitudinem atque -am. **b** *res:* SEN. epist. 70, 16 veteres inquilinos -a loci et consuetudo ... detinet.

C *i. q. venia (cf. p. 1252, 83):* PORPH. Hor. carm. 2, 14, 4 nemo ab ea (*morte*) -am exoret (*i. ut sibi parcat*). *c. gen.:* ITALA Col. 2, 23 (Ambr. Noe 25, 93) non in -a corporis (ἀφειδίᾳ σώματος. *Vulg.* ad non parcendum corpori). HEGES. 5, 47, 3 nec Romani abnuebant vitae -am.

II *pertinet ad eum usum verbi indulgendi, qui est sub II p. 1253, 23 sqq.: fere i. q. datio (i. q. laxatio: p. 1250, 18):* **A** *i. q. praestatio:* **a** *i. q. donum, impensa:* SVET. Tib. 46 comites ... numquam salario ... sustentavit, una modo liberalitate ex -a vitrici prosecutus (TAB. aliment. Baeb. [CIL IX 1455] 1, 4 [*a. 101*] ut ex -a eius pueri puellaeque alimenta accipiant. CIL V 1837 ex -a sacra ... Alexand. Aug. macellum restitutum. VIII 2722 ex -a dominorum ... Valentiniani et Valentis ... forum ... conlapsum ... exstructum. 4205 divo Antonino Aug., ex cuius -a aqua vico ... perducta est). CIL III 14120 imperatores ... -a sua ... restituerunt (XI 826 [*a. 260*] pontem ... -a sua restitui curaverunt). VIII 2194 (*a. 214*) Iovi ..., Iunoni, Minervae -a imperatoris ... res publica *illa.* **b** *i. q. beneficium:* *sing.:* CIL VI 972 (*a. 133*) Hadriano Aug. ... colonia Ostia conservata et aucta omni -a et liberalitate eius (*cf. l. 52*). VIII 10327 ex auctoritate imp. ... Hadriani ... via a Milevitanis munita ex -a eius de vectigali rotario (10328. 22391). EPIST. imp. Constant. (CIL III 7000) 3, 27 formam -ae concessae vobis. CASSIOD. var. 10, 27, 3 ut -a nostra (*i. donum frumenti*) maxime ad illos perveniat, qui suis viribus pasci minime potuerunt (12, 27, 2). COD. Iust. 6, 20, 20, 3$^{extr.}$ nisi huiusmodi legem donator ... suae -ae imposuerit. *c. gen. rei:* HIL. in Matth. 9, 2 p. 962^{C} legem ... opem ferre non posse, sed salutem universis in misericordiae -a reservari. CIL XI 1297 Minervae ... *illa* -a medicinarum eius infirmitati ... liberata. *plur.:* APVL. mund. 25 p. 343 -arum dei ... beneficia (AMBR. epist. 40, 5). TERT. adv. Marc. 4, 29 p. 520, 23 operum et -arum creatoris. CAPITOL. Pius 10, 8 ad -as pronissimus fuit. edita munera, in quibus elephantos ... exhibuit. AVSON. 419, 72 p. 372 P. NOVELL. Valent. 2, 2 pr. CIL III 797 (*a. 222/236*) -is eius *imperatoris* aucta liberalitatibusque ditata (1378. *cf. l. 37*). V 7992 inter plurima -arum suarum in Aquileienses.

B *i. q. concessio (cf. p. 1255, 38):* CONC.^{S} IV 2 p. 176, 9 etiamsi profiteamur (secundum -am tamen dictum sit) beati Cyrilli esse, quae a vobis proferuntur.

C *i. q. invitatio, permissio (cf. p. 1255, 32):* **1** *generatim:* **a** *abs.:* VAL. MAX. 1, 8, 2 Epidaurii Romanorum legatos in templum Aesculapii ... perductos, ut, quidquid inde salubre patriae laturos se existimassent, ... sumerent, ... invitaverunt. quorum tam promptam -am (*an ad p. 1246, 80?*). TERT. ieiun. 4 p. 278, 31 permittens omnia, ut demeret quaedam, ... abstinentiam imperaturus, cum -am praemisisset. VVLG. I Cor. 7, 6 hoc autem dico secundum -am (κατὰ συγγνώμην), non secundum imperium (*cf.* HIER. adv. Iovin. 1, 8 p. 221^{B} nuptias non vocare -am, sed praeceptum). CANON. Turner I 1, 2 p. 190 rec. VI ne ... suscipiantur absque illius auctoritate et -a, qui excommunicavit. I 2, 3 p. 504, 38. ex -a: *c. gen. permittentis:* *privati:* CIL II 3330 *illa* ... ex -a ⟨*illius* hic sepulta⟩ (VI 16246. 38878. *cf. 38370* ex permissu). XI 5375 ex -a dominorum. *ille* aedem ... fecit. *imperatoris:* COD. Iust. 8, 47, 2, 1 adrogatio ex -a principali facta. CIL III 1312 cuius reliquiae ex -a Aug. n. Romam latae sunt. *permissu imperatoris ludi eduntur:* CIL V 5124 *Gordiani.* X 4760 *Pii.* XI 6357, 7 INSCR. EphEp. VIII p. 98 n. 369, 11. *inde nomine imperatoris non addito:* CIL IX 4208 quod ex -a ... muneris Corneliani editione ... patriam suam honerarit. X 6012. **b** *c. gen. rei permissae:* TERT. castit. 3 p. 741, 21 Oe. -am nuptiarum (monog. 3 p. 764, 26 Oe. nubendi). PELAG. epist. ad Demetr. 9 p. 24^{D} licentia nuptiarum et escarum -a. GREG. TVR. dorm. 3 abeundi. **2** *speciatim i. q. permissio abeundi, commeatus:* EVSTATH. Bas. hex. 3, 10 p. 902^{A} his ... -am medio tempore tribuamus (*Migne gr. 29, 77^{B}* δοῦναι σχολήν).

D *i. q. remissio debiti, absolutio:* **1** *criminum i. q. venia (cf. p. 1255, 65. 1246, 21 sq.):* **a** *privatorum peccatorum (cf. p. 1246, 24 sqq.):* α *accedunt syn.:* venia: TERT. pudic. 13, (4 v.) 5. 6 CYPR.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

laps. 17 p. 249, 21 HIL. in Matth. 5, 15 p. 950^{C} COD. Theod. 16, 6, 4 pr. CONST. Sirmond. 14 l. 21 DRAC. laud. dei 2, 608. remissa: CYPR. eleem. 2 p. 374, 12 epist. 73, 5 p. 782, 15. *coniunguntur*: venia et -a: CYPR. epist. 55, 23 p. 641, 16. 55, 27 p. 646, 7 adque. ORIG. in I reg. 1, 1 p. 2, 13 et. remissio et -a: RVFIN. Orig. in num. 5, 2 p. 28, 5. Greg. Naz. orat. 3, 14, 5. *β* -am dare: CYPR. laps. 36 p. 263, 24 AMBR. obit. Theod. 4 AVG. serm. 278, 11 coll. Morin p. 116, 1. PS. MATTH. euang. 12, 4 malis suspicionibus. praestare: PRESB. Cypr. epist. 8, 2 p. 487, 11 CONC.^{S} IV 2 p. 181, 10. tribuere: OPTAT. 1, 19 p. 21, 17 FILASTR. 132, 2. donare: PELAG. in Eph. 2, 1. impendere: APRING. in apoc. 1, 14. largiri: SACR. Greg. 95, 4. recusare: OPTAT. 2, 20 p. 57, 5. denegare: OPTAT. 5, 3 p. 125, 15. polliceri: CYPR. epist. 55, 22 p. 640, 4. promittere: AVG. serm. 40, 2, 4$^{in.}$ 5. in psalm. 144, 11 conversioni tuae. petere: CYPR. domin. orat. 22 p. 283, 17. CAPITOL. Pius 6, 3 his ... -as. ROMVL. fab. 51, 21 rec. gall. illis -am. postulare: VVLG. Iudith 8, 14 LEO M. epist. 95, 4. implorare: RVFIN. hist. 5, 28, 12. impetrare: CYPR. domin. orat. 22 p. 283, 26. accipere: PRESB. Cypr. epist. 8, 2 p. 487, 11 CYPR. epist. 55, 7 p. 628, 12 FILASTR. 125, 4 AVG. bapt. 1, 12, 20 p. 164, 9 serm. coll. Morin p. 116, 2. 22. 25 FAVST. REI. serm. 25 p. 323, 8. INSCR. christ. Diehl 1551 A accepit ... -as. mereri: TREB. Claud. 13, 7 OPTAT. 1, 21 p. 23, 20 SCHOL. Cic. Gron. D p. 292, 24 CLAVD. DON. Aen. 3, 605. consequi: SVLP. SEV. dial. 1, 14, 6 SACR. Greg. 85, 6. 100, 6. 201, 20 PASS. Thom. p. 160, 6. *γ c. gen.*: *peccati*: TERT. adv. Marc. 4, 10 p. 445, 21 delictorum (SACR. Greg. 62, 1). CYPR. patient. 8 p. 403, 5 criminum (FIRM. err. 2, 4 RVFIN. Orig. in Rom. 3, 9). HIL. c. Const. 2 p. 580^{A} erroris. *al.* OPTAT. 2, 20 p. 56, 6 peccatorum (AMBR. obit. Valent. 10 p. 1362^{A} RVFIN. Orig. in num. 24, 1 p. 225, 21 AVG. c. Faust. 17, 21 in psalm. 130, 4$^{in.}$ *et al.*). *et al.* *peccantis*: RVFIN. hist. 2, 23, 6 orans pro populi -a (ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἄφεσιν). Orig. in num. 5, 2 p. 28, 17. 20 Sodomorum. CAES. AREL. serm. 12, 4 p. 60, 2 inimicorum (44, 4 p. 189, 16. 60, 4 p. 255, 27). 179, 4 p. 686, 2 eorum, qui in nobis peccant. *δ alia notabiliora*: NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 3 p. 551, 23 -ae medicina (LEO M. serm. 75, 4 p. 403^{A} remedium. SACR. Greg. 166, 5 subsidium). AVG. serm. 223, 1 mundati sunt lavacro -ae. catech. rud. 18, 30 per misericordiam -arum. PASS. Andr. long. 13 via -ae (συγχωρήσεως).

b *publicorum criminum* (*cf. Kleinfeller, RE IX 1378, 57 sqq., Daremb.-S. s. v.*): *α indicatur, quis -am det: imperator*: VLP. dig. 28, 3, 6, 12 si quis damnatus capite in integrum -a principis sit restitutus (40, 5, 24, 5. 48, 23, 2 PAVL. dig. 34, 1, 11. *cf.* FIRM. math. 4, 19, 38 accusati ... -is principalibus liberantur [INST. Iust. 1, 12, 1]). AVG. in euang. Ioh. 3, 16 per imperatorem -a data est, reos liberavit. COD. Theod. 5, 1, 1$^{extr.}$ -ae nostrae (9, 43, 2 CASSIOD. var. 2, 36, 3). NICET. virg. laps. p. 135, 6 B. et si mille regum mortalium -is absoluta discesseris. *iudex*: MAX. TAVR. serm. 20 p. 573^{B} -am ... sperare de iudice. *β indicatur, quot reis -a detur: omnibus* (*praesertim tempore paschae*): CONST. Sirmond. 8 l. 3. 22 generalibus excepta -is crimina (ENNOD. opusc. 3, 135 p. 366, 3 COD. Iust. 9, 51, 4. 7. 9). COD. Iust. 9, 22, 9, 1. 9, 23, 5. 9, 51, 5 ex -a communi. *certis*: COD. Theod. 9, 37, 3 specialis (*syn.* abolitio). 9, 38, 5 qui -am senatui dat, damnat senatum. *γ indicatur, quarum rerum -a detur: criminum*: COD. Theod. 9, 38 rubr. de -is criminum. NOVELL. Valent. 19, 1 homicidii. *δ plur.* (*de compluribus reis*): COD. Theod. 8, 4, 15 veniam ..., ... de -a ..., ... -is. 16, 10, 11. COD. Iust. 11, 57, 6, 1 veniam ... -is. *ε i. q. scriptum, quo -a continetur*: OPTAT. 1, 18 p. 19, 18 -am mittente Maxentio Christianis libertas est restituta. AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 41, 2 eum, qui ducitur ad mortem, ... imperator, eripe subscriptione -ae. COD. Theod. 9, 38, 10 omnes ... reos ... hac nostra -a liberamus.

2 *debitorum* (*cf. p. 1256, 31*): **a** *tributorum* (*cf. p. 1246, 81*): *α datur ab imperatore*: NOVELL. Anth. 2 pr. -a principalis. Marc. 2 pr. ut ... debitores sacra nostra -a liberentur. *et al.* *nota*: AMM. 16, 5, 15 id eum *Iulianum* ... observasse, ne per -as, quas appellant, tributariae rei concederet reliqua. norat enim hoc facto se aliquid locupletibus additurum, cum constet ubique pauperes ... solvere universa ... conpelli. *indicatur causa*: IVST. 1, 9, 13 tributa ... remittunt, ut regnum ... -ae largitionibus confirmarent. OP. imperf. in Matth. 3 p. 647$^{in.}$ solent reges nato sibi filio (*cf. p. 1256, 5*) -am in regno suo donare, sed ante transmittunt ... exactores, qui omne, quod invenerint, exigant. ITALA Esth. 2, 18 p. 71, 41 Motzo (cod. Y) egit nubtias eius praeclare, -as omnibus territoriis misit (ἄφεσιν ἐποίησεν). *β indicatur, quot hominibus -a detur: omnibus*: COD. Theod. 11, 28, 11 ad nuper emissam generalem -am (NOVELL. Maior. 2, 1). *certis*: PANEG. 5, 8, 3 *Augustodunensibus* (5, 11, 2. 5, 12, 6. 5, 13, 4). *γ indicatur modus -ae*: PANEG. 5, 12, 1 nescit taxare -am tuam, qui te putat septem milia capitum sola donasse (*cf.* COD. Theod. 11, 12, 2 capitationis -am immunitatemque). 5, 12, 6 duorum temporum -iis (5, 13, 4 *quinque annorum*. COD. Theod. 5, 12, 3 l. 9 praestitis a nostra pietate -is usque ad undecimam ... indictionem). AMBR. obit. Theod. 5 promissa annonarum exigendarum relaxatio dum moratur, facta est successio eius -arum hereditas. **b** *privatorum debitorum*: FILASTR. 107, 9 iubeleum ... ⟨id est⟩ annum remissionis Christi et -ae (RVFIN. Orig. in gen. 2, 5 p. 34, 25 in num. 5, 2 p. 27, 28). **c** *munerum*: COD. Theod. 7, 20, 1 veteranis ... certa per edictum indulsimus ...; edictum autem continens -am nostram *eqs.* (*cf.* 7, 20, 2 pr. quo nos veteranos factos, si nullam -am habemus? ∴. oneribus ... conveniri non sinamur. COD. Iust. 7, 64, 9 veteranis ... onerum ... vacationem concessimus. huius autem -ae nostrae tenore *eqs.*). COD. Theod. 15, 1, 5 plurimi inmunitates ... adepti sunt; itaque omnes iubemus inquiri, ut eorum ... privatas -as lenitudo nostra cognoscat. COD. Iust. 10, 48, 2 certis dignitatibus data a nobis -a est munerum. **d** *poenarum* (*cf. p. 1256, 4*): VVLG. Is. 61, 1 ut praedicarem captivis -am. AVG. adv. Don. 31, 54 p. 156, 5. SVLP. SEV. chron. 2, 45, 4 exilii. *cf. p. 1249, 58 sqq.*

3 *aliorum onerum*: COD. Theod. 2, 16, 2, 1 si quis beneficio nostro **aetatis** veniam fuerit consecutus, ex eo die, quo -a nostra in iudicio conpetenti fuerit intimata *eqs.*

E *i. q. laxatio* (*cf. p. 1256, 56*): **1** *abs.*: PS. ORIG. in Iob 2 p. 484^{B} omnes ... solis occasum velut libertatem et -am atque requiem exspectant. CAEL. AVR. acut. 1, 3, 39 quos ... plurima (*sc. mala*) ... fuerint secuta iugiter et sine ulla -a laxamenti. 1, 17, 172 laxatis ... corporibus -a naturali. 1, 17, 175 in corpore ... -a laxato. 2, 9, 51. chron. 1, 4, 87 parvam -am pro dimissione (*sc. febris*) accipientes. **2** *c. gen.*: **a** *rei male afficientis*: CAEL. AVR. acut. 1, 4, 43 cum dolores asperantur, extenditur ... alienatio et eorum -a minuitur. 3, 18, 182 intelligimus dimissionem, si etiam febres affuerint, ex earum -a; ... at si febres non fuerint, ex ceteris accidentibus, ... cum ea indulgentiora viderimus. chron. 2, 1, 56 laxationem atque -am tensionis. 3, 8, 118 passionis. **b** *rei bene afficientis*: PS. QVINT. decl. 10, 10 p. 197, 27 -am sentire lacrimarum. CAEL. AVR. acut. 1, 17, 175 corpus ... somni ... -a temperari. **c** *rei affectae*: VINDIC. med. 28 somnos inquit fieri animae atque corporis -a. CAEL. AVR. acut. 2, 18, 103 quando fuerint -a corporis relevati aegrotantes.

indiculus syntact.: adversus: *p. 1246, 72.* erga: *p. 1246, 58. 1247, 35. 1248, 6. 16.* in: *p. 1246, 43. 68. 1247, 5. 63. 1248, 4. 7. 11. 53.* *gen.*: *l. 12. 14. 24. p. 1246, 53. 1248, 1. 10. 13. 17. 20. 44. 71. 1249, 25. 55. 81.* *inf.*: *p. 1246, 78.* ut: *p. 1246, 28. 1247, 42.*

×indulgeo, -sī, -tum, -ēre. [*signific. primitiva et orig. inc. Havet, MSL 6, 234 confert gr.* δολιχός *'longus'*, ἐνδελεχής *'permanens, durans' et* longus; *alii comparant* langueo, laxus. *J. B. H.*] *de orig.*: FEST. p. 209, 25 industrium, -entem perinde composita ait Verrius atque impune ...: mihi non satis persuadet. *de formis*: *perf.* -gi: CE 1586, 4 -ere. -xi: NEP. Lys. 1, 3 *BR.* reg. 1, 4 *B.* TAC. Germ. 23 *cod. Periz. m. pr.* *p. p. p.* -sum: PRISC. gramm. II 487, 1 '-si -sum' vel '-tum'. VLP. dig. 4, 4, 11, 2 -sum F^{1}. *fut.* -eam: SIDON. epist. 4, 24, 6 prorogabo ... -eam. *formae 3. coniug.*: *indic.* -is: TER. Ad. 63 *A.* -it: GLOSS. *coni.*: -at: LEX Sal. capit. 8, 5 G. *inf.* -i: IORD. Get. 57 GREG. TVR. glor. conf. 46. *de notione*: GLOSS. donat. da operam, da veniam, praesta aut ignosce. stude. largire. permittere. δαψιλεύομαι. ἐνδαψιλεύομαι. συγχωρῶ. φιλοτιμοῦμαι. χαρίζομαι. παρέσχεν. ηὔφρανε. NOT. Tir. 39, 56. 57. *inde a* TER. [*neap.* nnordare, *sard. merid.* indulliri. *M.-L.*]. [*corrupt.*: EVSTATH. Bas. hex. 2, 6 p. 885^{C} Syrorum vocem ... propter Hebraicae linguae cognationem scripturarum magis sermonibus (*lege* sensibus) -sisse (*Migne gr. 29, 44^{B}* μᾶλλόν πως τῇ ἐννοίᾳ τῶν γραφῶν προσεγγίζειν). *ex coni.*: CIL II 4251, 6. *loco manco*: CIL VI 34003. *falso trad.*: TERT. praescr. 6, 3 nobis nihil ex nostro arbitrio -ere (*codd., Martin*, inducere *p*, *Isid.*) licet, sed nec eligere, quod aliquis de arbitrio suo induxerit. *interpr. inc.*: INSCR. RevA. V 26 (1927) p. 353 n. 28 (*v. p. 1251, 60*).]

I *usus primarius*: *i. q. alicui obsequi, aliquem coniventia prosequi*: **A** *alicui (rei)*: (*abs.*: *p. 1251, 64. 1252, 62. huc referas etiam eos locos nudos dativos habentes, quos p. 1255, 81. 1256, 2. 5 posuimus. prorsus aliter comparati sunt loci p. 1255, 28. 29. 63 allati*) **1** *fere i. q. conivere, cedere, obsequi* (*singulariter i. q. oboedire: p. 1251, 62*): **a** *alicui*: *α alteri*: TER. Haut. 861 nimium illi ... -es ([SCHOL. p. 124, 5 es clemens]. CAPITOL. Ver. 10, 3 Fabiae n. -serat, cuius potentiam uxor .. ferre non posset). CIC. Att. 10, 11, 3 *v. p. 1246, 36.* 15, 17, 2 quo magis illi -endum puto. ad Q. fr. 2, 14, 2 nihil tibi -ens (IVV. 6, 86). ELEG. in Maec. 1, 105. OV. am. 3, 4, 43 -e dominae (CALP. ecl. 3, 37 decet -ere puellae). LIV. 45, 8, 10 militibus (TAC. hist. 2, 94, 1 non ita ducibus -sit ..., ut non plus militi liceret). CELS. 3, 4, 18 aegro. SEN. dial. 1, 4, 7 quibus -ere videtur *deus*, quibus parcere, molles venturis malis servat. 4, 21, 6 unicis quo plus -etur ..., corruptior animus est. CVRT. 7, 1, 40 militiam detrectantibus. LVCAN. 5, 383 populoque precanti (STAT. Theb. 9, 652 CE 1551 A 5. *cf.* PLIN. epist. 6, 31, 9 petentibus *et p. 1251, 41. 1253, 24*). PETRON. 86, 3 sollicito. 101, 8. MART. 4, 3, 3 *nix cadit in statuam Caesaris.* -et tamen ille Iovi. TAC. ann. 2, 34, 3 hactenus -ere matri civile ratus, ut *eqs.* CAPITOL. Ver. 8, 6 libertis inhonestius -sit. *c. add.*: NEP. Att. 9, 3 nihil iis -sit ad Antonium violandum. CELS. 3, 6, 2 magis aegris in potione quam in (*cf. p. 1251, 12. 38. 70*) cibo -ere. NEMES. cyn. 185 his leporem praemitte ...

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tarda trahentem membra . . . ; nec semel -e catulis moderamine cursus, sed . . . exerceto diu. *β sibi* (PRISC. gramm. III 177, 3 sibi -et ἑαυτῷ χαρίζεται. *cf. l. 22 sqq. 78. p. 1253, 9. 1246, 56 sqq.*): CIC. leg. 1, 39 sibi -entis et corpori deservientis. NEP. Lys. 1, 3 cum antea semper factiosus audaxque fuisset, sic sibi -sit, ut *eqs.* Chabr. 3, 2 vivebat laute et -bat sibi liberalius. OV. met. 10, 534 in umbra -ere sibi. SEN. epist. 59, 11 adeo -emus nobis, ut laudari velimus in id, cui contraria cum maxime facimus. QVINT. inst. 2, 5, 24. 8, 5, 17. PS. QVINT. decl. 6, 22 p. 131, 25 IVV. 6, 283. 14, 234 nemo satis credit, tantum delinquere, quantum permittas; adeo -ent sibi latius ipsi. PORPH. Hor. sat. 1, 2, 19 pro modo quaestus sibi eum -ere (*cf. p. 1258, 6*). *c. add.*: VAL. MAX. 3, 6 praef. qui inlustres viri in (*cf. p. 1250, 83*) . . . vitae ritu . . . novando sibi -serint (QVINT. inst. 8, 3, 1 PLIN. nat. 9, 12, 1 AVG. civ. 2, 20 p. 79, 9 D.). *pro subi. sunt res*: CIC. Tusc. 4, 42 ipsa sibi imbecillitas -et. HOR. carm. 2, 2, 13 crescit -ens sibi dirus hydrops. SEN. benef. 7, 13, 1 benevolentia. dial. 3, 17, 7 ira. STAT. silv. 1, 3, 17 non largius usquam -sit natura sibi. TREB. trig. tyr. 10, 17 fortuna.

b *alicui rei (fere i. q. liberum cursum dare: l. 36. 56)*: *α vitiis*: CIC. Tusc. 3, 13 hominum adsentantium nostrae imbecillitati et -entium mollitudini. Lael. 89 peccatis -ens praecipitem amicum ferri sinit. SEN. epist. 112, 3 non habet vires: -sit vitiis. QVINT. inst. 2, 17, 1 si exspatiari in parte hac et -ere voluptati velim (10, 1, 24 oneri cedunt et -ent ingeniorum suorum v. LACT. inst. 6, 23, 20 qui voluptatibus -ent, qui libidini obsecuntur). TAC. Germ. 23 ebrietati. *et al.* *β animi commotionibus*: CIC. Att. 12, 13, 1 ardor . . . ille . . . manet non . . . -ente me, sed tamen non repugnante (LIV. 9, 43, 19). OV. met. 7, 566 -ent animis et nulla, quid utile, cura est (12, 597 trist. 1, 3, 56 SEN. dial. 9, 17, 8). 9, 512 illius . . . furori (*i. amori. cf.* 9, 596 amori . . . meo [PLIN. epist. 1, 14, 10. 5, 6, 41]). LIV. 5, 53, 7 irae vestrae magis ignoscendum quam -endum est (23, 3, 4 VAL. MAX. 6, 1, 13). 10, 26, 1 aliorum -ere timori. 29, 19, 4 et -ere licentiae militum et saevire in eos (CONC.[S] I 5 p. 353, 35 -sit suae l. [*I 1, 5 p. 130, 4* χωρεῖ πρὸς πᾶσαν παρανομίαν]). *al.* SEN. epist. 99, 19 *lacrimis. al.* APVL. apol. 95 non usque adeo tuae benivolentiae -bo, ut mihi permittam *eqs.* RVFIN. hist. 2, 11, 3 non in longum vecordiae eius -sit. *et al.* *adde*: IMP. AVG. Suet. Aug. 51, 3 aetati tuae (*i. impetui iuvenili*) . . . noli in (*cf. p. 1250, 83*) hac re -ere (IMP. CLAVD. Suet. Claud. 16, 1 ut aut parcius aetatulae -ret aut certe cautius). SEN. contr. 1 praef. 13 nemo plus ingenio suo imperavit, nemo plus -sit (QVINT. inst. 10, 1, 98). *γ precibus* (*cf. p. 1250, 77*): PLIN. epist. 4, 15, 11 -e precibus meis (9, 24, 1. 10, 2, 1. 10, 11, 1). TRAIAN. Plin. epist. 10, 24 desiderio eorum (PLIN. epist. 10, 23, 1). COD. Iust. 4, 21, 21, 4 satis durum est huiusmodi querellae -eri. *adde*: QVINT. inst. 7, 5, 3 sic enim iuri nostro libentius -bit *iudex.* TAC. ann. 1, 54, 2 -serat ei ludicro (*pantomimorum sc. inducendo*) Augustus, dum Maecenati obtemperat . . . ; neque ipse abhorrebat talibus studiis. *δ rebus corp.*: LVCR. 1, 805 tempestas -et . . . imbribus. STAT. Theb. 6, 275 emissae . . . -ens Inachus urnae. *ε varia*: CIC. orat. 157 consuetudini auribus -enti libenter obsequor. SEN. benef. 5, 1, 1 non servio materiae, sed -o, quae, quo ducit, sequenda est, non, quo invitat. QVINT. inst. 11, 1, 75 vel offensae vel utilitati suae. TERT. castit. 7 p. 748, 9 Oe. necessitati -etur. COD. Iust. 5, 3, 19 pr. -endum est consensui. 12, 19, 14, 1 quoniam probatoribus exemplis quam indecorae consuetudini deceat -eri. *fere i. q. liberum cursum dare (cf. l. 36)*: VERG. Aen. 4, 51 -e hospitio (SERV. da operam. ADNOT. Lucan. 4, 664 *v. p. 1252, 12*). STAT. Theb. 11, 447 non tamen -sit pugnae . . . Fortuna. NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 3 p. 551, 24 medicus -et periculis, si tantummodo operit vulnus. INSCR. RevA. V 26 (1927) p. 353 n. 28 liberalitatem . . . ita sumtu proprio -entem, ut . . . fastigia moenibus dederit. *nota i. q. oboedire (cf. p. 1258, 42)*: ITALA II Macc. 7, 30 (rec. M) obaudio et -o legi dei (ἀκούω).

c *abs. vel. obi. subaudiendo*: TER. Ad. 988 ex adsentando, -endo et largiendo. NEP. Dion 4, 3 ut -endo turpissimis imbueretur cupiditatibus. Att. 2, 5 neque -endo inveterascere eorum aes alienum patiebatur. VAL. MAX. 2, 1, 5 -entibus maritis . . . purpura usae sunt. PLIN. nat. 17, 178 STAT. Theb. 7, 736 LACT. inst. 4, 3, 14. 17. *et al.* *c. add.*: VERG. Aen. 10, 624 tolle fuga Turnum . . . : hactenus -isse vacat (SIL. 17, 373 quatenus). PLIN. epist. 10, 12 in (*cf. p. 1250, 83*) hoc quoque -sisti.

2 *fere i. q. studere, operam dare, curam habere, sectari, deditum esse*: **a** *alienis rebus*: TER. Ad. 63 cur amat? cur potat? cur tu his rebus sumptum suggeris, vestitu (*pro abl. habet* ARVS. gramm. VII 478, 13. *cf. p. 1252, 15. 19*) nimio -es? (CE 1037, 5 v. -é, splendentem supprime cultum). OV. ars 3, 159 o quantum -et vestro natura decori, quarum sunt multis damna pianda modis! MART. 6, 43, 1 tibi . . . -ent . . . Baiae. **b** *suis rebus*: *α corpori et animo*: CIC. epist. 16, 18, 1 -e valetudini tuae, cui . . . adhuc . . . servisti non satis (*cf.* SEN. dial. 2, 16, 1 Epicurus . . . corpori plurimum -sit [epist. 8, 5. 14, 1]). epist. 116, 3 curam nobis nostri natura mandavit, sed huic ubi nimium -seris, vitium est). SALL. rep. 1, 7, 5 omissis . . . corporis gaudiis animo (*cf. l. 28. p. 1253, 14*) -ens. *nota propter struct.*: POMER. 2, 22, 1 p. 468[A] ut, quantum . . . fami eximendae satis esse videtur, -eant. *β labori et variis occupationibus*: VERG. Aen. 6, 135 insano . . . labori (MIN. FEL. 5, 6). 9, 615 vobis . . . desidiae cordi, iuvat -ere choreis (*cf.* OV. rem. 751 theatris [CLAVD. 20, 87]. PERS. 5, 57 campo. SVET. Aug. 70, 2 aleae. TRAIAN. Plin. epist. 10, 40, 2 gymnasiis). SEN. epist. 72, 11 non debemus occupationibus -ere. SYMM. epist. 1, 82 obsecro, ut scriptioni frequenter -eas. ENNOD. opusc. 1, 45 p. 273, 12 adfatibus. INSCR. christ. Leblant I 26, 7 (*s. VI*) -sit . . . causis *i. causidicus fuit.* *otio*: CELS. 3, 22, 9 somno -endum (4, 5, 7 TAC. ann. 16, 19, 2. *et al.*). SEN. epist. 78, 5 otio (SVLP. SEV. Mart. 26, 2). SIL. 8, 168 quieti (SYMM. epist. 1, 30). *adde*: LVCAN. 4, 664 -sit castris (*i. vitae castrorum desidiosae; v. Housman ad l. falso* ADNOT. Lucan. *ad l.*: id est lata castra posuit ut est in Virgilio -e hospitio' [*v. p. 1251, 57*] abundantius praebe). *γ voluptatibus*: VERG. georg. 4, 198 *apes* neque concubitu (*pro abl. habet* ARVS. gramm. VII 478, 13. *cf. l. 19*) -ent neque corpora . . . in venerem solvunt (AMBR. Hel. 16, 59 p. 446, 20. in psalm. 118 serm. 19, 13, 1 [concubitum *l. v., Petschenig*]. *cf.* VAL. FL. 2, 371 thalamis [8, 392]. AMM. 25, 10, 15 vino venerique [CLAVD. 5, 486 veneri]). Aen. 9, 163 -ent vino ([SERV. auct. *ad l.* ablativus (*cf. p. 1251, 74*) casus est et deest 'sibi', ni figuratum est]. SEN. dial. 9, 17, 9 SPART. Hadr. 3, 3. IVST. 32, 4, 10 Hannibalem *numquam* . . . plus quam sextario vini -sisse. QVEROL. p. 36, 21 primum v., deinde somno -emus. AMBR. Abr. 1, 6, 57 nimio [RVFIN. Orig. in gen. 5, 3 p. 60, 22 nimis]. MACR. Sat. 2, 8, 4 antequam surgendum nobis sit, v. -eamus. *sim. al.*). PAVL. FEST. p. 96, 4 gulae (SCHOL. Hor. epist. 1, 12, 7). CVRT. 8, 8, 16 luxuriae (SVET. rhet. 23 PLIN. med. 1, 5[in.]). PERS. 5, 151 -e genio (PORPH. Hor. epist. 2, 1, 144). STAT. Theb. 5, 187 ditibus -ent epulis (*sim. al.*). LAMPR. Alex. 37, 10 pomis vehementer -sit. VOPISC. Tac. 11, 2 lactucis impatienter -sit. *et al.* *luctui* (*cf. p. 1246, 60*): LVCR. 3, 934 nimis aegris luctibus -es. NEP. reg. 1, 4 tantum -sit dolori, ut *eqs.* (VERG. Aen. 2, 776 quid tantum insano iuvat -ere d.? [SERV. *ad l.* operam dare]. EPICED. Drusi 417 tanto. VAL. MAX. 2, 6, 7. *et al.*). OV. met. 9, 142 -sit primo lacrimis flendoque dolorem diffudit (PETRON. 81, 1. VAL. FL. 3, 371 dulcibus). SEN. dial. 12, 5, 5 maerori. *δ variis studiis*: SEN. dial. 9, 14, 1 faciles nos facere debemus, ne nimis destinatis rebus -eamus. 11, 17, 4 *pater* minus te -ere studiis passus est. *al.* LVCAN. 5, 733 blandae . . . morae. 7, 54 orbis -ens regno. PERS. 1, 41 nimis uncis naribus -es (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 159, 18 multum facetiis. PHYSIOGN. 129 p. 142, 8 linguae). MART. 11, 41, 1 -et pecori nimium dum pastor Amyntas. QVINT. inst. 9, 4, 145 Latinos magis -sisse compositioni quam Atticos. 10, 1, 84 minus -sere eloquentiae Stoici veteres. TAC. Agr. 9, 4 *famae.* Germ. 21, 2 convictibus et hospitiis. ann. 15, 48, 2 levitati. *et al.* *nota propter struct.*: PANEG. 2, 4, 2 Hispania . . . cui excolendae . . impensius quam ceteris gentibus *deus* -sit.

3 *fere i. q. colere, favere (cf. p. 1247, 4)*: **a** *generatim*: *α alicui*: CIC. Verr. II 3, 59 civis Romanos coluit, iis -sit, eorum voluntati et gratiae deditus fuit. ad Q. fr. 1, 2, 6. CAES. Gall. 1, 40, 15 huic legioni . . . -serat praecipue (7, 40, 1). NEP. Dion 2, 1 ut uni huic maxime -ret neque eum secus diligeret ac filium. LIV. 2, 41, 7 uterque deinde consul certatim plebi -ere. 4, 42, 10 non diutius fortuna Aequis -sit (VELL. 2, 117, 1 in hoc. CVRT. 8, 3, 1). SEN. epist. 66, 27 virtutem . . aeque -ere omnibus et quidem impensius laborantibus. *et al.* *β alicui rei*: CIC. Lael. 54 sperni ab iis veteres amicitias, -eri novis. LVCR. 5, 1369 fructusque feros mansuescere terram cernebant -endo blandeque colendo. VERG. Aen. 8, 512 tu, cuius et annis et generi fata -ent (*sc. annis Euandro maiorem, genere Pallante facientia*). OV. ars 1, 379 licet hic (*casus*) -eat ausis. GRATT. 295 dum tepida -et terris clementia mundi. MANIL. 4, 564 nimium -ens rebus fortuna secundis. SEN. clem. 1, 23, 2 innocentiae -etur velut publico bono. *al.* STAT. silv. 3, 1, 158. *et al.* *γ abs.*: SEN. benef. 3, 21, 2 nemo hoc (*cibaria, vestem servo praebita*) dixit beneficium; at -sit, liberalius educavit: . . . beneficium est. CVRT. 4, 14, 19 fortuna numquam simpliciter -et (QVINT. decl. 271 p. 212, 24 solet, posteaquam nimium -sit, in fine deficere. CHAR. gramm. p. 410, 22 B. -ente casu *v. p. 1253, 11*). PSALT. Cas. 85, 3 -e, quando ad te exclamabo (ἐλέησόν με, *Vulg.* miserere). **b** *speciatim fere i. q. amare, diligere (cf. p. 1247, 84. 1256, 80)*: CIC. Att. 14, 10, 3 quod matri nunc -eat, cui antea bene merenti fuerit inimicus. SEN. contr. 7, 6 (21), 18 *puella a tyranno potestati servi permissa, quia ei pepercerat, huic a patre in matrimonium data* visa est -ere illi; certe debuit. SEN. benef. 4, 17, 2 nulla lex amare parentes, -ere liberis iubet (dial. 1, 2, 5 quanto aliter patres, aliter matres -eant). MIN. Fel. 38, 2 vernis -ere nos floribus.

4 *fere i. q. laxare (aliter p. 1256, 56), spatium dare*: VERG. georg. 2, 277 si pinguis agros metabere campi, densa sere; . . . sin . . . colles . . . , -e ordinibus (NON. p. 326, 8 *ad l.* spatium maius dare SERV. *ad l.* da operam, ut '-ent vino' [*v. supra l. 19*], et eos effice largiores). COLVM. 5, 7, 3 si segetibus -etur. STAT. Theb. 9, 113 nec umquam longius -et dextrae (*pugnanti*). 11, 517 totis . . . -et habenis (*cf. p. 1256, 57*). ADNOT. Lucan. 4, 664 *v. supra l. 11.* CLAVD. 10, 219 geminae . . . rosae . . . : haec . . . -et spatio, latet altera.

5 *i. q. parcere*: IVV. 6, 160 *in Aegypto* vetus -et senibus clementia porcis. TERT. anim. 33, 5 p. 357, 3 nec ossibus nec cineribus

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-etur. HYD. chron. II p. 17, 43 omnibus -tum est, qui ad sanctorum limina confugerunt. *cf. p. 1248, 19.*

6 *i. q. ignoscere: v. p. 1255, 65.*

B ***aliquem*** *vel* ***aliquid*** *(usus priscus, sed ad analogiam verbi q. e. 'inservio' sim. novatus, cf. Schmalz-Hofmann⁵ p. 377²):* ***aliquem*** *(cf.* DOSITH. gramm. VII 425, 9 aggredior hominem, -o te): TER. Haut. 988 dum istis fuisti solus, . . . te -bant, tibi dabant (AFRAN. com. 389 nos. *cf. p. 1250, 67 sqq.*). Eun. 222 eiciunda hercle haec est mollities animi; nimis me -o (SCHOL. Bemb. multum mihi obsequor. SCHOL. Ter. p. 98, 12 voluptati meae pareo. *cf. p. 1251, 2*). ***aliquid*** *(cf. p. 1252, 17. dub.:* CHAR. gramm. p. 410, 22 B. fortuna iuvante. conatum -ente casu [*cf. p. 1252, 58. an post* conatum *distinguendum?*]): LVCIL. 900 iram -es nimis (NON. p. 325, 35 *ad l.* -ere augere. *cf. p. 1251, 31*). GELL. praef. 1 quando animus eorum interstitione aliqua negotiorum data laxari -erique potuisset (*cf. p. 1251, 83. 1256, 56*). AMBR. Iac. 1, 7, 30 p. 23, 22 nec superfluis delectatur . . . idque -et, quod ab interioris hominis proposito non discrepet (*cf. p. 1252, 35*).

II ***usus recentior*** *c. dat. et acc.* (*secundum 'dare alicui aliquid' sim.; aliquem: p. 1254, 48. abs.: p. 1255, 21. 61. 67. 1256, 3. dat. nudus: p. 1255, 24. 26. 29. 64. pro dat. est* in *c. abl. vel c. acc.: p. 1256, 7. 9*):

A *fere i. q. donare, praebere, praestare:* **1** *c. acc.:* **a** *res incorp.:* **α** *petenti (cf. p. 1250, 77. 1255, 26): add. dat. pers.:* LIV. 40, 17, 5 ne quid . . . regi adversus communes . . . hostes -sisse videantur. STAT. Theb. 8, 646 hoc . . . precatur . . .; -et summum hoc Iocasta iacenti. 11, 749 omnia . . . lacrimis. PLIN. epist. 10, 8, 4 rogo . . . mihi . . . -eas commeatum (APVL. met. 2, 18 COD. Theod. 6, 30, 16). MARCIAN. dig. 48, 24, 2 multis petentibus hoc ipsum -serunt. *et al. non add. dat. pers.:* STAT. silv. 1, 2, 95 -e thalamos. PS. QVINT. decl. 16, 3 p. 293, 25 praestitit rem, quam videbatur ideo -sisse, ne fieret. TAC. ann. 2, 38, 1 sive -serint largitionem sive abnuerint. *al.* CALP. decl. 17 p. 17, 9 -bas omnia, nihil umquam negabas. APVL. met. 5, 13 precibus erogatus germani complexus -e fructum. *et al.* veniam *(cf. p. 1259, 36):* IVV. 8, 167 -e v. pueris. TERT. pudic. 21, 8 fornicatoribus. EDICT. imp. Maximian. Lact. mort. pers. 34, 4 hominibus. HIL. in psalm. 134, 25 p. 710, 2 sacrilegiis. in Matth. 18, 10 p. 1023ᴬ cum . . . nobis a deo fuerit -ta (SVLP. SEV. dial. 1, 14, 7 -tae sibi v.). *et al. cf.* SACR. Leon. 364 miseratio (*cf. p. 1259, 17*) tua semper -ta. gratiam: HIL. in Matth. 18, 10 p. 1022ᴮ persecutoribus. AVG. epist. 147, 52ⁱⁿ· *al.* VRAN. epist. 7 p. 863ᴮ. *et al.* **β** *ea, quae deus, natura, fortuna donare solent:* SEN. dial. 10, 1, 2 aetatis illam (*naturam*) animalibus tantum -sisse, ut *eqs.* QVINT. inst. 12, 1, 2 natura *facultatem dicendi.* PS. QVINT. decl. 14, 2 p. 267, 2 quibus . . . -sit fortuna divitias. IVV. 15, 149 *deus bestiis* tantum animas, nobis animum quoque. APVL. Socr. 110 *Apollo* cygno cantum -sit. TERT. adv. Marc. 2, 7 p. 344, 8 *deus liberum arbitrium.* RVF. FEST. 30 concessa dei nutu et ab amico . . . numine -ta felicitas. *et al.* **γ** *tempus:* VAL. FL. 2, 356 deus ipse moras spatiumque -et amori (FRONTIN. aq. 109 triginta dierum. COD. Theod. 5, 14, 30. 10, 1, 1 annua. *al. et al.*). SIL. 12, 559 Poenus . . . ad somnos vix totam . . . -sit pubi noctem. MART. 10, 38, 3 tibi quindecim . . . iugales -sit deus . . . annos (ENNOD. epist. 1, 5, 3 p. 10, 10). PS. QVINT. decl. 19, 20 p. 345, 13 dedi moras, spatium, tempus -si (*saepius apud* ICTOS. TERT. anim. 54, 1. HIL. in Matth. 26, 4 p. 1057ᴮ paenitentiae. *et al.*). *sim. al.* **δ** *honorem:* STAT. silv. 1, 2, 180 purpureos habitus iuvenique curule -bit ebur. SVET. Claud. 21, 5 essedario . . . rudem. 24, 1 ornamenta consularia. CAPITOL. Ver. 3, 8 participatu . . . potestatis -to. 4, 1 dato imperio et -ta tribunicia potestate. COD. Theod. 12, 1, 5 dignitate -ta (12, 1, 41). *sim. al. ad ius pertinentia:* PLIN. epist. 2, 13, 8 trium liberorum ius (10, 6, 1 Quiritium [10, 11, 2]. COD. Theod. 7, 18, 14 pr. exercendae ultionis). paneg. 39, 2 *civitatem Romanam.* SVET. Aug. 4, 1 usum *pecuniae.* GAIVS dig. 40, 9, 10 servis suis libertatem (COD. Theod. 2, 22, 1). SCAEV. dig. 5, 2, 20 Carbonianam bonorum possessionem. CALL. dig. 27, 1, 17, 3 id privilegium (50, 6, 6 COD. Theod. 1, 9, 1 *al.*). VLP. dig. 3, 1, 1, 10 *restitutionem* (4, 6, 26 PAVL. dig. 22, 1, 17, 3). 3, 2, 2, 2 *missionem.* 3, 3, 28 iudicati actio (4, 3, 9, 5 *al.* COD. Theod. 4, 22, 1 *al.* COD. Iust. 8, 5, 1, 1 *al.*). 4, 4, 3 pr. administrationem. 5, 4, 1, 5 petitionem. 12, 2, 23 exceptio. *al.* CHAR. dig. 50, 4, 18, 30 immunitatem (NOVELL. Theod. 25, 4). *et al.* COD. Theod. 16, 5, 58, 4 testamenti factio. *et al. facultatem, potestatem:* SVET. Dom. 11, 3 ut damnatis liberum mortis arbitrium -eatis. HIL. in Matth. 10, 23 p. 976ᴬ potestas (17, 8 p. 1016ᴮ SVLP. SEV. Mart. 6, 7). c. Const. 2 p. 579ᴬ facultatem (SIDON. epist. 4, 24, 5). AMM. 14, 1, 4 tamquam licentia crudelitati -ta (*al.* CHROMAT. in Matth. 10, 1 p. 351ᴬ COD. Theod. 9, 25, 3). VEG. mulom. 1, 55, 1 somni -bitur copia (*Hippiatr. II p. 134, 14* παρασχεθήσεται). *varia beneficia:* PS. QVINT. decl. 19, 4 p. 339, 26 sepelivi lacera membra, funus -si. SVET. Dom. 8, 4 imperavit stupratores . . . ad necem caedi excepto praetorio viro, cui . . . exilium -sit. PAVL. dig. 35, 2, 18 pr. legis beneficium (HIER. Didym. spir. 53 p. 147ᴮ pro -tis b. COD. Theod. 6, 2, 21 *al. et al. cf.* PANEG. 2, 32, 3 populis barbarorum . . . commilitii munus -es [3, 7, 3 barbaris data venia et m. pacis -tum]. HIL. in psalm. 64, 6 p. 237, 12. *et al.*). TERT. adv. Marc. 3, 5 p. 382, 27 legem -entem bobus terentibus os liberum. 4, 12 p. 456, 7 *Iesus* esurientibus solatium cibi -sit (*cf.* RVFIN. hist. 2, 17, 17 ut . . . sexto demum die . . . necessarium corpori -eant cibum). PS. CYPR. rebapt. 8 p. 79, 19 quod caecis visionem restitueret aut -ret (HIL. trin. 6, 48 p. 195ᶜ visum. IVVENC. 1, 121 lumen). PANEG. 8, 1, 4 post -tam a pietate vestra quietem. VEG. mulom. 2, 62, 1 -bis otium, ut diligentius curetur. AMM. 25, 8, 1 pax (29, 6, 16 HIER. in Gal. 1, 3). 30, 6, 2 indutiis . . . -tis (SIDON. epist. 4, 24, 5). *et al.* **ε** *nomen:* QVINT. inst. 2, 17, 32 qui malis moribus nomen oratoris -eant (HIL. trin. 5, 15 p. 137ᶜ *al.* PACIAN. epist. 1, 6 PAVL. NOL. epist. 23, 15 p. 172, 3 *al.*). FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 27 p. 783ᶜ vocabulum. **ζ** *varia notabilia:* STAT. Theb. 4, 691 vim coeptis -ent astra (*cf.* GREG. TVR. Franc. 1, 15 p. 42, 7). IVV. 13, 217 brevem . . . -sit cura soporem. PALLAD. 12, 7, 11 plantam cum ipsis caliculis transferunt, quibus fractis in scrobe -ent radicibus largitatem. GENNAD. dogm. 54 suggestionibus aditum -ere. CLAVD. rapt. Pros. 3, 302 adspectum . . . -ete parenti. CONSVLT. Zacch. 1, 8 p. 13, 15 praesentiam sui salvator -sit. MACR. Sat. 1, 2, 1 feriae, quas -et magna pars mensis Iano dicati. MART. CAP. 6, 602 duae *zonae terrae* . . . habitationem animalibus -serunt. DRAC. Romul. 2, 7 *oscula roganti* mater . . . -et vultus. *subi. res (cf. p. 1256, 18):* VLP. dig. 4, 4, 11, 4 nec enim eventus damni restitutionem -et, sed inconsulta facilitas. *i. q. (lucrum) afferre:* QVEROL. p. 3, 9 parvas mihi litterulas ⟨non⟩ parvus -sit labor (CORIPP. Anast. 42 quod labor -sit, quod . . . meruit vigilantia). *notione debilitata i. q. dare:* IVV. 6, 384 basia plectro (*sed notione primaria vigente:* CAES. AREL. serm. 91, 6 p. 362, 26 nec pacis osculum illis -sit). QVEROL. p. 5, 8 precatur . . ., ut, qui vobis laborem -sit, vestram referat gratiam (*cf.* GRAMM. suppl. 259, 4 -o operam lectioni i. studium do). COD. Theod. 6, 26, 10 sub multae interminatione, quam officio sanctio dudum -ta constituit (*cf. p. 1258, 74. sed notione primaria vigente:* 8, 4, 26 -tum *sc. ei* nostrae maiestatis oraculum). CAEL. AVR. chron. 2, 8, 116 videnda etiam uva, ne ob tumorem sui aut -ta laxitate tussiculam provocet. VEN. FORT. carm. 5, 6, 1 p. 112, 3 negotii -ti nulla mordente cura (*cf.* AVELL. p. 547, 14 recordetur unusquisque, in qua vocatione a domino sit vocatus; . . . magna meruimus, si, quod -ta postulant, impleamus).

b *res corpor.:* STAT. Theb. 4, 835 neque enim tibi (*fonti Langiae*) cana repostas bruma nives . . . gravidive -ent nubila Cori, sed tuus . . . ruis. silv. 2, 2, 36 mihi si cunctos Helicon -eat amnes. *pecuniarias (cf. l. 52. p. 1255, 26):* SVET. Vesp. 8, 2 participibus victoriae adeo nihil extra ordinem -sit, ut etiam legitima praemia sero persolverit. TERT. uxor. 1, 8 p. 681, 15 Oe. quae a domino -entur. PANEG. 9, 4, 2 pecunias . . . templis . . . reficiundis . . . -ent (CIL VIII 1408 -ta p. *cf.* AMM. 25, 4, 15 coronarium). HIL. in Matth. 4, 26 p. 941ᶜ vestitu -to (SVLP. SEV. dial. 1, 5, 6). GREG. TVR. Franc. 5, 3 p. 193, 12 villas.

c *hominem:* GAIVS inst. 4, 164 *arbiter* sero petentibus non -etur. VLP. dig. 1, 16, 9, 5 advocatos petentibus debebit -ere. TERT. apol. 18, 7 septuaginta et duobus interpretibus -tis. GREG. TVR. Franc. 5, 5 p. 196, 24 clerici . . . Mondericum expetunt. qui a rege -tus . . . episcopus ordinatur. *i. q. dono dare (cf. l. 41):* SIDON. epist. 9, 10, 2 posside -tum. sese (*v. etiam l. 67*): STAT. Theb. 6, 233 stat . . . incertus . . . quibus sese Mavors -eat armis. IVV. 2, 165 sese -sisse tribuno *sc. stuprandum.* AMBR. virg. 2, 1, 3 quarum studiis etiam deus . . . se -et consensu (RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 236, 25 non est amplexus medici sapientiam, sed -sit semetipsum illi magis consilio, quo *eqs.*). PRVD. ham. 799 unum . . . reptasse per . . . saxa, . . . alium campo sese -sisse. MACR. Sat. 1, 6, 2 ut ab exorto die se nobis -rent (7, 14, 1 mihi te paulisper -es). PETR. CHRYS. serm. 11 p. 220ᴮ Christus diabolo se quaerenti patienter -sit. FVLG. RVSP. c. Arrian. 7 p. 217ᴰ aeterna substantia . . . totam se coaeternae veritati nativitatis -sit. ACT. Andr. Matth. 18 p. 87, 21 Christe . . ., obsecro te -eas michi in unc locum (φανέρωσόν μοι σεαυτὸν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ). PASS. Petr. 4 p. 28, 4 *Christus* tuis (*Petri*) lacrimis se . . . in aeternum pietate motus -serat (*'se morti obtulit' Salonius p. 45*).

2 *c. var. struct.:* **a** *gerund.:* STAT. silv. 4, 6, 37 deus sese (*v. l. 53*) . . . videndum -sit, Lysippe, tibi. Theb. 6, 316 Polynici -et agendum. PRVD. c. Symm. 2, 136 quae gignit humus, . . . parcis . . . fruenda moribus -si. **b** *inf.:* STAT. Theb. 1, 500 reparare animum. 9, 317 quis . . ., doctae nosse -ete sorores. 10, 763. 11, 738 IVVENC. 1, 320 ENNOD. epist. 3, 18, 1 p. 85, 17 COD. Iust. 6, 30, 22, 13a. *exeg.:* SIL. 14, 672 -ens templa vetustis incolere . . . deis. APON. 5 p. 94 -ta sunt populo sancto vesci. **c** ut (*quaedam possunt ad p. 1255, 60 referri*): FLOR. epit. 2, 14, 5 hoc quoque illi in malis suis -ente fortuna, ut *eqs.* ([PANEG. 6, 23, 3 COD. Iust. 5, 27, 8 pr. EPIST. procur. de salt. Bur. I (CIL VIII 10570) 2, 11]. COD. Theod. 11, 9, 2 illud). VLP. dig. 48, 22, 7, 14 quibusdam praesidibus, ut multis provinciis interdicere possint, -tum est. PRISCILL. tract. 1, 39 p. 32, 17 ut . . . libere . . . loquerentur -sit. AVSON. 414, 2 p. 272, 9 P. quod nisi -seris rogante me, ut *eqs.* 419, 83 p. 375. QVEROL p. 40, 22 numquamne -endum est mihi, quod dudum peto, ut *eqs.* PAVL. NOL. epist. 40, 8 p. 349, 4 MACR. Sat. 1, 6, 14 SACR. Leon. 324. CONC.ˢ I 2 p. 66, 21 (*I 1, 7 p. 96, 29* παρασχών. *II 3, 1 p. 212, 5* praestans).

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nota subi. enunt. anticip.: LEX Sal. capit. 9, 5 G. -gat servum . . . ut de ipso, quod voluerint, faciant. quo: COD. Iust. 12, 33, 5 pr. quibus -tum hactenus demonstratur, quo binis aut ternis . . . mereantur cingulis.

3 *c. dat. notab.*: MART. 1, 104, 3 tigres -ent patientiam flagello (TERT. adv. Marc. 4, 9 p. 443, 22 -sit legi obsequium). PS. QVINT. decl. 7, 5 p. 138, 10 simultatibus nostris occasionem orbitatis -o. PLIN. epist. 10, 90, 2 si . . . hoc genus operis . . . salubritati . . . sitientis coloniae -seris (PAVL. dig. 4, 8, 32, 4 id non tantum honori personarum, sed et maiestati dei -etur *i. conceditur; cf.* CASSIOD. var. 1, 28, 2 cum hoc utilitati suae civitatis -serit *et infra l. 31*). TERT. apol. 16, 11 diem solis laetitiae -emus. IVL. VICT. rhet. 14 p. 420, 35 nonnullus etiam argumentationi -endus est ornatus. DON. Ter. Phorm. 869 huiusmodi locos poetae actoribus -ent, quod in his actoris est commendatio. HIL. myst. 1, 1, 4 prophetia . . . cognitioni adsumendae ab eo carnis -ta est. QVEROL. p. 5, 8 *v. p. 1254, 28.* AVG. virg. 37, 38 p. 278, 19 quae . . . corpus nec successori propagando -sisti. FVLG. RVSP. rem. pecc. 1, 1 p. 527^{D} caelestibus animum scripturis -es. *adde*: RVFIN. hist. mon. 20 p. 443^{A} -ere . . . in (*cf. p. 791, 29 sqq.*) haec diaboli blandimenta sensus suos.

4 *abs.*: CALP. ecl. 7, 75 -ente deo (CYPR. ad Donat. 1 p. 3, 5 tempus . . ., quo -ente . . . animus . . . indutias sortiatur. AVSON. 153, 74 p. 10 P. purus . . . cum te -ente videbor [PAVL. NOL. carm. 5, 74]). MART. 4, 56, 5 sic avidis fallax -et (*i. donat; cf. v. 7* quid sit largiri, quid sit donare) piscibus hamus (PS. QVINT. decl. 5, 6 p. 90, 20 date stipes, -ete, conferte. IVV. 9, 48 vos -bitis umquam cultori, iam nec morbo donare parati? *cf. p. 1254, 41*). PS. QVINT. decl. 8, 7 p. 152, 16 mater neget, mater -eat *sc. petenti* (COD. Iust. 11, 43, 5 quid his personis, quibus nostra perennitas -sit, ex aqua superflua debeat impertiri).

B *fere i. q. concedere variis coloribus notionis (v. etiam l. 10. p. 1253, 24 sqq. 1248, 54), permittere (cf. p. 1248, 57. 1258, 80)*: **1** *c. dat. pers. et acc. rei*: LIV. 40, 15, 16 sanguinem meum sibi -eri aequum censet. QVINT. inst. 4, 2, 122 cui hominum desiderio quantum dari debeat, alio dicam loco; interim aliquid -endum esse confiteor (SIDON. epist. 2, 7, 1 quis se non ambiat arbitrum legi aut pretio aliquid -urus aut gratiae?). PACIAN. epist. 1, 3 p. 8, 4 esto, sic fuerit, vel illud -o (RVFIN. apol. Orig. epil. p. 616 quod -ere etiam accusatores eius possunt. Clement. 3, 41. *cf. p. 1248, 54*). THEOD. PRISC. log. 114 p. 217, 3 quae . . . expediunt, medicorum . . . iudicio -enda erunt. **2** *c. acc.*: STAT. Theb. 5, 146 ubi arma -et pater. MART. 12 praef. imperavi mihi, quod -ere consueram (*cf.* TERT. monog. 14 p. 784, 9 Oe. aliud est -ere, aliud iubere. VLP. dig. 1, 3, 22 cum lex in praeteritum quid -et, in futurum vetat). IVV. 15, 174 Pythagoras . . . ventri -sit non omne legumen. PLIN. epist. 10, 70, 1 ubi posset balineum, quod -sisti, fieri. GELL. 2, 24, 7 lex Licinia . . ., quae, cum certis diebus . . . centenos inpendi permisisset, nuptiis ducenos -sit. TERT. paenit. 6, 12 *syn.* permitto. pudic. 16, 23 -et sane non adulteria, sed nuptias. castit. 4 p. 743, 23 Oe. 6 p. 746, 11 revocavit, quod -serat (monog. 3 p. 765, 1 *opp.* revocare). *al.* RVFIN. hist. 1, 2, 24 quantum brevitatis necessitas -et (patr. 1 praef. 3 quantum . . . tempus -et vel hi sinunt, qui *eqs.*). NOVELL. Maior. 7, 9 EPIST. pontif. 937 CONC.^{S} IV 2 p. 156, 42 PAVL. PELL. praef. 3. **3** *c. acc. c. inf.*: TERT. monog. 11 p. 779, 12 Oe. -ens, non praecipiens ita fieri. COD. Theod. 12, 1, 51. CONC.^{S} II 2, 2 p. 102, 19 (*II 1, 2 p. 162, 26* συγχωροῦντας. *II 2, 2 p. 39, 22* permiserit, *p. 109, 20* concedentes). ENNOD. opusc. 1, 24 p. 268, 6 GREG. TVR. Iul. 40 p. 580, 23. **4** *c. inf.*: TERT. castit. 9 p. 750, 20 Oe. gratus es, si semel tibi -sit deus nubere. RVFIN. Adamant. 5, 8 p. 191, 12 (συγχώρησον). CASSIAN. inst. 5, 20 sibimet (*syn.* permittat). **5** *c.* ut (*cf. p. 1254, 74*): NOVELL. Valent. 32, 7 cuius -emus arbitrio, ut *eqs.* **6** *abs.*: PLIN. nat. 17, 191 protinus hanc (*putationem*) a vindemia, ubi caeli tepor -et, adoriuntur. RVFIN. hist. 5, 2, 2 neque se ipsi martyres dicebant neque aliis ita se appellantibus -bant (ἐπέτρεπον).

C *i. q. condonare*: **1** *i. q. ignoscere peccata (cf. p. 1248, 82 sqq. cf.* SYNON. Cic. p. 428, 7 B. ignoscit. concedit. condonat. veniam dat. -et. poenam remittit): **a** *abs.*: FRONTO p. 214, 13 N. nisi delicta facile neglegas, parum clementer -eas. TERT pudic. 21, 6 adv. Marc. 2, 17 p. 358, 22. HIL. myst. 1, 10, 4 ut septuagies septies -ret (*antea* remittere, *Vulg. Matth. 18, 22 et Luc. 17, 4* dimittere). SALV. gub. 1, 54 DRAC. laud. dei 2, 784 *al.* *nota inf. pro subst.*: ARNOB. in psalm. 116 p. 503^{D} nostrum desinere a peccato dei -ere est. **b** *indicato peccato*: *dat.*: CALP. decl. 18 p. 17, 15 -eatis irae domesticae. *acc.*: TERT. pudic. 1, 16 crimina (1, 17 -entur [1, 19. GREG. TVR. glor. mart. 87 p. 547, 9 c. -tum]). 6, 18 -tae sive -endae fornicationis atque moechiae. *al.* HIL. in Matth. 18, 10 p. 1022^{B}. AVSON. 349, 21 p. 168 P. sed quo progredior? . . . -e . . . opus totum hoc sparsum. PS. HIER. in Rom. 2, 4 culpas ([*Pelag.* donare]. DRAC. satisf. 150). PELAG. in Gal. 2, 17. *et al.* *gen.* (?): GREG. TVR. glor. mart. 77 p. 540, 19 -e quaeso (iniuriam *m. rec. superscr. 1 a*; add. p*) delicti huius. **c** *indicato peccante*: *dat.*: TERT. pudic. 21, 15 fratri. adv. Marc. 5, 11 p. 610, 18 castit. 3 p. 740, 22 Oe. cui -etur (SCHOL. Ter. p. 156, 15 'ignotumst' -tum est illi a matre virginis. ISID. reg. monach. 5, 7 illis . . . nequaquam -tum est). CELERIN. Cypr. epist. 21, 2 p. 531, 7 TREB. Claud. 2, 7 FILASTR. 107, 14 AVSON. 419, 71 p. 371 P. PELAG. in I Tim. 1, 16. POMER. 3, 34, 1 mihi dignanter -eant *lectores. et al.* *in sermone iuris publici i. q. damnatis poenam condonare (cf. l. 31. p. 1250, 12)*: COD. Theod. 9, 38, 1 propter Crispi atque Helenae partum (*cf. p. 1249, 71*) omnibus -emus praeter veneficos, homicidas, adulteros. 9, 38, 8 quis sacrilego . . . -eat? quis adultero . . . ignoscat? in *c. abl.*: AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 38 p. 408, 22 -tum esse . . . in eo, qui nullam paenitentiam . . . induisset. in *c. acc.*: CAES. AREL. serm. 37, 1 p. 154, 21 in eos, qui in me peccaverunt, -ere. **d** *indicato et peccato et peccante*: TERT. pudic. 16, 14 quam *fornicationem* si cui -sit. PELAG. in I Tim. 1, 16 si mihi viderint -ta peccata (PS. AVG. serm. 15, 6 sciebat, quod fratribus suis fratricidii crimen -eri non posset. MART. BRAC. sent. patr. 35 ut -eantur illi peccata). AVG. grat. Christ. 38, 42 p. 156, 16. PSALT. Cas. 77, 38 -ens iniquitates eorum ([ἱλάσεται τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, *Vulg.* propitius fiet peccatis eorum]. PS. ARNOB. in psalm. 50 p. 397^{D} delictum eius. INSCR. christ. Diehl 1558, 10 amartias meas). *subi. res (cf. p. 1254, 22)*: COD. Iust. 1, 19, 7 quod non laedat alium et prosit petenti vel crimen supplicanti -eat. *nota imperat. excusantis*: RVFIN. hist. mon. 1 p. 404^{B} -e nobis, abba, quia laborem tibi incussimus (GREG. TVR. Thom. 9 p. 108, 22. ACT. Andr. Matth. 18 p. 88, 12 [συγχώρησον]). CONC.^{S} IV 2 p. 173, 7 -ete nobis, si . . . dubitamus. POMER. 3, 34, 1 mihi dignanter -eant *lectores*. VITAE patr. (*cf. Salonius, Vitae patr. p. 396. gr. ubique* συγχωρεῖν) 3, 137 peccavi, -e mihi ([*5, 9, 3* ignosce]. 3, 199 p. 804^{A} = 7, 42, 4 [*5, 15, 11* ignosce]). 3, 212 p. 807^{C} -ete ergo mihi, quoniam non facitis, sicut dicitis (*5, 12, 9* ignoscite). 3, 215 'quare implesti vas aqua, fili?' at ille dixit: '-e mihi, pater, timui enim *eqs.*' (*6, 2, 1* ignosce). 7, 42, 3 (*5, 15, 30* ignosce). VITA Caes. Arel. 2, 14 p. 489, 17. *adde* GREG. TVR. Iul. 38 p. 580, 3 (*cf. Bonnet p. 296*). *cf. p. 1255, 77. 80.*

2 *i. q. debitum sim. condonare (cf. supra l. 4. p. 1249, 63)*: PS. QVINT. decl. 7, 1 p. 134, 24 ut mihi posset -ere tormenta (*cf.* TERT. coron. 11 p. 444, 5 Oe. cui Christus merita ignis -sit). TERT. pudic. 6, 11 non modo non -ti, sed etiam repraesentati iudicii fornicationis (*cf.* LAMPR. Alex. 12, 1 condemnationes et raras esse iussit et, quae factae erant, non -sit). *pertinet ad debita privata*: CYPR. domin. orat. 23 p. 284, 12 quia -ere conservo noluit, quod sibi a domino -tum fuerat, amisit. CHROMAT. in Matth. 14, 6 p. 361^{D} post -tum debitum. SIDON. epist. 4, 24, 6. CONC.^{S} II 5 p. 145, 14 quid debitor in euangeliis, qui non -serit, quae -tus est? non amarius ob hoc -ta exigitur? (*Migne gr. 37, 145^{A}* ὁ μὴ συγχωρήσας, ἃ συγκεχώρηται, . . . εἰσπράττεται). *p. p. p. pro subst.*: PELAG. in Col. 3, 13 ne . . . exigentes conservos etiam propria -ta reddere cogamur. *pertinet ad debita publica*: PS. AVR. VICT. epit. 12, 4 quicquid antea poenae nomine tributis accesserat, -sit. AVSON. 419, 73 p. 372 P. VVLG. I Macc. 10, 29 et pretia salis -o et coronas remitto. 13, 37. COD. Theod. 11, 28, 1 reliqua (11, 28, 8. 16). 14, 15, 3 pr. si quid . . . -tum est (GREG. TVR. Mart. 4, 26 p. 656, 11 conpositionem fisco debitam . . . a se fuisse reis -tam). CASSIOD. var. 12, 7, 1. *fere i. q. relinquere*: RVFIN. hist. 3, 6, 10 ut vel partem aliquam ex his, quae cum mortis periculo quaesierant, -rent (μεταδοῦναι). AVIAN. 30, 6 *sus* perdidit -tae . . . auris onus. GREG. TVR. Franc. 1, 31 p. 49, 16 acceptis . . . tribus aureis . . . clementer -ens reliqua. LEX Burg. 2, 3 -ta vita . . . ipse deserviat.

D *i. q. remittere res corp. (cf. p. 1258, 17. 1250, 18. 1251, 56. 1253, 15. aliter p. 1252, 75)*: **1** *i. q. laxare*: TERT. castit. 6 p. 746, 7 Oe. (= ISID. off. 2, 18, 3) -tis coniugiorum habenis (*cf. p. 1252, 80*). CAEL. AVR. chron. 2, 1, 44 nunc adducta fasciola . . ., nunc -ta. 2, 1, 45 ea *fasciola*, quae genu continet, adducta, et ea, quae talum continet, -ente . . ., rursum talari adducta et -ta, quae genu continet . . .; . . . aegrotans . . . cogatur . . . adducendo atque -endo suis cruribus motum praestare. **2** *i. q. minuere*: CAEL. AVR. chron. 2, 1, 34 compositiones . . . pro modo magnitudinis passionum adhibendas . . ., alias augentes, alias -entes (3, 4, 66$^{extr.}$ pro magnitudine passionis . . . extenduntur atque -entur adiutoria). 3, 4, 62 virtutes *corporis partium* extentae atque -tae pro genere morborum.

indiculus syntact.: *gen.* (?): *p. 1255, 79.* *dat.* (*gerund.*: *p. 1252, 44. 1255, 17*): *p. 1250, 63. 1253, 24. 1255, 5.* *acc.*: *p. 1253, 4. 23. 1255, 1.* *abl.*: *p. 1251, 1. 74.* *acc. c. inf.*: *p. 1255, 53.* *inf.*: *p. 1254, 70. 1255, 57.* *gerund.*: *p. 1252, 44. 1254, 68. 1255, 17.* quo: *p. 1255, 2.* ut: *p. 1254, 74. 1255, 60.* ad *c. gerund.*: *p. 1250, 82.* in: *c. abl.*: *l. 7. p. 1250, 83. 1252, 52. c. acc.*: *l. 9. p. 1255, 19.*

part. praes. pro adi. et subst. (*fere m.; n.*: *p. 1257, 73. 74*) ***indulgēns**, -tis. *comp.* -ior: *e. g. p. 1257, 1. 47. 56.* *superl.*: -issimus: *e. g. p. 1257, 3.* -issumus: *p. 1257, 13. 29.*

A *i. q. obsequens*: **1** *proprie i. q. mitis, clemens, facilis* (*cf. p. 1250, 66 sqq. 1258, 27.* SYNON. Cic. p. 418, 5 B. comis facilis . . . -s. communis. humanus). *ex hac notione quasi passiva saepius transit in activam significans i. q. amans (cf. p. 1252, 68.* GLOSS. φιλόστοργος). **a** *adi.*: **α** *de animantibus*: (I) *attr.*: pater: *pos.*: CIC. Att. 10, 6, 2 pater nimis -s, quicquid ego adstrinxi, relaxat (*cf.* SEN. contr. 2, 3, 2 QVINT. decl. 328 p. 291, 7). QVINT. decl. 296 p. 169, 16 ut te abdicet -s. p. 349 p. 374, 7 bonus p. et -s

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*cf.* 315 p. 241, 16 melior et -ior p. INSCR. NSc. 1912 p. 379 p. optimo et -i. *cf. infra l. 28. 32. 51. 79*). SVLP. SEV. rhet. 6 p. 316, 10 persona ... patris -is aut contra severi. *superl.*: SEN. epist. 78, 2 saepe impetum cepi abrumpendae vitae: patris me -issimi senectus retinuit. QVINT. decl. 259 p. 55, 24 p. -issimus, amicus optimus et ... mitissimus. LACT. inst. 2, 5, 6 deo et p. -issimo. PRISCILL. tract. 8, 121 p. 88, 20. HIER. hom. Orig. in Ezech. 1, 2 p. 321, 12 quasi -issimus p. ad hoc corripit filium, ut erudiat. CIL VI 2278 -issimo p. (VIII 11043 *al.*). *et al.* *adde*: PLIN. paneg. 38, 1 parentis -issimi (PANEG. 4, 37, 6 LACT. inst. 5, 7, 1 *al.*). PS. RVFIN. in Os. 11, 3 p. 1017^C quasi parvuli mei curam -issimus nutritor exercui. mater: ORAT. imp. Hadr. de Matid. (CIL XIV 3579) 25 m. -issima, cognata piissima (CIL VIII 21838. 21840 m. -issuma filio piissumo. SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 335 'ad tuam matrem': ... ad -issimam). APVL. flor. 16 p. 64 m. -s et patruus obiurgator. CIL II 6299 -issimis (*materterae et m.*) posuit (III 5223). parentes: CIL VI 22897 p. -issimi. XI 4360 p. -issimis. filius: PS. QVINT. decl. 10, 19 p. 205, 23 iuvenis piissime, iuvenis -issime (*cf. Gagnér l. l. 23 c.*). INSCR. EphEpigr. 8, 48 p. 372 filiae -issimae bene merenti (INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 637 -issime f.). CIL VI 20277 *illi* pientissimo bene merenti fecit et -issimo *illa* mater. II 2243, 9 alumnum -issimum. *in liberis parvulis paucorum annorum passiva notione i. q. amatus significari putant Harrod, Terms of endearment p. 33*[19] *et alii, negant Gagnér, Eranos 24, 1926, 14 sqq. et alii*: CIL III 2684 filiabus annorum VIII, ... IIII, ... IIII -issimis. VI 12932 filio -issimo qui vix. annis IIII. *alii cognati et propinqui*: SEN. dial. 11, 2, 4 avonculum -issimum (*cf. l. 15 et* INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 631 amitae -issimae). QVINT. decl. 300 p. 184, 9 nihil facere melioris (*cf. supra l. 1*) mariti, nihil -ioris potuisti (INSCR. NSc. 1898 p. 260 m. -issimo. *cf.* CIL II 2188 uxori -issumae maritus piissumus. VI 35925 coniugi -issimo [38264 X 6737]. *sim. al.*). patronus: CIL V 772 p. -issimi (VI 28805 p. -issimo praestantissimo. 32296 p. optumo [*cf. l. 1*] et -issimo. VIII 20714. XII 3626 p. meritissimo et -issimo. XIV 4621). INSCR. Gall. Narb. Espér. 548 -issimae patronae. amicus: CIL VIII 20684 a. -issimo ob beneficia. imperator: STAT. silv. 1 praef. -issimo i. (PLIN. epist. 10, 10, 2 -issime i. paneg. 90, 4 AVSON. 419, 7 p. 355, 49 P.). *sim. al. de titulis v. Ruggiero, Diz. epigr. s. v.* -issimus. *alia*: LIV. 24, 25, 9 irarum -es ministri. 39, 7, 3 in ducem -em. 39, 43, 3 illam ... negasse umquam vidisse quemquam securi ferientem et pervelle id videre. hic -em amatorem unum ... securi percussisse. PHAEDR. app. 2, 4 -s fortuna (SEN. benef. 3, 28, 3 parum -e ... f.). HEGES. 2, 4 p. 138, 16. PRVD. psych. 888 -issime doctor, ... Christe (cath. 8, 8 d. -s). SEV. MIN. p. 737^C -issimi domini misericordia. CIL V 6594 Matronis -bus. INSCR. christ. Diehl 1509^A *illi* -i, candidato in Christo. *et al.*

(II) *praed.*: SEN. contr. 9, 3 (26), 4 dic, uter *filius* obsequentior sit, uter -ior. PLIN. nat. 17, 69 ad id praecipuum eligi solum refert, quoniam nutricem -iorem esse quam matrem saepe convenit. QVINT. inst. 4, 2, 74 quorum -iores parentes erant. SVET. Vesp. 21 nec ullo tempore facilior aut -ior traditur. CYPR. laps. 35 p. 262, 16 deus ... -s ... et bonus (*cf. p. 1256, 84*) est. AVSON. 419, 74 p. 373 P. quid te, imperator ..., -ius, quid potest esse consultius? quae bona praestas, efficis, ne caduca sint. CASSIOD. inst. 1, 16, 2 p. 52, 21 quod supra omnes pietates -issimum est.

β de rebus: CIC. Cluent. 12 quo est ipsum nomen amantius -iusque maternum, hoc *eqs.* (SERV. auct. Aen. 1, 664 'nate' ab -issimo -n.). SEN. contr. 9, 4 (27), 4 quam languidae caedentis manus erant! ... istae mihi ... porrexerunt cibos ...; numquam tamen -iores sensi manus, quam cum me caederent. PLIN. nat. 2, 155 aer ... furit procellis; at haec *terra* benigna, mitis, -s. PS. QVINT. decl. 18, 10 p. 328, 25 placet ergo, ut, si filio obtigerit -ior facies, vultus erectior, refugiat mater amplexus? HIL. trin. 4, 3 p. 98^A -iore in eo (*Christo*) ... affectu, ut et prae ceteris sit adoptatus et adoptivis aliis ipse maior sit filius. AVSON. 135, 10 p. 431 P. tibi ... bella *Veneris* moventi paruit -s ... pudor. 340, 1 p. 158, 5 P. aput aures -issimas. AVG. virg. 36 p. 277, 13 -issimae misericordiae tuae. SALV. epist. 4, 13 cum quā ... quondam -issima pietate lusistis. SIDON. epist. 5, 16, 5 in aviae ... -issimo sinu. 8, 9, 4 si ... ineptias istas ... nutu -iore susceperis. *huc potissimum referas*: COD. Theod. 2, 8, 19 pr. (= Iust. 3, 12, 6, 1) illos tantum manere feriarum dies fas erit, quos geminis mensibus ad requiem laboris -ior annus accepit.

b *subst.*: QVINT. decl. 346 p. 366, 4 agere mitem, -em. LEANDER reg. 4 p. 883^A si corpus infirmum meretur aliquid -ius. INSCR. christ. Leblant I 402 austeris -issima miscet.

c *struct.*: *dat.* (*cf. p. 1258, 67*): TVRPIL. com. 39 quae mulier volet sibi suum amicum esse -em et diutinum, ... parce eius serviat cupidines. SEN. epist. 116, 1 facilem me -emque praebebo rebus, ad quas tendis. QVINT. decl. 290 p. 158, 24 quam -s mihi ... fuerit pater. CIL VI 8467, 6 viro suo ..., homini optimo (*cf. supra l. 1*) et -issimo mihi. *praep.*: in *c. acc.*: LIV. 22, 61, 1 civitatis minime in captivos ... -is. SEN. contr. 9, 4 (27), 14. erga: EPIST. imp. Dom. (CIL IX 5420) 21 diligentissimi et -issimi e. quartanos suos principis. PS. LACT. inst. interpol. 1, 1, 15. CIL VI 2125, 9 collactaneo dulcissimo et -issimo e. se. VI 29445 patrono. apud, cum: QVEROL. p. 43, 24 utinam ... esset a. nos tam patiens atque -s quam tu c. tuis.

2 *transl. i. q. cedens, mollis*: CAEL. AVR. chron. 2, 1, 42 dandum etiam mastiche masticanda vel cera -ior mordenda.

B *singularia et rariora*: *i. q. laetus* (*cf. p. 1251, 2 sqq. 1252, 3 et l. 61*): PORPH. Hor. carm. 1, 4, 1 cohortatur ad laetiorem -ioremque vitam. *i. q. copiosus, largus* (*cf.* SYNON. Cic. p. 438, 6 B. abundans. copiosus ... opulentus. -s *et p. 1253, 23 sqq. et l. 52*): SYMM. epist. 3, 86, 1 -ioribus paginis amicitiam munerare. *i. q. liberalis* (*cf.* SYNON. Cic. p. 432, 25 B. liberalis. prolixus. -s. donator *et p. 1253, 23 sqq. l. 48*): EVCHER. laud. her. 5 *deus* voluit pro -ioris naturae vice hanc sanctorum (*monachorum*) dare fecundiam *deserto* (ISID. Goth. 1^a chron. II p. 267, 6 te ... ubertate gignentium -ior natura ditavit). VAL. CEM. epist. p. 758^A ut, quod parcitas vini curavit in Timotheo, quod abstinentia ... purgavit in Tito, id ad -issimam libertatem adcrescat in Onesimo. CASSIOD. in psalm. 135 praef. p. 968^A -issimis muneribus. *i. q. remissus* (*cf. infra l. 63. p. 1256, 55*): CAEL. AVR. acut. 3, 18, 182 *v. p. 1250, 28.* chron. 1, 5, 164 levi voce ..., ... extenta atque maiore, ... dimissa et -i. *i. q. efficiens veniae* (*cf. p. 1255, 65*): MAX. TAVR. hom. 98 p. 482^B -ior est eleemosyna quam lavacrum; ... eleemosynam quoties feceris, toties veniam promereris.

adv. **indulgenter.** *comp. l. 29 al., superl. l. 49 al.* [*in parte codd. trad. pro* indiligenter: CAES. Gall. 2, 33, 2. *contra* indiligenter *pro* -r: *l. 54.* *male ex gr. versum*: PRISC. LYD. solut. 1 p. 43, 19 B. (*v. adn.*).]

i. q. clementer, benigne (*cf. p. 1250, 62 sqq. 1256, 77*): CIC. Att. 9, 9, 2 ne nimis -r et ut cum gravitate potius loquar. SEN. contr. 2, 3, 3 nimium -r nutritus est. 2, 6 (14), 2 -ius te abdicare non potui. 9, 5 (28), 1. QVINT. decl. 377 p. 419, 27 imperare (*opp.* crudelis). OROS. hist. 1, 8, 7 vel forte, ut -ius accipiamus, obliti sunt. LEO M. epist. 84, 1 multa sunt, quae -ius sint curanda, multa, quae iustius coercenda. serm. 69, 2 p. 377^A -ius nobiscum egit. -r habere *sim.*: LIV. 36, 14, 7 captivis -r habitis (FLOR. epit. 1, 18, 15 PANEG. 2, 8, 2. RVFIN. hist. 3, 23, 8 paulo -ius iuvenem habere coepit. THEOD. MOPS. epit. in psalm. 35, 11^a ad p. 203, 32—34 optat, ut iustissimi hominum -ius ceteris mortalibus habeantur [*l. 33* ἐχέτωσάν τι πλέον]). SEN. benef. 4, 32, 1 ut alios -ius tractent (PORPH. Hor. carm. 1, 37, 30). RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 103, 4 trabi se ab his -r accipit benigneque concedit. *i. q. dignanter*: PS. ARNOB. confl. 1, 4 p. 244^B ut -r feratis vestram renuentem sententiam.

i. q. obsequenter (*cf. p. 1251, 62*): AMBR. virg. 1, 6, 27 ut -ius obsequantur. *i. q. cum amore, cum favore* (*cf. p. 1252, 68. 1256, 80*): CIC. fin. 2, 109 etiam bestiae multa faciunt ... -r vel cum labore, ut in gignendo, in educando (*cf.* BOETH. cons. 2, 12, 4 W. te ... favore prona -ius educavi). VAL. MAX. 1, 7 ext. 3 QVINT. decl. 330 p. 299, 7. FAVST. REI. grat. 2, 9 p. 78, 29 -r ac dignanter. *i. q. liberaliter* (*cf. supra l. 10*): SEN. dial. 11, 5, 4 quae in me -issime conferebat, pecuniam, honores, gratiam (*cf.* ACT. Archel. 3, 5 quibus ... -issime ministrabat. 31, 4 -r praeberent). PLIN. nat. 7, 130 abunde agitur atque -r a fortuna deciditur cum eo, qui iure dici non infelix potest. *i. q. large, copiose* (*cf. supra l. 7*): PORPH. Hor. ars 114 inducitur servus tamquam liber loquens et hoc ille -r (indiligenter *W*^marg.^, *Holder*) et inconsulto, ut omnia domino simpliciter fateatur (SYMM. epist. 1, 1, 6 derides, quod de me aliqua iusto -ius praedicavi? 1, 46, 2 -ius narrandi. 4, 7, 42 oro -ius scribas. 10, 1, 2 de qua *tua laude* plene et -ius loquerer, nisi *eqs.*). SYMM. epist. 1, 29 intellegendi natura -ius (*i. latius*) patet. *i. q. studiose* (*cf. p. 1252, 14*): SOL. 9, 14 voluptati aurium -issime deditus. VOPISC. quatt. tyr. 8, 10 ne his (*calicibus*) ... -r utatur. *i. q. laete* (*cf. supra l. 5*): SCHOL. Hor. epist. 1, 17, 11 'si ... paulo ... benignius ... te tractare voles' si vis -ius vivere. *i. q. remisse* (*cf. supra l. 17*): AMBR. Noe 7, 21 aestate delectat tonderi pressius, hieme -ius. EPIST. pontif. 322 Aug. epist. 182, 3 p. 718, 13 -ius frenis eius (*libertatis*) utitur.

p. p. p. pro adi. **indultus,** -a, -um. *i. q. mitis, benignus*: CE 1387, 7 (*a. 573*) vir bonus, -us cunctis (*de dat. cf. p. 1257, 75*).

p. p. p. pro subst. **indultum,** -ī *n.* (*cf. p. 1256, 43*). *i. q. officium datum*: AVELL. p. 547, 14 *v. p. 1254, 35.* *i. q. beneficium* (*cf.* GLOSS. -a εὐεργεσίαι): SIDON. epist. 3, 5, 3 tantum obstringar -is, ac si meae proficiat ... proprietati, quicquid meus ... amicus acceperit. CASSIOD. var. 1, 22, 1 solida laus est regiae largitatis, quotiens conveniunt -a iudiciis. *in sermone Codd. Theod. (inde ab anno fere 370) et Iust.*: *fere i. q. rescriptum, praeceptum* (*cf. p. 1254, 31*): COD. Theod. 4, 15, 1 iuxta Constantinianae legis -um (13, 5, 26). 6, 23, 3 l. 9 prioribus -is. 7, 23, 1 honorariis codicillis ..., ... eodem ... -o. 8, 5, 29 citra nostrae adnotationis -um (13, 5, 36 pr. sub a. -o). 9, 38, 6 l. 11 (= Iust. 1, 4, 3, 4) -um nostrae serenitatis. 10, 12, 2, 1 sacro ... -o. COD. Iust. 4, 60, 1 vel veterum -o vel nostra auctoritate. *i. q. permissio* (*cf. p. 1255, 32. 1259, 18. possunt tamen quaedam ad l. 74 sqq. referri*): COD. Theod. 1, 9, 2 (= Iust. 1, 31, 2) militiae ... stipendia nemo praevertat, etiamsi nostri numinis per obreptionem detulerit -um. 3, 10, 1 l. 17 consobrinorum ... coniunctionem lex ... patris nostri exemplo -orum supplicare

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

non vetavit. 9, 42, 17 l. 9 ut nec ..., si ... nostram provocaverint liberalitatem, habeant aliquas vires -a. 13, 5, 12 ex nostrae perennitatis -o fori translationem ... optinere. 14, 4, 9 l. 8 idque non iam ex codicillis nostris, sed constituti istius consequatur -o (*cf. 14, 4, 10, 2* ex privilegio latae legis). 15, 2, 5 (= Iust. 11, 43, 3 pr.) qui aquae copiam ... per nostra -a meruerunt.

deriv.: indulgentia, indulgitas, indultio, indultor, indultus. *comp.*: perindulgens.

indulgitās, -ātis *f.* [*ab* indulgere, *fort. sec.* largitas: largiri *sim. J. B. H.*] *i. q. indulgentia*: SERV. auct. georg. 2, 345 nove indulgentiam dixit; veteres enim -em dicebant, ut Coelius in septimo (hist. 48) 'consuetudine uxoris, -e liberum'. NON. p. 126, 6 -e pro indulgentia (GLOSS. V 642, 73). Sisenna historiarum lib. III (hist. 46) 'Bassus assiduitate -e victus'.

indultio, -ōnis *f.* *ab* indulgere. *i. q. actio praebendi, praestandi, donandi* (*cf. l. 28. 38*): CONST. Sirmond. 7 (*a. 380*) insperatae misericordiae (*cf. p. 1253, 39*) -o (indultus *O*).

indultor, -ōris *m.* *ab* indulgere. *i. q. permissor* (*cf. p. 1258, 80*): TERT. adv. Marc. 4, 9 p. 443, (*15* perseveravitne in bonitate, id est in permissione legis?) 21 malus iam, quando legis eversor, si bonus, cum legis -r. *i. q. qui peccata ignoscit* (*cf. l. 36. p. 1255, 65*): PSALT. Cas. 110, 4 -r et miserator dominus ([ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων, *Vulg.* misericors et miserator]. 111, 4. 144, 8). MAXIMIN. c. Ambr. 126 cum ... Leontium ab eodem in communione recte susceptum etiam vos in reverentiam iusti -is ... recipere debuissetis. AVG. serm. 100, 4 $^{extr.}$ esto accusator tuus et ille erit -r tuus. DRAC. laud. dei 2, 564. APON. 3 p. 48 criminum (VEN. FORT. Mart. 4, 578 ISID. vir. ill. 8). *i. q. dator, largitor* (*cf. p. 1253, 23*): HIL. in psalm. 67, 9 p. 285, 8 est ... idem largitor ... panis, qui ... mannae fuerat -r (CONSVLT. Zacch. 2, 19 p. 92, 9 fidei dator, largitor munerum, sanctificationis -r. FRG. liturg. 2 p. 263, 1 resurrectionis. GLOSS. IV 13, 34 praemii). PETR. CHRYS. serm. 58 p. 362^B largissimus. LAVRENT. eleem. p. 115^D munificus atque liberalis.

indultus, -a, -um *v. p. 1258, 66.* **indultum,** -ī *n. v. p. 1258, 68.*

indultus, *abl.* -ū *m.* *ab* indulgere. *ubique abl.* (*sed cf. l. 17*). *i. q. actio ignoscendi* (*cf. l. 21. p. 1255, 65*): PS. CATO monost. 22 criminis -u secura audacia crescit. *i. q. actio praebendi, praestandi, donandi* (*cf. l. 28*): COD. Theod. 3, 10, 1 l. 14 principis -u (indulto *Cod. Iust. 5, 8, 1*) ... se veniae effectum meruisse. SIDON. epist. 9, 11, 10 veniae (*cf. p. 1253, 35*) clementis -u. VITAE patr. Iurens. 3, 14 p. 160, 18 sacramentorum -u. *i. q. favor, gratia* (*cf. p. 1252, 46*): SIDON. epist. 1, 11, 13 ut -u clementiae tuae ... quae volo scribam. 9, 9, 4 dei -u vitio nulli addicimur. RVRIC. epist. 2, 32, 9 p. 416, 22 quo eam suscipere tanti habuistis affectu, semper foveatis -u. ENNOD. opusc. 3, 146 p. 368, 19 precor, ut -u clementiae tuae Victor ... mihi adiungatur. 3, 182 p. 378, 8 -u ... principis iure suo donati sunt. CASSIOD. var. 11, 14, 1 quibus -u regali beneficium praecipimus iugiter custodiri, ne *eqs.*

Bulhart.

***indūmentum,** -ī *n.* *ab* induere, *cf.* vestimentum. *de origine: l. 55.* *scrib.* -dom-: VVLG. Col. capit. 13 cod. Fuld. p. 285, 3. *masc. (iuxta neutr.): infra l. 73.* *de notione*: AVG. c. Pelag. 1, 16, 32 p. 448, 24 generale nomen est 'tegmen', quo -um et operimentum omne possit intellegi. ISID. orig. 19, 22, 1 diversitas vestimentorum: tegmen, -um, vestimentum. 19, 22, 2 -um quod intus ad corpus induitur, quasi intumentum (*cf.* indutus, *opp.* amictus *ut gr.* ἔνδυμα *opp.* περιβολή [*v. vol. I 1899, 41 et Blümner, Privataltert. 205*]. *sed in usu est fere '-um' pro vestimento quolibet* [*cf. syn. infra l. 66*]). GLOSS. πέπλος· ἔνδυμα. φόρημα. II 574, 45 coopertorium -um. *inde a* GAV. BASS. *et* SEN. philos., *in poesi inde a* PRVD. *et* PAVL. NOL.

A *proprie i. q. vestimentum, habitus sim.*: **1** *strictius de quovis vestimento quod induitur* (*de armis: p. 1260, 22. 45. de -is singularum partium corp.: p. 1260, 14. 59. de -is imperatoris vel magistratuum: p. 1260, 9 sqq.* [*meton. de honoribus ipsis: p. 1260, 30*]. *acced. gen. subi.; gen. obi. [fere de actione]: p. 1260, 14. 27. 35. 45. 54. 62; gen. inhaerentiae: p. 1260, 31. 37. 38. 40. 61. syn.* vestis: *l. 72. p. 1260, 21. 32. 51. 53.* vestimentum: *l. 76. p. 1261, 27* [-um *praefert* ITALA, vestis *vel* vestimentum *Vulg., cf. l. 77. 79. p. 1260, 25*]): GELL. 16, 19, 12 *Arion* oravit, ut ... induere permitterent sua sibi omnia -a (APVL. flor. 9 p. 32 *v. p. 1236, 49*. ITALA Is. 61, 10 [Tert. adv. Marc. 4, 11 p. 451, 3; *trop.*] induit me -um salutaris [ἐνέδυσε ... με ἱμάτιον, *Vulg.* induit me vestimentis]. CYPR. laps. 30 p. 259, 15 -a peregrina [*syn.* vestes]. SERM. Arrian. frg. II 9 p. 636^B sicut ... -um ... alter confecit ... et eum indueris. RVFIN. hist. mon. 11 p. 430^C erat ... indutus vilissimo ... -o. *cf.* AVG. anim. 4, 19, 29 p. 409, 6 solito -o vestitus [*al. cf. l. 80*]. *v. et p. 1261, 69*). 16, 19, 21. ITALA Is. 63, 2 (Tert. adv. Marc. 4, 40 p. 560, 23 rubra vestimenta tua et -a sicut de foro torcularis (ἱμάτια ... ἐνδύματα, VVLG. -um tuum et vestimenta tua). Matth. 6, 25 (codd. k g^1) corpus plus est -o (ἐνδύματος, *Vulg.* vestimentum). 22, 11 (Iren. 4, 36, 5 *cf.* TERT. resurr. 27 p. 64, 15 *al.*). hominem non vestitum -um nuptiarum ([ἔνδυμα γάμου, -um nuptiale Tert. *al.*, veste nuptiali *Vulg.*, vestimentum [-o] *Itala a c*]. *hinc trop. de baptismo*: HIER. epist. 21, 23 -um ... nuptiale, id est vestem spiritus sancti. MAX. TAVR. serm. 88 p. 708^D -i nuptialis angelicam dignitatem. *et al. cf. p. 1260, 84*). TERT. pall. p. 931, 4 Oe. varias -orum formas. 4 p. 940, 1 bacchantibus. *al.* CYPR. eleem. 6 p. 378, 4 pallia et tunicas et omnia quae ... sumpserant -a (mortal. 20 p. 309, 23 alba [*cf. apoc. 7, 9*]. MART. CAP. 2, 113 EVSTATH. Bax. hex. 5, 2 p. 911^B laetioribus [*trop.*]. *et al. cf.* CYPR. epist. 2, 1 p. 468, 5 muliebria -a accipere [*de histrione*. PALLAD. hist. mon. II 10 p. 362^A rustici; *p. 52, 2 B.* σχῆμα]). SOL. 15, 3 de hostium cutibus ... sibi -a faciunt Geloni (*sim.* AMM. 31, 2, 14 [*Mela 2, 1, 14* se ... velant]. *cf.* LACT. inst. 4, 18, 19 *animalia* -um exuviis suis exhibent). CAPITOL. Gord. 22, 3 -o imperatorio tectus Caesar est nuncupatus (*cf.* PS. AVR. VICT. epit. 34, 2 regia [41, 7 AMM. 14, 11, 20 *al.* PROSP. chron. I p. 462, 1191]. AMM. 14, 7, 20 regale [*al.* HEGES. 2, 10, 6 p. 161, 7. *cf.* MART. CAP. 1, 68 regum]. 25, 5, 5 principalibus [*al.*]. *adde* LAMPR. Diad. 3, 3 -a coccea et purpurea [AMM. 22, 9, 10. *cf.* LACT. inst. 4, 7, 6 purpurae]. VICTRIC. 6 Tyrium). IVL. VAL. 2, 26 p. 92, 19 -is pedum ... adornabatur *Darius* (PRVD. perist. 6, 86 CYPR. GALL. deut. 42 BENED. reg. 55). LACT. inst. 2, 4, 15 *simulacris deorum* peplos et -a pretiosa ... consecrant. 7, 11, 7 cibum potum -um *eqs.* (*sing. collect.; sic et* AMBR. Nab. 2, 8 victum ..., potum ..., alimentum ..., -um. RVFIN. hist. mon. prol. *et al.* [*cf. et l. 24*]. *at plur.: e. g.* LACT. ira 23, 11 nec -a nec sedem nec victum. AMM. 14, 6, 10 nec opibus nec victu nec -orum vilitate. HEGES. 1, 25, 2 p. 39, 15 nudus -orum [*syn.* vestem]). CHALC. transl. 24 clipeorum tegmen, thoracum -a (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 10, 337 p. 337, 19). AVR. VICT. Caes. 21, 1 -a in talos demissa. 40, 25 usus -i militaris (*cf.* VEG. mil. 3, 5 p. 74, 8 [*opp.* armis]. *et al.*). HIL. c. Const. 10 haec tua, falsa ovis, -a sunt ([*cf. Matth. 7, 15* vestimentis ovium]. GAVDENT. serm. 19, 26 G. ne sub -o ovis lupus ... introiret). in Matth. 25, 5 corporis ([*allegor. ad Matth. 24, 18*]. FILASTR. 117, 2. *et al. cf.* VVLG. exod. 22, 27 carnis). GAVDENT. serm. 13, 13 G. si nudos qualicumque -o non texerint (*al.*). AVSON. 419, 52 p. 366 P. per Gallias civilium decorum -a dispensas. AMM. 21, 6, 8 cultu ambitioso -orum (VVLG. I Petr. 3, 3 -i vestimentorum c. [ἐνδύσεως ἱματίων]. ISID. reg. monach. 12, 1 c. vestium vel -orum). 23, 6, 84 -is ... lumine colorum fulgentibus vario (*cf.* HIER. epist. 54, 11, 2 variis). 28, 4, 8 sericis (*cf.* ENNOD. opusc. 1, 89 p. 285, 20). 29, 1, 31 linteis ... -is amictus (*al.*). SCHOL. Iuv. 6, 118 cucullos: capitis -a (HESYCH. in lev. 8, 4/9 p. 876^A). CLAVD. DON. Aen. 12, 605 p. 622, 30 prima ... vestis -a diruit. HEGES. 4, 17 p. 269, 14 ut lineis incolae utantur exuviis -orum (*Ios. 4, 473* ὡς λινοῦν ἀμφιέννυσθαι). 5, 48 p. 402, 30 -a principum sacerdotii ([*Ios. 6, 389* ἐνδύματα]. *cf.* RVFIN. Orig. in lev. 4, 6 p. 324, 13 sacerdotalibus [*al.* SACR. Leon. 422 habitu -i s.]. 9, 1 p. 418, 18 pontificalibus [*al. cf.* RVFIN. in exod. 13, 5 p. 277, 25 pontificis]. *et al.*). HIER. epist. 60, 11, 3. adv. Iovin. 2, 21 Atrebatum ac Laodiceae -is ornatus incedis. *al.* VVLG. Esth. 14, 2 fletibus et luctui apta -a. prov. 31, 22 byssus et purpura -um eius (*al.*). Eph. capit. 30 cod. Fuld. p. 258 de -o armorum dei ([*cf. Eph. 6, 11 p. 1270, 3*]. MAX. TAVR. hom. 86 p. 451^A). *al.* RVFIN. Orig. in iud. 8, 5 p. 515, 20 sordidis -is (hist. mon. 7 p. 413^B. *cf.* 29 p. 455^B vilibus [*al.*]). in num. 13, 6 p. 116, 11 (*v. vol. V 2, 659, 50*). Greg. Naz. orat. 2, 12, 5 p. 99, 12 *Adam* pelliciis circumdatur -is (*cf.* COD. Theod. 14, 10, 4 pellium). hist. 2, 23, 6 neque ... laneo utebatur -o (ἐρεοῦν ἐφόρει). hist. mon. 9 p. 423^C mortuis -a aptantem. *al.* AVG. civ. 17, 6 p. 218, 24 D. (*syn.* vestis). 22, 24 p. 616, 3. CYPR. GALL. num. 163 -a ... lavantur (*num. 8, 7* vestimenta). *al.* SVLP. SEV. dial. 1, 21, 4 molle (*syn.* vestem). MARCELL. med. 35, 23. COD. Theod. 1, 15, 16 sine chlamydis -o. SALV. gub. 2, 19 crispantia auro textili (*cf.* MVTIAN. Chrysost. hom. 28, 5 aureis). DRAC. Orest. 211. FVLG. RVSP. incarn. 33 p. 592^D hiemalibus ..., aestivis. COD. Iust. 11, 9, 2 (*a. 382*) vetito ... et indebito (*Cod. Theod. 10, 21, 2* indutu). GREG. M. epist. 8, 9 p. 11, 28 laicis. ARATOR 2, 345 -a pudoris (*i. 'feminalia'. cf. exod. 28, 42*). PALLAD. hist. mon. II 13 p. 366^C schemate ... -i humilis *virgo* (*p. 22, 6 B.* τῷ ... σχήματι ταπεινῷ). ACT. Archel. 14 (12), 3 habitus -a (*cf. l. 40*). *et al.* *nota: de persona histrionis*: GAV. BASS. frg. Gell. 5, 7, 2 -um illud oris clarescere et resonare vocem facit (*antea* os coperimento personae tectum).

2 *latius vel metaph. de -is naturalibus sim.*: *de pilis vel pellibus animalium*: LACT. inst. 7, 4, 13 *animalia* munita -is naturalibus ... sunt (opif. 3, 1. *cf.* 7, 8 -um pilorum). PRVD. ham. 295 avium ... versicolorum -a ... plumea. *de cute tamquam -o carnis*: TERT. resurr. 7 p. 35, 13 quod hodie spolium efficitur ..., hoc fuit -um, cum superstruebatur (*sc. cutis carni*). *sim. de textura membrorum*: RVFIN. Basil hom. 1, 3 *v. vol. III 1176, 11.*

B *tropice et transl. i. q. cooperimentum, velamen sim.*: **1** *de tegumentis animantium* (*dei: p. 1261, 44*): **a** *pro -o sunt res corporeae* (*caro humana: v. p. 1261, 30. 44. Christus sim.: l. 79*): FVLG. myth. 1 praef. p. 5, 20 velut parietum -is exuti ... ambulare potius discimus quam progredimur. ENNOD. epist. 1, 3, 6 p. 6, 15 piscis aqua abstractus vitalibus -is privatus extinguitur.

b *pro -o sunt deus vel caro humana sim.* (*nonnisi ap.* ECCL. *excepto p. 1261, 40; usus fere ex exemplis bibliorum infra suo loco allatis ortus*): α *de baptismo vel de fide Christiana qua Christus vel novus homo induitur*: TERT. pudic. 9 p. 237, 8 recuperabit ... et apostata vestem priorem (*Luc. 15, 22, cf.* EVCHER. form. 6 p. 38, 16 stola: -um baptismi vel fidei), -um spiritus sancti (*cf.* FAVST. REI. spir. 2, 7 p. 149, 27 *sp. sanctus* hominem ... -o innocentiae ... exornat. [*v. et p. 1259, 83*] *aliter de baptismo* [*v. et p. 1261, 8. 9. 14*]: FAVST. REI.

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

grat. 1, 14 p. 47, 9 *Christum* nullus induere potest, nisi -a primae nativitatis [*cf. gen. 3, 21 et l. 8*] exuerit. IOH. epist. ad Sen. 6 p. 403^C utuntur . . . albis vestibus, ut habitus secundae generationis gloriae proferat -um). CYPR. unit. eccl. 7 p. 215, 23 possidere non potest -um Christi qui scindit . . . ecclesiam Christi ([*ad Ioh. 19, 23*]. laps. 30 p. 259, 13. 35 p. 262, 26. Fort. praef. 3 p. 318, 22. eleem. 14 p. 384, 13 -o Chr. candido vestiaris. HIER. epist. 64, 19, 3 cum parati ad -um Chr. tunicas pellicias deposuerimus [*sc. baptismo, cf. l. 1*]. in Gal. 3, 27/8 p. 369^B quod Chr. non habet -um [*de baptismo, cf. Gal. 3, 27* Christum induistis]. AVG. serm. 218, 9, 9 [*ad Ioh. 19, 23*]. *cf.* RVFIN. Orig. princ. 2, 3, 2 p. 115, 17 Christus -um est animae). VVLG. Col. capit. 13 cod. Fuld. p. 285, 3 de expoliatione veteris hominis . . . et -o novi ([*ad Col. 3, 10 p. 1264, 62*]. *cf.* CHROMAT. in Matth. 1, 2 *per baptismum* novi h. -a suscipimus).

β *de transfiguratione carnis in resurrectione* (*usus ex I Cor. 15, 53 p. 1264, 68 natus. interpretatur* HIER. c. Ioh. 29 illud -um, id est vestimentum, non dicit *apostolus* corpus abolere quod ornat in gloria . . ., ut . . . immortalitatis auro . . . induamur): TERT. resurr. 36 p. 78, 19 transituri in statum angelicum per '-um illud incorruptibilitatis' (uxor. 1, 7 p. 679, 11 Oe. *cf.* resurr. 56 p. 115, 23 inmortalitatis et incorruptelae [CYPR. patient. 7 p. 402, 16. RVFIN. Adamant. 5, 24 gloriae, incorruptionis et i. *cf. l. 29*]). 62 p. 123, 23 sub angelico -o (*opp.* humano). CYPR. eleem. 24 p. 393, 1 demus Christo vestimenta terrena -a caelestia recepturi (MAR. VICTORIN. in Phil. 3, 20 p. 1226^B Christus faciens *corpori* . . . -um c.). MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 64 accipientes spiritale -um (EVAGR. sent. virg. RevBén. 28 p. 150, 98 -um sp. dabitur *virgini* [ἔνδυμα; vestimentum *rec. alt. p. 1188^C*]). *adde de primo homine*: AVG. gen. ad litt. 6, 27 p. 199, 7 si *stola prima* -um corporalis inmortalitatis significat *eqs.*

γ *de carne tamquam tegumento animae vel hominis* (*cf.* RVFIN. Orig. princ. 2, 3, 2 p. 115, 17 intellegibili quadam ratione . . . anima -um esse dicitur corporis): LACT. inst. 6, 13, 5 nemo esse sine delicto potest, quamdiu -o carnis oneratus est (ZENO 2, 62 propter peccatricis -um c. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 178, 9. PRVD. cath. 9, 99 -a c. sumunt *resurrecturi*. AVG. in euang. Ioh. 57, 5 LEO M. epist. 59, 4 GREG. M. moral. 9, 74. *cf.* ZENO 2, 20 carnale hoc -um [*syn. 2, 19* domicilium]). RVFIN. Orig. princ. 4, 4, 8 p. 361, 4 rationabiles naturae quae indigeant -o corporeo (*al. cf. ibid.* p. 360, 18 corporis [*al.* FVLG. RVSP. serm. 3, 1 p. 729^D]. *adde* MACR. somn. 1, 11, 12 huius -i testei). apol. Orig. 8 p. 603^A cum non iam crassiore anima utitur -o. DIONYS. EXIG. Conc.^S IV 2 p. 198, 28 qui . . . obnoxia passionibus -a circumferunt (*gr. p. 188, 18* τὸν . . . φοροῦντα τὸ πολυπαθὲς τῆς ὕλης ἱμάτιον).

δ *de incarnatione Christi*: NOVATIAN. trin. 21 p. 928^C quam *corporis materiam* Christus rursus in resurrectione suscepit et quasi -um resumpsit. GAVDENT. serm. 2, 12 G. 'stolam' . . . nostri corporis (*cf. gen. 49, 11*), -um suum *eqs.* AMBR. Ioseph 3, 15 -um ei *Christo* carnis, non inmortalitatem vitae auferre potuerunt *Iudaei* (AVG. civ. 16, 29 p. 172, 16 D. PS. PHOEBAD. fid. 8 p. 48^B PETR. CHRYS. serm. 117 p. 521^A CLAVD. MAM. anim. 1, 26 p. 94, 25). AVG. in euang. Ioh. 37, 1 videbant -um (*i. carnem*) et contemnebant indutum ([*i. deum*. 75, 2]. *cf.* CONC.^S I 3 vers. Tur. p. 77, 13 propter indutum -um veneror [*gr. I 1, 2 p. 47, 26* διὰ τὸν φοροῦντα τὸν φορούμενον]). serm. 263, 4 descendit sine corporis -o, ascendit cum corporis -o. 264, 4. 292, 4, 3 -um formae servilis. 341, 3, 4 humanitatis. CONC.^S I 5 p. 332, 8 rec. Q -um factum verbi *corpus* (ἔνδυμα).

c *pro -is sunt res incorp.* (*saepe imag. tralucente [e. g. l. 59. 63. 64. 69. 74. 79]; fere ap.* VVLG. *et* ECCL. *qui inde pendent exceptis l. 80 sqq. cf. et supra l. 19 sqq.*): LACT. inst. 6, 13, 12 danda . . . opera ut -o iustitiae pietatisque velemur (VVLG. Is. 61, 10 -o i. circumdedit me. RVFIN. Orig. in exod. 9, 3 p. 240, 16 Orig. in Rom. 4, 7. AVG. spir. et litt. 18, 31 p. 185, 12 i. fidei [*ad II Cor. 5, 2*]). opif. 13, 1 a nobis -o verecundiae quae sunt pudenda velentur (*cf.* AMBR. Ioseph 5, 25 *Ioseph* erat tectior -o pudoris. BASIL. Aug. c. Iul. 1, 5, 17 *corpus humanum* -um pudicitiae suscepit. PS. AVG. serm. 153, 3 -o castitatis ornati). HIL. in psalm. 129, 6 induimus . . . agnitionem dei *eqs.* (*ad Col. 3, 10*). haec . . . animae magis sunt -a quam corporis (*cf.* SVLP. SEV. epist. app. 2, 13 p. 243, 11 *animam* spiritualibus -is exorna). SERM. Arrian. frg. II 7 p. 634^B -um ineffabilis luminis induta es (AVG. serm. 166, 3, 3 remanebit tanquam nudus -o l. *veritatis*. VICTRIC. 26 aeterni l. -um). EPIST. pontif. 237 Migne 13, 366^A ne . . . spoliarentur sanae fidei -o (PS. VICT. VIT. pass. 11. *cf. l. 62*). AMBR. Iac. 2, 5, 22 *Ioseph* salva habebat -a virtutis ([*antea* mentis . . . interna velamina]. inst. virg. 17, 109). Ioseph 3, 18 nudatum populum salutaribus -is. VVLG. prov. 31, 25 fortitudo et decor -um eius. RVFIN. Orig. in gen. 14, 4 p. 126, 28 insipientiae (*syn.* infidelitatis veste). in exod. 9, 3 p. 240, 17 sunt . . . et -a misericordiae (*ad Col. 3, 12*). in lev. 6, 4 p. 365, 27 veritatis. Orig. in Rom. 4, 7 vetusta vitiorum -a non abicit *impius*. *al.* AVG. civ. 14, 17 p. 39, 26 D. *liberius, i. q. velamentum, praetextum*: ENNOD. epist. 3, 24, 5 p. 90, 1 debilitatem ingenii tegere taciturnitatis -o. opusc. 3, 69 p. 348, 14 hunc intestinum sub -o amicitiarum inimicum sustinebimus? dict. 10, 1 p. 455, 23 nullo adrogantiae tumor honestatis velatur -o (14, 2 p. 468, 1).

2 *de tegumentis rerum* (*fere corporearum [aliter p. 1261, 83]*): SEN. nat. 4, 13, 10 ardentes boletos et raptim -o suo (*i. iure*) mersatos demittunt paene fumantes. AMM. 17, 12, 2 loricae ex cornibus rasis . . . plumarum specie linteis -is innexae. CLAVD. DON. Aen. 11, 6 p. 406, 1 adaptandis -is *arboris* (*i. armis, v. p. 1265, 34*). RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 48, 2 p. 39, 9 *scripturae* vili -o litterae pretiosa intrinsecus contegunt sacramenta (ἐνδύματος). hist. 3, 6, 19 portarum . . . -a detrahentes . . . dentibus ingerebant (δέρματα. *cf.* GLOSS. V 379, 35 coria quibus portae sunt indutae). Orig. in num. 9, 7 p. 63, 21 nuces . . . qui fructus primo quidem -o amarus est *eqs.* in cant. 3 (4) p. 226, 22 -o quodam intellegentiae carnalis obtecta *legis littera*. CLAVD. MAM. anim. 1, 26 p. 94, 24 utitur . . . quodam -o vocis verbum tuum (*i. animae*), ut insonet auribus. VIGIL. THAPS. c. Eutych. 4, 15 p. 127^C redde . . . suis omnia locis et propria sententiis -a restituas.

indūmina indumenta GLOSS.^L I Ansil. IN 514. *ab* induere, *cf.* velamen (-tum).

***induo**, -uī, -ūtum, -ere. [*ex* *ind-ovō, *cf.* ind-uviae *et umbr.* an-ovihimu '*induitor*', *armen.* ag-anim '*induo*', *lituan.* avėti '*indumentis pedum indutum esse*' *etc.* (*v. s.* exuo). *J. B. H.*] CHAR. gramm. p. 477, 13 B. (*inter verba coni. III^ae*). MART. CAP. 3, 318. 320. *part. fut.* -iturus: TERT. *p. 1264, 78. p. p. p.* -itus: VVLG. Eph. 6, 14 *cod. Fuld.* NOT. Tir. 94, 30 -it. *de variis structuris cf.* SERV. Aen. 2, 275 ARVS. gramm. VII 479, 10. *v. et p. 1265, 16. 1267, 18. 70. de notione* (*cf. p. 1269, 45*): VLP. dig. 34, 2, 23, 1 vestimentorum sunt omnia lanea . . quae -endi praecingendi amiciendi . . . causa parata sunt (*cf. p. 1280, 50*). AVG. in psalm. 108, 21 -itur . . . quisque tunica, operitur pallio (*distinctio usu parum probata. cf. et p. 1259, 57*). GLOSS.^L II Philox. IN 127 -it ἐνδύει. III Abol. IN 270 -itur operitur. *inde ab* ENN. *et* PLAVTO, *in prosa a* RHET. Her., CIC. (*non in epist.*), VARR.; *deest e. g.* SALL., NEP., VITR. (*cf. infra l. 31*). [*falso trad.*: *pro* indo: VITR. 10, 2, 1 CYPR. GALL. lev. 309 *v. p. 1216, 16. dub.*: FRONTIN. aq. 36 calix rivo . . . -itur (inditur *Krohn, recte ut vid.*). PLAC. med. 4, 13 rec. α fel . . . subpositum ano . . . -ito (*leg.* ind[u]ito*?*). *cf. dub. l. v.*: PS. QVINT. decl. 9, 13 p. 178, 20 *amicitia* -it (α, *Lehnert*, inditit β) nostris pectoribus quandam societatem. *pro* imbuo: *v. p. 427, 60. cf. falsa l. v.*: PROP. 4, 10, 5 *v. p. 429, 26. contra* ind- *restituitur pro* imb-: *v. p. 427, 54* (*dub.*: LVCR. 2, 734 imbuta *codd.*, *Munro, Ernout*, -ta *Lambin.*, *vulgo, sed v. Lachmann ad l. e falsa coni.*: BVC. Eins. 2, 16). *adde*: SEN. epist. 113, 14 animus . . . iustitiae habitum -it (ς, inb- *codd.*). TERT. adv. Marc. 5, 7 p. 593, 13 mart. 2 p. 7, 3 Oe. *pro* induco: *v. p. 1231, 78. cf. dub. trad.*: PALLAD. 1, 13, 2 inpensa punicea -emus (inducatur *Cet. Fav. 21*). *dub. l. v.*: SER. SAMM. 951 super . . . -tas (*A*, inductu *B*, inductas *Lips.*) nectere lanas. *falsa l. v.*: AVSON. Mos. 249 *v. p. 1235, 29. contra* -o *restit. pro* induco (*v. et l. 58. p. 1266, 2*): ITALA deut. 22, 5 (Lugd.) nec *vir* indu[c]etur (*em. Robert*; ἐνδύσηται) stolam mulie⟨b⟩rem.]

I ***transitive*:** **A** *de semetipso*: **1** *proprie i. q.* ἐνδύειν, ἀμφιεννύναι, *amicire, sumere sim*: (*fere de vestimentis; de ornamentis: infra l. 70. p. 1236, 17. de catenis: l. 78. liberius: p. 1263, 12. subi. res: infra l. 56. 71*): **a** *c. obi. nudo* (*obi. hic illic subaud.*, *e. g.* PLIN. nat. 28, 201 -entem [*sc. tunicam*]. STAT. Theb. 4, 209 -at illa *aurum dotale*): PLAVT. Cas. 695 loricam -am (LIV. 31, 41, 12 SEN. contr. 10, 2, 2 CVRT. 4, 6, 14 [*syn.* sumpsit]. SVET. Galba 19, 1 VEG. mil. 3, 9 p. 87, 4. *et al. cf.* CAES. Gall. 2, 21, 5 ut . . . ad galeas -endas [*L*, induc- *rell.*] tempus defuerit [VERG. Aen. 9, 366. ALC. AVIT. epist. 46 p. 75, 32 cum . . . crinis . . . salutarem g. sacrae unctionis -ret]. VERG. Aen. 9, 180 Troiana . . . -it arma [SERV.: id est acceperat. OV. met. 11, 382. 14, 799 *al.* LIV. 36, 11, 3 (induxit *codd.*). VAL. MAX. 7, 6, 1 LVCAN. 1, 126 VAL. FL. 7, 91 HOMER. 861 VEG. mil. 1, 20. *et al.* (*v. et p. 1267, 21. 77*). *cf.* OV. met. 13, 291 caelestia dona. SEN. dial. 3, 17, 1 bellica instrumenta; *syn.* sumi]. STAT. silv. 5, 2, 149 thoraca [*cf. p. 1267, 19. 75*]). TER. Eun. 702 meam *vestem* ipse -it (VERG. georg. 364 v. . . . rigescunt -tae. PANEG. in Mess. 122 PROP. 3, 10, 16 OV. met. 11, 574 [*syn.* gerat]. VAL. MAX. 1, 1, 15 *al.* SEN. Ag. 888 *al.* CVRT. 3, 13, 7 *al.* SVET. Iul. 84, 4 *al.* FRONTO p. 237, 16 N. TERT. adv. Marc. 4, 13 p. 457, 29 [*trop.*]. *et al. cf.* COD. Theod. 14, 10, 1 pr. vestimenta. *adde* SEN. Ag. 882 amictus [PRVD. cath. 7, 148]. CYPR. laps. 30 p. 259, 16 indumenta [*v. p. 1259, 69*]). LABER. mim. 61 -is capitium, tunicae pittacium. CIC. off. 3, 38 quem *anulum Gyges* ut detraxit, ipse -it (*de ornamentis; sic et* PLIN. nat. 33, 22 solidas *gemmas* -it *luxuria*. 33, 152 *compedes* aureas. 37, 85 smaragdos. GELL. 9, 13, 3 *torquem* [*cf. p. 1263, 22*]. *v. et p. 1267, 36*). OV. epist. 13, 36 -e regales . . . sinus (*cf. p. 1267, 82*). ars 3, 246 perversas -it illa comas. met. 11, 669 lugubria (*cf. p. 1267, 12*). fast. 2, 107 -erat . . . pallam. VELL. 1, 2, 1 deposita veste regia pastoralem cultum -it *Codrus* (VAL. MAX. 5, 6 ext. 1 *de eodem*. LVCAN. 6, 655 CYPR. laps. 30 p. 259, 13). VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 p. 242, 16 Cimona paternas -ere catenas . . . coegisti, *urbs* (*cf.* VAL. FL. 2, 399 [*trop.*] thalamos excussaque vincla [*i.* '*excussa v. coniugii*'] . . . -ere [TERT. pudic. 22 p. 271, 2]). SEN. nat. 7, 31, 2 colores meretricios matronis . . . non -endos viri sumimus. epist. 94, 70 purpuram. PETRON. 55, 5 vs. 15 aequum est -ere nuptam ventum textilem? PLIN. nat. 28, 38 priusquam -atur *calciamentum* (*cf.* 37, 17 soccos). VAL. FL. 4, 251 quos potes -e caestus (CLAVD. DON. Aen. 5, 405 p. 469, 24). MART. 13, 87, 2 lacernas

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(14, 139, 2 *opp.* exue). FRONTO p. 82, 17 N. manicam (CE 1109, 39 [*aet. Flaviorum*] -eris [*an praes. pass.?*] teretis m.). p. 237, 16 citharam (*in zeugm.*). PLIN. epist. 8, 23, 2 latum clavum (*sc. senatoris*) ... -erat (SVET. Aug. 38, 2. *cf.* AVSON. 322, 93 p. 265 P. ut trabeam ... consul -rem [CLAVD. 20, 24. 22, 4]). paneg. 59, 2 praetextam. APVL. met. 1, 16 ⟨im⟩misso capite laqueum -o. TERT. idol. 18 p. 52, 6 tunicam si -as inquinatam (*al.* CYPR. epist. 17, 3 p. 522, 25). ieiun. 7 p. 282, 12 saccum. ITALA I Macc. 3, 47 (cod. L) -erunt cilicia (περιεβάλοντο, VVLG. -erunt se ciliciis). Matth. 6, 25 (codd. a b h k q) quid -atis (ἐνδύσησθε, Itala *al. et* VVLG. -amini). CLAVD. 18, 302 -to ... auro (*i. veste aurea. cf. l. 18. 19. p. 1262, 51*). HIST. Apoll. 16 -it statum lyricum (*al.*). *liberius*: *de variis quae quis portat*: Ov. met. 14, 650 -erat scalas: lecturum poma putares. COLL. Mos. 11, 7, 4 post triennium ... rudem -ere eis permittitur. *de elementis*: IREN. 1, 14, 5 -i ... ea *elementa* a tribus virtutibus (φορεῖσθαι).

b *add. dat.* (*hominum vel partium corp.; rerum: l. 25. 28*): Ov. am. 1, 15, 4 te, *anule*, ... articulis -at illa suis (*cf.* PLIN. nat. 33, 8 qui primus *aurum* -it digitis. 33, 13 laevis manibus *anulum* [33, 24 pollici proximo *digito*]. 33, 40 pedibus *aurum*. *sim. de ornamentis*: Ov. medic. 21 -itis collo lapides oriente petitos. ars 2, 495 sacris -ta [*R*, inducta *rell.*] capillis laurus erat. STAT. Theb. 11, 161 capiti decus [*i. coronam*]. VIR. ill. 28, 4 torquem ... cervici suae -it [indidit *l. v.*] *Torquatus*). trist. 4, 10, 29 -itur ... umeris cum lato purpura clavo (CLAVD. DON. Aen. 2, 671 p. 238, 1 scutum u. meo). SEN. dial. 12, 16, 5 *fortuna* atram laureatis foribus -et vestem. FRONTO p. 147, 17 N. Aesopus fertur ... suo -isse capiti personam *eqs.* (*cf. infra l. 46*). VVLG. Iudith 10, 3 -it ... sandalia pedibus suis. *in imag. de re*: COLVM. arb. 25, 2 (= 5, 10, 22) folia decerpere expediet et ita crassis harundinibus ... quasi pilleolos (5, 10, 22 tiliae *codd., leg.* pileos?) -ere. *c. abl.* (*pro dat.*): STAT. Theb. 9, 796 haud umquam deformes vertice mitras -imus. ad: VEN. FORT. vita Radeg. 6, 16 *cilicium* (*cf. l. 8*) sancta -ens ad corpus.

2 *metaph. et transl.*: a *de arboribus i. q. emittere, vestire sim.* (*c. dat.: l. 37*): Ov. met. 7, 281 nec longo tempore *stipes* frondes -it (COLVM. 5, 9, 15 nec fructum nec laetam fr. olea -et [inducet *vulgo ante Gesner*]. CALP. ecl. 2, 40 -it arbos ignotas fr.). NVX 131 simul -imus nostris sua munera ramis.

b *de persona, vultu, animo sim. i. q. assumere sim.* (*subi. res: l. 42. 52. 54. 57. 71. add. abl.: l. 73. 74*): CIC. Tusc. 1, 92 habes somnum imaginem mortis eamque cotidie -is ([*sc. tamquam personam? cf. l. 46*]. CALL. dig. 50, 6, 6, 9 an effugiendorum munerum causa i. navicularii -at. TERT. resurr. 6 p. 33, 20 limus ille iam tunc i. -ens Christi [*ad gen. 1, 26*]. ITALA I Cor. 15, 49 [Aug. civ. 13, 23 p. 59, 16 D. gen. ad litt. 6, 19 p. 193, 23] quomodo -imus [ἐφορέσαμεν, *Vulg.* portavimus] i. terreni *hominis*, -amus et eius qui de caelo est [*interpr.* AVG. *in l.*]). Tusc. 5, 73 *Epicurus* -it personam (*cf. supra l. 26*) philosophi (off. 3, 43 iudicis [*opp.* ponit. QVINT. inst. 12, 8, 15]. SEN. benef. 2, 17, 2 hanc p. -isti: agenda est. QVINT. inst. 3, 8, 50 eandem. 6, 2 36 quorum [*syn.* adsumimus]. AMBR. Hel. 10, 35 alienam. HEGES. 3, 1, 2 p. 182, 14 PETR. CHRYS. serm. 6 p. 202^B). VERG. Aen. 1, 684 notos pueri puer -e vultus (Ov. am. 3, 14, 27 -e cum tunicis metuentem crimina v. EPICED. Drusi 181 urbs ... v. ... -it unum. VAL. MAX. 5, 1, 10 *Caesar* soceri v. -it. SEN. Ag. 707 feros. dial. 12, 5, 5. MART. 2, 41, 13 magis severos. ANTH. 409, 1 tristes -e v., *Corduba*. *cf.* PETRON. 113, 10 nec domini supercilium -bat). 7, 417 *Allecto* -it albos cum vitta crinis. PROP. 3, 19, 12 *Pasiphae* -it abiegnae cornua falsa bovi⟨s⟩. Ov. met. 1, 88 tellus -it ignotas hominum conversa figuras. SEN. Phaedr. 299 -it formas ... minores *Iuppiter* (ARNOB. nat. 2, 39 p. 80, 6 *animae* f. -ēre mortales. *cf.* TERT. resurr. 62 p. 123, 19 humanam ... -erant *angeli* superficiem [carn. 11 p. 447, 5 Oe.]. STAT. Ach. 1, 263 virgineos ... Iuppiter -it artus [SCHOL.: in habitum se vertit Dianae] SCHOL. Verg. Veron. georg. 4, 444 *deus* os hominis traditur -isse). epist. 64, 4 illius animum -o qui quaerit *eqs.* (67, 12 magni viri. 71, 19. TAC. ann. 11, 7, 2 magnum a. CYPR. GALL. exod. 459 a. ... serenos. ALC. AVIT. carm. 4, 34 silvestres. *cf.* CVRT. 6, 6, 5 cum illis *spoliis Persarum* quoque mores -erat. TAC. dial. 6, 4 accipere adfectum quemcumque orator -erit). STAT. Theb. 8, 393 corpora ceu *equi* mixti dominis irasque sedentum -erint. TAC. ann. 4, 12, 1 senatus populusque habitum ac voces dolentum ... -bat. 15, 69, 1 speciem iudicis -ere non poterat *Nero*. AVIEN. Arat. 1494 -it ... qualem procedens ore colorem *Luna*. *nota: brachylogice* '*aliquem*' *i.* '*formam vel personam alicuius -ere*' (*paulo aliter* SEN. Med. 43 inhospitalem Caucasum mente -e [*i.* '*mentem Caucasi*'. *cf.* CLAVD. 7, 157 -e mente patrem]. TAC. ann. 6, 20, 1 qualem diem [*i.* '*habitum animi diurnum*'] -isset *eqs.*): TAC. ann. 16, 28, 2 nisi ... proditorem palam et hostem Thrasea -isset. APVL. met. 2, 22 aves et rursum canes ... -unt *versipelles* (3, 23). TERT. apol. 15, 4 deos vestros saepe noxii -unt. 15, 5 (= nat. 1, 10 p. 80, 10) qui vivus ardebat, Herculem -erat. carn. 14 p. 450, 26 Oe. quomodo videbitur angelum -isse *Christus*? AMBR. c. Aux. 22 -it lupum (*opp.* exuit). HIST. Apoll. 1 oblitus se esse patrem -it coniugem. *hebraismus, i. q. possidere sim.*: VVLG. iud. 6, 34 spiritus ... domini -it Gedeon (לָבְשָׁה. I par. 12, 18. II par. 24, 20).

c *c. variis obi.* (*fere incorp.*), *i. q. assumere, suscipere sim.* (*fere i. q. acquirere: infra l. 13. inire sim.: infra l. 18. subi. res: l. 9. 23. 31. 33. 49. add.* ab: *infra l. 26*): α *in universum*: CIC. inv. 1, 4 dicendi adsiduitas -it (*S*, aluit ω) audaciam. LIV. 1, 56, 7 iuvenis longe alius ingenio quam cuius simulationem -erat. VAL. MAX. 2, 2, 1 *curiae* limen intrantes abiecta privata caritate publicam -bant. SIL. 9, 546 nomina gentis -et *Scipio* ([*i.* '*Africanus cognominabitur*']. VLP. dig. 38, 17, 2, 47 aliud n. successionis -ere. CYPR. zel. 12 p. 427, 6 Christi. SOL. 56, 4 unde primum Atlantici n. *oceanus* -at. LACT. inst. 5, 2, 15 *fidei*. SERV. auct. Aen. 4, 377. COD. Theod. 16, 8, 19 Iudaeorum. CONST. Sirmond. 9 clericorum. NOVELL. Valent. 23, 5 sanctitatis. *cf.* LACT. inst. 4, 30, 10 *Marcionitae* externa vocabula -erunt. *v. et p. 1270, 48*). STAT. Theb. 7, 772 utere luce tua longamque ... -e famam (*i.* '*acquire*'. *cf.* TERT. resurr. 55 p. 115, 1 Stephanus angelicum iam fastigium -erat). QVINT. inst. 12, 11, 11 quam *voluntatem* qui ... -erit *eqs.* decl. 307 p. 208, 18 perferre, quam semel -eris, persuasionem. TAC. hist. 4, 38, 1 *civitas* falsos pavores -erat. ann. 1, 69, 1 femina ... munia ducis -it. 2, 15, 1 qui ... seditionem -rint (*i.* '*inierint*'. *cf.* 6, 33, 2 *Sarmatarum* sceptuchi ... diversa -ēre [*i.* '*diversas partes secuti sunt*']. 12, 13, 1 societatem Meherdatis. 12, 40, 2 hostilia. NOVELL. Maior. 6, 3 propositum servandae virginitatis. ENNOD. carm. 1, 20, 31 votum. *et al.*). 6, 42, 1 plurimum adulationis Seleucenses -ēre. PS. QVINT. decl. 6, 19 p. 128, 19 novum -isti rigorem (*cf. p. 1265, 67*). APVL. apol. 14 tot aetatis vices -it *imago*. TERT. anim. 50 p. 381, 10 qui baptisma eius *Menandri* -erint (bapt. 12 p. 211, 3 Christi). paenit. 6, 18 innocentiam -imus. praescr. 23, 6 illis qui ab apostolis fidem -erant (AMBR. in psalm. 38, 11, 3 [*alio sensu*: ANTH. 83, 3 mentis ... f. ... -e iudex. *v. et l. 39*]. *cf.* VIGIL. TRID. ad Simplic. 2 p. 551^A religiosae professionis exordia). HERM. Pal. sim. 8, 8, 3 dubiam vitam -erunt (ἐδιψύχησαν). PS. ORIG. tract. 5 p. 49, 12 *Ioseph* typum Christi -erat (7 p. 81, 23). PANEG. 3, 9, 4 Peloponnesi civitates ... -isse novatis moenibus iuventatem. ARNOB. nat. 2, 27 p. 70, 10 *animas* oblivionis -ere caecitatem. PALLAD. 3, 25, 32 donec plantae -ant firmitatem. AMBR. in psalm. 1, 31, 5 ut ... non ... desperationem -as. 38, 2, 1 ut *David* ... patientiam -ret (*cf. l. 51*). 47, 2, 1. 118 serm. 1, 7, 1 *propheta* -it dominicae resurrectionis laetitiam (PAVL. NOL. carm. 31, 384). hex. 5, 3, 8 *pisces* non diuturni fotus laborem -unt. *al.* HEGES. 1, 13, 3 dignitatem -erat sacerdotii. 4, 26, 2 p. 282, 26 curam prius quam honorem -it. 5, 23 p. 354, 27 mater ... formidinem simul et fidem -it. VVLG. psalm. 103, 1 confessionem et decorem -isti. 108, 18 -it maledictionem sicut vestimentum (ἐνεδύσατο, PSALT. Rom., Vict. Vit. 3, 36 *al.* -it se). sap. 5, 19 -et ... iustitiam (*al.*). Sirach 13, 1 -et superbiam. I Macc. 1, 29 domus Iacob -it confusionem. PAVL. NOL. carm. 15, 196 quantas ... -erat caro ... poenas (*i. subierat. cf.* CONSTANTIVS vita Germ. 3 cruces [induceret *sim. l. v.*]). epist. 13, 8 p. 90, 19 quam ... sollicitudinem debeamus -ere. PHYSIOGN. 74 p. 95, 4 bonitatis similitudinem -it (*gr. p. 397, 8* σεμνότητα περινοοῦσιν). BOETH. categ. 1 p. 170^A neque substantia neque accidens ... proferri potest, nisi ... aut universalitatis vim aut particularitatis -at. *add. dat.* (*an ad p. 1265, 41?*): PANEG. 2, 25, 4 serenos ... nubilis mentibus vultus -bamus. AMBR. obit. Valent. 12 donec ... -at animo patientiam (*cf.* HEGES. 3, 3, 7 qua ... vesania discessionem animis -issent).

β *speciatim ap. Eccl.* (*cf. p. 1267, 54*): (I) *Christum -ere* (*sc. baptismo, cf. p. 1267, 55. 1269, 16*): ITALA Gal. 3, 27 (Tert. adv. Marc. 3, 12 p. 396, 1; = VVLG.) quotquot in Christum tincti (baptizati VVLG.) estis, Christum -istis (ἐνεδύσασθε. Rom. 13, 14 [Filastr. 116, 3]). *alludunt* TERT. pudic. 6 p. 230, 15 resurr. 3 p. 29, 14 *al.* CYPR. unit. eccl. 1 p. 209, 7 *al.* HIL. in Matth. 10, 5 (*opp.* haereseos ... veste). AMBR. inst. virg. 16, 102 HIER. epist. 39, 4, 6. AVG. serm. 269, 3 -istis Ch. forma sacramenti, -ite imitatione exempli. *al.* PROSP. resp. ad Gall. 1, 9 p. 165^B. (II) *novum hominem -ere* (*cf. p. 1269, 20*): ITALA Col. 3, 10 (Hil. in psalm. 129, 6 Priscill. tract. 5, 89 Theod. Mops. *in l. et al.*; = VVLG.) exspoliantes veterem hominem ... et -entes (vos *add.* Theod. Mops., in vobis Priscill.) novum ([ἐνδυσάμενοι. VVLG. Eph. 4, 24]. *interpr.* HIL. *ad l.*: -imus ... agnitionem dei, fidem aeternitatis *eqs. alludit* TERT. adv. Marc. 5, 19 p. 646, 23). *cf.* SVLP. SEV. dial. 2, 10, 3 novum Adam. (III) *immortalitatem sim.* (*de resurrectione. cf. p. 1261, 15*): ITALA I Cor. 15, 53 (Tert. adv. Marc. 5, 10 p. 609, 18 *al.* Aug. epist. 55, 23 p. 194, 8 Prosp. in psalm. 118, 25. *et al.*; = VVLG.) oportet ... corruptibile hoc -ere (-i Aug., -atur Prosp.) incorruptionem et mortale hoc -ere (-i Aug.) immortalitatem (*interpr.* RVFIN. symb. 45 AVG. serm. 362, 27, 28. *cf. II Cor. 5, 4 et* TERT. adv. Marc. 5, 12 p. 616, 14 super corpus -ent caeleste illud *eqs.*). *adde* TERT. resurr. 53 p. 111, 4 spiritale *fit corpus* -ens spiritum. (IV) *de incarnatione Christi* (*cf. p. 1267, 62. 1269, 22. 74*): TERT. adv. Marc. 1, 24 p. 324, 5 cuius *substantiae* Christus etsi non -it veritatem ..., imaginem tamen eius subire dignatus est. 3, 10 p. 393, 3. adv. Prax. 12 p. 245, 23 *filius dei* erat -iturus hominem (*v. vol. VI 2880, 31. adde* CYPR. idol. 11 p. 28, 11 SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 70, 4 LVCIF. Athan. 1, 33 p. 124, 28 *al.* CONSVLT. Zacch. 1, 6 p. 12, 18 VICTRIC. 7 *et al. cf.* AVG. serm. 341, 3, 4 humanitatem. *et al.*). carn. 10 p. 445, 15 Oe. -endo carnem (*al.* CYPR. patient. 6 p. 401, 12 LACT. epit. 39, 3. *cf.* ISID. alleg. 3 carnis formam -it, hoc est formam servi accepit). LACT. epit. 38, 8 humanum corpus -ere (*al.* POTAM. epist. ad Athan.

[J. B. H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 1417 PRVD. cath. 11, 45 Ps. BOETH. fid. cath. 201. *cf.* PRVD. cath. 9, 17 membra (PAVL. NOL. carm. 6, 127]. apoth. 935 naturam. DRAC. laud. dei 2, 99 corporeos artus [INSCR. christ. Rossi II p. 109, 63 v. 7]). PAVL. NOL. carm. 10, 54 deus ... nos -endo se exuit. *et al.* *adde de Sotere Gnosticorum*: TERT. adv. Val. 26 p. 202, 18 *Soterem* prosicias earum substantiarum -isse ([invid- *codd.*]. *Iren. 1, 6, 1* suscepisse [εἰληφέναι]). *ibid.* p. 202, 21 quem mox ... -erit Christum (ἐνδεδύσθαι, Iren. *l. c.* -tum ... Christum).

B *de aliis*: 1 *aliquid alicui*: a *proprie*: α *strictius* (*hic illic om. vel suppl. dat.* [*cf. attractionem* PLAVT. Aul. 595 pueri qui nare discunt, scirpea -itur ratis], *e. g.*: Ov. epist. 8, 50 -it illa *arma tibi* pater. met. 8, 854 *Neptunus ei* vultum ... virilem -it et cultus ... aptos. STAT. Theb. 1, 82 -e ... diadema *liberis meis*. TERT. mart. 2 p. 7, 3 Oe. graviores catenas -it mundus *eqs.*): CIC. Tusc. 2, 20 cui *Herculi* cum Deianira ... tunicam -isset. VERG. Aen. 11, 77 harum unam *vestem* iuveni *mortuo* ... -it ([*de struct. cf.* SERV. *ad l.*]. Ov. epist. 20, 90 vestes umeris. VAL. FL. 8, 235). Ov. am. 2, 18, 2 prima ... -is arma viris *carmine* (ars 1, 197 LIV. 30, 13, 12 [induceret *sim. l. v.*]. 30, 31, 4 SIL. 14, 297). met. 6, 599 raptae *sorori* ... insignia Bacchi. SEN. contr. 10, 1, 4 cui *sordes* -am (QVINT. decl. 328 p. 291, 13). PLIN. nat. 8, 194 quales *tunicae* ... tironi -untur novaeque nuptae. 28, 265 pelliculā ex eo *iecore vulpium* collo (*cf. l. 25*) *gallorum* -tā. 33, 140 soleas ... iumentis ... ex auro ... -ere. VAL. FL. 2, 266 *Hypsipyle* serta patri ... -it. STAT. Theb. 2, 293 Semele ... dona nocentia (*i. monile*) collo -it. TERT. idol. 18 p. 52, 1 idolis -antur (inquantum *B*) praetextae. SYMM. or. 1, 23. PRVD. psych. 126 virtus ... -erat thoraca umeris. *et al.* *nota*: per (*pro dat.*): CYPR. GALL. gen. 1291 flexilis -itur per collum circulus auri (*gen. 41, 42* collo ... circumposuit).

β *latius i. q. circumdare, imponere sim.*: Ov. met. 9, 82 -it ille toris ... lacertos. SEN. Phaedr. 574 saepe obstinatis -it frenos Amor. Phoen. 180 manum cerebro -e. *liberius c. dat. rei* (*subi. res: l. 32. 33. 34*): VERG. Aen. 11, 6 quercum ... constituit tumulo fulgentiaque -it arma ([*sc. quercui. aliter Kaulen, Vulgata 266*]. *cf.* SIL. 9, 381 erepta volentem -ere ... gestamina trunco. *v. et p. 1266, 18*). Ov. met. 12, 340 sua ... -it ilia fractae *orno*. MANIL. 2, 491 *Taurus* (*i. Tauri effigies quasi tegimentum*) -tus (indictus *l. v.*) ... Iovi ⟨est⟩. STAT. Theb. 5, 753 caelo .. cavam nox -it umbram. AVG. ord 1, 7, 20 nisi lunae est ille qui fenestris fulgor -itur. DRAC. Romul. 6, 47 -e ... oscula blanda sagittis, *Amor* (*i. infige*).

b *transl. i. q. indere, praestare, tribuere sim.* (*subi. res: l. 43 45. 49. 60. 62 al.* *sine dat.*: SEN. dial. 9, 1, 3 tam malorum quam bonorum longa conversatio amorem -it. PLIN. nat. 23, 40 fumi amaritudine vetustatem *vino* -i. TAC. hist. 4, 57, 2 Galbam et infracta tributa hostiles spiritus -isse [*sc. Treveris sim.*]. APVL. met. 2, 31 vellem .. materiam reperire, quam deus tantus [*i. Risus*] affluenter -ret. MIN. FEL. 38, 12 *mimus* deos vestros -endo stupra ... dedecorat): LIV. 6, 18, 14 patronum profiteor plebis, quod mihi cura mea et fides nomen -it (*cf.* TERT. nat. 2, 12 p. 120, 12 de cuius *Sibyllae* vocabulo daemo⟨nio⟩rum vatibus -istis [*sc. vocabulum*]). 40, 12, 4 ultro mihi ... latronis ... speciem -it (SEN. benef. 4, 17, 2 ipsis quae impotentissime fecit, sp. ... recti. dial. 4, 28, 6. *cf.* MANIL. 4, 718 Martia Romanis urbis pater [*i. Mars?*] -it ora [Symm. epist. 1, 101, 2 ut os unum contrariis adfectionibus -amus]. SEN. Phaedr. 919 o vita fallax ..., animis ... pulchram turpibus faciem [*cf. l. 57*] -is. frg. 31 habitus illis *diis* hominum ... -unt [TERT. apol. 35, 4 -ere domui tuae habitum ... lupanaris. *inde* idol. 15 p. 49, 15 faciem ... lupanaris]. adv. Marc. 2, 16 p. 357, 12 hominis imaginem deo -as potius quam dei homini. *cf. et l. 12*). epist. 94, 40 nulla res magis animis honesta -it ... quam bonorum virorum conversatio. PETRON. 4, 2 eloquentiam ... pueris -unt adhuc nascentibus. PLIN. nat. 20, 125 aiunt *erucae semen* verbera subituris ... duritiam ... sensus -ere. SIL. 4, 13 detersa robigine ... -itur ferro (*i. gladio*) splendor. 15, 736 cunctis ... pavorem Gallorum -erat (*i. incusserat*) pavor. STAT. silv. 1, 4, 17 nec tantum -erint fatis nova saecula crimen. QVINT. inst. 4, 1, 28 fictam orationem -ere personis *in epilogo* (*cf.* 4, 1, 47). Ps. QVINT. decl. 9, 13 p. 178, 20 *v. p. 1262, 34.* 11, 4 p. 210, 4 animo membrisque *rigorem*. FLOR. epit. 1, 11, 9 ut ... captum oppidum ... Coriolanus ... nomini -ret. CE 979, 2 (*s. I*) ⟨molle⟩m robusteis nondum formata iuent⟨us ae⟩tatatem Lusi viribus -erat. GELL. 12, 5, 7 natura ... -it (*i. ingessit*) nobis inolevitque ... amorem nostri. TERT. anim. 33 p. 357, 25 quod animal -es ... Aeaco? (*de metamorph. Pythag.*). pall. 2 p. 922, 4 Oe. plaga *Siciliae* ... novum vitii mari -it *eqs.* fug. 1 p. 462, 1 Oe. consultationi tuae ordinem ... -imus. POMER. 1, 24 p. 439[B] *declamatores* rebus inanibus pretiosa verborum -unt ornamenta. *pro obi. est enunt. c.* ut: DRAC. laud. dei 2, 268 mortiferis animalibus -it auctor, ut sentire queant.

2 *aliquem (aliquid: p. 1266, 16. 30) aliqua re* (*cf.* PRISC. gramm. III 346, 27): a *proprie*: α *strictius de animant.* (*res -it aliquem [pro 'aliquis -itur re']: p. 1266, 11. hic illic om. vel suppl. abl., e. g.*: PERS. 1, 74 ante boves te [*Cincinnate*] dictatorem -it uxor [*sc. toga*]. PANEG. 3, 27, 5 imperator ... -it fratrem [*sc. sepeliendum. cf.* RVFIN. hist. mon. 9 p. 423[D]. 424[C]], LACT. inst. 6, 9, 8 *Cimon* nudos -it. LACT. mort. pers. 18, 12 ut ab eo -atur [*sc. purpura*]): PROP. 4, 2, 23 -e me *Vertumnum* Cois, fiam ... puella. COLVM. 6, 12, 2 solea spartea pes *bovis* -itur (induc- *S A R*). STAT. Theb. 10, 66 sanctum velamine matres -erant ebur. silv. 2, 7, 125 (*trop.*) haec te non ... falsi numinis -it figura (*de more mortuos sub imagine deorum colendi*). 4, 2, 67 cum ... Palladio tua me manus -it auro (*i. corona*). FRONTIN. strat. 2, 9, 10 Cimon ... milites ... captivis armis -it. TAC. dial. 26, 1 (*trop.*) melius est orationem (*Andres.*, oratorem *codd.*) vel hirta toga -ere *eqs.* PANEG. 2, 23, 3 regali habitu exulem (VITA Caes. Arel. 2, 23. *cf.* VVLG. gen. 27, 15 vestibus [*al.*]). *nota*: PANEG. 2, 34, 3 obviis sudibus -bantur (*i. cooperiebantur*). *fere i. q. penetrare*: STAT. Theb. 9, 281 -it a tergo Mycalesia cuspis Agyrten (SCHOL.: totum pertransiit). PAVL. NOL. carm. 23, 165 -it unco occurrens oculum teneroque ... mucro salit cilio. *c. acc. gr.* (*aliter p. 1267, 31*): CALP. ecl. 2, 90 flore iuventae -imur (*Heins.*, -imus *codd.*) vultus.

β *latius de rebus corp.* (*subi. res: l. 21. 22. 24. sine abl.: l. 20. cf. l. 22. 26 [v. et l. 39]*): *i. q. vestire, ornare sim.*: VERG. Aen. 3, 526 Anchises magnum cratera corona -it. 11, 83 -tos ... truncos hostilibus armis (*cf. p. 1265, 34*). APVL. Plat. 1, 3 eas *sententias* Plato ... ad orationis augustae ... speciem -endo perfectas ... fecit. CLAVD. 1, 274 te [*sc. annum*] messibus aestas -at. 21, 87 cum floribus aequora vernis Bosporus -ret. rapt. Pros. 2, 111 pampinus (*i. vitis*) -it ulmos. *i. q. instruere sim.*: GRATT. 109 *Dercylus* primus venabula dente -it. COLVM. 8, 3, 7 conquadratae *perticae* ... foratis duobus adversis parietibus -unt⟨ur⟩ (inducuntur *Ursinus*). *i. q. involvere, tegere sim.*: VAL. FL. 4, 509 iamque eoas (*i. orientis*) cinis -it urbes (*cf.* SIL. 17, 195 -itur tota Africa flammis). STAT. Theb. 11, 44 gurgite cano nunc retegit bibulas, nunc -it (obruit *l. v.*) aestus harenas.

b *transl. (fere de incorp.) i. q. adornare, praedere sim.* (*aliquid: l. 37. 38 sq. subi. res: l. 39. servata imagine: l. 32. 41. 43*): CIC. off. 1, 107 duabus quasi nos a natura -tos esse personis. TERT. scorp. 10 p. 166, 13 nos ... comparatione potuit -ere *scriptura*. carn. 11 p. 447, 16 Oe. -ens *Christus* eam *animam* carne. ITALA psalm. 29, 12 (Ambr. Ioseph 9, 50) -isti me laetitia (περιέζωσας, *Vulg.* circumdedisti). HERM. Pal. mand. 4, 2, 1 prudentia me -e (συνέτισόν με). VVLG. psalm. 131, 16 *et* 18 *v. l. 68. 72.* Is. 50, 3 -am coelos tenebris. CLAVD. 24, 121 teneros his moribus -it annos. 28, 651 annus ..., quem non aliena per arva -it hospes honos (*i. consulatus extra Romam initus*). AVG. civ. 2, 10 p. 64, 22 D. dum *maligni spiritus* ... humanas mentes his opinionibus velut retibus -ant. 4, 11 p. 161, 17 Fortuna barbata quae adultos barba -at. 12, 26 p. 553, 4 quamvis anima ... praegnantis valeat ... velut -ere qualitatibus fetum. 13, 22 p. 587, 3. FAVST. REI. grat. 1, 14 p. 47, 14 benedictione chrismatis. 2, 4 p. 66, 10. *de creatione hominis*: LACT. inst. 7, 5, 10 ut *animas* ... membris -ret *deus* (*cf. l. 34*). 7, 5, 13 *deus* spiritum suum terreno corpore -it et involvit. FILASTR. 117, 1.

3 *aliquem (aliquid: l. 52) in aliquid*: *i. q. transformare* (*cf. l. 55*): VERG. Aen. 7, 20 quos *lupos* hominum ex facie ... -erat Circe in vultus ac terga ferarum (GLOSS.[L] III Abol. IN 289 transfiguraverat). *i. q. insinuare sim.*: GELL. 2, 29, 1 *Aesopus* res salubriter ... animadversas in mentes ... hominum -it. AMBR. epist. 82, 1 cognovi ... secundum sacrae formam praeceptionis (*i. constitutionem imperatoriam*), in quam me -it ... apostoli auctoritas. *nota dat.* (*vix abl.*) *pro 'in', i. q. transfigurare*: VAL. FL. 2, 20 quos *gigantes* scopulis *Terra mater* ... -it.

4 *aliquem aliquid* (*fere ap. Eccl. [except. l. 59. 64. 65] sec. gr.* ἐνδύειν τινά τι, *quod fere graec. textus habet. cf.* CHAR. gramm. p. 386, 25 B. -o puerum rubricam et rubrica): *proprie*: ITALA exod. 29, 8 (Aug. quaest. 2, 123 p. 171, 12) -es eos tunicas ([tunicis VVLG., ἐνδύσεις αὐτοὺς χιτῶνας]. Matth. 27, 28 [codd. aur f ff[1] g[1] l]). Zach. 3, 4 (Cypr. testim. 2, 13 *al.*) -ite eum poderem (VVLG. mutatoriis). Matth. 27, 31 (codd. a b c f *al.*) -erunt eum vestimenta (-is ITALA *al. et* VVLG.) eius (*v. l. 69. cf.* HIST. Apoll. 46 vestem [LIB. iubil. 26, 11]. 48 habitum). LACT. mort. pers. 26, 3 milites ... Maxentium (-us *cod.*) purpuram -era⟨n⟩t. VVLG. Sirach 6, 32 stolam gloriae -es eam *sapientiam* (45, 9). *trop. et transl.*: ITALA psalm. 131, 16 (Sangerm. *al.*) sacerdotes eius -am salutare ([salutari VVLG.]. *cf.* Is. 61, 10 *p. 1259, 70. inde* PASS. Theclae B 38 p. 108, 19 me -et ... vestimentum salutare [*B b* teget me. *cf.* C 38 p. 109. 15 salutem]). 131, 18 (Hil. in psalm. 131, 28 Aug. serm. coll. Morin p. 43, 5 *al.*) inimicos eius -am confusionem (confusione VVLG.). LVCIF. Athan. 1, 34 p. 126, 10 iustitiam quam nos -erat *dominus*. AMBR. in psalm. 43, 88, 2 ut *Christus* nos gloriam (-a *F*) suae resurrectionis -ret (*cf. l. 66*). FVLG. RVSP. incarn. 1 p. 573[C] -it vos *deus* studium salutis (*syn.* infudit).

II *mediopassive* *i. q.* ἐνδύεσθαι: A *absol.* (*cf. p. 1270, 61*): VERG. Aen. 5, 264 -tus ... Demoleos (*sc. lorica*). PLIN. epist. 6, 16, 20 corpus ... opertum ..., ut fuerat -tus. GELL. 1, 5, 2 quod *Hortensius* ... circumspecte ... -tus et amictus esset. TERT. pall. 5 p. 947, 3 Oe. -tum (*sc. toga, opp.* onustum). ITALA Matth. 6, 29 (Rufin. Orig. in cant. 3 p. 178, 7) neque Solomon ... -tus est sicut unum ex istis *liliis* (περιεβάλετο, *Itala al.* vestitus est *vel* amictus est, *Vulg.* coopertus est).

[J. B. H.]

B *aliquid*: **1** *formae stirpis perf. et p. p. p.* (*cf. Brugmann, I F 27, 1910, 133*): **a** *proprie* (*add. dat.: l. 23. 32. in c. abl.: l. 16. acc. gr.: l. 31*): PLAVT. Epid. 223 quid erat -ta? an regillam induculam *eqs.*? (*cf.* Men. 190 quin eius *uxoris* aliquid [*i. pallam*] -tus sies. Rud. 207 hoc quod -ta sum. HOR. epist. 1, 17, 28 quidlibet -tus). 225 utin inpluvium -ta fuerit? Men. 511 -tum ... pallam (514 OV. met. 14, 262). TER. Eun. 708 tuam vestem detraxit tibi? ... et eamst (east *A, Prisc., Kauer-Linds.*) -tus? (1016. Ov. met. 7, 182 v. -ta recinctas. LIV. 27, 37, 13 CVRT. 5, 9, 1 *al.* [*cf.* 10, 5, 19 qua *C*, quam *P*]. SVLP. SEV. epist. 1, 12 [qua *l. c.*]. GREG. TVR. Thom. p. 129, 13. *cf.* ITALA Zach. 3, 3 [Cypr. testim. 2, 13 p. 78, 19] Iesus erat -tus vestimenta sordida [ἦν ἐνδεδυμένος ἱμάτια, VVLG. vestibus. GREG. TVR. Thom. p. 109, 14]. *et al.* *adde* IVV. 2, 97 caerulea [*sc. vestimenta? an abl. sg., sc. veste?*]. IVVENC. 4, 651 -tum ... tegmina [*C*, tegmine *rell.*] vestis). TVRPIL. com. 74 virginem ... in capite riculam -tam ostrinam. VARRO Men. 121 ostrinum ... -tus supparum. VERG. Aen. 2, 275 exuvias -tus Achilli *Hector* ([SERV.: '-tus' ... accusativo iungitur, ut hoc loco, et, ut magis in usu est, septimo quo nunc utimur]. *cf.* 11, 487 rutilum thoraca -tus [CVRT. 7, 5, 16. 7, 8, 3 SIL. 8, 554]. *cf.* LVCIF. moriend. 8 p. 301, 16 arma -tos dei [*ad Eph. 6, 13. al.*]. VVLG. Eph. 6, 14 loricam iustitiae [I Thess. 5, 8 fidei]). 7, 668 tegimen torquens ... leonis ..., cum dentibus albis -tus capiti. PROP. 3, 13, 11 matrona incedit census -ta nepotum. OV. ars 3, 109 si fuit Andromache tunicas -ta valentes (PLIN. epist. 2, 20, 11 HIER. epist. 24, 3, 2). met. 1, 270 varios -ta colores ... Iris (MART. 5, 23, 1). 5, 51 chlamydem. fast. 3, 627 Tyrios -ta paratūs. VELL. 2, 41, 2 habitum. SEN. dial. 7, 13, 3 vir fortis stolam -tus (ITALA Marc. 16, 5 [cod. d; περιβεβλημένον, *Itala al. et Vulg.* coopertum]). CVRT. 8, 9, 24 carbasa. LVCAN. 8, 240 famuli ... -tus amictus (AMBR. obit. Theod. 52 gloriae. CARM. de mens. 41 *sacerdos* carbaseos ... artūs -tus a.). PLIN. nat. 13, 29 orientis ... populis ... vitilem sibi arborique -tis circulum. SIL. 4, 223 lina. 8, 134 bacatum -ta monile *Dido*. TAC. hist. 2, 20, 1 bracas ... -tus *Caecina*. SVET. Cal. 52 paenulas. Nero 51 synthesinam. FLOR. epit. 4, 11, 11 maximos ... -ta cultus. APVL. met. 6, 30 -ta laqueum anus. ITALA Ezech. 28, 13 (Tert. adv. Marc. 2, 10 p. 348, 27) lapidem optimum -tus es[t] (ἐνδέδεσαι). apoc. 19, 14 (Cypr. testim. 2, 30 p. 99, 17) -ti byssinum (*Itala al. et Vulg.* vestiti). *al.* CYPR. hab. virg. 13 p. 197, 6 sericum et purpuram -tae. ITIN. Anton. Plac. rec. A 11 p. 167, 14 -ti sindones. *al.* CLAVD. 20, 183 *al.*

b *trop. et transl.*: α *generatim i. q. assumere sim.* (*subi. res: l. 42. 52. 53*): MANIL. 5, 514 Mithridateos vultus -ta tropaea ([*i. Mithridatis cultum exhibentia*]. SEN. Med. 751 pessimos -ta v. Hecate. SIL. 2, 558. CASSIOD. hist. 2, 24 p. 941[D] amicitiarum -ti v. [*Theod. 1, 21, 3* περιθέμενοι]). TERT. apol. 48, 2 (cod. Fuld.) corpus -tae *animae*. PSALT. Cas. 103, 1 decus -tus es ([ἐνεδύσω, VVLG. -isti]. *cf.* VVLG. psalm. 92, 1 decorem ... fortitudinem). HERM. Pal. sim. 9, 13, 8 -ti sunt potentiam (potestate vulg.) illarum. FILASTR. 138, 2 proiecto ... de paradiso homine mortemque (-eque *l. v.*) -to. AMBR. spir. 2, 10, 107 *condicio humana* bestialem videtur -ta saevitiam *eqs.* COD. Theod. 16, 7, 7, 3 nomen Christianitatis -ti. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 165, 6 incorporeus sermo corpus chartae ... est -tus (ἐνδέδυται). EVSTATH. Bas. hex. 6, 3 p. 924[A] *luna* saepius exuta iterumque -ta lumen (*gr. Migne p. 124*[b] ἐπαμφιαζομένη). β *speciatim ap. Eccl.*: *Christum* (*sc. baptismo. cf. p. 1264, 54. 1269, 16*): TERT. fug. 10 p. 479, 12 Oe. Christum -tus es, siquidem in Christum tinctus es (ITALA II Cor. 5, 3 [Filastr. 116, 3] -ti ⌊Chr.⌋ [⌊ ⌋ *om.* VVLG.]. RVFIN. Orig. princ. 2, 3, 2 p. 116, 5 FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 28 p. 790[A]. *et al.* [*v. et p. 1265, 8*]. *cf. praes.*: VVLG. Rom. 13, 14 -imini [-ite vos ITALA Rufin. Orig. princ. 2, 3, 2 p. 115, 17 Aug. epist. 22, 2 p. 56, 9 *al.*] dominum Iesum Ch. [*interpret.* HIER. in Gal. 3, 27/8 p. 369[A] RVFIN. *in l.*]) *de incarnatione* (*cf. p. 1269, 22. 74*): TERT. carn. 3 p. 430, 4 Oe. Christus vere hominem -tus (NOVATIAN. trin. 21 p. 928[C] AVG. anim. 4, 15, 21. *cf. form. stirp. praes.*: AVG. civ. 10, 29 p. 448, 25 D.). adv. Prax. 27 p. 280, 26 -tus carnem *sermo dei* (NOVATIAN. trin. 21 p. 928[C] carnis substantiam. CASSIAN. c. Nest. 2, 3, 8. *cf. form. stirp. pr.*: CYPR. idol. 11 p. 28, 9 c. spiritus sanctus ... -itur. AVG. serm. 264, 4 *tunicam* [*i. carnem mortalem*] ... voluit -i). *et al.*

2 *formae stirpis praes.* (*cf. l. 59. 64. 66. p. 1264, 70.* DIOM. gramm. I 319, 32 -or tunica et tunicam -or [*sim.* PRISC. gramm. III 318, 4. 359, 2 IDIOM. cas. gramm. IV 572, 2]. *fere poetice* [*tantum forma* -itur], *raro ap. prosarios inde a* CVRT. [*l. 80*] *praeter Eccl., ut de graecismo cogites; sed cf. Wackernagel, Synt. I 131*): **a** *aliquid*: α *proprie*: VERG. Aen. 2, 393 Androgei galeam clipeique insigne ... -itur. 7, 640 loricam -itur ([*falso* ARVS. gramm. VII 479, 18 *locum cum 12, 88 confundens*]. VAL. FL. 4, 94 SIL. 5, 140. *cf.* FVLG. Virg. cont. p. 105, 5 arma ... -itur [VVLG. Rom. 13, 12 lucis (*cf.* PELAG. *in l.* p. 104, 21). CLAVD. rapt. Pros. 3, 217 a. habitumque Dianae]). OV. met. 4, 483 -itur pallam *Tisiphone*. 6, 568 *Procne* -itur ... atras vestes (CVRT. 10, 7, 13. *cf.* ITALA Luc. 8, 27 [Epiphan. in euang. 46 p. 121, 18] vestimentum [-o VVLG.] non -batur). 11, 589 -itur velamina mille colorum Iris ([*cf. supra l. 25*]. 14, 45). MANIL. 5, 548 sinus. SIL. 16, 240 chlamydem (RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 65, 19 ch. ⌊quam -batur⌋ [⌊ ⌋ *om. gr.*]). MART. 8, 48, 2 togam. ITALA Luc. 16, 19 (codd. e f) -batur purpuram et byssum ([bysso f, VVLG. *abl.*]. APRING. in apoc. 19, 6/8) HEGES. 4, 25, 2 p. 279, 18 muliebrem amictum -batur (*Ios. 4, 561* ἀναλαμβάνοντες). SIDON. carm. 5, 400 ferrea texta. *add. dat.*: OV. met. 9, 158 *Hercules* -itur umeris Lernaeae virus echidnae. STAT. Theb. 6, 734 tegmina cruda boum ... lacertis -itur. ITALA Matth. 6, 25 (codd. aur c ff[1] g[1] h l; = VVLG.) corpori vestro (in corpore v. h) quid -amini ([vestiamini *codd. plerr. Vulg.*]. Luc. 12, 22).

β *trop. et transl. i. q. assumere sim.* (*cf. et p. 1267, 59. 64. 78*): OV. met. 2, 425 *Iuppiter* -itur faciem cultumque Dianae (2, 850 tauri. *cf.* 11, 203 mortalem -itur formam [CHALC. comm. 135 simulacrorum ... formas -untur *daemones*]. 11, 179 -itur ... aures ... aselli. STAT. Theb. 2, 97 Tiresiae vultus vocemque et vellera ... -itur [7, 128 varios ... v. *Pavor*]. *adde* MACR. somn. 1, 11, 12 nec subito *anima* ... luteum corpus -itur *eqs.*). CLEM. ad Cor. 30 -amur concordiam. HIL. in psalm. 131, 26 sacerdotes ... iustitiam -untur (*cf.* VVLG. psalm. 131, 9 s. tui -antur i. [iustitia ITALA Hier. psalt. sec. Hebr. *al.*]). AMBR. inst. virg. 13, 86 -amini agni eius innocentiam *eqs.* VVLG. II par. 6, 41 sacerdotes ... -antur salutem. Is. 51, 9 -ere fortitudinem *eqs.* (*cf. p. 1267, 47. 1269, 2*). MACR. somn. 1, 9, 3 anima virtutes -itur. EPIST. pontif. 1056 Conc.[S] IV 2 p. 125, 25 iustum et ipsos ... confusionem -i. FACVND. defens. 4, 1 p. 609[A] qualiter ... -atur illorum *sacerdotum* sortem *eqs.*

b *pro obi. est pars corp.* (*c. abl. fere i. q. immergere*): AVIEN. Arat. 1199 Cepheus ... caput distentaque brachia ... -itur ponto (*650* βάπτων ὠκεανοῖο).

C *aliqua re* (*cf. p. 1267, 18. 48 al. subi. res: l. 53. 55. 56. 58. 60. fere p. p. p. et formae stirpis perf., rarius stirp. praes.* [*e. g. l. 34. 46. 64. 83*], *ceterum hic illic a passivo vix distingui potest*): **1** *proprie*: **a** *strictius*: ENN. scaen. 410 -ta fuit saeva stola (TERT. scorp. 12 p. 173, 26 HIL. myst. 1, 21 p. 18, 27 *al.* VVLG. I par. 15, 27). AFRAN. com. 123 puella non sum, suppario si -ta sum? RHET. Her. 4, 47, 60 cithar⟨o⟩edus ... palla inaurata -tus ([*CE*, induitur *rell.*, inductus *Marx*]. *cf.* PASS. Barth. 131, 8 -itur pallio albo [ἔχων]). CIC. or. frg. A XIV (= XIII M.) 23 qui -tus muliebri ⟨v⟩este fueris (CVRT. 4, 15, 27. 5, 2, 20. 5, 6, 7 pretiosissima vestium [*vix acc. pl.*]. 7, 2, 17 PLIN. nat. 10, 181 VLP. dig. 48, 20, 6 LACT. inst. 1, 9, 7 *al.* FIRM. math. 3, 6, 1 VVLG. lev. 19, 19. *et al.* *cf.* VVLG. deut. 22, 11 vestimento [*al.*]. ITALA deut. 22, 5 [Tert. idol. 16 p. 49, 25] muliebribus. TERT. adv. Marc. 3, 7 p. 387, 21 sordidis [*cf. Zach. 3, 3. inde* PS. TERT. adv. Iud. 14 p. 740, 6 Oe. sordibus]. VVLG. Ezech. 9, 3 lineis [*al.*]. *et al.*). de orat. 3, 127 pallium quo amictus, soccos quibus -tus esset (*cf.* TAC. ann. 1, 41, 2 tegmine pedum. VVLG. Ios. 9, 13 *calceamentis. c. et p. 1236, 47. 48*). VERG. Aen. 5, 764 qua *galea* ... -tus ... ciebat (HYG. astr. 2, 12 p. 46, 9). 10, 775 praedonis corpore raptis -tum spoliis ... te (12, 947 VLP. dig. 48, 20, 6. *et al.* *cf.* SIL. 12, 562 armis -itur [PRISCILL. tract. 4, 80 p. 61, 4 (*trop.*) -to fidei a. (*ad Eph. 11*). *al.* AMM. 31, 5, 9]. CVRT. 7, 9, 3 remigem lorica non [*Vogel*, loricam *codd.*] -tum [8, 2, 36 QVINT. inst. 8, 4, 25 AMM. 16, 10, 8. *et al.*]. PLIN. nat. 7, 83 thorace). PAVL. FEST. p. 114 antiquitus pellibus homines erant -ti (*cf.* SEN. epist. 90, 16 *Scythae* tergis vulpium). p. 289 regillis tunicis albis ... virgines -tae cubitum ibant (VAL. MAX. 2, 4, 6 translatum ... poenicis -tum t. 2, 7, 9. 3, 6, 7 [*syn.* amictus]. GELL. 13, 22, 1 AMM. 26, 6, 15 VVLG. I reg. 18, 4. *et al.*). VAL. MAX. 4, 1, 6 imaginem *Scipionis* ... triumphali ornatu -tam. PLIN. nat. 33, 63 paludamento (PS. AVR. VICT. epit. 3, 9). 34, 18 paenulis -tae *effigies*. STAT. silv. 3, 5, 29 me ... -tum Caesaris auro (*i. corona aurea*). FRONTO p. 157, 4 N. (*in imag.*) sententiam miliens alio atque alio amictu -tam. TERT. resurr. 35 p. 77, 19 operibus. PORPH. Hor. sat. 1, 5, 35/6 lato clavo. PANEG. 2, 16, 2 -tam purpura *amicitiam* (AMM. 15, 8, 11 AMBR. Iob 3, 3, 8 VVLG. Dan. 5, 29. *et al.*). LAMPR. Comm. 2, 2 toga. PS. AVR. VICT. epit. 5, 9 pilleis. HIL. myst. 2, 9 p. 35, 9 habitu. *al.* PS. HIL. epist. ad fil. 4, 2 p. 240, 3 si quis ea (eam *l. v.*) *margarita* -itur. VVLG. Esth. 4, 1 sacco (*al.*). SVLP. SEV. chron. 1, 44, 2 cilicio. *al.* MART. CAP. 1, 5 c⟨h⟩lamyda (*al.*). RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 210, 2 corona (*al.*). VITAE patr. 5, 13, 12 vetustis rebus. *et al.*

b *latius*: α *de forma sim.* (*cf. supra l. 10*): CIC. Sull. 76 beluae quaedam illae ... forma hominum -tae exstiterunt *asseclae Catilinae*. nat. deor. 2, 63 *di* -ti specie humana. AVG. in euang. Ioh. 42, 11 diabolus ... serpente -tus. β *de variis rebus corp.*: *de arboribus, plantis, terris i. q. vestiri sim.* (*cf. p. 1269, 58. 1270, 28*): COLVM. 5, 6, 28 quae pars palmitis praecipitata est, ea fructu -itur ([*inde* PALLAD. 3, 13, 3 fructu (*l. v.* fructum) -et]. 5, 9, 11 *oliveta*). PETRON. 127, 8 deduxit in terram vario gramine -tam (*cf.* PLIN. paneg. 30, 1 *Aegyptus* tantis segetibus -batur ut *eqs.* AVG. trin. 11, 8, 14 montem silva exutum et oleis -tum *esse*). *i. q. instrui*: VAL. FL. 7, 372 talibus infelix *Medea* ... venenis -itur. PRVD. perist. 10, 1140 agnus -atur vellere. *i. q. tegi, induci*: RVFIN. hist. 3, 8, 4 ianua ... cum esset aere solido -ta (χαλκῇ ... οὔσα).

2 *transl. i. q. praeditum esse, adornari sim.*: **a** *generatim* (*fere de incorp.; subi. res: p. 1269, 8*): GELL. 6 (7), 12, 4 hac antiquitate -tus P. Africanus ... probro dedit *eqs.* IVL. VAL. 1, 7 p. 14, 15 usu armorum -i meditabatur (*Ps. Call. 1, 14. 1* καθώπλιζεν ἑαυτόν). ARNOB. nat. 3, 28 p. 130, 14 quisquamne est hominum rationis ali-

[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cuius primordiis -tus *eqs.* VVLG. Iob 8, 22 -entur confusione (*al.*). Is. 52, 1 -ere fortitudine tua, Sion. 59, 17 -tus est iustitia ut lorica (*al. cf. p. 1268, 17*). Ezech. 7, 27 maerore. 26, 16 stupore. Luc. 24, 19 virtute *al.* RVFIN. hist. 4, 7, 2 fraudulenti homines nostrae religionis simulat . . . nomine -ti (COD. Theod. 16, 7, 7 = Iust. 1, 7, 4, 3). PAVL. NOL. epist. 24, 9 p. 209, 3 medicis operibus -amur (*opp.* exuamur). MIRAC. Steph. 2, 2, 3 feminae virili animo -tae. LIB. col. I grom. p. 242, 2 non . . . omnis titulus inscriptionibus -tus est. SACR. Greg. 81 signo sapientiae -tus *catechumenus*. BOETH. cons. 1, 6, 21 W. ut *mentes* . . . falsis opinionibus -antur. *et al.*

b *speciatim*: *α de corpore tamquam indumento hominis*: LVCIL. 622 quo folliculo (NON. p. 110, 26: pro 'corpore') nunc sum -tus. LACT. opif. 19, 9 hoc corpusculum quo -ti sumus. ira 20, 5 fragilitas carnis qua -ti sumus. *de anima*: TERT. adv. Val. 32 p. 208, 1 quibus *animis* -ti videbantur. *β vario usu ap. Eccl.*: *Christo* (*sc. baptismo. cf. p. 1267, 55*): HIER. in Ezech. 7, 27 p. 75ᶜ qui non habet armaturam dei nec -tus est Christo (PROSP. in psalm. 131, 16. *cf.* AVG. c. Petil. 2, 7, 16 p. 29, 2 qui . . . Christi baptismo -itur). *de transfiguratione fidelium* (*cf. p. 1264, 61*): AVG. persev. 6 p. 997 fideles . . . caelesti homine -ti (*opp.* terrenum . . . hominem . . . portantes). CONSVLT. Zacch. 2, 13 p. 77, 4 spiritalis formae muneribus -emur. *de incarnatione* (*cf. l. 74. p. 1264, 75. 1267, 62*): TERT. resurr. 18 p. 49, 26 *dominus* substantia -tus. 4, 24, 9 carne (*al.* HIER. epist. 18ᴬ, 7, 6. *et al. cf.* LACT. inst. 4, 26, 26 veste carnis. AVG. civ. 9, 21 p. 395, 26 D. infirmitate carnis. *et al.*). LACT. inst. 4, 24, 18 mortali corpore (epit. 45, 1. RVFIN. hist. 4, 26, 2 de deo c. -to [ἐνσωμάτου]. *cf.* GAVDENT. serm. 13, 5 G. habitaculo *corporis*). AVG. civ. 9, 17 p. 392, 31 D. homine quo -tus est *deus* (*al.*). AVG. catech. rud. 17, 31 humilitate nostrae mortalitatis. *et al.*

D *gen.* (*pro abl. sec. gr.*): VVLG. psalm. 64, 14 -ti sunt arietes ovium (*ἐνεδύσαντο οἱ κριοὶ τῶν προβάτων, Hier. psalt. sec. Hebr.* vestientur agnis greges).

E in *c. acc.* (*cf. p. 1270, 18*): *i. q. irretiri* (*cf. p. 1270, 19*): LACT. inst. 6, 24, 6 ne rursus in eosdem laqueos -atur. *om.* '*in l.*' (*cf. p. 1270, 21*): CIC. Verr. II 5, 166 sua confessione -atur ac iuguletur necesse est. *nota: add.* a semet (*sc. pro mediopass.*): QVINT. inst. 12. 1, 3 cum in . . . poenas . . . a semet ipsis . . . -antur.

III ***refl.***: **A** se (pectus *sim.*: *infra l. 53. 72*) -ere: **1** *aliqua re* (*sine abl.*: *l. 55. 61, subi. res: l. 50. 57 sqq.*): **a** *proprie i. q. se vestire* (*l. 47 sqq.*), *se implicare sim.* (*l. 42*), *se tegere sim.* (*l. 45. 53*): CAES. Gall. 7, 73, 4 quini erant ordines *stipitum* . . ., quo qui intraverant, se ipsi acutissimis vallis -bant (*i. implicabant. cf.* 7, 82, 1 stimulis. LIV. 44, 41, 9 -issent se hastis). VERG. Aen. 10, 682 an sese mucrone (mucroni *PR*) ob tantum dedecus amens -at ([*male* SERV.: aut καταχρηστικῶς dixit '-at' pro 'feriat' aut hypallage est pro 'mucronem suo -at corpore' *eqs.*]. SEN. Oed. 341 iuvenca ferro semet imposito -it. *cf. l. 53*). APVL. mund. 30 ille lorica se -it ([*p. 399ᵇ, 4* θώρακα ἐνδύεται]. VVLG. Ier. 46, 4). VVLG. Iudith 4, 9 -erunt se sacerdotes ciliciis (9, 1 *al.* RVFIN. hist. 5, 28, 12. *cf.* VVLG. Iudith 10, 3 vestimentis). Sirach 43, 22 sicut lorica -et se aquis *crystallus*. Bar. 4, 20 -i . . . me sacco obsecrationis (ἐνεδυσάμην . . . σάκκον). *adde: pro obi. sunt part. corp.*: OV. am. 2, 10, 31 -at adversis contraria pectora telis miles (SEN. Herc. f. 1312 ferro pectus impresso -am. *cf. l. 45*). VAL. MAX. 3, 2, 18 quibus *armis* allatis . . . corpus -it *Marius*. *sine abl.*: PERS. 3, 106 illum hesterni capite -to (*i. pilleati* [*sc. manumissi*]) subiere Quirites.

b *metaph. et transl.*: *α vario usu*: *de arboribus sim. i. q. se vestire* (*cf. p. 1268, 71. 1270, 28*): VERG. georg. 4, 143 quot . . . in flore novo pomis se fertilis arbos -erat. COLVM. 4, 24, 12 ita se -unt uvis ut nequeant maturitatem capere (*cf.* 4, 27, 5 maiore fructu vitis. *sine abl.*: 5, 8, 2 cum *olea* se non -it [*sc. fructu*]. *cf. p. 1268, 72*). 10, 242 sanguineis se floribus -it arbor Punica (AVIEN. Arat. 1780). AMBR. hex. 3, 8, 34 terra . . . -it se amictu viriditatis. *i. q. se cooperire sim.*: LVCAN. 7, 835 numquam tanto se vulture caelum -it. *i. q. se ornare sim.*: VVLG. Bar. 5, 1 -e te decore. CLAVD. 8, 2 auspiciis iterum sese regalibus (*i. titulis imperatoriis*) annus -it (*de quarto anno consulari Honorii*). AVG. civ. 22, 24 p. 615, 25 D. cum sese *mare* diversis coloribus velut vestibus -it. *i. q. se involvere sim.*: PS. RVFIN. in Am. 1, 1 tenebras, quibus se -erat, populus diligebat. AVG. in euang. Ioh. 107, 4 quis tam impio sensu se -erit? (*cf.* trin. 2, 5, 9 tam sacrilega . . . opinione. adv. Don. 29, 50 p. 151, 26 sacrilegio schismatis). *adde*: animum, *fere i. q. imbuere*: TAC. ann. 15, 45, 2 hic . . . animum bonis artibus non -erat.

β speciatim de incarnatione (*cf. l. 22. p. 1264, 75. 1267, 62*): LACT. inst. 4, 25, 8 carne se -it *Christus* (AVG. serm. 6, 4, 5. *cf. acc.*: AMBR. fid. 3, 2, 14 dei filius qui carnem se -it [AVG. serm. coll. Morin p. 315, 21. *cf.* p. 26, 7]). PRVD. apoth. 13 forma hominis. 437 corpore matris.

2 *alicui rei*: SEN. clem. 1, 4, 3 olim . . . ita se -it rei p. Caesar, ut seduci alterum non posset sine utriusque pernicie.

3 *aliquid* (*sec. gr.* ἐνδύεσθαί τι. *cf. l. 76. p. 1267, 59*): **a** *proprie*: ITALA I Macc. 3, 3 (recc. L B *al.*; = VVLG.) -it se loricam sicut gigas (GAVDENT. serm. 18, 35 G. fidei [*ad I Thess. 5, 8 p. 1267, 22*]). 8, 14 (rec. L) -bant se purpuram (περιεβάλοντο πορφύραν, VVLG. -batur purpura. 10, 21 (rec. L; = VVLG.) -it se . . . stolam sanctam (14, 9 gloriam et stolas belli). Rom. 13, 12 (Aug. serm. coll. Morin p. 459, 23 *al.*) -amus nos arma lucis (ἐνδυσώμεθα, -amur VVLG. *p. 1267, 77*]. Eph. 6, 11 [Rufin. Adamant. 1, 19; = VVLG.] -ite vos a. [armaturam VVLG.] dei [*cf.* ITALA Ambrosiast. *in l.* -imini vos; *contamin.?*]). PS. CYPR. or. 2, 2 p. 147, 11 Ninivitae -erunt se cinerum et cilicium. AMBR. Hel. 9, 28 (*in imag.*) -et se scissa vestimenta insipientiae (PASS. Theclae A 38 p. 106, 5. *cf.* HIST. Apoll. 32 rec. A vestes. 48 habitum). RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 87, 31 ut mox se -ret chlamydem.

b *trop. et transl.*: ITALA psalm 108, 18 *v. p. 1264, 41.* Rom. 13, 14 *v. p. 1267, 59.* Col. 3, 10 *v. p. 1264, 63.* VVLG. Col. 3, 12 -ite vos . . . viscera misericordiae, benignitatem *eqs.* HERM. Pal. mand. 2, 4 -e te (*om.* vulg.) temperantiam. 12, 1 -e te (*om.* vulg.) desiderium. vis. 3, 12, 2. 4, 1, 8. AMBR. off. 1, 11, 39 te ipsum -is iustitiam. fid. 3, 2, 14 *v. p. 1269, 76.* LEO M. serm. 31, 3 -ite vos virtutem patientiae. PROSP. in psalm. 103, 1 -it se dominus . . . confessionem *eqs.*

4 *in aliquid* (*pectus: l. 30. subi. res: l. 27. 29. 33*): *i. q. se irretire sim.* (*cf. p. 1269, 33*): PLAVT. Cas. 113 mea praedast illa: proin tu te in laqueum -as (CIC. Verr. II 2, 102 videte in quot se l. -erit. LACT. inst. 6, 12, 13. *om.* '*in l.*': CIC. Verr. II 2, 106 videte ut dum expedire sese vult, -at. II 5, 73. Mur. 51 non se purgavit, sed indicavit atque -it). CIC. ac. 2, 18 Philo . . . in id ipsum se -it quod timebat. div. 2, 41 cur . . . vos -itis in eas captiones *eqs.*? LVCR. 4, 817 nos in fraudem -imus frustraminis ipsi. LACT. inst. 3, 1, 8 ipsi se in plagas et in errores . . . -erunt. *i. q. se involvere sim.*: CIC. div. 2, 44 cum . . . *anhelitus terrae* se in nubem -erint. *de arboribus i. q. se vestire* (*cf. p. 1268, 71. 1269, 58*): VERG. georg. 1, 188 cum se nux plurima silvis -it in florem ([SERV.: se effundet in fl.]. *inde* AMBR. hex. 3, 16, 65). *pectus, i. q. immergere sim.* (*cf. p. 1269, 53*): SEN. Herc. f. 1028 pectus in tela -e. *transl. fere i. q. se dedere sim.*: AMBR. epist. 58, 1 Paulinum . . . in hos sese -isse cultus *eqs.* 4, 7, 29 in id se -it ministerium *luna* in quod et frater *eqs.* Iac. 1, 8, 35 in quod anima sese -it.

B sibi -ere *aliquid* (*cf. p. 1267, 32. subi. res: l. 40*): **1** *proprie*: CIC. fin. 2, 73 ex eius *Galli* spoliis sibi et torquem (SCHOL. Cic. Bob. p. 82, 83) et cognomen (*cf. l. 49*) -it *Torquatus*. BOETH. cons. 4 carm. 1, 3 quas *pennas* sibi cum velox mens -it. **2** *trop. et transl. i. q. suscipere, sumere, arripere sim.*: AETNA 490 opes faciles (facies *Schwartz*) . . sibi -it amnis (*cf. Sudhaus ad l.*). LIV. 3, 33, 7 novum sibi ingenium -erat *Appius* (9, 18, 2). SEN. benef. 2, 2, 2 -it sibi animi sui vultum (CONC.ˢ I 3 vers. Tur. p. 147, 25 Christiani . . . v. -unt semet ipsis [*I 1, 2 p. 93, 7* πρόσωπον περιτιθέντες ἑαυτοῖς]). epist. 47, 20 regum nobis -imus animos (MACR. Sat. 1, 11, 14). SIL. 1, 38 deae cunctas sibi belliger -it iras Hannibal. QVINT. inst. 1, 1, 8 falsam sibi scientiae persuasionem -erunt. 4, 1, 46 dum . . . sibi . . . auctoritatem -at vera sentientis. decl. 316 p. 243, 23 personam quam nobis -imus. PS. QVINT. decl. 9, 22 p. 187, 28 ultima fortunae nomina . . . -it sibi (FLOR. epit. 4, 4, 4 LACT. inst. 2, 16, 3. *cf. l. 37*). TERT. monog. 5 p. 767, 21 Oe. duas Graeciae litteras, summam et ultimam, sibi -it dominus. PAVL. NOL. epist. 29, 9 p. 255, 3 salutarem sibi filioque scientiam -it. SALV. eccl. 4, 24 -at sibi . . . habitum sancti nominis.

syntact.: *acc. et dat.*: *p. 1263, 16. 1264, 49. 1265, 9. 1266, 54. 1269, 79. l. 35.* *acc. et abl.*: *p. 1263, 30. 1265, 78. 1268, 24. 1269, 39.* *acc. dupl.*: *p. 1266, 57. 1269, 81.* *acc. gr.*: *p. 1266, 14. 1267, 31.* *gen.*: *p. 1269, 30.* *praep.*: ab: *p. 1264, 26. 1269, 37.* ad: *p. 1266, 20.* de: *p. 1265, 49.* ex: *p. 1266, 49.* in *c. abl.*: *p. 1267, 16. 1268, 7.* *c. acc.*: *p. 1266, 48. 1269, 33. l. 18.* per: *p. 1265, 27.* super: *p. 1264, 73.*

p. p. p. indūtus, -ī *m. pro subst.*: MAR. MERC. Conc.ˢ I 5 p. 179, 4 adoramus purpuram propter -um. *v. et p. 1261, 51. 52.* *part. praes.* induēns *i. q.* '*indutus*' (*fort. male versum ex gr.* ἐνδυσάμενος): VISIO Pauli 40 rec. Sang. p. 143, 26 S. viros et mulieres -entes vestimenta clara.

deriv.: indumentum, indutilis, indutor, indutorius, indutus, induviae (-ies). *cf.* indusium. *comp.*: superinduo.

indupedio, induperātor, indupero, indupetro *v.* imp-.

J. B. H.

indūrātio, -ōnis *f.* *ab* indurare. [*falso legebatur* FAVST. REI. grat. 1, 17 p. 54, 20 *pro* indurati.] *i. q. obduratio, obtusio, obstinatio, contumacia*: PRISCILL. can. 25 p. 121, 14 quia gratia dei sit . . ., ut credant audientes . . ., obtunsio vero vel -o de peccato veniat non credentibus. PELAG. in I Tim. 2, 4 p. 480, 7 de -e Pharaonis ([*cf. p. 1272, 31*]. AVG. grat. 20, 41 p. 906ᴬ quaest. hept. 5, 2 p. 370, 20. PS. AVG. praed. et grat. 6, 7 *bis*). PS. AVG. praed. et grat. 14, 16 noli iniustitiae dei culpam tuae -is adscribere. ISID. sent. 2, 19, 5 praecedentium peccatorum poena ipsa vocatur -o veniens de divina iustitia.

indūrātor στομωτής GLOSS. II 438, 26. *ab* indurare.

***indūrēsco,** -uī, -ere. *ab* in *et* durescere. -isc-: ORIBAS. syn. 2, 56, 37 La p. 124, 24 Mö. *et hic illic in codd.* NOT. Tir. 77, 84 -uit. 85 -it. GLOSS. ἀποσκληρύνομαι. *inde a* VERG., OV., CELS. [*hisp.* endurecer.] [*var. c.* indurare: *p. 1271, 33.*]

[Lambertz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

i. q. durum fieri (*acced. abl. caus.*: *infra l. 9. 19. 25. acc. gr.*: *infra l. 52.* in *consec.*: *infra l. 6. 22. 65*; *sim. dat.* [*aliter infra l. 67*]: *infra l. 37. 47. 48. 39* [*an abl. modi?*]):

I *propric*: **A** *de rebus qualitatis solidae, sed mollis* (*saepe in medic. de corpore vel part. corp.*; *cf. et in imag.*: BOETH. cons. 1, 5, 12 W. lenioribus *remediis* ... utemur, ut quae in tumorem perturbationibus influentibus -uerunt ... tactu blandiore mollescant): OV. met. 15, 306 tumor ille loci ... collis habet speciem longoque -uit aevo. SEN. contr. 1, 3, 11 veneficiis corpus -uit, ut saxa reverberet inultum (CELS. 2, 14, 2 molliendum *corpus*, quod -uit. *aliter infra l. 49*). CELS. 4, 19, 1 venter -it. 4, 31, 5 nervi (7, 18, 11 nervus. 7, 23). 5, 26, 12 praecordia (5, 26, 16 PLIN. med. 2, 4). 6, 6, 9^B oculus. 6, 18, 6^A testiculi. 6, 18, 8^C condyloma (7, 30, 2). 7, 2, 1 abscessus. 7, 12, 1^D maxilla. 7, 12, 2 *tonsillae*. 7, 27, 1 si ad colem *cancer tendit*, -it is locus. 7, 30, 1^A scissa in *ano*. 8, 1, 22 ungues. SEN. epist. 121, 15 spica ([*i. matura facta est*]. *cf.* COLVM. 2, 20, 2 grana [PLIN. nat. 18, 298]). COLVM. 2, 4, 7 ager. 4, 6, 2 virgae. 4, 7, 1 palmites (5, 5, 13). 12, 15, 3 *fici*. 12, 47, 3 mala. PLIN. nat. 16, 158 ubi lignosiore -uit callo *harundo*. 17, 182 vitis. 22, 153 siliquae. 27, 11 radices. 31, 81 *acervi salis* ubi sole ... -uere. nullo umore liquescunt vixque etiam ferro caeduntur. FRONTIN. aq. 122 limo concrescente, qui interdum in crustam -it. PELAGON. 280 animal ... creta figulari circumdatur, quae cum -uerit, ... suspenditur. CHIRON 39 cum -uerit (*de parapresmatibus*). MARCELL. med. 23, 16 lienes, qui ... -uerunt. PHILAGR. med. 4 p. 182, 14 M. quodsi splen ventositate ... -at. VINDIC. gyn. p. 454 l mense octavo ossa *infantis* (*al.*). APIC. 6, 221 perdix potest ex iure coqui, ne -at. RVF. podagr. 37 ut non -ant articula. ORIBAS. syn. 2, 56, 37 Aa p. 124, 23 Mö. neque -it, si in sole ponatur *opium* (συστρεφόμενος). *de ovis coquendis* (*cf. l. 27*): CELS. 6, 18, 7^A columbina ... ova coquenda sunt, et ubi -uerunt *eqs.* PLIN. nat. 29, 42 lutea ovorum cocta, ut -ant. (29, 49). MARCELL. med. 27, 77 ova decoquuntur ex aceto, donec -ant. PHILVM. med. 2 p. 127, 1 M. ova ... galinacea elixa in pusca, donec -ant (indurentur *l. v.*). **B** *de liquoribus, i. q. rigescere*: CELS. 5, 25, 17 gutta ([*sc. croci, myrrhae sim.*]. 6, 18, 2^H. PLIN. nat. 20, 239). 7, 7, 14^A umor (PHILAGR. med. 3 p. 158, 15 M. [induraverit *l. v.*]. *cf. l. 41*). 8, 5, 2 gluten. PS. MVSA herb. Vett. l. 147 mel. ARATOR act. 2, 62 aerius ... liquor (*i. manna*) solidis -uit escis. *de aqua, i. q. congelascere*: VERG. georg. 3, 366 stiria ... inpexis -uit horrida barbis. SEN. nat. 3, 25, 12 aqua ... caelestis ... cum -uit. EVSTATH. Bas. hex. 3, 8 p. 899^B humor (*cf. l. 35*) ... cum frigore vehementius -it, ... nix gelata defertur ad terram (*gr. p. 73^B* παγῇ). **C** *in metamorphosibus i. q. in lapidem, lignum sim. commutari*: OV. met. 4, 745 virga ... tactu ... -uit huius ([*sc. capitis Medusae*]. *cf.* PS. LACT. PLAC. fab. Ov. 4, 19 *virgae* super *caput Gorgonis* -uerunt). 5, 233 saxo ... oculorum -uit umor ([*syn.* deriguit]. *cf. supra l. 36*). 9, 219 ille (*sc. Lichas*) per aërias pendens -uit auras. 10, 105 Attis ... trunco ... -uit illo (*sc. in pinum*). 10, 241 ut ... sanguis -uit oris *Propoetidum*, in ... silicem ... versae.

II *translate*: **A** *de corpore humano, i. q. laboribus sim. firmum fieri*: OV. trist. 5, 2, 5 corpus ... ipso vexatum -uit usu (*aliter supra l. 8*). LVCAN. 4, 631 totos ... -uit artus *Antaeus*. IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 6, 29 barbarorum ... feminae et pastorum, quae exercitatione -unt, in mediis itineribus tanta facilitate pariunt *eqs.* **B** *de animo sim. et homine ipso, i. q. inflexibilem et pertinacem fieri*: SEN. epist. 112, 3 indulsit vitiis: simul et emarcuit et -uit. TAC. hist. 3, 61, 3 gregarius miles -uerat pro Vitellio. PLIN. epist. 1, 12, 10 nihil ... ne me quidem inpetraturum: tam obstinate magis ac magis -uisse *Corellium*. IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 1, 16 p. 1056 eo usque Numidae -uisse frontem, ut *eqs.* **C** *de aetate, vitiis sim., i. q. inveterascere, inolescere*: SEN. epist. 50, 5 ne labor quidem magnus est, si modo ... ante animum ... incipimus ... recorrigere, quam -at pravitas eius. COLVM. 6, 26, 1 ubi iam -uit *aetas vitulorum*. QVINT. inst. 1, 3, 12 frangas ... citius quam corrigas, quae in pravum -uerunt. CASSIOD. in psalm. 52, 7 quorum novit *deus* atrociter -uisse proterviam.

aliter c. dat. indicante 'ubi' (*cf. p. 1272, 79*): PALLAD. 10, 17 quibus *uvis* inexpugnabilis acerbitas ... -uit.

***indūro**, -āvi, -ātum, -āre. *ab* in *et* durare. *formae perf. brev.*: -asse: *p. 1272, 57.* -asti: VVLG. Is. 63, 17. *de notione*: AVG. quaest. hept. 2, 18 p. 101, 20 videndum sane est, utrum etiam sic accipi possit 'ego -bo' (*sc. cor Pharaonis, v. p. 1272, 46*), tamquam diceret 'quam durum sit demonstrabo'. *v. et p. 1272, 40.* *inde ab* OV. [*val.* indura, *it.* indurare, *francog.* endurer, *hisp.* endurar. *M.-L.*] [*var. c.* induresсere: *v. p. 1270, 84.*]

I *transitive* (*refl. p. 1272, 36. mediopass.*: *l. 84. p. 1272, 8. 24. 51. 60 saepe*): **A** *i. q. durum reddere, obdurare* (*acced. abl.* [*instr., caus., modi*]: *l. 82. 84. p. 1272, 2. 7 al.* in *c. abl.*: *p. 1272, 64.* contra *sim.*: *p. 1272, 33.* ad: *p. 1272, 22*): **1** *propric* (*saepius in medic. de part. corp., e. g. l. 84. p. 1272, 14*: *de cibis coquendis vel conservandis*: *p. 1272, 3. 8. 9*; *de metamorphosi*: *l. 84.* *abstr. pro concr.*: *p. 1272, 4. 6*): OV. met. 6, 692 (*Boreas loquitur*) -o ... nives (trist. 3, 10, 14). 11, 60 *Phoebus* patulos ... -at hiatus *anguis* ([*syn.* in lapidem congelat]. *cf.* 14, 503 ora ... cornu -ta rigent). CELS. 5, 18, 35 articulos -tos ... molliebat. PLIN. nat. 8, 212 *apri* inter se dimicant -antes attritu arborum costas. 15, 60 punica aquā marinā fervente -ari (*cf.* APIC. 9, 409 -a cepam). 17, 206 palmitem ... pluribus ... -tum annis. 18, 184 sarculatio -tam hiberno rigore soli tristitiam laxat. 23, 87 *myrteum oleum* adstringit, -at (35, 184. 188). 28, 148 hircorum sanguini tanta vis est, ut ferramentorum subtilitas non aliter -etur (*cf.* 34, 144 ad -andam aciem), 28, 252 -tam vulvam aperit fel *eqs.* 28, 264 *carnes* -tas sale (32, 8 *lepus marinus*). 29, 45 *ovorum lutea* -ta igni (*cf.* 33, 131 ovi -ti). 31, 12 Reatinis ... paludibus ungulas iumentorum -ari (VEG. mulom. 2, 58, 3. *cf. ibid.* 4 ungues). 35, 151 inpressa argilla typum fecit et cum ceteris fictilibus -tum igni proposuit (*v. et l. 9. cf.* STAT. Theb. 4, 65 robora flammis -ta diu). FORTVN. rhet. 3, 17 p. 131, 15 frigidis potionibus ... -antur arteriae (*cf.* PS. SORAN. quaest. med. 69 venarum tunicis desiccatis vel -tis. PS. APVL. herb. 3 l. 6 -tas venas [= MISC. Tir. p. 61, 8]). VEG. mulom. 2, 27, 1 carnem -at *tabidus umor* (*syn.* incallat. *aliter l. 8*). MARCELL. med. 26, 115 permittes umorem, qui inde (*sc. ex hedera*) manaverit, -ari in modum gumminis. PHILAGR. med. 1 p. 153, 21 M. tumores -tos. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 47 *frigidum lavacrum* nervos -at (*syn.* congelare).

2 *translate*: **a** *spectatur corroboratio et exercitatio corporis vel fortitudinis* (*cf. l. 20*): SEN. suas. 2, 5 Eurotas ... pueritiam -at ad futurae militiae patientiam (IVST. 37, 4, 2 exercitum. *v. et p. 1271, 84. cf.* 23, 1, 9 ad labores bellicos -bantur). IVST. 6, 4, 13 multis expeditionibus -to milite. 7, 2, 6. 12, 4, 10 laboribus periculisque (AMM. 20, 11, 7. 25, 4, 5 corpus. *al.* AMM. 14, 2, 14 legiones bellicis sudoribus -tae. 16, 9, 2 duce stipendiis ... -to diversis. 21, 16, 3 pulvere bellico -ti (*pro subst.*) praeficiebantur. *al.*). *adde*: IVST. 9, 3, 9 assiduis bellis -ta virtute (OROS. hist. 3, 13, 10. *aliter l. 32*).

b *spectatur inflexibilitas et pertinacia animi*: *α in bonam vel in utramque partem* (*cf. et l. 25. 27*): SEN. dial. 1, 1, 6 bonum virum ... *deus* experitur, -at (1, 4, 7 [*syn.* exercet]). 2, 5, 4 *virtus* (*aliter l. 29*) *est* inmota, inconcussa, sic contra casus -ta, ut ne inclinari quidem, nedum vinci possit (PORCAR. mon. [RevBén. 26] p. 478, 37 -a cor tuum quasi lapidem [*cf. l. 51 sq.*] contra tristitiam. *cf.* SEN. epist. 4, 6 adversus haec ... adhortare te et -a. ITALA iud. 4, 24 [Aug. loc. hept. 7, 23] *manus filiorum Israhel* -batur in Iabin regem [σκληρυνομένη ἐπί, *Vulg. aliter*; *cf.* AVG. *ad l.* novo modo positum est ... '-batur' pro eo quod est 'fortis efficiebatur et praevalidus']. 11, 2, 3 infelicitas ... quos semper vexat, ... -at. 11, 3, 2 cum ... animum virtus -vit, ... involnerabilem praestat (epist. 51, 5. 104, 22). TAC. hist. 2, 46, 2 ut flexerat voltum aut -verat Otho, clamor et gemitus. *β in malam partem*: SEN. benef. 7, 28, 3 non est, quod frontem eius -es (PS. AVG. serm. 150, 10 -tam frontem. *cf.* HIER. in Ier. 1, 93, 2 p. 66, 14 instar petrae -antes frontis impudentiam). TERT. adv. Marc. 2, 14 p. 354, 25 *deus* -at *cor Pharaonis* ([*exod. 4, 21* σκληρυνῶ]. FILASTR. 128, 1 VVLG. exod. 4, 21. 7, 3 *al.* RVFIN. Orig. in exod. 4, 1 p. 171, 22 *al.* AVG. quaest. hept. 2, 25 p. 105, 25 *al. cf.* ITALA Is. 6, 10 [Cassiod. in psalm. 50, 18] -tum est cor populi [ἐπαχύνθη, *Vulg.* excaeca]. COMM. instr. 1, 40, 11 apol. 867. VVLG. Iob 41, 15 cor eius -bitur tamquam lapis [*cf. l. 35 sq.*]. Ioh. 12, 40 [ἐπώρωσεν]. *al.* EVCHER. instr. 1 p. 126, 3. *et al.*). COMM. apol. 714 dominus ... -vit eos sicut Pharaonem in ipsis (VVLG. exod. 13, 15 PELAG. in Rom. 9, 17 p. 77, 7. *et al.*). 868 sicut Pharaoni prius -verat aures. *al.* PS. AMBR. paenit. 21 si contumaciam pertulerit -ti (*pro subst.*). AMBROSIAST. in Rom. 9, 18 p. 138^A alterum *deus* -at, ne credat. HIER. in Ier. 2, 43, 1 p. 104, 5 *Iudaeos* -asse cervicem (VVLG. deut. 10, 16 *al.*). VVLG. deut. 2, 30 spiritum. Ier. 5, 3 -verunt facies suas supra petram. act. 19, 9 cum ... -rentur et non crederent (ἐσκληρύνοντο). Rom. 9, 18 quem vult -at *deus* (σκληρύνει). PAVL. NOL. epist. app. 1, 6 p. 433, 26 non -ari pia castigatione sed corrigi. AVG. in euang. Ioh. 53, 10 p. 1778^fin. hinc excaecantur et -antur (*al., cf. vol. V 2, 1196, 33*). *al.* FAVST. REI. grat. 1, 17 tit. p. 53, 22 quia dei violentia -et (indueret *cod.*) hominem. OP. imperf. in Matth. 31 p. 793 carnalem intellectum iam captum et -tum in malis. ISID. sent. 2, 19, 5 dum mali iam sunt, -antur, ut deteriores existant. *et al.*

c *spectatur vetustas, mediopass. i. q. inveterascere* (*fere de vitiis. cf. et l. 53. p. 1273, 15*): LIV. 30, 18, 3 -tus ... hostium timor ne vertat in audaciam periculum est. SEN. epist. 50, 6 nec -ta *pravitate* despero (*anteced. p. 1271, 62*). 106, 6 avaritia, crudelitas, -ta vitia et in statum inemendabilem adducta. ENNOD. epist. 7, 21, 2 p. 189, 14 ego ... loquacitate, qua notus sum, -ta nitor mutare silentia. CASSIOD. var. 6, 21, 1 quanto melius in ipsis cunabulis adhuc mollia reprimere quam -ta crimina vindicare.

2 *spectatur asperitas regionis*: PLIN. epist. 2, 17, 27 quod *litus* nonnumquam longa tranquillitas mollit, saepius frequens et contrarius fluctus -at.

B *i. q. quasi infigere alqd. alicui rei ita, ut ibi duret et haereat, mediopass. fere i. q. inolescere* (*cf. p. 1271, 67*): TERT. adv. Marc. 1, 19 p. 314, 24 quo *instrumento* ... initiantur et -antur (*MGR*^2, indicantur *R*^1, indueantur [*i. inducantur?*] *F*) in hanc haeresim. BOETH. categ. 3 p. 242^C quae per longi temporis aegritudinem corporibus immutabiliter -antur (*syn.* inveterascere).

II *intransitive, i. q. indurescere, durum fieri*:

[Lambertz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

A propric: VEG. mulom. 2, 146, 2 *creta* cum -verit, suspendetur ad collum. CHIRON 466 parapresmata ... cum -verint (*syn.* veteruerint). VVLG. psalm. 89, 6 vespere decidat, -et et arescat *sicut herba* (σκληρυνθείη).

B translatc: 1 *i. q. veterem fieri* (*cf. l. 2. p. 1272, 67*): CELS. 5, 28, 9 ubi aetas -vit. ITALA I Macc. 2, 30 (rec. L = VVLG.) -verant super eos mala (ἐσκληρύνθη). 2 *i. q. pertinacem fieri:* ITALA exod. 9, 17 (Monac.) adhuc ... tu -as, ne dimittas illos? (ἐμποιῇ τοῦ λαοῦ μου, *Vulg.* retines populum). 13, 15 (Monac.) cum ... -vit Farao, ut non dimitteret nos (ἐσκλήρυνε, *Vulg.* -tus esset). VVLG. Sirach 30, 12 ne forte -et et non credat tibi (σκληρυνθείς). CAES. AREL. serm. 101, 2 p. 400, 17 *filius* ne -et (induretur $B'H^{4c}$). *part. praes. pro subst.:* PAVL. NOL. epist. 38, 7 p. 331, 4 ut credentibus exemplo sit, -antibus testimonio.

p. p. p. **indūrātus,** -a, -um *pro adi. v. usum mediopass. p. 1271, 83. 1272, 15. 68 sqq. al. compar.:* SEN. dial. 3, 11, 3 quid -ius ad omnem patientiam *Germanis*? (*cf. p. 1272, 22*). *p. p. p. pro subst.: p. 1272, 28. 55.*

deriv.: induratio, indurator. *Lambertz.*

indusiārius, -ī *m. ab* indusium *iocose fictum ut vid.* (*cf. Blümner, Privataltert. 256*[19]). *qui indusia facit vel vendit* (*v. Blümner, Technol. I*[2] *208*[6]. *cf.* GLOSS. V 601, 44 -i [*Loewe, Prodr. 260 ex Papia,* indut- *codd.*]: vestiarii): PLAVT. Aul. 509 caupones patagiarii, -i.

indusiātus, -a, -um. *ab* indusium. *i. q. ad indusium pertinens* (*cf. Blümner, Privataltert. 231; Marquardt-Mau 485*[2]): PLAVT. Epid. 231 tunicam rallam ..., -am (intus- *Varro ling. 5, 131*), patagiatam. *i. q. vestitus* (*c. abl.: l. 29*): APVL. met. 2, 19 pueri calamistrati, pulchre (10, 30) -i. 8, 27 variis coloribus -i *sacerdotes deae Syriae. inde retrogr.* **indusio,** -āre *i. q. vestire* (*c. abl.; cf.* GLOSS.[L] I Ansil. IN 516 -are [*Goetz,* indusias *cod.*]: vestire [vestis *vel* vestitus *dubit. Lindsay*]): MART. CAP. 1, 65 cum ... Tonantem exuviis -ari publice cernerent *Parcae*. 2, 114 lana, qua -ari perhibent Indicae prudentiae vates.

indusium, -ī *n.* [*orig. inc. derivatur vulgo ab* induere, *id quod sonorum ratione vetatur. J. B. H.*] int- (*cf. l. 27. p. 1259, 55*): *l. 38. 40. de origine et notione:* VARRO ling. 5, 131 alterum *genus vestimenti* quod intus, a quo ⟨-um, ut *add. Götz-Schöll*⟩ intusium *eqs.* NON. p. 539, 35 -um est vestimentum quod corpori intra plurimas vestes adhaeret, quasi intusium. [*dub.:* CIL II 462, 9 (= TAB. devot. Audollent 122) in⟨dus⟩ium *Hübner,* in ⟨nox⟩ium *Mommsen.*] *i. q. tunica superior mulierum* (*cf. Blümner, Privataltert. 231*): VARRO frg. Non. p. 542, 22 posteaquam binas tunicas habere coeperunt, instituerunt vocare subuculam et -um (indussam *codd.*).

deriv.: indusiarius, indusiatus. *J. B. H.*

***industria,** -ae *f.* [*ab* industrius, *sc. fem. pro subst.* (*sc.* opera?), *ut vid.; aliter Stolz-Leumann*[5] *208. J. B. H.*] *plur.:* PLAVT. Most. 348 RHET. Her. 3, 7, 14 VITR. 1, 1, 12. 7 praef. 4. 9 praef. 2 ARNOB. nat. 2, 67 PHILO quaest. in gen. 4, 226 p. 251 R. FVLG. myth. 1 praef. 16 p. 9, 10 VVLG. eccles. 4, 4 GREG. TVR. glor. mart. 56 VITA Abr. prol. RevBén. 50, 1938 p. 235, 4. NOT. Tir. 80, 45. *de notionibus:* PAVL. FEST. p. 106 *v. p. 1220, 29.* GELL. 12, 9, 1 est plurifariam videre ... pleraque vocabula ... fuisse media et communia ... ut ... '-a'. haec ... vulgatum est ancipitia esse *eqs.* SYNON. Cic. p. 416, 20 B. ardor. cura. studium. cupiditas. instantia. assiduitas. labor. -a. SCHOL. Cic. Gron. B p. 338, 25 '-a' qua invenimus; 'diligentia', qua inventum perficimus. alii dicunt '-am' segnitiae contrariam aut quae in persequendo officio labore non deficit. SCHOL. Ter. Bemb. Ad. 25 -am operam. GLOSS. φιλοπονία. σπουδή. ἀρετή. ἄσκησις. studium, vigilantia vel doctrina. ingenium. instantia, utilitas, solertia. gyrnissae (*vel* ge[e]ornnissae *anglosax.*). -ā φιλοπονίᾳ. ingenio, studio. cum labore, opera. de -a ἐξεπίτηδες. ex -a ἐξεπίτηδες. ἐπίτηδες. ἀπὸ σπουδῆς. *inde ab* ENN., PLAVT., RHET. Her. [*e coni.:* VAL. MAX. 3, 4, 2 (-a sua *Γ, vulgo,* industriosum *LA*).]

I *strictiore sensu:* **A** *de statu i. q. diligentia, assiduitas:* **1** *loci selecti:* PLAVT. Trin. 322 (*interpol.?*) qui ipsus se contemnit, in eost indoles -ae. TER. Hec. 32 vostra intellegentia ... adiutrix nostrae -ae. VARRO ling. 7, 3 cur scriptoris -am reprehendas, qui ... atavum non potuerit reperire? RHET. Her. 1, 1, 1 ut -a nostra tuae morem geramus voluntati. 1, 17, 27 quod negotio deminutum fuerit, exaequabimus -a (*syn.* studio). 2, 31, 50 -ae fructus ... capiemus (CIC. epist. 4, 6, 2 SALL. Catil. 35, 3. *cf.* CIC. Cael. 76 fruges. *adde* VAL. MAX. 8, 7 ext. 1 -a ... quem meretur fructum, ... recipiat. 8, 7 ext. 7 fructuosam -am. *et al.*). 3, 8, 15 in hoc ... causae genere nonnihil -ae consumendum putemus. CIC. inv. 2, 9 neque nos neque alios -ae nostrae paenitebit. Verr. I 32 in hac laude -ae meae (VAL. MAX. 8, 7 ext. 16 COD. Theod. 2, 10, 1. *et al.*). II 5, 182 Catil. 2, 22 vitae (CLAVD. carm. min. 9, 44 CIL V suppl. 77, 10). Phil. 8, 31 de orat. 1, 250 epist. 15, 5, 1 CAES. civ. 3, 36, 8 VAL. MAX. 8, 7, 2 *al.* SEN. epist. 3, 5 ASCON. Scaur. p. 22, 13 *al.* QVINT. inst. 11, 1, 88. TAC. hist. 3, 77, 4 L. Vitellio quamvis infami inerat -a. PLIN. epist. 3, 1, 2 FLOR. epit. 2, 12, 5 CALP. decl. 26 p. 24, 15 PAVL. dig. 17, 2, 25 TERT. anim. 56 p. 389, 15 adv. Val. 25 p. 201, 19 adv. Marc. 2, 18 p. 360, 15 VVLG. eccles. 2, 18 AVG. civ. 8, 3 p. 323, 20 D. SVLP. SEV. chron. 1, 50, 4 CIL VI 29580 -a morum (IX 47). *quasi personate* (*fere pro subi.; pro numine: l. 11*): RHET. Her. 4, 20, 27 huic -a virtutem comparavit (4, 25, 34 QVINT. inst. 9, 3, 56). CIC. Phil. 8, 11 quem ... cursum -a mea tenere potuisset *eqs.*? orat. 6 non est, cur ... languescat -a (TAC. ann. 2, 38, 3. *cf.* CIC. Att. 6, 1, 1 non οἴχεται tua -a). VERG. georg. 3, 209 non ulla magis vires -a firmat, quam Venerem ... avertere. GRATT. 12 tetigit ... -a finem. 95 -a ... prodidit auctorem. 305 fregit ... -a matres. MANIL. 5, 172 curas -a vincit. VAL. MAX. 8, 7 ext. 1 alterum Demosthenen mater, alterum -a (*syn.* animi robore) enixa est. 8, 7 ext. 11 te ... numen ipsius Industriae suspexit. SEN. dial. 6, 12, 2 licet ... nil tibi -a eius (*sc. mortui*) contulerit. 9, 12, 5. 11, 6, 2 epist. 44, 2 COLVM. 1 praef. 11 QVINT. inst. 10, 1, 122 PALLAD. 1 tit. 6. 1, 6, 1. 1, 37, 1 *al.* (*v. Svennung, Unters. Pallad. 82 sq.*). VEG. mil. 4, 24 p. 145, 12. mulom. prol. 16 L. comes ... est affectionis -a. SVLP. SEV. dial. 1, 13, 3 *holera* propria praestabat -a (PHYSIOGN. 11 p. 19, 5). MART. CAP. 6, 567 *Pallas* nostrae ... -a sortis. GREG. TVR. Franc. 4, 26 p. 163, 4 antecepavit voluntatem eius -a abbatissae. 6, 4 p. 246, 25. COD. Iust. 4, 34, 12 ne -a poenas desidiae solvat.

2 *iuncturae:* **a** *nominales:* α *adi.:* ENN. scaen. 81 bellum gerentes summum summā -ā (PLAVT. Most. 348 summis opibus atque -is. CIC. Brut. 98. 165 Att. 2, 22, 3. epist. 13, 10, 3 hominem ... magni laboris s. que -ae. CAES. civ. 2, 4, 1 NEP. Them. 1, 3 LIV. 9, 29, 4. VITR. 1, 1, 14 artifices ... adsiduitatem cum s. -ā praestiterunt. FLOR. epit. 2, 12, 7 s. ... arte et -a. APVL. apol. 70 IVST. 36, 1, 9 CIL VI 3015. *cf.* PLAVT. Cas. 45 educavit *eam* magna -a [Truc. 57. SALL. hist. frg. 4, 2 m. -a perquirebat. NEP. Ages. 3, 2 IVST. 41, 2, 5 AMM. 14, 7, 18 *al.* AVG. civ. 5, 16 p. 221, 15 D. *adde* PLAVT. Vid. 42 *homo* cibi ... minimi maxumaque -a. SALL. (?) rep. 1, 1, 3 quam magna -a (*i. 'quam maxima'*)]. CIC. epist. 3, 9, 3 tantum -ae [LAVD. [Turiae] (CIL VI 1527) I 7 tanta cum -a m⟨unere es p⟩ietatis perfuncta *eqs.* VAL. MAX. 8, 7 ext. 4 admiratione tantae -ae. VLP. dig. 17, 2, 29, 1]. VAL. MAX. 8, 7 ext. 14 Solon quanta -a flagraverit [COLVM. 6 praef. 6 ITALA II Cor. 7, 11 (AVG. civ. 14, 8 p. 19, 24 D.; *Vulg.* sollicitudinem)]). CIC. Brut. 22 singularis -a (NEP. Cat. 3, 1 in omnibus rebus s. fuit -a. PLIN. epist. 8, 6, 6 CHAR. dig. 1, 11, 1 CIL VIII 12191. IX 334. *cf.* CAPITOL. Pert. 2, 7 eminente -a. CIL IX 2565 ob insign(em) fidem -am erga se in civilibus officis). 113 multa ... opera multaque -a Rutilius fuit (237 m. -ae et magni laboris fuit. *cf.* QVINT. inst. 7, 4, 34 plus -ae ... adlaturus). VAL. MAX. 8, 7 ext. 8 pervicax hominis -a (*cf.* COLVM. 11, 1, 15 agilem -am [*opp.* neglegentem et tardam operam [AVG. civ. 14, 23 p. 48, 2 D. agilior]). 8, 7 ext. 9 longae ... -ae ... exempla. TAC. hist. 3, 50, 2 ⟨ad⟩ omnia ... quieta cum -a aderat. EPIST. impp. de Asia (Bruns fontes[7] p. 272) I 24 efficacis -ae ... testimonium. APVL. met. 2, 30 -am sedulam (COD. Iust. de cod. confirm. 2 cum s. et pervigili -a). IVST. 13, 6, 18 sollerti -a (PALLAD. 15, 37 AMM. 28, 3, 1 CLAVD. carm. min. 25, 92 CIL VIII 23880. *et al.*). AMM. 16, 7, 3 vigili (*cf. l. 46*). 19, 9, 2 sollicita. β *subst.* (*select.*): ① *iuxta pos.:* adsiduitas: CIC. Brut. 321 fin. 1, 49. amor: CIL XIV 353. continentia: CIC. Cael. 72 Planc. 9. cura: CIC. epist. 1, 7, 9. 2, 6, 3 PLIN. nat. 14, 3 SVET. gramm. 21 FRONTO p. 63, 22 N. *et al.* diligentia: CIC. Verr. I 6. *et* 6[ies] NEP. Cat. 3, 4 VITR. 8, 3, 28 COLVM. 12, 3, 5 GELL. 10, 11, 5. *et al.* fides (*cf. l. 77. 79. p. 1275, 2*): PANEG. 3, 17, 4 AVSON. 465, 2 p. 403 P. SCHOL. Cic. Bob. p. 145, 26 COD. Theod. 12, 6, 4 *al.* COD. Iust. 1, 3, 28, 5 *al.* CIL VIII 11294. *et al.* gratia: CIC. Att. 16, 16, 7 PROC. dig. 17, 2, 80 PANEG. 3, 12, 2 FAVST. REI. grat. 2, 4 p. 67. ingenium *sim.:* VARRO frg. Gell. 1, 18, 2 CIC. Manil. 1 Cael. 1. 45 Balb. 19 Brut. 110 epist. 3, 11, 2. *et al. cf.* ratio: RHET. Her. 3, 11, 19 *in fig. hendiad.* prudentia: CIC. epist. 12, 19, 1. SEN. benef. 7, 14, 3. consilium: CIC. Phil. 10, 25. *et al.* doctrina: FRONTO p. 177, 23 N. *et al.* integritas: CIC. Mur. 15 PLIN. paneg. 44, 7. labor: RHET. Her. 3, 24, 40 *al.* 4, 38, 50 CIC. Verr. II 3, 103 *al.* CAES. or. frg. Gell. 13, 3, 5 NEP. Att. 12, 3 VITR. 7, 5, 7 *al.* COLVM. 12 praef. 2 TAC. dial. 2, 2. *et al.* laus: CIC. Mur. 22 PANEG. 9, 8, 3 COD. Theod. 12, 1, 116. *cf.* dignitas: CIC. Verr. II 3, 184. gloria: CIC. Lig. 8. modestia: PLIN. epist. 8, 23, 5 APVL. flor. 18 p. 92 CIL V suppl. 77, 10. opera: CIC. off. 2, 54 POMPON. dig. 17, 2, 6. *et al.* probitas: SALL. Iug. 1, 3 *al.* TAC. hist. 2, 95, 2. *et al.* studium: CIC. inv. 1, 36 S. Rosc. 10 *al.* VITR. 3 praef. 2 VAL. MAX. 8, 8 pr. *al.* vigilantia: VITR. 1, 2, 2 TAC. ann. 4, 1, 3 FRONTO p. 178, 13 N. *et al.* vigor: VITR. 5, 5, 6 TAC. Agr. 42, 4 PLIN. epist. 1, 14, 7. virtus (*cf. p. 1275, 17*): RHET. Her. 4, 9, 13 CIC. Verr. II 3, 8 *al.* LIV. 38, 23, 11 *al.* VELL. 2, 43, 4 FRONTO p. 122, 20 N. *et al.* ② *oppos.:* inertia, desidia, luxuria *sim.:* SALL. Iug. 4, 3 labori meo nomen inertiae inponant, ... quibus maxuma -a videtur salutare plebem. QVINT. inst. 1, 2, 21 proderit ... desidia, proderit ... -a (IVST. 1, 7, 13 COD. Theod. 8, 8, 5 NOVELL. Theod. 24, 5. *et al.*). TAC. hist. 1, 10, 2 luxuriā -ā, comitate adrogantia ... mixtus. 2, 5, 2 -a licentia, per virtutes per voluptates. ann. 6, 15, 1. *opp.* facilitate. 16, 18, 1 alios -a, ... hunc ignavia ad famam protulerat (RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 125, 29). PLIN. epist. 3, 7, 3 *opp.* otio. PAP. Marini 73, 8 *opp.* per ... neglege⟨ntiam⟩. *et al.* fortuna, sors *sim.:* CAES. civ. 3, 73, 4 fortunam esse -a sublevandam (SALL. Iug. 95, 4 LIV. 23, 14, 1 TAC. ann. 3, 55, 3). VITR. 3 praef. 2 non ab -a ..., sed a felicitate fuerunt de-

[Lambertz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

serti. PS. ASCON. Verr. p. 240, 19 in nascendo sors est, in faciendo -a. AVG. civ. 15, 13 p. 83, 9 D. *error non casum redolet*, sed -am. **natura**: RHET. Her. 4, 38, 50 CIC. top. 76 SALL. Iug. 76, 1 VELL. 2, 2, 2, 97, 2 APVL. Plat. 2, 7. 18 CLAVD. DON. Aen. 3, 535 RVFIN. Adamant. 4, 11. **b** *verbales*: α *nom.* -a (*cf. p. 1274, 3*): CIC. off. 1, 122 vigeat. 2, 67 manat. epist. 13, 12, 2 quam maxime eius excellat -a. *et al.* β *acc.* -am (*vel p. p. p.*): CIC. Verr. II 1, 101 homo ... aut -a aut opera (*cf. p. 1274, 50*) **probata** (PLIN. paneg. 19, 4 quorum fides [*cf. p. 1274, 53*] et -a ... probabantur [COD. Theod. 6, 28, 8 pr. COD. Iust. 12, 21, 4]. COD. Theod. 11, 19, 1. 14, 3, 19 misso probatae -ae viro. *cf.* PLIN. epist. 3, 9, 23 -a fides constantia nostra ... conprobata est [VEG. mil. 2, 3 COD. Theod. 8, 1, 10. *et al.*]). CIC. Font. 42 quorum **cognita** virtus (*cf. l. 21*) -a, felicitas in re militari sit (Cael. 73 off. 2, 50 NEP. Eum. 1, 5 EVTR. 5, 8, 2. *cf.* CIC. Att. 8, 11 b, 1 agnovi. IVST. 3, 1, 7 recogniturus. AMM. 27, 10, 10 norat. *et al.*). NEP. Eum. 2, 3 in homine ... -am magnam videbat. LIV. 2, 58, 7 motam remittere -am. SVET. Vesp. 4, 5 delectus est, ut ... -ae **expertae** (*cf.* AMM. 25, 8, 10 quosdam lectos exploratae -ae fideique. VEG. mil. 3, 9 p. 88, 18 quorum scitur -a). VEG. mil. 2, 12 tribuni laudatur -a. *et al.* γ *abl.* -ā: CIC. inv. 1, 35 quae -a **comparantur** (AMM. 28, 3, 1 MART. CAP. 9, 920 [*v. et p. 1274, 3*]. *cf.* 2, 174 quod sit ... delibatum, virtute et -a recuperetur. NEP. Att. 13, 4 potius -a quam pretio parare [IVST. 13, 6, 18]. SEN. dial. 11, 18, 2 alter honores -a **consecutus est** [VIR. ill. 6, 5. *cf.* VAL. MAX. 8, 7, 5 eadem -ā forensia stipendia executi sunt]. TAC. hist. 3, 86, 1 nulla sua -a, sed cuncta patris claritudine adeptus). Tusc. 4, 44 si quando opificum antelucana victus esset *Demosthenes* -a (*cf.* AMM. 31, 11, 6 qua -a superaverit Alamannos). ac. 2, 1 cum fratre pari pietate et -a **praedito** (VINCENT. LER. 11, 16, 5 INSCR. christ. Diehl 1477. *cf.* CAPITOL. Pert. 2, 1 bello Parthico -a sua promeritus. CE 709 [= INSCR. christ. Diehl 1053], 5 ditatus. *et al.*). δ *c. praep.*: RHET. Her. 3, 23, 38 **ab** -a quemquam removere (CIC. Sest. 103 CHALC. comm. 167). CIC. Mur. 8 praemia ... tanta **pro** hac -a (VITR. 3 praef. 1 CYPR. epist. 30, 1 p. 549, 11 COD. Theod. 7, 17, 1 COD. Iust. 10, 73, 2). Brut. 323 revocare se **ad** -am (VEG. mil. 2, 9). COLVM. 9, 15, 1 'ignavum pecus' et immune, **sine** -a favis assidens (AVG. civ. 19, 1 p. 347, 10 D.). ASCON. Scaur. p. 25, 18 propter ... nullam vitae -am. PLIN. nat. 18, 364 apes ... **contra** -am suam absconditae (AVG. civ. 6 praef. p. 242, 19 D.). FLOR. epit. 1, 1, 5 **ob** -am (DON. vita Verg. l. 3 Br.).

3 *structurae notabiliores*: **a ad** *c. gerund.*: TER. Ad. 25 aequanimitas poetae ad scribendum augeat -am. FRONTO p. 207, 5 N. -a sua ad militandum exemplo proposita. **b in** *c. abl.*: CIC. div. 2, 5 in re publica. off. 1, 122 in bellicis et in civilibus officiis. *gerund.*: CIC. Manil. 29 in agendo. p. red. ad Quir. 24 in perferendo labore -am ... *non* defuturam (PANEG. 3, 32, 3 in laboribus perferendis). Phil. 7, 7 in amicorum periculis propulsandis. off. 2, 50 in accusando. SEN. dial. 12, 18, 8 in exequendis *rebus* -am. **c** *c. gen. obi.*: SEN. contr. 1 praef. 8 turpior malarum rerum -a invasit animos. SVET. Aug. 8, 1 super itineris -am. *gerund.*: CIC. orat. 197 quadrandae orationis. QVINT. inst. 10, 1, 75 intermissam historias scribendi -am. Sol. 46, 6 per -am germinis transferendi (*sc. de nemoribus*). CLAVD. DON. Aen. 1, 435 p. 90, 7 partiendi laboris naturalem -am *apium*. **d** *c. gen. subi. vel explic.*: ASCON. Scaur. p. 25, 18 vitae (HIER. epist. 34, 3, 2). VVLG. Iudith 11, 6 animi. *et al.* **e -ae est** *c. inf.*: PANEG. 9, 12, 2.

B *de actione i. q. labor sim.* (*plura ex A huc ref. possunt*): **1** *loci selecti*: PLAVT. Poen. 219 ex -a ambae numquam concessamus. CIC. Sulla 26 si -a *mea*, si domus ... patent omnibus. orat. 59 naturam ducem ... sequatur -a. Att. 5, 15, 1 cursus animi et -ae meae. epist. 2, 12, 2 quorum -a Romae potest inlustris esse. SALL. Catil. 52, 21 **domi** -a, foris iustum imperium. LIV. perioch. 102 p. 100, 15 coniuratio -a M. Tulli Ciceronis eruta est. SEN. contr. 2 praef. 4 hortator laudatorque vel periculosae, dum honestae modo -ae. VAL. MAX. 2, 5, 6 -ae ... munimento. 2, 7, 2. 8, 7, 1 SEN. dial. 12, 7, 1. 2. COLVM. 1 praef. 28. 3, 9, 1 TAC. hist. 3, 4, 2 ann. 2, 36, 3. 12, 27, 3 FLOR. epit. 1, 8, 1. CYPR. epist. 36, 3 p. 574, 22 licet animus aegrotans medentium respuere soleat -am (*cf. p. 1276, 16*). EXPOS. mundi 30 civitas in -a posita. ITIN. Alex. 48 Petra ... patiens ... -am mille hominum ruricolarum. IVST. 18, 7, 19 EXVP. 7. CLAVD. DON. Aen. 1, 80 p. 31, 14 deficiente -a (*al.*). 1, 305 investigationis. VEG. mil. 4, 39 **negotiatorum** (*cf.* COD. Theod. 13, 1, 3 negotiationis. 12 *negotiatores*, qui innocenti -a fructus ... vendunt). HIER. chron. a. Abr. 2237 legationis -am ... suscipiente Iulio Africano. in Is. 23, 13 p. 279[B] CLAVD. 17, 263 carm. min. 51, 11 AVG. gest. Pelag. 34, 59 MART. CAP. 6, 577. COD. Theod. 12, 1, 116 -ae **amore** (*ibid.* -ae favore). 13, 6, 7, 1. 15, 1, 31, 1 GREG. TVR. Franc. 9, 6 p. 361, 7 *al.* NOVELL. Iust. 35, 7 dignas sua -ā mercedes. COD. Iust. 8, 42, 24. *et al.* **b** *c. adi.*: CIC. Mur. 34 nostram **forensem** -am (PS. AVR. VICT. epit. 41, 8). VAL. MAX. 8, 7, 7 scaenicae -ae ... exemplum. SEN. benef. 3, 29, 7 civili ac **militari** -a (PLIN. nat. 18, 37 TREB. trig. tyr. 6, 1). SEN. epist. 91, 11 **humana** arte atque -ā posita (CLAVD. DON. Aen. 2, 400 p. 201, 27 AVG. civ. 13, 11 p. 570, 17 D. *al.* GREG. TVR glor. mart. 56). COLVM. 12 praef. 8 matronalis. TERT. adv. Marc. 5, 3 p. 578, 9 haeretica. MART. CAP. 5, 429 fabrilis. COD. Theod. 1, 16, 7 praesidalis.

II *latiore sensu*: **A** *i. q.* **virtus, vis,** *opera sim.*: **1** *de animant. (et part. corp.)*: *i. q. strenuitas, fortitudo sim.*: PLIN. nat. 11, 185 *non* alios fortioris esse -ae *eqs.* FLOR. epit. 2, 12, 3 -am (*i. artem bellicam*) Macedonum viribus Thracum, ferociam Thracum disciplina Macedonica temperavere (*cf.* PANEG. 4, 15, 4 iuvenes ... ad remunerandam -am requisitos. DICT. 2, 2 quem rex ob -am virium atque ingenii inter duces habebat. 6, 5 *Ulixes* liberatus -a sui). APVL. met. 8, 29 rusticanum -a laterum atque imi ventris bene praeparatum (*cf.* SCHOL. Iuv. 9, 136 inguinis). Plat. 2, 9 *ars politica* enervat ..., quod in illis *animis* nativae fuerit -ae. PRVD. cath. 7, 67 vir severae -ae (*i. morum rigidorum*). MART. CAP. 1, 6 pro -ae dignitate quam conveniret accipere (*sc. uxorem*) ... alternat *Mercurius*. *i. q. calliditas*: VICT. VIT. 1, 12 opes tali -a abstulit *Geisericus*. **2** *de rebus i. q. vis, opera, ars sim.*: GELL. 5, 3, 7 quanam verborum -a causa infirmior fieret fortior. ANON. de mach. bell. 7 tanta est utilitas *ballistae quadrirotis* pro artis -a, ut *eqs.* HIER. in Ier. 10, 2 p. 378, 7 non potest intellegi **medicinae** -a, nisi postquam fuerit sanitas consecuta ([*sim.* NOVELL. Valent. 1, 2 pr.]. RVFIN. Orig. in psalm. 37 hom. 1, 1 medicinae artis [*syn.* disciplinam. CIL III 2123, 5]). PS. VICT. VIT. pass. 4 nequaquam -a molari contritum *frumentum*.

B *i. q.* **propositum, consilium**: **1** *ut subst. in casib. variis usurpatum*: CIC. orat. 166 ἀντίθετα ... numerum oratorium necessitate ipsa efficiunt etiam (et eum *L*) sine -a. MIN. FEL. 26, 7 quamquam inter multa mendacia videri possit -am casus imitatus. TERT. ieiun. 13 p. 291, 28 non dico de -a stipium conferendarum. anim. 1 p. 299, 18 omnis ... sapientia Socratis de -a venerat consultae aequanimitatis, non de fiducia compertae veritatis. 47 p. 378, 6 de qua -a diximus. AVG. civ. 15, 13 p. 85, 2 D. an ... astutius factum existimandum est, ut illa, qua contentum anni ... solent ... detrahi, occultaretur -a. **2** *adverbialiter, i. q.* **consilio, consulto, ratione, dedita opera**: **a de -a**: PLAVT. Asin. 212 Aul. 420 Cas. 278 TER. Andr. 795 (*opp.* ex animo). CIC. inv. 1, 102 (*syn.* consulto). Verr. I 35 de orat. 3, 42 Brut. 137. *et 12[ies]*. SALL. hist. frg. 2, 87 LIV. 1, 45, 2. *et 28[ies]*. SEN. contr. 2, 7, 5 *al.* VELL. 1, 2, 1 VAL. MAX. 1, 8 ext. 2 *al.* SEN. benef. 1, 1, 5 *al.* CVRT. 5, 3, 17. *et 11[ies]* COLVM. 3, 12, 5 SCRIB. LARG. 206 *al.* MELA 1, 28 PLIN. nat. 5, 97 QVINT. inst. 9, 4, 144 FRONTIN. strat. 1, 21 *al.* SVET. Claud. 29, 3 *al.* FLOR. epit. 2, 8, 1 *al.* FRONTO p. 24, 10 N. CELS. dig. 21, 2, 62, 1 *al.* APVL. met. 2, 17 *al.* TERT. resurr. 48 p. 98, 19 *al.* AMM. 15, 7, 3 *al.* HIER. epist. 1, 13, 1 *al.* VVLG. Ruth 2, 16. *et al.* **b ex -a**: LIV. 1, 9, 6. *et quater*. SEN. contr. 9 praef. 3 *al.* SEN. epist. 88, 40 *al.* PLIN. nat. 8, 100. 16, 5 QVINT. inst. 1, 5, 9 *al.* *8[ies]* FRONTIN. aq. 18 SVET. Cal. 50, 1 *al.* EPIST. impp. de Asia (Bruns fontes[7] p. 271) I 19 PANEG. 4, 24, 2 AVR. VICT. Caes. 3, 5. *et al.* **c -a**: CIC. inv. 2, 112 -a **factum** (FRONTIN. strat. 3, 17, 6 COD. Theod. 11, 30, 11 pr.). TERT. anim. 46 p. 377, 26 eadem ... -a ... per beneficia fallentes *spiritus*. adv. Marc. 4, 43 p. 567, 16 coron. 7 p. 433, 1 Oe. CLAVD. DON. Aen. 3, 215 p. 296, 3 (*opp.* natura). HIER. epist. 1, 15, 3 SIDON. epist. 1, 11, 12 (*opp.* casu). **d ab -a**: SIDON. epist. 1, 7, 9 accusatores ... ab -a squalidi **e ob -am** (*subauditur 'contempta alicuius voluntate'*): PLAVT. Cas. 276 illa ... **quasi** ob -am mi advorsatur (805). Men. 123 ob eam -am (*sc. contra uxoris voluntatem*) hodie ducam scortum ad cenam (*cf.* 791 ob istanc -am). Merc. 1026 ob senum hercle -am vos aequom est clare plaudere.

deriv.: industrior, industriosus.

industrior, -āri. *ab* industria. *i. q. cum industria versari in aliqua re, laborare sim.* (*cf.* GLOSS.[L] I Ansil. IN 521 -are [-ari *Heraeus, Kl. Schr. 131*[1]]: docere): IVL. VAL. 1, 7 p. 13, 18 e⟨s⟩t iudicare solitus *Alexander puer* inter aequaevos et -ari, quatenus inter hos argumenta iurgii nascerentur.

industriōsus, -a, -um. *ab* industria. GLOSS. navus, vigilans, celer. [*falso trad.*: VAL. MAX. 3, 4, 2 *v. p. 1273, 64.*] *i. q.* **gnavus, sedulus, activus**: CASSIOD. var. 8, 33, 3 -a ... Campania. 9, 6, 4 claudantur alibi -is parietibus deliciae (*opp.* sub libertate variaria sunt). 10, 27, 2 -ae Liguriae ... copia.

adv. **industriōsē.** *compar.*: *l. 70.* *superl.*: *l. 68.* *i. q.* **active, sedulo sim.**: CATO orig. 34 pleraque Gallia duas res -issime persequitur, rem militarem et argute loqui. FRONTO p. 62, 15 N. rari ... veterum scriptorum in ... laborem ... verba -ius quaerendi sese commisere. CASSIOD. var. 5, 1, 2 hoc (*sc. metallum*) vester ... pulvis ita -e detergit, ut *eqs.* in psalm. 33 praef. p. 233[A] David ... -e (*i. artificiose? an i. q. consulto?*) mutavit vultum, ita ut salivis ora compleret *eqs.*

industris *v. l. 82.*

***industrius,** -a, -um. [*ex* *endo-struos (*cf. l. 79*). *J. B. H.*]

de origine: FEST. p. 209 impetum, -um, indulgentem perinde composita ait Verrius atque impune et immunis: mihi non satis persuadet. PAVL. FEST. p. 106 -um antiqui dicebant indostruum, quasi qui, quicquid ageret, intro strueret et studeret domi. p. 313 struere antiqui dicebant pro adicere, augere, unde -os quoque. *de formis*: ?*nom. sg.* **industris**: SCHOL. Hor. epist. 1, 6, 20 navus: -is (*Γ*, industris *E*). *gen. plur. masc.* -um: CIL X 478, 8 (*a. 344*) -ium virorum patrocinio. *compar.* -ior: *p. 1277, 5.* -iior: *p. 1277, 10. 11.*

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

de notione: CIC. Tusc. 2, 35 -os homines illi (*sc. Graeci*) studiosos vel potius amantis doloris appellant, nos commodius laboriosos. SYNON. Cic. p. 431, 15 B. SERV. Aen. 1, 210 accinctos . . . -os dicimus *eqs.* 1, 435 -os navos dicimus. GLOSS. φιλόπονος. φιλόστοργος. ἐνάρετος, σπουδαῖος. ἐπιεικής. -os provisores. -ior peritior. *inde a* PLAVTO *et* CATONE.

i. q. assiduus, diligens (*c. abl.: infra l. 32. 41. in c. acc.: infra l. 11. in c. abl.: l. 22. 25*): PLAVT. Most. 150 quo neque -ior de iuventute erat . . . arte gymnastica. CATO or. frg. 36, 2 imperator laudem capit, exercitum meliorem, -iiorem (-iorem *l. v.*) facit. GRACCH. or. frg. Prisc. gramm. I 88, 6 ut in me -iior (-ior *l. v.*) sis quam in te. CIC. Verr. II 3, 53 homo gnavus et -us ([Manil. 18 h. gnavi atque -ii] Q. CIC. pet. 7 (novo *codd.*)]. VERR. II 4, 81 hominibus novis -is [*cf.* SEN. benef. 4, 30, 1 quosdam turpissimos nobilitas -is sed novis praetulit]. Cluent. 57 h. -os atque eo animo *eqs.* Cael. 74 quae nisi vigilantes h., nisi sobrii, nisi -i consequi non possunt [Att. 8, 11b, 1 v. h. et -um. COLVM. 7, 9, 10 custos . . . sit . . . v., impiger, -us, navus. *cf. infra l. 42*]. Q. CIC. pet. 29 multi h. urbani -ii). CIC. Mur. 9 nec -us ⟨quis⟩quam nec misericors nec officiosus (*cf.* COD. Theod. 1, 9, 3 -us quisque [SIDON. epist. 4, 21, 5]). Brut. 105 eundem . . . perfacetum *oratorem* fuisse dicebat; addebat -um etiam et diligentem. Tusc. 5, 57 *Dionysium* . . . in rebus . . . gerundis virum acrem et -um (epist. 3, 10, 4 studia . . . erga fortis et -os v. PLIN. epist. 4, 4, 1. SVET. Vit. 2, 4 v. innocens et -us. FRONTO p. 173, 14 N. -us v. est, strenuus *eqs.* EXPOS. mundi 17 p. 107 v. . . . fortes et valde -os in bellis. PALLAD. 3, 9, 5. AMBR. Noe 12, 40 erudito et -o v. VVLG. gen. 41, 33 *al.* 47, 6 Ios. 10, 18 CIL X 4725. *et al.*). CIC. ad Q. fr. 1, 1, 46 poetae boni et actores -i. SALL. Iug. 85, 1 -os supplices modicos esse. RVTIL. LVP. 1, 13, 14. VAL. MAX. 8, 7 ext. 15 -us Themistocles. SEN. dial. 3, 10, 2 animus . . . -us *esse non potest* nisi cupit. COLVM. 1, 4, 3 -i patrisfamiliae est *eqs.* (8, 2, 5). 4, 27, 5 pampinator -us. 6, 27, 1 providere auctorem (*i. marem admissarium?*) -um. IVV. 8, 52 iuvenis . . . armis -us (PLIN. epist. 10, 87, 3 i. probum [*v. l. 35*], -um et egregio patre dignissimum. *cf.* VVLG. III reg. 11, 28 adolescentem bonae indolis et -um). PLIN. epist. 10, 85, 1 procuratorem . . . probum (*cf. l. 33*) et -um et diligentem . . . expertus (10, 86, 1. *cf.* IVST. 29, 3, 8 quem promptum in bello -umque cognoverant). PAPIN. dig. 35, 1, 71 pr. HERM. vulg. sim. 10, 3, 2 virgines . . . mundae . . . castae et -ae. PALLAD. 1, 27, 1 AMM. 17, 10, 1. 30, 7, 7 HEGES. 2, 9, 3 PHYSIOGN. 74 p. 95, 5. MVTIAN. Chrysost. hom. 25, 2 p. 392 extr. valde dives sum et -us (εὐμήχανος). COD. Iust. 2, 41, 1 pr. (*imp. Alex.*) actis publicis. *nota pro subst.*: CIC. rep. 1, 4 vigilanti et -o. SEN. dial. 1, 2, 2 epist. 71, 23 TAC. ann. 12, 12, 1 SPART. Sept. Sev. 18, 4.

adv. **industriē**. *scrib.* -ae: *l. 50.* [*e coni. dub.*: RVT. LVP. 2, 2 (-e *Maehly*, industriae ⟨ac⟩ virtutis *Ruhnken*). *falso trad.*: CIC. dom. 27 (illustrius *vulgo, v. p. 398, 7*).] *i. q. sedulo, diligenter*: CATO or. frg. 1, 1 arbitror rem publicam curare -e summum periculum esse (*cf.* CAES. Gall. 7, 60, 1 ea, quae imperasset, diligenter -eque administrarent [CIL XI 5693 *a. 141* quod per gradus militiae suae tam industriae se administraverit]. FLOR. epit. 1, 1, 6 regnum dolo partum sic egit -e, ut iure adeptus videretur. HIER. hom. Orig. in Luc. 12 p. 85, 20 hoc ageret -e, ut gentes . . . gubernaret. *adde* FRONTO p. 87, 4 N. procuravit vobis -e *libertus*). RHET. Her. 1, 10, 16 ut . . . -e, quam rei utilitas postulabit, quaesisse videamur. CAES. civ. 3, 95, 2 castra a cohortibus . . . -e defendebantur (*cf.* QVINT. inst. 5, 13, 35 cum peculatus reus Verres fortiter et -e tuitus contra piratas Siciliam dicitur). VAL. MAX. 7, 5, 4 intellexit . . . quam -e sibi gerendus esset consulatus (*cf.* 8, 15 pr. honorem -e appeti et exsolvi grate videmus. SEN. epist. 77, 19 officia vitae, quibus fideliter et -e fungor [SVET. vita Plin. p. 92 equestribus militiis -e functus]). SEN. epist. 120, 18 ut honeste se atque -e gerat (COLVM. 1, 8, 18 strenue atque -e. CIL III p. 851 fortiter -eque). COLVM. 1 praef. 14 captivi agri septem iugera non minus -e coluerit quam *eqs.* 1, 7, 6 servi . . . *non* -e terram vertunt. 9, 2, 1. FRONTIN. strat. 1, 2, 2 quod is adeo prudenter atque -e fecit (*cf.* AMM. 15, 5, 36 -e gesta. VVLG. II par. 24, 13 operabantur -e. 32, 5 agens -e). SVET. Galba 3, 3 causas -e actitavit (*cf.* Dom. 8, 1 ius diligenter et -e dixit). LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (CIL XIV 2112) 1, 15 bene adque -e contraxerimus, ut *eqs.* ITALA II Macc. 10, 4 (rec. B) si quando peccassent, ab ipso -e . . . coercerentur. IVST. 43, 2, 9 cum latrones a rapina . . . -e frequenterque submoverent. 43, 5, 3. *Lambertz.*

***indūtiae**, -ārum *f.* (-a *v. l. 81*, ?-um *v. p. 1278, 15*). [*ab* *indūtus *derivatum videtur* (*cf.* nuptiae: nuptus), *sed origo et significatio primitiva incerta est. J. B. H.*] *de origine*: GELL. 1, 25, 14 '-as' sic dictas arbitramur, quasi tu dicas 'inde uti iam'. AVR. OPIL. *v. l. 83. cf. et p. 1278, 7.* *scribitur per -c- in codd. saepissime.* indotiarum: CIC. leg. 2, 21 (*ibid.* nontii). *inter feminina semper pluralia afferunt* PROB. app. gramm. IV 195, 25 CHAR. gramm. p. 35, 28 B. DIOM. gramm. I 328, 1 PHOC. gramm. V 428, 10 *al.* *de singulari*: GELL. 19, 8, 13 '-as' et 'caerimonias' scriptores veteres nonnumquam singulari numero appellaverunt. EPIST. Austras. 16 p. 130, 17 *v. p. 1279, 33.* GLOSS. (*v. et p. 1278, 14*). NOT. Tir. 55, 8 -ae. *de notione*: AVR. OPIL. frg. Gell. 1, 25, 17 -ae dicuntur, cum hostes inter sese utrimque utroque alteri ad alteros inpune et sine pugna ineunt; inde adeo nomen factum videtur quasi 'initiae' (*Lambecius*, inuiae *codd.*, induitiae *Fleckeisen*), hoc est initus atque introitus. VARRO frg. Gell. 1, 25, 1 '-ae sunt pax castrensis paucorum dierum'. . . . '-ae sunt belli feriae'. *cf. totum locum Gellii.* PAVL. dig. 49, 15, 19, 1 -ae sunt, cum in breve et in praesens tempus convenit, ne invicem se lacessant. DON. Ter. Eun. 60 '-ae' sunt pax in paucos dies, vel quod 'in diem' vel quod 'in dies otium' praebeant (*cf.* ISID. orig. 18, 1, 11). CHAR. gramm. p. 35, 28 B. ἀνακωχή. SYNON. Cic. p. 412, 21. 444, 34 B. DIFF. Suet. p. 276, 11 *v. vol. VI 1002, 13.* GLOSS.[L] III Abol. IN 60 -ae belli intervallum, pax bello manente. 124 in diem certum belli dilatio. Abstr. IN 42 dilationes. GLOSS. ἄνεσις. ἐκεχειρία. συγχώρησις. ἀνακωχαί. ἀνοχὴ ἡ ἐν πολέμῳ ὑπέρθεσις. *inde a* PLAVTO. [*it.* indugia. *M.-L.*] [*corrupt.*: GLOSS.[L] III Abol. IN 126 -a utilitas. *dub.*: GLOSS.[L] Corp. I 406 as spatia. 407 -um spatium.]

A *i. q. cessatio pugnae pacticia* (*cf. Gell. 1, 25, 8*), ἐκεχειρία (*opp.* bellum: *l. 19. 70 al.*; *app. vel opp.* pax: *infra l. 22. 25. 26 al.*): 1 *proprie in bellando*: PLAVT. Capt. 342 ubi erunt -ae (CIC. Att. 7, 17, 4 [*opp.* bellum]. LIV. 30, 37, 6. 33, 11, 3. 33, 13, 14 ad eam rem quattuor mensum -ae essent [*cf.* 34, 35, 2 sex m. 41, 25, 7]. POMP. TROG. Iust. 6, 7, 1. SEN. dial. 6, 16, 5 a quibus *casibus* nulli longa pax, vix -ae sunt. *et al.*). CIC. Phil. 8, 20 quid, si ille faceret -as? (off. 1, 33 triginta dierum. Att. 15, 13, 2 -as . . . non intellego fieri posse. BELL. Alex. 63, 5 non tantum -is factis, sed prope iam pace. LIV. 4, 30, 14 [*opp.* pax]. 5, 48, 4. 7, 20, 8 in centum annos [29, 12, 15. 32, 40, 4]. 29, 12, 7 [*opp.* pax]. 45, 34, 11 per hiemem. *al.* PETRON. 108, 12 [*per iocum*]. QVINT. decl. 267 p. 91, 17. *et al.*). CIC. off. 1, 33 quod dierum essent pactae, non noctium -ae (LIV. 9, 43, 6 triginta dierum [CVRT. 3, 1, 8]. 27, 30, 14 *al.* TAC. hist. 2, 15, 2 ann. 12, 45, 3 AMM. 28, 5, 4 *al. cf.* LIV. 32, 36, 9 -arum *pactum*). CAES. Gall. 4, 12, 1 is dies -is erat . . . petitus (*cf.* civ. 3, 15, 7 postulant, ut sint -ae. SALL. Iug. 104, 2 -ae postulabantur [Ps. AVG. serm. 49, 1 captivandae civitatis]. NEP. Ages. 2, 3 -as . . . petivit [LIV. 7, 22, 5. 9, 41, 5 in quadraginta annos. 30, 25, 2 pacem et -as. 31, 38, 10. 37, 7, 4 sex mensium. *al.* TAC. ann. 15, 28, 1 DARES 20 *al.*]. SEN. Phoen. 485 as te mater exiguas rogat). Gall. 4, 13, 5 ut, si quid possent, de -is fallendo impetrarent (*cf.* LIV. 4, 30, 1 -as annorum octo impetraverunt [9, 20, 3 biennii. 9, 37, 12 in triginta annos. *al.* FRONTIN. strat. 2, 13, 8. *v. et p. 1279, 38*]). civ. 1, 85, 3 eos neque conloquii neque -arum iura servasse. 2, 15, 1 -is . . . per scelus violatis (*cf.* LIV. 30, 25, 2 -arum fidem). 3, 16, 5 interea manerent -ae. 3, 17, 3 *al.* SALL. Catil. 51, 6 Carthaginienses et in pace et per -as multa nefaria facinora fecissent (Iug. 79, 4 LIV. 30, 31, 9. 30, 37, 11 *al.* AMM. 17, 3, 1 *al. cf.* LIV. 30, 24, 5 per -arum tempus [30, 38, 3 *al.* PAVL. dig. 49, 15, 19, 8]). SALL. Iug. 29, 4 deditionis mora -ae agitabantur. NEP. Ages. 2, 4 iuravit . . . uterque se sine dolo -as conservaturum (*cf. l. 81*). 3, 1 postquam -arum praeteriit dies (LIV. 45, 12, 1. *cf.* LIV. 1, 42, 2 iam . . . -ae exierant [DARES 26 *al. cf.* LIV. 4, 58, 1 tempus -arum. 30, 25, 1 dies (42, 47, 10)]. 27, 30, 11 -arum tempore circumacto). LIV. 1, 15, 5 *Veientibus* in centum annos -ae datae (2, 54, 1. 4, 35, 2 annorum viginti. 5, 32, 5. 9, 41, 7 annuae [10, 46, 12]. 30, 37, 6. 36, 35, 6 -is . . . in diem certam datis. *al.* POMP. TROG. Iust. 30, 3, 10. EVTR. 3, 21, 2 quadraginta et quinque diebus. DARES 22 *al.* AMM. 19, 2, 14. 19, 6, 13 tridui. *al. cf.* LIV. 44, 29, 2 -as religione loci praebente. DARES 23 Agamemnon concedit -as. AMM. 20, 11, 9 laxatis . . . ad diem unum -is [*cf.* 31, 7, 8]. 30, 6, 2 -is indultis). 1, 30, 7 -arum fides (9, 40, 18 *al. v. et l. 41*). 2, 18, 11 tacitae -ae quietum annum tenuere (2, 64, 8. 23, 46, 5). 4, 32, 5 -as ruptas (30, 25, 9. POMP. TROG. Iust. 3, 7, 14. *cf.* LIV. 4, 32, 12 ruptores -arum [8, 39, 12]). 4, 43, 9 Veientibus (*i. cum Veientibus factis*) -is. 7, 38, 1 cum in -is essent (9, 9, 13). 8, 37, 2 *Samnites* -as annuas ab urbe rettulerunt (*cf. l. 51*). 10, 10, 6 ab Etruscis adversus -as paratum bellum. 27, 30, 12 tempore -arum (FRONTIN. strat. 1, 5, 18 *v. et l. 44*). 30, 4, 8 tollere -as (30, 4, 10). 34, 19, 8 munimenta *Celtiberum* . . . privatis -is ingredientes. 37, 1, 1 brevem -arum diem habebant. 39, 28, 2 inter -as (AMM. 31, 12, 13). 42, 47, 3 spatio . . . -arum sumpto (*cf.* AMM. 25, 2, 1 triduo -is destinato). *al.* PLIN. nat. 7, 202 -as Lycaon *invenit*. 10, 58. FRONTIN. strat. 1, 5, 17 propter -as. PLIN. paneg. 11, 5 ne -as quidem nisi aequis condicionibus inibant. SVET. Cal. 5 consensisse ad -as. PANEG. 2, 9, 5 cum -ae bella suspenderant. *et al.* *sensu dilatato fere i. q. pax*: SIDON. epist. 5, 7, 3 invident . . . civitatibus -as. GREG. M. epist. 1, 16a p. 20, 5 cesset violentia militaris . . ., sint -ae.

2 *per imag. in litigando sim.*: PLAVT. Amph. 389 immo -ae parumper fiant, si quid vis loqui. TER. Eun. 60 in amore haec omnia insunt vitia: iniuriae, suspiciones, inimicitiae, -ae, bellum, pax rursum. PETRON. 18, 5 'facio' inquit *Quartilla* '-as vobiscum, et a constituta lite dimitto'. PLIN. epist. 8, 14, 14 ego postulabam ut tribus sententiis constaret suus numerus, nec se brevibus -is duae iungerent. GELL. 9, 5, 10 ego bellum et odium nivi indixi, alii -as cum ea varie factitabant. APVL. met. 7, 4 proeliorum servatis (*cf. l. 46*) -is a *latronibus*.

3 *translate* (*cf. p. 1279, 25*): a *i. q. intermissio, laxamentum cuiusvis laboris*: GARG. MART. med. 28 creditur *anethum* dare

[*Gumpoltsberger*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

illis (*aegrotantibus*) aliquas et febris -as (*cf.* SYMM. epist. 5, 12 aegro animo *praestat* -as. COD. Iust. 5, 70, 6 pr. *furiosis* breves -ae *inducuntur* [6, 22, 9 pr.]). VEG. mulom. 2, 62, 1 recepta sanitas *iumenti* confirmetur -is. AMBR. exc. Sat. 1, 76 mihi . . . dat aliquas officii usus -as (*doloris sc.*). HEGES. 5, 1, 1 p. 293, 3 nec per hiemem -as malorum egerat *Iudaea*. HIER. epist. 1, 5, 1 utrumque latus *martyris* carnifex fodit nec papillis dantur -ae. EPIST. pontif. 375 Conc.[S] I 2 p. 17, 25 laboris (*syn.* feriae). FRG. liturg. 2 p. 264[extr.] deus qui post . . . operis -as atque otium quiescendi . . . tempus renovas operandi. CASSIAN. conl. 12, 4, 4 seductus longis obsceni liquoris (*i. pollutionis seminis*) -is. **b** *i. q. quies, otium* (*c. gen. inhaerentiae fere i. q. tempus, spatium l. 15. 20. 22*): APVL. met. 2, 26 noctis -as cantus perstrepebat *gallorum*. CYPR. ad Donat. 1 p. 3, 6 *tempus quo* animus . . . anni fatigantis -as sortiatur (ANTH. 83, 84 -as fugientis non capit anni *amor*). AMM. 14, 11, 17 per -as naturae conquiescentis (*i. per somnum; cf.* CASSIAN. inst. 3, 4, 2 *cum* -as somni longius protelarent). VEG. mil. 4, 36 siquidem . . . arbores *caesae* . . . ad maiorem siccitatem mereantur -as. AMBR. in Luc. 8, 37 sit aliqua inter sollicitudines mundi et intemperantiae crapulam sobrietas religionis et -ae castitatis. EVSTATH. Bas. hex. 3, 10 p. 902[A] ut auditoribus studiosis -as praebeamus (*gr. p. 77*[B] σχολήν). SALV. gub. 6, 64 quasi . . . ad hoc -as tranquillitatis . . . capiamus, ut licentius . . . peccemus.
c *i. q. tempus liberum, commeatus a superiore datus* (*quaedam trahere possis ad B*): NOVELL. Theod. 7, 1, 1 (= COD. Iust. 3, 25, 1, 1) nisi forte commeatum ad rem propriam conponendam unius anni -as ostenderint se accepisse. CASSIAN. conl. 13, 15, 2 ut ei postulanti brevissimas pro sepultura patris non concedat -as *Iesus* (24, 9, 3). CASSIOD. var. 3, 21 disponendae utilitatis propriae causa -as tibi postulas debere concedi. *ibid.* secedendi ad provinciam quattuor mensium -as pietas nostra largitur. 4, 48, 2 octo mensium -as in Lucaniae dulces recessus . . . concedimus. 7, 36, 2 damus -as discedendi. *ibid. iterum. inde per imag.*: EPIST. Austras. 16 p. 130, 17 poetis datur -a peregrinis prudentiam monstrare insignem, cum te incola regio nostra unicum meruit habere doctorem.

B *i. q. dilatio, comperendinatio, mora,* προθεσμία (*fort. transl. ab usu s. A descripto, sed v. Compernass, Glotta 8, 1916, 112. cf. et supra l. 24*): **1** *de subeunda poena sim.*: **a** *in iure*: APVL. met. 1, 10 Medea unius dieculae a Creone impetratis -is. HEGES. 5, 46, 1 p. 400, 8 cum . . . clausos teneret *Iudaeos*, Aegyptum petiit, ut -as resipiscendi daret *Vespasianus*. COD. Theod. 16, 5, 62 *schismaticis* viginti dierum condonavimus -as, intra quos nisi . . . redierint *ad* unitatem, expulsi . . . macerentur. EPIST. pontif. 230 Migne 13, 19[A] requisitiones atque -ae eis *reis* multorum mensium conceduntur, ne iniuste damnentur. VICT. VIT. 3, 28 *tortus* petivit sese deponi et sibi -as dari. PASS. Thecl. Ca 28 p. 79, 1 rogans -as in crastinum. **b** *inde ap. Christianos de -is datis*: **α** *ad paenitendum* (*cf. et parabolam*: SEDVL. op. pasch. 4, 5 p. 258, 23 sub unius anni dimisit -is *ficum infructuosam* [APON. 4 p. 80]): PS. RVFIN. in Am. 5, 16 sq. p. 1080[C] nihil . . . de emendatione per tam longas -as cogitastis. AVG. serm. 211, 5, 4 adhuc -as vivendi accepimus (GREG. M. in euang. 12, 6 p. 1122[A]. *cf.* LEO M. epist. 43, 3 p. 284[A] vitae mortalis. BENED. reg. prol. p. 15, 65 huius vitae dies *nobis* ad -as relaxantur). PETR. CHRYS. serm. 19 p. 249[B] insipientibus -as dat credendi. 42 p. 319[B] homini totum tempus ad paenitentiae deputavit -as. SEDVL. pasch. 5, 8 p. 280, 6. VITAE patr. 5, 8, 1 p. 905[C] decem . . . dierum. CASSIOD. hist. 5, 42 p. 1022[B] ad agendam paenitentiam. GREG. M. dial. 4, 40 p. 294, 19 -as vel usque mane. *ibid. ter.* GREG. M. in euang. 12, 6 p. 1122[A] conversionis. **β** *ad resipiscendum haereticis sim.* (*v. et supra l. 41*): CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 27[B] petentibus Donatistis -as praerogare (*syn. p. 77*[4] mora). EPIST. pontif. 377 Conc.[S] I 2 p. 26, 20 -arum tempus *Nestorio datum* emensum est (I 3 p. 27, 20 secundum definitas -as [προθεσμίαν]. p. 59, 23 [ἀνοχήν]. *al.* PRAEDEST. 1, 89 p. 620[A]). FACVND. defens. 10, 4 p. 778[A] condemnationem, si non resipiscerent, comminati sunt, dantes eis etiam tractandi secum -as *patres*.

2 *de solvendo debito, tributo sim.*: AMBR. Tob. 5, 20 p. 528, 10 *debitor* accipit -as. COD. Theod. 5, 13, 4 (= Iust. 11, 66, 2, 1) si quis . . . in annis singulis non solverit debitum . . ., sine aliquibus dependere cogetur -is. 6, 4, 34 biennii vel triennii aut etiam quinquennii . . . -ae praebeantur. *ibid. iterum.* 11, 1, 34 quattuor mensum ab edicti publicati die -is datis aurum a possessore Capitolio studio spontaneae devotionis sancimus inferri. NOVELL. Maior. 2 pr. in redimendis . . . -is (Valent. 1, 1, 16). PETR. CHRYS. serm. 71 p. 403[B] da illi -as de promisso, qui tibi quidquid erat debiti iam donavit (COD. Iust. 7, 54, 3, 3). SIDON. epist. 4, 24, 2 ut creditor vester modicas . . . largiretur -as. *ibid.* 5 indultis tantisper -is. CASSIOD. var. 2, 38, 3. 5, 34, 1 si ei largae praeberentur -ae. 12, 2, 5 COD. Iust. 7, 54, 3, 3. 7, 71, 8, 5. 8, 40, 26, 2 semenstres tantum habere eum -as, intra quas sit ei licentia personam et non pecunias reddere. INST. Iust. 4, 13, 10 LEX Burg. lib. const. 45. GREG. M. epist. 13, 25 p. 390, 18 tempora restituendae pecuniae in -is data.

3 *varia*: AMM. 16, 12, 9 cum nullae laxarentur -ae. 20, 8, 9 darentur (27, 10, 5 quiescendi. *al. v. et p. 1280, 2 al.*). PRVD. perist. 2, 126 flagito -arum paululum, quo fungar efficacius promissionis munere. COD. Theod. 10, 10, 30, 1 per unum annum conveniendi ad inlustre iudicium . . . praestamus -as (COD. Iust. 4, 1, 12, 4[a] datis certis -is ad iudicem venire). NOVELL. Maior. 6, 5 cui *viduae* idcirco currentis lustri largimur -as, ut . . . eligendi honestiores nuptias habeat potestatem. CASSIAN. inst. 2, 9, 2 dum nobis huius commorationis tribuuntur -ae. conl. 2, 13, 6. 22, 1, 2 benignitas vestra tam largas concessit -as (*syn.* dilatio). EPIST. pontif. 374 Conc.[S] I 2 p. 11, 23 aegritudinis tuae qualitas non recipit . . . -as (ἀνακωχήν). CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 85, 18 omnibus . . . congregatis in Ephesinorum metropoli secundum definitas nobis -as tardare contigit . . . Iohannem ([προθεσμία]. *item de synodis convocatis* [*gr.* προθεσμία]: I 3 p. 96, 29. 169, 30 *al.*). QVODV. prom. 2, 20, 36 -as petit a patre quibus . . . fleret virginitatem suam *filia Iephte*. MARCELL. chron. II p. 77, 430, 3 VICT. VIT. 1, 49. ENNOD. dict. 15, 6 p. 470, 21 quos peroranti concęditis . . . -as. epist. 6, 16, 3 p. 158, 17 ut vix -as ad . . . urbem tribuerit destinandi. 6, 33, 2 p. 168, 11 ad vos dirigendi. VITAE patr. 3, 26 p. 754[D] ut vel duos dies iubeas ei -as dare, ut possit sibi aliam cellam providere. 5, 18, 4 p. 980[B] da mihi per tres dies -as (*gr. Cot. p. 424*[B] ἔνδος μοι τρεῖς ἡμέρας). *et al.*

structurae notabiliores: indicatur spatium temporis: adi.: longae, breves *sim. passim.* annuae: *p. 1278, 61. gen.*: *p. 1278, 20. 23. 28 al. acc. temp.*: *l. 17. abl. temp.*: *p. 1278, 53.* in *c. acc.*: *p. 1278, 24. 34. 38. 50. 52. 1279, 46.* per: *p. 1278, 26. l. 18.* ad: *p. 1278, 56.* usque: *p. 1279, 57. cf. et* intra *p. 1279, 41. 78. indic. a quo -ae vacent: gen.*: *p. 1279, 1. 6. 8. 9. 10. cf.* de *p. 1279, 74. indic. finis -arum* (*cf. et* in *locale p. 1279, 30*): *gen. gerund.*: *l. 1. 16. p. 1279, 29. 31. 40. 50. 54. 65. 83; gen. c. gerundivo: p. 1278, 33; gen. nudus: l. 5. p. 1279, 52. 54. 58. cf. et p. 1279, 11.* ad: *p. 1279, 17; c. gerundivo: p. 1279, 25. 56.* pro: *p. 1279, 27.* causa: *p. 1279, 28.* *inf.*: *p. 1279, 33.* ut: *supra l. 17.*
Gumpoltsberger.

[**indutiāriī** *v.* indus-.]

indūtilis, -e. *ab* induere. CATO agr. 135, 2 vomeris -is optimus erit (*de ferro quod indui vel inseri potest ligneae aratri parti. cf. Leumann, Adj. auf -lis 68*).

indūtor, -ōris *m. ab* induere. *qui induit* (*trop.*): AVG. c. Faust. 8, 2 p. 307, 17 talium fabularum sordidus sartor aut mendicus -r *Faustus*.

indūtōrius, -a, -um. *ab* induere. *i. q. aptus ad induendum*: PAVL. sent. 3, 6, 79 pelles quoque -ae continebuntur *veste legata*. ITALA II reg. 20, 8 (Legion. marg.) Ioab indutus erat mandyam -am (μανδύαν τὸ ἔνδυμα) suam super se.

indūtus, (-ūs) *m. ab* induere. *leg. formae* -ui (*dat. fin.; quasi indecl.*: *l. 47. 48. 49. 52. 53*), *postea abl.* -u, *acc. pl.* -us, *abl.* -ibus, *nom. sg.* -us. *i. q. indumentum*: VARRO ling. 5, 131 prius deinde ⟨indu⟩tui, tum amictui quae sunt, tangam (*cf. p. 1259, 55*). *ibid.* -ui alterum quod subtus. 10, 27 eo genere . . . quo -ui mulieres ut uterentur. TAC. ann. 16, 4, 2 ea, quam -ui gerebat, veste. PAVL. sent. 3, 6, 79 quae . . . -ui (*M*, indui *L*) vel operiendi cingendi sternendi iniciendique causa parata sunt (*cf. p. 1262, 25*). APVL. apol. 56 lini seges . . . non modo -ui et amictui . . . Aegyptiorum sacerdotibus, sed opertui quoque rebus sacris usurpatur. flor. 9 p. 32 habebat -ui ad corpus tunicam *eqs.* SYMM. epist. 3, 10 illa vestis decenter -ui est, quae *eqs.* AMM. 24, 2, 5 *hostes* horrentes -bus ⟨p⟩r⟨a⟩erigidis. 30, 7, 4 -bus imperatoriae maiestatis . . . ornatus *Valentinianus*. AMBR. hex. 5, 13, 42 p. 174, 5 (*trop.*) alcyone . . . eos *parvulos* divino vestit -u (*antea* involucro, fotu). CYPR. GALL. exod. 1253 deponere tristes -us (*exod. 33, 6* ornatum). COD. Theod. 10, 21, 2 *v. p. 1260, 58.* SIDON. epist. 2, 13, 6 clientem . . . conchyliato ditat -u. 8, 3, 5 cum . . . proprio nihil esui aut -ui de pecude conferret. CASSIOD. var. 6, 21, 2 geniatus -us, vestis gratiosa *eqs.*

induviae (-iēs: *l. 66*), -ārum *f.* [*ab* induere, *cf.* ex-, reduviae. *J. B. H.*] GLOSS.[L] III Abol. IN 99 -ae indumentum (*al.*). *i. q. indumentum*: PLAVT. Men. 191 quid hoc est? :: -ae tuae atque uxoris exuviae. GELL. 9, 13, 3 torquis ex auro -es (-as *l. v.*), quam ex hoste . . . detractam induit *Torquatus*. TERT. pall. 4 p. 938, 7 Oe. nec tepidior vis vanae . . . gloriae mutandis -is (*de Alexandro vestes Medicas induto*). PRVD. psych. 578 omnibus ibat nudata -is *Operatio*. c. Symm. 2, 288 -as caesae pecudes *praebebant*. SALV. gub. 1, 43 -arum vilium dignitatem. 5, 21 ipso corporum atque -arum barbaricarum foetore. DRAC. laud. dei 3, 278 -is . . . inopem simulare (*antea* vestibus indutus famuli). *de spoliis serpentium*: SCHOL. Verg. Aen. 2, 473 dialectici . . . tradunt inde bene dici exuvias, unde dici et -ae recte possint. ISID. orig. 12, 4, 47 dicuntur . . . exuviae et -ae, quia exuuntur et induuntur (*inde* GLOSS. V 570, 44).

(ineber), -bra, (-brum). [*ex* *en-hab-ros, *cf.* inhibeo. *J. B. H.*] enib-: *l. 80. 81.* enub-: *l. 79.* *vox sermonis auguralis, i. q. inhibens, adversus*: FEST. p. 76 enubro: inhibenti (*inde* GLOSS. Philox. EN 3 enibrum: πρᾶγμά τι ὡς ἐπὶ βλάβης, 4 enibra: ἐναντία, 8 eniber: ὄρνις πονηρά). PAVL. FEST. p. 109 inebrae aves, quae in auguriis aliquid fieri prohibent; et prorsus omnia -a appellantur, quae tardant vel morantur agentem (*inde* GLOSS.[L] II Philox. IN 147 -a ὄρνεον μαντευτικόν). SERV. auct. Aen. 3, 246 quae *alites* si fuerint
[*J. B. H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

prosperae, 'praepetes', si adversae, '-ae' (in^{h}ibrae *F*) vocantur (*inde* Isid. orig. 12, 7, 77 quod inhibeant, id est vetent). *J. B. H.*

inēbriātio, -ōnis *f.* *ab* inebriare. *i. q. actus inebriandi: proprie*: Avg. civ. 16, 1 p. 121, 21 D. eiusdem Noe et vineae plantatio et ex eius fructu -o (*cf.* inebrio *infra l. 59 et V. T. gen. 9, 20 sq.*). *transl.*: Hil. in psalm. 64, 16 terrae visitatio et eius -o (*cf.* inebrio *p. 1283, 40 et V. T. psalm. 64, 10*).

inēbriātor, -ōris *m.* *ab* inebriare. *qui inebriat*: Tert. adv. Marc. 5, 18 p. 640, 6 ubi sanctorum -es increpantur: 'et potum dabatis sanctis meis vinum' (*V. T. Am. 2, 12*).

inēbrietās, -ātis *f.* [*cf. c.* inebrio *et* ebrietas. *J. B. H.*] *fere i. q. sobria ebrietas* (*cf.* inebrio *p. 1282, 77 sqq.*): Avg. in psalm. 103 serm. 3, 13 si vos inebriat calix domini praeclarus (*psalm. 22, 5*), videbitur ista -s in operibus vestris.

***inēbrio,** -āvī, -ātum, -āre. *ab in et* ebriare. *formae perf. brev. leguntur* -asse (Hier.), -asti (Vvlg., Avg.). -ans *sensu mediopass.*: Oribas. syn. 6, 38 rec. Aa (*6, 37, 3* μεθυσθέντας, *l. v.* μεθύσαντας). *cf. l. 23. 27. gerund.* (*vi refl. vel mediop.*): Caes. Arel. serm. 46, 7 p. 201, 15 bibendi vel -andi consuetudinem. 55, 2 p. 231, 25 -ando, ballando. *ubi nil adnotavi, in gr. respondet* μεθύσκειν. *alia v. l. 27. 67. p. 1282, 28. 44. 55. 1283, 39. 60.* Gloss. III 77, 37 μεθύσκει: -tus (-at? *Goetz*). II 591, 65 sabinario: homo in tabernis (*cf. infra l. 68*) -are (-ari? *Goetz*) volens (solens *Goetz*). *inde a* Val. Max., Sen. philos. *singulis locis, saepius ap.* Plin. nat. (*13ies*), Eccl.; *ap. poet. dact. nonnisi* Ivv. 9, 113. [*it.* inebbriare, *francog.* enivrer. *M.-L.*] [*dub. vel falso trad.*: Psalt. Cas. 106, 27 turbati sunt et commoveantur et -antes (*gr.* ἐσαλεύθησαν ὡς ὁ μεθύων, *Vulg.* moti sunt sicut ebrius. *fort. scrib.*: commove⟨b⟩antur ut -antes. *cf. l. 16*).]

i. q. in ebrietatem perducere, ebrium reddere: **I usu strictiore:** *animantes* (*bestias infra l. 80*) (*saepe pass. vel refl.* [*v. infra l. 67 sqq.*] *i. q. ebrium fieri*): **A** *proprie*: **1** *spectat ad ebrietatis vim sensus perturbantem*: **a** *homines* (*maxime vino sim.; aquis: infra l. 40 sqq.; palmis sim.: infra l. 43. subi. res -ans: infra l. 43 sqq. passim;* calix: *infra l. 64. absol. vel obi. suppl.: infra l. 40 al.*): Val. Max. 1, 8 ext. 18 qua (*proprietate vini*) homines -entur. Sen. epist. 83, 27 sapientem multo vino -ari (Plin. nat. 23, 161. Itala Eph. 5, 18 [Tert. adv. Marc. 5, 18 p. 640, 5] -ari v. dedecore [*MF*, -cori *R*; *gr.* μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία, Vvlg. nolite -ari vino, in quo est luxuria]. *et al. cf. l. 53*). Plin. nat. 1, 31, 13 quae (*aquae; cf. Val. Max. 1, 8 ext. 18*) -ent (14, 149 Cypr. epist. 63, 11 p. 710, 5. *cf.* Plin. nat. 31, 16 -ari fontibus. Hymn. Ambros. I 5, 18 -are flumina [*in miraculo; cf. N. T. Ioh. 2, 9*]). 12, 103 phoenicobalanus ... vescentes ... -at (23, 97 *palmae fruges* -ant recentes [*Diosc. gr. 1, 109, 1* βρωθεῖσαι μεθύσκουσιν]. *cf.* 23, 38 *vinum* dulce minus -at [*cf. Diosc. gr. 5, 6, 2*]. Hier. epist. 52, 11, 3 sicera ... omnis potio ..., quae -are potest. *al.* Vvlg. lev. 10, 9 *al.* Avg. mor. Manich. 2, 16, 46 hoc genus potus [*sc. sucus hordei*] citissime -at. *et al.*). Itala I Thess. 5, 7 (cod. d *al.*) qui -antur (*gr.* οἱ μεθυσκόμενοι, *Vulg.* qui ebrii sunt. *sic mediopass.*: Gavdent. serm. 9, 48 G. Ambr. Hel. 12, 42 Hier. reg. Pachom. 159 p. 58, 8 B. *al.* Rvfin. Clement. 9, 20 Avg. epist. 29, 5 p. 116, 15 *al.* Salv. gub. 3, 49. *et al. nota*: Sidon. epist. 3, 13, 4 si -etur, in vomicas [*i. vomitus*] *fertur*). Porph. Hor. ars 434 quos volunt recipere in amicitiam, multo mero -ant *eqs.* (*sic aliquem*: Hyg. fab. 125, 4 *Vlixes* vino *Cyclopem*. Vvlg. gen. 19, 32. Avg. c. Faust. 22, 44 p. 636, 23 paucis poculis. *sine abl.*: Vopisc. quatt. tyr. 14, 4. Vvlg. II reg. 11, 13 *David Vriam*. Hab. 2, 15 qui potum dat amico suo ... -ans, ut aspiciat nuditatem eius. Greg. Tvr. Franc. 4, 35 p. 170, 3). Cypr. epist. 63, 3 p. 702, 18 -tus *Noe* (Vvlg. gen. 9, 21. *Eccl. saepe; allegorice de Christi passione interpretantur* Cypr. *l. c.* Avg. civ. 16, 2 p. 123, 26 D. *cf.* Gavdent. serm. 4, 17 G. -ti *per parentalia*. 9, 48. Ambr. Abr. 1, 6, 54 -ti ... patris *sc. Loth* [*ibid.* 1, 6, 56 vino. *cf.* Vvlg. *supra l. 54 al.*]. Avg. epist. 29, 4 p. 115, 28 publice religionis nomine -tos. *et al.*). 63, 11 p. 710, 4 calix ... qui -at (*cf. p. 1282, 81*) utique vino mixtus est (Vvlg. psalm. 22, 5 c. meus -ans quam praeclarus est. *inde passim Eccl.*, *v. p. 1282, 81 sqq.*). Heges. 4, 7, 1 p. 252, 3 nihil commune sobriis cum se -antibus (*Ios. bell. 4, 242* ἐμμεθυσκομένους. Avg. in epist. Ioh. 4, 4 sollemniter. serm. 332, 1 in popinis [*cf. l. 22*]. *al.* Caes. Arel. serm. 6, 2 p. 33, 13 usque ad mediam noctem. 46, 1 p. 197, 5 plus quam opus est bibendo. *al. cf. l. 71*). Avg. epist. 29, 5 p. 117, 5 ad -andos vos (Cael. Avr. chron. 1, 5, 175 -andos ... aegrotantes). 36, 3 p. 33, 8 *al.* Cassian. inst. 5, 6 p. 85, 23 crapula vini mentem -are consuevit. Cael. Avr. acut. 1, 15, 147 -are *phreniticos* (1, 15, 150 non oportuit ebrium [*sc. phreniticum quasi ebrium*] -ando curare). Sidon. carm. 22, 34 *Bacchus solo intuitu* attonitos ... -at Indos. Caes. Arel. serm. 46, 2 p. 197, 10 caro nostra ... nimio potu ... -ta.

p. p. p. inēbriātus, -a, -um *pro adi. i. q. ebrius*: Ambr. Noe 31, 118 vere -us erat qui ridebat patrem (*cf. gen. 9, 21 sq.; Ambr. l. c. postea*: vere ebrius erat).

b *bestias*: Plin. nat. 8, 34 dracones -tos *sanguine elephantorum*. 24, 148 *ari radix* serpentes nidore ... -at.

2 *spectat ad vini naturam corpus et animum recreantem* (*cf. p. 1282, 56*): Vvlg. prov. 11, 25 qui -at (*sc. sitientes largo potu afficit*), ipse quoque -bitur.

B *in imag.* (*cf. e. g. infra l. 11. 32 sqq. 41. 68. 72*) *et translate i. q. implere sim.* (*nonnisi in bibliis et ap. Eccl. except. l. 5*): **1** *spectat ad ebrietatis vim sensum perturbandi et mentem abalienandi* (*cf. vol. V 2, 7, 80*): **a** *meton. de auribus* (*cf. vol. II 1509, 60. 1511, 31*): Ivv. 9, 113 qui te per compita quaerat nolentem et miseram vinosus -et aurem (Schol.: inpleat te ebrius secretis dominorum).

b *exempla biblica et ecclesiastica* (*sec. gr.* μεθύσκω; *cf. Lewy* [*v. infra l. 78*] *p. 15². 122¹; Preisker, Theol. Wörterb. zum N. T. IV 550 sqq.*): **α** *praevalet imago bibendi*: Itala prov. 4, 17 (Lucif. non conv. 6 p. 14, 8 *al.*) vino ... iniquo -antur *impii* (*Vulg.* bibunt. *cf.* Rvfin. Orig. in cant. 3 p. 185, 30. *v. Preisker l. c. 551, 45*). thren. 3, 15 (Wirc.) -vit me amaritudinibus (*Vulg.* replevit). 4, 21 (Ambr. in psalm. 118 serm. 21, 4, 2. *cf.* 19, 4, 1) ad te (*filiam Idumaeae*) transibit calix, bibes et -beris adhuc (Vvlg. -beris. Hier. epist. 65, 4, 3 Philistiim ... -ti ... fuerant aureo c. Babylonis [*cf.* Vvlg. Ier. 51, 7 Isid. praef. test. 50]. in Ier. 5, 27, 6. *cf. et infra l. 27*). Vvlg. Is. 29, 9 -amini, et non a vino. 49, 26 *hostes* quasi musto sanguine suo -buntur (*cf.* Zach. 9, 15). apoc. 17, 2 -ti sunt ... de vino prostitutionis eius (*v. Preisker l. c. 551, 35*). Avg. c. Iul. op. imperf. 2, 101 ex vestro, quo -ti estis, meracissimo dogmate delirate. Leo M. serm. 60, 4 p. 345^{B} hoc ... Iudas -tus veneno (*sc. avaritia*. Caes. Arel. serm. 1, 17 p. 16, 19 vitiorum v. mortifero -etur *anima*. *cf.* Sedvl. op. pasch. 2, 17 p. 223, 14 coluber [*i. diabolus*] ... letalibus venenis -ans. Ennod. opusc. 5, 26 p. 400, 10 mens rigore -ta venefico).

β *-ant varii animi affectus vel ea, quae affectus movent*: Itala Ier. 25, 16 (Hier. in Ier. 5, 14, 1) sume calicem vini furoris ... bibent et -buntur (*gr. 32, 16* πίονται καὶ ἐξεμοῦνται, *Vulg.* bibent et turbabuntur, *Hier. l. c.* sive voment. *cf.* Avg. serm. coll. Morin p. 539, 32 *haeretici* -antur f. et errore pessimo). Ambrosiast. in I Cor. 8, 1 ut non satis mera sit (*sc. scientia*) et -et scientem, ut se extollat. Heges. 1, 11, 1 p. 16, 5 magis sanguine (*sc. caede*) quam vino -tus (4, 7, 1 p. 252, 9 -entur. *sim.*: Avg. conf. 6, 8, 13 p. 112, 18 cruenta voluptate -batur). Hier. hom. Orig. in Ier. 2, 8 (*ad Ier. 51, 7, cf. supra l. 16*) -amur ira, -amur tristitia, -amur et mente excedimus amore, concupiscentiis et vana gloria (*cf. Orig. l. c. p. 297, 28* μεθύσκον ... ἀπὸ ὀργῆς *eqs.* Pelag. in Eph. 4, 26 p. 370, 3 i. non -et mentem [*al.* Pavl. Nol. epist. app. 2, 22 i. atque odio -ari]. *cf.* Rvfin. Orig. in lev. 7, 1 p. 372, 20 iracundia -at animam). in Ion. 3, 6 p. 1143^{C} quem non -vit eloquentia saecularis? *al.* Pelag. in Rom. 7, 15 p. 58, 17 quasi -tus consuetudine peccatorum (*neutr.*). *al.* Rvfin. Orig. in lev. 7, 1 p. 372, 19 sqq. *al.* Avg. c. Parm. 3, 2, 9 quidquid ... sceleris et iniquitatis -at multitudinem. Mvtian. Chrysost. hom. 4, 5 p. 267 -aris ex luctu (μεθύεις). Greg. M. moral. 33, 11 *amatores vitae mortalis* amor vitae carnalis -at. *et al.*

2 *spectat ad ebrietatis vim vires infringendi, enervandi* (*speciatim in metonymiis a poesi hebraica oriundis, de populis, principibus sim. debellandis, conficiendis*): Vvlg. Is. 63, 6 conculcavi populos ... et -vi eos in indignatione mea *eqs.* (Ier. 51, 39. 57). Ier. 25, 27 bibite et -amini et vomite et cadite neque surgatis. 48, 26 -ate eum (*sc. Moab*). Nah. 3, 11 tu (*sc. Ninive*) ... -beris et eris despecta (*cf.* Hier. in Nah. 3, 11 p. 1260^{D}). *inde etiam*: Rvfin. Greg. Naz. orat. 8, 10, 1 contriti et humiliati et -ti non vino neque sicera ..., sed -ti a fortitudine plagae, quam invexit dominus (*gr. 16, 10 p. 945^{D}* μεθύοντες οὐκ ἀπὸ σικέρα *eqs.*).

3 *spectat ad ebrietatis vim animum erigendi, laetificandi* (*cf. p. 1281, 82 et vol. V 2, 7, 80. 9, 79*): **a** *generatim*: Itala psalm. 22, 5 (Cypr. epist. 63, 11; *sim.* Ambr. Ioseph 11, 60 Hier. epist. 44, 2 Rufin. Orig. in lev. 7, 1 p. 372, 25 *al.*) calix tuus -ans perquam optimus (Vvlg. c. meus -ans. Hier. in Matth. 26, 30 p. 196^{A} qui salvatoris pane saturatus et c. -tus fuerit. Avg. serm. 280, 4, 4 quo poculo [*cf. l. 66*] -ta *femina in martyrio nihil sensit*. *cf. et infra l. 81*). prov. 9, 4 (Apon. 10 p. 195) *craterem* (*sc. in quo vinum laetitiae miscetur*) -turum inopes sensu (*sic vel* sensuum *codd.*, senum *ed.*). Ambr. bon. mort. 5, 20 quo cibo et potu repleta anima ... atque -ta. epist. 55, 2 Noe ... amoris et gratiae tuae -tus poculo. in psalm. 118 serm. 11, 14, 3 (*cf. psalm. 118, 83*) qui -at non vino, sed spiritu. Hier. hom. Orig. in cant. 1, 3 p. 32, 13 quia -ent atque laetificent istiusmodi cogitatus. in Ier. 6, 17, 11 sacerdotes (*i. apostoli*) ... -ti in convivio Ioseph (*cf.* Vvlg. gen. 43, 34 Hier. in Matth. 26, 29 p. 196^{A}). in Ioel 2, 24 p. 974^{A} vos ... virtutum frugibus abundare et saturari atque -ari frumento, vino et oleo. in Os. 14, 8 p. 944^{C}. Vvlg. prov. 5, 19 ubera eius (*mulieris amatae*) -ent te (*sim.* 7, 18). Ier. 31, 25 -vi animam lassam. Rvfin. Orig. in iud. 6, 2 p. 500, 7 verae vitis (*Christi*) ... sanguine -emur (Ps. Avg. catacl. 4, 5 hic s. -at mentem). Apon. 3 p. 66.

b *speciatim apud Eccl. spectat ad bonam vel sobriam ebrietatem* (*v. vol. V 2, 10, 15 sqq. H. Lewy, Sobria ebrietas, ZntW., Beih. 9, 1929, 138 sqq.* [*acced. abl.* ebrietate: *p. 1283, 12*, sobrietate: *p. 1283, 5; acc.* sobrietatem: *p. 1283, 10, cf. p. 1283, 19; v. et p. 1283, 5*]): Cypr. epist. 63, 11 p. 710, 10 calix (*v. vol. III 163, 78 sqq. et p. 1281, 64*) dominicus sic -et, ut sobrios faciat, ut mentes ad spiritalem sapientiam redigat *eqs.* (Ambr. in psalm. 118 serm. 21, 4, 2 [*ad* Vvlg. thren. 4, 21]. Avg. c. Petil. 2, 47, 110 p. 85, 3 c. ... -ans ad

[Kugler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

capessenda caelestia martyres [in psalm. 35, 14]. in psalm. 103 serm. 3, 13 *v. p. 1281, 13. cf.* GAVDENT. serm. 9, 49 G. praeclarum est poculum dei -ans [*v. supra p. 1281, 65*], quoniam sobrias efficit bibentium mentes divini potus ebrietas [AMBR. Noe 31, 118. Hel. 10, 33 sobrietate (-tem *l. v.*). *al.* PAVL. NOL. carm. 24, 685 -etur sobriante p. de fonte sancti spiritus. AVG. civ. 16, 41 p. 192, 15 D.]). ZENO 2, 53 p. 509A quo *musto* repleti -tique *catechumeni* feliciter spiritus sancti calore fervebunt. AMBR. bon. mort. 5, 20 ferventioris spiritus sermo, qui -at sicut vinum et cor hominis laetificat. fid. 1, 20, 135 sobrietatem (*cf. l. 5*) -at *vinum ex botryone qui e ligno crucis pependit i. Christo* (*cf.* RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 185, 21). Ioseph 11, 60 *Paulus* a principio (*sc. fidei*) -atur ebrietate, sed sobria (HIER. in Ier. 6, 24, 4 RVFIN. Orig. in lev. 7, 1 p. 372, 24). *al.* PS. AMBR. sacr. 5, 3, 17 -aris in spiritu (*ibid.* spiritu qui -atur. PAVL. NOL. epist. 21, 4 p. 151, 15 -tus sp. sancto. AVG. serm. 225, 4, 4 sp. sanctus ... *sitientes* -at vos. *cf.* PAVL. NOL. epist. 5, 16 p. 35, 14 -ante sp. caritatis sobriam misceamus per pocula casta laetitiam). *al.* AVG. in psalm. 62, 6 de ipso fonte *sapientiae* -buntur animae nostrae. *al.* VICTRIC. 8 vigiliis et ieiuniis -ta sobrietas. SALON. in prov. p. 976C qui sacro eloquio mentes auditorum studet -are, -atur et ipse sanctique spiritus infusione repletur. MAX. TAVR. serm. 77 p. 687B CAES. AREL. serm. 168, 4 p. 651, 1. *et al.* *per iocum sensu ancipiti inter hunc et proprium*: PAVL. NOL. epist. 15, 4 illum (*sc. quendam antea pronum in ebrietatem*) ... emendatum ... modico vino ... -ari ad sobrietatem.

4 *singulariter i. q. in statum rei inebriantis redigere*: CAES. AREL. serm. 168, 3 p. 650, 19 aquarum natura -atur (*sc. mutatione in vinum [Ioh. 2, 9] vim -andi acquirit*).

II **usu latiore** *i. q. abunde et usque ad summam plenitudinem perfundere, tinguere*: A *res*: 1 *colore, medicamentis, condimentis*: PLIN. nat. 9, 139 (*de purpurae genere amethystino*) rursum absolutum -atur Tyrio (*cf. vol. V 2, 15, 40 sq. 45. 47. sim.*: 35, 44 *genus cretae argentariae* fervente aheno rudibus medicamentis -tum. *inde, ut vid.*: ENNOD. epist. 4, 9, 2 p. 105, 1 virus generosum, quod vellus aeno -ante non sorbuit). 14, 17 conduntur et musto uvae ipsaeque vino suo -antur (*cf. vol. III 1757, 39*).

2 *aqua, imbre* (*flatibus infra l. 49*): PLIN. nat. 17, 249 *nimia rigua* -tis radicibus nocent (*cf. Theophr. caus. pl. 5, 15, 3 τὸ ὕδωρ ... τὰς ῥίζας ... λίαν ἐκμεθύσκον*). ITALA psalm. 64, 11 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 62, 5) in stillicidiis ... -bitur germinans *terra* (HIER. *in l.*: pluviis irrigata. VVLG. psalm. 64, 10 [AVG. quaest. hept. 1, 144 *ad l.*: apparet hac ebrietate saturitatem significari *eqs.*]. Is. 55, 10 imber ... -at terram [ISID. orig. 13, 10, 4 ad germinandum. *cf.* VAL. CEM. hom. 19, 3. *et al.*]. *cf.* PSALT. Cas. 64, 11 sulcos *terrae* [VVLG. rivos]). Sirach 24, 42 -bo prati mei fructum. 39, 28 cataclysmus (*i. inundatio fecundans*) aridam -vit. PS. AVG. serm. ed. Mai 1, 1 *unda* delicatas -ans herbas (72, 1). VEN. FORT. vita Sev. 9 segetes -antur. *similiter*: SIDON. epist. 1, 5, 8 spiritu aëris venenatis (*cf. p. 1282, 22*) flatibus -to. *translate*: AMBR. in psalm. 118 serm. 13, 24, 3 p. 295, 19 verbum dei ... sicut pluvia ... venas terrae nostrae vel animae ... -vit praedicatione divina. p. 295, 23 (*ad* VVLG. psalm. 64, 10 *supra l. 41*) *verbum dei* -vit (*sc. terram*) gratia spiritali. VVLG. Is. 16, 9 -bo te lacrima mea, Hesebon. PAVL. MED. bened. 9, 1 doctrinam, quae ignorantium corda quasi quidam rivus ad proferendos intelligentiae fructus -are soleret.

3 *sanguine*: ITALA deut. 32, 42 (Lugd.) -bo sagittas meas a sanguine (VVLG. -bo s. m. s.). VVLG. Is. 34, 7 -bitur terra ... s. (PS. ARNOB. confl. 2, 19 p. 298C). *translate*: VVLG. Is. 34, 5 -tus est in caelo gladius meus ([*sc. sanguine. inde* RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 7, 1 (*gr. 16, 7 p. 944B μεθύουσαν*)]. Ier. 46, 10). PETR. CHRYS. serm. 127 p. 550A Herodes ... -ans cruore terram.

B *homines* (*deum infra l. 70, animam infra l. 70*): 1 *praevalente notione implendi*: PAVL. NOL. carm. 24, 113 -ti navitae potu salis tristi necantur crapula. 2 *praevalente notione saturandi*: ITALA Os. 14, 8 (Hier. in Os. 14, 8 p. 943B) bibent et -buntur frumento (*Vulg.* vivent). VVLG. psalm. 35, 9 *filii hominum* -buntur ab ubertate domus tuae (*inde* PS. RVFIN. in Ioel 3, 18; *alleg. interpr.* AVG. in psalm. 35, 14. 62, 6). Sirach 32, 17 *dominum* -antem te ab omnibus bonis suis. Is. 43, 24 adipe victimarum ... non -asti me (*sc. deum*). Ier. 31, 14 -bo animam sacerdotum pinguedine (*v. Preisker l. c. 551, 41.* HIER. in Ier. 6, 17, 9. *cf. et p. 1282, 69*).

structurae: *indicatur, unde -etur* (*praeter abl.*): ab (*sec. gr. ἀπό*): *p. 1282, 18. 54. 1283, 56. 67. 69.* de: *p. 1282, 19. 1283, 18.* ex (*ex gr. ὑπό*): *p. 1282, 44.* *adv.*: unde: AVG. in psalm. 35, 14 serm. 225, 4, 4. *finis -andi*: ad: *supra l. 25* (*ad c. gerund.*: *p. 1282, 84. 1283, 43. 54*). *effectus -andi*: *abl.*: *v. p. 1282, 79. acc.*: *v. p. 1282, 80.*

deriv.: inebriatio, inebriator. *cf.* inebrietas.

inedāx ὀλιγοφάγος GLOSS. II 382, 1. *ab* in *et* edax.

***inedia**, -ae *f.* [*ab *inedus 'νῆστις' ut vid.; cf. Wackernagel, Synt. II 287. J. B. H.*] *scrib.* en(a)edia: ORIBAS. (Aa). NOT. Tir. 103, 4. SYNON. Cic. p. 429, 5 B. (*inter syn.*). GLOSS.L III Abstr. IN 64 tenuitas, fastidium. Abol. IN 130 stupor dentium. GLOSS. ἀσιτία, ἀτροφία. famis, ieiunia. *inde a* PLAVTO, *semper singulari numero, exceptis* ARNOB. nat. 2, 16 p. 61, 15 VEN. FORT. vita Germ. 12, 41 EVGIPP. Sev. 4, 9. [*ex coni.*: *l. 31.* TERT. ieiun. 16 p. 296, 1 (invidiam *trad.*).]

I *i. q. status non edendi, defectus cibi, ieiunium* (*per quendam pleonasmum acced.* cibi *sim.*: *l. 62. 64. 79. p. 1285, 2. 39*; famis -a *sim.*: *infra l. 40.* *indicatur quamdiu*: *l. 17. 19. 22. 43. 48. 54 al.*): A *de abstinentia non voluntaria*: 1 *generatim*: a *pertinet ad singulos* (*de bestiis*: *l. 14. 18 al.*): α *valetudinem corporis adficit*: PLAVT. Curc. 309 genua -a succidunt. CIC. Planc. 26 *C. Marium* fessum -a fluctibusque. fin. 5, 82 *Regulus* in potestate hostium vigiliis et -a necatus est (TERT. apol. 6, 4 *v. infra l. 24.* AMM. 31, 6, 5). VERG. catal. 13, 40 patrui pedes -a turgidos. VAL. MAX. 5, 4, 7 ut -a consumeretur *mulier capitis damnata* (PHAEDR. 2, 4, 23 -a sunt consumpti cum suis *aquila et aper*. AMM. 17, 7, 6. HIER. epist. 77, 6, 1 miserorum membra). MELA 1, 106 *Mossyni*, ubi culpam prave quid imperando meruere *reges eorum*, -a diei totius adficiunt (FRONTIN. strat. 2, 5, 23 COD. Theod. 3, 30, 3, 2b). PLIN. nat. 8, 57 cruciabat ... -a *leonem* (AMM. 24, 7, 7 *al.* *cf.* TERT. anim. 28 p. 348, 1 vitae septennio excruciatae ... -a. HIER. hom. Orig. in Ezech. 5, 2 p. 373, 3 -a ... discrucietur. *cf. et l. 38*). 10, 13 albescunt -a pinnae *aquilarum*. 11, 283 homini non utique septimo *die* letalis -a (APVL. met. 6, 32 *v. l. 32*). 14, 89 (*ex Fab. Pict.*) matronam ... a suis -a mori coactam ([*ad eundem eventum spectare videtur*: TERT. apol. 6, 4 ut matronam ... -a necarint]. ARNOB. nat. 5, 6 p. 178, 15). FRONTIN. strat. 2, 1, 1 hostes -a ... fatigati (2, 1, 5 AMM. 31, 10, 15 VEG. mil. 3, 11. *cf.* GREG. M. in euang. 36, 1 p. 1266C [*per imag.*] longa -ae peste fatigamur). 2, 1, 4 cum -a ... laborarent *Poeni* (RVFIN. Orig. in gen. 16, 3 *v. l. 41.* MARCELL. auct. chron. II p. 105, 537, 2). TAC. hist. 3, 22, 1 confectum ... -a hostem (AMM. 31, 13, 7 RVFIN. hist. mon. 16 p. 436B. VEREC. in cant. 3, 14 -a [in eo ita *cod.*] fameque confecti). APVL. met. 6, 32 -ae diutinae letali fame tabescet (HIL. trin. 10, 14. *cf.* AMM. 29, 6, 18 contabescerent). TERT. anim. 25 p. 341, 21 si alimonia, -a, crementa, decrementa ... tractatio est animae. HIL. in Matth. 15, 6 ne in via prae -a deficiat *turba* (RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 4, 3 p. 1357A Esau ... deficiebat -a). in psalm. 62, 3 p. 218, 7 per has -ae et sitis passiones. AMM. 16, 12, 11 -a siti laboreque membris marcentibus. 25, 7, 7 dies ... -a cruciabiles. *al.* CHIRON 405 *boves* cum penuriam cibi passi sunt et -am (-arum *cod.*). RVFIN. hist. 2, 20, 3 ut ... -a deperirent (ὑπ' ἐνδείας). 3, 6, 17 qui ... famis -a (ὑπὸ τοῦ λιμοῦ. *eadem abundantia* RVFIN. Orig. in gen. 16, 3 p. 139, 20 famis -a laborare. *cf. et* APVL. met. 6, 32 *supra l. 32*) corrumpebantur (IORD. Rom. 239). *al.* COD. Theod. 9, 3, 1, 1 si aliquem ultra debitum tempus -a ... exhauserit. ACT. Archel. 2, 6 senilis aetas ... resoluta per -am. PASS. Mar. Iac. 8 p. 57, 2 in ... -a carceris. *et al.* *quasi personate*: VVLG. Iob 18, 12 -a invadat costas illius *impii* (*syn.* fame).

β *toleratur sim.*: CIC. Tusc. 2, 40 aniculae saepe -am biduum aut triduum ferunt (PLIN. paneg. 13, 1). SALL. Catil. 5, 3 *Catilinae* corpus patiens -ae algoris vigiliae (GALLICAN. Avid. 3, 4). CELS. 1 prooem. 73 in eo magis necessaria cibi festinatio est, qui minus -am tolerat (TAC. Germ. 4. ENNOD. epist. 1, 4, 4 p. 8, 15 [*per imag.*]). 1, 3, 32 -am facillime sustinent mediae aetates. PLIN. nat. 8, 94 *crocodilus dicitur* quattuor ... menses hiemis semper -ā tramittere in specu (*inde* SOL. 32, 28). IVST. 44, 2, 1 corpora hominum (*sc. incolarum Hispaniae*) ad -am laboremque *parata*. *adde*: CLAVD. DON. Aen. 7, 125 p. 21, 14 quis non optaret -am talem *eqs.*? (*ad Aen. 7, 128* fames ... positura modum).

b *pertinet ad regiones sim.*: AMM. 14, 7, 5 ut -ae *plebis Antiochensis* dispelleret metum. HEGES. 5, 21, 3 p. 345, 19 -a vocem ademerat. RVFIN. hist. 3, 6, 1 -a ... crescebat. SERM. Caspari p. 218, 16 prae nimia penuria et -a panis. CONSVLT. Zacch. 3, 8 p. 112, 30 -ae funestos exitus. LEO M. serm. 33, 4 p. 243A. MARCELL. chron. II p. 76, 423, 3 terrae motus multis in locis fuit et frugum -a subsecuta. auct. chron. II p. 106, 538, 6 Oraio Mediolanum longa -a deterit.

2 *speciatim* (*de bestiis*: *l. 76*): a *adhibetur pro remedio ad morbos tollendos vel robur augendum*: CIC. epist. 16, 10, 1 -a et purgationibus ... consumptus. CELS. 1, 2, 10 si quibus de causis futura -a est, labor omnis vitandus est (7, 18, 4). 1, 3, 25 quid ... adiuvare possunt quies et -a ...? 2, 12, 2B si prima -a febrem non sustulit, *alvus ducenda est* (*cf.* 6, 6, 8G alvum duci longioremque -am indici necessarium est. 8, 9, 1D). 2, 16, 1 (*opp.* satietas). 3, 21, 4 imperata ⟨sunt⟩ corpori sitis, requies, -a (GELL. 16, 3, 2. *cf.* PLIN. nat. 29, 23 imperiosa -a). 3, 25, 2. 8, 10, 7C. PLIN. nat. 8, 162 Sarmatae longinquo itineri -a pridie praeparant *equos*. 29, 113. SVET. Vesp. 20 -am ... unius diei per singulos menses *interponebat*. VOPISC. Aurelian. 50, 1 ipse se -a ... curabat. AVR. VICT. Caes. 39, 6 -a refecti. ORIBAS. eup. 1, 4, 1 Aa p. 408 cybi (ἔνδεια τροφῆς). *al.*

b *i. q. morbus stomachi cibos respuentis, nausea*: CELS. 1 prooem. 41 metu, dolore, -a, cruditate ... mille aliis mediocribus adfectibus. 2, 6, 2 neque vigilia ... neque ventris resolutio neque -a. SCRIB. LARG. 104. 110 medicamentum siccum ad stomachi inflationem et dolorem et -am. ARNOB. nat. 2, 16 p. 61, 15 morbos illa (*sc.*

[Kugler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

animantia) et -as sentiunt. Svlp. Sev. dial. 1, 4, 7 isti, quibus ... marina iactatio -am cibi fecerat. Marcell. med. 14, 70 *trochiscus utilis* ad -am.

c *usurpatur ad impinguanda animalia*: Plin. nat. 8, 207 *sues* pinguescunt sexaginta diebus, sed magis tridui -a saginatione orsa (8, 209 post bidui -am [*Aristot. hist. anim. 9, 50, 632[a] 23 νηστεύσασα δύο ἡμέρας*]). 28, 130 post bidui -am tertio die hederā pastis capris.

B *de abstinentia voluntaria* (*de bestiis: l. 16. 18. 19. 21*):
1 *ad mortem petendam* (*i. q. gr. ἀποκαρτέρησις*): Cic. Tusc. 1, 84 a vita quidem per -am discedens. Sen. epist. 70, 9 Socrates potuit ... -a potius quam veneno mori (Svet. Aug. 53, 3 Gallum Cerrinium ... -a mori destinantem [Tib. 53, 2. *cf. l. 22*]. Gell. 3, 10, 15). Petron. 111, 3 *viduam* mortem -a persequentem. 111, 11 si soluta -a fueris. Plin. nat. 7, 149 quadridui -a maior pars mortis in corpus (*Augusti*) recepta. 8, 12 *Aiax elephantus* -a mortem ignominiae praetulit. 8, 14 *traditur amavisse elephantus* Menandrum Syracusanum ..., desiderium eius, quotiens non videret, -a testatus. 8, 143 canis Iasone Lycio interfecto cibum capere noluit -aque consumptus est (Prob. Verg. georg. 2, 385/9). 8, 157 interfecto Nicomede rege equus eius -a vitam finivit ([*inde* Sol. 45, 13 vitam -a expulit]. Plin. epist. 3, 7, 1). Tac. ann. 6, 48, 1 Marsus tamquam -am destinavisset (*cf. l. 13*). 11, 3, 2 hortantibus ... quibusdam -am et lenem exitum. Apvl. met. 7, 24 -a ... continua ... memet ipse quaerebam extinguere. 8, 7. 8, 14. Tert. apol. 4, 6 in secessu -a *Lycurgi* (*cf. ibid. 46, 14* apocarteresin optavit). Ivst. 12, 6, 15 illi (*sc. Alexandro*) quadriduo perseverata -a est. Serv. Aen. 12, 603 quod Amata -a se interemerit. Hier. chron. a. Abr. 2028 (= Svet. frg. p. 83, 10) *Messalla Corvinus* -a se confecit (Oros. hist. 6, 15, 10).

2 *in religione Christiana*: Tert. ieiun. 3 p. 277, 16 gulam tormentis atque suppliciis -ae puniendam. p. 278, 1 *opp.* sagina. 6 p. 281, 6. 7 p. 282, 15 -a sequela maeroris est. *al.* Mar. Victorin. ad Iust. 16 p. 1008[D] -ā inimicae ... carnis membra tenuasti (Clavd. Mam. anim. 1, 22 p. 78, 23). Hil. in Matth. 3, 2. Hier. epist. 22, 7, 3 repugnantem carnem ebdomadarum -ā subiugabam (Evgipp. Sev. 4, 9 plurimis ... -is). 24, 3, 1 *Asella* ieiunium pro ludo habuit, -am refectionem. Pavla Hier. epist. 46, 10, 4 Ivl. Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 56. Svlp. Sev. dial. 1, 11, 2 *monachi* corpus -ā fatiscebat. Vitae patr. 7, 43, 2 p. 1059[B] (= Mart. Brac. sent. patr. 108 p. 393[B]) -a escarum, humilitas et luctus non recedant a te. Greg. Tvr. Franc. 2, 5 p. 67, 6 in multa abstinentia, maxime -a se consumens. Ven. Fort. vita Germ. 12, 41 se ... continuatis macerabat -is.

II *i. q. cupiditas edendi ex ieiunio orta, fames* (*de bestiis: l. 46. 51. 54*): Sall. hist. frg. 3, 38 morbi graves ob -am insolita vescentibus *ingruunt*. Val. Max. 8, 7 ext. 5 -ae succurrendi officio. Colvm. 6, 2, 12 -a et siti compulsus deponit ignaviam *bos* (*antea*: naturalia desideria. Clavd. Don. Aen. 1, 210 p. 49, 11 Rvfin. hist. 3, 6, 9). Tert. orat. 29 p. 199, 8 vetus ... oratio et ab ignibus et a bestiis et ab -a liberabat (*postea*: esurientibus). Arnob. nat. 7, 32 p. 266, 5 *Iuppiter* iamdudum -a gestiens et anniversaria interiectione ieiunus. Amm. 16, 5, 17 bestiae ... tumescentes -a. 23, 6, 52 urgente -a *tigres* (Oribas. syn. 5, 31, 4 Ab [*gr. aliter*]). 25, 7, 4 furebat -a iraque percitus miles. Clavd. Don. Aen. 8, 185 p. 142, 26 -a exclusa (11, 490 p. 489, 17). *al.* Rvfin. Greg. Naz. orat. 3, 17, 5 -ae necessitatem miserabiliter consolatur *canis* (*Greg. Naz. orat. 39, 17 ψίχας, κυνὸς τροφὴν ἄγαν λιμώττοντος*). Consvlt. Zacch. 1, 12 p. 15, 29 in -a esum desiderasse. Petr. Chrys. serm. 11 p. 222[A] -am non horridis (*i. lapidibus*) urgere debueras, sed gulosis. Cassiod. in psalm. 34, 16 *v. p. 248, 17*.
Kugler.

ἄφραστος **inēdisseribilis** Gloss. III 423, 34. *ab* in *et* edisserere.

inēditus, -a, -um. *ab* in *et* editus. *i. q. non(dum) emissus* (*de libris. n. pl. pro subst. l. 65*): Ov. Pont. 4, 16, 39 iuvenes, quorum ... -a cura est. Vervs Fronto ad p. 138, 18 N. (*legit Hauler*) fratris acta et scripta cum inedit⟨is⟩ aliis fratris adquisita trans⟨mittam⟩.

(inedium, -ī *n.*) *vox ficta ad expl. vocem q. e.* ieiunium Cassiod. in psalm. 34, 16 p. 246[B] (*v. p. 248, 17*).

***ineffābilis,** -e. *ab* in *et* effari, *cf.* effabilis *et gr.* ἄρρητος *sim.* *positivus pro compar.*: Rvfin. Orig. in num. 17, 4 p. 160, 8 *v. p. 995, 52.* valde -ia: Greg. M. in Ezech. 2, 4, 8. Not. Tir. 83, 51. Gloss.[L] III Abstr. in 68 quod non potest explicari sermone. I Ansil. in 544 -e inenarrabile, quod non potest dici. V Abba in 69 -ia quae non placet (licet?) loqui vel quae non possunt loqui. Gloss. ἀνεκδιήγητος. ἀνεκλάλητος. II 584, 25 -is non dicendum quicquid et homo qui non est multiloquus (*cf. p. 1287, 47*). *inde a* Plin. *p. 1286, 1.* [*dub.*: Prvd. psych. praef. 60 parente natus alto et -i (inenarrabili atque uno satus *l. v., quam metri causa praefert G. Meyer, Philol. 87, 1932, 252[11]*). Conc.[S] I 5 p. 260, 17 (*leg.* infantile?). II 3, 2 p. 11, 24 (-ia Φ[r], inreprehensibilia Φ[ac] *T, gr.* ἀνεφίκτων).]

A *sensu passivo*: 1 *qui dici, sermone exprimi non potest vel non debet, ultra verba est* (*acced. dat.: p. 1286, 16. 27 [abl.?]. p. 1287, 28. 37; cf. supin.: p. 1287, 29. abl. caus.: p. 1286, 78*): a *corporaliter, sc. propter sonos a Latina lingua abhorrentes*: Plin. nat. 5, 1 populorum eius (*Africae*) oppidorumque nomina vel maxime sunt -ia praeterquam ipsorum linguis. 28, 20 externa verba (*cf. l. 14*) atque -ia (*opp.* Latina).

b *incorporaliter, sc. propter rei secretum* (*v. e. g. l. 10. 41. 47. 50. 67. p. 1287, 8. adde* Cassiod. Ios. c. Ap. 2, 94. 111) *vel magnitudinem* (*v. e. g. l. 62. 75. 77. p. 1287, 25*) *vel mirabile* (*cf. syn. infra l. 40. 69. 70*): α *in bonam partem de rebus* (*animantibus infra l. 17. 78*) *sublimibus* (*maxime divinis*) *et admiratione dignis* (*v. et p. 1287, 30*): Apvl. met. 11, 11 altioris ... et magno silentio tegendae religionis argumentum -e. Socr. 3 p. 124 *divinae* maiestatis incredibili quadam nimietate et -i (*cf.* Avg. ord. 2, 7, 24 p. 163, 20 -is maiestatis [Consvlt. Zacch. 1, 31 p. 39, 3 *al.*]). Itala II Cor. 12, 4 (Aug. gen. ad litt. 12, 1 p. 379, 20 *al.*) *Paulus* audivit -ia verba ([*aliter supra l. 3*]. *inde* Gavdent. serm. praef. 52 G. Ambr. fid. 1, 10, 65 *al.* Hier. epist. 59, 1, 3 Rvfin. hist. 3, 24, 4. Pavl. Nol. epist. 45, 6 p. 385, 9 homini -es eos sermones fuisse [Conc.[S] I 5 p. 180, 5]. *et al.*). Lact. inst. 1, 8, 2 *deus* inexcogitabilis, -is (Chalc. comm. 188 p. 233, 8 Ambr. in psalm. 118 serm. 22, 6, 1. Avg. in psalm. 32, 2 serm. 1, 8[fin.] [*syn.* quem fari non potes]. Cassian. inst. 8, 4, 1. *et al. cf.* Apring. in apoc. 21, 24—26 patris. Verec. in cant. 2, 21 *Christum* [Cassiod. inst. concl. 4 p. 159, 21]. Greg. M. moral. 9, 12 spiritus. Schol. Stat. Theb. 1, 720 Sol [*i. Mithra; antea*: secreta deorum]). 4, 9, 3 (*verba Trismegisti*) esse -em quendam ... sermonem, cuius enarratio modum hominis excedat (*4, 7, 3 ἀπόρρητος*). 7, 5, 11 -i virtute ... mundi opera molitus est *deus* (opif. 8, 16 Zeno 2, 5, 1. Hier. hom. Orig. in Luc. 10 p. 69, 4 [*ἀπορρήτου*]. *et al. cf.* Ambr. hex. 2, 1, 1 p. 41, 14 vis divina ... -is sermonibus nostris [Avg. in euang. Ioh. 117, 5[in.]]). Chalc. transl. p. 40[A] -is pulchritudinis (*gr. aliter.* Avg. civ. 9, 22 p. 397, 8 D. *al.* Evstath. Bas. hex. 6, 1 p. 921[A] [*117[B] ἀπόρρητα*]). comm. 117 p. 182, 19 -es utilitates *solis*. Epist. Euseb. Candid. epist. 2 p. 9, 5 W. -i natura *esse deum* (*ἀρρήτῳ*. Rvfin. hist. 10, 1 p. 960, 9 *al.* Avg. civ. 17, 5 p. 215, 23 D. Conc.[S] I 3 vers. Tur. p. 31, 19 [*ἀπόρρητον*]. *al. cf.* Rvfin. Orig. princ. 2, 6, 2 p. 141, 14 substantia [*al.*]). Mar. Victorin. adv. Arrium 1, 34 p. 1066[C] -i generatione *Christi* (gen. div. verb. 2 p. 16, 12 W. *al.* Pavl. Nol. epist. 21, 3 p. 151, 4. *et al. cf.* Zeno 1, 12, 1 originem. Greg. M. moral. 23, 36 nativitatem. *sim. et al.*). 1, 47 p. 1077[B] -i potentia et ineloquibili generatione *Christi* (Oros. hist. 1, 10, 19 Greg. M. in euang. 25, 9. *cf.* Zeno 1, 7, 2 potestas [Avg. grat. Christ. 24, 25 p. 145, 24 *syn.* mirabili]). *al.* Hil. trin. 6, 17 illud -e ... naturae suae (*i. dei*) virtutisque secretum (*cf.* Alc. Avit. c. Eutych. 1 p. 17, 31 arcana). Zeno 2, 3 sapientia *dei* (Fvlg. aet. mund. p. 171, 16 Rvfin. Orig. in num. 15, 3 p. 135, 23. *et al.*). Gavdent. serm. 14, 1 G. providentia (Rvfin. Orig. in Ios. 23, 4 p. 444, 18 Macr. somn. 2, 2, 1. *et al.*). Favstin. trin. 2, 9 p. 57[B] -is divinae dilectionis (*cf.* Hier. epist. 21, 2, 6 -i misericordia [Avg. civ. 13, 4 p. 561, 19 D. *et al.*]). Schol. Stat. Theb. 6, 342 (364) ex libris -is doctrinae Persei praeceptoris (Ps. Ambr. serm. 56, 1). Ambrosiast. in I Cor. 15, 27 p. 265[C] unius principii sublimis et -is auctoritas. *al.* Hier. epist. 18[A], 7, 6 -e illud ... dei nomen (*sc. τετραγράμματον. 25, 3 ἀνεκφώνητον*, id est -e. in Ezech. 6, 1 p. 58[A] *ἄρρητον*, id est -e. *al.* Avg. quaest. hept. 2, 120 p. 170, 4 Evcher. instr. 2 p. 156, 17 Isid. orig. 7, 1, 16). in Is. 20, 1 p. 189[C] -i iudicio *dei* (Oros. hist. 2, 3, 5 *al.* Evcher. form. 7 p. 42, 18 Verec. in cant. 2, 37). in Am. 4, 12 p. 1034[C] ipse spiritus interpellat pro nobis gemitibus -bus (*Rom. 8, 26 ἀλαλήτοις, Vulg.* inenarrabilibus. *aliter p. 1287, 49*). hom. Orig. in Ezech. 5, 1 p. 372, 11 sacramenta (Rvfin. hist. 7, 24, 4 [*male vertit ἀναντιρρήτως*]. *al.* Avg. in epist. Ioh. 5, 6 Sacr. Leon. p. 325. *et al.*). *al.* Rvfin. hist. 9, 1, 10 -em laetitiam (*ἣν οὐδὲ λόγῳ δυνατὸν ἑρμηνεῦσαι*. Greg. M. in Ezech. 1, 7, 18. *cf.* Avg. c. Pelag. 3, 7, 17 p. 506, 19 -i gaudio [*al.* Leo M. serm. 95, 8 p. 465[A]]. Iord. Get. 279 exultatione). Orig. princ. 2, 3, 6 p. 123, 4 *summam sphaeram* -i complexu spatia universarum sphaerarum ... constringere. Orig. in num. 9, 7 p. 64, 31 bonitatem dei (Pavl. Nol. epist. 18, 7 p. 134, 27 Favst. Rei. grat. 1, 11 p. 37, 25). 11, 9 p. 93, 5 -i illi lumini (*cf.* Rvfin. Greg. Naz. orat. 8, 9, 4 lux [Avg. soliloq. 1, 13, 23[in.] Greg. Tvr. Franc. 7, 1, p. 290, 25. *et al.*]). Orig. in Ios. 23, 4 p. 446, 19 mysteria (Orig. in cant. 2 p. 136, 24 [*syn.* arcanis]. Oros. hist. 2, 2, 4. Sacr. Leon. p. 327 [*syn.* miro]. Rvstic. Conc.[S] I 4 p. 50, 25 [*ἄρρητα*]. *al.*). 25, 4 p. 457, 10 rationibus ... mirandis et -bus (*al.* Evstath. Bas. hex. 2, 1 [*p. 28[C] δυσερμήνευτος*]). *al.* Pavl. Nol. epist. 16, 9 p. 123, 14 *dei* unitas -i trinitate censetur (Fvlg. Rvsp. praedest. 1, 2 p. 604[A]. *cf.* Clavd. Mam. anim. 2, 6 p. 119, 3 -em numerum *trinitatis. sim. al.*). *al.* Avg. civ. 10, 29 p. 449, 11 D. modo quodam -i et singulari (*al.*). 12, 13 p. 529, 30 magna et -is numerositas temporum. gest. Pelag. 1, 2 p. 52, 9 deo ... -es ago gratias (*al.*). pecc. mer. 1, 39, 70 p. 70, 15 miraculo -i ... creatoris. quant. anim. 14, 24[in.] caelum, cuius -e spatium est. *saepe.* Svlp. Sev. epist. 2, 14 o vere -em virum pietate (3, 14). Conc.[S] I 3 vers. Tur. p. 46, 13 -em quandam ... clementiae magnitudinem (*ἄφατον*). p. 202, 4 propter -em et inconfusam unitatem *hominis et dei in Christo* (*ἄφραστον*. Conc.[S] I 5 p. 125, 3 [*ἄρρητον, syn.* arcanam]. *cf.* Rvstic. Conc.[S] I 4 p. 238, 8 -is et inenarrabilis unitio [*ἀρρήτως καὶ ἀφράστως ἑνωθείς*]. Mar. Merc. Conc.[S] I 5 p. 50, 22 per -em et secretum ad unitatem concursum [*ἀφράστου*
[Rehm †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

καὶ ἀπορρήτου, I 5 p. 338, 33 arcanam . . . -emque copulationem, *II 3,1 p. 83,20* inenarrabilem et inscrutabilem. *aliae transl. aliter*]. *sim. al.*). *al.* NOVELL. Iust. 7, 11 sacrosancta et -i tradita communione (ἀρρήτου). *al.* GREG. M. in euang. 30, 5 -is atque invisibilis ignis est deus. *et al.*

β in malam partem de rebus sive infandis, scelestis (sic l. 8. 13. 18) sive terribilibus, funestis: APVL. met. 8, 8 pectoris sui secreta fraudesque -es detegere. CONSVLT. Zacch. 3, 7 p. 111, 18 rerum omnium finem . . . malorum -ium dolor praecedet (PASS. Paul. 18 p. 42, 18 m. -ia et supplicium maximum). OROS. hist. 4, 6, 35 maximo . . . illo et -i . . . stimulo (*i. aemulatione*). AVELL. p. 271, 3 liberavit eum -bus illis vinculis (*i. mortis*). RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 110, 20 *Nestorii* -em vocum novitatem. GILD. Brit. 44 chron. III p. 52, 26 de die iudicii et peccatorum -i metu disceptans. ALC. AVIT. hom. 6 p. 109, 4 -is necessitas. ENNOD. opusc. 3, 193 p. 381, 12 calamitas. VITAE patr. 3, 172 *illi* gravioribus et -bus poenis . . . cruciantur (*om. gr.*). VEREC. in cant. 7, 6 -is aquarum . . . profunditas. GREG. TVR. Franc. 8, 39 p. 352, 17 erat . . . -i malitia *Badegyselus*. Andr. 15 p. 834, 22 pro culpa -i.

γ merae amplificationi inservit (cf. et l. 11. 51. p. 1286, 74 al.), i. q. incomparabilis, singularis sim.: FVLG. myth. 1, 1 p. 16, 2 -i . . . affectu erga filium. AVG. lib. arb. 2, 17, $46^{fin.}$ ad excellentissimam et -em laudem . . . conditoris (*cf.* 3, 5, $16^{med.}$ -i praedicatione laudetur). MART. CAP. 9, 911 egersimon -e (infabile *l. v.*) virgo concludens. LIB. pontif. p. 213, 21 -em (*i. satis magnam vel inappretiabilem?*) portionem salutaris ligni dominicae crucis interius (*in capsa*) repositam invenit. SIDON. epist. 9, 7, 4 eloquium exundans atque -e. *nota*: PAVL. NOL. epist. 27, 3 p. 239, 26 -e mihi est, quanta me voluptate perfuderint *litterae tuae* (SALV. eccl. 1, 48 -e dictu).

n. (plur. praeter l. 37. 40) pro subst. (v. et infra l. 55. sec. not. haec maxime pertinent ad bα): HIL. trin. 2, 2 -ia eloqui (*cf.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 9, 9, 1 sermone complectere. AVG. in euang. Ioh. 53, $3^{med.}$ dicantur [*al.*]. serm. 27, 7, 7 fari. PROSP. in psalm. 144, 5 p. 413^{A} -ium . . . narrator). HIER. hom. Orig. in Is. 7, 1 p. 280, 4 divina et -ia. RVFIN. hist. 2, 13, 7 *Simoniani* aiunt . . . esse quaedam apud se -ia (ἀπορρητότερα. apol. Orig. 5 p. 581^{B} [*syn.* secreta, recondita]). PAVL. NOL. epist. app. 1, 2 p. 430, 23 -e omni linguae audierat angelorum *Paulus* (*cf. p. 1286, 14. inde pendet etiam* AVG. spir. et litt. 23, 38 p. 191, 6 illa -ia). AVG. in euang. Ioh. 39, 4 *in trinitate est* aliquid -e, quod verbis explicari non possit. gen. ad litt. 12, 5 p. 386, 19 serm. 26, 4, 4. EVSTATH. Bas. hex. 2, 1 (*p. 28^{C} τὰ ἀπόρρητα*).

2 *qui sine verbis fit (cf. p. 1288, 22)*: AVG. gen. ad litt. 12, 27 p. 422, 6 *deus* loquitur locutione -i (*possis etiam ad 1bα trahere*). pecc. orig. 35, 40 p. 198, 26 deus -bus suis verbis (*sc.* '*crescite et multiplicamini*'), id est divinis rationibus, . . . vim seminis indidit primis hominibus. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 1, 2 p. 40, 12 *v. p. 1144, 29.*

B *sensu activo, qui loqui (vel articulate loqui) nequit (cf. p. 1285, 76. 1288, 31)*: AMBR. obit. Theod. 21 non loquentem *Moysen* sed interpellantem gemitibus -bus (*aliter p. 1286, 55*) ad se clamare dicebat *deus*. AVG. civ. 18, 32 p. 299, 25 D. novae ac repentinae salutis hominum -is admiratio (*an ad l. 20 sqq.?*). in psalm. 26, 2, $12^{in.}$ inenarrabile gaudium, nullis verbis, voce -i ([*leg.* -e?; nulla voce effabile *ed. Lov.*]. MARTYR. gramm. VII 186, 3 [= CASSIOD. *ibid.*] 'balbas' . . . per b mutam scribetur discretionis gratia, ideo ne non tam 'fores' quam '-es voces' [*Keil, Cassiod. A*, -is vocis *N*, -e vocis *P*, *Cassiod. B*, *fort. recte*] denuntient).

adv. ***ineffābiliter.** longe -r: *p. 1288, 13. acced. dat. (abl.?): l. 73.*

1 *i. q. ultra verba, arcano modo, mirabiliter (syn. p. 1288, 2. 21) et c. mera not. amplificandi fere i. q. incomparabiliter summe sim. (sic e. g. l. 72. p. 1288, 5 sqq.)*: **a** *c. verbis*: HYMN. Ambros. II 56, 4 natus -r *Christus* (RVFIN. symb. 9 p. 349^{A} AVG. serm. coll. Morin p. 141, 18 Ps. AVG. quaest. test. I 21 p. 48, 3. *et al. cf.* CASSIAN. c. Nest. 5, 4, 3 deus . . . genuit [CONC.^{S} I 4 p. 233, 26; ἀρρήτως. p. 237, 42; ἀπορρήτως. VICT. VIT. 2, 66. *et al.*]). ANIAN. Chrysost. hom. 4, 3 spiritu sancto inusitate atque -r operante. AVG. civ. 19, 4 p. 362, 21 D. quibus *bonis* -r delectemur (serm. coll. Morin p. 549, 16. *cf.* epist. 27, 2 p. 97, 4 gaudent [LEO M. epist. 105 Conc.^{S} II 4 p. 57, 20. *et al.*]). agon. 16, 18 p. 119, 23. catech. rud. 4, 7 -r commovebitur in amorem *inferior*, si ultro ille *superior* fuerit dignatus ostendere quantum diligat eum (*cf.* lib. arb. 3, 2, $4^{in.}$ movet). gen. ad litt. 12, 34 p. 432, 9 ut ea, quae in illo caelo sunt . . . -r valeat videre et audire. lib. arb. 3, 13, $37^{med.}$ quam vel -r linguis omnibus vel -r (incogitabiliter? *Leumann in plag.*) cogitationibus omnibus praedicandus . . . est *deus*. serm. 7, $7^{fin.}$ laudemus . . . -r . . . essentiam *dei*. un. eccl. 19, 49 p. 296, 20 *al.* POSSID. vita Aug. 7 -r admirantibus Christianis *Augustinum*. LEO M. epist. 165 Conc.^{S} II 4 p. 129, 15 (*sec. Cyrillum*) -r et indeprehensibiliter factus . . . homo *Christus* (CONC.^{S} I 2 p. 38, 5 [ἀφράστως]. RVSTIC. c. aceph. p. 1197^{A}. *cf.* AVELL. p. 226, 8 *al.* SACR. Leon. p. 319. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 130, 28 [ἀπορρήτως]. I 4 p. 233, 41 [ὡς οὐκ ἔστιν εἰπεῖν]. I 5 p. 139, 4 [ἀφράστως]. *al.* VIGIL. THAPS. c. Eutych. 5, 7 p. 139^{A}). CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 33, 10 -r sublimatus in gloriam est dei patris. 2, 6 p. 118, 21 MAX. TAVR. serm. 37 p. 609^{B}. POMER. 1, 5, 1 regni caelestis -r affluens beatitudo. *al.* ALC. AVIT. c. Arr. 15 p. 7, 8 VEREC. in cant. 6, 26. FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 11 p. 257^{D} -r venit *trinitas*. incarn. 8 p. 577^{C} -r ac mirabiliter. *al.* CASSIOD. in psalm. 80 concl. *al.* VIRG. gramm. epit. 4 p. 23, 12. *et al.* **b** *c. adi. et adv. (l. 13. 19. nota compar. l. 9. 13. 19, superl. l. 11. 14)*: HIER. in Ioel 2, 12 p. 967^{D} deum -r novi esse clementem. RVFIN. Orig. princ. 1, 1, 5 (apol. Orig. 2 p. 558^{A}) *v. p. 815, 31.* AVG. civ. 11, 4 p. 465, 16 D. a deo -r atque invisibiliter magno et -r atque invisibiliter pulchro. 12, 27 p. 555, 7 -r laudabilis. epist. 31, 4 p. 4, 19 hoc onus *ut* -r mihi . . . tolerabilius . . . redderetur. 120, 13 p. 715, 24 ipsa -r (ineffabilis et *l. v.*) inseparabilis trinitas. c. Faust. 22, 27 p. 622, 14 quandam -r suavissimam saturitatem. gen. ad litt. 12, 16 p. 402, 14 quae *celeritas* -r longe est a corporis tarditate. 12, 27 p. 422, 5 longe -r secretius. c. Iul. op. imperf. 1, $105^{p. med.}$ -r grande peccatum. serm. 280, 3, $3^{med.}$ quietem . . . -r tranquillissimam et beatissimam. 362, 28, 29 longe alio et -r alio affectu. *al.* LEO M. serm. 22, 3 p. 196^{B} *cum* -r . . . multa suppeterent *deo*. PROSP. epist. 1 (= Aug. epist. 225) inscr. domino . . . -r mirabili . . . Augustino (*eadem in fine epist. et* AVELL. p. 695, 4). AVELL. p. 434, 2 in spiritali corpore -r decentius haec posse constare. CASSIOD. in psalm. 135, 3 -r culmen excelsum. *c. subst.*: AVG. enchir. 23, 89 deus mirabiliter atque -r artifex.

2 *i. q. sine verbis, per merum intellectum (cf. p. 1287, 42)*: AVG. civ. 16, 6 p. 133, 17 D. veritas . . . per se ipsam -r loquitur rationalis creaturae mentibus (*cf.* gen. ad litt. imperf. p. 471, 6 -r dictum est 'fiat lux' [*aliter l. 33*]. MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 180, 1 fabulemur -r, ut sentiatur insensibiliter?). gen. ad litt. imperf. p. 464, 21 deo -r iubente. serm. 52, 5, 15 -r intellegatur (117, 2, $3^{in.}$ -r potest intellegi, non verbis hominis fit ut intellegatur). CASSIAN. conl. 9, 25 quam *orationem* mens . . . non humanis . . . designat eloquiis, sed . . . -r eructat ad deum (*aliter l. 34*).

3 *sermone incompetente, insufficiente (quasi balbutiente?; cf. p. 1287, 47)*: AVG. in euang. Ioh. 2, $2^{in.}$ quae dicta sunt . . . de divinitate Christi dicta sunt ineffabili, et prope -r (*aliter l. 24*). in psalm. 146, $11^{in.}$ *haec verba* eructavit -r *psalmista* (*aliter l. 30*).

deriv.: ineffabilitas.

ineffābilitās, -ātis *f.* *ab* ineffabilis. *i. q. qualitas ineffabilis, mirabilis, secreta*: AVG. c. Arrian. 19, $9^{in.}$ operum *dei* -e. epist. 147, 31 p. 305, 18 -em visionis *Pauli* (*cf. p. 1286, 14*). 242, 5 p. 567, 15 quae de trinitatis -e dicantur (trin. 15, 27, $50^{in.}$). in euang. Ioh. 38, $10^{fin.}$. serm. 117, 5, $8^{in.}$ *divinae* maiestatis -e. 126, 5, 7 quantum illius -is participes esse possumus. DIONYS. EXIG. Conc.^{S} IV 2 p. 203, 32 -em huius sacramenti (τὸ ἄρρητον). APRING. in apoc. 19, 11—$13^{fin.}$ pro -e virtutis *dei*. CASSIOD. anim. 12 p. 1305^{A}. hist. 1, 19 p. 919^{C} mentis -e (*Socr. 1, 7 τῷ τῆς διανοίας ἀπορρήτῳ*).

ineffectus, -a, -um. *ab* in *et* effectus. **1** *i. q. infectus*: HIER. Didym. spir. 8 p. 110^{A} increatus et -us ostenditur *spiritus*. RVFIN. Clement. 3, 4. CASSIOD. Ios. antiq. 6, 4 p. 150 (*6, 38 ἀγένητον*).

2 *i. q. inefficax*: COD. Iust. 5, 3, 20 pr. ut -ae maneant *eae donationes*.

inefficācia, -ae *f.* *ab* inefficax. *i. q. status inefficax, irritus, inanitas*: ITIN. Alex. 41 Callisthenis . . . sententiam . . . suspectatam de (*i. propter*) prioris -a libertatis (*i. παρρησίας*). FAVSTIN. trin. 1, 12 p. 46^{D} -am dominicae pronuntiationis.

***inefficāx,** -ācis *adi.* *ab* in *et* efficax (*cf. Wackernagel, Vorl. II 290*). *compar. p. 1289, 38. 39; superl. p. 1289, 26.* GLOSS. ἀδρανής, ἀνενέργητος, ἄπρακτος, ἀπρόκοπος, ἀτελής. piger, iners, segnis, hebes, stupidus, inutilis. *inde a* SEN. philos.

I *i. q. non efficiens, invalidus, inutilis (nota fig. litot. et pleonasmum p. 1289, 29), otiosus (syn. l. 62. p. 1289, 2). transit ad not. q. e. inanis, irritus (e. g. p. 1289, 4. 7. 33; syn.* inanis *p. 1289, 10.* irritus *p. 1289, 35)*: **A** *de animantibus (re personata l. 64)*: SEN. benef. 4, 4, 2 *furor* adloquendi surda numina et -es deos (EVSTATH. Bas. hex. 2, 2 p. 881^{A} -em et otiosum in suis operibus deum [*gr. p. 32^{B}* ἄπρακτον καὶ ἀνενέργητον τῶν οἰκείων ἔργων]. *cf. et l. 69*). PS. QVINT. decl. 6, 19 p. 128, 7 assedisset . . . lectulo -x sedulitas. FIRM. math. 3, 4, 32 *si* in hoc loco fuerit inventus *Mars* . . ., -es homines faciet (3, 11, 15. *cf.* PHYSIOGN. 88 p. 117, 15 [*gr. p. 86, 11* οὐδὲν ἀποτελοῦσιν]). OPTAT. (?) Aug. serm. cod. Guelf. app. 2, 3 p. 173, 121 -x latro *Herodes* remansit. FAVSTIN. trin. 1, 11 p. 46^{B} qui linguae sermonem dedit . . . -x fuit dicere: *eqs.?* (*cf.* AVG. in psalm. 77, $17^{med.}$ non est -x dare . . . verum . . . panem). VEG. mil. 3, 23 -x bello est *camelus* (*c. dat. ut*: CASSIOD. Ios. antiq. 16, 7 p. 467 regni negotiis [*cf. gr. 16, 220*]). PHYSIOGN. 75 p. 97, 9 restricti passūs (*sc. homines*) -es *sunt* (*Adamant. p. 398, 10 ἄπρακτοι*). 127 p. 141, 7 mulier. *al.* EPIST. pontif. 599 Schwartz p. 7, 5 LEO M. serm. 36, 3 p. 255^{C} ENNOD. dict. 9, 3 p. 451, 9. *masc. plur. pro subst.*: FIRM. math. 3, 6, 6 *hae stellae* facient steriles et circa venerios actus -es. 3, 12, 13 -es aprocopos reddunt et qui nihil agere possint. SERV. Aen. 8, 724 'discinctos' dixit inhabiles militiae . . . aut certe -es.

B *de rebus (raro corporeis ut p. 1289, 24)*: **1** *generatim*: SEN. dial. 3, 3, 7 vox . . . non explanabilis et perturbata et verborum (*gen. obi.*) -x (*cf.* PS. RVFIN. in Am. 4, 12 p. 1073^{D} omnia correctionis -ia fuerunt. ENNOD. opusc. 2, 73 p. 310, 9 quotiens vanis hiatibus nocendi -x morsus increpuit?). 3, 10, 3 ratio sine affectu -x (FIRM. math. 7, 23, 27). epist. 82, 24 quaedam inutilia et -ia ipsa subtilitas

[Rehm †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

reddit (CLAVD. DON. Aen. 2, 400 p. 201, 27 VEG. mil. 4, 19. RVFIN. Clement. 9, 14 [*syn.* otiosus]. HESYCH. in lev. 15, 14 p. 974A. *cf. p. 1288, 77*). 94, 39 nec ideo inutilis et formandis animis -x est *philosophia*. 95, 34 adhortationes ... per se -es sunt. APVL. met. 1, 5 -i celeritate fatigatus. 4, 34 quid lacrimis -bus ora mihi ... foedatis? (8, 31 Ps. RVFIN. in Os. 11, 5—7 p. 1018B). 7, 22 quam *calcem* -em fuisse ... doleo. 9, 16 contra maritorum -es diligentias constantissimus. 9, 21 -em commovet miserationem. CYPR. domin. orat. 32 p. 290, 13 -x petitio est, cum precatur deum sterilis oratio (*cf.* BOETH. cons. 5, 6, 46 W. spes precesque). Demetr. 24 p. 369, 17 inanis ploratio et -x deprecatio. epist. 55, 28 p. 646, 9 haereticae institutionis -x et vana traditio. NOVATIAN. trin. 6 p. 896C consilium (ENNOD. epist. 4, 6, 2 p. 101, 18). 14 p. 909C invocatio hominis ad praestandam salutem -x (HIL. in Matth. 2, 4 legis opus ... -x ad salutem). IVL. VAL. 2, 31 p. 103, 12 -em illam insecutionem Alexander laboraret (*gr. aliter*). 3, 3 p. 113, 18 diis -em audaciam fuisse adversum nos (*gr. aliter*). FIRM. math. 1, 3, 3 angustae orationis paene -x sermo. 2 praef. 4 studium (5, 5, 3 *al.*). 6, 22, 6 -i cupiditate solliciti (6, 31, 23). 6, 35, 2 *Saturnus* facit -x tempus ... et ab omnibus actibus separatum. HIL. in Matth. 7, 1 *legem* iam inutilem et -em excedendo significans *Iesus*. trin. 7, 23 p. 219B voluntatem tuam -em esse caelestis thronus efficit (IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 1, 47). *al.* AMM. 27, 2, 3 nihil praeter -es minas iactanter sonantes et fremitum (*cf. infra l. 32*). CLAVD. DON. Aen. 2, 545 p. 223, 18 -x fuit *telum* (*cf.* HEGES. 4, 3, 3 p. 243, 18 adversum editiora montis iactus). 2, 590 p. 228, 2 -issimis actibus. *al.* AMBR. Nab. 3, 12 -is avaritiae. AMBROSIAST. in Gal. 2, 14 p. 350D res laboriosa et -x. 6, 17 p. 372C passiones *suas Paulus* ... -es in illis videbat (EPIST. pontif. 377 Conc.S I 2 p. 26, 17). MACR. Sat. 7, 14, 20 *al.* CONC.S I 5 p. 251, 19 erit ... res non -i utilitate legentibus (ἀσυντελές). *et al.* *n. pl. pro subst.*: SVLP. SEV. epist. app. 6, 1 *forensis elatio* fremitus inertes oportet abiciat et desinat -ia minitari (*cf. supra l. 23*). -x est *sim.*: *c. inf.*: CASSIOD. var. 10, 6, 1 -x est ab homine exigere quod agnoscitur non habere. *c.* si(?): CONC. Rom. a. 502 p. 446, 5 ⟨si quis ... earum rerum aliquam ...⟩ (*suppl. Mommsen*) alienare voluerit, -x atque inritum iudicetur.

2 *specialia*: **a** *de medicamentis*: PLIN. nat. 27, 115 *polygoni genus* -ius quam superiora. 34, 109 fit ex candido aere squama longe Cypriā -ior. **b** *in iure* (*cf. supra l. 20*): IVLIAN. dig. 41, 1, 36 non animadverto, cur -x sit traditio. AFRIC. dig. 34, 2, 2 -x hoc legatum esse. FLORENT. dig. 34, 4, 14, 1. CALL. dig. 40, 16, 3 -x est decretum. VLP. dig. 4, 8, 11, 4 ne sit -x *sententia*. 40, 5, 24, 2 libertas. PAVL. dig. 2, 14, 27, 2 posterius pactum ad actionem parandam -x est. MOD. dig. 23, 3, 13 -em fieri ... actionem (COD. Iust. 8, 41, 2 [*a. 238*]. *al.*). COD. Theod. 8, 18, 5, 2. 16, 2, 20 -x sit, quod ... fuerit derelictum *clericis*. NOVELL. Valent. 7, 2, 1 *hoc* -x publicis necessitatibus explicandis. 32, 7. COD. Iust. 4, 9, 2 (*a. 293*) instrumentum. 4, 65, 20 (*a. 293*) contractum. 8, 56, 4 (*syn.* inutilis). *al.* **c** *in astrologia*: CENS. 8, 11 ab octavo ... signo ... -x visus. FIRM. math. 2, 8, 3 -es ... stellae fiunt, quotiens *eqs.* 2, 22, 8 exagona (6, 21).

structurae: *indicatur ad quid*: *gen. obi.*: *p. 1288, 81*; *gerund. p. 1288, 83*. *dat. fin.*: *p. 1288, 70*; *c. gerundivo l. 3. 46*. ad (*c. gerundivo*): *l. 13 sq. 43*. adversum: *l. 25*. circa: *p. 1288, 76*. *inf.*: *p. 1288, 69*. *cf.* in *c. abl.*: *l. 28. p. 1288, 62 al.*

II *i. q. non efficiendus*: RVFIN. Orig. princ. 4, 1, 1 (*v. p. 1327, 19*).

adv. **inefficāciter.** *i. q. sine effectu vel successu, frustra* (*litotes l. 66, cf. l. 62*): PAVL. dig. 49, 8, 2 pr. eum ... -r condemnatum videri (*item in iure*: COD. Iust. 6, 36, 2, 1 [*a. 244*] -r te codicillis rogatum esse, ut *eqs.*). AVIEN. ora 21 cur -r secreta rerum in non tenacem effunderem? SYMM. epist. 6, 53 verecundiam creant -r postulata (*cf.* LEO M. serm. 94, 2 p. 459B nemo quae ... *Christi* sunt -r concupiscit). SERV. auct. Aen. 2, 626 *Oceani filia* Iasonem ... -r adamavit. CLAVD. DON. Aen. 1, 380 p. 84, 23 fatalibus dispositionibus consentiendum magis est quam -r resistendum. 8, 370 p. 169, 1. 8, 380 p. 170, 31 *Iovem* non -r praestaturum *Italiam* (ENNOD. epist. 4, 3, 1 p. 99, 8 non -r funduntur lamenta peccantium. 8, 38, 1 p. 225, 3). 9, 745 p. 280, 15 ut -r currat *telum*. 12, 410 p. 601, 20. FVLG. myth. 1 praef. p. 12, 1 satius erat eis ... non nasci contingere quam nasci -r venire. aet. mund. p. 168, 25 EPIST. pontif. Arel. 4 p. 10, 23. Thiel Anast. 1, 9 p. 623 -r in sacramentis ... egisse *Acacium*. CASSIOD. chron. II p. 156, 1237 bellum contra Vandalos -r movit *Theodosius*.

deriv.: inefficacia.

quae in impossibilitatibus atque **inefficientiis** sita sint CASSIAN. c. Nest. 7, 3, 6. *ab* *inefficiens.

ineffigiābilis, -e. *ab* in *et* effigiare. *qui effigie delineari non potest*: TERT. anim. 24 p. 337, 5 invisibilem, -em *esse animam*.

ineffigiātus, -a, -um. *ab* in *et* effigiatus. *i. q. informis* (*syn. l. 79*): GELL. 17, 10, 3 *ut ursa* fetum ederet -um informemque lambendoque id postea ... conformaret et fingeret. TERT. anim. 9 p. 310, 11 animam *esse* ... -am, qua indissolubilem.

ineffrēnātus, -a, -um. *ab* in *et* effrenatus; *ad negationem cf.* haud impigre *sim.* *i. q. sine frenis* (*ubique sensu translato*): COLL. Mos. 6, 4, 3 -is (effr- *Huschke*, infr- *Cuiacius*) cupiditatibus oboedire. IREN. 5, 8, 2 *qui* irrationabiliter vivunt et -i (effr- *l. v.*) deiciuntur in sua desideria (ἀχαλιναγωγήτους). CONC.S I 3 vers. Tur. p. 46, 27 -i fuerunt contra nos (ἄσχετοι). Rustic. p. 105, 5 *ut* suis faverent -is locutionibus (*vers. Tur.* suo sine claustris ori, *gr.* ἀθυροστομίαις. *sic et* I 5 p. 250, 28 -o ore [257, 15]). I 5 p. 315, 25 -ae linguae falsa accusatione percussus (ἀχαλινώτου). SERM. Migne 13, 643A -a voluptate polluti. [*v. nunc Lundström, Neue Stud. z. lat. Irenäusübersetzung 1948, 150 sq.*]

ineffugibilis, (-e). *ab* in *et* effugere *sec. gr.* ἀναπόδραστος *sim.* *qui effugi non potest*: APVL. mund. 38 -is necessitas ([*Ps. Arist. 7 p. 401b, 13* ἀναπόδραστον]. VVLG. sap. 17, 16 [δυσάλυκτον]). OP. imperf. in Matth. 32 p. 803med. *mulier est* -is (-gab- *ed.*) poena, necessarium malum.

[nec appetebant cibos salutaris doctrinae ... nec per vim **ingēgestōs** (*leg.* ingestos) poterant in sua mente continere APON. 11 p. 211init.]

ancipitem (*sc. labyrinthum, Verg. Aen. 5, 589*) dubium **inēgressibilem** GLOSS. Verg. ed. Hagen A 411 p. 465. *ab* in *et* egressus.

in carcerem hominem datum **inēgressum** (*i. quem egredi non potest, coni. alii alia*) ARNOB. nat. 2, 77 p. 110, 23. *ab* in *et* egressus (*sensu pass.*), *cf. gr.* ἀνέκβατος.

inēlabōrātus, -a, -um. *ab* in *et* elaboratus. **1** *i. q. impolitus, inelimatus*: SEN. dial. 9, 1, 13 qua duxerint *res*, hac -a sequatur oratio. **2** *i. q. nullo labore adquisitus*: AMBR. hex. 4, 4, 19 p. 126, 11 cur laborat agricola et non magis expectat, ut -os fructus ... invehat ...? in Luc. 7, 124 *volatilibus caeli* -i pabuli usus exuberat. CASSIOD. in psalm. 36, 32 ibi ... non litteris sapientia colligitur, sed caelesti largitate -a praestatur (*cf.* anim. 12 p. 1303B). var. 8, 31, 4 in ea ... regione, ubi affatim veniunt -ae deliciae.

inēlegāns, -antis *adi.* *ab* in *et* elegans. *scrib.* -lig- *infra l. 58.* *abl. sing.* -i: *l. 37. 42.* DON. Ter. Hec. 740 'inscitum' -s, non bonum.

i. q. indecens, incongruus, absurdus (*in figura lit. praeter l. 36. 38. 45.* -s est *sim.*: *l. 43. 45*). *spectat*: **1** *ad qualitatem sensibilem*: CATVLL. 6, 2 ni sint illepidae atque -es *deliciae tuae*. PLIN. nat. 21, 169 vestes tuetur odore non -i *chrysanthemon*. PORPH. Hor. epod. 16, 46 fici quae sponte nascuntur durae atque -es solent esse. **2** *ad artem dicendi vel scribendi* (*cf. et l. 47. 48*): CIC. Brut. 282 orationis non -s copia. PLIN. nat. 37, 178 carmen ... non -s. SVET. Dom. 20 sermonis ... nec -is. PORPH. Hor. carm. 1, 33, 12 Amorem 'saevum Iocum' non -i[a] conceptione dixit. MACR. Sat. 6, 4, 4 agmen pro actu ... ponere non -s est. **3** *ad iudicium et intellectum*: CIC. nat. deor. 2, 64 physica ratio non -s inclusa est in impias fabulas. GAIVS inst. 3, 100 -s esse visum est ab heredis persona incipere obligationem. VOPISC. Prob. 10, 2 non inepta neque -s fabula est scire, quemadmodum *eqs.* HIER. vir. ill. 56 *Ambrosius* non -is ingenii fuit. COD. Iust. 7, 54, 3, 1 si ... sine emendatione relinquatur *casus*, aliquid absurdum atque -s necesse est evenire.

adv. ***inēleganter.** *i. q. indecenter, incongrue, absurde* (*litotes praeter l. 58. 60*). *spectat*: **1** *ad artem dicendi vel scribendi*: CIC. Brut. 101 historia ... non -r scripta. SVET. Claud. 41, 3 composuit et 'de vita sua' octo volumina, magis inepte quam -r. GELL. 17, 2, 26 non usitate dixit, sed non hercle inscite nec -r. SERV. gramm. IV 457, 1 licet audacter, non tamen -r, hunc libellum qui volet centimetrum nominabit. CASSIOD. gramm. VII 154, 11 (*ex Cornuto*) satius est alieno bene uti quam nostro -r ([-lig- *codd. vett.*]. *eadem fere* p. 157, 21). **2** *ad iudicium et intellectum*: CIC. fin. 2, 26 divisit -r *Epicurus*; duo enim genera quae erant fecit tria. IVLIAN. dig. 28, 5, 43 non -r defendi poterit eum ... heredem fore (*sim. ap. ICtos*: VAL. dig. 36, 1, 69 pr. AFRIC. dig. 34, 2, 2 PAPIN. dig. 31, 66, 1 *al.* [*v. V. i. R.*]. COD. Iust. 6, 51, 1, 9. 11, 48, 22, 3 INST. Iust. 1, 2, 10). AVG. civ. 15, 27 p. 118, 1 D. quod Origenes non -r astruxit. in psalm. 118 serm. 18, 2 non -r distribuuntur singulis singula.

deriv.: inelegantia.

inēlegantia, -ae *f.* *ab* inelegans. GLOSS. ἀκρασία. [*falso trad.*: *supra l. 42.*] **1** *i. q. incongruentia*: GAIVS inst. 1, 84 Hadrianus iniquitate rei et -a iuris motus restituit iuris gentium regulam (1, 85). **2** *i. q. insollertia*: CHALC. comm. 156 p. 212, 21 agrestis in consultando -a vel ignorantia.

?**inēlevo,** -ātum, -āre. *ab* in *et* elevare. *i. q. valde elevare*: HIER. in Mich. 4, 1 p. 1186A pro monte Sion mons domini -tus (*leg.* elev-?) est (*LXX* μετεωρισθήσεται, *quod vertit Hier. p. 1185B* elevabitur; *Vulg.* sublimis).

epitaphium ... **inēlīmātā** (*i. inelaborata*) velocitate composui ENNOD. epist. 5, 7, 2 p. 129, 23. *ab* in *et* elimatus.

si verba non metuendo sunt auctore prolata, etiam **inēliquāta** (*i. non examinata et a sensibus periculosis purgata*) pellantur IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 1, 27. *ab* in *et* eliquatus.

[**inēlixus** *falso trad. pro* elixus APIC. 6, 217. 8, 385.]

spiritus interpellat divinas aures pro nobis gemitibus **inēloquācibus** NOVATIAN. trin. 29 p. 944D (*sec. Rom. 8, 26, v. p. 1286, 55*). *ab* in *et* *eloquax.

[*Rehm †*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

inēloquēns, -entis *adi.* *ab* in *et* eloquens. SCHOL. Hor. gloss. Γ sat. 1, 6, 57 infans -s (GLOSS. IV 93, 23). epist. 1, 6, 22 mutus -s. *i. q. non disertus*: ITALA exod. 6, 12 (Aug. loc. hept. 2, 28 p. 546, 8) ego (*Moyses*) ... -s sum ([*cf.* AVG. *ad l.*: ἄλογος dixit graecus, non 'imperitus' quasi ἀμαθής vel ἀπαίδευτος, *Vulg.* incircumcisus sim labiis]. RVFIN. Orig. in exod. 3, 1 p. 161, 21. 162, 5). *pro subst.*: LACT. opif. 20, 5 ab indoctis et -bus.

inēloquibilis, -e. *ab* in *et* eloqui (*cf. gr. l. 15*). *i. q. ineffabilis*: LACT. inst. 7, 5, 9 illud aeternae vitae -e praemium. 7, 11, 2 divinos et -es immortalitatis ... fructus. MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 2 p. 16, 16 W. -i motu genuit *τὸ ὄν deus* (*cf.* adv. Arrium 1, 49 p. 1078^C motione). adv. Arrium 1, 47 p. 1077^B *v. p. 1286, 38*. *aliter*: IREN. 1, 14, 5 mutas ... litteras ... puta esse ..., quoniam sine voce sint, hoc est et inenarrabiles et -es (inloquibiles *l. v.*; ἀρρήτους καὶ ἀνεκλαλήτους).

inēluctābilis, -e. *ab* in *et* eluctari, *cf.* eluctabilis. -luctuab-: GLOSS. NOT. Tir. 95, 57. GLOSS. ἀκαταμάχητος, ἀκαταπάλαιστος, δυσκαταπάλαιστος, δυσκαταγώνιστος; -e invincibile, in(ex)superabile, inexpugnabile, quod non evaditur, quod effugi non potest vel vitari. GLOSS.^L II Abav. IN 113 -is (*an sensu activo, 'qui vincere non potest'?*) inbecillis (-bellis*?*; *cf. ibid.* 344). *vox ficta a* VERG. [*falso trad.*: VERG. georg. 2, 491 inexorabile (*M P*, -e *R*, *interpol. ex* Aen. 8, 334) fatum.]

sensu passivo, qui vinci non potest, insuperabilis (*syn. l. 46; acced. dat. [abl. instr.?] l. 27; abl. caus. l. 28*): **1** *de rebus* (*plerumque adversis*): **a** *corporeis* (*in imag. l. 30. 32*): SEN. nat. 6, 7, 2 -es navigio paludes (STAT. Theb. 9, 390. *cf.* 9, 502 -e caeno [caenum *l. v.*] verticibusque cavis sidit ... barathrum). STAT. Theb. 5, 45 -is umbra *Nemeae*. CYPR. zel. 9 p. 425, 7 -i catenarum nexu ligatus (*cf.* FIRM. err. 25, 3 mortalitatis laqueis). ANTH. 653, 23 -is unda erroresque maris. GILD. Brit. 1 chron. III p. 27, 3 pondus ... levitatis -e (31 p. 43, 24. *cf.* 33 p. 45, 1 moles). **b** *incorporeis*: VERG. Aen. 2, 324 venit summa dies et -e tempus Dardaniae (*inde* MAR. VICTORIN. gramm. VI 121, 15). 8, 334 fortuna omnipotens et -e fatum (PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 10 p. 819 [*6, 267 ἄφυκτον*]. MACR. somn. 1, 7, 2. *cf.* VELL. 2, 57, 3 -is fatorum vis. SCHOL. Stat. Theb. 4, 677 quod fixum est et -e). SEN. nat. 3 pr. 16 assidua et -is *servitus*. TERT. adv. Marc. 1, 4 p. 296, 6 -is iste complexus (*i. conclusio*). ARNOB. nat. 5, 25 p. 196, 21 -e propositum *Cereris*. 7, 11 p. 246, 6 -i ... necessitate (NOVELL. Maior. 7, 9 FAVST. REI. epist. 10 p. 216, 25 CASSIOD. var. 7, 42, 2. 7, 47, 2). 7, 49 p. 283, 11 firmitate. CHALC. comm. 190 p. 234, 12 erroris. CONSVLT. Zacch. 3, 7 p. 109, 25 -em humani generis obtritionem. MAX. TAVR. hom. 9 p. 242^A -i fide ac devotione.

2 *de homine*: AMBR. in psalm. 36, 52, 1 -is (inluct- *pars codd., ed. Vind.*) et insuperabilis sit Christi athleta (*cf.* spir. 2, 13, 156 ungebat athletam suum [*i. Paulum*] spiritus et ... debellatorem infidelium -em variis impiorum congressionibus offerebat).

3 *de pugna* (*cf.* bellum vincere *sim.*): VICTRIC. 27 dura et -is videtur ista militia (*sc. pro Christo*).

[sequitur hostis ille furiosus (*i. Pharao*), poena **inēluctante** (*leg.* poenam eluctanti, *sc. Moysi vel populo?*) succensus PS. FVLG. RVSP. serm. 13 p. 875^D.]

inēluctātus, -a, -um. *ab* in *et* eluctatus (*sensu pass.*). *i. q. ineluctabilis*: ENNOD. opusc. 2, 32 p. 297, 15 qui -ae nobiscum semper pondus propositionis exsuperat. dict. 1, 12 p. 426, 21 -i temporis ... adversitas.

inēluibilis, -e. *ab* in *et* eluere. *qui elui, expurgari non potest*: LACT. inst. 7, 20, 9 *quae carnis* -em quendam fucum trahant labemque terrenam. ira 24, 10 iniuriis abominandis ... -es sibi maculas inusserunt.

inēmendābilis, -e. *ab* in *et* emendabilis. GLOSS. ἀδιόρθωτος. *qui emendari nequit, incorrigibilis* (*in malam partem praeter l. 72*): **1** *de rebus*: VAL. MAX. 7, 2, 2 -is est ... error, qui violentiae Martis committitur. SEN. dial. 5, 41, 3 *adfectus* -is, cum ex ira in odium obcalluit. epist. 106, 6 indurata vitia et in statum -em adducta (MART. BRAC. superb. 2). QVINT. inst. 1, 1, 37 linguae vitia, nisi primis eximuntur annis, -i in posterum pravitate durantur. 11, 3, 12 -ia oris incommoda. PS. QVINT. decl. 6, 19 p. 128, 5 ista calamitas -is cecidit. ITALA Esth. p. 88, 44 Motzo (cod. Y) mendaciis (*LXX 8, 12f et Vulg. 16, 6 aliter*). ARNOB. nat. 2, 15 p. 60, 3 a perfecto *deo* sumus -i perfectione prolati. 2, 29 p. 72, 6 *ut* -is nequitia permaneret (*cf. l. 84*). CARM. adv. Marc. 1, 156 crimen. CONC.^S I 3 vers. Tur. p. 44, 25 ut eas *causas* -es faciat (*cf. l. 79*) *diabolus* (ἀδιόρθωτα). MAX. TAVR. serm. 41 p. 620^A vita. FAVST. REI. grat. 2, 2 p. 62, 13 obstinatione. OP. imperf. in Matth. 46 p. 897 peccata. CASSIOD. Ios. antiq. 2, 4 p. 39 difficultas ... -is vehementer (*2, 85 σφόδρα δυσκατόρθωτος*). **2** *de hominibus*: SEN. epist. 97, 10 quod plerosque -es facit (*cf. l. 74*). CYPR. epist. 59, 15 p. 685, 12 *isti* -es et protervi ... ad ecclesiam remeant. LACT. ira 20, 13 cum eos *noxios* -es esse perviderit (PS. AVG. quaest. test. I 110, 4 p. 271, 10. OP. imperf. in Matth. 43 p. 876 clerici ... si mali fuerint, -es sunt). PS. AVG. quaest. test. I 115, 57 p. 338, 8 quos ... -es adserunt natos. AVELL. p. 295, 12 *haeretici* -es permanentes (*cf. l. 73*).

inēmendātus, -a, -um. *ab* in *et* emendatus (*sec. gr. ἀδιόρθωτος?*). *compar. infra l. 11*. *i. q. non emendatus, incorrectus*: **1** *de moribus sim.* (*homine l. 4. 8*): HIL. in Matth. 22, 6 vitium -ae voluntatis. AVG. epist. 153, 3 p. 398, 7 *non* volumus -um interire vitiosum *hominem*. CASSIAN. inst. 8, 16^tit. qui ab -is moribus non recedunt. PS. TERT. execr. 7 cetera ... illius (*Iovis*) ... quam sint -a. GREG. M. epist. 1, 40 p. 55, 17 si tantam iniquitatem fluxam -amque dimittimus. 11, 10 p. 272, 6 *ne* ipsi -i remaneant. **2** *de libris sim.* (*n. pro subst. l. 10. 20*): SERV. Aen. 1, 565 nec haec in opere -o miranda sunt. HIER. in Ezech. 40, 5 sqq. p. 376^D dum de -is scribuntur -iora, de verbis Hebraicis facta esse Sarmatica (*cf.* praef. Vulg. paral. ad Domn. de emendatis -a scriptitant). adv. Rufin. 3, 5 p. 460^C -as schedulas (3, 18 p. 470^C. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 44 p. 620^C [*syn.* imperfectas]). RVFIN. Orig. princ. praef. 4 p. 6, 14 -um vel non distinctum codicem (ISID. epist. 13, 2). AVG. grat. Christ. 2, 2 p. 126, 1 *in* illis *libris* quos dicit -os sibi fuisse subreptos *Pelagius* (*cf.* ALC. AVIT. epist. 51 p. 80, 29 *libellum* -um crudumque). GREG. M. epist. 4, 17^a p 252, 3 has *homilias* -as remansisse. *sim. de verbis, sententiis*: FAVST. Aug. c. Faust. 11, 1 p. 314, 9 fas non est Paulum -um dixisse aliquid umquam. NOVELL. Iust. 73, 8, 1 ut nihil sit neque horum (*sc. quae accusator dicit*) -um (ἀδιόρθωτον). *deriv.*: inemendo.

inēmendo, -āre. *ab* inemendatus *retrogr.* *i. q. corrumpere*: PS. AVG. quaest. test. I 115, 73 p. 344, 1 tantum potest virtus et industria animorum, ut non solum naturae resistat, verum etiam se ipsam emendet aut -et, quia habet iudicium sui.

inēmēnsum NOT. Tir. 72, 66 *post* e-, inmensum. *ab* in *et* emensus.

non quia et substantiae ipsi **inēmeribile** (*i. quod emereri, adquiri non potest, sc. restitui*) sit aut deo impossibile TERT. resurr. 18 p. 49, 7. *ab* in *et* emereri.

immobilis et inexcitabilis et **inēmigrābilis** (*sensu act. i. q. non emigrans*) atque simplex in iisdem semper ... permanens deus PS. ORIG. in Iob 2 p. 449^D. *ab* in *et* emigrare.

quo posset infossus puer longo die bis terque mutatae dapis **inēmorī** (inmemori *sim. l. v.*) spectaculo (*i. mori in eo*) HOR. epod. 5, 34. *ab* in *et* emori.

*?***inēmptio,** -ōnis *f.* *ab* *inemere. *i. q. actio emendi* (*in aliquo loco*): TAB. aliment. Vel. (CIL XI 1147) 6, 76 deductis ... pretis mancipiorum, quae in -e eis cesserunt. in- *falso geminatum esse putat G. Meyer in plagulis.*

*?***inēmptor,** (-ōris) *m.* *ab* *inemere. CE 983, 1 q⟨u⟩isque voles moriturus -⟨o⟩r, amice, ac⟨c⟩ipe *eqs.* (*'videtur esse qui in fundo alieno aut communi sepulcro locum emit'* Buecheler [*cf. vol. V 2, 537, 26*]; inempt⟨a⟩r *i.* inemptāre *parum probab. coni. Stowasser, WSt. 30, 1908, 280*).

***inēmptus,** -a, -um. *ab* in *et* emptus. $\overset{1}{\text{in}}\text{emp}\overset{2}{\text{to}}\text{s}$ CYPR. GALL. num. 357. *inde a* VERG. [*variat c.* ineptus: *infra l. 59. 63. 72. 74 al.*]

i. q. non emptus, non pecunia comparatus (*cf. l. 55. n. pl. pro subst. infra l. 70*): **1** *de variis rebus, quae more solito emuntur*: **a** *quae e propria possessione proveniunt*: VERG. georg. 4, 133 *senex Corycius* dapibus mensas onerabat -is (HOR. epod. 2, 48 d. -as apparet. COLVM. 11, 3, 1. PRVD. cath. 4, 58 [SCHOL. *ad l.* non conparatas]. CLAVD. 3, 206 ENNOD. opusc. 3, 150 p. 369, 21. *aliter l. 61*). MART. 4, 66, 5 saltus aprum, campus leporem tibi misit -um (*seq.* vina ... non peregrina). PORPH. Hor. epist. 2, 2, 168 -is holeribus et lignis ... uti (AMBR. Hel. 6, 18 [*v. Weyman, RhM. 64, 1909, 328*; ineptis *codd.*]). **b** *quae gratis dantur*: OV. am. 1, 10, 43 gratia pro rebus merito debetur -is. met. 13, 471 genetrici corpus *Polyxenae* -um reddite. STAT. silv. 1, 6, 94 dapes (*aliter l. 53*). AVSON. 319, 11 p. 22 P. (*de medico*) obtuli opem cunctis poscentibus artis -ae (ineptae *l. v.*). CLAVD. carm. min. 26, 70 -a salus (*per Aponum fontem data*). PAVL. NOL. carm. 21, 728 *Abella* manus (*i. operas*) impendit -as. CYPR. GALL. gen. 990 divitiis. num. 357 pepones (*cf. Vulg. num. 11, 5* gratis). iud. 691 virtutis. ENNOD. dict. 21, 20 p. 488, 25. VEN. FORT. carm. 5, 1, 5 aliis illud ad pretium, hoc (*sc. litterae tuae*) nobis -um. **c** *quae furto adquiruntur* (*quasi per iocum*): PRIAP. 23, 2 furtivum ... holus aut -a poma. SPART. Sept. Sev. 7, 3 cum milites -a (-o *Petschenig*) diriperent.

2 *de honoribus sim. non per ambitum vel pecuniam partis*: PLIN. nat. praef. 9 repulsis tamquam honoribus -is (ineptis *codd.*) gaudentem *Catonem*. TAC. hist. 2, 60, 2 dedit ... consulatum Simplici innoxium et -um (ineptum *cod.*; *opp.* honorem pecunia mercari). CLAVD. 28, 607 meritis offertur -us pura mente favor. CONC.^S II 2, 2 p. 106, 19 gratiam (*v. p. 832, 1*). ENNOD. carm. 1, 9, 54 ut sedis gremio frueretur -ae. 2, 14, 3. *adde de ipso homine vel eius actione, i. q. incorruptus*: CASSIOD. var. praef. 1 *ut* sinceris conscientiae -am dinosceret actionem. 11, 36, 4 caliculum scripsimus -i.

3 *apud* ICTos *de eis, quae emptione irrita facta venditori restituuntur*: IAVOL. dig. 41, 3, 19 si hominem emisti, ut, si aliqua condicio extitisset, -us fieret (CELS. dig. 47, 2, 68, 3 servus. POMPON. dig. 18, 1, 6, 1 -o eo facto *fundo* [*al.*]. AFRIC. dig. 44, 7, 23

[*Rehm †*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

res [*al.*]. VLP. dig. 21, 1, 38 pr. [*edict. aedil.*] morbi ... vitiive causa -is faciendis *iumentis*). IVLIAN. dig. 18, 2, 17 is servus -us erit, cuius pretio adiectio facta fuerit (POMPON. dig. 18, 1, 6, 1 fundus [*al.*]. SCAEV. dig. 18, 3, 8 villae. VLP. dig. 18, 1, 3 res [COD. Iust. 4, 54, 7 (*imp. Diocl.*). *al.*]. COD. Iust. 4, 58, 4 pr. [*imp. Diocl.*] praedium). *cf. V. i. R.*

adv. ? inēmptō *v. p. 1292, 70.*

quos velut in caeno **inēmundābilī** (*quod emundari non potest*) sordidatos mundis digna corporibus unda vitaret EPIST. pontif. 321 Aug. epist. 181, 1 p. 703, 4. *ab* in *et* emundare.

***inēnārrābilis**, -e. *ab* in *et* enarrabilis *sec. gr.* ἀνεκδιήγητος *sim.* maxime -is: *l. 24.* GLOSS. ἀνεκδιήγητος, ἀδιήγητος, ἀνεκλάλητος. -e non narrandum, infandum. *v. et p. 1285, 73.* *inde a* LIV. [*variat c.* inerrabilis: *l. 57. 68; cf. p. 1307, 70.* *dub. trad.*: PRVD. psych. praef. 41. 60 (*v. p. 1285, 77*). *ex coni. dub.*: QVINT. inst. 6, 3, 6 (enarr- *codd.*). *ex inepta versione*: RVSTIC. Conc.S I 4 p. 24, 33 pugna ... inplacabilis et -is (ἄσπονδος καὶ ἀκήρυκτος). *v. et l. 72.*]

qui enarrari, sermone exprimi non potest (*acced. dat. l. 31* [*abl. instr.?*]. *66, abl. instr. l. 60, causae vel resp. l. 66*): 1 *generatim* (*fere de rebus; de bestiis l. 40; de Christo vel deo l. 64*):

a *respicitur magis difficultas explicandi* (*cf. p. 1294, 34. aliter, sc. de enuntiandi difficultate* IREN. *p. 1291, 14*): SEN. nat. 3, 22 quorum *fluminum* -is natura est, ... ut Histrum, ut Nilum. PLIN. nat. 8, 159 *equorum* ingenia ... -ia. 37, 80 *opali* maxime -em difficultatem adferunt. QVINT. inst. 1, 5, 33 sunt ... proprii quidam et -es soni, quibus ... nationes reprendimus. 11, 3, 177 est ... latens quaedam in hoc (*decoro sc.*) ratio et -is (*cf.* GELL. 13, 29, 4 quodam sensu -i. 17, 10, 17 [*syn.* insensibile]). LACT. inst. 2, 8, 69 quam inepte faciat qui res -es quaerat. opif. 10, 20 -i modo penetrat ad sensum sapor (*al.*). VVLG. Sirach 21, 21 scientia insensati -ia verba (*aliter l. 71*). CONC.S I 3 vers. Tur. p. 162, 19 -is est ... rationibus humanis *natura Christi* (ἀνέφικτος [*cf. p. 1294, 37*], *Rustic.* invisibilis).

b *respicitur magis mirabilitas* (*cf. syn. l. 38. 51. 62*) *vel nimietas* (*v. e. g. l. 44. 45. 47. 55*). *saepe c. mera not. augendi* (*e. g. l. 38. 39*). *in malam partem de rebus terribilibus vel nefandis* (*l. 50. 67. 74. 82*): LIV. 41, 15, 2 iecur omne *hostiae erat* -i tabe (-bilitate *cod.*) absumptum. 44, 5, 1 -is labor descendentibus (*sc. erat*). VELL. 2, 99, 2 mira quadam et incredibili atque -i pietate. PLIN. nat. 2, 6 -i celeritate ... circumagi *mundum*. 8, 21 misericordiam vulgi -i habitu quaerentes *elephanti*. 10, 3 Indi discolores ... et -es ferunt aves. 12, 38 flos suavitate -i (12, 110. *cf.* BENED. reg. prol. fin. dulcedine). 12, 86 -em quendam ... halitum (*cf.* PASS. Perp. 13, 8 odore [ἀνεκδιηγήτῳ]). 21, 1. 32, 1 aestūs -is vis. 35, 158. 36, 124 -i ... impendio (*cf.* ITALA II Macc. 3, 6 [rec. P] -i pecunia [ἀμυθήτων, *Vulg.* innumerabilibus, *rec. B* magnis]. Eph. 2, 7 [Iren. 4, 5, 1] divitias [ὑπερβάλλον, *Vulg.* abundantes]). 37, 67. 91 colore -i. MART. 2, 10, 3 vis dare maius adhuc et -e munus? QVINT. decl. 279 p. 138, 24 qui illos occultos atque -es patiuntur aestus. PS. QVINT. decl. 8, 11 p. 155, 14 (*syn.* indeprehensibile). 13, 18 p. 263, 13. 19, 13 p. 348, 17 monstrum erat -e *delictum filii*, quod nollem deprehendere. TERT. adv. Val. 26 p. 202, 22 miro et -i rationis ingenio constructam *substantiam* (VICTRIC. 16). CLEM. ad Cor. 20, 5 inferum -ia iudicia (ἀνεκδιήγητα). 49, 4. 61, 1 magnificum et -e imperium tuum (ἀνεκδιηγήτου). IREN. 1, 1, 1 in invisibilibus et -bus altitudinibus (ἀκατονομάστοις. ARNOB. nat. 1, 38 p. 25, 12). 1, 2, 2 -em magnitudinem (ἀρρητόν. PASS. Mar. Iac. 7 p. 55, 9). *al.* VICTORIN. POETOV. fabr. mund. 9 p. 8, 5 de -i (inerr- *cod.*) gloria dei (CONC.S I 5 p. 334, 17 [innarr- *l. v.*; διαβόητον, *aliae versiones* opinabilem]). LACT. inst. 3, 10, 4 domicilia -i arte componunt *apes*. 4, 26, 14 -is potestas *Christi*. *al.* EPIST. Euseb. Candid. epist. 2 p. 9, 1 W. principium ... sermone -e (*Theodoret. hist. 1, 6, 3* λόγῳ ... ἀδιήγητον). HIL. syn. 59 -i ... nativitate *Christi* (ZENO 2, 7, 1 [*syn.* miranda]. *al.* PHOEBAD. c. Arrian. 9, 34 D. *et al.* *cf.* CONC.S II 3, 1 p. 6, 7 generatio [ἀνεκδιήγητος. VICT. VIT. 2, 68. *et al.*]). *al.* LVCIF. Athan. 1, 33 p. 125, 1 incorruptibilis -is et inconvertibilis *est Christus* (moriend. 10 p. 304, 19 *al. cf.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 190 deus ... magnitudine nobis -is [ἄφατος]). moriend. 3 p. 288, 27 hoc ... -e est, quod fit adversum nos a te. GAVDENT. serm. 18, 24 G. -is (inerr- *l. v.*) Christi patientia. *al.* FAVSTIN. trin. 1, 10 p. 44D -is ... sacramenti (CASSIAN. c. Nest. 2, 2, 4). *al.* AMBR. fug. saec. 3, 16 p. 177, 10 caritatem *domini*. *al.* HIER. in Ezech. 41, 8 p. 398D mysteria. VVLG. sap. 17, 1 verba *domini* (δυσδιήγητοι. Sirach 36, 16 [*male vertit* ἀρετα-(*quasi* ἀρρητα-)λογίας]. *aliter l. 30*). II Macc. 12, 16 caedes ([ἀμυθήτους, innumerabiles *edd.*]. *cf.* PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 7 clades [*6, 193* ἀδιήγητα]). Rom. 8, 26 gemitibus (*v. p. 1286, 55*). II Cor. 9, 15 super -i dono (ἀνεκδιηγήτῳ. DIDASC. apost. 42, 26). I Petr. 1, 8 laetitia (ἀνεκλαλήτῳ. *cf.* AVG. c. Pelag. 3, 7, 17 p. 507, 6 gaudio [VITAE patr. 5, 3, 16; *Cot. p. 693A* ἀνεκλάλητος. *et al.*]). PRVD. perist. 2, 553 -i (*i. caelesti*) allectus urbi municeps. AVG. in psalm. 102, 10med. satiari quodam excelso, -i bono. *al.* CONC.S I 2 p. 106, 8 ex quibus *naturis* -em unitatem factam esse diximus (ἀπόρρητον. *al.* [*v. p. 1286, 82. 1287, 2*]). CAEL. AVR. acut. 3, 11, 104 *quia* metu -i terreretur. VITAE patr. 3, 39 de illo gehennae -i fetore (*gr. deest*). GREG. TVR. Franc. 7, 1 p. 290, 25 (*syn.* ineffabilis). *al.* PALLAD. hist. mon. I 31 p. 317B -em ... morbum (*p. 131, 22 B.* ἀνεκδιηγήτῳ συμφορᾷ, II 18 p. 376C -i casu). *et al.* *impersonaliter*: HEGES. 3, 6, 3 p. 196, 19 -e (*sc. est*) quanto decori sit, cum vento inpulsi palmarum ordines concrepant. *n.* (*pl. praeter l. 5*) *pro subst.*: TERT. adv. Val. 37 p. 211, 2 Proarche, inexcogitabile et -e ⟨et⟩ innominabile. CYPR. Fort. 13 p. 346, 6 audisse se -ia testatur *Paulus* (*v. p. 1286, 14*). PS. AVG. serm. ed. Mai 53, 2 o -ia, fratres mei. CONSVLT. Zacch. 1 praef. p. 8, 1.

2 *speciatim de homine i. q. nemini satis perspectus*: CARM. adv. Marc. 4, 138 foederis ... novi -is auctor ... Ioannes.

adv. ***inēnārrābiliter.** *i. q. ineffabiliter*: 1 *c. verbis et locut.* (*praecellendi sim. l. 15 bis*): HIL. trin. 3, 3 -r ... unigenitum ... procreavit *deus* (*cf.* 3, 17 natum [FAVSTIN. trin. 3, 5 PS. AVG. serm. 234, 7med. FVLG. RVSP. c. Arrian. 3 p. 212A *al.*]. PS. AVG. serm. 246, 2 genitus). FAVSTIN. trin. 2, 8 p. 56C intellegis quam -r praecellat dilectio dei ...? AVG. serm. 117, 10, 15in. -r transcendere creatorem. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 244, 28 -r et ineffabiliter sibimet ipsi hoc *corpus* uniens *Christus* (CONC.S I 5 p. 255, 1 [ἀπορρήτως]. *cf.* MAR. MERC. Conc.S I 5 p. 24, 24 *hominem* -r copulavit sibi [ἀπορρήτως]. p. 50, 18 factus homo [ἀφράστως]. CASSIOD. in psalm. 76, 8. *sim. al.*). 2 *c. adi. et adv.* (*nota compar. l. 21. superl. l. 22*): AVG. conf. 13, 20, 28 tu -r pulchrior. c. Faust. 19, 11 p. 510, 5 quorum sacramentorum vis -r valet plurimum. CASSIOD. inst. concl. 7 p. 162, 12 -r pius arbiter.

inēnārrandus, -a, -um. *ab* in *et* enarrandus. GLOSS. IV 525, 41 infandum -um. GLOSS. Verg. ed. Hagen E 50 p. 512 nefandi -i. *i. q. inenarrabilis* (*n. pl. pro subst. l. 28*): HIL. trin. 5, 32 -a caelestium mysteriorum audiens sacramenta. 6, 21 nativitatis (7, 27. 10, 17 corporeae). 11, 23 qui (*Paulus*) -a ... audisset (*v. p. 1286, 14*). FILASTR. 66, 3 illa substantia patris -a (*cf.* 93, 3 persona. CANON. Turner I 2, 1 p. 359a 171 patrem. p. 361a 54 deitas). 93, 8 bonitas *dei* (155, 8 virtus. CANON. Turner I 2, 1 p. 356a 32 potentiam).

substantia corporali **inēnārrātīvā** (*i. inenarrabili*) *stipant Christum* TERT. adv. Val. 27 p. 203, 21. *ab* in *et* enarrativus.

inēnārrātus, -a, -um. *ab* in *et* enarratus. 1 *i. q. inexplicatus* (*cf. p. 1293, 21*): GELL. 12, 6, 1 aenigma, quod reliquimus -um (19, 14, 5). 2 *i. q. inexplicabilis*: CONC.S I 3 Rustic. p. 202, 36 -um (*sc. est*) ... et aliud (ἀνέφικτον [*cf. p. 1293, 32*], *vers. Tur.* incomprehensibile).

inēnatābile excussis profundum est (*i. quod enatare non possunt*) TERT. idol. 24 p. 57, 17. *ab* in *et* enatare.

inēnōdābilis, -e. *ab* in *et* enodare. GLOSS. δυσχερής, ἄλυτος, πλακείς. ἄδηλος. -e quod solvi non potest, insolubile. *qui enodari, dissolvi non potest*: 1 *proprie*: APVL. apol. 4 capillus ... -is diutina incuria ... comendi, ... expediendi et discriminandi. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 22 p. 211C (*in imag.*) -bus sciscitationis meae laqueis irretitum. 2 *transl.*: ACC. trag. 75 quid tam obscuridicum est tamve -e? CIC. fat. 18 cur Epicurus ... uno tempore suscipiat res duas -es (*inde* ARNOB. nat. 2, 14 p. 59, 1). DON. Ter. Andr. praef. 2, 1 error -is (*Rabbow*, in fabulis *codd.*, inextricabilis *Leo*).

adv. **inēnōdābiliter**: VIGIL. THAPS. c. Arrian. 3, 4 p. 232B *quando* his propositionum nexibus -r vinciretur *Athanasius*.

inēnōrmis (*i. non nimia, mediocris*) proceritas *corporis* APVL. met. 2, 2. *ab* in *et* enormis.

inēnumerābilis, -e. *ab* in *et* enumerare. *i. q. innumerabilis* (*l. v. ubique*): HIL. trin. 4, 26 -em (*cod. Veron.?*, inn- *rell., Migne*) gentis progeniem praestaturus *Ismaeli* (*cf.* PAVL. NOL. carm. 27, 219 *quos patriarchae* progenuere deo per -e [inn- *G T*] semen). AMBR. in psalm. 38, 20, 1 *quod deo nihil* sit inaestimabile, nihil inexaminatum atque -e (inn- *vg.*), qui ait 'sed et capilli capitis vestri omnes numerati sunt' (*N. T. Luc. 12, 7*).

plerique ... inconprehensibile quiddam et **inēnūntiābile** (*i.* '*irrationalem*' *q. d. numerum*) esse existimarunt *spatium anni* CENS. 19, 3 p. 40, 22. *ab* in *et* enuntiare.

ineo**, -iī (-īvī), -itum (-itūrus), -īre. [*ab* in *et* ire, *i. q. umbr.* enetu '*inito*'; *cf. gr.* εἴσειμι. *J. B. H.*] *de scriptura*: INSCR. christ. Diehl 1670 ab heneunte etate. I *longa*: R. GEST. div. Aug. 14 inIrent (εἰσέλθωσιν). FAST. cos. Capitol. a. u. c. 710 (CIL I^2 p. 28) non -iit (*sc. consulatum*). NOT. Tir. 13, 9 -it. 10 -iit. 49, 73 -eunte aetate. *de* ***formis: *praes.*: -īt (*praes?.*): LVCR. 4, 314. *part.* -ientes: ROMVL. fab. 64, 2 rec. vet. *fut.* -iet (*?*): SEN. benef. 2, 1, 2 (-iit *vg.*). *perfecti* (*cf. Neue-W. III^3 432 sqq.*): PROB. cath. gramm. IV 35, 1 -o -is -ivi vel -ii. -ivi *eqs.* (*fere omnia dub.*): CVRT. 8, 7, 1 (-imus *P*, -ivimus *rell.*, -iimus *edd.*). PAPIN. dig. 26, 7, 39, 9 (-uerint *F*, -iverint *edd.*). VOPISC. quatt. tyr. 12, 7 (-ui *P*, -ii *Σ*, -ivi *edd.*). VVLG. Ios. 9, 24 (-ibimus *l. v.*). RVSTIC. Conc.S I 4 p. 167, 21 -ivimus. GILD. epist. 1 chron. III p. 86, 8 (-it *l. v.*). *formae contractae*: -ī: STAT. Theb. 1, 69. 8, 107. -īt (*cf. et l. 69. 76*): PLAVT. frg. inc. 13 (-iit *l. v.*). STAT. Theb. 7, 439. 11, 124 silv. 2, 1, 218 NEMES. cyn. 159 RVT. NAM. 1, 234. *falso trad., ut vid.*: CIC. p. red. in sen. 8. LIV. 23, 2, 4 (*PM*). CVRT. 3, 2, 2 TAC. ann. 13, 34, 1. SVET. Aug. 26, 3 (*VM*, -iit *rell.*). *dub. an praes.*: *p. 1296, 63. 77.* LIV. 23, 30, 18. -īmus (*cf. et l. 73*): PLAVT. Pseud. 543 (*P*). -īsti, -īssem, -īsse *eqs. ubique occurrunt praeter*: PLAVT. Cist. 7 (-iistis *edd.*, -istis *codd.*). VELL. 2, 91, 2 (-iissent

[Rehm †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

A, -issent *P*). *?* -itus *sensu activo: v. infra l. 20. p. 1297, 74.* *de notione*: PAVL. FEST. p. 110 -it ponitur interdum pro concubitu (*v. p. 1296, 36*), interdum pro 'invenit', ut '-it rationem' (*v. p. 1298, 33*), interdum pro 'introit'. CHAR. gramm. p. 222, 15 B. εἰσέρχομαι (*al.* GLOSS.). GLOSS. εἰσελαύνω, ὑπεισέρχομαι. -euntis ἐρχομένου, προϊόντος, παραδραμόντος. -eunt committunt, incipiunt. -iit coepit, incohavit, initiavit. -tum pactum. -ta συγκείμενα. *cf. et l. 52. p. 1296, 74. 1298, 5. 30. 53.* *legitur inde a* PLAVT., ENN., CATONE; *deest* CATVLL., TIB., MANIL., CELS., SCRIB. LARG., LVCAN. (*?, v. p. 1296, 79*), PETRON., MART., IVV., FLOR. *al.*

[*variat c.* initium (*cf. p. 1296, 6. 1298, 50*): CIC. ac. 2, 119 LIV. 3, 36, 3. 8, 12, 15. ire: PLAVT. Cas. 758 (-bitur *P*, em ibitur *A*). *al.* invenire: *p. 1298, 66.* venire: PANEG. 4, 13, 5. invisere: CIC. Verr. II 5, 186. inicere (*cf. infra l. 62*): LIV. 27, 1, 8 CVRT. 4, 16, 24. incohare: LIV. 38, 17, 4. huc: SIL. 12, 493. *ex coni.*: *p. 1296, 21. 1298, 7. 13. 37.* SEN. contr. 9, 4, 22 (-isse se *Faber*, in his sese *codd.*). SVET. vita Ter. 3 (*Havet, ALL 5, 1888, 579*). TREB. Gall. 7, 1 (-iit *ς*, incitet *P*, incepit *Σ*). ARNOB. nat. 5, 17 p. 189, 18 RVT. NAM. 1, 360. *falso trad.*: CIC. Mur. 26 (ite *Arusianus*). CAES. Gall. 2, 35, 2 (-ta proxima aestate *α*, initio proximae aestatis *β*. *v. l. 57. p. 1297, 74. A. Klotz, RhM. 64, 1909, 229. cf.* Gall. 3, 7, 1 -ta [*del. Klotz*] hieme. 5, 23, 6 secunda -ta [*om. β*] ... vigilia. civ. 3, 54, 2 tertia -ta [*del. Klotz, sed v. p. 1297, 59*] vigilia). LIV. 45, 20, 6. *dub. trad.*: *l. 34. p. 1296, 79. 82.* VARRO Men. 330 (illud *Vahlen*). PLIN. nat. 18, 336 ut sic (*i. contra ventum*) -euntem (*leg.* euntem, *sc. bestiam feminam*) -eat *mas.* SIL. 8, 388 AVG. serm. coll. Morin p. 113, 19.]

***i. q. intrare, ingredi*: I *intransitive*: A** *proprie de loco* (*plerumque indicatur vel intellegitur quo; indic. ubi, fere i. q. incedere: l. 40. 42. 43*): LIV. 24, 9, 2 in urbem non -ierat (VITR. 8, 3, 5 *aqua* per potiones cum in corpus -iit [8, 3, 14. 8, 3, 18]. 8, 6, 8 ut alius *tubulus* in alium -re convenireque possint [9, 8, 6]. 9, 3, 3 in sagittarium *sol* [*cf. l. 36*]. QVINT. decl. 305 p. 196, 15 in istas ... manus -itis [*i. inciditis*; venitis *Rhode*] prudentes. ITALA Ioh. 3, 5 [Tert. anim. 39 p. 367, 10] non -bit [*A*, introibit *B*] in regnum dei [εἰσελθεῖν, *Vulg.* introire]). VITR. 9, 3, 1 ⟨e⟩ geminis cum -iit ad cancrum *sol* (*v. et p. 1277, 84*). MELA 3, 74 *Arabicus sinus* -it penitus introrsusque, dum Aegyptum paene et montem ... Casium adtingat. PLIN. nat. 16, 13 ludis (ludos *Barbarus*). POMPON. dig. 8, 1, 13 tam angusti loci ... via ..., ut neque ... iumentum ea (*leg.* eam*?*) -re possit. ITALA Matth. 7, 13 (cod. k) per eam *portam* (εἰσερχόμενοι, *Vulg.* intrant). COMM. apol. 639 super fluctus maris. PRVD. epil. 30 intra regiam salutis. *in imag.*: HIL. in psalm. 67, 6 p. 281, 2 -turus (it- *l. v.*) correctis ... vitae semitis.

B *translate*: **1** *vario usu*: VARRO ling. 5, 60 cum in unum -eunt *anima et corpus*, initia (RHET. Her. 4, 49, 62 in proelium. NOVELL. Valent. 8, 1, 4 in praeiudicium). VERG. ecl. 4, 11 decus hoc aevi te consule -bit, Pollio (SERV. incohabit, exordium accipiet).

2 *de tempore, i. q. incipere (v. et l. 48)*: *temp. vitae sim.*: PLAVT. Trin. 301 ab -eunte adulescentia (*v. vol. I 798, 46. 54*). 305 inde ab -eunte aetate (*v. vol. I 1123, 68. 1126, 42. 1127, 41. cf.* SYNON. Cic. p. 412, 27. 414, 28 B. GLOSS. *v. et p. 1294, 66. 69*). CIC. epist. 10, 3, 2 ab -eunte pueritia (APVL. apol. 14 SIDON. epist. 3, 1, 1). LVCR. 2, 743 ex -eunte aevo (*v. vol. I 1166, 41. cf.* AMPEL. 10 ab -eunte aevi memoria). GELL. 14, 1, 15 ab -eunte vita. *de anno eiusque partibus*: CIC. Manil. 35 -eunte vere (Cato 53. *cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 88, 15 verno). Att. 4, 2, 6 -eunte aestate (CAES. Gall. 2, 2, 1 [-ta *α*]. *cf. supra l. 20. p. 1297, 74*). SVET. Tib. 54, 1 -eunte anno (61, 2 Cal. 42).

II *transitive* (*cf.* PRISC. gramm. III 319, 20): **A** *proprie*: **1** *de loco* (*in imag. l. 68. 71. p. 1296, 14. i. q. conscendere: infra l. 83. dub.*: PLAVT. Truc. 37 si -ierit [*Buecheler*, iniecit *codd.*] rete piscis): TRAG. inc. 130 hic cubile -re est ausus (CIC. har. resp. 39 PRVD. c. Symm. 1, 108. *cf.* OV. met. 3, 282 thalamos [4, 328 MART. CAP. 7, 726]). CIC. Mur. 26 sapiens ille, qui -re viam doceret (PROP. 2, 33, 8 OV. rem. 578 LIV. 26, 45, 9. SEN. dial. 2, 1, 1 [*part. pro subst., syn.* ingressi]. 4, 13, 2 VAL. FL. 3, 629. *et al. v. et l. 40. per comparat.*: LIV. 1, 23, 9. 35, 7, 2 fraudis). Balb. 25 castra. Deiot. 8 domum (OV. fast. 3, 160. CE 2125, 4 Ditis. *cf.* OV. met. 14, 752 tectum [STAT. Theb. 12, 786]. fast. 2, 787 penetralia. 4, 531 penates [6, 603 STAT. Theb. 2, 66]). LVCR. 3, 681 vitae cum limen -imus (AVSON. 22, 1 p. 424 P. mortis. *proprie*: STAT. Theb. 6, 616). 4, 314 cum ... aer ater -it oculos. VERG. georg. 2, 381 -eunt proscenia ludi (*cf.* TAC. ann. 15, 39, 3 scaenam). HOR. carm. 3, 3, 34 lucidas -re sedes (INSCR. christ. Diehl 3425 ⟨sedem ca⟩elestem. *cf.* OV. fast. 5, 617 Taurus -it caelum). OV. epist. 4, 67 tempore quo nobis -tast ... Eleusin (*cf.* met. 7, 723 Athenas). ars 3, 712 nemus. met. 10, 695 *recessum*. 14, 437 fretum (*cf.* fast. 4, 565 Aegaeum. STAT. Theb. 7, 439 ubi ductor taurus -it fecitque vadum. TERT. paenit. 6, 9 aquam *baptismi* [*cf.* bapt. 12 p. 211, 10 baptismum. 15 p. 214, 7 lavacrum]. AVIEN. orb. terr. 181 inlapso penetrantur [*syn.*] litora fluctu et rursum tellus -it aequora). 15, 722 templa (LIV. 5, 22, 4 TAC. hist. 4, 82, 2 *al.*). fast. 4, 815 alter -it ... saxa Palati, alter Aventinum ... cacumen -it (*cf.* TAC. hist. 5, 22, 1 vallum [ann. 1, 34, 2]. CLAVD. 8, 344 si collis iniquus, primus -i). EPICED. Drusi 177 consul -it fractis ... fascibus urbem (LIV. 3, 10, 4 ovans [7, 11, 9 *al.* TAC. ann. 3, 11, 1 *syn.* intravit. *al.*]. 3, 24, 8 triumphantes [7, 13, 10 *al.*]. 28, 9, 10 quadrigis. *al.* STAT. Theb. 7, 577. *et al. cf. p. 1295, 76*). LIV. 2, 43, 1 Veientes agrum ... Romanorum populantes -erunt (*cf.* 28, 12, 12 prima Romanis -ta [initia *P*] provinciarum. 38, 14, 5 fines). 7, 19, 5 nexum (*i. carcerem*). 21, 35, 4 temere -tae valles. 23, 9, 12 arcem hostium -ii (hostrimini P^{1}). VITR. 9, 1, 9 *Venus* iterum -it (in id *codd.*) signum (9, 3, 1. *cf.* 9, 1, 11 *trigonum sol. v. p. 1295, 33. 36*). SEN. Herc. f. 834 caecos aditus *Tartari*. STAT. Theb. 3, 686 fores (silv. 1, 2, 225). 6, 470 campum (11, 593). QVINT. decl. 274 p. 124, 8 forum. TAC. ann. 6, 2, 3 curiam. 15, 32. 15, 52, 1 balneas. PLIN. paneg. 13, 3 tentoria. SVET. Nero 26, 1 popinas. TERT. nat. 2, 9 p. 110, 25 alia iam nobis -eunda est humani erroris latitudo. adv. Marc. 4, 6 p. 432, 12 alium iam hinc -imus gradum (COD. Theod. 5, 1, 2 MVTIAN. Chrysost. hom. 1, $2^{med.}$). 4, 34 p. 535, 9 vestigia ... creatoris. *et al.*

2 *convivia aliosque coetus hominum*: CIC. S. Rosc. 52 convivia cum patre non -bat (*v. vol. IV 883, 80 et l. 30. cf.* CIC. leg. 2, 63 *epulas* [TAC. ann. 16, 19, 2 *al.*]. STAT. silv. 1, 6, 48 dapes [2, 4, 4]. LAMPR. Alex. 30, 5 prandium [*al.*]). leg. agr. 2, 27 curiatis ... comitiis, quae vos non -itis ([sinitis *codd.*]. SVET. Vesp. 5, 7). Sest. 109 quis est qui se ... -isse suffragium confiteatur? (LIV. 1, 17, 9. 2, 56, 10 *al.* CIL VI 10298, 7. *an ad p. 1298, 3?*). PS. VERG. catal. 9, 8 sanctos dignus -re choros. TAC. Germ. 6, 4 concilium (*cf. l. 32*). ann. 15, 58, 3 spectaculum (SVET. Aug. 58, 1 TERT. spect. 25 p. 25, 8. *cf. p. 1295, 39*). TERT. adv. Marc. 2, 27 p. 372, 24 humanos congressus. AVSON. 43, 2 p. 423 P. iudicium (SVLP. SEV. chron. 2, 1, 8). *aliter, i. q. convocare, exhibere, instruere* (*cf. p. 1298, 3*): TAC. ann. 11, 11, 2 cum pueri nobiles equis ludicrum Troiae -rent. IVST. 36, 4, 2 non domi laetiora convivia -re (COD. Theod. 16, 10, 17 [= Iust. 1, 11, 4] absque ullo sacrificio ... -ri ... festa c. ... decernimus). COD. Theod. 12, 12, 13 pr. provinciale concilium quo tempore -ri debeat. 16, 5, 15 *haeretici* nullum usquam sinantur habere conventum, non -re tractatus, non coetus agere secretos. 16, 5, 34 pr. conventus (*cf.* 16, 5, 57 pr. conventicula). 16, 10, 13 pr. coetus inlicitos.

3 *feminas generandi causa, i. q. salire* (*cf. p. 1295, 2*): **a** *proprie de bestiis*: *c. acc. vel passive*: VARRO rust. 2, 5, 13 non minores oportet -re bimas *vaccas* (LIV. 41, 13, 2 v. aeneam [*cf.* AVSON. 58, 3 p. 338 P. *al.*]. *cf.* COLVM. 6, 20 *al.* SVET. Nero 12, 2 Pasiphaam). 2, 7, 9 matrem *equus* (2, 8, 4 equas). OV. met. 10, 327 pecudes caper (COLVM. 7, 3, 4 gregem. PALLAD. 12, 13, 7. *cf.* OV. fast. 2, 441 Italidas matres ... sacer hircus -ito). COLVM. 7, 3, 12 matrices *i. oves* (7, 4, 4 PALLAD. 8, 4, 4). 7, 9, 3 *sus* -ri debet (PALLAD. 3, 26, 1). 7, 12, 11 -eundis feminis *canum* (PLIN. nat. 10, 178 EPIT. Alex. 67). 8, 2, 14 feminas *gallus*. 8, 13, 3 *anseres*. PLIN. nat. 8, 13 -itur *femina elephanti*. 9, 166 trochos ... ipse se -re *traditur*. 10, 101 perdices. *al.* (*v. et p. 1295, 25*). PALLAD. 1, 29, 1 feminas *fasiani*. *absolute*: VARRO rust. 2, 1, 18 videndum de admissione, quo quaeque *animalia* tempore ut -eant facere oporteat. 2, 5, 13 taurus cum -it (COLVM. 6, 24, 3 PLIN. nat. 8, 177). COLVM. 6, 27, 8 quanto ... fortior -erit *equus*. 6, 37, 9 *asellus* (6, 37, 10). 7, 9, 4 mares *suum*. 8, 8, 8 *mares columbarum*. 8, 11, 7 *pavonum*. 8, 14, 4 *anserum*. PLIN. nat. 28, 265 galli. PALLAD. 8, 4, 2 *aries*.

b *per translationem*: *α de hominibus* (*saepe cum quodam colore quasi cynico. v. et l. 38. 40*): ANTON. Suet. Aug. 69, 2 quid te mutavit? quod reginam -o? uxor mea est. *ibid. bis.* OV. rem. 402 gaudia ne dominae ... te capiant, -eas quamlibet ante. SEN. epist. 95, 21 pati natae ... perversum commentae genus impudicitiae viros -eunt. SPART. Hadr. 4, 5 delicatos ... saepe -isse (sepelisse *codd.*). LAMPR. Heliog. 5, 1 VOPISC. quatt. tyr. 12, 7. MARCELL. med. 33, 64 mulierem. *β de arboribus* (*de insitione*): COLVM. 5, 9, 16 sic velut -ta arbor fecundo semine fertilior extat.

B *translate*: **1** *aliquem*: PLAVT. frg. inc. 13 -it te umquam febris? LVCR. 3, 984 Tityon volucres -eunt (*i. aggrediuntur*) Acherunte iacentem. STAT. Theb. 12, 72 nisi ... nimius te laudis -isset ardor. HIL. trin. 12, 40 p. 458^{B} *ut* postea terrae cura et tractatus deum -erit (*i. in mentem ei venerit.* 12, 55 p. 469^{B}). *adde*: HIL. trin. 12, 24 p. 447^{C} ubi ⟨esse⟩ est, non potest vel sensum vel sermonem -re non esse.

2 *aliquid* (*saepe cum notione debilitata vel colorata, sc. i. q. incipere [e. g. p. 1297, 29. 77], facere, instituere sim. [e. g. p. 1298, 3], subire [p. 1297, 55]*): **a** *gratiam sim., fere i. q. comparare, accipere*: PLAVT. Asin. 59 a me -itis gratiam (*v. vol. VI 2218, 69 sqq. adde interpretamenta*: DON. Ter. Eun. 557 mereri. Ad. 914 amicos comparo. SCHOL. Ter. Bemb. Eun. 557 beneficium dabo). TER. Andr. 824 oro ..., ut beneficium verbis -tum dudum nunc re comprobes. PRVD. tituli 177 primus -it Stephanus mercedem sanguinis (*cf.* INSCR. christ. Diehl 1627^{a} in deo ... victoriam -bant). *fort. huc addas*: LVCAN. 10, 97 nil ipsa paterni iuris -re peto (habere *p. VG*, mi repeto *Burmann fort. recte, quia* -re *alio loco ap.* LVCAN. *non legitur*). COMM. apol. 412 ut parvulus lactans sine pugna praedas -ret (haberet *Hanssen*, teneret *Ludwig*).

b *societatem, pactum, contractum sim.*: CIC. Phil. 13, 36 omnium facinorum sibi cum Dolabella societatem -tam ([LENT.

[Rehm †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Cic. epist. 12, 15, 6 facinorum (CVRT. 5, 9, 2). *cf.* PLANC. Cic. epist. 10, 8, 3 s. defendendae libertatis. VELL. 2, 44, 1 potentiae (2, 65, 2). CVRT. 6, 7, 14 tantae rei. COLVM. 12 praef. 1 vitae. VLP. dig. 17, 2, 52, 5 argentariae. *sim. al.*]. off. 1, 158 communitatem et s. BELL. Afr. 97, 3 cum Iuba [LIV. 29, 23, 6. 29, 24, 3 SVET. Iul. 19, 2. *et al.*]. SEN. suas. 7, 2. *et al. cf.* POMPON. dig. 17, 2, 37 si hi ... animum -erint societatis). PROP. 4, 4, 60 foedus (OV. met. 3, 294 Veneris. *v. vol. VI 1, 1007, 13. nota structuram*: IORD. Get. 65 foedus ... -to [112. *v. Löfstedt, Peregr. Aeth. p. 292*]). OV. am. 2, 7, 21 conubia (STAT. Theb. 1, 69. *cf.* AVG. civ. 15, 23^tit.^ coniugia [NOVELL. Anth. 1, 1]. COD. Theod. 3, 7, 3 [= Iust. 5, 4, 22] -to matrimonio [NOVELL. Anth. 1, 2]. COD. Iust. 5, 17, 7 pr. [*a. 337*] nuptias). LIV. 34, 48, 4 ab -ta primum Romanis amicitia cum Graecorum gente (41, 23, 11 PS. AVR. VICT. orig. 13, 3 VVLG. II par. 20, 35). VELL. 2, 77, 1 cum Pompeio ... pax -ta (TERT. coron. 12 l. 14 HIL. in Matth. 4, 19 p. 938^B^. *cf.* PLIN. paneg. 11, 5 indutias). VLP. dig. 17, 2, 52, 8 si inter fratres ... consortium -tum fuerit. 24, 3, 22, 8 pactis ..., quae inter eos ... -ta fuerint (PAVL. dig. 4, 4, 48, 2 VVLG. exod. 34, 10 *al.* AVG. nupt. et concup. 1, 11, 12 p. 224, 6. COD. Theod. 3, 5, 12 pr. [= Iust. 5, 1, 4 pr.]. *al. cf.* COD. Theod. 2, 9, 3, 1 [= Iust. 2, 4, 41, 1] -tarum ... pactionum [COD. Iust. 2, 4, 42]). PAVL. dig. 17, 2, 67 pr. tam lucri quam damni communio -itur (HIL. in Matth. 10, 7 p. 969^A^ SVLP. SEV. chron. 2, 41, 8 *al.*). TERT. anim. 35 p. 360, 26 concordiam (TREB. Gall. 21, 5). LAMPR. Comm. 17, 1 -ierunt coniurationem ad occidendum eum. CAPITOL. Gord. 24, 3 per eos ... -tas factiones, ut tu decipereris (COD. Theod. 9, 14, 3 pr. [= Iust. 9, 8, 5 pr.]. *al.*). HIL. c. Const. 2 p. 579^B^ -eundae unitatis. COD. Theod. 3, 1, 7 -tus empti contractus (3, 1, 8 [= Iust. 4, 44, 17]. *al.* COD. Iust. 1, 3, 31 pr. [*a. 472*]. *al.*).

c *bellum, proelium sim.*: ASELL. hist. 2 bellum -tum quo consule et quo confectum sit (*v. vol. II 1837, 81*). CIC. fin. 2, 60 proelium (4, 31 off. 1, 37 LVCR. 1, 638 HIRT. Gall. 8, 19, 2 BELL. Alex. 29, 2 Afr. 71, 2 SALL. Catil. 58, 8 VERG. georg. 4, 314 LIV. 2, 10, 5 *al.* VELL. 2, 55, 3 VAL. MAX. 6, 4, 5 CVRT. 4, 1, 1. *et al.*). 4, 31 certamen (*v. vol. III 881, 23. 883, 75*). BELL. Hisp. 5, 5 comminus pugna -ta (VERG. Aen. 11, 912 LIV. 2, 30, 12. 4, 40, 6 *al.* VELL. 1, 9, 3 VAL. MAX. 7, 2, 5 CVRT. 9, 5, 3. *et al.*). SIL. 1, 160 Martem *i. pugnam*. STAT. Theb. 8, 107 acies. 10, 9 arma. TERT. resurr. 2 p. 27, 5 disceptationem. praescr. 37, 1 provocationem. MAR. VICTORIN. defin. p. 17, 6 litem. AMM. 24, 4, 13 -eundis ... conflictibus (*v. vol. IV 237, 45*). CLAVD. DON. Aen. 5, 375 p. 466, 23 -ta concertatione. *cf. l. 62.*

d *magistratus, honores*: LEX Bant. (CIL I² 582) 16 mag(istratum) imperiumve (SVET. Tib. 67, 2 FRONTO p. 167, 18 N. PANEG. 2, 7, 6 CAPITOL. Pert. 6, 7). CIC. Verr. I 30 magistratum -eat oportet Nonis Decembribus (*v. vol. VIII 94, 54*). dom. 135 post sacerdotium -tum (VELL. 2, 43, 1). rep. 2, 23 interregni -eundi rationem (LIV. 1, 47, 10. 3, 8, 2 *al.*). Att. 11, 9, 1 ante -tum tribunatum (LIV. 3, 54, 14 *al.* VELL. 2, 13, 1 VAL. MAX. 1, 7, 6 PLIN. epist. 6, 8, 3. *et al.*). CAES. civ. 1, 5, 4 consulatum (*v. vol. IV 575, 67. per ellipsin*: FAST. cos. *p. 1294, 67.* TAC. hist. 3, 37, 2 -iit eiuravitque). OV. fast. 3, 147 hinc ... veteres -ti memorantur honores (LIV. 42, 22, 7 VELL. 2, 33, 3 TAC. ann. 2, 53, 1 SVET. Iul. 20, 1 *al.*). LIV. 6, 39, 1 dictaturam. CIL VI 445 (*aet. Aug.*) mag⟨isterium *vicorum*⟩. SVET. Iul. 9, 1 aedilitatem. PANEG. 4, 16, 4 -to principatu. IVST. 41, 6, 1 regna (AMM. 23, 6, 36).

e *res graves vel periculosas, i. q. subire*: *munus, officium*: VERG. Aen. 5, 846 ipse ego ... pro te tua munera -bo (CHAR. dig. 50, 4, 18, 12 COD. Theod. 12, 1, 164). TAC. ann. 1, 17, 5 *militiam* (SPART. Hadr. 2, 1). 11, 25, 2 munia. 13, 35, 1 fuisse in eo exercitu veteranos, qui non stationem, non vigilias -issent (*cf. p. 1295, 23*). PAPIN. dig. 26, 7, 39, 9 curatores ... cum officium sponte ... -erint ([*cf. p. 1294, 74*]. MAR. VICTOR aleth. 3, 2). *varia* (*aliter p. 1298, 3*): CIC. div. 1, 51 pericula proeliorum (QVINT. inst. 2, 16, 8 pugnandi). SEN. dial. 1, 2, 12 non ... tam magno animo mors -itur quam repetitur. STAT. silv. 2, 1, 218 quidquid -īt ortus, finem timet. Ach. 1, 281 fremit *equus* captivus -re imperia. PS. QVINT. decl. 1, 17 p. 19, 9 quanta ... ludibria sunt -eunda? TERT. pudic. 15 p. 252, 4 paenitentiam (patient. 12 p. 18, 22 *al.* ITALA Matth. 3, 2 [Tert. paenit. 2, 5]; *μετανοεῖτε, Vulg.* p. agite. *al.*). patient. 5 p. 10, 4 patientiam. praescr. 16, 3 stomachi ... eversionem. *al.* HIL. in Matth. 17, 9 sacramentum -eundae crucis. trin. 11, 30 p. 419^D^ quia ... sit -eunda subiectio. *al.* PELAG. in I Tim. 4, 2 p. 489, 17 fornicationis ... discrimen (*syn.* incurrere). CONSVLT. Zacch. 3, 3 p. 100, 22 ne ... -eatur offensa. THEOD. MOPS. in Phil. 1, 27 p. 213, 15 passionem.

f *spatium temporis sim.*: BELL. Afr. 26, 3 aestate -ta (*cf. p. 1295, 20. 57. an p. p. p. sensu act.?*). STAT. Theb. 1, 571 primis et pubem -euntibus annis.

g *cantum, sermonem sim., i. q. incipere*: ENN. scaen. 127 euhium ... iuvenum coetus alterna vice -bat (*'h. e. ἐξῆρχε' Vahlen. cf.* PRVD. perist. 13, 23 magicum cantamen. BOETH. cons. 1 carm. 1, 2 maestos ... -re modos). TERT. spect. 10 p. 13, 19 retractatum. adv. Hermog. 26 p. 154, 18 narrationem. praescr. 16, 1 aliter -eundae constitutionis (*i. quaestionis*). *ibid.* quaestiones. HIL. in Matth. 12, 21 ex ipso -ti sermonis exordio (21, 13 in psalm. 9, 2 p. 75, 24 *al.*). RVSTIC. Conc.^S^ I 4 p. 154, 6 causam (CLAVD. MAM. anim. 1, 2 p. 25, 12). c. aceph. p. 1198^A^ me cogis verbo -re, quae superexsiliunt animam (*syn.* aggrediar).

h *actus varios, i. q. facere, committere, instituere sim.* (*cf. p. 1296, 23. 28*): VERG. ecl. 1, 55 levi somnum suadebit -re susurro (GLOSS. II 335, 2 *καθεύδω*). Aen. 5, 583 inde alios -eunt cursus. LIV. 1, 31, 8 non rite -tum aut curatum id sacrum esse. SEN. contr. 7, 5, 7 ut comparationem duorum reorum -rent (irent *codd.*). VELL. 2, 45, 1 adulterium (*cf.* RVFIN. hist. mon. 1 p. 399^C^ obscenos ... complexus). VAL. MAX. 3, 2, 19 -eundae fugae gratia (VVLG. gen. 16, 6 AVIAN. fab. apol. 21 GREG. TVR. Franc. 4, 20 p. 158, 3 *al.*). CVRT. 3, 4, 13 iter (LAMPR. Heliog. 31, 5 HIL. trin. 7, 3 p. 200^D^. *cf.* LAMPR. Alex. 50, 1 expeditionem. PAVL. dig. 39, 6, 3 navigationis -eundae). 6, 10, 28 num ... scelus -erim ([interim *codd.*]. SCHOL. Cic. Bob. p. 83, 13 [initii *cod.*]. *cf.* AMM. 14, 1, 9 flagitium). TAC. ann. 1, 74, 1 formam vitae. POMPON. dig. 3, 5, 10 negotiationem (*cf.* CALL. dig. 26, 7, 33, 1 negotia). APVL. apol. 25 accusatio iurgiis -ta. TERT. nat. 2, 10 p. 113, 15 lusum. adv. Marc. 2, 3 p. 336, 9 examinationem. 2, 5 p. 339, 27 -eundae probationis (paenit. 6, 5). *al.* COMM. instr. 1, 17, 7 luxurias. ARNOB. nat. 6, 11 p. 223, 5 varias volvitis atque -itis ... cogitationes (VVLG. Dan. 11, 24). IVST. 2, 4, 9 concubitus finitimorum -eunt *Amazones*. CONSTANTIN. et LICIN. frg. Vat. 33 -tae venditionis. PALLAD. ins. 38 multas species industria sollers protulit et doctam iussit -re manum. AVSON. Mos. 202 *lembi* varios -eunt flexus. AMM. 15, 6, 2 id eum cogitasse quod -iit. 27, 12, 6 obsidium. COD. Theod. 9, 42, 1, 3 (= Iust. 9, 49, 9, 2) ante -tum actum (BOETH. herm. pr. 1, 9 p. 117, 21). COD. Iust. 10, 32, 63 (*imp. Leo*) conamen. *et al.* *c. inf.*: APVL. apol. 24 qua ratione vitam vivere -erit, considerandum est.

i *consilium, rationem sim.*: consilium *inde a* PLAVT. Capt. 493. *v. vol. IV 447, 78.* GLOSS. *λογίζομαι ὅ ἐστιν ἐπιθυμοῦμαι.* -iit c. cepit c. *nota breviloquentiam*: PARIS 3, 3 ext. 3 tyranno, cuius necem -erat (de cuius nece consilium -erat VAL. MAX.).

rationem (*et i. q. consilium -re, sc. alicuius rei faciendae, et i. q. computationem facere [sic l. 38. 40. 41. 42. 44. 45]; hic illic i. q. r. invenire: l. 43.* PLIN. nat. 37, 26. *cf. l. 63. p. 1295, 3*): *per se*: TER. Haut. 674 quid agam? aut quid comminiscar? r. de integro -eundast mihi. CIC. Font. 19 -ta iam (in italiam *cod.*) ac proposita r. nat. deor. 3, 71 -ta subductaque r. (phil. frg. V 94 M.). *al.* POLLIO Cic. epist. 10, 33, 3 CAES. Gall. 7, 71, 4 LIV. 1, 23, 10 PLIN. nat. 18, 332. FRONTIN. aq. 31 -ta constat sibi. AVG. gen. ad litt. 2, 10 p. 48, 8 -eundis atque tractandis. *gen. obi.*: CATO agr. 2, 2 operarum, dierum. CIC. leg. agr. 2, 67 quaestus. LIV. 34, 4, 12 nonnullarum cupiditatium ne causam quidem aut r. -re possum. PLIN. epist. 10, 8, 5 *remissionum*. CELS. dig. 36, 1, 2 legis Falcidiae (MARCELL. dig. 35, 2, 56 pr.). VLP. dig. 35, 3, 1, 11 legatorum. 50, 8, 2 pr. PAVL. dig. 35, 2, 22, 2. COD. Theod. 7, 13, 13, 1 sumptuum. *gerund.*: CIC. Att. 14, 9, 1 aedificandi. epist. 4, 6, 3 agendi aliquid. LIV. 5, 23, 9. 9, 24, 2. 44, 5, 2 CVRT. 10, 9, 11. *gerundiv.*: LIV. 1, 43, 13 eius *tributi* ... conferendi. 6, 27, 8. 42, 3, 11. *cf. infra l. 51 sq.* de: LEX agr. (CIL I² 585) 59 ⟨de⟩ eis agreis ita r. -ito (initio *trad.*). CIC. Phil. 5, 53 de commodis ... augendis. ad: NEP. Hann. 10, 3 ad hunc interficiundum. *interrog. indir.*: TER. Phorm. 344 haec ... r. -eas quam sint suavia (DON. intellegas, aestimes). CIC. Verr. II 3, 110 -eunda r. et via reperiunda est, qua *eqs.* (LIV. 23, 2, 4). Att. 12, 19, 1 quem ad modum ... possit. epist. 13, 28, 2 CAES. Gall. 7, 24, 4 LIV. 23, 25, 6. 23, 48, 5. 28, 8, 3 *al.* PLIN. nat. 37, 26. ut: CIC. Tull. 28 *familia* cum ... r. -it, ut ea (*sc. vis*) fiat. rep. 2, 61 epist. 5, 20, 4 LIV. 26, 4, 4.

sim.: LVCR. 1, 81 ne forte rearis impia te rationis -re elementa viamque indugredi sceleris. SEN. benef. 3, 8, 4 aestimationem (epist. 76, 32 VLP. dig. 9, 2, 41 pr. COD. Iust. 8, 36, 3 pr. [*a. 380*]). AFRIC. dig. 35, 2, 88, 3 computationem (*v. vol. III 2175, 79*).

inde per breviloquentiam: numerum sim., i. q. computando invenire: CAES. Gall. 7, 76, 3 haec *milia militum* ... recensebantur numerusque -batur (LIV. 35, 35, 7. 38, 23, 6 interfectorum. S. C. Frontin. aq. 104 SEN. apocol. 11, 5 benef. 5, 9, 3. nat. 3 pr. 9 [*Z*, inveniri *rell.*]. 6, 16, 2 [inveniri *λ*]. CVRT. 3, 1, 22 copiarum [3, 2, 2]. TAC. ann. 2, 83, 2. 15, 41, 1 PLIN. epist. 9, 16, 1 APVL. Plat. 1, 10 PAVL. sent. 4, 14, 3). COLVM. 5, 2, 7 sic podismum -ito. 5, 3, 1 mensuras ... agrorum (FRONTIN. aq. 69. CIL III 355 C 6 [*aet. imp. Hadr.*]). FRONTIN. aq. 19 modus ... earum *piscinarum* mensuris ibidem positis -itur (66. 67). CALL. dig. 27, 1, 17 pr. magnitudo patrimoniorum -eunda est. VLP. dig. 5, 2, 8, 9 quartam. 35, 3, 1, 6 quantitatem bonorum. 35, 3, 1, 11 Falcidia -eatur. *cf.* TERT. apol. 42, 9 ut, si -eatur, quantum vectigalibus pereat fraude ... vestrarum professionum, facile ratio haberi possit.

?**inepidīxis.** NOT. Tir. 93, 77 -is (*Schmitz*, inepod- *cod.*, in epideixi *Kopp; cf. 75* epodixis. *76* apodixis). *v. Heraeus, ALL 12, 1902, 62.*

ineptia, -ae *et saepius* ***ineptiae,** -ārum *f.* *ab* ineptus. *inter* feminina semper pluralia: CHAR. gramm. p. 36, 2 B. -ae *μωρίαι* (*inde* GLOSS. II 374, 48. EXC. Bob. gramm. I 549, 14, *ubi additur*: et -a dicitur). NOT. Tir. 32, 86 -ae. PORPH. Hor. sat. 2, 3, 287 Men⟨en⟩iae stultitiae vel -ae. GLOSS. -ae nugae. res vanae, non aptae.

[Rehm †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-a insipientia, stultitia. *legitur ap.* PLAVT., CAECIL., TER., CIC., CATVLL., SEN. *utrumque*, CELS., COLVM., PETRON., MART., QVINT., TAC., PLIN. epist., SVET. *et al.* [*variat c.* inertia: *infra l. 39. p. 1300, 20. c.* ineptus: *l. 36. ex coni.*: *l. 21. dub. trad.*: AVG. epist. 118, 9 p. 673, 14 -a (inepta *l. v.*, ad inepta *edd. vett.*) respondere quaesita.]

1 *plur.* -ae (*v. et p. 1300, 14*): *i. q. res (vel actiones) ineptae (cf. p. 1300, 73), i. sive stultae (cf. appos. l. 32. 71) sive leves, pueriles, fabulosae (syn.* verba *l. 20 al.*; nugae *l. 56. 61 al.) sive molestae (cf. appos. l. 34). fere i. q. genera ineptiae*: CIC. de orat. 2, 18 omnium ... -arum, quae sunt innumerabiles, haud sciam an nulla sit maior quam *eqs. pendet inf.*: *infra l. 37. 45; aliter*: CELS. 6, 5, 1 paene -ae sunt curare varos et lenticulas *eqs.*

PLAVT. Capt. 532 maxumas nugas -as (-am *Lindsay*, ineptus *Leo*) incipisso (incipisse *codd.*). CAECIL. com. 281 o tristes -as. TER. Phorm. 648 ut ... mittam illius -as. CIC. S. Rosc. 47 'quid ad istas -as abis?' inquies (*antea*: fabulas). Cluent. 171 nisi forte -is ac fabulis (*M*) ducimur. Mur. 26 isdem -is fucata sunt illa omnia. Flacc. 12 quibus ius iurandum iocus est, testimonium ludus, existimatio verba et -ae ([*Kayser*, vestra tenebrae *codd.*]. Pis. 65 existimatio ... verba atque -ae. *v. et l. 56. p. 1300, 14. cf.* ARNOB. nat. 2, 64 p. 99, 19 ut ea quae offeruntur a Christo ludum atque -as nomines). Cael. 67 excutiemus omnes istorum delicias, omnes -as, si prodierint (*cf.* orat. 39 Herodotus Thucydidesque ... a talibus [*sc. Gorgiae*] deliciis vel potius -is afuerunt. TERT. cult. fem. 2, 9 l. 6 deliciarum -is. *cf. p. 1300, 9*). de orat. 3, 187 ut auctoribus laudandis -arum crimen effugiam. 3, 222 oris non est nimium mutanda species, ne aut ad -as aut ad pravitatem aliquam deferamur (*cf.* Brut. 227 *Antistii* actio ... cum vitio vocis tum etiam -is claudicabat. off. 1, 130 histrionum nonnulli gestus -is non vacant [SEN. dial. 9, 11, 8 mimicas -as]). Brut. 236 hominum -as ac stultitias, quae devorandae nobis sunt, non ferebat *M. Piso* (PORPH. Hor. sat. 1, 9, 11 SIDON. epist. 3, 3, 6. *v. et l. 82. p. 1300, 31. 32*). 315 nihil habere molestiarum nec -arum Atticorum est (*cf.* leg. 1, 7 cuius loquacitas habet ... in orationibus ... multas -as [ς, ineptus *codd. vett., coni. alii alia*]). Tusc. 1, 93 pellantur ... istae -ae paene aniles, ante tempus mori miserum esse (*cf.* 1, 95 *syn.* levitas). 2, 29 ad -as (*sc. dialecticas*) redis, *Zeno* (phil. frg. VIII 8 M. Stoicorum [inertias *l. v.*]. SEN. benef. 1, 3, 8. nat. 4, 6, 1 nostrorum. epist. 49, 9. 82, 8 Graecas. 113, 21. *cf.* benef. 6, 5, 3 iuris consultorum istae acutae -ae sunt). parad. 37 *te* servum esse -arum omnium iudico. epist. 2, 9, 3 ut eos *invidos* partim scelerum suorum, partim etiam -arum paeniteret. 3, 7, 5 etiamne tu has -as (*sc. dicis*) ...? 7, 6, 1. 9, 22, 3 viden ... nihil esse nisi -as, turpitudinem nec in verbo esse nec in re, itaque nusquam esse? 13, 1, 4 etiamsi peccat, magis -is quam improbitate peccat. CAEL. Cic. epist. 8, 11, 4 multa transi, inprimis ludorum explosiones et funerum et -arum ceterarum. SEN. contr. 9, 6, 10 elegantissime deridebat Montanus ... in hac controversia -as rhetorum. SEN. benef. 1, 4, 5 istae ... -ae (*sc. fabulae deorum*) poetis relinquantur (dial. 7, 26, 6 -as poetarum [LACT. inst. 1, 14, 1]. ARNOB. nat. 5, 1 p. 173, 6 LACT. inst. 1, 20, 28 *al.*). dial. 2, 5, 2 ad tantas -as perventum est, ut ... doloris opinione vexemur. 9, 15, 2 huic (*Heraclito*) omnia, quae agimus, miseriae, illi (*Democrito*) -ae videbantur. nat. 3, 27, 13 ni tantum impetum ingenii ... ad pueriles -as reduxisset *Ovidius* (epist. 48, 7. ARNOB. nat. 2, 6 p. 51, 16 *syn.* nugae, verba). 4, 13, 1 istas ... -as, quibus litteratior est quisque, non melior. epist. 23, 1 -as verba quaerentium. 99, 2 discant quasdam etiam lacrimarum -as esse. COLVM. 1, 8, 2 numquam non easdem -as somniat *servus malus*. PETRON. 52, 10 non decere gravitatem eius tam humiles -as. MART. 2, 86, 10 turpe est difficiles habere nugas et stultus labor est -arum. QVINT. inst. 1, 7, 6 haec ... inter ipsas -as evanuerunt. TAC. dial. 32, 7 quos ... certum habeo dicturos me, dum iuris et philosophiae scientiam ... laudo, -is meis plausisse. SVET. Aug. 86, 1 genus eloquendi secutus est elegans et temperatum, vitatis sententiarum -is atque concinnitate (*cf. supra l. 25*). Tib. 70, 3 curavit notitiam historiae fabularis usque ad -as atque derisum. VLP. coll. Mos. 15, 2, 3 interdictum est ..., ne quis ... huiusmodi -is (*i. vaticinationi sim.*) se immisceret. APVL. met. 2, 23 -as ... mihi narras et nugas meras. CYPR. epist. 14, 3 p. 512, 8 ad -as vel ad discordias vacare. 59, 9 p. 676, 15 haereticorum (73, 5 p. 781, 17 -as vel insanias. HIER. epist. 51, 7, 1 [*Epiphan.*] Origenis. in Am. 3, 9 p. 1018^D Iberae [*syn.* insaniae]). ARNOB. nat. 7, 41 p. 274, 8 -as nugis et crudelitatibus mixtas (*i. ludos circenses*). LACT. inst. 1, 21, 45 -as hominum paene dementium (*i. mysteria*). FIRM. math. 1, 5, 3 falsarum opinionum. HIER. epist. 37, 1, 1. 52, 12, 2 *al.* PRVD. perist. 10, 249 istas ... -as, quas vinolentae somniis fingunt anus. AVG. civ. 10, 11 p. 418, 24 D. *daemonum.* CONC.^S I 2 p. 53, 2 *v. p. 1006, 55.* EVSTATH. Bas. hex. 9, 6 p. 964^B *Iudaeorum* (ἀτοπία). POMER. 3, 31, 3.

per ironiam et modestiam dicta: CIC. de orat. 1, 111 dicam equidem ... petamque a vobis ... ne has meas -as efferatis. 1, 112. Att. 12, 24, 2 ut ad meas -as redeam. 12, 36, 1 hae meae tibi -ae ... ferendae sunt. CATVLL. 14, 24 si qui forte mearum -arum lectores eritis (*inde* MART. 11, 1, 14 qui revolvant nostrarum tineas -arum. AVSON. 471, 5 p. 86 P. at nos inlepidum rudem libellum, burras, quisquilias -asque credemus gremio cui fovendum?). PLIN. epist. 4, 14, 8 longa praefatione vel excusare vel commendare -as ineptissimum est (*syn.* nugas, hendecasyllabos). 9, 25, 1 lusus et -as nostras legis. GELL. 10, 25, 1. HIER. epist. 57, 4, 1 -as scribere (in Mich. lib. 2 praef. p. 1189^C). RVFIN. patr. 2 praef. 1, 2 SVLP. SEV. epist. 3, 2. *pro titulo libri*: SVET. gramm. 21, 2 libellos -arum, qui nunc iocorum inscribuntur, componere instituit *C. Melissus*.

per euphemismum (*cf. p. 1299, 24*): CATVLL. 6, 14 non tam latera ecfututa pandas, nei tu quid facias -arum.

2 *sing.* -a (*v. et p. 1298, 83. 1299, 1. 15*): **a** *i. q. stultitia (syn. l. 13. 21; nota pleonasmum l. 25), insollertia (l. 17), molestia (l. 33)*: PLAVT. Merc. 26 (*interpol.*) -a stultitiaque adeo et temeritas. TER. Eun. 741 usque adeo ego illius ferre possum -am (-as γ) et magnifica verba, verba dum sint. Ad. 749 ita me di ament, ut video tuam ego -am. COLVM. 7, 4, 1 ex omnibus Tarentinum *pecus* est mollissimum, quod nullam domini aut magistrorum -am sustinet multoque minus avaritiam. VLP. dig. 26, 10, 3, 18 qui *tutor* ob segnitiam vel rusticitatem ... vel -am remotus sit. HIL. in Matth. 5, 8 p. 947^A -am (inertiam *l. v.*) inutilissimae quaestionis deus arguens. trin. 3, 25 p. 94^B gentili -a (*syn.* stultitia, *opp.* prudentia). 4, 9 p. 102^B stultitiae. 7, 24 p. 220^B ridiculi opprobrii. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 43 p. 619^C omnes ... scriptores quod nunc imperitiae nunc -ae notet. PRVD. c. Symm. 1, 146 indocilis fatui ... -a vulgi. 2, 57 gentilis. AVG. c. acad. 2, 8, 20 ord. 2, 10, 29. CASSIAN. conl. 1, 14, 8 ultra omnis -ae non dicam fatuitatem, sed insaniam. inst. 4, 25. c. Nest. 7, 5, 1 *Nestorii* (*syn.* insaniam). CONC.^S I 5 p. 258, 9 (ἄνοια). ALC. AVIT. c. Arr. 30 p. 14, 9 quanta -a proponatur *ab Arrianis*. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 216, 21 hanc -am nec animus sibi ipse fingere potest. *per ironiam* (*cf. p. 1299, 80*): AVSON. 158, 1 p. 28 P. ut festivitate persuasus et -am ferre contentus sit *lector*. 324, 2 p. 109 mirandi stuporem transtuli ad -am poetandi. ALC. AVIT. epist. 52 p. 81, 22 fer paulisper trepidantem fraternae admonitionis -am (*sim.* 91 p. 99, 6).

b *i. q. inhabilitas (cf. p. 1303, 43. fort. huc trahas etiam l. 17. 19)*: SIDON. epist. 3, 13, 5 deprecatur -am mentis qualitas corporis. 8, 13, 1 agere narraris sine superbia nobilem ..., sine -a (*i. immobilitate*) gravem, sine studio facetum *eqs.*

deriv.: ineptiola.

ineptio, -ire. [*ab* ineptus, *cf.* insanire *sim. J. B. H.*] CHAR. gramm. p. 468, 34 B. *inter* verba quae declinatione activa ... feruntur, adfectum tamen habent passivum. DON. Ter. Phorm. 420 ut a sapientia 'sapis' dicimus, ita ab ineptia '-is' (*sim.* Ad. 934). *i. q. inepte agere, ineptum esse (cf. syn. l. 46. 47; per ironiam l. 51)*: TER. Phorm. 420 -is (Ad. 934. SCHOL. Ter. p. 132, 32 *et* 161, 27 stulte agis). CATVLL. 8, 1 miser Catulle, desinas -ire. FRONTO p. 73, 23 N. pavore relevatis conceditur ludere aliquid atque -ire. APVL. Plat. 2, 11 si egestatem ... copiis praeferas, -ire videaris (*antea*: discrepes ... a communi sententia). IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 6, 14 p. 1526^{fin.} -unt prorsus catholici, qui *eqs.* SIDON. epist. 4, 1, 4 ferociam stoliditatemque, quae secundum beluas -it brutescit accenditur. 4, 17, 1 urbanitas, qua te -ire facetissime allegas. POMER. 3, 17, 2. ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 24, 17 nemo ... sic -ire putandus (*L*, ineptus re- *S*) est, ut *eqs.*

ineptiola, -ae *f.* [*ab* ineptia *demin. J. B. H.*] AVSON. 335, 4 p. 197 P. fuit ... -ae (*i. operis mei, cf. p. 1299, 80*) huius ista materia.

ineptitūdo, -inis *f.* [*ab* ineptus, *cf.* turpitudo *sim. J. B. H.*] NON. p. 128, 12 -o pro ineptia (*inde* GLOSS. V 643, 12); CAECILIVS Harpazomene (= com. 61): qui, homo -is cumulatus, cultum oblitus es?

***ineptus,** -a, -um. [*ab* in *et* aptus, *cf. sanscr.* an-āptaḥ '*inhabilis*'. *J. B. H.*] *cf.* ISID. orig. 10, 144 -us apto contrarius est, quasi inaptus. GRAMM. suppl. 85, 32. *v. et l. 70.* inaptus: *l. 62.* COD. Theod. *p. 1303, 54. compar.*: *p. 1301, 53. 1302, 43. 52 al.* SEN. epist. 82, 9 QVINT. inst. 9, 2, 70. magis -us: *p. 1302, 53. 81. superl.*: *p. 1301, 54. 1302, 3. 63 al.* PAVL. dig. 41, 2, 3, 23. multum -us: *p. 1302, 64.* valde -us: *p. 1303, 27.* nimis (nimium) -us: *p. 1301, 33. 1302, 21. 1303, 22. 23.* GELL. 7, 6, 5. NOT. Tir. 32, 85 -us. *de notione* (*cf. p. 1301, 33. 37. 1302, 24. 82*): CIC. de orat. 2, 17 quem ... nos -um vocamus, is mihi videtur ab hoc nomen habere ductum, quod non sit aptus, idque in sermonis nostri consuetudine perlate patet. nam qui aut tempus quid postulet non videt aut plura loquitur aut se ostentat aut eorum, quibuscum est, vel dignitatis vel commodi rationem non habet aut denique in aliquo genere aut inconcinnus aut multus est, is -us esse dicitur. (18) hoc vitio cumulata est ... Graecorum natio (*cf. p. 1301, 61. 1302, 36*). itaque quod vim huius mali Graeci non vident, ne nomen quidem ei vitio imposuerunt; ut enim quaeras omnia, quomodo Graeci -um appellent non reperies ... (20) ac si tibi videntur qui temporis, qui loci, qui hominum rationem non habent -i. SYNON. Cic. p. 427, 30 B. -us, insulsus, absurdus, abhorrens. PRISC. gramm. III 12, 6 μωρός. GLOSS. ἀνόητος, μωρός, ἀδρανής. non aptus, inutilis, inhabilis (*cf. p. 1303, 43*), ignavus, stultus, incongruens. *inde a* PLAVTO, RHET. Her., VARRONE, CIC.; *deest* LVCR., CAES., VERG., LIV., MANIL., VITR., VELL., CELS., CVRT., LVCAN., PLIN. nat., STAT., IVV., TAC. *aliis.*

[Rehm †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

[*variat c.* ineptia (-ae): *p. 1303, 5. cf.* PLAVT. Capt. 532 *p. 1299, 15.* *ex coni. probab.*: *l. 54. p. 1302, 46.* SEN. dial. 10, 12, 4 inflexu modulationis -issimae (*Erasmus*, inert- *codd.*). *falso trad.*: *p. 1292, 48* (*pro* inemptus). TERT. nat. 2, 8 p. 109, 20 (*A*, enectos *Oehler*, inertes *Reiff.*). CLAVD. DON. Aen. 12, 520 p. 584, 19 (inertius *Georgii*). *dub. trad.*: ARNOB. nat. 1, 60 p. 41, 27 -issimae (inert- *Ursinus*) ... contemplationis obtutus (*i. humanae*).]

I *notione idiomatica est qualitas eius, qui congrua tempori, loco, hominibus ceteris non facit (cf.* CIC. *p. 1300, 68.* ἄκαιρος *p. 1303, 6). usus autem ita variat, ut magis respiciatur modo stultitia (appos.* stultus: *l. 38. 71. 76 al.* fatuus: *p. 1302, 20.* desipiens: *p. 1302, 10.* indocilis: *p. 1302, 14.* hebes: *l. 76. p. 1302, 10.* vesanus: *l. 39.* insanus: *p. 1302, 64. opp.* prudens: *l. 83.* facetus: *l. 51.* sanus: *p. 1302, 9), modo levitas et vanitas (appos.* levis: *p. 1302, 10. 34 al.* frivolus: *l. 82. p. 1302, 59 al.* vanus: *p. 1302, 66. 72 al.* inanis: *p. 1302, 70.* supervacuus: *p. 1302, 57.* otiosus: *p. 1302, 82. 1303, 19.* puerilis: *p. 1302, 72.* ridiculus: *p. 1302, 28. 79. 1303, 22.* fabulosus: *p. 1302, 76.* loquax: *l. 51.* garrulus: *p. 1302, 32), modo mera absurditas (appos.* absurdus: *p. 1302, 25. 1303, 19 al.* odiosus: *p. 1302, 21. 32), modo insolentia vel molestia (v. e. g. l. 56. p. 1302, 30. 1303, 17. 42. appos.* molestus: *l. 64. p. 1302, 66.* protervus: *l. 41.* iactans: *l. 68. acced. not.* μικρολογίας: *l. 80. p. 1303, 16. 30). in arte poet. et rhet.*: *l. 61. p. 1302, 41. 62 sqq. 70. 1303, 33. cf. l. 66. p. 1302, 46; appos.* frigidus: *p. 1302, 39. 71. 80. per ironiam (cf. p. 1299, 80): l. 34. 56. p. 1302, 44. 1303, 39. nota oxymoron: p. 1302, 77. litotes: l. 52. p. 1302, 48. 1303, 47. praedicative fere pro adv.: l. 71. 72. 73. p. 1302, 1 al. (inde etiam explicaverim* CATVLL. 17, 2 o colonia, ... vereris -a crura ponticuli ..., ne supinus eat *eqs. [interpretes* -a *c.* crura *coniungunt et partim locum referunt ad p. 1303, 43, quasi sint 'male coaptata']). acced.* ut: *p. 1302, 65. cf.* pro -o: *p. 1302, 84.*

A *de animantibus* (*v. et p. 1303, 58*): PLAVT. Rud. 681 desine, n i m i s -a e s (TER. Ad. 63 nimium -us es [SCHOL. Ter. p. 150, 24 insulsus es in hac parte]). Trin. 1149 quid e g o -us ... solus sto ...? (CIC. Q. Rosc. 18 quid ego -us de Roscio apud Pisonem dico? APVL. met. 6, 9 *al.* SIDON. epist. 7, 8, 4. *cf.* TER. Hec. 802 -us hodie dum illi sedeo [DON. *ad l.* moraliter additum '-us']. TVRPIL. com. 16 -us quid mihi vellem ex insolentia nescibam. QVEROL. p. 25, 19 o me stultum atque -um. *cf.* Ps. QVINT. decl. 12, 19 p. 236, 2 nos -i ac vesani de fame querebamur). TER. Haut. 577 apud alium *amicum* ipsius facti pudet, ne -us, n e protervus v i d e a r (CIC. Att. 6, 6, 4). Phorm. 949 quid v o s ... me sic ludificamini -i (-a *δ*) vostra puerili sententia? (*cf.* AFRAN. com. 270 -i [enepti *codd. plur.*] pertimuistis cassam terriculam adversari. SEN. dial. 9, 14, 3 o te -um, si putas *eqs.*). Eun. 227 hoc (*Phaedria*) nemo fuit minus -us, magis severus quisquam nec magis continens (SCHOL. Ter. p. 98, 15 -us lascivus). TVRPIL. com. 35 -us meus mi est iratus pater. LVCIL. 1066 illae gumiae vetulae improbae -ae. RHET. Her. 4, 4, 7 cum feceris (*sc. sententias e tragoediis eligere*), *si* te litteratissimum putes, -us sis, ... quod id facile faciat quivis mediocriter litteratus. CIC. Flacc. 42 Heraclides..., h o m o -us et loquax (Brut. 292 minime -i hominis et eiusdem etiam faceti [*sc. Socratis*]. epist. 7, 5, 3 n o n -i [CAEL. Cic. epist. 8, 3, 3 PLIN. epist. 7, 4, 1]. CAEL. Cic. epist. 8, 15, 1 -iorem. BELL. Afr. 57, 6 superbissimo -issimoque [*Cornelissen*, inert- *codd.*]. QVINT. inst. 11, 3, 128. GELL. 12, 2, 11 [*syn.* insubidi]. *et al. cf.* MART. 1, 68, 8 quid, vir -e, furis?). p. red. in sen. 14 habet ... magistros non ex istis -is, qui dies totos de officio ac de virtute disserunt. de orat. 1, 112 (*verba Crassi*) solebam in prensando dimittere a me Scaevolam, cum ita ei dicerem me velle esse -um (*eadem narrant* VAL. MAX. 4, 5, 4 PANEG. 3, 16, 2). 1, 221 neque vult ita sapiens inter stultos videri *orator*, ut ii, qui audiant, aut illum -um aut (et *Pearce*) Graeculum (*cf. p. 1302, 36*) putent aut *eqs.* (Brut. 207 summum ... oratorem minimeque -um. *cf.* orat. 226 ut non quaerat quem appellet -um qui illum *Hegesiam* cognoverit). 2, 13 vel tu nos -os licet ... vel molestos putes. 3, 84. div. 2, 118 isti p h i l o s o p h i ... quidvis malle videntur quam se non -os (SEN. epist. 76, 4 -i et inertes vocantur. *cf. l. 82*). Att. 2, 20, 6 poeta. 4, 15, 6. 6, 1, 26 (in epi *W*, in epiro *M*). ad Q. fr. 3, 8, 4. HOR. sat. 1, 3, 49 -us et iactantior hic paulo est: concinnus amicis postulat ut videatur. 1, 3, 138 neque te quisquam stipator -um praeter Crispinum sectabitur. 1, 4, 91 -us pastillos Rufillus olet. 1, 6, 16 *populus* stultus honores saepe dat indignis et famae servit -us. 1, 10, 79 Fannius. epist. 1, 17, 32 sine vivat -us. SVLPICIA Tib. 3, 16, 2 ne male -a cadam. PRIAP. 3, 8 virgo ... dum timet alterius vulnus -a loci ('-a loci' *Ovidii esse test.* SEN. contr. 1, 2, 22). PROP. 2, 18, 28 quae mentita suas vertit -a comas. SEN. epist. 24, 18 non sum t a m -us, u t *eqs.* (45, 8 *syn.* stultus, hebes). 49, 5 tristius -i sunt (ineptiunt *Thomas*) *dialectici quam rhetores.* 115, 8 nos circa tabulas et statuas insanimus carius -i (*sc. quam pueri*). PERS. 5, 175 lictor. MART. 1, 55, 6. 12, 96, 3. QVINT. inst. 2, 12, 11 *qui eos*, qui plus honoris litteris tribuerunt, -os et ieiunos et tepidos et infirmos, ut quodque verbum contumeliosissimum occurrit, appellent. *al.* GELL. 15, 30, 1 in litterarum ostentatione -i et frivoli *senes. al.* TERT. apol. 49, 1 illi (*philosophi*) prudentes (*sc. sunt*), nos -i. ITALA Iob 2, 10 (Cypr. mortal. 10 *al.*) una ex -is mulieribus (ἀφρόνων, *Vulg.* stultis). COMM. instr. 1, 15, 2 *Herculi* voverunt hostias -i (*Oehler*, -o *codd.*) ut deo orando. *al.* PHYSIOGN. 131 p. 143, 1 gallus ... animal est -um. NICET. virg. laps. 12 tu ab uno -issimo adulescente ... quomodo vim perferre potuisti ...? *et al.*

masc. et fem. (*l. 15. 17 al.*) *pro subst.* (*v. et p. 1303, 53*): CAECIL. com. 68 quae narrare -i est (*cf. p. 1303, 11*). CIC. Caecin. 14 personam ... cognostis ... -i ac stulti inter viros, inter mulieres periti iuris et callidi. Brut. 262 *Caesar* dum voluit alios habere parata, unde sumerent qui vellent scribere historiam, -is gratum fortasse fecit ...; sanos quidem homines a scribendo deterruit. div. 2, 121. PAVL. FEST. p. 40 cerrones leves et -i. GELL. 18, 4, 10 (*syn.* desipientes, hebetes). APVL. met. 7, 27 vel -issimo persuadere possis atrocitatem istam ⟨tua⟩ culpa carere. AVSON. 302, 6 p. 173 P. 400, 5 p. 231 vide ... quam -um (*i. me*) lacessieris. PHYSIOGN. 53 p. 73, 4 cervix, quae nervis evidentibus tenta est, -um atque indocilem demonstrat (*Adamant. p. 367, 5* σκαιοί). *in allocutione*: TER. Andr. 791 eho -a (*Mysin adloquitur*), nescis quid sit actum? Eun. 311 a g e , -e (Ad. 271). 1007 quid est, -a? CATVLL. 12, 4 fugit te, -e. 25, 8. PROP. 2, 29, 14 tu nescio quas quaeris, -e, fores. Ov. am. 1, 14, 36 ars 1, 306 rem. 472 MART. 7, 33, 3 *al.* APVL. met. 1, 15 *al.* COMM. instr. 1, 26, 5 *al.* ARNOB. nat. 2, 53 p. 90, 2 quid ad vos, -issime, fatue? AVSON. 17, 11 p. 326 P.

B *de rebus*: PLAVT. Rud. 1204 nimis paene -a atque odiosa eius amatiost (*cf.* TIB. 1, 4, 24 a m o r [PRVD. ham. 334]). TER. Andr. 257 censen me verbum potuisse ullum proloqui aut ullam causam, -am saltem falsam iniquam? (DON. *ad l.* -um est, quod a quovis reprehendi potest). Ad. 375 *ratio nostra* est hercle -a ... atque absurda (DON. *ad l.* -um est stultum tantum, absurdum quod et stultum est et ... quasi repugnans sibi). 390 -a l e n i t a s patris et facilitas prava (SPART. Pesc. 12, 3 *syn.* ridicula). 430 -a haec esse, nos quae facimus, sentio. 944 hoc mihi pravom -um absurdum atque alienum a vita mea videtur. VARRO frg. Gell. 16, 18, 6 in principiis ... -ae et insuaves videntur *disciplinae velut geometria sim.* RHET. Her. 3, 3, 6 quam prudentiam appellarit *adversarius*, -am et garrulam et odiosam scientiam esse dicemus. CIC. S. Rosc. 52 illa (*sc. crimina*) ... tu quoque concedis levia esse atque -a. Phil. 2, 7 i o c a (SEN. dial. 4, 10, 1). orat. 60 ne quid -um sit aut vultuosum *in vultu oratoris.* Tusc. 1, 86 -um ... negotium et Graeculum (*cf. p. 1301, 61*). nat. deor. 1, 59 in tam leves, ne dicam in tam -as, s e n t e n t i a s incidisse (SEN. contr. 7, 3, 10. 9, 6, 12 [*verba Cesti Pii*]. SEN. nat. 3, 14, 1. QVINT. inst. 8, 5, 30 *syn.* leves, frigidas. *cf.* SEN. contr. 1, 4, 7 -o c o l o r e [7, 7, 14 *al.*]). Att. 3, 23, 1 hanc inanem meam diligentiam miserabilem potius quam -am putes. 6, 1, 14 litteras. 9, 9, 3. RVT. LVP. 1, 17 aut mire -um aut vehementer iucundum auribus accidere consuevit (*sc. parenthesis*). CATVLL. 39, 16 r i s u -o r e s -ior nulla est (SER. SAMM. 426). HOR. epist. 2, 1, 270 tus ... et piper et quidquid chartis amicitur -is (*vix ad p. 1303, 43*). Ov. trist. 2, 223 l u s i b u s ... -is (PORPH. Hor. carm. 3, 24, 54). FEST. p. 209 versiculos ... -os satis et (septos pati sed *cod.*) nullius auctoris. p. 310 -is mythis involvere (*cf.* VOPISC. Prob. 10, 2 non -a [*Σ*, in aegyptum *P*] neque inelegans f a b u l a [VVLG. I Tim. 4, 7 -as ... et aniles f. (βεβήλους). RVFIN. Orig. in gen. 6, 3 p. 69, 27 -is et Iudaicis. hist. 4, 30, 3 (μυθοποιίας). *al.*]. HIER. in Agg. 2, 17 p. 1411[B] Iudaicas fabulas et -a figmenta). SEN. contr. 1, 6, 11 iusiurandum. 2, 3, 13 quaestiones. 7, 4, 3 r e s est -ior quam ut coarguenda sit (7, 5, 8 *opp.* bellas. 9, 6, 11 multo ... magis -am. *al.* VAL. MAX. 4, 5, 4. SEN. benef. 3, 26, 2 -issimam. PAVL. dig. 45, 1, 132 pr. TREB. Gall. 12, 6 -issimis. *al. v. et l. 43*). VAL. MAX. 1, 8 ext. 8 eius studii ... professores sophistae vocantur, -ae et mordacis opinationis. 4, 3, 5 supervacuae ..., ne dicam -ae, legationis ministri. PHAEDR. 4, 21, 7 sive hoc -um sive laudandum est opus. SEN. benef. 2, 21, 4 -um et frivolum ... exemplum. dial. 9, 14, 4 -a spe. epist. 85, 18 distinctio. 94, 38 n i h i l -ius q u a m lex cum prologo (PETRON. 132, 16 nihil est hominum -a persuasione falsius nec ficta severitate -ius. *v. et l. 43*). *al.* QVINT. inst. 1, 7, 33 c a v i l l a t i o n e s (7, 9, 4). 9, 3, 100 -issimas esse *figuras*, cum immodice petantur. PLIN. epist. 1, 9, 7 multum -os l a b o r e s (MIN. FEL. 5, 6 *syn.* insanus). 4, 7, 7 *liber.* 7, 29, 3 quam essent mimica et -a, quae *eqs.* 9, 17, 3 quos ea ... partim ut -a partim ut molestissima offendant. CALP. decl. 21 p. 19, 17 vana et -a formido (*cf.* APVL. met. 10, 22 metum). FRONTO p. 155, 10 N. pauca subnectam fortasse -a, iniqua. CELS. dig. 28, 5, 60, 1 (*syn.* vitiosum). MAECIAN. dig. 28, 5, 87 pr. *condicio.* MARCIAN. dig. 30, 113, 5 voluntates defunctorum. *al.* GELL. 12, 2, 1 -o inanique impetu. 13, 29, 2 'mortalibus multis' -um tibi videri et frigidum. 18, 8[tit.] ὁμοιοτέλευτα *sim.* ... -a esse et puerilia. APVL. apol. 27 ea (*syn.* vana). met. 6, 26 -a et prorsus asinina c o g i t a t i o (CYPR. domin. orat. 31 p. 289, 23 *al.*). MIN. FEL. 9, 3 -a ... p e r s u a s i o n e (*v. et supra l. 61*). 11, 9 ista figmenta male sanae opinionis et -a solacia a poetis ... lusa. TERT. apol. 49, 2 *et 3 quater* (*syn.* vana, fabulosa). carn. 5 l. 28 mortuus est dei filius: prorsus (*om. AT*) credibile est, quia -um est (*syn.* stultum). CYPR. Demetr. 12 p. 360, 2 ista -a idola (*cf.* 16 p. 362, 14 simulacra). epist. 66, 10 p. 734, 8 somnia ridicula et visiones -as. ARNOB. nat. 7, 44 p. 277, 17 -as et frigidas actiones spectatum proficiscuntur. LACT. inst. 1, 21, 29 hoc ... multo magis -um est. FIRM. math. 1, 8, 4 in tam -a disputatione. err. 13, 1 p. 31, 20. HIL. in Matth. 12, 19 otiosi, id est -i et inutilis d i c t i (*v. et l. 83 sq.*). SCHOL. Cic. Bob. p. 148, 14 id dictum... p r o -o inrisisse Tullius videbatur (p. 175, 26 ne pro -o accipiatur). *[Rehm †]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Hier. epist. 143, 2, 2 -issimis naeniis *Anniani* respondere. Prvd. cath. 10, 113 ululamina. *al.* Clavd. 18, 267 lacrimas. Avg. civ. 12, 21 p. 546, 8 D. (*syn.* vanus). Bachiar. repar. laps. 8 p. 1044A nonne ... David ... mulieris -a nuditate superatur? Mart. Cap. 1, 2 nugulas -as (nugales ineptias *pars codd.*) aggarrire. Conc.S I 2 p. 36, 28 pro -a taciturnitate (ἀκαίρου, *I 3 p. 16, 23* importuna). I 3 p. 172, 9 -a et iniquissima iniuria (ἀτόπου). Dionys. Exig. Conc.S I 5 p. 302, 18 (εἰκαῖον). Evstath. Bas. hex. 6, 6 p. 928A (καταγέλαστον). Boeth. in Porph. comm. sec. 2, 4 p. 182, 6 responsionem -am (idiotam *l. v.*) atque inutilem. *et al.*

-um (est) *sim. c. (acc. c.) inf.*: Cic. Verr. II 1, 148 -um est de tam perspicua eius impudentia pluribus verbis disputare. de orat. 1, 112 quid est -ius quam de dicendo dicere *eqs.*? (Cassian. c. Nest. 7, 14, 3 *syn.* stultius). ac. 2, 65 nisi -um putarem in tali disputatione id facere. Sen. contr. 7, 5, 13 -issimum est luctari cum materia. Qvint. inst. 1, 7, 2 longis syllabis omnibus adponere apicem -issimum est. 11, 3, 126 (*superl.*). Plin. epist. 3, 21, 3 laudari ... -um putamus. 4, 14, 8 *v. p. 1300, 3.* Tert. paenit. 6, 4. Ps. Tert. haer. 5 p. 222, 14 (*syn.* otiosum). Porph. Hor. epist. 1, 19, 9 (*syn.* absurdum). Cypr. Demetr. 1 p. 351, 17 videbatur. Avson. 350, 4 p. 207 P. Veg. mil. 4, 40 p. 159, 8. Conc.S I 5 p. 161, 13 (ἀπηχές). Evstath. Bas. hex. 1, 6 p. 874A (καταγέλαστον, *syn.* ridiculum). Cassiod. in psalm. 61, 9 nimis. *cf.* ut: Gell. 14, 1, 4 esse ... nimis quam -um absurdumque, ut ... negotium ... alicuius ... existimemus ... de caelo vinctum gubernari. Tert. anim. 42 p. 369, 17. praescr. 29, 6 satis -um, ut proprior in doctrina haeresis habeatur. Cypr. epist. 74, 5 p. 803, 16. si: Tert. apol. 2, 20 valde -um (*F*, incestum *Ω*), si solius nominis *Christiani* crimen est. 28, 1 certe -um existimaretur, si *eqs.* resurr. 55 p. 114, 5 quam -um, si in hoc resurgit, ut non sit. Porph. Hor. carm. 1, 12, 34. ars 133 alioquin si quid transtuleris, et pusillum erit et -um.

neutr. pro subst. (*plur. fere i. q.* '*ineptiae*': *l. 38. 39*): Ter. Haut. 1005 miror, quomodo tam -um quicquam tibi venire in mentem ... potuerit (*cf.* Cic. orat. 29 quod nihil habeat insolens aut -um *Lysias*). Petron. 110, 1 plura volebat proferre *Eumolpus* ... et -iora praeteritis. Avr. Fronto p. 70, 1 N. paululum studui atque id -um. Apvl. apol. 3 si forte -a videbor et ... frivola velle defendere. Rvfin. Orig. in gen. 3, 5 p. 46, 14 qui vana, -a, saecularia ... proloquitur. Prvd. cath. 2, 35 -a nunc omnes sua vultu colorant serio (*syn.* ludicrum). Pavl. Nol. epist. 24, 1 p. 201, 15 inter cetera loquacitatis nostrae -a. Conc.S I 5 p. 174, 30. Pass. Petr. 8 p. 9, 15 -a et vana docere.

neutr. pro adv. (*cf. l. 35*): Macr. somn. 2, 1, 5 sonus ... aut dulce quiddam in aures et musicum defert, aut -um et asperum sonat.

II *i. q. inhabilis (syn. l. 61), inutilis (sec. not. usitatiorem simplicis* '*aptus*'. *v. et p. 1301, 28. 1302, 44)*: **A** *indicatur ad quid*:

ad: Hesych. in lev. 2, 5 p. 808B carnem *Christi* ..., quae ad comedendum -a erat (*opp.* aptam cibo). Macr. Sat. 1, 11, 41 sed nec ad philosophandum -um vel impar servile ingenium fuit. Mvtian. Chrysost. hom. 25, 1 p. 389p.med. ex vulva *Sarrae* emortua et senili et -a iam facta ad generandum (ἀχρήστου ... πρός). *dat.*: Romvl. fab. 33, 6 rec. gall. (*cf.* vet.) irascitur dominus cani et obiurgat -um rei (*i. venationi*). Ennod. opusc. 2, 12 p. 291, 14 ipsi se -os iudicio esse testantur. Fvlg. Rvsp. epist. 7, 10 p. 357B aetatem ... conversionis remedio -am. *masc. pro subst.*: Cod. Theod. 7, 22, 5 pr. inaptos militiae curiarum societati coniungas.

B *non indicatur ad quid*: Chiron 260 *iumentum* post sanitatem semper erit ⟨-um⟩ (*suppl. Oder ex* Veg. mulom. 2, 5, 2 *si* post curationem aliqua pars cerebri fuerit imminuta ..., -um [*P*, inceptus *A*] iumentum pigrumque redditur [*possis fort. etiam explicare* '*stultum*']. *cf.* Ivnil. 2, 2 p. 496, 19 animalia sine hominis regimine -a *sunt* et herbae absente animalium usu superfluae). Gild. Brit. 19 chron. III p. 35, 16 acies segnis ad pugnam, inhabilis ad fugam, trementibus praecordiis -a. Favst. Rei. grat. 1, 16 p. 52, 3 velut insensibilis et -a (*i. immobilis*) materies de loco ad locum movendus est ...? serm. 1 p. 224, 10 quidquid -um et incongruum *viderit* proici, quidquid utile et necessarium praecipit exhiberi.

? **III** *i. q. immitis, crudelis*: Sacr. Leon. p. 357 non ... nos exagitet -a laceratio superborum.

adv. **ineptē.** *compar. p. 1304, 13; cf.* magis -e *p. 1304, 6. superl. l. 77 bis. 79. p. 1304, 11. 12.* Gloss. μωρῶς. *cf. p. 1304, 1.* [*dub.*: Lampr. Alex. 9, 4 (*Peter*, inte *P*, rite *Σ*, *coni. alii alia*).]

i. q. stulte (cf. p. 1304, 22), incongrue, vane (cf. syn. p. 1304, 11. 21) sim. (pro t. t. rhet. [*syn.* frigide]: *l. 75. 77. p. 1304, 10)*:

1 *c. verbis*: Plavt. Merc. 381 haud ... quicquam -e feci, amantes ut solent (Cic. Att. 8, 14, 1. *cf.* fieri: Cic. de orat. 1, 112 Qvint. inst. 11, 3, 131 Avg. spec. 6 p. 49, 8). Cic. Brut. 284 si quis eos, qui nec -e dicunt nec odiose nec putide, Attice putat dicere *eqs.* (Fest. p. 266 -issime. Sen. contr. 1, 6, 11. 10, 1, 12 -issime. Gell. 13, 29, 2 -e frigideque. Avg. civ. 4, 27 p. 180, 13 D. turpiter atque -e. *cf.* Fest. p. 294 scurrae vocabulum Verrius -issime ... ex Graeco tractum ait. Cypr. testim. 3, 41tit. -e et scurriliter non loquendum. Hier. epist. 53, 11, 1). Att. 2, 10 non solum delicate, sed etiam -e peregrinantem. Caecin. Cic. epist. 6, 7, 1 ne ea res -e mihi noceret (*v. Mendelssohn ad l.*). Ciris 356 multus -e (inempt- *l. v.*, -o *dett.*) virginis insolitae sermo novus errat in ore. Hor. sat. 1, 10, 2 quis tam Lucili fautor -e est, ut non hoc fateatur? ars 140 qui nil molitur -e (*sc. Homerus.* Schol. Vind. *ad l.* incongrue). Fest. p. 141 -e quidam ... putant. Sen. suas. 6, 15 *suasoria* -e ficta. Phaedr. app. 7, 2 scripta ..., in quīs -e multum se iactaverat. Sen. epist. 57, 6 quam -e quaedam ... timeremus. Pers. 5, 12 nescio quid tecum grave cornicaris -e. Svet. Claud. 41, 3 composuit et 'de vita sua' octo volumina, magis -e quam ineleganter. Vesp. 12 (*verba Vespasiani*) merito se plecti, qui triumphum ... tam -e senex concupisset. vita Lucani p. 52, 4. Gell. 7, 6tit. temere -eque reprehensum esse a Iulio Hygino Vergilium. 13, 25, 7 Cicero duobus verbis ... -e et frigide esse usus *videtur.* Tert. pudic. 1 p. 221, 23 parcendo -issime quibus praecavent (*syn.* vanissime). Schol. Iuv. 1, 112. Avg. civ. 15, 27 p. 118, 7 D. -issime calumniantur. epist. 82, 33 p. 384, 18 quod ... -ius fortasse quam litteratius a me commemoratum est. CE 1174, 1 raedarum custos (*i. canis*) numquam latravit -e. *cum ellipsi verbi*: Cic. ac. 1, 18 etsi non sus Minervam, ut aiunt, tamen -e, quisquis Minervam docet. Tusc. 1, 11 pleni libri sunt contra ista ipsa disserentium philosophorum. :: -e sane. Fest. p. 205 *alii* '*praepetes*' ex Graeco tractum putant ...; -e, s(cilicet) ex praepositione Latina componentes et Graeco vocabulo. Sen. contr. 7, 2, 14 -e Sabidius (*v. app. crit.*) Paulus, qui *eqs.* Hier. epist. 45, 5, 2 -e et inaniter (aniliter *G*).

2 *c. adiectivis*: Plavt. Most. 495 interdum -e stultus es (*cf.* Lact. inst. 1, 18, 4 stulte -us). Sen. contr. 9, 2, 23 Latronem a sententia -e tumultuosa vindico. Gell. 13, 31, 1 homo -e gloriosus. 18, 5, 7 inscite -eque argutior. Lact. inst. 5, 1, 1 ex istis -e religiosis.

deriv.: ineptia (-ae), ineptio, ineptitudo.

imber ... campos lubricos et **inequitābilēs** (*i. ubi equitari non posset*) fecerat Cvrt. 8, 14, 4. *ab* in *et* equitabilis.

inequito, -āvī, -āre. *ab* in *et* equitare. -asse: *infra l. 54.* [*in codd. saepe falso scrib.* inquiet-.]

1 *c. dat. (sim. locat. l. 40, abs. l. 42. 45), i. q. equitare in aliquo (loco vel animante)*: **a** *proprie et corporaliter*: Flor. epit. 4, 12, 20 Sarmatae patentibus campis -ant. Sol. 32, 27 *ut crocodili* victores suos -antes dorso vehant. *i. sedere super aliquid*: Arnob. nat. 4, 7 p. 146, 25 cuius *Tutuni* inmanibus pudendis horrentique fascino vestras -are matronas ... optatis. **b** *translate, i. q. insultare, illudere*: Arnob. nat. 2, 13 p. 57, 24 non iniustissimum ducitis -are, inludere tamquam stulta nobis et bruta dicentibus (7, 30 p. 263, 21). 5, 20 p. 191, 18 non quo nobis dulce sit tam foedis -are mysteriis. Ambr. epist. 10, 10 is *Valens* nunc Mediolani ... -vit. 70, 21 insultare sibi aliquam potestatem ... et -are. obit. Theod. 7 *cum* -are hostis mora belli (*i. proelii*) videretur. off. 1, 48, 232 quibus peccator insultat, conviciatur, -at (in psalm. 40, 34, 1). in psalm. 118 serm. 10, 41, 3 -antes viduis ac pupillis. 11, 16, 2 quo usque insultare poterunt, quo usque -are ...? Heges. 5, 5, 2 p. 305, 28 Simoni -bat Iohannes (*Ios. bell. 5, 104* κατεθάρρουν ... τοῦ Σίμωνος). 5, 46, 1 p. 398, 19 (*verba Titi*) iactetis licet quod fulmina militaverint vobis ..., nos Hannibalem -antem fulminibus vicimus atque intonantem mundi ipsius tempestatibus. Macr. Sat. 7, 15, 15 *medicina* audet -are philosophiae.

2 *c. acc. (sim. abs. l. 52), i. q. equitando intrare*: Apvl. met. 3, 1 Aurora ... caelum -bat (6, 11 A. commodum [caelum *add. Wernicke*] -ante). Petr. Chrys. serm. 170 p. 646A quis dubitat ... per has bigas Christum salutares -asse discursus ...?

?**inequus,** (-a, -um). *ab* in *et* equus *sec. gr.* ἔφιππος. *i. q. equo vehens*: Clem. ad Cor. 37, 3 nec tribuni nec centuriones nec quinquagenarii nec decuriones nec de -is ceteri (*gr. aliter*: οὐδὲ πεντηκόνταρχοι οὐδὲ τὸ καθεξῆς, *unde* deinceps *tempt. Morin*; de in equis *expl. Löfstedt, Eranos 10, 1910, 162*).

inercta indivisa Pavl. Fest. p. 110 (*inde* Gloss.). *ab* in *et* erctus.

[?inēreptus, -a, (-um). *ab* in *et* ereptus. *i. q. in aliquem locum ereptus*: Tert. apol. 40, 4 maiorem Asiae ... terram Atlantico mari -am (*F*, ereptam *Ω*; *def. Löfstedt, Krit. Bem. zu Tert. apol. 91 coll.* inevectus, inconvolutus *sim.*; '*fort.* interceptam' *Hoppe coll. pall. 2 p. 922 Oe.*).**]**

inergīa *v.* energia *vol. V 2, 564, 65* (*adde* Gloss.L III Abol. in 239 [= Gloss. IV 100, 34, *cf.* I p. 119; inertia *l. v.*]).

inergīma *v.* energema.

inergūminus *v.* energumenus. *Rehm†.*

***inermis,** -e, *prius* **inermus,** -a, -um. *ab* in *et* arma (*cf.* Prisc. gramm. III 182, 17. 462, 10). -ĕrm-: Prisc. gramm. II 25, 9. -arm-: Gloss. III 208, 34. *de formis*: Caper gramm. VII 94, 6 acer, -us, infirmus faciunt pluraliter acri, -i, infirmi; at acris, -is, infirmis in plurali numero faciunt acres, -es, infirmes (*sim.* Beda gramm. VII 276, 20). Non. p. 492, 22 -is pro -bus (*adfert* Sall. *p. 1306, 81*). Macr. Sat. 1, 4, 16 *veteres* dicebant exanimos et exanimes, -os et -es. Prisc. gramm. III 182, 17 'hic' et 'haec -is' et 'hoc -e' et '-us -a -um'. 462, 10 Schol. Hor. ars 161 Isid. orig. 10, 90. *ab* -us *leguntur formae masc.*: -us: Plavt. Bacch. 966 Caecil. com. 67. Cic. Caecin. 93 (*E*, -is *cett.*). Ps. Cic. exil. 27. Paneg. 6, 11, 5 (-is *BCVW*). Prvd. psych. 806. -um: Cic. Cluent. 25 (*Mσ*, -em *cett., edd.*). Tac. ann. 1, 6, 1. Heges. 3, 1, 3 p. 183, 10 (-em *l. v.*). Clavd. Mam. anim. 2, 9 p. 134, 4 (-em *GM*). -i: Sisenna hist. 37 (*Bentinus*

[*Gumpoltsberger*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

[teste Non. ut vid.], -is codd.). QVADRIG. hist. 22 CIC. Caecin. 62. BELL. Alex. 76, 2 (-es R^2). MIN. FEL. 33, 3. -orum: LEP. Cic. epist. 10, 34, 1. -is (*cf. etiam p. 1304, 76*): CIC. epist. 11, 12, 1. SALL. Iug. 107, 1 (-bus *Tπ*). -os: SISENNA hist. 73. CIC. Caecin. 33 (*T*, -es *cett.*). 60 (*TE*, -es *cett.*). CAES. Gall. 1, 40, 6 *v. l. 15.* SALL. Catil. 59, 5 (*P*, -is *C*). Iug. 66, 3. 94, 2 (-es *l. v.*). hist. frg. 2, 61 (-es *et* -is *ll. vv.*). TAC. hist. 3, 6, 3. 3, 77, 1 ann. 1, 51, 1 HEGES. 2, 10, 6 p. 161, 2. 3, 24 p. 229, 23 (-es *Z*). *neutr.*: -um: VERG. Aen. 10, 425. 12, 131. -a: LVCR. 5, 1292. *ab -is formae masc. leguntur inde a* SISENNA (*?, sed v. p. 1304, 84*), VARRONE (*infra l. 45*), CIC., CAES. (*cf. infra l. 15*) *omnes* (*nota gen.* -is: Ov. Ib. 256. -ium: *infra l. 41. 49. 54. p. 1306, 20 al.*). *fem.*: *l. 58. 59. p. 1304, 78. 1307, 29 al.* *neutr.*: -e (*cf. p. 1304, 78*): *infra l. 65. p. 1307, 6.* -ia: *p. 1306, 31. 80. 1307, 35.* *utrasque formas sc. et ab* -us *et ab* -is *habent* (*de* SISENNA *v. l. 4. p. 1304, 84; de* CAES. *v. Meusel, BursJber. 1894, 389* [*falsa l. v.*: Gall. 1, 40, 6 (-os *α*, -es *β*). civ. 1, 68, 2 (-es *σV*, -is *T*, -i *Wϱ*)]): CIC. *l. 1. 3. 4. 47. 52. p. 1306, 35. 50. 1307, 44 al.* SALL. *l. 60 sqq. p. 1306, 81.* VERG. *l. 64. 65* (*cf. Norden, Aen. VI² 406*). TAC. *p. 1304, 83. 1306, 15 sqq.* PRVD. *p. 1306, 29. 1307, 35.* NOT. Tir. 94, 24 -is (*cf.* 45, 75ᵃ). *de notione*: SYNON. Cic. p. 428, 9 B. -is, nudus, destitutus *eqs.* ISID. orig. 10, 141 -is vel sine arma (GLOSS.) vel sine viribus (*cf.* GLOSS.^{L} I Ansil. IN 578 -em sine armis aut aetate debilem). GLOSS.^{L} II Abav. IN 118 -is destrictus (*?*) bello. GLOSS. nudus. ἄνοπλος. *inde a* PLAVTO *et* CAECIL. (*v. p. 1306, 49*). [*variat c.* in armis: HOMER. 1023. *falso trad. pro* iners (*cf. p. 1307, 3. 1308, 63*): SEN. dial. 5, 3, 1 animum ... pigrum inertemque (*L vg.*, -emque *A*, enervemque *Hermes* [*cf. l. 28*]). *dub.*: VAL. MAX. 8, 8 pr. vitam -em (*LA*, enervem A^2, inertem *edd. vett.*). *pro* inormis (*i.* en-): COMM. apol. 214 (*M*). *pro* enervis (*cf. l. 26. 27*): SIDON. epist. 1, 6, 3 *v. vol. V 2, 567, 3.* [*adde*: SEN. Herc. O. 1721 (*v. p. 1309, 25 et cf. Philol. 95, 1943, 300*). *Rehm*].]

i. q. sine armis (*opp.* armatus *l. 44. 45. 47. 49. 50 al. syn. vel app.* nudus *l. 73. p. 1307, 21 al.* *acced.* adhuc: *l. 41. p. 1306, 76. 1307, 50.* VAL. FL. 6, 255 adhuc invadit -em. *abl. resp.*: *p. 1306, 23.* in totum: *p. 1306, 26.* haud sane: *p. 1306, 8*): **1** *proprie, fere i. q. sine armatura bellica* (*in imag.*: *l. 67. 70. p. 1306, 4. 6. 24. 27 al.* *de venatione*: *p. 1306, 21. 32*): **a** *de hominibus* (*diis*: *l. 66. 68. 69 sqq.* *urbe*: *l. 75*): **α** *strictius*: PLAVT. Bacch. 966 cum magnifico milite, urbes verbis qui -us capit (CAES. Gall. 3, 29, 1 -bus. civ. 1, 68, 2 -es [*σV*, -is *T*, -i *Wϱ*]. BELL. Alex. 76, 2 -i [-es R^2]. SALL. Iug. 66, 3 -os. LIV. 2, 59, 10 *al.* CVRT. 4, 13, 21 adhuc -is. TAC. hist. 1, 6, 2 -ium. *et al.*). SISENNA hist. 37 plerique -i[s] in castra perfugiunt (QVADRIG. hist. 22 arma plerique abiciunt atque -i inlatebrant sese. SALL. Iug. 54, 10 LIV. 38, 40, 12. TAC. hist. 3, 6, 3 -os). 73 -os armati, impeditos expediti ... interficiunt (*an ad p. 1306, 48?*). VARRO ling. 7, 56 ascriptivi ... ascribebantur -es armatis militibus qui succederent. CIC. S. Rosc. 142. Tull. 49 quam *legem* rogarunt armati, ut -es sine periculo possent esse. Caecin. 33 *qui* homines -os (*T*, -es *cett.*) ... armis ... reppulerit (63 -bus [*opp.* armatis]. NEP. Hann. 3, 4. PLIN. nat. 6, 208 -ium. *et al.*). 60 eos -os (*T E*, -es *cett.*) fuisse. 93 ut, qui armatus de possessione contendisset, -is (-us *E*) plane de sponsione certaret. Font. 14. Cluent. 25 numquam -em (-um *Mσ*) se inimicis committere ausus est. Sest. 79 -em atque imparatum tribunum ... adoriuntur. BRVT. Cic. epist. 11, 10, 3 peditum ... -ium. CAES. Gall. 1, 40, 6 quos ... -es (*β*, -os *α*) ... timuissent. 2, 27, 1 *ut* calones ... etiam -es armatis occurrerent. 6, 38, 2 *Baculus* -is ex tabernaculo prodit. civ. 2, 11, 4 hostes ... -es ... se ... proripiunt (PROP. 4, 1, 148. LIV. 4, 33, 4 -i. *al.* LVCAN. 4, 208). 3, 93, 7 HIRT. Gall. 8, 14, 1. BELL. Afr. 23, 1 partem -em *exercitus.* 84, 1. 87, 3 M. Cato ... plebem -em oppido eiecerat (LIV. 3, 15, 7 *al.*). SALL. Catil. 59, 5 contra latrones -os (*P*, -is *C*). Iug. 94, 2 singulos prae se -os (-es *l. v.*) mittere. 113, 6 Numida ... -is ... adcedit. hist. frg. 2, 61 neque -os (-es, -is *ll. vv.*) ex proelio viros quemquam agnoturum. or. Phil. 18. NEP. Dion 9, 3 *adulescentes* ad Dionem eant -es. 9, 6. VERG. Aen. 2, 67 -is constitit *Sinon.* 12, 131 volgus -um (OV. am. 1, 9, 22 -e [ars 3, 46]). HOR. carm. 1, 22, 12 me ... lupus ... fugit -em. TIB. 2, 5, 106 -is Amor. OV. am. 1, 2, 22 (*in imag. de amante*) nec tibi *Amori* laus armis victus -is ero. met. 3, 553 a puero Thebae capientur -i (*i. Baccho*). fast. 2, 693. 3, 8 (*Martem adloquitur*) invenies et quod -is agas. 3, 440 *Iuppiter* -is (*i. sine fulmine*) erat (trist. 2, 34. *cf. in imag.*: SEN. benef. 4, 19, 1 Epicure, deum -em facis, omnia illi tela, omnem detraxisti potentiam). *al.* LIV. 1, 28, 8 Albana pubes -is. 2, 14, 8 Romam -es ... delati sunt. 2, 30, 9 tutius visum est defendi -es Latinos. 3, 23, 5 -es nudique omnes (SEN. epist. 95, 33. *cf.* LIV. 10, 35, 10 n. atque -is [25, 17, 2. 30, 44, 10 -em iam ac n. *Carthaginem. al.* TAC. hist. 4, 64, 1]. CYPR. epist. 57, 2 p. 652, 1 -es et n. [LACT. opif. 2, 6 *al.*]). 6, 7, 2 -em tantam multitudinem (9, 4, 13 [*iuxta* imbellis]. *al. cf.* 24, 39, 6 turbam [25, 13, 10 *al.* SEN. benef. 6, 39, 2. *et al.*]). 6, 10, 5 Etrusci pariter armati atque -es caesi (PANEG. 3, 7, 2. *cf.* LIV. 24, 22, 1 populus omnis, armatus -isque [27, 16, 6]). 9, 5, 6 exercitu ... -i (24, 40, 17 VAL. MAX. 5, 1 ext. 5. FRONTO p. 126, 20 N. [*legit Hauler*]). 9, 35, 8 -i paene agmine. 21, 5, 14 ab -i equite (35, 11, 7). PAVL. FEST. p. 14 (*cf.* p. 369). SEN. contr. 1, 2, 10 tot intraverunt cellam tuam gladiatores, tot iuvenes, tot ebrii: et omnes ante militem -es? contr. exc. 4, 7, 3 qui -is ad tyrannum venit. suas. 2, 8. VELL. 2, 80, 3 cum -is et lacernatus esset *Octavianus.* VAL. MAX. 1, 6, 8 *Gracchus* non cavit, ne ... -is occideretur. 2, 10, 6. 7, 3, 3. SEN. Herc. f. 1173 meis armis licet petas -em. Phoen. 488. dial. 9, 4, 2 (*in imag.*) non statim aversus -isque fugiat *virtutis studiosus.* epist. 66, 53 confecit bellum -is ac mancus *Mucius.* 113, 28 (*in imag.*) contra hostes instructi, contra ipsam (*fortunam*) -es sunt (*sc. homines*). *al.* CVRT. 7, 5, 33. 8, 14, 3 aurigae erant ceteri, haud sane -es. 9, 3, 5 LVCAN. 3, 335. 4, 357. 8, 525 populum non cernis -em ...? (SIL. 15, 247 TAC. hist. 2, 88, 2. *v. et p. 1305, 80*). SIL. 11, 227 tempus ... adesse, quo laudes ducis invicti superaret -is *Decius.* 11, 342 fallit te, mensas inter quod credis -em *Hannibalem* (*seq.* armat maiestas ... ducem). STAT. Theb. 2, 343 tunc incomitatus -is regna petes ...? Ach. 1, 116 tunc labor unus -i nosse salutiferas ... herbas. QVINT. decl. 352 p. 383, 23 FRONTIN. strat. 2, 1, 6 *al.* TAC. Agr. 37, 3 quidam -es ultro ruere ac se morti offerre. hist. 1, 40, 2. 1, 79, 4 Romanus miles ... -em Sarmatam ... fodiebat. ann. 1, 6, 1 ignarum -umque ... centurio aegre confecit. 1, 51, 1 semisomnos, -os aut palantis ceciderant. 14, 36, 1 imbelles -es cessuros. *al.* SVET. Cal. 48, 1 *legiones* vocatas ... ad contionem -es. Nero 43, 2. FLOR. epit. 3, 21, 24 quattuor milia deditorum -ium civium. VLP. dig. 43, 16, 3, 4 *al.* APVL. met. 4, 19. 8, 5 nos ... -es atque immuniti. MIN. FEL. 6, 2 per Gallorum acies ... pergunt telis -es, sed cultu religionis armati. TERT. apol. 37, 6. orat. 29 p. 200, 2 (*in imag.*) nunquam -es incedamus. PANEG. 6, 11, 5 -us (-is *BCVW*) agricola. IVST. 12, 11, 8 AMM. 25, 3, 2. CLAVD. DON. Aen. 1, 310 p. 67, 22 exiturus cum solo Achate nec in totum -is fuit. VEG. mil. 1, 18. PELAG. in Eph. 6, 16 p. 384, 8 (*in imag.*) sine hoc *scuto* omnis armatus -is est. RVFIN. hist. 3, 23, 17 quid fugis -em senem? (*γυμνόν*). PRVD. psych. 806 armatae successor -us et aulae. CLAVD. 21, 17. AVG. civ. 3, 28 p. 140, 21 D. septem milia deditorum (unde utique -ia) ... prostraverat. DRAC. laud. dei 3, 191 quis petit et vixit venator -is harena? *et al.*

β *laxius*: ① *i. q. sine exercitu vel tutela militari* (*v. et l. 64*): CIC. Mur. 82 cum consulari auctoritate et auxilio spoliatam vim tribuniciam viderint, tum se facilius -em et debilitatum te oppressuros arbitrantur. epist. 12, 10, 3 nisi spoliatum, -em, fugientem Lepidus recepisset Antonium. TAC. hist. 2, 81, 2 -es legati regebant *Syriam*, nondum additis Cappadociae legionibus. ann. 14, 59, 1 *Plautus* -is atque exul. AVR. VICT. Caes. 25, 2 *patres* dum periculosum existimant -es armato resistere. HEGES. 3, 1, 3 p. 183, 10 ut se tanto dissociatum comitatu ducis (*i. Vespasiani*) -um (-em *l. v.*) relinqueret *Nero.* *adde*: SEN. benef. 7, 3, 2 di immortales regnum -es regunt (*cf. quae anteced.*). ② *i. q. civili et pacifica ratione* (*dolo*: *l. 47*): CIC. dom. 76 ne eam civitatem, quam servassem -is, armatus in discrimen adducerem. SALL. (?) rep. 2, 2, 4 *Caesaris animus* in praetura inimicorum arma -is disiecit. OV. met. 13, 103 *Ulixes* semper -is rem gerit.

masc. pro subst. (*v. et p. 1305, 44. sing. l. 49. 59. 61. 67 al.*): CAECIL. com. 67 sine blanditie nil agit in amore -us (*i. cui instrumenta cogendi non sunt*). CIC. Caecin. 62 quod -i armati iudicarentur. epist. 11, 12, 1 cum paucis -is, perterritis metu ... fugisse Antonium (*cf.* ad Brut. 1, 10, 2 perterritos, -īs, saucios non sunt nostri duces persecuti). POLLIO Cic. epist. 10, 33, 4 habere ... -es bene multos. LEP. Cic. epist. 10, 34, 1 habebat ... magnam multitudinem, sed -orum. SALL. Iug. 94, 5 cuncti, armati -esque (*cf.* LIV. 4, 59, 6 armatorum atque -ium [9, 14, 11 *al.*]. 9, 3, 3 armati -es ... pariter omnes capti [*sim. asynd.*: PANEG. 2, 36, 1]). LIV. 3, 6, 7 cum obvius nemo ne -is quidem fieret (*cf.* LEX Burg. Rom. 2, 3 lex ... ab ecclesia nullum -em permittit abduci). 5, 21, 13 dictator praecones edicere iubet, ut ab -i abstineatur. 5, 47, 2 cum ... -em, qui temptaret viam, praemisissent. 6, 3, 8 parci -i (-bus *V*). 9, 24, 12 portae ... ab ... -bus refringuntur. 24, 21, 9 -es ex Olympii Iovis templo spolia ... detrahunt. 31, 2, 8 quae *stationes* armatae -es atque operi intentos tutarentur. 39, 51, 10 (*verba Hannibalis*) nec magnam nec memorabilem ex -i proidtoque Flaminius victoriam feret. *al.* SEN. contr. 1, 2, 6. 1, 2, 18 nemo credebat occisum virum a femina ..., armatum ab -i. PHAEDR. app. 24, 5 despicio -es. CVRT. 4, 16, 11. COLVM. 12, 2, 5 cum armatus -em, eques peditem ... confundant. QVINT. inst. 4, 2, 55. TAC. hist. 3, 31, 3 maestum -ium agmen ... sequebatur. 3, 77, 1 sternunt -os aut arma capientes et quosdam somno excitos. ann. 15, 67, 1 MIN. FEL. 33, 3. TERT. ieiun. 7 p. 282, 4 ceciderunt pastos impasti, armatos -es. PANEG. 2, 30, 5 ut ab -bus verterentur armati. LAMPR. Alex. 61, 6. VEG. mil. 3, 10 *ut* securos, -es, discalciatos ... ipse paratus invadat. HEGES. 2, 10, 6 p. 161, 2 *Manaemus* armorum invasit officinas et induit armis -os. 3, 24 p. 229, 23 adversum -os (-es *Z*) ... ac nudos proelium nobis est (*Ios. bell. 3, 477 γυμνῆτας*). IORD. Get. 65. 206 quis adhuc -bus cedere faciebat armatos? *et al.* *neutr. pro subst.* (*subintelleguntur homines*): LVCR. 5, 1292 facile ollis omnia cedebant armatis nuda et -a. TAC. ann. 1, 46, 1 dum *Tiberius* patres et plebem, invalida et -ia, cunctatione ficta ludificetur.

b *de rebus*: **α** *de partibus corporis*: SALL. Iug. 107, 1 nec quemquam decere qui manus armaverit ab -is (-bus *l. v.*) pedibus auxilium petere (*i. per fugam*). VERG. Aen. 1, 487 *Achilles* ut ... tendentem ... manus Priamum conspexit -is (SEN. contr. 1,

[Gumpoltsberger]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8, 13 quod cessarent m. suae, quod -es essent. SEN. Tro. 671 DRAC. laud. dei 3, 406. *cf. l. 22*). 10, 425 infelix telo dat pectus -um. 11, 672 dextram labenti tendit -em ([inertem *Serv. auct.*]. 12, 311 [inertem *M*¹]. 12, 734 LIV. 9, 5, 8 PLIN. nat. 7, 81 SIL. 9, 84. 13, 76 MART. CAP. 5, 425. *et al.*). SEN. dial. 6, 11, 3 quid est homo? inbecillum corpus ..., nudum, suapte natura -e. *β de navibus*: FLOR. epit. 4, 2, 20 princeps patrum ... paene -i navi fugiebat (VEG. mil. 4, 46). AVSON. 469, 3 p. 4 P. classem ... -em. *γ de regionibus sim., i. q. indefensus, incustoditus*: CIC. leg. agr. 1, 16 tibi nos ... totam Italiam -em tradituros existimasti. LIV. 29, 4, 7 Laelium praedas ingentes ex agro -i ac nudo praesidiis agentem. TAC. hist. 1, 11, 3 -es provinciae (1, 16, 2. 3, 5, 1). 2, 83, 2 *Achaiam Asiamque* -es exponi Vitellio. CLAVD. 22, 186 *Gallus* limite (mil- *l. v., Birt*) tutus -i. *δ de ipsa pugna sim.*: SEN. dial. 5, 5, 6 -e et sine viribus bellum. STAT. Theb. 6, 249 avidum pugnas visendi vulgus -es (7, 90). TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 553, 20 lapidationem ... popularibus coetibus ... et -i tumultui familiarem. *ε de variis rebus incorp.*: PLIN. nat. 5, 51 *Nili ortus* fama ... tantum -i quaesitus sine bellis, quae ceteras omnes terras invenere. TAC. hist. 4, 65, 3 sint transitus (*trans Rhenum sc.*) incustoditi, sed diurni et -es. PELAG. Aug. grat. Christ. 31, 34 p. 151, 16 in illis nudum et -e est conditionis bonum (*opp.* Christi munitur auxilio). RVT. NAM. 1, 367 humanis manibus non sufficit usus -is.

2 *translate, i. q. expers certarum quarundam rerum armis collatarum*: **a** *corporaliter*: *α de hominibus (Priapo l. 27) et part. corp.*: PRIAP. 9, 14 hoc mihi si telum desit (*sc. mentula aperta*), -is ero (*cf.* OV. am. 3, 7, 71 tu dominum fallis, per te deprensus -is [*cf. l. 47*] ... damna ... tuli). OV. rem. 347 improvisus ades: deprendes tutus -em (*i. inornatam*). IVV. 10, 200 frangendus misero *seni* gingiva panis -i. APVL. met. 3, 22 ⟨quem⟩ sic -em (*i. sine pennis*) vix a lupulis conservo Thessalis, hunc alitem factum ubi quaeram ...? *β de bestiis*: PHAEDR. 1, 31, 6 genus -e (*i. columbae*). PLIN. nat. 8, 115 *cervi* latent amissis *cornibus* velut -es (STAT. Theb. 6, 566 -es ... cervas). LACT. opif. 2, 7 *animalia* si nuda et -ia fingerentur. PRVD. perist. 5, 381 saevire -em crederes fractis draconem dentibus. *adde*: SEN. clem. 1, 19, 3 natura ... iram eius (*regis apium*) -em reliquit. MART. 3, 58, 11 vitulus ... -i fronte prurit in pugnam. *γ de rebus corp.*: QVEROL. p. 24, 10 -es (*i. parum firmae, sc. ut fures arcere non possint*) quantum inter sese distant regulae. PRVD. cath. 3, 154 anguis ... virus -e piger revomit (*i. innoxium*).

b *incorporaliter*: *α de hominibus (animo l. 53)*: Ⓘ *i. q. non satis eruditus, imperitus, non paratus*: CIC. de orat. 3, 136 plerique ... ad rem publicam gerendam nudi veniunt atque -es, nulla cognitione rerum, nulla scientia ornati (fin. 1, 22 iam in altera philosophiae parte ... iste vester *Epicurus* plane ... -is ac nudus est). OV. am. 2, 10, 3 per te ego decipior, per te deprensus -is (*cf. l. 27*). SEN. dial. 10, 9, 4 quorum puerilis adhuc animos senectus opprimit, ad quam inparati -esque perveniunt. STAT. silv. 5, 2, 106 -is adhuc et tiro (*de oratore*). CLAVD. MAM. anim. 2, 9 p. 134, 4 duos praeclarissimos ... super statu animae sentire nobiscum -emque (-umque *libri praeter GM*) te ... prosternitare. Ⓘⓘ *i. q. ignavus, inefficax*: SEN. dial. 5, 3, 1 *ira* erepta -em animum (*aliter p. 1306, 45*) et ad conatus magnos pigrum inertemque (*cf. p. 1305, 25*) fieri. TAC. ann. 6, 31, 1 *Artabanus* senectutem Tiberii ut -em (inertem *Heinsius*) despiciens. *β de rebus, i. q. pacificus, innoxius (inefficax l. 59)*: PROP. 4, 6, 32 carmen -e lyrae (OV. Ib. 2 omne fuit Musae c. -e meae). IVV. 4, 80 omnia ... tractanda putabat -i iustitia (*cf.* BOETH. in top. Cic. 1 p. 276, 27 mutum ipsum -eque tacite versare iudicium). PLIN. epist. 2, 3, 6 schola et auditorium et ficta causa res -is, innoxia est.

deriv.: inermitas, inermo.

inermitās, -ātis *f.* *ab* inermis. *i. q. status inermis, imbellis*: SYMM. or. 2, 17 -s *Poenorum* conpulit breve spatium postulari (*opp.* armato populo).

inermo, -āre. *ab* inermus. PAVL. FEST. p. 110 inermat: armis spoliat (*inde* GLOSS. V 504, 5). *Gumpoltsberger.*

inerrābilis, -e. *ab* in *et* errabilis *ad redd. gr.* ἀπλανής (*cf. l. 76. p. 1308, 1*). *inde a* SVET. (*?, v. l. 83*), APVL. [*variat in codd. saepe c.* inenarrabilis (*ex coni. l. 79. p. 1308, 4*); *cf. p. 1293, 14.*]

sensu activo, qui non errat, errare nequit, certus (syn. l. 79), ratus (syn. l. 80. 84): **1** *de sideribus sim. eorumque motu (cf. et p. 1308, 2)*: APVL. mund. 2 orbis qui -is dicitur (*Ps. Arist. 2 p. 392ᵃ 22* τῆς τῶν ἀπλανῶν σφαίρας. *cf.* AMBR. hex. 4, 4, 14 p. 121, 16 sphaerae eius, quae -is [*C*, inenarr- *cett., edd.*] habetur. EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 926ᶜ sphaerae eius quae ἀπλανής, id est -is, vocitatur). Plat. 1, 11 globorum ... caelestium ... supremum esse eum, qui -i meatu censetur (AVG. civ. 7, 15 p. 293, 27 D. *cf.* LACT. epit. 21, 3 ut -es [inenarr- *cod.*] cursus et certa spatia conficerent *caelestia*. CHALC. transl. p. 34ᴬ rata et -is ... agitatio *mundi* [ἀπλανές]. 39ᴬ uniformis et -is ... conversio [*gr. aliter.* comm. 116 p. 181, 13. 119 p. 185, 3]. 39ᶜ ex eodem semper et -i motu [*gr. aliter.* ISID. nat. 12, 5 = SVET. frg. p. 204, 3 *v. vol. V 2, 804, 33*]). CHALC. comm. 69 p. 136, 14 ratae atque -es stellae (AMBR. epist. 44, 3 -es ... st. et, ut Graeci dicunt, ἀπλανεῖς). **2** *de aliis rebus incorp.*: AVG. civ. 21, 8 p. 505, 10 D. canones astrologorum, quos velut -i computatione de ... astrorum motibus conscriptos habent. ROMVL. fab. 70 rec. W l. 31 *leoni* erat pulsus -is (inenarr- *cod.; rec. gall. et vet.* pulsum sanum). CONC.ˢ II 3, 2 p. 134, 18 *et* 153, 17 -em patrum renovavimus fidem (ἀπλανῆ). CAEL. AVR. chron. 3, 4, 61 nescii quod quaedam ... communi potentia medeantur et non per quasdam -es (*i. certas, specificas*) proprietates.

inerrāns, -antis *adi.* *ab* in *et* errans *ad redd. gr.* ἀπλανής. *i. q. non errans vel vagus (de sideribus sim. eorumque motu)*: CIC. nat. deor. 2, 54 stellae quae -es vocantur (2, 25. 80 [*opp.* vagas; *sic et* LACT. inst. 2, 5, 18]. 104. 3, 51 [*per ellipsin vocis q. e. 'stellae'*; *opp.* errantes]. *cf.* MART. CAP. 8, 838 cetera [sidera *Eyssenhardt*] quae appellantur -ia percurramus. 8, 868 siderum -ium). APVL. mund. 2 astrorum ... multitudo partim labitur cum orbis -i⟨s⟩ regione (*Ps. Arist. 2 p. 392ᵃ 10* τῶν ... ἄστρων τὰ μὲν ἀπλανῆ). 29 cum caelum ... -i cursu feratur (*Ps. Arist. 6 p. 399ᵃ 20* κινεῖται ... ἀεί).

tu tantum dignus eo munere (*i. libro dedicato*) videbare, eoque magis **inerrātō** (*i. erratis vacuo*) opus esse intellegebam BOETH. arithm. 1 praef. p. 5, 8. *ab* in *et* erratus.

inerro, -āvī (-āsse *l. 28*), -āre. *ab* in *et* errare. **1** *i. q. errare vel vagari in aliquo loco*: **a** *c.* in *c. abl.*: PANEG. in Mess. 202 quod tibi si versus noster ... vel bene sit notus summo vel -et in ore (*cf. l. 30*). **b** *c. dat.*: *de locis (fere i. q. inter aliquas res errare l. 26. 28)*: STAT. Theb. 4, 800 Kl. (= 792 Kohlm.) nemori ... -at *Archemorus*. 10, 292 augur -at caedibus Aoniis. silv. 1, 5, 58 (*de hypocaustis*) ignis -at aedibus. PLIN. epist. 1, 6, 3 montibus. 9, 17, 1 scurrae ... mensis -bant. SYMM. epist. 9, 28 saltibus -asse. SIDON. epist. 8, 6, 13 litoribus. *de part. corp.*: STAT. Theb. 8, 643 solum hoc gelidis iam nomen -at faucibus (*cf. l. 24*). PLIN. epist. 7, 27, 6 memoria imaginis oculis -bat. **c** *c. acc., i. q. pererrare*: APVL. met. 11, 2 lucos diversos -ans *Proserpina*. *aliter c. acc. effectus, i. q. inerrando efficere (v. CFWMüller, Nom. u. Acc. 22)*: APVL. met. 10, 29 puelli ... saltaturi pyrrhicam dispositis ordinationibus decoros ambitus -bant. **2** *i. q. errando venire aliquo (i. peccare contra aliquem)*: MIN. FEL. 31, 4 dum venerem promisce spargitis ..., necesse est in vestros recurrere, in filios -are.

***iners**, -tis *adi.* [*ab* in *et* ars, *cf.* soll-ers. *J. B. H.*] *scrib. in codd. saepius* inher-. *de quantitate syllabae* -er- *v.* PRISC. gramm. II 325, 19. NOT. Tir. 53, 20 -s (?). *de formis (v. Neue-W. et Georges, Wortf.)*: *abl. sing.* -i: *p. 1309, 55. 82 al.* -e: *p. 1310, 64. 78.* LACT. inst. 6, 18, 13. 6, 18, 30. *gen. plur.* -ium: *p. 1311, 40 al.* -um: *p. 1311, 72.* *acc. plur.* -īs (*cf.* PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. p. 164, 27 B. [*ex Romano*]. *Brambach, Neugest. d. lat. Orthogr. p. 151*): *p. 1309, 22 bis. 46 al.* *compar.* -ior (*cf.* GRAMM. suppl. 78, 29 *al.*): *l. 82. p. 1311, 75. 1312, 63 al.* *superl.* -issimus (*cf.* GRAMM. suppl. 81, 11 *al.*): *p. 1309, 7. 78 al.* *de notione* (*cf. p. 1309, 32. 42. 1311, 59*): LVCIL. 452 ut perhibetur -s, ars in quo non erit ulla. PAVL. FEST. p. 110 -s ignavus vel sine arte (SYNON. Cic. p. 429, 7 B. SERV. auct. georg. 4, 25). DIFF. Suet. p. 293, 8 tardus dicitur qui trahit tempus, -s sine arte et nullius officii capax, piger per omnia aegro similis, segnis semotus a calore [sciendi] (*sim.* DIFF. gramm. suppl. 281, 8 DIFF. ed. Beck p. 85 T 2). DON. Ter. Andr. 608 -s sine arte, id est sine ἀρετῇ (SCHOL. Ter. Bemb. Ad. 481 -s s. a., sine virtute, id est piger. ISID. orig. 10, 141 [= diff. 1, 296] s. a., et ob hoc ne operis quidem ullius. GLOSS. *v. et l. 49. 51. 58. 79*). SERV. ecl. 1, 27 (*cf. p. 1310, 1*) -em desidem, se non requirentem. SERV. auct. ecl. 8, 24 -es ... otiosas, sine arte. SCHOL. Ter. p. 126, 13 -s piger (*cf. supra l. 55*) ineptus inutilis (GLOSS.). GLOSS. ἀδρανής. ἄτεχνος. ἀτεχνής. ὀκνηρός. neglegens. tardus. segnis. inefficax. fatuus. nihili. -es invalidi. pauperes. ταπεινοί. *inde a* NAEV., ENN., PLAVTO; *deest* CATONI, RHET. Her., NEP., VITR., VELL., MART., IVV. *al.* [*it. centr.* unerte. *M.-L.*] [*variat c.* inermis: *p. 1309, 23. 46. 48.* VERG. Aen. 11, 672 (-em *Serv. auct.*). *v. et p. 1305, 25. 1307, 55.* ingratus: PLIN. nat. 32, 8. incertus: QVINT. inst. 10, 3, 20. *cf. p. 876, 73.* inops: *p. 1313, 22.* *falso vel dub. trad.*: QVADRIG. hist. 13 (Gell. 17, 2, 4) ex victoria -i (erecti?, ingenti?, recenti? *Heraeus, alii alia*) consilium ineunt. BELL. Afr. 57, 6 (ineptissimo *Cornelissen. v. p. 1301, 54 et cf.* SEN. dial. 10, 12, 4 *p. 1301, 2*). AETNA 221 (-s *G*, inest *rell.*). MANIL. 4, 570 (mortis *Housman*). NOVELL. Maior. 2, 6. *ex coni. dub.*: TAC. hist. 2, 94, 2 (-i *Pichena*, mortem *M*). AMM. 22, 5, 5 (-iores *WB*, inetiores *V*, *alii alia*). ARNOB. nat. 1, 60 p. 41, 27 *v. p. 1301, 6.* *ex lectione incerta*: SEN. amic. p. 30 -i (inerit *cod., ut vid.*) ingenio. *dub. interpr.*: CIL IV 1351 (*fragmentum*).]

i. q. ***sine arte*:**

I *sec. not. 'artis' vetustiorem q. e.* **ἀρετή, *virtus*** *(cf. supra l. 54): i. q. ignavus.* *alluditur ad not. 'artis' recentiorem (v. et p. 1309, 80. 1313, 55)*: CIC. fin. 2, 115 quibus *artibus* (*i. virtutibus, maxime in re publica administranda*) qui carebant, -es a maioribus nominabantur (*cf.* rep. 1, 35 ego, cum mihi sit unum opus hoc a parentibus ... relictum, procuratio atque administratio rei publicae, non me -iorem esse confitear quam opificem quemquam, si *eqs.*?). VARRO Men. 359 artem ... expromis -em (OV. ars 3, 208 non est pro vestris ars mea rebus -s). *cf. alia oxymora: p. 1311, 28 bis. 30.*

[*Rehm †*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

A *i. q. sine virtute bellica (cf. p. 1312, 9), imbellis, pugnandi neque cupidus neque capax (v. et p. 1310, 2. acced. ad not. vocis 'inermis': l. 44, cf. l. 26)*: 1 *de hominibus (toto mundo: infra l. 12)*: NAEV. carm. frg. 21 silvicolae homines bellique -es (CIC. Verr. II 2, 192 *syn.* ignavior. Catil. 2, 10 *opp.* fortis). CIC. or. frg. B 15 (= 17 M.) in pace ad vexandos cives acerrimus, in bello ad expugnandos hostes -issimus. SALL. Iug. 44, 1 exercitus ... -s inbellis neque periculi neque laboris patiens. HOR. carm. 3, 5, 36 qui lora restrictis lacertis sensit -s. OV. am. 3, 8, 25. met. 7, 332 quid ... dubitatis -es? LIV. 44, 38, 10 (*syn.* inbellis, *opp.* fortis). SEN. contr. exc. 4, 4, 2 reum ... in proelio -em, in fuga audacem. LVCAN. 3, 322 nec sic horret -s (*i. imbellis; aliter [sc. 'tardus ad scelera'] expl. Cortius, Housman*) scelerum contagia mundus, ut gladiis egeant civilia bella coactis (*sc. Massiliensium*). SIL. 11, 237 (*syn.* imbellis). STAT. Ach. 1, 848 sexus -s *i. muliebris* (DRAC. satisf. 218 Orest. 195. *cf. p. 1311, 50*). QVINT. decl. 377 p. 419, 19 (*opp.* audax). FRONTIN. (?) strat. 4, 1, 8 (*opp.* strenui). COMM. instr. 2, 10, 2 parvulos. CLAVD. DON. Aen. 7, 430 p. 65, 3 soluti et -es *Troiani*. PRVD. perist. 13, 67 ne quis -s sit de grege (*i. martyrium expavescat*). DRAC. satisf. 134 praeda ... -s (*i. captivi*). BOETH. cons. 4 carm. 7, 33. *et al.*

masc. pro subst.: CIC. Sest. 43 vicissent inprobos boni, fortes -īs. HOR. sat. 1, 7, 15 duo si discordia vexet -īs. epist. 1, 5, 17 ad proelia trudit -em (inermem *l. v.*) *ebrietas* (*sim.* SEN. dial. 3, 13, 4). OV. met. 5, 225. LIV. 22, 60, 17 ni strictis gladiis viri fortissimi -es summovissent. SEN. Herc. O. 1721 (*Herc. ad Philoct.*) redde iam pharetras mihi, ignave -s ⌊inermis⌋ (⌊⌋ enervis? *cf.* Thy. 176 [*Atreus se ipsum adl.*] ignave -s enervis. *v. p. 1305, 29*). dial. 5, 41, 2 placidi pro -bus habentur (*opp.* audaces). SIL. 6, 244 QVINT. decl. 369 p. 406, 19. AMM. 21, 16, 14 (*syn.* ignavi). PRVD. c. Symm. 2, 513. DRAC. Orest. 935 arguit unus -s quem comprobat ordo deorum.

2 *de bestiis*: VERG. Aen. 4, 158 pecora inter -ia ... aprum aut ... leonem *Ascanius sibi optat* ([SERV. auct. *ad l.* pro ignavis et innocuis posuit]. 9, 730. *cf.* APVL. met. 8, 15 pecudum [AMM. 14, 2, 7]). PHAEDR. 1, 2, 26 frustra necem fugitant -es *ranae*. SEN. epist. 55, 5 qui velut timidum atque -s animal metu oblituit (TAC. Agr. 34, 2 *syn.* pavida). PLIN. nat. 8, 77 catoblepas modica alioqui ceterisque membris -s, caput tantum praegrave ... ferens. 8, 80 *lupos* -es ... parvosque Africa *gignit* (*opp.* asperos trucesque). 9, 13 ad repugnandum -es *ballaenae*. FLOR. epit. 4, 12, 32 equos. *et al.*

3 *de corpore, animo sim., partibus animantium*: VERG. Aen. 2, 364 sternuntur -ia passim corpora (*i. senum puerorum mulierum.* SERV. *ad l.* aut non repugnantia ... aut *imbellia* ... ⌊aut per somnum -ia⌋ [⌊⌋ auct.]). 9, 55 Teucrum mirantur -ia corda (*cf.* OV. met. 13, 76 animam. DRAC. Orest. 583 sensus). 10, 595 frater tendebat -īs (inermis P^1) ... palmas (*cf.* dextera: Aen. 11, 414 oremus pacem et d. tendamus -īs [inermes *Serv. 1, 487*]. SEN. Ag. 551 Phoen. 91. 173 PRVD. perist. 10, 805 DRAC. Romul. 10, 237. bracchia: OV. met. 5, 175 [inermia *ς, vg.*]. manus: CVRT. 9, 6, 12).

4 *de rebus*: a *incorporeis (plerumque actionibus)*: VERG. Aen. 9, 150 -ia furta Palladii. OV. met. 7, 544 acer equus ... ad praesepe gemit leto moriturus -i ([*fort. magis ad B*]. SIL. 10, 403 *Curio* l. non dignus -i *i. inulto*). LIV. 1, 59, 4 Brutus castigator lacrimarum atque -ium querellarum (*cf.* VAL. FL. 4, 169 luctu ... absumor -i). SIL. 13, 314 -ia facta *Campanorum, qui se dediderunt*. IVST. 5, 1, 10 non ... -i neque incruento cecidere bello *Athenienses*. AMM. 31, 12, 16 -i discessu primordia belli foedarunt *sagittarii* (*cf.* CLAVD. 3, 268 fuga). PRVD. psych. 235 spes (*cf.* SIDON. epist. 1, 6, 2 desperatio). *personate*: STAT. Theb. 11, 485 (*verba Tisiphones*) quid belli obverterit ausis numen -s *Pietas* pacique datum? b *corporeis (ap. poetas per enallagen)*: OV. met. 13, 694 demisso per -ia (*i. τῇ κερκίδι, haud virili telo, facta*) vulnera telo (vulnere tela *Merkel, cf. l. 62*). SEN. Thy. 382 nil *opus est* armis et -bus telis quae procul ingerit Parthus (*cf. l. 60; aliter p. 1311, 84*). SIL. 5, 121 clausum se consul -i ut teneat vallo.

-s videtur *c. inf.*: TAC. Germ. 14, 3 pigrum ... et -s videtur sudore adquirere quod possis sanguine parare.

B *i. q. sine agilitate, tardus, piger, segnis sim.* (*tam de eo, qui moveri [i. rem publicam, militarem sim. capessere: v. e. g. p. 1310, 5. 7. 13. 1311, 9. 21] non vult quam de eo, qui non potest [sic e. g. p. 1310, 6. 23. 49. saepius de rebus, i. q. immobilis, p. 1311, 35 sqq.]. praedicative saepius accedit ad* iacere: *p. 1310, 15. 62. 1311, 9. 65 al.* latere: *p. 1310, 61.* sedere: *p. 1310, 14. 1311, 52.* stare: *p. 1311, 38.* cessare: *p. 1310, 28. 1311, 60. 82*): 1 *de hominibus (urbe: p. 1310, 14)*: ENN. scaen. 320 vates ... *et* harioli aut -es aut insani aut quibus egestas imperat. PLAVT. Bacch. 542 multi ... reperiuntur ... lingua factiosi, -es opera, sublesta fide. CIC. Lig. 27 non domum *venit*, ne -s ... videretur. Brut. 237 Censorinus ... non invenustus actor, sed -s et inimicus fori. fin. 5, 56 -issimos homines nescio qua singulari segnitia praeditos (nat. deor. 1, 102 haec *Epicuri* oratio ... h. -īs efficit. FIRM. math. 3, 11, 2 Saturnus -es et sine arte faciet h. [*vix ad II*]). Cato 5 *a natura* non verisimile est ... extremum actum tamquam ab -i poeta esse neglectum ([*inde* SVLP. SEV. Mart. 26, 1]. *cf.* AVSON. 401, 7 p. 232 P. *Πιερίδων ... θεράποντες* -es). Att. 1, 14, 6 (*seq.* somni plenus, *ἀπρακτότατος*). CATVLL. 61, 131 da nuces pueris, -s concubine. VERG. ecl. 1, 27 libertas, quae sera tamen respexit -em (*sc. me Tityrum*). Aen. 11, 732 o numquam dolituri, o semper -es Tyrrheni (*pertinet simul ad A*). HOR. ars 172 dilator, spe longus, -s avidusque futuri *senex*. TIB. 1, 1, 58 tecum dummodo sim, quaeso segnis -sque vocer. PROP. 1, 8, 10 duplicentur tempora brumae et sit -s (*i. sine opere*) tardis navita Vergiliis. 3, 7, 72 tu, saeve Aquilo, numquam mea vela videbis: ante fores dominae condar oportet -s (*i. qui peregrinari nolim. cf.* SEN. contr. exc. 3, 3, 1). OV. epist. 10, 111 (*Ariadne loquitur*) crudeles somni, quid me tenuistis -em? 15, 158. SEN. benef. 2, 30, 2 *dis* referre facile est, si avarus es, sine impendio, si -s (ineas *codd.*), ⟨sine⟩ opera. 6, 11, 2 hunc *puerum* feliciter -em castigabimus. epist. 36, 2. 70, 16 quid ... est, quod nos facit pigros -esque? 76, 4 inepti et -es vocantur *qui philosophiae student*. SIL. 14, 264 non Herbesos -s, non Naulocha pigra pericli sederunt. STAT. Theb. 2, 102 non somni tibi tempus, -s qui nocte sub alta ... iaces. 4, 661 comitatus. 10, 206 (*i. somnolentos*). silv. 4, 8, 40 (*syn.* tardus). QVINT. decl. 371 p. 407, 25 num adversum patriam -s (*i. inofficiosus*) sum? PLIN. epist. 1, 23, 2 si inulta pateretur *convicia tribunus*, -em, si ulcisceretur, insolentem videri (*cf.* TERT. resurr. 15 p. 45, 10 iudicem). PANEG. 12, 14, 5 non -em, sed securum *se* videri volebat. AMM. 30, 1, 16 (*syn.* desides). PELAG. in Rom. 12, 11 p. 97, 14 ne per sollicitudinem saeculi pigri in dei opere efficiamini et -es. CLAVD. carm. min. 53, 99 qui torpor -em marmorea me peste ligat? AVG. civ. 22, 22 p. 605, 7 D. cum labore strenui, sine labore -es sumus. PHYSIOGN. 129 p. 142, 7 mulier ... manu -s, linguae indulgens. COD. Theod. 14, 18, 1 (= Iust. 11, 26, 1) -bus *mendicis*. DRAC. laud. dei 2, 629 *Abraham erat* prolis egenus ... officii genitoris -s (*cf. p. 1312, 77*). Romul. 8, 362 venator si cesset -s. *et al.*

masc. pro subst.: CIC. de orat. 2, 360 neque verum est, quod ab -bus dicitur, opprimi memoriam imaginum pondere. OV. ars 2, 229 Amor odit -es. VAL. MAX. 8, 8 pr. (*opp.* strenui). CELS. 5, 26, 6 facilius sanescit ... exercitatus quam -s (*cf.* SEN. epist. 56, 1 aliquem -em et hac plebeia unctione contentum). SEN. benef. 4, 5, 2. dial. 5, 7, 2 generoso repulsa iram exprimet, languido -ique tristitiam. PLIN. nat. 2, 155 *terra* poenas ... -ium (*sc. qui ipsi non ulciscentur*) nomine exigit. PLIN. epist. 1, 20, 23 LACT. inst. 6, 14, 3. PHYSIOGN. 48 p. 68, 5 labia cum soluta dependent, -em significant. *al.* PS. VARRO sent. 118. SIDON. epist. 1, 4, 2 illud militandi (*i. rei publicae serviendi*) -bus familiare fastidium.

2 *de animalibus (natura eorum l. 50)*: VARRO rust. 2, 9, 5 *canes* ad pecus sequendum -es. 3, 16, 8 neque ipsae *apes* sunt inficientes nec non oderunt -es (*cf.* PHAEDR. 3, 13, 2 fuci -es [CLAVD. DON. Aen. 1, 435 p. 90, 9]). SEN. epist. 92, 10 superioribus eius (*i. hominis*) partibus ... caelestibus animal -s ac marcidum (*pars sc. carnalis*) adtexitur (*cf. ibid. iterum.* PHYSIOGN. 119 p. 137, 16 *al.*). COLVM. 8, 2, 12 -es ad incubandum *gallinae*. VAL. FL. 8, 98 quam segnis -em (*draconem, i. carmine sopitum*) flatus habet. STAT. Theb. 9, 84 amisso qualis consorte laborum deserit inceptum ... sulcum taurus -s (*i. sine opere*). APVL. met. 7, 23 asinos (9, 39). PLIN. med. 3, 35 -s est huius (*muris aranei*) natura (*Plin. nat. 29, 89* torpore quodam naturae). *adde de arbore non frugifera*: PALLAD. ins. 63 -em fetibus ornum dotat *pirus insita*.

3 *de partibus animantium (passu l. 63)*: VERG. georg. 3, 523 oculos *tauri aegroti* stupor urget -īs ([-es *M*]. STAT. Theb. 10, 124 *Somni*. PHYSIOGN. 83 p. 112, 5). OV. am. 1, 15, 2 ingenii ... vocas carmen -is opus (PRVD. ham. 58. *v. et p. 1308, 73. cf.* OV. trist. 3, 7, 22 pectus [*sc. ad versus faciendos.* STAT. Theb. 3, 384 -bus aevo pectoribus *senum*. 3, 660 -ia p. *deorum, i. immisericordia*]. COLVM. 6, 2, 14 *bovis* mores ... probabiles habentur qui sunt propiores placidis quam concitatis, sed non -es. PRVD. cath. 6, 36 mens ... -s iacere nescit. psych. 741 nulla latet pars mentis -s. CONSVLT. Zacch. 3, 2 p. 98, 20 -is ... animi). ars 2, 706 nec manus in lecto laeva iacebit -s. met. 2, 772 passu ... incedit -i *Invidia*. Pont. 1, 10, 14 stabit ... in stomacho pondus -e diu. SEN. epist. 95, 25 illa ostrea, -issimam carnem caeno saginatam (*cf.* 122, 4 sine ulla exercitatione iacentibus *avibus* ... -s sagina subcrescit [*antea*: pigrum corpus]). STAT. Theb. 4, 553 ora.

4 *de rebus (saepe per enallagen)*: a *incorporeis*: α *de otio, somno sim. (per quendam pleonasmum)*: CIC. leg. agr. 2, 91 illam Campanam arrogantiam atque ... ferociam ... maiores nostri ad -issimum ac desidiosissimum otium perduxerunt (SEN. benef. 4, 13, 1. 7, 2, 2 epist. 78, 26. 81, 2 TAC. ann. 12, 49, 1 AVSON. 338, 1 p. 156 P. CASSIAN. conl. 4, 6, 5 *al.*). fin. 1, 5 rudem ... esse omnino in nostris poetis ... -issimae segnitiae est. OV. am. 2, 10, 19 mihi saevus amor somnos abrumpat -es (Pont. 2, 9, 61 PHAEDR. 3 prol. 55 STAT. Theb. 2, 129 Ach. 1, 620 CLAVD. 7, 41. *et al. de Somno deo*: STAT. silv. 1, 6, 91 fugit pigra Quies -sque S.). Pont. 1, 5, 8 *usus* minor factus -e situ. SEN. dial. 1, 4, 6 quos velut in mari lento tranquillitas -s detinet. 10, 18, 2 nec te ad segnem aut -em quietem voco. SIL. 6, 544 torpor (STAT. silv. 5, 3, 260 DRAC. Romul. 8, 224. *cf.* SIDON. carm. 5, 521 torpor -i membra rigore ligat). GELL. 10, 22, 2 -i inanique desidia. AVG. civ. 12, 18 p. 539, 25 D. vacationem (19, 19 p. 387, 29). BOETH. c. Eut. praef. 14 -i neglegentia.

β *de spatio temporis (cf. p. 1313, 48)*: CIC. leg. 1, 10 senec-

[Rehm †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tutis ... non -is grato atque honesto fungerer munere (Cato 26 *syn.* languida, *opp.* operosa et semper agens aliquid. 36 -is ignavae somniculosae s. *v. et p. 1307, 55. personate*: SEN. Herc. f. 696. *cf.* TIB. 1, 1, 71 aetas [*i. senectus.* OV. trist. 4, 8, 3 -ior (*compar. pro posit.*)]. STAT. silv. 2, 4, 36 senio ... fessus -i). HOR. sat. 2, 6, 61 somno et -bus horis ducere sollicitae ... oblivia vitae. carm. 4, 7, 12 bruma recurrit -s (MANIL. 3, 637. *cf.* OV. Pont. 1, 2, 26 hiems. *v. et infra l. 47 et cf. l. 12*). TIB. 1, 1, 5 me mea paupertas vita traducat -i (SEN. epist. 58, 34 multis -s v. sine usu sui iacuit. STAT. Theb. 2, 695). OV. fast. 1, 168 annus. Pont. 1, 5, 44 mors nobis tempus habetur -s (*aliter p. 1313, 49*). VAL. MAX. 9, 12 pr. -i mora gaudere. SIL. 12, 104 numerabat -īs atque actos sine Marte dies. STAT. Theb. 3, 258 aestas.

γ varia (*v. et p. 1309, 51*): CIC. fat. 29 recte genus hoc interrogationis ignavum atque -s nominatum est, quod eadem ratione omnis e vita tolletur actio (*i.* ἀργὸς λόγος *q. d.*). HIRT. Cic. Att. 15, 6, 3 non ... acerrimis consiliis plus quam etiam -issimis, dummodo diligentibus, consequentur. VERG. Aen. 10, 322 Pharo voces ... iactat -īs ([-es *M*]. *i. sine factis, inanes. cf.* SERV. auct. *ad l.* aut quod alii inertiam obiecerint, aut quia, ubi pugnari oportet, loqui -is est). OV. ars 3, 412 nunc hederae sine honore iacent, operataque doctis cura vigil Musis nomen -is habet. met. 8, 678 vultus accessere boni *Philemonis et Baucidis* nec -s pauperque voluntas. ALBINOV. carm. frg. v. 10 iam sidere limo navigia et ... desertam flamine classem seque feris credunt per -ia fata marinis ... relinqui. SEN. benef. 4, 11, 5 -issimum vitium, voluptas (dial. 8, 7, 2. *cf.* nat. 3, 18, 1 somniculosae -isque luxuriae. TAC. hist. 1, 62, 2 [in] -i luxu [BOETH. cons. 2 carm. 5, 3]. *cf. et p. 1312, 66*). dial. 10, 12, 4 non habent isti otium, sed -s negotium. epist. 68, 3 gloriari otio -s ambitio est. TAC. dial. 22, 5 nulli sensus tarda et -i structura in morem annalium componantur. PLIN. epist. 4, 25, 5 haec nostra -s et tamen effrenata petulantia. FIRM. math. 6, 1, 3 a pigrorum locorum -i humilitate. COD. Theod. 7, 1, 10, 1 studio -is obsequii. PASS. Petr. 1 p. 2, 3 in opulentia et -i securitate. *adde*: PLIN. epist. 8, 9, 1 illud -s quidem, iucundum tamen nihil agere.

b *corporeis*: *α de rebus naturae*: *de aqua* (*sc. stanti, stagnanti. paulo aliter*: OV. epist. 17, 122 [*verba Leandri*] ad te via prona videtur, a te cum redeo, clivus -is [*i. reluctantis*] aquae): VERG. georg. 4, 25 seu stabit -s seu profluet umor. OV. met. 4, 434 Styx nebulas exhalat -s (*cf.* SEN. Herc. f. 686 palus -is foeda Cocyti iacet [869]). SEN. nat. 5, 15, 1 conceptus aquarum -ium (6, 7, 3. 6, 21, 1. *cf. l. 37*). LVCAN. 5, 448 -ia tonsis aequora moturae. 6, 107 hostis aëre non pigro nec -bus angitur undis. PETRON. 134, 12 v. 4 mihi pontus -es (*proleptice*) submittit fluctus. SIL. 5, 5 effigiem in pelagi lacus umectabat -is (*Livineius*, -i [*c. 6* limo *coniung.?*] *codd.*). *de glacie*: HOR. carm. 2, 9, 5 nec Armeniis in oris ... stat glacies -s menses per omnis. LVCAN. 5, 436 sic stat -s Scythicas adstringens Bosporos undas. *de frigore personato* (*cf. supra l. 6*): OV. met. 8, 790. *de aëre sim.* (*cf. supra l. 42*): MORET. 6 tenebras explorat *Simylus* -īs (*fere i. q. caecas*). SEN. nat. 3, 14, 2 Aegyptii ... aëra marem iudicant, qua ventus est, feminam (*cf. p. 1309, 15*), qua nebulosus et -s (5, 5, 2 -em et inagitabilem. LVCAN. 6, 649 non Taenariis sic faucibus a. sedit -s). LVCAN. 6, 89 caelum (*i. grave*). SIL. 6, 646 nebulas (STAT. Theb. 4, 584). *de terra sim.*: *tamquam materia et corpore insensibili* (*cf. infra l. 63. 79*): HOR. carm. 3, 4, 45 qui terram -em, qui mare temperat *Iuppiter*. OV. met. 15, 148 terris et -i sede relicta. SEN. nat. 2, 1, 4 *terra* animal sit an -s corpus et sine sensu. *tamquam agro parum fertili*: VERG. georg. 1, 94 rastris glaebas qui frangit -es ([-īs *P*]. *cf. 72* segnem ... campum. SERV. *ad l.* '-es' ... pigras, nihil creantes). OV. trist. 3, 10, 70 cessat -s rigido terra relicta situ. CALP. ecl. 4, 109 cuius (*Caesaris*) -s audito nomine tellus incaluit floremque dedit. *adde*: VERG. georg. 3, 136 nimio ne luxu obtunsior usus sit genitali arvo *vaccarum* et sulcos oblimet -īs. *de elementis, materia insensibili* (*cf. l. 54. 79*): SEN. dial. 1, 5, 9 languida ingenia ... -bus nectuntur elementis. epist. 65, 2 materia iacet -s (65, 19). ARNOB. nat. 6, 15 p. 227, 20 quod in primigenio corpore -s fuerit et brutum et sensus mobilitate privatum (*de materia idolorum cf.* 1, 38 p. 26, 7 ab signis -bus atque ex vilissimo formatis luto). LACT. inst. 2, 8, 35 quod ... insensibile est, -s et torpidum semper iacet. PRVD. apoth. 1025 -is glutine limi. *n. pl. pro subst.*: AVSON. 153, 16 p. 8 P. (= PAVL. NOL. carm. 5, 16) *deus* cuncta ipse movens, vegetator -um. *de rebus infernis* (*v. et supra l. 52*): LVCAN. 6, 799 regni possessor -is *Pluto*. SIL. 6, 146 lucus -s iuxta Stygium ... servabat ... nemus (STAT. Theb. 10, 86). 12, 530 campus -s *Erebi*.

β de variis concretis: CIC. Att. 2, 8, 1 nihil me est -ius. VERG. ecl. 8, 24 *Pan*, qui primus calamos non passus -es (-īs *P*). OV. am. 3, 7, 15 truncus -s iacui, species et inutile pondus (*cf. p. 1312, 71*). ars 3, 220 quae nunc nomen habent operosi signa Myronis, pondus -s quondam duraque massa fuit (met. 1, 8 *de mundo ante exornationem*. hal. 59 *de urso*. AVSON. 369, 18 p. 96 P. *sol* adspirans tenues per -ia pondera [*i. fetum trimestralem*] motus). GRATT. 113 ne cessaret -s (ineris *cod.*) in vulnere massa (*i. cuspidis sine retortis acuminibus*). LAVS Pis. 226 (*per enallagen*) quid -i condita portu ... ratis efficit ...? SIL. 7, 629 -i (*i. immobili, stante*) cuspide fusus ..., telo non in sua vulnera misso. STAT. silv. 1, 2, 80 (*verba Amoris*) *Violentillam* summa leviter ... lampade parcentes et -i (*i. non fortiter tenso*) strinximus arcu. TAC. ann. 3, 46, 3 quidam trudibus aut furcis -em molem (*i. ferratos milites Gallorum*) prosternere. LACT. opif. 16, 17 nervi (*i. chordae*), qui sine tractatu artificis pulsuque digitorum muti atque -es iacent.

-s est *c. inf.*: PLIN. epist. 2, 3, 8 ἀφιλόκαλον, inlitteratum, -s ac paene etiam turpe est non putare tanti cognitionem *eqs.*

C *i. q. sine quavis virtute (bellica sim. [cf. p. 1309, 1]: l. 28. 40. 42), nihili, nullius pretii (spectatur modo qualitas ingenii [i. q. nequam, turpis, stultus sim.; quaedam transeunt ad II, e. g. l. 27. 36. 55], modo corporis [i. q. impotens, infirmus sim.; sic e. g. l. 29. 60. 66])*: **1** *in universum*: **a** *de hominibus*: TER. Andr. 608 quandoquidem tam -s, tam nulli consili sum. Ad. 481 praeterea, ut captus est servorum, non malus neque -s (CIC. parad. 39 servi non -is. *cf.* CLAVD. 20, 55 -i mancipio [*i. Eutropio eunucho*] ... turpe fuit cessisse viros). CIC. div. in Caec. 67 sociorum querimoniae delatae ad hominem non -issimum *i. me Ciceronem* (off. 3, 31 *app.* inutilis. Q. CIC. pet. 28. SALL. [?] rep. 2, 3, 6 [*de nobilibus; cf. l. 24.* ASCON. in Scaur. p. 25, 15]. AMM. 18, 6, 2. *et al. cf.* BRVT. Cic. epist. 11, 19, 2 genus hominum ... -issimum). Verr. II 3, 161 esset ex -i atque improbo et impuro parente (*Verre sc.*) navus et pudens et probus filius (*cf.* II 5, 100 praetoris -issimi nequissimique *i. Verris*). leg. agr. 1, 3 hoc me -iorem consulem iudicabo quam illos fortissimos viros. Att. 4, 3, 5 -i nobili crediturus (SALL. [?] rep. 2, 9, 4. *cf. supra l. 19*). epist. 12, 5, 3 reliqui partim -es, partim improbi. HOR. epist. 2, 2, 126 praetulerim scriptor delirus -sque videri ... quam sapere (*vix ad II. aliter p. 1309, 82*). OV. epist. 13, 44 tam sis hostis -s quam malus hospes eras (LIV. 36, 30, 5 PRVD. psych. 229. VEN. FORT. Mart. 2, 278 [*i. diabolus; syn.* debilis. *cf.* 2, 344 inimicus]). MANIL. 5, 737 *patribus equestrem ordinem*, populumque equiti, populoque subire vulgus -s videas et iam sine nomine turbam (LVCAN. 5, 365 STAT. Theb. 5, 120 COD. Theod. 8, 7, 10 pr. *cf.* LVCAN. 6, 419 turbae ... -i [CLAVD. 22, 79]. CE 2099 [= INSCR. christ. Diehl 391], 18 grex). SEN. Herc. O. 1970 planctus pone, quos nato paret genetrix -i; luctus in turpes eat. COLVM. 2, 14, 5 -is est rustici ... defici stercore (11, 2, 91 agricolae. *cf.* COLVM. 6 praef. 5 -em et inscium pastorem. *v. et l. 57*). TAC. dial. 37, 1 tamquam -es et non suffecturi honoribus. Germ. 36, 1 qui olim boni aequique Cherusci nunc -es ac stulti vocantur. hist. 1, 46, 3 -s pro strenuo *milite* in manipulum redibat (AMM. 18, 6, 2). PLIN. paneg. 14, 5 -s ipse alienisque virtutibus ... invidus *Domitianus*. PANEG. 4, 24, 6 Antoninus ... in toga praestans et non -s nec futtilis bello (*cf.* AVR. VICT. Caes. 11, 3 neque adeo -s domi belloque tolerantior videbatur *Domitianus*). EVTR. 10, 17, 3 vir alias neque -s neque imprudens *Iovianus*. AMM. 25, 5, 8 Iovianum ... -em quendam et mollem. DRAC. Romul. 5, 237 sacrilegus temerator -s (*i. nefarius*). *et al.*

masc. pro subst.: TER. Haut. 1033 si scire vis *mores istos*, ego dicam: gerro, -s, fraus, helluo, ganeo, damnosus (*cf.* HOR. sat. 2, 7, 39 imbecillus, -s, ... popino. epist. 1, 1, 38 invidus, iracundus, -s, vinosus, amator). CIC. Q. Rosc. 19 quid si ... aliquem timidum, dementem, divitem, -em nactus esset ...? parad. 19 inprobo et stulto et -i nemini bene esse potest. OV. met. 10, 602 quid facilem titulum superando quaeris -es? SEN. Tro. 191. benef. 4, 30, 4 -es maiorum suorum luce resplendeant. SCRIB. LARG. 84 -es ... et neglegentes (*sc. medici*). -is est *c. inf.*: OV. fast. 5, 286 in privato pascere -is (*i. imprudentis agricolae*) erat. SEN. dial. 1, 5, 11 humilis et -is est tuta sectari: per alta virtus it. OCTAVIA 453 -is est nescire quid liceat sibi.

b *de bestiis* (*aliter p. 1313, 7*): GRATT. 297 *catulus robustus ubi friget* turba ... operitur -i (*i. fratribus infirmioribus*). COLVM. 6, 28 quod ex annosa matre (*equa sc.*) tarda sit atque -s proles (*cf.* PALLAD. 4, 13, 6 suboles). DRAC. Romul. 5, 313 taurus.

c *de rebus*: *α c. pron.*: CIC. Pis. frg. 6 quid ... illo -ius, quid sordidius, quid nequius, quid enervatius ...? CAES. Gall. 4, 2, 4 neque eorum (*Sueborum*) moribus turpius quicquam aut -ius (*i. mollius*) habetur quam ephippiis uti. *β de vitiis* (*cf. p. 1311, 25*): OV. Pont. 3, 3, 101 livor, -s vitium, mores non exit in altos (*inde* CE 922, 2 [*a. 66*] l. -s). SEN. dial. 9, 5, 3 pecuniam (*v. app. crit.*), invidiam, mille alia -ia vitia.

2 *peculiaria*: **a** *de absentia virium corporalium*: *α de sexu virili* (*ad B transeunt l. 74. 76. v. et p. 1311, 77. de sexu muliebri v. p. 1309, 15*): CATVLL. 67, 26 -s sterili semine natus (*i. filius*) erat. HOR. epod. 12, 17 te Lesbia quaerenti *mihi* taurum monstravit -em. PRIAP. 83 (Tib. 2), 5 nec viriliter -s senile penis extulit caput (38). OV. rem. 780 fecit Atrides, quod si non faceret, turpiter esset -s. COLVM. 6, 27, 10 si admissarius -s in venerem est. CYPR. GALL. gen. 524 quo natum gignat -i corpore *Abraham* iam gelidis ... membris (*cf. p. 1310, 27*). *β de aegrotis, infirmis* (*cf. p. 1310, 54*): SEN. epist. 78, 5 ne indulgeas otio, ad quod vergit -s valetudo. STAT. Theb. 7, 368 (*Phorbas senex loquitur*) dum labor -s (*i. animi non compos*). SER. SAMM. 970 nervos dolor urit -es. OPTAT. 1, 10 p. 11, 15 aegroti est remedia quaerere, -is et inbecillis est auxilia conparare. *γ de ipsa vi*: SEN. nat. 1, 2, 10 lunae -ior vis est *quam soli*.

[Rehm †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

b *de cibis, gustu sim., i.q. sine sapore*: HOR. sat. 2, 4, 41 iligna nutritus glande ... curvat aper lances carnem vitantis -em. PLIN. nat. 20, 252 blitum -s videtur ac sine sapore aut acrimonia ulla. 23, 88 -s et gravi sapore *oleum caryinum*. 31, 82 salem. 35, 187 -ioris est alterum *alumen* generis. AVSON. Mos. 118 neque gustus *percae* -s.

c *i.q. inutilis, supervacuus, noxius*: *α de bestiis*: HOR. epist. 1, 20, 12 (*librum poeta adloquitur*) tineas pasces taciturnus -es (*ad II vix recte referunt interpretes plerique*). SEN. nat. 4, 13, 4 quod tam homini quam feris avibusque et -issimis animalibus in usum large ... profudit *natura*. COLVM. 8, 17, 8 greges -is mugilis. *β de herbis, arboribus* (*cf. p. 1310, 51*): LVCAN. 5, 404 piger Apulus arva deseruit rastris et -i tradidit herbae. CALP. ecl. 4, 116 nec praefocata malignum messis habet lolium nec -bus albet avenis. ARNOB. nat. 5, 17 p. 189, 10 pinus ... -issimum nutans lignum. *γ de rebus variis*: GRATT. 44 in materia damnosus candor -i ostendit longe fraudem. 146 nociturus ... *arbori* umor ulceribus fluet et venas durabit (*i. exsiccari faciet*) -is (*aliter expl. Enk ad l. et vol. V 1, 2294, 39*). SER. SAMM. 619 inrumpit thalamos et nexus solvit -es *fetus maturus*. *δ de operibus et studiis hominum* (*vario colore*): HOR. ars 445 vir bonus ... versus reprehendet -ĩs. CALP. ecl. 3, 60 Mopsi ... carmen -s (inops *l. v.*). FRONTIN. aq. 16 pyramidas ... otiosas ... aut cetera -ia sed fama celebrata opera Graecorum (*opp.* necessarius). TAC. ann. 13, 42, 3 studiis -bus ... suetum *esse* livere iis, qui ... incorruptam eloquentiam ... exercerent. FRONTO p. 52, 9 N. ego sine istis artibus omnem orationem absurdam et agrestem et incognitam (*v. adnot.*), denique -em atque inutilem puto. GELL. 18, 8, 1 ὁμοιοτέλευτα *sim.* quam sint insubida et -ia et puerilia.

d *i.q. inornatus*: SEN. nat. 7, 24, 3 stellas, quae noctem decore vario distinguunt, quae minime vacuam et -em esse patiuntur.

D *i.q. sine effectu, irritus, inanis* (*cf. et p. 1311, 18*): **1** *attributive*: OV. met. 5, 548 vix ... movet natas per -ia bracchia pennas *Ascalaphus in avem mutatus*. SEN. Oed. 515 -s malorum remedium ignorantia est. PLIN. nat. 16, 227 viridia *ligna* ... serrarum ... dentes replent aequalitate -i. 29, 94 multum -iores minutae *cantharides* (*antea* minus efficaces, *seq.* inutilissimae). SIL. 5, 572 stipula crepitabat inani ignis -s cassamque dabat sine robore flammam. 14, 542 scuta virum cristaeque et -i spicula ferro ... fluitant (*i. merguntur*). STAT. Theb. 4, 762 Kl. (= 754 Kohlm.) inbelli ... sitis ... fato ... -ia robora *virorum* carpit. 5, 383 alii pugnant *ex nave*, sed -ia motu corpora, suspensaeque carent conamine vires.

2 *praedicative fere pro adverbio, i.q. frustra*: *de animantibus*: PROP. 2, 32, 20 nil agis, insidias in me componis inanes, tendis -s docto retia nota mihi (*vix ad II*). VAL. FL. 7, 591 *taurus* tota nitentem *Iasonem* cornibus ira portat -s (*v. Langen ad l.*). VEN. FORT. carm. 8, 3, 196 aspis ... sibila torsit -s. *de arbore*: OV. met. 12, 361 non tamen arbor *a centauro missa* -s cecidit. *de spatio temporis* (*cf. p. 1310, 84*): OV. epist. 15, 312 erimus stulti ..., si tam securum tempus abibit -s (ars 3, 60). 17, 110 ne foret illud *spatium* -s.

II *sec. not. 'artis' q.e.* **τέχνη**, *i.q.* ἄτεχνος, *non sollers, imperitus* (*ineruditus l. 58. 60. cf. etiam p. 1308, 77. 1312, 11 et dubia quaedam, quae fuerunt qui huc traherent: l. 9. 44. p. 1309, 80. 1312, 27*): **A** *de hominibus*: TERT. nat. 2, 12 p. 116, 12 *deos producam* artifices an et -es (*fort. potius ad IB*)? rusticos an et urbanos? AVG. c. Iul. 4, 16, 81[init.] unde fit consequens, ut ante peccatum -es, peccato autem factos credas esse sollertes *homines*. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 165 si ex omni parte -s (*i. nullius artis peritus*) fuerit curandus. *masc. pro subst.*: AVG. catech. rud. 15, 23[med.] eruditum (*opp.*) -em, civem peregrinum *eqs.* CAEL. AVR. acut. 1, 11, 88 vini dandi consuetudo ... accusabilis apud -es, quos idiotas appellant, invenitur. 3, 15, 119 *et* 122 *opp.* artifices.

B *de rebus* (*per enallagen*): CAEL. AVR. acut. 1, 15, 143 diaetam. 2, 9, 48. 2, 19, 122 sanguinis mutatio -s est detractionis moderationi. 3, 17, 161. CASS. FEL. 19 p. 28, 10 chirurgia. -s est *c. inf.*: CAEL. AVR. acut. 1, 15, 138 aegros ... transferre. 2, 38, 224. 2, 39, 230 est ... -s et inertiae plenum ... vinum dare. 3, 4, 46.

structurae notabiliores: *acced. gen. obi.*: *p. 1309, 4. 1310, 14(?). 27.* DRAC. laud. dei 3, 155 non agnoscit -s animi, rationis egenus, ... quod *eqs.* *gen. gerund.*: *p. 1310, 38.* ad *c. gerundivo*: *p. 1309, 6. 1310, 41.* *c. gerund.*: *p. 1310, 46.* adversum: *p. 1310, 17.* in *c. acc.*: *p. 1312, 76.* in *c. abl.*: *p. 1309, 6. 11. 1310, 22.* *abl. (caus., resp., limit.)*: *l. 41. p. 1309, 37. 76. 1310, 25. 57. 1312, 42.* *dat. fin. (an abl.?)*: *l. 64. p. 1310, 52.*

feliciter -s: *p. 1310, 11.* turpiter -s: *p. 1312, 75.* *litotes*: *p. 1309, 55. 1311, 1. 22. 1312, 15. 18. 42. 43.* OV. epist. 15, 158 DON. Ter. Ad. 480.

-s est (videtur) *c. inf.*: *l. 65. p. 1309, 65. 1312, 7.* *cf.* -is est: *p. 1311, 19. 1312, 56.*

adv. **inerter,** -ius, -issimē *non legitur nisi ap. gramm.*: PROB. inst. gramm. IV 151, 38. CHAR. gramm. p. 239, 2 B. 'iners' ... habuit dubitationem an omnino in adverbium transire possit, quamvis in vulgari consuetudine sit '-r'; non statim tamen adnuere debemus, nisi auctoritas eruditi alicuius accesserit; nam '-issime' quin recte dicatur dubitare non possumus, cum ab eo q.e. 'inertissimus' veniat. GRAMM. suppl. 79, 9 -r -ius -issime.

deriv.: inertia, ?inerticius, inerticulus, inertitudo.

inersitūdo *v.* inert-.

***inertia,** -ae *f.* *ab* iners (*cf.* GRAMM. suppl. 68, 27. 98, 23). *inter 'singularia semper' enumerat* CHAR. gramm. p. 39, 21 B., *sed v. p. 1315, 54. 55.* GLOSS. ἀδράνεια (*-ία*). ἀτεχνία. pigritia. *inde a* PLAVTO (*?, v. l. 11*), CATONE (*infra l. 39*); *deest* CATVLL., CAES., VERG. (*sed v.* CVLICEM *p. 1315, 22*), PROP., MANIL., CELS., LVCAN., PLIN. mai., VAL. FL., SIL., STAT., MART., IVV., TERT., PRVD. *al.* [*ex coni. dub.*: PLAVT. Merc. 29 (*interpol.?*) ineret et iam *codd.*, -a *Leo* (*cf. ALL 9, 1896, 164*). *deletur pro gloss.*: VLP. dig. 26, 10, 3, 18.]

i.q. condicio eius, qui artis (*cf. p. 1308, 48*) *expers est* (*opp.* ars: *p. 1315, 9. 54. 57. 59*): **I** *i.q. ignavia* (*cf.* AVSON. 419, 3 p. 354 P. o -am significationis ignavae. *opp.* virtus: *l. 21. p. 1315, 40. 47 al. cf.* SERV. Aen. 11, 122 -am, quam semper virtuti constat esse contrariam. PAP. Oxyrh. VI 871 [*s. IV; in contextu lacunoso*] -a m⟨agis⟩ ... quam virtut⟨e⟩): **A** *i.q. defectus fortitudinis bellicae, metus* (*fort. huc trahas etiam l. 69. p. 1315, 11. 38. 43. 44*): BELL. Alex. 10, 5 nulla satis idonea esset hortatio, quae neque virtutem posset notare neque -am. BELL. Afr. 31, 5 numquam tanta suppeteret ex ipsorum -a conscientiaque animi victoriae fiducia, ut castra sua adoriri auderent. LIV. 7, 35, 3 non fuga delatos nec -a relictos hic vos circumvenit hostis: virtute cepistis locum. QVINT. decl. 377 p. 419, 17 an infeliciter te iubente pugnaveram et -ae poenam verebar? PS. QVINT. decl. 6, 18 p. 127, 9 naufragium optavi, nam mortem ... senili -a ... minus cupiebam, ne defunctum nemo sepeliret. OPTAT. 2, 25 p. 65, 4 persecutionis tempore episcopos aliquos -a a confessione nominis dei delapsos turificasse. AMM. 17, 5, 14 non -a nos sed modestia pugnas interdum excepisse potius quam intulisse. 21, 1, 2 *al.* CLAVD. DON. Aen. 9, 595 p. 265, 9 novum ... inventum -ae, quae sibi murorum munimenta conquirit. CLAVD. 18, 420 -a *eunuchorum* tutum mentis pignus erat. 20, 207 probitatis -a nomen, iustitiae formido subit (*an ad C?*). AVG. civ. 3, 14 p. 115, 2 D.

B *i.q. desidia, pigritia, tarditas* (*sed nota opp. l. 59*), *segnitas, hebetudo, neglegentia* (*sic e. g. infra l. 79. 80. 83*) *sim.* (*nota ironiam p. 1315, 15, oxymoron infra l. 76, pleonasmum p. 1315, 20. acced. gen. obi. l. 51, gen. mensurae p. 1315, 25.* erga: *p. 1315, 11*): **1** *de hominibus*: CATO mor. frg. 3 -a atque torpedo plus detrimenti facit quam exercitio. VARRO rust. 1, 18, 2 relinquere se operas XIII valetudini, tempestati, -ae, indiligentiae *hominis Saserna scribit* (*cf.* CIC. de orat. 1, 68 duo illa relinquamus atque largiamur -ae nostrae). RHET. Her. 1, 5, 8 in contemptionem adducemus, si -am, ignaviam, desidiam, luxuriam adversariorum proferemus (*sim.* CIC. inv. 1, 22). 3, 3, 6 quam is, qui contra dicet, iustitiam vocabit, nos demonstrabimus ignaviam esse et -am (*recte trad.?*) ac pravam liberalitatem ...; quam ille modestiam dicet esse, eam nos -am et dissolutam neglegentiam esse dicemus. CIC. inv. 2, 99 ostendere non hanc inprudentiam aut casum aut necessitudinem, sed -am, neglegentiam, fatuitatem nominari oportere. Q. Rosc. 24 qui tantas ... pecunias non propter -am laboris, sed propter magnificentiam liberalitatis repudiarit. leg. agr. 2, 103 in sua turpi -a (*syn.* desidia, otium). Càtil. 2, 21 Mur. 9. Sest. 22 videbamus genus vitae, desidiam, -am *Pisonis* (Brut. 8 SALL. [?] rep. 2, 8, 7 TAC. Agr. 3, 1 PLIN. epist. 2, 10, 8 AVG. civ. 12, 18 p. 540, 30 D. *app.* ignavia. *cf. et supra l. 44. 52*). de orat. 1, 172. 1, 185 castigemus ... segnitatem hominum atque -am (*cf.* FRONTIN. aq. 101 *syn.* segnitia [IVST. 36, 1, 1]). 1, 246. 2, 101 dum -ae vituperationem, quae maior est, contemnunt, adsequuntur etiam illam, quam magis ipsi fugiunt, tarditatis (*i. hebetis ingenii*). Brut. 91. div. 2, 47 non -a aut inopia tardior fuit (SALL. [?] rep. 2, 5, 4). off. 1, 28 (*app.* neglegentia, pigritia). epist. 4, 4, 4. 12, 20 nec tua ignavia etiam ⟨mihi⟩ -am (*in scribendo sc.*) adferet (*cf.* HIRT. Gall. 8 praef. 1 OV. Pont. 3, 4, 57 PLIN. epist. 3, 1, 12). ad Q. fr. 1, 1, 28. CAEL. Cic. epist. 8, 2, 2 Marcelli impetus resederunt, non -a, sed ... consilio (*cf.* NEP. Att. 15, 3 non -a, sed iudicio fugisse rei publicae procurationem [*cf. l. 72*]). 8, 10, 2. PVBLIL. I 42 -a indicatur, cum fugitur labor (*cf.* 49 PLIN. paneg. 3, 4 *al. v. et p. 1315, 1*). SALL. Catil. 52, 22 laudamus divitias, sequimur -am (*opp.* industria). 52, 28 -a et mollitia animi ... cunctamini ([*cf. 29* socordiae ... atque ignaviae]. LIV. 5, 6, 5 mollitiae -aeque. *cf.* HOR. epod. 14, 1 mollis -a). Iug. 1, 4. 4, 3 credo fore qui, quia decrevi procul a re publica aetatem agere (*cf. l. 66*), tanto tamque utili labori meo (*sc. historiam conscribendi*) nomen -ae inponant. 6, 1 non se luxu neque -ae corrumpendum dedit *Iugurtha* (*cf.* COLVM. 12 praef. 9 cum pleraeque *feminae* ... luxu et -a diffluant. *v. et p. 1315, 32*). HOR. epist. 1, 11, 28 strenua nos exercet -a (*oxymoron. cf.* SEN. dial. 9, 12, 3 inquietam -am. epist. 56, 8 -a sui impatiens). TIB. 1, 2, 23 nec docet hoc omnes *Venus*, sed quos nec -a tardat nec vetat ... timor. OV. ars 3, 197 nec fuscet -a (*i. neglegentia*) dentes. LIV. 7, 21, 8 -a debitorum. 27, 8, 10 rem -a flaminum oblitteratam. 33, 45, 7 marcescere otii situ ... civitatem et -a sopiri. perioch. 50 p. 61, 22 *syn.* socordia (52 p. 65, 4). SEN. contr. 7, 1, 15. 10, 1, 6. VELL. 2, 42, 3 sequebatur invidia -am *proconsulis* (*cf.* SEN. dial. 9, 2, 10 alit ... livorem infelix -a). VAL. MAX. 2, 6, 3. 2, 6, 7. 8, 7 ext. 14 (*opp.* industria). SEN. dial. 1, 2, 6

[*Rehm †*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

languent per -am saginata (*opp.* labor. epist. 77, 15. 93, 3. CVRT. 9, 2, 26 nolite, quod pigri agricolae faciunt, maturos fructus per -am amittere. *cf. l. 38*). 2, 15, 4. 3, 10, 1 -ae (*i. hebetudini*) iram *opponit ratio*. 9, 2, 6. 10, 2, 1 alius vino madet, alius -a torpet. epist. 55, 5 -a ... pertinax. 71, 15 desidia paxque ad -am versa. 95, 37. COLVM. 1 praef. 29 *syn.* otium. 2, 1, 7 nostra ... -a minus benigne nobis arva respondent (*cf.* PALLAD. 1, 7, 1). PETRON. 135, 6. QVINT. inst. 1 prooem. 13 scidit deinde se studium (*sc. cura morum et eloquentiae*) atque -a factum est, ut artes esse plures viderentur. decl. 373 p. 412, 12. 374 p. 414, 13 *al.* FRONTIN. aq. 87. TAC. Agr. 6, 3 gnarus sub Nerone temporum, quibus -a pro sapientia fuit. 16, 5 -a erga hostes *Bolani*. 41, 3 *opp.* vigor (ann. 3, 30, 3). Germ. 15, 1 cum iidem homines sic ament -am et oderint quietem (*a bellis sc.*). 45, 3. hist. 5, 4, 3 blandiente -a septimum quoque annum (*sicut diem*) ignaviae datum *esse ab Iudaeis*. PLIN. epist. 1, 6, 1 ut ... ab -a mea et quiete discederem. 3, 5, 19 somno et -ae deditus (*cf.* CYPR. unit. eccl. 27 p. 232, 28 somno -ae veteris abrupto [PELAG. in Rom. 13, 11 p. 104, 12]. *v. et l. 24*). *al.* SVET. Dom. 15, 1 Flavium Clementem ... contemptissimae -ae. GAIVS dig. 40, 12, 9 pr. AMM. 21, 13, 3. AVG. civ. 2, 20 p. 78, 8 D. quieta -a. *et al.* 2 *de bestiis*: COLVM. 9, 15, 3 ne apes -a laborent (PLIN. nat. 11, 25). PLIN. nat. 9, 44 attilus *piscis* ... -a pinguescens ad mille ... libras. 3 *de rebus*: **a** *incorporeis*: CVLEX 385 hunc ubi sollicitum dimisit -a vitae (*i. pars iners, sc. somnus*). Ov. epist. 14, 75 fugit omnis -a somni (*cf. l. 17*). **b** *corporeis* (*cf. p. 1314, 79*): COLVM. 4, 32, 3 cum ... exaruit situ et -a plurium annorum *harundinetum*. PHYSIOGN. 2 p. 4, 6 pro vivacitate vel -a sanguinis.

C *i. q. absentia cuiuscumque virtutis vel pretii, nequitia, impotentia, stultitia (infra l. 48) sim.* (*v. et p. 1314, 34*): RHET. Her. 4, 47, 60 alterius -ae (inscientiae *E* [*glossema*]) [artificis] (*del. Orelli pro gloss., sc. citharoedi*), alterius (*sc. nobilis*) stultitiae (*an ad II?*). CIC. Verr. II 1, 34 hominem singulari luxuria atque -a (*i. Verrem. de eodem*: II 3, 176 *app.* iniquitatis. II 4, 90 *app.* nequitia, stultitia). Catil. 1, 4 iam me ipse -ae nequitiaeque condemno (1, 29 *opp.* severitatis ac fortitudinis. *cf. l. 33*). p. red. ad Quir. 21 cum propter -am suam eadem adsequi non possent. Balb. 51 hominum ignobilium virtutem persaepe nobilitatis -ae praetulerunt *imperatores*. SALL. (?) rep. 2, 9, 3 qui domi libertatem suam per -am amiserint *sc. Graeci* (2, 11, 4. *cf. supra l. 2*). HOR. carm. 4, 9, 29 paulum sepultae distat -ae celata virtus. LIV. 42, 29, 5 et pueritiam regis et -am tutorum spernens (*cf.* TAC. hist. 1, 6, 1 contemptu -ae *Galbae*). TAC. Germ. 28, 4 tamquam per hanc gloriam sanguinis a similitudine et -a Gallorum separentur *Treveri*. hist. 4, 19, 3 cuncta *mala* ... non -a militis neque hostium vi, sed fraude ducum evenire (APVL. met. 9, 41 *syn.* impotentia. *cf. etiam* CLAVD. 20, 580 *Gruthungorum impetus* -a nutrit proditioque ducum). PLIN. epist. 8, 14, 7 suspecta virtus, -a in pretio. FLOR. epit. praef. 8 -a Caesarum quasi consenuit *imperium*. CLAVD. DON. Aen. 2, 225 p. 178, 12 non -a (*i. stultitia*) sua ... sed inimico ... deorum studio ... Troiani decepti sint. VVLG. Sirach 18, 27 in diebus delictorum attendet ab -a (*πλημμελείας*). CLAVD. 22, 130 quod nec inops iaceat probitas nec -a surgat divitiis. SVLP. SEV. dial. 1, 26, 6 quae ipsi facere non possunt, facta ab illo (*Martino*) erubescunt, et malunt illius negare virtutes quam suam -am confiteri. *plur.*: AVG. util. cred. 12, 27 p. 34, 27 artibus -isque.

II *i. q. ἀτεχνία, imperitia (v. et supra l. 30)*: *plur.* (*cf. p. 1314, 6*): CIC. part. 35 *spectantur* animi ... quemadmodum affecti sint, virtutibus vitiis, artibus -is. *dub.*: VITR. 7, 5, 4 novi mores coegerunt, uti -ae mali iudices (*appos.; an -ae gen. sing. pendens ab* iud.?) convincerent artium virtutes. *sing.*: PS. APVL. herb. praef. l. 8 -a ... et imperitia *medicorum*. CAEL. AVR. chron. 2, 9, 119 quae *haemorrhoides* fuerint -a amputatae nec iuxta methodicam rationem curatae. -ae est *c. inf.*: CAEL. AVR. acut. 1, 17, 173 *haec* dicere ... est omnino -ae. *cf.* 2, 39, 230 -ae plenum.

deriv.: inertiosus.

?**inerticius,** (-a, -um). *ab* iners. PS. APVL. herb. 79 l. 8 vino lenissimo, id est -o (-itio *Howald-Sigerist, fort. leg.* inerticulo, *cf. l. 76*), mixto pulvere, potui datum *gladiolum*.

inerticulus, -a, -um. *ab* iners *demin.* GLOSS.[L] II Abav. IN 117 -us (inerticus *l. v.*) remissus, pessimus. -a vitis: COLVM. 3, 2, 24 -a ... nigra, quam quidam Graeci amarcion (amaracion *Isid.*, amethyston *Schneider*, amargion *Vollmer vol. I 1814, 75*) appellant ... nomen traxit, quod iners habetur in tentandis nervis quamvis gustu[s] non sit hebes (habilis *SA*); *inde* ISID. orig. 17, 5, 24. PLIN. nat. 14, 31 -am e nigris appellavere, iustius sobriam dicturi, inveterato praecipue commendabilem vino, sed viribus innoxiam, si quidem temulentiam sola non facit. *cf. l. 66*.

[**inerticus** *v. l. 69*.]

inertiōsus piger segnis tardus GLOSS.[L] I Ansil. IN 593. *ab* inertia.

inertitūdo (iners- *l. v.*) ἀδρανία GLOSS.[L] II Philox. IN 153. *ab* iners.

[**inērubēsceret** *falso legebatur c. codd. VS pro* in hoc erubesceret EVGRAPH. Ter. Ad. 295.]

⟨si⟩ ... inventus fuerit **inērubidus** (*i. qui non erubescat*) et non confundatur DIDASC. apost. 12, 12 (*gr. Const. apost. 2, 10, 3 παρ' οὐδὲν ἡγησάμενος*). *ab* in *et* *erubidus. *cf. Tidner, Sprachl. Komm. z. Didasc. 71.*

inērudītio, -ōnis *f.* *ab* ineruditus *ad redd. gr.* ἀπαιδευσία, ἀμαθία. *plur. l. 8. 9.* GLOSS. II 232, 37 ἀπαιδευσία in⟨e⟩ruditio. *i. q. imperitia, ignorantia*: VVLG. Sirach 4, 30 de mendacio -is tuae confundere (*ἀπαιδευσίας*). CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 90, 9 destruit Christus horum -es (*ἀπαιδευσίας*). p. 146, 20 licet ... barbaricis adrogationibus et -bus adversum nos intumescas (*ἀμαθίαις*).

inērudītus, -a, -um. *ab* in *et* eruditus *sec. gr.* ἀπαίδευτος *sim.* *superl.*: *l. 23. 39.* PS. PETR. CHRYS. serm. 138 p. 572[B]. GLOSS. II 232, 36 ἀπαίδευτος: indoctus, ⌊-us, rudis⌋ (⌊ ⌋ *ed. Steph.*, inrudis erudis *cod.*).

1 *i. q. rudis, indoctus, imperitus, inscius, stultus* (*acced. gen. obi. l. 22. 31, abl. instr. l. 34,* in *c. abl. l. 36*; adhuc *l. 51; litotes l. 24. 25*): **a** *de hominibus* (*v. et infra l. 44. de mente sim. infra l. 32*): CIC. dom. 92 non tam insolens sum, quod Iovem esse me dico, quam -us, quod Minervam sororem Iovis esse existimo. fin. 1, 72 non ergo Epicurus -us, sed ii indocti, qui *eqs.* QVINT. inst. 8 prooem. 26 ille (*Cicero*) e⟨s⟩t durus atque -us. 10, 1, 32 apud ... iudicem ... -um (SCHOL. Cic. Gron. A p. 346, 27. NOVELL. Iust. 82 pr. legum [ἀνεπιστήμονας]). SVET. gramm. 15, 1 Catonis ... verborum -issimum furem *Sallustium*. DON. vita Verg. l. 31 Br. dilexit Cebetem et Alexandrum ..., utrumque non -um. GELL. 18, 11, 1 cum Caesellio Vindice, grammatico ... hautquaquam -o. ITALA Is. 26, 11 (Aug. civ. 20, 12 p. 436, 4 D., *cf.* Hesych. in lev. 13, 24 sqq. p. 943[A]) zelus occupavit plebem -am ([ἀπαίδευτον, *Vulg. aliter*]. *cf.* RVFIN. epist. Clement. 4 -i vulgi indocibilisque [EPIST. pontif. 937 Conc.[S] IV 2 p. 166, 9]. OP. imperf. in Matth. 35 p. 824[med.] populis -is et indisciplinatis et barbaris). FILASTR. 150, 1 Iudaei (*syn.* indocti). RVFIN. Orig. in exod. 3, 3 p. 167, 24 divinae ... disciplinae. AVG. civ. 20, 21 p. 458, 18 D. -ae atque inexercitatae tarditas mentis (IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 3, 154 p. 1310[in.]. *cf.* AVG. epist. 177, 3 p. 671, 16 infirmas atque -as animas). 22, 5 p. 559, 18 D. -os liberalibus disciplinis ... piscatores (*syn.* inpolitos, non peritos). retract. 2, 3, 1 fratribus in eloquio Latino -is. CASSIOD. inst. 1, 30, 2 -us emendator. *masc. pro subst.*: QVINT. inst. 2, 12, 4 maledicit ... -us (*sc. orator*) apertius. 8, 6, 75 inter -os et apud rusticos. RVFIN. Clement. 3, 16 o imperitissime ... et -issime. AVG. civ. 2, 3 p. 56, 3 D. -orum turbas. SACR. Leon. p. 333 (*opp.* facundos). CASSIOD. Didym. in I Ioh. 3, 2—3 p. 53, 27 PS. VARRO sent. 141.

b *de rebus*: CIC. ac. 2, 132 ne quis illud tam -um absurdumque respondeat. QVINT. inst. 1, 12, 18 quanto plus delectationis habiturus (*sc. ex studiis*) quam ex illis -is (-i *Radermacher*) voluptatibus. ITALA II Tim. 2, 23 (Cypr. testim. 3, 53 p. 156, 2 Ambrosiast. *ad l.* p. 492[C] Zeno 1, 1, 6) stultas ... et -as quaestiones devita (*ἀπαιδεύτους, Vulg.* sine disciplina, *Ambrosiast.* insensatae). HEGES. 3, 24 p. 228, 26 -am ... bellandi temeritatem (*Ios. bell. Iud. 3, 475 πολέμων ἄπειροι*). RVFIN. Orig. in gen. 15, 1 p. 127, 11 scripturam divinam ... -o et agresti sermone compositam. MAX. VICTORIN. gramm. VI 217, 5 -a adhuc novitate *antiquorum auctorum*.

2 *i. q. inornatus, incomptus*: RVFIN. Orig. in gen. 10, 4 p. 98, 19 *Rebecca* (*v. p. 994, 23*).

adv. **inērudītē.** *i. q. indocte, imperite* (*litotes l. 56. 59*): 1 *c. verbis*: TIRO Gell. 6, 3, 12 quod Cato -e et ἀναγώγως ... principio nimis insolenti ... usus sit. QVINT. inst. 1, 10, 33 non -e ad declamandum ficta materia. AVG. gen. ad litt. 11, 8 p. 341, 17 quod si -e atque insipienter dicitur. 11, 21 p. 353, 9 quamvis ... nec insulse etiam vel -e asseratur *eqs.* CONC.[S] I 5 p. 285, 9 inanem adsumptionem ... adicientes -e (*ἀβούλως*). FACVND. defens. 10, 6 p. 787[C] qui -e audiunt scripturas. 2 *c. adi.*: HIER. adv. Rufin. 1, 17 p. 411[B] quidam -e sapientes remanent, dum nolunt discere quod ignorant.

deriv.: ineruditio.

inērumpibilis, -e. *ab* in *et* erumpere *sec. gr.* ἀρραγής *sim.* *i. q. indirumpibilis* (*cf.* erumpere *vol. V 2, 843, 9*): CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 49, 27 -em semper copulationem ... servamus (*ἀρραγές*). II 5 p. 12, 9 -em ecclesiae catholicae crepidinem roborastis. EPIPHAN. in cant. (ed. Foggini, Romae 1750) 1 p. 8 -bus vinculis. CASSIOD. hist. 1, 14 p. 906[D] -em Christi tunicam (*Theodoret. 1, 4, 5 ἄρρηκτον*).

adv. **inērumpibiliter.** *i. q. sine interruptione*: CASSIOD. Ios. antiq. 20, 18 p. 589 donec vitam morte finirent, habebant -r hunc honorem *pontifices* (*om. gr. 229*).

inēsco, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* esca, *cf.* escare. *cf.* EVTYCH. gramm. V 469, 32 verbum ... primae est coniugationis ... a nomine 'esca' deductum. NOT. Tir. 102, 90 -at. SYNON. Cic. p. 444, 14 B. ... implicat, inretitat, -at *eqs.* GLOSS. δελεάζω. inlicere. *cf. et p. 1317, 3. 19.* *inde a* TER. [*it.* inescare, *prov., hisp. vet.* enescar. *M.-L.*]

[HIER. epist. 130, 13, 1 -eris *dett. fort. recte pro* irascaris. *dub.*: GLOSS. Loewe, Prodr. 410 aucupes viscillarii inscantes (viscantes *Loewe*, -antes *Ott, FlJb. 117, 426*).]

1 *i. q. esca illicere, δελεάζειν* (*cf. syn. p. 1317, 9*): **a** *proprie* (*in comparatione*): PETRON. 140, 15 sicut muta animalia cibo

[Rehm †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-antur, sic homines non caperentur nisi spei aliquid morderent. **b** *in imag. et translate*: TER. Ad. 220 nescis -are homines, Sannio ([DON. *ad l.* μεταφορά ab aucupibus, qui avibus capiendis offundunt cibum. *cf.* EVGRAPH. *ad l.* SCHOL. Ter. p. 152, 13 attrahere et conducere tibi sicut pisces]. SEN. epist. 74, 14 HIER. epist. 92, 1, 3). LIV. 22, 41, 4 Hannibal id damnum haud aegerrime pati, quin potius credere velut -tam temeritatem ... consulis ac novorum ... militum esse. 41, 23, 8 nos caeci specie parvi beneficii -amur. VELL. 2, 13, 2 *id* veluti -andae inliciendaeque multitudinis causa fieri, ut minoribus perceptis maiora permitteret. FLOR. epit. 3, 5, 13 rex *Mithridates* Asia et Europa quodammodo -tus. PORPH. Hor. epist. 1, 7, 73 frequentibus cenis (*aliter l. 23*) -tus *cliens pisci comparatus.* TRACT. in Luc. 4, 7 p. 198 meis (*i. diaboli*) -tus insidiis (*cf.* AMBR. in psalm. 118 serm. 14, 37, 1 esca diaboli luxuries est, quibus nos vult -are, non pascere). EVAGR. vita Anton. 12. AMM. 30, 4, 20 sellulariis quaestibus -ti *advocati*. HIER. epist. 125, 18, 3 qui (*Rufinus*) multos -are solitus erat (THEOD. MOPS. in II Tim. 2, 18 p. 209, 1 sermonibus). PRVD. ham. 322 gulam ganeonis. 822 multas *animas* viscosus -at pastus (*821* devinctae inlecebris. SCHOL. decipiat).

2 *i. q. cibare, alere* (*cf.* escare *vol. V 2, 859, 16. v. syn. l. 22. 23. allegor.: l. 24; de igni nutriendo: l. 26*): APVL. met. 7, 14 cum viderem ... cenae reliquiis ... canes ... -tos atque distentos. 10, 15 liberalibus cenis (*aliter l. 12*) -tus et humanis ... cibis saginatus. ITALA Ier. 23, 15 (Wirc.) ego -o eos dolores et poto eos aquam amaram (ψωμιῶ αὐτοὺς ὀδύνην, *Vulg.* cibabo eos absinthio). AVSPIC. ad Arbog. 98 (= EPIST. Austras. 23, 49) quam *scintillam* (*cupiditatis sc.*) si forte ... -veris, ... flagrabit. *inde odore venenato, fere i. q. suffocare*: APVL. met. 9, 24 gravi ... odore sulpuris iuvenis -tus atque obnubilatus intercluso spiritu diffluebat.

acced. abl. instr.: p. 1316, 84 et passim. acc. dupl. (sec. gr.): l. 24.

inēsibilis, -e. *ab* in *et* esibilis. *qui edi non potest*: HESYCH. in lev. 8, 31 sqq. p. 887[B] ut ea comedat *ignis*, quae nobis sunt ex infirmitate -ia.

[inestor *v. vol. III 1365, 30.***]**

ἄβρωτον inrosum **in[a]ēsum** GLOSS. II 215, 23. *ab* in *et* esus.

inēvectus, (-a, -um). *ab* in *et* evectus (*cf. Löfstedt, Synt. I² 105*). [*falso trad.* inevehendus *pro* inveh-: PANEG. 12, 8, 2.] *i. q. evectus in alqm. locum*: CVLEX 101 tendit -us radios Hyperionis ardor (*v. Leo ad l.*). 341 ne quisquam propriae Fortunae munere dives iret -us caelum super.

paleis ... lectuli **inēventilātīs** (*i. non excussis*) multo tempore vilique sagello constrictis ... conquievit *Eugendus* VITAE patr. Iurens. 3, 5 p. 155, 34. *ab* in *et* eventilatus.

eas imaginationes (*sensuum sc.*) confusas atque **inēvidentēs** (*i. non clare expressas*) sumunt *animalia*, ut nihil ex earum coniunctione ... efficere possint BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 1 p. 136, 23. *ab* in *et* evidens.

inēvincibilis, -e. *ab* in *et* evincere. *qui vinci non potest, invincibilis*: CONC.[S] I 5 p. 260, 35 nobis velut inexpugnabilem quendam et -em (invinc- *l. v.*) murum obponit mendacium (*I 1, 6 p. 119, 17* ἄμαχον ... καὶ δυσκαταγώνιστον). CASSIOD. hist. 3, 7 p. 952[A] vota vestra -ia esse contenditis (*Socr. 1, 34in.* ἀήττητον). SCHOL. Hor. gloss. *Γ* epist. 2, 2, 179 non exorabilis: -is (menincibilis *cod.*). *cf. Sittl, ALL 1, 1884, 281.*

***inēvītābilis,** -e. *ab* in *et* evitabilis (*sec. gr.* ἄφυκτος *sim.*). SYNON. Cic. p. 430, 6 B. GLOSS.[L] IV Plac. I 47 -is dicitur qui fugi[ri] non potest vel declinari. *inde ab* OV.

sensu passivo (?activo v. l. 67), qui evitari non potest (nota oxymoron infra l. 77, cf. p. 1318, 41), ineffugibilis, indeclinabilis (hic illic not. debilitata fere i. q. necessarius [cf. app. p. 1318, 7]: l. 79. p. 1318, 40. acced. ad *c. gerund. vel gerundiv.: l. 66. 78. p. 1318, 14*): **1** *de rebus*: **a** *corporeis*: *de telis sim.*: OV. met. 3, 301 -e fulmen *Iovis*. SERV. Aen. 6, 445 p. 68, 7 *Aurora Cephalo* donavit ... duo hastilia -ia (HYG. fab. 189, 9 iaculum). SCHOL. Hor. carm. 1, 12, 24 *sagittae* Apollinis ... -es ad feriendum sunt (*vix sensu act.*). *varia*: SIL. 14, 447 -is ardor ... flammis involvit ... alnum (*cf.* NICET. virg. laps. 41 solus ... Lot de illo -i fugit incendio). APVL. met. 6, 5 quibus ... tenebris abscondita magnae Veneris -es oculos effugiam? (APRING. in apoc. 19, 11—13 o. domini -es. *cf. ibid.* 1, 14 -e lumen oculorum). AVG. c. Faust. 14, 12 p. 413, 11 sana doctrina quam facile disrumpat hunc vestrae quaestionis tamquam -em et bicipitem laqueum (*cf. p. 1318, 33*). OROS. hist. 7, 35, 13 -es transitus *Alpium* ... occuparant.

b *incorporeis*: *de malis, periculis sim.*: SEN. dial. 4, 13, 1 aut utile id (*sc. malum*) esse aut -e (nat. 2, 50, 2 *opp.* evitabilia. 4 praef. 12 in evitando -i malo. 6, 1, 7 PLIN. paneg. 42, 4 FIRM. math. 3, 9, 6. *et al.*). nat. 2, 42, 3 ad coercendos inperitorum animos sapientissimi viri iudicaverunt -em metum. QVINT. decl. 301 p. 187, 10 circumscriptionem esse -em fraudem (TAC. hist. 4, 24, 2 fraudem et dolum obscura eoque -ia). PS. QVINT. decl. 13, 6 p. 252, 12 venenum ..., -em pestem occulta fraude grassantem. TAC. ann. 1, 74, 3 -e crimen. APVL. apol. 26 perniciem caecam et -em (*sc. magiam. cf.* met. 2, 20 caecas et -es latebras magicae disciplinae). ARNOB. nat. 2, 27 p. 70, 18 ad mortem ducens via et -em rebus adferens functionem. FIRM. math. 6, 35, 4 -ia pericula (CLAVD. DON. Aen. 2, 285 p. 186, 11 OROS. hist. 1, 15, 7. *et al.*). AMM. 27, 9, 6 insidias (PASS. Petr. 3 p. 26, 9 S. paene -es). HEGES. 1, 41, 7 p. 97, 16 ultimo atque -i naufragio (*Ios. bell. Iud. 1, 535* τελευταία θύελλα). AVG. catech. rud. 10, 14 cogimur ... aliquorum -i instantia catechizare aliquem. de mend. 15, 25 p. 446, 8 -is condicio (*cf.* NOVELL. Iust. 7, 6, 1 necessariam ... et -em occasionem [ἀπαραίτητον]). CASSIOD. hist. 6, 1 p. 1029[A] aegritudo quae putabatur -is (*Socr. 3, 1* προσδοκίαν ἔχουσα θανάτου). *de legibus sim. (cf. l. 21. 22)*: EPICED. Drusi 443 rigidum ius est et -e mortis. FILASTR. 26, 5 *ut* -em aeternae mortis incurrant sententiam (*cf. l. 21*). FAVST. REI. grat. 1, 12 p. 42, 7 -i ad peccandum naturae lege deprimitur *homo* (CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 215 [ἀπαραίτητος]. 2, 292 ad supplicia retribuenda semper -es *leges* [ἀπαραίτητοι πρὸς τὰς τιμωρίας]). *adde*: CASSIOD. Didym. in I Petr. 4, 18 p. 34, 3 -em et indeclinabilem suscepturos ... ultionem (ἄφευκτον). *de fato, necessitate, decreto dei sim. (v. et l. 13)*: MANIL. 2, 113 (*interpol.?*) certum est et -e fatum (CVRT. 4, 6, 17). SEN. epist. 88, 15 agit illa (*sidera*) continuus ordo fatorum et -is cursus. CVRT. 10, 1, 30 fatum, cuius -is sors est. FIRM. math. 1, 9, 2 *omnia* fatalis necessitatis -i sententia (*cf. l. 12*) contineri. CHALC. comm. 138 p. 200, 7 lege divina, quam Plato -em adpellat promulgationem (*Phaedr. p. 248*[C] θεσμὸς ... Ἀδραστείας. *eodem spectat* 143 p. 203, 13 scitum -e [*al.*]. 149 p. 207, 6 *al.*). 149 p. 207, 11 ob -em causam (*al.*). 153 p. 210, 12 ex -i necessitate (AVG. nat. bon. 43 p. 879, 18 *al.* CASSIAN. conl. 23, 13, 3. CONC.[S] I 5 p. 260, 39 necessitatibus [ἀφύκτοις]. *al. cf.* BOETH. herm. pr. 1, 9 p. 111, 24 -i necessitatis ratione). 171 p. 223, 1 decretum. 175 p. 225, 6 series ... illa causarum -is. AVG. gen. c. Manich. 2, 22, 33 potestatem illam omnipotentis ... poena sua discat esse -em. IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 3, 109[med.] sine aliquo -i naturalium coactu (*al. cf.* 6, 8[init.] coactionem). BOETH. cons. 5, 1, 19 W. ordo ille -i conexione procedens. PRIMAS. in apoc. p. 893[A] divinae iussionis exitus. *de syllogismo (cf. p. 1317, 73) sim.*: HIER. in Matth. 12, 33 constringit eos syllogismo, quem Graeci vocant ἄφυκτον, nos -em possumus appellare (VIGIL. THAPS. c. Eutych. 1, 2 p. 95[D]). FACVND. defens. 2, 6 p. 581[B] evidentes et -es rationes. *varia*: SEN. dial. 4, 2, 1 omnes ... motus, qui non voluntate nostra fiunt, invicti et -es (invit- *A*²) sunt, ut horror frigida aspersis. epist. 30, 4 hora illa -is (*sc. mortis*). CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 50, 9 moderna ... quaestio utillimam et -em hanc *synodum* ostendit (ἀπαραίτητον).

neutr. pro subst.: SEN. epist. 30, 8 animum ... non vitandi -ia. 49, 10 aequanimitatem adversus -ia. CLAVD. DON. Aen. 7, 300 p. 49, 9 ego illis -ia obieci. 10, 120 p. 308, 21 -ia duo. IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 1, 72[init.] deus ... -ia reatui adscribit. *neutr. pro adverb.*: PRVD. c. Symm. 2, 464 reos, quos ferrea fata cogunt ad facinus et -e mergunt (*v. Lavarenne, Étude 344*).

2 *de animantibus*: STAT. Theb. 9, 549 (*Capaneus loquitur*) ades o mihi dextera tantum tu praesens bellis et -e numen. PS. AMBR. paenit. 4 p. 975[C] nescis praescium deum conscientiae tuae -em conscium? GREG. M. moral. 3, 36 quos *carnales homines* dum per professam fidem recipit *ecclesia*, sibi procul dubio paene -es facit.

adv. **inēvītābiliter.** *compar.* -ius *l. 55. i. q. sine opportunitate evitandi, indeclinabiliter, necessario (cf. app. l. 64)*: AVG. lib. arb. 1, 6, 14[init.] quid restet, quod per divinam providentiam -ius secretoque puniatur (CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 262 [ἀπαραιτήτως]. *cf.* PRIMAS. in apoc. p. 838[D] -r poena plectendi). catech. rud. 13, 19 -r urgetur. enchir. 4, 13 connexio ... ratiocinationis huius velut -r nos compellit hoc dicere. quant. anim. 22, 37 si ... minor *lapis a maiore* ... -r occupetur. c. Iul. op. imperf. 3, 187[med.] tu in huius Manichaei morsum -r incidisti. in psalm. 87, 3[init.] corporis dolor ..., quem -r imminentem praecedit tristitia. serm. 162, 4 totus homo corporis ipsius voluptati ... ineffabiliter vel -r affigitur. OROS. hist. 6, 5, 11 quaeque civitas tantis concursibus media -r periclitabatur. CASSIAN. conl. 12, 8, 2 quid humanae condicioni necessario sit atque -r adtributum. BOETH. cons. 5, 3, 23 W. si -r eventura censet quae etiam non evenire possibile est, fallitur. CASSIOD. inst. 2, 3, 10 p. 114, 16 invenitur. 2, 3, 15 p. 126, 13 (= ISID. orig. 2, 30, 9) quando positam rem aliquid -r consequitur. Ios. antiq. praef. p. 3 castigari (*1, 23* ἀπαραιτήτως). MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 4 p. 249/250[init.] *saecularia amittimus* in ... morte -r (πάντως). PRIMAS. in apoc. p. 887[D] id de quo praenuntiat novit -r adimplendum. RVSTIC. c. aceph. p. 1172[C] haec (*sc. fraus et simulatio*) ... -r noxia (*sc. sunt*). p. 1196[B]. 1237[B].

inēvocātōs ... episcopos super diocesim ... nullatenus inveniri CONC.[S] II 3, 3 p. 110, 22 (ἀκλήτους). *ab* in *et* evocatus.

flexuosae doctrinae ... **inēvolūbilēs** (*i. insolubiles, inexplicabiles*) quaestiones HIL. trin. 9, 41 p. 313[C]. *ab* in *et* evolutus.

vadas et redeas **inēvolūtus** (*i. non lectus*) MART. 11, 1, 4 (*librum suum adloquitur*). *ab* in *et* evolutus.

[ineus *v. s.* aheneus *vol. I 1444, 65.***]**

haud **ineuschēmē** ([in eusce mea *codd.*]. *i. indecore; 'haud -e' per ironiam dicitur*) astiterunt PLAVT. Trin. 625 (*cf. Hofmann, Umgangsspr. 148*). *ab* in *et* euscheme (*v. vol. V 2, 1080, 72*).

inēvulsibilis, -e. *ab* in *et* *evulsibilis. *qui non potest*: **1** *evelli*: AVG. bapt. 3, 10, 14 p. 205, 21 ecclesiae -e membrum.

[Rehm †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CONC.S II 5 p. 12, 34 figens -es terminos super *Nicaenam fidem.*
2 *divelli*: CONC.S I 3 vers. Tur. p. 199, 23 *Christum* dicimus factum dissimilium rerum ad unitatem -em (ἀδιάσπαστον).

inexāminābiliter *adv.* *ab* *inexaminabilis (*ab* in *et* examinabilis). *sensu act., i. q. sine examinatione*: CASSIOD. Didym. in I Petr. 3, 15b p. 32, 2 petulantes -r aliquid dicere praesumunt (ἄνευ συνέσεως καὶ ἐξετάσεως).

inexāminātus, -a, -um. *ab* in *et* examinatus. [*falso legebatur* FIRM. math. 1, 3, 7 *pro* examinatis.] *i. q. indiscussus*, ἀνεξέταστος (*de animant.*: *l. 17. 18. acced. dat.*: *l. 16. 20*): CHALC. transl. p. 51C quod ... neque -um relinqui placet ([ἄκριτον καὶ ἀδίκαστον ἀφέντα]. comm. 341 p. 365, 6. CONC.S II 3, 1 p. 80, 7 [ἀνεξέταστον]. NOVELL. Iust. 100 pr. *cf.* CASSIOD. Ios. antiq. 8, 2 p. 221 praeteriit [*8, 44* ἀνεξέταστον]. Ios. c. Ap. 2, 171 dereliquit [ἀνεξέταστον]. THEOD. MOPS. in Eph. argum. p. 113, 16 subrelinqueret). AMBR. in psalm. 38, 20, 1 cui (*deo*) ... nihil *sit* -um. 43, 3, 3. MART. CAP. 9, 895 *Parcas* quis in caelum venientes -as adtemptet explodere ...? CANON. Turner I 1, 2 p. 126/7 rec. II *et* III si quis ... -i promoti sunt presbyteri (*rec. IV* sine inquisitione, rec. I inexaminate, *gr. Mansi 2, 672D* ἀνεξετάστως). CONC.S I 3 vers. Tur. p. 48, 17 -os nobis sermones ([ἀνεξετάστους]. *cf.* CASSIOD. Didym. in I Petr. 3, 15b p. 32, 6 verba [ἀδιεξέταστοι]). GLOSS.L II Abav. IN 111 inexplorata -a.
adv. **inexāminātē** *v. l. 19.* PELAG. defens. 2 p. 10, 16 -e eos ... adiudicari.

mors aequalis est omnibus, indiscreta pauperibus, **inexcepta** (*i. non excepta*) divitibus AMBR. exc. Sat. 2, 6. *ab* in *et* exceptus.

inexcessibiliter *adv.* *ab* *inexcessibilis (*ab* in *et* *excessibilis). *i. q. sine facultate excedendi, transgrediendi*: RVSTIC. c. aceph. p. 1186B una et sola divinitas -r omnium trium natura est personarum. p. 1187A una species duabus perfectis speciebus -r fuit consubstantialis.

inexcessus, (-a, -um). *ab* in *et* excessus. [-a *falso trad. pro* inexesa (*v. Min. Fel. 35, 3*): PS. ORIG. tract. 17 p. 189, 19 (*cf. Weyman, ALL 11, 1900, 575*).] *qui excedi, transiri non potest*: HIL. trin. 11, 28 p. 418B finis propositae beatitudinis -us modus est.

inexcitābilis, -e. *ab* in *et* excitabilis. *qui excitari non potest*: SEN. epist. 83, 15 obpressus -i somno (*cf. vol. V 2, 1258, 29*). PS. ORIG. in Iob 2 p. 449C *v. p. 1292, 32.*

1. inexcĭtus, -a, -um. *ab* in *et* excitus. GLOSS.L V Abba IN 70 -a invocata. *i. q. non evocatus*: VERG. Aen. 7, 623 ardet -a Ausonia atque immobilis ante. STAT. Ach. 2, 67 (*Vlixes narrat*) undique -i sibi quisque et sponte coimus ultores *post Helenae rapinam* (*huc trahunt interpretes; ego malim* 'evocati a se quisque' *explicare et ad l. 46 referre*). AMM. 29, 6, 1 Quadorum natio mota est ⟨diu⟩ -a repentino (*sic Heraeus*; motu est -a [*cf. l. 46*] rep. *Löfstedt, Peregr. Aeth. 94 et Krit. Bem. z. Tert. apol. 92 fort. rectius*).

?**2. inexcītus,** -a, -um. *ab* in *et* excitus, *cf.* inevectus *sim. i. q. in aliquid evocatus, incitatus*: *v. l. 42. 44.*

vertit **inexcoctam** (*i. inexhaustam*) per pinguia iugera glaebam *agricola* SIDON. carm. 7, 381. *ab* in *et* excoctus.

inexcōgitābilis, -e. *ab* in *et* excogitare *sec. gr.* ἀνεννόητος *sim.* [*variat c.* incogitabilis: *p. 961, 79. l. 54.*] *qui cogitatione comprehendi non potest* (*de deo et rebus divinis. acced. dat. l. 55*): IREN. 1, 13, 2 -is et inenarrabilis gratia (ἀνεννόητος). 1, 14, 1 pater ..., qui est -is (incog- *l. v.*; ἀνεννόητος). 2, 2, 4 quod est ... -e nobis. LACT. inst. 4, 8, 9 -i quadam maiestatis suae virtute ac potentia. opif. 13, 2 -i ratione. PS. ORIG. in Iob 1 p. 400A ineffabilia atque -ia beneficia. CONC.S I 5 p. 381, 2 unigenitum (ἀπερινόητον. *cf.* CASSIOD. inst. concl. 4 p. 159, 21 *Christus*). *n. pro subst.*: TERT. adv. Val. 37 p. 211, 1 *v. p. 1294, 4.*

novum (et *add. dett.*) **inexcōgitātum** (*i. inauditum*) ante posteaque remedium invenit ille rex (*Tarquinius*) PLIN. nat. 36, 107. *ab* in *et* excogitatus.

ne Matthian quidem ... **inexcruciātum** (*i. sine cruciatibus*; excr- *l. v.*) necavit HEGES. 5, 22, 1 p. 346, 19 (*Ios. bell. Iud. 5, 527* ἀβασάνιστον). *ab* in *et* excruciatus.

inexcrūt- *v.* inexscrut-. [**inexculpābilis** *v. p. 1320, 1.*]

villas suas **inexcultās** (*i. neglectas*) et rudes ... fuisse dicit *Cato* GELL. 13, 24, 1. *ab* in *et* excultus.

***inexcūsābilis,** -e. *ab* in *et* excusabilis. *compar.*: *p. 1320, 11. 12. 13. 23. cf.* magis -is: *p. 1320, 18*; nimis -is: *p. 1320, 40.* GLOSS.L II Abav. IN 122 -e inevitabile. GLOSS. ἀπαραίτητος. *inde ab* HOR., OV.

qui excusari non potest (*litotes*: *p. 1320, 24*): **1** *i. q. impurgabilis, inveniabilis, culpabilis*, ἀναπολόγητος (*acced.* apud: *p. 1320, 15*; ?de: *p. 1320, 9*): **a** *de animantibus* (*praedicative praeter p. 1320, 9*): HOR. epist. 1, 18, 58 ne te retrahas *a venatione patroni* et -is absis. ITALA Rom. 1, 20 (cod. d, Aug. c. Faust. 20, 19 p. 560, 1 *al.* = VVLG.) ut sint -es, quia cum cognovissent deum, non sicut deum glorificaverunt (ἀναπολογήτους. *inde* AVG. conf. 10, 6, 8. FVLG. RVSP. praedest. 1, 46 [*v. p. 808, 9*]. *al. v. et p. 1320, 4*). 2, 1 (cod. d = VVLG.) -is es, o homo omnis qui iudicas (ἀναπολόγητος. *inde* AMBR. bon. mort. 7, 29 p. 730, 1 apol. Dav. I 10, 51 p. 334, 2). TRACT. in Matth. 9, 25 (JThSt. 5, 233) continuatio regni ... aut emendat ... aliquos ... aut -es perdet (*cf.* AMBROSIAST. in Rom. 9, 22 p. 139A ut -es deperirent. OROS. hist. 7, 39, 12 quos ... -es [inexculp-, inextric- *ll. vv.*] reliquit ad mortem. *v. et infra l. 20*). AMBROSIAST. in Rom. 13, 2 p. 163B qui ... audientes legem peccant, -es sunt (*sim.* PELAG. in II Cor. 3, 3 p. 245, 6 AVG. catech. rud. 18, 30 PS. AVG. serm. ed. Mai 90, 3). *al.* HIER. in Ier. 4, 11, 4. PELAG. in Rom. 2, 14 p. 23, 14 ut ... gentes -es faciat (APON. 11 p. 211). PS. ORIG. in Iob 1 p. 419A ut -is comproberis. TRACT. Pelag. p. 110, 21 -es nos esse ... scimus (*sim.* SALV. epist. 3). PAVL. NOL. epist. 26, 5 p. 237, 21 -es reos. PS. AVG. quaest. test. I 5, 4 p. 28, 2 ut ... de praeterito ... facinore ... -is damnaretur. 126, 5 p. 394, 11. LEO M. epist. 139 CONC.S II 4 p. 92, 7 -ior ... est omnibus imperitis ... Christianus, qui *eqs.* (*cf.* SACR. Leon. p. 481 nos ... -iores, si *eqs.*). AVELL. p. 563, 25 -es iudicentur. EPIST. pontif. Arel. 20 p. 30, 5 ut -ior, quisquis ... constitutum nostrum neglegendum putaret, appareat. CONC.S I 3 vers. Tur. p. 169, 30 *ut* esset -is ... apud deum (ἀναπολόγητος. FAVST. REI. grat. 2, 9 p. 82, 20). PS. PRIMAS. in Hebr. 2, 17 p. 703C diabolus ... totus -is est. *et al.* **b** *de rebus* (*maxime criminibus sim.*): HIL. in psalm. 51, 21 p. 113, 16 hoc magis -is sit avaritiae reatus, quia *eqs.* AMBROSIAST. in I Tim. 3, 15 p. 471D ut his infidelitas accusata -is pereat (*cf. p. 1319, 84*). HEGES. 2, 1, 3 p. 132, 5 -is criminis. AVG. gen. ad litt. 11, 30 p. 362, 26 praevaricatio. soliloq. 2, 16, 30 turpitudines. NOVELL. Valent. 6, 1 pr. culpa. LEO M. epist. 104 CONC.S II 4 p. 57, 3 ut -ior esset praesumptio. RVSTIC. CONC.S I 4 p. 132, 27 nec ... mihi ... -is ... videtur epistula *Theodoreti.* BOETH. diff. top. 4 p. 1212B *ea* nisi omnino ad -em partem vergunt, defensionis copiam subministrant. ORIG. in Matth. ser. 145 p. 299, 3 impietas.

2 *qui ad excusationem afferri non potest* (*cf.* aetatem excusare *sim., vol. V 2, 1305, 75 sqq.*): OV. met. 7, 511 felix et -e tempus (*sc. est*).

3 *i. q. non recusabilis, inevitabilis*, ἀπαραίτητος (*cf.* GLOSS. *p. 1319, 71*): VLP. dig. 5, 1, 50, 1 *patrimonium destinatum* tributis vel quibusdam aliis -bus oneribus (*cf.* CASSIAN. conl. 21, 5, 4 pondus [*i. lex*]). FIRMIL. Cypr. epist. 75, 5 p. 813, 16 quos ... manifestum est a semet ipsis damnatos esse et ante diem iudicii -em sententiam adversum semet ipsos dixisse (AMBR. in psalm. 61, 13, 1. *cf.* CONC.S II 3, 1 p. 61, 12 ad -em [excus- *l. v.*] poenam [ἀπαραίτητον, *II 2, 1 p. 45, 19* indeclinabilem]). CHALC. comm. 149 p. 207, 11 dei lex *i. fatum* (CASSIAN. conl. 6, 6, 4. *cf. l. 33.* SYMM. or. 5, 2 certum est ... et -e quod iubetis. HESYCH. in lev. 6, 14—18 p. 848C necessarium ... mandatum et -e nimis). 192 p. 236, 10 necessitatem ... vocat usum -em munusque incorporationis. 329 p. 353, 12 necessitatem (COD. Theod. 11, 16, 7. 12, 12, 15 [= Iust. 10, 65, 6] si non aegritudine vel alia -i n. impediuntur. CONC.S II 2, 2 p. 60, 11 [ἀπαραίτητος]. *al.* EVTYCH. gramm. V 447, 7). CONC.S II 2, 2 p. 59, 6 omni ... -i (excus- *l. v.*, *cf.* p. 38, 18) et necessaria occupatione ... liberi (ἀπαραιτήτου. *al. cf.* p. 91, 17 -bus negotiis). II 3, 3 p. 93, 19 si forte leges im ponant -em curam (ἀπαραίτητον ἐπιτροπήν). COD. Iust. 12, 37, 17 pr. (*imp. Anastas.*) propter quasdam maximas et -es rationes.

adv. **inexcūsābiliter.** *compar.* -ius *l. 54.* **1** *i. q. sine venia, culpabiliter*: RVFIN. Basil. reg. 2 p. 489D irae nos -r obnoxios facit (*gr. aliter*). PS. ORIG. in Iob 2 p. 474B ut -r convinceretur diabolus. AVG. in psalm. 73, 3med. si ... illi -r terrenis inhaeserunt, quibus ipsum novum testamentum nondum fuerat revelatum, quanto -ius terrena sectantur, qui *eqs.* OP. imperf. in Matth. 32 p. 800 *v. vol. V 2, 1297, 22.* ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 27, 28 -r iam perseverabis incredulus. EPIST. Austras. 4 p. 116, 7 a te -r erratum ... fuisse. LEX Visig. 3, 3, 4 -r ... damnetur. GREG. M. epist. 10, 9 p. 244, 19. past. 3, 22 p. 89D -r merebitur supplicium. FACVND. fid. p. 869A se reos (*sc. esse*) intellegant -r. **2** *i. q. sine recusatione, inevitabiliter*: CASSIAN. conl. 21, 29, 2 -r solvere decimas suas legis necessitate conpellitur. CONC.S I 5 p. 182, 23 placuit ... synodum -r totius orbis terrarum indicere (GREG. M. epist. 11, 31 p. 301, 19). NOVELL. Iust. 26, 3 pr. exercitu ... -r prohibente hostiles invasiones. FACVND. defens. 11, 7 p. 822B quoniam ... omnino et -r futuri erant Iudaei praesumere quae in eo facta sunt.

inexcūsātus, -a, -um. *ab* in *et* excusatus. GLOSS. ἀπαραίτητος. [*dub.*: ALC. AVIT. epist. 44 p. 73, 15 (-um *L*, inaccusatum *S recte ut vid.*).] **1** *i. q. non excusatus*: AMBR. Iac. 2, 2, 5 p. 34, 15 nec parentes nobis -i relinquendi sunt, quod iuniorem filium seniori praetulerunt (HIL. AREL. vita Honorat. 33 quid). **2** *i. q. inexcusabilis*: PS. HIL. libell. 2 p. 72, 15 -us est omnis homo, qui factorem suum non agnoverit. ZENO 2, 25 -i facinoris. PS. AVG. serm. 268, 1fin. discipulus contemptor -us erit.

inexecr- *v.* inexsecr-.

infirmum adhuc et **inexercitābilem** (*i. inexercitatum*) sensum erga deum conversationis habebant IREN. 4, 38, 2 (ἀγύμναστα ... αἰσθητήρια). *ab* in *et* exercitare.

inexercitātus, -a, -um. *ab* in *et* exercitatus. GLOSS. ἀγύμναστος. [*variat c.* inexercitus: *p. 1321, 13. 35.*] *i. q. non exercitatus* (*litotes l. 83. p. 1321, 5. 9. 17; cf. Weyman, Lit. p. 513*): **1** *i. q. usu non assuefactus, rudis, imperitus* (*acced.* ad: *p. 1321, 7. 9. 16. 19*): **a** *de homine ipso*: CIC. de orat. 2, 72 homini non hebeti neque -o neque ... humanitatis experti (*aliter p. 1321, 26*). Brut. 243 pugiles -i. Tusc. 2, 37 adduc pari

[Rehm †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

animo -um militem: mulier videbitur (2, 38. FRONTIN. strat. 2, 1, 9 *opp.* longo usu duratum. VEG. mil. 1, 13 p. 17, 2. 2, 23 p. 57, 5. *cf.* NEP. Eum. 3, 3 *copiae*). Cato 64 -i histriones. QVINT. inst. 11, 2, 9 docti facere illud, indocti -i (que *add. pars codd.*) non possumus. HEGES. 1, 38, 3 p. 78, 22 nec -os dolor repperit *filios Mariamnes* (*opp.* eruditi). *adde*: IREN. 4, 38, 1 secundum quod infantilia *sunt* (*sc. quae deus fecit*), secundum hoc et insueta et -a ad perfectam disciplinam. *masc. pro subst.* (*v. et infra l. 17*): CIC. Brut. 136 non ille quidem in patronis, sed et in promptis tamen et non -is ad dicendum fuit. SEN. epist. 11, 5 *novitas rei* -os ... movet. RVFIN. Orig. in gen. 10, 2 p. 95, 17 nemo -us et imperitus sermonem propheticum suscipit. **b** *de mente et qualitatibus eius*: SEN. epist. 94, 24 quae contrahere -a (inexercita *Q*) mens non potest (AMBR. in psalm. 118 serm. 22, 1, 1 -ae mentis infantiam. AVG. civ. 20, 21 p. 458, 18 D. -ae tarditas mentis. in euang. Ioh. 98, 4$^{med.}$ *syn.* invalida. *cf.* SEN. epist. 94, 32 animum ... residem et -um ad inveniendam officiorum viam [EVSTATH. Bas. hex. 6, 1 p. 921^{A} non -o (-os *l. v.*) a. quaestionibus interesse (ἀγύμναστον ... νοῦν)]. CONC.^{S} II 3, 1 p. 8, 5 qui ad eloquia divina sensus -os habent [ἀγύμναστα, *II 2, 1 p. 22, 1* nesciant]). TAC. dial. 5, 7 *Marcellus* disertam quidem, sed -am et eiusmodi certaminum rudem Helvidii sapientiam elusit (*cf. Egermann, Hermes 70, 1935, 426*). **c** *de bono*: IREN. 4, 37, 7 esset ... nostrum insensatum bonum, quod esset -um.

2 *i. q. non agitatus, immotus, otiosus, piger*: **a** *de animant.*: CELS. 1 prooem. 72 famem ... facilius -us quam exercitatus homo sustinet (HIPPOCR. aer. 24 p. 47, 27 humidi et -i [exerc- *cod., gr.* ἀταλαίπωροι]. *aliter p. 1320, 83*). SEN. nat. 3, 19, 2 -a et tenebris saginata *corpora piscium*. TERT. apol. 47, 6 *v. infra l. 33*. **b** *de rebus abstr.*: SEN. nat. 3, 9, 2 aëris -a densitas. AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 21, 5 fides -a languescit (*syn.* otiosa). Cain et Ab. 2, 6, 22 p. 397, 20 corporis virtus exercitatione augetur ... -a minuitur.

inexercitus, -a, -um. *ab* in *et* exercitus. **1** *i. q. non agitatus, otiosus*: TERT. apol. 47, 6 *asseverant deum* Platonici quidem curantem rerum ..., contra Epicurei otiosum et -um (*sic Ω et* nat. 2, 2 p. 96, 8, inexercitatum *F et* ISID. orig. 8, 6, 20 [*praefert Löfstedt, Textkr. Unters. 119*]). SERV. auct. georg. 1, 97 'suscitat aequore terga' (*de arando*): ... proprie suscitat, quia iacent -i (*cf. vol. V 2, 1372, 23*). MACR. Sat. 7, 8, 1 Disarium ... -um non relinquo. **2** *i. q. imperitus*: CAEL. AVR. acut. 1, 6, 49 -os medicos (3, 4, 37).

inexēsus, -a, -um. *ab* in *et* exesus. *qui exedendo confici non potest*: MIN. FEL. 35, 3 poenale illud incendium non damnis ardentium pascitur, sed -a corporum laceratione nutritur (*inde* Ps. ORIG. tract. 17, *v. p. 1319, 32*).

inexhaustus, -a, -um. *ab* in *et* exhaustus. inexaust- *saepe scrib. in codd.* *inde a* VERG. **1** *qui exhaustus non est*: SIL. 14, 685 si ... -as pax nostra relinqueret urbes. 16, 498 Celsus -as effundit ... vires *in currendo* (*cf.* AVSON. 417, 122 p. 281 P. senectus servat -um ... vigorem [BOETH. cons. 1, 1, 1 W.]). TAC. Germ. 20, 2 sera iuvenum venus eoque -a pubertas (*an ad 2?*). **2** *qui exhauriri non potest* (*acced. dat. auct.: l. 54. hic illic not. debilitata: i. q. largus, nimius: l. 67. 69. 72; i. q. indesinens, perennis [cf. syn. l. 56. 65]: l. 59. 70. 71. v. et l. 49*): VERG. Aen. 10, 174 Ilva ... -is Chalybum generosa metallis (*cf.* TAC. hist. 5, 7, 2 litus [*sc. ubi harenae leguntur*] ... egerentibus -um). STAT. Theb. 4, 156 -is artantur tela pharetris. 10, 267 voluptas caedis -ae. ANIAN. Chrysost. hom. 5, 5$^{fin.}$ perennes opes potius *eligant* ac -as quam eas quae consumuntur (ἀνάλωτα. *cf.* PAVL. NOL. carm. 21, 494 dives -o reditu). Ps. AVG. serm. ed. Mai 6, 3 -am ... largitatem (ALC. AVIT. epist. 88 p. 97, 28). CLAVD. 1, 2 sol, qui ... volvis -o redeuntia saecula motu. rapt. Pros. 1, 156 *Enceladus* spirat -um flagranti vulnere sulphur (*cf.* FAVST. REI. epist. 5 p. 195, 4 -os vapores *gehennae*. CORIPP. Ioh. 3, 105 procellas *Volcani*). PAVL. NOL. carm. app. 1, 36 flumina ... semper -is ... feruntur aquis (*cf.* SIDON. epist. 5, 17, 9 facundiae fons -us. SEDVL. carm. pasch. 4, 229 fluenti [*i. vitae aeternae; op. pasch. 4, 18 p. 268, 14* numquam deficiente substantia]). MEROB. poet. 101 -is animum permittere curis (*cf.* CYPR. GALL. exod. 290 dolores [NOVELL. Valent. 34, 1 *syn.* aeternus]). VINCENT. LER. 24, 11 -a cupiditate. CLAVD. MAM. anim. 1, 1 p. 22, 9 -o firmatoque odio. FAVST. REI. spir. 2, 1 p. 131, 12 -us atque in se plenus permanere dinoscitur *spiritus*. BOETH. cons. 2, 7, 18 W. -a aeternitate. ENNOD. carm. 1, 9, 19 -o ... in anno. 2, 147, 2 semper -o pectus repleta Lyaeo. epist. 1, 10, 2 p. 20, 5 laudes tuas ... -a praedicatione reserare. GLOSS.^{L} I Ansil. EX 225 excetra ... -ae malitiae.

misericordiae verbum exinanitur, **inexinānībilis** naturae existens CONC.^{S} I 3 p. 74, 4 (= p. 127, 4. I 2 p. 58, 4. I 5 p. 95, 7. 126, 14; *I 1, 5 p. 66, 25* λόγος ... ἀκένωτος τὴν φύσιν, *II 3, 1 p. 210, 1* qui natura exinaniri non potest). *ab* in *et* exinanire.

?**inexīstimābilis**, -e. *ab* in *et* existimabilis. *i. q. inaestimabilis, pro qua voce falso scriptum esse videtur* (*cf.* inextim- *et var. lect. p. 814, 35; falso legebatur* -em *etiam* CLAVD. DON. Aen. 6, 490 p. 570, 17): INSCR. christ. Diehl 294 (= CIL VI 31986) *coniugis* pudicitia inexistima⟨bilis⟩. SEV. MINOR. p. 738^{C} -i ... exsultatione.

inexitiābilis, -e. *ab* in *et* exitiabilis. [*falso trad. pro* inexsatiabilis: COLVM. 7, 10, 8.] *i. q. non perniciosus*: HEGES. 4, 14 p. 262, 8 qua via -e sibi id (*sc. fugere*) foret non reperiebant (*Ios. bell. Iud. 4, 415* φεύγειν ... ἠδόξουν ἀναιμωτί).

inexoptābilis NOT. Tir. 64, 51 (*50* exoptabilis). *ab* in *et* exoptabilis. *Rehm †.*

∗**inexōrābilis**, -e. *ab* in *et* exorabilis. nimium -is: *infra l. 22, cf. l. 19.* minus -is: *l. 19.* NOT. Tir. 64, 35. SYNON. Cic. p. 424, 17 B. ... truculentus, inplacabilis, -is (p. 443, 34 GLOSS.^{L} V Abba IN 63). GLOSS.^{L} III Abstr. IN 67 -is qui nullis precibus flectitur. II Philox. IN 168 ἀπαραίτητος, ἄπειστος, ἀδιάλλακτος, ἀπαρέγκλητος (ἀπαράκλ.?), ἀδυσώπητος, ἀλιτάνευτος, ἀπευκτός. GLOSS. ἀνεξιλέωτος. ἀνεξευμένιστος. ἀπευκταῖος. *inde a* TER. [*ex coni.: infra l. 67.*]

A *qui precibus flecti non potest, implacabilis, durus*: **1** *de animantibus* (*deo l. 30; animo sim. l. 16 sqq.; vento l. 32*): TER. Phorm. 497 adeon ingenio esse duro te atque -i (*cf.* CVRT. 7, 6, 17 clementiam ipsius in deditos simulque -em animum in devictos [*cf. l. 20*]. CALP. decl. 4 p. 5, 5 -i pectore. PACIAN. epist. 3, 19 p. 83 fronte). PACVV. trag. 122 hoc abs te oro, minus (*Ribbeck*, nimis *codd.*) -em faxis (*sc. 'te' vel 'animum tuum'?*). RHET. Her. 4, 15, 21 (= 4, 45, 58) inimicis te placabilem, amicis -em praebes (CIC. ad Q. fr. 1, 2, 8 in litteris mittendis ... nimium te -em [exorabilem *Manutius*] praebuisti). CIC. Sull. 87 qui -is in ceteros esse visus sum. Planc. 40 quos -īs, quos inhumanos, quos crudelīs existimes. Tusc. 1, 10 -es iudices, Minos et Rhadamanthus (SEN. contr. 2, 3, 5 *non* potest -em queri *iudicem*. GELL. 14, 4, 3 iudicem ... contra ... improbos ... immisericordem atque -em). HOR. ars 121 iracundus, -is, acer *Achilles*. SEN. contr. 1, 7, 2 unum hostem -em habui. 1, 7, 10. 2, 1, 32 divitem -em liberis. SEN. clem. 1, 7, 1 expedit ... habere -ia peccatis atque erroribus numina (*cf.* LACT. epit. 60, 8 *deus* -is est ei quem precantibus cernit immitem [VVLG. thren. 3, 42]). dial. 4, 34, 4 omnes -es esse. 6, 22, 6 uterque -is. SIL. 16, 97 -is Auster. Ps. QVINT. decl. 10, 19 p. 205, 17 crudelīs et -is custos. TAC. ann. 11, 18, 3 magnis delictis -em *Corbulonem*. GELL. 1, 13, 7 ne ferox, durus, indomitus -isque sit (AMM. 26, 6, 8). AMM. 14, 5, 5 -es ... principes. HEGES. 1, 40, 13 p. 92, 20 genero (ἀγανακτῶν). AVG. epist. 85, 1 tam -em me non vocares. *et al.*

2 *de rebus* (*cf. l. 32*): **a** *incorp.*: **α** *de fato, legibus, disciplina sim.*: VERG. georg. 2, 491 qui ... -e (ineluctabile *R*) fatum subiecit pedibus (SEN. dial. 12, 4, 1 *syn.* dura. *cf.* 12, 11, 4 sorte defunctos -i. epist. 101, 7 -is fatorum necessitas. STAT. silv. 1, 4, 1 nec -e Clotho volvit opus. 3, 3, 172 -e pensum deficit [Theb. 6, 48]. *v. et l. 44*). LIV. 2, 3, 4 leges rem surdam, -em esse (SEN. epist. 16, 5 nos -i l. fata constringunt. COD. Iust. 10, 71, 4 [*a. 440*]. *cf.* SERV. georg. 2, 501 'ferrea iura' dura, -ia immutabilia. SALV. gub. 1, 49 erga personas quasdam ... censura dei -is est. CASSIOD. var. 11, 40, 3 iustitiae). STAT. Theb. 1, 5 pactum (DRAC. laud. dei 3, 423). TAC. hist. 1, 51, 2 *disciplinam*. PACIAN. epist. 2, 7 p. 41 religione. COD. Iust. 7, 63, 5, 4 per iudicem ... vel aliam -em causam.
β *de affectibus, discordia sim.*: OV. met. 5, 244 -e durus exerces odium (SEN. contr. 1, 1, 21 odia. *cf.* SEN. clem. 1, 5, 6 non decet regem saeva nec -is ira). VAL. MAX. 6, 3 praef. vindictae. APVL. met. 11, 2 offensum numen -i me saevitia premit. TERT. apol. 34, 3 -em offensam contrahes. BOETH. cons. 1, 4, 9 W. graves -esque discordiae (*cf.* 2, 8, 1 bellum).
b *corporeis* (*per enallagen*): VAL. MAX. 4, 8 ext. 2 arcas -bus claustris obseratas. SIL. 13, 578 -e limen *Ditis*.

B *qui exorando adquiri non potest*: VAL. FL. 5, 320 neque -e certe *est* quod petimus. Ps. ORIG. tract. 16 p. 174, 1 o grave peccatum et paene -is venia.

C *qui exorando veniam invenire non potest, inexcusabilis*: HEGES. 4, 4, 2 p. 245, 1 veniabiles certe fuerint in principio spes libertatis, -is tamen est in ultimis et desperatis rebus perseverantia (*Ios. bell. Iud. 4, 95* συγγνωστόν ..., μηκέτι [*sc.* συγγνωστον]).

struct.: *indicatur cui*: *personae*: *dat.*: *supra l. 21. 29. 31. 36.* contra: *supra l. 26.* CAPITOL. Aur. 24, 1 c. manifestos ... reos. erga: *l. 46.* ad: RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 55, 9 -es (*Schwartz*, execrabiles *cod.*) et inplacabiles ad invicem ... episcopos (ἀκηρύκτους καὶ ἀσπόνδους, *I 5 p. 362, 14* implacatos et non reconciliabiles). in *c. acc.*: *supra l. 17. 23.* *rei*: *dat.*: *supra l. 30. 34.* ad: HEGES. 5, 7, 2 p. 308, 12 ad indulgentiam. *c. gerund.*: RVT. LVP. 2, 9 qui ad supplicium sumendum in omnes partes sit -is. AVG. civ. 21, 27 p. 549, 15 D. ad remittendum. fid. et symb. 10, 22 ad ignoscenda peccata. *cf.* in *c. abl.*: *supra l. 22.* *gen.*: SCHOL. Verg. Bern. georg. 3, 4 rerum. *litotes: l. 42. 58. et al. cf. l. 19.*

adv. **inexōrābiliter**. *i. q. dure, inflexibiliter*: DON. Ter. Andr. 189 certe et severe et -r denuntiat.
deriv.: inexorabilitas.

inexōrābilitās, -ātis *f.* *ab* inexorabilis. SERV. georg. 3, 68 'inclementia' -s et duritia (*cf.* SCHOL. Bern.). Aen. 12, 199 'vim' duritiem, -em (SCHOL. Hor. carm. 2, 13, 20).

inexōrātus, -a, -um. *ab* in *et* exoratus. **1** *i. q. non exoratus*: ARNOB. nat. 3, 24 p. 128, 20 *hoc est* proprium dei potentis ac veri, -a (*i. gratis data*) beneficia praebere fessis ... rebus. HEGES.

[*Kugler*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 23, 1 p. 36, 13 qui -am damnaret in filio coniunctionem (*i. quam nolebat vel cui non ignoscebat, cf. opp. l. 9* ignoscendus). **2** *i. q. inexorabilis*: AVG. c. Cresc. 3, 46, 50 p. 458, 11 cum ... coeptis fervidus atque -us instaret. SIDON. epist. 4, 12, 3 ut ... illum ... venire ante oculos meos -us arcuerim. 4, 23, 2 si inaudita genera poenarum iubeas -us excipere *filium*.

inexortum ἄναρκτον, μὴ ἀνατειχων (-τεῖλαν *vel* -τέλλον?) GLOSS.^{L} II Philox. IN 165. *ab* in *et* exortus. *Kugler.*

ne per moras **inexpedibilēs** (*i. quae expediri vel removeri non possent*) populandi amitterent copiam AMM. 31, 13, 15. *ab* in *et* *expedibilis.

inexpedītus, -a, -um. *ab* in *et* expeditus. *superl. l. 20.* [*falso trad.*: LIV. 24, 16, 3 (-ior *codd.*, imped- *vulgo, v. p. 535, 69.*] *i. q. non expeditus, non promptus sim.*: **1** *de homine*: ARNOB. nat. 7, 43 p. 276, 8 rusticus senior -us (*i. gravis, lentus*) in rebus obeundis. VEREC. in cant. 2, 20 *hominem* inutilem ... atque -um. **2** *de rebus*: TERT. adv. Marc. 1, 9 p. 302,8 sin de certis et indubitatis et absolutis (*opp.*) regulae partibus *argumenta adhibeantur*, incertis et dubiis et -is praeiudicabunt. *impers. c. inf.*: ARNOB. nat. 5, 36 p. 206, 15 cuncta quae scripta sunt -issimum vobis est traducere.

emittebant ... digestionum officia quae accipere poterant (*i. cibos*) **inexpēnsa** (*i. indigesta*) GREG. TVR. Mart. 2, 1 p. 609, 6 (*de dysenteriae morbo*). *ab* in *et* expensus.

quae praefinit *deus*, non ab **inexperībilī** (*neutr. adi. pro subst.*) praefinit ORIG. in Matth. ser. 55 p. 125, 23 (*in gr. extitisse conicias* ἐκ τοῦ ἀπείρου, *quod melius vertisset 'ex infinito', ad sequentia* principium praefiniendi faciens *respiciens*). *ab* in *et* *experibilis.

inexperiēns, -entis *adi.* (*masc. pro subst.*). *ab* in *et* experiens. *i. q. inexpertus*: PS. VARRO sent. 152 quod aeque incertum *est* -i quam et certum experto. BOETH. divis. p. 877^A harum rerum -s, rudis insolensque novi.

adv. **inexperienter.** *i. q. sine experientia*: BOETH. top. Arist. 2, 3 p. 932^A si quod iuste est, scienter et experienter est, quod iniuste est, ignoranter et -r (exp- *ed. Migne*) est (*114^b 11* ἀπείρως). p. 932^B. *deriv.*: inexperientia.

inexperientia, -ae *f.* *ab* inexperiens. *nota plur. l. 38.* *i. q. imperitia*: TERT. anim. 20 p. 333, 7 obtundunt *animam* inscitiae ignaviae desidiae libidines -ae otia vitia (*opp.* experientiae). CONC.^{S} I 5 p. 363, 1 cooperante multorum -a (ἀπειρίαν, *I 4 p. 56, 5* ignorantiam). CASSIOD. Ios. antiq. 8, 11 p. 242 (*8, 278* ἀμαθίᾳ).

cunctis ... iacebat sopitus venis et **inexperrēctus** (*i. ex somno non excitatus*) Aphidas OV. met. 12, 317. *ab* in *et* experrectus. *Rehm †.*

inexpers, -rtis *adi.* *ab* in *et* expers *vel potius contamin. ex* inexpertus *et* expers. **[***falso trad. vel ed.*: PETR. CHRYS. serm. 78 p. 420^A post illam terris -em (*leg.* inexpertam) ... tempestatem dominicae passionis. PELAG. *p. 1324, 19.***]**

i. q. expers, inexpertus, ignarus sim.: **1** *c. gen.*: PS. CYPR. laud. mart. 8 p. 32, 8 cernimus novos exitus diuturnos factos (*NQM, Hartel*, diuturnos factis *LPT*, diuturni facti *Rehm*), sed et saevientibus morbis -es (*Rehm*, inexperta *N, Hartel*, inexpers LQ^2, inexper PT^1Q^1, insuper *M*, inexpertae T^2, *vg.*) cuiusdam cladis exitia ac stragem populatarum urbium intuemur. 13 p. 36, 4 *martyres* -es (*sic vel* -is *fere codd.*, inexpertos *M, Hartel*, expertes *vg.*) doloris universi (-sos *Hartel*) domini promissa fecerunt. AVIEN. orb. terr. 920 *Massagetae* ignorant ... Cereris commercia, Bacchi semper -es animam traxere ferinam (*gr. 744* οὐδ' οἶνος μεταδήμιος, *Prisc. periheg. 720* non ... norunt. 1390 *gentes* s. -es famae). RVFIN. Basil. hom. 3, 7 p. 1753^A *ignis aeterni* -es effici et alienos. 5, 4 p. 1765^B doctrinae et eruditionis -es. **2** *c. abl.*: CONC.^{S} I 5 p. 260, 3 ut etiam illis sit clarum qui -es (expertes *ed. Sichardi*) omnino sunt et mundana sapientia ex exercitatione sermonum *eqs.* (*I 5 p. 148, 23* qui sunt ... a doctrina ... alienissimi, *gr. I 1, 6 p. 118, 12* τοῖς ... ἠμοιρηκόσι καὶ σοφίας ... καὶ ... λόγων τριβῆς). *J.B.H.*

***inexpertus,** -a, -um. *ab* in *et* expertus. GLOSS.^{L} III Abol. IN 14 (= V Abba IN 67) -um: non probatum. Abstr. IN 73 -a: ignorata (*cf.* 76). GLOSS. ἄπειρος. -is: inscitis. insci⟨i⟩s. *compar.: l. 78. fig. q. d. litot. (cf. Weyman, Litotes 502): e. g. p. 1324, 35. 73. 77. inde a* PVBLIL., VERG., HOR., *in prosa a* LIV. [*falso trad. vel ed.*: PS. CYPR. laud. mart. 8 p. 32, 8 (*v. l. 52*). 13 p. 36, 4 (*v. l. 54*). *e coni.*: *v. l. 46. p. 1324, 6. 18.*]

1 *vi activa: qui aliquid non(dum) expertus est, non cognovit, fere i. q. imperitus, insuetus, ignarus (de hominibus; de deo: p. 1324, 8. part. corp.: l. 77. de re ad hominem pertinente: p. 1324, 3)*: **a** *nude positum (praedicative: l. 79. 80)*: SEN. contr. exc. 6, 8 aut experta iuras aut -a peieras. STAT. Theb. 9, 904 ne quis -is hebetet mea tela lacertis. IREN. 1 praef. 1 transducunt sensum eorum, qui sunt -iores (παράγουσι τὸν νοῦν τῶν ἀπειροτέρων). SIDON. epist. 2, 13, 6 *Damocles* cum nimiis laudibus bona patroni ... -us efferret. BOETH. cons. 2, 4, 15 W. -us ignoret, expertus exhorreat. *m. pro subst.*: HOR. epist. 1, 18, 86 dulcis -is cultura potentis amici (*opp.* expertus. *cf.* VEG. mil. 3, 12 p. 95, 9 OP. imperf. in Matth. 28 p. 780). LIV. 21, 29, 7 rem fama utique -is horrendam metuebat *multitudo.* SEN. dial. 1, 4, 7 magis urgent saeva -os. AVG. civ. 12, 24 p. 551, 2 D. si -is narrarentur, incredibiliora viderentur. CONSVLT. Zacch. 1, 29 p. 36, 3 (*cf.* 11 -is hominibus). **b** *struct.*: **α** *c.* ad: LIV. 6, 18, 4 in animo ad contumeliam -o. **β** *c. abl.* (*? dat.: l. 5*): LIV. 23, 18, 10 exercitum ... adversus omnia humana mala ... duratum, bonis -um atque insuetum. TAC. ann. 16, 5, 1 qui ... per longinquas provincias lascivia[m] ⟨in⟩experti ... advenerant. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 10, 9 quod ... sanctificatione privatur, nutat per naturam neque intellegitur omnino -um peccato (*gr.* ἠμοιρηκὸς ἁμαρτίας). **γ** *c. acc.*: SCHOL. Hor. carm. 1, 5, 8 insolens: inconsuetus et -us amorem meretricum. HEGES. 4, 18, 1 p. 270, 18 veritatem rei. AVG. in euang. Ioh. 98, 4 verbum iustitiae. **δ** *c. gen.*: AVG. civ. 14, 11 p. 30, 20 D. -us divinae severitatis. c. Faust. 30, 4 Veneris. MACR. somn. 2, 10, 15 astutiae -a simplicitas. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 144, 16 sancta dei genetrix et -a nuptiarum (ἀπειρόγαμος). II 5 p. 97, 16 totius haereticae blasphemiae -a est ... Creta. CASSIOD. Ios. antiq. 14, 25 Romanis militibus novis et bellorum -is existentibus (*449* τοῦ Ῥωμαίων στρατεύματος ... πολέμων ἀπείρως ἔχοντος). PELAG. defens. 2 p. 3, 25 eos *commentarios* se adhuc iuvenem scribendi -um (*Bulhart*, inexpertem *cod.*) fecisse. p. 4, 4 -i virtutis existentes.

2 *vi passiva: de iis, quae experientia vel usu non(dum) cognita sunt, i. q. intemptatus sim. (e. g. l. 26. 28. 32. 34; de locis remotis: l. 29. 30) vel de iis, quae sensibus (e. g. l. 35) vel mente non(dum) perspecta sunt (e. g. l. 44. 52), i. q. inexploratus, ignotus, non visus sim. (hic illic participii vi fere servata: e. g. l. 51. add. dat.: l. 35. 40. 42. 47. 54. 56 al. acced. adv. temp. sim.: l. 41. 47. 84)*: **a** *vi generali*: TIB. 1, 7, 31 primus -ae commisit semina terrae pomaque non notis legit ab arboribus (*cf.* MEROB. poet. 11 -is Cererem committere campis. *sim. de locis*: LVCAN. 5, 486 -o ... credimus arma profundo. VAL. FL. 1, 97 -os temptare parentibus austros *Iasonem*. SIL. 3, 496 primus -as adiit Tirynthius arces [*i. e. Alpes*]). 2, 1, 56 primus -a duxit ab arte choros (*cf.* STAT. silv. 4, 5, 11 -um ... carmen). LIV. 3, 52, 9 novam -amque eam potestatem eripuere patribus nostris. CVRT. 3, 5, 15 -a remedia ... esse suspecta. SEN. dial. 2, 3, 4 dubiae ... vires -ae (AVG. virg. 52, 53). epist. 77, 9 non sine ... voluptate, quam adferre solet lenis dissolutio non -a nobis, quos aliquando liquit animus. LVCAN. 4, 555 ipsa ... -is quod primum fecerat herbis expavit Medea nefas (AVG. serm. 277, 5, 5 animalia, quae -as h. discernunt). STAT. Theb. 3, 536 cernis -o rorantes sanguine ventos. silv. 1 praef. noctem ... illam felicissimam et voluptatibus publicis -am. QVINT. decl. 326 p. 272, 26 novum aliquod et adhuc -um *templum*. TAC. hist. 2, 4, 4 -i belli favor. ann. 1, 59, 5 aliis gentibus ignorantia imperii Romani -a esse supplicia, nescia tributa (*cf.* AVSON. 328, 8 p. 116 P. *Bissula* -o libera servitio. CLAVD. DON. Aen. 11, 155 p. 429, 29 -a pericula quemadmodum decipiant). PLIN. epist. 8, 14, 11 genus quaestionis ... aut non satis tritum aut etiam -um (*cf.* CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 81, 32 novas doctrinas et ante hoc ... auribus -as [ἀπείρους]). PORPH. Hor. carm. 1, 5, 12 ignota et -a ... meretricis fraudulentia. DON. Ter. Ad. 486 -um dolorem nunc primum sentiat. HEGES. 2, 9, 1 p. 145, 15 -us bellicorum usus malorum. CLAVD. 18, 165 primus -um ... sensit opus. AVG. civ. 3, 15 p. 118, 22 D. inexplorato iudicio eius et -o. 14, 23 p. 49, 22 non de fide rerum -arum sed de sensu expertarum argumentantem (22, 29 p. 628, 19. *cf.* epist. 205, 4 opera). gen. ad litt. 4, 18 p. 116, 19 -a nobis atque inusitata specie. serm. 277, 14, 14 aliqua vi -a et prorsus incognita. MART. CAP. 4, 328 gestamen in manibus fuerat inopinum ac prorsus gymnasiis omnibus -um. IVNIL. 2, 2 post illos sex dies nullam mundo incognitam substantialem speciem aut naturam novam -amque *creavit deus*. *n. pro subst.*: *sg.*: HOR. ars 125 si quid -um scaenae committis et audes personam formare novam. ARATOR act. 1, 225 ne quid -um (*i. inintelligibile*) studio meditemur inani. *plur.*: SEN. epist. 50, 9 formidare -a. AVG. civ. 21, 4 p. 494, 9 D. -a mirantur (gen. ad litt. 12, 18 p. 406, 19). epist. 203, 1 si -a concupisti, experta contemnas. gen. ad litt. 8, 16 p. 256, 20 advertant ..., quomodo potuerint intellegere -a nominantem vel minantem deum, et videant nos omnium -orum nomina non nisi ex contrariis ... aut ex similibus ... agnoscere. GREG. M. past. 3, 34 neque ... sequuntur, quae -a audiunt. *al.* *praedicative i. q. intemptatus, usu incognitus*: -um est (accidit *sim.*): PVBLIL. G 6 gravius nocet quodcumque -um accidit. OV. epist. 19, 42 ardor -um nil sinet esse meus. PLIN. nat. 25, 1 nihil ... intemptatum -umque illis fuit. AVG. epist. 137, 11 si ... utrumque nobis pariter -um credendum praeciperetur *eqs.* pecc. orig. 35, 40 non creduntur, quia ... -a sunt. *nota*: haut -um (est) *c. inf.*: PERS. 3, 52 haut tibi -um (*i. haut ignotum*) curvos deprendere mores. -um relinquere (*cf. l. 80*): VERG. Aen. 4, 415 ne quid -um (GLOSS. IV 446, 29 insuetum) frustra moritura relinquat (= AVSON. 71, 8 p. 341 P. *cf.* SALV. eccl. 2, 1). LIV. 25, 23, 4. SEN. epist. 101, 4 nullum relinquens -um genus quaestus. LACT. opif. 6, 13. -um omittere (*nota pleonasmum*): CVRT. 3, 6, 14 nec Philippus quicquam -um omisit. 4, 4, 2. 5, 9, 7. 8, 14, 29. *cf.* 9, 2, 27 digni, qui nihil -um, nihil metu omissum relinquatis.

b *praevalente not. secundaria, fere i. q. non probatus, non spectatus sim. (c. abl.: p. 1325, 2)*: OV. epist. 12, 23 iussus -am Colchos advertere puppim. LIV. 28, 18, 10 in fidem -am (CVRT. 6, 7, 9 f. adhuc -ae. *cf.* SEN. epist. 75, 9 illis adhuc -a fiducia est). TAC. hist.

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 8, 1 vir facundus et pacis artibus (*subaud.* 'expertus'), bellis (-i *al.*) -us. 2, 75 legiones civili bello -as (*cf.* IORD. Get. 203 novus ductor aut -us exercitus). CONSVLT. Zacch. 1, 34 p. 42, 35 quod homini negaverat *deus* -o, indulgeat restituto. CASSIOD. var. 5, 3, 5 qui -o honorem dedimus, meliora tibi probatissimo conferamus.

adv. **inexpertē.** *i. q. inexperienter*: BOETH. elench. soph. 2, 1 circa omnia exercitatus esse videbitur et in nullo se -e habere.

***inexpiābilis,** -e. *ab* in *et* expiabilis. NOT. Tir. 63, 48. ISID. orig. 10, 131 quod numquam expiatur, numquam purgetur. GLOSS.L III Abstr. IN 65 quod non potest mundari. V Aa I 272 -em: non extinguibilem. GLOSS. ἀποτρόπαιος. qui non flectitur precibus pietatis. insatiabilis. *legitur inde a* CIC., *deest in poesi.* [*l. v. falsa pro* exitiabilis: SVET. Iul. 78, 1. *e coni. probab.: infra l. 70; dubia*: FIRM. math. 6, 24, 3 AMM. 15, 3, 5. 30, 1, 18. *suppl.*: LIV. 26, 13, 9.]

1 *qui expiari, purgari, mundari non potest* (*vocis vi sacrali hic illic servata, e. g. l. 20. 24. 26. 46. in fig. litot.: l. 44. 54*):

a *sensu strictiore de malis facinoribus, errore, culpa sim.*: CIC. har. resp. 57 *Clodius* occulta et maribus non invisa solum sed etiam inaudita sacra -i s c e l e r e pervertit (Phil. 11, 29 qui [*Dolabella*] omnia deorum hominumque iura novo, inaudito, -i sc. polluerit. PETRON. 17, 6 imprudentes ... admisistis -e sc. LACT. inst. 1, 18, 2 homines -i se sc. contaminent [5, 1, 1]. AMM. 29, 6, 7 AVELL. p. 10, 27). Phil. 1, 13 an me censetis ... decreturum fuisse ... ut -es r e l i g i o n e s i n r e m p u b l i c a m inducerentur ...? (Tusc. 1, 27 nec *prisci* violatas *caerimonias sepulcrorum* tam -i r. sanxissent, nisi *eqs. cf.* HIL. in Matth. 5, 13 irreligiositas. CONSVLT. Zacch. 2, 13 p. 77, 28 sectae -is [inexplicab- *l. v.*] labem). Tusc. 1, 72 qui ... re publica violanda fraudes -es concepissent, iis *eqs.* CVRT. 7, 6, 15 ne -e in populares f a c i n u s a d m i t t e r e n t (LACT. inst. 5, 19, 1 ira 21, 3. *cf.* inst. 2, 17, 7 -e f. esse deserere viventem). QVINT. decl. 260 p. 65, 27 si tam grave c r i m e n est aetate labi, si tam -e offendisse aliquando paternam severitatem *eqs.* (CRESC. Aug. c. Cresc. 2, 12, 15 NOVELL. Valent. 23 pr. NICET. spir. 17 p. 33, 18 [*cf.* VICT. VIT. 2, 87]). CYPR. unit. eccl. 14 -is et gravis c u l p a discordiae nec passione purgatur (ENNOD. opusc. 3, 59 p. 345, 26 -is se c. reum fatebatur). PS. CYPR. laud. mart. 8 p. 32, 3 -i m a l o (SALV. eccl. 2, 73). ARNOB. nat. 3, 43 p. 140, 25 ne ... *dei* piaculis nos teneant -bus obligatos. 6, 6 p. 218, 15 aut pro dis ... mortuos vos colere aut -em fieri numinibus c o n t u m e l i a m (HIL. in Matth. 12, 15 in deum -is convicii c.). LACT. epit. 47, 2 cum ... *homines* haec audiunt, velut aliquod -e n e f a s detestantur (OPTAT. 6, 1 p. 143, 7 AVG. ord. 2, 17, 46). SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 43, 17 e r r o r e (AVG. c. Cresc. 2, 12, 15. MACR. Sat. 3, 10, 7 non). HIL. in psalm. 118 beth 6 -is p e c c a t i culpam (OPTAT. 6, 6 p. 154, 23 AVG. c. Cresc. 4, 8, 10). OPTAT. 2, 18 p. 52, 19 -es sordes. CLAVD. DON. Aen. 3, 40 p. 267, 13 ne manus tuas pias et religiosas funestes et -i labe commacules. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 10 periurii -e s a c r i l e g i u m (AVG. c. Parm. 2, 10, 20). *et al.*

-e est (*c. inf.: l. 50.* quod: *l. 51*): HIL. in Matth. 10, 10 his ... -e sit aut praedicatum *Christum* non recepisse aut receptum non sancte neque catholice praedicasse. AMM. 29, 1, 18 -e illud erat, quod *eqs.* AVG. c. Cresc. 2, 12, 15 id ... -e est (*sim. ibid. saepius*). in euang. Ioh. 31, 9 hoc putabant esse -e. *n. pro subst.*: TAC. ann. 2, 76, 2 nihil adhuc -e admissum.

b *sensu latiore*: **α** *de poena sim.*: CIC. rep. 3, 19 -is poenas impendere iis, a quibus violatum sit animal (PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 184, 19. COD. Theod. 16, 5, 9, 1 summo supplicio et -i p. ... adfligi. *cf.* 7, 13, 9 ultio). VAL. MAX. 6, 8, 7 *servus* -i ... litterarum n o t a per summam oris contumeliam inustus (CLAVD. DON. Aen. 3, 40 p. 267, 6). **β** *de carne*: PS. EVSEB. GALLIC. hom. p. 657A cum coeperit -is caro ... gehennae aestibus penetrari.

2 *qui placari, mitigari, molliri nequit, fere i. q. implacabilis, inexorabilis, pertinax sim.* (*indicatur cui: l. 67*): **a** *de hominibus*: CIC. Pis. 81 *v. p. 626, 14.* SCHOL. Hor. sat. 1, 7, 9 capitales inimici et -es. **b** *de bello, infestis animi motibus sim.* (*per enallagen: l. 77*): CIC. har. resp. 4 cum his furiis et facibus ... bellum mihi -e dico esse s u s c e p t u m ([FLOR. epit. 4, 4, 1]. Phil. 13, 2. 14, 8. LIV. 4, 35, 8 b. -i se persecuturos. 33, 12, 8. 33, 47, 9. 41, 24, 7. POMP. TROG. Iust. 38, 6, 6 b. ... gestum adeo -e. QVINT. inst. 2, 16, 2. TAC. ann. 3, 73, 1 b. -e [*Pluyg.*, inexplicabile *cod.*] minitaretur. ARNOB. nat. 1, 65 p. 46, 15 IVST. 40, 1, 1. *cf.* ARNOB. nat. 1, 64 p. 44, 11 simultates [2, 40 p. 81, 5. 5, 8 p. 180, 24]. AMBR. off. 1, 39, 192 proelio. AVG. serm. 50, 6, 8 discordia). LIV. 2, 17, 2 in quos Aurunci magis iam -i (inexpugnabili *M*) o d i o quam spe aliqua aut occasione coorti cum ... excucurrissent (39, 51, 4 PS. QVINT. decl. 9, 2 p. 169, 15 FLOR. epit. 2, 15, 4 AVG. doctr. Christ. 3, 20, 30. *cf.* PS. QVINT. decl. 9, 18 p. 184, 1 -es odiorum causae). VAL. MAX. 6, 4, 5 *M. Brutus* omnem nominis sui memoriam -i detestatione perfudit. PANEG. 6, 10, 2 odia perpetua et -es iras. ARNOB. nat. 5, 19 p. 191, 3 ne a manibus mortui -is contraheretur offensio (*cf.* RVFIN. Orig. in num. 19, 1 p. 180, 10 offensam incurrit -em). HEGES. 1, 37, 4 p. 75, 21 Cleopatrae ... -em rivalitatis ... dolorem immanitatemque.

adv. **inexpiābiliter.** *i. q. inexpiabili modo, incorrigibiliter, insanabiliter sim.* (*fere de noxa vel macula; de errore: p. 1326, 2*): **1** *c. verbis*: AVG. c. Cresc. 2, 12, 15 non est ... catholicum eos hortari, ut errore correcto salvi fiant, quos -r atque insanabiliter adsereremus errare. gen. ad litt. 11, 13 p. 346, 8 ipsius dei substantiam dicunt ... -r voluntate corruptam atque perversam. c. Faust. 5, 7 p. 279, 24. 21, 16 p. 590, 2. 22, 22 p. 615, 17. c. Iul. op. imperf. 3, 179 ne isto malo -r p o l l u a n t u r, timeant (NOVELL. Valent. 18 pr. scelus, quo ... animae -r polluuntur). AVELL. p. 120, 21 (= LEO M. epist. 171, 1) se ... -r (*sc. facinore*) cruentavit. **2** *c. adi.*: AVG. discipl. 7, 7 vitium diabolicum, quo solus diabolus reus est, et -r reus.

?**inexpiātio,** -ōnis *f.* *ab* inexpiatus. *i. q. status eius, qui expiatus non est*: AVELL. p. 378, 5 (= app. p. 779, 16) si ... Petrum probare non poterunt expiatum ..., restat ut eius -e fuerit et qui ei communicavit infectus (eius inexplicatione *vel* eius expiatione *vel* in eius expiatione *l. v.*).

inexpiātus, -a, -um. *ab* in *et* expiatus. *i. q. non expiatus, non purgatus sim.*: AVG. epist. 118, 2 nimirum putas, quod aqua marina dedecus abluatur. quod si ita esset, meum certe, qui navigaturus non sum, -um remaneret. QVODV. (?) Aug. serm. cod. Guelf. app. 9, 6 p. 205, 168 multos ... sine sacramento baptismi ex ista vita fuisse ereptos atque inter vasa irae -as animas fuisse relictas.

deriv.: inexpiatio (?).

NOT. Tir. 64, 43 (*post* im-, explacabilis) **inexplā⟨cā⟩bilis** (-ca- *in K eras.*). *ab* in *et* explacabilis (*sed cf. Heraeus, ALL 12, 1902, 72*).

inexplānābilis, -e. *ab* in *et* explanabilis. *qui explanari, explicari nequit; de dictis vel scriptis i. q. non planus, obscurus* (*c. dat.: l. 29*): MART. CAP. 4, 329 nescio quid vulgo -e (inexplicabile *l. v.*) loquebatur *Dialectica.* CASSIOD. Ios. antiq. 12, 2 p. 332 *volumina Hebraica* -ia nobis existunt (*gr. 12, 36* ἀσαφῆ).

inexplānātus, -a, -um. *ab* in *et* explanatus. *de lingua eius, qui plane loqui non potest, i. q. impeditus*: PLIN. nat. 11, 174 Metellum pontificem adeo -ae (*sc. linguae*) fuisse accipimus, ut multis mensibus tortus credatur, dum meditatur ... dicere. *de scriptis, i. q. non satis enucleatus, explicatus sim.*: CASSIOD. inst. 1, 6, 6 libri ... Machabaeorum a ... Bellatore sedula expositione ... confecti sunt, ne tam magna lectio -a forsitan linqueretur.

***inexplēbilis,** -e. *ab* in *et* explebilis. NOT. Tir. 29, 51. GLOSS.L II Abav. IN 121 (= V Abba IN 71) insatiabilis (*cf.* 256 insatiabilis: -is, insaturabilis). GLOSS. ἀνεκπλήρωτος. *de notione v. p. 1327, 60. inde a* CIC. (*cf. Stang, SyOsl. 17, 1937, 74*). [*falsa l. v. pro* inexplicabilis: PLIN. nat. 34, 37.]

qui expleri, satiari non potest: **1** *proprie de nimia appetentia cibi vel potus: de animant. vel ventre sim.* (*c. gen. resp.: l. 48.* ad: *l. 49* [*c. gerund.: l. 58*]): CIC. rep. 1, 66 (*trop.*) -es populi fauces exaruerunt libertatis siti (*cf. Plat. rep. 8, 562C* πόλις ἐλευθερίας διψήσασα). SEN. epist. 89, 22 stomachum -em (*ibid.* insatiabilis gula). PLIN. nat. 10, 131 *onocrotalus* -e animal (*cf.* 11, 88 *scorpiones* cum sitiunt, -es potus [-i potu *sim. l. v.*]. AMBR. hex. 6, 4, 20 ovis ... -is ad escam insatiabiliter herbam rapit. FAVSTIN. pass. dom. p. 410B [*trop.*] saeva mors, -is [inexplicab- *Migne 57, 358B*] bellua). CLAVD. DON. Aen. 6, 595 p. 587, 4 vultur ... -i v e n t r e (OROS. hist. 5, 18, 29 -is v. cuncta consumens et semper esuriens). *liberius de creterra sim.* (*sc. per enallagen, nisi potius vi activa i. q. 'non satians' vel instrumentali 'quo quis non satiatur' accipias*): APVL. flor. 20 p. 98 ego et alias creterras Athenis bibi: ... dialecticae austerulam, iam vero universae philosophiae -em scilicet ⟨et⟩ nectaream. Plat. 2, 4 (*trop.*) desideriorum (*cf. p. 1327, 7*) ad fruendum potiendumque haustus -es.

2 *transl.* (*fere de incorp.*): **a** *sensu strictiore, i. q. insatiabilis sim.*: **α** *de animantibus* (*de animo: l. 63. c. gen. resp.: l. 62. 67; c. abl. instr.: l. 68; c.* ad: *l. 65*): LIV. 28, 17, 3 unus ... -is virtutis veraeque laudis. POMP. TROG. Iust. 38, 6, 8 populum luporum a n i m o s -es sanguinis atque imperii ... avidos ... habere (SEN. dial. 11, 11, 3 ista congerantur licet, numquam explebunt -em a. APVL. apol. 20 qui *hominis animus* si est ... ad omne lucrum -is, nec montibus auri satiabitur). SEN. dial. 11, 15, 1 colloquia, quorum -is eram. AMBR. epist. 38, 8 *Achab* -is insatiabilisque opibus suis. **β** *c. subst. desiderandi sim.* (*add. abl. instr.: l. 70*): CIC. rep. 3 frg. 3 -es c u p i d i t a t e s (TAC. hist. 4, 38, 2 quorum c. externis quoque bellis -es nulla umquam civilis victoria satiavit. NOVATIAN. trin. 29 p. 945A. *per sing.*: CIC. Tusc. 5, 16 omnia rabide adpetentem cum -i c. AMPEL. 42, 1 -is honoris Marii c. CYPR. laps. 2 divina et -i c. AMBR. hex. 6, 9, 71 necesse erat -em atque insatiabilem cibi et potus generari c. Cain et Ab. 1, 4, 14 *al.* OROS. hist. 6, 13, 1. *cf.* SEN. benef. 7, 3, 1 [*de cupiditate*] nec interest, quantum eo, quod -e est, congeras. PLIN. nat. 33, 134 -em istam habendi cupidinem). Tusc. 4, 21 *ut sit* indigentia l i b i d o -is (*cf. Ps. Andron. Rhod. de affect. 1, 4, 16* σπάνις ... ἐπιθυμία ἀτελής. TAC. hist. 2, 62, 1 epularum foeda et -is l. 2, 95, 2 satiare -es Vitellii l. CYPR. Demetr. 13 insatiabilis carnificinae rabies, ... -is l. saevitiae). SEN. dial. 5, 30, 4 quorum non expleverat spes -es. 7, 13, 4 voluptates ... quae praeceps ferantur infinitaeque sint et, quo magis inplentur, eo magis -es. PLIN. nat. 11, 283 morbus esuriendi semper -i a v i d i t a t e (TRACT. de trin. fid. 202, 21 -em videndi totius dei a.

[*Szantyr*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

RVFIN. hist. 1, 8, 6 a. -is ... cibi [ἐπιθυμία ... δεινὴ τοῦ δέξασθαί τι]. PAVL. MED. bened. 8, 2). FLOR. epit. 3, 21, 6 -is honorum Marii fames (*cf.* APVL. Plat. 2, 16 -i siti haurire avet omnia genera voluptatis [LACT. inst. 7, 1, 13 avaritia et opum -i quadam siti flagrant]). EPIST. pontif. 110 Cypr. epist. 50 p. 614, 1 -i avaritia (CYPR. epist. 52, 2 p. 617, 20 CAPITOL. Max. Balb. 17, 2 AMBR. Hel. 19, 71). IVST. 31, 8, 4 deorum simulacra -e desiderium videndi (CLAVD. DON. Aen. 1, 710 p. 139, 6 RVFIN. Basil. reg. 14). AMM. 15, 2, 4 -i quodam laedendi proposito. AMBR. hex. 5, 23, 83 -em ... devorandi naturam. Noe 9, 28 -is appetentia. RVRIC. epist. 2, 52 sicut (scilicet *codd.*) breve videtur omne, quod dulce est, ita -e est omne, quod carum (carne *codd.*) est. *et al.* *adde*: HIER. epist. 100, 15, 4 divitiarum ... -ia fundamenta.

b *sensu latiore, i. q. immensus, immodicus, finibus carens sim.*: VAL. MAX. 9, 2, 1 -is feritatis indicium. APVL. mund. praef. -i admiratione capiuntur. ACT. Pauli (RevBén. 27, 1910) p. 409, 31 caritas -is (inpl- *R*). RVFIN. hist. 7, 24, 9 -es domino gratias referebant. 10, 8, 1 -i gaudio (*cf.* OROS. hist. 2, 17, 14 -es magnorum lacrimas gaudiorum). Orig. princ. 4, 1, 1 inefficax et -e ... inceptum (*i. non perficiendum; gr.* ἀδύνατον *tantum*). PETR. CHRYS. serm. 118 p. 522^{C} mors ... omne genus hominum tali ordine -i impugnat, ut *eqs.*

adv. **inexplēbiliter.** *i. q. inexplebili modo, infinite sim.*: **a** *sensu strictiore, i. q. insatiabiliter*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 6, 2 distenditur venter et -r semper expletur. CASSIOD. in psalm. 67, 4 saturati adhuc desiderant et de coelestibus deliciis -r farciuntur. THEOD. MOPS. epit. in psalm. 41, 4^{a} ad p. 261, 24 sqq. inexplebi⟨li⟩ter pascebar lacrimis. **b** *sensu latiore, fere i. q. vehementer, infinito modo (sensu temporali praevalente, i. q. perseveranter: l. 31. cf.* SERV. Aen. 8, 559 'inexpletum lacrimans': ut sit nomen pro adverbio, id est -r): CANON. Turner II 1 p. 97^{b}, 12 -r his haesere criminibus. POMER. 1, 1, 2 *humana natura* -r auctorem beatitudinis suae conspiciat (*cf.* 1, 3, 2 [inexplicab- *l. v.*]). 1, 8, 1 domini sui praecepta ... -r (inexplicab- *l. v.*) diligat. 3, 8, 3 diabolus ..., qui -r (inexplicab- *l. v.*) de ipsa perditorum captivitate tripudiat.

inexplētus, -a, -um. *ab* in *et* expletus *sec. gr.* ἄπληστος, ἄατος *sim. legitur inde a* VARRONE AT., *in prosa a* PANEG. [*falso trad.*: SCHOL. Stat. Theb. 8, 666. *dub.*: HEGES. 4, 21 p. 274, 3 (inexploratum *l. v.*).]

A *qui expleri, satiari non potest, i. q. inexplebilis, insatiabilis sim.*: **1** *proprie*: STAT. Theb. 2, 518 -am ... alvum *Sphingis*. PRVD. apoth. 751 amnis (*sc. Tartari*) -is volvens incendia ripis.

2 *transl.*: **a** *de animant.* (*de hominibus: l. 46. 50. 51. 52; part. corp.: l. 48. m. pro subst.: l. 50. fere adverbii loco: l. 46. 51*): VARRO AT. carm. frg. 22, 2 pelagi volucres tardaeque paludis ... -as studio certare lavandi (*cf. Arat. 943* ἄπληστον κλύζονται). VERG. Aen. 8, 559 tum ... Euandrus ... haeret -us (-um P^1, *cf.* SERV. [*l. 29*] *et* GLOSS. IV 100, 50 insatiabilis) lacrimans (lacrimis *M*) ac talia fatur. OV. met. 3, 439 spectat *Narcissus* -o mendacem lumine formam. STAT. Theb. 4, 474 formidabile regnum Mortis -ae. HIER. in Eph. 5, 3 sq. p. 519^{B} insatiabilis *homo avarus* et -us. SIDON. epist. 2, 13, 3 magistratus ceu recurrentibus orbitis -us iteraverat. CE 704 (= INSCR. christ. Diehl 1049), 16 (*de episcopo*) ultor -us fidei. **b** *de rebus*: α *corpor.*: LVCAN. 2, 176 *Marius mactatus* pendit -o non fanda piacula busto *Catuli* (*inepte* ADNOT.: quia singula membra discerpti integra esse non possunt). STAT. Theb. 8, 481 -o rapitur per milia ferro. β *incorp., praecipue c. notionibus desiderandi, i. q. immensus, infinitus sim.*: VAL. FL. 6, 759 semper -is adgnoscit Iasona curis *Medea*. STAT. Theb. 7, 703 ardet -o saevi Mavortis amore. 8, 666 ille ego -is solus qui caedibus hausi quinquaginta animas (*cf.* SCHOL. *ad l.* -is pro inexplebilibus; ad caedem transtulit ... quod ad suum animum pertinebat). silv. 3, 3, 8 -o rumpentem pectora questu. PANEG. 4, 8, 3 -os libidinum pastus. IVVENC. 2, 416 ardor. AMM. 21, 16, 17 rapacitas -a (*cf.* EVSTATH. Bas. hex. 7, 3 -is [ἀπληρώτοις] hiatibus ... rapacitatis). COD. Theod. 1, 16, 7 pr. aviditas. MAX. TAVR. serm. 44 p. 625^{A} -a tibi, domine, servire iucunditas. BOETH. cons. 2, 2, 8 W. -a hominum cupiditas. 2, 6, 18 -am restinguere avaritiam.

B *i. q. non expletus, non exactus, imperfectus sim.*: HEGES. 5, 21, 3 p. 344, 19 condiendis suorum funeribus immoriebantur et -a supremi muneris officia ... derelinquebant.

*****inexplicābilis,** -e. *ab* in *et* explicabilis. NOT. Tir. 76, 9. $GLOSS.^{L}$ II Philox. IN 170 -ia: ἀδιάλυτα, ἄπορα. GLOSS. ἀπέραντος. ἀνευλύτωτος. *inde a* CIC., *deest in poesi.* [*falso pro* inexpiabilis: TAC. ann. 3, 73, 1 CONSVLT. Zacch. 2, 13 p. 77, 28. *pro* inexplebilis: APVL. Plat. 2, 16 FAVSTIN. *p. 1326, 50.*]

I *sensu passivo, qui explicari non potest*: **A** *de vinculis, nodis sim. i. q. inextricabilis, indissolubilis* (*trop.: l. 80*): CVRT. 3, 1, 16 Asiae potiturum *eum*, qui -e vinculum solvisset. QVINT. inst. 5, 10, 101 plurimi cum in hos -es laqueos inciderunt *eqs.* (FIRM. math. 4, 20, 8 hominem -ium [inextricab- *Némethy, sed v. Wikström, In Firm. stud. crit. 32*] miseriarum laqueis implicari). 5, 14, 32 quae ... *oratores* Graeci ... in catenas ligant et -i serie conectunt. GREG. M. moral. 32, 38 Behemoth iste ita -bus nodis ligat, ut *eqs.* (ISID. sent. 3, 34, 3).

B *de iis quae superari non possunt*: **1** *de locis ad transeundum difficillimis, i. q. impeditus sim.* (*trop.: l. 13. 14*): LIV. 40, 33, 2 profectos domo -es continuis imbribus viae (*cf. l. 13*) et inflati amnes tenebant (*cf.* PLIN. nat. 5, 38 ad Garamantas iter -e adhuc fuit latronibus ... puteos ... harenis operientibus. 36, 85 itinerum ambages occursusque ac recursus -es. TERT. apol. 47, 9 de una via obliquos multos et -es tramites exsciderunt). VAL. MAX. 8, 7 ext. 3 Nili fluminis -es (*i. longissimas*) ripas vastissimosque campos ... lustrabat. SEN. benef. 4, 19, 2 hunc (*deum*) ... in⟨ter⟩saeptum ingenti quidem et -i (inexpugnab- *Weyman*) muro divisumque a contactu et a conspectu mortalium non habes (*de Epicuro*) quare verearis. SALV. gub. 6, 10 lustrantur invii saltus, peragrantur silvae -es. *adde*: PLIN. nat. 36, 88 viarum illum -em errorem (MAR. MERC. $Conc.^{S}$ I 5 p. 19, 13 labyrinthi. CASSIOD. in psalm. 139, 10 'caput circuitus eorum ...': impiorum -es designat e.).

2 *de negotiis sim., i. q. difficilis, impossibilis*: CIC. Att. 15, 9, 2 tu quid egeris tua cum tristi, tum etiam difficili ad consiliandum (concil-? *v. vol. IV 440, 5*) legatione, vehementer exspecto; est enim -is. AMM. 19, 11, 7 negotio, quod *imperator* rebatur -e (*cf.* PASS. Mar. Iac. 12, 2 ne -e [expectabile *l. v.*] fieret cruentum illud et barbarum ministerium). BOETH. cons. 1, 4, 12 W. cum acerbae famis tempore gravis atque -is indicta coemptio profligatura inopia Campaniam provinciam videretur.

3 *de iis, quae mente comprehendi non possunt, i. q. inenarrabilis, indefinibilis, incomprehensibilis sim.* (*c. dat.: infra l. 66; de ratione, agnitione sim. fere i. q. impossibilis: l. 36. 38*): **a** *generatim* (*fere incorporaliter; corporaliter: l. 39. 48*): CIC. Att. 8, 3, 6 o rem ... difficilem et -em! atqui explicanda est ([15, 4, 5]. 10, 2, 2. AMBR. hex. 6, 2, 8 sapientiae vanitates ..., quae r. -bus mentem nostram occupant). LIV. 37, 52, 9 cum ... in vicem non magis mutua quam -i facilitate certatum esset (TERT. praescr. 39, 2 vim et in excogitandis instruendisque erroribus f. non adeo mirandam quasi difficilem et -em *eqs.*). VAL. MAX. 8, 1 amb. 2 ille transferendo quaestionem, hi differendo damnandi atque absolvendi -em cunctationem vitabant. PLIN. nat. 18, 207 dierum ipsorum anni solisque motus prope -is ratio est (BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 22 p. 66, 21 *syn.* interminabilis. *cf.* PRISCILL. tract. 11, 143 intellegentiae. AMBR. in psalm. 38, 4, 2 vel -is vel difficilis agnitio). 24, 5 compositiones et mixturae -es decantantur. PAVL. dig. 44, 2, 6 *ne* modus litium multiplicatus summam atque -em faciat difficultatem (GELL. 20, 1, 15). GELL. 14, 2, 3 -is reperiendae sententiae ambiguitas (*cf.* NOVELL. Valent. 1, 3, 2 minutarum supputationum caligines -i obscuritate confusas. BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 294, 4 caliginem [*de doctrina libri*]). 16, 2, 3 indefinitus ... -isque sermo fiet, nisi interrogationibus responsionibusque simplicitus fuerit determinatus (*cf.* SCHOL. Stat. Theb. 2, 511 inexplicitis: -bus sive obscuris vocibus. CASSIOD. in psalm. 144 div. partes). LACT. opif. 8, 9 -is est ac mira subtilitas *oculorum*. HIER. epist. 126, 2, 3 in quibus (*prophetae partibus*) sacratissimi et -is templi aedificatio, varietas mensuraque describitur. AVG. in euang. Ioh. 123, 5 nescio quo ... -i modo quisquis seipsum, non deum amat, non se amat ($CONC.^{S}$ II 3, 3 p. IX 3 *syn.* incomprehensibili). EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 927^{B} disciplinae (*gr.* ἀνύπαρκτον).

b *speciatim*: α *in arte dialect.* (*cf. infra l. 71*): SEN. benef. 5, 19, 9 sorites ... ille -is subit, cui difficile est modum imponere. GELL. 9, 15, 6 controversiam parum consistentem, quod genus Graeci ἄπορον vocant, Latine autem id non nimis incommode -e dici potest. β *in theologia*: ARNOB. nat. 1, 62 p. 43, 8 -is ratio fati *Christi* clausis patefacienda mysteriis. AMBR. spir. 3, 12, 86 -em maiestatem ... trinitatis. RVFIN. Basil. hom. 6, 1 virtutem (Ps. FVLG. RVSP. pro fid. 10 *divinitatis* inaccessam lucem, -em v., sine fine magnitudinem). CONSVLT. Zacch. 1, 17 p. 20, 13 -is bonitas dei. FAVSTIN. trin. 3, 5 'generationem eius (*dei*) quis enarrabit?' non quasi ignorabilem, sed quasi -em (ANIAN. Chrysost. hom. 2, $1^{extr.}$ est ... *g. domini* -is tota, neque ulli prorsus effabilis [ἀνέκφραστος ... καὶ ἀπόρρητος]). FVLG. RVSP. epist. 14, 26 incomprehensibilem ... atque -em intellectui creaturae magnitudinem creatoris (*v. Friebel, Fulg. der Mythogr. u. Bischof p. 23*). MVTIAN. Chrysost. hom. 6, 4 pulchritudo -is (ἀμήχανον) angelorum.

n. sg. pro subst.: ARNOB. nat. 3, 40 p. 138, 8 -e nescio quid dicens. -e est (*cf. p. 1329, 23. seq.* quod: *l. 76*): CIC. ac. 2, 95 haec ... -ia esse dicitis; quod est odiosius quam illa quae nos non comprehensa et non percepta dicimus (2, 97). GELL. 5, 10, 15 dubiosum hoc -eque esse, quod utrimque dicebatur. COMMENT. Lucan. 6, 611. AVG. c. Cresc. 1, 3, 5 dicis, quod ... credam me solum terminare posse, quod aliis velut -e visum atque ideo iudici deo dimissum est. MAX. TAVR. c. Iud. p. 805^{A} illud -e est et indicibile, quod *eqs.*

C *praevalentibus notionibus secundariis*: **1** *i. q. immensus, infinitus sim.*: **a** *de numero*: PLIN. nat. 34, 37 -i (inexpleb- *l. v.*) multitudine *insignium*. IVL. VAL. 2, 27 -ia hostium milia. **b** *de tempore*: QVINT. inst. 8, 6, 1 circa quem -is et grammaticis inter ipsos et philosophis pugna est. ARNOB. nat. 7, 26 p. 259, 25 annorum -is series. RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 8, 1 infinitum et -e aeternum, id est sine initio. **c** *de dimensione*: CONSVLT. Zacch. 1, 25 p. 30, 33 -is poli molem. **d** *de modo vel gradu* (*fere*

[*Szantyr*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

affectuum; aliter l. 7. 8. 10. 16. 17): SEN. epist. 74, 6 quisquis se multum fortuitis dedit, ingentem sibi materiam perturbationis et -em fecit. 95, 29 non singulares morbi nascuntur, sed -es, diversi, multiformes (PLIN. epist. 5, 21, 3 -i m. liberari). PS. QVINT. decl. 5, 4 p. 92, 14 -es doloris aestus (*cf.* 18, 2 p. 322, 3 -is doloris aestum [ENNOD. epist. 5, 12, 1 p. 135, 17]). 16, 3 p. 293, 3 magnas et -es navigandi fuisse causas (ENNOD. opusc. 3, 67 p. 347, 23). APVL. met. 11, 24 voluptate. AMM. 15, 3, 5 culpae. 30, 1, 18 -e ... principis odium. PS. HIER. epist. 5, 2 curas. AVG. epist. 40, 5 quanta et quam -ia mala. EPIST. pontif. 649 Loewenfeld 8 deploratione. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 43, 35 propter haereticam vesaniam suam et -es tumultus illicitos *eqs.* FAVSTIN. trin. 2, 8 divinae dilectionis (*cf.* ENNOD. opusc. 3, 154 p. 371, 2 amor. CASSIOD. in psalm. praef. p. 10B desiderium). ENNOD. opusc. 3, 193 p. 381, 13 inopinatum scelus, ineffabilis calamitas, -is luctus (*cf.* CASSIOD. in psalm. 80, 1 abundantissimam atque -em laetitiam). 5, 20 p. 398, 25 clade. CASSIOD. in psalm. 64, 11 -em modum donationis. *et al.*

2 *i. q. inevitabilis sim.*: FIRM. math. 6, 24, 3 publici sermonis -es notas (*v. Wikström, In Firm. stud. crit. 33*). CONC.S I 3 Rustic. p. 169, 3 *deus* -em (incomprehensibilem *vers. Tur., gr.* ἄφευκτον) tibi punitionem parans. GREG. M. dial. 4, 47 p. 306, 17 M. quis hanc tam -em damnationis sententiam ... non pertimescat?

D -e est (*cf. p. 1328, 70*) *c. inf.*: PLIN. nat. 23, 32 de generibus singulis disserere inmensum et -e est. AMBR. hex. 3, 15, 62 -e est singularum rerum exquirere proprietates.

II *sensu activo, qui explicare, decernere non potest*: MART. CAP. 5, 447 aliud *genus auditoris* eius, qui honestate vel utilitate incerta dubius alienae sententiae persuasionem -is deliberator exspectat.

adv. **inexplicābiliter.** *i. q. inextricabiliter*: AVG. epist. 108, 16 (*trop.*) ne vos in Maximiani causa -r implicetis. *i. q. inenarrabiliter*: CONC.S I 5 p. 289, 7 carnaliter nascitur, qui coniugii iure ex ordine nascitur humano, hic autem (*Christus*) -r, superveniente spiritu sancto. *fere i. q. inexpiabiliter*: AVG. c. Secundin. 26 natura dei totiens mutabilis, totiens victa, totiens corrupta et ex parte -r inquinata.

inexplicātus, -a, -um. *ab* in *et* explicatus. *i. q. non enarratus*: ARNOB. nat. 7, 12 p. 246, 13 quas tamen nos partes, quia res nimium longi est multique sermonis, -as transcurrimus atque intactas. *fere i. q. imperfectus, non satis elaboratus*: AMBR. Cain et Ab. 2, 1, 1 ut nihil inperfectum finis noster inveniat, nihil -um terminus vitae nostrae offendat.

inexplicitus, -a, -um. *ab* in *et* explicitus. *i. q. non explicitus*: STAT. Theb. 2, 511 conlustrat *Sphinx* campos, si quis concurrere dictis hospes -is (*i. inextricabilibus, obscuris*) ... audeat. MART. 9, 47, 1 Democritos, Zenonas -osque Platonas (*i. libros Platonis non evolutos, non lectos; v. Friedlaender ad l. et cf.* explico *vol. V 2, 1727, 69*). PRVD. cath. 3, 153 tractibus anguis -is (*i. vix volubilibus; inepte* SCHOL.: innumerabilibus) virus inerme piger revomit *calcatus.*

inexplōrābilis, -e. *ab* in *et* explorare. *qui explorari, perspici non potest*: PS. ORIG. in Iob 2 p. 494B sic ... transivit ... Iob ... dolorum pelagus, sic superavit -em suam tentationum multitudinem. IGNAT. Trall. 7, 1 vitam vestram -em (ἀπρόσκοπον) apponite omnibus hominibus, ne 'efficiamini muscipula explorationis et sicut retia extensa' (*Os. 5, 1*).

inexplōrātus, -a, -um. *ab* in *et* exploratus. GLOSS.L II Abav. IN 111 -a: inexaminata. III Abstr. IN 76 -a: inexperta, ⟨ignorata?⟩. *inde a* LIV. [*dub.*: HEGES. 4, 21 p. 274, 3 *v. p. 1327, 37.*]

i. q. non investigatus, inexpertus, nondum cognitus: I *de rebus*: A *vi strictiore* (*in re milit. [cf. p. 1330, 18]: l. 62 sqq.*): 1 *de locis*: LIV. 26, 48, 4 quod eos (*sc. milites*) non ... altitudo moenium, non -a (expl- *l. v.*) stagni vada ... deterruisset. SEN. contr. 7, 7, 14 -is locorum insidiis. SEN. benef. 7, 2, 6 qui extra naturae terminos arma proferret, qui se in profundum -um et immensum ... immitteret. ITIN. Alex. 38 -am adorti alvei partem. RVFIN. Greg. Naz. orat. praef. 4 mari. *praedicative*: LIV. 39, 51, 6 grave imperium regum nihil -um, quod investigari volunt, efficit. 43, 4, 6 tum adeo vicina etiam -a erant, ut *eqs.* EVSTATH. Bas. hex. 9, 4 p. 961B nec illum relinquens -um locum *canis.* 2 *de variis rebus* (*add. dat.: l. 72. 73; abl. abs.: l. 71. 76. 77*): SEN. frg. 90 -a fronte, per quam produntur animi. PLIN. nat. 35, 43 *atramentum* Indicum ex India -ae adhuc inventionis mihi. PS. QVINT. decl. 17, 8 p. 307, 19 pudoris. CENS. 22, 4 portionem *diei* ... adhuc astrologis -am. HIL. trin. 1, 29 assertiones. EPIST. pontif. 255 Migne 13, 1141A -ae vitae homines. PRISCILL. tract. 4, 75 inter -as humanae vitae conversationes. AMBR. Ioseph 5, 26 inaudita causa, -a fide veri. AVG. civ. 3, 15 p. 118, 21 D. -o iudicio eius et inexperto. CASSIOD. var. 2, 15, 3 posteritas. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 12 p. 363 non ... -a ratione (οὐκ ἀνεξετάστως). *praedicative*: HIL. trin. 1, 32 nihil -um, nihil tacitum dereliquimus (AMBR. hex. 5, 9, 25 reliquit).

B *accedunt notiones secundariae*: 1 *fere i. q. improvisus, inopinatus sim.*: PRISCILL. tract. 10, 124 inter tot -as humanae vitae molestias. AMBR. off. 1, 38, 189 animum mala -a plus frangunt. exc. Sat. 1, 40 tolerabiliora ... doloris praemeditata quam -a vulnera. Cain et Ab. 1, 4, 14 -os concubitus pollicetur *voluptas.* 2 *adhuc ignotus, fere i. q. singularis*: ALC. AVIT. epist. 55 p. 84, 16 offert se nobis -a criminum magnitudo.

II *de hominibus*: MIN. FEL. 28, 1 incognitis et -is (*neutr. intell. Rauschen*) iudicare. SYMM. epist. 5, 54, 1 incertus atque -us procurator.

n. pro subst. (*fere plur.; sg.: l. 13*): SEN. benef. 6, 30, 6 dum vindicant -a pro certis. AVG. anim. 1, 2, 2 ubi ... mihi animus erga me hominis ignotus est et incertus, melius arbitror meliora sentire quam -a culpare. AVELL. p. 102, 1 nec inexplorati[oni]s fama[m]que iacta[n]ti[bu]s tam facile crederetur. CASSIOD. var. 8, 13, 1 sine merito ... remuneratum putatur ..., quod subitum est, nec -i suspicionem refugit, quod repente provenerit. THEOD. MOPS. epit. in psalm. 48, 4b ad p. 317, 3 non ⟨in⟩explorata loquar, sed quae multa meditatione collegerim (οὐκ ἀδοκιμάστως φθέγγομαι).

abl. abs. **inexplōrātō** *pro adv.* GLOSS.L III Abol. IN 134 (*cf.* 177) -o: incerto. *in re militari i. q. non explorato itinere*: LIV. 6, 30, 4 -o pabulatum cohortes misere. 21, 25, 9 ibi -o profectus in insidias praecipitat. 22, 4, 4. 26, 3, 4 agmine -o euntem (27, 26, 6). AMM. 30, 7, 8 semper quolibet -o ruentes. *i. q. indagatione non facta*: EPIST. pontif. Arel. 21 p. 31, 37 nec omnis ferro statim culpa compescitur aut -o, vel quod facile prodesse possit, offertur.

adv. **inexplōrātē.** *i. q. sine indagatione, inquisitione*: GELL. 5, 19, 5 arrogationes non temere nec -e committuntur.

inexpressus, -a, -um. *ab* in *et* expressus. *i. q. dilucide non expressus sim.* (*praedicative [in fig. litot.]: l. 30*): COMMENT. Lucan. 3, 415 'non vulgatis sacrata figuris numina': -a enim et incerta omnes in se deos conferebant. HEGES. 5, 45 p. 396, 1 quid deberetur reverentiae sacerdotibus, quo potuit ministerio, non -um reliquit *puer.*

inexprobrābiliter *adv.* *ab* in *et* exprobrare. *i. q. sine exprobratione, probro*: RVSTIC. Conc.S I 4 p. 140, 30 quae se bene habent et -r et asserunt veritatem et rectae fidei militant.

Szantyr.

***inexpūgnābilis,** -e. *ab* in *et* expugnabilis *sec. gr.* ἄμαχος, ἀμάχητος *sim.* (*cf.* DON. gramm. IV 377, 8 *v. p. 591, 51*). valde -is: *l. 72.* NOT. Tir. 46, 5. GLOSS.L V Aa I 276 invictissimus, invincibilis. GLOSS. ἀκαταμάχητος. *inde a* CIC. *et* LIV.; *e poetis habent dactylici* OV., STAT., PRVD., *praeterea* SEN. trag. *et* OCTAVIA. [*falsa l. v.*: LIV. 2, 17, 2 (-i *M*, inexpiabili *cett.*, *v. p. 1325, 74*).]

A *de hominibus, i. q. insuperabilis, invincibilis*: 1 *strictius de eo, qui non potest cogi, ut manum det et finem pugnandi faciat*: VELL. 2, 115, 4 Delmatae ... angustiis saltuum paene -es. CVRT. 3, 1, 7. STAT. Theb. 2, 594 -is obstat *Tydeus.* IVST. 37, 4, 2 invictus ipse -em exercitum fecerat *Mithridates.* CHALC. transl. p. 24D -em numero manum ... a vestris legionibus esse deletam. VVLG. Ezech. 32, 12 gentes. CASSIOD. Ios. antiq. 15, 5 p. 434 (*15, 115* ἀμάχους). MVTIAN. Chrysost. hom. 6, 1 p. 277extr. virorum -ium ... et fortium (ἀκαταμαχήτων). 30, 1 p. 427in. *disciplina* (*cum exercitatione comparata*) athletam ... -em declarat (ἄμαχον, *syn.* insuperabilem). NOVELL. Iust. 28, 6 -is violentis (δυσκαταμάχητος).

2 *latius de eo, qui rebus adversis infringi non potest, fere i. q. indomitus sim.*: a *de moribus*: CIC. Tusc. 5, 41 volumus ... eum, qui beatus sit, tutum esse, -em, saeptum atque munitum. SEN. nat. 4 praef. 11 -em virum adversus insidias *eqs.* CYPR. epist. 12, 1 p. 503, 11 usque ad mortem fideles et stabiles et -es pervenerunt. LACT. opif. 4, 5 quod hominem contra morbos ... solidum atque -em faciat. BOETH. cons. 4, 6, 42 W. suppliciis -es. b *alia*: OCTAVIA 870 ut ne -is esset *mulier.* SVLP. SEV. chron. 2, 38, 2 *Arriani* ex consensione multorum -es erant.

B *de rebus*: 1 *corporeis* (*neutr. l. 77*): a *strictius: qui non potest expugnari*: LIV. 2, 7, 6 alto atque munito loco arcem -em fore (24, 3, 10 suis viribus. 28, 19, 18. 37, 6, 3. 42, 67, 7 et loco et praesidio valido -is a. [res *cod.*, inexplicabilis r. *Walter*]. QVINT. decl. 282 p. 147, 16. SVLP. SEV. chron. 2, 22, 2 loci naturā). 5, 6, 9 urbes munitionibus ac naturali situ (25, 23, 3) -es (GELL. 18, 3, 5 AMM. 25, 8, 17. *cf.* LIV. 28, 6, 11 oppidum [FRONTIN. strat. 3, 6, 4]. AMPEL. 18, 14 Contrebiam -em Hispaniae civitatem [AMM. 24, 7, 1 situ ipso]). 24, 37, 2 Henna ... loco -is erat (*cf.* FLOR. epit. 4, 2, 40 quippe quam [*sc. Dyrrachium*] vel situs -em faceret. VVLG. II Macc. 12, 21 *coniunct.* accessu difficile [δυσπολιόρκητον]). 32, 15, 4 locum ... prope -em (CASSIOD. Ios. antiq. 2, 10 p. 52 valde -is [*2, 249* δυσπολιόρκητον σφόδρα]. *cf. l. 80*). 32, 21, 14 claustris. 44, 6, 10 castello. 45, 41, 4 ⟨castra⟩. VAL. MAX. 9, 6 ext. 2 urbem -bus muris cinctam (HEGES. 5, 2, 1 p. 296, 1 qui m. -es Hiericho ... conplanasti. *al.* CAES. AREL. serm. 115, 6 p. 459, 14 muri [*sc. Hiericho*], qui adversus ferrum -es extiterant). SEN. epist. 94, 61 multi inveniuntur ... qui -ia saeculis et per aliquot aetates tuta prosternant. *speciatim de impedimentis locorum militibus ad pugnandum difficilium*: LIV. 9, 31, 13 quem esse iam virtuti Romanae -em locum? 31, 39, 9 viam ... obiectis per omnes transitus operibus -em fecit. *inde varie per imag.* (*fere in sermone philos. et eccles., i. q. securus a perturbationibus animi [e. g. l. 84 sqq.] vel periculis mundi [e. g. p. 1331, 6. 11] vel invasione doctrinae falsae [p. 1331, 13]*): SEN. clem. 1, 19, 6 unum est -e

[Kugler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

munimentum amor civium ([PLIN. paneg. 49, 3 hoc -e m.: munimento non egere]. epist. 113, 27 quid est fortitudo? m. humanae imbecillitatis -e *eqs.* CONC.S I 5 p. 149, 13 mendacium tamquam -e et invincibile m. [= p. 260, 35 murum; *gr. I 1, 6 p. 119, 17 ἄμαχον*]. GREG. TVR. vit. patr. 9, 2 ad omnia ... incitamenta hoc *signum crucis* [*cf. l. 11*] esse -e m.). dial. 2, 6, 8 *moenia* illa, quae sapientem tuentur, ... nullum introitum praebent, excelsa, -ia, diis aequa. epist. 74, 19 nullus ... contra fortunam -is murus est: intus instruamur (82, 5 philosophia ..., -is m. *eqs.* PANEG. 6, 11, 2 ille est -is m., quem exstruit fama virtutis. LACT. inst. 4, 27, 8 quos signum *crucis* [*cf. l. 6*] ... munierit tamquam -is m. mort. pers. 20, 4. RVFIN. Orig. in Ios. 24, 3 p. 451, 6 *Iesus* faciebat in eo [*sc. loco in anima mea accepto*] m. -es. AVG. serm. 294, 18, 17 contra hunc -em m. [*sc. veritatis canonem*] ... arietat. OP. imperf. in Matth. 3 p. 654 *spiritus sanctus* quasi m. quodam -i circuit *animam*). FRONTO p. 121, 4 N. arcem munitam et invictam et -em, quae in fratris tui pectore sita est (ARNOB. nat. 2, 65 p. 101, 15 per hanc [*sc. ianuam quae est Christus*] solum est ingressus ad lucem ... ceteris omnibus clausis atque -i a. munitis). AVG. virg. 25, 25 p. 260, 22 quod *spiritus sanctus* ... beluinum inpetum ab ovili suo -i munitione repelleret.

b *latius: qui non potest destrui, indelebilis*: OV. met. 5, 486 -e gramen. PLIN. nat. 10, 94 molem continuatione nidorum evaganti Nilo -em opponunt *hirundines* (SVLP. SEV. dial. 3, 9, 2 *columna* inpacta idolo totam illam -em m. solvit in pulverem). 33, 72 est ... terra ex quodam argillae genere glarea mixta ... prope -is. 35, 166 *pulverem* mersum ... protinus fieri lapidem unum -em undis. 36, 106 *cloacae* durant ... prope -es. *speciatim per similitudinem* (*cf. p. 1330, 81*): VVLG. sap. 5, 20 *dominus* sumet scutum -e (ἀκαταμάχητον) aequitatem (*cf.* CASSIOD. in psalm. 102, 22 digna commonitio, ... quae contra omnes casus tamquam clypeus -is assumatur). RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 23 *Ambrosius* omnium ecclesiarum columna quaedam et turris -is (OROS. hist. 7, 26, 3). EPIST. pontif. 292 Migne 20, 489A esse -e unum corpus incipiat *catholica fides*. SALV. eccl. 1, 11 -bus ... necessitudinum vinculis (*cf. l. 55 sqq.*).

2 *incorporeis*: **a** *ad animum humanum (deum: l. 48. 53) pertinentibus (spectat ad strictiorem pugnandi sensum: l. 38), i. q. invincibilis, fortis*: OV. met. 11, 767 non agreste ... nec -e amori pectus (*cf.* trist. 4, 10, 65 molle Cupidineis nec -e telis cor. LIV. 33, 17, 9 -es hostium animi. SEN. Phoen. 165 animam duram, -em). VAL. MAX. 4, 7, 7 vestros ... constantis animos ..., vestram -em taciturnitatem. 9, 15 ext. 1 -em Caesaris constantiam. SEN. epist. 57, 4 non est hoc timor, sed naturalis adfectio -is rationi. CYPR. epist. 10, 2 p. 491, 15 (= LVCIF. moriend. 5 p. 295, 28) -em fidem *martyrum* superare non potuit saeviens diu plaga repetita. 39, 2 p. 582, 11 -i firmitate certaminis sui adversarium vincit *Celerinus martyr*. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 1 p. 805 impetus (*6, 14 ἀμάχους*). SVLP. SEV. dial. 1, 24, 3 *Martinus* -i ... adversus omnia *scandala* virtute fundatus (RVSTIC. Conc.S I 4 p. 128, 40 *dei* [*gr. I 1, 7 p. 158, 29 ἄμαχον*]). OROS. hist. 2, 11, 2 ubi -em eorum (*sc. Atheniensium*) libertatem (*q. e. libertatis amorem*) videt *Mardonius* (*cf. Iust. 2, 14, 3* nullo pretio ... venalem). CONC.S I 3 vers. Tur. p. 5, 4 intellectum• (*gr. I 1, 1 p. 11, 33 ἄμαχον*). RVSTIC. Conc.S I 4 p. 59, 15 *dei* nutum. BOETH. syll. categ. 1 p. 794C veterum virorum -bus auctoritatibus acquiescent.

b *aliis*: **α** *fere i. q. gravis, durus, firmus, robustus, vehemens sim.*: CELS. 3, 20, 1 -is paene dormiendi necessitas (ARNOB. nat. 7, 10 p. 245, 8 praeteritorum cum imminentibus. CLAVD. DON. Aen. 5, 700 p. 504, 20 fatorum). SEN. dial. 1, 4, 5 favor. 2, 3, 5 lapidum -is ferro duritia. benef. 2, 29, 2 bona valetudo ... vitiis -is. APVL. met. 3, 18 -i magicae disciplinae potestate. ITIN. Alex. 52 civitas ... firmitudine -i. CHALC. transl. p. 49A manum ... conserere adversum -em omni rationi (*conieci*, ratione *trad.*) et omni eloquio fraudem crassis tenebris involutam (*gr. χαλεπὸν καὶ ἀμυδρὸν εἶδος ἐπιχειρεῖν λόγοις ἐμφανίσαι. Chalcidium in propria significatione verbi ἐπιχειρεῖν ludere apparet*). PALLAD. 10, 17 *uvis* -is acerbitas contra blandimenta aestivi caloris induruit. CLAVD. DON. Aen. 12, 870 p. 632, 29 monstrum. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 6, 11 p. 792 bellum (*5, 371 ἄμαχον*). PRVD. ham. 487 -e turris praesidium (*i. intellegentia virtutis dominicae*. CASSIOD. in psalm. 122, 1). **β** *fere i. q. non refutabilis, indubitabilis, non ambiguus, verus, ratus sim.*: SEN. benef. 6, 3, 3 possessionem. QVINT. inst. 5, 10, 44 probationes (CHALC. comm. 355 p. 378, 23). 7, 3, 18 verborum finitio. LACT. inst. 7, 1, 16 quaecumque dicimus, ... vera et -ia illis videbuntur (ira 4, 10). CHALC. transl. p. 29B causa et ratio (ἀμεταπτώτους *sc.* λόγους. p. 29C inconcussas -esque. MACR. somn. 1, 1, 6). HIL. trin. 11, 8 p. 404B impietatis ... tamquam munitissimam et -em defensionem. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 22 p. 833 principatum (*7, 73 ἀνανταγώνιστον*). MACR. somn. 2, 15, 31 -is syllogismus ex confessarum rerum indubitabili luce colligitur. AVELL. p. 10, 21 verbis. MAR. MERC. Conc.S I 5 p. 34, 2 indubitatis et -bus firmor allegationibus. CONC.S I 5 p. 152, 22 callidum aliquid se dicere et -e arbitratur (*p. 265, 6* indecertabile, *v. p. 1125, 53*).

iuncturae et struct.: ad: *supra l. 5.* adversus: *p. 1330, 55. 77. supra l. 47.* contra: *p. 1330, 57. supra l. 8. 65.* *dat. (ab abl. hic illic non certo discernend.): p. 1330, 51. 58. 63. 77. 80. 1331, 37. 38. 42. 59 bis. 62. abl. (cf. l. 1): p. 1330, 43. 46. 62. 64. 65. 66. 69.* *litotes: p. 1331, 37. 38. cf. p. 1330, 59.*

adv. **inexpūgnābiliter.** *i. q. inexpugnabili modo*: ALC. AVIT. hom. 24 p. 145, 5 quorum (*sc. sceptrorum sive regnorum* [*i. e. regum*]) -r ... plus haec basilicis quam propugnaculis urbs munitur. GREG. M. in Ezech. 2, 3, 22 ut inde (*sc. ab ecclesia*) praecepta conditoris, inde sumamus exempla praecedentium, per quae contra adversarios nostros -r armemur.

inexpūgnandus, (-a), -um. *ab* in *et* expugnandus. *qui expugnari non potest*: IORD. Get. 55 *Caucasus* praestat gentibus -a munimina.

inexpūgnātus, -a, (-um). *ab* in *et* expugnatus. *i. q. invictus*: PAVL. NOL. epist. 18, 5 -a ... viduarum ... integritas. CASSIOD. hist. 4, 29 p. 978A -as animas in fide servastis (*Socr. hist. eccl. 2, 23 ἀκαταμαχήτους*). *Kugler.*

inexpūrgābilis, -e. *ab* in *et* expurgare. GLOSS. Loewe, Gloss. Nom. p. 167 inexpiabilis: -is, quae non potest expiari.

inexputābilis, -e. *ab* in *et* exputare. *i. q. qui computari non potest*: COLVM. 9, 4, 6 -is erat numerus.

inexquīsītus, -a, -um. *ab* in *et* exquisitus. [*dub. trad.*: PASS. Theclae Cd 8 p. 23, 22 seductoria et -a (ἀπατηλούς, *Cabc* exquisita, *A* inania, *B* vana).] *qui exquiri non potest, inexscrutabilis sim.*: ITALA Rom. 11, 33 (Zeno 1, 1, 5; *cf.* Hil. in psalm. 118, 14 p. 466, 5) quam -a sunt iudicia *dei* (ἀνεξεραύνητα, *Vulg.* incomprehensibilia). RVFIN. Basil. hom. 6, 1 decorem *dei* (ἀμήχανον). CASSIAN. c. Nest. 7, 28, 2 (*ex Greg. Naz.*) o mira et -a compago (παραδόξου, *de incarnatione*). CONC.S I 5 p. 138, 23 (= 283, 15) ea ... quae sola et -a fide creduntur (*gr. I 1, 7 p. 60, 5 ἀζητήτῳ*).

inexsatiābilis, -e. *ab* in *et* exsatiabilis, *cf.* insatiabilis. NOT. Tir. 20, 90. *i. q. non satiabilis*: ? COLVM. 7, 10, 8 pecus -e suis (*Lundström c. aliquot recc.*, inexitiabiles bis *SA*).

inexsaturābilis, -e. *ab* in *et* exsaturabilis. SYNON. Cic. p. 414, 12 B. GLOSS. ἀκόρεστον. *i. q. non satiabilis* (*c. gen.*: *l. 36*): ARNOB. nat. 2, 40 p. 80, 26 ut ... in habendi studium -i pectoris ardescerent adpetitu. OROS. hist. 3, 18, 10 humani sanguinis -is *Alexander*. 7, 37, 9 paganus barbarus et vere Scytha, qui ... -i crudelitate ipsam caedem amaret in caede.

inexscrūtābilis, -e. *ab* in *et* exscrutari (*cf.* imperscrutabilis). [*l. v.*: CONC.S II 3, 2 p. 8, 27. *v.* inscrutabilis.] *qui investigari, explorari non potest*: ITALA Rom. 11, 33 (Cypr. testim. 3, 53 p. 155, 18 Hil. in psalm. 118, 8 p. 374, 19 = 129, 1 p. 648, 1) quam -ia (inscrut- *l. v. Cypr.*) sunt iudicia *dei* (ἀνεξεραύνητα, *Vulg.* incomprehensibilia. HIL. trin. 11, 47 -ium i. infinitate). *n. pro subst.*: CLEM. ad Cor. 20, 5 abyssorum ... -a (ἀνεξιχνίαστα).

adv. **inexscrūtābiliter** (*l. v.* CONC.S II 3, 2 p. 8, 21) *v.* inscrut-.

inexsecrābilis, -e. *ab* in *et* exsecrabilis. GLOSS. II 81, 47 -e ἀπευκτον. 347, 20 κεκαταραμένος. NOT. Tir. 93, 79 (*scrib.* inexsacr-).

1. inexsistēns, -entis *adi.* *ab* in *et* exsistens (*ad vert. gr.* ἐνυπάρχων *sim.*). *i. q. intus exsistens*: BOETH. anal. p. 1, 11 p. 651C dico autem similem *propositionem*, si inesse quidem, -em, si autem necessaria, necessariam (*gr. p. 32a, 11 εἰ μὲν ὑπάρχον, ὑπάρχουσαν*). elench. soph. 1, 9 p. 1019C sunt autem hi binarii quidem -es *eqs.* (*gr. p. 171a, 36 ἐνοῦσαι*).

2. inexsistēns, -entis *adi.* *ab* in *et* exsistens (*ad vert. gr.* ἀνύπαρκτος *sim*). *i. q. non exsistens*: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 50 p. 1079A *deus pater* ideo et λόγος sui ipsius et vivere et agens, habens secundum ipsam suimetipsius -em existentiam (*cf. 4, 26 p. 1132A ἀνύπαρκτος et gen. div. verb. 4 p. 18, 4 W. μὴ ὄν, adv. Arrium 1, 50 p. 1079B προόν, al.* [*Theiler per litt.*]). CONC.S I 5 p. 255, 29 copulationem ... servo decibilis et -is formae ad -em et divinam formam (*gr. I 1, 6 p. 113, 22 ἀνυποστάτου, ἀνυπόστατον*).

adv. **inexsistentiāliter.** [*ab* in *et* exsistentialiter. *Leumann.*] *i. q.* ἀνυπάρκτως: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 50 p. 1079B istud ... unum existentialiter unum, sed non ut pater -r unum, qui est secundum potentiam existentialiter unum.

inexsolūbilis, -e. *ab* in *et* exsolutus. **1** *i. q. insolubilis, qui solvi non potest*: **a** *proprie* (*in imag.*: *l. 71. 72*): AMBR. epist. 19, 18 nodo ... adstrinxit -i (PS. AVG. serm. 27, 1 quis Iudaeorum -es n. nexit?). patr. 4, 23 ut ... velut fructuosi palmitis quibusdam -is fidei vinculis alligemur (*cf.* CONSVLT. Zacch. 3, 2 p. 99, 13 -ia ... mundi istius vincla). **b** *transl.*: MAR. MERC. Conc.S I 5 p. 19, 14 -ia Thebani monstri problemata. **2** *i. q. qui exsolvi non potest*: FAVST. REI. epist. 11 p. 217, 23 caritatis -em pensionem, qua solventis magis census ditatur. PS. EVSEB. GALLIC. hom. p. 680D faenus -e pietatis. EPIST. Austras. 18 tam pro largitate muneris quam pro delectatione animorum ... -em gratiarum actionem impendimus (*'immensus' Du Cange*).

adv. **inexsolūbiliter.** *i. q. non solubiliter*: CASSIAN. conl. 17, 5, 3 nisi nos ... caritate seniorum nostrorum sciremus -r conligandos.

inexspectātus, -a, -um. *ab* in *et* exspectatus. magis -us: *p. 1333, 13. 15.* GLOSS. ἀπροσδόκητος. -um improvisum. *inde a* CIC. *et* OV. [*e coni. prob.*: *p. 1333, 6. 9.*]

i. q. non exspectatus (*litot. p. 1333, 1. 12. 18*): **1** *pro adi.*:

[Fleischer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

a *de animantibus* (*bestiis l. 3*): Ov. met. 12, 65 neque -us in armis hostis adest. PAVL. FEST. p. 113 *inmusulus ales* appellatur ... ita, quod subito et -a se immittat. b *de rebus* (*corporeis: l. 14*): CIC. de orat. 2, 225 pro di immortales, quae fuit illa, quanta vis *Crassi*! quam -a! (FRONTIN. strat. 3, 11, 1 prohibere -am v. non potuerunt). VAL. MAX. 6, 8, 7 quo ... officio perfectissimum ⟨in⟩expectatae (spect- *pauci dett., Halm*) pietatis cumulum expleverat. SEN. epist. 33, 2 sed ⟨in⟩ illo magis adnotantur *historiae*, quia rarae interim interveniunt, quia -ae ([ς, inspectatae *codd.*]. *cf.* PETRON. 100, 5 uterque nostrum tam -o ictus sono amiserat sanguinem. CLAVD. DON. Aen. 11, 250 p. 446, 3 -a atque contraria *verba*). 107, 2 nihil horum insolitum, nihil -um est. QVINT. inst. 8, 3, 74 quo quaeque *similitudo* longius petita est, hoc plus adfert novitatis atque -a magis est. FRONTIN. strat. 3, 9, 7 classe -a portum cepit. PLIN. epist. 8, 18, 2 omnia pietate plenissima, ac tanto magis -a (exspectata *l. v.*) sunt. CONC.S I 5 p. 356, 26 a quibusdam turbatus est et in sollicitudines -as incidit. *n. pro subst.* (*plur.: l. 18. 21*): VAL. MAX. 5, 10 ext. 3 nihil mihi ... -um aut novum nuntias. SEN. epist. 91, 3 -a plus adgravant. QVINT. inst. 9, 2, 22 nonnumquam ... aliquid -um subiungimus (9, 2, 24 si quid nobis ipsis dicamus -um accidisse). Ps. QVINT. decl. 17, 18 fractae malorum contentione mentes ad -a caligant. PLIN. epist. 9, 17, 2 nequaquam me ut -um festivumve delectat, si quid *eqs.*

2 *pro partic.*: AMM. 29, 2, 27 -o veritatis indicio. HEGES. 1, 29, 11 p. 51, 24 -is ventorum flatibus profectus.

inexstīnctibilis, -e. *ab* in *et* exstinctus, *cf.* inexstinguibilis. *i. q. inexstinguibilis*: ITALA Marc. 9, 43 (cod. a) mitti in gehennam in ignem -em (ἄσβεστον, *Itala al. et Vulg.* inexstinguibilem; *item* 9, 45 [cod. a]. Luc. 3, 17 [cod. d]). *cf. l. 60.*

inexstīnctus, -a, -um. *ab* in *et* exstinctus *sec. gr.* ἄσβεστος. a *proprie i. q. non exstinctus* (*fere i. q. inexstinguibilis l. 34. 35*): Ov. fast. 3, 428 vivite -i, flammaque duxque (*cf. l. 36*), precor. 6, 297 ignis -us templo celatur in illo (PAVL. NOL. carm. 32, 130). PAVL. NOL. carm. 27, 21 *dies* semper -o praesens mihi lumine fulget (CARM. de resurr. 189 semper -am habere luminis auram). b *transl. i. q. insatiabilis* (*l. 37. 38*) *vel sempiternus* (*l. 38. cf. l. 32*): Ov. fast. 1, 413 te quoque, -ae Silene libidinis, urunt. Ib. 426 plenus -a conficiare fame. trist. 5, 14, 36 teneat ... nomen -um Penelopea fides (CARM. poet. min. V 79, 12).

***inexstinguibilis,** -e. *ab* in *et* exstinguere *sec. gr.* ἄσβεστος, *cf.* exstinguibilis. -abilis: ITALA Matth. 3, 12 Marc. 9, 42. 44 (gat.). GLOSS. ἄσβεστος. quae extingui [magna] non potest. *leg. ap.* VARRONEM *et* SCRIB. LARG., *deinde ab* ITALA *et* TERT.

1 *i. q. qui exstingui non potest*: a *de igni*: α *generatim*: ITALA sap. 7, 10 (Ambr. in psalm. 118 serm. 14, 10 = VVLG.) lumen iusti semper -e est ([ἀκοίμητον. *cf.* ORIG. in Matth. ser. 49 p. 104, 2]. CHROMAT. in Matth. 5, 4 p. 342A legis ac gratiae). ARNOB. nat. 3, 30 p. 132, 6 aethera ... flagrantem vi flammea atque ardoris -i vastitate (*sc. Iovem*). LACT. inst. 7, 19, 5 antecedet eum *Christum* flamma -is (Ps. AVG. serm. 130, 1. PROSP. c. coll. 12, 3 caritatis). AMBR. hex. 4, 3, 10 inluminatio eius (*i. ignis divini*) -is est. AVG. civ. 21, 6 p. 498, 13 D. ita ista λύχνος ἄσβεστος id est lucerna -is nominata est (*ibid. saepius*). in euang. Ioh. 22, 10 lux Christus -is (HESYCH. in lev. 19, 13 p. 1026D. CAPREOL. epist. 2, 5 p. 853A [= CONC.S II 3, 3 p. IX 26]). PETR. CHRYS. serm. 116 p. 518C -e gignitur et exaltatur incendium *peccati*. β *speciatim de igni gehennae* (*? de purgatorio infra l. 66*): *in locis biblicis* (*gr. resp.* ἄσβεστος): ITALA Matth. 3, 12 (codd. a b f ff²l n *al.* = VVLG. [= Luc. 3, 17]) paleas ... comburet igni -i. Marc. 9, 43 (codd. b c d f ff² *al.* = VVLG.) in gehennam, ⌊ubi est ignis -is⌋ ([⌊ ⌋ in i. -em *al.*]. 9, 45. *cf. l. 28*). *inde ap.* ECCL.: TERT. adv. Prax. 1 p. 228, 25 omnes adulterae fruges igni -i cremabuntur (uxor. 1, 6 l. 16. IREN. 4, 33, 1 comburens paleas i. -i [CYPR. epist. 37, 2 p. 577, 20. *et al.*]. CYPR. epist. 58, 10 p. 665, 24. ARNOB. nat. 2, 14 p. 58, 24 -es quosdam i. *et passim; nota*: CASSIAN. conl. 15, 10, 2 in illo metuendo examinis die pertransiturus ille i. -is [*cf. l. 57*]). EVCIF. reg. apost. 11 p. 61, 17 cum ... missus fueris in flammas -es (GAVDENT. serm. praef. 17 G. Ps. AMBR. paenit. 31 serm. 39, 5 TRACT. Pelag. p. 94, 27. CONC.S I 2 p. 106, 43 [= I 3 vers. Tur. p. 191, 15]. *et al.*). GAVDENT. serm. praef. 32 G. ne ... gehennae -i fiat obnoxius. Ps. AVG. serm. 252, 2 -is concrematio. FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 8 -i deputentur incendio.

b *de aliis, i. q. indelebilis, sempiternus* (*qui deponi non potest: l. 74; qui reprimi, sedari non potest: l. 75; implacabilis: l. 81*): VARRO frg. Non. p. 190, 4 mala ... consuetudo ... est -is. SCRIB. LARG. 105 stomachi vitium ... -i siti consistit. ARNOB. nat. 6, 7 p. 220, 4 -i fecit testificatione procedere. 7, 22 p. 255, 15 fecunditate (fertilitate *sim. Zinkius*). ZENO 1, 9, 1 -is pestis (*i. avaritia*). RVFIN. Orig. princ. 2, 6, 5 p. 144, 28 dilectionis (*i. Christi*) -is calor (*cf.* GREG. M. moral. 25, 16 caritas). AVG. c. adv. leg. 1, 20, 41 *dominus* et cum exstinguitur a negantibus, -is permanet. OP. imperf. in Matth. 2 p. 644 ira.

2 *i. q. qui exstinguendus non est* (*maxime in mandatis vel in locutionibus perseverandi, servandi*): HEGES. 2, 10, 5 p. 160, 16 ne quando ignis deficeret, quem oportebat -em perseverare (HESYCH. in lev. 6, 8 p. 848B [*cf. lev. 6, 13*]. CASSIOD. hist. 11, 8 p. 1191D i. -is servabatur [*Socr. hist. eccl. 7, 8* ἄσβεστον]). CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 198 altare ... et -e lumen noctibus et diebus (ἀναπόσβεστον). HESYCH. in lev. 24, 1 p. 1100C *hae lucernae* custodiuntur -es. [3 *i. q. qui non exstinguit*: CHRYSOST. repar. laps. 397 a 31 *ignis gehennae* propterea -is dicitur non solum quia ipse non extinguitur, sed quia nec eos quos susceperit extinguit aut perimit.]

adv. **inexstinguibiliter.** *fere i. q. implacabiliter*: GREG. M. moral. 9, 22 quam (*dei iram*) placare humilitas poterat, -r superbia accendat (18, 35. 30, 38). *Fleischer.*

inexstirpābilis, -e. *ab* in *et* *exstirpabilis. *qui exstirpari non potest, non eradicabilis*: PLIN. nat. 15, 84 radices *mespilae* multae atque altae et ideo -es (*cf. Theophr. hist. pl. 3, 12, 5* δυσώλεθρον).

inexsuperābilis, -e. *ab* in *et* exsuperabilis. inix-: *l. 44. compar.: l. 27.* NOT. Tir. 20, 91. SYNON. Cic. p. 427, 21 B. invictus: insuperabilis, -is. GLOSS.L II Philox. IN 169 -is ἀήττητος. IV Plac. E 49 exsuperantissimus -is. GLOSS. ἀνυπέρβλητος. *v. et p. 1291, 18. inde a* LIV. (*in vers.: l. 44. 53*). [*e coni. dub.*: LIV. 21, 23, 4 (-i *Wölfflin*, insup- *codd.*, *item* 21, 36, 5; *v. sub* insuperabilis). *prob.: l. 33. suppl.*: FRONTO p. 160, 12 N. (*cf. Enn. ann. 67*) factum est, factum est opus inex⟨supe⟩rabile (*leg. Hauler*).]

qui exsuperari non potest: A *i. q. invincibilis, ineluctabilis, inexpugnabilis sim.*: 1 *de rebus*: a *corporeis* (*dat. auct.: l. 26. abl. resp.: l. 34*): LIV. 5, 34, 6 *Alpes Belloveso* -es visas haud ... miror (*cf. l. 28. 31*). 21, 30, 7 nullas ... terras caelum contingere nec -es (exsup- *l. v.*) humano generi esse. 36, 17, 3 Macedonico bello -ior (*M*, -is *B*) saltus ad amnem Aoum fuit quam hic. 39, 54, 12 Alpes prope -em finem in medio esse. 42, 54, 1 Mylae ... oppidum, ita munitum, ut -is munimenti spes incolas ferociores faceret (SEN. dial. 2, 6, 8 [*trop.*] bona eius *perfecti viri* solidis et -bus m. praecincta sunt. PLIN. nat. 12, 5 Alpibus coercitas, ut [et *codd.*] tum -i m., Gallias. *cf.* AMM. 26, 8, 7 urbem -i moenium ambitu ... cognitam). 43, 18, 1 sub tempus brumae -īs (exsup- *cod.*) ab Thessalia montes nivis altitudo facit. 44, 35, 9 *consuli* natura et operibus -is ripa videbatur. 44, 46, 5 cingunt *urbem* paludes -is altitudinis. SEN. dial. 7, 27, 3 (*trop.*) ea, quae firma et -ia sunt (*opp.* mollem cedentemque materiam). *n. pl. pro subst.*: LIV. 38, 20, 8 non pugnare cum iniquitate locorum neque -bus vim afferre. b *incorporeis*: LIV. 8, 7, 8 -is vis fati (*cf.* QVEROL. p. 7, 24 tibi [*sc. Fortunae*] facerem ... fatum -e). APVL. flor. 7 p. 23 *Alexander* -i imperio orbis auctus. HIER. in Ier. 3, 1, 1 *Vlixes* dicitur ... malum -e prudenti vitasse consilio (*de Sirenis*). CONSVLT. Zacch. 2, 2 p. 50, 13 indeptae quietis ... gratiam -is fidei amor vincat. CE 255, 2 ⟨p⟩ulchri oneris portatrix (*sc. Venus*), -e (in ix- *lapis; 'intellege: insuperabile' Dessau 3170*) donum.

2 *de animant.* (*de animo sim.: l. 49. 52. de numine: l. 49. c. abl.: l. 52*): VELL. 2, 32, 4 *Pompeius* -i manu terrarum orbem liberavit (*cf.* 2, 120, 4 vis hostium ... -is). VAL. MAX. 3, 2, 23 tuum ..., Scaeva, -em spiritum *eqs.* 4, 7, 3 pro magnum et -e tuum numen, amicitia! SEN. epist. 111, 2 ille qui philosophiam ... exercuit, ingens fit animo ..., -is et maior adeunti. ARNOB. nat. 1, 36 p. 23, 25 *Pollux* crudo -is caestu. PRVD. perist. 5, 170 hunc (*sc. animum*) discute, invictum, -em (insup- *l. v.*). CAES. AREL. serm. 112, 4 p. 444, 11 (= Ps. AVG. serm. 32, 4) per figuram crucis vincitur -is inimicus.

B *i. q.* ἀνυπέρβλητος: LIV. 37, 53, 11 studio *patris mei* in colendis vobis adicere — etenim -ia haec erant — nihil potui (*postea*: ut superare possem). SEN. epist. 85, 19 beata ... vita bonum in se perfectum habet, -e.

inextemptābilis, -e. *ab* in *et* *extemptabilis (*sec. gr.* ἀνεκβίαστος *sim.?*). *qui pertemptari non potest*: AVELL. p. 256, 19 -es eos ab omnibus conservavit malis.

inexterminābilis, -e. *ab* in *et* exterminabilis. GLOSS. V 418, 54. *v. l. 77.* *qui exterminari vel perire non potest*: 1 *de animant.* (*deo: l. 70. corpore: l. 69*): ITALA sap. 2, 23 (Priscill. tract. 11, 145 p. 16, 3 *al.* = VVLG.) deus creavit hominem -em ([ἐπ' ἀφθαρσίᾳ]. *cf.* ZENO 1, 6, 3 tamdiu -is vixit *Adam*, quamdiu imperata ... continuit. AVG. pecc. orig. 4, 3 p. 169, 3 Adam ... quod ante dicatur -is factus [*opp.* corruptibilis]). AVG. divers. quaest. 57, 1 corpus perfectum atque -e subditur animae perfectae atque -i. AVELL. p. 209, 1 *Christum* impassibilem et -em sicut deum (*opp.* mortalem). 2 *de re*: RVSTIC. CONC.S I 4 p. 35, 38 consulentes ... sanae atque -i fidei (*gr. I 1, 5 p. 121, 9* ἀπεριτρέπτου).

inextimābilis *v.* inaest-, inexist-. *J. B. H.*

***inextrīcābilis,** -e. *ab* in *et* extricare. NOT. Tir. 92, 68. GLOSS. ἀκατάτριπτος. ἀνελύτωτος. ἀνεξερεύνητος. δυσέκπλοκος. insolubilis, inreversibilis. -e: ἀκαταπάλαιστον, ἀκαταφρόνητον. inresolubile, quod numquam finitur. inexplicabile. -es: inexterminabiles. *inde a* VARRONE (*semel*), VERG. (*semel*), SEN. philos., PLIN. nat. [*variat c.* inexplicabilis: *p. 1335, 55.*]

i. q. qui extricari nequit (*nota oxymoron p. 1335, 49*):

I *de rebus perplexis, unde exitus non datur* (*v. Leumann, Adj. auf -lis 105*), *fere i. q. inexplicabilis, inenodabilis, impeditus sim.* (*acced.* ad *p. 1335, 17*): A *vi originaria*: 1 *proprie vel in imag.*: a *strictius de ambagibus, errore sim.*: VARRO

[*Szantyr*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

frg. Plin. nat. 36, 91 labyrinthum (SIDON. epist. 2, 5, 1 negotii multiplicis. BOETH. cons. 3, 12, 30 W. -em l. rationibus texens). VERG. Aen. 6, 27 (*de labyrintho*) -is (SERV. *ad l.* insolubilis, indeprehensibilis) error (AVG. civ. 18, 13 p. 272, 11 D. *in imag.*: LACT. inst. 3, 17, 116 *Epicurus* in e. -es se ipse coniecit. ira 7, 1 CHALC. comm. 325. *et al.*). HYG. fab. 40, 3 labyrinthum -i exitu (RVFIN. Basil. hom. 3, 1 cogitationis). OROS. hist. 1, 12, 7 -es alternantium malorum recursus. COD. Iust. 5, 70, 7, 4 obscuritatem et -em circuitum (*antea*: ambages) *iuris* (5, 70, 7, 8 *al. cf.* 8, 48, 6 circumductiones). **b** *latius de quibuslibet locis non perviis*: SEN. dial. 5, 22, 3 lutum. SIL. 4, 582 litus (*sc. palustre*). SOL. 29, 5 iter ... -e ... et invium (*Plin. nat. 5, 38* inexplicabile. *cf.* Ps. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 28 p. 844 *via* [*7, 293 δυσέξοδος*]). LACT. inst. 1, 1, 6 errare ac ... vagari per tenebras -es (LVCIF. Athan. 1, 19 p. 100, 29 *al.* CASSIAN. inst. 3, 3, 6 Tartari). RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 31a p. 570B angustias tam -es. Ps. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 25 p. 838 valles ... -es (*dist. editor falso*) ad conatum *oppugnantium* (*7, 169 ἀμήχανοι πρὸς ἐπιχείρησιν*).

2 *translate de rebus adversis, i. q. inevitabilis, insanabilis, irreparabilis, infinitus sim.*: SEN. benef. 7, 9, 1 pondus. PLIN. nat. 20, 232 stomachi -ia vitia (AMBR. in Luc. 2, 56 carnis et mentis fragilitas -bus v. inplicatur). APVL. met. 6, 14 periculi. 10, 9 morbi (*cf.* RVFIN. hist. 8, 13, 11 languores). TERT. idol. 24 p. 57, 18 -e inpactis naufragium *est.* CHALC. comm. 178 necessitate *fati*. Ps. AMBR. paenit. 30 p. 1002D poenis (EPIPHAN. in euang. 24 p. 36, 5). Ps. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 27 p. 841 cura (*7, 241 δυσδιάθετον*). OROS. hist. 5, 4, 15 bella (*cf. 5, 2, 8* incessabilia). 5, 11, 6 (*de locustis*) mali (IOH. MAXENT. Conc.S IV 2 p. 14, 26 VAL. CEM. hom. 5, 5 p. 708C). EVCHER. epist. ad Val. p. 722B illecebris. GILD. Brit. 29 chron. III p. 43, 1 -bus ... ignium torrentibus (*sc. inferni*). PRIMAS. in apoc. p. 805D inimicitias *diaboli* (p. 860C).

B *vi latiore respicitur imprimis notio solvendi* (*vi originaria interdum nondum prorsus evanida: e. g. l. 35. 53. 59*): **1** *proprie vel in imagine*: **a** *de nodis, vinculis, laqueis sim.*: LACT. inst. 7, 1, 19 *homines* -bus vinculis inretivit *cupiditas*. HIER. adv. Iovin. 1, 1 p. 211B nodis *scriptorum* (adv. Rufin. 2, 10 p. 434B *linguae*. RVFIN. Orig. in Rom. 3, 10 *sermonum*. VIGIL. THAPS. c. Eutych. 5, 5 quaestionum). AMBR. in psalm. 118 serm. 18, 47 -es (inexcab- G^1, inexcusab- G^2) erroris laqueos. OROS. hist. 3, 2, 9 contexui indigestae historiae -em cratem. **b** *de congerie multiplici et turbata*: APVL. met. 6, 10 inconditae ... et -i moli *seminum*.

2 *translate*: **a** *de eis, quae solvi, comprehendi, enarrari non possunt*: SEN. Phoen. 133 quid simile posuit *Sphinx*? quid tam -e? PLIN. nat. 2, 85 incomperta haec et -ia *sunt*. LACT. opif. 18, 1 quaestio (HIER. in Is. 11, 6 sqq. p. 152B. Ps. ORIG. tract. 10 p. 105, 7 *syn.* arduas. DIONYS. EXIG. epist. ad Eugipp. p. 345C). CHALC. transl. p. 48C difficultatem. HIER. in Ier. 4, 28, 5 -bus ... et incredibilibus argumentis. adv. Pelag. 3, 8 somnium *Pharaonis*. in Zach. 11, 14 p. 1506B tricas -es. *al.* RVFIN. Orig. in exod. 5, 3 p. 187, 24 quam tortuosum, quam difficile, quam -e videtur hoc esse infidelibus. MART. CAP. 4, 423 quaedam non minus -ia quam caliginosa. OROS. hist. 5, 9, 8 causa *belli* (5, 17, 2 discordiarum ambages et -es seditionum c.). COD. Iust. 5, 70, 7, 3 dubitatio (7, 33, 12, 3b). 6, 27, 5, 1c tractatus. *fere i. q. mirabilis*: PLIN. nat. 11, 2 quam -is perfectio *naturae*. LACT. inst. 2, 11, 6 mira -isque (*B*, inexplicab- *cett.*) provisio *creatoris naturae*. CASSIOD. var. 3, 47, 2 naturae -is potentia.

b *de eis, quae perfici, exigi (tolerari: l. 60) non possunt*: DON. Ter. Eun. 1085 -i labore afflicti (AVG. in psalm. 72, 23. NICET. symb. 12 *martyres* l. -es sustulerunt). Ps. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 16 p. 632 opus (*1, 428 ἀνήνυτον*. 6, 13 p. 800 [*5, 501 δυσήνυτον*]). *audacius de martyris morte retardata*: PRVD. perist. 2, 339 (*loq. praefectus*) mors -is longos dolores protrahet (*opp.* citae).

II *de cortice, quae detrahi non potest*: PLIN. nat. 16, 188 caedi tempestivum quae decorticentur *arbores* ... cum germinant, alias cortice -i.

adv. **inextrīcābiliter.** GLOSS.L IV Plac. I 30 inextricabile ... facit adverbium -r. *i. q. inextricabili modo, inexplicabiliter*: APVL. met. 11, 25 fatorum ... -r contorta retractas licia. CASSIAN. conl. 1, 20, 5 laqueis monachum -r inretitum.

ἄτρητος **inextrīcātus** inextricata infou (inforatus *vel* infossus *Goetz*) GLOSS. II 250, 27. *ab* in *et* extricatus.

inexustus, (-a), -um. *ab* in *et* exustus. *i. q. non exustus*: HEGES. 5, 42, 2 p. 388, 22 nec *sibi esse* bellum cum aedificiis, quae victoribus proficerent, si -a reservarentur (*gr. οὐδὲ καταφλέξειν*).

[**infābile** *dub. l. var. pro* ineff-: MART. CAP. 9, 911 *v. p. 1287, 24.*] *Szantyr.*

infabrē *adv.* *ab* in *et* fabre, *cf.* affabre. *inde a* PACVV. **1** *proprie i. q. sine arte, inornate, imperite* (*litot.: l. 82*): HOR. sat. 2, 3, 22 quid scalptum -e, quid fusum durius esset (SCHOL.: -e inperite, cui contrarium est affabre). LIV. 36, 40, 12 in Gallicis vasis, non -e suo more factis. **2** *transl. i. q. foede*: PACVV. trag. 271 barbaricam pestem ... commissam -e (NON. p. 40, 26 -e: foede, ut est adfabre: pulchre).

īnfabricābilis, -e. *ab* in *et* fabricare, *cf.* fabricabilis. *i. q. non creatus*: EVTYCH. Leo M. epist. 21, 3 (Conc.S II 4 p. 150, 2) *dominum nostrum* deum confitentes, alium vero terrenum hominem esse dicunt et illum quidem -em (*II 2, 1 p. 36, 1* non creatum).

īnfabricātus, -a, -um. *ab* in *et* fabricatus. GLOSS. -a imperfecta. incomposita. non composita. *inde a* VERG.

A *i. q. non fabricatus, informis, rudis sim.*: **1** *proprie*: VERG. Aen. 4, 400 robora ... -a fugae studio (SERV. auct.: inpolita *eqs.*). PORPH. Hor. carm. 2, 2, 2 (= SCHOL. Hor. *in l.*) lamnam pro rudi et -a materia dixit. **2** *transl. fere i. q. impolitus, inelegans*: **a** *de homine eiusque partibus*: ENNOD. epist. 7, 22, 1 p. 190, 14 homo, quem ... nec -um doctrina dereliquit (*antea*: infecundum). carm. 1, 8 praef. 2 p. 528, 9 rudens et -a lingua. dict. 4, 2 p. 436, 13 militem -o portavit ingenio. VEN. FORT. virt. Hil. 10, 27 totius corporis -a massa torpebat. **b** *de rebus*: ENNOD. carm. 1, 7, 15 verba -a referre (dict. 7, 3 p. 443, 20 epist. 2, 6, 3 p. 45, 7. *cf.* dict. 9, 9 p. 452, 21 sermone. epist. 5, 19, 1 p. 141, 5 confabulatio). carm. 2, 16, 4 -a latet nobilitas tenebris. opusc. 3, 159 p. 372, 17 -a simplicitas.

B *de deo i. q. non creatus* (*cf. l. 1*): AVG. c. epist. fund. 31 p. 233, 4 non summis et -is *naturis*, sicuti est deus una trinitas. serm. 264, 4 p. 1216 *Christus* forma est omnium -a (vera relig. 11, 21 FVLG. RVSP. trin. 7 p. 504A).

īnfābulōsus non multum loquax GLOSS. II 583, 19. *ab* in *et* fabulosus.

1. īnfacētus, -a, -um. *ab* in *et* facetus. *scrib.* -fic-: PLAVT. Truc. 355 *P* (fac- *A*). PLIN. nat. 19, 145. 37, 10. *litot.: l. 32. 35. 36. 37 bis.* *inde a* PLAVTO. [*e coni. dub.*: CAPITOL. Opil. 11, 3 non -um *Mommsen*, non inlat(in)um *codd.*]

i. q. non facetus, inurbanus, illepidus, rudis sim.: **1** *de hominibus*: PLAVT. Truc. 355 quid tam -u's ... qui *eqs.*? CIC. inv. 1, 35 comis an -us. off. 3, 58 C. Canius ... nec -us et satis litteratus. CATVLL. 22, 14 -o est -ior rure. 43, 8 o saeclum insapiens et -um. MART. CAP. 7, 726 Atlantiades ... ne -us ... et impar lepidulis haberetur. **2** *de rebus* (*cf. l. 33*): CIC. Cael. 69 non -um mendacium. PLIN. nat. 19, 145 non -o ... dicto (SVET. gramm. 23, 3). 37, 10 non -o lepore. MART. 5, 78, 29 quod non grave sit nec -um. PORPH. Hor. sat. 1, 1, 88 proverbium ... -um atque inurbanum.

adv. **īnfacētē.** *scrib.* -fic-: PLIN. nat. 35, 25 FRONTO p. 212, 12 N. *superl.: l. 45.* *i. q. rustice, illepide, ineleganter sim.* (*in fig. litot. praeter l. 44. 45*): VELL. 2, 33, 4 mare haud -e Magnus Pompeius Xerxen togatum vocare adsueverat (*cf.* PLIN. nat. 16, 34 non -e Graeci corticis arborem appellant. SVET. Vesp. 20 non -e ... inquit. DON. Ter. Eun. 288 'facete dictum' *εἰρωνικῶς*, quia -e). PLIN. nat. 35, 25 ostendens in tabula[m] -issime Gallum exserentem linguam. FRONTO p. 212, 12 N. non -e conficta mendacia. SOL. 1, 84 non -e Toranius ... probavit. MACR. Sat. 2, 2, 6 quod non -e ... ambiguitate convertit.

deriv.: inficetiae.

?**2. īnfacētus,** -a, -um. *ab* in *et* facetus. *si recte trad., i. q. valde facetus* (*v. Löfstedt, Beitr. p. 117*): ANTH. 714, 1 o blandos oculos et -os.

īnfactūrāliter *adv.* *ab* in *et* factura (*ab* *infacturalis). *i. q. increato modo*: ARIVS epist. ad Euseb. Athan. ed. Opitz III p. 2, 1 cum d⟨e⟩o est -r filius, semper natus est -r (*συνυπάρχει ... ἀγεννήτως ..., ἀειγεννής, ἀγεννητογενής*. *Candid. epist. 1* consubsistit ingenite, *Cassiod. hist. 1, 15* coexistit ingenito deo ..., ab ingenito genitus est. *cf. Opitz in adn. crit.*).

īnfactus *v.* 1. infectus.

īnfācundia, -ae *f.* *ab* infacundus. *i. q. imperitia loquendi*: GELL. 11, 16, 9 tui erroris culpam esse intellego in mea scilicet -a.

īnfācundus, -a, -um. *ab* in *et* facundus. *compar.: l. 66.* *i. q. imperitus dicendi, ineloquens* (*litot.: l. 65. 66. 68 bis. add.* adversus: *l. 67. m. pro subst.: l. 69*): LIV. 4, 49, 12 tribunus plebis, vir acer nec -us (GELL. 18, 3, 6 v. ... inopi lingua et -um). 7, 4, 6 -ior sit et lingua inpromptus. 10, 19, 6 Volumnius ... ne -us quidem adversus eximiam eloquentiam collegae visus *est*. PETRON. 112, 2 nec deformis aut -us iuvenis. SVET. Claud. 40, 3 principi neque -o neque indocto (*opp.* liberalibus studiis dedito). IVNIL. 2, 29 quod ... -i subtilia non nisi divino repleti spiritu tradidissent.

deriv.: infacundia.

īnfaeco, -āre. *ab* in *et* faex. *i. q. maculare, polluere* (*transl.*): TERT. anim. 53 p. 386, 20 animam cons⟨a⟩epto suo obstruit et obscurat et concretione carnis -at *corpus*.

?**īnfallibilis** *v. l. 78.*

?**īnfalsābilis,** -e. *ab* in *et* falsare. *i. q. non fallens* (*cf. Tidner, Sprachl. Komm. z. lat. Didasc. apost. 160*[1]): OP. imperf. in Matth. 22 p. 751 scriptura -is (*l. v.* ineffabilis *vel* infallibilis) de deo.

īnfalsātor, -ōris *m.* *ab* infalsare. *qui infalsat, corrumpit*: AVG. c. Faust. 22, 15 p. 603, 23 quicquid ... ex eisdem codicibus adversus eos sonuerit, inmissum ab -bus.

1. īnfalso, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* falsare. *i. q. corrumpere, falsum reddere*: AVG. divers. quaest. 68, 1med. libros ... -tos (falsatos *edd.*) esse nequaquam existimantes (c. Faust. 13, 4

[*Fleischer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 381, 22). epist. 141, 2 p. 236, 21 ne ... -tum aliquid diceretur. c. Faust. 13, 5 p. 383, 2 ne ... contra vos legantur, -tos *codices* dicitis (32, 16 p. 776, 16). haer. 46 p. 38in. testamenti novi scripturas ... -tas ... legunt. de mend. 10, 17 si ... Christi euangelium falsis Christi laudibus -ret. VINCENT. LER. 28, 3 -are (insalsare P^{1-4}) vetustae fidei regulas. IGNAT. Heron. 2, 3 si quis -verit legem et prophetas (φαυλίζει).

deriv.: infalsator.

2. īnfalsō non falso GLOSS. IV 93, 49 *al.* *ab* in *et* falso (*adv.*). *Fleischer.*

īnfāmātio, -ōnis *f.* *ab* infamare. **a** *i. q. actio infamandi, vituperatio calumniosa (cf. p. 1338, 36)*: NON. p. 263, 6 calumnia est malitiosa et mendax -o (IOH. MAXENT. Conc.S IV 2 p. 16, 9 mendax -o malivolorum). RVFIN. apol. Orig. 5 p. 579B criminatio illa, quae cum omni -e dispergitur, μετενσωματώσεως. *c. gen. obi.*: IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 2, 15 seminum. 2, 47 generationis ... humanae. 2, 56 instituti a deo coniugii. 4, 56. 121. 129. 5, 5 sine ... vituperatione ... carnalis concupiscentiae et sine -e commixtionis. FACVND. defens. 1, 2 p. 533C. **b** *i. q. infamia, infame factum (cf. p. 1339, 55)*: ISID. epist. 6, 3 in dubiis etiam praeceptis pravis praelatis obediendum est, ... nisi ex manifesta praelati -e in praecepto iuste possit haeresis suspicio provenire. [*cf. s.* inflatio.]

īnfāmātor, -ōris *m.* *ab* infamare. *i. q. qui infamat, calumniosus vituperator*: HERM. Pal. *et* vulg. sim. 6, 5, 5 et adulter et ebrius et -r et mendax *eqs.* (καταλαλος). *c. gen. obi.*: GENNAD. vir. ill. 24 adversus querulos et -es peregrinationis suae. IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 108 divinae aequitatis. CASSIAN. conl. 18, 15, 6 callidus. IOH. MAXENT. Conc.S IV 2 p. 16, 2. 11.

***īnfāmia,** -ae *f.* [*fort. ab* infamis, *i. q. gr. dor.* ἀφāμία, *v. Stolz-Leumann*[5] *208; ab* in *et* fama *coll. gr.* λύπη : ἀλυπία *sim. et* cura : incuria *derivat Niedermann in plagulis. J. B. H.*] *plur.*: PLAVT. *l. 47.* TAC. *p. 1338, 77 (de compluribus, item* FIRM. math. 3, 4, 34 *al.*). FIRM. math. 1, 7, 28 cum his tantis pollueretur -is. *al. v. etiam p. 1338, 64. 1339, 54. 63.* *de notione*: SEN. epist. 102, 8 fama non est unius sermo nec -a unius mala existimatio. *de differentia inter* ignominiam *et* -am *v. p. 301, 76.* GLOSS. ἀτιμία. βλασφημία. δυσφημία. ignominia. -ae dedecori. *inde a* LEGE XII tab., PLAVTO *l. 43. 46.* [-a *habent codd. pro* fama: CIC. Catil. 1, 13 (in f.). QVINT. inst. 4, 1, 31. -am *coni. pro* famam: CIC. Mur. 8. *loco manco*: INSCR. NSc. 1932 p. 118, 25.]

I *nomen appellativum*: **A** *proprie*: **1** *passive (qua afficimur) i. q. mala fama (nonnulla ad notionem ignominiae p. 1338, 57 revocari possunt)*: **a** *loci selecti*: LEX XII tab. (Cic. rep. 4, 12) si quis ... carmen (*cf. p. 1342, 5*) condidisset, quod -am faceret flagitiumve alteri (-am *ut gloss. delet Usener, RhM. 56, 1901, 5. 18; tuetur Huvelin, Mél. Ch. Appleton, Lyon 1903, p. 443*). PLAVT. Persa 347 ad paupertatem si admigrant -ae, gravior paupertas fit. 355 Trin. 739. TER. Ad. 303 vis egestas iniustitia solitudo -a (SCHOL. Ter. p. 154, 13 malum nomen vel stuprum). RHET. Her. 2, 2, 3 inimicitias -am dolorem supplicium. CIC. div. in Caec. 23 quod cum dederis, sine ullo tuo periculo, sine -a illud dederis (Cael. 11. CAES. frg. Gell. 5, 13, 6 neque clientes sine summa -a deseri possunt. SEN. contr. 2, 6 [14], 4 HIL. c. Const. 8 p. 585B). Verr. II 1, 118 magna cum -a (FIRM. math. 3, 6, 10. *cf. l. 57*). 3, 140 gravissima. Cluent. 7 falsae -ae finis (AVG. nupt. et concup. 2, 3, 7 p. 259, 5. *cf.* CIC. Cael. 11 veram. HOR. epist. 1, 16, 39 mendax). *al.* Q. CIC. pet. 28 homo ... sine ingenio, cum -a (VITR. 6 praef. 5 abundantiam c. -a. SEN. epist. 113, 32 saepe iustus esse debebis c. -a). LIV. 38, 51, 5 -a intactum invidia ... urgent. *al.* VAL. MAX. 6, 9 ext. 1 ipsa -a gaudens (*cf.* SEN. epist. 122, 18 nolunt solita peccare, quibus peccandi praemium -a est). *al.* SEN. dial. 5, 41, 3 non gloriae memor, non -ae metuens. epist. 81, 20 ad honestum consilium per mediam -am tendam. *al.* IVV. 1, 48 quid enim salvis -a nummis? *et al.* **b** *iuncturae et struct.*: **α** *indicatur homo vel res -a affecta*: CIC. div. in Caec. 9 iudiciorum (*al.* LIV. 4, 11, 3 iudicii. QVINT. inst. 6, 1, 13). Verr. II 5, 101 haec ... istius vituperatio atque -a. Cael. 29 ex communi -a iuventutis aliquam invidiam Caelio velle conflare. *et al.* **β** *iuncturae verbales (cf. p. 1339, 18 sqq.)*: *nom.*: OV. met. 2, 707 inque nihil merito vetus est -a saxo. PS. QVINT. decl. 18, 3 p. 322, 15 cuius puellares annos ... nulla libidinum respersit -a (*cf. l. 83*). FIRM. math. 8, 20, 2 quos gravis semper pulset -a (*cf. p. 1338, 5*). *dat.*: TER. Andr. 444 cavit ne umquam -ae ea res sibi esset (LIV. 29, 9, 12. 39, 6, 6). *acc.*: capere *sim.*: CIC. Verr. I 49 conceptam huic ordini turpitudinem atque -am. II 5, 40 capere (HIRT. Gall. 8, 30, 2). Flacc. 95 habere. SEN. epist. 74, 2 pati. SVET. Aug. 68 subire (Claud. 5. *v. et p. 1338, 59*). FIRM. math. 3, 12, 17 contrahere. IVST. 3, 4, 10 colligere. inferre *sim.*: CIC. Cael. 42 inferre (FIRM. math. 6, 35, 5). TERT. apol. 21, 27 incutere. FIRM. math. 6, 27, 2 infligere. spargere (*cf. l. 70*): FIRM. math. 3, 4, 34. 6, 13, 1. *abl.*: esse: CIC. Att. 1, 12, 3 rem esse insigni -a. flagrare *sim.*: CIC. Verr. I 5 flagrare (43 Att. 4, 17, 2. ASCON. Corn. p. 49, 8 magna -a flagraverunt vendidisse silentium. SVET. Iul. 52, 3. Tib. 44, 1 turpiore -a flagravit, ... quasi *eqs.*). PLIN. epist. 4, 11, 11 ardere. aspergi *sim.* (*cf.* FRONTO p. 195, 2 N. cuius -ae aspergo. MIN. FEL. 31, 1 deformis -ae aspersione. *v. et p. 1337, 70*): CIC. Cael. 23. NEP. Alc. 3, 6 aspergebatur etiam -a, quod in domo sua facere mysteria dicebatur. SVET. Nero 3, 2 TERT. cult. fem. 2, 2 l. 32. QVINT. decl. 259 p. 56, 2 inquinari. FRONTO p. 195, 2 N. notari. aspergere: SCHOL. Cic. Bob. p. 104, 30 PHOEBAD. c. Arrian. 10, 10 D. pulsari: FIRM. math. 4, 6, 3 ob hoc. 4, 9, 7 ex istis. 4, 21, 8 in ipsis actibus. 5, 5, 6 de istis vitiis. *al.* pulsare: FIRM. math. 3, 6, 29. uti: TAC. ann. 3, 57, 2. laborare: FIRM. math. 3, 6, 14. *in c. abl.*: TER. Haut. 259 propter quam in summa -a sum (CIC. Att. 2, 22, 2 in summa se perfidiae ... -a fore). CIC. Rab. Post. 7 versari. **γ** *structurae ad indicandam causam -ae*: *gen.*: RHET. Her. 4, 16, 23 dedecoris. CIC. Cluent. 83 turpitudinis. leg. agr. 2, 91 crudelitatis. *al.* Q. CIC. pet. 52 sceleris *eqs.* CAES. civ. 1, 4, 5. *et al.* *gen. c. partic.*: ASCON. Corn. p. 49, 14 acceptae pecuniae (QVINT. decl. 259 p. 56, 2 occisi hominis. SVET. Iul. 79, 2 affectati ... regii nominis. *cf. l. 19*). LAMPR. Comm. 5, 11 inruentium in se iuvenum. *inf. et* quasi (*cf. l. 53*): *v. p. 1337, 81. 82.* *cf.* TAC. ann. 15, 44, 2 non ... decedebat -a, quin iussum incendium crederetur. *praep. (cf. l. 6)*: TAC. ann. 1, 3, 6 abolendae ... -ae ob amissum cum Quintilio Varo exercitum (*cf. l. 14 sq.*). **δ** *iuxtapos.*: RHET. Her. 2, 3, 5 turpitudine ... et -a ([LABEO dig. 23, 3, 79, 1]. CIC. inv. 2, 37 t. aut -a. Verr. I 43 odio invidia, -a t. 49 t. atque -am. Pis. 65 existimatio dedecus -a t. *cf. p. 1341, 12*). 3, 5, 9 dedecore et -a ([CIC. Cluent. 61]. CIC. Quinct. 46 d., -a perniciēque). CIC. part. 91 ignominiam -am contumeliam dedecus (Tusc. 4, 45 i. et -am [off. 1, 71. SEN. dial. 1, 4, 5 i. et -am odiumque. TAC. ann. 3, 52, 3]). CALL. dig. 22, 5, 3, 5 propter notam et -am vitae suae (FIRM. math. 6, 26, 3). CIC. Verr. II 2, 168 invidiam atque -am tuam ([LIV. 29, 9, 12. 38, 47, 10]. 3, 69 i. -aque [Cluent. 79 LIV. 43, 4, 8]. 3, 144 detrimento maculae i. -ae [GALLICAN. Avid. 12, 9 ab -a, ab i.]. *et al. cf. p. 1340, 38*). off. 3, 88 odium et -a (SEN. clem. 1, 18, 3 -a atque o.). CIC. Phil. 2, 24 tuis flagitiis, egestate, -a (SEN. contr. 10 praef. 4 summa e. erat, summa -a, summum odium. VLP. dig. 47, 10, 35 ob -am suam et e.). Tusc. 5, 15 paupertatem, ignominiam, -am. SVET. Dom. 1, 1 pubertatis ... tempus tanta inopia tantaque -a gessisse fertur, ut *eqs.*

2 *active (qua afficimus)*: **a** *i. q. vituperatio (cf. p. 1337, 12)*: CIC. Verr. II 5, 34 quid me attinet ... coniungere cum istius flagitio cuiusquam praeterea dedecus? ... duo sola recentia sine cuiusquam -a ponam (SEN. epist. 100, 7 compositio eius *Ciceronis* ... est ... sine -a mollis. CIL XIV 963 cum qua ... vixit ... sine -a, sine querella). ARNOB. nat. 7, 30 p. 264, 20 perditi convicium -amque merearis. PELAG. in Gal. 1, 11 p. 309, 11 vult purgare usurpationis ... -am. RVFIN. hist. 4, 7, 10 tamquam haec esset nostrae religionis -a. IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 3, 189 ut ... -a naturae pariat negationem gratiae *eqs.* **b** *i. q. calumnia (cf. p. 1343, 17)*: SEN. benef. 7, 30, 2 ut ... patrocinium sibi nostra -a quaerat. ASCON. tog. cand. p. 67, 11 cur ipsum illud iudicium saepius in -am vocat? QVINT. inst. 7, 2, 28 si reum caedis impudicum ... vocet, laedat quidem -a, minus tamen hoc ad fidem valeat, quam si audacem ... ostenderit. PS. QVINT. decl. 15, 6 p. 282, 10 veneni. 18, 16 p. 334, 24. TERT. adv. Val. 22 p. 200, 1 in diabolum (adv. Marc. 2, 10 p. 348, 13 in deum). adv. Marc. 3, 23 p. 417, 16. 4, 30 p. 526, 13 creatoris. SCHOL. Cic. Bob. p. 123, 15 de qua *persona* -am severant, quasi (*cf. p. 1337, 83*) auctor ... Miloni fuisset in necem Clodii. HIER. epist. 45, 6, 3 -am falsi criminis importarunt.

B *meton.*: **1** *de effectu malae famae i. q. infamis macula, dedecus, ignominia (cf. p. 1337, 42)*: **a** *privata*: **α** *generatim*: CIC. epist. 1, 1, 2 Pompeium ... monere, ut magnam -am fugiat. ad Q. fr. 3, 4, 3 -am sempiternam (VAL. MAX. 9, 11, 1 aeterna) *subire* (*cf. l. 77. p. 1337, 75*). CAES. Gall. 6, 23, 6 latrocinia nullam habent -am. civ. 3, 74, 2 studium -ae sarciendae. LIV. 6, 24, 9 fortunam cum omnibus, -am solus sentiam. PLIN. nat. 30, 149 *venenum* magna Aristotelis -a excogitatum. QVINT. inst. 6, 2, 23 in -a plus poenae dicimus quam in morte. *et al.* *plur.*: FIRM. math. 4, 21, 11 humilitates miserias -asque. *indicatur causa*: PLIN. paneg. 83, 4 foris claros domestica destruebat -a. APVL. met. 10, 29 publici spectaculi. MIN. FEL. 3, 1 erroris. PANEG. 2, 28, 4 alteri ... inusta femineae mortis (IVST. 39, 4, 6) -a, ut scilicet maluisse ... videretur laqueo perire quam gladio (CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 106, 26 erroris. 2, 10 p. 139, 4 sententiae talis). *et al.* *syn. et opp.*: VAL. MAX. 9, 1 ext. 1 gloria in -am convertitur (TAC. ann. 14, 56, 2 CALP. decl. 15 p. 15, 11. 19 MIN. FEL. 36, 3 IVST. 2, 13, 3). QVINT. inst. 5, 10, 83 virtus facit laudem, ... at voluptas -am (TAC. ann. 12, 20, 1). TAC. ann. 3, 52, 3 ignominiam et -am. AVSON. 335, 3 p. 197 P. famam (VVLG. II Cor. 6, 8 bonam. SIDON. epist. 1, 11, 16). **β** *speciatim i. q. ignominiosa tractatio*: TAC. ann. 4, 33, 4 qui Tiberio regente poenam vel -as subiere.

b *publica (v. Daremb.-S. s. v. et Pfaff, RE IX 1537 sqq., ubi plura. cf. p. 1341, 21. 1342, 57. 1343, 14 al.)*: **α** *loci selecti*: CIC. S. Rosc. 113 in minimis privatisque rebus etiam neglegentia in crimen mandati iudiciumque -ae vocatur. LIV. 27, 11, 13 inde alius lectus senatus octo praeteritis, inter quos M. Caecilius Metellus erat, infamis auctor deserendae Italiae post Cannensem cladem; in equestribus quoque notis eadem servata causa, sed erant perpauci, quos ea -a

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

attingeret. SVET. Aug. 23, 1 *cladem accepit* Lollianam maioris -ae quam detrimenti. DIG. 3, 2 rubr. de his qui notantur -a (EDICT. praet. Iulian. dig. 3, 2, 1 -a notatur, qui *eqs. cf. Girard, Gesch. u. Syst. d. Röm. Rechts 219 et v. ICTorum locos in vocabulariis et VIR. s. v.*). FIRM. math. 1, 7, 3 quem famosi sceleris maculavit -a. 4, 19, 23 publica (*al.*). HIER. hom. Orig. in Ezech. 10, 1 p. 417, 3 qui digna -a fecerit. Ps. AVG. quaest. test. I 102, 5 p. 203, 15 senatoribus ... fenus -a est. *de gradibus -ae v. l. 13. p. 1341, 33.* *-a perpetuo inhaeret*: MEN. dig. 49, 16, 4, 4 perpetuam (COD. Theod. 12, 1, 85. 16, 5, 54 pr. NOVELL. Valent. 23, 4 COD. Iust. 1, 3, 30, 6 *al.*). COD. Iust. 5, 6, 7 (*imp. Diocl.*) manet (COD. Theod. 9, 36, 1). LEX Visig. 6, 4, 5 perennem. *et al.* *ad tempus decernitur*: COD. Iust. 10, 61, 1 (*a. 212*). CASSIOD. var. 3, 46, 4. *quae -am sequantur*: COD. Iust. 12, 35, 3 milites ignominia missi, cum -a notantur, nullis honoribus ... uti possunt. LEX Visig. 2, 4, 14 *periurus* sic notam (*cf. l. 21. 22. 31 bis. 35*) -ae incurrat, ut postea ei testificari non liceat. LEX Burg. Rom. 11, 2 nec femin(a)e nec -a notato nec minori actio ulla mandatur. 23, 2 hic ... sacramenti ordo notato -a denegatur. *β iuncturae verbales (cf. p. 1337, 68 sqq.)*: *nom.*: COD. Iust. 2, 11 (12), 9 (*a. 208*) neminem sequitur -a ob defensa negotia publica (MACER dig. 47, 2, 64. 48, 1, 7. *cf.* COD. Iust. 9, 9, 18 pr. comitatur). COD. Theod. 16, 6, 4, 1 *illos* notabit -a (*cf. l. 35*). *cf.* CASSIOD. var. 9, 15, 9 nota (*cf. l. 15. 31. 35*) -ae ... superstites inurente (*cf. l. 34. 39*). *dat.*: PORPH. Hor. carm. 3, 5, 41 qui sit -ae captivitatis damnatus (COD. Iust. 1, 3, 30, 6). COD. Iust. 9, 9, 13 (*a. 240*) subici. COD. Theod. 8, 4, 16, 1 addicuntur. *acc.*: MARCELL. dig. 3, 2, 22 ictus fustium -am non importat (MACER dig. 48, 1, 7), sed causa ... si ea fuit, quae -am damnato irrogat (PAPIN. dig. 3, 1, 9 VLP. dig. 3, 2, 13, 6 *al.* COD. Iust. 2, 11 rubr. 2, 11, 20 improbum fenus exercentibus ... -ae macula [*cf. l. 30. 37. 40. 42*] inroganda est). *cf.* COD. Theod. 4, 6, 3 pr. maculam subire -ae (14, 9, 3 pr. notam [COD. Iust. 1, 14, 2 LEX Visig. 3, 5, 2]). 15, 14, 11 ne ... notam -ae sustineant (16, 1, 2, 1 haeretici dogmatis -am. LEX Burg. lib. const. 44, 1 amissi pudoris sustinebit -am). LEX Visig. 2, 4, 14 *v. l. 15.* COD. Theod. 16, 5, 7 pr. sub perpetua inustae (*cf. l. 23*) -ae nota. *abl.*: VLP. dig. 3, 2, 2 pr. notatum (*al.* PAVL. dig. 47, 10, 42. COD. Theod. 9, 10, 4, 1 gravi. NOVELL. Valent. 23, 4. COD. Iust. 2, 11, 10 [*a. 208*]. 5, 51, 13, 3 perpetua macula -ae. *et al. cf. l. 14. 17. 18. 21*). FIRM. math. 4, 19, 23 qui ... publica pulsentur -a (5, 1, 14 *al.*). COD. Theod. 2, 9, 3 pr. inuratur (12, 1, 85. 16, 5, 54 pr. *cf.* NOVELL. Maior. 6, 9 -ae maculis. CASSIOD. var. 10, 28, 4 poena ... -ae. *cf. l. 23 et* COD. Theod. 16, 7, 5 urantur). COD. Iust. 3, 28, 27 (*a. 319*) -ae vel turpitudinis vel levis notae macula adsparguntur (*cf. p. 1337, 83*). VLP. dig. 3, 2, 6, 2 laborat.

2 *de causa malae famae*: **a** *i. q. infamis qualitas, malitia*: PLAVT. Bacch. 381 factis ..., quibus ... adfinis tuos tua -a fecisti gerulifigulos flagiti. Trin. 121 *syn.* malum *i. malitia*. CIC. Verr. I 35 quos libidinis -aeque suae neque pudeat neque taedeat. II 2, 192 -a ⟨ac⟩ nequitia. SEN. contr. 2, 7 (15), 7 nullam in uxore suspicatus -am. VAL. MAX. 4, 3 praef. TAC. ann. 12, 4, 2 PLIN. epist. 4, 2, 5. *et al.* *indicatur res ipsa infamis*: CIC. Cluent. 106 consilii (*sc. parricidii*). CAES. Gall. 7, 56, 2 -a atque indignitas rei. QVINT. inst. 5, 7, 26 *testis* -a criminum destruendus. IVST. 12, 13, 10 *insidiarum*. SCHOL. Cic. Bob. p. 88, 34 incesti. *nota plur.*: ARNOB. nat. 6, 1 p. 214, 3 impias de diis ... opinionum ... -as.

b *i. q. infame factum (cf. p. 1337, 19. 1342, 48), flagitium (collective: l. 57. 61. 65. 70)*: CIC. Verr. II 1, 33 lenonum, aleatorum, perductorum nulla mentio fiat; ... lucretur indicia veteris -ae (IVST. 11, 3, 11 ut non praesenti tantum perfidia, verum et v. -a invisi forent). ASCON. tog. cand. p. 69, 17 iudicio ... repetundarum Clodi ... per -am (*sc. praevaricationem*) liberatus est. TAC. ann. 14, 15, 3 inde gliscere flagitia et -a (*fort. ad p. 1342, 37*). SVET. gramm. 5 ob -am quandam eum in Sardiniam secessisse. ARNOB. nat. 4, 22 p. 159, 17 quas in eum *Iovem* labes flagitiorum, quantas coacervetis -as (*plur. etiam* 4, 36 p. 171, 9 FIRM. math. 1, 7, 28. 7, 25, 8). *al.* SCHOL. Iuv. 2, 65 sub praetextu philosophiae -am exercent. *et al.* *i. q. infamis quaestus*: FIRM. math. 3, 7, 14 lenones et qui istius -ae squaloribus sordidentur. *indicatur crimen*: *gen.*: CIC. Cluent. 4 iudicii corrupti. TAC. ann. 13, 21, 2 parricidii. DON. vita Verg. 1. 52 Br. latrociniorum. PANEG. 6, 6, 4. SVLP. SEV. chron. 2, 45, 6 haeresis (2, 50, 4). *adi.*: CIC. Flacc. 5 frg. Mediol.[in.] cum urbanam -am, cum Hispaniae ... vitia et flagitia protuleris. APVL. met. 9, 26 quae ... larem mariti lupanari maculasset -a. *praep.*: SCHOL. Cic. Bob. p. 91, 6 incestum ..., cuius -a circa sororem ... pervolgabatur.

c *de homine i. q. infamis macula, quae aliis malae famae est*: OV. met. 8, 97 (*Minos de Scylla*) o nostri -a saecli. fast. 1, 551 Cacus, Aventinae timor atque -a silvae. HOMER. 258 o dedecus ... aeternum patriae generisque -a nostri.

II ***personate*** *i. q. Mala Fama (aliter p. 1337, 42)*: VARRO Men. 123 tertia Poenarum -a stans nixa in vulgi pectore flu[c]t[u]anti, intonsa coma, sordida vestitu, ore severo. SIL. 15, 97 atris circa te semper volitans -a pennis.

cf. infamium.

***īnfāmis**, -e. [*ab* in *et* fama, *cf. gr.* ἄφημος. *J. B. H.*] *de origine*: AVG. soliloq. 2, 16, 30 nec -e quidquam nisi a turpi fama nominatur. *de formis*: -am LVCIL. 11 *versu corrupto. cf. p. 1342, 63.* *compar.*: -ior: SCHOL. Iuv. 2, 106. magis -is: LIV. 40, 37, 6 VAL. MAX. 6, 9, 4 SEN. epist. 13, 6 VLP. dig. 21, 1, 31, 21. *superl.*: -issimus: SERV. Aen. 12, 603 COD. Theod. 12, 1, 92 OROS. hist. 5, 18, 9 POL. SILV. chron. I p. 522, 65. maxime -is: SEN. contr. 9, 4 (27), 20 ASCON. tog. cand. p. 64, 17. nimis -is: *l. 81.* NOT. Tir. 43, 51. *de notione et diff.*: SYNON. Cic. p. 428, 33 B. -e criminosum suspectum famosum suspitiosum invidiosum. 431, 9. 440, 20. ISID. orig. 10, 135 non bonae famae. diff. 1, 208 famosus est, de quo fama loquitur seu bene seu male, -is vero tantum malae famae est (DIFF. ed. Beck p. 56, 8 GRAMM. suppl. 281, 13). GLOSS. ἄτιμος. male famatus. sine honore. malae famae. reprehensibilis, vituperabilis. -e famosum. *inde a* PLAVTO. [*loco lacunoso*: FEST. p. 285. *loco corrupto*: LVCIL. 11 -am. *suppl.*: CIL V 2781, 12.]

I *i. q. sine bona fama*: **A** *passive i. q. qui infamatur (fama divulgatur l. 58. 60)*: **1** *proprie i. q. famosus: causa malae famae est*: **a** *in pravis moribus (v. l. 68 sqq.)*: *de ipsis hominibus*: PLAVT. Trin. 689 -is ne sim (CIRIS 87 *Scyllam* -em tali merito rumore fuisse. TIB. 2, 4, 38 OV. am. 2, 17, 3 met. 4, 285 LIV. 34, 62, 1. SEN. dial. 7, 13, 2 male audit, -is est. epist. 13, 6 magis -is est quam mala *res* [*cf.* ANTH. 794, 34 minus -is quam vitiosus erat *i. minus -is quam in homine vitioso par erat*]. *et al.*). TER. Haut. 1037 flagitiis tuis me -em fieri (LIV. 3, 10, 11. *cf.* EPIST. Sapph. 201 Lesbides, -em quae me fecistis amatae [LACT. epit. 10, 2 FIRM. math. 3, 2, 8 *al.*]). CIC. Pis. 53 NEP. Epam. 10, 1. HOR. epod. 17, 42 Helenae. carm. 2, 14, 19. LIV. 27, 11, 12 *v. p. 1338, 82.* SEN. contr. 9, 4 (27), 20 -es maxime et invisos homines (TAC. ann. 12, 48, 1. *cf. l. 31. p. 1338, 28*). VAL. MAX. 6, 9 ext. 1 ex -i ganeone maximus philosophus evasit. *et al.* *c. voc. variis*: CIC. S. Rosc. 100 multas esse -es eius palmas ([*cf. l. 41*]. part. 74 *genus i. maiores*. fin. 2, 12 invidiosum [*cf. l. 38*] nomen est, -e, suspectum [*cf. l. 37*]. LIV. 33, 29, 5 cum ... in dies plures *milites* desiderarentur, -is esse Boeotia omnis coepit. 40, 37, 6 aliquanto magis -is [*fere i. q. suspecta; cf. l. 8. p. 1341, 59. 1343, 34*] mors Pisonis coepit esse. *et al.*). Cael. 55 ex -i, ex crudeli, ex facinerosa, ex libidinosa domo (SEN. Phaedr. 142. *cf. l. 52*). HOR. sat. 2, 2, 48 Galloni ... erat acipensere mensa -is. LIV. 8, 23, 15 rem ... suspectam (*cf. l. 31*) -emque ... fecerunt. 9, 29, 7 ob -em atque invidiosam senatus lectionem (*cf.* 25, 3, 13 rem invisam -emque. *cf. l. 27. p. 1338, 28. 1341, 84*). LVCAN. 7, 438 Romulus -i conplevit moenia luco (IVV. 8, 273 asylo). TIBERIAN. carm. 2, 17 -em probro palmam (*cf. l. 30*). AVG. civ. 7, 4 p. 279, 19 D. crimine famam traxit -em. COD. Theod. 1, 16, 7 pr. *et al.* *nota enallagen*: OV. met. 7, 269 strigis -es ... alas. **b** *in periculis*: *de locis*: HOR. carm. 1, 3, 20 -is scopulos, Acroceraunia. LIV. 21, 31, 8 -es frigoribus Alpes. SEN. epist. 14, 8 regione verticibus -i. MELA 1, 83 oppidum valetudine habitantium -e (*cf.* MART. 9, 90, 9 FRONTIN. aq. 88 TAC. hist. 2, 93, 1). VAL. FL. 2, 621 STAT. Theb. 6, 155 FLOR. epit. 2, 2, 5 SOL. 24, 12 *al.* *de aliis rebus*: OV. am. 1, 12, 10 melle sub -i *sc. cicutae venenoso*. met. 14, 43 horrendis -ia pabula sucis. **c** *in memoria sceleris*: PROP. 3, 19, 20 Clytaemestrae, propter quam tota Mycenis -is stupro stat Pelopea domus (*cf. l. 35. 65*). OV. met. 13, 400 terras -es caede (*Lemnia*) virorum. Ib. 363 MELA 2, 47 STAT. Theb. 1, 333. 3, 121. *cladis*: OV. epist. 17, 141 amissa locus hic -is ab Helle est. LIV. 8, 18, 2 quorum mors -em annum pestilentia fecerit (*cf. l. 24*). GELL. 4, 9, 5 *dies* tristi omine -es. MACR. Sat. 1, 1, 6 pestilentia. OROS. hist. 2, 5, 8. **d** *in aliis rebus*: Ps. VERG. Aen. 6, 288[c] Gorgonis ... -es ... oculi. LIV. 9, 7, 6 iam et Romae (*loc.*) sua -is (*i. in ore hominum*) clades (*Caudina*) erat; obsessos primum audierunt *eqs.* 44, 24, 11 quae conloquia occulta et legationes -es quidem erant, sed quid actum esset ..., ignorabatur. SEN. nat. 6, 1, 13 Tyros aliquando -is ruinis fuit. COLVM. 3, 3, 4 cur ergo res (*vinearum cultus, qui cultorem locupletare a multis negatur*) -is est? PLIN. nat. 9, 79 amatoriis ... veneficiis (*i. usu in veneficiis*) -is est (*cf. p. 1342, 71*). PLIN. epist. 7, 27, 5 domus ... -is *sc. monstro*. MACR. somn. 2, 4, 13 *genus musicae chromaticum* est -e mollitie. OROS. hist. 5, 15, 5 elogio.

2 *meton.: spectatur non tam ipsa mala fama, quam eius causa, quae est in pravitate morum*: **a** *generatim: i. q. turpis, ignominia inquinatus*: **α** *in vita privata*: *de rebus*: CIC. Font. 34 turpi (*cf. p. 1338, 20. 1341, 12*) adulescentia, vita -i (LVCR. 3, 42 ASCON. tog. cand. p. 64, 17. TAC. hist. 1, 72, 3 -em v. foedavit etiam exitu ... inhonesto). Scaur. 8 matrem -i ac noto adulterio ... diligebat. PROP. 2, 16, 39 amor (FIRM. math. 5, 6, 8. *cf. l. 24*). 3, 14, 3 non -es (*litotes; i. honestas*) exercet corpore laudes inter luctantes nuda puella *Lacaena* viros. LIV. 9, 8, 9 sponsione. 22, 22, 7 *transfugam* vile atque -e corpus esse. 22, 59, 8. 28, 22, 9 aut morte honesta aut servitute -i. SEN. epist. 59, 2 voluptatem ... rem -em esse (GELL. 19, 2, 5 -bus ... v. SPART. Ael. 5, 3 MACR. Sat. 2, 8, 13). STAT. Theb. 11, 578. TAC. hist. 3, 6, 1 -i gratia primum pilum adepto. ann. 3, 66, 2 quem ... -i opera dehonestabat. FLOR. epit. 2, 20, 7 quae res ... -em fecit (*cf. l. 24. p. 1341, 30*) victoriam. GELL. 2, 7, 6 haec sententia ... nimis -is est. 17, 12, 1 -es materias, sive quis mavult dicere inopinabiles, quas Graeci ἀδόξους ὑποθέσεις appellant (*cf. Volkmann, Rhetorik*[2] *108 sq.*). ANTH. 415, 23 stipite *i. cruce* (*cf.* LACT. inst. 4, 26, 29). ARNOB. nat.

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 44 p. 212, 22 rerum (*syn.* turpes). PRVD. ham. 160 mente (DRAC. Orest. 228 animos). psych. 534 -em mercatus agrum de sanguine amici numinis. OROS. hist. 1, 19, 7 -es epulas *sc. carnium humanarum* (5, 23, 14 escas [SIDON. carm. 7, 477]). *et al.* *de hominibus*: CIC. Cluent. 130 quos ... omni dedecore -īs (*i. maculatos*) videbant (SVET. gramm. 23, 1 -is omnibus vitiis). HOR. carm. 3, 27, 45 siquis -em (*'detestandum' Orelli-Baiter*) mihi (*Europae*) nunc iuvencum (*Iovem*) dedat. VAL. MAX. 6, 9, 4 nihil ... *illo* adulescente magis -e, nihil eodem sene ornatius ... civitas habuit. PLIN. nat. 33, 48 universo nomine Romano -i (*i. cum ignominia universi n. R.*) rex Mithridates Aquilio duci capto aurum in os infudit. *et al.* *iuxta pos.*: CIC. div. in Caec. 24 -i ac nefaria *cera*. Font. 34 (*v. p. 1340, 69*) *syn.* turpi (Att. 2, 19, 2 SEN. contr. 7, 2 [17], 3 SEN. frg. 37. epist. 48, 10 t. -esque [CYPR. epist. 2, 1 p. 468, 2 t. et -i contagione (13, 5 p. 507, 23)]. LACT. epit. 46, 1 mors ... -is ac t. [HIL. coll. antiar. p. 66, 27 vita]. *cf. p. 1338, 20*). SEN. contr. 10, 4, 18 inquinatum et -em reum. VAL. MAX. 6, 2, 5 nocentem et -em reum (TAC. ann. 3, 22, 1 -i ac n.). PLIN. epist. 6, 19, 4 foedos ... et -es *sumptus*. PORPH. Hor. carm. 3, 2, 17 -is ac sordida *virtus*. ARNOB. nat. 5, 13 p. 186, 2 -is et flagitiosa dilectio est. COD. Theod. 16, 5, 3 -bus atque probrosis.

β in vita publica (cf. p. 1338, 78. 1342, 27. 1343, 14 al.): *definitur*: INTERPR. Paul. sent. 1, 2, 1 -es sunt, qui propter aliquam culpam notantur infamia. *de causis malae famae*: VLP. dig. 3, 2, 4, 5 'si qui furti (*eqs.*) ... damnatus ... erit.' 3, 2, 2, 3 *adulter* (PORPH. *et* SCHOL. Hor. sat. 1, 2, 133). 3, 2, 2, 5 qui in scaenam prodierit (CALP. decl. 52 gladiator. AVG. civ. 2, 27 p. 94, 10 D. 2, 29 p. 96, 17. *cf. p. 1342, 4*). MACER dig. 47, 15, 4 praevaricator. MOD. dig. 48, 7, 8 CAPITOL. Opil. 12, 11. EVTR. 2, 13, 2 iusserunt captivos omnes, quos Pyrrus reddiderat, -es haberi. SCHOL. Cic. Gron. D p. 313, 12 mandati iudicium -em facit. AVG. soliloq. 2, 16, 30 qui muliebri habitu se ostentant. COD. Theod. 9, 34, 7 famosorum -e nomen est libellorum. COD. Iust. 5, 62, 4 pr. (*a. 216*) qui pupillam suam uxorem ducit. *et al.* *quae infamiam sequantur*: MARCIAN. dig. 48, 7, 1 pr. omni honore ... carebit. INTERPR. Paul. sent. 1, 2, 1 ad agendas causas nec mandatum dare nec suscipere ab altero possunt. COD. Iust. 10, 59, 1 munerum vacationem non habent.

b *speciatim*: *α i. q. impudicus (cf. l. 40. 45. p. 1342, 44)*: *de hominibus*: CIC. Catil. 2, 7 quis adulter, quae mulier -is (LAMPR. Alex. 34, 4. *cf.* PROP. 1, 16, 9 dominae. QVINT. inst. 6, 3, 51 feminae [LACT. epit. 58, 6; *syn. inst. 6, 20, 29* inpudicas]). SEN. benef. 2, 21, 1 -is ore (SCHOL. Hor. sat. 1, 5, 54). IVV. 2, 22 Varillus. CALP. decl. 44$^{tit.}$ soror. GELL. 2, 7, 20 uxorem ducere -em, propudiosam, criminosam (CAPITOL. Aur. 19, 11). CAPITOL. Maximin. 4, 8 principem (*6* inpurum. *cf.* LAMPR. Alex. 6, 4 -is imperator [6, 5]). LACT. epit. 9, 1 (*syn. inst. 1, 17, 10* inpudica). FIRM. math. 3, 6, 4 faciet -es libidinosos impuros. *al.* CLAVD. DON. Aen. 1, 25 p. 15, 27 -es et effeminati. *et al.* *de rebus*: CIC. Phil. 11, 7 vocem impuram atque os illud -e. SEN. contr. 1, 2, 21 ex illo -i loco *sc. lupanari*. PERS. 2, 33 digito (SCHOL. Iuv. 10, 52). CYPR. hab. virg. 20 p. 201, 15 -es ... ac detestabiles fabulas *i. sermones* (*cf.* LAMPR. Heliog. 10, 7 verbis). *et al.* *β i. q. mollis*: GELL. 1, 5$^{tit.}$ vestitu probris obnoxio -ique munditia fuit. SCHOL. Iuv. 2, 107 'pressum (in facie digitis extendere panem)': quod -es faciunt ad excandendam cutem. CLAVD. DON. Aen. 4, 215 p. 382, 12.

structurae: **a** *indicatur causa malae famae*: *α abl.*: TER. *p. 1340, 23*. HOR. *p. 1340, 36*. PROP. 3, 19, 20 (*v. p. 1340, 51*) stupro (VELL. 2, 45, 1 TERT. anim. 34, 5). LIV. 10, 2, 4 latrociniis. 42, 45, 8 captarum ... pecuniarum ... suspicione (*cf. p. 1340, 34*). *al.* VAL. MAX. 3, 5, 3 perdito ... amore ... meretricio (QVINT. inst. 9, 2, 70). TAC. Germ. 12, 1 corpore (ann. 1, 73, 2). *et al.* *c. part.* (*cf. p. 1338, 13*): OV. met. 5, 148 caeso genitore (STAT. Theb. 7, 757 fratre). *c. variis add.*: PROP. *p. 1340, 51*. FRONTIN. aq. 88 qui ... apud (*cf. p. 1342, l. 3. 16. 68. 1344, 29*) veteres ... urbi -is aer fuit est remotus. *β gen.*: APVL. met. 1, 21 sordis infimae -is homo. TERT. apol. 39, 14 sceleris. ZENO 2, 14, 4 p. 437A in templis -busque spectaculorum omnium locis. *γ praep.*: ab: OV. *p. 1340, 54*. in *c. acc.* (*cf. p. 1343, 46*): SEN. contr. exc. 8, 3$^{tit.}$ -is in nurum (*seq.* infamari coepit socer in nurum. CALP. decl. 49$^{tit.}$ 49$^{them.}$ erat [FORTVN. rhet. 1, 6 p. 85, 24. 86, 4]). QVINT. decl. 335 p. 317, 10 in novercam. PS. QVINT. decl. 18$^{tit.}$ in matrem (19$^{tit.}$ *cf. l. 73*). CALP. decl. 44$^{them.}$ in sororem. PS. AVR. VICT. epit. 6, 2 in adulescentes. SCHOL. Iuv. 3, 133 in fratrem (-e *Lips.*). SCHOL. Cic. Bob. p. 127, 26. in *c. abl.*: QVINT. inst. 9, 2, 79 -em in matre (-em *A*). MART. CAP. 5, 470 uxor, in qua -is fuit. ob: TAC. hist. 2, 56, 2 ann. 13, 30, 2. per: TAC. ann. 6, 7, 1 egens ob luxum, p. flagitia -is. AVSON. 257, 8 p. 184 P. ex: FIRM. math. 3, 12, 8 ex ista re. 6, 31, 38. de: SCHOL. Cic. Bob. p. 115, 27 de incesto. OROS. hist. 5, 8, 2. cum: Schol. Cic. Bob. p. 135, 35 c. qua ... -is erat. *δ nom. c. inf.* (*cf. p. 1342, 19*): ASCON. tog. cand. p. 68, 3 ut Clodius -is fuerit praevaricatus esse. ARNOB. nat. 4, 26 p. 162, 26 Iuppiter ... a vobis -is est isse per innumeras species. *ε tamquam* (*cf. p. 1344, 16*): PS. QVINT. decl. 18$^{them.}$ filium -em, t. incestum cum matre committeret (19$^{them.}$). **b** *indicatur, quis male opinetur*: *dat.*: LIV. 27, 20, 11 -em invisumque plebei Claudium fecerat. apud (*cf. p. 1341, 63*): LIV. 42, 57, 3 cunctationem suam -em a. socios esse.

B *active i. q. qui infamat*: NEP. praef. 5 quae omnia apud (*cf. l. 68. p. 1341, 63*) nos partim (*ut in scaenam prodire; cf. p. 1341, 25*) -ia, partim humilia ... ponuntur. OV. rem. 254 carmine (PORPH. Hor. epod. 17, 42 epist. 1, 19, 30. 2, 1, 148. 154 [*cf.* SCHOL.]. EVANTH. de com. 2, 4. *cf. p. 1337, 44*). ANTH. 156, 4 -i (*utpote feminea*) ... manu barbula vulsa cadit. FIRM. math. 1, 7, 8 *Aristidem* -is testulae iactus exegit. HIL. c. Const. 6 p. 582A si falsa dicimus, -is sit sermo maledicus (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 139, 19 -i quodam vocabulo destruens amplissimorum hominum dignitatem). CLAVD. 20, 521 secures *lictoris*. OROS. hist. 5, 18, 9 atrocissimam perniciem -issima praecessere prodigia. *per dat. indicatur, quis infametur*: BELL. Alex. 34, 2 turpe populo R. et C. Caesari ... -e esse ... regna sociorum ... ab externo rege occupari. IMP. AVG. Suet. vita Hor. p. 46, 11 ne apud (*cf. l. 1*) posteros -e tibi sit, quod videaris familiaris nobis esse. QVINT. inst. 3, 7, 21 est conditoribus urbium -e contraxisse aliquam perniciosam ceteris gentem. ARNOB. nat. 1, 36 p. 23, 6 SCHOL. Cic. Bob. p. 89, 7. -e (est): *c. acc. c. inf. (cf. p. 1343, 64)*: *l. 14*. *c. inf.*: QVINT. *l. 17*. TAC. Germ. 14, 1 -e in omnem vitam ac probrosum superstitem principi suo ex acie recessisse. ARNOB. nat. 3, 10 p. 118, 5. quod: IMP. AVG. *v. l. 16*.

pro subst.: **1** *masc.* -is (*ad A*): **a** *in vita privata*: SEN. epist. 86, 13 descripturus -em et nimiis notabilem deliciis. 91, 20 quanta dementia est vereri, ne infameris ab -bus? LAMPR. Alex. 15, 2 SPART. Sept. Sev. 12, 8 PS. AVG. quaest. test. I 127, 26. DRAC. Orest. 533 *i. Aegisthus*. *adde p. 1341, 20. 46. 47. 53.* **b** *in vita publica (cf. p. 1341, 21)*: *de causis infamiae*: VLP. dig. 3, 2, 2, 2 si eum *militem* exauctoraverit, ... inter -es efficit. PAVL. dig. 3, 2, 21 ex falso testimonio inter -es habentur. COD. Theod. 9, 7, 3 *sexus perversus usus*. *quae infamiam sequantur*: CALP. decl. 52$^{them.}$ -is non militet. MACER dig. 48, 2, 8 prohibentur accusare. *iuncturae*: PAPIN. dig. 48, 1, 14 inter -es ... habendum (*al.* PAVL. *l. 30*. *cf.* TRYPH. dig. 3, 1, 11, 1 sunt. VLP. *l. 29*). PAVL. dig. 3, 2, 21 -ium loco haberi (*cf.* AVG. civ. 2, 11 p. 65, 18 D. -ium loco ac numero deputare. COD. Iust. 2, 11, 3 [*a. 197*] esse ... in numero -ium).

2 *neutr.* -ia (-ium) *i. q. res turpes* (*dub.: p. 1339, 61*): ARNOB. nat. 2, 29 p. 72, 7 indolis -ia semper atque ignominiosa fugientis.

II *i. q. sine mala fama, invituperatus*: CE 1988, 27 mansit et -is, quia nil admiserat umquam (*ut nos interpretati sunt plerique; in- augmentative accipiens Liljeholm, Eranos 21, 1923, 114 intellegit 'valde *famis'; cum Hesychiano ἄφημος comparat Stampini, RivFil. 46, 1918, 97*).

adv. **īnfāmissimē.** *i. q. impudicissime* (*cf. p. 1341, 37*): CAPITOL. Pert. 13, 8 Cornificiam -e dicitur dilexisse.

deriv.: infamitas, infamo; *cf.* infamia, infamium.

īnfāmitās, -ātis *f.* *ab* infamis. *i. q. mala fama, malum factum*: VIRG. gramm. epit. 5 p. 27, 20 alia (*nomina*) ... ob victoriam, alia ob dignitatem, alia ob -em, nonnulla ob amorem indita sunt.

īnfāmium, -ī *n.* *ab* infamis *vel* infamia, *cf.* ignominium. *de origine*: ISID. orig. 5, 27, 26 ignominium quasi sine nomine ...; hoc quoque et -um quasi sine bona fama. [*in codd. saepius trad.* infamia.] *i. q. infamia, mala fama*: *in vita privata*: ITALA Esth. p. 76, 4 Motzo (cod. Y) non des hereditatem nostram in -o. ENNOD. opusc. 3, 111 p. 359, 22 homo in perfugarum -o notitia veteri pollutus. GREG. TVR. Franc. 6, 39 p. 278, 25 ne et nos turpis lucri -o notemur. *in vita publica (cf. p. 1341, 21)*: LEX Visig. 3, 4, 15 absque -o c verbera ferat *pro ancilla aliena adulterata*. 7, 1, 1 p. 287, 5 cum -o novecuplam ... conpositionem exolvat *pro falso furti indicio*. 7, 5, 5 pro falsitate (*i. pro testamento falsato*) ferat -um. *de locis* LEGIS *Visig. inferioris aetatis v. ind.*

***īnfāmo, -āvī, -ātum, -āre.** *ab* infamis. GLOSS. -at criminatur, impie loquitur. -tum infamam (-em? *cf. p. 1340, 1*), turpem vel abiectum. *inde a* CIC., NEP., PROP. [*e coni. pro* infirmare: QVINT. decl. 355 p. 386, 23. *loco corrupto*: ACT. Archel. app. 14 p. 100, 12.]

A *i. q. mala fama afficere*: **1** *in universum*: *pro obi. sunt res* (*cf. l. 83*): CIC. Scaur. 13 criminibus ... apud (*cf. p. 1341, 63*) ignaros aut invidos ⟨in⟩famata causa est. SEN. benef. 7, 25, 1 male ... istis effeminatis eveniat, qui rem tam bellam (*sc. unguenta*) -erunt. PLIN. nat. 10, 205 sanguinem ... veneficiis (*cf. p. 1340, 64*). AVSON. 362, 6 p. 87 P. mare naufragus horror -at. CLAVD. DON. Aen. 7, 265 p. 43, 21 tyrannorum nomen posterioribus saeculis -tum est. COD. Theod. 9, 30, 3. *pro obi. sunt animantes* (*bestiae: l. 77*): PROP. 2, 24, 10 ne tibi sit mirum me quaerere viles: parcius (*i. minore sumptu*) -ant. 3, 11, 28 Iuppiter -at seque suamque domum. SEN. *l. 25*. COLVM. 9, 8, 5 non sunt degeneres *apes* intermiscendae, quae -ent generosas. PLIN. nat. 9, 118 regum muneribus. APVL. met. 6, 23 fabulis ob adulteria (FIRM. math. 4, 6, 2 rumoribus). AMM. 14, 10, 8 -bat ... haec suspicio Latinum. *et al.* *obi. subaudiendo* (*cf. l. 76*): VLP. dig. 5, 1, 79, 1 haec ... res ... -at. *p. p. p. pro adi.*: OV. met. 14, 446 -tae ... relinquunt tecta deae *Circes*. QVINT. decl. 267 p. 90, 26 adulescentia. VLP. dig. 21, 1, 31, 21 natione ... non -ta (*opp.* quae magis infamis est). **2** *in sermo-*

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ne rhet.: QVINT. inst. 4, 2, 129 si nostra sit, ornandam, si aliena, -andam *personam*. FRONTO p. 150, 21 N. ornandi, conciliandi, -andi (inflammandi *Niebuhr, Naber male cum sequentibus verbis iungentes*) *sc. causam*.

B *i. q. vituperare, accusare*: 1 *iure*: a *in vita privata*: NEP. Alc. 11, 1 hunc -tum a plerisque tres ... historici summis laudibus extulerunt. SEN. epist. 123, 16 quid ... interest, utrum deos neges an -es? rem. fort. 9, 2 naturam. QVINT. inst. 10, 1, 75 Clitarchi probatur ingenium, fides -atur. decl. 289 p. 157, 7 (*syn.* accusabitur). PAVL. dig. 47, 10, 18 pr. nocentem. FIRM. math. 1, 3, 6 imperitia illius ... pulsanda est et fallax -anda promissio. 8, 22, 5 quorum adolescentia laudetur, posterior vero -etur aetas. *et al.* *c. obi. criminis* (*cf. l. 16*): HIER. c. Ioh. 37 p. 390A Isidorus ... id ipsum -atur ... quod tu. b *in vita publica*: VIR. ill. 82, 4 cum ille repetundarum accusaretur, ipse ne verbo quidem -tus est. *c. obi. criminis* (*cf. l. 13*): APVL. apol. 2 magiae, quae facilius -atur (*i. criminando obicitur*) quam probatur. 2 *falso: i. q. calumniari*: a *in vita privata*: COLVM. 1, 7, 7 ita fit, ut et actor et familia peccent et ager ... -etur (*potest ad A referri*). PS. QVINT. decl. 15, 12 p. 288, 18 beneficium ... nomine potionis (AVG. in psalm. 147, 17 p. 1926extr. traditionis. *cf. infra l. 57*). TERT. uxor. 2, 4 l. 13 convivium dominicum illud, quod -ant *ethnici*. HERM. Pal. mand. 2, 3 malum ... est aliquem -are (καταλαλιά, *vulg.* detractio). CYPR. epist. 55, 10 p. 631, 10 hoc esse opus ... diaboli, ut ... opinionibus falsis (HIL. c. Const. 27 p. 602B) gloriosum nomen *dei* -et (*cf.* ZENO 2, 16 p. 444A *corpus* -verat diabolus). HIL. trin. 1, 23 vitiis, quibus fides ecclesiae -atur. RVFIN. hist. 4, 8, 5 (*gr.* διαβαλλομένους). 4, 26, 9 falsis calumniis. *et al.* *obi. subaudiendo*: ZENO 2, 16 p. 443B qualiter diabolus -ret. *fere i. q. mentiri*: TERT. anim. 17, 2 mendacium visui obicitur, quod ... aequalissimam porticum angustiorem in ultimo -et (*de structura cf. p. 1344, 22 sqq.*). b *in vita publica*: MART. 10, 87, 13 -ta virum puella vicit (*i. uxor a viro adulterii falso accusata*). LEX Visig. 7, 1, 1 quem -are temtavit.

C *i. q. in suspicionem vocare, suspectum facere*: SEN. contr. 7, 1 (16), 20 minus verecundum esse ... -are novercam quam accusare (PS. QVINT. decl. 1, 11 p. 12, 21). SEN. dial. 7, 27, 1 -are virtutes et malignis sermonibus sancta violare. QVINT. decl. 325 p. 282, 11 cum rumor utrumque -ret, tu reus factus es. 353 p. 384, 9 petitor necesse est -et dispensatorem suum et dicat ab adversario corruptum. PS. QVINT. decl. 1, 15 p. 16, 24. 18, 1 p. 320, 12 patientiam (18, 17 p. 335, 13 inpatientiam). 18, 11 p. 329, 20 populus loquitur incestum, ... civitas -at. TAC. ann. 15, 71, 3 *illis* -tis magis quam convictis. CALP. decl. 6 p. 7, 10 non intellego, quemadmodum -e⟨n⟩t ista sententiam meam. 32 p. 28, 7 innocentiam patris dum liberare quaeris, -as. *et al.* *additur causa suspicionis*: SEN. *p. 1341, 67*. CALP. decl. 44 p. 34, 1 quae -batur in fratrem. AMM. 28, 1, 48. *aliter p. 1344, 34*.

D *i. q. contumeliosis verbis incessere, maledicere*: VLP. dig. 47, 10, 15, 12 quod ... non in coetu nec vociferatione dicitur, convicium non proprie dicitur, sed -andi causa dictum. TERT. adv. Marc. 4, 26 p. 510, 2 qui alii deo supplicat et non creatori, non orat illum, sed -at. CYPR. sent. episc. 25 si licet haereticis baptizare ..., quid illos -amus et haereticos illos appellamus? OPTAT. 6, 3 p. 148, 8 RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 5 p. 587B. 587D omne genus Christianum conscidit et -vit. *et al.* *add. abl. modi* (*cf. supra l. 15*): MAXIMIN. c. Ambr. 96 p. 82, 23 concilii ..., cuius fides a vobis ... Arrii nomine -atur. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 5 p. 587A foedissimis exprobrationibus -vit ecclesiam. AVG. civ. 7, 4tit. qui nullis -entur opprobriis (10, 26 p. 443, 19 D. anim. 2, 15, 21 p. 356, 13). 8, 13 p. 340, 17 D. deos falsis criminibus -ari (8, 21 p. 352, 10 epist. 89, 4 p. 421, 18 POMER. 3, 17, 2 p. 500C). doctr. christ. 3, 20, 29 maledictis. *cf.* PASS. Rogat. 3 comperimus, eo quod Iovem vel Apollinem ... blasphemiis ac convitiis provocatos -es. *indicatur convicium: acc. c. inf.* (*cf. p. 1342, 19*): COMM. apol. 477 -ant in puteum (*i. abyssum*) esse demissum *Christum*. FACVND. defens. 2, 1 p. 557D nos male sentire de mysterio divinae incarnationis. *orat. recta*: COMM. apol. 440 -ant: 'in puteum misimus illum'.

E *i. q. macula, dedecore aspergere, dehonestare* (*add. abl.: l. 72. 74 al.*): 1 *in vita privata*: a *factis*: CIC. epist. 9, 12, 2 ut tua moderatio et gravitas aliorum -et iniuriam. PROP. 3, 16, 27 *opto, ne in via frequenti sepeliar*: post mortem tumuli sic -antur amantum. OV. Pont. 3, 6, 43 desine mitem animum (*Caesaris*) vano -are timore. LIV. 40, 7, 8. SEN. contr. 10, 5, 5 parum pie aut -vit Iovem aut imitatus est *Parrhasius*. SIL. 3, 273 ferrum -are veneno. QVINT. decl. 305 p. 196, 25 supplicia -asti. PS. QVINT. decl. 12, 3 p. 220, 6 *cadaveribus pasti* famem ipsam -vimus. EDICT. praet. Vlp. dig. 47, 10, 15, 25 ne quid -andi causa fiat. VLP. dig. 47, 10, 15, 27. 32. 44 TERT. apol. 23, 1 nat. 1, 5, 8. pudic. 1, 20 -antes paracletum ... digamos. ieiun. 16 p. 296, 7 cultu et ornatu maeroris munus. coron. 13 l. 59 CYPR. hab. virg. 5 p. 191, 8. SOL. 21, 1 Galliae ... -antur ritu incolarum, qui ... humanis litant hostiis. LAMPR. Alex. 7, 2. LACT. mort. pers. 9, 9 p. 183, 23 matrem stupro. FIRM. math. 2, 30, 2 *al.* SORT. Sangall. 50, 10. PALLAD. 1, 6, 8 qui arando crudum solum inter sulcos relinquit, ... terrae ubertatem -at. *et al.* *sensu obscaeno*: LAMPR. Comm. 10, 1 omne genus hominum -vit, quod erat secum, et ab omnibus est -tus. *cf. p. 1343, 82*. b *dictis*: PETRON. 6, 2 sententias (*declamationis*) rident ordinemque totius dictionis -ant. QVINT. inst. 2, 15, 4 *Isocrates* cum longe sit a voluntate -antium oratoris officia. 10, 1, 127 cum se iactaret eodem modo dicere (*quo Seneca*), Senecam -bat. LAMPR. Alex. 35, 6. SCHOL. Cic. Gron. D p. 289, 15 hunc -at laudando Caesarem. *et al.* 2 *in vita publica*: PAVL. dig. 23, 2, 66 pr. si tutor ... pupillam suam ... ducat uxorem ... -atur (*cf. p. 1341, 32*). AVG. civ. 2, 14 p. 69, 10 D. qua ratione rectum est, ut ... ignominiosorum deorum -entur actores, honorentur auctores? (*cf. p. 1342, 4*). CASSIOD. var. 8, 25, 4 COD. Iust. 2, 11, 18. 9, 35, 9. 10 LEX Visig. 2, 4, 2.

structurae causam indicantes: 1 *significata persona per adi. aut subst. praed.*: a *c. add.*: quasi: SEN. contr. 2, 3, 17 -erunt raptae patrem q. cum raptore conludentem. PS. RVFIN. *l. 41*. tamquam: SEN. contr. 9, 5 (28), 8 uxorem meam t. veneficam. SEN. epist. 81, 13. ut: HIER. epist. 54, 15, 4 -beris ut venefica. PELAG. in II Cor. 6, 8 p. 265, 1. velut: FACVND. defens. 1, 2 p. 533D patres nostros ... v. Arianos mendaciter -bant. pro: APVL. apol. 2 *qui* testamentum, quod verum sciebat, p. falso -rit. b *sine add.*: STAT. Theb. 7, 417 Acheloon utroque deformem cornu ... -bat (*i. Acheloum etiam alterum cornu amisisse diffamans narrabat*). TERT. anim. 17, 2 *v. p. 1343, 29*. pall. 5, 4 vita meliore magis in secessu fruare quam in promptu; sed ignavam -bis. CYPR. ad Donat. 9 p. 11, 4 turpes turpis -at. COMM. apol. 388 magum *Christum*. FAVSTIN. trin. 6, 1 p. 74A GENNAD. vir. ill. 85 HIER. in Gal. 3, 13 p. 360A CLAVD. 15, 513 PRAEDEST. 1, 90 p. 620C. 2 *significata re*: *gen.*: SEN. epist. 22, 7 illos apud (*cf. p. 1341, 63*) te temeritatis. 99, 26 PS. QVINT. decl. 2, 3 p. 23, 12. SEN. contr. exc. 9, 5 uxorem veneficii. VIR. ill. 78, 1 HIER. adv. Pelag. 3, 17 p. 587C. *abl.*: QVINT. decl. 335 p. 321, 5 -vi te adulterio (CAPITOL. Ver. 4, 4). HIL. *p. 1343, 26*. AVG. grat. Christ. 41, 45 p. 158, 9. SVLP. SEV. chron. 1, 11, 4 falso scelere. *acc. obi. ext.*: ITALA sap. 2, 12 (Aug. civ. 17, 20 p. 247, 20 D.) -at in nos (*aliter p. 1343, 46*) peccata disciplinae nostrae (*i. obicit nobis, quod in ritus Iudaeorum peccemus*; ἐπιφημίζει, *Vulg.* diffamat). *acc. obi. int.*: *v. p. 1343, 13. 16*. in *c. acc.*: *v. p. 1343, 46*. ob: APVL. *p. 1342, 79*. CAPITOL. Maximin. 28, 3 ob nimiam pulchritudinem. circa: TERT. coron. 6 l. 18 c. voluptates spectaculorum -ta conditio est *eqs.* Scap. 2 p. 541, 3 Oe. c. maiestatem imperatoris -amur. de: OPTAT. 1, 19 p. 21, 1. PS. RVFIN. in Am. 6, 10 prophetas ... de mendaciis -bant, quasi comminantes ea mala, quae nulla essent aetate ventura. AVG. grat. Christ. 30, 32 p. 150, 11 EPIST. episc. Aug. epist. 129, 5 p. 38, 5. sic: *v. l. 48*. unde: AVG. pecc. orig. 17, 19 p. 180, 9. quasi: SEN. contr. 2, 4, 7 -erunt adulescentem, q. illius criminationibus factum sit, ut *eqs.* SEN. dial. 5, 3, 5 CYPR. epist. 74, 2 p. 801, 1 FIRMIL. Cypr. epist. 75, 6 p. 813, 31. quod: SCHOL. Cic. Gron. B p. 341, 6 praetura eius urbana sic -batur, quod empta sit. AVG. pecc. orig. 17, 19 p. 180, 4. *acc. c. inf.*: *v. p. 1343, 64*.

deriv.: infamatio, infamator.

[CAES. AREL. serm. 141, 4 p. 556, 10 si magnum bonum esset aurum, haberet hoc famosissimus (*Aug. serm. 311, 15, 13* infamis mimus)? ... si hoc male petit senator fidelis, quod habet **īnfāmōsissimus**, quid prodest? (*ex Aug.* infamis mimus *substituendum aut* infamissimus *legendum proponit Morin; malim* famosissimus).]

īnfāmus *v. p. 1340, 1*.

īnfandidicus (-ficus *trad.*) qui infanda dicit GLOSS. II 582, 45. *ab* infandum *et* dicere.

*īnfandus, -a, -um. ab in et fandus, cf. nefandus et non fandus (vol. VI 1, 1032, 12. 19). ? compar. -ior: p. 1345, 26. superl. -issimus: VARIVS trag. 1 AVG. civ. 6, 8 p. 261, 24 D. COD. Theod. 15, 14, 7. NOT. Tir. 45, 15. *de notione*: SYNON. Cic. p. 435, 30 B. (*inter syn.*). NON. p. 247, 19 'acerbum' horrendum -um inmite. GLOSS. ἄλεκτος. ἄρρητος. ἀθέμιτος. ἀλάλητος. nec dicendum. inenarrandum nec loquendum. execrabile. nefando. *de differentia inter* -um *et* nefandum: DIFF. ed. Beck p. 64, 10 -um negat fandum esse, id est loquendum; nefandum aliquid est per nefas gestum. *inde a* TER. (*p. 1345, 5*). *vox magis poetica, in prosa ante* LIV. (*p. 1345, 10. 62. 1346, 11*) *singulis locis a* CIC. (*p. 1345, 60*) *et* VARRONE (*p. 1346, 22*) *usurpata*. [*in codd. variat c.* nefandus: CIC. de orat. 2, 322 (-a L, nefanda *cett., edd.*). CYPR. epist. 55, 9 p. 630, 17.]

i. q. qui enarrari non potest, horrendus, turpis, οὐκ ὀνομαστός (*acced.* dictu *p. 1346, 2. 18. 24*, memoratu *p. 1345, 58*):

I *de qualitate*: A *attributive*: 1 *de animantibus* (*bestiis: p. 1345, 2 sq.*): a *de moribus*: ACC. trag. 131 ab -o homine (*Vlixe*). VERG. Aen. 4, 613 (*Dido de Aenea*:) tangere portus -um caput (*cf. p. 1345, 62*) *eqs.* 11, 267 coniugis *sc. Clytaemnestrae* (DRAC. Orest. 551). SEN. Phaedr. 905 (*Theseus de Hippolyto*:) unde ista venit generis -i (*cf. p. 1345, 47*) lues? OCTAVIA 93 fortunam ... quam dedit illi (*Neroni*) per scelus ingens -a parens. LVCAN. 7, 762 capit inpia plebes caespite patricio somnos stratumque cubile regibus -us miles premit. 8, 397. 687 VAL. FL. 7, 87. 415. SIL. 4, 160 Senones (6, 553. *cf. p. 1345, 62*). STAT. Theb. 3, 96 *Eteocles* (3, 214. *cf.* 8, 687. 11, 125 AVSON. 139, 5 p. 432 P.). *al.* CE 520, 6 hostes. *et al.* b *de specie et forma*:

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Verg. Aen. 3, 644 -i Cyclopes. Sen. Oed. 93 cruentos vatis -ae (*Sphingis*) ... rictus (*sed cf. l. 67*). Sil. 6, 193 monstrum (*serpens*). Stat. Theb. 10, 429 -as ... satiare volucres.

2 *de rebus*: **a** *incorporeis*: *α de eis, quae facimus*: *facinus*: Ter. Eun. 664 tam -um facinus (Clavd. Don. Aen. 7, 370 p. 59, 23. *cf.* Sen. Ag. 23 ob -as manus [*cf. infra l. 61*]. Sil. 9, 170 facti. Amm. 30, 2, 11 actus. Svlp. Sev. chron. 2, 5, 3 operis). Verg. Aen. 2, 84 -o indicio (Gloss. malo). Ciris 239 scelere (Liv. 31, 14, 8 Sen. Ag. 983 Phoen. 252 Octavia 304 Mart. 7, 14, 1 Lact. Phoen. 17. CE 1535 A, 3 -um detestandumq.). Liv. 1, 59, 8 de stupro -o Lucretiae. 4, 32, 12 legatorum -a caede (*cf. l. 44*). 29, 8, 8 in coniuges -ae contumeliae editae. *al.* Octavia 114 necis (Vopisc. Aurelian. 41, 5). Val. Fl. 7, 51 rapinis. Stat. silv. 2, 7, 61 *Neronis* ignes (*cf. l. 41*). Svlp. Sev. chron. 2, 45, 6 dial. 3, 8, 1. CIL XI 4639, 7 latrocinio. *bellum*: Verg. Aen. 7, 583 bellum (12, 804 Stat. Theb. 3, 71 Comm. instr. 1, 26, 11 Clavd. 5, 9. Conc.S I 4 p. 116, 28 [*I 1, 7 p. 152, 13 ἀκήρυκτον*]. Coripp. Ioh. 2, 100). Val. Fl. 3, 15 proelia (Stat. Theb. 2, 459). *cogitatio* (*cf. sub γ*): Sen. Herc. f. 973 sensus (*cf.* Mart. Cap. 1, 91 vers. 9 sensa). Stat. Theb. 5, 450 curis. Clavd. Don. Aen. 4, 645 p. 412, 33 mentis -a destinatio (*Verg.* coeptis immanibus). Cod. Theod. 16, 7, 5 -is et feralibus mentibus. *vox*: Sen. Ag. 981 vocis (Lvcan. 9, 1013). Lvcan. 6, 448 -um tetigit cum sidera murmur *magae* ([Serv. gramm. IV 463, 27 -um t. s. carmen magicorum]. 6, 682 carmine. *cf. infra l. 53*). Gell. 17, 1, 1 liber ... -o titulo 'Ciceromastix'. Conc.S I 5 p. 144, 29 sermones (*I 1, 6 p. 111, 26 παλιμφήμους*). Evstath. Bas. hex. 2, 4 p. 883A -⟨i?⟩orum figmentorum (*Migne gr. 29, 36 δυσσεβεστέρων*). *libido incesta*: Sen. Phaedr. 115 -o malo correpta pecoris efferum saevi ducem ... amasti. Ps. Qvint. decl. 3, 9 p. 49, 11 nexu. 15, 8 p. 284, 1 cupiditatis (Fronto p. 263, 22 N. [Min. Fel. 9, 7]). Calp. decl. 22 p. 20, 9 desideria. Apvl. met. 8, 29 uriginibus. Comm. apol. 175 coitus. Arnob. nat. 5, 9 p. 182, 22 adpetitu. Avson. 157, 10 p. 14 P. veneres. Cael. Avr. chron. 4, 9, 137 libidine (Inst. Iust. 4, 18, 4). *varia*: Gratt. 454 culpae (Drac. laud. dei 2, 568 -ae ... et sine nomine). Sen. dial. 5, 2, 5 rabies. Stat. Theb. 4, 243 more.

β de eis, quae patimur: *mors*: Verg. Aen. 10, 673 omnis -a in morte reliqui (Stat. Theb. 11, 610). Ov. Ib. 378 neci. Sil. 6, 203 genus -um leti. Dict. 2, 30 exitio. *morbus*: Apvl. flor. 15 p. 58 morbi. Ser. Samm. 129 turpans -is ora papillis. 247 vulnus. 1069 virus. Consvlt. Zacch. 1, 36 p. 44, 35 insania. *varia*: Verg. Aen. 1, 525 prohibe -os a navibus ignes (*cf. l. 13*). 2, 132 iamque dies -a (Gloss. tristis, exos[s]a) aderat (Sen. Herc. O. 770. *cf.* Lvcan. 10, 106 noctem. Lact. epit. 66, 3 tempus -um et execrabile [*cf. l. 73. p. 1346, 17*]). 8, 483 caedes (*cf. l. 11*). 8, 578 casum. Clavd. Don. Aen. 1, 665 p. 132, 10 infortunia. Oros. hist. 1, 10, 1 mala. 3, 12, 28 dilacerationi. 4, 9, 8 naufragio.

γ alia: Sen. Oed. 915 -um genus (*cf. p. 1344, 78*) deprendit ... Oedipus. Octavia 152 iuvenis -i ingeni, scelerum capacis. Val. Fl. 2, 173 foedera *i. paelicatum* (5, 219 *Medeae cum Iasone contra patrem*). 5, 574 Alciden -o errore relictum. Stat. Theb. 5, 277 -um natae concessit honorem *Iuppiter sc. abolendi viros Lemnios*. 12, 180 -i leges ... regni *Creontis corpora sepeliri vetantis*. Min. Fel. 31, 1 opinionis (*sc. incesti convivii*). Anth. 406, 2 impius -ae religionis (*magicae, cf. l. 23*) apex. Chromat. in Matth. 3, 9 p. 337B persecutorum ... -a perfidia. Capreol. epist. 2, 1in. Nestorianae haereseos novam -amque perniciem. CE 858, 4 (*a. 400*) -aqu⟨e fu⟩giens istius iurgia saecli. *nota*: Apvl. met. 10, 15 -am (*fere i. q. incredibilem*) memoratu (*cf. p. 1346. 2. 18. 24*) ... gulam *asini humanos cibos manducantis*.

b *corporeis*: Cic. Sest. 117 a corpore eius inpuro atque -o (*cf.* Cvlex 112 Agaue -as scelerata manus [*v. l. 6*]. Sen. Oed. 871 caput [*v. p. 1344, 76*]). Liv. 5, 49, 1 merces *sc. pacis Senonibus pendenda* (*cf. p. 1344, 82*). 23, 5, 13 epulis (*cf.* Sen. Thy. 272 mensas [Clavd. 15, 401]. Physiogn. 21 p. 33, 6 cibis vel conubiis [*I 308, 1 ἀθεμίτους*. Oros. hist. 1, 11, 3]). Lvcan. 2, 148 -um domini per viscera ferrum exegit famulus. 6, 307 -o pollutus sanguine Nilus (Stat. Theb. 2, 507 concretis -o s. plumis *Sphingis*. *cf.* 6, 102 -os belli ... cruores. 9, 101 saniem). 8, 561 Magnus ... -a petebat litora *Aegypti*. Sil. 2, 210 trophaeum -um capitis. Stat. Theb. 1, 8 *Cadmum* -is condentem proelia sulcis. 1, 597 -is ... Eumenidum thalamis. 10, 900 -ae ... telluris alumni Bacchus et Alcides. Mart. 5, 69, 5 impius -o miles corrumpitur auro. Vvlg. sap. 14, 27 idolorum (*ἀνωνύμων*. *cf.* Cod. Iust. 1, 11, 7 pr. [*a. 451*] -is execrandisque [*cf. l. 43*] simulacris).

B *praedicative*: Plin. nat. 28, 87 haec sunt, quae retulisse fas sit, ac pleraque ex iis non nisi honore dicto, reliqua intestabilia, -a. Avg. civ. 6, 8 p. 261, 24 D. quod ab eis inmanissimum et -issimum dicitur, Saturnum suos filios devorasse. -um est *c. acc. c. inf.*: Const. apost. JThSt. 13 p. 500, 15 quae pontifices ... praeceptum est celebrare, haec sacerdotes -um (*gr. οὐ θεμιτόν*) erat ⟨adire⟩. -um *pro interiectione* (*cf.* Diom. gramm. I 419, 16 pro interiectione ... ponuntur ... malum, miserum, -um): Verg. georg. 1, 479 pecudesque locutae — -um! Aen. 1, 251 navibus — -um! — amissis (Prisc. gramm. III 91, 26 '-um' pro interiectione protulit. Serv. Aen. 1, 251 '-um' pro '-e' posuit; ... potest esse etiam interiectio dolentis). Sil. 4, 767 aris — -um dictu (*cf. p. 1344, 73*)! — parvos imponere natos. 12, 475. 13, 251 Stat. Theb. 1, 595. 4, 204. 8, 505.

II *de quantitate*: Verg. Aen. 1, 597 -os Troiae ... labores (*cf.* 11, 257 -a ... supplicia et scelerum poenas expendimus [Sen. Herc. O. 297 horrida, incogitata, -a]. Mart. 9, 8, 5 poenas [Clavd. Don. Aen. 11, 255 p. 448, 18]). 2, 3 dolorem. 4, 85 amorem. Plin. nat. 37, 54 magorum -am vanitatem. Clavd. Don. Aen. 7, 225 p. 35, 28 tempestatis ... acerbitatem.

neutr. pro subst. īnfandum, -ī. 1 *plur.*: Varivs trag. 1 iam fero -issima, iam facere cogor. Liv. 23, 9, 2 facere et pati omnia -a (24, 38, 2. 39, 10, 8. *cf.* Lvcan. 5, 307 passuras [Sil. 5, 160]). 23, 9, 5 audeantur. 28, 12, 5 commissa fuerant (Empor. rhet. p. 564, 5 praedicabilia et -a). Sen. Oed. 15 -a timeo. Stat. Theb. 2, 480 silv. 5, 2, 87 Apvl. apol. 74 Clavd. 26, 377. *add. synon.*: Plin. nat. 28, 77 dira et -a. Cypr. epist. 66, 1 p. 726, 11 tam -a, tam turpia, tam etiam gentilibus execranda (*cf. p. 1345, 43*). Lact. inst. 7, 16, 4 -a dictu (*cf. p. 1344, 73*) et exsecrabilia (Ps. Lact. opif. interpol. 19, 8 § 5). Ambrosiast. in I Thess. 5, 18 p. 453A -a docere et adversa. *add. opp.*: Cypr. epist. 55, 9 p. 630, 17 fanda adque -a (Rvfin. apol. adv. Hier. 1, 21 p. 559C). Empor. *v. l. 13*. 2 *sing.*: Varro Men. 122 nemo aegrotus quicquam somniat tam -um, quod non aliquis dicat philosophus (*cf.* Physiogn. 27 p. 42, 16 quicquid -um cogitari vel non cogitari potest). Ser. Samm. 947 -um dictu (*cf. p. 1344, 73*) cunctis procul absit amicis.

acc. pl. neutr. pro adv. īnfanda: Verg. Aen. 8, 489 -a furentem.

neutr. pro interi. īnfandum: *v. p. 1345, 81.*

adv. **īnfandē**: *v. l. 1.*

compos.: infandidicus.

***īnfāns**, -antis *adi. et subst. m., f.* (*v. l. 54*), *n.* (*v. l. 54. 74*). [*ab* in *et* fans, *v. Stolz-Leumann*5 *352. J. B. H.*] *de origine*: Varro ling. 6, 52 ab eo (*sc. fando*), ante quam ita faciant, pueri dicuntur -es (Non. p. 55, 26 Avg. serm. 190, 3, 3 Isid. orig. 11, 2, 9). *de scriptura*: infas: CE 1528 A, 2 (*saec. I/II*). *al.* CIL III 2612 X 2426 XIII 1862. 3800 *et saepe in tit. christ.; v. ind. 12 Diehlii*. Gloss. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A ἴνφας (*cf. l. 66*). Ivlian. Tol. gramm. V 324, 9 infatibus pro infantibus (*sed v. Sommer, Handb.*2.3 *238, 3*). CIL X 8139 infates (*gen.*). Gloss. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A πρόξιμος ἴνφατις. ἰνφάνης: Gloss. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A. ynf-: CIL XII 1728. imf-: CIL IX 5468 XII 3559. *abbrev.*: in: CIL III 2457. 8934. inf (*dub.* CIL III 9822, *fort.* infelix): CIL IX 2000. *de prosodia*: -a- *positione longa est*: Prisc. gramm. II 325, 18. *de formis*: *gen. sg.* -es: *v. l. 39*. *dat. sg.* -e: CIL XIV 1324. Vindic. gyn. p. 450GD -e(s) dentes cadere (451B -i). *abl. sg. adi.* -i: Ov. fast. 4, 208. *gen. pl.*: -um (*cf.* Consent. gramm. V 355, 33 -s -um facit): *apud poetas*: Acc. trag. 315 -[i]um. Verg. Aen. 6, 427. Manil. 3, 133 (*coni. Scaliger*). Sil. 13, 547. *in prosa oratione*: Sen. epist. 4, 2 Cvrt. 9, 1, 25 Plin. nat. 37, 114 Plin. epist. 6, 20, 14 Tert. anim. 26, 2 Paneg. 2, 25, 2. *et al.* -ium: Cic. Sulla 19 Brut. 278 Liv. 10, 23, 12. 28, 20, 6 Pavl. Fest. p. 120 Sen. contr. 10, 4, 2 Sen. epist. 99, 27 Plin. nat. 38ies Qvint. inst. 1, 1, 16. 1, 12, 10 Plin. paneg. 26, 1. 28, 6 Cypr. epist. 58, 6. 64, 2. *et al.* *de genere subst.*: *fem.*: *v. l. 74. p. 1349, 6*. *neutr.* (*ad exemplum vocum* pignus *et* pecus *necnon et τέκνον*): Soran. p. 73, 17 crudus ... partus est, quotiens ante legitimum tempus ... imperfectum effunditur -s. Vindic. gyn. p. 451C temporibus ... certis -s ... formari in utero. Exc. barb. chron. I p. 277, 68 quod est in me exultavit -s. *cf. l. 73*. *de notione*: Gloss. βρέφος. νήπιος. παιδίον νήπιον. παῖς. ἄλαλος. ineloquens. foetum. *in graecis respondent*: παιδίον: Cels. 2, 1, 18. 20. Itala Matth. 19, 13 (codd. a c e *al.*, Hil. *ad l.*). Avg. quaest. hept. 1, 108 Barnab. 6, 71 Diosc. 2, 49 p. 197, 11 Vitae patr. 3, 168. 5, 5, 35. 7, 14, 1. παιδάριον: Vitae patr. 3, 210. παῖς: Oribas. syn. 5, 14, 1. νήπιος: Itala I Cor. 3, 1 (Cypr. testim. 3, 3). Gal. 4, 1 (Ps. Cypr. aleat. 3). βρέφος: Cassiod. Didym. in I Ioh. 3, 9 p. 61, 3. *receptum est in graec. serm.*: Theophil. 1, 23, 6 ἴνφας (*cf. l. 35*). *fusius de hac voce et de synonymis egit Funck, ALL 7, 1892, 97sqq.* *adi. inde a* Plavto *p. 1347, 22. 23 et* Acc. *l. 78*. *subst. inde a* Cic. *p. 1347, 59*. [*it. vet.* fante, *raet.* umfant, *francog.* enfant (*vet.* énfes), *catal.* enfant *'progenies, liberi'* (*cf. p. 1348, 25*). *W.*] [*interpr. inc.*: CIL IV 2974. *dub. trad.*: Cic. Att. 10, 18, 1 illa Hortensi⟨a⟩na omnia fuere -ia (*i. puerilia?*). Sen. contr. 2, 1, 13. Vindic. gyn. p. 451P septimo anno -ia (*an voluit* infantiam*?*) consummare (*i.* -ari).]

I adi. (*fem.*: *l. 81. 82. p. 1347, 13. 22. 28 al.* *neutr.*: *l. 83. p. 1347, 50. 52*. *compar.*: *p. 1347, 5. 7 al.* *superl.*: *p. 1347, 8. 11 al.*; *cf.* nimis -s *p. 1347, 13. 47*. *in fig. litot.*: *p. 1347, 11*): **A** *i. q. qui fari non potest*: 1 *notione primaria perspicua*: **a** *generatim*: Acc. trag. 315 maestitiam mutam -um quadrupedum. Cic. div. 1, 121 Croesi filium, cum esset -s, locutum (Gell. 5, 9, 1 cum iam fari per aetatem posset, -s erat). Lvcr. 5, 223 puer (*modo natus*) ... nudus humi iacet -s. Hor. sat. 2, 5, 40 -is statuas (*v. Orelli-Baiter et Schütz ad l.*). Ov. epist. 11, 119 -is (*acc. pl.; an gen. subst.?*) ... umbras. fast. 4, 208 ut -i vagiat ore puer. Val. Max. 1, 6, 5 puerum -em semenstrem ... triumphum ⟨clamasse⟩ (*cf. p. 1347, 62*). Fronto p. 123,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

12 N. plerique ante parentes vestros propemodum -es et elingues principes fuerunt. LACT. inst. 4, 26, 8 -s sit necesse est, qui divina proloqui non potest (*cf. l. 65*). HIER. epist. 50, 5, 1 iste loquax, ille -issimus est. AVG. c. Iul. 5, 1, 4$^{extr.}$ si a te recesserit impudentia, illo -e (*ad l. 53*) remanebis -ior. ENNOD. epist. 4, 30, 1 p. 119, 2 -es facit (*nos*) adversitas. **b** *speciatim i. q. indisertus*: VARRO Men. 367 -iorem quam meus est mulio. RHET. Her. 2, 11, 16 dum caute ... loqui volunt, -issimi reperiuntur. CIC. inv. 1, 4 -es et insipientes homines ([*cf.* GRILL. rhet. p. 30, 23 M. hic dixit -es male fantes, id est sine arte dicentes]. fin. 1, 52. Att. 9, 14, 2 h. non -s). Cluent. 51 si nihil dixissem, ne -issimus ... existimarer. Brut. 77 Scipionem ... non -em fuisse (90. 108. 305 non ille quidem orator, sed tamen n. -s; diserti autem *eqs. adde l. 10*). 101 *historia* neque nimis est -s neque perfecte diserta. orat. 56. ad Q. fr. 3, 4, 1 nihil ... Lentulo ... -ius. QVINT. inst. 11, 1, 21 imperitum plane et -em. APVL. flor. 7 p. 27. DON. Ter. Eun. 1056 ubique gestu plura significat miles utpote -issimus. AVSON. 419, 41 p. 364 P. SCHOL. Cic. Bob. p. 106, 15 -issimos oratores. HIER. in Agg. 2, 21 p. 1416^{B} me ... semper -em ac mutum fuisse. PRVD. perist. 10, 3 SIDON. epist. 8, 6, 3. *cf. l. 68.*

2 *notione privationis dicendi evanida pertinet ad aetatem*: **a** *i. q. non adultus*: *de hominibus et deis*: PLAVT. Persa 174 tu meum ingenium fans atque -s (*'et adulta et puellula' Ussing*) nondum etiam edidicisti. Poen. 28 pueros -īs minutulos (LVCIL. 486. 566 RHET. Her. 2, 25, 39 CIC. S. Rosc. 153. Sull. 19 p. -ium, ... matronarum ac virginum. de orat. 2, 162 orat. 131 fin. 1, 71. CELS. 2, 1, 18 -es tenerosque adhuc [*Hippocr. aphor. 3, 7* τοῖσι μὲν σμικροῖσι καὶ νεογνοῖσι παιδίοισι]. *et al. cf.* HOR. epist. 2, 1, 99 puella). CIC. Verr. II 1, 153 pupillae (MAECIAN. dig. 36, 1, 67, 3 pupillo). Cluent. 27 filium (28 SEN. benef. 7, 20, 2 IVV. 14, 49 TAC. hist. 2, 59, 3. INSCR. christ. Diehl 4338^{C} dismis⟨i⟩t f. tres -⟨e⟩s. *et al.*). OV. met. 9, 414 natis. fast. 3, 444 -i lac dedit illa Iovi (GERM. 166). LIV. 10, 23, 12 simulacra -ium conditorum urbis. TAC. ann. 4, 13, 3 hunc ... admodum -em (SVET. Nero 35, 3). *al.* TERT. monog. 8 p. 773, 4 Oe. -s dominus ... et adultus (carn. 23 l. 2 adhuc recentem -em). ARNOB. nat. 2, 71 p. 106, 19 -es et parvulos esse ipsos adhuc deos (5, 8 p. 181, 23 [*fem.*]). AMBR. in psalm. 118 serm. 12, 19, 3 populus ... Iudaeorum prior fidei generatio et ideo -ior et infirmior. *et al.* *de adulescente* (*cf. infra l. 73*): MIRAC. Steph. 1, 3 -is villici. *de bestiis*: PLIN. nat. 10, 92 pullis. 29, 100 catulis. *cf. l. 55. p. 1346, 78.* *de herbis*: PLIN. nat. 22, 93 boleti. *cf. l. 57.* *de variis rebus*: MANIL. 2, 14 orbem (*i. mundum*) ... sub illo -em. TERT. patient. 5 p. 8, 20 haec impatientiae tunc -is quodammodo incunabula. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 77 si -s aetas fuerit patientis. **b** *i. q. infantilis, puerilis*: α *usu generali pertinet ad omnes pueros*: ?CIC. *p. 1346, 71.* HOR. sat. 1, 6, 57 -s (*i. qualis puerorum est*) ... pudor prohibebat plura profari. PETR. CHRYS. serm. 81 p. 430^{B} ad virtutes natura est nimis -s, quae nisi per deum creverit, capere matura non potest. β *usu speciali pertinet ad unum certum puerum*: OV. epist. 9, 86 hydros -em (*Herculis*) caudis involuisse manum. met. 4, 518 ora. fast. 6, 145 pectora. Ib. 229 guttura.

B *i. q. qui dici non potest, infandus* (*cf.* nefans): ACC. trag. 189 -s facinus (NON. p. 56, 2 -s ... est quod ... dici non debeat).

II subst. (*fem.: p. 1349, 6. de neutr. v. p. 1346, 54*): *fere i. q. puer, plur. i. q. liberi* (*sing. collect.*: SEN. Herc. f. 854 Herc. O. 1897 MART. 1, 49, 28 PRVD. perist. 9, 59. *de bestiarum pullis*: PLIN. nat. 10, 168 MART. 13, 97, 2. *cf. l. 39. p. 1346, 78. 1350, 76.* *de herbis*: PLIN. nat. 18, 334. *cf. l. 40. p. 1350, 79*):

A *notione primaria perspicua i. q. puer, qui fari nondum potest*: CIC. or. frg. A VI 4 (Brut. 278) etiam ex -ium ingeniis elicere voces et querelas. div. 1, 78 futura eloquentia provisa in -e *Platone* est (PLIN. nat. 11, 55 in ore -is tum etiam Platonis). LIV. 21, 62, 2 -em semenstrem ... triumphum clamasse (*cf. p. 1346, 84*). STAT. silv. 5, 5, 68 -em, lingua nimium salibusque protervum. QVINT. inst. 1, 1, 5. VLP. dig. 40, 5, 30, 1 (*syn. 2* qui fari non potest, *item* 40, 5, 30, 4. *cf.* COD. Iust. 6, 56, 1 *a. 291*). AMBR. epist. 77, 9 p. 1266^{A} qui fari verbum dei nesciunt (*cf. l. 2*). VVLG. psalm. 8, 3 ex ore -ium (νηπίων) et lactentium perfecisti laudem. *et al.* *i. q. homo indisertus* (*cf. l. 6*): PAVL. NOL. epist. 12, 5 p. 77, 21 ego ... -ium -issimus audeo in vocem laudis eius erumpere.

B *notione privationis dicendi evanida pertinet ad aetatem: primitus i. q. puer nondum adultus* (*cf.* SEN. epist. 118, 14 -s fuit, factus est pubes. PLIN. nat. 22, 121 -bus ..., sed et adultos. 34, 151]), *latiore usu etiam de adulescentibus* (*v. p. 1348, 23. 1349, 29 sqq. [usu translato] et cf. supra l. 38*): **1** *proprie*: **a** *generalia quaedam*: α *pertinet ad certas aetates*: *significatur*: *nondum natus*: LVCR. 5, 810 quos (*uteros*) ubi tempore maturo patefecerat ae[s]tas -um. OV. epist. 7, 135 (*syn.* nondum nati. *cf.* SEN. nat. 3, 29, 3 n. n. -s). 11, 43. met. 3, 310 imperfectus adhuc -s genetricis (*Semelae*) ab alvo eripitur. *al.* LIV. 24, 10, 10 -em in utero matris ... clamasse. CELS. 5, 21, 5 *al.* SEN. Herc. O. 1806. nat. 3, 27, 2 conceptus (SVET. Aug. 63, 1). *et al.* *modo natus*: CIC. fin. 2, 33 (*syn. 31* animal illud modo natum). 5, 55. VERG. Aen. 6, 427 -um ..., in limine primo quos ... ab ubere raptos abstulit atra dies. OV. epist. 11, 67. 73 met. 3, 345 *al.* LIV. 1, 4, 4. 6. 27, 11, 4 natum (*esse*) ambiguo inter marem ac feminam sexu -em (27, 37, 5). *et al.* *anniculus*: PAPIN. dig. 23, 4, 26 pr. CIL V 3511 VIII 12965. *adde infra l. 67.* *bimus*: CE 1061, 10. 1220. 1313, 1 CIL III 2799. *et al.* *trimus*: MART. 6, 38, 6 CE 1162, 3 CIL III 2294 *al.* VI 17070 X 100 XII 787 *al.* *quadrimus*: LVX. anth. 345, 3 CIL III 3107 VI 10160. 21738 XIII 8478. *quinquennis*: SEN. contr. 7, 5, 1 QVINT. inst. 6 prooem. 7. PS. HIER. epist. 32, 4 p. 240^{D} quibus sunt anni quinque vel decem. CASSIOD. inst. 1, 5, 2 p. 22, 23 M. CIL II 1157 III 1228. *et al.* *sexennis*: CIL VI 26636. 38368 VIII 23017 XII 2467. *septem annorum* (*sic infantia finitur*: CELS. 7, 14, 7 *et ap.* ICT^{os}, *e. g.* COD. Theod. 8, 18, 8 pr. COD. Iust. 6, 30, 18 pr. [*a. 426*] -i, id est minori septem annis. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A ἴνφας· ὁ ἑπταέτης. ἰνφάνης· ὁ ἑπταέτης. καὶ ἴνφας ὁ ἥττων τῶν ζ' ἐτῶν. *cf. p. 1346, 73*): CIL III 5842 VIII 835^{b} IX 5468 XIII 3800. 7825. *l. 65. et al.* *octo annorum*: CE 80, 1 CIL II 541 III 3107. *novem annorum*: CE 658, 3 (*syn.* puerum). CIL III 2612 IX 2000. *decem annorum*: PS. HIER. *v. l. 7.* CIL XIII 7122. 7825. *undecim annorum*: CIL III 8934 IX 1973. *duodecim annorum*: SVLP. SEV. dial. 1, 10, 4 CIL XII 2083 XIII 7078. *tredecim annorum*: CIL XIV 1324. *quindecim annorum*: SVLP. SEV. dial. 1, 10, 4 BENED. reg. 70. *cf. p. 1350, 22.* *sedecim annorum*: CIL VI 6814 X 2426. *adde*: CIL V 5032 C. Iulio Ingenuo c(larissimo) i(uveni) trib. leg. III Ital. ... *pater* -i benig(nissimo) (*tribunatus huius aetas est fere XX annorum*).

β *ex specie parentum significantur liberi* (*per plur.; cf.* HIER. quaest. hebr. in gen. p. 31, 29 verum est ... illud Hebraeorum linguae idioma, quod omnis filius ad comparationem parentum -s vocetur et parvulus. nec miremur habere barbaram linguam proprietates suas, cum hodieque Romae omnes filii vocentur -es): SEN. dial. 6, 9, 2 togam nostrorum -ium ... agitamus animo (*cf.* FLOR. epit. 3, 3, 17 suis. 4, 12, 5. ITALA gen. 30, 26 [Lugd.] meos [παιδία, *Vulg.* liberos]. 31, 17 suos [παιδία, *Vulg.* liberis]. VVLG. Iudith 7, 16 nostros. PAP. lat. Argent. 1, 14 -um nostrorum. INSCR. christ. Diehl 1897^{b} *illi* et -es eorum). QVINT. inst. 5, 14, 31 praeformatas -bus litteras (*cf.* AMBROSIAST. in Eph. 4, 11 p. 387^{D} litteris ... -es ... imbuere). IVV. 14, 168 -es ... quattuor, unus vernula, tres domini (*opp.* magnis fratribus). PEREGR. Aeth. 31, 2 ubi -es cum ... palmis occurrerunt domino. 31, 3. *v. etiam sub δ.*

γ *alia ad aetatem pertinentia*: *enumeratur inter gradus aetatis*: PVBLIL. M 52 -i ... iuveni ... seni (SEN. dial. 4, 10, 2 TAC. Germ. 32. 46, 3 BOETH. mus. 1, 1 p. 179, 27). OV. met. 10, 522 -s ... iuvenis ... vir. SEN. epist. 121, 15 -i ... puero ... seni (HIER. c. Ioh. 32 p. 383^{B} p. et -ium et s.). 121, 16 -is, pueri, adulescentis, senis. MART. 9, 8, 9 pueri iuvenesque senesque ... -es. PLIN. paneg. 26, 7 senum, -ium. SVET. Claud. 2, 1 (*opp.* pueritiae atque adulescentiae tempus). GAIVS inst. 3, 109 -s et qui -i proximus est (GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A πρόξιμος ἴνφατις· ἐγγὺς τῶν ιβ' ἐτῶν). TERT. adv. Val. 2 p. 179, 2 nec pueri erant nec -es (adv. Marc. 4, 21 p. 491, 9 AVG. civ. 18, 54 p. 342, 25 D. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 119 *opp.* perfectis ... aetatibus). IREN. 2, 22, 4 -es et parvulos et pueros et iuvenes et seniores (2, 24, 4 primum -s, deinde puer, deinde parvulus et post haec iuvenis, sic deinde senior). HIER. epist. 60, 19, 1 -s ... puer ... iuvenis ... robustae aetatis ... senex. NICET. psalm. 5 p. 72, 7 -s ... puer ... adulescens ... iuvenis ... senior. *ab -bus (-e)*: CELS. 7, 7, 15^{B} qui ab -bus id vitium habent. SEN. dial. 4, 5, 4 ab -e (COLVM. 1, 8, 2).

δ *componitur cum aetate aut sexu infirmis* (*v. etiam p. 1347, 24*): CAES. Gall. 7, 28, 4 non aetate confectis, non mulieribus, non -bus pepercerunt (CVRT. 9, 5, 20 senibus ... feminis ... -bus). 7, 47, 5 a mulieribus ... atque -bus (TAC. Germ. 7, 2 feminarum ... -ium). LIV. 31, 17, 5 pueros ... virginesque, -es etiam. QVINT. inst. 4, 1, 42 senis, caeci, -is.

ε *in tit. sepulcr.*: *additur nomini vel cognomini*: MART. 7, 96, 1 conditus hic ego sum ... Vrbicus -s (CIL III 4221 Florentinus -s, qui vixit annos septem. 8934. 9576 -is ⟨Do⟩mnicae. X 100 Paulus -s. *et al.*). CIL III 2364 Iulio Crescenti -i (9745 Iulio Menandro -i. VI 25827 VIII 18755). 2457 L. Papinio L. f. Martiali defuncto in. annucl(o). 6088 Eppia M. f. -s. *Εππια Μαρκου θυγατηρ νηπια*. VI 28044 L. Valerio -i (*'-s pro cognomine positum est, quod nondum puero inditum erat' Huelsen*). VIII 23017. X 8139 -es Aselies. INSCR. christ. Diehl 2734 -s Bonipatia. INSCR. Ital. X 3, 96 Calpurnio L. f. -i r(arissimo). *ponitur sine ullo nomine*: CIL XII 1728 d. m. -i ... parent(es) (*'-s defunctus dicitur, quia nomen nondum acceperat' Hirschfeld*). INSCR. christ. Diehl 3006^{D} depos. -is die III idus Mai. (*'vix Infantis' Diehl*). *epitheta laudantia*: amabilis: CE 1162, 3. amantissimus: CIL III 2294. dulcis: CE 658, 3. CIL XIII 8478 d. aptissimus. dulcissimus (*cf. p. 1349, 10*): CIL II 541 -i d. ... filiae desiderantissimae (III 9586 -i d. ... filiae piissimae [XII 2467]. VI 38368 -i d. ... filio b. m. [X 6272]. XII 3559 -i d. ... filio carissimo. *cf.* VI 14678 alumnae -i d. 24510 filio et -i d. 24836 -is d. ac per hoc alumni carissimi. XIII 3800 -s d. filia Arablia [7825 filiis suis -bus d. XIV 1324 filiae -e d.]). V 3511. VI 17307^{b} -i o(ptimae) et d(ulcissimae). 18904 -i d. et suavissimo. VIII 12965 IX 1973 *al.* X 2426 *al.* XII 52 *al.* INSCR. christ. Diehl 4510^{A} -i mellitae ac d. innocens (*cf. p. 1353, 4*).

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CIL VIII 17289 pio i.que -i. XII 2128. innocentissimus: CIL III 2612 V 7409 XIII 7078. *et al.* rarissimus: *p. 1348, 71.* suavissimus: CIL II 1157 VI 21738. *adde p. 1348, 83. epitheta deplorantia:* acerba: CE 80, 1. infelicissimus: CIL III 1871. 2799. 3107. 9009. *et al.* misera: *l. 12.*

ζ de puellis (cf. l. 31 et sub ε p. 1348, 63 sqq.): VERG. Aen. 11, 541. 549. 573. MART. 11, 32, 3 nec puer aut senior (*servus*), nulla est (*tibi*) ancilla (*senior*) nec -s (*serva*). QVINT. inst. 6, 1, 39 suam. TAC. ann. 15, 23, 3. 16, 6, 2 divinae. PLIN. epist. 4, 21, 2. SCAEV. dig. 32, 41, 14 Maeviae -i dulcissimae (*cf. p. 1348, 76*). CYPR. laps. 26 p. 255, 25 quae ad loquendum ... necdum habuit aetatem. CE 1145, 2 miserae.

η in iure -es furiosis aequantur: POMPON. dig. 6, 1, 60 quod -s vel furiosus possessor perdidit ..., impunitum est. 50, 16, 246 pr. mutum aut furiosum aut -em. *al.* GAIVS inst. 3, 109 -s ... non multum a furioso differt, quia *eqs. et al. v. Mommsen, Strafr. 75 sq. Daremb.-S. s. v. -s p. 486b sqq. Sohm, Institutionen p. 264. 269.*

ϑ infanticidium crimini datum: Christianis (cf. l. 75. p. 1351, 35. 70. 77): MIN. FEL. 9, 5. 28, 2. 5. 30, 1 TERT. apol. 2, 5. *haereticis:* FILASTR. 49, 5. *-es immolantur:* MIN. FEL. 30, 3 PRVD. c. Symm. 2, 296.

b *specialia: α -es publici:* EDICT. Ved. Poll. (CIL III 7124) A 5 servos publicos, qui dicuntur -es. *ab imperatore aluntur:* PLIN. paneg. 28, 6 (*cf. infra l. 72*). *β -es prostituti:* MART. 9, 6, 7. *γ -es Herodiani (cf. p. 1351, 26):* OPTAT. serm. Rev. Scienc. relig. 2, 1922, 282tit. in natale -um, qui pro domino occisi sunt (FAVST. REI. serm. 5tit. p. 238, 26 innocentium). PRVD. tituli 113.

2 *translate:* **a** *in appellatione familiari: benigna* (*cf. s. v.* mater *vol. VIII 438, 55*): MIRAC. Steph. 2, 2, 7 ad quandam ... sacram virginem convertit sese et ... ait: '-s Helpidiana, sana est prorsus domina Megetia'. *iniuriosa:* VAL. CEM. hom. 6, 3 p. 710D cum hominem procerae staturae et antiquae -em vocas, nonne iniuriam facis ...?

b -es *appellantur modo baptizati, neophyti (cf.* infantia *p. 1351, 32): appellatio definitur:* AVG. serm. 228, 1 qui paulo ante vocabantur competentes, modo vocantur -es (*inde* CAES. AREL. serm. 205, 2 p. 779, 18). CAES. AREL. serm. 129, 5 p. 511, 5 omnes, qui baptizantur, sive senes sunt sive iuvenes, omnes tamen -es appellantur. *causa appellationis indicatur:* GAVDENT. serm. 8, 16 G. regeneratos vos esse per baptismum et renatos nuncupatione ipsa, qua -es vocamini, potestis advertere (AVG. serm. 260 -es appellamini, quoniam r. estis [serm. coll. Morin p. 462, 6]). AVG. serm. 228, 1 -es dicuntur, quia modo nati sunt Christo, qui prius nati fuerant saeculo. serm. coll. Morin p. 35, 2 modo nati -es. p. 500, 7 -es male nati ex Adam, bene renati in Christo. *cf.* FAVST. Aug. c. Faust. 24, 1 p. 718, 13 omnis ... religio et maxime Christiana ad sacramentum rudes -es appellat. *ceteri loci:* PEREGR. Aeth. 38, 1 -es, cum baptidiati fuerint (39, 3 -bus, id est qui b. f.). ZENO 2, 38 *al.* AVG. in epist. Ioh. 1, 5extr. 4, 11. 12 *al.* PS. AVG. serm. ed. Mai 35, 1 *bis.* SACR. Gelas. 1, 29 p. 533. 1, 31 p. 534. ENNOD. epist. 8, 21, 3 p. 214, 20 Rufinum. 9, 24, 2 p. 246, 20 Valentino. SACR. Greg. 83tit. oratio in sabbato paschae ... ad catechizandos -es. CAES. AREL. serm. 229, 6 p. 865, 9 ITIN. Burdig. p. 594, 4. *de sacramento consignationis sive confirmationis neophytorum in die dominica octavarum paschae (cf. Cavallin, Stud. z. Vita S. Caes. Arel. p. 114):* AVG. serm. 259, 2extr. octavae (*paschae*) complent sacramenta -ium. 260. serm. dub. 376, 2, 2 hodie octavae dicuntur -ium. *al.* EPIST. pontif. 311 Migne 20, 554A de consignandis -bus (GREG. M. epist. 9, 166 p. 165, 15. 13, 22 p. 388, 32 VITA Caes. Arel. 2, 17 p. 490, 22 SACR. Greg. 86).

3 *meton. i. q. statua -is:* CIL II 5063 lupam cum -bus duobus d. d. (*cf. p. 1347, 32*).

deriv.: infantaria (-us), infantia, infanticulus, infantilis, infanto, infantulus (-a). *cf. Onom. s. v.* Infantio. *compos.:* infanticida. *cf.* coinfantior.

v. Onom.

infantāria, -ae *f. et* **infantārius,** -ī *m.* (*l. 72. cf. l. 76*). *ab* infans. *i. q. quae (qui) infantium curam habet:* MART. 4, 87, 3 infantem secum semper ... Bassa ... collocat et ... delicias ... vocat et, quo mireris magis, -a non est. CIL XI 5623 ⟨T⟩arquitio Ge⟨loti i⟩nfantario (*fort. pertinet ad infantes publicos, cf. l. 23*). *ironice pertinet ad crimen infanticidii christianis obiectum (cf. l. 18), i. q. quae infantium parandorum curam habet:* TERT. nat. 1, 2, 9 porrigenda *erat* quaestio in socios (*sceleris*) ...: perducerentur -ae (-i *Rig.*) *eqs.*

***infantia,** -ae *f. ab* infans. *de origine:* AVG. civ. 16, 43 p. 196, 6 D. hinc appellata est, quod fari non potest *homo.* GLOSS. νηπιότης. *in graecis respondent:* βρέφος *p. 1350, 61.* νεότης *p. 1350, 68.* νηπιότης *p. 1351, 52.* PASS. Perp. 6, 3. *inde a* RHET. Her. *et* CIC. [*francog.* enfance. *W.*]

A *notione primaria perspicua i. q. imperitia fandi (add. gen. pers. vel rei; in c. abl.: p. 1350, 5):* **1** *adultorum (cf. p. 1347, 6 sqq.):* RHET. Her. 2, 11, 16 huius -ae garrulam disciplinam. CIC. de orat. 3, 142 -am eius, qui rem norit, sed eam explicare dicendo non queat. 3, 198 (*de deficiente facultate periodos componendi*). orat. 236 dicere ... sententiose ... sine verborum et ordine et modo -a *est eqs.* top. 82 *opp.* eloquentia (FRONTO p. 143, 20 N.). Att. 4, 18, 1 accusatorum incredibilis -a. QVINT. inst. 5, 13, 38 -ae in dicendo, qualis in Pisonem ... est. 6, 1, 32 SVET. gramm. 4, 3 APVL. apol. 33 TERT. pall. 6, 1 SOL. praef. 6 DON. Ter. Eun. 405 SYMM. epist. 1, 14, 1. 10, 2, 4. AMBR. virg. 3, 3, 9 (*opp.* fabula). AVG. ord. 2, 7, 20. ENNOD. epist. 2, 19, 5 p. 61, 6 oris (*cf.* 3, 34, 1 p. 96, 1 sermonis [4, 2, 3 p. 98, 14]). 3, 29, 2 p. 92, 23 arentem (opusc. 4, 6 p. 384, 23). *al., v. in ind.* **2** *puerorum:* LVCR. 5, 1031 ipsa videtur protrahere ad gestum pueros -a linguae (*aliter p. 1351, 48*). AVG. serm. 188, 2, 2extr. ut ... in praesepi muta vagiret -a Verbum, sine quo muta est humana eloquentia.

B *notione privationis dicendi evanida pertinet ad aetatem, i. q. prima aetas:* **1** *proprie:* **a** *hominum (populi l. 32. 54): α pertinet ad certas aetates (cf. p. 1347, 75. 1352, 81. 1353, 9): bimam:* INSCR. christ. Diehl 4353adn. ⟨... m⟩ir(a)e -(a)e ⟨D⟩emetrianus, ⟨qui v⟩ixit ann. II. PRVD. perist. 10, 659 (*p. 1351, 18*) *septem annorum* (ISID. orig. 11, 2, 2 diff. 2, 74). *duodecim annorum: v. p. 1351, 45. alias:* LEX Burg. lib. const. 87, 1 ante XV aetatis annos eis ... nec vendere ... liceat; et si circumventi per -am fecerint, nihil valebit. INSCR. christ. Diehl 4356 infanti⟨ae⟩ aetas, virginitatis integritas ... Rufina ..., que vixit anis XXI. 4729 cuius -a bona fuit, qui vixit annus plus menus XXIII. *β enumeratur inter gradus aetatis (cf. l. 61. p. 1351, 10):* VARRO frg. Serv. Aen. 5, 295 -am, pueritiam, adulescentiam, iuventam, senectam (SEN. dial. 6, 21, 7 epist. 49, 3 TERT. anim. 56, 6 PRVD. c. Symm. 2, 318. *cf.* DRAC. satisf. 223 -a ... catulaster ... puer ... iuvenis, maturus ... senectus). SEN. epist. 24, 20 -am ... pueritiam ... adulescentiam. 124, 12 -a ... pueritia ... adulescentia ... senectute (*cf.* FLOR. epit. 1 praef. 5 -a *populi R.* [*cf. infra l. 54*] ... adulescentiam ... iuventas ... senectus. PS. HIER. expos. in Matth. p. 556A -a ... adolescentia ... iuventus ... senectus ... decrepita aetas [ISID. diff. 2, 74 -a ... pueritia ... adolescentia ... iuventus ... senectus ... senium]). AVG. serm. 88, 10, 9extr. -ae ... pueritiae ... adolescentiae ... *iuventuti.* PS. AVG. serm. ed. Mai 34, 1in. -am ... pueritiam ... iuventutem. *opponitur adulescentiae:* SEN. epist. 9, 7 QVINT. inst. 1, 1, 19. *cf.* BOETH. in Porph. comm. sec. 4, 1 p. 242, 3. *opponitur pueritiae:* QVINT. decl. 260 p. 68, 13. 321 p. 260, 6 SVET. Tib. 6, 1 TERT. anim. 19, 9 CLAVD. DON. Aen. 11, 605 p. 266, 13 HEGES. *l. 47.* AVG. civ. 21, 16 p. 519, 16 D. prima hominis aetas, id est -a ..., et secunda, quae p. nuncupatur. PS. SORAN. quaest. med. 65 *aetatem* primam Graeci neon appellant id est -am vel p. *γ de imbecillitate -ae:* PANEG. 4, 20, 1 despicientes ... regis -am (*cf.* IVST. 7, 2, 7). LACT. inst. 7, 17, 9 non sexus aut -ae miserebitur (*cf.* HEGES. 1, 31, 2). HEGES. 3, 13 p. 207, 21 masculi omnes interfecti, nisi quos pueritia aut -a defendit. *δ iuncturae: indicantur proprietates -ae:* VAL. MAX. 1, 6 ext. 2 -ae ... incunabula (*v. p. 1077, 80. 1078, 37. cf.* AVG. serm. 200, 3, 4in. cunabulis). PANEG. 4, 3, 6 involucra -ae (*cf.* HIER. epist. 24, 2 pannis [VVLG. Iob 38, 9]). HIL. trin. 2, 25 p. 66C vagitu -ae (in psalm. 13, 5 p. 82, 25). *et al. indicatur infans:* SEN. benef. 6, 24, 1 liberorum (*v. l. 71*). FLOR. epit. 1, 8, 1 haec est prima aetas populi R. et quasi -a (*cf. supra l. 32*). VLP. dig. 26, 7, 2 pr. pupilli. PRVD. c. Symm. 1, 201 puerorum. PAVL. NOL. epist. 31, 3 p. 271, 2 salvatoris (*cf.* SVLP. SEV. Mart. 2, 2). *et al.* in -a (*cf. l. 77*): SEN. benef. 2, 11, 5 *beneficia patrum in liberos* inrita sunt, si in (*add.* N²) -a deserantur, nisi *eqs.* 3, 37, 1 vicit Aeneas patrem, ipsi eius ⟨in⟩ -a ... gestamen. PLIN. nat. 11, 134 homini in (hominum *codd.*) -a palpitat *cerebrum.* 34, 87 TERT. adv. Val. 3. ORIBAS. syn. 5, 46, 2 (βρέφεσι μὲν οὖσιν. *opp.* pueris, adulescentibus). in -a esse: *v. p. 1351, 5.* ab -a (*cf. l. 77. 81*): SEN. suas. 2, 1 ab -a (4, 1. QVINT. inst. 1 prooem. 5 studia eius formare ab -a incipiam. FLOR. epit. 3, 8, 5 TERT. anim. 31, 2. *et al.*). TAC. ann. 1, 4, 4 prima ab -a (*al.* FRONTO p. 182, 11 N. a p. -a [PORPH. Hor. carm. 3, 6, 24 CAPITOL. Aur. 2, 1]). PLIN. epist. 4, 13, 9 statim ... ab -a. paneg. 26, 3 iam inde ab -a. ITALA gen. 48, 15 (Lugd.) ab -a mea (νεότητος, *Vulg.* adulescentia. *cf.* VVLG. gen. 46, 34 nostra. iud. 13, 5 sua. *al.*). PS. VEN. FORT. vita Remed. 6, 16 ab adulescente -a. ex -a: EVTR. 8, 11, 1 AVX. Hil. c. Aux. 14 p. 617B PASS. Petr. Paul. long. 39. *ε epitheta:* SEN. benef. 6, 24, 1 teneram liberorum -am (PALLAD. *l. 81.* HIER. epist. 3, 5, 2. PETR. CHRYS. serm. 128 p. 554A ecclesiae). FIRM. math. 1, 8, 6 vagientis. PRVD. cath. 11, 99 inbecilla. SIDON. epist. 3, 5, 3 lactantis (*cf. p. 1351, 31*). *v. et sub δ et* recens *l. 78. p. 1351, 15. 19.*

b *bestiarum (cf. p. 1347, 55):* COLVM. 8, 5, 19 primis quasi -ae diebus. PLIN. nat. 8, 171. 9, 21. 10, 182 ab -a. 11, 260 in -a. TERT. paenit. 6, 1 catuli -ae adhuc recentis.

c *herbarum (cf. p. 1347, 57):* COLVM. 3, 3, 9 biennii temporis, quo velut -a vinearum cessat a fructu (5, 5, 8 quae velut -am eius tueatur). TERT. anim. 19, 4 ab -a ... sua. 19, 6. PALLAD. 10, 14, 1 tenera. *v. et p. 1351, 61.*

d *variarum rerum:* QVINT. inst. 1, 1, 21 est sua etiam studiis -a. TERT. monog. 11 fidei (*cf.* PETR. CHRYS. serm. 92 p. 459B reli-

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gionis. *v. et p. 1350, 73*). Ps. ORIG. tract. 2 p. 18, 27 sensus sui (*cf.* AMBR. Noe 31, 119 p. 493, 14 intellectus. epist. 2, 6 ingenii). PAVL. NOL. carm. 9, 62 vitiorum. AVG. ord. 2, 12, 35 p. 172, 27 librariorum et calculonum professio velut quaedam grammaticae -a (ISID. orig. 1, 3, 1 artis). MACR. Sat. 7, 7, 15 vinum cum in -a est. ENNOD. opusc. 1, 16 p. 266, 3 mundi (dict. 5, 7 p. 439, 10 carm. 1, 3, 9). *prorsus i. q. initium*: ENNOD. opusc. 10, 10 p. 422, 2 anni (dict. 1, 6 p. 424, 24). carm. 1, 6, 3 p. 520, 15 in ordinis et meriti constitutus -a.

2 *meton.*: **a** *i. q. infans, collective (l. 22) i. q. infantes*: **α** *sing.*: *de singulis*: VAL. MAX. 2, 7, 6 cuius -ae blandimenta ... foveras, quem puerum litteris, quem iuvenem armis instruxeras. Ps. QVINT. decl. 18, 3 p. 322, 19 crescentis. IVV. 3, 84 nostra -a caelum hausit Aventini. TAC. ann. 11, 11, 3 adfuisse -ae eius dracones in modum custodum. 13, 58 *arbor* Remi Romulique -am texerat. TERT. anim. 26, 2. adv. Marc. 3, 13 p. 397, 16 magi -am Christi recentem ... munerantes (GREG. ILIB. in cant. 1, 6 p. 142, 23 H. SACR. Leon. p. 166, 28. 167, 24. *cf.* AVG. serm. 163, 4, 4extr. divinam. 184, 3, 3). PRVD. perist. 9, 28. 10, 659 da septuennem circiter puerum aut minus ...; periclitemur, quid recens -a dicat sequendum. LEO M. epist. 124, 5 (CONC.S II 4 p. 161, 13) obvoluta pannis. DRAC. laud. dei 1, 386 fit ... -a pubes. VEN. FORT. vita Germ. 1, 3. CE 787, 11 (*in adlocut.*) -a simplex. *collective de compluribus aut omnibus*: SEN. epist. 82, 23 opiniones ..., quibus protinus -a inbuitur. PLIN. nat. 32, 24 surculi -ae adalligati. QVINT. inst. 1, 1, 26 irritandae ad discendum -ae gratia. 1, 2, 6. TERT. anim. 19, 9 -a naturaliter animosa. 25, 5 CYPR. hab. virg. 14 p. 197, 23. epist. 58, 6 p. 661, 25 -a innocens ... occisa est *ab Herode* (SACR. Leon. p. 167, 17. *cf. p. 1349, 25*). HIL. in Matth. 25, 6 p. 1055B OPTAT. 3, 8 p. 90, 22 HIER. epist. 39, 2, 4 RVFIN. Orig. in gen. 7, 3 p. 73, 25 MACR. Sat. 7, 13, 4 COD. Theod. 11, 27, 1 VAL. CEM. hom. 18, 4 ARNOB. ad Greg. 19 p. 424, 21. FAVST. REI. grat. 1, 14 p. 47, 27 lactantis. *al.* VICT. VIT. 1, 7. 3, 49. *speciatim i. q. neophyti* (*cf. l. 54. 65 et v.* infans *p. 1349, 35*): AVG. serm. coll. Morin p. 18, 3 (*habitus* de sacramentis in die paschae:) admonere -am vestram, qui ex aqua et spiritu nunc renati *eqs.*

β *plur.*: TERT. nat. 1, 7, 10 tot -ae trucidatae (*de infanticidio christianis obiecto, cf. p. 1349, 18*).

b *i. q. habitus, mores infantis*: **α** *in peiorem partem*: SEN. epist. 22, 14 exprobratur senibus -a (*sc. quod timidi mortis et inscii vitae sunt*). IVV. 10, 199 madidi ... -a nasi. VVLG. prov. 1, 22 usque quo, parvuli, diligitis -am ...? 9, 6 relinquite -am ... et ambulate per vias prudentiae. HIER. epist. 39, 6, 1 cuius parva adhuc aetas et rudis paene -a te magistrante dirigitur. PAVL. NOL. epist. 29, 8 p. 254, 26 ignara male securus -a. **β** *in meliorem partem*: STAT. silv. 2 praef. cuius gratissima⟨m⟩ -a⟨m⟩ ... amabam. 2, 1, 125 Herculeos annis aequare labores coeperat ... et adhuc -a mixta (*v. app. crit.*). MART. 8, 46, 1 quanta tua est probitas, tanta est -a formae, Ceste puer. HERM. *p. 1352, 41*. CLAVD. carm. min. 30, 103 dedit augurium regnis -a linguae (*aliter p. 1350, 12*). PAVL. NOL. epist. 49, 13 p. 401, 20. SACR. Greg. 85, 10 in verae innocentiae novam -am renascatur. *cf. p. 1350, 18. 25.* **γ** *in neutram partem*: AVG. serm. 362, 16, 19extr. ab -a in adolescentiam cum mutatur *corpus nostrum*. CASSIOD. Ios. antiq. 1, 27 p. 26 per -am laeta facta (*1, 287 ὑπὸ νηπιότητος*).

c *i. q. status et condicio neophytorum* (*cf. l. 32*): Ps. CYPR. tract. ZntW. 15, 1914 p. 83, 266 nomen ad -am dedisti. SACR. Gelas. 1, 34 p. 539 ut ... mereamini fidele munus -ae a Christo ... percipere.

d *i. q. liber de -a*: HIER. in Dan. 7, 5 p. 529A legamus Cyri maioris -am (adv. Iovin. 1, 45).

e *i. q. lac pomi*: PLIN. nat. 15, 80 lacteum umorem, hoc est -am pomi.

3 *personate i. q. dea infantium*: STAT. silv. 5, 3, 119 te divite ritu ponere purpureos -a legit amictus ... et nobile pectoris aurum (*i. te elegit, qui togam praetextam et bullam auream maximo cum sumptu deponeres*). *de statu et condicione neophytorum* (*cf. l. 32*): SACR. Gelas. 1, 44 p. 569 ut ... quos ... aetas discernit ... omnes in una pariat gratia mater -a.

infanticīda, -ae *m., f.* (*l. 74*). [*ab* infans *et* caedere, *cf.* homicida *sim. J. B. H.*] *i. q. qui infantem occidit*: *pertinet ad crimen christianis obiectum* (*v. p. 1349, 18*): TERT. apol. 4, 11. *pertinet ad morem paganorum exponendi infantes* (*cf. l. 81*): TERT. nat. 1, 15, 3. *pertinet ad mulierem illam in iudicio Salomonis Vulg. III reg. 3, 26 infantem occidi iubentem*: Ps. FVLG. RVSP. serm. 11 p. 872D saeva ... et omnium genere noxiorum -a severior.

deriv.: infanticidium.

infanticīdium, -ī *n.* *ab* infanticida. *i. q. infantis occisio* (*plur. l. 80. 84*): *pertinet ad crimen christianis obiectum* (*cf. l. 70*): TERT. apol. 7, 1. nat. 1, 15, 2 -o litamus sive initiamus. RVFIN. hist. 4, 7, 11 Orig. in Rom. 2, 11extr. *meton. i. q. infans occisus*: TERT. apol. 2, 5 quot quisque iam -a degustasset. *pertinet ad morem paganorum infantes exponendi* (*de re v. Kleinfellner, RE IX 1540, 28. Daremb.-S. s. v. p. 490b sqq.*) *vel immolandi*: TERT. apol. 9, 6 de -o nihil interest, sacro an arbitrio perpetretur (*i. utrum infantes dis immolentur an exponantur*). nat. 1, 15, 2 -is transegisse.

pertinet ad officium medicorum: TERT. anim. 25, 5 ἐμβρυοσφάκτην appellant de -i officio, utique viventis infantis peremptorium.

īnfanticulus, -ī *m.* *ab* infans *demin.* *i. q. puer parvulus modo natus*: HIST. Apoll. rec. A cod. γ (*teste Thielmann, Über Spr. u. Krit. d. lat. Apolloniusrom. p. 33*) p. 48, 3 iussit -um tolli et diligenter nutriri (infantem *cett. et rec. B*). GLOSS.L Corp. I 395 -us Latinum est.

v. Onom.

***īnfantīlis,** -e. [*ab* infans, *cf.* puerilis. *J. B. H.*] *inde ab* APVL. *et* VLP. [*it.* infantile, *francog.* enfantil. *W.*] [*pro* ineffabile *ci. B. Rehm* CONC.S *p. 1285, 79* (*I 1, 6 p. 118, 26 μειρακιώδες, alia versio* I 5 p. 148, 37 -e).]

i. q. infantis proprius: **1** *pertinet ad omnes infantes*: **a** *in peiorem partem: spectatur imperfectus habitus*: **α** *generatim*: *pertinet ad corpus*: APVL. met. 5, 11 hic adhoc -is uterus. IREN. 4, 38, 1 secundum ... quod sunt posteriora, secundum hoc et -ia (*νήπια*). OPTAT. 5, 9 p. 139, 9 carnem. AVG. civ. 22, 16 p. 593, 20 D. -is vel senilis corporis forma (c. Iul. op. imperf. 3, 146 p. 1307 imbecillitatem c. -is. serm. 184, 1, 1). conf. 1, 7, 11 membrorum (pecc. mer. 2, 29, 48. serm. 200, 1, 1 invalidus -bus m., involutus -bus pannis. *al.*). *ad aetatem*: IREN. 2, 19, 5 nunc iam non erit -e. RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 62, 3 parvula et -is ... aetas (CASS. FEL. 33 p. 70, 9. 37 p. 82, 10 *opp.* senilis. *et al.*). *ad vestem*: AVG. serm. 14, 7, 9 involutus -bus tegumentis in praesepio ponitur. 200, 1, 1extr. (*v. l. 20*) pannis (239, 5, 6 *al.*). *varia corporalia*: CHIRON 788 ex loteo -i (*cf. p. 1353, 23*). AVG. c. Faust. 12, 46 p. 375, 15 victum. *varia incorporalia*: HIL. in psalm. 118, 1 p. 355, 21 -is doctrinae initiis. AVG. civ. 13, 3 p. 559, 26 D. ad -em hebetudinem et infirmitatem animi et corporis. catech. rud. 10, 14. gen. ad litt. 7, 7 p. 206, 26 animam (p. 207, 2). enchir. 24, 97 quod -i motu (*voluntatis*) faciunt *parvuli*. NICET. symb. frg. 3 p. 54, 22 desiderio.

β *speciatim cum vituperatione dictum i. q. ineptus*: AVG. conf. 6, 4, 5extr. -es nugas. CONC.S I 3 vers. Tur. p. 142, 1 sententiam (*I 1, 3 p. 49, 25 μειρακιώδη*). RVSTIC. Conc.S I 4 p. 50, 34 ludos (*I 1, 5 p. 134, 9 παιδιάν*. p. 163, 12). CONC.S I 5 p. 148, 37 -e aliquid frivolumque (*v. l. 12*).

b *in neutram partem*: VLP. dig. 34, 2, 25, 9 muliebri veste legata et -em contineri et puellarum et virginum (*cf.* EDICT. imp. Diocl. III/IV 7, 58. 9, 4). AVG. in psalm. 33 serm. 1, 11 verba. MARCELL. med. 9, 96 dolores auricularum -ium. CIL XIV 324 statuam.

c *in meliorem partem*: HERM. Pal. sim. 9, 24, 3 -em innocentiam (*νηπιότητα, vulg.* infantia). IVST. 17, 3, 20 blandimentis. AVG. serm. 174, 6, 7in. -em aetatem (*cf. l. 22. 46. 53*) non habere, quod salvet Iesus (*sc. utpote peccato liberam*). SEDVL. op. pasch. 3, 27 p. 253, 7 anni ... -es ... nec mundanae pompae quid diligunt *eqs.* NOVELL. Iust. 3 epil. ex -i paene aetate (*cf. l. 43*) ... ordinavit ecclesiam (*νηπίας*). *cum quadam excusatione dictum*: MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 3 p. 239/240 quod (*sc. si fratrem fatuum vocemus*) videtur levioris esse vel potius -is iniuriae (*παίδων ὁμιλία*).

2 *pertinet ad unum vel complures certos infantes* (*l. v.* IVST. 23, 4, 3): Ps. AVG. serm. ed. Mai 111, 2 (*de infantibus ab Herode necatis*) -e bellum in domibus gerebatur. ALC. AVIT. hom. 6 p. 111, 32 iuncta seniorum viribus etiam -is aetas pugnare compulsa est. FACVND. defens. 4, 2 p. 615C minus -e caput quam corona est.

adv. **īnfantīliter.** *i. q. modo infantis* (*in peiorem partem*): HIER. hom. Orig. in Ier. 1 p. 591A -r loqui et infractis verbis ... cum pueris sermocinari (*Migne gr. 13, 265A παιδιστί*). Ps. FVLG. RVSP. serm. 23 p. 890C unus de parvulis istis, qui -r plangunt, cum illis pedes lavantur.

īnfanto, -āre. *ab* infans. *i. q. cibo infantili pascere*: TERT. adv. Marc. 1, 14 p. 308, 22 nec aquam reprobavit creatoris ... nec mellis et lactis societatem, qua suos -at.

***īnfantulus,** -a, (-um) *et* -ī *m. et* **īnfantula,** -ae *f.* *ab* infans, *cf.* parvulus. *scrib.* -ol-: CAES. AREL. serm. 52, 4 p. 222, 11 -us. CIL XII 2095 -a. *in graecis respondent*: *βρέφος*: ITALA I Petr. 2, 2 (Verec. in cant. 2, 26). *μειρακίσκος*: PASS. Macc. 8, 1. *παιδάριον*: PASS. Polycarp. 6, 1. 7, 1. *παιδίον*: HIER. *p. 1353, 30.* MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 2 p. 239/240 (*p. 16in.*). 6, 4 p. 283/4 (*p. 60in.*). *al.* *παῖς*: DIOSC. 1, 80 p. 85 b 3 (*1, 72, 2*). MVTIAN. *l. c.* 11, 4 p. 315/6 (*p. 95in.*). *inde ab* APVL.

1 *adi.* (*neutr. non legitur*), *i. q. nondum adultus*: HIER. tract. in psalm. I p. 21, 16 ibi illum puerum vocat et quasi -um et ignorantem. VVLG. I reg. 1, 24 puer ... erat adhuc -us (Tob. 4, 21 dum a. -us esses. SORAN. p. 12, 9 puellae ... ideo non purgantur, quia a. -ae sunt. *cf. p. 1353, 24*). POMP. gramm. V 141, 17 puero (SEDVL. op. pasch. 3, 27 p. 253, 4. *cf. l. 73*). AVG. civ. 22, 8 p. 577, 6 D. filium (VICT. VIT. 2, 14). VICT. VIT. 3, 34 lectores. VEN. FORT. vita Radeg. 37, 84 sororem.

2 *subst.*: **a** *fem., i. q. puella nondum adulta*: **α** *incertae aetatis*: APVL. met. 10, 28 habebat filiam parvulam ...; huic -ae *eqs.* VEN. FORT. vita Radeg. 37, 86. **β** *certae aetatis*: HIER. in Ezech. 16, 4 p. 127A statim ut nata fuerit -a (*cf.* VICT. VIT. 1, 49 quae tunc lactabatur). SIDON. epist. 7, 2, 6 infantiae iam temporibus emensis necdum tamen nubilibus annis appropinquabat; ... ea

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aetas -ae (*seq.* virgunculae). VEN. FORT. vita Germ. 34, 99 *de filia exposita.* vita Radeg. 2, 6 (*2, 5* litteris est erudita, *ibid.* adolescens) -a, quidquid sibi remansisset in mensa, collectis parvulis ... miscebat -is. Ps. MATTH. euang. 4 *trimam* (CIL XIII 2413 innox [*cf. p. 1348, 84*]). CAES. AREL. reg. virg. 7 nulla umquam in monasterio -a parvula (*cf. l. 28. 32*), nisi ab annis sex aut septem, ... suscipiatur. CIL XII 2095 *bima.*

b *masc., i. q. puer nondum adultus* (*plur. i. q. liberi: l. 28*): *α certae aetatis: nondum natus*: AMBR. inst. virg. 7, 50. *modo natus*: PANEG. 4, 16, 6 *Hercules angues elidens.* CAPITOL. Alb. 5, 6. 7. AMBR. in Luc. 2, 41 ille ... parvulus, ille -us fuit *Iesus* (fid. 1, 11, 70 PAVLA Hier. epist. 46, 11, 1 AVG. in euang. Ioh. 109, 2 p. 1918. *et al.*). epist. 70, 9 Herodes ... perimi statuit -os. 72, 13 -os Iudaeorum *circumcisos* (*cf.* in psalm. 118 serm. 5, 37, 2 VVLG. lev. 12, 3). HIER. epist. 60, 8, 2. *et al.* *maior*: PASS. Macc. 8, 1 (*de pueris Macc., gr. μειρακίσκοι*). IORD. Get. 304 -um adhuc vix decennem. GREG. TVR. glor. mart. 9 p. 494, 22 (*l. 2* cum ... ad studia litterarum exerceretur). Ps. MATTH. euang. 22, 2. *β incertae aetatis*: APVL. met. 8, 22 quem ... iam dudum susceperat (*syn.* parvulum). CAPITOL. Alb. 7, 5. AMBR. in psalm. 118 serm. 21, 19, 2 qui persuaserit crimen -o. HEGES. 5, 40, 1 p. 382, 9 HIER. c. Ioh. 26 p. 378B *al.* MIRAC. Steph. 1, 2med. (*syn.* parvulus *et* pusillus). SVLP. SEV. dial. 1, 11, 1. DIOSC. 1, 80 p. 44, 20 M. lotio -i. HYD. praef. 3 chron. II p. 13, 29 *Hieronymum* adhuc -us vidisse me (p. 17, 40 et -us et pupillus). SALV. gub. 6, 92 (*syn.* infantes, parvulos). MVTIAN. Chrysost. hom. 6, 4 p. 283/4 qui sit sicut -us regis (*cf.* EVGIPP. Sev. 8, 4 *syn.* filius ... regis admodum parvulus, infantis, parvulum regium). 25, 2 p. 391/2 -is parvulis. *et al.* *plur. i. q. liberi*: Ps. AMBR. act. Seb. 2, 8 proprios (*syn.* natis, infantium, filios. *cf.* FAVST. REI. serm. 19 p. 300, 8 suos [VICT. VIT. 2, 34]). HIER. in Is. 38, 16 p. 396A παιδία, quos vel parvulos vel pueros sive -os et posteros intellegimus. AVG. epist. 149, 22 p. 368, 9 de -is parvulis *baptizatis* (nupt. et concup. 2, 18, 33 p. 287, 1 c. Iul. op. imperf. 5, 64). MVTIAN. Chrysost. hom. 26, 2 p. 397/8 -os masculos. GREG. TVR. Franc. 5, 34 p. 239, 10 dulcīs (*cf. p. 1348, 76*) et caros nobis -os. *γ alia ad aetatem pertinentia: componitur cum aliis infirmis*: APVL. met. 8, 15 -os et mulieres. *enumeratur inter gradus aetatis*: HIER. tract. in psalm. I p. 159, 1 -us fui et ... veni in iuvenilem aetatem *eqs.* p. 280, 13 -us ... puer ... adulescentulus ... iuvenis ... vir ... senex. ARNOB. ad Greg. 15 p. 410, 14 iuvenem ... -us ... senex. *δ spectatur non tam aetas quam brevitas corporis, i. q. parvus*: FVLG. RVSP. serm. 11, 2 p. 835A ille a matre nutriebatur -us, qui matrem sibi creavit immensus. *Bulhart.*

īnfarcio *v.* infercio.

[**īnfarctīcius** *falso coni. Rönsch, Sem. Beitr. II 22* ORIBAS. syn. 6, 6, *v. vol. V 2, 527, 84.*]

1. īnfās ἀθέμιτον, pro nefas GLOSS. III 483, 69. *cf.* 451, 57. NOT. Tir. 45, 12 (*post* fas, *cf. Heraeus, ALL 12, 1902, 61 adn.*). *ab* in *et* fas.

2. īnfās *v.* infans.

ἀβάσκαντος **īnfascinābilis** GLOSS. II 215, 5 (*cf.* 6 -e). *ab* in *et* fascinare.

ἀβασκάντως sine fascino **īnfascinātē** GLOSS. II 215, 7. *ab* in *et* fascinatus.

īnfastīdībilis, -e. *ab* in *et* fastidibilis. *i. q. non fastidibilis*: CASSIOD. inst. 1, 16, 4 -i sedulitate. in psalm. 139, 14 visio -is atque perpetua. 148, 14 satietas.

īnfastīdītus, -a, -um. *ab* in *et* fastiditus. *i. q. non fastiditus*: SIDON. carm. 16, 123 cadaver. CASSIOD. var. 5, 41, 3 suggestio.

īnfāstus, -a, -um. *ab* in *et* fastus, *cf.* nefastus. SCHOL. Hor. carm. 3, 6, 23 (*sec. Kukula, De tribus Pseudoacron. schol. rec. p. 44*) incestos *amores*: -os. GLOSS. IV 413, 30 -us qui ad sacra pertinet.

*__īnfatīgābilis,__ -e. *ab* in *et* fatigare, *cf.* fatigabilis. *compar. p. 1354, 31.* NOT. Tir. 72, 39. GLOSS. ἄσκυλτος. ἀκοπίατος. ἀκαταπόνητος. *v. et p. 1130, 38.* *inde a* VAL. MAX., SEN. philos., PLIN. nat. [*contextu non sano*: AMBR. epist. 44, 16. *e versione audaciore quam rectiore*: HIER. interpr. Iob 41, 16 *cor* stat sicut hencudo (*i. 'incus'*) -is (*gr.* ἀνήλατος, *Vulg. et hebr. aliter*).]

i. q. qui defatigari non potest, indefessus, assiduus (*'quo non fatigamur' p. 1354, 28. 31; add. abl. l. 75,* in *c. abl. l. 81. 83*):

1 *generatim*: **a** *de animantibus* (*deo l. 75. 79, animo vel part. corp. l. 74. 75. 80; praedicative fere pro adv. e. g. l. 78. 82 sq.*): VAL. MAX. 4, 6 ext. 2 *Hypsicratea Mithridatem* animo pariter et corpore -i secuta est (SEN. epist. 66, 38. *cf.* AVG. in psalm. 88 serm. 1, 29 animo -es estis). TERT. castit. 5 l. 7 -es manus in deo (PANEG. 11, 3, 4. *cf.* SACR. Gelas. 3, 82 p. 743 brachium -e auxilii *divini*). ITALA Gal. 6, 9 (Ambrosiast.) tempore ... proprio metemus -es (μὴ ἐκλυόμενοι, *Vulg.* non deficientes). PANEG. 12, 22, 2 tu, Constantine, solus -is bellis bella continuas. Ps. HIL. libell. 4 quisquis illum (*i. deum*) -em nescit. AVG. serm. 23, 17, 18 tortoribus. MAX. TAVR. hom. 76 p. 413B pectore. OP. imperf. in Matth. 5 p. 668 -is est *diabolus* in malo. CASSIOD. or. frg. p. 466, 14 macte, -is triumphator. GREG. M. moral. 19, 50 -is in novitate perdurat. *et al.* **b** *de rebus* (*saepe de actionibus animant.; dei p. 1354, 4. 9*): VAL. MAX. 3, 2, 1 Horatius Cocles ... hostium agmen ... -i pugna sustinuit (*cf.* OP. imperf. in Matth. 39 p. 846 -is contentio undarum. SERM. Corp. Vind. 21 p. 314, 16 congressione). 3, 8, 2 pietatis constantia ..., quam ... -em patriae praestitit (LVCIF. non parc. 23 p. 259, 18 *Christi.* reg. apost. 7 p. 53, 25 CIL IX 307. *cf.* VAL. MAX. 5, 2 ext. 4 -i pietatis serie). 5, 1 ext. 1 *Alexander* omnes gentes -i cursu lustrat (PLIN. nat. 28, 257 *equorum.* Ps. QVINT. decl. 5, 10 siderum. AMBROSIAST. in Phil. 1, 6/7. *et al.*). SEN. dial. 7, 7, 3 altum quiddam est virtus, ... invictum, -e (*cf.* AVX. Maximin. c. Ambr. 45 dei -is virtus [AVG. c. Faust. 16, 6 p. 444, 24 OROS. hist. 4, 12, 11]). epist. 65, 7 quas *figuras* Plato ideas appellat, inmortales, inmutabiles, -es. FRONTIN. strat. 2, 1, 8 spiritus (RVFIN. hist. 5, 1, 40 martyrum [ἐπὶ πολὺ παραμενούσης]). LEX Hadr. (CIL VIII 26416) 1, 9 (*cf.* CIL VIII 25943 II 3) pro -i cura ([curator *lapis*]. DECRET. decur. Tergest. [CIL V 532] 2, 30 CIL VI 1114 CLAVD. MAM. epist. 2 p. 203, 9 CASSIOD. var. 2, 16, 4 *al.*). APVL. mund. 24 providentia (CIL VIII 21920 [*a. 237*] pro sua -i p. [21928 INSCR. Afr. Gsell I 3989]. 22131. INSCR. RevA. 19, 1912, p. 459/60, 23 [*s. II ex.*]). CIL XI 2633 (*a. 213*) ⟨in⟩dulgentia. VI 2136 (*a. 286*) -em sacrorum operationem. PANEG. 11, 2, 4 *virtutum* -es motus et impetus (CLAVD. MAM. anim. 2, 4 p. 114, 17. *cf.* FIRM. math. 1, 5, 10 mobilitate). 11, 3, 9 consuetudinem. LACT. inst. 7, 27, 16 -em militiam deo militemus. OPT. PORF. epist. ad Constant. 1 clementiae. FIRM. math. 1, 5, 7 *al.* CHAR. gramm. p. 406, 1 B. patientia (FAVSTIN. trin. 2, 13 p. 61A AVELL. p. 19, 17). HIER. epist. 108, 26, 3 meditatione. PAVL. NOL. epist. 28, 4 caritate (AVG. serm. 200, 3, 4). AVG. in euang. Ioh. 13, 5 lucem. *al.* MACR. Sat. 1, 21, 17 sol ... terram conspectu perpetuo atque -i cernit. EVCHER. laud. her. 14 habitu. CASSIOD. in psalm. 118, 14 *Christus* via certa, iter -e. *al.* CIL X 1260 bonitate. *et al.* -e est *c. inf. i. q. non laboriosum est* (*sec. gr.*): CASSIOD. Ios. antiq. 8, 10 p. 240 utrum hominibus servire esset -ius an ... deo (*8, 257* ἀπονώτερον).

2 *singulariter de vita aeterna i. q. indelebilis*: ITALA Hebr. 7, 16 (codd. d e) vitae -is (ἀκαταλύτου, *Vulg.* insolubilis).

adv. *__īnfatīgābiliter.__ GLOSS. ἀκαμάτως. *i. q. sine fatigatione* (*c. verbis; c. adi.: l. 36. 41*): Ps. AMBR. act. Seb. 15, 53 -r proeliantur. AVG. civ. 2, 1 p. 53, 23 D. -r vani sunt. epist. 27, 2 p. 97, 4 gaudent. 89, 1 p. 419, 16 perseveranter atque -r agit (*cf.* c. Faust. 16, 28 p. 474, 3 operari. VEN. FORT. epist. [carm. 8, 12a] 9 laborare). 226, 9 p. 479, 6 transgredi. orat. RevBén. 21 p. 132, 73 futurae ... vitae perennibus bonis -r inhiare. serm. coll. Morin p. 335, 17 actio non segniter, sed -r otiosa. CASSIAN. conl. 1, 2, 1 *agricola* terram -r scindit. 7, 2, 1 ieiuniis ... ac vigiliis -r insistens. *al.* AVELL. p. 5, 7 legere (5, 9 POMER. 1, 81). GILD. Brit. 37 chron. III p. 48, 16 *al.* MAX. TAVR. hom. 78 p. 420A. POMER. 2, 2, 1 supplicant deo (*cf.* PALLAD. hist. mon. I 57 p. 340B precaretur). *al.* EPIPHAN. in euang. 51 p. 128, 12 CASSIOD. in psalm. 118, 64. *et al.*

?**īnfatīgat** (*post* fatigat) NOT. Tir. 72, 34. *cf. Heraeus, ALL 12, 1902, 45.*

īnfatīgātus, -a, -um. *ab* in *et* fatigatus. *i. q. indefessus*: MART. CAP. 6, 581 viatrix -a. VAL. CEM. hom. 1, 1 p. 692C *sol* quamvis diurni itineris necessitatem -us impleverit. MAX. TAVR. hom. 77 p. 415B patientiae. 80 p. 425C constantia. POMER. 3, 20, 1 animi fortitudo si ... -a persistat.

īnfatuātio, -ōnis *f.* *ab* infatuare. *i. q. deceptio*: Ps. ORIG. in Iob 3 p. 505C animarum -o atque cordium scandalum.

īnfatuātus, -a, -um *v. p. 1355, 20.*

*__īnfatuo,__ -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* fatuus (*cf.* EVTYCH. gramm. V 462, 30). GLOSS. *v. infra l. 83 et vol. V 1, 730, 63.* *inde a* CIC., BELL. Afr., BELL. Alex. (*? v. l. 60*), SEN. rhet., *saepius ab* ITALA *et* TERT. [*e coni. dub.*: BELL. Alex. 58, 3 (fatebantur *codd.*).]

1 *generatim i. q. fatuum, stultum, stolidum, insanum* (*l. 67*) *sim. reddere* (*fere i. q. 'ludibrio habere' l. 68; seq. inf. consecut. l. 75 bis; acced.* ab *l. 71*): **a** *aliquem* (*subi. res l. 69. 79, saepius per abl. causae*): CIC. Flacc. 47 neminem ... adeo -are potuit, ut ei nummum ullum crederet. Phil. 3, 22 ut hominem stupidum magis etiam -et mercede publica (AMM. 15, 8, 2 in adsentationem nimiam eruditi -bant hominem). BELL. Afr. 16, 1 vos ... iste verbis -vit? SEN. suas. 2, 23 ne vos diutius -em. SEN. epist. 59, 13 pro sua quemque portione adulatio -at. ITALA Ier. 10, 14 (Ambr. hex. 1, 3, 9 p. 8, 23. *et al.*) = 51, 17 (Cypr. testim. 3, 59 p. 162, 23) -tus est omnis (*om. Ambr.*) homo ab scientia sua (ἐμωράνθη ... ἀπό, *Vulg.* stultus factus est. *cf.* AMBR. *l. c.*: -atur versutae disputationis astutia). Rom. 1, 22 (Conc.S I 5 p. 345, 13) qui cum crederent esse sapientes, -ti sunt (ἐμωράνθησαν, *Vulg.* stulti facti sunt). COMM. apol. 527 -ant stultos magis evanescere dictis (778). 677 -ant profanos balneis ire. ZENO 1, 1, 1 nimia sapientia -tus. HIER. epist. 125, 1, 2 *Salomon* -atur amoribus feminarum. in Ier. 1, 74, 2 stupore -ti. VVLG. Sirach 23, 19 assiduitate tua -tus (μωρανθῇς). ISID. sent. 2, 43, 2 fornicatio ... -at sapientem. **b** *animum, cogitationem sim.* (*subi. res p. 1355, 6*): ITALA Is. 44, 25 (Tert. adv. Prax. 19 p. 262, 4 adv. Marc. 4, 25 p. 504, 23) consilium (cogitationes *adv. Marc.*) eorum -ans (μωραίνων, *Vulg.* stultam faciens. VVLG. II reg. 15, 31 [GLOSS. V 211, 8 fatu⟨um⟩ effice]). I Cor. 1, 20 (Tert. idol. 9 p. 39, 15 *al.*) nonne -vit deus sapientiam huius saeculi? (ἐμώρανεν, *Vulg.*

[*Fleischer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

stultam fecit. *inde* ECCL.). IREN. 1, 16, 3 *spiritus* -ans illorum sententiam (χαυνῶσαν). PS. ORIG. in Iob 1 p. 411A corda circuit diabolus ... -ans (GREG. M. moral. 34, 34. *cf. infra l. 15*). 2 p. 463C animam. 2 p. 487B *diabolus* -ans ... mentem tuam atque animae intellectum. SCHOL. Ter. p. 101, 24 illud quod nimis callidum est, solet -ari. GREG. M. moral. 28, 11 dicta illius elatio stulta -bat.

2 *speciatim ap. ECCL. de sale mediopass. i. q. corrumpi* (*cf. infra l. 22*): ITALA Matth. 5, 13 (codd. d h k, *ECCL.*) si ... sal -tum fuerit, in quo sallietur? ([terra *add. k*; μωρανθῇ, *Vulg.* evanuerit]. Luc. 14, 34 [codd. a d e]. *cf.* HIER. epist. 125, 1, 3 c. Lucif. 5 p. 159B. *et al.*). *inde de malis apostolis sim. vel mundo* (*l. 19*): CYPR. sent. episc. 7 p. 440, 21 cum ipsi *schismatici* ab ecclesia ... recedendo -ti contrarii facti sint. HIL. in Matth. 4, 10. AMBR. in psalm. 43, 33, 1 -antur a stultitia sua. HIER. c. Lucif. 5 p. 159A CHROMAT. in Matth. 4, 2. 4, 4. 5, 1 -ta a diabolo corda ... per caelestem sapientiam condierunt. GREG. TVR. Franc. 2, 3 p. 62, 27 (*opp.* condiri). ORIG. in Matth. ser. 37 p. 70, 3/4 postquam ... -ti fuerint ipsi sales, tunc ... et ea quae saliebantur ab eis sicut insulsa -antur, corrumpuntur et foetent et resolvuntur.

p. p. p. pro adi. **infatuātus,** -a, -um. *i. q. fatuus, stultus*: HIL. in Matth. 4, 17 contumelia -i sensus. *i. q. inanis, insipidus* (*cf. supra l. 7*): OPTAT. 7, 5 p. 178, 3 facti sunt sal -um (HIER. epist. 14, 9, 3 AVG. in psalm. 101 serm. 2, 9. 106, 14 CAES. AREL. serm. 1, 20 p. 19, 13).

deriv.: infatuatio. *cf.* infatuus.

?**infatuus,** -a, -um. *si recte trad., ab* infatuare *retrograde.* [*dub. l. v.*: ITALA Matth. 5, 13 (Cypr. sent. episc. 7 p. 440, 12) -us *S*, fatuus *rell.*; *v. vol. VI 1, 372, 36.* *male intellect. vel explic.*: GLOSS. IV 93, 41 -a non fatua, salsa aut fatuum efficit (*al.*; *pertinere vid. ad II reg. 15, 31, v. p. 1354, 82*).] *i. q. fatuus*: VIRG. gramm. epit. 4 p. 22, 18 Aemerius de muliere quadam -a (-tuia *P*) dicebat *eqs.*

infavōrābilis, -e. *ab* in *et* favorabilis. GLOSS. II 248, 24 ἀσπούδαστος. *i. q. non favorabilis, improbabilis*: CELS. dig. 37, 6, 6 nec -is sententia est, ut *eqs.*

adv. **infavōrābiliter.** *i. q. sine favore*: VLP. dig. 50, 2, 2, 6 non -r quis ... respondebit.

***infaustus,** -a, -um. *ab* in *et* faustus. *compar. l. 50. p. 1356, 1.* GLOSS., *superl. l. 62. 63. p. 1356, 11.* NOT. Tir. 94, 6. NON. p. 426, 16 minax et inprosperum. GLOSS. ἀθέμιτος. δύσοναρ. ἀνεπάγαθος, δυσοιώνιστος, δυσμενής. imperitus. infelix. *legitur in poesi inde a* VERG., OV.; *in serm. ped. a* SEN. contr., SEN. epist., PLIN. nat., *frequentat* TAC. (*12ies*). [*bergam.* infost. *W.*]

i. q. non faustus, improsper, infortunatus sim. (*acced. dat. infra l. 54. 68. 74. 80. 83. p. 1356, 2, abl. infra l. 56. 69. 72. 83*):

1 *de animantibus* (*bestiis l. 47, part. corp. l. 52. 53. 60. 61*): SEN. Herc. f. 688 omen ... -ae strigis (*cf.* epist. 122, 3 tam -i quam nocturnae aves sunt. CLAVD. 20, 407 bubone). 1135 -um genus, o pueri (SIL. 9, 164 TAC. ann. 4, 13, 3. *cf.* LVCAN. 5, 474 sanguinis. SIL. 15, 13 gentem. RVFIN. hist. 3, 6, 16 multo -iorem ... et nequiorem virorum ... aetatem [γενεὰν ἀθεωτέραν]). 1235 novercales manus (Thy. 533. *cf.* STAT. silv. 2, 1, 120 dextra). Med. 845 Oed. 80. 637 utero. Phoen. 3. LVCAN. 6, 789 Libycis perituram ... terris -am subolem (*cf.* STAT. Theb. 4, 742 proles). 8, 717. SIL. 8, 171 -os generique soloque ... alumnos. STAT. Theb. 3, 691 Iuno. silv. 2, 1, 27 vates. 5, 3, 40 novercae. TAC. ann. 12, 10, 1 bellis -us *Gotarzes*. RVF. FEST. 23 Valeriani -i principis. QVEROL. p. 23, 11 hominem (AMM. 14, 6, 15 -os et inutiles). AMM. 24, 7, 3 ductoribus (*cf.* 31, 5, 9 ducem). 31, 4, 6. CLAVD. 18, 131 funus acerbum -amque ... umbram. COD. Theod. 9, 40, 21 cervices. 16, 2, 47 (= CONST. Sirmond. 6) praesumptor. DRAC. Romul. 5, 213 caput Hannibalis. 8, 161 iuveni (*i. Paridi*). HIST. Apoll. rec. A 33 leno, vir -issimus (46 p. 101, 4 lenonis -issimi. p. 103, 4 illi -o).

2 *de rebus*: VERG. Aen. 5, 635 -as exurite puppis (SERV.: mali ominis. *cf.* LVCAN. 5, 789 carinam). 7, 717 -um ... Allia nomen (TAC. ann. 16, 12, 2 MIN. FEL. 7, 4). 11, 347 auspicium *Turni* (SERV.: malis tuis ominibus). 11, 589 omine (SEN. contr. 10, 4, 16 PLIN. nat. 7, 69 FIRM. math. 6, 30, 10. CLAVD. 19, 11 populis. *cf.* TAC. hist. 1, 6, 2 introitus in urbem -us omine). OV. epist. 6, 46 faces *Erinyos*. met. 3, 36 gradu. SEN. contr. 9, 5, 13 domo (*cf.* VAL. FL. 8, 315 antro. STAT. Theb. 6, 135 penates. 12, 115 moenia. TAC. hist. 2, 23, 2 vicus ... cladibus notus -usque). SEN. Med. 706 frugis -ae mala. Phoen. 641 pugnas (*cf.* PLIN. nat. 16, 169 proelio. SIL. 1, 457 Marte. 2, 388 Libyae ... bellum [STAT. Theb. 6, 87]. FRONTIN. [?] strat. 4, 7, 38 dimicationem. PRVD. c. Symm. 2, 569 Cannas. *adde*: TAC. ann. 1, 30, 3 castra -a temerataque). Thy. 954 questus (*cf.* VLP. dig. 34, 9, 9 voces *i. maledicas* [LACT. inst. 4, 18, 5]. APVL. met. 2, 27 -i atque inprovidi sermonis. RVFIN. hist. 3, 8, 8 praesagii [κακόφημον]. *et al.*). *al.* (trag.). LVCAN. 1, 591. PLIN. nat. 16, 154 hedera ... -a omnibus sacris et coronis *eqs.* VAL. FL. 5, 201 fluctus (*cf.* SIL. 4, 573 Trebia -o gurgite. 5, 402 amnem Ticini. 6, 297 ripas *Trebiae*. CLAVD. 5, 466 vadis *infernis*). 5, 262 exitiale vellus et ... -um. SIL. 8, 241 -um Phrygibus Diomedis nomine campum (CORIPP. Ioh. 2, 78). 17, 111 noctis (*cf.* TAC. hist. 2, 91, 1 die. APVL. apol. 85 decem menses. CENS. 20, 5 *Februarius* ceteris -ior est habitus. AMM. 26, 1, 7 bissextum ... rei Romanae ... -um. AVG. enchir. 79, 21 fausta vel -a ... tempora [COD. Theod. 15, 14, 9]). *al.* STAT. Theb. 2, 277. 3, 178 concilium (*cf.* COD. Theod. 16, 5, 34 -i damnatique conventus). 3, 283 hymenaeis (*cf.* APVL. apol. 92 coniugii. HEGES. 1, 36, 1 nuptiis [1, 40, 9]. CE 433, 3 thalami). QVINT. inst. 6 prooem. 3 opus (*postea*: infelicium litterarum). decl. 274 p. 123, 7 cineribus. PS. QVINT. decl. 12, 9 cibis (*i. cadaveribus*). TAC. hist. 1, 38, 1 *al.* SVET. Otho 8, 3 motis necdum conditis ancilibus, quod antiquitus -um habetur. APVL. met. 3, 23. 4, 33. IVL. VAL. 2, 25 p. 86, 14 ad fugam ... -issimum iter. ARNOB. nat. 1, 25 p. 16, 30 execrabilis religio est et -a. *et al.*

m. pro subst. -us, -ī. *i. q. infortunatus*: ITALA II Petr. 3, 17 (Facund. defens. 12, 2 p. 834B) -orum errore seducti (ἀθέσμων, *Vulg.* insipientium). ARNOB. nat. 1, 29 p. 19, 23 -i et athei nuncupamur. DRAC. Orest. 603 parcitur -is. CE 1844 ⟨inf⟩austo, levis umbra, tuo mihi flebilis hora ('*mihi infortunato*' *Buecheler*).

n. pro subst. -um, -ī. *i. q. infortunium, malum omen*: TERT. apol. 34, 4 timeat ... de -o. PS. AVG. quaest. test. I 62 p. 111, 13 -a sua miserius luget. MACR. Sat. 1, 12, 37 diri ominis -a. DRAC. Orest. 219 haec -a loquens.

acc. pro adv. -um. *i. q. improspere*: TERT. apol. 3, 5 sonat aliqua vox nominis ... -um (*cf.* nat. 1, 3 p. 62, 28 -um sapit).

adv. **infaustē.** GLOSS. II 282, 23 -e loquitur δυσφημεῖ. *i. q. improspere*: CASSIOD. anim. 12 p. 1302A perpetuae poenae tradentur, ut -e semper existere conprobentur. chron. II p. 156, 1214 Bonifatio ... bellum -e ingeritur.

infectio, -ōnis *f.* *ab* inficere. *plur. l. 40. 49. 55.* GLOSS. βαφή. βάμμα. insparsio, in[i]unctio. [*falso trad.*: PANEG. 8, 18, 6 IVL. VAL. 3, 31.]

i. q. actus inficiendi (*de ipso colore vel tinctura l. 36. 37 sqq.*): **1** *corporaliter*: **a** *usu stricto* (*technico*): *de arte fullonica*: AMBR. apol. Dav. I 8, 45 p. 328, 5 velut plenioris lavacri adhibetur -o (*in vellere*) ...; sicut igitur muricum plurimum in purpurae -e, ita *eqs.* COD. Theod. 10, 21, 3 (= Iust. 11, 9, 4). *de picturis*: CHALC. transl. p. 50D in picturis substernitur -o decolor ad colorum lumina subvehenda. *de capillis* (*fere i. q. tinctura praeter l. 41*): MARCELL. med. 7, 3 capillis nigrandis -o optima: hirundinum stercus *eqs. ibid.* dum siccatur -o (7, 7). THEOD. PRISC. eup. faen. 5 (tit.) de -bus (-e *l. var.*) capillorum. ANTIDOT. Brux. 28 (27) p. 371, 22 oleo ... resoluta -e uteris. p. 371, 24 sub hora -is.

b *usu latiore*: -o *efficitur*: α *sole*: CHALC. comm. 158 p. 214, 2 accidens *causa*, ut cum iter ingressos sol atque aestus adurunt, quae sequitur -o vultus et coloratio: quippe non -is causa iter fuerat institutum. β *morbis* (*usu medicinali; c. gen. obi. vel subi.*): CAEL. AVR. chron. 3, 5, 72 fellis -o (3, 5, 73 CASS. FEL. 49 p. 128, 8). acut. 2, 37, 201 *v. p. 1244, 9.* GREG. M. epist. 11, 20 p. 281, 20 noxii humoris. γ *sordibus*: CASSIOD. in psalm. 123, 4 non puro fonte profunditur *torrens*, sed terrenis -bus sordidatur.

2 *incorporaliter*: **a** *in neutram partem*: VICTRIC. 20 corpus ... -e spiritus aeternari. **b** *in malam partem fere i. q. contaminatio, pollutio*: IVL. Aug. c. Iul. 6, 21, 67 non ... 'me ab -e Manichaeorum nulla ... mundat herba fullonis'. HESYCH. in lev. 24, 5 p. 1103B nihil mendacii nec -is ... habens *mensa domini*. OP. imperf. in Matth. 42 p. 868 salvam ... ab inimici -bus *imaginem dei*. GREG. M. epist. 6, 34 p. 413, 11 hereticorum. 6, 62 p. 438, 6 hereticae. 7, 33 p. 482, 25 veneni eius (*diaboli*). 9, 156 p. 157, 35 venenata.

infectīvus, -a, -um. *ab* inficere. *i. q. ad inficiendum pertinens* (*utilis*): VITR. 7, 14, 2 (= CET. FAV. 27) haec *herba* ... -a appellatur. DIOSC. 4, 45 p. 27, 1 de cocco infectibu: coccu infectibu frutex est *eqs.* (*gr. 4, 48* κόκκος βαφική).

?**infecto,** -āre. *ab* inficere. [*falso trad.*: PLIN. nat. 35, 41. *dub.*: APVL. met. 2, 18 infecta⟨t⟩ *Hildebr.*, infestat *Oudend.*] *i. q. maculare*: SEN. contr. 2, 4, 12 dixit *Maximus* quasi tricolum tale qualia sunt quae basilicam -ant (*Jahn*, ins- *codd.*; *ad basilicam cf. 9 praef. 3*).

infector, -ōris *m.* *ab* inficere. AVG. gramm. 2, 12 -r nomen appellativum generis masculini et neutri ... hic et hoc -r (*eqs.*) ... et pluraliter hi -es et haec infectritia (*eqs.*; *legit fort. alicubi* 'infectricia instrumenta' *vel sim., cf.* 'victricia arma' *sim. et v. usum adi. p. 1357, 1*). *de notione*: PAVL. FEST. p. 112 -es qui alienum colorem in lanam coiciunt (*opp.* offectores). p. 192 offectores colorum -es. CHAR. gramm. p. 401, 1 B. -r colorem mutat, offector officio obest. GLOSS. βαφεύς. tinctor.

i. q. tinctor: PLAVT. Aul. 521 -es corcotarii. VARRO Men. 325 lanea tracta ministrasset -i (int-, inp- *l. var.*). CIC. epist. 2, 16, 7 (*v. vol. V 1, 957, 26*). PAVL. FEST. p. 89 'flammeari' -es flammei coloris, 'violari' violacii dicuntur (FIRM. math. 5, 5, 6 colorum [*cf. l. 74*]). SEN. nat. 3, 25, 4 paratus gratuitus -r est. SCRIB. LARG. 57 (= MARCELL. med. 12, 4) alumen, quo -es utuntur (PLIN. nat. 20, 59 lanarum. DIOSC. 2, 170 p. 246, 17 [*gr. 2, 184* βαφεῖς]. 5, 117 p. 216, 15. 5, 149 p. 235, 16 [*gr. 5, 123, 1* βαφεῖς]). PLIN. nat. 35, 43. INSCR. NSc. 1912 p. 139, 5 (*Pompeis*) -es rog(ant). FIRM. math. 3, 11, 18 coriorum.

[*Fleischer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CIL II 5519 Liberalis -r. V 997 VI 33861. *pro adi.*: PLIN. nat. 11, 8 -r ille sucus *purpuris sanguis est.*
deriv.: infectorius.
fem. **īnfectrīx,** -īcis. *i. q. quae corrumpit*: IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 2, 105 omne malum ... -x seminum culpa primi genitoris operatur. *?pro adi. neutr.*: AVG. *p. 1356, 68.*

īnfectōrius, -a, -um. *ab* infector. *i. q. infectivus*: MARCELL. med. 4, 24 aluminis -i (12, 49). *subst.* -um, -ī: GLOSS. βαφεῖον.

īnfectrīx *v. l. 4.*

īnfectūra, -ae *f.* *ab* inficere, *cf.* offectura, tinctura. *i. q. infectio*: DIOSC. 1, 26 p. 68, 10 (*de croco*) maxime -e necessarii. 5, 123 p. 219, 13 (*de chalcantho*) coctus ... ad -a et nigrandum aliquid utilis est (*gr. 5, 98, 3* βαφὰς καὶ μελάσματα).

1. *īnfectus, -a, -um. *ab* in *et* factus. -fact-: VITA Anton. 74. HIER. epist. 124, 2, 3 *bis.* CASSIAN. conl. 21, 14, 3 (infecta, inperfecta *l. var.*). ARIVS epist. ad Euseb. Athan. ed. Opitz III p. 2, 7. 9. 3, 3 CASSIOD. in psalm. 49, 7 ISID. ord. creat. 1, 1 GLOSS. *gen. sg.* -ei: LEX Rubr. (CIL I² 592) *9ies*. GLOSS. ἀνέργαστος. non factus. -um ἀκατέργαστον. ἀτελές. ἀτέλεστον. imperfectum. *cf. l. 29. 60. p. 1358, 8.* *inde a* PLAVTO, TER., CATONE. [*confund. c.* factus (*l. 27*), imperfectus (*l. 16. p. 1358, 1; cf. p. 562, 13. 75*), infestus (*l. 50.* LIV. 42, 9, 2), inceptus (*l. 61*), incertus (LIV. 37, 1, 6), perfectus (*l. 81*).]

i. q. non factus (*saepe opp.* factus): **I** *vi originaria*: **A** *de materia i. q. non excultus, rudis*: CINC. Fest. p. 265 aes (*bis*). VERG. Aen. 10, 527 auri ... facti -ique (LIV. 34, 52, 4 VLP. dig. 34, 2, 27, 4. *et al. cf.* LIV. 26, 47, 7 argenti -i [facti *cod.*] signatique [34, 10, 4 *al.* POMPON. dig. 41, 1, 27 pr. SERV. auct. Aen. 10, 526 signatum, factum, -um: ... -um quod in massis]. PAVL. dig. 6, 1, 6 materiae). PETRON. 114, 13 rudis atque -a materies. VLP. dig. 16, 3, 1, 40 purpura ... vel lana (32, 70, 1). 32, 70, 11 *linum.* PAVL. dig. 34, 2, 32, 6. EDICT. imp. Diocl. III/IV 8, 6ª curium bubulum (*opp.* confectum. 8, 9). 8, 11 pellis (*al.*). 11, 1ª pilorum. COD. Iust. 4, 41, 2 pr. (*a. 455/7*) ferri vel facti iam vel adhuc -i. *fere i. q. non coctus*: PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 6, 11 p. 795 triticum (*5, 427* ἀνέργαστον).

B *de actione i. q. non actus, non gestus*: **1** *generatim*: PLAVT. Amph. 632 (*interpol.?*) utinam di faxint, -a dicta re eveniant tua. 884 ea quae sunt facta -a ut reddat (*v. app. crit.*) clamitat (Most. 1015 HOR. carm. 3, 29, 47 PLIN. paneg. 80, 3). Aul. 741 factum est illud: fieri -um non potest (Capt. 996 TER. Phorm. 1034 TIRO frg. Gell. 6, 3, 42. *et al.*). Cas. 828 haec ut -a faciant (Most. 184 dona. Persa 671. Truc. 730 facta. POMPON. dig. 18, 5, 2 emptionem. APVL. mund. 38 *fatum.* AVG. epist. 126, 5 promissionem ... et iurationem. *cf.* VLP. dig. 24, 2, 11 pr. effecisse divortium). CATO agr. 2, 1 opera ... quae facta -aque sient. CIC. inv. 2, 80 pro -o habere (VLP. dig. 38, 11, 1, 1. COD. Iust. 2, 4, 21 [*a. 293*] pro -is [*al.* NOVELL. Theod. 9, 28 GREG. M. epist. 9, 197 p. 186, 31]. 7, 11, 3 [*s. III*]. *cf.* LIV. 9, 11, 4 sint). leg. 2, 21 (*in formula*) quae ... augur iniusta ... defixerit, inrita -aque (infest- *l. var.*) sunto. VERG. Aen. 10, 719 -os linquens (*cf. infra l. 73*) ... hymenaeos. 12, 243 foedus ... precantur -um (SERV.: rogant, ut pro non facto sit. 12, 286). HOR. epist. 1, 2, 60 *iracundus* -um volet esse dolor quod suaserit (SEN. dial. 7, 2, 3 mallem. CALP. decl. 21 p. 19, 21 *non* possunt. *et al.*). VELL. 2, 100, 3 *Iulia nihil* luxuria libidineve -um reliquit. COD. Theod. 16, 2, 35 (= CONST. Sirmond. 2) -a permaneant. 16, 5, 17, 4. CONC.S I 3 vers. Tur. p. 117, 15 -a manere atque vacantia (*I 1, 3 p. 48, 20* ἄπρακτα. p. 117, 21 -a consistant et ... invalida [*26* ἄπρακτα]). *et al.* *in abl. absol.* (*cf. l. 71. 73. 76*): TER. Eun. 53 -a pace ([GLOSS. V 536, 28 nondum conposita amicitia]. LIV. 8, 37, 2 *al.*). CAES. Gall. 6, 12, 5 -a (*v. p. 562, 13*) re (7, 17, 5 [β, incepta α]. *al.* SALL. Iug. 28, 3 -is r. [NEP. Milt. 7, 5 CLAVD. DON. Aen. 4, 115 p. 370, 22]. LIV. 5, 4, 1 *al.* QVINT. inst. 9, 3, 73. *et al.*). civ. 1, 33, 4 -is iis, quae *eqs.* SALL. Iug. 58, 7 -o negotio (AMM. 17, 14, 2 AVG. civ. 3, 20 p. 130, 7 D. OROS. hist. 4, 19, 2 pacis. *et al.*). LIV. 9, 23, 11 -a victoria. *neutr. pro subst.*: VERG. Aen. 4, 190 pariter facta atque -a canebat *Fama* (SERV. auct.: est quasi proverbiale. *cf.* STAT. Theb. 3, 430 facta, -a loqui). APVL. apol. 52 -um pro facto criminaris.

2 *pressius fere i. q. non exactus, imperfectus*: **a** *vario usu*: PROP. 2, 25, 25 an quisquam ... -o deposcit praemia cursu ...? OV. met. 4, 10 -a ... pensa reponunt. 6, 202 sacra -a relinquunt (VAL. FL. 3, 117 linquit. *cf. supra l. 51*). LIV. 8, 12, 9 bello -o. 10, 9, 9 eam -am rem ... novi consules acceperunt. SEN. dial. 5, 7, 2 operis (ARATOR act. 1, 299). *de tempore*: CYPR. GALL. deut. 117 nemo novam nuptam -o eliminet anno (*Vulg. deut. 24, 5* uno a.). **b** *t. t. gramm. sec. doctrinam Stoicorum de temporibus verbi imperfectis* (*cf. gr.* ἀτελής, *syn.* incohatus *p. 971, 79*): VARRO ling. 9, 32 quibus *similitudinibus utimur* in -is rebus, quibus in perfectis. 9, 101 ⟨ver⟩ba (10, 48). TER. MAVR. 410 tempore instanti quod αὐδῶ, ηὔδα -o (*Lachm.*, perf- *ed. pr.*) facit. *neutr. pro subst.*: VARRO ling. 9, 97 -a omnia simplicia similia sunt (*opp.* perfecta. *per plur. ut*: 9, 99. 100). 9, 99 verba -i cum perfectis *conferunt* (9, 101. *cf.* 10, 33. 48). **c** *pertinet ad qualitatem vitiosam*: HIL. trin. 12, 10 partium -am (imperf- *l. var.*) comparationem. **d** *iocose de muliere dicitur*: PLAVT. Stich. 745 bene cum lauta est (*eqs.*) ..., -a est tamen *mulier.*

3 *i. q. nondum factus*: APVL. apol. 38 nomina ... Romanis inusitata et in hodiernum, quod sciam, -a. damnum -um (*i. futurum*): *v. vol. V 1, 24, 71 sqq.*

C *de creatione i. q. increatus, innatus,* ἀγέννητος (*cf.* RVFIN. Adamant. 2, 19 p. 101, 25 -i, id est non ab aliquo creati. Orig. princ. 2, 4, 3 p. 130, 22 id est ingenita; *saepe syn.* increatus, ingenitus, innatus): TERT. anim. 4 *Plato* innatam et -am animam volens. 21, 7 *deo* (adv. Marc. 1, 3 p. 293, 22 [*interpol.?*]. 1, 9 pr. 302, 13 *sunt dei.* IREN. 1, 11, 1 natos aeonas ab -o patre [ἀγεννήτου]. 3, 8, 3. HIL. trin. 4, 12 novimus unum deum, solum -um *eqs. et saepe in dogmate trinitatis ap. ECCL.; cf.* HIER. epist. 15, 4, 3 natura *trinitatis.* PS. ORIG. in Iob 1 p. 441ᴰ patris -a gloria. *et al.*). apol. 11, 5 mundi corpus ... secundum Pythagoram. adv. Hermog. 6 p. 132, 21 materia qualis deus (7 p. 134, 13 *al.* RVFIN. hist. 5, 27 *al.*). 23 p. 151, 24 terra (27 p. 155, 9). resurr. 11 p. 40, 3 mundum. *al.* IREN. 4, 38, 1 MAR. VICTORIN. ad Iust. 11 p. 1006ᴬ. *et al.* *neutr. pro subst.*: TERT. anim. 21, 7 *natura* factorum et -orum (*per plur. ut*: adv. Hermog. 7 p. 134, 3 duobus ..., deo atque materia. PS. AVG. serm. ed. Mai 148, 3 IOH. MAXENT. Conc.S IV 2 p. 39, 26). *ibid.* innatum ... et -um.

II *i. q. qui fieri non potest, impossibilis*: SALL. Iug. 76, 1 rex nihil iam -um Metello credens (DON. Ter. Eun. 567 quo *amore* cogente n. -um est cupientibus). *pro subst.*: APVL. met. 1, 20 multa usu venire mira et paene -a.

[**III** *i. q. qui fieri non debet, abominandus* (*sec. gr.*): HESYCH. in lev. 18, 19/23 p. 1015ᴰ (*ad lev. 18, 22*: תּוֹעֵבָה, βδέλυγμα, *Vulg.* abominatio) Aquila '-um' *edidit.*]

2. īnfectus, -a, -um *v.* inficio.

3. īnfectus, -ūs *m.* *ab* inficere. GLOSS. βαφή. βάμμα. *i. q. infectio*: PLIN. nat. 8, 193 de reliquarum *lanarum* -u ... dicemus.

4. īnfectus, -ūs *m.* *cf. c.* 1. infectus; *sec.* defectus, -ūs *ad vert. gr.* ἀτονία *formatum vid.* *i. q. defectus, debilitas*: ORIBAS. eup. 2, 1 p. 448 rec. La *capneus* in epate infraxis et -um eius sanat (*2, 1 K 13* ἀτονίας). [*dub.*: COLVM. 9, 2, 2 ne universitas inchoati operis nostri ... mutila atque ˌin -uˌ conspiceretur (ˌˌ *SA, def. Linde, Studier till Columellas nionde bok 1936, 15 vix recte velut 'in imperfectione' interpretatus*; imperfecta *dett.*, infecta *schedae nostrae a Lundstroemio confectae*).]

īnfēcunditās, -ātis *f.* *ab* infecundus. GLOSS. ἀγονία. *inde a* SALL.

i. q. sterilitas: **1** *de rebus*: SALL. hist. frg. 3, 46 *cum* -e bienni proximi grave pretium fructibus esset. COLVM. 1 praef. 1 agrorum (*cf.* TAC. ann. 4, 6, 4 terrarum [AMBR. hex. 2, 4, 16. *cf. p. 1359, 4*]. 12, 43, 2 AMBR. off. 2, 16, 83). APVL. mund. 36 quae *genera arborum* infelicia propter -em vocamus ([*gr. 6 p. 401 a 2* ἄκαρπα *tantum*]. *cf.* SERV. georg. 1, 148 *silvarum* sterilitas ceterarum quoque significat -em. AMBR. in psalm. 118 serm. 6, 26 *fici* [LEO M. serm. 18, 3]. RVFIN. Orig. in exod. 7, 4 p. 210, 10 fructuum).

2 *de animantibus*: **a** *bestiis*: PLIN. nat. 11, 50 fetum ... non eduxere *apes* ... -e naturali. FILASTR. praef. 2 *perdicis.* **b** *hominibus*: SERV. georg. 2, 48 (*v. p. 1359, 7*) semen esum salicis dicitur -em mulieribus gignere. AMBR. Hel. 6, 17 *Annae.* AVG. serm. 291, 1 *Elisabeth* concepit sterilis, concepit et anus: gemina -s, sterilitas et aetas. PS. AVG. c. Fulg. 19 p. 305, 9 *dominus sanavit* aquarum sterilitatem, hoc est gentium -em (*cf. V. T. IV reg. 2, 21 et p. 1359, 18*). SACR. Gelas. 3, 54 p. 726. *in imag.*: ENNOD. opusc. 2, 106 p. 320, 1 *ne* numerosa proles per sinistros actus -em parientis ostendat (*antea*: sterilitatis).

īnfēcundus, -a, -um. *ab* in *et* fecundus. -foec-: *p. 1359, 46 et hic illic l. var.* *compar.*: *l. 76. p. 1359, 17.* SYNON. Cic. p. 431, 23 B. 444, 23. GLOSS. ἄγονος. ἄφορος. -a sterilis. *inde a* VARRONE (*?, l. 78*), SALL., VERG.

i. q. sterilis (*in fig. litot. l. 77. p. 1359, 2. 38. 39. 42. 52; per abundantiam p. 1359, 19. 29; per oxymoron p. 1359, 20. 33. indicatur, quid desideretur, per abl. p. 1359, 2. 20. 50. 52. 57, gen. p. 1359, 58; ad quid sterilitas pertineat vel non idoneum reddat, per dat. l. 76,* ad *l. 80,* in *p. 1359, 46; cui noceat, per dat. p. 1359, 17; causa per abl. p. 1359, 3*):

A *proprie*: **1** *in univ.*: PS. APVL. Ascl. 21 impossibile est ... aliquid eorum, quae sunt, -um esse.

2 *de rebus*: **a** *de terra, regione sim.* (*pertinet ad herbas et quemlibet proventum*): SALL. Iug. 17, 5 ager frugum fertilis, bonus pecori, arbori -us. COLVM. 2, 4, 7 -ior materia mixta pinguiori. MELA 2, 16 regio. 3, 104 ne litora quidem -a sunt, purpura et murice ... clarissima (SERV. Aen. 5, 411 'in tristi l.', id est -o: Varro enim dicit ... esse -um campum *eqs.*). PLIN. nat. 17, 25 sabulum. 17, 35 natura sua anus terra et ideo -a ad omnia atque inbecilla (SERV. georg. 1, 45. 1, 69 tenui et -a [*opp.* pingui]. *cf.* DRAC. Romul. 3, 12 viscera terrae). STAT. silv. 3, 1, 167 -ae ... naturae deserta. EPIST. impp. de Asia (Bruns, fontes⁷ p. 270) I 22 -i ac steriles *fundi* (*opp.* opimi adque utiles. COD. Theod. 13, 11, 9 [= Iust. 11, 59, 10] *opp.* opimos ac fer-

[Fleischer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tiles, quaestuosis uberibusque). NON. p. 411, 25 'tenue': -um (*Verg. georg. 2, 180* argilla). HEGES. 3, 6, 3 nec ulla pars eius *Galilaeae* fructibus -a est (καρποφόρος). MART. CAP. 6, 667 rupibus -us *Atlas mons.* OROS. hist. 1, 2, 47 terrarum -am diffusionem (t. infecunditatem *l. var.*). *cf. infra l. 43.* *neutr. pro subst.*: AMBR. Tob. 7, 26 quod -a vendiderit (*antea*: ieiunum solum). **b** *de herbis, arboribus sim.*: VERG. georg. 2, 48 *sponte sua nascentia* -a . . . surgunt (SERV.: fructu carentia. *cf. p. 1358, 54*). COLVM. 3, 6, 4 naturaliter -a vitis (PLIN. nat. 17, 157. PALLAD. 3, 9, 2 [fec- *codd., def. Svennung, Unters. 70, 1*]. *cf.* COLVM. 3, 18, 4 *gemmae vitis.* PALLAD. 3, 15, 1 sarmenta). PLIN. nat. 12, 38 *lanigeris arboribus* folia -a. APVL. apol. 23 arbor -a et infelix, quae nullum fructum ex sese gignit (FIRM. math. 8, 10, 6). SERV. ecl. 5, 37 'infelix lolium': inutile, -um. PAVL. NOL. epist. 43, 5 p. 367, 12 *ficus* de vitio. *neutr. pro subst.*: PLIN. nat. 16, 211 -a firmiora fertilibus. **c** *de rebus, quae sterilitatem exhibent*: PS. CENS. frg. 3, 3 *Saturni stella* frigida et sterilis, -a terris. PRVD. c. Symm. 2, 955 -ior annus. MIRAC. Steph. 2, 3 aquas amaras et -as . . . sanasti (*cf. p. 1358, 58*). **d** *de ipsa qualitate*: AMBR. Nab. 6, 29 p. 483, 18 sterilitas proventuum -a (*cf. l. 29*). ENNOD. opusc. 2, 118 p. 323, 23 -am frugibus culmorum . . . ubertatem.

3 *de animantibus iisque rebus, quae ad animantia pertinent* (*cf. p. 1358, 80*): **a** *de bestiis* (*ovis*): PLIN. nat. 10, 143 pennatorum . . . -a sunt, quae *eqs.* 10, 151 ova. CLAVD. DON. Aen. 6, 251 p. 542, 23 animal. *fem. pro subst.*: ITALA cant. 4, 2 (Hier. epist. 69, 6, 8 *et* Epiphan. *ad l.*) -a non est *in ovibus* (ἀτεκνοῦσα, *Vulg.* sterilis). **b** *de hominibus*: STAT. silv. 3, 5, 61 otia iam pulchrae terit -a iuventae *virgo* (*cf.* PAVL. NOL. epist. 41, 2 p. 358, 1 virginibus secundum carnem sterilitas -a [*v. l. 19*], secundum spiritum fructuosa castitas adest). HEGES. 5, 16 p. 324, 10 erat . . . -a domus eius (*Abraham*). VVLG. gen. 30, 1 Rachel (*sic de ipsis* [*viro l. 34*]: CYPR. GALL. gen. 788 *Rebecca.* ENNOD. opusc. 2, 130 p. 327, 16 plurimae prolis *mortuae* -a mater *Roma.* EVANG. de nativ. Mar. 2, 1 inter fecundos -us ipse stare. 3, 2 Sara). CLAVD. 18, 471 senatu *eunuchorum.* rapt. Pros. 1, 125 viscera. *fem. pro subst.*: VVLG. exod. 23, 26 non erit -a nec sterilis in terra tua.

B *in imagine et translate fere i. q. pauper*: **1** *pertinet ad multitudinem* (*quantitatem*): STAT. Theb. 4, 148 non fortibus illa (*Tiryns*) -a viris. ENNOD. epist. 5, 2, 3 p. 125, 14 non est bonis partubus -a Liguria. **2** *pertinet ad ingenium exiguum, indisertum*: OV. trist. 3, 14, 34 *ingenii mei* fons -us parvaque vena fuit. ENNOD. epist. 7, 22, 1 p. 190, 13 homo, quem nec -um natura protulit nec *eqs.* 9, 6, 1 p. 232, 15 terga (*i. arva*) iactis -a seminibus (*cf. usum proprium sub A 2a*). **3** *pertinet ad quaslibet res vel virtutes invalidas, nihil efficientes*: ITALA II Petr. 1, 8 (cod. h) *virtutes* non vacuos ⟨neque in⟩foecundos vos constituunt in domini . . . ⟨recognitio⟩nem (ἀκάρπους . . . εἰς, *Vulg.* sine fructu). HIL. in Matth. 21, 2 radicis *gentium* (GREG. M. moral. 29, 51 ut corda gentilium . . . -a germinarent). 21, 6 inveniet -am *Christus plebem Iudaeorum ut ficum* (AMBR. in Luc. 7, 161 operibus -i *doctores synagogae*). in psalm. 54, 4 p. 149, 18 *orationes* bonorum operum fructibus -ae. AVG. serm. 239, 1, 1 *apostolorum* praecessio -a non fuit, ut consequentes comites non haberent. EPIST. pontif. 391 Conc.^{S} I 2 p. 108, 8 -um illud in Christo . . . nec adferens fructum . . . sarmentum (*cf. N. T. Ioh. 15, 2*). CLAVD. MAM. epist. 1 p. 199, 12 nihil est tam -um actionum . . ., quod *eqs.* ENNOD. epist. 9, 11, 7 *ne* redderer officiis onerosus et actionibus -us. *pro subst.*: PROSP. carm. de ingrat. 985 -i virtutum et fruge carentes.

deriv.: infecunditas.

adv. **īnfēcundē.** *i. q. parce*: GELL. 19, 3, 2 (*ex Favorino*) 'qui -e atque ieiune laudat' (exigue atque frigide *antea Gell.*).

Fleischer.

***īnfēlīcitās,** -ātis *f.* *ab* infelix. PRISC. gramm. II 178, 5 *inter* 'dubia, utrum decomposita sint an composita'. *plur. l. 67. p. 1360, 4. 50.* *de notione*: APVL. Plat. 1, 12 (*definitur*). EVGRAPH. Ter. Eun. 329 -s . . . id malum est, quod perversa fortuna contingit *eqs.* SYNON. Cic. p. 434, 26 B. (*plur.*). GLOSS. ἀτυχία. *inde a* TER. [*dub.*: PVBLIL. N 25. SEN. contr. exc. 9, 4 (imbecillitatis *contr. 9, 4, 5*). *restit. hic illic ex* fel-.]

I *i. q. sterilitas*: PALLAD. 3, 25, 30 *morus ulmo insita* parturit magnae -is augmenta. *in imag.*: QVINT. inst. 10, 2, 8. *cf. p. 1360, 18. 38.*

II *i. q. mala fortuna, calamitas, miseria sim.*: **A** *de statu*: **1** *c. mera miseratione dicitur*: **a** *generatim*: **α** *sing.*: TER. Ad. 544 quid hoc, malum, -is? LIV. 40, 55, 8. SEN. contr. 7, 3, 7 adsiduae (SEN. dial. 11 [12], 2, 3. *cf.* VAL. MAX. 6, 9 praef. perpetuae [SEN. dial. 1, 4, 10]). SEN. benef. 5, 19, 2 maximae (*cf.* epist. 81, 21 summa. QVINT. inst. 11, 1, 56 magnam. *et al.*). dial. 9, 2, 9 operosae. epist. 94, 67 aliena -e felicem (TERT. spect. 16). *al.* QVINT. decl. 250 p. 27, 3 (fel- *codd.*). *al.* PS. QVINT. decl. 12, 19 p. 235, 21 SVET. Nero 6, 2 FLOR. epit. 2, 6, 53 CALP. decl. 10. APVL. Plat. 2, 10 miseriae atque -is (FIRM. math. 3, 3, 21). TERT. patient. 15 *al.* ITALA Os. 9, 6 (Weing.; ταλαιπωρίας, *Vulg.* vastitate). PORPH. Hor. epist. 2, 2, 202 'adversis'; -e (fel- *trad.*) vehementi. VOPISC. Aurelian. 41, 7. 42, 4 (?). LACT. epit. 3, 35. FIRM. math. 3, 6, 18 gravis. 4, 2, 2 miserae -is squalore (6, 25, 1). *et al.* *gen. pro adi.* (*sec. gr.*): VVLG. II Macc. 12, 30 temporibus -is (ἀτυχίας). *c. gen. explicativo*: AVG. civ. 4, 23 p. 174, 4 D. bellorum civilium -s. **β** *plur.*: SEN. contr. exc. 8, 4, 1 summam -um suarum. TERT. adv. Val. 3 tot eventus, felicitates, -es. FIRM. math. 2, 3, 2 -um infortuniis. 3, 2, 21 -es decernit. *al.* AVG. civ. 22, 12 p. 590, 5 D. gen. ad litt. 5, 22. VAL. CEM. hom. 4, 7 miserorum. COD. Iust. 7, 63, 5, 1^c luctuosis.

b *pertinet ad malum eventum*: **α** *in universum*: CIC. Pis. 47 mitto de amissa maxima parte exercitus; sit hoc -is tuae (*in re milit. ut*: BELL. Alex. 43, 4. 72, 2. LIV. 5, 9, 1 imperatorum. VAL. MAX. 5, 1 ext. 6). div. 2, 62 haruspicum (*sc. qui falluntur*). **β** *c. gen. rei fere i. q. impossibilitas, inutilitas, frustratio*: SEN. contr. 1, 3, 1 pereundi (*cf.* TERT. paenit. 3, 12 perficiendi). contr. exc. 10, 6 furti (*antea*: inutile). SEN. benef. 7, 26, 2 beneficii. epist. 55, 5 cupiditatum. **γ** *de ingenio fere i. q. inertia*: QVINT. inst. 11, 2, 49 quod si cui utrumque defuerit (*eqs.*) . . .: sed haec rara -s erit.

c *pertinet ad malam valetudinem*: SEN. benef. 7, 9, 2 arboris *distortae.* PLIN. nat. 12, 13 pumilionum. QVINT. decl. 298 p. 178, 24 distorti corporis. VLP. dig. 24, 3, 22, 8 uxoris *furiosae* (MOD. dig. 48, 8, 12 fati -s excusat *furiosum*). HIER. adv. Iovin. 1, 46 p. 275^C corporis (*i. os foetidum, syn.* vitium). SEDVL. op. pasch. 3, 3 varia leprosus -e perfusus.

d *pertinet ad paupertatem*: SEN. benef. 4, 40, 1 me referre gratiam non patitur mea -s (*opp.* felicitas). SERM. Arrian. frg. II 11 p. 637^B in inopiam et in -em ruunt.

e *pertinet ad damnationem aeternam*: AVG. civ. 20, 1 p. 407, 7 D. (*de iudicio novissimo*) omnium nonnisi malorum digna . . . -s apparebit. 22, 1 p. 554, 7 sempiternae (*syn.* miseria). CASSIOD. in psalm. 130, 4 p. 944^C aeterna.

2 *c. convicio dicitur*: **a** *fere i. q. mala aviditas*: QVINT. inst. 8 prooem. 27 abominanda . . . haec -s erat (*sc. haerendi circa singula*).

b *usu christ. fere i. q. pravitas, impietas sim.*: **α** *generatim*: TERT. pudic. 22, 15 (*de lapsis*) cum sua -e, sed casta. spect. 10 turis et sanguinis. CYPR. eleem. 15 (*ad I?*) pudeat divites sterilitatis adque -is suae (infidelitatis *edd. vett., cf. l. 41*). PS. CYPR. spect. 6 *meretricum.* HIER. epist. 22, 7, 3. 22, 29, 7 (calamitatis *l. v.*). RVFIN. Orig. in lev. 1, 5 p. 288, 5 invidiae ac livoris. AVG. serm. coll. Morin p. 554, 26 impietas et -s (infidelitas *Morin coll. l. 18. p. 556, 6*) in illo *divite* damnata est. PS. AVG. serm. 298, 1 (= CAES. AREL. serm. 70, 1 p. 284, 1) o -s generis humani. SVLP. SEV. dial. 1, 21, 1 mihi . . . nostra -s (infidelitas *DV, quod praefert Hyltén, Stud. 149*), nostra occurrit infirmitas (*infra*: superbia, vanitate). BACHIAR. epist. ed. Morin (Bull. d'anc. litt. et d'arch. chrét. 4, 1914, 122) -em meam ignorantiamque (*cf. infra l. 57*). MAX. TAVR. bapt. 3 p. 780^A cuius -is, cuius insaniae sit *eqs.* APRING. in apoc. 20, 9/10 (*syn.* superbiae). **β** *de haeresi*: PRISCILL. tract. 1, 15 stultitias saeculares et -es (*plur. ut*: 1, 38). 1, 16 idolicae (*bis*). 2, 47 sectarum. *al.*

B *metonymice de hominibus*: **1** -s *i. q. infelices*: SEN. contr. exc. 8, 1, 2 frangitur calamitosis animus et ipsa se -s damnat. QVINT. decl. 305 p. 196, 24 nocentem fecisti ipsam -em. AVG. civ. 18, 41 p. 317, 19 D. humana. **2** -s mea *de ipso loquente* (*usu christ. pro formula modestiae*): BACHIAR. repar. laps. 17 p. 1054^C si quid -i meae credis (*cf. l. 47*).

deriv.: infelicitosus.

[īnfēlīcito *v. l. 64.*]

īnfēlīcitōsus, -a, -um. *ab* infelicitas *sec.* calamitosus *sim.* *i. q. infelicitatis plenus*: CIL IX 1867 pater quem c⟨i⟩to decepisti infe⟨li⟩citosum.

īnfēlīco, -āre. *ab* infelix, *cf. Buecheler, Kl. Schr. I 221 sq.* *falso trad.* infelicito: NON. p. 126, 27 sqq. = GLOSS. V 642, 77 (*affert* CAECIL. com. 114 PLAVT. Poen. 449). GLOSS. V 28, 36 (= GLOSS.^{L} IV PS. PLAC. I 16) -are (infell-) infelicem facere, affligere (infli- *R. cf.* 77, 4 *et Loewe, Prodr. 289*). 601, 37 -are affligere. 642, 77 -ent infelicem faciunt. *vox veteris comoediae eiusque in formula sollemni propria.* [*e coni. falsa*: CONC. Turon. a. 567 p. 128, 20 (-etur *Maassen,* infelletur *codd.,* inficiatur *edd. vett.*). *cf. p. 1365, 69.*]

i. q. infelicem reddere, perdere (*in formula exsecrandi*): PLAVT. Cas. 246 di me et te -ent (infil- *BVE, deest A*), si *eqs.* (Epid. 13 immortales te. Merc. 436 hercle illunc. Poen. 449 [*v. l. 65*] illum . . . omnes. Rud. 885 te. CAECIL. com. 114 ut te di omnes -ent [*corr. Guietus, v. l. 65*]). Rud. 1225 Hercules istum -et.

***īnfēlīx,** -īcis *adi.* *ab* in *et* felix. *de prosodia*: īnf-: *v.* CIC. orat. 159. -fēl-: CIL IX 2738 INSCR. Gall. Narb. Espér. 496. -līc-: INSCR. *l. c.* *de script. et formis*: imf-: CIL III 2597. 9228. 9931. 14263. 14838 IX 871. 3058. ? if-: CE 1638, 5. enf-: CIL III 7431. -fil-: CE 531, 1 (*Afr.*). CIL III 12779 infilicess⟨imi⟩. *saepius in codd.* -lis *pro* -x: INSCR. christ. Diehl 4741. *abl.* -e (*v. Bednara, ALL 14, 1906, 343*): CATVLL. 68, 99 SEN. contr. 7, 6, 9. *dat. pl.* -is: CIL III 7431. *compar. inde a* CIC., *superl. inde a* RHET. Her.; *cf.* nimis -x: VVLG. I reg. 1, 15 AVG. civ. 8, 19 p. 348, 26 D.,

[Fleischer-Ehlers]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

multum ante . . . -x: *p. 1363, 6,* magnus -x (*quasi subst.*): PRAEDEST. 3, 10 p. 649A. *de notis:* NOT. Tir. 30, 59. *?i:* CIL VI 23832. inf: CIL III 2358. 8862. *al.* VI 34388. imfe: CIL III 9228. infl: CIL III 8862. infeli: INSCR. NSc. 1920 p. 221 nr. 4. infelic: CIL III 8862 V 3014. *de notione (ad singulos locos v. infra):* CHAR. gramm. p. 410, 24 B. SYNON. Cic. p. 430, 5 B. DIFF. ed. Beck p. 64, 15 -x est in una re, miser in omni. GLOSS. ἀτυχής. δυστυχής. ταλαίπωρος. *inde a* LEGE reg. (*?, l. 32*), ENNIO, PLAVTO, TER. [*falso trad.*: CIC. Phil. 2, 64 OCTAVIA 688 PLIN. nat. 18, 171.]

I ***de mala fertilitate*** *i. q. infecundus, sterilis* (frugibus *l. 14. 16, abl. causae l. 18*): CATO inc. libr. frg. 27 arbores (PAVL. FEST. p. 92 *ad l.*: quae non ferunt *fructum.* APVL. apol. 23 infecunda et -x. PAVL. NOL. epist. 29, 3 frugibus. *cf. s. II A*). LVCIL. 733 lignum (signum *codd.; cf. s. II A*). VERG. ecl. 5, 37 lolium (SERV.: inutile, infecundum. georg. 1, 154). georg. 2, 239 tellus . . . frugibus -x (*cf.* SEN. dial. 11, 7, 4 soli [epist. 81, 1 -is s. sterilitate]. AMBR. Iac. 2, 6, 27 terram . . . ieiuna -em glarea). 2, 314 oleaster (PALLAD. 5, 2, 1). PRVD. c. Symm. 2, 999 *annos* (*opp.* multa . . . fruge fluentes). *de ovis male fecundis:* IVV. 13, 142 viles pulli nati -bus ovis (*an ad p. 1363, 54?*). *vi dilatata de cibo simplici:* VERG. Aen. 3, 649 victum -em, bacas lapidosaque corna. RVFIN. hist. 3, 6, 6 -es et perexiguos . . . cibos (*an ad p. 1363, 54?*).

II ***de mala fortuna*** *i. q. non fortunatus, ἀτυχής, miser:* A ***usu sollemni*** *de arboribus maxime propter sterilitatem religiosis et inde in supplicio adhibitis* (*cf.* TARQVIT. PRISC. frg. Macr. Sat. 3, 20, 3 arbores, quae inferum deorum avertentiumque in tutela sunt, eas -es nominant. PLIN. nat. 16, 108 -es *arbores* . . . existimantur damnataeque religione, quae neque seruntur . . . neque fructum ferunt [24, 68. *cf.* 13, 116 ligna. APVL. mund. 36]. MACR. Sat. 3, 20, 2 *ficus* nigra ex -bus *arboribus. Latte, RE IX 1540 sq.*): LEX reg. (?) Cic. Rab. perd. 13 (*cf.* Liv. 1, 26, 6 *et* 11) caput obnubito, arbori -i (-i a. reste *Liv.*) suspendito (SEN. dial. 5, 15, 4 vides illam a. . . . -em? pendet inde libertas). CIC. Mil. 33 *Clodii cadaver* -issimis lignis semiustilatum *sc. supellectili librariorum* (CATVLL. 36, 8 *scripta* -bus ustilanda l. SEN. epist. 101, 14 adactus ad illud -x l. *sc. crucem*). MIN. FEL. 22, 3 rogi . . . vel -is stipitis. *cf. sub I.*

B ***usu communi:*** 1 *c. mera miseratione dicitur:* a *generalia quaedam:* α *de animantibus:* ① *quibuslibet:* TER. Eun. 943 o -em adulescentulum (*945* miseret me. *in exclamatione ut:* VERG. ecl. 3, 3 -x o semper ovis pecus. CIRIS 190 heu . . . -x *puella.* SEN. epist. 78, 23 'o -em aegrum' [78, 24]. QVINT. decl. 287 p. 154, 1). CIC. inv. 2, 30 *al.* VERG. Aen. 1, 712 Phoenissa (*cf.* 1, 749 Dido [4, 68 *al.*]. 5, 3 Elissae [SIL. 8, 78]. SIL. 2, 415 *al. v. et l. 79. p. 1362, 4*). 5, 204 *Sergestus* -x . . . haesit (*praedicative ut:* 5, 329 labitur. LVCAN. 7, 674 voluit . . .: nequiquam, -x. *et al.*). 11, 563 super amnem -x fugit . . . Camilla (*proleptice* [SERV.: nunc -x] *ut:* Ov. met. 6, 239. fast. 2, 790 parat . . . -x epulas hostibus . . . suis *Lucretia.* STAT. Theb. 5, 98 comitatus [*sc. nati morituri*]. *et al.*). *al.* CIRIS 71 virgo (*al.* Ov. met. 10, 443 VAL. FL. 6, 490. *cf. p. 1362, 2*). 402. HOR. sat. 2, 3, 304 *Penthei.* carm. 4, 12, 6 avis (*i. Procne*). Ov. ars 3, 799 -x, cui torpet hebes locus ille, puellast, quo *eqs.* (*sc. cunnus; cf. p. 1363, 44*). *et passim.* *pro subst.*: RHET. Her. 4, 52, 65 uxor illius -issimi (*cf.* CIC. Quinct. 94 hunc miserum atque -em. SEN. contr. 10, 4, 6 iste). CIC. Verr. II 5, 162 -i et aerumnoso. SEN. contr. 1, 1, 3 quid desperandum -bus *putas?* (*plur. ut:* 10, 4, 3 CVRT. 5, 5, 11 PETRON. 21, 2 QVINT. inst. 4, 1, 16 *al.* PANEG. 4, 8, 3. FIRM. math. *saepe* [*coniung. e. g.* infamis, pauper, servus, oligochronius, biothanatus]. *et al.*). 1, 2, 14 tam -x (*fem.*). *al.* VAL. MAX. 5, 1, 8 -is . . . misereri (*sing. coll. ut:* SEN. dial. 4, 8, 2 epist. 110, 4). 9, 11, 5. QVINT. decl. 260 p. 63, 26 aliquem. *locut. praedicativae:* CIC. parad. 16 nec . . . ego M. Regulum aerumnosum nec -em nec miserum umquam putavi (QVINT. decl. 290 p. 159, 18. *cf.* BOETH. cons. 4, 4, 17 W. censendus). SEN. dial. 5, 5, 5 illae (*malignitas, invidia*) . . . -em fieri volunt, haec (*ira*) facere (AVG. civ. 3, 20 p. 131, 26 D.). 6, 5, 5 -issima videri. benef. 3, 17, 2 -em vocas, qui *eqs.* (*cf.* epist. 71, 17 dices [PLIN. nat. 7, 130 non -x. *et al.*]. *cf.* TERT. virg. vel. 17 ait). ② *de ipso loquente:* PLAVT. Aul. 786 auri tantum perdidi -x, miser. Cist. 685 actum est, ilicet me -em et scelestam (TER. Hec. 282 heu [TVRPIL. com. 117]. CIC. Mil. 102 o me miserum, o me -em [QVEROL. p. 44, 25]. SVLP. SEV. epist. 2, 15). Persa 742 quid ego . . . cesso -x lamentarier . . .? (Rud. 585 TER. Eun. 244 Phorm. 175. Ad. 540 homo sum. VARRO Men. 423 SALL. Iug. 14, 23. *et al.*). TER. Andr. 245 adeon hominem esse invenustum aut -em quemquam ut ego sum (DON.: 'invenustus' cui displicens obicitur, '-x' cui placens negatur. *cf.* CIC. Att. 10, 12, 1. 10, 18, 3). Hec. 444 quid agam -x? (*cf.* Ov. epist. 11, 51 faciam). Eun. 828. CIC. Att. 9, 12, 1 torqueor (Ov. am. 2, 5, 53). SALL. Iug. 14, 15. VERG. Aen. 4, 596 -x Dido, nunc te facta impia tangunt? (*tamquam de secunda pers. ut:* PROP. 2, 3, 3 Ov. met. 7, 18. *cf. de tertia:* SEN. Thy. 1002 genitor -x vocat). 11, 176 LYGD. 6, 37 Ov. epist. 2, 103. *et al.* *locut. praedicativae:* PETRON. 54, 2 miseram . . . se atque -em proclamavit (GELL. 12, 5, 9 ut plerique dolentes solent, . . . appellantem). CALP. decl. 4 p. 4, 15 crederem. CLAVD. DON. Aen. 1, 100 p. 33, 12 existimans. p. 33, 26 diceret. ③ *de secunda pers.* (*cf. p. 1361, 80*): CALV. carm. frg. 9 M. a virgo -x (*Io*), herbis pasceris amaris (VERG. ecl. 6, 52 [*cf. p. 1364, 33*]. MANIL. 5, 587). VERG. Aen. 6, 456 Dido (AVSON. 247, 1 p. 417 P.). 9, 388. 10, 324. 10, 828 hoc . . . -x miseram solabere mortem. CIRIS 155. 318. PROP. 2, 23, 20 -x, hodie vir mihi rure venit. Ov. fast. 5, 226 Narcisse . . . -x, quod non alter et alter eras. SEN. contr. 1, 1, 8 senex. 10, 4, 4 o te . . . -issimum, quod *eqs.* (CALP. decl. 40 p. 32, 9 o -x puella). *et al.* *ad bestiam:* STAT. Theb. 9, 212 sonipes.

β *de rebus:* ① *ad hominem pertinentibus:* VERG. Aen. 2, 772 simulacrum *Creusae.* Ov. epist. 10, 121 spiritus -x peregrinas ibit in auras (VAL. MAX. 9, 2 ext. 11. *cf.* Ov. met. 7, 861 animam [SEN. contr. 7, 3, 10 SEN. Tro. 963 LVCAN. 6, 732 STAT. Theb. 3, 60. *et al.*]. SEN. contr. 1, 1, 11 *et* 21 vitam. SEN. dial. 6, 1, 7 animi [nat. 4 praef. 2]). met. 14, 738 onus -x *mortui* . . . pependit. trist. 1, 1, 4 (*ad librum*). 3, 2, 26 caput (SEN. Herc. O. 1330). 4, 9, 8 dolor (SEN. Ag. 649. *cf. l. 63*). LIV. 2, 40, 6 senecta (APVL. met. 4, 34. *cf.* SEN. Tro. 42). VAL. MAX. 9, 2, 1 prius . . . quam oculos -es erueret. SIL. 4, 389 manus (*cf.* TAC. ann. 1, 61, 4 dextera). STAT. Theb. 9, 634 uterum (APVL. apol. 85 o -x u. tuum). MART. 2, 51, 5 -x venter spectat convivia culi (*syn.* miser). *et al.* *nota:* SEN. contr. exc. 10, 5 placuit Parrhasio vultus -x (*om. contr.*). *per enallagen:* PROP. 4, 11, 28 poena sororum -x umeros urgeat urna meos (*i.* '-es umeros'; *cf. p. 1363, 19*). ② *aliis:* *voces collect.*: CIC. Phil. 14, 15 curiam furiis (viris *vel* viribus *codd.*) . . . -em (SEN. dial. 9, 5, 1 CALP. ecl. 1, 62). PS. SALL. in Tull. 5 -em et miseram *Romam te consule* (*opp.* fortunatam). VERG. georg. 2, 198 Mantua. Aen. 5, 625 o gens -x (*623* o miserae. *in allocut. ut:* LVCAN. 7, 847 Thessalica -x . . . tellus. STAT. Theb. 10, 594 Thebe. *et al.*). 9, 783 patriae. STAT. Ach. 1, 951 Troia (ANTH. 431, 7. *aliter p. 1364, 17*). TAC. ann. 13, 14, 3 domus. *et al.* *res naturalis:* SEN. rem. fort. 13, 1 si -em voces arborem, quod stante ipsa cadant poma.

b *pertinet ad mortem* (*saepe in tit. sepulcr.; ex scriptoribus significantiores tantum locos hic afferam*): α *de ipsis mortuis* (*ave l. 39; per oxymoron in fig. litot. l. 41*): VERG. Aen. 10, 729 sternitur -x Acron (10, 780). 12, 641 occidit -x . . . Vfens (HOMER. 450 CE 751, 6. 1148, 3 [*s. I*]. *cf.* Ov. epist. 14, 122 cadam [OCTAVIA 266 SIL. 4, 543]. VAL. FL. 4, 123 concidit [HOMER. 370]). Ov. am. 2, 6, 20 (*ad psittacum*) -x . . . iaces (OCTAVIA 167. CE 1205, 5 ⟨hi⟩c iaceo -x cinis. CIL VI 35773 hic iacet -x Mamertinus *eqs.*). QVINT. inst. 6 prooem. 4 quamvis acerbissimis rapta fatis, ⟨non⟩ -x decessit *coniunx* (CE 2107 B, 6 -x facili d. funere mortis). CE 682, 4 (*a. 403*) Felicitas isto *tumulo* clauditur -x *eqs.* 2121, 4. 2209, 4. CIL III 2358 infantem (3107 -issimis). 2367 filio -issimo (*al. cf.* 2368 filiae [*al.*]). 8828 homini inf⟨elicis⟩simo (VIII 15969. *et al.*). 12796 -issima (*superscriptum*). 14284, 1 defunc(to) (14838). INSCR. NSc. 1923 p. 415 (*Zarae*). *et al.* *pressius spectat ad mortis genera non solita:* PLIN. nat. 29, 11 illa -is (-x *l. v.*) monumenti inscriptio, turba se medicorum perisse. STAT. silv. 2 praef. gratissima infantia et qualem plerumque -es sortiuntur (*i. immature morituri, cf.* IORD. Get. 305 *et p. 1361, 58*).

β *de superstitibus* (*i. q.* '*flebilis*' *l. 58*): CE 969, 4 (= CIL I² 1222) puella(m) ⟨hic locat⟩ -x. VERG. Aen. 2, 455 Andromache (*proleptice, v.* SERV., CLAVD. DON. *ad l.*). 11, 53 -x, nati funus . . . videbis. Ov. epist. 13, 95 -x, quae *eqs.* EPICED. Drusi 137 *al.* LVCAN. 3, 727 genitor (*cf.* HOMER. 979 pater [CIL III 8441 *al.*]. MIN. FEL. 23, 1 -issimae matris [CIL III 2597 *al.*]. CIL III 8384 paren⟨tes⟩ [*al. v. et* VIII 23245]). STAT. Theb. 3, 136 nec iam -x miserandaque *Ide,* verum terror inest lacrimis. 12, 803 coniunx (CIL VI 35929. *cf.* IX 2738 maritus). silv. 5, 5, 48. CODICILL. (CIL X 7457) 4 -issimum te aestimavi. CE 531, 1. CIL IX 1369 avia. *et al.* *de affectibus:* STAT. Theb. 12, 121 cuncta iacenti -x ignoscit amor. CE 1813, 2 orbati dolor -x utriusque parentis (*cf. l. 17*).

γ *de rebus inferorum* (*v. et p. 1361, 25. 1363, 59*): STAT. Theb. 8, 21 sedens . . . regni -is in arce dux Erebi.

c *pertinet ad malum eventum, fere i. q. infaustus, dirus* (*hic illic transit in vim activam q. e. malam fortunam adferens, infestus, exitiosus, maxime accedente dat. l. 82. p. 1363, 8. 15*): α *respicitur quilibet eventus:* ① *de variis rebus:* LVCIL. 395 lustrum . . . malum -xque fuisse (CIC. de orat. 2, 268). CIC. Sull. 91 o miserum et -em illum diem. Cael. 75 vicinitate. Planc. 101 o custodiam. VERG. Aen. 6, 521 thalamus *Deiphobi* (*cf.* SEN. contr. 2, 5, 2 *et* 3 nuptias [FIRM. math. 6, 19]. STAT. Theb. 11, 641 lectus *Iocastae.* TAC. ann. 14, 64, 1 matrimonium. *cf. p. 1363, 12*). 10, 849 exitium. 12, 941 balteus (SERV.: nulli domino felix). TIB. 1, 2, 4 amor (SEN. Med. 136 OCTAVIA 613). Ov. trist. 1, 7, 14 fuga (*cf.* Pont. 4, 2, 39 qua . . . -ia perdam otia materia . . .? MART. 7, 64, 6 quies. IVST. 18, 7, 11 exilii). LIV. 3, 48, 7 puellae -em formam (*cf.* SEN. Phaedr. 1096 decor). MANIL. 2, 865 regio (*cf.* SIL. 7, 374 tellus. STAT. Theb. 4, 438 terra). VAL. MAX. 4, 7, 1 amicitiae. SEN. epist. 66, 5 materia. STAT. Theb. 5, 211 sopor (10, 281). *al.* QVINT. inst. 6 prooem. 3 litterarum (*syn.* infaustum opus). decl. 333 p. 312, 30 fortuna. *et al.* *c. dat.*: PROP. 3, 5, 7 o prima -x fingenti terra Prometheo. SEN. contr. 2, 1, 27. 7, 1, 5 PERS. 6, 13 SIL. 5, 508. *per enallagen:* VERG. Aen.

[*Fleischer-Ehlers*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

12, 608 fama (SERV.: rerum -ium nuntia). OV. am. 1, 12, 2 -x hodie littera posse negat. LVCAN. 8, 407 fabula (*de Oedipode*). QVINT. inst. 6 prooem. 10 per mala mea, per -em conscientiam (*i. 'malae fortunae', aliter p. 1364, 13*). PS. QVINT. decl. 6, 8 p. 118, 10 argumenta.

(II) *de iis, quae mala portendunt (c. dat. l. 8. 15)*: ENN. ann. 625 o multum ante alias -x littera theta (*sc. quae mortem significat*). VERG. Aen. 2, 245 monstrum. LIV. 2, 49, 8 via. 3, 60, 2 auspiciis (STAT. Theb. 11, 340 stabo ... a. -x. *cf.* SEN. contr. 7, 1, 4 -x ... navigaturis omen [7, 1, 8 navigationis. QVINT. decl. 315 p. 242, 11 SERV. Aen. 3, 176]). PLIN. nat. 7, 137 o prava interpretatio et futuro tempore -x. VAL. FL. 1, 587 fretum (*sc. naufragum*). PORPH. Hor. epod. 16, 38 'inominata ... cubilia': ... nullo omine ... condita et ideo -ia (*cf. p. 1362, 72*). FIRM. math. 4, 17, 12 genitura (*cf. l. 17*). *per enallagen de vate*: VERG. Aen. 3, 246 Celaeno, -x vates (SERV. auct.: nuntia infelicitatis, ut μάντι κακῶν, hoc est nobis -x. GLOSS. IV 446, 33 mali ominis). *cf.* OV. met. 4, 490 erinys. *transfertur ad infauste natos (cf. l. 13)*: OV. Ib. 209 natus es -x (PHAEDR. 4, 1, 1). CVRT. 6, 10, 32 quid ... me procreabas -em adversantibus diis?

(III) *adhibetur in exsecratione (cf. p. 1362, 23)*: TIB. 1, 4, 60 -x urgeat ossa lapis. CIL IV 1329 Nucerinis -ia. *cf. de homine*: OV. Ib. 553 saxificae videas -x ora Medusae.

β respicitur eventus agendi, fere i. q. non prosper, irritus ('impotens' sim. infra l. 37 sqq.): (I) *in re milit.*: Ⓐ *de hominibus*: CIC. prov. 7 imperatore -issimo (LIV. 28, 43, 17. *de principe*: SPART. Pesc. 6, 10. TREB. trig. tyr. 33, 5 *in inscr. sepulchri*). 8. LIV. 5, 12, 1 ne -ior domi quam militiae esset. TAC. ann. 15, 11, 2 exercitus (FLOR. epit. 2, 6, 15. 3, 11, 10). *pro subst.*: SEN. Herc. f. 364 (*syn.* victo). Ⓑ *de rebus*: LIV. 2, 65, 7 pugna (VAL. MAX. 1, 6, 7. 7, 3 ext. 7. *cf.* SEN. contr. exc. 6, 5, 2 proelio [VAL. MAX. 5, 4, 2 CVRT. 4, 1, 32]). 4, 1, 4 bellum (9, 8, 3 STAT. Theb. 11, 664 FLOR. epit. 4, 8, 1. IVST. 4, 5, 3 *syn.* male auspicato). 7, 6, 10 ductu (VAL. MAX. 8, 1 damn. 4). 27, 27, 10 expeditionis. VAL. MAX. 4, 7, 4 militiae (IVST. 18, 7, 3). SIL. 6, 37 aquilae (*cf.* 8, 623 [*proleptice*] signa). 15, 378 arma (*365* non prospera. STAT. Theb. 9, 906 TAC. hist. 4, 2, 2). *transfertur ad litem*: SEN. contr. 1, 7, 8 victoria.

(II) *in vita privata*: Ⓐ *de animantibus vel animo (c. abl. l. 39; de gen. v. p. 1365, 5 sqq.)*: HOR. sat. 1, 1, 90 -x operam perdas (*cf.* ars 34 -x operis summā). *de natura fere i. q. impotens, tardus, iners (erotice l. 44)*: PVBLIL. N 1 nihil agere semper -i est optimum (*pro subst. ut*: SVLP. SEV. dial. 1, 26, 6 -es, degeneres, somnulenti [*infra*: inertiam]). SEN. dial. 3, 20, 3 mihi videtur veternosi et -is animi, imbecillitatis sibi conscii, saepe indolescere. PETRON. 134, 9 nunquam tu hominem tam -em vidisti: lorum in aqua, non inguina habet (*cf. p. 1361, 52*). Ⓑ *de rebus inutilibus*: CATO agr. 5, 4 segetem ne defrudet: nam id -x est. OV. trist. 2, 1 cura. MANIL. 4, 94 virtus (SEN. contr. exc. 4, 7, 2 STAT. Theb. 10, 238). SEN. epist. 56, 9 -is atque ingratae stationis (*infra*: rebus parum sibi cedentibus). SIL. 10, 536 officium -x et munus inane peremptis. STAT. Theb. 5, 619 lactis ... imber *infante mortuo* (*antea*: inritus). QVINT. inst. 10, 1, 7 operae. PS. QVINT. decl. 18, 1 p. 321, 5 pudoris. TAC. hist. 1, 71, 2 fides. 4, 42, 5 nequitia (*opp.* si floreat vigeatque). ann. 16, 31, 1 precibus.

d *pertinet ad vilitatem, paupertatem, statum inhonestum (cf. p. 1361, 20. 23)*: SEN. contr. 7, 6, 9 cum -e face ad (faciat *codd.*) dotalem suum nova nupta deduceretur (*sc. servum; vix ad l. 5*). VAL. MAX. 9, 13, 3 exiguom et -x momentum vitae. SEN. Herc. O. 356 multum ... ab illa (*Iola*) traxit -x status. MART. 8, 75, 10 vile cadaver, accipit -x qualia mille rogus. AVSON. 134, 2 p. 425 P. non est dives opum dives nec pauper inopsque -x. *cf.* IVV. 3, 152 paupertas. CLAVD. 3, 36 Egestas.

e *pertinet ad malam valetudinem*: SEN. dial. 4, 25, 1 aeger et -is valetudinis.

f *pertinet ad afflictionem*: STAT. Theb. 3, 179 saepe ... -x varioque exercita ludo fatorum gens nostra fuit. TAC. hist. 3, 34, 1 *Cremona* bellis externis intacta, civilibus -x. APVL. met. 3, 17 navium (*i. fractarum*).

g *pertinet ad damnationem aeternam (usu christ.)*: COMM. apol. 751 *idolorum cultor* cum ipsis -x mittetur in igne refectus. AVG. civ. 20, 1 p. 407, 5 D. (*de novissimo iudicio*) cur iniustus ille sit felix et cur ille iustus -x.

2 *c. convicio dicitur de iis, qui (quae) quasi a deis ita destituuntur, ut in peccata incidant (transit in vim activam maxime p. 1364, 5)*: **a** *usu gentili*: *α fere i. q. scelestus, malus, impius, horrendus sim.*: (I) *de ipsis animantibus (animo sim., lingua)*: PLAVT. Mil. 300 pergin, -x? (*in allocut. ut*: TER. Phorm. 428. CAECIL. com. 231 o -x, o sceleste. CIC. Pis. 78. rep. 1, 59 'a te -em'. PROP. 3, 7, 13 Aquilo [*aliter Rothstein*]. SEN. dial. 5, 28, 1 SIL. 11, 550 STAT. Theb. 3, 371. MART. 2, 46, 9 [*8* pro scelus]. CLAVD. 18, 466 turba [*aliter Birt*]). OV. met. 8, 480 ante sepulcrales -x adstitit aras *Althaea* (*479* manu dira). VAL. MAX. 7, 3, 10 -is animi impetum (*cf.* PLIN. nat. praef. 23 obnoxii ... animi et -is ingenii est deprehendi in furto malle *eqs.*). SEN. dial. 7, 20, 6 -em linguam bonorum exercete convicio. LVCAN. 9, 636 Medusa (*sed v. Ziegler, RE VII 1636 sq.*). MART. 2, 75, 7 saevus et -x ... peremit *leo pueros*. AVSON. 124, 1 p. 343 P. *ligurritor*. GREG. TVR. Franc. 5, 35 -em animam tradidit *Austrigildis* (*antea*: nequam spiritum).

c. dat. transit in vim activam (fere i. q. exitiosus; cf. p. 1365, 11): OCTAVIA 645 noverca ... -x meis. PLIN. nat. 7, 45 -i terris stirpe omni. (II) *de malis affectibus, operibus sim.*: VERG. georg. 3, 37 Invidia (STAT. silv. 2, 6, 69 [*aliter Vollmer*]. *cf.* CE 761, 12 [*?*]). OV. ars 1, 654 opus *Perilli*. LIV. 2, 60, 1 saevitia. 4, 32, 5 defectionem. 10, 33, 7 non -x audacia. 22, 38, 12 temeritatem (QVINT. decl. 267 p. 89, 19). 40, 56, 6 errori (AVG. serm. 237, 2, 2 o -x e.). SEN. dial. 9, 2, 10 alit ... livorem -x inertia (*cf. p. 1363, 40*). nat. 1, 16, 6 patientia *prostitutarum*. epist. 119, 14 luxuriae. *et al.* *per enallagen*: HIER. epist. 22, 13, 1 -em conscientiam mentita ... veste protegere *mulieres* (SALV. eccl. 1, 45 SIDON. epist. 5, 3, 3. *aliter p. 1363, 3*). (III) *de variis rebus (fere c. mera vi abominandi i. q. horrendus, terribilis, tristis; c. abl. l. 19)*: CATVLL. 68, 99 Troia obscena, Troia -e sepultum *fratrem* (*aliter p. 1362, 30*). SEN. contr. exc. 8, 6, 2 vectigal *maris*. VAL. MAX. 7, 6 ext. 3 -es cadaverum reliquias. VAL. FL. 1, 727 -x ... mille furoribus Haemus (*cf.* 5, 81 Cithaeron). 3, 26 spolium. 4, 180 domus (*sc. antrum*). SIL. 6, 542 (*de Regulo torto*) texitur ... ferri -x stimulus. STAT. silv. 2, 2, 150 arca. MART. 12, 48, 7 -x damnatae spongea virgae. CLAVD. 8, 497 tabulae *proscriptionum*. AVG. civ. 22, 20 p. 601, 1 D. experimenta.

β fere i. q. insanus, stultus, ineptus sim.: (I) *de animantibus (ingenio)*: PLAVT. Amph. 325 ne ego homo -x fui, qui non alas intervelli (Vid. 63. *cf.* Most. 362 *et l. 38. de ipso loquente ut*: Poen. 452 ego hodie -x dis ... sex immolavi agnos *frustra*. TVRPIL. com. 197. VERG. Aen. 7, 309 *Iuno* [*falso* SERV., SERV. auct.: id est nocens, irata]. PHAEDR. 1, 12, 13 [*loq. cervus moriens*] o me -em, qui nunc demum intellego *eqs.*). Asin. 292 edepol hominem -em, qui *eqs.* (*cf.* LVCR. 5, 1194 o genus -x humanum, ... cum). CIC. Rab. Post. 4 egenti ... hic -x pecuniam credidit (*infra*: temere). VERG. ecl. 6, 47 a virgo -x (*cf. p. 1362, 2*), quae te dementia cepit (*in allocut. ut [fere sine subst.]*: VERG. Aen. 5, 465 -x, quae tanta animum dementia cepit? PROP. 1, 5, 4 [*3* insane]. OV. am. 2, 19, 53. 3, 2, 71 quid facis, -x? [ars 3, 735. APVL. met. 6, 29 puella]. PHAEDR. 2, 8, 6 *ad cervum*. SEN. epist. 89, 22 -es, ecquid intellegitis ...? SIL. 4, 648 *ad Trebiam*). Aen. 2, 345 -x *Coroebus*, qui non (*cf. l. 26*) ... praecepta *Cassandrae* ... audierit. 12, 598 -x ... credit (CVRT. 6, 10, 16 LVCAN. 6, 236. *cf.* OV. met. 6, 485 putat [RVT. NAM. 1, 523]). OV. am. 2, 9, 39 -x, ... quicumque (*41* stulte). SEN. suas. 2, 22 homo ... -is ingenii *Tuscus* (*antea*: fatuum). SEN. epist. 94, 62 agebat -em Alexandrum furor *eqs.* (*opp.* sanum). QVINT. inst. 11, 2, 29 nemo ... tam -x, ut ... nesciat (*syn.* tardus. AVG. civ. 9, 18 p. 394, 2 D. existimet). *et al.* (II) *de rebus*: LIV. 45, 23, 11 -x consilium furiosus ... orator stultissimum fecit (SIL. 12, 305 TAC. hist. 1, 39, 1). SEN. contr. 7, 1, 27 explicatione. SEN. dial. 4, 16, 2 exempla. QVINT. inst. 2, 4, 29 supellex. AVG. civ. 4, 13 p. 163, 18 D. quid -ius credi potest quam ...? *cf.* SEN. epist. 63, 2 o -em stultitiam.

b *colore christiano*: *α de variis peccatis, pravitatibus, impietatibus, infirmitatibus sim.*: TERT. fug. 7, 1 'felices, qui persecutionem passi fuerint ...' (*Vulg. Matth. 5, 10* beati): -es ergo, qui ... non erunt passi (spect. 3 [*opp.* felix, *Vulg. psalm. 1, 1* beatus]. COMM. instr. 2, 9, 3. VVLG. prov. 19, 26 ignominiosus ... et -x [ἐπονείδειστος]. sap. 3, 11 [ταλαίπωρος]. *et al. cf.* ITALA Os. 7, 13 [Conc.S I 3 vers. Tur. p. 147, 22] -es sunt, quia *eqs.* [δείλαιοι, *Vulg.* vastabuntur]. VVLG. sap. 15, 14 insipientes et -es *sunt idolorum cultores* [τάλανες]). HIL. trin. 6, 20 -em carnem atque animam *meam* ... perdidisti (VVLG. Sirach 27, 24). PS. HIL. hymn. 2, 2 non sum dignus ... levare meos -es oculos. HIER. epist. 22, 15, 2 o -x humana condicio (FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 10, 21 -x et deflenda). 57, 3, 3 Iudam (in Is. 14, 14 p. 221A PRVD. tituli 156. *cf. l. 79*). VVLG. Rom. 7, 24 -x ego homo (ταλαίπωρος. RVFIN. hist. 5, 21, 2 -issimo et desperatae salutis. SVLP. SEV. dial. 2, 3, 7). AVG. civ. 12, 21 p. 546, 1 D. spes nostrae infelicitatis est felix et felicitatis -x (*cf.* in psalm. 127, 5 *p. 1365, 65*). SVLP. SEV. dial. 1, 22, 4 obstinatione. MAX. TAVR. serm. app. 3 p. 849A -i concubinarum consortio (*cf.* PALLAD. hist. mon. I 53 p. 336B spei). *et al.* *pro subst.*: COMM. instr. 1, 26, 1. VVLG. II Macc. 15, 3 ille *Nicanor* (τρισαλιτήριος, *rec. B* sceleratus, *rec. LX* peccator). AVG. civ. 8, 19 p. 348, 26 D. quosdam. SVLP. SEV. dial. 2, 3, 4 *al.* *neutr.* -x est: PS. AVG. serm. ed. Mai 24, 1 -issimum (*opp.* beatum) est, si qui ... convertatur.

β speciatim de haereticis, infidelibus sim. eorumque doctrinis: TERT. adv. Marc. 1, 2 *Marcion* passus, -x, huius praesumptionis instinctum *eqs.* 2, 20 -issime haeretice (PRISCILL. tract. 3, 59). PRISCILL. tract. 1, 26 -ium sacrilegiorum stultitias. 1, 33 scismatice. 1, 36 dogmatum. 3, 73 sectarum. *al.* PRVD. apoth. 332 plebs *Iudaica* (*cf. l. 63*). SVLP. SEV. epist. 1, 5 omnium mortalium -issime. CONSVLT. Zacch. 2, 14 p. 78, 5 pravitatum. VINCENT. LER. 11, 2 Nestorius. DIONYS. EXIG. Conc.S I 5 p. 304, 18 inventorum. INSCR. christ. Diehl 3537 gens. *et al.* *pro subst.*: PRISCILL. tract. 1, 29 -es (1, 34 SVLP. SEV. chron. 2, 50, 5 CONST. Sirmond. 12. PRAEDEST. 1, 74 p. 613B -es et miseri). SVLP. SEV. dial. 1, 26, 4 nescio quem.

[Fleischer-Ehlers]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3 *grammatica et stilistica ad 1 et 2:* **a** *indicatur modus vel limitatio infelicitatis: per praepp.*: DOM. AF. or. frg. Quint. inst. 9, 3, 66 mulier omnium rerum imperita, in omnibus rebus (rerum *l. v., om. Becher, Raderm.*) -x. FIRM. math. 3, 12, 17 circa nuptias. *per gen.* (*cf.* ARVS. gramm. VII 484, 16): VERG. georg. 3, 498 -x studiorum *equus*. Aen. 4, 529 -x animi Phoenissa. SIL. 2, 682 obitus. 4, 506 animae. 8, 119 tori. 9, 627 ausi. 10, 630 culpae. 12, 432 fidei. *per abl.: p. 1363, 39.* **b** *indicatur causa infelicitatis per abl.*: CIC. fin. 5, 92 -x una molestia *Polycrates*. Phil. 14, 15 (*p. 1362, 25*). VAL. FL. *p. 1364, 19*. SIL. 6, 404. TAC. *p. 1363, 66*. AVSON. 325, 27 p. 111 P. **c** *indicatur pers. infestata per dat.* (*falso trad.* CIC. Phil. 2, 64): *p. 1362, 82. 1363, 8. 15. 1364, 4.* **d** *varia: locut. praedicat.: p. 1361, 61. 82. 1362, 31. 60. 1364, 49. enallage: p. 1362, 23. 84. 1363, 14. 1364, 13. litotes: p. 1361, 67. 1362, 41. 1364, 9.*

adv. ***īnfēlīciter.** PS. ASPER gramm. suppl. 55, 19. *compar.*: SEN. contr. 10, 4, 3 *et ap.* HIER., AVG. (*pro elativo l. 48*); *superl.*: AVG. *l. 47*. GLOSS. δυστυχῶς. *inde a* TER. (*semel*), LIV.

i. q. infelici modo: 1 *c. verbis:* **a** *de iis, quae mala fortuna accidunt*: TER. Eun. 329 *Archidemides* fit mi obviam. :: incommode hercle. :: immo enimvero -r. LIV. 38, 49, 9 -r incidit, ut talem civem amitteremus. SEN. contr. 10, 4, 3 *expositi debilitati* non -ius supersunt quam perituri fuerant? (AVG. *l. 52*). TERT. nat. 1, 16, 18 invenitur *venaliciarius*. VINDIC. gyn. p. 454D alii filiciter navigant, alii -r periunt (*cf.* CIL X 1112 feliciter ... nupsit, ... -r obiit). *cf. l. 40.*

b *de iis, quae male geruntur vel eveniunt:* α *generatim*: SEN. contr. exc. 5, 1, 1 -r experta negotiatione (QVINT. decl. 254 p. 41, 10. *cf. l. 36*). contr. 7, 1, 6 vexerat *navigium*. SEN. benef. 4, 15, 4 dato *beneficio*. nat. 4 praef. 15 amatorum (arm- *T, Müller*). QVINT. decl. 298 p. 179, 26 filium sustuli (*cf.* NICET. virg. laps. 17 in hanc lucem -r processisti). 306 p. 200, 18 nupsi (*cf.* AVG. civ. 5, 7 p. 199, 24 D. duci *potest uxor*). 327 p. 286, 10 parientium (*cf. infra l. 50*). *et al.* β *in re milit.*: LIV. 1, 45, 3 rem totiens -r temptatam armis (2, 35, 8). 10, 31, 14 defensae libertatis (VAL. MAX. 3, 2, 13). 27, 13, 1 proelio ... tolerato. 41, 18, 1 expertam vim (*cf. l. 28*). perioch. 19 pugnavit (*al.* QVINT. decl. 377 p. 419, 16). 64 proelio ... gesto (TREB. Gall. 4, 6 rem. IVST. 3, 1, 1 bello [31, 1, 4]). 66 bellum -r susceptum (130). VAL. MAX. 1, 1, 16. 2, 9, 8. 3, 2, 9 (?). SEN. dial. 1, 3, 14 ASCON. Corn. p. 54, 24. *et al.* *magis ad a*: GRAN. LIC. p. 24, 1 devictus. MARCELL. auct. chron. II p. 106, 539, 6 ruit.

c *i. q. modo miserabili, tristi:* α *mera vi orig.*: SCHOL. Cic. Bob. p. 121, 14 destitutus misere et -r vindicatus *reus*. HIER. epist. 36, 3 (*loq. dominus minitans ad servum*) -r in hac luce versaberis. in Is. 22, 2 p. 268B -ius ... vulneratus *eqs.* AVG. civ. 12, 14 p. 531, 22 D. -issime in beatitudine pertimescit *anima miseriam*. 18, 46 p. 328, 25 D. vastati -ius (*i. -issime*) a Romanis *Iudaei*. β *c. convicio dictum i. q. turpiter, improbe sim.*: CALP. decl. 2 p. 3, 6 -r peperit (*sc. Aethiopem; cf. supra l. 33*). AVG. civ. 4, 26 p. 179, 16 D. tam -r (*sc. ludis scaenicis*) colebatur et, nisi ita coleretur, -ius (*v. supra l. 23*) irascebatur *Iuppiter* (*colore christ. ut*: 17, 17 p. 241, 17 ut non solum infideliter et -r, sed etiam impudenter negetur [in euang. Ioh. 98, 8 i. et -r loqui]. c. Parm. 2, 10, 20 p. 67, 21 peccant. LEO M. epist. 164, 5 Conc.S II 4 p. 112, 23 -r [infideliter *l. v.*] prolapsi. serm. 24, 2 temere atque -r credidit *Eva serpenti. cf. l. 61*). 6, 7 p. 260, 17 D. homines -r ac turpiter enervatos atque corruptos (*sc. abscisos et molles*). GREG. TVR. Franc. 5, 18extr. *Gailenum* -r necaverunt (*i. crudeliter*). *attenuate fere i. q. modo dolendo*: AVG. civ. 10, 21 p. 434, 30 D. *Iunoni* succumbit -r ceditque Vergilius.

2 *c. adi.* (*particip. l. 63*): SEN. dial. 10, 18, 5 -r superbi regis *Xerxis*. MIN. FEL. 22 (23), 4 adulterum suum -r placitum ... exsecuit (*Cybele Attin*). AVG. in psalm. 127, 5 saeculi ... homines -r felices sunt, martyres autem feliciter infelices (serm. 296, 9, 10). serm. RevBén. 49, 1937 p. 264, 210 o sarcina -r dulcis (*sc. corpus*).

deriv.: infelicitas, infelico.

[īnfēlīxen ἀπιστοῦσιν GLOSS. II 82, 7 (= GLOSS.L II Philox. IN 186). *glossa corrupta et fort. contaminata,* infelicent ἀυστοῖεν *Buecheler (Kl. Schr. I 221) Forcellinium secutus vix recte, alii aliter.*]

Fleischer-Ehlers.

[īnfelox, -ōcis. PS. PRISC. gramm. III 526, 2 ox syllaba finita breviantur, ut -x (fell- *G*) velivox esox ... et in obliquis producuntur ut -is velivocis esocis *eqs.* *vox ficticia vel corrupta.*]

īnfenditor, -ōris *m.* *ab* infendere. GLOSS. II 584, 3 (*e graeco versa*) -r (-tur *trad.*) unius causae cum alio conpar. III 451, 59 -r σύνδικος (483, 59).

īnfendo, -ere. GLOSS.L II Philox. IN 185 -ere (-find- *Scal.*) ἐπιτεῖναι, ἐνκλημάτισαι. *vocem, si modo recte trad. est, in sermone iuris recenti ad v. q. e.* defendere *additam esse putat Heraeus (per litt.). aliter p. 1367, 20.*

deriv.: infenditor.

δυσμένεια infestatio **īnfēnsio** GLOSS. II 281, 56. *ab* infensus.

īnfēnso, -āre. *ab* infensus. *ap.* TAC. 1 *i. q. infense tractare, infestare, inquietare*: TAC. ann. 6, 34, 1 -are pabula. 13, 37, 1 *Tiridates* palam bello -are Armeniam. 2 *partic.* -ans *i. q. infensus*: TAC. ann. 13, 41, 3 quasi -antibus deis exitio tradi *urbs Artaxatorum credebatur.*

***īnfēnsus,** -a, -um. [*ab* in *et* *fendere *'pellere'* (*v.* de-, offendo); *cf. c. sanscr.* hánti, *hethit.* kuenzi *'caedit, interficit', gr.* θείνω, *aor.* ἔπεφνον *'interficio'* (φόνος *'nex'*), *hibern.* gonim *'vulnero, interficio' etc. J. B. H.*] *compar.* -ior: LIV., TAC., SVET., VOPISC., CLAVD. *cf.* magis -us: LIV. 24, 12, 2. *superl.* -issimus: PS. RVFIN. *infra l. 52.* AVG. c. Iul. 6, 11, 34. *cf.* maxime -us: CIC. *infra l. 44. 57.* TAC. ann. 1, 27, 1. NOT. Tir. 33, 62. *de notione*: SYNON. Cic. p. 428, 28 *et* 437, 20 B. SERV. Aen. 2, 72 -us proprie est plus quam inimicus (GLOSS.L I Ansil. IN 681. *cf.* SCHOL. Ter. p. 82, 4 iratus plus quam odiosus). GLOSS.L I Ansil. IN 686 molestus, immerito offensus. GLOSS. ἐχθρός. ἔχθιστος. inimicus. iratus vel infestus. inportunus. *al.* *inde a* PLAVTO, TER., ACC., CIC., *adamat* TAC.; *de frequentia v. tabulam s. v.* infestus *adiectam.* [*variat c.* infestus: *l. 57. 72. 78.* LIV. 2, 46, 7. 35, 25, 2. *et al.* incensus: LIV. 3, 28, 9. *cf. p. 1367, 21.* *ap.* CORIPP. *saepe trad.* infessus, *quo mendo utrum* -us *an* infestus *lateat, non liquet* (*v. Petschenig ad Ioh. 1, 55*). *cf. et* GLOSS. *dub. trad.*: HERM. Pal. sim. 10, 4, 1 (infelix *vulg., opp.* felix). *contextu non sano*: TAC. ann. 12, 18, 1.]

i. q. infestus, inimicus, adversus sim.:

I *vi originaria de statu animi sive consuetudine sive affectu inimici* (*praedicative pro adv. l. 31. 34. 38. 73. 75 al.; c. abl. causae l. 33. 36. 40. 53. 54; c. abl. modi* [ira, odio] *l. 36. 45. p. 1367, 10;* ob, propter *l. 35. 47. 60. p. 1367, 11;* quod *infra l. 46;* quippe *infra l. 59;* -um habere, facere, reddere *infra l. 40. 50 sqq.*): **A** *exempla varia:* 1 *generatim:* **a** *de animantibus* (*deis infra l. 37. 52. 55, animo vel mente infra l. 32. 44. 58*): α *absolute*: TER. Andr. 212 me -us servat, ne *eqs.* CIC. Verr. II 2, 149 -o animo atque inimico (LIV. 2, 39, 7 suspectos -osque. 2, 45, 16 civilibus certaminibus -os plebis a. *et al. cf.* AMM. 22, 14, 2 mente). VERG. Aen. 2, 72 Dardanidae -i poenas ... poscunt. 4, 321 te propter ... -i Tyrii (LIV. 36, 14, 9). 11, 336. LIV. 1, 53, 10 ira (2, 12, 12). 5, 36, 11 quo facto. 33, 47, 3 bonis ereptis ... -i et irati. *al.* VAL. FL. 5, 37 numina (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 10, 740 p. 384, 27 Iuppiter. CLAVD. 20, 487 superos). STAT. Theb. 2, 660 dictis -us amaris prosequitur victos. 4, 621 (*opp.* miserate). TAC. ann. 4, 25, 3 miles memoria laborum *eqs.* (*cf. l. 54*). 4, 33, 4 gloria ac virtus -os habet (*aliter p. 1367, 16*). 11, 19, 1 *natio* -a aut male fida. *et al.*

β *c. dat.*: Ⓘ *personae* ('superis dextrisque' *l. 48*): CIC. div. in Caec. 42 illi inimici -ique sunt. Sulla 29 mentes improborum mihi uni maxime sunt -ae et adversae. VERG. Aen. 11, 123 odiis et crimine Drances -us ... Turno (TAC. hist. 5, 1, 2). 12, 232 Etruria Turno. LIV. 1, 16, 5. 2, 39, 6. 7, 41, 6 *seq.* quod (TAC. ann. 1, 27, 1. 12, 22, 1). 8, 15, 5 ob ea (31, 1, 9. SIL. 5, 661 *iuvenes* laeva ob discrimina Martis -i superis dextrisque. SVET. Galba 3, 2. *cf.* ASCON. Mil. p. 35, 2 propter [VVLG. Hebr. 3, 10 *gr.* προσώχθισα]). *al.* VAL. MAX. 8, 1 amb. 1. 9, 3, 5 Appio duci ... -um exercitum faciendo (*aliter p. 1367, 26. cf.* VOPISC. Aurelian. 36, 4 minando redderet [PS. RVFIN. in Os. 8, 11/14 p. 1004D *deum* -issimum]). CVRT. 9, 7, 1 VAL. FL. 1, 72. 6, 43. TAC. hist. 3, 38, 2 Blaeso aemulatione prava. 3, 44 *legio* memoria Othonis -a Vitellio (ann. 2, 3, 2. *cf. supra l. 40*). 5, 25, 3 -os Batavis deos. *al.* CIL XIV 3608, 16 -os p(opulo) R(omano) reges. *et al.* Ⓘ *rei* (*cf. supra l. 48*): CIC. Lig. 24 *provinciam* victoriae maxime -am (infestam *l. var.*). LIV. 9, 31, 3 crudelitati. 24, 12, 2 urbis defectioni ... -os ... animos (TAC. ann. 6, 24, 1 rei publicae). CVRT. 4, 7, 1 opibus -i, quippe *eqs.* SIL. 9, 24 morae dilata ob proelia. TAC. Agr. 41, 1 virtutibus. hist. 1, 45, 2 industriae ... innocentiaeque. ann. 4, 70, 4 rei publicae (*cf. l. 59*). 14, 10, 2 incolumitati suae. SVET. Tib. 52, 1 vitiis. APVL. apol. 66 maleficiis. AVR. VICT. Caes. 2, 1 his (*opp.* deditus). AVG. civ. 21, 27 p. 547, 22 D. non ipsi fraternitati, sed peccato eius.

γ *c.* in *c. acc.* (*pers.*): LIV. 34, 24, 5. 39, 6, 5.

b *de rebus:* TAC. ann. 3, 15, 2 voces (16, 10, 4). 12, 31, 2 -a ... et infida pax. 13, 19, 4 aemulatio. 16, 7, 2 nominis *Cassii*. *personate*: CIC. Tusc. 4, 58 natura (*syn.* inimica).

2 *speciatim de iis, qui (quae) hostiliter adoriuntur, ingruunt, imminent sim.*: **a** *usu strictiore in re militari*: ACC. carm. frg. 4 fraxinus ... -a infinditur ossis (*cf.* VERG. Aen. 9, 793 telis. 10, 520 -am [infestam *PR*] contenderat hastam. *v. et l. 83*). SALL. Iug. 50, 4 *Numidae* -i adesse atque instare. 57, 3 -i intentique ... manent. hist. frg. 2, 92 exer⟨citu⟩ (TAC. ann. 14, 23, 1. *cf.* 15, 9, 2 agmine). VERG. Aen. 5, 587 spicula vertunt -i (*cf.* 11, 859 cornu ... tetendit. TAC. ann. 2, 79, 1 arma ... expediere. CORIPP. Iust. 1, 206 -o torquens hastile lacerto). 11, 899 ingruere -os hostes (LIV. 2, 20, 3. 4, 10, 3 [infestum *V*]. TAC. ann. 2, 15, 1 -is ... h., adversis dis). LIV. 9, 32, 7 concurrunt -is animis (*cf. supra l. 32*). SEN. Thy. 102 suum -i invicem sitiant cruorem. STAT. Theb. 7, 321 furit amnis et astris -us bellare parat. *et al.* *c. dat. nudo* (*duplici* STAT.): CVRT. 10, 1, 17 *statuerat* petere Africam, Carthagini -us. STAT. Ach. 1, 131 -os utero mihi contuor enses. HEGES. 1, 26, 1 *Ezechias incursionibus* infestabat provinciam atque omnibus locis

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-us erat. CLAVD. 28, 133 fretis *puppis*. *c. dat. gerund.* (*per zeugma*): GELL. 6, 3, 7 *Rhodiorum* opibus diripiendis possidendisque ... intenti (*cf. p. 1366, 73*) -ique erant. **b** *usu latiore de quolibet impetu*: PLAVT. Trin. 836 imbres fluctusque atque procellae -ae frangere malum (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 3, 201 Phlegra nobis -ior aether. INSCR. christ. Rossi II p. 269, 10 Aquilone). VERG. Aen. 5, 641 -um vi corripit ignem *Iris* (SERV.: ipsa -a). DRAC. Romul. 7, 52 unguibus -is ... vulnerat ora (*cf.* CORIPP. Ioh. 8, 333 pugnis).

B *gramm., stilist.*: **1** *pro subst.*: **a** *masc.* (*fere i. q. adversarius, inimicus, hostis*): LIV. 7, 27, 6 inter -os diutino odio (TAC. hist. 1, 1, 1 ann. 1, 42, 4). 9, 14, 13 apud -os ob interpellatam dulcedinem irae (TAC. hist. 3, 10, 2 ann. 1, 55, 3). TAC. ann. 4, 72, 3 *al.* APVL. flor. 6 p. 22 *se* amicos ex -is reddidisse. AVG. civ. 1, 35 p. 51, 16 D. **b** *neutr.*: TAC. ann. 12, 41, 3 pravitas tam -a docentium (*i. 'tantam inimicitiam'; antea*: discordiae).

2 '-um habere' *fere i. q. cum inimicitia* (*animo -o, infense*) *ferre*: TAC. ann. 15, 28, 1 non -um nec cum hostili odio Corbulonis nomen etiam barbaris habebatur (*aliter p. 1366, 40. 67*).

*?***3** *pro p. p. p. fere i. q. incensus*: LIV. perioch. 112 p. 108, 1 Caesar ..., cum ei Theodotus caput Pompei ... obtulisset, -us (offensus *Gronov.; fort.* incensus, *cf. p. 1366, 18*) est et inlacrimavit.

II *vi debilitata de effectu fere i. q. periculosus, molestus, noxius sim.* (*cf. p. 1366, 14*): TAC. ann. 1, 81, 2 eruptura ad -ius servitium. 11, 1, 1 opes principibus -as. 14, 56, 3 quasi valetudine -a ... domi adtineretur. *neutr.*: TAC. ann. 3, 74, 2 *dux* arta et -a hostibus cuncta fecerat.

adv. **īnfēnsē**, *compar.* -ius. *i. q. infeste, inimice*: CIC. orat. 172 quis ... Isocrati est adversatus -ius (*Aristotele*)? LIV. 34, 15, 5 -ius hostes ... pugnabant. TAC. ann. 4, 48, 3 tanto -ius caesi, quanto *eqs.* 5, 3, 3 -e invectus. 11, 16, 3 non alium -ius arma ... exercuisse. CONC.[S] I 5 p. 314, 15 (= FACVND. defens. 3, 6 p. 605[C], *cf.* p. 606[A]. 8, 7 p. 738[C]. 9, 5 p. 758[C]) qui se ... circa illum -e habent (*Mansi 9, 263[D]* odium adversus virum habentibus).

deriv.: infensio, infenso. *Lambertz.*

īnfer *v.* inferus. **īnferā** *v.* infra.

īnferāx, -ācis *adi.* *ab* in *et* ferax. GLOSS. -es (-fet- *codd.; cf. Loewe, Gloss. nom. 150*) infructuosae. -es silvas (suinas *cod.*), hoc est infructiferas.

i. q. non ferax, infertilis (*c. gen. l. 46*): **1** *proprie*: HIL. trin. 9, 55 inutiles atque -es palmites *vitis*. HIER. hom. Orig. in cant. 2, 6 p. 50, 19 omnes arbores ad comparationem sermonis dei silvae -es (infertiles *G; cf. l. 37*) existimantur (*seq.* infructuosa). hom. Orig. in Ezech. 5, 5 p. 376, 18 vineas. **2** *transl.*: HIER. hom. Orig. in Ezech. 1, 5 p. 330, 1 salvatoris ... quaerentis animas ... plenas sanctorum fructuum ..., sed invenientis plurimos peccatores et -es bonorum. BOETH. arithm. 2, 2 p. 80, 13 labore ... maximo, frequentius -i.

īnfercio (īnfarcio), -sī *vel* -īvī, -(c)tum *vel* -sum, -īre. *ab* in *et* farcire. -far-: COLVM. 12, 55, 2 (-sar- *edd. vett.*). PLIN. nat. 27, 115 (*v. l. 55*). PORPH. Hor. sat. 1, 8, 39 -verat. *?*TERT. pall. 4, 3 -farsus (*cod. Salmas., edd.*; -fers- *A¹C*, -fens- *A²B*). CAES. AREL. serm. 68, 1 p. 276, 16 -farcieris. VITAE patr. Iurens. 1, 13 p. 138, 18. *perf.* -si: TERT. anim. 6, 7 LACT. mort. pers. 49, 3 GLOSS. -i(v)i: PORPH. *l. c.* ITIN. Alex. 54 -verit. ALC. AVIT. hom. 24 p. 142, 24 -isse. CAES. AREL. *l. c.* *p. p. p.* -farctus: PLIN. nat. 27, 115 (*R?, Harduin.*, -fract- *rell.*). *?*-tus: *l. 60. cf. p. 1370, 59.* -sus: TERT. adv. Marc. 3, 10. pall. *l. c.* GLOSS. infulcio. -is: reples. -unt: implent, cumulant. -isti: replesti. intulisti. *inde a* CIC. [*sard.* inferkire '*inserere*'. *W.*] [*dub. vel falso trad.* -tus *pro* infestus: AETNA 66 *acies* ruinae -t(a)e (*C S*, infest(a)e *Z*). APVL. met. 4, 26.]

1 *i. q. farciendo ingerere, immittere*: CIC. orat. 231 *ut* neque -ens verba *in ordine dictorum* quasi rimas expleat (FRONTO p. 211, 16 N. supervacanea). PLIN. nat. 32, 122 ranarum ... cinerem, si per nares fluat *sanguis*, -endum (*Jan coll. 25, 83* farcitur; inperfic- *codd.*). *add.* in *c. acc.*: PAVL. FEST. p. 88 (*vol. VI 1, 287, 23*). COLVM. 12, 55, 2 in eas partes ... largum salem. PORPH. Hor. sat. 1, 8, 39 nummos subtractos in calceos sibi. *add.* in *c. abl.*: PLIN. nat. 35, 169 *parietes formacei* in forma ... -untur verius quam struuntur. GREG. TVR. Franc. 9, 6 clam ... -ibat (-iebat *D 5*, inferebat *B 1. 2*) in ore *cibos*. *add.* in se *refl.*: PLIN. nat. 27, 115 densis geniculis *polygoni* et in se -ctis (*v. l. 55; cf. Diosc. 4, 5* ἐγκείμενα ἀλλήλοις). *add. dat.* (*aliter l. 67; cf. etiam l. 60*): PLIN. nat. 8, 79 -unt (*Mayh. e* SOL. 27, 53; interfic- *codd.*, iniciunt *Gelen. coll. 8, 218*, inferunt *Isid. orig. 12, 4, 7*) has *mustelas* cavernis. TERT. anim. 6, 7 nemo umquam cunctanti de exitu animae ... micas de minutiloquio Aristotelis -sit (inter- *B*). PRVD. psych. 459 nec sufficit amplos implevisse sinus, iuvat -ire cruminis turpe lucrum. AVG. c. Cresc. 3, 42, 46 (*in imag.*) oculis eorum calcem aceto permixto infundentes et -entes. VITAE patr. Iurens. 1, 13 p. 138, 18 ventri vel gutturi cultius.

2 *i. q. farciendo implere* (*passim accedit abl. copiae*): **a** *proprie*: PLIN. nat. 33, 25 bratteas -ire (*B¹*, -ferci *VR*, -ferre *B²*) leviore materia. TERT. pall. 4, 3 hiatus *leonis* crinibus -sus. FAV. EVL. p. 11, 16 dupli ac tripli distantias propinquioribus ... numeris (*Plat. Tim. p. 36[A]* συνεπληροῦτο). APIC. 7, 13, 1 dactylos ... pipere trito. VITA Iuv. p. 276, 9 ut ea ... quae prima fecerat -ret novis scriptis (*seq. 7, 90 sqq.*). ALC. AVIT. hom. 24 p. 142, 24 plus spatii ... conclusis. *corpora animantium*: TERT. adv. Marc. 3, 10 p. 392, 14 *carnem* terrenam et, ut dicitis, stercoribus -sam. ARNOB. nat. 7, 29 *dii* pinguibus ... se dapibus atque opimis -unt escis (*cf.* LACT. mort. pers. 49, 3 cibo. CAES. AREL. serm. 68, 1 p. 276, 16 aepulis). **b** *transl. i. q. resarcire, compensare*: ITIN. Alex. 54 terebrata crassitudine auri eius, cuius damnum mille quingentis mox aureis -verit.

īnferendus, -a, -um. *ab* in *et* ferendus. *i. q. non ferendus, intolerabilis*: VICT. VIT. 3, 1 insanientes vocibus -is (nefandis *W*). 3, 60 -arum mortium ... strages.

īnferī *v.* inferus. **īnferiae** *v.* 1. inferius.

īnferiālis, -e. [*ab* inferiae, *cf.* exsequialis. *J. B. H.*] [*e coni. dub.*: PS. DIOSC. Vind. 3, 154 p. 161, 12 πήγανον ἄγριον ... 'Ρωμαῖοι ἰνφεριάλις (*Wellm.*, ἐνδεράλις *codd.*, hederalis *Ald.*, inguinalis *Marc.*). GLOSS. V 211, 11 (= GLOSS.[L] I Ansil. IN 721; -e *Goetz*, inferciale *trad.*). *v. et l. 23.* *falso trad.*: *l. 50. p. 1370, 12.*]

i. q. ad inferias pertinens, funebris: APVL. met. 8, 7 officiis -bus ... exactis. SCHOL. Hor. epod. 10, 17 (*ad* 'heiulatio' *recte traxit Keller*) -is (*Keller*, infernalis *codd.*) planctus. *n. pl. pro subst.*: GLOSS.[L] II Philox. IN 194 -a (infertilia *trad.*) εἰσκομίσματα. *cf.* inferilia.

*?***īnferīlia** ('*pro* inferialia?' *Lindsay*) καταχθόνια GLOSS.[L] II Philox. IN 209. *cf.* inferialis (*l. 22*).

[**īnferīnuntur** *v.* insero.]

īnferior *v.* inferus.

1. īnferius, -a, -um. [*cf. c.* inferre; *v. et* arferius. *J. B. H.*]

I vinum -um *i. q. quod dis offertur, sacrificatur* (*cf.* TREBAT. *l. 36*). PAVL. FEST. p. 113 -um [inferum *l. v.*] v. id, quod in sacrificando infra labrum paterae ponebatur. ISID. orig. 20, 3, 7 -um [*Arevalo*, -rtum *codd.*] v. dicitur quod altario libatur atque offertur): ARNOB. nat. 4, 16 ex pateris aureis -a v. defundi *Minervae*. *in formula sacrificandi*: CATO agr. 132, 2 Iuppiter dapalis ..., macte v. -o esto. 134, 3 *in sacrificiis Iano et Iovi oblatis* (inferiori *cod. utrobique*). ARNOB. nat. 7, 31 verba ..., quibus cum vinum datur, uti ac supplicare consuetudo est 'mactus hoc v. -o esto'; -o, inquit Trebatius (*frg. 9 S.-K.*), verbum ea causa est additum ..., ne vinum omne omnino ... esse sacrum incipiat ...; addito ergo hoc verbo solum erit quod inferetur sacrum *eqs.* SERV. auct. Aen. 9, 641 in pontificalibus sacrificantes dicebant deo: 'macte hoc v. -o (inferior *F*) esto'.

II *f. pl. pro subst.* **īnferiae**, -ārum. [*cf.* exsequiae *et de notione* inferi. *J. B. H.*] *plurale tantum testantur* GELL. 19, 8, 13. CHAR. gramm. p. 36, 1 B. -ae χοαί. EXC. Bob. gramm. I 549, 14 DIOM. *ibid.* 328, 1 PHOC. *ibid.* V 428, 8 GLOSS. *dat. pl.* -rieis CE 960, 2; -ris CE 1059, 6; -rIs CE 1050, 6. *notatur* infer: FAST. ann. Iul. Antiat. *ter* (*p. 1369, 39*). *de notione*: PAVL. FEST. p. 112 -ae sacrificia, quae dis manibus inferebant. SERV. Aen. 10, 519 sacra mortuorum (11, 81. GLOSS.[L] Corp. I 265 [= GLOSS. V 367, 47, *ubi* inferiale *trad.*]). SYNON. Cic. p. 449, 22 B. GLOSS. χοαί (*cf. l. 44*). χοαὶ αἱ ἐπὶ τῶν νεκρῶν σπονδαί. ἔντομα. placatio (sacrificia) inferorum (mortuorum). obsequia mortuorum, in quorum honore captivi occidebantur. quae manibus destina⟨n⟩tur. sepulturae debitae. *v. et* CLAVD. DON. Aen. 5, 60 p. 433, 3 sacra ..., non -as. PS. RVFIN. in Os. 9, 4 non feriis, sed -is. *inde a* CATVLLO, LVCR., CIC. nat. deor. [*dub.*: CIL XII 122.]

i. q. sacra mortuorum praecipue parentum vel amicorum (*cf. e. g. Wissowa, Rel.² 410*):

A *usu strictiore respiciuntur dona funebria* (*c. gen. inhaerentiae l. 83; -as dant fere familiares, sed ipsa victima l. 70. 74. 75. p. 1369, 21, alia l. 69. 71. 82. p. 1369, 15. 22*): **1** *generatim*: *mittere, dare sim.*: CIC. nat. deor. 3, 42 tertius *Hercules* est ex Idaeis Digitis, cui -as adferunt (*cf.* VERG. Aen. 9, 213 ferat). LVCR. 3, 53 manibus divis -as mittunt (VERG. georg. 4, 553 Orphei [*cf. p. 1369, 12*]. DECRET. decur. Pis. de L. Caesare [CIL XI 1420] 19 per magistratus. 23 privatim. ROG. de Germ. [NSc. 72, 1948, 49 *a. 19/20*] 60 -as ... mittendas curent. SIL. 15, 206. 820 PS. QVINT. decl. 10, 17 p. 204, 7. FIRM. err. 2, 4 funestas. 8, 3 IVST. 18, 6, 6). OV. met. 12, 3 dederat (fast. 5, 422 -as tacitis manibus illa *Lemuria* dabunt. SEN. suas. 6, 21. SEN. Phoen. 172 *Oedipus Laio oculis sibi erutis.* CVRT. 7, 9, 21. 10, 1, 30. LVCAN. 10, 392 *subi.* nox. STAT. silv. 3, 3, 135 SVET. Cal. 3, 2 Vit. 11, 2 CLAVD. 8, 96 DRAC. Orest. 597 CE 1114, 6. *cf.* CE 2087, 2 reddidit). SEN. Phaedr. 1198 cruor ... solvit -as viro (CLAVD. DON. Aen. 3, 305 p. 308, 7). LVCAN. 2, 175 victima tristīs -as Marius ... umbris pendit. STAT. Theb. 6, 126 portant (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 9, 215 p. 215, 31 adportes). silv. 3, 3, 33 Aonias ... sacrabimus ... -as (*sc. carmina*) ... seni. VIR. ill. 86, 3 ferre. MAR. VICTOR aleth. 3, 192 litantes manibus. DRAC. Romul. 8, 612 mactare. *accipere, poscere sim.*: OV. epist. 12, 160 -as umbrae fratris habete mei: deseror *eqs.* met. 12, 367 accipe (*pro subi. est mortuus ut* DRAC. Orest. 769. *aliter*: PRVD. c. Symm. 1, 387 *subi.* Charon). STAT. Theb. 10, 612 Martius -as et saeva efflagitat anguis sacra (*cf.* DRAC. Orest. 625 cum posceret heros virginis -as. CE 1139 B, 2 optare). *alia*: OV. met. 13, 516 (*loq. Hecuba*) -as

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hosti peperi. LVCAN. 4, 789 excitet ... Carthaginis umbras -is fortuna novis (*790* piacula). CLAVD. DON. Aen. 9, 220 p. 216, 28 -arum superfluas dapes. SIDON. epist. 3, 12, 5 anima ... musicas (*cf. p. 1368, 77*) non refutat -as. *in comparat. et usu latiore* (*cf. p. 1368, 79*): STAT. silv. 5, 3, 81 quas ... sibi morte canora -as praemittit olor. FLOR. epit. 2, 6, 8 quasi has -as sibi Saguntinorum ultimae dirae ... mandassent, ita manibus eorum ... ducum ... exitio parentatum est. 2, 18, 12 ut destinata morte in proelium ruerent, cum se prius epulis quasi -is implevissent. IVST. 14, 4, 13 ego perfidorum victima has vobis *morti destinatis* diras atque -as dico: ut *eqs.*

2 *praedicative (vel appositive ut l. 17)*: *acc.* (*vel nom.*): VERG. georg. 4, 545 -as Orphei (*cf. p. 1368, 65*) ... papavera mittes (Aen. 11, 82 OV. met. 11, 381 AVSON. 336, 37 p. 202 P. *cf. l. 27. 28*). Aen. 10, 518 -as quos immolet (*cf.* SIL. 4, 232 mactat [STAT. Theb. 12, 68 spirantes]). HOR. carm. 2, 1, 28 Iuno ... victorum nepotes rettulit -as Iugurthae. OV. met. 8, 490 accipite -as uteri mala pignora nostri. 13, 428 in tumulo ... crinem, -as inopes, crinem lacrimasque reliquit. 13, 615 -ae ... cadunt cineri ... corpora *Memnonidum* (*cf.* STAT. Theb. 1, 637 iubet ire ... -as monstro iuvenes *Apollo*). Ib. 268 dedit (AVSON. 377, 4 p. 98 P. Februa ... dat Numa cognatis manibus -as. DRAC. Romul. 10, 425. *refl.*: SOL. 52, 32 semet ipsam). SEN. benef. 5, 16, 1 *nisi hostis* diu debitas -as Gallicis bustis duces ⌊Romanos persolverit⌋ (⌊⌋ *N*, Romani persolverint *cett., vg.*). IVST. 18, 4, 13 orat, ut ... opes ... habeat ... -as, quas habuerat causam mortis. DRAC. Orest. 600 ingerat. *singulariter* -as missus (*abusio ex* '-as mittere' *orta vid.; aliter Geyer, ALL 10, 1898, 548*): DICT. 5, 13 *Polyxena* per Neoptolemum Achilli -as missa. *de eo, qui potestati daemonum traditur*: CARM. c. pag. 83 mittere (*cf. l. 12*) ... -as miseros sub Tartara secum (120. *cf. Barkowski p. 58*). *dat. fin.* (*cf. l. 48*): CLAVD. DON. Aen. 5, 45 p. 430, 30 ut ... munus ... ... paternis redderetur -is (imperiis *LR¹, edd. vett.*). CLAVD. 21, 104 -is gens tota datur (CE 1059, 6 -is munera suma dedit). CORIPP. Ioh. 8, 499 gentes ... -is mandate (mactate *Petsch. fort. recte*) meis.

B *usu latiore respiciuntur sollemnia funebria, actus parentandi* (*c. gen. obi. l. 37. 39. 41. 48. 49*): CATVLL. 101, 2 advenio has miseras, frater, ad -as (*seq.*: postremo ... munere mortis. 101, 8). OV. Ib. 452 cuius ab -is culter abesse solet. LEX Tudert. (CIL XI 4632) 2 qui quoque anno -arum sacri⟨s fungentur⟩. FAST. ann. Iul. Opp. mai. Sept. 14 (CIL VI 32493) DrusI Caesaris (*cf.* Antiat. Aug. 20 Sept. 14 Oct. 10 [CIL I² p. 248]). SEN. Tro. 298 quando in -as homo est impensus hominis? STAT. Theb. 7, 126 -as et busta *Archemori* colamus (*sc. hostibus occisis*). 11, 614 quo nunc vestras ... honore prosequar -as? TAC. hist. 2, 95, 1 quod extructis ... aris -as Neroni fecisset. SVET. Cal. 15, 1 instituit (*cf.* AVSON. 158, 3 p. 28 P. dies *Parentalium* ... cognatorum -is institutus). Claud. 11, 2 *decernendas curavit* parentibus -as publicas. TERT. spect. 12 edicto die -arum. AVSON. 159, 4 p. 28 P. sufficit -is exequialis honos. 441, 2 p. 390 iuvenes ... qui Patrocli -is immolarentur (HIER. epist. 60, 4, 2 mortuorum). HYG. fab. 68A, 3a *Eteocli et Polynici* -ae communes cum fiunt Thebis (*63, 3* parentaretur, *68B, 3b* pare⟨nta⟩tur). HIER. epist. 123, 6, 4 exhibendum -arum officium.

C *metonymice i. q. sepulcrum, funus* (*l. 54*): CE 960, 2 (= CIL I² 1732, *aet. Caesaris*) qui ... nostri voltus derigis -eis. 1050, 6 ut cineres patrios dederet -Is. 1162, 4 misere raptus ad -as.

2. īnferius *v.* inferus. **3. īnferius** *v.* infra.

?īnfermentārius, -a, -um. *ab* infermentari, *si recte conicitur.* GLOSS.L IV Ps. Plac. I 30 'in fermentost' (*v. vol. VI 1, 526, 73*): id est -a (iter infermentari *codd.*) est, id est tacita dissimulate intra se fervet (*glossam mendosam dubitanter sic restituit Linds., alii aliter*).

1. īnfermentātus, -a, -um. *ab* in *et* fermentatus. *i. q. non fermentatus*, ἄζυμος: PAVL. NOL. carm. 26, 47 panibus. CANON. Turner I 2, 1 p. 32cc, 11 suscipit ab ipsis *Iudaeis* celebrationis munera, id est -a (ἄζυμα).

2. īnfermentātus *v.* infermento.

īnfermento, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* fermentare. *i. q. fermento inficere*: **1** *proprie*: ITIN. Anton. Plac. rec. A 2 alveus marmoreus, ubi illa vidua -vit (ferm- *Brux.*; *cf.* CHIRON 108 farina a pistore iam -ta. PLIN. VAL. 5, 7 panem ... optime -tum [*Alex. Trall. I 541, 17 P.* ἐζυμωμένον]). PS. THEOD. PRISC. add. p. 331, 4 axungiam sine sale ... liquidas et cum cinere -as. DIOSC. 2, 57 p. 201, 20 *condimenta* vinu vetere -ant (*2, 76, 12* φύρασον). *n. pro subst.* īnfermentātum, -ī *i. q. fermentum*: ORIBAS. syn. 4, 37 rec. Ab p. 40 *ut panis*, quod -um (*scrib.* infirm-) in se habet, amittit (*3* ἀποπνεῦσαι τῆς ζύμης). **2** *translate i. q. velut fermento corrumpere*: RVFIN. Orig. in num. 23, 7 p. 219, 12 B. horrescit deus, si malitiae ... spiritu -etur anima et intumescat ad flagitia. *cf. l. 58.*

?īnfermentum ἀφύρατον τὸ μὴ μεμαγμένον GLOSS. II 254, 10; ἄζυμον GLOSS. III 183, 45 (-tatum? *Heraeus post alios*). *cf.* 1. infermentatus.

?īnfermito (infermento? *Goetz, Heraeus*) πέσσω GLOSS. III 451, 60. 483, 22. *cf.* infermento. *Rubenbauer.*

īnfernālis, -e. [*ab* infernus, *cf.* aeternalis *sim. J. B. H.*] ?-is *vel* -es *pro* -bus: TAB. devot. Audollent 228 B, 5 (*v. Jeanneret 73*). [*falsa l. v. pro* infernus: PS. ALEX. *p. 1373, 12*. HIER. hom. Orig. in Luc. 6 p. 42, 25 (*ad Phil. 2, 10*). AVG. gen. ad litt. 12, 32 p. 426, 16. *cf. l. 6.*]

i. q. καταχθόνιος, *infernus* (*pertinet ad Orcum*): **1** *proprie*: PAVL. FEST. p. 29 diis -bus (*opp.* superis, terrestribus. SCHOL. Hor. carm. 3, 8, 6 [*opp.* superis]. GLOSS. θεοὶ ὑποχθόνιοι). SCHOL. Hor. carm. 2, 14, 8 (gloss. Γ b) 'tristi (*unda*)': -i (inferna *cett.*). 2, 20, 8 (gloss. Γ, *ad* 'Stygia ... unda') claustris. 3, 11, 29 ('sub Orco') igni (GREG. TVR. stell. 9 p. 860, 12). epod. 17, 56 (*ad* 'Cocytia' *pro* 'Cotytia') carmina. FVLG. aet. mund. p. 156, 7 -ia invitavit ad prandia *deus Aegyptios submersos*. PS. HIER. in Marc. 14 p. 632D sanctorum (*v. p. 1372, 34*). PRVD. ham. 826 aquae. c. Symm. 1, 388 Iovis -is (inferialis *C*). AVG. serm. 161, 5, 5 angelos. PS. AVG. serm. 160, 4 crudelium ministrorum (PS. EVSEB. GALLIC. hom. p. 656F). 229, 4 (= CAES. AREL. serm. 227, 4 p. 854, 8) flammas (FAVST. REI. epist. 2 p. 167, 23 GREG. TVR. Mart. 2, 60 p. 630, 18). MAX. TAVR. serm. app. 25 p. 902A portis. FAVST. REI. epist. 3 p. 179, 15 -is peccati horrore foedatus *Lucifer*. PAVL. *ibid.* 4 p. 182, 21 tormentis (*cf. l. 27*). OP. imperf. in Matth. 49 p. 918 tenebrarum. 54 p. 944 carcere (GREG. TVR. Franc. 10, 13 p. 421, 20). ALC. AVIT. carm. 2, 290 nocte. epist. 31 p. 62, 16 latebris. GREG. TVR. glor. mart. 2 morte. Mart. 4 praef. p. 649, 16 suppliciis. TAB. devot. Audollent 228 A, 1 qui -es partes tenes (228 B, 1. 5). 266, 3 dae⟨mones⟩ (295, 11). *pro subst.*: FVLG. Virg. cont. p. 86, 3 *quae* Campester in catabolicis -busque *cecinit* (*sc. libris, nisi n. pl.*). OP. imperf. in Matth. 28 p. 777 (*cf.* 778) omnia mihi tradita sunt, caelestia, terrestria et -ia (*v. Matth. 11, 27 Phil. 2, 10*). **2** *in imag. vel compar.*: GREG. TVR. Iul. 30 ut nobis ingeras -e tormentum (*cf. l. 17*). PALLAD. hist. mon. II 19 p. 377B -es tormentorum dolores *in partu* (*gr. p. 166, 11 B.* καταχθονίων ὁράσεις, *I 57 p. 340B* cum ... iam ipsa inferna ... conspiceret. *cf. p. 1373, 31*). *vi morali fere i. q. dirus, damnabilis*: SCHOL. Stat. Theb. 3, 511 -i hoc mundo. AVELL. p. 166, 21 quae -is haeresis ita crudeliter ut vos inverecunda fuit? (*gr.* φαραγγώδης). OP. imperf. in Matth. 54 p. 944 opera -ia facientes.

īnfernās, -ātis *adi.* [*ab* infernus, *cf.* supernas. *J. B. H.*] *i. q. situ inferior vel ad regionem inferiorem pertinens*: VITR. 2, 9, 17 quae in urbe supernas dicitur abies, deterior est, quae -as, egregios ... praestat usus (2, 10, 2. *inde* PLIN. nat. 16, 196 [-as *D² Barb.*, -a *cett.*]. *respicitur regio ad mare infernum vergens, v. p. 1371, 6*). PLIN. nat. 3, 106 Caretini (-cini *Nipperdey*) supernates et -es. MART. CAP. 6, 603 *zonae* tam supernum hemisphaerium quam inferius ambierunt; nam ... terra duas sibi partes hemicycliorum ... dispexit, id est unam habet supernatem ... et aliam -em; sed haec superior initium habet a solari ortu, illa inchoat a lucis occasu, quem circulum Graeci ὁρίζοντα perhibent (6, 605 ex -bus. *cf. l. 79 sqq.*). CIL XIV 131, 8 (*Ostiae*) codicari nabiculari -es (*inde suppletur* VI 1022, 9 [*a. 166*]. *i. amnis Tiberini partem inferiorem navigantes, cf. XIV 185* c. nav⟨iculari⟩ infra pontem s⟨ublicium⟩).

īnferne *adv.* *cf.* infernus *et* supernus: superne (*Leo, ALL 10, 1898, 436*). *fere i. q. infra*: LVCR. 6, 187 (*de nubibus*) nos -e videmus quam sint lata magis *eqs.* 6, 597 *oppidani* tecta superne timent, metuunt -e cavernas terrai ne dissolvat natura repente. 6, 764 ne ... animas Acheruntis in oras ducere forte deos manīs -e (*Lachm.*, -a *codd.*) reamur (*cf.* SCHOL. Stat. Theb. 4, 518 -e canes eliciam aut insequar).

īnferni(u)s *v. l. 60.*

***īnfernus**, -a, -um. [*ab* inferus *sec.* supernus, *v. Stolz-Leumann⁵ 222. J. B. H.*] *de deriv.*: PRISC. gramm. II 77, 6 alia ab adverbiis *fiunt*, ut 'infra -us' (III 44, 10). GLOSS. I p. 294 -us dicitur eo quod ibi animas peccatorum inferantur et inferte infra teneantur. ἐνφέρνιος *i.* -ni(u)s: TAB. devot. Audollent 155 B, 3 ἐξορκίζω ὑμᾶς ... κατὰ τῶν ἁγίων ἐνφερνίων ὑμῶν (*cf. ibid. 8. aut masc. ad p. 1371, 36 vel p. 1372, 24 aut neutr. ad p. 1372, 54*). *?notatur* i: *v. vol. VIII 293, 65.* NOT. Tir. 33, 5 -um. GLOSS. κατώτερος, καταχθόνιος. *alia v. infra.* *legitur inde a* PACVV., CIC. Arat., VARRONE Men., LVCR., CAECINA; *vox priore aetate maxime carminum epicorum vel elegiacorum propria (v. Leo, ALL 10, 1898, 436 sq.); in aliis metris ap.* PACVV. (dei -i, *p. 1371, 36*), SEN. trag. *et inde a s. IV; in prosa ap.* VARRONEM (*p. 1372, 20*), CAECINAM (*technice, p. 1371, 26*), LIV. (dei -i *ter p. 1371, 37; quasi pro nom. propr. p. 1372, 9*), VAL. MAX. (*in precatione, p. 1371, 61*) *et saepius inde a* SEN. philos. [*it.* inferno, *sard.* inferru, *raet.* umfiarn, *francog.* enfer, *hisp.* infierno, *port.* inferu. *W.*]

[*confund.* c. int-, infer(us), infernalis, infernas (*q. v.*), aeternus. *dub. vel falso trad.*: PS. QVINT. decl. 10, 1 p. 190, 7 ARATOR act. 1, 618. *e coni. dub.*: PS. DIOSC. Vind. 4, 78 p. 239, 16 *ἰνφέρνα (Wellm., ηντινα codd.). et al.* *dub. interpr.* (*t. t. astrol.*): FIRM. math. 2, 17 -a porta ... vel anafora (2, 19, 3).]

I *de qualibet positione inferiore* *i. q.* κατώτερος (*n. pl. pro subst. p. 1371, 9. 14. 21*): **A** *in natura*: **1** *de hemisphaerio australi* (*cf. l. 40 sqq.*): CIC. Arat. 214 sese -is e partibus erigit Hydra (*443* περαιόθεν). 271 *tres partes circi* tempore nocturno ... vis -a frequentat (*499* ἐν περάτῃ, *opp.* supero ... orbe). 272 -is Austri ... auris. 361 *Arctophylacis pars* amplior -as depulsus possidet umbras (*580* ἔννυχος, *opp.* caeli de parte). **2** *vario*

[*E.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

usu: LVCR. 1, 996 -a (-e *Postgate*, aeterna *Marullus, Lachm.*) ... suppeditantur ex infinito cita corpora materiai (*i.* '*ex -o*', *cf.* PLIN. nat. 2, 128 ille *auster* -us [-rius *var. l.*, -rus *Mayh.*] ex imo mari spirat, hic *aquilo* summo). 5, 647 nubila ... diversas ire in partes -a supernis. VAL. FL. 1, 581 quot in aethera surgit molibus, -as totiens demissa sub undas *rupes in mari*. -um mare: SEN. nat. 4, 2, 29 (=*Diog. Apoll. 64F 18 D.-K.*). *i. mediterraneum*. LVCAN. 2, 400 (*opp.* superi. *item*: SIDON. carm. 5, 442). CASSIOD. var. 12, 14, 4 (*opp.* supernum). *cf. p. 1370, 36*. *n. pl.* -a *i. q. mundus (sec. gr.)*: ITALA Ioh. 8, 23 (Conc.S I 5 p. 347, 2) vos de -is estis, ego de supernis sum (ἐκ τῶν κάτω, *Vulg.* de deorsum, *Itala codd. abd* de [*vel* ex] inferioribus). *aliter p. 1373, 24*.

B *in corpore animantium*: APVL. Plat. 1, 13 -as abdominis sedes. *n. pl. pro subst.*: CIC. Arat. 217 *Hydra* subiens -a Leonis. PLIN. nat. 11, 223 *profluvium sanguinis fit* quibusdam per -a, multis per ora (25, 51 purgat [25, 136]. 26, 69 trahit bilem [int- *l. v.*]). 26, 135 sanguis per os redditus est fluxitve ab -is (-ris *d*). TERT. resurr. 61 p. 122, 17 forata sunt -a in viro et in femina, ... qua libidines fluitent.

C *in univ.*: EVSTATH. Bas. hex. 1, 7 p. 875C contraria ... sibi sunt -a et superna (τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, *antea*: inferior). *de qualitate fere i. q. minor*: SALV. gub. 1, 19 supernarum -arumque rerum magnificentiam.

II ***de positione subterranea*** *i. q.* καταχθόνιος: **A** *generatim*: **1** *mera vi naturali*: CAECIN. Sen. nat. 2, 49, 3 *fulgura esse* '-a', cum e terra exsilivit ignis. SEN. nat. 2, 26, 4 (*ex Posidonio*) ardor -us (-rius *l. v.*) iacentis super undae pondus evicerat. 6, 7, 6 pelagus. 6, 12, 2 *vis spiritus* in -a sede retinetur. epist. 79, 2 valle. 94, 58 terrae genus. VEG. mil. 4, 24 -a quaeritur via *in oppugnando*. **2** *respicitur notio specialis sub B posita* (*acced.* paene *l. 34; n. pl. pro subst. l. 33. 34*): STAT. Theb. 8, 133 -i ... sepulcri (*sc. Amphiarai. cf.* OROS. hist. 3, 5, 1 vasto ... praeruptu hiantia subito -a patuerunt [*infra*: voragine]). HIER. adv. Iovin. 1, 12 p. 227B terrarum paene -a penetrantur, ut inveniatur aurum.

B *speciatim de Orco*: **1** *pro adi.*: **a** *de iis, qui (quae) in Orco sunt*: **α** *incolae*: PACVV. trag. 212 deos -os, ... caelestīs (LIV. 1, 32, 9 [10] *in formula fetiali* [*opp.* caelestes, terrestres]. 24, 38, 8 *in precatione* [*opp.* superi. *item*: 31, 30, 4 INSCR. RevA. 10, 1937, 392 n. 197]. LVCAN. 1, 634 IVV. 8, 257. *et al.; c. nom. propr.*: INSCR. RevA. V 32, 1930, 346 n. 32 [*Bonnae*] dis -is Plutoni et Proser. *cf.* GLOSS. θεοὶ καταχθόνιοι [*vel* ὑποχθ., χθόνιοι] *et* VERG. Aen. 12, 199 vim ... deum -am. *sing. v. l. 48. 57*). LVCR. 3, 628 animas (*cf.* TIB. 1, 2, 49 catervas. SEN. Herc. f. 1145 simulacra. PETRON. 120 v. 93 manes [*v. vol. VIII 293, 65*]. TAC. ann. 2, 28, 2 umbras). VERG. Aen. 6, 106 regis *i. Plutonis* (OV. met. 2, 261. *et al.; plur.*: IVV. 13, 52. *cf.* OV. met. 5, 508 tyranni [SEN. Phaedr. 1153]. fast. 4, 604. SEN. Ag. 1 Ditis. Herc. f. 47 Iovis. SIL. 2, 671 parentis. STAT. Theb. 11, 209 Tonanti. DRAC. Romul. 9, 119 dei). 6, 138 Iunoni *i. Proserpinae* (CE 1551 G, 1 [*s. II?*]. *cf.* STAT. Theb. 5, 156 Ceres). HOR. sat. 1, 8, 35 canes (SEN. Herc. O. 460 *sing.*). SEN. Med. 960 agmen *Furiarum* (PANEG. 2, 45, 5. CLAVD. 28, 323 *Morborum. cf.* SEN. dial. 4, 35, 5 monstra. PETRON. 111, 7 imaginibus [PS. QVINT. decl. 12, 13 p. 230, 8]. CLAVD. 3, 27 sorores. AVG. civ. 3, 13 p. 111, 21 D. furia). VAL. FL. 5, 238 Dianae *i. Hecatae* (STAT. silv. 5, 3, 270). TAC. ann. 2, 69, 3 numinibus (APVL. met. 2, 28 CE 1186, 3). FIRM. math. 3, 4, 27 daemon (TAB. devot. Audollent 250 A, 28). AVIEN. ora 241 deae (*in Hispania*). TAB. devot. Audollent 251 II 16 Mercurius. CIL VI 28668 Genio. *et al.*

β *res*: VERG. Aen. 5, 732 Ditis ... -as ... domos (LVCAN. 5, 628 latet obsitus aer -ae pallore d. *et al. cf.* VERG. Aen. 8, 244 sedes [OV. met. 3, 504 sede. 4, 433. VAL. MAX. 2, 6, 8 *in invocatione Mercurii. et al.*]. PANEG. in Mess. 67 Plutonis ... regno [SEN. Herc. f. 956 regna. *et al.*]. SEN. Herc. O. 1976 loca. PRVD. apoth. 785 poli. CLAVD. rapt. Pros. 2, 361 orbi. *sim. al.*). 7, 325 tenebris (HOR. carm. 4, 7, 25. *et al. cf.* VERG. Aen. 7, 771 umbris [SEN. Herc. f. 1338. *et al.*]. STAT. Theb. 2, 56 nubila. *sim. al.; cf. p. 1372, 8. 14*). TIB. 2, 6, 40 lacus (PROP. 2, 28, 40. *et al. cf.* PROP. 2, 34, 92 aqua [OV. trist. 1, 5, 20 aquas. *et al.*]. OV. fast. 2, 610 paludis [LACT. inst. 1, 11, 12 *al.*]. SEN. Herc. O. 1073 aequoris. 1198 Styge [*al.*]. LVCAN. 9, 356 venis [ripis *l. v.*]. SIL. 1, 236 Lethes [STAT. silv. 5, 1, 161]. *sim. al.; cf. p. 1372, 7. 9*). PROP. 1, 9, 20 rotae (*i. Ixionis*). 2, 20, 30 iudicio *Aeaci* (*cf.* STAT. silv. 3, 3, 16 urna). 2, 27, 14 ratis *i. Charonis* (3, 5, 14 CE 1537 A, 6. *cf.* SEN. Herc. O. 1950 puppis). 3, 5, 43 antrum (*cf.* SEN. Thy. 105 specus. VAL. FL. 2, 192 barathri). 4, 11, 3 leges ([sedes *Heins.*]. MANIL. 1, 327 ANTH. 415, 45. *et al.*). OV. Ib. 77 valles. SEN. Herc. f. 522 (*del. Leo*) -us imo sonuit e fundo fragor (*cf.* STAT. Theb. 7, 796 murmure). Herc. O. 1704 mortis (noctis *vel* sortis *Heins.*) -ae locus. epist. 82, 16 carcer (TERT. anim. 35, 3. *et al.*). LVCAN. 6, 781 -am (*M*, aeternam *cett.*) ... quietem. 7, 170 nefas. VAL. FL. 1, 850 honores. SIL. 15, 202 -is (-rius *L*) habitantia numina lucis. TERT. apol. 11, 11 poenarum (AVG. civ. 20, 15 p. 442, 18 D. *al. cf.* TERT. test. anim. 6 p. 143, 8 supplicia [LACT. inst. 7, 14, 3. *et al.*]. AVG. quaest. hept. 6, 9 p. 428, 2 supplicio -i ignis. *sim. al.*). *et al.*

b *de iis, qui (quae) ad Orcum pertinent*: SEN. Phaedr. 853 -o hospite (*i. Theseo ab inferis reverso*). SIL. 2, 426 -is ... aris (*i. inferorum*). PORPH. Hor. epod. 5, 17 -a ac venefica ... sacrificia (*cf.* 17, 56/57 sacra. AVG. civ. 18, 14 p. 274, 16 D. sacris vel potius sacrilegiis). MART. CAP. 6, 651 amnis Acheron -ae fabulae errore famosus (*in Epiro*).

c *de iis, quae in terra nexu locali cum Orco cohaerent*: VERG. Aen. 3, 386 -i ... lacus *in Campania* ([*v.* SERV. *ad l.*, GLOSS.]. *cf.* SIL. 12, 131 -is pressas nebulis ... Cimmerias ... domos). LIV. 8, 24, 3 stagna -a (St. I. *pro nom. propr. Walters-Conway*) *Thesprotiae* (*cf. l. 4*). APVL. met. 6, 20 meatum (*in Taenaro*). SOL. 27, 54 (*in Africa*).

d *de iis, qui (quae) cum Orco comparantur* ('velut -us' *l. 17; cf. p. 1371, 30*): OV. met. 11, 506 *puppis* nunc ... despicere in valles imumque Acheronta videtur, nunc ... suspicere -o ... de gurgite caelum. SEN. Ag. 494 dirae Stygis -a nox est (nat. 6, 28, 2 *spiritus* -am n. volvit. *cf.* Oed. 49 obtexit arces caelitum ... -a facies. SIL. 2, 611 *Erinnys* -a superos caligine condit). TAC. Germ. 43, 4 novum ac velut -um aspectum. APVL. met. 6, 21 -us somnus ac vere Stygius. 10, 10 pallor. CLAVD. 20, 231 *avis* turpis et -as (-is *l. v.*) tenebris obscurior alas (*vix recte Birt ad l.*). DRAC. Orest. 865 fames (*tamquam Tantali*). *vi morali*: VARRO Men. 539 -us tenebr⟨i⟩o, κακὸς δαίμων. AVG. c. epist. fund. 11 p. 207, 3 qui hac -a (*i. dira, damnabili*) inplicatus inperitia fuerit, per quam demersus in sempiternis cruciatibus permanebit.

2 *pro subst.*: **a** īnfernī, -ōrum *i. q. inferi* (*cf.* EXC. Bob. gramm. I 548, 28 [*inter* '*masculina semper pluralia*'] hi -i ὑπόγειοι): PROP. 2, 1, 37 Theseus -is ... testatur ... Ixioniden (*opp.* superis). 2, 28, 49 sunt apud -os tot milia formosarum (*opp.* in superis ... locis). VVLG. Phil. 2, 10 ut ... omne genu flectatur caelestium, terrestrium et -orum (καταχθονίων, *quod quidam neutr. accipiunt. cf.* AVG. civ. 10, 17 p. 430, 23 D.). DRAC. Romul. 9, 226 (*opp.* vivis). *cf. p. 1370, 61*.

b *signif. locus inferorum* (*cum incolis et apparatu suo*), ᾅδης (*cf.* AMBR. bon. mort. 10, 45 ᾅδην ..., quem locum latine -um dicimus): *ap.* ECCL. 'solet esse magna quaestio, quomodo intellegatur -us: utrum illuc mali tantum an etiam boni mortui descendere soleant' (AVG. quaest. hept. 1, 126, *cf.* 1, 142). *modo generatim loca subterranea omnibus mortuis frequentata intelleguntur, quorum tartarus vel gehenna pars est* (*v. e. g.* COMM. instr. 2, 28, 8 bullit in -o ... gehenna), *modo nonnisi haec loca poenalia* (*v. e. g.* AVG. epist. 187, 6 p. 86, 9 nonnisi poenalia recte intelleguntur -a), *quae per abundantiam distinguentem* '-i tartara' (DAMAS. epigr. 3, 7), '-us tartareus' (AMBROSIAST. in Eph. 3, 10 p. 383B), 'gehenna -usque' (BACHIAR. repar. laps. 15 p. 1052B) *vocantur vel ut* '-us inferior' *ab illo* '-o superiore' (*mundo p. 1373, 24*) *distinguuntur* (*sic sec.* ITALAM deut. 32, 22 [Rufin. Orig. in Rom. 4, 11; *v. p. 1373, 18*] *et* VVLG. psalm. 85, 13 ex -o i. [κατωτάτου, Hier. psalt. sec. Hebr. de -o extremo]: AMBROSIAST. in Rom. 5, 12 s. 5, 16 i. PAVL. NOL. epist. 13, 16 in tartaro hoc est in -o i. *eqs.* 40, 12 i. AVG. in psalm. 85, 17 duo -a esse, s. et i. *eqs. et al. per plur.*: PASS. Petr. Paul. long. 35 in -is i. [*sed v. app. crit.*]. *de* -o 'profundissimo' *sim. v. infra*). *dividitur in* 'inferum' *et* (*strictiore sensu*) '-um': ISID. diff. 1, 288 pars superior -i inferus est ..., pars vero inferior -us. *graece resp.* ᾅδης *passim* (*infra fere non adnotatum*), ζόφος, θάνατος *p. 1373, 17. 21*.

α īnferna, -ōrum (GLOSS. καταχθόνια. ᾅδης. κατώτατα. *afferuntur omnia exempla usque ad* CHALC., *inde selecta*): SEN. Herc. f. 423 *Hercules* -a tetigit, posset ut supera assequi. TAC. hist. 5, 5, 3 *Iudaeis atque Aegyptiis* eadem ... de -is (*fere i. q.* '*rebus inferorum*') persuasio, caelestium contra. APVL. Socr. 9 p. 141 ne ad -a praecipitentur *daemonum corpora* (*opp.* superna). TERT. anim. 7, 3 quod ad -a transfertur. PORPH. Hor. carm. 3, 11, 15/16 Cerberum et cetera -a cantu citharae lenita esse. NOVATIAN. trin. 8 p. 898B *deum* -a quaeque suspiciunt. SOL. 43, 2 -a ... patere. LACT. inst. 1, 11, 30 (*opp.* caelum, mare). 2, 18, 5 -a et ima. 6, 3, 11 (-um *B*). CHALC. transl. p. 44C (= comm. 211) *anima* revocabitur ad -a (εἰς ᾅδου). AMBR. in psalm. 118 serm. 20, 13, 2 ultima. AVG. civ. 19, 23 p. 394, 14 D. (*oraculum ex Porphyrio*) -orum abdita. *et al.* *in imag.*: RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 23 p. 602C usque ad -a demergit (*opp.* ad caelum efferat laudibus). AVELL. p. 617, 15 ex ipsis recreatus -is. PALLAD. *p. 1370, 29*.

β īnfernus (*sc. locus*), -ī *m. et* īnfernum, -ī *n.* (*masc. certis exemplis inde a* COMM. apol. 314 *passim* [*plur.* CAES. AREL. serm. 150, 1 p. 580, 2 duo ... -i], *neutr.* ITALA *p. 1373, 34*. AVG. in psalm. 85, 17 [*per plur. et sing., v. supra l. 48; ceterum* -us]. EVCHER. form. 3 p. 21, 1 *et* 8 p. 50, 22 [*?*; -us 7 p. 42, 20]. APRING. in apoc. 19, 15/16. CAES. AREL. serm. 150, 1 p. 579, 26 [*masc. ibid. et al.*]. PS. ASPER gramm. suppl. 41, 31 GLOSS. *cf. p. 1370, 63*. *adamatur in* VVLG. [*n. pl.* -a *nonnisi* Iob 21, 13] *et ab* ECCL.; ITALA *praefert* inferi; -us *et n. pl.* -a *iuxta ponuntur* AVG. mor. eccl. 1, 11, 19. GLOSS. -us: ᾅδης. inferiora terrae. -um: Tartarum. *afferuntur omnia exempla usque ad* COMM., *inde selecta*): ITALA gen. 42, 38 (Aug. quaest. hept. 1, 142) deducetis senectam meam cum tristitia ad -um (*Lugd. et Vulg.* inferos). psalm. 88, 49 (Aug. civ. 17, 11 p. 231, 4 D.) eruet animam suam de manu -i ([inferi *l. v., Vulg.*]. Os. 13, 14 [Rufin. Orig. in Rom. 5, 1; *Vulg.* mortis]). prov. 14, 12 = 16, 25 (Ambr.

[E.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in psalm. 118 serm. 8, 33, *cf.* Paul. Nol. epist. 34, 9 Bened. reg. 7) *ultima viarum* aspiciunt in profundum -i ([in -um *Paul. Nol.*; εἰς πυθμένα ᾅδου, *Vulg.* ad mortem]. HIL. in Matth. 17, 7. VVLG. prov. 9, 18 profundis [AVG. c. Faust. 12, 35 CASSIAN. conl. 5, 12, 2]. *et al. cf.* VVLG. Iob 11, 8 profundior -o [*Hier. interpr. Iob* inferi⟨s⟩]. 17, 16 profundissimum -um [*Hier. l. c.* inferos]). Ion. 2, 3 (Iren. 3, 20, 1 Ambr. in psalm. 43, 86) *deus* exaudivit me de ventre -i (*Vulg.* inferi. *huc spectat* EPIST. Paul. et Cor. II rec. A 30 ex altissimo -o). PS. ORIG. tract. 5 p. 52, 13 -i carcere (GAVDENT. serm. 18, 27 G. *et al.*). COMM. apol. 362 *dominus* ex -o resurgens. 799 ab -o levati (instr. 1, 41, 7 de). 1053 in -o cremantur. instr. 1, 26, 4 sub -o cruciaberis. *al.* PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 182, 5 poenae -i ([-ales *l. v.*, -ae *Bissaeus*]. AVG. quaest. hept. 1, 126. *et al.*). p. 182, 13 sedibus ... -i. FILASTR. 125, 1 dominum in -um descendisse. AMBROSIAST. in Rom. 5, 12 p. 93^{A} vinculis -i (HIER. hom. Orig. in cant. 2, 12 p. 58, 20. *et al. cf.* VVLG. II reg. 22, 6 funes -i [inferi *l. v.*, *ed. Comm. pont.*]. II Petr. 2, 4 rudentibus -i [σειραῖς *pro* σιροῖς *legisse vid.*; ζόφου, *Itala cod. h* inferi]). VVLG. deut. 32, 22 usque ad -i novissima ([*Itala Lugd. et Monac.* u. ad inferos deorsum, *cf. p. 1372, 45*]. *cf.* prov. 15, 24 de -o novissimo). psalm. 17, 6 dolores -i ([*Hier. psalt. sec. Hebr.* funes inferi]. act. 2, 24 [θανάτου]). prov. 15, 11 -us et perditio (27, 20. *cf.* apoc. 1, 18 mortis et -i [*al.*]). Sirach 51, 9 in -o deorsum (ᾅδου κάτω. *cf.* Is. 14, 9 -us subter). *et passim.* *in imag.* (*exempla significantiora*): FILASTR. 55, 5 mundum ... istum -um esse (*cf.* GREG. M. dial. 4, 44 p. 302, 4 M. ut -us superior terra, -us vero inferior sub terra esse videatur. CAES. AREL. serm. 150, 1 p. 580, 7 mundi istius. 150, 2 p. 580, 17 in isto superiori -o. *al. cf. p. 1371, 10*). AVG. conf. 7, 3, 5 -um ... erroris (*c. gen. ut*: MVTIAN. Chrysost. hom. 29, 3 libidinis. CAES. AREL. *l. 26.* *dub.*: GREG. M. dial. 3, 17 p. 183, 17 M.). CONC.^{S} I 5 p. 322, 12 (= 23) quis -us eructavit ... dicere? PALLAD. hist. mon. II 19 p. 377^{B} -o appropinquabat *mulier in partu* (*gr. p. 166, 13 B.* τῷ ᾅδῃ προσομιλοῦσα. *cf. p. 1370, 28*). *personate* (*cf. sermonem s. script. et eccl., praeter exempla allata imprimis allegoriam* VVLG. apoc. 6, 8 -us sequebatur *Mortem* [inferus *cod. Amiat. al.*; -um ITALA Victorin. Poetov. in apoc. 6, 3. 4. *cf. supra l. 22*]): SERM. de conf. diab.$^{tit.}$ de confusione diaboli et -i. 110. 114.

? γ inferna (*sc. regio, sedes, domus sim.*), -ae *f.*: EPIPHAN. in euang. 45 p. 107, 2 *ut Christus* victor ab -a rediret (infirma *B contextu conturbato*). 55 p. 144, 9 victor ab -a (-o *R*) resurrexit.

deriv.: infernalis, infernas. *cf.* inferne. E.

înfero, -tulī, -lātum, -re. *ab* in *et* ferre. *de sonis et orthogr.*: *apex sim.*: R. GEST. div. Aug. 26, 13 inlâto. CIL X 4294, 5 InferrI. inf- (*quod docet* GRAMM. suppl. 295, 17): *passim in codd. et tit., e. g.* LEX agr. (CIL I^{2} 585) 70. imf- (*quod docet* MAR. VICTORIN. gramm. VI 18, 24): *hic illic in codd. ut* LAMPR. Alex. 24, 3 (*P*); *in tit.*: CIL VI 15197, 9 XIV 1236. *cf.* inlat-: *l. 42 et passim in tit. et codd.* illat- (*quod docet* GRAMM. suppl. 295, 19): TEST. Galli (CIL XIII 5708) 2, 1. en-: INSCR. christ. Diehl 4857. ? infr- (*pro* infer-): CIL XIV suppl. Ost. 4821, 10. -tol-: CIL VI 17949, 5 (*cf. O. Prinz, De O et U voc. 54*). -tull-: ITALA gen. 27, 32 (Ottob.). *abbrev.*: en: *l. 48.* inf: CIL VI 26218 IX 4822, 5. imf: CIL XIV 1236. infer: CIL VI 292, 5 X 6028, 6. ? *tmesis*: MANIL. 1, 50 inque deum deus ipse tulit (*i.* '*deus* [*i. mundus*] *-lit vel insinuavit deum* [*i. se*] *sacerdotibus*' *Wageningen alii; aliter Malchin et Housm. ad l.*). *de formis*: *imp. praes.* -rs *pro* -r (*cf. Schmalz-Hofmann^{5} 566*): ITALA exod. 4, 7 (Lugd. [*at* 4, 6 -es]). Ioh. 20, 27 (Hier. epist. 108, 24, 4 *l. v.*, Lect. Gall. ed. Dold p. 15 [infres *errore scribae*]; infer *cett., v. p. 1378, 17*). CYPR. GALL. gen. 269. *ind. praes.* -et (*pro* -rt. *cf. l. 62. 63*): DIOSC. 2, 121. 127. 3, 47 p. 398, 28. 399, 5. 3, 67 p. 406, 13. 4, 69 p. 40, 3. 4, 70 p. 40, 12 (*at* -rt: 2, 135). CASSIOD. Clem. Alex. adumbr. 3 p. 210, 16. 212, 17. *sim.* -it: EPIPHAN. in euang. 27 p. 44, 25 (*G*, -et *S*, -rt *BR*). GREG. TVR. stell. 12 p. 861, 13 (-et *vel* ingerit *l. v.*). ORIBAS. eup. 1, 4 Aa. 2, 1 A 8 Aa *et* La. syn. 5, 47 Ab. 9, 1 add. Aa. 9, 10, 12 La. CIL III 9667 -it (*an fut.?*) fisco. *sim.* -ent: ORIBAS. syn. 6, 24 Aa. 7, 12 Aa. *fut. in* -eb- (*cf. Sommer, Handb.$^{2.3}$ 543*): APIC. exc. 159 -ebis (*v. Heraeus, Kl. Schr. 192^{2}*). CIL VIII 19174, 9 -evit (*i.* -ebit). *coni. praes.* -iatur: PS. DIOSC. herb. fem. 32 (31) l. 8. *part. fut.* -rturus: INSCR. christ. Diehl 538 A. ? infertus: *l. 80. cf. p. 1370, 59.* NOT. Tir. 22, 87. *de notionibus*: SYNON. Cic. p. 415, 11 B. arma fert: ... bellum gerit, indicit, -rt. 419, 1 conburitur: ... igni -rtur. 428, 2 invadunt ... -unt se. 446, 17 timorem -lit: iniecit formidinem *eqs.* ISID. diff. 1, 416 offerre est ultro praebere, -re importare. GLOSS.^{L} II Philox. IN 198 -rs: εἰσκομίζεις. 199 -rtur: εἰσφέρεται, εἰσκομίζεται. 200 -rt: προφέρει. 270 -latum: εἰσκομισθέν. 272 -lata: τὰ εἰσενεχθέντα. GLOSS. ἐπιφέρω. εἰσφέρω. παρεντίθημι. ἐπάγω. -latum: εἰσκομιδή. εἰσφορά. *al.* ἰλλᾶτος *in serm. graeco: v. Zilliacus, Kampf d. Weltsprachen 190.* *inde a* PLAVTO (ENN.?, *v. p. 1374, 3*) *et* CATONE, *deest e.g.* TER., MART. [*sard.* inferrere '*pfropfen*'. *W.*] [*dub. trad.*: ISID. orig. 20, 3, 7 -rtum (*v. p. 1368, 31*). *dub. l. v.*: LIV. 21, 55, 9 (sese tulerant *codd. mell., vulgo*). LVCAN. 4, 67 (-lerat *MVG*, inpulerat *U Adnot., cf. p. 563, 53*). 7, 452 astra Thyestae -lit (*MB* [*i.* '*noctem immisit*' *Cortius*], inpulit *cett. Comment.*). *falsa l. v.*: CIC. Cael. 54 (-latum *Pπ*, intentum *cett.*). OV. ars 1, 679 (-lata *codd. interpol.*, allata *rell.*). SEN. nat. 4, 5, 2 (fieri *codd. plerr.*, ferri *Gercke*). 5, 13, 4 (-lit *λρ*, contulit *rell.*). LVCAN. 6, 504 (-ret *V*, insereret *rell.*). *e coni. dub.*: ENN. scaen. 159 castris ... castra ⌊Troiana -re⌋ (⌊⌋ *Buech.*, ultro iam ferre *codd.*). TERT. nat. 1, 20, 7 (⟨in⟩lata *Rigalt.*, ⟨de⟩lata *Goth.*). anim. 52, 4 (illa *cod.*, *Waszink*, inla⟨ta⟩ *Reiff.*). VOPISC. Aurelian. 28, 5 (ill⟨ata⟩e *Eyssenhardt*). *e coni. prob.*: VELL. 2, 120, 2 (-rt *vulgo*, interfecti *codd.*). *suppl.*: VAL. MAX. 5, 2, 1. *contextu non sano vel manco*: IREN. 1, 31, 2 (inmunditiam -re ⟨in⟩ ... angeli nomen *Lundström, Stud. z. lat. Irenäusübers., Diss. Lund 1934, 111*). CE 450 A, 6 (*aet. Sept. Sev.*) qu⟨anto se vert⟩ice moles -lit in nubem (*suppl. Buech.*).]

I *transitive* (*et mediopass., refl.*): **A *proprie*:** 1 *vi locali praep.* '*in*' *i. q. intro ferre, importare,* εἰσφέρειν *sim.* (*c. not. secum ferendi* [*cf. p. 1378, 39. 1381, 10*]: *p. 1375, 35. 36*): a *de rebus*: α *generatim*: ① *c. obi. nudo* (*subi. res*: *l. 27. 28. 33. 36. add. abl. instr.*: *l. 19.* ex: *l. 44*): VARRO rust. 1, 12, 3 si quid est quod adversarium -atur (*sc. in aedificium. ibid.* bestiolae). 1, 40, 1 si aqua, quae influit in agrum, -re solet *semina* (*Theophr. caus. pl. 1, 5, 2* ἐπάγουσι). VERG. georg. 4, 265 mella ... harundineis -re canalibus (*sc. in alvum*). OV. met. 3, 601 latices ... -re *navi*. 10, 473 -lato lumine (*sc. in conclave*) vidit ... natam (11, 680 CVRT. 8, 2, 21 *al.* STAT. Ach. 1, 762 TAC. ann. 14, 44, 1 FLOR. epit. 4, 7, 8 APVL. met. 2, 19. *et al. cf.* Ov. fast. 2, 352 -latis ignibus [*aliter p. 1379, 71*]. PLIN. epist. 4, 9, 14 lucernis [AVG. in psalm. 76, 4]. *v. et l. 71. p. 1375, 43*). LIV. 25, 9, 9 portulā ... venationem -ens (*sc. in urbem. cf.* 25, 9, 14 aprum). VAL. MAX. 5, 4, 7 (= PLIN. nat. 7, 121) ne quid cibi -ret (*sc. in carcerem.* LIC. RVF. dig. 42, 1, 34). SEN. nat. 4, 2, 10 -lato ... limo *Nilus* arenas saturat. 6, 17, 2 ubi saxa manu (COLVM. 11, 3, 10) vel casu -lata repressere *amnem*. epist. 77, 9. 102, 25 (*in imag.*) non licet plus efferre *e vita* quam -leris (*postea* adtulisti). CVRT. 6, 8, 26. 9, 8, 25. COLVM. 1, 6, 14 frumentum -rtur *granario*. 12 praef. 3 *al.* LVCAN. 9, 198 plura retentis *opibus* -lit (*sc. gazae. cf.* PLIN. nat. 33, 56). 9, 323 *auster* -lato confregit litore pontum ([*v.* ADNOT.]. *cf.* PLIN. nat. 2, 201 qua ... campos -lerit Maeander. PLIN. epist. 6, 31, 16 -latum vento mare. AVIEN. orb. terr. 1280 qua caeruleam sinus -rt Persicus undam). 2, 224 suas tantum nec largiores quam -lēre (*sc. in lacum*) aquas evehentes *amnes* (*cf.* 9, 49 AMM. 15, 4, 4). 3, 78. 6, 127 lacum Aretissam, omnia -lata (*i. immissa*) pondera sustinentem. *al.* ACT. Arv. a. 87 II 29 coronis -latis signisq(ue) unctis. II 66 piaculu⟨m fa⟩c⟨tum ...⟩ ob ferrum in⟨latum⟩ (*al.*). STAT. Theb. 1, 518 emunire toros alteque -re (*i. insternere*) tapetas. QVINT. inst. 5, 13, 49. TAC. hist. 2, 21, 2 fraude -lata *esse* ignis alimenta *in amphitheatrum*. ann. 1, 8, 2 testamentum *in senatum* (SVET. Tib. 23). *al.* PLIN. epist. 5, 6, 35. SVET. Vesp. 5, 4 canis ... e trivio manum humanam -lit. LABEO dig. 19, 2, 60, 6 *al.* APVL. met. 3, 9. Plat. 1, 15 ⟨quae⟩ -untur (*sc. in ventrem* [*de cibis, item* 1, 18]. *cf. l. 55. 84. p. 1375, 23*). TERT. resurr. 27 *vs vol. V 2, 140, 39.* ITALA deut. 28, 38 (Lugd.) semen multum educe. in campum et minimum -es ([εἰσοίσεις, *Vulg.* congregabis. *sim.* VVLG. Agg. 1, 6]. *cf.* SCHOL. Hor. carm. 3, 1, 29 nihil -endo. VVLG. Iob 5, 26 *al.* EPIST. pontif. 388 Conc.^{S} I 2 p. 92, 17 [*trop.*] quid ... patientiae nostrae messis -lerit *eqs.*). AVSON. 392, 10 p. 255 P. *turdos* praeceps volatus -lit *in retia*. CAEL. AVR. chron. 2, 9, 118 *medicamentorum* -latae *vulneri* qualitates. *et al.* -lata *pro subst.*: AMBR. Nab. 12, 52 *gurges* -lata demergit. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 24. quo ... transire faciamus -lata (*i. cibos acceptos*). *nota*: PLIN. nat. 33, 84 abluere -latum *aurum* (inlitum *Gron.*; *antea* superlato). VAL. FL. 7, 365 prima Hecate ... harpem -lit (*i. ad radicem eruendam admovit*). LEX Hadr. (CIL VIII 26416) I 6 aram ... Pactolus ... instituit et legem infra sc⟨r⟩iptam -lit (*i. insculpsit. cf. p. 1377, 37*).

② *add. 'quo'*: Ⓐ *acc. directionis, adv.*: domum *sim.*: VARRO rust. 1, 59, 2 ut Romae coe⟨m⟩pta poma rus -lerint in oporotheceen *eqs.* frg. Plin. nat. 14, 96 Chium vinum suam domum -latum dicebat (COLVM. 12, 1, 5). AVIEN. ora 384 nullus carinas aequor illud -lit. quo *sim.*: COLVM. 12, 51, 3 tabulatum, quo -atur olea. MELA 1, 64 huc (*i. Gazam*) ... pecuniam -lerat. VVLG. II Macc. 2, 5 altare incensi -lit illuc. ubi (*cf. p. 1379, 42*): SVLP. SEV. chron. 1, 31, 2.

Ⓑ *praep.*: in *c. acc.* (*cf. l. 61. subi. res*: *l. 76. 77. 81. i. q. inter*: *l. 80*): PLAVT. Poen. 319 primae ut -remus ignem in aram. CATO or. frg. 18, 3 aquam Anienem in sacrarium -re. CIC. phil. frg. V 99 (*prov.*) hoc est in tenebras extinctum lumen -re (QVINT. inst. 5, 12, 8 in clarissimum solem mortale l.). CAES. Gall. 6, 19, 4 omnia ... in ignem *Galli* -unt (*i. iniciunt. cf. p. 1375, 27*), etiam animalia. S. C. de mense Aug. (Macr. Sat. 1, 12, 35) cum ... Augustus ... triumphos tres in urbem -lerit (LIV. 26, 21, 6 praedam). LIV. 1, 51, 2. 10, 2, 13 *naves* trepidatio in vada -lerat (*i. impulerat* [*v. etiam l. 81*]. *cf.* 28, 17, 15 percussa ... vela ... in portum -lerunt quinqueremes). 22, 32, 4. 38, 59, 8 tantum auri ... in domum L. Scipionis -latum *eqs.* (SEN. contr. 7, 3 [18], 4 PLIN. nat. 13, 117 VLP. dig. 23, 3, 9, 3. COD. Iust. 5, 16, 17 [*a. 293*]. *et al.*). SEN. nat. 6, 20, 4 in quam *partem terrae* coactas aquas *spiritus* -lit. PLIN. nat. 26, 153. 32, 51 -latis in populum *ranis*. SVET. Nero 33, 3. LEX met. Vipasc. (CIL II 5181) 51 ⟨ru⟩tramina in fines metallorum. IVLIAN. dig. 43, 33, 1, 1 res in fundum. *al.* TERT. ieiun. 2 p. 276, 16 quae in os -antur ([*Marc. 7, 15*

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

introiens]. *cf. p. 1374, 45*). AVIEN. ora 289 tria ora ... -rt in agros *Tartessus*. AVSON. 426, 4 p. 382 P. VVLG. exod. 40, 19. *et al.* *nota*: ALC. AVIT. carm. 4, 119 cum ... mortale genus ... caementa -ret (*i. efferret, erigeret*) in altum. in *c. abl.*: CATO agr. 146, 2 quae in fundo -lata erunt, pigneri sunto. LEX horr. (CIL VI 33747) 9 quae in his horreis invecta -lata ⟨erunt⟩. PAVL. dig. 40, 12, 32 quod in domo cuiusque -lissent. NEMES. Cypr. epist. 77, 1 p. 834, 9 quaecumque bona in multis libris tuis -listi. *alia*: ad (*minus audacter c. acc. personae [cf. l. 14. p. 1378, 6]*: VVLG. II par. 34, 16 *al.*): LIV. 32, 24, 5 scalas ad stantia moenia -bant (*cf. infra l. 31*). intra: PANEG. 2, 30, 2 paene i. ipsas Palatinae domus valvas lecticas consulares iussit -ri. FIRM. err. 27, 2 VVLG. lev. 10, 18. 16, 15. intro: PEREGR. Aeth. 24, 10. per: VVLG. Ier. 17, 21 p. portas Ierusalem *pondera* (*al.*).

ⓒ *dat.* (*rei; personae [cf. l. 9]: l. 28. 36. 39. 40, cf. l. 51. 60. subi. res: l. 29. 45*): LVCR. 5, 976 dum rosea face sol -ret lumina caelo. VERG. Aen. 10, 300 rates arvis -re Latinis (*cf.* LVCAN. 10, 36 oceano classes. VAL. FL. 4, 83 mediis ... fluctibus ... lintea). MORET. 49 -rt inde foco *subactum opus*. OV. fast. 1, 629 scortea non illi fas est -re sacello (*cf.* LACT. inst. 2, 4, 10 aurea vasa templis [*al.* CYPR. hab. virg. 2 p. 188, 24 (*trop.*) *peccatum* t. dei *i. cordi*]). LIV. 34, 4, 4 infesta ... signa ab Syracusis -lata sunt huic urbi ([*ludit c. not. p. 1379, 81 allata*]. *cf.* PHAEDR. 4, 16, 16 fornaci). CELS. 3, 4, 16 minus ... corrumpitur, quod integro corpori -rtur (*de cibo [v. p. 1374, 45]. cf.* APVL. Plat. 1, 14 ventri). COLVM. 1, 4, 7 tecta quibus -antur *res terra progeneratae* (2, 18, 3. 12, 3, 5). 2, 20, 6 *frumenta* granario. 3, 15, 5 scrobibus -re calorem (*ibid. iterum.* PALLAD. 3, 9, 14). LVCAN. 9, 178 arma ... -lit (*i. immisit. cf. p. 1374, 76*) igni. PLIN. nat. 16, 239. 37, 182 maleficio -lata *gemma* aliquīs (*i. aliquibus*). VAL. FL. 2, 631 *terra* caecis -lit arva vadis (*i. 'paeninsula magno terrae spatio scopulos occupavit'*). SIL. 1, 42 Latio ... penates. STAT. Theb. 2, 560 saxum ... muris ... iuvenci. 5, 714. 8, 750. TAC. ann. 4, 51, 1 scalas ... -re propugnaculis. 11, 13, 2 fontes ... urbi (*de aquaeductu*). 13, 54, 2 semina arvis. PLIN. epist. 9, 33, 2 *aestuarium* nunc -rtur mari, nunc redditur. SVET. Tib. 58 *quendam* anulo effigiem *imperatoris* impressam latrinae ... -lisse (*sc. secum*). TERT. nat. 2, 16, 4 *ficum viridem* Cato senatui -lit. test. anim. 1 p. 135, 27 quae tecum homini -rs, *anima*. coron. 14 l. 2 ut capiti suo munus -at idololatriae (*i. imponat. cf.* AVIAN. fab. 37, 15 nodum cervicibus -r). ITALA gen. 37, 32 (Lugd., Ottob.) tunicam -lerunt patri suo ([εἰσήνεγκαν, *Vulg.* ferrent ad]. *cf.* VVLG. gen. 27, 31. CYPR. GALL. gen. 269 escam ... his *animalibus*). PALLAD. 1, 19, 2 *frumenta* horreis (*al.* COD. Theod. 11, 14, 1 [= Iust. 10, 26, 1 pr.]. *paulo aliter p. 1377, 19*). 10, 13, 2. HIL. in Matth. 4, 11 -latum ... *lumen* aedibus (*cf. p. 1374, 20*). AVIEN. orb. terr. 207 -ri ... sibi ... oras (*de cautibus Cyaneis*). AMM. 17, 4, 14 Tibridis ... paventis ne *obeliscum* ... moenibus -ret. SVLP. SEV. chron. 1, 16, 3. 1, 20, 4. COD. Iust. 8, 10, 6, 1 (*a. 321*) ea ... quae -lata fuerint civitatibus (*opp.* exportentur). *et al.*

ad ① *et* (II): *mediopass.* (*cf. p. 1378, 46*) *i. q. impelli* (*cf. p. 1374, 76. 1378, 7*), *influere, incidere sim.* (*c. dat.: l. 52. 53 al.* in *c. abl.: l. 56*. -lata *pro subst.: l. 56*): SALL. hist. frg. 4, 28 forte -lata navigia sorbens *Charybdis* (*cf.* LIV. 28, 30, 9 navem ... victoribus -latam [29, 27, 11 terrae]). LIV. 35, 21, 5 Tiberis infestiore ... impetu -latus urbi (*cf.* 44, 31, 4 *flumen* mari [PLIN. nat. 6, 130]. SOL. 14, 1 Hypanis ... Callipidum terminis). CELS. 7, 5, 1A tela ... quae -lata corporibus intus haeserunt. SEN. nat. 6, 13, 4 cum vis maior frigidi -lata in cavernis est. 6, 28, 2 ut ... ultro sibi -lata conficiat *spiritus*. PLIN. nat. 2, 131 maiore ... -lati pondere *flatus* (*cf.* PLIN. epist. 4, 30, 5 -latus *spiritus ori fontis*. AVIEN. ora 235 nulla ... flabra -untur). 2, 163 guttae ... pulveri -latae. 24, 87 harundinum lanugo -lata auribus (*Diosc. 1, 114* ἐμπεσοῦσα). SIL. 1, 159 -latis Hermi flavescit harenis *Pactolus*. *reflexive* (*cf. p. 1378, 58.* in *c. acc.: l. 64.* huc: *l. 64*): CIC. Arat. 208 qua sese clare conlucens Scorpius -rt (*cf.* 377 MART. CAP. 8, 808 v. 8). AVIEN. Arat. 800 quod *Nilus* ... in aequoreas pelagi sese -at undas. orb. terr. 253 huc ... sese -lit Argo.

β speciatim: ① *de commercio sim. i. q. invehere, importare* (*exempla cognata c. obi. rerum incorp. [praevalente scil. vi introducendi] v. p. 1381, 50. fere c. dat. [sine dat.: l. 70. 72. 76]. subi. res: l. 78. add. ad: l. 83.* ex: *l. 76 bis. 81.* in *c. acc.: l. 76.* in *c. abl.: l. 75*): CAES. Gall. 2, 15, 4 *Nervios* nihil pati vini ... -ri. VERG. Aen. 1, 6 dum conderet urbem -retque deos Latio ([SERV.: penates Troia advectos]. 8, 12 victos ... penatīs [*cf.* SERV. auct. *ad l.*]. PRVD. c. Symm. 1, 57 *deos* Italiae). HOR. carm. 1, 3, 28 *Prometheus* ignem ... gentibus -lit (PORPH.: adtulisse). PLIN. nat. 8, 226 in Boeotiae Lebadea[e] -latae ... talpae (*ibid.* in Ithaca lepores). 8, 227 -latis e continente vocalibus *ranis*. 15, 83 *poma* in Albense rus e Syria -lit L. Vitellius (15, 91 pistacia ... in Italiam primus [*cf. l. 78. p. 1381, 62*]). STAT. silv. 3, 2, 22 trans aequora terris prima *ratis* Dicaearchis Pharium ... -lit annum (*i. messem Aegypti*). DON. Ter. Phorm. 150 -endarum et efferendarum rerum vectigal. IVST. 18, 5, 10 multa hospitibus venalia. PS. AVR. VICT. epit. 1, 6 ex Aegypto urbi annua ducenties centena milia frumenti -bantur (CIL VIII 9250, 6 frumentum). COD. Theod. 4, 13, 2 (= Iust. 4, 61, 5 pr.) quas *res* ad usum proprium vel ad fiscum -unt (*opp.* revehunt).

(II) *de cenis i. q. apponere* (*c. dat.: l. 7. 8. 10. abl.: l. 4.* in *c. abl.: l. 12*): SEN. epist. 95, 24 per quos ... ad -endam cenam discurritur (*cf.* PLIN. nat. 9, 120 mensam secundam. 33, 145 *lances*. TAC. ann. 12, 66, 2 epulas. VVLG. Esth. 1, 7 vasis cibi -bantur [CYPR. GALL. exod. 380]). GELL. 2, 24, 2 neque argenti in convivio plus pondo quam libras centum -laturos. TERT. apol. 6, 2 unam ... gallinam. anim. 33, 4 *anima* mensis Ciceronianis -rtur. ITALA gen. 27, 33 (Aug. civ. 16, 37 p. 185, 7 D.) quis ... -lit mihi *venationem* ...? (εἰσενέγκας, *Vulg.* attulit). AMM. 16, 5, 3 fasianum. SVLP. SEV. chron. 2, 8, 3 diurnam pensitationem quae idolo -batur. *al.* APIC. 2, 42 pro isiciis -es *sphondylos* (3, 109 *al.*). 2, 44 coques et -es (*al.*). 2, 45 sorbendum -es (2, 50). 2, 53 in boletari -es (*cf.* 8, 386 in lance [*al.*]). 3, 92 ex sinapi, oleo ... bene -untur (*al.*). *saepe*.

(III) *de sacrificiis* (*inferiis: l. 18*) *i. q. offerre* (*cf. p. 1368, 31. fere c. dat. [sine dat.: l. 33 al.]. c. acc. praed.: l. 35. add.* in *c. acc.: l. 25. 29 sqq.* in *c. abl.: l. 27.* super: *l. 32*): PLAVT. Curc. 72 me -re Veneri vovi ieientaculum. VERG. Aen. 3, 66 -imus tepido spumantia cymbia lacte sanguinis et sacri pateras ([*de liquoribus dis manibus libandis.* SERV. auct.: inferias damus, proprie]. 5, 652 quod ... nec meritos Anchisae -ret honores. OV. met. 6, 569 falsis ... piacula manibus -rt *Procne*. PAVL. FEST. p. 112 *v. p. 1368, 47*. VAL. FL. 3, 456 summas ... -lit aris libavitque dapes. ARNOB. nat. 7, 20 p. 253, 31 quae illorum *numinum* -re sacrificiis moris est). LIV. 4, 20, 5 tribunum militum ... spolia opima Iovis Feretrii templo -lisse (4, 32, 5. 23, 24, 12). 27, 37, 15 simulacra cupressea *Iunonis Reginae* in aedem -lata. SVET. frg. 3 p. 20, 12 satura *dicta* a lance quae ... dis -batur. ITALA deut. 12, 13 (Lugd.) ne -as tibi adolitiones tuas in omni loco (ἀνενέγκῃς, *Vulg.* offeras). 23, 18 (Lugd.) non -es mercedem fornicariae ... in domum ... dei ([προσοίσεις, *Vulg.* offeres]. *cf.* VVLG. lev. 16, 27 [*sim.* Hebr. 13, 11] quorum sanguis -latus est in sanctuarium. Ier. 17, 26 -ent oblationem in domum domini). 27, 6 (Lugd.) -es super eum (*sc. sacrarium*) holocaustomata ... deo tuo (ἀνοίσεις, *Vulg.* offeres). SOL. 8, 6 altaribus. ARNOB. nat. 6, 1 p. 214, 11 tura ..., vinum. LACT. inst. 2, 4, 11 deo ... pro munere. 2, 4, 15 pupis unguenta et odores. VVLG. Mal. 1, 13 -listis *claudum* munus. SVLP. SEV. chron. 2, 17, 2 dona. PASS. Thom. p. 156, 13 simulacro Solis sacrificium (offerre *l. v.*). *adde*: CLAVD. 15, 112 patriae ... rusticus -ret proprias dictator (*i. Cincinnatus*) aristas. -lata *pro subst. i. q. oblata*: PASS. Matth. p. 252, 30 ferte vobiscum -lata, hoc est panem sanctum ([προσφοράν]. *cf.* p. 254, 27 -lit -lata pro Matheo [τὴν προσκομιδὴν τῆς ... προσφορᾶς]).

(IV) *de tributis i. q. conferre, solvere, pendere, deferre sim.*: Ⓐ *c. obi. nudo* (*obi. suppl.: l. 58*): FRONTIN. aq. 128 *maiores nostri* pro toto agro pecuniam -lerunt *eqs.* (FRONTO p. 194, 11 N. 196, 61 pensionibus. PAPIR. dig. 50, 12, 13 *al.* EPIST. imp. Const. [CIL III 7000] 3, 21. *al.* *cf. p. 1377, 8*). PLIN. epist. 10, 112, 1 singula milia denariorum. 10, 112, 2 TRAIAN. Plin. epist. 10, 113. DECRET. decur. Gab. (CIL XIV 2795) 11 HS V m. n. GAIVS dig. 32, 14, 2 aestimationem (*al.*). 41, 1, 9, 2 pretium tabularum (*al.* COD. Theod. 5, 12, 3 [= Iust. 11, 62, 12 pr.; *syn.* depensis]. *al.* NOVELL. Valent. 13, 12, 4 *al.*). PAPIR. dig. 39, 4, 7, 1 vectigal. SCAEV. dig. 26, 7, 47, 4 uncias usurarum nomine (*cf. infra et p. 1377, 25*). *al.* CIL III 12038, 5 (*a. 195*) summa quam -lit *eqs.* (COD. Theod. 6, 4, 3. *et al. cf.* COD. Iust. 2, 4, 9 [*a. 241*] quantitatem [*al.*]). COD. Iust. 10, 8, 1 (*a. 216*) poenam (PAVL. dig. 40, 1, 12 *al.* COD. Theod. 2, 9, 2 [= Iust. 2, 4, 40]. *et al. cf.* COD. Theod. 13, 5, 30 multam [*al.*]. *v. et l. 60. 61*). 4, 44, 1 (*a. 222*) pretii nomine. *al.* AMM. 22, 6, 1. AMBROSIAST. in II Cor. 9, 6 cui extorquetur ut -at (*sine obi. ut et* CASSIOD. var. 1, 14, 2). CLAVD. 24, 103. COD. Theod. 5, 14, 30 debitum canonem (*al.*). 5, 17, 2 (= Iust. 11, 64, 2) libram auri (poenae nomine *add. Iust.*). 6, 4, 13 pr. (*syn.* expendat, exhibeat). 6, 4, 20 multae ... nomine (7, 8, 7 *al.*) dimidium ... pretii (*syn.* exsolvere). 7, 7, 4 per annos singulos (*al.* 8, 5, 58 [= Iust. 12, 50, 17] per singula capita [8, 5, 59. CASSIOD. var. 4, 47, 3 per unum equum]. *cf.* COD. Theod. 10, 19, 6 pro singulis hominibus [*al. v. et l. 44*]). 10, 20, 13 (= Iust. 11, 8, 10) lotas ... metaxae ... species (*al.* [*cf.* COD. Iust. 11, 48, 20, 2 reditus ... in speciebus]. *cf.* 11, 9, 1 vestes. *et al.*). NOVELL. Marc. 3 pr. debitas functiones (CASSIOD. var. 5, 39, 5 *al.* COD. Iust. 11, 48, 23, 5 *al.*). SEDVL. op. pasch. 3, 26 p. 252, 5 tributum ([*carm. pasch. 3, 315* solvere]. *et al. cf. l. 80*). CASSIOD. var. 9, 10, 2 stipendia. *al.* GREG. TVR. Franc. 10, 21 p. 434, 14 CIL III 9673. 9674. *et al.* *adde*: TERT. anim. 35, 1 (*trop., cf. l. 80*) quotiens minus quid -lerit *anima*. *p. pr. m. pro subst.*: COD. Theod. 12, 1, 173 (= Iust. 10, 22, 1, 1) ut securitatibus nomen -entis ... conprehendatur. *p. p. p. n. pro subst.* (*cf. p. 1373, 76*): AMM. 17, 10, 4 securitates accipiens pro -latis. COD. Theod. 1, 10, 8 summam -latorum. CASSIOD. var. 5, 14, 3 -latorum ratio.

Ⓑ *add.* '*quo*': *dat.* (*rei; personae: l. 79. 81. p. 1377, 8 al.*): LEX agr. (CIL I² 585) 70 ⟨pequ⟩niam (*cf. p. 1377, 8*) populo ... in⟨ferto⟩. COLVM. 1, 1, 11 (*trop., cf. l. 72*) nec minore fide ... tributum (*cf. l. 69*) nobis -lerunt Lysimachus et Eubulus *eqs.* TAC. ann. 13, 31, 2 sestertium quadringenties aerario -latum est (PLIN. epist. 2, 11, 19 *al.* PS. ASCON. Verr. p. 236, 21 COD. Theod. 5, 16, 30 *al.* COD. Iust. 10, 72, 7 [*a. 383*]. *al.* CASSIOD. var. 3, 25, 1 [*plur.*]. CIL VI 7788, 15 *al.*

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

[v. et l. 26]. cf. LEX met. Vipasc. frg. Bruns font.⁷ p. 294, 7 fisco [*v. vol. VI 1, 825, 30. 58. adde e. g.* COD. Iust. 9, 20, 6 (*a. 287*). COD. Theod. 3, 30, 4]. IVS colleg. eborar. [CIL VI 33885] 26 arcae [XII 4354, 14 *al.* COD. Theod. 11, 28, 17]. COD. Theod. 1, 6, 9 fisci viribus [INSCR. christ. Diehl 537 *al.*]. 9, 17, 2 pr. fisci rationibus [*al.* INSCR. christ. Diehl 828]. 9, 21, 7 monetis fiscalibus [*al.*]. 12, 6, 17 [= Iust. 10, 72, 7] sacris thesauris [*al.*]). SCAEV. dig. 33, 1, 21, 5 ut ... ad studia ... fratris tui -as matri eius annua tot. 33, 8, 23 pr. pecuniam heredibus (PAPIN. dig. 40, 4, 47 pr. *al.*) patroni (PAVL. dig. 40, 4, 53 [*syn.* soluta sit]. *et al.*). TERT. praescr. 30, 2 ecclesiae (INSCR. christ. Diehl 3836 Ab *al.*). ARNOB. nat. 5, 19 p. 190, 23 ⟨deae⟩ stipes -unt ut meretrici. RVFIN. hist. 6, 3, 9 sibi obolos (φερομένοις). COD. Theod. 1, 32, 31 largitionum nostrarum conditis (5, 16, 29 privatis l. [*syn.* pendantur]. *al.*). 2, 18, 3 quintam portionem rei p. eius civitatis (CIL XIV 374, 5 [*aet. Diocl.?*]. *passim [v. Dessau, Ind. p. 671]. cf.* COD. Theod. 5, 15, 20 [= Iust. 11, 65, 4 pr.] ratiociniis publicis. COD. Iust. 1, 3, 22 [*a. 445*] publicis calculis [*al.*]. 11, 69, 2 pr. [*imp. Zeno*] publico [*al.*]. CIL VI 34623, 8 populo. *et al.*). 6, 4, 7 urbis Romae horreis (*al.*). 6, 4, 13, 4 viribus (*cf. l. 4*) ... nostrae urbis. *al.* VICT. VIT. 3, 11 domui regiae (*syn.* exsolvere). CASSIOD. var. 9, 10, 3 (*trop.*) gloriam ... nostrae largitati (*syn.* pendere). CIL III 2107, 6 decuriae. VI 13618, 7 virginib(us) Vestalibus (INSCR. NSc. 1919 p. 318 n. 56 [*s. II^ex.*]). 14672, 7 pontificibus. XI 136, 8 convibio veteranorum. *et al.* in *c. acc.* (*cf. l. 34*): LEX Vrson. (CIL I² 594) 72, 31 quotcumque pecuniae stipis nomine in aedis sacras datum -latum erit. LIV. 10, 46, 6 captivae pecuniae in aerarium -latae (*al.* VELL. 2, 40, 3. S. C. de aedif. [CIL X 1401] 1, 13 *al.* PAVL. dig. 18, 1, 52 LAMPR. Alex. 24, 3. *et al. cf. l. 29. 32*). ITALA gen. 47, 14 (Aug. quaest. hept. 1, 159 = VVLG.) pecuniam in domum (aerarium *Vulg.*) Pharaonis. VVLG. IV reg. 12, 4 in templum domini (*al.*). Esth. 4, 7 *al.* COD. Theod. 5, 12, 1. in *c. abl.*: MAVRIC. dig. 49, 14, 15, 6 pecuniam in (*del. Momms.*) aerario ... -ri (CIL VI 14190, 9. 15048, 2. 29918). TAB. cer. Dac. 13 (CIL III p. 951) int. 10 in ... societate. PVBLIC. Aug. epist. 46, 18 ut ... aurum ... -retur in thesauris (in thesauros AVG. epist. 47, 3) domini. COD. Iust. 1, 27, 1, 19 in scrinio praefectorum. CIL VI 13150, 10 in aede Saturni.

Ⓥ *de rationibus (testamento: l. 40) i. q. referre (c. dat.: l. 41. in c. acc.: l. 39 al.)*: CIC. Flacc. 20 quam ... facile falsas rationes -re et in tabulas ... referre soleant *Graeci*. CATVLL. 68, 122 *nepos* nomen testatas -lit (*i.* '*-ri iussit*') in tabulas. COLVM. 1, 7, 7 nec conditum *frumentum* cum fide rationibus -unt *servi* (SVET. Iul. 47 *pretium*. Vesp. 22 summam [SCAEV. dig. 40, 7, 40 pr. *cf. l. 43*]). PETRON. 53, 8 quicunque ... mihi fundi empti fuerint ..., in rationes meas -ri vetuo (IVLIAN. dig. 34, 3, 12 *summas*). *inde i. q. imputare (c. dat.)*: CIC. Flacc. 45 celavit *pecuniam* suos civīs ultroque iis sumptum -lit. SCAEV. dig. 33, 2, 32, 4 quod amplius fuerit, rationibus heredis *mei* ... -atur.

Ⓦ *in re militari i. q. introducere (de motu mere locali [aliter p. 1379, 68]. dub.*: CAES. civ. 2, 42, 1 eo signa -ri [ferri *Paul, Klotz, Meusel*] iubet. 3, 67, 1 eo signa legionis -lata *esse* [signo l. -lato *codd.*, lata *Paul*]): CIC. leg. agr. 2, 86 (*trop.*) tunc illud vexillum Campanae coloniae ... Capua⟨m⟩ a decemviris -etur. BELL. Alex. 54, 2 XXX legio signa (*cf. l. 49. 50*) Cordubam -rt (LIV. 6, 28, 2 ad portam Collinam. 10, 42, 3 in urbem [*an ad p. 1379, 68?* 37, 32, 11 *al.*]).

b *de animant.*: **α** *generatim*: ① *aliquem*: Ⓐ *c. obi. nudo (de bestiis)*: VARRO rust. 1, 12, 3 bestiolae, si quae prope nascuntur et -untur (*sc. in aedificium*). VELL. 2, 87, 1 -lata aspide (*in carcerem*). PLIN. epist. 8, 20, 8 quasi -lata et inposita *pecora in insulas*. PAVL. NOL. carm. 1 praef. ficedulas.

Ⓑ *add. dat. (de bestiis: l. 66. 69. subi. res: l. 71. c. gerund. praedic.: l. 78)*: OV. met. 9, 272 *Herculem Iuppiter* radiantibus -lit astris (15, 846 animam *Caesaris*. SCHOL. Germ. Bas. *saepe. aliter p. 1381, 30. cf.* PLIN. paneg. 11, 2 sideribus [SCHOL. Germ. Bas. 61, 8]. AVIEN. Arat. 107 aethrae [442]. 629 caelo [SCHOL. Germ. Bas. 75, 7]). SEN. Herc. f. 556 Mors ... gentes ... mānibus -lit (*Hom. A 3* Ἄιδι προΐαψεν). 821 *canem* (*i. Cerberum*) -limus orbi. LVCAN. 5, 801 tandem ... -lata carinae est *Cornelia*. 6, 760 stupet -latus mundo ([COMMENT.: miratur lucem renatus]. TERT. uxor. 1, 7 l. 8 *deus* nos [*opp.* educat]). PLIN. nat. 10, 32 si tecto -antur *corvi*. VAL. FL. 1, 281 *aries Phrixum* -lit undis ([*i. Colchos abstulit*]. *cf.* AVIEN. orb. terr. 789 ne monstrigenis ... -at aestus fluctibus. AVSON. 441, 1 p. 390 P. -lerat fluvio ... fuga ... catervas). 2, 565 socios fraternis moenibus -r (PAVL. NOL. carm. 19, 52 *apostolos* [*i. misit. cf.* 19, 49 urbibus]). STAT. silv. 4, 2, 2 *Vergilius* Aenean Laurentibus -lit arvis (*describendo scil.*). TAC. ann. 11, 35, 2 *Claudium* castris -rt (12, 69, 2). 14, 5, 3 Agrippina ... villae suae -rtur. 15, 64, 4 balneo -latus *Seneca* (*al.* PLIN. epist. 7, 1, 6). HIL. in Matth. 1, 6 (= CAES. AREL. serm. 222, 2 p. 833, 24) Iudaeam relinquens ignoranti eum saeculo colendus -rtur *Christus*.

Ⓒ *add.* quo, *praep.*: quo: LIV. 38, 37, 3 (*trop.*) quo velut tempestas eos *Gallos* populantes -ret (*i. immitteret. cf. p. 1378, 1*). FRONTIN. strat. 2, 5, 4 quo ut primum -lati sunt *elephanti*. *praep.*: in *c. acc.* (*rerum necnon animantium*): CIC. Mil. 75 mortuum se in domum eius -laturum (*cf. p. 1378, 11*). CAES. Gall. 6, 30, 4 *Ambiorigem* in equum quidam ex suis -lit (*i. imposuit* [imp- *β*]). LIV. 4, 33, 11 -rt pavidos fuga in mediam (*cf. l. 74*) caedem (*i. immittit. cf.* 5, 43, 3 *locus superior eos* in hostem. 31, 42, 9 multos ... error ... in ... equites. *cf. p. 1377, 80*). 24, 42, 5 Scipio lecticulā in aciem -latus. TERT. cult. fem. 2, 1, 1 (*de pudicitia*) -lato in nos et consecrato spiritu sancto. AVIEN. orb. terr. 204 pecoris cursu ... in aequor Inachis (*i. Io*) -lata est. VVLG. gen. 8, 9 *columbam* in arcam. ad: LIV. 38, 10, 6 (*in imag.*) quae *tempestas* ad Antiochum eos (*sc. tamquam navem*) sicuti in scopulum -lisset. TAC. hist. 1, 33, 1 *Otho* ad ignaros *sella* -latus. *cf.* APVL. met. 9, 20 amatorem ... -rt adusque dominae cubiculum.

Ⓘ *part. corp. (cf. p. 1377, 62. 1380, 32)*: Ⓐ *moventur ab aliis (c. dat. praeter l. 12* [in *c. acc.*]): CVRT. 8, 2, 8 tabernaculo corpus ... iussit -ri (ASCON. Mil. p. 32, 5 in curiam [*al.*]. SVET. Aug. 100, 2 urbi). AMM. 29, 5, 42 caput ... avulsum ... urbi -latum est. Ⓑ *moventur a se ipsis*: manum *sim.* (*c. vi hostili v. p. 1380, 32. add. dat.: l. 19. 20. 21.* in: *l. 16. 18.* huc: *l. 17*): ITALA exod. 4, 6 (Lugd.) -es manum tuam in sinu tuo ([εἰσένεγκε, *Vulg.* mitte. 4, 7]. VVLG. Ioh. 20, 27 -r digitum tuum huc [(φέρε, *syn.* affer. *cf. p. 1373, 56*). SVLP. SEV. Mart. 17, 6 ei *furenti* ... in os]. CONC.^S I 5 p. 317, 22 Thomas ... carni domini [*Migne 83, 1272^B* προσενεγκών]. IORD. Rom. 121 Scaevola ... focis -lit m. [*Flor. epit. 1, 10, 5* inicit]). DRAC. laud. dei 3, 434 *dux* tormentis -lit artus. pedem, *inde* gradum *sim.* (*c. vi hostili v. p. 1380, 48. de bestiis: l. 31. add. dat.: l. 28. 29. 33. abl.: l. 27.* in *c. acc.: l. 24.* huc *sim.: l. 24. 25. 26 al.*): PLAVT. Amph. 733 neque meum pedem huc (*cf. l. 26. 34*) -li ... in aedīs ([Men. 819]. Mil. 141 quo [*cf. l. 31*]. CIC. Caecin. 39 p. cum -lero *in possessionem meam*. HOR. epod. 16, 58 huc. PROP. 1, 18, 12 non altera nostro limine [*abl. loci, cf. Löfstedt, Synt. I² 286*] formosos -lit ... p. PLIN. nat. 28, 103 SIL. 6, 602. CELS. dig. 41, 2, 18, 2 finibus. GELL. 7, 10, 2 Athenas. PRVD. psych. 671 moenibus. PAVL. NOL. epist. 41, 3 p. 358, 21 [*trop.*] ut parcius ... -am verbi p. *al.*). LVCR. 6, 758 locus ... quadripedes ... quo simul ac vestigia ... -lerint. VERG. georg. 4, 360 qua iuvenis gressus -ret ([GLOSS. IV 101, 24 iniret vel inportare⟨t⟩]. SEN. Herc. O. 717 thalamis. SIL. 6, 458. MAX. TAVR. serm. app. 13 per ... vias). SEN. Oed. 548 huc ut sacerdos -lit ... gradum (*v. vol. VI 2, 2147, 41*). *alia (de bestiis: l. 42. de gestu: l. 44. c. dat.: l. 38. 39 al.* in *c. acc.: l. 37.* illuc: *l. 40*): LIV. 8, 27, 6 cum corpora nuda -lissent in civium coetum (AVG. in euang. Ioh. 50, 4 c. ... suum *Christus* -lit caelo [*opp.* abstulit]). VAL. MAX. 4, 6, 3 quin ... Plautius et Orestilla ... gestientes vultus tenebris -lerint (*sc. secum [v. p. 1374, 14]. cf.* IVV. 6, 340 quae psaltria [*i. Clodius*] penem ... illuc [*in templum Bonae Deae*] ... -lerit [*cf. p. 1381, 12*]). MELA 3, 84 ossa *Phoenix* ... arae bustis -ens. APVL. met. 9, 4 totum caput -ens *vaso*. AMBR. bon. mort. 5, 16 *anima* caelo volatus suos -at. PHYSIOGN. 76 p. 99, 11 cum humeri moderate ... -untur ([*gr. p. 400, 2* ἐν τοῖς ὤμοις ὑποκινούμενος]. *cf.* 85 p. 114, 4 qui cum incedunt bracchia -unt *eqs.*).

Ⓘⓘⓘ *mediopass. (cf. p. 1380, 58. de anima: l. 49. fere i. q. temere vel forte impelli, incidere sim.; i. q. se conferre: l. 54. add. dat.: l. 48. 52. 53 al.* in *c. acc.: l. 50. cf. l. 56*): LVCR. 3, 680 si ... nobis -ri solitast animi ... potestas tum cum gignimur *eqs.* LIV. 6, 6, 4 fugientium ... agmen repente -latum in urbem (22, 31, 4 in insidias. 22, 47, 6 in mediam ... aciem [23, 33, 5]. 27, 33, 2. 32, 15, 14 SVLP. SEV. chron. 1, 15, 3 *al.*). CVRT. 4, 12, 14 velut -lati temere praesidiis. SIL. 5, 631 stagnis. 14, 156 Beryae. VAL. FL. 7, 372 nocti ... -rtur opacae (*i. tenebris noctis se committit*). STAT. Theb. 1, 386 reclusis -rtur portis (*i. se confert, intrat. cf.* 2, 727 Parthaonis arvis. 5, 241 thalamis. SVET. Nero 42, 2 spectaculis theatri). APVL. met. 4, 14 domum ... Democharis -latus. SIDON. epist. 1, 7, 11 accuratum ... lautumiis.

Ⓘⓥ *reflexive (cf. p. 1375, 61. 1380, 66. aliter p. 1381, 39)*:

Ⓐ *absol. (significanter de saltando vel cum iactatione incedendo exceptis l. 63. 64. c. acc. praed.: l. 63* [ut: *l. 62*]): PLAVT. Mil. 1045 viden tu ignavum, ut sese -rt? Persa 307 subnixis alis me -am. 806. Pseud. 911 magnifice (DON. Ter. Ad. 380 ut luxuriosum ... servum). 1274. VERG. Aen. 4, 142 -rt se socium Aeneas. APVL. met. 1, 22 -li me (*i. intravi*). PRVD. psych. 182 quo se ... iactantius *Superbia* ... -ret.

Ⓑ *c. dat. (de bestiis: l. 66. 76. add. acc. praed.: l. 81)*: VERG. georg. 2, 145 (= Aen. 9, 53) equus campo sese arduus (*cf. l. 68. 75. p. 1380, 70*) -rt. Aen. 5, 622 Dardanidum mediam (*cf. l. 74*) se matribus -rt *dea*. 11, 36 Aeneas foribus sese -lit altis (SIL. 10, 430 arduus. *cf.* SEN. dial. 3, 8, 2 cum *hostis* ... portis se -lit [*v. et l. 54*]). LIV. 33, 16, 8 frequenti concilio. VELL. 2, 74, 4 se ... flammae -lit (*i. iniecit*). SEN. Herc. O. 95 Bacchus et Perseus deis iam se -lēre. LVCAN. 10, 58 se ... Cleopatra ... -lit Emathiis ... tectis (*cf.* VAL. FL. 5, 456 penetralibus. CLAVD. 17, 124 Ligurum ... moenibus [*i. Mediolano*]). VAL. FL. 1, 488 ubi se mediae ... carinae -lit (STAT. Theb. 1, 201 m. sese arduus -rt ... deis. *cf. l. 1. 67. p. 1379, 7 al.*). SIL. 15, 536 vastis ... oris. 16, 138 vallo. TAC. hist. 4, 66, 2 agmini. SVET. Iul. 81, 3 avem ... curiae se -entem. APVL. met. 6, 1 *Psyche* pulvinaribus sese proximam -lit. TERT. paenit. 7, 4 (*trop.*) evasimus semel: hactenus periculosis nosmet -amus. ARNOB. nat. 1, 60 p. 41, 24 an aliter potuit *deus* ... -re et commodare se mundo ...? ZENO 2, 17, 3 p. 448^C (*bis*). *nota*: SIDON. epist. 1, 7, 11 se ... exornatum ... iudicibus -lerat (*i. ostenderat*).

Ⓒ *add.* '*quo*': *adv. pron.*: CIC. Sulla 53 in iis regionibus quo se Catilina -bat (CATVLL. 68, 71 molli ... pede. LIV. 1, 21, 3.

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Tert. paenit. 2, 6 [*trop.*]. *cf.* Liv. 6, 8, 6 quocumque). Tert. carn. 19 l. 36 eo (*sc. in vulvam*) se -lit *spiritus* (*syn.* descendit). Avien. orb. terr. 513 huc (*Dionys. perieg. 365* ἔασιν). *acc. direct.*: Apvl. met. 2, 2 repente me ... forum cupidinis -li. *praep.*: in *c. acc.*: Porc. Lic. carm. frg. 1, 2 Poenico bello secundo Musa ... -lit se bellicosam in Romuli gentem. Cic. Vatin. 31 in templum. Pis. 55 in urbem (Heges. 5, 29, 1 p. 368, 11). Liv. 5, 43, 8 in mediam (*cf. l. 9*) contionem. inter: Liv. 1, 13, 1 i. tela volantia. per: Verg. Aen. 1, 439 *Aeneas* -rt se ... p. medios (Serv.: figura est; nam planum fuerat 'mediis se -rt'. *cf. Hom. η 40* ἐρχόμενον ... διὰ σφέας). super: Ps. Matth. euang. 29 puer ... -lit se s. humerum Iesu.

β speciatim de sepultura i. q. condere, humare (etiam de rebus sepulcro inclusis: Plin. nat. 36, 131 vestes et calciamenta -lata mortuis. Scaev. dig. 34, 2, 40, 2): (I) *c. obi. nudo*: Lex Vrson. (CIL I² 594) 73, 10 si adversus ea mortuus -latus positusve erit (Qvint. decl. 369 p. 405, 24 Pompon. dig. 11, 8, 3, 1 *al.* Cod. Iust. 6, 37, 14 [*a. 286*]. *et al.*). CIL I² 1813, 6 nisi quorum nomina ins(cripta) s(unt) -etur nemo. Cic. leg. 2, 55 tanta religio est sepulcrorum ut extra sacra et gentem -ri fas negent esse (*cf.* 2, 64 [*ex leg. Solon.*] ne quis ea *sepulcra* deleat neve alienum -at [*cf.* CIL V 1497, 4 ossa aliena]. Call. dig. 11, 7, 41 cum extranei -antur [*cf.* CIL VI 34623, 7 corpus extraneu⟨m⟩ (*al.*). XIV 766, 8 exterum nomen. suppl. Ost. 4821, 10 corpus exterum]. Vlp. dig. 11, 7, 6 pr. alios [*cf.* CIL XIV 1828ª, 4 ⟨co⟩rpore aliut]. *et al.*). CIL XIII 8648, 4 (*s. Iin.*) ossa -re licebit (VI 10293 [*a. 29*]. Test. Galli [CIL XIII 5708] 2, 1 Gaivs dig. 11, 7, 9 CIL VI 34387 *al.* CE 1060, 2 [*syn.* condidit]. *cf. l. 49. 67*). Vlp. dig. 7, 1, 17 pr. *al.* CIL V 1345, 7 -ri humarei liceat (*v. vol. VI 3, 3121, 9. adde* Inscr. NSc. 1938 p. 62). 6186, 6 (= Inscr. christ. Diehl 2019) si quis ... aliquem corpus -lerint (*al. cf. l. 23 sqq.*). VI 17949, 5 -tolerun⟨t⟩ D. Flaminium. 38714, 5 -latus iussu L(uci) n(ostri). *et al.*

(II) *add. 'quo'*: Ⓐ *adv. pron.*: CIL I² 834 locus monumento quo ipse postereique eius -rentur publice datus est (Cic. Phil. 9, 17 [*formula S. C.*]. Nep. Paus. 5, 5 eodem ... quo. Edict. praet. Vlp. dig. 11, 8, 1 pr. quo quave ..., eo eave. *al.* Tert. resurr. 37 p. 80, 3 CE 1054, 2. *et al.*). Pompon. dig. 11, 8, 3, 1 eo (*al.* CIL XII 4966 add. p. 852 Inscr. NSc. 1938 p. 62. *cf. l. 35. 36*). Gaivs dig. 11, 7, 9 alio (Vlp. dig. 30, 53, 7). Vlp. dig. 11, 7, 10 illo (*al.*). CIL X 4294, 5 hóc (5921, 6). *cf.* ibi *sim.*: Pompon. dig. 19, 1, 6, 3 antequam mortuus ibi -atur (Porph. Hor. sat. 1, 8, 11/12). Call. dig. 11, 7, 41 loci, ubi mortuus -rtur. CE 1579, 1 hIc ego sum -lata (CIL VI 27627, 11).

Ⓑ *praep.*: in *c. acc.*: CIL I² 1362 ⟨nolo in monumentu⟩m -an⟨tur ...⟩ (III 9450, 7 VI 22915, 10 X 3005, 8. *et al.*). Cic. nat. deor. 3, 84 mortuus *Dionysius* in ... rogum -latus est (*cf. l. 63*). Test. Dasum. (CIL VI 10229) 91 praedium in quo⟨d ... reliquiae⟩ meae -latae fuerint (Scaev. dig. 11, 7, 46 pr.). Epist. donat. Artemid. (CIL VI 10241) 21 in ... possessionem earum ollarum ... ossa ... -re (Cod. Iust. 3, 44, 2 [*a. 216*]). Gaivs inst. 2, 6 mortuum -entes in locum nostrum (Vlp. dig. 11, 7, 4 in alium l. [*al.*]. *ibid.* in eum l. ..., in quem [*al.*]. *al.* CIL XII 4956, 5 in hunc l.). Scaev. dig. 11, 7, 46, 1 in hereditarium fundum (*al.*). Vlp. dig. 10, 3, 6, 6 in sepulcrum (*al.* Vvlg. II par. 34, 28 *al.* CIL III 7577, 5 *al.*). *et al.* in *c. abl.*: CIL I² 1212, 6 in hoc monumento neminem -rI neque condI licet (VI 1073, 8. 1949, 8. 10284, 6. 10562, 8. 12389, 10. 22166, 4. 22625, 5. *v. et p. 338, 75*). Florent. dig. 11, 7, 42. Pavl. sent. 1, 21, 7 in his *locis*. 1, 21, 9 in ... sarcophago vel solo. Tert. resurr. 27 p. 65, 9 sepulcro in quo *caro* ... fuerit -lata. CIL V 3072, 1 in ea arca. VI 25393, 12 in hoc tumulo. intra: Lex Vrson. (CIL I² 594) 73, 4 ne quis i. fines oppidi ... hominem mortuom -rto *eqs.*

Ⓒ *dat.*: Sen. dial. 6, 3, 2 ut ... -lit tumulo *filium* (Tac. ann. 3, 4, 1 *al.* Ivst. 11, 15, 15). Plin. nat. 7, 34 Eutychis ... rogo -lata (7, 142. *cf. l. 46*). Svet. Aug. 101, 3 Iulias ... vetuit sepulcro suo -ri (Calp. decl. 18 p. 18, 1 Itin. Alex. 30 Capitol. Opil. 5, 2 *al.* Ps. Avr. Vict. epit. 40, 3). Cal. 15, 1 Mausoleo. Dom. 17, 3. Epist. Donat. Syntroph. (CIL VI 10239) 25 ⟨ossa⟩ ... hortis.

2 *vi adversativa praep. 'in' i. q. immittere, iaculari sim. (fere in re militari)*: a *de rebus*: α *in universum (c. obi. nudo vel c. dat.; add.* per: *l. 78*): Cic. Catil. 3, 22 qui ... deorum templis ... sunt funestos ... ignes -re conati (Lvcr. 5, 1246 hostibus. Caes. Gall. 7, 22, 4 aggeri. *al.* Verg. Aen. 9, 522. Liv. 10, 12, 8 castellis. 35, 11, 11. 43, 18, 7 Sen. epist. 94, 61 Tac. hist. 3, 30, 2. *et al.*). parad. 28 tectis sceleratas faces -bas, *Catilina* (Verg. Aen. 7, 337 Liv. 4, 33, 4 Val. Fl. 1, 798 Tac. hist. 3, 47, 3 Flor. epit. 2, 6, 56). Val. Fl. 2, 30 cum ... urbibus Aetnam -lit *Neptunus* ora *Typhoei* premens. Sil. 4, 784 Tarpeis -rs incendia tectis (*v. p. 860, 19*). Anth. 847, 4 *Caesar* -lit ... per civica viscera ferrum (Prvd. perist. 10, 502 chirurgos meis ... costis). *fort. add.*: Acc. trag. 670 *Herculi* in monte Oetaeo ⟨sunt?⟩ -latae lampades.

β in re militari (cf. et l. 71. 72): signa (*absol.: e. g. l. 84. p. 1380, 1. c. dat.: e. g. l. 84. p. 1380, 4. 5.* adversus, contra: *p. 1380, 6.* in *c. acc.*, eo, per: *p. 1380, 2. 3. 9*): Cic. Flacc. 5 Catilinam s. patriae -entem (Phil. 5, 23). Mil. 74 castris, exercitu, s. -endis. Caes. Gall. 1, 25, 7. 2, 25, 2 milites s. -re ... iussit (Liv. 3, 60, 8. *et al.*). 2, 26, 1 conversa s. in hostes ([Bell. Afr. 82, 4. *et al.*]. Liv. 3, 19, 7. 6, 29, 2 *al.*). 7, 76, 4 eo s. -ri Caesar ... iubebat. *al.* Bell. Afr. 69, 2 hostibus. Sall. Iug. 56, 5 Nep. Dat. 6, 6. Ov. Pont. 4, 7, 28 Getis. Liv. 2, 53, 1 *portae* (*al.*). 2, 59, 2 munimentis. 4, 18, 5 dictator dextro cornu adversus (40, 32, 4) Faliscos, sinistro contra Veientem ... Quinctius -lit s. *saepe*. Cvrt. 4, 6, 13 recedentibus. Sil. 1, 452 Frontin. strat. 2, 1, 9 Tac. ann. 14, 30, 2 Flor. epit. 1, 22, 3. 2, 17, 6 per Pyrenaeum iugum. *al.* Paneg. 7, 8, 4 Amm. 25, 1, 17 Clavd. 23, 10 *al.* *alia (absol. vel c. dat.*; in *c. acc.: l. 15.* usque ad: *l. 16.* adversus: *l. 21*): Cic. Phil. 14, 27 Hirtius ipse aquilam quartae legionis cum -ret. Nep. Hann. 2, 2 ut *Antiochus* ... arma conatus sit -re Italiae (*v. vol. II 596, 83. adde* Sen. benef. 7, 19, 9 Cvrt. 7, 7, 11 *al.* Sil. 12, 16. 15, 529 Tac. dial. 17, 4 ann. 13, 25, 4 Ampel. 46, 7 Svlp. Sev. chron. 2, 14, 4. *add.* in *c. acc.* [*vi potius locali*]: Liv. 7, 31, 9 Plin. nat. 6, 160). Liv. 8, 38, 2 ut vallum usque ad stationem Romanam -rent *Samnites* (*i. proferrent*'). Val. Max. 5, 6, 1 *hastas*. Val. Fl. 6, 387 falcatos -rt Ariasmenus axes (*i. currus*). Plin. paneg. 16, 5 ut ... -latas sibi non classes nostras sed terras ipsas arbitretur. Clavd. 21, 190 non classica Francis -limus. *mediopass.* (*cf. infra l. 58*): Liv. 36, 44, 8 adversus quam *navem* ... duae *naves* ... cum -rentur. bellum (pugnam *sim.*) -re *v. p. 1387, 15.*

b *de animant. (bestiis: l. 53. 56. fere in re milit.)*: α *aliquem (c. obi. nudo vel add. dat.; c. acc. praed.: l. 30)*: Verg. Aen. 10, 634 Arcadas, insuetos acies -re pedestrīs (Lvcan. 3, 498 Tac. ann. 2, 17, 3. *cf.* Tac. ann. 4, 73, 1 exercitum ... Frisiis. 13, 53, 3 legiones alienae provinciae). Sil. 4, 231 Scipio ... -rt cornipedem (15, 725 turmis). 9, 273 Servilius ... Picentīs Vmbrosque -re iubetur. Stat. Ach. 1, 46 (*metaph.*) *Paridis* vela ... sequi cunctasque -re sorores (*i. Nereidas*). Prvd. c. Symm. praef. 84 hydrum ... arsurum mediis -lit ignibus (89).

β part. corp.: Ⓐ manum (*cf. p. 1378, 14. c. obi. nudo [e. g.* Vlp. dig. 37, 14, 1] *vel c. dat.* [*gerund.*: Vlp. dig. 43, 24, 7, 5 Cypr. epist. 28, 2 p. 546, 2]. *add.* in *c. acc.*: *l. 35.* intra: *l. 37.* super: *l. 41*): Ov. Ib. 612 Icarus, in quem -lit armatas ebria turba manus (Hil. in Matth. 21, 11 Svlp. Sev. chron. 1, 35, 5). Liv. 45, 5, 7 incestas m. ... intra terminos ... templi. Val. Max. 3, 6, 1 Punicis exercitibus manus -lit *Scipio*. Plin. epist. 9, 13, 2. Svet. Cal. 51, 3 sibi (Vlp. dig. 47, 2, 36 pr. *al.* Cod. Iust. 9, 50, 1 pr. [*a. 226*]. Avg. civ. 1, 22 p. 37, 18 D. *al.*). Men. dig. 49, 16, 6, 1 *al.* Tert. idol. 7 p. 36, 21 *al.* Itala I reg. 24, 7 (Aug. civ. 17, 6 p. 218, 30 D.) super eum ([ἐπενέγκαι, *Vulg.* mittam]. Vvlg. Ezech. 38, 12 Orig. in Matth. ser. 41 p. 82, 17 K.). Porph. Hor. carm. 1, 17, 24/25 Cypr. hab. virg. 15 p. 198, 12 Paneg. 3, 5, 5 Optat. 2, 25 p. 62, 1 *al.* Amm. 22, 8, 18. *et al.* *in tit.*: CIL III 3403, 10 V 1497 VI 5175, 5. 14099, 8. 20459. 26488 CE 1799 Inscr. NSc. 1915 p. 159 c. *inde transl. ut vid.*: Tert. praescr. 38, 6 ut nos adulterum stilum -lisse videamur scripturis.

Ⓑ pedem, *inde* gradum (*cf. p. 1378, 21. add. dat.: l. 50.* in *c. acc.: l. 51. 52*): Liv. 7, 8, 3 clamore renovato -unt pedem (10, 33, 4. 28, 22, 15. Cvrt. 7, 9, 10 turbatis [8, 14, 15]. Epit. Alex. 57 hostilem p. in ... agrum). Liv. 2, 65, 5 audent ultro gradum -re (*v. vol. VI 2, 2144, 57* [in *c. acc.*: Liv. 30, 34, 3]). Ⓒ *alia (c. dat.: l. 53. 55.* in *c. acc.: l. 54. 56*): Ov. hal. 54 *leo* adversis -rt sua pectora telis. Lvcan. 4, 164 faciem pugnae voltusque -rte minaces. Sil. 17, 415 in primas ... turmas ... membra -rt. Coripp. Ioh. 6, 32 iugulos -re neci. *adde*: Avien. Arat. 1189 *scorpius* totas in membra ... *Orionis* chelas -lit (*Arat. 641* οὔτα).

γ mediopass. (cf. p. 1378, 46. de bestiis: l. 61. 64; add. dat.: l. 64. 65. in *c. acc.: l. 60*): Cic. Font. 44 infestis prope signis -untur (-ser- *cod.*) Galli ⟨in⟩ M. Fonteium (Liv. 4, 33, 7 effreno equo in medios [*cf. l. 71*] ignes. 23, 27, 6. 31, 22, 2. 31, 37, 3. 42, 10, 7 *lucustae* in Apuliam). Verg. Aen. 4, 545 an Tyriis ... stipata ... -ar? (insequar *l. v. ap.* Serv.). Liv. 4, 37, 10. 4, 39, 1 impetu (*cf. l. 75*) -lati. 9, 23, 15 *al.* Sil. 4, 596 -latus aquis ... equus. 11, 243. Tac. Agr. 37, 6 praefectus ... hostibus -latus. *et al.*

δ reflexive (cf. p. 1378, 58. de bestiis: l. 69. 70. 72. 79. add. dat.: l. 73. 75. 76 al. in *c. acc.: l. 71.* inter: *l. 77.* per: *l. 70.* eo: *l. 76. c. acc. praedic.: l. 73. 75* [*gerund.: l. 81*]): Cic. Vatin. 4 repente ... te tamquam serpens e latibulis ... tumidis cervicibus -listi (*cf.* Cypr. Gall. num. 688 per arva crinigera cervice leo sese arduus -rt). Verg. Aen. 9, 400 an sese medios (*cf. l. 61*) moriturus in hostes -at ([10, 575 Liv. 3, 5, 7. 28, 15, 5 elephanti ... in m. aciem. *et al.*]. Liv. 7, 17, 5 in ipsos armatos. 24, 16, 1 in hostem). 10, 66 Aenean ... hostem regi se -re Latino. 10, 768 vastis ... armis (*antea* ingreditur). 11, 742 Venulo adversum se turbidus -rt (off- *R*). Liv. 2, 14, 6 impetu (23, 29, 9. *cf. l. 63*). 2, 30, 13 Romanis. 2, 50, 7. 4, 38, 4 eo se -unt *eqs.* 6, 12, 9 effusi stantibus vobis. 9, 27, 10 *equitatum* transverso agmine inter duas acies se -entem. 10, 28, 18 -ens ... se ipse infestis telis. *al.* Val. Fl. 7, 584 fulmineis se flatibus -rt *taurus*. Tac. ann. 1, 64, 1 munitoribus. Amm. 24, 4, 11. 31, 16, 4. Avg. un. eccl. 19, 50 p. 297, 11 qui se ... concremandos ignibus -ant (Svlp. Sev. chron. 2, 30, 5 *al. cf.* Mart. 14, 2 flammis). *nota*: Avson. 417, 52 p. 278 P. ut se -ret *Nemesis* nimiis ... votis (*i. se opponeret*).

B translate: 1 *praevalente notione deferendi seu transmit-*

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tendi vel offerendi: **a** *aliquem*: *i. q. immittere, inducere, ingerere sim.* (*add. dat.*: *l. 6.* in *c. acc.*: *l. 3. 5*): PLAVT. Truc. 573 meretrix meum erum ... sua blanditia -lit in pauperiem. ITALA Matth. 6, 13 (Aug. persev. 6, 12 *al.*) ne nos -as (*εἰσενέγκῃς, Itala al. et Vulg.* inducas) in tentationem. PRVD. c. Symm. 2 praef. 46 me ... -rt lingua periculis. *i. q. deducere, deferre sim.*: VAL. FL. 2, 217 heu vatem monstris quibus -lit ordo *rerum!* PANEG. 4, 27, 1 me ad urbis commemorationem fors quaedam -lit, non rerum ordo deduxit.

b *aliquid*: *α i. q. deferre, afferre, transmittere, communicare sim.* (*c. not. secum ferendi [cf. p. 1374, 14]*: *l. 12. add. dat.*: *l. 15. 17. 21 al.* in *c. acc.*: *l. 16. 17 sqq. 20* [in *c. abl.*: *l. 26*]): CIC. leg. 2, 36 *Clodius* in sacrificium cogitatam libidinem -lit ([*sc. secum. v. et p. 1378, 39*]. *cf.* SEN. Thy. 84 perturba domum -rque tecum proelia *eqs.* TAC. ann. 15, 49, 1 vivida odia -lēre [*sc. ad coniurationem*]. PLIN. paneg. 3, 5 delubris ... puram ... mentem). LIV. 1, 14, 5 tumultus ... repens ex agris in urbem -latus pro nuntio fuit ([31, 36, 11 castris]. *cf.* 22, 28, 12 levis armatura ... pulsa terrorem in succedentem -lit equitem [23, 16, 13 in aciem mediam. CVRT. 9, 1, 18 in ... oppida. 9, 8, 7. *cf. p. 1385, 26*]. CVRT. 5, 4, 29 fremitu ... in castra ... -lato). CVRT. 5, 2, 12 quas *opes* una hora in externi regis manus -lit. STAT. silv. 4, 9, 49 cum bene mane ... -latam tibi dixero salutem (*i. allatam. cf. Vollmer ad l.*). SVLP. SEV. dial. 3, 1, 3 qui haec Orienti -re festinat (*i. divulgare. cf.* EPIST. pontif. 937 Conc.S IV 2 p. 166, 12 haeresis errorem populis [*syn.* intromitti]. VITAE patr. 7, 30, 2 sermones mihi deforis -ens alienos [*syn.* afferat]. GREG. TVR. glor. conf. 60 p. 783, 8 verba in auribus eius).

β vario usu (*c. dat.*: *l. 30. 31.* in: *l. 28*): *i. q. convertere*: STAT. silv. 2, 1, 54 cuncta in cineres gravis -lit hora. *i. q. derigere*: AVIEN. Arat. 53 *Iuppiter* primum Gnidii radium senis (*i. Eudoxi*) -lit astris (*postea* loqui docuit. *aliter p. 1377, 61*). *i. q. suggerere*: TERT. anim. 45, 6 ut *ecstasis* sic nobis sapientiae imagines -at *eqs.* (*an ad p. 1384, 51?*). idol. 21 p. 54, 32 *diabolus* per aures -e⟨n⟩s nobis idololatriam. uxor. 2, 7 l. 16 quae domino non placent, ... utique a malo -untur. GREG. M. moral. 4, 51 *peccatores* perpetranda mala blandimentis -unt. *i. q. exhibere, ostentare sim.*: CONSVLT. Zacch. 2, 13 p. 77, 18 qui figuram -lit prophetarum (*syn.* exhibuit). COD. Theod. 8, 11, 4 (= Iust. 12, 63, 1 pr.) sacros vultus (*i. imaginem imperatoris*) inhiantibus ... populis -emus.

c *reflexive i. q. se immittere, se ingerere, se offerre sim.* (*c. dat.*: *l. 44. 45* [*acced. acc. praed.*]. in *c. acc.*: *l. 42*): CIC. Caecin. 13 versabatur *Aebutius* ... in his rationibus auctionis ... atque etiam se ipse -bat et intro dabat. Balb. 25 ne quis se ... in periculum capitis atque in vitae discrimen -ret. SEN. dial. 9, 4, 2 parcius se -at officiis. GELL. 19, 1, 15 (*ex Epicteto*) *visa animi* vi quadam sua -unt sese hominibus noscitanda. HIER. Didym. spir. 60 p. 150D -rt se quaestio adversus ea quae superius disputavimus (*i. occurrit. cf.* CASSIOD. in psalm. praef. p. 11D locus. GREG. M. in Ezech. 2, 6, 21 sermo). SIDON. epist. 7, 5, 1 multi sese non offerunt solum, sed -unt (*i. ingerunt, obtrudunt*). *et al.*

2 *praevalente notione introducendi*: **a** *aliquid novum inducere, importare sim.* (*cf. p. 1375, 66. subi. res*: *l. 59. 65. 73. c. dat.*: *l. 60. 63 al.* in *c. acc.*: *l. 53 sqq. 61. 64 al.* intra: *l. 67. acc. dupl.*: *l. 76.* eo: *l. 68*): CIC. dom. 104 *Clodius religionem* in meam *domum* -lit? ([*opp.* eripuit]. parad. 23 *v. p. 1385, 11.* off. 2, 76 *Paulus* nihil d. suam -lit praeter memoriam nominis sempiternam. ORAT. imp. Claud. [CIL XIII 1668] 2, 16 in d. consulatum [*v. infra l. 57*] -lit *eqs.* [*v. et l. 61*]. *cf.* VAL. MAX. 5, 6, 5 *Decius Mus* consulatum in familiam suam primus [*v. l. 62*] -lit [TAC. hist. 2, 48, 2 imperium. *cf. l. 70*]). HOR. epist. 2, 1, 157 Graecia capta ... victorem cepit et artis -lit ... Latio (TAC. hist. 2, 3, 1 ann. 12, 61, 1. *cf.* hist. 2, 3, 1 scientia). LIV. 4, 30, 9 novos ritus sacrificandi ... -entibus in domos (PS. AVR. VICT. orig. 3, 3). SEN. contr. 2, 4, 11 *Fabius Maximus* primus foro Romano *artificiosum genus declamandi* ... -lit (CVRT. 4, 14, 24 *Cyrus* imperium [*cf. l. 58*] pr. in Persidem -lit. PLIN. nat. 30, 7. IVV. 6, 299 prima peregrinos ... pecunia mores -lit. SVET. gramm. 2 studium grammaticae in urbem. TERT. adv. Prax. 1 p. 228, 1 Romanae humo. SVLP. SEV. chron. 2, 46, 2 *haeresim* intra Hispanias. *cf. l. 58. p. 1375, 77*). QVINT. inst. 12, 10, 19 Aeschines ... -lit eo (*sc. Rhodum*) studia Athenarum. TAC. ann. 3, 30, 1 consulatum (*sc. in familiam. cf. l. 57*). 3, 55, 3 in senatum ... parsimoniam. 11, 14, 5 inde Phoenicas ... -lisse Graeciae *litteras*. 11, 23, 3. TERT. adv. Prax. 1 p. 228, 13 *Praxeas* prophetiam expulit et haeresim -lit. anim. 1, 6 nec nova -ens daemonia *sapientia*, sed vetera depellens. idol. 3 p. 32, 20 artifices ... diabolus saeculo -lit. *al.* PROB. Verg. ecl. praef. p. 327, 2 *Theocritus* pastores -bat. AVG. civ. 2, 8 p. 62, 8 D. ludos sacris (*cf.* 3, 17 p. 124, 4 scaenicos ludos aliam novam pestem ... moribus -lerunt *dii*). 7, 26 p. 308, 2 templis castratos. *et al.*

b *aliquid in sermonem (scripta sim.) inducere, proponere, statuere sim.*: *α fere i. q. afferre, commemorare, proferre sim.* (*usus saepe a notione, q. e. sub β, discerni nequit [cf. p. 1383, 15]. subi. res*: *p. 1382, 11. fere i. q. statuere, assumere sim.*: *p. 1382, 54. i. q. proponere [c. dat.]*: *p. 1382, 36. i. q. suggerere [c. dat.]*: *p. 1382, 42. add.* de: *p. 1382, 2. 3. 9. 23.* ad: *p. 1382, 4.* ab: *p. 1382, 63. or. recta*: *p. 1382, 24. acc. c. inf.*: *p. 1382, 16. 60. interrog. indir.*: *infra l. 37.* quare: *infra l. 46.* quia: *infra l. 52*): ① *in univ.*: CIC. de orat. 1, 29 Crassum sermonem quendam de studio dicendi -lisse (off. 1, 144. LIV. 39, 11, 6 de ... filio. SEN. dial. 5, 39, 4. VVLG. II reg. 3, 17 s. ... -lit Abner ad sermones Israel dicens *eqs.* CONC.S I 3 vers. Tur. p. 67, 10 -lit ... s. et ... ait [*I 2 p. 53, 7* suscepit, *gr. I 1, 2 p. 38, 27 ἀντελάβετο*]. *cf. infra l. 43*). CAES. Gall. 1, 39, 3 alius alia causa -lata (*i. in medium prolata*) quam sibi ... necessariam esse diceret (PHAEDR. 1, 1, 4 iurgii. *et al.* [*cf. p. 1386, 62*]). civ. 1, 86, 2 cum de loco et tempore ... controversia -retur (*aliter p. 1386, 53*). LIV. 4, 1, 2 mentio primo sensim -lata a tribunis *eqs.* (*v. vol. VIII 775, 48. adde* PETR. CHRYS. serm. 40 p. 313A praefatio ... nostra pastoris boni fecit et -lit m.). QVINT. inst. 6, 3, 92 falsam fabulam -lerat. GAIVS inst. 4, 60 deinde -atur iuris contentio his verbis '...' (*cf.* GELL. 7, 2, 12 -rt deinde verba haec ... '...' *et al. cf. l. 24*). VLP. reg. 29, 3 cum *lex Papia Poppaea* -lerit iam posse *libertas* ... testari (*c. acc. c. inf. [cf. l. 60]; sic et* PACIAN. sim. carn. p. 124, 4 SERV. auct. Aen. 1, 632 PS. AMBR. serm. Sess. 2, 2 p. 121A PELAG. in Rom. 3, 31 p. 8, 1 AVG. c. Parm. 2, 11, 24 p. 74, 4. DIONYS. EXIG. Conc.S I 5 p. 306, 25 [*I 3 p. 203, 12* dicebat, *gr. ἔφασκεν*]. EPIPHAN. in euang. 11 p. 8, 7. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 4, 1 p. 64, 3 -lit dicens [*v. l. 39*] multos ... prodisse. *et al.*). GELL. 16, 12, 2 versum ... -rt Homeri. APVL. Socr. prol. p. 105. TERT. nat. 1, 10, 36 aut vana aut falsa de deis. adv. Hermog. 43 p. 173, 9 horum immemor postea -rs: 'at ubi *eqs.*' (*seq. or. recta; sic et* IREN. 4, 20, 18 -lit: '...' 5, 18, 2 et iterum -lit: '...' [*al.*]. PORPH. Hor. carm. 1, 27, 18/19 ita hic -lit [*al.*]. 2, 2, 7/8 sic -lit: '...' [*al.*]. LACT. inst. 1, 14, 7 paulo post haec -rt: '...' [*al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 172, 3 HIER. epist. 49, 4, 3 *al.*]. HIER. epist. 21, 40, 5 illud -am: '...' 49, 3, 2 statim -li: '...' [*al. cf. p. 1383, 29*]. 49, 10, 4 huiuscemodi sensum -limus: '...' 57, 9, 3 sequens *exemplum* ... quod -rtur: '...' [*syn.* dicitur]. in Am. 2, 25 sqq. p. 1056C pulchre ... -lit: '...' *al.* VVLG. II reg. 17, 8. AVG. civ. 11, 9 p. 473, 11 D. eis ... commemoratis -rtur ad omnia: '...' *al.* CASSIAN. inst. 6, 16 *al.* MAR. MERC. Conc.S I 5 p. 38, 35. *et al.*). adv. Marc. 4, 39 p. 558, 15 hanc admonitionem retro -lit. *al.* ITALA Matth. 13, 24 (cod. e) aliam eis -lit parabolam (*παρέθηκεν ... λέγων, Itala al. et Vulg.* proposuit). PORPH. Hor. epod. 16, 53 deinde -rt, quae sint haec plura. NOVATIAN. trin. 27 (22) p. 938B 'ego' dicit, deinde patrem -rt dicendo 'ego et pater' (*cf.* FILASTR. 39 *Ptolemeus* doctrinam ... vanam -lit dicens *eqs.* [EPIPHAN. in euang. 27 p. 44, 25 GREG. M. moral. 2, 89]. *cf. l. 20*). CAPITOL. Max. Balb. 1, 2. LACT. inst. 1, 11, 17 *exemplum* (*al.*). 1, 16, 11 argumento (*al.*). GAVDENT. serm. 16, 4 G. tenuem vestris auribus -re sermonem (VVLG. act. 17, 20 [*εἰσφέρεις*]. *cf.* GAVDENT. serm. 21, 14 auditui vestro). HIER. epist. 18A, 3, 2 ut ... et aliud -am (*al.* VVLG. II reg. 16, 19 ut et hoc -am). 22, 14, 1 plus -am *eqs.* (49, 8, 5 [= adv. Iovin. 1, 15]. *al. cf. infra l. 79*). in Is. 16, 3/4 p. 171C hoc quare dixerit, statim -rt '...' *al.* VVLG. II Macc. 2, 13 -bantur ... in descriptionibus ... Nehemiae haec eadem (*ἐξηγοῦντο*). RVFIN. hist. 2, 18, 5 (*titulus libri Philonis*) de his quae -untur sub specie decalogi (*περὶ τῶν ἀναφερομένων*). MART. CAP. 7, 729 quid numero tali Arithmetica -lisset, exquirit. AVELL. p. 18, 22. EPIST. pontif. 937 Conc.S IV 2 p. 162, 17 statim Hibas ... -lit quia et ab his ... alienus existeret (GREG. M. dial. 1, 2 p. 21, 9 M.). *et al.* *fere i. q. statuere, assumere sim.* (*c. acc. praed.*: *l. 56*): TERT. adv. Hermog. 4 p. 131, 8 ita Hermogenes duos deos -rt, ⟨dum⟩ materiam (*cf. l. 59*) parem deo -rt (adv. Marc. 1, 15 p. 310, 24 [*syn.* adsignet]. *al.* HIL. trin. 7, 31 [*c. dat.*]. *cf.* TERT. adv. Prax. 4 p. 232, 10 trinitas. HIL. c. Aux. 5 Christum novum). 37 p. 166, 20 nec corporalem nec incorporalem -rs materiam (*syn.* adlegas). adv. Marc. 4, 39 p. 554, 14 (*seq. acc. c. inf., item* AVG. c. acad. 1, 9, 24 p. 21, 17). adv. Prax. 13 p. 248, 16 ut vestra perversitas -rt. praescr. 18, 3 *al.* AVG. civ. 19, 2 p. 351, 30 D. de sectando summo bono nullam -unt quaestionem. *et al.* *i. q. deducere, derivare*: TERT. carn. 5 l. 64 qui et a deo ... optimo ... -rs Iesum. *i. q. demonstrare* (*c. nom. praed.*): DIONYS. EXIG. Conc.S I 5 p. 299, 13 ne forsitan et ibi apud vos ab aliquibus corrupta -atur *epistula* (*gr. I 1, 6 p. 157, 3 ἐπιδεικνύειν*).

Ⓘ *speciatim in arte rhet.*: Ⓐ *i. q. ponere, afferre, εἰσφέρειν sim.* (*c.* in *c. acc.*: *l. 73.* in *c. abl.*: *l. 72. acc. c. inf.*: *l. 80*): RHET. Her. 3, 10, 18 firmam aliquam oportet -re argumentationem (AVG. pecc. mer. 3, 3, 5 p. 131, 27). CIC. inv. 1, 32 ne ... aliquod genus ... sero extra partitionem ... -atur (*cf.* 1, 33). 1, 82. 85 quo -lato infirmatur enumeratio. 1, 97 in hac ... digressione ille putat oportere quandam -ri orationem *eqs.* 2, 67. 96 casus ... -etur in concessionem, cum *eqs.* 2, 99. 127. de orat. 2, 214 (*syn.* positum est). RVT. LVP. 1, 19. QVINT. inst. 5, 11, 3 *ut Socrates* novissime id de quo quaerebatur -ret. 5, 11, 27. 6, 4, 20 -enda est alia quaestio (SCHEM. dian. 21 p. 74, 1. MART. CAP. 5, 561 [*syn.* inducitur]. *al.* BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 26, 12 *al. cf. supra l. 62* [*aliter p. 1384, 53. 1386, 77*]). DON. Ter. Andr. 399 plus -lit quam interrogatus est (Eun. 511 *al. cf. supra l. 45*). 519 non frigide -lit dixisse se *eqs.* 915 cum pondere ... -endum (*de pronuntiatione. cf.* Ad. 88 magna vociferatione. 279 separatim). *al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 82, 31 -lata propositio ne *eqs. al.* PRISC. rhet. 2, 10. *et al.*

Ⓑ *de syllogismo i. q. concludere sim.* (in *alqd.*: *p. 1383, 2*):

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CIC. inv. 1, 59 *complexio* id -rt ... quod ex omnibus partibus cogitur. 1, 72 ne, quod perspicuum sit, id in complexionem -amus (1, 89 in conclusionem). 1, 73. 87. 89. PS. APVL. herm. p. 271 *v. p. 339, 30.* p. 272 directim dico -ri, cum *eqs.* p. 273. 274 si reflexim -as (*al.* MART. CAP. 4, 411). p. 278. 280. SCHOL. Pers. ed. Kurtz 5, 83 deinde -rtur conclusio: '...' (AVG. doctr. christ. 2, 38, 51 [*opp.* proposuisse, assumpsisse]. nat. et grat. 54, 64 p. 281, 8). AVG. c. Iul. 1, 8, 39 hoc ... accepto *Manichaeus* -rt et dicit tibi: '...' 3, 9, 18 MART. CAP. 4, 404. 405. 407. 414 BOETH. cons. 3, 10, 17 W. herm. sec. 4, 10 p. 272, 12 postquam ... proposuit, postea -rt: '...' *non technice i. q. ratiocinari sim.*: ARNOB. nat. 2, 27 p. 70, 21 quamvis aliter quidam -ant *eqs.*

β fere i. q. subiungere (cf. infra l. 74), addere, ἐπιφέρειν (*cf.* DIFF. ed. Beck p. 78, 35 perinde ... coniunctio est -endi et subiungendi. *fere ap. rhet. et gramm. [plura ad α referas, e. g. infra l. 18. 29. 32. 38]. c. dat.: l. 23. 35. 43 al.*): ① *seq. or. recta*: RHET. Her. 4, 37, 49 continuo aliquid huiusmodi licebit -re: 'hic ego ... quaero'. HYG. frg. Gell. 10, 16, 12 postea ... -rt: '...' (*al. cf.* IREN. 3, 18, 2 deinde -rt [*al.*]. AVG. civ. 11, 20 p. 487, 30 D. post [*al.*]. 17, 19 p. 246, 8 mox [*al.*]). IREN. 3, 18, 3 cum ... dixisset '...', -lit: '...' (ἐπιφέρει. *cf.* 4, 27, 4 *al.* PORPH. Hor. carm. 1, 6, 3/4 *al.* PS. AVR. VICT. orig. 1, 8 SERV. ecl. 4, 13 Aen. 3, 480. *et al. adde* BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 20 p. 62, 9). PORPH. Hor. sat. 1, 1, 32/33 'parvulae' ... 'magnum' -lit (*cf.* 1, 2, 37/38 *al.* COMMENT. Lucan. 3, 293). 1, 3, 2 subdistinguendum 'cantare' et sic -endum 'rogati' (epist. 2, 2, 108 AVG. in euang. Ioh. 1, 16. *cf.* DON. Ter. Eun. 209. DIOM. gramm. I 437, 33 hic oportet ... distinguere et sic -re: '...' [SERV. Aen. 10, 109 *al.*]. SERV. auct. Aen. 12, 15 ponenda est mora, ut postea -atur: '...' *et al.*). DON. Ter. Andr. prol. 17 statim -rt: '...' (*al. cf. p. 1382, 28*). Andr. 158 quia 'falsas' dixit, -lit 'vera'. 551 bene -lit 'moneat' (*opp.* praetulit. *cf.* Phorm. 825 *opp.* praeposuisset. SERV. georg. 1, 197). *al.* NOVATIAN. trin. 19 p. 923A angelus -rt dicens: '...' (CANON. Hippol. ed. Hauler 80, 2 PELAG. in Rom. 7, 25 p. 13, 17 RVFIN. hist. mon. 1 p. 398D CONC.S II 5 p. 9, 5. IOH. MAXENT. Conc.S IV 2 p. 34, 7 secutus mox -lit d. EPIPHAN. in euang. 31 p. 58, 3 [*c. dat., item* CASSIOD. Didym. in I Ioh. 3, 9/10 p. 59, 10]. MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 4 p. 257/8. *et al. cf.* RVSTIC. Conc.S I 4 p. 82, 30 mox -rt inquiens ita: '...'). DIDASC. apost. 53, 5 post haec -rt et dicit: '...' (CASSIAN. inst. 5, 17, 2. CONC.S I 3 Rustic. p. 79, 2 [*gr. I 1, 2 p. 50, 3* ἐπιφέρει καὶ φησιν, CONC.S I 2 p. 62, 18 -rt et ait]. IOH. MAXENT. Conc.S IV 2 p. 57, 28. *cf.* I 5 p. 264, 28 -rt et ait: '...' [*gr. I 1, 6 p. 124, 10* προσεπάγει, *I 5 p. 152, 3* adicit et ait]). CONC.S I 2 p. 58, 4 deinde his -rt iterum: '...' (*Mansi 4, 1196A* τούτοις ἐπιφέρει, *I 5 p. 95, 7* adiecit). ② *alia*: RVT. LVP. 2, 16 in eadem sententia priori verbo contrarium quod est -r⟨tur⟩ (*ibid.* superiori). ASCON. Scaur. p. 26, 7 '*neque*' semper postulat ut rursus -atur 'neque' *eqs.* (p. 26, 9 *al.*). QVINT. inst. 9, 3, 62 aut praeposito (*cf. l. 31*) verbo ... aut -lato *eqs.* NOT. Suet. gramm. VII 536, 5. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 117 hoc cum pronuntiatione -endum est supra dictis. MAR. VICTORIN. gramm. VI 35, 24 o litterae vocali correptae -rtur i littera *eqs.* ([*sc.* '*Troia*']. *cf.* 36, 16 brevi syllabae ... consonantes. CASSIOD. gramm. VII 200, 10 [*ex Eutyche*] vocalis vocali -lata). DON. Ter. Andr. 815 'sycophantam' subdistingue (*cf. l. 25*) et sic -r sequentia. DIOM. gramm. I 418, 11. 437, 18 *distinctio* aliud -latura (*cf.* DON. gramm. IV 372, 19). 446, 31 parhomoeon est cum ... nomina ... prope similia superioribus -untur. SERV. georg. 1, 3 *al.* HIER. in Ier. 6, 4 p. 370, 16 praedicit tempus miseriae, ut -at tempus gaudii. *al.* SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 430 q⟨uod⟩ maius e⟨st⟩, -lit. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 5, 3/5 p. 76, 12 his ... -rt ..., ut *eqs.* GREG. M. in Ezech. 1, 7, 1 (*syn.* subiungit). *et al.*

γ i. q. inducere, aliquem loquentem facere: DON. Ter. Andr. 963 in aliis Davi persona -rtur (SCHOL. Cic. Bob. p. 88, 16). HIER. Didym. spir. 20 p. 121B hunc eundem locum alius euangelista describens loquentem -lit filium '...'

c *t. t. philos.*: *i. q. includere, comprehendere sim.*: BOETH. arithm. 1, 1 p. 10, 22 ea semper posteriora sunt quae secum aliud quodlibet -unt (*syn.* trahunt). *ibid.* p. 10, 26. 2, 42 p. 140, 14. *fere i. q. addere*: VICTORIN. Boeth. in Porph. comm. pr. 2, 9 p. 100, 9 accidens est quod -rtur et aufertur sine eius in quo est interitu.

d *i. q. referre ad alqd., transferre sim.* (*cf. Lundström [v. p. 1374, 9] 111 sq.*): IREN. 2, 14, 5 subtilitatem circa quaestiones ... -re fidei (*i. rebus quae ad fidem pertinent*) conantur *Gnostici*. 2, 20, 1 parabolas ... -unt figmento suo.

e *i. q. adicere, annectere sim.* (*sc. extra sermonem [v. supra l. 13]*): AVSON. 380, 3 p. 100 P. qui solstitio sua tempora Iulius -rt. CASSIAN. inst. praef. 6 (*in imag.*) si aliquid stillicidii huius (*i. post magna opera Basilii et Hieronymi modestum librum*) -re temptassem.

3 *praevalente notione efficiendi vel imponendi*: **a** *generatim*: *α de bonis vel mediis i. q. adducere, indere, imponere, efficere sim.*: ① *subi. animant.* (*fere i. q. iniungere: p. 1384, 4. 7. 15. 41. impendere: p. 1384, 19. suscipere: p. 1384, 27. instituere: p. 1384, 38. add. dat. passim*; in *c. acc.: p. 1384, 11.* in *c. abl.: p. 1384, 13*): CIC. inv. 1, 12 ne ... moram atque impedimentum reliquis praeceptis -lisse videamur (CAES. civ. 3, 75, 3 ad insequendum. 3, 77, 3. BELL. Alex. 2, 1 cunctatio ... aut m. LIV. 1, 51, 3). CAES. Gall. 2, 25, 3 cuius adventu spe -lata militibus. civ. 3, 38, 3 ex fremitu equorum -lata suspicione. VAL. MAX. 7, 3, 1 antistes ... religionem hospiti -lit (*i. iniunxit*), ne *eqs.* LVCAN. 10, 12 volgi ... iura querentis -ri Romana suis. PLIN. nat. 7, 56 admirationem -lit *mango Antonio eqs.* STAT. Theb. 2, 119 Cadmo (*i. Thebanis*) dominas -re Mycenas. silv. 3, 1, 28 genium templis nascentibus -r. QVINT. inst. 8, 2, 23 *ut iudex* tenebris orationis -at quoddam intellegentiae suae lumen (10, 5, 16 eloquentiae. LACT. inst. 3, 1, 1. *cf.* QVINT. inst. 8, 3, 72 ad -endam rebus lucem). 10, 5, 3 Graeci auctores ... plurimum artis in eloquentiam -lerunt (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 165, 29 *merita* in M. Tullium. CONC.S II 3, 3 p. 30, 24 omnes ... reditus ... -rt in suo fratre [*syn.* derigit, *gr. II 1, 3 p. 25, 10* καταβάλλεται]). PAPIN. dig. 36, 1, 57, 2 ad -endam adeundi *hereditatem* necessitatem (ARNOB. nat. 2, 64 p. 100, 4 nulli. COD. Iust. 5, 71, 6 [*a. 283*] venditioni. COD. Theod. 7, 7, 2 [= Iust. 11, 61, 1, 2] licitationis [*syn.* faciunt]. *al. cf.* GREG. M. moral. 2, 75 p. 591A ad -enda necessaria. *v. et l. 61*). VLP. dig. 24, 3, 22, 8 *uxori* curam -re ([*i. impendere, conferre.* PANEG. 2, 6, 3 arcanis caelestibus. MARCELL. med. praef. 1]. *cf.* VLP. dig. 40, 7, 3, 14 cum utriusque providentia -rtur *eqs.* [COD. Iust. 1, 5, 19, 3 *al.*]. EPIST. pontif. 629 Loewenfeld 1 [*Gelas. a. 493*] viduae -re subsidium. SACR. Greg. 77, 1 utrisque ... stipendia meritorum. COD. Iust. 1, 3, 53, 5 opem eis [*al. cf.* 5, 37, 22, 4 operas]. 1, 39, 2 [*a. 450*] sumptus. 3, 28, 36, 1a iuvamen ... filiis. *et al.*). TERT. anim. 49, 2 tam auferre somnia quam -re. adv. Marc. 3, 9 p. 391, 2 tuus ... deus ... phantasma *carnis* ... -lerit (*syn.* produxerit). monog. 6 p. 769 Oe. etsi digamiam tibi -leris (*cf.* PS. CYPR. singul. cler. 32 p. 207, 23 ut triumphos sibi -ant). adv. Prax. 1 p. 228, 8 episcopum ... pacem ecclesiis ... -entem (MAX. TAVR. serm. 33 p. 602A [*syn.* detulit]. *al.*). ITALA Is. 63, 7 (Hier. Didym. spir. 43 p. 140B) -ens nobis iuxta misericordiam suam (ἐπάγει, *Vulg.* largitus est). HIL. coll. antiar. p. 154, 13 corruptioni ... gloriam. trin. 2, 5 tenebras luci. VVLG. Sirach 8, 22 tibi gratiam falsam (ἀναφερέτω). RVFIN. hist. 5, 10, 2 fidem ... gentibus. AVG. c. Parm. 3, 2, 8 p. 109, 7 medicinam (*cf.* CASSIAN. inst. 8, 5 medelam ... laboranti. 10, 14 remedia). serm. 71, 12, 19 bona (*opp.* auferat). CASSIAN. conl. 8, 3, 5 aedificationem ..., risum. *al.* LEO M. epist. 111, 2 CONC.S II 4 p. 63, 23 ut consecrationem ... sexta sabbati ... -ret. CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 125, 19 corpus ... nobis ... occupationes -rt (*Plat. Phaed. p. 66B* παρέχει). COD. Iust. 6, 61, 6, 2 ratiocinia eis ... -re (*i. imponere*). 11, 48, 22 pr. condicionem cuidam. PASS. Andr. long. 5 *dei filius* nobis inmortalitatem (προσήνεγκεν. con-, of-, af- *ll. vv.*). *et al.*

② *subi. res* (*fere i. q. efficere, producere sim. [add.* de: *l. 57. 58]. i. q. tribuere: l. 47*): SEN. nat. 7, 10, 1 manere in alto non potest ignis turbine -latus (7, 10, 2). epist. 90, 38 avaritia paupertatem -lit. LVCAN. 1, 161 opes nimias *nobis* ... fortuna ... -lit. 1, 471 *fama* inrupit ... animos populi cladem que futuram -lit (*i. ingessit*). 7, 772 sibila ... et flammas -rt sopor. CALP. ecl. 5, 48 *ver* cum caligine nimbos -lit. APVL. mund. 8 *nebulae* serenitas abolitionem -rt (Plat. 2, 4). 16. TERT. anim. 45, 6 *v. p. 1381, 31.* carn. 7 l. 28 *praecedit* quaestio, quae dubitationem -ens cogat temptationem (AVG. epist. 148, 7 [*mediopass.*]). praescr. 13, 6 quaestiones ... quas haereses -unt. HIL. syn. 63 necessitas consuetudinem -lit *eqs.* trin. 6, 11. 7, 14. 24 *al.* CLAVD. 28, 534 quam pax -lerat, bello discussa senectus (*i. senium*). AVG. civ. 5, 5 p. 196, 8 D. 21, 26 p. 543, 28 ut ignis ... de aliis gaudium, de aliis -at damnum (PS. AVG. hypomn. 4, 7, 13 triticum ... de naturae suae bono ... bonum -lit germen [*syn.* attulit]). MART. CAP. 3, 225. EPIST. pontif. 374 Conc.S I 2 p. 8, 19 ista ... quae semper spinas ... -lerunt (*gr. I 1, 1 p. 79, 5* ποιεῖ). BOETH. cons. 5, 3, 9 W. praescientia futuris rebus eveniendi necessitatem (*cf. l. 15*). CASSIOD. inst. 1, 3, 1 vinea ... fructus (*al.*). var. 2, 39, 11 terra *beneficia*. ORIBAS. syn. 5, 47 (Ab) *ventris temperantia* sitem (*5, 47, 1* διψώδεις γίνοιντο). COD. Iust. 2, 55, 4, 5. 8, 53, 35, 1 fundos ... reditum -re valentes. *et al.*

β de malis i. q. imponere, immittere, infligere sim.: ① *subi. animant.* (*bestiae: l. 70. 83 al. pars corp.: p. 1385, 68. add. dat. passim [gen. pro dat.: p. 1385, 3. 13]*; in *c. acc.: l. 84 al.* in *c. abl.: p. 1385, 51.* super: *p. 1385, 28. 50*): SISENNA hist. 128 Romanos -endae pernicii causa venisse (COLVM. 6, 17, 5 *mus.* APVL. Plat. 2, 17 CLAVD. DON. Aen. 1, 45 p. 20, 8 VEG. mil. 3, 22 p. 113, 14 COD. Theod. 8, 5, 8 pr.). CIC. Catil. 1, 21 mihi ... senatus iure optimo vim et manus (*cf. p. 1380, 32*) -lisset (Mil. 9 [*opp.* defenditur]. 16 [*opp.* repellenda]. LIV. 21, 44, 3 [*opp.* arcentis]. *al.* SEN. contr. 1, 2, 12 *al.* VELL. 2, 45, 5 CVRT. 10, 8, 4 *al.* QVINT. inst. 3, 11, 14 [*syn.* adferebat]. *al.* TAC. ann. 15, 5, 1 provinciae. SVET. Claud. 16, 3 sibimet [*al.*]. 37, 2 *al.* CALP. decl. 3 p. 3, 18 GAIVS dig. 2, 4, 18. *et al. cf.* CLAVD. DON. Aen. 1, 65 p. 26, 31 violentiam *deis* [*al.* COD. Theod. 9, 10, 2 NOVELL. Valent. 23 pr. *al.* COD. Iust. 1, 27, 1, 15 *al.* VITA Fulg. 7 p. 41]). Sest. 2 per vos nobis ... periculum -re conantur (off. 2, 50 capitis. CAES. Gall. 5, 16, 3 [*interpol.?*]. civ. 3, 27, 1 navibus. BELL. Alex. 42, 4. LIV. 28, 44, 2 [*opp.* propulsanti]. VELL. 2, 90, 2. IVS IVR. Arit. [CIL II 172] 8. CVRT. 9, 2, 21 *elephantos* hostibus. *et al. cf. p. 1386, 55*). Sest. 58 iniuriis in socios nostros -endis ([har. resp. 38 in ipsos. VLP. dig. 47, 10,

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

12]. Sest. 138 huic hominum generi. off. 1, 23 *al.* CAES. Gall. 1, 14, 6 ipsis. *al.* LIV. 3, 53, 9 [*opp.* patiendo]. *al.* VAL. MAX. 6, 1, 2. *et al. nota gen.* [*pro dat.*]: PASS. Rogat. 5. *cf.* CVRT. 8, 4, 26 nefas. GREG. M. past. 3, 20 p. 86A iniustitia). Cael. 42 infamiam bonis (*v. p. 1337, 77. cf.* LIV. 9, 15, 6 ignominiam [*al.*]). 54 qui tantum facinus ... in fortunas suas ... audisset -latum (FIRM. math. 7, 8, 5). har. resp. 3 qui, quae ... supplicia neque ... prohibere neque hostium urbibus -re potuerunt, ... ea ... meis ... tectis ... -lerunt (TERT. spect. 19 p. 20, 21. CYPR. Demetr. 25 tormentis [*v. p. 1386, 4. 32*] ac s. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 104 VICT. VIT. 3, 12. *et al.*). Pis. 8 qui pulvinaribus Bonae deae stuprum -lerit ([95]. parad. 23 quamcumque in domum. *al.* LIV. 39, 14, 8 st. flagitiumve. *al.* SVET. Iul. 7, 2 FLOR. epit. 1, 7, 11. *et al. cf.* LEANDER reg. 9 incestum -lit filiarum). 15 cum ... ferro vastitatem meis sedibus -lisset (Att. 9, 10, 3 civibus famem, v. ... Italiae. PANEG. 12, 22, 6). Planc. 87 *Italiae* vastitatis metus -batur (LIV. 3, 16, 6 *al.* VLP. dig. 4, 2, 9 pr. *al. cf.* LIV. 5, 39, 7 plus pavoris [*cf. p. 1386, 15*]. 6, 13, 3 trepidatio. 28, 41, 9 timor. TAC. hist. 2, 15, 2 formidinem [*al.*]). Mil. 10 latroni quae potest -ri iniusta nex? (CVLEX 310 vulnera tela n. *classibus Pelasgis.* PLIN. nat. 10, 208 n. -lisse catulo *aspidem.* SVET. Iul. 20, 5. FIRM. math. 3, 4, 35 ipsos sibi [*al.*]. AVG. in euang. Ioh. 50, 14. *et al. cf.* CIC. Mil. 17 mors ... -lata per scelus [VAL. MAX. 8, 15, 4 QVINT. decl. 270 p. 103, 5. *et passim. v. etiam p. 1386, 24*]. STAT. Theb. 5, 660 letum. FIRM. math. 4, 14, 9 parentibus ... exitium [*al.*]. AMM. 31, 16, 7 post accepta maiora funera quam -lata [*al.*]). 71 se non terrorem -re vobis (*al.* CAES. Gall. 7, 8, 3 *al.* HIRT. Gall. 8, 52, 4 HOR. carm. 3, 4, 49 LIV. 3, 60, 5 *al.* CVRT. 5, 4, 15 *al.* TAC. Agr. 17, 1 *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 21, 6. *et al.* [super: CASSIOD. Didym. in I Petr. 1, 1 p. 9, 17]. *cf. p. 1381, 17. 1386, 13*). Phil. 14, 9 *turpitudines* aliis (*cf.* Ov. met. 6, 609 dedecus [*v. vol.* V 1, 252, 49]. SCHOL. Cic. Bob. p. 85, 13 flagitium [*al.*]). CAES. Gall. 1, 12, 6 calamitatem populo Romano (*al.* FLOR. epit. 1, 13, 3 FIRM. math. 5, 3, 30. *cf.* LIV. 2, 63, 7 plus cladium quam -lerant, acceperunt [*v. vol.* III 1245, 46. *adde* RVT. NAM. 2, 48]). 1, 50, 3 multis et -latis et acceptis vulneribus (*al.* LIV. 7, 33, 12 *al.* VAL. MAX. 1, 8 ext. 6. *et al. cf.* Ov. met. 11, 58 morsus -re parantem *anguem.* VAL. MAX. 2, 3, 2 ictus [*v. p. 169, 68. adde* TAC. dial. 37, 8 *al.*]. 3, 2 ext. 2 plagam [PLIN. nat. 28, 243 PORPH. Hor. epist. 2, 1, 70. *et al.*]. VEG. mil. 1, 12 p. 16, 15 caesa. *et al.*). civ. 2, 2, 6 magnis ... ultro -latis detrimentis (*v. vol.* V 1, 841, 27. *cf.* LIV. perioch. 92 p. 95, 1 damna obsidentibus [*v. vol.* V 1, 29, 79. *adde* COD. Iust. 2, 30, 1 *a. 197. al.* COD. Theod. 12, 6, 1 *al.* AVIAN. fab. apol. 13 v. 5]. NOVATIAN. cib. Iud. 1 iacturam [*al.*]. COD. Theod. 12, 6, 3 pr. [= Iust. 10, 72, 15 pr.] possessoribus ... dispendium [*al.*]). HIRT. Gall. 8, 21, 2 quam poenam si -re integris posset *eqs.* (VAL. MAX. 6, 3, 2 [*syn.* exigere]. TEST. Galli [CIL XIII 5708] 2, 7 PAVL. dig. 46, 5, 6. FILASTR. 118, 3 mortis p. [*al.*]. PRVD. perist. 5, 386. *et al.*). NEP. Them. 9, 2 qui ... mala ... in domum tuam -li ([*Thucyd. 1, 137, 4* κακὰ ... εἴργασμαι τὸν ὑμ. οἶκον]. PLIN. nat. 14, 148. ARNOB. nat. 7, 36 p. 269, 28 [*syn.* subiciant]. LACT. mort. pers. 16, 2. *et al. nota*: VVLG. Iob 42, 11 super eum. GREG. TVR. Franc. 5, 49 p. 240, 9 in me meisque). Ov. epist. 5, 76 quae ... prior nobis -lit, ipsa ferat (SEN. benef. 6, 26, 1. *et al. cf.* VAL. MAX. 7, 4 ext. 1 -endo quae patiebatur. EPIST. pontif. 375 Conc.S I 2 p. 19, 12 quicquid in vos -lit. *et al.*). LIV. 5, 14, 4 pestilentiam agris ... -latam. 6, 29, 4 ne ... obsidio urbi -retur (FRONTIN. strat. 1 praef. p. 2, 10). 24, 38, 8 fraudis (*v. vol.* VI 1, 1274, 65. 74. *adde* QVEROL. p. 7, 2). 27, 40, 10 Tubulus ... agmini ... tumultum -lit (FIRM. math. 6, 29, 24. *et al.*). VELL. 2, 90, 2 ut ... contumelia ... Romano -retur imperio (*v. vol.* IV 803, 5. *adde e. g.* COD. Theod. 1, 7, 2. *nota*: VVLG. II Macc. 8, 17 in locum sanctum [loco sancto *l. v.*]). SEN. dial. 12, 15, 2 fortunam ulli ... luctum -lisse (*al. cf.* HERM. Pal. sim. 9, 2, 6 tibi ipse dolorem -rs [(ἐπισπᾶσαι, *vulg.* sollicitudinem adducis). CYPR. epist. 17, 1 p. 521, 13. *et al. cf. p. 1386, 17*]. FIRMIL. Cypr. epist. 75, 3 p. 811, 13 maestitiam [*cf. p. 1386, 11*]. IVST. 38, 8, 14 maerorem. *et al.*). PLIN. nat. 28, 247 noxias (*cf.* 33, 84 veneficia). TAC. ann. 3, 45, 2 adversa. PAVL. sent. 5, 23, 8 latronem caedem sibi -entem (COD. Iust. 9, 16, 3 [*a. 265*]. CLAVD. DON. Aen. 7, 545 p. 83, 13. *et al.*). TERT. resurr. 18 p. 50, 7 *anima* ruinam corpori -rt (CARM. c. pag. 40 urbi. *cf.* PRVD. praef. 41 labem). fug. 7, 1 -rt *deus persecutionem* (*al.*). ITALA Rom. 3, 5 (Filastr. 79, 6 = VVLG.) *deus* iram suam -rt hominibus ([ἐπιφέρων]. CLAVD. 8, 114 paci). CLEM. ad Cor. 47 blasphemiam -ri nomini domini (MAXIMIN. c. Ambr. 66 in ... deum. *et al.*). EDICT. imp. Diocl. II 22 -entis paenuriam. VOPISC. Prob. 18, 2 *molestiam* Romanae gloriae (COD. Theod. 5, 3, 1 *al.* COD. Iust. 4, 60, 1 [*Valent.*]. *et al. cf.* COD. Theod. 10, 8, 3 inquietudinem [*al. cf. p. 1386, 40*]. 16, 2, 38 incommodum). FIRM. math. 3, 11, 5 ut per ipsos parentibus ... -antur insidiae (*al.*). 4, 14, 9 discrimen (*al.* CYPR. GALL. exod. 815). 6, 32, 38 debilitas ... filiis (LEX Visig. 6, 4, 11 in servum. *al.*). *al.* IVST. 22, 7, 7 desperatio Poenis -lata est. LVCIF. moriend. 2 p. 286, 14 *al.* AMBROSIAST. in Col. 1, 11/13 p. 422B pressura. MAXIMIN. c. Ambr. 99 laceratio. VVLG. deut. 7, 15 *al.* PS. HIER. in Rom. 1, 18 p. 5, 6 vindictam ([*syn.* inducat]. 11, 8 p. 22, 2. *cf.* COD. Iust. 3, 24, 3, 1a [*a. 485/6?*] ultionis [*al.*]). CLAVD. 3, 306 sceptris ... minas. SVLP. SEV. dial. 2, 3, 4 verbera (*cf.* CASSIOD. hist. 6, 32 p. 1052C flagella [*Theod. 3, 13, 2* ἐπήγαγεν]). COD. Iust. 1, 27, 2, 11 laesionem tributariis (*al.*). 2, 4, 34 (*a. 294*) volenti dolus. 4, 17, 1 (*a. 294*) concussionem. *al.* PASS. Petr. 3 Petro ... tormenta (*cf. p. 1385, 9*). *et al.* *n. pl.* -lata *pro subst.*: PELAG. in Rom. 8, 36 p. 71, 5 omnia -lata patientissime tolerare (in I Cor. 6, 8 p. 155, 13).

(II) *subi. res* (*passive* [*causa agente non indicata*]: *e. g. l. 12. 22. c. obi. nudo vel add. dat.* [*gen. pro dat.*: *l. 26. 34*]; per: *l. 23*): CIC. Cluent. 95 quid mali (*cf. p. 1385, 47*), quantum periculi unicuique nostrum -re possit vis tribunicia (SEN. dial. 3, 11, 8 pericula dum -re vult *ira.* PLIN. nat. 25, 54). Tusc. 1, 106 qui *modi* ... theatris maestitiam (*cf. p. 1385, 64*) -ant. CATVLL. 64, 42 squalida desertis robigo -rtur aratris. LIV. 5, 13, 11 pugna coepta ... Faliscis -lit terrorem (FRONTIN. strat. 2, 4, 6 TAC. hist. 4, 11, 2. *et al. cf.* TAC. hist. 3, 73, 1 plus pavoris *aedes cremata* obsessis [4, 30, 2]. COD. Theod. 8, 8, 6 [= Iust. 12, 60, 1] terror ... formidinem). VAL. MAX. 9, 3 pr. *uterque affectus* dolorem (*cf. p. 1385, 62*) cum -re vult, patitur (PLIN. nat. 23, 147. 24, 17 VVLG. Ezech. 28, 24 AVG. civ. 2, 2 p. 55, 7 D. *et al.*). 9, 9, 3 falsa opinatio ... iniuriam ... regis penatibus -lerit. CELS. 1 prooem. 40 artem ... pestem alicui ... -re. 2, 1, 12 frigus ... rigorem -rt. 4, 32, 2 vitia tabem. 5, 27, 13A adustis ... locis extrinsecus vis (*cf. p. 1384, 72*) -rtur (SIL. 14, 429 PRVD. perist. 10, 678. COD. Iust. 3, 34, 14, 1 vento suam v. per omnem locum -re vetito). SEN. Herc. O. 534 mortem (*cf. p. 1385, 22*) ... -lit membris sopor (PLIN. nat. 27, 4 TERT. praescr. 2, 4 AVG. civ. 13, 23 p. 591, 11 D. ANIAN. Chrysost. hom. 7, 7 imber ... m. -lit corporum. *et al. cf.* DIOSC. 3, 47 p. 398, 28 necem [*3, 45, 5* κτείνει. *al.*]. CE 1422 [= INSCR. christ. Diehl 3440], 8 suprema dies -lit exitium). SEN. epist. 95, 25 illa ostrea ... nihil existimas ... gravitatis -re? (SCRIB. LARG. 183). PLIN. nat. 8, 189 tonitrua ... ovibus abortus -unt (24, 143). 12, 34. 24, 61 *al.* QVINT. decl. 270 p. 108, 19 si ... hoc vulnus -lisset fortuna (CE 307 [= DAMAS. epigr. 27], 8). PORPH. Hor. epist. 1, 2, 58 *tormentum* (*cf. l. 4*) animis .. invidia -rt. IVST. 8, 1, 10 OPTAT. 4, 5 p. 109, 9. CHIRON 4 *sanguis corruptus* totius corporis (corpori VEG. mulom. 1, 21, 3. *cf. Löfstedt, Synt.* I² 216) la⟨n⟩guorem -rt. 13 VVLG. Dan. 3, 50 CLAVD. carm. min. 17, 45. AVG. civ. 3, 31 p. 144, 26 D. quae ... non -unt hominibus perniciem, sed stuporem. PS. SORAN. quaest. med. 18 causarum morbos -entium. DIOSC. 2, 121 *lactuca comesta* caligines oculis -et (*al.*). COD. Theod. 10, 1, 5 pr. (= Iust. 10, 1, 7 pr.) quibus ... inquietudinem (*cf. p. 1385, 76*) fiscus -rt. COD. Iust. 7, 54, 2 (*syn.* statuit). MAXIM. eleg. 4, 56. *et al.*

b *speciatim*: α *in iure*: (I) *de crimine sim. i. q. intendere, exercere sim.* (*de sententia, iudicio sim. i. q. dicere, facere sim.*: *l. 72. 73. non technice i. q. movere*: *l. 70. subi. res*: *l. 52. 58. 59. 79. c. obi. nudo vel add. dat.* [*e. g. l. 49. 50. 51. 52. 58. 59. 62*]; apud: *l. 69.* circa: *l. 70.* contra: *l. 49. 69.* cum: *l. 67.* de: *l. 68. 78. 80.* in *c. acc.*: *l. 57. 66. 74.* inter: *l. 73.* super: *l. 60. 81*): RHET. Her. 4, 35, 47 accusatoris officium est -re crimina (CIC. inv. 1, 15. 22. Verr. II 5, 106 aliis. Lael. 65. PAPIN. dig. 48, 5, 40, 1 contra adulterum. MARCIAN. dig. 48, 16, 1, 9 eidem. COD. Iust. 7, 19, 3 [*a. 223*] ei. *al.* SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 124, 11 rec. W eis [ἐπενεχθέντα]. COD. Theod. 3, 16, 2, 1 mulieri. *al.* DRAC. Orest. 463 victoria c. -lit. *cf. l. 56*). CIC. inv. 2, 62 neque ulla actionis (*cf. l. 65*) -lata controversia (COD. Iust. 6, 35, 1 pr. [*a. 204*]. *paulo aliter p. 1382, 9*). 2, 86 facti quod ab adversario -rtur. div. in Caec. 59 ad -endum periculum ([*nisi ad p. 1384, 80*]. COD. Iust. 4, 1, 2 [*a. 223*] p. ... corporis vel maiestatis crimen). Cluent. 116 si quae in eum lis capitis -lata est (Rab. Post. 10. CATVLL. 67, 47 magnas quoi l. -lit ... puerperium. SEN. dial. 4, 28, 7 sibi. PAPIN. dig. 5, 1, 44, 1 *al.* COD. Theod. 10, 1, 4 cum fiscus l. patiatur aut -at. *al.* COD. Iust. 3, 1, 13, 1 super pecuniis. *al. cf.* COD. Theod. 2, 7, 2 pr. [= Iust. 2, 52, 6 pr.] litigium [*al.*]). Cael. 20 genus oppugnationis. Manil. 65 quibus *urbibus* causa ... belli -atur (rep. 3, 15 Persis. BELL. Hisp. 1, 4 ei. COD. Iust. 2, 16, 1 [*a. 278*] tibi. *et al. cf. p. 1382, 7*). LIV. 4, 43, 4 tribuni plebis certamen -lerunt, ut *eqs.* (*cf. p. 1387, 26*). QVINT. inst. 4, 3, 9 si ... poenarias actiones -emus (COD. Iust. 6, 2, 1 [*a. 200*]. PAPIN. dig. 44, 7, 28 in personam. PAVL. dig. 15, 1, 52, 1 cum patre. *al.* COD. Theod. 2, 1, 4 [*opp.* suscipiat]. *al.* COD. Iust. 2, 26, 1 [*a. 231*] de ... speciebus. 3, 28, 16 [*a. 258*] contra maiores *eqs.* 4, 37, 5 [*a. 294*] apud eum. *al.*). 8, 4, 20. GAIVS dig. 5, 2, 4 maligne circa sanguinem suum -entes iudicium *parentes testamento iniusto* ([*i. moventes, cf. l. 44*]. *aliter* [*i. facere, decernere sim.*]: VVLG. Iudas 9 i. -re blasphemiae [ἐπενεγκεῖν]. GREG. TVR. Franc. 1, 13 p. 41, 8 inter ... mulieres. *cf.* SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 66, 10 sententiis in sceleratos ... -latis [ANON. Vales. 16, 95. CASSIAN. inst. 1, 2, 4 in eos. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 34 p. 220A]. COD. Iust. 5, 16, 24, 2 [*a. 321*] sin ... ei ... deportatio -lata erit). PAPIN. dig. 40, 15, 2 pr. non esse libertatis quaestionem filiis -endam (*al.* AVG. c. Cresc. 4, 7, 9 p. 509, 17 de ... traditione. *al.* COD. Theod. 2, 6, 5 fiscus privato [*Cod. Iust. 3, 11, 6* mota fuerit]. *al.* COD. Iust. 2, 4, 10 [*a. 244*] filiis ... de ... successione. 7, 8, 7 [*Gordian.*] super statu. *al.*). 48, 1, 14 servis ... patrem calumniam -lisse (HIL. trin. 6, 10). MARCIAN. dig. 48, 16, 1, 10 accusationem. FIRM. math. 6, 33, 8 *Mercurius* contentionum iurgia faciet -ri (COD. Iust. 2, 12, 25 [*a. 392*] *opp.* refertur). COD. Theod.

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 14, 1 (= Iust. 2, 14, 1, 3) titulum -latae ... pulsationis. 4, 17, 2 *negotium*. 9, 37, 2 (= Iust. 9, 42, 3, 1) inscriptionis. *al.* COD. Iust. 3, 28, 18 (*a. 286*) querellam. *al.* *n. pl.*-lata *pro subst.*: CONC.S I 2 p. 77, 3 (= I 3 vers. Tur. p. 102, 19) ad satisfactionem -latorum ei concurrere ([*gr. I 1, 3 p. 18, 32 τῶν ἐπαγομένων αὐτῷ*]. *al.*).

ⓑ *de iureiurando* (*cf. p. 339, 47*) *i. q. deferre*, προσάγειν (*sc. a partibus; a iudicibus fere i. q. imponere: l. 11. 13 bis*): PAVL. dig. 12, 2, 28, 10 si ... reus ... actore -ente iuraverit (*syn.* deferente. *cf.* COD. Iust. 4, 1, 1 [*a. 213*]). 22, 3, 25, 3 adversario suo de rei veritate iusiurandum -re ([*F²*, ferre *F*, *Momms.*]. CASSIOD. hist. 2, 24, 5 i. ei ... iudices -lerunt [*Theod. 1, 21, 7 προὔτειναν*]. COD. Iust. 4, 1, 11 pr. *al.* *cf.* 4, 1, 11, 1 sacramentum [4, 1, 12, 2 vel a parte vel a iudice. *al.*]. 4, 1, 12, 1 iuramentum ... a iudicibus -latum [*al.*]).

β *in re militari de bello ineundo sim.* (*cf.* arma -re *p. 1380, 12*): bellum: *v. vol. II 1837, 62* (*c. obi. nudo vel add. dat.*; in *c. acc.*, contra: *ibid. l. 63. 80*). *adde e. g.* BELL. Alex. 42, 3 RVT. LVP. 1, 11 PLIN. paneg. 17, 4 SVET. Iul. 44, 3 Aug. 21, 2. *inde metaph.*: MANIL. 4, 651 altera ... duo b. ... -lit oceanus terris (*cf. Wageningen ad l.*). PLIN. paneg. 12, 4 ultro ... hiemem suam barbaris -re. proelium (*aliter p. 1381, 13*): LIV. 4, 29, 3 dictator ... iam in castra pr. -lerat. VEG. mil. 3, 18 p. 104, 10 dormientibus. PRVD. cath. 5, 62. pugnam (*cf. p. 1380, 54*): LIV. 10, 28, 2 Romani ... arcebant magis quam -bant p. 10, 39, 6. 10, 41, 1 CYPR. epist. 60, 2 p. 693, 11 AMM. 17, 5, 14. VVLG. I Macc. 8, 6 eis. CYPR. GALL. iud. 9. *alia*: TERT. resurr. 25 p. 61, 9 *ut* antichristus ... certamen ecclesiae -at (RVFIN. hist. 4, 2, 2. *cf. p. 1386, 64*). VEG. mil. 3, 6 p. 75, 11 *dux* repellat -latum *incursum* (*al.*).

II ***intransitive*** *i. q.* εἰσφέρεσθαι, *inseri sim.*: VINDIC. gyn. p. 437ᶜ nares quoque supra dictis cavernis -unt.

syntact.: *acc. direct.*: *p. 1374, 60. 1377, 52. 53. 1378, 56. 1379, 4.* eo *sim.*: *p. 1374, 64. 1375, 64. 1377, 79. 1378, 17. 23. 40. 83. 1379, 33. 1380, 3. 76. 1381, 68* (ibi *sim.*: *p. 1374, 66. 1379, 40*). *acc.* (*nom.*) *praed.*: *p. 1376, 35. 1377, 78. 1378, 60. 81. 1380, 30. 68. 1381, 44. 76. 1382, 56. 66. 1383, 64.* *dat.*: *p. 1375, 14. 49. 68. 1376, 1. 15. 78.* et *passim* (*gen. pro dat.*: *p. 1385, 3. 13. 1386, 26. 34*). *abl.*: *p. 1374, 19. 1376, 4. 1378, 27.* ab: *p. 1382, 63.* ad: *p. 1375, 8. 83. 1377, 53. 1378, 6. 1380, 16. 1381, 7. 1382, 4.* adversus: *p. 1380, 6. 21.* apud: *p. 1386, 69.* circa: *p. 1386, 70.* contra: *p. 1380, 6. 1386, 46. 1387, 17.* cum: *p. 1386, 67.* de: *p. 1381, 83. 1384, 44. 1386, 46.* ex: *p. 1374, 44. 1375, 69.* in *c. acc.*: *p. 1374, 68. 1375, 64. 76. 1376, 15. 1377, 24. 38. 54. 82. et passim.* in *c. abl. pro acc.*: *p. 1375, 4. 56. 75. 1376, 27. 1377, 31. 1378, 16. 1379, 55. 1381, 26. 1382, 72. 1384, 13. 1385, 51.* inter: *p. 1379, 8. 1380, 77. 1386, 73.* intra: *p. 1375, 10. 1379, 60. 1380, 37. 1381, 67.* intro: *p. 1375, 12.* per: *p. 1375, 13. 1378, 33. 1379, 8. 78. 1380, 9. 70. 1386, 23.* super: *p. 1376, 32. 1379, 11. 1380, 41. 1385, 28. 50. 1386, 47.* *mediopass.*: *p. 1375, 48. 1378, 46. 1380, 20. 58.* *refl.* (*cf. p. 1373, 72*): *p. 1375, 61. 1378, 58. 1380, 66. 1381, 39.* *n. pl.* -lata *pro subst.*: *p. 1374, 53. 1375, 56. 1376, 38. 1386, 4.* *supra l. 3.* *oratio recta*: *p. 1382, 24. 1383, 16.* *acc. c. inf.*: *p. 1382, 16. 60. 80.* *interrog. indir.*: *p. 1382, 37.* quare: *p. 1382, 46.* quia: *p. 1382, 52.* ut: *p. 1383, 59.*

deriv.: ?illaticius, illatio, illativus, illator (-trix), illatus (-u), ?inferto, infertor. *compos.*: ?adinfero, subinfero, superinfero.

?inferōcibant *v. vol. VI 1, 565, 67* (*aliter Loewe, Prodr. 385*).

?inferrātus (-farr-?), (-a), -um. *ab* in *et* ferratus (farr-). *i. q. non ferratus* (*farr-*): CASS. FEL. 76 p. 185, 12 (*v. app. crit.*; *locum conferendum esse c. vol. VI 1, 572, 56 monet Bulhart in schedis nostris*).

infersus *v.* infercio *p. 1367, 56.*

infertilis, -e. *ab* in *et* fertilis. GLOSS. ἄγονος. *i. q. infecundus*: SERV. Aen. 4, 212 modo etiam -em ⸤sibi et angustam⸥ (⸤ ⸥ *add.* auct.) vult ostendere *terram eqs.* 7, 746 ideo venabuntur *Aequiculani*, quia habebant duras glebas, id est -es (*opp.* feraces). HIER. hom. Orig. in Ier. 1, 16 (*contextu dubio*) fiat non ⸤-is sive lucus exsurgens⸥, sed plantatio paradisi (⸤ ⸥ *gr.* ἄλσος). in Is. 14, 23 p. 226ᴰ paludes -es et limosae (*de Babylone*). 15, 3 p. 252ᴰ Medaba, ubi non sunt arbores fructuosae, sed saltus -is. APON. 4 p. 78 (*trop.*) pater agricola peritissimus putator -ia (sterilia *edd.*) sarmenta de vera vite ... amputat falce. IVLIAN. epit. novell. 111, 2 p. 142, 5 fertilium et -ium possessionum.

deriv.: infertilitas.

infertilitās, -ātis *f.* *ab* infertilis. GLOSS. ἀγονία. ἀφορία. *i. q. infecunditas*: HIER. hom. Orig. in Ezech. 4, 1 p. 359, 18 peccatores sine liberis et posteritate sui aeterna -e damnantur. 4, 2 p. 363, 18 forte et propter illos -s terrae eveniat (*cf. Ezech. 14, 13*). SCHOL. Hor. carm. 2, 15, 7 praesenti *domino* solam posuerat -em placere (*de murtetis*).

?inferto, -āre. GLOSS.L V Abba IN 296 -at (‘*pro infert?*’ *Linds.*): inportat, ministrat (GLOSS. IV 249, 17 *al.*). [*falso trad. vid.*: CHIRON 64 ut palpebra eius superiora ulterius cilia -ent (-ent *improb. tuetur Oder p. 382 ut ductum ab* infercire; insertent *Hirschberg*, infestent *Niederm.*, infer⟨iora infes⟩tent *Heraeus coll. Veg. mulom. 2, 15, 1* pili aliam palpebram urentes).]

infertor, -ōris *m.* *ab* inferre. *qui dapes infert* (GLOSS.L II Philox. 196 -r: παραθέτης. 197 -es: παραθέται. GLOSS. III 286, 30 de -bus: παρὰ τῶν προαγοραστῶν): SCHOL. Hor. sat. 2, 8, 72 escarum ministrum ..., quem vulgo dicunt -em (SCHOL. Iuv. 5, 83 ministri: -is). 2, 7, 184 (*Lφψ*) qui fercula ... componit: id est structor vel -r. 9, 110 carptores: -es qui inlata carpiunt. 11, 142. CASSIOD. Ios. antiq. 16, 7 p. 467 unus pincerna, alter -r (*16, 230 δεῖπνον προσφέρειν ... πεπίστευτο*). LEX Sal. 10 add. 4 p. 21, 5 si quis maiorem, -em (-fest- *codd.*) ... occiderit.

?1. infertus, -a, -um. ENN. sat. 15 laetus lautus ... -is malis (infercits *vel* -etis *ll. vv.*, insertis *DL* [*rectene i. ad manducandum paratis? an* infestis *cum L. Müller?*]; exertis *Muretus*. *ab* in *et* fartus *i.* ‘*non fartis, inanibus*’ *explicat Vahlen vix probabiliter*).

?2. infertus *v. s.* infercio *p. 1367, 56.*

?3. infertus *v. s.* infero *p. 1373, 69.*

infervēfacio, (-fēcī), -factum, -ere. *ab* in *et* fervefacere, *cf.* incalfacere. -fio: *l. 24. 26 bis. cf. l. 34.* *fere i. q. fervefacere, fervidum reddere*: CATO agr. 123 eam *materiem* -ito cum congio vini veteris (COLVM. 9, 13, 5 fictili vase cum Amineo vino -cta [*Pallad. 4, 15, 1* incocta]. MARCELL. med. 1, 28 c. oleo). 156, 7. COLVM. 12, 17, 2 liquatum ... acetum -unt. 12, 20, 8 mustum ... -ere. SCRIB. LARG. 39 bestiolae ... -ctae vase ferreo (*cf. l. 19*). 53 *semen alterci* aquā ... -ctum. 133 aceto et sale ... diluto et -cto. 271 postero ... die iterum -fiunt. *ibid. haec* in nocte semel -ere (-fieri MARCELL. med. 35, 9) oportet. *ibid.* cum -cta fuerint. MARCELL. med. 14, 44 -fieri medicamentum *debet*. 35, 9 p. 267, 6 haec ... -fiunt (infervescunt *Scrib. Larg. 271*) super carbones. *cf.* infervere facio *l. 36.*

inferveo, -ēre (*et* -o, -ĕre?). *ab* in *et* fervere. *formas perf. v. s.* infervesco. [*dub. trad.*: GREG. M. moral. 14, 4 *ecclesiam* contra se -ere (*codd. mell.*, in fervore *vel* in furore *al.*) conspiciunt *haeretici*.]

1 *proprie i. q. fervere, aestuare*: *de coquendo*: CATO agr. 108, 1 inponito in carbones: facito bis aut ter -eat. CELS. 5, 25, 4ᴬ miscetur -eatque (*Linden*, -etque *FVJ*, ferveatque *P*, infervefitque *Marx*), donec crassitudinem sordium habeat. COLVM. 12, 38, 5 mel Atticum ter -ere facito. *de aestu solis*: ORIBAS. syn. 6, 21 febris nascitur ... ex labore nimio -enti desudante aestu (*gr. 6, 21, 5 κόπῳ ... μετ' ἐγκαύσεως ἅμα γενομένῳ*). **2** *transl. i. q. incalescere, exardescere* (*cf. l. 30*): GREG. M. moral. 23, 32 cum ... equino more in cursum suae ostentationis -eant (*de superbis alios saepe increpantibus*).

infervēsco, -vuī (-buī) *et* -vī, -ere. *ab* in *et* fervescere.

1 *proprie i. q. fervescere* (*c. dat.*: *l. 53*): **a** *de coquendo*: CATO agr. 90 fabae tertia pars ut -at. HOR. sat. 2, 4, 67 hoc ubi confusum sectis -buit herbis. CELS. 2, 30, 3 mulsum quod -vuit (*J*, *Marx*, -buit *P*). 5, 27, 12ᶜ sive ex oleo -verunt sive piri surculus cum his -vuit. COLVM. 12, 48, 3 quae *olla* cum -buerit. SCRIB. LARG. 37 in patella ... -it *medicamentum*. 188 ferri stercus ... -at saepius. 209 oleo -it spuma argentea (256). 271 haec omnia -unt super carbones. PELAGON. 194. CHIRON 957 cum -verit, disparges *eqs.* MARCELL. med. 14, 43 utraque mixta -unt. **b** *de calore*: *de rebus percalefactis*: PLIN. nat. 18, 152 spica e pluviis calore -it. 19, 183 ne -at aqua sole (*Theophr. hist. pl. 7, 5, 2 καθέψηται*). *de sole*: SIL. 13, 341 solem -ere fronti arcet. AVG. in psalm. 90 serm. 1, 10 (*trop.*) quando graviter -buerat sol persecutionis. *de aestu partium corporis humani*: HIPPOCR. aer. 9 p. 21, 2 -it cum vi eius *vesicae* meatus (ἐφλέγμηνεν). GREG. M. past. 2, 10 p. 44ᶜ (*trop.*) secta immature vulnera deterius -unt.

2 *transl. de affectibus i. q. exardescere, incendi*: AVG. conf. 9, 4, 9 -bui (-vui *l. v.*) sperando et exultando in tua misericordia. GREG. M. dial. 4, 12 p. 244, 1 M. *Stephanus* -ente spiritu collegit vocem. in Ezech. 1, 11, 15 si plus iusto -ret. 2, 6, 14 sic ... ex zelo -buit *eqs.* *Hofmann.*

***inferus** (īnfer *l. 81*), -a, -um. [*i. q. sanscr.* ádharaḥ ‘*inferior*’; *cf. got.* undar ‘*sub*’; *v. et* infra. *J. B. H.*] *de etym.*: PS. APVL. Ascl. 17 ab eo, quod in imo sphaerae sint, Latine -i nuncupantur (NON. p. 45, 29 -um ab i. dictum; unde -i, quibus inferius nihil; idem quod infertur recte potest dici, quidquid desuper mittitur [*affert* VARRONEM *p. 1389, 30*]. *cf. Heraeus, ALL 14, 1906, 474 sq.*). AVG. gen. ad litt. 12, 34 p. 431, 9 -i eo, quod infra sint, Latine appellantur (PRISC. gramm. II 118, 21 ab adverbiis: ... ‘i. -us [-rnus *G*]’. III 44, 9 ex hoc derivatur ‘-us’, veluti ‘nuperus’ ... vel ‘-r’, ut ‘citer’ ... et ‘infernus’ et ‘inferior, infimus’. ISID. orig. 14, 9, 10). ISID. orig. 14, 9, 11 philosophi ... dicunt quod -i pro eo dicantur, quod animae hinc ibi ferantur (*cf. l. 67*). *de script.* (*cf. p. 1390, 78. 1395, 60*) *et formis*: I *longa* (*exempla certa*): CIL VI 5254 (= CE 86, 2). XII 659. if-: CIL IX 5813. TAB. devot. Audollent 190 (*ter*). *cf. Jeanneret, Tabl. d'exécr. 52.* íf-: CIL VI 19873. (e)imf-: TAB. devot. Audollent 137 (*v. app. crit.*). GLOSS. II 77, 37 (*inter voces ab* im-). einf-: INSCR. RevA. VI 4, 1934 p. 239, 23 (*tab. devot.*) -eis (*ibid.* inferis, inferabus). infr-: CIL VI 6492. *nom. sg.* -us *et* -r (*testatur illud* PRISC. gramm. II 83, 10 *al.*, *utrumque* PRISC. *l. 71*): *legitur* -r *ap.* CATONEM (*p. 1389, 18*), -us *ap.* LIV. ANDR. (*p. 1389, 82*) *et inde ab* ITALA *notione q. e.* ᾅδης (*p. 1390, 53*). *gen. pl.* -um *inde ab* ENN. (*p. 1389, 26. 1390, 33*), ACC. (*p. 1390, 34*), TRAG. inc. (*ibid.*),

[*Fleischer-E.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TARQVIT. PRISC. (*p. 1390, 2*), VARRONE (*p. 1390, 3*), CIL I² 1596 (*p. 1390, 6*), SEN. (trag. *et p. 1390, 23*); -orum *inde a* CIC. (*p. 1390, 22*), LIV. 10, 28, 16 (*var. l.* infern-), SEN. (trag., nat. 6, 32, 4 epist. 24, 18). *cf. Neue-Wagener II³ 49 sqq.* *abl. f.* -abus: *p. 1388, 80.* *notatur, nisi* infernus (deus) *intelleg.*, i (*v. vol. VIII 293, 64*), in (CIL X 2936). NOT. Tir. 33, 3 -i. 33, 6 di -i. *de notione v. infra.* *legitur inde a* LIV. ANDR., ENN., PLAVTO, CATONE, TER., *deest ap.* LVCR., CAES., VERG., HOR., CELS., COLVM., TAC. *al.; vox dactylis non bene apta extra notionem sub II B positam (infra l. 67) deperiit, cf.* PRISC. *p. 1390, 76; quodammodo successit, ni fallimur, vox q. e.* imus (*cf. p. 1399, 16*), *necnon* inferior (*v. p. 1391, 6*) *et* infimus (*v. p. 1398, 46*). [*tic.* infru '*malus*'; *f. subst. cors.* énfula '*infernus*'. *W.*] [*dub. trad.*: ACC. trag. 63. *confund. c.* infernus, *v. infra et s. v.* infernus.]

i. q. infra positus (*iuxta compar. l. 20*):

I *generatim*: A *vario usu* (*de animantibus l. 18, cf. l. 26*): 1 *pro adi.*: PLAVT. Merc. 830 limen superum -umque (NOVIVS Atell. 50. *cf. p. 1391, 16*). CATO agr. 149, 1 super -rque vicinus. VARRO ling. 5, 16 caeli dicuntur loca supera ..., terrae loca -a. SEN. nat. 6, 12, 3 ut alter *ventus* superiorem aëra agitet, alter -um. PLIN. nat. 2, 189 -as partes *crurum* (*opp.* supera). MART. CAP. 2, 165 aër ex calore supero atque exhalatu madoreque -o turbidatus. ?SALV. gub. 6, 10 conscenduntur nubiferae Alpes, penetrantur -ae (*A*, niviferae *B*, amniferae *Hartel*, riviferae *Pauly*) valles. 2 *n. pl. pro subst.*: ENN. scaen. 342 di, quibus est potestas motus superum atque -um (*nisi masc., cf. Liv. 8, 9, 6* nostrorum hostiumque). CIC. Tusc. 1, 64 (*opp.* supera). *c. gen.*: CIC. Arat. 440 -a lumborum *Cephei* (*opp.* caput et superas ... partes; '*quae infra lumbos sunt*' *Maass in schedis nostris, cf. gr. 652*). 3 *praedicative: indicatur, quo* (*cf. p. 1388, 67*): VARRO Men. 270 *nubes* aquam vomentes -am (inferant *codd.*) mortalibus. ?*indicatur, unde: v. p. 1371, 3.*

B *de hemisphaerio australi, sc. tenebroso*: CIC. Arat. 352 loca convisit ... -a Piscis ([*gr. 572* δύνει, *Germ. 591* occidit]. 464 obit -a Perseus in l. [*gr. 688* δύνεται]). MACR. Sat. 1, 18, 8 in supero, id est in diurno hemisphaerio, ... in -o, id est nocturno. *n. pl. pro subst.* (*c. gen.*): ENN. ann. 89 sol albus recessit in -a noctis.

C *de mari Tusco* ('Notium' PLIN. *l. 46, cf.* SERV. auct. Aen. 8, 149 ['infra'] -um appellatur ideo quod sol ibi ad inferiores caeli partes delapsus occidat. ISID. orig. 13, 16, 7 a positione caeli, ut superum et -um, quod sit oriens superior, occidens inferior; *aliter explicant Stürenburg, Relative Ortsbezeichnung 1932, 30 sq. Burr, Nostrum mare 1932, 68 sqq. 72*): CIC. Flacc. 30 *al.* CIL V 7817 (*a. 8 a.; restit. ex* PLIN. nat. 3, 136). LIV. 5, 33, 7 *al.* SEN. dial. 1, 3, 6. 11, 7, 2. MELA 2, 58 (*inde* SOL. 2, 20). PLIN. nat. 3, 44. 3, 75 (*inde* SOL. 23, 14 ISID. orig. 13, 16, 2 *sinum intellegentes*) Tuscum, quod ex Graecis alii Notium (Ionium *Sol., Isid.*), alii Tyrrenum, e nostris plurimi -um vocant. *al.* SVET. Aug. 49, 1 frg. p. 242, 8 AMPEL. 7, 3 IVST. 20, 1, 7. CLAVD. DON. Aen. 8, 145 p. 137, 17 (*cf. l. 39*). *per ellipsin*: CIC. Att. 9, 5, 1. *cf.* infernus *p. 1371, 6*; infimus *p. 1397, 8.*

D *in serm. augurali de avibus infra volantibus* (*opp.* praepes; *cf.* ineber *et Wissowa, Rel.² 530, 3*): NIGID. Gell. 7, 6, 10 discrepat dextra *avis* sinistrae, praepes -ae (*cf.* GELL. *ad l.*: ex quo est coniectare 'praepetes' appellatas, quae altius sublimiusque volitent, cum differre a 'praepetibus' Nigidius '-as' dixerit). SERV. Aen. 3, 361 praepetes *aves* aut superiora tenent et praepetes vocantur, aut inferiora et dicuntur -ae.

E *n. pl. pro subst. usu eccl. fere i. q. terrena (cf. supra l. 19), carnalia (fort. sub imag. inferni, cf. p. 1390, 23 sqq.)*: CYPR. Demetr. 16 p. 362, 19 ut carere -is possis, ad alta et caelestia suspensum pectus adtolle. AVG. conf. 2, 1, 1 exarsi ... satiari -is (in -is, inferius *varr. ll.*).

II *speciatim i. q. sub terra positus*, καταχθόνιος: A *de genere fulminum* (*cf.* infernus *p. 1371, 26*): PLIN. nat. 2, 138 Etruria erumpere terra quoque arbitratur *fulmina*, quae -a appellat. 2, 139 -i (-rni *R²*) ictus.

B *de Orco sede mortuorum, pressius ap. ECCL. de gehenna sede damnatorum* (*cf.* infernus *p. 1372, 34 sqq. et v. e. g.* TERT. adv. Marc. 4, 34 p. 536, 24 aliud ... -i, ut puto, aliud quoque Abrahae sinus. AVG. quaest. hept. 4, 29 p. 337, 14 varie ... in scripturis et sub intellectu multiplici ... nomen ponitur -orum et maxime in mortuis hoc accipi solet): *distinguitur tam* '-us' *ab* '*inferno inferiore*' (ISID. diff. 1, 288) *quam a sede beatorum vel mundo* (*l. 77*) '-us inferior' (ITALA psalm. 85, 13 [Rufin. Orig. princ. 4, 3, 10 p. 338, 10]; *gr.* ἐξ ᾅδου κατωτάτου, *Vulg.* ex inferno i. *cf.* RVFIN. *ad l.*), '-i inferiores' (PANEG. 3, 13, 3 AVG. vera relig. 52. ARNOB. ad Greg. 25 p. 437, 17 *opp.* caeli fastigiis. PRAEDEST. 1, 60 p. 608ᴮ *opp.* -os caelorum *i.* '*mundum*'. 2 p. 624ᴬ *opp.* superiora superiorum), 'infimi et altissimi -i' (VVLG. sap. 17, 13; *gr. aliter*), 'inferiora -i' (PRAEDEST. 1, 19 p. 593ᴮ), '-i peccatorum' (AVG. gen. ad litt. 12, 33 p. 429, 17 *opp.* requiem beatorum), *cf.* 'profundum -orum' *p. 1390, 47.*

1 *pro adi.*: LIV. ANDR. carm. frg. 25 -us an superus tibi fert deus funera, Vlixes? ([*Hom.* κ *64* κακὸς ... δαίμων]. PLAVT. Cist. 512 di deaeque superi atque -i et medioxumi. TER. Phorm. 687 omnes di deaeque superi -i. TARQVIT. PRISC. frg. Macr. Sat. 3, 20, 3 -um d. avertentiumque. VARRO ling. 6, 34. frg. Macr. Sat. 1, 16, 18 tristium atque -um. CIC. Lael. 12. *et al. cf.* PAVL. FEST. p. 122 '-i di' manes [*al.*]. GLOSS. θεοὶ καταχθόνιοι [ὑπο-]). ENN. scaen. 108 Acherusia templa alta Orci salvete -a (FRONTO p. 228, 24 N. CE 1058, 6). CIL I² 1596 deis -um parentum. OV. met. 1, 189 flumina. LVCAN. 7, 783 monstra. VAL. FL. 3, 253 porta. STAT. Theb. 3, 302 stagna. 11, 93 taxus. silv. 2, 1, 147 Iuno. ARNOB. nat. 7, 19 sedes. 7, 20 numinibus. TIBERIAN. carm. 2, 25 tellus. CIL XIII 7555ᴵᴵᴵ (= TAB. devot. Audollent 97; *lectio dubia est*) larvas. CE 1534 B, 3 Ditis.

2 īnferī, -ōrum (*inter masc. semper pluralia*: CHAR. gramm. p. 34, 12 B. -i καταχθόνιοι. DIOM. gramm. I 327, 28. *et al.; hic illic forsitan de neutro cogites, sed bona aetate vix agnoscendum est*):

a *strictius de incolis Orci fere i. q. manes* (*exempla paucissima; de notione cf. p. 1388, 65 sqq. et* SERV. Aen. 1, 139. PRISC. gramm. II 83, 11 [*v. infra l. 77*]. SYNON. Cic. p. 419, 5 B. GLOSS. καταχθόνιοι [*v. et l. 12*]): PLAVT. Aul. 368 si ... deorsum comedent, si quid coxerint (*sc. coqui in puteo*), superi incenati sunt et cenati -i (*cf. Aesch. Choeph. 483 sqq.*). PACVV. trag. 289 coniugem macto -is. ACC. trag. 57 retracta rursus -is *Alcestis*. MANCIA or. frg. Val. Max. 6, 2, 8 venio ... ab -is. CIC. inv. 1, 46 impiis apud -os poenas esse praeparatas. Vatin. 14 -orum animas elicere. *et passim.* *de monstris*: SEN. dial. 4, 35, 5 teterrimae -um (*sc. Furiae*). *in imag.*: PETRON. 132, 10 hoc de te merui, ut me in caelo positum ad -os traheres? PRVD. perist. 5, 248 hic carcer horrendus suos habere fertur -os. AVG. civ. 22, 22 p. 607, 14 D. huius tam miserae quasi quibusdam -is vitae (*cf. p. 1389, 58*). b *meton. de ipso loco* (*cf. e. g.* TERT. anim. 55, 1 nobis -i ... profunditas *eqs.* MACR. somn. 1, 11, 4 [*de corpore sepulcro*] -os ... Platonici non in corporibus esse, id est non a corporibus incipere dixerunt, sed certam mundi istius partem Ditis sedem, id est -os, vocaverunt; *usum ap. poetas etiam veteres, in serm. pedestri non ante ECCL. agnoscere malimus; de genere v. quae monuimus l. 13*): ENN. scaen. 193 -um vastos specus. ACC. trag. 479 terraene motus, sonitusne -um. TRAG. inc. 75 caligo -um. SEN. Herc. O. 15 quod *malum* terra genuit, pontus aer -i. 743 terris freto sideribus oceano -is. TERT. anim. 57, 11 nulli ... animae omnino -os patere (*cf.* LACT. inst. 7, 20, 1 aperientur -i et surgent mortui. PS. HIL. libell. 6 p. 78, 17 reseratis -is. AMBR. in psalm. 40, 30, 5 caelum aperuit, -os clausit. *et al.*). PORPH. Hor. carm. 1, 34, 10 'Taenari sedes' -i intellegendum (*cf.* PELAG. in Eph. 3, 18 'altitudo' caelum, 'profundum' -i). RVFIN. Orig. princ. 2, 9, 3 p. 166, 13 vel in caelis ... vel in his, qui -i appellantur. AVG. epist. 187, 6 (*opp.* sedes ... beatorum. *cf. p. 1389, 73 sqq.*). *et al.* *ad redd. gr.* ᾅδης (*cf. infra l. 53*): ITALA gen. 42, 38 (Lugd., *cf.* VVLG.) deducetis senectutem meam cum tristitia ad -os. deut. 32, 22 (Lugd., Monac.) usque ad -os deorsum (*Vulg.* u. ad inferni novissima). prov. 14, 12 (Ps. Cypr. singul. cler. 19) in profundum -orum (*Vulg.* ad mortem). psalm. 9, 18 (Tert. adv. Marc. 4, 14 p. 460, 3; *Vulg.* infernum). Is. 14, 15 (Cypr. epist. 59, 3; *Vulg.* infernum). I Cor. 15, 55 (Max. Taur. hom. JThSt. 16 p. 167, 17) ubi est, -i, victoria tua? (*Vulg.* mors *sec. var. l. gr.* θάνατε). *al.* PSALT. Rom. 29, 4 (*cf.* Cas.; *Vulg.* inferno). HIER. interpr. Iob 17, 16 (*Vulg.* infernum).

3 īnferus (*sc. locus*), -ī (GLOSS. ᾅδης, *quod praeter l. 58 ubique respondet*): ITALA psalm. 85, 13 (*v. p. 1389, 74*). cant. 8, 6 (RevBén. 38, 1926, 104) dura sicut -us aemulatio (-i *Ambr. in psalm. 118 serm. 19, 28, 1; Vulg.* infernus). Matth. 16, 18 (cod. b *al.* = VVLG.) portae -i (-orum, inferni *alii codd.*). II Petr. 2, 4 (*v. p. 1373, 17; gr.* ζόφου). apoc. 20, 13 (Apring. *in l., cf.* 20, 14 [cod. g] *et* 6, 8 [cod. Amiat. *al.*]) mors et -us (-i *Iren. 5, 35, 2; Vulg.* infernus). PS. ORIG. tract. 9 p. 104, 4 immitis -us horruit. COMM. apol. 825 ex -o redit *Cyrus*. AMBR. Nab. 6, 28 Ditem dicunt gentiles -i praesulem. HIER. psalt. sec. Hebr. 18 (17), 6 funes -i (inferni *AR, Vulg.*). VVLG. psalm. 88, 49 *al.* CONSVLT. Zacch. 2, 12 p. 74, 21 fractis ... -i faucibus. APON. 12 p. 221 -us ... tormentorum est locus. VEN. FORT. carm. 3, 9, 79. CE 1616, 14 (*carm. telestich.*) at dius (*i. ad deos*) in⟨feri⟩. *et al.* *nota gen. poss.*: AVG. conf. 1, 2, 2 non ... ego iam -i (-is sum *O²*, inferno *P²*, in -is *edd. vett.*).

4 īnfera, -ōrum (*exempla certa, cf. supra l. 13*): MART. CAP. 2, 195 visus Pyrphlegethon amnis ad -a demeare. CE 1829, 2 subisti -a. *cf.* infernus, infra.

compar. ***inferior, -ius.** *derivatur ab adv. q. e.* infra: CHAR. gramm. p. 199, 12 B. sunt ... nomina superlativa, quae absolutum non habent, sed ab adverbio ⟨veniunt⟩, ut ... '-r infimus' ab 'infra' (DIOM. gramm. I 408, 5. PRISC. gramm. II 83, 9 *comparationes nascuntur* ab adverbiis sive praepositionibus, ut ... 'i. -r'; nam 'superus' et 'inferus', quamvis videantur eorum ... esse positiva, tamen in usu 'superi' pro caelestibus ..., 'inferi' autem pro manibus accipi solent. III 80, 9. *et al.*). *de script.* (*cf. p. 1388, 74. 1395, 60*) *et formis*: I- *longa*: CIL XI 378 XIV 3599. imf-: CIL XVI 75 *bis.* infrior: CIL VI 28598. inferIos (*i.* '-es'): CIL VI 38462. *abl.* -i: CIL III 4279. VI 31162 (*a. 219*). *et saepius in codd.* 'magis -r' *ap.* LVCR. 1, 1062 *falso statuit* SACERD. gramm. VI 450, 2. *notatur* i (INSCR. Dessau 1153), inf, infer. NOT. Tir. 33, 4 -r. 33, 4ᵃ -es. GLOSS. -r: κατώτερος. καταδεέστερος. deterior, infirmus

[*Fleischer-E.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*i.* infimus, *cf. p. 1446, 11*) *eqs.* -a: καταγαια. *legitur inde a* PLAVTO, CATONE. [*confund. passim c.* interior, infirmior.]

i.q. inferius positus, κατώτερος (*ad redd. gr.* κατώτατος *fere i. q. infimus* [*cf. l. 1*]: VVLG. psalm. 62, 10. 85, 13. 87, 7. 138, 15, *dub.* ACT. Archel. 8, 2 [-es *Dindorf*, int- *trad., cf. Löfstedt, Eranos 8, 1908, 110*]; *resp. gr.* κάτω *l. 20. 60. 67*):

I *proprie* (*in imag. l. 24. 40. p. 1393, 1; cf. quae monuimus p. 1393, 13*): A *de visibilibus*: 1 *strictius respicitur situs*: a *ex parte deorsum spectantis*: α *vario usu*: ① *de rebus*: PLAVT. Aul. 304 etiamne obturat -em gutturem ...? (*iocose anum dicit*). CATO agr. 3, 6 orbiculis (*opp.* superioribus). 21, 2 in -em partem cupae (AFRAN. com. 19 [*v. p. 642, 45*]. VARRO rust. 2, 5, 8 *caudae*. CIC. dom. 116 aedium. *al.* LVCR. 5, 288 *radiorum solis*. CAES. Gall. 7, 35, 4 *sublicarum*. BELL. Alex. 2, 4 urbis. FAV. or. frg. Gell. 15, 8, 2 a cluniculis *avium*. LIV. 1, 48, 3 *Tarquinius Servium* in -em p. per gradus deiecit. *et al.*). VARRO rust. 2, 4, 14 limen (*cf. p. 1389, 17*). 2, 7, 2 dentes (*opp.* superiores. *al.*). CIC. Caecin. 50 in -em locum de superiore motus (*al.* CAES. Gall. 2, 25, 1 *al.* BELL. Hisp. 12, 6 *al.* LIV. 8, 32, 2. *et saepe*). Tim. 49 -a reddit quae sunt superiora (*gr.* τὸ κάτω). *al.* CAES. Gall. 7, 46, 3 spatio (*opp.* superiorem partem collis). BELL. Afr. 78, 2 iugo. Alex. 6, 3 *aqua* -r (*i. in parte -e urbis*) corruptior ... reperiebatur. CIL I² 1539 fulonica⟨s⟩. 1831 via -r privatast. OV. fast. 4, 862 (*in imag. ad Romam*) quotiens steteris domito sublimis in orbe, omnia sint humeris -a tuis. LIV. 27, 18, 6 suberat ... -r summissa fastigio planities. *al.* VITR. 5, 5, 1 graduum (*cf. sub II*). *et passim.* *neutr. pro subst.* (*sg. l. 28*): VARRO ling. 5, 168 *gradus* gerit in -a superiorem (OV. met. 15, 241 *duo corpora* suo ... pondere in -s, tellus atque unda, feruntur [PLIN. nat. 2, 165 e sublimi in -a]. CELS. 6, 6, 37B quae ⌞omnem noxiam materiam in -a⌟ [*J*, nemo n. m. -a *FVP*] depellant. SEN. nat. 2, 13, 3. *et al.*). LIV. 21, 37, 5 VITR. 3, 4, 1. 10, 15, 2 SEN. nat. 1, 15, 1 *al.* CVRT. 4, 10, 12 *flammae* cum in summo haesissent, ad -a nondum penetraverant (TERT. pudic. 6, 15 respiciens *Adam*. PALLAD. 3, 24, 4 sucus ad -a cogetur. *et al.*). *et passim.* ② *de animantibus* (*cf. infra l. 49*): CIC. leg. 3, 30 duo se habere vicinos, superiorem equitem Romanum, -em (int- *codd.*) libertinum (FRONTIN. [?] grom. p. 32, 5 Th. PROC. dig. 8, 6, 16. *et al.*). BELL. Alex. 6, 2 cum se -es (*cf. supra l. 21*) eiusdem generis ... aqua dicerent uti *eqs.* VAL. MAX. 4, 1, 1 quantum domo -r, tantum gloria superior (*opp.* excelsiore loco positae *aedes*). SEN. dial. 2, 11, 2 (*in imag.*) omnes -es esse, quam ut illis audacia sit tanto excelsiora despicere. HIER. epist. 64, 10, 1 gradus altaris prohibentur fieri, ne -r populus ascendentium verecunda conspiciat.

β *in describendis terris*: ① *de parte fluminum ad ostium vergente*: CAES. Gall. 1, 1, 6 (*interpol.?*) *Belgae* pertinent ad -em partem fluminis Rheni (4, 17, 9. *cf.* 4, 17, 5. AVG. civ. 10, 17 p. 429, 24 D. Iordanes fluvius ex p. superiore subsistens et ex -e decurrens. COD. Theod. 7, 1, 13 [= Iust. 12, 35, 12] in -bus p. fluviorum). CVRT. 8, 13, 23 ripam. *transfertur ad animantia* (*cf. supra l. 34*): PHAEDR. 1, 1, 3 superior stabat lupus, longeque -r agnus (*ad rivum*). VEG. mil. 3, 7 p. 80, 18 acies (*opp.* superior).
② *de regionibus* (*incolis l. 62; n. pl. pro subst. l. 59*): *planioribus vel ad mare* (*flumen l. 54*) *vergentibus*: SALL. Iug. 18, 12 Africae pars -r. VELL. 2, 120, 3 ad -a hiberna descendendo (*spectat ad Germaniae partem Rheno propiorem. cf.* TAC. hist. 1, 9, 1 -is Germaniae [*al.* SVET. Vit. 7, 1. CIL VI 31162 *a. 219. et al.*]. 1, 61, 2 exercitus [*al.*]. PANEG. 12, 21, 5 -em Germaniae limitem). PLIN. nat. 5, 40 (*ex Agrippa*) a mari Atlantico cum -e Aegypto (*cf.* 5, 48 -em eius *Aegypti* partem. 6, 212 Aegypti -a, quae Chora vocatur [*n. pl. ut*: VITAE patr. 5, 5, 37; *gr. Nau 1908 p. 273 n. 189* ἐν τοῖς κάτω μέρεσι τῆς *Al.*]). 5, 51 (*Iuba 275 F 38a Jac.*) Mauretaniae. 5, 120 Cilbiani -es et superiores. 6, 112 regna *Parthorum* (*opp.* superiora. 6, 116). CIL XVI 44 *et* 45 (*a. 99*) Moesia (II 4510 *al.* SPART. Hadr. 2, 3 MARCELL. chron. II p. 92, 483). III 13795 (*a. 138*) Daciae. VII 341 (*a. 191*) Pannon(ia) (VIII 7978 *al.* SPART. Hadr. 3, 9 PS. AVR. VICT. epit. 29, 1 EVTR. 9, 4). VLP. dig. 49, 15, 9 Mysiae. VVLG. Ios. 16, 3 Bethoron (*gr.* κάτω, *Itala Lugd.* quae est deorsum. *cf. vol. II 1947, 65 sqq.*). INSCR. Rev. des ét. anc. 1922 p. 240 prov. Brit. inf. (*sed v. l. 70*). ? *occidentalibus* (*cf. p. 1389, 41*): CAES. Gall. 4, 28, 2 ad -em partem insulae (*sc. Britanniae*), quae est propius solis occasum (*cf.* 5, 13, 1 [*interpol.?*] huius lateris [*sc. contra Galliam positi*] alter angulus ... ad orientem solem, -r ad meridiem spectat. *v. et supra l. 68*).

γ *in describendo mundo*: ① *de sideribus horizonti* (*terrae, hemisphaerio australi*) *propioribus*: CIC. Arat. 10 -r paulo est Aries et flamen ad austri inclinatior (*gr. 238* νοτιώτεροι). 168 *Piscis australis* volvitur -r Capricorno, versus ad austrum (*gr. 386* νειόθι). *al.* nat. deor. 2, 53 *stellae Iovis* proximum -em orbem tenet *stella Martis* (*sic de errantibus*: PLIN. nat. 2, 34 multum ... ex [*del. Gelen.*] eo *Saturno* -em [*v. app. crit.*] Iovis circulum [2, 39]. 2, 61 *stellae* [APVL. mund. 2; *gr.* τοῦ ὑποκάτω]. FIRM. math. 6, 9, 2 *al.*). LVCR. 5, 628 (*Democr. 68 A 88 D.-K.*) *sol* -r multo quod sit quam fervida signa (MANIL. 3, 184 *opp.* celsior). MANIL. 3, 371 *sol* -a petens deiecto sidera cursu (4, 778 -s ... s. *sc. Scorpius Librū*). *al.* VITR. 9, 2, 1 (*ex Beroso*) -em partem *lunae* (PLIN. nat. 18, 347 cornu. AVIEN. Arat. 1483 plaga. *et al.*). PLIN. nat. 2, 89. *et al.* ② *de hemisphaerio sub horizonte posito*: LVCR. 1, 1063 neque posse *antipodas* e terris in loca caeli reccidere -a. VARRO ling. 9, 24 *polus* (*opp.* superior). MANIL. 3, 376 pars *mundi* latet -r (VITR. 6, 1, 5 SEN. nat. 5, 17, 2. *cf.* AVG. civ. 16, 9tit. an -em p. terrae, quae nostrae habitationi contraria est, antipodas habere credendum sit). HYG. astr. 1 praef. p. 21, 5 quare non essent in sphaera superiora -bus (int- *codd.*) hemicycli⟨s⟩ aequalia. 4, 1 p. 99, 12 *antipodes* -e a nobis circulo constituti videntur. 4, 13 p. 112, 24 hemisphaerium (*v. vol. VI 3, 2605, 29; cf. p. 1389, 36*). *al.* GLOSS. II 230, 25 ἀντίποδες -es pedes adversipedes. ③ *de terra caelo opposita* (*fere i. q. terrenus*): APVL. mund. 31 de -e licet imagine capiamus exempla (*om. gr.*). PS. APVL. Ascl. 11 -i, id est terreno, mundo (*opp.* divina). AMBROSIAST. in I Cor. 6, 2 p. 211B est ... et Hierusalem -r (*opp.* superior) ...; est -r paradisus (*opp.* caelestis). AVG. in psalm. 138, 20 p. 1797 (*ad 138, 15*) omnibus persecutionibus -is huius regionis.
neutr. pro subst. (*sg. l. 26*): TERT. anim. 34, 3 *Helenam* exilisse de patre et in -a desultasse (*cf.* ITALA Eph. 4, 9 [cod. d *al.*] *Christus* discendit in -a terrae [*gr.* κατώτερα, VVLG. -es partes terrae]. HIER. epist. 51, 4, 4 [*Epiphan.; cf. p. 1394, 10*] de caelestibus ad -a venientes). adv. Marc. 1, 15 p. 310, 21 habes ... in superioribus tres substantias divinitatis, in -bus quattuor. *al.* ITALA Ioh. 8, 23 (*v. p. 1371, 11*). AVG. pecc. mer. 2, 24, 38 participatio illius (*dei*) in -a nostra, ut nostra esset in superiora illius. in psalm. 56, 16 miracula *domini* desuper fuerunt (*syn.* divina), passiones de -e fuerunt. PS. AVG. quaest. test. I 91, 1 p. 152, 6 *dominum* de caelis ... venisse, ceteros vero omnes de terra esse, hoc est de -bus. *et al.* *masc. pro subst.*: AVG. civ. 9, 9 p. 380, 32 D. ut -em (*i. peiorem*) animalis partem, id est corpus, cum superioribus, superiorem vero, id est animum, cum -bus habeant.

δ *de eis, quae infra superficiem sunt* (*passim variat c.* interior, *cf. Löfstedt, Eranos 8, 1908, 109 sqq.*): ① *terrae*: OV. Pont. 4, 14, 12 si quid ... -s quam Styga mundus habet. VITR. 8, 1, 2 sabulone soluto tenuis sed -is loci invenietur *aqua* (8, 3, 2 *fontes* ab -bus l. penitus orti. PALLAD. 9, 10). FEST. p. 157 *mundi* -em partem veluti consecratam dis manibus (SEN. nat. 6, 9, 1 *terrae*. COLVM. 2, 4, 5 *glaebarum*. 2, 4, 7 *humi*. *et al.*). COLVM. 1, 6, 17 *solo* (2, 1, 6 *al. cf.* 2, 2, 21 materiae. 4, 1, 2 ut sit -r tenera subiacens terra [arb. 3, 6 PLIN. nat. 18, 110. *et al.*]. SCHOL. Verg. Bern. georg. 1, 379 humus [int- *Hagen*]). *et al.* *neutr. pro subst.* (*sg. l. 43*): SEN. nat. 3, 7, 1 omnis umor intra primam crustam consumitur nec in -a descendit. 3, 26, 3 umor ad -s ... defertur. 6, 13, 3 PLIN. nat. 18, 178. AVG. civ. 11, 17 p. 485, 2 D. *diabolus* in -bus ordinatus (*cf.* MACR. Sat. 1, 3, 13 ab -bus [*masc.?; locis add. B*], id est a manibus). *cf. de inferno -e p. 1372, 43 sqq. 1389, 73 sqq.* ② *corporis* (*pro subst. l. 53*): CELS. 5, 28, 1A *cutis* -i carni quasi adfixa est. 7, 7, 13B -r (*J*, int- *FV*) *tunica* (*al.*). 8, 2, 4 solvetur ab -e osse, quodcumque vitiatum est. COLVM. 6, 12, 3 si sanguis in -e (priore *M*, int- *Veg. mulom. 4, 9, 4*) parte ungulae est (PLIN. med. 1, 16 p. 30, 19 *sucus* inlinitus ab -e [int- *Rose*] p. *faucium* mire prodest. CHIRON 354 anhelitus et suspiria ab -bus [int- *Buecheler, Oder*] p. *cf.* 299 de tussi ab -bus [int- *Oder ut 392*]. 464 strepitum ab -bus locis [*at 38* int-]). VEG. mulom. 1, 25, 3 (= CHIRON 17) -es venae sub (ab *Chiron*) oculis positae, quae descendunt sub (ab *Chiron*) angulis oculorum -bus (int- *Chiron*), quatuor digitis inferius quam oculi sunt inciduntur. PS. DIOSC. herb. fem. 15 -em (*L²P*, in fervorem *L¹*, int- *Kaestner, cf. 16* internorum viscerum; -em *def. Svennung, Unters. Pallad. 366*) ... collectionem ... solvunt *folia mandragorae*. *technice de oculis inter cavos et planos mediis*: PHYSIOGN. 116 p. 136, 2 eos oculos esse optimos, qui aliquanto -es sunt quam plani. ③ *variarum rerum*: PLIN. nat. 19, 168 -em crustam *panis* (20, 185). 31, 110 summas aquas dulces esse ..., -es (int- *Vf*) nitrosas (*cf.* AVG. civ. 4, 11 p. 160, 18 D. in -bus ... maris. *al.*). ? SCHOL. Verg. Bern. georg. 2, 77 -em (*def. Löfstedt l. c.*; int- *Hagen fort. recte, cf. 2, 75*) corticem dicit 'librum'. ④ *de aedificiorum parte recondita* (*cf. p. 1402, 38*): LIV. 34, 44, 8 Pleminius in -em demissus carcerem est necatusque. *per confusionem pro* interior (*cf. l. 75*): VITA Caes. Arel. 2, 6 cum de cella -e ... foris egressus fuissem.

b *ex parte prospicientis fere i. q. ulterior*: α *in ordine cenae*: SALL. hist. frg. 3, 83 discubuere: Sertorius -r in medio, super eum L. Fabius (*ibid.* in summo, infra, in imo). IVVENC. 3, 620 -r ... conviva (*ibid.* mediocria ... cenae, potiora ... strata tororum). ? β *de regione*: AMM. 24, 7, 6 *Iulianus* ad -a *Persidis* tendebat (*3* mediterraneas vias; int- *Gelen., Gardth., Clark, sed v. Löfstedt l. c.* [*l. 33*]). *cf. l. 69.*

2 *latius respicitur mensura* (*fere i. q. minor; cf.* QVINT. inst. 8, 4, 3 incrementum est potentissimum, cum magna videntur, etiam quae -a sunt): HOR. sat. 1, 8, 31 maior lanea *effigies*, quae poenis conpesceret -em (*sc. ceream*). OV. trist. 1, 4, 7 monte nec -r *unda*. ARNOB. nat. 6, 25 p. 236, 14 genitalibus propriis -r[i] Priapus. PS. AVG. categ. 12 p. 1434 inaequalitas partium, ut sit longior una, altera -r. CASSIOD. Ios. antiq. 8, 8 p. 237 ut ... -em suum digitum lumbis paternis diceret vastiorem *Roboam* (*gr.* βραχύτατον, *var. l.*

[*Fleischer-E.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

βραχύτερον). *in imag.*: SIL. 13. 221 nec corpore magno mens erat -r. *de pondere*: MART. 8, 71, 5 quattuor argenti libras mihi ... misisti ante annos ... decem; speranti plures — nam stare aut crescere debent munera — venerunt ... duae; tertius et quartus multo -a tulerunt; libra fuit quinto Septiciana quidem *eqs.*

B *de sonis fere i. q. gravior*: QVINT. inst. 11, 3, 17 utendi voce multiplex ratio: ... tum elatis tum -bus modis opus est. 11, 3, 166 paulum -r et habens aliquid iam iucunditatis *gradus accendendi iudicis*. EXPLAN. in Don. gramm. IV 531, 7 (*in enuntiato fort. interpolato et mutilo; cf.* 530, 28) media *prosodia* ..., quod gravioris quam acutioris similior est, in -is potius quam superioris numerum relegatur.

II *translate* (*hic illic imagine servata, cf. p. 1391, 7*):
A *spectat ad ordinem*: 1 *in univ. fere i. q. posterior*: a *vi locali servata de infra scriptis*: RHET. Her. 2, 10, 14 contrariam sententiam ... ⟨non⟩ constare cum superioribus et -bus sententiis. 3, 17, 30 vel ab superiore vel ab -e parte (4, 27, 38 orationis. PROC. dig. 50, 16, 126 *syn.* posterior, *opp.* prior. PAVL. dig. 37, 10, 6, 2. *et al.*). CIC. inv. 2, 117 scriptura. OV. am. 1, 1, 3 versus *sc. pentameter* (PORPH. Hor. carm. 4, 14, 49 'tellus' per zeugma ex -e v. accipere debemus). FEST. p. 153. 329 Verrius putat ..., deinde oblitus -e capite ... ait *eqs.* GAIVS inst. 2, 181 tabulis. PAPIN. dig. 22, 1, 4 pr. verba (COD. Iust. 6, 42, 15 [*a. 256*] testamenti). PAVL. dig. 14, 3, 17, 1 edictis. GREG. TVR. vit. patr. praef. p. 662, 25 scripsi ... in -e confessorum libro. INST. Iust. 2, 9, 6 -i loco referemus (RVSTIC. c. aceph. p. 1182A his -i l. servatis). *et al.* *n. pro subst.*: CIC. inv. 2, 171 hoc -s (*v. vol. VI 3, 2718, 62*). ac. 2, 96 ipsa ... ratio conexi cum concesseris superius cogit -s concedere. VLP. dig. 41, 1, 23, 3 *Scaevola* in -bus probat *eqs.* DON. Ter. Ad. 587 'sane' ... -bus iungitur SERV. Aen. 1, 120 zeugma ... ab -bus (3, 260. 3, 359). *et al.* ex -e *i. q. ex fine*: DIOM. gramm. I 517, 25 facies pentametrum heroum ex -e. b *vi temporali*: VARRO ling. 6, 13 -es quinque dies *Februarii*. PS. HIL. libell. 5 p. 75, 3 primis secunda coniunxit, ne prima -a contemnerent. *fere i. q. iunior*: CIC. Brut. 182 aetate -es paulo quam Iulius (333 HIRT. Gall. 8, 14, 1. *cf.* CIC. Brut. 228 aetatis [ac. 2, 73]. VARRO rust. 1, 2, 16 [*Dicaearch. frg. 51 W.*] -e gradu aetatis [3, 3, 6]). ad Q. fr. 3, 5, 2 *motus civitatis* erant -es quam illorum aetas, qui loquebantur. SVET. Claud. 41, 2 tempora. VLP. dig. 28, 3, 3, 4 ruptum esse et superius per -s et -s per postumum *testamentum* (29, 1, 19 pr.). 32, 1, 7 nec tantum proximi bonorum possessoris, verum -is quoque. VOPISC. quatt. tyr. 1, 3 superiorum aut -um principum. AVG. civ. 10, 32 p. 459, 22 D. -um ... praesensione causarum. SEDVL. op. pasch. 2, 11 p. 211, 12 ut, legis suae manifestus interpres quantus esset, -r (int- *codd.*) demonstraret *Iesus* (*opp.* senioribus). *et al.* *in ordine cognationis* (*t. t. iur.*): GAIVS inst. 1, 99 sive primum gradum liberorum optineant, qualis est filius et filia, sive -em, qualis est nepos neptis, pronepos proneptis (*v. vol. VI 2, 2159, 63*). dig. 38, 10, 1 pr. gradus cognationis alii superioris ordinis sunt, alii -is ...; superioris ordinis sunt parentes, -is liberi. PAVL. sent. 4, 11, 1a sqq. **linea in stammate.** *et al.* c *in distributione fere i. q. specialior*: VARRO ling. 10, 13 duo genera esse similitudinum sola, cum utriusque -es species sint plures (BOETH. Porph. isag. p. 29, 11 [*gr.* ὑποβεβηκὸς εἶδος]). BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 23 p. 70, 6 subalterna vocamus, quaecumque ad superiora species, ad -a pro generibus accipiuntur *eqs.* comm. sec. 3, 10 p. 233, 4 *superiora* non modo de sibi proximis -bus praedicantur, verum etiam de -um -bus. Porph. isag. p. 32, 12 (*gr.* τῶν ὑποκάτω). *al.*

2 *de dignitate, virtute sim. fere i. q. ignobilior*: a *vario usu*: α *de animantibus*: CIC. Verr. II 1, 127 homines -es loco auctoritate ordine (ad Q. fr. 1, 3, 6 dignitate a. existimatione gratia). Mur. 43 in quo meus necessarius fuerit -r. Balb. 35 ut sit ille (*populus Gaditanus*) in foedere -r (*Romano, cuius maiestas ei comiter conservanda est; cf. infra l. 75*). Planc. 30 (*v. app. crit.*) hominem ... nonnullis rebus -em quam te, genere dico et nomine (nat. deor. 1, 96 ceteris [2, 8]. LIV. 40, 12, 19 in [*del. Gronov.*] aliis omnibus r.). epist. 13, 5, 2 fortunā (CASSIOD. var. 4, 39, 5 *opp.* potentibus). *al.* Q. CIC. pet. 11 genere (*cf. l. 64*). PROP. 2, 8, 39 -r multo cum sim vel matre (*dett.*, marte *O*) vel armis *quam Achilles*. OV. ars 1, 583 *al.* LIV. 21, 31; 5 opibus aut fama (FLOR. epit. 2, 18, 1). *et passim.* *pro subst.*: RHET. Her. 2, 30, 48 (*cf.* CIC. inv. 1, 101) utrum ad omnes *illae res pertineant* ..., an ad superiores ..., an ad pares ..., an ad -es. 4, 40, 52. CIC. Quinct. 95 indignum est a pari vinci aut superiore, indignius ab -e atque humiliore. *et al.* β *de rebus*: CIC. Mur. 71 -i generi (*cf. l. 82*) hominum. Balb. 44 hoc ipso -s esse suum foedus quam ceterorum (*cf. supra l. 62*). har. resp. 61 unus est -r gradus aut interitus aut servitutis (MARCELL. dig. 23, 2, 49. COD. Theod. 1, 6, 5 [= Iust. 1, 28, 1]. 11, 30, 13). de orat. 1, 182 ordine (*al.* CAES. Gall. 6, 40, 7 legionum. civ. 1, 46, 4 LIV. 42, 33, 3 POMPON. dig. 1, 9, 4. *et al.*). off. 1, 78 sunt ... domesticae fortitudines non -es militaribus. *al.* OV. met. 11, 760 nomen (Pont. 3, 1, 58). *al.* LIV. 5, 49, 2 ab -is iuris magistratu. VAL. MAX. 6, 2, 7 -is ... generis (*aliter supra l. 74*) et fortunae (8, 1 absol. 12 PANEG. 12, 9, 6. *cf.* CLAVD. carm. min. 30, 188 fata). SEN. epist. 110, 1 notae. LVCAN. 4, 480 gloria. PLIN. nat. 3, 117 nullo amnium claritate -r *Padus*. 4, 100 nullo -s nobilitate Hercynium iugum. *al.* SVET. Aug. 32, 3 censu. VLP. dig. 1, 9, 8 dignitatis (PAVL. dig. 1, 9, 6, 1. *et al.*). APVL. Plat. 2, 26 nuptias. TERT. idol. 19 p. 53, 13 militia ... caligata vel -r (COD. Theod. 14, 11, 1). *et al.* *n. pro subst.* (*sg. l. 12*): VERG. Aen. 6, 170 *post Hectora* Aeneae sese ... addiderat socium *Misenus*, non -a secutus. OV. am. 2, 17, 14 aptari magnis -a licet. met. 6, 702 haec Boreas aut his non -a (*i. minus superba*) locutus. trist. 2, 218 effugiunt curas -a tuas (*syn.* exiguis rebus). QVINT. inst. 7, 1, 27 itaque -a quoque scrutabimur. *et al.* *imagine sublucente*: HIER. epist. 51, 4, 5 (*Epiphan.; cf. p. 1392, 21*) angelos ... de sublimi fastigio dignitatis facit ad -a descendere. CONC.S I 5 p. 161, 12 quod in -s et ingloriosius humanitatis deiecerit modum *Christus* (*I 1, 6 p. 138, 22* μεῖον, *I 5 p. 277, 21* ad minorem partem).

b *c. respectu virium* (*numeri l. 28 sqq. 37 sq.*) *fere i. q. infirmior*: α *in re iudiciaria*: CIC. Quinct. 59 si in causa pari discedere -r videretur *eqs.* (*ibid. iterum.* QVINT. decl. 254 p. 42, 25 fuisse dicitis eum c. -em [*syn.* victus iudicio]. *cf.* CIC. Brut. 30 quemadmodum c. -r ... dicendo fieri superior posset [*vertitur* ἥττω *Protagorae*]). Caecin. 2 in agendo. div. in Caec. 61 tu cum omnibus rebus -r sis (Brut. 155 ne qua in re -r esset quam Scaevola *Crassus*). *al.* PS. QVINT. decl. 16, 3 p. 293, 15 iam in hoc victus, iam -r recessi. *et al.* *huc spectare vid.*: PROP. 1, 4, 10 nedum, si levibus fuerit collata figuris, -r duro iudice turpis eat *Cynthia*. β *in re militari sim.*: CIC. off. 1, 116 *Timotheus* cum belli laude non -r fuisset quam pater. epist. 6, 1, 5 usu ... armorum et militum robore -es eramus (*opp.* praestabamus). 7, 3, 6 armis ... -es, non causa fuissent (*cf. p. 1393, 68*). CAES. Gall. 2, 8, 3 civ. 1, 47, 2. 3, 47, 3 integras ... copias Caesar -e (-es *var. l.*) militum numero continebat (*cf.* 3, 84, 3 numero ... -r *Caesar* [VERG. Aen. 12, 630. IVST. 18, 1, 5 militum. AMM. 27, 2, 5. *et al.*]). BELL. Alex. 16, 1 (*opp.* superassent). NEP. Dat. 8, 4 cum ... -r copiis superior omnibus proeliis discederet (VIR. ill. 14, 2). LIV. 30, 7, 12 eum bello -em esse, qui armis vincatur (CAPITOL. Opil. 8, 3 in eo b. IVST. 25, 5, 5 *opp.* victor). 34, 49, 10 domestico certamine -r (40, 14, 2 in iuvenali armorum c.). SEN. dial. 1, 3, 4 ignominiam iudicat gladiator cum -e conponi. benef. 5, 3, 1 pancratio aut caestu ..., ubi -em ostendit victi confessio. 5, 3, 3. CVRT. 5, 1, 6 (*opp.* vicisset). TAC. hist. 2, 24, 1. 4, 50, 4 populus Oeensis multitudine -r (SVLP. SEV. chron. 1, 50, 4). ann. 12, 33 vi militum -r (*opp.* prior). PANEG. 4, 11, 2 conserenda manu non -em. VEG. mil. 3, 20 p. 108, 19 si adversarius -em (infirm- *var. l.*) dextrum cornum habuerit et tu longe fortiorem sinistrum. *et al.* γ *in univ.* (*exempla significantiora quaedam fere appositis illustrata*): HIRT. Gall. 8, 14, 1 viribus -es (OV. met. 4, 653. *cf.* VAL. MAX. 4, 7 praef. amicitiae vinculum ... neque ... sanguinis viribus -s). COLVM. 6, 2, 13 curandum est, ut ...; item custodiendum, ne in corporatione vel statura vel viribus inpar cum valentiore iungatur *bos*; nam utraque res -i celeriter adfert exitium. PLIN. nat. 2, 121 clarissimus ventorum est circius nec ullo omnium (in *codd.*) violentia -r. *et al.*

c *c. respectu qualitatis*: α *in malam partem fere i. q. peior, indignior*: ① *vario usu*: CIC. Pis. 62 ita nescio quid istuc fractum humile demissum sordidum -s etiam est quam ut Mediolanensi praecone avo tuo dignum esse videatur. ?VELL. 2, 26, 1 neque usquam -r nomine consulis (*sic ed. pr. et Bolaffi, v. app. crit.*) *filius Marii* (*cf.* VAL. MAX. 6, 9, 14 Arpinatibus honoribus iudicatus -r *Marius*). TAC. ann. 3, 3, 1 -s maiestate sua rati (3, 64, 2). ② *respicitur ars, ingenium*: *de hominibus* (*ingenio l. 64; pro subst. l. 60. 63. 67. 68*): CIC. de orat. 3, 143 hoc erunt -es (*philosophi oratoribus*), quod *eqs.* Brut. 134 (*opp.* melius). 179 in iure ... civili. LVCR. 1, 734 quos diximus -es *Empedocle*. COLVM. 1 praef. 31 in omni genere scientiae et summis admiratio ... et -bus merita laus contigit. PLIN. nat. 34, 71 ne videatur in hominum effigie -r *Calamis* (*opp.* melior), Alcumena nullius est nobilior. QVINT. inst. 2, 3, 4 praestare ... -bus curam (*opp.* qui ampliorem dicendi facultatem sint consecuti). PANEG. 12, 1, 2 quanto -a nostra sint ingenia Romanis. VVLG. Iob 13, 2 (*cf.* 12, 3) secundum scientiam vestram et ego novi nec -r vestri sum (*gr.* ἀσυνετώτερος ... ὑμῶν, *Hier. interpr. Iob* vobis insipientior). RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 79, 8 de scientia -um ad scientiam perfectorum. Orig. in num. 4, 3 p. 23, 4 -bus, id est imperitioribus. *de operibus* (*n. pl. pro subst. l. 70*): CIC. orat. 5 (*de opificibus*) ut cum summa miraremur, -a tamen probaremus. OV. trist. 1, 11, 36 his debes ignoscere ..., si spe sunt ... -a tua. SEN. contr. 4 praef. 2 tantus orator -s id opus ingenio suo duxit. *de sermone* (*cf. p. 1395, 15*): OV. Pont. 2, 3, 76 tuus ille pater, Latiae facundia linguae, quae (qui *var. l.*, cui *Housm.*) non -r nobilitate fuit. STAT. Theb. 10, 446 lyra. silv. 5, 5, 51 -r vox omnis et omnia sordent verba. HIER. epist. 1, 1 quia omnis humanus sermo -r esset laude caelesti (*cf.* 53, 9, 6 pro merito voluminis laus omnis -r est). ③ *respiciuntur mores*: OV. ars 1, 770 ut ... vilis in amplexus -is eat (*opp.* honesto). trist. 5, 8, 2 non adeo cecidi, quamvis abiectus, ut infra te quoque sim, -s quo nihil esse potest. FIRM. math. 1, 7, 42 (*de fortuna domina*) bonum prostravit -r. HIPPOCR. aer. 16 p. 35, 20 invenie[n]s ... alios meliores, alios -es (*gr.* φαυλοτέρους). MART. BRAC. sent. patr. 108 p. 393C -em ... omni creaturae (VITAE patr. 7, 43, 2 totius cr.), id est deteriorem a quovis homine. *de corpore tam-*

[*Fleischer-E.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quam peiore parte hominis (*n. sg. pro subst. l. 2*): AVG. civ. 9, 9 p. 380, 30 D. (*v. p. 1392, 29*). epist. 147, 45 -i nostro (*opp.* optimo). Ⓝ *respicitur sapor*: COLVM. 3, 2, 13 vini sapore . . . -r *vitis* (PLIN. nat. 14, 25 bonitate).

β in neutram partem: Ⓘ *fere i. q. minor* (*de malis; litot. l. 8. 9. 13*): Ⓐ *de hominibus*: CIC. rep. 2, 59 voluptatibus (nec v. *Ziegler*) erant -es nec pecuniis ferme superiores *senatores ceteris.* RVFIN. hist. 3, 23, 11 nullius -r esse in flagitiis patitur (*gr.* ἴσα τοῖς ἄλλοις παθεῖν ἠξίου). 4, 16, 8 in pecuniae . . . cupiditate nullo . . . -r erat (*gr.* φιλαργυρίᾳ . . . πάνυ προσεχὴς ἦν). Ⓑ *de rebus*: TERT. castit. 3 l. 56 genus mali -is (HIER. adv. Iovin. 1, 9 p. 223A [*inde* epist. 49, 17, 4] *syn.* levius, *opp.* magnitudo). PHYSIOGN. 105 p. 128, 8 malitia non -r quam stultitia.

Ⓘ *fere i. q. simplicior*: MAR. MERC. Conc.S I 5 p. 58, 32 cogor . . . -bus uti sermonibus, ut fiat omnibus quod dicitur manifestum (*cf. p. 1394, 73 sqq.*).

d *c. respectu census fere i. q. pauperior* (*cf. p. 1394, 2*): RVFIN. hist. 3, 6, 3 (*ex Jos. b. J. 5, 427*) mercati sunt unum metrum, si divites, frumenti, hordei, si -es fuerunt (*gr.* πενέστεροι).

B *spectat ad statum animi* (*cf.* humilis): CIC. Font. 33 animo demisso atque humili, ut solent ii qui adfecti iniuriis ad opem iudicum supplices -esque confugiunt. STAT. Theb. 4, 332 -r (infesto *μ*) vultu (cultu *N*) dea *Diana* visa (SCHOL.: aut humilis aut non laeta).

nota gradationes (*cf. p. 1398, 35. 1403, 66*): 'inferus -r' *sim. p. 1389, 73 sqq.*, '-um -a' *p. 1393, 56.*

acced. structurae: **a** *comparandi causa: gen.* (*fere sec. gr.*): VVLG. *p. 1394, 66.* RVFIN. *supra l. 8.* Orig. in num. 11, 3 p. 81, 30 horum. CONC.S I 5 p. 155, 20 maiestatis (*I 1, 6 p. 129, 17* ὑπεροχῆς ἡττώμενος, *I 5 p. 269, 13* sublimitate . . . minor). VITAE patr. *p. 1394, 83.* CASSIOD. Didym. in II Petr. 2, 11 omnium supernorum rationalium. NOVELL. Iust. 26, 4, 2 rerum (*gr.* καταδεέστεροι τῶν πραγμάτων). RVSTIC. c. aceph. p. 1248A *Christus* iniuriarum passionumque non -r, sed potior fuit. ACT. Iul. 2, 2 nec alicuius -r pugnavi. *dat.*: SALL. hist. frg. 2, 37 vir . . . nulla arte cuiquam -r (*testatur* ARVS. gramm. VII 488, 5). TERT. adv. Hermog. 11 p. 137, 24 ut alii coaeterno -s deputetur *aeternum.* Ps. ORIG. tract. 4 p. 38, 2 illi. CASSIAN. conl. 14, 4, 2 nulli (VEN. FORT. carm. 3, 4, 6 [*epist.*]). 24, 9, 1 SIDON. epist. 2, 2, 3 DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 29 p. 397D. MART. BRAC. *p. 1394, 83.* *dub., gen. an dat.*: PANEG. 8, 6, 4 potentiae. CLAVD. MAM. anim. 1, 13 p. 57, 13 VEN. FORT. carm. 1, 15, 71. *abl.: passim.* ab: VARRO rust. 1, 2, 16 tibia sinistra a dextrae foraminibus. FAV. *p. 1391, 14.* IREN. 2, 34, 2 FIRM. math. 4, 8, 1. HYG. *p. 1392, 9.* astr. 4, 11 p. 108, 12 RVFIN. Orig. in gen. 4, 1 p. 50, 26. 51, 1 princ. 2, 5, 3 p. 136, 30. CANON. Turner I 1, 2 p. 233 rec. VIII a (*om. pars codd. et rec. V*) praesbyteris *diaconi* (*gr.* τῶν . . . πρεσβυτέρων . . . ἐλάττους). ? ex: *p. 1391, 79.* *cf.* ad (HEGES. 5, 12, 1 p. 314, 22 virtus potior ad congrediendum, locus . . . -r ad obsidionem. *v. Jos. b. J. 5, 305*), adversus (Ps. AVR. VICT. epit. 40, 20 a. laborem). **b** *limitandi causa: abl.: passim* (*c. gerund. p. 1394, 39*). in *c. abl.*: CIC. *p. 1393, 61. 62. 1394, 15. 19. 20. 58.* LIV. *p. 1393, 65. 1394, 34.* PLIN. *p. 1394, 61* (*cf. p. 1394, 48*). Ps. QVINT. *p. 1394, 21.* CAPITOL. *p. 1394, 32. et al.* '-em se fieri': RVFIN. hist. 6, 41, 16 (*e Dionys. Alex.*) nusquam se -r factus in confessione persistens *martyr* (*gr.* ἀριστεύσας). Orig. in num. 7, 6 p. 48, 16 quanto nos augemur, tanto illi (*sc. daemones*) -es se fient. 24, 3 p. 232, 4 deliquerunt et -es semet ipsis facti sunt.

adv. **inferius** *v. s.* infra.

superl. ***infimus**, -a, -um. [*i. q. sanscr.* adhamáḥ 'imus'. *J. B. H.*] *de etymologia v. p. 1390, 73 et infra l. 75.* *de script., formis, prosodia*: I- *longa* (*cf. p. 1388, 75. 1390, 79*): S. C. de sumpt. lud. glad. (CIL II 6278) 34. infum-: SENT. Minuc. (CIL I² 584) *ter* (*semel ibid.* infim-). *et saepius in codd.* -ior: *v. p. 1398, 54.* valde -us: *v. p. 1398, 51.* -fīm- *testatur* PRISC. gramm. III 465, 26. NOT. Tir. 33, 14 -us (*v. app. crit.*). *de notione*: VARRO ling. 5, 23 dicitur . . . -us humillimus, quod in mundo -a humus. APVL. Socr. 1 p. 115 summum, medium et -um fac intellegas non modo loci disclusione, verum etiam naturae dignitate. SYNON. Cic. p. 415, 7 B. adversis rebus . . . -is. p. 428, 26 ad -um. GLOSS. -us: ἐλάχιστος, ἄτιμος. κατώτατος. inferior. dehonoratus, infamis. -um: ὕστατον, ἔσχατον. -os: humillimos. -is: humilissimis, minimis. *legitur inde a* PLAVTO, TER., CATONE. [*confund. c.* infirmus (*nota p. 1398, 69*), intimus.]

de ratione inter voces q. s. -us *et* imus *intercedente*: CHAR. gramm. p. 391, 22 B. imum summo respondet, -um velut infra humum. DIFF. gramm. suppl. 283, 1 (*cf.* DIFF. ed. Beck p. 63, 6) imus loco, -us ordine. *vocem q. e.* -us *sermonis pedestris antiquioris altiorisque propriam esse et magis magisque usui translato reservari, vocem q. e.* imus *ante aevum imperatorium rarissimam esse, saeculo Ciceronis extra poesin fere in locutionibus cotidianis adverbialibusque adhiberi, de dignitate vitari* (*cf. l. 76. p. 1403, 33*) *adumbravit Löfstedt, Synt. II 345 sqq.* (*cf. Axelson, Unpoet. Wörter 33 sq.*). *de usu quorundam auctorum v. hanc tabulam, in qua numeri uncis inclusi etiam dubia exempla comprehendunt*:

	-us	imus
PLAVT.	6	—
TER.	1	—
CATO	6	4
VARRO	16	? 1 (*v. p. 1400, 50*)
RHET. Her.	4	2 (3)
CIC.	*ca.* 60	1 (*prov., v. p. 1399, 26; vitatur l. 58*)
CATVLL.	1	4 (imulus 1)
LVCR.	1 (*v. p. 1397, 76*)	17 (18)
CAES.	11 (12)	2 (*v. p. 1399, 76*)
SALL.	(1 *v. p. 1397, 82*)	1 (*v. p. 1402, 53*)
NEP.	2	? 1 (*v. p. 1399, 35*)
VERG.	—	65
HOR.	2	21
OV.	—	*ca.* 68
LIV.	36 (24 *in Ia dec.*)	16 (4 *in Ia dec.*)
MANIL.	—	*ca.* 28
VITR.	3 (*l. 63. 67. 69*)	*ca.* 110
CELS.	—	*ca.* 65
SEN. trag.	? Ag. 475	36
— phil.	11	*ca.* 60
CVRT.	1 (*v. p. 1397, 73*)	6 (9)
COLVM.	? 1 (*v. l. 65*)	*ca.* 60
LVCAN.	1 (*v. p. 1397, 47*)	14
PETRON.	—	3
PLIN. nat.	5 (*proprie l. 47. 53. p. 1397, 33*)	68
VAL. FL.	—	30
SIL.	1 (*v. p. 1397, 75*)	27 (28)
STAT.	—	32
MART.	1 (*v. p. 1397, 78*)	4
QVINT.	—	11
TAC.	8 (*transl.*)	5
PLIN. min.	1 (*transl.*)	3
SVET.	5 (*transl.*)	7
APVL.	9 (10)	16 (17)
VVLG.	2 (3)	—
AVG. civ.	42	23

I *usu originario i. q. imo loco positus*, κατώτατος: **A** *proprie* (*in imag.*): **1** *de visibilibus*: **a** *ex parte deorsum spectantis*: *α vario usu*: PLAVT. Curc. 475 in foro -o boni homines . . . ambulant (*opp.* medio). Stich. 236 adhaesit homini ad -um ventrem fames (*cf.* PLIN. nat. 11, 199 stomacho). CATO agr. 38, 1 fornacem. 38, 4 lapides (*opp.* summos). 43, 1 *al.* SENT. Minuc. (CIL I² 584) *quater.* INSCR. comitii (*ibid.* 809) 1, 5 ab cleivo ⟨infi⟩mo (LIV. 2, 7, 12 FEST. p. 263). 1, 10 ab scaleis . . . -eis. VARRO ling. 5, 43 novam viam (frg. Gell. 16, 17, 2). 5, 75 a summa parte ⟨ad⟩ -am descendam (CATVLL. 60, 2 inguinum. PAVL. FEST. p. 47 navis. PLIN. nat. 11, 202 *alvi* [*11, 29* ima]. PALLAD. 1, 29, 4 *al.*). rust. 1, 6, 2 fastigiis. *al.* CIC. fin. 1, 17 in infinito inani, in quo nihil nec summum nec -um nec medium . . . sit. nat. deor. 3, 34 locum (*opp.* summum. LIV. 1, 38, 6 -a urbis l.). div. 1, 72 (*Sulla hist. 9*) ut . . . ab -a ara subito anguis emergeret (*cf. Val. Max. 1, 6, 4* ab ima parte arae). ad Q. fr. 2, 14, 4 Sj. oricula -a . . . molliorem (*cf. Catull. 25, 2* imula . . . oricilla. *Amm. 19, 12, 5* ima, quod aiunt, auricula). CAES. Gall. 7, 49, 1 colle (*al.*). 7, 73, 7 solo (LIV. 38, 7, 8. LEX arae Aug. Narb. [CIL XII 4333] 2, 10. LEX arae Iovis Salon. [CIL III 1933] 6). civ. 1, 41, 3 ab -is radicibus montis (*al.* HIRT. Gall. 8, 40, 3 [imis *β*]. VITR. 8, 1, 7. *cf.* BELL. Afr. 41, 2 -as iugi r. NEP. Eum. 9, 3 -os m.). 2, 11, 3 saxa. HIRT. Gall. 8, 40, 2 vallem (LIV. 1, 45, 6. 7, 34, 3. COLVM. 1, 5, 2 quae *aqua* non -a [in ima *Szantyr, cf. 9, 5, 1* ima parte vallis] v. reperitur. PALLAD. 1, 3. 1, 16). LIV. 1, 19, 2 Argiletum. *al.* VITR. 8, 6, 15 libramentum (*9 praef. 8* imum). 10, 2, 6 capita funis referuntur in summa troclea . . . et deiciuntur circa orbiculos imos et redeunt ad imum coiciunturque -ae trocleae (*10, 2, 3 al.* imae) . . . ⟨et⟩ circa orbiculos summos redeunt. PAVL. FEST. p. 73 tegulas angulares. SEN. epist. 102, 28 aëris. *et ap.* APVL., PALLAD., AVG. *al.* *pro subst.*: *sing.* (*c. gen. l. 78*): RHET. Her. 4, 9, 13 (*in imag.*) si haec . . . aliquantum demiserimus neque tamen ad -um descenderimus (CAES. Gall. 7, 73, 5 paulatim angustiore ad -um fastigio. SEN. contr. 1 praef. 7 [*in imag.*]). CAES. Gall. 7, 19, 1 collis erat leniter ab -o acclivis (7, 73, 3 SEN. nat. 3, 30, 5. APVL. mund. 12 [*gr.* κάτωθεν]. *cf. p. 1397, 37*). LIV. 1, 9, 3 (*in imag.*) urbes . . . ex -o nasci (SEN. benef. 3, 38, 1 *al.*). PAVL. FEST. p. 131 summum -umque eius (*sc. scuti*). AVG. civ. 15, 26 p. 116, 11 D. (*in imag.*) ut in -o habitet pudicitia coniugalis, supra vidualis *eqs. et al.* *n. plur.* (*c. gen. l. 84*): CIC. leg. 3, 19 (*in imag.*) omnia -a summis paria fecit (*cf.* LIV. 2, 9, 3 aequari summa -is [BOETH. cons. 2 carm. 7, 14]. BOETH. cons. 2, 2, 9 W. -a summis, summa -is mutare). LIV. 28, 33, 6 per -a clivi (38, 20, 9 montis). FEST. p. 194 (*in imag.*). SEN. dial. 7,

[*Fleischer-E.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

28,1 (*in imag.*) nunc in sublime adlevatos, nunc in -a adlisos *animos* (GELL. 9,1,2 cum proclivior ... iactus sit ex supernis in -a quam ex -is in superna. AVG. catech. rud. 10, 36 *opp.* intima. civ. 9, 13 p. 385, 22 D. BOETH. cons. 5 carm. 4, 23). AVG. civ. 9, 13 p. 385, 11 D. ad -a. *et al.* -o (*sc. loco*) *pro adv.*: VARRO rust. 3, 5, 14 -o intra falere est stagnum. ? -um *pro adv.*: APVL. met. 1, 12 -um (in -um *vulg.*, in fimum *Helm, alii aliter*) deiectus. *β de mari Tusco*: OROS. hist. 6, 15, 8 Hortensius ... ab -o mari cum classe concurrens (*cf. Appian. bell. civ. 2, 166* περὶ τὴν Τυρρηνίαν). *γ de sideribus horizonti vel terrae proximis*: CIC. rep. 6, 17 in -o orbe Luna ... convertitur (*cf.* 6, 18 AMM. 20, 3, 4 AVG. civ. 7, 16 p. 295, 2 D.). nat. deor. 2, 53 -a est quinque errantium terraeque proxuma stella Veneris. *al.* GERM. 382 hydrochoos. *δ de axe australi*: GELL. 2,30,5 ad meridianum orbis circulum et ad partem axis -am. *ε de terra in medio mundo constituta* (*praedic. l. 19, m. pro subst. l. 27, n. pl. pro subst. l. 19; ad rem cf.* CIC. Tusc. 5, 69 medium mundi locum ..., qui est idem -us in rotundo. nat. deor. 2, 84. 2, 116 AVG. civ. 16, 9 p. 138, 10 D.): CIC. rep. 6, 17 *tellus* -a est. nat. deor. 1, 103. AETNA 104 desedit ... -a tellus. APVL. mund. 5 -a (*gr.* τὸ κάτω, *opp.* superna. *cf.* PRVD. ham. 517 -a terrae. AVG. civ. 10, 17 p. 430, 17 D. haec ... rerum -a atque terrena. *et al.*). SERV. Aen. 6, 127 AVG. civ. 7, 23 p. 301, 12 D. *al.* *usu eccl. fere i. q. terrenus, carnalis* (*in imag. c. respectu qualitatis, cf. p. 1398, 25*): PAVL. NOL. epist. 29, 9 p. 256, 19 (*cf. p. 1398, 17*) summis -a bona, id est terrena caelestibus anteponentes (AVG. civ. 10, 14 p. 425, 1 D. -a atque terrena. *al.*). AVG. civ. 9, 8 p. 378, 28 D. de illis *hominibus* dicens *Apuleius* (*Socr. 3 p. 125 sq.*) tamquam de -is atque terrenis (*al.*). SACR. Leon. p. 22, 7 -i⟨s⟩ voluptatibus occupati (*antea*: terrenis affectionibus). *ζ de eis, quae infra superficiem sunt* (*fere i. q. intimus, profundus; huc transit p. 1396, 47*): RHET. Her. 4, 55, 68 anhelans ex -o pectore crudelitatem. HOR. carm. 4, 8, 31 ab -is quassas eripiunt aequoribus rates *Dioscuri*. LIV. 1, 56, 10 *Delphis* ex -o specu vocem redditam ferunt. PLIN. nat. 2, 248 (*ex auctore ignoto*) pervenisse eum a sepulchro ad -am terram (*cf.* PALLAD. 9, 10 partem *terrarum*. AVSON. 238, 1 p. 79 P. Hippothoum ... tenet gremio -a tellus [*opp.* terga superna]. BOETH. cons. 3 carm. 10, 14 cavernis *telluris*). *pro subst.*: PLAVT. Most. 825 ambo *postes* ab -o tarmes secat (SEN. nat. 6, 4, 1 quod terram ab -o moveat. *al.*). SEN. dial. 6, 26, 6 ex -o (*sc. terrae*). *speciatim fere i. q. infernus* (*cf.* VARRO ling. 5, 66 Dis pater dicitur -us, qui est coniunctus terrae. AVG. civ. 7, 16 p. 294, 6 D.): EPIST. Paul. et Cor. II rec. B 30 ex -a (infirma *cod.*) morte surrexit *Christus* (*rec. A* ex altissimo inferno). VVLG. Ezech. 31, 16 terra (*ibid.* infernum; *pars codd. gr.* ἐν γῇ κάτω).

b *ex parte prospicientis fere i. q. ultimus*: *α in ordine cenae*: PLAVT. Stich. 493 (*v. p. 1422, 62*). *pro subst.*: PLAVT. Asin. 891 da, puere, ab summo; age tu interibi ab -o da savium. *β de regione*: LVCAN. 8, 464 *Pompeius Pharo deerrans* -a ... Aegypti ... littora ... vix tetigit *ad Pelusium* (ADNOT., COMMENT.: extrema. '*orienti proxima*' *Housman. cf. p. 1401, 20*).

2 *de voce fere i. q. gravissimus*: CENS. 10, 4 inter -am summamque vocem multa esse possunt ... diastemata.

B *translate*: **1** *spectat ad ordinem* (*acced. abl. modi l. 70. p. 1398, 22*): **a** *in univ. fere i. q. ultimus, extremus*: *α vi locali servata de infra scriptis* (*acced.* quasi *l. 57*): CIC. Verr. II 1, 92 in codicis extrema cera nomen -um in flagitiosa litura fecit (*ibid. iterum*). Att. 9, 13, 8 caput. VARRO rust. 3, 5, 11 in margine quasi -o tabulae. *n. pl. pro subst.*: CIC. ad Q. fr. 3, 1, 19 cum scripsissem haec -a. *β de aetate fere i. q. minimus natu*: HIL. Macc. 336 ne desit fratrum numero meus -us infans (*cf. p. 1403, 17*). *γ in distributione de rebus specialissimis*: BOETH. in Porph. comm. sec. 3, 3 p. 207, 11 -a ..., quae de nullis speciebus dicuntur, specialissimae species appellantur.

b *de dignitate fere i. q. vilissimus*: *α vario usu*: ① *de hominibus*: PLAVT. Capt. 305 me, qui liber fueram, servom fecit, e summo -um. TER. Eun. 489 tace tu, quem te ego esse infra -os omnīs puto homines ([DON. *ad l.*: vult servis esse peiorem]. CIC. Sest. 50 -orum [infirm- *G*] ac tenuissimorum. Planc. 60 *opp.* summis [*al.*]. leg. 3, 20 -us et sordidissimus. *al.* CAEL. Cic. epist. 8, 4, 2. *et al.*). CIC. Verr. II 3, 74 civem Romanum (Font. 27 [infirmo *cod.*]. Phil. 2, 109). Vatin. 17 omnium facile ⌊omnibus rebus⌋ -us (⌊⌋ *om. E*, rebus *om. G*). Mil. 95 plebem et -am (infirmam *codd. Asconii*) multitudinem (ASCON. Mil. p. 41, 25. *cf.* CIC. Att. 4, 1, 5 plebe [LIV. 10, 6, 4 *al.* SEN. contr. 10, 3, 5 CVRT. 10, 7, 1. *et al.*]. ad Q. fr. 2, 5, 3 Sj. perditissimam illam atque -am faecem populi. HOR. carm. 2, 3, 22 gente. SIL. 8, 249 -a [*Livineius et Barth*, int- *codd.*] ... vulgi. *cf. p. 1398, 8*). LVCR. 3, 1035 (*ex Enn. ann. 313?*) famul (*cf.* TAC. hist. 3, 84, 4 -is servitiorum). LIV. 7, 33, 1 -os militum (*cf.* AMM. 16, 10, 3 militibus -is). MART. 1 praef. personarum. TAC. ann. 13, 30, 1 quod ... velut -am nationum Italiam luxuria ... afflictavisset. COMM. instr. 2, 36, 7 pauperclo. *et al.* *pro subst.*: CIC. Manil. 41 ut is, qui dignitate principibus excellit, facilitate -is par esse videatur. Catil. 3, 12 (*verba Lentuli, item* SALL. Catil. 44, 5). Pis. 64 cuiquam ... -o (*TV*, infirmissimo *cett.*) ac despicatissimo (*cf.* Att. 8, 3, 4 multitudo et -us quisque [-usque M^1.

al. CAEL. Cic. epist. 8, 12, 3 DOLAB. Cic. epist. 9, 9, 2 LIV. 28, 43, 4 SVET. Cal. 26, 4]). Mil. 17 summorum atque -orum (*al.* LIV. 1, 54, 3. *et saepe*). *al.* NEP. Att. 3, 1 communis -is, par principibus. LIV. 1, 43, 11. *et al.* ② *de bestiis*: AVG. civ. 11, 15 p. 483, 9 D. extremis -isque bestiolis. ③ *de rebus*: CIC. Flacc. 24 -o loco natum (Brut. 243 VAL. MAX. 9, 15 tit. *cf.* CIC. parad. 37 servitutis l. paene -um obtinent. VAL. MAX. 7, 8, 6 -o militiae l.). Balb. 18 ex -o (infirmo *E*) genere et fortunae gradu (Mil. 92 hominum [LIV. 1, 47, 11]. *et al.*). 24 *servorum* ius, fortuna, condicio -a (infirma *GE*) est (off. 1, 41. *et al.*). Phil. 2, 3 ordini (rep. 2, 69 CAES. civ. 2, 35, 1. *et al.*). epist. 12, 1, 4 honore. *al.* PAVL. FEST. p. 47 sortis (FLOR. epit. 3, 20, 2 illi *servi* -ae s. homines, hi *gladiatores* pessumae. GLOSS. ὑστέρα τύχη). PLIN. nat. 18, 37 -a natalium humilitate. *et al.* *pro subst.* (*cf. p. 1397, 75; in imag. p. 1396, 73. 75. 77 al.*): TAC. ann. 2, 42, 3 regibus aequa, nedum -a insolita sunt. CELERIN. Cypr. epist. 21, 1 p. 530, 2 ut tibi ... de -o tuus vel frater dicar. PAVL. NOL. epist. 29, 9 p. 256, 15 (*cf. p. 1397, 24*) -is summa praetulerat. *et al.*

β c. respectu qualitatis: ① *t. t. rhet.*: RHET. Her. 4, 8, 11 *mediocris figura* constat ex humiliore neque tamen ex -a (infirma *M*) et pervulgatissima verborum dignitate (*cf.* 4, 10, 14 -um [infirmum, firmum, infinitum *varr. ll.*] et cottidianum sermonem). MAR. VICTORIN. rhet. 40 p. 247, 32 oratores dicendi modo aut optimi sunt aut mediocres aut -i (infirmi D^1). ② *fere i. q. simplicissimus*: VARRO ling. 5, 7 -us *gradus explanandi*, [in] quo populus etiam venit. ③ *de moribus fere i. q. pessimus* (*cf. p. 1397, 23*): TAC. ann. 6, 7, 3 cum primores senatus -as etiam delationes exercerent. APVL. met. 1, 21 extremae avaritiae et sordis -ae infamis homo.

γ c. respectu mensurae fere i. q. minimus: LIV. 39, 44, 7 vectigalia summis pretiis, ultro tributa -is locaverunt.

2 *spectat ad statum animi* (*cf.* humilis): LIV. 8, 2, 10 precibus -is petiere, ut satis ducerent *eqs.* (29, 30, 2). TAC. ann. 1, 12, 1 obtestationes. AMM. 27, 10, 5 nunc -orum et supplicum, paulo post ultima minitantium *Alamannorum*.

ad I nota gradationes (*cf. p. 1403, 66*): PLAVT. Stich. 493 (*v. p. 1422, 62*) infimatis -us. TER. Eun. 489 (*v. p. 1397, 65*) infra -os (BOETH. cons. 2, 5, 27 W.). LACT. inst. 5, 15, 9 *deus potest* reges ... inferiores etiam -is (infirmis *S*) facere (CASSIAN. conl. 20, 3, 2 quodammodo de -is ad inferiora prolabimur).

?**II** *c. abl. compar. subauditur notio q. e. inferior* (*sec. gr.; cf. l. 13. p. 1391, 1. 1395, 70; dub.* TERT. uxor. 1, 3 l. 31 [-orum *pro* inferiorum *clausulae gratia def. Löfstedt, Zur Sprache Tert. 81; sed v. Kroymann ad l.*]; *aliter infra l. 47. 52*): HIER. in Eph. 3, 8 p. 482[A] sqq. (*saepius*) omnibus sanctis (ex o. s., omnium sanctorum *varr. ll.*) -um *se esse Paulus dicit* (*Eph. 3, 8* ἐλαχιστοτέρῳ).

III *pro positivo fere i. q. inferus* (*v. et p. 1396, 77. p. 1397, 19. 43*): -us ab *aliqua re i. 'inferior'* (*sec. gr. per hebraismum*): ITALA lev. 13, 25 (Lugd.) facies eius -a a corio (*gr.* ταπεινὴ ἀπὸ τοῦ δέρματος, *Vulg.* humilior. *item*: 13, 26 [*ibid.*]. *hinc emendatur 13, 3 al., v. sub* infirmus). quam -us: CASSIAN. conl. 21, 6 quod ... q. -um (infirmum *var. l.*) quamque miserabile sit. valde -us: MVTIAN. Chrysost. hom. 13, 5 p. 327/8 alii v. -i (*gr.* σφόδρα καταδεέστεροι). ACT. Archel. 41 (37), 14 paucis verbis et fragilibus et v. -is.

inde compar. īnfimior, -ius, *cf. gr.* ἐλαχιστότερος, ἐσχατώτερος (*ubique var. l.* infirm-, *cf. Roensch, Semas. Beitr. II 22 sqq.*). *fere i. q. inferior* (*c. gen. compar. l. 59, cf. l. 63; ? c. dat. l. 64*): ITALA Ioh. 2, 10 (cod. b) -iorem *vinum* (*gr.* ἐλάσσω, *cod. r* infirmius, *Vulg.* quod deterius est). IREN. 2, 12, 7 utrum quasi sint isti (*aeones*) -iores illorum (*infra*: infimi, *opp.* meliores. *cf. Lundström, Neue Stud. 47 sq.*). FVLG. aet. mund. p. 146, 19 aliquando -ior in altum porrigitur (*opp.* sublimis). AVG. civ. 3, 19 p. 129, 5 D. turbae ... tanto utique numerosioris, quanto -ioris. *solum trad.* infirm- (*v. sub* infirmus): ITALA lev. 13, 20 *et* 14, 37 (Lugd.; *c. gen. compar.*). VVLG. Sirach 24, 38. THEOD. MOPS. in Phil. 3, 4 p. 233, 15 (*c. dat. compar.*). *al.* *cf. l. 76.*

IV *per abusionem vel confusionem*: **A** *c. gen. i. q. indignus*: AMBROSIAST. in Philem. 1, 1 p. 504[D] sunt ... multi, qui cum sint digni, excusant tamen -os (*an leg.* infirmos?) semetipsos iudicantes tanti ministerii; unde vere digni apparent. **B** *i. q. infirmus* (*ad confus. cf. supra et p. 1446, 11*): SEDVL. carm. pasch. 2, 229 stulta potens elegit et -a mundi *deus* (*sic metri gratia pro* infirma, *quod op. pasch. 2, 16 p. 219, 12 exhibet sec. Vulg. I Cor. 1, 27* [*gr.* τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου]; *var. l.* LEO M. epist. 28, 4 [Conc.[S] II 2, 1 p. 28, 1; *gr.* ταπεινόν, *var. l.* ἔσχατα]. serm. 22, 2). SALV. gub. 4, 55 -os (infirmos *edd. vett.*) iuxta *4, 54* infirmiores *def. Halm, Pauly; ambigere licet, utrum notio q. e.* '*infirmus*' *statui an antea* infimiores *sive intellegi* (*v. p. 1446, 11*) *sive restitui* (*v. l. 54*) *debeat.*

adv. **īnfimē** *v. s.* infra, **īnfimō** *p. 1397, 5*, ? **īnfimum** *p. 1397, 6.*
deriv.: infimatis, infimitas, infimo.

vice superl. ***īmus**, -a, -um. [*i. q. osc.* imad-en '*ab imo*'. *origo vocis inc., nisi putes* imus *sec.* summus *ex* infimus *esse deformatum* (*v. Sommer, Handb.*[2.3] *456 sq.; aliter Brugmann, IF 29, 1911/12, 210 sq.*). J.B.H.] *in gradatione vocis q. e.* inferior (*v. e. g. p. 1392, 72. 1403, 67*) *a grammaticis non adhibetur.* *de script.*:

[Fleischer-E.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

i- *testatur* GRAMM. suppl. 300, 11. him-: INSCR. christ. Diehl 1813, 7 *et hic illic in codd.* I *longa*: CIL XIV 4012, 15 (*antea* im-). imm-: INSCR. christ. Diehl 1629, 7. *cf. l. 13.* NOT. Tir. 13, 99 *et* 33, 15 -us. *de notione* (*cf. p. 1395, 74. 1402, 71 al.*): DIFF. ed. Beck p. 35, 62 inter 'altum' et 'excelsum' et '-um' et 'profundum': ... '-um' in inferiore parte, ut '-a petit' (*v. p. 1400, 15. 1401, 68*); 'profundum' in inferiore parte eo quod [pro]fundum habeat. GLOSS. κατώτατος. ὕστατος. ultimus. novissimus. summus, altus. profundus. -i: τελευταῖοι. *al.* *legitur inde a* NAEV., CATONE; *de usu v. p. 1395, 74 sqq.* *cf. Meyer-Lübke s. v.* [*dub. vel falso trad.*: VARRO rust. 3, 5, 18 CIC. Pis. 67 rep. 6, 18 LVCR. 5, 651 PRIAP. 63, 4. *et al.* *dub. interpr.*: CIL IV 5741 mel Thym(inum) -um. *confund. in codd. c.* unus, primus, immo (*cf. l. 2*), iam, ibi. *al.*]

i. q. infimo loco positus, κατώτατος (*opp.* summus), *liberius vice comparativi i. q. inferior* (*v. p. 1402, 28. 46*) *vel vice positivi i. q. infra positus, inferus* (*opp.* superus *p. 1400, 58. 1402, 20*, supernus *p. 1400, 9. 27; resp. gr.* κάτω *p. 1400, 5. 13. 60. 1402, 1. 1403, 70*):

I *proprie* (*in imag.*): A *de visibilibus*: 1 *ex parte deorsum spectantis*: a *vario usu*: α *de rebus*: ① *pro adi.* (*passim praedicative vel de -a parte*): CATO agr. 52, 2 qualum incidito ex -a (una *cod.*) parte perpetuum (OV. ars 2, 47 *pennarum* [*cf. infra l. 55*]. 3, 307 umeri. met. 3, 93 -a[e] p. ... caudae. 4, 525 *scopuli*. LIV. 44, 35, 23 castrorum. *et al.*). 154 *labrum culleare* -um pertundito. 162, 2 quae *pernae* tum summae fuerint, -as facito. CIC. Q. Rosc. 20 (*proverbialiter*) ab -is unguibus usque ad verticem summum (APVL. met. 3, 21 ab -is u. ... adusque summos capillos. PRVD. perist. 1, 110 u. ab -o usque ad capillum). LVCR. 1, 352 in totas *arbores* usque ab radicibus -is (6, 141 VERG. georg. 1, 319 *al.* AETNA 451 Aetnae [*cf.* OV. met. 15, 548 montis]. CVLEX 280. OV. met. 2, 583 in ... cutem r. egerat -as *vestis*. VITR. 3, 1, 2 capilli [*al.*]. SEN. Oed. 966 *oculorum*. *et al.*). 1, 993 nil est funditus -um (*cf.* 2, 90). 2, 488 summa atque -a locans *corpora*. 3, 791 calcibus (5, 135. VITR. 10, 15, 6 a capite ... ad -am c. tigni. LACT. inst. 3, 28, 15). 6, 576 *tecta*. ? NEP. Att. 21, 3 -um (unum *codd.*) intestinum. VERG. georg. 1, 374 vallibus (Aen. 3, 110 *opp.* arces. *al.* OV. met. 2, 761 domus est -is in v. huius *Invidiae* abdita. 6, 343 LIV. 33, 8, 6 SEN. Oed. 726. *et al.*). 2, 53 stirpibus (*al.* COLVM. 5, 9, 13). 2, 313 -a similes revirescere terra *vites nequeunt* (SEN. Tro. 1114 -am ... ad t. *cf.* PROP. 4, 8, 8 ex -a [una *codd.*] sibila torquet humo *serpens* [OV. Pont. 3, 3, 102. CLAVD. carm. min. 27, 40 *alae* vix -a tolluntur h.]. SEN. Tro. 639 tumulus -o totus aequetur solo. LVCAN. 8, 820 harena. *aliter p. 1401, 80 sqq.*). 3, 59 gradiens -a verrit vestigia cauda *bos* (GERM. 637 [*gr. 625* ἔσχατον]). 3, 522 latera (OV. am. 1, 14, 4 SEN. Tro. 105. *cf. p. 1401, 39*). Aen. 1, 104 pedes vestis defluxit ad -os (PROP. 2, 10, 22. VITR. 3, 1, 3 a p. -is ad summum caput. *et al.*). 3, 443 rupe sub -a. 10, 588 oras ... clipei (OV. fast. 2, 347. *cf.* met. 3, 114 margine [*v. p. 1402, 67*]). *al.* AETNA 46 *Gigantibus* -a ... sinuat vestigia serpens (PLIN. nat. 8, 183. AVIEN. orb. terr. 1379 iugi [*gr. 1162* ὑπὸ πέζαν]. AVG. anim. 4, 20, 33 a vertice usque ad -a v.). HOR. sat. 1, 9, 10 cum sudor ad -os manaret talos (epist. 2, 2, 4 t. a vertice pulcher ad -os [AVSON. 393, 48 p. 247 P.]). carm. 3, 11, 27 fundo *dolii* (PERS. 2, 51 *arcae*. COLVM. 12, 18, 5). LYGD. 4, 35 -a videbatur talis inludere palla. OV. epist. 19, 41 (*proverbialiter*) clivo sudamus in -o (FEST. p. 322 COLVM. 6, 37, 10). met. 8, 193 *pennas* (*cf. supra l. 23*). 11, 602 saxo (LIV. 8, 6, 2 VAL. FL. 5, 159). *al.* LIV. 9, 35, 1 montibus (AVIEN. Arat. 1725 [*gr. 989* ὄρεος ... πυθμένα]). 22, 17, 2 calor ... iam ad vivom ad -aque cornua veniens (PLIN. nat. 8, 116. 28, 266 [infima *Cato agr. 72*]). 40, 22, 2 collibus (PLIN. nat. 14, 63 PLIN. epist. 5, 6, 14). 44, 9, 7 GRATT. cyn. 338. 341 ilia (*cf. p. 1401, 37*). MANIL. 1, 616 *al.* VITR. 2, 1, 4 *al.* GERM. 488 alvum (PLIN. nat. 11, 235. *cf.* CELS. 2, 7, 4 ventre [*al.* PLIN. nat. 20, 253 *al.* QVINT. inst. 11, 3, 112. *et al.*; *cf. p. 1401, 48*]. CELS. 7, 26, 2E abdomen). VAL. MAX. 6, 3, 1c ab -is fundamentis (CIL VIII 2388 [*a. 364/7*] usque ad -a f. *cf.* INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 276 [*a. 395/408*] ex -a fundamentorum origine usque ⟨ad⟩ fastigia). *et passim.*

Ⓑ *pro subst. et in locut. adverbialibus* (*passim proverbialiter per imag.; notiones speciales v. inferius*): Ⓐ *sing.*: in -o: CATO agr. 112, 2 relinquito in -o (*sc. dolio?*) quod desiderit. VITR. 2, 8, 11 *al. et ap.* CELS., SEN. *al.* ab -o (GLOSS. deorsum vel funditus): PVBLIL. Q 48 (*in imag.*) quicquid futurum est summum, ab -o nascitur (*cf.* OV. met. 9, 352 succrescit). LVCR. 3, 38 (*in imag. gurgitis, v. p. 1401, 56*) funditus humanam ... vitam turbat ab -o omnia suffundens *metus* (*cf.* 5, 163 evertere summa. VERG. Aen. 5, 810 vertere [SEN. Phaedr. 562]. LIV. 21, 11, 8 SEN. Phoen. 345 CVRT. 7, 5, 33. *et al.*). CAES. Gall. 3, 19, 1. 4, 17, 3 BELL. Hisp. 19, 1. HOR. sat. 2, 3, 308 ab -o ad summum ([*i.* '*a pedibus*'. *cf.* OV. Ib. 181. SEN. nat. 6, 30, 5 ad caput]. LIV. 24, 34, 9). VITR. 4, 8, 2 *al.* SEN. dial. 3, 20, 6 (*in imag.*). *et al.*; *in tit.*: CIL III 12145. VI 34042 usque susum. XIV 4012, 8 susum. 15. CE 311, 6 (*a. 402/3*). INSCR. NSc. 1914 p. 390, 47. ad -um: LVCR. 1, 987 copia materiai ... confluxet ad -um. HOR. ars 378 (*in imag.*) si paullum summo decessit, vergit ad -um *poema*. LIV. 9, 40, 2 cuncatior *forma scuti*. 42, 20, 1. 44, 9, 9 labebantur *tela* (SEN. nat. 4 praef. 22 [*in imag.*] e summo). VITR. 7, 8, 3 *al.* CELS. 7, 19, 6 SEN. dial. 3, 7, 4 *al.* COLVM. 12, 4, 5 usque (12, 56, 1). *et al.* in -um: LVCR. 5, 496 omnis mundi quasi limus in -um confluxit. VITR. 10, 3, 3. 10, 15, 7 CELS. 2, 3, 4 SEN. dial. 9, 12, 3. nat. 3, 27, 6 usque (ITALA Marc. 15, 38 [cod. n] a summo u. in -um [*gr.* ἀπ' ἄνωθεν ἕως κάτω, *Vulg.* a. s. u. deorsum]). *et al.* ex -o: VERG. Aen. 2, 625 verti ... Troia *videbatur* ([GLOSS. a fundamentis]. SEN. Med. 981 Phaedr. 562). SEN. benef. 6, 15, 7. *et al.* per -um: COLVM. 2, 2, 11. de -o: PS. APVL. Ascl. 6 in superna. AVG. in euang. Ioh. 1, 4 (*opp.* sursum). prope -um: PHYSIOGN. 5 p. 8, 11. *c. gen.*: CELS. 8, 23 mediam plantam -umque eius. SEN. nat. 7, 17, 2 (*ex Apollonio Myndio*) in -um cursus sui venit *cometa*. PLIN. nat. 2, 51. PALLAD. hist. mon. I 1 p. 253B in -o putei (*gr. p. 18, 4 B.* ἐν τῷ φρέατι κάτω). Ⓑ *n. plur.*: LVCR. 1, 1056 neque quoquam posse resolvi summa atque -a. VERG. georg. 1, 401 nebulae magis -a petunt (HOR. sat. 2, 4, 57. *et al.*). HOR. carm. 1, 34, 12 (*in imag.*) valet -a summis mutare *Iuppiter* (*cf.* SEN. Thy. 598). OV. met. 7, 278 (*in imag.*) omnia confudit summisque inmiscuit -a (VELL. 2, 2, 3 miscuit [VAL. FL. 4, 517. TAC. hist. 4, 47 (iam *M*). AMM. 28, 1, 15. *et al.*]. LVCAN. 3, 138 permiscuit. *cf.* CVRT. 8, 8, 8 confundi). LIV. 32, 7, 10 (*in imag.*) transcendendo media summa -is continuare. SEN. nat. 2, 1, 2 haec sublimia dicimus, quia editiora -is sunt. *et al.* ab -is: OV. fast. 6, 279 (*opp.* a summis). VITR. 5, 2, 2. 5, 8, 2 PLIN. nat. 19, 72. GILD. Brit. chron. III p. 43, 19 (*in imag.*) ab -is vertice tenus. ad -a: LIV. 37, 45, 18 (*in imag.*) a mediis ad -a praecipitari. QVINT. inst. 2, 13, 9 a summis ad -a. *et al.* in -a: COLVM. 2, 17, 7. AVG. civ. 11, 27 p. 499, 28 D. (*opp.* in superna). *et al.* circa -a (*in imag.*): QVINT. inst. 1 prooem. 20 qui ... c. -a substiterint. 12, 10, 78 scandenti c. -a labor est. sub -is: TIBERIAN. carm. 3, 10 (*in imag.*) qui celsi[s] steterant, iacent s. -is (ictu *Baehrens*). per -a: HIER. epist. 47, 1, 1 (*in imag.*) p. -a gradientes ad summa nos scandere. de -is: PELAG. in Rom. 5, 4 (*in imag.*) de -is ad summa crescere (AVG. civ. 18, 18 p. 278, 2 D. conscendimus). in -is: GREG. M. moral. 12, 3 (*in imag.*). *c. gen.*: VERG. georg. 3, 460 inter -a ... pedis (*cf.* pedum: GERM. 81 PRVD. perist. 11, 100. PHYSIOGN. 90 p. 119, 13 [*gr. p. 408, 7* ἄκρα]. *al.*). LIV. 33, 17, 8 urbis. CVRT. 8, 10, 25 *muri* -a (*Vogel*, iam *P*, inferiora *cett.*; *opp.* superiora). 8, 11, 6 *metae* (*opp.* altiora, summa). COLVM. 3, 11, 8 (*ex Hygino*) montium (MELA 1, 91. 2, 32 PLIN. nat. 4, 40 TAC. ann. 12, 24, 1. *et al.*). PLIN. nat. 2, 101 carinae. VAL. FL. 6, 199 cassidis. QVINT. inst. 11, 3, 99 pollicis (*i. extrema pars ad -um versa, cf. 98* inferioribus [*sc. digitis*]. *Apul. met. 2, 21* infimis ... digitis). *et al.*

β *de hominibus* (*pro subst.*): VITR. 5, 3, 7 *undae vocis* perveniunt ad -orum et ad summorum aures (*sc. spectatorum*). SIL. 14, 426 trepidatur omisso summis remigio; sed enim ... fama mali nondum tanti penetrarat ad -os. *in imag.*: SEN. epist. 72, 11 summos -osque (*v. antecedentia*).

b *in describendis terris*: α *de parte fluvii ad ostium vergente* (*cf. p. 1391, 44*): VARRO rust. 3, 5, 9 ab insula ..., quae est ⸤in -o⸥ (*Keil*, ab -o *Turnebus*, animo *cod.*) fluvio, ubi confluit altera amnis, ad summum flumen, ubi est museum. β *de regione ad mare vergente* (*cf. p. 1391, 52*): MEROB. poet. 16 Tyrrhenis qua fluctibus -a resultat Gallia (*sc. Narbonensis*).

c *in describendo mundo*: α *de terra in medio mundo constituta* (*pro subst. l. 60. 66 sqq.; ad rem cf. p. 1397, 15 et* MANIL. 1, 170 medium totius [*sc. mundi*] et -um est. SEN. benef. 5, 8, 4 in orbe ac pila nihil -um est, nihil summum [*cf.* ARNOB. nat. 4, 5 p. 145, 2 mundus ... neque superas regiones neque -as ... habet]. MART. CAP. 6, 599 SIDON. carm. 15, 74. EVSTATH. Bas. hex. 1, 10 p. 877C -a ... dicimus medium totius mundi locum [*gr.* τὸ κάτω]; *distinguitur inter -um et medium*: MANIL. 1, 179 non -o tellus deiecta profundo, sed medio suspensa manet. STAT. Theb. 6, 363): LVCR. 5, 451 terrai corpora ... coibant in medio atque -as capiebant omnia sedes. MANIL. 1, 167 -a ... de cunctis mediam tenet undique sedem *terra* (*cf.* PLIN. nat. 2, 11 -am atque mediam in toto esse terram). MART. CAP. 6, 599 in medio -oque mundi. *et al.* *n. pl. usu eccl. fere i. q. terrena, carnalia* (*cf. p. 1403, 50, quo transit* AVG. civ. 7, 3 p. 276, 25 D. ista carnalia velut extrema et -a): AVG. civ. 10, 14 p. 424, 18 D. (*ex Plotino*) *providentiam* a summo deo ... usque ad haec terrena et -a pertingere. 11, 33 p. 508, 6 huius mundi -a. PROSP. in psalm. 119 pr. ad nostra -a descendit *Christus*. β *de hemisphaerio australi* (*cf. p. 1401, 12; respicitur occasus siderum l. 74. p. 1401, 1*): OV. met. 15, 192 ipse dei (*i. Solis*) clipeus, terra cum tollitur -a, mane rubet, terraque rubet cum conditur -a. MANIL. 1, 376 axe[m] -o subnixum ... mundum. 1, 447 mundo (*opp.* sublimis *i. septemtrionalis*). 1, 548 summum ... caelum bis bina refugit ab -o astra (FIRM. math. 2, 15, 5 [*cf.* 1] -um ... c., quod a Graecis ypogeon dicitur. *al.*). 2, 806 -um templi (*i. caeli*) summumque cacumen. 2, 820 est -a (extrema *Garrod, Wagen.*) quamquam statione locatus *cardo* (*cf.* 2, 911 sedibus. VITR. 6, 1, 6 cardini). 2, 849 orbem (3, 217). *al.* GERM. 381 *Piscis australis* borean fugitat, totus directus in austros ..., Pristin conversus ad -am. CALP. ecl. 1, 74 quaecumque notum gens -a iacentem ... colit. *pro subst.* (*c. gen. p. 1401, 4. 5*): MANIL. 1, 551 *tellus* binis a summo signis discedit et -o. 2, 407 Scor-

[Fleischer-E.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pios e summo cum fulget, Taurus in -o est *i. cecidit* (MART. CAP. 8, 823 *pars colurorum* in -o versatur occulta [*opp.* desuper]). 2, 798 -a tenet quartus *cardo*. 3, 507 ut ... stent fundamenta sub -o (uno *G*). *al.* PLIN. nat. 2, 212 caeli -a et meridiano contraria. AVIEN. Arat. 995 -a noti (*opp.* alta aquilonis). *γ de vento occidentali*: SEN. nat. 5, 16, 6 a septemtrionali latere summus *ventus* est aquilo (*sc. ad orientem vergens, cf. l. 13. p. 1389, 41*), medius septemtrio, -us θρακίας. *δ de quibuslibet regionibus sub specie mundi rotundi* (*transit in notionem q. e. ultimus, extremus; cf. p. 1402, 61 sqq.*): VARRO AT. carm. frg. 16, 2 vastant -as *zonas* hiemes (*syn.* extremas. *cf.* LVCAN. 4, 106 mundi pars -a ..., quam zona nivalis perpetuaeque premunt hiemes [COMMENT.: ἀρκτική. *sunt, qui antarcticam intellegere malint*]. *ad rem v. Isid. orig. 3, 41* facies caeli vel caput orientalis regio, ultima septentrionalis. *nat. 9, 3*). *e litore de mari*: SEN. nat. 3, 28, 3 procurrit aestus ex -o (intimo *Garrod, sed v. Wistrand, Nach innen oder nach außen? 27*) recessu maris (SIDON. epist. 8, 9, 5 v. 32 Oceani). PLIN. nat. 2, 128 ille *auster* infernus ex -o mari spirat, hic *aquilo* summo (*cf. Gell. 2, 30, 5*). *e mari de litore* (*cf. gr.* κατάγεσθαι): AVIEN. Arat. 763 *Argo* marinas iam defuncta vias procul -i litoris algas pone subit (*gr. 347* ἠπείροιο *tantum*). ora 451 sinu ... in -o (*opp.* alto ab aequore).

d *de eis, quae infra superficiem sunt* (*fere i. q. intimus, profundus, passim sub specie latebrarum*): *α in corpore* (*inde in arbore l. 53; de usu v. Löfstedt, Synt. II 345, 2; transeunt huc p. 1399, 31. 32; e coni. dub.* ENN. ann. 367): NAEV. com. 135 ingurgitavit usque ad -um gutturem (SIL. 17, 439 hasta ... -o sub g. sedit). RHET. Her. 3, 14, 25 ab -is (omissis *var. l.*, rem- *Marx*) faucibus. 4, 33, 45 anhelans ex -is pulmonibus (OV. met. 9, 202 QVINT. inst. 11, 3, 56). CATVLL. 64, 93 -is exarsit tota medullis *Ariadne* (OV. ars 3, 793 *al.* SEN. Med. 818 STAT. silv. 2, 7, 127 NEMES. cyn. 212. *et al.*). 64, 125 -o fudisse ex pectore voces (64, 198 LVCR. 3, 57. VERG. Aen. 1, 371 [GLOSS. intimo animo]. 1, 485 [GLOSS. ex intimo corde]. *al.* OV. met. 2, 655 [*plur.*]. *et al. cf.* SEN. dial. 5, 13, 2 in -o pectoris secessu. AVELL. p. 8, 3 ex -o pectoris dolore). 76, 21 artus. VERG. ecl. 3, 54 sensibus (HOR. epod. 14, 1 ANTH. 742, 53 QVEROL. p. 42, 4 AMM. 26, 6, 9. *et al.*). georg. 3, 457 ossa (*al.* HOMER. 25). 3, 506 -a ... longo ilia singultu tendunt *equi* (OV. met. 12, 440. *et al. cf. p. 1399, 60*). Aen. 10, 464 corde (SIL. 15, 587. *et al.*). 12, 422 omnis stetit -o volnere sanguis. HOR. epod. 11, 10 latere (*cf. p. 1399, 44*) petitus -o spiritus. OV. met. 2, 774 suspiria (*cf.* APVL. met. 2, 29 questu [*v. app. crit.*]). SEN. contr. exc. 6, 8, 1 visceribus (LVCAN. 9, 71 APVL. met. 1, 4. *et al.*). CELS. 3, 6, 7 *calor* ex -is praecordiis oritur (SEN. dial. 3, 1, 4 *al.* APVL. met. 2, 16 *al.*). 7, 2, 5 danda ... opera, ut -us sinus exitum habeat, ne quis umor intus subsidat. *al.* SIL. 7, 721 spirantem dentibus -is reiectat praedam *lupus*. STAT. Theb. 1, 614 -as animae ... latebras. silv. 3, 5, 56 animi penetralibus -is (*cf. p. 1402, 39*). TERT. orat. 17, 4 (*de Iona*) -o (*om. plerique codd.*) ventre ceti (*cf. p. 1399, 61*). GARG. MART. med. 1 p. 133, 10 corporis (HIST. Apoll. rec. A 50 p. 112, 3 [toto *rec. B*]. *cf.* VICTRIC. 25 ex -is corporum venis). *et al.* *pro subst.*: LVCR. 3, 582 quid dubitas, quin ex -o penitusque coorta emanarit ... animae vis ...? OV. ars 3, 675 suspiret ab -o femina (SEN. dial. 9, 17, 8 animum movet *potio*). VITR. 2, 9, 4 ad -um perforata *arbusta* (CELS. 7, 14, 5 acu traiecta). PS. HIL. hymn. 2, 44 cordis ab -o (HYMN. Ambros. I 2, 13 c. -a. *cf.* MART. CAP. 2, 126 vers. mentis -a).

β in liquoribus: VERG. georg. 3, 240 -a exaestuat unda (SEN. Ag. 554 *al.* VAL. FL. 4, 118). Aen. 1, 84 sedibus (SIL. 8, 197). 1, 125 vadis ([GLOSS. extremis locis]. CVLEX 105 HOR. epod. 16, 25 SEN. Ag. 66 PLIN. nat. 9, 20. *et al.*). 2, 419 fundo (*al.* VAL. FL. 8, 366 SIL. 3, 50. *et al.*). 3, 421 -o barathri ... gurgite (OV. met. 6, 364 *al.* PLIN. nat. 9, 53. *et al. cf. p. 1403, 56*). 5, 239 fluctibus (PANEG. in Mess. 74 VAL. FL. 2, 535). 9, 120 aequora (OV. trist. 2, 99). OV. met. 4, 297 solum *stagni*. trist. 1, 4, 6 fretis (STAT. Theb. 7, 183). MANIL. 5, 436 harenas (VAL. FL. 1, 601 *al.*). SEN. dial. 4, 12, 5 mare (COLVM. 8, 17, 3 VAL. FL. 2, 529). VAL. FL. 2, 320 aquis (STAT. Theb. 4, 107. *et al.*). SIL. 4, 638 stagnis. STAT. Theb. 9, 244 lacus. 11, 523 profundo (AVG. serm. 242, 7, 9 profunda). *et al.* *pro subst.*: *n. plur.*: VERG. Aen. 8, 67 -a petens *fluvius* (OV. met. 2, 265). OV. met. 11, 557 in -a. PETRON. 137, 10 ad -a. *et al.* *c. gen.*: VERG. georg. 4, 322 gurgitis (OV. met. 5, 421. AVIEN. Arat. 1236 profundi). OV. met. 8, 335 lacunae. 14, 793 fontis. LVCAN. 5, 456 pelagi. PLIN. nat. 32, 64 maris *sc. ostrea* (PAVL. NOL. carm. 17, 127 MART. CAP. 9, 908 vers.). TAC. ann. 12, 57, 1 lacus. AVIEN. Arat. 1122 Tethyos. AMM. 16, 12, 56 fluminis. AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 39, 2 profundi. *sing.*: OV. met. 11, 499 ex -o (PLIN. nat. 9, 25). hal. 90 num vada subnatis -o viridentur ab herbis. VITR. 2, 6, 1 in -o (SEN. dial. 5, 15, 4. *et al.*). SEN. Med. 755 ad -um (dial. 6, 17, 3 *al.*). COLVM. 8, 17, 1 ab -o (PLIN. nat. 9, 5. *et al.*). *c. gen.*: MACR. Sat. 7, 8, 10 quarum *aquarum* in -o.

γ in terra (*huc transeunt p. 1399, 30. 46*): ① *generatim*: VERG. ecl. 8, 98 animas -is excire sepulchris. Aen. 3, 39 tumulo (5, 92). 3, 577 fundo. 5, 84 adytis (OV. met. 15, 635). 10, 675 quae iam satis -a dehiscat terra mihi? (VAL. FL. 5, 164. *cf.* SEN. epist. 90, 45 -a terrarum faece. 94, 57 quae fuerant -a terrarum. BARNAB. 10, 5 in -a altitudinis [-e *Heer*] terrae [*fort.* terra; *gr.* ἐν τῇ γῇ κάτω τοῦ βυθοῦ]). AETNA 376 luctamine. OV. met. 1, 583 -o ... reconditus antro *Inachus* (15, 346 VAL. FL. 6, 565. *cf. infra l. 25*). 5, 502 cavernas (6, 698). 6, 397 venis (*cf. p. 1401, 50*). SEN. Med. 691 tellus (LVCAN. 9, 470 PLIN. nat. 12, 2 SIL. 5, 615. *cf.* 1, 232 visceribus lacerae telluris ... -is [*v. p. 1401, 41*]). *et al.* *proleptice*: AVIEN. Arat. 1440 bibit -um terra calorem. *pro subst.*: AETNA 26 quae causa ... trudat ab -o ... moles (200 VITR. 2, 6, 2 *al.* SEN. nat. 6, 1, 4. *et al. cf.* COMM. instr. 2, 4, 7 ab -is). VITR. 3, 4, 2 ad -um (MELA 2, 83. *cf.* 1, 73 ubi ad -a *specus* perventum est). 8, 3, 1 in -o. SEN. Tro. 172 ex -o (*al.*). *et al.* -a *c. gen.* (-um *e coni. dub.*: AETNA 175): LVCAN. 2, 270 telluris. STAT. Theb. 11, 411 soli. MACR. Sat. 7, 8, 10 terrarum (AVIEN. Arat. 1764 [*gr. 1026* κοίλας ὀχεάς]. PETR. CHRYS. serm. 74 p. 409C. *cf. p. 1401, 84*). ⓘ *de inferno* (*cf. p. 1388, 65*): VERG. georg. 4, 471 Erebi de sedibus -is (OV. met. 5, 321 terrae. SIL. 10, 9 STAT. Theb. 1, 228). Aen. 3, 565 manis (*v. vol. VIII 299, 21*). 6, 404 -as Erebi ... umbras (CE 1448, 7). 6, 459 tellure (SEN. Med. 691). 6, 581 fundo (SEN. Herc. f. 86 Tartari. 522 *v. p. 1371, 76*. Thy. 262 VAL. FL. 3, 224). 7, 91 Avernis. 11, 23 Acheronte (*v. vol. I 390, 74*). HOR. carm. 1, 10, 20 superis deorum gratus et -is (OV. fast. 5, 665. *cf.* VAL. FL. 7, 498 s. divisque ... -is). OV. met. 4, 444 tyranni. fast. 2, 536 Styx. Ib. 573 Tartara (SEN. Oed. 869 [iram *E*]. APVL. met. 1, 15. 6, 17 TERT. apol. 11, 11 CE 1992, 2). SEN. Herc. f. 65 regna (*opp.* summa *caeli*. 95 Ditis). 1107 antro (*cf. supra l. 3*). Phaedr. 848 Phlegethonte. Tro. 432 Dite (tumulo *A*). COLVM. 10, 61 barathrum. SIL. 7, 688 thalamos. 13, 438 chao. STAT. Theb. 2, 441 tenebris (TERT. spect. 30 p. 28, 22. IVVENC. 4, 257 [*Matth. 25, 30* exteriores, *gr.* ἐξώτερον. *cf. Iuvenc. 3, 770* profundas; *Matth. 22, 13 ut supra*]. AVIEN. Arat. 209 Cocyti. *cf. p. 1403, 55*). 4, 476 mundi. *et al.* *pro subst.* (*sg. l. 33*): OV. met. 10, 47 qui regit -a. SIL. 5, 241 deus -a colentum. APVL. met. 2, 5 Tartari (FIRM. err. 27, 3. AMBROSIAST. in Col. 1, 11 p. 422C -o. *cf.* SERM. Arrian. frg. I 6 p. 608C gehennae. PRVD. apoth. 785 inferni ... poli. ARATOR act. 1, 4 inferni). TERT. mart. 1. COMM. apol. 1048 in -is (instr. 1, 21, 10). MAXIM. eleg. 1, 210. -i *i. q. inferi*: SEN. Herc. O. 1515 Tartara et manes peto; hanc tamen ad -os perferam laudem *eqs.*

δ de aedificiorum parte recondita (*exempla ex γ transeunt ad 2*): OV. met. 8, 458 *ramus* diu fuerat penetralibus abditus -is (*cf. p. 1401, 46*). SEN. Thy. 650 arcana in -o regio secessu iacet alta ... valle compescens nemus, penetrale regni (*cf. p. 1399, 37. 1401, 34*). LVCAN. 3, 155 conditus -o eruitur templo ... census (*i. aerario*). STAT. Theb. 1, 49 -ae ... recessu sedis ... penates servantem *Oedipum* (*cf.* 7, 468 procul ille penatibus -is [omnes *P*] excitus inplorat Furias). ITALA act. 16, 24 (codd. d g, Lucif. non parc. 27 p. 269, 15) misit eos in -a (-am *d, Lucif.*) carceris ([*gr.* εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακήν, *Vulg.* in interiorem carcerem]. AMBROSIAST. in II Cor. 7, 5 p. 304B. 7, 7 p. 305A GREG. TVR. Thom. p. 141, 8 PASS. Fel. 5, 2. *cf. p. 1392, 67*). PRVD. perist. 5, 241 est intus -o ergastulo locus tenebris nigrior.

2 *ex parte prospicientis* (*cf. supra l. 38*): **a** *fere i. q. ultimus, extremus* (*cf. p. 1403, 1 sqq.; aliter p. 1399, 44. 1400, 40*): *α in ordine accubantium* (*sedentium l. 60*): SALL. hist. frg. 3, 83 (*cf. p. 1392, 71*) *discubuit* Maecenas in -o (SEN. suas. 7, 13 recumberet [PETRON. 38, 7 in -o -us]). HOR. sat. 2, 8, 40 -i (-is *var. l.*) convivae lecti nihilum nocuere lagoenis (epist. 1, 18, 10. SEN. dial. 2, 10, 2 *opp.* medio. SVET. Aug. 64, 3). MART. 6, 74, 1 medio recumbit -us (*cf. l. 55*) ille qui lecto. PAVL. NOL. carm. 1, 7 primus opimis ordo nitet sensim tenuatus ad -a tabellae. SIDON. epist. 1, 7, 9 (*in iudicio*) praefectorius ... in -o subselliorum capite consedit. *β de regionibus sim.* (*cf. p. 1401, 8 sqq.; e coni. dub.* CVRT. 9, 8, 17; *acced.* quasi *l. 67*): BRVT. Cic. ad Brut. 9, 14, 4 Sj. *scripsi* ex castris ad -am Candaviam. NVX 62 me ... -us in extremo margine fundus habet. SIL. 9, 557 ruit aequore ab -o Poenus, quo sensim caelestia fugerat arma. STAT. silv. 4, 3, 114 fine viae recentis -o ([uno *var. l.*]. CLAVD. 1, 104 f. sub -o [uno *var. l.*, f. supino *Barth*]). PLIN. epist. 5, 6, 9 *vinearum* a fine -oque quasi margine (*cf. p. 1399, 47*) arbusta nascuntur. SIDON. carm. 14, 14 ad -a metae. *transfertur ad homines*: HOR. epist. 1, 1, 54 haec Ianus summus ab -o prodocet (*i. faeneratores circa Ianum medium*). ars 32 Aemilium circa ludum faber -us (PORPH.: in angulo ludi tabernam habentem. SCHOL.: circa hunc ludum Imus erat quidam statuarius; alii dicunt '-um' brevem [*cf. p. 1392, 77*], alii in extrema parte ludi positum).

b *fere i. q. medius, intimus* (*cf. p. 1400, 54 sqq.*): VITR. 9, 1, 15 canales ... in rota *figulari* ... circum centrum [in] -o adcrescentes ad extremum.

B *de sonis fere i. q. gravissimus*: HOR. sat. 1, 3, 8 modo summa voce, modo hac, resonat quae chordis quattuor -a (QVINT. inst. 11, 3, 42. *cf.* 11, 3, 15). SEN. contr. 1 praef. 16 *vocem* per gradus paulatim ab -o ad summum perducere (QVINT. inst. 2, 8, 15 FAV. EVL. p. 21, 27). PLIN. nat. 10, 82 *sonus lusciniae*.

II *translate* (*plena metaphora raro invenitur; vis propria quodammodo servatur p. 1403, 3 sqq., per imag. sublucet e. g. p. 1403, 54 sqq.; locutiones plus minus proverbiales svb I [p. 1399, 67 sqq.]*

[Fleischer-E.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ponere maluimus): A *de ordine*: 1 *in univ.*: a *fere i. q. ultimus, extremus, postremus* (*cf. p. 1402, 51 sqq.*): α *vi locali servata de infra scriptis*: VITR. 9 praef. 5 uti schema subscriptum est in -a pagina. SVET. Iul. 83, 2 in -a cera Gaium Octavium ... adoptavit. GAIVS inst. 4, 50 -a parte formulae (4, 51. SCAEV. dig. 33, 2, 34, 1 testamenti. TER. MAVR. 1634 spondeus p. semper sibi vindicat -am. ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 22, 19 supplicationis). MAR. VICTORIN. gramm. VI 210, 11 (= AVDAX gramm. VII 337, 23) spondeus ... a quibusdam ... -us pes cognominatur, quia regionem sextam semper obtinet. *et al.* *pro subst.*: TER. MAVR. 1639 *versus* iungit -is consequens exordium. DIOM. gramm. I 507, 3 *pentameter* recipit in -o duo anapaestos. *al.* ALC. AVIT. epist. 22 p. 55, 5 quod -o lectionis iussistis adiungi. β *vario usu* (*spectat ad tempus novissimum l. 15. 18*): OV. fast. 2, 52 qui (*sc. Februarius*) sacer est -is manibus, -us erat (*sc. anni*). AVSON. 150, 3 p. 195 P. titulum, qui quartus ab -o est (VICTORIN. Macc. 161 [*loq. mater septem filiorum ad quartum, cf. p. 1397, 59*] a primo q. partus mihi q. ab -o). *pro subst.*: RHET. Her. 3, 18, 30 *nihil interest*, utrum ab summo an ab -o an a⟨b⟩ medio nomina ... dicere incipiamus. HOR. ars 126 *persona* servetur ad -um, qualis ab incepto processerit (SCHOL.: usque ad finem). 152 primo ne medium, medio ne discrepet -um. 'a summo ad -um' *in doctrina rhet. de argumentis* (*i. q* '*ab initio ad finem*', *gr.* ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους): FORTVN. rhet. 2, 6 p. 105, 27 SVLP. VICT. rhet. 25 p. 325, 27. 26 p. 326, 24 PS. ASCON. Verr. p. 262, 6 EVGRAPH. Ter. Andr. 129 Eun. 507.

? b *fere i. q. primus*: APVL. mund. 27 ab -o (a primo *Goldb., gr.* τοῦ πρώτου) ad secundum et deinceps ad proximum et usque ad supremum.

c *in distributione gramm. vel dialect. fere i. q. minimus, specialissimus*: POMP. gramm. V 99, 20 littera quae pars vocis articulatae? -a et novissima. BOETH. mus. 5, 2 p. 352, 9 ratio ... -as persequitur differentias.

2 *c. respectu dignitatis fere i. q. vilissimus* (*e coni. dub.*: SEN. contr. 2, 4, 13 COMM. instr. 2, 30, 3; *ceterum nota quod monuimus p. 1402, 82*): HOR. carm. 1, 35, 2 *Fortuna* praesens vel -o tollere de gradu mortale corpus (*ad sententiam cf. p. 1400, 16*). ? MANIL. 5, 719 censu (*contextu dubio; huc trahit Wageningen ad l.*). IVV. 8, 47 plebe (AMM. 25, 2, 1 militum. 31, 6, 2). PAPIR. dig. 49, 1, 21 pr. ordine (*opp.* principem. CIL V 1071 *opp.* summum ... honorem). TERT. adv. Marc. 1, 3 p. 294, 2 deum -um modicum quid ... pronuntiare (*opp.* summum magnum). AVSON. 302, 9 p. 173 P. ne primus esset, ne vel -us quispiam. AMM. 14, 6, 25 ex turba ... -ae sortis et paupertinae (*al.*). CLAVD. 18, 155 *Eutropius* ab -is evectus thalamis summos invasit honores (*v. app. crit.*). *m. pl. pro subst.*: HOR. carm. 3, 1, 15 insignīs et -os. SEN. clem. 1, 1, 9 maximos -osque. epist. 91, 15 summos -osque (LAVS Pis. 117. IVVENC. 3, 613 [?]. PAVL. NOL. carm. 24, 480. *cf. p. 1400, 47*). ad -um (*cf. p. 1399, 83*) *fere i. q.* '-o gradu': HOR. epist. 1, 18, 35 *beatus* scorto postponet honestum officium, nummos alienos pascet, ad -um Thraex erit *eqs.* *n. pl. pro subst.* (*usu eccl., cf. p. 1400, 66*): PAVL. NOL. carm. 15, 315 vitae istius -a. AVG. conf. 2, 5, 10 habent ... et haec -a (*sc. pulchra corpora sim.*; *syn.* infimis pulchris, extrema bona) delectationes, sed non sicut deus meus. *cf. sub B.*

B *de profunditate* (*hic illic imagine sublucente*): OV. trist. 1, 9, 55 nostrum *ingenium* tenebris utinam latuisset in -is (APVL. met. 8, 7. *cf. p. 1402, 27*). VAL. MAX. 3, 6 pr. in -o gurgite (*cf. p. 1401, 60*) turpitudinis. SEN. benef. 1, 3, 8 acumen ... in -am penetrans veritatem. APVL. met. 2, 25 me somnus profundus in -um barathrum (*cf. p. 1402, 26*) repente demergit. AVIEN. ora 414 -is Punicorum annalibus. AMM. 14, 1, 1 ex squalore -o miseriarum. ANIAN. Chrysost. hom. 1, 1 vitiorum -a (*cf.* PETR. CHRYS. serm. 20 p. 256A navicula Christi ... in trepidationum -a descendit [*v. p. 1401, 56 sqq.*]). AVG. conf. 3, 3, 5 -a infida (?, *v. p. 1419, 82*). COD. Theod. 16, 5, 65, 2 (= Iust. 1, 5, 5 pr.) -am ... scelerum nequitiam.

nota gradationes 'in -o -us' *p. 1402, 55*, '-um profundum' *sim. p. 1402, 67. 71. 75*, '-a inferni' *sim. p. 1402, 34*, 'inferior atque -us' ARNOB. nat. 5, 21 p. 193, 8, 'inferna et -a' LACT. inst. 2, 18, 5. *cf. p. 1395, 25. 1398, 35.*

adv. **īmō**: GLOSS. κάτω. κατωτάτω. [*it.* imo '*infra*'. *R.*] *cf. p. 1401, 76.*

deriv.: imitas, imitus, imulus. *Fleischer-E.*

īnfessus, -a, -um. *ab* in *et* fessus, *cf.* indefessus. GLOSS. II 232, 17 ἄοκνος. GLOSS.L II Philox. IN 205 -a (-ens- *l. v.*): ἀκάματος (*cf.* 206a). *Hofmann.*

***īnfestātio** (-ē-?), -ōnis *f.* *ab* infestare. SYNON. Cic. p. 430, 22 B. GLOSS. δυσμένεια. ἀπέχθεια. -bus: iniuriis. *inde a* FRONTINO, PS. QVINT. (?), TERT.; *plur. inde a* CYPR.

i. q. actio infestandi, impugnatio, vexatio sim.: 1 *de hominibus* (*daemoniis*) *vel rebus, quae ad eos pertinent*: a *nude vel c. gen. subi., epexeg.*: PS. QVINT. decl. exc. Paris. 18/19 p. 426, 6 si odium filii *accusas*, ad patris -em *redeundum est*. CYPR. Demetr. 12 sacrilega -e persequeris *Christianos* (epist. 17, 1 persecutionis -e prostrati [*al. plur.*: HIL. in psalm. 118 iod 11 p. 446, 1. PASS. Mar. Iac. 5 p. 52, 3 Decianae]. 37, 2 vos ... botrui pressurae saecularis -e calcati. *al.* LVCIF. Athan. 1, 36 p. 129, 27. AMBR. off. 1, 18, 72 Arianae. *et al.* *cf. l. 21*). 20 mundi huius et saeculi -bus commoveri (patient. 12 diaboli et m.). epist. 11, 7 tutos ab inimici -bus (*i. diaboli*, *item*: 59, 6. hab. virg. 3 diaboli [*al.* GAVDENT. serm. 18, 18 -es. *et al. cf.* GREG. TVR. Iul. 35 furoris diabolici. VITA Caes. Arel. 1, 41 diabolica]. PS. CYPR. tract. 23 mali [PS. AVG. quaest. test. II nov. 36 p. 470, 27]. *et al.* *cf. l. 13. 24*). 68, 3 insidiantium *sc. latronum* (OROS. hist. 5, 13, 1 piraticam). Fort. 10 humana (*cf.* AVELL. p. 417, 22 mortalis). SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 110, 10 (διαβολήν). HEGES. 5, 2, 1 p. 296, 22 -bus (*Iudaeae in Christum*). PS. HIER. epist. 4, 4 p. 59B invidiae. AVG. civ. 22, 8 p. 572, 21 D. *spirituum malignorum* (APON. 4 p. 83. *cf.* CASSIAN. conl. 15, 10, 1 -bus daemonum [MAX. TAVR. hom. 78 p. 419B. *et al.*]. GREG. TVR. Mart. 2, 18 daemonii [VEN. FORT. vita Albin. 13, 36]. *et al. v. et l. 5*). epist. 220, 3 p. 433, 12 defensae ab -bus barbarorum *ecclesiae* (*cf.* quaest. hept. 7, 42 p. 476, 1 hostium. OROS. hist. 2, 16, 6 belli [EPIST. pontif. 636 Thiel Gelas. 14, 3]. *sim. al.*). *et al.* *per oxymoron de dono, quod nolenti mittitur*: EPIST. Austras. 17 p. 131, 20 *me* humanitas vestra obtata -e persequitur. b *indicatur, quis infestetur*: *gen. obi.*: TERT. apol. 1, 1 -o sectae huius (*i. Christianorum*. VITA Cypr. 14, 5 nominis). *pron. poss.*: PS. AVG. serm. 278, 2 (= CAES. AREL. serm. 54, 2 p. 226, 31) diabolum ... a vestra -e deus dignabitur repellere.

2 *de bestiis*: ZENO 1, 2, 5 -bus tyrannicis *lupi in porcum* (CAES. AREL. serm. 1, 13 p. 12, 25 luporum).

3 *de rebus* (*aliter p. 1403, 80*): a *corp.*: FRONTIN. grom. p. 6, 15 Th. de alluvione fit controversia fluminum -e. b *incorp.*: AVG. c. Gaud. 1, 21, 24 p. 222, 12 adversitatis. epist. 243, 8 p. 575, 4 errorum -bus. THEOD. PRISC. log. 94 flegmatis (*de morbo ut*: OROS. hist. 2, 13, 11 *pestium*. VITA Alc. Avit. 4 febrium [VEN. FORT. vita Germ. 23, 69]).

īnfestātor (-ē-?), -ōris *m.* *ab* infestare. *i. q. qui infestat*: PLIN. nat. 6, 143 nomadas -esque Chaldaeorum (*cf.* 6, 125 infestant Attali latrones). ITIN. Alex. 36 quisque pauperior liberior -e.

īnfēstīvus, -a, -um. *ab* in *et* festivus. *i. q. ineptus, insolens, inelegans*: GELL. 1, 5, 3 L. Torquatus, subagresti homo ingenio et -o.

adv. **īnfēstīviter.** *i. q. inepte sim.* (*in fig. litot.*): GELL. 9, 9, 9 cetera *verba Theocriti* vertit non -r *Vergilius*.

***īnfesto** (-ē-?), -āvī, -ātum, -āre *et* **-or, -ārī** (*p. 1405, 74*). *ab* infestus. CHAR. gramm. p. 473, 2 B. *inter activa verba coniug. primae.* endof-: GLOSS. *l. 45.* GLOSS. ἀπεχθάνομαι. -at: vexat. -are: corrumpere sive commovere, ad iracundiam concitare. -ante: iniuriam faciente. -antes: σινοῦντες, δάκνοντες. endofestabat: ἐσ[α]ινεν, ὠργίζετο. -tus: iratus (*cf. l. 44*; *vix ad IIB*). *inde a* BELL. Alex., CIRI (57 *e coni.*), OV.; *adamant* CELS., COLVM., PLIN. nat. [*pedem.* anfesturiçe '*ingravescere* (*de furunculo*)'. *W.*]

I ***transitive*** (*c. acc. vel obi. subaudiendo*): A *i. q. infeste tractare, impugnare sim.* (*auget notionem q. e.* fatigare *l. 58*; *hic illic c. abl. instr. sive corp. sive incorp.*): 1 *-ant homines* (*dei, diabolus*): BELL. Alex. 3, 1 uno ... tempore et nostras munitiones -bant et suas defendebant. FEST. p. 309 -antibus eam partem urbis Gabinis. SEN. contr. 7, 3 (18), 10 *animam* exagitat pater et -at. COLVM. 1, 8, 18 crudeliter ... aut fraudulenter *servos*. PLIN. nat. 4, 33 *Macedonia* -atur a Dardanis. *al.* SIL. 2, 277 odiis. 3, 546 cursibus hostem (4, 624 caedibus. FRONTIN. strat. 2, 3, 16 ut ... hostem ... si non -rent, at certe fatigarent). 16, 504 (*in certamine cursus*). *al.* HOMER. 45 luctibus -at Danaos *Apollo*. STAT. Theb. 9, 489 saxis et grandine ferri desuper (*cf.* SOL. 56, 8 sagittis. HEGES. 2, 15, 6 iaculis). 9, 812. silv. 5, 2, 81 manes *maledicendo*. FRONTIN. strat. 1, 3, 9 *classis* Peloponensum. *al.* SVET. Claud. 18, 2 (*inde* OROS. hist. 7, 6, 17) conviciis ... et ... fragminibus panis. VLP. dig. 47, 9, 3, 2 per latrunculos inquietamur vel -ari possumus (*cf.* CYPR. ad Donat. 12 ne percussor -et. MACR. Sat. 1, 7, 27 a latronibus). MIN. FEL. 27, 8. CYPR. Demetr. 12 nos -atis innoxios *Christianos* (Fort. 12 persequentium nos adque -antium. AVELL. p. 28, 24. *adde l. 71*). ad Donat. 14 -antis inimici *sc. diaboli* (TRACT. Pelag. 6, 17 p. 160, 3 CONSVLT. Zacch. 2, 7 p. 62, 21. *cf.* CYPR. epist. 60, 3 quos diabolus -et [PASS. Mar. Iac. 2 p. 48, 12]. *et al.*). *et al.* *partic. praes. pro subst.*: CYPR. Fort. 11 -antium poenas (*i. persecutorum*, *item*: AVELL. p. 43, 12). ITIN. Alex. 9 trudere -antes. HEGES. 2, 15, 6 (*sing.*). PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 9 p. 817 (*6, 245* τῶν ἐκτρεχόντων). *refl.*: MELA 3, 52 *Britanni* se ... invicem -ant.

2 *-ant bestiae* (*spectatur vel impetus vel inimicitia, damnum sim.*): COLVM. 1, 6, 17 *acervi* summis tantum partibus -antur (-entur *SA*) *a curculione* (2, 10, 11. *sic pertinet ad plantas, fructus sim.*: 2, 8, 5 ab avibus aut formicis sata [QVINT. decl. 298 p. 179, 10 GREG. TVR. Mart. 2, 26. *in imag.*: PAVL. NOL. epist. 39, 5. *cf. p. 1405, 28*]. 2, 9, 10 cum coepit -ari seges. 4, 33, 3 *nux* subterraneis animalibus sicuti muribus *eqs.* [arb. 15]. PLIN. nat. 1, 17, 36 *al.*). 6, 16, 3 ne -entur a muscis *ulcera* (6, 17, 9 *al.*). 8, 2, 14 *gallus* ceteros -at. PLIN. nat. 7, 26 *Pygmaeos* a gruibus -ari Homerus ... prodidit (*Γ 6*). 8, 86 *serpens interfectorem.* 8, 150 -ans atque

[Lambertz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

evitans *canis dimicans elephantum.* 9, 54 *oestrus thynnum* tanto ... -at dolore, ut *eqs.* 9, 132 *conchas* appetunt purpurae porrectisque linguis -ant. 9, 151 *caniculae* urinantes gravi periculo. *al.* Val. Fl. 4, 495 (*de harpyis*). Stat. Theb. 9, 116 Svet. Aug. 96, 1. *et al.*

partic. praes. pro subst.: Plin. nat. 16, 220 (*de lignis*) -antium quattuor genera: teredines *eqs.* *in imag.*: Tert. praescr. 4, 3 qui *sunt* 'lupi ...', nisi sensus et spiritus subdoli, ad -andum gregem Christi intrinsecus delitescentes? (*cf.* Vincent. Ler. 25, 7).

3 *-ant res*: **a** *personata*: Sen. dial. 7, 5, 3 irata et -ante fortuna.

b *res noxiae*: **α** *generatim*: ① *usu medicinali*: Cels. 1, 3, 20 dolor praecordia -at (5, 28, 11A ventrem. Colvm. 7, 10, 8 *sues*). 1, 3, 22 cetera ... stomachum ... -ant (*al.* Plin. nat. 23, 11 et caput et vesicam et st. 27, 16). 1, 9, 5 calor ... adiuvat omnia, quae frigus -at (2, 1, 5 neque iuventae c. neque senectutis fr. 5, 26, 6 Plin. nat. 31, 60. *cf.* Colvm. 9, 5, 1. *v. etiam l. 30*). 2, 7, 7 necesse est ... pars *corporis* morbo -etur (3, 27, 1A Plin. nat. 8, 3 *al.* Cypr. mortal. 12 Veg. mulom. 1, 16, 2. *cf.* Colvm. 7, 7, 2 languor. 8, 11, 16 vitia [*syn.* nocere]. Plin. nat. 11, 114 *malum*). 3, 27, 1B curationis genus ... vitam ... -at (7, 7, 15A). *al.* Sen. epist. 68, 7. Colvm. 6, 14, 6 *clavi* cervicem -ant (7, 5, 11). 7, 3, 9 valetudo ... uligine (Plin. nat. 18, 232). 7, 5, 5 scabie (7, 13, 2). Scrib. Larg. 61 gingivae ... fluore (121). 122. Plin. nat. 23, 39 *vinum* nervos (*cf.* 25, 36). 37, 44 Plin. med. 1, 3 Veg. mulom. 1, 54 *al.* Theod. Prisc. eup. faen. 17 *al.* ② *de rebus naturalibus*: Sen. nat. 5, 17, 5 Atabulus *ventus* Apuliam -at *eqs.* (*cf.* Colvm. 1, 5, 8 *aedificium* hiemis procellis minus -ari ... poterit. 3, 6, 3 volucribus, ... tempestatibus hiemis -atur *vitis* [11, 3, 2 pluviis ac t.]. 3, 12, 6 austris eurisque [5, 5, 15]). Colvm. 1, 6, 4 stabula, quae neque frigore neque calore -entur (4, 8, 1 *radices*. Mela 1, 4 mediam *zonam* aestus -at, fr. ultimas. *cf.* Ivst. 41, 1, 12 cum montes nix et campos aestus -et. *v. etiam l. 15*). 2, 6, 4 adoreum minus -atur umore (*cf.* 2, 8, 3 hibernis imbribus aut gelicidiis pruinisve. *al.* Plin. nat. 17, 61). 2, 11, 5 *segetes siccae* non -antur rubigine (Plin. nat. 34, 150 anulos). 6, 2, 12 neque -atur condicione regionis bos *indigena* (*syn.* temptatur). 11, 2, 11 carie. Plin. nat. 7, 42 *plenilunium* infantes. *et al.* ③ *de aliis rebus*: Sen. epist. 71, 18 *virtutem* incitat, quicquid -at. Colvm. 1, 5, 7 *via militaris* populationibus et ... hospitiis -at rem familiarem. Plin. nat. 6, 31 angustiis -atur Asia. 9, 186 -antia magnitudinem *ballaenae* vada. 13, 80 unius schidae revulsione plures -ante paginas. *al.* Tac. hist. 2, 68, 4 Verginium ... seditio. *et al.*

β *acced. notiones secundariae*: ① *corrumpendi*: Colvm. 5, 7, 1 *salix* vini saporem -at (Plin. nat. 15, 92). Plin. nat. 2, 228 *fons* fervore et amaritudine -atur. ② *seducendi*: Colvm. 11, 1, 22 utraque genera (*sc. haruspex, saga*) vana superstitione rudes animos -ant. ③ *eludendi*: Plin. nat. 28, 104 *sanguine hyaenae* tactis postibus ... Magorum -ari artes.

B *i. q. infestum (pass.), intutum, inquietum reddere*: 1 *loca*: Ov. am. 2, 11, 18 quas Scylla -et quasve Charybdis aquas (met. 13, 731. *cf.* Ciris 57 [infectata *codd.*]). Manil. 4, 669 -at harenas *Libya serpentibus.* 5, 708 animalia terras (*cf.* Mela 1, 21 pleraque ... -antur *animalibus.* 1, 80 *al.* Plin. nat. 6, 136 *al.* Apvl. met. 8, 15). Vell. 2, 73, 3 latrociniis ac praedationibus -to mari (*ibid.* m. -are piraticis sceleribus. Lact. epit. 54, 7 maria [Avr. Vict. Caes. 39, 20 Evtr. 6, 12, 1]. *et al.*). Sen. benef. 4, 35, 2 iter -ari latrociniis (*cf.* Apvl. met. 1, 15 latronibus -ari vias [Oros. hist. 5, 4, 1]. Arnob. nat. 2, 42 viarum ... meatus). Plin. nat. 6, 125 ubi ..., statim -ant Attali latrones. Stat. Theb. 7, 67 pecus utile bello (*i. equi*) vallem -bat. 2 *alia*: Plin. nat. 6, 176 commercia ... -ant ... Arabes. 9, 154 causa somnum (Ambr. Hel. 14, 51 *venenum*). Apvl. met. 2, 18 factio ... iuvenum pacem publicam -at (infecta *cod.*). Leo M. epist. 61, 2 in qua *causa* universalis ecclesiae salus -atur. *adde*: Plin. nat. 6, 101 piratae ... -bant ('*cursum*' *e contextu suppl.*).

subst. -āns *v. l. 5. p. 1404, 71.*

p. p. p. pro adi. īnfestātus, -a, -um. *fere i. q. vexatus* (*superl.*): Oros. hist. 1 praef. 9 *pagani* praesentia ... tempora veluti malis extra solitum -issima ... infamant.

II ***intransitive***: A *pro pass. i. q. infeste tractari, affligi*: Chiron 29 ex qua corruptione necesse habent nervi -are (*at* 240 nervi ... -antur). B *i. q. infestum esse* (*acced. dat.*, in *c. acc.*): -are: Tract. de indur. cord. Phar. 52 l. 3 *daemonum* feritatem ... -are in sanctos. -ari (*deponens sec.* adversari): Hyg. fab. 37, 3 eos ... qui itineri -bantur omnīs occidit *Theseus.* Lib. pontif. p. 212, 25 depraecans *Zaccharias* ..., ut sui pontifex misereretur nec permitteret quemquam eius animae -ari. Rvstic. Conc.S I 4 p. 192, 7 qui illi -ari temptaverint. Sacr. Leon. p. 59, 11 (*in margine*) pro peccatis hostes -ari. Vict. Vit. 3, 45 episcopo ... quantum potuerat -ari. Vitae patr. 7, 25, 2 hominibus -atur *diabolus* (*syn.* persequitur). -ans *i. q. infestus*: Conc.S I 3 vers. Tur. p. 45, 9 fidelibus ... alterutris ... sibimet -antibus (*I 1, 1 p. 94, 18 ἀλλήλοις ... συρρηγνυμένων*). Ioh. Bicl. chron. II p. 218, 589, 2 Madianitarum dei populo -antium. Evstath. Bas. hex. 7, 4 p. 940C *beluae marinae* neque urbibus ... neque insulis -antes (*gr. νήσοις ... πόλεσι λυμαινόμενα*).

deriv.: infestatio, infestator.

1. īnfestor *v.* infesto. **[2. īnfestor** *v.* infertor.**]**

***īnfestus** (-ē-?), -a, -um. [*ab* in *et* *festus; *cf. c.* manu-festus *et fort. c. sanscr.* dharsayati '*aggreditur, opprimit*', *gr.* θάρσος '*audacia*', *got.* ga-dars '*audeo*' *etc. J.B.H.*] *de orig.*: Nigid. frg. Gell. 9, 12, 6 (*cf.* Non. p. 51, 16, *unde* Gloss. V 650, 54) '-um' est a festinando dictum *eqs.* *de script. et formis*: imf-: *hic illic in codd.* -fist-: CIL I^2 1214, 15 (= CE 55, 13). *compar. et superl. inde a* Cic. Verr.; *cf.* plus (*p. 1408, 23*), acriter (*p. 1409, 11*), maxime (Cvrt. 9, 1, 31. 10, 9, 7), nimis (Oribas. syn. 2 add. p. 843), pertinaciter (*infra l. 70*), valde (Greg. Tvr. Franc. 5, 31), vehementer -us (Avg. fid. et op. 14, 23 tam v. *cf.* civ. 19, 12 p. 372, 31 D. vehementius). Not. Tir. 33, 63. *de notione*: Gell. 9, 12, 1 '-us' ... ancipiti significatione est; (2) nam et is '-us' appellatur, qui malum infert cuipiam, et contra, cui aliunde impendet malum, is quoque '-us' dicitur *eqs.* (*affert ad hanc notionem* Cic. Planc. 1 [*p. 1410, 34*]. *cf.* Non. p. 129, 12 [*inde* Gloss. V 643, 21]. Gloss. II 583, 12). Synon. Cic. p. 428, 28 B. 429, 7. 437, 20. Gloss. ἀπεχθής. ὀργίλος, ἐπαχθής, χόλιος, ἐπεχθής. ἐχθρός. ἔχθιστος. ἔγκοτος. κεχολωμένος. δυσμενής. inruens vel molestus. inimicus vel gravis. infensus. iratus. insidiosus. -um: ἀνιαρόν. contrarium. -i: invidentes. -a: nocentia. -us sum: ὀργίζομαι. *al.* *inde a* Plavto, Pompil. (*adv.*), Rhet. Her., Cic.; *de ratione inter* -us *et* infensus *intercedente* (*solum habent hoc* Ter., Acc., *illud e. g.* Pompil., Rhet. Her., Catvll., Lvcr., Varro rust., Caes., Nep., Hor., Prop., Ov., Germ., Vell., Cels., Phaedr., Octavia, Colvm., Mela, Lvcan., Petron., Plin. nat., Homer., Mart., Qvint., Ivv.) *cf. hanc tabulam, in qua numeri hic illic propter lectiones dubias variant*:

	-us + *adv.*	infensus + *adv.*
Plavt.	1	1
Cic.	58 (59) + 1	4 (5) + 1
Sall.	14	3
Verg.	8 (9)	10 (11)
Liv.	188 (191) + 12	33 (37) + 1
Val. Max.	14	2
Sen. trag.	27	1
philos.	32 + 1	—
Cvrt.	16	3 (4)
Val. Fl.	15 (16)	3
Sil.	11	2
Stat.	16	4
Tac.	27 + 3	68 + 3

[*hisp. vet.* enfiestos los pendones '*hastis in altum erectis*' (*cf.* pilis, hastis -is *sim. infra l. 81 sqq.*); *inde hisp.* enhiesto '*arduus*', *port.* enfesto '*clivus*'. *W.*] [*confund. saepe c.* infectus, infensus (*v. p. 1366, 17*), infessus (*cf. p. 1366, 19*), insessus *necnon c.* festus (*p. 1407, 73*), infelix (*p. 1407, 6*), infertus (*p. 1367, 60. 1407, 22*), oppressus (Lvcan. 2, 654). *dub. trad.*: Octavia 740 (intentus *Gronov.*). Val. Fl. 7, 150 (incestae *Dom. Marius, Langen*). Qvint. decl. 297 p. 175, 15. *loco mutilo*: Ivs Ivr. Sestin. (CIL XI 5998a) 11.]

I ***active*** *i. q. infestans, infensus, hostilis, inimicus* (*privatim p. 1408, 43. 45*), *adversus* (*auget hanc vocem p. 1408, 33*), *imminens sim. vel sub specie effectus* (*maxime de rebus p. 1409, 4 sqq.*) *fere i. q. noxius, periculosus, perniciosus sim.* (*persona vel res infestata indicatur per dat. passim, gen. p. 1408, 57, praepp. l. 78. p. 1408, 51 sqq.; causa inimicitiae per abl. passim,* ob *p. 1408, 10. 36,* pro *p. 1408, 38,* quia *p. 1408, 24,* quod *p. 1408, 7. 26; res adpetita per* ad *c. gerund. p. 1407, 65; acced. abl. limit.* 'armis animisque' *p. 1408, 47*): A *exempla varia*: 1 *de vi vel impetu hostili*: **a** *generatim*: **α** *usu strictiore in re militari*: ① *de ipsis pugnantibus* (*animo l. 75*): Bell. Afr. 70, 4 *si pila* in Numidas -os coniecissent. Sall. Iug. 23, 2 hostem (Cvlex 389 Ov. am. 1, 9, 17 epist. 9, 36 Liv. 8, 31, 1 *al.* Vitr. 10, 16, 6 pertinaciter. *et al.*). 46, 5 intento atque -o exercitu (*v. vol. V 2, 1397, 25*). Ciris 117 agmine (*v. vol. I 1344, 78*). Hor. sat. 2, 1, 42 latronibus (Apvl. met. 7, 27). Ov. met. 15, 805 -o Paris est ereptus Atridae. Ib. 469 Iovis -i telo feriare trisulco (Stat. Theb. 8, 77. *cf. etiam p. 1407, 4. 56*). Liv. 1, 13, 1 acies (*v. vol. I 406, 60*). 2, 6, 8 -is animis concurrerunt (*al.* Qvint. decl. 321 p. 263, 13. *cf. p. 1407, 78*). 25, 27, 10 classes (*v. vol. III 1292, 31. cf. p. 1407, 11*). Sen. Herc. f. 616 miles (Apvl. met. 7, 8). *et al.; nota*: Greg. Tvr. Franc. 5, 31 -i circa urbem. *praedic. pro adv.*: Aetna 52 -us ... ad proelia divos provocat. Liv. 2, 6, 8 in ipsum -us consulem derigit *equum* (*cf.* 2, 19, 6). 9, 21, 5 incessit. 22, 6, 4 venienti. 25, 34, 3 aderat. *et al.* ② *de apparatu bellico* (*bestiis p. 1407, 17*): Cic. Font. 44 -is ... signis inferuntur (har. resp. 47 Phil. 5, 23 Caes. Gall. 6, 8, 6 *al.* Sall. Catil. 60, 2 cum -is s. Liv. 2, 30, 11. *et al.*). Catvll. 64, 355 ferro (Ov. epist. 11, 19 minus. Lvcan. 7, 323

[Lambertz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

[COMMENT.: stricto gladio]). 116, 4 tela (BELL. Afr. 84, 2 VERG. Aen. 5, 582 LIV. 10, 28, 17. *et al.* *in imag.*: SER. SAMM. 660 oculos -a [infecta *B*; *cf. p. 1409, 48*] pilorum t. lacessunt). LVCR. 6, 418 fulmine (VERG. Aen. 5, 691 OCTAVIA 229. *in imag.*: PANEG. 8, 13, 1 maiestatis. *cf.* OV. trist. 1, 1, 82 igne *i. fulmine* [*terrenus*: LIV. 31, 30, 7 VAL. FL. 2, 314 STAT. Theb. 10, 42]. OCTAVIA 689 -is [infelix *codd.*] ... flammis. VAL. FL. 8, 262 lampada [*opp. ignis nuptialis*]. *cf. infra l. 55*). CAES. civ. 3, 93, 1 pilis (TAC. hist. 1, 31, 3). HIRT. Gall. 8, 48, 5 lancea. VERG. Aen. 2, 529 vulnere (SERV.: pro telo. SIL. 1, 397). 9, 510 saxa ... -o volvebant pondere (SIL. 5, 251 arboris). 10, 206 pinu (*i. navi. cf.* LIV. 28, 30, 10 rostro. SIL. 7, 415 proris. 12, 399 Argo. *v. et p. 1406, 76*). 10, 877 hasta (SERV.: in vulnus parata, id est protenta. LIV. 2, 19, 8 -is venientium h. 23, 47, 4 STAT. Theb. 8, 188). DIRAE 58. PROP. 4, 1, 27 armis (OV. epist. 5, 91. LIV. 1, 15, 1 -a finitimis [*c. dat. ut*: IVV. 15, 120 vallo]. 1, 25, 3 VAL. MAX. 3, 1, 1. *et al.*). LIV. 2, 20, 2. 4, 19, 4 cuspide (*v. vol. IV 1553, 64*). 25, 18, 13 -is equis concurrerunt (*cf.* CVRT. 8, 14, 30 *elephanti*. STAT. Theb. 7, 743 -os [insessos *l. v.*] ... iugales). SEN. Thy. 739 *ferrum* -a manu exegit ultra corpus (CVRT. 7, 1, 23 [infectas *codd.*]. *cf.* STAT. Theb. 7, 548 dextrae. *aliter l. 33 sqq. p. 1408, 63*). *al.* (trag.). epist. 82, 21 mucronibus (SIL. 2, 260 TAC. hist. 3, 85. APVL. met. 1, 4. 4, 26 [infertis *cod.*]. 8, 2). CVRT. 7, 4, 36. *et al.* (III) *de pugna sim.*: LIV. 3, 26, 1 populatione. 9, 12, 1 bellum (OROS. hist. 5, 24, 17. *in imag. de sideribus*: MANIL. 2, 431). 22, 6, 1 acrior -iorque pugna. 29, 2, 14 impetum. VIR. ill. 77, 9 adventu. AMM. 27, 4, 10 concertatione. CLAVD. 15, 273 Marte.

β usu latiore de quolibet impetu vel gestu minaci: (I) *hominum* (*dei l. 41*): CIC. S. Rosc. 88 qui ardens avaritia feratur -us in suos. Verr. II 5, 145 iste in omnia maria -us ... imminebat (*sc. tamquam portentum. cf.* 5, 146 Cluent. 188 OV. Pont. 4, 10, 27). SEN. Thy. 43 immineat viro -a coniunx. OCTAVIA 119. APVL. met. 3, 18 *Aiax* pecoribus -us ... laniavit armenta. *de part. corp.* (*cf. infra l. 47 sqq.*): PROP. 1, 8, 16 crudelem -a ... vocare manu *Cynthiam* (*i. minaciter erecta* [*aliter l. 19. 37 et p. 1408, 63*]. OV. fast. 6, 344. *cf.* LVCAN. 8, 149 -ae tenduntur in aethera dextrae. QVINT. inst. 11, 3, 119 pollice [APVL. met. 2, 21. *aliter p. 1408, 73*]). OV. am. 3, 9, 10 ut ... pectora ... -a tundat ... manu ([*aliter l. 33*]. SEN. Phoen. 42 clem. 1, 15, 1 APVL. met. 3, 25. *cf.* HOMER. 28 unguibus. SVET. Cal. 25, 4 digitis. APVL. met. 2, 26 palmis [4, 25]). *de armis*: PETRON. 108, 10 ad virilia sua admovit novaculam -am. TERT. adv. Marc. 3, 14 sermonem divinum ..., -um diabolo (*tamquam ensem*). (II) *bestiarum* (*aliter supra l. 17. p. 1408, 78; iocose l. 46*): LVCR. 5, 1035 -us (-ssus *codd.*) inurget *vitulus cornibus*. OV. ars 3, 670 canes (Pont. 2, 2, 40 APVL. met. 8, 18). fast. 2, 800 MELA 2, 1. APVL. met. 3, 27 *cantherium* paulo ante cibariis iumentorum, nunc etiam simulacris deorum -um (*sc. corollis obesis*). PRVD. perist. 5, 410. *de part. corp., cursu, sibilis*: CIC. Arat. 123 Canis -o sequitur vestigia cursu (*340 μετιόντι ἐοικώς*). 430 Scorpios -um (*Maass*, -a *codd.*, -us *vulg.*) praeportans ... acumen (*cf.* COLVM. 1, 5, 6 aculeis. 8, 2, 10 velut sudibus). OV. trist. 4, 9, 30 -o ... pede pulsat humum *taurus* (*cf.* APVL. met. 3, 26 -is calcibus. 9, 27 adulteri digitos ... obliquata atque -a ungula compressos ... contero). PHAEDR. 1, 21, 7 -is taurus ... confodit cornibus ... corpus (*cf. infra l. 70*). VAL. FL. 8, 104 sibila *draconis*. (III) *rerum*: CIC. Sull. 19 -ae ac funestae faces (OCTAVIA 232 *cometae. cf.* SEN. epist. 91, 1 incendium. STAT. Theb. 10, 675 flammas *fulminis* [*cf. supra l. 4*]). LVCR. 2, 1143 nec tuditantia rem cessant ... ullam corpora ... plagis -a domare. AETNA 287 (*?, v. app. crit.*) ventis (SEN. Ag. 477. COLVM. 1, 5, 4 *opp.* amicissimis. *cf.* SEN. suas. 3, 2 tempestates [SEN. benef. 6, 25, 4 LIV. perioch. 130. *in imag.*: CYPR. epist. 14, 1]. VAL. FL. 8, 326 clamore *ventorum*). LIV. 35, 21, 5 impetu *Tiberis*. MANIL. 5, 540 pontus (5, 549. *cf.* GERM. 561 undas [SEN. nat. 3, 30, 6 nihil est tam ... -um ... retinentibus quam magna vis undae]. PETRON. 114, 6 gurgite). SEN. dial. 2, 19, 3 vi. *et al.*

b *acced. ad c. gerund. fere i. q. inhians, intentus*: LIV. 42, 54, 2 quae res cum -iorem hostem ad oppugnandum fecisset. FRONTO p. 198, 7 N. ad puniendum paulo vehementior et -ior. CYPR. zel. 2 ad debellandos servos dei inquietus ... et .. -us.

c *vi hostili attenuata vel evanida*: *α de statu fere i. q. pronus* (*cf. supra l. 52*): PLIN. nat. 8, 73 cornua (*bestiae q. v. eale*) ... alterna in pugna sistuntur eaque -a aut obliqua (11, 124. 18, 347 erecta et -a *lunae* [*opp.* obtusa]. *cf. supra l. 43. 53*). 33, 129 refert ..., supina an -a (festa *l. v.*, recta *edd. vett.*) *sint specula*. *?β de motu fere i. q. ex adverso veniens*: PRVD. psych. 189 limbus concipit -as (ing- *var. l.*) textis turgentibus auras.

2 *de statu animi sive consuetudine sive affectu inimici* (*opp. -us hostis infra l. 83. p. 1408, 66, cf. p. 1410, 43*): a *pertinet ad homines vel deos*: *α de ipsis* (*animo l. 80. p. 1408, 32. 53, cf. p. 1406, 75*): (I) *absol.*: CIC. inv. 1, 21 auditores (*infra*: abalienati). 1, 23 animus auditoris (Verr. II 5, 144 iniquissimo -issimoque. PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 10. *et saepe al. cf. p. 1408, 32. 53*). Verr. II 5, 76 hostem acerrimum atque -issimum populi Romani (*cf.* LIV. 22, 39, 4 -ior hic *Varro* adversarius quam ille *Hannibal* hostis [VAL. MAX. 8, 10 ext. 1]. SACR. Leon. p. 77, 24 inimicis). Phil. 10, 10 Italia omnis -a est. *al.* CIL I² 1214, 15 (= CE 55, 13) Parcae (AVSON. 172, 7 p. 38 P. Atropos. *sic de deis*: CATVLL. 99, 11 Amori. SALL. Catil. 52, 29 irati -ique sunt *dei* [LIV. 8, 39, 10 PANEG. 4, 28, 1. *adde l. 17*]. OV. met. 8, 272. SEN. clem. 1, 7, 1 numina [IVV. 13, 231, *ubi* SCHOL.: irato, l⟨a⟩eso]. *et al. cf. l. 17. 39. p. 1406, 73*). CIRIS 532. HOR. carm. 3, 8, 19 Medus *sc. Romanis* (*sic de gentibus exteris*: LIV. 2, 48, 6. 5, 8, 6 *seq.* quod. 9, 26, 4 gentes [CVRT. 10, 8, 10 SVET. Iul. 24, 3]. 23, 28, 3 populos. 43, 1, 5 nationes [TAC. hist. 2, 32, 1]. *et al.*). OV. Pont. 1, 2, 96. LIV. 28, 37, 2 ob direpta quaedam (CVRT. 9, 7, 4 TAC. hist. 1, 31, 2). *al.* SEN. contr. 7, 5 (20), 15 novercae (*al.*). SEN. Tro. 906 iudice (TAC. dial. 31, 4. *cf. infra l. 25*). *et al.* *praedicative per nom.* (*cf. p. 1406, 78*): VERG. Aen. 7, 299 -a per undas ausa sequi. SEN. Oed. 917 petens (STAT. Theb. 9, 669). *al.* (trag.). dial. 3, 16, 5 APVL. met. 4, 7. *item per acc.* (*cf. l. 45. 67. 75. p. 1409, 20*): CIC. Att. 10, 11, 3 *indulgentia* -um facit (LIV. 2, 42, 3 facta. 3, 16, 3 fieret. *al.*). VAL. MAX. 1, 8, 8 haberes deum (SEN. epist. 110, 2 CLAVD. DON. Aen. prooem. p. 3, 4. AVG. beat. vit. 19 *opp.* propitium [*cf.* 21]. *cf.* SEN. benef. 3, 1, 1 ut quosdam *homines* habeamus -issimos. HYG. fab. 125, 6 numen deorum -um habere). 5, 3 ext. 2 experiretur (RVF. FEST. 10, 4). SPART. Did. 6, 8 pateretur (IVST. 9, 4, 4 AMM. 25, 6, 10 SVLP. SEV. dial. 2, 13, 6). (II) *c. dat. pers. vel rei*: PLAVT. Cas. 676 numquid mihi minatur? :: tibi -a solist plus quam cuiquam. :: quam ob rem? :: quia *eqs.* RHET. Her. 4, 40, 52 cognatis. CIC. Verr. II 3, 34 aratoribus -um aut inimicum. Cluent. 75 iudices ... reo (*cf. supra l. 11*). 92 *seq.* quod (LIV. 1, 57, 2 animos ... regno. 3, 65, 3. 35, 25, 2 [infensus *M*]. SEN. dial. 6, 3, 3 aetati). Catil. 1, 11 tam taetram, tam horribilem tamque -am rei publicae pestem. 4, 21 urbes huic imperio (CVRT. 5, 6, 1). Sull. 15 inimicus ... ordinibus, -us bonis omnibus, hostis patriae. Sest. 39 fortunis (*cf.* LIV. 3, 57, 2 bonis, tergo, sanguini civium). *al.* SALL. Catil. 15, 4 animus ... dis hominibusque -us (NEP. Ham. 3, 1 LIV. *l. 26*. SEN. nat. 3 praef. 13 luxuriae non adversus tantum, sed -us. *cf. infra l. 53. p. 1407, 80*). 52, 24 Gallorum gentem -issumam nomini Romano (LIV. 26, 27, 12 VELL. 2, 27, 1. *cf.* AVG. civ. 1, 1 p. 4, 18 D. Christi n.). Iug. 14, 17 ob (VERG. Aen. 2, 571 [*spur.?*]. CVRT. 3, 2, 10. 8, 6, 8 CAPITOL. Pert. 3, 10 AMM. 28, 1, 51. *cf. l. 24 et* HEGES. 5, 53, 1 p. 412, 1 pro). *al.* NEP. Eum. 10, 3 HOR. sat. 1, 4, 91. OV. trist. 1, 4, 26 mihi ... Iovem (*sic de deis*: LIV. 10, 39, 15 deos [SEN. contr. 1, 3, 9. ARNOB. nat. 1, 35 vobis ... familiares d., inimicos atque -issimos nobis]. LVCAN. 5, 233 numina. *et al. cf. supra l. 2*). LIV. 2, 56, 5 *Ap. Claudium* invisum -umque plebi (4, 53, 9. 5, 8, 9 privatim [26, 39, 15 non publico modo, sed privato etiam odio]. *al.* CVRT. 10, 7, 7. *cf. infra l. 65*). 3, 58, 1 superbiae. 9, 38, 11 privatim (*cf. l. 43*). *et al.* *praedicative per acc.* (*cf. l. 15. 67. 75. p. 1409, 20*): CIC. Verr. II 5, 153 te isti generi hominum ... inimicum atque -um putari. Phil. 10, 21 *Galliam* sibi armis animisque -am inimicamque cognovit (SALL. Catil. 19, 1 -um inimicum). SALL. Catil. 51, 10 uti vos -os coniurationi faceret (TREB. Val. 3, 3. LACT. mort. pers. 20, 5 *deum. et al.*). CAPITOL. Gord. 29, 3 reddidit (IVST. 16, 5, 2 *opp.* fidiores. *et al.*). (III) *c. praepp.*: CIC. Verr. II 1, 93 in te concitati -ique (*per zeugma*: ASCON. Corn. p. 49, 18). SEN. benef. 7, 31, 1 duri -ique adversus diligenda animi (FRONTO p. 205, 5 N. intentum et -um. CASSIOD. hist. 9, 44 p. 1159C [*Theodor. 5, 23, 2 δυσμένειαν πρός*]). (IV) *c. gen.* (*tamquam subst., cf.* 'iniquus *alicuius*' *sim.*): SVLP. SEV. chron. 2, 13, 6 *Aman* Iudaeae gentis -us (genti *Gales., Halm; cf. Hyltén, Stud. 117 sq. Löfstedt, Synt. I² 219, 1*).

β de rebus, quae ad homines (deos) pertinent: CIC. Verr. II 1, 12 clamore populi Romani -o atque inimico (VAL. MAX. 7, 3 ext. 6. *cf. p. 1407, 61*). 3, 157 odium (LIV. 38, 47, 9 AMM. 30, 4, 9). Catil. 1, 17 oculis (*cf.* CVLEX 255 lumina). LVCR. 6, 16 querellis. OV. Ib. 244 nevit ... -a stamina pulla manu *Clotho* (*cf. supra l. 2; aliter p. 1407, 19. 33. 37*). LIV. 7, 30, 15 ira (SEN. dial. 4, 35, 5 -am pariter invisamque. *cf.* 3, 5, 2 *et v. l. 76*). 36, 33, 3 aut Philippi hostis adventum aut -iorem etiam ... Romanorum (*cf.* IVST. 31, 8, 6 -iora ... sua quam hostium castra inventuros). 39, 35, 7 oratione (QVINT. decl. 333 p. 312, 23 TAC. hist. 4, 7, 1). SEN. Phaedr. 1000 gradu. LVCAN. 5, 296 voltu (SIL. 6, 698 STAT. silv. 3, 5, 5 QVINT. decl. 333 p. 314, 22. TAC. hist. 3, 74, 2 sermone vultuque. ANTH. 399, 3). TAC. ann. 4, 66, 1 accusatorum ... vis. APVL. apol. 70 malignitatem. TERT. adv. Marc. 3, 21 linguarum (*i. blasphemantium*). ANTH. 415, 28 -o (*sc. verso, aliter p. 1407, 36*) pollice turba minax *in ludo gladiatorio. et al.* *c. dat.*: CIC. Flacc. 94 ut vestrae ... mentes, vestra iudicia, vestrae sententiae optimo cuique -issimae atque inimicissimae reperiantur. SEN. dial. 3, 11, 1 ira -issima sibi (3, 18, 2 patrono. *cf. l. 64*). *iocose*: CATVLL. 15, 10 pene -o pueris.

b *pertinet ad bestias* (*cf. p. 1407, 42*): PLIN. nat. 8, 89 crocodilum ..., quadripes malum et terra pariter ac flumine -um. PALLAD. 1, 35, 5 animalia *in holeribus* (CASSIOD. in psalm. 104, 31 *cynomyiae*). *adde*: APVL. flor. 17 p. 80 (*de vocibus animalium*) -a rabies vel propitia voluptas. *c. dat.* (*animant. vel rei*): LVCR. 5, 219 genus ... ferarum humanae genti -um. MANIL. 4, 663 monstra ... bellis ... -a futuris ('*ibi bellaturis exercitibus*' *Housman*). CVRT

[Lambertz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

9, 1, 31. COLVM. 10, 332 Baccho glaucisque salictis ... volucres. PLIN. nat. 8, 229. 9, 12. PS. AVR. VICT. epit. 16, 3 *locustae agris*. AVIEN. Arat. 1763 orchilos ... hymenaeis. AMM. 22, 5, 4 AVSON. Mos. 121.

c *transfertur ad res sive personatas sive periculosas (v. p. 1406, 59; fere i. q. molestus infra l. 48; usu medicinali fere i. q. non conveniens infra l. 16. 20. 47, cf. praeterea l. 19. 24 sqq. 38*; '-um deprehendere' *l. 20, cf. p. 1408, 15. 45. 67. 75)*: *α absol.*: CIC. Sull. 1 casus (APVL. met. 11, 15. *cf.* SEN. Phoen. 239 sors). or. frg. A VII 1 tempore -issimo causam dicimus (LIV. 43, 22, 9 anni [*cf.* 4, 1, 1 annus]. CYPR. Fort. praef. 1 antichristi). LVCR. 3, 899 dies. 6, 782 quam multae sint homini res acriter -o sensu. CVLEX 217 templis *inferis*. LIV. 40, 21, 11 digreditur Demetrius cum -ioribus, quam si solus iret, praesidiis. MANIL. 2, 692 pacata -is (infectis, inferens *ll. vv.*) signa ... perdiscere (*cf. l. 36 sq. et p. 1407, 55*). GERM. 309 noctem (STAT. Theb. 12, 282). CELS. 5, 26, 28D *balneum* inter res -issimas est. SEN. Herc. O. 28. epist. 50, 8 virtus secundum naturam est, vitia inimica et -a sunt. 121, 18 quid sit -um, ... norunt *animalia*. LVCAN. 2, 198 leto. PLIN. nat. 2, 198 volutatio *terrae* (*opp.* innoxium). 8, 101 -um (infectum *codd.*) virus (APVL. met. 10, 28). 13, 52 *oxycedros* nodis -a. 14, 70 dolore ... capitum ... -a deprehenduntur *vina Pompeiana*. *al.* STAT. Theb. 9, 525 saxis (*cf.* QVINT. decl. 388 p. 437, 25 scopulos). TAC. hist. 2, 36, 2 militiam. SVET. vita Lucani p. 50 matrimonium. TERT. idol. 23 species *idololatriae*. ARNOB. nat. 7, 40 lues (*de morbo ut*: CAEL. AVR. acut. 3, 17, 164 tensione. CORIPP. Iust. 2, 194 morbos. *in imag.*: CYPR. unit. eccl. 16 mali [*i. schismatum*] -a clades. zel. 14 terreni corporis -a labes. *cf. l. 38 sqq. 49*). *et al.* *personate*: CATVLL. 66, 73 si me -is discerpent sidera dictis. *β c. dat.* (*per zeugma l. 34, minus certa v. sub α*): CIC. Quinct. 10 cum ei ... omnia inimica atque -a fuerint (*neutr. ut*: Caecin. 33 aequitati [*syn.* inimicum]. SEN. dial. 9, 14, 1 tranquillitati. PLIN. nat. 34, 141 mortalitati [*sc. ferrum*]). LVCR. 5, 760 loca ... flammis *solis* (*sic de locis* [*cf. infra l. 66 sqq.*]: BELL. Alex. 61, 2 regionibus alienis sibique -is. CIRIS 466 -um ... suis ... testudinis ... spelaeum. DIRAE 78 dominis [*per zeugma*] -a ... stagna *imbres relinquunt*. LIV. 28, 6, 9 PLIN. nat. 3, 78 CYPR. epist. 68, 3). HOR. epod. 15, 7 nautis -us Orion (*cf.* PORPH. Hor. carm. 1, 3, 2 stellas [2, 17, 22]). LIV. 9, 34, 5 nomen ... libertati. FEST. p. 270 tam -um sibi corpus et valitudinem referens *Lucilius* (*1292*) quam ⌊illi *piratae* essent⌋ (levis sed *cod.*) saluti navigantium (*sim. de morbis*: SEN. Oed. 30 lues. COLVM. 6, 13, 2 est ... -a pestis bubulo pecori [ORIBAS. syn. 2 add. p. 843 quibus nimis -i sunt dolores]. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 58, 3 [*in imag.*] -issima sibi aegritudine. *cf. supra l. 24. infra l. 49*). VAL. MAX. 1, 7 ext. 6 inimica ... libertati capitibusque insontium -a fortuna. SEN. dial. 9, 2, 13 praesentibus -a levitas. epist. 88, 43 nimia subtilitas ... -a veritati. *al.* COLVM. 7, 10, 6 quadrupedi ... sitis (*syn.* inimica). PLIN. nat. 12, 24 *ficus* interaneorum valetudini (-e *codd.*) -a (*i. non conveniens*). 20, 261. MART. 10, 56, 4 -os oculis ... pilos (*sc. molestos; cf. p. 1407, 3*). *et al.* *fort. per enallagen*: HOMER. 11 -am regi pestem ... misit *Apollo* (*A 9 βασιλῆι χολωθεὶς. cf. l. 40*).

B *grammatica et stilistica*: **1** *pro subst.*: **a** *masc., fem.* (*cf. p. 1408, 57*): LIV. 28, 22, 5 nec deditio tuta ad tam -os videbatur (*plur. ut*: PAVL. dig. 24, 1, 28, 2 CYPR. ad Donat. 5). SEN. Med. 1018 (*Iason ad Medeam*) -a, memet perime (*cf.* ROMVL. fab. 47, 4 rec. vet. [*mula ad muscam*] o -a). **b** *neutr.*: LVCR. 4, 1150 effugere -um *i. amorem* (*sing. ut*: OV. trist. 5, 5, 51 nihil -i. SEN. epist. 59, 7 -i aliquid). 6, 778 multa ... -a atque aspera tactu (*syn.* inimica). HOR. carm. 2, 10, 13 (*opp.* secundis). LIV. 22, 39, 13 inter omnia inimica -aque (39, 51, 5 undique. VAL. FL. 7, 249 CYPR. patient. 12 HEGES. 3, 20, 2 p. 224, 28). TAC. ann. 3, 66, 1 CYPR. eleem. 5 *al.* IORD. Get. 232. *c. gen.*: SEN. epist. 8, 5 domus munimentum sit adversus -a corporis.

2 *acc. n.* -um *pro adv.*: STAT. Theb. 7, 406 -um ... tonat pater.

II passive *i. q. infestatus, intutus, vexatus, in periculum adductus sim.* (*cf. p. 1406, 18*): **A** *de rebus*: **1** *de locis, quae sive natura (fama p. 1410, 1) sive hominibus vel bestiis infestantur (notio passiva perspicua est maxime l. 73. 76. p. 1410, 6 et sub b, c; sed quaedam exempla ab activis difficillime discernuntur, cf. p. 1407, 62 sqq. supra l. 21 sq. 32 sqq. [c. dat. ut p. 1410, 6. 7. 8. 10])*: **a** *nude pos.* (*acced.* naturā *infra l. 81*): CIC. Phil. 12, 25 itineri tam -o tamque periculoso (POLLIO Cic. epist. 10, 33, 5. HIRT. Gall. 8, 47, 2 -is [*sc. factis*] ... i. commeatus ... intercipiebat. LIV. 38, 41, 10 etsi non -um, tamen suspectum [*opp.* pacatum]). de orat. 3, 69 mare ... scopulosum atque -um (VELL. 2, 77, 1 [*2, 73, 3* infestato]. SEN. Ag. 525. SVET. Cal. 37, 3 -o ac profundo. AVIEN. orb. terr. 49). epist. 2, 10, 3 -issimam (infect- *codd.*) Ciliciae partem. VARRO rust. 1, 16, 1 *et* 2 regio (OV. Pont. 3, 1, 85 minus. LIV. 10, 21, 10). OV. trist. 1, 11, 26 aqua. LIV. 1, 7, 6 loco (30, 39, 2 -ioribus [INSCR. RevA. V 34, 1931 p. 342 nr. 38, 14 *a. 144*]. 44, 5, 9 [infectus *V*]. 44, 6, 9 [*cf. p. 1410, 18*] suapte natura). 9, 38, 10 omnibus -is (28, 42, 7 hostilia o. atque -a. FRONTIN. [?] strat. 4, 5, 4. *cf. p. 1410, 5*). *et al.* *praedicative* (*cf. p. 1410, 37*): CIC. inv. 2, 111 *qui* excursionibus et latrociniis -am provinciam redderent (CAES. civ. 3, 79, 4 *fama* itinera. LIV. 2, 11, 3. *et al.*). Tull. 19 agros, vias ... -as habebant (rep. 3, 24 mare [NON. p. 125, 12: infestaret]. Att. 9, 19, 3. 16, 1, 3 LIV. 26, 24, 5 *al.* PANEG. 4, 17, 1). LVCR. 5, 1124 i[n]ter -um fecere viai *sc. ad honorem* (POLLIO Cic. epist. 10, 31, 1 CIRIS 111. LIV. 1, 42, 2 infida omnia atque -a [*neutr. ut*: 2, 49, 9 *opp.* tuta. 9, 13, 11 commeatibus (*dat.*) hostium]. 22, 39, 17 *viam salutis* difficilem -amque ... tibi. *al.* PAVL. FEST. p. 120). LIV. 22, 12, 9 *statio* et suo militi tuta omnia et -a ... hostium populatoribus praebebat. 34, 62, 4 regionem ... effecerat (HIL. in Matth. 8, 4 praetereuntibus viam vitae). **b** *c. abl.*: CIC. prov. 4 via ... excursionibus barbarorum est -a (SVET. Aug. 8, 1 hostibus). SALL. Iug. 89, 5 omnia ... serpentibus (LIV. 29, 31, 10 incursionibus, ... latrocinio). OV. met. 4, 620 terra colubris. LIV. 7, 25, 4 mare -um classibus ... erat (PS. QVINT. decl. 9, 4 -um [infectum *J*] latronibus [*cf.* 9, 5 -i l. sinus]). 9, 23, 10 *stativa* inopiā (*opp.* tuta). 38, 8, 2 oram navibus. 39, 1, 6 itinera ... insidiis (TAC. Agr. 25, 1 hostili exercitu. APVL. met. 9, 10 stirpibus. PANEG. 4, 36, 5 nivibus). 40, 18, 4 agros ... latrociniis. 44, 6, 7 (*cf. p. 1409, 81*) saltus etiamsi non bello fiat -us, transitu difficilis (HIL. trin. 7, 3 latronibus). SEN. benef. 7, 15, 1 latrociniis. CVRT. 4, 6, 22 telis. MELA 3, 44 frigoribus. *al.* PLIN. nat. 17, 194 flatu[i] -a regio (FLOR. epit. 4, 10, 8 siti). *et al.* **c** *c. praepp.*: LIV. 6, 5, 3 multo eum -iorem agrum ab nobilitate esse, quam ⟨a⟩ Volscis fuerit (10, 46, 9 regio ... ab Samnitibus). MELA 1, 35 *Syrtis sinus* ob alternos motus pelagi. TAC. ann. 2, 23, 3 insulas saxis ... vel per occulta vada. **d** *? c. dat. auctoris*: FRONTIN. strat. 1, 4tit. (= praef. p. 3, 13) de transducendo exercitu per loca hosti -a (hostibus *dett.*, hostium *edd. vett.*, insessa *Oud.*).

2 *de aliis rebus* (*acced. abl. saepius*, ob *l. 34*): CIC. S. Rosc. 30 vita -a, saepe ferro atque insidiis appetita (SEN. dial. 6, 16, 5 casibus. *cf. l. 37*). leg. agr. 2, 81 *non* bellis -um *vectigal agri*. Rab. perd. 10 libertatem non acerbitate suppliciorum -am, sed ... munitam. Cael. 10 *tempus aetatis* sua sponte infirmum, aliorum ... lubidine -um. Planc. 1 si huius salus ob eam ipsam causam esset -ior, quod *eqs.* LVCR. 2, 521 *creata* hinc flammis, illinc ... -a (infessa *codd.*) pruinis. LIV. 1, 47, 1 in dies -ior Tulli senectus, -ius coepit regnum esse. *praedicative* (*cf. p. 1409, 83*): CIC. Verr. II 1, 38 vitam periculosam, insidiosam (inv- *trad.*) -amque reddemus. LVCR. 5, 983 *bestiae* -am miseris faciebant ... quietem (LIV. 10, 44, 4 fugam -am Samnitibus. 21, 33, 6 agmen).

B *de hominibus* (*part. corp.*): LIV. 26, 46, 1 ut latera -iora subeuntibus (*i.* '-*ium*') quam adversa corpora essent. HEGES. 3, 13 p. 206, 28 Galilaei suis (*i.* '*ab s.*') quam hostibus -iores (*3, 297 καταρώμενοι*).

adv. *īnfestē (-ē-?). *compar.* -ius *inde a* LIV., *superl.* -issime *inde a* CIC. *i. q. hostiliter, inimice, infense sim.* (*de re l. 58*): POMPIL. trag. 1 qua me causa, Fortuna, -e premis? CIC. Quinct. 66 inimicissime atque -issime contendere (LIV. 28, 29, 8). LIV. 2, 55, 5 quo ferocius clamitabat, eo -ius circumscindere ... lictor. 10, 44, 7 pertinacius et -ius agere *eqs.* (SEN. epist. 104, 29). 21, 11, 1 locutum (CARM. adv. Marc. 1, 175 [-e *Oehler*, sine teste *ed. pr.*]). 26, 13, 7 quae illi -e in nos fecerint. 44, 4, 4 concur⟨sum⟩ (AMM. 28, 5, 7. *cf.* TAC. hist. 5, 18, 1 procursum). *al.* VELL. 2, 45, 3 ASCON. Mil. p. 35, 4. QVINT. inst. 11, 1, 64 minus -e ... stare. 12, 8, 11. TAC. hist. 1, 65, 1 multae ... clades, crebrius -iusque, quam ut *eqs.* 4, 28, 1 SVET. Tib. 51, 1. FLOR. epit. 3, 19, 10 saeviebat (AMM. 29, 2, 17). FRONTO p. 44, 19 N. (*leg. Hauler*). p. 114, 5 contionatur ... Cato -e. APVL. met. 7, 18 *ut spinae* aculeis -e me convulnerarent. AMM. 17, 13, 18 *al.* RVSTIC. Conc.S I 4 p. 71, 17 dispositi.

deriv.: infesto.

[īnfētāx *v.* inferax.**]**

īnfībulo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* fibulare. -fibl-: APIC.
1 *i. q. custodiendi causa fibula perforare, sc. penem (v. vol. VI 1, 644, 73 sqq. Plin. nat. 33, 152 Dingwall, Male infibulation 1925 Jüthner, RE IX 2543 sqq.)*: CELS. 7, 25, 3 -are ... adulescentulos ... quidam consueverunt. **2** *i. q. fibula exornare*: PAVL. FEST. p. 113 -ti sacrificabant flamines ... aereis fibulis (SVET. frg. 167 *laenā* [-flabul- *ed. pr.*; *inde* SERV. auct. Aen. 4, 262, *ubi*-fabul- *F*, -ful- *T*]. *cf. Warnecke, RhM. 74, 1925, 233*). ITALA I Macc. 14, 44 (rec. L) -ari fibula aurea (*ἐμπορποῦσθαι, rec. B* gestare, *Vulg.* uti). *consuendo* (*in arte coquinaria*): APIC. 8, 7, 1 *porcellum* -bis (-fibl- *codd., item* 8, 7, 4; *syn.* fiblare). *colligando*: PS. AVG. serm. ed. Caillau 1, 39, 3 -batur (*trad.* infil-) ad derisum eius (*Christi*) coccinea clamis. CASSIOD. Ios. antiq. 3, 11 p. 75 superhumerale ... sardonychi lapides -ant (*3, 165 πορποῦσι*). PASS. Perp. 20, 5 dispersos capillos -vit (*gr. περιέδησεν*).

īnficētiae, -ārum *f.* *ab* infacetus. *i. q. ineptiae*: CATVLL. 36, 19 pleni ruris et -arum annales Volusi.

īnficētus *v.* infacetus. *Lambertz.*

īnficiātio, -ōnis *f.* *perperam ab* inficere *derivatum vid.* (*cf. Vogel, Ennod. ind. p. 388 Dubois, Lat. d'Ennod. 190*). *trad.* -iti-. *i. q. actio inficiendi, imbuendi, infectio*: ENNOD. epist. 7, 26, 2 p. 193, 7 vitia maturos nesciunt, nisi quos primaevos inbuerint: -o in hominibus nova non germinat.

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1. īnficiēns, -entis *adi.* *ab* in *et* faciens, *cf.* 1. infectus. *i. q. non faciens, nihil agens, iners (in litot., cf. Wackernagel, Synt. II 298)*: VARRO ling. 6, 78 et qui 'dicit', 'facere verba' dicimus, et qui aliquid 'agit', 'non esse -em'. rust. 3, 16, 8 neque ipsae *apes* sunt -es nec non oderunt inertes.

2. īnficiēns *v.* inficio.

īnficio,** -ēcī, -ectum, -ere. *ab* in *et* facere (*cf.* CHAR. gramm. p. 480, 25 B. DIOM. gramm. I 349, 28 PRISC. gramm. II 437, 31 *al.*). *in lusu verb. c.* facere, afficere, interficere *p. 1414, 60. 65. 68.* imf- (*cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 18, 24) *in libris non inveniri vid.* *de notione*: FEST. p. 302 colorem, qui fiat -endo (p. 376 mutabatur. *cf.* ISID. diff. 1, 311 -ere est colorem mutare [1, 405. *sim.* DIFF. ed. Beck p. 64, 20]). NON. *v. p. 427, 39.* CHAR. gramm. p. 480, 25 B. -o: βάπτω (GLOSS.). ISID. diff. app. 68 -it, qui lanam aut alia -it (DIFF. gramm. suppl. 282, 7. *cf.* GLOSS. -it: tinguit et colore⟨m⟩ inmutat). GLOSS. ἐμβάπτω. -isse: inflasse sive instruxisse. -ctus: βεβαμμένο[ν]ς, ἐνεστυμμένος. infusus veneno aut quacumque re. -ctum: tinctum, fucatum, coloratum. -cti: ἀπεστυμμένοι (ἀνεστ- *e*). vitiati. -cta: corrupta, dissoluta vel tincta. intincta, colorata. NOT. Tir. 22, 40c -it. 22, 47 -ecit. *legitur inde a* PLAVTO, LVCIL. (1159 *v. vol. III 1075, 68*), CATVLLO, LVCR., CIC. (phil., *?* Att., ad Brut.), VARRONE (rust.); *cf. Skard, Enn. u. Sall. 40.* [inficio: *astur.* infecir; infectus: *it.* (*cerign.*) 'mbette '*malus*'. *W.*] **[confund. in codd. c.* af-, conf-; -ctus *c.* infensus, infestus, infictus, insectus, intinctus, invectus *al.* *falso trad.*: PLIN. nat. 8, 101 (*v.* infestus). FERRAND. epist. 3, 1 (*v.* infigo). *dub. interpr. vel trad.*: CIC. Att. 1, 13, 3 vereor ne hoc, quod -ctum est, serpat longius (*infra*: neglecta [*edd. vett.*, iniecta *codd.*, abiecta *Reid*, -cta *Lehmann*] a bonis, defensa ab improbis. *locum tam ad II quam ad* 1. infectus *referre displicet*). MANIL. 1, 226 VAL. FL. 7, 302.**]**

i. q. ***tinguere,*** *fere penitus (acced. attenuandi gratia* obiter *p. 1412, 67, at augendi* altius *p. 1414, 21,* vehementer *p. 1414, 68), ita ut tinctio altius descendens (p. 1414, 24) combibatur (p. 1414, 19) neque elui possit (p. 1414, 21. 42) atque etsi non exurat (p. 1412, 20), tamen non tantum afficiat (p. 1414, 68), coloret (p. 1414, 24), inquinet (p. 1412, 35. 1414, 42), perfundat (p. 1414, 25)*:

I *structura originaria:* ***aliquid*** *(aliquem)* ***aliqua re*** (*acced. abl. passim, in c. abl. p. 1412, 36,* ex *l. 72. 79. p. 1413, 30. 77. 78,* de *p. 1414, 4. 59,* unde *p. 1413, 41, gen. p. 1413, 24. 1414, 75;* -i, -ctus *c. acc. graeco l. 63. p. 1412, 33. 41. 42. 1413, 7*):

A *proprie et in imag.*: **1** *praevalet notio colorandi (pressius pro gr.* ξανθίζειν DIOSC. 1, 105 p. 52, 21 M. [*gr. 1, 95*], μελάνειν DIOSC. 1, 111 p. 56, 12 M. [*gr. 1, 101, 2*]. 1, 116 p. 59, 20 [*gr. 1, 106, 2*]. 5, 50 p. 187, 16 [*gr. 5, 28*]; *proleptice* nigrum -ere DIOSC. 1, 138 p. 102b, 20 [*gr. 1, 126, 2* βάπτει]; *de colore albo depravante v. p. 1413, 3 sqq.*): **a** *in neutram vel bonam partem*: **α** *strictius de tinctione artificiosa (cf. etiam p. 1412, 1)*: Ⓘ *lanam, vestes sim. (oves l. 55; de re cf. Blümner, Technol. I² 228)*: PLAVT. Truc. 271 suaso ... pallulam. CATVLL. 64, 225 -cta ... lintea (*sc. lugubria*). VARRO rust. 2, 2, 18 *lanam* recte (PLIN. nat. 7, 196. 22, 42 *helxine* -it l. [*corrupt. ?*]. 35, 183 claro colore. PORPH. Hor. carm. 3, 5, 27/28 medicata, id est -cta. *et al.*). PAVL. FEST. p. 288 *ricam* caeruleo colore. SEN. nat. 3, 25, 4 (*ex Theophr.*) ut diutius potavere *oves albae Haliacmonis aquam*, non aliter quam -ctae mutantur (*cf. p. 1412, 4*). PLIN. nat. 1, 22, 3 herbis -i vestes (22, 3 admirabili fuco. PS. HIL. epist. ad fil. 5, 3 [*cf.* 6, 2] v. sericas et auratas et -ctas [*utrobique* insect- *l. var.*; *5, 2* colorata]). 8, 197 viventium *ovium* vellera purpura, cocco, conchylio ... -cta. *al.* CLAVD. 10, 211 -cta croco velamina lutea Serum. COD. Theod. 10, 21, 3 (= Iust. 11, 9, 4, 2) pallia ... cruore -cta conchylii (*syn.* tincta).

Ⓘ *faciem, capillos sim.*: CAES. Gall. 5, 14, 2 se Britanni vitro -unt (PROP. 2, 18b, 23 -ctos ... B. MELA 3, 51 vitro corpora -cti). OV. ars 3, 163 canitiem *capillorum* ... herbis (*cf.* PLIN. nat. 16, 180 -endo ... capillo [22, 153 nigro colore. 32, 38 felle. *et al.*]. 20, 49 canos [PLIN. med. 1, 5]. CYPR. hab. virg. 16 crines. SPART. Hadr. 20, 8 capite). PETRON. 102, 15 -ctam medicamine faciem. PLIN. nat. 11, 154 *palpebras* cotidiano. CYPR. hab. virg. 14 genas mendacio ruboris. PRVD. ham. 275 *cutem* fuco (*cf. p. 1412, 84*). Ⓘ *varias res*: VITR. 7, 14, 1 *fiunt* purpurei colores -cta creta rubiae radice (7, 14, 2 vitro [PLIN. nat. 35, 46]). 7, 14, 2 *luteo* caeruleum *colorem* (CET. FAV. 27 p. 280, 25 K. ex floribus alii c. -untur). PLIN. nat. 13, 136 purpuras (31, 110 tincturasque omnes. HEGES. 5, 9, 2 p. 310, 14 conchiliis maritimis. *cf.* PLIN. nat. 35, 45). 21, 99 -endo ligno (*cf. l. 79*) cerisque (VEG. mil. 4, 37 colore Veneto). 37, 48 conchylio -untur *sucina*. CAPITOL. Maximin. 30 (4), 3 non ... ferrugine, sed tota purpureo colore -cta *lorica*. HIER. epist. 22, 32, 1 -itur membrana colore purpureo. CLAVD. 1, 264 ostro ... -cta corusco ... regia. DIOSC. 1, 26 p. 18, 3 M. *lignum* ex ipsis *crocis* (*1, 26, 1* βάπτοντες). BOETH. mus. 1, 3 p. 190, 19 conus rubro colore ... -ctus. *in imag.*: AMBR. off. 1, 43, 211 velut murice probitatis *mores adolescentium* (*syn.* colorat). Ⓘ *in univ.* -ens *i. q. infectivus*: DIOSC. 3, 155 p. 440, 8 radix est illi *erythrodano* -ens (*3, 143, 1* βαφική).

β *latius de tinctione naturali (artificio effecta l. 6. 10)*: Ⓘ *vario usu*: CIRIS 505 minio ... -cta rubenti crura *Scyllae in avem mutatae*. MANIL. 4, 716 Gallia vicino (*sc. Germanorum*) minus est -cta rubore *capillorum*. SEN. nat. 3, 25, 3 *flumina* pota -unt greges ovium (*cf. p. 1411, 55*). PLIN. nat. 1, 21, 13 *liliorum* semen tinguatur, ut -cta nascantur (21, 26). 35, 47 chrysocollae modo -ctus *lapis*. IVV. 12, 41 ipsum -ecit natura pecus. NEMES. auc. 13 maculosa ... terga *tetracis* -unt pullae ... notae (CLAVD. 1, 215 *lumina Tiberini* caeruleis -cta n.). PALLAD. ins. 133 *poma castaneae* -ens *morum insitum* monstrat piceo nigrescere partu. BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 1 p. 289, 3 qualitas ... nigredinis -it *corvos* (5, 11 p. 316, 1 corvi nigredine -cti). Ⓘ *infectio efficitur luce, sole sim.*: LVCR. 4, 80 omnem scaenai speciem ... -unt *vela translucida* coguntque suo fluitare colore (OV. met. 10, 596 super atria velum candida purpureum ... -it umbras). TIB. 2, 3, 56 comites fusci, quos India torret solis et admotis -it ignis equis (*cf.* SEN. Herc. O. 337 Indos ante glacialis polus [*v. p. 1413, 3*] Scythasve tepida Phoebus -et [aff- *A*] rota, quam *eqs.* [Oed. 123 flamma propiore nudos ... Indos]. PLIN. nat. 6, 70 tinguntur sole populi, iam quidem -cti [*v. p. 1411, 34*], nondum tamen Aethiopum modo exusti [STAT. silv. 5, 1, 123. *cf. p. 1413, 10*]). OV. met. 3, 183 -ctis adversi solis ab ictu nubibus (SEN. nat. 1, 5, 9). 6, 64 (*de arcu caelesti*) -ere ... curvamine caelum (MANIL. 1, 753 *de via lactea*). 15, 191 cum praevia lucis (-e *Bothe*) ... Pallantias -it orbem (*cf.* AVIEN. orb. terr. 66 aureus ... rubor). SEN. nat. 1, 2, 11 cum sidera ... aëra luce leni ... feriunt ... *et* -unt (PLIN. nat. 37, 63 *smaragdi* -entes circa se repercussum a. [*inde* SOL. 15, 25]). FIRM. math. 1, 10, 4 ignito colore perpetui ruboris -itur *zona caeli*. PRVD. perist. 10, 1025 auro frons coruscat hostiae saetasque fulgor brattealis -it.

b *in malam partem (c. notione polluendi)*: **α** *sanguine, caede sim.*: SALL. Iug. 101, 11 humus -ctus (conf- *l. var.*) sanguine (or. Lep. 14 VERG. Aen. 5, 413 HOR. carm. 3, 6, 34. 3, 13, 6 PROP. 2, 17, 2. OV. met. 11, 396 *lupum* -ctum s. villos. *et saepius, fere ap. poetas, cf. Skard l. c. [p. 1411, 22]; in prosa*: SEN. contr. 10, 1, 8 civili s. non inquinatas solum manus, sed -ctas. TAC. hist. 2, 55, 1 *al.* FLOR. epit. 2, 16, 5 *et inde a s. IV. cf.* VVLG. psalm. 105, 38 in sanguinibus [ἐφονοκτονήθη]. *aliter p. 1413, 32*). OV. met. 3, 143 caede (PHAEDR. 4, 7, 16 STAT. Theb. 5, 353 TAC. hist. 1, 2, 2 CARM. pop. Suet. Tib. 59, 2). 7, 260 (intinctas *h H*). Pont. 4, 8, 42 *victima* -it icta focos. VAL. MAX. 3, 2, 23 cruore (SEN. Oed. 377 Phaedr. 552 clem. 1, 11, 1 LVCAN. 1, 619. SIL. 13, 589 virgineos rictus -cta c. *Sphinx.* HOMER. 785. APVL. met. 8, 1 manus -ctus ... c. *Thrasyllus. et al. cf. infra l. 71*). SEN. Tro. 284 -cti *gladii* (PRVD. psych. 100). LVCAN. 7, 851 VAL. FL. 7, 552. STAT. Theb. 5, 590 sanguineis -ctas roribus herbas. TAC. hist. 2, 70, 1 tabo (CLAVD. 15, 360). PLIN. paneg. 12, 1 contecti caedibus campi et -cta (inv- *A*) victoriis maria (*cf.* SIDON. epist. 1, 5, 7 Hasdrubaliano funere [*i. clade*] -ctum *Fanum*). TERT. bapt. 5, 1 se homicidio. PRVD. perist. 11, 142. c. Symm. 1, 579 sanie. CLAVD. 5, 409. 10, 329 -cti (infensi *Π¹*, infesti *Π³*) iugulis civilibus enses. **β** *sordibus, maculis, tenebris sim. (cf. quae monui p. 1413, 45)*: CIRIS 95 altaria postes munere (*i. ture*) ... -unt (OV. trist. 4, 2, 4 diem. CARM. c. pag. 42 panes [*syn.* pollutos]. *cf.* OV. met. 13, 602 nigri ... volumine [-a *l. var.*] fumi -ēre diem [PLIN. nat. 37, 118 velut fumo -cta *iaspis q. v.* '*capnias*']). OV. hal. 21 *sepia* -ens aequor nigrum vomit ... c⟨ruorem⟩ *eqs.* (SIL. 8, 382 limo). NVX 156 cortice *nucis* contactas -ente manus (*sic de rebus colorem ad contactum remittentibus*: PLIN. nat. 15, 87 -ctis tractatu *nucis* manibus. 22, 48 *manus* -it sanguineo colore *radix anchusae* [*inde, ut vid.*: DIOSC. 4, 23 p. 19, 7]. 35, 187 nec -ens nigritiā *alumen. et al.*). LVCAN. 5, 564 niger -it horror terga maris (*sic de tempestate, nubibus sim.*: STAT. Theb. 1, 124 *Tisiphone* -ecit nube [tabe *dett.*] penates [*cf.* CLAVD. 3, 130]. CARM. de Iona 33. CASSIOD. var. 12, 15, 3 [*v. app. crit.; syn.* nubilo, *opp.* serena]. *v. et l. 53. 70. 74*). PLIN. nat. 11, 31 sordescens et obvio terrae halitu -ctus *liquor melleus* (31, 32). 21, 139 optimum *crocum*, quod gustatu salivam (*cf. p. 1413, 66*) dentesque maxime -it. 31, 36 si vasa aerea -ant *aquae nitrosae* (*sic de aerugine*: 33, 127 -itur ... ramentum *argenti* obiter. 33, 158 argentum medicatis aquis -itur atque adflatu salso. 35, 184. *cf. infra l. 77. p. 1411, 77*). STAT. Theb. 10, 204 -erat umbra *inferna* iugales *Amphiarai*. 11, 423 *manes* -ēre diem (*cf. p. 1413, 61*). TAC. ann. 1, 65, 7 -ctos caeno et cruore cibos. PS. HIL. epist. ad fil. 4, 2 sorde *vestem*. AMM. 27, 4, 14 nullis ... maculis rerum humanarum -ctos (infestos *V*) *radios solis* (VVLG. lev. 13, 49 *vestem. cf. infra l. 79*). CLAVD. rapt. Pros. 3, 87 nox oculorum -erat ignes ([*cf. p. 1414, 60*]. DRAC. Romul. 9, 99 sordibus ... caeli ... orbem. *cf.* BOETH. cons. 4 carm. 5, 8. *v. et p. 1413, 2*). *et al.* *in compar. vel imag.*: TAC. dial. 22, 5 verbum velut rubigine -ctum. TERT. bapt. 15, 3 *aqua baptismatis* adsiduitate sordium -cta (*cf.* CYPR. sent. episc. 18 SACR. Greg. 85, 5). FIRM. math. 1, 7, 5 servilibus maculis -ctum (BACHIAR. fid. 1 terrenae nativitatis. NOVELL. Marc. 4, 2 quas *personas* aut nascendi decolor m. aut vita ... polluit et ... -ecit. *cf.* COD. Theod. 15, 14, 12 quos tyrannici temporis labes specie dignitatis -erat, inustae maculae omnem abolemus infamiam). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 122, 25 atro malitiae fuco (VEN. FORT. vita Hil.

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8, 27 haereseos). PRVD. cath. 2, 66 quodcumque nox mundi ... -ecit atris nubibus. *et al.* γ *quolibet colore insolito*: HOR. epod. 7, 15 albus ora pallor -it (OV. met. 4, 487 [*de foribus personatis*]. CLAVD. 5, 131 [infest- *II*]. MAXIM. eleg. 1, 133. *cf.* PRVD. cath. 10, 98 color albidus. *v. et p. 1412, 18*). TIB. 1, 8, 42 -ecit cana senecta caput (2, 2, 20 comas [OV. trist. 4, 8, 2]. *cf.* MAXIM. eleg. 2, 26 caeruleis -it hora notis [*v. app. crit.*]). LYGD. 4, 32 -itur virgo ... ore rubenti genas (*cf.* LVCAN. 5, 214 rubor [DRAC. Romul. 2, 112. *et al.*]. CLAVD. rapt. Pros. 1, 272 niveos -ecit purpura vultus. carm. min. 25, 41 igni solque pudorque genas [*v. app. crit.*]). CALP. decl. 2 p. 3, 11 livor (*cf. l. 14*). *in imag. de invidia* (*cf. l. 82. p. 1414, 3*): OV. met. 2, 832 (*de Aglauro in saxum mutata*) nec lapis albus erat, sua mens -erat illam. PRVD. ham. 187 decolor illum -it invidia. MART. CAP. 5, 504 livore (*cf. p. 1414, 62*) -it auditores *invidia*.

2 *praevalet notio quolibet modo (sive naturaliter sive artificiose) condiendi, conficiendi, saturandi* (*sc. illinendo infra l. 25. 34*): **a** *in neutram vel bonam partem*: α *usu vario: odoribus, unguentis sim.*: SEN. dial. 7, 11, 4 (*c. vituperatione, cf. infra l. 74*) odoribus variis -itur locus *luxuriosus* (CLAVD. MAM. anim. 1, 7 p. 45, 22 sicut aer sonis -itur ..., sic ... -itur o.). SCRIB. LARG. 185 redolet *corpus coriandrum* ... ut -ctum. PLIN. nat. 9, 18 odorem ... non aliud *esse* quam -ctum aera. APVL. met. 5, 30 (*loq. Venus*) comas *Amoris*, quas ... aureo nitore perstrinxi ..., pinnas, quas ... nectarei fontis (*v. p. 1411, 40*) -eci. LAMPR. Heliog. 19, 8 unguento nobili aut croco piscinis -ctis (AMM. 24, 3, 13 *truncum* [*syn.* inlitas]). *condimento naturali*: PLIN. nat. 2, 222 quia terrae natura, sicut medicatas aquas, -at *aquam marinam*. β *usu medicinali sim.*: VERG. Aen. 12, 418 *dictamno* amnem -it ... medicans *Venus* (*sic de liquidis*: SER. SAMM. 168 -ctum violis oleum. SOL. 32, 29 medentes ... ex ipsis *scincis* pocula -unt [conf- *H*]. PALLAD. 11, 12, 2 *aquas* salibus). PLIN. nat. 7, 65 (*cf. infra l. 53*) quem *pannum* tale virus (*sc. sanguis menstruus*) -erit (28, 83 TAC. hist. 5, 6, 3. *aliter p. 1412, 30*). 20, 25 vel ipso (suco *ci. Mayh.*) *raphano* vel semine -ctis manibus (*sc. illinendo ut*: PALLAD. 4, 13, 5 tritā squillā naturalia *equae*). 28, 110 velleribus ... vapore *crocodili* ... -ctis. 32, 77 conchylio -cta (-cto *B*) lana (*cf. p. 1411, 51*). γ *in arte coquinaria*: APVL. met. 10, 16 carnes lasere -ctas. PALLAD. 11, 14, 15 ut specierum vis omne musti corpus -at (*cf.* CASSIOD. var. 12, 12, 5 *potus* naturaliter ... -ctus [*opp.* arte compositus]). AMM. 23, 6, 38 oleum ... herba quadam -ctum. PROB. Verg. georg. 3, 451 ʻscyllaʼ bulbi genus, unde -itur acetum.

b *in malam partem c. notione corrumpendi, vitiandi (proleptice* vitiatum -ere *l. 61*), *infirmandi sc. veneno, peste, morbo sim. (annis infra l. 79) vel qualibet re aliena (hic illic vi maculandi servata, cf. p. 1412, 50 sqq.)*: VERG. georg. 2, 128 pocula siquando saevae -ēre novercae *sc. arte venefica* (LYGD. 5, 9 mortiferis ... sucis. VAL. FL. 2, 155. IVST. 21, 4, 3 veneno [-fest- *C*. AMM. 30, 1, 22]. *cf.* PLIN. nat. 18, 3 flumina. FRONTIN. strat. 2, 5, 12 *vinum mandragorā*. *latius*: TERT. resurr. 16 p. 46, 9 calicem, non dico venenarium ..., sed ... carnificis spiritu -ctum). 3, 481 *tempestas* -ecit pabula tabe (*cf. infra l. 64. 82*). Aen. 7, 341 Gorgoneis Allecto -cta venenis (PLIN. nat. 7, 64 [*cf. l. 32*] insanabili v. morsus *canum* -itur *sc. sanguine menstruo*. 29, 74 *salamandra* poma -it veneno. *et al. cf. l. 47. p. 1414, 2*). AETNA 395 -ctae ... aquae *sulphure* (OV. epist. 9, 142 -ecit sanguis *Nessi*. SEN. nat. 3, 21, 2 locus atque aer. *cf.* SEN. clem. 1, 25, 4 fontes ⟨s⟩putu -it *serpens*. PLIN. nat. 2, 232 absinthio -itur *lacus*. 35, 179 *bitumen* -ens rivum. VAL. FL. 2, 496 -ctae ... Lernae. STAT. Theb. 4, 240 Alphee ... non umquam -cte profundo *sc. salso*. IORD. Get. 46 -ctus ... ac dissimilis sui *Danaper amnis amaritudine. aliter supra l. 27. 28. 48*). OV. met. 3, 76 *halitus serpentis* vitiatas -it auras (*sic aera sim.*: LVCAN. 7, 769 -ctum [conf- *VG*] ... aera ... manibus *eqs.* [*cf. p. 1412, 70*]. PLIN. nat. 11, 277 *halitum* -i ... dentium vitiis, sed maxime senio [*cf.* SER. SAMM. 255]. MIN. FEL. 5, 10 tabe pestifera caeli tractus -itur. IVST. 44, 1, 10. CLAVD. 3, 301 -cto [-sto *P*] ... caelo. *cf. supra l. 19 sqq.*). PLIN. nat. 7, 67 inunctis medicamine oculis salivam -i (*cf. p. 1412, 66*). 11, 32 *mel* minime fronde -ctum. 11, 45 fumo nimio -untur *apes*. 15, 16 *olivas* alieno sapore -i (*cf.* PALLAD. 11, 10, 2 ne olei saporem fumus -at). 32, 121 ferro ... -i (-igi *VR*) vitiumque trahere *polypum*. GELL. 12, 1, 18 infantem ... pernicioso contagio (*cf. p. 1414, 1*) -i. APVL. met. 9, 2 me ... peste *canis rabiosi* -ctum ferocire. Plat. 1, 14 res integrae et aer purus numquam eiusmodi (*sc. ut res adustae sim.*) aura[s] -unt *sensus*. SOL. 56, 19 *monstris tabefactis* omnia illic -i taetro odore (ORIBAS. syn. 9, 16 Aa corpus malo o. -itur [*9, 16, 2* ἀποτελεῖται ... δυσῶδες]. *cf. supra l. 19*). PALLAD. 1, 20 -cta veteri rancore *receptacula olei*. RVFIN. Orig. in Ios. 7, 6 ex una ove morbida grex universus -itur (*syn.* polluitur). CAEL. AVR. chron. 1, 1, 45 ex quibus stomachus -itur (*syn.* vitiatur). SCHOL. Ter. Bemb. Eun. 231 decrepito: annis -cto (*cf.* conficio *vol. IV 202, 50 sqq.*). CAES. AREL. serm. 31, 2 p. 128, 30 quando ... abundanti vino nimis -itur *corpus* (*antea*: satiatur). *et al.* *in compar. vel imag.*: Ov. met. 2, 784 (*Minerva ad Invidiam*) -e tabe tua natarum Cecropis unam (TAC. hist. 1, 26, 1 *segnitiae*. 3, 11, 1 legiones velut tabe -ctae). TAC. ann. 6, 7, 3 -cti quasi valetudine et contactu (*cf.* CYPR. patient. 14 contagio fraudis [*al.*]). PS. APVL. Ascl. 22 *anima* -cta iisdem atque vitiata quasi venenis (LACT. inst. 2, 8, 4 invidiā tamquam v. COLL. Mos. 15, 3, 4 orbem ... veluti v. de suis malivolis -ere [-fig- *codd.*]). HIL. trin. 6, 1 ecclesiis morbo pestiferae ... praedicationis -ctis. CONC.[S] I 5 p. 318, 6 tamquam -ctos incurabiliter (*gr.* ἀνηκέστως διακειμένους). VAL. CEM. hom. 5, 5 p. 708C quod *cor* amaritudo fellis -erit. GREG. M. in Ezech. 1, 9, 23 sicut malus aer ... -it corpus, ita perversa locutio infirmantium -it animum. *et al.*

3 *praevalet notio umectandi* (*in malam partem l. 12. 13*): COD. Iust. 10, 26, 2, 1 (*a. 364*) si ... tectorum neglecta procuratione aliqua pluviis -cta perierunt *eqs.* VVLG. Dan. 4, 30 (= 5, 21) rore caeli corpus *Nabuchodonozor* ... -ctum est. GREG. TVR. Andr. 12 arentia -is et -cta facis arescere. Franc. 10, 13 p. 420, 11 ossa arida obtecta cute, nervis solidata, venis -cta.

B *translate (imagine interdum nondum prorsus evanida, e. g. l. 21. 24)*: **1** *in neutram vel bonam partem*: **a** *arte, doctrina, scientia (in imag. v. p. 1411, 81; refl. l. 25. 26; ad notionem cf. quae monui p. 1411, 31 sqq.)*: CIC. fin. 3, 9 -i debet *puer* iis artibus, quas si ... combiberit, ad maiora veniet paratior. SEN. benef. 7, 19, 6 altius -ctus (infict- N^1) (*sc. institutione*), quam ut ex toto elui et transire in colorem malum possit *homo*. dial. 6, 7, 4 prout illum consuetudo -ecit. epist. 71, 31 nisi alte descendit *sapientia* et ... animum non coloravit, sed -ecit. 110, 8 si illā *scientiā* se non perfuderit, sed -erit *eqs.* PS. AVG. quaest. test. II nov. 17 p. 440, 6 se dei rebus -erat *centurio*. **b** *vi, virtute*: PLIN. nat. 34, 148 ferrum ... -it eadem (*sc. sua*) vi *magnes*. *t. t. astrol.*: MANIL. 2, 357 aëra ... -ctum (*sc. suis viribus*; ineff- L^1M) nostras demittit ad auras *aspectus trigoni*. 2, 857 omne ... signum ... partibus -itur mundi. FIRM. math. 2, 20, 5 si ... malivolae stellae ... haec ... -erint loca (6, 32, 18). 4, 19, 37 *malignus geniturae dominus* gratiā quodammodo -itur. 6, 22, 14 *Aquarius et Capricornus* Venerem male semper -unt.

2 *in malam partem (c. notione tam corrumpendi quam polluendi)*: **a** *-untur mores, indoles, natura sim. sive animantium sive rerum (in imag. v. p. 1411, 81. 1412, 77 sqq. 1413, 11 sqq. 82 sqq.)*: CIC. leg. 1, 47 teneros et rudes *animos* ... -unt et flectunt (*antea*: depravant). 3, 30 cupiditatibus principum et vitiis -i solet tota civitas (*opp.* emendari, corrigi. PS. AVR. VICT. epit. 45, 5 *Valentinianus* -ctus [-fest- *D*] v. maximeque avaritiae. PRVD. praef. 9 *al.* SACR. Leon. p. 137, 21 *opp.* purgata. *cf.* SEN. epist. 59, 9 diu in ... vitiis iacuimus, elui difficile est; non enim inquinati sumus, sed -cti [*v. p. 1411, 36*]). Tusc. 3, 3 plane -imur opinionum pravitate a naturaque desciscimus (SVLP. SEV. chron. 2, 39, 5 omni p. -ctam [refertam *ed. pr.*] *epistulam*). 5, 78 umbris, deliciis, otio, languore, desidia animum (*cf.* AMM. 31, 5, 14 solutioris vitae mollitie). ad Brut. 1, 14, 2 *animi* -cti partibus (*syn.* incerti). LIV. 40, 11, 3 *legati* -cti Romanorum delenimentis (*opp.* integri, sinceri). SEN. contr. 7, 3 (18), 8 SEN. dial. 6, 24, 5. 11, 10, 8 disciplina sua saeculum -ecit *Apicius*. CVRT. 6, 6, 9 (*de apparatu regio*) haec luxu et peregrinis -cta moribus (PANEG. 2, 13, 2). LVCAN. 4, 736 Libycas ... fraudes -ctaque semper Punica bella dolis. PLIN. nat. 30, 8 -cto (-ficto *VG*, interfecto *edd. vett.*) ... mundo *arte magica*. QVINT. inst. 1, 11, 2. TAC. Germ. 4 Germaniae populos nullis aliis aliarum nationum conubiis -ctos (*opp.* propriam, sinceram). hist. 1, 74, 1 muliebribus blandimentis -ctae *epistulae*. ann. 2, 2, 2 *al.* PLIN. epist. 4, 22, 7 *agon* mores ... -erat. GELL. 12, 2, 14. TERT. nat. 1, 16, 6 omne[m] -ecimus solum (solem *cod.*), omnem polluimus oceanum (*sc. peccatis*). test. anim. 3, 2 totum genus de suo (*sc. hominis*) semine -ctum. *al.* CYPR. hab. virg. 17 oculi tibi non sunt, quos deus fecit (*cf. l. 65*), sed quos diabolus -ecit (CLAVD. 26, 585 inmani ... o. -erat [infixerat *A*] irā. *cf. p. 1412, 74*). zel. 17 purgetur mens, quam serpentinus livor (*cf. p. 1413, 11. 14*) *diaboli* -erat. sent. episc. 18 haeretico errore (*syn.* intinctus. AVG. nupt. et concup. 2, 13, 27 [= 2, 18, 33] te deus fecit [*cf. l. 61*], sed ... gravis e. -ecit. 2, 18, 33 quantus eum e. non -erit, sed plane interfecerit. SVLP. SEV. chron. 2, 48, 2). *et al.* *nota* (*v. p. 1411, 32. 36*): BOETH. cons. 4, 3, 13 W. quos ... nequitia non affecit modo, verum etiam vehementer -ecit (*cf. Büchner, Herm. 75, 1940, 295 sq.*).

b *-itur dignitas, integritas*: α *in univ. (in imag. v. p. 1412, 80 sqq.)*: CVRT. 9, 6, 12 invicti corporis spolia inertissimas manus fuisse -cturas (iniect- *codd.*, *cf. 9, 5, 11*). APVL. apol. 99 mulierem filii contumeliis -ctam (infest- *Casaub.*). β *i. g. incusare, (de)notare, arguere (c. gen., cf. p. 1413, 24)*: TERT. pudic. 14, 27 ne ... Paulum ... tantae levitatis -res (ʻinfamares *fort.*ʼ *Reiff.-W., sed cf. Hoppe, Synt. u. Stil d. Tert. 25*). γ *i. q. falsare*: RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 236, 13 *exemplar epistulae* corruptum ab haereticis et -ctum (*I 1, 6 p. 157, 7* παραποιηθέν).

II *structura secundaria*: ***aliquid alicui***, *fere i. q.* ἐμποιεῖν, *inferre, immittere (dub. p. 1411, 27)*: **A** *alteri*: VERG. Aen. 6, 742 aliis *animis* ... -ctum eluitur scelus aut exuritur igni (ʻ*scelus quo -cti sunt*ʼ *Norden ad l. originem structurae declarans*). IREN. 2, 18, 6 non ignorantiam nec passionem poterat -ere et hoc Aeoni spiritali *eqs.* (2, 18, 7 avo). OPTAT. 5, 7 p. 134, 4 pretiosus -itur

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

color. CLAVD. DON. Aen. 7, 340 p. 55, 19 venena ... diris -cta (iniecta *prop. Georgii*) serpentibus. PRVD. apoth. 766 -cto umore. CYPR. GALL. exod. 561 -cto (-ctos *Pitra*) perfundit *Moses* melle fluores (*Vulg. 15, 25* cum misisset in). 733 eluere -ctas sordes. CASSIOD. var. 1, 2, 3 cum -cta (insecta *N*) semel substantia perseverat, nescit ante subtrahi quam vestis possit absumi. **B** *sibi, fere i. q. ἐνδύεσθαι, (ad inquinationem) indui*: DRAC. laud. dei 1, 64 unda cruores -it (*per enallagen, cf. p. 1412, 40*) et spumis rubicundior alveus exit. se -ere: *p. 1411, 62. 1412, 48. 1414, 25. 26.*

deriv.: infectio, infectivus, infecto (*?*), infector (-trix), infectura, 3. infectus, inficiscor (*?*); *cf.* inficiatio.

[SEN. epist. 102, 12 par illis idemque iudicium est, aeque vero **inficiscitur** (inficitur *ς*, infici scitur *Beltrami dubitanter, quae omnia ad usum verbi male quadrant* [*aliter p. 1414, 17 sqq.*]; insistitur *Erasmus*).] *Szantyr.*

[CHIRON 226 *muli* non sunt **†inflictiaci** (inflaticii *Oder, cf.* afflaticius *et Lommatzsch, ALL 12, 1902, 555*; inflati *Heraeus, cf. 231 et Veg. mulom. 1, 44, 2*; infysiaci *i. ἐμφυσιακοί Buecheler*).]

infictus, (-a), -um. *ab* in *et* fictus. **1** *i. q. rudis*: GLOSS. II 235, 16 ἄπλαστος. **2** *i. q. non falsus, non simulans* (*cf.* GLOSS. II 231, 15 ἀνυπόκριτος): PHILO quaest. in gen. 4, 165 p. 217 R. urbanus in utroque (*sc. mansuetudine et benivolentia*) viget sine fictione domum habitando, -um igitur insinuat.

?infidēlia *v.* infidia. *Hofmann.*

***infidēlis,** -e. *ab* in *et* fidelis. *de formis*: *m. pl.* -ices (*ex* *-ix): GLOSS. II 82, 36. [*gen.* -i: Ps. CYPR. mont. 3 *MT.*] *abl.* -e: ITALA II Cor. 6, 15 (codd. d f, Hier. epist. 123, 5, 3). I Tim. 5, 8 (codd. dg). *compar.*: PLAVT. Capt. 443 SALV. eccl. 3, 29. *superl.*: PACVV. trag. 194 (*?, v. infra l. 53*). CIC. (BRVT. Cic.) epist. *ter*. RVFIN., AVG., OROS., SALV., CONSENT. NOT. Tir. 34, 55. *de notione*: DIFF. gramm. suppl. 283, 13 fallax -is. ISID. diff. 1, 207 -is est qui caret firmitate, infidus qui fide (*cf.* DIFF. ed. Beck p. 64, 17). GLOSS. ἄπιστος. *legitur ap.* PLAVT. (*6ies*), PACVV. (*?, v. infra l. 53*), ACC. (*bis*), CIC. (*6ies c. adv. praeter* off., *ubi* ACC. *affertur*), *deinde singulis locis ap.* BRVT. *infra l. 56*, CAES., BELL. Alex., PLIN. *utrumque, bis ap.* HOR. epod., *quater ap.* LIV.; *passim inde ab* ITALA *et* TERT. *ap. ECCL., sed in poesi non iam nisi ap.* AVSON. *legi videtur. cf.* infidelitas, infidus.

I *obiective i. q. qui fidem non praestat* (*acced. dat. inde a* PLAVTO *saepius*, erga *l. 62; in fig. litot. adhibent* PLAVT. *l. 45 al.*, HOR. *l. 58*, LIV. *l. 72*): **A** *de defectu sinceritatis vel constantiae*: **1** *animantium* (*deorum l. 58. 60. 63; tropice de re l. 59*): **a** *de ipsis* (*mente, part. corp. sim.*): PLAVT. Asin. 561 ubi ero -is fueris ([*568* infidus]. *in servitute ut*: Capt. 427 [*loq. Philocrates partes Tyndari servi agens*] me -em non futurum Philocrati. 443 [*loq. Tyndarus*] -ior mihi ne fuas quam ego sum tibi. Trin. 528 mi -is non est. COD. Theod. 4, 23 [22], 1, 2 servulos. *cf. infra l. 73. sim.*: LEX Visig. 5, 3, 3 ei *patrono* -is). Merc. 839 ubi qui amici, qui -es sint, nequeas pernoscere (*cf.* CIC. ad Q. fr. 1, 4, 2 -bus amicis [AVG. in psalm. 30, 2 serm. 1, 13. CONSENT. gramm. p. 22, 10 N. -issimum]. *v. et infra l. 71*). Truc. 440 scio mi -em numquam ... fore (*Phronesium Diniarcho*). PACVV. trag. 194 cluentur hospitum -issimi (infidissimi *Bothius*). ACC. trag. 651 iniqui atque -es regno. CIC. epist. 9, 1, 2 -issimis sociis (15, 4, 14 *opp.* firmissimos. LIV. 23, 5, 1 superbis atque -bus. 26, 16, 13). BRVT. Cic. epist. 11, 1, 1 pessima ... et -issima mente *Antonii*. CAES. Gall. 7, 59, 2 *Bellovaci* per se -es. BELL. Alex. 43, 1 *provincia*. HOR. epod. 5, 50 o rebus meis (*i. Canidiae*) non -es arbitrae, Nox et Diana. PLIN. paneg. 45, 6 -is recti magister est metus. TERT. adv. Marc. 2, 7 p. 344, 3 o dominum (*i. deum*) futtilem, instabilem, -em, rescindentem quae instituit. spect. 23 p. 23, 17 qui voltus suos novacula mutat, -is erga faciem suam. CLAVD. DON. Aen. 1, 660 p. 129, 11 hominum natura -is et fallax. AVG. civ. 4, 7 p. 154, 3 D. -es dii sunt, qui suos deserunt et ad hostes transeunt. PHYSIOGN. 33 p. 51, 4 et audaces et -es et iniusti sunt *oculi* (*Adamant. p. 329, 3* ἄπιστοι, *item* 34 p. 51, 14). *et al.* *m. pro subst.*: ACC. trag. 228 neque dedi neque do *fidem* -i cuiquam. CIC. Sest. 145 pertuli ... scelus -ium. VVLG. prov. 25, 19 qui sperat super -i. PHYSIOGN. 31 p. 48, 2 -es ... et proditores et sacrilegos (*Adamant. p. 325, 2* ἀπιστίαν). OROS. hist. 3, 20, 6 infestos ... -es ... insidiantes. **b** *de rebus ad homines -es pertinentibus*: LIV. 24, 28, 6 *amicitiae* (*cf. supra l. 50*). 36, 7, 21 nec -em nec segnem operam. HIL. in Matth. 5, 5 duum dominorum -e servitium est (5, 8. *cf. supra l. 44*). VVLG. eccles. 5, 3 -is et stulta promissio. *de ipsa malitia*: MAXIMIN. c. Ambr. 91 inverecunda quadam et -i malitia (*ad p. 1416, 62?*).

2 *rerum*: PLIN. nat. 36, 169 *silex* structurae -is (*cf. p. 1419, 56*). MOYS. Cypr. epist. 31, 7 p. 563, 20 -is ... cicatrix, quam cito festinans medicus induxit. AVSON. 415, 21 p. 274 P. terram -em nec feracem criminans (*cf. p. 1419, 51*). VVLG. Ier. 15, 18 mendacium aquarum -ium (*cf. p. 1419, 39*).

B *de defectu probabilitatis*: CONSVLT. Zacch. 1, 30 p. 37, 21 *mathesis* primum incerta et -is, deinde inanis est operis.

II *subiective i. q. qui non fidit, incredulus, inops fiduciae* (*in fig. litot. p. 1416, 67. 81; structuras v. p. 1416, l. 75*): **A** *generatim*: HOR. epod. 16, 6 novis ... rebus -is Allobrox. *pro subst.*: RVFIN. hist. 2, 17, 18 *dicta Philonis* nostris tantummodo convenire etiam -issimus (fid- *N*) quisque fatebitur (*gr.* ἀπαλλαττέσθω τῆς δυσπιστίας. *antea*: si cui adhuc videtur ambiguum).

B *usu s. script. et ecclesiastico de iis, qui deo vel Christo fidem denegant* (*sc. Iudaeis, gentilibus* [*cf.* AVG. epist. 184A, 5 istorum ... -ium, quos vel gentiles vel ... paganos appellare consuevimus; *opp. Iudaei ibid.* 140, 9], *haereticis, lapsis, Thomae exemplo* [*l. 17*] *fidei incertis sim.*), *hic illic accedente vel praevalente vi morali fere i. q. (modo -ium) inoboediens, impius, improbus sim.* (*cf. Schmeck, Beitr. z. Wortgeschichte, Vigil. Christ. 5, 1951, 129 sqq.; gr. resp.* ἄπιστος *passim* [*infra non adnotatur*], ἀπειθῶν *sim. infra l. 40. 47. 48; substituitur* incredulus *infra l. 17. 47. 84*): **1** *absolute*: **a** *de hominibus* (*diabolo l. 28; usum pervulgatum locis selectis illustrare sat habeo*): ITALA Luc. 9, 41 (codd. b ff²l *et* VVLG., *ubi cf.* deut. 32, 20) o generatio -is et perversa. Ioh. 20, 27 (cod. d; *loq. Iesus ad Thomam*) noli esse -is (*Vulg.* incredulus *ut reliquis locis Italae; cf.* HIL. trin. 3, 20 GAVDENT. serm. 17, 7 G.). I Cor. 7, 12 (codd. d f g *et* VVLG.) si quis frater uxorem habet -em ... si qua mulier habet virum -em *eqs.* (*inde ECCL. passim*). TERT. adv. Marc. 5, 11 p. 613, 5 Iudaeis (PS. CYPR. mont. 3 p. 107, 5 populi -ium [-i, -is *ll. varr.*] Iudaeorum. AVG. epist. 184A, 4. *cf.* HIL. myst. 1, 20, 3 populi [HIER. in Ier. 1, 94, 1. AVG. c. Faust. 12, 11 p. 339, 18 Iudaicus. *v. et infra l. 38. 59. 76. 80*]. in Matth. 4, 25 Israel. 21, 9 synagoga. *et al.*). NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 3 p. 550, 23 (*de haereticis*) qui se ipsos -es inlicita nefariorum libellorum professione prodiderant (*cf.* HIL. myst. 1, 37, 2 -es ... reperti sunt). FIRMIL. Cypr. epist. 75, 10 p. 817, 25 temptatorem. HIL. in Matth. 2, 3 diabolus -is (*syn.* perfidus), Abraham fidelis. HEGES. 3, 6, 4 animis (AVG. civ. 8, 24 p. 359, 20 D. errantis atque -is. *cf.* LEO M. serm. 73, 3 cordium). HIER. epist. 22, 4, 2 homines (PAVL. NOL. epist. 1, 6. AVG. civ. 21, 18 p. 522, 18 D. malis et -bus [EVCHER. form. 2 p. 11, 14]. p. 523, 3 -es atque impios [*al.*]. conf. 13, 27, 42 idiotae atque -es [*cf. infra l. 42*]). VVLG. Sirach 15, 22 filiorum -ium et inutilium. Is. 1, 23 principes tui -es, socii furum. Soph. 3, 4 prophetae eius vesani, viri -es. AVG. conf. 13, 34, 49 gentes. epist. 120, 18 iniustas, impias, -es *animas mortuas*. 194, 40 superbi. SALV. gub. 5, 1 Christianorum. LEX Visig. 12, 2, 1 populos (*v. l. 23*). *et passim.* *pro subst.* (*sing. vel plur.*): ITALA Rom. 15, 31 (codd. d f g *et* VVLG.) ut liberer ab -bus, qui sunt in Iudaea (*gr.* ἀπειθούντων). I Cor. 6, 6 (*ibid.*) frater cum fratre iudicio contendit, et hoc apud -es? 7, 15 (*ibid.*) quod si -is discedit, discedat. 14, 23 (*ibid.*) intrent ... idiotae aut -es ([*inde supra l. 33*]. *cf.* TERT. pudic. 18, 18 ignorantibus adhuc et -bus. RVFIN. Orig. princ. 3, 6, 5 inperitis et -bus). Tit. 1, 15 (*ibid.*) coinquinatis (inq- *d*) ... et -bus. Hebr. 3, 18 (Mutian. Chrysost. hom. 6, 2) quibus ... iuravit, quia non intrarent ..., nisi -bus? (*gr.* ἀπειθήσασιν, *Vulg.* increduli *ut*: 11, 31 [codd. d e; *var. l.* contumacibus, *gr.* ἀπειθήσασιν]. apoc. 21, 8 [cod. g] *in catalogo peccatorum. cf.* RVFIN. Orig. in num. 12, 4 p. 106, 20 -es et i. [CHROMAT. in Matth. 5, 5 p. 342D CASSIAN. inst. 12, 19]). TERT. adv. Marc. 4, 29 p. 522, 22 segregati et -es (*opp.* retenti et fideles). CYPR. laps. 6 p. 240, 21 (*syn.* gentilibus). NOVATIAN. trin. 29 p. 946A haereticos ... perversos ... -es ... simulatores ... improbos. HIL. trin. 9, 22 -ium est honorem ab alterutro accipere (PS. AVG. quaest. test. II nov. 20 p. 475, 14 verba salvatoris retractare -is e. *cf. infra l. 73*). SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 46, 23 transgressores ... -es. p. 100, 9 *coniunct.* iniquorum (AVG. epist. 264, 2). VVLG. Is. 13, 11 *coniunct.* impios (AVG. spir. et litt. 33, 57). AVG. c. Adim. 5 p. 124, 13 peccatoribus et -bus (EVCHER. form. 5 p. 34, 11). civ. 20, 9 p. 431, 8 D. populus -ium contrarius populo fideli (EVCHER. form. 3 p. 20, 18. *cf. supra l. 23*). CASSIAN. conl. 16, 17, 2 -bus ... atque sacrilegis. 23, 18, 1 malis et -bus. *et passim.* **b** *de rebus ad homines -es pertinentibus* (*cf. p. 1415, 75*): ITALA I Cor. 10, 29 (codd. d g, *ECCL.*) ut quid ... libertas mea iudicatur ab -i conscientia? ([*gr.* ἀπίστου *vel* ἄλλης, *Vulg. var. l.* alia, aliena]. MAXIMIN. c. Ambr. 99). TERT. uxor. 2, 3 l. 20 commercio. HIL. trin. 5, 1 assertio (SALV. gub. 1, 17 non -is). 6, 2 intelligentiae. 8, 12 sermo (*ibid.* irreligiosum). 10, 70 ambiguitatem. PRISCILL. tract. 3, 63 mendacium. AVG. civ. 9, 23 p. 399, 13 D. infirmitas. epist. 215, 3 malas atque -es hominum voluntates. CASSIAN. conl. 12, 2, 6 *pecuniam* -i tenacitate conservat. 18, 7, 4 dubitatione. inst. 7, 15, 1 terrore. c. Nest. 2, 3, 2 tergiversatio. EPIST. pontif. 375 Conc.S I 2 p. 20, 28 novitatem (*I 1, 1 p. 90, 2* δύσπιστον). SALV. eccl. 3, 29 hoc multo est peius et -ius (*opp.* tolerabilioris ... impietatis. *cf. l. 54*).

2 *acced. structurae* (*dat., gen.?*, in *c. acc.*, circa): TERT. adv. Marc. 2, 18 p. 359, 15 durissimo et -i in deum populo *Iudaeorum* (*cf.* 4, 33 p. 531, 11 eos in creatorem, non in mamonam -es notando. p. 531, 13 [*loco non sano*] -bus creatoris. EPIST. Paul. et Cor. II rec. A 25 circa eum, qui resurrexit a mortuis. HIL. myst. 1, 39, 3 deo *populus Iudaeorum* [HEGES. 5, 30 p. 369, 26. CONST. Sirmond. 9 summo. PS. ORIG. in Iob 1 p. 446C non ... -is]. PRISCILL. tract. 7, 114 *ne inveniamur* cui credimus -es). HIL. myst. 2, 4, 1 promissis dei -is *Israel* (*cf.* PELAG. in I Cor. 15, 36 adhuc divinis promissionibus -is [incredulus *Ps. Primas.*] exsistis).

[Schmeck]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adv. ***infidēliter.** *superl.*: SALV. eccl. 3, 58. *ap.* CIC. *semel et inde a* CYPR.

1 *obiective* (*c. verbis*): **a** *i. q. perfide, mala fide*: CIC. ad Brut. 2, 1, 2 (= 9, 1, 2 Sj.) nec me ... minus putarim reprehendendum, si inutiliter aliquid senatui suaserim quam si -r. SCHOL. Cic. Bob. p. 103, 14 gessisse. AVG. epist. 110, 3 et vera -r dici posse et non vera fideliter (*ibid.* -r loquitur. *aliter infra l. 22*). **b** *i. q. parum firme*: HIL. in Matth. 6, 6 *homo stultus* -r stat.

2 *subiective i. q. more hominis increduli* (*c. verbis praeter l. 20; in fig. litot. adhibetur l. 24. 25*): CYPR. domin. orat. 10 *Iudaei Christum* spreverunt -r. HIL. in Matth. 12, 4 populo legis -r otiante (*l. var.* orante). trin. 5, 1 sanctitatem dicti -r usurpati. VVLG. Is. 21, 2 qui incredulus est, -r agit (*hebr. aliter*). AVG. civ. 12, 24 p. 550, 32 D. cogitant (*cf.* c. Iul. 4, 3, 30 sapiat. pecc. mer. 2, 26, 42 intellegit). 14, 21 p. 45, 14 irridentes. 17, 17 p. 241, 17 ut non solum -r et infeliciter, sed etiam inpudenter negetur (SERM. Corp. Vind. 21 p. 321, 7 aut remansisse -r aut rediisse i.). 20, 9 p. 431, 11 vivunt. epist. 55, 36 superstitiose atque -r facere (c. Iul. 4, 3, 31. *ibid.* utitur [nupt. et concup. 1, 4, 5]). gen. ad litt. 8, 1 p. 232, 7 nemo erit ... tam -r pertinax. in Iob p. 557, 4 non arroganter sperem, non -r desperem. nupt. et concup. 1, 1, 1 -r vel imperite calumniantur. c. Petil. 3, 46, 56 p. 208, 14 stulte -rque dixerunt ([*aliter supra l. 7*]. RVRIC. epist. 2, 57 p. 437, 18). SVLP. SEV. Mart. 27, 6 legerit. LEPOR. 2 p. 1223B -r ordinata. CASSIAN. c. Nest. 7, 17, 3 non -r protulisse. AVELL. p. 715, 25 non -r credimus. *et al.* *per ellipsin*: SALV. eccl. 3, 27 cur, rogo, tam -r, cur tam impie? (*infra*: cur tam avare, cur tam impie agitis?).

deriv.: ?infidelia, infidelitas.

***īnfidēlitās,** -ātis *f.* *ab* infidelis (*a dativo singulari derivat* GRAMM. suppl. 69, 16. 116, 6). *plur.*: CIC. *l. 37.* AVELL. p. 14, 22. PS. PRIMAS. in II Cor. 4, 4 (-is *Pelag.*). GLOSS. IV 142, 41 perfidia -s. *legitur ap.* CIC., PLANC., CAES., HIRT. *et inde ab* ITALA; *deest poetis.* [*dub. pro* infelicitas: *p. 1360, 38. 41. 44.*]

I *obiective i. q. status eorum (rerum l. 38. 43), qui fidem non praestant, inconstantia*: CIC. Font. 15 *Gallis* neque propter iracundiam fidem neque propter -em honorem habere debetis. Mil. 69 vides ..., quantae -es in amicitiis (amicis *T*) *sint* (*cf.* Tusc. 5, 63 quarum *amicitiarum* -em extimescebat *Dionysius*). PLANC. Cic. epist. 10, 18, 2 varietatem atque -em exercitus (*cf.* CAES. civ. 2, 33, 1 ut magno cum dolore -is suspicionem sustinere viderentur *milites*). HIRT. Gall. 8, 23, 3 (*de Commio seditioso*). HEGES. 5, 16 p. 329, 1. 331, 6. VVLG. sap. 14, 25 furtum et fictio, corruptio et -s (*gr.* ἀπιστία). SALV. eccl. 2, 21 -em fletuum (*Vulg. I Cor. 7, 29* flent tamquam non flentes). 2, 55 IORD. Get. 172 LEX Visig. 9, 2, 8 *al.* -s est *c. inf.* (*cf. infra l. 81*): GREG. M. epist. 6, 16 p. 396, 3 nullus ambigit -em esse fidem fidelibus (-es *R 1*) non habere.

II *subiective i. q. status eorum, qui non fidunt, defectus fiduciae, diffidentia, incredulitas*: **A** *generatim*: VITA Anton. praef. p. 16, 12 ne ... amplitudo narrationis -em audientibus generet (*gr. p. 840A* ἵνα μὴ πλέον τι ἀκούσας ἀπιστήσῃ).

B *usu s. script. et ecclesiastico de denegando deo vel Christo* (*v.* infidelis *p. 1416, 5; ad vim moralem [nota e. g. l. 80. p. 1418, 6. 12]* *cf.* AVG. c. Pelag. 3, 3, 4 p. 488, 28 -s ..., quod peccatum proprie vocatur, quasi solum sit *eqs.* EVOD. fid. 42): **1** *de ipso statu* (*afferuntur auctores usque ad* AMBR. *omnes, sed loci selecti*): ITALA Marc. 9, 24 (Cassian. conl. 3, 16, 2) domine, adiuva -em meam (*gr.* ἀπιστίᾳ, *Vulg.* incredulitatem *ut ceteris locis Italae*). Rom. 3, 3 (cod. g, Cypr. sent. episc. 47 *al.*) numquid -s (vel incredulitas *add. cod. g*) eorum fidem dei evacuabit? 11, 23 (Aug. c. Faust. 9, 2 p. 309, 26) si non permanserint in -e (*inde* ECCL. *passim*). IREN. 2, 10, 2 (*l. var.* infirmitatem). 2, 14, 4. HIL. in Matth. 10, 23 ex peccato atque -e primi parentis (10, 24 *al. cf.* AVG. in euang. Ioh. 95, 4 peccato -is). 14, 7 gentium ... socia -s est (*cf. p. 1418, 8*). 14, 9 -is veterno (*cf.* 17, 6 antiquae [RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 132, 1]. AMBR. epist. 63, 58 populus senior, sacerdotalis longaevae -is vetustate cariosus. CASSIAN. inst. 4, 5 pristina. ENNOD. opusc. 2, 134 p. 328, 20 veteri). 15, 2 Pharisaeorum (*cf.* ZENO 2, 22, 3 infinita Iudaei -e sua ... odia meruerunt. HIER. epist. 39, 6, 5 Iudaeorum [AVG. civ. 17, 19 p. 245, 28 D. -s et pertinacia. *et al. cf. p. 1418, 10*]. CASSIAN. c. Nest. 3, 9, 2 Iudaica. GREG. M. moral. 17, 35 Iudaeae. PASS. Petr. Paul. long. 9 synagogae. *v. etiam l. 65*). AMBR. spir. 3, 10, 59 impiae (*cf.* AVG. epist. 164, 21 p. 540, 19 -is et impietatis [FAVST. REI. epist. 5 p. 186, 22]. PROSP. resp. ad Gall. 1, 2 -em et impios mores). MAXIMIN. c. Ambr. 109 imperitae. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 131, 17 -is et inoboedientiae (AVG. civ. 14, 17 p. 40, 17 D.). AVG. epist. 140, 50 p. 196, 23 -is superbiam (-em *N. cf.* serm. coll. Morin p. 144, 4 superbia et -s). gen. ad litt. 12, 14 p. 399, 25 dura (*cf.* lib. arb. 3, 10, 31 -is perseverantiam [ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 29, 18]). PS. AVG. quaest. test. I 122, 15 hereticorum perversitas -is. CASSIAN. inst. 10, 19 pecunia per -em vel diffidentiam reservata. *et passim.* -s est *c. inf.* (*cf. supra l. 45*): HIL. in psalm. 2, 23 p. 54, 15 quamquam ... -s maxima sit trepidum ad haec sensum ambiguae opinionis adferre. *c. gen. explic.*: CASSIAN. conl. 9, 34, 4 haesitationis. **2** *metonymice fere i. q. infideles*: HIL. in Matth. 11, 2 ut -s fidem dictorum contempletur in factis. trin. 12, 28 id ... esse apostolica fides cum locuta sit, id rursus non fuisse ... nostri temporis -s (*i. haeresis Arriana*) eloquitur? PS. AVG. quaest. test. II nov. 63 p. 476, 25 ut -s cogeretur ad fidem. LEO M. serm. 35, 3 p. 252B et fides monetur et -s increpatur. SALV. eccl. 3, 31 quid agis, miserrima -s et paganicae, ut ita dixerim, inreligiositatis error? *c. gen. subi.*: AVG. civ. 17, 12 p. 233, 10 D. *felicitatem caelestem* ignorans -s gentium ... Christi commutationem ... exprobrabat. LEO M. serm. 32, 2 p. 239A cum Iudaeorum -s veritatem ore proferret (NICET. symb. 5 si forte aliquid -s I. vel stultitia gentium blasphemare voluerit). SALV. eccl. 3, 29 invenit iniquissima -s parentum. *Schmeck.*

īnfīdēns, -entis *adi.* *ab* in *et* fidens. *i. q. incredulus*: AMBROSIAST. in Rom. 15, 12 p. 174C ne insolentia -ium Iudaeorum contristaret ... credentium animas gentium.

īnfīdia, -ae *f.* *ab* infidus. GLOSS.L II Philox. IN 219 -a: ἀπιστία (*cf.* 214 [*ci. Linds. pro* infidelia: ἄπιστα]). GLOSS. V 504, 13 -ae: infamiae.

īnfīdigraphus, -ī *m.* *ab* infidus *et* γράφειν, *cf.* arti-, satirographus. *i. q. infidus* (?): PS. ORIG. in Iob 1 p. 441D 'dominus dedit, dominus abstulit ...', non ero, inquit, ingratus, non ero -us sicut tu, adversarie (p. 446D).

īnfidublum *v.* infundibulum.

?īnfīdūciārius, (-a, -um). NOT. Tir. 34, 56a (*post* fiduciarius). *v. Heraeus, ALL 12, 1902, 62.*

īnfīdūcio, -ātum, -āre. *ab* in *et* fiduciare, *cf.* impignerare *et* offiduciare. *i. q. fiduciae dare* (GLOSS. V 601, 71 *v. p. 615, 80*): EPIST. canon. Migne 56, 892C nullam habeat *clericus* potestatem ... ad alienandum neque -andum neque venundandum (*sc. praedia ecclesiae*). PAP. Marini 121, 22 promisit nulli antea a se donatas esse commutatas -tas aut cum quoquam eas habere communes (*sc. uncias fundi*). *Hofmann.*

***īnfīdus,** -a, -um. *ab* in *et* fidus. *de formis*: -foed-: EVTR. 10, 3, 2 *LO* (*cf. Schmeck, Emérita 18, 1950, 440 sqq. in comment.* '*-us — infoedus*'). *compar. et superl. non leguntur* (*e coni. p. 1415, 53*). *de notione*: GELL. 18, 4, 10 'vanos' proprie dici .. mendaces et -os. SYNON. Cic. p. 428, 29 B. ISID. *p. 1415, 32.* GLOSS. ἄπιστος. infidelis vel incertus. incredulus, sine fide, mendax. *de struct.*: PRISC. gramm. III 301, 24 Attici dicunt 'ἄπιστος τούτου' καὶ 'πρὸς τοῦτον'. similiter nos ... '-us ... isti' et 'ad istum' (*v. l. 47. p. 1419, 66*). *legitur ap.* PLAVT. (*quater*), LVCIL. (*bis*), VARRONEM (*semel*), CIC. (*ter*), LVCR. (*semel*), *saepius inde a* SALL. (*7ies et rep. semel*), *poetis Augusteis* (*e. g.* HOR. *5ies*), LIV. (*17ies*) *tam in poesi quam in sermone pedestri* (*e. g.* PLIN. nat. *ter*, TAC. *7ies*, PLIN. min. *bis*); *raro ap. ECCL.* (*deest e. g.* TERT., ITALAE, VVLG.), *qui praeferunt* infidelis (*q. v.*). [*dub. trad.*: MANIL. 2, 110.]

I *obiective i. q. qui fidem non praestat* (*acced. dat. inde a* PLAVTO *infra l. 55 passim*, adversus *p. 1419, 10. 11, cf. supra l. 40; causa malae fidei indicatur per abl. l. 67. p. 1419, 1, modus per* ad *infra l. 60. 61. 80; in fig. litot. infra l. 56. 58*): **A** *de defectu sinceritatis vel constantiae*: **1** *hominum* (*transfertur ad res personatas p. 1419, 9. 12; de persona pro re v. p. 1419, 36*): **a** *vi stricta*: **α** *vario usu*: ① *de ipsis hominibus* (*civitate, locis, animo sim., part. corp.*): PLAVT. Asin. 568 ubi sciens fideli *domino* -us fueris ([*561* infidelis]. *in servitute ut*: LVCIL. 579 servus neque -us domino neque inutilis. 680 familiam [*v. Marx ad l.*]. LIV. 2, 11, 5 servitia *i. 'servi'*). Rud. 952 dicam, tace, si fidem modo das mihi te ⌊non fore -um⌋ (⌊ ⌋ *i. 'tacitum fore'. cf. p. 1419, 6*). CIC. prov. 33 gentibus aut inimicis huic imperio aut -is *eqs.* (LIV. 29, 3, 13 ad omnem auram spei mobili atque -a. TAC. ann. 14, 23, 1 ad occasiones. IORD. Get. 129. *aliter p. 1419, 75*). Lael. 53 amicos. SALL. Catil. 51, 5 Rhodiorum civitas ... -a atque adversa nobis fuit (*sic de locis*: SEN. Ag. 943 loca. dial. 11, 9, 8 Aegyptus. VAL. FL. 7, 102 aula *Aeetae*. TAC. ann. 2, 3, 1 *Armenia. et al. cf. p. 1419, 24*). Iug. 46, 3 cognitum erat genus Numidarum -um, ingenio mobili ... esse (91, 7 mobile, -um. hist. frg. pap. Ryl. III 473 [*v. Wells, Philol. 92, 1937, 462, 31*] ingenio mobili aut sociorum metu -um. TAC. hist. 1, 22, 1 [*de mathematicis*] potentibus -um, sperantibus fallax. *cf. p. 1419, 25*). 61, 5 ingenio *Bomilcaris* (SVLP. SEV. chron. 2, 23, 2. *cf.* SALL. [?] rep. 2, 6, 4 malo atque -o animo. VAL. MAX. 9, 8, 1 praecordiis. SIL. 2, 381 mentes [IVST. 11, 1, 6 fidei dubiae et m. -ae. CLAVD. 18, 129 aurum, vestes, arcana tueri m. -a vetat. *cf. p. 1419, 31*]. *aliter p. 1419, 70 sqq.*). or. Phil. 15 *Lepidus* nostri (*senatus*) proditor, istis (*civibus*) -us. HOR. epod. 6, 13 Lycambae. 17, 65 Pelopis. carm. 1, 35, 25 volgus (SEN. Phaedr. 488 bonis). 4, 15, 23 Persae (AVSON. 287, 8 p. 145 P.). epist. 1, 18, 4 -o scurrae distabit amicus. PROP. 4, 9, 7 hospite (*cf. p. 1419, 14*) Caco. LIV. 3, 4, 4 colonos. 24, 45, 3 socius (28, 44, 4. *cf. p. 1419, 9*). 25, 1, 4 *publicanus* omnibus malis artibus et rei publicae et societatibus -us damnosusque. 38, 14, 3 Moagete ..., homine ad omnia -o atque importuno (*cf. Polyb. 21, 34, 1* ὠμὸς ... καὶ δόλιος). SEN. Herc. O. 514 (*ad Nessum*) -e vector. CVRT. 10, 9, 7. LVCAN. 5, 361 caput militis seditiosi (SIL. 2, 298. 15, 807). 8, 443 Iubam. VAL. FL. 2, 436 nautas. 5, 222 Soligenae (*i. Aeetae*). SIL. 6, 64 Poenis. TAC. hist. 4, 56, 1 tur-

[*Schmeck*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bidos, -os *milites* (Exvp. 3 l. 13 bellis . . . civilibus. *cf.* Tac. hist. 4, 56, 2 infrequentibus -isque legionibus. Exvp. 2 l. 4 cives -osque atque inutiles duxit ad bellum. *v. et p. 1418, 82*). Plin. *l. 16*. Evtr. 10, 3, 2. Amm. 17, 3, 4 praefecto praetorio ferri non posse clamante, se repente factum -um (*in capitatione curanda, cf. 5* parum . . . credi. *sim. p. 1418, 72*). *et al.* *m. pro subst.*: Plavt. Mil. 1015 -os celas: ego sum tibi firme fidus (*cf. p. 1418, 58*). ⓘⓘ *de rebus ad homines (res personatas l. 9. 12) -os pertinentibus*: Varro Men. 341 πέμμασιν . . . cum πέψει societas -a (Liv. 1, 14, 3. 8, 22, 7 adversus Romanos. Sen. epist. 74, 7. *cf. p. 1418, 78*). Sall. hist. frg. 1, 11 pacis (Liv. 4, 10, 3. 9, 45, 5. 31, 1, 9 adversus . . . socios. 34, 33, 12 Vell. 1, 12, 6. Sen. dial. 3, 8, 7 adfectuum -a et mala p. [*cf. l. 21*]. Tac. ann. 12, 31, 2 infensa . . . et -a. *et al.*). Liv. 7, 42, 8 foedus. Plin. nat. 2, 117 hospitia (*cf. p. 1418, 77*). Val. Fl. 2, 577 promissa. Tac. hist. 3, 55, 2 consiliis. Plin. epist. 1, 5, 16 gratia malorum tam -a est quam ipsi. Satvrn. dig. 48, 19, 16 pr. advocationes. Tert. paenit. 6, 9 paenitentiae. Firm. math. 6, 16, 4 subdolis et -is cogitationibus. *de ipsis malis actionibus vel virtutibus*: Ov. ars 3, 578 proditione. Liv. 21, 52, 7 facinora. Sen. dial. 3, 17, 2 *rationem* ab iracundia petere praesidium, rem stabilem ab incerta, fidelem ab -a *eqs.* (*cf. l. 12*). Paneg. 6, 11, 4 mobilitas (*cf.* Amm. 27, 10, 5 motus).

β speciatim in amore: Tib. 3, 11, 12 quodsi forte alios . . . suspiret amores *Cerinthus*, tunc precor -os, sancte (*sc. Geni*), relinque focos. Prop. 1, 6, 18 viro (Ov. epist. 12, 210). 3, 13, 23 genus -um nuptarum (*opp.* fida, pia). Ov. epist. 2, 141 lacertis *Demophoontis*. 7, 30. 12, 72 orsus es (*Iason*) -o . . . ore loqui. *m. pro subst.*: Tib. 1, 6, 84 -is quam sit acerba, monet *Venus*. Ov. epist. 16, 195 -e.

b *vi debilitata*: *α fere i. q. infestus*: Verg. georg. 2, 496 -os agitans discordia fratres (Serv.: quod avaritiae causa dissentiunt). Avien. Arat. 334 ut -as agitent certamina mentīs. *β fere i. q. errans* (*aliter infra l. 64*): Novell. Valent. 31, 1 vagus et -us habitator.

2 *bestiarum*: Ciris 485 -os . . . inter teneram *Scyllam* committere pisces.

3 *rerum* (*pers. pro re infra l. 49. 58; v. et p. 1418, 52*): **a** *in univ.*: Cic. Lael. 65 nihil est . . . stabile, quod -um est. Liv. 1, 42, 2 quin invidia regni etiam inter domesticos -a omnia atque infesta faceret (9, 26, 5 cum o. -a Romanis essent). **b** *de mari, litore sim.* (*cf. p. 1415, 80*): Lvcr. 2, 557 (*inde* Plin. paneg. 66, 3) -i maris insidias (Avien. orb. terr. 159 rati [*gr. 107* πλημμυρίδα πόντου]. Clavd. Don. Aen. 5, 845 p. 525, 9 saevum . . . et -um). Verg. georg. 1, 254 marmor (Sil. 14, 464). Ov. met. 13, 710 portubus. trist. 4, 4, 60 aqua. Plin. nat. 2, 205 litora (Sil. 2, 63. 5, 246 nautis). Sil. 14, 202 subsidium -um fugientibus aequora, Mylae. Avien. Arat. 132 aequor. orb. terr. 294 -um . . . rati pelagus (*cf.* 638 i[n]ter -um pelagi [*gr. 473* ὀλοὴ ναύτῃσι κέλευθος]). 506 arces (*i. promunturia*). *et al.* *metonymice*: Plavt. Trin. 832 (*ad Neptunum*) fidus fuisti: -um esse iterant. *in imag.*: Petr. Chrys. serm. 60 p. 366ᴬ -os saeculi fluctus. **c** *de variis rebus naturalibus* (*n. pl. pro subst. l. 58*): Lvcan. 1, 647 segetes tellus -a negabit? (*cf. p. 1415, 78*). Plin. nat. 36, 118 (*de theatro pensili*) -a instabilique sede (*de solo ut*: Sil. 4, 576 -a . . . soli . . . voragine. Stat. Theb. 8, 131 campi [*Amphiarao terrae hiatu hausto*]. Amm. 22, 8, 48 -um et labile solum). Prvd. c. Symm. 1, 437 mollis si brattea gypsum texerat, -o rarescit glutine sensim (*sc. non cohaerente. cf. p. 1415, 76*). Clavd. 8, 425 fraus -a sereni (*cf.* Sidon. epist. 8, 12, 5 sereni brumalis -a). **d** *de fortuna sim.*: Lvcan. 7, 685 fortuna (Stat. silv. 5, 1, 143 -a levisque. *cf.* Sil. 14, 266 Marte. 15, 105 Fors). Ps. Orig. in Iob 1 p. 441ᴬ terrenae . . . atque -ae divitiae.

B *de defectu probabilitatis*: Min. Fel. 16, 3 prout -a suspicio spargitur, ita . . . dubia opinio dissipatur. Avg. civ. 8, 7 p. 331, 21 D. -is et fallacibus regulis *sensuum*. *per enallagen* (*personate*): Sil. 13, 586 Error . . . -o gressu (*cf. l. 32*).

II *subiective i. q. qui non fidit, incredulus, inops fiduciae* (*c. dat. infra l. 67, cf. p. 1418, 47; acced.* de *infra l. 68*): **A** *generatim*: Lvcan. 4, 698 *miles* -us . . . novis ducibus. -um esse *i. q. desperare*: Avg. doctr. christ. 1, 18, 17 de fructu suae conversionis -us est (*ibid.* desperando). **B** *usu eccl.* (*cf.* infidelis): Anth. 666, 18 nec dedit -a quae sibi mente tulit *Seneca* ([*v. Plasberg, RhM. 54, 1899, 146*]. Ps. Prosp. carm. de prov. 372 *opp.* pias. *cf.* Ivvenc. 2, 37 -os animos *discipulorum* timor inruit [*antea*: nulla . . . fiducia. *v. Matth. 8, 26* modicae fidei]. Svlp. Sev. chron. 1, 54, 1 ingenio. Alc. Avit. carm. 5, 561 cordibus *Aegyptiorum*. *aliter p. 1418, 69 sqq.*). Ivvenc. 1, 650 gentibus (3, 602. Prvd. apoth. 550 [mens *P*]. *aliter p. 1418, 59*). Hil. in Matth. 2, 6 plebi . . . -ae et prophetis inoboedienti. Prvd. c. Symm. 2, 504 maiestas (*i. numina -orum*). 2, 1002 mundo. Victric. 23 -a calumnia dubitantis. *masc. pro subst.*: Arnob. nat. 1, 42. Favst. Rei. spir. 1, 6 p. 109, 25 adverte, -e, . . . mysterium trinitatis. *?neutr. pl. pro subst. fere i. q. impietas*: Avg. conf. 3, 3, 5 ut deserentem te deduceret me ad ima -a (infima *V*) et circumventoria obsequia daemoniorum *curiositas*.

deriv.: infidia. *compos.*: infidigraphus. *Schmeck.*

*īnfīgo, -xī, -xum, -ere. *ab* in *et* figere. *?p. p. p.* -fict- (*v. vol. VI 1, 710, 24 sqq.*): *l. 8.* *de notione*: Synon. Cic. p. 430, 1 *et* 20 B. Gloss. ἐμπήσσω. ἐπιπήσσω. -xus ἐμπεπηγώς. ἐνπεπαρμένος. -xum repositum. *inde a* Lvcil., Cic. [*val.* īnfige, *it.* infiggere. *W.*] [*confund. c.*: fig- *et aliis compos. saepe.* infl- *e. g. p. 1421, 8*; *dub. vel falso trad.* -ere: Cic. carm. frg. 33, 14 B. (Tusc. 2, 20) ictus. Call. dig. 47, 9, 7 (*ex edicto Hadriani*) navis vel -cta (-xa *M*) vel fracta (*v. Kalb, Roms Juristen 120*). *cf. sub* infl-. inficio *p. 1421, 35*, *cf. l. 52*.]

I ***transitive*** *i. q. alicubi figere, fere penitus ita, ut firmiter haereat* (*cf.* Tert. carn. 20 l. 30 quod inhaeret, quod -xum, quod innexum est ei, a quo . . . avellitur; *acced.* altius *l. 39*, penitus *p. 1421, 70. 84*, radicatum *p. 1421, 62*, *opp.* pungere *p. 1421, 72*): **A** *proprie et in imag.*: **1** *aliquid*: **a** *tela sim.* (*aliter l. 44 sqq.*): Cic. Tusc. 4, 50 cum . . . gladium . . . hosti in pectus -erit *Africanus* (Sen. dial. 1, 2, 11 pectori. *adde p. 1421, 5*). Verg. Aen. 5, 504 sagitta . . . -itur arbore mali (Cvrt. 9, 5, 9 super latus. 9, 5, 22 Amm. 31, 15, 11. Veg. mil. 4, 4 in . . . navium alveos. *et al. cf.* Plin. nat. 8, 26 sagittarum venabula). 9, 699 *cornum* stomacho. 9, 746 portae . . . -itur hasta (Sil. 16, 587 terrae -xa cohaesit). 12, 375 *lanceam* (Cvrt. 6, 1, 15 pectori. Vvlg. II reg. 18, 14 in corde). Ov. met. 13, 393 telum (Sen. Oed. 1036 pectori. Cvrt. 5, 13, 24 corporibus. Sil. 15, 382 sub pectore. *et al.*). Ib. 166 ossibus *uncum*. Liv. 27, 14, 9 in . . . tergis -xa stetere pila. Pavl. Fest. p. 367. Sen. dial. 5, 4, 3 -xum visceribus ferrum (Tac. ann. 1, 43, 1 pectori. *et al.*). Plin. nat. 32, 13 -xo hamo *pisci* (*ex Ov. hal. 48* fixum). Sil. 16, 567 Homer. 513. *et al.* *iocose de armis rixantium*: Lvcil. 224 scutam ligneolam in cerebro -xit. *de cornibus, aculeis, dentibus, morsu sim.*: Verg. Aen. 12, 721 *tauri* cornua . . . obnixi -unt. Phaedr. app. 29, 8 (*ad vespam*) laedis -xo aculeo (Plin. nat. 11, 60 [conf- *M*]. *cf.* 9, 155 -xus radici *radius trygonis*). Cvrt. 9, 1, 33 *canis* in vulnere ferae dentes . . . -erat (Potam. tract. 2 p. 1416ᴬ *de serra. cf.* Nemes. cyn. 214 morsus [Optat. 2, 23 p. 60, 22 honoribus alienis. Veg. mulom. 4, 21, 1. *et al.*]. Hier. epist. 50, 5, 2 genuinum [*v. vol. VI 2, 1883, 47*]). *de instrumentis medicorum*: Cels. 7, 7, 4ᴮ hamulum. 7, 22, 1 *ferramenta* venis. Chiron 677 epilampadium *folliculo*. Theod. Prisc. log. 62 escas et cauteres partibus thoracis (Cael. Avr. chron. 3, 4, 57 altius in lienicis). Cael. Avr. acut. 2, 37, 215 *cucurbitam* ori ventris (*al. cf.* Oribas. syn. 1, 13 Aa [*gr. 1, 13, 2*] *ventosas* mamillis. *ibid.* sin minus -x(a)e maneant). **b** *varias res corporeas*: Cic. nat. deor. 2, 26 *semina* stirpibus -xa. div. 2, 67 timide . . . signifer evellebat *signum*, quod fidenter -erat. Caes. Gall. 7, 73, 9 taleae . . . hamis -xis (-xae *l. var.*) . . . infodiebantur (*cf.* Liv. 42, 65, 9 spiculum hastili . . . -xum erat [Plin. nat. 8, 75 *mantichoran* caudā . . . sp. -entem]. Cod. Theod. 8, 5, 2 pr. in cuspide *flagri* -xus . . . aculeus). Verg. Aen. 9, 579 -xa (adf- *P*) est lateri manus *sagittā*. Liv. 10, 26, 11 lanceis -xa *capita*. Vitr. 10, 2, 11 armillas in materia. Fest. p. 351. Val. Max. 1, 6, 10 *capite* -xo humi (-o *Paris*). Cels. 5, 26, 35ᴬ surculus corpori -xus est (Plin. nat. 21, 129 -xa c. [*al.*]). Colvm. 3, 13, 12 *al.* Mela 1, 32 -xae cautibus anchorae. Petron. 102, 15 *atramentum* non accersito ferumine -itur (infic- *Muncker*). Plin. nat. 12, 22 *al.* Pompon. *v. p. 809, 15*. Pavl. sent. 3, 6, 89 emblemata . . . -xa *vasis*. Pallad. 4, 1, 2 (*de insitione*). *al.* Serv. auct. Aen. 1, 43 (*ex 'quibusdam'*) -ens *genus fulminum*. *et al.* -xae *stellae* (*saepe opp. 'errantes'*): Cic. rep. 6, 17 in quo *globo* sunt -xi . . . stellarum cursus. Tusc. 1, 62 quae *astra* sunt -xa certis locis. 5, 69 sidera . . . certis -xa sedibus (nat. deor. 1, 34 caelo [Tim. 36 Macr. somn. 1, 21, 9]. Ps. Qvint. decl. 4, 13 [*inde* Firm. err. 17, 1] velut -xa ac cohaerentia). Firm. math. 2, 1, 1 zodiacus orbis, in quo duodecim signa -xa sunt. 8, 17, 6 *septentrio* in uno -xus loco. Filastr. 133, 1 stellas -xas . . . esse in caelo (Amm. 20, 3, 12 caelo [Macr. somn. 1, 17, 16 *al.*]. Macr. somn. 1, 21, 12 de -xis unam). *de scriptis fere i. q. insculpere, inscribere* ('inscriptum -ere' *l. 71*; *cf. p. 1421, 48*): Itala I Macc. 8, 22 (rec. B) *litteras* in parietibus (*om. gr., Vulg.*). Pap. Marini 74, 3, 1 (*s. V/VI*) signacula vel superscribtiones in hoc testamento -xa (74, 3, 14 = Bruns, fontes⁷ nr. 123 *a. 474*). Lex Visig. 8, 5, 8 pecoribus . . . caracteres. Conc. Matisc. a. 585 p. 169, 5 decretum a nobis -xum (praef- *edd. vett.*). Isid. orig. 6, 14, 3 (= Svet. frg. p. 135, 2) *ex calamo et pinna* verba paginis -untur. CIL VI 13918 titulum (19915 ne alius t. . . . inscriptus -atur. Inscr. Afr. Gsell I 2131). CE 1404, 17 versus. *usu latiore fere i. q. constituere* (*cf. p. 1421, 36*): Conc.ˢ II 3, 1 p. 193, 13 altare, quod . . . -xit (*II 1, 1 p. 187, 4* κατεπήξατο). *structura inversa* (*cf. p. 1421, 26*) *fere i. q. ornare*: Ps. Avg. serm. Bibl. Cas. 1, 165 b lectos regales . . . gemmis -xos et margaritis ornatos. **c** *vulnera sim.* (*cf. l. 33 sqq. et p. 1421, 80 sqq.*): Cic. carm. frg. 32, 26 B. (Tusc. 2, 25; *loq. Prometheus*) luctifica clades nostro -xa est corpori. Verg. Aen. 4, 689 -xum stridit sub pectore volnus (Sen. dial. 2, 19, 3 v., alia armis, alia pectori -xa. Macer dig. 48, 5, 33 pr. [*rescr. Marci et Commodi*] ei *filiae adulterae* [infl- *Mommsen*, δέδωκε *BS*]. Lex conviv. [Querol. p. 59, 20] de plagis et v. -xis [def- *P*, inflictis *Canneg.*]. CE 1037, 8 [*optimae aetatis*]. *et al.*; *cf.* infligo). Cypr. laps. 15 plaga letalis . . . visceribus -xa (Victorin. Poetov. in apoc. 11, 4 saeculo. *adde l. 82*). *et al.*

[Wuhrmann-E.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. THEOD. PRISC. log. 57 *catarrus* passiones transitu -it (*cf.* 60 *reumatismus* pulmonibus ustionem -ens). **d** *oscula*: SEN. Med. 289 dum extrema natis mater -o o. SIL. 8, 127 *al.* PS. CYPR. ad Novat. 11 AVG. civ. 21, 11 p. 512, 23 D. PS. AVG. serm. ed. Mai 149, 2 ego -o o. et carnifex ... -it gladium. *et al.*

2 *animant., part. corp.* (*hic illic mediopass.*): CIC. carm. frg. 32, 5 B. (*v. p. 1420, 77*) me sic -xit Iuppiter. VERG. Aen. 1, 45 *Pallas Aiacem scopulo* ... -xit (infl- *Cornutus ap. Serv. auct. ad l.*) acuto (ANTH. 409, 14. *cf.* CLAVD. DON. Aen. 5, 220 p. 448, 29 saxis [*Verg. 204* haesit]. AVG. anim. 1, 8, 9 p. 309, 15 [*in imag.*] cautibus inlatus, inpulsus, -xus). COLVM. 2, 17, 6 *pecudes* molli solo -unt (infl- S^2) ungulas (*cf.* ITALA psalm. 68, 3 [Hil. in psalm. *ad l. et al.* = VVLG., *ubi cf.* 68, 15; *in imag.*] -xus sum in limum [-o *l. var., Vulg.*] profundi [*gr.* ἐνεπάγην εἰς]. AMBR. in psalm. 118 serm. 13, 19 p. 293, 9 *gentes* in lutum quoddam corporis huius videbantur -xae. PS. AVG. serm. Bibl. Cas. 1, 166 b[med.] *genua* pro miseris -ens *sc. solo* [ASSVMPT. Moys. 11, 17 habebat g. sua -xa in terra]. CORIPP. Ioh. 5, 140 *harenae* [8, 592]). SEN. Herc. O. 1219 quis ... cancer -xus meas urit medullas? PLIN. nat. 11, 116 *animal* -xo semper sanguini capite vivens (*infra*: conduntur). SIL. 11, 173 -xum moenibus hostem. ITALA II Macc. 4, 34 (rec. B) -ens ... dextras pacis (*gr.* δεξιασθείς, *Vulg.* datis). ADNOT. Lucan. 7, 304 *crucibus* ([infing- *l. var.*]. AVG. serm. 6, 5, 7 in cruce. CASSIOD. in psalm. 131, 7 ubi *sc. in cruce*). DRAC. laud. dei 1, 261 *ales* unguibus ad ramos -xa tenacibus haeret. RVSTIC. c. aceph. p. 1177[C] (*in imag.*) ut propriis laqueis -atur *homo*. *telis sim.* (*cf. p. 1420, 15*), *fere i. q. percutere, ferire*: CLAVD. DON. Aen. 9, 540 alios suis telis, alios lignorum fragmentis -xos (*Verg.* confixi, transfossi). AMBR. Tob. 7, 26 p. 532, 7 piscis qui fuscina fuerit -xus. CORIPP. Ioh. 5, 259 socio ... -xum deicit ictu *Antalas Maurum*. 5, 275 -unt feriuntque virum. 5, 340 missā ... hastā (SERM. [JThSt. 16 p. 315] 8 *carnifices Herodis infantulos* partim conlidentes ad terram, partim hastis -entes, alios mucronibus dividentes). 8, 604. 8, 606 ense ferit Tinudum piloque -it Enipten. FERRAND. epist. 3, 1 p. 889[C] quid opus est iterum cadaver ... gladio veritatis -i? (*Ehlers*, -ci *trad.; antea*: percussit). *usu latiore fere i. q. (figendo) constituere* (*cf. p. 1420, 72*): CIC. nat. deor. 3, 95 -xus aut infusus ... in mundo *deus*. IREN. 5, 18, 3 in universa conditione -xus *dominus*.

B *translate*: **1** *mera vi implicandi, innectendi*: CIC. part. 7 quae sunt *ista* (*genera locorum*), quae dicis insita? :: quae ... -xa sunt rebus ipsis (*syn.* inhaerent). SEN. epist. 95, 60 *praecepta* -i volunt sectae (*ut folia ramo*). PS. AVG. categ. 10 p. 1430 verbum ... iis, quae in quanto sunt, videtur -xum.

2 *acced. notio inculcandi, imprimendi*: **a** *aliquid* (*fere animo, sensibus, auribus sim.*): CIC. Cluent. 17 quod in communibus hominum *sensibus* atque in ipsa *natura* positum atque -xum est (de orat. 3, 195 ea sunt in communibus -xa s. fin. 5, 27 in ipsa n. AMBR. epist. 37, 32 lex vera non insculpta tabulis nec aere incisa, sed impressa mentibus atque -xa s. [*cf. p. 1420, 63*]). p. red. ad Quir. 25 haec cura ... erit -xa *animo* meo sempiterna (Phil. 2, 64 -xus a. [pectori *Quint. inst. 9, 2, 26*] haeret dolor. LIV. 29, 18, 1 religio -xa a. QVINT. inst. 1, 8, 17 *grammaticus* illa -at a., quae *eqs.* 9, 4, 134 -ere a. res ... cupit *narratio*. CLAVD. DON. Aen. 6, 460 p. 567, 8 ut ... Dido a. Aeneae teneretur -xa. *et al.*). VERG. Aen. 4, 4 haerent -xi *pectore* vultus *Aeneae* ([PANEG. 4, 12, 4]. SEN. Ag. 723 flammas p. -xas. AMBR. obit. Valent. 41 -xum p. vestro fratrem. VAL. CEM. hom. 5, 4 p. 707[D] *doloris causa* p. -xa. SIDON. epist. 8, 15, 1 p. -i viri ... mores, merita *eqs.*). OV. trist. 1, 5, 9 haec (*sc. beneficia amici*) mihi semper erunt imis -xa *medullis* (SEN. Thy. 97 famem). LIV. 3, 71, 6 rem ... *memoriae* -xam (CHAR. gramm. p. 411, 10 B. *cf.* CASSIOD. inst. 1 praef. 2 quod memoriae sinibus radicatum constat -i). SEN. Med. 294 -xus (infelix *A*) timor. dial. 11, 13, 3 -xum visceribus ... exitium (*sc. libido*). epist. 11, 1 quicquid -xum et ingenitum est. 95, 44 -i debet persuasio. 97, 16 -xa nobis ... aversatio est. PLIN. nat. 8, 80 unde ... ista vulgo -xa sit fama. SIL. 6, 423 -xos *mente* ... amplexus (TERT. pudic. 15, 9 PALLAD. hist. mon. I 36, 3 p. 322[B]). STAT. silv. 2, 1, 123 *verba* (QVINT. inst. 9, 4, 29 *verbum* in clausula positum adsignatur auditori et -itur). QVINT. inst. 9, 2, 4 alia repetitione, alia commoratione. 11, 3, 111 instamus, inculcamus, -imus. TAC. ann. 2, 76, 3 penitus -xus ... amor. PLIN. epist. 1, 20, 2 quae sint inculcanda, -enda, repetenda. 1, 20, 18 qui non pungit, sed -it. TERT. apol. 48, 1 fidem. adv. Marc. 3, 23 p. 419, 3 tantum ... sceleris. ITALA psalm. 85, 6 (Aug. in psalm. 85, 10) auribus -e, domine, orationem meam (*gr.* ἐνώτισαι, *Vulg.* percipe). IREN. 4, 15, 1 *deus naturalia praecepta* ab initio -xa dedit hominibus. AMBR. bon. mort. 5, 16 p. 719, 2 *passiones* ⟨se⟩ -unt corpori. obit. Valent. 78 *gratia* est -xa praecordiis. AVG. serm. 12, 2, 2 regulam ... *cordibus* (VEN. FORT. vita Marcell. 9, 36 quae multis sunt -xa sub corde). CAEL. AVR. acut. 2, 14, 91 -xus atque perseverans iisdem locis *dolor* (2, 15, 95 quod d. -xus eodem permaneat loco. PETR. CHRYS. serm. 108 p. 499[D] d., ... caritatem. CE 1305, 8 durat ... -xus. *addе l. 51. 57*). *et al.* -*xum est*: SIL. 4, 330 fugere (10, 643 reducere). TAC. ann. 15, 5, 2 Vologaesi vetus et penitus -xum erat arma Romana vitandi (*cf. Schmalz-Hofmann*[5] *598*). **b** *aliquem (se) vel animum, sensus sim.*: CIC. nat. deor. 1, 49 (= *Epicur. p. 235 Us.*) in eas imagines mentem intentam -xamque (def- *Zumpt*) ... intellegentiam. ad Brut. 1, 15, 5 (= 9, 23, 5 Sj.) -xus in patriae caritate *animus*. SEN. dial. 11, 18, 5 -xum cogitationibus. ITALA psalm. 118, 120 (Psalt. Rom.) -e timore tuo carnes meas (*gr.* καθήλωσον ἐκ, *Vulg.* confige). VVLG. psalm. 9, 16 -xae sunt gentes in interitu (*gr.* ἐνεπάγησαν). AVG. conf. 4, 10, 15 (*v. app. crit.*) non eis -atur glutine amore *sc. pulchris anima*. ord. 2, 2, 7 deo semper -xus. MVTIAN. Chrysost. hom. 23, 3 p. 381/2 semetipsum ... iniquitati (*gr.* περιπείρῃ). *oculos*: SEN. dial. 10, 2, 3 *oculos* in cupiditatem -xos (AVG. serm. RevBén. 59, 1949 p. 67, 24 in amico *sponsi*. soliloq. 1, 7, 14). OP. imperf. in Matth. 1 p. 632 *Maria* non super virum oculos suos extulit nec -xit aspectum. GREG. M. dial. 2, 35 p. 129, 11 M. intentam oculorum aciem in hoc splendore ... lucis. *pressius*: CAEL. AVR. acut. 2, 10, 69 -xa atque immobilis intentio luminum.

3 *fere i. q. attribuere*: SIDON. epist. 7, 14, 5 *decorem liniamentorum* -it (infingit *ci. Luetjohann*) et argilla simulacris et cera picturis. COD. Iust. 6, 30, 22, 1[a] hereditate ei ex sua voluntate -xa (infl- M^1, *ut vid.*).

4 -*xus vi praep. attenuata (aliter l. 16) fere i. q. certus*: PS. APVL. Ascl. 30 *mundus* differens numeris et temporibus statutis atque -xis cuncta.

II ***intransitive*** *i. q. se alicubi figere* (*falso trad. p. 1421, 77*): ORIBAS. syn. 1, 15 Aa p. 52, 27 Mø. cum ... -erint (se -erint *As*) et per se cadere noluerint *sanguisugae* (*gr. 1, 15, 3* ἐμφῦσαι δ' οὐ παύονται ἕλκουσαι).

structurae: *dat.*: *inde a* CIC. *passim*. *abl.* (*exempla certa; abl. instr. p. 1420, 52. l. 8*): PLIN. *p. 1420, 45* SIL. *p. 1421, 66* ITALA *l. 6* AMBR. *p. 1421, 28* CORIPP. *p. 1421, 30*. *ad*: *p. 1421, 24*. *in c. abl.*: LVCIL. *p. 1420, 28* CIC. *p. 1420, 56. 1421, 46. l. 4* LIV. *p. 1420, 24* VITR. *p. 1420, 48* CVRT. *p. 1420, 32 et inde ab* ITALA. *in c. acc.*: CIC. *p. 1420, 16 (alicui). l. 2* SEN. *l. 11 et inde ab* ITALA. *sub*: *p. 1420, 23. 79. 1421, 79 (alicui)*. PS. HIL. hymn. 2, 23. *super*: *p. 1420, 18. l. 13*. humi (-o): *p. 1420, 49*.

locutiones: -*xum*: durare: *p. 1421, 82*. haerere (coh-): *p. 1420, 21. 1421, 24. 51. 55*. manere (per-): *p. 1420, 41. 1421, 81*. stare: *p. 1420, 24* CASSIOD. var. 1, 35, 3. teneri: *p. 1421, 54*. dare: *p. 1421, 76*. habere: *p. 1421, 17*.

deriv.: infixio. *Wuhrmann-E.*

īnfigūrābilis, -e. *ab* in *et* figurare. **1** *i. q. informis* (*?*): AMM. 24, 4, 15 compage scutorum, qua velut testudine -ium (infrangibilium *Bentl.*, in figura⟨m mo⟩bilium *Petsch.*) fornicum operiebantur aptissime. **2** *i. q. figuram non habens*, ἄμορφος (*m. pro subst.*): RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 221, 10 iste ... figurans -em *deum* ipsi passiones impertit (*antea*: liber a formis).

īnfigūrātus, -a, -um. *ab* in *et* figuratus. *i. q. figurae expers*, ἀνείδεος: *de deo, anima sim.*: IREN. 1, 15, 5 eum quem incorporalem et -um dicis (ἀνείδεον). 2, 12, 1 (*opp.* figurata est). 2, 19, 1 imperfecti et -i et informes hi sunt angeli. 2, 19, 4. 4, 35, 3. MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 8 p. 20, 16 W. exterminatio ... -um quiddam est, sed tamen est *eqs.* (*opp.* figuratum et vultuatum. p. 20, 18). *i. q. sine (speciali) typo*: THEOD. PRISC. log. 4 febrium magis simplicium et -arum speciem designare noscuntur *accidentia*. *i. q. sine imagine* (*?*): PAP. Marini 132, 3 (*s. VII*) septinos aureos -os.

[īnfīlius *pro* 'non filius' *consuetudine loquendi non admitti docet* AVG. trin. 5, 7, 8.**]**

īnfimātis, -is *adi.* *ab* infimus *sec.* summatis. CHAR. gramm. p. 34, 25 B. optimates ...; sed invenimus optimas, et -es (-em *Vossius*) legimus. *i. q. infimo loco positus*: PLAVT. Stich. 493 oratores populi, summates viri, summi accubent, ego -s infimus (PRISC. gramm. II 587, 11 *ad l.*: pro 'infimas' [-is *var. l.*]).

īnfimitās, -ātis *f.* *ab* infimus *sec.* humilitas *sim.* *i. q. infimus status*: AMM. 17, 13, 12 ad -em obsequiorum venere servilium. 29, 2, 1 ipsa sortis -e (-firm- *V*) ad omnia praeceps. AMBROSIAST. in Rom. 6, 15 -is suae imbecillitate genus humanum a peccatis se inhibere non potuit. AVG. serm. 299, 3 in tanta inopia et paupertate -is. *cf. s.* infirmitas.

īnfimo, (-āvī), -ātum, -āre. *ab* infimus *sec.* sublimare *sim.* (*cf. Wölfflin, ALL 2, 1885, 360 sq.*). *i. q. ad infimum locum deprimere, humiliare* (*c.* ad: *l. 74*): APVL. met. 1, 8 saga ... potens ... manes *sublimare*, deos -are ([-firm- *cod.*]. Socr. 4 p. 127 *cum* ingenia illa [*i. dei*] ad beatitudinem sublimata sint, haec [*i. homines*] ad miserias -ta [*Aug.*, -firm- *codd.*]. MART. CAP. 8, 849 Cancrum ... in mundi ardua sublimari rursumque Sagittarium Capricornum ... -ari [-firm- *β B*[1]]). MART. CAP. 6, 595 (-firm- *β R*) *v. vol. V 2, 326, 55*. 8, 867 Luna ... in austrum deveniens -atur ([-firm- *l. v.*]. *opp.* provehitur).

īnfimus *v.* inferus.

īnfindo, (-fidī, -fissum), -ere. *ab* in *et* findere. PAVL. FEST. p. 112 -ere: intercipere, interponere. GLOSS. ἐνσχίζω. -it: σχίζει, ἐπιτείνει (*cf. p. 1365, 78*). -bat: ἐνέσχιζεν, ἔτεμνεν.

i. q. intro findere (c. dat.: p. 1423, 2. 6. abl.: p. 1423, 4. 5):

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c. acc. rei affectae (cf. l. 8): Acc. carm. frg. 4 fraxinus (i. hasta) ... -itur ossis. Val. Fl. 1, 688 pinus (i. navis) ... -it (i. sulcat) ... salum (cf. l. 7). Tarr. Pat. dig. 50, 6, 7 qui silvam -unt (i. caedunt). Ivvenc. 4, 171 iugera ... -ent aratores ..., sulcis. Mar. Victor aleth. 3, 64 arva ... -unt rastris. c. acc. rei effectae: Verg. ecl. 4, 33 telluri -ere sulcos ([tellurem ... sulco R]. Aen. 5, 142 -unt ... s. maris [i. navigant. cf. Clavd. Don. in l p. 442, 1 translationibus collecta descriptio: lignum quippe cum -itur, dehiscit eqs.]. Colvm. 3, 13, 5 ita sequentem s. -unt [S, infodiunt cett.; cf. Pallad. 2, 10, 2 inprimitur]).

īnfingo, -fīnxī, (-fictum), -ere. ab in et fingere. [hisp. vet. enfeñir 'opinari, imaginari'. W.]
i. q. fingendo addere, ἐμπλάττειν: Tert. cult. fem. 2, 5, 4 quod nascitur, opus dei est. ergo quod -itur (fing- NF), diaboli negotium est. i. q. imaginari: Chalc. comm. 326 iubet concipere animo et -ere (-fig- l. v.) cogitatione 'opificem ... formantem eqs.' i. q. fingere, simulare: Greg. M. dial. 2, 10 p. 97, 19 M. ut ... flammas, quas antiquus hostis -erat (fi(n)xerat, fingebat ll. vv.), non viderent. Hofmann.

īnfīnībilis, -e. ab in et finire, cf. infinitus. i. q. non finiendus, infinitus: Apvl. Plat. 1, 5 cum viduata sit materia fine, -is recte videri potest (syn. infinitam, interminata). Mart. Cap. 2, 203 universum ... totum -is (invis- O1) patris profunditate coercitum.

īnfīnis Not. Tir. 34, 57a inter derivata vocis q. e. finis (cf. Heraeus, ALL 12, 1902, 62). [e coni. dub.: Gloss.L IV Ps. Plac. I 38 infin(i)dis ingens ob(l)itus ('an -is i. orbītus?' Linds.; glossas -is i. et ⟨finis⟩ obitus contaminari putat Niedermann in plagulis; infundis ungis oblinis Deuerling). falso trad. pro infiens: Gloss.L I Ansil. in 736.]

īnfīnītārius, (-a, -um). ab infinitus. i. potestatis infinitae (cf. p. 1430, 72): Inscr. lat. Tun. ed. Merlin 83, 5 praetori -o.

*__īnfīnītās__ (-nīt-?), -ātis f. ab infinitus ad vert. gr. ἀπειρία, ἀοριστία (cf. infinitio et Frisk, Göteborgs Högskol. Årsskr. 53, 3, 1947, 27); formationi haplologae q. d. (cf. honestas sim.) analogia vocum q. s. affinitas et immensitas favisse vid., quibus etiam -nīt- probatur. plur. infra l. 51. Gloss. -em ab infinito. legitur ap. Cic. philos., Plin. nat. semel (v. sub I A 1) et inde a s. IV; deest in poesi. [e coni. dub.: Epist. pontif. 670 Schwartz p. 99, 36.]
i. q. condicio infinita, ἀπειρία, ἀοριστία sim. (metonym. et de ipsa re infinita, e. g. l. 45. 48):
I respicitur immensitas: A sub certa specie: 1 loci (fere i. q. 'τὸ ἄπειρον'): Cic. ac. 2, 118 -em naturae dixit Anaximander esse, e qua omnia gignerentur (Tusc. 5, 105 rerum atque n. Plin. nat. 2, 3). Tusc. 5, 114 ⟨in⟩ -em omnem peregrinabatur Democritus. nat. deor. 1, 28 (de Xenophane). 1, 50. 1, 73 -em locorum innumerabilitatemque mundorum. Hil. trin. 1, 4 (de deo) universitatis dominum atque -is parentem. Avg. civ. 11, 5 p. 467, 28 D. Prosp. in psalm. 117, 5 ('exaudivit me in latitudine') latitudinis. 2 numeri: Hil. in Matth. 14, 11 ex Israel populi -e virorum quinque milia crediderunt. Amm. 15, 1, 4 mundorum -es Democriti (i. mundos infinitos, innumeros). Avg. civ. 12, 19 p. 541, 31 D. itane numeros propter -em nescit omnes deus ...? p. 542, 11 numeri (p. 542, 17 -s numerorum scientiae dei ... esse non potest infinita. trin. 11, 10, 17 extr.). Boeth. in Porph. comm. pr. 1, 26 p. 78, 16 individuorum. 3 temporis: Hil. in psalm. 67, 20 aevi. 118 vau 7 temporum (trin. 12, 31 aeternorum. Boeth. cons. 5, 6, 6 et 8 W. cf. Hil. trin. 9, 57 intemporali). trin. 1, 6 immoderatae aeternitatis (1, 7 immensae. 12, 40 Ps. Ambr. paenit. 29. cf. infra l. 74). al. Prosp. epigr. 37 (argum.) stantium dierum perpes -s (in psalm. 127, 5). Apring. in apoc. 20, 7. Fvlg. Rvsp. c. Arrian. 3 p. 210A -is aeternitatisque. ad Tras. 2, 7 p. 253C sempiternitatis. Greg. M. moral. 8, 28 perennitatis.
B sub qualibet specie: 1 in univ.: Hil. trin. 1, 12 fidei (sim. c. gen.: 1, 15 opinandi. 1, 18 intelligendi. 2, 31 adorandi. Tract. Pelag. p. 94, 18 supplicii. Avg. civ. 12, 21 p. 548, 7 D. rerum). Avg. civ. 12, 18 p. 540, 17 D. cuiuslibet -is capacem mentem divinam. 12, 19 p. 542, 15. mus. 1, 9, 15 omnem mensuram et modum immoderationi et -i (informit- l. var.) recte anteponi. 2 de deo Christ. vel rebus, quae ad eum pertinent (plerumque c. vi auctiva): Hil. in Matth. 31, 3 paternae substantiae. trin. 1, 11 creatoris. 1, 13 aeternae ... potestatis in Christo (cf. Cassian. c. Nest. 5, 4, 6 potentiae ... ac maiestatis [Conc.S IV 2 p. 65, 22]). ibid. aeternae (Priscill. tract. 6, 101 [infirmitatis trad.]). 3, 25 caelestis virtutis (4, 36). 11, 47 iudiciorum dei. al. Ambrosiast. in Eph. 3, 18 in deo omnia aequalia sunt immensitate -is (Fvlg. Rvsp. ad Tras. 2, 7 p. 254B. cf. 2, 1 p. 245D supernae -is magnitudinem [Vigil. Thaps. c. Arrian. 2, 28 p. 215C]). Pelag. in II Cor. 5, 19. Cassian. c. Nest. 4, 6, 6 dei -em (divinitatem Np). ibid. divinae. Evstath. Bas. hex. 1, 2 p. 870B (cf. gr. τὸ ἀπειροπλάσιον). Fvlg. Rvsp. c. Arrian. 9 p. 220B naturae dei (Vigil. Thaps. c. Arrian. 2, 33 p. 219C. cf. 2, 27 p. 214C). ad Tras. 2, 9 p. 255D.
II respicitur status non definitus: A in arte gramm.: Prisc. gramm. II 417, 1 futuro ... tempori cognatio est cum praeterito perfecto quantum ad -em temporis, hoc est ad ἀόριστον. III 144, 18 cum una dictio plura significat, -is causa fit (cf. Apollon. π. συντάξ. p. 139, 4 ἀοριστου παρεμπτώσεως). B in arte dialect. vel logica: Mar. Victorin. adv. Arrium 4, 19 intelligentiam -e sublata subicit (sc. λόγος). 4, 23 ἀοριστία, id est -s et indeterminatio. Boeth. herm. sec. 6, 14 p. 474, 7 in propositionibus. ibid. propositionum.
C in arte arithm. (de divisione): Avg. vera relig. 43, 80 divisionis. Boeth. arithm. 1, 1 p. 9, 18 infinitissimas ... sui corporis suscipit magnitudo sectiones: hanc ... naturae -em indeterminatamque potentiam eqs. D in serm. iuridico (i. q. ambiguitas, cf. p. 1427, 68): Cod. Iust. 1, 17, 2, 12 (13) quanta confusione et -e (iniquitate CR) absoluti in quantam moderationem et legitimam veritatem pervenerunt (homines sanctione manifestata).

īnfīnītio, -ōnis f. ab infinitus ad vert. gr. ἀπειρία, ἀοριστία (cf. infinitas). [falso trad.: Colvm. arb. 27, 1 (insit- edd. vett.; definit- 5, 11, 12).] i. q. ἀπειρία (Cic.), ἀοριστία (Prisc.), condicio infinita: Cic. fin. 1, 21 -o ipsa, quam ἀπειρίαν vocant, tota ab illo Democrito est (Non. p. 129, 29 ad l.: quasi sine fine et indefinitio). Prisc. gramm. III 501, 25 tria significat 'quot', interrogationem, -em, relationem.

*__īnfīnītīvus__, -a, -um et -us, -ī m. (sc. modus) et -um, -ī n. (sc. verbum; exempla certa inde a Char. gramm.). ab infinitus. de abbrev. (in codd.) v. Barwick, Remmius Palaemon ... 1922, 130. raro fem.: infra l. 39. 79. Gloss. ἀπαρέμφατος. legitur inde a Pavl. Fest. p. 59, Sacerd. [confund. saepe cum infinitus; de Char. gramm. v. Barwick l. c. 130 sq., de Pomp. gramm. v. Keil ad V 212, 36.]
i. q. non finiens vel finitus (finitivus), ἀπαρέμφατος (t. t. gramm.; ad redd. gr. ἀπαρέμφατος, cf. Wackernagel, Synt. I 257):
1 de verbo: a spectatur forma, quam nos -um nominamus (de mero -o), i. q. ἀπαρέμφατος ἔγκλισις (exempla selecta ad definitiones, synonyma sim. pertinentia; opp. finitivus, finitus infra l. 37. 39. Char. gramm. p. 351, 29 B. [ex Cominiano]; synon. infra l. 47. 53. 57. 62): (Mar.) Victorin. gramm. VI 199, 18 modi verborum qui sunt? ... -us (eqs.) ...; -us ut legere (sic enumeratur inter modos sive qualitates sim.: Char. gramm. p. 216, 3 B. finitivus ... -us [Diom. gramm. I 338, 15]. Mart. Cap. 3, 310 Primas. in apoc. p. 821C. Ps. Asper gramm. V 551, 15 qualitas finita [infinita var. l.] ... -a. et al.). Char. gramm. p. 224, 16 B. -a passiva verba (cf. Prisc. gramm. III 455, 18 -is activis. et al.; c. gen.: Sacerd. gramm. VI 492, 21 [suppl.] -o activitatis. Avg. dialect. 10 activi. et al.). p. 333, 11 B. -o modo praesentis temporis (p. 341, 22 -a instantis ... praeteriti ... futuri. Diom. gramm. I 348, 31. et saepe. cf. Diom. gramm. I 385, 10 futurum [387, 18 instans et perfectum. Evtych. gramm. V 452, 7. et al.]. adde: Phoc. gramm. V 436, 2 in futuro ... -i modi [Evtych. gramm. V 455, 26 verbi]). Diom. gramm. I 340, 33 de -o sive perpetuo modo (340, 34 al. Vlt. Syll. gramm. IV 244, 21 Mart. Cap. 3, 310 Consent. gramm. V 375, 14). 340, 34 dictus -us ... quod parum definitas habet personas et numeros (Explan. in Don. gramm. IV 504, 10 Pomp. gramm. V 215, 39. et al. cf. Ps. Asper gramm. suppl. 48, 19 -us dicitur, quod nec declinatio ei adseri potuit nec persona. v. etiam l. 65. 66). 340, 37 -um inpersonativum ... nonnulli et insignificativum dixerunt. 341, 3 -us tempora habet ... instans, perfectum, futurum (Serv. gramm. IV 414, 23 tria [Macr. exc. gramm. V 635, 24]. cf. Consent. gramm. V 375, 13 sqq. Gramm. suppl. 207, 16 sq.). Explan. in Don. gramm. IV 504, 11 -us inperfectus dictus est (Gramm. suppl. 251, 32 bis. cf. 207, 14 prioribus modis imperfectior). Pomp. gramm. V 216, 16 -us modus est, inpersonalis non est modus. 216, 24 -us modus non currit per modos (Gramm. suppl. 151, 25 neque p. m. ... neque per tempora). Virg. gramm. epit. 7 p. 53, 10 H. (= Virg. gramm. suppl. 197, 32) -us modus a quibusdam communicativus vocitatur. Gramm. suppl. 207, 13 -us dicitur quasi non finitus ...; ostendit ... Donatus, ubi ille est infinitus, cum dicit 'numeris et personis' (ibid. 211, 6. 251, 32. v. et l. 49). modus -us numeris et personis: Don. gramm. IV 361, 4 -o m. n. et p. tempore praesenti ... 'legere' (sed v. ad l. Cledon. gramm. V 19, 24 infiniti). 362, 8 Diom. gramm. I 354, 29 al. Avg. gramm. V 494, 23 Prisc. gramm. III 483, 13. b modum impersonalem 'legitur' -um dici posse negat Pomp. gramm. V 216, 11 (v. etiam l. 59). sed cf. p. 1429, 37. c spectantur formae, quas nos gerundia (at 'legendum est' Diom.) sive supina (nonnisi Char. semel) nominamus (ad rem cf. Prisc. gramm. II 409, 5 sqq. 425, 20 sqq. III 233, 7 sqq. et v. Jeep, Redetheile 236 sq. Barwick l. c. 131 sq.): Char. gramm. p. 225, 20 B. verba supina ... 'docendi', 'docendo' ... 'doctum', 'doctu' ... quidam putant verba -a. p. 242, 21 verba ... -a vel usurpativa (Diom. gramm. I 396, 11 [antea 'legendo' ... 'legendi causa' ... 'legendum tibi est'; opp. partic. 'hic legendus'] species usurpativa -a est). Serv. auct. Aen. 2, 6 -um modum.
2 pronomina -a: Dosith. gramm. VII 403, 10 -a pronomina τίς ἢ ποιός (Char. gramm. p. 201, 23 B.). Prisc. gramm. II 370, 25 interrogativis et ... -is (infinitis var. l.) nominibus ..., ut 'quis', 'qualis'.
?3 adverbia -a: v. var. l. p. 1428, 61.

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

***īnfīnītus**, -a, -um. ab in et finitus. infeineit-: VARRO ling. 8, 50 -eis. *compar.*: CIC. top. 33 (*inde* MAR. VICTORIN. defin. p. 30, 15). 34. *superl.*: BOETH. arithm. 1, 1 p. 9, 17. 1, 4 p. 14, 15 (*v. app. crit.*). in Porph. comm. pr. 2, 1 p. 84, 10 (*v. app. crit.*). *de adv. v. p. 1432, 28. cf.* -us ingens (?): PEREGR. Aeth. 1, 1 (*sed v. Löfstedt ad l.*). nimis: CIC. de orat. 1, 65 PEREGR. Aeth. 21, 2 VVLG. III reg. 10, 2. valde: PEREGR. Aeth. 8, 5. NOT. Tir. 34, 61 -um. SYNON. Cic. p. 427, 24 B. GLOSS. -us: ἀόριστος. ἀπέραντος. ἄπειρος. non finitus ⌊aut fine carens⌋ (⌊ ⌋ *secl. Lindsay*). -um: ἀτέλεστον. ἀτελές. ἀνείκαστον. ἄφαντον. inmane. -i: ἀόριστοι, ἄπ⟨ε⟩ιροι, πολλοί. *cf. p. 1431, 77. legitur inde a* RHET. Her., CIC.; *praeter* LVCR., MART. (*semel*), PRVD. (*semel*) *deest in poesi* (*cf. Morawski, WSt. 37, 1915, 163 sq.*); *de ratione inter voces* -us, immensus, ingens *intercedente v. tab. p. 450, 30 adiectam.* [*variat in codd. c.* indefinitus, infinitivus, finitus.]

i. q. ***non finitus*** (*non finiendus, infinibilis p. 1427, 15; de ipsa infinitate p. 1423, 54*):

I *respicitur immensitas* (*auget notiones q. s.* longus *p. 1427, 44,* magnus VEG. mil. 3, 1 p. 67, 4, multus *p. 1430, 30,* plurimus *p. 1430, 29, v. etiam l. 25; acced.* paene, prope, ita, tam, quam *passim*): **A** *sub certa specie*: **1** *loci* (*acced.* corpore, corporaliter *l. 44 sq.*, locis *l. 25*): **a** *vario usu*: CIC. Verr. II 4, 107 altitudine *speluncae* (div. 1, 97 SEN. dial. 6, 17, 4). leg. agr. 2, 35 nullum ... regnum fuit umquam, quod non se ... regionibus ... certis contineret; hoc vero -um est. Marcell. 8 locis -as *gentes*. Phil. 10, 22 *agri* possessio (PLIN. nat. 2, 171 *Oceani*). div. 2, 91 intervalla (*syn.* inmensa. 2, 92 paene. *in imag.*: SEN. benef. 3, 11, 3 *beneficiorum*. MVTIAN. Chrysost. hom. 23, 3 p. 381/2 [ἀπείρως]). CAES. Gall. 6, 10, 5 magnitudine (IVST. 15, 4, 19. VVLG. Ios. 22, 10 [mir⟨a⟩e *O*, grande *Itala Lugd.*]). SEN. contr. exc. 5, 5, 5 spatiis (TAC. ann. 3, 53, 4 FIRM. math. 8, 27, 7). suas. 1, 1 nihil -um est nisi Oceanus (1, 3). MELA 3, 1 pelagus (*syn.* ingens). PLIN. nat. 2, 51 longitudo *umbrae* (*antea*: non habere finem). MART. 3, 72, 5 -o ... patet inguen hiatu. PLIN. paneg. 14, 2 prope -a vastitas interiacentis soli. *et al.* **b** *t. t. philos., i. q.* ἄπειρος (*cf. p. 1430, 46*): LVCR. 1, 621 quamvis funditus omnis summa *rerum* sit -a *eqs.* (2, 1045 loci. 6, 486 profundi). 1, 967 omne (CIC. nat. deor. 1, 28 [*Xenophan. 21 A 34 D.-Kr.*]. div. 2, 103 *bis* [*Epicur. frg. 297 Us.*]. MIN. FEL. 19, 7. *cf.* LVCR. 1, 1011 *ut* -a omnia reddat *natura*). 2, 1053 spatium (AVG. civ. 11, 5 p. 466, 28 D. -is locorum s. extra mundum [p. 467, 6. *infra*: locis]. *al.*). CIC. fin. 1, 17 inani. 2, 102 regiones *Epicuri*. ac. 2, 118 aera *Anaximenis* (*cf.* nat. deor. 1, 26. *et al.*). *ibid.* materiam *Anaxagorae* (APVL. Plat. 1, 5. TERT. adv. Hermog. 38 p. 168, 8 sqq. '-a ... eo, quod semper est' [*acced.* aevo, corporaliter, corpore ... non tempore]. *et al. sim.*: CHALC. comm. 312 *silva* [*al.*]. *cf. infra l. 58*). *ibid.* hoc (omne *Plasberg*), quod esset -um (*Meliss. 30 A 9 D.-Kr.*). nat. deor. 1, 26 mentis *Anaxagorae* (MIN. FEL. 19, 6 LACT. inst. 1, 5, 18. *et al.*). SEN. nat. 7, 14, 4. PLIN. nat. 2, 2 *mundus. et al.* *inde de auctu* (*cf. p. 1426, 19*): LVCR. 2, 482 esse -o debebunt corporis auctu *semina*.

2 *numeri vel ubertatis* (*acced. abl. infra l. 82*): **a** *generalia* (*additur vocibus vel collectivis vel singula significantibus; dub. sing. collect.* cognitio [CIC. leg. 2, 47], species [CIC. nat. deor. 1, 49; series *Brieger, sed cf.* CAEL. AVR. chron. 4, 3, 69. *plur. infra l. 78*]): **α** *nude pos.*: RHET. Her. 3, 23, 38 -a verborum copia (*antea*: innumerabili multitudine. PS. AVR. VICT. epit. 42, 13 *plur.* [EVTR. 8, 6, 2]. EVTR. 5, 2, 1). CIC. inv. 1, 7 -am et immensam ... materiam subicere *arti rhetoricae* (de orat. 1, 10 artium paene -am vim et m. [*cf.* 2, 65 silva]. QVINT. inst. 2, 21, 7. 2, 21, 8 neque -a est, etiamsi est multiplex. *cf. l. 43 et 68*). Q. Rosc. 24 tantas et tam -as pecunias (Verr. II 3, 223 *sing.* [*et al.*]). Verr. II 1, 19 largitione (*cf. p. 1427, 6*). II 2, 118 facta (*opp.* pauca). II 3, 58 multitudinem (Tim. 33 [ἀμηχάνῳ]. *al.* CAES. Gall. 5, 12, 3. *et al.*). Sest. 67 praedonum -am manum. har. resp. 58 scelera. Phil. 4, 9 hasta (*i. auctio*). top. 33 re (34 -ior. fin. 1, 2 *plur.* [VAL. MAX. 4, 1, 12 personis rebusque]. *et al.*). fin. 3, 65 abundantia (*et al. cf.* VITR. 2, 8, 17 frequentia). nat. deor. 1, 54 -a vis innumerabilium ... atomorum (*al.* LVCR. 1, 1051 materiai [2, 544]). Lael. 20 -a societate generis humani (off. 1, 53). off. 2, 56 immanibus iacturis -isque sumptibus (*al.* SALL. [?] in Tull. 4. *cf.* VITR. 10 praef. 2). *al.* POLLIO Cic. epist. 10, 32, 4 pollicitationibus. LVCR. 1, 616 partibus (1, 622). 2, 497 formis (2, 527). 2, 525 primordia rerum (2, 568). VARRO ling. 6, 39 principia. 8, 6 numero (VITR. 1, 1, 6 VAL. MAX. 8, 13, 5. *et al.; in arithm.*: MART. CAP. 7, 747 BOETH. mus. 2, 3 *al. cf. p. 1423, 53*). *al.* BELL. Afr. 1, 4 equitatus. VITR. 2, 2, 2 generibus (COLVM. 1 praef. 25. PLIN. nat. 14, 20 *syn.* innumera. *et al.*). *al.* SEN. dial. 11, 14, 1 lacrimas. *al.* COLVM. 3, 12, 1 -as ... species (QVINT. inst. 4, 1, 50 prope. 6, 3, 101 *syn.* frequentissimas. PAVL. dig. 41, 2, 3, 21. *et al. cf. etiam l. 53*). *et passim. in fine seriei* (*cf. sub IV B*): LAMPR. Comm. 7, 7 Servilium et ... et ... et alios -os (*cf. p. 1430, 26*). PS. AVR. VICT. epit. 15, 8 atque -a alia. **β** *acced. abl.*: VELL. 2, 106, 1 iuventus -a numero (APVL. mund. 2 greges *stellarum* [πλήθος ἀνεξεύρετον]. PANEG. 4, 35, 1. EVSTATH. Bas. hex. 6, 10 p. 932ᴰ [ἀπείρων ... τῷ πλήθει]). BOETH. herm. pr. 2, 13 p. 207, 5 actu -us non est *numerus* (p. 207, 11 herm. sec. 6, 13 p. 463, 17. *cf. infra l. 24. 75*). p. 207, 8 potestate *numerus* (herm. sec. 6, 13 p. 463, 18. *cf. etiam l. 84*). CASSIOD. in psalm. 150 concl. p. 1054ᴬ ordo psalmorum, numero quidem mystico terminatus, sed sacris virtutibus -us.

b *specialia*: **α** *de varietate sim.* (*cf. infra l. 61*): CIC. de orat. 1, 16 -a causarum varietate (2, 145 temporum. TAC. ann. 3, 25, 2. CHALC. comm. 149 accidentium. AVG. civ. 1, 30 p. 47, 9 D. voluptatum. *cf.* 12, 18 p. 540, 7 diversitate). QVINT. inst. 5, 10, 91 nullus erit ... modus: -a est enim rerum comparatio. **β** *de partitione sim.*: CIC. top. 33 partium distributio saepe est -ior tamquam rivorum a fonte diductio (*inde* MAR. VICTORIN. defin. p. 30, 15 enumeratio). MAECIAN. distrib. 26 -am partiendi ... facultatem. MART. CAP. 4, 353 partitio (BOETH. mus. 1, 6. *cf.* arithm. 1, 1 p. 9, 17 sectiones). *inde de parvitate*: BOETH. arithm. 1, 4 p. 14, 15 spatia ..., id est magnitudines, in -issimas (-as *f*) minui parvitates. mus. 2, 3 magnitudo ... terminata est, fit vero, cum decrescere coeperit, -a. **γ** *de progressione sim.*: BOETH. arithm. 1, 1 p. 9, 15 -a progressionis *numerorum* augmenta (*cf. p. 1425, 49*). 1, 17 p. 35, 17 -a (in -a *f*) progressio. 2, 35 p. 132, 15 -a et indeterminata potentia *numerorum* ... aut in maius exuberat aut in minora decrescit.

3 *temporis* (*acced.* aevo, tempore *p. 1425, 44 sq.*; potestate ..., non actu BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 463, 22 [*cf. supra l. 1, infra l. 44*]): **a** *de ipso tempore*: LVCR. 1, 233 -a aetas ... anteacta (1, 558). 1, 550 ex -o iam tempore ([1, 991 *al.* CIC. fin. 1, 63 aetatis]. CIC. nat. deor. 1, 2 ad [AVG. anim. 1, 16, 26 (*ex Vinc. Vict.*) *syn.* iuge. *al.*]. 1, 21 ab. 1, 22 SEN. dial. 6, 21, 1. CHALC. comm. 148 per. 149 in -um t. *et al. cf. p. 1427, 77*). CIC. nat. deor. 2, 15 vetustas. Att. 12, 19, 1 posteritate. VITR. 2, 9, 8 aeternitatem (TERT. apol. 48, 11. *et al.*). QVINT. inst. 12, 11, 16 spatio *temporis* (*et al.*). TERT. adv. Val. 7 p. 184, 11 aevis. SOL. 16, 3 sex mensibus -um diem, sex aliis continuam esse noctem. *et al.* **b** *de variis rebus* (*in plur. subauditur etiam vis numeralis: l. 35. 37*): CIC. Cluent. 191 illae -ae ... de morte Oppianici quaestiones (ac. 2, 117). Flacc. 12 non dilatabo orationem meam; etenim potest esse -a (Sest. 108). de orat. 1, 194 disputationibus. 3, 181 ut, si cui sit -us spiritus datus, tamen eum perpetuare verba nolimus. VITR. 2, 2, 1 sempiterno aevo perpetuo -am retinent *atomi* in se soliditatem. SEN. dial. 10, 9, 3 cunctationem (cognat- *A*, cogitat- *vulgo*, agitat- *Madvig*. PLIN. epist. 2, 10, 8). *et al.* **c** *transfertur ad hominem verbosum*: CIC. leg. 3, 40 ne sit -us *senator in dicendo*.

B *singulis speciebus perspicue non distinctis sc. qualibet vi auctiva sive in bonam sive in malam partem* (*c. abl.* actu *v. infra l. 75* [*cf. etiam supra l. 1. 24*], potestate *infra l. 84* [*cf. et supra l. 2*]; ad magnitudinem *p. 1427, 21*): **1** *praevalet notio originaria* (*fere de statu non finito*): **a** *generatim* (*loci selecti*): CIC. Catil. 3, 8 caedem *civium* (3, 25 Pis. 78 SPART. Sept. Sev. 17, 7. *cf.* FIRM. math. 1, 7, 32 strage). Balb. 62 odium (Tusc. 4, 50). Planc. 89 dimicatio (*cf.* Att. 9, 10, 4 bellum [*cf. p. 1427, 35*]. QVINT. inst. 3, 1, 7 dissensio. PASS. Petr. Paul. long. 5 conturbatio [contentio *l. var., gr.* μεγάλη]). Phil. 1, 5 malum (fin. 1, 55 ad Q. fr. 1, 3, 9. *et al.*). 1, 36 plausus *in theatro* (epist. 12, 2, 2. *cf.* PLIN. epist. 2, 14, 6 clamores. PEREGR. Aeth. 24, 5 voces *orantium*). 4, 16 laude (VITR. 3, 1, 2 magnas et -as. *cf.* VAL. MAX. 5, 1 ext. 1 gloriam). Att. 3, 17, 1 maerore. *al.* VITR. 6 praef. 4 maximas -asque ... ago ... gratias (7 praef. 1. 10 PEREGR. Aeth. 23, 5). 8, 3, 7 dulcedine *aquae*. *al.* VAL. MAX. 5, 7 ext. 1 amore (*et al. cf.* 9, 13 ext. 3 ardore). SEN. nat. 2, 59, 10 celeritas (SCRIB. LARG. 221. *cf.* SEN. epist. 49, 2 velocitas temporis. QVINT. inst. 5, 10, 123 dicendi tarditatem). QVINT. inst. 11, 3, 18 differentiam (TAC. dial. 15, 2. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 164 [ἄπειρα]). TAC. dial. 14, 3 me ... sermo iste -a voluptate affecisset (*cf. p. 1427, 24*). PEREGR. Aeth. 24, 4 incenduntur omnes candelae et cerei et fit lumen -um. HIER. epist. 58, 11, 1 (*trop.*) magnum habes ingenium, -am sermonis supellectilem (*i. facilitatem*). PELAG. in I Tim. 1, 7 p. 476, 5 stultitia[e] (*cf.* CONC.ˢ I 5 p. 160, 29 dementia [*I 1, 6 p. 137, 27* πολλῆς ἄγαν. *et al.*]). *et al.* **b** *usu philos. et eccles.*: **α** *in univ.*: PS. MAR. VICTORIN. hymn. 3 p. 1144ᶜ (*de spiritu sancto*) quod -um est, retines. RVFIN. Orig. princ. 2, 9, 1 quidquid -um fuerit, et inconprehensibile erit (ἄπειρον). AVG. civ. 12, 19 p. 541, 16 D. quae -a sunt, nec dei posse scientia conprehendi (p. 541, 19. *sim.*: 12, 21 p. 544, 30 BOETH. arithm. 1, 1 p. 9, 20 *al.*). in psalm. 145, 4 capit *anima* rerum -arum imagines (BOETH. mus. 2, 3). BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 463, 23 nihil ... actu esse poterit -um. *al.* **β** *per enallagen de animo sim. -um comprehendente*: HIL. trin. 1, 13 -am metiendi ... opinionem. 12, 24 -i sensūs nostri recursui. BOETH. in Porph. comm. sec. 3, 8 p. 226, 2 scientia -a esse non potest. **γ** *de deo Christ. et de eis, quae ad eum pertinent*: MIN. FEL. 18, 8 *deus* sensibus maior est, -us, inmensus *eqs.* (ARNOB. nat. 1, 31 p. 20, 30. PS. MAR. VICTORIN. hymn. 3 p. 1144ᶜ *opp.* definitus. p. 1145ᴬ. HIL. syn. 24 aeternus et -us. *et al.*). HIL. in Matth. 9, 7 tam -a *virtus Christi*. trin. 8, 43 natura *dei* (*et al.*). AMBR. spir. 1, 7, 82 spiritus sanctus. PRVD. apoth. 26 maiestas. SVLP. SEV. epist. app. 1, 6 naturae potestate -us

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Christus. SACR. Leon. p. 166, 33 benignitas. *et al.* *cf. de deo haeretico:* TERT. adv. Val. 7 p. 184, 6 innatum, immensum, -um ... aeternumque *Bython* definiunt *Valentiniani.*

c *usu fere iuridico i. q. (lege) non restrictus, non coercitus, liber sim.* (*de potestate, cf. p. 1423, 31. 1430, 72; aliter infra l. 68*): CIC. Q. Rosc. 12 -am largitionem (*i. largiendi potestatem; cf. p. 1425, 62*) remittebas. Verr. II 2, 8 Antoni -um illud imperium (II 3, 213 dom. 23, 55. *v. Mommsen, Staatsr. II³ 654 sq.*). II 3, 220 quam -am sitis hominibus licentiam pecuniarum eripiendarum daturi (leg. agr. 1, 15 -am atque intolerandam. rep. 1, 67 *syn.* nimia. ad Q. fr. 1, 1, 22 tam. SEN. benef. 3, 7, 5. *et al.*). leg. agr. 2, 33 potestas (2, 54. 2, 62 tam -a p. rerum omnium. LIV. 3, 9, 4 *syn.* inmoderata. TAC. Germ. 7, 1 *syn.* libera. *et al.*). 2, 99 iudicio. Phil. 1, 24 immunitatibus -is sublata vectigalia.

2 *subit notio secundaria q. e. non finiendus, infinibilis:* **a** *de cupiditate sim. immoderata, insatiabili, inexplebili:* RHET. Her. 2, 22, 34 immensae ... cupiditates -ae, inmoderatae sunt (CIC. Verr. II 2, 184 quam. *al. cf.* SEN. epist. 94, 65 cupido crescendi [AMM. 16, 8, 13 divitiarum]). CIC. Verr. II 2, 30 illud -um genus *praedandi* (II 5, 22 quam ... ad magnitudinem quaestus immensum -umque). Cael. 16 ambitu. Att. 11, 6, 6 illud (*sc. retentiones bonorum*). ad Q. fr. 1, 1, 45 aviditas gloriae. SALL. Catil. 11, 3 avaritia pecuniae (*syn.* insatiabilis). VITR. 7 praef. 4 -o zelo cupiditatisque ... studio. SEN. dial. 7, 13, 4 voluptates -ae ... et ... inexplebiles (epist. 78, 27. *cf. p. 1426, 62*). PS. QVINT. decl. 11, 8 p. 213, 24 audaciam. *et al.* *adde de spe vana, vaga:* CIC. Deiot. 13 spem -am persequi. **b** *de labore sim. insuperabili, inextricabili* (*cf. etiam l. 37 sqq.*): CIC. de orat. 1, 1 -us forensium rerum labor et ambitionis occupatio (orat. 149 CAES. Gall. 6, 43, 4 VAL. MAX. 1, 8 ext. 18. *et al.*). 3, 88 fit, ut agitatio[ne] rerum sit -a, cognitio facilis. NEP. Att. 20, 2 occupationes (CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 125, 19 innumerabiles et -as [*Plat. Phaed. 66ᴮ μυρίας tantum*]). QVINT. inst. 5, 1, 3 quod esset operis -i (10, 1, 37 [*c. inf.*]. 10, 5, 19 quod non est -i o. ARNOB. nat. 6, 23 -i o. res est [*c. inf.*]. *cf. infra l. 39. 45*). **c** *de bello inexpiabili* (*cf. p. 1426, 50*): NEP. Dat. 10, 3 se -um ... suscepisse bellum.

3 -um est (videtur *l. 39*, existimatur *l. 42*): CIC. Sull. 71 omitto ceteros, ne sit -um (leg. 2, 30 esset). de orat. 1, 22 non dubito, quin hoc plerisque immensum -umque videatur (1, 65). 1, 203 quod ... -um est (PLIN. nat. 7, 99 esse conveniet. QVINT. inst. 1, 10, 1. 5, 13, 37 et -um et supervacuum. *cf. etiam l. 33*). leg. 2, 18 esset -um. PLIN. nat. 3, 1 quamquam -um id quoque existimatur. QVINT. inst. 5, 10, 18 non ... longum tantum, sed etiam inpossibile ac potius -um est. NOVAT. p. 70ᴮ -um (*i. eximium*) putant esse, quod alius non potest facere (*cf.* p. 70ᶜ). *c. inf.* (*cf. supra l. 33. 34*): CIC. inv. 2, 45 -um est tot de rebus ... explicare. Verr. II 3, 53 dicere (QVINT. inst. 5, 12, 16). nat. deor. 1, 2 ut ... -um (*Plasberg*, tum *B*¹, molestum *B*²) sit enumerare sententias (QVINT. inst. 6, 5, 10). epist. 1, 9, 23. QVINT. inst. 11, 3, 121 prope -um est. PROB. litt. sing. gramm. IV 271, 12. ARNOB. nat. 3, 42 -um est et inmensum (6, 6). COD. Theod. 8, 4, 8, 2. *c.* si: SEN. benef. 6, 16, 1 -um erit, si latius exempla conquiram. nat. 5, 17, 5 PS. CYPR. pudic. 9. AVG. civ. 2, 1 p. 54, 3 D. quam sit -um et aerumnosum et infructuosum.

4 -um (est) quantum: PLIN. nat. 18, 277 -um q. ... cadentes pruinas congelat *luna.* PS. QVINT. decl. 18, 9 p. 327, 20 -um est (*om. V*) q. (VAL. CEM. hom. 12, 4 p. 729ᶜ).

II *respicitur merus status incertus, non definitus:*

A *generaliter* (*de numero*): VARRO ling. 9, 84 '*as*' multitudinis habet suum -um; dicimus enim 'asses', quos cum finimus, dicimus 'dupondius' *eqs.*... (85) sic videtur mihi, quoniam finitum et -um habeat dissimilitudinem, non debere utrumque item dici ...; si esset 'denarii' in recto casu atque -am multitudinem (*opp.* mille, duo milia) significaret *eqs.* SERV. georg. 4, 382 finitus est *numerus* pro -o *ut 'centum' pro 'multum'* (Aen. 2, 501 CASSIOD. in psalm. 90, 7. *cf.* CAEL. AVR. chron. 2, 1, 62 alternis diebus cibandos *aegrotos* usque ad certum numerum dierum, quod -um reliquisse *Tessalus* perspicitur. *cf. p. 1430, 59*).

B *usu technico:* 1 *in sermone iuridico* (*cf. p. 1424, 10. 1430, 60. 1431, 43. 54; v. et supra l. 4*): CIC. Cluent. 148 quaerere de veneno. in quem quaerere? -um est (157 video ... quam -a quaestio temptetur ab accusatoribus, cum eam legem, quae in nostrum ordinem scripta sit, in populum Romanum transferre conentur. qua in lege est: 'qui coierit', quod quam late pateat, videtis. 'convenerit', aeque incertum et -um e. 'consenserit', hoc vero cum -um, tum obscurum et occultum). leg. agr. 1, 10 quod ... praefinitum fuit, 'Sulla et Pompeio consulibus', id rursus liberum -umque fecerunt (*cf.* 2, 56 -o ex tempore, non, ut antea, ab Sulla et Pompeio consulibus [leg. 3, 18 *opp.* annuum. MAECIAN. dig. 35, 1, 91 *opp.* certum. 35, 1, 91ᵉˣᵗʳ.]). SEN. benef. 5, 18 in -um [e]ius ... me obligas, cum dicis: 'et nostris'; itaque pone aliquem finem. GAIVS inst. 4, 51 *condemnatio* (*syn.* incerta, *opp.* cum aliqua praefinitione, cum taxatione). PAVL. dig. 50, 17, 176 -a aestimatio est libertatis. *et al.*

2 *in arte gramm.:* **a** *de nomine* ('ut -um' VARRO *primo loco*): VARRO ling. 8, 45 *genus appellandi ut 'scutum' est* ut -um (8, 80 cum vocabula sint -a ... ut 'vir', 'mulier'). 9, 64 multitudinis vocabula sunt unum -um, ut 'Musae', alterum finitum, ut 'duae'. PRISC. gramm. II 172, 23 pluralis. III 22, 14 in aliis casibus (*praeter vocat.*) -ae sunt personae et tertiae. 131, 5 *et* 11 nomina.

b *de pronomine* (*usurpatur hic illic -um nude ita, ut 'nomen' vel 'pronomen' e contextu suppleatur*): **α** *impersonali* (*syn. p. 590, 80*) *sive generali* (*syn.* POMP. gramm. V 203, 1 *et al.*): ① *in doctrina vetustiore et vulgari significantur ea,* 'quae non recipiunt (certas) personas' *sim.* (DON. gramm. IV 357, 7 *et passim, cf.* 'ad aliquid -us' *infra l. 27*), *oppositis* 'finitis' *ut* hic (VARRO) *vel imprimis* ego, tu, ille *sim. aut omnia aut per distinctionem a* 'minus quam finitis' *al. pars tantummodo* (*ambiguitatem neglegunt e. g.* DON. gramm. IV 357, 6 [*cf.* 358, 7], DOSITH., CHAR.; '-a' *et* 'generaliter -a' *bene distinguens non idonee definit* SERV. *l. 30*): VARRO ling. 8, 45 *genus appellandi ut 'quis', 'quae'* est -um. 8, 50 in -eis articulis, ut est 'quis', 'quem' (PRISC. gramm. II 548, 8 *Stoici* -um a. vocantes, quem grammatici a., eique adiungentes etiam -a nomina vel relativa. III 492, 13. *cf.* VARRO ling. 8, 52. 10, 20). 10, 30 finita, ut 'hic', 'haec', ... -a, ut 'quis' [et] 'quae'. PROB. inst. gramm. IV 133, 14 -a forma decem novem haec pronomina continet tantum, 'qui' vel 'quis' *eqs.* (*cf.* DON. *ibid.* 357, 7 ut 'quis', 'quae', 'quod'. *al.* CHAR. gramm. p. 200, 13 B. ut 'quis', 'quantus', 'qualis'. AVG. gramm. V 507, 10. CLEDON. gramm. V 52, 3 *sunt* septem [POMP. gramm. V 201, 29. 32 FRG. Bob. gramm. V 565, 8 ISID. orig. 1, 8, 5. *cf. l. 34*]). DON. gramm. IV 380, 4 alia ad aliquid finita, ut 'meus' ..., alia ad aliquid -a, ut 'cuius', 'cuia', 'cuium' (*cf.* CLEDON. gramm. V 51, 3 *syn.* indefinitum). DIOM. gramm. I 329, 6 qualitas finita in prima et in secunda persona est, -a et minus quam finita in tertia. SERV. gramm. IV 410, 8 licet omnia quaecumque non recipiunt personas -a sint, tamen alia dicuntur generaliter -a, alia minus quam finita, alia articularia vel demonstrativa, alia possessiva. g. -a sunt quae cuicumque personae aptari possunt, ut est 'quis'; et sunt haec septem tantum ...; minus quam finita dicuntur quae commemorationem habent notarum personarum, ut est 'ipse' (EXPLAN. in Don. gramm. IV 500, 14. 17). AVG. gramm. V 494, 9 'cuius' pronomen -um personae indefinitae possessivum (494, 17 PRISC. gramm. III 133, 24 *al.*). PRISC. gramm. III 20, 25 generalem et -am (finit- *R*) substantiam, quae pertinet ad universarum rerum genera et species et partes, demonstrat '*quis*' (20, 28). *et passim.* Ⓘ *in doctrina recentiore* (PRISC.) *-a distinguuntur ab* 'interrogativis', 'relativis' *sim.* (generaliter -a *l. 49*): PRISC. gramm. II 59, 22 *sunt species nominum* hae: ... i., -um, r. vel demonstrativum. 61, 7 -um est interrogativorum contrarium. III 13, 30 neque ... i. nomina nec -a nec abnegativa ... nec r. 127, 7 pro 'quis' -o vel i. accipitur '*qui*', 'quis' vero pro r. numquam. 132, 3 generalia nomina sunt -a vel i. vel r. vel redditiva. 136, 19 'quis' ... simplex potest et -um et i. esse, ... 'aliquis' tantummodo -um. 139, 21 de generaliter -is vel r. vel i. nominibus. 492, 1 numeri i. vel -um vel r. 'quot'. *al. cf. supra l. 19 et infra l. 67.* **β** *demonstrativo de absentibus usurpato* (*appellatur* 'minus quam finitum' *Serv. gramm. IV 410, 4 Explan. in Don. gramm. IV 500, 8*): DIOM. gramm. I 454, 6 *fit soloecismus,* si finitivum (finitum *B*) *pronomen* pro -o ponamus, id est si dicamus de absente 'hic fecit'; aut cum de praesente dicamus 'is fecit', cum debeamus dicere 'hic fecit'. CLEDON. gramm. V 14, 27 'ille'.

c *de adverbio temporis, loci, numeri* (*infra l. 71*), *modi* (*infra l. 70*): DON. gramm. IV 386, 18 adverbia -a, ut 'ubi', 'quando'; ... finita, ut 'hic', 'modo'. DOSITH. gramm. VII 409, 6 *significant adverbia* tempus -um, 'olim, *eqs.*' (*cf.* CHAR. gramm. p. 242, 26 B. temporis adverbia sunt -a [-iva *N, Keil*]). 410, 1 in loco -a (fueram *codd.*), 'ubi, *eqs.*' ...; ⟨e loco -a⟩, 'unde, *eqs.*' ...; per locum -a, 'qua, *eqs.*' ...; per locum ⟨et e loco in⟩finita, 'susum, *eqs.*' (*cf.* CHAR. gramm. p. 243, 20). PRISC. gramm. III 81, 16 '*modo*' accipitur et pro -o, quomodo et 'nunc' (*sc.* '*modo—modo*'). 82, 22 '*quando*', '*aliquando*' *eqs.* et -a sunt et antepaenultimo acuto proferuntur ...; 'quando' autem et interrogativum et relativum est et -um ...; accentu tamen discernitur (134, 15. 136, 21 -a ... tantum. 138, 22. 139, 1 *al.*). 135, 11 (*interpol.?*) tam nomina -a quam adverbia ... geminantur ... vel assumunt 'cumque', ut ... 'utut' et 'utcumque' *eqs.* fig. num. gramm. III 415, 24 -is ... numerorum adverbiis ... 'quotiens', 'totiens'. *et al.*

d *de verbo* (*saepe per ellipsin -us sc. 'modus' vel -um sc. 'verbum'*): **α** *i. q. ἀπαρέμφατος ἔγκλισις,* '*infinitivus*' (*var. lect. infra non dedi*) *sive merus sive historicus q. d., qui personam vel (et) numerum necnon tempus* (*v. e. g. p. 1429, 32; aliter p. 1429, 4*), *genera* (PRISC. gramm. II 410, 20), *animi affectum* (*solum* MACR. exc. gramm. V 643, 28, *inter cetera* PRISC. *l. c.* 422, 7) *non definit et aliis verbis eget* (*loci selecti*): QVINT. inst. 1, 6, 7 si in -is 'e' litteram media syllaba acceperunt *verba.* 1, 6, 8 in -o. 9, 3, 9 'nostrum istud vivere ...', cum -o verbo sit usus pro appellatione (*i. 'vita'*). SACERD. gramm. VI 429, 26 qualitas in verbis aut finita est, ut 'amo', aut -a, ut 'amare'. 432, 30 quintus modus est -us, quem ⟨quidam⟩ perpetuum dicunt; et hic ... tria tempora habet

[*Szantyr*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eqs. (488, 13 Prob. inst. gramm. IV 156, 2 al. Vlt. Syll. gramm. IV 244, 21. et al.). Serv. gramm. IV 411, 23 ne qui ... putarent ... casum modo -o adtribui. Avg. gramm. V 510, 38 ideo -us dicitur, quia ... sine personis est et habet solum tempus praefinitum: praesens, praeteritum et futurum (Prisc. gramm. II 408, 21. 557, 3. cf. 564, 20. Isid. orig. 1, 9, 5 tempora definiens personam ... non definit. v. et p. 1428, 84). Macr. exc. gramm. V 621, 24 -um modum, quem ἀπαρέμφατον dicunt, quidam Graecorum inter verba numerare noluerunt ... dicuntque adverbium esse magis eqs. (cf. 644, 13 Prisc. gramm. II 422, 7). Explan. in Don. gramm. IV 504, 22 non declinatur. 550, 6 vel agere vel pati significat. Prisc. gramm. II 408, 27 -um quidam nomen verbi ... esse dicebant. 554, 20 -a pro omni accipiuntur modo (III 224, 23 ab -o incipit exponere verbi ordinationem Apollonius [de synt. III 12 sq. p. 226, 20 sqq.], ostendens hoc verbum generale esse et p. o. posse accipi m. verborum). et passim. de speciebus -i significandis (formae usitatiores): Sacerd. gramm. VI 434, 6 tempus plusquamperfectum modi -i (Prob. inst. gramm. IV 181, 6 al. Vlt. Syll. ibid. 261, 24. 25. et al. cf. Macr. exc. gramm. V 619, 16 aoristus -i). 434, 36 -o activorum verborum modo (cf. 435, 1 passivorum [al. Prisc. gramm. II 506, 9. III 471, 28 passivi ... praeteritum. al.]. Prob. inst. gramm. IV 180, 34 praesentis temporis [183, 7 al. Char. gramm. p. 216, 16 B. instantis. et al.]. Prisc. gramm. III 232, 6 impersonalium [al.]. 471, 26 futuri). 436, 23 modo -o numeris personis incertis tempore praesenti (al. 439, 33 -o m. numeris personis incertis t. p. Prob. inst. gramm. IV 160, 26 m. -o sive perpetuo numeris et personis confusis t. p. [al.]. Vlt. Syll. ibid. 261, 22 Avg. gramm. V 515, 41. et al. cf. l. 35). Char. gramm. p. 217, 2 B. passiva -a verba (p. 218, 10. 221, 2 Prisc. gramm. II 413, 28. 413, 30 passivus. al. cf. Char. gramm. p. 217, 25 activa [Macr. exc. gramm. V 645, 7 praesentis temporis. et al.]. Prisc. gramm. II 414, 1 impersonalis [al.]. v. et supra l. 21). acced. abl. numeris, personis, temporibus (cf. l. 24 sqq. Char. gramm. p. 210, 1 in omnibus n. t. p. -a. Avg. gramm. V 510, 46 numero singulari vel plurali -us): Diom. gramm. I 352, 30 modo perpetuo, qui est -us n. et p., tempore praesenti (354, 11). Cledon. p. 1424, 67. Explan. in Don. gramm. IV 554, 31 n. t. et p. β de modo 'impersonali' q. v. (c. gen. l. 44): Gell. 15, 13, 9 'veritum' ... non personaliter per -um modum dictum esse (Serv. auct. Aen. 12, 803 'ventum ... est': p. -um m. verbi d.). Vlt. Syll. gramm. IV 245, 4 verba inpersonalia in ratione syllabarum activis et neutralibus verbis ... praeter -um modum (velut 'pudet', ut vid.) similia sunt ...; verba sane -ae declinationis, quae alii inpersonali modo vindicant, ut 'amatur' eqs. Prisc. gramm. III 158, 4 impersonalia ... verba, cum per se -a sint personarum et numerorum, additione (s., p. et n. a. Keil falso) pronominum definiuntur et loco perfectorum ... accipiuntur verborum, ut 'curritur a me' eqs. at 'impersonalem' -um dici posse negat (de differentia cf. Prisc. gramm. II 413, 21 sqq.). Explan. in Don. gramm. IV 504, 18. cf. p. 1424, 69. γ de verbis neutris et deponentibus (si recte trad.): Prisc. gramm. II 369, 4 omnia tam finita ⌊quam -a⌋ (add. R²) verba ...: et neutra enim ... et deponentia eqs. (cf. 374, 11 activa ... et passiva et communia certam et praefinitam habent significationem, n. vero et d. variam). δ 'quasi -um' de supino (cf. p. 1424, 76): Char. gramm. p. 224, 12 B. qu. -um in verbis reperitur, 'adoratum eo' eqs. ε de tempore (c. abl. sequ. interrog. disiunct. l. 58): Diom. gramm. I 317, 12 -o tempore, ⟨quod⟩ Graeci vocant ἀόριστον (Prisc. gramm. II 415, 27. cf. 445, 20 praeteritum -um spatio temporis, utrum paulo ante an multo sit perfectum [446, 8]). Prisc. gramm. II 405, 16 Graeci futurum ... diviserunt ... in futurum -um, ut 'τύψομαι', et paulo post futurum ..., ut 'τετύψομαι'. ζ de persona tertia: Prisc. gramm. II 448, 16 tertia verborum persona ... -a est itaque eget plerumque pronomine, ut definiatur. III 117, 2 sqq. cf. p. 1428, 30.

3 in re metrica: Diom. gramm. I 500, 21 utrum sit metrum finitae an -ae ⟨qualitatis⟩ ...: -a est in derivativis, quae eqs. (501, 14 in omnibus d. -a species). 501, 10 species metri sunt duae, finita et -a.

4 in arte dialectica vel logica: Cic. fat. 15 ut negationes -arum coniunctionum potius quam -a conexa ponant Chaldaei. Ps. Avg. categ. 1 nominum (ut 'ξανθός equus') ... -a comprehensio. Boeth. herm. pr. 1, 2 p. 51, 23 neque ... oratio aut negatio est 'non homo', sed sit nomen -um (gr. ἀόριστον, opp. definitum. 2, 10 p. 128, 2 al.). 1, 3 p. 59, 7 verbum (gr. ἀόριστον. p. 59, 26 al.). al. inde: Boeth. herm. pr. 2, 10 p. 127, 23 quid designet 'non homo', -um est et dubium.

5 in arte rhet. spectatur genus quaestionis q. v. θέσις, propositum, consultatio (opp. genus q. v. ὑπόθεσις, controversia forensis, causa [cui subiungitur p. 1430, 10. 19, quam includit in se p. 1430, 20]; vocatur simpliciter 'quaestio' p. 1430, 5; syn. generalis p. 1430, 3, universalis p. 1430, 17, opp. certus, definitus, finitus passim, specialis p. 1430, 4; de re v. Volkmann, Rhet.² 34): Cic. de orat. 1, 138 oratio de -ae rei quaestione sine designatione personarum aut temporum (2, 65. part. 61 propositum voco. 106 ad consultationum formam ... revocantur disceptationes. adde etiam l. 15). 2, 42 -um genus ..., in quo aliquid generatim quaereretur (cf. Qvint. inst. 3, 5, 9 quas -as voco quaestiones, et generales appellantur [opp. speciales]. Mart. Cap. 5, 441). 2, 78 quaestionem appellant ... rem positam in -a dubitatione (v. app. crit.; opp. causam). 2, 134 de ... universo genere hominum -a quaestio (cf. 3, 125 disceptationibus. Mart. Cap. 5, 441 quaestione, syn. θέσις. v. et infra l. 17). 3, 109 quaestio -a et quasi proposita consultatio nominatur (3, 111 in -is c. [opp. causis]. part. 4. v. et supra l. 1). part. 61 est propositum ... quasi pars causae; inest enim -um genus in definito ...: cuius propositi genera sunt duo, cognitionis alterum, ... alterum actionis (sim. discernit Qvint. inst. 3, 5, 6). top. 79 definitum genus quaestionis est, quod ὑπόθεσιν Graeci, nos causam; -um quod θέσιν illi appellant, nos propositum possumus nominare (Qvint. inst. 3, 5, 5 -ae sunt quaestiones, quae remotis personis et temporibus et locis ceterisque similibus in utramque partem tractantur, quod Graeci θ. dicunt, Cicero p., alii quaestiones universales civiles, alii quaestiones philosopho convenientes, Athenaeus partem causae appellat. 10, 5, 11 Isid. orig. 2, 15, 2. cf. l. 8. 10. p. 1429, 84). al. Qvint. inst. 3, 5, 8 amplior est semper -a quaestio, inde enim finita descendit. et al. inde: Prisc. rhet. 9, 27 p. 558 adlocutiones et finitarum et -arum personarum (gr. ἀορίστων).

III vi verbali (praedicative) '-um permanere' i. q. non finiri, non absolvi: Novell. Iust. 112, 3 pr. ne causae -ae permaneant (gr. ἵνα μὴ ἀπέραντα διαμείνῃ).

IV stilistica: A pro subst.: 1 masc. -ī, -ōrum i. innumerabiles (ad I A 2, cf. p. 1425, 81): Capitol. Aur. 24, 3 -os ex gentibus in Romano solo collocavit. Spart. Hadr. 8, 4 plurimos ..., -os autem eqs. Optat. 5, 10 p. 140, 13 multos vestiat et -os expectet.

2 neutr. (sing. et plur.; c. gen. part. l. 38, cf. p. 1427, 59): a fere i. q. immensum (ad I): Cic. p. red. in sen. 2 immensum quiddam et -um est quod vobis debeamus (orat. 104 aliquid i. -umque desiderant aures). rep. 6, 1 lubidines -a quaedam cogunt atque imperant. Planc. Cic. epist. 10, 8, 3 ut ab re p. potius moderata quam ab uno -a speraret. Sen. benef. 7, 1, 7 nec avida spe -a conplectitur animus (Cvrt. 10, 1, 17 animo Alexander). epist. 45, 13 quid in hoc sit mali, quaeris? -um (sic c. gen. part.: Plin. nat. 2, 102 -um ... aëris, -um et terreni halitus. Prob. inst. gramm. IV 154, 32 '-um carnis'. Ps. Cypr. singul. cler. 38 dedecorum. Lampr. Heliog. 26, 8 muscarum. Evtr. 2, 27, 2 auri, argenti, praedae. al.). Mar. Victorin. defin. p. 29, 24 cum in -is non sit aliquid praeterire vitiosum (cf. Hier. epist. 57, 12, 1 sed ut -a praeteream eqs. [Act. Archel. app. 7]). Hil. trin. 2, 10 (in imag.) pie -a persequitur homo. Hier. vir. ill. 33 Bardesanes scripsit -a (volumina add. edd. nonnulli). et al. i. ἄπειρον, universum (minus technice per plur. l. 51): Lvcr. 1, 997 ex -o cita corpora materiai (1, 1036. 2, 530. 5, 367. 5, 414 al. Lact. inst. 1, 5, 4 primus ex -o apparuerit [sc. Φανήτης]). Varro ling. 5, 11 Cic. nat. deor. 1, 26 Mar. Victorin. ad Iust. 7 Ps. Mar. Victorin. hymn. 3 p. 1144C al. Hil. trin. 12, 34 quid ... terrenis et angustis divina et -a concludis? (per plur. ut: Priscill. tract. 11, 142. Avg. civ. 11, 5 p. 468, 4 D. -is ubique patentibus. 12, 18 p. 539, 11. 30 Boeth. in Porph. comm. sec. 3, 8 p. 226, 3). et al. i. vagum: Priscill. tract. 4, 75 dum nullus -is est finis, fixo in lubricis gressu modum non constituimus incertis (cf. 10, 130). b fere i. q. non definitum, non designatum (ad II): Varro p. 1427, 59. 61. Boeth. herm. pr. 1, 2 p. 52, 22 multa atque -a unusquisque intellegit sub voce 'non homo'. Cassiod. in psalm. 89, 4 'mille' ... finitum pro -o. Novell. Iust. 36 pr. omne -um (cf. p. 1427, 68) et perperam effusum ... et incivile et incompositum esse credentes certis finibus nostras actiones limitare censemus.

B locut. plus minus adverbiales: 1 per praepp.: a ad -um (usque l. 67): Plin. nat. 13, 62 siccatus durescit ad -um nucleus. 17, 44 fertilis (sic c. adi.: Ps. Avg. categ. 1 capaci). 20, 227 augere. 26, 16 blandiente. 31, 32 (v. app. crit.). 31, 95 creverunt (in -um E. 34, 5). 34, 35 effloruit. Qvint. inst. 11, 2, 41 ad -um usque perveniat exercitata memoria (Gaivs dig. 23, 2, 53 sive proximi sive ulterioris gradus sint cognati u. ad -um. Inst. Iust. 1, 10, 1). Venvl. dig. 46, 8, 8, 2 extenderetur. Boeth. herm. sec. 2, 4 p. 83, 10 procedit (gr. εἰς ἄπειρον). v. et p. 1431, 12.

b de -o: CIL XI 376 iurid(ico) de -o (i. potestatis non limitatae, liberae; cf. p. 1423, 31. 1427, 4 et v. Rosenberg, RE X 1150. Mommsen, Staatsr. II³ 1086, 3).

c ex -o: Lvcr. 1, 1025 ex -o vexantur primordia rerum percita plagis sc. tempore (Rvstic. c. aceph. p. 1236A praeextiterit ... divinitas Christi. cf. p. 1426, 26). 2, 255 ex -o ne causam causa sequatur (i. incessabiliter). cf. l. 47.

d in -um (usque in -um p. 1431, 16; in -a Boeth. saepius, l. var. etiam Interpr. p. 1431, 11; in codd. ante -um vel -a hic illic in omittitur [cf. p. 1431, 61]): α vario usu: ① c. verbis extendendi, procedendi, augendi sim. (minuendi sim.: p. 1431, 25): Sen. contr. 9, 3, 8 in -um calumnia excedet (cf. Colvm. 5, 3, 9 procedat disputatio [Lact. ira 22, 4 Boeth. mus. 1, 6 al.]).

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SEN. benef. 3, 20, 1 in -um comes caelestibus exeat *mens* (*cf.* PLIN. nat. 17, 243 ne ⟨in⟩ -um abeamus [BOETH. anal. post. 1, 15 p. 731A; *gr.* εἰς ἄπειρον. *al.*]. BOETH. anal. post. 1, 15 p. 730D ire. cons. 3, 10, 10 W. prodeat). dial. 6, 18, 4 patentium *camporum*. nat. 1, 15, 8 in (*om. G*) -um augeant *specula faciem* (FIRM. math. 3, 7, 17 BOETH. herm. pr. 2, 13 p. 207, 4 mus. 1, 6). 3, 16, 4 abrupti in -um hiatus. QVINT. inst. 2, 17, 16 ne in -um quaestio evadat. 4, 1, 43 extrahendae *materiae* (*cf.* BOETH. herm. sec. 5, 11 p. 366, 7 [*in fine seriei*] et hoc in -um protractum *eqs.* COD. Iust. 1, 17, 2, 21 detraxerunt). PLIN. epist. 5, 14 (15), 7 epistulam extendam (AMM. 19, 12, 3 AMBR. Tob. 13, 45. INTERPR. novell. Valent. 35 p. 150 [in -a *N*, -a *Ω¹*]. COD. Iust. 1, 2, 23, 2 *al. cf.* BOETH. mus. 2, 3 in [ad *i² f*] -a protenditur *multitudo*). TERT. monog. 11 p. 780 Oe. emissa licentia. MART. CAP. 6, 712 *parallelae* productae in -um (-ivum *A. cf.* EVSTATH. Bas. hex. 1, 9 p. 876C cogitatione ducemur [εἰς ἄπειρον. BOETH. herm. sec. 2, 4 p. 83, 14]). 7, 747 progreditur ratio usque in (*om. RB¹*) -um (BOETH. arithm. 1, 23 p. 47, 7. herm. pr. 2, 11 p. 158, 2 [*in fine seriei*] et hoc in -um [in *om. F*, -o *T*]. mus. 1, 4 in -a [2, 3]). NOVELL. Valent. 27 pr. saecula in (*om. pars codd.*) -um transacta. EVSTATH. Bas. hex. 8, 8 p. 955A prolapsus ... sermone (ἔξω ... τοῦ μέτρου). BOETH. arithm. 1, 17 p. 34, 10 pergentes *numeri*. herm. pr. 2, 13 p. 207, 9 in -um (-a *FT*) concrescere (herm. sec. 6, 13 p. 463, 17 in [*om. pars codd.*] -a [-is *S¹*]. *al. cf.* p. 463, 14 crescere ... in -a [mus. 1, 6 in -a]. mus. 2, 3 in -a decrescit *magnitudo*). mus. 1, 6 in -a minuitur *quantitas* (*ibid.* in -um). PS. BOETH. fid. cath. 18 ne ... in -um humanus animus divinam progeniem cogitaret (*cf. l. 15*). COD. Iust. 1, 17, 2, 18 decurrit. *al.* Ⓘ *c. aliis verbis*: QVINT. inst. 11, 2, 7 durat *memoria* prope in -um (*cf.* CASSIOD. Didym. in I Petr. 1, 4 beatorum permanebit hereditas). FIRM. math. 3, 6, 22 infamis erit in -um (*A et ed. pr.*, -am *cett.*; *cum adiectivo coniungit Hofmann, Umgangsspr. 77*). HIL. trin. 2, 17 in -um est *deus*. FAVSTIN. trin. 2, 8 p. 56D superatur. BOETH. arithm. 1, 17 p. 34, 28 atque ... hoc in -um faciens. COD. Iust. 4, 21, 21, 4 ne in -um causae retractentur. *i. q. generaliter*: TERT. adv. Marc. 4, 35 p. 539, 15 nec modum statuit, in -um pronuntians: '*eqs.*' Ⓘ *c. adi.* (*compar.*, *cf. infra l. 63; aliter supra l. 30*): IREN. 2, 25, 3 homo est in -um minor deo. Ⓘ *c. subst.*: QVINT. inst. 1, 10, 49 de sectione in (*om. pars codd.*) -um. *cf. etiam p. 1426, 20.* Ⓥ *in formulis*: BOETH. arithm. 1, 10 p. 23, 1 ponatur ... I et post hunc ... III et post hunc V et hoc in -um (herm. sec. 5, 11 p. 362, 7 [indef- *FE¹*, *gr.* εἰς ἄπειρον]. *cf. supra l. 8. 18. 33*). 1, 32 p. 67, 20 duplices ... triplices ... quadruplices atque in -um.

β *ap.* ICTos *i. q. sine ulla (legis) limitatione, restrictione, exceptione sim.* (*cf. p. 1427, 68*): GAIVS inst. 3, 125 permittit ea lex (*sc. Cornelia*) in -um satis accipere. VLP. dig. 2, 4, 4, 2 parentem ... utriusque sexus accipe: sed an in -um quaeritur. *ibid.* omnes *maiores* in -um parentes dixit *Gaius Cassius*. 6, 1, 68 in (*om. P¹*) -um iuraverit (12, 3, 4, 2). 38, 16, 2, 1 deinceps ceteri *adgnati* ... in -um (PAVL. dig. 33, 7, 18, 3. COD. Theod. 8, 15, 6, 1 filio filiaeve, nepoti nepti et d. in -um). 39, 2, 13, 15 neque ... in -um obligatus esse debet stipulatione. *al.* PAVL. sent. 5, 11, 6 MACER dig. 48, 11, 7, 1. FRG. Vat. 53 (*bis*). 155. 304 (*interpol.?*; in *om. V*). INST. Iust. 2, 14, 4 et plures in -um (-o *l. var.*), quot quis velit. *et al.*

e in -o *i. q. sine ulla (legis) limitatione* (*cf. l. 43sqq.*): CELS. dig. 8, 1, 9 in -o, videlicet per quamlibet eius *fundi* partem, ire agere licebit. VLP. dig. 21, 1, 1, 9 (in *om. pars codd.*). 36, 3, 1, 11 PAVL. dig. 8, 2, 24. *v. et l. 18. 53.*

f per -um: GELL. 14, 1, 20 multo etiam ante ... et supra longe atque longe p. -um. AVG. mus. 5, 12, 25 quinquies quina, sexies sena, atque ita p. -um in ceteris.

2 *acc. neutr.* -um (*cf. p. 1430, 80*): **a** *mensurae*: SEN. benef. 2, 6, 1 -um interest (2, 34, 4). PLIN. nat. 16, 190 refert. FIRM. math. 4, 8, 1 -um inferiores (⟨in⟩ -um i. *Q. sic c. compar.*: 6, 3, 4 [in *add. ed. Ald.*]. 6, 23, 7. *v. Ziegler in indice et cf. supra l. 36*). **b** *pro adv.*: QVINT. decl. 357 p. 390, 2 -um potens (*sic c. adi.*: PEREGR. Aeth. 16, 4 mons ingens et altus -um). FIRM. math. 5, 4, 10 proderit (in -um *N*. IVL. SEV. rhet. 24 p. 370, 7 [in -um *E*]. MARCELL. med. 9, 13. *cf.* 28, 2 medetur). DIOM. gramm. I 474, 8 -um (in -um *B*) multiplicatur *rythmus* (*cf.* 501, 27 variari). SORAN. p. 82, 13 deambulare ⟨aut⟩ exsilire.

3 *abl. neutr.* -o (*cf. l. 56. p. 1432, 26*): **a** *mensurae, pretii*: SEN. contr. 3 praef. 6 ex tempore coactus dicere -o se antecedebat *Cassius Severus* (*cf.* PLIN. nat. 25, 94 praestare ceteris). SEN. benef. 2, 27, 3 acrior (*sic c. compar.*: QVINT. inst. 8, 4, 25 plus. 11, 3, 172 magis. *cf. p. 1432, 26*). BOETH. cons. 3, 11, 3 W. quanti ... aestimabis ...? -o. **b** *pro adv.* (DOSITH. gramm. VII 412, 18 [*inter adv. in* o] ἀορίστως, ἀπεράντως. GLOSS. ἀπεράντως. sine fine): MAECIAN. distrib. 39 *partem assis* -o separare (*antea*: in quantum libet dividere). AVG. ord. 2, 12, 35 p. 172, 24 -o (-e *T*) patere.

C *index structurarum*: **1** *locut. modales*: *c. abl.*: *p. 1425, 21. 82. 1426, 23. 44. 1429, 32. 58.* *gen.*: *p. 1429, 44.* ad: *p. 1426, 46. 1428, 27.* in *c. abl.*: *p. 1429, 33.* *interrog. disiunct. laxius adnexa*: *p. 1429, 34. 58.* *adv.*: *p. 1425, 22. 1428, 32. 49.* **2** *locut. praedicativae*: -um est (videtur, existimatur): *p. 1427, 37. 70. 1429, 75.* -um facere (fieri): *p. 1426, 17. 64.* -um permanere: *p. 1430, 24.* -um reddere: *p. 1425, 39.* -um relinquere: *p. 1427, 66.*

adv. **īnfīnītē.** *superl. l. 28.* [*l. var.*: *p. 1431, 79. e coni.* **dub.**: CAES. civ. 1, 1, 2.]

i. q. modo infinito, ἀπείρως (*acced.* paene *l. 13*): **a** *i. sine accurata designatione, generaliter*: CIC. de orat. 2, 66 res *tractanda* -e posita. 3, 109 -e de universo genere quaerentis. GELL. 14, 7, 9 referri ... aut -e de re publica aut de singulis rebus finite. PRISC. gramm. II 408, 15 -e in hoc modo (*sc. optativo*) intellegi praeteritum. III 81, 24 -e dixit 'olim'. **b** *i. sine restrictione, exceptione sim.*: CIC. orat. 127 quod et inter media argumenta faciendum est ... et paene -e in perorando. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 4, 2 -e (-a *l. var.*) tribuere potentibus. VLP. reg. 5, 6 inter parentes et liberos, -e cuiuscumque gradus sint, conubium non est. **c** *i. sine intermissione, per seriem continuam sim.*: CIC. orat. 228 ne -e feratur ut flumen oratio (*cf. Aristot. rhet. 3, 8 p. 1408 b, 26* ἀπέραντον, ἄπειρον). ac. 1, 27 secari ac dividi (*ibid. iterum. cf.* CLAVD. MAM. anim. epil. p. 194, 9 secatur). fat. 35 regredi. PAVL. dig. 22, 3, 28 et hoc -e ... susum versum accidet. MAR. VICTORIN. defin. p. 30, 13 si ... per partes alias -e (-as *l. var.*) voluerimus adhibita enumeratione ... definire. AVG. serm. 270, 3 crescit silva numerorum. **d** *i. sine mensura, immense sim.*: CIC. parad. 49 concupiscenti (*cf.* MVTIAN. Chrysost. hom. 23 p. 381/2 -e [*sic Wilhelmsson p. 68*, -us et *trad.*] desiderat [*gr.* ἀπείρως]). QVINT. inst. 11, 3, 4 -e (-o *P*) magis (*sic c. compar.*: IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 3, 92 -e deformius. RVSTIC. c. aceph. p. 1248D maius et -e maius). CASSIOD. in psalm. 83, 1 dedit hoc -issime sentiendum. RVSTIC. c. aceph. p. 1250A -e et quantum dici non potest, superat *deus* creaturam (*antea*: multum). *de tempore*: RVSTIC. c. aceph. p. 1252D -e incarnationi praeextitit *deitatis substantia*. *de dimensione*: MAR. VICTORIN. ad Iust. 5 (*de principio rerum tamquam deo*) quod ... immensum totumque -e porrigitur. PS. AVG. serm. 131, 4 (*de oratione*) -e videbatur per multa diffusum. GREG. M. moral. 9, 102 -e patens inferni barathrum.

deriv.: infinitarius, infinitas, infinitio, infinitivus. *cf.* infinibilis.

Szantyr.

1. īnfīo, (-erī) *v.* infit.

?2. īnfīo, -erī. *si recte trad., ab* in *et* fieri, *i. q. infectum fieri*: RVRIC. epist. 2, 12 p. 390, 20 nobis hoc, quod commiserunt *Ursus et Lupicinus*, donare digneris ⌞et -eri⌟ (*eadem epistula recurrit 2, 53, ubi* ⌞ ⌟ *desunt versu exeunte*; et infectum fieri *coni. Mommsen*).

Haffter.

īnfirmāns *v.* 1. infirmo *p. 1439, 8. 79.*

īnfirmātio, -ōnis *f.* *ab* infirmare. *plur. l. 48 bis. 55. 61.*

i. q. actio infirmandi: **1** *usu technico*: **a** *in arte rhet.*: CIC. inv. 1, 16 de commutatione aut -e actionis. 1, 18 rationis (2, 52. 2, 60. 2, 62. 2, 64 -es. 2, 111 -bus [conf- *M*]. MART. CAP. 5, 474). 1, 83 alterius partis (1, 84. *inde* MAR. VICTORIN. rhet. 1, 45 p. 253, 10). 2, 7. 2, 64 *bis.* 2, 70. 2, 73. 2, 74 eius rei confirmatio et item contraria de parte -o. 2, 87. 2, 92. 2, 95. 2, 97. 2, 98. part. 119 defensionis ... primum -o causarum (*sc. accusationis*). *ibid.* facultatum (*sc. criminis faciendi*). DON. Ter. Andr. 643, 2 Charinus per -em repetit *verba Pamphili se defendentis*. AMBR. fid. 4, 5, 60 ineptae propositionis. MART. CAP. 5, 461 rationes -esque. **b** *in arte dialect.*: GRILL. rhet. p. 59, 10 M. categoricus *syllogismus* aliter in confirmatione, aliter in -e (p. 59, 14). MART. CAP. 4, 419 assumitur *sextus modus syllogismi* per unius *propositi* confirmationem, concluditur per alterius -em (*syn.* negationem). **c** *in sermone iuridico*: CIC. leg. agr. 2, 8 sublata erat de foro fides ... perturbatione iudiciorum, -e rerum iudicatarum (2, 10 -es). CONC.S II 3, 2 p. 22, 12 in praedictorum *actorum* -e (*postea*: ad subvertendum ea, quae ... acta sunt. *II 1, 2 p. 11, 27* ἀνασκευήν).

2 *usu generali*: APVL. Socr. 12 p. 147 non potest ... subsequi illa mutata ratio sine praecedentium -e (inform- *A a. corr.*). PAVL. NOL. epist. 5, 12 *spiritus* -e domiti corporis convalescit. AVG. c. Iul. op. imperf. 4, 87 divinitatis. OP. imperf. in Matth. 34 p. 821 si ... nobis virtus est scire propinquum esse finem ..., consequenter et illis -o erat cognoscere mundi spatia esse longinqua.

īnfirmātōrium GLOSS., *v. vol. I 48, 5.* *ab* infirmatus, *nisi corruptum.*

īnfirmātus *v.* infirmo. **īnfirmē** *v.* infirmus.

?īnfirmēs⟨cerent⟩ ITALA Dan. 11, 34 (Sangall. ed. Dold 1923 p. 261; *gr.* ἀσθενῆσαι, *Vulg.* corruerint. *antea*: infirmabuntur, *postea*: infirmi erunt). *ab* infirmus (-is), *si recte suppl.*

īnfirmis *v.* infirmus. **īnfirmitāns** *v.* infirmito.

***īnfirmitās,** -ātis *f.* *ab* infirmus. *de formis*: *abl.* -i: CIL XI 1297. *plur.*: PLIN. nat. *bis* (*p. 1434, 20*). PS. QVINT. *p. 1434, 43* PLIN. epist. *p. 1433, 41 et saepius inde ab* ITALA (*sec. gr.*), TERT., *maxime de morbis.* *gen. pl.* -ium: OROS. hist. 3, 4, 2 *D.* *in hexametro*: VEREC. satisfact. 99 corporeis cito mentem infírmitátibus (*nisi* cītō [*cf. CE 595, 3. 2010*] m. infirmitátibus) aegram. *de notione*: FVLG. myth. 1, 21 astenian -em dicimus. ISID. diff. 1, 576 valetudo prospera esse potest et adversa, -s semper infesta est. SYNON. Cic. p. 448, 24 B. GLOSS. ἀσθένεια. ἀνισχυρότης. ἀβεβαιότης. ἀρρωστία.

[*Szantyr*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

μαλακία. *cf. infra l. 37 et p. 1434, 75 sq.* *legitur in prosa inde a* Rhet. Her. *(semel)*, Cic., *in poesi* Ter. Hec. 176 Hil. hymn. 2, 27 Verec. *p. 1432, 80.* [*it.* infirmità, *francog. vet.* enferté, *hisp.* enfermedad. *W.*] [*dub. vel falso trad.* : Tac. dial. 23, 3 (*pro* firm-*ut*: Verec. in cant. 8, 15 p. 107b, 16). Epist. pontif. 670 Schwartz p. 99, 36 (ἀΐδιον *Greg.*, inform- *Thiel*, infin- *Schwartz; confund.* -s *et* inform- *etiam* Avg. bon. coniug. 20, 23 conf. 12, 4, 4, -s *et* infin- *p. 1423, 74*). *?pro* infim-: *p. 1436, 36.*]

i. q. **defectus firmitatis,** ἀσθένεια (*resp. gr., ubi nihil aliud adnotatur*), **imbecillitas** (*fere i. q. infirmatio p. 1435, 55. 75; metonymice de hominibus infirmis infra l. 29. p. 1434, 48. 64. 1435, 6, de re p. 1435, 61*): I *usu originario*: A *spectat ad statum animantium*: 1 *vi corporali integra* (*subauditur etiam notio incorporalis e. g. infra l. 18*): a *de animantibus ipsis*: α *generatim*: Cic. Rab. perd. 2 unius hominis senectus, -s solitudoque temptata est (*cf.* Apvl. met. 7, 27 senectam -emque. *et al. sim.*: Liv. 45, 19, 11 -em aetatemque. Tac. hist. 1, 9, 1 [*antea*: senecta ac debilitate pedum invalidum, sine constantia, sine auctoritate]. Ivst. 16, 2, 7 ante -em regnum tradiderat *Ptolomaeus. et al.*). Cato 33 puerorum (Qvint. decl. 279 p. 139, 26. *cf.* Bell. Alex. 25, 1 *iuvenilis* regis aetatem atque -em. Qvint. inst. 2, 3, 7 puerilis. *et al.*). Cels. 1 prooem. 71 obnoxia offensis -s (*aegrotorum ut*: 1, 3, 26 *al. cf.* Ps. Qvint. decl. 7, 11 morientis. Tac. hist. 2, 99, 1 *convalescentis. v. et sub β*). Colvm. 3, 10, 7 Petron. 82, 1. Plin. nat. 18, 209 (*de papilione*) ob -em animalis (*cf.* Hier. in Matth. 18, 12/13 *de ove.* Macr. Sat. 7, 5, 11 *de mutis animalibus*). Qvint. decl. 259 p. 57, 17 suscepto (*sc. a viro in naufragio*) onere -is alienae (*sc. feminae ut*: 272 p. 117, 2 *al.* Vlp. dig. 16, 1, 2, 4 feminarum [*antea*: sexus inbecillitatem]. *et al.*). *et passim.* *metonymice de ipsis hominibus infirmis*: Liv. 34, 7, 14 (*de mulieribus*) patiendum huic -i est. Qvint. inst. 2, 2, 14 -s a robustioribus separanda est (*sc. pueri ab adulescentibus*). Ps. Qvint. decl. 11, 10 p. 215, 20 omnis sexus, omnis aetas, omnis -s.

β *speciatim fere i. q. aegritudo, valetudo (de diff. v. p. 1432, 83), morbus sim. praecipue levis (v. infra l. 42; cf.* Op. imperf. in Matth. 8 p. 678 [*ad Matth. 4, 23; v. infra l. 67*] ut 'languores' quidem intellegerentur graviores passiones, '-es' autem taedia leviora; *de aegrotorum statu non firmo v. supra l. 22sqq.*): (i) *vario usu* (*hic illic in imag., cf. p. 1434, 74*): Tac. dial. 23, 4 prope abest ab -e, in quo sola sanitas laudatur (*antea*: valitudinem, aegrum). Plin. epist. 8, 16, 1 -es meorum, mortes etiam. 10, 11 (6), 1 -s mea ... obligavit me ... medico. *al.* Svet. Tib. 72, 2 (*syn.* languorem, *opp.* graviorem ... morbum). Fronto p. 82, 9 N. Avr. *ibid.* p. 90, 5. Scaev. dig. 32, 39, 1 in discrimine vitae constitutum per -em. 34, 4, 30, 4 ex ... -e ... decessit (Ivst. 28, 3, 2 -e correptus. 38, 2, 2 ex aegritudine collecta -e). Vlp. dig. 1, 10, 1, 1 *al.* Pavl. dig. 28, 6, 43 pr. (*de homine muto*). 36, 1, 63 (61) heredem te non scripsi festinans per -em. Char. dig. 50, 4, 18, 11 Apvl. apol. 72. Itala exod. 15, 26 (Rufin. Orig. in exod. 7, 2; *gr.* νόσον, *Vulg.* languorem). psalm. 102, 3 (Cas. = Vvlg., Hier. psalt. sec. Hebr.; *gr.* νόσους). *et passim.* *epitheta notabiliora*: Mod. dig. 40, 8, 2 gravem (Cypr. epist. 18, 1 adsiduis et g. Vvlg. Sirach 31, 2 *al.* CIL III 6456, 6 gravissima. XI 1297, 6 *al.*). Lvcif. reg. apost. 5 p. 45, 27 ingenti. Vvlg. II par. 21, 19 pessima (eccl. 5, 12 *al. cf. infra l. 73*). Avg. catech. rud. 16, 24 longam (Favst. Rei. grat. 1, 8 p. 24, 21 Oribas. syn. 1, 19 Aa p. 64, 16 Mø. Pallad. hist. mon. II 15 p. 371^{B} [*gr.* μακρονοσία]. CIL III 1561, 5. VI 23457, 4 et varias. *v. etiam infra l. 81*). Pavl. Med. vita Ambr. 28 subita (Interpr. Paul. sent. 2, 15, 1). Oros. hist. 3, 4, 2 acutarum. Cassian. conl. 7, 25, 2 magnis (Op. imperf. in Matth. 2 p. 636 et desperabilis. Vitae patr. 5, 3, 20. 5, 4, 65. *cf.* Ennod. opusc. 3, 193 p. 381, 9 grandior). Mar. Avent. chron. II p. 238, 571 infanda. Favst. Rei. grat. 2, 5 p. 68, 18 recidiva. Rvric. epist. 2, 33 consuetudinariam. Vitae patr. 3, 24 nimia et intolerabili (CIL V 2117, 7 n. -is doloribus). Hist. Apoll. rec. A 18 multa. Pallad. hist. mon. I 1 p. 252^{C} valida (*gr.* ἀρρωστίᾳ). *acced. synonyma* (*quaedam exempla ad α trahere possis*): Itala deut. 7, 15 (Lugd. = Vvlg.) omnem -em et omnes languores ([*gr.* μαλακίαν καὶ ... νόσους]. Matth. 4, 23 [cod. b *al.* = Vvlg.; *gr. ut supra; cf. ad l.* Ps. Hier. expos. in Matth. p. 543^{C} Op. imperf. in Matth. 8 p. 678]. 8, 17 [cod. a *al.* = Vvlg.] Esaiam ... dicentem: 'quia ipse -es nostras suscepit et l. nostros portavit' [*gr.* ἀσθενείας, *aliae vers.* aegrotationes, aegrimonia, valitudines. *pertinet ad Is. 53, 4, ubi LXX habent* ἁμαρτίας, *Vulg.* languores]. *et al.*). 28, 59 (Lugd. = Vvlg.) plagas magnas et -es malas (pessimas *Vulg.*) et acervas ([*gr.* πληγὰς ... καὶ νόσους]. 29, 22 [Lugd. = Vvlg.; *gr. ut supra*]. Vvlg. II par. 6, 28 [*gr.* π. καὶ ... πόνον]. 6, 29 [*gr.* ἀφὴν ... καὶ ... μαλακίαν]. *et al.*). Favstin. trin. 3, 4 hominem ab -bus et passionibus liberat *Christus* (Prisc. Lyd. solut. 5 p. 68, 14). Pelagon. 267 hoc vitium et hanc -em ([*Hippiatr. gr. I p. 188, 10* πάθος *tantum*]. Marcell. med. 35, 9 in isdem v. corporis vel similibus -bus. Physiogn. 7 p. 13, 5). Veg. mulom. 2, 139 -es et morbos (*cf. supra l. 42*). Hier. in Ier. 3, 60, 5 aegrotationibus et longa -e tabescere (*cf.* Avg. c. Adim. 17 p. 168, 12 -bus et aegritudinibus [Sacr. Greg. 77, 5 dolores ... -es ... ae. *v. etiam l. 46 et p. 1434, 22*]). Nicet. appell. 1 p. 3, 11 -es ... et vulnera. Prisc. Lyd. solut. 2 p. 57, 2 sive a lassitudinibus sive etiam -bus. (ii) *transit in notionem latiorem q. e.* incommodum, *res adversa*: Itala gen. 42, 38 (Lugd.) ne contingat ei -s in via ([*gr.* μαλακισθῆναι, *Vulg.* quid ... adversi]. 44, 29 [*gr.* μαλακία, *Vulg.* aliquid]. *cf.* Lib. iubil. 42, 9 fuerit). *ad redd. gr.* διαφθορά: Itala psalm. 106, 20 (Ambr. in psalm. 118 serm. 3, 23, 1) sanavit eos et ex omnibus -bus suis liberavit eos *deus* (*Vulg.* interitionibus, *Hier. psalt. sec. Hebr.* interitu). (iii) *de formula liturgica q. e.* 'post -em' (Sacr. Leon.) *fort. audacius quam verius disseruit Mohlberg, ALMA 3, 1927, 78sq.*

b *de rebus ad animantes infirmos pertinentibus*: *de corpore sim.*: Cic. Rab. perd. 21 et animi vim et -em corporis (*v. vol. IV 1011, 12sqq., ubi adde*: Cels. 1 prooem. 58. 2, 6, 7 Sen. dial. 6, 22, 6 Qvint. decl. 335 p. 320, 29. *et al. per plur.*: Hil. in Matth. 33, 3 Ambr. in psalm. 118 serm. 9, 17, 3 Heges. 5, 53, 1 Hier. in Matth. 8, 10. *et al.*). Cypr. patient. 17 corporea (Leo M. serm. 62, 4 -bus). Hil. trin. 9, 51 corporalis (Pelag. in I Cor. 11, 31 -es). Hier. in Gal. 4, 14 corpusculi (*al.*). *et al.* *de part. corp.*: Cic. Brut. 202 laterum. Plin. nat. 10, 117 pedum *psittaci* (Hil. in Matth. 10, 5 Clavd. Don. Aen. 10, 290 p. 331, 9). 22, 115 articulario morbo et nervorum -e laborantibus (23, 47. 23, 56 -bus [27, 123]. Marcell. med. 25, 15). 23, 105 stomachi (Hier. epist. 22, 8, 3 dolor et frequens ... -s. Avg. serm. 210, 9, 11 Ps. Apvl. herb. 110 l. 2 tit. *et al.*). Plin. epist. 7, 21, 1 oculorum (Pelagon. 429 -es [*Hippiatr. gr. II p. 61, 17* ὀφθαλμίαν]. Hier. in Gal. 5 p. 399^{D} Boeth. cons. 3, 8, 10 W. *cf.* Rvfin. Orig. in cant. 1 p. 105, 19 aut caligine aut alia qualibet -e *adspectūs*). Vvlg. eccl. 10, 18 manuum. Rvric. epist. 2, 32 membrorum. *de viribus sim.*: Cic. off. 1, 121 valetudinis (epist. 7, 1, 1 dolor ... corporis aut -s v. 14, 3, 2 Cvrt. 7, 7, 27 Tac. dial. 20, 1). Caes. Gall. 7, 26, 3 (*de infantibus*) naturae et virium -s (Plin. nat. 23, 142). Plin. epist. 6, 29, 6 vocis. *de aetate sim.*: Cic. Att. 16, 5, 2 aetatis (*sc. iuvenilis ut*: Val. Max. 5, 4, 2 Qvint. decl. 336 p. 325, 11 Vlp. dig. 4, 4, 18, 1. *et al. de senectute*: Nerat. dig. 27, 10, 9 sexūs vel ... ae. Pavl. sent. 1, 7, 2 Mod. dig. 48, 19, 22 Sedat. ad Ruric. epist. 4). Qvint. decl. 340 p. 345, 12 pueritiae. Val. Cem. hom. 9, 4 p. 721^{D} senectutis. -s sexūs: Ps. Qvint. decl. 18, 5 Nerat. *l. 32* Vlp. reg. 11, 1 Pavl. dig. 22, 6, 9 pr. Marcian. dig. 48, 16, 1, 10 *al.* Cypr. Fort. 11 p. 340, 16 Lact. inst. 5, 13, 3. *et saepe.*

2 *praevalente vi incorporali*: a *de animantibus ipsis*: α *generalia quaedam*: Cic. inv. 1, 109 inopia, -s, solitudo (Sen. benef. 2, 30, 2 *opp.* superioribus dominisque). rep. 1, 52 (*de difficultate ineundi consilii*). Sen. dial. 3, 12, 4 -s movet *iram. al.* Qvint. inst. 1, 2, 27 discentium. *al.* Ps. Qvint. decl. 4, 2 quod vos constantiam putatis, -s est. 4, 7 (*interpol.?*) additae pectoribus humanis -es (*sic per plur.*: Itala II Cor. 12, 5 [cod. d *al.* = Vvlg.; *cf.* 12, 9. 10. *inde Eccl. passim*]. Tert. adv. Marc. 2, 25 p. 369, 25 pusillitates et -es et incongruentias [4, 20 p. 486, 3]. Avg. conf. 6, 3, 3 negotiosorum hominum. *et al.*). 13, 7 (*loq. pauper*) conscia mediocritatis -s. *et al.* *metonymice de hominibus infirmis*: Epist. imp. Vesp. ad Sabor. (CIL II 1423) 6 multis difficultatibus -em vestram premi.

β *de condicione humana*: (i) *in univ.* (*accedit vis moralis l. 53. 55. 61, cf. etiam l. 70 et p. 1435, 19*): Cic. inv. 1, 106 fortunae vis in omnes et hominum -s (*al.* Qvint. decl. 268 p. 96, 26 Cypr. domin. orat. 14 Hil. trin. 5, 23. 10, 25 vitiosa. *et al.*). *ibid.* cum in alieno malo suam -em considerabit *homo.* Liv. 30, 31, 6 humanae (Ps. Qvint. decl. 5, 15 Tac. Agr. 3, 1. dial. 25, 6 h. -is vitiis [Avg. epist. 153, 13]. *et al. cf. infra l. 64*). Sen. dial. 6, 11, 4 *animal* -is suae conscium *eqs.* Plin. nat. 2, 15 -is suae memor *mortalitas* (*cf.* Avg. civ. 10, 1 p. 401, 1 D. mortalium. 11, 12 p. 479, 15 in hac -e mortali [Ps. Avg. serm. 128, 9 *Christi*]). Qvint. decl. 326 p. 283, 11 nostrae (Cypr. domin. orat. 26 -is et imbecillitatis. Arnob. nat. 2, 47 -em fragilitatemque. Hil. trin. 10, 35 vitiosae. *et al.*). Apvl. apol. 21 Min. Fel. 12, 3. Itala II Cor. 13, 4 (cod. d *al.* = Vvlg.) etsi crucifixus est ex -e, sed vivit ex virtute dei *Christus* (Hil. trin. 5, 18 assumptam. *et al. cf. l. 59*). *et passim.* -s humana (*cf. l. 54*) *metonymice fere i. q. homines infirmi*: Gaivs dig. 44, 7, 1, 4 casu, cui h. -s resistere non potest. Hil. in psalm. 118 lamed 1 Svlp. Sev. dial. 2, 13, 7. (ii) *sub specie intellectus incapacis*: Arnob. nat. 2, 7 -s et ins⟨c⟩ientia. Filastr. 112, 4 incapax et debilis. Avg. civ. 11, 22 p. 491, 5 D. ubi nostrum ingenium vel -s deficit. 12, 13 p. 530, 29 inperita. (iii) *ap. Eccl. vi morali (cf. supra l. 50 et p. 1435, 19) sub specie infidelitatis, impietatis, improbitatis hominum naturaliter propriae* (*cf.* Avg. divers. quaest. 26 alia sunt peccata -is, alia imperitiae, alia malitiae [*opp.* virtuti]. serm. 155, 9, 9 *baptismate* deleta est iniquitas, sed manet -s), *saepe in imag. morbi spiritualis* (*cf. e. g.* Avg. epist. 149, 7 [*ad psalm. 15, 4*] '-es' posuit pro peccatis. Op. imperf. in Matth. 8 p. 678 [*ad 4, 23; v. p. 1433, 67*] ut ... '-em' ... infidelitatem *intellegamus*): Tert. fug. 7, 2 -em ... quorundam *martyrum* prospiciens dominus ... portum fugae demonstravit. adv. Marc. 5, 11 p. 612, 22 populi *Israel* (Greg. M. moral. 2, 2). monog. 3 a tota continentia -em tuam excusat *Paracletus* (*de impudicis ut*: 17 *opp.* continentia. *al.* Ambr. Abr. 1, 9, 91 Hier. adv. Iovin. 1, 37 Rvfin. hist. 4, 23, 7. Avg. enchir. 78. 21 incontinentium. *al.*). praescr. 2, 8 haereses de quorundam -bus habent quod valent. Iren. 4, 38, 2. Hil. in Matth. 30, 3 futurae ... eos (*sc. apostolos*) -is admonuit *Christus* (*syn.* metu atque infidelitate.

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ibid. saepius. trin. 10, 38 negantis *Petri* [in psalm. 36 serm. 1, 1]. 10, 39 apostolicae -is scandalum). PAVL. NOL. epist. 14, 1 ut et virtuti tuae (*sc. Delphini episcopi*) perfectionem et -i nostrae virtutem conferant *passiones corporales.* AVG. civ. 11, 12 p. 479, 6 D. peccatis huius -is. 14, 9 p. 24, 28 sollicitudine -is, ne forte peccemus (*opp.* caritatis *ut*: epist. 167, 17. *et al. cf. infra l. 8. 18*). *et al.* *metonymice de hominibus infirmis*: AVG. civ. 9, 23 p. 399, 13 D. ne ... infidelis auderet -s. epist. 145, 2 quanto ... sunt caritati futura meliora, tanto ... -i violentiora praesentia (grat. 17, 33 c. Pelag. 1, 8, 13. *cf. l. 5 et infra l. 18*). 190, 7 ut ... gratiae medicinam non sanata per legem ... -s quaereret. serm. 51, 13, 22 (*opp.* virtuti). 190, 3, 4 ut ... fieret fortis -s, infirma facta est fortitudo (*i. Christus*). 284, 6 (*de Petro*) trepidavit -s. CANON. Migne 56, 422^A ne mortuos etiam baptizari posse fratrum -s credat. ⓝ *per modestiam in epistulis adhibetur* -s mea *de ipso loquente*: AVG. epist. 199, 16 si ... onerosa non est -s mea sanctitati tuae, peto ... non graveris exponere *eqs.* 220, 3. CANON. Migne 56, 876^A ut -s mea vestrum vultum salutaret. GREG. M. epist. 9, 135 p. 133, 31 (= 11, 28 p. 298, 12) et -i meae et tuae caritati.

γ de mobilitate improba (*ad vim moralem cf. sub β*): CIC. Lael. 64 levitatis et -is *sc. amici* (Att. 1, 19, 6 iudiciorum *Clodium absolventium* [*1, 16, 2* turpitudo]). Att. 1, 19, 8 -em bonorum, iniquitatem malevolorum, odium ... improborum. CAES. Gall. 4, 5, 1 -em Gallorum ..., quod sunt in consiliis capiendis mobiles et novis plerumque rebus student (4, 13, 3).

δ de defectu potestatis vel auctoritatis publicae (*militaris*): CIC. Att. 5, 18, 1 hac -e exercitus (*cf.* IVST. 17, 2, 14 virium). LIV. 34, 9, 4 disciplina erat custos -is *Emporitanorum*. TAC. hist. 2, 16, 2 -em suam reputabant *Corsi*. *sub specie facultatis et artis dicendi, docendi, scribendi* (*cf. p. 1443, 22*): CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 3 liberum *est* alterum laudare, de quo quicquid detrahas, necesse est aut -i aut invidiae adsignetur. QVINT. inst. 1 praef. 22 quantum nostra valebit -s, disseremus (*cf.* HIER. epist. Pachom. 5 p. 92, 22 locutus sum ... per -em meam). 2, 3, 9 tumidos et corruptos et tinnulos *oratores* ... non virium, sed -is vitio laborare, ut corpora non robore, sed valetudine inflantur. 2, 4, 28 summam ... -em *oratorum. al.* PORPH. Hor. sat. 1, 10, 20/21 -is putatur esse orationem Latinam verbis Graecis fulcire. PANEG. 12, 1, 3 ingenitae.

b *de rebus ad animantes infirmos pertinentibus*: CIC. S. Rosc. 10 animi (SEN. dial. 6, 1, 1 muliebris. 9, 1, 4 dubii. QVINT. decl. 260 p. 61, 23 [*v. app. crit.*]. *et al.*). Mur. 27 consilii *mulierum*. Pis. 24 ingenii (TAC. dial. 19, 1). ac. 2, 7 *iudiciorum*. SALL. Iug. 1, 4 naturae (COLVM. 3, 20, 4 -em conmortalis n. QVINT. inst. 10, 2, 19 IREN. 4, 38, 4. *et al. cf. p. 1434, 29*). SEN. dial. 9, 1, 15 bonae mentis (*9, 1, 17* fluctuationem. epist. 11, 5. *et al.*). PS. QVINT. decl. 16, 1 amicitiae. PAPIN. dig. 41, 2, 44 pr. memoriae. ITALA Rom. 6, 19 (codd. de *al.* = VVLG.) carnis (*al.* TERT. monog. 3 impudens. pudic. 17, 9 cuius *corporis* -em c. [*cf. p. 1436, 6*]. *et al. per plur.*: FAVSTIN. trin. 3, 3, 4. *cf.* AVG. in psalm. 120, 6 carnem -is). TERT. fug. 9, 1 fidei (HIL. trin. 1, 11 trepidae. *et al.*). adv. Marc. 1, 22 p. 319, 28 voluntate potius ... quam -e cessasse *bonitatem dei*. 2, 9 p. 347, 10 animae (*opp.* delicti inmunem. *et al. per plur.*: AMBR. Isaac 7, 60 p. 684, 19 ARNOB. in psalm. 138 p. 545^D). nat. 2, 2, 1 *sapientiae*. IREN. 4, 38, 2 -em (*i. malignitatem*) conversationis. CYPR. laps. 13 -s viscerum *martyris* cessit. ARNOB. nat. 7, 50 lapis *Magnae Matris* aliis *gentibus* vires, aliis roboris -em dedit (*fere i. q. infirmationem*). HIL. trin. 1, 19 nostrae intelligentiae (*al.*). *et saepe.*

B *spectat ad statum rerum* (*aliter supra l. 38 et p. 1434, 10*): **1** *vi corporali integra*: **a** *vario usu de defectu soliditatis* (*metonymice l. 61*): VARRO rust. 1, 31, 2 eiuncidum ... sarmentum propter -em sterile neque ex se potest eicere vitem (*sic de herbis*: PLIN. nat. 16, 119 omnis -s [*i. herbae infirmae*] caelo magis oboedit. 17, 178 si coget -s, nutriantur *palmites. cf. p. 1436, 31*). COLVM. 12, 20, 7 propter nimiam -em vini ..., quod vix triginta diebus integrum permanebat. ALF. dig. 39, 2, 43 vitio aedificii et -e. AVG. civ. 21, 4 p. 492, 31 D. in carbonibus ... tanta -s, ut ictu levissimo frangantur. **b** *sub imagine morbi*: MAR. AVENT. chron. II p. 236, 539 exercitus loci -e gravatus valde contribulatus est. *cf. de materia vili sananda*: TERT. resurr. 6 p. 34, 4 deus ... quamcumque materiae vilitatem ... non ... ab omni -e sanasset? (*antea*: sordentis, ... iacentis elementi).

2 *praevalente vi incorporali de defectu auctoritatis, efficaciae, fidei, virtutis sim.*: **a** *generatim*: TER. Hec. 176 quid adhuc habent -is nuptiae? PS. CYPR. singul. cler. 39 (*inde* CAES. AREL. epist. ad virg. 2, 9 p. 45, 21 M.) castitas ..., quae munimen invictum est sanctimoniae et expugnatio fortis infamiae, fortitudinis firmitas et lasciviae petulantis -s (*fere i. q. infirmatio*). HIL. in psalm. 118 lamed 2 non est illic (*sc. in motu siderum*) transgressio, non demutatio, non -s, non otium. **b** *de argumentis, opinionibus sim.*: RHET. Her. 2, 23, 35 vitiosa ratio est, quae ad expositionem non est adcommodata vel propter -em vel propter vanitatem. TERT. resurr. 2 p. 27, 8 ex conscientia -is (*sc. doctrinae haereticae. cf.* FIRM. math. 1, 1, 1 -s ... falsitasque doctrinae). spect. 19 p. 20, 21 defensionis (*defendentis B*). AMM. 30, 4, 20 causarum -em rationibus validis convallare. *cf. de sermone non idoneo*: VITA Anton. epil. p. 93, 17 scientes quantas -es sustinet graecus sermo translatus in latinitatem.

PS. EVSEB. CAES. hom. Migne gr. 24, 1115^D sermonis. **c** *de lege*: VVLG. Hebr. 7, 18 reprobatio ... mandati propter -em eius et inutilitatem (*gr.* ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές); nihil enim ad perfectum adduxit lex. **d** *de sideribus*: FIRM. math. 2, 13, 5 deficit Iovis benignitas, cum -e signi ... fuerit impedita.

accedunt structurae: **1** *gen. explic. vel inhaerentiae* (*transit huc p. 1435, 47*): PS. QVINT. decl. 17, 8 paternae pietatis. TERT. adv. Marc. 2, 6 p. 342, 15 servitii (*cf. p. 1443, 74*). CYPR. eleem. 1 fragilitatis humanae -s adque imbecillitas (RVFIN. Greg. Naz. orat. 4, 7, 3 PS. PRIMAS. in Hebr. p 713^B. *cf.* AVG. civ. 8, 25 p. 362, 31 D. fragilitate -is. GREG. M. moral. 2, 87 imbecillitatem ... -is). HIL. in Matth. 3, 6 omnium aegritudinum -es medendo (DIDASC. apost. 37, 32 ⟨a⟩egritudinis -em [*gr.* νόσου πρόσπτωσιν]. *cf.* RVFIN. hist. mon. 17 p. 440^A aegritudinem cuiusquam -is). 6, 1 ne ... -em in deo passionis irrideant *haeretici* (AVG. pecc. mer. 2, 29, 47 GREG. M. in Ezech. 1, 2, 11. *cf. infra l. 35 et* HIL. syn. 49 passibilitatis -e). 9, 4 vetustatis *vestimenti* (*cf. p. 1434, 32. 35*). 9, 10 veterni languoris. trin. 9, 72 efficiendi (*sic c. gerundio*: 10, 9. 10, 10 AMBR. fid. 1, 11, 70. PRISC. LYD. solut. 3 p. 61, 6 operandi [*Aristot. π. ἐνυπν. 3 p. 461a, 4* ἀδυναμίαν τοῦ ἐνεργεῖν]). 10, 26 corporalis doloris (*cf. p. 1445, 28*). AMBR. fid. 1, 11, 70 generationis *Christi*. RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 9, 3 vitiorum (*cf.* AVG. perf. iust. 18, 39 p. 40, 25 *peccati*). AVG. civ. 1, 19 p. 33, 16 D. pudoris. 9, 5 p. 376, 6 affectionum. in psalm. 25 serm. 2, 3 mortalitatis (122, 6. GREG. M. in Ezech. 1, 12, 13 *anima* m. suae -bus ... ligata. *ibid.* -em atque corruptionem m.). PS. AVG. quaest. test. I 61, 2 febrium. CASSIOD. hist. 9, 30 p. 1145^A iracundiae (*Theodor. 5, 17, 2* τοῦ θυμοῦ τὴν ὁρμήν). *pressius fere pro gen. obi.*: HIL. in Matth. 14, 15 -em futurae tentationis (*i. 'in tentatione, adversus tentationem'*) timiditas eius *Petri* ostendit (trin. 6, 37 post tertiam tentationis purgationem -um *Petri* [*sed v. app. crit.*]). **2** *praepp.*: PLIN. nat. 18, 78 contra tempestates candido *hordeo* maxima -s. QVINT. inst. 7, 3, 34 in dolore ferundo (CONC.^S I 5 p. 334, 3 in loquendo [*Migne gr. 26, 1069^B* περὶ τὸ λέγειν]). HIL. in psalm. 129, 7 (*per zeugma*) -e nostra ad rogandum et promerendum spiritalis intercessionis ministerio indigente (trin. 10, 66 ad passionem).

?II per confusionem i. q. infimitas (*falso trad. p. 1422, 66; cf. p. 1446, 11*): CASSIOD. Ios. antiq. 14, 25 p. 422 multa ... in Herodem vociferatus et -em exprobrans *sc. generis* (*gr. 430* ταπεινότητα). *cf.* infirmito.

īnfirmiter *v.* infirmus.

īnfirmito, (-āvī), -ātum, -āre. *ab* infirmare (*cf.* infirmitas) *sec.* debilitare. [*falso trad. p. 1437, 40. 73.*] -ari *i. q. infirmum reddi*: ITALA Is. 53, 5 (Hil. trin. 10, 47 p. 381^A Fulg. Rusp. ad Tras. 3, 29 p. 293^D) vulneratus est *Christus* propter iniquitates nostras et -tus est propter peccata nostra (*gr.* μεμαλάκισται, *Vulg.* attritus est).

part. pr. act. **īnfirmitāns,** -antis. *vi passiva i. q. infirmitatus, infirmus* (*cf.* infirmans *p. 1439, 79 et v. Bonnet, Lat. de Grég. 196, 2*): GREG. TVR. glor. mart. 77 morbos ab ea (*sc. lauro*) multorum -um (-tatum *codd.*) ... depelli. Mart. 4 capit. p. 648, 7 de multis -bus (-tatibus *codd.*). vit. patr. 15, 2 sanans -um (-ium, -tatum *varr. ll.*) languores.

īnfirmitūdo, -inis *f.* *ab* infirmus, *cf.* aegritudo. *i. q. infirmitas*: RENATVS hist. Greg. Tur. Franc. 2, 8 *Aetius erat* medii corporis, virilis habitudinis, decenter formatus, quo (quod *var. l.*) neque -i (-e, -is *varr. ll.*) esset neque oneri.

īnfirmius (*adv.*) *v.* infirmus.

1. *īnfirmo, -āvī, -ātum, -āre *et* īnfirmor, -ārī. *ab* infirmus. CHAR. gramm. p. 473, 9 B. *inter verba act. coniug. I^ae.* -antum *pro* -antium: CASSIAN. inst. 10, 15. NOT. Tir. 34, 69^a -at. *de notione*: PAVL. FEST. p. 12 abrogare -are (*cf.* p. 187 obrogare est legis prioris -andae causa legem aliam ferre. GLOSS. ἀκυρῶ: -o, irritum facio, abrogo). SYNON. Cic. p. 422, 14 B. dissolvit -at. GLOSS. ἀσθενῶ τῷ λόγῳ: -o. ἀσθενῶ: aegroto, languo, morbeo, languesco, imbecillor, -or. -atur: decumbit. *cf. p. 1439, 58.* *legitur in prosa inde a* RHET. Her., CIC., SALL., LIV.; *in poesi* ACC. trag. 99 TRAG. inc. 148 OV. epist. 16, 127. CE 1869, 13 (*s. III*). AVSON. 418, 43 p. 287 P. PRVD. ham. 181 CYPR. GALL. exod. 161. [*falso vel dub. trad.*: *pro* conf-: QVINT. inst. 6, 3, 102. *pro* informare: VICTRIC. 13 OROS. hist. 2, 17, 15. *cf. p. 1437, 78 et lusum verborum p. 1438, 14; conicitur* -are *pro* inform- DRAC. Romul. 5, 194. -tus *pro* infirmus: PS. QVINT. *p. 1443, 74* TERT. *p. 1443, 72* CAES. AREL. serm. 18, 2 p. 80, 16. *pro* infrenatus: CIC. Pis. 44. *pro* infimatus (*cf. p. 1422, 70 sqq.*): APVL. Socr. 4 p. 127 (infim- *Aug.*, infirm- *codd.*, *quod exemplis christianis qualia p. 1439, 68. 1440, 77 afferuntur vix probatur; cf. l. 36 et p. 1446, 11*).]

i. q. ***infirmum reddere,*** **ἀσθενοῦν** (*nota locutiones* 'infirmitate -ari' *1437, 24* [*cf. p. 1438, 9*], 'firmitatem -are' *p. 1440, 77*, '-ando confirmare' *p. 1438, 60*; *opp.* confirmare *passim*):

I *c. respectu actus* (*usu activo* [-ans *legitur nonnisi p. 1439, 8, aliter p. 1439, 79*] *vel passivo necnon mediopassivo i. q. infirmum fieri* [*se facere p. 1437, 33*]; -tus *i. q. infirmus passim* [*nota* 'valde -tus' *p. 1437, 27; pro subst. p. 1437, 28. 1438, 66*]): **A** *spectat ad statum animantium* (*aliter p. 1438, 53*): **1** *vi corporali integra*: **a** *de hominibus*: **α** *generatim*: CELS. 2, 12, 1^B

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hominem -at *alvus vehementius fluens.* 3, 22, 1 quod *cibi* deest, -at. 7, 26, 5^{C} finis ... fomenti est, donec -ando offendat. AMM. 30, 1, 10 *milites* -ti periculoso madore *fluminis* (*opp.* refecti). *et al.* -ari *fere i. q. sterilem fieri*: VVLG. I reg. 2, 5 sterilis peperit plurimos, et quae multos habebat filios, -ta est (*cf.* Ier. 15, 9). β *speciatim i. q. aegrotum facere, fere mediopass. i. q. aegrotum fieri* (*cf. infra l. 35 et p. 1439, 26*): ITALA Matth. 25, 36 (codd. d e, Cypr. eleem. 23. *et al.*) -tus sum et visitastis me (*gr.* ἠσθένησα, *al. et Vulg.* infirmus '*eram*'). act. 9, 37 (cod. e, *cf.* g *et* VVLG.) factum est ... -tam *Tabitham* ... mor⟨i⟩ (*gr.* ἀσθενήσασαν). Phil. 2, 26sq. (codd. d e f g *al.* = VVLG.) erat sollicitus *Epaphroditus*, quia audieratis illum -tum (-tum fuisse *Ambrosiast. in l.*; -ari *cod. f, g var. l., Vulg.*; quoniam -tus est *Theod. Mops. in l.*; esse infirmum *Mar. Victorin. in l.*; *gr.* ὅτι ἠσθένησεν), nam et -tus est ad desperationem mortis (-tus fuit *Pelag. in l.*, infirmus fuit *Mar. Victorin. in l.*; *gr.* ἠσθένησεν). IREN. 2, 23, 2 mulier ... XVIII annis -ta sanata est (*gr. deest*). CE 1869, 13 (*s. III*) numquam -tus in vita est sua. CONC. Ilib. Mansi 2, 6^{D} quod si ... fuerit -ta *domina*, accipiat communionem. 2, 7^{D} si graviter fuerit -ta. SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 116, 3 confiteri coepit -tum se fuisse (se aegrotasse *versio cod. W, gr.* νοσεῖν). AMBR. Ioseph 8, 44 -tus est *Beniamin*, ut sanaretur. MACR. Sat. 2, 3, 5 querenti ... Vatinio, quod gravatus esset *Cicero* domum ad se -tum venire. RVRIC. epist. 2, 23 (= 2, 32) vos prius revaluisse quam -tos esse ... cognovi. VITAE patr. 5, 3, 20 -tus est *monachus* infirmitate magna (*gr. Nau 1908 p. 48 n. 135* ἀσθενήσαντα ... ἀσθένειαν μεγάλην. *3, 216* factus est ... aegrotus). 6, 1, 1 -tus sum hodie (*gr. Cot. p. 680^{A}* ἠσθένησα). GREG. TVR. Franc. 4, 9 valde -tus *rex*. PALLAD. hist. mon. II 13 p. 367^{D} ex multa tristitia ... -ta est *virgo* (*gr.* ἐνόσησεν). CIL V 1055, 2. -tus *pro subst.*: ORIBAS. syn. 6, 8 Aa p. 103 virtus ... -ti (*gr. 6, 8, 6 aliter*).

b *de bestiis*: ITALA Ezech. 34, 4 (Cypr. epist. 57, 4 *al.*) quod -tum est *in grege ovium Christi*, non confortastis (*gr.* τὸ ἠσθενηκός, *Vulg.* quod infirmum fuit). -ari *pro reflexivo*: AVG. in psalm. 90 serm. 1, 5 nulla sic avis -atur cum pullis quomodo gallina (*infra*: infirmam se facit. *cf. p. 1440, 36*).

c *de rebus ad animantes pertinentibus* (*aegrotis e. g. l. 40. 51. 52*): VITR. 1, 4, 6 in corpore naturalis compositio *aëris et terreni* augendo aut minuendo -at cetera *principia corporis*. CELS. 2, 14, 10 neque totum corpus -ari cito per partem potest *in frictione* (PHYSIOGN. 12 p. 21, 2 CAEL. AVR. chron. 1, 4, 125 *al.*). 8, 11, 3 aliquo casu nervis vel ruptis ⟨vel⟩ -tis (-itatis J^1). SVET. Aug. 84, 2 -tis faucibus praeconis voce ad populum contionatus est. ITALA psalm. 17, 37 (Sangerm. *al.* = VVLG.) non sunt -ta vestigia mea ([*gr.* ἠσθένησαν, *Hier. psalt. sec. Hebr. al.* deficient]. *cf.* CLAVD. DON. Aen. 10, 290 p. 331, 4 gressum *hominum* ... -erat mare). 87, 10 (Cas. *al.*, *cf.* Hier. psalt. sec. Hebr.) oculi mei -ti sunt de humilitate ([ab adflictione *Hier.*, prae inopia *Psalt. Rom. al.*, ab i. *Aug. in psalm. 87, 8; al. et Vulg.* languerunt, *gr.* ἠσθένησαν ἀπὸ πτωχείας]. *cf.* AVG. in euang. Ioh. 13, 5 -atur acies *oculorum in tenebris* [*syn.* debilitantur, defatigantur, *opp.* reficiuntur '*oculi*']). 108, 24 (Sangerm. *al.* = VVLG.) genua mea -ta sunt a ieiunio (*Vulg. cod. Amiat. et Hier. psalt. sec. Hebr.* vacillaverunt). *al.* MARCELL. med. 9, 31 -tis auribus. CAEL. AVR. acut. 1, 5, 47 *pulsus* -etur saepe febrium nequitia. GREG. TVR. glor. mart. 30 -ta visica calculosus efficitur. GREG. M. moral. 17, 4 cum -ta fuerit *caro senectute*.

2 *praevalente vi incorporali*: a *de ipsis animantibus*: CIC. div. in Caec. 44 numquam ingenio me suo labefactare atque -are conabitur *Hortensius* (*antea*: opprimet, pervertet). Phil. 8, 17 moras..., quibus -etur Brutus, melior fiat Antonius (*sub specie potestatis publicae et militaris ut*: TAC. ann. 15, 9, 2 commeatibus -erat *Paetus legiones*. 15, 17, 1 Armeniam abscessu Vologaesis -tam. ITALA psalm. 26, 2 [Cas. *al.* = VVLG.] *inimici* -ti sunt et ceciderunt [*gr.* ἠσθένησαν, *Hier. psalt. sec. Hebr.* inpegerunt]. *al.*). QVINT. decl. 328 p. 287, 14 rei persona ante omnia -atur (infamatur *Rohde, Ritter*) *detrectando* (CANON. Dionys. Exig. p. 67, 21 contemnere eum et ... facere sermonem, ut dehonestet et -et illius p. *cf.* NICET. fid. 5 quae *dicta* ... non -ant filium [*i. Christum*] neque depretiant). ITALA Is. 53, 5 (Cypr. testim. 2, 13. *et al.*) *Christus* -tus est propter peccata nostra (*gr.* μεμαλάκισται, *Vulg.* attritus est. AVG. serm. 212, 1 in hac forma servi -tus est omnipotens, quia passus est. CONC.^{S} I 5 p. 161, 38 secundum humanitatem [*gr. I 1, 6 p. 139, 21* ἀσθενῆσαι]. *aliter l. 65*). HERM. vulg. vis. 3, 11 -ti a saecularibus negotiis (*Pal. 3, 11, 1* fatigati, *gr.* μαλακισθέντες ἀπὸ κτλ.). VITA Anton. 43 p. 54, 15 -atur *diabolus* videns animam ... vigentem (*gr.* ἐξασθενεῖ, *Euagr.* evanescat). AVG. in Iob p. 548, 1 -atis (-itatis *C*) me, qui me consolari debuistis (*de tristitia fovenda ut*: p. 560, 18 tales consolationes, quibus peius -etur). *et al.* *de statu morali* (*cf. p. 1434, 70. 1443, 50*): AVG. nat. et grat. 22, 24 p. 249, 12 (*e Pelagio*) si ad hoc peccator -tus est, ut plura peccaret. THEOD. MOPS. epit. in psalm. 50, 7 p. 337, 18 quod ... *iniquorum* exemplis sit in peiora -tus (inform- *Bulhart*). b *de rebus ad animantes pertinentibus*: ACC. trag. 99 numquam ulla humilitas ingenium -at bonum. CIC. Q. Rosc. 45 eius testis ad iudicem fidem -bit, cuius *eqs.*? (Att. 15, 26, 1 dubitans, utrum morem gerat Leptae *aes alienum reposcenti* an f. -et filio *obaerato*. TERT. apol. 47, 11 veritatis [*i. in veritatem*]. adv. Marc. 4, 18 p. 477, 20 [*syn.* destruendam, *opp.* comprobandam]. FAVST. Aug. c. Faust. 27, 1. *cf. p. 1438, 38*). Att. 3, 16 id, quod attulerunt ad spem, -ant *litterae* (*antea*: spem faciunt mihi minorem). SEN. dial. 3. 8, 2 vim *animi* (*sc. ad iram cohibendam*) ... proditam iam -tamque revocare. FRONTIN. strat. 2, 7, 5 ne ... animi *militum* ... -rentur. HIL. trin. 4, 11 p. 104^{A} ad -andum ... filii (*sc. Christi*) et virtutem et potestatem et divinitatem (*sc. demonstrando, ut*: 11, 9. *aliter*: AVG. civ. 9, 15 p. 387, 14 D. mortalis ... factus est *Iesus* non -ta verbi d.). 9, 45 naturam *Christi* (*sc. arguendo; antea*: exprobra infirmitatem dei filio. *aliter*: 10, 7 infirmitatem habitūs humani dei non -asse n. *et al.*). 10, 28 in ... passionis tempore -tae ... carnis *Christi* (*cf. p. 1437, 53*). VITA Anton. 28 p. 42, 2 adveniente domino ... virtutes *diaboli* ... -tae sunt (*Euagr.* robur elanguit, *gr.* ἠσθένησαν. PAVL. NOL. epist. 24, 8 p. 208, 10 carnis. 24, 23 peccati. *cf. supra l. 5*). AMM. 17, 5, 2 -to imperii robore. SIDON. epist. 5, 16, 5 *severitate* tenerum non -atur aevum sed informatur ingenium. PASS. Petr. 2 p. 25, 2 S. magicis artibus amorem ... -are. *et al.*

B *spectat ad statum rerum* (*aliter supra p. 1437, 35. 79; substituitur persona pro re infra l. 53*): 1 *vi corporali integra*: SALL. hist. frg. 4, 16 ne ... nova munimenta madore -rentur. SALL. (?) rep. 1, 1, 3 (*in imag.*) ut fabricata sic virtute parta ... ne incuria deformentur aut conruant -ta. SEN. nat. 6, 22, 3 longa per aevum diminutio usque eo -at illa *saxa* ..., ut desinant esse oneri ferendo. ITALA I reg. 2, 4 (Aug. civ. 17, 4 p. 206, 8 D. *et al.; in imag.*) arcus potentium -tus est (*gr.* ἠσθένησεν, *Vulg.* superatus est). VVLG. Is. 24, 4 luxit et defluxit terra et -ta est (*cf.* Nah. 1, 4 -tus est Basan et Carmelus et flos Libani elanguit). 24, 7 luxit vindemia, -ta est vitis.

2 *praevalente vi incorporali*: a *generalia quaedam*: TRAG. inc. 148 vis, quae summas frangit -atque opes. RHET. Her. 3, 19, 31 frequentia et obambulatio hominum conturbat et -at imaginum notas (*c. notione turbandi, impediendi ut*: ARNOB. nat. 1, 8 quibus [*halitibus*] corruptus aër ... et corporibus labem ferat et negotia -et humana. CASSIOD. Ios. antiq. 1, 22 p. 21 opus *caedis* -tum est deo offerente impedimentum [*gr. 1, 233* κἂν ἐπράχθη τὸ ἔργον μὴ στάντος ἐμποδὼν τοῦ θεοῦ]). CIC. inv. 2, 52 qui patria potestate ... tribuniciam potestatem ... -at, minuit maiestatem (*cf.* S. Rosc. 122 gratiam potentiamque). Att. 6, 1, 13 ceteri -ant πολίτευμα Catonis (*i. offendunt; opp.* honeste ⟨se⟩ gerunt). PS. CIC. exil. 16 hoc in uno incommodum confirmatum multorum -bit incolumitatem. HIL. trin. 2, 22 fides catholica ... non -anda genere, non vincenda numero *aliarum religionum* (PRVD. ham. 181. *cf. p. 1437, 81*). *et al.* b *ap. rhet. et in usu inde derivato fere i. q. argumentis sim.* (nutu *infra l. 52*) *attenuare, refellere* (*cf. p. 1436, 61*): RHET. Her. 2, 9, 13 sententia ... contemnetur et -bitur (AVG. pecc. mer. 1, 28, 55 p. 54, 20. *cf. infra l. 74*). CIC. inv. 1, 49 exemplum est, quod rem auctoritate aut casu alicuius hominis aut negotii confirmat aut -at. 1, 78 isdem potest ex locis -ari res (*antea*: diluitur. *al.*). 1, 83 his rebus auctoritas iudicati maxime potest -ari. 1, 87 cum concesseris propositionem et assumptionem, complexio est -anda (*in syllogismo ut*: PS. APVL. herm. p. 269 *syn.* refutat, tollit. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 45 p. 253, 21 altero *proposito* ... -to vacillat alterum [*syn.* frangitur]. GRILL. rhet. p. 59, 18 M. *al.*). 2, 59 accusationem. 2, 74 factum ... rationibus (2, 83 locos. S. Rosc. 42 div. 2, 100 *al.*). Quinct. 80 *veritatem* (IVNIL. 1, 5 p. 477, 6 narrationis). Caecin. 29 quod ... ne nutu quidem -are conatur. 30 testes *i. testimonia* (de orat. 2, 119 t., tabulas, quaestiones. *cf.* Sull. 78 tormenta [*i. testimonia extorta*] ... -at metus). de orat. 2, 331 suggerenda sunt firmamenta causae ... et -andis contrariis et tuis confirmandis (*al.*). *al.* RVT. LVP. 1, 19. OV. epist. 16, 127 (*syn.* neget). FEST. p. 294 praeceptum. QVINT. inst. 7, 6, 9 scriptum (*opp.* tuebitur). decl. 247 p. 10, 22 -andae finitionis (*syn.* subvertenda). 281 p. 146, 1 causam -o dicendo. *al.* APVL. apol. 80 ipsa professione ... -at (*cf.* OPTAT. 5, 1 p. 119, 7 -ando confirmas ... baptismatis unionem). MIN. FEL. 8, 1 religionem ... dissolvere aut -are. TERT. ieiun. 11 p. 289, 6 ut ... eos retundamus, qui haec (*sc. ieiunii officia*) velut vacantia -ant. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 42 p. 248, 4 *reprehensio* aut omnino tollit quod adversarius dixit aut -at ac levius reddit. EVSTATH. Bas. hex. 1, 2 p. 869^{C} (*gr.* ἐλέγχειν). *et al.* *n. pl.* -ta *pro subst.*: AVSON. 418, 43 p. 287 P. quae (*sc.* '*est*' *et* '*non*') firmata probant aut -ta relidunt. *seq. acc. c. inf.*: CIC. div. in Caec. 29 -are non possis, te ... in gratiam redisse cum Verre. c *ap.* ICTOS *et in usu inde derivato fere i. q. abrogando irritum facere,* ἀκυροῦν (*cf. p. 1436, 61*): CIC. inv. 2, 144 uterque *orator* suam legem confirmare, contrariam -are debebit ([*minus technice, cf. supra sub b*]. Caecin. 51 *v. l. 76*. Phil. 1, 23 Att. 3, 23, 2 *al.* LIV. 34, 3, 4 hanc *legem* ut abrogetis, id est, ut unam tollendo legem ceteras -etis. *et al. cf. p. 1439, 77*). Caecin. 38 si ulla ex parte sententia ... interdicti deminuta aut -ta sit (VLP. dig. 2, 12, 1, 1 [*antea*: nullius esse momenti]. 48, 22, 7, 4. *et al. cf. supra l. 42 et p. 1439, 14*). 51 quae lex (*v. l. 71*), quod senatus consultum, quod magistratus edictum, quod foedus aut pactio, quod ... testamentum, quae iudicii aut stipulationes aut pacti et conventi formula non -ari ac convelli potest, si *eqs.*? (Balb. 34 foedus. VELL. 2, 2, 2 pactum [factum *codd.*]. GAIVS inst. 2, 131 testamentum [*opp.* valet, *syn.* rumpitur. 2, 145 PAVL. dig. 5, 2, 19. *et saepe. cf. p. 1439, 11*]). dom. 42 actiones (PAVL. dig. 50, 17, 112. *cf.* CIC. Sest. 40 acta ... labefactari a praetoribus, -ari a senatu *eqs.*). Balb. 51 beneficium *datae civitatis* vel potius iudicium et fac-

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tum -are (COD. Theod. 5, 2, 1 protinus. 14, 4, 1). POMPON. dig. 32, 18 fideicommissa. *al.* AFRIC. dig. 30, 108, 9 legatum (VLP. reg. 24, 19 neque ex falsa demonstratione neque ex falsa causa). CLEM. dig. 23, 3, 61 pr. obligatio (PAVL. dig. 45, 1, 136. *et al.*). GAIVS dig. 23, 1, 8 sponsalia (*cf.* COD. Iust. 5, 6, 8 [*a. 469*] nuptias [*opp.* stare]). SCAEV. dig. 40, 4, 29 datam libertatem (*al.*). *et saepe ap. ICtos.* **d** *usu christiano:* TERT. adv. Marc. 5, 2 p. 571, 21 apostolus ... vetera -at, nova vero confirmat. ITALA Marc. 7, 13 (cod b) -antes verbum dei per traditionem vestram stultam (*gr.* ἀκυροῦντες, *cod. a* spernentes, *codd. c ff²* irritum facientes, *cett. et Vulg.* rescindentes). Gal. 3, 17 (Hier. chron. a. Abr. 75. *et al.*) testamentum *vetus* ... lex (*i. test. novum*) non -at ad destruendam repromissionem (*gr.* οὐκ ἀκυροῖ, *al. et Vulg.* non irritum facit. *inde* ECCL. *passim; cf. p. 1438, 78*). AVG. civ. 21, 23 p. 528, 11 D. divinam vacuari vel -ari non posse sententiam (*cf. p. 1438, 74*). GEST. Pilat. 1, 1 *Christus* sabbata ... -at (*AB*, violat *cett.; gr.* βεβηλοῖ).

II *c. respectu status perfecti* -ari *i. q. infirmum esse,* ἀσθενεῖν (*ad notionem cf. p. 1436, 63 et infra l. 58*): **A** *formae verbales sc. praes., imperf., fut.* (*inde ab* ITALA *fere ad redd. gr.* ἀσθενεῖν, *quod locis biblicis infra non adnotavi; transit huc formula q. e.* '-ari coepisse' ITALA Iob 24, 23 [Hier. interpr. Iob, Aug. in Iob p. 560, 11; *gr.* μαλακισθείς, *hebr. et Vulg. aliter*]. AVX. Maximin. c. Ambr. 61 Ps. AVG. quaest. test. I 126, 13): **1** *vi corporali integra:* **a** *generatim:* ITALA iud. 16, 7 (Lugd., *cf.* Aug. loc. hept. 7, 58 p. 628, 18; *loq. Samson*) si aligatus fuero ..., -bor (*Vulg.* infirmus ero. *cf.* 16, 11 [*ibid.*]). **b** *speciatim fere i. q. aegrotum esse, aegrotare* (*cf. p. 1437, 6*): ITALA Matth. 25, 39 (Cypr. eleem. 23 *al.*) quando ... te vidimus -ari aut in carcere et venimus ad te? (*gr.* ἀσθενοῦντα *vel* ἀσθενῆ, *cett. et Vulg.* infirmum). Luc. 10, 9 (codd. c e) curate *eos*, qui ... -antur (*gr.* ἀσθενεῖς, *cod. d* qui sunt ... infirmi, *cett. et Vulg.* infirmos. Ioh. 6, 2 [codd. c ff² l, gat. = VVLG.; *cett.* infirmos, infirmibus]. Ps. CYPR. rebapt. 5 p. 75, 4 CANON. Hippol. ed. Hauler 77, 20 DIDASC. apost. 35, 6. VITAE patr. 3, 13 [*gr. deest*]). Ioh. 4, 46 (codd. b c e *al.* = VVLG.) regulus, cuius filius -batur (*codd. a d* infirmus erat). 11, 2 sqq. (codd. a b c *al.* = VVLG.). Iac. 5, 14 (Caes. Arel. serm. 19, 5 p. 87, 7. *et al.; cf.* VVLG.) si quis -atur, inducat presbyteros ..., et orent super eum, unguentes eum oleo *eqs.* (*cod. ff* infirmus est). SORT. Sangall. 40, 6 exsuperas *valetudinem*, sed diu -aris (41, 6). AMBR. Iac. 2, 8, 36. RVFIN. hist. 6, 44, 4 (*gr.* ἠσθένει). AVG. in psalm. 122, 11 (*opp.* sani sumus). PETR. CHRYS. serm. 102 p. 484ᴰ *servus* -batur ad mortem. VITAE patr. 3, 26 (*gr. deest*). *de part. corp.:* AVG. bapt. 1, 18, 28 p. 171, 20 (*in compar.*) si quid in quibusdam membris -batur *eqs.* GREG. TVR. Mart. 3, 30 tit. cui *puero* stomachum -batur. ORIBAS. syn. 1, 10 Aa p. 47, 22 Mø. ex ... parte *corporis*, qu⟨a⟩e -atur (*gr. 1, 10, 1 aliter*).

2 *praevalente vi incorporali* (*saepius sub imagine morbi, e. g. infra l. 66*): **a** *generatim:* ITALA Rom. 14, 2 (Pelag. *in l.*) qui ... -atur (*sc. in fide*), holera manducet (*Italae codd. et Vulg.* infirmus est). 14, 21 (codd. d e g = VVLG.) in quo frater tuus offendit aut scandalizatur aut -atur (*Vulg. cod. m* infirmus est). II Cor. 11, 29 (codd. d e *al.* = VVLG.) quis ⌊-atur⌋ et (ego *add. Vulg.*) non -or ...? (⌊ ⌋ infirmus est *Pacian. epist. 3, 5 p. 54, 5. cf.* AVG. in Iob p. 563, 7 *ad l.:* contremuerint *apostoli* pro infirmis. *cf. p. 1440, 36*). 12, 10 (codd. d e *al.* = VVLG.) cum ... -or, tunc potens (fortis, fortior *var. l.*) sum (*Hier. in Am. 5, 8 p. 1044ᴬ* infirmus sum). 13, 3 (codd. d e *al.* = VVLG.). 13, 4 (codd. g r, Ambrosiast. *in l.; codd. d e et Vulg.* infirmi sumus). 13, 9 (cod. g, Ambrosiast. *in l.; codd. d e r et Vulg.* infirmi sumus. *cf.* AMBROSIAST. *ad l.:* hoc est -ari non exercere potestatem). EPIST. Paul. et Cor. II rec. B 12 *deus* nolens opus suum (*i. genus humanum*) -ari *eqs.* HIL. in Matth. 31, 10 ea, quibus -bamur, affixit *cruci Christus.* VITA Anton. 5 p. 20, 19 cum ... vidisset inimicus (*i. diabolus*) se -ari circa propositum Antonii *eqs.* (*gr.* ἀσθενοῦντα). 28 p. 42, 24 proficientibus nobis ... -antur *diaboli* (*gr.* ἀσθενοῦσιν). AVG. in psalm. 45, 13 infirmum te fecit deus, ut fortem te faceret de se, quia -baris de te. CASSIAN. conl. 24, 17, 3. c. Nest. 1, 5, 1 ut ... sicut simili aegritudine -rentur, ita simili remedio sanarentur *infideles.* POMER. 2, 6 (*opp.* sani sumus). *et al.* *de voce:* ITALA Is. 29, 4 (Rufin. Orig. in num. 16, 7 p. 149, 7) ad solum vox ... -bitur (*Vulg.* de humo ... mussitabit). **b** *de potestate:* ITALA psalm. 9, 4 (Veron. *al.* = VVLG.) -buntur *inimici* et perient a facie tua (*Cas.* offendent, *Hier. psalt. sec. Hebr. et Vulg. cod. Amiat.* corruerint). 25, 1 (Rom. *al.* = VVLG.) in domino sperans non -bor (*Hier. psalt. sec. Hebr. et Vulg. cod. Amiat.* deficiam). prov. 24, 16 (Lucif. non parc. 6 p. 15, 3) cadit iustus et resurget, impii autem -buntur in malis (*Vulg.* corruent in malum). *al.* **c** *de virtute legis* (*cf. p. 1438, 69 sqq.*): ITALA Rom. 8, 3 (codd. d e f g, Tert. resurr. 46 p. 94, 26 *al.* = VVLG.) quod inpossibile (invalidum *Tert.*) erat legi (-is *e, Tert.*), in quo -batur (-bitur *d*) per carnem *eqs.* (*inde:* HIL. in Matth. 7, 2. *et al.*).

B *part. pr.* ***infirmāns,** -antis *pro adi. (subst.) i. q. qui infirmatur* (*v. supra l. 30*), ἀσθενῶν (*respondet locis biblicis ubique, nisi alia adnotantur*), ἀσθενής, *infirmus* (*inde ab* ITALA; *distinguitur ab* infirmus *sec. gr.:* CLEM. ad Cor. 59, 4 infirmos sana ..., suscita -es [*gr.* ἀσθενεῖς ... ἀσθενοῦντας]): **1** *vi corporali integra fere i. q. aegrotans, aegrotus* (*distinguitur:* TRACT. in Luc. 1, 31 aegrotis sanitas ..., -bus fortitudo): **a** *de hominibus:* SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 115, 8 Scyrum -em in cella iacuisse (*gr.* νοσοῦντα, aegrotum *versio cod. W*). SERM. de conf. diab. 109ᵛ inveni ... Lazarum -em (VITAE patr. 5, 4, 66 *senem* [*gr. Nau 1908 p. 52 n. 157* ἀσθενοῦντα]). Ps. AVG. serm. ed. Mai 79, 1 *Christus* -es Iudaeos salvaverat. EVAGR. sent. virg. p. 149, 44 sororem -em (*gr.* ἀσθενούσης, infirmam *rec. alt. Migne 20, 1187ᴮ*). VITAE patr. 3, 141 hominum -ium (*5, 14, 19* infirmorum; *gr. deest*). *al.* GREG. M. epist. 11, 56ᵃ, 8 p. 339, 26 personae -i (infirmae *A*). *et al.* *pro subst.* (*fere plur.; acced. abl. l. 12*): ITALA psalm. 104, 37 (Rufin. Orig. in num. 27, 6 p. 264, 15) non erat in tribubus *Iudaeorum* ... -s (*cett. et Vulg.* infirmus). Luc. 4, 40 (cod. d) -es languoribus variis (*cod. e* languentes, *cett. et Vulg.* infirmos). Ioh. 5, 3 (codd. e q) -ium, caecorum, clodorum (*codd. a b d* infirmorum, *cett. et Vulg.* languentium). act. 19, 12 (cod. d; *cod. g* infirmis, *cod. e et Vulg.* languidos). 28, 9 (cod. g; *gr.* ἔχοντες ἀσθενείας, *Vulg.* qui ... habebant infirmitates). HIL. in psalm. 91, 5 (*sing.*). SERM. Arrian. frg. II 7 p. 634ᴮ (*sing.*). HIER. epist. Pachom. 5 p. 90, 3 RVFIN. Clement. 10, 70 Basil. reg. 9. TRACT. Pelag. p. 69, 30 (*opp.* medici). SVLP. SEV. epist. 2, 12. Mart. 18, 4 (*syn.* aegrotantibus). EVAGR. sent. virg. p. 1186ᴰ (*gr.* ταῖς ἀσθενούσαις). PHILVM. med. 1 p. 104, 5 M. 2 p. 129, 12. PLIN. VAL. 5, 13 (*om. gr.*). CASSIAN. inst. 10, 15 PETR. CHRYS. serm. 114 p. 513ᴬ ARNOB. in psalm. 87 p. 452ᴮ MAX. TAVR. serm. 94, 1. CASSIOD. hist. 7, 17 (*gr. Theodoret. 4, 16, 3* ἀρρωστούντων). ORIBAS. syn. 1, 33 Aa p. 88, 7 Mø. (*gr.* εἰ ἀσθενεῖς εἶεν). 7, 11 La p. 142 -a⟨n⟩tis natura (*gr. 7, 11, 9* κάμνοντος). *et al.* **b** *de part. corp.:* GREG. M. moral. 14, 18 quasi costis -bus. past. 1, 11 p. 25ᴬ pupillae sanae sunt, sed humore defluente -es (*sic codd. plurr. et Norberg, Synt. Forsch. 177, 8;* -atae *edd.*) palpebrae grossescunt.

2 *praevalente vi incorporali fere de infidelibus, peccantibus* (*saepe sub imagine morbi*): **a** *de hominibus:* AMBR. obit. Theod. 26 ut nobis -bus peccata donaret *dominus.* RVRIC. epist. 2, 58 ut ... -em filium excluderetis a matre *sc. ecclesia* (*opp.* incolumem). GREG. M. moral. 3, 39 cives. *pro subst.* (*plur.*): RVFIN. Orig. in Rom. 10, 6 p. 1258ᴮ ut delinquentes nutriat et -es indulgentia laxiore dissolvat *apostolus.* HESYCH. in lev. 5, 9 p. 836ᴰ. CASSIAN. conl. 17, 20, 1 pro inbecillitate -ium. 17, 20, 3. 23, 2, 3 cum -bus infirmari (*spectat ad II Cor. 11, 29 [v. p. 1439, 51] ut:* LEO M. serm. 34, 5 GREG. M. dial. 4, 4 p. 235, 24 M. *al.*). ALC. AVIT. epist. 9 p. 43, 15 (*opp.* incolumium). GREG. M. epist. 1, 24 p. 33, 25 (*infra:* carnalium). in Ezech. 1, 7, 21 (*syn.* delinquentibus). moral. 20, 55 (*syn.* perversorum, *opp.* electorum). *al.* **b** *de mente:* GREG. M. epist. 5, 44 p. 342, 30 -ia (infirma *Pa 2*) discipulorum *Christi* corda. moral. 12, 16 -i dubietati (-te *Migne, em. excerptores nostri; i.* '-ium *d.*', *cf. infra:* infirmorum mentes dubias).

structurae notabiliores ad I et II: **1** *indicatur res quae -at: abl.: passim (aliter l. 54). praepp. (aliter l. 62 sqq.):* ab: *p. 1437, 45 sq. 50. 70.* de: *p. 1437, 45.* ex: *p. 1437, 28. 1438, 45. 1439, 3.* in *c. abl.:* ITALA *p. 1439, 49. 74. 77.* LEO M. serm. 30 (31), 5 non ... -emur in consilio misericordiae dei. CONC.ˢ I 2 p. 49, 34 -ta est humana natura in peccato (= I 3 vers. Tur. p. 32, 12 *syn.* aegrotavit; *gr. I 1, 1 p. 39, 9* κατηρρώστησεν ... τὴν ἁμαρτίαν). GREG. M. moral. 5, 86 in desideriis. 9, 23 in formidine. *et al.* per: *p. 1437, 38. 1439, 77. al.* prae: *p. 1437, 45.*

2 *indicatur modus vel finis:* **a** *casu solo: abl.:* ITALA I Macc. 11, 49 (recc. LX = VVLG.) -ti sunt mente sua (*gr.* ἠσθένησαν ταῖς διανοίαις, *rec. B* invalidi facti sunt sensibus suis). Rom. 4, 19 (cod. e = VVLG.) non est -tus fide (*gr.* μὴ ἀσθενήσας (ἐν) τῇ πίστει, *cod. d* in fidem, *codd. f g* in fide). AMM. 24, 4, 25 membris. SALV. epist. 5, 4 carne (gub. 1, 16). VITAE patr. 3, 158 cum frequenter -retur corpore et langueret (*gr. Nau 1908 p. 280 n. 209* ἐκακοῦτο καὶ ἠσθένει). *cf. infra l. 72.* *acc. graec.:* AMM. 25, 1, 2 -tus ... humerum telo. **b** *per praepp.* (*aliter supra l. 46 sqq.*): ab (*seducendo*): PELAG. in Rom. 14, 21 (*v. p. 1439, 50*) -atur a pudicitia (*affert Sirach 19, 2*). GREG. M. moral. 4, 67 a statu suae fortitudinis. 12, 60 ab eo, quod proposuerint. ORIG. in Matth. ser. 72 p. 169, 27 sive a fide sive ab aliquo opere bono. ad: *v. p. 1437, 14. 1439. 40. 68.* adversus: HIL. in psalm. 13, 3 omnia legis opera a. tantam ... pestem -bantur. circa: RVFIN. Greg. Naz. orat. 4, 7, 5 mente et animo sanum sapere, trepidare autem et -ari (-are *O*) c. sonum vocis (*gr.* μικρολογεῖσθαι περὶ τὸν ἦχον). *adde p. 1439, 62.* in *c. abl.:* ITALA Mich. 1, 12 (Hier. *ad l.* p. 1159ᴬ) in bono ([VVLG. in bonum. *cf.* HIER. *ad l.* p. 1160ᴮ b. suo]. AVG. in psalm. 75, 16 in proposito b.). Rom. 4, 19 (*v. supra l. 58*). AMBR. fid. 4, 5, 55 carne. HIER. in Nah. 3, 1 sqq. p. 1256ᶜ corporibus (PELAG. in II Cor. 4, 7). GREG. M. moral. 16, 10 suo opere. *et al.* in *c. acc.: p. 1437, 78. cf. etiam l. 58. 71.* sub: GREG. M. dial. 2, 23 p. 116, 8 M. surrexit ultra se infirmitas nostra, ... sub se -ta est firmitas dei. **c** *per part. praes.* (*sec. gr.*): ITALA II Thess. 3, 13 (Aug. op. monach. 15, 16 p. 557, 5) nolite -ari benefacientes (*gr.* μὴ ἐγκακήσητε καλοποιοῦντες, *Italae codd. et Vulg.* deficere). *adde p. 1439, 72.* **d** *per inf.:* AVG. op. monach. 30, 38 p. 589, 21 se potissimum corrigendos, ut illi corrigi possint, non ut -entur benefacere.

intrans. **-āns** *v. p. 1439, 79. inde, ut videtur,* **-āre** *i. q. infirmum esse, aegrotare:* ORIBAS. eup. 1, 4 Ab tit. si ex labore quis

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-it (gr. περὶ κόπων διὰ πόνον ἄμετρον, Li eos. qui ... aegrotant; coniunct. et latere viderunt O. Prinz et Svennung in plagulis).

deriv.: infirmatio, infirmatorium, cf infirmito compos.: reinfirmo.

? 2. **īnfirmo**, (-āvī), -ātum, (-āre). ab in et firmare. -tus i. q. confirmatus (si recte trad., fort. sec. gr. ἐνστηρίζειν vel ἐνισχύειν, v. Bendz, Caeliana 70): CAEL. AVR. acut. 3, 4, 36 locales detractiones insidente atque -ta (conf- Amman) et stante passione adhibendas reprobamus.

īnfirmor v. infirmo.

***īnfirmus**, -a, -um et īnfirmis, -e. ab in et firmus. de origine: AVG. serm. 46, 6, 13 -um, id est non firmum. ISID. orig. 10, 128 -us, quia sine forma (seq. inbecillus. cf. l. 51).

de formis: tertii ord. in -is (cf. imbecillis et v. CAPER gramm. VII 94, 6 '-us' ... pluraliter ... '-i', at ... '-is' in plurali numero ... '-es'): certis exemplis inde ab ITALA fere apud vulgarius scribentes; vitasse videntur e. g. HIER. (praeter locos script. sacrae), VVLG. (sed v. l. 38), AVG. dub. vel falso trad.: BELL. Alex. 60, 4 -em var. l. pro -um. FRONTIN. strat. 1, 10, 1 (= 4, 7, 6) -is var. l. pro -i (-ioris Hartel; -is def. Bendz, Echtheitsfrage 104sq.). PS. TERT. haer. 2 p. 216, 25 -bus F pro -ioribus. et saepius inde ab ITALA, passim var. l. adamari videtur dat. abl. pl. -bus, v. l. 28. 31. 34 (saepius var. l. pro -is vel -ioribus); rarius occurrunt acc. -em, neutr. sg. -e, pl. -ia (l. 39; vitatur l. 31); deesse videntur dat. sg. (dub. CASSIOD. var. 12, 1, 5), abl. sg., voc. exempla (cf. Roensch, It. u. Vulg. 274. Coll. phil. 29. 55. Neue-Wagener II³ 166): ITALA passim (iuxta -us, quod VVLG. ubique nec tamen sine var. l. praebet; nota: ITALA I Cor. 9, 22 [codd. d e, cf. Ambr. in Luc. 2, 41. 4, 6] fui -bus [-is cod. g Ambr. var. l., VVLG.] -us, ut -os lucri facerem). PS. CYPR. adv. Iud. 9 -es. laud. mart. 17 -bus. HIL. saepius (iuxta -us; nota trin. 9, 68 cum non pateant valida -bus, validis tamen -a penetrantur). LVCIF. moriend. 2 p. 286, 2 -is dominatio. non parc. 10 p. 231, 16 -orum adiutorium, -ium (-orum ed. pr.) susceptor. PRISCILL. tract. 3, 69 -es. 6, 100 -e. AMM. 20, 6, 6 -ium. CLAVD. DON. Aen. 12, 485 p. 610, 2 -e (-um edd. vett.). ? AMBR. -bus 6ies (ubique var. l.; cf. l. 28). AMBROSIAST. in Gal. 4, 19 -es (v. Souter, The earliest Lat. comment. 91, 2; -i Migne). HEGES. 3, 8, 2 -bus (-ioribus Z). HIER. interpr. Iob 4, 3 et 4 -ium. VVLG. I Tim. capit. 23 cod. Fuld. p. 293, 28 -bus. HIPPOCR. aer. 16 -e. VEREC. in cant. 1, 5 -es (-i Pitra) atque etiam imbecilles. 7, 11 -i ... -ia cogitamus. LIB. iubil. 35, 6 -is. ACT. Petr. -em ter. GLOSS. compar., superl. inde a CIC. (compar. pro positivo: QVINT. inst. 9, 3, 19 utimur vulgo et comparativis pro absolutis, ut cum se quis -iorem esse dicet; pro superl. p. 1444, 11. 1446, 26); cf. admodum (infra l. 61), nimis (infra l. 71), nimium -us (VITAE patr. 5, 5, 40; gr. Nau 1908 p. 57 n. 174 ἐν πολλῇ ἀσθενείᾳ). NOT. Tir. 34, 70 -us.

de notione: SYNON. Cic. p. 433, 10 B. GLOSS. νωθρός. ἀδύνατος, ἀσθενής. ἀβέβαιος (ἀσ- trad.). ἀνίσχυρος. cf. etiam l. 84. legitur inde a TER., RHET. Her., CIC., VARRONE, CATVLLO, LVCR.; deest e.g. VERG., VAL. FL., SIL., STAT. [it. infermo, francog. vel. enferm, hisp. enfermo. W.] [confund. c. infimus, inferior: p. 1446, 11sqq. c. informis: TERT. apol. 16, 6 (cf. nat. 1, 12, 3). POMER. 3, 16, 1. cf. l. 13 et TERT. pall. 2, 3 (Löfstedt, Verm. Stud. 108, 1).]

i. q. **non firmus**, ἀσθενής (resp. gr., ubi nihil aliud adnotatur), **imbecillus, invalidus** sim. (c. vi augendi accedit aeger p. 1442, 63, imbecillis supra l. 39; nota oxymoron p. 1445, 77, cf. p. 1444, 1):

I usu originario: A spectat ad statum animantium:

1 vi corporali integra ('corporaliter -us' p. 1442, 4; respicitur simul animus -us l. 65. p. 1442, 65, cf. p. 1443, 64): a de hominibus: α generatim: CIC. ac. 1, 14 'adsidamus' inquam...:: 'sane istuc quidem' inquit, 'sum enim admodum -us' (1, 1 de via fessus). Cato 35 in senibus, si -i sint aliquando (antea: inbecillus, tenui. Ov. fast. 5, 634 LIV. 5, 15, 7. et al. cf. LIV. 33, 2, 2 senior iam et -ior). Att. 5, 2, 2. ad Q. fr. 2, 9, 2 Sj. hominem i. Marium (infra: et valetudine est et natura imbecillior). CAES. civ. 1, 64, 4 -iores milites ..., quorum aut animus aut vires videbantur sustinere non posse (PLIN. epist. 3, 9, 11 opp. robustissimum). SALL. Iug. 67, 2 neque a fortissumis -issumo generi resisti posse (sc. mulieribus puerisque a militibus. cf. IVST. 11, 4, 3 senum feminarumque ... -um ... vulgus). SEN. contr. 10, 4, 16 nascuntur ... quidam -i. CELS. 2, 14, 9 si aegrotans est nimis -us (opp. robustus. 3, 4, 4 al.). LVCAN. 5, 759 vix tantum -a Cornelia dolorem cepit (cf. PLIN. nat. 8, 48 se feminam, profugam, -am esse. et al.). et passim. pro subst. (etiam c. gen. partit., ex): Ov. rem. 730 -is culpa (causa vulg.) pusilla nocet. LIV. 42, 63, 2 deteriori atque -iori (PLIN. nat. 27, 27 opp. robustiores. 30, 92. et al.). CELS. 2, 14, 7 cum -us (i. macer) aliquis implendus est. 2, 15, 4 (opp. iam pluribus diebus febre liberati). 2, 17, 2 (opp. robustioribus). 2, 18, 11. 5, 26, 6 facilius sanescit ... valens quam -us (7, 26, 5F). SEN. Phoen. 385. COLVM. 3, 10, 6 -issimi (FRONTIN. strat. 1, 11, 18 quemque [TAC. Germ. 15, 1 feminis senibusque et -issimo cuique ex familia]. 2, 3, 3 peditum. TAC. Agr. 28, 2 suorum. et al.). QVINT. inst. 4, 2, 55. et al. β speciatim fere i. q. aeger, aegrotus (cf. Havers, Sprachtabu 95 et v. AVG. serm. 46, 6, 13 [in imag.] dicuntur -i etiam aegrotantes, sed inter -um et aegrotum ... hoc mihi videtur interesse ...: -o ne accidat tentatio ... timendum est, languens autem iam cupiditate aliqua aegrotat. transit huc p. 1441, 65; aliter de aegrotorum statu non firmo p. 1441, 71; app. aeger [CYPR. epist. 34, 2 corporaliter ... aegri et -i. SVLP. SEV. epist. app. 1, 6. cf. etiam l. 46. 63], aegrotus [HIL. in Matth. 14, 19. cf. infra l. 32]; opp. delicatus infra l. 48): EPIST. imp. Aug. Suet. vita Hor. p. 45, 10 ante ipse sufficiebam scribendis epistolis ..., nunc occupatissimus et -us eqs. Ov. trist. 5, 2, 6 valeo corpusque, quod ante ... invalidum ... fuit, sufficit ...; an magis -o non vacat esse mihi? mens tamen aegra iacet eqs. PLIN. epist. 1, 12, 13 senex erat Corellius Rufus, -us erat (4 valetudine conflictabatur eqs.). 2, 2, 3 non sum auditurus 'non eram Romae' vel 'occupatior eram'; illud enim nec di sinant, ut '-ior' (cf. 9, 13, 22 fuit ..., ut excusabatur, -us). 7, 26, 1 bis (ibid. languor). 7, 26, 4 (opp. sani). PAVL. dig. 45, 1, 91 sin ... neglegat -um servum. PS. APVL. Ascl. 37 Mercurius hominibus adiumenta praestans -is. ITALA Phil. 2, 26sq. (v. p. 1437, 13. 15). et passim. nota -um fieri: VITAE patr. 3, 51 quidam ... factus est -us (gr. Nau 1908 p. 51 n. 151 ἠσθένησε). pro subst. (cf. p. 1440, 9sqq.): ITALA Sirach 7, 39 (Cypr. testim. 3, 109 = VVLG.) visitare -um (gr. ἄρρωστον. COMM. instr. 2, 30tit. HIL. in psalm. 118 nun 9. et al. cf. infra). Matth. 10, 8 (cod. a al. = VVLG.) -os curate ([visitate cod. c]. Marc. 6, 5 [cod. b al. = VVLG.; gr. ἀρρώστοις, Itala Hier. adv. Pelag. 2, 14 aegrotantibus]. act. 5, 16 [codd. d e g p, Lucif. non parc. 17; sanabantur cod. g, Lucif.; Vulg. aegros]. COMM. apol. 574. et al.). Luc. 9, 2 (cod. b al. = VVLG.) sanare -os (BREV. de Hier. p. 155, 12. et al. cf. l. 24). act. 5, 15 (cod. d al. = VVLG.). CYPR. epist. 7, 1 viduarum et -orum et omnium pauperum curam (LEO M. serm. 10, 1. et al.). mortal. 16 an -is serviant sani. et passim.

b de bestiis (cf. p. 1445, 47): VARRO rust. 3, 16, 35 ne ⟨in⟩firmiores apes a valentioribus opprimantur (syn. inbecilliores). HOR. epod. 2, 16 oves (cf. Ov. Ib. 44 pecore [VVLG. Ezech. 34, 21; cf. 34, 4 opp. aegrotum. 34, 16]). Ov. ars 2, 66 erudit -as ... mater aves (cf. QVINT. inst. 2, 6, 7 teneris -isque fetibus avium. v. et p. 1437, 33). VAL. MAX. 7, 2 ext. 14 -iora animalia (opp. valentiora). 7, 3, 6 equum (opp. validissimum. FRONTIN. strat. 1, 10, 1 = 4, 7, 6 [syn. exili, opp. praevalido]. cf. PAVL. NOL. carm. 11, 33 nemo valentes copulat -is). COLVM. 6, 27, 12 pullo (8, 14, 9 opp. validior). PLIN. nat. 8, 23 elephantos (antea: minus validos). 9, 76 murena (opp. robustus; cf. Aristot. hist. anim. 5, 10 ἀσθενέστερον). VVLG. prov. 30, 25 formicae, populus -us (syn. invalida). adde: LIV. 36, 32, 6 testudinem ..., quodcumque nudavit, obnoxium atque -um habere (opp. tutam).

c de rebus ad animantes -os pertinentibus: CIC. Arat. 44 manibus Mercurii parvi (Ov. am. 1, 7, 66 OCTAVIA 118 FRONTO p. 190, 6 N. cf. CATVLL. 64, 351 palmis. Ov. met. 10, 407 lacertis. fast. 3, 869 sinistra). Mur. 51 (trop.) corpus rei publicae debile -o capite (v. vol. III 402, 75). or. frg. B 12 Sch. -o corpore atque aegro (v. vol. IV 1007, 68, ubi adde: nat. deor. 1, 98 caduco et -o. LIV. 5, 48, 7. CELS. saepius. SEN. dial. 5, 9, 4 al. PLIN. epist. 3, 7, 9 delicato magis c. quam -o. et al. cf. SALV. eccl. 2, 60 -ioris corpusculi inbecillitate). LVCR. 1, 260 artubus pecudis novellae (Ov. met. 6, 27 PRVD. psych. 611). Ov. met. 12, 570 pennis avis sauciae (trist. 1, 1, 89 Icari). CELS. 1 praef. 53 nervi (opp. validi. 8, 11, 7 PLIN. nat. 23, 59). 1, 3, 23 stomachus (al.). SVET. Aug. 98, 5 intestinis. TERT. adv. Marc. 1, 16 p. 311, 13 membra (opp. fortia. VVLG. I Cor. 12, 22). ITALA gen. 29, 17 (Lugd.) oculi Liae (Vulg. lippis. CYPR. testim. 1, 20. COMM. instr. 1, 39, 2 [infimis CB]. et al. cf. etiam l. 60. 66). NEMES. cyn. 163 pedes catulorum. ROMVL. fab. 33, 3 rec. gall. dentes (rec. vet. trementes, Phaedr. 2, 7, 5 cariosis). et al. vires sim.: CIC. Verr. II 4, 95 neque aetate tam adfecta neque viribus tam -is ([-us var. l.]. CE 984, 3 [s. I]. SEN. nat. 1, 3, 7 [ex Aristot. meteor. 3, 4] oculorum. aliter p. 1443, 65. cf. HIER. in psalm. 67 p. 57, 1 fragilis -aeque virtutis [ORIBAS. syn. 6, 8 opp. fortis]). Cluent. 47 valetudine (175 de orat. 1, 200. Brut. 180 -a atque etiam aegra. al. Q. CIC. epist. 16, 8, 2 SVET. Iul. 81, 4 PAVL. dig. 39, 6, 3). CATVLL. 64, 305 motu (cf. PRIAP. 12, 5 gradu [APVL. met. 8, 15]. PRVD. c. Symm. 2, 319 gressus animusque). SEN. dial. 5, 9, 2 acies oculorum (nat. 1, 3, 7 [ex Aristot. l. c.] hebes et -a. cf. QVINT. inst. 10, 3, 31 visus. v. et supra l. 55). TERT. virg. vel. 17 auditu (RVFIN. Greg. Naz. orat. 4, 6, 1). HIPPOCR. aer. 6 gravi (-es m. alt.) voce[s] ... et -i (-is m. pr., v. app. crit.) homines (gr. βραγχώδεας. cf. PHYSIOGN. 107 p. 131, 5 vocem -i ... spiritus). et al. aetas sim.: CIC. Flacc. 5 frg. (Schol. Bob. p. 96, 3) -issimum tempus aetatis sc. iuvenilis (Cael. 10 ac. 2, 8). fin. 5, 43 aetate iuvenili (Ov. fast. 6, 599 de senectute. VAL. MAX. 3, 3 ext. 1 QVINT. inst. 1, 3, 12. et al.). TIB. 1, 4, 31 senectae. CONSVLT. Zacch. 2, 18 p. 88, 30 annis -ioribus sc. iuvenilibus. sexus: QVINT. decl. 327 p. 285, 24 -ior (Ps. QVINT. decl. 8, 7 HIER. epist. 1, 4. et al.). CYPR. epist. 4, 2 -us (LACT. inst. 1, 11, 28. 5, 13, 14. et al.).

2 praevalente vi incorporali: a de animantibus ipsis: α generalia quaedam: CIC. Mur. 45 hominem e civitate, praesertim non inopem neque -um, exturbare. Pis. 82 tam adflicto, tam inopi (opimo codd.), tam -o (infimo var. l.), tam enervato reo. Lael. 75 is (sc. qui desiderium non facile fert) et -us est mollisque natura. HOR. sat. 1, 9, 71 sum paullo -ior (sc. in obstando superstitionibus). QVINT. inst. 11, 1, 21 si ... se ... potens -um vocet. et passim. pro

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

subst.: CIC. rep. 3, 36 optimo cuique dominatum ab ipsa natura cum summa utilitate -orum (-fim- *Aug. c. Iul. 4, 12, 61 Migne*) datum. CAES. civ. 1, 3, 5 terrentur -iores (*compar. ut*: LIV. 42, 63, 2 deteriori atque -iori. SEN. dial. 2, 7, 2. *et al.*). SEN. Phoen. 385. dial. 3, 3, 2 -issimi saepe potentissimis irascuntur. *et passim.* *β de defectu potestatis vel auctoritatis publicae* (*militaris l. 7. 12 al.*): CIC. Verr. II 5, 86 praeclara classis in speciem, sed inops et -a propter dimissionem propugnatorum atque remigum. Catil. 3, 3 -os sine illo (*sc. Catilina*) ac debiles fore *coniuratos*. 4, 20 turpem et -am *multitudinem inimicorum*. Att. 1, 17, 8 in re publica -a, misera commutabilique (*cf.* CAES. Gall. 7, 17, 2 civitas erat exigua et -a [PLIN. epist. 10, 77, 2]). 6, 5, 3 exercitum (SALL. Iug. 54, 3 numero ... ampliorem, sed hebetem -umque. *cf.* GALBA Cic. epist. 10, 30, 4 cornu. CAES. civ. 3, 47, 2 perculsos atque -os hostes. HIRT. Gall. 8, 26, 2 legiones. *et al.*). 7, 8, 5 quaestor ... -us et inops (*cf.* LIV. 2, 55, 3 nihil contemptius neque -ius *lictoribus*, si sint, qui contemnant). *al.* POMP. Cic. Att. 8, 12 C, 3 si distrahemur, -i erimus (*cf.* POLLIO Cic. epist. 10, 31, 5 tradita *legione* quanto ... -ior futurus fuerim. *et al.*). CAES. Gall. 4, 3, 4 *Suebi Ubios* multo humiliores -ioresque redegerunt (*cf.* NEP. Them. 6, 3 quam -issimos esse volebant *Lacedaemonii Athenienses*). LIV. 9, 16, 4 paucos et -os (*opp.* valido et armato). *et al.* *sub specie gravitatis oratoriae* (*cf. etiam l. 64. p. 1444, 54*): QVINT. inst. 2, 12, 11 eos *oratores* ..., qui plus honoris litteris tribuerunt, ineptos et ieiunos et tepidos et -os ... appellant. 4, 1, 8 (*v. Güngerich, ClPh. 46, 1951, 160*). 6, 1, 44 actor. *sub specie iuris* (*cf. p. 1444, 75. 1445, 53*): QVINT. decl. 325 p. 279, 22 -am esse personam, cui restitui oportet *hereditatem* (*al.*). TRYPH. dig. 49, 15, 12, 12 ab eo, qui tempore prior fuit, ut -iore dimittendus est *creditor* (COD. Iust. 8, 18, 3 [*a. 224*] *opp.* potiores. 8, 45, 1, 1 [*a. 223*]). COD. Theod. 11, 30, 55 disceptatorem. *γ de moribus infidis*: CIC. Att. 1, 16, 2 -o iudicio committi. VLP. dig. 43, 30, 3, 4 si ... persona suspecta est aut tamquam -a aut tamquam turpis. *cf. etiam l. 50sqq.* *δ de genere dicendi tenero*: QVINT. inst. 10, 1, 74 *Philistus* imitator Thucydidi et ut multo -ior, ita aliquatenus lucidior. *ε usu christiano de infidelitate* (*c. respectu hominis caduci. cf.* SEN. benef. 4, 18, 2 hominem ... nudum et -um societas munit [VVLG. sap. 9, 5. AVG. c. Iul. op. imperf. 4, 87 *opp.* deus]. PS. TERT. haer. 4 p. 220, 19 omnia *creata* -a esse et fragilia et caduca et mortalia. *al. v. et p. 1434, 50sqq.*): MIN. FEL. 28, 4 si qui -ior malo pressus et victus Christianum se negasset. TERT. fug. 15, 2 -os capiunt *adversarii*. *al.* ITALA I Cor. 8, 9 (codd. d e g = VVLG.) videte ... ne forte licentia vestra ... offendiculum fiat -bus (-is *var. l.*). I Thess. 5, 14 (codd. d e g = VVLG.) sustinete -os (PELAG. *ad l.*: nuper credentes, qui nondum sunt confirmati). Hebr. 6, 12 (cod. q) ut non sitis -es, sed imitemini eos, qui per fidem et patientiam hereditatem consequuntur promissionis (*gr.* νωθροί, *cod. d* aegri, *Vulg.* segnes). *al.* HIER. epist. 22, 35, 5 (*opp.* in dei amore ferventem). *al.* AVG. in epist. Ioh. 2, 1 -iores quosque et negligentiores. c. Iul. 2, 1, 2 -os et minus .. eruditos. *et al.* *apud ministros dei*: SVLP. SEV. dial. 3, 7, 4 -ior auditor. GREG. M. dial. 4, 28 p. 271, 13 M. *transit in vim moralem* (*cf. etiam l. 30*): ITALA Rom. 5, 6 (cod. d *al.* = VVLG.) cum adhuc -i essemus ..., pro impiis mortuus est *Christus* (*syn.* peccatores, *opp.* iusto. AVG. epist. 149, 7 *ad l.*: hos dixit -os, quos impios). HIL. trin. 3, 9 nobis -bus et carnalibus (AVG. civ. 10, 24 p. 438, 31 D. c., -i, peccatis obnoxii). AMBR. Iob 2, 2, 5 (*syn.* peccator, *opp.* iustus). 4, 6, 22 (*opp.* sanctis *ut*: AVG. op. monach. 30, 38). *al.* AVG. in psalm. 66, 3 (*opp.* bonis, *syn.* malis). serm. 156, 2, 2 -us *homo princeps* creavit -os. *et saepe. cf. p. 1442, 1.*

b *de rebus ad animantes -os pertinentibus*: TER. Hec. 311 qui eos gubernat animus, eum -um gerunt *pueri* ([*312* levi sententia]. CIC. Att. 3, 10, 2 *in calamitate.* epist. 5, 21, 3 dubiis rebus. ad Q. fr. 1, 1, 37 levis ... atque -i. CAES. civ. 1, 32, 9 tenuis atque -i. SALL. Catil. 52, 18. *et al.*). VARRO frg. Non. p. 473, 10 misericordiā labasci mentem -am populi (OV. epist. 18, 7 ut corpus, teneris ita m. -a puellis. *et al.*). RHET. Her. 4, 19, 27 facultas oratoris (*cf.* CIC. S. Rosc. 136 pro mea tenui -aque parte). PANEG. in Mess. 2 vires *cavendi* (*cf. p. 1442, 59*). VITR. 7, 5, 4 iudiciis ... -is obscuratae mentes (GAIVS dig. 40, 2, 25 *pupilli*). SEN. Herc. O. 1677 iecur *lugentis.* dial. 2, 10, 3 ingenia naturā -a et muliebria (QVINT. inst. 1 praef. 14 -ioribus. HIL. trin. 10, 65 -is i. et -ioris fidei. PHYSIOGN. 81 p. 109, 16 -um atque imbecillem). epist. 68, 6 id ... maxime tracta, quod in te -issimum senties (TERT. adv. Marc. 5, 5 p. 587, 7 nihil in illo *Christo* fuit stultum et -um. uxor. 1, 4 l. 5 quae in nobis -a [infirmata *var. l.*] sunt. *et al.*). *al.* QVINT. inst. 11, 2, 49 memoriae (PS. QVINT. decl. 12, 13 [infirmata *M γ*]). *al.* PS. QVINT. decl. 2, 14 genus -issimae servitutis est senex maritus (*cf. p. 1436, 8*). TAC. Agr. 46, 1 -o desiderio et muliebribus lamentis. VLP. dig. 4, 4, 1 pr. consilium *iuvenum* (*syn.* fragile). TERT. bapt. 10, 7 fides (*opp.* stabilis. HIL. *l. 69. et al. cf. p. 1444, 50*). adv. Marc. 2, 9 p. 347, 12 *animam* deo parem, id est delicti inmunem, dico -am (ITALA II Petr. 2, 14 [Ps. Cypr. singul. cler. 28; *gr.* ἀστηρίκτους, *Vulg.* instabiles]. AVG. civ. 9, 9 p. 380, 20 D. corpore melior, etsi vitiosa et -a. *et al.*). *al.* ITALA Matth. 26, 41 (cod. a *al.* = VVLG., *cf.* Marc. 14, 38) caro (*inde* ECCL. *passim*). I Cor. 8, 12 (cod. d *al.* = VVLG.) conscientiam (*al.*). IREN. 4, 38, 2 -um adhuc et inexercitabilem sensum. ARNOB. nat. 2, 75 natura (*al.*). *et saepius.* *de ipsa infirmitate*: TERT. monog. 16 (*opp.* fortior). PACIAN. sim. carn. p. 111, 24 (*ad II Cor. 12, 10*).

B *spectat ad statum rerum* (*aliter p. 1442, 42. 1443, 58*): **1** *vi corporali integra*: **a** *vario usu*: CAES. Gall. 4, 36, 2 navibus (GREG. TVR. Franc. 6, 26). 6, 27, 5 arbores *incisae* (SEN. clem. 2, 7, 4 vitio loci. PLIN. nat. 17, 217 *opp.* maximae. 17, 236. PALLAD. 3, 19, 2 *opp.* valentioribus). LIV. 26, 45, 2 quo ... altiores, eo -iores *scalae.* CELS. 7, 26, 2N -ior est *scalpellus calculo secando.* SEN. nat. 2, 18 (*ex Anaximandro*) spiritus -ior non valuit in flammam, in sonum valuit. 3, 29, 6 ut validiori (*sc. umori*) -a succumbat *terra* (*cf.* EVSTATH. Bas. hex. 4, 3 res omnium ... -ior, arena [*gr.* ἀσθενεστάτῳ]). epist. 112, 2 -a gracilisque *vitis* (COLVM. 4, 20, 5 *al.* PLIN. nat. 17, 177 *opp.* satis firma. *cf.* COLVM. 4, 3, 4 *vinea* res est ... tenera, -a, iniuriae maxime impatiens. 4, 24, 18 palmes [*syn.* imbecillis]. PALLAD. 3, 16, 2 radices [*v. l. 28*]). CVRT. 7, 7, 9 cicatricem -am adhuc. COLVM. 5, 9, 6 *ramus.* PLIN. nat. 2, 135 tenues ... et -as (*v. app. crit.*) ... nubes. 11, 132 *ossa* -issima esse ursis (*opp.* durissima). 13, 32 planta. *al.* QVINT. inst. 11, 3, 78 cutem. TAC. dial. 20, 7 templa (*sic de aedibus debilibus*: VLP. dig. 39, 2, 24, 2 [*e Labeone*] *aedes.* AMM. 20, 6, 6 lapidum recens structorum madoreque etiam tum -ium. VVLG. II par. 34, 10 ut instaurarent templum et -a quaeque sarcirent). AVR. Fronto p. 61, 12 N. littera *cursim scribentis.* HIL. in psalm. 67, 3 *cera* (*opp.* naturae potioris *sc. ignis*). AMM. 18, 6, 13 munimentum (HEGES. 3, 8, 2 *opp.* munitiora). SERV. auct. Aen. 12, 246 *aquam* instabilem esse et -am. PELAG. in II Tim. 2, 20 'lignea et fictilia *vasa*': humilia et -a (*cf. l. 31*). *et al.* *in imag.*: LIV. 7, 30, 2 -iore vinculo *amicitiae* (VAL. MAX. 9, 12 ext. 1. TAC. Agr. 32, 2 caritatis). VAL. MAX. 3, 3 non sane -ioribus radicibus stabilitam *patientiam* (PS. CYPR. laud. mart. 17. *et al. cf. l. 14*). ITALA I reg. 2, 4 (Aug. civ. 17, 4 p. 203, 18 D. *al.*) arcum potentium fecit -um (*Vulg.* superatus est). VVLG. I Petr. 3, 7 quasi -iori (inferiori *CT*) vasculo muliebri (*inde* ECCL. *saepius. cf. l. 25*).

b *de cibis, sapore sim.*: CELS. 2, 18, 4 alia ... res aliā vel valentior est vel -ior, siquidem plus alimenti est in pane quam in ullo alio; firmius est triticum quam milium *eqs.* (2, 18, 13). *ibid.* -ior est ex polline, -issimus cibarius panis. 2, 18, 9 ex avibus colla alaeve ... -is (-issimis *J*) adnumerantur *materiis* (*syn.* levior, *opp.* valentius. 3, 18, 17. 3, 19, 3). 3, 18, 16 cibo (RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 45, 2 [*in imag.*] *opp.* virilis, validioribus). COLVM. arb. 3, 7 -i saporis vinum. HIL. in Matth. 25, 6 (*in imag.*) tenui divinae cognitionis -oque gustatu imbuantur *animae.* **c** *de lumine*: SEN. nat. 1, 2, 11 lunae inertior vis est ...; aeque cetera sidera -a sunt nec perrumpere aëra vi sua possunt. LVCAN. 5, 545 lumine (*aliter p. 1445, 12*). BOETH. cons. 5 carm. 2, 6 luce.

2 *praevalente vi incorporali*: **a** *sub specie auctoritatis, efficaciae, fidei, virtutis sim.*: *α generalia quaedam*: TER. Phorm. 733 nuptias (*cf. p. 1445, 4*). CIC. Quinct. 47 *haec omnia*, quo maiore conatu ... aguntur, eo leviora -ioraque existimo (*neutr. ut*: Cluent. 94 parva et -a. Att. 1, 17, 10 *al.* SALL. Iug. 85, 4. APVL. flor. 22 p. 102 omnia fluxa -aque esse. *et al.*). Mil. 21 ne videretur -ior fides (*aliter p. 1443, 77*) reconciliatae gratiae (*cf.* PLIN. epist. 6, 6, 4 gratia). VITR. 6 praef. 2 (*e Theophr.*) non stabili, sed -a ... vita. SEN. dial. 3, 8, 5 valentior est *ira* quam ratio an -ior? nat. 4, 5, 1 rem ... nec dicere audeo, quia -a videtur, nec praeterire. *et al.* *β de dictis, opinionibus, argumentis sim.* (*cf. p. 1443, 21*): RHET. Her. 1, 14, 24 per se defensio -a est, adsumpta extraria re conprobatur (2, 10, 15 *syn.* tenuis). 2, 23, 35 -a ratio est, quae non necessario ostendit ita esse (*al.*). 3, 10, 18 *argumentationes* (*opp.* firmae, probabiles. *cf.* QVINT. inst. 5, 12, 4 *argumenta* [*syn.* imbecilla, *opp.* firmissimis, fortia. 5, 12, 14]). 3, 21, 35 imagines partim firmae et acres et ad monendum idoneae ..., partim inbecillae et -ae, quae vix memoriam possint excitare. 4, 40, 53 suspiciones. *al.* CIC. inv. 1, 62 propositio. 1, 64 assumptio. Cluent. 91 causis ... levissimis et -issimis (*cf.* GELL. 5, 3, 7 [*e Protagora*] docere, quanam verborum industria c. -ior fieret fortior). Mur. 11 *pars accusationis* (*opp.* gravissima). part. 49 *genus testimoniorum* (*cf.* MIN. FEL. 40, 3. *et al.*). de orat. 2, 339 (*de deprecatione*) quod est -um (infimum *L*), sed non numquam utile (*neutr. ut*: QVINT. inst. 4, 5, 7 quae per se levia sunt et -a, turbā valent. 5, 13, 16 natura sua. 6, 2, 7 *in peroratione* labor est, sine quo cetera nuda, ieiuna, -a, ingrata sunt. GELL. 5, 11, 4). *al.* QVINT. inst. 5, 10, 57 firmam probationem ..., -am refutationem. *al.* TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 464, 21 commendatio. *et saepius.* *fere i. q. inops*: HIL. trin. 12, 52 -us imperfectusque sermo (*infra*: inopia eloquendi. PAVLA Hier. epist. 46, 11, 1. *cf. p. 1445, 68*). *fere i. q. parum accuratus*: THEOD. MOPS. in Philem. argum. p. 260, 16 aut pleniori prosecutione explicata (*sc. dogmata et instituta*) aut -iori. *γ de iure* (*cf. p. 1443, 25*): CIC. Q. Rosc. 6 (*de adversariis neglegenter scriptis*) quod ... apud omnis leve et -um est, id apud iudicem grave et sanctum ducetur? (*neutr. ut*: PLIN. epist. 10, 108, 2 quae sunt ab aliis instituta, ... brevia ... et -a sunt, nisi illis tua contingit auctoritas. CONC.S I 3 vers. Tur. p. 104, 12 irrita ... et -a existentia [*gr. I 1, 3 p. 20, 27* ἀνίσχυρα]. p. 114, 12 -a esse [*gr. I 1, 3 p. 45, 9* ἀκυροῦσθαι]. p. 114, 14 -a ... fecerunt [*gr. I 1, 3 p. 45, 11* ἄκυρα ... πεποιήκασι]. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 225, 25 solvi et ut -a proici [*gr. I 1, 4 p. 31, 18* ἄκυρα]. *al.*). epist. 7, 18, 1 cautiones. TAC. hist. 2, 10, 1 senatus consultum (*opp.* vali-

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dum). Cod. Theod. 4, 4, 1 instrumentum codicilli (Interpr.: non valebit). 6, 27, 3, 2 *adnotationem.* 12, 3, 2 pr. (= Iust. 10, 34, 1 pr.) venditio. Rvstic. Conc.^S I 4 p. 161, 4 ordinationem *episcopi* (*syn.* reprobam). Cod. Iust. 5, 4, 23, 1^a coniugium (*opp.* validum, legitimum. *cf. p. 1444, 46*). 5, 14, 9, 2 (*a. 468*) pactum. 7, 64, 7 (*a. 285*) venales sententias *iudicum* ... -as esse. *et al.* *δ de medicamentis* (*cf. p. 1446, 47*): Plin. nat. 24, 52 acini *sabuci* ... -iores quam reliqua. 25, 103 -ius habetur *agaricum Gallicum.* 35, 194 effectus *terrae pnigitis* ... idem qui Cimoliae, -ior tantum. 36, 145. Oribas. syn. 1, 31 (Aa) p. 87, 6 Mø. ex aceto factus senapismus -ior est (*gr. 1, 31, 4* ἀμυδρότερον, *rec. La* imbecillior). *ε de sideribus*: Cens. 8, 4 validiores alii *conspectus,* -iores alii. 8, 13 lumen (*infra*: conspectus pro nullo habetur, *opp.* efficaces. *aliter p. 1444, 42*). 14, 15 hunc *climactera* licet quidam periculosissimum dicant ..., ego tamen ceteris duco -iorem.

b *sub specie vehementiae*: Sen. dial. 5, 39, 4 si -ior *erit furor* (*opp.* vehementior. *aliter p. 1444, 52*). Hippocr. aer. 5 (a)egritudines ... minimas ... fieri et -iores.

c *usu rhet., gramm.*: Qvint. inst. 9, 4, 23 cavendum ne decrescat oratio et fortiori subiungatur aliquid -ius, ut 'sacrilego' 'fur' aut 'latroni' 'petulans'. Mar. Victorin. gramm. VI 7, 4 h vocatur -a, quia in metris plerumque despicitur (7, 25).

neutr. pro subst.: 1 *sing.*: Tert. fug. 8, 2 ut ... scias ..., quid cui subicias, -um scilicet forti (*i. carnem spiritui*). adv. Hermog. 18 p. 146, 14 *abducitur* validius ab -o. Hil. in psalm. 139, 10 ei quod adsumpsit -o ut virtus praestetur, orat *Christus.* *c. gen.*: Itala I Cor. 1, 25 (codd. d e *et Eccl.*) -um dei (cod. g *et* Vvlg. quod -um est). Schol. Hor. carm. 3, 5, 41 aetatis (*cf.* Heges. 1, 36, 2 senectutis). Ambr. epist. 36, 4 carnis. incarn. 5, 41 doloris humani (*cf. p. 1436, 20*). 2 *plur.* (*compar. l. 39, superl. l. 31*): Sen. dial. 6, 11, 3 ex -is fluidisque contextum *corpus humanum.* Qvint. inst. 7, 1, 17 ad potentissima ab -issimis pervenire. Ps. Tert. adv. Iud. 9 l. 230 -a (*T*, -i *cett.*) curabuntur. Hil. in Matth. 27, 1 si doctrinae ... veritate -a confirmet *episcopus.* trin. 9, 68 (*v. p. 1441, 30*). 10, 48 secundum hominem ... -a omnia pati *Christum.* Petr. Chrys. serm. 150 p. 600^C. Verec. *p. 1441, 39.* Greg. M. dial. 4, 11 p. 242, 7 M. nostra. *c. gen. subi. vel partit.*: Plin. nat. 9, 145 lineae. Itala I Cor. 1, 27 (codd. d e *et Eccl.* = Vvlg.) mundi (infima *Sedul. carm. pasch. 2, 229 metri gratia contra* op. pasch. 2, 16, *cf. p. 1398, 71*). Hymn. Ambros. I 4, 23 nostri corporis. Vvlg. gen. 42, 9 -iora terrae (*cf. 42, 12* immunita terrae). Greg. M. moral. 2, 41 humanitatis (*opp.* fortia divinitatis).

accedunt structurae: 1 *casus solus*: **a** *abl. limit. vel instr.* (*cf. p. 1444, 6 et* 'naturā -us' *p. 1442, 82. 1443, 68. 1444, 68.* Svlp. Sev. Mart. prooem. 1 [infimus *F*]; *var. l. p. 1442, 59. 69. 1446, 1; e coni. dub.* Pass. Thom. p. 149, 5 [*Bonnet*]): Cic. inv. 1, 5 multis rebus humiliores et -iores *homines bestiis.* Sall. Catil. 6, 6 corpus annis -um (*opp.* validum. *cf.* Plin. nat. 9, 21 fetus infantia -os. Amm. 19, 6, 2 senecta). Ov. Pont. 3, 4, 13 viribus (Veg. mil. 3, 21 [*interpol.?*]. Boeth. cons. 4, 6, 35 W. animi. Lib. iubil. 35, 6). Fest. p. 294 vel corpore vel animo (Anthim. 23. *cf.* Pavl. Nol. epist. 5, 12 p. 32, 19 exhaustis c.). Vell. 2, 70, 1 valetudine (*cf.* Itala Luc. 4, 40 [cod. b *al.* = Vvlg.] variis languoribus. Hil. coll. antiar. p. 64, 17 aegritudine). Qvint. decl. 358 p. 390, 12 iure (*cf. p. 1443, 25*). Itala act. 14, 7 (codd. e g = Vvlg.) pedibus (*cf.* Vvlg. lev. 25, 35 manu. Nicet. vigil. 2 membris. Inscr. christ. Rossi II p. 70, 39, 9 crure). Tert. nat. 1, 14, 3 hoc ... qualitate a⟨uctoris⟩ -um. Paneg. 4, 15, 7 hoc certe uberius nec -ius veritate. Pavl. Nol. epist. 5, 12 p. 32, 23 carne ... -i ad profectum spiritus. Avg. civ. 6, 9 p. 264, 20 D. sexu (Salv. eccl. 2, 38). op. monach. 19, 22 animo -us (-o *V. cf. l. 50*). Cod. Theod. 6, 4, 2 aetatis contemplatione -ae. **b** *gen.*: Apvl. met. 5, 22 et corporis et animi ... -a *Psyche.* Tert. adv. Marc. 2, 8 p. 345, 12 *homini* -o dominandi (*cf.* Hil. in Matth. 31, 9 bibendi eius *calicis* caro omnis -a). **c** *e* Ambrosiast. in Philem. 1, 1 p. 504^D *v. p. 1398, 68.*

2 *praepp.*: **a** ad: *c. gerund.*: Cic. Caecin. 64 ad probandum (-am *J*) utramque rem ... -am nugatoriamque esse. Caes. civ. 3, 9, 3 *Romani* -i ad resistendum. Sen. dial. 9, 2, 15 ad omne tolerandum. Mela 3, 88 ad sustinenda quae incidunt ... -us *lacus.* Hil. in psalm. 118, 4. trin. 2, 7 ad ea ... eloquenda sermo omnis -us. 5, 7 (*opp.* potens). Avg. conf. 6, 5, 8. 7, 20, 26 divers. quaest. 61, 5 Oribas. syn. 4, 35 (Ab). *c. subst.* (*laxius l. 71; cf. l. 57*): Vitr. 2, 8, 20 ut ad vetustatem non sint -ae *contignationes.* Plin. nat. 23, 30 ad omnia -ius album *mustum.* Hil. in Matth. 9, 2 sacrificiis -bus ad salutem. 17, 3 ad vocis auditum. 31, 2 ad dolorem. in psalm. 118 aleph 12 ad ... custodiam. 132, 5 ad cibum firmum. trin. 8, 24 ad id. Clavd. Don. Aen. 7, 430 p. 65, 5 ad bellicum certamen. Avg. divers. quaest. 61, 5 ad actiones. Greg. M. moral. 7, 26 ad percussionem reprobi debiliter fortes sunt, electi autem valenter -i. **b** ex: Cic. Phil. 8, 5 -us ex gravi diuturnoque morbo. **c** adversus: Cvrt. 4, 14, 13 (*de fama*) -issimum a. fortes viros telum. Avr. Vict. Caes. 9, 6 (= Ps. Avr. Vict. epit. 9, 7) a. pecuniam. Hil. trin. 6, 37 a. eam *ecclesiam.* Heges. 3, 3, 6 a. tantam multitudinem. **d** contra: Petron. 19, 4 *mulierculae* -issimae ... c. nos. **e** ab: Fronto p. 84, 14 N. sum ... adhuc a cubito et cervice -us. **f** de: Tert. resurr. 38 p. 81, 2 de fallacia ... -um *deum.* **g** in *c. abl.*: Itala Rom. 14, 1 (codd. d e = Vvlg.) in (*om. cod. g*) fide (Hier. epist. 22, 29, 4). II Cor. 11, 21 (codd. d e = Vvlg.) in hac parte (*om. cod. g*). Avg. civ. 13, 3 p. 560, 1 D. in usu motuque membrorum. Greg. M. moral. 11, 37 in intellectu. **h** in *c. acc.*: Marcell. med. 33, 7 in venerem.

3 *enunt.*: Qvint. decl. 367 p. 402, 7 ut hoc *crimen* sit argumentum dementiae, -um est. Orig. in Matth. ser. 61 p. 139, 18 non quia -us erat *Paulus,* quominus faceret ea.

4 *inf.*: Tert. resurr. 11 p. 40, 7 -iores hoc ... credere. Avg. epist. 102, 14 (*om. E*) parvus et -us est intellectus hominis divinae cedere veritati. c. Gaud. 1, 31, 36 -i estis perferre manus inimicorum.

II *per confusionem i. q. infimus (cf. etiam p. 1436 36. 72): propter similitudinem tam scripturae quam notionis* -us *et* infimus (*falso traditur* -us *pro* infimus Cic. Font. 27 Att. 4, 2, 3 Apvl. met. 4, 31; *var. l. e. g. p. 1443, 2* [*?*]. Romvl. fab. 16 [-i *rec. W*, -iores *rec. vet.*, infimos *rec. gall.*; *opp.* potentes *sim.*], *plura v. ap. Roensch, Semas. Beitr. II 22sqq. Löfstedt, Zur Sprache Tert. 81*), -ior *et* infimior (*v. infra et Roensch l. c.*) *vel* inferior (*var. l.* Caes. Gall. 3, 24, 3 Veg. mil. 3, 20 p. 108, 19 Ambr. Iob 4, 6, 22 Vvlg. I Petr. 3, 7. *et al.*) *in libris inter se miscentur. confusionem ap. ipsos scriptores aevi cadentis viguisse probatur p. 1445, 37; sed de singulis locis difficillimum est iudicare, ita ut haec tantum exempla sermonis vulgaris afferam*: Itala lev. 13, 3 (Lugd.) facies tactus -a a corio corporis (*gr.* ταπεινή, *Vulg.* humiliorem). *al.* (*v. Roensch l. c., qui vix recte ubique vocem q. e.* infimus *restituit cf. p. 1398, 47*). Ioh. 2, 10 (cod. r) -ius *vinum* (*gr.* ἐλάσσω, *cod. b* infimiorem, *Vulg.* quod deterius est). Vvlg. Sirach 24, 38 (*sec. Italam*) -ior non investigabit *sapientiam* (*gr.* ἔσχατος). Theod. Mops. in Phil. 3, 4 p. 233, 15 nulli eorum -ior sum (*gr.* δευτερεύω. *cf. Vulg. II Cor. 12, 11* nihil ... minus fui). in I Tim. 3, 12 p. 129, 18 -iores esse videntur *diaconi* presbyteris secundum gradum (*infra*: minorantur). 3, 13 p. 130, 2 -ioris gradus, *opp.* optimi (*gr.* ἐλάττονα. p. 130, 15. *cf. p. 1393, 76*). *v. et p. 1391, 84. 1398, 69sqq.*

adv. **īnfirmē.** *i. q. modo infirmo*: Cic. epist. 15, 1, 3 socios -e animatos. Plin. epist. 1, 20, 21 ieiune et -e *dicere.* Tert. anim. 51, 1 quidam ..., non a deo edocti, -e tuentur *immortalitatem animae.* Rvfin. Greg. Naz. orat. 4, 7, 4 confitemini naturam *spiritus sancti*... quam vultis verecunde, quam vultis -e. Hesych. in lev. 19, 19 p. 1030^A -e imperfecteque viventes.

adv. **īnfirmiter.** *i. q. modo infirmo*: Arnob. nat. 7, 45 quod ... quam -r invalideque dicatur (*cf.* Avg. gen. ad litt. 5, 6 p. 149, 13 scriptura tamquam infirmis -r loquitur). Vvlg. sap. 4, 4 -r posita *vitulamina* a vento commovebuntur (*gr.* ἐπισφαλῶς). Avg. civ. 1, 11 p. 21, 11 D. quod carnis sensus -r pavidus refugit. doctr. christ. 1, 34, 38 ne rebus temporalibus ... haereamus -r. Cassian. c. Nest. 7, 1, 1 cum nobis ... -r se obiciant *haeretici.*

adv. compar. **īnfirmius.** *i. q. modo infirmiore*: Plin. nat. 27, 24 usus *alsines* ... ad collectiones ..., item eadem (*v. app. crit.*) omnia quae helxine⟨s⟩, sed -s (*cf. p. 1445, 6*). Svet. Aug. 90 tonitrua et fulgura paulo -s expavescebat *Augustus.* Mvtian. Chrysost. hom. 16, 1 p. 341/2 qui -s afficiebantur *sc. fide* (*gr.* ἀσθενεστέρως διακειμένων. Facvnd. defens. 9, 2 p. 745^A).

deriv.: ? infirmesco, infirmitas, infirmitudo, 1. infirmo. *compos.*: perinfirmus.

īnfiscāvit proscripsit (prae- *var. l.*), titulum posuit Gloss. *ab* in *et* fiscus (*formulas q. s.* in fiscum redigere *sim. cfl. Leumann in plagulis*), *cf.* confiscare. [*var. l.*: Lex Sal. 51, 1 *in parte codd.*, *cf.* add. (fisc-, confisc-, tollat *varr. ll.*; *v. vol. VI 1, 823, 14*). *e coni.*: Gloss.^L Corp. I 95 -retur (*Linds.*, infusceretur *trad.*): privaretur.]

īnfit (-īt *l. 81*) *verb. defect.* (-io *l. 75*; -iunt *l. 81*) *praes. et praes. hist.* (*cf. l. 84. p. 1447, 79. 1448, 7*). [*ab* in *et* fieri, *cf.* inquit. *J.B.H.*] *de origine*: Pavl. Fest. p. 112 diversae significationis est ab eo, quod est fit. nam -t agentis est, fit patientis. *testim. gramm. de usu defect.*: Don. gramm. IV 383, 17 sunt quae declinari rite non possunt, ut ... '-t' (Pomp. gramm. V 232, 14 [*cf.* 1]. Ps. Asper gramm. suppl. 53, 8). Serv. gramm. IV 437, 22 *anomala* eas usurpare personas, quae tantum auctoritate firmantur, ut ... '-t' (Pomp. gramm. V 232, 9 legisti de hoc verbo tres vel quattuor p., haec sola invenisti, his solis utere; non debes ad similitudinem declinare. ne dicas mihi '-fio', '-fis', '-fiebam', '-fieram'. Prisc. gramm. II 450, 16 in usu *deficit* ... personis [*v. et infra l. 74*]. *cf.* Cledon. gramm. V 59, 26 ⟨non⟩ declinatur in prima p. [Consent. gramm. V 370, 12. 379, 35. *cf.* 382, 14 non est secunda p.]. Phoc. gramm. V 436, 6 tertiam p. ... solam). Consent. gramm. V 379, 10 per numeros defectiva, ut ... '-t'. Phoc. gramm. V 436, 6 defectiva in modis ...: ... '-t'. Prisc. gramm. II 420, 15 desunt et tempora et personae. *de formis*: -io: Prisc. gramm. II 420, 15 Varro in 'Mensuris' et primam ponit personam '-io' (450, 16). Gloss. -iunt (*cf.* inquiunt): *infra l. 81.* *fictae* (*v. et l. 68.* Consent. gramm. V 379, 11. 380, 1. 2. *de imperat. et part. praes. cf. Landgraf, ALL 9, 1896, 385*): infe: Gloss.; infiens: Virg. gramm. epit. 4 p. 17, 9 H. Gloss.; infivit: Virg. gramm. epist. 3 p. 152, 31 H. epit. 5 p. 27, 8. *de prosodia*: -fīt: Enn. ann. 394. -īunt: Mart. Cap. 2, 220 (vers.). *de notione*: Pavl. Fest. p. 112 incipit (Gell. 19, 7, 10 Gloss.). Cledon. gramm. V 59, 26 coepit loqui (Gloss.). Gloss.^L II Abav. IN 141 fatur, dicit (*al.*; *perf.*: V Abba IN 289 dixit). *legit ir inde*

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ab ENN., PLAVTO, *imprimis apud* VERG. *eiusque imitatores; in prosa respondent aliae voces l. 50. 51. 58. 59. 68. 69. 70. p. 1448, 4. 6. 7. 20. occurrit raro, quantum e schedis nostris colligi potest, in serm. soluto*: LIV. (*ter, non nisi in* I^a *dec.*), APVL. (*13*), IVL. VAL. (*1*), SCHOL. Hor. (*1*), PRAEDEST. (*1*), BOETH. (*1*), ENNOD. (*1*), VITAE patr. Iurens. (*1*), GREG. TVR. (*3; v. etiam l. 12*); *cf. infra l. 15. in hexametro ponitur plerumque in pede sexto (inde a* LVCR.); *raro in quinto* (VERG. Aen. 11, 301 VAL. FL. 7, 258 AVIAN. fab. 32, 5), *in primo* (ENN. ann. 394 īnfit. VERG. Aen. 10, 101 īnfit), *ante caesuram semiquin.* (SIL. 8, 114. 16, 245). *omnia dedi exempla praeter* GLOSS. [*variat c.*: dicit: *infra l. 82.* fatur: *infra l. 66.* inquit: *infra l. 54. p. 1448, 7.* GREG. TVR. Franc. 7, 32 p. 352, 17 et ita inquit (*cf. Bonnet, Lat. de Grég. 717, 1 et v. infra l. 83*). CORIPP. Iust. 3, 30 (*coni. Petschenig; trad.* inquit). infert: *infra l. 68. p. 1448, 5* (*cf.* GLOSS.^{L} I Ansil. IN 679). *contextu dubio*: ROMVL. fab. 40, 5 rec. vet. (*Thiele dubitanter* infitiatur).]

i. q. incipit (*cf. theod. 'anheben'*):

I *de dicendo*: A *c. inf. verbi dicendi sim.*: PLAVT. Asin. 343 me -t *tonsor* percontarier, ecquem ... noverim Demaenetum. Aul. 318 -t ibi postulare. Bacch. 265 dicere. Merc. 249 praedicare. Rud. 51 laudare. 53 suadere. VERG. Aen. 11, 242 ita farier -t: '*eqs.*' (*sim. c. seq. or. recta* [*cf. infra l. 37*]: SIL. 12, 67 hortatibus ... agitare. SVLPICIA sat. 64 tum paucis dea me dignarier [*cf. infra l. 69*] -t: '*eqs.*'). APVL. apol. 77 obiurgare. met. 7, 4 sciscitari. 8, 28 incessere atque criminari. IVL. VAL. 1, 5 docere (*gr. 1, 11, 4* εἶπεν). CYPR. GALL. iud. 337 postquam ..., ⟨somnia⟩ tum ... -t ⟨solvere⟩.

B *absolute* (*vergente Latinitate abit in notionem q. e.* dicit [*syn. infra l. 82*], *loquitur, narrat sim., v. infra l. 79. p. 1448, 7 et sub 2; add.* tum, tunc VERG. *infra l. 38. 80. al.* [*cf. l. 23. 26*], ibi *tempor. infra l. 45. p. 1448, 10,* cum *invers. infra l. 46 et 74; indicatur, cui quid dicatur, per dat. inde ab* OV. *infra l. 44 et* APVL. *saepius, ad ap.* APVL. *ter et* IVVENC.):

1 *usu originario seq. oratio* (*collocatur ante orat. in ipso fine enuntiati inde ab* ENN. *47^{ies} [interced. parenth. l. 39. p. 1448, 2, voce* 'inquit' *suscipitur l. 83*], *in medio enunt. inde a* VERG. *l. 43 12^{ies}, primo loco enuntiati* APVL. *infra l. 48; inseritur orationi* APVL. *infra l. 47*): a *recta* (*cf. et l. 21 sqq.*): α *nude pos.*: ENN. ann. 394 -t: 'o cives *eqs.*' VERG. Aen. 10, 101 tum pater omnipotens ... -t — eo dicente deum domus alta silescit *eqs.* —: '*eqs.*' (*sim. parenth. intercedente*: AVIAN. fab. 32, 5 cui *rustico* rector summis Tirynthius [*Hercules*] -t ab astris — nam vocat *eqs.* —: '*eqs.*' ENNOD. opusc. 3, 131 p. 364, 21 at ... rex -t, quo loquente ... corda pavor artabat: 'quamvis *eqs.*' *cf. p. 1448, 2*). 11, 301 praefatus divos ... rex -t ab alto (STAT. Theb. 6, 137). OV. met. 2, 511 *Iuno* causam ... viae scitantibus -t. LIV. 1, 23, 7 in medium duces procedunt; ibi -t Albanus. SIL. 1, 477 STAT. Theb. 9, 789. APVL. met. 1, 7 cum (*invers.*) ille ... frontem replaudens: 'me miserum' -t 'qui *eqs.*' 1, 12 Socraten ... circumstetere *mulieres*; -t illa cum gladio. 2, 13 at ille ... -t ad eum. 2, 19 tum -t ad me Byrrhaena. 2, 21. IVVENC. 3, 534 tum Petrus ... -t (*Vulg. Matth. 19, 27* tunc ... dixit). 3, 585 haec ait ... comitesque ... adloquitur ... *et* -t (*Vulg. Matth. 20, 17* ait. *Marc. 10, 32* coepit ... dicere). SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 248 (*in ludo*) tunc cooperta manu quisque ostendit suo compari et -it: 'quot *nuces* sunt?' PRVD. perist. 10, 123. CLAVD. carm. min. 53, 52 tum Iuppiter -t (inquit *l. var.*). CARM. de Iona 73 tum domini vates ... -t (*vers. deest in parte codd.*). PRAEDEST. 3, 14 p. 652^D. SIDON. carm. 7, 531 procerum tum ... unus ... -t. DRAC. Orest. 65. VEN. FORT. Mart. 1, 97 voce prophetali sanctus cui protinus -t (*Sulp. Sev. Mart. 6, 2* respondens ... inquit). 1, 461 cui digitos vir sanctus in os cum mitteret -t (*Sulp. Sev. Mart. 17, 6* inquit).

β *c. locut. adverbialibus* (*nota abundantiam l. 70*): ① *abl.* (*v. et supra l. 23*): his vocibus: VERG. Aen. 5, 708 *Nautes* h. Aenean solatus v. -t. SIL. 5, 81 CORIPP. Ioh. 1, 285. dictis: PRVD. psych. 510 *Luis* ingemit et d. ardens furialibus -t. talibus: VERG. Aen. 10, 860 *Mezentius* adloquitur maerentem *equum* et t. -t (ac talia fatur *R*). VAL. FL. 1, 666. 2, 610 tum pelago vina invergens dux (*Iason*) t. -t. 8, 414 SIL. 16, 139. IVVENC. 4, 245 tum dominus famulo respondens t. -t (infert *l. var.; Vulg. Matth. 25, 26* dixit). CYPR. GALL. gen. 148 *Cain* deus adloquio dignatus (*cf. supra l. 23*) t. -t (*Vulg.* dixit). Ios. 134 (*Vulg.* ait). SIDON. carm. 7, 338 sic t. -t. CORIPP. Ioh. 7, 117 affatur ... et t. -t. his: SIL. 16, 245 tum prior h. -t terrae pacator Hiberae. ⓘⓘ *acc.* (*aliter p. 1448, 17*): haec: VAL. FL. 7, 258 'quin hoc' ait *Venus* 'audi atque attolle genas', lacrimisque h. -t obortis. MAR. VICTOR aleth. 3, 246 cum (*invers.*) ... *deus* h. propriis regni consortibus -t. VITAE patr. Iurens. 2, 3 p. 145, 10 haec ... respondens fidei divinitas -t: 'manducabunt et supererit'. CORIPP. Iust. 2, 51. talia: APVL. met. 6, 11 Psychae Venus -t t. *audacius* sermonem: IVVENC. 1, 57 ad quam *Mariam* tranquillum s. nuntius -it (*Vulg. Luc. 1, 28* dixit). ⓘⓘⓘ *adv.*: ita: VERG. Aen. 12, 10 tum sic adfatur regem (*sc. Latinum Turnus*) atque i. turbidus -t. LIV. 1, 28, 4 tum i. Tullus -t. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 212, 17 (dicit *l. var.; antea syn.* dicit). GREG. TVR. Iul. 1 p. 564, 11 *Iulianus* suis insecutoribus i. -t: 'nolo', inquit, 'diutius commorari *eqs.*' *v. etiam supra l. 12. 21.* sic: SIL. 3, 108 *Imilce* tunc s. ... -t. 5, 316. 8, 114 contra s. -t ... Anna. APVL. met. 4, 25 aniculae ... requirenti s. ... -t *puella*. 5, 5 ad suam Psychen s. -t maritus — namque *eqs.* — (*cf. p. 1447, 39*). 5, 9 VESPA 95. IVVENC. 1, 453 s. discipulis ... cingentibus -t *Christus* (*Vulg. Matth. 5, 2* docebat ... dicens). GREG. TVR. Franc. 2, 31 (infert *l. var.*). glor. conf. 18 p. 758, 16. VEN. FORT. Mart. 4, 369 (*Sulp. Sev. dial. 3, 13, 4* inquit). ARATOR act. 2, 167 *Paulus* s. clarius -t (inquit *edd. vett., cf. adn. ed. Migne; Vulg. act. 14, 9* dixit). *v. et p. 1447, 70.*

b *obliqua* (*cf. infra l. 13*): LIV. 3, 71, 6 tribuni ... dedere ... plebi, ut, quae vellet, Scaptius diceret. ibi -t: annum se tertium et octogesimum agere *eqs.*

2 *structurae recentiores* (*de notione v. p. 1447, 27*): a *pendet acc. c. inf.* (*cf. supra l. 10*): APVL. met. 7, 25 -t *viator* deierans nullum semet vidisse ductorem. CYPR. GALL. gen. 1414 sese germanum fratribus -t *Ioseph*. exod. 141 tum vox ... sonat, qua se rex (*i. deus*; senex *cod.*, *Pitra*) ... -t esse deum procerum (*eqs.*) ...; tum talia subdit: '*eqs.*' b *pendet acc.* (*cf. p. 1447, 72*): PRVD. apoth. 585 crede, quod ... angelus -t. CYPR. GALL. num. 592 talia ... postquam ... nuntius -t *eqs.* iud. 512 cursim ... viro, quae viderat, -t (*Vulg.* nuntiavit ... dicens). c *formula* 'ut -t': CARM. de alphab. 65 (*loq. littera Y*) sum ... typica in membris tribus, ut bene Samius (*sc. Pythagoras*) -t, infima dans pueris, at dextra ac laeva sapitis.

II *de agendo* (*syn.* adoritur *l. 26; opp.* terminatur *l. 29*): A *c. inf.*: 1 *pers.*: LVCR. 3, 515 commutare animum quicumque adoritur et -t. 2 *impers.*: LAEV. carm. frg. 9 (Gell. 19, 7, 10) fieri (-re *Hosius, Morel*) inpendio -t (*Gell.* id est 'fieri inpense incipit').

B *absolute*: MART. CAP. 2, 220 (vers.) nunc ... mythus terminatur, -iunt artes libelli qui sequentes asserent. *? significanter de eo qui promptus est ad agendum, progrediendum*: PRVD. apoth. 804 est *anima* similis *dei* ..., quod sapiens iustique capax reginaque rerum imperat, ante videt, perpendit, praecavet, -t, verborum morumque opifex (*sic interpretantur post alios Lavarenne, Étude 465 ['prend des initiatives'] et G. Meyer per litteras; interpunctione post -t deleta c. sequentibus coniunxit et ad notionem q. e.* 'loquitur' [*v. p. 1447, 27*] *rettulit post alios Bergman*).

īnfitēns *v.* infiteor.

īnfiteor, -ērī. *a genuino* īnfitēns, -entis (GLOSS. *infra l. 44*) *a grammaticis retrograde fictum esse* (*cf.* infitior *p. 1450, 47 sqq.*) *putant post alios Wackernagel, Synt. II^2 287. 293. Lindsay, Gloss.^{L} IV p. 236. Walde-Hofmann I 462.* PAVL. FEST. p. 112 (*distinguitur ab* infitiari, *v. p. 1450, 59*) -eri non fateri. DOSITH. gramm. VII 433, 2 (*inter depon. II^i ord.*) -or ἀρνοῦμαι (ἀ. infitior *ed. Tolkiehn*), infitiatus sum. GLOSS.^{L} II Philox. IN 230 -entes: ἀρνούμενοι. III Abstr. IN 112 -etur: non fatetur, negat (V Abba IN 290 [*scrib.* infititur]. GLOSS. V 304, 16. 504, 9 [*scrib.* infet]). *v. etiam p. 1450, 47.*

īnfitiābilis, -e. *ab* infitiari. *scrib. et* -ici-. GLOSS. negabilis. *qui negari, refutari potest*: CHALC. comm. 15 certa minimeque -is arithmeticae disciplinae ... auctoritas. IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 6, 30 p. 1579 non -i coniectura, sed certo ... exemplo.

īnfitiae, -ārum *f.* [*ab* *in-fitos, *gr.* ἄ-φατος; *cf.* fateor. *J. B. H.*] *de orig.*: SCHOL. Ter. Bemb. Ad. 339 a non fando. *in codd. saepe* -ici- *scribitur.* NOT. Tir. 33, 65 -e. *legitur nonnisi acc.* -as (*cf.* CHAR. gramm. p. 119, 11 B. unius tantum casus ... ut ... -as) *praeter* HIL. *p. 1449, 28.* NOT. Tir. GLOSS. *de notione*: SYNON. Cic. p. 416, 3 B. -as it (*inter syn.*). GLOSS. -ae: mendacia, negationes. -as: ἄρνησιν. -as ibit: negabit (*cf. infra l. 78 et 79*). *inde a* PLAVTO, TER., NEP., LIV. (*de* CIC. *v. infra l. 60*). [*suppl.*: CIC. Tull. 1 -as ituros adversarios ... tantam caedem ... ad familiam suam pertinere (*sic Schoell [cf. RhM. 50, 1895, 158], sed v. infra l. 72*; infitiaturos *post Orellium editt. plerique*). *e coni.*: *p. 1451, 50.* VOPISC. Prob. 2, 8 sum ... unus ex curiosis, quod -as ire non possum (*sic post Peterum Hohl, cf. p. 1449, 6*; infinitas ire *vel* infinita scire *trad.*). *var. l.*: ACT. Archel. 15, 16 in -as ire vultis (*C, ed. Beeson*; in iniustitia stare v. *M; cf. Beeson ad l. et v. l. 66. 72*).]

1 -as ire *vel* ire -as (*? ad* -as *infra l. 81, ? in* -as *supra l. 64.* SIDON. *bis* [*codd. MCFP*]): *i. q. infitiari, (de) negare* (*syn.* negare *saepe*). *anteced.* -as *fere 35^{ies}, seq.* -as *17^{ies}; interced.* non *l. 77 bis et p. 1449, 15,* audacius *subi. p. 1449, 16. subi.* res *infra l. 83. p. 1449, 16. c. dat. infra l. 74. p. 1449, 4. post scaenicos non legitur nisi in fig. litot. praeter* LIV. *p. 1449, 10.* TERT. *infra l. 83.* TVRRIB. *infra l. 84. (non constat de* CIC. *supra l. 58.* ACT. Archel. *supra l. 64*). *? pass.: v. p. 1451, 50.*

a *nude*: PLAVT. Bacch. 259 -as ire coepit filio, negare se debere ... triobulum. Curc. 489 nemo it -as. Mil. 188 siquidem centiens hic visa sit, tamen -as eat. Most. 1023. Pseud. 1086 (*interpol.?*) qui ... -as non eat. Truc. 792 -as non eo. 850. TER. Ad. 339 ille -as ibit, sat scio (*cf. ad l.* SCHOL. Ter. p. 154, 22: in negationes ibit *eqs.* Bemb.: qui negat). 347 (DON.: negabit). GAIVS inst. 4, 172 permittit praetor iusiurandum exigere 'non calumniae causa -as ire' (PAVL. dig. 10, 2, 44, 4 *rei* iurare debent ... n. c. c. ad -as i. [infitiationes, infitiationem *dett.*; *v. supra l. 66*]). GELL. 16, 19, 22. TERT. apol. 10, 4 *si conscientia* -as ierit, de suis ... instrumentis revincetur. QVEROL. p. 53, 20. TVRRIB. epist. 4 continuo -as eunt et perfidiam

[*Szantyr*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

perfidia occulunt. *seq. or. recta*: TAC. ann. 15, 2, 3 non ibo -as: aequitate quam sanguine . . . retinere . . . malueram.

b *cum addit.*: *α acc.*: PLAVT. Cist. 654 quae . . . fassa est mihi, quaene -as eat *anus*? Men. 396 qui lubet . . . ire -as mihi facta quae sunt? (1057 quae fecisti). NEP. Epam. 10, 4 si hoc unum adiunxero, quod nemo ibit -as, Thebas . . . alieno paruisse imperio. CVRT. 7, 1, 26 amicitiam *Philotae* . . . adeo non eo -as, ut expetisse *eam* . . . nos . . . confitear. *cf. p. 1448, 62.* *β* (*acc. c.*) *inf.* (*de* CIC. *v. p. 1448, 58*): LIV. 6, 40, 4 quorum alterum neque nego neque -as eo nos . . . operam dedisse. 9, 9, 4. 10, 10, 8 *Galli* -as eunt mercedem se . . . pactos. 31, 31, 9. SEN. dial. 2, 3, 1 cum sapientem negastis servum esse, idem non itis -as . . . veniturum. CVRT. 7, 1, 35 PLIN. nat. 2, 112. 6, 23 QVINT. inst. 3, 7, 3. 4, 2, 67. 7 praef. 4 GELL. 10, 19, 1. 12, 2, 1 APVL. flor. 9 p. 36. LACT. inst. 4, 27, 10 esse *deos* . . . -as non eunt. MACR. Sat. 1, 4, 24. 3, 16, 5. SIDON. epist. 6, 12, 5 illud . . . deberi tibi . . ., nec tuus poterit ire pudor -as. 8, 6, 4 CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 28, 7. 3, 8 p. 168, 2 (*sed v. app. crit.*). *γ* quin (*cf. p. 1451, 49*): FRONTIN. aq. 72 nec eo -as, quin *superfluentia* . . . non sint proprie horum fontium. GELL. 2, 26, 7 non -as, inquit, imus, quin lingua Graeca . . . prolixior . . . sit quam nostra. 4, 18, 6. 6, 7, 8. 19, 8, 5 de 'caelo' . . . non -as eo, quin singulo semper numero *dicendum sit.* MACR. Sat. 7, 6, 3 *vinum*, cum infunditur cuti, quin frigidum sit, nec medici -as eunt. *δ* quod: MAR. VICTORIN. gramm. VI 119, 18 nullus -as ire poterit, quod ex spondeo et duobus dactylis trimetrum epicum formatum sit. *ε* de (*laxius v. supra l. 21*): SYMM. rel. 28, 6 Scirtius de sex unciis . . . non ibat -as.

2 *usu libero, i. q. infitiatio(nes), negatio(nes) sim.*: HIL. in Matth. 24, 4 hinc illae sunt veritatis -ae. MAR. MERC. Conc.S I 5 p. 40, 34 laudo -as tuas. ARNOB. in psalm. 118 p. 511A ecce -as in deum validas. CASSIOD. in psalm. 50, 2 fidelis . . . servus non assumit callosas -as.

deriv.: infitialis, infitior.

īnfitiālis, -e. *ab* infitiae (*cf. Leumann, Adj. auf -lis 37*). [GLOSS. -e ius ⌊infandum (aut) nec dicendum⌋ (⌊ ⌋ *nova glossa esse vid.*). -e ius (*sine interpr.*). 'ius fetiale *nescio quomodo huc translatum esse censet Nettleship' Goetz* (*de script.* fit- *v. vol. VI 1, 633, 21. 634, 38sq.*).]

qui infitiatur, i. q. negans: t. t. rhet. ad signif. statum coniecturalem (στοχασμόν) *sive laxius in totum sive usu originario et stricto ex parte reorum* (*cf. Minucian. Rhet. gr. IV 299 W.* ἄρνησις παντελὴς τοῦ ἐπιφερομένου ἐγκλήματος. *Volkmann, Rhet.² 57sq. Stegemann, RE XV 1980sq.*): CIC. top. 92 non esse factum *opponit defensor* . . .; itaque aut -is aut coniecturalis prima *quaestio* appelletur. QVINT. inst. 3, 6, 15 in coniecturalibus causis: utitur enim coniectura magis qui agit, quo moti quidam eundem *statum* a reo -em esse dixerunt (3, 6, 32 -is est, quem dicimus coniecturalem, cui ab infitiando nomen alii in totum dederunt, alii in partem, qui accusatorem coniectura, reum infitiatione uti putaverunt. 9, 1, 8).

1. īnfitiātio, -ōnis *f.* *ab* infitiari. -ici- (*cf. p. 1450, 43*): HERM. Pal. sim. 9, 28, 7 *et pro var. l. saepius.* *plur. l. 73. 78. p. 1450, 1. cf. p. 1448, 81.* *de notione*: ISID. orig. 5, 26, 20 -o est negatio debitae rei, cum a creditore deposcitur; idem et abiuratio. GLOSS. ἀγνωμοσύνη. ἄρνησις γλώσσης. negatio (debiti). *inde a* RHET. Her., CIC., SEN. *utroque*, QVINT.; *deest in poesi.* [*l. var. dub.*: PAVL. *p. 1448, 81.* CASSIOD. in psalm. 118, 134 (*pro* infestatio). *e coni. dub.*: QVINT. inst. 7, 3, 1.]

i. q. actus infitiandi, negatio (*c. gen. obi. infra l. 66. 77*): **1** *in quaestione forensi*: **a** *negantur quaelibet crimina* (*strictius is modus depulsionis significatur, qui statum causae 'infitialem' [q. v.] efficit, i. q.* ἀπόφασις [*nuda* -o *infra l. 69*]; *latius ita, ut etiam status 'definitivus'* [ὅρος, ὁρισμός] *comprehendatur* [*duplex* -o *infra l. 70*], *v. Volkmann, Rhet. 65sqq.*): RHET. Her. 1, 17, 27 ex intentione et -e iudicatio constituitur, hoc modo: intentio: 'occidisti Aiacem'. -o: 'non occidi.' iudicatio: 'occideritne?' CIC. de orat. 2, 105 *causae criminum* plerumque -e *defenduntur* (PS. QVINT. decl. 3, 8 p. 48, 4. AMM. 18, 1, 4 [-tat- *V*]). part. 102 status '*infitialis*' rationem habet iniqui criminis ipsam negationem -emque facti. SEN. contr. 7, 8, 6. QVINT. inst. 3, 6, 32 (*v. supra l. 45*). 5, 13, 7 quae neque defendi neque transferri possunt, utique neganda, nec solum si finitio potest esse pro nobis, sed etiam si nuda -o superest. 8 praef. 9 depulsionem . . . omnem -e duplici, factumne et an hoc factum esset, praeterea defensione ac ⟨transl⟩atione constare. AMM. 15, 5, 14 pertinaci. 29, 1, 7. EPIST. pontif. 620 Schwartz p. 55, 16 non illic (*sc. ante tribunal Christi*) -bus, non dilationibus, non illusionibus est agendum, sed *eqs.* **b** *negatur debitum* (*cf. supra l. 50sqq.*): SEN. benef. 2, 35, 3 dicimus eum, qui beneficium bono animo accipit, gratiam rettulisse . . .: exhortatio est illa (*falso explic. vol. V 2, 1442, 57*), non -o ⟨beneficii, ne⟩ beneficia timeamus *eqs.* ([*cf. 2, 35, 5* non ut solvisse te putes]. 6, 35, 5). 7, 16, 2. dial. 4, 9, 4 *furta, fraudes*, -es (MART. BRAC. ira 6). NERAT. dig. 46, 7, 16. CELS. dig. 47, 2, 68 (67) pr. nec . . . furtum est ipsa -o, licet prope furtum est. VLP. dig. 5, 3, 20, 4 *actio* -e *crescit* (46, 3, 7 *causa. sim. de hac constitutione legis Aquiliae*: PAVL. sent. 1, 19rubr. 1, 19, 2 COD. Iust. 4, 5, 4 [*a. 293*]. INST. Iust. 4, 6, 26 *opp.* confitentem). 9, 3, 1, 4 culpae mentio vel -is. COD. Iust. 4, 21, 19 pr. debitores creditoribus suis temporalem praescriptionem opponere cupientes ad easdem -es perveniunt (*sc. se apochas redituum vel usurarum habere; syn.* negando). **c** *negatur deus*: HERM. Pal. sim. 9, 28, 7 *perducti ad magistratum* dubitatis de confessione vel -e (*infra*: negaveritis; *gr.* ἀρνήσεως, *vulg.* negatione).

2 *inter orationis figuras*: QVINT. inst. 8, 5, 5 *sententiae* (γνῶμαι) *fiunt* per interrogationem, per comparationem, -em, similitudinem, admirationem et cetera huius modi.

2. īnfitiātio *v.* infici-.

īnfitiātor, -ōris *m.* *ab* infitiari. *scribitur etiam* -ici-, *nota l. 20. 29. 32.* ISID. orig. 10, 149 -r: negator, quia non fatetur, sed contra veritatem mendacio nititur. GLOSS. ἀγνώμων. ἀποστερητής. ἀρνητής. ἔξαρνος. *cf. l. 19. 36.*

i. q. qui infitiatur: **1** *usu originario de re debita fraudulenter neganda* (*c. gen. obi. infra l. 21. 23, cf. etiam l. 41*): CIC. Catil. 2, 21 *sectatores Catilinae* non tam milites acres quam -es lentos esse arbitror (SCHOL. Cic. Gron. D p. 282, 26 *ad l.* = GLOSS. V 657, 34 qui . . . negant debitum). Flacc. 48 fraudatorum et -um inpudentiam. de orat. 1, 168 si . . . -r probasset iudici ante petitam esse pecuniam, quam esset coepta deberi (*perperam* NON. p. 130, 19 *ad l.*: falsi criminis obiectores [*inde* GLOSS. V 643, 32 inficiatores: falsi criminatores]). SEN. benef. 3, 13, 1 eorum *beneficiorum* (PANEG. 2, 41, 1 nec tu debitam gratiam beneficii -r abiuras. SIDON. epist. 3, 13, 2 dissimulator petiti, . . . calumniator morati, -r soluti *beneficii*). 3, 17, 4 -r ac fraudulentus. MART. 1, 103, 11 o fallax atque -r. QVINT. inst. 7, 2, 50 -em . . . vel furem. decl. 245 p. 5, 3. 353 p. 385, 3.

2 *usu dilatato* (*cf. l. 17 al. et* infitior *p. 1452, 6*) *fere i. q. fraudator* (*de diabolo vel daemonibus; notionem q. c. 'calumniator' [v. sub 3] quodammodo subaudiri tam veriloquio diaboli quam scriptura* -ici- *probatur*): VEN. FORT. Mart. 2, 133 daemonicas . . . species falsasque figuras quaslibet in formas si verteret -r (-ici- *codd. praeter B*), perspicuas habuit *Martinus* (*Sulp. Sev. Mart. 21, 1* diabolum). 2, 175 in sanctum *Martinum* vacuos acuere tumultus -es (-ici- *BS*) falso minitante flagello (*Sulp. Sev. Mart. 22, 2* turba daemonum. *Paul. Petric. Mart. 3, 204* mendax et callidus hostis).

3 *abusive fere i. q. calumniator, criminator* (*scrib.* -ici-; *cf.* infitior *p. 1452, 11 et v.* GLOSS. 'veterator': callidus -r [-ici- *l. var.*], id est criminator. NON. *et* GLOSS. *supra l. 20*): GREG. TVR. Franc. 5, 49 p. 261, 16 *Leudastes* sator scandali, -r (-ici- *codd.*) reginae, accusator episcopi (*v. Bonnet, Lat. de Grég. 268sq.*). *cf. sub 2.*

f. **īnfitiātrīx**, -īcis. *i. q. quae infitiatur*: PRVD. psych. 630 placitae fidei Fraus -x (-ici- *l. var.*).

***īnfitior**, -ātus sum, -ārī. *ab* infitiae, *cf. opp.* fateor *cum deriv.*

de script. et formis: enf-: GLOSS.L I Ansil. EN 39 (-teari). -ici- (*confundi vid. c.* inficio, *v. sub II et cf.* inficiatio): *scriptura saepissime pro var. l. tradita, aetate vergente hic illic unica et fort. genuina, e. g.* HERM. Pal. sim. 9, 28, 4 (-atur). EVAGR. vita Anton. 55 p. 923 (-andi). PELAG. defens. 5 p. 46, 10 (-etur). *cf. l. 50.* -eor (*cf.* confiteor *sim. et* infiteor): *var. l.* QVINT. decl. 308 p. 212, 14 LACT. inst. 3, 20, 2 PRVD. c. Symm. 2, 851. *formae mixtae leguntur* -eari *l. 43*, -tiendus (-ciendus) *et* -tiens (-ciens) *passim pro var. l., in cod. unico* THEOD. MOPS. in psalm. 4, 8 p. 24, 24 (-tientibus). PELAG. defens. 5 p. 51, 28 (-tiendo). *formae activae* (*cf. l. 57*) -are, -at, -avit GLOSS.; *falso trad.* -are PLAVT. Cist. 661 ('*fort.* -arei' *Linds.*) *et pro var. l.* CIC. dom. 97 CLAVD. MAM. anim. 1, 1 p. 23, 23. *de genere verbi*: -or *inter 'deponentia' est* (*ap.* CHAR. *adnumeratis 'communibus'*): CHAR. gramm. p. 465, 8 B. -or (*Iᵃ ord.*): ἀρνοῦμαι. PS. ASPER gramm. suppl. 51, 2 (infirmor *AB*). *usurpatur vi passiva* (*cf. l. 52*): CIC. *p. 1451, 77.* STAT. *p. 1452, 4.* QVINT. *p. 1451, 80.* PAVL. sent. 1, 19, 1. GELL. *p. 1451, 50.* *de notione*: PAVL. FEST. p. 112 '-ari' creditum fraudare. QVINT. decl. 245 p. 4, 10 '-ari' est depositum nolle solvere. SYNON. Cic. p. 416, 3 *et* 430, 21 B. GLOSS. crimen inferre aut negare. criminare vel negare. negare aut crimen facere. -at(ur): (ἀπ)αρνεῖται (*cf. supra l. 56*). ἀποστερεῖ. ἀγνωμονεῖ. abnegat vel criminatur. contra venit. -tus fuerit: ἀγνωμονήσῃ. -tus (*i.* -tor?): promissa non explens. -ans: ἔξαρνος. dissimulans promissa conplere. *legitur inde a* PLAVTO, ACC., CIC., LVCR. [*dub. trad.*: CIC. part. 50 (dicendo *Friedrich*). *dub. suppl.*: CIC. *p. 1448, 60.* TAC. ann. 11, 22, 1 de se non i⟨nfitiatus⟩.]

I ***usu originario*** *i. q. dicendo (agendo p. 1451, 11 bis) infitias ire, (dolo malo) negare, recusare sim.* (?'*negantem dicere*' *p. 1451, 54; alicui p. 1451, 9. 77. 1452, 3. 4,* adversus *aliquem p. 1451, 67; passim in fig. litot., praecipue per locut.* 'non -or, sed', '-ari non possum' *sim.*): **A** *generatim*: **1** *aliquid (factum) esse*: **a** *absolute* (*liberius add. de l. 79, cf. supra l. 67*): ACC. trag. 234 (*Thyestes ad Atreum*) numquam istam imminuam curam -ando tibi (*cf.* CIC. p. red. in sen. 33 suspicionem). CIC. Sest. 8. 40 tacendo loqui, non -ando confiteri. or. frg. A IX 21 *bis* (*syn.* negare, *opp.* confitentem). de orat. 2, 105 (*v. p. 1449, 64*) de pecuniis repetundis . . . neganda fere sunt omnia . . .; de sicariis (*eqs.*) . . . -ari necesse est. part. 102. 110 est in -ando reus. Att. 4, 3, 2 (id *add. codd. plerique*). LIV. 40, 55, 7 tormenta etiam -antem perpessum (*syn.* negantem). QVINT. inst. *p. 1449, 45.* decl. 372 p. 410, 18 tam aperte pulsaverat *filius patrem*, ut ne -ari quidem posset. *al.*

b *c. casu*: *α acc.*: ① *aliquid*: *neutr. pron. sim.*

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*dub. p. 1450, 80, praeparative infra l. 45. 49*): PLAVT. Amph. 779 tu qui quae facta -are. Cist. 661. CIC. Tull. 1 quod -ari nullo modo potuerunt . . ., id . . . confessi sunt (GELL. 12, 12, 1). Cluent. 80 quis id . . . -ari potest? (Catil. 3, 11 cum id posset *Lentulus* -ari, repente . . . confessus est). QVINT. decl. 369 p. 405, 15 quod obicitur. *subst.* (*liberius* CIC. Verr. II 4, 104 rerum . . . -andi rationem): CIC. de orat. 1, 182 in crimine aliquo, quod ille posset -ari (NVX 154 QVINT. inst. 7, 3, 9. *al. cf.* CVRT. 6, 11, 40 facinus [*infra:* post confessionem]. LACT. inst. 6, 24, 20 *deo* actus suos). fin. 2, 54 in foedere Numantino -ando. Ov. am. 2, 17, 26 non erit hic nobis -andus amor (*cf.* ars 2, 414 concubitu prior est -anda Venus). epist. 9, 4 *fama* factis -anda. Pont. 4, 6, 42 notitiam. SEN. contr. 7, 8, 9 raptum. STAT. Theb. 9, 557 non -amur honorem mortis *Hypsei a Capaneo occisi* (*i. mortem honestam fuisse*). MART. 9, 99, 3 Marcus . . . non -anda Tolosae gloria. QVINT. decl. 377 p. 422, 4 *militiae metum* (*opp.* fatemur). TAC. ann. 3, 14, 1. PLIN. epist. 4, 9, 7 rem manifestam. *al.* ⓘⓘ *aliquem, fere i. q. dedignari, repudiare* (*praedicative l. 20, cf. etiam l. 35; in poesi praeter l. 23; v. et supra l. 11. 14*): Ov. am. 3, 6, 76 turpis et Iliacis -anda focis *Ilia*. met. 2, 34 progenies, Phaëthon, haud -anda parenti (trist. 4, 3, 66). Pont. 1, 7, 27 nec tuus est genitor nos -tus amicos (*postea*: dedignatus. MART. 9, 84, 7 veterem non -tus a.). MART. 5, 30, 1 Varro, Sophocleo non -ande cothurno. HERM. Pal. sim. 9, 28, 4 servus, qui -atur dominum suum (*gr. ἀρνήσηται. syn. 9, 28, 8* negaverunt). *cf.* STAT. Theb. 2, 629 vos . . ., Thespiadae, cur -tus honora arcuerim fama? *β dat.* (?): THEOD. MOPS. in psalm. 4, 8 p. 24, 24 hoc . . . exprobrat -entibus veritati dicens *eqs.*

c *c. enunt.*: *α c. mera notione negandi*: ① *acc. c. inf.* (*inf. l. 41; per ellipsin l. 34; c. pron. praepar. l. 45*): CIC. Tull. frg. 1 (Mart. Cap. 5, 556) vi hominibus armatis rem gestam esse non -antur (non negas *Mar. Victorin. rhet. 1, 22 p. 209, 29*). Catil. 1, 7 num -ari potes te . . . commovere te contra rem publicam non potuisse . . .? Arch. 1. dom. 97 an ego poteram . . . -ari me esse hominem . . .? Sest. 49. part. 133 aut scriptum neget aut contra factum -etur (*sim. per ellips. inf. 'esse'*: LIV. 39, 12, 7 cum initiatam se non -retur *Hispala*. PRVD. apoth. 128 *Christum* perspicuum mortalibus. CLAVD. MAM. anim. 2, 12 p. 148, 5 tres caelos. *cf. supra l. 17*). LVCR. 3, 796 tanto magis -andum (5, 140. *cf.* NEP. Hann. 1, 1 non est -andum . . .; sed *eqs.* VEG. mil. 1, 3 nec -andum . . .; sed *eqs.*). AETNA 530 nec tamen -or (*sic in init. vers.*: Ov. Pont. 1, 3, 87 *seq.* sed. *cf.* PRVD. c. Symm. 2, 851 non t. -or). LIV. 29, 37, 14. 34, 59, 1. 36, 35, 8 legatos . . . ne ipsi quidem misisse -bantur (*sic c. mero inf.*: CVRT. 7, 7, 25 dixisse). *al.* SEN. contr. 9, 1, 13. CELS. 1 prooem. 16 neque vero -antur . . .; sed *eqs.* (COLVM. 5, 1, 1. *al.* QVINT. inst. 2, 1, 6. 12, 10, 74. decl. 308 p. 212, 14 [non confiteor *B*]. FRONTIN. strat. 1 praef. p. 1, 15 illud n. ignoro n. -or. SVLP. SEV. dial. 1, 12, 3. *cf. supra l. 37. 38. 39*). COLVM. 4, 28, 2. PLIN. nat. 30, 10 *opp.* probant. QVINT. decl. 249 p. 21, 26 SVET. Dom. 15, 3 LACT. inst. 3, 20, 2. ⓘⓘ *or. recta* (*c. pron. praepar.*): QVINT. decl. 333 p. 313, 3 accepi beneficium; ne illud quidem -bor, non reddidi. ⓘⓘⓘ quin (*cf. infra l. 62. p. 1449, 17*): GELL. 6, 3, 40 neque . . . -ari (*v. p. 1450, 58*; infitias iri *Hosius contra usum*) posse, q. *eqs.*

?*β fere i. q. negantem dicere*: PELAG. defens. 5 p. 46, 10 sive . . . quis dicat: 'hominem purum adseruit *Cyrillus* . . .' . . .; sive autem e contrario alter -etur, quia dei filium sine humana natura sapuerit, *eqs.* (*i. 'se . . . sapuisse', nisi* quia *causale intellegas*).

2 *aliquid faciendum esse, fere i. q. repugnare, resistere, dissentire*: CALP. decl. 24 p. 22, 18 non de morte cum patre, sed de mortis [patris] genere dissentio. eripere vis vitam, quam dedisti: non -bor.

B *specialim rem debitam* (*cf. p. 1450, 59 sqq.*): 1 *usu strictiore (fere iuridico) pecuniam, creditum, pretium sim.*: a *absolute*: CIC. ad Q. fr. 1, 2, 10 quid, si -atur *heres*? BRVT. Cic. ad Brut. 1, 6, 4 quin . . . pecuniam debuerit civitas, non est dubium, neque Dyrrachini -antur, sed *eqs.* VARRO ling. 5, 180. SEN. benef. 2, 23, 2 -andi genus *est furtiva gratiarum actio.* 4, 10, 1 *syn.* negabo. QVINT. decl. 245 p. 4, 14. *al.* VLP. dig. 46, 1, 10, 1. PAVL. dig. 12, 2, 30 pr. *actio* -ando crescit (INST. Iust. 3, 27 [28], 7 lis). 16, 3, 13 pr. non adversus dominum, sed quod *eqs.* 41, 2, 3, 18. COD. Iust. 4, 1, 5 (*a. 290*). VVLG. lev. 6, 3 (negans, insidians *ll. var.*). PRVD. c. Symm. 2, 174 COD. Theod. 2, 27, 1, 3. -ans *pro subst.* (*cf. p. 1450, 65*): SEN. benef. 6, 23, 8 quia . . . -anti benignus est. QVINT. inst. 7, 2, 27 (*29* neget). decl. 353 p. 384, 5. GAIVS dig. 9, 2, 2, 1 ut adversus -antem in duplum actio esset (inst. 3, 216. 4, 9 INST. Iust. 4, 6, 19. *cf.* GAIVS inst. 4, 171 [*suppl.*]. INST. Iust. 4, 16, 1 *syn.* neget, *opp.* fateatur. LEX Burg. Rom. 14, 8. 29). VLP. dig. 11, 3, 5, 2 *opp.* fatentem. 46, 1, 10, 1. b *c. acc.*: CIC. Quinct. 75 nominis . . ., quod -tus esset, diem petivit. Cluent. 162 (*v. p. 1450, 57*) Floro legatum ex testamento -tum esse (GAIVS inst. 2, 282). off. 3, 65 quae (*cf.* SEN. benef. 6, 27, 3 quod acceperas). Ov. met. 11, 205 pretium. SEN. benef. 1, 1, 3 beneficium (*cf. supra l. 48*). QVINT. decl. 245 p. 3, 16 depositum (p. 4, 9. 5, 19 nec potest vi⟨n⟩dicari -tum [*v. p. 1450, 58*; -tus *sc. 'debitor' Rohde c. aliis*]. IVV. 13, 60 CELS. dig. 47, 2, 68 [67] pr. *cf.* QVINT. decl. 312 p. 226, 5 depositam pecuniam). VLP. dig. 44, 1, 2, 4 litem. PAVL. sent. 1, 19, 1 *actiones*. COD. Iust. 4, 15, 3 (*a. 240*) debitum. AMM. 22, 16, 23 tributa.

2 *usu latiore*: a *vario*: STAT. Theb. 1, 301 *Eteocles* alternum regni -tus honorem (*sc. Polynici*). 7, 98 nos te (*sc. Archemorum mortuum*) lugenti . . . -amur Averno. silv. 3, 5, 32 Capitolia (*i. victoria in certamine poetarum Capitolino*) nostrae -ta *sunt* lyrae (*v. p. 1450, 58; aliter Vollmer ad l.*). FLOR. epit. 1, 22, 2 imperatorem -antem quas promiserat praedas. ?b -ans *pro adi. i. q. fraudulentus, pravus* (*cf. p. 1450, 26*): SCHOL. Iuv. 13, 23 'quae tam festa dies, ut cesset prodere furem, perfidiam, fraudes . . .?': quid tam sacrum celebratur, ut non cottidie delinquant -antes (-ici- *S*; '*fort.* insipientes' *Wessner*, inficientes *Schulz*) homines?

II ***abusive*** (*sc. per confusionem c. voce q. e.* inficio, *ut vid.*; *v. p. 1414, 74. 1450, 43 et cf.* infitiator *p. 1450, 35*) *i. q. calumniari, criminari* (*v.* GLOSS. *p. 1450, 61 sqq.*): LVCIF. Athan. 1, 27 p. 113, 5 (*ad Constantium*) 'testis falsus non inpunitus erit et qui accusat inique non effugiet' (*Vulg. prov. 19, 5*); et tamen fuisti ausus -ari Athanasium.

deriv.: infitiabilis, 1. infitiatio, infitiator (-trix). *Szantyr.*

īnfīxio, -ōnis *f.* *ab* infigere. *i. q. actus infigendi*: PS. AVG. serm. ed. Caillau 1, 39, 4 sacrae manus pedesque clavorum -e ligno damnantur (2, 60, 5 serm. Bibl. Cas. 1, 170a). *cf. p. 1462, 49.*

īnfīxus *v.* infigo. *E.*

īnflābello, (-āvī), -ātum, -āre. *ab* in *et* flabellare. *i. q. flabellando attribuere*: TERT. adv. Val. 23 p. 200, 20 (*de haeresi Valentinianorum*) omnibus elementis atque corporibus ignis -tus est (*cf. Iren. 1, 5, 4* ignem . . . inesse, *gr. ἐμπεφυκέναι* [*ἐκπ- trad.*]).

īnflābilis, -e. *ab* inflare. 1 *passive i. q. qui inflari potest*: LACT. opif. 11, 4 (*de pulmone, v. p. 1465, 10*) deus effecit viscus -e atque aeris capax, ut paulatim spiritum reciperet *eqs.* 2 *active* (*c. gen. l. 35*) *i. q. inflans* (*t. t. med.; hic illic c. respectu purgandi, cf. p. 1466, 26*): PS. APVL. herb. 118 l. 10 ocimum est herba . . . difficilis digestione et mutatione sui -is et virtutis mictualis (*ex Diosc. 2, 141, 1 πνευμάτων κινητικόν*). CAEL. AVR. acut. 2, 39, 230 *vinum*. 2, 40, 233 cibos (3, 17, 139 gravabiles et -es. 3, 17, 152 -es vel acres et minus digestibiles). 3, 8, 88 *Heraclides tetanicos* clystere curat et praepotat iure gallinaceo et lasere, cum . . . sint haec ventris -ia. 3, 8, 95 omne genus corruptibile et -e *sucorum*. 3, 17, 164 potionum. chron. 3, 2, 39 virtutis. 3, 8, 142 allium. gyn. 1, 493. *Schmeck.*

[īnflaccēbunt *falso trad.* ENN. scaen. 344 (*v. vol. VI 1, 833, 70*).**]**

īnflagro, -āre. *ab* in *et* flagrare. NOT. Tir. 76, 97ª -at. *i. q. intus flagrare* (*nisi trans. i. q. inflammare*): SOL. 5, 23 (*de colle Vulcanio*) nullo -ante halitu ab ipso numine fit accendium. *E.*

īnflāmen, -inis *n.* *ab* inflare. *fere i. q. inflatio*: FVLG. myth. 3, 9 p. 73, 15 (*inde* MYTHOGR. 1, 125) *Minerva tibiis canens* in aqua faciem suam speculata, dum turpia adiudicasset buccarum -a (flamina *E. antea*: tumentes buccas), tibias iecit. *Schmeck.*

īnflammanter *v. p. 1455, 74.*

***īnflammātio**, -ōnis *f.* *ab* inflammare. *plur. inde a* CELSO *saepius pro t. t. med., ceterum l. 50. p. 1453, 23.* GLOSS. IV 5, 40 accentus: sonus, -o vel vociferatio (*contamin., cf.* accensus). V 249, 14 titillationes: incitamenta, -es. *legitur ap.* CIC. *bis et inde a* CELSO *fere ap. script. rer. medic.* [*variat saepius c.* inflatio, *maxime ap. medicos (disting. infra l. 75), qui aevo cadente has voces promiscue adhibuisse videntur* (*trad.* -o *etiam de ventositate p. 1456, 19*).]

1 *proprie*: a *strictius de igni i. q. incensio, combustio, conflagratio sim.* (*c. gen. obi. l. 59, epexeg. l. 62*): CIC. har. resp. 3 excisionem -em eversionem depopulationem vastitatem, ea . . . meis tectis atque agris intulerunt. FLOR. epit. 4, 2, 3 (*trop.*) Caesaris furor atque Pompei . . . imperium quodam quasi diluvio et -e corripuit. PANEG. 4, 21, 2 cum . . . portarum -o ignem late distulisset. CHALC. transl. p. 22ᴰ quam *exorbitationem* -is vastitas consequatur necesse est (*de conflagratione mundi. cf.* ORIG. in Matth. ser. 56 p. 129, 12 K. PS. PRIMAS. in Hebr. p. 694ᴰ per -em ignis). HIER. chron. a. Abr. 2204 magna -e facta bibliotheca et . . . aedes concrematae *sunt* (OROS. hist. 7, 16, 3). *al.* b *t. t. med. de aestu corporum i. q. φλεγμονή, φλόγωσις* (*saepius c. gen. obi.; pressius de ulcere ingravescente p. 1453, 11; ad rem v.* CELS. 1 prooem. 15 -em, quam Graeci *φλεγμονήν* nominant [*cf.* ORIBAS. syn. 6, 27 flegmonem, id est fervorem vel -em. *al.*]. 3, 10, 3 notae . . . -is sunt quattuor: rubor et tumor cum calore et dolore [*cf.* 4, 12, 4]; *cf.* inflatio *p. 1456, 41*): CELS. 2, 1, 18 circa umbilicum -es (*J*, inflat- *FV*). 2, 7, 34 quod suppurat, ab ea parte, quam adficit, dolorem -emque concitat (*cf.* 5, 26, 21ᴮ ne . . . materia magnam -em . . . moveat [*al.*]. 5, 26, 28ᴬ dolores -esque . . . excitatae sunt [*al.*]. PLIN. nat. 26, 86 facit [RVF. podagr. 30]). 2, 8, 30 iocineris aut praecordiorum aut ventris (*Hippocr. prorrh. 2, 22 φλεγμονῇ*). 4, 12, 1 modo . . . calor, modo inflatio hunc (*sc. stomachum*), modo -o, modo exulceratio adficit. 4, 13, 3 cum . . . -o se remisit (4, 31, 8 dolor et -o). 4, 20, 1 fit alterutro ⟨loco⟩ -o (*cf.* 5, 26, 20ᴮ secuta est [*al.*]. 5, 26, 23ᴰ oriuntur [*al.*]. 5, 26, 26ᴬ est [*al.*]. 5, 26, 26ᴮ manet [*al.*]. 6, 6, 8ᴳ -o [flamm- *var. l.*] . . . erumpit). 5, 19, 1ᴬ haec . . . reprimunt -em (*al. cf.* 5, 25, 4ᴮ coercent [*al.*]. 5, 26, 20ᶠ nondum solutis -bus [8, 10, 1ᴵ]. 5, 28, 4ᴱ sublata [*al.*]. 7, 19, 5 repellant. PLIN. nat. 21, 150 discutit [*al.*]. 26, 127 sanant [ORIBAS. eup. 2, 1 E5]. 27, 56 inhibendi). 5, 21, 4 vulvae (*al.* PLIN. nat. 21, 176. *al.*). 5, 26, 26ᴬ illud indicium est magnae -is (*al. cf.* 5, 26, 27ᴮ gravis [*al.*]. [*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 26, 31A nimia. 5, 28, 6A mediocri [*al.*]. 5, 28, 13B ingens [*al.*]. 5, 28, 15C vehemens [*al.*]. 6, 6, 1G modica [*al.*]). 5, 26, 28C si *membrum* in -bus est (5, 26, 31D in [*J, om. cett.*] -e). 5, 26, 29 -e finita (*al.*). 6, 6, 27A oculorum (PLIN. nat. 21, 131. *al.*). 6, 6, 39B ad -em leniendam (*al.* PLIN. nat. 28, 50. *cf.* CELS. 8, 11, 7 levare [*al.*]. PLIN. nat. 21, 131 sedant [*al.*]. 23, 3 mitigant. 24, 51 refrigerat. *al.*). 6, 7, 1A aurium -es doloresque (PLIN. nat. 22, 132. *al.* ORIBAS. eup. 4, 37tit. [La]). 6, 14, 1 uvae. *al.* SCRIB. LARG. 183 (inflat- *Rhodius*). PLIN. nat. 21, 137 *vesicarum.* 21, 165 capitis. 22, 68 mammarum ... et testium (*al. cf.* 26, 80 genitalium). 22, 123 nervorum. 23, 3 corporum. 23, 69 gingivarum. 23, 83 sedis (*al.*). 24, 20 collectionibus -busque (*al.*). 28, 102 ulcerum (*cf.* 31, 126 vulnerum). *al.* PHILVM. med. 1 p. 107, 12 M. 2 p. 116, 15 THEOD. PRISC. log. 5. ORIBAS. syn. 1, 19, 8 (Aa) p. 67, 7 Mø. intestinarum vel in ano factas (*gr.* φλεγμονῶν). *al.* c *de fulgore, splendore i. q. conlustratio*: CHALC. comm. 87 Mercurius ... soli proximus ... eiusdem -e obumbratur.

2 *transl. i. q. incitatio, instinctus, ardor sim.* (*c. gen. obi. l. 19. 27; gen. inhaer. l. 28*): CIC. de orat. 2, 194 audivi poetam bonum neminem ... sine -e animorum exsistere posse (*cf. Plat. Phaedr. p. 245A*). IVL. VICT. rhet. 24 p. 441, 20 alia -e consurgat ira *eqs.* (*de pronuntiatione. cf.* AVG. civ. 15, 25tit. *ira dei* tranquillitatem nulla -e perturbat). SCHOL. Stat. Theb. 3, 337 dicit ... omne spatium ... in bellum Tydei -bus excitatum. VVLG. Sirach 20, 15 apertio oris illius *insipientis* -o est (*cf. p. 1456, 84*). PS. ORIG. in Iob 1 p. 401B hoc ... ad -em atque zelum proficit ... diabolo (*ibid.* malignitate atque -e. *cf.* 1 p. 413D *syn.* succensionem. 2 p. 500B). AVG. in psalm. 108, 26 propter exsultationem et -em charitatis. VEREC. in cant. 4, 13 quodam ... -is ardore ingenium concitatur *eqs.*

?**īnflam⟨m⟩āti⟨v⟩um** (*em. Goetz dub.*): φλόγωσις (flocifis *cod.*) GLOSS. III 563, 26. *ab* inflammare.

īnflammātor, -ōris *m.* *ab* inflammare. GLOSS. IV 177, 40 succensor -r. *i. q. incitator*: AVG. serm. coll. Morin p. 72, 6 Cypriano episcopo ... confirmatore christianorum, -e martyrum.

f. **īnflammātrīx,** -īcis. *i. q. incitatrix*: PANEG. 3, 3, 3 quae *causae* amoris -es et fidei obsides esse debuerint. AMM. 14, 1, 2 uxor ... -x saevientis assidua. *Hofmann.*

***īnflammo,** -āvī, -ātum, -āre. *ab in et* flammare. *inter verba act. coniug. Iae*: CHAR. gramm. p. 473, 9 B. PS. ASPER gramm. suppl. 49, 15. *formae contractae stirpis perf.*: CIC. Verr. II 4, 106 leg. 2, 26 Att. 8, 2, 4 LVCR. 1, 477 APVL. met. 6, 32 ACT. Petr. 8 p. 56, 2. *de not⟨at⟩ione*: AVG. quaest. hept. 4, 42 p. 352, 14 'Zoob -vit' (*num.* 21, 14) quod vel arserit ... ista civitas aut ad pugnandum -ta sit, hoc est excitata. SYNON. Cic. p. 417, 28 B. (*corrupt.*). 427, 27 incendit -vit inarsit. GLOSS.L II Abav. IN 145 (= CO 151) -at: conflagrat. GLOSS. καταφλέγω. κατακαίω. ἐμπυρίζω. φλογίζω. *al.* *inde ab* ENN., ACC., CIC. [*it.* infiammare, *francog.* enflammer. *W.*] [*confund. c.* flammo, inflo (*discernitur p. 1454, 62. 75*), informo (CLAVD. rapt. Pros. 3, 331 *Ceres* illabitur Aetnae ... taedas -tura [inform- *F, edd., sed cf. infra l. 83*]). *falso trad.*: CIC. de orat. 2, 212 (*v. p. 1468, 67*).]

I *transitive* *i. q. incendere* (*pressius c. vi flammas excitandi, stimulandi, v. p. 1454, 5. 58 sqq.* [ardentem -are *sim.*]. *p. 1454, 79* [*opp.* adurere]. *p. 1455, 16* [languentem -are]; *acced.* amplius AMBR. epist. 37, 37, fortius *p. 1454, 76,* magis *p. 1455, 19* [*cf.* m. ac m.: VITA Fulg. p. 21, 18 L.], plus AMBR. off. 1, 21, 96; *augetur vocibus* sauciare, ignire *p. 1454, 83. 1455, 2; nota abundantiam* -tum caluisse *p. 1454, 70*): **A** *proprie et in imag.* (*cf. p. 1454, 38*): 1 *generatim*: a *res varias vel animantes*: ENN. scaen. 97 haec omnia vidi -ari. ACC. trag. 14 -ari ... navīs (CIC. top. 61. *cf.* Verr. II 5, 91 classem ... -ari incendique). CIC. Catil. 1, 32 urbem (*al.* TAC. ann. 15, 41, 2). p. red. in sen. 7 templa (*al. cf.* har. resp. 39 aedes sacras [BOETH. cons. 1, 4, 36 W.]. rep. 3, 14 fana). Mil. 90 curiam. Att. 4, 3, 2 domus (*al. cf.* LIV. 10, 2, 8 tecta). 8, 2, 3 diripiendam et -andam *patriam* (epist. 16, 12, 1 domos ... et p.). 8, 2, 4 *lucernā epistulam.* LVCR. 1, 477 Pergama. SEN. nat. 2, 16 nubium inter se compressarum angustiae medium spiritum ... -ant. 5, 13, 3 *turbo* -atur et efficit, quod πρηστῆρα Graeci vocant. 7, 6, 2 locum -are *spiritus potest.* 7, 12, 1 intervallum ... inlustratur ... -aturque et longum ignem efficit. SVET. Nero 38, 1 horrea. ITALA II Macc. 6, 11 (rec. X) *Iudaei* -ti sunt (*gr.* συνεφλογίσθησαν, *Vulg.* flammis succensi). AMM. 18, 2, 15 saepimenta. 24, 1, 14 agros. 29, 4, 6 terris hostilibus -tis. 31, 5, 16 -ta *est* Macedonia omnis. VVLG. psalm. 96, 3 ignis ... -bit ... inimicos *domini* (*gr.* φλογιεῖ, *Hier. psalt. sec. Hebr.* exuret). *al.* *in imag.*: CIC. fin. 5, 70 cupiditatum incendiis -tum. Tusc. 1, 44 corporis facibus -ari ... ad ... cupiditates (*syn.* incendi. LVCIF. moriend. 12 p. 309, 26 amoris. HIER. adv. Pelag. prol. 2 p. 497A invidiae [AVG. civ. 15, 7 p. 70, 21 D. *Cain* f. i. -batur in fratrem]). AMBR. Isaac 8, 77 p. 695, 14 hoc (*sc. caritatis*) igne -vit cor apostolorum *Iesus* (FAVST. REI. grat. 2, 3 p. 64, 12 obsceni furoris. *al. reflexive*: GREG. M. moral. 7, 33 infructuosae paenitentiae se ignibus -at *mens damnati*). *de igni prodigioso non exurente*: APVL. Socr. 7 p. 137 *ut deus velit* Servio ... -are verticem nec exurere (*antea*: ut ... flamma conluminetur). b *ignem sim.* (*in imag. p. 1454, 1. 4*): CIC. Verr. II 4, 106 *Ceres* dicitur -asse taedas iis (ex iis *dett.*) ignibus, qui ex Aetnae vertice erumpunt (*cf. supra l. 48*). dom. 18 ex (in *var. l.*) rei publicae malis sceleris sui faces (SOL. 7, 2 suopte ingenio -at *fons facem*). FIRM. math. 7, 1, 2 *deus* ignem ad ... substantiam divinae perpetuitatis -at. PETR. CHRYS. serm. 24 p. 268A misericordiae unguento -ant lampadas suas. 164 p. 631B talia -at et dilatat incendia. c *vi excitandi*: CAPITOL. Pert. 14, 3 carbones vivacissimi extincti sunt, cum -ari solerent. c *obi. est id, quod flammis efficitur*: CHRYSOST. repar. laps. 397a supplicia, quae aeternus ignis -at (*gr. aliter*).

2 *specialia*: a *de calore*: CIC. Tusc. 1, 42 *animus* ex -ta anima constat, ut potissimum videtur Panaetio (*signif.* πνεῦμα ἔνθερμον. *cf. l. 19* ignis). APVL. met. 6, 32 *virgo sustinebit* ignis flagrantiam, cum sol nim⟨i⟩is caloribus -arit uterum *asini mortui.* LACT. inst. 7, 26, 2 *deus* -bit eum (*solem*), et descendet aestus nimius *eqs.* (*cf.* FIRM. math. 6, 22, 5 Martis ... -ti caloris ardor ... Saturni frigore temperatur). HIER. epist. 52, 11, 4 -or calore sanguinis (*pro vino, cf. l. 80 sqq.*). HIPPOCR. num. sept. 24, 6 -atur (-ti *A*) frigidum *animae* (*opp.* caluerit *G*, concaluerit *A*). b *de aestu corporis morboso* (*t. t. med.*; -tus *pro subst. l. 22, n. pl.* -ta *pro subst. l. 25*): CELS. 2, 4, 3 praecordia -ta (*Hippocr. progn. 7* φλεγμαῖνον). 2, 7, 17 iecur -tum esse (*Hippocr. aphor. 7, 17* φλεγμονῇ). 5, 20, 4 uvam -tam. 5, 26, 23C *linamentum relictum* -at. 7, 18, 3 *tunica* ex morbo ... -atur. *al.* PLIN. nat. 20, 121 *ocimum* salutare esse lethargicis et -tis refrigeratione (-i *codd.*). 24, 43 oculis -tis (CAEL. AVR. acut. 2, 9, 42 *sinapis* membranas inurit, et tamquam acre collyrium oculos, sic membranas [mentes *codd.*] -at). 28, 50 volvis -tis contractisque. 28, 223 omnia -ta et suppurationes minantia. 30, 30 *buprestis* bovem ... tacto felle ita -at, ut rumpat (*cf. infra l. 68*). ORIBAS. eup. 4, 3 add. p. 529 sq. (*saepius*). syn. 8, 3 (Aa) add. p. 204 inpinguata loca -antur (*Ab add. p. 264* flegmonem faciunt). *al.* *in compar.*: HEGES. 2, 7, 2 ubi ... haec conpressa est insolentia, quasi in aegro corpore alia pars gravius -batur (*gr. 2, 264* ἐφλέγμαινεν). c *de rubore*: CASSIOD. in psalm. 43, 16 nube sanguinea facies ... -ta rutilavit. ?d *de probatione igni facta* (*in imag.*): VVLG. psalm. 104, 19 eloquium domini -vit eum *Ioseph* (*gr.* ἐπύρωσεν, *Itala Aug.* [*v. p. 286, 63*] ignivit, *Hier. psalt. sec. Hebr.* probavit). *notionem incitandi (v. sub B 1) interpreti obversari probant explicatores* (HIER. tract. in psalm. I p. 171, 16 PROSP. CASSIOD.) *et* RVFIN. Orig. in lev. 9, 9 (*v. p. 286, 52*).

B *translate* (*imagine sublucente e. g. l. 83. p. 1455, 16; cf. sub A*): 1 *spectat ad animum vel sensus incitandos variis affectibus* (*per oppositionem specialiter adhibetur de furore l. 49, odio l. 57, ira l. 61, iracundia l. 62, insania l. 74, amore potentiae l. 75, cupiditate* QVINT. inst. 8, 6, 7; *de febri l. 67, de vino vel cibo l. 80 sqq. p. 1455, 7*): a *in univ.*: α *vario usu*: ① *animantia vel animum, sensus* (*bestias l. 68 sqq.*): CIC. Verr. II 4, 38 cupiditate -tus est (*v. vol. IV 1421, 11. cf.* PLIN. nat. 8, 44 cupidine). II 5, 106 -tus scelere, furore, crudelitate (II 5, 161 Catil. 3, 4. *cf.* SEN. Phaedr. 486 non illum avarae mentis -at furor. LACT. mort. pers. 10, 6 scelere. RVFIN. Orig. in lev. 9, 9 p. 438, 4 cum te repleverit iracundia et cum te -verit f. *al.*). Font. 42 studio laudis ac virtutis (Manil. 21 st. ⌊atque odio⌋ [⌊ ⌋ *om. pars codd.*]. Brut. 74). Mur. 52 Catilinam et spe et cupiditate -tum (fin. 1, 60. BELL. Afr. 19, 4 hac spe atque ea audacia -tus [fiducia inflatus *Landgraf*]). Sull. 17 (adfl- *V*; *opp.* consolandos). Cael. 27 *cum Clodius* omnia -tus (-tius *Pantag.*, '*fort.* inflatius' *Clark*) ageret (*p. p. p. nude ut*: de orat. 2, 190 -tus ... et ardens *orator.* SIL. 2, 514 petit -ta Saguntum *Fides.* AMM. 21, 5, 12 milites acriter -ti. *cf.* CIC. Tusc. 4, 68 -to animo). Mil. 78 odio ... inimicitiarum -tus (Phil. 8, 21 -ti o., excitati dolore. STAT. Theb. 3, 338. *cf. l. 50*). Phil. 11, 32 hoc senatus consulto ardentem -bis ... Cassium (*cf.* VAL. MAX. 6, 2, 1 exasperatos ... animos. VAL. CEM. hom. 12, 7 -etur iratus). 12, 26 ira dementiaque -tus (nat. deor. 1, 42 et i. -tos et libidine furentes. LIV. 2, 6, 7. *al. cf.* CIC. Tusc. 4, 50 iracundia [CYPR. ad Donat. 3 inflet superbia, i. -et. *al.*]. LACT. inst. 6, 4, 20 irae stimulis). Tusc. 5, 16 libidinibus -tum et furentem (LACT. inst. 6, 20, 31. *al.*). div. 1, 114 ardore aliquo -ti atque incitati (PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 187, 3 FIRM. math. 1, 2, 11. *al.*). Att. 5, 21, 5 auctoritate tua -ti. *al.* VAL. MAX. 1, 6, 9 gloria -tus. *al.* SEN. benef. 2, 14, 3 accessio illa, quae animum -bat. epist. 82, 23. PLIN. nat. 22, 106 *laser* tauros -at naribus inlitis (*de bestiis ut*: 25, 94 equi pasti *herbis* -antur rabie. APVL. met. 9, 36 signo solito pastorum incensi atque -ti *canes. cf. supra l. 26*). MART. 10, 86, 1 nemo nova caluit sic -tus amica, flagravit quanto Laurus amore pilae. APVL. met. 5, 17. *al.* PORPH. Hor. epod. 9, 7 -tus pro ... felicitate (RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 55, 2 *Paulus* accenditur pro omnibus et -atur [*gr.* ἀνάπτεται ὑπὲρ πάντων]). PS. CYPR. laud. mart. 25 insaniā (*opp.* accendatur ira). TREB. Val. 2, 2. LACT. inst. 7, 1, 15 ambitione inflati aut amore potentiae -ti. FIRM. err. 6, 2 *Iuno* ex hoc fortius -ta, quia *eqs.* (AVG. conf. 8, 4, 9 fervefaciunt se et -antur ex alterutro). *al.* AVSON. 419, 3 p. 354 P. (*syn.* agitet). AMBR. Ioseph 1, 4 quodsi invidia etiam sanctos adussit, quanto magis cavendum est, ne -et peccatores? *al.* HIER. epist. 54, 9, 1 iuveniles medullae vino plenae, dapibus -tae (*antea*: incentiva ... voluptatum. *sic de vino vel cibo*: 54, 10, 4 *syn.* titillat. PRVD. c. Symm. 1, 134 -ante mero. *cf. supra l. 15. p. 1455, 7*). *al.* RVFIN. Orig. princ. 3, 2, 4 p. 252, 10 *ignitis iaculis diaboli* aliquando ... sauciamur, aliquando vero tantummodo -amur (*antea*: ut ... polluat animam *dia-*

[van den Hout]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bolus. cf. Ps. Leo M. humil. 14 ut . . . animus . . ., unde coepit -ari, inde poscat igniri). *al.* (ii) *res varias ad animantia pertinentes*: Cic. inv. 1, 21 augetur atque -atur odium (Marcell. 31 *opp.* leniret. Paneg. 3, 5, 1. *al.*). Verr. I 2 contionibus et legibus . . . invidiam (leg. 3, 26). Cluent. 12 -ta . . . libidine (Tusc. 4, 12 cum l. ad id, quod videtur bonum, inlecta et -ta rapiatur. Ambr. Abr. 1, 6, 57 *ebrietas* -at [flammat *C*] l., accendit cupiditates corporis [paenit. 1, 14, 76]. *al.*). dom. 76 -tum in bonos omnes impetum. 141 -to atque in⟨dom⟩ito furore (leg. 3, 22 furor . . . -tus furoribus). Sest. 4 iracundia . . . -ta (*v. app. crit.*) . . . scelere. Phil. 11, 23 incitare et -are . . . studium. rep. 4, 9 cupiditates (fin. 1, 51 *opp.* minuit. *cf. infra l. 38*). Tusc. 4, 22 intemperantia omnem animi statum -at, conturbat, incitat. 4, 34 adpetitione . . . inpotentiam . . . animi. off. 1, 64 morem Lacedaemoniorum -tum esse cupiditate vincendi (*Plat. Lach. 182ᶜ οὐδὲν ἄλλο μέλει*). epist. 11, 12, 1 bellum (*opp.* restinctum). Val. Max. 3, 8, 3 fax tribunicia, quae temeritatem . . . languentem actionibus suis -ret (*cf.* Moys. Cypr. epist. 31, 5 quasi faces quasdam ad -andam fidem . . . subpositas). Sen. Herc. O. 358 fortuna amorem peior -at magis (Clavd. 7, 51 pugnae. Avg. in psalm. 118 serm. 22, 8 iustitiae). Plin. nat. 8, 91 venerem. Gell. 2, 12, 6 (*verba Favorini, fort. ex poeta scaenico*) lites animasque . . . aut odii studio aut lucri. *al.* *magis proprie de siti*: Garg. Mart. med. 53 sitim ex his *amygdalis* -ari. Avg. in psalm. 142, 12.

β t. t. rhet.: Cic. Verr. II 5, 159 *ut nulla* ad -andos vestros animos eloquentia requiratur. de orat. 1, 60 num admoveri possit oratio ad sensus animorum atque motus vel -andos vel etiam exstinguendos (*cf.* 1, 219 mentes . . . aut -are dicendo aut -tas restinguere [orat. 122 perorationem -antem restinguentemve]). 2, 183 potest -ari animus iudicis acri . . . incitatione (*cf.* 2, 332 vel -ando iudice vel mitigando [Brut. 89 Schol. Cic. Gron. A p. 346, 19]). *al.* Fronto p. 212, 6 N. genus orationis . . . -andae contionis. *al.*

b *acced. structurae finales*: α *praepp.* (*hic illic per zeugma; v. et supra l. 6. 8*): in *aliquem vel aliquid*: Cic. Verr. II 2, 89 animum eius (*Verris*) in Sthenium. dom. 61 in [i]quos. prov. 24 me in amicos. de orat. 1, 196 quo amore . . . -ti esse debemus in . . . patriam . . .? 1, 202 populum . . . in improbos. Arnob. nat. 4, 22 (*v. p. 844, 2*). Heges. 1, 37, 4 p. 75, 20 *Antonium* -antem in omne genus amatorium cupiditates (*gr. 1, 439 γυναικομανοῦντι*). Vvlg. II Macc. 7, 34 in servos *dei* (*gr. ἐπαιρόμενος χεῖρα. cf. p. 1468, 45*). Pelag. in II Cor. 11, 2 non in illos stimulo livoris -or. Avg. conf. 9, 4, 8 in te *deum* -bar ex eis *psalmis* (*syn.* accendebar). *al.* ad *aliquid*: Cic. Verr. II 4, 79 ad perseverandum (*cf.* Manil. 6 animos excitare atque -are ad persequendi studium. Ambrosiast. in Rom. 8, 1 sensum . . . ad contradicendum. *al.*). Phil. 12, 8 ad bellum -to animo. *al.* Liv. 4, 56, 7. Firm. math. 1, 2, 7 ad desideria . . . et cupiditates. *al.* erga: Rvfin. Orig. in cant. prol. p. 74, 11 quo (*amore*) e. verbum dei anima . . . uritur et -atur. *β inf.*: Amm. 28, 3, 2 insolentia . . . adgredi Romanas res -bat *gentes*. Avg. serm. (RevBén. 42, 1930, 138sqq.) 3, 13 *spiritus immundus* -vit homines palam facere quod vellent. spir. et litt. 3, 5. *γ* ut: Rvfin. hist. mon. 29 p. 453ᴮ -ti sunt animi, ut pergerent (*syn.* concitatos).

c *acced. acc. c. inf.* (*i. q. irasci*): Arnob. nat. 7, 17 non despui vestras . . . -remini dignitates . . .?

2 *spectat ad quemlibet modum vehementer augendum*: Cic. orat. 99 non praeparatis auribus -are rem (*antea*: nihil . . . tranquille, nihil leniter . . . dicere). Tert. cult. fem. 1, 9, 2 sic et pretia rebus -vit, ut se quoque accenderet *concupiscentia*.

refl. se -are: *p. 1453, 79.*

p. p. p. īnflammātus, -a, -um *pro adi. v. sub verbo.* *compar.*: Rvfin. hist. 6, 2, 5 cum . . . ille ex his precibus -ior ad amorem martyrii redderetur (*gr. σφοδρότερον δ' ἐπιτείναντα*).

structurae ad I: ad: *p. 1453, 74. 1454, 2. l. 41. 60.* erga: *supra l. 45.* ex: *p. 1453, 83. 84. 1454, 76. l. 41. al.* in *c. acc.*: *p. 1453, 76. l. 33.* pro: *p. 1454, 72.* *inf.*: *supra l. 47.* ut: *supra l. 50.* *acc. c. inf.*: *supra l. 52.*

II intransitive *i. q. flammas mittere*: Hier. quaest. hebr. in gen. p. 8, 17. 19 (*ad 4, 4 sq.*; 'interpretatio . . ., quam Theodotion posuit') -vit dominus super Abel et super sacrificium eius, super Cain vero . . . non -vit (*infra*: ignem . . . ad sacrificium devorandum solitum venire de caelo. *aliter gr., Vulg.*).

?part. pr. act. **inflammāns,** -antis *pro adi. i. q. inflammatus*: Avell. p. 206, 8 -es (*Guenther*, inflamant *cod.*) in subversionem oculos *regum* (*antea*: sanguineis).

adv. **inflammanter.** *i. q. flagranter, ardenter*: Gell. 10, 3, 13 complorationem . . . inpense atque acriter atque -r facit *Cicero*.

deriv.: inflammatio, *?*inflammativum, inflammator (-trix).

van den Hout.

īnflāns, īnflātō *v.* inflo. **[īnflātīcius** *v. p. 1415, 16.*]

īnflātilis, -e. *ab* inflare. 1 *active i. q. inflans* (*t. t. med., cf. p. 1466, 22*): Diosc. 2, 138 p. 230, 3 virtus est ei (*i. aleo*) . . . -is (*gr. 2, 152, 1 ἐκκριτικὴν φυσῶν*). 2 *passive i. q. qui inflatur*: Cassiod. inst. 2, 5, 6 instrumentorum musicorum genera sunt tria: percussionalia, tensibilia, -ia (*ibid.* -ia sunt, quae spiritu reflante completa in sonum vocis animantur *eqs.* in psalm. 80, 3 p. 587ᶜ [*?*; in flatilia *Migne*]). *transl. i. q. superbus*: Ignat. Trall. 7, 2 naturalem superbiam, -em et tumidam extollentiam (*gr. φυσίωσιν, ἀλαζονείαν, τῦφον, ὑπεροψίαν*).

***īnflātio,** -ōnis *f.* ab inflare. *plur. passim usu medicinali, ceterum l. 63 et p. 1457, 2. 18; scrib.* -tones Ps. Diosc. herb. fem. 43 *L²P* (*v. Svennung, Beitr. z. lat. Lautl. 10*). *de notione v. infra l. 18. 42. 82.* Gloss. ἐμφύσημα. φύσησις. -bus id est ventositatibus. *graece plerumque resp.* (ἐμ)πνευμάτωσις, φυσίωσις, οἴδημα, φλεγμονή. *legitur inde a* Cic. div. (*semel*), Vitr., Celso; *adamant* Plin. nat. *et medici.* [*it. vet.* infiagione, *francog.* (*dial.*) enflaison, *hisp.* hinchazón. *W.*] [*confund. c.* effl-, insuffl-, inflammatio (*v. p. 1452, 51*), *?*infamatio (*v. p. 1457, 28*).]

i. q. actus inflandi vel status inflati, dilatatio, distentio, tumor (*nota abundantias* 'tumentis -o' *infra l. 54*, 'tumoris -o' *p. 1457, 19*):

1 *proprie*: a *t. t. med.* (*cf. p. 1457, 13*): α *i. q. ἐμπνευμάτωσις, φυσίωσις, ventositas* (*hic illic c. respectu purgandi, v. p. 1466, 26; ad rem cf.* Cael. Avr. diaet. pass. 67 stomachi ventositatem vel -em [inflamm- *cod.*] . . ., quam Graeci pneumatosin vocant. Cass. Fel. 42 p. 104, 3 stomachi ventositatem sive -em et tensionem. Gloss. *supra l. 7*): Cic. div. 1, 62 *faba* habet -em magnam. Cels. 1, 3, 25 ubi venter suppressus parum reddit, ex eoque -es . . . increscunt. 1, 3, 32 *vina* -es movent. 2, 3, 6 si -o (inflamm- *codd., cf. Hippocr. progn. 13 τὴν ἄφεσιν τῆς φύσης*) . . . dolorem tumoremque fecit. *al.* Sen. nat. 5, 4, 2 cibo fit -o. Colvm. 6, 6, 3 ventris (Plin. nat. 20, 193 Chiron 300. Hier. in Is. 47, 1 p. 455ᴮ -em v. crepitu digerere. Rvfin. hist. 2, 10, 7. Diosc. 5, 3 p. 167, 11 *uva matura* v. solutionem facit et -em [*gr. 5, 3, 1 ἐμπνευματοῖ*]. Cael. Avr. acut. 3, 17, 140). 12, 11, 2 stomachi (Scrib. Larg. 95. *al.* Plin. nat. 20, 88. *al.*). *ibid.* praecordiorum (Plin. nat. 23, 43 -es rosionesque. Svet. Aug. 81, 2 [*vix ad β*]. *al.*). Scrib. Larg. 89 -em tollit. *ibid.* dare ad -es in ipsa distentione. 116 tenuium intestinorum (Plin. nat. 20, 193 Marcell. med. 27, 6. *al. cf.* Veg. mulom. 2, 149, 1 internorum dolor et -o). 119 coli (*al.* Plin. nat. 20, 108. *al.*). *al.* Plin. nat. 8, 28 -em . . . et profluvium alvi . . . sentiunt *elephanti* (*cf. Aristot. hist. anim. 9, 46 p. 630b, 28 ἀναφυσᾷ*). 28, 249 vulvae (*al. cf.* Soran. p. 62, 11 matricis [*gr. p. 326, 22 ἐμπνευματώσεως.* Theod. Prisc. gyn. 9ᵗⁱᵗ· -e vel tensione]). *al.* Garg. Mart. 27 -es fieri *ex cibo ceparum* (*cf. Diosc. 2, 151, 1 πνευματωτικά*). Pallad. 1, 4, 2. 11, 19, 1. Pelagon. 210 pinguedinem et -em corporis *equi* (*infra*: venter increscit). *al.* *β i. q. οἴδημα, φλεγμονή, inflammatio* (*fere ap. scriptores aevi cadentis, v. p. 1452, 64; dub.* Svet. *supra l. 31*: *cf.* Chiron 395 flegmon, quae appellatur -o. Cael. Avr. chron. 3, 8, 103 -o vel extantia tumoris [Cass. Fel. 75 p. 180, 13 tumoris sive -is extantiam]. 4, 5, 83 -em . . ., quam Graeci οἴδημα vocant. Cass. Fel. 75 p. 179, 12 antiqui . . . medici dicunt esse idema, quod nos aquosam -em dicimus): Vitr. 8, 3, 5 nervi -e turgentes e longitudine contrahuntur *vi aquae nitrosae.* Plin. nat. 28, 216 -bus *in sede* (*cf. p. 1453, 11*). Veg. mulom. 1, 63 (*syn.* tumor). Chiron 4 incipiet strictura et tensio nasci, per -em venarum (Cael. Avr. chron. 1, 4, 65. *al.*). 51 in pedibus (*cf.* Cael. Avr. chron. 2, 14, 198 pedum [*al.* Max. Tavr. serm. app. 5 p. 851ᶜ]). 492 coxae. Hippocr. aer. 7 p. 13, 6 (*gr. οἰδήματα*). progn. 24 cum -e et dolore articulorum (*gr. οἰδήματος*). Cael. Avr. acut. 2, 2, 10 vultus (chron. 2, 7, 94 capitis atque v. *al.*). chron. 3, 5, 69 iecoris tumentis -o. Oribas. eup. 2, 1 C 22 (Aa, La) ad -es humidas (inflamm- *Ab; gr. 78 φυσώδους ὑγρότητος*). *al.* *γ i. q. δύσπνοια, ὀρθόπνοια, anhelitus*: Chiron 340 si -o est hoc, quod dicitur anhelatio (*cf.* Veg. mulom. 2, 103 quodsi ex anhelitu -o contigerit). Rvfin. hist. 1, 8, 7 *spiritus* incredibilis -o (*gr. ὀρθία ἔντασις*). 1, 8, 9 -es . . . tortuosi spiritus et crebra suspiria (*gr. ὀρθόπνοια καὶ δύσπνοια*).

b *vario usu*: α *de rebus naturalibus* (*per plur. de ipsis vaporibus l. 63*): Vitr. 8, 3, 3 *aqua* in se recipiens fervoris validam -em . . . implet vas . . ., sublato autem operculo emissis -bus in aere patenti rursus ad suum locum residit. 8, 5, 3 necesse est . . . in medio -em curvaturamque habere *aquam.* 10, 7, 2 (*de Ctesibica machina, cf. p. 1465, 74*) ne vis -is aquae eam *paenulam* cogat elevari. Schol. Verg. Medic. ecl. 7, 33 *de mari* (*cf. georg. 3, 238*). Cael. Avr. salut. praec. 28 ex . . . -e . . . papillarum et genitalium *intellegimus iam virum.* Greg. M. moral. 33, 56 p. 709ᴮ in sternutatione . . . -o (*sc. spiritus, cf. supra l. 21 sqq.*) a pectore exsurgit *eqs.* *ad redd. gr.* ἀναθυμίασις: Prisc. Lyd. solut. 7 p. 82, 32 humidorum . . . et aridorum ex terra et circa terram -is duae sunt species *sc. vapor et fumus* (*cf. Aristot. meteor. 2, 4 p. 359b, 29 ἀναθυμιάσεως*). *ibid. al.* (*v. ind. p. 122*). *β de utribus*: Vincent. Vict. Aug. anim. 3, 4, 4 p. 363, 2 numquid animae nostrae est portio utris -o . . .? (p. 363, 7 = 3, 4, 5 p. 364, 8 [insuffl- *B*]).

2 *translate* (*notione propria adhuc sublucente p. 1457, 13. 26*): a *fere i. q. ornatus* (*verborum*; *cf. p. 1467, 24*): Schol. Hor. ars 234 ('inornata et dominantia nomina') dominantia . . ., quae novitate -is assumpta, sua tantum auctoritate nitantur. b *i. q. superbia, elatio sim.* (*cf.* Avg. grat. Christ. 11, 12 p. 135, 18 quid est . . . aliud elatio quam -o? serm. 354, 7, 7 -o, hoc est elatio; *de inanitate p. 1457, 5. 14. 24* [*cf. p. 1467, 10*]): Itala Sirach 20, 15 (Ps. Aug. spec. 88 p. 601, 11) apertio oris illius *insipientis* -o est (*cf. p. 1453, 23*).

[*Schmeck*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Is. 16, 6 (Hier. adv. Pelag. 2, 29; *gr. et Vulg. aliter*) cordis (CASSIAN. conl. 5, 15, 2). II Cor. 12, 20 (codd. dg = VVLG.) -es (*gr.* φυσιώσεις). IREN. 3, 20, 2 sine -e et iactantia (*cf.* CYPR. epist. 59, 3 p. 669, 9 exaltatio et -o et arrogans ac superba iactatio [AVG. epist. 118, 15 p. 679, 22. *cf.* serm. 36, 11, 11 p. 221 iactavit se: sed -o est ista, non plenitudo]). CYPR. epist. 66, 5 p. 730, 7 superbiae tumor, ... arrogantia animi, ... mentis -o (PALLAD. hist. mon. I 13 p. 289D tumor ... et -o [*gr. p. 79, 3 B.* τὸ πάθος τῆς φυσιώσεως]). AMBROSIAST. in II Cor. 10, 7 p. 317A animi. *al.* HIER. hom. Orig. in Ezech. 9, 2 p. 408, 27 -o, superbia, arrogantia (hom. Orig. in Luc. 8 p. 59, 15 RVFIN. Orig. in num. 10, 1 p. 69, 18. *al.*). *al.* PAVL. NOL. epist. 40, 11 p. 354, 11. AVG. agon. 29, 31 p. 133, 8 humanae (*al.*). c. Iul. 4, 3, 28 tumescit typho et morbo -is extollitur. serm. 351, 1, 1 alia est ... soliditas magnitudinis, alia est inanitas -is. *al.* SVLP. SEV. dial. 1, 25, 6 vanitas atque -o. OROS. apol. 22, 5. PS. LEO M. humil. 20 -o ... et ambitio. *al.* POMER. 1 prol. 2 p. 416C. ENNOD. opusc. 3, 1 p. 331, 9 vana (FVLG. RVSP. epist. 4, 6 VITAE patr. Iurens. 2, 10 p. 148, 37). APRING. in apoc. 1, 11 tumores haereticorum -esque ... potentium. *al.* *c. gen. rei*: FVLG. Virg. cont. p. 100, 14 deterior in superborum corde est tumoris -o quam in ore ventosa iactatio. AMBROSIAST. in Gal. 6, 1 p. 369B bonae vitae. PAVL. NOL. epist. 37, 4 p. 320, 19 scientiae (LEO M. serm. 36, 2 [*var. l.* inflamm-]). AVG. epist. 157, 5 p. 451, 22 *arbitrium* nullo modo habebit iustitiae soliditatem, sed -em impiae superbiae et ... tumorem (*al.*). SVLP. SEV. dial. 1, 20, 1 miserae vanitatis. LEO M. serm. 79, 4 iactantiae. GREG. M. moral. 18, 44 p. 60D ostentationis. 23, 20 p. 263D -e elationis extenditur (26, 8 p. 353D intumescunt. *al.*).

2c *i. q. calumnia*: HERM. vulg. sim. 9, 15 (*inter vitia personata*) -o (*gr. 9, 15, 3* καταλαλιά, *Pal.* detractio; infamatio *Ehlers coll. mand. 2, 3*).

inflātīvus, -a, (-um). *ab* inflare. *i. q. inflans* (*t. t. med., cf. p. 1466, 23*): ORIBAS. eup. 2, 1 S 9 (Aa) sunt ... -a substantia omnia ista (*gr. 18* φυσωδεστέρας οὐσίας).

inflātor, -ōris *m.* *ab* inflare. GLOSS. ἐμφυσητής. φυσητής. *i. q. qui inflat*: ANTH. 682, 7 (*Ovidio tributum*) ventisonax -r stridule anhele *Pan.* *transl.*: AVG. epist. 194, 13 *Pelagiani* liberi arbitrii defensores, immo deceptores, quia -es, et -es, quia praesumptores (*item* grat. 14, 27 -es et praecipitatores. c. Iul. op. imperf. 2, 154).

f. **inflātrīx**, -īcis. *i. q. quae inflat* (*transl.*): PS. AVG. serm. ed. Mai 118, 5 (= RevBén. 42, 1930, 14 WSt. 50, 1932, 137) *Christus* mutavit legem in gratiam, illam -em, istam adiutricem.

[**inflātūra** *v.* infultura.]

1. **inflātus**, -a, -um *v.* inflo.

2. **inflātus**, -ūs *m.* *ab* inflare. *i. q. actus inflandi, inflatio*: 1 *proprie*: CIC. Brut. 192 si -um non recipiunt *aures populi tamquam tibiae* (*cf.* ac. 2, 20 primo -u tibicinis). TERT. adv. Val. 27 p. 203, 8 quantā *licentiā* spiritale semen animali (animae *anim. 11, 3. 23, 4*) cum -u infulciunt *Valentiniani*. *c. vi augendi fere i. q. tumor*: CIC. carm. frg. 32, 16 B. (Tusc. 2, 24; *loq. Prometheus*) cum ... adesum -u renovatumst iecur. TERT. anim. 48, 3 *Pythagorici* fabam respuunt onerosum et -ui (et -um *Gel.*, ex -u *Reiff.*) pabulum (*v. p. 1466, 24*). *fere i. q. inspiratio*: CIC. div. 1, 12 est ... vis et natura quaedam, quae ... aliquo instinctu -uque divino futura praenuntiat (*cf. 1, 34* i. d. adflatuque. *v. p. 1467, 4*). 2 *transl. i. q. superbia*: PS. AVG. serm. ed. Mai 72, 2 iactare cervices, ... -u pectus erigere. *Schmeck.*

inflectibilis, -e. *ab* in *et* flectibilis, *cf.* inflexibilis. *i. q. indeclinabilis*: VIRG. gramm. epit. 8 p. 70, 9 H. 'heri', 'instar', 'fas' nonnulli putant nomina esse -ia (*P, Huemer*, -flectab- *Exc. Bern. et Leid.*, -flexib- *A1.2, Ernault, sed v. Stangl, Virgiliana 47*).

inflectio, -ōnis *f.* *ab* inflectere, *cf.* inflexio. *fere i. q. inclinatio*: VEG. mulom. 1, 56, 38 -e (inflex- *edd.*) geniculorum atque gambarum molliter vehit *equus*. CASSIOD. in psalm. 57, 4 aurem caudae suae -e dicitur obturare *aspis*. *cf. var. l. p. 1460, 21. 1462, 51.*

***inflecto**, -xī, -xum, -ere. *ab* in *et* flectere. *in codd. interdum* imfl-. -īre: THEOD. MOPS. in psalm. 2 praef. p. 8, 8. NOT. Tir. 73, 10. 14. NON. p. 189, 15 'viere' vincire, -ere (inl- *L1*). p. 413, 23 'torquere' significat -ere. GLOSS.L I Ansil. IN 770 sqq. GLOSS. ἐπικάμπτω. -itur: κλίνεται. -xus: ἐπικαμπής. *legitur inde a* PLAVTO (*p. 1458, 21*), CIC., CATVLLO, CAES., SALL., VERG. [*variat c.* flect- *passim*, reflect- *p. 1458, 63. 1460, 7.* -xit *c.* influxit *p. 1459, 24,* inflixit *p. 1458, 16. 1459, 43* (*cf. s. v.* infligo). -xus *c.* implexus *p. 1459, 36. 1461, 36,* infixus *p. 1459, 10.* *contextu non sano*: CAES. Gall. 2, 17, 4. *dub. trad.*: AETNA 503 solido -xa est *massa ardens* (inflixa *Scal., Schwartz,* inflicta *edd. vett., Vollmer*). PROP. 3, 15, 34 VAL. FL. 8, 136. *e coni. dub.*: PLIN. nat. 18, 171 (infelix *codd.*). ANTH. 429, 8 (et flectat *codd.*).]

i. q. ἐγκλίνειν, **inclinare, declinare** *sim.* (*accedunt adverbia*: leviter *p. 1458, 33. 49. 55. 1459, 78. 1461, 11. 23*; modice *p. 1459, 57. 1461, 23*; paulisper, paululum, paulum *p. 1458, 64. 1459, 34. 36. 52. 1461, 21.* *nota abund.*: -xum inclinare *p. 1458, 30*, -xum curvare *p. 1461, 31*):

I ***transitive*** (*reflexive: p. 1458, 15. 38. 79. 1459, 21. 1460, 52. 63. mediopass.: p. 1458, 16. 40. 53. 77. 82. 1459, 5. 12 sqq. 16. 53. 58. 1460, 58*): **A** *proprie vel in imag.*: 1 *non indicatur, quo* (*acced.* in *vel* ad *vi effectiva p. 1458, 7. 14. 67*): **a** *generatim*: α *de visibilibus*: (I) *mutatur forma rei flexibilis*: (A) *de variis rebus*: CIC. fin. 2, 33 bacillum ... -xum et incurvatum de industria (*cf. p. 1461, 11*). ac. 2, 19 (*de fide sensuum*) remo *in aqua* (TERT. anim. 17, 2 vel infractos. 17, 6. *cf.* MANIL. 4, 284 *remigando* lentas -ere tonsas). COLVM. 4, 17, 5 quicquid teneri est *in vite*, ... per iugum -xum praecipitetur (*sim. pertinet ad arboratorem*: 4, 26, 4 ne torqueat *alligator* sarmentum, sed tantum -xum devinciat [*antea*: curvabitur]. 5, 6, 8 radices in nodum ... vel in orbem [PLIN. nat. 17, 86]. PLIN. nat. 16, 109 ramos). PLIN. nat. 2, 80 -xos mundi convexitate *radios solis*. APVL. met. 2, 2 aurum in gemmis et in tunicis, ibi -xum, hic intextum. VOPISC. Aurelian. 7, 4. MART. CAP. 1, 64 decidentes sphaeras peplo -xi (*per enall.*) pectoris Imarmene excipiebat. EVSTATH. Bas. hex. 5, 3 p. 912C cum gravitudine maturitatis -xae *spicae* deorsum coeperint inclinari (*gr. p. 101A* κατακλίνονται). SIDON. epist. 2, 2, 18 frutex. BOETH. cons. 3 carm. 11, 4 (*in imag.*) longos ... in orbem cogat -ens motus. *reflexive*: CAES. Gall. 1, 25, 3 cum ferrum *hastae* se -isset (inflix- *codd.*). *mediopass.* (*particip. v. l. 3 al.*): PLIN. nat. 21, 49 in ... flore *petellii* -i cacumen (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 9, 435 p. 247, 18 *cervix et caput papaveris. v. et l. 12*). HOMER. 962 duro -itur *mucro* auro (*i. scuti*). (B) *de corpore vel part. corp.* (*nota de oculis requiescentis infra l. 38; de ipsis animantibus infra l. 30. 42 bis. 43*): PLAVT. Men. 867 (*per enall.*) cursu celeri facite -xa (-xu *codd.*) sit pedum pernicitas. CIC. Arat. 330 -xo ... genu, proiecto corpore Taurus (PROP. 3, 9, 6. SEN. Herc. f. 410 non ut -xo g. regnantem adores [IVVENC. 3, 354 AMBR. Ioseph 2, 7]). CATVLL. 64, 255 bacchantes ... capita -entes. VERG. Aen. 3, 631 vino ... sepultus cervicem -xam posuit *Polyphemus* (CIRIS 449. SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 372 [*v. vol. V2, 1029, 4*] infractas, -xas, amatorieq⟨ue⟩ deiectas. *in imag.*: SEN. Thy. 930. CYPR. laps. 22 *opp.* alta et recta. *cf. p. 1459, 10*). MELA 2, 64 -xi cubiti. PLIN. nat. 11, 87 ferit *scorpio* et obliquo ictu *caudae* et -xo (-xu *l. var.*). SIL. 6, 543 quocumque -xum (flex- *Ch*) ... torpor inclinavit *Regulum tortum*. 10, 255 cernuus -xo sonipes effuderat armo *Hannibalem*. 10, 465 -xis praebebat scandere terga cruribus *equus*. QVINT. inst. 11, 3, 142 digitis leviter -xis (CLAVD. 5, 439 *v. app. crit.*). HIL. trin. 6, 7 (*in imag.*) -xi corporis *viperei* (*cf.* PS. AVG. serm. ed. Mai 72, 2 rotatis cursibus sua colla -ens [inl- *cod.*] *serpens sc. diabolus* [*aliter de adorantibus*: CYPR. GALL. exod. 1036 -ere c. ... deo. APON. 12 p. 230]). CHIRON 715 ungulas -xas gerit *iumentum aegrotum*. AMBR. Isaac 6, 50 cum oculis requievisset *anima* -xis. *reflexive*: AMBR. Abr. 2, 2, 6 delectationes ... sensuum faciunt, ut non semper erecta sit nostra mens, sed aliquando se -at, ut ... se ... intra latibula voluptatis abscondat. *mediopass.*: HIL. trin. 12, 46 manum conserit (*sc. deus cum Iacob*) et membris nititur et lateribus -itur. CYPR. GALL. num. 635 -xus adorat *vates sanctum*. *huc fort.*: ALC. AVIT. carm. 4, 612 *germen animantium* -xum (infletum *L1*) famulabitur (*quasi -xo corpore, cf. supra l. 23; vix recte Goelzer, Lat. de St. Avit 579*). (C) *de locis naturae sinuatis* (*inde de gestatione: l. 55*): MELA 1, 27 *mare* terras magno impetu -it (APVL. mund. 4 sinuosis -xa litoribus. *cf.* MELA 3, 72 ripas -erat *mare*). 1, 68 *Asia* sinum -xo tractu litoris accipit (*cf.* HEGES. 3, 20, 2 p. 223, 5 *litus* cornibus utrimque leviter -xum [*gr.* αἰγιαλῷ ... συννεύοντι]). 1, 87 *Ionia* -xa cingit urbem Prienen (*cf.* OROS. hist. 1, 2, 64 Gallia Lugdunensis ... per angustum -xa [flexa *D*]). 3, 31 *mare* -xum. PLIN. nat. 3, 7 -xo sinu (*cf. p. 1459, 4*). 4, 30 *montes* theatrali modo -xi (CLAVD. DON. Aen. 5, 285 p. 455, 11 [*Verg.* curvis]). *mediopass.*: MELA 1, 102 *Pontus* -itur ad formam Scythici arcus maxime incurvos. PLIN. epist. 9, 7, 4 *gestatio* xysto leviter -itur (*sc. ad curvamen sinus*). (D) *de nitore fracto*: AMM. 24, 7, 8 coruscus nitor ... armorum, arte pro singulis membris -xus.

(II) *mutatur positio* (*fere i. q. invertere*): MANIL. 1, 272 -xam defundit Aquarius urnam (4, 259). 1, 675 per tres gyros -xus ducitur orbis (*i. zodiacus. cf. p. 1459, 23*). 3, 226 -xis oriuntur sidera membris (*opp.* rectus). CELS. 7, 12, 1C ne -xis radicibus *dentis* os ..., cui dens inhaeret, ... frangatur (*cf.* PLIN. nat. 19, 35 accidisse mordenti tuber, ut deprehensus intus denarius ... dentes -ret [refl- *l. var.*]). PLIN. nat. 29, 46 *putamina ovorum non franguntur* nisi paulum -xa rotunditate (*opp.* recta).

β *de iis, quae auribus percipiuntur*: CIC. de orat. 2, 193 -xa ad miserabilem sonum voce (TIB. 1, 7, 37 cantu. AMBR. in psalm. 1, 9, 3 *hymnum* -xae v. suavitate modulantur. *cf. p. 1461, 34*). PLIN. nat. 10, 81 nunc continuo spiritu trahitur in longum, nunc variatur -xo *sonus*. BOETH. mus. 1, 1 p. 185, 25 modum ... canendi.

b *specialia*: α *i. q. regere, dirigere* (*cf. p. 1459, 18. 24*): CIC. rep. 2, 67 levi admonitu aut tactu -it ... feram (*antea*: regit). ROMVL. fab. 47, 6 rec. vet. loris iter -it flagello in nos excusso.

β *i. q. deflectere* (*mediopass. l. 77, refl. l. 79; cf. Bickel, RhM. 93, 1950, 128, qui e coni. huc trahit* ELEG. in Maecen. 1, 131): CIC. nat. deor. 2, 49 *cum siderum genus* nullum umquam cursus sui vestigium -at. MELA 3, 42 *Oxos* iuxta Dahas primum -itur (*syn.* converso. *cf. p. 1459, 12*). SIL. 9, 946 convertit Varro manuque cornipedem -ens ... inquit *eqs.* FRONTIN. strat. 1, 5, 13 iter (*inde*: 1, 1, 11 paulatim se). VEG. mil. 3, 14 p. 96, 22 ventus contrarius tua -it ac deprimit, hostium adiuvat tela. γ *i. q. ad se flectere*: CIC. p. red. ad Quir. 8 qui suo squalore vestros oculos -ret. δ *mediopass. i. q. se convertere* (*sc. retro*): SIL. 13, 339 -xus *Pan* ... nascentia tergo respicit ludibria caudae. AVG. in psalm. 80, 19init. (*in imag.*) his omnibus pecca-

[*Szantyr*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tis renuntias, et rursus his -xus superaris (*antea*: redit ad quod renuntiat).

2 *indicatur, quo (et unde: infra l. 5. 16)*: a *praepp.*: ad (*aliter p. 1457, 83*): CIC. Verr. II 5, 30 sinus ab litore ad urbem -itur (MELA 3, 5 usque ad. *cf. p. 1458, 51*). nat. deor. 2, 49 -ens ... sol cursum ... ad septem triones *eqs.* (*in imag.*: EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 926^{A} sermonis [*gr. p. 128^{A}* ἐπὶ ... εἰκόνας]. *cf. l. 16*). PROP. 4, 8, 77 colla cave -as ad summum obliqua theatrum. PS. RVFIN. in Am. 8, 1/3 ad se -unt capita ramorum poma ... colligentes. PHYSIOGN. 55 p. 77, 1 -xa (infixa *l. var.*) est cervix ad pectoris partes (*Adamant. p. 370, 4* ἐπικεκυφώς. *cf. p. 1458, 25*). 62 p. 85, 1 humeros ad pectus (*l. c. p. 363, 8* ἐπικεκλασμένους). OROS. hist. 1, 2, 28 *Nilus* ad septentrionem -xus (*cf.* PRISC. periheg. 906 *Euphrates* ad solem -xus [flexus *B*; *Avien. orb. terr. 1159* conversus in; *gr. 979* ἀγκῶνας ἑλίξας]. *v. et p. 1458, 77*). in *c. acc.* (*aliter p. 1457, 83*): MELA 3, 59 (*inde* PLIN. nat. 6, 53) ab his in Eoum mare cursus -itur (CLAVD. DON. Aen. 3, 145 p. 285, 24. *cf. l. 5*). CLAVD. DON. Aen. 12, 485 p. 609, 23 Iuturna currus in alias partes -xit (BOETH. mus. 4, 3 p. 309, 17 litteris in quamlibet p. ... -xis). extra: GREG. M. moral. 11, 63 -xo e. viam pede.

b *adv.* (*cf. p. 1458, 30. 1461, 6*): AMM. 31, 13, 6 quocumque se -rent oculi.

c *dat.* (*v. et l. 1. p. 1460, 83; aliter p. 1458, 36*): CIC. Arat. 310 oblique -xus tribus orbibus unus *orbis* (*cf. p. 1458, 59*). SIL. 12, 572 castris turmas -xit (influxit *O*, subduxit *Gronov.*, subvexit *Schrader*).

B *translate*: 1 *non indicatur, quo*: a *usu vario*: α *-endo mutatur qualitas, forma sim.*: (I) *mera notione immutandi*: CIC. de orat. 3, 168 -xo immutatoque verbo res eadem enuntiatur ornatius (*de usu verborum non proprio ut*: part. 17 aut propria sumuntur rerum vocabula ... aut ab oratore modificata et -xa quodam modo). SEN. contr. 10, 5, 20 hoc *dictum Glyconis* ex aliqua parte, cum subriperet, -xit *Triarius*. PLIN. epist. 8, 4, 4 datur Homero ... vocabula ... ad levitatem versus contrahere, extendere, -ere. APVL. flor. 16 p. 63 argumenta *fabularum* lepide -xa. DIOM. gramm. I 446, 30 (*de 'parhomoeo'*) nomina paulatum -xa et tamen prope similia superioribus ..., ut '... viri virtus ...' BOETH. in Porph. comm. sec. 3, 6 p. 218, 9 *ratio* paululum -xa (inpl- *l. var.*).

(II) *accedit notio molliendi, infringendi, labefactandi sim.*: (A) *generatim de hominibus (deo) et rebus ad homines pertinentibus* (*re personata infra l. 56*): (1) *in neutram vel bonam partem*: CIC. Caecin. 73 neque -i gratia neque perfringi potentia neque adulterari pecunia possit *ius civile* (*cf.* SYMM. rel. 49, 4 acrimoniam severi iuris. CONST. Sirmond. 13 iustitiam -at humanitas). VERG. Aen. 4, 22 *solus Aeneas* -xit (inflixit *P*[1]) sensus *Didonis* animumque labantem inpulit (SERV. *ad. l.* a rigido proposito deviavit. GLOSS.^{L} I Ansil. IN 776 animum movit). 12, 800 precibus ... -ere (*imperat., cf. p. 1460, 34*) nostris (HEGES. 1, 14, 1 p. 21, 17 donisque [*gr.* πείθει]). VAL. MAX. 5, 8, 3 potuit ... fili obitu patris -i rigor. SEN. Phaedr. 416 -e mentem (*trad.* innecte; *antea*: animum rigentem ... doma, mitiga pectus ferum). HOMER. 989 supplicibus ... dictis pectora. STAT. Theb. 8, 715 lacrimis. 8, 758. TERT. anim. 1, 2 *animam Socratis* nec coniugis fletus ... nec liberorum conspectus ... lege pietatis -erat (*syn.* mota, concussa). AVSON. 416, 2 p. 282 P. 431, 3 p. 385 paulisper. CLAVD. DON. Aen. 2, 660 p. 236, 6 (*syn.* frangeretur). AMBR. bon. mort. 1, 1 ignoscere atque -i. *al.* HEGES. 1, 40, 9 p. 90, 12 si te pietas mollit, -it natura. 5, 33, 1 repetita oratione -xa est aliquorum sententia (*gr.* πολλοὺς ἐκίνησεν ὁ λόγος). *al.* CLAVD. 28, 276 heu terra ... -ere poenis. carm. min. 31, 45 (et flexit *l. var.*). CYPR. GALL. exod. 326 modice. *add.* super: SIDON. epist. 1, 7, 11 miser nec miserabilis erat: quis enim s. statu eius nimis -retur?

(2) *in malam partem fere i. q. corrumpere, depravare*: CIC. epist. 1, 7, 9 magnitudinem animi tui ... ne umquam -as cuiusquam iniuria. ARNOB. nat. 1, 64 p. 45, 8 tenorem ... recti. PACIAN. sim. carn. p. 115, 21 -i enervarique ... non novit *natura dei*. RVFIN. Orig. in lev. 16, 2 p. 494, 25 rhetoricis argumentis sensum divinae legis violenter -imus (*cf. p. 1460, 75*). *usu christ. fere i. q. illicere, captare*: AMBR. Abr. 2, 2, 6 sensum ⟨inlecebr⟩is qui possit -i? (bon. mort. 11, 48 i. eius *carnis* -xae *animae*). 2, 4, 14. Iac. 2, 10, 43 praemiis. in psalm. 118 serm. 1, 14, 2 -xus voce mulieris *Adam. al.* HEGES. 2, 4 p. 137, 11 CYPR. GALL. gen. 565.

(B) *speciatim in usu rhet. de oratione* (*cf. p. 1460, 71*): CIC. Brut. 38 *Phalereus* primus -xit orationem et eam mollem teneramque reddidit et suavis, sicut fuit, videri maluit quam gravis (SEN. contr. 1 praef. 23 *syn.* detorquere, *opp.* rectam. DON. Ter. Eun. 306 'prosa o.', quam non -xit cantilena [SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 140 recta ... neq⟨ue⟩ -xa cantilenis]). ARNOB. nat. 1, 59 p. 40, 1 utrumne quid glabre an hirsuta cum asperitate promatur, -atur quod acui an acuatur quod oportebat -i.

β *-endo dirigitur aliquis vel aliquid*: (I) *i. q. regere, emendare*: CIC. Mur. 60 ut corrigendus potius quam leviter -endus esse videare (*antea*: leviter emendare). CLAVD. 8, 300 nec sic -ere sensus humanos edicta valent quam vita regentis. (II) *i. q. deflectere* (*add.* ab, ex, unde): SEN. dial. 3, 6, 2 *medicus* ex cotidiana consuetudine -ere *temptat aegrotum*. RVFIN. apol. Orig. epil. p. 619^{B} falsare verba dei atque -ere (*cf. p. 1460, 76*) a suo ordine ... studium fuit *diabolo*. *speciatim i. q. derivare*: CIC. rep. 2, 35 suum nomen ex Graeco nomine -erat *Tarquinius*. NON. p. 6, 18 'pelicis' a Graeco vocabulo significantiam ... -xam (BOETH. diff. top. 2 p. 1192^{B} nominis principalis inflexio in adverbium, ut a 'iustitia' -itur 'iuste'. in Porph. comm. sec. 3, 7 p. 222, 6 ISID. orig. 17, 6, 1). AVG. civ. 18, 17 p. 277, 16 D. λύκος ..., unde Lycaei nomen apparet -xum (BOETH. herm. sec. 1, 3 p. 68, 13). (III) *i. q. refrenare, coercere, temperare*: AMBR. Abr. 2, 6, 26 *si* repentinam commotionem consilio maturiore -at (reflect-, flect- *ll. var.; antea*: temperare).

b *usu technico ap.* GRAMM.: α *de flexione i. q. declinare*: (I) *nomina* (*cf. p. 1461, 39*): DON. gramm. IV 357, 15 per quos *casus* ... pronomina -untur hoc modo (DIOM. gramm. I 329, 31 CLEDON. gramm. V 43, 20. 47, 26. 68, 32. *cf.* DON. gramm. IV 372, 29 casibus [BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 145, 25]. 379, 17 ad ... casus). DIOM. gramm. I 301, 33 *casus* dicti, quod per eos ... nomina a prima sui positione -xa varientur (492, 23). SERV. ecl. 2, 54 iuxta secundam formam -ere (CLEDON. gramm. V 23, 25 declinationem [23, 30]. *cf.* PHOC. gramm. V 414, 22 exemplo tertiae declinationis. 423, 2 secundum Graecam declinationem). CLEDON. gramm. V 43, 21 *nominativus* -itur (*opp.* immobilis manet. *cf.* POMP. gramm. V 182, 6 non ... -itur, sed sic ... constat). POMP. gramm. V 182, 5 *casus* dicti sunt, quod faciant nomen cadere et -i. 182, 11 per *nominativum* ... scimus, quid sit -i (-etio *A corr.*). *al.* (II) *verba*: VLT. SYLL. gramm. IV 239, 37 in ... verbis ..., ubi declinatio -itur. MACR. exc. gramm. V 653, 33 *defectiva* ulterius non -untur.

β *de accentu i. q.* περισπᾶν, *circumflectere* (*cf. p. 1461, 41*): DIOM. gramm. I 431, 25 *syllaba* -itur (431, 30. 432, 9 [*postea*: circumflectitur]. EXPLAN. in Don. gramm. IV 525, 6).

2 *indicatur, quo*: a *per coniunctiones*: quin: SALL.(?) rep. 2, 4, 2 non ... gemitus virorum mulierum immanem ... animum -xit, quein *eqs.* ne: ARNOB. nat. 2, 66 p. 101, 17 conciliaveris ... atque -xeris potestates ad caelum ne ... vias cludant. quominus: LACT. epit. 61, 3 nullus nos metus, nullus terror -at, q. ... fidem custodiamus (*inst. 6, 17, 24* terreamur). ut: SYMM. epist. 7, 56 precibus meis ... -ere (*imperat., cf. p. 1459, 45*), ut ... digneris *eqs.* HEGES. 2, 9, 2 ita ut (*gr.* τῆς ὁρμῆς ... ἔπαυσεν. VEN. FORT. vita Leob. 14, 44 cor [ita *om. Q*]. *cf. infra l. 44*). 5, 14, 5. *al.* GREG. TVR. Thom. p. 120, 5.

b *per praepp.* (ad *vel* in *c. acc.*; in *c. abl. infra l. 76*): α *de hominibus (deo) vel rebus ad homines pertinentibus*: CYPR. laps. 36 si ad veniam delicti sui dominum iustis ... operibus -at. HIL. in Matth. 11, 8 in poenitentiam peccatorum et ad dolorem ... delictorum. 19, 10 praeduratam ... voluntatem ad praedicationem euangelicae humilitatis. SYMM. epist. 4, 58 (59), 3 censuram vitae ... gravitatemque animi ad populares auras. AMBR. Abr. 2, 2, 7 non ita -xus *Abraham* ad culpam, ut *eqs.* HEGES. 1, 12, 4 p. 19, 11 matrem ab exsecutione praecepti severioris ad molliora (*gr.* πείθει). 1, 15, 2 p. 24, 3 ad sui gratiam (*gr.* ἐπιτρέπειν αὐτῷ). 1, 44, 8 p. 120, 27 ad miserationem (*gr.* προυκαλέσατο, *syn.* movebatur). 5, 35, 1 ad ... sententiam (*gr.* πεισθείς). PS. RVFIN. in Am. 6, 10/12 p. 1087^{A} obstinata corda ... ad recordationem ... creatoris. GREG. M. moral. 3, 57 deliberationem ... sanctae rectitudinis usque ad consensus mollitiem. PASS. Petr. 2 p. 25, 10 S. *mulieres* ad inquinamentum commixtionis -ere (flect- *l. var.*). *reflexive*: CIC. rep. 2, 48 se -xit ... rex in dominatum iniustiorem. AVG. anim. 3, 14, 20 (*cf. infra l. 59*) ut ... te ad rationis tramitem ... -as (*opp.* te inde ... averteras). LEO M. serm. 72, 2 p. 391^{A} *natura Christi* se in quas voluerit mensuras benignitatis -it. GREG. M. in euang. 6, 2 totum ... se quasi ad gratiam -it *animus tamquam harundo in vento* (*syn.* flectit, inclinat). *mediopass.*: AVG. anim. 2, 16, 22 (*verba Vincentii Victoris*) nolle citius ad tramitem rationis -i (3, 14, 20 *saepius*). PS. PROSP. vocat. gent. 1, 8 p. 656^{B} inclinatus, id est ad humana demissus et in opus nostrae reformationis -xus *Christus*. β *de variis rebus*: (I) *mera notione dirigendi, referendi* (*refl.*: *l. 63*): CIC. part. 46 argumentandi genus se -it ad motum. PAVL. FEST. p. 111 'insignis' tam ad laudem quam ad vituperationem -i potest (*de interpretando ut*: THEOD. MOPS. in psalm. 2 praef. p. 8, 8 etsi verisimiliora dicant, qui ad David quam qui ad Zorobabel psalmum conantur -ire. *cf. infra l. 74 sqq.*). DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 16 p. 371^{D} in aliud ... consequentia sermonis -xa est (*gr.* παρηνέχθη). *fere i. q. inicere*: RVFIN. hist. 6, 8, 5 in illos *episcopos* culpam (*gr.* συμπεριλαβεῖν ... ταῖς κατηγορίαις τούς). (II) *c. notione molliendi* (*acced.* in *c. neutr. pro adv.*): HEGES. 1, 16, 1 verbis ... in mollius (*v. app. crit.*) suppliciter -xis (*cf. p. 1458, 67*). (III) *c. notione depravandi, falsandi, abutendi* (*acced.* violenter *l. 76. 77, cf. p. 1459, 63*): GENNAD. vir. ill. 33 sanctarum scripturarum sensum ad suam perversitatem -ere (flect- *l. var.*) conatus est *Helvidius* (*de interpretando ut*: GREG. M. in Ezech. 2, 10, 3 *verba* ad intellectum meum violenter. moral. 15, 3 *sententias* in ... Iob redargutionibus. 16, 62 sensum in verba sacri eloquii -ere violenter [*sc. referendo*]. *cf. supra l. 64. p. 1459, 63. 83*). RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 227, 11 naturae bonum ... vel ad ignaviam vel ad nequitiam fuerat -xum. GREG. M. in euang. 40, 3 p. 1305^{A} dona ad usum arrogantiae -xit *dives* (moral. 8, 70 perditionis. *cf.* 12, 40 in u.). moral. 2, 14 *diabolus accusator* ad malum -ere bona quaerit.

c *per dat. fere i. q. adaptare* (*cf. p. 1459, 22*): MAXIM. eleg. 1, 45 haud facile est animum tantis -ere rebus, ut res oppositas mens ferat

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

una duas. *huc fortasse* (*si recte trad.*): Ps. AVG. categ. 1 p. 1420extr. ne . . . eadem . . . nomina repetantur . . ., alia his vocabula . . . -xit.

II ***intransitive:*** ? MANIL. 3, 330 quantum -erit orbis (orbe *codd.*, orbem *Scal.*, -eris orbem *Housman*), tantum inclinabit caeli positura volantis. ORIGO Const. 5, 24 chron. I p. 9, 32 illuc toto agmine Constantinus -xit. POMP. gramm. V 182, 10 *nominativus* dicitur casus, licet non -at ipse (*cf. p. 1460, 11*).

p. p. p. ᴴ**īnflexus,** -a, -um *pro adi.* (*ea exempla, quibus vis particip. adhuc vigere videtur, sub verbo afferre malui, v. e. g. p. 1458, 45 sqq.*).

i. q. incurvus, σκολιός (*tortuosus: l. 15. 23. 36. cf. l. 25*):

1 *proprie*: CIC. div. 1, 30 incurvum et leviter a summo -um bacillum (*cf. p. 1458, 1*). CATVLL. 64, 10 carinae (CVLEX 346. *cf.* MVCIAN. hist. 18 puppe). SALL. Iug. 93, 4 *ilex* (flexa *l. var.*). VERG. georg. 1, 162 aratri (SERV. *ad l.* pro 'flexi'. GLOSS.L I Ansil. IN 772 curvi). OV. fast. 4, 181 -o Berecyntia tibia cornu (CLAVD. rapt. Pros. 1, 230 *Dianae*). POMP. TROG. Plin. nat. 11, 275 supercilia (*syn.* flexa, *opp.* porriguntur in rectum. PHYSIOGN. 72 p. 92, 2). COLVM. 6, 29, 2 lateribus *pulli equini*. 8, 2, 10 caudae *gallinacei maris*. MELA 3, 103 Himantopodes -i lentis cruribus (*cf.* PHYSIOGN. 62 p. 85, 3 corpus . . . incurvum atque -um [*Adamant. p. 364, 1 ἐπικεκλασμένον*]). PETRON. 126, 15 nares *mulieris* paululum -ae. PLIN. nat. 16, 151 mammae *hederae* (*opp.* rigentes). 20, 205 calyculo *ceratitis herbae* -o ut corniculo. SVET. Aug. 79, 2 capillum leviter -um (PHYSIOGN. 5 p. 8, 1 modice. MAXIM. eleg. 5, 25 gradibus. *cf.* FIRM. math. 8, 7, 2 -i crines torquebantur . . . in bostrychos). SOL. 27, 46 *lapis* (*sc. 'cornu Hammonis'*) tortuosus est et -us (indefl- *N*). RVFIN. Basil. hom. 2, 8 p. 1744A anfractus *aurium*. CET. FAV. 6 p. 268, 3 si altior locus fuerit, unde aqua ducitur, . . . planitia (-e *l. var.*) -a libretur *eqs.* PHYSIOGN. 60 p. 81, 7 *ungues* -i et curvi (*Adamant. p. 353, 1 σκολιοί*). MART. CAP. 6, 711 *καμπυλόγραμμον genus figurarum* -is *lineis clauditur* (*syn.* curvis, *opp.* directis). CORIPP. Ioh. 2, 122 hamos *piscatorum* (*Petschenig*, infixos *cod.*, *Partsch*). 5, 329 -um curvat . . . arcum. *de voce flebili* (*cf. p. 1458, 67*): CIC. orat. 56 contenta voce atrociter dicere et summissa leniter et inclinata videri gravis et -a miserabilis.

2 *translate*: **a** *de oratione: i. q. tortuosus, obscurus*: MART. CAP. 4, 423 (vers.) -a (implexa *l. var.* [?]) . . . intimatio *Dialecticae* (*transfertur ab inflexione crinium, cf. p. 1462, 53*). *i. q. deflexus, indirectus:* COD. Iust. 6, 23, 15 pr. (*a. 339*) utrum imperativis et directis verbis fiat an -a *institutio heredis*. **b** *de casu i. q. obliquus* (*cf. p. 1460, 10*): POMP. gramm. V 182, 13 'huius docti' -us est casus (182, 14. BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 54, 6 *opp.* rectum). **c** *de accentu i. q. περισπώμενος, circumflexus* (*cf. p. 1460, 25*): CIC. orat. 57 tribus omnino sonis, -o, acuto, gravi (DIOM. gramm. I 430, 30 [*antea*: -a elatio orationis]. MART. CAP. 3, 269 *syn.* circumflexum, flexus. *al.*). DIOM. gramm. I 431, 7 *accentus* -us (*antea*: circumflexus. 431, 9 EXPLAN. in Don. gramm. IV 524, 20. *al.* MART. CAP. 3, 273). 432, 3 *syllabae* -ae (AVG. epist. 3, 5 MART. CAP. 3, 270 EXPLAN. in Don. gramm. IV 524, 25). FAV. EVL. p. 4, 27 tria vocum discrimina, acutum, grave, -um.

deriv.: inflectio, inflexio, 1. inflexus.

īnflētus, -a, -um. [*ab* in *et* fletus *sec. gr.* ἀδάκρυτος *sim.*; *cf.* indefletus, indeploratus. *J. B. H.*] GLOSS. ἀδάκρυτος. *i. q. non defletus*: VERG. Aen. 11, 372 *ut* nos, animae viles, inhumata -aque turba sternamur campis (*cf. Hom. X 386 ἄκλαυτος, ἄθαπτος*). VAL. FL. 6, 651 Iuno flexit *saxum* ad ignotum caput -umque (in fatumque *C*) Monesi. AVSON. Mos. 4 -ae (inflecte *V*) . . . iacent inopes super arva catervae. 169, 1 p. 36 P. non ego te -um memori fraudabo querella.

īnflexibilis, -e. *ab* in *et* flexibilis, *cf. gr.* ἄκαμπτος *sim.* NON. p. 155, 12 praefractum, durum, -e. Ps. ORIG. in Iob 1 p. 466D adamas . . . interpretatur . . . indomabilis, -is, incomminutus. GLOSS.L I Ansil. IN 773 qui flecti non potest. *inde a* SEN. epist., PLIN. nat.

i. q. qui flecti non potest, ἄκαμπτος, rigidus sim.:

1 *proprie vel in imag.*: **a** *de corporis partibus* (*saepius per enallagen*): PLIN. nat. 28, 192 (*de opisthotonis*) dolorem -em *cervicis* (MARCELL. med. 18, 3). Ps. AVG. quaest. test. I 44, 9 (*in imag.*) cervices *Iudaeorum* (CASSIOD. hist. 7, 2 p. 1065B *Iuliani* [*Socr. h. e. 3, 28 ex Greg. Naz. ἀπαγής*]. *cf. l. 71*). CAEL. AVR. acut. 3, 2, 9 (*de synanchicis*) collorum tenuitas cum extentione atque subrectione -i. 3, 6, 65 *tetanos est* tensio recto atque -i porrecta cremento collorum (3, 6, 68 *colla*. diaet. pass. 33 positione. CASS. FEL. 38 p. 84, 1 cervicem rectam atque -em). chron. 1, 4, 63 linguam *epilepticorum*. GREG. M. dial. 3, 37 p. 222, 18 M. brachium -e remansit *carnificis*. *de oculis rigidis*: CLAVD. DON. Aen. 6, 300 p. 549, 1 -es oculi *Charonis* . . . et semper stantes. **b** *de variis rebus*: PLIN. nat. 16, 65 *cortex tiliae q. d. masculae* detractus -is (*Theophr. h. pl. 3, 10, 4 ἀκαμπής*). GREG. M. in Ezech. 1, 9, 16 -em mentis verticem (*cum harundine comparatae*). **c** *de voce*: PHYSIOGN. 78 p. 104, 3 vocem tamquam ex concavo depromunt gravem et -em (*opp.* mollem, *gr. I 405, 3 ἀκαμπές*).

2 *translate*: **a** *usu vario de eis, quae (qui) perfringi, molliri non possunt*: SEN. epist. 66, 14 dolorum -em patientiam (*antea*: animum rectum et indeclinabilem). 95, 65 certa ⟨re⟩rum persuasio: sine qua si omnia in animo natant, necessaria sunt decreta, quae dant animis -e iudicium (Ps. EVSEB. CAES. hom. 10 p. 1166C *dei*. *cf.* DON. Ter. Ad. 51 ius est, quod omnia recta et -a exigit. HIER. in Ier. 4, 31, 3 crudelis sententia et -is. AVG. in psalm. 2, 8 iustitia [un. eccl. 8, 20 p. 254, 12 firma et -i. PRIMAS. in apoc. p. 809B. p. 873D]). PLIN. nat. 7, 79 rigorem . . . torvitatemque naturae duram et -em. PLIN. epist. 10, 96, 3 pertinaciam . . . et -em obstinationem *Christianorum*. CYPR. epist. 45, 1 p. 600, 2 obstinata et -is pertinacia. DON. Ter. Ad. 662 dura mente, hoc est -i, et quod dicunt Graeci ⟨ἀμ⟩εταπείστως (AMBR. Iac. 2, 10, 44 in terram deflexus -em m. gerebat *Eleazarus*). AMM. 29, 2, 14 cum . . . rogaretur obnixe, -is mansit *rector imperii* (*sim. de ipso homine* [*deo*]: AMBR. epist. 2, 21 -em . . ., etiam . . . immobilem *Ioseph tentamentis*. Tob. 3, 9 *dives* stat -is, resupinus, non precibus inclinatur *eqs.* AMBROSIAST. in Gal. 6, 17 si . . . duriores se praestarent et -es in convertendo *eqs.* [in Phil. 1, 6/7 in devotione dei. GREG. M. in euang. 4, 1 *deum* in . . . suis sententiis -em. moral. 30, 48 si praedicatores . . . in contemplationis rigore -es permanerent]. CASSIOD. Ios. antiq. 20, 18 p. 591 ad miserandum [*gr. 255 ἄτεγκτος . . . πρός*]). Ps. HIER. epist. 5, 10 p. 75A virtute (*antea*: robusta, incolumis). *pressius fere i. q. brutus*: IREN. 4, 37, 6 non . . . -es et sine iudicio *angeli et homines* (*opp.* rationabiles et examinatores et iudiciales).

b *usu technico ap. GRAMM. i. q. ἄπτωτος, indeclinabilis* (*cf. p. 1457, 57*): COMMENT. Lucan. 7, 217 '*cornu*' -e est; 'cornus' autem arbor declinatur ut 'ficus'. *n. pro subst.*: MART. CAP. 3, 279 in uno -i, ut 'pus'.

'-em manere (per-, re-)': *l. 7. 13. p. 1461, 71.*

adv. **īnflexibiliter.** *i. q. rigide*: AVG. quaest. hept. 2, 18 p. 101, 10 (= EVGIPP. exc. Aug. p. 352, 2) *cor Pharaonis* induratum, quia non flexibiliter consentiebat, sed -r resistebat.

deriv.: inflexibilitas.

GLOSS. V 329, 19 rigor: a frigore, duritia et **īnflexibilitās** vel rectitudo (GLOSS.L Corp. R 197). *ab* inflexibilis.

ᴴ**īnflexio,** -ōnis *f.* *ab* inflectere. *legitur praeter* CIC. (*5ies*) *non ante* OPT. PORF., CHALC., NON. [*dubio contextu*: CIC. Tim. 31 *v. vol. VI 3, 2596, 44.*]

i. q. inflectendi actio, incurvatio, inclinatio sim. (*metonymice de statu fere i. q. flexura, anfractus e. g. infra l. 45. 54. 55 sqq. 78. indicatur unde l. 75. p. 1463, 4, quo l. 42. 75; nota abundantiam l. 42. 62*):

I *proprie vel in imag.*: **A** *de visibilibus*: 1 *respicitur forma*: **a** *partium corp.*: CIC. de orat. 3, 220 *gestus oratoris sententiam declarans* laterum -e (*inde Quint. inst. 1, 11, 18* inclinatione. *cf. l. 43*). CLAVD. DON. Aen. 5, 275 p. 453, 19 tortus corporis lacerati *serpentis* . . . hoc est -es (AMBR. in psalm. 36, 9 sinuati. CASSIAN. conl. 7, 32, 2 adorare . . . c. -e). AMBR. in psalm. 118 serm. 4, 5, 1 *cervix* nulla in (*om. MN*) terrarum illecebras -e curvetur (AVG. nupt. et concup. 1, 6, 7 -es dorsi, cervicis et laterum. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 31 p. 402A cervicis -o [*gr. περιστροφαί*] et capitis inclinatio atque erectio). RVFIN. Basil. hom. 2, 8 p. 1744A -um . . . obiectacula (*sc. aurium*, *cf. p. 1461, 26*). CASSIAN. conl. 21, 20, 3 -o genuum velut paenitentiae ac luctus indicium est. CASSIOD. in psalm. 60 concl. (*in imag.*) sexagenarius . . . numerus *psalmorum* pertinet ad continentes et viduas, quod digitorum ipsorum mutua designat -o (*sic duo codd.*, infixio *Migne, sed cf.* 100 concl. speciem . . . coronae d. . . . -e designat *signum numeri q. e. 'C'*). var. 10, 29, 2 (-flect- *EF1*; *opp.* rigorem). *de curvatione flexuosa*: MART. CAP. 4, 328 crines *Dialecticae* tortuosi decentique -e crispati. CLAVD. MAM. anim. 3, 11 p. 175, 2 tortuosae botulorum . . . -es ac reflexiones. **b** *aliarum rerum*: OPT. PORF. schol. carm. 14 -o, quae Graecam litteram *facit* (*sc. P; cf. l. 50*). CHALC. comm. 56 p. 123, 7 circulorum. NON. p. 458, 17 '*divortia*' *dici* omnium -em, quae a recto detorquentur. AMM. 22, 8, 14 Bospori. CLAVD. DON. Aen. 8, 95 p. 128, 14 ('flexus *fluminum*') curvaturas et -es (*opp.* recta). GREG. M. moral. 22, 17 -em pertulit *arbor vento* (*al.*).

2 *respicitur positio* (*i. q. inversio*): MART. CAP. 8, 844 Cancri signum recte oritur inclinatumque mersatur, licet hoc in Capricorno parva -e curvetur.

B *de voce*: IVL. VICT. rhet. 24 p. 443, 13 (*de cantu*) -em vocis (AVSON. 419, 68 p. 370 P. quae -o, cum remissa *pronuntias*).

II *translate*: **A** *usu vario*: 1 *praevalet notio mutandi*: **a** *generatim fere i. q. immutatio* (*verborum sim.*): CIC. part. 16 *verba* novata aut similitudine aut imitatione aut -e aut adiunctione verborum (19 atque immutatione). 22 -e sermonis, ⟨si⟩ . . . alia dici ab oratore alia existimari videntur. **b** *i. q. corruptio*: AMBR. Abr. 2, 8, 51 p. 605, 4 quod ex quodam impetu sensuum -is atque alienationis nostrae causa nascatur (*antea*: inflectunt constantiam).

2 *praevalet notio dirigendi*: **a** *i. q. emendatio*: GREG. M. past. 3, 17 p. 79B facile . . . ad bonum elatio *hominis* flectitur, si et aliis eius -o prodesse credatur (*antea*: meliorationem). **b** *i. q. deflexio*: DON. Ter. Phorm. 323 'derivatio' dicitur -o criminis ab eo ad quem pertinebat ad eum ad quem non pertinet.

B *usu technico ap. GRAMM.*: 1 *de declinatione* (*c. gen. effect. l. 56*): SERV. gramm. IV 423, 35 -es considerare (*de ipsis casibus ut*: POMP. gramm. V 182, 4 casus dicuntur -es ipsae [BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 53, 11]. BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 53, 14 *nominativus 'Cato'* distat -bus suis. p. 54, 9 -es id est casus. *al.*). 433, 26 -um . . . varietates in casibus sex sunt (*postea*: exitus). POMP. gramm. V 182, 7 si dicas 'doctus', quae est -o? nulla est, incipit a genetivo inflecti. 182, 9. 184, 16 in ultimis syllabis (184, 18). 185, 5. CONSENT. gramm. V 352, 6 neque

[*Szantyr*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

per numeros neque per genera (BOETH. in top. Cic. 3 p. 331, 36 dura . . . p. casus). 358, 15 nominativi. *al.* BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 53, 13 quod . . . -e fit (*cf.* 53, 22 -e formantur *casus*. 53, 23 quae ab -e nascuntur). in top. Cic. 3 p. 331, 34 non satis . . . apta . . . -o casuum ab eo nomine, quod est 'species'. 2 *de comparatione*: SERV. gramm. IV 439, 19 quam *comparationem* per -em non habemus, possumus facere per adiectionem . . . particularum, ut 'magis' et 'maxime' (*cf.* EXPLAN. in Don. gramm. IV 512, 33). CONSENT. gramm. V 342, 13 '*bonus*', '*malus*' non -e, sed inmutatione comparationem repraesentant. 3 *de qualibet immutatione*: MACR. exc. gramm. V 622, 7 in adverbio temporum significationes non de eiusdem soni -e nascuntur, sed ut tempora mutantur et voces, νῦν, πάλαι, ὕστερον (645, 2 vel vocis). BOETH. diff. top. 2 p. 1192B nominis principalis -o in adverbium, ut a 'iustitia' inflectitur 'iuste'. in top. Cic. 3 p. 316, 11 parva nominis -e (*sc. ut 'iustitia' et 'iustum'*). 4 *singulariter de verborum coniunctione inversa, i. q.* ἐναλλαγή: SCHOL. Stat. Theb. 2, 10 'primas furiarum *iras*': id est exordium furoris . . . 'primus': -o (*v. app. crit.*).

īnflexuōsus, -a, -um. *ab* in *et* flexuosus. GLOSS.L I Ansil. IN 777 (= III Abstr. IN 111) -us: qui non flectitur (plect- *codd.*). *i. q. non flexuosus*: ISID. orig. 12, 4, 26 cenchris serpens -a, quae semper iter rectum efficit.

1. īnflexus, -ūs *m.* *ab* inflectere. PROB. app. gramm. IV 193, 9 flexu, -u, reflexu, conflexu. [*falso trad.: p. 1458, 21. 29. distinctione inter* -u *et* in flexu *ambigua*: SEN. dial. 10, 12, 4 (in flexus *A¹ recte, ut vid.*). IVV. 3, 237 arto vicorum -u (flexu *O*, in flexu *pars edd.*).]

i. q. inflexio: NAEV. trag. 39 quasi amnis . . . -u (in fluxu *Mercier*) flectitur. ARNOB. nat. 2, 20 p. 64, 24 nec sit introitus rectus, adeatur -bus (inflexionibus *ed. pr.*) flexuosis *locus in tellure effossus*. HIL. in psalm. instr. 7 in formam dominici corporis constitutum organum (*i. psalterium*) sine ullo -u deflexuve directum est. MART. CAP. 6, 594 -us rotunditatis *globi*. *speciatim i. q. rotatio*: SCHOL. Hor. carm. 3, 10, 10 'ne[c] currente retro funis eat rota': . . . ne volubilitate rotae . . . contempnaris et ita -u rotae laedaris, sicut equus a consueta velocitate deficiens consuevit.

2. īnflexus, -a, -um *v. p. 1461, 8.*

3. īnflexus, -a, -um. [*ab* in *et* flexus *sec. gr.* ἄκαμπτος, *cf.* indeflexus. *J. B. H.*] GLOSS. ἄκαμπτος. *i. q. non flexus, inflexibilis*: MAX. TAVR. serm. 79 p. 692C si *mater* inter tam funesta supplicia . . . sobolis suae -o pectore et siccis oculis astitisset. CASSIOD. var. 10, 30, 3 -a permanet *bestia tyranno*. GREG. M. in Ezech. 1, 9, 15 Iob inter linguas derogantium -a mente persistens. *in arte gramm. i. q.* ἄπτωτος, *indeclinabilis*: MART. CAP. 3, 305 'virus' Lucretius 'viri' dicit, quamquam rectius -um maneat. *Szantyr.*

īnflīctio, -ōnis *f.* *ab* infligere. *i. q. actus infligendi*: COD. Theod. 9, 17, 2 pr. factum solitum sanguine vindicari multae -e corrigimus.

1. īnflīctus, -a, -um *v.* infligo.

2. īnflīctus, *abl.* -ū *m.* *ab* infligere. 1 *fere i. q. collisio, conflictio*: ARNOB. nat. 3, 18 labia . . . cum dentibus, quorum -u et mobilitate . . . lingua sonos articulet *eqs.* AVIEN. Arat. 1429 hic -s (*sc. caloris et umoris*) item diversorumque per aethram . . . furens inlisio fulgoris ignes excludit. SERV. auct. Aen. 9, 664 *v. vol. VI 1, 912, 41.* 2 *i. q. actus infligendi*: ZENO 2, 62 p. 517A vulneris -u (in fletu *cod. Pomp.*).

***īnflīgo**, -xī, -ctum (-xum *l. 58*), -ere. *ab* in *et* fligere. *de formis*: DVB. NOM. gramm. V 573, 5 'conflictus' non 'conflixus', sicut Virgilius (*infra l. 70*) '-cta vadis' non '-xa' (*Otto*, flixa *M*, flicxa *L*). *at* -xus *legitur infra l. 60 et var. l. p. 1464, 15. 60.* *de notione*: GLOSS. -o: ἐπικλῶ. -ct: ἐπαγάγῃ. -ere: inpremere vel infigere. -xit: perduxit aut divicit (?). -cta: προσκολληθεῖσα. ἐπενεχθεῖσα. ἐπικλασθεῖσα. -xa: ἐνθλιβεῖσα. -ctum: inpactum. *inde a* CIC. [*confund. c.* affligere (*p. 1464, 47; restit.* -ere LACT. mort. pers. 31, 2 FIRM. math. 4, 19, 35), infigere (*passim; nota l. 59 et cf. s. v.* infigo), inflectere (*saepe; cf. s. v.* inflecto), influere (*p. 1464, 29*), infundere (IVST. 3, 5, 8 ne . . . detrimenta civitatis -rent *codd. Italici, quod dubitanter def. Löfstedt, Synt. I² 216*; civitati infunderent *cett.*, *inde* iniungerent *Vorstius*), indicare (CASSIOD. var. 1, 29, 2 -antur *Mommsen*, indicantur *codd.*), *al.*]

I *i. q. fligendo immittere*: A *vario usu* (*hic illic medio-pass.* -i *i. q. 'collisionem pati'*): 1 *res*: VERG. Aen. 10, 303 *puppis* -cta vadi (*P¹ et Prob. ap. Serv. auct.*, -is *cett. et Dub. nom. supra l. 57*) dorso dum pendet iniquo (*cf.* AVG. in psalm. 31, 2, 4 [*in imag.*] *homo navem gubernans* cavet, ne latera [-i *var. l.*] -antur. *v. et p. 1420, 8*). STAT. Theb. 6, 456 axibus axes -cti (inflecti *var. l.*) radiisque rotae. 2 *animantes, part. corp.*: VAL. MAX. 9, 2, 4 infantes . . . humo -i . . . iussit. 9, 3 ext. 3 -cto in terram pede. AVR. Fronto p. 79, 19 N. mater . . . inprudens angulo parietis costam -xit. LACT. mort. pers. 49, 5 caput suum parietibus (PARIS 9, 12, 6 posti [in postem . . . inliso *Val. Max.*]).

B *de telis, plagis sim. eorumque vice fungentibus*: 1 *proprie et in imag.*: a *strictius de telis*: CIC. Planc. 70 rei publicae -ere securim. OV. met. 5, 83 tollit cratera . . . -itque (*v. app. crit.*) viro. VAL. MAX. 3, 2, 7 *Atilius* barbam suam permulcenti Gallo scipionem vehementi ictu capiti -xit (inflexit *A*). VAL. FL. 4, 282 -cta . . . terga (*i. caestus*) sonant. TERT. nat. 1, 10, 1 omnia calumniae tela -ite huic nomini. CASSIAN. inst. 2, 10, 3 diaboli iacula, quae -ere nobis . . . insistit. b *latius de plagis sim.* (*hic illic c. vi efficiendi*): CIC. carm. frg. 33, 14 B. (Tusc. 2, 20) Centaurus ictus corpori -xit (*V²*, infixit *cett.*) meo. Vatin. 20 si ad cetera volnera . . . hanc quoque mortiferam plagam -isses (infix- *G*) *rei publicae* (TERT. pudic. 21, 4 VEG. mil. 1, 9 CASSIOD. var. 4, 27, 5). Pis. 32 rei publicae vulnera (Phil. 2, 52. 2, 101. SEN. dial. 5, 28, 2 aut dignitati eius aut patrimonio aut corpori. IVLIAN. dig. 9, 2, 51 pr. [infix- *Pa V*]. FIRM. math. 3, 4, 19. *al. cf.* infigo). de orat. 2, 255 *in altercatione* in eum ipsum aliquid, qui lacessivit, -itur (*cf.* GREG. M. moral. 21, 3 quae sibi per flagellum domini fuerant -cta). ARNOB. nat. 7, 46 morsus (AVG. pecc. mer. 2, 27, 43 CAEL. AVR. acut. 3, 11, 106). PELAG. in Rom. 1, 24 sibi . . . cauteria et conbustiones. CASSIAN. inst. 4, 27, 2 *colaphos atque alapas* (imferri *L*). Ps. AVG. hypomn. 4, 1, 1 sicut nunc in peccatore serpentis flatu pestifero venenum -itur . . ., ita tunc in peccante Adam . . . libido -cta (-xa *codd. antiquiores*) est. GREG. M. in euang. 37, 9 p. 1280B livore -cto *verberibus*.

2 *translate de variis malis necnon poenis* (*quasi telis infra l. 41, cf. supra l. 15; nota verba de bonis opposita l. 19. 21. 28*): CIC. Pis. 63 ut mihi illa omnia . . . gloriam dederint, tibi . . . turpitudinem -erint. VAL. MAX. 4, 3, 14 *procellam* rei publicae. 6, 9 ext. 4 Alcibiaden quasi duae fortunae partitae sunt, altera, quae ei nobilitatem (*eqs.*) . . . adsignaret, altera, quae damnationem, exilium (AVG. civ. 21, 11 p. 513, 2 D. damnum, ignominia, servitus. CASSIOD. var. 1, 37, 3), venditionem bonorum, inopiam, odium patriae, violentam mortem -ret (AVG. civ. 13, 15 p. 574, 16. *al.* ENNOD. opusc. 2, 121 p. 325, 2 CASSIOD. in psalm. 23 concl. p. 175C). 6, 9 ext. 7 -ctorum malorum (PANEG. 4, 33, 6). 7, 1 pr. *fortunam* adversas res cupido animo -ere, secundas parco tribuere (*cf.* TERT. apol. 41, 5 quid adversi). FRONTO p. 197, 7 N. maculam (CALL. dig. 48, 19, 26. VVLG. lev. 24, 20 [inflex-, influx-, infix- *varr. ll.*]. COD. Theod. 16, 5, 19 religioni). PAPIN. dig. 36, 1, 52 damnum (VLP. dig. 42, 8, 6, 11 FIRM. math. 6, 35, 6. *al.*). VLP. dig. 27, 2, 3, 4 graviores ei usuras -i (PAVL. dig. 22, 1, 11 pr. 22, 1, 17, 3). PAVL. sent. 5, 23, 1 (= Coll. Mos. 8, 4, 1) poenam (ARNOB. nat. 6, 22. *al. cf.* COD. Iust. 10, 8, 1 [*a. 216*] *summam* tibi poenae nomine -ctam. CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 33, 23 poenale. BOETH. c. Eut. 8, 61 quod . . . poenaliter -ctum est). MIN. FEL. 37, 12 histrio amorem, dum fingit, -it. TERT. apol. 22, 4 *daemones* corporibus . . . et valetudines -unt (*cf. l. 47 et* FIRM. math. 6, 15, 12 acerbae valitudinis discrimen) et . . . casus acerbos (PRVD. apoth. 1083), animae . . . excessus. adv. Marc. 5, 7 p. 596, 13 qualia. patient. 11, 3 quae a malo (*i. diabolo*) -untur. 15, 7. CYPR. patient. 18 p. 410, 6 (*de iaculis et tormentis diaboli adversus Iob adhibitis*) iactura rei familiaris -itur (FIRM. math. 6, 31, 6). ANTH. 900, 5 -ctam labem *Lucretiae*. ARNOB. nat. 2, 66 culpam . . . saeculis. 4, 22 *contumeliam* (7, 30). 6, 26 metus (*cf.* GREG. M. moral. 27, 22 *terrorem*). FIRM. math. 4, 10, 4 vitium acerbi doloris ([infig- *V*]. *al.* AVG. nat. et grat. 52, 60. 53, 62). 6, 27, 2 infamiam. 6, 31, 88 aut vitium aut valitudinem aut cicatricem aut notam in vultu ([affl- *var. l.*]. COD. Iust. 6, 21, 10 pr. [*a. 246*]. RVFIN. Orig. in Ios. 10, 2 p. 359, 17 n. iis infamiae et iugum servitutis. COD. Theod. 10, 22, 4 [= Iust. 11, 10, 3] stigmata, hoc est n. publica). *al.* AMM. 28, 6, 12 -ctae cladis (31, 5, 12. *al.*). *et passim, maxime ap.* ICTOS. *personam pro re*: ARNOB. nat. 5, 29 hoscine nobis deos inportatis insinuatis -itis . . .? *absolute*: CASSIOD. var. 10, 32, 1 pertulimus talia, qualia (*eqs.*) . . ., insecutiones . . ., odium . . ., damna . . .; et ne pro parvitate sui neglegi potuisset, non in provinciis tantum, sed in ipso rerum capite probatur -ctum (infictum *E¹*).

structurae ad I: dat.: passim inde a CIC. (*duplex p. 1463, 83*). *? gen.: p. 1463, 65.* *in c. acc.: l. 9. p. 1463, 75.* *in c. abl.*: Ps. AVG. hypomn. 4, 1, 1 *bis* (*v. supra l. 14*). 4, 5, 7 peccatum, quod in me -ctum (-xum *var. l.*) est. HESYCH. in lev. 13, 59 p. 951B *lepra* in animabus nostris -itur. *aliter l. 55.*

II *structura inversa fere i. q. ferire*: VLP. dig. 48, 5, 2, 3 qui patitur uxorem suam delinquere . . ., poenā adulter(or)um non -itur (*sic Ehlers, cf.* ⟨οὐκ⟩ ἐμπίπτει τῇ τῶν μοιχῶν τιμωρίᾳ *BS*; adulteri ei *Mommsen, cf. supra l. 33*). COD. Theod. 14, 15, 4 pr. inproborum petitiones, qui inpudentius ausi sunt postulare pensiones . . ., quinque librarum auri multa -at (*pro 'petitionibus . . . m. -atur'; locutio originaria q. e.* 'multam -ere' *legitur saepius in* COD. Theod. *et* Iust.).

deriv.: inflictio, inflictus. *Wuhrmann-E.*

***īnflo**, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* flare. *de formis*: -asti: AVG. anim. 3, 4, 5 p. 364, 8. -arat: QVADRIG. hist. 61 PANEG. 8, 12, 2 Ps. AVG. serm. ed. Mai 1, 2. -arit: LVCIL. 999. -asset: CIC. Pis. 89 GELL. 15, 17, 1. -asse: LIV. 35, 49, 4. -vere (*i.* -verunt): MART. CAP. 9, 924. *de notione*: PHILARG. Verg. ecl. 5, 2 (*v. p. 1465, 32*) -are idest intus flare. AVG. civ. 9, 20 p. 395, 12 D. -are, id est in superbiam inanissimae quasi ventositatis extollere; . . . -ti, hoc est . . . superbi. THEOD. MOPS. in II Tim. 3, 4 (*v. p. 1468, 21*) p. 215, 13 est . . . differentia inter 'elatum' (*gr.* ἀλαζόνα) et '-tum' (*gr.* τετυφωμένον), quoniam -tus ab arbitrio designatur, elatus vero, qui in sermonibus se iactare consuevit. SYNON. Cic. p. 414, 27 B. -tus. p. 437, 5 -at. GLOSS. -a[n]t: φυσᾷ. -tus: turgidus. φυσωθείς. πεφυσημένος. ὑπέρογκος ὁ παχύς. *graece plerumque resp.* (ἐμ)φυσᾶν, φυσιοῦν, πνευματοῦν, τυφοῦν, *ad* -ari *etiam* οἰδᾶν, φρυάττεσθαι. *legitur inde a* PLAVTO, CATONE, LVCIL., QVADRIG. [*val.* umfla, *it.* enfiare, *raet.* amfler. *[Schmeck]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

francog. enfler, *hisp.* hinchar. *W.*] [*confund. c.* inflammare (*v. p. 1453, 47*), flare *et compos. ceteris.*]

CAPVT PRIVS: ***intransitive i. q. aliquo** (alicubi)* ***flatum mittere:***

I *proprie:* A *de ventis, spiritu* (*cum effectu extendendi l. 10. 13*): LVCIL. 999 simul ac paulo vehementius aura -arit, fluctus erex⟨er⟩it extuleritque (*'locutio a Graecis videtur esse sumpta' Marx, cf. l. 24.* DIRAE 29 nec ... iactabit molles ramos -antibus a. *silva*). LACT. opif. 11, 3 *deus pulmonem* non in utris modum finxit, ne effunderetur semel spiritus aut -ret semel (*nisi subaud. 'pulmonem', cf. p. 1452, 27*). Ps. AVG. serm. ed. Mai 1, 2 *in paradiso* umbrosa (*Ehlers, v. infra*; unduosa *cod.*) -arat amoenitas (= 72, 2 [umbrosa -ta a. *cod.*]). PRISC. LYD. solut. 2 p. 57, 21 spiritus ... et calor -ans in toto corpore (*antea*: corpus extendunt). B *de hominibus ore flantibus*: VARRO Men. 292 noctilucam tollo, ad focum fero, -o (*sc. 'noctilucam' ?, v. p. 1466, 11*), anima reviviscit. CIC. ac. 2, 86 simul -vit tibicen, a perito carmen adnoscitur (*in re musica ut* [*c. abl. instr. sec.* cantare, *si recte trad.*]: VARRO rust. 3, 13, 3 *Orpheus* cum ... citharā cantare esset iussus, bucinā [-am *Politianus, cf. infra l. 31*] -vit. *cf. l. 29 sqq. p. 1468, 72*). PELAGON. 44 (*inde* VEG. mulom. 2, 45, 4) ventum in armum mittito ...; cum -veris, virga ... armum caedito (*Hippiatr. I p. 133, 9* ἐμφυσήσας ἄνεμον ἔμβαλλε. *cf. p. 1468, 63*).

II *translate* (*spectat ad sermonem altiorem*): CIC. leg. 1, 6 Antipater paulo -vit vehementius (*cf. l. 6*) habuitque vires agrestes ille quidem atque horridas sine nitore ac palaestra (*cf. de orat. 2, 54* paulum se erexit et addidit maiorem historiae sonum vocis *eqs.*).

CAPVT ALTERVM: ***transitive*** (*obi. est id, quod afficitur [I, II] vel id, quod efficitur [III]*):

I *i. q.* ***flando implere:*** A *de canentibus* (*cf. supra l. 16. p. 1468, 72*): VARRO Men. 561 tibias (CIC. Brut. 192. OV. fast. 6, 704 [effl- *l. var.*]. *al.*). rust. 3, 13, 1 bucinam -tam (OV. met. 1, 340. *cf. supra l. 18*). LVCR. 5, 1383 cicutas (NEMES. ecl. 3, 13). VERG. ecl. 5, 2 calamos (NEMES. ecl. 1, 4 labello. MART. CAP. 9, 924). georg. 2, 193 ebur. 2, 539 -ari classica. OV. met. 14, 537 -ti ... buxi (CLAVD. rapt. Pros. 3, 130). LIV. 25, 10, 4 tuba ... -ta (SERV. Aen. 7, 615). *in imag.*: FRONTO p. 54, 18 N. *oratorum* aut pauci aut ... nemo tubam -at (PRVD. c. Symm. 2, 68 *Symmachus* magnis ... concentibus. CLAVD. 20, 144 quid ... -are moraris Tartaream, Bellona, t. ...?). SYMM. epist. 1, 3, 2 pedestrem lituum (AMM. 31, 13, 1 cum ... l. ... Bellona luctuosos -ret). 7, 60, 2 pastorales -are calamos. AMM. 16, 8, 11 malorum civilium bucinas.

B *c. vi augendi, tumidum reddendi* (*opp.* implere AVG. serm. 266, 3; *nota abundantias* '-tum (in)tumescere' *infra l. 53. p. 1466, 1. 9.* PRVD. c. Symm. 2, 154, '-tum tumere' PRVD. psych. 779 [*v. et p. 1466, 10*], '-tum extulisse' AVG. civ. 1, 28 p. 45, 9 D., 'tumentem -ari' *p. 1466, 54*, 'tumidum -ari' *p. 1467, 74*): 1 *proprie* (*in compar., in imag.*): a *generalia*: α *vario usu*: *-antur*: ⓘ *animantia vel partes corporis* (*refl. infra l. 51. 60. 66; mediopass. e. g. infra l. 58*): PLAVT. Stich. 767 age iam -a buccas (*v. vol. II 2225, 64 sqq. 2226, 43 sqq. et supra p. 44, 69. infra p. 1469, 6*). HOR. sat. 2, 3, 319 cum magis atque se magis -ret *rana* (*syn.* sufflans se. PHAEDR. 1, 24, 10 ROMVL. fab. 50, 3 sqq. rec. gall. *cf. Babr. 1, 28, 7* φυσῶσ' ἑαυτήν *et v. l. 56*). OV. met. 6, 377 -ta ... colla *ranarum* tumescunt (SEN. dial. 3, 1, 6 -antur irritatis c. serpentibus). PHAEDR. 1, 24, 4 *rana* -vit pellem (ROMVL. fab. 50, 2 rec. gall. *cf. l. 51*). QVINT. inst. 11, 3, 80 (*de gestu oratorio*) nares ... -are ... indecorum est (CARM. de Iona 54 *de stertente*). CLAVD. 18, 259 *Eutropius* laborat distendisse genas fictumque -tus anhelat. *in compar. et imag.*: CIC. Vatin. 4 tamquam serpens ... -to collo (*cf.* 10 ut ... ista [ilia *add. ed. Iuntina*], quae sunt -ta, rumpantur [*v. infra l. 66*]). PETRON. 74, 13 *Fortunata* -at se tamquam rana. FLOR. epit. 4, 12, 2 tumidae gentium -taeque cervices (AMM. 15, 12, 1. AVG. bapt. 2, 3, 4 p. 178, 27 arrogantiae). TERT. anim. 32, 1 *Empedocles* chamaeleon, tam -tus. PRVD. ham. 195 -vit (implevit *M*) ... tumorem (*i. collum; aliter p. 1468, 76*) bestia (*sc. serpens, diabolus*). AVG. in euang. Ioh. 13, 16 tibi caput -as. 41, 2 pellis -ta. ROMVL. fab. 50, 8 rec. gall. vulgo dicitur noli te -are, ne crepes (MARCELL. chron. II p. 91, 476, 1 -tus crepuit. *cf. supra l. 60*). ⓘⓘ *aqua* (*ptisana l. 81*): CIC. progn. frg. 3, 2 -tum mare, cum ... tumescit (PLIN. nat. 18, 359 silentio intumescit -tumque [*exc.*, -atur F^2, flatu(m)que *cett.*] altius solito iam intra se esse ventos fatetur. CLAVD. DON. Aen. 7, 5 p. 6, 9 alto, hoc est tumido et -to. 7, 530 p. 80, 15 flatibus). LIV. 23, 19, 4 Volturnus amnis -tus aquis (40, 33, 2. *cf.* AVIEN. Arat. 1580 flumina. AMM. 18, 7, 9 Eufraten nivibus tabefactis -tum. SCHOL. Hor. carm. 3, 3, 48 *de Nilo*). VITR. 10, 7, 3 (*de Ctesibica machina, cf. p. 1456, 65*) *emboli* trudent -ando pressionibus per fistularum nares aquam in catinum. GAVDENT. serm. 19, 15 G. -ti gurgitis (*ibid.* tumentes fluctus). AMM. 23, 6, 19 fons ... magnitudine aquarum -tus. Ps. AVG. serm. ed. Mai 72, 1 (*contextu dubio*). *bulliendo*: VITR. 8, 3, 2 *fontes frigidi* recipiunt in se spiritus *subterraneos*, et ita -ti vi venti coacti bullientes ... egrediuntur. ORIBAS. syn. 4, 35 (La, *cf.* Ab) quando nimis in bullitionem -tae fuerint *ptisanae* (*gr. 4, 35, 1* ἀνοιδήσασα). *ibid. iterum* (La, Ab; *gr. 4, 35, 2* οἰδήσῃ). ISID. orig. 20, 5, 5 *bullae* ex spumis aquarum fiunt atque ita (*om. C*) -antur vento. ⓘⓘⓘ *vela, utres sim.* (*cf. supra l. 9*): CATVLL. 64, 243 -ti (infecti *Itali*) ... lintea veli (SEN. Ag. 90 secundis -ta notis. IVVENC. 2, 25 vento ... -ta tumescunt). VERG. Aen. 3, 357 tumido ... -atur carbasus austro. LIV. 21, 47, 5 -ti ... utres (FRONTIN. strat. 3, 13, 6 SVET. Iul. 57. *al.*). CELS. 3, 21, 13 -tis vesicis pulsandos tumores esse (3, 27, 2^B. *cf. infra l. 12*). EPIT. Alex. 59 follibus -tis. *in imag.* (*cf. Goldberger, Glotta 20, 1932, 138 sq.*): HOR. sat. 2, 5, 98 crescentem tumidis -a sermonibus utrem (PETRON. 42, 4 u. -ti ambulamus. AVG. serm. 181, 2, 2. *cf.* LACT. mort. pers. 33, 10 *pars corporis* in utrium modo -tā. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 275^A puer in morem utris ... -tus [II 10 p. 363^D -tus ... intumuit puer sicut uter, *gr. p. 55, 1 B.* οἰδήσας]). AVG. serm. coll. Morin p. 369, 21 tumes, follis -tus? deus est humilis, et tu superbus? ⓘⓥ *varia* (*huc fort.* VARRO *p. 1465, 14*): CIC. div. 2, 33 -tas rumpi vesiculas *in herbis* (*cf.* TERT. anim. 19, 3 germina -antur). AETNA 213 spiritus -tis *ventis* nomen, languentibus aer. OV. ars 3, 145 decet -tos laxe iacuisse capillos (*opp.* adstrictis). PLIN. nat. 9, 108 *conchas* physemata efficere, specie modo inani -ta (*v. app. crit.*) sine corpore. TERT. patient. 15, 5 amictus ... corpori impressus, ut qui nec -atur *eqs.* (*cf. p. 1469, 3*). AVG. serm. 22, 8, 8 fumus elatus, tumida non solida magnitudine -tus. ⓥ *n. pl.* -ta (*v. p. 1468, 84*) *pro subst.*: SEN. nat. 2, 6, 3 intentionem aëris ostendent tibi -ta nec ad ictum cedentia (*follem pugillatorium confert Skutsch*). *in imag.*: PRVD. psych. 286 magna cadunt, -ta crepant, tumefacta premuntur.

β *t. t. med.* (*acced. ad* -ari *acc. graec. infra l. 49. 61, abl. limit. infra l. 62*, in *finale infra l. 65*): ⓘ *i. q.* πνευματοῦν (*maxime de cibis*): *c. obi.*: CIC. div. 2, 119 faba ... Pythagorei ... abstinere *iubent*, quasi vero eo cibo mens, non venter -etur (SORAN. p. 62, 14. HIPPOCR. cib. 28 *mustus* -at ... calore suo et deducit purgans. DIOSC. 5, 13 p. 173, 2 ventre et stomacu [*gr. 5, 6, 6* ἐμπνευματῶν]. *cf. l. 60 sqq.*). CELS. 1, 8, 3 qui tarde concocunt, et quorum ideo praecordia -antur (5, 18, 7^A dura et -ta. PORPH. Hor. sat. 2, 6, 63 SORAN. p. 58, 13). SCRIB. LARG. 106 colo -to. 188 -antur intestina et venti plurimum emittunt. PLIN. nat. 20, 195 stomacho ... -to (*al.* DIOSC. *l. 27.* CAEL. AVR. salut. praec. 54 st. et caput [*cf. infra l. 69*]). SCHOL. Iuv. 1, 143 'turgidus': -tus adhuc cibo indigesto. CHIRON 231 si -tus non fuerit *longaon* (232 = VEG. mulom. 1, 49). 395 scapulae ... et ilia -ta (*Hippiatr. I p. 220, 11* σκληροτέραν). 403 si quod iumentum fartosum [in] ventrem habuerit, cum ebiberit, tantum sufflat -tus (VEG. mulom. 2, 90, 1 iumentum cum biberit, -atur et sufflat). VEG. mulom. 1, 44, 2 non sunt -ti *muli vermibus*. HEGES. 5, 24, 2 p. 356, 18 -bantur ... insolito cibo corpora (*gr. 5, 549* πεφυσημένοι). CYPR. GALL. num. 357 alvum ... -are solentes cucumeres. *al.* *in imag.*: SEN. epist. 36, 1 *felicitas* hos -at, illos mollit et ... resolvit (*tamquam vinum*). *absol.*: OV. medic. 70 -antis (*Heins.*, inst- *M*) ... fabae (CELS. 3, 21, 10 abstinendum est ab omnibus -antibus [*n. pl. pro subst. ut*: 3, 25, 3. *al.*]. 4, 12, 3 cibis [*al.*]. HIER. epist. 54, 10, 2 -antia *legumina*). CELS. 1, 7 quicquid -are consuevit. *al.* COLVM. 2, 10, 28 (*inde* PALLAD. 5, 1, 3) *pabulum novum* -at. PLIN. nat. 28, 124 minus ... -at quodcumque decoctum *lac* (*Diosc. 2, 70, 3* ἀφυσότερον). MARCELL. med. 30, 36. *al.* ⓘⓘ *i. q. quolibet modo tumidum facere, pass. i. q. tumescere,* οἰδᾶν (*naturaliter infra l. 64*): VERG. ecl. 6, 15 (*inde* NEMES. ecl. 3, 61) *Silenum* -tum hesterno venas ... Iaccho (*cf.* HOR. sat. 1, 2, 33 venas -vit taetra libido [CELS. 5, 28, 2^A. *al.* THEOD. PRISC. eup. faen. 31]. SVLP. SEV. dial. 2, 2, 5 omnibus venis -tam cutem. PHYSIOGN. 19 cilium ... -tum tamquam vena). VITR. 8, 3, 5 *aqua nitrosa nervos et artus* durat -ando (*cf.* CAEL. AVR. chron. 5, 2, 32 articuli tumentes -antur). CELS. 2, 1, 11 calor iecur et lienem -at (inflamm- *J*). 4, 2, 4 umor cutem -at, eaque intumescit et prementi digito cedit. SCRIB. LARG. 186 genae -antur. 190 *buprestis* -at totum corpus in speciem hydropici (PERS. 5, 187 deos -antis c. *morbis*. QVINT. inst. 2, 3, 9 c. non robore, sed valetudine -antur). TERT. adv. Marc. 3, 11 p. 394, 8 *mulierculae* aut sanguinis tributo aut aliqua valitudine -tae. ITALA num. 5, 27 (Lugd.) -bitur venter *adulterae aquā* (*gr.* πρησθήσεται τὴν κοιλίαν, Aug. loc. hept. 4, 12 [*ad l.*] -bitur ventrem [pro '-bitur ventre' AVG., *inde* CASSIOD. inst. 1, 15, 5], VVLG. -to ventre. *item*: FIRM. math. 8, 21, 5 -to v. hydropici morientur. *al.*; *nota*: HIPPOCR. progn. 11 oportet in aegritudine mollem esse v. et natura -tum [*gr.* εὔογκον]. *cf. supra l. 25*). LACT. mort. pers. 9, 3 caro ... in horrendam magnitudinem diffusa et -ta (PRVD. perist. 10, 509 -atur irā). CHIRON 12 -bitur ... ⟨non⟩ dispumatus. 694 -tos pedes. CAEL. AVR. acut. 2, 9, 42 -tae ... partes (3, 4, 46). chron. 2, 13, 162 *loca corporis* -ta ... atque turgentia. salut. praec. 38 *balneum* breve (*eqs.*) ... caput -at (*cf. supra l. 32*). GREG. TVR. glor. conf. 9 manum -tam, ab spina percussam. ORIBAS. syn. 2 add. p. 146, 16 Mø. pinguem et -tam ypocondria. 7, 50 (Aa) musculus (*i.* -os) ... propter lesionem aliquam -tos (*gr. 7, 50, 2* ἐμπεφυσημένων). *nota de pulsu* -ari *i. q. inanem fieri* (*cf. p. 1469, 4*): CAEL. AVR. acut. 2, 4, 20 altercum bibentibus pulsus rarus, sed plenior fit; at lethargis inanis et -tus (*i. 'sine vi'; opp. supra*: densus atque parvus et coacervatim interiens). *in imag.*: CASSIAN. inst. 12, 16 morbo hoc (*sc. superbia*) -ante. *n. pl.* -ta *pro subst.* (*v. p. 1468, 84*) *i. q. inflatio*: VEG. mulom. 1, 28, 2 (*inde restit.* CHIRON 33) *ustio* -ta attenuat. ⓘⓘⓘ -ari *i. q. anhelare,* δυσπνοεῖν (*cf. p. 1465, 58*): SORAN. p. 71, 6 *quae mulier* cum ambulare coeperit -etur et tumorem habeat in pedibus (*gr. 3, 43, 4* τοῖς περιπάτοις ... δυσπνοεῖν καὶ κατοιδηκότας ἔχειν τοὺς πόδας).

γ *de sonis* (*cf. p. 1467, 24*): CIC. de orat. 3, 41 nolo verba exiliter exanimata exire, nolo -ta et quasi anhelata gravius. 3, 102 *a poetis*

[Schmeck]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et modorum auctoribus aliquid ... extenuatur, -atur (*cf.* 3, 216 *genus vocis* flexo sono extenuatum, -tum). CLAVD. DON. Aen. 7, 450 p. 68, 1 iratae sermonem ... -tum et tumidum.

b *acced. notiones speciales:* α *fere i. q. inspirare: usu sacro:* CIC. Arch. 18 *poetam* quasi divino quodam spiritu -ari. div. 1, 115 anhelitus ... terrarum, quibus -tae mentes oracla funderent. *in creatione:* TERT. adv. Marc. 2, 4 p. 338, 13 bonitas *dei* -vit *hominem* in (*del. Pam.*, in eum *Jun.*) animam, non mortuam, sed vivam (2, 16 p. 357, 10 hominem a deo -tum in a. v. *cf. gen.* 2, 7). β *in imag. fere i. q. inaniter implere, illudere sim.:* AVG. c. acad. 3, 18, 41 p. 78, 14 conflictio *placitorum Academicorum* ... ultimo spiritu Latinas litteras -ura; nam nihil videtur -tius (*v. p. 1469, 8*) quam ... dicere (LEO M. epist. 10, 2 superbiae. 106, 4 ambitionis [*gr.* φυσηθείη]. GREG. M. moral. 15, 3 p. 1082D intelligentiae). anim. 3, 4, 5 p. 364, 13 auditores ... inani strepitu ventosi sermonis (*opp.* aedificare. un. bapt. 1, 1 p. 3, 12 verborum). coll. c. Don. 3, 19, 37 p. 86, 21 imperatorias aures pravis suggestionibus -tas (CASSIOD. hist. 7, 40 p. 1104A [*?Ehlers*, inflamm- *codd.*; *gr. Theodoret.* 4, 22, 36 *p.* 260, 14 *P.* ἠχήσαντες]). pecc. orig. 7, 8 p. 171, 7 quem falsae doctrinae ventus -verat (CASSIOD. in psalm. 1, 6 p. 32D *homo* -atur seductorio v. superbiae). serm. 269, 1 flatus *spiritus sancti* ... non -vit, sed vegetavit. MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 5 p. 257/8 ne -entur ventositate iactantiae *homines* (*ibid.* -atur v. superbiae; *gr.* φυσιωθῆναι *bis*).

2 *translate:* a *t. t. rhet. de stilo* (-tus *i. q. tumidus, turgidus; cf. p. 1466, 6. 83 et infra l. 77*): RHET. Her. 4, 10, 15 gravis oratio saepe inperitis videtur ea, quae turget et -ta est (*syn.* sufflata. *cf. Norden, Kunstprosa I 69, 1*). CIC. Brut. 202 -tum et corruptum orationis genus (FORTVN. rhet. 3, 9 p. 126, 5 tumidum et -tum [*opp.* ἁδρόν]). VERG. catal. 5, 2 -ta rhoezo non Achaico verba (CALP. ecl. 6, 29. HIER. adv. Iovin. 1, 40 p. 267C [*antea:* buccis tumentibus]. *cf. p. 1466, 83*). PROP. 2, 34, 32 non -ti ... Callimachi (*cf.* 2, 1, 40 angusto pectore). SEN. suas. 1, 12 (*syn.* tumidum). SEN. epist. 114, 1 explicatio. QVINT. inst. 12, 10, 16 hi (*Attici*) pressi et integri, contra -ti illi (*Asiani*) et inanes. TAC. dial. 18, 4 *Cicero quasi* -tus et tumens *eqs.* SVET. rhet. 26 rhetorem. *al.* *n. pl* -ta *pro subst.* (*v. p. 1468, 84*): PORPH. Hor. sat. 1, 4, 19 Crispinum -ta et turgida (*P*, torrida *cett.*) scribere.

b *spectat ad modum augendum, fere i. q. in maius extollere:* LIV. 35, 49, 4 *legatos* vires, quas non haberent, -asse vana spe atque -tos esse (*v. infra l. 56*). PAVL. dig. 39, 4, 9 pr. locatio vectigalium, quae (quam *Gebauer*) calor (*F*[1], -re *cett.*) licitantis ultra modum solitae conductionis -vit. TERT. anim. 2, 2 *sensum communem* nacta philosophia ad gloriam propriae artis -vit prae studio ... eloquii. CYPR. epist. 59, 11 p. 679, 10 mendacio numerus -atur. VEG. mulom. 3, 7, 4 ob caritatem emendi mulomedicorum cupiditas -verat *medicamenta.* SIDON. epist. 8, 11, 3 vers. 26 *Marium* nunc -at epos tragoediarum (tragoedia atrum *Wilamowitz*), nunc comoedia temperat iocosa, nunc flammant satirae *eqs.*

c *spectat ad animum efferendum (fere in malam partem; cf. imag. p. 1465, 58. 1466, 5. 21. 40. 77. supra l. 9):* α *generalia:* ① *-antur homines (animi, mentes, cf. p. 1466, 25; nota '-tus animo, sensu' infra l. 68. 69; reflexive l. 70. p. 1468, 20):* Ⓐ *indicatur causa:* QVADRIG. hist. 61 animos ... habentia -arat. CIC. Manil. 45 Mithridatem insolita -tum (inflamm- *var. l.*) victoria. leg. agr. 2, 97 rebus *secundis* elati et -ti (AVG. civ. 15, 4 p. 63, 11 D. *opp.* adversis angitur. *cf.* HIRT. Gall. 8, 12, 6 -antur [inflamm- *α*] atque incitantur hostium animi secundo proelio [BELL. Alex. 65, 3]. POMER. 1, 8 p. 426A non -et opinio secunda). Mur. 33 *classis* spe atque animis -ta (49 spe ... promissis. Pis. 89 LIV. 6, 23, 3. *cf. supra l. 38. p. 1468, 26*). dom. 29 verbis. Sest. 18 (insultans *Ribbeck*). Phil. 14, 15 -ti laetitia atque insolentia impii cives. ac. 2, 116 errore. Tusc. 3, 19. off. 1, 91 opinionibus (LIV. 6, 11, 6). CAES. civ. 3, 108, 3 pollicitationibus. HIRT. Gall. 8, 10, 4 Germanorum adventu barbari -bantur (nitebantur *α*). HOR. epist. 2, 1, 178 *poetam spectator* sedulus -at. LIV. 6, 18, 5 *Manlius* his simul -tus exacerbatusque. 24, 6, 8 *Hieronymus* -tus adsentationibus. 24, 22, 8 *Damarata* -ta adhuc regiis animis ac muliebri spiritu. 24, 32, 3 vano nuntio. 37, 12, 4 successu tantae rei -tus (elatus *M*) Polyxenidas (SVET. Nero 37, 3 elatus -tusque). *al.* VELL. 2, 80, 2 VAL. MAX. 2, 2, 5. 7, 1, 2 Gyges regno Lydiae ... abundantissimo -tus animo ([*om. Γ, Paris*]. *cf.* PALLAD. hist. mon. I 13 p. 289D Valens ... sensu -tus [*gr. p. 79, 2 B.* πάθος τῆς φυσιώσεως]. *v. p. 1466, 62; aliter supra l. 56. 64*). SEN. dial. 11, 5, 5 qui se laetis rebus non -vit, nec mutatis contrahit. benef. 2, 13, 1 *bonis* -aris (epist. 66, 31 *bona* -ant inanibus laetos). nat. 4 praef. 2 animum ... superbia -amus (APVL. apol. 18. CYPR. ad Donat. 3 p. 5, 19 -et s., iracundia inflammet [*v. p. 1453, 47*]. *al.* LACT. inst. 6, 24, 24 si efferatur ira, s. tumidus -etur. *al.*). epist. 76, 17. 87, 31 *divitiae* -ant animos (*al.*). CVRT. 5, 10, 3. 10, 10, 14. SIL. 4, 360 praecordia famā. QVINT. inst. 5, 7, 26 *testis* ambitiosus -ari potest. 11, 1, 75 *iudex* gloria -andus (12, 10, 17 *Asiana gens* dicendi g. -ta est). IVV. 8, 72. TERT. pall. 3, 7 (*de vestibus*) primum tegendo homini ..., dehinc et ornando, immo et -ando, qua ambitio successit. *passim.* -ari ex, de *sim.*: LIV. 29, 37, 9 ex ... simultate *eqs.* (TERT. apol. 21, 5 [ex *Fuld.*, *om. vulg.* = CYPR. idol. 10 p. 27, 11]. PS. HIL. libell. 19 p. 90, 9 ex forma veluti continentiae magis -ti. PALLAD. hist. mon. I 36 p. 322C arrogantiā eloquentiae suae et ex ingenio *eqs.* [*gr. p. 139, 8 B.* πεφυσιωμένος ἐπὶ εὐφυΐᾳ λόγων ἐπαιρόμενος]). TERT. adv. Prax. 1 p. 228, 2 de iactatione (FAVSTIN. trin. 1, 10 p. 44D AVG. doctr. christ. 4, 6, 10 spir. et litt. 11, 18 p. 170, 20 POMER. 1 prol. 2. IORD. Get. 189 [*?, v. Werner, Lat. Iord. 63*]. *cf. infra l. 52*). HIER. in Gal. 6, 1 p. 425C per altitudinem cordis (PELAG. in I Cor. 4, 7 p. 147, 12 p. eloquentiam). SIDON. epist. 7, 9, 10 propter scientiam. POMER. 3, 6, 4 p. 482A a caritate. GREG. M. moral. 15, 4 p. 1083C in prima salutatione. Ⓑ *absolute* (*aliter p. 1467, 76; usurpatur fere mediopass., reflexive l. 20*): SEN. suas. 1, 5 *reges* superbissimos et supra mortalis animi modum -tos (elatos *var. l.*). ITALA I Cor. 5, 2 (codd. d g, Tert. pudic. 14, 15 = VVLG.) -ti estis (*gr.* πεφυσιωμένοι). I Tim. 3, 6 (Hil. in psalm. 118 gimel 16 p. 387, 4; Hier. adv. Pelag. 1, 21) -tus *episcopus* (*gr.* τυφωθείς, *Vulg.* in superbiam elatus). 6, 4 (codd. d g, Priscill. tract. 1, 38) -tus est (*gr.* τετύφωται, *Vulg.* superbus). CYPR. epist. 13, 4 p. 507, 4 -ari aliquos et tumere audio. 68, 4 p. 748, 5 qui tumidi et -ti aliquid sibi adroganter adsumant (OPTAT. 2, 20 p. 56, 26 t., superbus, -tus. AVG. civ. 19, 27 p. 403, 23 D. *cf.* IVVENC. 3, 618 tumor -ti cordis). FIRM. math. 4, 19, 5 homines -tos (-to *Némethy*), spiritu sublevatos (4, 19, 32 facit ... homines ... -tos [-to *var. l.*], superbiae spiritu sublevatos). OPTAT. 7, 5 p. 177, 18. HIER. hom. Orig. in Luc. 8 p. 59, 13 qui ... -atur, cadit. *al.* AVG. serm. 266, 3 quid es, homo, quod te -are vis? *passim.* -tus *pro subst.*: TERT. pudic. 14, 18 in quendam -tum. 14, 21. 26. ITALA II Tim. 3, 4 (cod. d) proditores, protervi, -ti (*gr.* τετυφωμένοι, *Vulg.* tumidi). FIRM. math. 3, 2, 1 *Saturnus* facit -tos ac superbiae spiritu sublevatos. 4, 21, 12 VVLG. sap. 4, 19. AVG. serm. 290, 6, 6 qui sunt divites? superbi et -ti. POMER. 3, 10, 1 p. 488B. Ⓑ *-antur res fere ad hominem pertinentes:* LIV. 35, 42, 5 *mendaciis* regis spem -bat (CVRT. 3, 2, 10 vanitate. ZENO 1, 2, 6 -ta fides ac spes. *cf. p. 1467, 38. 56*). SEN. Thy. 609 -tos tumidosque vultus. dial. 2, 11, 1 adfectum. epist. 90, 28 magnitudinem. ITALA I Cor. 13, 4 (codd. d g *al.* = VVLG.) caritas ... non -atur (*gr.* φυσιοῦται), non est ambitiosa *eqs.* CYPR. epist. 59, 2 p. 668, 12 tumens et -ta et vana iactatio. PANEG. 8, 12, 2 *impunitas* -arat audaciam. PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 184, 5 cum superbiam ... felicitatis tumor -verit. *al.* *ad -ari acced. gen. qual. (?), circa:* POTAM. epist. ad Athan. RevBén. 30, 1913, 280, 38 voluntate viperea impurae virositatis -ta (-tum *G. Meyer in plagulis*). POMER. 3, 10, 1 *vanitas est* -ta ... c. delectationes varias animi affectio.

β *c. respectu impellendi* (*acced.* ad, in, *cf. p. 1466, 65*): LIV. 45, 31, 3 *eventus* -vit ad ... superbiam animos (PELAG. in I Cor. 13, 4 in s.). FIRM. math. 4, 19, 9 *Iuppiter faciet homines*, qui ad magnos actus ... -entur (impellantur *Némethy*).

γ -ari (*mediopass.*; se -are *l. 47*) *fere i. q. superbum se gerere* (*transit in notionem q. e. 'irasci' l. 57*): TERT. monog. 12 extollimur et -amur (inflamm- *C*) contra clerum (*cf. infra l. 53*). ITALA II Macc. 7, 34 (Lucif. non parc. 22 p. 258, 10; *cf.* recc. BM) noli frustra extolli vanis spebus in servos eius -tus (*gr.* μὴ μάτην μετεωρίζου φρυαττόμενος ... ἐλπίσιν ἐπὶ τοὺς ... παῖδας ... ἐπαιρόμενος χεῖρα [*v. app. crit.*], recc. BM noli te -are ... incensus *eqs.*, *Vulg.* inflammatus). I Cor. 4, 6 (codd. d g, Priscill. tract. 1, 27 = VVLG.) ne ... unus adversus alterum -etur pro alio ([*gr.* φυσιοῦσθε. *cf.* PS. PRIMAS. *ad l.*: ne contentione orta -emini, quis melior sit]. PELAG. in I Cor. 12, 21 [*varr. ll.* inflamm-, superbiret]. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 32, 1 eriguntur ... et -antur [*gr.* ἐφύσησε]. hist. 5, 2, 8 tumidi et -ti. AVG. c. Petil. 2, 8, 20 de traditione. GREG. M. moral. 14, 7 [*ibid.* contra]. *cf. l. 59*). 4, 18 (codd. d g *al.* = VVLG.) tamquam non venturus sim ad vos, sic -ti sunt quidam (*gr.* ἐφυσιώθησαν. *cf. ad l.* AMBROSIAST. in I Cor. prol. p. 183C -ti essent, quod non iret ad illos apostolus). 4, 19 (codd. d g *al.* = VVLG.). AMBROSIAST. in II Cor. 11, 7 ('exaltemini' *i. amplificemini*) -ti erant, eo quod sumptus ab eis accipere noluit (*infra:* irascimini). HIER. epist. 22, 29, 3 ne erigaris adversus eas *ancillas*, ne -eris ut domina. POMER. 3, 8, 2 p. 485A infesti quietis, ingrati beneficiis, -ti obsequiis et imperiosi subiectis (3, 10, 2 p. 489A ad obsequia. *cf. Greg. M. moral. 15, 4* elevetur in reverenti voce obsequentium).

C *c. vi afflandi:* CHIRON 580 vento armos -bis *iumenti dolentis* (*cf. p. 1465, 20*).

II *i. q.* **flando attribuere:** CATO agr. 90 *palumbo* fabam coctam ... dato, ex ore in eius os -to, item aquam. ?CIC. de orat. 2, 212 animi aliquid -andum (*Gulielmius*, inflammandum *vel* influendum *codd.*; *coni. alii alia*) est illi lenitati. COLVM. 9, 8, 2 labris foramini aditus (*apium*) admotis et -to spiritu. TERT. anim. 37, 5 salvo substantiae modulo, quo a primordio -ta est *anima.*

III *i. q.* **flando efficere:** CIC. de orat. 3, 225 cum eburneola ... fistula ... hominem, qui -ret ... sonum (*cf.* AMM. 19, 12, 1 -bant [*i. pronuntiabant*] litui ... colorata laesae crimina maiestati⟨s⟩. *cf. p. 1465, 16 sqq. 29 sqq.*). VEG. mulom. 1, 7, 1 in lateribus ... collectiones -antur (nascuntur *Chiron 179*), rursumque ... aliae nascuntur (*cf.* 4, 21, 1 tumorem, qui -atur ex ictu *viperae* [*aliter p. 1465, 64*]).

part. pr. act. **īnflāns**, -antis. 1 *active: v. p. 1466, 42.* 2 *passive i. q. inflatus, superbus:* ITALA I Cor. 4, 19 (cod. g) cognoscam non verbum eorum -ium (*add.* vel qui inflati sunt [= VVLG.]; *gr.* τῶν πεφυσιωμένων). ? AVG. in psalm. 29, 2, 7 *dominus homini* tumenti superbiā ... abstulit typhum -is (inflationis ? *Ehlers, cf. p. 1457, 12*) et tamquam reddens exsufflationem, qua detumesceret, *eqs.*

p. p. p. ***īnflātus**, -a, -um. *i. q. tumidus:* 1 *posit. v. sub verbo* (*pro subst. masc. supra l. 20 sqq., neutr. p. 1466, 19. 21. 78. 1467,*

[Schmeck]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

36). 2 *compar.* -ior (*cf.* magis -us: PS. HIL. libell. 19 p. 90, 9 AVG. civ. 13, 16 p. 576, 20 D.): a *proprie* (*ambigue l. 3. 6*): TERT. pall. 4, 6 vestis. PS. SORAN. quaest. med. 175 *inaequalis pulsus* aliquando amplius -iorem arteriam . . . facit (*t. t. med. ut:* CAEL. AVR. chron. 2, 1, 10 circum ventrem laxior locus efficitur inferius -iorque. *cf. p. 1466, 47 sqq.*). *in imag.*: SVET. rhet. 29, 1 bucca (*cf. p. 1465, 49*). b *translate* (*cf. p. 1467, 24 sqq.*): LIV. 39, 53, 8 *Demetrius* -ior redierat. AVG. c. acad. 3, 18, 41 (*v. p. 1467, 12*). doctr. christ. 2, 37, 55 maligniora aut -iora *ingenia*. serm. 65, 1, 2 potestas. SVLP. SEV. chron. 2, 46, 5 *Priscillianus* plus iusto -ior profanarum rerum scientiā. PALLAD. hist. mon. 1 2 p. 255C *virgo* animae -ioris erat (*gr. p. 22, 6 B.* σοβαρά. *opp.* humilis).

adv. **īnflātē,** *compar.* -ius. *i. q. modo inflato, tumido, pleno sim.*: 1 *de sermone amplo*: CAES. civ. 2, 17, 4 haec ad eum latius (el- *Ciacc.*) atque -ius Afranius perscribebat. 2, 39, 4 haec . . . -ius commemorabantur. 3, 79, 4 latius (el- *Ciacc.*) -iusque multo, quam res erat gesta, fama percrebruerat. AMM. 22, 16, 10 *de Proteo* Homerus fabulatur -ius. 2 *de sermone alto*: SCHOL. Hor. ars 28 terrae proximus fit ille, qui timet -e dicere. 3 *de animo superbo*: AVG. civ. 1, 28 p. 44, 15 D. ne forte de isto . . . pudicitiae bono vos -ius extulistis (epist. 184 A, 5 p. 735, 16 se adversus salutarem doctrinam tumidius et -ius).

deriv.: inflabilis, inflamen, inflatilis, inflatio, inflativus, inflator (-trix), inflatus.

compos.: adinflo, subinflo. *Schmeck.*

īnflōrio, -īre. *ab* in *et* florire, *cf.* inflorui. [*val.* înfiori, *it.* infiorire. *W.*] *i. q. florere incipere* (*in imag.*): ITALA psalm. 91, 8 (Cas.) -entes peccatores similitudo herb(a)e et levati sunt omnes operantes inanitatem (*gr.* ἐν τῷ ἀνατεῖλαι . . . καὶ διέκυψαν, *Vulg.* cum exorti fuerint . . . et apparuerint, *Hier. psalt. sec. Hebr.* germinaverunt . . . et floruerunt).

īnflōruī, (-ēscere) *perf. defect.* *ab* in *et* floruisse, *cf.* efflorescere *sim. et* inflorire. *i. q. (alicubi) florere coepisse* (*transl.*): CLAVD. 24, 124 per quem (*sc. Stilichonem*) squalore remoto pristina Romuleis -uit (iam floruit *Heinsius,* refl- *Burmann*) artibus aetas. PS. AVG. serm. ed. Caillau 1 app. 5, 2 (= RevBén. 57, 1947 p. 123, 46) mira . . . in ascensu primogeniti virtus -uit.

īnfluctuābilis, (-e). *ab* in *et* fluctuare (-ri). *i. q. non fluctuans, quietus*: CONC.S I 3 vers. Tur. p. 35, 20 ut . . . suam fidem servarent -em (*gr. I 1, 1 p. 113, 5* ἀπαρακόμιστον). II 5 p. 15, 15 tamquam ad serenissimum et -em portum, id est ad vestrae tranquillitatis vestigia convolare.

īnfluctuat aestuat, fatigatur GLOSS.L I Ansil. IN 780. III Abstr. IN 98. *ab* in *et* fluctuare.

īnfluctuōsus, -a, (-um). *ab* in *et* fluctuosus. *i. q. non fluctuosus, quietus*: CONC.S II 3, 1 p. 188, 14 *Eutyches* in tanta tempestate insidiarum -am suam animam conservavit.

īnfluēns, īnfluenter *v.* influo.

īnfluēsco, -ere. *ab* influere, *cf.* fluescere. *fere i. q. influere*: CASSIOD. var. 12, 12, 1 *lac* non guttis impluit, sed quibusdam repentinis torrentibus -it (intumescit *ed. Accurs.*).

īnfluo, -xī, -ere. *ab* in *et* fluere. *fut. periphrast.* -xurus sum: AVG. serm. 46, 5, 11. GLOSS. εἰσρέω. *inde a* CIC.; *in poesi ap.* LVCR., OV., EPICED. Drusi, SEN. trag. *et saepius inde a s. IV.* [*dub. trad.*: CONC.S II 5 p. 94, 5 ille . . . immedicabilem Alexandrinorum -it passionem, ut . . . demonstraret (induit *ci. Hofmann in schedis*).]

I ***intransitive***: A *usu originario i. q. aliquo fluere, infundi*: 1 *strictius* (*respicitur finis*): a *proprie* (*in imag. p. 1470, 28; cf. quae monuimus p. 1470, 54*): α *de liquidis*: ① *in descriptione terrarum*: *aquae merguntur aliis aquis* (sibi *infra l. 72; cf. Wistrand, Nach innen oder nach außen? 21 sqq.*): CIC. rep. 2, 10 amnis (*sc. Tiberis*) . . . in mare late -entis. Tusc. 1, 94 Hypanim fluvium, qui . . . in Pontum -it. VARRO ling. 5, 28 qua Anio (quanto *cod.*) -it in Tiberim. CAES. Gall. 1, 8, 1 lacu Lemanno, qui in flumen Rhodanum -it ([*inde* EVCHER. pass. Acaun. 3 p. 166, 20, *ubi* quem -it Rhodanus *var. l. et Wotke, quod Georges ap.* CAES. *coniecisse videtur*]. *cf.* 7, 57, 4 paludem, quae -ret in Sequanam). 1, 12, 1 flumen est Arar, quod per fines Haeduorum . . . in Rhodanum -it. *al.* BELL. Alex. 29, 1 (effl- *var. l.*). OV. fast. 4, 337. Pont. 4, 10, 48 huc Lycus (*eqs.*) . . . -it. VITR. 8, 2, 6. 8, 3, 11 FEST. p. 157 SEN. nat. 3, 5. epist. 104, 15 *Maeander* antequam sibi -at, flectitur. CVRT. 8, 9, 8 PLIN. nat. 20*ies.* *saepe.* *aquae irrumpunt vel adluunt ripas* (*cf. Wistrand l. c. 11 sqq.*): CIC. Verr. II 5, 96 ut non adluantur mari moenia extrema, sed ipse -at in urbis sinum portus. MELA 1, 24 inde est commodissimum incipere, unde terras nostrum pelagus ingreditur, et ab his potissimum, quae -enti dextra sunt. 3, 38 mare Caspium . . . primum terras quasi fluvius inrumpit, atque ubi recto alveo -xit, in tres sinus diffunditur (FRONTIN. strat. 1, 5, 7 qua *parte* faucibus angustissimis -it m.). PLIN. nat. 4, 6 ubi ostium Corinthiaci sinus minus M p. latitudine -entis Aetolosque dirimentis a Peloponneso (*inde* MART. CAP. 6, 651. *cf. Mela 2, 52* inrumpit). 6, 108 oceanum, qui -it (*sc. in sinum Arabicum*), Azanium appellant (IORD. Get. 16 sinu Codano . . ., cuius ripas -it o.). AVIEN. orb. terr. 831 trino . . . sinu vagus -it aestus unam Asiae molem (*Dionys. perieg.* 631 ἐρεύγεται). IORD. Get. 148 *Ravenna* in modum insulae -entium aquarum redundatione concluditur. ⑪ *vario usu*: CIC. nat. deor. 2, 138 in quem (*sc. ventriculum cordis*) sanguis a iecore per venam illam cavam -xit (*aliter p. 1471, 30*). div. 1, 78 tantos terrae motus . . . factos esse, ut . . . in amnes mare -erit *sc. inundans* (PLIN. nat. 31, 81 in solum. TAC. Agr. 10, 6 penitus [*syn.* inseri]). VARRO rust. 1, 11, 2 aquam . . . quae -at perennis *sc. ad villam* (*al.* VITR. 5, 10, 1 de frigidario in tepidarium [*opp.* exierit]. *al.* FRONTIN. aq. 3 in urbem Romam *per aquae ductum* [4 confluunt, 5 inducta est]. IAVOL. dig. 8, 6, 9 [*ex Plautio*] in partem aquagi. VLP. dig. 43, 20, 1, 21. PAVL. dig. 39, 3, 2, 9 [*ex Labeone*]. PANEG. 3, 10, 1 oppidis. ADNOT. Lucan. 4, 102 terram [*i. inundantibus. cf.* AMBR. Noe 17, 59 ut undique -entibus a. terra inundaretur]. CIL V 7992, 5. *al.*). SEN. nat. 4a, 2, 2 prout ille *Nilus* magnus -xit (inl- *ϱ*) aut parcior. COLVM. 1, 6, 5 ne quis umor -ere possit *sc. in stabula* (AVG. serm. 28, 3 nec u. alienus -xit nec pulvis nec fumus *in oculos*). 1, 6, 24. 2, 16, 3 laeto . . . campo non desideratur -ens rivos (2, 16, 5). 8, 15, 3 undae, quae semper -ere (interfl- *var. l.*) debet *sc. in lacum* (CASSIOD. var. 8, 30, 2 iugiter [*de aquae ductu. antea*: cum sollemniter optatus vobis liquor -erit]. 11, 6, 6 in eam *fistulam* [comfl- *var. l.*]). 8, 17, 2. 9, 7, 4 ne -ant imbres *sc. in caveam* (*syn.* incesserint, *opp.* effluant. *aliter p. 1471, 28*). PLIN. nat. 9, 107 *ros in conchas.* 36, 122 -xere Curtius atque Caeruleus fontes et Anien novus *Romam per aquae ductum* (VVLG. Iudith 7, 6. *de aquis vivis*: PALLAD. 11, 12, 8 fontium singulos sextarios . . . radicibus arboris iubeamus -ere). QVINT. inst. 1, 2, 28 vascula oris angusti superfusam umoris copiam respuunt, sensim autem -entibus vel etiam instillatis complentur. AMBR. Noe 17, 60 p. 457, 7 centum quinquaginta diebus -xit diluvium (*opp.* cessit. *cf. supra l. 12. infra l. 31*). *al.* *in imag.*: CIC. rep. 2, 34 -xit . . . non tenuis quidam e Graecia rivulus in hanc urbem, sed abundantissimus amnis illarum disciplinarum et artium. AMBR. Noe 17, 59 p. 454, 18 diluvium animae vitio mentis . . . -erat (*cf. supra l. 27*). obit. Valent. 61 quibus *genis* Christi -bat unguentum (SACR. Leon. p. 120, 15 [= Greg. 2, 6] in . . . caput. *cf.* PRVD. cath. 3, 23 liquor -it ambrosius). off. 2, 12, 61 SERM. Caspari p. 199, 9. 13 VIRG. gramm. epist. praef. p. 106, 5 H.

β *de aliis rebus* (*cf. supra l. 15*): VITR. 5, 9, 5 ex viridibus subtilis . . . aër propter motionem corporis -ens perlimat speciem (8 praef. 2. *cf.* 10, 8, 5 spiritus . . . aperturis -it [SEN. nat. 6, 23, 1 *opp.* emittitur]. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 31 p. 403D flatus . . . ad animalis conservationem iugiter extrinsecus -it [*gr.* ἐπεισάγεται]. *v. et p. 1471, 24*). SEN. nat. 7, 13, 3 (*ex Artemidoro*) fenestras, per quas ex parte exteriore mundi -ant ignes (*syn.* labuntur. *cf. ibid. infra*). CHALC. comm. 24 p. 90, 15 quod secundum naturam corporis fluit, quo effluat non habet; -it ergo, non effluit (*cf. p. 1471, 43*). CAEL. AVR. acut. 1, 15, 128 fervorem . . ., qui per alta . . . membranae cerebri -at. VITAE patr. Iurens. 3, 9 p. 157, 35 radium ad se diei ac lucis -ere.

γ *de animantibus* (*cf. p. 1471, 33*): CIC. prov. 32 *Marius* -entis (inruentes *Pluygers*) in Italiam Gallorum maximas copias repressit. SEN. contr. 1, 2, 8 omnis sordida . . . turba huc -it (*sc. in lupanar*; infuit *AB,* confluit *Mueller; syn.* venit). PLIN. nat. 6, 22 alii *tradunt* -isse eo Scythas. PS. QVINT. decl. 3, 13 (*de Cimbris*) -xit Italiae inaudita multitudo *eqs.* FLOR. epit. 1, 1, 9 Phryges qui sub Aenea, Arcades qui sub Euandro duce -erant. AMBR. epist. 24, 6 ubi ego tuis legionibus obstiti, quominus -res in Italiam?

b *translate* (*hic illic imagine rei liquidae servata*): α *de rebus*: ① *generatim*: CIC. de orat. 3, 91 ut . . . quam maxime in sensus eorum, qui audiunt, -at *oratio* (*sic de sonis*: leg. 2, 38 nihil tam facile in animos teneros . . . -ere quam varios canendi sonos. TAC. dial. 12, 2 *eloquentia* mortalibus in illa [m. et ista *Bb¹*] casta . . . pectora -xit. AVG. civ. 18, 32 p. 301, 16 D. -entibus sermonibus *velut fluminibus* [serm. 187, 2, 2 sensibus]. epist. 36, 28 quicquid -bat *verbi velut aquae.* POMER. 3, 6, 4 quidquid cantilenae . . . ac iocationis . . . per . . . aurium meatus -xit). SEN. dial. 7, 5, 4 quod ad voluptatem pertinet, licet circumfundatur undique et per omnīs vias -at. QVINT. inst. 12, 10, 16 paulatim sermone Graeco in proximas Asiae civitates -ente. PRVD. perist. 10, 433 lumen aeternae spei non suculentis -ens obtutibus. c. Symm. 2, 827 patris opus discrimine nullo -it in medium. *de malis*: EPICED. Drusi 395 dolor menti lenissimus -it aegrae. PLIN. paneg. 81, 1 cum -entibus negotiis paria fecisti. MIN. FEL. 24, 1 (= 21, 9 W.) cum . . . mortalitas in ceteros ipso ordine successionis -erit. FAVST. REI. spir. 2, 1 p. 133, 3 in animae . . . sensus inimica temptatio per malitiam scit inrepere, in animae vero recessus per naturam nescit -ere. BOETH. cons. 1, 5, 12 W. perturbationibus -entibus (*antea*: plurimus tibi affectuum tumultus incubuit). *de bonis*: VITR. 1, 2, 9 domos . . ., quibus ex possessionibus rusticis -unt fructus. SEN. Thy. 536 -entis dona fortunae (*opp.* effluant). epist. 50, 5 posse nobis casu tantum bonum -ere (*sc. bonam mentem*). PANEG. 4, 14, 7 cuius munera in alios -ere iam possint, in eum ipsum tua munera redundarunt. PRVD. perist. 1, 19 larga fonte ab ipso (*sc. Christo*) dona terris -unt. AVG. c. acad. 1, 1, 2 p. 4, 17 honores. civ. 20, 21 p. 457, 16 D. corporibus pax . . . inde -et (*sc. ex flumine pacis. cf. Vulg. Is. 66, 12*). MAR. MERC. Conc.S I 5 p. 64, 13 absque cura ulla tibi (*sc. Adam*) divitiae -bant. ⑪ *speciatim de rebus inter se immixtis*: CIC. de orat. 2, 212 ex illa lenitate . . . ad hanc vim acerrimam . . . -at oportet aliquid. IVL. VICT. rhet. 3, 5 p. 380, 3 -entibus in se (*sc. quaestionem*) . . . qualitatibus. PS. RVFIN. in

[*Wuhrmann-E.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Os. 1, 6 p. 968^D in istam benignitatem ... tantum acerbitatis -xit, ut *eqs.* MACR. somn. 1, 12, 7 *anima* silvestrem tumultum, id est ὕλην -entem sibi incipit experiri (*cf.* 1, 12, 8 silva -ente *velut vino. v. et p. 1472, 16*). Ⓘ *impers.* -it *i. mos evenit*: AMBR. epist. 69, 4 Graeco more -xit, ut feminae virilibus ... tunicis utantur.

β *de animantibus* (*acced.* tamquam *l. 8*): ① *generatim*: CIC. Lael. 96 quibus blanditiis C. Papirius nuper -bat in aures contionis. off. 2, 31 ut in universorum animos tamquam -ere possimus. GREG. M. moral. 20, 35 p. 157^C *praedicatores velut torrentes* divinis nobis eloquiis -unt. ISID. Goth. 55 chron. II p. 290, 10 in omnium mentibus -ens *Recaredus benignitate.* ② *speciatim de trinitate*: CYPR. ad Donat. 4 p. 6, 21 in mentes nostras indulgentiae caelestis adlapsu clementer dominus -xit ([infulsit *PV*, inluxit *Morelli*]. *sic de deo vel Christo*: TRACT. de trin. fid. p. 180, 28 -entem ingravatumque sensibus nostris. PRVD. cath. 3, 17 [*ante cibum*] in pateras, scria, ludicra *eqs.* c. Symm. 2, 634 terris. PAVL. NOL. carm. 23, 20 cordi [-e *B*]. *cf. p. 1472, 4*). PS. CYPR. Iud. incred. 8 p. 129, 12 spiritus sancti, qui in pectus tuum inundatione gratiae caelestis -xit (HIL. in Matth. 22, 1 musti modo [multimoda *vel* -e *var. l.*]. PRVD. cath. 7, 75 caelo *in baptismo* [*i.* 'de c.'; *item*: 9, 6]. perist. 13, 70 -bat inde sp. in populum Carthaginis. FAVST. REI. spir. 2, 11 p. 156, 11 GREG. TVR. glor. conf. 22 p. 761, 25).

2 *latius*: a *fere i. q. fluendo incedere, fluere, defluere*: α *generatim* (*de liquoribus praeter* LVCR. *et* APVL. *l. c.*): LVCR. 5, 501 liquidissimus aether ... aërias super -it auras (*aliter p. 1470, 36*). PS. APVL. Ascl. 3 a supradictis ... frequentatio fertur -ens per mundum *eqs.* (IVST. 11, 8, 3 Cydni fluminis ... p. mediam urbem -entis [*sc. Tarsum*; fluentis *D, dett.*]. IORD. Get. 150 *Eridanus* p. mediam -it civitatem [*sc. Ravennam*]). PRVD. c. Symm. 2, 801 -it imber (*cf.* CORIPP. Ioh. 2, 219 procella. *aliter p. 1470, 20*). CASS. FEL. 22 p. 37, 17 membrum in quo validus ... -erit sanguis (CORIPP. Ioh. 3, 94 de corpore. *cf. p. 1472, 31. 37. aliter p. 1470, 4*). CASSIOD. Ios. antiq. 9, 3 p. 258 torrens vehementer -xit (*gr. 9, 37* πολὺς ἐρρύη). GREG. M. dial. 3, 9 p. 154, 3 M. fluvius, qui iuxta ... muros -bat. β *de animantibus pompam facientibus*: APVL. met. 10, 32 (*de Venere adveniente*) -unt innuptarum puellarum decorae suboles, hinc Gratiae ..., inde Horae. 11, 10 -unt turbae sacris divinis initiatae. γ *de capillis decidentibus* (*cf.* fluo, defluo): PLAC. med. 5, 6 tit. rec. β ad capillos -entes (*infra*: fluentes).

b *fere i. q. confluere, impleri*: MIN. FEL. 5, 7 mare licet -erit e liquore *sc. in alveum suum* (confl- *Davisius et sic vol. IV 242, 81*).

B *usu secundario*: 1 *singulariter t. t. phil.* -ens *ad redd. gr.* ἐπίρρυτος *i. q. fluorem accipiens, irriguus* (*cf. p. 1470, 43. 1472, 12 et vol. V 2, 193, 28 sqq.*): CIC. Tim. 47 in eo *corpore* -ente atque effluente *velut flumine* (*gr. 43^A* ἐπίρρυτον σῶμα καὶ ἀπόρρυτον, *Chalc. transl.* inriguo fluidoque). 2 *t. t. med. i. q. liquorem emittere* (*cf.* fluo *vol. V 1, 971, 57 sqq.*): CAEL. AVR. acut. 2, 18, 104 si venter -erit (2, 18, 106). 3 *fere i. q. abundare, affluere* (*cf. infra l. 84*): BOETH. cons. 1 carm. 2, 21 ut pleno fertilis anno autumnus gravidis -at uvis. CASSIOD. inst. 2, 2, 1 'rhetoreuin', id est copia deductae locutionis -ere (*aliter dist. Mynors*). GREG. M. dial. 2, 35 p. 128, 12 M. *Servandus* doctrina gratiae caelestis -bat (affl- *V 1*).

II **transitive** *i. q. infundere* (*falso trad.*: CIC. de orat. 2, 212 *v. p. 1468, 67*): A *proprie vel in imag.*: AVG. in psalm. 142, 12 (*ad dominum*) pluviam differebas, ut hauriens imbiberem, non respuerem quod -res. CASSIOD. var. 3, 51, 8 illuc (*sc. in euripum*) delphini ... aquas -unt (interfl- *ed. Accurs.*, infundunt *Meyer*). B *translate* (*exempla dubia*): AMBR. off. 1, 48, 233 etsi -at ille convicium (-is *pauci codd. et edd. vett.*) et inundet aures meas contumeliis, ego taceo. AVG. in psalm. 146, 15 ut haberent ... servi dei, quod interpretando -rent (*an a* quod *seiungendum?*) super aures et corda hominum. SACR. Gelas. 1, 87 p. 609 quidquid (*an acc. graecus?*) ignorantiae ipsius (*rebaptizandi*) necessitas hostilitatis (*i. diaboli*) -xit, ... ignosce (*antea*: irrepsit).

structurae notabiles: 1 *indicatur quo*: a *per praepp.*: ad: *p. 1470, 45. 82.* in *c. acc.*: *passim inde a* CIC. in *c. abl.*: *supra l. 10. aliter supra l. 29.* super: *supra l. 24. 60.* b *per casum solum*: *dat.* (*falsa var. l.*: CAES. *l. 79*): EPICED. Drusi *p. 1470, 67.* VITR. *p. 1470, 37. 74.* SEN. *p. 1469, 72. 1470, 75.* PS. QVINT. *p. 1470, 50.* TAC. *p. 1470, 58* (*iuxta* in). PORPH. Hor. carm. 3, 29, 28 Maeotiis paludibus et inde in Pontum (*cf.* MACR. Sat. 7, 12, 32 -ere Ponto, *at infra*: in Pontum -ere ..., non effluere de Ponto). PANEG. *p. 1470, 11. inde a s. IV saepius.* *acc.* (*falsa var. l.*: CAES. Gall. 3, 9, 1 IVL. HON. cosmogr. A 23 p. 38, 5; *dub. p. 1469, 56. 66*): SOL. 13, 1 Pontum (in P. PLIN. nat. 4, 79). 19, 4 Oxum (in O. PLIN. nat. 6, 52 *e Varrone*). 27, 43 (*aliter Plin. nat. 5, 28*). AMM. 23, 6, 41 (-unt *vulg.*, fluunt *M V*, defl- *Novák*). AVIEN. orb. terr. 571 (*acc. restit. ed. pr., aliter gr.*). 831 ADNOT. Lucan. 4, 102 IORD. Get. 16. 281. c *per adv.*: eo: VARRO rust. 1, 13, 4 PLIN. *p. 1470, 49.* huc: *p. 1469, 70. 1470, 48.* illuc: *supra l. 55.* quo: CAES. Gall. 4, 1, 1 non longe a mari, quo (α, cui β) Rhenus -it. 2 *indicatur unde*: ab: *p. 1470, 3. 78. supra l. 25.* de: *p. 1470, 7. supra l. 30.* ex: *p. 1470, 29. 82. al.* (*cf.* extrinsecus *p. 1470, 39*). *abl. separ.*: *supra l. 19.* inde, hinc: *p. 1470, 79. supra l. 20. 35.* unde: IORD. Get. 281 (*cf.* undique *p. 1470, 12*).

adv. **īnfluenter.** *i. q. abunde, affluenter* (*cf. supra l. 47*): SALON. in prov. p. 972^C abundantia sermonis tui seu scientiae -r in te redundet operibus bonis.

deriv.: influesco, influus, influxio, 1. influxus.

īnfluus, (-a), -um. *ab* influere. *i. q. influens* (*de deo vel Christo, cf. p. 1471, 11 sqq.*): PAVL. NOL. carm. 15, 107 quantum sitiebat corde capaci lucis hians animus, tam largiter -a traxit (influxit radiis [radius *R*] *GR*) dona dei. 31, 444 (*ad Christum*) desideriis semper sitiendus avaris -us (*Hudson-Williams, Eranos 48, 1950, 70 sq. coll. 439* iugifluus [*ed. pr.*, -is *codd.*]; influis *codd.*) exciperis nec saturatur amor.

īnfluxio, -ōnis *f.* *ab* influere. *i. q. actus influendi*: 1 *strictius*: RVFIN. Clement. 3, 4 quae patitur corpus, verbi gratia -em vel defluxionem (*cf. p. 1471, 43*). MACR. Sat. 7, 12, 36 superficies Ponti propter nimias aquas, quae de terra dulces influunt, foras effluit, deorsum vero intro pergit -o (*cf. de accessu maris*: PRISC. LYD. solut. 6 p. 73, 3 -is in magnum procedentis). somn. 1, 12, 10 prius quam materialis -o in corpus venientes animas ebriaret (*syn.* 7 alluvionis. *cf. p. 1471, 2*). CAEL. AVR. chron. 2, 13, 155 sucus ... erit offerendus; et neque plurimus iugiter, ne ... partes noceantur ... liquidorum -e, quae ... redundantia ... laxare videantur. 2 *latius* (*vi praep. debilitata, cf. p. 1471, 22 sqq.*): *i. q.* ἀπόρροια: CAEL. AVR. acut. 2, 37, 192 ea quae -e (effl- *ed. Rovill. in marg.*) sui, quam Graeci aporrhoeam vocant, spirationem facilem aegrotantibus facere valent. *i. q.* κατάρρους (*syn.* defluxio *l. 28*): CAEL. AVR. chron. 2, 7, 94 de -e, quam Graeci catarrhon vocant: fiet -o nunc ad nares, quae appellatur coryza, nunc ad fauces, quae appellatur branchos, nunc ad thoracem vel pulmonem, quae appellatur ptisis. 2, 7, 95 faucium -e ..., sive quod Graeci branchos, quam nos raucitatem vocamus. 2, 7, 96 haec passio (*95* si ad pulmones fuerit facta defluxio) ... discernitur a rheumatismo thoracis sive -e. *ibid.* -es supradictae. CASS. FEL. 23 p. 39, 10 intellegitur reuma quotiens valida -e humoris ... intumuerit membrum. *i. q. fluor sanguinis* (*syn.*): CAEL. AVR. chron. 5, 4, 70 est ... curatione ... facilis ... sanguinis fluor ...: etenim -o abstinetur. CASS. FEL. 22 p. 37, 16 carbunculi ... efficiuntur ex -e sanguinis calidissimi *eqs.* (*cf. p. 1471, 30 et* 1. influxus).

1. īnflūxus, (-ūs) *m.* *ab* influere. [*de* FIRM. math. 1, 1, 5 *interpolato v. Sittl, ALL 4, 1887, 608.*] *i. q. fluxus*: VITA Anton. 58 p. 66, 4 *dominus* curavit eam, cui (qui *cod.*) -s sanguinis erat (*gr.* τὴν αἱμορροοῦσαν. *cf. l. 33 et p. 1471, 30*).

? **2. īnfluxus,** -a, (-um). *ab* in *et* fluxus. *i. q. non fluxus, stabilis*: AVIEN. ora 256 *Cartaren insulam* pridem, -a et est satis fides (*Wernsdorf*, -e s. est f. *trad.*), tenuere Cempsi. *Wuhrmann-E.*

1. īnfoco, (-āvī), -ātum, -āre. *ab* in *et* focus, *cf.* foculare. *i. q. fovere, calefacere*: ORIBAS. syn. 3 add. 32 p. 906 cum succus -as, sicut pastores faciunt, et cum -tum fuerit. 9, 45 add. (Aa) p. 363 sucus cum pane mixtum -as (infusas *Ab*) et infundis.

2. īnfōco, āre. *ab* in *et* faux, *cf.* effoco, offoco, suffoco *et v. Schulze, Kl. Schr. 152.* GLOSS. IV 63, 35 (= GLOSS.^L III Abol. EN 7) enecare: -are (V 453, 29. 498, 43). *E.*

īnfodio, -fōdī, -fossum, -ere. *ab* in *et* fodere (*cf.* SERV. auct. georg. 2, 348). *de script. v. l. 52, de notione* SERV. *l. 57 et vol. V 2, 195, 59.* *inde a* CATONE, *in poesi a* VERG. [*francog.* enfouir. *W.*] [*falsa var. l.*: *p. 1423, 9.* *dub.*: CIL I² 813 (*cf.* add. p. 727) lapis imfosos (*sic Ribezzo*).]

I *i. q. fodiendo inserere*: A *strictius terrae*: 1 *infigendo, obruendo*: a *proprie*: α *herbas sim.* (*t. t. agr.*): CATO agr. 37, 3 vitis si macra erit, sarmenta sua concidito minute et ibidem inarato aut -ito (*cf.* VERG. georg. 2, 262 vitis genus [SERV.: obruas]. COLVM. 3, 13, 8 vineam [*syn.* deponi. SCHOL. Verg. Veron. georg. 2, 289]. PALLAD. 3, 16, 1 alia parte vitis -ssa [*cf. p. 1482, 5*]. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 224, 4 vitem. PALLAD. hist. mon. I 37 p. 325^A velut plantans eam [*sc. partem sarmenti ex arida vite*] -dit solo [*gr. p. 143, 5 B.* ἔχωσεν ὡς φυτεύων]). VERG. georg. 3, 535 fruges. PLIN. nat. 21, 144 *partem xyridis* eodem (eidem *VGd*) loco -unt *herbarii*. GARG. MART. pom. 2, 2 *mala Persica* sulco. PALLAD. 3, 24, 13 quibus (*pulvinis*) eius (*inulae*) oculos oportet -ere. β *varias res*: VARRO ling. 5, 157 religiosa quaedam. CAES. Gall. 7, 73, 9 taleae ... totae in terram -bantur (α, eff- β). NEP. Dat. 11, 3 ubi telum erat -ssum (*Heusinger*, impostum *DAP*, impositum *cett.*). VERG. georg. 2, 348 aut lapidem bibulum aut ... -e conchas. PLIN. nat. 13, 85 *libros in arca.* 14, 133 mitiores plagae doliis condunt (*sc. vinum*) -untque terrae tota *eqs.* (*cf.* PAVL. dig. 19, 1, 54, 1 quae -ssa essent *dolia*). STAT. Theb. 4, 458 quamquam -ssus humo superat tamen agger in auras pineus. IVVENC. 4, 235 (*cf. Matth. 25, 18*) telluri -ens (tellure -ens *R*, tellurem fodiens terrae *M¹*) servat ... aera (*cf.* AMBR. Nab. 14, 58 aurum terrae [SALV. eccl. 1, 8]. AVG. serm. 18, 3, 3 *arcam pecuniae*. CASSIOD. var. 4, 34, 1 -ssa *talenta* [*syn.* terris abdita]. *inde pendent exempla p. 1473, 19 sqq. posita*). HIER. epist. 22, 33, 2 *solidos perdendos*. VVLG. gen. 35, 4 *Iacob* -dit ea (*sc. deos alienos et inaures*) sub (subter *var. l.*) terebinthum. AVG. civ. 21, 4 p. 493, 4 D. *carbones* in terra ... -ssos. 22, 8 p. 572, 26 petivit, ut -retur alicubi *terra.* γ *animantia*: *sepeliendo*: NEP. Paus. 5, 5 cuius mortui corpus ... ⟨non⟩ procul ab eo loco -erunt (*antea*: inferri), quo erat mortuus (VERG. Aen. 11, 205 terrae. INSCR. christ. Rossi II p. 461, 2 hic). LVCAN. 6, 530 viventes animas -it busto *maga*. SIL. 13, 480 reclusa nudos Garamantes harena -unt. STAT. Theb. 5, 301 impia terrae -unt

[*Wuhrmann-E.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scelera (*sc. Lemniades viros per scelus necatos*). *aliter*: HOR. epod. 5, 32 -ssus puer.

b *hyperbolice, in imag., translate* (*acced.* velut *infra l. 16; reflexive saepius, mediopass. infra l. 18*): GRATT. 238 -ens uncis vestigia plantis *canis*. SEN. nat. 5, 15, 4 *avaritia homines* in imo ... -it *sc. ad aurum eruendum* (*3* defodit, mersit). PERS. 1, 120 hic (*sc. in libello meo*) ... -am *secretum ut famulus Midae scrobi*. STAT. Theb. 6, 821 (*loq. Capaneus*) non has (*sc. Alcidamae*) ego pulvere (vulnere *P*) crasso atque cruore genas ... -am (eff- *Postgate*) mittamque informe sepulcro corpus ...? AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 31 cui (*sc. carni sicut tumulo*) infelicem -erunt animam suam *impii* (*cf.* in psalm. 1, 28, 7 corporalibus voluptatibus aciem nostri cordis -imus [infund- *ed. pr.*]). epist. 30, 6 qui ... vivum se sub terram -dit et tamquam in sepulcro sepelivit. *ibid.* quasi ferae ... in spelaea ... sese receptant atque in foveas se serpentium more demergunt et consuetudine ... vulpis -unt (*cf.* HEGES. 1, 30, 8 se latebris recondentes ac velut -entes speluncis [*gr. 1, 307* τοῖς σπηλαίοις ἐμφωλεύοντες]. MAR. VICTOR aleth. 2, 526 pars *bestiarum* mersa cavernis -itur patulis terrae). Iac. 2, 5, 23 cave ... ne et tu cor tuum terrae vivus -as *velut aurum* (Nab. 14, 58 in ... auro. *cf.* 4,16 vitas in ... auro. SALV. eccl. 1, 6 simul pecuniam suam ac spem suam. *v. p. 1472, 73 sqq.*). PETR. CHRYS. serm. 169 p. 643B ut resurrectionis -ret et occuleret veritatem.

2 *efficiendo*: COLVM. 9, 1, 2 si naturalis defuit aqua, vel inducitur fluens, vel -ssi lacus Signino consternuntur. CLAVD. DON. Aen. 3, 645 p. 346, 23 'lustra' sunt quae faciunt ferae inter sentis ..., 'domus' vero quas -unt altius.

B *latius corpori*: PLIN. nat. 12, 2 excogitata sunt aurium vulnera, nimirum quoniam parum erat manibus (*eqs.*) ... gestari, nisi -rentur etiam corpori (*sc. uniones et zmaragdi*). SIL. 10, 237 perfractae cassidis aera ossibus -ens *saxum*. STAT. Theb. 8, 533 cuspide frontem strictus aper, penitus cui non -ssa (infessa *corr.* infensa P^1, vel infixa v^2 *marg.*) cerebro vulnera.

structurae ad I: dat. certis exemplis: VERG. *p. 1472, 82.* PLIN. *p. 1472, 70. l. 29.* STAT. *p. 1472, 84. al. abl. certis exemplis*: STAT. *supra l. 32 (iuxta dat.); absol. p. 1472, 84. saepius non discernuntur; var. l. p. 1472, 63. 73.* in *c. acc.*: *p. 1472, 66.* in *c. abl.*: *p. 1472, 79. l. 5. aliter l. 19. 20.* sub (subter): *p. 1472, 78. l. 13. adv. loci: p. 1472, 57. 67. 79. 82. l. 6.*

II *i. q. fodiendo vertere, subigere, pastinare*: COLVM. 3, 13, 8 campestris locus alte duos pedes et semissem -endus est, adclivis regio tris (*syn.* vertendus). AVIEN. Arat. 1809 ne perruptis terrarum dorsa lacunis -ant pecudes (*gr. 1086* ὀρύχοιεν. *syn. 1803 sq.* terram fodiant [*gr. 1082* γαῖαν ὀρύσσωσιν]). SERV. Aen. 10, 526 Horatius (*serm. 1, 1, 41 sq.*) '... defossa ... terra': sane melius '-ssa' diceret quam 'defossa'.

deriv.: infossio.

? **infoedātus** *v.* infoedo.

infoederātus, (-a), -um. *ab* in *et* foederatus. *i. q. non foederatus*: TERT. praescr. 12, 2 quis miles ab -is, ne dicam ab hostibus regibus donativum ... captat ...? PHILO vita contempl. 41 pro foedere conubia -a gerentes (*gr.* ἄσπονδα ἐν σπονδαῖς ἐργασάμενοι). CONC.S II 3, 2 p. 121, 18 quae sunt inimicorum, ... in pace constituta sunt, nostra autem in bello -o persistunt (*gr. II 1, 2 p. 116, 8* ἀσπόνδῳ).

? **infoedo**, (-āvī), -ātum, -āre. *ab* in *et* foedare. GLOSS. IV 99, 18 (= GLOSS.L III Abstr. IN 258) interpo[pu]latus: -tus (interfed- *c*, interfoed- *Linds.*) varieque maculatus, sive per intervalla fuscatus. *fere i. q. foedum reddere, inficere* (*si recte trad.*): FIRM. math. 6, 26, 6 quicquid ipsis passivis desideriorum suorum (*sc. mariti*) cupiditatibus -atur (infed- *codd.*, *ci. alii alia*). *Wuhrmann-E.*

? **infoetuit** *v. p. 1501, 26.*

infōmentātio, -ōnis *f.* *ab* in *et* fomentatio. *scrib.* -fum-. *fere i. q. fomentatio*: ORIBAS. eup. 4, 37 (La) p. 554 -em ... cum nardino oleo ... adponis (*gr. 4, 36, 9* πυριᾶς, *Aa* fumentationem).

infōmentum, -ī *n.* *ab* in *et* fomentum. *scrib.* -fum-. *fere i. q. fomentum*: ORIBAS. syn. 9, 10 (Aa) p. 287 oportet ... -is ... aliqua stiptica calasticis admiscere (*gr. 9, 10, 13* εἴτε ἔλαιον εἴη τὸ ἐπαντλούμενον, *La* sive oleum sit adfovendum).

inforās *v. p. 799, 50.* ? **inforātus** *v. p. 1335, 71.* **inforīs** *v. p. 799, 51.* *E.*

infōrmābilis, (-e). *ab* in *et* formabilis. *i. q. qui formari non potest*: TERT. adv. Prax. 27 p. 280, 27 deum immutabilem et -em credi necesse est (*opp.* transfiguratus).

***infōrmātio**, -ōnis *f.* *ab* informare. *plur. p. 1474, 29. 35, sec. gr. p. 1474, 6.* GLOSS.L I Ansil. IN 783 compositio, instructio, doctrina. *legitur praeter* CIC. (*quinquies*) *non ante* ITALAM, LACT., CHALC.

i. q. actus informandi vel status informati (*meton. l. 81. p. 1474, 38; acced. gen. subi. vel obi. passim, explic. p. 1474, 39*):

1 *corporaliter fere i. q. creatio*: LACT. opif. 19, 5 conceptus ipse *hominis* et corporis -o (conf- *B*) et inspiratio animae *sunt opera dei* (*cf.* PS. AMBR. trin. 12 p. 524B ut coniunctione verbi et hominis a prima -e [*i. conceptu*] ... nasceretur *Christus*). IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 3, 126 -em sceleris (*i. hominis scelerati*) appulisti *deo*. *metonymice*: PS. RVFIN. in Am. 5, 7/8 descriptionem aetherea -is (*i. caeli*).

2 *incorporaliter*: a *vario usu fere i. q. adumbratio, definitio, demonstratio*: CIC. de orat. 2, 358 unius verbi imagine totius sententiae -o pictoris ... modo (*cf.* BOETH. in Porph. comm. sec. 2, 4 p. 181, 9 *descriptio est* ex proprietatibus -o quaedam rei et tamquam coloribus quibusdam depictio). part. 102 *status definitivus est conflictio cum adversario* definitione (aut descriptione *add. A*) atque -e verbi. RVFIN. hist. 6, 13, 2 Ὑποτυπώσεων libri *Clementis Alexandrini* ..., quos nos possumus '-um' vel 'dispositionum' (disputationum *P*) nominare (6, 14, 1. *Cassiod. in tit. versionis habet* adumbrationes). AVG. serm. 288, 4 praemissa ... -e distinctionis 'vocis' et 'verbi'. *t. t. phil. i. q.* πρόληψις, *imaginatio* (*cf. p. 1478, 76*): CIC. nat. deor. 1, 43 quam *anticipationem appellat* πρόληψιν Epicurus (*p. 188, 15 sqq. Us.*), id est anteceptam animo rei quandam -em *eqs.* 1, 45 nobis natura -em ... deorum dedit (1, 100 in animo insitam). *t. t. rhet. i. q.* χαρακτηρισμός: SCHEM. dian. 10 χ. est, quod Latine -o vel descriptio appellatur (CASSIOD. in psalm. 20, 3. 88, 21. 121, 5). EVGRAPH. Ter. Andr. 556 (*om. rec. β*) 'dum tempus est': per χ. id est -em futurorum ... dicit. *in arte dialect. sim.* (*cf. p. 1478, 67*): BOETH. arithm. 2, 32 p. 125, 24 in unam ... amicitiam ... miscentur *numeri pares et impares* et illius unitatis -e ... unum numeri corpus efficiunt. in Porph. comm. sec. 3, 1 p. 198, 15. 4, 3 p. 248, 4 in substantiae ... definitione speciei -em faciunt *differentiae*.

b *de animo erudiendo, imbuendo fere i. q. instructio, doctrina*: α *in univ.*: ITALA I Tim. 1, 16 (cod. q. *al.* ECCL. = VVLG. *codd. plerique*) ad -em (deform-, confirm-, exemplum *varr. ll.*) eorum, qui credituri sunt (*gr.* ὑποτύπωσιν. AMBR. Iac. 1, 7, 31 *viri*. PAVL. NOL. epist. 31, 6 p. 275, 7 omnium gentium. AVG. epist. 12 nostram [*syn.* eruditionem]. EPIST. pontif. 311 Migne 20, 552C ecclesiae ... vel reformationem. *al.*). CHALC. transl. p. 42E iuxta mandatam -em (*antea*: iussionem, *gr.* διάταξιν). SCHOL. Hor. gloss. Γ carm. 4, 4, 34 'recti ... cultus': -es (institutione *Schol. A V*). PS. RVFIN. in Am. 3, 1/2 p. 1067A quos ... sacris -bus erudirem (*cf.* OPTAT. epist. frg. Aug. epist. 202, 11 ut me ... -e doceatis). PAVL. NOL. epist. 32, 3 p. 277, 16 hominum. AVG. civ. 11, 24 p. 495, 24 D. civitatis sanctae. quaest. Simpl. 2, 1, 1 (*bis*) spiritus *humani* (*syn.* inspiratione). CONSVLT. Zacch. 1 praef. p. 7, 8 in -e (infirm- *B*, existimatione *MC*) *contradictionis gentilium*. *al.* CASSIAN. conl. 10, 14, 3 (*syn.* doctrinam. *item*: c. Nest. 7, 31, 5). AVELL. p. 666, 4 universitatis. PS. BOETH. fid. cath. 250 propriis -bus ... regitur *ecclesia* (*syn.* constitutionibus, instructio). ENNOD. dict. 6, 3 p. 441, 9 diabolicae (*i. haeresis*). LEX Visig. 10, 2, 6 tit. exemplar epistolae -is. *al.* *metonymice fere i. q. praeceptor*: SIDON. epist. 7, 1, 6 vestigia ... sacrosanctae -is amplectitur populus. β *acced. gen. explic.* (*inhaerentiae l. 41*): CHALC. comm. 152 -o rem ... recte gerendi. 157 fati. AMM. 29, 2, 18 o praeclara -o doctrinarum (AVG. epist. 155, 15 -e doctrinae ... adducat *homo hominem* ad colendum deum). CONSVLT. Zacch. 1, 31 p. 39, 21 -i atque effectibus scelerum. CONC.S I 5 p. 278, 14 sanctae conversationis (*gr. I 1, 6 p. 139, 26* ἀνατύπωσιν ... εὐαγοῦς πολιτείας). DIONYS. EXIG. Conc.S IV 2 p. 197, 2 ad -em veri.

infōrmātor, -ōris *m.* *ab* informare. [*suppl.*: AVX. Maximin. c. Ambr. 51.]

i. q. qui informat: 1 *corporaliter*: IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 3, 98 quae *vasa* (*i. homines*) in perditionem ... -is sui potestate cogantur (*antea*: hominum conditorem). 2 *incorporaliter fere i. q. auctor, praeceptor, doctor* (*acced.* ad *l. 59*): TERT. adv. Marc. 1, 2 p. 293, 6 habuit *Marcion* ... Cerdonem quendam -em scandali huius (*i. haeresis*). 4, 22 p. 492, 20 populi -r *Moses* (*opp.* reformator *Elias*). pall. 6, 2 primus -r litterarum. ANIAN. Chrysost. hom. 1, 5 -em eius (*sc. disciplinae vivendi*) deum ... esse docuerunt *apostoli* (*gr.* τεχνίτην. 1, 6 *Christus* -r est d. [*gr.* νομοθετήσαντος]). IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 2, 63 sublimis -r ecclesiae *Paulus* (2, 236). CONSVLT. Zacch. 2, 19 p. 92, 8 -r sapientiae, fidei dator *spiritus sanctus*. 3, 9 p. 116, 17 semper -is tui ad deum memento.

1. **infōrmātus**, -a, -um *v.* informo.

2. **infōrmātus**, (-a), -um. *ab* in *et* formatus. *i. q. non (dum) formatus*: ITALA exod. 21, 22 (Ps. Hier. epist. 37, 8 p. 264B) si formatum fuerit *in utero*, det animam pro anima *percussor*, si autem -um, mulctetur pecunia (*gr.* μὴ ἐξεικονισμένον, *Lugd. al.* inmaturum; *cf. vol. VI 1, 1103, 24*). *cf. p. 1479, 16.*

3. **infōrmātus**, *abl.* -ū *m.* *ab* informare. *i. q. informatio, institutio*: PS. RVFIN. in Ioel 2, 21/23 p. 1047B doctores ... acceperis, quorum -u et modestus ageres et beatus.

informīdābilis, (-e). *ab* in *et* formidabilis. *i. q. non formidabilis, non horribilis* (*cf. Leumann, Adj. auf -lis 103*): CORIPP. Iust. 2, 346 iustitiam quicumque facit, fora nulla timebit: omnis erit iudex -is illi.

informīdātus, (-a, -um). *ab* in *et* formidatus. *i. q. non formidatus, inexspectatus*: SIL. 15, 241 tacite nitens -us adire *moenia Carthaginis Scipio*.

***infōrmis**, -e. *ab* in *et* forma. *de script. et formis*: imf-: *l. 83. p. 1475, 32.* -us (*l. var. in codd. dett., fort. sec.* infirmus: infirmis, *cf. p. 1441, 13*): *p. 1475, 39. 68. 1476, 40. 1477, 6.* *compar.*: SEN. epist. 94, 58 AVG. gen. ad litt. imperf. p. 467, 12. *cf.* magis -is (*dub. p. 1475, 68*): LVCAN. 2, 189. *superl. deest*; *cf.* adeo -is *p. 1476, 29.* NOT. Tir. 67, 38. *de notione* TERT. adv. Hermog. 30 p. 159, 4 uniforme ..., quod -e; e[s]t -e autem, quod ex varietate confusum est *eqs.* SYNON. Cic. p. 421, 14 B. deforme, -e, foedum *eqs.* (*cf. p.* 446, 12 turpis ..., deformatus, -is. PRISC. gramm. II 9, 25 -is [imf- *K*] dicitur mulier, non quae caret forma, sed quae male est formata. GLOSS. turpis

[*Szantyr*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... seu sine forma. -e: maleforme, ἄμορφον, δύσμορφον. -em: incompositum vel foedum). ISID. diff. 1, 162 (= DIFF. ed. Beck p. 50, 13) deformis est cui deest forma, -is ultra formam (orig. 10, 138 -is, ingens, non quod non habeat formam, sed quod u. f. magnitudinem habeat. GLOSS. L V Aa I 330 -is: u. f., magnae formae. *al.*). GLOSS. ἀειδής. nondum formatus. *plura v. infra ad singulos locos.* *inde a* VARRONE (?, *v. infra l. 18*), RHET. Her., VERG. [*confund. c.* def- (*l. 82. p. 1476, 52*), infirmus (*v. p. 1441, 51 et cf. p. 1474, 76*), uniformis (*var. l.* PS. EVSEB. CAES. hom. 9 p. 1147C). *falso trad.*: COLVM. 5, 9, 16 (*SAR, cf.* PALLAD. 11, 8, 3) -em *pro* in foramen. SYNON. Cic. p. 445, 26 B. supplex ... -is (infimus *Ehlers coll. p. 1398, 31*).]

i. q. formā carens, non formatus, ἄμορφος (*in fig. etym. l. 62. p. 1476, 41. 1477, 24; acced. abl. limit. l. 49. p. 1476, 53. 65*):

I *in neutram partem fere i. q. rudis, imperfectus* (*acced.* adhuc *l. 54. 71. p. 1476, 20. 21; de habitu uniformi e. g. infra l. 37 sqq., cf. etiam l. 8. 81. p. 1476, 24*): A *spectat ad formam externam*:

1 *generatim*: a *de variis rebus arte non elaboratis*: ? VARRO frg. Non. p. 334, 33 quod aes ... conliquisset et ⌊-e esset factum⌋ (⌊ ⌋ *Müller,* in forma esse infusum *codd.; cf.* TAC. ann. 15, 22, 2). LIV. 21, 26, 9 alveos *Gallorum* (*cf.* FLOR. epit. 3, 10, 5 *naves* rudes et -es). 21, 32, 7 tecta. LVCAN. 3, 413 simulacra ... maesta deorum arte carent caesisque extant -ia truncis. TAC. dial. 20, 7 rudi caemento et -bus tegulis (*opp.* marmore). Germ. 16, 2 materia *aedificiorum* (*in imag.*: HIL. in Matth. 14, 2 [*de Christo fabri filio*] corporum nostrorum). 45, 4 rude legitur *sucinum*, -e perfertur. hist. 4, 23, 3 saxa stravere -e opus (*i. pontem versatilem*). ann. 12, 35, 2 rudes et -es saxorum compages (*i. agger*). TERT. nat. 1, 12, 3 (*cf.* apol. 16, 6) Ceres Pharia, quae sine forma rudi palo et solo staticulo ligni -is (infirmis *cod., apol. F*) repraesentatur. LACT. inst. 1, 20, 37 (*cf.* epit. 16, 3) lapidem colunt *Romani* -em ac rudem, cui nomen est Terminus. CHALC. comm. 310 p. 338, 10 aeris ceraeve massa -is, antequam ex arte recipiat formas. VVLG. deut. 27, 6 aedificabis ... altare ... de saxis -bus (imf- *Ω*[1]) et impolitis (*gr.* ὁλοκλήρους, *Itala Lugd.* integros *tantum*. RVFIN. Clement. 8, 54 -e ... et barbarum). *sub specie asperitatis*: PRVD. perist. 5, 259 fragmenta testarum iubet *Caesar* hirta inpolitis angulis, acuminata, -ia tergo iacentis *martyris* sternerent.

b *de materia mundi indigesta* (*ECCL. pendent plerumque ex* ITALA *l. 43*): SEN. dial. 8, 5, 6 qualis sit habitus exclusis (*i. extra mundum positis*), -ia (-ma *A*) et confusa sint ... an et illa in aliquem cultum discripta sint. nat. 3, 30, 1 cum in hunc habitum ex -i unitate discederet *mundus.* LVCAN. 2, 7 cum primum -ia regna materiamque rudem ... recepit *parens rerum.* ITALA gen. 1, 2 (Chalc. comm. 278) terra ... erat invisibilis et -is ([*gr.* ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος, *Vulg.* inanis et vacua. *cf.* HIL. gen. 24 mundi; *antea*: chaos. CYPR. GALL. gen. 2 tellus]. TERT. adv. Hermog. 25 p. 153, 8 -em et invisibilem et rudem. 28 p. 156, 8 -em et confusam et inquietam. AVG. gen. ad litt. imperf. p. 467, 12). sap. 11, 18 (Aug. fid. et symb. 2, 2. *al.*) qui (*sc. deus*) fecisti mundum de materia -i ([*gr.* ἀμόρφου, *Vulg.* invisa]. TERT. adv. Hermog. 18 p. 145, 16 non habitu -em, sed ... compositam et decoram. *al.* PRISCILL. tract. 11, 145 p. 104, 26. RVFIN. Adamant. 4, 2 p. 141, 25 [*gr.* ἀσχηματίστου]. 4, 8 p. 157, 15 -em ... et incompositam [*gr.* ἄτακτον καὶ ἀνείδεον]. AVG. gen. c. Manich. 1, 5, 9 m. ... confusa et -is ..., quod credo a Graecis chaos appellari. *al.*). TERT. bapt. 3, 2 tenebrae totae adhuc sine cultu siderum -es *eqs.* (*cf.* AVG. gen. ad litt. 1, 17 p. 25, 9 an divisio ... lucis a tenebris distinctio est iam rei formatae ab -i ...?). *al.* IREN. 2, 3, 1. 2, 4, 3. EVSTATH. Bas. hex. 1, 8 p. 876A naturam qualitatibus vacuam et -em (2, 2 p. 880C [*gr. utrobique* ἄποιος]). *deus -is esse negatur* (*cf. p. 1477, 33*): AVG. trin. 15, 16, 25 verbum dei sine cogitatione dei debet intellegi, ut forma ipsa simplex intelligatur, non habens aliquid formabile, quod esse etiam possit -e. 15, 16, 26 *in deo* non formabile aliquid formatum vel reformatum est, sed forma; neque -is, neque formata, ipsa ibi aeterna est immutabilisque substantia.

c *de semine, fetu sim.* (*fructu l. 79, offa l. 81*) *immaturo* (*cf. p. 1476, 8. 35. 1477, 27*): SEN. epist. 124, 8 in materno utero latentem ... tenerum et inperfectum et -em *hominem.* PLIN. nat. 7, 63 (*de mola*) caro (8, 45 [*de leaenae catulis*] -es minimasque. 8, 126. TERT. anim. 36, 4 qualis ex Adae latere decerpta est). 10, 176 superiora *animalia* ... perfectos edunt partus, haec inchoatos ...; et vulpes -e (*R,* -ma *cett.,* -em *Sillig,* -ia *alii*) etiam magis quam supra dicta parit. GELL. 17, 10, 3 fetum *ursae* (*syn.* ineffigiatum). AMBR. hex. 6, 4, 18 partus *ursae.* HIER. psalt. sec. Hebr. 139 (138), 16 -em adhuc me viderunt oculi tui *sc. dei* (*Vulg.* imperfectum meum). AVG. enchir. 85, 22 abortus (*opp.* qui iam formati sunt). in Iob p. 532, 6 homines de hominibus -i primordio formavit *deus.* quaest. hept. 2, 80 p. 148, 1 si ... illud -e puerperium iam quidem fuerat, sed adhuc quodam modo informiter animatum *eqs.* (*syn.* non deformatus, nondum formata). PS. AVG. cons. mort. 2, 2 ex gutta -is liquoris in ... matris utero ... excrescere. LEX Visig. 6, 3, 2 infantem. *sim. de fructu*: TERT. virg. vel. 1 *fructus* rudis aliquamdiu et -is paulatim ... eruditur in mansuetudinem saporis. *latius de qualibet forma animantium non expressa*: PLIN. nat. 9, 155 (*de lepore marino*) offa -is (IORD. Get. 127 [*de facie Halanorum*] velud quaedam, si dici fas est, -is [def- *BO*] o., non facies).

2 *speciatim i. q. incorporeus* (*cf. p. 1476, 11*): RHET. Her. 4, 53, 66 'conformatio' est ... cum res muta aut -is fit eloquens et forma ei et oratio ádtribuitur (*inducitur urbs personata*). PRVD. c. Symm. 2, 377 (*de genio urbium*) spiritus -is sine corpore formave et ulla sit species. *in doctrinis* (*cf. supra p. 1475. 37. 63*): APVL. Plat. 1, 5 initia rerum tria esse arbitratur Plato: deum et materiam rerumque formas, quas ἰδέας idem vocat, inabsolutas, -es, nulla specie nec qualitatis significatione distinctas (*v. app. crit.*). IREN. 1, 2, 4 -em ... et sine specie *Enthymesin* (*gr.* ἄμορφον ... καὶ ἀνείδεον. 1, 4, 1. 2, 19, 1 conceptum *semen spiritale* ... a matre -e et s. sp. et imperfectum [*opp.* perfectionem, formationem. *cf. ibid. de Aeonibus*: imperfecti et infigurati et -es hi sunt angeli]).

B *de sonis*: APVL. met. 5, 3 voces -es (*i. locutoris -is, invisibilis, incerti; 5, 2* vox ... corporis sui nuda, *5, 4* sonus vocis incertae). *i. q. non articulatus, incertus* (*cf. p. 1477, 28*): AVG. gen. ad litt. 1, 15 p. 21, 11 non ... qui loquitur prius emittit -em vocem, quam possit postea conligere atque in verba formare. serm. 288, 3 *eiulatio* -is quidam sonus est ... sine aliqua ratione intellectus. VAL. CEM. hom. 10, 4 p. 724B ubi primum -is littera *infantis* vocabulum matris operatur.

C *incorporaliter*: 1 *de idololatria sine idolis*: TERT. idol. 11 p. 42, 16 si, antequam idola ... essent, his mercibus (*sc. sanguine, ture*) adhuc -is idololatria transigebatur *eqs.* (*syn.* sine idolo). 2 *de fide infirma*: AVG. conf. 7, 5, 7 fides ... adhuc -is et ... fluitans (*opp.* stabiliter ... haerebat).

II *c. respectu formae pulchrae fere i. q. deformis* (*propter habitum uniformem infra l. 45 sqq. [cf. p. 1475, 15], multiformem l. 36; ad notionem cf. p. 1474, 80 sqq.; nimirum huc transeunt quaedam exempla sub I posita, e. g. p. 1475, 49*): A *de qualitate* (*cf. p. 1477, 12*):

1 *corporaliter*: a *de habitu naturaliter foedo*: α *hominum* (*rerum personatarum l. 32*): VERG. ecl. 2, 25 (*loq. pastor ad puerum formosum*) nec sum adeo -is (*cf.* CALP. ecl. 2, 84). SEN. dial. 4, 35, 3 capillorum natura vel arte iacentium non -is habitus. GELL. 12, 1, 17 si -is ... est *nutrix.* SOL. 30, 12 vultus (*aliter infra l. 61*). PRVD. ham. 398 (*de Livore, Dolo, Furto sim.*) -es horrent facies habituque minaces (IORD. Get. 255 *Hunnorum. cf. p. 1475, 82*). β *bestiarum, monstrorum* (*cf. l. 32*): VERG. georg. 3, 247 ursi ([SERV. *ad l.*: vel magni, vel qui tempore, quo nascuntur, forma carent]. CLAVD. 24, 310 DRAC. laud. dei 2, 265). Aen. 3, 431 Scyllam (SERV. *ad l.*: confusae ... formae. GLOSS. IV 446, 40 horridam). GRATT. 258 (*de thoibus*) genus exiguum et pudeat quam -e fateri. SEN. nat. 3, 16, 5 animalia *in stagnis viventia.* PLIN. nat. 11, 248 *digiti elephantorum.* CLAVD. DON. Aen. 7, 20 p. 8, 2 ne conversi in monstra bestiarum mutarentur -ia (informas *V*) *Troiani.* SIDON. carm. 22, 59 -is ... forma gregi *elephantorum*: riget hispida dorso ... cutis. MEROB. poet. 64 squalent infor⟨mia taetro⟩ ora *Enyus* situ. PASS. Theclae Ba 33 p. 90, 6 saevissima atque -is *leaena* (mirae formae *Bc*). γ *rerum*: VERG. georg. 3, 354 iacet aggeribus niveis -is *terra Scythica* ([SERV. *ad l.*: carens varietate formarum, ... inlimitata]. CYPR. GALL. deut. 37 heremi [*cf.* exod. 186 deut. 1]). Aen. 6, 416 -i limo glaucaque ... in ulva *Tartari* (SERV.: magno, sine forma). HOR. carm. 2, 10, 15 hiemes. epist. 2, 2, 118 situs -is ... et deserta vetustas. TIB. 3, 10, 6 color (*sc. pallidus*). PROP. 1, 5, 16 timor -em ducet in ore notam. SEN. epist. 94, 58 nihil est illis (*sc. auro et argento*), dum fiunt et a faece sua separantur, -ius (*antea*: nihil ... foedius, nihil obscurius). PS. QVINT. decl. 14, 3 p. 268, 2 pallor et -is (def- *var. l.*) macies (CLAVD. rapt. Pros. 3, 93 [facies *F*]). TAC. Germ. 2, 1 *Germaniam* -em terris, asperam caelo, tristem cultu aspectuque. AVIEN. Arat. 674 -em taetris tellurem ut vestiat *nox* alis. PRVD. ham. 119 -i tumulus ... tabe resolvat *corpus.* CLAVD. carm. min. 39, 3 -is glacies, saxum rude, nulla figurae gratia. rapt. Pros. 1, 101 plagas *Tartari.* AVIAN. fab. 28, 13 -i squalentes (-īs squalenti *Ellis*) pulvere crines.

b *fere i. q. deformatus*: α *de animantibus* (*part. corp.*): PROP. 2, 8, 33 -em multā Patroclon arenā porrectum. CORN. SEV. carm. frg. 13, 16 -es voltus (*aliter supra l. 31*) sparsamque cruore ... canitiem *Ciceronis occisi* (*cf.* CYPR. GALL. gen. 1267 -es ... genas et crines *Iosephi* carcere pastos). LVCAN. 2, 189 trunci *naufragorum* (STAT. Theb. 12, 33. *cf.* AMM. 14, 11, 23 cadaver). 6, 225 *Scaeva* imbre cruento -is facie (*MN,* -es *cett.,* -em *Kortte*). 9, 801 (*de corpore morsu viperae deformato*) globus. STAT. Theb. 3, 50 haustā ... -is *pastor* harenā. 6, 821 mittam ... -e sepulcro corpus. β *de rebus*: HOR. sat. 1, 8, 16 albis -em spectabant ossibus agrum. SIL. 6, 160 semesa iacebant ossa solo -i (*v. app. crit.*). STAT. Theb. 2, 725 fracta ... spolia -īsque ... exuvias. 7, 226 -es ornat sua gloria virgas (*i. ustas Noto*). 12, 528 -es ... sanguine peltae.

c *fere i. q. simplex*: LACT. inst. 4, 16, 13 cum ... Iesum ... cernerent humilem, sordidum, -em, non credebant filium dei esse.

2 *incorporaliter*: a *c. respectu famae fere i. q. infamis*: *de morte* (*suspendio praeter l. 78*): VERG. Aen. 12, 603 *Amata* nodum -is leti trabe nectit ab alta ([SERV. *ad l.*: infamissimae. CLAVD. DON. *ad l.*: non convenientis sexui vel honori]. LEO M. serm. 54, 3 -is l. suspendium distulisses). TAC. ann. 6, 49, 1 -em exitum delegit *Papinius,* iacto in praeceps corpore. IVVENC. 4, 631 -em rapuit *Iudas* ficus de vertice mortem. AMBR. in psalm. 40, 24 (*tropice*) caput -is laquei nodo ligavit *Iudas* (Tob. 3, 11 HEGES. 4, 9, 4 p. 257, 21). HEGES. 5, 50 p. 406, 3 nodum. *alia*: TAC. ann. 12, 37, 1 praesens sors mea, ut mihi -is, sic tibi magnifica. CYPR. GALL. lev. 136 nec sexum deturpa tuum, nec quadrupes ulla noverit -es coitus nuptaeve virive. b *c. re-*

[*Szantyr*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

spectu facundiae vel doctrinae fere i. q. inelegans, ineruditus sim.: TAC. dial. 18, 1 horridi et impoliti et rudes et -es *oratores antiqui*. ARNOB. nat. 1, 38 p. 26, 3 animantia . . . -ia nos esse, vanis opinionibus fidere, nihil conprehensum habere. AVG. bon. coniug. 20, 23 vitae -is et ineruditae. DIONYS. EXIG. Proter. epist. 10 ne . . . laederent veritatem propter -em (informā *L*) sermonem atque incongruum *eqs.* *acced.* ab: PS. HIER. expos. in Marc. p. 566B -es remanserunt *persecutores* a gratia dei (*antea*: formant animas).

B *de quantitate horrenda fere i. q. immensus, ingens (v. p. 1475, 3; nimirum huc transeunt quaedam exempla sub A posita [e. g. p. 1476, 34. 39. 41]; cf. interpretationes* SERVII *p. 1476, 34 sq. 45. 47] neque in exemplis hic allatis omnino deest vis qualitatis, e. g. l. 14. 16)*: 1 *corporaliter*: VERG. Aen. 3, 658 (*de Polyphemo*) monstrum horrendum, -e, ingens (SERV. auct. *ad l.*: ultra formam. *sed* GLOSS. IV 529, 55 nimium turpe). 8, 264 cadaver *Caci* (SERV. auct. *ad l.*: magnum, cuius formam non sit facile conplecti. *cf.* CLAVD. DON. *ad l.*). VAL. FL. 4, 245 horrendos . . . toris -bus artus *Amyci*. CLAVD. DON. Aen. 6, 600 *p. 587, 2 Tityi* -e corpus novem iugerum spatium occupabat. *adde*: AVG. civ. 22, 8 p. 571, 32 D. -i pondere genitalium. 2 *incorporaliter*: SIDON. carm. 7, 209 poscat . . . -e recidi vectigal.

n. pl. pro subst. **īnfōrmia**, (-ium). *i. q. quae formam (pulchram) non habent*: POMER. 3, 16, 1 *sanctam virtutem* mentes inquinatae non inquinant, sed ipsa inquinatas emaculat; cuius participatione formantur -ia (firmantur infirma *var. l.*), suscitantur mortua, sanantur infirma (aegrota *var. l.*).

adv. **īnfōrmiter.** *i. q. sine forma*: AVG. bon. coniug. 20, 23 -r fluit *semen* (*i. conceptione non perfecta. cf.* quaest. hept. 2, 80 *v. p. 1475, 75*). conf. 12, 29, 40 -r sonat *sonus* (*opp.* formatur in cantum). gen. ad litt. 1, 9 p. 13, 28 *lux formanda* est intellectualis vita, quae nisi ad creatorem inluminanda converteretur, fluitaret -r. trin. 15, 16, 25 (*de verbo dei, cf. p. 1475, 60*) ne aliquid esse quasi volubile credatur in deo, quod nunc accipiat nunc recipiat formam . . . eamque possit amittere atque -r quodam modo volutari.

deriv.: informitas.

***īnfōrmitās**, -ātis *f.* *ab* informis. *deest plur.* GLOSS. incompositio. *inde a* TERT., CHALC.; *deest in poesi.* [*confund. c.* infinitas (*v. p. 1423, 69*), infirmitas (*v. p. 1433, 6 sq.*).]

i. q. defectus formae, ἀμορφία (*acced. gen. inhaerentiae l. 60*):

1 *in neutram partem*: a *de rebus arte non elaboratis*: CHALC. comm. 284 -s . . . aeris ex natura est (*opp.* formae . . . inpressio, quam inponit opifex. 311 opifex . . . silvae ut ae. -i ceraeve formas insigniet). *cf.* RVFIN. Clement. 8, 54 ubi . . . sensus est artifex, ibi et forma et -s esse potest: verbi gratia, si excidat e monte saxum artifex, cui formam velit imponere *eqs.* b *de materia mundi (cf. infra l. 74. 76)*: TERT. adv. Hermog. 42 p. 172, 3 eam *materiam* . . . adicis sectari -em; dehinc alibi, desiderare componi a deo; desiderat formationem quae sectatur -em? aut sectatur -em, quae desiderat formationem? CHALC. comm. 288 -s et nullus cultus et turpitudo silvae (*cf. l. 41*). AVG. conf. 12, 3, 3 erat quaedam -s sine ulla specie (*antea*: informem materiam). 12, 4, 4 -i (infirm- *var. l.*) omnimodae. *ibid.* materiae (gen. ad litt. 1, 4 p. 7, 18 sive spiritalis sive corporalis. *al.* DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 13 *bis* [*syn.* deformitas, *gr.* ἀμορφία]). gen. ad litt. 1, 1 p. 5, 1 substantiae. 1, 14 p. 20, 23 ex . . . -e formari (*al. cf.* 3, 20 p. 86, 26 ab -e sua converti ad formantem deum et creari atque formari [*de luce ut*: 4, 22 p. 121, 18]. gen. ad litt. imperf. p. 486, 28 -em, quae adhuc formanda restabat). 1, 17 p. 25, 11 -em . . . non . . . indispositam (*cf.* 1, 17 p. 26, 7 discreta). gen. ad litt. imperf. p. 468, 18 sine lumine. *al.* EVSTATH. Bas. hex. 2, 3 p. 882A (*gr.* ἀμορφίαν καὶ τοῦ εἴδους τὴν στέρησιν). CASSIOD. in psalm. 135, 5 (*syn.* confusione, inordinatione). *c. gen. inhaerentiae*: AVG. gen. ad litt. 1, 4 p. 8, 13 in -e inperfectionis. c *de semine humano*: AVG. bon. coniug. 20, 23 quaedam in semine quasi materialis -s (*ibid. iterum* [infirm- *A1*]).

2 *sub specie formae pulchrae spectat ad statum deformem (nimirum huc transeunt quaedam exempla sub 1 posita, e. g. supra l. 48. 49)*: a *de qualitate horrida, non exculta*: α *proprie*: AVG. enchir. 89, 23 immoderata et indecens . . . -s *corporis humani*. casta -s *i. simplicitas*: PAVL. NOL. epist. 22, 2 nec inproba adtonsi capitis fronte criniti sed c. -e capillum ad cutem caesi *monachi*. β *translate (allegorice) spectat ad mores vel eruditionem*: CHALC. comm. 301 malitiam . . . aiunt virtutis esse carentiam, ut -em, inopiam, intemperantiam. AVG. bon. coniug. 20, 23 a qua -e . . . oportet hominem doctrinae forma et eruditione mundari. conf. 13, 3, 4 neque . . . *vitae* -s placeret tibi (*deo*), si non lux fieret *eqs.* gen. ad litt. 1, 5 p. 9, 2 aversa . . . a sapientia . . . stulte ac misere vivit *creatura*, quae -s est; formatur autem conversa ad . . . lumen sapientiae. FVLG. RVSP. epist. 17, 39 ad vituperabilem tenebrarum -em relapsis *hominibus*.

b *de quantitate fere i. q. immensitas*: HIL. in Matth. 19, 11 neque in angustiis cavernae exiguissimae (*i. acus*) recipi poterit belluae ingentis (*i. cameli*) -s (*cf. ibid.* in quod *iter* facilius -s gentium introibit quam opulentia divitis [*antea*: immanitas]).

***īnfōrmo**, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* formare. imf-: CASSIAN. inst. 4, 9 (*L*). GLOSS. -are: τυπῶσαι. -et: instruat, doceat. -tus: ἐντετυπωμένος. *cf. p. 1478, 42. 43. legitur in serm. pedestri inde a* VARRONE, CIC., COLVM., QVINT., TAC., APVL.; *in poesi inde a* VERG., SIL., PLIN. min. [*francog. vet.* enformer '*in formam redigere, docere*'. *W.*] [*variat c.* infirm- *p. 1436, 68 sqq.*, inflamm- *p. 1453, 48. falso trad.*: VARRO ling. 6, 78 (formo *Spengel*).]

I *vi incohativa sive vigente sive debilitata i. q.* ὑποτυποῦν, *in (quandam) formam redigere, (aliquatenus) formare (nota* -are formā *infra l. 18)*: *accedit e. g.* aliquatenus *p. 1479, 55*, brevi(ter) *infra l. 63. p. 1480, 32*, confuse *infra l. 52*, evidenter (-tius) *infra l. 69. p. 1480, 27*, generatim *l. 63. p. 1479, 6*, mediocriter *p. 1479, 41*, paulatim *p. 1479, 69*, perexiguum *p. 1479, 42*, plenius *p. 1479, 63*, subtilius *p. 1479, 83*, summatim *infra l. 63 (cf. etiam l. 62)*. *syn.* incohare *p. 1479, 25. 32. indicatur modus per abl. instr. vel per* passim, in *c. abl. infra l. 46. 66. 76*, hinc *p. 1479, 37; status formando mutatus per* ex *passim*, ab *infra l. 56; finis per* in *c. acc. l. 56. alia v. p. 1479, 64. nota lusum c.* infirmare *p. 1479, 60.*

A *corporaliter*: 1 *in univ.*: COLVM. 11, 3, 13 *areae* sic -andae sunt, ut *eqs.* (*cf.* PHYSIOGN. 74 p. 95, 9 *ornando* vultum et omne corpus ita -ant, ut *eqs.*). TERT. adv. Val. 14 p. 193, 4 (*de Achamoth*) aborsum ut illud -et *Christus* . . . substantiae . . . formā (ARNOB. nat. 3, 17 p. 123, 21 *deum* [*antea*: praeditus]). LACT. opif. 5, 9 non in unum modum -vit *deus nodos membrorum* (NON. p. 553, 17 'glandis' est plumbum in m. glandis -tum). AMBROSIAST. in Col. 1, 14 p. 422D *deus* aut . . . corpus est . . . aut figura aut aliqua -ta substantia.

2 *c. vi efficiendi fere i. q. creare, mediopass. i. q. nasci, fieri (strictius opp.* gignere: APVL. Plat. 1, 6 quae -antur quaeque gignuntur. SYMM. rel. 9, 2 *quidquid* vel gignit natura vel -at industria; *iuxta ponitur l. 36)*: a *generatim*: VARRO frg. Gell. 3, 10, 7 *quarta hebdomade* caput et spina *fetūs* . . . -atur (*cf.* LACT. opif. 12, 6 [*ex Varrone et Aristot.*] concreta et simul coagulata *semina* -ari). SIL. 17, 524 (*de simulacro*) effigiem -at *Iuno fallendi causa* Latiam. ARNOB. nat. 1, 38 quis . . . finxerit hominem, quis -arit vel ex materiae quo genere constructionem . . . conformaverit corporum. 2, 59 genera *beluarum* (EVSTATH. Bas. hex. 5, 10 p. 920B herbarum [*antea*: germinet, *gr.* γένεσιν]). 5, 2 ex duris ossibus -tae *manus* (*cf.* LACT. opif. 8, 8 mollibus pelliculis -are *aures*). 5, 5 (*ex Timotheo quodam*) *ex lapidibus Pyrrae* Magna . . . -ta est Mater atque animata divinitus. 5, 10. 7, 9 primordiis isdem . . . me genuit -vitque natura. PRVD. apoth. 304 facturae plasma novellae. 689 limo . . . figuram (*syn.* finxerat). CLAVD. 28, 572 quae terra metallo nascentes -at equos? *fere i. q. componere*: DRAC. Romul. 10, 106 *Phoenici* folium, nardum, tus . . . -ant . . . pyram. b *speciatim de eis, quae artificio formantur (subi.* cera *l. 44)*: VERG. Aen. 8, 426 (*de Cyclopibus*) his -tum manibus iam parte polita fulmen erat (SERV.: in quandam formam designatum et compositum). 8, 447 clipeum (SERV.: designant). COLVM. 2, 2, 10 sarmentis connexus velut funis -bitur. PLIN. epist. 7, 9, 11 vs. *si cera* -et Martem *eqs.* (*syn.* effingat). ARNOB. nat. 3, 14 p. 121, 25 facitis atque -atis deos (*syn.* effingitis. PRVD. c. Symm. 1, 55 in aere). CLAVD. DON. Aen. 7, 785 p. 106, 28 Chimaeram *in galea* (*syn.* expressam). PAVL. NOL. epist. 32, 2 picturam. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 30 p. 851 -tum aureum lignum (*gr. 429* χαλκευσάμενος). COD. Theod. 15, 1, 11 (= Iust. 8, 11, 5 pr.) novum opus *i. aedificium* (*syn.* exstruenda, struxisse). CASS. FEL. 24 p. 41, 12 trociscum. SIDON. carm. 7, 412 ictibus . . . ensem. BOETH. mus. 5, 2 p. 354, 14 confuse aliquid *instrumentis*. CORIPP. Iust. 4, 58 quattuor . . . molem stationibus unam. *fere i. q. delineare*: MART. CAP. 6, 713 curvis lineis -atur *schema q. d.* καμπυλόγραμμον.

3 '-are in *aliquid*' *i. q. transformare (cf. p. 1480, 35)*: HYG. fab. 64, 3 ab humana specie sunt *Cepheus et Agenor* -ti in saxum.

B *incorporaliter*: 1 *vario usu*: a *fere i. q. demonstrare, significare sim. (aliquid)*: CIC. Quinct. 34 ab illo, qui tum dixit, iam -ta causa est (*syn.* demonstrata. BOETH. cons. 3, 1, 7 W. designare verbis atque -are). de orat. 1, 264 a me -ari oportere, qualis esse posset is *orator*, qui *eqs.* (*c. interrog. indir. ut*: fin. 5, 36 summatim . . . haec erant . . . dicenda, quibus quasi -tum est, quid *eqs.* VARRO ling. 8, 9 generatim ac summatim [*syn.* ostendi]. 10, 79 ut brevi potui[t]). PS. RVFIN. in Os. 11, 10/11 gaudia conferendae liberationis *Iudaeorum* -em nec celatum esse velim *eqs.* *in allegoria fere i. q. praefigurare*: AVG. serm. 279, 1, 1 in . . . caecitate *Pauli* mysterium -batur credentium. *in arte dial. sim. fere i. q. definire*: CONC.S IV 2 p. 66, 4 *essentia* id, quod est, recte significat, persona vero . . . id, quod quid est, evidenter -at. BOETH. arithm. 2, 31 p. 124, 9 geminā numerorum naturā . . . numeri species . . . -ari (in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 27, 3 proprietatibus. sec. 3, 2 p. 203, 16 definitionibus. *al.*). c. Eut. 1, 54 natura est unam quamque rem -ans specifica differentia (*cf.* in Porph. comm. pr. 1, 8 p. 20, 10 terminum definitionis -ant *differentiae et propria*). in Porph. comm. pr. 1, 8 p. 20, 20 definitio . . . substantiam -are desiderat, accidens vero s. non designat (*al.*). 2, 4 p. 93, 22 in ipsis . . . speciebus positae -taeque sunt *differentiae*. *al.* b *fere i. q. animo concipere*: CIC. orat. 7 *oratorem* -bo, qualis fortasse nemo fuit (*antea*: fingendo. *al.* QVINT. inst. 1 praef. 22. *cf.* CIC. Att. 7, 3, 2 illum virum, qui in sexto libro [*sc. 'de re p.'*] -tus est. TAC. dial. 31, 7 sapientem *eqs.*). fin. 4, 45 -ari non posse virtutem. ac. 2, 51 cogitatione -antur *inania visa* (*cf.* AVG. in euang. Ioh. 53, 12 sicut prophetae visio fuerat -anda). nat. deor. 1, 39 ut eos *deos* ne coniectura quidem -are possimus (*syn.* cogitatione . . . depingere. *cf.* 1, 76 quod ita sit -tum anticipatum⟨que⟩ mentibus nostris, ut homini, cum de deo cogitet, forma occurrat humana.

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

v. et vol. VI 1, 1109, 24). div. 2, 138 ut quae numquam vidimus ea tamen -ta habeamus (*syn.* fingere). Att. 1, 1, 2 petitorum (*i. de petitoribus*) haec est adhuc -ta cogitatio. PRVD. c. Symm. 2, 1018 quibus aeternum spes -atur in aevum. AVG. trin. 10, 5, 7 illas animae partes, quae corporum similitudinibus -antur. **c** *fere i. q. constituere, decernere*: CIC. Att. 11, 6, 2 non nominatim sed generatim proscriptio . . . -ta (*postea*: constitutum esset). OROS. hist. 2, 17, 15 pactionis genus quasi novam vitae institutionem . . . -antes (infirm- L^1) *Athenienses*. CONC. Rom. a. 499 p. 403, 22 deliberatione . . . habita quid placeat, ex omnibus vestris -ate sententiis (*sc. decreta*), quae in . . . concilio . . . recitentur. **d** *fere i. q. administrare*: TREB. trig. tyr. 18, 6 dispositione⟨s⟩ . . . Ballistae persequere; his (sic *Peter*) rem p. -a. **e** *mera notione creandi, efficiendi sim.*: MIN. FEL. 26, 12 ex qua (*sc. substantia inter corpus et spiritum media*) monet . . . nos *Plato* (*symp. 202ᵉ sqq.*) amorem -ari (*v. app. crit.*). DON. Ter. Phorm. 57 sermone, qui extrinsecus a poeta -tus est (*cf.* PASS. Macc. 16, 4 -ta saepius verba *matris apud parvulos* [*ad* 2. informatus *falso trahit Souter*]). MAR. VICTORIN. gramm. VI 63, 19 diversa metrorum genera -ant *epiplocae* (*cf.* 64, 23 antispastum. 94, 18 ex diversis amplexionibus -antur *metra*). TYCON. in apoc. 11, 13 p. 321, 3 recapitulationem. MART. CAP. 3, 264 iunctis litteris . . . -etur *syllaba*. 9, 984 ordinem syllabarum consimilem digito hominis -at *dactylus*. BOETH. arithm. 2, 50 p. 163, 11 arithmetica medietas -atur. *pressius i. q. adumbrare*: VINCENT. LER. 23, 17 (*de dogmatibus*) studet *ecclesia*, ut vetera fideliter sapienterque tractando, si qua illa antiquitus -ta et incohata, accuret et poliat (*opp.* expressa et enucleata). *ad redd. gr.* προοιμιάζεσθαι: DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 26 p. 390ᶜ quae desperata decumbebat aegritudine (*sc. humana pusillitas*), ei virtutem resurrectionis -at *dominus*.

2 *de animo, mente, indole sim. i. q. imbuere, instruere sim.* (*obi. sunt animantia vel res ad ea pertinentes*): **a** *in univ.* (*exempla selecta*): CIC. orat. 33 *oratorem perfectum* incohandum et . . . eloquentia -andum (*cf. p. 1478, 77*). rep. 1, 2 haec (*sc. virtutes*) disciplinis -ta. off. 1, 13 animus bene -tus a natura (PRVD. c. Symm. 1, 43 edictis . . . agrestes a. VEN. FORT. vita Hil. 3, 8. *plura v. sub b*). TERT. anim. 1, 6 omni bono pudoris -ans *sapientia adulescentiam*. adv. Marc. 3, 2 p. 378, 25 quo ordine fides -ta (*cf. infra l. 69*). pudic. 18, 7 hinc (*sc. his scripturae sacrae locis*) . . . -tus et apostolus . . . inquit *eqs.* FIRM. math. 2, 14, 4 initia discentis. PS. HIL. libell. 21 p. 93, 12 -at et instruit *nos Paulus* de Christo dicens *eqs.* PRISCILL. tract. 6, 93 ea (*sc. eas animi indoles*) . . . -at *scriptura sacra* (*antea*: castigat). SYMM. rel. 30, 4 *cunctationem*. SCHOL. Cic. Bob. p. 176, 12 Catulum non mediocriter litteris liberalibus -tum (*cf.* HYD. praef. chron. II p. 13, 14 perexiguum -tus studio saeculari). AMBR. Abr. 1, 2, 5 quomodo promisso . . . frequenti invalidum adhuc *Abraham* -et *deus* atque instituat. bon. mort. 9, 41 nos societas *boni* -et (*syn.* meliores faciat). in psalm. 118 serm. 7, 13 agendi munus -at *lex* (*syn.* mundat). serm. 13, 3, 1 instruit perfectionem hominis quam totus hic psalmus -at (*cf. infra l. 76*). RVFIN. Orig. in Rom. 7, 7 *sinceritatem*. patr. 1, 6 p. 307ᴮ mores gestaque (PS. RVFIN. in Os. 4, 4/5 AVG. doctr. christ. 3, 10, 15). PRVD. ham. 205 didicit nullo -ante magistro. c. Symm. 1, 506 talibus edictis urbs -ta refugit errores veteres. 2, 267 edita limo viscera divinis virtutibus -vit *spiritus dei* (*postea*: docuit; *cf. p. 1478, 37*). AVG. catech. rud. 19, 32 ut nostram patientiam exerceat et -et *deus* exemplo suo. MART. CAP. 8, 806 sensus (*postea*: castigatus). COD. Theod. 10, 9, 2 suggestione sublimitatis tuae -ta mansuetudo nostra. 11, 39, 12 actiones. CASSIAN. inst. 2, 9, 2 aliquatenus (*postea*: instructione . . . inbuti). AVELL. p. 87, 21 sententia *concilii* -tura regulam disciplinae (SIDON. epist. 7, 17, 3 fluctuantem). p. 352, 27 ut cuncta pietatem vestram -ent et nihil . . . relinquatur ambiguum. SIDON. epist. 5, 16, 5 qua *severitate* . . . tenerum non infirmatur aevum sed -atur ingenium. PS. BOETH. fid. cath. 236 vitam bonis -at operibus *doctrina Christiana*. ENNOD. epist. 8, 28, 2 p. 218, 12 exemplaribus *epistulae* (*cf.* LEX Visig. 10, 2, 6 per epistulam). GREG. M. epist. 4, 24 p. 259, 23 relatione . . . plenius. *al.*

b *acced. structurae*: **α** *praepp.*: ad: CIC. Sull. 52 ad . . . indicium. Arch. 4 quibus *artibus* aetas puerilis ad humanitatem -ari solet. TERT. apol. 14, 2 *litteris* ad prudentiam. anim. 18, 11 a quo (*sc. sensu*) -atur *intellectus* ad cognitionem veritatum. adv. Marc. 4, 17 p. 473, 25 quorundam . . . fidem paulatim ad perfectum disciplinae Christianae nitorem . . . praeceptis . . . -bat. FIRMIL. Cypr. epist. 75, 24 p. 825, 20 ad regulam veritatis (PAVL. NOL. epist. 2, 3 directionis). PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 169, 18 ad bene vivendum (*c. gerund. ut*: AVG. in euang. Ioh. 116, 1 ENNOD. opusc. 3, 185 p. 379, 8). RVFIN. Adamant. 4, 12 p. 169, 9 ad intelligentiam (*syn.* docere, *gr.* ἀντιτυπῆσαι. hist. 1, 2, 3 per . . . eloquia). AVG. pecc. mer. 2, 29, 47. CONSVLT. Zacch. 2, 14 p. 79, 11 ad (*om. codd. recc.*) omnem coelestis gratiae perfectionem -at et dirigit *spiritus sanctus corda* (CASSIAN. inst. 4, 9). *al.* adversus: AVG. pecc. mer. 2, 20, 34 pauca repetere, quibus a. quaedam, quae movere possent, legentis animus -etur. contra: GREG. M. moral. praef. 13 ad -andam c. adversa fiduciam (*antea*: docendam *sim.*). de (*cf. p. 1480, 5*): CASSIAN. conl. 9, 7, 3 de qualitate orationis instantissime quaesumus -ari (*postea*: institui). CANON. Dionys. Exig. p. 74, 25. ENNOD. epist. 9, 33, 7 p. 258, 15 frequenter. VEN. FORT. vita Hil. 3, 11 (*antea*: commonens). GREG. M. epist. 8, 24 p. 26, 26 subtilius. in *c. abl.*: VITAL. CONST. epist. 2 p. 849ᶜ exoramus . . . apostolatum vestrum, ut -etis parvitatem nostram in his quod rectum habet fides catholica. **β** *acc. neutr.*: CANON. Dionys. Exig. p. 40, 28 id ipsum . . . actuum apostolorum liber -at (*gr. Mansi 2, 543ᴬ* πεισθήσῃ). DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 13 p. 364ᶜ per quam *contemplationem* possumus aliquid de utilioribus -ari dogmatibus (*gr. Migne 44, 161ᶜ* μαθεῖν ἔστι τι τῶν . . . δογμάτων). **γ** *enuntiata varia*: quia: GREG. M. epist. 7, 33 p. 482, 14 q. huiuscemodi desiderium gratia divina non deserat, ipsa vos veritas testimonio suae vocis -at. quod: PS. SORAN. quaest. med. 50 -at . . . secta *empirica*, q. . . . de singulis sumitur utilitas. (ita) ut *fin. vel consecut.* (*cf. p. 1478, 16. 17*): MIN. FEL. 5, 1 ita tibi -andus est animus, ut libram teneas aequissimi iudicis. AMBR. Abr. 2, 8, 56. AVG. gen. ad litt. 12, 9 p. 391, 14 spiritus *Pharaonis* -tus est, ut videret, . . . *Iosephi* mens inluminata, ut intellegeret. CASSIAN. conl. 24, 12, 4 exemplis. SACR. Leon. p. 60, 22. p. 82, 26 POMER. 3, 27 p. 509ᴮ PS. BOETH. fid. cath. 28. LEX Visig. 10, 2, 6 p. 395, 17 (*in epistula q. d. informationis*). GREG. M. epist. 7, 3 p. 444, 1 adhortationibus (form- *r 2*, firm- *r 1*). *inf.*: RVFIN. hist. 5, 1, 5 qui (*sc. diabolus*) . . . per hoc (*sc. acerbitatem persecutionis*) institueret et -ret ministros suos adversum servos dei omne ministerium sceleris . . . explere (*gr.* ἐθίζων . . . καὶ προγυμνάζων . . ., ὥστε). LEX Visig. 3, 4, 18 (*syn.* conpellimur). *acc. c. inf.*: NON. p. 454, 10 'versutos' . . . et 'recte peritos' intellegi posse Plautus -at. VICTRIC. 13 scriptura docente -emur (B^2 *ex* infirm-, firm- *cett.*) baptismatis sacramento divino nos spiritui posse coniungi (*syn.* discamus). VAL. CEM. epist. p. 757ᴮ ut Titi vos -et exemplum . . . sobrios esse debere *eqs.* (*antea*: praeceptus, erudiatur). EVGIPP. Sev. 25, 1 oraculis. *interrog. indir.*: CONSVLT. 4, 5 quid agere aut obicere adversario debeas, lectionibus . . . adnexis poteris evidentius -ari (AVELL. p. 60, 13 evidenter). EPIST. ed. Morin (RevBén. 34, 1922, 265 sqq.) 2 l. 154 qualiter se agere debent *filii*, domestico matris -entur exemplo (*antea*: educa). GREG. M. epist. 6, 62 p. 438, 2 epistolis. *al.* moral. 10, 8 p. 923ᴬ (*syn.* narrat, praecipit). VIGIL. THAPS. c. Arrian. 1, 3 p. 182ᴬ breviter. **δ** *praedicative i. q. reddere* (*c. adi. praeter l. 35*): DIOM. gramm. I 499, 24 exultantem -ant *versus sonores* dictionem. AMBR. Abr. 2, 6, 30 pacificum dei populum. HYMN. Ambros. I 7, 13 -et *deus* actus strenuos. AVG. serm. 279, 1, 1 *Paulus* -atur ex persecutore praedicator, ex lupo ovis. DRAC. Romul. 5, 194 pavidos -at (infirm- *Haupt*) egestas.

II *vi locali fere i. q.* ἐντυποῦν, *formando imprimere, infigere* (*cf. p. 1477, 82; aliter, ut vid., accedente* in *c. abl. p. 1478, 11, c. acc. p. 1478, 56*): TERT. carn. 15 l. 20 non putant *Valentiniani* terrenam et humanam Christo substantiam -tam (*cf. 16 l. 21* eam fuisse carnem in Christo). RVFIN. Basil. hom. 1, 2 p. 1725ᶜ *per psalmum* necessaria doctrina nostris mentibus -atur (*gr.* ἐντυποῦται ταῖς ψυχαῖς. *postea*: animis nostris . . . inserta). BOETH. trin. 4, 49 (*de praedicamento q. d. 'ubi'*) non . . . ita homo dicitur esse 'in foro' quem ad modum esse 'albus' vel 'longus' . . ., sed tantum quo sit illud aliis -tum rebus per hanc praedicationem ostenditur. ACT. Archel. 15 (13), 12 (*ex II Cor. 3, 7*) quae (*sc. lex, i. test. vetus*) mortis ministerium continet -tum (*sec. LXX* ἐντετυπωμένη [*τετυπ- FG*] λίθοις, *Vulg.* litteris deformata [form- *l. var. et Italae codd. d e g*] in lapidibus). *v. etiam p. 1479, 28.*

deriv.: informatio, informator, 3. informatus; *cf.* informula.

?**īnfōrmula,** -ae *f.* *fort. ab* informare *sec.* formula *hybride formatum.* *i. q. formula, qua aliquid in quandam formam redigitur* (*cf. vol. VI 1, 1114, 6*): SCHOL. Ter. p. 100, 29 in quadam -a (formula *Niedermann in plagulis dittographiam suspicans*) reponebantur ubera puellarum, ut graciliora fierent.

Szantyr.

[īnfōrmus *v. p. 1474, 76.***]**

īnforo, -āre. *ab* in *et* forare (*verbo incomitiare nisus iocose ad* forum *adludit* PLAVT.; *inde, ut vid.*, GLOSS. -are: in foro placitare).

i. q. forando tangere (*sensu obsceno* PLAVT.): PLAVT. Curc. 401 licetne -are, si incomitiare non licet? : : non -bis me . . . nec mihi placet tuom . . . nec forum nec comitium (*quasi 'coitio'*). PLIN. nat. 17, 102 timebant prisci truncum findere (*in insitione*), mox -are (inperare *D*) ausi medio ipsique in eo medullae calamum imprimebant.

īnfortis, (-e). [*ab* in *et* fortis, *cf. gr.* ἄνανδρος. *J. B. H.*] *i. q. debilis, invalidus*: CARM. de fig. 165 Aiax 'non -issimu' Graium'. SERM. de conf. diab. 110ᵛ et -is et inpossibili animo (*gr.* δειλὲ καὶ ἄνανδρε καὶ ὀλιγόψυχε). 117ᵛ Belzebub, . . . -is, invide.

īnfortūnātus, -a, -um. *ab* in *et* fortunatus. *compar.* CIC. *l. 77*, *superl.* APVL. *de notione*: SERV. Aen. 3, 16 fortunatos tantum felices et -os solos infelices vocamus (*cf.* PS. AVG. quaest. test. I 115, 34 -os vocant *pagani eos, quibus malum fatum est*).

i. q. mala fortuna affectus, infelix: **1** *de personis* (*re personata l. 80; praedicative l. 80, pro subst. l. 81*): PLAVT. Bacch. 1106 homo miser atque -us (1107. CAECIL. com. 169 [*Menand. frg. 404, 1 K.* τρισκακοδαίμων]). TER. Eun. 298 o -um senem! CIC. Att. 2, 24, 4 nihil me ⟨-ius, nihil⟩ fortunatius est Catulo. APVL. met. 4, 27 -issimi mariti. 4, 32 -issimae filiae miserrimus pater. INSCR. NSc. 1932 p. 118 (*s. I vel II*) for(tu)natus modestus, -us fortis esto. PANEG. 2, 11, 4 (*loq. respublica*) perdidi -a Pannonias. AVIEN. Arat. 450 -am (inp- *codd.*, *gr. 188* δαιμονίῃ) . . . Cassiepiam. SYMM. epist. 6, 22, 4 -is etiam crimen accessit. **2** *de rebus*: AVIEN. orb. terr. 521 Sybaris (*gr. 373* δειλαίῃ. *cf.* 986 Troiam). SIDON. epist. 2, 8, 1 fecunditatem (*cf. Tac. ann. 2, 75, 1* infelici fecunditate). IORD. Get. 115 patria.

[Delz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

n. pl. pro subst. i. q. *infortunium*: BOETH. cons. 4, 1, 7 W. bonis felicia, malis semper -a contingere.

īnfortūniōsus, (-a, -um). [*ab* infortunium, *cf.* calamitosus. *J. B. H.*] *i. q.* *infelix*: CHAR. gramm. p. 410, 30 B. releva -os.

īnfortūnitās, -ātis *f.* [*ab* in *et* fortuna, *cf.* infelicitas. *J. B. H.*] *i. q.* *infelicitas*: GELL. 7, 1, 5 itidem sunt bona et mala, felicitas et -s (imp- *Lact. epit. 24, 9*), dolor et voluptas.

ᵃīnfortūnium, -ī *n.* [*ab* in *et* fortuna *sec.* iniuria, *cf.* incuria (*n. sec.* malum*?*), *nisi mavis ab* *infortunus *ducere, cf.* inedia. *J. B. H.*] -furc-: GLOSS. IV 85, 21. *plur. inde ab* HOR., *saepe ap.* FIRM., *semper ap.* CLAVD. DON. *de notione*: PORPH. Hor. ars 103 (*v. infra l. 26*) calamitates ... quod Graeci ἀτυχήματα vocant. EVGRAPH. Ter. Ad. 178 (*v. infra l. 80*) malam fortunam (SCHOL. Ter. p. 140, 3). SYNON. Cic. p. 434, 27 B. GLOSS. ἀτυχία. ἀτύχημα. infelicitas. adversa fortuna. *legitur in vetere comoedia* (*ap.* PLAVT., TER., NOVIVM), *singulis locis ap.* HOR. (*infra l. 26*), LIV. (*infra l. 81 in sermone non tam poetico quam cotidiano ut ap.* LACT.; *aliter Woelfflin, ALL 4, 1887, 409 et Stacey, ibid. 10, 1898, 56*) *et inde ab* APVL.; *saepe ap.* FIRM. math., *in poesi post comicos et* HOR. *nonnisi* PAVL. NOL. carm. app. 2, 13. 27. [*restit. ex* importunium: CLAVD. DON. Aen. 3, 495 p. 331, 3 (imp- *R¹*) *et l. 34. cf. l. 7.*]

1 *generatim i. q. mala fortuna*: **a** *loci generales*: PLAVT. Merc. 165 quid istuc est mali? :: ne rogites, maxumum -um est (SYMM. epist. 1, 83 -i fuisse, non voluntatis, quod *eqs.* [MACR. Sat. 7, 3, 11 haec ... quanto minoris -i sunt, tanto levioris doloris]. *cf.* COD. Iust. 5, 4, 28, 1 mariti felicitatem uxori fieri -um). HOR. ars 103 tua me -a laedent, Telephe vel Peleu (*v. supra l. 11*). APVL. met. 1, 6 domus -um novarum nuptiarum gaudiis ... hilarare (*al.*). 4, 27. 7, 6 *uxor* fugientis comes et -i socia. 8, 12 vindictam recognosce, -um intellege, aerumnas computa. Plat. 2, 10 *declinanda* quaedam omnibus ac semper videri mala ..., ut sunt vitia et -a, quaedam aliis nec ea semper nocere, ut aegritudinem, egestatem et cetera. ITALA II Macc. 11, 13 (rec. P) acciderat ei -um *sc. clades* ([*gr.* ἐλάττωμα, *Vulg.* diminutionem]. FIRM. math. 3, 4, 14. CLAVD. DON. Aen. 3, 705 p. 351, 16 -a [imp- *codd.*] ... vel luctus. *v. et infra l. 52*). IVL. VAL. 1, 53 civium (*de Thebarum excidio*). ARNOB. nat. 2, 76. 7, 11 (*post enumerationem*) -a ..., quorum species et formas nulla potest enumeratio definire. FIRM. math. 1, 7, 29. *al.* (*de calamitate stellis decreta*). *et saepius.* **b** *indicatur species -i*: *gen. explic.* (*cf. infra l. 59*): APVL. met. 5, 12 maritum ... imminentis ruinae -o libera. FIRM. math. 4, 10, 11 miserae captivitatis (NOVELL. Valent. 34, 4). 5, 2, 2 perpetuae ... orbitatis. 5, 3, 12 propter amicitiae ... incommodum vel propter -um mortis (*cf.* AMM. 17, 12, 13 ultimae sortis -a). 6, 9, 16 errorum. 6, 29, 20 longae ac diuturnae viduitatis -a (6, 29, 21). AVSON. 452, 2 p. 395 P. -a diutinae iactationis (*sc. Vlixis*). SYMM. epist. 3, 73 proscriptionis. AMM. 19, 7, 8 turbinum -is percitus (*in pugna*). MACR. Sat. 7, 2, 5 omne hoc -um pudoris sui imputat consulenti (*sc. qui coram multis interrogatus inscientiam suam prodidit*). COD. Theod. 4, 20, 1 (*contextu vix sano*) maioris impetus -o atque dispendio (*antea*: naufragiis incendioque). 9, 42, 1 (= Iust. 5, 16, 24) pr. criminis. NOVELL. Valent. 2, 3 -is hostilis cladis expulsi. BOETH. cons. 4, 4, 9 W. pravitatis. COD. Iust. 4, 33, 5 (*a. 294*) naufragii. 5, 70, 6 pr. continuum furoris -um accidit (*opp.* morbus non sine laxamento). *liberius*: FIRM. math. 6, 22, 12 matrimoniorum -a. 6, 31, 48 ex -is filiorum grave tristitiae pondus indicunt (*al.*; *fort. gen. subi., sed cf.* 5, 1, 30 circa uxorem et filios ... miseris -is laborabit). ex: FIRM. math. 5, 1, 22 multa ex amissione filiorum -a. 5, 6, 3 ex morte parentum -a. 6, 3, 6 hi nimiis -is ex filiorum casibus fatigantur (*cf.* 8, 28, 10 huic ex casu f. -a provenient). **c** *gen. inhaerentiae* (*ap.* FIRM. math.; *aliter infra l. 63*): *accedunt synonyma per gen.* (*cf. supra l. 39*): FIRM. math. 2, 3, 2 infelicitatum -is. 3, 4, 20 funestae calamitatis -a (6, 9, 3). 3, 6, 32 malorum -a (4, 17, 11 mali ... -um). *gen.* -i, -orum *accedit ad syn.*: FIRM. math. 2, 20, 5 crebris -orum calamitatibus (*al.*). 2, 20, 9 deiectis -orum casibus (*al. aliter*: COD. Iust. 4, 20, 18, 1 fortuito ... casu vel incendii vel naufragii vel alterius -i perempta *securitas*). 3, 4, 25 incommoda (*al.*). 4, 15, 6 discrimina (*al.*). 4, 16, 5 exitia (*al.*). *saepius.*

2 *specialim i. q. poena, malum, verbera* (*metonym. de scipione, clava l. 15. 16; leg. in vetere comoedia et ap.* LIV., LACT., *v. supra l. 16*): PLAVT. Amph. 286 veni huc: invenies -um. 451 vix poteris effugere -um (*postea*: lumbifragium). 1034 sacrufico ego tibi. :: qui? :: quia enim te macto -o (*al. et ap.* TER., NOVIVM, LACT.; *v. vol. VIII 21, 81 sqq.*). Bacch. 595 ne tibi hercle haud longe est os ab -o. Cist. 239 dignus hercle es -o. Curc. 298 vitent -o (⌈infortun(i)a *trad.*⌉. Poen. 25 v. ancipiti -o, ne et hic varientur virgis et loris domi). Merc. 21 (*interpol.?*) quemque attigit *elegantia*, magno atque solido multat -o. Mil. 865 tu meam partem, -um (infortinum *trad.*) si dividetur, me absente accipito. Poen. 201 *lenoni* iam -ni intenta ballistast. Pseud. 1143 cave sis tibi a curvo -o (⌈c. -um *A*, curio -o *P*⌉. Rud. 828. 833 a crasso ⌈craeso *trad.*⌉ -o ⌈clava *799*⌉). Rud. 118 *opus est* isti⟨c⟩ -um, qui praefestinet ... praeloqui. 654 -o hominem praedicas donabilem. TER. Ad. 178 si attigisses, ferres -um (*v. supra l. 13*). Haut. 668 haud multum a me aberit -um. LIV. 1, 50, 9 ni pareat patri *filius*, habiturum -um esse.

deriv.: infortuniosus, fortunium (*retrogr.*).

īnfossātus, (-a, -um). *ab* in *et* fossatus. *i. q.* *conditus, cavus* (*de oculis*): VINDIC. gyn. p. 457ᴾ genua *infantis in utero* ... oculis sunt obposita; unde et oculi incavati et -i. ORIBAS. syn. 8, 10 (La) vides eis *lycanthropis* oculos -os (*Aa* cavitas est oculorum, *gr. 8, 9, 2* κοίλους).

īnfossio, -ōnis *f.* *ab* infodere. *i. q.* *actus infodiendi*: PALLAD. 3, 16, 1 *vinea* mergis melius reparabitur, quam si -e totius corporis obruatur (*cf. p. 1472, 59 et Colum. 4, 22, 2*).

1. īnfossus *v.* infodio.

2. ἀτρύπητος **īnfossus** GLOSS. II 250, 28 (*cf. p. 1335, 71*). *ab* in *et* fossus.

[īnfou *v. p. 1335, 71.***]** *Delz.*

ᵃīnfrā *adv. et praep.* [*abl. sg. f. vocis q. e.* inferus, *cf.* extra, supra *etc. et* PRISC. gramm. III 30, 2 quaedam ... syncopam passa sunt, ut ... '-a' pro 'infera' (*v. l. 16*); *eadem formatione p. 1388, 80. 1390, 80 et umbr.* hondra 'infra' (*cf. s.* humus). *J.B.H.*] *de deriv.*: PRISC. gramm. III 36, 13 *adverbium locale ex praep.* in *natum* (44, 4). *de script. et formis*: infera (*cf. l. 13*): CIL I² 1529, 2. if(ra) (*cf. p. 1388, 76. 77*): CIL VI 10046 (*aet. Aug.*). imfra (*cf. p. 1388, 77. 1390, 79*): PAP. Wessely, Schrifttafeln p. 9 n. 21. I *longa* (*cf. p. 1388, 75. 1390, 79. 1395, 61*): CIL VI 10 239, 4. VIII 9109 (*a. 233*) *in ligatura*. í: CE 108, 4 (*cf. add. p. 854*). *abbrev.* i *p. 1483, 19 sqq.*; inf CIL IX 2827 (*s. I*). ACT. Arv. a. 224, 8; if *l. 16.* NOT. Tir. 33, 13. *de syll.* in- *correpta v. Heraeus, ALL 14, 1906, 474.* *de adv. et praepos.*: CHAR. gramm. p. 245, 11 B. ex praepositionibus quae mutato accentu in adverbia recidunt haec: -a ... supra (*cf.* PRISC. gramm. III 30, 26. 44, 6). *de gradatione*: PRISC. gramm. III 80, 9 -a inferius infime. *de notione*: CHAR. gramm. p. 243, 21 B. sunt ... *adverbia* quae et 'in locum' et 'in loco' et 'e loco' significant infinita, velut ... -a. PRISC. gramm. III 44, 5 significat τὸ 'κάτω', quod est apud Graecos adverbium. GLOSS. subtus. κάτω. ὑποκάτω. ἐντός. εἴσω. -a se minor se. *legitur* (*falso trad.* PLAVT. Truc. 36. 351) *inde a* CATONE (*adv., praepos.*), TER. (*praepos.*); *deest e. g.* RHET. Her., CATVLLO, NEP., GRATT., PHAEDRO, MELAE, LVCANO, VAL. FL. *al.* [*it. vet.* enfra, *it.* fra, *prov.* enfra, *catal.* enfre. *R.*] **[***variat in codd. c.* intra *passim; ad confusionem cf. p. 1483, 67. 1485, 4.* *restit. ex* inter *p. 1483, 79 et* CAES. civ. 2, 9, 3; *ad confus. cf. p. 1483, 73. 1485, 32.***]**

I ***adverbium*** (*quasi pro adi. i. q. inferus, inferior e. g. l. 55. p. 1483, 54, cf. l. 42*):

A *not. originaria i. q. subtus* (*indicatur ubi necnon quo* [*e. g. infra l. 65 et p. 1483, 55*], *v. supra l. 26.* *acced.* quam *saepius inde a* VARRONE *et* CIC., *v. infra l. 46*; ab *p. 1483, 11*; *abl. compar.* PAVL. NOL. carm. 32, 183 *caelum nostrum* sex aliis -a est; *inde* RVFIN. Orig. in Rom. 3, 8 p. 947ᴰ cum i. -a sit *sc. anima a trinitate* [*antea*: inferior ... a]; *cf. p. 1485, 69*): **1** *proprie* (*in imag.*): **a** *strictius respicitur situs*: **α** *ex parte deorsum spectantis*: ① *vario usu* (*exempla paucissima*): CATO agr. 133, 3 ramum tenerum -a praecidito. VARRO rust. 1, 41, 3 in ea *vite* paulo -a quam insitum est incidunt (CIC. nat. deor. 2, 135 *stomachi* partes eae, quae sunt -a quam id quod devoratur, dilatantur. OV. met. 2, 277 -a quam solet esse fuit *tellus. al.*). CIC. ac. 2, 125 innumerabiles supra -a, dextra sinistra, ante post ... mundos esse (CELS. 2, 6, 8 bilis atra vel -a vel s. se ostendit. 4, 18, 1 s. -aque. *al.*). LVCR. 3, 27 sub pedibus ... -a. OV. met. 4, 668 circumque -aque (STAT. Ach. 1, 56. *cf.* MIN. FEL. 17, 4 -a circaque). *al.* ⓘⓘ *in describendis terris* (*cf. Stürenburg, Relative Ortsbezeichnung 1932, 22 sqq.*): *de locis planioribus vel ad mare vergentibus*: LVCR. 5, 1371 in montem succedere silvas cogebant -aque locum concedere cultis. CAES. Gall. 7, 61, 3 ire agmen adverso flumine ... et paulo -a milites navibus transportari (*sic de fluminibus*: civ. 1, 64, 6 in flumine supra atque -a. LIV. 21, 27, 8. *al.*). PLIN. nat. 4, 108 saltus Pyrenaeus, -aque Monesi *eqs.* 6, 29. 6, 133 -a est Susiane (*an ad l. 62 ?, cf. 6, 114* a meridie). PEREGR. Aeth. 12, 9 civitates ... in montibus erant positae, -a autem modice deorsum planior locus nobis videbatur. *al.* *de locis meridianis* (*cf. l. 59*): CAES. Gall. 4, 36, 4 *naves a Britannia redeuntes* incolumes ad continentem pervenerunt; sed ex iis onerariae duae eosdem quos reliquere portus capere non potuerunt et paulo -a delatae sunt (*cf.* LIV. 29, 27, 9 alium -a navibus accessum petere iubet. *exempla transeunt ad β, cf. p. 1397, 47*). PLIN. nat. 4, 103 super eam (*Britanniam*; *cf. Mela 3, 53 et Strab. 4, 5, 4 p. 201* πρὸς ἄρκτον) haec (*Hibernia*) sita ..., -a vero Sambis et Axanthos. *de mari Tusco* (*cf. p. 1389, 38*): VERG. georg. 2, 158 an mare quod supra memorem quodque adluit (*sc. Italiam*) -a? Aen. 8, 149. *de regione mediterranea*: STAT. Theb. 2, 183 quas *gentes* Doricus alligat intus Isthmos et alterno quas margine submovet -a (*cf.* SCHOL. *ad l. et* OV. *met. 6, 419 sq.*). *v. etiam p. 1483, 6. 76.* ⓘⓘⓘ *in describendo mundo i. q. horizonti vel hemisphaerio australi propius*: MANIL. 2, 502 Libra ... complexa est Scorpion -a ('*magis australem*' *Housman*). PLIN. nat. 2, 66 *Mercuri stella* duas *partes* in medio *signiferi* ... pererrat et supra quattuor, -a duas. HYG. astr. 3, 23 p. 91, 16. *al.* ⓘⓥ *de partibus interioribus*: *corporis*: LVCR. 3, 274 penitus prorsum latet haec natura (*sc. quae motus dat*) subestque nec magis hac -a (intra ς, *Diels*) quicquam est in corpore nostro. CELS. 5, 28, 12ᴺ *ut* -a (*i. -a tunicam*) ... ulcus purum sit. *al.* COLVM. 7, 5, 13. *terrae*: AETNA 318 hoc plura efficiant *umores* -a (intra *Scaliger*) clusique necesse est. SEN. nat. 3, 16, 4 crede -a, quidquid vides supra. STAT. silv. 4, 4, 83. *al.* *nota de inferno*: TIB. 1, 10, 35 non seges est -a, non vinea.

[*Rehm † – E.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

β ex parte prospicientis (de regionibus v. p. 1482, 65): SALL. hist. frg. 3, 83 discubuere: . . . in summo Antonius et -a scriba Sertorii Versius (*cf. p. 1484, 30*). *huc fort.*: MANIL. 3, 606 quae (*forma i. trigonum*) . . . -a veniet (*i. sequetur*).

γ fere i. q. citra (hic illic per imag.): AMBR. virg. 1, 10, 59 ex ultimis -a ultraque Mauritaniae partibus (BOETH. cons. 4, 7, 21 W. quidquid aut -a subsistit aut u. progreditur. c. Eut. 7, 73. 7, 75). AVG. beat. vit. 4, 33 p. 114, 5 ut neque excurrat in nimium neque -a quam plenum est coartetur *anima*. BOETH. in Porph. comm. sec. 4, 15 p. 276, 20. 5, 8 p. 309, 12.

b *latius respicitur mensura*: LVCR. 2, 312 longe nostris ab sensibus -a primorum natura iacet. PLIN. nat. 9, 171 villam -a (intra *codd.*) quam modicam. 28, 108 alter *crocodilus* illi similis multum -a magnitudine (-nem *vulg.*).

2 *translate (imagine servata e. g. infra l. 16 sqq. 44. 54)*: **a** *de tempore*: *α fere i. q. postea*: Ⓘ *vi locali servata de scriptorum parte posteriore*: Ⓐ scribere *c. compos.* (-ascriptus *in unam vocem coaluit*: PAP. Bruns, fontes⁷ 193 [*a. 148*]. INSCR. NSc. 1920 p. 35ᵇ 8; *per hyperbaton*: CIL XII 5211 -a qui scripti sunt; *per abbrev.* [*v. Inscr. Dessau ind. p. 774 col. I. 785 col. II*]: CIL III 6077 IS [*i. '-a scripta'. item*: X 444. *al.*]. XII 4333 QISS [*i. 'quae -a scriptae sunt'. item*: XIV 3608. *al. v.* PROB. litt. sing. gramm. IV 275, 27 *et cf.* ACT. Arv. a. 78, 9 QISSS *i. 'q. -a subscripta s.'*]): CIL I² 1529, 2. 1685 CIC. epist. 6, 8, 3 POMP. Cic. Att. 8, 6, 2 SALL. Catil. 34, 3. 44, 4. PRIAP. 5, 2 hic -a. COLVM. 12, 58, 1 sicut -a scriptum est (*cf.* ut: IVLIAN. dig. 30, 96 pr. PS. APVL. herm. 5 p. 268). SCRIB. LARG. 269. *al. cf.* VATIN. Cic. epist. 5, 9, 1 perscripsi. TREBON. Cic. epist. 12, 16, 3 subscripsi (ACT. Arv. a. 224, 8. PAP. Bruns, fontes⁷ 123 III 13 [*'fuit opinor* intra' *Mommsen*]. *adde l. 23*). Ⓑ *alia*: VARRO ling. 8, 23 quae . . . aperientur -a (CLAVD. DON. Aen. 1, 35 p. 18, 7. *cf.* VARRO ling. 9, 39 apertiora fient). 8, 43 haec . . . -a sunt planius usurpanda. 10, 7 ut -a apparebit (CLAVD. DON. Aen. 2, 550 p. 225, 20). CIC. Tusc. 3, 42 deinde paulo -a . . . inquit (*cf.* TERT. adv. Marc. 5, 10 p. 607, 10 dicit [PORPH. Hor. sat. 1, 9, 22. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 29 p. 1061ᴰ supra -a. *al.*]. PORPH. Hor. sat. 1, 10, 18 ait). COLVM. 12, 53, 2 subicimus. *al. acced.* deinde: CIC. *l. 32.* IAVOL. dig. 35, 1, 40, 2 d. -a. GAIVS dig. 9, 2, 1 -a d. Ⓒ *per ellipsin verbi*: TERT. adv. Marc. 3, 22 p. 416, 10. CIL VI 266 (*a. 244*), 17. *al.* CAPITOL. Opil. 6, 5. *al.* HIER. epist. 22, 20, 2 COD. Theod. 15, 1, 5. *al.*

Ⓘ *vario usu (dub.*: CHIRON 552 -a extrahendum est cibo, et desinere et exercitationibus): QVINT. inst. 1, 7, 20 Ciceronis temporibus paulumque -a. GELL. 17, 2, 5 in aetate M. Tulli ac deinceps -a. PANEG. 2, 12, 3 tantis -a supraque temporibus (AVG. civ. 17, 1 p. 197, 11 D. Noe . . . et alios s. et -a). *in ordine cognationis (t. t. iur. fort. ab usu locali sc. tabellae derivandus)*: GAIVS dig. 38, 10, 1, 3 primo gradu *cognati* sunt supra pater mater, -a filius filia. *al.* PAVL. sent. 4, 11, 3 sqq. INST. Iust. 3, 6 pr.

β fere i. q. citra, minus (cf. l. 52): ITALA Matth. 2, 16 (cod. a. *al.* = VVLG.) occidit omnes pueros . . . a bimatu et -a (*gr.* κατωτέρω). AVG. civ. 15, 12 p. 80, 15 D. centum annorum vel -a. 16, 40 p. 189, 18 pueros -a quam novennes.

b *de numero fere i. q. minus (cf. l. 48)*: LEX Visig. 9, 1, 13 triginta milia vel -a.

c *de dignitate, virtute sim. (hic illic imagine perlucente; pro adi. l. 57. 60. 65)*: LIV. 1, 43, 11 nec . . . umquam -a ita descenderent, ut ad infimos pervenirent. STAT. Theb. 1, 415 *Polynices* integer annorum sed non et viribus -a (*i. -a Tydea*). QVINT. inst. 8, 4, 9 *amplificatio per comparationem facta* augendo . . . quod est -a necesse est extollat id, quod superpositum est. TAC. ann. 2, 43, 3 (4) *Piso* vix Tiberio concedere, liberos eius ut multum -a despectare. ITALA deut. 28, 13 (Monac.) eris tunc supra et non eris -a, *Israel* (*gr.* ὑποκάτω, *Vulg.* subter). PORPH. Hor. epist. 2, 1, 13 gravis est . . . inferioribus et -a positis nocet. AVG. civ. 22, 29 p. 624, 1 D. pro suo modo sciunt eam *pacem* . . . angeli, homines autem nunc longe -a. epist. 147, 39 p. 313, 19 longe nos -a vides ab illa auctoritate distare. *al.* GREG. M. dial. 3, 17 p. 183, 21 M. valde -a credidi hoc, quod modo quam sit incomparabiliter superius agnovi.

B *per confusionem pro 'intra' (usus quodammodo praeparatur exemplis p. 1482, 78 et l. 5. 48 positis; ad rem cf. p. 1485, 4)*: 1 *usu strictiore*: DIOSC. 4, 149 p. 70, 23 -a *est* semen (*gr. 4, 154* ἐν). GREG. TVR. Franc. 10, 12 p. 495, 19 ut nihil -a (*i. intra monasterium*) praeter vacuos relinquerit parietes. 10, 31 p. 535, 6 quid contineat -a conclusum. Iul. 13 p. 570, 3. vit. patr. 5, 2 p. 678, 33 vinum quod -a (*i. intra vasculum*) tenebatur. 2 *usu latiore i. q. inter*: LEX Burg. extr. 21, 12 Burgundionibus, qui -a (*i. inter Romanos*) venerunt. *dub.*: MART. CAP. 6, 644 sita (*Grot.*, stipa *codd.*, Ilva *Dick*) . . . citra (*sc. Corsicam*) est Oglasa, -a (intra *Grot. ex Plin. nat. 3, 80*) . . . Planasia.

II ***praepositio***:

A *c. acc. (intelleg. per ellipsin e. g. p. 1484, 8. 29. 32; per anastrophen [e coni. dub. pro* inter: Q. CIC. carm. frg. 1, 18 MANIL. 2, 849]: VARRO *p. 1484, 9.* STAT. Theb. 9, 783 iramque [ω, iraque *P*] relinqueris -a. TAC. ann. 11, 20, 3 [4] CE 514, 2 PS. LACT. PLAC. fab. Ov. 1, 1): **1** *not. originaria i. q. sub*: **a** *proprie*: *α strictius respicitur situs*: Ⓘ *ex parte deorsum spectantis*: Ⓐ *vario usu (exempla selecta)*: CIC. Quinct. 49 si fieri potest, -a etiam mortuos amandatur (p. red. ad Quir. 10. *cf.* SEN. Thy. 1014 -a [*E*, intra *A*] Tartara. CLAVD. 5, 524 -a Titanum tenebras -aque recessus Tartareos). rep. 6, 17 -a . . . eam (*i. lunam*; iam *codd.*) nihil est nisi mortale (nat. deor. 2, 56 SEN. nat. 7, 12, 7 PLIN. nat. 2, 102). nat. deor. 2, 52 -a . . . hanc (*stellam, i. Saturni*) propius a terra Iovis stella fertur (2, 53. *cf.* 2, 119 -a . . . Martem. SEN. nat. 1, 1, 10). VARRO ling. 7, 17 -a umbilicum *genitalia* (FEST. p. 330. CELS. 2, 7, 31 *magis ad suppurationem tendit tumor* is, qui supra u., quam is, qui -a est. PETRON. 138, 2). 7, 50 *Orionis* caput dicitur ex tribus stellis, quas -a duae clarae, quas appellant umeros. rust. 1, 50, 2 -a manum stramentum quod ⟨cum⟩ terra haeret. pop. Rom. 46 (NON. p. 548, 33) *palliolo* -a papillas praecinguntur (PLIN. nat. 11, 181 SVET. Otho 11, 2). EDICT. imp. Aug. aq. Venafr. (CIL X 4842) 10 supra -ave libram (COLVM. 8, 17, 4). *al.* Ⓑ *in describendis terris: de locis planioribus vel ad mare vergentibus*: SISENNA hist. 53 oppidum . . . -a Vesuvium conlocatum. CIC. Verr. II 4, 51 ad mare -a oppidum (*cf.* PLIN. nat. 4, 26 in ora . . . -a Thebas). CAES. Gall. 6, 35, 6 transeunt Rhenum . . . triginta milibus passuum -a eum locum, ubi pons erat perfectus (*sic de fluminibus*: FEST. p. 348 supra -aque Romam. LIV. 32, 30, 5 PLIN. nat. 3, 54. *al.*). BELL. Afr. 78, 1 erat oppidum -a castra Scipionis. LIV. 26, 9, 12 -a Tusculum dextrorsus Gabios descendit *Hannibal*. *al.* PLIN. nat. 3, 110 -a Sabinos Latium est. *al. de locis meridianis*: CIC. Flacc. 32 ut una pars *classis* supra Ephesum, altera -a Ephesum navigaret. ITIN. Eucher. p. 128, 9 Chebron . . . lapide ferme vicesimo et secundo ab Hierusalem -a (*fere i. q. versus, ad*) meridianam plagam distat. Ⓒ *de parte corporis interiore*: CELS. 6, 6, 9ᶜ excidendum erit sic, ut hamo summa tunica adprehendatur, -a id scalpellus incidat.

Ⓘ *ex parte prospicientis*: CIC. epist. 9, 26, 1 (*per ellipsin acc.*) accubueram . . . apud Volumnium . . ., et quidem supra me Atticus, -a Verrius (9, 26, 2 LIV. 39, 43, 3. *cf.* HOR. sat. 2, 8, 20 *et* 23 [*per ellipsin acc.*]. CVRT. 8, 1, 28 cubabant. SVET. Cal. 24, 1 singulas *sorores* -a se . . . conlocabat). CELS. 8, 1, 10 interdum . . . supra -ave eum (*i. priorem dentem*) se ostendit *novus*.

Ⓘ *fere i. q. citra*: PALLAD. 3, 13, 3 palmes, quod extra ligaturam pendens habuerit, fructu induet, quod -a ligaturam, materiae sequentis anni deputabit. MART. CAP. 8, 876 ultra Maeotis paludes et -a Riphaeos montes.

β latius respicitur mensura: LVCR. 4, 112 primordia . . . sunt -a nostros sensus. CAES. Gall. 6, 28, 1 *uri* sunt magnitudine paulo -a elephantos (PLIN. nat. 10, 135). BELL. Alex. 13, 5 reliquae *naves erant* -a hanc magnitudinem (PLIN. nat. 20, 3). COLVM. 1, 6, 17 -a mensuram palmi non nascitur curculio. 8, 17, 4 -a duos *pedes* (PLIN. nat. 11, 259 duodenos. 13, 93. 17, 47). 12, 20, 2 defrutum -a tertiam partem vasis considit. PLIN. nat. 6, 18 latitudo *paeninsulae* nusquam -a duo iugera. 18, 302 -a quattuor digitos (PELAGON. 44 [*Hippiatr. gr. I 133, 8* ἀπό). *c. compar.*: AVG. epist. 137, 14 p. 116, 9 si *mundum* . . . minorem faceret *deus* -a istum.

b *translate (hic illic imagine perlucente)*: *α de dignitate, virtute sim.*: CATO or. frg. 32, 3 -a classem (*cf. vol. III 1294, 71*). TER. Eun. 489 -a infimos. CIC. orat. 4 vel secundis vel etiam -a secundos. fin. 3, 25 ut *sapientia* omnia, quae homini accidant, -a se esse iudicet (3, 29 Tusc. 3, 15 HOR. epist. 2, 1, 14. *al. nota*: SEN. contr. 3 praef. 7 non tantum -a se, cum declamarat, sed -a multos erat [*i. '-a semet ipsum' ut*: PELAG. in Rom. 1, 30 qui . . . super alios vult esse, hic -a se fiet. *cf. p. 1395, 54. 1482, 29*]). HOR. sat. 2, 1, 75 -a Lucili censum ingeniumque. PROP. 1, 20, 5 non -a speciem . . . ardor. *al. pressius c. contemptu dictum*: TAC. Germ. 37, 3 -a Ventidium deiectus Oriens. ann. 13, 2, 2 neque Neroni -a servos ingenium (*i. subditum*). *c. not. excludendi*: PETRON. 100, 2 haec . . . -a fiduciam posui fraudavique animum dissidentem (*'persuadebat sibi illa citra fiduciam' Buecheler*).

β de tempore: *fere i. q. post (de iunioribus)*: CIC. Brut. 40 si quidem non -a superiorem Lycurgum fuit *Homerus*. LIV. 28, 43, 5 senem se . . . et me (*Scipionem*) -a aetatem fili etiam sui posuit *Fabius*. *fere i. q. citra, intra*: CIL VIII 9109 (*a. 233*) -a tempora testamento praefinita (COD. Iust. 2, 4, 19 [*a. 293*]. VITAE patr. 3, 12 [*5, 5, 27* intra; *gr. Nau 1908 p. 270 n. 179* εἴσω]. *al.*). COD. Iust. 6, 26, 8, 2 (*a. 293*) -a pubertatem. 6, 2, 18 (*a. 294*) -a annum (PALLAD. 4, 13, 8 [intra *Colum. 6, 29, 4. cf. Svennung, Eranos 25, 1927, 239*]. AVG. c. Petil. 3, 37, 87 p. 72, 4 COD. Theod. 12, 1, 38. *al. cf.* COD. Theod. 4, 14, 1, 5 [= Iust. 7, 39, 3] -a decem . . . *annorum* intervalla concludi. VITA Hil. abb. 6 [Act. Sanct. Mai. III 473ᶠ] -a decem annorum spatium). AVG. civ. 22, 15 p. 592, 23 D. ut nec -a nec ultra iuvenalem formam resurgant corpora mortuorum. COD. Theod. 12, 1, 19 -a (intra *var. l.*) eius aetatis terminos constituti. SACR. Gelas. 1, 4 p. 496 -a actionem (*al.*). 1, 26 p. 522 -a canonem. *al.* LEX Sal. 40, 10 -a VII noctes. 45, 3 -a XII menses (LEX Visig. 9, 1, 4). *al.* LEX Visig. 8, 4, 14 -a octavum diem (PASS. Anthim. Sisinn. 7 [Act. Sanct. Mai. II 617ᴰ] -a tres dies. TAB. devot. RevA. V 30, 1929 p. 424 n. 228 -a dies nove). *al.* *γ de pondere*: SCRIB. LARG. 121 -a hoc pondus. *δ de numero (cf. sub β)*: PLIN. nat. 18, 231 pauciora *ova*, non tamen -a novena. GAIVS inst. cod. F 4, 16 si res -a mille asses erat. AVSON. 379, 3 p. 99 P. nonarum . . . diem faciunt -a (intra *Mommsen*) octo secundi. *ε de mero ordine*: SIDON. epist. (*ante* carm. 14) 2 musicam et astrologiam, quae

[*Rehm † — E.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sunt -a arithmeticam consequentia membra philosophiae. *in subdivisione*: MAECIAN. distrib. 48 -a quam divisionem sequitur alia quaedam subdivisio.

2 *per confusionem pro 'intra'* (*cf. p. 1483, 67. 1484, 35. 65 et Roensch, Coll. phil. 148. 262. Schmalz-Hofmann⁵ 513. Svennung, Unters. Pallad. 366 sqq. Lundström, Neue Stud. z. lat. Irenäusübers. 123 sq.; dub.* PAPIN. dig. 19, 1, 41 [intra *Mommsen*]. DICT. 3, 4 p. 54, 3 [*v. Löfstedt, Eranos 7, 1907, 49*]): 1 *usu strictiore*: **a** *proprie* (*in imag. l. 18*): SENT. procos. Maced. (CIL III 586; *aevi Hadr.*) -a consaeptum consecratum Neptuno. ITALA I Macc. 6, 37 (rec. B) stabant -a turrem viri fortes (*om. gr. et Vulg.*). IREN. 2, 3, 1 -a se omnia continente Bytho. *al.* (*v. Lundström l. c.*). PAP. Amherst II 26 (*s. III/IV*) - a aruras ... procedebat (*Babr. 11, 5 εἰς*). PALLAD. 1, 35, 12 latentibus -a (intra *edd. vett.*) tecta ... hominibus (SCHOL. Iuv. 2, 142. *cf.* GREG. TVR. Franc. 8, 33 p. 402, 7 parietis. Mart. 1, 2 p. 589, 6 penetralia. *al.*). SALV. gub. 6, 71 extra muros et -a muros (GREG. TVR. Franc. 4, 16 p. 153, 18. *al.*). ITIN. Anton. Plac. rec. A 15 arbor inclausus -a oratorium (25 civitatem. VEN. FORT. vita Albin. 6, 17 carcerem sui cordis [*v. Blomgren, Stud. Fort. II 56*]). 46 -a doleum. *al.* GREG. TVR. Franc. 2, 37 p. 86, 19 (intra *var. l.*). *al.* **b** *translate* (*de tempore v. p. 1484, 65*): ITALA Matth. 3, 9 (cod. l) dicentes -a vos (*gr.* ἐν ἑαυτοῖς, intra *Itala al. et Vulg.*, inter *Itala cod. a*). PSALT. Cas. 61, 5 in ore suo benedicebant et -a se maledicebant ([*gr.* τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, *Vulg.* corde suo]. GREG. TVR. Mart. 1, 17 p. 598, 12 ait -a se [*al.*]. IVST. VERGELL. in cant. 152 MART. BRAC. ira 3 p. 44ᴮ. *al.*). ORIG. in Matth. ser. 79 p. 189, 24 K. de littera quidem legis egredimur, -a virtutem autem spiritalem legis constituti *eqs.*

2 *usu dilatato*: **a** *fere i. q. in*: PALLAD. 3, 17, 8 ubi -a medullam salicis caput plantulae *persici* ... cohaeserit. DIOSC. 2, 145 p. 233, 9 invenies -a illum *semen* in modum sinapis (*gr. 2, 159 ἐντός*). 4, 139 p. 63, 16 semen ... habet -a se quasi ossa ([*gr. 4, 144, 1 ἐντός*]. 5, 146 p. 234, 9 [*gr. aliter*]). **b** *fere i. q. inter* (*cf. etiam l. 22*): DIOSC. 3, 141 p. 434, 21 nascitur ... -a tridicu⟨m⟩ (*gr. 3, 130 ἐν*). AVELL. p. 674, 2 finxerunt anathematizare -a semet ipsos aliquas personas. ITIN. Anton. Plac. rec. B 25 -a sepulchra sunt gressus XXVI (*rec. A p. 176, 15 et 177, 13* inter).

B *c. abl.* (*cf. infra l. 59. p. 1486, 41 et Ahlquist, Stud. z. Mulom. Chir. 4; falsa var. l. p. 1483, 80*): *i. q. sub* (*aevo cadente etiam per confus. pro 'intra', 'in'*): GROM. p. 316, 9 -a vinea. ITIN. Anton. Plac. rec. A 42 p. 188, 13 -a liquore illo (liquorem illum *R*). CHIRON 583 -a articulis. 599 -a die XLIº. GREG. TVR. Franc. 6, 1 p. 266, 1 -a murorum ... monitione. 7, 47 p. 366, 20 paucis -a (intra *A 1*) diebus. glor. mart. 47 p. 521, 5 -a nostro territurio. LEX Sal. 1, 5 -a pago. THEOD. MOPS. in I Tim. 2, 13 -a domesticis parietibus. CIL VI 36364, 9 sepulcrum ... conclusum -a maceria.

iuncturae (*cf. p. 1482, 39 sqq.*): 1 *acced. adv.*: deinceps: *p. 1483, 42.* deinde: *p. 1483, 35.* deorsum: *p. 1482, 61.* hic: *p. 1483, 24.* longe: LVCR. *p. 1483, 11.* PLIN. nat. 34, 52 TERT. anim. 24, 2. AVG. *p. 1483, 64 bis.* c. Petil. 2, 83, 184. multum: LIV. 5, 37, 7 CVRT. 6, 8, 7. PLIN. nat. *p. 1483, 13. al.* TAC. *p. 1483, 60.* paulo: CIC. *p. 1483, 32.* CAES. *p. 1482, 57. 65. al.* paululum: COLVM. 11, 3, 53. paulum: CELS. 7, 7, 9ᴬ. QVINT. *p. 1483, 42.* inst. 11, 3, 138 SVET. Iul. 82, 1. prope: PALLAD. 5, 2, 2. valde: *p. 1483, 65.* 2 *acced. copulae*: -que: OV. *p. 1482, 52.* FEST. *p. 1484, 19.* CELS. *p. 1482, 51. al.* SEN. Herc. O. 45 (*?*; intraque *Gronov.*). COLVM. 4, 26, 2. PLIN. nat. *p. 1482, 59. al.* STAT. silv. 1, 3, 20 TAC. Agr. 12, 4. *al.* -ve: EDICT. *p. 1484, 13.* CELS. *p. 1484, 33.* SEN. nat. 1, 8, 3. 3 *pendet ex praepos.*: ad -a: *v. vol. I 559, 33.* de -a: *v. vol. V 1, 412, 44. adde*: DIOSC. 3, 143 p. 435, 5 capita de -a aqua levat *nymphaea* (*gr. 3, 132 aliter*). 4 *coalescit c. aliis vocibus*: -ascriptus: *v. p. 1483, 17.* -anares μύσταξ GLOSS. III 175, 15. 247, 33 (*cf. gr.* τὰ ὑπόρρινα *et v. Buecheler, ALL 2, 1885, 119. Svennung, Wortstud. Oribas. 112. Unters. Pallad. 326*).

compos.: inframuraneus, inframuraneus.

compar. ***inferius** (*v. p. 1482, 25; cf.* magis infra *p. 1482, 79*). [*variat c.* int- (*cf. Svennung, Unters. Pallad. 367*): *p. 1486, 2. 8. cf. p. 1486, 12.*]

I adv. (*pro adi. p. 1486, 33*) *fere i. q. loco inferiore vel in locum inferiorem* (*acced.* quam OV. *infra l. 81.* CHIRON *p. 1486, 7. al.* [*v. Ahlquist, Stud. 69*]; ab CHIRON 192. *al.* [*v. Ahlquist l. c.*]. VVLG. *p. 1486, 35.* CAEL. AVR. chron. 2, 11, 130. 3, 2, 31; *abl. compar. p. 1486, 17. 32; ?gen. compar.* CHIRON 20 -s articuli [*v. Ahlquist l. c. 29; an* inferioris*?*]; *cf. p. 1482, 39*), *hic illic fere pro posit. i. q. infra* (*resp.* κάτω *p. 1486, 4.* CONC.ˢ I 3 vers. Tur. p. 5, 8 [*gr. I 1, 1 p. 12, 2*]; *opp.* super BOETH. arithm. 1, 7 p. 16, 10):

A *proprie* (*in imag.*): 1 *de visibilibus*: **a** *ex parte deorsum spectantis*: HOR. epod. 5, 79 prius ... caelum sidet -s mari (*nisi adi. praedicative positum, cf. p. 1397, 19*). OV. met. 2, 137 (*loq. Sol ad Phaethonta*) altius egressus caelestia tecta cremabis, -s terras (*cf.* 2, 208 -s ... suis fraternos currere Luna admiratur equos). 12, 420 iaculum ... -s quam collo pectora subsunt, Cyllare, te fixit. SEN. Herc. O. 820 -s ... et tela fugient. nat. 7, 29, 3 quia graves sunt, -s deferuntur *cometae*. epist. 79, 10 virtutem non flamma, non ruina -s adducet. MART. 10, 75, 13 (*in imag. de pretio*) -s numquid potuit descendere? (PS. TERT. haer. 2 p. 216, 21. CHIRON 26 *venae* ab interiori parte descendent -s quam gamba [*Veg. mulom. 1, 27, 4* interius]. VITAE patr. 5, 10, 83 [*in imag.*] si non proficit, non tamen descendit -s [*gr. Nau 1909 p. 365 n. 251* κάτω]. *cf. infra l. 19*). LEX arae urb. (CIL VI 30837ᵇ) 4 ara, quae est -s. PAVL. dig. 8, 2, 20, 5 -s demitti non potest *stillicidium* (MACR. Sat. 7, 4, 17 -s [*fere i. q. interius*] ... demissum intestinis ... inseritur *devoratum*). CHIRON 7 pollicem -s quam lorum deprimis (*Veg. mulom. 1, 22, 4* interius. *v. Svennung, Unters. Pallad. 367*). *al.* *de parte ad ostium vergente*: AVG. civ. 21, 8 p. 505, 24 D. *Iordanem* stetisse superius -sque fluxisse. *de parte australi*: MART. CAP. 8, 838 a regione ... zodiaci quae Septentriones versus depicta sunt, aquilonalia perhibentur, -s (*Housman ad Manil. 1, 373*; int- *codd.*) autem numerantur austrina. *de terra caelo opposita*: GREG. M. moral. 1, 36 in bonis quae -s peragit. **b** *ex parte prospicientis*: HIER. epist. 14, 9, 2 -s ... accumbe, ut minore veniente sursum iubearis accedere (*cf. p. 1483, 2*). RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 110, 2 *currit adulescentula* -s ceteris et ultimo aliquo in loco.

2 *de voce*: QVINT. inst. 11, 3, 65 tollitur ... concitatis adfectibus *vox*, compositis descendit, pro utriusque rei modo altius vel -s.

B *translate*: 1 *vi locali servata de scriptis sim. fere i. q. posterius* (*acced.* deinde *l. 27*): OV. trist. 2, 263 persequar -s (*cf.* AVELL. p. 21, 9 prosequitur). GAIVS inst. 1, 115 sicut -s (inferioribus *cod.*) apparebit (*al.*). PAVL. dig. 48, 13, 11, 3 scribit (*cf.* CONSVLT. 6, 3 adscripta. BOETH. mus. 2, 6 p. 231, 19 descriptorum). CONSVLT. 6, 4 declaratur. PORPH. Hor. epist. 1, 16, 70 dicit (PACIAN. epist. 3, 12. PELAG. in Rom. 2, 12 paulo. *al. cf.* PELAG. in II Tim. 3, 9 praedixit). PACIAN. epist. 3, 17 deinde adiecit -s. *al.* 2 *de virtute, dignitate sim. fere i. q. vilius* (*cf. imag. p. 1485, 84 et l. 3*): SOL. 2, 22 pollentissimis ingeniis edissertata, quae praeterire quam -s exsequi tutius duximus. AVG. bon. viduit. 4, 6 p. 309, 21 non damnari secundas nuptias, sed -s honorari (*cf.* in euang. Ioh. 19, 6 honorificent). epist. 120, 11 p. 714, 8 non debemus dono suo -s cogitare donantem. DIOSC. 3, 29 p. 390, 22 virtus est illi similis supra scriptae, sed paulo -s (*gr. 3, 28* οὐχ οὕτως ... δραστική). 3 *de numero annorum fere i. q. minus*: VVLG. I par. 27, 23 noluit ... David numerare eos a viginti annis -s (LEX Visig. 8, 4, 16 a quinto decimo ... anno aut -s).

II praepos. *fere i. q.* (*aliquatenus*) *sub*:

A *c. acc.*: TERT. adv. Val. 23 p. 200, 11 in summis summitatibus praesidet tricenarius Pleroma ...; -s illum metatur medietatem Achamoth, filium calcans (*v. Löfstedt, Zur Sprache Tert.s 14*). **B** *c. abl.*: LIB. iubil. 32, 34 sepelierunt eam -s civitate (*gen. 35, 8* κατώτερον Βαιθήλ, *Vulg.* ad radices. *cf. Roensch ad l. p. 148*).

superl. **īnfimē** (*v. p. 1482, 25; cf.* valde infra *sim. p. 1485, 46 sqq.*). *fere i. q. minime*: AVG. epist. 18, 2 p. 45, 20 quid summe sit, quid -e et tamen sit, quid medie. lib. arb. 3, 7, 21 qua transit ut non sit quod -e est (*opp.* summe). *Rehm† -E.*

infracticus *v.* emphr-.

īnfrāctio, -ōnis *f.* *ab* infringere. PRISC. gramm. III 513, 16 nomen verbale masculinum infractor, femininum infractrix, ipsa res -o et infractus et infractura. GLOSS. ἐπίκλασμα. -em: torporem (*ex* NON. p. 122, 28 *ad* CIC. *l. c.*).

i. q. actio infringendi: 1 *proprie de inflexione*: AVG. soliloq. 2, 6, 10 dicimus ... falsum turrium motum navigantibus falsamque -em remi. 2 *transl. de debilitatione*: CIC. Tusc. 3, 14 verisimile est ..., in quem cadat aegritudo, cadere in eundem timorem et -em animi et demissionem (*v. l. 51*).

īnfrāctor, īnfrāctrīx *v. l. 49.* *ab* infringere.

īnfrāctūra, -ae *f.* *ab* infringere *sec.* effractura. *testatur* PRISC. gramm. III 513, 17 (*v. l. 50*). [*var. l.* LEX Sal. 11 *et* 12ᵗⁱᵗ. (*v. vol. V 2, 200, 49*).]

1. īnfrāctus, -a, -um. *ab* in *et* fractus, *cf.* infragilis, infrangibilis. AGROEC. gramm. VII 120, 20 'in' praepositio ... fit ... communis intellectus (*i. utrumque significat*); nam et satis et parum et factum aliquod et non factum significat, sicut inpotens (*v. p. 670, 38*) et -us. *ex eadem doctrina grammatici* VERG. Aen. 7, 332. 10, 731. 12, 1 *falso huc referre volunt* (*cf.* SERV. *et* CLAVD. DON. *ad ll.* [*v. p. 1492, 73*]). *cf. p. 1494, 61.* GLOSS. ἄθραυστος.

i. q. qui non frangitur vel frangi non potest: 1 *proprie*: VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 9 p. 203ᶜ (*trop.*) substantialis natura virginis ... intemerata pudoris integritate et -is virginalibus claustris ... filium generavit. 2 *transl.*: *i. q. indomitus, inconcussus, invictus sim.*: SYMM. epist. 1, 3, 4 fractae opes -os animos reppererunt. MART. CAP. 2, 130 *matrona* fortissima ac tolerandis omnibus adversis semper -a. ARATOR ad Flor. 17 ipsa ... continuum virtus -a laborem deserit (*i. viri indomiti; vix ad p. 1493, 84*). GREG. M. in Ezech. 2, 7, 20 p. 1026ᶜ *Iob* -us in adversitate permansit. moral. 13, 2 sciunt *electi viri* ... interius -i recta defendere. 23, 1 stetit aequanimitas -a (*syn.* invicta). *? i. q. infucatus, inornatus sim.*: MART. CAP. 3, 221 vitio ... dat poetae -a ferre certa. *cf. p. 1498, 18.*

2. īnfrāctus, -a, -um *v.* infringo.

3. īnfrāctus, -ūs *m.* *ab* infringere. PROB. app. gramm. IV 193, 9 confractu refractu -u (193, 11). PRISC. gramm. III 513, 17 (*v. l. 50*).

īnfrāforānus, (-a), -um. *ab* infra *et* forum. *i. q. infra forum*

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

habitans (*cf. Waltzing, Étude hist. sur les Corp. prof. II 530. IV 194*): CIL IX 1685, 10 collegium Martensium -um.

[**īnfragibilis** *v.* infrang-.]

īnfragilis, (-e). *ab* in *et* fragilis, *cf.* infrangibilis, 1. infractus *et gr.* ἄθραυστος *sim.* *i. q. non fragilis*: 1 *proprie*: PLIN. nat. 20, 2 adamanta, ⟨ra⟩rum opum gaudium, -e⟨m⟩ omni cetera vi et invictum *eqs.* (*cf. l. 22*). 2 *transl. i. q. inconcussus, indomitus, non debilitatus sim.*: OV. trist. 1, 5, 53 si vox -is *mihi foret eqs.* (*syn.* firmius). EPICED. Drusi 354 -em ... animum, quod potes, usque tene (SEN. dial. 7, 9, 4 -is animi rigor).

īnfragma *v.* emphr-.

īnfragro, -āre. *ab* in *et* fragrare. *i. q. fragrare incipere* (*trop.*): IGNAT. Eph. 17, 1 propterea unguentum accepit dominus in capite, ut ecclesia -et (-fragl- *vel* -flagr- *var. l.*) in incorruptione.

īnfrāmūrāneus, -a, (-um). *ab* infra *et* murus, *cf.* intra-. *i. q. intra urbis moenia situs*: GREG. TVR. Franc. 7, 22 p. 340, 20 domus ... -a ... spoliata est.

īnfrānārēs *v. p. 1485, 61.*

īnfrangibilis (-frag-, -fring-), (-e). *ab* in *et* frangere *sec. gr.* ἄθραυστος *sim.*, *cf.* infragilis, 1. infractus. *i. q. qui frangi non potest*: 1 *proprie*: HIER. in Ier. 3, 70, 3 lapis adamantinus, qui ex eo quod indomitus sit et -is (-frag- *var. l.*, *cf. l. 6*), hoc nomen accepit. 2 *transl.*: CONC.S II 2, 2 p. 18, 23 cupit ubique sanctorum canones -es (-fring- *codd.*) permanere.

īnfrango *v.* infringo. **īnfrāscrīptus** *v. p. 1483, 17.*

īnfraudātus, -a, (-um). *ab* in *et* fraudatus. *i. q. non fraudatus*: IGNAT. Smyrn.tit. Ignatius ... ecclesiae ... -ae et (*del.?*) totius gratiae ... salutem (*gr.* ἀνυστερήτῳ οὔσῃ παντὸς χαρίσματος).

īnfraxis *v.* emphr-.

īnfremēsco, -ere. *ab* in *et* fremescere; *cf.* infremere, *ubi formas stirpis perf. attuli.* *i. q. fremere incipere*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 25 p. 24, 21 propterea -unt gentes et populi inania meditantur (*cf. Vulg. psalm. 2, 1* fremuerunt).

īnfremo, -uī, -ere. *ab* in *et* fremere, *cf.* infremescere. *leguntur formae stirpis perf. inde a* VERG., *in serm. pedestri ab* ITALA, CYPR.; *formae stirpis praes. non ante s. IV.*

i. q. fremere in aliqua re vel in aliquem (aliquid), ἐμβριμᾶσθαι (*acced.* adversus *infra l. 58,* contra *infra l. 66, dat. infra l. 68*): 1 *absolute vel c. abl.* (*c. acc. neutr. pro adv. infra l. 42; seq. or. recta infra l. 74*): a *de animantibus*: VERG. Aen. 10, 711 *aper* substitit -uitque ferox. VAL. FL. 1, 707 Minoia frustra -uit manus. SIL. 11, 245 victor ... immane sub ira -uit leo (AVIAN. fab. 24, 10. *cf. infra l. 78*). STAT. Ach. 1, 855 Aeacides ... -uit (DRAC. Romul. 9, 55). IVV. 1, 166 (*trop.*) ense velut stricto quotiens Lucilius ardens -uit. ITALA Ioh. 11, 33 (cod. b. *al.*, *cf.* Greg. M. moral. 3, 30) -uit spiritu (*gr.* ἐνεβριμήσατο, *Vulg.* fremuit [*var. l.* inf-]). CYPR. mortal. 19 p. 309, 7 (= POSSID. vita Aug. 27) *iuvenis* non sine quadam animi et vocis indignatione -uit et dixit (*cf.* AMBR. apol. Dav. I 2, 5 *David* non indignatus -uit, sed *eqs.* HEGES. 1, 40, 13 p. 92, 21 tantis ... -bat indignationis suae motibus, ut *eqs.*). ARNOB. nat. 4, 37 p. 171, 29 *deos* propter caerimonias non rite perfectas tremoribus -isse terrarum (*cf.* PS. RVFIN. in Am. 1, 2 -isse ... aeternum iudicem tremor orbis eloquitur [*infra*: -ens ultor]). AMBR. in psalm. 1, 6 (*trop.*) *Esaias* in reliquis (*sc. canticis*) terribili tuba correptionis -uit. 118 serm. 21, 8, 2 cum ... inmanitas bestiarum ... -at. HEGES. 3, 15, 1 p. 209, 9 exercitus ... militari -uit ululatu. HIER. epist. ed. Morin (Bull. d'anc. litt. 3 p. 58, 147 = PS. HIER. epist. 18, 4 p. 186C) Valentinianus cum adversus Sarmatas ... saevus -ret (SVLP. SEV. Mart. 4, 4 a. hanc vocem tyrannus -uit dicens *eqs.*). PS. RVFIN. in Am. 2, 13 sqq. cum ... striduero, id est -ero. in Os. 3, 1 sqq. p. 981A cum -erit truculentis (*i. minis*). PRVD. perist. 3, 31 -uit sacer Eulaliae spiritus. 3, 127. SVLP. SEV. dial. 2, 4, 5 Martinus ... totus -uit. MART. CAP. 9, 926 cum ... plebis inconditae vulgus -ret. DRAC. Orest. 622. 830. 849 Romul. 5, 245 GREG. M. dial. 3, 31 p. 205, 20 M. THEOD. MOPS. in psalm. 30, 14b. *fere i. q. infrendere* (*cf. vol. VI 1, 1283, 53*): VVLG. Iob 16, 10 -uit (fremuit *Hier. interpr. Iob*) contra me dentibus suis (CORIPP. Ioh. 2, 222 viator d. -uit). *fere i. q. saevire* (*c. dat.*): CLAVD. 8, 112 non ... cedentibus ... partibus -uit *Theodosius.* b *de rebus* (*cf. supra l. 55*): SIL. 3, 230 nec bellum ruptis tam dirum mille carinis acrius -uit (*cf.* LACT. inst. 2, 1, 9 si belli terror -uit). IVVENC. 4, 595 terribilis iusti accusatio surgens -it. RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 8, 2 p. 176, 1 mare insurgebat (*cf. Ioh. 6, 18*) et -bat. CLAVD. 5, 385 vox desuper ingens -uit (*i. insonuit. cf.* PS. AVG. serm. 120, 5 barbarus ille fragor truculenti stridoris -uit 'crucifige, crucifige'). IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 49 p. 1367A praescriptio. CASSIOD. var. 4, 50, 5 montem (*de Vesuvio*). PASS. Andoch. 10 coruscatio (*i. tonitrus*) caelestis.

2 *c. acc. rei effectae i. q. cum fremitu edere* (*cf. supra l. 42. 74*): LVCAN. 1, 210 *leo* vasto murmur hiatu (*i. rictu*) -uit. PS. RVFIN. in Os. 2, 12 quicquid -uit.

3 *c. acc. personae vel acc. c. inf. i. q. frementem indignari*: FVLG. aet. mund. p. 151, 6 triplarum portiuncularum munere cumulatam -uit *Anna* maestificata sororem (*cf. I reg. 1, 6*). GREG. M. moral. 5, 84 praelatum sibi -uit *Cain*, cuius deus hostiam accepit.

īnfrēnābilis *v.* irrefren-.

īnfrēnātio, -ōnis *f.* *ab* infrenare. *i. q. actio infrenandi*: TERT. adv. Marc. 1, 29 p. 332, 10 quae libidinis -o in castratione?

1. īnfrēnātus, -a, -um. *ab* in *et* frenatus, *cf.* infrenis. [*dub.*: CAES. AREL. serm. 160 B, 4 p. 624, 10 -o (ef- *var. l.*) corde. GLOSS.L II Abav. AB 54 abruptus: inmoderatus vel -us (ef- *Heraeus, Lindsay*).]

i. q. sine frenis, infrenis: 1 *proprie*: LIV. 21, 44, 1 generosissimarum gentium equites frenatos -osque (*i. Numidas. cf.* SIL. 4, 314 nudi assiliunt frenis -ique manipli). PS. QVINT. decl. 13, 8 p. 254, 5 cur -is equis victor insidit? 2 *transl. i. q. indomitus, immoderatus*: COLL. Mos. 6, 4, 3 -is cupiditatibus oboedire (*de incestis matrimoniis*). PS. ORIG. tract. 6 p. 58, 24 o ferrea duritia, o -a audacia. VEREC. in cant. 2, 24 'frons tua aerea' (*Is. 48, 4*) temeritas -a sive audacia perdita significatur. CASSIOD. hist. 12, 4 p. 1204D linguam (*Socr. 7, 29* ἄθυρον).

2. īnfrēnātus, -a, -um *v.* infreno.

infantes ... sine dentibus **īnfrendēs** dicuntur SCHOL. Stat. Theb. 5, 663 (9, 446). *ab* in *et* frendere, *cf.* nefrens.

īnfrendo, -ere. *ab* in *et* frendere. *formae non ancipites tertiae coniug.*: -ite TERT., -o *et* -imus GLOSS. *de notione* (*ad singulos locos v. infra*): GLOSS.L III Abstr. IN 102 -ere: saevire vel minari. GLOSS. -o: ἐπιβριμῶμαι. strido. -imus: stridimus. -ens: ἐνβρενθόμενος. dentibus stridens. sonum faciens. [*var. l. pro* frendo: SVLP. SEV. dial. 2, 5, 8 (*def. Hyltén, Stud. 88, 4*).]

i. q. frendere in aliquem vel in aliqua re, ἐπιτρίζειν (*persona infestata indicatur per* contra *infra l. 30, dat. infra l. 35; acced. acc. neutr. pro adv. infra l. 41*): VERG. Aen. 3, 664 *Polyphemus* dentibus -ens gemitu (8, 230 *Hercules* [SERV. auct. *et* ISID. orig. 10, 137 inter se conprimens dentes. CLAVD. DON. *in l.* p. 148, 23 agitabatur ira. GLOSS. IV 446, 41 fremens]. 10, 717 *aper.* IVL. VAL. 3, 39. CONC.S I 5 p. 132, 25 [*trop.*] desinent ... d. contra nos livoris -ere [*gr. I 1, 7 p. 53, 9* τοὺς τῆς βασκανίας ὀδόντας ἡμῖν ἐπιτρίζοντες]. DRAC. Orest. 584 ISID. orig. 4, 6, 3. *cf.* AMM. 16, 12, 13 stridore dentium -entes [*de ardore pugnandi; cf. infra l. 38*]). SIL. 2, 688 murmure anhelo -ens *leo.* 12, 636. 15, 522. 17, 222 STAT. Theb. 2, 477. 5, 663 (*cf.* SCHOL.). 8, 579 Tydea ... -entem aliis. 9, 446 (*cf.* SCHOL.). 11, 297. TERT. apol. 12, 6 -ite, inspumate. coron. 1 l. 8 singuli designare, eludere (et ludere *A*) eminus, -ere comminus. AMM. 22, 11, 8 plebs ... vocibus horrendis -ens. 27, 10, 7 miles ... minaciter -bat (*cf. supra l. 33*). HIER. in psalm. 7 p. 19, 23 (*ad 7, 12 ex versione Aquilae*) comminans et -ens *deus* (*gr.* ὀργὴν ἐπάγων, *Vulg.* irascitur). vita Pauli 7 *hippocentaurus* barbarum nescio quid -ens (*cf. vol. VI 1, 1287, 37*). PAVL. PETRIC. Mart. 1, 221 *diabolus* -ens ... conatibus ivit obvius. DRAC. Romul. 8, 584 gemit *tigris* -ens amissum ... pignus.

īnfrēnis, (-e) *et* (*rarius*) **īnfrēnus,** -a, -um. *ab* in *et* frenum *sec. gr.* ἀχάλινος *a* VERG. *formatum esse videtur; cf.* effrenus (-is). *de formis*: -is *et* -us (*cf.* SERV. Aen. 10, 750): *v. Neue-Wagener II³ 165 sq.; adde*: *ab* -us: COMMENT. Lucan. 6, 399 SCHOL. Stat. Theb. 7, 29 HIER. in Eph. 2, 27 p. 469C VEN. FORT. Mart. 2, 61. *ab* -is: COMM. instr. 2, 32, 7 HIL. trin. 7. 26. *al.* *compar. p. 1489, 17; superl. non legitur, cf.* vehementer -is *infra l. 78.* *de notionibus* (*cf. etiam l. 61. 64*): SCHOL. Stat. Theb. 7, 632 male fidus: -is. ISID. orig. 10, 136 -is, hoc est qui frenis non regitur *eqs.* GLOSS.L III Abstr. IN 95 -is: inreverens vel praeceps. GLOSS. -us: ἀχαλίνωτος. -i: indomiti, feroces. *al.* *inde ab* (*?*ENN., *v. l. 56*) VERG., COLVM., (*?*PETRON., *v. l. 57*), STAT., *in serm. pedestri a* GELL. (*cf. Wölfflin-Miodoński ad Bell. Afr. 61, 2*). [*e coni. dub.*: ENN. scaen. 191 (*v. p. 1489, 23*). *prob.*: PETRON. frg. 35, 10 (-is *Binetus*, inferius *cod.*). *variat c.* ef-: *l. 63. 66. 76.*]

i. q. sine frenis, infrenatus: 1 *proprie* (*de bestiis, inde de hominibus*): VERG. Aen. 4, 41 hinc ... Numidae -i cingunt ([SERV.: aut saevi ... aut qui equis sine freno utuntur. CLAVD. DON. *in l.* p. 361, 3 cum dicit -is, ostendit indomitos *eqs. v. et* AVSON. 419, 65 p. 369 P.]. *cf.* CLAVD. carm. min. 28, 20 -is [ef- *dett.*] Garamas). 10, 750 illum -is equi lapsu tellure iacentem ([SERV.: qui frenorum sperneret regimen *eqs.*]. AMM. 19, 8, 7 e. nudo et -i. COMMENT. Lucan. 6, 399. *cf.* HIER. tract. in psalm. II p. 66, 20 -is [ef- *var. l.*] per praecipitia ibat *pullus. paulo aliter l. 81*).

2 *transl. i. q. indomitus, immoderatus, praeceps sim.* (*fere i. q. ferus, barbarus p. 1489, 11. 14, i. q. ingens p. 1489, 13; praedic. pro adv. infra l. 80*): a *de animantibus, part. corp.*: GELL. 1, 15, 17 versus ... Euripidi 'ἀχαλίνων στομάτων ...' (*Bacch. 386*) de hominibus ... posse dici stulta et inmodica blaterantibus, quorum lingua tam prodiga -isque sit, ut fluat semper *eqs.* (AMM. 29, 1, 8 *opp.* dispicientem quae loqueretur. AVG. virg. 53, 54. CONC.S II 2, 1 p. 3, 12 habens ... l. semper -em [*gr. II 1, 1 p. 100, 27* ἀχαλίνωτον. *cf.* II 3, 1 p. 78, 14]. SIDON. epist. 3, 13, 11. ISID. eccl. off. 2, 2, 2 [ef- *var. l.*]. *cf.* MOYS. Cypr. epist. 31, 8 p. 564, 15 petulanti et -i ore). PS. CYPR. singul. cler. 2 p. 175, 1 vehementer -is est, cui non incutitur timor alio pereunte (*antea*: praeceps). COMM. instr. 2, 32, 7 non pudet -em (*i. immodice*) gentiliter plangere natos? NEMES. cyn. 264 nec pigeat ... quod -es sunt *equi Maurusii* (HIER. adv. Pelag. prol. 1 p. 495A [*in imag.*] *perturbationes* quasi -es e. quibusdam lupatis coerceri. 1, 20 [*trop.*] per scripturarum ... campos -i e. libertate baccharis. RVFIN. hist. 3, 23, 10 [*gr.* ἄστομος]. PS. PRIMAS. in Rom. p. 470A -is et

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

praeceps praevolitat. *paulo aliter p. 1488, 64*). AVSON. 339, 9 p. 157 P. gens -a virum (*sc. Thraces. cf. Verg. georg. 3, 382*). HIER. in eccles. 2 p. 1025C in quamcumque voluptatem me cupido traxisset, -is f e r e b a r et praeceps (in Zach. 3, 14 p. 1536B *asinus* [*an ad I?*]. RVFIN. Orig. in gen. 3, 6 p. 47, 5. patr. 2, 3 praeceps et -is. *cf. infra l. 16*). in Eph. 2, 7 p. 469C -i . . . vagantur et per praecipitia corruunt peccatorem. RVFIN. Orig. in Rom. 7, 16 -is et sine dei timore vivendo. AVG. in psalm. 72, 4 *Saul* rex superbus et -is fuit. PAVL. MED. bened. 1, 2. DIONYS. EXIG. vita Pachom. 9extr. per deserta discurrens agebatur -is. **b** *de rebus*: COLVM. 10, 215 -o (*i. praecipiti*) volitare per aethera cursu passus equos. STAT. Theb. 2, 180 -os componere legibus Argos (SCHOL.: ut mores barbaros naturae suae lenitate componeret). SER. SAMM. 797 -us (*i. ingens*) manat de vulnere sanguis. HIL. trin. 7, 26 -is audaciae est desperata . . . salus. SCHOL. Stat. Theb. 7, 29 qui *mores* -i (-es *Pb*) esse consueverant. RVFIN. Orig. in Ios. 15, 3 p. 385, 12 si motus corporis nostri ferri permittamus -es (AVG. c. Iul. 4, 2, 6). SIDON. epist. 3, 3, 7 -iores hostium . . . discursus. ENNOD. carm. 1, 8 praef. 4 p. 528, 19 -is ambitus rusticantis doctrinae terminum non mentitur.

[īnfreniticus *v.* infrunitus.**]**

īnfrēno, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* frenare. GLOSS. -ari: χαλινοῦσθαι. *inde ab* ENNIO (*? l. 23*), ACC., CIC., VERG. [*val.* înfrîna, *francog. vet.* enfrener, *hisp.* enfrenar. *W.*] **[***loco lacero vel corrupto*: ENN. scaen. 191 -a et iu⟨n⟩ge (*sc. equos?*), valida quorum ⌊-ari tenacia⌋ (*Vahlen*, t. -ari *codd.*) minis ⟨. . .⟩ (evalida quorum infrenast nimis tenacia *Ribb.; cf. Vahlen ad l.*).**]**

i. q. freno ornare vel cohibere: **1** *proprie*: **a** *strictius de bestiis*: VERG. Aen. 12, 287 -ant alii currus (SERV.: id est equos). LIV. 37, 20, 4 non stratos, non -tos magna pars habebat e q u o s (37, 20, 12 sternere, . . . -are . . . , escendere). *i. q. fiscella vel camo capistrare*: ITALA deut. 25, 4 (Lugd. *al.*) non -bis b o v e m triturantem ([*gr.* φιμώσεις, *Vulg.* ligabis]. *sim.* I Cor. 9, 9 [Rufin. Adamant. 1, 22. *al.*] os bovi [bovem *var. l.; gr.* κημώσεις, *Vulg.* alligabis]. I Tim. 5, 18 [cod. d. *al.* = VVLG.; *gr.* φιμώσεις. *v. Wordsworth-White ad l.*]). *adde*: HIER. in Hab. 2, 3 p. 1330B (*trop.*) capita . . . aperient os suum, quod quasi chamo condemnationis fuerat -tum.

b *latius de homine i. q. vinculis astringere*: GREG. TVR. glor. mart. 78 p. 541, 10 -tum te loris circuire urbem super asinum faciam.

2 *translate*: **a** *vario usu de rebus corporeis*: *i. q. destinare, alligare, figere sim.*: PLIN. nat. 9, 100 pluribus anchoris navigia -ant. ISID. orig. 19, 24, 2 (= GLOSS. V 564, 47) chlamys . . . fibula -atur. *i. q. frenis regere, coercere*: IREN. 2, 30, 3 quibus circulis -erunt ea *sidera?* *i. q. vincire*: ENNOD. opusc. 9, 11 p. 418, 21 post . . . -ta glacie flumina.

b *de animantibus et rebus incorporeis i. q. domare, refrenare, cohibere, impedire sim.* (*seq.* ne *l. 53. 54. 56. 57*, ut nunquam *l. 60*): α *animantia*: CIC. Pis. 44 horum alterum sic fuisse -tum (*V*, -firm- *cett.*) conscientia scelerum et fraudum suarum, ut *eqs.* ITALA Iob 5, 22 (Ps. Aug. spec. 51 p. 523, 2) deride iniustos et -a os scelestorum (*gr. et Vulg. aliter*). AMBR. virg. 3, 2, 5 -ent . . . teneram aetatem ieiunia (*syn.* cohibeat). AMBROSIAST. in Rom. 11, 32 qua *lege* possent -ari praecipites *gentes*. in Eph. 4, 17 sq. *gentiles* -antur a diabolo, ne unius dei iter incedant. in Tit. 2, 6 sqq. ut *iuventus* -ta divinis legibus gubernetur. VVLG. Is. 48, 9 laude mea -bo te, ne intereas. AVG. in psalm. 69, 2 -tus est atque illigatus *diabolus* in cordibus impiorum, ne saeviat in ecclesiam. ROMVL. fab. 91, 13 (rec. Ps. Dosith.; *loq. homo ad leonem*) para te . . . scire leonem ab homine -ari, ne malus et indomitus sis. APRING. in apoc. 20, 9 sq. ut adversariorum superbia ipso domino -ante depereat. CAES. AREL. serm. 14, 2 p. 69, 14 (= SERM. Caspari anecd. p. 220, 8) ab . . . diabolo -antur, ut . . . numquam possint castitatem . . . custodire. β *res* (*cf. l. 51*): ACC. trag. 15 iram -es. PLIN. nat. 32, 2 -at impetus et domat mundi rabiem *echenais*. AMBR. in Luc. 8, 79 p. 432, 15 insolentem dominus -at iactantiam. 9, 9 *dominus* lascivias carnis -ans. virginit. 15, 96 motus corporis domitet et nexu rationis -et *anima*. AVG. civ. 22, 22 p. 605, 3 D. ut . . . prava cupiditas -etur. in psalm. 113 serm. 1, 1 p. 1475 *legimus* (*Ios. 3, 15 sqq.*) Iordanem . . . stetisse desuper -to lapsu (*cf.* SEDVL. op. pasch. 1, 13 sol . . . cursus -ans contra Gabaon [*carm. pasch. 1, 165* frenare]). ORIBAS. eup. 2, 5 P (Aa, *sim.* La) *ruta* lividinem (libidines *La*) -at et reprimit (*gr. 2, 1 Π 12* ἐπέχει). *deriv.*: infrenatio.

īnfrēus *v.* infrendes. **īnfrēnus** *v.* infrenis. *Hofmann.*

īnfrequēns, (-entis). *ab* in *et* frequens. *de formis: deest gen. sg., plur.* *abl.* -e *p. 1490, 11*, -i LIV., PRVD. *compar. p. 1490, 21. 39, superl. p. 1490, 64.* *de notione* (*cf. l. 83. p. 1490, 1*): NON. p. 379, 24 'rarum' consuetudine -s significat. GLOSS. -es: ἀκατάμικτοι, ἀκατάληπτοι. *legitur inde a* PLAVTO, RHET. Her., CIC., *in poesi non iam nisi ap.* HOR., PRVD.

i. q. non frequens, rarus (*in fig. litot.* GELL. *p. 1490, 19. 30. 59; acced. gen. p. 1490, 4. 30, abl. limit. l. 75. p. 1490, 43. 65, causae p. 1490, 58. 67*, a b *p. 1490, 72*):

1 *c. respectu iterationis* (*de hominibus, qui raro aliquid faciunt, vel de rebus, quae raro fiunt*): **a** *c. vi quadam vituperativa fere i. q. inofficiosus* (GLOSS.), *neglegens, segnis, infidus* (*de rebus p. 1490, 11. 17. 21*): α *de militia* (*cf. quae monui p. 1490, 34; ad notionem v.* PAVL. FEST. p. 112 -s appellatur miles, qui abest afuitve a signis. GLOSS. absens, alienus; dictus a militum ignominia, qui cum vocati non adfuissent -es notabantur): RHET. Her. 4, 27, 37 te ⟨tribuni⟩ rei militaris -em tradiderunt. CINC. Gell. 16, 4, 5 mile s cum die, qui prodictus est, aberat neque excusatus erat, -s notabatur ([*Gronov., cf. l. 3. 8*; dabatur ω, dicebatur *Lipsius*]. FRONTO p. 206, 18 N. corruptissimi . . . m., seditiosi, contumaces, apud signa -es *eqs.* PANEG. 2, 32, 4 notari -s verebatur. *cf. infra l. 49*). FRONTIN. (?) strat. 4, 1, 46 decrevit senatus, uti . . . l e g i o . . . tota -s referretur (TAC. hist. 4, 56, 2 -bus infidisque). VIR. ill. 43, 5 Lucano . . . ob amorem mulieris -i. *in re amatoria*: PLAVT. Truc. 230 pro -e eum mittat militia *meretrix amatorem* (*infra*: nec . . . probus). β *vario usu*: HOR. carm. 1, 34, 1 parcus deorum cultor et -s. LIV. 40, 8, 4 seniores a m i c o s duos . . . -es iam in regia (*i. raro versantes; pressius*: FRONTO p. 235, 19 N. potius duxi . . . -s a. esse quam frequens adsentator. *cf.* p. 6, 16 *Fronto* satis -s *est*; nam neque domum . . . ventitat *eqs.*). FRONTO p. 186, 20 N. munus hoc (*sc. epistularum scribendarum*) . . . -s habui et paene neglectum (*infra*: rarius. *cf.* SYMM. epist. 8, 67 litteras meas amore desideras, sed -em me videri . . . filius facit). GELL. 3, 3, 4 non -s Plauti lector (*cf. 1* curiose atque contente lectitarunt). AMBR. vid. 15, 88 concordia -ior *in coniugio secundo.*

b *fere i. q. insolitus*: α *de verbis*: CAES. anal. frg. Macr. Sat. 1, 5, 2 -s (inauditum *Gell. 1, 10, 4*) atque insolens verbum. GELL. 2, 22, 2 vocabuli. 9, 12, 19 super eo, qui nescit, frequens huius vocabuli (*sc.* '*nescius*') usus est, -s autem est de eo, quod nescitur. 13, 3, 4 'necessitas' . . . pro iure . . . observantiae . . . -s est. 17, 2, 18 'ne id quoque' . . . -s nunc in loquendo, sed in libris veterum creberrimum (*cf. 4* rarius, *16* inusitate). *adde*: VLP. dig. 43, 32, 13 -s est hoc interdictum. *transfertur ad hominem* (*fere i. q. ignarus*): GELL. 13, 25, 4 (*loquitur Favorinus*) non usque eo . . . -s sum vocum Latinarum . . ., ut . . . ignorem *eqs.* β *de consuetudine*: SALV. gub. 4, 19 *in servo* -em ventris intemperantiam punis, et tu (*sc. dives*) adsidua cruditate distenderis (*antea*: rara, *opp.* cotidiana).

2 *c. respectu numeri* (*hic illic, maxime in re militari, subauditur notio p. 1489, 81 sqq. exposita*): **a** *de conventu, coetu sim. fere i. q. non numerosus, exiguus*: CIC. de orat. 2, 320 in parvis atque -bus causis (*recte huc traxit Sorof*; *cf. vol. VI 1, 1296, 7 sqq.*). ad Q. fr. 2, 11, 1 Sj. cum Appius s e n a t u m -em coëgisset (LIV. 3, 6, 5 TAC. ann. 6, 12, 2). CAES. civ. 3, 2, 3 copiae hoc -iores inponuntur, quod multi . . . bellis defecerant. SALL. hist. frg. 4, 36 -em s t a t i o n e m nostram incuriosamque tum ab armis (LIV. 7, 37, 12 -es relictas *esse*). LIV. 6, 5, 5 plebem . . . -em in foro. 7, 8, 6 s i g n a (8, 34, 10 -ia deserantur. 10, 20, 8 armatis. 27, 47, 9 -ia relinquunt). 33, 15, 8 agmine. 43, 11, 10 exercitum . . . -em commeatibus vulgo datis . . . esse. IVST. 2, 4, 21 multitudo. SIDON. epist. 5, 14, 2 vagae tepentes -esque . . . supplicationes.

b *de singulis fere i. q. pauci* (*per plur.; sing. poet. l. 52*): LIV. 10, 20, 10 Samnites . . . -es armati (*de hominibus ut*: 34, 15, 6 -es *hostes* videt. 43, 10, 4 *milites* [*cf. l. 4 sqq.*] incompositi, longo agmine effusi, -es, cum nocturnus error dissiparet [*infra*: neglegentia]). *peculiariter de dentibus paucis quidem, sed ob paucitatem latioribus et asperioribus* (*ut vid.*): PRVD. perist. 5, 218 serrata lectum regula dente -i exasperat (*v. Lavarenne, Étude 127*).

3 *c. respectu cuiuslibet penuriae fere i. q. vacuus, inops*: **a** *de locis* (*puteo infra l. 67*): α *desiderantur incolae*: LIV. 24, 46, 3 -i via per desertam partem urbis. 28, 11, 10 magnam . . . partem colonorum . . . dilapsam esse, et iam -es se urbes, agrum vastum ac desertum habere. COLVM. 9, 14, 13 alvis, quae paucitate plebis -es sunt. GELL. 13, 14, 4 Aventinus . . ., quae pars *urbis* non longinqua nec -s est. TERT. anim. 50, 4 cur tam -s *balneum*, tam occultum, quo paucissimi lavant? (*infra*: raritatem). PANEG. 8, 21, 1 quidquid -s Ambiano . . . solo . . . restabat, barbaro cultore revirescit. SERV. georg. 2, 225 'vacuis', id est -bus *Acerris* (*antea*: exhaurit). β *desiderantur aedificia*: LIV. 31, 23, 4 qua -issima urbis sunt (*opp.* frequentia aedificiis loca). 37, 32, 2 altera pars *urbis Phocaeae* -s aedificiis erat. γ *desideratur aqua* (*si recte trad. et disting.*): AMBR. off. 3, 17, 99 erat illic velut patens puteus, aquae secessu -s, nec populari usui patens.

b *de animantibus* (*deis l. 71*): CIC. ad Q. fr. 3, 7, 4 Sj. sum . . . et Romae et ⟨in⟩ praediis -s (*i. inops servorum*). *significantius fere i. q. non celebratus*: FRONTO p. 213, 15 N. deos -es (*antea*: relictissimos) . . . a laudibus, verum in usu cultuque humano frequentissimos.

adv. **īnfrequenter,** *compar.* -ius. *i. q. non frequenter, raro* (*in fig. litot. l. 78*): FORTVN. rhet. 3, 7 p. 125, 6 verbum, si -ius (freq- *B*) positum fuerit et excitatius. SERV. gramm. IV 440, 9 invenimus indocte et -r *praepositiones usurpatas*. PS. AMBR. epist. 3, 5 *thesaurus* habentibus non -r perniciosus. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 248, 18 ut rarius -iusque (*NE*, freq- *E*²) contingat (*syn.* aliquando, *opp.* frequentius).

deriv.: infrequentia.

īnfrequentātus, -a, -um. *ab* in *et* frequentatus. *i. q. non frequentatus*: ITALA II Macc. 15, 36 (rec. L, *cf.* M) ne . . . diem istam -am praeterirent (*gr.* ἀπαρασήμαντον, non confrequentarent *X*, *[Mayer]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

innotatum *B*, sine significatione *P*, absque celebritate *Vulg.*). SIDON. epist. 4, 10, 2 ut rebus amicitia vegetetur, quae verbis -a torpuerat (ALC. AVIT. epist. 7 p. 38, 18 *haeretici cultus loca* -a torpescant [*antea*: usu carcant]. 90 p. 98, 9 poscit intermissae consuetudinis rediviva salubritas, quod hactenus -um torpuit, excitari). 9, 15, 1 metrum diu -um durius texitur (*antea*: frequentari).

infrequentia, -ae *f.* *ab* infrequens. GLOSS. ἀραιότης. raritas. [*falsa var. l.*: OPTAT. 1, 19 p. 20, 22.]

fere i. q. raritas: 1 *de conventibus non numerosis*: CIC. ad Q. fr. 3, 2, 2 Sj. irrepsit *Gabinius* summa -a (freq- *HPV*) *senatus* (LIV. 2, 23, 12 nec agi quicquam per -am poterat senatus [*antea*: pauci admodum patrum. 38, 44, 6. 39, 4, 8]). LIV. 7, 18, 10 consules relicti a parte populi per -am (*sc. populi*) comitia ... perficiunt. TAC. ann. 14, 33, 1 circumspecta -a militis (*i. militum*). 15, 10, 1 prodita *est* -a *exercitus* (*antea*: legiones ... commeatibus infirmaverat). 2 *de locis vacuis*: COLVM. 9, 11, 1 -a eius *alvearis* aliquo examine replenda est (*antea*: numero apium destituitur. *cf. p. 1490, 58*). TAC. ann. 14, 27, 1 veterani ... non ... -ae locorum subvenere. 3 *de litteris non iteratis*: SYMM. epist. 4, 64, 1 -am nobis vitio ducis et ultro curam tuae adsiduitatis exprobras. 9, 92 -a litterarum (*antea*: diligentiam; *syn. 9, 101* raritate).

infrequento GLOSS., *v. p. 1036, 63.* *Mayer.*

infrico, -ātum *et* -c(i)tum, -āre. *ab* in *et* fricare. -atus: COLVM. 6, 32, 3 PLIN. nat. 26, 89. *al.* PLIN. med. 1, 12 (*cf. l. 25*). DIOSC. 5, 112 p. 214, 11. -ctus: PLIN. med. 1, 2 p. 13, 8 (-atum *d*). MARCELL. med. 11, 11. -citus: DIOSC. *bis.* GLOSS. κατατρίβω. *inde a* CELSO (*? v. l. 28. 29*), COLVM., PLIN.; *prius* infrio (*v. p. 1495, 6*). [*e coni.*: CELS. 7, 7, 15^K (-anda *J*, *Marx*, inaricanda *FV*, infrianda *Linden*). 7, 12, 1^A (-anda *J*, *Marx*, inferenda *FV*, infrianda *Linden*). ANTIDOT. Brux. 163 (-et *Rose*, -get *cod.*). *var. l.*: Ps. DIOSC. herb. fem. 50 (49) l. 3 (-bis L^2P, exinde fricabis L^1, inde fricabis *Kästner*).]

1 *aliquid alicui i. q. fricando applicare*: a *medicamenta*: COLVM. 6, 16, 2 cum ... cicatricem ducunt *cornua praefracta*, fuligo -atur (6, 32, 3 ex aeno ulceri -ata). 8, 5, 22 id paulum triti salis vulneribus -atur. 12, 30, 2 quadrante⟨m⟩ amphoris singulis -ato. PLIN. nat. 20, 15 cum oleo si -etur *sucus colocynthidis* (20, 197. *cf.* PLIN. med. 1, 2 p. 12, 15 alium cum aceto ... tritum -atur. 1, 12 [= MARCELL. med. 11, 11] cinis cum melle dentibus -atus [-ctus MARCELL.]). 20, 154 e[t] melle -atur *semen puleii* in opisthotono (30, 26 cinerem ex aceto -are [31, 103]. PLIN. VAL. 2, 26 l. 28 -bis ex aqua panes). 26, 89 panace poto et -ato. 30, 32. 30, 41 formicarum ova pueris -ata. 30, 108 muscae ... -atae digito medico. 31, 100 gingivarum tumori. PLIN. med. 1, 2 p. 13, 8 nitrum ... capiti. 2, 4 p. 45, 6 potioni (-e *d*) -atur (infriatur *Rose*) venter ossifragi (*Marcell. med. 20, 55* aspersus). MARCELL. med. 6, 8 lac caprunum ... alopeciis. Ps. APVL. herb. 45 l. 13 eius *herbae* cinerem -a. DIOSC. 3, 32 p. 392, 1 *puleius* in vvalneis -itus (*cf. gr. 3, 31, 2*). 4, 148 p. 70, 14 radix *tapsiae* ... -ita (*gr. 4, 153, 3 προστριβομένη*). 5, 112 p. 214, 11 *confectio* -ata (*cf. gr. 5, 87, 12*). Ps. DIOSC. herb. fem. 38 (37) l. 10 *semen* corporibus. b *caudam* (*fere i. q. terere*): CHIRON 237 iumenta ... caudam ... parieti (pariet et *cod.*) -ant (*Veg. mulom. 1, 52, 2* fricant).

2 *aliquid aliqua re i. q. confricare, perfricare sim.*: PLIN. nat. 28, 178 sive -entur sive colluantur *dentes cinere cervini cornus.* GARG. MART. med. 27 alopecias tunsis cepis -are. SORAN. p. 37, 15 oculi infantum oleo -antur. Ps. APVL. herb. 102 l. 3 de ea aqua -as veretrum (MISC. Tir. p. 58, 11 corpus -et de ipsa herba). Ps. THEOD. PRISC. add. p. 298, 25 scarabaei intestina loco -ato.

deriv.: infrictio (?), infriculo (?).

[**infrictio** *falso trad. vid.* CELS. 8, 11, 8 (frict- *Targa*). Ps. THEOD. PRISC. ves. vit. 1 p. 261, 3 (*b*, perfric[a]t- *r*, *Rose*).]

? **infriculo** (-ol-), -āre. *ab* infricare (*cf. Samuelsson, Glotta 6, 1915, 246*). *i. q. (saepius) infricare*: PELAGON. 467 tertio ad diem oculum -ato (-gol- *cod.*; infricato *Niedermann in plagulis formam* -cul*ex voce anteced. q. e.* oculum *irrepsisse ratus*).

infrī(g)d- *v.* infrigid-.

infrīgēsco, -frīxī, -ere. *ab* in *et* frigescere. *i. q. frigidum fieri*: 1 *proprie*: CELS. 5, 25, 4^B cum -xit *passum cum umore*, catapotia ex eo fiunt. VEG. mulom. 2, 92, 3 si amplius *sanguinis* sustuleris, -it *iumentum*. THEOD. PRISC. log. 94 (*cf.* add. p. 326, 20) quibus ... flegmatis infestatione stomachus -erit. 2 *transl. i. q. hebescere, languescere sim.*: SCHOL. Cic. Gron. A p. 346, 17 ne -at impetus accusationis. HIER. tract. in psalm. I 147 p. 305, 10 quicumque ... sic -erit (*cf. Matth. 24, 12*), iste mittitur in ignem.

infrīg(i)dātio, -ōnis *f.* *ab* infrigidare. -gd-: ORIBAS. *i. q. actio infrigidandi*, ἀνάψυξις: VEG. mulom. 1, 29, 4 ex ... sudoris subita -e ... *passio* evenire consuevit. CAEL. AVR. diaet. pass. 110 articulorum -o ... sequitur. ORIBAS. eup. 2, 1 L 11 (Aa, *sim.* La) lotos domesticos ... media secundum calefactionem et -em (-gd- *cod.*; *gr. 2, 1 Λ 23 κατὰ τὸ ... ψύχειν*). syn. 5, 15 (La) -em ardoris (*gr. 5, 15, 6 ἀναψύξιν τοῦ φλεγμονώδους, Ab* infrigidanda sunt loca *eqs.*). 9, 22 (La) -em epatis (*gr. 9, 22, 1 καταψυγῆναι*). ALEX. TRALL. 2, 29 istos ... -o iuvat (*gr. p. 263 P. τῶν ψυχόντων*).

infrīg(i)dātīvus, (-a), -um. *ab* infrigidare. -gd-: *p. 1492, 1.* *i. q. qui infrigidat*, ψύχων: ORIBAS. syn. 8, 55 (Aa) inunguendi sunt emplasticis et infrigdatibis vel stipticis colluriis (*La* qui infrigdant; *gr. 8, 55, 1 ψύχουσι*). ALEX. TRALL. 1, 6 condensativa et -a ... adiutoria. 2, 222 echinus (*piscis*) ... in se habet temperativum et -um liquorem (*gr. 2 p. 369 P. ἔμψυχον*).

infrīg(i)dātōrius, -a, -um. *ab* infrigidare. *scrib.* -gd-. *i. q. qui infrigidat*: ORIBAS. eup. 2, 1 L VIIII (La) licin ... mediocriter -am ... habet in se virtutem (*gr. 2, 1 Λ 22 ψυκτικῆς*). syn. 3, 76 epyrrima -a in febribus Galini (*gr. ψῦχον*).

infrīg(i)dīsco, -ere. *ab* in *et* frigidescere. -gd-: *l. 11.* *i. q. frigidum fieri*: ORIBAS. syn. 1, 14 p. 52, 1 Mø. (Aa) toto cor⟨por⟩e infrigdiscit (*gr. 1, 14, 1 καταψύχεται, La* totus infrigdatur corpus). 4, 41 (La) *v. l. 47.*

cf. infrigidus.

infrīg(i)do, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* frigidare. *de scriptura*: -frigd-: SCHOL. Iuv. 7, 194. PHILAGR. med. 4 p. 181, 9 M. (-gid- *var. l.*). SORAN. app. 9 Ps. SORAN. quaest. med. 113. THEOD. PRISC. log. 63 (*r b*). Ps. THEOD. PRISC. simpl. med. 33. 66. 87 DIOSC. 5, 28 p. 177, 15 Ps. EVSEB. CAES. hom. 6 p. 1134^C. ORIBAS. *saepius.* RVF. podagr. 30. 34$^{tit.}$ *cf. l. 20.* -fricd-: GLOSS. IV 130, 20 (*c*). V 144, 16. -frid-: ANTHIM. praef. p. 2, 8 L. (*A*, -g(i)d- *cett.*). ORIBAS. eup. 2, 1 H 5 (Aa). syn. 5, 36 (Aa). infrigo (*per dissim. ex* -frigd- *?*): DIOSC. 1, 30 p. 70, 1. *cf. p. 1491, 30.* GLOSS. alget: -at. obtorpuit: -vit, obstipuit. *al.*

1 *transitive i. q. refrigerare*, -ari *i. q. frigescere* (se -are *l. 47 sqq.*): a *aliquem, part. corp.* (*hic illic absolute*): SCHOL. Iuv. 7, 194 si perfrixit: -tus fuit. VEG. mulom. 1, 33 ne plus quam oportet -es *animal.* Ps. AVG. quaest. test. I 2, 5 *aqua* -at (I 115, 8 ORIBAS. syn. 4, 34). PHILAGR. med. 1 p. 148, 4 M. *splen* -atur (*opp.* calefit). Ps. SORAN. quaest. med. 113 ea quae -are possint (PLIN. VAL. 5, 35 omnia poma quae -are possunt [*Alex. Trall. II p. 367 P. ψύχειν*]. *al.* ORIBAS. syn. 2, 43 [Aa, *sim.* La] quecumque -ant [*gr. 2, 43, 1 ψύχει*]. 4, 32$^{tit.}$ ALEX. TRALL. 1, 6 [*gr. p. 447 P. ἐμψύχειν*]. *al.*). THEOD. PRISC. eup. faen. 33 pusca frigida ... -etur *oculus tumens.* 72 -tae ... partes. log. 7 -are corpora ardentia (Ps. EVSEB. CAES. hom. 6 p. 1134^C recedente ... anima ... -atur. GLOSS.). 40 (*absol.*). Ps. THEOD. PRISC. simpl. med. 33 *cera* neque calefacit neque -at neque umectat. 87. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 44 stagni navigationes ... caput -ant exhalatione terrena. acut. exc. 12 p. 709 (*absol.*). CASS. FEL. 30 p. 60, 13 erit -anda facies ex aqua ... frigida. ANTHIM. praef. p. 2, 8 L. stomachus ... -tus. ORIBAS. syn. 1, 27 qui ... multum -ari opus habent (*gr. 1, 27, 2 ψυχθῆναι*). *al.* RVF. podagr. 34$^{tit.}$ *al.* b *aliquid*: PHILAGR. med. 4 p. 181, 9 M. dimittes -ari *potionem.* p. 192, 12 *trochiscus* ignitum et acre temperat -ando. THEOD. PRISC. log. 63 oleo roseo -to. Ps. THEOD. PRISC. simpl. med. 66 ignem sacrum vehementer -at *gramen.* ANTIDOT. Brux. 4 p. 365, 27. ORIBAS. syn. 2 add. p. 843, 14 -ta ... passionem (*abl. abs.*). 4, 41 (Aa) quae *aqua* neque calescit cyto neque -atur (*gr. 4, 41, 4 ψύχεται, La* infrigidiscit). *refl.*: PHILVM. med. 2 p. 124, 2 M. cum se -erit *lenticula* (ORIBAS. syn. 3, 12 [*gr. 3, 12, 6 ψυγῆναι. antea*: ubi se coeperit -ando coagulare]. 3 add. p. 906, 26 modice).

2 *intransitive i. q. frigescere* (*cf.* GLOSS. *l. 22*): SORAN. app. 2 depones, -et. Ps. APVL. herb. app. 4 l. 10 depones de foco, ut -et (ORIBAS. syn. 3 add. p. 902, 8). DIOSC. 5, 28 p. 177, 15 cum -erit, vasis ... refundes ([*gr. 5, 7, 2 παυσαμένου*]. 5, 36 [*gr. 5, 14 ψύξας*]. CASS. FEL. 2 p. 11, 6. *al.* ORIBAS. syn. 9 add. p. 399, 19). ORIBAS. syn. 9, 61 add. p. 397, 20 donec -et.

deriv.: infrigidatio, infrigidativus, infrigidatorius; *cf.* infrigidisco, infrigidus.

infrīgidus, -a, -um. *ab* infrigidare *vel* infrigidiscere *retrograda q. d. formatione; cf. Svennung, Unters. Pallad. 576.* *i. q. infrigidatus*: ORIBAS. eup. 2, 1 Q XXVIII p. 516 quotilidon mixta est virtutem humidam et -am (*gr. 2, 1 K 79 ὑποψυχρον*). syn. 5, 36$^{tit.}$ (Aa) de -o (infragdatu [*i.* infrigidato] *G*) corpore (*gr. περὶ τῶν κατεψυγμένων, La* ad eos qui infrigdantur).

infrīgo *v.* infrigido. **infringibilis** *v.* infrang-.

*°***infringo,** -frēgī, -frāctum, -ere. *ab* in *et* frangere. *de* i *media v.* PRISC. gramm. II 438, 1 III 512, 31. *de script. et formis*: *apex* -áct-: CE 1533, 9 (*s. I$^{ex.}$*). *p. fut.* -cturus: TERT. adv. Marc. 5, 4 p. 581, 7. *forma recomp.* -frang- (*cf. l. 81. 82 et Sofer, Etym. d. Isid. 108*): GLOSS. II 308, 49 (-fring- *a*). NOT. Tir. 81, 19 -it. 81, 20 -egit. 81, 21 -ctum. *de notione* (*ad singulos locos v. etiam infra*): DON. Ter. Eun. 336 '-ctos' (*Verg. Aen. 12, 1; v. p. 1493, 52*) ... valde fractos significat, nam 'in' praepositio nunc auget nunc minuit dictionem (*sim.* CLAVD. DON. Aen. 12, 1 p. 545, 11). SERV. Aen. 7, 332 (*cf. p. 1494, 67*) -cta: aut valde fracta aut quae fuit antehac semper -cta *eqs.* (*sim.* 9, 499 [*cf. p. 1493, 71*]. 10, 731 [*cf. p. 1493, 8*]. 12, 1 [*cf. p. 1493, 52*]. CLAVD. DON. Aen. 10, 731 p. 383, 17. *etsi loci Vergiliani certo huc, non ad* 1. infractus *spectant, dubites de quibusdam posteriorum, v. p. 1486, 74. 1494, 60*). GLOSS.^{L} II Abav. IN 147 -ere: refragare. GLOSS. περικλῶ. (περι)κατεάσσω. ἐπικλῶ. κατακλῶ. -itur: distruitur. -it (-fing- *var. l.*): transgreditur aut contra placitum venit. *inde a* PLAVTO, TER., CIC., LVCR. [*ital.* infrìnge, *it.* infrangere, *francog.* enfreindre (*ab* infrangere, *cf. l. 68*). *W.*]

I *proprie*: A *c. notione frangendi in partes i. q. confringere, rumpere, comminuere sim.*: 1 *part. corp.*: OV. met. 9, 86

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rigidum fera dextera cornu *Acheloi* dum tenet, -egit (PRVD. apoth. 920. CLAVD. 21, 221 [*trop.*] Rhenum ... c. -ctis ... mitescere [*i. fracta obstinatione populorum. cf. vol. VI 1, 1244, 17*]). PLIN. nat. 23, 24 ossa -cta extrahit *vitis alba* (23, 28. 23, 119. LACT. epit. 46, 3 *fas non erat Christi* os -i [*inst. 4, 26, 31* suffringere; *cf. Ioh. 19, 34* fregerunt]). 28, 266 *lupi* pedibus -ctis. VAL. FL. 6, 199 -cta est vulnere cervix (*aliter p. 1494, 54*). 2 *res*: LVCR. 5, 1327 apri tela -cta (in se fracta *1328* [*interpol.*]) suo tinguentes sanguine (VERG. Aen. 10, 731. VAL. FL. 3, 287 pectore. *cf.* VERG. Aen. 12, 387 harundine. LIV. 40, 40, 7 hastis). CVLEX 177 obvia torvo⟨s⟩ saepius arripiens *serpens* -ere (*cf. 166* carpere). OV. met. 10, 191 si quis violas ... in horto liliaque -at. CELS. 4, 18, 4 -cto pane (TERT. nat. 1, 7, 23 panis ... qui in sanguine -atur [‘*fractus in sanguinem intinguatur*’ *Hartel*]. ITALA Is. 58, 7 [Tert. adv. Marc. 4, 16 p. 473, 1. *al.*] -ito p. tuum mendicis [*gr.* διάθρυπτε, *Vulg.* frange. *cf.* TERT. adv. Marc. 2, 19 p. 361, 9]). CVRT. 9, 2, 29 (*trop.*) ne -eritis in manibus meis palmam. COLVM. 3, 18, 2 stirps ... vexata et -cta (*opp.* inviolata). 4, 6, 4 cacumina. 4, 26, 4. 8, 17, 13 digitis -cta unedo. 9, 14, 16 uvas. 10, 112 allia ... -ctis spicis. 11, 3, 45 asparagum (*Pallad. 4, 9, 12* confringere). 12, 55, 2 cocto sale nec nimium minuto, sed suspensa mola -cto (12, 55, 4). PLIN. nat. 12, 74 silvas Arabum pastu caprarum -i (*cf.* PORPH. Hor. carm. 3, 8 pr. arbore -cta. SERV. Aen. 6, 136 de qua *arbore* -i ramum non licebat). 22, 17 *herbas*. 27, 139 *semen*. VAL. FL. 5, 411 genibus *Atlantis* ... -itur unda. GELL. 15, 17, 1 tibias. *al.* *fere i. q. effringere*: TERT. resurr. 44 p. 91, 1 *vita* aeneas seras inferorum -egit. SCHOL. Iuv. 10, 155 portas (*Iuv.* frangimus). CASSIOD. in psalm. 107, 11 claustrum mortis. CIL IX 984, 7 -ere vel aperire *sarcofagum*. *i. q. perrumpere, concutere sim.*: HIL. gen. 179 tonitrua altisono *deo* -ctus murmurat aether. *i. q. frangendo indere* (*cf. l. 12 sqq.*): APIC. 7, 298 ex lacte lavas pulmones ... et -is ova duo cruda.

B *c. notione flectendi i. q. incurvare, inclinare sim.*: PETRON. 23, 2 *cinaedus* -ctis manibus congemuit (*i. cum fragore inter se constrictis. cf.* QVINT. inst. 11, 3, 158 -ere articulos). PHYSIOGN. 76 p. 101, 2 qui ... submittunt sese atque omne corpus -unt (*gr. I 401, 1* κατακλῶσι). *refl.*: SEN. dial. 9, 17, 4 Scipio ... corpus movit ad numeros, non molliter se -ens *eqs.*

C *c. notione laedendi (pulsandi l. 42) i. q. illidere, infligere sim.* (*c. dat. l. 44. al.*, in *c. acc. l. 39*): 1 *c. acc. rei affectae*: PLAVT. Amph. frg. 4 optimo iure -atur aula cineris in caput. HOR. epod. 11, 22 limina dura, quibus lumbos et -egi latus. STAT. Theb. 2, 556 abscisis -ens (infigens ς, *Garrod*) cautibus uncas ... manus. Ach. 1, 575 digitos ... sonanti (sonantis *P*, *Brinkgreve*) -it citharae. 2 *c. acc. rei effectae*: TER. Ad. 199 homini misero plus quingentos colaphos -egit mihi ([DON.: inlisit, inflixit. SCHOL.: inpinxit *G*, imposuit *DM*]. PLIN. nat. 8, 130 c. -cto exanimantur *ursi*). FIRM. math. 6, 11, 9 quaerentes cui pestiferi morsus vulnus -ant (infligant *var. l.*).

II *translate*: A *i. q. debilitare, imminuere, infirmare sim.*: 1 *aliquem* (*animum, part. corp.*): CIC. Att. 7, 2, 2 vehementius ... esse quiddam ..., quod te cogat cedere et propemodum -at (*de valetudine*). VERG. Aen. 5, 784 nec Iovis imperio fatisque -cta *Iuno* quiescit. 12, 1 Turnus ut -ctos adverso Marte Latinos defecisse videt (SERV.: antea semper -ctos *eqs.* CLAVD. DON.: animo ... et viribus. *cf. p. 1492, 71. 75*). LIV. 2, 59, 4 quibus nihil -ctus ferox Appii animus cum insuper saevire vellet *eqs.* (*al.* SEN. epist. 28, 8 TAC. hist. 5, 26, 1. ann. 4, 28, 3 nihil. 15, 63, 3. *al. cf.* AMBR. Abr. 2, 1, 1 -cta mens). VELL. 2, 37, 2 Tigranem ..., nisi qu[i]a Luculli armis erat -ctus, potentissimum. SEN. Herc. O. 1274 durior saxo ... voltus ... rictus meos -egit. TAC. ann. 1, 47, 2 mitigari vel -i. FLOR. epit. 2, 2, 23 *Regulus* nec Poenico carcere -ctus est nec legatione suscepta. PANEG. 4, 17, 2 memoriā acceptae cladis non -cta, sed asperata *natio Francorum*. *al.* *fere i. q. vincere* (*cf. p. 1494, 24*): STAT. Ach. 1, 144 humili ... deos -e precatu. 2 *aliquid* (*hic illic c. notione irritum faciendi*): CIC. Balb. 15 (*trop.*) florem dignitatis -ere. Mil. 5 gloriam (VVLG. II Cor. 11, 10 [gloriatio *var. l.*; *gr.* φραγήσεται]. RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 13). de orat. 1, 24 *cum* Drusi ... tribunatus ... -i iam debilitarique videretur. orat. 6 cur ... spes -at⟨ur⟩ (STAT. Theb. 6, 691 inmodicas [SCHOL.: fiduciam immodicae virtutis auferre]. VLP. dig. 40, 7, 9, 3 SYMM. epist. 1, 40). epist. 1, 6, 1 ut -atur hominum improbitas. CAES. civ. 2, 21, 1 conatus adversariorum. 3, 92, 2 ut primus excursus visque militum -retur (VERG. Aen. 9, 499 torpent -ctae ad proelia v. [SERV.: antea -ctae, nunc tamen torpent *eqs.*]. PROP. 1, 14, 17 SEN. dial. 9, 11, 12 MIN. FEL. 15, 1. *al. cf.* VEG. mil. 2, 3 p. 36, 19 robur). OV. trist. 2, 412 -isse suis fortia facta *Achillis* modis. LIV. 8, 39, 10 proelium Samnitium res ... -egit. VELL. 2, 39, 1 *C. Caesaris* ductu ... -ctae *Galliae*. CELS. 3, 7, 2[C] post -ctum calorem *febris* (*cf.* PALLAD. 12, 13, 4 flexo iam die ardor *solis* -itur). SEN. Herc. f. 802 domitus -egit minas ... canis (SIL. 7, 125). dial. 10, 4, 6 iam -ctam aetatem *Augusti* (*cf.* SIL. 15, 648 aevo). nat. 4, 4, 1 iam frigore -cto (*cf.* epist. 67, 1 rigorem *frigidae aquae*). epist. 74, 26 summum ... bonum nec -itur nec augetur. COLVM. 2, 4, 10 difficultas acclivitatis -itur. 6, 37, 4 per gradus -cta feritate *bestiae* (*cf.* TAC. ann. 11, 19, 1 ferociam). ASCON. Corn. p. 63, 3 tribuniciam potestatem (*cf.* TAC. ann. 4, 41, 1 potentiam [*al.*]). STAT. Ach. 1, 888 occulto virtus -cta calore (*i. furtivo amore*) est (TAC. hist. 2, 99, 2 CYPR. Demetr. 13 p. 361, 7 CHIRON 735. CLAVD. MAM. anim. 3, 13 p. 181, 3 *opp.* cassatur. *cf. p. 1486, 74*). CE 1533, 9 (*s. I ex.*) fortuna -ácta (‘*inclinatis rebus*’ *Buech.*; *cf. infra l. 70*). FRONTIN. strat. 2, 6, 5 -cto impetu (TAC. ann. 15, 58, 4. *al.*). TAC. hist. 1, 1, 1 veritas pluribus modis -cta, primum inscitiā *eqs.* 2, 22, 2 -cta partium fama. 3, 42, 2 fides metu -cta *est* (COD. Iust. 11, 32, 2 [*Antonin.*]. *al.*). 4, 57, 2 -cta tributa. ann. 1, 77, 3 dicta (*cf.* CYPR. GALL. num. 716 *eloquium*. EVSTATH. Bas. hex. 4, 4 p. 905[C] assertionem ... sermonis [*gr.* ἐλέγχειν]). 4, 19, 7 consulis ius (PAPIN. dig. 35, 1, 71, 2 VLP. dig. 11, 7, 20 pr. SYMM. rel. 23, 15. 33, 1). 15, 21, 3 metu repetundarum -cta avaritia est (*syn.* cohibetur). PLIN. epist. 5, 16, 5 nec ... metu mortis -ctus est *vigor animi* (PS. HIL. libell. 10 p. 82, 9 mentis). 7, 18, 4 pretium. 7, 31, 3 laudem humanitatis. CONSENT. gramm. p. 17, 3 N. ut, ⟨cum⟩ dicunt ‘etiam’, nihil de media syllaba -ant (*fere i. q. demant.* p. 17, 4. 5). PAPIN. dig. 44, 4, 12 actionem. VLP. dig. 26, 7, 5, 8 tutoris officium. 34, 5, 10 pr. *dationem*. PAVL. dig. 34, 9, 5, 15 testamentum. MOD. dig. 50, 4, 11, 3 immunitas ... -itur (*i. tollitur. cf.* FRG. Vat. 33 ingenuitatem). MIN. FEL. 6, 3 *veneratio* longa aetate non -itur, sed augetur. TERT. adv. Marc. 5, 4 p. 581, 7 leges (VVLG. I Macc. 1, 63 [*gr.* βεβηλώσωσι]. FACVND. defens. 2, 1 p. 559[A]). praescr. 33, 4 resurrectionem carnis (*sc. negando*). *al.* *fere i. q. obscurare*: TERT. apol. 35, 4 cur die laeto non lucernis diem -imus? (*v. Hoppe, Synt. Tert. 189; potius notionem abscidendi, minuendi subesse censet E. Fraenkel in plagulis, cf. sub B*). *fere i. q. vincere* (*cf. p. 1493, 62*): HIL. trin. 12, 1 (*de haeretica tempestate*) *unda* excepta a nobis et securo navigio -cta *eqs.*

B *i. q. abscidere, abrumpere sim.* (*cf. l. 23*): 1 *de voce*: LVCR. 3, 155 -i linguam vocemque aboriri (*inter signa metus. cf. Sapph. frg. 2, 9 D.* ἔαγε). SEN. contr. 7, 4, 6 in epilogis nos ... vocem ... -ere *eqs.* PORPH. Hor. sat. 1, 3, 47/48 ‘balbuttit’ ...: sic blandientes infantibus -ere linguam solent, ut quasi eos imitentur (*cf infra l. 78*). SCHOL. Pers. ed. Kurz 1, 35 sonus vocis canorae in ultimo plasmatis sono leniter -itur *eqs.* *c. acc. effect. i. q. fractum edere*: ENNOD. opusc. 3, 89 p. 353, 22 Euricus gentile nescio quod murmur -ens. 2 *de rhythmo vel periodo*: CIC. de orat. 3, 186 quae *membra* si in extremo breviora sunt, -itur ille quasi verborum ambitus (*i.* ‘περίοδος’). orat. 230 illo vitio, quod ab Hegesia maxime fluxit, -endis concidendisque numeris *eqs.*

p. p. p. pro adi. ×**īnfrāctus**, -a, -um. *minus certa sub verbo afferre malui.* *compar.*: AMBR. vid. 15, 88 SVLP. SEV. chron. 1, 38, 9. 2, 44, 3.

1 *proprie*: **a** *i. q. fractus*: PLAVT. Agroec. 1 quasi lupus ab armis valeo, clunes -os (desertos *Non. p. 197, 1*; diffr- *Onions, alii aliter*) gero. PRVD. perist. 2, 149 claudus -o genu. *n. pl. pro subst.*: HEGES. 4, 3, 1 -a muri (*gr. 4, 51* τὰ παραρρηχθέντα τοῦ τείχους). b *i. q. inflexus, incurvatus sim.*: CIC. ac. 2, 79 -o remo ... commoveri ([*2, 19* inflexo]. VITR. 6, 2, 2 *opp.* directi [*ibid.* -um remorum ... aspectum]. TERT. anim. 17, 2 inflexos vel -os [17, 6]. *al.*). OV. met. 11, 16 -o Berecynthia tibia cornu (*cf. fast. 4, 181* inflexo). PLIN. nat. 2, 103 *radii solis* -i resiliunt. 8, 202 longis auribus -isque *capros* ([*i. flaccidis*]. PHYSIOGN. 105 p. 129, 4 [*gr. I 424, 5* ἐπικεκλασμένα]). 27, 133 *folia* pinguia et ad terram -a (PS. APVL. herb. interpol. 58 l. 13 non -is [*Diosc. 4, 146* οὐκ εὔκλαστα]). AMBR. Cain et Ab. 1, 4, 14 -o per delicias incessu. PHYSIOGN. 55 p. 76, 7 cum ... -a est cervix *eqs.* ([*gr. I 369, 9* ἡ ... τραχήλου κλάσις]. *cf.* SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 372 [‘eversas’] -as, inflexas amatorieq⟨ue⟩ deiectas).

2 *translate*: a *i. q. debilitatus, demissus, imminutus sim.*: α *de animantibus* (*part. corp.*): CIC. p. red. ad Quir. 19 non modo non -o animo ..., sed confirmato atque renovato (CVRT. 9, 2, 30. *cf.* CE 1233, 1 [*s. III*] dolor -um [inracium *lapis*] potuit convellere pectus Herculium [*cf. Buech. ad l.; vix ad* 1. infractus *p. 1486, 65*]). CVRT. 6, 2, 21 numquam -os et abiectos recessisse milites *eqs.* QVINT. inst. 9, 4, 138 in epilogis plerumque deiecti et -i *sumus*. *al.* β *de rebus*: CIC. dom. 64 -us furor tuus inanīs faciebat impetus. Att. 9, 10, 8 (*verba Attici*) non ... in integra re, sed certe minus -a quam si una proieceris te (STAT. Theb. 10, 199 dum r. -ae). VERG. Aen. 7, 332 ne noster honos -ave cedat fama loco (*cf. p. 1492, 73*). OV. met. 6, 627 -a ... constitit ira. LIV. 38, 14, 9 oratio *tyranni* fuit summissa et -a (VAL. MAX. 5, 10 ext. 1). VAL. MAX. 1, 1, 10 -o rei p. statu (*opp.* florente). 4, 7 pr. -ae fortunae homines (*cf. supra l. 3*). SEN. epist. 102, 2 reliquias aetatis -ae (*i. caducae*). CVRT. 8, 14, 44 magnitudinem animi eius interritam ac ne fortuna[m] quidem -am. VAL. FL. 3, 236 -i (*i. inhibiti*) languescunt frigore (*i. formidine*) cursus. PLIN. epist. 5, 6, 14 *villa* accipit ab hoc *Appennino* auras ... spatio ipso lassas et -as (*opp.* acres et immodicas). *al.*

b *i. q. abruptus, abscisus, mollis sim.*: α *de voce, pronuntiatione sim.* (*cf. supra l. 68*): LVCR. 5, 230 nutricis blanda atque -a loquella (*cf.* ARNOB. nat. 4, 21 p. 158, 11 *Iuppiter infans* in ... cunis iacens et vocibus delenitus -is. HIER. hom. Orig. in Ier. 1 p. 591[B] -is verbis ... cum pueris sermocinari. *v. et supra l. 31*). SEN. epist. 90, 19 molles ... cantus et -os (*cf.* 114, 1 -a *explicatio* et in morem cantici ducta). GELL. 3, 5, 2 vocem *divitis delicati* (PHYSIOGN. 78 p. 101, 4 [*gr. I 406, 1* ἀσθενής]. ENNOD. opusc. 3, 17 p. 335, 13. *cf. l. 79*). CAEL. AVR. chron. 2, 11, 130 cum -o sonitu. β *de rhythmo vel periodo*

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sim.: SEN. contr. 7, 4, 8 omnia in illo epilogo fere non tantum emollitae compositionis sunt, sed -ae. suas. 7, 12 solebat dulces sententias dicere, frequentius tamen praedulces et -as. *n. pl. pro subst.*: CIC. orat. 170 -a et amputata loquuntur (*opp.* apta et finita).

deriv.: infractio, infractor (-trix), infractura, infractus (-ūs).

īnfrio, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* friare; *cf.* infricare. [*e coni. dub.: p. 1491, 28. 29. 44.*]

1 *i. q. aliquid fricando applicare*: CATO agr. 80 papaver -ato (84. VARRO frg. Non. p. 220, 8 Char. gramm. p. 105, 19 B. -assene [-asse *Char., ubi* -casse *cod. Cauchii*] papaverem). 95, 2 -ato quam minutissime in amurcam caldam. 156, 4 -et in aquam. CELS. 4, 7, 5 carbonem *hirundinis* ... in aquam mulsam ... -ari. 7, 7, 11 spodium. COLVM. 7, 5, 12 aeris rubigine -ta. PLIN. nat. 20, 140 cum bitumine -tam *rutam*. 26, 147 nymphaea arida -ta. PELAGON. 170 fuligo ex aeno -atur. 2 *i. q. aliquem perfricare*: VARRO rust. 3, 16, 37 (*de apibus*) cinere facto ... -andum (*cf. Colum. 9, 13, 4* obruere).

[innemorosa inspinosa, **īnfronduōsa** GLOSS. V 504, 27 ('in nem. *etc.?*' *Goetz. cf. vol. VI 1, 1346, 75*). *ab* in *et* frond(u)osus.]

īnfrōns, -frondis *adi.* *ab* in *et* 1. frons (*sec. gr.* ἄκομος *sim.?*). [*e coni. improb.*: CARM. de aegr. Perd. 25 (*Stowasser, WSt. 32, 1910, 108*; in frondibus *codd.*).] *i. q. sine frondibus vel arboribus*: OV. Pont. 4, 10, 37 hic agri -es.

īnfrontātē *adv.* *ab* in *et* 2. frons (*sec.* impudoratus?), *cf.* infrontuosus. *i. q. sine fronte (cf. vol. VI 1, 1358, 56), impudenter sim.*: FVLG. serm. ant. 22 p. 118, 7 (*v. vol. III 618, 49*).

expudorius (-rus *Niedermann in plagulis*): impudicus, inverecundus, **īnfrontuōsus,** irreverens, impudoratus GLOSS. Osb. p. 198. *ab* in *et* front(u)osus, *cf. vol. VI 1, 1366, 12 et Heraeus, Kl. Schr. 61.*

īnfrūctifer, -a, -um. *ab* in *et* fructifer. [*falsa var. l.*: DON. Ter. Ad. 796 (-a *dett.*, casta *cett.*, cassa *Steph.*; *cf. Wessner, ALL 12, 1902, 284*).] *i. q. qui fructum non fert, inferax*: EVSTATH. Bas. hex. 2, 1 p. 879C arborum fructiferarum vel -arum copia ([*gr.* ἀκάρπων]. PS. ORIG. hom. in Matth. 4, 4 p. 266, 13 -as et spinosas. p. 267, 8. PAP. Marini 89, 15 [*a. 587*] pomiferis, fructiferis et -is [93, 13. 121, 1. 122, 19]). GLOSS. *p. 1367, 38.* *Hofmann.*

īnfrūctuōsitās, -ātis *f.* *ab* infructuosus. GLOSS. ἀκαρπία. *fere i. q. sterilitas* (*transl.*): TERT. ressur. 33 p. 72, 21 (*de parabolis Christi*) arboris fici dilatae in spem ad instar Iudaicae -is. GAVDENT. serm. 18, 17 G. in sinistra ... parte -is merito constitutis. CASSIAN. conl. 14, 14, 1 inertiā operum et -e suae proditus vanitatis *sermo.*

*****īnfrūctuōsus,** -a, -um. *ab* in *et* fructuosus. *superl. p. 1496, 54; acced.* valde *per zeugma infra l. 84.* *de notione*: HIER. in Is. 59, 7 -a *opera*, id est fructus non habentia. CASSIOD. in psalm. 24, 2 vanum ... dicimus -um atque vacuum. SYNON. Cic. p. 431, 23 B. GLOSS. ἄκαρπος. ἀπόνητος. ἀνωφελής. *cf. p. 1367, 37.* *graece resp.* ἄκαρπος *passim*, ἀνόνητος *ap.* MVTIAN. *saepius*, ἄγονος *p. 1496, 1*, ἀνίατος *infra l. 75.* *inde a* SEN. contr. (*? p. 1496, 24*), COLVM., PLIN. nat., TAC., PLIN. epist., FRONTONE.

i. q. ***non fructuosus, sterilis*** (*in fig. litot. passim inde a* FRONTONE *p. 1496, 57, in fig. etym. infra l. 76, per oxymoron p. 1496, 45; indicatur commodum vel modus per dat. pers. p. 1496, 6. 46 sqq. 58. 1497, 11. 13, dat. rei l. 82. p. 1496, 7. 1497, 10, abl. p. 1497, 16,* ab *p. 1497, 18,* erga *p. 1497, 13,* inter *p. 1497, 15*):

I *proprie* (*in imag., in compar.*): **A** *pertinet ad fructus agrestes*: 1 *de arboribus, herbis, seminibus sim.*: **a** *generatim*: COLVM. arb. 6, 5 quae mali generis et -a vinea est (*cf.* 8, 5[tit.] -as vites fecundas facere). PLIN. nat. 16, 111 fiunt ... quaedam *arborum genera* loci vitio -a (*cf.* VLP. dig. 7, 1, 13, 4 arboribus [PORPH. Hor. carm. 2, 15, 9 laurea. *al.*]). FRONTO p. 154, 19 N. ilicem esse horridam, -am, inamabilem. PS. AVR. VICT. epit. 1, 10 folia. SERV. auct. Aen. 4, 402 Cereris munus. SCHOL. Hor. carm. 2, 15, 9 laurus. epod. 2, 13 gloss. *Γ* ('inutiles') steriles, -os *ramos. al.* *n. pl. pro subst.*: PALLAD. 11, 8, 2 sicca, -a, cum aliqua debilitate nascentia. AVG. gen. c. Manich. 1, 13, 19 videmus multa horrida et -a de terra nasci. *in imag.*: BOETH. cons. 1, 1, 9 W. -is affectuum spinis. **b** *speciatim in doctrina Christiana*: ITALA Marc. 4, 7 (cod. e) facta sunt -a *semina* (*gr.* καρπὸν οὐκ ἔδωκεν, *Vulg.* fructum non dedit. TRACT. Pelag. p. 60, 18). CYPR. eleem. 8 p. 380, 1 (*cf. p. 1497, 8*) arbores -as, id est steriles homines (HIL. in Matth. 2, 4. VVLG. Iud. 12 [*gr.* ἄκαρπα]. *et passim ap.* ECCL.). HIL. in psalm. 51, 16 (*ad Ioh. 15, 2. 4*) propago infidelis aut -a (*sim. passim ap.* ECCL.). AMBR. Iac. 1, 1, 2 de -a ficulnea ..., hoc est malitia Iudaeorum (*al. et sim. passim ap.* ECCL.). HIER. in Ier. 3, 27, 4 (*ad 17, 6*; 'ut interpretatus est Symmachus') erit quasi lignum -um in solitudine (*gr. LXX* ἀγριομυρίκη, *Vulg.* myrice. VVLG. Iob 24, 20 [*gr.* ἀνιάτῳ]. *et passim ap.* ECCL.). SALV. gub. 4, 6 fidei fructum -um ... esse (ACT. Petr. 15 naturae). *al.* *n. pl. pro subst.*: ITALA prov. 9, 12 (Cypr. sent. episc. 5 p. 438, 20; *cf.* Avell. p. 326, 15 = Cod. Iust. 1, 1, 8, 29) *fidens falsis* contrahit ... manibus -a (-am, -ae *ll. vv.*; *gr.* ἀκαρπίαν, *om. Vulg.*). HIL. in Matth. 2, 4 (*ad 3, 12*) ab -is fructuosa discernere (28, 1).

2 *de terris* (*c. dat. l. 82. p. 1496, 6. 7*): SCAEV. dig. 31, 89, 7 praedium hereditarium uxor -um rationi suae existimans. PAVL. dig. 27, 9, 13 pr. fundum (SCHOL. Hor. carm. 3, 1, 30 gloss. *Γ* ['mendax']). RVFIN. hist. mon. 9 p. 426B terra ... sterilis valde et -a fuit (EVSTATH. Bas. hex. 6, 10 p. 933A [*gr.* ἄγονον]). COD. Theod. 7, 19, 1, 3 rura. GREG. TVR. Andr. 6 loca arida et -a. *n. sg. pro subst.*: VVLG. IV Esdr. 9, 29 in deserto ... et -o. *in compar. et imag.*: HIER. in Is. 7, 1 *populus* non arboribus frugiferis, sed -o saltui comparatur. HESYCH. in lev. 26, 18 p. 1148C terra ... divinae scripturae, quam possident *Iudaei*, -a eis est. GILD. Brit. 28 chron. III p. 42, 13 in cordis sui -a bono semini gleba. MVTIAN. Chrysost. hom. 20, 3 p. 363/4 de Aegypto -a et inutili (*gr.* ἀνονήτου).

3 *de eis, quae sterilitatem exhibent*: AMM. 22, 15, 13 *Nilus est* -us, si venerit parcior (paucior *V corr.*; *cf. infra*: parvitate ... minatur steriles segetes). *in imag.*: AMBR. spir. 1 prol. 7 quando totus orbis -o aestu gentilis superstitionis arebat (*cf. iud. 6, 37* in omni terra siccitas).

B *pertinet ad generationem animantium*: TERT. resurr. 61 p. 123, 7 quot steriles utriusque naturae -is genitalibus structi?

C *pertinet ad defectum lactis et lanae in bestiis*: OP. imperf. in Matth. 54 p. 943[in.] (*v. vol. VI 1, 1367, 17*) haedi ... omnino -i sunt ex aetate (EPIPHAN. in euang. 11 p. 7, 33 [*ad Matth. 3, 12*] *opp.* agni, qui vestitum praebent).

II *translate* (*cf. imag. et compar. p. 1495, 65. 66 sqq. l. 3 sqq. 12*) *fere i. q. inutilis, inanis, iners sim.* (*sub specie bonorum operum [v. p. 1497, 19] transit in notionem q. e.* avarus *e. g. l. 75. 79. 82. p. 1497, 2. 6. 8; de ipsa avaritia infra l. 35*): **A** *de rebus*: 1 *vario usu*: ? SEN. contr. 7, 4, 9 mitte ⟨i⟩stam epistulam -am (infructu *AB*, infaustam *Bursian*, luctuosam *Bornecque*). COLVM. 11, 2, 32 post quam diem sera et -a fit eiusmodi rerum cultura (cura *SA*). TAC. hist. 1, 51, 2 -am et asperam militiam (ann. 1, 17, 4 gravem, -am). dial. 9, 1 laudem inanem et -am. PLIN. epist. 8, 23, 6 cassi labores et -ae preces (CYPR. domin. orat. 32 non -is nec nudis). TERT. patient. 8, 7 inrita opera et -a (ITALA Eph. 5, 11 [Tert. pudic. 18, 10 = VVLG.; *gr.* ἀκάρποις]. HIL. in Matth. 26, 5. *al.*). praescr. 7, 7 quaestiones. pudic. 1, 4 *pudicitia*. ITALA *v. infra l. 69.* PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 174, 11 quis potest opus naturae corrigere? quod cum factum fuerit, ... -um est. ARNOB. nat. 2, 60 cogitationes. LACT. inst. 7, 1, 4 (*syn.* irrita). HIL. in Matth. 4, 26 vanitatem -ae avaritiae. 21, 9 synagoga infidelis ... foeditates ... -is esset verborum velamentis tamquam ficus foliis contectura (*cf.* THEOD. PRISC. eup. faen. 3 verba. *v. et infra l. 69*). *al.* FILASTR. 49, 4 vitae tempus vanum et -um habuisse (*cf. infra l. 49*). 89, 7 *baptismum* in multis -um (fruct- *B*) invenietur paenitentibus. SYMM. rel. 34, 12 invidia. AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 37 labore (AMBROSIAST. in I Cor. 15, 12. *al.*). hex. 1, 6, 20 his occupari -um negotium est. PELAG. in Rom. 2, 9 paenitentiae (AVG. in Iob p. 594, 18 sera ... et -a. *al.*). in Col. 3, 24 servitium. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 181, 9 sterilem ... -amque doctrinam *haereticorum* (*al.*). *al.* PAVL. NOL. epist. 25, 2 p. 231, 19 abundantia (*cf.* 34, 1 p. 304, 3 -is opibus abundantem *animam*). *al.* *c. dat. pers.* (*cf. p. 1495, 51*): PELAG. in II Cor. 8, 11 voluntas -a est habentibus [eam] sine facto (fructu *G*). RVFIN. hist. 5, 1, 45 non -um sibi tempus (*cf. supra l. 38*) transire patiuntur (*gr.* καιρὸς οὐκ ἀργὸς αὐτοῖς οὐδὲ ἄκαρπος. NOVELL. Theod. 15, 2, 3. 26, 5). Orig. in Rom. 7, 6 p. 1120A ei (HESYCH. in lev. 24, 17 p. 1108C sermones -os ei atque inutiles ... efficiet. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 72, 37 [*gr. I 1, 7 p. 73, 11* ἄκαρπος]. p. 193, 19). PS. RVFIN. in Am. 4, 7/8 ut ... mihi dispensationes meae -issimae redderentur. AVG. serm. 278, 4, 4 illi (MVTIAN. Chrysost. hom. 24, 3 p. 387/8 [*gr.* ἀνόνητα]). CAES. AREL. testam. 58 quod ecclesiae minus utile et -um est. 2 -um est *sim.* (*c. pron. praepar. l. 64; cf. supra l. 34. 42*): *acced.*: *inf.*: FRONTO p. 105, 11 N. tempora ... orationibus legendis occupare non inutile tibi arbitraris nec -um. TERT. patient. 5, 1 procudere (*Scaliger*, procedere *codd.*) disputationem ... non est otiosum, quia nec -um. si: CLAVD. DON. Aen. 5, 735 p. 510, 12 non -um fore, si hoc fecisset. AVG. civ. 2, 1 p. 54, 4 D. ? PASS. Thom. p. 151, 12 non erit -um (*P² R 'recte ut vid.' Bonnet*, -a *cett.*), si eam viderit. quod: AVG. civ. 1, 35 p. 51, 14 D. ne -um ... putet, q. ... portat infensos. SALV. gub. praef. 4 hoc ipsum -um ... non erit, q. prodesse temptavi.

B *de animantibus* (*manu p. 1497, 6, mente l. 72, anima p. 1497, 17*): 1 *de hominibus* (*usu eccl. ex p. 1495, 66 sqq. pendente*): **a** *nude positum*: ITALA Matth. 13, 22 (cod. a) qui ... in spinis seminatur, ... -us fit (-um *sc. 'verbum'* cod. k [*cf.* Mutian. Chrysost. hom. 10, 1 p. 305/6], infructuos. cod. d; *gr.* ἄκαρπος. *Vulg.* sine fructu. *cf.* Marc. 4, 19 [cod. e]). I Cor. 14, 14 (Aug. gen. ad litt. 12, 8 p. 390, 7) *lingua orante* mens ... mea -a est (*gr.* ἄκαρπος, *Vulg.* sine fructu. GREG. M. moral. 20, 36). HIL. in Matth. 2, 4 paleas ..., id est inutilium atque -orum hominum inanitatem (EVCHER. form. 3 p. 13, 14. VAL. CEM. hom. 4, 5 p. 704C [*de muneribus deo reddendis*]. *cf.* AVG. serm. 164, 2, 4 genus *humanum* laboriosum et -um). 21, 2 -arum gentium rami, id est infidelium quondam gentium fructus (*cf.* AMBR. Iac. 2, 7, 33 genus istud *gentilium* -um est. GREG. M. moral. 31, 45 gentilitatis). in psalm. 131, 11 inutiles et -os *viros*. GAVDENT. serm. praef. 26 G. locupletes. FILASTR. 150, 1 -i, immo potius ut pagani impii et Iudaei ineruditi ... iudicantur. HIER. in Is. 18, 8 qui inutiles sunt et -i in ecclesia. VVLG. Tit. 3, 14 (*de bonis operibus*; *gr.* ἄκαρποι). RVFIN. Orig. in lev. 5, 12 p. 355, 22. *al.* PAVL. NOL. epist. 43, 4. AVG. catech. rud. 2, 4 nec -um te debes putare, quod ea quae cernis non explicas ita ut cupis. CAS-

[Schmeck]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SIAN. conl. 1, 6, 2 (*de caritate Christiana*) ex omnibus -i sterilesque redduntur. EVCHER. instr. 1 p. 121, 5 quinta *virgo stulta* -a (*opp.* eleemosyna). VAL. CEM. hom. 4, 2 p. 703B agricolae (*opp.* sollicitus. VITA Caes. Arel. 1, 28 p. 467, 12 non -us). OP. imperf. in Matth. 54 p. 943 impios. MVTIAN. Chrysost. hom. 25, 3 p. 393/4 ad eleemosynam faciendam: non habeamus manum -am neque aridam (*gr.* ἄκαρπον). ORIG. in Matth. 16, 26 synagoga (*gr.* ἄκαρπος). *pro subst.*: CYPR. eleem. 8 p. 380, 3 (*cf. p. 1495, 68*) -is ... et sterilibus. **b** *acced. structurae commodum vel modum indicantes*: *dat.*: TERT. apol. 42, 1 -i negotiis (*Fuld.*, in *n. cett.*; *cf. Löfstedt, Tert. apol. textkrit. unters. 51*) dicimur *Christiani* (42, 3 vestris). 43, 2 his (*sc. lenonibus, magis sim.*) -os esse magnus est fructus. GREG. M. epist. 9, 98 p. 107, 24 vobis. erga: AMBROSIAST. in Eph. 5, 11 -i erga bonum et quaestuosi ad malum. GREG. M. epist. 9, 222 p. 213, 27 erga te. inter: AVG. in psalm. 36 serm. 2, 13 *pauperes* non sunt inter se -i (*sc. bona voluntate*). *abl.*: IREN. 5, 10, 1 *homines* -i iustitia constituuntur (*infra*: -i ... a iustitia). PS. HIER. in Iob 24 p. 686B animas steriles et -as virtutibus (*vix dat.*). ab: IREN. *l. 17*. EPIPHAN. in euang. 33 p. 64, 25 ab operibus bonis. PS. ORIG. hom. in Matth. 4, 3 p. 265, 20 ab omni infidelitate et irreligiositate. *?* si: *v. p. 1496, 63.*

2 *de diabolo*: RVFIN. Orig. in num. 12, 4 p. 104, 11 (*ad 21, 21 sqq.*) ipse est elatus et -us (*ut Seon, v. contextum*).

3 *de bestiis*: AMBR. hex. 6, 3, 12 -um esse animal (*sc. vulpem*) odioque dignum propter rapinam *eqs.*

adv. **īnfrūctuōsē.** *compar. l. 40, superl. l. 39.* *i. q. sine fructu (transl.), inutiliter, frustra (c. verbis)*: AMBR. epist. 7, 22 non -e didrachmum istud commissum mihi (AVG. cur. mort. 5, 7 p. 631, 21 n. utique -e. c. Faust. 27, 8 p. 737, 3 serm. 358, 4. MIRAC. Steph. 1, 1 patienter et ... n. -e. CLAVD. MAM. anim. praef. p. 20, 2 n. otiose et ... n. -e. THEOD. MOPS. in psalm. 36, 3a. *cf.* AVG. serm. ed. Mai 16, 1 ne -e intretis ecclesiam. CASSIAN. inst. 4, 27, 3 nequaquam -e. *v. et l. 37*). AVG. bapt. 7, 54, 103 p. 375, 13 tam -e atque inutiliter (epist. 164, 13 p. 534, 2). catech. rud. 24, 45 frustra et -e (serm. 160, 1). civ. 21, 9 p. 508, 25 D. sero atque -e paenitentes (serm. 58, 7 s. poenitentes et -e dolentes). epist. 40, 6 p. 76, 4 (= 75, 15 p. 310, 2) -e (-o *editio secunda Maurinorum*) atque inaniter. 78, 7 p. 342, 3. gen. ad litt. 11, 9 p. 342, 9 boni -e, mali autem impune non essent (c. Iul. op. imperf. 5, 61 p. 1497in. nec illud sane -e, nec istud i. facturus). c. Pelag. 4, 7, 17 p. 541, 6. c. Petil. 2, 84, 186 p. 115, 31 -issime. SIDON. epist. 1, 9, 4 -ius. 4, 22, 5 GREG. M. moral. 35, 27 p. 764B.

deriv.: infructuositas. *Schmeck.*

[īnfrūctuus *falso statuit Roensch, It. u. Vulg. 226* ITALA Matth. 13, 22 (cod. d) *pro* -uos(us). *v. p. 1496, 70.***]**

īnfrūgifer, -a, (-um). *ab* in *et* frugifer. *i. q. non frugifer*: PS. AMBR. paenit. 20 p. 994B *ficulnea arbor* fructu sterilis et -a iubetur abscindi.

īnfrūgis, (-e). *ab* in *et* frux (frugis). SYNON. Cic. p. 444, 23 B. sterilis, infecundus, ... -is, sine fruge.

īnfrūnitās (-nīt-?), (-ātis) *f.* *ab* infrunitus *per haplologiam q. d.* GLOSS. II 234, 10 ἀπειραγαθία -s. 234, 15 ἀπειροκαλία insolentia -s. 583, 47 -s inscientia boni et notitia mali (*cf.* I p. 41).

īnfrūnītus, -a, (-um). *ab* in *et* frunitus (*vi pass.?, v. l. 57*). -fron-: GLOSS. NOT. Tir. 82, 64 -us. *de usu v.* PAVL. FEST. p. 92 (*vol. VI 1, 1422, 68*). GLOSS. ἀπειράγαθος. ἀπειρόκαλος. insipiens vel tantum peritus mali. indigestus. crudelis. [*e coni. dub.*: CONC. Matisc. a. 585 p. 171, 18 (-os *edd. vett.*, infreniticus *codd.*).]

i. q. quasi non fruendus ('qui ... rebus recte frui nescit' Forcellini vix recte), inutilis: **1** *pertinet ad ineptiam, stultitiam*: SEN. dial. 7, 23, 3 *divitias iactare* -i animi est. benef. 3, 16, 3 -a et antiqua est *mulier*, quae nesciat matrimonium vocari unum adulterium. VITA Eugen. 15 p. 614D -am honestatis simulationem. PAVL. STEPH. reg. 21 si ei (*pincernae*) ab -o ministro transfundens *calix* oblatus fuerit (*vix ad 2*). **2** *pertinet ad insolentiam, statum immoderatum*: VVLG. Sirach 23, 6 animae irreverenti et -ae ne tradas me (*sc. libidinosae; gr.* ἀναιδεῖ *solum.* 'insipiens' *explicat* GLOSS. V 560, 52). 31, 23 vigilia, cholera et tortura viro -o (*sc. voraci; gr.* ἀπλήστου). MACR. Sat. 5, 1, 15 dicendi genus ..., in quo nec praeceps brevitas nec -a copia, nec ieiuna siccitas nec laetitia pinguis.

adv. **īnfrūnītē.** *i. q. immoderate*: HERM. Pal. vis. 3, 9, 2 nolite soli, quae a deo creata sunt, accipere -e, sed date etiam eis, qui dehabent (*gr.* ἐκ καταχύματος, *vulg.* abundantius [*cum verbis sequentibus coniunctum, cf. Dibelius ad l.*]). PS. ORIG. in Iob 2 p. 505D cum ... -e manducaverint vel biberint.

deriv.: infrunitas.

īnfruticāns *v. p. 1227, 12.*

?īnfūcātim *v. p. 1498, 23.*

1. īnfūcātus *v. p. 1498, 28.*

2. īnfūcātus, -a, -um. *ab* in *et* fucatus. -foc-: GLOSS. SYNON. Cic. p. 430, 1 B. GLOSS. -is: sinceris vel puris. *inde ab* ARNOB.

i. q. non fucatus, sincerus, purus, simplex sim.: **1** *imagine fucandi servata*: ENNOD. epist. 2, 17, 1 p. 58, 23 *simplicitas* -a fronte secretum mentis enuntiat. opusc. 4, 24 p. 388, 27 iracundiam ... facies -a pingebat.

2 *translate*: **a** *de hominibus*: VINCENT. LER. 25, 37 simplices a subdolis, ... -i a fucatis, ... recti a perversis, ... veri apostoli a falsis apostolis discernebantur. **b** *de rebus*: SYMM. epist. 4, 30, 3 -os nominum titulos. 7, 16, 1 -as esse neque ex alto trahi cessationis meae causas. or. 4, 6 -um semper esse examen aequalium. SCHOL. Hor. carm. 1, 24, 7 ('nuda ... veritas') -a et pura *eqs.* IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 1, 54 *innocens* -a (infusc- *l. v.*) primaevitate felicior bonum simplicitatis suae vitiare non potuit (*cf.* 2, 116). AVELL. p. 560, 23 fides (*cf.* CONC.S II 2, 2 p. 23, 7 quod verum et -um Christianae fidei esset [*gr. II 1, 3 p. 119, 8* ἀνόθευτον]. DIONYS. EXIG. Conc.S IV 2 p. 205, 29 -am rectae fidei pulcritudinem [*gr. p. 195, 8* ἀμαγγάνευτον]). CANON. Turner I 2, 3 p. 524, 47 obsequia (*gr.* ἄδολα). EVSTATH. Bas. hex. 9, 4 p. 960C amor (*gr.* ἀμήχανος). ENNOD. dict. 3, 2 p. 434, 3 -us ... nitor ingenii (*opp.* picta colloquia). epist. 3, 24, 1 p. 88, 22 -a pectoris ... diligentia. 4, 34, 4 p. 122, 11 verba (VITA Caes. Arel. 2, 1 -is [infusc- *R*] et integris). opusc. 9, 7 p. 417, 22 simplicitate. CASSIOD. compl. in act. 22, 1 -a (*Stangl, BayBlGymn. 34, 1898, 580*; **infucta** *cod.*, infracta *Migne, cf. p. 1486, 78*) mente (*antea*: simplicitatem cordis). inst. 1, 23, 3 -a (infug- *BG*) laude. NOVELL. Iust. 78 pr. *libertates* puras eis (*servis*) et -as et perfectas efficere (*gr.* ἀνοθεύτους). *n. pl. pro subst.*: ARNOB. nat. 2, 47 si -a (*ed. pr.*, infug- *cod.*) vultis audire nec ab aliqua vocis ostentatione deducta.

? adv. **īnfūcātim.** *i. q. sincere*: EPIST. pontif. 609 Thiel Felix 13, 4 -m lamentantibus lapsum (*v. app. crit.*).

īnfūco, (-āvī), -ātum, -āre. *ab* in *et* fucare. CHAR. gramm. p. 473, 2 B. -o *inter verba act. coniug. Iae.* [*falsa var. l. p. 1513, 19. 25.*]

-tus *i. q. fucando infectus*: CIC. de orat. 3, 100 in scriptis et in dictis non aurium solum, sed animi iudicio etiam magis -ta vitia noscuntur (*antea*: in oratoris aut in poetae cincinnis ac fuco). LACT. inst. 1, 5, 28 -ta (fusc- *M*, infug- *PIV*) pravis opinionibus consuetudo.

īnfudib(u)lum *v.* infundibulum.

īnfugo (*?*īnfugio), -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* fugare. *?*-io: CANON. *l. c.* (*v. Tidner, Sprachl. Komm. z. lat. Didasc. apost. 93. 267*).

i. q. in fugam dare: CANON. Hippol. ed. Hauler 80. 23 adversarius ... -iatur (i *alt. a manu prima add. esse videtur; cf. 78, 22* effugatur) non sputante ⟨te⟩, sed flante sp(irit)u i(n) te. IOH. BICL. chron. II p. 218, 589, 2 Claudius dux ... LX ferme milia Francorum noscitur -asse. VICTOR CAP. harm. euang. capit. 9 p. 21, 11 ubi -tus Ihesus et parentes eius in Aegypto. *E.*

***īnfulae,** -ārum *et* (*rarius, v. l. 45*) īnfula, -ae *f.* [*orig. inc.; sunt qui c.* redimio *coniungant; alii minus probab. ad vocem q. e.* nodus (*n̥dh-lā) *referunt. J. B. H.*] *de scriptura*: imf- (GLOSS.), -fol- *var. l. in codd.* *de product. voc. primae syllabae*: SERV. Aen. 1, 187. *de numero*: -a *sing. adhibetur inde a* LVCR. *a poetis dactylicis metri gratia (extra dactylos plur. ubique); in serm. ped. praeter unum exemplum graecissans (v. p. 1499, 52) et explicationes gramm. ad poetas dact. nonnisi de -a sacerdotali his locis (fort. Vergilio duce)*: AMBR. fid. 5, 10, 127 VITA Alc. Avit. 1 VEN. FORT. vita Leob. 15, 47. SACR. Greg. 199, 4 (-is *C*). *falsa var. l.*: CASSIOD. var. 6, 3, 2. *v. Ehlers, Mus. Helv. 9, 1952, 55 sqq.* NOT. Tir. 99, 46 -ae. *de notione*: PAVL. FEST. p. 81 (*v. vol. V 2, 1512, 29*). p. 113 -ae sunt filamenta lanea, quibus sacerdotes et hostiae templaque velantur. SYNON. Cic. p. 431, 3 B. SERV. Aen. 10, 538 '-a' fascia in modum diadematis, a qua vittae ab utraque parte dependent; quae plerumque lata est, plerumque tortilis, de albo et cocco (*inde* SCHOL. Lucan. 5, 144 ISID. orig. 19, 30, 4). COMMENT. Lucan. 2, 355 (cod. B) -a (-sa *trad.*) i. sacerdotalis stola (*sic de vestibus*: GRAMM. suppl. p. 264, 32 -a dicitur vestis sacerdotalis, sed proprie -a dicitur vitta, qua ornantur capita sacerdotum, et pro omni veste ponitur sacerdotali. GLOSS.L V Abba IN 100 vittae sacerdotales vel vestimenta seu dignitas magistratus. GLOSS. IV 446, 44 sacra vitta vel vestes sacerdotum. *cf. p. 1499, 61*). GLOSS.L I Ansil. TE 337 (= III Abol. TE 11) taeniis: vittis, -is. GLOSS. -a: στέμμα. sacerdotalis vitta et administratio iudicialis. vitta sacra aut vitta sacrorum. facultas vel vittae magistratus. -ae: ἱκετήρια ἱερ⟨έ⟩ων. ornamenta omnium honorum [rerum] et dignitatum, et equorum ephippia sive freni. velamenta de lana in modum vittarum facta. vittae, dignitas, graece diadema. -as: victimas (*?*). munera sacerdotalium ⟨dignitatum *add. f*⟩. *al.* *graece resp.* σύμβολα *p. 1500, 17.* *legitur inde a* CIC., LVCR., VARRONE (ling., *cf. p. 1499, 2*), CAES.; *attuli omnia exempla praeter quaedam stili curialis sub I B 1 b.* [*confund. in codd. passim c.* insula.]

I *i. q. fascia sacra lanea (supra l. 52. 67. infra l. 83. p. 1500, 52) utrimque dependens (infra l. 81, cf. p. 1499, 13. 52) vel a qua utrimque vittae dependent (supra l. 54, cf. infra l. 83. p. 1499, 9. 10. 15 et Val. Fl. 6, 64* geminas ... vittas*), fere candida (supra l. 56. p. 1499, 10 sqq. 45; coccina supra l. 56; caerula p. 1500, 53), sive lata sive tortilis (supra l. 55. p. 1499, 21)*: **A** *proprie in religione gentili (de re v. Fougères, Daremb.-S. III 1, 515 sq. Latte, RE IX 1543)*: **1** *ornamentum capitis*: **a** *hostiarum*: LVCR. 1, 87 *Iphigeniae* -a virgineos circumdata comptus ex utraque pari malarum parte profusast. VARRO ling. 7, 24 (*v. p. 1500, 51*). VERG. georg. 3, 487 stans hostia ad aram, lanea dum niveā circumdatur -a vittā. DECRET. *p. 1500, 52.* OV. Pont. 3, 2, 74 ambiat ut fulvas -a longa

[*van den Hout*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

comas *Orestis et Pyladis.* EPIT. Alex. 52 tauros -is velatos. SCHOL. Cic. Bob. p. 131, 15 (*ex Varrone*) filiae virgines ... sumptis -is ad aram steterunt. *in compar.*: LIV. 2, 54, 5 claris insignibus velut -is velatos ad mortem destinari *consules.* FLOR. epit. 4, 2, 92 quae omnia (*imagines, corona, regni insignia etc.*) velut -ae in destinatam morti victimam congerebantur (*in Caesarem*). **b** *sacerdotum, vatum* (*cf. infra l. 30 sqq. 56 sqq.*): VERG. Aen. 2, 430 nec te ..., Panthu, ... Apollinis -a texit (STAT. Theb. 9, 764). 10, 538 sacerdos, -a cui sacrā redimibat tempora vittā. SEN. Ag. 693 sacratas *Cassandrae.* LVCAN. 5, 144 torta priores stringit vitta comas, crinesque in terga solutos candida Phocaicā conplectitur -a lauro (*cf.* STAT. Theb. 4, 218 alba [SAB. Gell. 7, 7, 8 *insigne Arvalium*]. 6, 331 silv. 4, 3, 116). PETRON. 89 v. 41 -is stabant sacri ... nati ... Lauconte. SIL. 15, 679 casside ... dependens -a (ins- *l. var.*). STAT. Theb. 2, 99 falsa cucurrit -a per crines (*Lai Tiresiam imitati*), glaucaeque innexus olivae vittarum provenit honos. 3, 667 mollis. 7, 717. IVST. 18, 7, 9 *Karthalo* ornatus ... purpura et -is sacerdotii (*inde* OROS. hist. 4, 6, 8 cum purpuris -isque). 24, 8, 3 templorum antistites simul et ipsae vates ... cum insignibus atque -is ... procurrunt. CE 111, 21 (*paulo post a. 384*) divum sacerdos -is celsus clues. AMBR. epist. 18, 11 -ae vittati capitis *Vestalium.* PRVD. c. Symm. 2, 1086 dum torta vagos ligat -a crines *Vestalis.* *in imag. de poeta*: STAT. silv. 4, 4, 93 (*de Achilleide componenda*) votifera ... meas suspendit *Thebais* ab arbore vittas; nunc vacuos crines alio subit -a nexu. *metonymice fere i. q. infulati*: PRVD. apoth. 486 *Christianos* tremit -a et omne pulvinar divum. **c** *deorum*: ARNOB. nat. 4, 35 saltatur et Magna sacris compta cum -is Mater. FIRM. err. 6, 7 Liber proiectis -is, quas pampineis coronarum circulis inligabat. MART. CAP. 1, 19 serta laurigera -arum *Apollinis.* *cf.* SIDON. carm. 2, 393 *Romae deae* -a laurus erat.

2 *gestantur a supplicibus sive sacerdotibus (v. p. 1498, 65 et cf. sub 1 b) sive aliis* (*navi supplicum l. 35*): CIC. Verr. II 4, 110 *Hennae* praesto mihi sacerdotes Cereris cum -is ac verbenis fuerunt (CAES. civ. 2, 11, 4. LIV. 25, 25, 6 c. -is et velamentis [37, 28, 1]. 31, 17, 11. 45, 26, 3 VAL. MAX. 5, 4, 1 IVST. 11, 10, 6 OROS. hist. 3, 16, 11. *cf. supra l. 17. 18*). LIV. 30, 36, 4 velata -is ramisque oleae ... occurrit navis. TAC. hist. 1, 66, 1 velamenta et -as praeferentes (*cf.* SPART. Did. 6, 5 praetentis -is). 3, 31, 2 velamenta et -as pro muris ostentant *milites.* *in imag. et compar.*: VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 quibus -is misericordiae permulseris *quosdam.* SEN. dial. 11, 13, 6 ipsas miserias -arum loco habet (epist. 14, 11 hae litterae ... -arum l. sunt). ARNOB. nat. 5, 23 membranulas ... matri velut quasdam -as eliciendae miserationis offerentem *Iovem.*

3 *ornamentum aedium sacrarum vel festarum*: PAVL. FEST. p. 113 (*v. p. 1498, 52*). LVCAN. 2, 355 (*de domo nuptiali*) festa coronato non pendent limine serta, -aque in geminos discurrit candida postes (COMMENT. Lucan. *ad l.*: olim observabatur, ut sponsi foribus -a dependeret. *cf.* SCHOL. *et Plin. nat. 29, 30 Serv. Aen. 4, 458 Plut. quaest. Rom. 31 p. 271*^{F}).

4 *amuletum gravidarum*: TERT. anim. 39, 2 uteri -is apud idola confectis redimiti (*cf. Waszink ad l.*).

5 '-ae more' *dependet vexillum*: FRONTIN. strat. 1, 12, 5 ex hasta eius (*Epaminondae*) ornamentum -ae more dependens ventus ablatum in sepulchrum ... depulerat (*Diod. 15, 52, 5 ταινίαν*).

B *translate de honore, dignitate* (*nota* '-as gubernandas' *infra l. 77; imago sublucet e. g. l. 74. p. 1500, 21 sqq.*): **1** *hominum* (*animi p. 1500, 30*): **a** *de sacerdotibus Iudaeis vel Christianis* (*cf. -as gentiles supra l. 6 sqq., gentilibus quasi reservatas supra l. 25; sacerdotio opp.* 'administrationis -ae' *infra l. 81, cf. p. 1500, 23; vestes sacerdotales significari docent grammatici p. 1498, 57 sqq., cf. p. 1500, 61*): TERT. monog. 12 cum ad peraequationem disciplinae sacerdotalis provocamur, deponimus -as. AMBR. fid. 5, 10, 127 (*de expugnatione Iericho*) bellum confecit tubae clangor et -a sacerdotis (*cf.* Iac. 2, 10, 44 sacerdotales [RVFIN. Orig. in lev. 6, 2 p. 362, 11 VITA Alc. Avit. 1 ENNOD. opusc. 3, 42 p. 341, 14 SACR. Greg. 199, 4]. EPIST. pontif. 303 Migne 20, 528^{A} summi sacerdotii [*v. et supra l. 17*]). PAVL. NOL. carm. 15, 114 (*syn.* coronae). 25, 223. epist. 29, 7 p. 252, 17 (*postea*: sacerdotium). EVG. TOLET. carm. app. 23, 8 sacra. ENNOD. epist. 2, 14, 3 p. 55, 6 pontificalis ... apicis. opusc. 3, 26 p. 337, 12 diaconii. VEN. FORT. vita Leob. 15, 47 pontificali. **b** *de honoribus publicis sim.* (*tropice de gloria caelesti l. 79. p. 1500, 2. 4, de potestate mortis p. 1500, 1*): CYPR. ad Donat. 13 p. 14, 12 *an putas* illos ... inter honorum -as et opes largas ... securos? (SYMM. or. 1, 23 COD. Theod. 8, 4, 8 pr. 11, 30, 19 [= Iust. 7, 63, 1]. NOVELL. Theod. 15, 2, 2 GREG. M. moral. 4, 57 p. 668^{A}. CASSIOD. var. 3, 5, 5 cani honoris -is adultam cinge caesariem). SPART. Hadr. 6, 7 praefecturae (NOVELL. Theod. 25, 1 CASSIOD. var. 3, 11, 1. *cf.* COD. Iust. 10, 32, 67, 1 si quis ... -is consulatus ... fuerit ampliatus ... seu praefectorum praetorio -as susceperit gubernandas). TREB. Gall. 10, 1 maiestatis. AMM. 15, 6, 3 principatus (PETR. CHRYS. serm. 23 p. 264^{B} [*de regno caelesti*]. EVSTATH. Bas. hex. 8, 4 p. 949^{C}. *cf.* AVELL. p. 593, 2 principales). AMBR. off. 1, 1, 4 raptus de tribunalibus atque administrationis -is ad sacerdotium (in psalm. 61, 24 *syn.* dignitatem. COD. Iust. 1, 49, 1 pr. [*a. 475*; ins- *R*]). paenit. 2, 8, 69 -arum dignitate saecularium. PS. AMBR. apol. Dav. I 7, 36 potestatis (RVFIN. Orig. in iud. 3, 1 p. 481, 7 COD. Theod. 9, 41, 1, 1. PETR. CHRYS. serm. 110 p. 504^{A} *mortis.* 139 p. 573^{C} divinae). sacr. 6, 5, 2 in Christo divitiae tuae pudicitia est ..., -ae fides *eqs.* HEGES. 1, 13, 2 regni (2, 13, 5. PETR. CHRYS. serm. 22 p. 260^{A} *ecclesiam* venire ad r. sui -as ... *Christus* promittit. *cf.* ISID. Goth. 1^{C} chron. II p. 267, 24 regias -as [ins- *B*]). 1, 41, 3 regnum sibi ab avo veterisque prosapiae -is debitum (*cf.* COD. Iust. 12, 5, 4, 2 ingenuitatis). HIER. epist. 66, 7, 2 proconsulares (*cf.* PS. HIER. epist. [Bull. anc. litt. 3, 1913, 54 sqq.] 145 consulatus [*v. p. 1499, 76*]. NOVELL. Valent. 11, 1 consulares. IORD. Rom. 111 consulum. IVLIAN. epit. novell. 98, 1 uxor ... consulis decoranda est maritalibus -is). RVFIN. Basil. hom. 2, 5 p. 1740^{C} dignitatum (COD. Theod. 10, 20, 14. *al.* NOVELL. Theod. 15, 1, 2 [ins- *K*]. 15, 2, 1 PETR. CHRYS. serm. 109 p. 502^{B} SIDON. epist. 2, 3, 1 APON. 6 p. 117 CASSIOD. var. 6, 3, 2. *al.*). COD. Theod. 6, 10, 3, 1 comitivae (CASSIOD. var. 3, 12, 3 [ins- *L*^{1}]). *al.* NOVELL. Maior. 6, 1 Theod. 3, 5 Valent. 11, 1. PETR. CHRYS. serm. 56 p. 355^{C} palatii (*cf. act. 8, 27 sqq.*). SIDON. epist. 7, 12, 1 patricias. CASSIOD. hist. 5, 50 p. 1028^{B} imperii (*Sozom. 5, 1 p. 1209*^{B} *σύμβολα. cf. 7, 1 p. 1063*^{B} imperatoris. COD. Iust. 7, 37, 3, 5 imperiales. *aliter infra l. 33*). var. 2, 1, 4 curules. COD. Iust. 12, 7, 2, 5 magistri officiorum. *al.* NOVELL. Iust. 62, 2, 1 patriciatus. **c** *in univ.*: FIRM. math. 3, 6, 2 *Venus* coronis faciet atque -is coronari (3, 6, 10. 4, 19, 18 diadematibus aut aureis coronarum [*cf. l. 24*] -is. PAVL. NOL. epist. 18, 10 p. 136, 27 -is ... atque adoreis [*in imagine plena; discernit* antistitum vittas]). 5, 1, 5 coronarum (*cf. l. 22*) -is adornatos. *vi debilitata*: PANEG. 4, 32, 2 quot in illo turpitudinum notas exstinxeras, tot in te laudum -ae (ins- *A*) refulserunt. AVSON. 406, 33 p. 240 P. paribus ... *Probus* comit -is (-sis *G*) Aniciorum stemmata. AMBR. epist. 43, 4 *deus* athletas vocat, paratis praemiorum -is, certaturos ad coronam. Ioseph 5, 25 *Adam* -as divinae protectionis amiserat. PETR. CHRYS. serm. 142 p. 582^{B} devotus animus -is beneficiorum crescit ad obsequium. *fere i. q. iactatio, superbia* (*cf. infra l. 36*): APON. 1 p. 27 de qua matre (*populo Iudaeo*) magnis se -is Paulus extollit (*I Cor. 11, 22*).

2 *rerum*: CIC. leg. agr. 1, 6 his insignibus atque -is imperii (*aliter supra l. 17*) venditis, quibus ornatam nobis maiores nostri rem publicam tradiderunt. *de verbis fere i. q. tumor, inflatio* (*cf. supra l. 31*): AMBR. in Luc. 8, 13 verborum -as, fucum argumentorum, ambitiosa sententiarum velamina.

II *i. q. quaelibet fascia* (*per meram comparationem c. fascia sollemni p. 1499, 52*): *?* **A** *i. q. volumen, in quo aliquid pueriliter depingatur* (*cf.* taenia): CIC. de orat. 3, 81 Pamphilum ... sinamus in -is tantam rem (*sc. doctrinam oratoriam*) tanquam pueriles delicias aliquas depingere (*cf. edd. ad l. et Wendel, RE XVIII 3, 349*).
B *i. q. ephippia* (*usus, dummodo credibilis, ex I A 1 derivatus est*): GLOSS. *p. 1498, 66.*

deriv.: infulatus.

īnfulat *v.* infulo.

īnfulātus, -a, (-um). *ab* infulae, *cf.* vittatus. [*falso trad. pro* infibulatus *p. 1410, 69; de* GLOSS.^{L} I Ansil. CO 353 = TR 67 *v. Usener, Kl. Schr. II 159. 193 sqq. III 36 sqq.*]
i. q. infulis ornatus (*acced. abl. l. 53. 62*): **1** *de hostiis*: VARRO ling. 7, 24 (= *?* TRAG. inc. 220) -as hostias (infulas hostiis *cod.*), quod velamenta his e lana quae adduntur, infulae. DECRET. decur. Pis. de L. Caesare (CIL XI 1420) 20 bos ... et ovis atri infulis caerulis -i. SVET. Cal. 27, 2 *Caligula virum* pueris tradidit verbenatum -umque votum reposcentes per vicos agerent. **2** *de sacerdotibus, mystis* (*domo l. 60*): SYMM. or. 2, 32 has *aras* -a virgo custodit. HEGES. 1, 17, 1 -i ... sacerdotes inter suas hostias immolabantur (PRVD. cath. 9, 5 rex s. *David.* perist. 10, 1013 mire [mitra *cod. Rottend.*] -us, festa vittis tempora nectens. CONC. Carth. a. 525 Mansi 8, 641^{B}). PRVD. perist. 4, 79 sacerdotum domus -a Valeriorum. SIDON. carm. 9, 209 mystas. *i. q. stolatus* (*cf. p. 1498, 57*): ISID. eccl. off. 2, 5, 2 Aaron ... pontificali stola -us victimas obtulit.

deriv. (*retrogr.*): infulo. *van den Hout.*

īnfulcio, -sī, -tum, -īre. *ab* in *et* fulcire. NOT. Tir. 72, 1^{a} *et* 4^{a} -it. 72, 4^{b} -sit. SYNON. Cic. p. 429, 11 B. -it. *inde a* SEN. philos. [*it.* (*mediol. vet.*) infulcir, *sic.* nfurgiri. *R.*]

1 *trans. i. q. fulciendo immittere, inserere, infarcire* (*acced. dat. saepe,* coram *p. 1501, 17,* in *c. acc. l. 71, c. abl. l. 82,* inter *p. 1501, 15,* per *l. 81,* illo *p. 1501, 3*): **a** *corporaliter*: FRONTIN. strat. 3, 13, 4 (*interpol. ?*) aliqui et iumento (*Stewech,* -um *codd.,* -orum *Dederich*) in aversam partem -erunt *litteras.* SVET. Tib. 53, 2 mori inedia destinanti *Agrippinae,* per vim ore diducto, -iri cibum iussit. MARCELL. med. 12, 61 fimus corvi ... denti cavo -itur. PLIN. VAL. 2, 53 (*de paronychiis*) flos lentis -itur. *in imag.*: TERT. anim. 11, 3 *haeretici Valentiniani* nescio quod spiritale semen -unt animae (*v. Waszink ad l.; eodem spectant*: 23, 4. adv. Val. 27 p. 203, 9 animali [*ibid.* inserunt, fartilia]). -tus *fere i. q. constrictus* (*t. t. med.*): ORIBAS. eup. 2, 1 C 5 (Aa) *cortex potest* educere et constricta et -ta relaxare (*aliter gr. K 15 συνάγειν δὲ καὶ σφίγγειν τῇ στρυφνότητι, La* adducere et constringere stiptice virtutis). 2, 1 G 3 (Aa, *cf.* La) dolores ... per aliqua loca -tus (*gr. Γ 12 ἀλγήματα ... κατά τινα μόρια ἐστηριγμένα*). 4, 37 (Aa) humores, qui in auri -ti detinentur (*gr. 4, 36, 13 τὰ ἐμπεφραγμένα.* ALEX. TRALL. 1, 40 [*gr. ἐγκείμενοι*]). syn. 1, 27, 4 (La) p. 81, 19 Mø. *calidum balneum* ventositatem spiritus diffusam et ubi-

[E.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cumque -ta sunt relaxat (*gr.* ἔνθα ἂν στηριχθῇ *sc.* πνεῦμα, *Aa* constrictum vel constippatum). b *incorporaliter*: SEN. benef. 3, 28, 2 cum maiores suos recensent, ubicumque nomen inlustre ⟨de⟩fecit, illo deum -unt ([*Salmas.*; fulciunt *vel* fulgiunt, fugiunt, fingunt *codd.*]. *conferas quaeso locum conclamatum*: CAPITOL. Opil. 5, 7 *Macrinus* -sit [*vix intransitive*] . . . in [*an* sibi *?* in suum *?*] nomen Severi [*Σ, Helm, 'scil. in suum -sit n. S.' Hohl*; Severis *P*, Severi se *Salmas. et edd. vett.*, se Severi *Lessing*], cum illius nulla cognatione tangeretur). epist. 24, 22 quaeris, quid huic epistulae -erim *sc. dictum vel praeceptum* (*sic de verbis*: 106, 5. 114, 19 *Arruntius* non desinit omnibus locis hoc verbum *sc. 'hiemandi'* -ire. TERT. resurr. 42 p. 88, 12. 49 p. 103, 17). BASS. gramm. VI 270, 14 Horatius (*carm. 1, 8, 2*) primum choriambum durissimum fecit pro iambo spondeum -endo (infarc- *ed. pr.*). ZENO 1, 12, 7 *caro* quibuslibet passim sua munera -sit, maxime indignis. 2, 7, 3 (*ad Arianum*) videamus . . . quemadmodum inter patrem filiumque tempus -as. *fere i. q. obicere, exprobrare*: ITALA IV Esdr. 12, 32 -et (-cit, -cet, fulgeant *ll. vv.*) coram ipsis *iniustis* spretiones eorum *Christus* (*Vulg.* incutiet).

? 2 *intrans. fere i. q. (fulciendo) incumbere*: a *corporaliter*: PHYSIOGN. 84 p. 112, 17 qui brevem habent cervicem, tanquam si -at (*v. Löfstedt, Beitr. 87*; -ant *Maier*, -atur *ed. Molin., Foerster*) cetero corpori. b *incorporaliter* (*vix ad* infulgeo): PS. AVG. serm. cod. Guelf. app. 1, 2 p. 169, 76 (*de Herode*) quid non excogitet mali, qui bonis numquam rebus -sit? (*an* indulsit *?*). *cf. l. 6.* *deriv.*: infultura.

? **īnfulfuit** (inoluit *? Goetz*, infoetuit *Svennung in plagulis*) osmum ('= saporem *?' Goetz*) dedit GLOSS. V 304, 40.

īnfulgeo, -sī, -ēre. *ab* in *et* fulgere. *leguntur fere formae stirp. perf.* (*ex* *-ēsco *?*); *praes. ap.* PS. AVG., GREG. M. [*dub. supra l. 22; falsa var. l. p. 1471, 13.*]

1 *intransitive fere i. q. (alicubi) illucere, illucescere*: a *de rebus*: AVG. de duab. anim. 6 p. 57, 4 si . . . statim et repente . . . divinitus -isset huius solutio quaestionis. epist. 194, 1 p. 177, 7 ibi (*sc. in cordibus nostris*) laetitiae lumen -sit ([eff- *N*]. *de ipso fulgore ut*: EPIST. pontif. 305 Migne 20, 540C tantum . . . lucis gaudiorumque -sit fidelibus, ut *eqs.* [*antea*: resplenduit]. GREG. M. epist. 9, 230 p. 226, 21 lux nobis veritatis -et [SACR. Greg. 6, 3 nova mentis nostrae oculis l. tuae caritatis -sit]). PS. AVG. serm. cod. Guelf. app. 5, 1 p. 187, 15 nondum . . . illis (*discipulis Emmauntinis*) -erat laetitia *Christi* (*cf. l. 34. 35*). CASSIOD. anim. 8 p. 1294C *cum animae* gratia divinitatis -erit (GREG. M. in Ezech. 2, 10, 3 p. 1060A -ente dei . . . g.). b *de Christo*: GREG. M. in Ezech. 1, 6, 8 p. 831C in natura humanitatis -sit lumine (lumen *edd. vett.*) divinitatis, ut mundi candelabrum fieret (moral. 11, 17 p. 962A electorum mentibus aeterni regni perfecto l. -et. *cf.* 2, 57 p. 584A *peccatoribus* igne sui amoris -sit [*syn.* claruit]).

2 *transitive fere i. q. illuminare*: PS. AVG. serm. ed. Caillau 1, 32, 3 *sol* transit per . . . sordida loca, in qua⟨e⟩ radium suae lucis -et.

īnfulgerat (*i.* -gurat) NOT. Tir. 72, 15. *ab* in *et* fulgurare.

īnfullōnicātus, (-a, -um). *ab* in *et* fullonicatus. *scrib.* -foll-. GLOSS. II 222, 56 ἄκναφος: rudis, -us, inpolitus.

īnfulminā̄ns, (-antis). *ab* in *et* fulminare. GLOSS. III 423, 15 δόξα ⟨ὑ⟩περαστράπτουσα gloria -s (*pro interpret. sunt notae Tir.*).

īnfulo, -āre. *ab* infulatus *retrograda q. d. formatione.* [*dub.*: GLOSS. V 601, 63 -at: propitiat.] *i. q. quasi infulis ornare, initiare*: SCHOL. Lucan. 1, 550 (*post lacunam*) Romanus magistratus cum -retur.

compos.: exinfulo.

[īnfulsor GLOSS.L V Abba IN 96 *pro* imp-.**]**

īnfultūra, -ae *f.* *ab* infulcire, *cf.* fultura. *i. q. adminiculum*: ITALA III reg. 10, 12 (Claud. Turin. Migne 104, 824B) fecit rex de lignis non dolatis -am (*sic vel* -as *Roensch, Coll. phil. 154 pro* inflat-; *gr.* ὑποστηρίγματα, *Vulg.* fulcra) domus.

īnfūment- *v.* infoment-.

īnfūmo, (-āvī), -ātum, -āre. *ab* in *et* fumare. CHAR. gramm. p. 473, 2 B. -o (*inter verba act. coniug. I*ae). *fere i. q. fumigare*: PLIN. nat. 17, 130 non -are (*dT*, int- *cett.*, inh- *edd. vett.*) taleas *oleae* aut siccare prius, quam serantur, utilius compertum. 28, 139 *axungia medetur* -ta pilis oculorum. 28, 176 putant efficaciora haec in cornu caprino per dies XX -ta. 28, 225 (*ad comitialem morbum*) asini cerebrum . . . -tum (infumetum *V*) prius in foliis. *E.*

īnfundibalum *v.* infundibulum.

[īnfundibilis *v. p. 1003, 31.***]**

īnfundibilum *v.* infundibulum.

īnfundibulum (-us *p. 1502, 5*), -ī *n.* *ab* infundere (*cf. Stolz-Leumann*5 *218*). *de scriptura* (*cf. Svennung, Comp. Luc. 103*): -fedebl-: GLOSS. III 164, 19 (-dubl- *a*). -fidibul-: CATO agr. 10, 2 ('-a *edita ante Victorium exemplaria*, -fidibul- *ex archetypo Victorius, item* 11, 2 *et* 13, 3' *Keil*). GLOSS. III 21, 14. *cf. l. 80. 81.* -fidicul-: GLOSS. III 326, 43 ('-fudicul- *Boucherie' Goetz*). -fidubil-: *v. l. 81.* -fidubl-: PALLAD. 7, 7, 2 (-fidibul- *Politianus*). DIOSC. 1, 16 p. 13, 33M. GLOSS. III 92, 46. *cf. l. 76.* -fidubul-: DIOSC. 5, 130 p. 224, 1 (-fidubil- *P*, -fidibul- *c*). -fudibul-: VITR. 10, 7, 2 *x.* COLVM. 3, 12, 3 *S.* CHAR. gramm. p. 462, 5B. GLOSS. II 547, 48 III 366, 22. 369, 19. -fundibal-: NOT. Tir. 37, 85. -fundibil-: COLVM. 3, 18, 6 *S.* CAEL. AVR. chron. 2, 1, 10 (*sic Amman*, -um *Drabkin*). -funibul-: VITR. 10, 5, 2 *x.* -furnibul-: PLIN. nat. 24, 135 *EX.* *de genere* (*cf.* CHAR. gramm. p. 462, 5 B. [= IDIOM. gen. gramm. IV 583, 50. *inde* EXC. Bob. gramm. I 554, 17] quae apud Latinos neutralia, apud Graecos feminina: . . . -um χώνη): -us: GLOSS. II 530, 46. NOT. Tir. 37, 85. *de notione*: GLOSS. χώνη (*cf. l. 4*). tracter (*anglos.*).

i. q. vas, per quod aliquid infunditur (*cf. Blümner, Privatalt. 158. Daremb.-S. III 1, 516a*): a *generatim*: CATO agr. 10, 2 (*inter instrumenta olearia*) -a II (13, 3). 11, 2 (*inter instrumenta vinearia*) -a II. VITR. 10, 5, 2 (*de hydraletis*) inpendens -um subministrat molis frumentum. 10, 7, 2 (*de machina Ctesibica*) supra catinum paenula ut -um inversum est attemperata (10, 8, 2 [*de hydraulo*] pnigeus uti -um i. PALLAD. 7, 7, 2 vas ita figuratum . . ., ut velut i. -i angusto ore fumum possit emittere). COLVM. 3, 18, 6 plaga . . ., quae reflexa et resupina more -i per medullam transmittit quidquid aquarum . . . superfluxit. PLIN. nat. 24, 135 nidor *radicis herbae q. e. chamaeleuce adustae* per -um bibitur (*cf. l. 21*) inveteratae tussi (*sim. in medic. de fumo* [*cf. l. 13*] *immittendo*: DIOSC. 1, 16 p. 13, 33M. per -um ad hos [*i. os*] colligitur [*gr. 1, 18* διὰ σύριγγος]. 5, 130 p. 224, 1 [*gr. 5, 105* διὰ σίφωνος]. CAEL. AVR. chron. 2, 7, 111 per -um ore rapere fumum adducto vento). VOPISC. Aurelian. 50, 4 ut . . . biberet (*cf. l. 17*) *phago* . . . -o adposito plus orcā. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 10 tamquam per -um ad interiora *stomachi* descendit *cibus*. b *speciatim i. q. cribrum, incerniculum*: COLVM. 3, 12, 3 *terram* raram supra modum velut per -um transmittere imbres et sole ac vento penitus siccari.

īnfundo,** -ūdī, -ūsum, -ere. *ab* in *et* fundere. *de formis*: *perf.* -ud- *testatur* GLOSS. V 77, 13 pr⟨a⟩eteritum tempus. *sed* -und- *occurrit in formis a stirpe praes. discrepantibus his locis*: MARCELL. med. 9, 103. *var. l.*: HEGES. 1, 29, 1. 1, 29, 7. 4, 1, 4. 5, 50 p. 405, 16 ANTHIM. 75 PASS. Petr. Paul. long. 3. *al. de* AMM. *v. p. 1506, 59. cf. F. G. Banta, Abweichende spät- u. vulgärlat. Perfektbildungen, Diss. Bern 1952, 14. 112.* *p. p. p.* -fussus (*cf. Neue-Wagener III*3 *549*) *var. l.*: VERG. Aen. 4, 250 VVLG. lev. 13, 55 CASSIAN. inst. 5, 5, 2. *e coni.*: CHIRON 600 (*Buecheler*, istusso *codd.*, spisso *Heraeus in schedis nostris coll. 884 p. 267, 9 vel* scisso *coll. Cass. Fel. 20 p. 31, 16*). *part. fut. act.* -surus: AVG. in euang. Ioh. 94, 4. *de notione*: CHAR. gramm. p. 469, 26B. *inter* 'verba quae praepositionibus additis aliam significationem habent' (*cf.* SERV. georg. 1, 430 'suffuderit' . . . forinsecus . . .; nam de interiore parte '-erit' diceret). GLOSS. -o: ἐγχέω. ἐγχυματίζω. -sum (infixum *Nettleship*): destinatum (destillatum *Housman*). *v. etiam p. 1423, 28.* NOT. Tir. 37, 69 -it. 37, 70 -udit. 37, 71 -sum. *legitur inde a* PLAVTO, CATONE, SASERNA, CIC., VARRONE; *deest e. g.* CAES., SALL.; *ap.* LIV. *bis tantum.* [*i. q. perfundere*: *it.* (*umbr.*) nfonre, (*Cerignola*) mbonne, *francog. vet. et dial.* enfondre, *sard.* infundere; *i. q. penetrare*: *catal.* enfondre. *W.*] **[confund. in codd. c. simpl.* fund- *et aliis compos. passim*; *c.* infigere *p. 1507, 64*, infindere *p. 1508, 38*, infligere *p. 1463, 64*; -sus *c.* immensus *p. 1507, 31*, infidus *p. 1503, 35*, infuscus *p. 1506, 24*. *falso trad. e. g.* -o *pro* aff- OV. medic. 95 (*v. vol. I 1248, 16*), -sus *pro* inclusus CLAVD. carm. min. 32, 7 (*v. p. 951, 1*). *interpr. inc.*: FABIAN. frg. Char. gramm. p. 135, 23B. (*v. vol. VI 3, 2500, 49*). ITALA Iob 7, 5 (Aug. in Iob p. 522, 18). *loco nondum sanato*: QVINT. inst. 6, 1, 40 prolata *imagine* . . . deformitate ipsa — nam senis cadaveri cera (*abl.?*) erat -sa (*v. app. crit. et cf. Gesner ad l.*) — praeteritam quoque orationis gratiam perdidit *defensor.***]**

CAPVT PRIMVM: *structura originaria* ***aliquid*** *(aliquem)* ***alicui*** *i. q. fundendo immittere, indere sim.* (*sive introrsum i. q.* εἰσχέειν, ἐγχέειν, *sive super aliquid i. q.* ἐπιχέειν. *acced. notio diffundendi sim. e. g. p. 1505, 50. 1506, 56. 1507, 37. 80. 1508, 52.* *vi praepositionis debilitata interdum fere pro fundere vel profundere; inde praevalente respectu rei, e qua aliquid funditur, fere pro 'effundere' e. g. p. 1505, 12. 1507, 82, cf. p. 1508, 42* [*pro gr.* ἐκχέω]. *subauditur notio affundendi, addendi p. 1503, 10, circumfundendi p. 1506, 29*):

I ***transitive*** (*passim mediopass. vel reflex.*; *nota* sibi -ere *p. 1503, 50. 1504, 78*, retro -i *p. 1505, 40*): A *proprie vel in imagine* (*cf. p. 1507, 19*): 1 *res liquidas, liquefactas, cum liquidis mixtas* (*etiam metalla*): a *varias*: α *introrsum*: ① *in vasa aliasque res includentes*: CATO agr. 18, 4 (*in torculario condendo*) foramen . . . facito, ibi arbores . . . statuito; inter duas arbores quod loci supererit robore expleto, eo plumbum -ito (128 terram . . . rubricosam *sc. quolibet ponito*, eo amurcam -ito, paleas indito. VITR. 8, 5, 2. *cf.* CATO agr. 104, 1 eodem *sc. in dolium* [*al.*]. SASERNA Varro rust. 1, 2, 25 quo voles. VITR. 8, 5, 3 quocumque. GAIVS dig. 13, 6, 18, 3 ibi [*v. app. crit.*]. HYG. astr. 2, 29 p. 70, 11 aliquo [*v. app. crit.*]). 69, 2 cummim . . . in aquam. 85 *alicam madidam* in alveum. 105, 1 musti Q. XX in ahenum aut plumbeum (107, 1 PAVL. dig. 33, 7, 18, 3). *ibid.* in dolium (*al.*). *ibid.* in vas (APIC. 1, 7 in hoc v. [fund- *a*]. *cf.* APVL. met. 3, 3 vasculo [PALLAD. 5, 7, 2. ALC. AVIT. hom. 8, 2 p. 120, 25: *IV reg. 4, 4* mitte . . . in . . . vasa]). *al.* LVCR. 1, 496 utrumque (*sc. tam calorem quam frigus*) manu retinentes pocula rite sensimus -so lympharum rore superne. HOR. epist. 1, 2, 54 sincerum est nisi vas, quodcumque -is acescit. VITR. 7, 8, 4 *argentum vivum* in pannum. *al.* VAL. MAX. 1, 6 ext. 1 -sum . . . paterae . . . vinum (CORIPP. Iust. 3, 23). CELS. 4, 26, 7 malum Punicum excavare . . . tum -ere cruda ova (PLIN. nat. 20, 244). 5, 24, 2 -sa (*J, om. FV*) in mortario teruntur *sc. cera, oleum, resina decocta*. SEN. Thy. 982

[*Szantyr*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

poculum -so cape ... Baccho. benef. 7, 19, 1 si cui vinum debeas et hoc ille te -ere reticulo iubeat *eqs.* COLVM. 9, 8, 3 -endi sunt grati apibus liquores, quibus intra clausum alantur (*sim. de potu vel cibo praebendo*: VVLG. IV reg. 4, 40 -erunt ... sociis ut comederent [4, 41]. BACHIAR. repar. laps. 19 si cui vini liquor -itur, quid nisi phiala nuncupetur?). *al.* LVCAN. 4, 568 multum ... cruorem -ēre *milites* mari. 10, 155 epulas auro. PETRON. 70, 9 ex eodem unguento in vinarium atque lucernam ⟨a⟩liqua⟨n⟩tum est -sum (78, 4). PLIN. nat. 31, 81 sine riguis mare in salinas -entibus (*postea*: ingerunt. 31, 109 salinis m. -unt, Nilum ... nitrariis). *al.* *subauditur notio affundendi, addendi*: Ov. trist. 4, 5, 4 anima ... revixit, ut vigil -sa Pallade flamma solet (*cf.* PETRON. 22, 6 lucernis occidentibus oleum). CELS. 4, 31, 4 aquam ... fervefacere oportet, deinde in pelvem coicere ...; paulatim deinde iuxta labrum ipsum ex eadem aqua leviter -ere, ne calor intus destituat. 5, 17, 2^B si quid olei misceri debet, tum -itur. *al.* COLVM. 12, 24, 3 ex his sextariis *musti* in picis sextantem paulatim mustum -ere. *al.* PERS. 3, 13 nigra set -sā vanescit sepia lymphā. PLIN. nat. 2, 226 neque exhaustis aquis minuitur *lacus* neque -sis augetur. 14, 121 decocunt ad sapas musta -sisque iis ferociam *musti* frangunt. 20, 259 tanta ... vis ei (*sc. suco cannabis*) est, ut aquae -sus coagulare eam dicatur. TAC. ann. 12, 67, 1 -sum delectabili cibo venenum. SER. SAMM. 339 prodest ... sucus asellae, si tepido vinum (-o *var. l.*) -as ac mella piperque. *in condiendo sim. c. not. superfundendi*: Ov. medic. 90 (*in medicamento comparando*) pulvis ab -so melle premendus erit (PALLAD. 7, 11 *florem uvae silvestris* in m. servamus -so). COLVM. 12, 7, 3 (*de holeribus*) suo quidque vase conditur, et ius ... -itur (*al.*). 12, 13, 2 aceto ... -so. 12, 28, 2 condituram. 12, 39, 3. 12, 59, 2 (*postea*: superfundito). *al.* *de umoribus terrae vel arborum*: VITR. 8, 3, 12 quae *vini genera varia* non aliter possunt fieri, nisi, cum terrenus umor suis proprietatibus saporis in radicibus sit -sus, enutrit materiam *eqs.* (AMBR. hex. 1, 8, 28 p. 27, 6 terris). SEN. benef. 4, 25, 2 vide ..., quantis imbribus ... venas ... fontium arentes redintegrent et -so per occulta nutrimento novent *dei*. PALLAD. 4, 10, 23 cum ei *taleae ficus* se viridior sucus -erit.

Ⓘ *in animantes*: Ⓐ *de potu sim. in univ.*: Ov. Pont. 1, 3, 10 sic ad tua verba revixi, ut solet -so (infido γ) vena redire mero (*sim. de vino*: PLIN. nat. 14, 139 plena *vasa*. MART. 1, 71, 3 omnis ab -so [eff- *var. l.*] numeretur amica Falerno. CLAVD. DON. Aen. 1, 735 p. 142, 19 cum avide biberet et tantum -ret quantum fauces ... transmittere non possent, perfudit etiam se. AMBR. Hel. 13, 49 etsi manum revocet a vino, ori eius -itur). SEN. epist. 99, 27 infantium fletum -so lacte compescimus (AVIEN. Arat. 408 alumno [*gr. 163* μαζὸν ἐπισχεῖν]. AVG. virg. 36, 37 [*in imag.*]. *cf.* PALLAD. 4, 13, 5 lactis robur. HEGES. 4, 1, 2 [*in imag.*] *nemus* scatens fontibus quibus ... fluvio ... nutrimenta quaedam lacteis uberibus -it [*gr. 4, 3* τρέφουσαι]. 5, 18, 2 p. 335, 20 sucum ciborum [AVG. serm. 10, 8 fidei]. AVG. vera relig. 28, 51 [*in imag.*] alimenta lactea). CVRT. 7, 5, 8 sine modo -sam *aquam* vomitu ... egerere (TERT. anim. 9, 7 [*in imag.*] nemo umquam cunctanti de exitu animae mulsam a. de eloquio Platonis -udit [*postea*: infersit]. *cf.* HEGES. 4, 17 p. 268, 18 potantibus suavitatem *aquae*). PLIN. nat. 10, 129 bibunt aves ... capite resupinato velut -entes sibi. PS. QVINT. decl. 15, 8 p. 284, 6 -sa potione *odii*. CYPR. laps. 25 reluctanti licet *puellae* de sacramento calicis -udit *diaconus* (*cf.* SVLP. SEV. dial. 3, 2, 6 in os puellae sanctificatum liquorem [Mart. 16, 7 vim sancti liquoris]. ALC. AVIT. carm. 5, 250 *sanguis sanctus agni* oribus -sus). BOETH. cons. 2, 5, 16 W. *in imag. (cf. l. 44) in viscera urbis*: PANEG. 9, 4, 3 ut ... novos amnes veluti aridis fessae urbis visceribus -ant.

Ⓑ *de venenis*: CIC. Phil. 11, 13 sororis filio -udit venenum, non dedit (PLIN. nat. 11, 163 scorpionum aculei, v. -entes. VLP. dig. 29, 5, 1, 19 per vim. *in imag.*: AMBR. Hel. 14, 51 mentibus. HEGES. 1, 45, 1 visceribus. PRVD. ham. 609 ab ore vipereo -sum ... conbibit *mens* ... v. MART. CAP. 9, 988 maledicti aut livoris. *cf. p. 1504, 31*). HOR. epod. 5, 77 maius -am tibi fastidienti poculum. IVV. 6, 617 avunculus ... Neronis, cui totam ... frontem Caesonia pulli -udit (*cf.* SCHOL.). CYPR. unit. eccl. 10 tractatus *haereticorum* pectoribus et cordibus singulorum mortale virus -it (*sim. in imag.*: LACT. epit. 22, 8 malitiae. CLAVD. 20, 188 -it *Bellona* ... animo furiale per oscula v. IORD. Get. 132 *praedicatores* rudibus ... perfidiae suae v. -unt [def- *SOB*]. *proprie*: SVLP. SEV. dial. 2, 2, 5 prope ... vulnusculum, quo bestia v. -erat. COD. Theod. 9, 12, 1 [= Iust. 9, 14, 1, 1] veneni). PRVD. ham. 592 -sas ... bibit *vipera* caro (*i. amatore*) pereunte salivas (*antea*: insinuans).

Ⓒ *de medicamentis (absolute positum fere ad p. 1504, 22)*: *in (per) fauces (os)*: VERG. georg. 3, 509 profuit *aegrotis pecudibus* inserto latices -ere cornu Lenaeos (PLIN. nat. 22, 161. 23, 44 NEMES. cyn. 221. per c.: COLVM. 6, 10, 1. *al.*). COLVM. 2, 3, 2 faucibus (6, 2, 7 [*ubi* PALLAD. 4, 12, 3 per fauces]. *al. de* VEG. *v. l. 77. 78.* CAEL. AVR. acut. 2, 11, 79 ori vel f.). 6, 30, 3 in fauces ([fund- *ü*]. *inde* PELAGON. 30 [*Hippiatr. II 186, 24* ἵνα ... εἰς ... ἐμβληθῇ]. 41 [*ubi* VEG. mulom. 1, 34, 6 faucibus, *Hippiatr. I 13, 3* προπότισον *tantum*]. 60 [*ubi* VEG. mulom. 2, 13, 9 faucibus, *Hippiatr. II 81, 11* εἰς ... ἔμβαλε]). CHIRON 370 per os (495 ei *iumento*. 499. MACR. Sat. 7, 5, 25 humanis visceribus. *cf. l. 76. p. 1504, 26*). *in oculos*: LAVREA epigr. 6 lymphae non ante repertae, languida quae -so lumina rore levant (*sic absolute*: SER. SAMM. 215 THEOD. PRISC. eup. faen. 32. *al.*). CELS. 6, 6, 8^B in (*om. FVP*) oculos penicillo. BLIN. nat. 29, 39 oculis (THEOD. PRISC. eup. faen. 32. *in imag.*: PAVL. NOL. epist. 45, 1 p. 379, 8 mentis). PS. APVL. herb. app. 35 l. 3 in oculis. *in (per) nares*: COLVM. 6, 4, 2 nausea discutitur, si ... spicas ulpici vel allii cum vino conteras et naribus (in naribus *SAR*) -as (6, 33, 2 [naso *t*]. PLIN. nat. 20, 183. *al.* VEG. mulom. 2, 37 [CHIRON 550 ei *sc. iumento*]. MARCELL. med. 8, 32). 6, 5, 3 per nares (6, 34, 2 *equis* [*sic c. dat. animalis*: PLIN. nat. 23, 81 CHIRON 384. 509]. *al.* PLIN. nat. 20, 143. 25, 144 CHIRON 306. 499 [*Hippiatr. I 149, 13* ἐγχυματιζέσθω ... διὰ τοῦ ... μυκτῆρος]). SCRIB. LARG. 7 (= MARCELL. med. 1, 7) per cornu, quod rhinenchytes vocatur. PLIN. nat. 20, 180 in nares ([fund- *E*]. CHIRON 383 [*Veg. mulom. 2, 115* defundes, *Hippiatr. I 289, 13* ἐγχυμάτιζε εἰς]. PS. APVL. herb. 99 l. 19). 25, 166 suco ab altera nare, quam doleat, -so. ORIBAS. syn. 1, 21 Aa p. 73, 4 Mø. in naribus (*gr. 1, 21, 5* ἐγχεῖται ταῖς ῥισίν, *La* in nares missus. *al. cf. l. 3*). *in (per) aures*: CELS. 6, 7, 1^C in aurem ... aliquod medicamentum (*al.* SCRIB. LARG. 46 [*inde* MARCELL. med. 10, 2]. PLIN. nat. 20, 129 *et quater* [*cf. l. 19*]). 6, 7, 3^B quod si ... sanies profluit (*sc. ex auribus*) ..., non alienum est ... -ere vinum austerum (*sic absolute*: 6, 7, 7^A. *al.* SCRIB. LARG. 39 [*inde* MARCELL. med. 9, 34 auribus]. *al.*). SCRIB. LARG. 39 per strigilem in foramen auris. PLIN. nat. 20, 137 auribus (22, 112 et genitalium fistulae. *et* 20^{ies} [*cf. l. 14*]. *al. cf.* 29, 143 auriculae [30, 23. 30, 26 PLAC. med. 3, 19 rec. β. *al.*]). 22, 70 a contraria aure. 28, 178 per aurem (28, 180. 32, 81). *significanter in alvum clystere (exempla selecta)*: CELS. 2, 12, 2^C quod ... -sum est, alvo continetur (*postea*: immittenda in alvum). 2, 12, 2^E (*absolute ut passim*). 3, 21, 9 per alvum. 4, 19, 4 ex inferiori parte (4, 22, 3). *al.* PLIN. nat. 20, 10 clysteribus (20, 14. *al.* VLP. dig. 9, 2, 9, 1 vel ore vel clystere). *al.* CHIRON 282. 283 intra. *al.* VEG. mulom. 1, 45, 2 per anum de clystere. *alio quolibet*: CELS. 5, 28, 12^M id ... intus (*sc. in fistulam*) -endum. PLIN. nat. 31, 96 per cutem incisam. *al.*

Ⓓ *de aliis liquoribus*: LVCAN. 8, 691 putris ... effluxit ab alto umor, et -so facies *Pompei mortui* solidata veneno est (*cf. p. 1503, 57. sim. de umore corporis*: MARCELL. med. 11, 24 humorem ... et pituitam largiter -sam. ALEX. TRALL. 1, 29 *cholerae* imbibitae vel -sae tunicae stomachi). PLIN. nat. 33, 48 Mithridates Aquilio ... aurum in os -udit ([fud- *var. l.*]. FLOR. epit. 3, 11, 11 liquidum in rictum oris. *cf.* VIR. ill. 65, 9 propter avaritiam -so plumbo gravius effectum *caput Gracchi venundatum*). LACT. inst. 1, 11, 18 Danaen violaturus aureos nummos ... in sinum eius -udit *Iuppiter* (PRVD. c. Symm. 1, 68 undantis desuper auri ... pluviam [*cf. p. 1505, 14*] gremio excipientis amicae. *cf.* AVG. nupt. et concup. 2, 8, 19 ut gremio [in gremio *W*] feminae possit -i *semen*). SALON. in eccles. p. 996^A cordibus fluenta doctrinae (*in imag. ut*: PASS. Mar. Iac. 3 pectoribus ... rorem tractatūs salutaris [*antea*: fidei ...... inspiratione]).

β *supra*: ① *usu vario· super res*: VARRO rust. 1, 55, 7 circum arborum radices -i solet *amurca* (COLVM. 11, 2, 29 oleis laborantibus. ad r.: COLVM. 5, 10, 10 arb. 21, 2. radicibus: PLIN. nat. 17, 256 PALLAD. 3, 25, 30. 4, 10, 20 [*antea*: perfundendi]. *al. cf.* COLVM. 5, 9, 14 ⟨minus⟩ valentibus *oleis*. 10, 355 plantis. *al.* PLIN. nat. 12, 8 ut mero -so enutriantur *platani* [*absolute ut* PALLAD. 11, 12, 8. *al.*]. *al.* PALLAD. 4, 10, 3 per summa arboris cacumina. 4, 10, 4 circa ... truncum. *al.*). VERG. Aen. 6, 254 pingue super oleum -ens (fund- *FPR*) ardentibus extis. Ov. ars 1, 437 cera ... rasis -sa tabellis. MORET. 112 Palladii guttas instillat olivi, exiguique super vires -it aceti (*in cibis vel medicamentis comparandis, condiendis [cf. p. 1503, 22] ut*: Ov. fast. 3, 761 libo ... -sa *mella*. CELS. 6, 9, 7 *mentastrum* in pelvem coici, supraque aquam -i. PETRON. 66, 3 super mel ... Hispanum *vinum*. PLIN. nat. 14, 17 austeritas picis -sa pediculo *uvae*. *al.* APIC. 1, 24 sinapi tempera melle ... et super ... rapas -es. 4, 151 *ova fracta* super ostrea). CE 82, 8 (*aet. Aug.*) lacrumas *sepulcro* (*cf.* SEN. Tro. 295 si levatur sanguine -so cinis *mortui*. CE 1107, 7 ossibus *vina*. QVEROL. p. 4, 1 odoribus insuper [super P^2] -sis *sc. super urnam auri tamquam super busta patris*). LIV. 21, 37, 2 ardentia ... saxa -so aceto putrefaciunt *milites* (PLIN. nat. 23, 57 AMM. 15, 10, 11. *cf.* SEN. nat. 3, 24, 4 vivae calci aquam -e: fervebit. PLIN. nat. 23, 54 fit, ut -so [-sa *a*] *aceto* terra [-ae *var. l.*] spumet. 31, 83 -so liquore salso arbor ... in salem vertitur. *al.*). IAVOL. dig. 47, 10, 44 si superior vicinus in (*om. F*) inferiores aedes quid aut proiecerit aut -erit *eqs.* SVET. Aug. 94, 5 -so super altaria mero. *al.* *super animantes*: PLAVT. Amph. frg. 5 (4) ne ... postules matulam unam tibi aquae -i in caput (FEST. p. 289 AVR. Fronto p. 69, 3 N. per c.: Ov. Ib. 290. CELS. 1, 3, 10 [-endum *sc. corpus J*]. 3, 18, 22. capiti: SCRIB. LARG. 2 [*inde* MARCELL. med. 1, 2]. PLIN. nat. 20, 146 *et saepe.* HIL. in Matth. 29, 1 unguentum [*Matth. 26, 7* effudit super caput]. *al. cf.* CELS. 1, 9, 5 aqua ... -sa, praeterquam capiti, etiam stomacho prodest [*absolute ut*: SCRIB. LARG. 1 PLIN. nat. 27, 68. *al.*]). VARRO AT. carm. frg. 22 *avium* pennis ... rorem (VERG. georg. 1, 385 umeris). VARRO ling. 5, 119 vas aquarium vocant futim quod in triclinio allatam aquam -bant *sc. in manus* (PETRON. 31, 3 in m.). BELL. Hisp. 33, 4 resinam et nardum ... sibi (PRVD. psych. 359). CELS. 3, 20, 3 excitat *aegrotum* ... repente aqua frigida -sa *sc. corpori* (SEN. nat. 3, 25, 11 sive -sa sive pota sit *aqua*. COLVM. 7, 13, 2 per totum corpus. PLIN. nat. 14, 58 foris -so *vino* [*opp.* hausto]. 21, 153 corpori. *al.*). 5, 26, 21^B volneri *acetum* ([fund- *V a. corr.*]. LVCAN. 9, 59 fletus [fluctus *MZ*]. HEGES. 1, 29, 8 venena ... tamquam medicamenta [*gr. 1, 272* ἐμπλήσειεν ... φαρμάκων]. *cf.* CELS. 7, 2, 7 in ceteris partibus *corporis* ... paulum mellis

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-endum *sc. vulneri* [*sic absolute*: COLVM. 6, 33, 1; conf- *t.* PLIN. nat. 31, 97. *al.*]. Ps. APVL. herb. 1 l. 63 plantaginis sucus fistulis -itur [-is desuper *β*] et inmittitur eisdem. 62 l. 6 in plaga). COLVM. 6, 30, 4 oleum immixtum vino supra ilia et renes *iumenti.* PLIN. nat. 27, 17 temporibus et fronti inposita *aloe* ... dilutiorque -sa (Ps. APVL. herb. 90 l. 27). *al.* (II) *de imbribus* (*fere mediopass. vel refl.*): VERG. Aen. 4, 122 (*loq. Iuno de Didone et Aenea*) his ego nigrantem commixta grandine nimbum ... desuper -am (CLAVD. DON.: inmittam). SEN. nat. 3, 7, 2 absumit *terra* in se, quicquid -sum (eff- *Δ*) est (*infra*: cecidit). GARG. MART. med. 43 p. 186, 21 quaecumque se ex ... imbribus aqua caelestis -erit. POTAM. tract. 2 p. 1416A (*in imag. de sanguine*) croceus se ... imber -udit (*fere i. q. effudit.* AVG. serm. 8, 7, 8). VINCENT. LER. 5, 4 -so caelitus episcopis ... lacrimarum fonte. GREG. TVR. Franc. 2 praef. *Helias* pluvias ... arentibus terris -udit.

b *flumina, maria sim.* (*fere mediopass. vel reflex.; transitive l. 24. 31 bis. 36*): *α in descript. terrarum*: (I) *aquae immittuntur ripis, terris sim.* (*subest fere imago fundendi, fluendi introrsum; subauditur hic illic notio superfundendi, e. g. l. 32. 36*): CIC. rep. 3, 43 *Syracusani* portus usque in sinus oppidi et ad urbis crepidines -si. MANIL. 4, 653 lato ... -itur *sinus Persicus* or[b]e (*cf.* POL. SILV. prov. 4, 7 chron. I p. 539 trans fretum, quod ab oceano -sum [-so *18*] terras intrat). SEN. contr. 2, 1, 13 campos, quos rapidus amnis ex praecipitio vel, cum per plana -sus est, placidus interfluit. SEN. dial. 1, 1, 2 -sa vallibus maria ([nat. 3, 8]. PLIN. nat. 3, 5 *oceanus* Atlanticum m. -ens. 6, 28 ex oceano ... -itur *mare Caspium* [*6, 36* inrumpit]. 32, 142 per tot m., tam vasta et tot milibus passuum terrae -sa [*v. app. crit.*]. PLIN. epist. 6, 16, 12 curvatis ... litoribus. AMPEL. 7, 3 Liguribus. 7, 5 ingenti sinu Scythis. AVIEN. orb. terr. 734 [*de Propontide*]). PLIN. nat. 2, 173 oceanus -sus in multos ... sinus (*postea*: interfusus intrat). 3, 9 Baeticae ... ab Ossigetania -sus *Baetis.* 6, 1 non fuerat satis oceano ... per Hellespontum Propontida -isse. SIL. 12, 440 patulo ... recessu -it (diff-, eff- *varr. ll.*) *aequor* campis secretum gurgite pontum (AVIEN. orb. terr. 105 mediis -itur *p. Hibericus* oris, inrepitque salum [*antea*: se ... inserit in terras. *Dionys. perieg. 71* μέσσος ... ἑλίσσεται ἀμφοτεράων]. *cf.* 77 -so late sale [*Prisc. perieg. 52* sinūs ... efficit]). AVIEN. ora 709 *Massilia* peninsula est: sic aequor (*obi.*) omne (-i *Wernsdorf*) caespiti -u[n]dit manus *conditorum* (orb. terr. 555 duobus ae. -si procursibus [*i. maribus Siculo et Aegaeo Graeciam includentibus*]). SIDON. epist. 1, 5, 5 ut praebeant *fluenta Padi* moenibus *Ravennae* circumfusa praesidium, -sa commercium. (II) *aquae immittuntur aliis aquis* (retro *l. 49*): CVRT. 6, 4, 18 -so paludis *Maeotiae* humore mitescere *maris Caspii aquam.* MELA 2, 117 (*inde* PLIN. nat. 2, 225) in Alpheum ... Peloponnesiaco litori -sum (*sic de fluminum ostiis c. dat.*: PLIN. nat. 3, 11 Maenuba Baeti [*v. app. crit.*]. 4, 6 Atrax ... Ionio mari [in mari *var. l.*]. 5, 90 [MART. CAP. 6, 681]. 6, 72 VIB. SEQ. geogr. p. 145. *c.* in *c. acc.*: IVL. HON. cosmogr. A 24 *Margus* -it se in Danuvium [A 34 *syn.* influit in. B 9 in oceano *SC. ibid. iterum* (ref- *V*)]. A 35 -itur [A 36]. *c.* in *c. abl.* [*cf. supra*]: *ibid.* A 21 -it se *Hiberus* in mari [-e *C*]). PLIN. nat. 36, 105 aliquando Tiberis retro -sus recipitur *ab aliis fluminibus,* pugnantque diversi aquarum impetus intus. *β de inundatione sim.* (*c. not. diffundendi, superfundendi*): VERG. Aen. 5, 684 nec vires heroum -saque flumina prosunt *in pugna.* Ov. met. 7, 355 cum gravis -so (eff- *dett.*) tellus foret obruta ponto. PLIN. nat. 2, 200 inundationes maris ... -si (*opp.* recepti). SIL. 3, 48 -so stagnantis aequore campos. IVVENC. 1, 725 -sis (eff- *var. l.*) ... rivis (*Matth. 7, 25* venerunt flumina). HIL. myst. 1, 12, 3 diluvium -itur. HEGES. 5, 16 p. 326, 22 manare coepit aqua per desertum et sponte se sine ullis imbribus -ere terris fluenta (PRVD. c. Symm. 2, 934 *Nili*). RVT. NAM. 1, 641 Oceanus mediis -itur agris.

2 *res non liquidas*: a *solidas*: *α in liquores* (*sive ut eos afficiant sive ut ipsae iis afficiantur; exemplorum hic et p. 1509, 54 sqq. allatorum distinctio nonnumquam difficillima est, cum et dat. ab abl. saepe distingui nequeat et structura* in *c. abl. in sermone vulgari c. structura* in *c. acc. confundatur, v. e. g. infra l. 76*): (I) *de multitudine*: CATO agr. 76, 1 alicam in aquam -ito; ubi bene mollis erit *eqs.* VITR. 7, 14, 1 recipiunt in mortarium aquam ex violis coloratam et eo cretam -entes ... efficiunt silis attici colorem. COLVM. 7, 5, 9 singulis urnis ... liquaminis singulos fricti salis sextarios. LVCAN. 1, 648 -ris (*cf. vol. V 2, 215, 3*) miscebitur unda venenis (*cf.* 4, 323 in fluvios ... aconita). PLIN. nat. 20, 37 *semen vel folium silis* tritum potui -sum. PALLAD. 4, 10, 22 sapae -antur *mespila,* ut enatent. 5, 5 tot violae uncias -es, quot olei libras miseris. *al.* CHIRON 282 farina -sa in v⟨i⟩num. 495 fabae sextaria II vino. AVG. civ. 21, 4 p. 493, 16 D. aquae (*v. app. crit.*) -itur aquave perfunditur *calx.* APIC. 7, 270 *ofellae* -sae in aquam. *al.* (II) *de singulis rebus* (*fere i. q. immergere*): PALLAD. 8, 6, 2 quidam velamina *scillae* ... filo inserta suspendunt, ut vino -sa mergantur. PLIN. med. 3, 3 lana sucida -itur in mel *eqs.* (*sed* PLIN. VAL. 3, 20 -itur melle). AMBR. hex. 5, 17, 56 p. 183, 11 summitates pinnarum aquae -it *hirundo.* THEOD. PRISC. eup. faen. 29 leporem piscem in (*om. B et Rose,* cum *b*) oleo -e, ut ibidem putrefiat. log. 101 p. 202, 7 cum vinum dandum fuerit, Tiburtinum Surrentinum ..., in (*del. Rose*) quibus primo ferrum igneum -endum (exstinguendum *b*) est. CONC.S II 5 p. 36, 27 virgam ferream ... in aqua. CAEL. AVR. chron. 3, 7, 94 in calida atque oleo calido ... manus.

β quolibet: (I) *introrsum*: *de multitudine*: CATO agr. 105, 2 schoenum et calamum in pila contundito ..., sextarium unum eodem in dolium -ito. 127, 1 malum punicum ... conligito, tris minas in amphoram -ito. VITR. 2, 5, 1. COLVM. 6, 17, 8 *medicamenta* trita oculo (*antea*: inspirata). *al.* IVV. 8, 154 iumentis (*dat. commodi*) hordea. PALLAD. 3, 25, 6 terram priorem levabis ..., alteram ... in loco eius -es (eff- *E*). *al. inde ut vid. de nummis, pecunia et latius de divitiis, praemiis sim.*: VAL. MAX. 9, 1, 2 -sae culinis arcae censibusque edendi ac bibendi voluptas reperta. SEN. benef. 7, 19, 3 nummos ... in sinum (fund- *GP*). epist. 81, 14 divitiae in domum. 115, 5 in thensauros stipe -sa. PLIN. nat. 29, 8 fratri ... merces. MART. 5, 70, 1 -sum sibi ... a patrono plenum ... centies. Ps. QVINT. decl. 12, 6 p. 222, 14 pecuniam sine numero. EPIPHAN. in euang. 42 p. 98, 16 praemia. NOVELL. Iust. app. 7, 18 aurarias functiones ex ... commercio. *de singulis rebus*: CAEL. AVR. chron. 3, 2, 16 cum se tumor uberior -erit *in corpus.* ALC. AVIT. epist. 7 p. 39, 2 *vasa* fornacibus. (II) *supra*: *de multitudine*: CATVLL. 64, 224 canitiem terrā atque -so pulvere foedans. VERG. Aen. 4, 250 nix umeros -sa tegit (*cf.* STAT. Theb. 1, 405 -sam tergo glaciem). LIV. 37, 30, 5 si qua concurrerat *navis,* obruebatur -so igni (*i. facibus*). MANIL. 1, 734 loco cinerem. CELS. 5, 28, 3D *ulceri* (*antea*: super ulcus ... inspergenda). SEN. Oed. 499 -sis humero capillis (*cf. p. 1508, 67*). CVRT. 7, 9, 8 ingentem vim sagittarum ... ratibus. 8, 9, 19 gemmas margaritasque ... litoribus. COLVM. 12, 44, 3 furfures *super uvas.* LVCAN. 4, 616 membris ... harenas. 10, 166 comae ... Cinnamon. PLIN. nat. 18, 77 emollitum *triticum* ... linteo aut sportis saccatum tegulae. *al.* *de singulis rebus*: SEN. contr. 2, 1, 12 -sum (-scum *AB*) tectis aurum (*i. insertum*). STAT. silv. 5, 4, 16 pennas luminibus. SYMM. epist. 4, 34, 6 Marciorum ... vatum divinatio ... corticibus inculcata est, monitus Cumanos lintea texta sumpserunt: tu ... sericis voluminibus -i litteras ... praecipis. MAX. TAVR. hom. 111 p. 518C (*in imag.*) iugum spiritus sui ... omnibus *Christianis.* (III) circa: SYMM. or. 1, 4 cavae nubis -sa c. te ... velamina.

b *aëra, lucem sim.* (*ignem infra l. 52; usurpatur fere mediopass. vel reflex.*): *α introrsum*: VERG. Aen. 9, 461 iam sole -so, iam rebus luce retectis (*de ortu solis* [*per abl. abs.*] *ut*: HEGES. 4, 4, 5. 5, 16 p. 326, 24. *aliter*: SEN. nat. 5, 1, 2 cum s. in aliquem clausum locum -sus est. PLIN. epist. 2, 17, 17. AVSON. 369, 20 p. 96 P. [*de zodiaco*]. *cf.* SIL. 12, 732 -so ... Phoebo). VITR. 5, 3, 1 nocentes spiritūs corporibus -ent *flatus palustres* ([*cf. p. 1507, 28*]. 6, 4, 1 umidos. SEN. nat. 3, 24, 3 s. in illa *balnearia* fervens ... -itur. *al.* GELL. 2, 30, 4 [*de vento*] desuper. PHYSIOGN. 2 p. 5, 2. *cf.* SEN. nat. 6, 14, 3 -ente se a tergo aëre [PLIN. nat. 34, 165 AVG. gen. ad litt. 7, 19 p. 216, 7]. MEROB. carm. 4, 4 [*tropice*] -si bibit *puer* aetheris vigorem). SEN. Phaedr. 154 rebus lumen -ens suum *Sol* (nat. 2, 9, 1. *al. in imag.*: CYPR. ad Donat. 4 postquam ... in expiatum pectus ... desuper se l. -udit. HYMN. Ambros. I 11, 4 cordibus [SACR. Greg. 18, 1]. CONSVLT. Zacch. 1, 26 p. 32, 23). epist. 82, 13 dies illi *cubiculo* lucem -it, nox eripit (APVL. met. 2, 28 oculis [*cf. l. 48. 51. 56*]. AVG. civ. 11, 10 p. 476, 15 D. *in imag.*: CYPR. epist. 51, 2 pectoribus. PRVD. apoth. 688. *cf.* AVG. doctr. christ. 1, 9, 9 quasi caecus in sole, cui nihil prodest ipsis locis oculorum ... lucis fulgor -sus). SIL. 5, 678 -sae, subducto sole, tenebrae (*in imag.*: CYPR. unit. eccl. 3 nescientibus. POTAM. epist. ad Athan. [RevBén. 30, 1913] p. 281 l. 41 simplici ... professioni. RVFIN. hist. 10, 18 p. 985, 6 oculis. *cf.* SIL. 11, 269 umbrā paulatim -sā). 17, 505 tectis urbis Vulcania pestis (*i. incendium*) cum sese -udit. STAT. Theb. 1, 501 dum ... -at Titan agiles animantibus ortūs (CASSIAN. conl. 9, 31 solis. SEDVL. op. pasch. 2, 12 diei [*carm. pasch. 2, 153* funditur]). Ach. 1, 248 diem (AVIEN. Arat. 34. PRVD. apoth. 697 [*de caeco sanando*]). *al.* *β c. not. diffundendi super aliquid*: SEN. suas. 1, 4 toto pelago -sa caligo (PLIN. epist. 6, 20, 13 terrae). SIL. 7, 258 -sā ... per aequora pace (*cf.* AMM. 14, 1, 1 *fortunae* procellae tempestates ... rebus -ēre [*Clark,* -fund- *MV*] communibus). STAT. Theb. 2, 528 terris -erat *nox* umbram. 12, 312 per campos -so lumine (SEDVL. carm. pasch. 1, 250 videtur *sol* clara serenatis -ere [eff- *P*] l. terris [*op. pasch. 1, 22 p. 189, 8* perfundens]. *cf.* Ps. APVL. Ascl. 19 bonum ... luminis per orbem nobis solis -itur. IVVENC. 2, 168 terris ... lucem). AMM. 20, 11, 29 (*de iride*) cum ... nubi crassae radii solis -[i]si lucem iniecerint *eqs.* (*cf.* 25, 10, 3 [*de cometis*] splendore -so corpori crasso *i. nubi*). APON. 12 p. 222 (*in imag.*) de ... lampadibus ... super credentes illuminationis flamma -itur. *γ vi praep. evanida fere i. q. fundere*: APVL. mund. 3 exin (*i. in regione universi subiacente*) inferioris aëris qualitas turbidior -itur (*gr.* ὑποκέχυται).

3 *animantes*: a *de multitudine* (*animo hostili praeter l. 72 sq. 77. p. 1507, 3. 5*): *fere i. q. inducere, mediopass. vel reflex. i. q. ingredi, irruere*: CIC. epist. 9, 15, 2 cum in urbem nostram est -sa peregrinitas. VERG. Aen. 5, 552 longo decedere circo -sum populum *iubet Aeneas* (HEGES. 5, 16 p. 326, 2 -so Assyriorum p. genti Iudaeae. *cf.* CONC.S I 3 vers. Tur. p. 81, 18 [= CONC.S I 2 p. 64, 19] -sa inimicorum multitudo [*gr. I 1, 2 p. 53, 2* ἐπιχυθεῖσα. ALC. AVIT. hom. 18 p. 129, 19 expectantium aquae motum porticibus -sa; *cf. Ioh. 5, 3* iacebat]). MANIL. 4, 661 Libyen Italas -udit *Hannibal* in urbes. CVRT. 5, 6, 1 hinc (*sc. e Persia*) illa immensa agmina -sa (SIL. 14, 638. FLOR. epit. 3, 21, 6 urbi. *v. etiam p. 1507, 5. cf.* HEGES. 1, 15, 3 armatas acies -udit [eff- *H*] *sc. in urbem*). AMM. 17, 13, 9 equites ... equitum se turmis ... -erunt. 27, 10, 13 -sis utrimque cornibus *aciei.* SERV. auct. Aen. 4, 377 tanta vis luporum se ibi -udit, ut omnes feras eorum incursus absumeret. AMBR. obit. Theod. 53 -sis Romano imperio barbaris. HEGES. 1, 22, 2 Caesar e trans-

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

alpinis regionibus . . . Italiae sese -ens. 1, 29, 1 -erat se (*om. H*) Syriae . . . exercitus. *al.* HIER. in Is. 23, 3 p. 201C (*meton. de negotiatoribus*) Nilus omnis et Aegypti fertilitas e vicino (*subst.*) -itur Tyro. *fere i. q. diffundere*: VVLG. I reg. 23, 27 -erunt se Philisthim super terram. PRVD. apoth. 714 se . . . per innumeras -unt agmina mensas. *fere i. q. defundere*: HEGES. 5, 4, 4 p. 304, 14 -unt se de muris Iudaei et ingenti agmine supra hostem inruunt (*gr. 5, 85* προπηδῶσι). **b** *de singulis hominibus (part. corp. l. 12): amplexis*: VERG. Aen. 8, 406 dedit amplexus placidumque petivit coniugis -sus (eff- *Diom.*, -sum P^1R^2) gremio per membra soporem ([*de interpr. ambigua v.* SERV. *ad l.*]. AVG. civ. 14, 26 p. 54, 4 D.). OV. epist. 2, 93 ausus . . . amplecti colloque -sus amantis *eqs.* (met. 11, 386). SEN. Med. 946 (*Medea ad liberos*:) -sos mihi coniungite artus. STAT. Theb. 9, 877 *saucius* puer -sus sociis in devia campi tollitur. PS. QVINT. decl. exc. Monac. 10 p. 372, 12 matri . . . sinibus et alloquiis se -bat *filius* memor blanditiarum . . . compertarum. *hostiliter irruentibus*: AMM. 14, 5, 6 fluminis modo fortunis conplurium sese repentinus -udit *Paulus*. *de adventu Christi*: PRVD. c. Symm. 1, 290 inpletis voluit *Christus* se -ere saeclis.

B *translate (hic illic imagine rei liquidae servata)*: **1** *de variis rebus*: **a** *vi corporali adhuc sublucente (mediopass. passim, reflex. l. 32. 34. 35. al.)*: CIC. de orat. 2, 355 non -ere in aurīs . . . orationem, sed in animo . . . inscribere (SIL. 11, 433 per aurīs . . . cantum. ARNOB. nat. 1, 59 sonos auribus . . . dulciores [*per dat. ut*: SYMM. epist. 1, 95 (89), 2 a. et animis . . . nuntium. AMM. 14, 9, 2. 15, 3, 5. AMBR. epist. 2, 5 suavitatem. *al.*]. *cf.* LVCAN. 6, 568 murmura labris). LYDIA 23 calor -so decedit frigore mortis. VITR. 1, 4, 6 e refrigerationibus umoris ventorum et aurarum -untur vitia corporibus (*cf.* SIL. 1, 173 penitus . . . -sa medullis pestis [HEGES. 1, 39 p. 82, 18 animis; *antea*: inficiat]. HIL. trin. 2, 4 in audientium sensum praedicantium morbus -itur [*antea*: inficiunt. EPIST. pontif. 392 Conc.S I 2 p. 110, 5]. HIER. epist. 22, 30, 3 medullis -sa [immensa *k*] febris corpus invasit. CAEL. AVR. acut. 3, 2, 9 si circum colla se ignis sacer -erit *eqs.*). APVL. met. 3, 20 luminibus . . . marcidis -sus sopor (AMM. 16, 5, 4 SERV. auct. Aen. 10, 763 SALV. gub. 6, 81). HEGES. 5, 21, 3 p. 344, 2 clausis . . . se -erat fames (*gr. 5, 512* βαθύνας. 5, 40, 1 p. 382, 8 intimis se -udit medullis). *al.* *super aliquid*: OP. imperf. in Matth. 36 p. 834 -sa est sanitas s. eos *caecos*. *c. not. diffundendi*: STAT. Theb. 1, 416 Tydea fert animus, totosque -sa per artus maior in exiguo regnabat corpore virtus.

b *plena vi incorporea (sed in compar. l. 43)*: **α** *c. notione insinuandi, persuadendi, inculcandi sim. (in animantes)*: ① *c. acc. obi.*: CIC. de orat. 2, 300 nihil ex illius *hominis acerrimi ingenii* animo, quod semel esset -sum, umquam effluere potuisse (*cf.* Tusc. 1, 61 in animo . . ., quo tamquam in aliquod vas ea quae meminimus -antur). leg. 3, 32 ea *vitia* . . . in civitatem (*i. cives*). CVLEX 387 sensibus . . . dolorem. VAL. MAX. 5, 4 ext. 5 caritatem parentum liberorum pectoribus (*cf.* ITALA Rom. 5, 5 [Cypr. Fort. 9. *al.*] dilectio dei -sa est cordibus nostris per spiritum sanctum [*gr.* ἐκκέχυται ἐν, *codd. et Vulg.* diffusa]. HEGES. 1, 34, 2 sui amorem omnibus. CASSIOD. var. 2, 3, 6 *amicitiam*). SEN. epist. 71, 19 hunc animum . . . sapientia [non] -et et tradet (*antea*: inest). 115, 11 teneris -sa cupiditas altius sedit (*cf.* MIN. FEL. 26, 12 ardorem cupiditatis [*antea*: ⟨in⟩labi pectoribus. AMM. 14, 6, 26 mentibus]). PERS. 1, 79 pueris monitus. MIN. FEL. 26, 8 (= CYPR. idol. 6) errorem pravitatis *haereticae*. 26, 10 adspirantibus et -entibus *daemonibus* praestigias edunt *magi*. ARNOB. nat. 2, 64 an numquid . . . tibi . . . -enda in gremium est divinae benivolentiae gratia? (AVG. pecc. mer. 1, 9, 10 *syn.* dat. PS. AVG. quaest. test. I 93, 2 [*infra*: 'est in te']. SACR. Leon. p. 88, 6 CASSIOD. inst. 1, 8, 16. *al.*). 7, 18 p. 252, 15 alteri . . . voluptatem . . . et gaudium (*cf.* VVLG. Tob. 3, 22 exultationem. RVFIN. hist. 10, 2, 1 aderat cunctis velut divino munere -sa laetitia [*gr.* ἐπήνθει]. SACR. Leon. p. 97, 27 iucunditatem nobis). LACT. inst. 3, 26, 10 in . . . pectus -sa *sapientia divina* (AVG. in euang. Ioh 52, 12 SVLP. SEV. epist. app. 4, 1). *al.* HIL. coll. antiar. p. 99, 25 voluntas nostra . . . nomini *dei* . . . caritate pietatis -sa. *al.* OPTAT. 4, 5 p. 107, 15 auditorum animis -itis odia (animas infigitis *RB et ed. pr.* [*ubi etiam* odio]), inimicitias docendo suadetis. GAVDENT. serm. 19, 17 G. cui . . . fidem (AMBR. epist. 47, 6 mentibus. hex. 1, 7, 27 p. 26, 23 infidelibus. *al. cf.* EPISC. Gall. Leo M. epist. 65, 2 exinde [*sc. e Gallia Arelatensi*] aliis . . . regionibus . . . bonum fidei et religionis -sum. *aliter p. 1508, 18*). PACIAN. sim. carn. p. 117, 3 extra positae, non -sae *nequitiae spiritales* (*postea*: in corpora . . . invadunt). FILASTR. 100, 4 *intellectus est* animae potentia de sancto in eam -sa spiritu. AMM. 23, 6, 33 ex his quae didicit, aliqua sensibus magorum -udit *Hystaspes*. *al.* *super, adversus, erga aliquid (aliquem), fere i. q. inducere, conferre, praestare*: ITALA gen. 27, 12 (Tract. de indur. cord. Phar. 16 l. 14) timeo ne . . . pro benedictione maledictionem in me -at *pater* ([*Vulg.* inducat super me]. *inde*: TRACT. *l. c.* l. 12 benedictionem [PS. AVG. quaest. test. I 109, 2 dari vel -i]. *cf.* CYPR. epist. 28, 2 p. 547, 3 dignationem). CYPR. epist. 69, 14 apparebat . . . super omnem dei populum spiritalis gratiae munus -i. PACIAN. sim. carn. p. 121, 26 vivificanti *Christo* quid aliud (*sc. quam visitatio*) oportebat -i? (*syn.* copulatur, exhibetur). *c. respectu diffundendi*: HEGES. 4, 23, 1 inserere . . . sermonem . . . principibus, postremo -ere per universos. *fere i. q. effundere*: SERV. Aen. 6, 68 ξόανα . . ., quae portabantur in lecticis et . . . mota -bant vaticinationem. *reflexive*: HEGES. 4, 33, 1 p. 291, 25 nondum . . . Domitiano se penitus -erat libido flagitiorum. PETR. CHRYS. serm. 112 p. 508A sermo . . . sensibus. SEDVL. epist. 2 p. 173, 10 CASSIOD. in psalm. 33, 5. var. 8, 9, 1 ubi. GREG. M. moral. 2, 35. 12, 22 leniter *sicut aqua*. ② *c.* ut, ne: AMBR. obit. Theod. 43 -udit ei (*Helenae*) spiritus, ut lignum crucis requireret (SACR. Leon. p. 23, 12. 112, 14. 169, 19 [= Greg. 53, 1]. CASSIOD. inst. 1, 16, 2 *syn.* monet, insinuat). SACR. Leon. p. 22, 5 ut sensibus nostris . . . -as, ne . . . oculos ad caelestia non levemus (SIGISM. Alc. Avit. epist. 94 p. 102, 14). ③ *c. inf.*: SACR. Leon. p. 65, 27 cum . . . sensibus . . . -is totis tibi (*sc. deo*) mentibus supplicare *eqs.*

β *fere i. q. tribuere, communicare (fere in res)*: VAL. MAX. 1, 5, 1 inclitae . . . victoriae decus . . . urbis ruinis. VAL. FL. 4, 552 tam largus honos, tam mira senectae maiestas -sa *Phineo* (AVIEN. Arat. 44 rebus). PANEG. 3, 16, 4 in familiam . . . divinum istud . . . munus (*i. consulatus*) -sum est. IVST. 3, 5, 8 (*?; v. p. 1463, 66*). HEGES. 4, 17 p. 268, 15 sterilitatem depulit, fecunditatem -udit *fonti Heliseus* (*cf.* CASSIOD. inst. 1, 32, 2 ubertatem agris). CLAVD. carm. min. 29, 40 (*de magnetibus*) quis calor -udit geminis alterna metallis foedera? PS. PRIMAS. in Rom. p. 419A fides . . ., quae et sub veteri testamento et in novo dono dei -sa est. *reflexive*: BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 4 p. 10, 19 scientia *universalium q. d.* ramosa quadam et multifida vi in omnes sese philosophiae partes -it (diffudit *K*). CASSIOD. in psalm. 148 concl. in astrologiae partem labilis error.

2 *de spiritu sim.*: **a** *vitali*: OV. met. 1, 364 (*loq. Deucalion*) o utinam possim . . . animas formatae -ere terrae (MELA 1, 52 glaebis *Nilus*. LACT. inst. 2, 11, 19 [*postea*: inspiravit ei]. CLAVD. DON. Aen. 4, 650 p. 414, 8 GENNAD. dogm. 14 PRVD. apoth. 850 ham. 820). PHAEDR. app. 4, 17 -so spiritu (FILASTR. 97, 7. HEGES. 5, 27 p. 363, 18 vitalem [*opp.* refundamus]. DRAC. laud. dei 1, 340. *cf.* FILASTR. 97, 6 inspiratione -sa [*ad rem cf.* 98, 1]). LACT. opif. 16, 12 ut solidis visceribus -sa *mens* . . . membris omnibus misceatur. PRVD. apoth. 921 *vitalem scintillam*. **b** *divino (usu philos. et christ.; fere mediopass. vel reflex.)*: VARRO (?) frg. Serv. georg. 1, 315 deum . . . Lactantem, qui se -it segetibus et eas facit lactescere (CIC. nat. deor. 1, 28 aut infixus aut -sus . . . in mundo. MANIL. 2, 61 caelo. MIN. FEL. 32, 7 ubique non tantum nobis proximus, sed -sus est [*antea*: omnia . . . deo plena]. HIL. trin. 1, 6. *et saepe ap. ECCL.; nota*: PS. PRIMAS. in Phil. p. 632D non solum vobiscum, sed intus in vobis . . . -itur et donatur). VAL. MAX. 3, 4, 4 ita se in *Varronis consulis* . . . sinum -udit (infidit A^1) *fortuna*, ut *eqs.* TERT. orat. 25, 2 spiritus sanctus congregatis discipulis . . . -sus est (FIRM. math. 4, 1, 1 se corpori [*postea*: intrinsecus diffusus, circumfusus]. AMBROSIAST. in I Cor. 14, 32 se. AVG. in euang. Ioh. 94, 4 se ipsum. BARNAB. 1, 3 video in vobis -sum s. ab honesto fonte dei [*gr.* ἐκκεχυμένον]. *cf. infra l. 56*). PANEG. 11, 14, 2 numen . . . ac mentem *Iovis* toto -sam esse mundo (*postea*: ubique versari. 12, 26, 1 [*v. app. crit.*]. *cf. infra l. 53*). FIRM. math. 1, 5, 9 per . . . stellas terrenis corporibus divinus . . . animus . . . -itur. SERV. Aen. 6, 129 corporibus *heroum* se -bant potestates supernae. AMBR. fug. saec. 3, 16 p. 177, 11 *Christus* -ens se omnibus spiritu et plenitudine divinitatis suae (PAVL. NOL. carm. 10, 124 AVG. epist. 112, 1. *cf.* FAVST. REI. epist. 3 p. 178, 14 caelorum dominum Mariae -endum visceribus). Nab. 14, 62 *diabolus* etiam principibus se consuevit -ere, sicut -udit Iudae. PRVD. c. Symm. 2, 394 quando coepit adhuc parvae primum se -ere Romae *genius urbis*? *c. not. diffundendi*: VERG. Aen. 6, 726 caelum ac terras . . . spiritus intus alit, totamque -sa (eff- *Prob. Verg. ecl. 6, 31*) per artus mens agitat molem et magno se corpore miscet (GLOSS. IV 446, 46 -sa mens: providentia). *super aliquid*: CYPR. ad Donat. 14 ut . . . fons rigat, imber inrorat, ita se spiritus caelestis -it (epist. 69, 14 super credentem [*postea*: diffunditur. 73, 9. 74, 5 s. templum]).

3 *de hominibus*: **a** *consociandis (mediopass. vel reflex.)*: CIC. Brut. 62 cum homines humiliores in alienum . . . -rentur genus. HEGES. 4, 22, 1 ipsis *latronibus* . . . morum se -udit societate (*gr. 4, 506* συμπροενόμευε . . . αὐτοῖς). **b** *insinuandis*: CASSIOD. var. 1, 3, 3 quae te nostris sensibus -uderunt.

II ***mediopassive*** -sus *aliquid c. dat. vel abl. i. q. qui sibi -udit, indutus (cf. Händel-Szantyr, Mus. Helv. 11, 1954 'Beitr. a. d. Thes.-Arbeit')*: OV. met. 7, 183 *Medea* egreditur tectis vestes induta recinctas, nuda pedem, nudos umeris -sa capillos (*v. app. crit. et cf. p. 1506, 19; aliter p. 1510, 35*).

III ***intransitive*** *(cf. var. l. p. 1507, 1)*: PLIN. nat. 28, 126 cum fervet *lac schiston*, ne circumfundatur, praestat cyathus argenteus cum . . . aqua demissus ita, ne quid (*vix acc.*) -at. PHILIPP. in Iob 38 p. 761C ut . . . imbres -entes et operientes de caelo descendant (*infra*: influentibus aquis). IVL. HON. cosmogr. A 24 ex ipso fluminali circulo *Danuvii* septem crines fluminum procedunt -entes in Pontum (*nisi se suppleas coll. p. 1505, 46 sqq.*). GREG. M. moral. 20, 6 cuius . . . in mentem moeror divini timoris -erat, recte hilaritati illius subditi non credebant.

syntact. ad caput primum: dat. et in *c. acc. passim; in poesi* PLAVT. *p. 1504, 68 alicui* in *aliquid, ap. ceteros fere dat., quem inde a* VARRONE AT. *p. 1504, 74 solum habent* VERG., CVLEX *p. 1507, 44*, OV., SEN. trag., COLVM. 10, PERS. *p. 1507, 51*, SIL., STAT., *praeferunt* MANIL., LVCAN.; *in prosa* in *c. acc. semper habent* CATO agr. *et praeter p. 1503, 57* CIC., *succedit inde a* VARRONE *supra l. 32 (?)*, BELL. Hisp. *p. 1504, 77 dat., quem promiscue iuxta* in *c. acc. usurpant* VITR., CELS., *praeferunt*

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

e. g. VAL. MAX., SEN. phil., COLVM., PLIN. nat. *abl. c.* -sus: *?* SEN. suas. *p. 1506, 57.* PANEG. *p. 1508, 43.* ab: *inde a* SEN. *p. 1506, 39.* PLIN. nat. *p. 1504, 11. al.* ad: *p. 1504, 46. 1505, 19.* circa: *p. 1504, 50. 1506, 29.* circum: *p. 1504, 45. 1507, 32. ?* cum: *p. 1505, 78.* de: *inde a* TERT. *p. 1503, 47.* ex: *inde a* VITR. *p. 1507, 26.* CELS. *p. 1503, 13. al.* in *c. acc.*: *v. p. 1508, 78.* in *c. abl. (var. l. p. 1504, 3.* SEN. nat. 2, 9, 1. *al.)*: *c.* -sus *inde a* CIC. *p. 1508, 33.* VITR. *p. 1503, 29; ceterum (dub.* COLVM. 12, 22, 1) *aevo cadente passim vix ante* AMBR. in psalm. 36, 61, 2. iuxta: *p. 1503, 13.* per: *inde a* VERG. *p. 1507, 10 (?). 1508, 54.* OV. *p. 1504, 70.* SEN. contr. *p. 1505, 23.* CELS. *p. 1504, 24. 70.* sub: *p. 1508, 18.* super: *inde a* PETRON. *p. 1504, 56.* SVET. *p. 1504, 67.* supra: *p. 1505, 4.* *adv.*: aliquo *p. 1502, 73*; caelitus *p. 1505, 13.* COD. Theod. 16, 6, 4, 2; desuper *p. 1505, 2. 8. 1506, 38. 43*; eo *p. 1502, 69. 1505, 65*; eodem *p. 1502, 71. 1505, 84*; exinde *p. 1507, 67*; foris *p. 1504, 81*; hinc *p. 1506, 78. al.*; ibi *p. 1502, 72. 1506, 83*; insuper *p. 1504, 60*; intra *p. 1504, 27*; intus *p. 1504, 28. 1508, 37*; penitus *p. 1507, 27. 84*; quo *p. 1502, 71. 1503, 68. 1507, 43*; quocumque *p. 1502, 72*; retro *p. 1505, 49*; super *p. 1504, 51. 53. 61*; superne *p. 1502, 79*; supra *p. 1504, 55*; ubi *p. 1508, 2*; utrimque *p. 1506, 82.*

CAPVT SECVNDVM: *structura inversa* **aliquid** *(aliquem)* **aliqua re** *i. q. fundendo implere, inficere vel conspergere (e. g. p. 1511, 49 sqq.; sed opp.* aspergere *infra l. 41): iuxta structuram q. e. 'aliquid alicui' (v. p. 1502, 55) usurpatur e. g.* PELAGON. 9 *(cf.* VEG. mulom. 1, 17, 10) radices urticae . . . liquamine -sas *(i. maceratas)* . . . triduo -es *iumento (sed textum corruptum esse monet Niedermann per litteras).* CHIRON 306 radicem silci *(v. app. crit.)* in vino . . . -sam . . . per nares -es. APIC. 8, 382 porcellum . . . -es *(antea:* perfundes) pipere . . . et ova -es per auriculam. *cf. Svennung, Unters. Pallad. 226 sqq.*

I ***transitive*** *(hic illic mediopass.* -i; *reflex.* se -ere *infra l. 40. p. 1511, 44. al.,* se invicem -ere *infra l. 75, cf. etiam l. 48)*: **A** *proprie vel in imagine*: **1** *rebus liquidis, liquefactis, c. liquidis mixtis*: **a** *de implendo*: **α** *c. obi. rei vel personae affectae*: Ⓘ *de rebus (cf. etiam l. 45)*: OV. epist. 20, 159 *(si recte trad.)* totiens -sa resumit *Hymenaeus* lumina *(i. faces oleo).* VITR. 1, 6, 2 fiunt . . . aeoli pilae aereae cavae . . ., quae aqua -untur. PHAEDR. 3, 13, 9 ceris opus *(i. favum).* MART. 5, 64, 1 sextantes . . . duos -e Falerni. GREG. M. in Ezech. 1, 3, 6 *(ad IV reg. 4, 2 sq.)* ex pauco quod habebat olei vasa vacua -udit *mulier (syn.* repleta sunt, plena sunt). Ⓘⓘ *de animantibus (spectat fere ad potum; de clystere* CHIRON): CHIRON 283 *iumentum* sextario uno -e per quadriduum *sc. clystere.* HEGES. 4, 7 p. 252, 7 ubi se vino -erint et inpleverint ebrietatis (MACR. Sat. 7, 3, 4 vel -sum vel aspersum. 7, 5, 14 -sus v. fit similis insano. *cf.* CYPR. GALL. exod. 1150 poclis [*Vulg. 32, 6* bibere]. GREG. TVR. Franc. 4, 12 p. 142, 20 potu). RVFIN. hist. mon. 27 p. 449ᴮ si aqua multa corpus -atur, maiores phantasias generat. *inde transfertur ad res*: ENNOD. epist. 1, 3, 6 p. 6, 13 terra, cui caelo nihil liquitur nec venas suas suco bibuli humoris -it, unde . . . alimenta culmis exhibeat. VEN. FORT. carm. 1, 21, 25 unde alios recreet qui sitit ipse sibi? se cupit -i fluvius *aquarum inops.* GREG. M. moral. 1, 46 dum post cibum contemplationis rore -i appetunt *virtutes,* quasi ex poculo ebrientur *(ad Iob 1, 4* ut comederent et biberent). **β** *c. obi. rei effectae (de imagine fingenda, cf. vol. VI 1, 1565, 49 sqq.)*: APVL. apol. 14 quod luto fictum vel aere -sum vel lapide incussum *(v. app. crit.)* . . . est. *huc fortasse p. 1502, 53.*

b *de umectando, madefaciendo (v. etiam quae monui p. 1505, 60;* -sus *interdum fere pro adi. q. e. umidus, madidus: e. g. infra l. 65. 69. p. 1510, 52)*: **α** *mera notione primaria*: Ⓘ *usu vario*: Ⓐ *in neutram vel bonam partem (de inundatione infra l. 67, cf. l. 61)*: PALLAD. 2, 3, 3 terra . . ., quae . . . supra leviter -sa est et subter sicca (*antea*: levi imbre perfusus. HEGES. 1, 30, 2 vis pluviarum t. -udit [*gr. 1, 287 συνέβη πλεῖστον ὗσαι*]. CONSVLT. Zacch. 1, 25 p. 31, 20 imbribus -sa mollitur. MAX. TAVR. hom. 84 p. 441ᴮ *syn.* inundata. CAES. AREL. serm. 46, 2 p. 197, 8 -itur et in lutum resolvitur [*syn.* nimio potu . . . inebriata]. *al.*). *ibid.* mediocriter -sus ager, ut nec lutosus nec aridus sit. SYMPH. 242 *(loq. calx in aenigm.)* -or *(v. app. cr.)* lymphis: gelidis incendor ab undis. HEGES. 3, 10 -sae vestes *(gr. 3, 187 ἐμβρέξαι. cf.* CASSIAN. inst. 4, 26 sudore . . . vestimentum [*syn.* umectaret]). GREG. TVR. Franc. 5, 33 tanta . . . inundatione Limane est -sum, ut multos, ne simentem iacerent, prohiberet. ALEX. TRALL. 1, 57 aer . . . neque pinguis neque satis -sus *(gr. ψυχρόν).* CORIPP. Ioh. 4, 285 lacrimis siccas . . . harenas (4, 795 multus . . . sanguis. 8, 393 siccas . . . -it *fluvius cruoris* h.). GREG. M. dial. 1, 9 p. 51, 17 M. ex eodem vino *parvo* vascula vix -sa (in Ezech. 1, 3, 6 ex paucitate olei solummodo -sa). *de hominibus vel rebus ad eos pertinentibus*: VVLG. Iudith 7, 23 Ozias -sus lacrimis (CORIPP. Ioh. 1, 37 vulnera . . . l. . . . -ere [*Lachmann,* fund- *cod.*]. PASS. Petr. Paul. long. 3 [*de flentibus*] invicem se l. -erunt [-underunt *MO; gr. κατέβρεχον*]. *cf. l. 69 et infra p. 1510, 12*). RVFIN. hist. mon. 1 p. 395ᴬ *(tropice) barba monachi* rara et tenuis, utpote quam nullus sufficiens cibus enutriret nec laetior aliquis humor -ret. PLIN. VAL. 5, 1 l. 12 aqua antequam intrent -ant caput *in balneo (cf.* PETR. CHRYS. serm. 93 p. 461ᶜ [*ad Luc. 7, 36 sqq.*] dum Pharisaeus . . . festivus -itur [*de lavando ut*: CORIPP. Ioh. 7, 9 gelidis . . . corpora lymphis]). SERM. Corp. Vind. 21 p. 257, 20 illum *Christum* . . . aquae tunc *(sc. tempore baptismi)* -bant. VEN. FORT. epist. (carm. 3, 4) 1 *syn.* inrorari. *inde in allegoria vel comparatione (imprimis ap.* ECCL. *de gratia divina, praedicatione sim. ariditatem et sterilitatem cordium humanorum tamquam rore, imbre sim. irrigante)*: AMBR. in psalm. 1, 5, 2 fidem hominum sicut gramen imbre . . . gratiae (VVLG. Is. 55, 10. PETR. CHRYS. serm. 42 p. 318ᴮ non sic i. -it terram, quomodo ieiunium lacrymae rigant pauperum [*cf. p. 318ᶜ*]. PS. PETR. CHRYS. serm. 136 p. 568ᴬ animos caelestis i. [ARNOB. in psalm. 103 p. 476ᴮ *terram i. mundum*]. GREG. M. moral. 9, 15 p. 867ᶜ i. praedicationis *mentem*). PHILIPP. in Iob 29 p. 705ᴮ ne in infidelitate mentis meae viror arescat, -itur *spes et fides eloquiis divinis tamquam rore* (38 p. 758ᴰ. PAVL. NOL. epist. 13, 28 roribus id est . . . operibus. QVODV. quart. fer. 1, 2 Migne 40, 687 PETR. CHRYS. serm. 119 p. 526ᶜ. DRAC. Romul. 10, 30 [*loq. poeta ad Musam*] rore medullas et sensus -e meos. *al. cf.* ENNOD. carm. 1, 9, 159 *arbuta* [*i. homines*] lacrimis *tamquam rore*). PETR. CHRYS. serm. 116 p. 518ᶜ nisi unda caelestis corda rigaverit, mentes -erit *eqs.* PS. ARNOB. confl. 2, 24 p. 305ᴬ sitientes potans, ariditates -ens, terras rigans *filius dei tamquam fons et spiritus sanctus tamquam fluvius* (ENNOD. epist. 1, 12, 4 p. 22, 24). GREG. M. moral. 27, 18 more . . . nubium . . . patrum vita tegimur, ut ad fructum . . . -amur. *al.* Ⓑ *in malam partem*: PALLAD. 6, 1, 2 quod si pluviis -sa fuerint *fena eqs.* *(opp.* siccata, *cf. Colum. 2, 18, 1* permaduit. GREG. TVR. Mart. 4, 45 adventu pluviae). 11, 9 uvam nimius imber. CASSIAN. conl. 9, 4, 1 umoris . . . corruptione vitiata . . . vel -sa *pluma (postea:* infusione . . . praegravata). GREG. TVR. glor. conf. 34 pars transvolutionis . . ., quae . . . pluviis erat -sa, super . . . sarcofagum ruit. *de animantibus (in imag. l. 31)*: VEG. mulom. 4, 12, 1 si lassus *bos* . . . vehementer -sus pluvia est. VVLG. Dan. 4, 22 *(de homine foras eiecto)* rore caeli -eris *(antea:* conspergatur). ALC. AVIT. carm. 4, 437 alsit . . . -sus Garamas. ENNOD. opusc. 9, 3 p. 416, 19 calorem . . . -sis, . . . umorem . . . arentibus. VITAE patr. Iurens. 2, 15 p. 153, 1 frigore vel . . . hiemali conpluvio . . . -sus *viator.* RVF. podagr. 11 *(per enall.)* nec vita bona vivunt *aves palustres,* sed humida et -sa. GREG. M. moral. 10, 32 electi mentem . . . tactu moeroris -it *calamitas transiens tamquam aqua (postea:* madet). *c. not. maculandi, foedandi sim.* (humore peccati *l. 34*): RVFIN. Orig. in exod. 6, 14 p. 203, 25 potest fieri, ut . . . te non -at humor peccati *(syn.* respergat). CLAVD. rapt. Pros. 3, 177 laceras -sa (*D,* eff- *φ,* suff- *Heinsius*) genas *(sc. lacrimis)* et pulvere canos sordida *Electra lugens.* PS. AVG. serm. ed. Mai 6, 2 aer . . . sacrilegiis sanguinis -batur libaminum, ararum fumo solis claritas fuscabatur. CORIPP. Ioh. 3, 113 nigris -sa venenis ora *Tisiphones* madent, foedant oculis . . . temperiem. Ⓘⓘ *fere in sermone medicorum de umectatione corporis sim., quae fit intus*: MACR. Sat. 7, 16, 26 pondere pressus *(sc. qui sub luna dormit)* humoris, qui in omne eius corpus diffusus atque dispersus est proprietate lunari, quae ut corpus -at *eqs.* (ALEX. TRALL. 1, 29 -i c. vel humectari oportet cibis [*gr. 1 p. 477 P. ὑγροτέρας δεῖται τροφῆς*]). CASS. FEL. 1 p. 3, 2 cum . . . membranam vel cerebrum aquoso et frigido flegmate -erit *aer austrinus* (ORIBAS. syn. 8, 1 add. Aa p. 203 calefieri oportet, non autem desiccare neque -ere [*antea*: humectatione]. 8, 1 add. Ab p. 263 *syn.* humectant, *opp.* sicare). ORIBAS. syn. 5, 18 La p. 61 ut nec potio nec cibus -at simul et calefaciat *senem (antea:* humectatio, *gr. 5, 18, 1 ὑγραίνουσι*). 5, 18 Ab p. 62 dare *oportet* eos qui -ant cybus (*La* humectant, *gr. 5, 18, 5 ὑγραίνουσαν δίαιταν*). ALEX. TRALL. 1, 147 *aquā* siccum humorem *(gr. II p. 241 P. ὑγραίνειν).* *p. p. p.* -sus, -a, -um *fere pro adi. (compar.* -sior *l. 53)*: ORIBAS. eup. 4, 46 La (= Aa) humidior et -sior *polippus (gr. 4, 45, 5 ὑγρότερος καὶ πλαδαρώτερος).* 4, 69 La *(sim.* Aa) p. 585 *ulcera (opp.* desiccant, *gr. 4, 68, 9 πλαδαρά.* syn. 1, 19 Aa p. 70, 9 Mø. [*La* nimia effusione, *gr. 1, 19, 18 πλαδώσαις*]. 3 add. p. 899, 15 l. 5 si . . . nimis -sus fuerit u. *eqs.*). syn. 1, 5 Aa p. 39, 14 Mø. -sas carnes (*La* diffusus humor per membra, *gr. 1, 5, 3 κεχυμένης.* 4, 13 Aa p. 13 floxas et -sas [*gr. 4, 13, 11 χαύνη καὶ πλαδαρᾷ*]). 1, 29 Aa p. 84, 9 stomacho (La p. 84, 10 *syn.* humido, *gr. 1, 29, 3 καθύγρῳ.* 9, 10 La p. 289 [*gr. 9, 10, 22 πλαδῶντος*]). 3, 36 p. 859, 11 humida et -sa vulnera *(gr. 3, 35, 12 τὰς ὑγρότητας τῶν πλαδαρῶν ἑλκῶν.* 3, 36 p. 860, 5 multum humida et -sa [*gr. 3, 35, 32 δι' ὑγρότητα πολλὴν . . . πλαδαρά*]). 3 add. p. 912, 47 gingivas *(i. q. inflatas, tumidas ut*: p. 916, 59 *bis.* p. 916, 60). RVF. podagr. 1 amplius -sos . . . articulos *(antea*: humoris superfluitas, *opp.* siccitatis).

β *accedunt notiones secundariae (fere technice)*: Ⓘ *fere i. q. saturare*: COLVM. 6, 16, 2 praefractis cornibus linteola sale atque aceto et oleo inbuta superponuntur, ligatisque per triduum eadem -untur (VEG. mulom. 4, 9, 4 cum sale oleo acetoque. CASS. FEL. 18 p. 28, 3. *cf.* ORIBAS. syn. 1, 31 Aa [= La] p. 86, 27 Mø. linteum . . . in aqua [*gr. 1, 31, 3 βρέξαντες εἰς.* ALEX. TRALL. 1, 104; *gr. II p. 57 P. εἰς . . . ἐμβρέχοντα*]). PLIN. med. 3, 11 *(inde* PLIN. VAL. 3, 51) spongiae . . . -sae vel ex *(om. d)* aceto vel ex aqua vel ex melle *(sic c.* ex: VEG. mulom. 2, 126, 2. *per abl.*: VEG. mulom. 2, 15, 2 THEOD. PRISC. eup. faen. 66 CAEL. AVR. acut. 2, 37, 196. *per* in *c. abl.*: THEOD. PRISC. gyn. 2. 3. ORIBAS. syn. 1, 15 La p. 53, 2 Mø. [*gr. 1, 15, 4 ἀποβάψαντα εἰς, Aa* ticta]. *al. per* cum: THEOD. PRISC. log. 96 [*c. om. b*]). VEG. mil. 4, 18 stuppis . . . convolvitur *falarica* -sa (-so *PVD*) oleo *incendiario.* VVLG. IV reg. 8, 15 tulit sagulum et -udit aqua (-am, -ae, in -a *varr. ll.*). THEOD. PRISC. eup. faen. 34 in . . . ovi umore (-em *b*) lana -sa *(sic per* in *c. abl.*: CASS. FEL. 78 p. 189, 11. *per solum abl.*: CAEL. AVR. acut. 2, 38, 218 CASS. FEL. 62 p. 154, 15). CASS. FEL. 1 p. 5, 15. *al.*

Ⓘⓘ *fere i. q. macerare, mollire sim. (praecipue in re rust., med.,*

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

coquin.): *c. abl.*: COLVM. 12, 49, 6 amphoram ... replent olivis: deinde aceto ... -unt ([*nisi de ipso vase implendo cogites ut*: 12, 56, 4 *napos* in vas conicito et a. -ito. *cf. l. 5*]. SER. SAMM. 378 platani pilulas. APIC. 1, 33 cuminum. *al. cf.* PALLAD. 11, 11, 5 aceti imbre). 12, 56, 3 in vitreo componito *rapas* et sic -ito sinapi, ut a iure contegantur (*infra*: condiri). PALLAD. 4, 4 cicer grande nasci ..., si -atur aqua tepida pridie (12, 1, 3 *semina fabae* [*antea*: macerata, *postea*: aspergi]. CAEL. AVR. acut. 3, 5, 59 panis a. calida -sus vel mulso. CASS. FEL. 18 p. 26, 20). 11, 21 *farriculum* musto. PELAGON. 9 *v. p. 1509, 24.* APIC. 1, 4 vino *rosas* (CAEL. AVR. acut. 2, 37, 200 polenta ... et palmulae ... v. -sae aut aceto aut posca. *al.*). CASS. FEL. 18 p. 26, 14 posca *panem* (24 p. 41, 5 [in pusca *var. l.*]. *cf. l. 11*). in *c. abl.* (se *l. 14*): PELAGON. 73 in vino ... fabam (*Hippiatr. II 72, 14* βρέξον. CHIRON 370. *al.* APIC. 2, 43). CHIRON 227 (*de partibus medicamenti*) haec in se -sa et decocta ... dabis. 496 ordeum ... -ens in seminis lini cocti aqua dabis (THEOD. PRISC. eup. faen. 6 lupinos ... per dies XV [12]. 32 pane ... -so [PLIN. VAL. 5, 1 l. 8. *al.*]. DIOSC. 3, 3 p. 377, 7 [*gr. 3, 3, 3* βραχεῖσα]. *al.* APIC. 2, 53 ORIBAS. syn. 1, 19 Aa p. 69, 20 Mo.). THEOD. PRISC. eup. faen. 66 sales triti in linteolo ligati in aceto -untur (log. 83 APIC. 3, 105 MISC. Tir. p. 57, 21. ORIBAS. syn. 1, 17 Aa p. 60, 3 Mo. [*La* intingues, *gr. 1, 17, 29* ἀποβάπτοντα εἰς ὄξος]). APIC. 1, 16 helenium in melle. 7, 264 *ficatum* in liquamine (8, 362 *haedum incisum* in pipere, lasere, l., oleo). 7, 301 *musteos* in lacte (7, 302 bucellas). ORIBAS. syn. 1, 18 Aa p. 62, 20 Mo. *amigdalas* in mulsa (*La* in mel intinctas, *gr. 1, 18, 7* εἰς μέλι βάπτοντας). *al.* ex: VEG. mulom. 2, 8, 4 (*inde* CHIRON 268) Cimoliam cretam ex aceto. PHILVM. med. 2 p. 115, 16 M. ex (in *var. l.*) aqua panis -sus. cum: PLAC. med. 4, 11 rec. β caprae fel -sum cum rosa aut suco porri (11, 5 rec. β cum mulsa). THEOD. PRISC. eup. faen. 32 cum ovi albore tepido -endum est *collyrium*. *absolute*: PALLAD. 1, 30, 3 *anseres* saginantur melius, si ad satietatem milium praebeamus -sum. 1, 31 alia *piscina* madefaciat virgas et coria et lupinos et si qua rusticitas consuevit -ere (*cf.* 4, 1, 2 vinculo salicis -so ... alligari. VITAE patr. 3, 39 quia cum operaretur sportas ex palmarum foliis, mittebat aquam in pelvim, ut -rentur palmae [5, 7, 9; *gr. Cot. p. 531A* ἔβρεξεν. *cf.* 3, 212 palmarum folia. 5, 12, 9 palmulas; *gr. Cot. p. 520C* βρέξας]. 5, 7, 9. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 273B cortices [*gr. p. 52, 21 B.* βρέξας. I 10 p. 285A]). 2, 18 *grana myrtae confracta* decem et novem diebus -sa. VEG. mulom. 2, 119, 9 (*inde* CHIRON 411) hordeum. PHILVM. med. 2 p. 123, 12 M. modice *lenticulam*. PLAC. med. 7, 7 rec. α iecur (*syn.* potatus). *al.* APIC. 2, 51 piper teres pridie -sum. 2, 52 oryzam. 4, 133 nucleos (*al.*). 4, 180 cicer (*al.*). 5, 186 alicam. *al.* CASSIAN. inst. 5, 5, 2 -sorum leguminum (PALLAD. hist. mon. II 10 p. 359D [*gr. p. 48, 6 B.* βρεκτῶν]). CAEL. AVR. acut. 2, 37, 202 panis -si (2, 37, 213 *syn.* dissoluto. CASS. FEL. 18 p. 26, 16. *al.*). *al.* *reflex.* se -ere (*cf. supra l. 14*): ALEX. TRALL. 1, 13 ut se -ant diebus IX *in vase dimissa* (*postea*: ut se imbibant). ? -sum *pro subst. i. q. cibus -endo praeparatus*: GREG. TVR. Franc. 3, 15 p. 116, 8 praebuit eis *pueris* -sum (-so *A1*) cum vino et (*om. C1*) panem (*cf. Bonnet, Lat. de Grég. 272, 1*).

(III) *fere i. q. conspergere, perfundere, inunguere sim.* (*acced.* extrinsecus *l. 55*): PALLAD. 3, 25, 5 *vermes arborum* necantur et nasci prohibentur radicibus felle taurino frequenter -sis (3, 28, 2). VEG. mulom. 1, 10, 3 sic -sis naribus exulcerationis ... mitigatur asperitas (*vix de implendo. cf.* 2, 88, 11 ex qua unctione etiam auriculas cum oleo liquefacto oportet -i). 1, 11, 3 vino et oleo ... perungendum toto corpore animal est, ita ut caput et maxillae et extrinsecus fauces eidem largius -antur (2, 112, 2 et aures [*antea*: perunges, *Chiron 377* perfricato. *cf. l. 53*]. PS. AVG. neoph. 4 p. 1211 chrismate [*postea*: ungebantur. *cf. l. 64*]. THEOD. PRISC. log. 27). MARCELL. med. 8, 111 caligantes oculos (*postea*: inunge. *cf.* EVCHER. instr. 1 p. 117, 3 quasi -sus collyrio videre non poterat veritatem). THEOD. PRISC. eup. faen. 6 capillos ex hoc *aquato alumine*. 66 ex hoc *linteolo infecto salibus et aceto* vulnus ... baptizandum est vel -endum. CAEL. AVR. acut. 3, 18, 184 *mulieris* pessulum oleo. FAVST. REI. spir. 2, 7 p. 148, 25 'Christum ...' (*act. 3, 18*), id est charismate ... unctionis -sum (*cf. l. 57*). VEN. FORT. vita Hil. 6, 19 epistolam sufficienti sale conditam et velut aromaticis unguentis -sam. c *singulariter de venenando*: AMBR. Iob 4, 1, 5 p. 271, 1 nec vulnere movebatur *Paulus a vipera morsus* nec veneno -batur.

2 *rebus non liquidis*: a *de implendo*: VITR. 6, 1, 9 septentrionales ... gentes -sae crassitudine caeli propter obstantiam aëris umore refrigerata⟨e⟩ stupentes habent mentes. MAR. VICTOR aleth. 1, 242 aëra diverso ... sensu (*i. odore*). PETR. CHRYS. serm. 17 p. 244A regionem caecis ignorantiae tenebris -sam lucis suae splendore perfudit *deus*. GREG. TVR. glor. conf. 92 caecorum oculi ..., remotis tenebris, lumine -untur. b *de superfundendo*: CHALC. comm. 244 flamma est ... quaedam ... corporum calor -ens (fund- *codd.*) superficiem (*cf. Plat. Tim. 44D sqq.*). HEGES. 4, 1, 4 caligo -erat omnia, prospectum eripuerat. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 92, 18 eam osculis. APIC. 8, 382 *v. p. 1509, 27.*

B *translate*: DIRAE 63 (*loc. dub., v. p. 1512, 41*) aurīs (*orando*. CANON. Migne 13, 1184A instruendo). IGNAT. ad Eph. 7, 2 *animas* -sas morbo impietatis et iniquis desideriis (*gr.* νοσηλευθείσας). AMBR. in psalm. 48, 23, 4 dum vivit homo, -sus est spiritu (*opp.* vacuus. AMBROSIAST. in Eph. 6, 13/17 sancto. FAVST. REI. spir. 2, 7 p. 149, 6 virtute prophetica et s. veritatis. *cf. p. 1512, 12*). PRVD. apoth. 23 ab ipso *deo patre* -sum ... gnatum (*i. Christum*. SERM. Corp. Vind. 21 serm. 27 p. 333, 10 -sum iam d. pectus). CHROMAT. in Matth. 4, 2 hominem ..., qui caelestis sapientiae virtute esset -sus *tamquam sale* (*antea*: qui sale caelestis sapientiae condiuntur). MACR. Sat. 7, 3, 21 scommata ... laetitia eum, in quem dicuntur, -unt (*antea*: hilaritate perfundunt. GREG. M. past. 3, 30 p. 111D [*imagine umoris vigente*] cor, quod insana l. -erat, salubris tristitia exurat). ENNOD. opusc. 3, 81 p. 351, 17 cum repente Nepotis animum submovendae dissensionis amor -udit. *significantius c. notione instruendi sim.*: SACR. Leon. p. 143, 12 mentes nostras et corpora, domine, quaesumus operatio tuae virtutis -at, ut quod participatione sumpsimus plena redemptione capiamus. ENNOD. carm. 1, 13, 7 -it ... spiritus et ora ... instruit. GREG. M. in Ezech. 1, 8, 2 quis illam (*M. Magdalenam*) -udit intus, nisi qui benigne suscepit foris?

? II ***intransitive*** *fere i. q. molliri, decoqui*: ANTHIM. 75 bucellas ... in ... lacte missas ... coquat ...; et sic cum bullierit, bucellas illas (*nom.*) post (postea *gP*, postea cum *Rose*) -underint (*GH*, -uderint *A*, -antur *P*, -is et *g*), cum cocliar manducentur (-et *g*, -ent *H*).

syntact. ad caput secundum: indicatur qua re per abl. (dat.) passim, ab *p. 1511, 84*, cum *p. 1510, 70. 78. 1511, 27*, ex *p. 1509, 37. 71. 72. 1510, 74. 1511, 25. 53. 60. 61*, in *c. abl. p. 1511, 12 et p. 1510, 67 sqq. passim. indicatur finis per* ad *p. 1510, 17*, ut *supra l. 10.* -sus *c. acc. q. d. graeco p. 1510, 35. acced. adv. e. g.* desuper GREG. M. moral. 17, 3; extrinsecus *p. 1511, 55*; supra *p. 1509, 58.*

CAPVT TERTIVM: *structura contaminata* **aliquid** (*aliquem*) **aliquid** (*cf. p. 654, 43 sqq. 1266, 57 sqq. et v. Ahlquist, Stud. Chiron. 36 sq. Baehrens, Philol. Suppl. 12, 1912, 338. Löfstedt, Spätlat. Stud. 70 sqq.; Verm. Stud. 146 sq. Norberg, Synt. Forsch. 124 sq. Svennung, Unters. Pallad. 228*): LVCIF. reg. apost. 8 p. 55, 23 hos quos videas elephantiam (-a *Latin.*) -sos. CHIRON 956 vinum ferratum emina eum (ei *Oder*) *bovem* -ito et devoret. MARCELL. med. 1, 37 ad omnem capitis dolorem bene facit centaureae tenuis sucum (-us *PL*) cum aceto calido -i caput. 8, 32 sucum ... exprimes, tum ... naribus -es ... et si unus oculus laborabit diversae partis nares -es et melle Attico continges. VICT. VIT. 2, 37 venenatorum animalium atque scorpionum ... multitudo ..., quae solo flatu etiam procul positos (-is *dett., Halm*, in *add. Petschenig*) veneni virus -at. GREG. M. dial. 1, 7 p. 47, 7 M. praecepit, ut ... oleum levarent, et per ... vasa ... fundendo dividerent, quatinus benedictionem (-e *var. l.*) eiusdem olei omnia -sa viderentur (*gr.* ὅπως ἐκ τῆς τοῦ ἐλαίου εὐλογίας ἅπαντα πιανθῶσι). *cf. var. l. p. 1503, 83. 1504, 66.* [*vix huc pertinet locus nondum sanatus*: DIRAE 63 si minus haec, Neptune, tuas (*Heins.*, tuis *codd.*) -imus aurīs (*v. p. 1511, 79*).]

p. p. p. **īnfūsus**, -a, -um *v. supra passim; compar.* -ior *p. 1510, 53.* ? *n. sg.* **īnfūsum**, -ī *pro subst. v. p. 1511, 45.* ? *f. sg.* **īnfūsa**, -ae *pro subst. i. q. infusio* (*meton.*): GLOSS.L I Ansil. BA 15 (= 216 III Abol. BA 4) baucalem: gillonem ubi -a fit (*sic c. Roenschio intellegunt Goetz, Lindsay ad l.; aliter Loewe, Prodr. 69 supplens* u. -a f. ⟨gelida aqua⟩). *huc refert Goetz, Thes. gloss. s. v. etiam* EVCHER. instr. 2 p. 148, 20 (= GLOSS. V 225, 9. 374, 3).

deriv.: infundibulum, infusio, infusor, infusorium, infusura, infusus. *compos.*: superinfundo.

īnfurvās infuscas (insulas *R*), offundis GLOSS.L IV Ps. Plac. I 40.

īnfūsa *v.* infundo *supra l. 43.* *Szantyr.*

īnfuscātio, -ōnis *f. ab* infuscare. *fere i. q. color fuscus*: RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 125, 18 (*ad 1, 6; v. infra l. 73*) merito ... haec ... satisfacere videtur pro nigredine vel -e sua. *transl.*: APON. 8 p. 162 si quid de istius turbulenti saeculi pallore -eque peccati contraxerant *bases* (*sc. patriarchae*).

īnfuscātus, -a, -um *v.* infusco.

īnfusco, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* fuscus, *cf.* fuscare. CHAR. gramm. p. 473, 3 B. *inter verba act. coniug. Iae.* NOT. Tir. 91, 43 -at. GLOSS. -at: μελαίνει, σπιλοῖ (*al.*). -tus: σπιλωθείς, συσκιασθείς. *inde a* PLAVTO, TRAG. inc., CIC., VERG. [*dub. trad. p. 1446, 57. supra l. 51.*]

i. q. fuscando inficere, fuscum reddere (lenius *l. 70*, alte *l. 72; acced. abl. passim,* de *p. 1513, 3,* per *p. 1513, 27. 38; obi. suppl. l. 79. p. 1513, 23*):

I *proprie et in imag.* (*c. notione sordidandi, polluendi maxime p. 1513, 7 sqq., cf. sub II*): A *spectat ad ea, quae oculis percipiuntur*: 1 *de colore* (*cf. p. 1513, 10*): a *corporis*: MANIL. 4, 727 Aegyptia ... lenius ... -at corpora (RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 125, 21 sol -are et denigrare solet. p. 125, 26 adusta ... et -ta). CALP. decl. 2 p. 3, 10 alte (ita *A*) -tam cutem. ITALA cant. 1, 5 (Rufin. Orig. in cant. 2 p. 125, 12, *cf.* Epiphan. in cant. p. 22) -ta sum ego (*gr.* μεμελανωμένη, *Itala Hier. hom. Orig. in cant. 1 p. 38, 8* denigrata, *Vulg.* fusca). FIRM. math. 1, 10, 7 ut homines ad imitationem inustarum rerum atri semper forma coloris -et *zona torrida*. b *variarum rerum*: COLVM. 11, 2, 69 si ... vinacea ... iam -ta et nonnulla propemodum nigra fuerint; ... umor ... non patitur ea ... -ari nisi suapte natura. PLIN. nat. 2, 137 quae *fulmina* umida *veniunt*, non urunt, sed -ant. 9, 84 *saepiae* effuso atramento ... -ta aqua absconduntur. GELL. 2, 26, 8 appellationes ... rufi coloris ... eum ... nigro -antes (*opp.* albo illuminantes).

2 *de tenebris*: SEN. nat. 6, 28, 2 *spiritus* aëra -at (PS. AVR. VICT. orig. 14, 2 subitis turbinibus -to. *cf.* AVG. gen. ad litt. 3, 10 p. 73, 10 non ... totum spatium eius *aëris* exhalationes humidae -ant). PLIN.

[*Wieland*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat. 36, 184 columba ... aquam umbra capitis -ans. PORPH. Hor. carm. 3, 15, 6 decor stellarum nubilo -atur. MART. CAP. 8, 870 Luna ... umbra terrae ... -atur. *in imag.*: TERT. anim. 3, 3 de nidoribus philosophiae candidum et purum aërem veritatis. DIOM. gramm. I 299, 22 lumen *orationis.* TRACT. de indur. cord. Phar. 7 l. 2 *homo* criminum caligine -tus. VICTRIC. 24 omnem sectionem nubilum mortis -at.

3 *de specie horrida, maculis (pullis l. 10), sordibus sim.*: TRAG. inc. 192 barba pedore horrida atque intonsa -at pectus inluvie scabrum. VERG. georg. 3, 389 nigra subest ... cui (*arieti*) lingua ..., reice, ne maculis -et vellera pullis nascentum. 3, 493 sanie -atur harena. *in imag.*: IVST. 12, 5, 5 ne ... victoriae gloria saevitiae macula -retur. APON. 8 p. 157 vitiorum sordibus -atur.

B *spectat ad ea, quae a[...]ribus percipiuntur*: SEN. contr. 1 praef. 16 vox ... lucubrationibus et [...]legentia, non natura -ta. PLIN. nat. 10, 82 sonus *lusciniae* ... -atur ex inopinato.

II *translate (vi propria sublucente e. g. l. 30. 37. 53, cf. imagines supra l. 3. 11) c. notione corrumpendi, depravandi, polluendi sim. (v. p. 1512, 67)*: A *generatim fere i. q. turbare*: PLAVT. Mil. 526 metuo, ne quid -verit (infuc- *Z*) *Philocomasium in transcurrendo.*

B *speciatim corrumpuntur*: 1 *salubritas, sapor* (-ans *i. q. 'veneficus' l. 23*): COLVM. 12, 19, 2 nec omnino quidquam permiscendum, quo naturalis sapor eius (*sc. vini*) -etur. ITALA deut. 18, 10 (Ps. Aug. spec. 55 p. 537, 8) augurans et haruspicans et medicaminibus -ans (*gr.* φαρμακός, *Vulg.* maleficus). *iocose*: PLAVT. Cist. 18 raro ... dabat quod biberem, id merum -bat (infuc- *F*). 2 *mores sim.*: CIC. Planc. 22 vicinitas ... non -ta malivolentiā. CALP. decl. 24 p. 22, 13 per manum vilem ius pietatis. IVST. 12, 11, 7 gloriosam militiam seditionibus (*cf. supra l. 11*). CHAR. gramm. p. 406, 2 B. (= DOSITH. gramm. VII 427, 23 GLOSS.) pudorem. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 122, 25 peccatis -tus est et atro malitiae fuco infectus niger et tenebrosus est redditus. IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 3, 33 -tus vanitatis reliquiis. 3 *status cultus*: CIC. Brut. 258 *quos non* aliqua barbaries domestica -verat, recte loquebantur. HIER. virg. Mar. 20 ut turpior appareat et naturae bonum -et iniuria *virgo ieiunans.* 4 *fama, dignitas sim. (fere i. q. detrectare, infamare)*: TERT. adv. Marc. 2, 9 p. 346, 3 dant haereticis occasionem spiritum dei delicto -andi (*deum ut*: 2, 20 p. 362, 16 [*de Marcionitis quasi sepiis, cf. p. 1512, 80*] relucentem bonitatem creatoris. 4, 27 p. 515, 26 creatorem ... ut saevum. 4, 28 p. 518, 6 per haec severitatem *creatoris*). resurr. 6 p. 33, 21 originem carnis (*cf.* 10 p. 38, 18 *opp.* inlustratur). Ps. AMBR. serm. Sess. 2, 1 fidem pravi doctores frivolis ac futilibus verbis -ant. ANIAN. Chrysost. hom. 4, 6 virginis dignitatem (*gr.* λυμαινόμενον). *de domo prolis orba*: CYPR. GALL. deut. 127 ne semine nullo sit vacuata domus gentemque -et inanem. 5 *hilaritas (fere i. q. contristare, offendere)*: TERT. adv. Marc. 2, 22 p. 365, 24 quantitas et qualitas muneris -bit divitem ..., an delectabit titulus officii? DON. Ter. Andr. 981 ne ... parvae rei ... tractatu aut defraudatione Glycerii -retur finis fabulae ad laetum exitum spectans. SYMM. epist. 8, 70 ne umquam paginas tuas mens tristis -et. 9, 123 plurimum voluptatis ex litteris tuis ante capiebam; nunc lacrimabili conquestione (*Juret*, conquisit- *trad.*) mentem legentis -as. 6 *sanctitas (fere i. q. profanare)*: CYPR. GALL. num. 482 quicumque ... contingit corpora functa, ... sordibus (-dus *B*) afficitur (eff- *codd.*) templumque -at aeternum (*Vulg. num. 19, 13* polluet).

deriv.: infuscatio, *?* infuscus (*retrogr.*).

? **infuscus**, (-a, -um). *si recte trad., ab* infuscare *retrograde q. d.* [*dub. vel falso trad.*: ELEG. in Maecen. 1, 131 (*v. app. crit.*; inflexis *Bickel, RhM. 93, 1950, 128 locum ad p. 1458, 74 revocans*). SEN. *p. 1506, 24.* COLVM. 8, 2, 7 *et* 9, 3, 1 *pro* fuscus (*v. Kleberg, Eranos 35, 1937, 24*).] *? fere i. q. infuscatus*: COLVM. 9, 10, 1 quidam *reges apium* etiam -i atque hirsuti reperiuntur (*fort. per dittogr. post* m *falso trad. pro* fusci, *quod habet expilator Pallad. 7, 7, 7*; infusc⟨at⟩i *proponit Niedermann in plagulis* at *ante* atque *excidisse putans*). *Wieland.*

^u^**infūsio**, -ōnis *f. ab* infundere. GLOSS. ἐμβροχή. ἐπίχυσις. *legitur inde a* SCRIB. LARG., PLIN. nat.; *plur. ut vid. non ante* AMBR.

i. q. actus infundendi (meton. de ipsis rebus infusis e. g. p. 1514, 34. 82; nota abund. -e infundere *p. 1514, 31)*:

I *de immittendo i. q.* ἔγχυσις, *immissio sim. (saepius vi intransitiva fere i. q. influxio, e. g. l. 78. p. 1514, 6. 16 sqq.; 'sublucet notio addendi l. 72. 74, diffundendi e. g. p. 1514, 35; acced.* in *c. acc. p. 1514, 3)*: A *proprie et in imagine*: 1 *de rebus liquidis vel liquefactis*: a *vi originaria de actu*: α *introrsum fundendi*: ① *in res includentes*: PALLAD. 3, 28, 2 theriacae -e adsidua vim suci senescentis iterare. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 213 lucernae flamma marcescens olei multa -e frustratur, parva autem adiectione atque sumptione recrescit. chron. 2, 7, 110 pileum vini ... -e inflatum. *al.* PAVL. PETRIC. Mart. 5, 102 medicati -o suci *sc. in vas.* CAES. AREL. serm. 167, 1 p. 645, 16 (*de miraculo in Cana*) alienam accipiunt *aquae* secreta -e virtutem *sc. vini.* *de flumine fere i. q. influxio*: HEGES. 3, 26, 2 p. 236, 15 coracinum *piscem* ..., qui in Alexandrino lacu ex Nili -e reperitur. ② *in animantes: de medicamentis*: SCRIB. LARG. 20 (*inde* MARCELL. med. 8, 1) *collyrium* tollit dolorem *oculorum* adiutum ovi -e (*sc. in oculos ut*: AMBR. epist. 80, 2 caecitas, quae humorum -e generatur). PLIN. nat. 20, 228 vulvas et cibo et -e emollit *sucus malvae decoctae.* 27, 140 *thlaspi* utile ischiadicorum -i. MARCELL. med. 8, 32 suci *betae* ... -e (*sc. in nares ut*: 10, 21 eo *medicamento* uti adsidua -e [*antea*: naribus infunditur]. CASS. FEL. 32 p. 64, 11 enchyma id est -o in nares). *de potu et veneno*: AMBR. apol. Dav. I 3, 11 p. 305, 21 morsūs atque -es (-em, -o *varr. ll.*) veneni. MART. CAP. 8, 804 inundantis se temeti -e (inconf- *R¹*) proluerat *Silenus* (*antea*: poculis turgens). *de umoribus corporis (fere intransitive)*: MARCELL. med. 8, 20 lippitudo et sanguinis -o (*sc. in oculis*). CAEL. AVR. chron. 3, 8, 98 -o sive superfusio liquoris est passioni *sc. hydropi* communis. 3, 8, 99 Demetrius ... dixit hydropem constitui sine ulla humoris -e, sed sola inflatione turgente (3, 8, 154 *bis.* CASS. FEL. 43 p. 108, 4 ad splenis debilitatem et -em [ex -e *Rose*] h. CASSIOD. var. 10, 29, 2 -e poenalis h. [*de podagra; syn.* inundatione]). CASS. FEL. 34 p. 72, 7 ex viscosi flegmatis -e ..., quam Graeci ... catarr⟨h⟩um vocant. CASSIOD. var. 2, 39, 8 umores noxia -e (nosciali fus- *OE²*) largatos. β *superfundendi (c. respectu umectationis e. g. infra l. 28. 32, cf. sub II)*: PALLAD. 3, 25, 22 riganda est *arbor*, quotiens caelestis negatur -o (*cf.* LEO M. serm. 43, 1 p. 281^B imbrium [THEOD. MOPS. epit. in psalm. 64, 10^a ad p. 418, 14]. SALV. gub. 3, 1 pluviarum [FAVST. REI. grat. 2, 1 p. 60, 21 GREG. TVR. Franc. 10, 30]. GREG. TVR. vit. patr. 17 praef. stillarum cadentium). AMBR. Abr. 2, 1, 1 diluvii (Noe 17, 60 p. 456, 7 CONSVLT. Zacch. 1, 15 p. 19, 17). Hel. 7, 19 aquarum (Noe 17, 60 p. 455, 14 *de diluvio.* FAVST. REI. spir. 2, 5 p. 145, 21 *de baptismo. al.*). HEGES. 3, 26, 2 p. 236, 11 *fons* regionem genitali quadam inrigat -e. CONSVLT. Zacch. 2, 18 p. 88, 9 baptismatis. THEOD. PRISC. log. 40 *ex capite laborantibus* olei -o adhibenda erit (ORIBAS. syn. 8, 18 Aa p. 227. VEN. FORT. vita Germ. 54, 147 aqua *hydropis* -e o. desiccatur [*antea*: perunctoj]). CASSIAN. conl. 9, 4, 1 umoris cuiuspiam aspargine vel -e ... praegravata *pluma* (*antea*: umoris corruptione vitiata ... vel infusa). SACR. Gelas. 1, 40 p. 556 (= Greg. 77, 9) unguenti (*cf.* THEOD. MOPS. in psalm. 10, 3 p. 66, 30. ORIG. in Matth. ser. 77 p. 183, 29 ut ... infunderetur *unguentum* sancta et decenti -e). PASS. Paul. 17 pannum de -e ... sanguinis *Pauli* preciosum (*infra*: perfusum sanguine). *al.*

b *metonymice de ipso liquore infuso*: PALLAD. 12, 22, 2 vas replebis *conditura*, ut iusta -o supernatet (*ad textum v. Widstrand, Pallad.-Stud. 51. Grevander, Gnomon 13, 1937, 390 sq.*). ORIBAS. syn. 7, 13 Aa p. 146 lana molle inponere, sollicitudine adhibita ne -o sucorum desiccetur (*gr. 7, 13, 5 aliter*).

2 *de variis rebus non liquidis*: a *introrsum fusis*: AMBR. hex. 5, 4, 10 *animantes in aqua viventes* non capientes spiritus -em (*ibid. iterum. cf. infra l. 51*). HEGES. 4, 17 p. 268, 5 ex ... benedicti salis -e temperatae aquae (*antea*: deiecit in fontem sales. *cf. infra l. 80*). AVG. civ. 21, 4 p. 493, 25 D. *calcis.* CASSIAN. conl. 9, 25 mens -e caelestis ... luminis inlustrata. *latius*: CONSVLT. Zacch. 1, 18 p. 23, 6 subita noctis -o. CASSIOD. var. 11, 40, 4 lucis. b *superfusis*: CONSVLT. Zacch. 1, 19 p. 24, 20 (*tropice de pluvia mannae*) nocturnae largitatis -o. *c. not. diffundendi*: CONSVLT. Zacch. 2, 18 p. 90, 2 post leprae -em mundari Maria caelitus meruit (*cf. num. 12, 10* perfusam lepra). MACR. somn. 1, 15, 7 *Posidonius* ait, lacteum (*i. viam lacteam*) caloris esse siderei -em (fus- *var. l.*; *antea*: diffusae lucis).

B *translate*: IREN. 5, 10, 2 spiritus ([*sancti ut ap.* ECCL. *passim*]. AMBR. inst. virg. 13, 81 vitalis. *cf. supra l. 40 et* AMBR. Cain et Ab. 2, 6, 18 spiritali). AMBR. Isaac 3, 8 divinae praesentiae. in psalm. 1, 21, 3 -es improvisas *diaboli* (*antea*: inserit). *al.* HEGES. 5, 53, 1 p. 409, 22 animae. PS. HIER. epist. 19, 17 p. 204^C sacrae. PHILIPP. in Iob 37 p. 742^C fidei. PAVL. NOL. epist. 41, 2 p. 358, 11 doctrinae caelestis. CASSIAN. conl. 12, 12, 6 caelestem -em laetitiae spiritalis (*postea*: inspirati gaudii). CONC.^S II 4 p. 129, 4 (= CASSIAN. c. Nest. 1, 5, 6 [*uterque e Leporio*]) per -em potentiae suae ... naturae est *deus* mixtus humanae. SACR. Gelas. 1, 42 p. 565 benedictionis. *al.* FAVST. REI. spir. 1, 11 p. 122, 26 -o ... mutua *trinitatis* (*opp.* permixtio). *al.* ENNOD. epist. 9, 23, 1 p. 244, 23 caelestis -e mysterii. FVLG. RVSP. epist. 15, 5 p. 437^A gratiae spiritalis (GREG. M. in euang. 20, 6 moral. 3, 55 p. 626^A. *al.*). *al.*

II *de implendo, inficiendo, imbuendo*: A *generatim i. q. umectatio (cf. supra l. 15)*: 1 *vi originaria de actu vel statu*: a *afficiuntur animantia (superfundendo l. 68. 73)*: AMBR. obit. Valent. 5 ubertatem ... fletuum solet vultus humescentis declarare -o. PLAC. med. 26, 2 rec. β ad caliginem ... et -em (subf- *var. l.*) et glaucomata *oculorum* (ORIBAS. syn. 1, 21 add. La p. 75, 9 Mø.). VINDIC. gyn. ed. Sudhoff, Arch. f. Gesch. d. Med. 8 p. 420 -o vel ruptus (rapt- *Ba*), quod Gr⟨a⟩eci anathamiasin (*i.* -thym-) vocant. CONC.^S II 5 p. 80, 37 Moyses ... in fundo constitutus sine ulla -e. ORIBAS. eup. 2, 1 C 31 Aa p. 461 -es et putredines bulnerum (*gr. K 100* πλαδαραῖς). 2, 1 O 7 La (*cf.* Aa) p. 495 -es gingivarum desiccit *medicamentum* (*gr. O 12* πλαδαρά). *al.* *? c. gen. subi.*: ORIBAS. syn. 6, 22 p. 109 maximus ... ciborum adiutorius est -o (*sic distinxi; gr. 6, 22, 1* ἡ ὑγραίνουσα δίαιτα).
b *afficiuntur res*: PHILVM. med. 2 p. 127, 16 M. ex -e sua facile acescunt *poma dulcia.* *transit ad 2*: CASS. FEL. 29 p. 58, 13 aqua salsa ... confecta ex -e salis candidi (*'Lösung' Junel, In Cass. Fel. stud. 74; aliter l. 42*).

2 *metonymice de ipsa re umectata i. q.* ἀπόβρεγμα: CAEL. AVR. acut. 3, 8, 82 acopis ..., quae fiunt ex amylo atque adipe et ex -bus ac decoctionibus faenugraeci (chron. 3, 2, 37 vel -e vel d. aut suco.

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

4, 8, 117 erit -o aut d. centaureae vel absinthii inicienda). CASS. FEL. 29 p. 49, 15 utendum ... in ipsis oculis liquidis -bus ex faeni graeci suco lenius confectis. p. 58, 15 (*cf. p. 1514, 80*). 44 p. 109, 19 absinthii ... -e ieiunos potabis. 58 p. 147, 17 absinthii ... -em ... ieiunis dabis (61 p. 153, 4). ORIBAS. syn. 2, 36 La p. 111, 18 Mo. (*gr.* ἀπόβρεγμα).

B *specialim de colorando i. q. infectio*: AMBR. apol. Dav. I 8, 45 p. 328, 1 non una -e velleris statim pretiosus fucus inradiat, sed primum suco ignobili vellus inficitur, deinde *eqs.*

infūsor, -ōris *m.* *ab* infundere. *i. q. qui infundit*: PRVD. cath. 4, 11 *deus* fons vitae liquida fluens ab arce, -r fidei, sator pudoris *eqs.*

infūsōrium, -ī *n.* *ab* infundere. *i. q. instrumentum oleo infundendo aptum, infundibulum*, ἐπαρυστρίς (*resp. gr.*): ITALA num. 4, 9 (Lugd.) candelabrum ... lucernas ... porfices ... -a ... et omnia vasa olei (*Vulg.* emunctoriis). Zach. 4, 2 (Tycon. in apoc. 11, 4 p. 312, 24. *al.* = VVLG.) septem -a lucernis.

infūsum *v.* infundo *p. 1512, 43.*

infūsūra, -ae *f.* *ab* infundere. GLOSS. τρίμμα προσφαγίου. *i. q. infusio*, ἐμβροχή: PS. THEOD. PRISC. add. p. 301, 26 -a ad plagam: vinum et oleum fac bullire ... et misce cum pice ... et pulverem super plagam semina. ORIBAS. syn. 6, 38 Aa (*cod. G pro interpretamento*) embroces id est -as et ligaturas capitis.

1. infūsus, -a, -um *v.* infundo *p. 1512, 42.*

? **2. infūsus**, *abl.* -ū *m.* *ab* infundere. [*falso trad.*: APIC. 2, 43. 2, 51.] *i. q. infusio*: PLIN. nat. 24, 24 sonitūs aurium emendat *styrax* -u, strumas illitu (*sic edd. vett. et Mayh.*; -sum *et* illitum *codd. et Gelen., Sillig*).

infȳsēma *i.* emph- ORIBAS. syn. 7, 50 Aa.

? **infȳsiacus** *i.* emph- *v. p. 1415, 18.* *Szantyr.*

ingannātūra, -ae *f.* *ab* *ingannare '*decipere*' (*v. Meyer-Lübke, REW.*[3] *s. v.*); *cf.* ganno, gannator. *vox fort. contamin. ex* gannio *et* sanno; *cf. Goldberger, Glotta 20, 1931, 112.* GLOSS. II 576, 37 desannio (desannatio *? Niedermann in plagulis*): -a. 591, 55 sanna: -a.

***ingemēsco** (-isco), -uī, -ere. *ab* ingemere, *cf.* gemescere. in-: CE 526, 10 (= INSCR. christ. Diehl 1641). -esc- *multo saepius trad. quam* -isc- (*cf. l. 36*), *e. g. in codd.* CIC., LIV., VAL. MAX., SEN., FLOR., APVL. (*v. Stolz-Leumann*[5] *314*). NOT. Tir. 61, 96 -uit. 97 -iscit. GLOSS. ἐπιστενάζω. *inde ab* AEM. PAVL., CIC., VERG., PROP., OV. [*prov.* ingemezir. *W.*] [*e coni. falsa*: VOPISC. Aurelian. 1, 4 (-ens *Peter*, gemitus sui *codd., Lessing*). *var. l. pro* ingemo: *p. 1518, 75.*]

i. q. gemere incipere, congemiscere (*fere ira, indignatione, dolore, luctu sim.* [*miseratione l. 67. p. 1516, 4. 65, labore infra l. 60*]; *hic illic vi incohativa fere evanida i. q. ingemere, v. p. 1516, 20. 1518, 59. 1519, 1*):

I *subi. animantia* (*bestiae p. 1516, 42. 1517, 28, cf. l. 75; de mente p. 1516, 66. 74; succedunt res pro personis infra l. 63. p. 1516, 27. 28; impers.* -itur *p. 1516, 25,* -endum est *p. 1516, 27. 35. 82. 1517, 2*):

a *absol.* (*acced. dat. direct. p. 1516, 35; abl. causae infra l. 67. 78, modi p. 1516, 13. 55, instr. p. 1516, 25; acc. neutr. pro adv. infra l. 68. 77;* ad *aliquid vel aliquem l. 84. p. 1516, 11;* in *c. abl. rei vel pers. l. 58. p. 1516, 19, c. acc. p. 1516, 33;* pro *p. 1516, 12. 22,* sub *p. 1516, 39,* super *p. 1516, 39*): CIC. Sest. 146 nec, quotienscumque me viderit, -et ac ... dicet (*c. verbo dicendi ut*: VERG. Aen. 11, 840 -uitque deditque has ... voces. OV. epist. 13, 89 -ui tacitoque in pectore dixi. met. 9, 325 dixit et ... -uit. *al. cf.* APVL. met. 2, 30 altius -ens ... inquit [VOPISC. Prob. 1, 2 graviter. CASSIAN. conl. 14, 12. *cf.* ait: CYPR. Fort. 11 p. 342, 6 CAPITOL. Aur. 28, 5. *al.* dixi: VITAE patr. 5, 15, 3]. AMBR. obit. Valent. 49 -uit ... dicens [VVLG. I reg. 4, 7]). Vatin. 31 (*syn.* doluit). 39 si nemo *te* aspicit quin -at. har. resp. 17. Phil. 2, 64 una in illa re ... civitas -uit (Att. 1, 1, 1 puto te in hoc *competitore* aut risisse aut -isse [VVLG. II Cor. 5, 2; *gr.* στενάζομεν. AVELL. p. 11, 13 in hoc ... dolentius -ere: *eqs.*]. 7, 23, 1 in quo tu quoque -is. PS. PHILO antiq. 42, 2 -at [immescat *A*] in peccatis suis. VRAN. epist. 5 p. 862[B] in cuius [*sc. Paulini*] obitu totus paene orbis -uit. *v. et p. 1517, 20*). 8, 18. or. frg. A XIV (= XIII M.) 11. de orat. 1, 230 nemo -uit *eqs.* (LIV. 30, 44, 10). rep. 6, 12 hic cum exclamasset (*cf. l. 70*) Laelius -issentque vehementius ceteri (PAVL. MED. vita Ambr. 41. *cf.* VERG. Aen. 10, 788 -uit cari graviter genitoris amore [10, 822 miserans. PETRON. 54, 2. *al.*]. STAT. Theb. 11, 238 grande coactus -uit. SVLP. SEV. dial. 3, 9, 4 altius [VITAE patr. 3, 172. *cf. supra l. 54*]. *v. etiam l. 61. 79* [dolenter]). Tusc. 2, 34 (*opp.* exclamavit. *cf. l. 65*). 2, 40. 41 quis ... gladiator -uit ? 2, 55 -ere non numquam viro concessum est ..., eiulatus ne mulieri quidem (*cf. p. 1516, 36*). 2, 56. 59. 77 Att. 2, 15, 3. 9, 18, 3 -isti? certe. ad Q. fr. 2, 8 (9 Sj.), 2. *al.* VERG. Aen. 4, 692. 6, 482 *Dardanidas* cernens -uit (LVCAN. 8, 153). OV. ars 1, 169 saucius -uit. met. 2, 774. 3, 202 -uit: vox illa fuit *Actaeonis in cervum transformati*. 6, 245 -uere simul. fast. 5, 399. *al.* LIV. 4, 49, 16 -istis modo voce ... audita. 21, 53, 5 quantum (*cf. p. 1516, 72. 1517, 4*) -ant ... si videant *eqs.* 39, 25, 12 (*opp.* loqui). 40, 54, 7 filii desiderio. 44, 45, 11 multitudo ... -erat lacrimaveratque (*cf.* CYPR. laps. 30 p. 259, 21 -res dolenter et fleres [HIL. in psalm. 68, 12 FILASTR. 92, 2. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 268[C]; *gr. p. 45, 5 B.* ὀδύρεται]. *ibid.* p. 259, 25 non acriter plangis, non iugiter -is? MVTIAN. Chrysost. hom. 23, 4 ploremus et -amus [*gr.* στενάξωμεν]. *al. v. et p. 1516, 8. 11*). SEN. Herc. O. 1667 -uit omnis turba. dial. 11, 13, 7. epist. 52, 10 si ad tactum vitiorum vestrorum -atis (SVET. Aug. 65, 4 ad ... mentionem. CYPR. hab. virg. 20 p. 201, 16 ad infames ... fabulas). CVRT. 5, 2, 14. 7, 6, 22 exercitus ... velut erepto [in] eo -uit. LVCAN. 7, 85 PETRON. 71, 4. 134, 5. PLIN. nat. 35, 140 Iove ... muliebriter -ente. SIL. 4, 676. 6, 207 -uit ... miseratus. STAT. Theb. 6, 697 -uere omnes (CE 1997, 4 *s. II*). QVINT. inst. 4, 2, 113 qui ... non -erit (*cf. Cic. Verr. II 5, 162* nullus gemitus). decl. 345 p. 364, 17 SVET. Iul. 7, 1 Galba 12, 3. FLOR. epit. 4, 6, 4 pro indignitate rei. CALP. decl. 18 flevi (*cf. p. 1515, 79*) et ..., licet tacitus, -ui (APVL. met. 2, 15 t. -bam. *al.* SIDON. epist. 9, 6, 1. *cf. infra l. 45 et* VVLG. Ezech. 24, 17 tacens). CE 1553, 8 (*s. I/II*). TERT. anim. 57, 11 divitis -entis. paenit. 9, 4 -ere, lacrimari et mugire ... ad dominum (PASS. Perp. 7. AVG. epist. 111, 7 pro illis *captivis feminis* -ere ad deum [111, 9 serm. 40, 5, 7 SALV. gub. 7, 71]). pudic. 5, 14 eodem fletu -unt (*cf.* CYPR. epist. 11, 1 p. 495, 16 ieiuniis et lacrimis. 11, 5 p. 498, 23 precibus. laps. 36 p. 263, 14 lamentis et lacrimis. AVG. c. Pelag. 1, 11, 23 p. 443, 18 gemitu isto -imus [*ad Rom. 8, 23 v. l. 19.* MVTIAN. Chrysost. hom. 31, 2 g. magnis: *gr.* ἀνῴμωξε μέγα]. serm. 206, 1 orationibus). ITALA Is. 30, 15 (Pacian. paraen. 12 p. 128. *al.*) cum conversus -eris (*gr.* στενάξῃς). Rom. 8, 23 (Aug. c. Faust. 3, 3. *al.*) in nobismet ipsis -imus adoptionem exspectantes (*gr.* στενάζομεν, *Vulg.* intra nos gemimus. *cf.* RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 127, 15 apud memet ipsum). PORPH. Hor. carm. 3, 27, 34/5. *al.* CYPR. epist. 17, 1 p. 521, 4 pro singulis -o ... et doleo (VICT. VIT. 3, 69. PASS. Theclae Cb 23 p. 63, 9 [Ca p. 63, 4 propter te]. *cf. l. 12*). 55, 28 p. 646, 12 diebus ac noctibus -e (*al.*). zel. 7 p. 423, 26 suspiratur semper et -itur et doletur. *al.* COMM. instr. 2, 35, 7 quibus *labiis* -ere debes. VOPISC. Aurelian. 15, 4 -entibus frugi hominibus. IVST. 12, 13, 8. AMBR. obit. Valent. 49 esto, fuerit -endum. 50 omnes -erunt provinciae. *al.* HEGES. 3, 18, 3 p. 221, 6. HIER. in psalm. 104 p. 77, 4 *psalmi* lacrimabiliter -unt. *al.* VVLG. exod. 2, 23. Ezech. 21, 6 in amaritudinibus -e. Ioel 1, 18 quid -uit animal? Marc. 7, 34. Rom. 8, 22 omnis creatura -it (*gr.* συστενάζει, *Itala* congemiscit [*v. vol. IV 274, 56*]. *cf.* RVFIN. Orig. in Rom. 7, 4 *et p. 1517, 8*). II Cor. 5, 4. Iac. 5, 9 nolite -ere ... in alterutrum (*gr.* στενάζετε). PRVD. c. Symm. 1, 479 mussans tristius -uit. CLAVD. 18, 146 quis non -uit? *al.* AVG. epist. 157, 16 p. 464, 18 vocatione divina intellegunt, cui sit -endum. in psalm. 42, 2[in.] qui caelesti illi civitati -unt. serm. 288, 3 (*coniunct.* eiulavit). *al.* PHYSIOGN. 77 p. 102, 2 caput quatit et -it (*gr. I 402, 1* ἐπιστένει). SIDON. epist. 6, 9, 1. NOVELL. Iust. 8 praef. 1 (*gr.* ὀδυρόμενοι). GREG. M. moral. 3, 38 sub malis ... -is. NICET. virg. laps. 2 p. 112, 15 non super iniquitatem gaudetis, sed potius -itis. *al.*

b *c. obi.*: **α** *acc.* (*cf. l. 79 sqq. p. 1517, 19. 20. 29; add. abl. modi l. 55*): VERG. ecl. 5, 27 Daphni, tuum Poenos ... -isse leones interitum *eqs.* (*cf.* GLOSS.[L] I Ansil. IN 838). STAT. Theb. 9, 2 ipsi ... minus -uere iacentem Inachidae. APVL. met. 3, 11 istud quod vehementer -is (PORPH. Hor. epod. 5, 71/2). 9, 14 ut ... eius vicem ... tacitus -rem (PORPH. Hor. epod. 15, 23 AMM. 15, 5, 11). 9, 39 suos ... casus graviter -ens (AMM. 25, 3, 21 acriter. *al.*). CYPR. epist. 17, 1 p. 521, 3 ruinas fratrum. CAPITOL. Ver. 5, 6 -isse dicitur et doluisse publicum fa[c]tum. TYCON. 2 p. 10, 24 diuturnam mansionem sic -it (ingemit *V*) ecclesia dicens *eqs.* DICT. 5, 15 Aiacem. AMM. 30, 1, 22 adrogantiam. AMBR. Nab. 5, 21 filiorum famem. bon. mort. 2, 3 longaevitatem. epist. 35, 2 laborem. off. 3, 6, 41 uberes soli partus. HEGES. 1, 44, 7 p. 116, 20 vim tanti doloris (*syn.* deploro, defleo. *cf. gr. 1, 628*). AVG. bapt. 5, 16, 21. *al.* AVELL. p. 668, 20 MAR. VICTOR aleth. 3, 314. MAX. TAVR. hom. 83 p. 435[A] crucem mortemque *Christi* ... suspiriis. DRAC. Orest. 747 ENNOD. opusc. 1, 58 p. 277, 6. *al.* CASSIOD. var. 4, 12, 2 COD. Iust. 7, 63, 5, 1[c] GREG. M. epist. 9, 15 p. 51, 17. *al.* CE 526, 10 (= INSCR. christ. Diehl 1641) hunc ... -uere parentes. *al.* **β** *dat.* (*cf. l. 67. aliter p. 1515, 47*): CIC. carm. frg. 33, 26 B. quem vidit nemo ulli -entem malo. LIV. 36, 28, 9 -erunt ... condicioni[s] suae. SEN. dial. 10, 1, 1 nec huic ... malo turba tantum ... -uit. CVRT. 4, 10, 30 -isse etiam Alexandrum morti *reginae*. STAT. Theb. 2, 318 profugo ... sibi.

γ *abl.* (*aliter p. 1515, 47*): AEM. PAVL. or. frg. Val. Max. 5, 10, 2 ut potius meo casu doleatis quam ego vestro -rem. VERG. Aen. 4, 369 num fletu -uit nostro? CVRT. 9, 3, 20 cuius morte -uit rex. CASSIAN. inst. 5, 14, 1 *mens* -ens ... horrore vitiorum. CASSIOD. var. 3, 46, 4 nulla ... probri adustione. *formae ambiguae* (*pleraque potius pro dat. habeas; cf. p. 1517, 25. 31*): PROP. 1, 1, 14 *Melanion* saucius Arcadiis rupibus -uit (*dat.? vix abl. loci*). OV. Pont. 2, 3, 66 diceris erratis -isse meis. 2, 7, 32 *Getae* nostris -uere malis (VAL. MAX. 6, 9, 10 SEN. epist. 120, 13. *cf.* 99, 3 *umbris malorum*). LIV. 26, 16, 12 cuius *Capuae* ruinis ... populi -issent. SEN. dial. 7, 23, 1 *opibus*. epist. 115, 16 quantum (*cf. p. 1515, 77*) damnis -unt *eqs.* SIL. 14, 670 nimio iuris. QVINT. decl. 272 p. 116, 4 quae *mens* ... non verberibus -at? PLIN. paneg. 53, 6 -amus illis quae patiebamur. SVET. Vesp. 15 *v. p. 335, 59.* FIRM. err. 3, 4 calamitatibus. DICT. 5, 3 aerumnis suis. AMM. 26, 7, 16 vulneribus. AVG. serm. 354, 2, 2 *mundi prosperitatibus*. SVLP. SEV. chron. 2, 10, 1 patriae ruinis. BOETH. cons. 2, 4, 5 W. tuis ... iniuriis.

c *c. struct.*: **α** *acc. c. inf.* (*cf. p. 1517, 34*): CIC. Mil. 16 (*per zeugma*) quis tum non -uit, quis non arsit dolore ... ne necessariam quidem exspectatam esse mortem? ANTON. Cic. Phil. 13, 13 iudicatum hostem ... Dolabellam ... -endum est (*cf.* CIC. *ibid.*). PERS. 5, 61 sibi iam seri vitam -uere relictam. STAT. Theb. 7, 822 *Amphiaraus* campum ... coire -uit. silv. 2, 5, 27 te (*sc. leonem*) ... -uere mori. MART. 9, 59,

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

10 hexaclinon -uit citro non satis esse suo. Min. Fel. 8, 3 homines ... grassari in deos non -endum est? Tert. paenit. 7, 8 doleat et -at *diabolus* necesse est ... tot ... opera diruta. Porph. Hor. carm. 3, 14, 25 epod. 16, 10. Ambr. exc. Sat. 1, 31 quantum (*cf. p. 1516, 72*) -res, quam doleres *eqs.* Heges. 1, 38, 5 p. 80, 16. 1, 44, 3 p. 112, 7 (*gr. 1, 609* κλαίοντος). 4, 6, 5 p. 249, 19 (*gr. 4, 157* κατέστενον). *al.* Hier. epist. 147, 10, 3. Pavl. Nol. epist. 24, 1 te ... in luto faecis infernae adhaerentem -as (*nisi est acc. praed.*). Prvd. ham. 508 (*ad Rom. 8, 22 v. p. 1516, 30*). Avg. c. Pelag. 1, 10, 18 Svlp. Sev. chron. 1, 25, 3 dial. 3, 13, 3 Cassian. inst. 7, 8. 10, 2, 1. Lic. Evdox. Conc.^{S} II 3, 1 p. 15, 20 Flavianum ... -bat expulsum (*gr.* ἀπωδύρατο). Petr. Chrys. serm. 113 p. 512^B Pomer. 1, 17. 3, 5 Evgraph. Ter. Ad. 299 Schol. Ter. Bemb. Eun. 70 Cassiod. var. 3, 7, 2. *al.* Greg. M. moral. 5, 84 CE 1074, 2. 1347 B, 26 (= Inscr. christ. Diehl 63; *s. IV ex.*). β *inf.*: Sil. 15, 710 sero -uit stabulis exire paternis. γ quod: Cic. epist. 7, 33, 1 ut ... -amus q. 'haec ... tela exerceantur'. Clavd. Don. Aen. 4, 690 p. 420, 23 Avg. epist. 23, 5 Macr. Sat. 3, 14, 8 Cod. Theod. 9, 40, 17 Sidon. epist. 2, 13, 4. Evgraph. Ter. Haut. 668 (ingemit α). *cf.* Heges. 1, 17, 2 nihil ... gravius ... -erunt ... quam q. *eqs.* (*gr. 1, 152* καθήψατο). Svlp. Sev. dial. 1, 14, 8 in hoc -imus q. *eqs.* Salv. gub. 7, 83 illud ... magis -endum atque lugendum est, q. *eqs.* δ cur: Svlp. Sev. dial. 2, 4, 5 saepius -ens, c. tanta dominum ... turba nesciret.

2 *subi. res* (*cf. p. 1515, 45*): **a** *corpor.* (*c. dat. vel abl. l. 25*): Ov. met. 4, 450 sacro ... a corpore pressum -uit limen. 14, 407 -uit ... solum. trist. 1, 4, 10 -uit ... nostris ipsa carina malis. Sen. Herc. O. 1732 -it ignis. Lvcan. 7, 768 -isse putem campos (Comment.: doluisse). Stat. Theb. 4, 447 -uit Dirce maestusque Cithaeron (*cf.* Schol. *ad l.*). 7, 790 -uit currusque orbique iugales. **b** *incorp.* (*c. dat. vel abl. l. 31, acc. l. 32. 34, acc. c. inf. l. 34*): Phaedr. 1, 13, 12 tum demum -uit corvi deceptus stupor (*i. corvus stupidus*). Stat. Theb. 10, 907 -uit dictis superum dolor. Ps. Qvint. decl. 19, 3 p. 338, 13 quantus qualisque circa iuvenem rumor -uit. Prvd. psych. 344 -uit tam triste nefas fortissima virtus Sobrietas. Const. Sirmond. 16 nec honestas ... tempus ... datum -at exiguum. Epist. pontif. Thiel Hil. 1, 1 quod *impedimentum* Christianorum -it affectus (*gr.* ἀποδύρεται).

gerund. **ingemēscendus**, -a, -um *pro adi.* *fere i. q. dolendus*: Amm. 26, 6, 19 principia ad -as erupisse rei p. clades (30, 7, 10). 30, 5, 7 conpendia. Avg. c. acad. 3, 9, 18 mentis -o torpore. Svlp. Sev. Mart. 27, 3 o nefas dolendum et -um (Ferrand. epist. 7, 8). Conc. Carth. a. 411 Mansi 4, 79^A errore. Conc.^{S} I 3 vers. Tur. p. 94, 19 nuntium nimis -um (*gr. I 1, 3 p. 13, 14* πολυστένακτον). p. 195, 21 licet valde crudele -um esset (*Rustic.* intolerabile, *gr. I 1, 4 p. 21, 14* δύσοιστον).

ingeminātio, -ōnis *f.* *ab* ingeminare. *i. q. repetitio*: Mall. Theod. gramm. VI 600, 15 ut metrum ionicum a minore ... unius pedis -e expleatur.

ingemino, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* geminare. Not. Tir. 62, 1. Gloss. ἐπιδιπλασιάζω. -at: iterat. -ant: duplicant. *cf. l. 65.* *inde a* Verg., Aetna, Ov., Manil., *in prosa a* Tert. [*dub. interpr.*: Anth. 15, 134 nec fato -at iam frigida cumba (*i. dies vitae auget?*). *e coni. dub.*: Sedvl. op. pasch. 3, 23 p. 249, 7 (-antem *Hartel*, imminentem *codd.*). CE 523, 4 (*suppl.*).]

1 *transitive*: **a** *de dictis, vocibus i. q. semel vel saepius repetere*: α *aliquid*: Verg. georg. 1, 411 liquidas corvi presso ter gutture voces aut quater -ant (3, 45 vox adsensu nemorum -ta remugit [Serv.: duplicata per echo. *inde* Anth. 8, 74]. Ov. met. 3, 369 *Echo* in fine loquendi -at v. *cf.* Stat. Theb. 5, 548 vocabula). Hier. epist. 18 A, 6, 2 *angeli* ter sancti nomen -ant. in Matth. 20, 9 sqq. p. 145^C crebrius id ipsum -ant. c. Ioh. 29 tu semper corpus -as? epist. ed. Morin Bull. d'anc. litt. et d'arch. chrét. 3, 1913 l. 158 carmen. Rvfin. Orig. in gen. 8, 1 p. 77, 21 *deus Abraham* non solum vocat hoc nomine, sed et -at (*cf.* in num. 24, 2 p. 227, 26 -ta hominis appellatio). Clavd. 26, 21 miracula *poetae*. rapt. Pros. 3, 222 *Venus amoenitatem loci commendans* vicinos ... flores -at. β *absol.* (*vel obi. suppl.*): Verg. Aen. 1, 747 -ant plausu (*cf. p. 1518, 21*) Tyrii. 2, 770 Creusam nequiquam -ans (Gloss. IV 100, 44 iterato vocans) iterumque iterumque (*cf. l. 71*) vocavi (Drac. Orest. 873). Pavl. Nol. carm. 27, 330 dicam iterum gaudens, et ... -bo rogans. γ *c. struct.*: *or. dir.* (*c. dat. l. 73*): Ov. met. 1, 653 'me miserum' exclamat ... 'me miserum' -at. Nero carm. frg. 3, 4 Maenas ... 'euhion' -at. Val. Fl. 4, 328 'salve, vera Iovis' ... undique 'proles' -ant *Argonautae*. Stat. Theb. 2, 453 'reddes' -at *Tydeus*. 9, 356 iterumque iterumque (*cf. l. 65*) trementi -at *Ismenis* 'Crenaee' sono. Hier. epist. 22, 17, 4 semper -a: '...'. in Is. 30, 9 sqq. p. 343^B quid frequenter -as auribus nostris: '...'? *acc. c. inf.*: Stat. Theb. 12, 686 iam medios operire cohortibus agros -ans. Svlp. Sev. epist. app. 6, 2. *coni. nudus*: Ivvenc. 1, 111 Iohannes vocitetur -at *Elisabeth*.

b *de actionibus vel factis i. q. duplicare* (*de numero; saepius de magnitudine i. q. augere* [*cf. p. 1518, 23*], *e. g. l. 84. p. 1518, 2. 11*): α *aliquid* (*c. vi efficiendi l. 80. p. 1518, 6. 13; add. dat. l. 81. al.*, in *c. acc. p. 1518, 10*): Verg. Aen. 5, 434 multa viri nequiquam inter se vulnera (Serv.: ictus) iactant, multa cavo lateri -ant (*cf.* 5, 457 nunc dextrā -ans ictūs, nunc ille sinistrā [*v. p. 169, 70*]. Tert. scorp. 4 p. 152, 23 -at scorpius plagam). 7, 578 medio ... in crimine caedis et igni terrorem -at *i. augendo inicit* (Avson. 325, 82 p. 110 P. *cf.* Clavd. rapt. Pros. 3, 70 noctes ... timorem -ant). Ov. fast. 6, 568 caesus ... Didius hostiles -vit opes. Pont. 4, 16, 44 maternos Cottas cui Messallasque paternos maxima nobilitas -ta dedit. Manil. 4, 452 quae *pars* ... decem trisque -at (*i. bis decima tertia vel vicesima sexta est*). Pers. 3, 87 iuventus -at ... cachinnos (*i. iterum atque iterum ridet*). Val. Fl. 2, 169 oscula ... toris ... -ant (*i. identidem figunt*. Stat. Theb. 5, 594). Stat. Theb. 7, 400 Danai ... noctem iterum rursusque diem ... -ant (*sc. accedendo*). silv. 4, 5, 60 barbiton -a sub antro (*sc. una mecum*). Anth. 794, 10 *aemulus* -at munera. Evagr. vita Anton. 40$^{in.}$ sputaculum ... in os eius *diaboli* -ans. Rvfin. Clement. 3, 59 -tis mirabilibus. Clavd. 3, 181 *delator* -at (*i. exaggerat*) crimen. 7, 136 nudi ... seges Mavortia ferri -at splendore diem. 20, 163 -at raucum Rhodope concussa fragorem. Avg. bapt. 2, 10, 15 p. 191, 16 in hac vita flagella -are non cessat *deus* (conf. 8, 11, 25 Greg. M. moral. 20, 64). Evgraph. Ter. Eun. 986 mala. Coripp. Ioh. 6, 129 -ans bellum (*i. renovans*). Greg. M. dial. 3, 38 p. 227, 13 M. *mundus* tot nobis cotidie dolores -at (Lavrent. paen. p. 102^C. *cf.* eleem. p. 115^A planctum). Caes. Arel. epist. ad virg. 3, 5 p. 51, 9 vexillo Christi pectus -a (*i. auge, conforta sim.?*). *in re gramm.*: Mart. Cap. 3, 321 consuetudo ... absoluta *specie* -at I ut 'adii prodii'. β *absol.*: Verg. Aen. 9, 811 -ant hastis (*cf. p. 1517, 64*) et Troes et ... Mnestheus. *c. inf.*: Ivvenc. 4, 222 sponsi pulsare fores ... nequiquam -ant.

2 *intrans. i. q. increscere, augeri sim.*: Verg. georg. 1, 333 -ant austri et densissimus imber. Aen. 3, 199 -ant abruptis nubibus ignes (*i. fulmina. cf.* Gloss. IV 446, 50). 4, 531 -ant curae *amantis in noctis solitudine*. 5, 227 -at clamor *spectatorum*. Aetna 322 -ant fluctus et primos ultimus urget (493). Val. Fl. 7, 195 -ant commotis questibus aestus (*i. ipso dolore crescit amor*).

deriv.: ingeminatio.

ingemīsco *v.* ingemesco.

ingemitus ἐπιστεναγμός Gloss. II 311, 12. *ab* ingemere.

ingemmēsco, -ere. *ab* in *et* gemmescere. *i. q. gemmam fieri*: Isid. orig. 16, 14, 7 *dracontites gemma* nisi viventi *draconi* abscissa fuerit, non -it (gemmescit *Plin. nat. 37, 158*).

***ingemo**, -ere. *ab* in *et* gemere. *formas perf. v. s.* ingemesco. Gloss.^{L} III Abol. IN 142b -ere qui in aerumna constitutus gravissimis languoribus confringitur. Gloss. ἐπιστενάζω. -it: valde gemit. indigne ferit. *inde a* Lvcr., Verg., Hor., Ov., *in sermone pedestri a* Tac. [*var. l. pro* ingemesco: *v. p. 1516, 49. 1517, 18.* *e coni.*: Priap. 83, 22 *v. p. 458, 36.*]

i. q. (*valde*) *gemere*, ἐπιστενάζειν (*fere ira, dolore, luctu; misericordia infra l. 57, labore infra l. 76 sqq.*): 1 *subi. animantia* (*bestiae l. 78. p. 1519, 4*): **a** *absol.* (*add. abl. modi l. 62* [*cf. p. 1519, 8*], *n. adi. pro adv. l. 53*, ob *l. 55*, in *c. acc. l. 56*): Lvcr. 3, 489 spumas agit, -it et tremit artus (*de epileptico*). Verg. Aen. 1, 93 -it et ... talia voce refert (Stat. Theb. 5, 28. *cf.* Val. Fl. 2, 402 -it et tali conpellat Iasona questu: '...'. 3, 289 -it atque ... fatur. 4, 117 Prvd. psych. 510. Pavl. Nol. epist. 13, 6 p. 89, 24 *propheta* -it dicens: '...' [*cf. l. 71*]. Avg. serm. coll. Morin p. 292, 17 -ens ... ait: '...'). Ov. met. 1, 164 quae *Iuppiter* ... ut ... vidit ..., -it et ... concipit iras. 11, 674 -it Alcyone, lacrimas movet (*cf.* Val. Fl. 3, 723 flet ... Aeacides ..., -it et ... Pollux). 12, 589 ecquid ... -is? Homer. 516 Stat. Theb. 3, 30. 11, 726 an ne prope limina clarum -at. 12, 714 Apvl. met. 5, 28. 7, 2 medullitus -bam. Itala Ezech. 9, 4 (Cypr. testim. 2, 22. *al.*) qui -unt (*gr.* καταστεναζόντων, *Vulg.* gementium) et maerent ob iniquitates. Arnob. nat. 3, 27 p. 130, 9 senes in obscenos -unt curis iuvenalibus adpetitus. Ivvenc. 2, 423 -it *Iesus* ut ruris dominus, cui pascua ... tondent pecudes rectoris egentes (*Matth. 9, 36* misertus est). Conc.^{S} II 2, 1 p. 8, 3 tota nocte -ens non quievit nec ego dormivi ingemiscente illo (*II 3, 1 p. 111, 21* gemens ... gemente, *gr. II 1, 1 p. 130, 18* μύζων ... μύζοντος). Cael. Avr. chron. 2, 5, 88 lacessiti collugent, -unt. Carm. de resurr. 174 precibus nunc -it orbis. Drac. Romul. 8, 576. *al.* CE 1429, 8 (= Inscr. christ. Diehl 417) -it ... tristis te moriente domus.

b *c. obi.*: α *acc.* (*add. dat. pers. l. 73*): Sen. Herc. O. 1687 nemo periturum (*Heins.*, puerum *E*) -it. 1785 quicumque caesos -[u]it natus patres. Stat. Theb. 4, 355 hic ... coniugis annos -it et gremio miseros adcrescere natos (silv. 3, 3, 137). Tert. nat. 1, 1, 2 quotidie adolescentem numerum Christianorum -itis. Arnob. nat. 4, 33 p. 168, 13 vulnera orbitatis -ere. Clavd. Don. Aen. 11, 285 p. 454, 1. Ambr. Nab. 1, 1 prolis ieiunia. Prvd. perist. 3, 108. Avg. epist. 157, 34 quod de lapsis ... Cyprianus -it dicens: '...'. Sidon. epist. 4, 8, 3 longinquitas viae ... -batur. CE 2100, 26 (*a. 551*) parilem sortem -is ipse tuam. *adde*: Greg. Tvr. Franc. 5, 43 p. 249, 17 cui tristitia (*i. 'tristitiam'*) mortis -it (*i. queritur*). β *dat.*: Heges. 1, 30, 13 p. 57, 5 *Herodes* paulisper -ens (ingemescens *l. v.*) passioni (*gr. 1, 328* προσοιμώξας τῷ πάθει). *dat. vel abl.* (*cf. p. 1516, 67*): Lvcr. 5, 209 vis humana ... valido consueta bidenti -ere (*cf.* Verg. georg. 1, 46 incipiat ... taurus aratro -ere. Tac. Germ. 46, 3 -ere agris *sc. exercendis*). Hor. epod. 5, 31 Veia ... humum exhauriebat, -ens laboribus. Val. Fl. 4, 450 consuetis serum (rerum *V*) est ex ordine fatis -ere. Sil. 12, 106 -it adversis *Hannibal*. CE 1116, 4 -it ... damno Seccius ... gravi.

c *c. struct.*: quod: Ov. epist. 20, 201 -it et tacito suspirat pectore, me q. offensam ... habet. Itala II Cor. 5, 4 (Tert. adv. Marc. 5, 12 p. 616, 5) qui sumus in isto tabernaculo corporis, -imus (*gr.* στενά-

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ζομεν, *Vulg.* ingemiscimus), q. gravemur. *orat. dir.*: PERS. 4, 30 *Vettidius vappam bibens* -it 'hoc bene sit'. *inf.*: SIL. 15, 67 quis luce suprema dimisisse meas sero non -it horas? *acc. c. inf.* (*cf. p. 1518, 67 et l. 8*): STAT. Theb. 11, 747 vires ... solutas -it *leo* et campis alios regnare leones. SIDON. epist. 9, 15, 1 v. 34 DRAC. laud. dei 2, 546.

2 *subi. res*: **a** *corpor.* (*cf. p. 1518, 62. 63; add. abl. modi l. 8 [cf. p. 1518, 62], acc. c. inf. l. 8*): VAL. FL. 1, 577 omne dei (*i. Boreae*) ... nemus -it alis. STAT. Ach. 1, 238 illum non alias rediturum ad ... Tempe iam ... Pholoe, iam ... -it Othrys. TERT. pall. 4, 3 Nemaea certe, si quis loci genius, -bat. DRAC. Romul. 8, 73 -it ... tellus. **b** *incorp.*: TERT. idol. 7 p. 36, 12 ad hanc partem zelus fidei perorabit -ens *eqs.* DRAC. Orest. 858 *inferna fames* prandia conspiciens ... -it.
deriv.: ingemesco, ingemitus.

ingenerābilis, -e. *ab* in *et* generabilis. *i. q. qui generari non potest*: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 34 imago ipsa filius est eius, in quo est ... -i generatione aut magis semper generante generatione.

ingenerātio, -ōnis *f.* *ab* 1. ingeneratus. *i. q. status eius qui generatus non est*: PS. RVFIN. fid. 61 p. 1154[B] sicuti dei patris misericordiae ... conglutinatam ... habent innativitati patris generationem, sic etiam ... filius dei conglutinatam ... habet patris -i nativitatem. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 24 p. 368[D] *Manichaeus* materialem causam iuxta ingeniti -em bonae naturae coaequare contendit (*Migne gr. 44, 212[B] κατὰ τὸ ἀγέννητον*).

1. **ingenerātus**, -a, -um. *ab* in *et* generatus. *i. q. non generatus, ingenitus, increatus sim.*: AVSON. rhop. 6 cum patre maiestas altissima -o. BOETH. arithm. 2, 27 p. 117, 5 primaevam -amque unitatem.
deriv.: ingeneratio.

2. **ingenerātus** *v.* ingenero.

ingenero, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* generare. SYNON. Cic. p. 429, 34 B. (*v. s.* ingigno). PORPH. Hor. carm. 4, 4, 33 insitam: innatam atque -tam. *inde a* CIC., CATVLLO, LIV. [*francog.* engendrer, *prov.* engenrar, *catal.* engendrar. *W.*] [*falso trad. pro* ingero: AVELL. p. 624, 13.]

i. q. alicubi gignere, ἐμφύειν, insinuare sim. (*acced. dat. passim,* in *c. abl. infra l. 42. 52*): 1 *corporaliter*: PLIN. nat. 11, 2 ubi (*sc. in culice*) *natura* ... truculentam illam ... vocem -vit? AMBR. hex. 1, 7, 27 si species rerum velut -tae ab initio, non postea additae viderentur. ANTHIM. 81 assatum *caseum* intus ingressum quid potest prodesse nisi lapides puras -are? *de plantatione*: COLVM. 10, 196 -a (*sc. plantas telluri ?*). HEGES. 3, 26, 2 p. 236, 6 quos *fructus* ... -verit industria humana (*opp.* sponte ... procreaverint). *cf.* ADNOT. Lucan. 6, 439 'Thessala ... tellus herbas ... nocentes rupibus ingenuit': -vit in rupibus. 2 *incorporaliter*: CIC. leg. agr. 2, 95 non -antur hominibus mores tam a stirpe generis ac seminis quam *eqs.* Sest. 21 erat eo nomine, ut -ta familiae frugalitas videretur. leg. 1, 24 animum esse -tum a deo. fin. 5, 33 iure ... illum appetitum rerum ad naturam accommodatarum -tum putaverunt omnibus. 5, 36 quae *virtutes* (*sc. memoria, ingenium sim.*) -antur suapte natura *eqs.* (PORPH. Hor. carm. 4, 4, 33. PROSP. c. coll. 20, 1 p. 270[A] [ingenitis *var. l.*]. MVTIAN. Chrysost. hom. 34, 2). ac. frg. 14 homini ut soli *cupiditas* -retur cognitionis ([NON. p. 123, 2 innasceretur]. VAL. MAX. 3, 3, 2. 8, 9 ext. 3. CVRT. 9, 1, 33 tantam in [*secl. Halm*] illis animalibus ad venandum c. -asse naturam). div. 2, 96 quodsi haec *vitia* astro -ta et tradita essent (AVG. civ. 22, 24 p. 612, 12 D.). off. 1, 12 natura ... -at ... amorem in eos qui procreati sunt. LIV. 5, 27, 6 quam *societatem* -vit natura utrisque *populis*. MANIL. 5, 272 Spica ... arvorum -at studium *alumnis suis*. VAL. MAX. 2, 3, 2 vitandi atque inferendi ictus subtiliorem rationem legibus (legionibus *Pighius*) -vit *Rutilius*. 4, 7 ext. 1 mortis contemptum. 5, 3, 1 (*trop.*) *Romulus* aeternum Romano imperio spiritum -verat. 6, 1, 4 amaritudine poenae ... puellae sensibus castitatis disciplinam -ari. STAT. Theb. 4, 230 *Mercurius* nudae ... modos virtutis et iras -at viris (*de pugilatu*). PANEG. 4, 4, 2 ad perficienda quae -ta sunt bona. 4, 34, 3 *princeps* temperantiam -are omnibus cupit. 9, 7, 2 quarum ... artium ... magnis hominibus -tus ardor fuerit. ARNOB. nat. 5, 9 p. 182, 6 -tus ille communiter sensus. LACT. inst. 6, 15, 9 deus ... -vit *homini* ... istas animi commotiones. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 2, 4 forma ... intellectum -at. AVG. nupt. et concup. 2, 34, 57 malae valitudines parentum -antur quodammodo et adparent in corporibus filiorum. IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 5, 63 peccatum. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 92, 16 molestiam ... noxia -vit illa doctrina (*gr. 1 1, 4 p. 5, 26 ἐνεγέννησεν*). BOETH. arithm. 1, 12 p. 29, 28 haec ... -ta proprietas. CASSIOD. Ios. antiq. 6, 1 p. 147 *natura* corporibus (*eqs.*) ... mutationes -at (*gr. 6, 9 τίκτει*). MVTIAN. Chrysost. hom. 33, 4 p. 450 quantorum bonorum impedimentum divitiae nobis -ant (*gr. ἐμπόδιον ... γίνεται*). -tum est *c. inf.*: PANEG. 12, 1, 2 latine et diserte loqui illis -tum est (*opp.* elaboratum). *fere i. q. generando renovare*: CATVLL. 61, 215 non decet tam vetus (*sc. Manliorum*) sine liberis nomen esse, sed indidem semper -ari.

ingeniātus, -a, -um. *ab* ingenium. *i. q. ingenio praeditus, natura aptus vel constitutus ad aliquid*: 1 *de animantibus*: PLAVT. Mil. 731 qui lepide -us (*A*, -uat- *P*) esset, vitam ei longinquam darent *di*. APVL. flor. 18 p. 87 *Euathlus* versutus alioqui et -us ad astutiam. CHALC. comm. 328 ait *Plato* quosdam ita -os *esse*, ut et cito discant et diu memoria vigeant. 2 *de rebus*: GELL. 12, 1, 17 corpus ... et animum, bene -is primordiis incohatum.

ingeniculo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* geniculare, *cf.* congenuclo, ingenuo. [*val.* îngenunchia, *it.* inginocchiare, *sard.* imbenuyar, *prov.* engenolhar, *francog. vet.* engenoillier. *W.*] [*in lacuna*: FEST. p. 289 ⟨ca⟩latoribus -to.]

i. q. genu flectere, γονυπετεῖν, γονατίζειν (*refl. l. 9*): ITALA num. 22, 27 (Lugd.) ut vidit asina angelum domini, -vit sub Balaam (*gr. συνεκάθισεν, Vulg.* concidit sub pedibus). LAMPR. Heliog. 5, 4 ut ... nudus ... -ret *Heliogabalus*. HYG. astr. 2, 6 p. 42, 17 postquam Herculi tela defecerint, multitudine barbarorum ... defessum se -asse. VVLG. III Esdr. 8, 74 -ans et extendens manus ad dominum dicebam *eqs.* (*gr. 8, 70 κάμψας τὰ γόνατα*). QVODV. prom. 1, 34, 47 p. 760[C] quos audiens populus -ans (*var. l.* in geniculis; *cf. Vulg. exod. 4, 31* proni) adoravit.

p. p. p. m. pro subst. ingeniculātus, -ī *i. q. sidus quod Engonasin vocatur* (*cf.* ingeniculus *et* geniculatus): VITR. 9, 4, 5 pes -i ⌊adit fulcitve⌋ (⌊ ⌋ *Krohn,* ad eius fulcitur *codd.*) capitis tempus serpentis (*antea*: nisus in genibus, *postea*: geniculati).
? deriv.: *v. lemma seq.*

ingeniculus, -ī *m.* *ab* ingeniculatus *retrogr. ut vid., cf.* in *et* geniculum. *i. q. sidus quod Engonasin vocatur* (*cf. l. 14 et Manil. 5, 645* nixa genu species [*Germ. 467. 727*]): FIRM. math. 8, 17, 4 in extremis partibus Piscium oritur -us qui a Graecis Engonasin dicitur.

ingeniolum, -ī *n.* *ab* ingenium *demin.* 1 *i. q. parvum ingenium, parva indoles* (*in formulis affectatae modestiae praeter l. 25. 26*): HIER. adv. Rufin. 1, 30 si litteras didicisses, oleret testa -i tui *eqs.* 3, 14 hoc est quod destruit strophas -i tui. epist. 85, 3, 2 turbidos nostri -i rivos. 118, 7, 3 -i mei ... tarditatem. 133, 12, 1. in Abd. prol. p. 1097[C] -i mei primam temeritatem. in Is. 6, 1 p. 91[D] ut ... experimentum caperem -i mei. lib. 11 praef. p. 377[C] pro tenuitate -i *mei* (PS. HIER. epist. 37, 9 p. 271[B]. *cf.* HIER. in Ezech. 1, 4 iuxta modum -i nostri [ISID. ord. creat. 15, 13 i. -i mei modulum]). in Zacch. prol. p. 1417[B] -i mei ... offerre munusculum. 4, 11 sqq. p. 1446[D] ut vires -i nostri ferre potuerunt (AVG. serm. 165, 9). CASSIAN. c. Nest. praef. 2 quibus *opusculis* per -i nostri oblatiunculam deo sacrificavimus. RVRIC. epist. 1, 9 p. 362, 10 quantum sterili -o conceditur (*sc. meo*). ENNOD. opusc. 5, 17 p. 398, 5. carm. 1, 7, 1 praef. p. 524, 2 -i mei ariditate. 2 *i. q. inventio* (*c. gen. ident.*): ARNOB. nat. 5, 4 p. 176, 20 apparet puerilium esse -a fictionum.

ingeniōsitās, -ātis *f.* *ab* ingeniosus. GLOSS.[L] III Abstr. IN 53 *v. p. 1220, 39.* *i. q. bonum ingenium, egregia indoles*: CIL VI 33929, 2 (= INSCR. christ. Diehl 742) Dalmatio filio dulcissimo totius -is ac sapientiae puero.

⁎**ingeniōsus**, -a, -um. *ab* ingenium. *de orig. et deriv.*: VARRO ling. 8, 15 ab animo *declinata* ut ... ab ingenio -i (*cf. l. 50*). ISID. orig. 10, 122 -us quod intus vim habeat gignendi quamlibet artem. *de script. et formis*: -uos-: *p. 1521, 12* (*in lusu verborum*). *compar. inde a* RHET. Her. 2, 7, 10. *superl. inde a* CIC. inv. 1, 4. *cf.* valde *l. 81*, nimis, nimium *p. 1521, 62. 69.* NOT. Tir. 28, 67. *de notione*: CIC. fin. 5, 36 quae fere omnia (*sc. docilitas, memoria*) appellantur uno ingenii nomine, easque virtutes qui habent, -i vocantur. GELL. 4, 9, 12 *v. vol. VI 1, 1111, 16.* SYNON. Cic. p. 418, 1 B. cautus: cordatus, sapiens, prudens, -us. GLOSS.[L] II Philox. IN 79 εὐφυής, ἐφευρετής. GLOSS. δαήμων. -i: εὐφυέστατον. [*falso pro* ingenuus: PVBLIL. A 11 (*Z*). VAL. MAX. 3, 5, 4 (*Torrenius, Madvig*).]

i. q. plenus ingenii, bene natura compositus sim.: 1 *de animantibus* (*bestiis p. 1521, 8. 9; part. corp. l. 76. 82. p. 1521, 6. 29; praedicative pro adv. infra l. 83*): a *absolute*: RHET. Her. 4, 13, 19 L. Laelius homo novus erat, -us erat. 4, 46, 59 homo indoctus, *quamvis sit* -us *eqs.* (CIC. div. in Caec. 44). CIC. inv. 1, 4 ut *homines* -issimi ... se in studium ... traderent quietum (Verr. II 1, 126. 2, 127 h. -us et peracutus [BELL. Alex. 3, 1 h. -i atque acutissimi. PLIN. epist. 3, 21, 1]. 4, 4 *coniunct.* intellegentem, *opp.* idiotas. Font. 39 h. ... longe -issimi atque eloquentissimi. Pis. 68 -um h. atque eruditum [*cf. l. 73*]. *al.* ASCON. Mil. p. 39, 8 MART. 1, 73, 4. 7, 9, 2 *opp.* disertus. TRAIAN. Plin. epist. 10, 40, 3. *al.*). Q. Rosc. 31 quo quisque est *sollertior* et -ior, hoc docet iracundius (PLIN. nat. 35, 142). Verr. II 3, 41 patronos. Font. 21 -i et periti et aequi iudicis. leg. agr. 2, 10 *viros* (SEN. epist. 19, 9. *al.*). Mur. 30 ut ait -us *poeta* (*sc. Ennius*. Planc. 59 gravis et -us *Accius*. LACT. inst. 2, 1, 15. *cf.* SEN. nat. 3, 27, 13 ille poetarum -issimus *Ovidius*). 54 *adulescenti* -o et bono (Brut. 96 epist. 13, 64, 2 SEN. suas. 7, 12 SEN. benef. 1, 9, 1 QVINT. inst. 10, 3, 12. *cf.* PLIN. epist. 7, 6, 11 iuvenis). Cael. 62 mulier. Att. 14, 20, 3 Bruto ... et -o et *erudito* (SEN. suas. 6, 27. *cf. l. 63*). OV. am. 3, 8, 8 turpiter huc illuc -us eo. epist. 19, 28 Amor. ars 2, 34 materiam, qua sis -us, habes. fast. 3, 840 *Minerva* -a dea est. trist. 5, 1, 74 inter Sauromatas -us eram. EPIST. Sapph. 194 *pectora* visa ... sunt totiens -a tibi. VITR. 1, 1, 3 *architectum* -um oportet esse et ad disciplinam docilem. SEN. contr. 1 praef. 9 quis ... satis -us ... est? VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 -um et garrulum populum (*i. Athenienses*). CELS. 1 prooem. 9 -issimus saeculi nostri *medicus* ... Cassius (CIL VI 37805[a] [*christ.*]). SEN. epist. 94, 30. PETRON. 46, 3 -us est et bono filo. 68, 7 desperatum valde -us est. 70, 7 cocus. 119 v. 33 (= MART. 13, 62, 2) -a gula est. MART. 11, 7, 10 quas ... fraudes -a paras? QVINT. inst. 1, 3, 2 probus ... erit ille vere -us *puer*. 2, 12, 7. 8 prooem. 25. 10, 1, 40 auctoribus (*opp.* arte carentibus). APVL.

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

apol. 43 puer (VVLG. sap. 8, 19 [*gr.* εὐφυής. *cf.* AVG. gen. ad litt. 10, 17 p. 318, 17]. *al.*). CAPITOL. Max. Balb. 5, 10 praefectus . . . -issimus . . . adprobatus est. *al.* LACT. inst. 3, 19, 21 quod -us . . . natus esset (AVG. civ. 4, 21 p. 171, 1 D.). HIER. hom. Orig. in Ier. 11 p. 665^A auditores. CANON. apost. 65, 29 -i (ingeniose *Hauler, sed cf. Tidner in comm. ad l.*) adtendentes eos *eqs.* (*gr.* ἐπιμελῶς). AVG. civ. 7, 5 p. 281, 2 D. anima tua . . . tam docta et -a. *al.* EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 p. 917^C agricolae. 8, 5 p. 951^A hirundinem (*gr.* εὐμήχανον). SIDON. epist. 4, 11, 1. *al.* GREG. TVR. Franc. 8, 6 p. 375, 8 vocans eos saepius vulpis -as. ORIG. in Matth. ser. 61 p. 142, 30 qui naturaliter sunt -i. FACVND. defens. 9, 3 p. 752^C intellectorem. CIL VI 9649, 5 musicario -issimo. 26112, 4 C. Seius Ingenuus -uosissimus. *m. pro subst.* (*cf. p. 1520, 69*): CIC. de orat. 2, 254 -i . . . videtur vim verbi in aliud . . . posse ducere (fin. 5, 6 ista studia . . . -orum sunt [*opp.* curiosorum]). Tusc. 1, 80 Aristoteles . . . ait omnis -os melancholicos esse (*opp.* tardiorem). 4, 32 animus -i (PRISC. rhet. 2, 8 p. 552, 40 [*Rhet. gr. II p. 5, 30* τῶν εὐφυῶν]). *ibid.* -i . . . in morbum . . . incidunt tardius (*syn.* acutos, *opp.* hebetes). fat. 9 (*opp.* tardi). OV. Pont. 2, 5, 64 ingenio . . . faves, -e, meo. AMBR. epist. 64, 2 AVG. civ. 4, 21 p. 170, 29 D. 8, 6 p. 330, 29 (*opp.* tardior). PHYSIOGN. 27 p. 42, 6 *αἰόλοι oculi* . . . -um significant ([*gr. 1 p. 319, 3* εὐφυῆ]. 28 p. 44, 4). *al.* VINDIC. epist. ad Pentad. p. 488 GREG. M. moral. 6, 12. *al.*

b *c. struct.*: *α indicatur ad quid*: ad: OV. epist. 2, 22 ad causas (*sc. inveniendas*) -a fui. met. 11, 313 Autolycus, furtum -us ad omne. CAPITOL. Ver. 2, 6 ad litteras. HYG. astr. 2, 7 p. 44, 15 ad musicam artem -issimi existimantur esse. *c. gerund.*: RHET. Her. 2, 7, 10 ad eminiscendum. PLIN. nat. 7, 131 vana mortalitas et ad circumscribendam se ipsam -a. HIER. hom. Orig. in Is. 6, 7 p. 278, 22 -am ad intellegendum animam (ORIG. in Matth. 17, 22; *gr.* εὐφυεστέρους). *dat. gerund.*: OV. am. 1, 11, 4 Nape . . . utilis et dandis -a notis. in *c. acc.*: OV. rem. 620 turba . . . in hoc omnes -a sumus (SEN. dial. 10, 12, 8 -o in h. unum saeculo). Ib. 188 tuas . . . Aeacus in poenas -us erit (trist. 2, 342). trist. 2, 288 in culpam siqua *mulier* est -a suam. SEN. dial. 11, 19, 6 loquax et in contumelias praefectorum -a provincia *Aegyptus*. *β indicatur in quo* (in *c. abl.*): PLIN. nat. 14, 150 quanto . . . in potu -ior fuerit *eqs.* MART. 1 praef. 9 qui in alieno libro -us est. *cf.* VVLG. III Esdr. 8, 3 cum esset scriba et -us in lege Moysi . . . docere et facere (*gr.* εὐφυής).

2 *de rebus*: a *corporeis* (*c. dat. l. 40*, ad *l. 40 sq.*): OV. epist. 6, 117 Lemnos . . ., terra -a colenti (*i. naturaliter ferax*). fast. 4, 684 ad segetes (*sc. ferendas*) -us (*i. aptus*) ager *est*. STAT. silv. 2, 3, 59 enode cacumen -a *arbor* levat.

b *incorporeis*: *α absol.*: CIC. Verr. II 3, 188 ad hoc crimen non -a aliqua defensio, sed improbissima confessio comparatur. off. 1, 104 alterum *iocandi genus* elegans, urbanum, -um, facetum. OV. am. 1, 8, 62 crede mihi, res est -a dare. VITR. 10, 2, 11 Chersiphronos -am rationem. PLIN. nat. 7, 32 haec . . . -a fecit natura. 35, 69 *Parrhasius* pinxit demon Atheniensium argumento quoque -o. 36, 192 sollertia. MART. epigr. 29, 10 virtus *gladiatorum*. 6, 60, 5 -a . . . Pompulli scripta feruntur. 14, 117, 2 aquam potare recentem de nive commenta est -a sitis. QVINT. inst. 8, 2, 21 -a haec et fortia . . . creduntur. PS. QVINT. decl. 6, 2 p. 113, 4 pietas (CASSIOD. var. 5, 15, 1). PORPH. Hor. epod. 8, 9/10 descriptio. CYPR. Demetr. 12 p. 360, 14 excogitat novas poenas -a crudelitas (*inde* AVG. serm. 334, 1). SPART. Carac. 1, 3 *Bassiani* pueritia blanda -a . . . fuit. CLAVD. DON. Aen. 2, 260 p. 183, 28. *al.* ANON. de mach. bell. 16, 1 necessitas. AMBR. Cain et Ab. 1, 2, 6 p. 342, 21 collectione. PALLAD. Maximin. c. Ambr. 87 fallaciae (*cf.* PS. AVG. serm. ed. Mai 1, 2 [= 72, 2] deceptio *diaboli*). CLAVD. rapt. Pros. 3, 31 egestas. AVG. fid. invis. 2, 4 cautela. OP. imperf. in Matth. 46 p. 896^D composita et -a *verba saecularia*. CASSIOD. in psalm. 31, 6 simplicitas (78, 5). *n. pro subst.*: ARNOB. nat. 3, 22 p. 126, 21 -um aliquid aut sellularium scire. CASSIOD. var. 7, 15, 5 illa nimis -a priscorum (*de septem miraculis mundi*). PRISC. LYD. solut. 8 p. 90, 30 *ferociores* habentes . . . -um et velox ad motum.

β c. struct.: (I) *indicatur ad quid*: ad *c. gerund.* (*cf. l. 64*): SEN. nat. 1, 16, 1 quam . . . -a sit *libido* ad incitandum furorem suum. PLIN. paneg. 55, 2 -ior est . . . ad excogitandum simulatio veritate. *dat.* (*gerund.*): OV. am. 2, 6, 18 vox *psittaci* mutandis -a sonis. 3, 8, 46 contra te sollers, hominum natura, fuisti et nimium damnis -a tuis. trist. 5, 1, 28 materia est propriis -a malis. (II) *alia*: in *c. abl.*: PLIN. nat. 18, 284 priscorum . . . -am fuisse in illis observationem. 33, 125 quae *fraus* in omni parte vitae -issima est. contra: SEN. nat. 4, 13, 4 c. se -a luxuria.

adv. **ingeniōsē.** *compar. l. 81. 82, superl. p. 1522, 10.* GLOSS. εὐφυῶς. [*dub. trad.*: SEN. contr. 10 praef. 6 (ingeniorum versa *Wachsmuth*). *e coni. dub.*: *l. 5.*]

i. q. magno ingenio sim. (*dolose p. 1522, 8*): 1 *c. verbis* (*elliptice l. 80. p. 1522, 1*): CIC. inv. 1, 8 satis . . . videtur *Hermagoras* in ea *arte* ex antiquis artibus -e et diligenter electas res collocasse. Verr. II 1, 141 excogitat—quid? nihil -e *eqs.* ac. 2, 87 tractantur ista -e. SEN. contr. 2, 2, 9 hanc . . . controversiam . . . declamavit . . . longe -ius. PLIN. nat. 15, 42 nec aliud pomum -ius geminatum est. QVINT. inst. 1, 6, 36 -e . . . visus est Gavius 'caelibes' dicere veluti 'caelites' (DON. Ter. Hec. 617 ADNOT. Lucan. 7, 271. *cf.* DON. Ter. Hec. 293 inquit. SERV. auct. Aen. 11, 559 -e 'tenens'. SCHOL. Hor. sat. 1, 3, 98 ait). TERT. anim. 48, 2 aestimari. adv. Marc. 4, 17 p. 474, 23 euge, Marcion, satis -e detraxisti *eqs.* virg. vel. 5 -e quidam . . . volunt dictum *eqs.* 6 respondisse. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 203 descripsit. LACT. inst. 1, 21, 41 voluit . . . -e interpretari *eqs.* (*cf.* ORIG. in Matth. 18, 2 p. 6, 30 intellegat). DON. Ter. Ad. 210 vide quam -e . . . inducit *eqs.* Hec. 261 Phorm. 281. 374 SERV. auct. ecl. 6, 62. AVG. civ. 18, 52 p. 338, 24 D. (*coniunct.* exquisite). HYD. chron. II p. 19, 62^1 (*om. BH*) Fredbalum . . . -e (*i. dolose*) captum. SCHOL. Ter. p. 73, 20 (*syn.* subtiliter). 2 *c. adi.*: VELL. 2, 48, 3 C. Curio . . ., homo -issime nequam (2, 68, 1 nec minus -e n. *M. Caelius*).

deriv.: ingeniositas. *compos.*: peringeniosus. *cf. Onom.*

ingenitogenitus, (-a, -um). *ab* 1. ingenitus *et* gignere *sec. gr.* ἀγεννητογενής. *i. q. ab ingenito genitus*: CANDID. epist. 1 p. 6, 4 W. semper genitus est, -us est *filius dei* (*Theodor. 1, 5, 1* ἀειγενής ἐστιν, ἀγεννητογενής ἐστιν, *Cassiod. hist. 1, 15, 2* ab ingenito genitus est).

1. ^x**ingenitus,** -a, -um. *ab* in *et* genitus. *de notione*: HIL. trin. 2, 18 est -us, qui factus a nemine est. RVFIN. Clement. 3, 7 (*fusius*). Orig. princ. 1, 2, 6 p. 35, 8 -um, id est innatum (Greg. Naz. orat. 3, 12, 4 GLOSS.). BOETH. herm. sec. 6, 14 p. 469, 15 contraria quae sint immediata genitum esse et -um esse. GLOSS. ἀγέννητος. -um: non natum. *cf. infra l. 60.* [*var. l.*: PRVD. apoth. 895 (agenitus *AM*, *Bergman*, -us *rell.*; *v. G. Meyer, Philol. 87, 1932, 256 adn.*).]

i. q. non genitus, innatus, increatus sim.: 1 *de deo Christiano, trinitate sim.* (*de principiis haereticorum l. 27. 48. 58, de diabolo l. 40; tacetur nomen in scripturis sacris, cf.* SYAGR. reg. 7 p. 148, 6 GENNAD. vir. ill. 66 AVG. epist. 238, 4 p. 535, 6. *al.*): IREN. 1, 1, 1 cum *Aeon* . . . esset invisibilis, sempiternus et -us (*gr.* ἀγέννητον. 1, 14, 1 insubstantivum et -um). 1, 25, 1 angelis multo inferioribus -o patre (HIL. trin. 2, 10 *opp.* unigenitum filium. SYAGR. reg. 7 p. 149, 3. 21 -us p., -us et spiritus sanctus, -us et mundus. MAXIMIN. c. Ambr. 38 AMBROSIAST. in I Thess. 3, 9—10 GENNAD. vir. ill. 66. *al.*). *ibid.* deo (CANDID. gen. div. 2 p. 4, 14 W. *al.* HIL. trin. 2, 16. *al.* SERM. Arrian. frg. I 1 p. 596^B MAXIMIN. c. Ambr. 37. *al.*). ARNOB. nat. 1, 31 p. 21, 1 infinitus, -us, immortalis (2, 35 p. 76, 18. *al.*). 7, 35 p. 269, 7 (*opp.* progenitos). CANDID. epist. 1 p. 7, 2 W. filium dicunt . . . simul -um (*Theodor. 1, 5, 2* συναγέννητον. HIL. trin. 2, 22. *al.* FILASTR. 127, 6 incurrit *haeresim* . . . -um f. confitendo. MAXIMIN. c. Ambr. 37 p. 72, 36. *al.*). AVX. Maximin. c. Ambr. 50 *spiritum sanctum* non esse -um nec genitum (CONSENT. Aug. epist. 119, 1 p. 699, 12 BACHIAR. fid. l. 120. *al. cf. l. 30*). BACHIAR. fid. l. 208 nec -um esse . . . nec factum esse diabolum. *al.* *masc. pro subst.*: PS. ORIG. tract. 3 p. 33, 20 filius . . . dei, deus verus de deo vero, unigenitus ab -o (HIL. trin. 2, 11. *al.* ZENO 2, 3. *cf.* PS. MAR. VICTORIN. hymn. 3 p. 1144^A -us, unigenitus id est procedens genitus. HIL. in psalm. 121, 8 filius unigenitus -i. RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 12, 4. *al.*). HIL. trin. 2, 11 non -i duo *eqs.* MAXIMIN. c. Ambr. 36 tres sempiternos id est tres -os. CONC.^S I 5 p. 345, 32 -i et geniti (*gr.* ἀγεννήτου). VICT. VIT. 2, 70. *al.* *neutr. pro subst.*: MAR. VICTORIN. ad Iustin. 2 originem sibi a duobus -is obvenire (*de duobus principiis Manichaeorum. cf.* 6. EPIST. Euseb. Candid. epist. 2 p. 8, 7 W. [*Theodor. 1, 6, 3* δύο ἀγέννητα]. SYAGR. reg. 7 p. 148, 5. *al.* FILASTR. 127, 6 RVFIN. Adamant. 3, 3 p. 119, 13 *v. p. 1036, 51.* ACT. Archel. 67, 7 p. 96, 29. 68, 3 p. 98, 3). RVFIN. Adamant. 2, 19 p. 101, 26. *al.* *de rebus ad deum pertinentibus*: IREN. 2, 34, 2 *quaecumque a deo facta sunt* inferiora sunt ab eo . . . quoniam non sunt -a. HIL. trin. 3, 3 *deus pater* unigenitum ex his quae -a in se erant procreavit. RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 243, 37 unam substantiam sempiternam . . ., -am (VIGIL. THAPS. c. Arrian. 1, 16 *opp.* genita, creata. EXPOS. fid. Caspari Anecd. p. 309). ACT. Archel. 68, 2 p. 97, 31 -am dualitatem.

2 *de materia, mundo sim.* (*cf. supra l. 30*): RVFIN. Orig. princ. 2, 1, 4 p. 110, 11 materiam . . . -am, id est non ab ipso deo factam . . . putaverunt (EVSTATH. Bas. hex. 2, 2; *gr.* ἀγέννητος). *ibid.* p. 110, 26 naturae. AVG. (FEL. Aug.) c. Fel. 1, 18 p. 823, 21 sqq.

adv. **ingenitē.** *i. q. non genite*: CANDID. epist. 1 p. 6, 4 W. consubsistit -e filius patri (*Theodor. 1, 5, 1* ἀγεννήτως). PS. MAR. VICTORIN. hymn. 3 p. 1144^B (*opp.* genite. *item*: RVFIN. Clement. 3, 10).

compos.: ingenitogenitus. *cf.* simul -us *l. 35.*

2. **ingenitus,** -a, -um *v.* ingigno.

^x**ingenium,** -ī *n.* *ab* in *et* gignere. *de origine*: SCHOL. Ter. Bemb. Ad. 683 -um . . . dicitur quasi ingenitum.

de scriptura, formis, prosodia: ? endo-: GLOSS.^L I Ansil. EN 18 endogenia: naturaliter amoena (endogenua *Heraeus*). *gen. sg.*: -ni (*cf.* CHAR. gramm. p. 89, 17 B. *v. p. 3, 20.* MART. CAP. 3, 295 *v. p. 568, 22*): ROG. de Germ. (NSc. 72, 1948, 48 sqq.) 2. 3 CIL XII 765, 3 INSCR. lat. Tun. ed. Merlin 1520, 2. *metro stabilitur* PLAVT. Mil. 921 Pseud. 1109. Stich. 126 (*v. p. 1523, 59*). TER. Andr. 113 HOR. carm. 1, 6, 12. 2, 18, 9 PHAEDR. app. 7, 5 SEN. Phoen. 238 OCTAVIA 152 PERS. prol. 10 MART. 5, 56, 10. *in sermone pedestri recte restituitur contra codd. ap.* VARRONEM (rust. 3, 16, 3) *et* CIC. (Quinct. 12. *al.*); *cf. praeterea* SEN. contr. 10 praef. 3 (-ni *BM*^2, -ii *cett.*). VAL. MAX. 8, 8 ext. 2 (-ni *L*, -ii *A*). SEN. epist. 29, 4 (-ni *rhythmi causa Löfstedt, Eranos 14, 1914, 150*). COLVM. 7, 2, 4 (-ni *A*, -ii *RS*). 7, 12, 12 (-ni *SA*^1). -ii: *ap. poetas metro certum inde a* PROP. 3, 3, 22 *et* OV. (*cf. Maas, ALL 12, 1902, 512. Lavarenne, Ét. sur Prud. 52*). -iei: FRONTO p. 103, 11 N. -ie: INSCR. christ. Diehl 1075, 1. NOT. Tir. 28, 66 -um. 28, 69 ab -o. 28, 70 ex -o.

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

28, 71 de -o. *abbrev.* ing: CIL VIII 9585, 7. *cave genus masc. intellegas locis, quibus acc. sg. coniungitur c. adi. in '-em' pro '-e' cadente (v. Hiltbrunner, Mus. Helv. 9, 1952, 45)*: IORD. Get. 69 naturalem . . . -um (*cf. Werner, Latin. d. Get. 54*). GREG. TVR. Mart. 2, 1 p. 609, 12 omnem -um (PASS. coron. 2). VEN. FORT. carm. 4, 26, 15 -um mitem (*v. Blomgren, Eranos 42, 1944, 106 sq.*). *inter neutra semper singularia habet* DIOM. gramm. I 327, 24 (genium *Char., v. vol. VI 2, 1827, 7. cf. Neue-Wagener I³ 656*). ĭng- *ex lege iamborum breviatorum*: TER. Andr. 466. *scanditur* ingēnia: COMM. instr. 1, 17, 12.

de notionibus (ad singulos locos v. infra): PORPH. Hor. sat. 2, 4, 7 'naturae . . . sive artis': . . . sive doctrina sive -o. NON. p. 322, 33 -um est naturalis sapientia. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 3 p. 167, 41 -um est vis quaedam naturaliter animis insita, suis viribus praevalens. DON. Ter. Andr. 855 -orum . . . igneus vigor est. Phorm. 962 'modo' -o. GRILL. rhet. p. 25, 11 M. rhetorica . . . constat -o, ut inveniat, usu, ut proficiat, doctrina, ut praesumat (*al.*). CHAR. gramm. p. 462, 8 B. -um φύσις εὐφυία ἕξις (GLOSS.L II Philox. IN 52). SYNON. Cic. p. 430, 3 B. -um natura, mores (p. 435, 3), specimen, indoles animi. GLOSS.L II Abav. IN 148 -um: indicium (iud-?), argumentum, industria. V Abba IN 142 -um: prudentia, industria, praescientia, doctrina, studium; scientia, arbitrium, vigilantia, astutia, naturalis sollicitudo. GLOSS. -a προαιρέσεις. *al.* *de differentiis*: SCHOL. Ter. Bemb. Ad. 829 -um e⟨st⟩ dum nascitur, animus dum perseverat. PASS. Thom. p. 145, 28 -um est ut quod non didicisti adinvenias; memoria est *eqs.*

inde a NAEV., ENN., PLAVTO; *raro ap.* VERG. (*ter* georg.), VVLG. (*semel, p. 1535, 55*). [*it.* ingegno, *prov.* engenh '*ingenium, astutia, machina bellica*', *francog.* engin, *catal.* enginy, *hisp. vet.* engeno. *W.*]

[*confund. c.* genius (TER. Andr. 289 *v. vol. VI 2, 1827, 45. cf. l. 7*), imperium (? PLAVT. Aul. 599; -um *pro* i. *coniecit Thierfelder, De rationibus interpol. Plaut. 86, 2*), incendium (*restit.* -um SEN. contr. 4 praef. 3 SEN. clem. 1, 11, 2), ingens (*restit.* -um PHAEDR. 2 epil. 1. TAC. hist. 4, 63, 1 [ingenita *Rhenan.*]. *de* RVT. LVP. 2, 10 p. 18, 10 *v. Martin, Würzb. Jahrb. 3, 1948, 317*), ingenuus (*falsa var. l.* QVINT. inst. 7, 2, 31 [ingenuum *A*, indignum *Ald.*, iniquum *Meister*]. CLAVD. 18, 366 [ingenuo *V² Birt*, ingenuos *Paul*]; *vix recte conicitur pro* -um ENNOD. carm. 2, 16, 8 [*Hartel*]; *falso trad.* -um ENN. scaen. 324. VAL. MAX. 6, 9 pr. [ingenue *Stangl, BphW. 32, 1912, 1492*]. VITR. 6 praef. 6 [*var. l.*]. *al. cf. p. 1522, 71*). *al.* *dub. interpr.*: CIL XIII 3710 A 1 Monnus fecit Omerus -um Caliope.]

i. q. ***summa facultatum insitarum***, φύσις, *naturalis qualitas, indoles sim.*:

CAPVT PRIVS: ***usu strictiore*** *de animo animantium.* *animo, pectori sim. (naturae l. 56, ipsi -o l. 59) inesse dicitur*: PLAVT. Bacch. frg. 1 quibus -um in animo utibilest (*cf.* TRAG. inc. 179 animi -um [COLVM. 6, 1, 1 *de pecudibus.* GELL. 1, 1, 1 *v. p. 1534, 76.* 7, 2, 11 *ex Chrysippo.* DON. de com. 8, 4 semper decipientis]. APVL. apol. 90 semper eodem -o ad virtutem vel malitiam moratus *animus*). LIV. 1, 59, 2 novum in Bruti pectore -um (*cf.* PS. QVINT. decl. 4, 12 p. 78, 25 loquacissima humanorum pectorum -a *i. inventiones*). GELL. 7, 2, 7 (*ex Chrysippo*) -a . . . ipsa mentium nostrarum proinde sunt fato obnoxia, ut proprietas eorum est ipsa *eqs.* (APVL. Socr. 13 p. 147 *daemones sunt* inter nos ac deos . . . -o mentis intersiti. MIN. FEL. 37, 7. *al.*). APVL. mund. 31 *animae* (Plat. 2, 14 HIER. hom. Orig. in Ezech. 7, 7 p. 397, 3. *cf.* GENNAD. dogm. 16). PRISCILL. tract. 3, 68 -o humanae naturae (PS. AVG. quaest. test. I 120, 1 nostrae). FVLG. aet. mund. p. 143, 5 postquam . . . mens . . . quibuslibet -is sensum . . . armaverit. *nota*: PLAVT. Stich. 126 vos lepide temptavi vostrumque -um ('*naturam*' *Ussing*) -ni.

I ***de hominibus*** (*dis p. 1525, 8. 25. 72. 1529, 30. 32*):

A *spectat ad* ***mores***: 1 *generatim*: a *vi originaria de animi habitu ingenito*: α *exempla selecta*: NAEV. trag. 35 ne ille mei feri -ni ⟨iram⟩ atque animi acrem acrimoniam. ENN. ann. 243 -um cui nulla malum sententia suadet ut faceret facinus, levis, haud malus. scaen. 12 eo ego -o natus sum: amicitiam atque inimicitiam in frontem promptam gero (PLAVT. Bacch. 1086. TER. Haut. 420 -o egregio ad miserias. *cf.* PLAVT. Amph. 899 ita -um meumst: inimicos . . . osa sum *eqs.* [Stich. 626. 744. TER. Phorm. 172 i. plerique -o sumus omnes]. Pseud. 137 eo . . . -o . . . sunt). PLAVT. Asin. 944 nec quisquam est tam -o duro nec tam firmo pectore *eqs.* (LIV. 1, 59, 8). Aul. 9 avido (*cf.* Bacch. 276 -um avidi . . . hospitis). Bacch. 494 ut illius animum atque -um regas (Trin. 92 TER. Ad. 829 LIV. 38, 50, 12. *al.* VELL. 2, 112, 7 CVRT. 3, 6, 20 PLIN. nat. praef. 23). Capt. 371 tute tibi tuopte -o prodes plurumum (*cf.* Most. 156 id . . . meopte -o repperi. LIV. 1, 18, 4 suopte . . . -o temperatum animum *Numae* virtutibus fuisse [1, 25, 1 feroces. 25, 18, 2 superbae s. -o genti. *al.* AMM. 14, 11, 3. *al. cf.* LIV. 3, 36, 1 suo]). 402 *nos* inter nos fuisse -o haud discordabili. Curc. 146 te video immutatis moribus esse . . . atque -o (Poen. 1404 TER. Hec. 860 Eun. 932 OV. ars 3, 545 LIV. 37, 54, 22 GELL. 12, 4, 5. TERT. anim. 5, 4 m. et -orum et adfectuum. *al.*). Mil. 631 videtur neutiquam ab -o senex (Truc. 833). 921 novi indolem nostri -ni (LIV. 9, 17, 10. 29, 31, 2). Persa 212 tuo ex -o mores alienos probas (Trin. 1049. TER. Haut. 880 illos ex tuo -o iudicas. Eun. 198 [SCHOL. Bemb.: natura]. TVRPIL. com. 19 CIC. inv. 2, 131. TAC. Agr. 40, 2 ex -o principis. Germ. 3, 3 ex -o suo quisque. *al.*). Trin. 303 pro -o ego me liberum esse ratus sum (SALL. Iug. 49, 4 ⟨pro⟩ cuiusque -o pollicendo minitando *eqs.* 57, 4. LIV. 9, 3, 1 cum pro -o quisque fremerent. *al. cf.* SALL. Iug. 93, 7 ut cuiusque -um erat [LIV. 8, 24, 6 TAC. hist. 4, 6, 2. *al.*]. LIV. 8, 21, 1 prout cuiusque -um erat [38, 50, 5 TAC. Agr. 37, 3]. 22, 22, 6 qualia plerumque sunt barbarorum -a). 812 quid illum putas (*sc. facere*), naturā illā atque -o? (TAC. Agr. 42, 3 ann. 4, 33, 2 GELL. 1, 13, 7). Truc. 452 nimio minus perhibemur malae quam sumus -o. *al.* CAECIL. com. 137 -o . . . isto amatores. TER. Hec. 113 ad -um redis (Ad. 71 QVEROL. p. 16, 3 R. *cf.* PHYSIOGN. 74 p. 97, 2 ad suum -um revocat [*gr. I 398, 6* παλινδρομοῦσιν εἰς τὴν ἑαυτῶν φύσιν]). Phorm. 520 te . . . advorsum -um meum (SCHOL.: contra voluntatem meam) . . . tuli. OV. medic. 44 -o facies conciliante placet (*postea*: morum). LIV. 4, 3, 12 Ser. Tullium . . . -o, virtute regnum tenuisse. *al.* *c. emphasi i. q. bona indoles sim.*: PLAVT. Asin. 81 me habere honorem eius -o decet. Capt. 350 fretus -o eius. Merc. 85 -um adlaudat meum. TER. Hec. 302 olim suo me -o (*i. mansuetudine*) pertulit. PLIN. paneg. 61, 9 hominisne istud -um (*i. generositas*) est . . . ?

β *iuncturae*: ① *nominales*: Ⓐ *c. adi. (partic., pron.)*: abruptum: SIL. 7, 220 (*syn.* corda). acre: LIV. 27, 34, 3 POMP. TROG. Iust. 38, 4, 10 VAL. MAX. 4, 2, 2 TAC. ann. 15, 52, 3 PLIN. epist. 4, 2, 1. *al.* aequale: MANIL. 4, 187. ambiguum: PLIN. epist. 4, 2, 1. amoenum: TAC. ann. 2, 64, 2. animosum: PHYSIOGN. 24 p. 40, 4 (*gr. I 313, 5* θυμοειδεῖς). antiquum: CYPR. patient. 18 p. 410, 11. arrogans: AMM. 14, 1, 10. asperum: MELA 3, 33 FLOR. epit. 1, 1, 17 PS. AVR. VICT. epit. 16, 6. atrox: LIV. 7, 4, 3 TAC. ann. 2, 64, 2. *al.* FLOR. epit. 3, 2, 2 CLAVD. 28, 229. avarum: PS. AVR. VICT. epit. 2, 4. avidum: PLAVT. *p. 1523, 70.* SALL. Iug. 25, 8 LIV. 22, 21, 2 TAC. ann. 2, 64, 2. barbarum: TAC. Agr. 16, 1 (*cf. app. crit. et Lundström, Eranos 36, 1938, 123*). benignum: PLAVT. Mil. 1055 PHYSIOGN. 38 p. 55, 13. bonum (melius, optimum): PLAVT. Bacch. 412. *al.* TER. Andr. 466 (DON.: naturam). ACC. trag. 99 CIC. rep. 3, 4 SALL. Catil. 10, 5 LIV. frg. 66 VAL. MAX. 5, 4 ext. 5. ITALA I Cor. 15, 33 (Cypr. epist. 59, 20 p. 689, 23. *al.*; *gr.* ἤθη, *Vulg.* mores). caeleste: PS. AVR. VICT. epit. 16, 2. calidum: PHYSIOGN. 11 p. 18, 6. *al.* candidum: HOR. epod. 11, 12. caninum: PETRON. 64, 9. castum: IVV. 10, 300. cicur: VARRO ling. 7, 91. civile: TAC. ann. 1, 33, 2. *al.* EVTR. 8, 10, 4 (in-: EVTR. 9, 27, 1). clemens: LIV. 38, 17, 17. colubrinum: PLAVT. Truc. 780. come: TAC. ann. 6, 41, 2. commotum: AMM. 22, 10, 3. concitatum: VAL. MAX. 7, 2 ext. 7. constans: LIV. 3, 41, 8 VAL. MAX. 2, 9, 6. contrarium: APVL. Plat. 2, 13. contumax: SVLP. SEV. chron. 2, 9, 2. cultum: CVRT. 7, 8, 11. cupidum: SALL. Iug. 102, 3 FRONTO p. 228, 14 N. curiosum: SEN. dial. 8, 5, 3 SVLP. SEV. chron. 2, 46, 6. dignum: SEN. nat. 4 praef. 10. diversum: FLOR. epit. 4, 6, 2 APVL. met. 9, 16. *al.* dominicum: TERT. patient. 4, 1. dulce: MART. epigr. 20, 4. durum: PLAVT. *p. 1523, 70.* TER. Phorm. 497 SEN. epist. 52, 7. *al.* efferatum: VAL. MAX. 5, 1 ext. 6. egregium: TER. *p. 1523, 66.* APVL. Plat. 2, 3. elatum: SEN. dial. 6, 26, 1. excelsum: SEN. epist. 39, 2. exsaturabile: STAT. Theb. 1, 215. exsecrabile: ACC. trag. 270. fallax: PLIN. epist. 1, 20, 17. felix: SEN. epist. 95, 36 *syn.* indolem (in-: PLIN. nat. praef. 23). femininum: PHYSIOGN. 72 p. 91, 2. ferox: PACVV. trag. 37. 254 SALL. hist. frg. 3, 98 A, 18 LIV. 1, 51, 7. 21, 20, 8. 21, 53, 8 SVET. Aug. 65, 1. *al.* fertile: SEN. epist. 95, 36. fervidum: LIV. 27, 33, 10 SEN. dial. 5, 7, 2. ferum: NAEV. *p. 1523, 63.* SEN. dial. 4, 15, 4 SVET. Cal. 11 AVR. VICT. Caes. 17, 4. fidele: SVLP. SEV. Mart. 19, 1. fidum: PHYSIOGN. 38 p. 55, 13 (in-: *v. p. 1418, 69*). flagrantissimum: VAL. MAX. 6, 9 ext. 4. *al.* fluxum: AVR. VICT. Caes. 32, 4. fraudulentum: IVST. 41, 3, 7. frigidum: SEN. dial. 5, 7, 2. frugi: CE 2107 A, 6. generosum: PHYSIOGN. 72 p. 91, 1 (*gr. I 355, 5* ἤθη). horrens: SEN. dial. 11 (12), 7, 1. horridum: CVRT. 4, 6, 3. hostile: SCHOL. Cic. Gron. A p. 345, 17. humanum: PLAVT. Most. 814 TER. Andr. 113. *al.* (in-: TER. Eun. 880). humile: SEN. dial. 5, 7, 2. iactans: PS. AVR. VICT. epit. 1, 10. immane: PS. AVR. VICT. epit. 14, 8. immoderatum: APVL. Plat. 2, 16. incertum: PLIN. epist. 1, 20, 17. indocile: SEN. Thy. 199 PRVD. cath. 3, 112. indomitum: LIV. 21, 20, 8. *al.* infandum: OCTAVIA 152. ingenuum: *v. p. 1543, 36.* iniquum: VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 PRVD. ham. 189. inquietum: LIV. 22, 21, 2. *al.* FRONTO p. 228, 14 N. intactum: SIL. 11, 462. integrum: SALL. Iug. 63, 3. inverecundum: TRAG. inc. 179. laetum: LIV. 28, 22, 3 AVSON. 183, 1 p. 44 P. *al.* lene: TER. Haut. 151 AMM. 19, 12, 6. leve: PS. AVR. VICT. epit. 1, 10 AMM. 25, 4, 16. liberale: PLAVT. Capt. 419. TER. Ad. 683 (SCHOL. Bemb.: mores). *al.* FRONTO p. 173, 15 N. AVSON. 419, 36 p. 362 P. liberum: TER. Ad. 829 LIV. 4, 44, 11 FRONTO p. 173, 15 N. magnificum: PHYSIOGN. 37 p. 55, 6. magnum: PLAVT. Bacch. 462 LIV. 25, 37, 2 frg. 66 VAL. MAX. 8, 13 ext. 2 SEN. nat. 4 praef. 10. *al.* maleficum: SEN. dial. 4, 31, 8. malevolens: PLAVT. Bacch. 615. malum: PLAVT. Bacch. 546. *al.* SALL. Catil. 5, 1 SEN. suas. 7, 1 SEN. dial. 3, 20, 6 PLIN. epist. 3, 9, 32. *al.* mansuetum: VAL. MAX. 2, 7, 11 PHYSIOGN. 37 p. 55, 6. *al.* (in-: SEN. dial. 4, 15, 5). medium: LIV. 1, 32, 4 TAC. hist. 1, 49, 2 APVL. Plat. 2, 3. mirum: TER. Hec. 489 TVRPIL. com. 29 CIC. Att. 10, 10, 6. mite: OV. met. 13, 188 LIV. 1, 46, 4. *al.* VAL. MAX. 5, 1 ext. 4 CVRT. 3, 2, 17. *al.* IVV. 4, 83 TAC. ann. 2, 64, 2. *al.* (in-: CVRT. 9, 10, 9 AVR. VICT. Caes. 17, 4). mobile: SALL. Iug. 46, 3. *al.* LIV. 2, 37, 4. *al.* TAC. Agr. 13, 2 PLIN. epist. 2, 11, 22 FIRM. math. 3, 1, 14 CLAVD. 22, 40. modestum: AVR. VICT. Caes. 20, 32. modicillum: PLIN. paneg. 79, 4. molle:

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Epist. Sapph. 84 (*syn.* cor). Liv. 21, 37, 6 Manil. 2, 615 Cvrt. 5, 6, 18. Physiogn. 72 p. 91, 2 (*gr. I 356, 1* ἤϑη). mortale: Stat. Theb. 1, 215. muliebre: Plavt. Mil. 185ª. *al.* Pacvv. trag. 269 Acc. trag. 105 Sall. or. Lep. 15 Liv. 1, 9, 16 Sen. contr. 2, 7, 9 Sen. dial. 3, 20, 3. *al.* mutabile: Liv. 29, 23, 6. navum: Liv. 3, 41, 8. nobile: Sen. nat. 6, 23, 2. novum: *p. 1523, 50.* obstinatum: Amm. 28, 1, 13. par: Ter. Hec. 170 (*cf.* Don.). Flor. epit. 1, 4, 1. percitum: Liv. 21, 53, 8. perfectum: Apvl. Socr. 3 p. 123 (*de dis*). pium: Ter. Hec. 152. placabile: Liv. 4, 42, 9. placidum: Sall. Iug. 20, 2 Apvl. apol. 77 Prvd. ham. 121. politum: Val. Max. 5, 4 ext. 5. populare: Liv. 2, 24, 3. praeceps: Cvrt. 8, 1, 35. praeproperum: Liv. 22, 41, 1. *al.* praevalidum: Val. Max. 2, 9, 6. pravum: Sall. Catil. 5, 1 Sen. dial. 4, 31, 8 Plin. epist. 3, 9, 32. *al.* procax: Tac. hist. 2, 87, 1. *al.* Ivst. 41, 3, 7. proclive: Ter. Andr. 77 Apvl. Plat. 2, 3. promptum: Tac. ann 1, 29, 4. *al.* Flor. epit. 4, 12, 59. pronum: Liv. 35, 43, 1. proprium: Val. Max. 5, 6, 8. pudicum: Plavt. Most. 206 Ter. Hec. 152. puerile: Sen. dial. 3, 20, 3. Punicum: Liv. 34, 61, 14 Ivst. 18, 2, 4. *al.* rapidum: Clavd. 3, 110. regale: Sen. benef. 6, 32, 4. Romanum: Liv. 22, 58, 8. saevum: Acc. trag. 270 Phaedr. 4, 7, 14 Mela 1, 102. *al.* sanabile: Sen. clem. 1, 2, 2. *al.* (in-: Liv. 1, 28, 9). sanum: Sen. clem. 2, 7, 4. segne: Tac. hist. 1, 52, 4. servile: Sall. hist. frg. 3, 98 C, 18 Liv. 35, 49, 8 Colvm. 1, 8, 10 Tac. hist. 5, 9, 3. *al.* Cod. Theod. 4, 11, 2 pr. (= Iust. 6, 7, 3). simplex: Amm. 21, 6, 9. sordidum: Svet. Aug. 65, 1. stolidum: Sen. clem. 1, 9, 2 Avr. Vict. Caes. 42, 7. sublimatum: Apvl. Socr. 4 p. 127 (*de dis*). superbum: Lvcr. 5, 1018 Liv. 4, 49, 12. suspectum: Liv. 3, 11, 11. suum: Tac. ann. 6, 51, 3 Fronto p. 164, 19 N. tale: Tac. hist. 3, 49, 1 Gell. 12, 11, 4. tantum: Acc. trag. 683. timidum: Physiogn. 16 p. 26, 7. tractabile: Cvrt. 3, 2, 17 (in-: Gell. 1, 17 tit.). trux: Liv. 3, 54, 3 Svet. Nero 2, 3 Ps. Avr. Vict. epit. 2, 4. tumidum: Sen. dial. 5, 11, 3 Ivst. 41, 3, 7. turbidum: Tac. hist. 1, 67, 1. *al.* vanum: Liv. 1, 27, 1. *al.* varium: Liv. perioch. 69 p. 80, 13 Qvint. decl. 377 p. 421, 1. vehemens: Liv. 2, 23, 15. ventosum: Liv. 42, 30, 4. vetus: Mart. 11, 7, 6. virile: Physiogn. 72 p. 91, 1 (*gr. I 355, 5* ἤϑη). *al.* vividum: Liv. 2, 48, 3 Paneg. 4, 3, 6.

Ⓑ *c. gen.: subi.*: accolarum: Liv. 38, 17, 17. *al.* adulescentis: Ter. Andr. 466. amantis: Plavt. Mil. 638. amatoris: Apvl. met. 9, 16. aulae: Cvrt. 8, 8, 21. barbarorum: Liv. 22, 22, 6. *al.* colentium: Mela 1, 102. cultorum: Liv. 45, 30, 7. dictatoris: Liv. 1, 27, 1. dominae: Ov. am. 3, 5, 40. ducis: Liv. 22, 24, 2. *al.* gentium: Mela 2, 9. Graecorum: Liv. 27, 30, 5. hominum: Plavt. Capt. 419 Ter. Andr. 77 Liv. 9, 30, 7. *al.* imperatorum: Liv. 27, 33, 10. incolarum: Liv. 28, 22, 3. iuvenum: Val. Max. 7, 5, 2. lixarum: Tac. hist. 2, 87, 1. matris: Ov. epist. 7, 36. meretricum: Ter. Eun. 932. mulierum: Ter. Eun. 812. optimatium: Tac. ann. 4, 33, 2. parentis: Ov. met. 13, 188. pauperis: Hor. epod. 11, 12. plebis: Tac. hist. 3, 32, 2. populi: Ov. epist. 11, 12. principis: Mart. epigr. 20, 4. puerorum: Min. Fel. 24, 8. senatus: Tac. ann. 4, 33, 2. servorum: Tac. ann. 14, 44, 3. tyranni: Acc. trag. 270 Sen. dial. 5, 11, 3. viri: Sen. Thy. 199. uxoris: Gell. 1, 17 tit. *epexeg.*: calliditatis: Ps. Cypr. singul. cler. 19 p. 194, 8. livoris: Calp. decl. 22. medendi: Prvd. ham. 121. nequitiae: Cypr. patient. 18 p. 410, 11.

Ⓒ *gen.* -i (*subi.*; *obi. l. 62*) *pendet e subst.*: altitudo: Sall. Iug. 95, 3. aviditas: Liv. 28, 23, 4. bonum: Sall. Iug. 108, 1. calliditas: Spart. Carac. 2, 1. cupido: Tac. hist. 1, 22, 3. cura: Liv. 21, 22, 7. decus: Sen. dial. 2, 7, 1. dos: Cvrt. 3, 6, 20. effigies: Liv. 1, 56, 9. *al.* Avson. 181, 12 p. 43 P. ferocia: Vell. 2, 1, 4. *al.* fiducia: Val. Max. 3, 3 ext. 2. genus: Apvl. Plat. 2, 3 p. 223. inconstantia: Plin. nat. 33, 139. lenitas: Sen. epist. 105, 4. levitas: Liv. 31, 33, 11 Amm. 22, 10, 3. libertas: Sall. Iug. 30, 3. magnitudo: Sen. nat. 4 praef. 19. mobilitas: Sall. Iug. 88, 6 Tac. hist. 1, 7, 2. *al.* mos: Sall. Iug. 93, 3 Sen. benef. 6, 32, 4 Apvl. flor. 19 p. 93. *al.* mutatio: Cic. Quinct. 12. natura: Svet. Dom. 3, 2 Gell. 1, 2, 4 Min. Fel. 36, 2. pestis: Plin. nat. 2, 43. pravitas: Vell. 2, 112, 7. qualitas: Tert. anim. 32, 8. saevitia: Svet. Cal. 27, 1. signum: Fronto p. 182, 5 N. simplicitas: Capitol. Ver. 3, 7. suavitas: Cic. epist. 3, 1, 1. tristitia: Tac. ann. 1, 76, 4. turpitudo: Vell. 2, 69, 4. violentia: Tac. ann. 13, 1, 1. vis: Sen. dial. 4, 15, 4. *al.* vitium: Sall. hist. frg. 1, 7 Liv. 6, 11, 6. *al.* Cvrt. 8, 5, 8. *al.*

Ⓓ *abl.* -o *c. adi.* (*partic., subst.*): alius: Liv. 1, 56, 7 (-i *Madv.*). asper: Liv. 45, 10, 8. *al.* avidus: Sil. 1, 56. blandus: Ps. Avr. Vict. epit. 42, 10. bonus: Tert. adv. Marc. 1, 22 p. 320, 18 (*de deo; syn.* natura). Avson. 173, 7 p. 38 P. commotus: Tac. ann. 6, 45, 3. cunctator: Tac. ann. 15, 1, 1. ferox: Liv. 6, 23, 3. *al.* Cvrt. 7, 4, 19 (prae-: Tac. hist. 4, 32, 2). fervidus: Ov. met. 14, 485. fidens: Sall. hist. frg. 3, 98 A, 18. fluxus: Sil. 8, 16. impavidus: Liv. 42, 59, 3. inquietus: Liv. 33, 44, 7. laetus: Ps. Avr. Vict. epit. 44, 3. levis: Clavd. 15, 262. mitis: Liv. 34, 5, 6 Vell. 2, 117, 2 Tac. hist. 2, 63, 2. *al.* mobilis: Tac. hist. 1, 24, 1. modestus: Boeth. cons. 2, 4, 6 W. praeceps: Liv. 23, 7, 12. procax: Tac. ann. 14, 15, 5. saevus: Ov. met. 1, 126. sollers: Ps. Avr. Vict. epit. 45, 5. stolidus: Avr. Vict. Caes. 41, 26. trux: Tac. hist. 1, 21, 1. turbidus: Tac. hist. 4, 38, 2. validus: Sall. hist. frg. 1, 116 (*an ad p. 1530, 66 ?*). vanus: Liv. 35, 47, 7. varius: Flor. epit. 1, 8, 1. *al.* violentus: Tac. ann. 2, 43, 2.

(II) *verbales*: Ⓐ *nom.* -um: adolescit: Sall. Iug. 63, 3. Sall. (?) rep. 2, 10, 2. est: Ter. Haut. 284. Phorm. 70 (Don.: natura). Sen. dial. 4, 31, 8. *al.* (ab-: Afran. com. 242). incumbit: Sen. dial. 4, 19, 1. luxuriat: Liv. 2, 48, 3. moderat: Pacvv. trag. 306. monet: Liv. 3, 68, 9. patitur: Colvm. 1, 8, 10. redit: Liv. 2, 22, 3. vacat: Gell. 7, 2, 10. viget: Stat. silv. 4, 4, 48. Ⓑ *gen.* -i: oblivisci: Val. Max. 4, 2, 2. Ⓒ *dat.* -o: addere: Plin. epist. 4, 22, 5. convenire: Ov. epist. 11, 12. inserere (insitus): Liv. 1, 54, 7. 22, 3, 4. *al.* moderari: Plavt. Bacch. 91. surgere: Manil. 2, 451. Ⓓ *acc.* -um: accendere: Sall. Iug. 102, 3. agitare: Flor. epit. 4, 5, 2. comprimere: Phaedr. app. 10, 13. corrumpere: Liv. 1, 27, 1 Min. Fel. 24, 8. Itala I Cor. 15, 33 (Cypr. epist. 59, 20. *al.*; *gr.* ἤϑη, *Vulg.* mores). *al.* curare: Sen. dial. 3, 6, 3. declarare: CE 12 (= CIL I² 1547), 3. docere: Ter. Andr. 275. durare: Cvrt. 7, 3, 6. ediscere: Plavt. Persa 174. educere: Ter. Andr. 275. efferare: Cvrt. 9, 10, 9. *al.* experiri: Plin. paneg. 45, 4. expromere: Plavt. Mil. 1055. facere: Epist. Sapph. 84. firmare: Sen. epist. 51, 11. flectere: Sall. Iug. 102, 3 CE 1276, 2. formare: Cvrt. 8, 9, 20. frangere: Lvcr. 5, 1018 Plin. epist. 8, 14, 9. frui: Ter. Haut. 401 (*A*). gerere: Ivst. 44, 2, 7. habere: Ter. Haut. 384 Sall. Catil. 10, 5 Val. Max. 5, 3 ext. 3. hebetare: Plin. epist. 8, 14, 9. induere: Liv. 3, 33, 7. *al.* infirmare: Acc. trag. 99. involvere: Phaedr. 4, 7, 14. invisere: Liv. 1, 57, 7. laudare: Acc. trag. 414 (ad-: *p. 1524, 16*). mansuefacere: Svet. Cal. 11. miscere: Apvl. Plat. 2, 26. mollire: Ov. ars 3, 545. movere: Ov. am. 3, 5, 40. mutare: Sall. or. Cottae 1 Clavd. 22, 40 (de-: Plavt. Trin. 73. in-: Plavt. Trin. 72¹ [*om. A*]. Ter. Andr. 275). nancisci: Ter. Hec. 170 Liv. 4, 49, 12. noscere (novisse): Plavt. Persa 261. *al.* Ter. Andr. 53. *al.* Tac. hist. 4, 85, 1 (per-: Plavt. Bacch. 276. *al.*). obtinere: Ter. Hec. 860 Varro ling. 7, 91. pensitare: Min. Fel. 36, 9. perdiscere: Tac. ann. 4, 33, 2. perspicere: Cic. epist. 2, 19, 1. possidere: Trag. inc. 179. premere: Ov. Pont. 2, 3, 2. probare: CE 1830 (= Inscr. christ. Diehl 4839 b), 7 (*a. 305*). regere: *p. 1523, 72.* respicere: Gell. 1, 13, 7. retinere: Manil. 4, 78. revocare: Val. Max. 7, 5, 2. sanare: Sen. benef. 1, 4, 6. sortiri: Cvrt. 7, 8, 11. *al.* temperare: Liv. 27, 34, 3. *al.* tolerare: Gell. 1, 17 tit. tractare: Sen. clem. 2, 7, 5. tribuere: Sen. contr. 7, 1 (16), 13. Ⓔ *abl.* -o: esse: Apvl. apol. 3. imbui: Cvrt. 6, 3, 6. prodesse: *p. 1523, 73.* tumere: Sil. 11, 556. valere: Plin. paneg. 44, 8. uti: Cvrt. 8, 8, 4 Petron. 64, 9 Tac. ann. 6, 51, 3. *al.* Ⓕ *c. praepos.*: ab: Ov. epist. 7, 36 dissidet. Liv. 9, 30, 7 abhorrente. *cf. p. 1523, 80.* ad: *p. 1524, 9.* advorsum: *p. 1524, 11.* ex: *p. 1523, 82.* in: Plavt. Most. 135 immigravi. pro: *p. 1524, 1.*

b *metonymice de hominibus ipsis*: Ter. Andr. 93 qui cum -is conflictatur eiusmodi (Don.: '-a' pro hominibus posuit). Cic. Att. 11, 17, 1 tale -um (*sc. Tulliam*) in tam misera fortuna versari (Liv. 35, 42, 14 Sen. benef. 7, 20, 3 dial. 4, 20, 4 Avr. Vict. Caes. 3, 8). ad Brut. 1, 15 (= 9, 23 Sj.), 9 praeclara illa quidem -a, quae gloria invitantur (*cf.* Sen. dial. 6, 23, 4 inlustriora. 10, 15, 3 nobilissimorum. epist. 52, 3 egregium). Sall. Catil. 20, 2 per ignaviam aut vana -a (*cf.* Liv. 22, 43, 5 levibus [28, 44, 5 Sen. nat. 6, 29, 2]. 45, 23, 16 inaniora. Sen. dial. 1, 4, 1 plebem ac vilia -a. Gell. 18, 7, 4 non parvis nec abiectis -is). 51, 35 in magna civitate multa et varia -a sunt. Iug. 82, 3 alii bonum -um contumelia accensum esse *dicebant* (Sen. dial. 4, 15, 1 melioribus. Cypr. epist. 59, 15 p. 685, 14. *cf.* Sen. dial. 3, 6, 1 prava [Plin. epist. 4, 25, 4]. 9, 2, 11 pessimis quibusque -is. Novell. Valent. 35, 13 malitiosis). Hor. carm. 3, 21, 13 duro. Ov. rem. 656 exitus -is convenit iste feris (*cf.* Liv. 1, 46, 5 violenta. 3, 11, 9 atrox. Sen. epist. 51, 6 saeva. Cvrt. 8, 2, 16 ferocia). met. 2, 795 Tritonida ... arcem -is opibusque ... virentem. fast. 6, 260 quo *rege* non metuentius ullum numinis -um terra Sabina tulit. Liv. 2, 30, 4 ut imperium sua vi vehemens mansueto permitteretur -o (*cf.* 3, 45, 6 placidum). 10, 22, 6 ea -a consularia esse. 21, 4, 3 nunquam -um idem ad res diversissimas ... habilius fuit. 22, 22, 15 homini non ad cetera Punica -a callido. 40, 47, 5 in tam rudibus et moris omnis ignaris -is. Sen. dial. 1, 5, 9 languida -a ... inertibus nectuntur elementis. 2, 10, 3 -a naturā infirma et muliebria (*cf.* epist. 94, 50 inbecillioribus). 4, 15, 1 fortia solidâque naturā -a ... prona in iram sunt (4, 15, 2). 4, 20, 2 calentibus. 5, 30, 2 inquietis et stolidis. 6, 22, 2 recta (Plin. epist. 4, 7, 3 *opp.* perversa. paneg. 70, 5 sincera rectaque). 6, 23, 2 magnis (Plin. epist. 6, 8, 8 m. et liberum). epist. 52, 6 quaedam -a facilia, expedita. 74, 21 iuvenilia nonnumquam -a cupido gloriae in contemptum ... ferri ... misit (*cf.* 108, 12 tenera). Cvrt. 4, 5, 11 ut sunt temporaria -a. Tac. hist. 2, 92, 3 id ... servilia (*i. libertorum*) -a corrumpebant (Pallad. ins. praef. 2 Physiogn. 51 p. 71, 2). ann. 14, 49, 1 ut pavida -a solent. Calp. decl. 6 sceleratis -is et plus quam civilia cupientibus. Avr. Vict. Caes. 40, 15 adulta. Amm. 14, 7, 21 turbidum saeviebat -um. 25, 4, 1 vir ... heroicis connumerandus -is. Prvd. psych. 517 -um omne neci dedimus *eqs.* Cod. Theod. 9, 38, 6. *al.* *collective* (*cf. l. 77*): Tac. hist. 2, 71, 1 immixtis histrionibus et spadonum gregibus et cetero Neronianae aulae -o (*i. scurris, aurigis sim.*).

2 *speciatim*: **a** *de animo forti et confirmato i. q. audacia,* ϑυμός, *ardor, constantia sim.*: Enn. ann. 414 (*spur.?*) -o forti dextra latus pertudit hasta (Ov. epist. 18 [19], 6 fortius -um suspicor esse viris). scaen. 25 tam firmo -o et tanta confidentia. Sall. Catil. 20, 11 virile

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*cf.* APVL. met. 7, 6 masculo). or. Phil. 20 augete -um viris fortibus. LYGD. 2, 6 non haec patientia nostro -o. OV. ars 1, 185 -um caeleste suis velocius annis surgit (*antea*: virtus). PRIAP. 80, 6 Tydeus . . . -o pugnax, corpore parvus erat. LIV. 7, 23, 6 gens ferox et -i avidi ad pugnam. 38, 17, 7 fervido (*cf.* SIL. 17, 413 fervidus -i Masinissa. PRVD. perist. 13, 72 acrioris). STAT. Theb. 6, 775 is vigor -o. silv. 3, 2, 64 audax -i (5, 3, 136). AVR. VICT. Caes. 24, 2 *Aurelius Alexander* -o supra aevum . . . bellum . . . movet. PRVD. perist. 3, 32 *Eulalia* -i . . . ferox . . . frangere bella parat. b *de temporariis animi motibus i. q. inclinatio animi, studium sim.*: PLAVT. Cist. 212 ubi sum, ibi non sum, ubi non sum, ibist animus, ita mi omnia sunt -a. CIC. ad Q. fr. 1, 2, 4 *Graecorum* -a ad fallendum parata. TAC. Agr. 7, 3 nec legatus praetorius ad cohibendum potens, incertum suo an militum -o (hist. 1, 5, 1 miles . . . ad destituendum Neronem arte magis et impulsu quam s. -o traductus). ann. 13, 53, 1 quietae . . . res in Germania fuerant, -o ducum *eqs.* *in malam partem*: TAC. hist. 4, 32, 2 quod praemium . . . exspectatis nisi . . . dominorum -a? ann. 12, 11, 3 ferenda regum -a. c *i. q. consensus, voluntas sim.*: CIL I^2 1814 Suplnates ex -o suo epointe ([?]. VIII 9585, 7). CE 960, 6 concordes . . . pari viximus -o. d *fere i. q. natura apta ad aliquid (c. gen.)*: CLAVD. 5, 142 scelerum . . . immane resumit -um. CASSIOD. Ios. antiq. 2, 9 p. 48 laboris -o (*gr. 2, 202* τὴν πρὸς τὸ πονεῖν εὐφυΐαν). e *i. q. animus, mens (cf. p. 1534, 33)*: OROS. hist. 5, 17, 6 accommodato ad tempus -o.

B *spectat ad* **intellectum**: **1** *generatim de viribus mentis*: a *vi originaria significatur habitus (fere c. emphasi i. q. acutum -um; rarius in malam partem i. q. mediocre -um, cf.* PANEG. 3, 1, 1 -i cuius me poenitet conscius): α *exempla paucissima*: PLAVT. Pseud. 803 hominum vitio ego sum factus improbior coquos, non meopte -o. Trin. 296 ne colas *eas artes* nev⟨e⟩ imbuas -um. 367 non aetate, verum -o apiscitur sapientia. ELOG. Scip. CE 8, 3 tua ut essent omnia brevia, honos fama virtusque, gloria atque -um. LVCIL. 448 unus modo de multis qui -o sit. LAEL. or. frg. Schol. Cic. Bob. p. 118, 15 *Scipio* cum illo animo atque -o (CIC. Font. 40 ad fingendum. *al.* LIV. 22, 29, 9. *al. cf.* CIC. nat. deor. 2, 153 -i mentisque. LVCR. 5, 1107 -o . . . corde [SEN. contr. 10 praef. 9 MART. 3, 26, 4]. OV. trist. 3, 7, 44 pectoris . . . -ique). RHET. Her. 3, 16, 29 *memoria* quae doctrina datur, indiget -i (*syn.* natura. *cf.* CIC. de orat. 2, 354 Brut. 219. fin. 5, 36 prioris generis [*sc. virtutum ingeneratarum*] est docilitas, memoria; quae fere omnia appellantur uno -i nomine *eqs.* ac. 1, 20). CIC. Quinct. 2 qui neque usu satis et -o parum possum (Deiot. 7 Q. CIC. pet. 1 LIV. 5, 3, 1. *al.*). S. Rosc. 1 aetate . . . -o . . . auctoritate. div. in Caec. 37 tot res . . . voce, memoria, consilio, -o sustinere (*al.* SALL. [?] rep. 2, 2, 2 LIV. 3, 34, 3). Verr. II 3, 16 est -i diligentiaeque tuae (Cluent. 107. *al.*). II 4, 98 tu sine ulla bona arte (*al.* HOR. ars 410 PROP. 2, 24 b, 23 OV. am. 1, 15, 14. *al.*) . . ., sine -o, sine litteris (*al. cf.* MARCELL. chron. II p. 88, 462 tam -o quam litteratura perclaruit) intellegis et iudicas. II 4, 131 summo -o hominem ac disciplina (SALL. [?] rep. 2, 7, 4 VITR. 1, 1, 3. *cf.* CIC. Lig. 10 cum -o, tum etiam doctrina excellens [*al.* VITR. 6, 2, 4 SEN. dial. 12 (11), 12, 2. *al.*]. ac. 2, 4 -o scientiaque [*al.*]). II 5, 174 -o . . . atque . . . dicendi facultate (Cluent. 48 QVINT. inst. 12, 11, 26 FRG. Vat. 249, 1. *cf.* CIC. Catil. 3, 11 -um . . . et dicendi exercitatio [*al.* QVINT. inst. 7, 1, 40]. Balb. 54 lingua et -o [GELL. 3, 3, 1. *al.*]. Brut. 318 -um et eloquentiam [*al.* TAC. dial. 36, 7 AVG. epist. 69, 2]. CELS. 1 prooem. 39 -um et facundiam [QVINT. inst. 10, 1, 80 GELL. 1, 3, 11. *al.*]. TAC. dial. 37, 3 -o . . . et oratione). Cluent. 107 quis P. Octavio Balbo -o prudentior . . . commemorari potest? Manil. 68 summo -o et prudentia praeditus (*al.* PERS. 4, 4 PLIN. nat. 29, 9 GELL. 1, 10, 4. *cf.* CIC. Att. 1, 20, 1 -i summi ac sapientiae). Mur. 65 vi naturae atque -i elatum (*al.* HOR. ars 410 QVINT. inst. 1, 3, 1. *al.*). Arch. 25 huius -um et virtutem in scribendo et copiam (epist. 2, 3, 2. *al.* LIV. 41, 23, 10. *cf. l. 71*). de orat. 1, 14 quantum -o et cogitatione poterant. 1, 131 -um studiumque (*al.* VITR. 3 praef. 2 MART. 5, 27, 1 QVINT. inst. 1 prooem. 27. *al.*). Att. 7, 3, 12 quantumvis vel -i vel humanitatis, ⟨dignitatis⟩ satis. 16, 16, 12 pro -o et prudentia sua (epist. 16, 1, 3. LVCR. 5, 1111 pro facie . . . et viribus -oque. FRG. Vat. 249, 1 PANEG. 9, 6, 2). epist. 9, 14, 5 summum -um, suavissimos mores (*al.* STAT. silv. 4, 4, 22 GELL. 17, 10, 2. *al.*). 10, 3, 2 -o industriaque (13, 10, 2 cum -o . . . nec sine i. *al.* VITR. 9, 8, 2 SEN. suas. 6, 24). *al.* LVCR. 3, 453 claudicat -um, delirat lingua. AETNA 227 -um sacrare caputque attollere caelo (*sic G, cf. app. crit.*). HOR. sat. 2, 1, 75 infra Lucili censum -umque. epist. 2, 2, 203 viribus, -o, specie, virtute, loco, re extremi primorum (QVINT. inst. 10, 2, 12 TAC. dial. 21, 2. *cf. l. 65*). MANIL. 4, 160 natura -o minor est. PERS. 3, 37 cum dira libido moverit -um. PLIN. nat. 35, 74 cum sit ars summa, -um tamen ultra artem est. MART. 8, 73, 6 -um (*i. auctor -i*) Galli . . . Lycoris erat. QVINT. inst. 2, 4, 14 et -o gaudebant et iudicio non fallebantur (*al.* AVR. Fronto p. 13, 13 N.). TAC. dial. 16, 1 ad cuius summam eruditionem (24, 1. *al.*) et praestantissimum -um cura quoque et meditatio accessit (Agr. 10, 1 PLIN. epist. 3, 5, 3. *al.*). *al.*

β *iuncturae*: ① *nominales*: Ⓐ *c. adi. (partic., pron.)*: absurdum: SALL. Catil. 25, 5 TAC. ann. 13, 45, 3. accommodatum: TAC. ann. 13, 3, 1. acre: CIC. de orat. 2, 162. *al.* SALL. Iug. 7, 4. *al.* COLVM. 7, 2, 4 STAT. Theb. 7, 117 TAC. ann. 11, 21, 2 PLIN. epist. 3, 5, 8. *al.* (per-: CIC. de orat. 3, 230). acutum: CIC. de orat. 3, 79. *al.* SEN. epist. 90, 13 AVG. civ. 2, 7 p. 60, 20 D. *al.* admirabile: SEN. suas. 7,

8. alienum: PLIN. nat. 34, 57 QVINT. inst. 10, 2, 20 SVET. Dom. 20. altum: PLIN. epist. 9, 33, 1 SVLP. SEV. Mart. 5, 2. *al.* amabile: SEN. contr. 2, 2, 8. amoenum: TAC. ann. 13, 3, 1 GELL. 9, 2, 1. aptum: CIC. nat. deor. 2, 42. *al.* NEP. Dion 1, 2 SEN. benef. 3, 28, 1. ardens: PLIN. epist. 7, 25, 6. artifex: PLIN. nat. 8, 55. avidum: TAC. ann. 2, 28, 3. beatum: SEN. epist. 66, 1. bonum: CIC. off. 1, 158. *al.* VITR. 7 praef. 9 SEN. contr. 2 praef. 4 VELL. 2, 7, 1. *al.* caeleste: VAL. MAX. 8, 8 ext. 2. callidum: PLAVT. Asin. 257. SALL. (?) rep. 2, 9, 3 TAC. ann. 1, 80, 2. capax: OV. met. 8, 534 MANIL. 2, 107. *al.* SEN. contr. 2 praef. 4 VELL. 2, 29, 5. *al.* catum: INSCR. christ. Diehl 1091, 1. celebre: TAC. ann. 2, 28, 3. *al.* celere: AVG. nat. et grat. 6, 6. clarum: VELL. 1, 5, 1. *al.* QVINT. inst. 10, 1, 102 PLIN. epist. 6, 23, 5 (prae-: FIRM. math. 6, 31, 34. *al.*). come: NEP. Dion 1, 2. commune: HIER. epist. 126, 3. comptum: SEN. contr. 2, 2, 8. copiosum: QVINT. inst. 10, 1, 128 PLIN. epist. 9, 2, 2. *al.* decens: SEN. contr. 2, 2, 8. delicatum: FRONTO p. 198, 6 N. discrepans: FRONTO p. 113, 9 N. diversum: TAC. dial. 25, 4. dives: OV. trist. 2, 335. divinum: CIC. orat. 109. *al.* VAL. MAX. 3, 7 ext. 3 TAC. dial. 21, 5 FIRM. math. 1, 7, 11. *al.* divulgatum: TAC. ann. 4, 52, 4. docile: NEP. Dion 1, 2 QVINT. inst. 1, 12, 8 FIRM. math. 6, 27, 1 PRVD. c. Symm. 2, 328 PHYSIOGN. 79 p. 107, 8. doctum: VITR. 10 praef. 3 VELL. 2, 75, 1. dulce: PLIN. epist. 2, 13, 7. *al.* durum: SEN. epist. 58, 7 MART. 5, 56, 10. dux: CE 1362 (= INSCR. christ. Diehl 1070a), 14. elatum: SEN. epist. 90, 13. elegans: QVINT. inst. 5, 13, 48 (per-: VELL. 1, 7, 1). emendatum: SEN. contr. 9, 5 (28), 15. eminens: QVINT. inst. 6 prooem. 1. erectum: SEN. epist. 94, 30 TAC. Agr. 4, 3. eruditum: PLIN. epist. 2, 13, 7. exactum: SEN. contr. 2, 4, 8. *al.* excellens: CIC. Caecin. 5. *al.* SEN. dial. 6, 24, 2 COLVM. 3, 3, 3. *al.* excelsum: PLIN. epist. 2, 13, 7 FRONTO p. 150, 4 N. COD. Iust. 6, 25, 7, 1. excitatum: SEN. epist. 90, 13. exiguum: CIC. Arch. 1. exile: CYPR. ad Donat. 2 p. 4, 7. eximium: CIC. Tusc. 5, 68. *al.* FRONTO p. 3, 8 N. *al.* expeditum: TERT. anim. 25, 7. extremum: LIV. 22, 29, 8. facile: QVINT. inst. 10, 1, 128 PLIN. epist. 2, 13, 7 LACT. inst. 5, 1, 25. facundum: LIV. 28, 25, 14 AVSON. 160, 12 p. 29 P. *al.* fecundum: ROG. de Germ. (NSc. 72, 1948, 48 sqq.) 3 PLIN. nat. 2, 190 CAPITOL. MAX. Balb. 17, 3. felix: LIV. frg. 61 (in-: SEN. suas. 2, 22). fervens: HOR. sat. 1, 10, 63. florens: VAL. MAX. 1, 8 ext. 18. forte: SEN. epist. 66, 1 QVINT. inst. 10, 2, 19. *al.* fortunatum: HOR. ars 295. grande: SEN. suas. 2, 19 SEN. epist. 92, 35 MART. 2, 44, 10. hebes: CIC. Phil. 10, 17. *al.* SEN. epist. 94, 30. hirtum: HOR. epist. 1, 3, 22. humanum: CIC. leg. 1, 26 LIV. 28, 25, 14 VAL. MAX. 8, 9, 3. *al.* ignotum: TAC. hist. 4, 42, 4. illustre: *v. p. 396, 48. adde*: ROG. de Germ. (*v. l. 34*) 2. immemor: CIC. Brut. 218. immortale: QVINT. inst. 10, 1, 109. impigrum: SALL. Iug. 7, 4 HEGES. 1, 28, 1. inane: SCHOL. Cic. Bob. p. 106, 21. incautum: OV. Pont. 4, 14, 18. inclutum: MELA 1, 86. inconstans: SVET. Aug. 86, 2. incultum: HOR. epist. 1, 3, 22. indomitum: QVINT. inst. 10, 2, 19. iners: OV. am. 1, 15, 2 SEN. amic. p. 30. inferius: PANEG. 12, 1, 2. ingens: HOR. sat. 1, 3, 33. insanum: PLIN. epist. 4, 7, 4. insulsum: PLAVT. Mil. 1071. iucundum: QVINT. inst. 5, 13, 48. iunctum: OV. Pont. 2, 5, 59. laetum: PLIN. epist. 9, 33, 1. leve: SEN. epist. 56, 12. limatum: PLIN. epist. 1, 20, 22 COD. Theod. 1, 1, 5, 4. loquax: SALL. (?) rep. 2, 9, 3. luxurians: PLIN. nat. 17, 14. magnum: CIC. S. Rosc. 5. *al.* SALL. Catil. 8, 3 SEN. contr. 2 praef. 4. *al.* (magno -o *i.* 'ingeniose': DON. Ter. Phorm. 352). malum: SVET. Aug. 86, 2. mediocre: CIC. de orat. 2, 119. *al.* SEN. contr. 3 praef. 7 PLIN. nat. praef. 12 QVINT. inst. 12, 11, 24 FRONTO p. 184, 3 N. *al.* memorabile: PLIN. nat. 5, 62. militare: LIV. 28, 27, 2. mirabile: SEN. epist. 113, 16 AVG. civ. 8, 4 p. 325, 1 D. mirandum: PS. AVR. VICT. epit. 13, 2. mirum: CIC. Verr. II 1, 115 SVET. Vit. 2, 5. *al.* miserum: CIC. Q. Rosc. 48. mobile: VITR. 5, 6, 7 SEN. epist. 94, 30. *al.* multiplex: CIC. Att. 6, 2, 2. naturale: LIV. 28, 18, 6 IORD. Get. 69. neglectum: SEN. contr. 10 praef. 3. nitens: STAT. silv. 1, 5, 64. nobile: SEN. epist. 83, 25 APVL. flor. 9 p. 32. nullum: CIC. Tusc. 5, 45 QVINT. inst. 4, 5, 2 SVET. Cal. 34, 2. obsequens: SEN. epist. 95, 4. obtunsum: GELL. 13, 25, 21 AMM. 21, 16, 4 AVG. pecc. mer. 1, 22, 32. omne: EPIST. Sapph. 196. oratorium: CIC. Brut. 110 TAC. dial. 10, 3. par: CIC. Balb. 1. *al.* SIL. 6, 617 IVV. 1, 151 PLIN. epist. 3, 5, 3. *al.* parvum: CIC. Brut. 237 HOR. epist. 1, 3, 22 PLIN. epist. 6, 29, 4. paternum: SEN. suas. 7, 13. perspicax: ARNOB. nat. 4, 13 p. 151, 13. pigrum: SEN. benef. 6, 16, 7 QVINT. inst. 10, 2, 4 PHYSIOGN. 17 p. 27, 12. pingue: OV. met. 11, 148. poeticum: QVINT. inst. 10, 1, 90 PLIN. epist. 9, 33, 1. praecipuum: PLIN. nat. 1, 7, 30. praesens: SEN. contr. 2, 5, 20 SORAN. p. 5, 12 PHYSIOGN. 62 p. 84, 10. praestans: CIC. har. resp. 57. *al.* TAC. dial. 16, 1. pravum: QVINT. inst. 1, 6, 32. pretiosum: OV. am. 3, 8, 3. probabile: CIC. Brut. 180. probum: CIC. off. 1, 103. prodigum: PLIN. nat. 9, 39. promptum: QVINT. inst. 11, 2, 46 TAC. ann. 1, 23, 4. puerile: QVINT. inst. 1, 4, 6. *al.* pulchrum: PLIN. epist. 8, 12, 4. pusillum: SEN. benef. 2, 27, 1 MART. 9, 50, 1. quantulumcunque: APVL. flor. 17 p. 77. quantum: CIC. Manil. 36. *al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 114, 7. rapax: SEN. dial. 11 (12), 17, 4. rarum: SEN. contr. 9, 5 (28), 15. rectum: SEN. benef. 3, 28, 1. *al.* remissum: FRONTO p. 198, 6 N. retusum: CIC. div. 1, 79. Romanum: CAES. frg. Plin. nat. 7, 117 FIRM. math. 5 praef. 4. rude: HOR. ars 410 (*syn.* natura). sacrum: PS. QVINT. decl. 4, 14 p. 81, 2. sagax: PLIN. nat. 9, 39. *al.* FIRM. err. 17, 4. salubre: DECRET. decur. Tergest.

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(CIL V 532) 1, 15. siccum: SEN. epist. 114, 3. singulare: CIC. Tull. 33. *al.* COLVM. 5, 1, 2 MELA 3, 48 FLOR. Verg. 1, 7 M. CAPITOL. Pius 2, 1. sobrium: SEN. epist. 114, 3. socors: TAC. ann. 13, 47, 1. sollers: OV. fast. 3, 840 MANIL. 4, 175 VITR. 2, 1, 6 SEN. Phoen. 238 IVST. 36, 2, 7. *al.* splendidum: CIC. off. 3, 25. *al.* sterile: SEN. benef. 2, 27, 1. suave: LACT. inst. 5, 1, 25. subagreste: AMM. 30, 4, 2. *al.* sublime: TAC. Agr. 4, 3 FRONTO p. 96, 17 N. *al.* APVL. met. 3, 15. *al.* subtile: PLIN. epist. 2, 13, 7. FIRM. math. 5, 2, 12 (*v. app. crit.*). summum: [ACC.] trag. 361 CIC. inv. 1, 8. *al.* tale: CIC. Brut. 126. *al.* VITR. 1, 1, 18 PLIN. epist. 4, 27, 5. tantum: CIC. Verr. I 10. *al.* SALL. (?) rep. 1, 7, 1 AVR. Fronto p. 13, 13 N. *al.* tardum: CIC. leg. agr. 3, 6. *al.* SEN. epist. 94, 30 QVINT. inst. 1, 3, 2. *al.* tenue: QVINT. inst. 10, 2, 19. *al.* FRONTO p. 216, 9 N. *al.* totum: PLIN. epist. 8, 4, 5. triste: MANIL. 4, 527. turbulentum: SEN. suas. 2, 17. validum: SALL. Catil. 6, 6. *al.* varium: PLIN. epist. 1, 16, 1. uber: CIC. de orat. 3, 57 OV. trist. 2, 74 FRONTO p. 96, 9 N. *al.* vegetum: LIV. 6, 22, 7. VAL. MAX. 7, 3, 2 (*syn.* cordis). vehemens: QVINT. inst. 10, 1, 90. *al.* velox: QVINT. inst. 6, 4, 8 IVV. 3, 73. *al.* venerabile: IVV. 15, 144. venustum: SEN. contr. 7, 4 (19), 8. versatile: LIV. 39, 40, 5. versutum: PLAVT. Asin. 255. SALL. (?) rep. 2, 9, 3. vetus: PLAVT. Asin. 255. virile: SEN. epist. 92, 35. unicum: AFRAN. com. 15.

Ⓑ *c. gen.: subi. (nom. propr.:* Britannorum: TAC. Agr. 21, 2. Ciceronis: SEN. contr. 10 praef. 6. *al.* Clitarchi: QVINT. inst. 10, 1, 75. Galli: MART. 8, 73, 6. Graecorum: PLIN. nat. 29, 27 [*ex Catone*]. Homeri: OV. rem. 365 VELL. 1, 5, 1. Maronis: MART. 8, 56, 3. Nili [*personif.*]: MART. 14, 115, 1. Pythagoreorum: APVL. Plat. 1, 3): accusatoris: CIC. S. Rosc. 62. adulescentulorum: SEN. contr. 7, 3 (18), 8. aetatis: QVINT. inst. 2, 5, 18. amici: TER. Haut. 24 CIC. Att. 12, 45, 3 CAPITOL. Ver. 2, 8. artificis: LIV. 31, 26, 11 CELS. 1 prooem. 47 SEN. epist. 113, 16 PLIN. nat. 7, 34. *al.* civium: MELA 1, 86. dei: MART. 5, 5, 2 TERT. anim. 10, 6. dicentis: QVINT. inst. 4, 2, 88. discentis: PLIN. nat. 30, 15 SVET. gramm. 17, 1 FIRM. math. 3, 1, 19. divinitatis: PLIN. nat. 22, 30. ducis: HOR. sat. 2, 8, 73. equitis: MART. 5, 27, 1. gentium: PLIN. nat. 14, 4. hominis: CIC. Verr. II 1, 115. *al.* COLVM. 8, 17, 6. *al.* hostis: LIV. 27, 41, 6. imperatorum: LIV. 9, 17, 3. imperitorum: PLIN. nat. 18, 333. iuventutis: SEN. contr. 1 praef. 8. iuvenum: CIC. leg. 1, 45. libertini: SEN. epist. 27, 5. malorum: QVINT. decl. 252 p. 31, 13. oratoris: CIC. Rab. perd. 9. *al.* TAC. dial. 1, 1. patris: PLAVT. Poen. 1198. *al.* patroni: CIC. S. Rosc. 34. philosophorum: CIC. inv. 1, 8 VELL. 1, 16, 4. poetae: CIC. Sest. 120. *al.* PLIN. epist. 3, 15, 1. principis: TAC. dial. 9, 5. pueri: CIC. Att. 6, 2, 2 QVINT. inst. 1, 3, 11. *al.* scriptorum: SALL. Catil. 8, 3 FRONTO p. 203, 3 N. sodalis: MART. 2, 44, 10. vatum: OV. trist. 4, 4, 17. viri: VAL. MAX. 3, 4 ext. 1 PHAEDR. 5, 1, 11. *al.* *epexeg.:* artis: FIRM. math. 5, 2, 12 AVSON. 407, 3 p. 223 P. facundiae: VAL. MAX. 8, 14 ext. 5. professionis: FIRM. math. 8, 26, 12. sapientiae: FIRM. math. 6, 27, 1. strenuitatis: DAMAS. Hier. epist. 19. vitae: PLIN. nat. 34, 132.

Ⓒ *gen. -i pendet e subst.: gen. subi. (possess.):* abundantia: CIC. ac. 1, 18 VAL. MAX. 8, 7 ext. 3. acies: CIC. div. in Caec. 46. *al.* acumen: CIC. Flacc. 9. *al.* NEP. Alc. 11, 3 VITR. 6, 2, 4 PLIN. nat. 2, 97. *al.* aestus (*trop.*): CIC. de orat. 3, 145. affluentia: QVINT. inst. 12, 10, 13. agilitas: VAL. MAX. 1, 7 ext. 4. alea: PLIN. nat. praef. 7. arma: CIC. Brut. 7. arrogantia: CIC. div. in Caec. 36. aviditas: PLIN. nat. 23, 9. beneficium: QVINT. inst. 2, 11, 2. *al.* bonitas: RHET. Her. 3, 16, 28 CIC. off. 3, 14 SEN. contr. 2 praef. 4. *al.* bonum: OV. trist. 3, 7, 44 STAT. silv. 4, 4, 22 QVINT. inst. 1 prooem. 27. *al.* calliditas: PLIN. nat. 37, 195. captura: PLIN. nat. 24, 4. celeritas: CIC. Arch. 17. *al.* NEP. Eum. 1, 3. cogitatio: VITR. 5 praef. 1. cogitatum: VITR. 10 praef. 3. cognomen: OV. Pont. 4, 16, 17. columen: VAL. MAX. 8, 9, 3. commendatio: CIC. Brut. 238 APVL. flor. 17 p. 77. contentio: CIC. de orat. 3, 5. copia: RVT. LVP. 1, 13. culpa: HOR. carm. 1, 6, 12 QVINT. inst. 5, 13, 37. cursus: CIC. Brut. 332. cymba (*trop.*): PROP. 3, 3, 22. decus: SEN. Phoen. 238. dexteritas: LIV. 28, 18, 6. discrimen: QVINT. inst. 2, 8, 1. diversitas: QVINT. inst. 11, 2, 44 PLIN. epist. 7, 30, 5. *al.* docilitas: NEP. Att. 1, 3. domus: EPICED. Drusi 262. dos: OV. ars 2, 112 VELL. 1, 12, 3. elegantia: PLIN. epist. 6, 21, 3. excellentia: ARNOB. nat. 2, 31 p. 74, 3. *al.* exemplum: PLIN. nat. 35, 74. existimatio: CIC. de orat. 2, 192. experimentum: TAC. dial. 29, 4. *al.* facinus: SALL. Iug. 2, 2. facultas: CIC. Arch. 2. *al.* RVT. LVP. 1, 13 NEP. Epam. 1, 4 SEN. benef. 3, 38, 2. *al.* fama: CIC. Arch. 4. *al.* LIV. 40, 15, 12 SEN. contr. 10 praef. 4 SEN. dial. 12 (11), 2, 6 QVINT. inst. 4, 1, 54. *al.* fasces: PLIN. nat. praef. 4. fecunditas: APVL. flor. 9 p. 36. felicitas: SEN. contr. 3 praef. 8 FIRM. math. 3, 14, 2. fertilitas: PLIN. nat. 17, 14. fiducia: SEN. contr. 7 praef. 5 PHAEDR. app. 7, 5 SEN. dial. 11 (12), 1, 4. *al.* fines: CIC. de orat. 1, 214. flos: APVL. apol. 66. flumen: CIC. Marcell. 4 OV. fast. 1, 24. fons: PLIN. nat. 17, 37 IVV. 10, 119. forma: CIC. Brut. 294. *al.* QVINT. inst. 12, 10, 10. *al.* TAC. dial. 1, 3. fragilitas: FIRM. math. 1 prooem. 1. fraus: PLIN. nat. 34, 138. fructus: CIC. Lael. 70 CLAVD. 17, 63. gloria: CIC. Arch. 4. *al.* BOETH. cons. 2, 3, 8 W. gratia: QVINT. inst. 1 prooem. 4 FIRM. math. 6, 23, 6. igniculus: QVINT. inst. 6 prooem. 7. imbecillitas: VAL. MAX. 2, 7, 6 PLIN. epist. 4, 18, 1. *al.* impetus: SEN. nat. 3, 27, 13 PLIN. epist. 9, 26, 7. inclinatio: SEN. epist. 114, 1. indoles: CIC. Phil. 11, 33 FRONTO p. 102, 23 N. AVG. doctr. christ. 4, 11, 26. infirmitas: CIC. Pis. 24 TAC. dial. 19, 1. iudicium: CIC. Cluent. 51 PLIN. nat. praef. 6. lassitudo: SEN. contr. 1 praef. 15. laus: CIC. Cael. 8. *al.* OV. trist. 1, 1, 36 QVINT. inst. 5, 13, 37 COD. Theod. 1, 4, 1. lenocinium: SEN. contr. 1, 1, 22. *al.* lumen: CIC. Brut. 59. *al.* QVINT. inst. 1 prooem. 6. lux: CIC. de orat. 1, 184. magnitudo: CIC. Phil. 5, 23. *al.* PLIN. nat. 25, 7. maiestas: PLIN. nat. 31, 7. materia: QVINT. inst. 12, 9, 8. mediocritas: CIC. Phil. 2, 2 CYPR. ad Donat. 2 p. 4, 7. memoria: CIC. Brut. 92 SEN. suas. 7, 9 SEN. dial. 12 (11), 18, 2. modus: QVINT. inst. 10, 1, 50. monumentum: CIC. off. 3, 4 SEN. suas. 7, 10 VAL. MAX. 8, 7 ext. 10 SEN. benef. 4, 28, 4 QVINT. inst. 3, 7, 18 TAC. ann. 4, 61. *al.* motus: CIC. de orat. 1, 113. *al.* mucro: QVINT. inst. 10, 5, 16. munus: CIC. dom. 146. natura: QVINT. inst. 1 prooem. 20. nomen: QVINT. inst. 6, 2, 36 (*i. fama*). GELL. 11, 11, 1. opinio: CIC. epist. 6, 5, 3 NEP. Alc. 7, 3. ops (-es): CIC. fin. 1, 52 SALL. Catil. 1, 3 MELA 1, 1. opus: OV. am. 1, 15, 2 SEN. dial. 12 (11), 6, 3. *al.* PLIN. nat. 25, 2 TERT. nat. 2, 2, 5. ornamentum: CIC. Font. 24. *al.* pars (-es): CIC. Sest. 3. *al.* OV. trist. 5, 12, 66 SEN. contr. 4 praef. 6. *al.* praestantia: CIC. fin. 4, 54. *al.* principium: CIC. Q. Rosc. 48. probitas: APVL. Plat. 2, 22. proprietas: QVINT. inst. 2, 8, 6 TERT. anim. 31, 3. pulchritudo: FRONTO p. 96, 12 N. qualitas: POMPON. dig. 1, 2, 2, 47. ratio: CIC. fin. 2, 41. sagacitas: SEN. epist. 110, 9. scintilla: CIC. rep. 2, 37. signum: CIC. fin. 3, 9. *al.* QVINT. inst. 1, 3, 1 FRONTO p. 97, 5 N. sollertia: CIC. div. 1, 91 SALL. Iug. 7, 7 VITR. 7 praef. 10. sors: LIV. 22, 29, 9. specimen: CIC. Pis. frg. 12. *al.* AVSON. 265, 2 p. 188 P. BOETH. cons. 2, 4, 7 W. suavitas: CIC. epist. 5, 12, 1. sucus: QVINT. inst. 1 prooem. 24. supplicium: SEN. contr. 10 praef. 7. tarditas: CIC. Pis. 1. *al.* LIV. 7, 4, 7 PAVL. FEST. p. 34 QVINT. inst. 1, 1, 1. *al.* terminus: CAES. frg. Plin. nat. 7, 117. theatrum (*trop.*): CIC. Brut. 6. ubertas: CIC. p. red. in sen. 1 QVINT. inst. 10, 1, 109. *al.* vena: HOR. carm. 2, 18, 9 OV. trist. 3, 14, 33 QVINT. inst. 6, 2, 3. vestigium: SEN. contr. 10 praef. 3. vigor: OV. met. 8, 254 VELL. 2, 18, 5 SEN. epist. 19, 3 IVST. 5, 5, 7. virtus: CIC. ac. 1, 20 (?). QVINT. inst. 6 prooem. 10 COD. Theod. 2, 10, 1. vis: CIC. Mur. 65. *al.* OV. Pont. 3, 3, 34 LIV. 34, 18, 3. *al.* vitium: QVINT. inst. 10, 1, 60 PLIN. epist. 1, 20, 22. voluptas: QVINT. inst. 10, 1, 24. *gen. obi.:* admiratio: CIC. de orat. 3, 52. *al.* PLIN. epist. 4, 13, 10. *al.* altor: AVSON. 413, 25 p. 271 P. amator: QVINT. inst. 10, 1, 88. amor: PETRON. 83, 9. comparatio: TAC. Agr. 10, 1. cultura: VAL. MAX. 8, 7 ext. 6. cultus: SEN. dial. 8, 6, 2 FRONTO p. 103, 11 N. cura: SEN. epist. 84, 5 PLIN. nat. 15, 75. *al.* dux: OV. Pont. 2, 3, 78. exercitatio: CIC. Cato 38 VAL. MAX. 2, 2, 3 SEN. benef. 7, 1, 2. exspectatio: CIC. epist. 2, 1, 2. iactantia: QVINT. inst. 12, 8, 3. largitor: PERS. prol. 10. ostentatio: CIC. de orat. 2, 333 FIRM. err. 28, 3. plausus: PETRON. 90, 1. praedicator: CIC. Brut. 233. princeps: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 29. probator: OV. Pont. 2, 2, 105. rector: QVINT. inst. 10, 2, 20.

Ⓓ *gen. -i pendet ex adi.:* aemulus: SIL. 14, 681. capax: PLIN. nat. praef. 12. expers: CIC. Sest. 47. laetus: VELL. 2, 93, 1. plenus: CIC. Flacc. 15. superstes: SEN. suas. 7, 8. tantus: APVL. met. 4, 13. versutus: PLIN. nat. 7, 56.

Ⓔ *dat. -o pendet ex adi.:* amicus: OV. trist. 3, 14, 2. aptus: CIC. leg. 1, 26. malignus: OV. trist. 4, 10, 126. par: CIC. de orat. 2, 364. *al.* (im-: QVINT. inst. 4, 1, 8). superstes: SEN. contr. 10 praef. 7. utilis: AVSON. 200, 17 p. 59 P.

Ⓕ *abl. -o pendet ex adi. (partic.): abl. resp.:* absurdus: TAC. hist. 3, 62, 2. acer: POMER. 3, 31, 6. acutus: CIC. de orat. 1, 180 (*cf.* 1, 191). FIRM. math. 5, 1, 10. callidus: SALL. (?) rep. 2, 9, 1. celeber: TAC. Agr. 1, 2. corruptus: QVINT. inst. 2, 8, 9. debilis: TAC. hist. 4, 62, 2. decorus: STAT. silv. 2, 7, 83. exilis: APVL. met. 11, 25. ingens: AVSON. 176, 13 p. 40 P. magnus: OV. trist. 2, 424 VELL. 2, 34, 3. par: TAC. ann. 14, 19. perfectus: CIC. Manil. 1. piger: STAT. Theb. 2, 482. praenobilis: APVL. flor. 16 p. 70. promptus: LIV. 5, 3, 1 VELL. 2, 118, 2. propior: VELL. 2, 35, 2. prudens: *p. 1527, 55.* sapiens: VIR. ill. 44, 4. singularis: CIC. div. 2, 97. sollers: TAC. hist. 4, 13, 2. *al.* spectandus: PLIN. epist. 7, 4, 6 vs. 4. stolidus: MART. CAP. 4, 360. talis: FIRM. math. 3, 7, 20. tantus: AVG. civ. 6, 2 p. 248, 1 D. tumidus: QVINT. inst. 2, 8, 9. validus: SALL. Iug. 6, 1 QVINT. inst. 10, 1, 62. vegetus: SEN. epist. 71, 25. velox: MART. 6, 28, 7. vivax: PORPH. Hor. sat. 1, 3, 46/7 *Sisyphus.* VOPISC. Aurelian. 4, 1. *abl. instr.:* fretus: RHET. Her. 3, 16, 29 CIC. inv. 1, 3. *al.* instructus: VELL. 2, 94, 2. macte (esto): PLIN. nat. 2, 54 STAT. silv. 1, 5, 64. munitus: CIC. Mur. 56. nitens: VAL. MAX. 5, 8, 5. ornatus: CIC. Verr. II 1, 127. potens: SEN. dial. 6, 2, 3 (prae-: ARNOB. nat. 3, 31 p. 132, 17). praecellens: VELL. 1, 13, 3 GELL. 1, 21, 5. praeditus: [ACC.] trag. 361 CIC. Verr. II 3, 170. *al.* LIV. frg. 55 MELA 3, 48 QVINT. inst. 12, 1, 10. *al.* praestans: QVINT. inst. 12, 10, 6 AMM. 29, 1, 43. *cf. p. 1532, 18 sqq.*

Ⓘ *verbales:* Ⓐ *nom.* -um: abundat: SEN. contr. 1 praef. 23. adspirat: FIRM. math. 8, 5, 1. aret: HIER. epist. 60, 5, 2. armat: CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 4. cadit: OV. trist. 1, 11, 10 (ex-: OV. trist. 1, 1, 48. inter-: PHAEDR. app. 12, 7). caret: QVINT. inst. 8, 3, 56. claret: AVG. civ. 22, 24 p. 613, 16 D. claudicat: *p. 1527, 68.* congruit: FRONTO p. 203, 3 N. consequitur: CIC. Balb. 18. crescit: PROP. 3, 9, 52 (in-: PLIN. epist. 8, 4, 3). deficit: CIC. Cael. 46 OV. fast. 2, 123 QVINT. inst. 2, 4, 10. *al.* durat: SEN. suas. 7, 8 SEN. dial. 12 (11),

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

18, 2. elucet: Cic. Cael. 45. est: Cic. Font. 24. *al.* (ab-: Cic. Balb. 9. de-: Cic. inv. 2, 130. *al.* Sen. contr. 10 praef. 13 Mart. 8, 56, 3. *al.* in-: Cic. Brut. 282. pot-: Ter. Haut. 47 Sall. Catil. 2, 2. prod-: Hor. ars 410 Ov. met. 13, 137). exardescit: Cic. Tusc. 5, 83. floret: Vell. 1, 16, 4. fluit: Clavd. carm. min. 40, 9 (dif-: Sall. Iug. 1, 4). gaudet: Qvint. inst. 2, 8, 4. illucescit: Vell. 1, 5, 1. incalescit: Ov. Pont. 3, 4, 30. innititur: Tac. dial. 2, 2. latet: Hor. sat. 1, 3, 33 Ov. trist. 1, 9, 54. *al.* manet: Cic. Cato 22 Ov. met. 11, 148. *al.* meretur: Qvint. inst. 6 prooem. 1. nocet: Ov. met. 13, 137. obdurescit: Qvint. inst. 1, 12, 8. obsistit: Cic. Cluent. 48. parit: Fronto p. 22, 13 N. perit: Sen. suas. 7, 7. placet: Sen. epist. 114, 12. pollet: Sall. (?) rep. 2, 7, 4 Liv. 3, 34, 3. *al.* postulat: Tac. dial. 21, 5. praecedit: Qvint. inst. 10, 1, 96. praestat: Cic. de orat. 1, 15 Sen. epist. 71, 31. promit: Hor. sat. 2, 4, 47. refragatur: Qvint. inst. 10, 6, 4. respondet: Ov. Pont. 4, 2, 15. subsistit: Epist. Sapph. 196. sufficit: Ov. Pont. 2, 5, 26 Vell. 2, 97, 2. suppeditat: Cic. Att. 9, 7, 7. suppetit: Plin. epist. 9, 2, 2. surgit: Sen. suas. 2, 1. *al.* (ad-: Plin. epist. 8, 4, 3). torpescit: Sall. Iug. 2, 4. torpet: Ov. trist. 5, 12, 21 Sen. contr. 1 praef. 8. vacat: Qvint. inst. 1, 8, 18. valet: Cic. Cael. 45. *al.* Prop. 2, 30, 40. *al.* venit: Pers. 4, 4 (pro-: Sall. Catil. 8, 3). videtur: Cass. Cic. epist. 12, 13, 2. viget: Liv. 6, 22, 7 Sen. suas. 7, 8. vincit: Cels. 1 prooem. 39.

Ⓑ *gen.* -i: est: Cic. *p. 1527, 43.* Sall. (?) rep. 2, 4, 5. *al.* indigere: Rhet. Her. *p. 1527, 36.* Cic. epist. 6, 4, 2. paenitet: Ov. trist. 2, 316.

Ⓒ *dat.* -o: accidere: Sen. contr. 3 praef. 9. admovere: Tac. dial. 40, 1. afferre: Sen. benef. 7, 1, 7 Tac. dial. 35, 2. *al.* auferre: Sen. benef. 5, 12, 2. cedere: Mart. 5, 63, 4 (con-: Cic. de orat. 2, 147. suc-: Vell. 2, 9, 2). committere: Cic. S. Rosc. 123. conferre: Sen. contr. 10, 4, 23. dare: Cic. Sull. 40 Ov. am. 2, 17, 34. *al.* debere: Cic. de orat. 2, 8. donare: Sen. contr. 10 praef. 10. esse: Qvint. inst. 7, 2, 32 (in *add. Raderm.*). *al.* Ivv. 7, 63 (prod-: Val. Max. 6, 3 ext. 1). exponere: Cic. part. 44. favere: Ov. Pont. 2, 5, 64 Qvint. inst. 9, 2, 78. fidere (*an abl.?*): Qvint. inst. 10, 7, 18 Plin. epist. 4, 13, 11. *al.* (con-: Lvcil. 1010. dif-: Cic. S. Rosc. 82 Svet. Iul. 3. *al.*). ignoscere: Sen. contr. 10 praef. 2. illudere: Sen. contr. 7 praef. 5. imperare, indulgere: Sen. contr. 1 praef. 13 Qvint. inst. 10, 1, 98. invidere: Cic. Flacc. 82. irasci: Sen. suas. 7, 7. nocere: Ov. Pont. 4, 16, 2. occurrere: Plin. nat. 18, 333. plaudere: Ov. Pont. 2, 5, 21. portendere: Plin. nat. 2, 93. praebere: Ov. trist. 4, 4, 17. respondere: Sen. dial. 12 (11), 18, 9. servire: Prop. 1, 7, 7. tribuere: Cic. Planc. 58. *al.* Sen. contr. 10 praef. 4.

Ⓓ *acc.* -um: acuere: Cic. Phil. 2, 42. *al.* Phaedr. app. 20, 7 Qvint. inst. 1, 3, 11. *al.* adiuvare: Qvint. inst. 2, 8, 3. agitare: Sen. epist. 108, 27. alere: Cic. Cael. 45. *al.* Vell. 1, 17, 5 Sen. epist. 84, 1. *al.* amare: Cic. orat. 33. *al.* Sen. suas. 7, 1. anteferre: Tac. Agr. 21, 2. armare: Paneg. 9, 2, 3. assequi: Plin. epist. 4, 8, 5. augere: Cic. Brut. 104. auspicari: Val. Max. 5, 4, 4. capere: Sen. epist. 46, 2 Tert. anim. 10, 6. celare: Hor. sat. 2, 8, 73. cohibere: Mart. 8, 70, 2. concedere: Sen. contr. 2, 4, 8. concīdere: Qvint. inst. 1, 7, 33. concinnare: Sen. epist. 7, 6. conferre: Cic. Arch. 19. *al.* confirmare: Cic. Lael. 74 Tac. dial. 33, 2. consumere: Cic. fin. 5, 50. consummare: Sen. epist. 90, 44. conterere: Lact. inst. 3, 2, 8 Avg. civ. 8, 10 p. 336, 9 D. contundere: Ov. trist. 5, 12, 31. convertere: Tac. dial. 14, 2. corroborare: Cic. Lael. 74. creare: Manil. 4, 527. dare: Hor. ars 323 Ov. trist. 3, 7, 14 Manil. 1, 80 Tac. hist. 4, 5, 1. *al.* declarare: Cic. Brut. 104. *al.* degustare: Sen. epist. 33, 5. delere: Petron. 2, 4. denegare: Tac. dial. 10, 3. deprimere: Cic. Verr. II 3, 7 Schol. Cic. Bob. p. 167, 4. deserere: Sen. suas. 2, 19 Capitol. Gord. 20, 6. detinere: Qvint. inst. 1, 8, 18. detractare: Ov. rem. 365. diligere: Cic. Sest. 123. ducere: Sen. nat. 4 praef. 14. educare: Sen. epist. 34, 1. efferre: Cic. epist. 15, 21, 4. excitare: Liv. 1, 39, 4 Cels. 1 prooem. 47. excolere: Vell. 2, 29, 5 Sen. epist. 108, 23 Fronto p. 9, 3 N. *al.* exercere: *v. vol. V 2, 1368, 83.* exercitare: Sall. (?) rep. 2, 10, 8. *al.* expetere: Cic. Arch. 25. exprimere: Cic. Sest. 120. expromere: Val. Max. 8, 7 ext. 5 (-prim- *codd.*). exstinguere: Cic. Verr. II 3, 7. extrahere: Sen. benef. 6, 16, 7. facere: Ov. met. 7, 433 Mart. 12, 4, 5. fingere: Cic. de orat. 2, 262. *al.* flectere: Plin. epist. 7, 9, 11 vs. 7. fovere: Plin. epist. 3, 15, 1. frangere: Ov. trist. 3, 14, 33. fugere: Plin. nat. 7, 117. gignere: Cic. div. 1, 79. habere: Rhet. Her. 3, 16, 29 Cic. Font. 40. Sall. Catil. 7, 1 in promptu. *al.* iactare: Qvint. inst. 3, 1, 3. *al.* Tac. ann. 13, 11, 2. imbuere: Plavt. *p. 1527, 29.* Tac. hist. 4, 42, 4 Firm. math. 6, 22, 16. incitare: Cic. de orat. 2, 147. *al.* inficere: Sen. contr. 7, 3 (18), 8. inspicere: Plin. nat. 29, 27 (*ex Catone*). intendere: Sall. Catil. 51, 3. irridere: Cic. Verr. II 3, 156. irritare: Cic. rep. 1, 30 Prop. 4, 6, 75. iudicare: Cic. leg. 1, 46. laudare: Cic. div. in Caec. 44. *al.* Plin. epist. 1, 16, 1 Apvl. Plat. 1, 2 (con-: Svet. Aug. 86, 3). lenire: Fronto p. 53, 6 N. ludere: Svet. Aug. 86, 3. minuere: Ov. Pont. 3, 4, 11 (com-: Qvint. inst. 1, 7, 33). mirari: Cic. Tusc. 4, 1 Plin. nat. 22, 30. *al.* (ad-: Cic. de orat. 1, 93. *al.* Phaedr. 5, 1, 11). movere: Ov. am. 3, 12, 16. *al.* noscere: Cic. off. 1, 114. *al.* (ag-: Cic. ac. 2, 1. cog-: Colvm. 1, 8, 15). novare: Stat. Theb. 7, 117. nudare: Hor. sat. 2, 8, 73. nutrire: Sen. contr. 9 praef. 4 (e-: Qvint. inst. 8 prooem. 2). obruere: Qvint. inst. 1, 8, 18. obscurare: Vitr. 3 praef. 1. obtundere: Cic. de orat. 3, 93. opprimere: Tac. Agr. 3, 1. ostendere: Sen. contr. 10 praef. 4 Dares 25. ostentare: Sen. dial. 10, 2, 4 Gell. 14, 1, 2. periclitari: Apvl. met. 4, 6. perspicere: Cic. Brut. 318 Qvint. inst. 1, 2, 16. *al.* polluere: Sen. suas. 2, 19. praebere: Cic. Caecin. 78. praeparare: Sen. epist. 88, 1. praesumere: Qvint. inst. 2, 4, 7. premere: Ov. am. 3, 1, 25. probare: Cic. de orat. 1, 221. *al.* Sall. (?) rep. 2, 2, 2 Ov. trist. 4, 4, 29 Mart. 1 praef. 1. 7 H. *al.* (ad-: Phaedr. 4 epil. 7). procudere: Amm. 15, 2, 8. *al.* proferre: Tac. ann. 16, 29, 2 Plin. epist. 1, 13, 1. publicare: Sen. epist. 7, 9. quaerere: Cic. rep. 1, 58 (re-: Cic. Caecin. 5. *al.* Ov. Pont. 1, 5, 3). recolere: Plin. epist. 7, 9, 7. reparare: Qvint. inst. 10, 1, 27. revocare: Ov. am. 2, 18, 11 Tac. Agr. 3, 1. rigare: Rhet. Her. 4, 6, 9. sacrare: *p. 1527, 69.* sortiri: Ivv. 15, 144. subigere: Cic. de orat. 2, 131. superare: Fronto p. 53, 6 N. suppeditare: Cic. epist. 5, 12, 7. terminare: Qvint. inst. 12, 2, 23. tractare: Qvint. inst. 1, 2, 27. tribuere: Cic. Cael. 57. vegetare: Paneg. 9, 9, 1. vincere: Cic. Balb. 45 Stat. silv. 3, 5, 67.

Ⓔ *abl.* -o (*cf. p. 1531, 34*): abundare: Cic. Pis. 62. *al.* adiuvari: Sen. dial. 11 (12), 10, 4. aequare: Liv. 35, 26, 3. aestimare: Prop. 4, 1, 66. apisci: *p. 1527, 30.* assequi: Cic. Verr. II 3, 16. *al.* cedere: Mart. 8, 18, 10 Avson. 410, 11 p. 269 P. certare: Lvcr. 2, 11. commendari: Plin. nat. 34, 57. complecti: Vell. 2, 66, 5. componere: Ov. trist. 5, 1, 27. comprehendere: Cic. ac. 1, 20. *al.* consequi: Cic. Sest. 136. *al.* Q. Cic. pet. 1. contendere: Prop. 2, 24b, 23. dicere: Qvint. inst. 10, 1, 130 suo (*opp.* alieno iudicio). elaborare: Plin. nat. 7, 34. *al.* esse: Sall. Iug. 7, 4. *al.* (prod-: Sen. dial. 9, 3, 3. *cf. l. 37*). excellere: *v. vol. V 2, 1213, 47.* excogitari: Cic. leg. 2, 8 Qvint. decl. 252 p. 31, 13. explicari: Cic. ac. 2, 15 -is . . . studiis. florere: Cic. epist. 2, 13, 2 Vell. 2, 2, 2. frangere: Cic. epist. 10, 3, 2. frui: Mart. 5, 5, 2 Fronto p. 3, 7 N. illustrari: Val. Max. 8, 14, 1. instingui: Qvint. inst. 10, 1, 81. intellegere: Ov. met. 7, 760 Qvint. inst. 8, 2, 19. inveniri: Qvint. decl. 268 p. 97, 1. investigari: Ov. met. 15, 146. merere (-i): Sen. vita patr. p. 32 Plin. epist. 9, 14, 1. moveri: Cic. leg. 2, 46. offendi: Hor. sat. 2, 1, 67. opus esse: Sen. dial. 12 (11), 6, 3 Qvint. inst. 5, 14, 15. *al.* Tac. dial. 1, 3. parēre: Cic. epist. 4, 13, 7. perclarescere: *p. 1527, 46.* perire: Ov. Pont. 3, 5, 34. *al.* persequi: Cic. off. 2, 46. pollere: Paneg. 6, 19, 2. posse: Cic. Quinct. 4. *al.* Sall. Catil. 53, 6 Tert. adv. Val. 4 p. 180, 26. praestare: Qvint. inst. 1, 1, 2 Apvl. Plat. 2, 20. provideri: Liv. 3, 34, 3. quaeri: Prop. 3, 2, 23. superare: Cic. Lael. 71 Lvcr. 3, 1043 Nep. Dion 4, 1 Qvint. inst. 2, 5, 24. sustinere: *p. 1527, 42.* tueri: Tac. dial. 36, 7. valere: Cic. Deiot. 7. *al.* Ov. am. 1, 15, 14 Qvint. inst. 1, 8, 8. *al.* vincere: Cic. Quinct. 70 Vell. 2, 34, 3 Apvl. Plat. 1, 2. *al.* vivere: Eleg. in Maecen. 38. uti: Vell. 2, 7, 1. *al.* Sen. dial. 12 (11), 18, 4. Ascon. Mil. p. 39, 8 (*verba Munatii*). Plin. nat. 36, 117 Tac. hist. 1, 90, 2.

Ⓕ *c. praepos.*: ab: Cic. leg. 1, 46 existunt. Prop. 4, 1, 126 notior. de: Cic. div. in Caec. 36 dico. Arch. 5 iudicare (*al.*). 32 locutus sum (Sen. dial. 5, 37, 5). Brut. 122 existumari (*al.* Tac. dial. 1, 2). fin. 2, 80 quaeritur (*al.*). Att. 13, 29, 1 (*per ellipsin*). Sen. contr. 1, 1, 22 et praedicavit et timuit. Fronto p. 96, 14 N. concedebat. Apvl. flor. 16 p. 62 nostis. in *c. abl.*: Cic. epist. 15, 14, 6 constitutum. Ov. trist. 4, 4, 5 est (Sen. contr. 3 praef. 3 Plin. epist. 4, 15, 7). Pont. 4, 8, 66 restat.

b *metonymice de hominibus ipsis*: Plavt. Capt. 165 ut saepe summa -a in occulto latent (Cic. Arch. 30 Qvint. inst. 10, 1, 122). Cic. inv. 2, 4 ex variis -is excellentissima quaeque libavimus (Apvl. apol. 24). Quinct. 33 -a converti ad perniciem. Arch. 31 si qua . . . divina in tantis -is commendatio debet esse (nat. deor. 1, 59 Val. Max. 9, 12 ext. 4. Avg. civ. 7, 28 p. 311, 3 D. tale ac t. *cf.* Cic. fin. 4, 4 maximis [Val. Max. 1, 6 ext. 3. *al.*]. 5, 4 tanta -i magnitudine. off. 1, 74 magnis [Liv. 4, 41, 3 Sen. contr. 3 praef. 8. *al.*]. Ov. Pont. 1, 5, 64). de orat. 2, 152 illius divini -i (*sc. Aristotelis*). Brut. 147 tam ornatum virum tamque excelsens -um (Liv. 2, 43, 10. *cf.* Vell. 1, 16, 2 eminentissima [2, 36, 2]). rep. 2, 2 cuncta (*cf.* Sen. contr. 1 praef. 7 omnia [2, 2, 11 Sen. dial. 10, 3, 1. *al.*]). off. 1, 26 splendidissimis. epist. 4, 8, 2 *Caesar* favet -is (Hor. epist. 2, 1, 88 Ov. met. 8, 252). Sall. Catil. 8, 4 praeclara (Qvint. inst. 10, 1, 119 Hier. epist. 60, 12, 3. *cf.* Sen. dial. 11 [12], 1, 2 clarissimorum [Tac. Agr. 2, 1 Plin. epist. 7, 6, 9. *al.*]. Plin. nat. 37, 201 -orum claritatibus. Tac. dial. 2, 1 celeberrima). Verg. georg. 2, 382 praemia . . . -is (*R*, ingentis *cett.*) . . . Thesidae posuere. Hor. epist. 2, 2, 81. Prop. 1, 7, 22 Romanis (Sen. dial. 12 [11], 8, 3. *cf.* Vell. 2, 9, 3 Graecorum [Qvint. inst. 12, 10, 37]. Plin. nat. 29, 11 Graeciae. Sol. 40, 6 Asiatica). Ov. trist. 5, 1, 18 -um come, Tibullus. Liv. 27, 37, 13 carmen . . . forsitan laudabile rudibus -is (*cf.* Cels. 8, 4, 4 levia. Sen. dial. 11 [12], 11, 5 imperita. Qvint. inst. 1 prooem. 14 infirmioribus. 2, 8, 12 inbecillis. 8, 6, 51 parvis [Hier. epist. 60, 1, 1]. Ps. Avr. Vict. epit. 13, 8 simpliciora). Sen. contr. 1 praef. 6. 11. Vell. 1, 16, 2 cuiusque clari operis capacia -a (Firm. math. 5 praef. 1). *al.* Val. Max. 3, 3 ext. 7 vivida (*cf.* 3, 6, 1 vegeta). 8, 14, 6 sordido studio (*sc. pingendi*) deditum -um. Sen. dial. 9, 9, 7 sacrorum opera -orum (*cf.* Oros. hist. 6, 15, 31 inlustrium). 9, 11, 8 Publi⟨li⟩us, tragicis comicisque vehementior -is. 11 (12), 19, 5 -orum certamine. *al.* Plin. nat. 9, 140 portentosis (16, 233). *al.* Qvint. inst. 11, 2, 42 tardioribus (Avg. c. Iul. 5, 37). decl. 252 p. 31, 5 exquisita. Tac. dial. 1, 4 antiquorum -is. Agr. 9, 2 militaribus. ann. 1, 1, 2 decora. *al.* Ivv. 10, 120 Plin. epist. 1, 3, 5. *al.* Svet. Aug.

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

89, 3 -a saeculi sui . . . fovit (Vesp. 17). Tert. anim. 20, 3 talia (*Plat. Tim.* 24^c *φρονιμωτάτους ἄνδρας. cf. p. 1532, 58*). Sol. 2, 22 multa . . . pollentissimis -is edissertata. Ivst. 8, 2, 12 -a omni doctrina exculta. 18, 3, 13 servilis. Avson. 322, 67 p. 264 P. mille docendo -a. Amm. 22, 15, 32 celsa. Clavd. 22, 127 felicibus. Avg. civ. 7 praef. p. 272, 21 D. celeriora atque meliora. 18, 53 p. 341, 21 litterata. epist. 155, 14 luculentis. *al.* *fere i. q. auctor, princeps*: Prosp. carm. de ingrat. 102 (91) concilium, cui dux Aurelius -umque Augustinus erat.

2 *speciatim*: **a** *i. q. prudentia, sollertia sim.* (*cautela l. 15; c. gen. explic. l. 16*): Ov. met. 13, 305 deprensus Vlixis -o tamen ille. Manil. 5, 653 vendet . . . periclo -um *funambulus*. Stat. Theb. 2, 715 magni decus -umque parentis *Minerva* (*cf.* Mart. Cap. 6, 567 vs. 3 Pallas . . ., -um mundi. *v. et infra l. 80*). Call. dig. 1, 18, 19, 1 ut *iudex* auctoritatem dignitatis -o suo augeat. Vlp. dig. 1, 16, 9, 2 patientem esse proconsulem oportet, sed cum -o (*i. caute*) *eqs.* Mart. Cap. 1, 6 *Manticen* providum . . . prudentiae commendabat -um (Sedvl. epist. 1 p. 2, 11).

b *de singulis facultatibus mentis (c. gen. explic. l. 23. 29, obi. l. 28)*: *i. q. inspiratio, ἐνθουσιασμός*: Prop. 2, 1, 4 -um nobis ipsa puella facit (*cf.* Ov. am. 3, 12, 16 -um movit . . . Corinna meum [trist. 4, 10, 59]. Mart. 8, 73, 6. *v. et l. 37*). *i. q. cogitatio*: Ov. rem. 360 -o verbis concipe plura meis. Ib. 92 plenius -o sit miser ille meo. *cf.* Ps. Qvint. decl. 5, 16 p. 103, 12 non possunt . . . humanarum cogitationum -a satis . . . concipere quae vidi. *i. q. memoria, mens*: Ov. am. 2, 1, 18 excidit -o Iuppiter ipse meo. epist. 2, 76 sedit in -o Cressa relicta tuo. *i. q. intentio, animadversio*: Hyg. mun. castr. 47 methodum metationis a me exquisitam . . . intento -o elaboravi. *i. q. intellectus sim.*: Macr. somn. 1, 3, 8 tribus ceteris *modis* in -um divinationis instruimur. 1, 20, 25 in hunc modum procedente inquisitionis -o. *i. q. consilium*: Ps. Evseb. Gallic. hom. p. 683^A quod . . . assumo, facit hoc . . . quondam adquirendae . . . instructionis -um.

c *i. q. facultas inveniendi, φαντασία, artificium sim.*: *α de actione*: Ter. Eun. 250 eorum -a admiror. Varro frg. Gell. 1, 18, 2 in quo . . . Aelii -um non reprehendo *eqs.* Rhet. Her. 2, 30, 47 -i venditandi . . . causa. Cic. Verr. II 2, 134 Verrem . . . -o et cogitatione nulla *fuisse*. leg. agr. 2, 29 attendite -um. de orat. 2, 247 *risus* est . . . vel tenuissimus -ni fructus. rep. 4, 12 poetarum (*cf. supra l. 19. p. 1528, 70*). nat. deor. 2, 126 medicorum. *al.* Sall. Catil. 51, 8 sin magnitudo sceleris omnium -a exsuperat. Aetna 549 nec locus -o est. Ov. epist. 20 (21), 214 -i videas bina tropaea tui. Sen. Med. 910 crevit -um malis. Oed. 947 utere -o, miser. Tro. 618 -o est opus. clem. 1, 25, 2 *saevitia* -um advocat, ⟨ut⟩ instrumenta excogitet *eqs.* epist. 70, 24 non deerit ad mortem -um, cui non defuerit animus. 88, 18 cocos et ceteros voluptatibus nostris -a accommodantes sua. *al.* Petron. 70, 2 -o meo impositum est illi nomen bellissimum. 112, 8 usus est miles -o prudentissimae feminae. Plin. nat. 7, 52 animi . . . celeritas et -i varietas. 7, 130 cum prosperitatem ipsam alius alio modo et suopte -o quisque determinet (*cf.* 8, 48 ex -o cuiusque vel casu [Qvint. inst. 2, 5, 11. *al.*]. Tac. ann. 6, 45, 2 pro -o cuius⟨que⟩). 17, 1 arte et humanis -is. 21, 4 pictoris. 33, 4 prodiga. 36, 98 artificis. *al.* *c. gen. rei* (*cf. p. 1534, 17. 1535, 40*): Ov. met. 6, 575 grande doloris -um est (*postea*: sollertia). 8, 159 Daedalus -o fabrae celeberrimus artis (Ps. Qvint. decl. 4, 14 p. 81, 10. *al. cf.* Greg. Tvr. Mart. 2, 1 p. 609, 12 artificii. *v. et p. 1529, 44. infra l. 82. 83. p. 1531, 22*). Petron. 135, 7 paupertatis (*syn.* artes. Cod. Theod. 13, 11, 1 [= Iust. 11, 58, 2 pr.]). Plin. nat. 9, 66 luxus. Stat. Theb. 3, 153 sic vos extremo in fine ligavit -um crudele necis? Plin. paneg. 25, 4 munificentiae. 49, 7 exquisita -a cenarum. Tert. anim. 1, 6 crudelitatis (Hier. epist. 100, 9, 1 Ps. Evseb. Gallic. hom. p. 632^F). cult. fem. 1, 2, 3 decoris. 2, 3, 2 gloria exaltationis -um (*fere i. q. adiumentum*) est. resurr. 8 p. 37, 19 poenarum (Hil. in psalm. 65, 21. *al.*). scorp. 7 parricidii (*syn.* artificium). adv. Val. 26 p. 203, 1 rationis (*Iren. 1, 6, 1* arte, *gr. τέχνη*). *al.* Clavd. rapt. Pros. 2, 41 pectinis (*i. texturae*). Mart. Cap. 5, 428 tantae inventionis. Cassiod. Ios. antiq. 7, 4 p. 188 diversae saltationis. *gerund.*: Plin. nat. 15, 49 inserendi.

β metonymice de rebus ipsis (*c. gen. rei l. 74. 75. 77. 82. 83*): Ⓘ *i. q. commentum, excogitatio, inventum, opus ingeniosum sim.* (*dub.*: Plavt. Merc. 668 feci [flexi *Ussing*] ego -um meum [*cf. Enk ad l. et vol. VI 1, 95, 21. an presse i. 'feci id quod -um meum postulat' sim.?*]): Plin. nat. 35, 10 *Pollio* primus bibliothecam dicando -a hominum rem publicam fecit. Tac. hist. 3, 28. 5, 13, 4 novis (*i. recentium hominum*) -is (Tert. pall. 1, 3 stupuere ilico Carthaginienses *arietem* ut n. extraneum -um). ann. 5, 4, 3 exercentibus plerisque per occultum . . . libidinem -orum. Plin. paneg. 72, 7 aliud sollicitudinis, aliud securitatis -um est (*syn.* inventio). Tert. nat. 2, 14, 9 pauca e⟨xperientiae⟩ -a commentus *Hercules*. apol. 49, 1 insignia. anim. 2, 3 -orum calliditate. 17, 11 tot artes, tot -a *eqs.* adv. Marc. 3, 21 p. 414, 4 (*ad Is. 2, 3*) omnis malitiae . . . -a convertent in studia . . . pacis. *al.* Querol. p. 24, 2 R. cedant omnia coquorum -a. Anon. de mach. bell. praef. p. 92, 20 Th. -i magisterio. *al.* Mythogr. 1, 124 p. 39, 40 Minerva . . . multorum inventrix fuit -orum (*cf.* Isid. orig. 19, 20. *v. et supra l. 12*). Pavl. Nol. carm. 16, 161 mira canam, -um domini pascentis alumnum. Pass. coron. 6 artis (*syn.* simulacrum. *aliter l. 83*). Ⓘⓘ *fere i. q. instrumentum*: Pass. coron. 2 da mihi omnem -um artis (*syn.* sculpturam ferri, ferrum, ferramenta. *aliter l. 82*).

d *in malam partem i. q. dolus, astutia, fallacia, fraus sim.*: Cic. Mur. 27 iure consultorum -is pleraque corrupta . . . sunt (*cf.* Qvint. decl. 264 p. 80, 7). Cael. 63 quae *veritas* contra hominum -a calliditatem sollertiam . . . facile se . . . defendat. or. frg. A VIII 2 o callidos homines, o rem excogitatam, o -a metuenda. Stat. Ach. 1, 363 -o . . . parentis (*i. Thetidis*) occultum Aeaciden. Tac. hist. 4, 44, 3 accusatorum -a . . . timebantur. Tert. coron. 15 l. 27 diaboli (idol. 2 p. 32, 5 adv. Prax. 10 p. 241, 15. *cf.* Gavdent. serm. 18, 33 G. serpentis tortuosa -a. Caes. Arel. serm. 52, 5 p. 222, 19 occulti persecutoris). praescr. 38, 8 callidiore. resurr. 18 p. 49, 5 haereticorum (Hil. syn. 36 Synod. Hil. coll. antiar. p. 153, 9). *al.* Comm. instr. 1, 17, 12 (*cf. Durel, Comm. 235*). Priscill. tract. 3, 56 p. 44, 8 -is et calumniis. *al.* Heges. 5, 39, 1 p. 381, 1 magnum plane -um, ut inveniret *eqs.* Hier. in Is. 5 praef. p. 154^C *Origenes* -um suum facit ecclesiae sacramenta. Prvd. c. Symm. 1, 74 novo -o . . . Iuppiter . . . dolos texebat (Greg. Tvr. Franc. 6, 18 p. 287, 13. *al.*). Physiogn. 4 p. 7, 5. *al.* *pressius*: Avg. c. Faust. 16, 26 p. 470, 23 erat . . . Fausto -um. *c. gen. rei* (*cf. p. 1533, 50. 1535, 40*): Tert. nat. 1, 7, 5 (= apol. 7, 12) aemulationis. 1, 10, 44 (= apol. 15, 1) lasciviae. apol. 22, 12 -is vel etiam viribus fallaciae spiritalis. resurr. 63 p. 124, 28 incredulitatis et perversitatis (Hil. trin. 8, 39). virg. vel. 1 iniquitatis (*sc. diaboli*). *al.* Hil. trin. 6, 9 haereticae artis (*cf. p. 1533, 52*). 7, 21 haeretici furoris. 8, 10 insipientis . . . intellegentiae. Lvcif. Athan. 1, 26 p. 111, 28 subtilitatis. Tract. Pelag. p. 84, 33 pravae expositionis. Cod. Theod. 6, 29, 6 simulatae observationis -a et fraudes (*syn.* machinamenta). Val. Cem. hom. 17, 2 p. 744^C etsi vanum, excusationis -um. Sedvl. op. pasch. 2, 14 p. 217, 8 temeritatis (*sc. diaboli*). Greg. Tvr. Franc. 9, 20 p. 439, 12 (*exemplar pactionis*) absque ullo dolo malo vel fraudis -o. *al.*

e *locutiones adverbiales*: -o suo *fere i. q. sponte* (*cf. p. 1535, 61*): Ov. epist. 6, 40 singula dum narrat, studio cursuque loquendi detegit -o vulnera nostra suo. -o *i. q. de industria*: Pass. Petr. Paul. brev. 2 p. 225, 1 voluit -o mori.

C *usu laxiore i. q.* **animus, cor** (*? anima l. 40*): Ov. met. 14, 26 neque enim flammis habet altius ulla talibus -um *quam Circe*. Pers. 3, 37 cum dira libido moverit -um ferventi tincta veneno. Gell. 13, 11, 4 ex quibus *sermonibus* -um nostrum venustius fiat et amoenius. 15, 2, 3 crebris . . . poculis -um omne ingurgitabat. Schol. Cic. Bob. p. 86, 16 cuius *Clodii* -um furore iactetur. p. 143, 22 ad quos imitandos provocari debeant -a iuventutis. Hier. epist. 11, 1 nunc . . . -o est victa pauperies. CE 98, 10 quam . . . viventi -o soli et luci reddite. 1017, 4 -o (*i. animae?*) quorum terram optate levem. *cf. p. 1527, 22.*

II *de bestiis* (*cf. p. 1523, 47. infra l. 79*): Varro rust. 3, 16, 3 eas . . . volucres, quibus plurimum natura -i[i] atque artis tribuit (*cf.* Plin. nat. 1, 10, 56 avium [10, 92. 115. 123]). Verg. georg. 1, 416 quia sit divinitus illis *corvis* -um aut rerum fato prudentia maior. Ov. am. 1, 10, 26 turpe erit -um mitius esse feris (*inde* Mart. epigr. 10, 6). met. 15, 85 quibus -um est inmansuetumque ferumque, Armeniae tigres iracundique leones. Sen. nat. 3, 30, 7 in quarum *ferarum* homines (*i. '-a hominum'*) -a transierant. Colvm. 6, 36, 2 ut *equa* . . . ad fetum non solum corporis bona, sed -i conferat (*postea*: vigoris materni). 6, 37, 2 multum refert naturaliter sopitum pecudis -um modica exercitatione concuti atque excitari (*de admissario*). 7, 12, 12 semper et lac et spiritus maternus longe magis -i atque incrementa corporis auget (*de canibus; sic et* Clavd. 24, 298). 8, 15, 7 sic . . . educati . . . pulli deponunt -a silvestria. 9, 10, 1 quorum *regum apium* pro habitu damnabis -um (Plin. nat. 11, 12). Plin. nat. 1, 8, 65 de -is equorum (8, 159 Sol. 45, 5). 1, 32, 5 de -is piscium (32, 11). 8, 6 *elephantum* tardioris -ni. 8, 111. 10, 7 *aquilae* -um est et testudines raptas frangere e sublimi iaciendo. 10, 128 *animalium* (10, 190. Tert. adv. Marc. 1, 14 p. 308, 7 *syn.* viribus. Physiogn. 46 p. 65, 4. 117 p. 137, 2). 11, 227 quaedam -o *hippopotami* medica diligentia. 28, 107. Vlp. dig. 21, 1, 38, 9 si nata sit *mula* eo -o aut corpore, ut alterum iugum non patiatur *eqs.* Sol. 52, 45 *psittaci* (*de facultate sonos vel voces imitandi*). Prvd. psych. 790 colubrum rimante -o *eqs.* Clavd. carm. min. 49, 9 conscia sortis utitur -o (*i. dolo*) *torpedo*. Pavl. Med. adv. Cael. 5 (= Avell. p. 111, 10; *proverb.*) *vulpecula* -um suum mutare nescit. Romvl. fab. 79, 11 (rec. gall., vet.) cervus, non immemor sui naturalis -i . . ., tendebat pedes. *al.* *meton. spectat ad homines* (*cf. l. 46. 48*): Manil. 2, 157 pecudum pars (*sc. Aries, Taurus sim.*) atque ferarum -um facient. Cvrt. 8, 1, 35 mittor ad feras bestias, praecipitia -a sortitas.

CAPVT ALTERVM: ***usu latiore*** *de natura vel facultatibus rerum.*

I *de corpore animantium*: Sall. or. Cottae 9 neque mox -o corporis honestius quam pro vostra salute finem vitae fecerim (Gell. 1, 1, 1 Plutarchus in libro, quem de Herculis . . . animi c.que -o atque virtutibus conscripsit. *cf.* Sil. 16, 46 -o membrorum et mole timeri). Gell. 1, 9, 2 mores . . . hominum . . . de oris et vultus -o . . . sciscitari (Cassian. c. Nest. 7, 5, 3 -um orium [*Petsch., v. app. crit.*] . . . quis finxit *apibus* . . . ? *cf.* Apvl. flor. 7 p. 25 ut . . . omnibus statuis *Alexandri* . . . idem -um maximi honoris [*i. vultus honestissimi*] . . . cerneretur). *audaciora*: Petron. 126, 15 crines -o suo flexi. Gell. 12, 1, 14 lactis . . . -a et proprietates. *de -o animi sim. v. p. 1523, 44 sqq.*

II *de variis rebus naturalibus* (*fere arboribus, locis, terris*

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sim.): NAEV. trag. 23 -o (*'φύσει' Vollmer ad Stat. silv. 1, 3, 15; cf.* NON. p. 323, 1 '-o' veteres dixerunt et sua sponte vel natura) arbusta ubi nata sunt, non obsitu (obsita *vulgo. cf.* COLVM. 3, 1, 2 silvestres *arbores* ... sui cuiusque -i poma ... gerunt). SALL. hist. frg. 1, 100 quas duas insulas ... constabat suopte -o alimenta mortalibus gignere (TAC. hist. 5, 14, 2 camporum s. -o umentium. SOL. 7, 2 *fons facem admotam* s. -o inflammat). 3, 28 pugna ... -o loci prohibebatur (OV. trist. 5, 10, 18 Pont. 2, 1, 52. 4, 7, 22. LIV. 28, 12, 11 locorum hominumque. COLVM. 10, 51. PLIN. nat. 17, 19 *syn.* mores. STAT. silv. 2, 2, 45 *opp.* domini. TAC. hist. 1, 51, 2 l. caelique. ann. 6, 41, 1 FLOR. epit. 2, 6, 16. APVL. mund. praef. p. 288 *syn.* qualitates [*gr. p. 391ª, 19 φύσιν*]. *al.*). VERG. georg. 2, 177 nunc locus arvorum -is (SERV.: naturis. *cf.* FIRM. math. 1, 2, 9 segetis). AETNA 215 -um velox illi *flammae* motusque perennis. OV. met. 3, 159 antrum ... arte laboratum nulla: simulaverat artem -o natura suo (*cf.* PANEG. 2, 4, 3 naturae sollertis -o). LIV. 37, 54, 21 si natura insita *Massiliensibus* velut -o terrae vinci posset (PLIN. epist. 1, 20, 17 tempestatum terrarumque. PANEG. 3, 10, 1). COLVM. 4, 22, 7 renovatae *vineae* pristinum servabunt -um. MELA 1, 37 Leptis altera et Syrtis nomine atque -o par priori. 1, 72 specus ... singulari -o. 3, 102 singulari duorum fontium -o (ITIN. Alex. 21. *cf. l. 6*). PLIN. nat. 14, 10 ad caeli mores solique -a (STAT. silv. 1, 3, 15 -um quam mite solo. SOL. 5, 13 sive s. sive hominis -o. ITIN. Alex. 28). SIL. 4, 91 collis (*syn.* natura). 14, 283 -o portūs urbs (*sc. Syracusae*) invia. TAC. hist. 2, 4, 3 montis. FLOR. epit. 2, 17, 3 ut -o situs ne adiri quidem potuerit *Hispania* (*cf.* EPIST. imp. Constant. [CIL III 7000] 1, 20 situ adque -o locus opportunus). GELL. 3, 6, 3 -um ligni (*sc. palmae*). APVL. met. 9, 24 -um vivacis metalli (*sc. sulpuris*). Plat. 1, 8 *mundi*. 1, 11 sphaerarum. Socr. 9 p. 140 ut ex regionis -o sit etiam cultoribus eius -um. TERT. anim. 19, 4 *vitis*. cult. fem. 1, 2, 1 herbarum. adv. Hermog. 17 p. 144, 24 materiae (*cf. infra l. 50*). IVL. VAL. 2, 26 p. 92, 2 ut *Stranga fluvius* ... ex hoc -o sui ... gradabilis foret. AMM. 23, 6, 65 tractuum. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 3, 2 p. 708 Galilaeae ... -um fructuosum (*gr. 3, 45 τὸ ... πάμφορον*). CLAVD. 3, 210 prati viva voluptas -o variata suo. carm. min. 34, 3 quod vos -um iunxit (vinxit *var. l.*), *aquae*? MACR. Sat. 7, 12, 10 inter se -o diversa sunt (*sc. mel et vinum. cf.* 7, 12, 12). COD. Theod. 9, 42, 7 (= Iust. 9, 49, 7, 1) quod spatium et quod sit ruris -um. EXC. Cassiod. inst. app. p. 167, 20 M. cerne ut media mundi corpora, id est aqua et aer, ... in numeris vigorem et -um sumpseri⟨n⟩t (*cf.* p. 167, 30 haec -a sic controversa *sc. terra et ignis*).

III *de variis rebus incorporeis* (*paulo aliter p. 1533, 16. 18. 50sqq. 65. 1534, 17sqq.*): **A** *personarum vice fungentibus*: CIC. Tusc. 3, 69 philosophiam suis -is esse perfectam (APVL. mund. praef. p. 285 suum non despexit -um. TERT. anim. 2, 6 habuit ... libertatem -i *i. cogitandi, investigandi*). PLIN. nat. 11, 3 telum *culicis* ... quo spiculavit -o *natura* (*cf. p. 1523, 56. supra l. 14*). 17, 123 reliqua genera casus -o suo excogitavit (*cf.* MART. epigr. 14, 4 o quantum est subitis casibus -um). STAT. silv. 5, 3, 28 da vocem magnam, pater, -um⟨que⟩ dolori (*cf. p. 1533, 51*). TERT. pudic. 1, 4 viderit saeculi pudicitia ... cum suo -o si nascebatur. ANTH. 87, 2 pro veris amoeni -um. **B** *aliis*: MART. 12 praef. l. 11 illam iudiciorum subtilitatem, illud materiarum -um ... desideramus (*cf. supra l. 29*). TAC. ann. 3, 26, 1 cum honesta suopte -o peterentur (*cf. Nipperdey-Andresen ad l.*). 12, 30, 2 suone an servitii -o. APVL. Plat. 2, 5 nec solum ⟨ae⟩qualitas, verum etiam similitudo cum virtutis -o coniungitur (SCHOL. Cic. Bob. p. 89, 11). 2, 14 tertius *amor* ... mediocris -i et cupidinis modicae (*cf.* VVLG. II Cor. 8, 8 vestrae caritatis -um bonum comprobans [*gr. γνήσιον, Itala Ambrosiast.* bonum animum]). CLAVD. 20, 471 geminantur vera pavoris -o (*cf.* 26, 227 ut ... est -o ... loquax ... timor).

locutiones adverbiales: -o *i. q. 'sponte' supra l. 1; i. q. 'de industria' p. 1534, 31.* -o suo *i. q. 'sponte' p. 1534, 29, cf. p. 1523, 77. 1524, 16. 1527, 13. 1532, 25. 1534, 82. supra l. 14. 33. 45. 52; sim.* suopte -o *p. 1523, 74. 1533, 47. supra l. 5. 51,* meopte -o *p. 1523, 74. 1527, 28* (*cf.* meo *p. 1533, 44*), tuopte -o *p. 1523, 73.* magno -o *i. q. 'ingeniose' p. 1528, 53; cf.* quo -o *l. 44sq.* cum -o *i. q. 'ingeniose, caute' p. 1527, 67. 1533, 15.*

deriv.: ingeniolum, ingeniosus.

Hofmann.

ingēns, -ntis *adi.* *orig. inc.: ab* in *et* gens (*not. deperdita q. e. 'origo'*) *i. q. 'cuius origo non est' derivatum esse putant Walde-Hofmann³ s. v. coll. sanscr.* ábhvaḥ *'ingens'; ad sanscr.* mahánt- *refert cum aliis Niedermann in plagulis.* *adnumeratur nominibus*: PS. ASPER gramm. suppl. 57, 12 'vehemens ... -s', quamlibet participiis similia videantur, nomina sunt. GRAMM. suppl. 121, 35. *v. et l. 77.* *de comparatione* (*cf.* PROB. inst. gramm. IV 57, 6 quae in positivo ... et comparativo tantum *constituta sunt*, ut puta -s, -ior. SERV. Aen. 11, 124 frustra ait Donatus, hoc nomen de his esse, quae non recipiunt comparationem: nam quia augmentum recipit, et comparatur): *compar.* -ior: VERG. Aen. 11, 124 PANEG. 4, 1, 3 MAR. VICTORIN. ad Iust. 11 DON. Ter. Eun. 285 ZENO 2, 72 SYMM. epist. 8, 31 PS. RVFIN. in Os. 1, 10/11 p. 971ᴮ. PS. APVL. herb. 109 l. 45 (*Diosc. 4, 159 p. 78, 8* fortior). *falso*: PAVL. NOL. carm. 28, 107 (*v. p. 870, 34*). *ceterum adhibetur e. g.* maior: OV. Pont. 4, 7, 17. LIV. 3, 10, 1 -i praeda, maiore multo gloria. 3, 61, 10. *al.* LVCAN. 9, 885 PLIN. paneg. 36, 5 SVET. Cal. 49, 2. altior: LIV. 23, 37, 2. gravior: CELS. 8, 25, 1 AVG. civ. 3, 17 p. 125, 22 D. amplior: SEN. Herc. f. 1282 HIST. Apoll. rec. A (= B) 40 p. 84, 4. *superl.* -issimus: GRILL. rhet. p. 45, 7 M. VITA Anton. 11 p. 27, 11 vasculi (*nota demin.; gr. μεγάλου*). 40 p. 51, 24 (*gr. ὁ τηλικοῦτος, Euagr.* procerus aspectu). 54 p. 62, 17 (*gr. σφοδροτάτου, Euagr.* nimius, intolerabilis). VEG. mil. 4, 8 p. 134, 4 AVG. c. adv. leg. 1, 16, 29 serm. 53, 11, 12 POMP. gramm. V 300, 30 VEREC. in cant. 7, 8. *e coni.*: GEST. Liber. 6 (*pro* ingest-). *ceterum adhibetur e. g.* maximus: LIV. 23, 16, 16. *cf.* -s nimis: *l. 52. p. 1537, 31.* quantumlibet: AVG. civ. 7, 3 p. 277, 7 D. satis: PEREGR. Aeth. 21, 4. supra modum: *infra l. 33.* valde: PEREGR. Aeth. 2, 1. 21, 1. NOT. Tir. 28, 65 -s. *de notione*: PAVL. FEST. p. 114 -s dicitur augendi consuetudine, ut 'inclamare, invocare'; quia enim gens populi est magnitudo, -em per conpositionem dicimus, quod significat valde magnum. DIFF. ed. Beck p. 64, 11 inter inmane et -s: inmane ad animum refertur, -s ad magnitudinem. SYNON. Cic. p. 427, 24 B. GLOSS. *μέγιστος. παμμεγέθη.* magnus. enormis. copiosum. -ia: grandia. *al.* *legitur in poesi inde ab* ENN., PLAVTO, TER., PACVV., LVCIL., ACC., *in serm. ped. inde a* QVADRIG., SISENNA, CIC.; *deest e. g.* CATONI, VARRONI, VITR. *de ratione inter voces q. s.* -s, immensus (-s i. que: CIC. de orat. 3, 70), infinitus (-s i. que: MELA 3, 1) *intercedente v. tab. p. 450, 30 allatam.* *de usu maxime ap. poetas,* SALL., LIV., TAC. *ratione totius materiae parum habita scripserunt Skard, Enn. u. Sall. 40sq. Ingvarsson, Eranos 48, 1950, 66 sqq.* *exempla dedi post* VERG. *fere paucissima, maxime ad hyperbolam illustrandam idonea.* [*confund. c.* ignis *vel* igneus (*cf. p. 288, 48*), imminens (-s *rest. Mommsen* CONST. Sirmond. 16), indigens, ingenitus, ingenium, iungens, vigens, urgens *al.; varias lectiones infra passim adnotavi.*]

i. q. magnitudinis vel formae fabulosae, insolitae, nondum visae (*cf.* LVCR. 6, 675. STAT. *p. 1538, 55.* SERV. *infra l. 68*), *obstupefacientis, condicionem humanam vel naturalem excedentis* (*cf.* SEN. *p. 1537, 58. 1538, 70.* PLIN. *p. 1540, 27.* SIL. 6, 427 [*antea*: humanā maior species]. TREB. trig. tyr. 30, 15 oculis supra modum -bus [*P*, vig- *Σ*]. HIER. epist. 36, 7 -i ... et omnia supplicia transeunte ... poena), **ὑπερμεγέθης, informis, immanis, enormis, stupendus** *sim., in sermone sive elatiore et epico (praecipue emphatico) sive vulgariore et cotidiano per hyperbolam etiam de eis, quae (qui) intra condicionem humanam sunt, fere i. q.* **magnus** (*quam vocem supplet, auget, variat his locis*: PLAVT. *p. 1537, 25.* TER. *p. 1538, 79.* LAMPR. Alex. 12, 5 -em in praesentia reverentiam, m. apud posteros gloriam. VOPISC. Aurelian. 35, 4 m. potius quam -i [vig- *Petschenig*] exercitu. PEREGR. Aeth. 18, 2 'flumen m. ...' et -s [*v. Löfstedt, Komm. p. 72*]. *in serie* '-s ... magnus ... maximus' *p. 1537, 59. distinguuntur* '-s forma' *et* 'magnitudo' *p. 1537, 52*). *in fig. litot.*: PANEG. 4, 1, 3 non -ior ... quam verior *laetitia*. VOPISC. Prob. 8, 3 equus non decorus neque -s. DON. Ter. Eun. 285, 3 PS. AVR. VICT. epit. 48, 8.

I *de* **dimensione locali**: **A** *generatim*: **1** *de animantibus* (*part. corp., corporalibus; transfertur ad locum p. 1537, 1*): **a** *vario usu*: PACVV. trag. 397 angues -es alites. NOVIVS Atell. 107 (*in fragm. parum dilucido*) est pedis (*i. pediculus*) unus -s in naso. CIC. Arat. 89 non nimis (minus Σ) -i cum corpore *Aquila* (429 caecas ... lacunas, e quibus -i existit *Scorpios* cum c. LVCR. 2, 1152 *olim dedit tellus* -ia c. partu. SALL. hist. frg. 2, 77 *Mithridatis. al.*). 290 genu flexo Taurus conititur -s (*aliter dist. Buescu*). Verr. II 5, 7 aper (*postea*: tantam bestiam). nat. deor. 1, 120 *deos esse dicit Democritus* (*68 A 74 D.-Kr.*) -es quasdam imagines *eqs.* (*cf.* PRVD. apoth. 809 *animam* modus et species determinat, at deus -s atque superfusus trans omnia nil habet in se extremum. *v. etiam p. 1537, 44. 52*). VERG. georg. 3, 413 cervom. Aen. 1, 99 Iliacis ... campis ..., saevus ubi ... iacet (*cf. infra l. 74*) Hector, ubi -s Sarpedon (*sic c. nom. propr. heroum fere pro epitheto ornante q. d.*: 2, 476 Periphas [*cf. Hom. E 847 πελώριον*]. 6, 413 *Charon* accipit alveo -em Aenean; gemuit sub pondere [*sc. viri*] cumba. *al.* HOR. carm. 4, 9, 19 Idomeneus. *et passim, maxime ap. epicos*). 3, 658 (*de Polyphemo*) monstrum horrendum, informe, -s (4, 181 horrendum, -s. 7, 376. VAL. FL. 2, 479 ecce repens consurgere ponto belua, m. -s). 7, 167 nuntius -īs ignota in veste reportat advenisse viros ([SERV.: -es ... esse quos primum videmus]. 12, 708 *de Turno et Aenea.* SEN. Herc. f. 441 *de Hercule. aliter p. 1540, 24*). 10, 841 (= 12, 640) -em atque -i vulnere victum ([*cf. Hom. Π 776 κεῖτο μέγας μεγαλωστί. Lucr. 1, 741* magni magno cecidere ... casu]. *saepe; extra usum epicum*: CELS. 7, 5, 3ᴬ PETRON. 91, 6 IVV. 15, 156. *al.*). *et passim.* *de iacentibus, cadentibus, extensis sim.* (*interdum fere praedicative*): VERG. Aen. 2, 557 iacet -s litore truncus *Priami* (SIL. 5, 112 membra *Gallorum*. 7, 322. 10, 173 STAT. Theb. 8, 470. *cf. supra l. 60*). 5, 85 dixerat haec *Aeneas*, adytis cum lubricus anguis ab imis septem -s gyros ... traxit (SEN. Phaedr. 1047 [*de monstro*] -s belua immensam trahit squamosa partem *sc. caudam. cf.* OV. met. 15, 688 -s serpit *serpens.* LVCAN. 9, 709 -s haemorrhois explicat orbes). 6, 423 immania terga resolvit fusus humi totoque -s extenditur antro *Cerberus.* 12, 927 incidit ictus -s (verg- *Isid.*) ad terram ... Turnus (*cf.* OV. met. 8, 763 -s ubi victima taurus concidit. fast. 4, 895 cadit Mezentius -s [STAT. Theb. 4, 13 cadit -s rite Tonanti ... pecus]). STAT. Theb. 2, 90 -s fuderat ... membra toro *Eteocles.* 9, 538 -ia ... horrent funera

[*Szantyr*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Hippomedontis occisi. *inde de spatio occupato*: Ov. am. 3, 12, 25 per spatium Tityon porreximus -s (LIV. 7, 10, 10 in s. -s ruentem porrexit hostem). VAL. FL. 6, 553 Argus utrumque . . . -i porrigit arvo (*v. app. crit.*) et Zacorum et Phalcen. **b** *de specie stupenda, reverenda, praecipue minaci et horribili* (*spectat imprimis ad subito apparentes; de bestiis cf. e. g. p. 1536, 67*): VERG. Aen. 5, 423 magnos membrorum artus ... exuit atque -s media consistit harena *Entellus.* 9, 732 tum Pandarus -s emicat et . . . fervidus ira effatur *eqs.* 10, 578 inruit adversaque -s apparuit (*cf. p. 1540, 36 et 69*) hasta *Aeneas* (SERV.: bene '-s' visus, cum adversa hasta minaretur). 12, 441 portis sese extulit -s, telum immane manu quatiens *Aeneas.* SEN. Tro. 181 emicuit -s umbra *Achillis ab inferis* (VAL. FL. 2, 519 terga promovet -ique u. subit *belua. al.* SIL. 11, 346 Pauli stare -em miraberis u. STAT. Theb. 10, 872 -i Thebas exterruit u. *Capaneus in muris subito apparens*). STAT. Theb. 5, 395 -es patuere in fulmine nautae (*i. Argonautae*). *hinc pendet usus p. 1540, 60 illustratus.* c *de specie valida* (*sc. manuum sim.*): ACC. trag. 653 praefervido fulgore ardor iniectus Iunonis dextera -i incidit (VERG. Aen. 11, 556 *syn.* valida. *cf.* 5, 487 manu [VAL. FL. 3, 609]). SIL. 17, 312 ulnis. AMM. 31, 7, 13 lacertis (vig- *Gardthausen*).

2 *de rebus* (*pers. pro re infra l. 37*): ENN. ann. 211 vertitur . . . caelum cum -bus signis (*cf.* 614 [= VERG. georg. 3, 260] -s porta . . . caeli [scaen. 381 LVCR. 5, 200. *al.*]. *sim. passim*). 365 petris (*Scal.*, ceteris *trad.*). PLAVT. Capt. 843 quid iubeam? :: ignem -em fieri. :: ignem -em? :: ita dico magnus ut sit. PACVV. trag. 99 specus. LVCIL. 13 amphitapae villis -bus molles. 511 trul⟨l⟩eus *equo de naribus pendens.* SISENNA hist. 8 vetus atque -s erat arbor ilex. CIC. Verr. II 5, 68 (*de lautumiis Syracusanis*) opus est -s (*postea*: in mirandam altitudinem). de orat. 3, 70 (*in imag.*) ex -i quodam oratorem immensoque campo in exiguum sane gyrum compellitis. CATVLL. 115, 5 -is (vig- *O*) silvas (LVCR. 5, 1243. *al.*). LVCR. 6, 673 nimis est -s (*i. altus*) ... ardor *Aetnae. al.* CAES. Gall. 4, 10, 4 (*interpol.?*) insulis *Rheni.* SALL. Iug. 78, 3 saxa (*al.*). 89, 4 solitudines. VERG. Aen. 2, 50 hastam *Laocoontis* (*al. cf.* 8, 447 clipeum [*v. vol. III 1353, 31*]. *sic passim de variis armis, imprimis heroum et barbarorum*). *et passim.* *de ipso auctore pro opere eius permultis libris composito*: MART. 14, 190, 1 pellibus exiguis artatur Livius -s.

3 *c. notionibus ipsam dimensionem, formam sim. significantibus*: magnitudo: *v. vol. VIII 121, 30.* moles: VERG. Aen. 5, 118 *navis* (5, 223). *al.* Ov. met. 15, 433 (*in imag.*). trist. 1, 8, 17 (*in imag.*) -i prostratum m. sodalem. MANIL. 2, 62 *universi.* SEN. dial. 10, 13, 6 *elephantorum* (CVRT. 8, 13, 10). CVRT. 5, 4, 32 (*de Persis*) corporum. *al. de deo* (*v. etiam p. 1536, 56*): AVG. serm. 53, 11, 12 magnum aliquid, amplissimum, grande, -issima m. diffusum (*antea*: mira et amplissima magnitudo). altitudo: LIV. 28, 5, 17 *montis* (40, 58, 2. 44, 33, 2). 32, 17, 10. spatium (*v. etiam supra l. 2*): LIV. 31, 24, 4 *itineris.* SEN. dial. 3, 2, 1 regionum (CVRT. 7, 10, 2). *al.* CVRT. 4, 4, 17. *al.* SIL. 16, 334. longitudo: LIV. 31, 39, 11. 32, 17, 13. statura: SEN. suas. 2, 17. SEN. dial. 6, 23, 5 (*v. app. crit.*). FRONTIN. strat. 1, 11, 10 VOPISC. quatt. tyr. 4, 1. intervallum: SEN. dial. 7, 18, 2. *al.* CVRT. 4, 11, 13. forma: SEN. epist. 95, 42 PETRON. 64, 7 IVST. 15, 4, 17. AVG. in epist. Ioh. 7, 10 *homo de deo cogitans* facit ... sibi aut -em f. aut magnitudinem aliquam inaestimabilem distendit per locos *eqs.* latitudo: FRONTIN. strat. 1, 5, 10 FILASTR. 121, 3. amplitudo: PAVL. FEST. p. 259.

B *speciatim de pondere*: LVCIL. 536 (*de testibus arietis*) pellicula extrema exaptum pendere onus -s (VERG. Aen. 10, 552 clipei. SEN. dial. 4, 12, 4 -ia vixque humanis toleranda viribus. *in imag.*: LIV. 6, 6, 8 -s . . . o. a populo Romano sibi . . ., magnum ab senatu . . ., maximum tam honorato collegarum obsequio iniungi. SEN. clem. 1, 1, 6). VERG. georg. 2, 351 qui . . . -is (-i M^1, *Non.*) pondere testae urgerent. Aen. 9, 749 -i concussa est pondere *Pandari cadentis* tellus (LIV. 24, 34, 8 saxa -i p. [*opp.* levioribus. *al.*]. 37, 36, 2 auri [CVRT. 3, 11, 20 argentique. *al.*]. SEN. nat. 5, 15, 4 terrarum *iniectarum. al.*). SEN. dial. 4, 12, 5 sarcinae -i cervices supponere (SPART. Hadr. 22, 6).

II *de* ***numero, ubertate,*** *celebritate sim.* (*notione locali vigente e. g. l. 77 sqq. 81*): **A** *c. notionibus collectivis*: **1** *strictius*: PLAVT. Merc. 95 lucrum -s facio (*postea*: peculium . . . grande). LVCIL. 199 pretio -i dat primitus paucos *ficos propola* (LIV. 10, 21, 2 SEN. benef. 7, 9, 2 PLIN. nat. 8, 31. *al.*). QVADRIG. hist. 24 multis armis et magno commeatu praedaque -i (CIC. Verr. II 3, 110 immanemque. LIV. 1, 33, 5. *al.*). CIC. div. in Caec. 30 magnum crimen, -s pecunia, furtum impudens, iniuria non ferenda (leg. agr. 2, 70. dom. 55 infinitum imperium, -s p. prov. 5 LIV. 10, 10, 12. *al.* SEN. contr. exc. 5, 8, 1. *al.*). Verr. I 3, 8 divitiae *Verris.* Catil. 2, 8 -em numerum perditorum hominum collegerat *Catilina* (CAES. Gall. 5, 12, 3 [*var. l.* magnus]. VERG. Aen. 2, 796 LIV. 1, 51, 6. *al.*). CINNA carm. frg. 1 (3) donorum -eis... acervos innumerabilibus congestos . . . saeclis (VERG. georg. 1, 185. *al.* HOR. carm. 2, 2. 23 *auri. al.*). BELL. Afr. 12, 1 pulvis -s conspici coeptus est (FRONTIN. strat. 2, 2, 12). LVCR. 6, 553 gleba . . . e terra provolvitur -s (PLIN. nat. 17, 33 vomeres -bus g. onerent *terrae*) .SALL. Catil. 10, 1 populi -es vi subacti (VERG. Aen. 8 475 SIL. 13, 81. *al.*). 16, 4 aes alienum (PLIN. nat. 36, 21). 24, 3 sumptus (*al.*). Iug. 107, 4 multitudinem (SALL. [?] rep. 2, 6, 1 LIV. 2, 39. 9. *al.*). hist. frg. 5, 22 dona (*v. vol. V 1, 2022, 41*). VERG. Aen. 5, 611 concursum (*al.* LIV. 3, 26, 12. *al.*). 7, 710 cohors. *al.* PROP. 3, 14, 29 turba (LIV. 26, 35, 7. *al.*). Ov. ars 1, 317 grege (PLIN. paneg 52, 7). *al.* LIV. 1, 23, 3 exercitu (*al.* GRATT. 370 VAL. MAX. 3, 2, 5. *al.*). 2, 40, 3 agmen (*v. vol. I 1345, 3*). 5, 34, 5 peditum equitumque copiis (*al. per sg.*: 26, 45, 1 telorum. *al.* SEN. dial. 9, 11, 8 *malorum.* nat. 3, 11, 3 aquarum. *al.* STAT. Theb. 6, 914 manet -s c. leti *i. occasio mortis*). *et passim.* *de celebritate sumptuosa, magnifica sim.*: SEN. epist. 14, 4 -s . . . mali pompa est; ferrum circa se . . . habet . . . et turbam ferarum (QVINT. decl. 329 p. 295, 25 funeris. CAPITOL. Max. Balb. 12, 7 et multitudine. EVTR. 2, 24 [*Paean.* θαυμαστῆς]. 4, 8, 1 [*Paean.* μεγίστῃ]). MART. 4, 1, 7 colat -i redeuntia saecula lustro (*i. sacrificio. cf.* CAPITOL. Gord. 26, 1 sacrificia . . . -ia celebrata sunt). PARIS 9, 1, 5 epulis (*Val. Max.* inmanibus). **2** *liberius de eis, quae ad multitudinem spectant*: LIV. 1, 33, 8 (*de civium urbis numero aucto*) -i incremento rebus auctis (39, 15, 10 SEN. nat. 1, 17, 10. *cf.* COD. Iust. 11, 71, 5, 3 augmento). 24, 13, 4 conlaudatos . . . oneratosque -bus promissis (32, 11, 10. 42, 5, 4 SEN. epist. 48, 11 TAC. hist. 2, 8, 1. *al.* PS. AVR. VICT. epit. 12, 6. *cf.* VELL. 2, 18, 2 -i cum pollicitatione praemiorum). SEN. epist. 89, 17 divisio. *al.*

B *de singulis per plur. i. q. multi* (*aliter e. g. p. 1537, 78. 82. l. 5*): STAT. Ach. 1, 958 -es famulas . . . promittit *Achilles Deidamiae munera pugnae.*

III *de* ***tempore:*** Ov. hal. 99 parva echenais, at est, mirum, mora puppibus -s. STAT. silv. 2, 3, 63 aevo. MART. 12, 18, 13 -i fruor inproboque somno (*aliter p. 1539, 46*).

IV *de* ***modo, vi, virtute*** *sim.* (*vi auctiva vel ornativa in universum*): **A** *de rebus* (*pers. pro re p. 1539, 30; cf. p. 1540, 21*): **1** *spectat ad ea, quae quolibet modo animum afficiunt*: **a** *in malam partem*: **α** *generatim*: ENN. ann. 132 -s cura mis cum concordibus aequiperare (*v. vol. IV 1474, 41. nota*: SALL. Catil. 46, 2 illum -s c. atque laetitia simul occupavere). 174 quis potis -is oras (causas *Quint.*) evolvere belli? (*inde* VERG. Aen. 9, 526, *ad quem* SERV. auct.: hoc est -is belli. *cf. vol. II 1847, 60* [bellum]). TER. Andr. 876 o -em confidentiam! Ad. 721 flagitia (*v. vol. VI 1, 842, 79*). AFRAN. com. 291 perdit -s (ingeni *Ribbeck*) inbecillitas tua me, quo setius me colligam. CIC. carm. frg. 11 (de consul.), 50 cladem pestemque (*v. vol. III 1244, 31*). Flacc. 90 crimen (QVINT. inst. 9, 4, 35. NOVATIAN. Cypr. epist. 36, 1 tam [*syn.* inmenso]). Att. 5, 2, 3 molestiae. 9, 19, 1 mali (*v. vol. VIII 235, 29*). Q. CIC. Cic. epist. 16, 8, 1 in magna consolatione -s inest sollicitudo (CVRT. 3, 5, 4. 3, 6, 5). SALL. Iug. 63, 2 consulatus -s cupido exagitabat *C. Marium* (*v. vol. IV 1423, 84*). 91, 5 metus (*al.* VERG. Aen. 6, 491 LIV. 3, 22, 2. *al. cf.* SALL. hist. frg. 4, 16 terror [LIV. 3, 8, 7. *al.*]. VERG. Aen. 7, 458 pavor [LIV. 2, 32, 5. *al.*]. *sim. passim*). 92, 8 periculo (LIV. 4, 35, 8. *al.* CELS. 8, 25, 1 et eo gravius, quo *eqs. al.*). or. Cottae 14 multi -es labores (LIV. 26, 46, 1. *al.*). VERG. Aen. 6, 868 luctum (*al.* LIV. 25, 22, 1. *al. cf.* LIV. 3, 43, 7 maestitia [*al.*]. SEN. dial. 6, 8, 2 tristitia. *sim. passim*). 10, 870 (= 12, 666) pudor (LIV. 45, 39, 8. *cf.* PLIN. nat. 28, 29 verecundia. 36, 4 rubor [*al.*]). *al.* HOR. sat. 2, 3, 91 vitium (LIV. 21, 4, 9 CAPITOL. Opil. 15, 2. *al.*). Ov. epist. 12, 208 minas (LIV. 44, 32. 5 SEN. benef. 4, 4, 2. VAL. FL. 4, 650 [*loq. Iason Argonautas metu perculsos vituperans*] ubi nunc promissa superba -esque [*i. fere magniloquae*] m. . . .? *al.*). met. 7, 426 (*v. app. crit.*) nefas (OCTAVIA 363. STAT. Theb. 8, 67 triste, insuetum, -s, quod nondum viderit aether). *et passim.* **β** *addit notionibus colorem q. e.*: ① *infaustus, infelix, tristis*: VERG. Aen. 5, 523 oculis . . . obicitur magno . . . futurum augurio monstrum; docuit post exitus -s ([*postea*: terrifici . . . vates. *inde*: SPART. Geta 3, 7 ut postea -s e. docuit]. STAT. Theb. 6, 944 penitus latet e. -s, monstratumque [*sc. per sagittam retro tendentem*] nefas). SEN. nat. 7, 16, 2 quia -is rei traxit *cometes* eventum, cum Helicen et Burin ortu suo merserit. ⓘⓘ *difficilis, gravis* (*hic illic subauditur notio q. e. 'magni momenti', e. g. l. 64* [*cf. sub b, maxime p. 1539, 21*]): VERG. Aen. 7, 241 iussis . . . -bus urget Apollo *Troianos ad Italiam* ([SERV.: '-bus': Deliis, quae magna constat fuisse]. STAT. silv. 5, 2, 45 -bus . . . sufficere. 5, 2, 112 promptae . . . ad fortia vires sufficiunt animo atque -ia i. sequuntur). 9, 294 coeptis (10, 460 STAT. Theb. 12, 136. *cf.* Ov. met. 7, 178 ausis *Medeae* [VAL. FL. 2, 242. *al.*]). LIV. 6, 35, 5 cuncta -ia et quae sine certamine maximo obtineri non possent. SEN. dial. 5, 7, 1 negotia . . . -ia et supra mensuram gerentis (*opp.* expedita et habilia. epist. 49, 9. 90, 18 TAC. ann. 3, 30, 3 NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 5 p. 553, 9 SIDON. epist. 1, 2, 8). PETRON. 118, 6 belli civilis (*sc. describendi*) -s opus quisquis attigerit, nisi plenus litteris, sub onere labetur. ? ⓘⓘⓘ *pravus, male conditus*: ACT. Archel. 17 (15), 3 -em (inscientem *Routh*) doctrinam ferens ades; neutrum enim eorum quae adseris stat.

b *in bonam partem* (*ante* SALL. [*simul de re mala et bona l. 32*] *non nisi* TER., LVCIL. *usu ut vid. magis cotidiano et vulgari*): **α** *generatim*: TER. Eun. 392 magnas . . . agere gratias Thais mihi? :: -is ([CIC. Lael. 98 *ad l.*: satis erat respondere: 'magnas'; '-es' inquit; semper auget adsentator *eqs.*]. *v. vol. VI 2, 2222, 48. 2225, 23. cf.* CAPITOL. Pius 6, 6 cum -i gratiarum actione). LVCIL. 202 (*contextu ignoto*) Laevius pauperem ait se -ia munera fungi. SALL. Catil. 7, 6 gloriam (*v. vol. VI 2, 2070, 3. per enall.*: MART. 1, 51, 5 desperanda tibi est -is

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gloria fati [*i. mortis honorificae*]. *cf.* ARRVNT. hist. 7 famas [*v. vol. VI 1, 224, 44*]. OV. met. 3, 512 nomen [*al.*]. LIV. 3, 3, 10 laude [*al. per enall.*: SIL. 8, 551 venturae -ia laudis signa dabat *Scipio iuvenis*]). 53, 6 virtute (HOR. *l. 8.* LIV. 33, 33, 8. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 231 atque praeclara. *et passim*). Iug. 55, 1 gaudium (*v. vol. VI 2, 1716, 75. cf.* VERG. Aen. 3, 99 laetitia [*al. v. et p. 1538, 32*]). 63, 2 animus belli -s, domi modicus (95, 3. SALL. [?] rep. 2, 10, 7 VERG. georg. 3, 207. 4, 83. HOR. sat. 2, 7, 102 virtus atque a. LIV. 4, 24, 8. *al. fere i. q. ambitiosus*: FLOR. epit. 3, 5, 3 elatus a. -bus Asiae totius ... cupiditate flagrabat *Mithridates. cf.* LIV. 38, 57, 1 -em magnitudinem animi). or. Cottae 4 dignitate. VERG. georg. 2, 476 amore (OCTAVIA 883. *al.*). HOR. sat. 1, 3, 33 ingenium (APVL. flor. 15 p. 59). epist. 2, 1, 6 facta (SIL. 11, 134. 15, 411 PLIN. epist. 8, 24, 3. *al. cf.* CORN. SEV. carm. frg. 13, 4 acta *Ciceronis* [STAT. Theb. 2, 103. *al.*]). *al.* OV. Pont. 4, 7, 17 titulus (SEN. dial. 9, 2, 5). 4, 9, 65 (*de consulatu*) honor (*postea*: nullum altius imperium. STAT. Theb. 6, 72. *al.*). LIV. 1, 35, 6 consensu (*al.* SVET. Dom. 13, 1. *cf.* LIV. 3, 54, 10 adsensus [*al.*]. 23, 23, 7 adprobatione [*al.*]). 2, 36, 7 admiratione (25, 11, 18 PETRON. 65, 6. *al.*). 4, 54, 6 victoria (*al.*). 5, 31, 3 studio (7, 24, 11 SEN. epist. 76, 4. *al.*). 9, 3, 10 beneficium (*al.*). *et passim.* *β addit notionibus colorem q. e.*: Ⓘ *validus, ratus, magni momenti sim.*: LIV. 5, 47, 8 (*de cibariis Manlio dono datis*) rem dictu parvam, ceterum inopia fecerat eam argumentum -s caritatis (PLIN. nat. 2, 168. 2, 214 plenumque lucis ac vocis etiam diurnae. PRVD. ham. 667). SEN. dial. 5, 23, 2 contumeliarum patientia, -s instrumentum ad tutelam regni. PLIN. nat. 6, 171 res -is exempli (7, 178 cum saepius falsa sint *vaticinia*, sicut -i e. docebimus. 13, 84 contra M. Varronis sententiam. 23, 58. *cf. p. 1540, 45*). 15, 74 documentum. 29, 64 nihil ... sine -bus causis genuit *natura* (EVSTATH. Bas. hex. 7, 6 p. 944B c. -ioribus occupatus *sensus* [*gr. p. 164A* μέζοσι]). *de persona pro re*: PLIN. nat. 7, 110 testis -s factus inimici. Ⓘ *faustus, felix sim.*: SIL. 15, 403 -bus orsum auspiciis iuvenem *sc. Scipionem* (*cf.* IVV. 4, 124 -s omen ... magni clarique triumphi). ARGVM. Plaut. Truc. 3 ut ... -i militem tangat *mulier* bolo *eqs.* (*cf. Otto, Sprichw. 56*). Ⓘ *clarus, inclutus*: STAT. Theb. 6, 757 -es spondet tener impetus *Alcidamae* annos (MART. 7, 63, 9 postquam bis senis -em fascibus annum rexerat *Silius*, adserto qui sacer orbe fuit *sc. mundo a Neronis crudelitate liberato*). CAPITOL. Pert. 1, 3 futura -ia *ab astrologo praedicta*.

2 *spectat ad ea, quae vehementia sua imprimis sensus afficiunt*: a *vario usu*: ENN. ann. 479 (*contextu ignoto*) -i vadit cursu, qua redditus termost (LIV. 36, 21, 6 Romam -i c. pervenit. CVRT. 9, 9, 25. PETRON. 101, 11 *navis* [urg- *Reiske, alii alia*]. *al. in imag.*: PLIN. nat. 18, 274 divitiarum). praetext. 2 ventis (VERG. georg. 1, 334. *cf.* OV. met. 11, 664 flamine *Austri* [fast. 3, 599]. SEN. Herc. f. 1089 noto [STAT. Theb. 3, 29]. *sim. passim*). CALV. carm. frg. 11 cum gravis -i (urg- *Heinsius*) conivere pupula somno (*aliter p. 1538, 26*). LVCR. 2, 956 tumultus *principiorum* (VERG. Aen. 11, 897 *de clade*. LIV. 21, 31, 12. *al. cf. p. 1540, 6*). 5, 650 -i caligine *noctis* (*cf.* VERG. georg. 4, 497 nocte *Stygis* [STAT. Theb. 1, 454. *in imag.*: LVCAN. 7, 571 scelerum]. Aen. 10, 540 -i ... umbra tegit *Aeneas Haemoniden* [*sc. mortis; cf. Hom. N 425* ἐρεβεννῇ νυκτί]). 6, 1186 creber spiritus aut -s raroque coortus *hominis morientis* (AETNA 561 *Aetnae*. SEN. contr. 7, 1, 20 *oratoris alacriter dicentis*. SVET. Iul. 32 [*de ostento*] -i s. classicum exorsus. PRVD. apoth. 387. *cf.* OV. met. 5, 616 anhelitus. STAT. silv. 1, 1, 21 flatu *equi natantis*). BELL. Afr. 47, 1 nimbus cum saxea grandine subito est exorsus -s (AVIEN. Arat. 1601. *cf.* VERG. georg. 1, 325 pluvia [AVG. civ. 15, 14 p. 86, 28 D.]. LIV. 26, 11, 2 imber). VERG. georg. 4, 365 motu *aquarum* (LIV. 3, 10, 6 *terrae*. *al.* MANIL. 1, 816. VAL. MAX. 6, 9, 5 *de bello*. *al.*). Aen. 3, 417 vi *maris* (LIV. 2, 36, 5 morbi. *al.* CELS. 3, 19, 4 *vini*. *al. cf.* LIV. 4, 32, 12 impetu *legionum* [SEN. epist. 70, 19. *al.*]. SIL. 7, 593 vigor [*al.*]. *sim. passim*). 5, 172 dolor (*v. vol. V 1, 1851, 19*). 8, 192 ruinam *scopulorum* (OV. Pont. 1, 9, 13 [*in imag.*]. SEN. nat. 6, 24, 5 adapertum -i r. solum. *al. cf.* LIV. 22, 5, 8 lapsu *montium*). LIV. 4, 27, 1 celeritate (38, 2, 1. *cf.* CVRT. 4, 4, 1 velocitate). 6, 8, 7 procellis (*al.* SEN. Thy. 594. *cf.* LIV. 31, 10, 6 [*in imag.*] tempestatem Punici belli [VOPISC. Car. 8, 3 -i exorta t. inmani coruscatione, inmaniore ... tonitru. *al.*]). 21, 3, 6 (*in imag.*) incendium (*al.*). 22, 1, 11 (*de prodigio*) lumen (MANIL. 1, 712 *viae lacteae* [*nisi de dimensione accipias coll. Arat. phaen. 474* εὐρέϊ κύκλῳ]. MART. 10, 96, 8 *foci rustici* [*opp.* maligno]). 35, 5, 7 ardore *solis* (VITA Anton. 54 p. 62, 17 *v. p. 1536, 5. cf.* DRAC. laud. dei 3, 307 sole). CELS. 3, 3, 4 fervorem *corporis* (*cf.* 3, 9, 2 calorem -em sitimque [*al.*]. 5, 28, 13B inflammatio). *al.* HOMER. 612 Aiax -em clipeo ... reppulit ictum (STAT. Theb. 3, 89 [*v. app. crit.*]). *et saepius.* b *de sonitu, voce sim. sive naturali sive affectibus humanis elata* (*maxime bellica*): ACC. trag. 392 (*loq. pastor Argo navem primum videns*) tanta moles labitur fremibunda ex alto -i sonitu et spiritu (LVCR. 6, 151 uritur *nubes fulmine icta* -i s. 6, 442 *maris*. VERG. georg. 2, 306 *silvae ardentis*. Aen. 11, 614 *pugnae*. AETNA 27 LIV. 7, 10, 9. *al.*). LVCR. 6, 1284 -i clamore locabant *antiqui mortuos supra rogos* (SALL. Iug. 57, 3 *bellicus*. *v. vol. III 1257, 73*). VERG. georg. 1, 477 vox ... per lucos volgo exaudita silentis -s (OV. met. 8, 432 LIV. 1, 31, 3. *al.* VAL. MAX. 1, 8, 5. *al.* VAL. FL. 5, 232. SIL. 4, 60 *Hannibalis sese iactantis*. STAT. Theb. 6, 922 *praeconis victoriam nuntiantis*. MART. 3, 46, 9 *convicia facientis*. *al.*). Aen. 1, 485 gemitum (*v. vol. VI 2, 1753, 40*). 5, 216 plausum *avis exterritae* (5, 506 LIV. 45, 1, 10 VAL. MAX. 2, 10, 8. *al.*). 5, 765 fletus. 6, 426 vagitus *infantium in inferis*. 7, 65 (*de prodigio*) stridore *apium*. 8, 527 fragor *tubae de caelo veniens* (12, 724 *clipeorum*. OV. met. 11, 507 *navis turbine iactatae*. LIV. 8, 6, 3 caeli. *al.* CVRT. 4, 3, 17. *al.* STAT. Theb. 3, 669 *ovantium*. *et passim*). 11, 447 nuntius *mali* -i per regia tecta tumultu ... ruit (SEN. Herc. f. 714 *Acherontis*. STAT. Theb. 4, 438. *cf. p. 1539, 47*). AETNA 502 strepitu *saxorum* (HOR. sat. 2, 6, 111 valvarum *mures terrore percellens*. LIV. 31, 12, 6. *al.*). OV. fast. 3, 347 tonitru. *al.* LIV. 21, 28, 2 sono fluminis (*al.* SEN. epist. 56, 2 *otium turbans*. *al.*). 40, 3, 5 fremitum (IVVENC. 2, 397 plangentis populi. AMM. 20, 4, 14 [*postea*: horrendis clamoribus]. *al.*). *et passim.* *transit in notionem q. e.: magniloquus* (*cf. p. 1538, 51. infra l. 73*): OV. met. 13, 340 (*loq. Vlixes de Aiace*) ubi sunt -ia magni verba viri? (SEN. dial. 12, 11, 6 quanto spiritu -bus intonueris v. [*Bentley*, rebus *codd.*; *postea*: tanta orationis magnitudine]. TAC. dial. 35, 5 fit, ut tyrannicidarum praemia ... -bus v. prosequantur *declamatores*. AVSON. 207, 2 p. 64 P. incessu gravis et v. -bus). *severus*: MART. 4, 14, 3 Sili ..., qui periuria barbari furoris -i premis ore *eqs.* (*postea*: seposita severitate).

B *de animantibus* (*feminis infra l. 33. 43. 67. 70, deis infra l. 35 sqq. 64. 66, genio infra l. 55*) *rebusque ad animantes pertinentibus* (*per enallagen l. 56 sqq.*): 1 *generatim fere i. q. potens, reverendus, praeclarus* (*in heroibus vis corporalis fere omnino negari nequit*): SALL. Iug. 65, 3 (*de Gauda*) illum regem, -em virum, Masinissae nepotem esse (OV. fast. 1, 488 [*de Cadmo, Tydeo al.*] obruit -es ista procella v. LIV. 9, 17, 9. SEN. epist. 120, 6 admirati sumus -em v. *sc. Fabricium*. PLIN. nat. 2, 54 supraque mortalia. PLIN. paneg. 69, 5 [*postea*: magna nomina]. EVTR. 4, 27, 4 [*Paean.* ἀρίστου]. *al. cf. p. 1536, 68*). VERG. Aen. 12, 225 *Camerto* genus a proavis -s (*cf.* STAT. Theb. 4, 773 [*loq. Hypsipyle*] et nobis regnum ... et pater -s [et gens *Phillimore*]. MART. 7, 32, 2 Attice, facundae renovas qui nomina gentis nec sinis -em conticuisse domum). OV. epist. 15, 331 (*de Helena*) ibis Dardanias -s regina per urbes (*cf.* VAL. FL. 6, 172 reges). met. 11, 265 amplectitur heros *sc. Peleus Thetin* ... -ique inplet Achille. fast. 5, 553 et deus est -s et opus *sc. et Mars et templum ei dedicatum* (*sic de deis*: CLAVD. 18, 390 dimovit nebulam iuvenique apparuit [*cf. p. 1537, 9. l. 69*] -s *sc. dea Roma Honorio*. DRAC. Romul. 8, 203 quem vindicat Atropos -s [urg- *Rossberg*]). Pont. 2, 8, 43 -i nupta marito *sc. Druso Livia*. LIV. 5, 17, 1 -s ... haberi captivus vates coeptus. SEN. Ag. 810 Argos nobilibus nobile civibus, ... semper -es alumnos educas (VAL. FL. 5, 573 Calydonos. SIL. 5, 145 Assaraci *sc. Romulum*. STAT. Ach. 1, 526 -em magni Chironis *a. sc. Achillem*. *cf.* 1, 656 -es caelo paritura nepotes *Deidamia*). Herc. O. 1853 (*loq. Alcmene de se*) matribus miseris adhuc exemplar -s derat: Alcmene dabo (dial. 7, 24, 4 cum ... me ... ad e. -s attollo. *cf.* Phoen. 320 exemplum [*v. p. 1539, 26*] ⟨in⟩ -s ... editum *Oedipum* Thebae ... invocant). LVCAN. 2, 730 (*de Pompeio*) vadis adhuc -s populis comitantibus exul. PETRON. 5 vs. 14 (*in hexam.*) Demosthenis. PLIN. nat. praef. 4 (*de Vespasiano*) occurris -s. nat. 35, 7 animorum -ium (*B, gent-rell.*) imagines (*cf.* VAL. FL. 3, 84 animae *sc. heroes* [SIL. 3, 44 *de Hercule*]). VAL. FL. 6, 724 currus dominis -bus (*sc. heroibus*) orbi (MART. 8, 75, 6 -i d. servulus unus erat. ANTH. 407, 5 -es d. et famae nomina clarae). 8, 462 -ia Graium nomina (STAT. Theb. 6, 16 Ach. 1, 798 MART. 11, 5, 5 PLIN. paneg. 17, 1 CLAVD. 21, 202). SIL. 4, 53 (*de Scipione et Hannibale*) duces (PLIN. paneg. 15, 4). 6, 443 (*de Regulo*) consul. STAT. silv. 4, 2, 26 penates implet et -i genio iuvat *Domitianus*. *et al.* *per enallagen*: SIL. 1, 518 -i casu (*i. -is Murri*). TREB. Claud. 18, 1 habuit *Claudius* ... senatūs iudicia, priusquam ad imperium perveniret, -ia (*cf.* CAPITOL. Pert. 15, 1 cum senatūs -s testimonium habuisset Pertinax *sc. de se*).

2 *speciatim c. vi minandi* (*notio derivatur ex usu p. 1537, 4 explicato*): HOR. carm. 3, 6, 35 -em ... Antiochum Hannibalemque dirum. LVCAN. 1, 186 -s (lugens *Heinsius*) visa duci *sc. Caesari ad Rubiconem venienti* patriae trepidantis imago ...; tum perculit horror membra ducis, riguere comae *eqs.* 1, 572 -s urbem cingebat Erinys excutiens pronam flagranti vertice pinum stridentīsque comas. VAL. FL. 2, 104 *Venus irascens* effera et -s et maculis suffecta genas *eqs.* 2, 225 temptare fugam prohibetque capessere contra arma metus; adeo -es *feminas Lemnias* inimica videri diva dabat. SIL. 2, 255 -em (urg- *Heinsius*) ... hostem (*sc. Hannibalem*). STAT. Theb. 11, 326 subito cum apparuit (*cf. l. 36*) -s mater *Iocasta* et ipse *Eteocles* metu ... expalluit. CLAVD. rapt. Pros. 2, 314 -s assurgit Phlegethon: flagrantibus hispida rivis barba madet totoque fluunt incendia vultu. *fere i. q. gloriabundus* (*cf. l. 12 sqq.*): VERG. Aen. 9, 594 vociferans tumidusque ... ibat et -em sese clamore ferebat *Remulus*.

structurae: a *c. gen.* (*cf.* ARVS. gramm. VII 480, 21): SALL. hist. frg. 3, 91 -s ... virium atque animi (TAC. ann. 1, 69, 1). TAC. hist. 4, 66, 3 Civilis Baetasios ... ac Nervios ... copiis suis adiunxit, -s rerum (virium *Ruperti*, r. incrementum *Cornelissen*, *alii alia*). CE 1366 aevi. b *c. abl. limit., causae* (*cf.* ARVS. *l. c.* 480, 22): VERG. Aen. 7, 483 cervus erat forma praestanti et cornibus -s. 11, 124 fama -s, -ior armis (*cf.* TAC. Germ. 37, 1 gloria [ann. 11, 10, 3]). 11, 641 animis (*per sing.*: SEN. epist. 111, 2 OROS. hist. 6, 18, 33). *ibid.* corpore et armis (SIL. 3, 262. 6, 708. *cf. l. 81.* c. *tantum*: MELA 3, 63 [*syn.* proceri, *opp.* humiles parvique]. TAC. hist. 1, 53, 1 ann. 13, 8, 3. 15, 53, 2). OV.

[*Szantyr*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Pont. 4, 10, 75 factis. LIV. 4, 6, 5 victoria ... et plebis favore. 5, 32, 3 bellum numero hostium -s. 8, 8, 17 viribus (TAC. hist. 1, 61, 1 opibusque). 22, 22, 2 classis -s agmine onerariarum. 42, 12, 3 auctoritate. GRATT. 68 geminis ... securibus. STAT. silv. 1, 4, 71 clarus et -s eloquio. TAC. hist. 2, 81, 1 opibus (*cf. l. 2*). ann. 1, 57, 5 visu. AVSON. 176, 13 p. 40 P. ingenio. AVG. serm. 181, 2, 2 magnitudine (*cf.* SERV. Aen. 8, 447). *c c. inf.*: SIL. 10, 215 -s (*i. fortis*) ferre mala et Fortunae subdere colla nescius.

neutr. pl. **ingentia,** -ium *pro subst.*: LIV. 1, 47, 7 -ia pollicendo (SPART. Did. 2, 6 HIER. in Ier. 2, 86, 6. *cf.* SEN. dial. 7, 16, 2 promittit [*syn.* aequa divinis. CVRT. 6, 7, 11]. CLAVD. DON. Aen. 1, 550 p. 109, 32 ut petat parva et -ium commodum ... polliceatur). SEN. dial. 1, 1, 2 ut ex minimis seminibus nascantur -ia. 2, 3, 1 -ia locuti (dial. 7, 19, 3 [*syn.* fortia, omnīs humanas tempestates evadentia]. VVLG. Dan. 7, 8 [*7, 11* sermonum grandium]. *cf.* SEN. nat. 3, 27, 14 dixit). benef. 3, 20, 1 quominus ... -ia agat *mens servi* et in infinitum comes caelestibus exeat. LVCAN. 6, 796 ausos ... -ia Gracchos. SIL. 15, 129 -ia (urgentia *O*) corde molitur *P. Corn. Scipio*. 17, 535 sperans. SPART. Sept. Sev. 2, 8 cum ... -ia vidisset *astrologus in sideribus*. VOPISC. Prob. 6, 5 gesserat. EVTR. 8, 10, 2 multa ... et -ia patravit (*v. app. crit.*). AMM. 14, 7, 3 lucratus. 27, 11, 2 potuit. CLAVD. 5, 49 quam brevibus pereunt -ia causis. AVG. civ. 16, 43 p. 193, 30 D. -ia per *Moysen* ... deo praeparante.

adverbii loco **ingēns** (*cf. Löfstedt, Peregr. Aeth. 35. Hofmann, Umgangsspr.*[3] *192*): PEREGR. Aeth. 1, 1 vallem infinitam -s, planissima⟨m⟩ et valde pulchram (i., -s pl. *Löfstedt l. c.*). 19, 6 archiotepam ipsius (*sc. regis Aggari*) -s simillimam.

compos.: praeingens. *Szantyr.*

ingenuē *v.* ingenuus. **ingenuī** *v.* ingigno.

***ingenuitās,** -ātis *f.* *ab* ingenuus. *plur.*: ARNOB. nat. 2, 76 p. 110, 11 sublatis -bus. NOT. Tir. 28, 68ª. GLOSS. εὐγένεια. ἐλευθερία. nobilitas. -em tuam: τῇ εὐγενείᾳ σου. *legitur inde a* CIC. (*infra l. 78. p. 1542, 2. 78 sqq.*), PVBLIL. (*p. 1542, 82*), LIV. (*p. 1542, 83*), VAL. MAX. (*infra l. 75*), PLIN. nat. (*p. 1543, 5*), QVINT. (*infra l. 46. 63*), TAC. (*infra l. 77. p. 1543, 16*), SVET. (*p. 1542, 30*), DIG.; *deest in poesi praeter* PVBLIL. (*p. 1542, 82 sq.*). [*falso trad.*: PS. PHILO antiq. 40, 6 in genua mea (*ed. pr.*; in -e *Ph, I,* virginitate *P*). *variat c.* ingenuus *l. 61*, libertas *p. 1542, 49.*]

i. q. status vel qualitas hominis ingenui, i. e. in libertate nati, liberi (p. 1542, 42 sqq.), nobilis (p. 1542, 36) sim. (*metonymice de ipso homine ingenuo l. 59*):

I *de statu hominis ingenui*: **A** *in iure civili*: **1** *c. respectu nativitatis*: **a** *liberae* (*distinguitur* libertas *p. 1542, 13, sed coniungitur infra l. 68, cf. sub 2; opp.* libertinitas, servitus *saepe*): **α** *loci generales selecti fere recentiores* (*ipsam notionem habes inde a* CIC. *et* VAL. MAX., *v. sub β*): QVINT. decl. 301 p. 189, 23 fieri non potest, ut non eruperit -s, quae aditura erat magistratus. 302 p. 191, 2 ius certe sedendi (*sc. in gradibus equestribus*) implet -s et census. PAVL. dig. 4, 8, 32, 7 sive de -e sive de libertinitate quaestio sit. FIRM. math. 3, 4, 5 ex -e ad servitutem trahi (*cf.* 3, 13, 7 de -e ad servitutem transfertur et fiet ... captiva. COD. Iust. 7, 24, 1 pr. contra natalium suorum -em deducatur in servitutem. *v. et l. 61*). NOVELL. Valent. 31, 5 *colonus* salva -e licentiam non habeat discedendi (LEX Burg. Rom. 37, 6. *cf.* INTERPR. novell. Valent. 31, 9 manente). LEO M. epist. 167 p. 1205ᴮ ancillam a toro abicere et uxorem certae -is accipere. COD. Iust. 4, 19, 10 (*a. 293*) neque natales tui ... neque honores ... idoneam probationem pro filiae tuae -e (-em *var. l.*) continent. 7, 16, 40 in liberalibus ... negotiis, sive de libertinitate sive de -e (gen- *var. l.*) moventur. *al.* *metonymice fere i. q. ingenuus*: PETR. CHRYS. serm. 29 p. 282ᶜ ut Ioseph Aegyptiis, ... innocentem noxiis, -em (ingenuum *var. l.*) traderent servituti.

β *iuncturae sollemnes* (*v. et sub 2*): ① *gen.* -is *pendet a subst.*: causa: QVINT. decl. 388 p. 435, 8 -is suae. VLP. dig. 22, 3, 14 -is causam agere docereque se ingenuum esse. COD. Iust. 3, 22, 5 (*a. 294; opp.* libertinitatis et servitutis). INTERPR. Paul. sent. 5, 37, 1 in causa status, id est -is vel servitutis. collusio: VLP. dig. 40, 16, 2, 1. COD. Iust. 7, 20, 1 (*a. 290*). condicio: COD. Iust. 12, 5, 4 pr. libertatis -isque. controversia: COD. Iust. 4, 20, 2 (*a. 223*). discrimen: COD. Theod. 4, 8, 5 pr. si quis libertate utentes ... in discrimen -is adducat. favor: COD. Iust. 8, 50, 15 (*a. 294*) successionis iura sibi vindicare favore -is. habitus: TERT. idol. 18 p. 51, 25 barbaricae -is. imago: PAPIN. frg. Vat. 226 ius anulorum -is imaginem praestat. COD. Iust. 6, 8, 2 (*a. 294*) aureorum usus anulorum ... libertini[tati]s ... imaginem non statum -is praestat (9, 21, 1 pr.). infulae: COD. Iust. 12, 5, 4, 2. insigne: VAL. MAX. 5, 6, 8. TERT. idol. 18 p. 51, 22 -is (*om. A*) apud barbaros insigne. FIRM. math. 3, 8, 6. instrumenta: SATVRN. dig. 40, 14, 2, 2. iudicium: TAC. ann. 13, 27, 5. ius (iura): CIC. Verr. II 1, 152 vestitus ..., quem illi mos et ius -is dabat. SCAEV. dig. 40, 11, 3 quaeris, an -is iure utatur is, quem ... imperator natalibus suis restituit. VLP. dig. 40, 10, 6 quamvis iura -is salvo iure patroni nactus sit *libertinus ius anulorum consecutus*. COD. Iust. 6, 8, 1 (*a. 293*). *al.* INST. Iust. 3, 7, 3 paene ... consonantia iura -is et libertinitatis in successionibus fecimus. munia: VLP. dig. 2, 4, 10, 3. origo: PAVL. sent. 5, 1, 2 veritati et origini -is manumissio ... non praeiudicat. COD. Iust. 8, 50, 16 (*a. 293*). ornamenta: CIC. Verr. II 1, 113 eripies ... pupillae togam praetextam, detrahes ornamenta non solum fortunae, sed etiam -is? praemium: COD. Iust. 6, 4, 3, 3 *iura patronatus* -is praemio tolluntur, quam paene sola natalium restitutio inducit. privilegium: VEN. FORT. vita Albin. 5, 13. probatio: COD. Iust. 4, 20, 2 (*a. 223*). *al.* quaestio: COD. Iust. 4, 1, 6 (*a. 291*). sententia: MARCIAN. dig. 40, 15, 1, 3. status: SCAEV. dig. 40, 11, 3 ad omnem -is statum restitui. PAVL. sent. 5, 1, 1 qui ... filios ... vendiderint, statui -is eorum non praeiudicant. COD. Iust. 9, 41, 9 (*a. 290*). *al.* ALC. AVIT. epist. 12 p. 46, 9 INTERPR. Paul. sent. 1, 7, 2. testimonium: ENNOD. epist. 8, 32, 1 p. 220, 20. veritas: *p. 1541, 84.* ⑪ *locutiones verbales*: *c. acc.*: VLP. dig. 34, 5, 10, 1 ut tam ipsa *ancilla* libertatem consequatur quam filia eius -em. 40, 12, 27, 1 nec ... penuria adversarii -em solet tribuere (ENNOD. opusc. 8, 4 p. 415, 12 non tam cupio -em tribui quam refundi). 49, 15, 21, 1 repetere a principe -em. COD. Iust. 7, 14, 8 (*a. 293*) pactum ... nec servis (-us *var. l.*) nec libertinis (-us *var. l.*) -em adsignat. FRG. Vat. 33 (*a. 315*) nec sub obtentu initae venditionis inlicitae decet -em infringi. AVG. in euang. Ioh. 41, 4 p. 1694 ne -s opprimatur. ENNOD. epist. 9, 20, 1 p. 243, 3 reddat. *c. dat.*: SATVRN. dig. 40, 14, 2, 1 qui se ex libertinitate -i (-e *var. l.*) adserant. PAVL. sent. 5, 1, 3 descriptio ingenuorum ... inter fiscalem familiam facta -i non praeiudicat (*cf. supra l. 1. 10*). COD. Iust. 8, 50, 5 (*a. 290*) -i suae reddi. 8, 50, 6 (*a. 291*) ut ... accepto pretio redemptos suae -i restituant (8, 50, 11 *a. 293. cf. supra l. 9*). COD. Theod. 3, 3, 1 -i (-e *var. l.*) pristinae reformentur. *c. praepos.*: ad: COD. Iust. 4, 43, 2, 1 (*a. 329*) ad -em propriam ... repetere *ingenuum venditum*. de: PAVL. dig. 40, 12, 39 pr. probandi. 40, 12, 39, 1 cognoscunt. COD. Iust. 3, 3, 2, 1 (*a. 294*) dum ... de -e ... et de libertinitate ... diiudicent. in: SVET. Aug. 74 *libertino* asserto. GAIVS dig. 40, 16, 1 servos suos in -em proclamare liberosque iudicari (PAPIN. dig. 40, 14, 4). VLP. dig. 40, 12, 27, 1 ex servitute in -em se allegat. 40, 16, 2, 3 ex libertinitate se in -em petit. PAVL. dig. 40, 12, 32 ex servitute aut libertate (*F*, libertinitate *cett.*) in -em vindicati sunt (*cf.* MACER dig. 49, 4, 2, 2 ex libertinitate in -em se defendebat).

b *de nativitate bona, splendida fere i. q. nobilitas* (*cf. p. 1545, 50*): PS. HIER. epist. 13, 12 p. 172ᶜ (= SVLP. SEV. epist. app. 2, 14; *Pelagii?*) ut ceterorum hominum ritum intuitu humanae -is excedant *filiae nobilium* (*cf. l. 72*). EVAGR. sent. virg. (RevBén. 28, 1911) p. 149, 47 ⟨in⟩ -e tua ne extollaris (nobilitate *rec. altera, gr.* ἐπὶ εὐγενείᾳ σου).

2 *sine respectu nativitatis i. q. libertas* (*apud Germanos, quorum ex legibus exempla tantum selecta attuli, non dilucide distinguuntur libertas et -s, cf. p. 1546, 42; iuxta pos.* libertas *infra l. 57, var. l. infra l. 49; v. et p. 1541, 43*): CASSIOD. var. 6, 1, 5 -em ceditis famulis (*sc. consules*). GREG. TVR. glor. conf. 67 *servi manumissi* -e perpetua ... permanserunt (CONC. Aurel. a. 541 p. 89, 11 si *episcopus* de servis ecclesiae libertos fecerit ..., in -e permaneant). Mart. 2, 59 tit. de ... muliere ⌊quae post -em est vendita⌋ ⟨⌊⌋ post libertatem venditam *var. l.*). CONC. Matisc. a. 583 p. 159, 12 seu ad -em (-e *var. l.*) seu ad servitium (-o *var. l.*) licentiam habeat redimendi. LEX Visig. 3, 3, 1 careat -is sue statum. 5, 7, 8 si servus ingenuum se esse dixerit, ... -is sue firmam ostendat probationem. LEX Burg. lib. const. 47, 3 nec -is praeiudicium sustinebunt (*i. nec libertatem amittent*). Rom. 6, 1 propter -is nomen (-es nomine *var. l.*) sine dubietate discutiant *fugitivum*. 44, 1 si quis ... sub -is speciem vacantem (vag- *var. l.*) in servitutem revocare voluerit. 44, 2. 44, 3 de servitute in libertatem (-tinit- *var. l.*) aut -em reclamare. LEX Sal. 13, 8 ingenua puella ... servum secuta ... -em suam perdat (amittat *var. l.*). capit. 9, 11 (Geffcken) si servus cartam -is adtulerit. *al.*

B *apud* ECCL. *de statu spirituali statui civili comparato*:
1 *spectat ad facultatem liberi arbitrii, quae ingenui propria est*: GENNAD. dogm. 56 *credimus* nullum dei voluntate perire, sed per se ipsum pro electione arbitrii, ne -is libertas atque potestas ... ad servilem cogatur necessitatem. IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 5, 15 p. 1447 ut statum praemii neutiquam natura perverteret, sed esset primus gradus, in quo consisteret -s naturalis et de quo pro iure arbitrii liberi vel ... descenderet vel ad ... cacumen ... niteretur. OP. imperf. in Matth. 41 p. 864ᴮ -em ... spiritualem non sordidat servitus corporalis ...; omnis enim homo liber creatus est, quem deus in libero arbitrio posuit. **2** *spectat ad splendorem originis* (*cf. l. 36 sqq.*):
PS. HIER. epist. 13, 12 p. 172ᴰ (*cf. supra l. 37*) ut in te caelestis nativitas appareat et -s divina clarescat. PALLAD. hist. mon. I 37 p. 325ᶜ ut maior gloria -is appareret, quae donatur a Christo, per quam ad veram atque caelestem nobilitatem libertatemque revocatur.

II *de habitu vel moribus homine ingenuo dignis* (*sublucet notio liberae nativitatis l. 83. p. 1543, 1*): **A** *generatim*:
CIC. de orat. 2, 242 *orator* praestet ... -em et ruborem suum verborum turpitudine ... vitanda. ac. 1, 33 Theophrastus ..., vir et oratione suavis et ita moratus, ut prae se probitatem quandam et -em ferat. Att. 1, 17, 5 mihi ... perspecta est -s et magnitudo animi tui. PVBLIL. C 23 contra imp[r]udentem stulta est nimia -s. I 4 -em laedas, cum indignum roges. 11 -s non recipit contumeliam. LIV. 8, 28, 4 -is magis quam praesentis condicionis memorem *iuvenem flagitium aspernantem*.
[*Wieland*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

MACR. Sat. 1, 6, 17 ut ex purpurae rubore *togae praetextae* -is pudore regerentur *ingenui.* *de praestantia animae humanae*: MAXIMIN. Aug. c. Maximin. 2, 14, 4 p. 772 (= MAXIMIN. Aug. coll. c. Max. 14 p. 730) non ... ad animae -em ..., sed ad fragilitatem corporis.

B *specialim*: 1 *de sinceritate* (*cf. p. 1547, 51*): PLIN. nat. 35, 66 eadem -e processit ... et dixit *de tabula sua non satis artificiose picta Zeuxis.* HIER. epist. 49, 13, 1 in priori *genere scribendi* vagam esse disputationem et ... aliud loqui, aliud agere ...; in sequenti autem aperta frons et, ut ita dicam, -s necessaria est. AVG. c. Secundin. 3 p. 909, 11 non video quid restet -i (*ex -e corr. m. 1*) tuae, nisi ut te paeniteat tale ostium posuisse in epistula tua, per quod tu ipse exire non possis. MVTIAN. Chrysost. hom. 27, 5 p. 407/8 et neque hoc (*sc. agnoscere peccatum suum*) adhuc humilitatis est, sed et -is (*gr.* εὐγνωμοσύνης). *ibid.* non est hoc (*sc. accusationem non patienter ferre*) confessio nec -s (*gr.* οὐδὲ εὐγνωμοσύνη). 2 *de eruditione, humanitate* (*cf. p. 1547, 27*): TAC. dial. 32, 4 ut quae olim omnium artium domina ... pectora implebat, nunc ... sine apparatu, sine honore, paene dixerim sine -e, quasi una ex sordidissimis artificiis discatur *eloquentia.* APVL. mund. praef. p. 286 cum -e professionis suae (*sc. philosophiae*). TERT. nat. 2, 7, 10 per hanc initiatricem litteraturae (*sc. poeticam*) -is studia producitis. SIDON. epist. 1, 2, 1 laudans in te tam delicatae sollicitudinis -em. ENNOD. dict. 7, 3 p. 444, 3 nutritor profectuum, fax et splendor -is (*magister*).

ingenuo γονυπετῶ GLOSS. III 131, 64. *ab* in *et* genu, *cf.* ingeniculo.

ingenuōsus *v.* ingeniosus. *Wieland.*

ingenuus, -a, -um. *ab* in *et* gignere *ut* ingenui, ingenitus *et* ingenium (i. -um: *l. 36*), *cf.* assiduus (*v. Stolz-Leumann*[5] *215. Walde-Hofmann*[3] *s. v.* genuinus); *Ernout-Meillet, Dict. étymologique*[3] *483 derivandum suspicantur a* genu, *vix recte.* *de origine*: PRISC. gramm. III 478, 6 videtur ... genus a gente (gens a genus, gens a genere *var. ll.*) derivari, unde et genius et generalis et generosus, et composita indigena -us degener. ISID. orig. 9, 4, 46 -i dicti, quia in genere habent libertatem, non in facto sicut liberti; unde et eos Graeci εὐγενεῖς vocant, quod sint boni generis. *luditur c.* generosus (*p. 1547, 25*), ingenium (CIC. Pis. frg. 12; *cf.* i. -um *p. 1546, 37. 1547, 5. 49. v. etiam l. 60*), in genua (QVINT. inst. 7, 9, 4 alia integro verbo significatio est, alia diviso ut -a, armamentum. *cf. infra l. 60*), genae (*p. 1547, 74*); *v. et p. 1521, 12.* *inter exempla iunctarum litterarum* n *et* g *affert* NIGID. Gell. 19, 14, 7. *de scriptura et formis* (*cf. Onom.*): endog- (?): *v. p. 1522, 71.* -nus: CIL VIII 25817 INSCR. Dessau 6066. *cf.* PVBLIL. C 15 (*cod. R*). *contra metrum infra l. 80.* inien-: *var. l.* LEX Burg. Rom. 2, 1 LEX Visig. 5, 4, 11. 5, 5, 7. -uos: *var. l.* NOVELL. Maior. 7, 4 LEX Burg. Rom. 2, 5 *et passim.* -uom (*acc. masc.*): CE 187 (= CIL IX 2114). -uom (*neutr.*): PLAVT. *p. 1547, 5.* -uous: CIL IV 4408. *dat. pl.* -uiis: CIL I[2] 2388. *compar. et superl.* (*falsa var. l.* PETRON. 88, 2) *desunt; substituitur* magis *p. 1548, 28,* maxime *p. 1547, 31. 40,* admodum *p. 1547, 5,* valde *p. 1545, 55.* NOT. Tir. 28, 68. *de notione* (*v. et p. 1544, 13. 1545, 29. 1546, 34*): SYNON. Cic. p. 417, 3 B. bonus, candidus, dexter, simplex, -us (*sim.* p. 443, 22). p. 433, 4 liberalium litterarum sive honestarum artium, -arum, nobilium. GLOSS. εὐγενής, ἐλεύθερος. εὐφυής. *v. et p. 702, 13.* *cf. gr. Pap. Gnom. 29* Ῥωμαία ἐγγενής (*i. Romana -a*). *legitur* (*praeter* INSCR. columm. rostr. *p. 1545, 8*) *inde ab* ENN. (*e coni., v. p. 1544, 29*) *et* PLAVTO; *deest apud* CAES., NEP., VERG. *et eius imitatores,* TIB. [*hisp. vet.* yengo, *port.* engéo '*generosus*', *sard.* eniu '*caelebs*'. *W.*] [*confund. c.* egenus (PVBLIL. C 15), id genus (COLVM. 8, 9, 1 -us *SP*), ingeniosus (*v. p. 1520, 53*), ingenitus (*falsa var. l. p. 1546, 7. 34. al.*; -us *falso p. 1554, 27. 32*), ingenium (*v. p. 1523, 33 et cf. supra l. 36*), in genua (PS. PHILO antiq. 40, 6 secundum -am *pars codd. pro* sedens in g.; *cf. supra l. 37*). *al.* *e coni. falsa*: ARNOB. nat. 3, 24 (*v. Löfstedt, Arnob. 20*).]

CAPVT PRIVS: *i. q.* ***ingenitus*** *et usu inde derivato* (*de rebus; aliter de hominibus p. 1545, 19*):

I *strictius i. q. ingenitus, innatus* (*opp.* externus *l. 68*): PLAVT. Mil. 632 hic videtur neutiquam ab ingenio senex; inest in hoc emussitata sua sibi -a indoles. LVCR. 1, 230 unde mare -ei fontes externaque ... flumina suppeditant? (*aliter l. 79. p. 1548, 7*). AVSON. Mos. 442 temperat -os qua laeta Aquitanica mores (*sed cf. p. 1547, 1*).

II *latius i. q. naturalis, natura non arte effectus* (*iuxta pos.* purus *l. 75. 79*; *syn.* nativus *l. 83*): STAT. silv. 2, 1, 44 -i ... crines (*i. non artibus compti*). IVV. 3, 20 quanto praesentius esset numen aquis, ... si ... cluderet undas herba nec -um violarent marmora tofum. FRONTO p. 7, 8 N. -i vapores puri perpetuique sunt (*Baiani*). AVR. Fronto p. 30, 7 hendecasyllabum (*sponte ortum, non compositum*). SOL. 30, 14 *mons* -o igni per aeternum fervidus (*Plin. nat. 6, 197* aeternis ardet ignibus). 35, 3 *lacus* salubris -o aestu (*Plin. nat. 5, 71* aquis calidis). FIRM. err. 28, 1 quaere fontes -os, ... puros liquores (AVSON. Mos. 65 sub -is [-nis *var. l.*] agitatae f. herbae. *aliter l. 67. p. 1548, 7*). AVSON. 287, 11 p. 145 P. Seleucum ..., -um (-nitum *P*) cuius fuit ancora signum, qualis inusta solet, generis nota certa (*postea*: nativa imago). BOETH. cons. 3 carm. 1, 1 qui serere -um volet agrum (*i. incultum. an potius ad p. 1548, 6 ?*).

CAPVT ALTERVM: *i. q.* ***nativitate liber*** (*liber p. 1546, 42*) *et usu inde derivato* (*syn. v. p. 1545, 14 sqq.*; *opp. c. respectu liberae nativitatis* libertus, libertinus, *libertatis in univ.* servus, ancilla). *de hominibus vel rebus ad homines pertinentibus; latius vel per comparationem de deo p. 1547, 3, de leone p. 1547, 2, de sono avis p. 1546, 41, de colore rosae p. 1547, 73.* *pro subst. leguntur m. sg.* -us, *f. sg.* -a *m. pl.* -i *passim* (*nota de pueris vel adulescentibus* -is *e. g. p. 1545, 72 sqq., cf. p. 1545, 59 sqq.*), *f. pl.* -ae *rarius* (QVINT. decl. 252 p. 32, 7 GAIVS inst. 1, 194 NOVELL. Marc. 4, 2), *n. sg.* -um *e. g. p. 1547, 7.*

I *strictius spectat ad statum liberum*: A *in iure civili*: 1 *vi originaria c. respectu nativitatis* (*ad rem cf. Mommsen, Staatsr. III 72 sqq. Kübler, RE IX 1544 sqq.*): a *de hominibus* (*exempla notabiliora selecta*): α -*us nascitur* (*cf.* LIV. 10, 8, 10 patricios primo esse factos ... qui patrem ciere possent, id est nihil ultra quam -os [*cf.* FEST. p. 241]. DON. Ter. Phorm. 168 -am liberalem: hoc natalium, illud morum est. *v. et p. 1543, 33 et de -is natalibus p. 1546, 11*): ① *loci generales*: GAIVS inst. 1, 10 liberorum hominum alii -i sunt, alii libertini; -i sunt, qui liberi nati sunt (*cf.* epit. 1, 1 pr. MARCIAN. dig. 1, 5, 5 pr. 1, 5, 5, 2 -i sunt, qui ex matre libera nati sunt. PS. DOSITH. frg. iur. 4. INST. Iust. 1, 4 pr. -us ... est, qui statim ut natus est liber est, sive ex duobus -is matrimonio editus sive ex libertinis sive ex altero libertino, altero -o; sed et siquis ex matre libera nascatur, patre servo, -us nihilominus nascitur). VLP. dig. 49, 15, 21 eam, quae postliminio reversa erat libera et -a, -um peperisse constat. COD. Iust. 6, 3, 11 pr. (*a. 238*) quod ex liberta muliere nascitur, -um est. 7, 14, 10 natos ... licet in ministerio servitutis liberae condicionis non servos possessio, sed status -os edi perficit. ② *iuncturae*: -um nasci (*cf.* COD. Iust. 7, 14, 8 [*a. 293*] -i nascuntur, libertini manumissione ... constituuntur): ENN. scaen. 324 scibas natum -um (-ium *trad.*) Aiacem. QVINT. decl. 340 p. 344, 25 SVET. gramm. 7, 1. 11, 1. GAIVS epit. 1, 4, 9 si *mater -a* ancilla fiat, ille, qui legitime conceptus est, -us (liber *var. l.*) nascitur (*opp.* servus). VLP. dig. 1, 5, 16. 38, 16, 11 (*ter*). 40, 5, 26, 1 ut -i ... exinde nascantur, ex quo mora libertati *matris manumittendae* facta est (*cf.* PAVL. sent. 2, 24, 4. MARCIAN. dig. 40, 5, 53 partum liberum nasci et quidem -um [*eqs.*]. MOD. dig. 1, 5, 22. COD. Iust. 7, 4, 3 [*a. 222 ?*]). MARCIAN. dig. 40, 11, 2. COD. Iust. 7, 14, 2 (*a. 240*) -am natam ... neque servitutis obsequium ... ancillam neque manumissio libertinam *facit.* INST. Iust. 1, 4 pr. (*v. l. 20 sqq.*). *cf.* PETRON. 57, 11 in -um nasci (in *del. vulgo, v. p. 768, 36; sed exemplis vulgarioribus ibid. 37* [*Petron. 62, 10*] *et 59 sqq. allatis usus fortasse defendi potest*). -us procreatus: COD. Iust. 4, 57, 4 (*a. 240*). -us susceptus: COD. Iust. 7, 9, 3, 1 (*a. 290 vel 293*) filio ex liberis -o s. -us progenitus: *p. 1545, 82.* -um edi: *supra l. 27.* -um parere: *supra l. 24.* (ab, ex) -is nasci *sim.* (*cf. 1545, 11 et* PLIN. nat. 33, 32 -us ipse, patre, avo paterno): PLAVT. Rud. 738 nata Athenis in‹genu›is parentibus (HOR. sat. 1, 6, 21 patre. PORPH. Hor. sat. 1, 8, 11 parentibus. COD. Theod. 4, 12, 3 patre servo ..., matre ... -a. 12, 1, 178 ex matre. NOVELL. Marc. 4, 2 ab -is parentibus. *ibid.* ex -is. COD. Iust. 5, 27, 5, 1 [*a. 477*] ex -a concubina. 11, 68, 4 ex -o et colonis ancillisque. DIFF. Suet. p. 315, 24 ab -is). CIC. top. 29 ab -is oriundi (LIV. 6, 40, 6 duobus -is. COD. Theod. 4, 8, 7 ex ancillis matribus et -is patribus. *cf. p. 1545, 55*). COD. Theod. 4, 6, 7 si ... de -a fuerint naturales (*opp.* liberta, libertina). COD. Iust. 1, 4, 24 (= 8, 51, 3 pr.) sive ab -is genitoribus puer ... procreatus sive a libertina progenie sive servili condicione maculatus. 5, 27, 5, 1 (*a. 477*) *proles* ex -arum concubinarum consortio. INST. Iust. 1, 4 pr. (*v. supra l. 20 sqq.*). *adde*: ITALA eccles. 10, 17 (Hier. *in l.* p. 1097[D]. *al.*) cuius rex tuus filius -orum (*gr.* ἐλευθέρων, *Vulg.* rex nobilis. *cf. p. 1546, 73*).

β -*us iudicio constituitur* (*de iis, qui natalibus suis restituuntur, infra l. 67. 84; ad rem cf.* VLP. dig. 1, 5, 25 -um accipere debemus etiam eum, de quo sententia lata est, quamvis fuerit libertinus): QVINT. inst. 7, 3, 27 servus cum manu mittitur, fit libertinus, addictus recepta libertate -us (VLP. dig. 2, 4, 10, 2 non id actum videtur, ut fieret -us, dum adrogatur *libertus.* MARCIAN. dig. 40, 11, 2 interdum et servi nati ex post facto iuris interventu -i fiunt, ut ... si libertinus a principe natalibus suis restitutus fuerit *eqs.* [*sim.* MOD. dig. 40, 11, 5, 1]. *cf. infra l. 80 et* COD. Iust. 12, 33, 6 pr. *servos* -os effectos). 7, 4, 14 si quis ... *fugitivo* -o iudicato neget se liberum esse eum scisse (PAPIN. dig. 40, 10, 1, 1). decl. 342 p. 351, 22 adprobavit se liberam et -am (*cf.* probare: VLP. dig. 22, 3, 14 se. CASSIOD. var. 5, 29, 3 in iudicio ... se probavit -um [-genium *var. l.*]. COD. Iust. 4, 19, 10 [*a. 293*] te. 4, 19, 17 [*a. 294*] ut -a probari possis). MARCELL. dig. 40, 14, 1 si libertus ... -us pronuntiatus esse dicetur (SCAEV. dig. 12, 6, 67 pr. PAPIN. dig. 12, 6, 58 CALL. dig. 40, 16, 3 MEN. dig. 40, 12, 29, 1. VLP. dig. 40, 12, 27, 1 *bis.* MARCIAN. dig. 40, 15, 1, 3 *bis. cf.* VLP. dig. 22, 3, 14 -um se esse ut pronuntietur). TRYPH. dig. 27, 1, 44, 3 *libertinus iure anulorum* in ordinem -orum transit (*cf.* COD. Iust. 12, 33, 7, 3 dominio ... servi liberati et inter -os connumerati). VLP. dig. 1, 5, 27 *libertinum* nec adoptando patronus -um facere potuit (2, 4, 10, 3 princeps -um facit. 40, 12, 27, 1. COD. Iust. 7, 20, 1 [*a. 290*] servum esse palam est, quando etiam divi Pii rescriptum ... -um fecisse non videatur). 22, 3, 14 docere ... se -um esse (*opp.* libertus). COD. Iust. 6, 8, 2 (*a. 294*) natalibus ... antiquis restituti liberti -i ... constituuntur. *liber-*

[Scheller-Wieland]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tinus ius anulorum consecutus salvo iure patroni -us intellegitur: Vlp. dig. 38, 2, 3 pr. *libertus ius anulorum consecutus* vivit quasi -us, moritur quasi libertus. 40, 10, 6 libertinus si ius anulorum impetraverit, quamvis iura ingenuitatis salvo iure patroni nactus sit, tamen -us intellegitur. Pavl. dig. 40, 10, 5 qui ius anulorum impetraverit, ut -us habetur, quamvis in hereditate eius patronus non excludatur.

γ adponitur civitas (*cf. p. 1544, 46. infra l. 19. 23*): Inscr. column. rostr. (CIL I^2 25) 18 Cartacinie⟨ns⟩is ⟨ince⟩nuos (*cf.* Plavt. Poen. 900 -as Carthagine aibat esse. 962 Carthaginiensis). Vatin. Cic. epist. 5, 10^a, 1 -os, matres familias, civis R. (Sall. Catil. 61, 5 civis. Pavl. Fest. p. 288 virgines -ae patrimae matrimae, cives. Gaivs inst. 3, 56 cives Romani. CIL V 3936 XII 3177 XIII 8314. 8315. *cf. etiam l. 31*).

δ de ratione c. vocibus sive notionibus q. s. liber, nobilis *sim. intercedente*: ① liber (*presse -us distinguitur a libero tamquam pars a toto, liberius voces copulantur; ad rem cf. p. 1544, 17 sqq.*): liber et quidem -us: *p. 1544, 35.* non tantum pro libero, sed etiam pro -o esse: Qvint. decl. 340 p. 343, 24 (*de praetextato*). libera -a (*cf. p. 1543, 64*): Plavt. Cas. 82 libera -a Atheniensis. Mil. 961 -a⟨n⟩ an festuca facta e serva liberast? (*v. app. crit.*). Poen. 1240 -as liberas summoque genere gnatas. liber et -us *sim. e. g. p. 1544, 24. 70. infra l. 28. 65. cf. p. 1546, 45.* ⓘⓘ nobilis, honestus *sim.: iuxta ponuntur*: Plavt. Rud. 1198 de genere summo adulescenti ... -o Atheniensi (*cf. supra l. 21*). Cic. Verr. II 1, 45 hominem -um, domi nobilem (Lact. mort. pers. 21, 4 matres familias -ae [-gune *cod.*] ac n. Firm. math. 2, 30, 6 omnes -i, ... ordines, ... divites, ... n., ... honores, ... potestates. *cf. p. 1546, 18. 26*). Hor. sat. 1, 6, 91 -os ... clarosque parentes. ars 383 liber et -us, praesertim census equestrem summam ([Schol.: bene natus]. *cf.* Tac. ann. 15, 57, 2 -i et viri et equites Romani senatoresque [*opp.* libertina mulier]). Val. Max. 3, 5, 4 in maximo et -orum (-geniosiorum *Torrenius, Madvig*) civium et amplissimorum proventu. Petron. 107, 5 iuvenes -i, honesti (Flor. Verg. 3, 6 pueris -is atque h.). Cod. Iust. 6, 57, 5, 1 mulieribus -is et illustribus (*om. pars codd.*). *cf. p. 1546, 13.* *-us distinguitur a nobili* ('tantum -us' *l. 41; cf. p. 1546, 47*): Ov. met. 9, 671 ignotum ..., -a de plebe virum (Plin. nat. 7, 60 ex -a p. Faesulana. Tac. ann. 4, 27, 2. 16, 13, 2 servitia ... et -a p. *cf.* Cod. Theod. 9, 37, 4 si -orum, licet plebeiorum, corpora fuerint laesa. Novell. Valent. 23, 4 -i ... plebei ...; splendidiores autem vel dignitatibus noti). Sen. contr. 7, 6 (21), 1 pater noster honestis parentibus natus; qui enim aliter condicionem matris nostrae habere potuisset, si tantum -us fuisset (Sen. clem. 1, 18, 1 hominibus liberis, -is, h. [*per gradationem*]. Plin. nat. 35, 77. Qvint. decl. 342 p. 351, 3 parum est dicere quasi -a: quasi h. Cod. Iust. 9, 13, 1 pr. virginum h. vel -arum). Svet. Otho 1, 1 patre equite R. matre humili incertum an -a. Cels. dig. 23, 2, 23 omnibus -is praeter senatores (Vlp. reg. 13, 2 ceteri -i *praeter s.* Pavl. dig. 23, 2, 44, 8 quas -i ceteri prohibentur ducere uxores, senatores non ducent). Lampr. Alex. 44, 4 pauperum filios modo -os (*cf.* Novell. Marc. 4, 1 pauperes -as feminas). Cod. Theod. 7, 18, 4, 1 mediocris loci -us (Cod. Iust. 12, 45, 1, 1 [*a. 380*]). *-us c. respectu splendidae originis ponitur pro 'nobilis'* (valde -us *l. 55; cf. p. 1542, 36*): Firm. math. 7, 21, 1 *Venus in Tauro* -as uxores dabit, in ceteris ... signis ignobiles. Patric. epist. 10 -us fui secundum carnem (*postea*: vendidi ... nobilitatem meam). Greg. Tvr. Franc. 10, 29 p. 522, 9 non mediocribus ... ortus parentibus, sed valde -is (-us *var. l.*).

ε exempla quaedam illustrantia, quae -is digna vel indigna existimentur (*hinc quodammodo pendet usus sub II explicatus*): ① *spectat ad eruditionem, mores sim.* (*cf. p. 1546, 81. 1547, 27*): Scip. min. or. frg. Macr. Sat. 3, 14, 7 discunt cantare, quae maiores nostri -is probro ducier voluerunt (*in eruditione ut*: Cic. rep. 4, 3 disciplinam puerilem -is ... nullam certam ... esse voluerunt *maiores*. Sen. benef. 3, 21, 2 artes, quibus erudiuntur -i [*R*, -nii *S*]. Plin. nat. 35, 77. *al. cf. p. 1547, 33*). Cic. Verr. II 2, 58 quid est turpius -o, quid minus libero dignum quam ... cogi ... furtum reddere? Pis. 67 est ... quaedam *luxuries*, quamquam omnis est vitiosa ..., tamen -o ac libero dignior (Planc. 35 homine -o dignum atque docto. *cf. sub II*). Sen. contr. 4 praef. 10 inpudicitia in -o crimen ..., in servo necessitas, in liberto officium. Colvm. 1 praef. 13 vereor, ne ... pudenda -is aut inhonesta sit *disciplina ruris*. Qvint. decl. 311 p. 223, 20 quod -is natura dedit, nulla fortunae iniuria eripi potest. Lampr. Alex. 42, 2 -um currere nisi in sacro certamine non de⟨be⟩re. ⓘⓘ *spectat ad iniuriam -o non tolerandam*: Rhet. Her. 2, 30, 49 maius esse maleficium -um (-am *E*) stuprare quam sacrum legere (*cf.* 4, 8, 12. Cic. Verr. II 1, 62 -is, ... matribus familias vim attulisse. II 4, 116 Liv. 26, 13, 15. 29, 17, 15 matronas virgines -os [*v. app. crit.*]. 39, 8, 7 stupra ... -orum feminarumque. *al.*). Ov. am. 3, 4, 33 nec tamen -am ius est servare puellam. ars 2, 530 dedecet -os taedia ferre sui (Cvrt. 8, 7, 15 scire ... quid -i homines f. non possint). Petron. 108, 3 negat ... passurum se, ut quisquam -os contra fas ... contaminet. Gaivs dig. 37, 12, 2 iniquum est -is hominibus non esse liberam rerum suarum alienationem. epit. 2, 9, 5 si ... -um hominem quasi servum se daturum promittat (*cf.* Frg. Vat. 33 [*a. 315*] -os progenitos servitutis adfligi dispendiis minime oportere. Novell. Valent. 33 cui non -o mori satius est quam iugum servile perferre. Cassiod. var. 5, 39, 15 non ... decet ab -is famulatum quaerere). Cod. Theod. 9, 37, 4 -os ... custodiae iniuriam tolerasse. Cod. Iust. 5, 17, 8, 2 (*a. 449*) verberibus quae ab (*om. RM*) -is aliena sunt. 7, 14, 5 pr. (*a. 293*) defamari statum -orum ... periniquum est.

b *de rebus ad homines -os pertinentibus* (*transfertur ad avem l. 41*): *α de genere*: Val. Max. 5, 4, 7 sanguinis -i mulierem (6, 2, 1 -i [-nii A^1, -niti A^2] et Italici s. oblivisci. 9, 1, 8 Gemellus tribunicius viator -i s., sed officii intra servilem habitum deformis. Petron. 113, 11 Firm. math. 1, 7, 5). 7, 6, 1 -ae ... originis capite censos ... milites. 9, 14, 1 stirpis (Cod. Theod. 12, 1, 179 pr. -a st. creatos). Firm. math. 1, 10, 10 -is (-nius *var. l.*) natalibus natus (Cod. Theod. 5, 8, 1 -is n. procreatos. Cod. Iust. 7, 14, 9 pr. 7, 16, 17 pr. [*a. 293*]. 9, 41, 9 [*a. 290*] ne alieni ... sordidae stirpis splendidis et -is n. audeant subrogari). Cod. Theod. 14, 7, 1 patri cedat -a (-e *var. l.*) successio. *β de statu*: Cod. Theod. 4, 12, 3 *-am cum servo fiscali coniunctam* nullum ... -i status damnum sustinere (*cf. supra l. 3*). 7, 1, 10 homines conditionis -ae. Novell. Anth. 1, 2 -ae libertatis fulgore (Vict. Vit. 1, 12 -am ac nobilem l. in servitutem redegit. Drac. laud. dei 3, 347 Cod. Iust. 7, 14, 3. *aliter p. 1547, 64*). *γ de variis rebus -orum* (*aliter sub II*): Cic. Phil. 10, 18 qui ad servitutem propulsandam -o dolore excitetur (*aliter p. 1547, 60*). epist. 5, 21, 3 vita -a (vitam -am *Orelli*) in beata civitate et in libera viximus. Ov. ars 2, 216 nec tibi turpe puta ... -a speculum sustinuisse manu (*aliter p. 1547, 21. 45*). epist. 5, 144 turpiter -um munera corpus emunt (Paneg. 3, 4, 2 ⟨adficiebantur⟩ -a indignis cruciatibus c. Hier. epist. 60, 16, 3 quot matronae, quot virgines dei et -a nobiliaque c. his beluis fuere ludibrio. Cod. Theod. 9, 35, 2, 1 plumbatarum ... ictus, quos in -is c. non probamus. Novell. Theod. 18, 1 mancipia ... aut -a c. *aliter p. 1547, 83*). Val. Max. 9, 10 ext. 2 inritamento -i pudoris (Sen. dial. 2, 15, 1 p. -o molesta. Qvint. decl. 298 p. 178, 10 libertatem et -um p. consumpsisti. Ivv. 11, 154. Ivst. 16, 5, 4 virtute -i p. eripiunt *se matronae nubere servis a tyranno iussae. aliter p. 1547, 7*). Petron. 107, 6 vultus -os voluntaria poenarum lege proscriptos (Ivv. 11, 154 -i [-niti *var. l.*] v. puer *servus* [Schol.: modesti, bene nati]. Maxim. eleg. 1, 94. *cf. p. 1547, 70*). Mart. 10, 82, 6 cruces (*i. -o tolerandas*). 12, 4, 6 pigritiae. Anth. 406, 3 pectoris. Ivst. 18, 3, 14 quantum -a servilibus ingenia praestarent (*aliter p. 1547, 5. 49. cf.* Drac. laud. dei 3, 466 qui liber erat, servire recusat, ... dominatio sola ⟨timetur⟩ mentibus -is [Romul. 5, 219]). Salv. gub. 3, 50 nomen -um hac ... labe non pollui (*quam ad servos referunt*). *de ave*: Drac. Romul. 7, 103 -os dat capta sonos quasi libera *avis*.

2 *vi recentiore sine respectu nativitatis fere i. q.* liber (*apud Germanos, quorum ex iure exempla tantum selecta attuli, vix fit liberi et -i distinctio, v. Baumstark, Urdeutsche Staatsaltert. 804. Brunner, Deutsche Rechtsgeschichte 342; syn.* liber *infra l. 67. 68* [*cf. etiam l. 65 et p. 1545, 15*], dominus *l. 48; opp.* libertus, servus *l. 50. al.; distinguitur a nobili e. g. l. 52. 53. 62. 67, cf. p. 1545, 34; -us fit manumissione infra l. 22 sqq.*): Tac. Germ. 20, 1 dominum ac servum nullis educationis deliciis dinoscas: inter eadem pecora ... degunt, donec aetas separet -os, virtus agnoscat. 25, 2 liberti non multum supra servos sunt ... exceptis dumtaxat iis gentibus quae regnantur; ibi enim et super -os et super nobiles ascendunt. 38, 2 sic (*capillis nodo substrictis*) Sueborum -i a servis separantur. 44, 3 neque nobilem neque -um, ne libertinum quidem armis praeponere. Lex Visig. Eur. 310 (= Lex Visig. 5, 3, 1) -us homo (-o homini, -o omnino *varr. ll.*) non potest proiberi, quia in sua potestate consistit (Lex Burg. lib. const. 5, 1 *opp.* libertum alienum, servum). Greg. Tvr. glor. conf. 66 servus (*liber factus*) ... permansit -us (*cf.* Mart. 2, 30 p. 620, 13 perseverat). Mart. 1, 40 p. 606, 28 -us dimissus est *servus* (4, 5 p. 650, 27 Lex Visig. app. 9 Lex Sal. 10 add. 1). Lex Burg. lib. const. 26, 2 de mediocribus personis -is (*om. B 6,* -us *var. l.*) tam Burgundionibus quam Romanis (*antea*: obtimati B. vel R. nobili. *postea*: personae inferiores). 40, 2 libertum patris sui non aliter quam -um (-us, -is *varr. ll.*) ... pulsandum. Rom. 18, 5 (*opp.* vilior persona, servo). 41 si -us redierit (*e captivitate*), iura libertatis integra se noverit recepisse (*opp.* servus). Lex Visig. 2, 4, 2 licet ingenue, minoris tamen ... dignitatis persone (*antea disting.* nobilis). 5, 7, 8 si -us ad servitium repetatur vel servus se liberum esse dicat (*cf.* app. 19 si *fugax* ... se dixerit liberum esse, ... se -um dicat *coram magistratu*). 6, 3, 1 si -a est, careat dignitate persone et ... servitura tradatur (*opp.* ancilla). *al.*

B *per comparationem respicitur libertas animae vel arbitrii* (*cf. p. 1542, 61*): **1** *de hominibus fidelibus*: Avg. civ. 17, 20 p. 250, 16 D. (*ad eccles. 10, 17; v. p. 1544, 59*) Christum ... filium -orum, ... pertinentium ad liberam civitatem. Op. imperf. in Matth. 41 p. 864^B omnis qui diaboli sequitur voluntatem, servus est diaboli, etsi sit liber; qui autem obaudit deo, ille vere -us est, etsi fuerit servus. **2** *de libero arbitrio*: Boeth. herm. sec. 3, 9 p. 218, 10 illud ... est liberum arbitrium, quod sit omni necessitate vacuum et -um et suae potestatis.

II *latius spectat ad habitum, mores sim. homine -o dignos* (*cf. p. 1545, 58; hic illic magis sublucente notione hominis liberi, e. g. p. 1547, 29. 53. 71*): **A** *generatim* ('-us moribus' *p. 1547, 1; opp.* malignus *p. 1547, 16, syn.* liberalis *p. 1547, 24; subauditur notio castitatis p. 1547, 9. 17. 20*): **1** *de animantibus* (*hominibus praeter p. 1547, 2. 3*): Cic. fin. 4, 23 homo in primis -us et gravis. Firm. math. 5, 4, 14

[Scheller-Wieland]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pudici, efficaces, fideles, . . . -i moribus (*cf. p. 1543, 69*), contentiosi. *transfertur:* *in bestiam*: HOR. sat. 2, 3, 186 astuta -um volpes imitata leonem. *in deum*: CE 1616, 7 dei num⟨en ingen⟩ui (n *probatur telesticho q. d.*) *sc. Martis.* 2 *de rebus*: PLAVT. Trin. 665 pernovi . . . ingenium tuom -om admodum (*aliter l. 49. p. 1546, 37. cf.* COLVM. 11, 11 tam -ae naturae quam eruditionis adulescens). CIC. Phil. 3, 28 nil apparet in eo (*Antonio*) -um, nil moderatum. de orat. 2, 10 pudore a dicendo et timiditate -a quadam refugisti ([*per zeugma*]. CATVLL. 61, 81 tardet [-at *dett.*] -us pudor *novae nuptae*. PROP. 2, 24, 4. VITR. 6 praef. 6 -o [-nio *var. l.*] p., non audaciae protervitatis. PLIN. nat. praef. 21 est . . . plenum -i p. fateri, per quos profeceris. 35, 65 ut Zeuxis . . . concederet palmam -o [-nio *var. l.*] p. HIER. epist. 60, 10, 8 -o [-nito *var. l.*] p. . . . confiteri. CE 2051, 2 [= CIL IV 7065] p. -us . . . et pietas. *aliter p. 1546, 29. cf. l. 18. 23. 26. p. 1545, 67*). epist. 2, 6, 2 est . . . animi -i (-nii *MG*), cui multum debeas, eidem plurimum velle debere (CATVLL. 68, 38 nolim statuas nos mente maligna id facere aut a. non satis -o [-nio *trad.*]. PVBLIL. I 54. SEN. Phaedr. 250 non omnis a. cessit -o [-nio *E*] pudor. PLIN. epist. 8, 6, 17 vivus et -us. *aliter infra l. 47*). HOR. carm. 1, 27, 16 -o (-nio, genio, genuo *var. ll.*) . . . amore peccas. PROP. 2, 6, 29 puellarum -os corrupit ocellos (*aliter l. 45*). OV. trist. 2, 304 procul a scripta solis meretricibus Arte summovet -as pagina prima manus (nurus *var. l.; aliter p. 1546, 23*). VITR. 6 praef. 5 -us movetur color pudore petendo rem suspiciosam (*aliter infra l. 72*). VELL. 2, 93, 1 *iuvenis* -arum virtutum. COLVM. 1 praef. 10 genus liberale et -um rei familiaris augendae. APVL. flor. 17 p. 82 vel tua generosa modestia vel mea -a verecundia.

B *specialim c. respectu*: 1 *eruditionis (cf. p. 1545, 58 sqq.) i. q. liberaliter educatus, urbanus*: a *de hominibus*: CIC. de orat. 1, 137 quod est homine -o liberaliterque educato dignum (fin. 3, 57 h. -i et l. e.). Tusc. 5, 9 *Olympiam venientium* quoddam genus . . ., idque vel maxime -um, qui nec plausum nec lucrum quaererent, sed visendi causa venirent (*cf. Iambl. vita Pyth. 12, 58 ἐλευθεριώτατον*). b *de rebus*: CIC. de orat. 1, 73 omnibus -is artibus instructus (3, 21 doctrinam . . . -arum et humanarum a. fin. 3, 4 elegantes et -as. 5, 48 studiis atque a. *al.* OV. am. 3, 8, 1. *al.* TAC. dial. 30, 4 non . . . ullius -ae a. scientiam ei defuisse [*Ciceroni*]. GELL. praef. 13 libamenta -arum a. . . ., quae virum civiliter eruditum . . . *non* audisse . . . indecorum est. *al.*). 3, 127 has artis, quibus liberales doctrinae atque -ae continerentur. fin. 2, 68 philosophiam et omnes -as disciplinas. 5, 56 -as ex doctrina oblectationes (*cf.* Tusc. 5, 72 maxume -a delectatio et digna sapientia). off. 1, 103 genus iocandi non profusum nec immodestum, sed -um (-nium *V*) et facetum esse debet (*cf.* 1, 104 distinctio -i et inliberalis [liberalis *B¹ p*] ioci. IVL. RVF. rhet. 4 p. 39, 17 *urbana dictione* fit . . . -a festivitas). HOR. epist. 1, 19, 34 iuvat *poetam* . . . -is (-niis *var. l.*) oculisque legi manibusque teneri (*cf. supra l. 20*). PERS. 5, 16 *poeta* doctus . . . -o culpam defigere ludo (*i. versibus*). TAC. dial. 6, 2 quid enim dulcius libero et -o animo et ad voluptates honestas nato quam *conventus splendidissimorum* . . . ? (*cf.* AVG. doctr. christ. 2, 16, 25 ingenium quippe, ut ita dixerim, -um non potest non moveri *scientia scripturae. aliter p. 1546, 37*).

2 *sinceritatis (cf. supra l. 11. 13. p. 1543, 5. 1548, 16)*: a *de hominibus i. q. sincerus, alienus a fraude*: CIC. Lael. 65 ne quid fictum sit neve simulatum; aperte enim vel odisse magis -i (-um *S V*, -nium *B*) est quam fronte occultare sententiam. off. 3, 57 *celandi genus est* certe non aperti, non simplicis, non -i, non iusti . . ., versuti potius, obscuri, astuti, fallacis *eqs.* CATVLL. 110, 5 aut facere -ae est aut non promisse (-a *trad.*) pudicae. b *de rebus i. q. verus, non dissimulatus*: CIC. Brut. 236 hominum ineptias . . . non ferebat iracundiusque respuebat sive morose . . . sive -o liberoque fastidio. SEN. benef. 2, 5, 2 voces, quas -us dolor exprimit (*aliter p. 1546, 21*). GELL. 20, 2, 2 quid istuc . . . sit . . ., homo -ae veritatis scire sese negat. PANEG. 5, 3, 1 non adulatione compulsi, sed -a et simplici caritate. ARNOB. nat. 4, 29 p. 165, 17 auctoribus . . ., qui scrupulosae diligentiae cura in lucem res abditas libertate -a protulerunt (*aliter p. 1546, 17*). HIER. epist. 49, 20, 2 -a et verecunda confessio est, quo ipse careas, id in aliis praedicare. FERRAND. epist. 7, 6 p. 934ᶜ comparet sibi liberam fiduciam verecundae et honestae libertatis, ut -a fronte dicere valeat subiectis sibi *dux militum Christianus*.

3 *formae i. q. speciosus, pulcher*: a *de homine*: MART. 3, 33, 4 *ancilla* vincet utramque (*i. -am et libertinam*), si facie nobis haec erit -a (*an abl. sc. 'facie' ? cf. p. 1546, 33*). b *de rebus*: PROP. 1, 4, 13 -us color et multis decus artibus *Cynthiae* (*aliter supra l. 23. cf.* COLVM. 10, 260 -o confusa rubore virgineas adaperta genas rosa). OV. am. 1, 7, 50 sustinui . . . ferreus -as ungue notare genas *puellae* (1, 14, 52 *a lacrimis* ora dextrā protegit -as picta rubore g. epist. 19, 6 suspicor -as erubuisse g.). PAVL. FEST. p. 121 liberales dicuntur . . . etiam -ae formae homines. PLIN. epist. 1, 14, 8 -a (-nuia *V, corr. ex* -nia *u*) totius corporis pulchritudo et quidam senatorius decor.

4 *subtilitatis fere i. q. tener, delicatus sim.* (*ad originem huius usus cf. exempla qualia sunt* HOR. carm. 3, 24, 55 nescit equo rudis haerere -us puer . . . ludere doctior. AMM. 19, 8, 6 cum . . . incedendi nimietate iam superarer, ut insuetus -us): OV. am. 3, 11, 10 sustinui . . . -um dura ponere corpus humo (*aliter p. 1546, 24*). trist. 1, 5, 72 illi corpus erat durum patiensque laborum; invalidae vires -aeque (exigue-, ingemuere, -nium- *var. ll.*) mihi (MART. 10, 47, 6). MART. 3, 46, 6 invalidum est nobis -umque latus (*comparatum ad robur liberti*). 6, 11, 6 tu Lucrina voras, me pascit aquosa peloris: non minus -a est et mihi, Marce, gula. ARNOB. nat. 7, 16 p. 250, 10 putores, quos *non* . . . -ae sustinere tractos valeant per spiritum nares.

5 *liberalitatis i. q. largus*: PANEG. 5, 10, 2 -i largique fontes (*de clementia principis; aliter p. 1543, 67. 79*). PRVD. cath. 3, 51 fundit opes ager -as dives . . . segetis (*cf. p. 1543, 83*). ENNOD. dict. 21, 19 p. 488, 15 clementia nisi -a non vocatur (*antea*: misericordiae, liberalitate).

adv. **ingenuē**. *pro comp.* magis -e *l. 28. inde a* CIC.

i. q. modo ingenuo: 1 *c. respectu eruditionis fere i. q. liberaliter, urbane (cf. p. 1547, 27)*: CIC. fin. 3, 38 honesta in familia institutus et educatus -e. Att. 2, 25, 1 quam plena manu, quam -e, quam ornate nostras laudes in astra sustulit.

2 *c. respectu sinceritatis fere i. q. aperte, sine dissimulatione, vere* (*syn.* libere *l. 30*, aperte *l. 21*, simpliciter *l. 29*, vere *l. 27 sq.; cf. p. 1547, 51*): a *in demonstratione*: CIC. orat. 86 *vultu* illo, quo significant -e, quo sensu quidque pronuntient. Att. 13, 27, 1 isti autem -e; mihique gratum, quod, quid sentirent, non retinuerunt. epist. 5, 2, 2 aperte atque -e (-o *R*, -nio *G*) confitebar (*cf.* SEN. benef. 4, 38, 1 -e fatendum est [epist. 1, 4 PLIN. epist. 7, 33, 1]. SVET. Aug. 45 *spectandi voluptate* teneri se neque dissimulavit umquam et saepe -e professus est. *v. etiam p. 1547, 11. 65*). Q. CIC. pet. 45 quod facere non possis, ut id -e (*Scheller*, iucunde *trad.*, aut iucunde promittas aut -e neges *Lagomars. 50, alii alia*) neges. QVINT. inst. 12, 3, 3 -e pro suis dicere (GELL. 10, 22, 1 vere . . . -eque. 17, 10, 4 -e atque vere). IVV. 2, 16 verius . . . et magis -e. TAC. dial. 25, 6 arbitror Brutum non malignitate nec invidia, sed simpliciter et -e iudicium animi sui detexisse. ARNOB. nat. 3, 6 p. 116, 2 -e constanter et libere, quid . . . sentiret, . . . monstravit. b *in perceptione*: VAL. MAX. 6, 9 pr. sive nostros status sive proximorum -e (*Slangl, v. p. 1523, 37*; -nia *trad.*) contemplemur. c *in affectu*: ITIN. Alex. 41 cum acrius merito sed -e doluisset (*cf. p. 1547, 60*). d *in intentione*: PRISC. rhet. 6, 19 p. 555, 44 nolens -e laborare vel arando cibum adquirere per sacrilegia vult divitias adquirere.

deriv.: ingenuitas. *cf.* ingenuosus *pro* -nios- *in lusu verb. c.* Ingenuus. *cf. Onom.* *Scheller-Wieland.*

ingero, -gessī, -gestum, -ere. *ab* in *et* gerere. *inter verba coniug. tertiae*: CHAR. gramm. p. 477, 16 B. *de script.* -gg- (*sec. Accium*) *v.* VARRO frg. Prisc. gramm. II 30, 18. ing-: GRAMM. suppl. 295, 17. *imperat.* -r (*cf. Sommer, Handb.²·³ 517*): CATVLL. 27, 2 (*cf. l. 46*). -re: *inde a* PLAVTO Pseud. 157 TER. Phorm. 988, *in tit.* CIL IV 5427 (*loco manco*). *gen. pl. partic.* -entum: *p. 1551, 66.* NOT. Tir. 26, 65 -it. 26, 72 -sit. *de notione*: SYNON. Cic. p. 428, 16 B. invehi: . . . convicia -ere. GLOSS.ᴸ II Philox. IN 56 (*ad l. 42*) -r: εἰσραξον (*εἴσκρασον c, εἰσάραξον vel εἴσπραξον Goetz*). IV Plac. I 43 -i est offerri, ut '-sit se iudiciis' (*v. p. 1551, 14*), id est obtulit. GLOSS. ἐπισωρεύω. inmergo, contra dico. -it: ἐπιπίπτει. infert. -ere: inmittere. -am: dicam, mittam. -emus: προσθῶμεν, ἐπισυνάψωμεν. -erit: προσενέγκῃ, ὑπέβαλεν. *inde a* PLAVTO, TER., CATONE, CIC.; *deest e. g.* LVCR., CAES., MANIL., VELL., VAL. MAX. [*dub. vel falso trad.*: TER. Haut. 564 manum . . . -ere (*A [cf. p. 1549, 58], pro* inserere, *q. v.*). LIV. perioch. 127 p. 117, 11 (ibi gesta *Sigon.*). SEN. nat. 2, 35, 2 (ingressa *vulgo*). COLVM. 5, 12, 4 (= arb. 28, 3) si pluvia non -erit (incesserit *vulgo, v. p. 856, 81. 82 et Linde, Studier till Colum. nionde bok 1936, 37. cf. et* TERT. adv. Marc. 5, 13 p. 620, 15 *et var. l.* LVCAN. 5, 681). QVINT. decl. 365 p. 398, 15 (in genere *var. l.*, iungere *Olbrecht*). FRONTO p. 222, 14 N. (indigebat *vulgo*). APVL. met. 5, 6 p. 108, 2 (*bis*). 11, 16 (intextas *vulgo*). Socr. 24 p. 176 (accingeris *Luetj.*). ANTH. 931, 79.]

i. q. **aliquo gerere, inferre, immittere** (*reflexive passim, mediopass. p. 1550, 28 et saepius sub II, ?intrans. p. 1553, 49 [falso supra l. 55]*). *indicatur quo per dat. inde a* PLAVTO *p. 1552, 49, in serm. ped. inde a* LIV. *p. 1552, 52*, SEN. mai. *p. 1551, 73*, CELSO *p. 1549, 28*, SEN. philos.; *dat. adhibetur iuxta* in *c. acc. p. 1549, 78. 1551, 75 et membris disiunctis p. 1549, 26.* *per praepp.*: ad: *p. 1549, 64. 1550, 79. 1551, 1. 1552, 15.* adversus: *p. 1550, 7. 14.* ante: *p. 1549, 51.* contra: *p. 1552, 69.* in *c. acc. (cf. l. 65): inde a* PLAVTO *infra l. 80. p. 1552, 46*, TER. *p. 1550, 10, in serm. ped. inde a* LIV. *p. 1549, 76. 80. 1552, 52*, SEN. mai. *p. 1550, 11*, CELSO *p. 1549, 10. 12*, SEN. philos. *c. abl.* (*falso p. 1549, 20*): RVFIN. *p. 1549, 70.* GREG. TVR. *p. 1553, 51.* APRING. in apoc. 4, 1 GREG. M. moral. 16, 68. inter: *p. 1550, 22.* super: *p. 1549, 1.*

I **proprie** (*in imag.*): A *praevalente notione q. e. εἰσάγειν, intro gerere (acced.* intus *p. 1549, 25) vel ἐπάγειν, aggerere, supergerere sim.* (*acced.* super *infra l. 83 sqq., cf.* superingero):

1 *c. obi. variis*: a *usu generali*: PLAVT. Pseud. 157 tu qui urnam habes, aquam -e (SEN. clem. 1, 25, 5 *flammis*. PLIN. nat. 31, 40. 31, 82 in salinas. TERT. coron. 8 l. 21 [*Ioh. 13, 5* mittit]. *cf. l. 83. p. 1549, 28*). 369 (*proverbialiter*) in pertusum -imus dicta dolium (*cf. 102* si imbrem in cribrum geras [*P*, legas *A*, -as *Salmasius*]). CATO agr. 161, 4 stercus ovillum (COLVM. 2, 15, 5 vitibus. 2, 17, 2 PALLAD. 12, 7, 4. *cf.* PLIN. nat. 19, 120 fimo -sto *cavernae*). MORET. 43 tepidas super -it undas (PROP. 4, 4, 91 -stis comitum s. obruit armis *Tatius Tarpeiam*. MELA 2, 21

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ubi s. ignes ... semina -sta sunt [PLIN. nat. 17, 160 s. quam *scrobem* ... -itur terra. PS. QVINT. decl. 2, 19 p. 37, 8 lumen s. lectulum -unt ... manus]. PETRON. 136, 11 -stis ... s. pluribus lignis). TIB. 2, 1, 22 rusticus ... -et ... ligna foco (OV. epist. 20, 94 exta. SEN. Oed. 306 tura [*cf.* PLIN. nat. 12, 62 aris]). 2, 1, 49 rure ... flores apis -it alveo. OV. am. 2, 1, 13 -sta ... Olympo ... Ossa (*i. imposita. cf.* met. 5, 346 vasta giganteis -sta [iniecta *var. l.*] est insula membris Trinacris. STAT. Theb. 4, 180 summis -stum montibus Aepy [silv. 5, 3, 38]). Ib. 462 saucius -sta contumuleris humo (COLVM. 3, 16, 1). CELS. 3, 10, 1 *rosam cum aceto* in id *caput* -ere *oportet*. 5, 26, 31A quidquid medicamentorum -itur (*i. illinitur. cf.* PLIN. nat. 20, 123 *semen ocimi* equis). 8, 10, 7E in eas *fascias* ... oleum et vinum. SEN. dial. 10, 10, 5 (*trop.*) nihil prodest, licet quantumlibet -as *eqs.* epist. 92, 21 si tepido illi plus frigidi -ero (*syn.* adfudero). CVRT. 4, 2, 22 quidquid -batur ... absorbebat mare. COLVM. 2, 8, 4 quod sicco solo -stum et inoccatum est (2, 10, 6. *cf.* 2, 10, 2 novalibus *lupinum*. 2, 15, 4 sabulosis locis cretam. 5, 9, 9 lapides *in scrobem* [*arb. 17, 2* abicere]). *al.* LVCAN. 6, 56 -sto ... solo (ADNOT.: inmissa terra) Phrixeum elidere pontum. PERS. 5, 177 cicer -e ... populo (*i. sparge*). PETRON. 115, 2 membranae ... versus. PLIN. nat. 28, 37 saliva in manu⟨m⟩ -sta. 30, 112. 31, 82 puteis in salinas -stis (*i. inductis*). SIL. 3, 661 *venti* -sto cumularunt pulvere montes (*cf.* 10, 228 harenae [STAT. Theb. 6, 874]). STAT. Theb. 10, [illegible] -tis (*P*, ag- *cett.*) vigilant altaria flammis. silv. 3, 1, 159 *poma* gremio. FLOR. epit. 3, 3, 12 Atesin ... -sta obrutum silva transiluere *Cimbri*. TERT. nat. 1, 12, 8 habitum ... intus cruci -it. cult. fem. 2, 6 l. 10 crocum capiti suo mulier ... -et ut in aram? *al.* **b** *de potu vel cibo:* *dandis*: CATVLL. 27, 2 -r mi calices amariores. CELS. 1 prooem. 69 febricitanti ... aquam frigidam. 3, 9, 3 (*syn.* potui dabat). 5, 27, 12B vinum (AVSON. 453, 3 p. 396 P. MACR. Sat. 7, 6, 7. *al.*). SEN. Oed. 196 alitur ... sitis latice -sto. Thy. 282 -sta orbitas in ora patris (*de filiis Thyestae cenae datis*). COLVM. 6, 25, 1 offae ... faucibus *vitulorum* -untur (PERS. 5, 6 *tropice*). PLIN. nat. 29, 23 deficientibus cibo ... -sto (FIRM. err. 16, 5 asperi c., amari potus nolentibus [*cf. p. 1551, 40*] *aegris* -untur. PS. AVR. VICT. orig. 20, 4. *al.*). NEMES. cyn. 6 nova pocula. *al.* *sumendis*: SEN. epist. 47, 2 ut maiore opera omnia egerat quam -sit *venter*. 59, 17 (*trop.*) voluptates angusto corpori ultra quam capiebat -stae (*cf.* 83, 18 sibi). 114, 25. CVRT. 7, 5, 7 quidquid vini ... erat, oribus (hominibus *codd.*) -batur. PS. QVINT. decl. 14, 10 p. 274, 19. APVL. met. 4, 8 poculis agminatim -stis. GARG. MART. med. 11. AMM. 23, 6, 77 sibi ... cibos (RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 45, 1 AVG. anim. 3, 4, 4 p. 363, 20. DRAC. laud. dei 1, 472 ore). HIER. epist. 54, 4, 1 (*trop.*). RVFIN. hist. 3, 6, 19 conficienda dentibus. *al.*
n. pl. -sta *pro subst.*: SEN. epist. 19, 7 (*trop.*) nunc plurima et undique -sta non satiant. 95, 21 invitis (*cf. p. 1551, 42*) -sta visceribus. HIER. in Philem. prol.in. -sta digerere. *al.* **c** *specialia varia:* *fere i. q. obtendere, admovere sim.*: SEN. Med. 132 funus -stum patri (*i. membra Absyrti dissecti*). benef. 2, 12, 2 nisi in os senatoris -isset imperator ⟨e⟩piuros suos (*hyperb. pro 'osculandos porrexisset', v. vol. V 2, 695, 13*). nat. 1, 16, 3 ut *Hostius Quadra flagitia sua* non in os tantum (*cf. p. 1551, 76*), sed in oculos suos -ret. SCHOL. Verg. Bern. ecl. 6, 78 *Ityos* caput ... Philomela ante ora patris -sit. *i. q. ponere*: PLIN. nat. 18, 265 eas *notas natura* manibus ipsis agricolarum -sit. *i. q. pendere, solvere*: LACT. inst. 3, 25, 17 tantum -ere debuit nummorum (*syn.* appendere). COD. Theod. 7, 24, 1 (= Iust. 12, 48, 1; *syn.* deferant). *i. q. apportare*: PRVD. perist. 3, 177 nivem ... hiems -it. 4, 45 -et Tingis sua Cassianum.

2 *partes corporis sui*: PS. AMBR. serm. Sess. 3, 10 p. 136A infantes cavernis aspidum manus -unt (*Is. 11, 8* mittet. *cf. p. 1548, 52. 1550, 11*). AVG. pecc. mer. 1, 38, 69 p. 69, 27 nisi ... labris *infantis* papilla uberis -atur. DRAC. Romul. 7, 95 ora lupatis -it *equus*.

3 *aliquem* (*de spiritu l. 68*): PRVD. perist. 10, 852 -batur rogo *martyr* (*al.*). OROS. hist. 2, 5, 3 Porsenna ... Tarquinium manu -ens (*cf. Flor. epit. 1, 10, 1* reducebat). CAES. AREL. serm. 229, 6 p. 865, 7 filium ... ad baptismi sacramentum. *reflexive i. q. se conferre*: VVLG. II Macc. 6, 4 sacratis ... aedibus mulieres se ultro -bant (*gr.* πλησιαζόντων, *Itala rec. L* se adpropiantibus, *rec. X* se coniungebant). RVFIN. Orig. in lev. 4, 4 p. 320, 17 se coetui sanctorum ... latenter. Greg. Naz. orat. 3, 10, 2 in quod se *spiritus nequam* velut in vacuam possessionem -at et inmergat. symb. 4 p. 341B (*trop.*) nec te ... -as in profundo arcani (inseras in profundi huius arcanum *var. l.*). QVODV. prom. 4, 6, 9 p. 842A sacerdoti. CAES. AREL. serm. 65, 3 p. 269, 10 in domum.

B *praevalente notione q. e.* κατάγειν, *inicere, impellere, infligere sim.* (*praecipue vi hostili*): **1** *c. obi. variis*: SALL. Iug. 60, 6 lapides, ignem, alia praeterea tela -unt (LIV. 9, 35, 4 nunc t., nunc saxa. 24, 34, 9 in hostem. *al.* SEN. Thy. 383. CVRT. 4, 2, 23 in ... scaphas. 8, 11, 14. 8, 14, 31 in circumfusos. LVCAN. 6, 232 [ADNOT.: mittatis]. *al.*). VERG. Aen. 9, 763 hinc raptas fugientibus -it hastas in tergus (12, 330 SIL. 2, 176. 7, 594 STAT. Theb. 9, 708. *cf. l. 81*). LIV. 2, 65, 4 Volscus ... saxa obiacentia pedibus -it in subeuntes (27, 18, 12. CVRT. 4, 4, 13 subeuntibus. TAC. ann. 2, 81, 2 hastas, s. et faces *cf. l. 76*). 36, 18, 5 glandes et sagittas simul ac iacula -bant (CVRT. 5, 3, 19 lapides et s.). SEN. Herc. O. 1449 stipite -sto ... effringere animam. dial. 2, 18, 3 plurimum ... gladiorum -stum est *in Caligulam* (*cf.* VAL. FL. 6, 230 viris profunde⟨n⟩s -it ensem. AVSON. 325, 69 p. 112 P. speciem mucronis inanem). nat. 2, 59, 12 -stae inlisaeque nubes strepunt. CVRT. 4, 3, 4 faces ... in ... opera (*cf. p. 1549, 81*). 8, 14, 3 iacula ... in hostem (*cf. p. 1549, 82*). LVCAN. 7, 157 *aether* oculos -sto fulgure clausit. SIL. 2, 194 *Theron* -it obiectans trepidantibus *equis* ora leonis. 5, 397 Oceanus ... exesa in viscera montis contortum pelagus (*i. fretum Gaditanum*) ... -it. TAC. hist. 2, 22, 1 -unt ... pila ... adversus ... cohortes Germanorum. PRVD. psych. 44 *Libido* piceam ... pinum -it in faciem *Pudicitiae* (DRAC. Orest. 823 angues -it in faciem iuvenis).
2 *partes corporis* (*cf. infra l. 25*): TER. Phorm. 988 pugnos in ventrem -e. SEN. contr. 9, 4 (27), 2 ipsas cadaveris manus in me -si (SEN. dial. 6, 6, 2 -antur lacerato pectori m. [*inter signa maeroris; sim.* epist. 99, 16]. ITALA I reg. 22, 17 [Lucif. Athan. 1, 13 p. 89, 33] m. suas adversus sacerdotes [*gr.* ἐπενεγκεῖν, *Vulg.* extendere]. COD. Iust. 5, 17, 8, 3 [*a. 449*] sibi. *paulo aliter p. 1549, 58*). STAT. Theb. 11, 172 *si* extinctos galeae *meae* pater -at orbes (*i. oculos caecos*).
3 *refl.*: SEN. epist. 82, 21 se infestis -ere mucronibus. MELA 3, 65 -endo semet ignibus ... arcessunt *mortem*. ANON. de mach. bell. praef. 8 equus ... fugientibus. AVG. c. Gaud. 1, 28, 32 p. 231, 4 (*in imag.*) venabulis. OROS. hist. 3, 22, 8 in medium se agmen ... senex equo vectus -sit. 5, 7, 4 hostibus. EVAGR. vita Anton. 40in. totum me in eum *diabolum* ... -si. VEN. FORT. vita Hil. 5, 14 quasi signifer ... inter haereticos gladios se -bat. PASS. Theclae Bb 30 p. 82, 17 Triphena ... -it se Alexandro (*Cc* insiluit in faciem). *de part. corp.* (*cf. l. 10*): MART. 1, 21, 2 dextra *Scaevolae* -sit sacris se ... focis. *de re*: VITAE patr. Iurens. 2, 2 p. 144, 8 si ... vis frigoris sese -isset austerior. 4 *mediopass.*: DIDASC. apost. 46, 15 manus iniciens in filium hominis -etur (*i. irruit, v. Tidner ad l.*; -bat *Hauler*, ingreditur *Corssen*).

II *translate*: **A** *i. q. offerre, obicere, monstrare, exhibere sim.* (*c. notione instandi e. g. p. 1551, 6, cf. sub B; c. acc. gerund. l. 57. 69. p. 1551, 20, acc. praedic. e. g. l. 84 sq.* [tamquam]. *p. 1551, 17. 19. 26, nom. praedic. p. 1551, 9,* ad *c. acc. gerund. p. 1551, 1,* ut *l. 61. p. 1551, 22*): **1** *aliquid*: SIL. 3, 535 una pruinae canentis ... -itur facies *oculis* (CLAVD. rapt. Pros. 3, 81 materno f. [*i. imago Proserpinae*] -sta sopori *est.* MACR. somn. 1, 1, 2). STAT. silv. 2, 2, 85 *diaeta* tibi Parthenopen ... -it. SVET. Nero 25, 2 incedenti passim ... -stae ... aves ac lemnisci et bellaria. HIL. c. Const. 10 detracta templis ... deo -is (*cf.* in psalm. 14, 16 p. 95, 24). trin. 3, 18 effectus -itur (*i. se offert*). AMBR. Tob. 6, 23 pecuniam (RVFIN. Orig. in exod. 6, 9 p. 201, 8. *cf.* HIER. epist. 118, 1, 2 viaticum). HIER. epist. 1, 13, 2 dudum superiecta humus ... -itur flagitanti (*syn.* ostenditur). SVLP. SEV. Mart. 23, 11 cum erat Martini oculis -enda *fantasia diaboli* (LEO M. serm. 73, 3. *al.* VAL. CEM. hom. 14, 4 *syn.* opponit. *al.* ENNOD. epist. 5, 26, 1 p. 146, 9. *al.* NICET. virg. laps. 24 *praecepta* o. tuis ipse scriptus paries -bat). MART. CAP. 2, 179 tabellam ... -stam sibi (*'contemplandam sibi datam' Kopp*). PS. TIT. epist. l. 309 praesencia ... memoria⟨e⟩. AVELL. p. 624, 13 quae scripta per Paulinum ... -enda (ingeneranda *trad.*) transmisimus (*cf.* p. 696, 3). ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 20, 5 (*syn.* offerentem). FAVST. REI. grat. 2, 5 p. 70, 17 remedia -it medicus. ENNOD. epist. 3, 20, 1 p. 86, 18 praesentiam suam publico ... -sit iudicis. 6, 21, 2 p. 161, 18 quotiens opportunitas -sta fuerit. EVAGR. vita Anton. 39 saepe saltationes, saepe sibilos -erunt (*i. exhibuerunt*). 75 crux Christi ... nobis -itur. *refl.* (*cf. mediopass. l. 39*): SEN. nat. 7, 25, 5 *planetae* se -unt nobis. LVCAN. 2, 263 -et omnis se belli fortuna tibi (IVV. 6, 609). MACR. Sat. 1, 17, 61 ratio ... appellationis. 7, 12, 9 quaestiones. somn. 1, 5, 2 prima nobis tractandam se -it pars illa de numeris (*cf.* HIL. AREL. vita Honorat. 20 l. 15 C. dispensandum *aliquid*). NOVELL. Valent. 15 pr. animo ... cogitationes (GREG. M. moral. 16, 53). RVSTIC. Conc.S I 4 p. 158, 21 malorum cuneus per hunc se -sit ecclesiis. EPIST. pontif. Arel. 21 p. 31, 19 causa quae se ut loqueremur -sit. LEO M. epist. 139, 1 (Conc.S II 4 p. 92, 12) ubi se ... visui ... salutis -unt sacramenta. 157, 2 (*ibid.* p. 109, 31) *malum* se penetralibus ... urbis -sit. *al.* **2** *aliquem* (*part. corp.*): VAL. FL. 8, 53 *ne* oculis ... parentis -ar (HIER. virg. Mar. 20 PETR. CHRYS. serm. 121 p. 532B. *cf. infra l. 83*). STAT. Theb. 7, 467 *Tisiphone* fratrem huic, fratrem -it illi. TERT. bapt. 18, 4 sponsores etiam periculo -i (*Gel.*, integri *cod.*; *cf. l. 81*). PASS. Macc. 16, 11 Abraham ... deo filium ... -sit. AVG. anim. 4, 21, 35 *an angeli* vigilantibus ... tangenda -ant corpora (*c. gerund. ut*: in euang. Ioh. 114, 4 qui ... -itur occidendus. serm. 183, 8, 12 salvandos. PETR. CHRYS. serm. 51 p. 342C curandum. MAX. TAVR. serm. 8 p. 547C [= hom. 30 p. 292D] adorandum. 83 p. 698D examinandus -itur). EPIST. pontif. 322 Aug. epist. 182, 1 *greges ovium* luporum morsibus ... -stae. SERM. de vita Genes. 1 (Eranos 43, 1945, 165) martyrii vita et gloriae fides, dum -it morti, genuit aeternitati *martyras* (*cf. infra l. 80*). SALV. epist. 4, 15. SIDON. epist. 1, 7, 9 Arvandus ... mediis prope iudicum sinibus -itur. ARATOR act. 2, 533 *aquila* oculos radiis *solis* ... -it aegros. GREG. TVR. Mart. 3, 21 Iulianus ... pedes debiles ad hunc medicum ... -sit. *refl.*: SEN. Herc. f. 1032 quo te ipse, senior, obvium morti (*cf. supra l. 75*) -is? SIL. 10, 5 periclis (RVFIN. hist. 6, 2, 3. CANON. Turner I 1, 2 p. 134/5 rec. II. III [*gr.* ῥιψοκινδύνως]. FACVND. defens. 11, 6 p. 816A VEN. FORT. vita Hil. 8, 30. *cf. supra l. 67*). IVST. 18, 7, 9 oculis (GREG. M. dial. 2, 8 p. 96, 6 M. *cf. supra l. 65*). HIL. myst. 1, 25, 4 *Esau* se patri tamquam

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

primogenitum ... -ente. in psalm. 118 vau 4 p. 413, 7 se ... ad obtinendum aliquid meritum ... -ere (*c. gerund. ut*: CLAVD. DON. Aen. 1, 315 p. 68, 22 ad conferendas ... fabulas. AVG. divers. quaest. 71, 6 ad amicitiam copulandam. PS. AVG. quaest. test. I 115, 31 ad contraria suggerenda. *cf.* HIL. trin. 10, 27 ad vincula). trin. 12, 47. SYMM. epist. 5, 98 votis me tuis etiam non rogatus -rem. AMM. 17, 12, 16 -bat ... se (*sc. supplicaturus*) ... maximus numerus catervarum. 30, 1, 19 conviviis. PS. ATHAN. ad mon. 2 sese Moses ... affatibus dei dignus -sit (*cf.* CAES. AREL. trin. 2 p. 166, 11 cum ... se primum callidus quisque contentiosus -erit). CLAVD. DON. Aen. 2, 60 p. 155, 18 *Sinon* incognitum se ultro -sit. AMBR. obit. Valent. 24 (*de adeundo imperatore*). HEGES. 1, 44, 5 p. 113, 9 extentis manibus (*salutandi causa*). HIER. in Ier. 5, 5, 3. RVFIN. Adamant. 3, 7 disputationibus (*gr.* φέρεται). hist. 4, 15, 8 iudiciis (*gr.* ἐπιπηδῆσαι. COD. Iust. 2, 12, 25 [*a. 392*] iurgaturus. *cf.* AVELL. p. 99, 17 examini). *al.* CYPR. GALL. exod. 1291 *Moyses* se ... -it ultro: '...' (*cf. p. 1552, 18sqq.*). SVLP. SEV. Mart. 22, 1 diabolus ... visibilem se ei ... -bat (*cf.* VITAE patr. Iurens. 1, 17 p. 142, 6 quid te toties mihi in diversis -is formis?). ROMVL. fab. 21 pr. rec. gall. (*rec. vet.* se intromittat). CONC.[S] II 4 p. 125, 14 se medium Christus -sit. ALC. AVIT. carm. 4, 348 bestia ... sese ... tenendam -it. VEN. FORT. vita Germ. 58, 156. EVGIPP. Sev. 22, 1 -entibus ... se presbyteris, ut mitterentur *eqs.* (PASS. Andr. long. 14 [*gr.* ἠγωνίων]). PALLAD. hist. mon. I 47 conversationi ... hominum (*gr. p. 152, 19 B.* συντυγχάνειν). CAES. AREL. serm. 160, 2 p. 620, 17. *al.* LEX Visig. 2, 2, 2 nullus se in audientiam -at ... inpugnaturus *eqs.* (*cf.* 5, 5, 3 quasi auxilium praebiturus). 5, 4, 17 se ministrum ... venditionis. *al.*

B *i. q. obtrudere, inculcare sim.* (*tam factis quam dictis, cf. sub C; c. acc. praedic. infra l. 60sq.; quaedam ex A huc referas, cf. p. 1550, 31*): **1** *aliquid*: PROP. 4, 5, 35 -at Apriles Iole tibi (*syn.* tundat). SEN. benef. 6, 41, 2 merita amicorum ... offerre (*cf. l. 45*), non -ere. 7, 22, 2 *beneficium* ignotis (*opp.* committunt). dial. 3, 18, 2 -itur oculis veritas (epist. 94, 68 o. atque auribus nostris. AVG. civ. 17, 5 p. 214, 24 D. *cf. infra l. 50*). epist. 91, 5 per quod *casus* velut oblitis vires suas -at. 94, 25 -enda est ... illi (*sc. animo*) notitia rerum notissimarum. LVCAN. 7, 799 caelo ... nocenti -it Emathiam (*i. spectaculum Emathiae.* ADNOT.: ut sidera videant crimen admissum de morte tantorum). VAL. FL. 7, 651 si ipse *Aeetes* sibi terga (*i. aureum vellus*) -at ultro. MART. 8 praef. l. 9 ne caelesti verecundiae tuae laudes suas ... omnis versus -ret. PS. QVINT. decl. 14, 6 p. 269, 24 desiderium ... nolentibus (VITAE patr. 3, 17 p. 748B. CAES. AREL. serm. 1, 3 p. 5, 15 *opp.* dandum. *cf. p. 1549, 33 et* SVET. vita Hor. p. 45, 14 recusanti [CALP. decl. 4 LACT. inst. 5, 20, 5]. VLP. dig. 3, 3, 25 invito [*cf. p. 1549, 44*]. AVG. c. Petil. 1, 25, 27 p. 21, 9 non petentibus [anim. 3, 3, 3 p. 362, 3]. CAES. AREL. serm. 4, 2 p. 25, 3 fastidientibus [*opp.* offerendum est, *cf. supra l. 30*]). TAC. dial. 7, 4 nomina ... liberis (ann. 1, 72, 1). hist. 4, 78, 1. CAPITOL. Pert. 4, 6 -i sibi imperium (IVST. 6, 8, 7). HIER. epist. 126, 1, 1 tacentibus vobis epistolas meas frequenter -si. ALC. AVIT. carm. 5, 117 quod nunc negat, -et ultro. *al.* *refl.*: SEN. contr. 10, 2, 5 loquax est virtus nec ostendit se tantum, sed -it. SEN. dial. 11, 7, 8 quod in oculos se -it (*cf.* MIN. FEL. 17, 2 -entem sese oculis et sensibus nostris caelestem claritatem [LACT. inst. 1, 5, 2]). AVG. c. Pelag. 1, 17, 35 p. 452, 4 sese volentibus subtrahit (*cf. infra l. 63*), nolentibus -it *concupiscentia*.

2 *aliquem* (*corpus l. 60; refl. l. 61*): CIC. Verr. II 3, 69 -bat *Verres Argyrinensibus* Artemidorum ... et eiusmodi recuperatores. SEN. benef. 1, 12, 1 *munus* auctorem suum -it et inculcat. epist. 12, 11 perseverabo Epicurum tibi -ere. PETRON. 140, 1 filium filiamque -bat orbis senibus. CALP. decl. 50 p. 38, 9 imperator vobis -it militem. ARNOB. nat. 3, 6 p. 115, 17 divini quos nobis -itis. PACIAN. paraen. 6 p. 111, 10 deo ... profanum corpus -itis. CLAVD. 15, 193 Aethiopem nobis generum ... -it *Gildo.* *refl.*: SEN. epist. 105, 3 si te non -eris oculis. PLIN. paneg. 86, 2 praefectum praetorio non ex -entibus se, sed ex subtrahentibus (*cf. supra l. 52*) legere. VLP. dig. 4, 6, 21, 3 cuius se defensor -it. PS. HIL. tract. 1, 11 ut etiam docenti se -ere non desisterint temptantes illum (*sc. Iudaei Christum*). SIDON. epist. 5, 20, 3 impudentia sese -entum. GREG. TVR. Franc. 2, 23 p. 68, 18 *ut* ille se -at potestati (*i. arripiat potestatem*).

C *de dictis i. q. in sermonem inferre, commemorare, proferre sim.* (*obiciendo l. 74, admittendo e. g. l. 80, tribuendo p. 1552, 6, communicando [fort. praevalente notione transmittendi] p. 1552, 12; exempla, quibus vis instandi subest, ponere malui sub B, v. supra l. 27 sqq.*): **1** *c. acc.* (*cf. p. 1552, 20. 41; praedicative p. 1552, 2*): CIC. Att. 11, 6, 3 -o praeterita. SEN. suas. 4, 5 -am vobis Fuscinas explicationes. SEN. Med. 236 incesse nunc et cuncta flagitia -e (*i. obice. cf.* epist. 29, 7 hos mihi circulatores ... in faciem -et [RVFIN. Orig. in psalm. 38 hom. 1, 4 talia in os]. CYPR. epist. 57, 4 p. 654, 9. PS. CYPR. ad Novat. 13 p. 63, 25 facinora. VOPISC. Aurelian. 39, 8. *al.*). Phoen. 232 aures -unt quidquid mihi donastis, oculi. epist. 40, 8. PLIN. nat. 12, 2 arbores ... dicere ac moribus primordia -ere no⟨str⟩is. TERT. monog. 1 haeretici nuptias auferunt, psychici -unt (*i. admittunt*). *al.* CYPR. epist. 59, 4 p. 670, 15. *al.* FIRM. math. 6, 40, 3 auribus ... sententias (SYMM. epist. 4, 60, 1. *al. cf.* FIRM. math. 7, 1, 1 *haec* animis [BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 159, 11. *al.*]. RVFIN. hist. 2, 2, 6 quod ... divina providentia ... Caesaris sensibus -sit [*gr.* πρὸς νοῦν βαλλομένης. CASSIOD. var. 10, 20, 2]). HIL. trin. 5, 1 cum ... unum deum ... assertio infidelis -ret (*praedic. ut*: 6, 37 Christum ex nihilo creaturam. 7, 6 filium operantem [*syn.* contendet]. *c. gerund.*: SYMM. epist. 4, 29, 1 mittendas *oratiunculas* ... fidelitati eius -si. 7, 94 SVLP. SEV. chron. 1, 23, 5 EPIST. pontif. Arel. 35 p. 54, 25). syn. 20 ausi sunt *deo patri* ... dissimilitudinem degeneratae essentiae naturalis -ere (*i. tribuere. cf.* AVG. in euang. Ioh. 40, 4 sapientiae dei ... humani corporis formam. IOH. MAXENT. Conc.[S] IV 2 p. 39, 24 quemadmodum haec dicens divisionem -am trinitati [*syn.* inducam]). *al.* GAVDENT. serm. 13, 30 G. SYMM. epist. 1, 16, 2. *al.* SCHOL. Cic. Gron. A p. 348, 6 (*syn.* dixerit). CLAVD. DON. Aen. 1, 205 p. 48, 4. *al.* HEGES. 1, 44, 2 p. 111, 5 cum ... epistulas ... patri -ret (*i. 'communicaret' sim. [v. p. 1551, 70]. cf.* HIER. epist. 41, 1, 1 testimonia. COD. Theod. 8, 1, 9 pr. [= Iust. 12, 49, 2] iudicibus ... modum. *al.* NOVELL. Valent. 7, 1, 4. *al.* CONC.[S] II 3, 1 p. 14, 14 ad tuam mansuetudinem meam petitionem [*gr.* οἰκειῶσαι]. *al.*). CLAVD. rapt. Pros. 3, 221 prima Venus campos ... maligno -it afflatu (*i. proponit*). *al.* **2** *c. structuris variis*: *or. recta* (*post acc. l. 20*): SEN. contr. 2, 1, 26 saepe ... -sit: 'divitias describere volo'. PHAEDR. app. 21, 10 corvus ... 'ave' usque -sit. LVCAN. 8, 433 non tibi ... umbra *Crassi* ... -et has voces: '...' (*cf.* TERT. resurr. 47 p. 96, 29 hoc quoque apostolo -ente: '...'. *al.*). PETRON. 36, 7 -bat ... lentissima voce: 'Carpe, Carpe'. TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 456, 8. 4, 15 p. 467, 14 -it 'vae' etiam saturatis. 4, 31 p. 527, 23 adhuc -it: '...' (resurr. 47 p. 96, 5. *al.* NOVATIAN. trin. 28 p. 942A a. -it et dicit. *cf.* TERT. pudic. 16, 5 etiam. resurr. 34 p. 75, 12 amplius. HIER. in Mal. 2, 13sqq. p. 1563A rursum). resurr. 44 p. 91, 6 apostoli intentio -it: '...'. VOPISC. Aurelian. 4, 3 HIER. in Ier. 4, 59, 3. *al. cf. p. 1551, 16.* *interrog. indir.*: RVFIN. Clement. 1, 12 -bam ianitori, quisnam essem. PS. PROSP. carm. de prov. 313. *cf.* HIL. in psalm. 139, 12 p. 785, 8 interrogantibus, quis Iesus esset, -sit. *acc. c. inf.* (*cf. l. 1 sqq.*): SVET. Aug. 54 e curia ... se proripienti quidam -serunt licere oportere *eqs.* TERT. apol. 21, 6 eādem (*sc. opera*) semper omnes *voces* -bant fore uti *eqs.* carn. 5 l. 16 (*syn.* statuit, inculcavit). *al.* HEGES. 1, 41, 10 p. 100, 6 in os (*cf. p. 1551, 76*) regis ... -bat miserum *esse* illum *eqs.* GREG. TVR. Mart. 1, 29 p. 602, 9 -stum est eius auribus locum ... redeberi. *inf.*: AVELL. p. 411, 1 plus ei (*sc. creaturae*) de propria dignitate confidere quam ... de ipso conlatore dignitatis -sit *Pelagius*. quod: TERT. pudic. 7, 19 plane -it *propheta*, q. perire oves fecerint *pastores.* de: TERT. pudic. 15, 2 de a[d]versatione immunditiarum *eqs.* *cf.* HIL. in psalm. 142, 11 p. 810, 15 de inimicis ... spiritalibus apostolus multa et frequenter -sit. ut: IANVAR. epist. 203 (Rev. Bén. 18, 1901, 253) unum ... aliquid suggero et ... etiam -o (*i. impero?*), ut *eqs.* BACHIAR. repar. laps. 21 (*opp.* extorquere).

D *i. q. imponere, inferre sim.* (*c. acc. gerund. p. 1553, 7, ut p. 1553, 14*): **1** *de malis infligendis*: **a** *iactantur contumeliae sim.*: PLAVT. Asin. 927 cum dicta in me -bas (IVVENC. 3, 452 servo. *cf.* TIB. 2, 5, 101 maledicta [*v. vol. VIII 168, 75*]. ARNOB. nat. 5, 30 p. 201, 26 plus in eos ... maledictionum et criminum). Bacch. 875 tibi mala multa (Men. 717 Pseud. 359. TER. Andr. 640 [DON.: quasi tela]. DARES 38. *v. Usener, Kl. Schr. IV 378, 46. aliter p. 1553, 3*). HOR. sat. 1, 5, 11 convicia (*v. vol. IV 874, 31. cf. p. 1548, 46*). LIV. 2, 45, 10 probra (41, 10, 6 M. Iunio. 45, 36, 8 in Galbam. TAC. hist. 3, 31, 3. GELL. 6, 11, 5 in ... Antonium. *al. cf.* SVET. Tib. 66 omne probri genus). TAC. ann. 1, 39, 4 contumelias (AVG. c. Petil. 3, 40, 48 RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 216, 35. *cf.* DICT. 4, 22 multa ... contumeliosa). 4, 42, 1 voces ... quae ... graves coram -bantur (*cf. l. 61*). SEPT. SER. carm. frg. 2 non dignus in quem debeam ... saturam ... -ere. TERT. ieiun. 16 p. 296, 9 xerophagiis blasphemias (*cf.* HIL. syn. 74 blasphemiae ... virus). CYPR. epist. 59, 20 p. 691, 4 minas. PS. ORIG. tract. 6 p. 60, 17 improperium. *al.* **b** *intenduntur crimina sim.*: LIV. 3, 68, 4 *tribuni* vocis (*cf. l. 56*) verborumque quantum voletis -ent et criminum in principes *eqs.* (CYPR. epist. 59, 16 p. 686, 9. *al. cf. supra l. 48*). SVET. Nero 7, 2 postulationes. ARNOB. nat. 4, 32 p. 167, 23 vera -ere atque obiectare delicta. PS. MAR. VICTORIN. phys. 6 causas (COD. Iust. 2, 7, 23, 3). COD. Theod. 4, 18, 1 inanes lites et iurgia (COD. Iust. 3, 19, 2, 1 [*a. 331*]. *al.*). CONC.[S] II 3, 1 p. 40, 11 quid ... specialiter -itur Dioscoro? (*gr. II 1, 1 p. 65, 24* ἐπάγεται). EVGRAPH. Ter. Andr. 640 accusationem ... in Pamphilum. ENNOD. carm. 1, 6, 4 p. 521, 1 quicquid contra accusati meritum maledictor -erit. *al.* **c** *inferuntur variae res adversae* (*suggerendo l. 78. al.*): PAVL. FEST. p. 115 *lictores* delinquentibus plagas -unt (APVL. met. 9, 11. *cf.* CVRT. 6, 11, 16 verbera. LVCAN. 8, 645 ictus [*v. p. 169, 71*]. TAC. hist. 3, 85 -stis vulneribus [ann. 1, 65, 4]). SEN. Med. 461 dira supplicia (LVCIF. moriend. 8 p. 301, 31. COD. Iust. 3, 24, 3, 3 [*a. 485/6?*]. *cf.* PS. QVINT. decl. 17, 5 p. 305, 19 mortem [AVELL. p. 443, 17 seu superveniente seu -sta. PASS. Macc. 4, 24. AVG. civ. 1, 22 p. 36, 26 D. sibi. *al.*]. FIRM. err. 18, 4 *exitum*. AVG. c. Gaudent. 1, 27, 30 p. 228, 23 *interitum*. CASS. FEL. 37 necem. *al.*). LVCAN. 7, 785 -sta ... Tartara somnis (*i. immixta*). CYPR. zel. 2 *diabolus* -it perniciosa conpendia. PANEG. 4, 13, 1 -stos cotidie luctus (CLAVD. carm. min. 22, 32. *cf.* AVG. civ. 19, 8 p. 368, 6 D. maestitudinem. serm. 13, 8, 9 dolorem [DRAC. laud. dei 3, 384]. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 154, 7 contristationem. *al.*). VOPISC. Aurelian. 36, 5 -stae sollicitudinis (COD. Iust. 2, 7, 13, 1 [*a. 468*]. PALLAD. hist. mon. II 13 p. 366D [*gr. p. 22, 16 B.* ἐντιθέναι]. *cf.* OPTAT. 4, 1

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 102, 12 metum. AVG. in euang. Ioh. 116, 7 timorem. 116, 8 terrorem. LEO M. epist. 135, 1 anxietatem [CAEL. AVR. acut. 2, 19, 124]. IORD. Get. 127 pavorem). LACT. mort. pers. 49, 2 *mala* in caput (LVCIF. moriend. 3 p. 289, 5 *syn.* intulit. APRING. in apoc. 2, 10. *al. aliter p. 1552, 49*). FIRM. math. 1, 7, 34 orbitates. DON. Ter. Ad. 360 cui ... -sta sit persuasione nequitia. HIL. coll. antiar. p. 64, 10 bella persecutionesque (AVG. civ. 19, 7 p. 367, 7 D. gerenda. IOH. BICL. chron. II p. 212, 570, 3 DRAC. Romul. 8, 601 CASSIOD. chron. II p. 156, 1214). *al.*

2 *de bonis vel mediis praebendis, conferendis, insinuandis* (*absolute infra l. 21*): SEN. contr. 1 praef. 3 *memoria illa* sic perdidit ..., ut, etiamsi saepius -antur, totiens tamen tamquam nova audiam (*antea*: commisi). SEN. epist. 76, 6 gratia ac dignitas fortasse -entur tibi (*syn.* veniet, offeretur. *cf.* 94, 55. 101, 6). 123, 10 aetati ... frugalitatem. MELA 3, 66 Graecis auctoribus ut ... dicerent aut materia -sit aut error. LVCAN. 5, 165 *virgo* concepit pectore numen, quod non exhaustae ... rupis spiritus -sit vati. TERT. monog. 6 David etiam per sanguinem nuptias sibi -entis (*i. acquirentis*). CYPR. Fort. 11 p. 341, 23 illa ... quae de sacrificiis ... -bantur (*cf. Vulg. II Macc. 6, 21* imperaverat). PANEG. 3, 22, 5 quanta in me ... Augustus -sit (*cf.* 3, 23, 3 opes atque divitiae nihil laborantibus -untur [12, 3, 5]. CAES. AREL. serm. 27, 3 p. 115, 30 servis ... dei ..., etiamsi non petierunt, -endum est [*syn.* dandum]). LAMPR. Alex. 11, 4 Magni nomen mihi -ite (HIL. c. Aux. 12). HIL. trin. 7, 35 cum cognitionem filii ... visus et tactus -erit (*syn.* praestet). PACIAN. epist. 1, 5 p. 13 solamina. SYMM. epist. 7, 2 scribendi mihi ad vos copiam familiaris -sit occasio. rel. 2, 2 praefectos ... fecistis ... quos assiduitas et usus -erit. AMM. 22, 7, 3 diversa quae divisiones multiplices -bant. Ps. AMBR. paenit. 21 p. 995A *deus* cadenti -it (*i. mandat*) paenitentiam (SVLP. SEV. epist. app. 2, 18). RVFIN. hist. mon. 9 p. 423B sibi abstinentiam. PRVD. cath. 1, 100 tu, Christe, ... novum ... lumen -e. c. Symm. 2, 1019 quod *bonum* praesens -it aetas. AVG. doctr. christ. 2, 1, 1 *speciem res* -it sensibus. *al.* MACR. Sat. 7, 7, 7 frigus quod aer -it (CAEL. AVR. chron. 3, 2, 28). Ps. APVL. herb. interp. 124 l. 14 remedium amoris -endi. COD. Theod. 4, 4, 5 nemo ... non scriptis ... -at firmamentum. *al.* CAEL. AVR. chron. 1, 1, 35 quae ... patientibus -ant curationem. EVSTATH. Bas. hex. 8, 8 p. 956B ultra modum -sta satietas. *al.*

E *singularia*: 1 *i. q. cumulando addere*: SEN. Thy. 731 an scelus sceleri -it? nat. 4, 13, 6 prandia cenis usque in lucem perductis -sta sunt. 2 *i. q. infigere, imprimere sim.*: SVET. gramm. 23, 3 eum ... osculum sibi -entem (HIER. in Matth. 26, 49 p. 200A. *cf.* APVL. met. 4, 26 mellitis ... saviis crebriter -stis [5, 23]). AVSON. 108, 17 p. 351 P. -sto ... morsu. 3 *i. q. inserere, indere sim.* (*transfigurando l. 44*): TREB. Gall. 11, 5 Areopagitarum ... cupiebat -i numero. CLAVD. 5, 483 truculentos -it ursis *Rhadamanthys* (*syn.* addit). AVG. epist. 120, 11 visiones quae ... in somnis ... his quasi localibus quantitatibus -untur. serm. 191, 1, 1 *dei filius* in hac (*sc. natali*) die cursibus se -sit annorum. COD. Iust. 2, 14 (15), 1, 3 (*a. 400*) libellis ... nomen (*Cod. Theod. 2, 14, 1, 3* inserendum).

? part. praes. act. **ingerēns,** -entis *i. q. se ingerens*: AMM. 30, 5, 15 prodigiis (se *add. Petschenig*) -bus multis (*cf. Löfstedt, Beitr. 87*). GREG. TVR. Franc. 6, 5 p. 269, 12 in medio (*sic B 1. 2,* me *add. Krusch² sec. varr. ll.* in medium me, me in medio) -s dixi *eqs.* Mart. 1, 29 p. 602, 19 alii (se *add. p*) sepibus -es ... transfodiuntur (*v. Bonnet, Lat. de Grég. 632*).

p. p. p. **ingestus,** -a, -um *mediopassive* (*c. obi. rei ingestae*). *i. q. qui sibi ingessit, ingestum habens, indutus*: LVCAN. 2, 336 cineres ... -a sepulchri *Marcia*.

deriv.: ingestio, ? ingesto, ingestus (-ū). *compos.*: superingero.

ingestābilis, -e. *ab* in *et* gestare, *cf.* gestabilis. *i. q. non gestandus, intolerabilis*: PLIN. nat. 7, 41 -e onus *ferenti femineum sexum*.

[ingestātus, -a, -um *v. l. 77.*]

ingestio, -ōnis *f.* *ab* ingerere. *i. q. actio ingerendi, infusio sim.* (*c. gen. obi.; subi. l. 70*): 1 *proprie*: IVLIAN. AECL. in Iob 20, 22 p. 376 ciborum -e in artum stomachi. COD. Theod. 9, 24, 1, 1 ut eis meatus oris et faucium ... liquentis plumbi -e claudatur. CAEL. AVR. chron. 3, 8, 152 plurima liquoris -o. THEOD. MOPS. epit. in psalm. 74, 9b ad p. 504, 1—5 calicis. 2 *translate*: *i. q. prolatio, introductio sim.*: MART. CAP. 5, 459 interius demonstrationem format primae vocis -o. CASSIAN. conl. 9, 3, 3 quidquid ... anima nostra conceperit, necesse est ut orantibus nobis per -em recordationis occurrat. *i. q. illatio, impositio sim.*: AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 27 *culpa* poenae huius -e damnata est.

[ingesto, -āre. *ab* ingerere, *cf.* gestare. INSCR. christ. Hisp. 125, 4 (teque -antes *Wordsworth suppl. p. 58,* et te gestantes *trad.*).]

1. ingestus, -a, -um. *ab* in *et* gestus. *i. q. non gestus, non factus*: AVG. dialect. 5 ipsa ... bella vel arma, quae gesta sunt aut -a (ingestata *var. l.*) ab Aenea. *n. pl. pro subst.*: COD. Iust. 12, 57, 13, 1 (*a. 412 ?*) quodsi ... militia ... audacter eliciatur, pro -is (*i. irritum*) haberi.

2. ingestus, -a, -um *v.* ingero.

3. ingestus, *abl.* -ū *m.* *ab* ingerere. [*interpol.*: CARM. de Iona 73 (*om. P p*) -u spiritus.] *i. q. praebitio sim.*: TERT. resurr. 42 p. 88, 5 devoratum invenietur mortale ... numquid ab immortalitatis -u?

(ingigno), -genuī, -genitum, (-ere). *ab* in *et* gignere. [*dub.*: ELOG. Scip. CE 958, 2 (progeniei -ui *sc. 'virtutes' Wilsdorf, IF 35, 1915, 97 sqq.*; progeniemigenui *lapis,* progeniem genui *Buech.*). AVG. divers. quaest. 68, 4 *filii Israel* uni deo -erant (*an* inhaeserant *sim.?*).]

i. q. ingenerare, ἐμφύειν (*per perf.*): CIC. fin. 2, 46 natura cupiditatem -uit homini veri videndi (5, 59 -uit *menti* ... notitias *eqs.* nat. deor. 2, 124 tantam -uit animantibus conservandi sui n. custodiam). 5, 33 maior aliqua causa ... hanc vim -uit *arboribus eqs.* LVCAN. 6, 439 (*v. p. 1519, 42*). SIDON. epist. 8, 6, 3 virtutes ... saeculis potius priscis saeculorum rector -uit.

p. p. p. **ingenitus,** -a, -um. SYNON. Cic. p. 429, 34 B. insitum: innatum, -um, insimulatum, ingeneratum, nativum, naturale *eqs.* GLOSS. ἔμφυτος. -is: ἐνούσαις, ἐμπεπλεγμέναις. *cf.* 1. ingenitus. *graece resp.* σύμφυτος: RVFIN. hist. 3, 10, 5 insita ... atque -a fides. *inde a* CIC., SALL., LIV. [*confund. c.* ignitus (*infra l. 34.* LVCIF. moriend. 10 p. 304, 2 [-ae *Hartel,* ignitae *codd.*]), ingenium (*infra l. 43*), ingens (*infra l. 48*), ingenuus (*p. 1543, 59*). *al.* *dub.*: SALL. hist. frg. 2, 42 (-a *Maurenbr.,* ingenio *Hauler*). Ps. QVINT. decl. 13, 12 p. 258, 9 (-us *vel* innatus *Dessauer,* ignotus *codd.*).]

i. q. innatus, insitus (*iuxta ponitur l. 14. 24. 65, sed opponitur l. 68*), *naturalis, nativus sim.* (*praedicative vel pro adi.* [*subst. l. 73 sqq.*]; *passim accedit dat.*): 1 *corporaliter*: LIV. 4, 30, 7 terra ... -o umore egens (CENS. 4, 9 lactis). MANIL. 1, 817 -um terra spirante vaporem. 4, 155 nervis insita verba -umque sonum (*cf. Housman ad l.*). PLIN. nat. 7, 14 Psyllorum corpori -um fuit virus exitiale serpentibus (*aliter infra l. 40*). QVINT. inst. 2, 16, 14 arma his *animalibus* -a quaedam *sunt.* SYMPH. 25 (*in imag.*) -tum (ingenuum ∧) dicas *anulum digito eqs.* SOL. 5, 25 in quo *achate* novem musae ... videbantur non impressis figuris sed -is (*Plin. nat. 37, 5* naturae sponte). 32, 17 *macula* dextero lateri eius *Apis* -a. ARNOB. nat. 2, 7 p. 53, 4 quibus ex causis pili nigrorem -um ponant. CLAVD. DON. Aen. 3, 30 p. 265, 5 -am sanguinis substantiam (*cf.* DRAC. laud. dei 1, 406 sanguinis -i [ingenui *B*]). Ps. RVFIN. in Ioel 2, 32 p. 1052A splendoris -i decus ... sidus ... deposuit. THEOD. PRISC. log. 2 est nobis calor -us (*Gel.,* ignitus *vel* naturalis *codd.*). CARM. de resurr. 218 hic (*in paradiso*) iacet -um ... aurum.

2 *incorporaliter*: a *strictius*: CIC. Flacc. frg. Hier. epist. 10, 3, 1 -a levitas et erudita vanitas. SALL. hist. frg. 5, 3 adeo illis -a est sanctitas regii nominis. LIV. 1, 34, 5 -ae erga patriam caritatis (8, 7, 18. *cf.* CVRT. 3, 6, 17 -am ... genti ... venerationem). 9, 6, 6 superbiam -am Campanis (*cf.* SIL. 2, 288 virus flatusque paternos *Hannibalis* [*aliter l. 25*]). 41, 18, 3 feritatis (*cf.* SVET. frg. 87 [= SCHOL. Iuv. 5, 109 suppl.] saevitia. SPART. Hadr. 23, 7 crudelitatis [PANEG. 3, 26, 2]). MANIL. 5, 137 his ... -a est (*Bentl.,* ingeniest *vel* ingenium *fere codd.*) visendi ignota cupido (TERT. test. anim. 4 p. 139, 27 omnibus fere -a est famae post mortem c.). SEN. benef. 5, 16, 1 vetera et -a odia (*cf.* HIL. in Matth. 10, 24 -i et vetusti operis). epist. 11, 1 quicquid infixum et -um est, lenitur arte, non vincitur. CVRT. 5, 5, 19 quae (*sc. mores, sacra sim.*) -a (ingentia *codd.*) ... omissuri sint *eqs.* COLVM. 3, 7, 2 tamquam natali et -a sterilitate laborantibus *Amineis vitibus.* 3, 10, 1 palmitis -a fertilitate. LAVS Pis. 104 nobilitatis (TAC. ann. 1, 29, 1 VVLG. II Macc. 6, 23). PLIN. nat. 27, 146 -as ... iis *animalibus* ... morborum ... medicinas. QVINT. inst. 1 prooem. 27 sunt et alia -a cuique adiumenta. 2, 8, 10 *bonum* (LACT. inst. 6, 9, 8 naturali et -o). 5, 10, 123 animi quaedam -a natura (CASSIOD. Didym. in Ioh. 3, 8 p. 58, 27 mali). decl. 345 p. 364, 14 virtus (TREB. Claud. 7, 6 AVSON. 189, 3 p. 47 P. *cf.* CLAVD. DON. Aen. 5, 200 p. 446, 23 virtutis ... robur). Ps. QVINT. decl. 6, 17 libertas ... ferarum ... sensibus fixa et -a (ANIAN. Chrysost. hom. prol.in. *cf. p. 1555, 3*). TAC. ann. 13, 18, 2 avaritiam. PLIN. paneg. 20, 2 adfectata aliis castitas, tibi -a et innata est. SVET. Nero 1, 2 ut *Nero* ... vitia cuiusque quasi tradita et -a rettulerit (PORPH. Hor. sat. 1, 3, 35/6 CAPITOL. Aur. 16, 4). FRONTO p. 86, 10 N. benignitatem -am tibi (*cf.* COD. Iust. 9, 41, 8, 2 [*Diocl.?*] benevolentiae). APVL. met. 9, 13 -a mihi curiositate. 9, 23 astutia (SOL. 27, 24). TERT. apol. 7, 12 -a quibusdam mentiendi voluptate. anim. 12, 1 suggestum animae -um et insitum et nativitus proprium. coron. 9 l. 17 luxuriae. cult. fem. 2, 8, 1 et viris ... -a est placendi voluntas. adv. Marc. 1, 24 p. 325, 4 *bonitatem dei* neque -am neque rationalem (*al.* SYNOD. Hil. ad Const. 1, 2, 3 non insitam, sed -am. VITA Fulg. p. 15, 2 L.). 2, 12 p. 352, 10 *iustitiam* (*syn.* naturalem). patient. 3, 11 proprietatis. test. anim. 5 p. 141, 4 conscientiae. *al.* CYPR. epist. 55, 8 p. 629, 16 -ae sibi ... verecundiae. NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 1 p. 549, 11. SOL. 33, 20 vi (*Plin. nat. 37, 114* innato ... medicamine). PANEG. 2, 1, 3 pro -a atque hereditaria orandi facultate. *al.* *n. pro subst.*: CIC. fin. 5, 66 ut habeat *hominis natura* quiddam -um (innatum *dett.*) quasi civile *eqs.* (*cf. Arist. polit. 1, 1, 9*). PAVL. NOL. epist. 40, 11 altior difficultas est -a quam adposita separare (*syn.* intus infixa, *opp.* adfixa extrinsecus. *antea*: animi nostri internas opes). -um est: COD. Theod. 9, 42, 17 (= 10, 10, 23) ut nobis -um est. *seq.* ut: EPIST. imp. inc. de Tymand. (CIL VI 6866) 8 cum ... -um nobis sit, ut ... honor ... augeatur. AMM. 30, 4, 22. *inf.*: NOVELL. Theod. 22, 2 pr. nos quibus -um est prodesse cunctis. *acc. c. inf.*: ARNOB. nat. 1, 33 *v. p. 683, 11.*

b *liberius vel metaphorice*: *fere i. q. naturaliter quodammodo conveniens, necessarius*: GELL. 19, 8, 12 cum ei (*sc. voc. 'harenae'*)

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

singulariter dicto -a sit naturalis sui multitudo. *fere i. q. traditus, tralaticius, a prioribus institutus sim.*: RVFIN. Orig. in exod. 4, 1 p. 171, 11 ut *Aegyptus* Hebraeorum populum . . . -ae redderet libertati (*cf. p. 1554, 57*). COD. Theod. 12, 1, 108 (= Iust. 10, 32, 38) ne -is fungatur officiis. 13, 1, 10 -um iam pridem studium. 16, 7, 5 si quis splendor conlatus est in eos vel -us dignitatis *eqs.* *compos.*: coingenitus.

inglomero, -āre. *ab* in *et* glomerare. *fere i. q. coacervare*: STAT. Theb. 1, 351 plurimus Auster -at noctem.

inglōria ἀδοξία GLOSS. II 218, 60. *ab* in *et* gloria *sec. gr., ut vid.* *locum obscurum* OPT. PORF. carm. 22, 14 *huc trahit Souter, Glossary s. v.*

inglōriē *v. p. 1556, 39.*

ignobilitas: **inglōriōsitās,** ignominia GLOSS. II 582, 14. *ab* ingloriosus.

inglōriōsus, -a, -um. *ab* in *et* gloriosus, *cf.* 1. inglorius. *compar. l. 32.* ISID. orig. 10, 138 -us quod sit sine gloria, id est sine triumphis; item inglorius inmemor gloriae (*cf. infra l. 58*). GLOSS.^{L} III Abol. IN 66 sine gloria (inglorius *Linds.-Thomson*). GLOSS. non gloriosus. [*var. l.* inglorius *l. 27. 28; dub. vel falso trad.* -us *infra l. 52. 68. p. 1556, 5 bis. 21.*]

i. q. non gloriosus, gloriae expers: 1 *de animantibus*: IREN. 4, 33, 12 (= 4, 55, 3 H.) *Christum* hominem infirmum et -um *eqs.* (TRACT. Pelag. p. 31, 10 ille *dives* gloriosus, hic -us. ARNOB. in psalm. 130 p. 532^B. *cf. infra l. 70*). FIRM. math. 4, 19, 6 sordidos humiles -os. SCHOL. Verg. *infra l. 39.* AMBR. Noe 8, 25 nonne . . . honestiorem consecutus est *Paulus* gloriam, qui ante et inhonestus et -us erat . . .? IORD. Get. 227 Attila . . . -us (inglorius *var. l.*) . . . recessit. 2 -um est: PS. VARRO sent. 149 utile, sed -um (inglorium *var. l.*) est ex illaborato in alienos succedere labores. CONC.^{S} I 5 p. 178, 4 quod ex evacuatione -um est (*p. 161, 34* exinanitatis iniuria, *gr. I 1, 6 p. 139, 16* τὸ ἐκ τῆς κενώσεως δυσκλεές). 3 *neutr. pro subst.*: CONC.^{S} I 5 p. 161, 12 quod in inferius et -ius humanitatis deiecerit modum (*p. 277, 22* partem . . . inhonestiorem, *gr. I 1, 6 p. 138, 22* τὸ δυσκλεέστερον). *deriv.*: ingloriositas.

1. inglōrius, -a, -um. *ab* in *et* gloria, *cf. gr.* ἄδοξος. *de formis: deest gen. plur.; poetae sc. epici non adhibent nisi* -us *et* -a (*fere in quinta arsi*). *de notione*: SYNON. Cic. p. 427, 18 B. humile: depressum, iacen⟨s⟩, -um. SCHOL. Verg. Bern. georg. 2, 486 (*v. infra l. 53*) '-us': valde gloriosus vel ingloriosus *eqs.* GLOSS. ἄδοξος. ἀκλεής. sine gloria, sine honore. non gloriosus. non pugnans. qui non pugnat. *cf. infra l. 57 sq.* *inde a* CIC., VERG.; *de* ENNIO (*l. 51*) *et* VARRONE (*l. 43*) *non constat.* [*confund. passim c.* ingloriosus, *q. v.* *e coni. dub.*: VARRO Men. tit. (Non. p. 148, l. 325, 16), *v. Bolisani ad l.* *dub. interpr.*: OPT. PORF. carm. 22, 14 (*v. l. 10*).]

i. q. gloriae expers, ἄδοξος (*acced. gen. p. 1556, 7, abl. resp. p. 1556, 37,* ab *l. 84. p. 1556, 27,* inter *p. 1556, 24; in fig. litot. l. 65. 67. 78. p. 1556, 8. 29*):

1 *spectat ad famam, laudem, dignitatem sim.*: **a** *animantium* (*corporis l. 78, animi l. 81, bestiarum l. 54. 65. 82*): CIC. leg. 1, 32 propter . . . honestatis et gloriae similitudinem beati qui honorati sunt videntur, miseri autem qui sunt -i. Tusc. 3, 57 (*ex Ennio sec. Skutsch, Kl. Schr. 302*) -us (ingloriosus *var. l.*) . . . atque ignobilis. VERG. georg. 2, 486 flumina amem silvasque -us (SERV.: comparatione philosophiae *eqs. cf. supra l. 38*). 4, 94 *rex apium* horridus . . . desidia latamque trahens -us alvom (*opp.* clarus). Aen. 9, 548 Helenor . . . ense levis nudo parmaque -us alba (SERV.: quasi tiro *eqs. aliter* CLAVD. DON. *in l.* p. 260, 1). 10, 52 positis -us armis exigat *Aeneas* hic aevum ([SERV.: sine triumphis, inmemor gloriae. *cf. supra l. 17*]. *cf.* OV. trist. 3, 4, 43 molles . . . -us annos exige. SIL. 3, 579 mutum volvens -us aevum. STAT. Theb. 3, 649). 11, 793 patrias remeabo -us urbes. 12, 397 usum . . . medendi maluit et mutas agitare -us artes (SERV.: comparatione sagittarum, harmoniae, divinitatis). VAL. FL. 6, 530 Armes. SIL. 2, 104 hospes. STAT. Theb. 4, 82 ne rara movens -us iret agmina (*cf.* CLAVD. 26, 78). 6, 664 pubes . . . adorato rediit -a disco. silv. 2, 4, 33 non -us umbris mittitur *psittacus*. 3, 1, 9. TAC. Agr. 46, 4 multos veterum velut -os et ignobilis oblivio obruit. ann. 2, 34, 4 (*opp.* maiore fama). 6, 37, 3 Ornospades . . . Tiberio . . . haud -us auxiliator. PLIN. epist. 9, 26, 4 tunc . . . inlaudatus, -us (ingloriosus α) subit portum *gubernator.* FLOR. epit. 4, 12, 42. TERT. adv. Marc. 3, 17 p. 404, 14 (*ad Is. 52, 14; v. p. 1556, 24*) si -us, si ignobilis, si inhonorabilis, meus erit Christus (*cf.* *supra l. 22. p. 1556, 36*). CYPR. ad Donat. 3 p. 5, 15 esse privatus et -us non potest. ANTH. 198, 4 ego (*i. Achilles*) lanificas temptavi -us artes. FIRM. math. 6, 32, 31 tunc . . . humiles tunc -ae decernuntur uxores. SERV. auct. Aen. 4, 696 ut *Achilles* . . . alta senecta viveret, sed -us (HIER. epist. 60, 16, 1). HIER. epist. 118, 5, 1 (*opp.* incliti, *syn.* inhonorati). in Is. 16, 14 p. 239^B ut . . . -us esse desisteret (*cf. p.* 239^C relinquetur). VVLG. Iob 12, 19 ducit sacerdotes -os. RVFIN. Adamant. 5, 25 quia corpus terrae mandatum non nudum resurgat aut -um *eqs.* (*v. I Cor. 15, 38 et cf. p. 1556, 19*). Clement. 2, 9 quod . . . nollet ea *muliere* -us frui (*infra*: honeste ea uti). hist. 7, 12 quod . . . ipsi -os et desides animos humi gererent. CLAVD. 3, 141. 15, 364 fractos -us armos supposuit *leo.* rapt. Pros. 1, 109. AVG. in psalm. 111, 4 non . . . eris -us ignoscendo. COD. Theod. 6, 24, 9 protectores . . . -os esse non patimur. AVELL. p. 166, 18 cum a vobis pater et spiritus sanctus fiat -us (*gr.* ἀδοξουμένου). SIDON. epist. 1, 5, 11 iam paenulam deponit -us. 1, 6, 4 rusticum. BOETH. cons. 3, 6, 5 W. (*opp.* gloriosus). CASSIOD. Ios. antiq. 1, 18 p. 16 -i sunt reversi (*gr. 1, 178* ἀδόξως). 8, 12 p. 244 quia male agendo deperiret -us (*gr. 8, 301* πονηρὸς δόξας). IORD. Get. 273 *Gothi Hunnos* a finibus -os (ingloriosus *A*) pepulerunt. 279 effugati vix ad sua -i (ingloriosi *HPV*) pervenerunt. ORIG. in Matth. 15, 23 (*gr.* ἀδόξου).

c. gen.: SIL. 12, 39 *Hannibal* frustra . . . -us ausi pulsavit . . . portas *Neapolis.* TAC. hist. 3, 59, 2 nec ipse -us militiae *Cerealis.* *m. pro subst.*: ANIAN. Chrysost. hom. 4, 9 nihil hinc . . . -o aliquo melior exsistis (*opp.* clarus). **b** *rerum*: CIC. Tusc. 3, 81 vita inhonorata et -a. SIL. 8, 452 Tiniae . . . -us humor ([*per enallagen, sc. ignoti fluminis*]. *cf.* 13, 6 Tutia . . . tacite Tuscis -us affluit undis [*antea*: sine nomine]). 9, 331 quos deinde tenet retrorsum -us ordo. 17, 569 *Hannibalem* versantem -a fata *sc. mortem voluntariam* (*cf.* TAC. ann. 1, 70, 4 exitium, *opp.* honestae mortis). STAT. silv. 5, 3, 138 inde frequens pugnae nulloque -a sacro vox tua. TAC. ann. 4, 32, 2 nobis in arto et -us labor. 12, 14, 4 brevi et -o imperio. FIRM. math. 3, 13, 13 actibus. 6, 28, 1 mediocris et -ae genitura substantiae. AVIEN. orb. terr. 1140 numerus cunctis *populis* -us *est.* HIER. epist. 59, 3, 2 (*ad I Cor. 15, 38; cf. p. 1555, 78*) *ut* fiat inclitum quod ante -um fuit (*antea*: ut -um . . . gloriā . . . mutetur. CLAVD. MAM. anim. 3, 16 p. 187, 21 q. ita erit -um [ingloriosum *M, def. Härleman, De Claud. Mam. 47 sq.*] ut inlaboriosum. PRISC. rhet. 12, 34 p. 560, 8 *dividitur* decenti, quando dicimus q. -um est [*Rhet. gr. II 18, 36* εἰς δόξαν βλάπτει]). VVLG. Is. 52, 14 sic -us erit inter viros aspectus eius (*cf. p. 1555, 70*). PRVD. ham. 694 sordet . . . -a virtus. GREG. TVR. vit. patr. 8, 12 p. 701, 27 virtus divina . . . non reliquit -um (*opp.* gloriosum). 19, 2 p. 738, 12 nec ille locus ab eius virtute fuit -us. -um est (arbitror, videtur) *c. inf.*: TAC. Agr. 9, 4 et vincere -um et atteri sordidum arbitratur. 33, 6 nec -um fuerit . . . cecidisse. AVG. civ. 5, 12 p. 212, 1 D. servire videbatur -um (*opp.* gloriosum). *n. pro subst.*: CASSIOD. Ios. antiq. 5, 16 p. 145 quod nomen (*sc. Ischaboth*) designat -um (*gr. 5, 360* ἀδοξίαν).

2 *spectat ad speciem externam*: **a** *rerum*: STAT. Theb. 9, 109 diffugere iubae patuitque -a cassis (*i. sine cristis.* SCHOL.: indecora). CLAVD. 24, 350 plurimus ereptis elephas -us errat dentibus (*inde* SIDON. carm. 2, 55). **b** *Christi* (*cf. p. 1555, 70*): TERT. idol. 18 *Christus vestitu* incultus . . ., vultu denique et aspectu -us (*cf. Is. 53, 2* non est species ei neque decor).

adv. **inglōriē.** *i. q. sine gloria, turpiter*: CONC.^{S} I 5 p. 332, 2 cum . . . deus . . . gloriae esset, filius erat ⟨in⟩ -e adfixo et exhonorato corpore (*gr. Migne 26, 1065^D* ἀδόξως).

cf. ingloriosus.

[**2. inglōrius** *i. q. 'valde gloriosus' v. p. 1555, 39.*]

1. inglūbiēs (-glub- ?), (-ēi) *f.* *sec.* 1. ingluvies, *quocum confunditur, ab* in *et* glubere *fictum esse videtur.* GLOSS.^{L} II Philox. IN 70 -s: τράχηλος (*v. p. 1557, 8*), λίπος, ἀποδερματισμός (*ad* PAVL. FEST. *infra l. 79 revocat Linds.*). 71 -e: λαγνίᾳ, ἀποδαρμός (-ῷ *Linds. dubitanter conferens* HOR. *p. 1557, 35*).

2. inglubiēs *v.* 1. ingluvies.

[**1. ingluo** *v.* ingluttio (*l. 64*) *et cf.* 1. ingluvies. **2. ingluo** *v.* ingruo.]

inglūtinātus (-glutt- *codd.*) ἀκόλλητος GLOSS. II 223, 3 (*al.*). non iunctus GLOSS. II 583, 18. *ab* in *et* glutinatus.

inglūtino, -āre. *ab* in *et* glutinare. -glutt-: *l. 55.* *i. q. glutinando indere*: ORIBAS. syn. 3, 131 (La) haec collurium neque -at (-glutt- *cod.*) neque inpinguat humores (*gr.* ἐμπλάσσοντα. *3, 132* glutinant). *mediopass. i. q. applicari, adhaerere* (*transl., c. dat.*): POMER. 2, 4, 2 p. 448^C inpudenter se assuunt virginibus sacris ac viduis, quibus tanto -antur (ag- *var. l.*) affectu, ut *eqs.*

ingluttio, -īvī, -ītum, -īre. *ab* in *et* gluttire. -glutio: *l. 60. 64. 69. 70. 73.* CAPER gramm. VII 110, 4 gluttus -ire (*C*, -glutire *M*, et gluttire *Keil*) et ingluvies ⟨a⟩ gula. AGROEC. *ibid.* 121, 6 (= ISID. diff. app. 112 DIFF. ed. Beck p. 65, 23) inluvies sordium est (sordes sunt DIFF.), ingluvies (gula *add.* DIFF.) ventris; illud a non lavando, hoc ab -endo (-glutiendo *trad.*; ingluendo *Beda*) dictum. [*val.* înghiti, *it.* inghiottire, *francog.* engloutir, *prov.* englotir, *catal.* englutir. *W.*]

i. q. devorare, absorbere, καταπίνειν : DIOSC. 2, 90 p. 215, 7 purgata et triginta lenticulas et -ta . . . ventrem abstinunt (*gr. 2, 107, 2* καταποθέντες). CASS. FEL. 44 p. 109, 21 ut ipsum humorem -ant (-glutiant *c*, glutiant *p*, *deest g*). GREG. TVR. Franc. 4, 9 p. 140, 18 evome prius quod -isti (-glutisti *A 1. D 4*). glor. mart. 79 p. 542, 10 ferventem . . . cibum velociter -vit (GLOSS. III 605, 21). glor. conf. 81 p. 799, 31 quae *gula* -ire (gluttire *4*) non sinet. ISID. orig. 4, 9, 9 (*inde* GLOSS. V 564, 25) 'catapotia' eo quod modicum potetur seu -atur (-glutiatur *Isid.; cf. Scrib. Larg. 87* devoratur). *in imag.*: SERM. de conf. diab. 114 mundum -isti, *Inferne.*

[**ingluttus** infirmus GLOSS.^{L} I Ansil. IN 866 *pro* incultus informis (*ibid. III Abol. IN 144*).]

1. *ingluviēs, (-ēi) *f.* *ab* 1. *ingluere, *cf.* ingluttire, gula *et* illuvies *ab* illuere. *de origine*: PAVL. FEST. p. 112 -s a gula dicta (*cf. l. 61. p. 1557, 5*). AGROEC. *l. 64.* *scrib.* ingr- *p. 1557, 32,* -glub- *e. g. p. 1557, 26. 48.* GLOSS. (*cf.* 1. inglubies). *de formis*: CHAR. gramm. p. 45, 25 B. -s -ei (GRAMM. suppl. 131, 10). *sed leguntur tantum formae nom. acc. abl. sing., plur.* -es *et* (?) -vium (*p. 1557, 45. 48*). [-a, -ae *falso trad. p. 1557, 17. 40, cf. p. 1557, 45.*] *de notione* (*cf. l. 61. 63*):

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PORPH. Hor. epist. 1, 13, 10 lama est vorago ἀπὸ τοῦ λεμοῦ. nam lemos est -s *eqs.* SERV. georg. 3, 431 '-em' (*v. infra l. 23*): ventris capacitatem. (auct.:) et aliter: Varro ad Ciceronem in libro XXIII: '-s tori', inquit, 'sunt circa gulam, qui propter pinguedinem fiunt atque interiectas habent rugas'. sed nunc pro gula positum (SCHOL. Bern. *ibid.*: '-em' g.; -s est spatium gulae *eqs.* [GLOSS. sp. g. (ovile *trad.*) vel gutturis]. SCHOL. Hor. sat. 1, 2, 8 [*v. infra l. 35*] -s ... dicitur voracitas gulae. GLOSS. g. vel guttur; g. vel voracitas. *cf. p. 1556, 79*). GLOSS. τράχηλος. horrida voracitatis nimietas. -em: famem. Cornutus ventrem, Plinius edacitatem. *al.* *legitur praeter definitiones Varronis, Pauli ex Festo, Cornuti, Plinii (v. l. 3. 9. p. 1556, 79) ap.* VERG., HOR., COLVM., SIL. *et saepius inde a s. II.* [*francog. vet.* engluive, *it.* gobbio, *cors.* lobbiu. *R.*] **[***confund. c.* illuvies (COLVM. 7, 10, 6. PETRON. *p. 401, 24.* FVLG. *p. 401, 26.* SEDVL. op. pasch. 1, 1 p. 178, 1. 4, 15 p. 266, 5. 4, 19 p. 269, 15 GLOSS.; *cf. infra l. 60*), 1. inglubies (*q. v.; cf. p. 1556, 80*), *anglosax.* in gliowe (MIM. inc. frg. 21 = GLOSS. V 367, 18 -ae. *cf. Lindsay, ClQu. 12, 1918, 21. Bacherler, BayBlGymn. 71, 1935, 55*).**]**

1 *not. originaria et vulgata (v. l. 1 sqq.) de gula et usu inde derivato*: a *proprie*: α *de sinu avium, quo cibos mergunt, i.q. guttur,* πρόλοβος (*nos 'Vormagen'; cf.* VARRO *supra l. 3*): COLVM. 8, 5, 17 nisi vacua est -s (*syn.* gutture *vol. VI 2, 2377, 32*). β *i.q. fauces, gurges* (*acced.* ventris *l. 25, cf. l. 52 sqq.*): VERG. georg. 3, 431 *anguis* piscibus atram improbus -em ranisque ... explet ([*v. supra l. 2 sqq.*]. *cf.* SIL. 6, 155 -em immensi ventris gravidamque venenis alvum. APVL. met. 5, 17 -e [-glub- *cod.*] profunda[e]. 5, 26 -e voraci). CLAVD. DON. Aen. 6, 420 p. 562, 27 ('tria guttura' *Cerberi*) offae transvoratae -e triplici. SVLP. SEV. epist. 3, 7 mergos ... rapacem -em adsiduis urguere capturis (*i. piscibus*). γ *de exteriore parte colli i. q. iugulum*: FRONTO p. 38, 6 N. iis margaritis collos filiarum tuarum despoliabis, ut cuius tandem -s turgida ornetur? APVL. met. 1, 4 qua baccillum inversi teli ad occipitium per -em (ingr- *cod.*) subit. 1, 16 ut ponderis deductu restis ad -em adstricta spiritus officia discluderet.

b *metonymice et translate*: α *strictius i. q. voracitas, helluatio, luxuria sim.* (*bestiarum l. 43. 47. 55 sq.*): HOR. sat. 1, 2, 8 avi cur atque parentis praeclaram ingrata stringat malus -e rem (*v. supra l. 7*). GELL. 6, 16, 4 domicilia ciborum ..., quae profunda -s vestigavit (CLAVD. 20, 333. *cf. supra l. 26*). TERT. ieiun. 1 p. 274, 4 ⟨si⟩ non etiam -e lacerarentur *psychici*. EVTR. 7, 18, 2 *Vitellius notabilis* -e et voracitate. PS. HIL. hymn. 2, 37 kanendo venit fistula -s (-a, -as *varr. ll.*). HIER. epist. 49, 21, 4 idem ... praemium habebit fames et -s ...? RVFIN. hist. 1, 8, 6. PRVD. ham. 322 pigram -em vegetamque gulam ganeonis. tituli 11 corvus ... -e per foeda cadavera captus haeserat. FAVST. Aug. c. Faust. 18, 2 p. 491, 6 ⟨in⟩ -em Iudaeorum daemonis ... tauros ... cultris sternere. serm. 16, 3, 4 in turpissimis -vium (-viarum *edd. vett.*) voluptatibus. MACR. Sat. 3, 16, 10. 3, 17, 15. ROMVL. fab. 28, 6 rec. gall. (app.) accipitris. SIDON. carm. 7, 109. ALC. AVIT. carm. 2, 262 horrida. *al.* *c. gen. explic.*: AMM. 22, 4, 5 -es (*E*, glubies *V*) et gurgites ... conviviorum. AMBR. hex. 5, 5, 14 improbae cupiditatis (*cf.* CASSIAN. conl. 5, 26, 3 saturitatis [inst. 5, 5, 2]. 22, 3, 2 voracitatis. GREG. M. moral. 20, 29 voluptatis [*v. et l. 46*]). PS. AMBR. paenit. 23 p. 997^A torosi corporis. prec. 2, 2 ventris (HIER. in Am. 1, 3 p. 1022^C adv. Iovin. 2, 11 RVFIN. Orig. in num. 20, 3 p. 192, 13 PS. RVFIN. in Am. 4, 1—3 p. 1071^B. PAVL. NOL. epist. 22, 2 p. 156, 5 ventrium [*syn.* vorago]. HESYCH. in lev. 11, 30 p. 915^B *de mure* [*cf.* EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 p. 959^A *de testudine*. CASSIOD. in psalm. 101, 8 *de passere*]. *al. cf. supra l. 25*). PAVL. NOL. carm. app. 2, 23 gulae (*v. vol. VI 2, 2357, 3*). β *latius fere i.q. cupiditas*: PRVD. psych. 608 lucrandi -e pereunte licet requiescere sanctis. AVG. epist. 118, 32 cum ... tanta sit caecitas mentium per -em (ill- *Maurini*) peccatorum amoremque carnis *eqs.*

2 *usu novato*: a *i. q. vorago (sc. terrae)*: TERT. pall. 2, 4 utinam et Asia secura iam sit de soli -e (*syn.* voraginem). ? b *i. q. inguina, pubes*: SVLPICIA sat. 36 non trabe sed tergo prolapsus et -e albus *Domitianus* (*i. non faciendo, sed patiendo impudicus?*).

deriv.: ingluviosus.

2. inglūviēs *v.* 1. inglubies.

[ingluvio (inglutio *? Heraeus*) indescensio mollio (in clivo in descensu molli *Goetz*) GLOSS. V 304, 42.**]**

ingluviōsus, (-a, -um). *ab* 1. ingluvies, *cf.* gulosus. PAVL. FEST. p. 112 ingluvies a gula dicta; hinc et -us *eqs.* (*inde* ISID. orig. 10, 137. GLOSS.^L I Ansil. IN 873 -us vorax, gulosus).

ingnōminia *v.* ign-. **ingnōscibilis** *v.* inn-.

ingrāminat (ager) in gramen erumpit (*sim.*) GLOSS. IV 353, 51. *al.* *ab* in *et* gramen.

[ingrāminātus VICT. VIT. 1, 36 *edd. vett. falso pro* egr-.**]**

ingrandēsco, -uī, -ere. *ab* in *et* grandescere; *cf.* increscere. *i. q. grandem fieri*: COLVM. 2, 10, 15 quae *lens* ut celeriter prodeat et -at *eqs.* 3, 6, 3 ne difficulter acinus -at. 11, 3, 17 licet porrum, si iam -uit, transferre.

ingrasso *v.* incrasso.

ingrassor, -ātus sum, -ārī. *ab* in *et* grassari. *scrib.* -cr-: GREG. TVR. (*v. Bonnet, Lat. de Grég. 162*), CONC. *i. q. (alicubi, in aliquem) grassari, saevire sim.*: PS. AVG. serm. ed. Caillau 2 app. 78, 3 -ti teli obtunsam aciem vibrans tenerum transforat pectus. GREG. TVR. glor. mart. 98 p. 554, 13 iam toto corpori, -ante veneno in hoc, perflati. Iul. 15 p. 750, 28 ad hoc levitas eius inimico -ante convaluit, ut *eqs.* CONC. Matisc. a. 585 p. 168, 21 in sacerdotibus dei -atur temeritas. *Hofmann.*

ingrātē *v. p. 1564, 40.*

ingrātia, -ae *f.* *ab* in *et* gratia, *cf.* ingratiis. *i. q. gratiae defectus, animus ingratus* (*c. gen. obi. l. 10*): TERT. adv. Marc. 2, 24 p. 369, 4 si hominem ex recordatione plurimum delicti, interdum et ex alicuius boni operis -a paenitet *eqs.* paenit. 1, 4 paenitet fidei, amoris, simplicitatis, patientiae, misericordiae, prout quid in -am cecidit; semetipsos exsecrantur, quia benefecerint *eqs.* (*aliter distinxit Borleffs*). 2, 10 viderit ... -a hominum, si etiam bonis factis paenitentiam cogit; viderit et gratia, si captatio eius ad benefaciendum incitamento est. *per prosopopoeiam*: DRAC. Romul. 10, 270 triumphantes -a dura iugales consequitur, gressus consors Oblivio iungit.

ingrātificātio, -ōnis *f.* *ab* in *et* gratificatio, *nisi ab* ingratificus. *fere i. q. animus ingratus*: PS. ORIG. in Iob 3 p. 501^B *in tribulatione homines malevoli* discedunt et despiciunt, obliviscuntur, derelinquunt, oblivionem atque -em omnium priorum ostendentes.

ingrātificentia, -ae *f.* *ab* in *et* gratificentia, *nisi ab* ingratificus. *i. q. gratificentiae defectus*: FVLG. RVSP. ad Monim. 3, 4 nec ab iniuria temperant *haeretici* etiam patris, dum -am reddunt gratiae salvatoris.

ingrātificus, (-a, -um). *fort. per variationem ab* ingratus *sec.* gratiam facere; *cf.* gratificari, gratificus. *fere i. q. ingratus*: ACC. trag. 364 o -i Argivi, immunes Grai, inmemores benefici! MVTIAN. Chrysost. hom. 33, 4 p. 447/8 pro omnibus gratias agamus ...; non murmuremus, neque -i exsistamus (*gr.* ἀχάριστοι).

ingrāt(i)īs *adv.* *ab* in *et* grat(i)is (*cf. Wölfflin, ALL 2, 1885, 23. 4, 1887, 402. Stolz-Leumann⁵ 253*). *quattuor syllabarum* -iis (-ieis *cod. A* PLAVT. Merc. 479 Rud. 772) *vel traditur vel metro postulatur ap. poetas comicos (ponitur maxime in fine versus vel hemistichii, cf. Lindsay ad Plaut. Capt. 106); trisyllabum* -tis *certis exemplis non ante* LVCR. (*cf. Wölfflin l. c. Neue-Wagener II³ 608 sq. Stolz-Leumann⁵ 280*). -iis *adverbiis adnumerat* SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 446. GLOSS. -tis: sine voluntate, nolentia. *ad singulos locos v. infra. cf. p. 1560, 6. legitur inde a* PLAVTO, TER., SCIP. min., CIC. **[***confunditur in codd. c.* ingratus *passim (falsa var. l. p. 1561, 28). dub.*: FRONTO p. 215, 17 N. p. 218, 9 (*loco lacunoso*). AVG. civ. 3, 2 p. 99, 15 D. (*v. vol. VI 2, 2239, 9*).**]**

I *usu originario i. q. non grat(i)is* (*ad rationem inter notiones vocum q. s.* gratiis, gratis *et* -iis, -tis *intercedentem cf. Frisk, Eranos 38, 1940, 29 sq. Wistrand, ibid. 39, 1941, 21 sq.*): A *pertinet ad obiectum sc. ad eos, quibus vis aliqua infertur, fere i. q. vi, per vim, cogendo, minando* (*'verbis ingratis, sc. non benignis, infestis' explicat Wistrand l. c.; accedit* vi *infra l. 51. 52. 61. 69*): 1 *absolute*: PLAVT. Amph. 164 haec eri inmodestia coegit me qui hoc noctis a portu -iis excitavit. 371 nunc profecto vapula ob mendacium! :: non edepol volo profecto. :: at pol profecto -iis. Cas. 193 mihi ancillulam -iis postulat. Men. 1054 quom ego ... te ... eripio vi pugnando -iis (Rud. 772. LACT. inst. 2, 10, 25 -tis. *cf.* PLAVT. Mil. 449 vi atque invitam -iis, nisi voluntate ibis, rapiam te domum). SCIP. min. or. frg. Isid. orig. 2, 21, 4 vi atque ⟨in⟩gratis (-iis *Ellendt*) coactus cum illo sponsionem feci (CIC. Tull. 5 -iis. NEP. Them. 4, 4 ut -iis [*sic Halm*, -tis *vel* -ti *codd.*] ad depugnandum omnes cogerentur. APVL. met. 2, 20 instanti⟨a⟩ Byrrhenae, quae eum ... -tis cogebat effari, perfecit ut vellet. *v. etiam l. 48. 82 et cf.* LVCR. 6, 15 animi -tis vitam vexare ... atque infestis cogei *homines* saevire querellis). CIC. Quinct. 47 extorquendum est invito atque -iis (*Cuiacius*, -to *Σ b*, -tis *recc.*). APVL. Plat. 2, 27 abducenda est *multitudo* ... ab incepto vi et -tis (*opp.* consilio et suadela). HIER. Didym. spir. praef. p. 104^A nihil ibi (*sc. in libris*) ... virile ..., quod lectorem vel -tis in assensum trahat. epist. 133, 8, 3 in hoc -tis (-tus *var. l.*) teneberis, ut ... fatearis. 2 *c. structuris obiectum indicantibus*: a *gen.* (*sec.* gratiā): PLAVT. Cas. 315 si tu nolis filiusque etiam tuos, vobis invitis atque amborum -iis ... liber possum fieri. b *pron. poss.*: PLAVT. Merc. 479 tuos pater volt vendere tuam amicam ... tuis -iis. GELL. 17, 1, 7 quando istiusmodi rerum nec consilium sit nostrum nec arbitrium, sed ea -tis [in] nostris vi ac necessitate naturae nobis accidant.

B *transfertur ad subiectum sc. ad eos, qui per vim tractati contra suam voluntatem agunt* (*origo huius usus elucet l. 81. 82 cum l. 63 sq. 54 sqq. comparatis necnon locutionibus l. 74 sqq. 77 sqq.*): PLAVT. Cas. 700 -iis, quia non volt, nubet. Cist. 626 nunc mihi bonae necessumst esse -iis, quamquam esse nolo (CIC. Verr. II 4, 19 dicent quae necesse erit -⟨i⟩is [*opp.* libenter]. LVCR. 6, 216 cadant *atomi* -ti[u]s ... necessest. *cf. p. 1559, 8. 10*). Curc. 6 est eundum quo imperant -iis (*in coniug. periphr. pass. ut*: Mil. 748 faciundumst cum malo atque -iis [*v. app. crit.*]. LVCR. 5, 44 quae proelia nobis ... tumst -tis insinuandum. FRONTO p. 144, 18 N. -iis ... tibi purpureum pallium erit sumendum. IVLIAN. AECL. in Iob 33, 12 p. 402 -tis fatendum). TER. Haut. 446 ea muliercula coacta (*cf. supra l. 54*) -iis postilla coepit victum volgo quaerere (SCHOL. Ter. p. 119, 6: pro ingrate [*DM*, invite *C*]. Bemb.: coactus e⟨st⟩ etiam qui praemio contra voluntatem suam facit sed non

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-tis. *ibid.* id e⟨st⟩ contra voluntatem). Phorm. 888 datumst -iis *argentum filio a parentibus* (SCHOL. Ter. p. 139, 7: nolentibus senibus). Eun. 220 opus faciam, ut defetiger usque, -iis ut dormiam (DON.: id est etiam invitus, etiam coactus. *ibid.* 'non ultro' significat, quia ultronea grata sunt, 'ingrata' quae ab invitis fiunt aut recusantibus). LVCR. 3, 1069 effugere haut potis est: -tis haeret. IAVOL. dig. 17, 1, 36, 2 ut ... periculo suo interim partes emat et, nisi totum emerit, -tis (-tus *var. l.*) eas retineat. APVL. met. 1, 26 -tis oboedientem. 3, 9 evictus ... necessitate succumbo et -tis licet ... retexi corpora. 6, 30. TERT. apol. 4, 3 ut ... -tis necessitas obsequii praeferatur veritati. 27, 7. 48, 10. anim. 11, 2 spiritum -tis pronuntiamus *animam.* adv. Marc. 5, 7 p. 595, 14 legem ... opponit creatoris -tis, quam destruebat, sui enim dei nullam talem *legem* habebat (*aliter Hoppe l. infra c.*). HIER. epist. 49, 19, 3 -tis suscipient, quod a nobis dictum est (*postea*: velint nolint suscipient. 108, 25, 1 [-tus *var. l.*]). virg. Mar. 10 p. 193C si confiteberis ..., -tis obtinebimus. *cf. l. 27.*

II *usu novato*: A *i. q. sine effectu, frustra* (*cf. Hoppe, Synt. u. Stil d. Tert. 126; hic usus ad analogiam vocis q. e.* ingratus *redire videtur, v. p. 1561, 15 sqq. et* ingrate *p. 1564, 44; nota etiam* gratis *'sine effectu, in vanum, frustra' [vol. VI 2, 2239, 52], quod hic ut infra l. 34 praepositione augeri censet B. Fischer in plagulis, quamquam et ipsum novatum est a recentioribus*): TERT. adv. Hermog. 19 p. 146, 20 ad originale instrumentum Moysei provocabo, unde et diversa pars ⟨prae⟩sumptiones suas -tis fulcire conatur. scorp. 10 p. 168, 20 erit ... carcer in caelo carens sole aut -tis luminosus (*'etsi illuminatus, tamen caliginosus' Fischer; an i. q. 'non amoene'?, cf.* ingrate *p. 1564, 43; vix recte Hoppe l. c. adn. 1 'der sich nur ungern erleuchtet sieht'*). adv. Val. 26 p. 203, 3 corporalem *substantiam*, ex animali substantia sed miro et inenarrabili rationis ingenio constructam ... interim tulisse *salvatorem*, quo congressui et conspectui et contactui et defunctui -tis subiaceret (*i. q. 'sine noxa', sed v. Hoppe l. c.*). ZENO 1, 3, 7 -tis avaritiam peccato condis. ? B *i. q. sine ulla mercede* (*cf.* gratis *vol. VI 2, 2237, 65. 2238, 5*): ZENO 1, 2, 4 fides non gratis pugnat; charitas autem etiam -tis (*vix dat. adi., fort. corruptum; traditam lectionem defendit Fischer, cf. l. 21*) conferre consuevit.

cf. ingratia.

ingrātitūdo, -inis *f.* *ab* ingratus. *plur. l. 52, var. lect. l. 77. legitur non ante saec. VI* (*genuina non sunt exempla antiquiora in lexicis obvia*: SEN. rem. fort. 10, 7 [*in additionibus q. v.*]. FIRM. math. 5, 1, 29 [*ed. Ald.*]. *de* COD. Iust. 6, 7, 3 [*a. 423*] *v. p. 1563, 26*).

i. q. status (actus) animi ingrati (*acced.* contra *l. 51, cf. l. 73*): **1** *de animo beneficiis, pietate, fide non obligato fere i. q. defectus gratiarum actionis, impietas, infidelitas sim.* (*metonymice fere i. q. iniuria, peccatum l. 52*): SCHOL. Hor. carm. 1, 5, 6 ut ... -e nudet amatorem *meretrix.* INTERPR. novell. Valent. 25 ut liberti ... ab heredibus manumissorum ... proposita iniuriae actione, qua se dicant laesos, pro occasione istius -is ad servitium nullatenus revocentur. AVELL. p. 734, 21 notā (*cf. l. 65*) -is improbati *novem leprosi* (*opp.* gratiarum actionem. *ad rem v. N. T. Luc. 17, 15 sq.*). ENNOD. epist. 2, 7, 5 p. 47, 8 parum ab -e differt muta gratulatio. CASSIOD. Ios. antiq. 4, 2 p. 92 (*de Iudaeis Core duce rebellantibus*) horum contra me *Moysen* ... -em (*gr. 4, 41 ἀχαριστίαν*). 5, 9 p. 132 propter *Iudaeorum* ... iniurias et -es nimis multas (*gr. 5, 200 ἀγνωμοσύνην ut*: MVTIAN. Chrysost. hom. 15 p. 335/6 -is Iudaicae monumenta). 17, 5 p. 485 neque se illi (*sc. uxori veneficae*) malum pro -e redditurum iurabat *Herodes*, si cuncta cum veritate proderet. in psalm. 72, 2 sub -e animi *impiorum* (*opp.* bonae conversationis). var. 11, 13, 5 si ... animus *Caesaris* cuiuslibet -is offensione vincatur. NOVELL. Iust. 115, 3 pr. nisi ... probabuntur ingrati *liberi* et ipsas nominatim -is causas (*infra enumerantur*) parentes suo inseruerint testamento (*erga parentes ut*: IVLIAN. epit. novell. 35, 127). **2** *de animo non benevolo, non benigno, adverso fere i. q. importunitas, offensio sim.*: EPIST. pontif. 1030 Loewenfeld 36 dilectionem tuam hortamur ..., ut ... Paulum ... -is simultate deposita ... sacerdotali caritate recipias. AVELL. p. 540, 21 numquid ... poteram repetitis precibus importunitatis incessi? timeant notam (*cf. l. 48*) huius -is, quibus *eqs.* (*postea*: postulationis meae molestam ... esse frequentiam). ENNOD. epist. 6, 16, 1 p. 158, 11 grandi -is et detrimentorum sterilitate (*opp.* caritas, gratiae, *syn.* offensione). 6, 33, 2 p. 168, 14. VITAE patr. 5, 15, 9 non inveniebant *monachi* in se -is *Arsenii eos relinquentis* causam. CASSIOD. hist. 11, 15, 4 (*Socr. hist. eccl. 7, 18 λύπη*). var. 1, 30, 2 noverit se decem librarum auri dispendio vulnerandum et nostrae -is ... pericula subiturum. 5, 8, 1 sine -is naevo delegata *regis* ... procurare. 8, 17, 6. GREG. M. epist. 2, 20 p. 117, 5 ne contra Honoratum ... dolorem tam longae -is in corde retineres (2, 21 p. 118, 12. 2, 22 p. 119, 13). 2, 21 p. 118, 10 (= 2, 22 p. 119, 10) hoc ... fieri sibi non provehendi gratia, sed causa -is perhibebat *Honoratus presbyterii dignitate praeditus.* 6, 59 p. 434, 16 se ... pro defensione ... fidei multorum ... -em (-es *var. l.*) sustinere (*syn.* odio). 9, 66 p. 86, 12 aut contentio ... aut -o. 9, 158 p. 159, 18 (*opp.* gratiam). 9, 176 p. 171, 27 (*syn.* zelum, *opp.* esse benignos). **3** *de animo non contento fere i. q. taedium*: INTERPR. Paul. sent. 5, 13, 1 si -e (taedio *Paul.*) malae vitae ... vel impatientia valetudinis mortem sibi intulerit *eqs.*

ingrātum, -ī *n. v. p. 1563, 21.*

ingrātus, -a, -um. *ab* in *et* gratus. *compar.* -ior *et superl.* -issimus *inde a* CIC.; *cf.* adeo -us (TER. Andr. 278 SEN. benef. 3, 5, 2), nimis (nimium) -us (TER. Hec. 853 QVEROL. p. 38, 21 R. CASSIOD. Ios. antiq. 6, 14 p. 177 NICET. spir. 18). NOT. Tir. 28, 73. *de notione*: SYNON. Cic. p. 432, 16 B. molestus. iniucundus. -us. gravis. onerosus. GLOSS.L I Ansil. IN 875 -a: sine gratia. 876 nullam gratiam relatura. 879 -o: qui grati⟨am⟩ referre non potest. GLOSS. -us (*vel* -is, *v. p. 1558, 36*): ἀχάριστος. ἄχαρις. invitus. *cf. l. 74. p. 1561, 59. 1562, 66. legitur inde a* SCIP. mai. (*v. p. 1562, 7*), PLAVTO, TER., PACVV., RHET. Her., CIC. [*variat vel confunditur*: -us *c.* ignavus *p. 1561, 60, cf. p. 1564, 10*; ignotus *p. 1561, 5. 51*; iratus *p. 1563, 4, cf. p. 1563, 1. 9. 11*; -ior *c.* inertior PLIN. nat. 32, 8.]

i. q. **non gratus** (*adamari vid. litotes* 'non -us', *v. Weyman, Litotes 503 sq.*; 'gratia -a' *per oxymoron* TERT. cult. fem. 2, 9, 2. AVSON. 82, 1 p. 316 P. [*Anth. Pal. 10, 3 κενή*]):

I ***obiective*** *i. q. qui gratia non dignus est vel habetur, non acceptus, non probatus sim.* (*negatur notio vulgata vocis q. e.* gratus, *de qua v. Leumann, Gnomon 13, 1937, 34 sqq. Frisk, Eranos 38, 1940, 28. Wistrand, ibid. 39, 1941, 17 sqq.*): A ***strictius*** *spectat ad beneficia sim. irrita* (*maxime in formulis q. s.* -um esse, habere [*l. 20. 26*]): PLAVT. Amph. 184 bene quae in me fecerunt *di* -a ea habui atque inrita (*antea*: gratias ... agere, referre ... gratiam. Asin. 136 -a *a.* i. esse omnia intellego quae dedi et quod bene feci). Epid. 136 miserum est -um esse homini (*v. app. crit.*) id quod facias bene; ego quod bene feci male feci *eqs.* Truc. 535 (*ad Phronesium dono non gaudentem*) hoc quidem herclest -um donum (617 quorum *adventorum* mihi d. accepta et grata habeo tuaque -a [705 *syn.* odiosa, *opp.* deamata acceptaque]). TER. Haut. 934 difficilem te esse ostendes et ignosces tamen post, et erit (*om. A*) -um. PACVV. trag. 27 (*loq. Aiax*) si non est -um reapse quod feci bene. CIC. Flacc. 87 condiciones miseras administrandarum provinciarum ..., ubi severitas periculosa est, liberalitas -a. Att. 4, 15, 1 illam in meo dolore συμπάθειαν neque tum mihi obscuram neque post -am fuisse. epist. 5, 5, 3 quae ego si non profundere ac perdere videbor, omnibus meis viribus sustinebo; sin autem -a esse sentiam *eqs.* CATVLL. 64, 103 non -a ... frustra munuscula divis promittens *Ariadne* (*inde Ciris 219* non accepta. *cf.* LIV. 30, 15, 7 accipio ... nuptiale munus, nec -um [VITR. 6 praef. 7 opinans id m. omnibus gentibus non -um futurum. AVSON. 197, 19 p. 57 P. *de cantu flebili*]). PVBLIL. I 40 -a sunt beneficia, quīs comes est metus (RVT. LVP. 1, 12. SEN. benef. 2, 11, 6 non tantum -um sed invisum. *al.* APVL. apol. 102. AVSON. 83, 2 p. 317 P. -um gratia tarda facit). Q 18 misericordia. PETRON. 53, 12 artificium *petauristariorum.* PS. QVINT. decl. 8, 22 p. 166, 8 sanitatis. TAC. hist. 4, 32, 2 quod praemium effusi totiens sanguinis exspectatis nisi -am militiam (*cf. p. 1561, 2*), immortalia (*i. perpetua*) tributa ... ? *cf. p. 1564, 12 sqq.*

B ***latius*** *spectat ad habitum non idoneum*: **1** *generatim fere i. q. iniucundus, inamoenus, insuavis sim.*: **a** *de animantibus*: OV. am. 1, 13, 9 *Aurora* -a viris, -a puellis (*postea*: nec ... iucunda). CVRT. 7, 1, 23 cum quid accidit tristius, omnes rei sunt: ... parentes, liberis si occurrant, et -i et invisi sunt. TAC. hist. 2, 59, 2. 2, 71, 2 *Pedanius Costa* -us principi ut adversus Neronem ausus. ann. 6, 30, 2 exercitui ... non -us *Gaetulicus* (*antea*: mirum ... amorem adsecutus erat). 16, 22, 4 Tuberones et Favonios, veteri quoque rei publicae -a nomina. APVL. flor. 18 p. 91 sum ... non ignotus illi sacricola nec recens cultor nec -us antistes. met. 4, 32 -ae virgini *Psychae* petit *pater* nuptias et maritum (*antea*: infortunatissimae. *sic de mulieribus*: PORPH. Hor. carm. 4, 13, 1 per quam *senectutem* -a iuvenibus facta fastiditur. 4, 13, 5/6. PHYSIOGN. 127 p. 141, 8 collo brevi, dorso lato *eqs.* ...; huiusmodi mulier inepta, inefficax, -a). QVEROL. p. 5, 5 R. (*de Querolo*) ipse est -us ille noster: hic felix erit (*cf.* p. 5, 20 [non grati *codd.*]. 38, 21 -us nimium et rancidus. 39, 5 -us atque intractabilis. 45, 10). PHYSIOGN. 22 p. 34, 8 status oculorum ... defixus ... -um hominem designat (*legit fort. ἄτερποι pro ἄτοποι Adamant. p. 308, 7*). *hic usus quodammodo spectari videtur in exemplis p. 1562, 83 sqq. allatis.*

b *de rebus*: CIC. Planc. 58 aculei *orationis*, si quos habuisti in me, ... mihi non -i acciderunt (*cf.* orat. 77 non -am neglegentiam *oratoris.* CAES. Gall. 7, 30, 1 oratio non -a Gallis [CVRT. 4, 11, 14. QVINT. inst. 8, 3, 49 *opp.* iucundo. *al.*; *aliter p. 1562, 49*]. QVINT. inst. 6, 2, 7 *dicta.* 8, 3, 52 non animis solum, sed etiam auribus est -issima ὁμοείδεια. *al.*). epist. 7, 27, 2 non ... -a mihi sunt, quae fecisti, sed, quae scripsisti, molesta. CATVLL. 68, 142 onus. LVCR. 3, 958 inperfecta ... -aque vita (HOR. epod. 17, 63 SEN. Med. 504 epist. 15, 9. *cf.* HOR. epist. 1, 1, 23 tempora *vitae.* APVL. apol. 85 -i ... anni viduitatis. *al.*). VERG. Aen. 2, 101 (*loq. Sinon*) sed quid ego haec ... nequiquam -a revolvo? (SERV.: nec vobis placitura nec mihi gratiam conciliantia. SERV. auct.: quorum iam non libenter memini. CLAVD. DON.: quae apud vos erunt -a). 12, 144 (*loq. Iuno ad Iuturnam*) quaecumque Latinae ... Iovis -um ascendere cubile (*de interpretatione ambigua v.* SERV. *ad l.*). HOR. carm. 1, 15, 3 -o ... obruit *Nereus* otio ventos (PORPH.: quia ... semper saevire cupiunt). 3, 10, 9 -am Veneri pone superbiam. *al.* PROP. 2, 34, 81 non ... haec *carmina* ulli venient -a legenti. 3, 10, 25 dulcia ... -os adimant convivia somnos (*aliter p. 1562, 68*). OV. am. 2, 19, 3 quod licet, -umst; quod non licet, acrius urit. fast. 3, 738 iocos. *al.* LIV. 4, 45, 7 curam urbis ut -am ignobilemque aspernari. *al.* SEN. dial. 5, 13, 3 nec erat illi *Socrati* exprobratio ... irae -a. epist. 77, 10

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fabellam ... non -am tibi. CVRT. 6, 6, 11 liberis pretium servitutis -um est. 7, 2, 36 aliis gravis erat, plerisque non -a militia (*cf. p. 1560, 43*). *et passim.* *de iis, quae sensus offendunt* (*cf. p. 1560, 68*): COLVM. 7, 8, 7 non -i saporis (coloris *a*) *caseus* (*cf.* PLIN. nat. 15, 104 non -ae amaritudinis. 18, 141 *secale* -issimum ventri est. 21, 93 non -o [ignoto *d*], multis etiam religioso in cibo est *urtica. v. et infra l. 35*). PLIN. nat. 10, 74 propter -um virus (*i. odorem*) *Meleagridum* (31, 90. *cf. infra l. 34*). 37, 128 non -as *melichrysos.* PLIN. epist. 5, 6, 34 *umbrarum* frigus non -o sole distinguit *hippodromus.* RVFIN. Orig. in num. 26, 2 p. 245, 6 -issimus sonus redditur et carminis dulcedo corrumpitur (PHYSIOGN. 78 p. 103, 9 [*Adamant. p. 404, 2 κακοηχεστέρα*]. *cf.* 98 p. 124, 2 vox prope garrula nec -a interdum *androgyni* [119 p. 137, 17 *asini*]). *de auguriis infaustis*: APVL. Socr. 18 p. 162 aut -a auguria Heleni aut incredita vaticinia Cassandrae.

2 *speciatim de iis, quae fructum non reddunt, fere i. q. vanus, inutilis, infructuosus sim.* (*cf. p. 1560, 34. 73*): LVCR. 3, 937 si grata fuit tibi vita ... et non omnia ... commoda perfluxere atque -a interiere (*cf.* 3, 942 quod pereat male et -um occidat omne). SALL. Catil. 37, 7 *iuventus* urbanum otium -o labori praetulerat (VERG. georg. 3, 98 *senior equus* frustra ... l. -um trahit [*i. voluptatem perficit. postea*: in cassum furit]. CLAVD. DON. Aen. 2, 595 p. 228, 30. *cf.* PLIN. epist. 9, 3, 2 misera simul et -a imagine industriae [*antea*: caducis laboribus]). OV. am. 1, 15, 6 -o vocem prostituisse foro. GRATT. 33 -i maiora sinus inpendia sument (*cf. Ps. Xenoph. cyneg. 2, 5 δυσμεταχείριστα*). MART. 3, 58, 4 -a lati spatia ... campi (*cf.* 10, 47, 4 non -us ager). 5, 19, 8 colit -as pauper amicitias. PS. QVINT. decl. 12, 4 p. 221, 2 perfidia terrarum et -ae messis irritus labor. TERT. apol. 39, 6 epulis ... potaculis ... -is (-iis *AE*) voratrinis dispensatur *pecunia.* LACT. inst. 6, 11, 23 aut obliviscuntur homines *largitionum* et alterius damna pro -is habent aut etiam offenduntur, si non est libidini ... satisfactum. CLAVD. 20, 191 iter -um, vanos deflere labores. *al.*

***grammatica** et **stilistica** ad I*: 1 *accedit abl. limit.*: OV. hal. 103 cantharus -us succo. PLIN. nat. 16, 229 colore ... non -a *ilex.* 25, 157 odore non -as *radices* (*Isid. orig. 17, 9, 10* acerrimi odoris, sed iucundi). 32, 39 visu. 37, 79 sapore. 2 *indicatur, cui*: *dat. passim* (*cf. p. 1563, 49*). ad: LIV. 1, 26, 5 tam tristis -ique ad vulgus iudicii. apud: *p. 1560, 76.* 3 *locutiones praedicativae notabiliores*: -um facere (fieri) *p. 1560, 40. 56.* -um habere *p. 1560, 19.* pro -o habere *supra l. 29.* non (haud) -um est (accidit) *seq.* si *vel acc. c. inf.*: VAL. MAX. 5, 5, 4 imperatoribus ... non erit -um, si *eqs.* TAC. ann. 2, 5, 1 Tiberio haud -um accidit turbari res Orientis.

II ***active*** ('animo -us' *p. 1563, 14*) *i. q. gratiam non referens* (*negatur notio minus vulgata vocis q. e.* gratus *rediens ad locutiones* 'grates agere', 'gratiam referre' *sim. et* 'gratum est', *v. quos laudavi p. 1560, 17; loco antiquissimo [p. 1562, 7] adhibetur de iis, qui deis non gratulantur*): A ***strictius*** *de iis, qui beneficia vel favorem non remunerantur*: 1 *generatim*: a *de animantibus vel animo sim., civitate sim.*: *α vario usu* (*artius reservatur inimicitiis l. 60; hic illic coniung. c.* impius [*v. et p. 1562, 24*], *quod notionem vocis auget l. 62, cf.* 'impie -us' *infra l. 69*): PLAVT. Bacch. 394 -o homine nihil inpensiust (CIC. Verr. II 3, 152 non -orum [ignot- *V*]. Mur. 8 et astuti et -i. Phil. 13, 41 -issime. *al.* CAEL. Cic. epist. 8, 12, 1 PVBLIL. D 4. *al.*). 396 nimio inpendiosum praestat te quam -um dicier. Persa 840 ni grato -us repertust *sc. patrono libertus* (VAL. MAX. 2, 6, 6 SVET. Claud. 25, 1. PAVL. dig. 37, 14, 19 -us l. est, qui patrono obsequium non praestat *eqs. et passim*). TER. Andr. 278 adeon me ignavom putas, adeon porro -um aut inhumanum aut ferum, ut neque me ... amor neque pudor commoveat ..., ut servem fidem *Glycerio*? (*postea*: ut memor esses sui. SCHOL.: illiberalem). Hec. 853 ah nimium me -um (ignavom *A*) putas. RHET. Her. 4, 40, 52 impius in parentes, -us in amicos, infestus cognatis. 4, 44, 57 -i in civitate⟨m⟩ (civitati *d*). CIC. p. red. ad Quir. 23 neque solum -us ... verum etiam impius. prov. 41 non -o animo (Deiot. 15 tam inhumani et -i. *al. cf. p. 1562, 8. 38 et* AVG. civ. 22, 23 p. 608, 24 D. mens [*v. et l. 79. p. 1562, 9*]). Planc. 80 quae ... amicitia potest esse inter -os? Mil. 81 civitate (LIV. 45, 38, 9 -a et inimica bonis. *al. cf.* CIC. Mil. 83 rem publicam. Lael. 42 patriae. VERG. ecl. 1, 34 [*vix ad I*] urbi [GLOSS. V 211, 32 quo⟨niam⟩ parvi aestiment urbani quae rusticis magno constant]. *sim. saepius*). Tusc. 5, 6 tam impie -us esse *quisquam audet*, ut eam accuset, quam vereri deberet (*sc. philosophiam vitae parentem*) ... ? (*cf.* LVCR. 2, 615 numen qui violarint matris et -i genitoribus inventi sint. COD. Iust. 3, 29, 5 [*a. 286*] -is liberis. *al.*). *al.* PVBLIL. I 14 -us unus omnibus miseris nocet. M 1 malignos (*i. parcos*) fieri maxime -i docent. OV. met. 14, 173 -us et impius (immemor *var. l.*) *in servatorem. et passim.* *per vocat.* -e (*cf. l. 52. 82. p. 1562, 9*): SEN. contr. 2, 5, 5 contr. exc. 5, 4, 1 LVCAN. 7, 76 STAT. silv. 3, 3, 186 MART. 8, 3, 11. 13, 87, 1. *al.*

β in re amatoria (*cf. supra l. 57*): PLAVT. Persa 228 nihil amas, quom -u⟨m⟩ amas. CATVLL. 76, 9 omnia, quae -ae perierunt credita menti *Lesbiae.* LYGD. 6, 42 -i ... inpia facta viri *sc. Thesei* (PROP. 1, 6, 10 [*Itali*, irato *O*; *syn.* infido]. OV. epist. 12, 124 fast. 1, 622. 3, 462). PROP. 2, 34, 72 huic *puellae*, licet -ae, Tityrus ... canat. 4, 7, 31 (*loq. umbra Cynthiae ad poetam*) -e (*antea*: perfide. *sic per vocat.*: OV. met. 7, 711. 8, 119. 8, 135. SEN. Med. 1021 -e Iason. IVV. 9, 82 -e ac perfide. *fem.*: OV. am. 2, 8, 23 -a). OV. epist. 12, 21. 12, 206 (*postea*: infido). met. 2, 488 Iovem (9, 302). *al.* SEN. Med. 465 (*de Iasone*) -um caput. CALP. ecl. 3, 8 Lycidan -a reliquit Phyllis amatque novum post tot mea munera Mopsum. VAL. FL. 7, 507. FIRM. math. 3, 6, 18 quibus *viris* semper mulieres -ae sint (*opp.* mulieribus adamari). *al.*

γ de ratione inter deos et homines deorum cultores intercedente: ① *-i dicuntur homines*: *ap. paganos* (*cf. p. 1560, 20*): SCIP. mai. or. frg. Gell. 4, 18, 3 non ... simus adversum deos -i (*infra*: eamus ... gratulatum). LVCR. 2, 622 -os animos atque impia pectora volgi conterrere metu ... numinis. SEN. benef. 2, 30, 2 mentis. 4, 8, 2 -issime mortalium, qui te negas deo debere, sed naturae. epist. 74, 11 -i divinorum interpretes. *al.* CVRT. 10, 5, 11 impios ... et -os. LAMPR. Alex. 56, 9 supplicationem decernere, ne dis videamur -i. *ap. Christianos plerumque fere i. q. infidelis, incredulus, hic illic subaudienda vi morali fere i. q. iniquus, iniustus, malus* (*exempla selecta*): TERT. adv. Marc. 2, 13 p. 352, 17 dignis ... indignis ... -is ... aemulis. 2, 14 p. 355, 2 populum *Aegyptium* (*syn.* inreverentibus). 2, 16 p. 357, 25 (*inter malos*) scelestos ... -os ... superbos (pudic. 22, 4 AVG. in psalm. 85, 4 serm. 283, 3, 3). 2, 18 p. 360, 9 -ioribus Marcionitis. paenit. 5, 6 in dominum non modo contumax, sed etiam -us (*cf. p. 1563, 56 et* IREN. 4, 39, 2 -us ... in eum *deum* ...; -us deo. CYPR. Fort. 7 Iudaicus populus ... circa deum perfidus et -us [sent. episc. 28]. LACT. inst. 4, 20, 8 adversus eum *deum* -i et inpii. *al.*). *al.* ITALA Luc. 6, 35 (Tert. adv. Marc. 4, 17 p. 474, 22. *al.* = VVLG.) -os et malos (*gr. ἀχαρίστους*). CYPR. patient. 4 nocentibus et innoxiis, religiosis et impiis, gratias agentibus et -is (AVG. civ. 1, 8 p. 12, 19 D. 2, 2 p. 54, 28 NICET. fid. 7. *cf. l. 22. p. 1561, 49*). 6 (*iuxta* incredulos). 10 -o et ... perfido. COMM. apol. 199 gens *Iudaeorum.* IVVENC. 1, 37 auribus *Zachariae* (*cf. Luc. 1, 20* non credidisti). 3, 653 urbem *sc. Hierusalem.* *et passim.* ⓘ *-i dicuntur dei* (*cf. l. 1 et infra p. 1563, 9*): OV. met. 9, 701 (*loq. Isis*) opem ... exorata fero, nec te coluisse quereris -um numen. STAT. Theb. 9, 907 Dianae. silv. 3, 5, 32 saevum -umque dolebas ... Iovem. TERT. apol. 41, 6 quid colere perseveratis tam -os, tam iniustos *deos* ...? (adv. Marc. 5, 11 p. 615, 5 satis -us deus et i.).

δ in iure gentium de iis, qui fidem non dant (*exempla significantiora*): BELL. Alex. 33, 4 si essent -i *reges* (*opp.* si permanerent in fide). Hisp. 42, 3 omnium commodorum et immemores et -os in se (*sc. Caesarem*) et in populum Romanum *Hispanos.* LIV. 35, 31, 13 -i ac perfidi animi Magnetum (PANEG. 12, 23, 3). 36, 17, 8 *Aetolorum* gente vanissima et -issima (levissima *M*). FLOR. epit. 3, 5, 10 domuerat -issimos hominum. AMM. 22, 14, 4 perduellis. 23, 6, 81 -os et desertores. HEGES. 1, 33 p. 64, 27 -um ... sibi non sensit Antonius *Herodem* (*antea*: fidelem ... socium). *al.*

ε de bestiis: MANIL. 4, 350 nec manet -us Capricornus ..., sed munus reddit. PHAEDR. 1, 8, 11 (*loq. lupus ad gruem*) -a es ..., ore quae e nostro caput incolume abstuleris. MART. epigr. 10, 1 laeserat -o leo perfidus ore magistrum (*cf.* 21, 7 -o iacuit laceratus ab urso *domitor*).

b *de rebus, quae ad homines -os pertinent* (*cf. p. 1561, 47*): CIC. Manil. 47 ne aut invisa dis ... oratio ... aut -a esse videatur (Sest. 108 o., si minus de aliquo dixero, -a. *aliter p. 1560, 66*). Phil. 2, 33 tam immemor posteritas, ... tam -ae litterae (*cf.* PLIN. epist. 5, 2, 2 epistulas). top. 4 veritus sum ne, si ego gravarer, aut -um id aut superbum videretur. Att. 4, 16, 6 memoriam non -am (*cf.* CVRT. 5, 8, 10 fama). 8, 4, 2 nihil cognovi -ius. SEN. contr. exc. 5, 4, 2 dilatio *poenae.* VAL. MAX. 5, 2, 1 gratas ... animi significationes et -a facta (5, 3. 5, 3, 5). SEN. epist. 73, 2 *cupiditas.* 99, 4 dolor. PLIN. paneg. 21, 3 *pietas.* SVET. Cal. 38, 2 testamenta. OPTAT. 2, 1 p. 34, 12 praesumptio *infidelium.* AVG. bon. viduit. 17, 21 superbia (*opp.* grata ... pietate. civ. 1, 1 p. 5, 19 D. atque impiissima insania. serm. 284, 3 [*syn.* impia, iniqua]). civ. 10, 3 p. 406, 8 oblivio. serm. 220 cogitatio. *per metonymiam vel enallagen*: VAL. MAX. 7, 8, 8 fallacis et -ae (*i. fallaciae et ingratitudinis*) culpae. SEN. Tro. 192 (*loq. Achilles ad Graecos*) solvite -as rates. MART. 4, 67, 7 -ae, ... male divitis arcae (*i. divitis amico divitias denegantis*).

c *poetice transfertur ad res ut animantes*: VERG. Aen. 6, 213 Misenum ... Teucri flebant et cineri -o suprema ferebant ([SERV.: tristi ...; alii '-o' dicunt gratiam non sentienti. SIDON. epist. 4, 11, 6 *ad l.*: id est gratiam non relaturo]. COPA 35). PROP. 1, 3, 25 omnia ... -o largibar munera somno (*aliter p. 1560, 81*). IVV. 10, 270 ab -o iam fastiditus aratro *vetulus bos.* PRVD. c. Symm. 2, 1070 captivus pudor (*sc. virginis Vestalis*) -is addicitur aris.

2 *speciatim fere i. q. non contentus*: LVCR. 3, 1003 animi -am naturam pascere semper atque explere bonis rebus satiareque numquam (*sc. insatiabilem. cf.* HOR. sat. 1, 2, 8 ingluvie). HEGES. 1, 31, 3 p. 59, 7 humanissime milites suscepit *Herodes*, rationabiliter duces ..., nemo -us recessit (*gr. 1, 356 χρημάτων ... δεόμενον. cf.* CASSIOD. var. 8, 33, 4 de illo commercio nemo -us redit. MAXIM. eleg. 3, 93 -i, tristes pariter discedimus ambo ['*haud laeti*' *Petschenig*]). PRVD. tituli 43 -is (*sc. Iudaeis accepta manna*) venit altera nubes atque avidos carnis saturat congesta coturnix. GREG. M. moral. 10, 53 eos *miracula exspectantes*, quos exteriora quaerere comperit, -os foris reliquit *Christus.* CAES. AREL. serm. 46, 4 -um habeo amicum ..., si, quotiens illum ad convivium revocavero, potum ei quantum voluerit ipse non dedero.

B ***latius*** (*v. quae monui p. 1560, 63*): 1 *fere i. q. non propitius, difficilis, durus*: PROP. 1, 10, 23 neu, si quid petiit *puella*, -a

[Szantyr]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(rugata *Haupt*, irata *Burman*, contracta *Cornelissen*) fronte negaris, neu tibi pro vano verba benigna cadant. 1,16, 38 te (*sc. ianuam*) non ulla meae laesit petulantia linguae, quae solet -o (*sic post Fruterium Hosius, alii alia*; irato *codd.*) dicere probra loco (*cf.* COLVM. 1 praef. 10 nocte sera foribus -is adiacere. IVVENC. 4, 222 limina clausa nequiquam ingeminant precibusque -a frequentant, ut liceat miseris penetrare in limina laeta). 1,17,4 omnia . . . -o litore vota cadunt. STAT. Theb. 10, 564 -ae vallantur planctibus arae. 2 *fere i. q. infestus*: VAL. FL. 1, 446 pendit *poenas* . . . Delius, -o (irato *Broukhusius*) Steropen quod fuderat arcu (*sed Langen* '-us *dicitur arcus Iovis ratione habita*'). CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 176B nemo mihi sit . . . -us (iratus *Bulhart in schedis, item*: CASSIOD. Ios. antiq. 1,27 p. 29 [*gr. 1,318* χαλεπαίνων ἐμοί]). GILD. Brit. 1 chron. III p. 27, 20 digito *dei* . . . -o ac furibundo. CASSIOD. Ios. antiq. 6, 14 p. 177 circa quem animo potuerat nimis -a consistere (*gr. 6, 341* λίαν ἀηδῶς. 13,2 p. 362 erant *milites* . . . -i c. Demetrium propter superbiam suam [*gr. 13, 35* ἀπεχθῶς . . , εἶχον πρός]. Ios. c. Ap. 2, 56 c. nos fuit -a *Cleopatra*). var. 7, 39, 2 dominus fieri formidatur -us.

***grammatica* et *stilistica** *ad II*: 1 *pro subst.*: a *masc. sg.* -us, -ī *et pl.* -ī, -ōrum *inde a* CIC. *passim, vocat.* -e *p. 1561, 74. 82; fem. sg. vocat.* -a OV. *p. 1561, 84.* SEN. Tro. 658. b *neutr. sg.* (-um), -ī (*praeter l. 35 legitur gen. tantum*) *i. q. ingratitudo (var. lect. l. 26), ingratia,* ἀχαριστία (*non nisi usu iuridico vel inde derivato*): SEN. contr. 2, 5 tit. -i actio (9, 1 tit. SEN. benef. 3, 6, 1. 3, 7, 6 QVINT. inst. 7, 4, 37 decl. 333 p. 310, 14 SVLP. VICT. rhet. 56 COD. Theod. 4, 10, 2 pr. COD. Iust. 6, 7, 3 [*a. 423*] quibus -i [-is *VR*, ingratitudinis *C vix recte, cf. p. 1559, 38*] a. . . . deferetur. *al.*). 2, 5, 10 non, quisquis non reddidit beneficium, -i (-us *T*) tenetur (9, 1, 9. *cf. l. 29. 30. dub.*: 2, 5, 8). 2, 5, 13 an inter viros et uxores data beneficia -i lege teneantur (QVINT. decl. 333 p. 310, 27 continentur *controversiae*. p. 313, 5 teneatur). 2, 5, 17 -i agit (*ibid. iterum.* QVINT. decl. 368 p. 403, 5). *ibid.* -i accusationem (*cf.* QVINT. decl. 333 p. 310, 20 accusatur . . . -i). 9, 1 tit. -i reus (QVINT. decl. 333 p. 311, 2. 312, 26). 9, 1, 10 in -i controversiis. contr. exc. 3 praef. 17 -i postulavi. SEN. benef. 1, 1, 13 vitium -i. 1, 10, 4 homicidae, tyranni, fures . . .; infra omnia ista -us est, nisi quod omnia ista ab -o (animo *add. vulgo*) sunt, sine quo vix ullum magnum facinus adcrevit. AVSON. 419, 41 p. 364, 273 P. -i crimine arguendus (AMBR. Ioseph 5, 23). CLAVD. carm. min. 41, 12 -i . . . onus (*i. culpam*).

2 -um (-ius) est: *seq. (acc. c.) inf.*: CIC. Mil. 81 quid esset -ius, quam laetari ceteros, lugere eum solum, propter quem ceteri laetarentur (AVG. persev. 21, 56 q. est . . . -ius, quam negare ipsam gratiam dei . . . ?). SEN. benef. 6, 27, 2 turpe et -um est, nolle debere. TERT. patient. 4, 4 quam iniustum est, quam etiam -um, quod . . . consequaris, . . . non repéndere. si: CLAVD. DON. Aen. 2, 790 p. 257, 4 -um, impium, sceleratum fuisset, si Aeneas ab umbra uxoris silentio recessisset. *absolute*: MIN. FEL. 32, 2 hostias . . . deo offeram, quas in usum mei protulit, ut reiciam ei suum munus? -um est.

3 *structurae*: a *indicatur persona, cui aliquis gratias non agit: dat. et* in *c. acc. passim, sed ita ut* in *a poetis spernatur, dat. reservatus potius usui, quem sub I B descripsi, extra poesin* (PLAVT. *p. 1561, 54.* LVCR. *p. 1561, 71*) *certis exemplis non ante* SEN. benef. 6, 30, 1 (*falso* RHET. Her. *p. 1561, 61, per zeugma* LIV. *p. 1561, 65, fort. excerptoris* SEN. contr. exc. 9, 1 tit.), *inde quidem promiscue cum* in *adhibeatur* (*iuxta ponuntur p. 1562, 20*). ? *gen.* (*per zeugma*: SCHOL. Cic. Bob. p. 137, 9 -um et inmemorem bene meriti civis *populum R.*): TERT. apol. 40, 12 illius *dei* rea est *gens humana*, cuius (c. bonis *Φ, Waltzing; cf. Löfstedt, Krit. Bem. 92 sqq.*) et -a. ad: THEOD. MOPS. in II Tim. 3, 2 p. 214, 6 '-i': ad eos, qui *eqs.* adversus (-um): SCIP. mai. *p. 1562, 7.* LIV. 45, 38, 6 VAL. MAX. 5, 3 ext. 2 SEN. benef. 5, 7, 3. 5, 14, 3 PLIN. nat. 2, 157. *al.* circa: CYPR. *p. 1562, 21.* FIRM. math. 5, 1, 29 (*trad.* inquinati *sim.*). 5, 1, 34. CASSIOD. *supra l. 14.* COD. Iust. 3, 28, 30 pr. *al.* contra: PAVL. dig. 4, 2, 21 pr. COD. Iust. 3, 28, 28 pr. (*a. 321*). erga: LIV. 36, 20, 4. b *indicatur res, pro qua aliquis gratias non agit: dat.*: CENS. 1, 8 beneficiis (SPART. Did. 6, 2 VOPISC. Aurelian. 36, 6 LACT. inst. 4, 3, 3. *et saepe*). AMBR. exc. Sat. 1, 24 moderationi *dei.* HEGES. 1, 40, 10 p. 90, 29 muneribus. AVG. civ. 6, 7 p. 259, 17 D. divinae mercedi. 7, 5 p. 281, 7 gratiae (epist. 215, 8. *al.*). gest. Pelag. 25, 50 misericordiae. PS. AVG. quaest. test. I 44, 9 tantis bonis. CONC.S I 3 vers. Tur. p. 147, 20 mansuetudini (*gr. I 1, 2 p. 93, 1* ἀχαριστοῦσι *c. dat.*). *gen.* (*cf.* ARVS. gramm. VII 484, 24): VERG. Aen. 10, 665 ignarus rerum -usque salutis (AMBR. fug. saec. 2, 10. HEGES. 1, 25, 2 p. 40, 15 [saluti *var. l.*]). TERT. adv. Marc. 2, 24 p. 367, 11 beneficii (TYCON. reg. 7 p. 79, 25 beneficiorum. *al.*). 3, 24 p. 422, 2 promissionis. LACT. opif. 3, 3 (*v. app. crit.*). AMBR. epist. 2, 20 HEGES. 1, 26, 4 p. 43, 20 HESYCH. in lev. 15, 16 p. 975D. FVLG. RVSP. psalm. abeced. (RevBén. 48, 1936 p. 231) 204. ad: CYPR. mortal. 15 ad beneficia divina. adversus: VELL. 2, 69, 1 merita. SEN. benef. 1, 2, 5 beneficium (4, 16, 2 QVINT. decl. 252 p. 30, 21 VAL. dig. 49, 14, 42, 1 LACT. inst. 2, 5, 6). 3, 4, 1 epist. 99, 5. circa: CYPR. patient. 19 c. beneficia divina perfidus et -us. de: AVG. bon. viduit. 17, 21 p. 330, 21 de acceptis. civ. 3, 31 p. 143, 26 D. Christo . . . -i sunt de tantis bonis. LEO M. epist. 162, 1 (= CONC.S II 4 p. 105, 25). SACR. Leon. p. 116, 3. CONC.S I 5 p. 381, 4 (*gr. I 1, 7 p. 83, 37* ἀγνωμονήσαιμεν περί). ex: PANEG. 6, 14, 2 tibi ex tantis beneficiis tuis et tanto . . . f⟨av⟩ore. AVG. serm. RevBén. 50, 1938 p. 15, 157 ex his quae habemus. in *c. abl.*: OPTAT. 2, 13 in uno tibi . . . -i esse non possumus, quod ecclesiam . . . laudare voluisti. AVG. lib. arb. 3, 6, 18 quodsi -us es in eo quod esse vis *eqs.* pro: HEGES. 1, 26, 4 p. 44, 4 pro salute (*gr. 1, 214* περὶ . . . τῆς σωτηρίας ἀχάριστον). *enunt. per* quia: DRAC. laud. dei 2, 250 -us *homo*, quia factus erat caelestis imago. c *indicatur res, qua aliquis -us probatur*: CIC. Verr. II 2, 192 impudentes in defendendo . . ., -i in deserendo. Phil. 2, 6 in quo potes me dicere -um? 13, 30 -um in praetereundo. CAES. civ. 3, 1, 5 ne aut -us (ignavus *Herzog*, -us ⟨cessator⟩ *Bentley*) in referenda gratia aut arrogans in praeripiendo populi beneficio videretur *Caesar*.

III ***passive*** *i. q. pro quo gratia non refertur, non habetur, non agitur* (*vi tamquam verbali ex IA derivata*): CATVLL. 73, 3 desine . . . aliquem fieri posse putare pium; omnia sunt -a, nihil fecisse benigne ⟨prodest⟩, immo etiam taedet obestque magis. 76, 6 multa parata manent in longa aetate, Catulle, ex hoc -o gaudia amore tibi (SIL. 3, 431 *Pyrenen* maerentem -os raptoris *Herculis* a.). VERG. Aen. 7, 425 -is offer te, inrise, periclis. OV. met. 2, 626 -os in pectora *Coronidis mortuae* fudit odores. SEN. dial. 10, 2, 1 sunt quos -us superiorum cultus voluntaria servitute consumat. PLIN. nat. 12, 82 felix appellatur Arabia, falsi et -i cognominis, quae hoc acceptum superis ferat, cum plus ex eo inferis debeat. VAL. FL. 7, 492 (*loq. Iason ad Medeam*) recipe -os . . . cantūs. SIL. 4, 547 tristes (*i. implacabiles, duri*) superi atque -ā maxima curā victima . . . frustra nutrita Tonanti. STAT. Theb. 1, 700 *Apollinem* volentem -is Phrygios umeris subiisse molares. VITA Cypr. 11, 2 excluditur *Cyprianus* . . . civitate, ille qui fecerat boni aliquid pro civitatis salute, ille . . . qui . . . -a bonitate providerat, ne *eqs.* PANEG. 6, 15, 3.

IV *usu* **secundario** *et* **novato**: A *sec.* ingrati(i)s *i. q. invitus, nolens* (*var. l. extra poesin p. 1558, 55. 60. 63. 1559, 7. 15; cf.* ingrate *infra l. 60*): HIER. epist. 124, 9, 7 (*ex Origene*) dum . . . istae *virtutes* voluntate descendunt, aliae praecipitantur invitae, hae sponte suscipiunt ministeria, . . . illae coguntur -ae (-e *H. Rufin. Orig. princ. 3, 5 p. 276, 4* vel volentes vel inviti; *gr. deest*). PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 20 p. 651 quam -us hinc navigaverim (*gr. 1, 634* οὐχ ἑκών). ? B *sec.* gratis, gratuitus *i. q. non gratuitus* (*cf.* gratus *vol. VI 2, 2264, 18*): SEN. benef. 6, 14, 4 nec quam necessarium fuerit *frumentum* aestimo, sine quo victurus non fui, sed quam -um (non gratuitum *Gronov.*), quod non habuissem, nisi emissem (*antea*: mercennarium beneficium).

adv. **ingrātē.** *inter* 'adverbia . . . in e litteram exeuntia': PS. ASPER gramm. suppl. 55, 14. *compar.* -ius *l. 55.* [*dub.*: COD. Theod. 9, 14, 3, 2 -[a]e (*aliter Cod. Iust. 9, 8, 5, 3*).]

1 *obiective: i. q. non amoene, non pulchre*: PLIN. nat. 37, 74 gemma -e viridis atque intus sordida. *i. q. inutiliter, frustra* (*cf. p. 1559, 17*): PALLAD. 7, 5, 1 interlegenda sunt *pira et mela* quaecumque vitiosa, ut sucus, qui -e his possit inpendi, ad meliora vertatur. 2 *active i. q. animo ingrato, non obligato*: CIC. Deiot. 30 quamvis -e et impie necessitudinis nomen repudiaretis *eqs.* epist. 12, 1, 2 immoderate . . . et -e nostra facilitate abutuntur *Antonius et alii.* SEN. contr. 2, 5, 17 non quaeritur, an legitime, sed an -e dimissa sit *uxor.* VAL. MAX. 5, 3, 2a -e lapsae mentis *Romanorum Romulum condemnantium.* PLIN. nat. 18, 23 non -e (*var. l.* in grege) nominando M. Varrone. 27, 6 quae *remedia* si quis ulla forte ab homine excogitari potuisse credit, -e deorum munera intellegit. TAC. hist. 1, 52, 3. *fere i. q. animo non benigno* (*sed v. p. 1559, 13*): AVG. catech. rud. 10, 14 suscipimus -ius quod volunt *magistri* (CASSIOD. hist. 8, 11, 2 licet -e . . ., tamen postea susceperunt [*Socr. 4, 31 p. 548A* ἠγανάκτουν]. GREG. TVR. Mart. 2, 16). ARNOB. in psalm. 91 p. 460A nec hoc accipias -e, quod *eqs.* 3 *passive i. q. sine gratiae acceptione*: OV. ars 2, 435 sunt *virgines*, quibus -e timida indulgentia servit. ? 4 *i. q. invite*: *v. l. 32. p. 1558, 83 et cf. l. 55.*

deriv.: ingratitudo. *cf.* ingratificus. *compos.*: peringratus.

Szantyr.

1. ingravāns *v.* ingravo. ? **2. ingravāns** *v. l. 83.*

ingravanter *adv.* *ab* in *et* gravari *sec.* incunctanter, indubitanter *sim.*; *cf.* 2. ingravans *et* gravanter (*retrogr., ut vid.*). *i. q. non aegre, ultro, libenter sim.*: CONSVLT. Zacch. 1, 18 p. 21, 9 -r eloquere. CONC. Rom. a. 501 p. 419, 18 -r sanctitatem vestram reliquorum praesentiam convenit opperiri. GREG. M. epist. 3, 58 p. 218, 6 ad praedictum locum . . . -r accedas (5, 50 p. 350, 7. 9, 165 p. 164, 16).

deriv.: *v. l. 65.*

ingravātē *v. l. 82.*

ingravātio, -ōnis *f.* *ab* ingravare. *i. q. gravamen, onus sim.*: COD. Theod. 7, 13, 7 pr. nec ullus *tiro*, qui relevandus fuerit, perpetuae -i[s] addici *poterit.* *i. q. incusatio, crimen*: AVELL. p. 303, 13 Ibas ad -em . . . Nestorii dixit *eqs.* (*v. p. 1566, 32*). *i. q. obduratio*: AVG. quaest. hept. 2, 30 p. 108, 11 (*cf.* 17) -o cordis Pharaonis (*v. p. 1566, 52*).

1. ingravātus, -a, -um *v.* ingravo.

2. ingravātus, -a, -um. *ab* in *et* gravatus. *i. q. non gravatus, libens sim.*: SYMM. epist. 2, 29 -o auxilio. 6, 79 (80) mihi -a, tibi iucunda munuscula. 9, 94 (89) -am vicem.

adv. **ingravātē.** *i. q. non gravate*: ITALA II Cor. 11, 9 (Aug. op. monach. 12, 13 p. 553, 8) -e (ingravantem *var. l.*) me in vobis custodivi (*gr.* ἀβαρῆ, *Vulg.* sine onere). AMM. 17, 10, 10 reges . . .

[Hofmann-E.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

obsecundaba⟨n⟩t imperii⟨s⟩ -e. 18, 2, 6 *milites* materias vexere cervicibus -e.

ingravēdo, -inis *f.* *cf. c.* gravedo *et* ingravescere. *i. q. aegritudo*: GREG. M. epist. 9, 47 p. 74, 20 quatenus ... nullas in hac contentione -o (-ido *codd. et edd. vett.*, in gravido *Mommsen et Ewald-Hartmann; v. Norberg, In reg. Greg. M. stud. crit. II 1939, 152 sq.*) vires accipiat.

ⁿ**ingravēsco,** -ere. *ab* in *et* gravis, *cf.* gravescere. -isc-: AMM. 14, 7, 6. 20, 11, 31. 30, 2, 4 GREG. M. dial. 4, 27 p. 266, 1 M. NOT. Tir. 27, 82. *pro perf. substituitur* ingravatus sum, ingravavi (*p. 1566, 79*). GLOSS. ἐπιβαρῶ. ingruit: -it. *inde a* CIC., LVCR. (*in tmesi*), *postea nonnisi in serm. ped.* [*falsa var. l. pro* ag-: TER. Hec. 337 CIC. carm. frg. 31, 4 B. (Tusc. 3, 76).]

i. q. paulatim graviorem fieri (*additur* cotidie *l. 38. 53. 66*, in dies *l. 32. 37. 52*, paulatim RVFIN. Orig. in Rom. 7, 16; *acced.* in *finale l. 60*):

I *proprie et in imag.*: A *c. vi inolescendi*: 1 *de feminis gravidis*: LVCR. 4, 1250 ex aliis ... succipiunt aliae pondus magis inque gravescunt. HYG. astr. 2, 1 p. 30, 9 iam utero -ente. 2 *de herbis sim. frugiferis* (*in imag.*): CYPR. ad Donat. 2 p. 4, 8 exilis ingenii ... mediocritas tenues admodum fruges parit, nullis ad copiam fecundi caespitis culminibus -it. IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 2, 105 frutex diaboli ... adolescit, frondescit et pestifera fruge -it.

B *in univ.*: PLIN. nat. 31, 79 quod *sal* ... pondere -at. GARG. MART. med. 28 uvam faucibus -entem. *in imag.*: CASSIAN. conl. 24, 24, 4 divini oneris tam iucunda levitas -it.

II *translate*: A *in malam partem*: 1 *generatim*: a *usu originario*: α *de variis rebus incorp.*: CIC. Catil. 1, 31 hic morbus, qui est in re publica, relevatus istius poena vehementius reliquis vivis -et (Phil. 9, 2. rep. 1, 63 *opp.* levi. div. 2, 16 LIV. 41, 16, 3. *al. cf.* LIV. 4, 21, 5 vis morbi [SVET. Tib. 73, 1]. VELL. 2, 123, 1 -ente in dies valetudine [SPART. Hadr. 23, 16]. APVL. apol. 69 aegritudinem. *sim. saepius*). dom. 11 cum -ret annona (*cf.* CAES. civ. 1, 52, 1 annona crevit; quae fere res ... -ere consuevit. LIV. 7, 21, 3 faenoris. AMM. 14, 7, 6 paenuria commeatuum). Cato 6 -entem aetatem (Lael. 33. epist. 2, 1, 2 iam. *cf.* SPART. Ael. 2, 1 aevo [EVTR. 9, 27, 1]). ad Brut. 1, 10 (= 9, 18 Sj.), 1 -it ... in dies intestinum malum (LACT. inst. 5, 8, 5 cottidie. *al.*). LIV. 10, 21, 11 -ens bellum (VOPISC. Aurelian. 38, 3 b., ... motus). PLIN. epist. 1, 12, 5 senectute -entem *pedum dolorem*. SVET. Aug. 16, 1 famem (VVLG. gen. 47, 4 [*Itala Lugd.* invaluit]). Cal. 23, 3 tussim. *et ap. posteriores.* β *de rebus naturalibus*: LVCR. 6, 570 respirant alternis inque gravescunt *venti*. SEN. nat. 1, 13, 3 a parte austri ..., unde maxime nubes -unt. 6, 28, 2 *spiritus* ubi per saecula conditus ... crevit in vitium, ipsā -it morā, peior quo segnior. LACT. inst. 2, 5, 23 ne ... nox ... tenebris -ret. HIL. in psalm. 67, 18 p. 293, 7 -entia tonitrua. *al.* γ *de ulceribus*: PLAC. med. 7, 6 rec. β pustellas, quae in nocte -unt.

b *per metonymiam*: α *de animantibus* (*part. corp.*): Ⓘ *impeditis*: CIC. Cato 36 corpora ... exercitationum defatigatione -unt (*opp.* levantur). PELAGON. 448 oculi -unt *farciminosis*. Ⓘⓘ *infensis*: CIC. Att. 10, 4, 2 *Caesar* ardet furore et scelere nec remittit aliquid, sed in dies -it. CAPITOL. Max. Balb. 13, 5 milites occasionem quaerentes occidendorum principum ... cotidie -bant. AVG. serm. 363, 2 videtur deus non irasci, cui sunt impunita peccata, et magis -it. Ⓘⓘⓘ *aegritudine affectis*: TAC. hist. 3, 54, 1 cum ... laeta omnia fingeret, falsis -bat *Vitellius*. PLIN. epist. 2, 20, 5 mox -it *Verania*, clamat moriens *eqs.* β *de loco*: PLIN. epist. 2, 17, 19 nec umquam aëre pigro et manente -it *cryptoporticus*.

2 *fere i. q. obstupescere, obsolescere* (*cf. de torpore corporis supra l. 49*): HIL. in Matth. 10, 19 peccatorum pretio venditis in naturam corporum animae subtilitas -it (14, 12 sensus s. [*var. l.* sublimitas] -it et ad rei contemplationem pro difficultate tam invisibilis negotii obstupescit). NICET. vigil. 3 p. 58, 19 stupore carnali -imus aut mundanis actibus obsoletamur.

B *in bonam partem i. q. augeri*: CIC. epist. 4, 4, 4 etsi a prima aetate me ... philosophia delectavit, tamen hoc studium cotidie -it. *cf.* ingravedo.

1. ingravido, (-āvi), -ātum, -āre. *ab* in *et* gravidare. [*ven.* ingraviar, *pedem.* angravié. *W.*]

i. q. gravidum facere: 1 *proprie*: PAVL. NOL. carm. 27, 253 quīs *virgis* in aqua positis pecus advocat et coeuntes -at *Iacob*. APON. 4 p. 77 -ta *animalia*. ALEX. TRALL. 1, 63 si ... contingat ut se (*sc. nutrices*) -ent *viri* (*gr. p. 539 P.* συλλαβεῖν). 2 *translate* (*i. q. onerare sim.*): AVG. conf. 7, 5, 7 pectore misero, -to curis. serm. coll. Morin p. 393, 11 cogitationum ... phantasmata, quae fidelium -ant suis imaginationibus mentes.

2. ingravĭdo *v.* ingravedo.

ingravīsco *v.* ingravesco.

ⁿ**ingravo,** -āvi, -ātum, -āre. *ab* in *et* gravare. *formas perf. contractas v. p. 1566, 12. 18. 25. de differentia inter* -are *et* gravare *v. vol. VI 2, 2310, 22. 24.* GLOSS. ἐπιβαρῶ. *legitur inde a* VERG., OV., *in serm. ped. ab* ITALA. [*falsa var. l.*: PLIN. nat. 19, 166 (*v.* ingruo). 28, 174.]

I *transitive i. q. gravem facere, onerare sim.* (*mediopass.* -ari *i. q. ingravescere sim.*): A *proprie et in imag.*: STAT. Theb. 5, 402 puppem ... alternus utrimque -at. AMBR. in psalm. 37, 29, 2 -ant nostra peccata (*cf. infra l. 33*) et talento quodam iniquitatis plumbeo ad terrena deprimimur. PS. RVFIN. in Ioel 3, 17/18 -ta frugibus arva. CASSIOD. in psalm. 125, 8 *gremium* triticeis ponderibus -atur. *cf. l. 59.*

B *translate*: 1 *in malam partem*: a *usu generali*: α -antur *res* (*incorp. praeter l. 17. 18; obi. supplendo l. 14*): Ⓘ *dictis asperis, acerbis sim.*: VERG. Aen. 11, 220 -at haec saevos Drances (SERV.: maiorem invidiam concitat. auct.: graviora facit et onerat. GLOSS. IV 101, 2 exaggerat). ITALA Mal. 3, 13 (Aug. civ. 18, 35 p. 310, 3 D.) -astis super me verba vestra (*gr.* ἐβαρύνετε ἐπ' ἐμέ, *Vulg.* invaluerunt). AMBR. epist. 18, 13 querelam. CYPR. GALL. gen. 1337 -at haec dictis Rubenus vera renarrans. *absolute*: SIL. 4, 669 -at ad caelum sublatis Scipio palmis: 'di patrii *eqs.*' Ⓘⓘ *factis*: OV. trist. 3, 4, 60 illa *coniunx* meos casus -at, illa levat: -at hoc quod abest, levat hoc quod praestat amorem. ITALA iud. 1, 35 (Lugd.) -ta est manus Ioseph (*gr.* ἐβαρύνθη, *Vulg.* aggr-). I Macc. 8, 31 (rec. B) -asti iugum tuum adversum ... Iudaeos (*gr.* ἐβάρυνας ... ἐπί, *rec. L et Vulg.* gravasti ... super). 9, 17 (rec. L = VVLG.) -tum est proelium (*gr.* ἐβαρύνθη. *cf.* VVLG. iud. 20, 34 bellum). AMBR. Noe 22, 80 p. 470, 22 aerumnas (*opp.* ablevet). CASSIOD. in psalm. 119, 2 causas animae (*cf. infra l. 29*). var. 3, 20, 2 si ... Faustus ea, quae Castorius possidebat, vel titulis -vit *eqs.* (*cf.* 5, 39, 12 geminata exactione fortunas alienas. 9, 15, 12 quosdam ... facultates pauperum extortis promissionibus -asse. *al. v. et infra l. 44*). *al.*

β -antur *animantes* (*nomen l. 38, anima l. 42; obi. supplendo l. 45*): SPART. Sept. Sev. 21, 10 -tus morbo (*cf. infra l. 48*). AMBR. paenit. 2, 6, 40 ne te iustificando plus -es (*sic de crimine fere i. q. incusare*: HEGES. 1, 40, 7 p. 87, 5 -ans patrem *Antipater* [*cf. gr. 1, 495* διαβολήν]. COD. Iust. 1, 54, 6, 6 [*a. 399*] quem culpa non -at. AVELL. p. 303, 7 iudicio Ibae Nestorium ... -tum [*cf. p. 1564, 75*]. ENNOD. epist. 5, 25, 1 p. 145, 9 aliena peccata nos -ant [*v. supra l. 3*]. *cf. supra l. 22*). CYPR. GALL. Ios. 525 ut ... me iam longaeva senectus -et et motu tardentur membra supremo (*cf. infra l. 46. 79*). MART. CAP. 8, 813 ne me ultra loquendi necessitas -ret (CASSIOD. in psalm. 32, 5 cum iam nullis n. -amur). COD. Theod. 15, 2, 2 librae unius auri dispendiis -etur (*i. multetur*). OROS. hist. 7, 37, 7 nomen Christi ... probris (opprobriis *var. l.*) -atur ([gr- *var. l.*]. *cf.* CANON. Turner II 2 p. 305ᵇ 31 maledictionibus [*aliae vers.* infametur, oneretur]). LEO M. epist. 111, 2 (Conc.ᔆ II 4 p. 63, 27) ne ullis ... innoxius -ari possit insidiis. CASSIOD. in psalm. 11, 1 saeculum ... animas multiformiter -are. 118, 165 corporum afflictionibus -ari. 120, 7 damnis ... -ari, inopia premi (var. 9, 13, 1). var. 4, 38, 2 iniquis se oneribus -tos (*sic de tributis sim. saepius; cf. l. 23*). *al.* EPIST. Merov. 4 p. 439, 18 nimium. *absolute* (*per abl. absol.*): PHAEDR. 5, 10, 3 *canis* languere coepit annis -antibus (*cf. supra l. 34*). HIL. in Matth. 31, 6 -ante diabolo. ALC. AVIT. hom. 6 p. 112, 21 -ante periculo. CASSIOD. in psalm. 118, 126 morbis -antibus (*cf. supra l. 28*).

b *fere i. q. obstupefacere, obdurare, obstinare* (*mediopass.* -ari *i. q. obstupescere sim.*): ITALA exod. 8, 15 (Aug. quaest. hept. 2, 24 p. 104, 5) -tum est cor *Pharaonis* ([*gr.* ἐβαρύνθη, VVLG. -vit c. suum]. 8, 32 [*ibid.* 2, 29 p. 107, 29] -vit Pharao c. suum [VVLG. -tum est]. 9, 7 [*ibid.* 2, 30 p. 108, 9 = VVLG.]. VVLG. exod. 7, 14 [*Itala Lugd.* gravatus]. 9, 35. *cf. p. 1564, 76 et* FAVST. REI. grat. 2, 1 p. 59, 26 Pharao ... cum percuteretur, mitigabatur, cum laxaretur, -batur). HIER. in Zach. 2, 7 p. 1462ᶜ -verunt ... aures suas, ut non audirent (*Vulg. 7, 11* aggr-). *imagine deprimendi perspicua*: BOETH. cons. 5 carm. 5, 9 prona ... facies *bestiarum* hebetes valet -are sensus (*14* gravata ... mens). *cf. de oculis l. 70.*

c *mediopass.* -ari *c. dat. vel* in *c. acc. i. q. infestum se praebere* (*adhibetur in Italae codice textum Africanum servante ad redd. gr.* προσοχθίζειν, *cf.* adversari, infestari *et v. p. 1565, 50 sqq.*): ITALA lev. 18, 25 (Monac.) -ta est terra in eos, qui insident super eam (*Aug. loc. hept. 3, 45* exhorruit terra eos, *Vulg.* ut evomat habitatores. 18, 28 [*ibid.*] -ta est gentibus [*syn.* adgravescat; *Vulg.* evomuit gentem]).

d *mediopass.* -ari *i. q. somniculosum fieri*: ITALA Marc. 14, 40 (cod. 1 = VVLG.) erant ... oculi eorum *discipulorum* -ti (*gr.* καταβαρυνόμενοι, *alii codd.* degr-, gr-. *transit ad l. 50 sqq.*: Matth. 13, 15 [cod. e] oculos eorum -a [*gr. et Vulg. aliter*]. *cf. l. 79*). PASS. Theclae C 35 p. 99, 1 ut omnes bestiae ex odore *aromatum* ... -rentur et etiam somno ditarentur (*A al.* gravatae).

? e *fere i. q. deturpare*: LVX. anth. 361, 4 (*in psaltriam*) quae foedam faciem motibus -es (ingrabas *cod.*).

[2 *in bonam partem* (*in interpretatione allegorica loci incerti sec. Nazaraeos*): HIER. in Is. 9, 1 p. 125ᶜ per euangelium ... Pauli ... -ta (aggr- *Vulg.*) est, id est multiplicata, praedicatio.]

II *intransitive i. q. ingravescere, hebetari* (*perf.*): ITALA gen. 48, 10 (Lugd.) oculi ... Istrahel -verunt a senectute (*gr.* ἐβαρυώπησαν [*legit* ἐβαρύνθησαν, *ut monet B. Fischer in plagulis*], *Vulg.* caligabant. *cf. Ambr. Iac. 2, 9, 37* gravarentur *et v. l. 68*).

deriv.: ingravatio. *Hofmann-E.*

ingredibile (incr- *cod.*) εὐεπίβατον GLOSS. II 316, 56. *ab* ingredi, *cf.* 2. ingressibilis.

[E.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ingredior, -gressus sum, -ī. *ab* in *et* gradi; *cf.* DIOM. gramm. I 379, 4 PRISC. gramm. III 438, 21. *de formis et usu*: CHAR. gramm. p. 467, 9 B. *inter verba media.* indu-: LVCR. 1, 82. 4, 342. 367. *? inf.* -iri: PLAVT. Pseud. 1299 (*A*, incedere *P; v. Sonnenschein ad Rud. 601*). *cf. infra l. 19. 21. ? coni.* -ireris: GREG. TVR. vit. patr. 8, 4 p. 694, 21 (*1b*). *pers. II^a sg.* -re: PLAVT. Persa 607 -are (MART. 14, 130, 1). CLAVD. 28, 372 -rere. *? fut.* -antur: *p. 1568, 64. gerund.* -und-: CIC. Cato 6 (*at* -end- Arch. 1 Tim. 19). APVL. met. 4, 4 (*?*; -and- *cod.*). *part. praes.* -es: CE 1539, 4. *cf. p. 1570, 35. fut. periphr.* -surus sum: VVLG. exod. 30, 20 (intrabunt *Itala Lugd.*). Ezech. 44, 21. 46, 8. *cf.* CIC. off. 1, 118 sit. VITA Caes. Arel. 1, 47 eras. *perf. periphr.*: VITR. 9, 3, 3 -sus fuerit (QVINT. inst. 4, 1, 59 CELS. dig. 8, 6, 6, 1 *et saepe ap. ICTos.* CYPR. epist. 68, 3 p. 746, 13. FIRM. math. *passim.* PALLAD. 5, 7, 3 PEREGR. Aeth. 24, 9. 32, 2 HIL. trin. 11, 24 PELAGON. 55. VVLG. *passim. al.*). MARCELL. dig. 35, 1, 48 -sus fuisset (PAPIN. dig. 41, 2, 44, 2 PAVL. dig. 36, 1, 76, 1 PEREGR. Aeth. 11, 1. VVLG. *passim. al.*). IVST. 8, 3, 4 -sus ... fuerat (PEREGR. Aeth. 4, 5 CLAVD. DON. Aen. 2, 240 p. 180, 17 VVLG. exod. 14, 28 iud. 2, 17. 18, 17. *al.*). *formae activae*: -o: GLOSS. II 295, 49 (-or *ed. Stephani*). *inf.*: CONC.^S II 2, 2 p. 46, 8 -ere (-ire *cod. unus*). GREG. TVR. Andr. 35 p. 845, 20 -ere (*2 a*). Franc. 9, 37 p. 458, 3 -ire (*B 1*, -i *cett.*). vit. patr. 8, 4 p. 694, 22 -ere (-i *4*). PASS. Petr. Paul. long. 13 magum ... -ere praecepit (*C*, ut ... -retur *cett. et Lips.*, *gr.* εἰσαγαγεῖν). *coni. imperf.*: GREG. TVR. Andr. 29 p. 843, 18 -rem (*4 a*). Franc. 2, 1 p. 38, 25 -rent (*C 1 m. pr.*, -rentur *cett.*). GEST. Pilat. 1, 2 -ret (*C*, *cett. aliter*). *? refl.*: LEX Visig. Eur. 280 si quis ... se ... -serit (ingesserit *Zeumer*, *cf. Lex Visig. 5, 5, 3 et Baiuvar. 15; reflexivum sec.* 'se ingerere', 'se inferre' *formatum esse caute suspicatur Löfstedt, Synt. II 391, 4*). *impers.* -endum est *absol. p. 1570, 25. 1574, 39, c. acc. p. 1568, 10. usu passivo adhibentur formae* -endus (CIC. *p. 1571, 49.* CVRT. *infra l. 83* [?]. COLVM. 6, 2, 14. QVINT. *p. 1571, 69.* GELL. 1, 11, 17), -sus (SCHOL. Stat. *infra l. 84.* PAVL. PETRIC. *p. 1571, 16.* ALC. AVIT. *p. 1575, 33.* CIL *p. 1572, 11*); *dub.* PASS. Cypr. 1, 7 ne ... conciliabula fiant nec coemeteria -antur (*subi. mutari videtur*). *tmesis*: LVCR. 4, 887 inque gredi. NOT. Tir. 44, 51 -itur. GLOSS. (ἐπι)βαίνω. ἐμβατεύω. εἴσειμι. εἰσπορεύομαι. εἰσέρχομαι. -itur: incedit. *specialia v. infra. legitur inde ab* ENNIO *et* PLAVTO, *in serm. ped. a* QVADRIG., CIC. *per totam latinitatem; adamat* VVLG. *Itala ab* HIER. *non retractata fere praeferente voces q. s.* intrare, introire *al.* (*v. Billen, The old Latin texts of the Heptateuch 202*). [*hisp.* engreir '*insolenter superbire*', *calaec.* engriir. -sus: *francog. vet. prov.* engres '*vehemens, ferox*'. *W.*]

[*dub. vel falso trad.*: COLVM. 4, 24, 2 (*v.* ingruo; *sed cf. p. 1573, 18*). LVCAN. 2, 503 -itur ... fluvium (*i. pontem ? egr- Edwards, Cl Rev. 51, 1937, 169 fort. recte. nam confusio c. egr- vulgatissima est; falso trad.* -i *e. g.* ITALA Ier. 21, 9 [Wirc.; *Vulg.* egr-, *gr.* ἐκπορευόμενος]). TAC. ann. 3, 46, 4 (incensa *Rhenan.*). VITAE patr. 3, 167 -sus intra pectus meum (*5, 18. 20 et 7, 23, 2* ingemiscens, *gr. Cot. p. 655^B* στενάξας). *al.*]

CAPVT PRIVS: ***vi perfectiva** respicitur **finis gradiendi**, i. q.* ***inire.***

I *proprie et in imagine* (*corporaliter*):

A *de **animantibus** sive hominibus sive bestiis: strictius spectat ad eos, qui pedibus gradiuntur (opp.* invehi, importari PLIN. paneg. 22, 1. *cf. p. 1575, 28 sqq.); latius adhibetur de curru sim. vectis (e. g. de triumphantibus* LIV. 3, 29, 4. 8, 37, 1. *al.; additur* 'curru' *opp. ovatione* SVET. Tib. 9, 2. *v. p. 1575, 32 sqq. et cf. p. 1573, 48), equitibus (v. p. 1575, 38), navigantibus (v. p. 1575, 37 et cf. p. 1573, 48. al.), serpente* (TERT. pall. 3, 2. *cf. p. 1574, 44*), *volatilibus* (SOL. 19, 1 aedem nulla -itur ales [*infra*: advolaverit. *cf. Plin. nat. 10, 78*]. *sed nescio an notio pedibus eundi sufficiat ut* PALLAD. 5, 7, 3 [*de apibus*; irrepserunt *Colum. 9, 8, 9*]. PS. RVFIN. in Am. 3, 3—8 p. 1068^A quae *avis* laqueum sit -sa [*Vulg. 3, 5* cadet]): **1** *notione originaria*: **a** *generatim*: **α** *transitive c. acc.*: Ⓘ *vario usu*: PLAVT. Men. 64 -sus fluvium rapidum. PACVV. trag. 327 Salaminem. LVCIL. 977 quae (*sc. loca, ut vid.*). CIC. Catil. 3, 6 cum iam pontem Mulvium magno comitatu legati Allobroges -i inciperent. Pis. 53 Romam ... quemadmodum -sus es? (*Arus. p. 1568, 33 optima clausula*; venisti *codd.*). Phil. 2, 68 illam domum (*syn.* intrare, introire). 13, 19 urbem. CATVLL. 64, 246 tecta. CAES. Gall. 1, 44, 7 (*β*) fines. *et passim, etiam de conventibus pro loco ut* senatum (TAC. hist. 4, 40, 1. *al.*), coetum (HIL. in Matth. 22, 7), concilium (DICT. 4, 22), *sim.*

Ⓘⓘ *iter, viam sim.* (*opp.* conficere *p. 1568, 10*, emetiri *infra l. 84*, ire *infra l. 80*, peragere *p. 1568, 15*, tenere medium *p. 1568, 2*; *ap. posteriores saepius subauditur notio 'ambulandi per viam sim.', v. caput alterum p. 1574, 50*): Ⓐ **iter** (itinera *l. 82*, *cf. p. 1574, 25*): ENN. scaen. 276 quod i. incipiam -i? ACC. trag. 457 (*contextu incerto*) itiner. CIC. Phil. 12, 22 longum (FEST. p. 282 [*loq. Sulpicius Galba ad equum*] cum tam l. i. iturus vix id sis -sus. FRONTIN. strat. 1, 5, 8 l. et angustum. *cf.* LIV. 23, 28, 6 tantum). Cato 34 TIB. 1, 3, 19 LIV. 5, 37, 4. *al.* VAL. MAX. 7, 4, 5 itinera magno impetu -batur. *et saepius; nota usum passivum*: CVRT. 4, 7, 6 i. (*an acc. ?, v. p. 1568, 10*) ... -endum erat. SCHOL. Stat. Theb. 1, 376 vir fortis -sum i. emetiebatur. *in imag.*: SEN. dial. 4, 10, 3 priores male i. -sos. 6, 9, 1 aliis pacatius. 6, 21, 6 mortis (6, 22, 6 -sus sum et iam medium fere teneo). QVINT. inst. 3, 1, 6 qualecumque. IVV. 7, 172 vitae (FIRM. math. 3, 1, 12 rectum). TAC. ann. 16, 26, 4 capessendae rei publicae. PLIN. epist. 4, 9, 7 defensionis. *et saepius.* Ⓑ **viam** (vias *infra l. 16*): LIV. 5, 39, 2 v. -si haud multo ante solis occasum ad urbem Romam perveniunt. 31, 39, 2 montes, quam v. non -surum gravi agmine Romanum sciebat. CVRT. 5, 13, 10 monstratam. PETRON. 117, 11 MART. 14, 130, 1 SVET. Vit. 9. *et saepius. in imag.*: PLAVT. Amph. 429 -sust v. CIC. Cato 6 tamquam longam aliquam v. confeceris, quam nobis quoque -undum sit. off. 1, 118 vivendi (*Xen. Mem. 2, 1, 21* τὴν ... ὁδὸν τρέψονται ἐπὶ τὸν βίον. *cf.* LIV. 31, 6, 4 criminandi. 39, 28, 1 disserendi). *ibid. iterum* (*de viis Voluptatis et Virtutis*). LVCR. 1, 82 sceleris. LIV. 38, 43, 7 veterem v. et obsoletam. *al.* VAL. MAX. 7, 5 pr. ambitiosam (vitam *susp. Perizon.*, *cf. p. 1571, 55*). SEN. dial. 2, 1, 1 virilem. epist. 77, 3 (*opp.* peragere). *et saepius. nota plur.* (*cf. p. 1570, 43. 46. 1574, 25*): AVG. civ. 20, 7 p. 422, 15 D. dei. PS. BOETH. fid. cath. 121 suas. Ⓒ *alia* (*in imag. praeter l. 19. 21*): LVCR. 5, 55 vestigia *Epicuri* (LIV. 37, 53, 11 *patris.* FIRM. math. 3, 1, 11 lucis [3, 14, 10. 6, 29, 6]). LIV. 42, 15, 8 semitam (HIER. epist. 53, 6, 1 *in imag. ut*: VVLG. prov. 4, 12 quas *sc. semitas aequitatis*). CVRT. 6, 6, 26 repurgari iubet, quidquid -i possent. *de cursu sim. v. p. 1571, 67.*

Ⓘⓘⓘ *mare sim. navigando* (*cf.* GELL. 10, 26, 7 qui ... negant dictum '-i' 'transgredi' ve in navigantibus, volo uti respondeant, quantum existiment interesse '-i' atque 'ambulare'): TER. Hec. 419 numquam es -sus mare (CIC. nat. deor. 3, 51 MELA 2, 5. QVINT. inst. 12 prooem. 4 nave [*cf.* VAL. CEM. hom. 3, 1 p. 700^C navigaturus]. *al.*). CVRT. 4, 7, 11 profundum aequor (VAL. FL. 1, 304 *plur.*). MELA 1, 111 Pontum. TAC. ann. 2, 8, 1 fossam *Drusianam.* FLOR. epit. 2, 2, 5 fretum (PANEG. 10, 12, 1). HIER. epist. 58, 7, 2 (*in imag.*) pelagus. CLAVD. 24, 148 remis ... profundum. *cf. p. 1570, 56.*

β *indicatur locus aliis casibus*: Ⓘ *dat.* (*cf.* ARVS. gramm. VII 483, 20 '-sus' loca [*affert* CIC. *p. 1567, 68*] ... '-sus' locis [*affert* VERG. *l. c.*]): VERG. Aen. 10, 148 castris -sus Etruscis. CE 215, 2 (*aet. Caracallae*) per haec sepulchra ... his parce tumulis -i pedem ('*p. ut graece* ἐμβεβὼς πόδα' *Buech.*). *in imag.*: MAX. TAVR. serm. 36 p. 608^A prima nativitate terrenis -imur, secunda caelestibus praeparamur.

Ⓘⓘ *locat.* (*formae stirpis perf. praeter l. 41*): LIC. EVDOX. Leo M. epist. 57 (= CONC.^S II 3, 1 p. 15, 15) cum ... Romae fuissemus -si (*gr.* ἐν τῇ Ῥώμῃ εἰσεληλύθαμεν. CASSIOD. chron. II p. 146, 938. IORD. Get. 156 [*var. l.* Romam. *item*: 235. 311 -itur]). *cf. abl.* (*c. perf.*): IORD. Get. 308 Trinacria (*P*, -am *cett.*) ... -sus. VITA Caes. Arel. 2, 21 usque ad basilicam, qua (quam *3*) -sa est (*sed cf. p. 1575, 50*).

[Ⓘⓘⓘ *gen.*: ITALA deut. 34, 4 (Ps. Ambr. mans. 42 p. 40^A) illius *terrae* non -ieris (*fort. falso impressum pro adv.*; *gr.* ἐκεῖ ... εἰσελεύσῃ, *Lugd.* ibi ... intrabis, *Vulg.* transibis ad illam).]

γ *indicatur locus praepositionibus*: Ⓘ **in** *c. acc.* (*cf. p. 1572, 47. liberius*: PLAVT. Amph. *p. 1569, 44.* Rud. 667 ⟨quam in⟩ partem. *ap.* LIV. *in I^a dec. praeter l. 60* [*translate p. 1572, 40*]): PLAVT. Persa 1 in Amoris vias ([viam *Serv. auct. ecl. 10, 69*]. *in imag. ut*: Pseud. 959 -ere in viam dolose. CIC. *p. 1572, 47.* LACT. inst. 6, 3, 15 neque -i faciunt *philosophi* in eam viam nisi pueros. *cf. p. 1574, 23. 24*) Poen. 106 quamque in urbem (LIV. 4, 41, 9. 9, 7, 11. 10, 10, 4 [*acc solus in I^a dec. septies, alibi 25^{ies}*]. IVST. 28, 4, 8). Trin. 840 in plateam CIC. Verr. II 5, 160 in navem. Caecin. 21 in ... fundum (31 GAIVS dig. 41, 1, 3, 1. *al.*). 76 in praedium. Phil. 14, 12 in hoc templum (LIV. 10, 23, 5 [*acc. solus* 31, 14, 7]. *al.*). de orat. 1, 147 (*in imag.*) in stadium (*cod. Lambini*, ad studium *cett.*). BELL. Afr. 23, 1 in Mauretaniam *eqs.* LIV. 2, 63, 7 in fines (*acc. solus in I^a dec. decies, alibi novies*). 8, 23, 13 in Samnium. 38, 27, 5 in castra ([*acc. solus* 8, 27, 7 *et quinquies extra I^am dec.*]. *al.*). POMPON. dig. 41, 2, 25, 2 (*v. p. 1571, 34*). *al.* Ⓘⓘ in *c. abl.* (*usu ap. posteriores vulgato, etsi hic illic facile* m *finalem suppleas; adhibentur formae stirpis perf. et praes. fere promiscue, sed nota l. 74 sq. 75 sq.: saepius trad. var. l. pro acc.*): PSALT. Cas. 44, 16 -antur in templo (*gr.* ἀχθήσονται εἰς, HIER. psalt. sec. Hebr. -entur thalamum, *Vulg.* adducentur in templum). ITALA psalm. 117, 19 (Aug. epist. 237, 8) -sus in eis *portis iustitiae* (*gr.* εἰσελθὼν ἐν αὐταῖς, VVLG. in eas, HIER. psalt. sec. Hebr. eas). COMM. instr. 1, 25, 5 -ere ... in aula. PEREGR. Aeth. 19, 10 qua parte in civitate -rentur (*sed* 19, 11 in civitatem). 25, 7 in Anastase (32, 2). 43, 7 in ecclesia (DIDASC. apost. 31, 11 [*gr.* εἰσίασιν]). SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 120, 12 cod. W in iudicio (*gr.* εἰς τὴν κρίσιν ἐλθεῖν. *p. 120, 5* ad iudicium non accederent. *item*: LEX Visig. 2, 2, 3). VVLG. Ezech. 10, 2. *al.* DIDASC. apost. 8, 9 in balneo (*gr.* εἰς λουτρὸν εἰσελεύσεται). COD. Theod. 16, 5, 34 pr. domus, in qua ... -si ... fuerint (*antea*: -si domum). VITAE patr. 5, 5, 24 -sa est in eremo (*infra*: -or in eremum. *gr. Nau 1908 p. 268 n. 176* εἰσῆλθεν εἰς. *3, 14* abiit in desertum). *et saepius.* Ⓘⓘⓘ *varia*: **ad** (*cf. p. 1570, 37. 61. 1572, 34*): OPTAT. 2, 4 p. 38, 5 ad has *memorias* (*antea*: accedit). VVLG. gen. 20, 13 in omni loco, ad quem -emur (*Itala Aug. loc. hept. 1, 65* ubi intraverimus ibi). deut. 11, 8 terram, ad quam -imini (*al.*). Is. 16, 12 Ezech. 20, 29 EVOD. Aug. epist. 158, 10. GREG. M. in Ezech. 1, 3, 10 ad eius *dei* regnum. **intra**: CIC. Caecin. 22 i. finem (*plur.*: CAES. Gall. 2, 4, 2. COD. Iust. 8, 44, 10 *a. 223*). CAES. Gall. 5, 9, 6 i. munitiones. PEREGR. Aeth. 25, 3 ANON. Vales. 9, 43 VVLG. lev. 21,

[*E.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

23. II Macc. 1, 15 (*gr.* προσελθόντος ... εἰς). **intro:** PEREGR. Aeth. 24, 2 i. spelunca. **sub:** VVLG. gen. 19, 8 -si sunt s. umbraculum tegminis mei (umbra culminis m. *var. l.; de Itala v. ed. Beuron.*). **subter:** VVLG. II reg. 18, 9 cum ... -sus fuisset mulus s. ... quercum. **super:** VVLG. exod. 8, 3 *ranae* -entur s. stratum tuum (*ibid.* domum, in domos).

δ indicatur locus adverbiis: **hic:** MVTIAN. Chrysost. hom. 19, 1 p. 357/8 (*gr.* ἐνταῦθα ... εἴσεισιν). **huc:** VVLG. Ios. 2, 2. *al.* GREG. TVR. Thom. p. 100, 8. 120, 4. **ibi:** PEREGR. Aeth. 29, 4 populus i. (ubi *Cholodniak*) -itur (36, 1). PASS. Barth. 1 p. 130, 11 -sus est. **illic:** VVLG. Is. 7, 24 -entur. ROMVL. fab. 69, 11 rec. gall. -ens (VITAE patr. 3, 84). **illuc:** AMM. 29, 5, 40 VVLG. gen. 19, 22 deut. 1, 37. *al.* **intra:** ITALA Matth. 26, 58 (cod. f; *gr.* εἰσελθὼν ἔσω, cod. a *al. et* VVLG. intro, cod. d *al.* intus). **intro:** VVLG. Dan. 14, 18 PASS. Thom. p. 152, 12. *adde l. 14.* **intus** (*cf. infra l. 79. p. 1570, 78*): PEREGR. Aeth. 2, 5. *adde l. 14.* **quo** (*cf. p. 1573, 7* [quocumque]): SCHOL. Cic. Bob. p. 89, 1 SACR. Leon. p. 21, 28. **quoquam:** SVET. Aug. 53, 2. **seorsum:** VVLG. II reg. 12, 16. **ubi:** ITALA Marc. 5, 40 (cod. l *al.* = VVLG.) -itur, u. erat puella iacens (*gr.* εἰσπορεύεται, ὅπου. *cf.* PEREGR. Aeth. 40, 2 ille locus ..., u. ... -sus est dominus, u. erant discipuli) VITA Caes. Arel. 2, 2 ubi cum -sus fuisset. **ubicumque:** PEREGR. Aeth. 21, 3 -sa sum (VVLG. Iudith 5, 16).

ε indicatur persona, apud quam aliquis -itur: **ad:** ITALA gen. 20, 3 (Rufin. Orig. in gen. 6, 1 p. 65, 24) -sus ⟨est⟩ ... deus ad Abimelech noctu (*gr.* εἰσῆλθεν ... πρός, *Vulg.* venit *sec. var. l.* ἦλθεν). Ezech. 3, 4 (Hier. *ad l., cf.* Lucif. non parc. 9 p. 228, 15) ⌞vade et⌟ (*om. Lucif.*) -ere ad domum Israel (*gr.* βάδιζε εἴσελθε πρός, *Vulg.* vade ad). LAMPR. Comm. 4, 3. 5, 12 Heliog. 32, 9 SPART. Hadr. 24, 9 IVST. 8, 3, 4 PEREGR. Aeth. 11, 1 HIL. in Matth. 12, 24. *et passim, praecipue in* VVLG. (*concumbendi causa in cubiculum e.g.* gen. 6, 4 postquam ... -si sunt filii dei ad filias hominum, illaeque genuerunt. 16, 4 -sus est ad eam; at illa concepisse se videns *eqs.* 30, 3 -ere ad eam, ut pariat [*Itala Lugd.* intra]. 30, 5 -so ad se viro concepit et peperit filium [*Itala Lugd.* intravit]. *eodem usu transfertur ad gentes:* III reg. 11, 2 non -emini ad eas *gentes* neque de illis -entur ad vestras. *aliter infra l. 83*). **cum:** PSALT. Cas. 25, 4 (*cf.* HIER. psalt. sec. Hebr.) cum facinerosis (superbis *Hier.*) non -ar (*gr.* μετὰ ... εἰσέλθω, *Vulg.* introibo). **super:** ITALA lev. 21, 11 (Hier. epist. 64, 3, 1) s. ... animam, quae mortua est (*gr.* ἐπὶ ... εἰσελεύσεται, VVLG. ad ... mortuum. *cf.* VVLG. num. 6, 6 s. mortuum). NOVELL. Iust. 60 pr. s. morientem *violenter* (*gr.* ἔπεισιν αὐτῷ τελευτῶντι). *dat.:* PEREGR. Aeth. 39, 5 discipulis. PS. EVSEB. CAES. hom. 11 p. 1176^A recumbentibus (*syn.* introivit).

ζ latius 'in conspectum' *sim.:* PLAVT. Amph. frg. 17 (*post* 1034) populi in conspectum ([NON. p. 454, 2 *ad l.:* venire ac se ostendere]. PS. PHILO antiq. 39, 1 dux non est qui -atur et exeat ante c. nostrum. VVLG. Dan. 4, 5 -sus est in c. meo). VVLG. exod. 28, 30 -itur coram domino (III reg. 1, 28 cum fuisset -sa c. rege [1, 32]. II par. 1, 10 da mihi sapientiam ..., ut egrediar c. populo tuo et -ar [*sc. ut omnia sciam*]. *cf. p. 1570, 47*). I reg. 18, 16 egrediebatur et -batur ante eos *David tamquam dux dilectus* ([*18, 13* in conspectu populi]. Esth. 8, 1 -sus est a. faciem regis. *cf. l. 46*).

η absolute (*locus fere e contextu suppletur*): CIC. Caecin. 39 quid hoc ab illo differt, ut ille cogatur restituere, qui -sum expulerit, ille qui -entem reppulerit, non cogatur? 64. 76 (*cf. p. 1568, 56*). off. 3, 112. VERG. Aen. 3, 17 feror huc et litore curvo moenia prima loco, fatis -sus iniquis (VAL. FL. 1, 744 heu quibus -itur f.). 7, 194. PROP. 3, 1, 6 (*ad manes Callimachi et Philitae*) dicite, quo ... carmen tenuastis in antro? quove pede (*i. numero*) -si? *et passim.* *in iudicium* (*usu modo elliptico modo sollemniore; cf. locutiones* '-i iudicium' [VAL. MAX. 8, 5, 6. *al.*], 'in iudicio' [*p. 1568, 71*], 'ad iudicem' [COD. Iust. 4, 20, 14 *a. 486*] *sim. et v. p. 1570, 47*): CONSVLT. 3, 5 iudicium stare non posse, ubi ad agendum sollemnis persona ... -sa non fuerit. SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 108, 14 cod. W (*gr.* εἰσελθεῖν εἰς τὴν κρίσιν. *p. 108, 7* venire ad iudicium *ut cod. W antea*). AMM. 30, 4, 19 COD. Iust. 3, 1, 14, 4. *in scaenam* (*cf. p. 1574, 69*): DON. Ter. Andr. 459 quem *sermonem* habent -entes. HIER. tract. in psalm. I p. 76, 12 in mulierem *eqs.* (*v. p. 768, 69. infra:* processerat).

b *speciatim:* *α spiritualiter captantur animantes quasi domicilia* (*cf. p. 1570, 67*): ① *-itur Christus mentem:* HIL. in Matth. 9, 2 (*in allegoria*) in ... mentem *Matthaei* -sus recumbit *dominus.* ② *-untur daemones, diabolus* (*acced.* in *c. acc. praeter l. 75*): ITALA Luc. 8, 32 (cod. f = VVLG.) ut permitteret eos *daemonas* (eis *Vulg.*) in illos *porcos* -i (*gr.* εἰσελθεῖν). HIER. vita Hilar. 21 (*syn.* intrarem. *antea:* -i puellam). GREG. TVR. Thom. p. 105, 2. PALLAD. hist. mon. I 15 p. 292^C in ... animam. VITA Caes. Arel. 1, 5. PASS. Matth. 11 (*gr.* εἰσελθόντος). ③ *-itur divinitas Mariam:* PRISCILL. tract. 6, 104 p. 77, 13 uterum virginalis carnis -sus *Christus.* PS. AVG. serm. ed. Caillau 1, 14, 2 verbum dei per aurem virginis intus -sum viscera integritatis implevit. OP. imperf. in Matth. 1 p. 634 spiritus advocatus -sus est in Mariam (*ibid.* deo virginem -suro, divinitate -ente pro semine). *al.*

β coeundo i. q. salire: LEPOR. Cassian. c. Nest. 1, 5, 5 (= CONC.^S II 4 p. 128, 28) de aequalibus se invicem -entibus creaturis

(*opp. deus sine corruptione mixtus, v. p. 1569, 77*). *aliter p. 1569, 30.*

2 *c. notionibus secundariis:* **a** *progrediendi, proficiscendi, aggrediendi* (*usus ortus esse videtur ex locutionibus q. s.* 'viam -i' *sim., v. p. 1567, 74 et cf.* LIV. 26, 36, 9 hanc unam viam ... invenimus; -imini dis bene iuvantibus): *α in neutram partem:* CIC. Att. 2, 23, 2 si dormis, expergiscere; si stas, -ere; si vero -eris, curre; si curris, advola (*per imperat. ut:* VERG. georg. 1, 42 [*ad Caesarem velut deum*] -ere et votis ... adsuesce vocari. Aen. 8, 513 -ere, o Teucrum ... ductor [*transit ad II*]. SEN. Oed. 1050 -ere [i gradere *Ald.*] praeceps, lubricos ponens gradus, i profuge vade. *cf. l. 5*). TREBON. Cic. epist. 12, 16, 2 (*in imag.*) illum paratum ... et -sum pleno gradu cohortari non intermittemus, quo ... procedat. *hinc pendent exempla p. 1572, 71 sqq. allata.* *β vi hostili* (*c. acc. fere per zeugma l. 17. 18. 21. 22. 27,* contra *l. 20; cf. p. 1569, 40*): CVRT. 5, 1, 18 quadrato agmine ..., velut in aciem i[g]rent, -i suos iubet. 6, 1, 10 totis -i viribus. STAT. Theb. 7, 230 quacumque -si *Argivi.* FRONTIN. strat. 2, 5, 16 *adversarii* avidius -si oppressique sunt avidius. 2, 5, 42 Lacedaemonios a tergo -sus itinere (adgressus in i. *dett.*) oppressit. AMPEL. 2, 4 carcinus -sus Herculis pedes et crura lanians. ITALA num. 27, 3 (Lugd.) in ... synagoga illius qui -sus est contra dominum *sc. Core* (*gr.* ἐπισυστάσης, *Vulg.* concitata). DICT. 3, 7 *Patroclus* cautius contectus -susque hostem complectitur. 6, 6 procos -si interficiunt. CLAVD. carm. min. 53, 110 turbidus ira Pallaneus ... -itur (agg- *Heinsius*) caecasque manus in Pallada tendit. *in imag.:* FRONTO p. 127, 12 N. (*legit Hauler, WSt. 45, 1926/7, 131*) ut principio -endum *sit* (*in prooemio orationis tamquam pugnae*). QVEROL. p. 59, 14 R. nobis ... sufficit purgare nosmet, obiecta repellere; nam si te (*om. R*) -imur *eqs.* (*aliter p. 1571, 80*).

b *ascendendi* (*cf. p. 1572, 52. 1573, 31*): LIV. 25, 24, 11 Marcellus ut moenia -sus ex superioribus locis urbem ... subiectam oculis vidit (*cf.* TAC. hist. 2, 44, 1 vallum. VVLG. Ier. 4, 29 -si sunt ardua et ascenderunt rupes). ITALA Is. 58, 14 (Iren. 5, 34, 2) faciet te (*sc. dominus fidentem*) -i supra omnem terram (*gr.* ἀναβιβάσει σε ἐπί, *Vulg.* sustollam te super).

c *pervadendi* (*acced.* usque): PSALT. Cas. 48, 20 (*in imag.*) -e(n)s (*?; desideratur* -etur) u. generatione patrum eius (*gr.* εἰσελεύσεται ἕως, *Vulg.* introibit, *Hier. psalt. sec. Hebr.* intrabit). HIER. epist. 22, 28, 4 paene u. ad cubilia dormientium senex inportunus -itur (VVLG. IV reg. 19, 23 u. ad terminos *mortis*).

d *excedendi* (*cf. p. 1573, 8*): CONC.^S II 2, 2 p. 46, 8 extra terminos ... alienos (*cf.* p. 46, 13 super parrociam alienam).

B *de rebus:* **1** *per metonymiam:* **a** *de rebus tamquam personis:* *corp.:* STAT. silv. 4, 4, 2 curre per Euboicos ..., epistola, campos, hac -sa vias (via *Vollmer*), qua *eqs.* *anima sim.* (*in imag., cf. p. 1573, 9. 10. 12; aliter infra l. 68*): AMBR. Isaac 4, 11 (*allegorice ad cant. 1, 4*) anima ... -itur penetralia. VVLG. Sirach 3, 28 cor -ens duas vias (*gr. aliter*). *alia incorp.:* VVLG. Is. 1, 23 causa viduae non -itur ad illos *sc. iudices* (thren. 1, 22 -atur omne malum eorum coram te. *cf. p. 1569, 59*). 59, 14 aequitas non potuit -i. Ier. 9, 21 mors ... -sa est domos nostras. **b** *de eis, quae inferuntur:* TREB. trig. tyr. 22, 10 fasces consulares -i Alexandriam non licere. DICT. 5, 11 *de equo Troiano* (CLAVD. DON. Aen. 2, 240 p. 180, 10 sqq. [*Verg.* inlabitur]). VVLG. II reg. 6, 9 arca (II par. 8, 11). PASS. Matth. 24 p. 250, 18 lectulum in palatio (*gr.* εἰσέρχεσθαι ... εἰς). *adde de mortuo:* VVLG. Iob 5, 26 -ieris ... sepulcrum (venies *Itala Aug. in Iob p. 518, 2 et Hier. interpr. Iob*). **c** *de vehiculis sim.:* SPART. Hadr. 22, 6 vehicula ... urbem -i prohibuit. AMM. 19, 10, 4 portum naves -sae.

2 *usu pleno:* **a** *generalia:* *α in locum quemcumque: corp.:* SEN. nat. 2, 40, 2 fulmen per id foramen, quod -sum est, redit et evadit. CHALC. transl. p. 50^C quae *corpora* ... -untur (*sc. in silvam*), formas mutant (*gr.* εἰσιόντων, *syn.* introeunt. *cf.* comm. 329 p. 353, 16). PALLAD. 1, 34, 7 ut facilius -atur aream (ad a. *E*) de superiori parte umor. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 192 purgatior aer -ens locum. *de ense quasi vivo:* VVLG. Ier. 47, 6 *mucro domini,* -ere in vaginam tuam. *incorp.:* RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 15, 21 multae in ecclesiis perturbationes -sae sunt (*Isid. Pelus. epist. 5, 21* εἰς ... ἐπεκώμασαν). IOH. MAXENT. Conc.^S IV 2 p. 10, 35 originale peccatum ... -sum mundo (*affert Vulg. Rom. 5, 12* intravit in mundum). *β in animantes* (*quaedam transeunt ad p. 1573, 24*): TERT. resurr. 18 p. 50, 8 (*cf.* 9) *anima corpus* de terra suscitavit -sa (*opp.* efflata, egressa. *cf.* VVLG. Ezech. 2, 2 -sus est in me spiritus [3, 24. 37, 10 *vitalis in ossa.* LEO M. serm. 78, 1 in corda eorum *apostolorum* sp. veritatis -so]. *v. et p. 1569, 69*). CHALC. comm. 192 p. 236, 22 -entibus omnibus (*opp.* effluentibus). PELAGON. 55 aqua ... in aurem (*Hippiatr. gr. I p. 92, 11* εἰσέλθῃ. *cf. p. 1573, 26*). VVLG. num. 5, 22 -antur aquae maledictae in ventrem tuum (*Itala Lugd.* introeat. *cf.* Hab. 3, 16 -atur putredo in ossibus meis. AVG. doctr. christ. 1, 14, 13 morbus [COD. Iust. 5, 70, 6 pr. alios]). prov. 23, 31 vinum ... -itur blande (*cf. de cibis:* Ezech. 4, 14 non est -sa in os meum omnis caro immunda. ANTHIM. 81 assatum *caseum* intus -sum [regr-g]). *c. vi vulnerandi:* VVLG. IV reg. 18, 21 *Aegyptus dicitur esse baculus harundineus, qui* comminutus -itur manum ... et perforabit eam.

b *in doctrina rerum caelestium:* *α de stellis:* ① *invicem ineuntibus:* VITR. 9, 1, 7 *stellae Veneris et Mercurii* nonnumquam plures dies in ⟨uno⟩ signo commorantur, alias celerius -untur in alterum signum (9, 3, 1 e tauro cum -itur in geminos *sol* [*antea:* iniit. *cf.* 9, 3, 3

[E.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ab aquario . . . in pisces]). 9, 3, 3 scorpionem . . . sol (*c. acc. ut*: GERM. frg. 4, 18. 88 PLIN. nat. 2, 123. 18, 269 FIRM. math. 2, 10, 4. *al.* FAV. EVL. p. 12, 6. MART. CAP. 8, 846 *syn.* intrarit). ⓘ *orientibus*: GERM. frg. 4, 74 -ens Venus . . . polum (*cf.* 4, 144 regna Tonantis -ens *Mercurius*). SIL. 15, 251 Aurora -ens terris exegerat umbras. *cf.* SCHOL. Stat. Theb. 4, 691 singulis . . . mensibus aliorum siderum ortus -itur (*transit ad p. 1573, 17*). *β in zodiaco*: MANIL. 2, 365 *linea* Virgine tacta Scorpion -itur. *γ in horologio* (*cf. p. 1574, 74*): VITR. 9, 8, 13 *lingula* -atur in aquarii puncta (*Rose*, in aquario cuncta *codd.*).

c *de mari, fluminibus sim.*: MELA 1, 24 unde terras Nostrum pelagus -itur (*infra*: influenti. *de mari ut*: 2, 35 *flexus* modice in litora -itur. AVG. civ. 16, 17 p. 154, 17 D. inter utramque [*sc. Europam et Africam*] ab Oceano -itur, quidquid aquarum terras interluit). 3, 78 primum Syros tunc Arabas -sus *Euphrates* (*cf.* PAVL. PETRIC. Mart. 2, 100 *Liger* sepserat -sam [inclusam *Petschenig*] praetento gurgite terram). ITIN. Alex. 35 *Tanais* -sus . . . Hyrcanum mare (*cf.* ITIN. Anton. Plac. rec. A 7 p. 163, 9 *Iordanis* -itur in mare *salinarum* [10 p. 166, 5 in qua]. 24 p. 176, 9 *fons* -itur in Iordane [-em *R*]. COSMOGR. 1, 7 *Theriotes* -itur in mare Caspium). OROS. hist. 1, 2, 5 Maeotidas . . . paludes, quarum . . . exundatio . . . Euxinum Pontum late -itur.

d *speciatim c. respectu*: *α insitionis*: PALLAD. ins. 125 platanos . . . -ens . . . ficus. *β se inclinandi, vergendi*: AVIEN. orb. terr. 132 se inclinat rupes at⟨que⟩ . . . -itur pelagus (*Dionys. perieheg. 87* εἰς ἅλα . . . νένευκε, *Prisc. perieheg. 90* prominet aequore). *γ se innectendi*: CET. FAV. 6 p. 268, 10 Kr. ut alter in alterum . . . -antur *tubuli* (*Vitr. 8, 6, 8* inire). VVLG. Ezech. 41, 6 quae *latera* -rentur per parietem domus (*ad cap. alt. ?*). COSMOGR. 2, 33 *angulus Hispaniae* Narbonensium finibus -itur (*Oros. hist. 1, 2, 70* inseritur).

II *translate* *(incorporaliter) c. not. incipiendi: transeunt huc enallage* STAT. Theb. 2, 195 -sos felicia regni omina (*i. 'felicibus regnum ominibus'*) *et locutiones quaedam metonymicae, quibus locus vel conventus pro officio, iure, societate sim. ponitur, e. g.* TAC. dial. 33, 2 forum -suri *i. officium oratoris* (ann. 3, 29, 3). POMPON. dig. 41, 2, 25, 2 in possessionem *i. simul loco in ius possidendi* (*ibid.* corpore. *al.*). CYPR. sent. episc. 8 p. 441, 12 censeo haereticos . . . qui ad catholicam ecclesiam voluerint venire non ante -i *eqs.* (*cf.* PRISCILL. tract. 1, 38 p. 31, 29 ecclesiae . . . corpus. HIER. epist. 22, 8, 5). VVLG. IV reg. 11, 9 sabbatum (*i. sabbato palatium custodiae gratia. sic de initio ministerii*: I par. 27, 1 *ministros* -entes et egredientes per singulos menses in anno. BENED. reg. 35 subsequatur -ens *hebdomadarius*. 38 ad legendum. CE 747, 6 [= INSCR. christ. Diehl 1123] quando -sus est *archipresbyter* in s(an)c(tu)m Felicem *i. in basilicam Felicis*). *cf. imagines sub I, maxime p. 1567, 84. 1568, 9. 17.*

A *de animantibus*: 1 *transitive c. acc.* (*gerund. ? v. p. 1572, 26*): a *vario usu* (*attuli omnia exempla usque ad* STAT.): CIC. Caecin. 79 disputationem (SVLP. SEV. Mart. 5, 6 euangelicam). Mur. 4 pericula (*cf.* FLOR. epit. 1, 17, 3 tantum periculi). Arch. 1 et ad suscipiendam et ad -endam rationem horum studiorum (QVINT. inst. 12 prooem. 3 eloquendi. VEL. gramm. VII 54, 1 scribendi). Rab. Post. 5 est difficile, quod cum spe magna sis -sus, id non exequi usque ad extremum (*neutr. ut*: SALL. Iug. 42, 1 eadem [*vix abl.*]. LAVD. Turiae [CIL VI 1527] 2, 29 ⟨quae⟩ . . . -i conata sis. SEN. benef. 4, 34, 5. *al. cf.* LIV. 38, 54, 2 [*M*] rem [45, 21, 4 PLIN. nat. 28, 17]). ac. 2, 114 quam vitam -ar (off. 3, 6 honestam. VAL. MAX. 2, 1, 10 actuosam. 8, 7 ext. 14 PLIN. epist. 3, 1, 11. *al. cf. p. 1568, 14 et* VAL. MAX. 4, 7, 2 sectam vitae). Att. 15, 11, 1 orationem. CAES. civ. 3, 20, 5 turpem causam (SVLP. VICT. rhet. 17 p. 322, 12 principia . . . sunt, cum aperte -imur c. . . . ab ipsis rebus *eqs.* CLAVD. MAM. anim. 1, 12 p. 55, 15 sic c. loci huius -itur: '. . .'). VERG. epist. ad imp. Aug. Macr. Sat. 1, 24, 11 (*de Aeneide*) tanta inchoata res est, ut paene vitio mentis tantum opus -sus mihi videar (VAL. MAX. 8, 7 ext. 2 perfectissimum o. sapientiae). POMP. TROG. Iust. 38, 7, 4 bella ([6 diversam belli condicionem]. SIL. 6, 66 SVET. Iul. 68, 1. *al. cf.* VAL. MAX. 1, 8, 6 proelium [SVET. Aug. 1 GELL. 1, 11, 6. *al.*]. 5, 1, 7 militiam [7, 7, 1 CE 978, 2]. 8, 15 ext. 4 certamen. STAT. Theb. 12, 673 pugnas. *al.*). VAL. FL. 5, 70 rector -itur cursus (*cf. p. 1573, 15 et* SVET. Aug. 92, 1 profectionem. Tib. 14, 3 expeditionem. *al.*). STAT. Theb. 12, 20 *turba columbarum* -sa volatus. QVINT. inst. 1, 10, 2 studia -enda sunt. decl. 279 p. 139, 20 defensionem (TAC. ann. 11, 2, 1). PS. QVINT. decl. 1, 5 p. 7, 21 accusationem (APVL. apol. 4). TAC. dial. 11, 2 famam. TERT. bapt. 20, 1 baptismum. pudic. 16, 21 fidem. VVLG. Ezech. 16, 8 pactum. CONSVLT. Zacch. 2, 12 p. 72, 24 nefas. *et saepius.* *res tractandas*: VERG. georg. 2, 175 tibi (*sc. telluri Saturniae*) res antiquae laudis et artem -or (adgr- *Prisc.*; *cf.* SERV. *ad l. et v. supra l. 61*). PLIN. epist. 3, 9, 14 horum ante quam crimina -rer. AVG. civ. 7, 17 p. 295, 24 D. -surus huius civilis theologiae vanitates et insanias mendaces . . . 'de diis', inquit *eqs.* SVLP. SEV. chron. 2, 28, 2 tam vasta (*antea*: exponerem). *hominem* (*cf.* 'loqui *aliquem*'): TAC. ann. 6, 4, 1 Lucanium Latiarem -sus est *Paconianus accusator* (*'i. q. aggredi' Gerber-Greef vix recte, v. edd. ad l.*). b *magistratum sim.*: SALL. Iug. 43, 2 magistratum. hist. frg. 2, 42 consulatum (QVINT. inst. 6, 1, 35 MARCELL. dig. 35, 1, 36 pr.). 2, 75 regnum. VELL. 2, 6, 2 tribunatum. SOL. 1, 32 principatum. IVST. 7, 6, 1 imperium. NOVELL. Iust. 35, 1 melloproximatum.

c *tempora* (*aetatis praeter l. 4. 14; cf. infra l. 22. 55*): annum: VELL. 2, 61, 1 undevicesimum. VAL. MAX. 8, 15, 5. 9, 3, 8. QVINT. inst. 6 prooem. 10 aetatis (PAVL. dig. 36, 1, 76, 1 COD. Theod. 12, 1, 19). AVR. Fronto p. 85, 2 N. prospere sis -sus a. *novum.* *al.* *per plur.*: VAL. MAX. 5, 4, 2 annos pubertatis -sum (*L marg., Ald.*, a. puerilitatis -sum *LA*, a. puerilitatis egressum *duo codd. Pighii*). PS. AVR. VICT. epit. 1, 26 septem et septuaginta. COD. Theod. 7, 22, 11 pr. legitimos. 13, 10, 6. *per ellipsin*: CE 984, 4 octavom. 1539, 4 octavo(m). *cf.* 2107 B, 5. *alia*: VAL. MAX. 8, 13 ext. 2 iam alterum saeculum. STAT. silv. 5, 2, 32 iuventam (TAC. ann. 3, 29, 1 iam). TAC. ann. 6, 46, 1 nondum pubertatem. VLP. dig. 43, 30, 3, 6 puberem aetatem (AMM. 14, 6, 4 adultam [ad ultimam *VP*]. COD. Theod. 3, 30, 6 pr. legitimam). GELL. 3, 10, 17 (*ex Varrone*) duodecimam annorum hebdomadam. TERT. orat. 23, 3 prima . . . oratione, qua lucem -imur. *passive*: CIL V 8294, 4 saeculo excesso et prope vicennio -so.

? 2 c. dat.: a *donis* (*c. notione adipiscendi*): VERG. Aen. 5, 543 proximus -itur d., qui *eqs.* (SERV.: ad dona. *v. Conington-Nettleship ad l., qui cft. Hom. I 602* ἐπὶ δώροις ἔρχεο. *sunt qui* donis *ablativum intellegant sive limitat. q. d.* ['proximus d.'] *sive comitat. q. d.* [*'cum d., d. insignis'*, *cf. p. 1573, 56*]). b *anno*: LEX Burg. Rom. 36, 8 impleto vicinsimo quinto anno, cum vicinsimo sexto aetatis a. (-us *A 2*, -um *Cuiac.*; *an* anno(m) *? cf. l. 8*) -itur.

3 *c. praepositionibus*: a ad (*cf. supra l. 17 et p. 1568, 58. 1573, 10; vi potius finali additur verbo proprie usurpato e. g. p. 1569, 63. 1571, 42*): CIC. de orat. 1, 94 ad discendum (*gerund. ut*: rep. 2, 21 epist. 2, 3, 2. PELAG. in Rom. 14, 13 hinc subtiliter -itur [*i. transit*] ad [*om. B, Souter*] abstinentiam commendandam). 1, 208 ad ea, quae vultis (VITR. 7, 10, 1. MVTIAN. Chrysost. hom. 12, 2 p. 319/320 [*gr.* ἐμβάλλει εἰς]). fat. 4 timide -entem ad hoc genus disputandi. VITR. 6, 1, 10 ad fortitudinem. AVG. bapt. 2, 1, 2 p. 175, 20 ad veritatem euangelii (*cf. p. 1575, 7*). civ. 22, 8 p. 569, 18 D. ad orationem. LEO M. serm. 66, 4 ad . . . spem. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 5 p. 12, 20 ad logicam. *magis proprie* (*cf. infra l. 49. 57*): ITALA Matth. 18, 8 (cod. l *al.* = VVLG.) ad (in*f*) vitam *aeternam* (*gr.* εἰσελθεῖν. 19, 17. CYPR. epist. 4, 5 p. 477, 13 via per quam -imur [gradimur *RV*] ad v.). b in *c. acc.*: PLAVT. Persa 607 (*A*) in proelium (PANEG. 12, 16, 5. *cf.* CIC. Catil. 2, 14 in bellum [epist. 6, 12, 4]). Poen. 654 docte in sycophantiam. CIC. inv. 1, 24 pedetemptim in defensionem. 1, 76 in argumentationem. div. in Caec. 40 in eas *res* (*antea*: cogitasti. *cf. p. 1573, 6 et* CIC. rep. 1, 70 in ea [LIV. 45, 23, 15]). Catil. 2, 29 in hanc spem sententiamque (Phil. 5, 11. 8, 32 epist. 12, 25, 2). Mur. 46 in . . . accusandi denuntiationem. Vatin. 7 in rem publicam (prov. 40 penitus. BELL. Afr. 22, 4). Planc. 8 qua nolui, ianua sum -sus in causam (epist. 6, 1, 4). Phil. 7, 8 in . . . orationem (CAES. civ. 1, 2, 2). or. frg. B 21 in . . . disputationem (rep. 1, 38). de orat. 2, 213 in . . . rationem. rep. 1, 38 in sermonem (CAES. civ. 3, 18, 4). TERT. idol. 24 p. 58, 2 accedentibus ad fidem . . . et -entibus in fidem. *magis proprie*: CIC. Brut. 330 in vitam . . . tanquam in viam. QVINT. inst. 4, 1, 59 in locos *orationis*. VVLG. Hebr. 4, 3 (*cf.* 10. 11) in requiem *aeternam* (*gr.* εἰσερχόμεθα. *similia v. l. 34. 57*). *vario usu speciali*: CIC. Sest. 71 (*del. Schuetz*) in Sesti tribunatum (*sc. disputando*, *cf. p. 1571, 73*). VVLG. Sirach 9, 2 ne -atur in virtutem tuam *mulier ascendendo* (*cf. p. 1570, 28*; *gr.* ἐπιβῆναι . . . ἐπί). PAVL. NOL. epist. 23, 40 p. 195, 29 peccatrix . . . -sa (*succedendo*) in labores tuos *sc. Iudaei*. COMPVT. cod. Col. prol. 12 p. 234 in novum fermentum (*vi temporali, v. vol. VI 1, 526, 30 et cf. p. 1576, 23*). c in *c. abl.* (*magis proprie, cf. supra l. 34. 49*): INSCR. christ. Diehl 2761 recessit a seculo, -sa in pace.

4 *c. inf.* (*cf. infra l. 75*): CIC. top. 1 maiores nos res scribere -sos . . . e cursu ipso revocavit voluntas tua (div. 2, 3. *cf.* Cato 49 describere [*syn.* coepisset]). rep. 2, 1 -sus est sic loqui Scipio: 'Catonis *eqs.*' ac. 1, 3. 2, 17 quod nos facere nunc -imur. Att. 15, 11, 2 dicere (QVINT. inst. 1, 3, 18 nunc . . . d. -ar. AVG. civ. 7, 17 p. 295, 15 D. *Varro* de diis incertis d. -sus ait: 'cum *eqs.*'). VERG. Aen. 11, 704 PROP. 3, 1, 3. VITR. 7, 8, 1 -ar nunc . . . explicare. VELL. 2, 119, 4. PLIN. nat. 18, 35 hoc exordio praecepta pandere -sus. QVINT. inst. 2, 15, 33. AVG. c. acad. 2, 2, 4 p. 26, 2 *veritatem* invenire iam -or. FAVST. Aug. c. Faust. 33, 2 p. 787, 6 persuadere. INSCR. Dessau 9094 qu(a)e *filia* erat -sa atminestrare parentibus.

5 *c.* ut (*cf. l. 74*): VITR. 7, 5, 2 *antiqui* postea -si sunt, ut . . . imitarentur.

6 *absolute* (*magis proprie p. 1570, 8. 11*): CIC. de orat. 3, 144 eae partes fuerunt tuae, de inlustranda oratione ut diceres, et eras ipse iam -sus. orat. 75 -entibus considerandum fuit, quid ageremus. rep. 2, 22 es . . . ita -sus, ut *eqs.* Att. 7, 15, 3 minore scelere vicerit quam quo -sus est (*sc. vincere*). 15, 10, 1 frustra . . . qui -ar? VITR. 4, 3, 3 si qui voluerit his rationibus attendens ita -i. QVINT. inst. 6 prooem. 1 haec . . . ex tua voluntate maxime -sus . . . laborabam. TERT. coron. 3 l. 13 ut a baptismate -ar (*item acced.* ab: adv. Marc. 4, 14 p. 459, 11 BOETH. arithm. 1, 29 p. 63, 19. *al. cf. p. 1571, 59 et* BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 192, 27 ex). SCHOL. Cic. Bob. p. 92, 22 quod his verbis -i coeperit. BOETH. trin. 2, 1 age igitur -amur et . . . dispiciamus. *seq. or. recta* (*cf. supra l. 60. 63 et p. 1571, 60. 77*): VERG. Aen. 4, 107 olli (*sc. Iunoni*) . . . sic contra est -sa Venus: 'quis *eqs.*' (*calliditatis vel insidiarum significationem statuunt* SERV., SERV. auct.). 6, 867 tum pater

[E.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Anchises lacrimis -sus obortis: 'o gnate *eqs.*' MACR. Sat. 3, 14, 2 sic. -entes *i. q. discipuli*: BOETH. arithm. 1, 32 p. 72, 18 in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 23, 21. sec. 1, 12 p. 168, 20 -entium atque lectorum. 1, 12 p. 168, 23. 5, 2 p. 290, 14.

B *de rebus*: **1** *per metonymiam*: **a** *de eis, quae ad homines pertinent* (*cf. p. 1570, 43*): CIC. Phil. 2, 88 in quas *res* -sa erat oratio (de orat. 3, 23 quocumque. Tim. 8 simulacra. *cf. p. 1574, 68. 1575, 19*). AMBROSIAST. in Rom. 7, 23 ne ultra (*v. p. 1570, 39*) -ens inveniat assertorem *animus* (*7, 22* ire quo vult. *cf. p. 1574, 65. 1575, 20*). VVLG. prov. 23, 12 -atur ad doctrinam cor tuum et aures tuae ad verba scientiae. PS. ARNOB. confl. 1, 4 p. 243^{C} ars dialectica in rebus obscuris -itur. CLAVD. MAM. anim. 2, 2 p. 101, 19 -sa est divinitatis abditae mens humana secretum. *acced.* ab (*cf. p. 1572, 78*): BOETH. herm. pr. 1, 3 p. 63, 16 -itur a prima syllaba audientis intellectus (*antea*: incohat). **b** *de fatis*: SEN. nat. 2, 35, 2 cursum inrevocabilem -sa (ingesta *codd.; cf. p. 1571, 67*) ex destinato fluunt *fata*.

2 *usu pleno*: **a** *primario*: **α** *de temporibus incipientibus, ingruentibus* (*var. lect. l. 22, cf. p. 1567, 42*): LVCAN. 10, 224 -so vere (ORIBAS. syn. 1, 7 La p. 45, 1 *et* 3 Mo.; *gr. 1, 7, 6 εἰσβάλλοντος, Aa* intrante; *opp.* deficiente). AVIEN. Arat. 1329 -si[s] . . . mensis (*gr. 734 ἀεξομένοιο.* 1453 MACR. Sat. 1, 12, 6). SCHOL. Stat. Theb. 5, 250 'vespera' *est* tempus, quo nox -itur. HIER. epist. 39, 5, 5 -ente (ingruente *var. l.*) iam hieme. tract. p. 383, 21 iam -itur quadragesima. SACR. Leon. p. 162, 12 sollemnitas. *cf. p. 1571, 6.* **β** *de eis, quae se in mentem (aures l. 26) insinuant* (*cf. p. 1570, 67*): EPIST. pontif. 937 Conc.^{S} IV 2 p. 152, 42 neque in aures nostras -sum est tale aliquid (*gr. εἰσῆλθεν.* POMER. 3, 6, 3 turpia . . . verba per aures -sa. *cf. p. 1570, 73*). POMER. 2, 15, 1 ut qui cupiditati resistere noluimus -surae, iam resistere nequeamus -sae. NOVELL. Iust. 1, 2 pr. nobis -sa est cura et . . . consideratio Falcidiae legis (*gr. εἰσῆλθε*). 28, 6 ne ulla nobis -atur paenitentia (*gr. εἰσέλθοι*). *c. vi ascendendi* (*cf. p. 1570, 28*): ITALA I Cor. 2, 9 (Pacian. bapt. 7 p. 142, 1) quae . . . nec super cor hominis -sa sunt (*gr. ἐπὶ . . . ἀνέβη, Vulg.* in . . . ascendit).

b *secundario* (*sec. gr.*): **α** *c. dat. fere i. q. transformari ad aliquid* (*ut vid.*): AVIEN. Arat. 1460 *Luna* retunsis cornibus -itur (*gr. 800 ἐς κέρας . . . ἰοῦσαν*). **β** *absol. fere i. q. evenire, sequi* (*syn.*): CONC.^{S} I 5 p. 256, 14 necesse . . . est temperamentum sequi confusionem, -saque confusio aufert . . . proprietatem (*p. 146, 17* secuta, *gr. I 1, 6 p. 114, 16 εἰσιοῦσα*).

CAPVT ALTERVM: ***vi imperfectiva*** *respicitur* ***modus se movendi*** (QVINT. inst. 5, 9, 6 nec . . . quia movetur qui -itur, etiam -itur qui movetur), *i. q.* ***incedere, gradi.***

I *usu originario*: **A** *proprie et in imagine* (*corporaliter*): **1** *de animantibus* (*strictius notio pedibus gradiendi usque praevalet, latius adhibetur de quolibet motu, v. infra l. 63. 73. 74 bis. p. 1574, 15 [navigando, cf. p. 1567, 58]. 1574, 27 [pulvino, cf. p. 1567, 56]. 1574, 44 [serpendo, cf. p. 1567, 59]. al.*): **a** *generatim* (*de* PLAVT. Pseud. 1299 *non constat, v. p. 1567, 4*): ACC. trag. 567 caute -imini (*cf.* CIC. Tusc. 1, 75 tardius. COLVM. 6, 30, 7 lente -i cogatur *equus* [*infra*: ambulaverit]. FRONTO p. 79, 1 N. pedetemptim). QVADRIG. hist. 12 *dux Gallorum* grandia -ens (*cf. Homeri illud μακρὰ βιβάς*) et manu telum reciprocans incedebat (*sic c. vi gloriabundi*: VERG. georg. 3, 76 *pullus generosus* altius -itur [SERV.: cum exaltatione quadam incedit]. Aen. 6, 856 insignis spoliis Marcellus opimis -itur. OV. epist. 9, 127 -itur late lato spectabilis auro *Iole*. COLVM. 2, 2, 22 quo speciosius -antur *boves* sublimes et elatis capitibus). VARRO rust. 2, 5, 8 *boves sint* pedibus non latis, neque -entibus qui displudantur (*cf.* 2, 9, 4 *de canibus*). CIC. Rab. perd. 21 qui cum -i vix posset (PLIN. nat. 8, 45 semenstres *catulos leonum* vix -i posse. SVET. Cal. 50, 2 [gredi, gradi *varr. ll.*]. *cf.* PLANC. Cic. epist. 10, 17, 2 cum primum posse -i coepit. CVRT. 6, 11, 34 -i non poterat [7, 5, 8]. SVET. Vesp. 7, 1 vix -i. *al.*). fin. 5, 35 aut manibus . . . aut non ante, sed retro (*cf.* CVRT. 6, 5, 5 pedibus [*opp.* equo vehi. *al.* PLIN. paneg. 83, 8]. PLIN. nat. 8, 130 *ursi* -untur et bipedes [in pedes F^{2}]). Tim. 19 -endi membra. BRVT. Cic. epist. frg. XVII 2 (*contextu non sano*). VERG. Aen. 6, 157 Aeneas maesto defixus lumina voltu -itur (SERV.: pro 'graditur', vacat praepositio. *cf.* SEN. Oed. 554 maestus -itur senex. VVLG. psalm. 37, 7 contristatus -bar [*gr. ἐπορευόμην, Hier. psalt. sec. Hebr.* ambulabam]). 8, 309 (*307* ibat). CELS. 1, 3, 3 -i aliquid *aegrotus debet* (*antea*: ambulare. 4, 31, 3 modo sedere, modo -i. 7, 4, 3^{B} -i ac moveri. 7, 26, 5^{A} paulum. *al.*). MELA 3, 103 *Himantopodes* serpere potius quam -i referunt (*cf.* PLIN. nat. 5, 76 serpendo -i). PLIN. nat. 9, 100 -i est his (*sc. echinis*) in orbem volvi. 11, 79 adsultim -entium *phalangiorum*. 11, 270 qui celerius fari coepere, tardius -i incipiunt (*cf.* QVINT. inst. 2, 16, 13 -i citius . . . sciunt *bestiae hominibus. v. et* PLIN. *l. 60*). ITALA psalm. 113, 7 (Tert. scorp. 2 p. 150, 20) *dii nationum habent* pedes nec -untur (*gr. περιπατήσουσιν, Vulg. et Hier. psalt. sec. Hebr.* ambulabunt). HIL. in Matth. 7, 4 consistendi officium -endique. in psalm. 118 heth 4 p. 424, 22 claudum natum -i iubes. QVODV. cant. 4, 4 si . . . nos putatis celeriter -i, currite nobiscum. *et saepius.* *locutiones iterativae* (*per hebraismum, cf. p. 1575, 23*): VVLG. I reg. 19, 23 *Saul* ambulabat -ens et prophetabat (*i.* '*a. etiam atque etiam et p.*', '*a. semper prophetans*'). II reg. 13, 19 ibat -ens et clamans.

b *indicatur, ubi*: **α** *abl.*: CIC. de orat. 1, 261 inambulans atque ascensu -ens arduo *Demosthenes*. rep. 6, 26 vestigiis -sus patris et tuis (HIRT. Gall. 8, 20, 1. *cf.* PAVL. NOL. epist. 4, 3 p. 21, 9 tuis gressibus). VERG. Aen. 4, 177 *Fama* -itur . . . solo (10, 767. *cf. infra l. 14*). 10, 763 campo (*764* incedit, *768* se . . . infert). SEN. Phaedr. 614 non me per altas ire si iubeas nives, pigeat gelatis -i Pindi iugis. via (viis): CIC. Cael. 41 multas vias adulescentiae lubricas ostendit *natura*, quibus illa insistere aut -i sine casu aliquo . . . vix posset. LIV. 10, 35, 4 (quam *dett.*). HIER. epist. 18 A, 10, 1. *cf. infra l. 66.* *per ellipsin*: CIC. fin. 5, 5 quacumque (OV. met. 2, 791. 4, 28 fast. 4, 481 IVST. 22, 6, 5). Tusc. 5, 115 qua (quo *var. l.*) vellet (PLIN. nat. 8, 199). **β per:** CIC. Cato 33 Olympiae p. stadium -sus esse Milo dicitur, cum humeris sustineret bovem. BELL. Afr. 85, 1. OV. met. 2, 442 (*445* incedere). LIV. 21, 28, 7 p. solum. 21, 36, 6 p. . . . glaciem *eqs.* (CVRT. 5, 6, 14). SEN. Ag. 750 p. . . . Stygios lacus (*navigando*). COLVM. 2, 2, 25 PLIN. nat. 7, 83 VAL. FL. 2, 547. QVINT. inst. 2, 13, 16 p. funes. PLIN. paneg. 24, 3 (*syn.* incedebas, ambulas). PRVD. c. Symm. 2 praef. 42 *Christus Petrum* docet -i tergum p. tumidum freti (*v. infra l. 52*). *et saepius.* *per viam sim.*: COLVM. 11, 3, 13 p. semitas (VVLG. iud. 5, 6. Bar. 4, 13 veritatis [*gr. τρίβους . . . ἐπέβησαν, syn.* ambulaverunt]). ITALA gen. 24, 42 (Hier. adv. Iovin. 1, 32) viam meam, p. quam . . . -or (*gr. ἣν . . . πορεύομαι ἐπ'* [*εἰς var. l.*] *αὐτήν*, Aug. loc. hept. 1, 87 quam [qua *edd. vett., om. C*] . . . -or in eam, *Vulg.* in qua . . . ambulo. *item*: act. 14, 16 [cod. e] -i p. vias [*gr. πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς*, cod. p -i in vias, Ps. Aug. spec. 56 p. 541, 14 -i itinera, VVLG. -i vias]. VVLG. exod. 18, 20. *al.*). VVLG. II Esdr. 9, 19 iter p. quod -rentur. **γ in** *c. abl.*: SEN. dial. 6, 16, 2 Cloelia exprobrat iuvenibus . . . pulvinum escendentibus in ea illos urbe sic -i, in qua *eqs.* (*cf. infra l. 47*). ITALA Ios. 14, 9 (Lugd.) terra, in qua -sus es (*gr. ἐφ' ἣν ἐπέβης, Vulg.* quam calcavit pes tuus). psalm. 54, 15 (Hil. in psalm. 54, 13) in domo dei (*gr. ἐν . . . ἐπορεύθημεν, Vulg. et Hier. psalt. sec. Hebr.* ambulavimus). 118, 45 (Hil. in psalm. 118 vau 9 p. 415, 19) in dilatatione (*gr. ἐπορευόμην ἐν, Vulg.* ambulabam *ut Hil. inferius et Hier. psalt. sec. Hebr.*). VVLG. Sirach 9, 20 (*gr. ἐν . . . διαβαίνεις, syn.* ambulabis). PAVL. NOL. epist. 49, 14 p. 402, 19 loca . . ., in quibus Christus -sus et passus est *eqs.* in via (viis): ITALA II par. 22, 3 (Complut.; *gr. ἐπορεύθη ἐν*, VVLG. per). Is. 2, 3 (Aug. civ. 10, 32 p. 457, 24 D.; *gr. πορευσόμεθα ἐν, Vulg.* ambulabimus). HERM. vulg. vis. 3, 7 p. 22, 8 (*gr. περιπατοῦντες ἐν. Pal. 3, 7, 1* ambulantes). HIL. in psalm. 118 daleth 11 p. 397, 21 caute in ea *via* -endum est. *sim.*: ITALA Ios. 1, 9 (Lugd.) tecum est dominus . . . in omnibus, in quocumque -ieris (*gr. εἰς πάντα οὗ ἐὰν πορεύῃ, Vulg.* ad quaecumque perrexeris. *cf.* II reg. 7, 9 [Aug. civ. 17, 8 p. 223, 28 D.] in omnibus quibus -baris [*gr. ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύου, Vulg.* ubicumque ambulasti]). **δ** *aliae praepp.*: COLVM. 10, 334 serpit . . . eruca per hortos, quos super -ens exurit semina morsu (HIER. epist. 22, 21, 7 s. terram [VVLG. gen. 8, 17. *al.*]. GEST. Pilat. 1, 2 s. hoc *faciale* ambula et -ere). GELL. 9, 9, 14 Dido in urbe media -ens inter Tyrios principes cultu atque incessu serio (HIER. epist. 22, 3, 1 nemo i. serpentes et scorpiones securus -itur). VVLG. Ier. 3, 19 post me. Ezech. 10, 22 ante faciem. in *c. acc. v. supra l. 23. 24.* **ε** *acc. spatii* (*usu recentiore, v. quae monui p. 1567, 76; aliter infra l. 61*): TERT. apol. 21, 17 (*cf.* bapt. 12, 6 LACT. inst. 4, 15, 21) *Christus* -ens freta (*Matth. 14, 25* ambulans super mare. *cf. supra l. 18*). pudic. 10, 9 tenuissimum fil[i]um disciplina⟨e⟩ . . . pendente vestigio -eris (*de funambulo; cf. supra l. 16*). ITALA gen. 13, 17 (Iren. 5, 32, 2) -ere terram in longitudinem eius et in latitudinem ([*gr. διόδευσον, Vulg.* perambula]. VVLG. Sirach 2, 14 peccatori t. -enti duabus viis [*gr. ἁμαρτωλῷ ἐπιβαίνοντι ἐπὶ δύο τρίβους*]). psalm. 31, 8 (Verec. in cant. 2, 10) in via, quam -ieris (*gr. ᾗ πορεύσῃ, Vulg.* qua gradieris, *Hier. psalt. sec. Hebr.* per quam ambules. *cf. l. 25*). HIER. epist. 53, 1, 3 orbem totum -sus (*sed v. app. crit.*).

c *c. acc. effectus* (*aliter l. 50*): MAR. VICTORIN. gramm. VI 58, 10 *antiqui* primum ambitum, quem -bantur a parte dextra, *στροφήν* vocabant.

2 *de rebus*: **a** *per metonymiam* (*cf. de umbra et aëre una cum homine -entibus* LVCR. 4, 342. 367): SALL. (?) rep. 1, 5, 6 animus (*v. p. 1573, 9. 1575, 20*) ferox prava via -sus (*cf.* PANEG. 4, 5, 6 non simplici . . . itinere . . . virtutes *Caesaris* -untur). QVINT. inst. 9, 4, 139 cum debeant sublimia -i *pedes orationis* (*cf. p. 1573, 6. 1575, 19*). 10, 2, 22 nec . . . tragoedia socco -itur. FORTVN. gramm. VI 282, 4 dactylica sola simplicibus pedibus -untur (*ed. pr.*, -imur *codd.; cf.* 297, 3 *et v. p. 1576, 32*). BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 251, 14 ut quasi inter textus brevitatem commentationisque diffusionem medius -atur stilus. **b** *usu pleno*: VITR. 9, 8, 10 quemadmodum sol per siderum spatia vadens . . ., sic bulla in horologiis -ens per puncta *eqs.* (*cf. p. 1571, 9*). CELS. 4, 1, 6 *ventriculus* inter lienem et iecur positus est, utroque ex his paulum super eum -ente.

B *translate* (*incorporaliter*): **1** *de animantibus*: **a** *spectat ad res tractandas*: OV. fast. 2, 16 tua prosequimur . . ., Caesar, nomina, per titulos -imurque tuos (COLVM. 2, 2, 2 evagari et -i p. genera. AVSON. 363, 25 p. 91 P. dicta et facta p. omnia -ens ortoque a vespere cuncta revolvens). **b** *spectat ad modum vivendi*: TERT. castit. 10 l. 26 ita -i in disciplina domini, ut *eqs.* (ITALA Eph. 2, 2 [Tert. adv. Marc. 5, 17 p. 634, 16] in *delictis* [*gr. περιεπατήσατε, Vulg.* ambulastis]. HERM. vulg. vis. 2, 3 p. 11, 3 in innocentia *eqs.* [*gr. πορευομένους.*

[E.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Pal. 2, 3, 2 ambulant. *cf.* VVLG. psalm. 25, 1. 11]. CLEM. ad Cor. 60, 2 in sanctitate cordis [*gr.* πορεύεσθαι]. VVLG. psalm. 85, 11 in veritate *domini* [*gr.* πορεύσομαι]). cult. fem. 2, 1, 2 *mulieres* ita -untur, quasi *eqs.* (*antea*: incedere. *cf. I Thess. 4, 1* ambulare). ITALA exod. 16, 4 (Hil. myst. 1, 39, 1) si -etur *populus* in legem *domini* (*gr.* πορεύσονται τῷ νόμῳ, *Vulg.* ambulet in lege). Gal. 2, 14 (cod. d, *ECCL.*) non recte -untur ad veritatem euangelii (*gr.* ὀρθοποδοῦσιν πρός, *Vulg.* ambularent. *sed cf. p. 1572, 30*). CLEM. ad Cor. 3, 4 secundum voluntatem cordis sui maligni (*gr.* βαδίζειν κατά. HIER. epist. 21, 25 non -ens [egr- *WX*, *grad- edd. vett.*] s. carnem, sed s. spiritum. VVLG. act. 21, 21 s. consuetudinem [*gr.* τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν]). HIER. hom. Orig. in Ezech. 12 p. 433, 7 iuxta divinam regulam. VVLG. psalm. 14, 2 (= HIER. psalt. sec. Hebr.) sine macula (*gr.* πορευόμενος). recte -i (*cf. l. 6*) *ad redd. gr.* κατορθοῦσθαι: HERM. vulg. vis. 1, 1 p. 4, 6 r. -ente illo in caelis (*gr.* κατορθοῦται ἡ δόξα αὐτοῦ. *Pal. 1, 1, 8* ipse se corrigit et gratia eius in c. erit). prospere -i *ad redd. gr.* εὐοδοῦσθαι: VVLG. III Ioh. 2 orationem facio p. te -i et valere, sicut prospere agit anima tua.

2 *de rebus* (*cf. p. 1574, 64*): CIC. orat. 77 ut -i libere, non ut licenter videatur errare *oratio* (198 aequaliter constanterque. *cf. p. 1573, 6. 1574, 68*). PVBLIL. A 3 (*v. app. crit.*) animus vereri qui scit, scit tuto -i (LVCR. 4, 887 ire inque gredi. *cf. p. 1573, 9. 1574, 65*).

II *vi iterativa* (*per hebraismum, cf. p. 1573, 82*): VVLG. II reg. 5, 10 *David* -batur proficiens atque succrescens (*i. 'etiam atque etiam proficiebat eqs.'; hebr.* וַיֵּלֶךְ ... הָלוֹךְ וְגָדוֹל).

stilistica *ad caput prius et alterum*:

1 *indicatur instrumentum -endi*: **a** pedibus: CIC. Cato 34 LIV. 31, 1, 5. *et saepius. sim.* pede *p. 1569, 59*; peditem SEN. Thy. 377 CVRT. 5, 6, 14; bipedem *p. 1573, 65*; pedem *p. 1568, 35. cf.* gradu *p. 1570, 11*; manibus *p. 1573, 63*; socco *p. 1574, 69*; vestigio *p. 1574, 54.* **b** curru: OV. met. 2, 532. 13, 252 LIV. 45, 39, 8 VELL. 2, 122, 1. *al. sim.* per currum: ALC. AVIT. carm. 5, 697 -sis p. c. naufragat undis *Pharao. cf.* carpento TAC. ann. 12, 42, 2; vehiculo AMM. 22, 16, 11 ([equorumque v. *Heraeus in schedis nostris*, quocumque v. *cod.*, equoque cum v. *Heraeus olim, Clark*]. *sim.* in v. VOPISC. Aurelian. 5, 3). **c** nave, remis: *p. 1568, 27. 31.* **d** equo: CIC. Cato 34 ORIGO Const. 2, 3. *cf. l. 36.*

2 *indicatur via vel locus -endi*: **a** *ipsa via sim.* (*sing. vel plur.*): viam *p. 1568, 5. 1574, 58. cf.* viā *p. 1574, 6. 57*; in viam *p. 1568, 50*; in via *p. 1574, 35*; per viam *p. 1572, 35. 1574, 21. al.* iter *p. 1567, 77. cf.* itinere *p. 1574, 67*; per i. *p. 1574, 26.* semitam *p. 1568, 19. cf.* per s. *p. 1574, 19.* vestigia *p. 1568, 18. cf.* vestigiis *sim. p. 1574, 2.* hac, qua(cumque) *p. 1570, 16. 43. 1574, 9. al.* unde: OP. imperf. in Matth. 28 p. 776 ut per eandem viam revertatur, u. -sus est (*cf. l. 53*). **b** *porta sim.*: *acc.*: LIV. 1, 32, 8 portam. ITALA Esth. 15, 9 p. 52, 4 M. (= VVLG.) ostia (p. 81, 17 ianuas; *gr. 5, 1ᶜ* εἰσελθοῦσα ... θύρας). FIRM. math. 3, 2, 14 limen. *et passim. abl.*: CIC. Planc. 8 ianua. LIV. 33, 26, 9 porta. AVG. civ. 15, 26 p. 115, 13 D. hac. 22, 19 p. 599, 20 ostium, qua -rentur. in: *p. 1568, 67.* per: LIV. 24, 46, 7 p. ... portam. AVSON. 417, 129 p. 282 P. p. ostia. VVLG. Ezech. 43, 4 p. viam portae (46, 8. 9). GREG. M. in Ezech. 2, 3, 16 p. limen ... portam. *al.* super: VVLG. Soph. 1, 9 s. limen. unde: GREG. TVR. glor. mart. 37 p. 512, 20 aditum, u. -sus (egr- *3*) fuerat (stell. 6 p. 859, 20. *cf. l. 44 et v. Cavallin, Zum Bedeutungswandel von lat. 'unde' u. 'inde' 1936, 3*). **c** *vario usu*: *abl. p. 1574, 1. acc. p. 1574, 50.* in *c. abl. p. 1574, 26. 82, c. acc. supra l. 5.* inter *p. 1571, 13. 1574, 47. 71. al.* per *p. 1573, 27. 1574, 11. 74. 79. al.* super *p. 1574, 44. 76.* *alia v. l. 7. 8. 12. p. 1574, 49.*

3 *indicatur finis -endi (ad caput prius)*: *acc. loci inde a* PLAVTO *passim. dat. loci in poesi (inde a* VERG.*) p. 1568, 34. 35. 1572, 17. 1573, 35; loci vel pers. in serm. ped. (inde a* PEREGR. Aeth.*) p. 1568, 37. 1569, 41. 1570, 66. 1571, 29. 1572, 21. 1573, 29. 30. aliis casibus p. 1568, 38 sqq. praepp.* ad aliquid *p. 1568, 77. 1572, 23*, aliquem *p. 1569, 23. al.*; ante *p. 1569, 50*; contra *p. 1570, 20*; coram *p. 1569, 48. 1570, 47*; cum *p. 1569, 36*; extra *p. 1570, 39*; in *c. acc. inde a* PLAVTO *saepe (nota de* LIV. *p. 1568, 49)*; in *c. abl. inde ab* ITALA *saepe, v. p. 1568, 61. 1569, 47. 1570, 53. 64. 75. 1571, 19 bis. 1572, 57. 1573, 11*; intra *p. 1568, 82*; intro *p. 1569, 1*; sub *p. 1569, 2*; subter *p. 1569, 4*; super *p. 1569, 5. 38. 1573, 32. cf. l. 53*; supra *p. 1570, 32*; usque (ad) *p. 1570, 34. advv. p. 1569, 7 sqq. 1573, 8. inf. p. 1572, 58.* ut *p. 1572, 69.*

4 *locutiones periphrasticae*: -entem incedere (ambulare, ire): *p. 1573, 53. 82.* vade (et) -ere *sim. (imperat., ex usu sacr. script.)*: ITALA *p. 1569, 26.* VVLG. III reg. 1, 13 Is. 22, 15 Ezech. 3, 11 VITAE patr. 3, 84. 6, 4, 12. GEST. Pilat. *p. 1574, 46.* -i et exire (egredi) *vi quadam metaphorica p. 1569, 46. 49. 50.*

5 -entes *i. q. discipuli v. p. 1573, 2.*

deriv.: ingredibilis, 2. ingressibilis, ingressio, ingresso (*?*), ingressor, ingressus.

1. ingressibilis, -e. *ab* in *ct* gressibilis. *i. q. non accessibilis*: CASSIOD. Ios. antiq. 3, 11 p. 76 quod caelum -e sit hominibus (*gr. 3, 181* ἀνεπίβατον, *opp.* gressibilia).

2. ingressibilis, (-e). *ab* ingredi, *cf.* ingredibilis. *i. q. accessibilis, proclivis*: NOVELL. Iust. 30, 8 pr. (*v. p. 1089, 49*).

ingressio, -ōnis *f. ab* ingredi; *cf.* ingressus (*v. infra l. 45*). *plur. deest.* SYNON. Cic. p. 414, 30 B. aditus, accessus, ingressus, -o, introitus, vestibulum, limen. GLOSS. ἐμβιβασμός. *ap.* CIC. *et inde a* GELL., ITALA, CYPR.

1 *i. q. actus introeundi*: **a** *usu originario* (*fere de hominibus*): **α** *proprie*: *c. gen. obi.*: CIC. Phil. 5, 9 fori (*antea*: aditus). FVLG. RVSP. incarn. 40 terrae repromissionis. ad: AMBR. in psalm. 43, 1, 1 ad altare. in *c. acc.*: AVG. quaest. hept. 1, 173 p. 92, 16 Iacob in Aegyptum (*antea*: ingressum, introitus). PALLAD. hist. mon. II 9 p. 356ᴰ in solitudinem (*gr. p. 47, 20 B.* εἴσοδον ... εἰς). in *c. abl.*: HESYCH. in lev. 4, 1/12 p. 823ᴮ sacerdotis in tabernaculo testimonii. *absolute*: ITALA act. 13, 24 (cod. d) eius *sc. Christi* (*gr.* εἰσόδου, *Vulg.* adventus). AMBR. epist. 28, 6 paucorum (*sc. in portam domini*). HIER. in Ezech. 8, 25, 1 p. 233ᴮ templum ... hostium -e pollutum est. VICT. TONN. chron. II p. 198, 534, 1 (= ISID. Vand. 84 *ibid.* p. 299) Wandalorum (*infra*: Belesarii ingressu [occursu *Isid.*]). **β** *translate* (*c. ad l. 20, gen. obi. l. 23*): CIC. orat. 11 hanc primam -em meam. GELL. 1, 11, 18 (*ex Aristot. [frg. 244 R.] de more* 'ingrediendi ad tibicinum modulos proelii') timori cum -e huiuscemodi minime convenit. CYPR. epist. 73, 12 p. 786, 23 ad spem vitae aeternae salutaris -o (MAR. VICTORIN. ad Iust. 4 p. 1002ᴬ nostrae intentionis -o ad illa excelsi abdita). AVG. quant. anim. 35, 79 sextus *actus animae* -o (*sc. ad deum*). COMPVT. cod. Col. prol. 8 p. 233, 3 novi firmenti (*i.* fer-. *cf. p. 1572, 54*). **b** *de sole i. q. occasus*: PSALT. Cas. 112, 3 ex ortu solis usque -is eius (*gr.* δυσμῶν, *Vulg. et Hier. psalt. sec. Hebr.* occasum).

2 *i. q. actus gradiendi*: **a** *proprie hominum*: CIC. Tusc. 4, 49 *Aiacis* -o laetitiam attulit sociis, terrorem autem hostibus (*antea*: progredientem. *cf. Hom. H 212* ἤιε μακρὰ βιβάς. *sed cf. p. 1570, 13*). *in imag.*: CYPR. hab. virg. 7 p. 193, 15 ambulandum est vestigiis paribus, aemula -e nitendum. **b** *orationis* (*v. p. 1575, 19*): CIC. orat. 201 interdum ... cursus est in oratione incitatior, interdum moderata -o. **c** *metrorum, i. q.* βάσις (*cf. p. 1574, 70*): FORTVN. gramm. VI 281, 5 *pedes compositi* gressibus alternati⟨s⟩ quasi incedunt per versus ⟨et⟩ moventur; hic est motus et -o, quam Graeci basin appellant. 282, 1 quae *metra per* συζυγίας -em habent. 282, 2. 296, 11 cuius *versus* -o est talis: '...' (296, 17).

? **ingresso,** (-ere). *si recte trad., ab* ingredi. GLOSS. II 79, 65 -unt: ἐπιβαίνουσιν.

ingressor, (-ōris) *m. ab* ingredi. *i. q. qui ingreditur*: CONC. S. Patric. ca. a. 450 Mansi 6, 518ᴮ (*cf.* tit. p. 515ᴮ) clericus episcopi in plebe quislibet novus -r baptizare ... illum non licet (*p. 518ᴬ* si quis advena ingressus fuerit plebem).

(ingressum, -ī *n. v.* ingressus.**)**

***ingressus,** -ūs *m. ab* ingredi, *cf.* ingressio. NON. p. 209, 19 -us' generis masculini ut saepe; feminini '*ingressio*' (*affert Cic. orat. 11*). *de formis*: *sing. nom., acc., abl. passim; gen. non ante* HIL. in Matth. 10, 5; *dat. nonnisi* APVL. met. 1, 4. 1, 21 (*coni. Elmenhorst*). HIL. in Matth. 21, 2 MART. CAP. 1, 73. *plur.* (*fere vi iterativa, sed pro singulari* VERG. *p. 1577, 45.* CLAVD. *p. 1577, 8 et extra poesin p. 1577, 6 bis*) *nom., acc. inde a* CIC. *p. 1578, 79.* VERG. *l. c.* VITR. *saepius; gen. deest; dat. vel abl. inde a* SIL. 10, 412 *saepius. forma neutr. gen.*: GROM. p. 303, 2 trea -a habet, ... dua -a habet templum (*sed* p. 302, 22 -us. *v. Josephson, Casae litterarum 1950, 154*). *cave huc trahas* VVLG. IV reg. 16, 18 -um ... exterius (*adv., v. vol. V 2, 1993, 64*). NOT. Tir. 26, 85. *de notione*: SYNON. Cic. p. 414, 30 B. (*v. supra l. 2*). CHAR. gramm. p. 451, 40 B. -s ἐπίβασις (GLOSS.). EXC. Bob. gramm. I 552, 9 -s εἴσβασις. GLOSS. εἴσοδος (ἐπὶ οἰκίας). ἐμβιβασμός. *legitur inde a* CIC., CAES., SALL., VERG. [*dub.*: VAL. MAX. 9, 2 ext. 2 (-um *vel* gressum *Madvig pro* egr-). CELS. 8, 20, 2 (*dist.* in gressu *vol. VI 2, 2325, 76*). SEN. nat. 7, 31, 2 (*var. l. pro* incessu *ut* IVST. 6, 2, 6; *v. p. 891, 36. 69*). ARNOB. nat. 2, 77 p. 110, 23 (*v. p. 1290, 20 et cf. McCracken, Vig. Christ. 3, 1949, 42*).]

i. q. ***actus ingrediendi*** (*per metonymiam p. 1578, 14*):

I *vi perfectiva c. respectu* ***aliquo gradiendi*** *fere i. q. introitus, adventus* (*vi hostili e. g. l. 73. p. 1577, 1 sqq.*): **A** *usu originario de actu*: **1** *proprie et in imagine*: **a** *de animantibus* (*pro eis succedunt res l. 80. p. 1577, 20*): **α** *generalia quaedam*: ① *per sing.*: CIC. Mil. 61 recordamini ..., qui -s in forum *fuerit* (*cf.* SEN. dial. 9, 4, 3 periculosum etiam -u forum est). LIV. 26, 15, 7 ad primum equitum -um (36, 33, 6 APVL. met. 8, 27 TERT. adv. Marc. 4, 7 p. 434, 21. *al.*). VELL. 2, 63, 2 sub Antonii -um in castra. COLVM. 3, 13, 6 *ne solum* exportantium ramos ... -u proculcetur. SIL. 4, 443 quatitur Saturnia sedes, -u tremefacta dei *sc. Martis*. 5, 46 hostilem (*52* introitu. RVFIN. hist. 1, 6, 6. *cf. p. 1578, 45*). *al.* (*in nummo*: INSCR. numm. Cohen VI⁶ p. 505 n. 109 felix -s sen. Aug.). *per abundantiam*: RVFIN. Orig. princ. 4, 3, 11 p. 340, 26 prohibetur -s perveniendi ad ea. *initur mare, portus sim. navibus*: FRONTIN. strat. 1, 5, 6 in portu ..., quem ... intraverat, obiecta ad -um catena. HEGES. 4, 27 p. 285, 10 ne ... in ipso -u offendat ... scopulos *carina* (*cf. ibid.* p. 285, 23. 286, 1. 4). 5, 27 p. 362, 17 navium (*cf. p. 1578, 35*). *initur via, iter sim.*: LACT. inst. 6, 3, 3 vitiorum viam ..., quae primo -u sit quasi amoena (*syn. 2* aditu). HIL. in Matth. 21, 2 viae talis. RVFIN. Orig. princ. 4, 9 p. 321, 31 (*contextu vix sano*) angusti callis. PAVL. NOL. epist. 1, 11 itineris. *al.* ⓘ *per plur.*: PLIN. nat. 2, 209 quaedam ... terrae ad [E.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-us tremunt. SIL. 10, 412 qua ... patet campus planis -bus hostis (*vi hostili ut*: PS. CYPR. singul. cler. 18 p. 193, 8 adversarii *i. diaboli.* CLAVD. DON. Aen. 2, 450 p. 210, 25. *al.*). SOL. 2, 48 (*opp.* exitus). ARNOB. nat. 1, 8 p. 9, 11 materiae faex ..., quam sub nostris calcamus -bus (*fere i. q. pedibus, cf. p. 1578, 46*). AMM. 15, 5, 5 obtulit soli (-e *V, ci. alii alia*) -us *praefectus imperatori.* AMBR. virg. 2, 2, 10 ad ipsos -us angeli *ad Mariam* (*singulari utitur de eadem re* PS. AVG. serm. ed. Mai 102, 2). CLAVD. 28, 269 praesentes reditus fortunatosque revolvit -us. COD. Theod. 16, 3, 2 liberos in oppidis largimur eis -us.

β specialia: ① *-s fit ad aegrotos sive visitandi sive curandi gratia*: RVFIN. hist. 9, 8, 14 brevi -u solo Christianorum per urbes et vicos malorum facies immutata. CAEL. AVR. acut. 1, 9, 59 multorum -um ... prohibere (chron. 1, 5, 156 *plur.*). 1, 9, 60 hominum (2, 37, 192. 3, 11, 103. 3, 18, 180). 1, 15, 154 statim primo -u (*'at the very outset of the treatment' Drabkin; vix intelleg. 'passionis'*) ac frequentius in statu passionis. ⓘⓘ *-s fit ad iudices* (*plur. l. 17. 21; cf. p. 1569, 59*): COD. Theod. 1, 16, 7 pr. non -us redempti *sint.* 6, 26, 5 (= Iust. 1, 48, 3. 12, 19, 2) secretarii iudicum (*cf.* 6, 26, 16, 1 [= Iust. 12, 19, 5, 1] in secretarium. COD. Iust. 12, 19, 12, 1 in iudicio [12, 35, 18, 2a; *a. 492*]). COD. Iust. 7, 63, 5, 5 partis. *inde de lite* (*cf. p. 1570, 47; sed vide ne locutio 'litem ingredi' lateat*): COD. Iust. 3, 1, 15 circa -us litis (CIL III 2704. PAP. Marini 80 II 1 *a. 564*). *locutione ambigua*: COD. Iust. 2, 58, 2, 10 in primo post hanc legem -u (*'litium' Krueger in schedis*). NOVELL. Iust. 49, 1 pr. licet -um et fatalem fecerit *appellans* (*'causam introduxerit' Kalb in schedis; gr. εἴσοδον*). ⓘⓘⓘ *-s fit ad mulierem concubitus gratia* (*cf. p. 1569, 30*): HESYCH. in lev. 15, 19/23 p. 977A *legislator* invenit ... modum, quo ... ab -u muliebri separet viros. ⓘⓥ *de adventu dei* (*cf. p. 1569, 77*): SERM. Corp. Vind. 21 p. 228, 11 *ut Maria* caelestis regis sanctificaretur -u. CASSIOD. in psalm. 76, 8 (*epist. Stephani episc. ad Leonem imp.*).

b *de rebus ingredientibus* (*exempla notabiliora; cf. p. 1576, 67*): *α quocumque*: MART. CAP. 6, 623 a Gaditano ostio in -um interioris maris (*cf. Plin. nat. 3, 3* inrumpens oceanus Atlanticus in maria interiora diffunditur). CAEL. AVR. acut. 2, 37, 191 vehementiae eius (*sc. solis*) -um ... prohibemus. chron. 3, 8, 117 aquae. PETR. CHRYS. serm. 84 p. 436C luminis. GLOSS. Verg. ed. Hagen A 1 p. 453 ventorum (*Verg. Aen. 3, 570* accessu). *β in corpus animantium*: CHALC. comm. 244 p. 278, 10 contemplationis -um *in oculum.* HEGES. 5, 53, 1 -s eius (*sc. animae in corpus*) aut exitus (*cf. gr. 7, 347 πρόσεισι*). CAEL. AVR. acut. 2, 19, 113 *vaporis.* 2, 37, 198 *medicamentorum.* chron. 2, 13, 150 *aëris.* *in allegoria*: HIL. in Matth. 33, 8 *pectus* nullo ... -u timoris dei pervium.

2 *translate*: a *generatim fere i. q. susceptio, initium, exordium* (*plur. l. 45; acced.* ab *l. 49, gen. sive obi. sive subi. passim*): VERG. georg. 4, 316 unde nova -us hominum experientia cepit? (SERV.: exordium. *vocem metri gratia positam esse docet Norden, SBBerl. 1934, 648 adn.; cf. p. 1576, 49*). VITR. 9 praef. 11 inventionis. VAL. MAX. 4, 5, 2 pugnae (CLAVD. DON. Aen. 5, 405 p. 469, 26. *cf.* 5, 425 p. 472, 22 certaminis). QVINT. inst. 2, 4, 1 -s ab eo, cuius aliquid simile ... puer didicerit. 4, 1, 1 ante -um rei, de qua dicendum sit (4, 1, 3. 4, 2, 112 in primo statim rerum -u [*opp.* in summa parte ... actionis]). GAIVS dig. 33, 1, 8 anni (*de tempore ut*: TERT. anim. 37, 3 legitima nativitas ferme decimi mensis -s est. orat. 25, 5 lucis et noctis. PANEG. 7, 4, 1 primo -u adulescentiae [AVG. conf. 6, 12, 21]. 9, 17, 3 pueritiae. SERV. auct. ecl. 9, 46 exitum noni saeculi et -um decimi. AVG. gen. ad litt. 12, 17 p. 405, 18 quadragesimae [*cf.* EPIST. pontif. Thiel Gel. 15, 3 quadragesimali]). VLP. dig. 1, 13, 1, 3 *officium quaestoris* -s est ... et quasi primordium gerendorum honorum (*cf.* COD. Theod. 12, 1, 152 [= Iust. 2, 7, 3] ut ... ambientibus claudatur -s *ad functiones provinciales*). 2, 14, 7, 5 contractus. TERT. resurr. 25 p. 61, 26 fidei (AVG. in euang. Ioh. 53, 13 qui in hoc -u f. [*i. in fide suscepta*] si proficerent. *cf.* RVFIN. hist. 4, 26, 7 *et* 8 [*ex Melitone; opp.* progressu]). HERM. Pal. sim. 8, 6, 2 interdixit illis -um poenitentiae (*gr. μετάνοιαν, vulg.* ad p. regressum). CLAVD. DON. Aen. prooem. p. 6, 18 ante disputationis interioris -um (PS. AVG. serm. ed. Mai 90, 1). AVG. in psalm. 109, 4 hanc ... quaestionem ... in ipso -u psalmi pertractare debemus. serm. frg. p. 1724 *baptizati* vitae veteris experiuntur occasum et novae exordiuntur -um (HESYCH. in lev. 23, 5 p. 1082B initium et -s n. v.). *al.* *t. t. rhet. de prooemio* (*liberius l. 51. 66*): QVINT. inst. 3, 8, 59 civili et humano -u (*antea*: initio). 4, 1, 28 (*syn.* prooemium, *opp.* epilogo). 8 prooem. 7 per omnem quidem causam, sed maxime tamen in -u ac fine. 9, 4, 72 (*opp.* clausula). 10, 1, 48 (*infra*: prooemiorum).

b *speciatim respicitur rei susceptae prosecutio, tractatio* (*pluraliter ap.* VITR., *ceterum per sing.*): VITR. 1, 1, 16 operum ... -us, qui manu ... ad elegantiam perducuntur, ipsorum sunt qui *eqs.* 2 praef. 5 insequar -us eorum qui *eqs.* (*cf.* 4, 2, 6. 7 praef. 11. 8, 3, 27). BOETH. herm. sec. 6, 14 p. 479, 9 est ... -s huius argumentationis huiusmodi (*ibid.* p. 502, 24). *de tractatione accurata*: ITALA II Macc. 2, 30 (rec. LX, *cf.* M) -um et exsecutionem facere sermonum (-em *L*) et curiose ... inquirere, historiae congruit auctori (*gr. ἐμβατεύειν, Vulg. aliter*).

structurae ad I A: *accedit*: *gen. rei sive ingredientis sive initae: passim inde a* VITR. ad: SOL. 1, 124 ad patrem (*Plin. nat. 7, 121* aditum. *ad homines ut*: IVL. VAL. 1, 8 p. 15, 26 [*Hist. Alex.*

M. I p. 16, 5 Kr. εἴσοδον ... πρός]. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 5 p. 587D -um ... et salutationes ad matronas. AVG. quaest. hept. 2, 47 p. 118, 20). 46, 1 luxuria fecit -um ad odores peregrinos. CLAVD. DON. Aen. 9, 55 p. 194, 27 ad eos *muros.* RVFIN. Orig. in num. 28, 2 p. 281, 28 ad ea ... advertenda. in *c. acc.*: CIC. Mil. 61 *et passim ap. alios.* in *c. abl.* (*dub.*: HIL. in Matth. 7, 6 -u domini in Petri domu ... curatur infidelitas [*fig.* ἀπὸ κοινοῦ]. in psalm. 67, 21 p. 296, 16 [*acc. restit. ed. pr., Zingerle*]): *p. 1577, 9. 19. adde* HESYCH. in lev. 4, 6 p. 824C in coelis. VAL. CEM. hom. 20, 9 in aliena domo. per: DICT. 5, 11 p. portas -um *equi Troiani* (AVG. in euang. Ioh. 45, 15 p. ostium. *cf.* CLAVD. DON. Aen. 11, 885 p. 541, 10 portarum). illo: SOL. 1, 11. ubi: PS. PHILO antiq. 35, 1 unde venis et u. -s tuus? huc: PAVL. NOL. epist. 32, 12 (vers.).

B *metonymice*: 1 *i. q. locus ingrediendi, accessus, porta sim.* (*fauces infra l. 29; sing. vel plur.*): a *in natura*: SALL. hist. frg. 3, 6 fron⟨te⟩ *promunturii* ut angusto ⟨ita har⟩enoso -u (*cf. Hauler, ALL 3, 1886, 536*). GROM. *p. 1576, 52.* NON. p. 336, 6 'limen' omnis -s; ... etiam quod superius est -u. PALLAD. 1, 35, 14 si quis crocodili pellem ... in villae aut cortis suspendat -u (*c. gen. ut*: SERV. Aen. 1, 449 ianua ... est primus domus -s. CLAVD. DON. Aen. 2, 470 p. 213, 27 limen et vestibuli prioris -um. VVLG. III reg. 6, 31. *al. in tit.*: CIL III 14919 VIII 23 964). 1, 37, 8 angusto (*syn.* aditus). CLAVD. DON. Aen. 2, 505 p. 218, 18 (*opp.* penetralia). 7, 170 p. 26, 24 triumphalis. VEG. mil. 4, 4 *propugnaculi.* HEGES. 1, 30, 9 *specus* (*gr. 1, 312* στόμιον). 2, 15, 1 -us speculabantur (*gr. 2, 522* παρόδους). HIER. vita Pauli 9 Paulus patefecit -um; quo aperto *eqs.* (GREG. TVR. glor. mart. 94 p. 551, 15. *cf.* PAVL. NOL. epist. 32, 12 privatus aperitur -s [*syn.* forem, ostium. DAMIG. lapid. 48 DIOSC. 5, 96 p. 202, 2]). VVLG. Ezech. 46, 19 introduxit me per -um. I Macc. 5, 46 civitas magna (*sc. Ephron*) in -u posita (*i. faucibus; gr.* ἐπὶ τῆς εἰσόδου, *rec. L* in via, *rec. B* super viam *pro* ὁδοῦ). *al.* RVFIN. hist. 11, 29 *bis pluraliter* (*opp.* parietibus, postibus, fenestris, columnis). MART. CAP. 1, 73 *Sol* ut coepit -ui propinquare. *et saepius.* *per abundantiam*: VITAE patr. 5, 15, 11 p. 956A quatuor -us sunt ad aditum templi (*gr. Cot. p. 394C* πύλαι ... ἐν τῷ ἱερῷ). *de portu*: CASSIOD. var. 7, 9, 2 decorum -um navium (*i. Portum. cf. p. 1576, 80*). b *in corpore*: PRVD. psych. 843 trinis -bus aram cordis adit *spiritus.* DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 31 p. 404C *ignis* tenuiorem ... substantiam ... ad iecoris deducit -us (*gr. Migne 44, 249A* πύλας. *infra*: intestinorum aditus, *gr.* πόρους). c *per imag. vel allegoriam*: TERT. anim. 19, 8 ab -u nativitatis (*cf. 39, 1* ab ... ianua n.). PANEG. 4, 6, 1 laudationis -um et praedicationis ianuam. AMBR. epist. 29, 5 beatus, qui illic (*sc. in domo domini*) habitat in -u fidei, hospitioque mentis, devotionis habitaculo *eqs.* *al.*

2 *i. q. homo vel pes ingrediens* (*per plur.*): TAC. ann. 15, 3, 2 hostiles (*cf. p. 1576, 73*) -us praesidiis intercipit. PAVL. NOL. carm. 28, 9 vestibula ... simul astra oculis, -bus atria pandunt (*cf. p. 1577, 4*).

II *vi imperfectiva c. respectu* **incedendi, ambulandi** *fere i. q. gressus* (*explicatur infra l. 65. 68*): A *per sing.*: 1 *proprie*: CIC. nat. deor. 1, 92 quid ... pedibus opus est sine -u ...? 1, 94 -s, cursus *eqs.* Tim. 19 corporis (*gr.* βάσιν). off. 1, 131 (*opp.* festinationibus). CAES. civ. 1, 84, 4 prohiberi -u. POLLIO frg. Gell. 10, 26, 4 *'transgredi'* ab -u et a pedum gradu appellatum. LIV. 24, 34, 15 arduum aditum instabilemque -um. PLIN. nat. 8, 11 maiorum *elephantorum* -u atterente alveum. 11, 51 *regibus apium* -s celsior. 28, 36 correcto animalis -u. QVINT. inst. 1, 3, 1 *ne effingat discipulus* habitum ... et -um. 11, 3, 66 ex vultu -uque perspicitur habitus animorum (*cf. infra l. 74*). 11, 3, 112 matronarum gravior -s est, servi ... citatius moventur. decl. 306 p. 204, 11 ferarum ... fetibus est statim -s. SVET. gramm. 3, 4 cum iam non -u modo deficeretur sed et visu. APVL. met. 4, 35 -u ... iam valido. SOL. 31, 6 Himantopodes ... pergendi usum lapsu magis destinant quam -u (gressu *H. cf. p. 1573, 73*). HIL. in Matth. 10, 5 -us nostri ... apparatum. 21, 2 rami ... incedentem impedirent et implicitum iter facerent properantis -ui. QVEROL. p. 29, 14 R. quanta in -u gravitas, quanta in vultu dignitas. CLAVD. DON. Aen. 12, 220 p. 579, 21 (*ad v. 219, ubi legit* -u *pro* incessu) -s eius *Turni.* hoc est ambulatio tacita. *al.* 2 *translate* (*imagine servata*): CIC. de orat. 1, 161 *orationis* vestigia -umque. AVG. perf. iust. 9, 20 p. 20, 17 -um ..., hoc est iter nostrum, quo tendimus ad perfectionem. *al.*

B *per plur.*: 1 *proprie*: ITALA Hab. 3, 6 (Aug. civ. 18, 32 p. 301, 1 D.) -us aeternos *dei* (*gr.* πορείας, *Vulg.* itineribus. VVLG. psalm. 67, 25 [*gr.* πορεῖαι, *Hier. psalt. sec. Hebr.* itinera]). IREN. 3, 23, 7 *serpente* interpediente -us hominis. CHIRON 517 *quadrupes* succubat ad singulos -us. VVLG. Sirach 19, 27 amictus corporis et risus dentium et -us hominis enuntiant de illo (*gr.* βήματα. *cf. supra l. 56*). SIDON. epist. 8, 11, 3 v. 15 si vestigia ... digiti regant citatis firmi -bus. *latius de rebus corp.*: VITR. 10, 1, 2 quae *machina* ... spiritus potestate adsumit -us (*i. movetur*). IVL. VAL. 1, 24 p. 34, 2 duo -us fluminum reservati (*syn.* ductus; *gr.* δύο δὲ μόνοι διέμειναν *sc.* ποταμοί). 2 *in imag. et translate*: CIC. Pis. 83 vestigiis odorantes -us tuos. VVLG. Sirach 1, 5 -us illius *sapientiae* mandata aeterna (*gr.* πορεῖαι. *cf.* 1, 7 multiplicationem -us illius [*pro* πολυπειρίαν *legit* -ποιρίαν, *ut monet B. Fischer in plagulis*]). RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 4, 1 p. 1349D *homo* proficiens passibus et -bus transit ... peccatorum sudes (*cf. Vulg. psalm. 36, 23 et 31* gressus). E.
[E.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

panes **ingriphiōs** ITALA gen. 18,6 (Ps. Orig. tract. 2 p. 18, 6). *gr.* ἐγκρυφίας, *Vulg.* subcinericios; *cf.* encryphias, incrifias.

ingruentia, -ae *f.* *ab* ingruere. *fere i. q. imminentia*: Ps. AVG. serm. ed. Mai 52, 2 (= ed. Caillau 2, 73, 2 p. 132) si aliqua nos velut -ia periculorum temptare coeperit.

[intimis orarum superciliis sponte fluctus **ingrui** (-e, -ae, in girum *varr. ll.*) resistuntur SOL. 24, 6. *emendaverim* ingruere sistuntur (*i. prohibentur*). *E.*]

***ingruo**, -uī, -ere. *cf.* congruo *et v. Walde-Hofmann s. v. de etym.*: GLOSS. IV 353, 53 (= GLOSS.[L] II Abav. IN 157) [re]tractum est . . . a gruibus quae simul volant. *scrib.* ingluet *pro* -it: GLOSS. V 211, 27. NOT. Tir. 89, 80. *de notione* (*ad singulos locos v. infra*): GLOSS. -it: ἐπιχειρεῖ. imminet, impendet, ut tempestas, ruinae vel hostis. inruit. instat. supervenit vel invadit. ingravescit. -ere: ἐφορμῆσαι, ἐπιφυῆναι. -entes: incumbentes. *al.* *leg. ap.* PLAVT. (*semel*), VERG., LIV. (*septenis locis in I^a dec. et alibi; cf. Stacey, ALL 10, 1898, 46, quem vix refellit Gries, Constancy in Livy's Latinity 1949, 43 sq.*), SEN. (trag., philos.), CVRT., COLVM., PLIN. nat., VAL. FL., SIL., QVINT., TAC. (*saepius* hist., ann.) *et posteriores.* [*confund. c.* ingravare (*infra l. 53. 62.* DRAC. laud. dei 1, 108), ingredi (*infra l. 60, cf. p. 1573, 22*).]

i. q. graviter irruere, imminere, incumbere sim., maxime c. vi improvisi, subiti, necopinati (*explicatur per* ex inopinato *l. 54.* repente AMBR. Tob. 7, 24. subito OROS. hist. 6, 13, 3); *accedit dat. l. 38. 67. p. 1580, 3,* in *c. acc. l. 42. 72. 84,* super *l. 75,* quo *l. 40,* illic *l. 42.*

I *vigente notione gravandi (corporaliter infra l. 71), minandi, urgendi sim.*: A *de animantibus* (*bestiis l. 33*): 1 *absolute*: PLAVT. Amph. 236 hostes crebri cadunt, nostri contra -ont . . . vi feroces. VERG. Aen. 11, 899 -ere infensos hostīs (SERV.: impetum facere. TAC. ann. 12, 12, 1 DICT. 4, 5. *al. cf.* VEG. mil. 3, 8 p. 84, 12 inimicos. HEGES. 3,3,4 p. 188, 19 magna hostium vis). PLIN. nat. 8, 54 -entis *leonis* impetum (*sic de bestiis*: SOL. 30, 28 canes [*Plin. nat. 8, 125* urgentium]. *cf. infra l. 75*). SIL. 5, 109 tanta lues vulgusque tremendum *Gallorum. al.* TAC. ann. 3, 56, 1 accusatores (6, 38, 2). *et saepius.* *m. pl. pro subst.*: DICT. 2, 3 cum . . . -entibus semet . . . opponerent (*opp.* fugientes). AMM. 16, 2, 7 VEG. mil. 3, 6 p. 76, 18. *al.* 2 *accedit*: *dat.*: VERG. Aen. 12, 628 -it Aeneas Italis (*cf. Hom. Il 356* Τρώεσσιν ἐπέχραον). TAC. hist. 4, 74, 2 saevi *principes* proximis -unt. DICT. 3, 9 hostibus vehementius. *al.* quo: Ps. QVINT. decl. 3, 19 p. 58, 3 q. maximus hostium globus -et. in *c. acc.*: TAC. hist. 3, 34, 1 -ente in Italiam Annibale. illic: TAC. ann. 12, 30, 1.

B *de rebus*: 1 *absolute*: VERG. Aen. 2, 301 armorum . . . -it horror (SERV.: invadit. GLOSS. IV 446, 54 graviter inruit). 8, 535 bellum (*v. vol. II 1833, 54. cf.* LIV. 6, 6, 6 ubi quid bellici terroris -at. 26, 25, 10 Romana . . . arma. CLAVD. carm. min. 39, 197 bellica nubes). 12, 284 ferreus -it (fit *Enn. ann. 284*) imber (SIL. 13,182 saxeus. *cf. infra l. 58 et* FLOR. epit. 4, 2, 59 telis saxisque. OROS. hist. 5,15, 11 telorum nimbus). LIV. 5, 21, 4 periculi (TAC. ann. 16, 10, 3). 5, 32, 6 fato (*cf.* 5, 37, 1 vim *fortunae* [GELL. 7, 2, 8 *fati*]. AMM. 18, 6, 6 fortuna. 30, 8, 14 fors. *v. et infra l. 66. 73*). 7, 25, 9 externa vis (CVRT. 5, 1, 27 [ingravat *codd.*]. *cf.* LIV. 25, 26,15 tanta vis -bat mali. *al. v. et l. 51*). SEN. dial. 6,22,8 quantae iniquorum temporum vices (vires *A*) ex inopinato -ant. nat. 3, 27, 7 magis magisque -unt nimbi (*cf.* PLIN. nat. 2, 103 venti -unt inanes [*i. in terram irruunt; opp.* remeant]. LACT. inst. 2, 1, 9 si saeva tempestas, si grando -uit. AVG. ord. 1, 3, 6 p. 125, 16 imber. *al. v. et l. 48. 50*). CVRT. 5, 1, 11 morbis (NOVELL. Valent. 1, 2 pr. *al. cf. infra l. 69. 72*). COLVM. 2, 9, 2 hieme (PAVL. dig. 8, 3, 6, 1 DICT. 5, 17. *cf.* COLVM. 4, 24, 2 -entibus [ingredientibus *SA*] frigoribus [4, 29, 4. *al.*]. 7, 4, 7 aestas [11, 3, 18. *al.*]. PLIN. nat. 19,166 saevitia hiemis [ingravat *codd.*]. VAL. FL. 3, 454 *de autumno*). PLIN. nat. 9, 95 metus (*cf. infra l. 69*). *et saepius.* *pressius de adversis proximis*: CLAVD. DON. Aen. 3, 115 p. 281, 22 propter -entem navigationem. HIER. hom. Orig. in Luc. 6 p. 35, 11 donec partus -ret. *n. pl. pro subst.*: SOL. 32, 19 *Apis* aversatus Germanici dexteram prodidit -entia (*i. imminens fatum. cf. supra l. 51*). 2 *accedit*: *dat.*: VERG. georg. 2, 410 bis vitibus -it umbra (*sc. pampinis excrescentibus*). PLIN. nat. 7, 170 gentibus -unt morbi (*cf. supra l. 58*). HIL. in psalm. 64, 12 illis metus (AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 32 p. 406, 29. *cf. supra l. 63*). AVSON. 417, 27 p. 277 P. pondus utrumque relicto -it (*i. incumbit*). *al.* in *c. acc.*: LIV. 4, 30, 8 in agrestes -erant servitiaque *morbi* (37, 23, 2. *cf. supra l. 58*). 6, 3, 1. 26, 41, 21 in illos -it fortuna, quae nuper nos afflixit (*cf. supra l. 51*). *al.* MARCELL. chron. II 431, 3 p. 78, 13. super: DRAC. Romul. 5, 309 s. arma tenentes -ere . . . ira *leonum* solet.

II *notione gravandi attenuata vel evanida*: A *fere i. q. supervenire, incidere* (*de rebus praeter l. 82*): PLIN. nat. 2, 47 quando mucrone tantum -at *turbo lunam tangens.* 2, 80 luna -entium solis radiorum . . . differentiam sentit (*infra*: ictus). APVL. Socr. 18 p. 162 sicubi . . . consultatio -erat. HIL. in psalm. 118 phe 5 p. 509, 20 non . . . ultro -it *spiritus*: expetendus est, adtrahendus est *eqs.* SVLP. SEV. dial. 3, 4, 2 angelo -ente (*i. subito apparente*). COD. Theod. 9, 19, 4, 2 civilis . . . inquisitionis inter utrasque confligentium partes aequali motu -it et recurrit humanitas. *acced.* in *c. acc.*: RVFIN. Adamant. 4, 5 p. 149, 16 ut, sicut videmus aves in aëre secantes eum . . . incidere, ita materia in deum putatur -ere atque ab ipso suscipi. B *i. q. rei agendae acriter incumbere* (*c. dat.*): HEGES. 2, 18 p. 180, 14 instare bello atque -ere. 5, 35, 1 p. 376, 9 studiose -ere certamini.

deriv.: ingruentia.

? **ingrūsia.** *orig. inc., fort. corrupt.; cf. Walde-Hofmann s. v.* SVID. I 369 ἰνγρουσία: παρὰ Ῥωμαίοις τὸ τοῖς ἀσθενέσι διδόμενον σιτίον, ὃ οὔτε ζῆν οὔτε ἀποθνήσκειν ποιεῖ.

[**ingruviēs** *v. p. 1556, 80.* **ingruus** *v. p. 1579, 6.*]

***inguen,** -inis *n.* *i. q. gr.* ἀδήν, *cf. Walde-Hofmann s. v. de script. et formis*: CHAR. gramm. p. 457, 58 B. hoc -n ὁ βουβών (*inter neutra ut*: DVB. NOM. gramm. V 581, 8. *al.*). ig-: CHIRON 183. *al.* *-gin- *propter lusum c.* ingenia (*p. 1581, 12*) *postulat Leumann, Adj. auf -lis 8, 1. cf. p. 1581, 54.* *litt. gr.* ἰγγυν- (ἐγγυν-): *v. p. 1581, 54.* *nom., acc.* inguem: FRONTO p. 89, 20 N. (*in marg.*: -em pro -n. *v. van den Hout, Mnemos. 12, 1944, 233 sq.*). GLOSS. *cf. infra l. 28 et Heraeus, Kl. Schr. 230, 4.* *nom.* inguinis: GLOSS. inguinis (inguis *Lindsay*) . . . Latinum no[me]n est. NOT. Tir. 79, 26. *cf. Heraeus, ALL 12, 1902, 87.* *acc.* inguinem: SCHOL. Iuv. 10, 237 GLOSS. *cf. p. 1581, 38 et Landgraf, ALL 9, 1896, 446.* *abl.* ingue: Ps. APVL. herb. tit. morb. l. 79. ? *abl.* inguino: *v. p. 1581, 6.* *gen. pl.* inguinorum: CHIRON 183. *acc. pl.* inguines: PASS. Theclae Cb 35 p. 99, 13 (*RS et* epit. 7 p. 167, 4; † -a *vel* -bus *cett., sed* -e *A*). *cf. p. 1581, 37.* *fem.* inguina, -ae: ORIBAS. eup. 2, 1 B 7 -as (*al.*). M 12 (Aa) -is ([-bus La]. *item*: syn. 7, 31 Aa *bis*). syn. 6, 6 (Aa) -a (ISID. *p. 1581, 28*). *ibid.* -(a)e (*nom. pl., item*: 7, 31 Aa). *v. Mørland, Oribasiusübers. 72, 2.* GLOSS. βουβών (*cf. supra l. 11*). *inde a* LVCIL., CIC.; *non satis constat de* AFRAN. com. 218 (Non. p. 149, 22 in quem *codd.*, -n *Passerat*) *et* VARRONE Men. 409 (Non. p. 458, 24 imagnum *vel* imaginum *codd.*, -um *Lipsius,* magnum *Iun.*). [*it.* inguine, *sard.* imbena, *francog.* aîne, *prov.* engue, *hisp.* ingle. *W.*]

I *usu originario i. q. inferior pars ventris inter coxas et pubem,* **ilia, λαγόνες** (*strictius per dualem* [*cf. infra l. 63 et* FRONTO p. 90, 28 N. ab altero -e. QVODV. symb. 4, 1, 1 Migne 40, 661 ambobus -bus]; *adhibetur sing. sive de singulis lateribus sive de utroque inde a poetis aevi Aug., ap. scriptores usu generali non ante* CELS. SEN. PLIN. nat., *de membro virili p. 1581, 1. 4. 5. 7*): A *generatim*: 1 *plur.*: LVCIL. 541 uterum a⟨t⟩que etiam -a tangere mammis (OV. met. 14, 67. *cf.* LIV. 7, 10, 10 ventrem atque -a [CELS. 4, 28, 2 imo v. -busque. AVSON. 108, 8 p. 351 P.]. CELS. 7, 18, 5 et scroto et -bus et abdomini). CATVLL. 60, 2 infima -um parte (*cf.* OV. met. 8, 400 summa . . . -a. 13, 915 ultima . . . -a). VERG. ecl. 6, 75 (*inde* CIRIS 59) candida *Scyllae* (PROP. 4, 4, 40). TIB. 1, 5, 55 nudis. PRIAP. 10, 8 adstans -bus columna (*i. penis*) nostris (73, 2 PERS. 4, 38. CAEL. AVR. acut. 3, 18, 180 cum -bus et ipso veretro. *cf.* PRIAP. 83, 27 amica . . ., inter atra cuius -a latet . . . specus [*i. cunnus*]. CARM. frg. Arnob. nat. 5, 26 [= *Orph. frg. 52 K.*] formatas -bus [*Sab., cf.* 5, 39; formata sang- *P*] res). OV. am. 3, 12, 22 (= ars 1, 332) pube . . . -busque (CELS. 7, 26, 5^B et -bus et coxis et super p. 7, 26, 5^C p. et coxas et -a). *al.* LIV. 45, 39, 17 tumor -um (PLIN. nat. 15, 124. *al. cf. infra l. 71*). CELS. 5, 26, 11 -a testiculosque (7, 18, 1 *testiculi* dependent . . . ab -bus. *cf.* 7, 19, 2 scrotum [*v. l. 40*] . . . ab -bus abducere. AVG. gen. ad litt. 12, 17 p. 404, 23 testes et -a). 7, 18, 11 -a atque ilia. *et saepe.* *in locutionibus finem indicantibus*: SALL. hist. frg. 3, 52 fine -um ingrediuntur mare (APVL. met. 2, 16 -um f. [EPIT. Alex. 90; *Hist. Alex. M. I p. 131, 10 Kr.* ἕως τοῦ ὀμφαλοῦ]). CELS. 1, 3, 5 -bus tenus (RVF. FEST. 28, 3 per ilia ictus -um t. vulneratus est. PROB. Verg. ecl. 6, 74 t. -a. ORIBAS. syn. 9, 14 Aa pubetenus et -bus [*gr. 9, 14, 1* βουβῶνας, La in -as p.]). CELS. 4, 20, 3 usque ad -a (ITALA II reg. 10, 4 [Bachiar. repar. laps. 13; *gr.* ἕως τῶν ἰσχίων, codd. 91. 94. 95 ed. Beuron. u. ad -n, *Vulg.* u. ad nates]. CLAVD. DON. Aen. 3, 425 p. 323, 12 *syn.* pube tenus). 4, 11, 7 infra -a. AMPEL. 15, 1 ab -bus (CLAVD. DON. Aen. 1, 200 p. 46, 28 *opp.* usque ad pubem). 2 *sing.*: VERG. Aen. 10, 588 *hasta* laevum perforat -n (SIL. 10, 178 STAT. Theb. 7, 635). 10, 785 *hasta* ima . . . sedit -e (SERV.: pro 'in imo -e'). HOR. epod. 8, 19 *fascinum* ut superbo provoces ab -e (*cf.* 12, 19. sat. 1, 8, 5 obscaeno). OV. am. 2, 16, 23 quae virgineo (*i. Scyllae*) portenta sub -e latrant. 3, 9, 16 iuveni rupit . . . -n aper. *al.* MANIL. 2, 462 Scorpios -e gaudet (*cf.* 4, 707). CELS. 7, 19, 1 inciditur . . . interdum -n, interdum scrotum (*al.; cf. plur.* 4, 11, 5). *ibid.* cutis -is. *al.* SEN. Phaedr. 1099 per -n (dial. 10, 6, 2). PERS. 5, 4. PLIN. nat. 7, 41 -is . . . tumor (*cf. supra l. 49*). 26, 91 -is dolores (FRONTO p. 81, 21 N.). *et al.*

B *speciatim fere de genitalibus* (*acced.* obscaenus *l. 81. p. 1581, 20, cf. supra l. 66; aliter, sc. per distinctionem, l. 43 sqq. 65 sq.*): 1 *feminarum*: *sing.*: VERG. georg. 3, 281 lentum destillat ab -e *equae* (SERV., PROB.: -bus) virus hippomanes (*cf.* TIB. 2, 4, 58). CIRIS 69 -is . . . vitium et Veneris . . . libido. PRIAP. 46, 9 fossas -is. MART. 3, 72, 5 patet -n. *plur.*: IVV. 9, 4 Rhodopes (SCHOL.: turpia). 10, 322 udis. AVSON. 127, 1 p. 344 P. uxoris gravidae putria -a lambis. 128, 1 p. 344 P. -um ligurritor. 2 *masculorum*: *sing.*: COPA 24 non et vasto est -e terribilis *Priapus.* HOR. sat. 1, 2, 26 obscaenum. PRIAP. 1, 6. OV. am. 3, 7, 6 nec potui . . . -is effeti parte . . . frui (*cf.* MART. 13, 63, 1 exhausto *galli*). met. 14, 640 fures vel falce vel -e terret *Priapus* (fast. 1, 400. *cf.* LACT. inst. 2, 4, 2). fast. 2, 346 tumidum. 4, 241 onus -is.

[*Hofmann-E.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Pers. 6, 72 vago. CIL IV 1230 Fortunatus futuet te -e (cf. 2218 [?]). Mart. 3, 81, 5. 6, 73, 6 -is arma. 11, 70, 5. Ivv. 1, 41 (Schol. alma 4, 1928, 110: virilis membri). 3, 109. 6, 196. 6, 301 (Schol.: virilium). 9, 136. 10, 207 (syn. nervus). 12, 36 fibri (cf. infra l. 13). Svet. Tib. 44, 1. CE 1504 B, 19 (s. II/III). Avson. 120, 3 p. 341 P. Chiron 127 (invio cod., '-o vel -a ?' Oder; Veg. mulom. 1, 33 naturam). Prvd. cath. 2, 81 perist. 10, 1067 Clavd. 18, 280. Pass. Theclae A 35 (v. p. 1580, 23). plur.: Moret. 98 saetosa. Hor. sat. 1, 2, 116 tument (cf. Priap. 83, 43 arrigat tumor). Colvm. 10, 34 qui ... -bus puero, praedoni falce minetur Priapus. Petron. 20, 2 sollicitavit -a mea (Mart. 11, 22, 3). 23, 5. 92, 9 -um pondus tam grande (syn. fascini). 92, 11 tanto magis expedit -a quam ingenia fricare. 105, 9. 131, 5 -um vires. 134, 9 lorum in aqua, non -a habet (cf. Mart. 7, 58, 4). 138, 2. Sil. 15, 486 fibri (cf. supra l. 4). Mart. 2, 61, 7 haereat -bus ... lingua (cf. Min. Fel. 28, 10). 6, 81, 2. 4. 7, 30, 5 recutitorum ... -a Iudaeorum (cf. Avg. c. Faust. 19, 4 p. 500, 21 truncatorum -um). 14, 70, 2. Ivv. 6, 370 (Schol.: penem). 11, 158 crassa (Schol.: maiorem penem). Apvl. met. 7, 28 asini. Lampr. Heliog. 6, 5. Avson. 131, 1 p. 346 P. -a ... lēvas (syn. membra. cf. Physiogn. 108 p. 132, 2 lēvia -a [gr. I p. 34, 15 βουβῶνας]). Cypr. Gall. deut. 133 obscena (Vulg. 25, 11 verenda). Prvd. c. Symm. 2, 52 (Schol.: virilia). 3 non distincte (plur.; huc fort. Varro p. 1580, 28): Priap. 83, 14 destitutor -um ... Priape. Sen. nat. 1, 16, 4 -bus ... alienis obhaeserat. Mart. 3, 88, 1 diversa. 7, 18, 6 mixtis. 13, 67, 1 -a ... tardant hebetantque palumbi. Svet. Nero 29 virorum ... ac feminarum. Apvl. apol. 18 delicias ventris et -um. Plat. 1, 16.

II i. q. **tumor** circa ilia existens, βουβωνοκήλη (alibi 'tumor -um', v. p. 1580, 49. 71; cf. Isid. orig. 4, 6, 19 -a ab -um percussione): Lvcil. 1195 seni in ambulando cavendum est, -n ne existat (Cic. dom. 12 si ... tu in hoc ulcere tamquam -n existeres. Fronto p. 89, 20 N. ex ulcere. Ser. Samm. 686 duratis glandibus). Cels. 2, 7, 10 si mulieri -n et febricula orta est. 3, 5, 1 si febris ex -e ... fuit (cf. Oribas. syn. 6, 6 Aa qui ... de -bus febriunt [gr. 6, 6, 13 βουβῶσι]). Plin. nat. 21, 143 iris strumas ... vel panos vel -a discutit. 27, 36 bubonion -um praesentaneum remedium est (ibid. ad -um medicinam. cf. 28, 48 -bus medentur). 27, 140 bis. Soran. p. 54, 22 -a ... nascuntur (gr. p. 315, 10 βουβῶνες contextu alio). Ps. Apvl. herb. 101 l. 11 tit. ad -is (-es var. l., -n vel inguinem codd. herb. tit. morb. l. 168) vel intertriginis molestias. et saepius ap. medicos (fem. Oribas., cf. l. 28).

III per similitudinem in herbis significatur locus concavus unde rami exeunt, fere i. q. **oculus:** Plin. nat. 16, 163 latera harundini calamoque in rotunditate bina, super nodos alterno semper -e eqs. 17, 153 medulla vitium erumpit ab ima sui parte iuxta priorem nodum alternis laterum semper -bus eqs.

deriv.: inguinalis, inguinarius.

inguinālis, -e. ab inguen. [it. inguinaglia, catal. angonal 'inguen'. R.] i. q. ad inguina vel eorum tumorem pertinens: Ioh. Bicl. chron. II p. 213, 573, 4 mortalitas -is plagae exardescit (p. 214, 574, 4).

f. inguinālis (sc. herba) et n. -e (l. 54) pro subst. i. q. βουβώνιον (cf. Strömberg, Griech. Pflanzennamen 87): Plin. nat. 26, 92 (cf. 1, 26, 59) -is, quam quidam argemonion vocant. Ps. Apvl. herb. 60 l. 9 herbam asterion Romani -em dicunt (Ps. Diosc. Vind. 4, 119 p. 268, 13 ἰγγυνάλις [C, ἐγγ- N]. Gloss. III 566, 9 ing⟨u⟩inale). Gloss. III 566, 57 -is i. pionia (574, 28).

***inguinārius,** -a, -um. ab inguen. i. q. ad inguina vel eorum tumorem pertinens: Greg. Tvr. Franc. 4, 5 p. 138, 9 lues illa, quam -am vocant (9, 21 p. 441, 15. 10, 23 p. 515, 8 glor. conf. 78 p. 795, 21 glor. mart. 50 p. 523, 24. al.). 6, 14 p. 284, 17 -um (-lium A 1) morbum (7, 1 p. 326, 16 [inquin- D 3. 4]). 10, 1 p. 477, 9 cladis quam -am (-guen- F 2) vocant (Gloss. V 629, 44).

? n. inguinārium pro subst.: Gloss. V 484, 28 (v. vol. II 2222, 78).

? **inguissātus** τεθραυμένος Gloss. III 451, 74. 483, 37 (cf. I p. 248). inquass- vel incuss- coni. Goetz.

[**ingultōs** infirmos Gloss. IV 95, 8. V 460, 36 (incultos informes Buecheler).]

ingurdo, -āre. ab in et gurdus. i. q. gurdum reddere: Hippocr. cib. 31 vinum nimis vetustissimum ... aciem -at.

ingurgitātio, -ōnis f. ab ingurgitare. fere i. q. helluatio, luxuria: Avg. epist. 29, 11 nisi ex aliqua parte carnalis -o conferretur (antea: cum ... in poculis perdurarent haeretici). 36, 11 vescendi ac bibendi. Greg. M. in Ezech. 2, 7, 16 ventris.

ingurgito, -āvī, -ātum, -āre. ab in et gurges; cf. Evtych. gramm. V 461, 17. formae perf. contractae p. 1582, 31. 32. 33. Gloss. v. p. 1582, 33. inde ab (Enn. ? p. 1582, 21) Naev., Plavto, Cic.

i. q. (quasi) in gurgitem immergere (acced. in c. acc. l. 82. p. 1582, 21. 31. 32. 39 [in c. abl. liberius p. 1582, 9], dat. certis exemplis l. 82. 83. p. 1582, 37. 40 [restit. abl. p. 1582, 15, ceterum nusquam certus], inde p. 1582, 11):

I de cibo vel potu: A usu originario c. not. hauriendi: Naev. com. 135 -vit usque ad imum gutturem. Plavt. Curc. 128 -at impura in se merum avariter faucibus plenis (Apvl. met. 4, 7 ventri ... aviditer). in imag.: Fronto p. 59, 25 N. cum amicis tuis mihi amorem tui -o.

B usu secundario c. not. implendi (sc. saginandi, inebriandi vel quomodocumque vitiandi): 1 reflexive: Cic. fin. 2, 23 qui ... crudi ... postridie se rursus -ent (sc. asoti). Capitol. Ver. 6, 7. Arnob. nat. 5, 2 p. 175, 1 poculis (Avg. de serm. dom. 2, 22, 75). Lact. mort. pers. 49, 3 cibo se infersit ac vino -vit (Avg. serm. 153, 5, 6. 206, 3 v. nec adulterio. Ps. Avg. serm. 295, 1 [= Caes. Arel. serm. 47, 1 p. 202, 25] nimio. Schol. Ter. p. 116, 4). Hier. epist. 22, 13, 3 mero (Pomer. 1, 15 usque ad alienationem mentis). Avg. conf. 6, 2, 2 occasio se -andi. in psalm. 35, 14 homines -antes se in ebrietate (ad Vulg. 35, 9 inebriabuntur). Pascent. Aug. epist. 240 sitiens ... si invenerit aquam caenosam et se inde -verit. Ps. Avg. serm. 294, 3 (= Caes. Arel. serm. 46, 3 p. 197, 34) usque ad vomitum. in imag. v. l. 6. 2 mediopassive (impers. l. 21): Petron. 79, 6 anus ... diutius -ta. Ambr. Noe 12, 41 corporis terrena substantia deliciis et luxuriae (-e Schenkl falso, v. l. 37. p. 1581, 78) tamquam vice diluvii -atur. Ps. Ambr. paenit. 19 p. 993C daemoniacis non poterat siliquis -ari (antea: cibo depasci). Avg. serm. 328 RevBén. 51, 1939 p. 20, 169 vino -ari. 361, 7, 7 vultis -ari. Ps. Avg. serm. ed. Caillau 2, 79, 3 p. 136 poculis -tus innumeris. Macr. somn. 1, 3, 4 temeto -tus aut distentus cibo. in imag.: Gell. 5, 16, 5 degustandum ex philosophia censet Ennius (scaen. 377), non in eam -andum. Avg. c. Faust. 15, 6 p. 426, 6 plena es, inebriata es, -ta es fabuloso sacrilegio. 3 active et passive: Gell. 15, 2, 3 crebris et ingentibus poculis ingenium omne -bat (Apvl. met. 7, 11 crebris grandibusque singulos). Hier. c. Lucif. 8 qui ... avide fauces fluminibus -ant. Avg. in psalm. 57, 22 illum ebriosum -at vinolentia, istum iustum spes pascit (75, 16 [= Caes. Arel. serm. 135, 1 p. 532, 20] violentiam, qua -antur homines). Greg. M. moral. 2, 27 -ando ventri.

II vario usu (cf. imagines l. 6. 20. p. 1581, 83): A reflexive (sese l. 40, se ipsum l. 39, cf. sui partem l. 42) fere i. q. invadere: Cic. Pis. 42 numquam te in tot flagitia -asses (Ambr. in psalm. 35, 12, 2 flagitiis [Heges. 4, 7 p. 252, 4 -arunt]). Phil. 2, 65 in eius ... viri copias cum se subito -asset (syn. invasit; Gloss. incidisset). Petron. 86, 3 toto ... corpore citra summam voluptatem me -vi (sc. ephebo). Lact. inst. 4, 17, 21 ne se foedis libidinibus immergerent sicut sus, qui se -at caeno. Char. gramm. p. 412, 10 B. suade illi: ... fac ... ne se -et. Ambr. epist. 58, 16 luxuriae ac libidini (ibid. qui ... se -verit atque immerserit huiusmodi volutabris). Theod. Mops. in Eph. 4, 19 p. 172, 10 in omnem actum pravum ... seipsos. de fluvio i. q. se infundere: Amm. 15, 11, 16 Rhodanus paludi sese -at nomine Lemanno. B active in locutione quasi reflexiva i. q. infundere: Sol. 5, 4 (de lacu quodam sacro) quantam ... sui partem -verit invadens. C -ans i. q. se instillans: Plin. nat. 17, 15 umor ex his (sc. aquis caelestibus) non universus -ans diluensque, sed quomodo sititur destillans.

deriv.: ingurgitatio.

ingustābilis, -e. ab in et gustare, cf. gr. ἄγευστος et ingustatus, gustabilis. 1 pass. i. q. qui gustari non potest: Plin. nat. 2, 237 fonte ... -i. 16, 105 bacas acerbas et -es cunctis animantibus. 2 act. i. q. qui non gustat (c. abl. separ.): Ignat. Phil. 9, 1 hominem quadraginta diebus et quadraginta noctibus -em existentem cibo humano (gr. ἄγευστον ... τροφῆς).

ingustātus, (-a), -um. ab in et gustatus, cf. gr. ἄγευστος et ingustabilis. i. q. nondum gustatus: Hor. sat. 2, 8, 30 cum passeris atque -a mihi porrexerit ilia rhombi.

ingusto, -āre. ab in et gustare. i. q. gustandum offerre: Tert. scorp. 7 p. 160, 5 Latio ... Iovi ... humanus sanguis -atur.

1. inhabilis, -e. ab in et habilis. scrib. inab- p. 1583, 25 (compar.) et hic illic in codd. Gloss. ἄθετος. ἀνεπιτήδειος. ἀποίητος. non ... aptum. inde a (Cic. ? p. 1583, 9) Liv.; deest poetis. [e coni. p. 1584, 5.]

i. q. non habilis (acced. prope l. 69, paene p. 1583, 36, quasi p. 1583, 18. 42. 43; adhibetur in fig. litot. saepius inde a Colvm. p. 1583, 17. 34, cf. Weyman, Litotes 514):

1 strictius de eis, quae (qui) difficile reguntur, moventur sim. (cf. infra l. 80; acced. ad l. 67. 75, dat. l. 67. 74. 75. 78): Liv. 24, 34, 5 velitum telum ad remittendum -e imperitis est (cf. Cvrt. 8, 9, 28 telum ... -i pondere oneratur. Frontin. [?] strat. 4, 7, 30 arcus madentibus nervis -es factos). 33, 30, 5 navem -is prope magnitudinis, quam sedecim versus remorum agebant (cf. 44, 28, 11 -i ... navium genere. Cvrt. 9, 9, 13 clauda et -ia navigia languide moliebantur). Cvrt. 9, 2, 21 ubi nec stare nec fugere potuerint -es vastorum corporum (sc. elephantorum) moles. Frontin. strat. 2, 1, 14 innumerabilem multitudinem eoque ipso -em (cf. Paneg. 12, 5, 1 -e regenti ratus quidquid excederet XL milia). Tac. hist. 1, 79, 3 tegimen provolutis -e ad resurgendum. transfertur ad genus pugnandi: Tac. Agr. 36. 1 ut rem ad mucrones ac manus adducerent; quod et ipsis Germanis ... exercitatum et hostibus -e.

2 latius fere i. q. non aptus, non idoneus sim. (in corporalibus etiam pellucet vis immobilitatis sub 1 illustrata, e. g. p. 1583, 24 sqq.):

a de animantibus (corpore, part. corp., mente): α indicatur, ad quid (cui p. 1583, 14. 15): ad: Liv. 26, 16, 10 sine imperio multitudinem ... ad consensum -em fore. Sen. epist. 104, 10 mens ad tutelam salutis suae. Tac. hist. 2, 87, 1 ad parendum (c. gerund. ut:

[Hofmann-E.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Gaivs dig. 3, 4, 1, 2 ad agendum. Lact. inst. 4, 26, 33 ne laesum ... corpus *Christi* ad resurgendum -e redderetur. Cod. Iust. 7, 64, 8 ad obeundum ... honorem). Gaivs dig. 27, 10, 13. Lact. opif. 8, 8 ne ad usum -es essent inmobiles ac rigentes *aures*. Amm. 19, 5, 2 ad ... belli artes ... non modo -es, sed *eqs.* Petr. Chrys. serm. 45 p. 325C -es ad virtutes, ad vitia habiles. *dat.* (*pers. l. 14. 15*): Sen. epist. 15, 3 *exercitationum* labor spiritum exhaurit et -em intentioni ac studiis acrioribus reddit (Plin. epist. 8, 1, 2). Colvm. 12 praef. 5 (*ex Ciceronis transl. Xenoph. oecon.*) omnibus his rebus eam fecerat -em (*sc. deus mulierem*). Frontin. (?) strat. 4, 6, 4 militiae (Men. dig. 49, 16, 4, 12). Tac. ann. 3, 43, 2 inferendis ictibus (*c. gerund. ut*: Apvl. met. 7, 23 *asinos et equos* oneri ferundo non -es. Lact. mort. pers. 18, 1 administrandae rei publicae. *cf. infra l. 38*). Porph. Hor. carm. 2, 5, 1 -em adhuc viro puellam. Spart. Hadr. 16, 11 professioni. Gild. Brit. 69 chron. III p. 65, 10 cornutam ... faciem aspectu incredulis -em (*i. terribilem*) et horrendam (*cf. Vulg. exod. 34, 29*). *gen.*: Colvm. 6, 1, 1 *boves* laboris (-i *dett. aliquot*) ... et culturae ... soli non -es. *inf.*: Call. dig. 50, 2, 11 quasi -es rem publicam tueri ... excusantur. pro: Ps. Cypr. singul. cler. 44 nec vos -es esse p. clericatus honore. iuxta: Ps. Ambr. apol. Dav. II 12, 67 p. 405, 9 i. saeculi huius astutias ineptum et -em (*antea*: despicabilem in hoc saeculo). in *c. abl.*: Hier. in Ezech. 44, 17 sqq. p. 436C ne in ministeriis ... -es fiant. **β** *absolute*: Qvint. decl. 298 p. 179, 1 quod durus, quod -is *filius rustici*. S.C. de sumpt. lud. glad. (CIL II 6278) 63 *gladiator* senior atque inabilior. Vopisc. quatt. tyr. 10, 3 senex est quispiam: -is videtur (*sc. imperio*). Chiron 15 corpus *asini*. *de indiserto* (*per enallagen*): Favstin. trin. praef. p. 37C -is (*i. quod -is sim*) conscientia et imperitia squalidi sermonis. *de infirmo*: Hippocr. aer. 3 p. 5, 21 ventres (*gr.* ἀτονώτερα). Avell. p. 13, 2 -i stomacho et corpore delicatior.

b *de rebus*: **α** *indicatur, ad quid* (*cui infra l. 42*): ad (*c. subst. vel gerund.*): Sen. clem. 2, 6, 1 tristitia -is est ad dispiciendas res (*cf.* dial. 3, 1, 2 *ira* ad dispectum aequi verique). dial. 3, 12, 5 ad vindicandum -is *affectus*. Colvm. 7, 3, 6 *ovis* aetas (*cf. infra l. 35*) ad progenerandum optima est trima, nec tamen -is usque in annos octo. Vlp. dig. 14, 1, 1, 12 *naves* ad onera -es. Serv. auct. Aen. 9, 200 aetas (*cf. supra l. 33*) paene ad bellum -is. *dat.* (*pers. l. 42*): Colvm. 2, 1, 2 *Tremelius* falso credidit ... terram sicut muliebrem sexum aetate anili iam confectam progenerandis esse fetibus -em. 3, 10, 15 *surculos* -es frugibus. Qvint. inst. 11, 3, 146 *sinus brachio subiectus* habet ... acre quiddam atque expeditum et calori concitationique non -e. Tac. hist. 3, 59, 3 -em labori et audaciae valetudinem. Ambr. Cain et Ab. 2 6, 20 *cibum* Iacob quasi -em sibi donavit infirmo. Noe 25, 93 ea ... cogitationum ... reicietis quasi -ia spiritali cibo. Macr. Sat. 1, 15, 22 Nonas -es nuptiis esse. **β** *absolute*: Sen. dial. 8, 3, 4 iter (Vlp. dig. 8, 5, 4, 5 invium vel -e). Itin. Alex. 3 -es res ⟨in⟩gressuro *Pompeio*. Cod. Theod. 13, 11, 12 -is fortunae homines incompetentia obsequia declinabunt. Isid. orig. 6, 11, 2 (= Svet. frg. 103 p. 132, 12) quod (*sc. candidis membranis uti*) apparuit -e esse.

cf. 2. inhabitabilis.

? **2. inhabilis,** (-e). *ab* 1. inhabitabilis *sec.* 1. inhabilis *formatum*; *cf.* Tert. *vol. VI 3, 2466, 1, ubi* habilem *'habitabilem' defendit Engelbrecht, WSt. 28, 1906, 147.* *i. q. non habitabilis*: Ven. Fort. carm. 1, 21, 34 piscibus -em *amnem* nullus arare potest (*'i. q. inhabitabilis' Leo in indice, etsi notio q. e. 'non aptus' haud displicet; nota in voce ceterum a poetis aliena* h *consonantis vice fungi*).

[inhabilitātio *v. p. 1584, 28.***]**

1. *inhabitābilis, -e. *ab* in *et* habitabilis *sec. gr.* ἀοίκητος. Gloss. ἀοίκητος. -e: desertum. inde a Cic. (*semel, v. Stang, SyOsl. 17, 1937, 75*), Mela, Plin. nat.; *deest poetis.*

1 *pass. de locis i. q. qui vel ubi habitari non potest, non habitatur* (*acced.* paene *l. 72*): **a** *adi.*: Cic. nat. deor. 1, 24 terrae ... regiones -is atque incultas videmus (Mela 1, 23. 2, 1. 3, 59. Ambr. hex. 1, 4, 12 colles r. fines. *al.*). Mela 1, 11 oram. 2, 126 Colubraria. 3, 71 illa ... quae vocant Solis (*cf.* Iord. Get. 6). Plin. nat. 2, 246 plagae (Amm. 31, 2, 15). 5, 15 loca -ia fervore (Hier. in Is. 34, 1 sqq. p. 370A *opp.* quae habitantur. *al.*). 6, 53 pars *litoris* ... ob nives (*al.*). Ampel. 1, 4 *circuli* (Ps. Cens. frg. 2, 2. Isid. nat. 10, 1 [= Svet. frg. 125 p. 196, 5 sqq.]. *cf.* Chalc. comm. 67 zona [*al.*]). Itala deut. 13, 16 *civitas* ([*v. vol. VI 3, 2466, 7*]. Vvlg. Ier. 48, 9 desertae ... et -es). Os. 13, 5 (Orsies. doctr. 36) terra ([*gr.* ἀοικήτῳ, *Vulg.* solitudinis]. Sol. 15, 22 Amm. 23, 6, 17 Vvlg. Ier. 2, 6. *al.*). *et al.* *c. dat.*: Vitae patr. 3, 200 in sterili ac vastissima solitudine et paene hominibus -i. **b** *subst.*: *neutr.*: Plin. nat. 2, 245 -ia utrimque inconperta esse (*plur. ut*: Itala prov. 8, 26 [Cypr. testim. 2, 1 Hil. trin. 12, 38; *v. p. 1584, 11*]. Ps. Philo antiq. 3, 9. Prisc. Lyd. solut. 8 p. 89, 16 in -bus). Itala Iob 38, 27 (Aug. in Iob p. 609, 20) invium et -e (*gr.* ἀοίκητον, *Vulg.* desolatam). *fem.* (*sc. terra*) *sec. gr.* ἡ ἀοίκητος: Hier. in Ezech. 47, 8 p. 471B pro Arabia ... Symmachus '-em' *transtulit.* sit. et nom. p. 104, 20 Betharaba pro qua Symmachus transtulit: 'in locis quae iuxta -em sunt', significans heremum.

2 *act. de animantibus i. q. qui habitare non potest, domicilio carens* (*cf. gr.* ἀοίκητος *et v. Thielmann, ALL 1, 1884, 80. Rönsch, Semas. Beitr. II 24 sq.*): Itala Esth. ed. Motzo p. 45, 3 (= p. 75, 11 cod. Y) -is (erit *add. Y*) non solum inter homines, sed nec (etiam *Y*) inter aves.

? deriv.: 2. inhabilis.

2. inhabitābilis, -e. *ab* in *et* habitare *'habere consuevisse'*, *cf.* 1. inhabilis *et* inhabito *p. 1587, 13.* *i. q. non habilis, non aptus*: Tert. resurr. 18 p. 49, 8 *non quia substantiam restitui sit* iudicio -e (inhabile *Gangneius, sed v. Engelbrecht, WSt. 28, 1906, 145 sqq., qui 'incomprehensibile' interpretatur*). Itala sap. 3, 11 (Amiat. *al.*) -ia opera illorum sunt (*gr.* ἄχρηστα, *Vulg.* inutilia. *v. Thielmann et Rönsch l. c.* [*p. 1583, 82*]).

? **3. inhabitābilis,** -e. *ab* inhabitare. *i. q. qui vel ubi inhabitari potest, inhabitatur*: Itala prov. 8, 26 (Cypr. testim. 2, 1) inhabitabilia (*v. p. 1583, 74*) et fines -es (*fort. leg.* hab-, *v. Schildenberger, Die altlat. Texte des Proverbien-Buches I 22; cf. Hil. trin. 12, 38* i. et cacumina quae habitantur; *gr.* ἀοικήτους καὶ ἄκρα οἰκούμενα, *Vulg. aliter*). Arnob. nat. 1, 2 p. 5, 3 *homines* per duas -es (hab- *Urs., sed v. B. Axelson, Textkrit. zu Flor., Min. Fel. u. Arnob. 40, 2, qui inter 'quae inhabitari possunt' et 'non habitatas' haeret*) oras terrae sparsit ... nativitas. Ps. Rvfin. Ios. bell. Iud. 6, 6 p. 783 ex mari et inhospito et -i (*an* hab- *?; gr. 5, 218* ἀοικήτου καὶ οἰκουμένης).

deriv.: ininhabitabilis (*?*).

inhabitāculum, -ī *n.* *ab* inhabitare, *cf.* habitaculum. Not. Tir. 69, 34 (*post* inhabitat. *an* in hab- *?*). *i. q. habitaculum*: Cassiod. in psalm. 18, 4 'tabernaculum', id est -um corporis sui (*allegorice de incarnatione*).

inhabitāns *v. p. 1586, 8.*

inhabitātio,** -ōnis *f.* *ab* inhabitare. *plur. infra l. 55. 59.* Gloss. παροικία. *inde ab* Itala. **[falso trad.*: Ps. Philo antiq. 19, 12 habitabitis -em (*A*, inhabitabitis habitationem *cett.*) inmortalem. Chiron 118 (inhabilit- *Morgenstern*; dubit- *Ahlquist, Stud. Chiron. 111 sq.*; inhaesit- *Heraeus in schedis*).**]**

1 *i. q. actus inhabitandi, habitatio* (*locus -is indicatur per gen. vel* in *c. abl., per adi. infra l. 41. 48*): **a** *proprie*: Avg. in psalm. 36 serm. 1, 4 (*ad 36, 3* inhabita terram) -em terrae (Hier. tract. in psalm. II p. 77, 3 nostrae [*allegorice ex fundatione mundi transfertur ad -em verbi dei, v. infra l. 44*]). Cassian. conl. 24, 9, 1 patriae (*cf. infra l. 66*). *de facultate inhabitandi*: Greg. M. dial. 3, 4 p. 144, 3 M. ab ea *domo* hominum -e(m) (hab- *var. l.*) reppulit *diabolus*. **b** *metaphorice*: Hier. Didym. spir. 7 p. 109B sancti sunt angeli ... -e (communicatione *var. l.*) ... filii dei (*cf.* Pelag. in II Cor. 5, 19 inesse deum ... secundum sanctificationem et peculiarem -em in sanctis, iuxta illud: 'et inhabitabo in illis' [*II Cor. 6, 16*]. *al.*). Pavl. Nol. epist. 23, 30 p. 186, 11 *animae nigrae sunt* de -e corporea (*i. quod in corpore habitant. cf. infra l. 61 et* Prisc. Lyd. solut. 2 p. 53, 20 animae in corpore -em). Ps. Avg. serm. 236, 5 quamvis proprie ... dei verbum susceperit passibilem hominem, ita tamen eius -e (hab- *Pelag. Migne 45, 1717*) ... deitas verbi nihil passa est (*de incarnatione ut*: Conc.S I 5 p. 117, 25 -em in carne [*gr. I 1, 7 p. 34, 27* τὴν ἐν τῇ σαρκὶ σκήνωσιν]. Ioh. Maxent. Conc.S IV 2 p. 29, 36 alterius ... in altero. Leo M. serm. 28, 7 p. 226A plenitudinis divinitatis -o corporalis. *et passim. cf. supra l. 33*). Sacr. Greg. 197, 1 (*ad deum*) templum hoc potentiae tuae -e (-is *codd.*) inlustra.

2 *i. q. locus inhabitandi, habitaculum* (*vi verbali hic illic pellucente*): **a** *proprie*: Itala gen. 27, 39 (Tert. adv. Marc. 3, 24 p. 421, 1) de opimitate terrae erit -o tua (*gr.* κατοίκησις, *Hil. myst. 1, 25, 5* habitatio, *Vulg. aliter*). num. 35, 29 (Lugd.) in omnibus vestris -bus (*gr.* κατοικίαις, *Vulg.* habitationibus). act. 17, 26 (Iren. 3, 12, 9, *cf.* cod. d) *deus* fecit ... omne genus hominum inhabitare super faciem totius terrae, praefiniens tempora secundum determinationem -is eorum (*gr.* κατοικίας, *Vulg.* habitationis). Lib. gener. chron. I p. 108, 98 -es gentium et cognominationes (*cf.* p. 109, 210 gentes et -es [*al.*]). **b** *metaphorice*: Itala sap. 9, 15 (Ps. Cypr. singul. cler. 16. *al.* = Vvlg.) deprimit terrena -o sensum multa cogitantem (*gr.* τὸ γεῶδες σκῆνος. *inde locutionem q. e.* 'terrena -o' *suscipiunt* Avg. util. cred. 16, 34 p. 42, 18. *al.* Greg. M. moral. 27, 8 p. 403B. *al. cf. supra l. 41 et* Greg. M. moral. 13, 48 p. 1038A cum a carnis nostrae -e subtrahimur). Hil. in psalm. 64, 5 perfectio bonorum -is caelestis est requies (*cf.* Greg. M. dial. 4, 26 p. 264, 3 M. patriae caelestis [*opp.* 'terrestris domus nostra huius habitationis' *sec. II Cor. 5, 1. cf. supra l. 34*]). Barnab. 6, 15 templum ... domini -o cordis nostri est (*gr.* κατοικητήριον. Greg. M. moral. 8, 34 p. 821B solet ... domus -o c. intelligi [*infra*: habitaculo]. 15, 50 p. 1106B. *cf. Eph. 2, 22* habitaculum). Conc.S I 5 p. 310, 10 (*agitur de incarnatione; syn.* quod inhabitatur, templum *et p. 308, 30* habitaculum).

***inhabitātor,** -ōris *m.* *ab* inhabitare. Gloss. ἔνοικος. *inde ab* Vlp.; *deest poetis.* [*variat c.* hab-: Heges. 5, 53, 1 (*v. vol. VI 3, 2471, 50*). *al.*]

i. q. qui inhabitat, incola: **1** *proprie*: Vlp. dig. 9, 3, 5, 12 vel dominus ... aedium vel -r. 47, 5, 1, 6 perpetuos *cauponae* (*opp.* viatorum). Fortvn. in Matth. (RevBén. 32, 1920, 165) II l. 10 populum Iudaicum -em civitatis eius *sc. Ierusalem* (Hier. in Mich. 6, 10 sqq. p. 1214B Avg. epist. 125, 4 serm. 81, 9). Vvlg. sap. 12, 3 antiquos -es terrae (*gr.* οἰκήτορας. Avg. mor. eccl. 1, 30, 64). Soph. 2, 5. Avg. c. epist. fund. 15 p. 212, 15 (*ex epist. Manich.*) aquae ... cum suis -bus. in epist. Ioh. 2, 12 parietum. Lib. gener. chron. I p. 97, 78 (*Chron. Alex.* acolae. *al.*). *al.* **2** *metaphorice*: Ps. Orig. tract. 20 p. 210,

[*Hofmann-E.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

25 -r corporibus nostris datus est *spiritus sanctus* (HIER. Didym. spir. 6 p. 109[A] *bis*. AVG. serm. dub. 365, 3 ecclesiae. *al. cf.* SERM. Caspari p. 193, 27 ut ... corpora nostra deus -r obtineat. AVG. conf. 12, 11, 12 *creatura* beata sempiterno -e te. *sim. passim*). AMBR. Cain et Ab. 1, 6, 23 qui ... mediis utitur disciplinis accola, non -r (hab- *M*) est sapientiae (*cf.* patr. 3, 12 -es ... lasciviae et principes luxuriae). HIER. virg. Mar. 2 decem mensibus -r fuit *ventris Mariae Christus* (*cf.* ACT. Archel. app. 12 p. 99, 32 *haeretici* dicunt pro anima *Christi* -em fuisse verbum deum). c. Vigil. 5 -es Vigilantii *daemones*. AVG. serm. coll. Morin p. 318, 21 *animus* -r est corporis. vera relig. 39, 72 interior homo cum suo -e ... spirituali voluptate (*antea*: in interiore homine habitat veritas). *al.*

ˣinhabito, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* habitare. *scrib.* inab- *saepius in codd. formae perf. contractae leguntur* -asti(s) (ITALA *infra l. 58. p. 1586, 17*) *et* -asse (IREN. 1, 9, 2 AMM. 15, 9, 3 CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 69, 23), *quae non contractae desunt.* NOT. Tir. 69, 33 -at. h *consonantis vice*: IVVENC. 1, 301. *de notione*: CASSIOD. in psalm. 64, 4 '-are' dicimus eos qui adeptum locum nulla permutatione derelinquunt. GLOSS. ἐνοικῶ. *inde a* SEN. epist., COLVM., PETRON., PLIN. nat.; *deest poetis praeter* IVVENC. (*l. 17*). [*passim confund. c.* hab- (*nota p. 1584, 27*). *loco corrupto*: PAVL. dig. 20, 2, 9. *ex falsa vers. hebr.*: VVLG. psalm. 55, 7 -bunt *inimici* (*gr.* παροικήσουσι *pro hebr.* יָגוּרוּ *'aggredientur', Hier. psalt. sec. Hebr.* congregabuntur).]

1 *de* ***habitaculo*** *i. q. domicilium habere, incolere sim.*:
A *proprie et in imag.* (*de animantibus sive hominibus, deis sim. sive bestiis; latius de mortuis in capulo quiescentibus l. 40*): **1** *generatim*: **a** *transitive c. acc.*: COLVM. 9, 8, 11 quatenus videtur -ari *cava arbor ab apibus.* PETRON. 116, 3 nobile solum. PLIN. nat. 5, 1 castella. 5, 15 saltus. 6, 53 nec ... -atur illa regio (CHALC. comm. 130 p. 193, 23 imam mundi r. *al.*). 6, 109 promunturium. PLIN. epist. 2, 17, 29 incolere, -are, diligere secessum. AVR. Fronto p. 45, 7 N. VLP. dig. 9, 3, 5 pr. 39, 2, 4, 6. APVL. met. 4, 6 ⟨quam⟩ *speluncam.* PS. APVL. Ascl. 24. 38 dii caelestes -ant summa caelestia. ITALA deut. 9, 28 (Aug. loc. hept. 5, 26 p. 604, 20) -antes terram (*gr.* κατοικοῦντες τὴν γῆν, *Vulg.* habitatores terrae. *al.*). *et passim.* *subst.* -ta (*sc. terra*) *i. q.* οἰκουμένη: HIER. hom. Orig. in Ier. 5 p. 626[A] orbem terrarum, qui Graece οἰκουμένη nuncupatur, id est -ta.

b *intransitive*: **α** *c. dat. vel abl.* (*probatur ille l. 43*): APVL. met. 4, 18 capulos ..., quis -bant ... mortui (*cf.* habito *vol. VI 3, 2476, 22*). ITALA gen. 13, 12 (Lib. iubil. 13, 10. *al.*) *Loth* -vit Sodomis (in S. *aliae vers.; gr.* ἐσκήνωσεν Σ. *aut* ἐ. ἐν Σ., *Vulg.* habitavit). PSALT. Cas. 103, 12 ascensioni eorum volatilia caeli -bunt (*gr.* ἐπ' αὐτὰ ... κατασκηνώσει, *Vulg.* habitabunt, *Hier. psalt. sec. Hebr.* morabuntur). VICTORIN. POETOV. in apoc. 1, 8 p. 32, 3 qui locis crudelibus -ant inter persecutores (CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 9; *gr.* τόπους ... οἰκοῦσιν). IVVENC. 1, 301 paternis sedibus et domibus. AGROEC. gramm. VII 118, 18 palumbes ... saxis silvisque -antes. CASSIOD. in psalm. 101, 7 *pelicanorum genus* stagnis -at (*syn.* versatur). 148, 7 *draco* aquosis speluncis -at. IORD. Get. 22 excisis rupibus quasi castellis. **β** *c. praepp.*: **contra:** PS. PHILO antiq. 18, 2. **cum:** ITALA deut. 23, 16 (Lugd.) *servus* tecum -vit, inter vos -bit in omni loco (*gr.* μετὰ σοῦ κατοικήσει, ἐν ὑμῖν κατοικήσει, *Vulg.* habitabit). psalm. 119, 5 (Aug. c. Faust. 13, 16) -vi c. tabernaculis Cedar (*gr.* κατεσκήνωσα μετά, *Vulg. et Hier. psalt. sec. Hebr.* habitavi). HEGES. 2, 11, 2 -antes secum Iudaeos (*i. cum populis; gr. 2, 479* μετοικούντων). GREG. TVR. Franc. 8, 15 p. 383, 1. **in** *c. abl.*: ITALA lev. 18, 3 (Lucif. Athan. 1, 3 p. 70, 11) terrae Aegypti, in qua -astis (*gr.* ἐν ᾗ κατῳκήσατε, *Vulg.* habitastis). iud. 6, 10 (Lucif. reg. apost. 1 p. 37, 17) in quibus vos -atis in terra ipsorum (*gr.* ἐν οἷς ... κάθησθε ἐν τῇ γῇ αὐτῶν. *Vulg.* habitatis). Is. 14, 23 (Tycon. reg. 4 p. 52, 13) ut -ent hericii in illa *urbe* (*gr.* κατοικεῖν, *Vulg.* possessionem). Matth. 13, 32 (codd. h k) ut volucres caeli ... -ent in ramis (*gr.* κατασκηνοῦν, *Vulg.* habitent). *al.* IREN. 5, 3, 2 CYPR. domin. orat. 8 p. 272, 4 FIRMIL. Cypr. epist. 75, 1 p. 810, 8. 12. *al.* **in** *c. acc.* (*pro abl.*): PSALT. Cas. 26, 4 -are in domum domini (*gr.* κατοικεῖν ... ἐν οἴκῳ, VVLG. in domo, *Hier. psalt. sec. Hebr.* habitem in domo). 68, 37 -ent in eam *Iudaeam* (*gr.* κατασκηνώσουσιν ἐν αὐτῇ, *Vulg. et Hier. psalt. sec. Hebr.* habitabunt in ea). ? BARNAB. 10, 5 *pisces* in ima altitudinis terrae -ant (*v. p. 1402, 1*). LIB. iubil. 13, 5 in terram Aegypti. in se *i. 'simul'*: ITALA deut. 25, 5 (Lugd.) -bunt fratres in se (*gr.* κατοικῶσιν ... ἐπὶ τὸ αὐτό, *Vulg.* habitaverint ... simul). **inter:** *v. supra l. 45. 52.* **intra:** CIL VIII 20834, 5 (= 20835, 4; *a. 167 ?*) ⟨paganorum⟩ i. ... m⟨uru⟩m -antium. **super:** ITALA deut. 30, 20 (Lugd.) s. terram ([*gr.* κατοικεῖν ἐπὶ τῆς γῆς, *Vulg.* habites in terra]. Ier. 25, 29 [Tycon. reg. 4 p. 54, 6; *gr.* καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς, *Vulg.* habitatores terrae]. *al.* VVLG. psalm. 36, 29 [*gr.* κατασκηνώσουσιν ... ἐπ' αὐτῆς, *Hier. psalt. sec. Hebr.* habitabunt ... super eam]. VISIO Pauli 32 rec. P p. 29, 30). **γ** *c. advv.*: **hic:** BACHIAR. repar. laps. 15 p. 1052[C]. **ibi:** EPIST. donat. Syntroph. (CIL VI 10239) 12. ITALA deut. 13, 12 (Lugd.; *gr.* κατοικεῖν ... ἐκεῖ, Cypr. Fort. 5 p. 325, 24 -are ... illic, *Vulg.* habitandum). VVLG. psalm. 68, 36 (*gr.* κατοικήσουσιν ἐκεῖ, *Hier. psalt. sec. Hebr.* habitabunt). VITA Mauril. (BHL 5730) 19 tantus foetor de loco egressus est, ut vix ... i. -are (*i. commorari*) posset. **illic:** ITALA *l. 81.* LIB. iubil. 13, 4. **seorsum:** ITALA II reg. 7, 10 (Aug. civ. 17, 8 p. 224, 2 D. *al.; gr.* κατασκηνώσει καθ' ἑαυτόν, *Vulg.* habitabit).

c *absolute*: POMPON. dig. 7, 1, 32 ut pascere sibi vel -are liceat. VLP. dig. 9, 3, 1, 4 qui -at (*opp.* dominum aedium. *cf.* 9, 3, 5, 8 vel inquilinos vel dominos aedium, sive -ant sive non). 47, 10, 5, 5 qui -ant non momenti causa, licet ibi domicilium non habeant. APVL. met. 8, 22 -antium formicarum. TERT. adv. Marc. 1, 1 p. 291, 2 (*de Ponto Euxino*) gentes ferocissimae -ant. *al.* -antes *i. q. incolae*: PLIN. epist. 7, 27, 6 APVL. met. 1, 10. 3, 5 PAVL. dig. 1, 15, 3, 1. 32, 78, 1 fundo ... cum suis -antibus, id est familia. ITALA deut. 33, 19 (Lugd.; *gr.* κατοικούντων, *Vulg. aliter*). ITIN. Eucher. p. 132, 12. 14 HIL. in Matth. 4, 24. *al.*

2 *specialia in script. sacr.* (*sec. gr. vel hebr.*): **a** *ad redd. gr.* παροικεῖν *i. q. peregrinari* (*cf.* incolo *p. 978, 47*): ITALA gen. 17, 8 (Lugd.) dabo tibi ... terram in qua -as (*Vulg.* peregrinationis). 19, 9 (Lugd.) intrasti ut -es (*Vulg.* ut advena). 21, 23 (Aug. loc. hept. 1, 67 p. 518, 5) terram quam -asti in ea (*Vulg.* in qua versatus es advena). psalm. 104, 23 (Aug. in psalm. 104, 15; *Vulg.* accola fuit, *quod* AVG. *melius esse iudicat*). **b** *ad redd. gr.* συνοικίζεσθαι *sim. i. q. concumbere, coire* (*acced.* cum): ITALA deut. 21, 13 (Lugd.) -bis cum ea et erit uxor tua (*gr.* συνοικισθήσῃ, *Vulg.* dormies). 22, 13 (Lugd.; *gr.* συνοικήσῃ, *om. Vulg.; item* 25, 5). *cf.* habito *vol. VI 3, 2474, 51 sqq.*

B *metaphorice et translate*: **1** *strictius, sc. imagine domicilii vigente*: **a** *generatim*: **α** *de anima sim. vel animantibus spiritualiter habitantibus* (*rerum Christianarum specimina quaedam potiora afferre satis habuimus; nota de incarnatione infra l. 33. 46. 49*): Ⓘ *transitive c. acc.*: SEN. epist. 102, 27 aequo animo ... istuc corpus -tum diu pone (*cf.* AVG. civ. 8, 15 p. 344, 28 D. ut inferius corpus anima melior -et *eqs. al.*). CYPR. hab. virg. 2 p. 188, 25 ne offensus *deus* sedem quam -at derelinquat (*cf. infra l. 53 et* AVG. civ. 7, 27 p. 309, 21 D. quo *deo* solo anima se -ante fit felix. *al.*). AVG. epist. 17, 4 p. 43, 17 si numine (*i. daemone*) -amini. fid. et symb. 4, 8 *dei filius* maternum corpus integrum -ans, integrum deserens (*cf.* DIONYS. EXIG. Conc.[S] IV 2 p. 201, 12 *deus* vulvam dignanter -ans [*gr. p. 190, 28* οἰκήσας]. *al.*). Ⓘⓘ *intransitive*: *c. dat. vel abl.*: ARNOB. nat. 6, 17 p. 229, 16 fabrilibus efficit -are simulacris *dedicatio deos.* **cum:** HERM. vulg. mand. 5, 1 p. 44, 2 *spiritus* epulabitur cum vase, c. (*per attract.*) quo -at (*gr.* ἐν ᾧ κατοικεῖ. *Pal. 5, 1, 2* in quo habitat). **in** *c. abl.*: APVL. met. 8, 25 ut in asini corio modestum hominem -are credas. TERT. adv. Marc. 3, 20 p. 412, 8 hominem ... sanctum, in quo potiore templo -ret dei spiritus (*cf.* ITALA Rom. 8, 11 [Tert. resurr. 46 p. 94, 7 = VVLG.] -antem spiritum eius in vobis [*gr.* ἐνοικοῦντος ... ἐν]. I Cor. 3, 16 [Tert. adv. Marc. 5, 6 p. 591, 19 *gr.* ἐν ... οἰκεῖ, *Vulg.* habitat]. *al. sim. passim ap.* ECCL.). HERM Pal. (*cf.* vulg.) sim. 5, 7, 1 spiritus ille qui -at in eo *corpore* (*gr.* κατοικοῦν ἐν). HIER. tract. in psalm. I p. 39, 7 -vit deitas in corpore *Christi*; in nullo enim alio -vit ... spiritus sanctus nisi in salvatore. PS. AVG. serm. ed. Mai 145 -antem in eis *Iudaeis* spiritum malignum. *al.* **in** *c. acc.*: CONC.[S] I 5 p. 154, 7 dicat aliquis et in hominem -are spiritum eius (p. 267, 21 in homine; *gr. I 1, 6 p. 127, 16* ἐν ἀνθρώπῳ κατοικεῖν). **ubi:** ITALA apoc. 2, 13 (Primas. in apoc. p. 806[B]) apud vos, u. satanas -at (*gr.* ὅπου ... κατοικεῖ, *Vulg.* habitat). PELAG. in Eph. 4, 25 spiritus immundus. Ⓘⓘⓘ *absolute*: TERT. cult. fem. 2, 1, 1 ne deus ..., qui -at, inquinatam sedem offensus derelinquat (*cf. supra l. 30*). AVG. c. Adim. 9 p. 133, 1 -antis dei. *al.*

β *de variis rebus incorporeis*: Ⓘ *-antur animantes vel part. corp.* (*transitive praeter* PHYSIOGN.): AVG. util. cred. 1, 3 p. 6, 8 ne me arbitreris -tum lumine. PHYSIOGN. 27 p. 42, 14 in huiusmodi oculis -at animus qui *eqs.* (*cf.* 32 p. 49, 2 insania). POMER. 3, 13 pacificas mentes -at *caritas.* GREG. M. moral. 11, 8 alium minus, alium magis -at *sapientia.* Ⓘⓘ *-antur regiones* (*intrans.*): ITALA II Petr. 3, 13 (Aug. civ. 20, 18 p. 447, 15 D.) in quibus (*sc. novo caelo et terra*) iustitia -at (*gr.* κατοικεῖ *aut* ἐν-, *Vulg.* habitat). VVLG. Iob 10, 22 terram, ubi ... sempiternus horror -at. psalm. 84, 10 ut -et gloria in terra nostra (*gr.* κατασκηνῶσαι, *Hier. psalt. sec. Hebr.* habitet). Ⓘⓘⓘ *-atur res incorp.* (*intrans.*): AVG. c. acad. 3, 12, 27 boni humani ..., in quo -et (hab- *T*) beata vita.

b -are cum *aliqua re fere i. q. versari*: VVLG. sap. 7, 28 cum sapientia (*gr.* συνοικοῦντα. AVG. in psalm. 48 serm. 1, 11). Sirach 27, 9 cum ea *iustitia.*

2 *latius* (*intrans. vel absol.*): **a** *per hebraismum*: **α** *c. not. q. e. servari*: ITALA deut. 33, 12 (Lugd.) dilecto (*i.* -us) a domino -bit fidens (*gr.* κατασκηνώσει πεποιθώς, *Vulg.* habitabit confidenter in eo). psalm. 101, 29 (Iren. 4, 3, 1) filii servorum tuorum -bunt (*gr.* κατασκηνώσουσιν, *Vulg. et Hier. psalt. sec. Hebr.* habitabunt). PSALT. Cas. 5, 6 neque ... -vit (*i.* -bit) malignus iusta (*i.* iuxta) te (*gr.* παροικήσει σοι, *Vulg. et Hier. psalt. sec. Hebr.* habitabit). **β** *c. not. protegendi*: ITALA apoc. 7, 15 (Cypr. testim. 3, 16 p. 130, 8. *al.*) qui sedet in throno, -bit super eos (Primas. in apoc. p. 853[D] in eis; *gr.* σκηνώσει, *Vulg.* habitabit).

b *singulariter fere i. q. insidere, supervenire* (*c. dat. vel abl.*): SCHOL. Stat. Theb. 7, 275 ('nimiā sata laeta supervenit herbā *Haliartos*') cuius satis nimietas herbarum -et, quae nascentes opprimit messes.

[Hofmann-E.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

syntact. et stilist. *ad I: acc. p. 1585, 28. 1586, 27. 57. dat. vel abl. p. 1585, 39. 1586, 36. 83.* contra *p. 1585, 51.* cum *p. 1585, 51. 1586, 20. 37. 68.* in *c. abl. p. 1585, 57. 1586, 39. al.; c. acc. p. 1585, 64. 1586, 49.* inter *p. 1585, 71.* intra *p. 1585, 72.* iuxta *p. 1586, 76.* super *p. 1585, 73. 1586, 79. adverbia p. 1585, 78. 1586, 50. 63. m. pl. subst.* -antes *p. 1586, 8.* -antem esse: PSALT. Cas. 68, 26 in tabernaculis eorum nemo sit -ans (*gr.* μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν, VVLG. non sit qui -et, *Hier. psalt. sec. Hebr.* habitet). LVCIF. Athan. 1, 34 p. 126, 18 ecclesia, in qua est -ans dominus. -are facere: VVLG. psalm. 28, 10 (*gr.* κατοικιεῖ, HIER. psalt. sec. Hebr. -at *sec. hebr.*). 67, 7 (*gr.* κατοικίζει, *Hier. psalt. sec. Hebr.* habitare). *cf.* -ari facere: VVLG. Ezech. 36, 33. *f. subst.* -ta *p. 1585, 36.*

II *de* ***habitu*** *i. q. in usu habere, habere consuevisse* (*cf.* habito *vol. VI 3, 2472, 51 et* 2. inhabitabilis): TERT. pall. 3, 7 quarum (*sc. formarum indumentorum*) pars gentilitus -antur, ceteris incommunes (*cf. Gerlo ad l. et Engelbrecht, WSt. 28, 1906, 146 sq.*).

deriv. (*ab I*): 3. inhabitabilis (?), inhabitaculum, inhabitatio, inhabitator. *compos.*: coinhabito.

inhabitor, -ārī. *ab* in *et* habitatus *retrograda q. d. formatione. i. q. non habitari*: ITALA I Macc. 3, 45 (rec. L) Hierusalem -batur sicut desertum (*gr.* ἦν ἀοίκητος, *rec. B et Vulg.* non habitabatur).

inhabitūdo, -inis *f. ab* in *et* habitudo *ad redd. gr.* ἀπροσεξία *formatum* (*cf.* 1. inhabilis *et v. Wilhelmsson, Stud. z. Mutian. 1944, 92*). *fere i. q. neglegentia, socordia*: MVTIAN. Chrysost. hom. 9, 1 p. 297/8 -o discentium. *ibid.* propter . . . indocilitatem et -em.

inhabitus, -a, (-um). *ab* in *et* habitus. *i. q. non habitus*: PETR. CHRYS. serm. 131 p. 560B magnificabitur Christus, qui et ante -am vitam dedit et perditam modo reddit.

****inhaereo,** (-sī), -sūrum, -ēre. *ab* in *et* haerere. *scrib.* inhe-*et* in(a)e- *saepius in codd.* -unt *pro* -ent: ORIBAS. syn. 7, 10 Aa p. 141. *de stirpe perf. v. p. 1589, 73. pass. impers.* -endum est: QVINT. *p. 1589, 22. 27.* AVG. civ. 18, 18 p. 278, 1 D. pecc. mer. 4, 7 p. 133, 17 CASSIOD. Didym. in I Ioh. 4, 12; -etur: AVG. retract. prol. 3 trin. 12, 11, 16. *cf.* PS. PROSP. vocat. gent. 2, 1 p. 686D quibus . . . debeat -eri. -surus: OV. met. 1, 535 IVL. VAL. 1, 31 p. 41, 5. COD. Iust. 12, 35, 18, 1 (*a. 492*). 12, 57, 14, 1 (*a. 471*). NOT. Tir. 51, 17 -et (*cf. p. 1589, 73*). SYNON. Cic. p. 430, 20 B. infixus. -ens. inmobilis. GLOSS. inolescere. -ens: inditum. *inde a* CIC., VERG., HOR., OV., LIV.; *deest e. g.* TAC., VVLG.

i. q. ***alicubi*** (intus *infra l. 73*) ***haerere, infixum esse,*** *fere ita ut avelli non possit* (*acced. e. g.* adsidue *infra l. 72,* incessanter *p. 1589, 33,* inseparabiliter *p. 1588, 36,* penitus *p. 1588, 5. al.,* pertinaciter *p. 1589, 32,* radicitus *infra l. 54,* tenaciter *p. 1588, 60; cf. s.* inhaeresco):

I ***propric et in imag.*** (*corporaliter*): A *de rebus*: 1 *strictius*: a *generatim*: CIC. carm. frg. 33, 7 B. (Tusc. 2, 20) *vestis* latere -ens morsu lacerat viscera (*Soph. Trach. 1053* πλευραῖσι . . . προσμαχθέν. *cf. p. 1590, 8*). de orat. 3, 106 (*in imag.*) *loci* proprii causarum et -entes in earum nervis esse debent. rep. 1, 22 astris quae caelo -rent (PLIN. nat. 2, 98. *cf.* CIC. Tusc. 5, 69 sidera [Tim. 36 suis sedibus, *gr.* ἐν ταὐτῷ στρεφόμενα]. nat. deor. 2, 54 cursus). 6, 8 statuas plumbo -entes. nat. deor. 2, 83 stirpes . . . terrae -ent (*cf.* HOR. epod. 12, 20 cuius in . . . constantior inguine nervus quam nova collibus arbor -et. AVG. civ. 11, 9 p. 473, 22 D. quidquid ei *terrae* radicitus -et). div. 1, 114 animi, qui corporibus non -ent. OV. met. 8, 10 cui *Niso* splendidus ostro inter honoratos medioque in vertice canos crinis -baet. LIV. 7, 23, 9 praegravata -entibus *telis* . . . scuta (8, 24, 14. 38, 27, 1 corporibus [PLIN. nat. 8, 28. *al.*]). CELS. 5, 26, 23A caro alia parte dependens, alia -ens. 6, 7, 9B tabula . . . media -ens (*i. suffulta*), capitibus utrimque pendentibus. 7, 26, 4 si in primo (*sc. vesicae*) . . . -et *calculus. al.* SEN. Thy. 659 affixa -ent dona (*sc. in nemore*). nat. 2, 40, 3 *fulmen* relinquit magnas ignium notas, quae percussis -ant. epist. 95, 59 *folia* ramum desiderant, cui -ant. COLVM. 9, 8, 13 *herbis* ita alvos perfricent, ut odor et sucus vasis -at. *al.* PLIN. nat. 2, 101 -ere pilis . . . fulgorem. *al.* MART. 5, 79, 3 sudor -ret madida ne veste retentus. VLP. dig. 30, 41, 9 in bibliothecis parietibus -entibus (30, 41, 12 *statuae*). APVL. met. 1, 4 cibi glutinosi faucibus -entis (1, 19 CAEL. AVR. acut. 3, 1, 3). 2, 4 nec ut maneant -ent *statuae* et iam volare creduntur. *al.* -ent *morbi* (*transit in vim incorp., v. p. 1588, 74 sqq.*): CIC. Tusc. 4, 24 permanat in venas et -et in visceribus illud malum (*sc. avaritia tamquam morbus*). CELS. 2, 14, 6 *morbus* potest reliquiis quibusdam -ere. 3, 4, 6 si adsidue -bat *febris*, certe si se inclinaverat (3, 4, 16). PLIN. nat. 19, 86 φθειρίασιν cordi intus -entem. b *de membris impeditis* (*absolute; cf. p. 1590, 21*): CIC. div. 2, 96 quorum linguae sic -rent, ut loqui non possent. ALEX. TRALL. 1, 54 lippos habent oculos et -entes (*gr. p. 511 P.* λήμας). c *de vinculis artis, prementibus* (*c. dat.*): COD. Theod. 9, 3, 1 pr. (= Iust. 9, 4, 1, 2) ferreas manicas et -entes ossibus (*opp.* prolixiores).

2 *latius*: a *fere i. q. propinquum esse* (*in describendis terris*): FLOR. epit. 4, 12, 46 Pyrenaei desinentis scopulis -entem *Hispaniam*. FIRM. math. 1, 10, 4 *zonae* dextris laevisque lateribus -entes. IORD. Rom. 221 civitates quae litori Pontico -bant. b *fere i. q. possideri*: COD. Iust. 6, 61, 6, 1 dominium . . . filiis familias -at.

B *de animantibus* (*mortuis, manu p. 1588, 7. 19*): 1 *strictius*: a *generatim*: CIC. nat. deor. 2, 100 beluarum . . . ad saxa nativis testis -entium. OV. met. 1, 535 *canis* -suro similis iam iamque tenere sperat *leporem* (*hostiliter ut*: 11, 403 -entem . . . cervice iuvencae *lupum*. CVRT. 9, 1, 32 canis leoni . . . -entis. APVL. met. 3, 6 pedibus . . . mordicus. 8, 17. 8, 22 *formicae* morsiunculis penitus -entes). GERM. 510 (*syn.* incubat). VAL. MAX. 4, 7, 4 vulneribus innexa vulnera mortique -entem mortem (*i. cadaver*). SPART. Sept. Sev. 1, 8 uberibus. *al.* b *vinculis sim.* (*in imag.*): PS. QVINT. decl. 1, 13 p. 14, 23 maritum et uxorem . . . non fortissimis corporum vinculis -ere (MIN. FEL. 31, 5 unius matrimonii. AMBR. exc. Sat. 1, 73 v. adhuc corporeis -entes . . . animae [*cf. p. 1587, 55*]). ITALA Gal. 5, 1 (Pelag. *ad l.*) iugo servitutis (*gr.* ἐνέχεσθε, *Vulg.* contineri). *inde explicandum*: IVVENC. 1, 5 *Zachariae* -bat thalamis . . . coniunx. c *amplexibus sim.* (*animantium praeter l. 22; acced. abl.* amplexu, amplexibus, nexu *l. 22. 23. 24. 26, dat.* conplexui *l. 28, plur. casu non distincto saepius*): VERG. Aen. 8, 260 *Hercules Cacum* corripit in nodum complexus et angit -ens elisos oculos. 10, 845 corpore (*cf.* OV. met. 4, 370 commissa . . . corpore toto sicut -bat *nympha*). OV. trist. 1, 3, 79 coniunx umeris abeuntis -ens. SEN. Phoen. 10 solve -entem manum. OCTAVIA 121. CVRT. 5, 12, 8 -entem sibi avelli iubet. STAT. Theb. 6, 888 tergo. Ach. 1, 570 lateri (*cf. infra l. 31*). PLIN. epist. 5, 16, 3 cervicibus. APVL. met. 1, 4 *Aesculapii* baculo . . . serpentem . . . lubricis amplexibus -ere (AMBR. obit. Valent. 54 quo ei -et amplexu. AVG. in psalm. 145, 18 VITA Caes. Arel. 1, 35. 1, 38 singulis cordis . . . amplexu. *cf.* CYPR. epist. 43, 4 p. 593, 9 complexibus vestris). 11, 25 collo . . . multis osculis. *al. spectat ad concubitum*: APVL. met. 10, 22 illa . . . adplici⟨ti⟩ore nexu -bat. FIRM. math. 1, 2, 11 puerorum complexibus (COD. Theod. 10, 20, 10 pr. = Iust. 11, 8, 7 pr. conplexui).

2 *latius*: a *-ent animantibus*: α *generatim*: Ⓘ *comitando*: OV. ars 3, 561 te solam norit, tibi semper -at uni. MIN. FEL. 3, 1 hominem domi forisque lateri tuo -entem (CLAVD. DON. Aen. 2, 720 p. 245, 7. *cf. supra l. 20*). SERV. auct. Aen. 1, 394 *aquilam* semper Iuppiter sibi -ere praecipit. AMBR. hex. 6, 8, 45 -emus (*i. -ere videmur*) peregrinantibus. AVG. catech. rud. 25, 49 cum illis esse . . . et eis -ere, qui *eqs.* (*antea*: coniungere). FAVST. REI. grat. prol. p. 3, 20 tamquam si patrono vel domino inseparabiliter pedisequus minister -at. COD. Iust. 12, 35, 18, 1 (*a. 492*) ut ad responsum . . . ducibus -surus mittatur. GREG. M. dial. 4, 37 p. 285, 18 M. ei *monacho* in loco vastae solitudinis . . . -bat *Petrus*. *hinc pendet usus p. 1589, 42 illustratus.* Ⓘⓘ *persequendo* (*vi hostili*): LIV. 27, 42, 5 equites . . . tergo -bant (CVRT. 7, 9, 14 fugientium tergis). *in imag.*: AVELL. p. 157, 23 Acacium membris Christi perniciosius -entem (inhiantem *Car.*). β vultibus: OV. trist. 1, 3, 19 v. illa tuis tamquam praesentis -et (praesentibus haeret *var. l.*). γ vestigiis: COLVM. 9, 8, 10 *apis* v. prioribus -et. *in imag.*: HIL. in Matth. 14, 15 v. domini -ens *Petrus*. HEGES. 1, 40, 12 p. 92, 3 CONSVLT. Zacch. 3, 5 p. 106, 28 EVGIPP. Sev. 9, 4 VITA Fulg. p. 21, 21 L.

b *-ent regionibus*: α *vi hostili*: VELL. 2, 129, 3 Maroboduum -entem occupati regni finibus. FLOR. epit. 2, 2, 21 *Regulus* Carthaginem urguebat obsidio ipsisque portis -bat. 2, 6, 41 nec . . . visceribus Italiae -entem summovere poterat Hannibalem (PANEG. 4, 27, 5 exedendae urbis). 2, 6, 57 ut -entem atque incubantem Italiae extorqueret Hannibalem. β *habitando*: FLOR. epit. 4, 12, 18 Daci montibus -ent. AMBR. hex. 5, 13, 43 *ardea* paludibus -ere consuevit. CASSIOD. or. frg. p. 470, 4 propriis sedibus (*opp.* deserere). COD. Iust. 11, 48 (47), 15 *colonos* glebis -ere praecipimus (*opp.* amoveri). 11, 48, 23 pr. *et* 1 terrae. γ *in univ.* (*per imag.*): ARNOB. nat. 7, 25 p. 258, 23 in hoc . . . diutius loco . . . inmoramur insistimus -emus.

c *-ent rebus variis* (*sc. apprehendendo, appetendo*): APVL. met. 6, 27 *anus* loro . . . tenaciter -bat. 10, 15 rimantur me passim expositis epulis -entem.

II ***translate*** (*incorporaliter*): A *de rebus immanentibus* (*persona pro re infra l. 83*): 1 *variis*: CIC. part. 6 *argumentorum genera* insita, quae -ent in ipsa re. fin. 1, 68 quemadmodum eae (*virtutes*) semper voluptatibus -rent. OV. met. 7, 447 scopulis nomen Scironis -et (*cf.* IVL. VAL. 1, 31 p. 41, 5 an nominis sui -sura appellatio videretur *urbi*. COD. Iust. 5, 4, 23, 1 b vocabulum inhonestum eis *mulieribus* -ere. *v. et p. 1590, 76*). VAL. MAX. 8, 15, 7 -ent uni voci . . . Africani septem C. Marii consulatus *eqs.* QVINT. inst. 8 prooem. 30 ut semper sensibus -ere videantur *dicta* atque eos ut umbra corpus sequi. TER. MAVR. 1289 quibus . . . labor in studiis semper celebratus -et. BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 7 p. 307, 2 species suae substantiae -entes atque insitas. *al.*

2 *animantium propriis* (*cf. supra l. 67. p. 1587, 69*): a *insunt animo vel sensibus*: CIC. Tusc. 1, 33 nescio quo modo -et in mentibus . . . quoddam augurium (QVINT. decl. 267 p. 89, 26 semper hoc animo [in a. *Ritter fort. recte*], tota m. -bit. AVG. contin. 3, 9 p. 151, 14 *continentiam* nostris m. -ere). 4, 26 (= *Chrysipp. frg. 427 A.*) definiunt . . . animi aegrotationem opinationem vehementem . . . -entem et penitus insitam *eqs.* div. 2, 128 *animus* incidit in visa . . . ex reliquiis, ut ait Aristoteles, -entibus earum rerum quas vigilans gesserit *eqs.* OV. epist. 2, 91 meis oculis species . . . -et (VELL. 1, 14, 1 animisque. 2, 36, 3). trist. 1, 6, 3 pectoribus . . . tu nostris, uxor, -es (*i. amor tui -et*). SEN. Phoen. 231 -et ac recrudescit nefas. dial. 3, 19, 5 summo, quod aiunt,

[Hofmann-E.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

animo -ere *nequitiam* (epist. 108, 26. FRONTO p. 187, 21 N. tristitia. *al. cf. p. 1588, 82*). QVINT. inst. 10, 6, 2 memoriae ... -ent fidelius quae *eqs.* (PLIN. epist. 10, 12 LACT. inst. 6, 20, 27. *al. cf.* RVFIN. hist. 5, 20, 6 mihi ... -et memoria [*gr.* διαμνημονεύω]). 11, 2, 6 excidere proxima, vetera -ere. MIN. FEL. 24 (23), 8 isdem fabulis -entibus ... adolescunt *pueri.* LACT. inst. 5, 19, 2 -ente persuasione vulgari. AVG. civ. 22, 30 p. 633, 19 D. experientis sensibus -ent *mala. al.* *n. pl.* -entia *pro subst.*: BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 9 p. 157, 13 fit ... demonstratio ... ex per se -entibus. **b** *insunt naturae, indoli sim.*: SEN. dial. 6, 25, 1 -entia vitia ... excutit *mortuus.* COLVM. 6, 36, 2 (*de mulis*) natis ... -et plus socordiae paternae quam vigoris materni (7, 3, 2 paternae notae). NOVELL. Anth. 3, 2 imperatoriae maiestati, cui semper debet aequitas -ere (*cf.* CONC.^{S} I 3 Rustic. p. 152, 9 -entis eis *imperatoribus* mansuetudinis [*gr. I 1, 2 p. 101, 31* ἐνούσης]. *al.*). DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 24 -ere illi ... putanda sunt (*sc. materia sim. deo; gr.* ἐν αὐτῷ ὄντα).

B *de animantibus* (*anima sim.; oculis l. 23; aliter p. 1588, 83*): **1** *mera vi incumbendi, indulgendi, operam dandi, immorandi sim.*: **a** *rebus* (*c. dat. praeter l. 36. 41*): OV. trist. 3, 7, 11 studiis communibus (FILASTR. 124, 3. *cf. p. 1588, 71*). VAL. MAX. 8, 7 ext. 5 cogitationibus (AMBR. bon. mort. 3, 11 p. 713, 5. *cf.* QVINT. inst. 10, 6, 5 non superstitiose cogitatis demum est -endum). 9, 2 pr. novae cupiditati -entium oculorum. SEN. dial. 11. 8, 6 sideribus (*sc. investigando*). PETRON. 88, 5 Lysippum statuae unius lineamentis -entem. 103, 5 tonsorem intempestivo -entem ministerio. STAT. silv. 3 praef. 2 fideliter *quieti.* QVINT. inst. 1, 6, 17 -ent ... ei (*sc. analogiae*) quidam molestissima diligentiae perversitate. 1, 6, 20 -endum ei (*sc. rectae locutioni*) iudico. 7, 1, 58 disertus ... verbis -bit, in quibus nulla exceptio est (HIL. trin. 1, 32 FILASTR. 26, 5). MIN. FEL. 1, 5 superstitiosis vanitatibus. LACT. inst. 1, 1, 1 struendis opibus aut cumulandis honoribus (*gerund. ut*: ira 24, 7 quaerendis temporalibus bonis. AMM. 21, 13, 11 confundendis rebus pertinaciter. POMER. 1, 6, 1. COD. Iust. 11, 43, 10, 5 aquae custodiendae incessanter). FIRM. math. 4, 11, 3 variis operibus (AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 18, 4 bonis. *al.*). GAVDENT. serm. praef. 32 G. fidei apostolicae (AMBR. obit. Theod. 9). COD. Theod. 8, 7, 10 muneribus. *et passim.* *c.* in *c. abl.*: COD. Theod. 16, 8, 23 in hoc eodem cultu. *c. acc. pro abl.* (*cf. infra l. 47; cave huc trahas* MACR. Sat. 7, 14, 10 si secundum -at [secundo *Ian, sed nom. esse videtur 'si id, quod secundum dixi, -at sc. menti', cf. p. 1588, 75 sqq.; aliter antea*: si, quod primum dixi, teneat]): THEOD. MOPS. in Eph. 2, 12 p. 149, 5 non debet ... quisquam sermonum obscuritatem -ere. **b** *hominibus, deo* (*cf. p. 1588, 29*): VAL. MAX. 3, 8 ext. 4 animo eius flagrantissimo -ens amore (*cf.* RVFIN. epist. Clement. 17, 4 ut ... erga illum vinculo amoris innexi plenissimo erga eum -atis affectu). AVG. civ. 10, 5 p. 408, 13 D. deo (*al.*). c. Parm. 3, 2, 11 p. 113, 11 Caecilianum vel alios qui ei concorditer -bant (*cf.* divers. quaest. 80, 1 -entes eis *sc. Apollinaristis*). *c. acc. pro abl.* (*cf. supra l. 37*): FVLG. RVSP. serm. RevBén. 56, 1945/6 p. 102, 134 ut ipsum (*sc. dominum*) tunc incessabiliter satiati laudantesque -amus quem nunc ... laudamus *ieiunantes.*

2 *accedit notio imminendi, inhiandi*: FIRM. math. 4 prooem. 1 qui avarae cupiditatis instinctu alienis -bant (inhiabant *Haupt et Kroll-Skutsch, sed cf. p. 1588, 2 sqq. 39 sqq. 48 sqq.*).

structurae (*cf.* inhaeresco): *dat. passim inde a* CIC. (*certus p. 1587, 52*); *gerund. supra l. 30 sqq.* *abl. in poesi saepius inde a* CIC. *p. 1587, 47.* VERG. *p. 1588, 17; in serm. ped. addubitatur p. 1588, 77 (aliter supra l. 43. p. 1588, 14).* in *c. abl. saepius inde a* CIC. *p. 1587, 49. 70. 1588, 64. 75.* HOR. *p. 1587, 53.* *acc. supra l. 37. 47. aliter l. 65.* ad *p. 1588, 1.* inter (*liberiore nexu*): OV. *p. 1587, 56.* HIL. in Matth. 21, 9 *apostoli* i. legem et euangelia grossorum modo -entes (*sc. tamquam arboribus*). CAEL. AVR. chron. 4, 3, 71 ⟨hymenodes⟩ i. corticem quercus -ens.

part. -ēns *pro adi.* CIC. *p. 1587, 49. 1588, 79. 81 et saepius; pro subst. (n. plur.) l. 9.*

? transitive (aliter supra l. 58) i. q. infigere, inserere: SACR. Gelas. 1, 35 p. 543 plenitudinem ... debetis (plenitudo ... debet *Gerbert*) vestris cordibus -ere. VAL. CEM. hom. 7, 5 p. 715^{D} principatus misericordiae est ... infirmos visitare, in tribulatione positos solatiis -ere (erigere *coni. Hofmann in schedis nimis audacter*).

deriv.: inhaeresco.

*__inhaerēsco__, -sī, (-sūrum), -ere. *ab* inhaerere, *cf.* haerescere. *scrib.* inhe- *et* in(a)e- *saepius in codd., illud in titulo l. 79.* -isc-: NOT. Tir. 51, 19 (*post* inhaeret, -sit). *formas stirpis perf. hic ponendas censuimus, quoniam in iis vis ingressiva q. d. bona aetate procul dubio valuit (nota oppositionem temporum ap.* CELS. *p. 1590, 11) nec cadente delituit (v. e. g.* RVFIN. *p. 1590, 34); potius ad vocem q. e.* inhaereo *pertinere videntur exempla quaedam posteriora fere poetica, quibus vis durativa q. d. praevalet*: CARM. de resurr. 295 veritas in vobis ... semper -sit (ANTH. 855^{a}, 4. CE 1371, 7 [*a. 529*; inhesit *lapis*]. *v. l. 13. p. 1588, 30, sed cf. etiam p. 1590, 83. 84*). PANEG. 7, 12, 4 -sit tibi ingenita maiestas. *dubites de* VAL. MAX. *p. 1590, 74.* PAVL. *p. 1590, 75. al.* -sere (*pro* -serunt): *p. 1590, 21.* -surus: *v. p. 1587, 35.* SYNON. Cic. p. 427, 31 B. -sit. *leguntur formae stirpis praes. ap.* CIC. (*p. 1590, 30. 65*), CELS. (*8ies*), COLVM. (*p. 1590, 14*), PLIN. nat. (*infra l. 16*), MIN. FEL. (*infra l. 40*) *et posteriores, in poesi nusquam; formae stirpis perf. inde a* CIC. (*infra l. 8. 29. 64*), VERG., OV., LIV. *passim.*

i. q. incipere inhaerere (*acced.* penitus *l. 18. 64. 65, alia adv. l. 66. 69; cf. s.* inhaereo):

I *proprie et in imag.*: **A** *de rebus*: **1** *generatim*: CIC. Tusc. 2, 20 *Herculi* cum Deianira sanguine Centauri tinctam tunicam induisset -issetque ea visceribus (*cf. p. 1587, 47*). OV. met. 12, 427 telo, quod -erat illi (CELS. 7, 5, 4^{A} ossi -sit. *cf.* 7, 5, 5 si corpore icto nihil -isset). CELS. 2, 6, 3 pituita ... angulis *oculorum* -it (*cf. infra l. 23*). 2, 11, 2 *cucurbitula* -it (2, 11, 3 ubi -sit). 7, 6, 4 si ... ab inferiore parte tunicae musculus -sit. 7, 7, 13^{B} *tunicae* ad membranam cerebri perveniunt eique -unt. *al.* COLVM. 2, 2, 18 *glaeba glutinosa* quamvis levissimo tactu pressa -it. 12, 23, 2 si quid fecis ... labris vasorum ... -sit. PLIN. nat. 8, 57 os ... -erat dentibus *leonis.* 12, 74 sucum villis -ere. *al.* *de morbis insidentibus, remanentibus* (*cuti l. 17. 20; in imag. l. 18. 21*): COLVM. 6, 13, 3 si ... vitium (*sc. coriago*) -erit. LACT. inst. 7, 20, 9 cum temporis diuturnitate penitus -erit (*sc. labes terrena animae*). THEOD. PRISC. eup. faen. 94 quibus ... maculae eorum in corporibus frequentius -erunt. SACR. Greg. 78, 1 si quae illis ... spirituum -sere reliquiae. **2** *fere i. q. impediri, agglutinari* (*absol. de part. corp., cf. p. 1587, 74*): CELS. 6, 6, 29 (*de lippitudine arida*) noctu praegravi pituita -unt *oculi* (*v. supra l. 10*). MAXIMIN. c. Ambr. 118 p. 86, 7 nec lingua tua -sit (inesit *cod.*). **3** *fere i. q. includi*: PETRON. 135, 8 v. 1 ebur, quod -erat auro. **4** *fere i. q. imprimi*: ITIN. Anton. Plac. rec. A 22 p. 174, 7 dum eam amplexasset (*sc. columnam dominus*), pectus eius -sit in ipsa marmore.

B *de animantibus* (*membris l. 42*): **1** *strictius*: **a** *generatim*: CIC. nat. deor. 2, 123 ut si quid -erit (*sc. telis*) conficiant *araneolae.* 2, 144 ut ... in sordibus aurium tamquam in visco -ret *bestiola.* OV. met. 9, 54 (*loq. Achelous*) tergo ... onerosus -sit *Hercules.* FRONTIN. strat. 2, 5, 6 *hostes* limo -erunt. ANTH. 198, 5 virgineis ... toris carpenda ad vellera -si (*sc. Achilles*). RVFIN. hist. 3, 6, 7 in exiguo panis fragmento parvulos inhaerentes et ex ipso, cui -erant, suspensos. AVG. gen. ad litt. 3, 14 p. 81, 16 in ... apostoli manu ... vipera -sit nec laesit (*nota lusum verborum; cf. act. 28, 3* invasit manum). *al.* **b** *amplexibus*: VERG. Aen. 8, 124 dextram ... amplexus -sit (*cf. Homeri illud* ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρί). PETRON. 86, 5 basio -si (*cf.* RVFIN. Clement. 1, 13 -sit osculis meis). *de actibus veneriis*: MIN. FEL. 28, 10 libidinoso ore inguinibus -unt. CANON. Turner II 1 p. 114, 3 rec. IV si quis ... sorori *sponsae* ... intulerit vitium eique -erit tamquam suae. **c** *vinculis sim.*: LIV. 1, 28, 10 qua -erant vinculis membra. *c. acc. fere i. q. incidere, incurrere* (*in imag.*): APVL. met. 8, 16 nequicquam frustra timorem illum ... perfuncti longe peiores -simus (ines- *cod.*) laqueos.

2 *latius*: **a** *-unt animantibus*: *persequendo* (*vi hostili*): VAL. MAX. 3, 2, 23 *militum* alter dextera, alter oculo amisso hostibus -sit. *comitando, consociando* (*hic illic etiam c. respectu amoris, ita ut exempla transeant ad usum transl.*); MAXIMIN. c. Ambr. 126 p. 87, 20 tenaci ... societate -istis ([ines- *cod.*]. PASS. Mar. Iac. 1 p. 47, 9 quos mihi scitis praeter communem sacramenti religionem vitae etiam s. et domesticis affectibus -isse). HEGES. 1, 12, 4 *Diogenes* de potentissimis Alexandri amicis familiaritati eius -erat ([*gr. 1, 113* φίλον Ἀλεξάνδρῳ γεγενημένον]. COD. Theod. 9, 6, 3 [= Iust. 9, 1, 20] cuius f. vel dominio -erit). VITAE patr. 5, 11, 23 vade et iungere homini ...; et cum illi -eris *eqs.* (*gr. Cot. p. 607^{A}* ἐν τῷ ἐγγίζειν ἐκείνῳ, *antea* κολλήθητι). *al.* **b** *-unt locis*: *permanendo*: PASS. Theclae Ca (*cf.* Cd) 8 p. 23, 4 non recedit Thecla tua a fenestra ..., sed -sit ut aranea in fenestra. *pressius de eis, qui interiora invadunt*: HEGES. 5, 1, 3 quo magis templo -erant, eo maioribus periculis involvebantur (*antea*: quo in interioribus erant templi. *gr. aliter*).

II *translate*: **A** *de rebus insidentibus* (*persona pro re l. 65, acc. c. inf. l. 72*): **1** *animo, memoriae sim.*: CIC. Mil. 68 si tibi ita penitus -isset ista suspicio, nullo ut evelli modo posset. Tusc. 3, 3 *poetae* audiuntur leguntur ediscuntur et -unt penitus in mentibus. APVL. met. 3, 10 indignationem iniuriae, quae -erat altius meo pectori. MIN. FEL. 1, 1 Octavi ... memoriam recensenti tanta dulcedo et adfectio hominis -sit, ut *eqs.* DICT. 6, 13 opinio ... animis -erat. SEV. MINOR. p. 739^{C} violentius tenaciusque -it *verbum.* MART. CAP. 5, 539 ut, si longiora fuerint, quae sunt ediscenda, divisa per partes facilius -ant. *res -ens indicatur per acc. c. inf.*: DICT. 4, 13 p. 78, 14 animo -erat Achillen saepe consilia ... inisse cum hostibus. **2** *variis locis*: OV. met. 8, 16 saxo sonus eius (*sc. lyrae*) -sit. VAL. MAX. 4, 3 ext. 4 verbis illa ... -sit (*v. p. 1589, 81*) sententia: *eqs.* PAVL. dig. 27, 9, 2 ab initio obligatio -sit (*v. p. 1589, 81*) *dominio.* HEGES. 4, 1, 1 corrupto incolarum usu Gamalae nomen urbi -isse (*cf. p. 1588, 65*). BOETH. in Porph. comm. sec. 2, 7 p. 153, 22 qui *termini* naturaliter ... subiectis substantiis -unt vel his inesse non possunt (*cf.* 5, 1 p. 288, 19).

B *de animantibus* (*vita, animo sim. l. 83. p. 1591, 5; aliter l. 65*) *i. q. incumbere, indulgere, operam dare sim.* (*immorari* DON.): **1** *rebus*: OV. met. 8, 865 studio ... operatus (*v. app. crit.*) -si. FIRM. math. 4, 12, 4 inlicitarum litterarum actibus -unt. 4, 19, 17 quorum vita animus et institutum musicis semper delectationibus -at. 5, 6, 8 qui erraticis semper amoribus -ant. COD. Theod. 12, 1, 191 (= Iust. 10,

[Hofmann-E.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

32, 58) qui . . . civilibus -erit muneribus (*cf.* 6, 24, 5 pr. qui numquam nostris ob⟨sequi⟩is -crunt. 7, 1, 5 pr. qui armis -erunt). COD. Iust. 2, 7, 22, 4 (*a. 505*) legum eruditioni . . . -isse (2, 7, 24, 4 *a. 517*). CASSIOD. Didym. in Iac. 4, 2/3 p. 7, 20 qui vanis cupiditatibus -unt. GREG. M. moral. 2, 36 p. 573^C cui -sit *cogitationi animus* (*antea*: ad hanc . . . vertitur). *al.* *liberius* (*v. p. 1590, 80*): DON. Ter. Ad. 891 nominis oblitus . . . -sit pronomini. 2 *deo*: AVG. serm. 53, 2, 2 quando -eris ei qui fecit caelum et terram. *magis proprie de hominibus p. 1590, 48.* *structurae* (*cf.* inhaereo): *dat. inde a* CIC. *p. 1590, 8. 64 passim. abl. nusquam certus est* (*absol.: p. 1590, 9; instr. p. 1590, 23*). in *c. abl.* CIC. *p. 1590, 30. 65 et postea p. 1590, 20 (iuxta dat.). 27. 35. 58.* ab *p. 1590, 11. acc. p. 1590, 45.*

? **inhaesitātio** *v. p. 1584, 29.*

inhālātio, -ōnis *f.* *ab* inhalare. *fere i. q. afflatus*: CASSIOD. anim. 10 p. 1299^B *malorum* odor acerbus est, nisi cum suavissimis -bus superstites condiuntur.

inhālātus, *abl.* -ū *m.* *ab* inhalare. *fere i. q. afflatus*: APVL. met. 2, 10 patentis oris -u cinnameo.

inhālo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* in *et* halare. *scrib.* inal- *passim* (*cf. s.* 1. halo). *formae perf. contractae l. 25. 30. 32.* GLOSS. IV 100, 36 -antes: perolentes (*ad Verg. georg. 4, 109* halantes). *legitur semel ap.* CIC. *et inde ab* APVL., TERT.; *deest poetis.*

1 *transitive*: a *i. q. halando immittere*: α *de animantibus*: CIC. Pis. 13 cum isto ore foetido taeterrimam nobis popinam -asses. THEOD. PRISC. eup. faen. 40 lactanti suo mater guttam ammoniaci massando et -ando albos oculos permundavit. SALV. eccl. 1, 1 *pestilentiae morbos* tibi . . . serpens (*i. diabolus*) . . . taeterrimo illo virosi oris spiritu -at. gub. 7, 73 spurcum sibimetipsis mutuo impudicitiae nidorem -antes (8, 13 nisi . . . Christi altaribus . . . spurcissimum n. -assent). CLAVD. MAM. anim. 2, 9 p. 137, 2 cloacam ventris et oris -are sentinam. *inspirando* (*cf. infra l. 41*): AMBR. virg. 2, 6, 39 nostro gratiam -astis ingenio. β *de aquis*: AMBR. in Luc. 10, 48 p. 473, 31 spiritum inclusa *aqua* vitalem -as. CASSIOD. var. 2, 39, 5 -at primae cellulae sudatoriam qualitatem *fluentorum natura.* γ (*medio*)*passive*: AMBR. myst. 1, 1, 3 bonum odorem vitae aeternae -tum vobis munere sacramentorum. virg. 1, 8, 44 humilibus . . . frequenter -atur *flos pudoris.*

b *i. q. halando implere*: APVL. met. 2, 5 surculis (*eqs.*) . . . -tis (*i. afflatis*) . . . lucem mundi . . . imis Tartari . . . submergere novit *maga.* PS. APVL. Ascl. 17 *deus* spiritu . . . inplet omnia, ut cuiusque naturae qualitas est, -ta (*Goldb.*, inal- *F*, inalt- *BMV*, *om. cett.*; *cf. l. 31*).

2 *absol.* (*c. obi. int. l. 47*): a *i. q. flatum immittere*: TERT. apol. 23, 5 qui aris -antes (*Ω*, -antibus *Φ*; *cf. supra l. 29*) numen de nidore accipiunt. LACT. ira 10, 20 si cerae -eris. b *i. q. odorem mittere, olere*: GARG. MART. pom. 2, 1 -antibus fibris de radice purgatis. AMBR. hex. 6, 9, 61 quae . . . odor -erit (fug. saec. 1, 3). *acced. abl.* floribus: AMBR. hex. 5, 21, 69 -antes horti f. (HEGES. 5, 25, 2 p. 361, 1. *cf.* 4, 17 p. 269, 5 paradisi).

deriv.: inhalatio, inhalatus.

inhāmo, -āre. *ab* in *et* hamus, *cf.* irretire *sim. et* hamare. *i. q. velut hamo implicare*: SIDON. epist. 9, 9, 15 syllogismis . . . uncatis . . . linguam -antibus.

inherbo, -āre. *ab* in *et* herba, *cf.* inescare *sim. et* herbare. GLOSS. βοτανίζω. *i. q. (herbis) pascere*: DIOSC. 4, 15 p. 16, 13 de erba eius *triboli* equi -antur (*scrib.* inerb-; *gr. 4, 15, 2* τῇ . . . πόᾳ . . . ἱπποτροφοῦσι).

inhērēdito, -āre. *ab* in *et* hereditare. 1 *transitive i. q. hereditate accipere*: PS. PHILO antiq. 32, 3 homo . . . positus est ad -andum seculum. 2 *intransitive i. q. heredem esse* (*c. dat.*): VAL. CEM. hom. 4, 6 p. 705^A hereditatem, cui solet unus -are, frequenter videmus inter multos . . . sufficere.

inhiāns, inhianter *v.* inhio.

inhiātio, -ōnis *f.* *ab* inhiare. 1 *i. q. stupor* (*cf. p. 1596, 5*): TREB. Gall. 9, 5 *scurrae* diligentissime scrutantes omnia atque unius cuiusque vultum mira -e rimantes (mir- *codd.*). 2 *i. q. aviditas*: COD. Theod. 10, 10, 15 (= Iust. 10, 12, 1, 1) inverecunda petentum -e constringimur.

inhiātor, (-ōris) *m.* *ab* inhiare. *i. q. appetitor*: RVRIC. epist. 2, 11 p. 389, 6 non alienae possessionis inportunus -r, sed propriae facultatis providus distributor.

***inhibeo**, -uī, -itum, -ēre. *ab* in *et* habere (*cf.* PRISC. gramm. II 437, 30 habeo -o. 438, 18). *inter verba coniug. II^ae enumerat* CHAR. gramm. p. 475, 29 B. *inf.* -ire *p. 1593, 50.* NOT. Tir. 7, 59 -et. *de notione*: PAVL. FEST. p. 109 -ere iniungere, sed melius cohibere. DIFF. Suet. p. 287, 10 prohibere est porro habere (*Roth*, iubere *M*), -ere nautae in usu habent (*cf. p. 1592, 25. 40. 76 sq.*); et quod prohibemus iure, -emus imperio (*cf.* ISID. diff. app. 213 DIFF. ed. Beck p. 77, 30). SYNON. Cic. p. 415, 14 B. arcet. vetat. cohibet. prohibet. -et *eqs.* p. 417, 21. 442, 31. GLOSS. ἐπέχω. ἀντέχω. -ere: retinere, cohibere. compescere. detinere, morare. prohibere. -uit: ἀντέσχεν, ἐβιάσατο. *al. cf. p. 1592, 63. 76. legitur inde a* PLAVTO (*v. sub I*), AFRAN. (*v. sub II p. 1592, 31*), CIC. (*sub I p. 1592, 16; notionem sub II positam in re nautica adhibuit et tam* ATTICVM *quam se ipsum corrigens dilatari noluit p. 1592, 24. 32; dub. p. 1592, 65*), CATVLLO, VERG., OV., LIV. (*in I^a dec.* *notione sub I posita praeter l. 48* [*usu strictiore* '-ere frenos']; *in ceteris libris usu mixto, sed ita ut notio sub II posita extra rem nauticam non adhibeatur nisi infra l. 77* ['-ere tela' *locutione Vergiliana*]. *p. 1593, 11 et fort. p. 1593, 13. 44* [perioch.]); *deest e. g.* VVLG. *praeter* I Esdr. 5, 5. [*prov.* enebir. *W.*] [*e coni.*: CIC. Att. 16, 7, 3 (*Lamb. marg.*, iubebas *M¹*, prohibebas *M² vulg.*; *alii alia*). SEN. epist. 106, 9 (*Gertz*, iubeat *codd.*). GRAN. LIC. p. 4, 3 (*Mommsen*, lbitus *cod.*, prohibitus *alii*). TERT. adv. Marc. 4, 34 p. 532, 27 (*Engelbrecht*, iubet *M*, prohibet *Rhenan.*). *dub. trad.*: MARCELL. med. 5, 16 -e nucem ('*vix sanum*' *Niedermann*; *an* inde *?* adhibe *?*).]

I *i. q.* ***exhibere***, *exercere sim.* ('iniungere' PAVL. FEST. *p. 1591, 74*, *quo usum antiquiorem fuisse probatur; cf. quae statuimus p. 1591, 81 sqq.*): PLAVT. Bacch. 448 hocine hic pacto potest -ere imperium magister, si ipsus primus vapulet? (Stich. 700 utrum Fontine an Libero i. te -ere mavis? LIV. 3, 38, 1. 3, 38, 7 in paucos. 3, 50, 12. 36, 28, 5 in deditos. 37, 51, 4). CIC. Phil. 13, 37 supplicia nobis. LIV. 3, 59, 1 -to salubriter modo nimiae potestati (-is *var. l.*). 4, 53, 7 damnum aliamque coercitionem . . . detrectantibus militiam -enti. 4, 56, 10 consulibus . . . ab ea potestate (*sc. tribunis*) vim . . . -tam.

II *i. q.* ***cohibere, prohibere***, *retinere*, ἐπέχειν *sim.* (*hanc notionem* '*meliorem*' *esse iudicat* PAVL. FEST. *p. 1591, 74, solam norunt ceteri grammatici*):

A *technice in re nautica i. q.* ἀνακωχεύειν (*acced.* retro *l. 34; v.* CIC. Att. 13, 21, 3 '-ere' illud tuum, quod valde mihi adriserat, vehementer displicet. est enim verbum totum nauticum [*cf. l. 40. 76 sq. et p. 1591, 76*]. quamquam id quidem sciebam, sed arbitrabar sustineri remos cum -ere essent remiges iussi. id non esse eius modi didici heri cum ad villam nostram navis appelleretur. non enim sustinent, sed alio modo remigant. id ab ἐποχῇ remotissimum est . . .; inhibitio autem remigum motum habet et vehementiorem quidem remigationis navem convertentis ad puppim): 1 *absol.*: AFRAN. com. 139 iacitur anchora, -ent leniter. CIC. de orat. 1, 153 concitato navigio, cum remiges -erunt (*quomodo verbum tum intellexerit, dicit l. 26*). LIV. 37, 30, 10. 2 *c. acc.* (*cf. infra l. 38. 39*): LIV. 26, 39, 12 retro navem (30, 10, 17 retro -ta rostrata). GERM. 347 remos (*tropice*: QVINT. inst. 12 prooem. 4 contrahit vela -etque r. *Cicero.* AVG. anim. 2, 13, 18 p. 353, 14 r. suae disputationis -tis). 3 *c. abl.*: CVRT. 4, 4, 9 Tyrii -entes (*vix per zeugma, sc.* '*navem*') remis aegre evellēre navem (LVCAN. 3, 659 -ent r. [remos *var. l.*] puppes *i. remiges* [COMMENT.: verbo nautico usus est. -ere est remos a se repellere]. IVST. 2, 12, 7).

B *transfertur ad alios motus vel conatus moderandos* (*augetur vocibus q. s.* excīdere, tollere *p. 1593, 12. 16. 17; hic usus poetis inde a* CATVLLO, VERG., OV. *solitus est, in serm. ped. ap.* CIC. *non admodum certus neque ap.* LIV. *communis* [*v. p. 1591, 82. 84*] *crebrescit inde a* VELL., VAL. MAX., CELS., SEN. philos., CVRT.): 1 *in universum*: a *strictius de bestiis refrenandis*: OV. met. 2, 128 labor est -ere volentes *equos iugales* (2, 202 nullo . . . -ente . . . eunt *equi. cf.* LIV. 1, 48, 6 -uit frenos is, qui iumenta agebat). COLVM. 2, 2, 28 cum ventum erit ad versuram, . . . boves -at. 6, 2, 10 duorum arbitrio -etur *iuvencus iunctus.* 6, 37, 1 nisi astu -atur, affert gregi perniciem *admissarius libidinosus.* *hoc usu nituntur e. g. p. 1593, 1. 9. 12.*

b *latius*: α -*entur animantia* (*part. corp. l. 57. 63*) *sive corporaliter* (*acced.* manu *l. 60*) *sive incorporaliter*: OV. met. 3, 565 *Penthea avus cum aliis* corripiunt dictis frustraque -ere laborant (*infra*: retenta . . . rabies, remoramina [*?*]). VELL. 2, 103, 3 quod . . . facere voluerat atque vehementer repugnante Nerone erat -tus (*cf. p. 1593, 72*). SEN. Herc. O. 1030. 1560 -ete dextras (*cf.* CVRT. 6, 9, 31 manum [PETRON. 105, 7 crudelissimas m.]). 1771 te . . . Tartareus canis -ere poterit? Phoen. 292 vecordes . . . iuvenes. CVRT. 3, 10, 3 Alexander . . . manu suos -ens, ne *eqs.* (*cf. p. 1593, 61*). 3, 12, 15 -ta (*i. relicta*) . . . comitantium turba tabernaculum . . . intrat. 7, 7, 23 haec . . . Erigyius nuntiabat; quo -to *eqs.* (*i. interrupto. cf.* 8, 7, 3). *al.* PERS. 2, 34 *avia* urentīs oculos -ere perita (SCHOL.: prohibere ne fascinent). *al.* *subi. res* (*corp. l. 68 sqq.*): CIC. Verr. II 5, 163 si te illius acerba imploratio et vox miserabilis non -bat (leniebat *Gell. 10, 3, 13*, '*non male*' *Klotz; nota p. 1591, 82*). VAL. MAX. 1, 6, 6 prodigio. 2, 9, 3 respectu consulatus *eqs.* CVRT. 8, 14, 12 aspectus. COLVM. 12, 3, 7 adversa valetudine. PLIN. nat. 10, 69 si ventus agmen *otorum* adverso flatu coepit -ere (*cf.* SVET. Aug. 47 traicere . . . apparantem . . . tempestates -erunt. SYMM. epist. 1, 9, 1 imber). QVINT. inst. 9, 2, 76 quanto validius bonos -et pudor quam metus. *al.*

-tus *i. q. vetitus* (*cf. p. 1593, 24*): COD. Theod. 7, 8, 10, 1 (= Iust. 12, 40, 5, 1b) -tam (*sc. destinari*) personam ad agrum *destinat administrans.*

β -*entur res*: ① *mere corporeae*: VERG. Aen. 12, 693 tela -ete, Latini (SERV.: cohibete [suspendite *add.* auct.]: et est translatio a nautis. LIV. 30, 10, 15 FRONTIN. strat. 1, 4, 1 TAC. hist. 3, 31, 3. *cf.* VAL. MAX. 8, 9, 2 quae . . . mucrones . . . -erunt. PETRON. 80, 5 ferrum. FLOR. epit. 4, 10, 6 arcus). OV. met. 7, 849 vulnera . . . ligo conorque -ere cruorem (*cf.* CVRT. 9, 5, 29 profluvium *sanguinis* medicamentis. COLVM. 6, 6, 4 *sanguis* -etur papyri ligamine. LACT. mort. pers. 33, 3 [*syn.* sistitur]. PALLAD. 3, 31). 8, 766 saevam . . . -ere bipennem *Erysichthonis.* SEN. nat. 6, 18, 6 frigore -etur *spiritus.* PLIN. nat. 32, 3 cum rostra . . . -ere possit ac tenere devincta pisciculus (*sc. echenais*). FRON-

[*Hofmann-E.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TIN. strat. 2, 3, 18 C. Caesar Gallorum falcatas quadrigas ... palis defixis excepit -uitque. PLIN. epist. 2, 17, 17 *cryptoporticus* aquilonem -et summovetque. *al.* ⓘ *potius incorporeae*: Ov. am. 3, 10, 4 Ceres ..., cur -es sacris commoda nostra tuis? epist. 15, 119 vota rogando (*infra*: morantur). met. 1, 511 moderatius ... curre fugamque -e (CVRT. 5, 13, 19 COLVM. 9, 8, 4). 9, 124 orbes concubitus vetitos poterant -ere paterni. trist. 5, 1, 56 fletus (*cf.* SEN. Herc. O. 1945 unde meas -et lacrimas fragor [CVRT. 10, 6, 3]). Pont. 1, 7, 51 vires. EPICED. Drusi 229 cursus (CVRT. 4, 16, 21 *de equitibus*. 5, 13, 12 paulisper. QVINT. inst. 10, 3, 20 *orationis. al. cf.* SEN. nat. 5, 18, 11 discursu *ventorum*). LIV. 39, 21, 10 impetum (SEN. Med. 413 i. irasque. dial. 5, 1, 1 iram excidere animis aut certe refrenare et inpetus eius -ere. *al.*). perioch. 104 p. 101, 22 trepidationem. 125 p. 116, 7 seditiones (131 p. 118, 25 MART. CAP. 9, 926). VELL. 2, 114, 3 aliqua. 2, 125, 3 multa. VAL. MAX. 1, 6, 12 errorem. *al.* CELS. 6, 6, 11 alvus ... ducenda est: si id quoque aliqua res -et, *eqs.* SEN. epist. 29, 8 vitia ... etiam si non excidero, -bo. 78, 22 corporales *voluptates* morbus -et, non tamen tollit. 95, 8 multa illas *artes* -ent extrinsecus et inpediunt. *al.* CVRT. 3, 4, 15 ad -endum incendium. *al.* COLVM. 8, 5, 5 -etur ... cupiditas incubandi pinnula per nares traiecta. PETRON. 108, 10 facinus. PLIN. nat. 1, 34, 56 venerem (*al.*). *passim.* *in sermone iuridico*: POMPON. dig. 41, 3, 24 lex -et usucapionem. VLP. dig. 12, 4, 3, 1 aut admittenda erit repetitio aut -enda. *et saepe, v. vocabularia iurisprudentiae.*

-tus *i.q. vetitus* (*cf. p. 1592, 72*): EPIST. pontif. 255 Migne 13, 1141A (*a. 385*) -tis ausibus connivent. COD. Iust. 4, 63, 4, 2 (*a. 408/9*) loca. COD. Theod. 8, 7, 20 (= Iust. 12, 59, 5) si contra -ta quoque sacratissimis constitutis adspirare praesumpserint (*n. pl. pro subst. ut*: NOVELL. Marc. 4 pr. [= COD. Iust. 1, 14, 9] ut ... vel -ta declinent vel permissa sectentur). CONC.S IV 2 p. 97, 22 studio. CONC. Arvern. a. 535 p. 68, 15 coniugia (CONC. Matisc. a. 583 p. 158, 6). CONC. Aurel. a. 538 p. 82, 2 ordinationem.

γ *absolute*: ① *de animantibus* (*part. corp.*): CVRT. 5, 2, 22 procumbens venerari me saepe voluisti: -ui. QVINT. inst. 11, 3, 87 eaedem *manus* concitant, -ent *eqs.* SVET. Otho 8, 2 -ere temptabant *tribuni*. APVL. flor. 16 p. 64 (*inter personas comoediae*) uxor -ens. ⓘ *de rebus corp.* (-ens *i. q. remorans*): COLVM. 4, 20, 2 -entibus nodis. PLIN. nat. 20, 140 *rutam* dare vel⟨ut⟩ -entem potui contra incontinentiam urinae. ⓘⓘ *de re incorp.*: FLOR. epit. 1, 6, 1 Servius Tullius ... gubernacula urbis invadit, nec obscuritas -uit.

2 *indicatur, ubi* (*vi coercendi*): VAL. MAX. 4, 7, 2 Pomponius ... agmen in porta trigemina acerrima pugna -uit. AVIEN. Arat. 1767 si pastus apes vicinus ob ipsa castra -et.

3 *indicatur, a qua re* (*vi prohibendi*): a *praepp.*: ab: CATVLL. 91, 4 a turpi mentem -ere probro. LIV. perioch. 94 p. 96, 2 Lucullus ... milites a seditione -uit. VAL. MAX. 7, 3, 10 ab insana cupiditate. PS. CYPR. laud. mart. 1 p. 26, 6 *animus* a loquendo magnitudine virtutis -etur. 12 p. 35, 4 quam *mentem* ... nec a devotionis obsequio timor mortis -ret. HIL. in psalm. 118 mem 8 p. 471, 12 se ... a malis -ens (*refl. ut*: AMBROSIAST. in Rom. 6, 15 p. 103C PS. AVG. quaest. test. I 5, 5 p. 29, 7. ANON. in Matth. 17 p. 42, 5 -ire. APRING. in apoc. 22, 11 epil. p. 83). AMBROSIAST. in Rom. 7, 6 p. 108C prior lex ab opere malo -uit. RVFIN. Basil. hom. 4, 6 p. 1759C nec a solis splendore ullus -etur obtutus. Greg. Naz. orat. praef. 1 p. 3, 4 COD. Theod. 8, 15, 5, 1. 16, 5, 14 NOVELL. Theod. 19 pr. VITA Hil. Arel. 29 l. 8 C. de: HIL. in psalm. 51, 19 p. 111, 17 sol de cursu suo -tus diem distulit. *liberius* ad (*i. apud*): COD. Iust. 5, 62, 23 pr. (*a. 294*) ut eum tutorem ... habeat, qui ad defensionem eius non -atur adfectu.

b *abl. separ.*: HIL. in psalm. 58, 7 p. 185, 22 ingressu civitatis ... -entur. *cf.* INSCR. NSc. 1926 p. 247 n. 4 hic quo anno (*i.* '*eo a. q.*', *ut vid.*) in praetor(ium) transiret et barbas poneret, mors -uit.

c *enuntiata negativa*: ne: GAVDENT. serm. praef. 7 G. tuum ... corpus invalidum, ne ... festivitati interesses, -uit. EPIST. pontif. 255 Migne 13, 1136B hoc ne fiat, ... -emus. PS. HIER. epist. 19, 14 p. 202D (*syn.* prohibet). GREG. TVR. Franc. 4, 16 p. 149, 6. *cf. p. 1592, 60 et* COD. Theod. 16, 8, 20, 1 id ..., ne. quin: CVRT. 7, 2, 1 infesta contio vix -eri potuit, q. protinus ... saxa in eum iaceret. SVET. Cal. 48, 1. quominus: VAL. MAX. 3, 3 ext. 4 Anaxarchus cum a tyranno ... torqueretur nec ulla vi -eri posset, q. eum ... maledictorum verberibus invicem ipse torqueret. PLIN. nat. 2, 11 lĕvia ponderibus -eri, q. evolent. 34, 31. SVET. Aug. 79, 1 -tum ac remollitum. GAIVS dig. 2, 14, 30, 1 (*syn.* prohiberi).

d *inf.* (*nom. c. inf. pass. l. 77, inf. pass. impers. l. 82; per ellipsin l. 79; intellegitur per zeugma e. g. l. 33. p. 1592, 56. 69*): PLIN. nat. 2, 69 *stellae* triangulo solis radio -entur rectum agere cursum. SIL. 6, 431 *Marus Serranum* -ens convellere vulnera questu. QVINT. inst. 10, 1, 18 decl. 330 p. 299, 4 VLP. dig. 39, 3, 1, 13. HIL. c. Aux. 3 cum tanto magis Christus praedicaretur, quanto magis praedicari -retur (*pass. pers. ut*: COD. Theod. 16, 10, 20, 1 -tus est publicus sumptus superstitioni ... exhiberi. *cf.* HIL. trin. 6, 17 intelligenda [*sc. esse*] de deo -entur, quae *eqs.*). 12 in Matth. 5, 13. 10, 5. 19, 3. 23, 7 in psalm. 120, 16 p. 569, 22. 121, 1 p. 570, 19 cum dominus iurari (*R*, -e *cett.*) per caelum -isset (*pass. impers., ut vid.; item*: EPIST. pontif. Thiel Horm. 25, 3 consecrari de laicis -emus). 128, 10 p. 645, 2. 137, 16 p. 743, 12. CYPR. GALL. num. 591 (*Vulg. 22, 13* prohibuit). RVFIN. hist. 8, 14, 3 CANON. Migne 56, 881B SIDON. epist. 9, 8, 2 CLAVD. MAM. anim. 2, 12 p. 145, 22 CONC. Aurel. a. 538 p. 73, 15. *v. et l. 9.*

4 *indicatur, cui* (*vi interdicendi*): a *c. obi.*: HIL. in Matth. 2, 3 gloriatio sanctificati parentis eis (*sc. Pharisaeis*) -etur. COD. Theod. 1, 15, 10 pr. vic(ario) Africae aditus provinciae proconsularis -endus est. 11, 30, 14, 1. 14, 7, 2 AVELL. p. 62, 13 COD. Iust. 1, 5, 21, 2. CONC. Aurel. a. 538 p. 74, 11 quibus etiam id ... -atur, ut *eqs.* b *c. inf.* (*cf. p. 1593, 72*): TRACT. Pelag. p. 83, 31 quae iustitia antiquis homicidii facinus perpetrare -erat ... ?

refl. se -ere *p. 1593, 48.* *part. praes.* -ens *pro adi. p. 1593, 35. 36.* *p. p. p.* -tus *pro adi. (subst.) p. 1592, 72. 1593, 24.*

C *vi attenuata fere i. q. obtinere*: SERM. Caspari p. 187, 32 proficiscentem ad caelos dominum, quia manibus iam tenere non poterant, sequebantur obtutu, cum praesentiā adesse non quirent, oculis -bant *discipuli*.

deriv.: inhibitio, inhibitor, inhibitus. *cf.* ineber.

inhibitio, -ōnis *f.* *ab* inhibere. *i. q. actus inhibendi, prohibitio sim.*: 1 *technice in re nautica*: CIC. Att. 13, 21, 3 (*distinguitur ab* ἐποχῇ. *v. p. 1592, 29*). 2 *translate*: HIL. in psalm. 118 mem 8 p. 471, 8 propria -e opus est. COD. Iust. 3, 43, 2, 2 periuriis, quae ipsorum *iudicum* -bus debent comprimi. *c. gen. obi.*: HIL. in Matth. 24, 4 adeundae ceteris salutis -o et regni coelestis obseratio. CAEL. AVR. acut. 3, 17, 167 -o vaporationum.

inhibitor, -ōris *m.* *ab* inhibere. violentiarum -r *i. q.* βιοκωλύτης: CASSIOD. Ios. antiq. 20, 8 p. 581 Celeri millenario ⌊et v. -i⌋ (⌊⌋ *om. gr. 20, 132*). NOVELL. Iust. 8, 12, 1 aut latronum insecutores aut appellatos v. -es (*gr.* βιοκωλύτας. *item* 128, 21).

1. inhibitus *v.* inhibeo.

2. inhibitus ἐποχή GLOSS. II 83, 8 (= L II Philox. IN 247). *ab* inhibere, *cf.* inhibitio.

***inhio**, -āvi, -ātum (*v. infra l. 69*), -āre. *ab* in *et* hiare. *scribitur in codd. saepius* inio, *v. Birt, Hiat 214.* *formae perf. contractae*: CIRIS 132 -asset. STAT. Theb. 1, 626 -asse (COD. Theod. 10, 20, 14 OROS. hist. 7, 43, 5). MARCELL. chron. II p. 101, 519, 2 -arat (-averat IORD. Rom. 360, *item p. 1595, 23. 36. 63 et* COD. Theod. 16, 2, 27 pr.). DRAC. laud. dei 2, 759 -arit. *?* inhiavit *trisyll.* PLAVT. Trin. 169. NOT. Tir. 91, 62 -at. *de notione* (*ad singulos locos v. infra*): SYNON. Cic. p. 430, 12 B. GLOSS. satis avide concupiscere vel intendere. alicui rei acriter et vehementius incumbere. est et -are intendere aliquid et caute prospicere, ut si dicamus aruspicem in exta -are (*v. p. 1596, 9*). -at: intentus denotat. impetit (-dit *trad.*) vel incumbit. -ans: intente aspiciens. stupidus. attonitus, anima attentus. -antem: ἐνχάσκοντα. -antes: desiderantes. *legitur inde a* PLAVTO, CAECIL., *in serm. ped. singulis locis ap.* CIC. (*infra l. 74*), SEN. contr., VAL. MAX., SEN. epist., COLVM. *et saepius inde a* TAC.

i. q. ***aliquo hiare*** (*proprie c. respectu oris aperti* [*cf.* hio *vol. VI 3, 2812, 39 sqq.*]; *acced.* ore *p. 1596, 25. 29*, faucibus *p. 1595, 52; adhibetur de ipso ore infra l. 58*, *gula infra l. 60. 81*, *gutture infra l. 68.* *transfertur ad oculos p. 1595, 55.* *additur* 'cupidis ocellis' *p. 1595, 82* [*cf. p. 1596, 24*], 'avidis auribus' *p. 1596, 8*):

I *c. vi **minandi**, avide cupiendi* (-antem imminere *p. 1595, 31; praevalet notio stupendi p. 1596, 20*): A *proprie et in imag.* (*cf. infra l. 84*) *de esurientibus, sitientibus, mordacibus sim. maxime bestiis earumque similibus* (*infantibus infra l. 74. 78*): 1 *absolute*: PLAVT. Trin. 169 (*proverbialiter de Lesbonico*) adesurivit magis et -vit acrius lupus, observavit dum dormitarent canes. VERG. georg. 4, 483 tenuit ... -ans tria Cerberus ora. VAL. FL. 4, 495 -at Cocytia nubes luxurians. STAT. Theb. 1, 626 rabidam ... canum vim oraque sicca ferunt trepidorum -asse luporum (AVIEN. Arat. 1006 tenacia corvi ora -ant. *cf.* AVG. in psalm. 13, 4 voracitas ... -antis gulae). 2 *c. dat.*: COLVM. 9, 7, 6 *lacertus* velut custos vestibulo prodeuntibus -ans apibus affert exitium. VAL. FL. 2, 531 pistris adest miseraeque -at iam proxima praedae. SIL. 2, 549 Mors graditur, vasto cava pandens guttura rictu, casuroque -at populo. APVL. met. 3, 29 his *rosis* -ans ... propius accessi. TERT. apol. 9, 12 libidine fera membris humanis -ant, quia vivos vorant (*cf.* nat. 1, 15, 8). 9, 14 sanguinem pecoris horrere ..., humano -are (VVLG. Esth. 9, 1. PS. RVFIN. in Ioel 1, 6—8 -antia ... s. guttura bestiarum. *al. cf.* ARNOB. nat. 5, 4 p. 177, 3 libidinose hominis -tum est cruori). CYPR. epist. 65, 3 p. 724, 6 cenis atque epulis (*antea*: desiderant). AVIEN. Arat. 1852 *capra* ⟨s⟩pinis ilicis atrae multa -at (*gr. 1121* πρίνοιο περισπεύδουσα ἀκάνθης). MACR. Sat. 7, 5, 11 *corvos atque cornices* videmus omnibus -are cadaveribus universisque seminibus insidiari, fructus arborum persequi (PS. VICT. VIT. pass. 6). *al.* uberibus: CIC. Catil. 3, 19 u. lupinis -antem *Romulum*. AVG. conf. 1, 7, 11 in epist. Ioh. 3, 1 serm. 203, 3, 3. EVSTATH. Bas. hex. 1, 1 p. 868B (*gr.* ὑπομάζιος). *cf. imag.* PAVL. NOL. epist. 4, 3 p. 21, 18.

3 *c. praepp.*: ad: AVG. in psalm. 30, 2 serm. 2, 12 *nutrices amara ponunt in papillis*, quibus offensi parvuli ab ubere resiliant et ad mensam -ent. in *c. acc.*: AVIEN. Arat. 502 in latices *Hippocrenes* -at gens *Boeotorum*. PAVL. NOL. epist. 45, 1 p. 380, 8 -antem in favos litterarum tuarum gulam. EVAGR. vita Anton. 86 *equus* in eum *Balacium* -ans femora eius laceravit (*Migne gr. 26, 964B* ἐπέπεσεν αὐτῷ, *Vita Anton. 86 p. 87, 1* incidit super eum).

B *translate* (*in compar. c. bestiis p. 1595, 7. 8. 35. 55. 60,*

[*Hofmann-E.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

imagine devorandi serrata praeterea etiam infra l. 4. 36. 52): 1 *usu originario et pleno*: a *generatim de variis cupiditatibus* (*ante aevum Christianum nonnisi in malam partem*): α *c. acc.* (*hominem l. 8, deum l. 20*): PLAVT. Aul. 194 -at aurum ut devoret (267. *cf.* PS. ORIG. in Iob 1 p. 386^A animus post aurum detinetur atque argentum -at). Mil. 715 bona mea -ant. 1199 -at quod nusquam est miser. Stich. 605 tuam hereditatem -at quasi esuriens lupus. Truc. 339 quasi volturii triduo prius praedivinant, quo die esuri sient: illum *militem* -ant omnes *eqs.* CAECIL. com. 147 eius *uxoris* mortem -o (*cf.* STAT. Theb. 2, 118 fraternos -antem obitus). VERG. georg. 2, 463 nec varios -ant pulchra testudine postes *agricolae* (SERV.: habere desiderant. auct.: mirantur. et subaudiendum 'salutantes'). CENS. 1, 1 blandimenta fortunae. AMM. 30, 4, 15 -andae undique pecuniae. AVG. in euang. Ioh. 73, 1 quod -bat concupiscentia (*neutr. ut*: serm. 164, 3, 5 quid exspectas? quid laboras? quid -as? quid concupiscis? nempe satiare avaritiam. spir. et litt. 33, 59 p. 219, 11 quod adpetat, quod -et, quod requirat). soliloq. 1, 13, 22 qui mecum appetant, mecum -ent mecumque perfruantur sapientiam. SACR. Gelas. 1, 56 p. 581 ut terrena desideria respuentes discamus -are caelestia. MARCELL. chron. II p. 69, 408, 1 (= IORD. Rom. 322) regnum. CLAVD. MAM. anim. 1, 13 p. 56, 19 deum ..., quem flagrantia castae caritatis -vit. IORD. Get. 105 imperium, quod -bat (invadebat *var. l.*). CONSTANTIVS vita Germ. 28 loca ..., quae ille aviditate barbaricae cupiditatis -erat.

β *c. dat.*: ① *subst.*: SEN. contr. 7, 7 (22), 11 hominem avarum et lucro -antem (AMM. 31, 14, 3. *al.*). VAL. MAX. 7, 2 ext. 1 futuris malorum ... causis quasi felicissimis rebus -are. SEN. Herc. f. 167 gazis. epist. 72, 7 quibus vulgus -at. TAC. ann. 4, 12, 3 dominationi. 11, 1, 1 hortis (12, 59, 1). 16, 7, 4 opibus (IVL. VAL. 3, 41. *cf. l. 44*). FLOR. epit. 3, 11, 2 auro (MART. CAP. 1, 7 a. ac monilibus. *al.*). 3, 11, 5 thensauris (OROS. hist. 5, 15, 6). APVL. apol. 73 cui (*sc. Pudentillae diviti*) plurimi -ent. met. 10, 28 *mater* -ans ... toto filiae patrimonio imminebat et capiti. MIN. FEL. 36, 4 alieno (FIRM. math. 4 praef. 1. *al. cf.* AVG. serm. 164, 6, 8 rebus alienis [*al.*]). CYPR. Demetr. 10 p. 358, 15 defunctis avaritia -at ac rapina. IVVENC. 2, 157 nummis. PS. RVFIN. in Am. 7, 7—9 p. 1090^C *iudicem* reorum mortibus leonis instar -antem. SALV. gub. 4, 74 rebus eius siti rabida -erat ac praedam iam spe ... devorarat. *passim.* *nota aevo cadente notionem transire in eam q. e. inhaerere, indulgere, servire sim., e. g.*: AVG. civ. 15, 15 p. 89, 9 D. terrenis ... gaudiis -antem vel inhaerentem (*cf.* HESYCH. in lev. 23, 39—44 p. 1095^D non -are praesentibus neque adhaerere terrenis). VICT. VIT. 2, 2 cupiditati insatiabili vehementius -bat (GREG. TVR. glor. mart. 37 p. 512, 16. 104 p. 559, 28 si non ... aut -amus c. aut luxoriae serviamus). GREG. TVR. vit. patr. 8, 11 p. 701, 11 gulae.

② *gerund.*: HIER. in Eph. prol. p. 439^B augendis et cumulandis opibus (SALV. eccl. 2, 63 aut conservandis o. aut cumulandis facultatibus). AVG. c. acad. 3, 4, 7 p. 50, 15 excogitandis versibus. conf. 10, 20, 29 adipiscendae *rei* (trin. 9, 12, 18 quo *appetitu* -atur rei cognoscendae). epist. 31, 2 vobis visendis. POMER. 3, 17, 2 alienis pervadendis *facultatibus* (*cf. l. 45*). GREG. M. past. 3, 20 p. 86^B augendis pecuniis.

γ *c. praepp.*: ad: LACT. mort. pers. 9, 5 Narseus ... ad occupandum Orientem cum magnis copiis -bat (*c. gerund. ut*: PASS. Mar. Iac. 2 p. 48, 12 avidis faucibus ad tentandam iustorum fidem rabies diaboli infestantis -bat). AVG. serm. 28, 5 desiderandus est *deus*, et ad eum caritate -andum est. OROS. hist. 7, 41, 9 ad vitam aeternam. APON. 6 p. 106 *oculi* consueverant in modum accipitris -are ad praedam. GREG. M. in Ezech. 1, 10, 5 ad spiramentum dominici praecepti cordis nostri desideria -ant. *al.* erga: GREG. M. moral. 10, 10 p. 926^A sola dilectione e. omnes -at *caritas.* in *c. acc.*: PAVL. NOL. carm. 31, 402 omnis in hunc regem (*sc. Christum*) spesque fidesque -at. epist. app. 1, 4 p. 432, 11 *in divitias* sicut caecae beluae -ant. PAVL. NOL. (?) pass. Genes. 4 *percussorum* in eundem avida crudelitas -bat. AVG. c. acad. 2, 2, 5 p. 26, 16 in philosophiam. serm. 164, 6, 8 in ea quae non habes (*ibid.* rebus alienis). SVLP. SEV. dial. 3, 11, 10 in bona ... -erat. PETR. CHRYS. serm. 72 p. 406^A expetere omnibus hoc votis, in hoc ... totis mentibus -are. RVRIC. epist. 1, 18 p. 371, 5 in eum, cui te ... vovisti, omnibus sensibus -es et corde defixus adhaereas. EPIST. Austras. 22 p. 135, 1 GREG. M. dial. 2, 31 p. 122, 10 M. in *c. abl.*: AVG. serm. coll. Morin p. 135, 8 in aliis. PS. ORIG. in Iob 1 p. 386^A mens hominum -at in his quae mortua sunt.

δ *c. inf.* (*forma* -ans; *aliter supra l. 15*): AVG. civ. 14, 7 p. 15, 16 D. amor ... -ans habere quod amatur. c. Iul. 4, 2, 7 -antem concupiscentiam ... percipere voluptatem. util. ieiun. 2, 2 coniungi angelis -antes. MARCELL. auct. chron. II p. 105, 536, 11 *Sarazenos* -antes bellare.

ε *c.* ut: OROS. hist. 7, 43, 5 se ... ardenter -asse, ut ... Romanum omne solum Gothorum imperium ... faceret.

ζ *absolute* (*forma* -ans): AVG. civ. 7, 12 p. 290, 4 D. pauperes ... avaros, semper -antes et egentes. MARCELL. auct. chron. II p. 106, 542, 1 avaritia -ante. *al.*

b *pressius de libidine* (*cf. p. 1594, 65*): LVCR. 1, 36 pascit amore avidos -ans in te, dea (*sc. Venus*), visus *Mars* (APVL. met. 5, 23 prona in eum *Amorem* efflictim -ans *Psyche*). CIRIS 132 ni Scylla ... o nimium cupidis Minoa (si non *codd.*) -asset ocellis. APVL. met. 5, 27 *soror Psyches* caeca spe ... -ans (*antea*: vesanae libidinis). 7, 21 *asinus* homines amator talis appetit et humi prostratis illis -ans illicitas ... temptat libidines. AVG. civ. 14, 16 p. 39, 1 D. *voluptas* destituit -antem.

2 *usu sec.* imminere *novato et attenuato de adversis futuris*: PS. RVFIN. in Ioel 3, 1—3 p. 1052^D *captivitas* iam videbatur -are. in Os. 13, 9—11 p. 1028^D ab exitio -ante.

II *c. vi* ***stupendi, mirandi,*** *sollicite* ***adtendendi*** *sim.* (*cf.* GLOSS. *p. 1594, 38 sqq. et* SERV. auct. *p. 1595, 11*): **A** *vi propria dilucente de animantibus*: PORC. LIC. carm. frg. 3, 2 (Suet. vita Ter. 2) dum lasciviam nobilium ... petit, dum Africani vocem divinam -at avidis auribus. VERG. Aen. 4, 64 *Dido* pecudum ... reclusis pectoribus -ans spirantia consulit exta (SERV.: intenta, per sollicitudinem. *cf. p. 1594, 40*). 7, 814 *iuventus* miratur ... et prospectat euntem *Camillam*, attonitis -ans (haesere *P*) animis, ut regius ostro velet honos ... umeros *eqs.* (SERV.: stupore quodam, ore patefacto). VAL. FL. 5, 468 primis -antia dictis *Iasonis* agmina. PS. QVINT. decl. 8, 20 p. 164, 16 stat iuxta medicum pater apertis visceribus -ans stillantem animae sedem cruentis manibus agitantem. AVG. conf. 4, 16, 28 *decem categoriis Aristotelicis a rhetore magistro commemoratis* tamquam in nescio quid magnum et divinum suspensus -bam. EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 927^B avidius in eos -ant, tanquam scientes aliquid (*gr.* πρὸς αὐτοὺς κεχηνότες). *accedit notio aviditatis* (*v. sub I*): HOR. sat. 1, 1, 71 congestis undique saccis indormis -ans (SCHOL.: timens, sollicitus. quidam stupens gaudio accipiunt). PANEG. 2, 26, 1 momenta ponderum ... pallens atque -ans exigebat. PRVD. psych. 337 spicula ponunt ... obstupefacti, dum currum *Luxuriae* ... mirantur, dum ... axem defixis -ant obtutibus *eqs.* 457 pulchra in ludibria vasto ore -ans *Avaritia.* **B** *transfertur ad naturam*: HIL. euang. 6 desuper astra pios -ant spectantia vultus *Christi infantis.*

III *singulariter spectatur oris hiatus* ***morbo effectus:*** VEN. FORT. vita Germ. 15, 48 mulier ... ore aperto -ans sancto viro oblata est.

acced. structurae: 1 *casus solus* (*cf.* ARVS. gramm. VII 478, 6 -ans illi rei ... -o illam rem): *acc. in poesi inde a* PLAVTO, *in serm. ped. non ante* CENS.; *v. p. 1595, 3 sqq. 82 et supra l. 8. 24. 26.* *dat. ad part. praes. inde a* CIC. *p. 1594, 74,* VERG. *supra l. 9, ad formas verbales non ante* VAL. MAX. *p. 1595, 26, postea passim; c. partic. fut. p. 1594, 64, c. gerund. p. 1595, 44.* *gen. ad part. praes. v. infra l. 46.* 2 *praepp.*: ad (*inde a* LACT.) *p. 1594, 77. 1595, 50.* in *c. acc. ad part. praes. inde a* LVCR., APVL., *ad formas verbales ut vid. non ante* AVIEN. (*v. l. 17. 18. 25. p. 1594, 79. 1595, 58. 80*); *c. abl. p. 1595, 67.* 3 *inf. p. 1595, 70* (*ad part. praes.*). 4 ut *p. 1595, 74.*

impers. -tum est ARNOB. *p. 1594, 69*; -atur AVG. *p. 1595, 47.* in euang. Ioh. 18, 7 trin. 10, 1, 1; -andum est AVG. *p. 1595, 54.*

part. praes. **inhiāns** *v. sub verbo.* *usus adi. probabatur sive forma sive structura his locis*: AVG. c. Faust. 20, 6 p. 540, 24 in ipsa flagranti libidine et -i concupiscentia. OP. imperf. in Matth. 38 p. 841^D de corde terreni lucri -ante (*c. gen. ut*: GREG. TVR. Franc. 9, 10 p. 426, 2 fuit ... avariciae [avaritiam *A 1*] -s, rerum alienarum ... cupidus).

adv. ***inhianter.** *fere i. q. cupide*: AVG. conf. 9, 8, 18 ut ... caliculos -r hauriret. epist. 147, 20 videre deum cupiunt et -r ardescunt. c. Faust. 15, 7 p. 431, 9 in suos amplexus -r aestuantibus (GREG. M. in euang. 40, 2 p. 1304^A). gen. ad litt. 12, 30 p. 425, 7 epulis poculisque -r instant *somniantes.* c. Iul. op. imperf. 1, 70 ipsa licita -r, non obtemperanter appetit *libido* (GREG. M. moral. 6, 16 p. 738^A. *al.*). GREG. M. dial. 1, 7 p. 46, 5 M. volo atque -r cupio (PASS. Secund. Theb. [BHL 7568] 2). 3, 7 p. 149, 23 audiret. epist. 4, 35 p. 271, 14 ut ... morbo -r ac tota virtute debeatis obsistere. in Ezech. 1, 10, 8 lucra -r quaerere. moral. 9, 86 p. 906^B -r in foveam ... ruit *leaena escam quaerens. al.* ISID. eccl. off. 2, 16, 18 sequentes terrenas concupiscentias tanto -r quanto saepius. PASS. Petr. 9 p. 32, 10 S. optabant.

deriv.: inhiatio, inhiator.

inhīsco ἐπιχαίνω GLOSS. II 312, 55. *ab* in *et* hiscere.

inhonestāmentum, -ī *n.* *fort. ab* inhonestus *sec.* dedecoramentum, *cf.* inhonestare, honestamentum. *fere i. q. dedecoramentum, flagitium* (*syn.*): GRACCH. or. frg. Isid. orig. 2, 21, 4 pueritia tua adolescentiae tuae -um fuit, adolescentia senectuti dedecoramentum, senectus rei p. flagitium. APVL. apol. 3 ne quid maculae aut -i in me admittam.

inhonestās, -ātis *f.* *ab* inhonestus *sec.* honestas *a* TERT. *formatum esse vid.* (*cf. Wölfflin, ALL 4, 1887, 406*). *plur. l. 81.* [*falso trad.*: CIC. inv. 1, 92 (*var. l.*). *cf. l. 83. p. 1598, 24.*] *i. q. deformitas, turpitudo sim.*: TERT. adv. Marc. 3, 7 p. 388, 12 (= PS. TERT. adv. Iud. 14 l. 73) primus adventus *Christi* ... omni -e prostratus canebatur. 5, 5 p. 587, 14 apud creatorem ... vetera stultitiae et infirmitati et -i et pusillitati et contemptui deputari possunt (*infra*: inhonestius). HERM. vulg. mand. 8 p. 51, 16 *oportet abstineri* a lautitia et -e (dolositate *D; non resp. gr. et Pal.*). PS. AMBR. trin. 33 p. 544^C malitiam, -em, avaritiam atque turpitudinem. RVFIN. Clement. 9, 27 AVG. c. Iul. 4, 16, 82. FAVST. REI. grat. 2, 10 p. 88, 3 (*opp.* honestate *ut* GREG. M. moral. 34, 52 p. 747^A). MAX. epist. p. 3 non solum corporis, sed animae. MVTIAN. Chrysost. hom. 4, 5 p. 267/8 luctus ... et lamentationes ... et ululationes et -es alias (*gr.* ἀσχημοσύνας).

inhonestē *v. p. 1598, 22.*

inhonestitās (inhonestas *a*) ἀσχημοσύνη GLOSS. II 249, 25. *ab* inhonestus, *cf.* honestitas.

[*Hofmann-E.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad vol. VII 2

quibus accedunt Addenda quaedam, quae fors nobis obtulit
(in fasciculis iterata cura editis pauca iam correcta invenies).

invītus. p. 234, 52 lege 'inversi ordinis', ut ibid. l. 63 'inverso (inversionis . . .)'.
inūtilis (inūtiliter). p. 279, 70 lege Avg. civ. 6, 11.
iotta. p. 292, 41 adde: Regvla mag. 27, 9 pusca calida aut . . . cum -a (sic cod. P, saec. VII in.; iutta cod. A s. IX). cf. etiam iutia p. 727, 15 sq.
1. irritus. p. 433, 75 sq. lege Pont. 2, 9, 28.
is. p. 457, 5 pro '83' lege '82', p. 474, 36 'p. 486, 49', p. 480, 7 10, 16, 8.
iste. p. 499, 32 lege 2, 696 et l. 45 8, 327.
iter. p. 542, 44 pro Scaev. lege Q. Scaev. locumque insere l. 43 ante Proc.
iterum. p. 557, 50 lege 8, 523.
iubar. p. 572, 71 pro 'Augusti' pone 'Caesaris'.
iūcundo(r). p. 591, 78 adde 'deriv.: iucundatio.'
iūdicium. p. 611, 45 iuncturam -um habere exhibet etiam Nep. Att. 6, 3. p. 612, 63 lege subibant.
1. iugo. p. 633, 2 lege '643, 40'.
1. iūs. p. 694, 44 lege epist. 4, 12.
iūstus. p. 723, 27 lege 4, 547.
k. p. 755, 71 adde Carthago.'
1. labrum. p. 812, 19 adde compos. sublabro.
2. lābrum. v. etiam **lavābrum.**
lacero. p. 826 linearum 27—30 extrema sic corrige: series| victo-| totiens| 7,|
lacesso. p. 831, 67 lege '832, 67', p. 832, 35 12, 228.
lacio. fortasse huc pertinet perf. lixit, v. p. 1551, 25.
lacrimo. p. 846, 54 lege 'cf. p. 845, 77'.
lactrus. p. 883, 40 lege laetrosum.
1. laetus. p. 889, 84 adde compos. perlaetus.
1. laevus. p. 890, 45 dele Ter.
lambo. p. 898, 51 lege patriisque.
lāna. p. 913, 23 pro 3, 17 lege 3, 18.
lancea. p. 917, 41 lege 12, 330.
langueo. p. 922, 24 pro David lege Daniel.
languēsco. p. 924, 5 adde compos. delanguit.
lānifex. p. 929, 31 pro '-icis c.' lege: -icis m. (in appositione iuxta subst. neutr. fere adiectivi loco l. 36).
lanterna. p. 936, 26 dele uncum curvum inter 'eqs.' et 'v.'
1. laqueātus. p. 960, 28 adde 'deriv.: 3. laqueatus (-us).'
3. laqueātus, -ūs m. a 2. laqueo (1. laqueatus), sc. vox analogiae causa a gramm. ficta. i. q. actus vel status laqueandi: Prisc. gramm. II 262, 14 forsitan . . . etiam 'acus' ab 'acutu', . . . 'lacus' a '-u', 'sinus' a 'sinuatu' . . . nata per syncopen vocabula primitivorum servant declinationem, sc. ut 'potus', vox a 'potatus' derivanda (in eadem re: 263, 11. III 445, 3, quem locum dele supra p. 960, 9).
1. laqueo. p. 961, 6 adde compos. sublaqueo.
lār. p. 967, 54 ad has translationes cf. p. 964, 65 sqq.
largus. p. 974, 1 inter exempla structurae '-us alicui' insere Sedvl. carm. pasch. 4, 26.
lasso. p. 990, 50 adde compos. praelassatus.
lassus. p. 990, 69 sq. lege 'Wartburg'. p. 991, 5 insere Catvll. 68, 61 dulce viatori (viatorum var. l.) -o in sudore levamen (basso . . . levamus trad.; addas l. 20 sq.).
lateo. ad structuram p. 997, 65 sqq. allatam cf. Ov. Ib. 623 Melantheā tenebris a caede -entem Ephesium quendam (sublucet color q. e. tutum esse ab aliqua re).
laterālium. adde Gloss. II 475, 52 χαρτόπηρον chartarium, -um (trad., quod tuetur Heraeus in indice gloss. graeco-latino s. v. χ. coniecturam Stephani litte- vix recte praetulit Goetz).
lathyrus. p. 1004, 50 adde: item legitur iuxta ἀράκους 4, 13, 10 La p. 13 et 4, 17, 9 La p. 20 (falsa distinctione), ceterum exstat forma lithiros 4, 22, 1 La p. 24.
[lāticlāviālis perperam editum est CIL III 3577; vox in lapide non legitur, v. ibid. 10513.]
latitābundus. p. 1007, 30 lege intuentum.
lātitia. p. 1007, 47 sq. corrige initia: 319, 24 (antea:
lātrīnum v. lavatrina. hoc insere p. 1013, 18.
latrōcinium. p. 1018, 15 ex locis Cic. omissis addi possunt ei, qui plus minusve in vim metonymicam (cf. A2 et p. 1018, 22) vergunt: Catil. 1, 31 Phil. 14, 10 Att. 4, 3, 3.
latrunculātor. veriloquium p. 1019, 19 sic corrige: a latrunculus.
latrunculus. p. 1019, 77 adde latrunculator.
1. lātus. inter derivata p. 1024, 54 adde 2. latesco, inter composita ibid. l. 55 sq. perlate et latifundius.
lavātio. p. 1035, 51 adde vocem romanicam a lotio derivandam p. 1682, 62.
lavātor. ad Schol. Hor. p. 1036, 66 sqq. cf. Petron. 140, 15 levatores p. 1194, 33 sqq.
lavātūra. ad voces romanicas p. 1037, 59 sqq. allatas adde quae p. 1685, 24 monuimus.
laudābilis. p. 1039, 57 adde compos. per-, superlaudabilis.
laudātor. p. 1041, 70 adde 'deriv.: laudatorius.'
lavo. ad usum reflex. p. 1050, 16 adde fortasse locum obscuriorem Macer hist. 21 sui -andi (levandi L. Müller). p. 1056, 3 post 'academicorum' insere: , sc. ironice. inter derivata p. 1056, 29 sqq. insere 2. lutus (v. et 2. lautus) et vocem dubiae fidei lavamentum; fortasse huc spectat etiam lora. ad composita p. 1056, 33 sqq. adde lanilavius, lanilotor.
laurus. p. 1060, 79 ad formam neutr. -um adde Not. Tir. 105, 73 (cf. ibid. 71 lileum).
laus. p. 1064, 80 insere Ov. Pont. 4, 6, 9 Fabiae -s (lux falsa var. l.), Maxime, gentis.
lauticius. v. etiam loticius.
2. lautus. v. etiam 2. lutus.
laxo. p. 1075, 22 insere inter compos. dilaxat, praelaxatus.
lēctor. ad scripturam lictor p. 1090, 71 spectat fortasse etiam p. 1377, 31.
lēgitimus. p. 1110, 78 lege hereditatium, p. 1111, 24 Att. 13, 32, 3, p. 1112, 70 habentur, p. 1113, 7 Verr. II 5, 57.
1. lēgo. p. 1118, 54 lege Gramm. suppl., p. 1122, 65 legatarii. p. 1123, 7 adde compos. oblegatum.
legūmen. p. 1134, 49 lege rust. 1, 23, 2.
lembunculus. adde Gloss. p. 1712, 65 allatam.
lēnio. dele sectionem IIB p. 1142, 50 sq.; Hesychii forma lenita pro var. l. Vvlg. lev. 14, 48 habenda inseri potest sub lino p. 1457, 38 coll. p. 1455, 81 et 1456, 40 sqq. p. 1142, 54 adde: non huc pertinet 1. collinio (v. p. 1459, 58 sq.).
lēnōcinium. p. 1153, 8 lege Evagr.
lēns. p. 1155, 75 adde Tab. cer. Pomp. (Année Epigr. 1972 n. 86; a. 37) ciceris, . . . -is in sac(c)is ducentis modium quatuor milia.
lento. p. 1161, 27 insere Ps. Rvfin. in Os. 2, 8 p. 975[A] ira . . . -bitur (cod. Paris., v. Bouwman, Iulian. Aeclan. Komm., 1958, 34; tent- edd.). in Ioel 2, 12—14 p. 1045[C] hostiis vis animadversionis . . . -bitur (ibid.; laet- edd.).
lentus. p. 1164, 48 dele Ov. am. 1, 6, 15, quem locum inseras p. 1163, 40.
lepas v. lopas. hoc insere p. 1171, 17.
lepidus. p. 1173, 71 adde compos. perlepide.
lepomata. cf. quae p. 1652, 25 monuimus.
lepōs. p. 1177, 1 adde Sidon. carm. 23, 100 cui . . . rigor . . . Romanus fuit Attico in -e.
lepusculus. p. 1182, 50 adde Not. Tir. 108, 86a.
1. levo. p. 1233, 17 sq. notione passiva 'panem fermento turgidum redditum' intellegit Svennung, Wortstud. Oribas., 1932, 92, 4.
lēx. p. 1240, 3 1043 -es mori serviunt insere l. 2 ante Trag. inc. 118, ut sit Plavt. Trin. 1043. ibid. l. 22 lege 3, 6, 6, l. 27 dele [Qvint. inst. 3, 6, 9. al.], l. 39 lege -x Valeria . . ., sed temporis, l. 42 Planc., l. 46 Mil. 11. p. 1241, 3 lege -es ignorans.
lēxipyretos. p. 1256, 59 sq. sic supple: scribitur in codd. lix- Theod. Prisc. log. 7 Cass. Fel. 61 p. 150, 4 Gloss. III 602, 34 (quam v. p. 1552, 25), lyx- in cod. Aa Oribas. syn. 3, 60 p. 863. 3 add. p. 905, 31. 9, 10, 19, -perit- saepe. p. 1256, 62 ad notionem cf. Gloss. p. 1552, 25.
[lībacunculus v. lucuntulus p. 1750, 60.] hoc insere p. 1257, 19.
lībātio. p. 1260, 67 adde 'compos.: elibatio.'
1. līber. p. 1272, 44 lege 'generalia'.
2. līber. post p. 1290, 2 insere: adv. **līberiter** (ad formam cf. miseriter al.) notione q. e. liberaliter agnoverunt Armini, Eranos 24, 1926, 124 et Latte, Kl. Schriften 909 in carmine obscuriore CE 894, 2, fortasse recte, quamquam de hac notione non satis constat (v. p. 1288, 20 sqq.; 1289, 77 sqq.; 1318, 70 sqq.) et lapis distincte exhibet liberi ter.
līberidia v. lipyrias infra p. 1955, 13.
līberiter v. supra l. 59.
lībertās. p. 1310, 81 lege CAPVT.
libīdinor. p. 1328, 65 adde Gloss. subantes: -antes. -antes, a suibus.
licinium. v. etiam lychnium. voces Romanicae p. 1371, 65 allatae pertinent ad notionem sub 2 illustratam; quae ad 1 spectant v. sub lychnium.
ligyrium v. lyncurium. hoc insere p. 1397, 75.
limbunculus v. lemb-. insere post p. 1402, 49.
līmen. p. 1406, 82 insere inter locos dubios Val. Fl. 4, 28 -a caeli (cod. Coki; lum- V, numina Baehrens).
limniāsis). coll. gr. λιμνησις (i. ἀδάρκη, v. p. 1421, 11) de spuma salis accipit Souter, Glossary s. v., apud Oribas. syn. 6, 48 add. Aa p. 127 in naribus mittis . . . leporis pilos cum limniasi aut c(h)alciteos assu. sed vocis forma potius ad Λημνιάς sc. γῆ redire videtur (cf. var. l. cod. G lemniasi et Pelagon. 383 limniadis, Cael. Aur. chron. 2, 7, 108

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lemnida), *ut sit releganda ad Onom.*
limpidus. *p. 1425, 69 lege* quasi lymphidum. *p. 1426, 43 insere* GROM. p. 302, 2 L. *termini* -um latus (*opp.* roscidum).
lingo. *p. 1443, 50* CIL IV 8898 *sec. Solin, Epigraphica 30, 1968, 117 sic legendum*: Tiopilus canis, cunnu -ere noli puellis.
linteārius. *p. 1463, 47* CIL IV 2308 *non* lintenanus *sed* lintenarius *scriptum esse indicat Solin, Arctos 11, 1977, 166. ad fem.* -a *p. 1463, 67 cf. Suppl. Epigr. Gr. 17, 1960, 531 λεντιαρία.*
linter. *p. 1465, 70 lege 'frg.* LIV.'
lintrārius. *adde titulum Ostiensem* INSCR. Rendic. Accad. Lincei 1974, 314, A5 navic⟨ul(arius)⟩ lyntra⟨rius⟩.
lipothȳmia. *v. etiam* lypothomia.
lipyrias. *p. 1474, 56 adde: fortasse huc pertinet forma corrupta* liberidia: ORIBAS. syn. 6, 7 Ab p. 103 epialus et liberidia febris (*gr. non resp.*).
lirinus. *p. 1495, 71 adde: n. pro subst.* -um (*sc. oleum*): INSCR. Gall. Wuilleumier 536 ... c (*obscurum*) lirini.
lithargyrinus. *immo* **lithargyreus** *sec. ed. crit.* BOETH. elench. soph. Arist. lat. 164 b 23 litargirea.
lithiāsis. *p. 1504, 1 adde lineolam* ā *producendae. ceterum v. etiam* **lytiasis.**
lithiros *v. supra p. 1953, 62.*
lithostrōtus. *p. 1504, 38 adde* NOT. Tir. 101, 26^{a} lithistrotus. *l. 43 adde* NOT. Tir. 101, 27 lithistrotum.
littera. *p. 1516, 62 sq. ad locutionem 'nego me -as scire' cf.* TAB. cer. Pomp. (Année Epigr. 1971 n. 92) quod is -as nesciret. *p. 1526, 28 lege '***d** *ad ius vel iudicium spectantes'.*
[litterālium. *non nisi in coniectura Stephani, v. p. 1953, 60*]
lixit. *p. 1551, 25 supple 'obscurum, nisi est perf. vocis q. e.* lacio.'
locālis. *p. 1552, 61 lege* Varro (frg. 267 p. 286, 3 F.).
loco. *p. 1558, 84 lege* Capuae.
loculus. *p. 1567, 29 sq. post 'scrib.' insere: in titulo* loclu INSCR. christ. Silvagni 11951 (*si recte legitur*), *p. 1569, 2 adde* Silvagni 11951 loclu bisomu (*cf. p. 1580, 56*).
locuplēs. *p. 1572, 79 adde* AMBR. epist. 16, 5 F.
longaevus. *p. 1617, 40 sic corrige: compar.* -ius *legitur* BOETH. categ. Arist. lat. 14 a 29 (senius *rec. altera, gr. πρεσβύτερον*); *superl. deest.*
longanimis. *p. 1619, 84 lege μακρόθυμος.*
longē facio *v. p. 1647, 74 sqq. hoc insere p. 1623, 19.*
lucrum. *p. 1725, 35 lege* lucrifuga.
lūdibrium. *p. 1759, 55 insere*: ITALA Hab. 1, 10 (Hier. *ad l.*) tyranni *sunt* -a eius *ducis Chaldaeorum* (*gr. παίγνια, Vulg.* ridiculi eius; *Hier. in explicatione l. 280* ludicra).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae